

Holy Bible

Aionian **Edition®**

Geeshsha Mas'aafaa
Dawuro Bible, Ethiopian (Latin)

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as “ The Purple Bible ”

Holy Bible Aionian Edition ®
Geeshsha Mas'aafaa
Dawuro Bible, Ethiopian (Latin)

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 5/20/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
The Word for the World International, 2024

Formatted by Speedata Publisher 5.1.7 (Pro) on 5/31/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Dawro at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Dawro at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēśē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Doometsaa	11
Kessaa	138
Wogaa	251
Payduwaa	333
Zaaretsuwaa	439
Iyyaasa	532
Daannatuwaa	598
Uruuto	666
1 Sammeela	675
2 Sammeela	759
1 Kaatatuwaa	829
2 Kaatatuwaa	915
1 Oduwaa	998
2 Oduwaa	1075
Izira	1172
Nahimiyaa	1199
Astiro	1241
Iyyooba	1263
Mazimuriyaa	1329
Leemisuwaa	1486
Eranchchaa	1539
Siik'uwaa Sabaa	1561
Isiyaasa	1572
Ermaasa	1704
Ermaasa Seelaa	1854
Hizik'keela	1867
Daaneela	2003
Hoose	2044
Iyyu'eela	2064
Amoos'a	2072
Abddiyyu	2089
Yoonasa	2092
Mikiyaasa	2097
Naahooma	2109
Imbbaak'ooma	2114
Sofonaasa	2120
Haage	2127
Zakkaraasa	2132
Milkkiyaasa	2155

NEW TESTAMENT

Maatoossa	2165
Mark'k'oossa	2253
Luuk'aasa	2309
Yohaannisa	2401
Kiitaa	2471
Roome	2563
1 K'oronttoosa	2603
2 K'oronttoosa	2641
Galaatiyaa	2666
Efesoona	2680
Pilip'p'isiyoosa	2693
K'olaasiyaasa	2703
1 Teselonk'k'e	2712
2 Teselonk'k'e	2720
1 S'imootoosa	2725
2 S'imootoosa	2735
Tiitoo	2742
Pilimoona	2747
Ibraawe	2749
Yaak'ooba	2777
1 P'es'iroosa	2786
2 P'es'iroosa	2796
1 Yohaannisa	2803
2 Yohaannisa	2812
3 Yohaannisa	2814
Yihudaa	2816
Yohaannisa Sas'aa	2819

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

*Aa kesi diggiide, de'uwaa mitsaakko afiyaa ogiyaa naagana mala, kiruubeela giyaa
kiitanchatuwaanne aad'd'i aad'd'i wod'd'iyaa tamaa lac'uwaa mashshaa Edene
Gennetiyaappe away doliyaa baggana wotseedda.
Doometsaa 3:24*

Doometsaa

1 S'oossay salotuwaanne sa'aa koyro med'd'eedda. **2** He wode sa'ay giigibeennanne ayaynne baynna mela; c'iimuwaa bollan d'umay de'ee; S'oossaa Ayyaanay haatsaappe bollanna mayyi utteedda. **3** S'oossay hewaappe guyye hawaadan yaagiide haasayeedda; «Poo'uu Hano» yaageedda; poo'uukka haneedda. **4** Poo'uu lo"a gideeddawaa S'oossay be'eedda; yaatiide poo'uwaa d'umaappe shaakkeedda. **5** S'oossay poo'uwaa «Gallassaa» giide suntseedda; d'umaa «K'ammaa» giide suntseedda. Sa'ay k'ammeeddanne wontteedda; hewenne koyro gallassaa. **6** S'oossay hewaappe guyye hawaadan yaagiide haasayeedda; «Bollanna de'iyaa haatsaa garssanna de'iyaa haatsaappe shaakkiyaa saluwaa guufantsuu hano» yaageedda; geetettowaadankka haneedda. S'oossay saluwaa guufantsuwaa giigissiide, saluwaa guufantsuwaappe bollanna de'iyaa haatsaa garssanna de'iyaa haatsaappe shaakkeedda. **8** S'oossay he guufantsuwaa «Saluwaa» giide suntseedda. Sa'ay k'ammeeddanne wontteedda; hewenne laa'entso gallassaa. **9** S'oossay hewaappe guyye hawaadan yaagiide haasayeedda; «Saluwaappe garssanna de'iyaa haatsay ittisaan eello; mela sa'ay k'onc'c'o» yaageedda; hewaappe guyyiyaan haneedda. **10** S'oossay he mela sa'aa «Biittaa» giide suntseedda; k'ay itti sa'aan eelleedda haatsaa «Abbaa» giide suntseedda. Yaatiide S'oossay hewe lo"a gideeddawaa be'eedda. **11** Hewaappe simmiide S'oossay, «Biittay mitsaa maataa dolisso; zeretsaa ayfii de'iyaa katsaanne zeretsaa ayfiyaana de'iyaa teeriyaa mitsaa dolisso» yaageedda; hewekka haneedda. **12** Biittay, mitsaa maataa Aa k'ommuwaan k'ommuwaan doleedda. S'oossay hewe lo"a gideeddawaa be'eedda. **13** Sa'ay k'ammeeddanne wontteedda;

hewenne heezzentso gallassaa. 14 S'oossay hewaappe guyye hawaadan yaagiide haasayeedda; «Gallassaa k'ammaappe shaakkanaw poo'otuu saluwaa guufantsuwaan hanino; untuttu gallassaa, wodiyaanne laytsaa erissanaw mallaa gidino; 15 sa'aa bollan poo'issana mala untuttu saluwaa guufantsuwaan poo'ino» yaageedda; hewaappe guyyiyaan haneedda. 16 S'oossay laa"u wolk'k'aama poo'otuwa, dariyaawe gallassaa mooddanaadaninne k'eera"iyaawe k'ammaa mooddanaadan med'd'eedda; s'oolinttetuwaakka I med'd'eedda. 17 S'oossay untuttu ha sa'aa bollan poo'issana mala, gallassaanne k'ammaa mooddana malanne poo'uwaa d'umaappe shaakkana mala, saluwaa guufantsuwaan untuntta wotseedda. Yaatiide S'oossay hewe lo"a gideeddawaa be'eedda. 19 Sa'ay k'ammeeddanne wontteedda; hewenne oyddentso gallassaa. 20 S'oossay hewaappe guyye hawaadan yaagiide haasayeedda; «De'uwaan de'iyaa duma duma med'etatu haatsaan darino; kafuukka sa'aappe bollanne saluwaa guufantsuwaappe garssana paallo» yaageedda. 21 Yaatiide S'oossay abbaan de'iyaa wolk'k'aamaa do'atuwaa, haatsaa gidдон wos's'i k'aas's'iyaa med'etaa ubbaanne k'efiyaana de'iyaa kafuwaa ubbaa Aa k'ommuwaan k'ommuwaan med'd'eedda. S'oossay hewe lo"a gideeddawaa be'eedda. 22 S'oossay untuntta, «Yelettite; c'orite; abbaa haatsaa kumite; kafuukka biittaa bollan c'oratto» yaagiide anjjeedda. 23 Sa'ay k'ammeeddanne wontteedda; hewenne ichcheshentso gallassaa. 24 S'oossay hewaappe guyye hawaadan yaagiide haasayeedda; «De'uwaan de'iyaa med'etatu barenttu k'ommuwaan k'ommuwaan: mehetuu, biitaana gooshettiya med'etatuunne do'atuu barenttu k'ommuwaan k'ommuwaan biittaa bollan kesino» yaageedda; haneedda.

25 S'oossay do'atuwaa untunttu k'ommuwaan k'ommuwaan, mehetuukka untunttu k'ommuwaan k'ommuwaan, biittaana gooshettiyya med'etatuwaakka ubbaa untunttu k'ommuwaan k'ommuwaan med'd'eedda. S'oossay hewe lo"a gidiyaawaa be'eedda. 26 Hewaappe simmiide S'oossay, «Asaa nu leemisuwaan nuuna malattisiidde ane med'd'oytte; untunttu abbaa moliyaa, saluwaa kafuwaa, biittaa bolla wos'si k'aas's'iyaa med'etaa ubbaa mooddino» yaageedda. 27 Hawaadan S'oossay asaa bare leemisuwaan med'd'eedda; I asaa S'oossaa leemisuwaan med'd'eedda; I untunta attuma asaanne mac'c'a asaa ootsiide med'd'eedda. 28 S'oossay untunta hawaadan yaagiide anjjeedda; «Yelettite; c'orite; ha sa'aa kumitenne mooddite; abbaa moliyaa, saluwaa kafuwaanne biittaa bolla wos'si k'aas's'iyaa, de'uwaan de'iyaa med'etaa ubbaa mooddite» yaageedda. 29 Hewaappe simmiide S'oossay, «Be'ite! Taani ha biittaa ubbaa bollan zeretsaa ayfiyaana de'iyaa katsaa ubbaanne zeretsaa ayfiyaana de'iyaa teeriyaa mitsaa ubbaa hinttenttoo immaad; untunttu hinttenttoo k'uma gidana. 30 K'aykka ha sa'aan de'iyaa mehiyawunne do'aa ubbaw, saluwaa kafuwaa ubbaw, biittaana gooshettiyya med'etaa ubbawunne shemppuwaanna de'iyaa med'etaa ubbaw miyaawaa gidanaadan, irs's'a mitsaanne maataa immaad» yaageedda; haneedda. 31 S'oossay bare med'd'eedda ubbabaakka s'eelleedda; daro lo"a gideeddawaa be'eedda. Sa'ay k'ammeeddanne wontteedda; hewenne usuppuntso gallassaa.

2 Salotuunne sa'ay untuntun de'iyawe ubbabay hawaadan med'etti poletteedda. 2 S'oossay bare ootseedda oosuwaa usuppuntsa gallassi poliide, bare ootseedda oosuwaa ubbaappe laappuntsa gallassi shemppeedda. 3 K'ay S'oossay laappuntsa

gallassaa anjeeddanne geeshsha ootseedda; ayaw gooppe, S'oossay bare ootsiyaa oosuwaawurssiide shemppeeddawe he gallassaana. 4 Saluunne sa'ay med'etteeddawe hawaadaana. Med'inaa Goday S'oossay sa'aanne saluwaanne med'd'eedda wode, 5 sa'aa bollan mitsayenne maatay dolibeenna; c'arshshayenne c'aaribeenna; ayaw gooppe, Med'ina Goday S'oossay iraa bukkissibeenna; k'ay biittaa ootsiyaa asaykka baawa. 6 Gidooppenne sa'aappe haatsay pude kesiide, biittaa ubbaa irs's'issee. 7 Hewaappe guyye, Med'inaa Goday S'oossay biittaa baanaappe itti asaa med'd'iide Aa siid'iyaan de'uwaaw shemppuwaa shemppi gelisseedda; yaatina bitanii de'uwaan de'iyaa asaa gideedda. 8 Med'inaa Goday S'oossay away doliyaa baggana Edene giyaa sa'aan gennetiyya tokkeedda; yan bare med'd'eedda bitaniyya wotseedda. 9 Med'inaa Goday S'oossay s'eellanaw lo"iyaa, maanawukka mal"iyaa ubbaa k'ommo mitsaa biittaappe doliseedda. Gennetiyya gidduwaan de'uwaaw mitsaanne lo'uwaanne iitaa erissiyaa mitsaa wotseedda. 10 Gennetiyya ushshiyaa shaafaa haatsay Edeneppa goggee. Edeneppa keseeddawaappe guyye, oyddu shaafaa kes shaakettee. 11 Koyro shaafaa suntsay Pisona; Pisoni work'k'ay de'iyaa Ewulaas'a giyaa biittaa ubbaa bollan goggee. 12 He biittaa work'k'ay geeshsha work'k'aa; k'ay al"o shittuunne loytsi lo"iyaa shuchchay yan de'ee. 13 Laa"entso shaafaa suntsay Giyoona; Giyooni Top'p'iyaa biittaa ubbaa bollan goggee. 14 Heezzentso shaafaa suntsay S'egiroosa; S'egiroosi Asooreppe away doliyaa baggana goggee. K'ay oyddentso shaafay Efiraas'iisa. 15 Bitanii Edene Gennetiyya ootsana malanne naagana mala, Med'inaa Goday S'oossay Aa afiide wotseedda. 16 Med'inaa Goday S'oossay bitaniyya, «Gennetiyya mitsaa teeraa ubbaappe neeni maana

gooppe ma; 17 shin lo"uwaanne iitaa erissiyaa mitsaa teeraappe mooppe; ayaw gooppe, neeni aappe meedda gallassi tumu hayk'k'ana» yaagiide azazeedda. 18 Hewaappe guyye Med'inaa Goday S'oossay, «Bitanii barekka de'iyaa lo"a gidenna; taani aw injjetiyaanonne Aa maaddiyaano med'ana» yaageedda. 19 Med'inaa Goday S'oossay mehetuwaa ubbaa, do'atuwaa ubbaanne saluwaa kafotuwaa ubbaa biittaappe med'd'eedda; k'ay bitanii untunttu waagi suntsanenttonne be'anaw aakko aheedda; bitanii de'uwaan de'iyaa med'etaa ubbaa suntseedda suntsay untunttu suntsaa gidiide atteedda. 20 Hewaadan bitanii mehetuwaa ubbaa, saluwaa kafotuwaanne bazuwaa do'atuwaa ubbaa suntseedda; shin Addaamaw injjetiyaanne Aa maaddiyaawe beettibeenna. 21 Hewaa diraw Med'inaa Goday S'oossay bitaniyaa gem"ishshuwaa kayroyeedda; I gem"ishshuwaa kayrotti de'ishshin, Aa miyyiyaa mek'etsaappe ittuwaa akkiidde, he sa'aa ashuwaa kuntseedda. 22 Med'inaa Goday S'oossay bitaniyaappe akkeedda mek'etsaa mac'c'aano ootseedda; yaatiide izo bitaniyaakko aheedda. 23 Yaatina bitanii, «Hayanaasho! Ha mek'etsatta ta mek'etsaappe, ha ashattakka ta ashuwaappe aketteeddawunno; izakka attuma asaappe aketeedda diraw, mac'c'awunno geetettu» yaageedda. 24 Hewaa diraw Asay bare aawuwaanne bare aatto aggiide, bare machchattinna ittippe de'ana; untunttu laa"u itti asho gidanawantta. 25 Bitaniinne Aa machatanne laa"attukka kallo s'iira de'ino; shin ittuu ittoo yeellattikkino.

3 Shooshshay Med'inaa Goday S'oossay med'd'eedda do'aa ubbaappe aad'd'eedda genanchcha. Itti gallassi shooshshay he mishiratto, «S'oossay tumu hinttentta, «Gennetiyaan de'iyaa mitsaa teeraa ubbaappe mooppite» geeddee?» yaagiide

oochcheedda. 2 Mishirata shooshshaw zaaraade, «Tuytti,
 S'oossay hawaadan gibeenna; nuuni gennetiyaan de'iyaa
 mitsatuwaa teeraa maanaw danddayeetto; shin S'oossay
 nuuna, Gennetiyya gidduwaan de'iyaa mitsaa teeraa mooppite;
 bochchoppite; hewe d'ayooppe hinttenttu hayk'k'anita geedda»
 yaagaaddu. 4 Shooshshay mishiratto, «Tuytti, hinttenttu ayine
 hayk'k'ikitta; 5 S'oossay hewaa geeddawe, he mitsaa teeraa
 hinttenttu mooppe, hinttenttu ayfii dooyettina, lo"uwaanne
 iitaa S'oossaadan hinttenttu eranawaa I eriyaa diraassa»
 yaageedda. 6 Mishirata he mitsaa teeray maanaw mal"iyaawaa,
 s'eellanaw lo"iyaawaa, k'ay Asay aad'd'eedda eraa demmanaw
 amoyiyaawaa gidiyaawaa be'aaddu; he mitsaa teeraappe
 akkaade maaddu; k'ay barenana de'iyaa bare asinawukka
 hewaappe immina, ikka meedda. 7 Hewaappe untunttu
 laa"uwaa ayfiikka dooyetteedda; yaatina untunttu barenttoo
 kallo s'iira de'iyawaa ereeddino; balasiyaa giyaa mitsaa
 haytsaa sikkiide, barenttoo k'antsaan danc'c'eeddino. 8 Sa'ay
 omarsseedda wode, gennetiyya gidduwaan Med'inaa Goday
 S'oossay hamettishin, Aa kooshshaa bitaniinne Aa machata
 siseeddino; untunttu gennetiyya mitsaa gidдон Med'inaa Godaa
 S'oossaappe k'osetteeddinno. 9 Shin Med'inaa Goday S'oossay
 bitaniyaa s'eesiide, «Addaamaa, hak'an de'ay?» yaageedda.
 10 Bitanii, «Gennetiyya gidduwaan ne kooshshaa sisaadde,
 taani kallo de'iyaa diraw, yayaade k'osettaad» yaageedda. 11
 Med'ina Goday S'oossay Aa, «
 «Neeni kallo de'aasa» giide new
 odeeddawe oonee? Taani neena, «Mooppa» gaade azazeedda
 mitsaa teeraappe maadiyyee?» yaagiide oochcheedda. 12
 Shin I, «Taananna de'anaadan neeni immeedda mac'c'awunna
 he mitsaa teeraappe taw immina maad» yaageedda. 13

Med'inaa Goday S'oossay hewaappe guyye machchatto, «Neeni hewaa ayaw ootsaad?» yaagiide oochcheedda. Mishirata, «Taana shooshshay c'immina maad» yaagaaddu. 14 Med'inaa Goday S'oossay hewaappe guyye shooshshaa, «Neeni hawaa ootseedda diraw, mehiyaa ubbaanne do'aa ubbaa garssan ne s'alalay shek'k'etteeddawaa! Neeni ne uluwaan biittaana gooshettana; ne de'uwa laytsaa ubbaan baanaa laac'c'ana. 15 Taani neenanne mishirato, ne zeretsaanne izi zeretsaa morkke kessana; I ne huup'iyaa k'os's'ana; neenikka Aa ginddiyaa dukkanaassa» yaageedda. 16 Mishirattokka Med'inaa Goday S'oossay, «Ne shahaaro wode daro tuggatana; k'ay neeni wolk'k'aama oytsan naanaa yelana. Gidooppenne neeni ne asinaana de'anaw amottana; I neena mooddana» yaageedda. 17 Bitaniyaakka Med'inaa Goday S'oossay hawaadan yaageedda; «Neeni ne machchatti oduwaa siseedda dirawunne taani neena, «He mitsaa teeraa mooppa» gaade azazeedda mitsaa ayfiyaa neeni meedda diraw, biittay ne gaasuwaan shek'etteeddawaa gido! Neeni ne de'uwa laytsaa ubbaan wolk'k'aama daaburan biittaa goshaadde maana. 18 Biittay new aguntsaanne kashiyaa dolana; neeni woran doleeddawaa maana. 19 Neeni biittaw simmana gakkanaw, daaburan ne som'i c'awattina ootseedda ne k'umaa maana; ayaw gooppe, neeni biittaappe aketaadda; neeni baana; neeni baanaw simmana» yaageedda. 20 Addaame bare machchatto Hewaano giide suntseedda; ayaw gooppe, iza de'uwaan de'iyaa asaa ubbaw aatto. 21 Med'inaa Goday S'oossay Addaamawunne Aa machatiw c'alaa giigissiide untuntta mayzseedda. 22 Hewaappe guyye Med'inaa Goday S'oossay, «Simmi Asay nuuppe ittuwaadan lo"uwaanne iitaa eriyaawaa gideedda. I bare kushiyaa yeddiide, de'uwa mitsaappe akkiidde,

k'ay meenna malanne med'inaw de'uwaan de'enna mala te'ettanaw koshshee» yaageedda. 23 Hewaa diraw, I bare aketeedda biittaa ootsana mala, Med'ina Goday S'oossay Edene Gennetiyaappe Aa keseedda. 24 Aa kesi diggiide, de'uwaa mitsaakko afiyaa ogiyaa naagana mala, kiruubeela giyaa kiitanchchatuwaanne aad'd'i aad'd'i wod'd'iyaa tamaa lac'uwaa mashshaa Edene Gennetiyaappe away doliyaa baggana wotseedda.

4 Addaami bare machchatti Hewaanina ak'eeda; iza shahaaro wode attuma na'aa yelaaddu; «Med'inaa Goday taana maaddina, attuma na'aa demmaad» gaade Aa K'aayeela suntsaaddu. 2 K'ay Aa ishaa Aabeela yelaaddu. Aabeeli dorssaa heemmee; k'ay K'aayeeli biittaa goshee. 3 Unddenna wodiyaappe guyye, K'aayeeli bare gaden doliyaa katsaappe Med'inaa Godaw yarshshuwaa yarshsheedda; 4 shin Aabeeli bare dorssaa wudiya giddon bayira yeletteedda maratuwaappe akki shukkiide, untuntu ashuwaappe mod'd'iyawaa yarshsheedda. Med'inaa Goday Aabeelanne Aa yarshshuwaa akkeedda; 5 shin K'aayeelanne Aa yarshshuwaa akibeenna. Hewaa diraw, K'aayeeli loytsi yiloteedda; bare deemuwaakka d'umisseedda. 6 Yaatina Med'inaa Goday K'aayeela, «Ayaw yilotay? Ne deemuukka ayaw d'umeedee? 7 Neeni lo"obaa ootsowaa gidintto, ne som"i pashikkennee? Shin neeni lo"obaa ootsana d'ayooppe, nagaray do'aadan ne penggiyaan muggee; I neena mooddana koyee; shin neeni Aa s'oonana bessee» yaageedda. 8 Hewaappe guyye, K'aayeeli bare ishaa Aabeela, «Ane dembbaa boytte» yaageedda. Untuntu dembban de'ishshin, K'aayeeli bare ishaa Aabeela bolla denddiide wod'eedda. 9 Med'inaa Goday K'aayeela, «Ne ishay Aabeeli hak'anee?»

yaagiide oochcheedda. K'aayeeli zaariide, «Taani erikke; ta ishaa naagiyaawe taaneeyye?» yaageedda. 10 Med'inaa Goday K'aayeela, «Hawaa ayaw ootsaad? Be'a; ne ishaa suutsay biittaappe taakko waassee. 11 Ne kushiyaappe ne ishaa suutsaa akkiide, mittanaw hanggeedda biittaappe ha"i neeni shek'etteeddawaa. 12 Neeni goshinakka biittay new ayfena; betiyaadan neeni sa'aa bolla toyilakattanaassa» yaageedda. 13 K'aayeeli Med'inaa Godaa, «Poora! Neeni taana muriyaa muray taani ubbakka danddayennawaa. 14 Hekko neeni taana hachche ha biittaappe yederssaassa; taani ne sintsaappe k'osettana; betiyaadan taani sa'aa bolla toyilakattana; taana demmowe ooninne wod'ana» yaageedda. 15 Med'inaa Goday Aa, «Neena ooninne wod'ena; wod'ooppe, ne haluwaa aan laappun kushiya kesana» yaageedda. Hewaa diraw, demmowe ooninne Aa wod'enaadan Med'inaa Goday Aa bolla malaataa wotseedda. 16 K'aayeeli Med'inaa Godaa sintsaappe kesiide, Edene baggaappe away doliyaa baggana de'iyaa Nooda biittaan de'eeddino. 17 K'aayeeli bare machchattina ak'eeda; Iza shahaaro wode Heenooka yelaaddu. K'aayeeli katamaa he wode kees's'iide, he katamaa bare na'aa suntsan «Heenooka» giide suntseedda. 18 Heenooki Iraada yeleedda; Iraadi Mahuyaa'eela yeleedda; Mahuyaa'eeli Matushaa'eela yeleedda; Matushaa'eeli Laameeka yeleedda. 19 Laameeki Aadonne S'iilo giyaa laa"u machatuwaa dawutsaa akkeedda. 20 Aada Yaabaala yelaaddu; Yaabaali mehiyaa mooddiyaa, dunkkaaniyaan de'iyaa asatuwaa aawuwaa. 21 Aa ishaa suntsay Yuubaala; Yuubaali k'ay diitsaa diis's'iyaaanne uldduudiyaa punniyaa asatuwaa ubbaa aawuwaa; 22 S'iila k'ay Tubaalik'ayna giyaa na'aa yelaaddu; Tubaalik'ayni nahaasiyaappenne birataappe duma

dumma miishshatuwaa k'os'iyaawaa. Tubaalik'ayna michchata Naa'imo. **23** Itti gallassi Laameeki bare machchetuwaa, «Aadee, S'iilee, sisite; ta machattoo, ane taani odiyaawaa hayzitte. Itti bitanii taana dechcheedda diraw, taani Aa wod'aad; ee, taani he taana masuntseedda wodallaa wod'aad. **24** K'aayeela haluwaa kessanaw laappun kushii koshooppe, Laameeka haluwaa kessanaw laappun tammanne laappun kushii koshshee» yaageedda. **25** Addaame bare machchattina gisina hara na'aa yelaade, «K'aayeeli wod'eedda Aabeela diraw S'oossay taw hara na'aa immeedda» gaade, Aa Seeta gaade suntsaaddu. **26** Seetikka attuma na'aa yeleedda; Aa «Heenoosa» giide suntseedda. Aasi Med'inaa Godaa suntsaa s'eesiide goyniyaawaa he wode doomeedda.

5 Addaama yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteedda. S'oossay asaa med'd'eedda gallassi barena malatisiidde med'd'eedda. **2** I attuma asaanne mac'c'a asaa ootsi med'd'iide, untuntta anjeeedda. Untuntta med'd'iide Asaa giide suntseedda. **3** Addaami 130 laytsaa de'iide, barena malatiyaa attuma na'aa yeleedda; Aa «Seeta» giide suntseedda. **4** Addaami Seeta yeledawaappe guyye, 800 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. **5** Addaami mule 930 laytsaa de'iide hayk'k'eedda. **6** Seeti 105 laytsaa de'iide, Heenoosa yeleedda; **7** Seeti Heenoosa yeledawaappe guyye, 807 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. **8** Seeti mule 912 laytsaa de'iide hayk'k'eedda. **9** Heenoosi 90 laytsaa de'iide, K'aynaana yeleedda; **10** Heenoosi K'aynaana yeledawaappe guyye, 815 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. **11** Heenoosi mule 905 laytsaa de'iide hayk'k'eedda. **12** K'aynaani 70

laytsaa de'iide, Malaali'eela yeleedda; **13** K'aynaani Malaali'eela yeleeddawaappe guyye, 840 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. **14** K'aynaani mule 910 laytsaa de'iide hayk'k'eedda. **15** Malaali'eeli 65 laytsaa de'iide, Yaareedda yeleedda; **16** Malaali'eeli Yaareedda yeleeddawaappe guyye, 830 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. **17** Malaali'eeli mule 895 laytsaa de'iide hayk'k'eedda. **18** Yaareed 162 laytsaa de'iide, Heenooka yeleedda; **19** Yaareed Heenooka yeleeddawaappe guyye, 800 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. **20** Yaareed mule 962 laytsaa de'iide hayk'k'eedda. **21** Heenooki 65 laytsaa de'iide, Maatusaala yeleedda; **22** Maatusaala yeleeddawaappe guyye, Heenooki 300 laytsaa S'oossanna hamettiidde de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. **23** Heenooki mule 365 laytsaa de'eedda; **24** S'oossanna hamettiidde d'ayeedda; ayaw gooppe, S'oossay Aa afeedda. **25** Maatusaali 187 laytsaa de'iide, Laameeka yeleedda; **26** Maatusaali Laameeka yeleeddawaappe guyye, 782 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. **27** Maatusaali mule 969 laytsaa de'iide hayk'k'eedda. **28** Laameeki 182 laytsaa de'iide, attuma na'aa yeleedda. **29** «Ha na'ay Med'inaa Goday shek'k'eedda biittaa bolla nuuna nu kushiyaa oosuwa daaburaappe shempissana» giide Noha suntseedda. **30** Laameeki Noha yeleeddawaappe guyye, 595 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. **31** Laameeki mule 777 laytsaa de'iide hayk'k'eedda. **32** Nohe 500 laytsaa de'iide, Seema, Kaamanne Yaafeeta yeleedda.

6 Aasi sa'aa bollan dareedda wode, untunttoo mac'c'a naanay yeletteeddino; **2** «Saluwaa Med'etatuwaa» geetettiyaawanttu ha asaa mac'c'a naanay malaa lo"a gidiyaawaa be'eeddino; yaatiide untuntuppe barenttoo dooreeddawantta akkeeddino. **3** Med'inaa Goday, «Ta Ayyaanay asan med'inaw de'enna; ayaw gooppe, Asay hayk'k'iyaaawaa; Aa laysatuukka itti s'eetanne laatama gidana» yaageedda. **4** He wodenne hewaappe guyye Saluwaa med'etatu asaa mac'c'a naanaa akkina, naanay yeletteedda wode, wogga adussa asatuu sa'aa bollan de'eeddino. Untunttune beni wode olaw minanne eretteedda asaa. **5** Med'inaa Goday he wode sa'aa bollan de'iyaa asaa iitatetsay dareeddawaanne untunttu wozanay k'oppiyaabay ubbay ubbaa wodekka iita s'alala gideeddawaa be'eedda; **6** Med'inaa Goday asaa ha sa'aa bollan med'd'eeddawoo kayyotteedda; bare wozanaan loytsi seeletteedda. **7** Hewaa diraw Med'inaa Goday, «Taani med'd'eedda asaa ha sa'aa bollappe mule d'ayssana; asaa, mehiyaa, do'aa, biittaana gooshettiyya med'etatuwaanne saluwaa kafotuwaa d'ayssana; ayaw gooppe, taani untuntta med'd'eeddawoo kayyottaad» yaageedda. **8** Shin Nohe Med'inaa Godaa sintsan nashetteedda. **9** Nohe haneeddabay hawaappe kaalliide s'aafetteedda. Nohe s'illo asaa; I bare wodiyaan de'eedda asaa gidдон suure asaa; Nohe S'oossanna hametteedda. **10** Nohe Seema, Kaamanne Yaafeeta giyyaa heezzu attuma naanaa yeleeedda. **11** He wode biittay sa'ay S'oossaa sintsan tuneedda; sa'ay ubbay makkalan kumeedda. **12** S'oossay ha sa'aa s'eelleedda; sa'ay tuneeddawaa be'eedda; ayaw gooppe, sa'aan de'iyaa Asay ubbay bare ogiyaa tunissi wotseedda. **13** Hewaa diraw, S'oossay Noha hawaadan yaagiide azazeedda; «Taani asaa ubbaa d'ayssana hanay; untunttu gaasuwaan sa'ay

makkalan kumeedda diraw, taani tumuppe asaakka sa'aakka d'ayssana. 14 Hewaa diraw, mino mitsaappe new markkabiya kees's'a; he markkabiya gidдон c'ora k'ol"otuwa kessa; yaataade soonnanne karenna shidiyaan bara. 15 Markkabiya hawaadan yaataade kees's'a; adussatetsaa heezzu s'eetu wad'aa, gomppaa ishatamu wad'aa, geesaa hattamu wad'aa ootsa; 16 markkabiya kaaraa med'd'a; kaaraappenne godaappe gidduwaan itti wad'aa gidiyaa sa'aa kallo agga basha; penggiyaa markkabiya miyiyaanna kessa; markkabiya heezzu pook'iyaa kessaade kees's'a. 17 «Taani saluwaappe garssan de'uwaa shemppuwaanna de'iyaa med'etaa ubbaa d'ayssanaw, ha sa'aa bolla bashshaa haatsaa yeddana; ha sa'aan de'iyaabay ubbay d'ayana. 18 Shin taani ta k'aalaa c'aak'kuwa neenana c'aak'k'ettana. Neeni ne machchatto, ne attuma naanaanne ne attuma naanaa machatuwa neenanna akkaade markkabiya gidдо gela. 19 Untuntu neenana shemppuwaanna attana mala, shemppuu de'iyaa med'etaa ubbaappe k'ommuwaan k'ommuwaan attumawaanne mac'c'awaa laa"uwaa laa"uwaa akkaade, markkabiya gidдо gelissa. 20 Dumma dumma k'ommo kafuwaappe, dumma dumma k'ommo mehiyaappenne biittaana gooshettiya dumma dumma k'ommo med'etatuwa ubbaappe laa"uwaa laa"uwaa gidide, shemppuwaanna attana mala neekko yaana. 21 K'ay neeninne neenanna de'iyaawanttu maanaw, dumma dumma k'ommu miyaa katsaa Efeera, markkabiya gidдон k'ola» yaageedda. 22 Nohe ubbabaakka S'oossay azazeeddawaadan ootseedda.

7 Med'inaa Goday hewaappe guyye Noha hawaadan yaageedda; «Neeni ne soo asaa ubbaanna markkabiya gidдо gela; ayaw gooppe, taani ha wodiya yeletaa gidдон neeni s'illo gideeddawaa

be'aaddi. 2 Neeni geeshsha gideedda mehiyaanne do'aa ubbaappe Aa k'ommuwaappe k'ommuwaappe attumawaanne mac'c'awaa laappunuwaa laappunuwaa, geeshsha gidenna mehiyaanne do'aa ubbaappe Aa k'ommuwaappe k'ommuwaappe itti attumawaanne itti mac'c'awaa, k'ay saluwaa kafuwaappe Aa k'ommuwaappe k'ommuwaappe attumawaanne mac'c'awaa laappunuwaa laappunuwaa ootsaade, sa'aa ubbaa bollan duma duma zeretsay shemppuwaanna attana mala neenana akkaade gela. 4 Ayaw gooppe, laappun gallasaappe guyye, taani oytamu gallasaanne oytamu k'ammaa ha sa'aa bollan iraa bukissana; yaataade taani med'd'eedda med'etaa ubbaa sa'aa bollaappe d'ayssana» yaageedda. 5 Nohe Med'inaa Goday Aa azazeedda ubbabaa ootseedda. 6 Bashshaa haatsay ha sa'aa bolla yeedda wode, Nohe laytsay usuppun s'eeta. 7 Nohe, Aa attuma naanay, Aa machatanne Aa naanaa machchetuu bashshaa haatsaappe attanaw markkabiya giddo geleeddino. 8 Geeshsha mehiyaappenne do'aappe, geeshsha gidenna mehiyaappenne do'aappe, kafuwaappenne biittaana gooshettiyaawanttu ubbaappe 9 S'oossay Noha azazeeddawaadanka attumawenne mac'c'awe laa"uwaa laa"uwaa gidi, Nohekkko yiide markkabiya giddo geleeddino. 10 Laappun gallasaappe guyye, bashshaa haatsay ha sa'aa bollan yeedda. 11 Nohe usuppun s'eetu laytsaa de'ina, laa"entsa aginaan, tammanne laappunsa gallasan, he gallasan biittaa gidдон de'iyaa wolk'k'aama c'iimmaa pulituwaa ubbay d'uuk'k'i aggeeda; saluwaan de'iyaa haatsaa penggetuukka dooyetti wod'd'eeddino; 12 Iray ha sa'aa bollan oytamu gallasaanne oytamu k'ammaa bukkeedda. 13 He gallasan Nohenne Aa attuma naanay,

Seeme, Kaammenne Yaafeeti, Nohe machatanne Aa naanaa heezzatuuwaa machatuu ittippe markkabiyyaa giddo geleeddino.

14 Unttunttune do'aa ubbaappe bare k'ommuwaan k'ommuwaan, mehiyaa ubbaappe bare k'ommuwaan k'ommuwaan, sa'aanna gooshettiyaawanttu ubbaappe bare k'ommuwaan k'ommuwaan, kafuwaa ubbaappe bare k'ommuwaan k'ommuwaan, untuntunna ittippe geleeddino; 15 de'uwaa shemppuwaanna de'iyaaawanttu ubbay laa"uwaa laa"uwaa gidi, Nohekko yiide markkabiyaan geleeddino; 16 S'oossay Noha azazeeddawaadan, med'etaa ubbaappe attumawaanne mac'c'awaa gidiide, markkabiyyaa giddo geli simmowaan, Med'inaa Goday markkabiyyaa penggiyaa gorddeedda. 17 Bashshaa haatsay oytamu gallassaa sa'aa bollan bukkiidde gam"eedda; haatsay dariide, markkabiyyaa biittappe pude dentseedda. 18 Haatsay biittaa bollan loytsi darina, markkabii haatsaa bollan tooketteedda. 19 Saluwaappe garssaana de'iyaa d'ok'k'a deretuu ubbay mitettana gakkanaw, haatsay ha sa'aa bollan loytsi wolk'k'aappe dareedda. 20 Haatsay deretuwaa s'eeraappe aad'd'iide, tammanne ichcheshu wad'aa gakkanaw tookeedda. 21 Yaatina sa'aa bollan shemppuwaanna k'aas's'iyaa med'etatuubbay: kafuu, mehii, do'ay, sa'aa bollan sham"i giyyaa med'etaa ubbayne Asay ubbay hayk'k'eedda. 22 Ee, mela biittaa bollan de'iyaa, bare siid'iyaa de'uwaa shemppuwaa shemppiyaa ubbaykka hayk'k'eedda. 23 Ha sa'aan pas'a de'iyaaubbay ubbay: asay, mehiinne do'ay, biittaana gooshettiyyaa med'etatuunne saluwaa kafotuu ubbaykka sa'aappe d'ayeeddino. Nohe s'alalayenne aanana markkabiyyaa gidдон de'iyaaawanttu atteeddino. 24 He haatsay s'eetanne ishatamu gallassaa gakkanaw sa'aa bollan gam"eedda.

8 Shin S'oossay Noha, aanana markkabiya giddon de'iyaa do'aa ubbaanne mehiyaa ubbaa k'oppeedda; sa'aa bollan c'arkkuwaa c'arkkisseedda; he haatsay wod'd'i wod'd'i beedda. **2** K'ay biittaa gidduwaan de'iyaa c'iimuwaa pultuuunne saluwaan de'iyaa haatsaa penggetuu gorddetteeddino; iraykka saluwaan ek'keedda. **3** Yaatina haatsay wod'd'i wod'd'i beedda. He s'eetanne ishatamuntsa gallasaappe guyye, haatsay wod'd'eedda. **4** Haatsay wod'd'ina markkabii laappuntsa aginaan, tammanne laappuntsa gallasan Araaraate giyaa deretuwaa bolla utteedda. **5** Haatsay tammantsa aginay gakkanaw wod'd'i wod'd'i beedda; tammantsa aginaw koyro gallassi deretoo s'eeray beetteedda. **6** Oytamu gallasaappe guyye, Nohe bare kees's'eedda markkabiya maskkootiyaa dooyyeedda; **7** yaatiide itti k'uuruwaa kare yeddina; k'uuruu haatsay biittaa bollappe melana gakkanaw, yaanne haanne paalliide gam"eedda. **8** K'ay Nohe haatsay biittaa bollappe wod'd'i wureddenttonne be'anaw itti harap'p'atto kare yedeedda; **9** shin he harap'p'atta haatsay biittaa ubbaa bollan ha"ikka de'iyaa diraw, shemppiyaa sa'aa demmabeykku. Hewaa diraw simmaade, markkabiya giddon de'iyaa Nohekko yaaddu; I bare kushiya yeddiide, barekko markkabiya giddo akkeedda. **10** Hewaappe guyye, hara laappun gallassaa gam"iide, Dogomatto zaariidekka markkabiya giddoppe kessiide yeddeedda. **11** He harap'p'atta sa'ay omarssiya wode aakko simmaade yaaddu; wogaraa malatiya mitsaappe duutseedda irs's'a haytsaa bare doonaan sa"a akkaade yaaddu. Hewaa diraw, haatsay biittaa bollappe wod'd'eeddawaa Nohe ereedda. **12** K'ay Nohe hara laappun gallassaa gam"iide, he harap'p'atto zaaretsiide yedeedda; shin he harap'p'atta aakko simmaade

yabeykku. 13 Nohe usuppun s'eetanne itti laytsaa de'ina, koyro aginaan koyro gallassi, haatsay biittaa bollappe s'i"eedda; Nohe markkabiyyaa k'um"iyaa dooyi s'eelliide, biittay s'i"eeddawaa be'eedda. 14 Laa"entso aginaan laatamanne laappuntsa gallassan, biittay mule meleedda. 15 S'oossay he wode Noha hawaadan yaagiide azazeedda; 16 «Neeni ne machchatto, ne attuma naanaanne ne naanaa machatuwaa akkaade markkabiyyaa giddoppe kesa. 17 Unttuntu yelettiide, dariide c'orana mala, shemppuu de'iyaa med'etaa ubbaappe neenana de'iyaawantta: kafotuwaa, mehetuwaa, do'atuwaanne biittaana gooshettiyyaa ubbaa neenana kessa» yaageedda. 18 Nohe bare attuma naanatuwaan, bare machchattinanne bare naanaa machchetuwaanna markkabiyyaa giddoppe kesseedda. 19 Mehiyaanne do'aa ubbay, biittaana gooshettiyyaa med'etaa ubbay, kafuwaa ubbayne sa'aa bollan wos's'i k'aas's'iyabaa ubbay bare k'ommuwaan k'ommuwaan markkabiyyaa giddoppe keseeddino. 20 Nohe Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa gimbbeedda; geeshsha mehiyaanne do'aa ubbaappenne geeshsha kafuwaa ubbaappe akkiide, yarshshiyaa sa'aan s'uuggiide yarshsheedda. 21 Yaatina Med'inaa Goday yarshshuwaa peenuwaa sawiyaawaa singgiide, bare wozanaan hawaadan yaageedda; «Na'atetsaappe doommina, Asay wozanaan k'oppiyaabay ubbay iita gidooppenne, taani asaa diraw gaade laa'entso ubbakka ha sa'aa shek'k'ikke. K'ay taani ha"i ootseeddawaadan pas'a de'iyaa med'etaa ubbaa laa'entso ubbakka d'ayssikke. 22 Ha sa'ay de'eedda keeshshaa ubbaan, zeriyya wodiinne c'akkiyaa wodii, meeguunne hombbii, boniinne balgguu, gallassayne k'ammay ubbaadekka de'ana» yaageedda.

9 S'oossay Nohanne Aa attuma naanaa hawaadan yaagiide anijjeedda; «Yelettite; c'orite; sa'aa ubbaa kumite. **2** Sa'aa do'atuu ubbay, saluwaa kafatuu ubbay, gadiyaan wos's'i k'aas's'iyaa ubbayne abban de'iyaa moletuu ubbay hinttenttoo yayyinonne dagammino. Unttuntu hinttenttoo aad'd'iide imetteeddino; **3** taani mokkiyaa dumma dumma katsatuwaa hinttenttoo immeeddawaadankka, shemppuu de'iyaa wos's'i k'aas's'iyaa med'etaa ubbay hinttenttoo k'uma gidana. **4** Shin suutsaa giddon shemppuu de'iyaa diraw suutsay Aa gidduwaan de'iyaa ashuwaa mooppite. **5** Taani hinttenttu shemppuwaanna de'iyaa hinttenttu suutsaa do'aa ubbaappe tumu achchana; k'ay asaa ubbaappe, Aa mala asaa suutsaa achchana. **6** S'oossay asaa barena malatisiidde med'd'eedda diraw, asaa suutsaa gussiyaa oonanne gidooppenne, Aa suutsaykka asaa kushiyaan gukkanawaa. **7** Hinttenttu yelettite; c'orite; sa'aan darite; an c'orite» yaageedda. **8** Hewaappe guyye, S'oossay Nohanne aanana de'iyaa Aa attuma naanaa, **9** «Simmi ha"i, taani ta c'aak'uwaa hinttenana, hintteppe guyye hinttenttu zeretsaannanne pas'a neenana de'iyaa med'etaa ubbaanna c'aak'k'etay; ee, taani ta c'aak'k'uwaa kafuwaanna, mehiyaanna, sa'aa do'aa ubbaananne, markabiyaappe hinttenana kaseedda, shemppuwaanna de'iyaa med'etaa ubbaanna c'aak'k'ay. **11** Taani hinttenana ta c'aak'k'uwaa c'aak'k'etay; hawaappe sintsan shemppuu de'iyaa ubbay bashshaa haatsaan ubbakka bayenna; ha sa'aa bayzziyaa haatsay hawaappe sintsan ubbakka de'enna» yaageedda. **12** K'aykka S'oossay, «Taani taappenne hintteppe, hinttenana de'iyaa pas'a med'etatuwaa ubbaappe gidduwaan yaana yeletaa ubbaanna c'aak'k'etiyaa c'aak'uwaa malaatay hawaa; **13** taani ta zuluwaa shaariyaan essaad; I

taappenne ha sa'aappe gidduwaan de'iyaa c'aak'k'oo mallaa
 gidana. 14 Taani sa'aappe bolla shaariyaa aheedda wodenne
 shaariyaan zuluu beetteedda wode, 15 taappenne hintteppe
 shemppuu de'iyaa dumma dumma k'ommo med'etaa ubbaappe
 gidduwaan c'aak'k'eteedda ta c'aak'uwaa hassayana; pas'a
 de'yaawaa ubbaa d'ayssanaw hawaappe sintsan ubbakka
 bashshaa haatsay yeenna. 16 Zuluu shaariyaan beetteedda
 wode awudenne, taani Aa be'ana; taappe S'oossaappenne
 ha sa'aa bolla shemppuwaanna de'iyaa dumma dumma
 k'ommo med'etaa ubbaappe gidduwaan c'aak'k'eteedda med'ina
 c'aak'k'uwaa taani hassayana» yaageedda. 17 S'oossay Noha,
 «Taani taappenne ha sa'aa bolla shemppuwaanna de'yaawaa
 ubbaappe gidduwaan c'aak'k'eteedda c'aak'k'uwaa malay
 hawaa» yaageedda. 18 Markkabiyaappe keseedda Nohe attuma
 naanay Seema, Kaamanne Yaafeeta; Kaame Kanaane aawuwaa.
 19 Hawanttu heezzuukka Nohe naanaa; sa'aan ubbaan de'iyaa
 Asay untuntuppe yeletteedda. 20 Nohe goshshanchcha; I
 woyniyaa turaa toketsaa doommeedda. 21 Itti gallassi I he
 woyniyaa eessaa ushiidde matsotteedda; bare dunkkaaniyaa
 gidдон kallo s'iira giseedda. 22 Kanaane aawuwaa Kaame
 bare aawuwaa kalluwaa be'eedda; kare kesiide, bare laa"u
 ishatoodeedda. 23 Shin Seeminne Yaafeeti afilaa ittuwaa
 akkiide, laa"attukka barenttu hashiyaana hashiyaana gatsi
 oyk'k'iide, guyyegutsaan hametti geliide, barenttu aawuwaa
 kalluwaa kammeeddino; untunttu barenttu aawuwaa kalluwaa
 be'enna mala barenttu deemuwaa wora zaareeddino. 24 Nohe
 matsuu aad'd'ina beegottiide, Aa na'ay ubbaappe teefay Aa
 ootseeddawaa ereedda. 25 Aa, «Kanaane shek'etteeddawaa
 gido! I bare ishatoowurssetsa ayiliyaa gido» yaageedda. 26

K'aykka Nohe, «Med'inaa Goday, Seema S'oossay galatetto!
Kanaane Seema ayiliyaa gido; 27 S'oossay Yaafeeta biittaa
aasso. Yaafeeta zaratu Seema zaratuwaa gidдон de'ino;
Kanaane Yaafeeta ayiliyaa gido» yaageedda. 28 Bashshaa
haatsaappe guyye, Nohe 350 laytsaa de'eedda. 29 Nohe mule
950 laytsaa de'iide hayk'k'eedda.

10 Nohe naanaa, Seema, Kaamanne Yaafeeta yeletay
hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa; bashshaa haatsaappe
guyye, untunttoo attuma naanay yeletteeddino. 2 Yaafeeta
attuma naanay: Goomera, Maagooga, Maadaaya, Yaawaana,
Tubaala, Meshekanne Tiiraasa. 3 Goomera attuma naanay:
Ashkkanaaza, Riifaatanne Togarmma. 4 Yaawaana attuma
naanay: Eliisha, Tarsseese, Kitiimanne Rooda. 5 Hawantuppe
abbaa doonaan de'iyaa Asay ubbay bare gadiyaan gadiyaan,
bare k'aalan k'aalan, bare yaran yaraaninne, bare kawutetsan
kawutetsan shaaketteeddino. 6 Kaama attuma naanay:
Kuusha, Mis'irayma, Puus'anne Kanaana. 7 Kuusha attuma
naanay: Saaba, Ewulaas'a, Saabita, Raa'imanne Sabttaka.
Raa'ima attuma naanay: Saabanne Dadaana. 8 Kuushi
Naamiruuda yeleeedda; Naamiruudi ha sa'aan koyro wolk'k'aama
olanchchaa gideedda; 9 Med'inaa Godaa sintsan I
wolk'k'aama shankkanchcha gideedda; «Naamiruudadan
Med'inaa Godaa sintsan wolk'k'aama shankkanchcha
gideedda» guussay hewaa diraassa. 10 Aa kawutetsay
koyro katamati Sanaa'oore gadiyaan de'iyaa Baabloone,
Ereeka, Akkaadanne Kalna. 11 I he biittaappe Asoore
biide, Nenewe, Rohobootanne Kaalaha kees's'eedda; k'ay
Nanaweppenne Kaalaahappe gidduwaan de'iyaa Reseena
giyaa wolk'k'aama katamaakka kees's'eedda. 13 Mis'irayme

Ludetuwaa, Anaamaawatuwaa, Lahaabetuwaa, Nafttuuhetuwaa, Patiroosatuwaa, Kaasiluhetuwaanne Piliss's'eematuwaa zeretsatuwaa yeleedda Kafttooretuwaa yeleedda. **15** Kanaane bare bayira na'aa Sidoonanne Heeta yeleedda; k'ay Kanaane Yaabuusa asaa, Amooore asaa, Gerggeese asaa, Hiiwe asaa, Ark'k'e asaa, Siina asaa, Ariwaade asaa, S'amaare asaanne Hamaata asaa yeleedda. Hewaappe guyye, Kanaane zaratuu laalettina, **19** Kanaane biittaa zaway Sidoonappe doommiide, Geeraarananne Gaazaanna aad'd'iidde, Sodoomaanne Gamooraa, Adaamanne S'aboyma biide, Lashaa'an zawatee. **20** Kaame attuma naanay barenttu yaran yaran, barenttu k'aalan k'aalan, barenttu biittan biittaaninne barenttu kawutetsan kawutetsan s'aafetteeddawanttu hawantta. **21** Seemaw naanay yeletteeddino; I Yaafetaw bayira ishaanne Eboora naanaa ubbaw mayza aawuwaa. **22** Seema attuma naanay: Elaama, Asoora, Arifaakisaada, Luudanne Araama. **23** Araama attuma naanay: Uus'a, Huula, Geteeranne Mesheka. **24** Arifaakisaadi Shelaaha yeleedda. Shelaahi Eboora yeleedda. **25** Ebooraw laa"u attuma naanay yeletteeddino. Ittuwaa suntsay Peeleega; ayaw gooppe, sa'aan de'iyaa Asay Aa wodiyaan shaakketeedda; Aa ishaa suntsay Yok'is'aana. **26** Yok'is'aani naanaa yeleedda. Unttuntune: Almmodaada, Sheleefa, Has'armmaaweta, Yeraaha, **27** Hadoraama, Uzaala, Diik'ila, **28** Oobaala, Abimaa'eela, Saaba, **29** Ofiira, Hawiilanne Yobaaba. Hawanttu ubbaykka Yok'is'aana attuma naanaa. **30** Unttuntu de'eedda heeray Meeshappe biide away doliyaa baggana de'iyaa derii dariyaa gadiyaan Safaara gakkee. **31** Seema attuma naanay barenttu yaran yaran, barenttu k'aalan k'aalan, barenttu gadiyaan gadiyaaninne barenttu kawutetsan kawutetsan s'aafetteeddawanttu hawantta.

32 Hawanttu barenttu yaran yaraaninne barenttu kawutetsan kawutetsan s'aafetteedda Nohe attuma naanaa zaratuwaa. Bashshaa haatsaappe simmiide, kawutetsatuwaa hawanttuppe sa'aa ubbaw yeletti aakkeeddinno.

11 Sa'aa bollan de'iyaa Asay ubbay koyro itti doonaanne itti k'aalaa haasayiino. 2 Asatuu away kesiyaa bagga simmiide beedda wode, Sanaa'oore giyaa gadiyaan dembbaa ittuwaa demmiide yan, utteeddino. 3 Unttuntu ittuu ittuwaa, «Haa yiite; s'uubiyaa med'd'iide, taman s'uuggoytte» yaageeddino. Unttuntu shuchchaa diraw s'uubiyaa, urk'k'aa diraw shidiyaa akkeeddino; 4 «Haa yiite; nu suntsaa s'eesissanawunne k'ay nuuni ha sa'aa ubbaa bollan laalettennaan attanaw itti wolk'k'aama katamaanne s'eeray saluwaa gakkiiyaa itti pook'iyaa nuw kees's'oytte» yaageeddino. 5 Shin Goday asatuu kees's'eedda wolk'k'aama katamaanne pook'iyaa be'anaw duge wod'd'eedda; 6 Med'inaa Goday «Hekko untntuntu itti asaa; k'ay untntuntu ubbaykka itti k'aalan haasayiino; untntuntu ha"i hawaa ootsanaw doommowaappe guyye, untntuntu barenttoo ootsanaw k'oppowaa untntattoo danddayettenawe ayaynne baawa. 7 Haa yiite; duge wod'd'iide untntuntu ittuu haasayiyaa k'aalaa ittuu erenna mala, untntuntu k'aalaa dummayoyitte» yaageedda. 8 Med'inaa Goday untntunta hewaappe sa'aa ubbaa bollan laalina, untntuntu he wolk'k'aama katamaa kees's'iyawaa aggiisheedino. 9 Med'inaa Goday sa'aa asaa k'aalaa yan dummayeedda diraw, he katamay Baabeela geetetteedda. Goday untntunta hewaappe sa'aa ubbaa bollan laaleedda. 10 Seema yeletay hawaappe kaaliide s'aafetteeddawaa. Bashshaa haatsaappe guyye, laa"u laytsaa gidina, Seema laytsay 100 gideedda wode, Seemi Arifaakisaada yeledda. 11 Seemi Arifaakisaada yeleddawaappe guyye, 500

laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleedda. **12** Arifaakisaadi 35 laytsaa de'iide, Shelaaha yeleedda; **13** Arifaakisaadi Shelaaha yeleeeddawaappe guyye, 403 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleedda. **14** Shelaahi 30 laytsaa de'iide, Eboora yeleedda; **15** Shelaahi Eboora yeleeeddawaappe guyye, 403 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleedda. **16** Eboori 34 laytsaa de'iide, Peeleega yeleedda; **17** Eboori Peeleega yeleeeddawaappe guyye, 430 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleedda. **18** Peeleegi 30 laytsaa de'iide, Raa'a yeleedda; **19** Peeleegi Raa'a yeleeeddawaappe guyye, 209 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleedda. **20** Raa'u 32 laytsaa de'iide, Saruuga yeleedda; **21** Raa'u Saruuga yeleeeddawaappe guyye, 207 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleedda. **22** Saruugi 30 laytsaa de'iide, Naakoora yeleedda; **23** Saruugi Naakoora yeleeeddawaappe guyye, 200 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleedda. **24** Naakoori 29 laytsaa de'iide, Taara yeleedda; **25** Naakoori Taara yeleeeddawaappe guyye, 119 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleedda. **26** Taari 70 laytsaa de'iide, Abraama, Naakooranne Haaraana yeleedda. **27** Taara yeletay hawaappe kaaliide s'aafetteeddawaa. Taari Abraama, Naakooranne Haaraana yeleedda; Haaraani Loos'a yeleedda. **28** Haaraani bare aawuu Taari pas'a de'ishshin, bare yelteedda Kaladaawetuwaa gadiyaan, Uura giyaa wolk'k'aama kataman hayk'k'eedda. **29** Abraaminne Naakoorinne laa"attuukka akkeeddino; Abraamo machchatti suntsay Saaro; k'ay Naakoora machchatti suntsay Milkko; Milkka Haaraana naatto; Haaraani

Milikkiwunne Yiskkaaniw aawuwaa. **30** Saara mantsato; iziw na'i baawa. **31** Taari bare na'aa Abraama, bare na'aa Haaraana na'aa Loos'anne, bare na'aa Abraamo machchatto Saaro akkiidde kesina, untunttu ittippe Kanaane gadiyaa baanaw Uuri giyaa Kaladaawetuwa katamaappe denddeeddino; shin untunttu Kaaraane giyaa katamaa gakkanaw biide, yan utteeddino. **32** Taari 205 laytsaa de'iide, Kaaraanen hayk'k'eedda.

12 Med'inaa Goday Abraama yaageedda; «Neeni ne gadiyaappe, ne dabbotuwaappenne ne aawuwaa golle asaappe shaakettaade, taani neena bessiyaa gadiyaa ba. **2** Taani neena wolk'k'aama kawutetsaa ootsana; k'ay taani neena anjjana; taani ne suntsaa gitayana; yaatina neeni anjjo gidana; **3** taani neena anjjiyaawantta anjjana; k'ay neena shek'k'iyaaawantta taani shek'k'ana; ha sa'aa bollan de'iyaa Asay ubbay ne baggana anjettana» yaageedda. **4** Abraame Med'inaa Goday aw odeeddawaadan denddiide beedda; Loos'ekka aanana beedda; Abraame Kaaraaneppe beedda wode, aw laytsay laappun tammanne ichchesha. **5** Abraame bare machchatto Saaro, bare ishaa na'aa Loos'a, yan shiishsheedda barenttu mas'uwaa ubbaanne, Kaaraanen untunttu demmeedda k'oomatuwaa akkiide, Kanaane gadiyaa baanaw denddeedda; biide untunttu Kanaane gadiyaa gakeeddino. **6** Abraame he gadiyaan Sekeema giyaa sa'aan de'iyaa Moore giyaa wolk'k'aama wolaa gakkanaw hametiidde beedda. He wode Kanaane asatuu he gadiyaan de'ino. **7** Shin Med'inaa Goday Abraamaw k'onc'c'iide Aa, «Ha gadiyaa taani ne zeretsaw immana» yaageedda. I barew k'onc'c'eedda Med'inaa Godaw he sa'aan yarshshiyaa sa'aa kees's'iide goynneedda. **8** Hewaappe denddiide, Beeteleppe away doliyaa baggana de'iyaa deretiyaa sa'aa biide, hewaan

Beetele away wulliyaa bagga aggiide, k'ay Ayi away doliyaa bagga aggiide, gidduwaan bare dunkkaaniyaa d'ogeedda; hewaan Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa kees's'iide, Med'inaa Godaa suntsaa s'eeseedda. 9 Hewaappe guyye, Abraame yaappe denddi biide Neegeeba bazzuwaa gakkeedda. 10 He wode he gadii koshateedda; koshay s'iis's'i de'iyaa diraw, Abraame amareeda wodiyya de'anaw duge Gibis'e wod'd'eedda. 11 Gibis'e gelana hanishin, Abraame bare machchatto Saaro hawaadan yaageedda; «Sisa; neeni loytsa malaa lo"o mac'c'a asaa gidiyaawaa taani eray. 12 Gibis'e asatuu neena be'iyaa wode untunttu, <Hanna Aa machchatto> yaagiide untunttu taana wod'ana; shin neena pas'a aggana. 13 Simmi untunttu taw ne gaasuwaan keekana malanne, k'ay taani hayk'k'ennan ne gaasuwaan attana mala neeni, <Taani Aa michchato> yaaga» yaageedda. 14 Abraame Gibis'e biittaa geledda wode, Gibis'e asatuu he mishirata daro malaa lo"o mac'c'a asaa gidiyaawaa be'eeddino. 15 K'ay Gibis'e kaatiyaw ootsiyaa kaappatuukka izo be'eedda wode, kaatiyaa sintsan izo nashsheeddino; yaatiide izo kaatiyaa golle afeedino. 16 Yaatina izi gaasuwaan kaatii Abraama lo"o ayfiyaan s'eelleedda; Abraamaw dorssatuwaanne booratuwaa, attuma haretuwaanne mac'c'a haretuwaa, attuma k'oomatuwaanne mac'c'a k'oomatuwaa, gaaluwaa immeedda. 17 Shin Med'inaa Goday Abraama machchatti Saari gaasuwaan Gibis'e kaatiyaa bollanne Aa soo asaa bolla daro kaa'iyaa harggiyaa yeddeedda. 18 Yaatina kaatii Abraama s'eesiide, «Neeni hawaa ayaw ta bolla ootsaad? iza ne machchatto gideeddawaa ayaw taw odabeykkii? 19 Neeni izo, <Iza ta michchato> gaade taw ayaw odaaddii? Taani izo taw machche ootsanaw akkeeddawe hewaa diraassa. Simmi ha"i

ne machchatto hanno be'a; izo akkaade ba» yaageedda. 20
Bare asaa azazina, untuntu Abraama Aa machchattinanne aw
de'iyaa ubbabaanna kessiide yeddeeddino.

13 Hewaa diraw Abraame bare machchattinanne, barew
de'iyawaa ubbaanna Gibs'eppe Negeeba bazzuwaa beedda;
Loos'ekka aanana beedda. 2 Abraame he wode miizaa,
biraaninne work'k'aan darii duretteedda. 3 I Negeebappe
denddiide Beetele gakkana beedda; he sa'ayenne
Beeteleppenne Ayippe gidduwaan I koyro bare dunkkaaniyaa
d'ogeedda sa'anne 4 yarshshiyaa sa'aa I koyro kees's'eedda
sa'aa. Yan Abraame Med'inaa Godaa suntsaa s'eeseedda. 5
Abraamena yuuyiyaa Loos'ewukka miizzay, dorssaa wudiinne
dunkkaanii de'ee. 6 Shin untuntu ittippe de'anaw untuntu
biittay gidibeenna; untuntu daro mehii de'iyaa diraw, untuntu
ittippe de'anaw danddayibeykkino. 7 Hewaa gaasuwaan
Abraamo wudiyaa heemmiyaawantu giddoninne Loos'e wudiyaa
heemmiyaawantu giddon walassay kesseedda. He wode
Kanaanatuunne Parzzetuu he gadiyaan de'ino. 8 Yaanina
Abraame Loos'a, «Nuuni ishatuwaa gidiyaa diraw, ta giddoninne
ne giddon, ta wudiyaa heemmiyaawantu giddoninne ne
wudiyaa heemmiyaawantu giddon walassaa kessoppa. 9
Biittaa ubbay ne sintsan de'ennee? Ane nuuni shaakettoytte;
neeni haddirssa bagga booppe, taani ushechcha bagga baana;
neeni ushechcha bagga booppe, taani haddirssa bagga baana»
yaageedda. 10 Loos'e yuuyyi aad'd'i s'eelliide, Yorddaanoosa
Shaafaa wombbay ubbay biide Zoo'aara gakkana, Med'inaa
Godaa gennetiyyaa woy Gibis'e biittaa mala daro haatsay
de'iyawaa gidiyaawaa be'eedda. (Hewenne Med'ina Goday
Sodoomanne Gamooraa geetettiyyaa katamato d'ayissanaappe

kase). **11** Hewaa diraw Loos'e barew Yorddaanoosa wombbaa ubbaa dooriide, away doliyaa bagga beedda; yaatina untunttu ittuu ittiwaappe shaaketteeddino. **12** Abraame Kanaane gadiyaan de'eedda; shin Loos'e wombban de'iyaa wolk'k'aama katamatuwaa gidduwaan uttiide, Sodooma katamaa matan bare dunkkaaniyaa d'ogeedda. **13** He wode Sodooma asatuu iitanne Med'inaa Godaa bolla pala nagaraa ootsiyaawantta. **14** Loos'e Abraameppe shaaketteeddawaappe guyye, Med'inaa Goday Abraama hawaadan yaageedda; «D'ok'k'u gaade neeni de'iyaasaappe away doliyaa bagganne away wulliyaa bagga, k'ay huup'issa bagganne gedissa bagga s'eella. **15** Ha neeni s'eelliyaa biittaa ubbaa taani newunne ne zariyaw med'inaw immana; **16** taani ne zariyaa sa'aa shafiyaadan darissana; ooninne sa'aa shafiya paydana danddayooppe, ne zariikka paydettana. **17** Dendda; biittaa gomppan pudenne dugenne hininne haanne hamettaadde be'a; ayaw gooppe, taani ha biittaa new immana» yaageedda. **18** Abraame bare dunkkaaniyaa shoddiide, Kebroone katamaan de'iyaa Mamire wolatuwaa woggatuwaa matan de'anaw beedda. Hewaan Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa kees's'eedda.

14 He wode Sanaa'oore Kaatii Amiraafeeli, Elaasaara Kaatii Ariyooki, Elaama Kaatii Kadorllaa'oomerinne Goyma Kaatii Tidi'aali oydduu, **2** Sodooma Kaatiyaa Beera'aara, Gamoora Kaatiyaa Birshshaara, Adaama Kaatiyaa Shin"aabaara, S'aboyma Kaatiyaa Shemebeeraaranne (S'oo'aaro geetettiyaa) Belaa'a Kaatiyaanna olaw salppeeddino. **3** Hawanttu ichcheshu kaatetu gaketiide itti wolk'k'aa gidiide, (Mas'ine Abbaa giyaa) Siiddima Wombban shiik'eeddino. **4** Untunttu kase tammanne laa"u laytsaa Kadorllaa'oomeraw moodetteeddino; shin tammanne

heezzentsa laytsan aw makkaleeddino. **5** Tammanne oyddentso
 laytsan Kadorllaa'oomerinne aanana zuppeteedda kaatetu
 barenttu olanchchatuwaa akki biide, Asttaarooti s'arnnayman
 de'iyaa Raafaayeta, Haaman de'iyaa Zuuzetanne Shaawe-
 K'iriyaatayman de'iyaa Eemeta oliide s'ooneeddino. **6** Hooraa
 biittaa asatuwaakka Se'iira Deriyaan oliide, bazzuwaa matan
 de'iyaa Elpparaana giyaa sa'aa gakkanaw yedersseeddino. **7**
 Hewaappe guyye simmiide, Ayin-Mishppaas'a yeeddino. (Ha'i
 he sa'ay K'aadeesa geetettee.) Unttuntu Amaaleek'atuwaa
 biittaa ubbaanne k'ay Has'aas'oone Taamaara giyaa sa'aan
 de'iyaa Amooratuwaa oliide s'ooneeddino. **8** Hewaappe
 simmiide, Sodooma kaatii, Gamooraa kaatii, Addaama kaatii,
 S'aboyma kaatiinne (S'oo'aaro geetettiyaa) Belaa'a kaatii
 dendeeddino; Siiddima Wombban salppeeddino. **9** Hawanttu
 ubbay Elaama kaatiyaanna, Goyma kaatiyaanna, Sanaa'oore
 kaatiyaannanne Elaasaara kaatiyaanna (ha ichcheshu kaatetu
 oyddu kaatetuwaanna) oletteeddino. **10** Siiddima Wombban he
 wode, shidiyaadan oyk'k'iyabay kumeedda ollay besseedda;
 Sodooma kaatiinne Gamooraa kaatii barenttu olanchchatuwaanna
 olaappe bak'atishin, untuntuppe amareedawanttu he ollatuwaan
 kunddeeddino; shin atteedawanttu deriyaa bak'ateeddino. **11**
 Oyddu kaatetu Sodoomanne Gamooraa katamatuwaa mas'uwaa
 ubbaanne untunttu k'umaa ubbaa bonk'k'iide akkeeddino.
12 Abraamo ishaa na'ay Loos'e Sodooman de'iyaa diraw,
 aakka Aa mas'uwaakka akkeeddino. **13** Hewaappe guyye, itti
 bitanii bak'ati yiide Ibraawiyaa Abraamaw hawaa odeedda.
 Abraame he wode, Eshkkolanne Aneera ishaa Amooriyaa
 Mamire wolaa matan de'ee. Unttuntu ubbaykka olaa zaaranaw
 Abraamena c'aak'k'uwaa c'aak'k'eti utteeddino. **14** Abraame bare

dabbuu omoodetteeddawaa siseedda wode, olaa eriyaa bare son yeletteedda 318 asaa dentseedda; he oyddu kaatetuwwa kaalliidde Daani giyaa katamaa gakkanaw beedda. 15 K'amman bare asaa c'uguwaan c'uguwaan shaakki, bare morkkatuwaanna olettiide untuntta s'ooneedda. Demask'k'oppe huup'issa baggana de'iyaa Hooba giyaa sa'aa gakkanaw yedersseedda. 16 Mas'uwwa ubbaa, k'ay bare dabbuwwa Loos'anne Aa mas'uwwa, mac'c'a asaanne hara asaa wotsi akkeedda. 17 Abraame Kadorllaa'oomeranne aanana zuppeteedda kaatetuwwa s'ooniide simmeeddawaappe guyye, Sodooma kaatii, (Kaatetuwwa Wombbaa giyaa) Shaaweeha Wombban Aa mokkanaw keseedda. 18 He wode, Saleeme Kaatii Malkka-S'edek'k'i ukitsaanne woyniyaa eessaa akkiide yeedda; I Ubbappe d'ok'k'iyaa S'oossaa k'eesiyaa. 19 I Abraama hawaadan yaagiide anjeeedda; «Ubbappe D'ok'k'iyaa S'oossay, saluwaanne sa'aa med'd'eddawe Abraama anjjo. 20 K'ay Ubbappe D'ok'k'iyaa S'oossay, ne morkkatuwwa ne kushiyaan aatsi immeeddawe galatetto» yaageedda. Abraame ubbabaappe asiraataa kessiide, Malkka-S'edek'k'aw immeedda. 21 Sodooma kaatii Abraama, «Asaa taw immaade, mas'uwwa new akka» yaageedda. 22 Shin Abraame Sodooma kaatiyaa, «Taani Med'inaa Godaw, Ubbappe D'ok'k'iyaa S'oossaw, saluwaanne sa'aa med'd'eddawoo, ta kushiya dentsaade c'aak'k'aad. 23 Ta Asay meeddawaappenne taananna beedda Aneera, Eshkkolanne Mamire gakkiiyaawaappe attina, neeni, «Abraama taani dureyaad» ubbakka geena mala, taani newaappe haray atto k'unc'c'uutiyaa woy c'aammaa k'achchiyaawaanne akkikke. Untunttu barena gakkiiyaawaa akkino» yaageedda.

15 Hewaappe guyye, Med'inaa Godaa k'aalay sas'aani Abraamekko yiide, «Abraamaa, yayyoppa! Taani new gondalle; ne gatii loytsi dara» yaageedda. 2 Abraame, «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, taw ubbakka na'i baynna diraw, neeni immiyaa gatii taw ayissee? Demask'k'o El"eezeri taana laattana shin» yaageedda. 3 K'aykka Abraame, «Neeni taw na'aa immabaakka; hewaa diraw ta son de'iyaa k'oomay taana laattiyaawaa» yaageedda. 4 Med'inaa Godaa k'aalay aakko yiide, «Ha k'oomay neena laattenna; shin ne gulbbataappe kesiyaawe neena laattana» yaageedda. 5 Simmiide kare Aa kessiide, «Saluwaa pude s'eella; neeni s'oolintetuwaa paydanaw danddayooppe payda; ne zeretsaykka hawaa keeshshaa gidana» yaageedda. 6 Abraamo Med'inaa Godaa ammaneedda; Med'inaa Goday hewaa aw s'illotetsaadan paydeedda. 7 Med'inaa Goday k'aykka Aa, «Taani neeni ha biittaa laattana mala new immanaw Uuri giyaa Kaladaawetuwaaw katamaappe neena kessa aheedda Med'inaa Godaattee» yaageedda. 8 Shin Abraamo Aa, «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, taani ha biittaa laattanawaa ayaan eroo?» yaageedda. 9 Med'inaa Goday Aa, «Heezzu laytsaa ussaa, heezzu laytsaa deeshshaa, heezzu laytsaa dorssaanne laa"u k'ommo harap'petuwaa taw akkaade ya» yaageedda. 10 I hawantta ubbaa aw afeedda; untuntta p'alk'k'iide laa"u keseedda; laa"uwaa keseeddawaa ittuwaa ittuwaa baggan wotseedda; shin kafotuwaa laa"u kessi p'alk'k'ibeenna. 11 He wode ankkotu he ashuwaa bolla wod'd'eeddino; shin Abraame untuntta yedersseedda. 12 Away wulliyyaa wode Abraama wolk'k'aama gem"ishuu oyk'k'eedda; d'ip'p'i geedda d'umay Aa bolla wod'd'eedda. 13 Yaatina Med'inaa Goday Aa, «Ne zeretsay hara gadiyaan bete gidiide

de'anawaa neeni tumuppe era; untuntu ayiletiide oyddu s'eetu laytsaa naak'ettana. **14** Shin ayileyiide untunta mooddiyaa kawutetsaa taani murana; hewaappe guyye, untuntu daro ak'uwaana he biittaappe kessana. **15** Neena gidoope, neeni ne mayza aawotuwaakko sarotetsaan baana; neeni loytsa c'imaade hayk'k'anne moogettana. **16** Shin oyddentso yeletaan ne zeretsay ha gadiyaa simmana; ayaw gooppe, Amooretuu nagaray biro likkiyaa gakkibeenna» yaageedda. **17** Away wullina sa'ay d'umeedda; c'ooc'iyaa c'uwayne tamaa lac'uu akeekenan beettiide, he laa"u kessi p'alk'k'eteeddawantuppe gidduwaana aad'd'eedda. **18** He gallassi Med'inaa Goday Abraamena hawaadan yaagiide c'aak'k'uwaa c'aak'k'eteedda; «Gibis'e Shaafaappe doommiide Efiraas'iisa giyaa wolk'k'aama shaafaa gakkanaw, ha biittaa taani ne zeretsaw immaad; **19** ha biittay K'eenatuwaa, K'eniizetuwaa, K'adimoonetuwaa, Hiitetuwaa, Parzzetuwaa, Raafaayetuwaa, Amooretuwaa, Kanaanetuwaa, Gerggeesetuwaanne Yaabuusatuwaa biittaa» yaageedda.

16 Abraamo machata Saara aw na'aa yelabeykku; shin iziw Gibis'eppe yeedda Aggaaro giyaa itti ayilata de'aw. **2** Hewaa diraw Saara Abraama s'eesaade, «Be'a, Med'inaa Goday taw yeluwaa diggeedda. Neeni baade, ta ayilatina gisa; ooni erii, taani izi baggana na'aa daayo gidanenttonne» yaagaaddu. Abraame Saari k'aalaa sisiide mayyeedda. **3** Abraame Kanaane gadiyaan tammu laytsaa utteeddawaappe guyye, Abraamo machata Saara Gibis'eppe aheedda bare ayilatto Aggaaro, bare asinaa Abraamaw machchetetsaw immaaddu. **4** Aggaaro akkeedda; iza shahaaraaddu. Iza barew shahaaray atteedawaa ereedda wode, bare godatto kad'iyaa doommaaddu. **5** He wode Saara Abraama, «Taana ha naak'uwaa naak'k'issiyaawe

neena; taani ta ayilatto new immina, iza ha"i barew shahaaray atteeddawaa eraade, taana kad'aw. Nebaanne tabaa Med'inaa Goday pirddo» yaagaaddu. 6 Abraame Saaro, «Hanno be'a; ne ayilata ne kushiyaanna; neeni izo new lo"owaa ootsa» yaageedda. Hewaappe guyye, Saara Aggaaro naak'k'ina, iza kesaade iippe bak'attaaddu. 7 Med'inaa Godaa kiitanchchay pulttuwa matan woran Aggaaro demmeedda; he pulttuu Shura giyaa gadiyaa afiyaa ogiyaa mataana. 8 I Aggaaro, «Hanne Saari ayilattee Aggaaree, hak'appe yaad? K'ay hak'a bay?» yaagiide oochcheedda. Iza, «Taani ta godatti Saarippe bak'atay» yaagaaddu. 9 Med'inaa Godaa kiitanchchay iziw, «Neeni ne godattikko guyye simmaade ba; iziw moodeta» yaagiide odeedda. 10 K'aykka Med'inaa Godaa kiitanchchay izo, «Ne zarii paydanaw danddayettennawaa keenaa taani c'orissana» yaageedda. 11 K'aykka Med'inaa Godaa kiitanchchay izo, «Ha"i neeni shahaara; neeni attuma na'aa yelana; Aa Isimaa'eela gaade suntsana; ayaw gooppe, Med'inaa Goday ne waasuwa siseedda. 12 I woran yeda de'iyaa hariyaa mala asaa gidana; asaa ubbaanna I ek'ettana; k'ay Asay ubbaykka aanana ek'ettana; I bare ishatuwa ubbaanna is'o gidiide de'ana» yaageedda. 13 Aggaara, «Taani taana be'iyawaa be'aade pas'a attanee?» yaagaaddu; iza barew haasayeedda Med'inaa Godaa, «Neeni taana be'iyaa S'oossaa» yaagaade suntsaaddu. 14 Hewaa diraw he pulttuwa ollay, «Taana Be'iyaa De'uwa S'oossaa Pulttuwa» geetetteedda; he ollay hanno gakkanaw K'aadeeseppenne Baareedappe gidduwaan de'ee. 15 Aggaara Abraamaw attuma na'aa yelaaddu; Abraame Aggaara yeleedda na'aa Isimaa'eela giide suntseedda. 16 Aggaara Isimaa'eela

Abraamew yeleedda wode, Abraamo laytsay hosppun tammanne usuppuna.

17 Abraamo laytsay udduppun tammanne udduppuna gidiyaa wode, Med'inaa Goday aw k'onc'c'iide Aa, «Taani Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa; neeni ta sintsan hametta; suure gidaa. **2** Taani taappenne neeppe gidduwaan ta c'aak'k'uwaa wotsay; taani neena loytsa c'orissana» yaageedda. **3** Abraame bare deemuwaan duge guufanneedda; S'oossay aw hawaadan yaageedda; **4** «Simmi, taani neenana c'aak'k'etiyaa c'aak'uu hawaa; neeni daro kawutetsaa aawuwaa gidana. **5** Hawaappe doommiide ne suntsay Abraama geetettenna; shin ne suntsay Abrahaama gidana. Ayaw gooppe, taani neena daro kawutetsaa aawuwaa ootsaad. **6** Taani neena loytsa c'orissana; taani neeppe kawutetsatuwaa med'd'ana; kaatetuukka neeppe kesana. **7** Taani taappenne neeppe, neeppe guyye ne zeretsaappenne gidduwaan, yeletaappe yeletaa gakkanaw ta c'aak'k'uwaa c'aak'k'etay; ha c'aak'k'uu taani newunne neeppe guyye ne zeretsaw S'oossaa gidana mala med'inaa c'aak'uwaa. **8** Ha'i neeni bete gidaade de'iyaa Kanaane biittay ubbay newunne neeppe guyye ne zeretsaw med'inaw laata gidana mala taani immana; k'ay taani untunttu S'oossaa gidana» yaageedda. **9** K'aykka S'oossay Abrahaama, «Neena gidooppe, neeni ta c'aak'uwaa naaga; neenikka neeppe guyye ne zeretsaykka, yeletaappe yeletaa gakkanaw naagite. **10** Taappenne neeppenne, neeppe guyye ne zeretsaappe gidduwaan hinttenttu naagana ta c'aak'uu hawaa; hinttenttu gidduwaan de'iyaa attumawe ubbay k'as's'aretto. **11** Hinttenttu attumatetsaa shookuwaa k'as's'arettiita; hewe taappenne hintteppe gidduwaan de'iyaa c'aak'k'oo mallaa gidanawaa. **12** Hinttenttu giddon sintsappe yelettana attuma

naanay ubbay yeletteedda hosppuntsa gallassan k'as's'arettanaw
 koshshee. Ne soon yeletteeddawantta gidina, woy allagaappe
 shaluwaan shametteedda ayiletuwa gidina, ne zeretsaa
 gidenawanttakka attumawantta k'as's'aranaw koshshee. 13
 Ne son yeletteeddawanttu ne shaluwaan shamettowanttu
 k'as's'arettino. Hawe hinttentu ashuwaan de'iyaa ta c'aak'k'uu
 med'inaa c'aak'uwa gidana. 14 K'as's'arettibeenna, bare
 shookuwaanna de'iyaa attuma Asay ubbay bare asaappe
 duus's'ana; ayaw gooppe, I ta c'aak'uwa mentseedda»
 yaageedda. 15 K'aykka S'oossay Abrahaame, «Simmi, ne
 machchatti Saari suntsaa Saaray gooppa; hawaappe sintsaw izi
 suntsay Saaro. 16 Taani izo anjjana; taani iippe new attuma
 na'aa tumu immana. Izo taani anjjana; iza kawutetsatuwa aatto
 gidana; asaa kaatetu iippe yaana» yaageedda. 17 Abrahaame
 bare deemuwaan guufanneedda; I miic'c'iide bare wozanaan,
 «S'eetu laytsaa Asay tumu na'aa yelanee? K'ay udduppun
 tammu laytsaa gideedda Saara na'aa yelanee?» yaagiide
 k'oppeedda. 18 Abrahaame S'oossaa, «Isimaa'eeli taana
 laattiyaawaa gidanaw danddayennee?» yaageedda. 19 Shin
 S'oossay, «Tuytti, ne machata Saara new attuma na'aa tumuppe
 yelana; neeni Yisaak'a gaade Aa suntsana. Aappe guyye, Aa
 zeretsaw med'inaa c'aak'uwa gidana mala, taani aanana ta
 c'aak'uwa c'aak'k'etana. 20 K'ay Isimaa'eelabaa gidooppenne,
 neeni oochcheeddawaa taani sisaad; taani aakka anjjana; taani
 Aa anjjananne Aa zeretsaa loytsa c'orissana; I tammanne
 laa"u yeletatuwa yelana; taani Aa zeretsaa wolk'k'aama
 kawutetsaa ootsana. 21 Shin taani ta c'aak'uwa laytsi hannode
 Saara new yeliyaa Yisaak'ana c'aak'k'etana» yaageedda. 22
 S'oossay Abrahaamaana haasayiide wursseeddawaappe guyye,

Abrahaameppe shaakettiide pude beedda. **23** He gallassan Abrahaame bare na'aa Isimaa'eela, bare son yeletteedda ubbaa, bare shaluwaan shammeeddawantta ubbaa, bare son de'iyaa attuma asaa ubbaa, S'oossay aw odeeddawaadan untunttu attumatetsaa k'as's'areedda. **24** Abrahaame bare attumatetsaa k'as's'arettiyya wode, udduppun tammanne udduppun laytsaa asaa; **25** Aa na'ay Isimaa'eeli bare attumatetsaa k'as's'arettiyya wode, tammanne heezzu laytsaa na'aa. **26** Abrahaamenne Aa na'ay Isimaa'eeli laa"attuukka he gallassi k'as's'aretteeddino. **27** Abrahaame son de'iyaa attuma Asay ubbay, Aa son yeletteeddawanttunne shaluwaan shammeeddawanttu ubbay aanana k'as's'aretteeddino.

18 Abrahaame Mamire wolatuwaa wogatuwaa garssan bare dunkkaaniyaa penggiyaan seeta gallassi utti de'ishshin, Med'inaa Goday aw k'onc'c'eedda. **2** Abrahaame d'ok'k'u giide s'eelliide heezzu asatuu Aa matan ek'k'eeddawannta be'eedda; untuntunna gaketanaw bare dunkkaaniyaa penggiyaappe denddi wos's'eedda; gakkiiide, gediyaan hokkiide, untunttu sintsan goyneedda. **3** Simmiide I, «Abeet ta Godaw, taani ne sintsan nashshetteedawaa gidoope, taana ne k'oomaa aggaade aad'd'oppa. **4** Hayanaa guutsa haatsay yo; hinttenttu gedii meec'ettina, ha mitsaa kuwaan shemppi akkite. **5** Hinttenttu ha'i taakko hinttenttu k'oomaakko yeedda diraw, kam"i giide hinttenttu biyaasa'aa baana mala, taani hinttenttoo miyaawaa ahay» yaageedda. Untunttu, «Daro lo"a; neeni giyaawaadan ootsa» yaageeddino. **6** Abrahaame dunkkaaniyaa giddo Saarikko elleelli biide, «Elleellaade liik'o d'iiliyaappe heezzu kere gidiyaawaa akka munak'aade ukitsaa uukka» yaageedda. **7** K'ay, Abrahaame bare mehiyaakko wos's'i biide, lo"o bolttibalnta bolttibalnta maraa

dooriide, itti k'oomaw immin, I elleelli shukkiide giigisseedda. 8
 Yaatina Abrahaame me"eedda maatsaanne giigisseedda maraa
 ashuwaa imatsatuwaa sintsa aatseedda; untunttu miishshin, I
 he mitsaa garssan untunttu matan ek'k'eedda. 9 Untunttu Aa,
 «Ne machata Saara hak'anee?» yaagiide oochcheeddino. Iza,
 «Hini dunkkaaniyaa gidduwaan de'aw» yaageedda. 10 Med'inaa
 Goday Aa, «Taani laytsi hannode tumu neekko simmana; he
 wode ne machata Saara attuma na'aa yelana» yaageedda.
 Saara he wode aappe guyye baggana de'iyaa dunkkaaniyaa
 penggiyaan de'iyana hewaa sisaaddu. 11 Abrahaamenne
 Saara barenttu laytsaa loytsi sugiide c'imeeddino. Saariw piilay
 yiyaawaa aggeedda. 12 Hewaa diraw Saara bare wozanaan,
 «Taani ha"i c'ima wura kichchowaappe guyyiyaaninne ta goday
 c'imowaappe guyye, ha"i taw attuma asaana gaketiyaawe
 waan hananee?» yaagaade miic'c'aaddu. 13 Med'inaa Goday
 Abrahaame he wode, « Taani c'ima kichchowaappe guyye,
 tumu na'aa yelanitaayye?» gaade, Saara ayaw miic'c'aade?
 14 Med'inaa Godaw danddayetennabay tumu de'ii? Laytsi
 hannode taani neekko simmana; he wode Saara attuma
 na'aa yelana» yaageedda. 15 Saara loytsa yayyeedda diraw,
 «Taani miic'c'abeykke» yaagaade lakaaddu. Shin I, «Ee, neeni
 tumu miic'c'aadda» yaageedda. 16 Hewaappe guyye asatuu
 denddiide bi, Sodooma katamaa duge zaari s'eelleeddino;
 Abrahaamenne untuntta moyzziide untunttunna beedda. 17
 Med'inaa Goday he wode, «Taani ta ootsanaw haniyaabaa
 Abrahaameppe k'osikke. 18 Abrahaame tumuppe gitanne
 wolk'k'aama kawutetsaa gidana; ha sa'aa kawutetsatuu ubbay
 Aa baggana anjjettana. 19 Ayaw gooppe, s'illotetsaanne
 pirddaa ootsiide, Med'inaa Godaa ogiyaa naaganaadan bare

naanaanne bareppe guyye, bare soo asaa I zorana mala, taani
Aa dooraad; hewenne Med'inaa Goday Abrahaamew immana
geeddawaa ubbaa polanaassa» yaageedda. 20 Med'inaa Goday
Abrahaame, «Sodoomappenne Gamoorappe waassiyaa waasuu
loytsi dareedda dirawunne untunttu nagaray loytsi dees'eedda
diraw, untunttu ootseeddabay taakko gakkeedda waasuwa
keeshshaa iitenttonne be'anaw ane taani duge wod'd'ay; hewaa
mala iita gidana d'ayinttonne erana» yaageedda. 22 Hewaappe
guyye, laa"u asatuu Sodoomakko simmiide beeddino; shin
Abrahaame Med'inaa Godaa sintsan woosi de'ee. 23 He wode
Abrahaame Med'inaa Godaakko shiik'iide yaageedda; «Tumu
neeni s'illotuwa iitatuwaana d'ayssay? 24 He wolk'k'aama
katamaan ishatamu s'illotuu de'inttokka, neeni d'ayssay? Neeni
aan de'iyaa ishatamu s'illotuwa diraw he katamaa ashshikkii?
25 Hewe neeppe haakko; s'illotuwa iitatuwaana wod'iyaaawenne
s'illotuwaanne iitatuwa itti ayfiyaan s'eelliyaawe neeppe
haakko. Ha sa'aa ubbaa pirddiyaawe s'illuwa pirddenneeyye?»
yaageedda. 26 Med'inaa Goday, «He Sodooma kataman
ishatamu s'illotuu de'ooppe, he sa'aa ubbaa untunttu diraw taani
ashshana» yaageedda. 27 Hewaappe guyye Abrahaame, «Taani
biittanne bidintsaa gidaadde ta Godaana s'alaade haasayanaw
simmi doomma kichchaad; 28 ishatamu s'illotuwaappe ichcheshu
pac'c'intto, neeni he ichcheshatuwa diraw he katamaa ubbaa
d'ayssay?» yaageedda. Med'inaa Goday, «Taani yan oytamanne
ichcheshu s'illotuwa demmintto, he katamaa d'ayisikke»
yaageedda. 29 Abrahaame zaaretsidekka, «Yan oytamu s'alalay
beettintto shin?» yaageedda. I, «Taani he oytamatuwa diraw,
he katamaa d'ayisikke» yaageedda. 30 Hewaappe guyye I, «Hay
Goday taw hank'k'ettoppo; taani gujjaadekka haasayay. Yan

hattamu s'alalay beettinto shin?» yaageedda. Med'inaa Goday, «Taani yan hattamuwaa demmintto, he katamaa d'ayssikke» yaageedda. **31** Abrahaame k'aykka, «Taani Godaana s'alaade haasayanaw doomma kichchaad; yan laatamuwaa s'alalay beettinto shin?» yaageedda. Med'inaa Goday, «He laatamatuwaa diraw taani Aa d'ayssikke» yaageedda. **32** Hewaappe guyye Abrahaame, «Hay Goday taw hank'k'ettoppo; taani mes's'i itti gede haasayay; yan tammu s'alalay beettinto shin?» yaageedda. Med'inaa Goday, «He tammatuwaa diraw taani he katamaa d'ayssikke» yaageedda. **33** Med'inaa Goday Abrahaamena haasayaa wursseeddawaappe guyye beedda; Abrahaamekka bare soo simmeedda.

19 He laa"u kiitanchchatuu omarssi Sodooma katamaa gakteeddino; he wode Loos'e he katamaa penggiyaan utteedda. Loos'e untuntta be'inne untunttunna gaketanaw ek'k'iide beedda; bare deemuwaa sa'aa gatsiide goyneedda; **2** «Ta godatoo, hinttenttu k'oomaa soo simmeerikkitee; hinttenttu gediya meec'ettiide k'ammaa ak'ite; guuran denddiide hinttenttu biyaasa'aa baanita» yaageedda. Untunttu, «Tuytti; nuuni ha katamaa dabaabaan ak'ana» yaageeddino. **3** Shin I untuntta loytsi shoobbeedda diraw, aanana biide Aa soo geleeddino; I untunttoo k'umaa katsiide, c'aalenna ukitsaa uukkiide aatsina, untunttu meeddino. **4** Untunttu gisennan de'ishshin, Sodooma katamaa attuma Asay ubbay, naanatuwaappe c'ima gakkanaw, ittuunne attenaan yiide, golliya yuuyyi aad'd'i dooddeeddino. **5** Loos'a s'eesiide yaageeddino; «Hachche k'amma ne soo yeedda attuma asatuu hak'an de'iinoo? Nuuni untunttunna sharmus'ana mala untuntta nuukko kare kessa» yaageeddino. **6** Loos'e untunttunna gaketanaw kare kesiide, kariyaa guyye

gorddeedda; 7 untuntta hawaadan yaageedda; «Ta ishatoo, ha iita oosuwaa ootsoppite. 8 Simmi taw laa"u mac'c'a naanay, attuma asaa eribeenna wodoratuu de'iino; taani untuntta hinttentoo kare kessay; hinttentu untuntta hinttew lo"owaadan ootsana danddayiita. Shin ha asatuwaa bolla ayinne ootsoppite; ayaw gooppe, untuntu ta golle geliide ta kaaraa garssan de'iino» yaageedda. 9 Asatuu Aa, «Nu sintsaappe kichcha!» yaageeddino; k'aykka untuntu, «Ha bitanii ha gadiyaan bete gidi yiide, ha"i nu bolla pirddanaw kajjeeleedda! Ha"i nuuni neena untuntu bolla ootsanaw k'oppeeddawaappe iitaa ootsana!» yaageeddino. Untuntu Loos'a guyye sugi yeggiide penggiyaa mentsanaw shiik'eeddino. 10 Shin he laa"u asatuu barenttu kushiya kare yeddiide, Loos'a soo goochchi gelissiide penggiyaa gorddeeddino. 11 Hewaappe guyye, untuntu golle penggiyaan de'iyaa asaa, guutsaappe gitaa gakkanaw k'ook'isseeddino. Yaatina untuntu penggiyaa demmanaw koyiide daabureeddino. 12 He laa"u asatuu Loos'a, «New hawaan ne mac'c'a naanaa giigisseeddawantu, ne attuma naanay woy ne mac'c'a naanay woy nebaa gideedda Asay oona gidooppene ha katamaan de'ii? Untuntta hawaappe kessa digga. 13 Ayaw gooppe, nuuni ha sa'aa d'ayssana haneetto. Untuntu waassiyaa waasuu Godaa sintsan loytsi dareedda diraw, Med'inaa Goday nuuna ha katamaa d'ayssanaw kiitteedda» yaageeddino. 14 Hewaa diraw Loos'e kesiide, bare mac'c'a naanaa giigisseeddawantukko biide untuntta, «Elleelli denddiide hawaappe kesite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday ha katamaa d'ayssana hanee» yaageedda. Shin Aa mac'c'a naanaa giigisseeddawantu I k'id'd'eedda giide k'oppeeddino. 15 Sa'ay wonttanaw holjjoji zo"iyaa wode, he kiitanchchatuu Loos'a, «Dendda! Ne machchattonne

hawaan de'iyaa ne laa"u mac'c'a naanaa akkaade elleella
 kesa! Hewe d'ayooppe, ha katamay pirddettiyaa wode neenikka
 d'ayaassa» yaagiide dirbbiseeddino. 16 Shin Loos'e yatti
 giina, he asatuu Aa kushiya, Aa machchatti kushiyaanne Aa
 mac'c'a naanaa laa"uwaa kushiya oyk'k'iide, he katamaappe
 untuntta kesseeddino; ayaw gooppe, Med'inaa Goday untunttoo
 k'aretteedda. 17 Kiitanchchatuu untuntta katamaappe kesseedda
 saannakka, he kiitanchchatuwaappe ittuu yaageedda; «Hinttentu
 shemppuwaa akkiide bak'atite! Guye s'eelloppite! K'ay ha
 wombban hak'ankka ek'k'oppite! Deriyaakko bak'atite! Hinkkoode
 hinttentu d'ayana» yaageedda. 18 Shin Loos'e untunttoo
 yaageedda; «Tuytti! Hay ta godatoo, yaagoppite. 19 Taani
 hinttentu k'oomay hinttentu sintsan nashshetteeddawaa diraw,
 taana ashshanaw taw daroppe loytsi maadeedda. Shin taani
 deriyaakko bak'atanaw danddaykke; hawe bashshay gakkiiide
 taana muukkananne taanikka hayk'k'ana. 20 S'eellite; hawaan
 itti katamay de'ee; I wos's'anaw matanne guutsa katamaa.
 Taani yaa bak'atoo? I k'eri guutsa katamaa gidennee? Ta
 shemppuu yan attanawaa» yaageedda. 21 Kiitanchchay, «Ee,
 taani ne ooshaa sisana; taani neeni giyaa katamaa d'ayssikke.
 22 Shin yaa elleella bak'ata; ayaw gooppe, neeni yaa gakkanaw,
 taani ayinne ootsanaw danddaykke» yaageedda. Hewaa
 diraw he katamaa suntsay zoo'aaro geetetteedda. 23 Loos'e
 S'oo'aaro gakkedda wode, biro s'alk'k'ii doleedda. 24 Med'inaa
 Goday he wode tamaanne ees's'iyaa diiniyaa Sodoomanne
 Gamooraa bolla Med'inaa Godaa mataappe saluwaappe bukiide
 bayzeedda. 25 Hewaadan ootsiide Med'ina Goday he katamata,
 he wombbaa ubbaa, he katamatuwaa gidдон de'iyaa ubbaanne
 he gadiyaan de'iyaa mitsaa maataa d'aysseedda. 26 Shin

Loos'e machata guyye s'eellaade mas'ine tuussaa gidaaddu.

27 Wonttetsa gallassi wontta guuran Abrahaame denddiide, Med'inaa Godaa sintsan kase I ek'k'eedda sa'aa simmiide beedda. 28 I Sodoomanne Gamoorra he zanggaaraan de'iyaa biittaa ubbaa duge s'eelleedda; he wode c'uway c'ooc'iyaa tamaa c'uwaadan he biittaappe denddiyaawaa be'eedda. 29 S'oossay he zanggaaraa katamatuwaa d'aysseedda wode, Abrahaama hassayeedda; Loos'e de'eedda katamatuwaa d'ayssiide Loos'a bashshaappe keseedda. 30 Loos'e zoo'aaran uttanaw yayyeedda diraw, bare mac'c'a naanaa laa"uwaanna deriyaa keseedda; gonggolo gidдон bare laa"u mac'c'a naanatuwaanna utteedda. 31 Itti gallassi bayira naatta teefatto, «Nu aawuu c'imeedda; sa'aa ubbaan de'iyaa wogaadan nuunana gisanaw ha gadiyaan ubbakka attuma Asay baawa. 32 Haaya; woyniyaa eessaa nu aawuwaa ushshiide, aanana gisiide, nu aawuwaappe nu zariyaa turaa ashshooytte» yaagaaddu. 33 He gallassaa k'amma barenttu aawuwaa woyniyaa eessaa ushsheeddino; bayirata gelaade aanana gisaaddu; iza aanana gisiyaa wodekka denddiyaa wodekka I eribeenna. 34 Wonttetsa gallassi bayirata teefatto, «Sisa; zino taani ta aabunna gisaad; hachche k'amma k'ay woyniyaa eessaa ushshina, neenikka gelaade aanana gisa; yaatiide nuuni nu aawuwaappe nu zariyaa turaa ashshoytte» yaagaaddu. 35 He gallassi k'amma k'aykka woyniyaa eessaa ushsheeddino; teefatakka gelaade aanana gisaaddu; iza aanana gisiyaa wodekka denddiyaa wodekka I eribeenna. 36 Yaatide Loos'e mac'c'a naanay laa"attuukka barenttu aawuwaappe shahaareeddino. 37 Bayirata attuma na'aa yelaaddu; Aa suntsaa Moo'aaba gaade suntsaaddu; inne hachche gakkanaw Moo'aabatuwaa aawuwaa. 38 K'ay teefattakka attuma na'aa

yelaaddu; Aa suntsaa Ben"aama gaade suntsaaddu; inne hachche gakkanaw Amoonatuwaa aawuwaa.

20 Abrahaame Mamireppe denddiide, Negeeba giyaa gadiyaa beedda; K'aadeesanne Shura giyaa katamatuwaappe gidduwaan de'eedda; Garaaranka amareeda wodiya takkeedda. **2** Yan Abrahaame bare machchatto Saaro, «Aa ta michchato» yaageedda. Garaara Kaatii Abimeleeki kiittiide Saaro afeedda. **3** Shin S'oossay itti k'aman akumuwaan Abimeleeketto yiide, Aa hawaadan yaageedda; «Neeni aheedda machati gaasuwaan hayk'k'aasa; ayaw gooppe, iza asaa machchatto» yaageedda. **4** Shin Abimeleeki iikko shiik'ibeenna. Yaateeddawe, «Godaw, neeni s'illo kawutetsaa d'ayssaniyye? **5** I, «Iza ta michchato» gibeenneyye? K'ay iza, «I ta ishaa» gabeykkee? Taani ta wozanaa suuretetsaaninne ta kushiya geeshshatetsaan hawaa ootsaad» yaageedda. **6** Hewaappe guyye, S'oossay akumuwaan Aa yaageedda; «Ee, neeni ne wozanaa geeshshatetsaan ootseeddawaa taani eraad; hewaa diraw, neeni izo bochchenna malanne ta sintsan nagaraa ootsenna mala neena taani te'aad. **7** Ha"i ha bitaniyaa machchatto zaara; ayaw gooppe, I Timbbitiyaa odiyaawaa; I new S'oossaa woosana; neeni pas'a de'ana. Shin izo zaarana d'ayooppe, neeninne new de'iyababay ubbay hayk'k'iyawaa tumuppe era» yaageedda. **8** Abimeleeki wonttetsa gallassi wontta bare kawutetsaa kaappatuwaa ubbaa s'eeseedda; ha yewuwaa ubbaa untunttoo odina, untunttu loytsi daro yayyeeddino. **9** Yaatina Abimeleeki Abrahaama s'eesiide, «Neeni ayaa nu bolla ootsaaddii? Neeni ta bollanne ta kawutetsaa bolla wolk'k'aama nagaraa ahanaw taani new ay iitabaa ootsaadditaa? Neeni ta bolla oosetanaw bessenabaa ootsaadda» yaageedda. **10** K'aykka Abimeleeki Abrahaama, «Neena hawaa

oosisseeddawe ayee?» yaagiide oochcheedda. **11** Abrahaame yaageedda; «*«S'oossaw yayyiyaa itti asaynne ha sa'aan baawa» gaade k'oppeedda diraassanne, «Ta machchatti gaasuwaan untuntu taana wod'ana» gaade k'oppeedda diraassa.* **12** Hewaa bolla iza tumukka ta michchato; ta aati naatto gidukkuppe attin, ta aabbu naatto; k'ay iza ta machchatto gidaaddu. **13** S'oossay taana ta aawuwaa golliyaappe kesseedda wode taani iziw, «Nuuni beedda gadiyaan ubbaan neeni taw ootsana keekatetsay hawaa; «I ta ishaa» gaade tabaa haasaya» yaagaad» yaageedda. **14** Hewaappe guyye Abimeleeki dorssaa, mehiyaa, mac'c'a ayiletuwaanne attuma ayiletuwaa ahiide, Abrahaamew immeedda; k'ay Aa machchatto Saaro aw zaareedda. **15** Abimeleeki, «Simmi ta biittay ne sintsaana; neena lo"osan de'a» yaageedda. **16** Saarokka, «Taani ne ishaw itti sha"a s'agaraa biraa immay; hawe simmi neenana de'iyaa ubbaa sintsan neeni s'illatto gidiyaawaanne neeni shatimmeeddawaa erissiyaawaa gido» yaageedda. **17** Med'inaa Goday Abrahaame machchatti Saari gaasuwaan Abimeleeka golle asaa ubbaa k'antsaa maynissi wotseedda diraw, Abrahaame S'oossaa woossina, Abimeleeki, Aa machatanne Aa mac'c'a k'oomatuwaa na'aa yelana mala S'oossay untuntta patseedda.

21 S'oossay bare odeeddawaadan Saarikko yeedda; S'oossay Saaro bare geeddawaadan ootseedda. **2** Saara shahaaraade, c'imeedda Abrahaamew S'oossay geedda wodii gakkina, attuma na'aa yelaaddu. **3** Saara Aw yeledda bare na'aa suntsaa Abrahaame «Yisaak'a» yaagiide suntseedda. **4** Abrahaame bare na'aa Yisaak'a S'oossay azazeeddawaadan hospuntsa gallassan k'as's'areedda. **5** Aa na'aa Yisaak'i aw yeletteedda wode, Abrahaame laysay s'eeta. **6** Saara, «S'oossay taw

miichchaa immeedda; k'ay hawaa sisiyaawe ubbay taananna miic'c'ana» yaagaaddu. 7 K'aykka Saara, «Abrahaamew Saara na'aa d'antsana geeddawe oonee? Gidooppenne taani ha"i aw I c'imeedda wodiyaan na'aa yelaad» yaagaaddu. 8 Guutsa na'ay dic'c'iide; d'antsaa duutseedda; Abrahaame Yisaak'i d'antsaa duutseedda gallassi wolk'k'aama baalaa keseedda. 9 Shin Gibs'eppe yeedda Aggaara Abrahaamew yeleedda na'ay Yisaak'ana kaa'yaawaa Saara be'aaddu. 10 Abrahaama, «Ha ayilatti na'ay ta na'aa Yisaak'ana ubbakka laattenna diraw, ayilatonne izi na'aa kessa yedda» yaagaaddu. 11 Ha yewuu bare na'aa bochchiyaa diraw, Abrahaame loytsi metooteedda. 12 Shin S'oossay Abrahaame, «Na'awunne ne ayilatiw loytsa metoottoppa; Saara new odiyaaawaa ubbaa sisa; ayaw gooppe, ne zeretsay Yisaak'a baggana s'eesettanawaa. 13 K'ay ayilatti na'aa taani kawutetsaa kessana; ayaw gooppe, ikka ne zare» yaageedda. 14 Wontta guuran Abrahaame denddeedda; k'umaanne ogoruwaan haatsaa akkiide, Aggaaro hashiyaan toossiide, izi na'aakka iziw immiide kessi yeddeedda. Iza baade, Berssaabehe giyaa woraan toyilakattaw. 15 Haatsaykka ogoruwaan wureedda wode iza, «Na'ay hayk'k'ishin, uttaade be'ikke» yaagaade, na'aa itti buuraa garssan wotsaade, laa"u s'eetu wad'aa gidiyaawaa keeshshaa baade uttaaddu. Matan uttaade, bare k'aalaa d'ok'k'issaade yeekkaaddu. 17 S'oossay na'aa waasuwa siseedda; S'oossaa kiitanchchay Aggaaro saluwaappe s'eesiide, «Aggaaree, waanaaddii? S'oossay na'ay giseedda sa'aan waassiyaawaa siseedda diraw yayyoppa; 18 dendda ek'k'a; na'aanne ne kushiyaan dentsa; ayaw gooppe, taani Aa wolk'k'aama kawutetsaa ootsana» yaageedda. 19 S'oossay izi ayfiyaa dooyina, haatsaa ollaa be'aaddu; baade

ogoruwaan haatsaa kuntsaaddu; na'aakka ushshaaddu. 20 Na'ay dic'ciyaa wode, S'oossay aanana gideedda; I woran de'iide, wonddaafiyaa dukkiyaa asaa gideedda. 21 I Paaraana giyaa woran de'ishshin, Aa daaya Gibs'eppe aw machchatto demmaaddu. 22 He wode, Abimeleeki bare wotaadaratuwaa kaappuwaa Pikoolaana Abrahaamekko biide, «Neeni ootsiyaa ubbaban S'oossay neenana de'ee. 23 Neeni ta bolla woy ta naanaa bolla woy ta zeretsaa bolla genebaa ootsenna mala, ha"i hawaan, S'oossaa sintsan taw c'aak'k'a; taani new keekeeddawaadan, neenikka tawunne neeni imatsatetsan de'iyaa ha biittaw lo"a» yaageedda. 24 Abrahaame, «Taani c'aak'k'ay» yaageedda. 25 He wode, Abrahaame Abimeleeka k'oomatuu akkeedda haatsaa ollaabaa Abimeleekaw maganneedda. 26 Shin Abimeleeki, «Hewaa ooni ootseedentto taani erikke; neenikka k'ay taw odabaakka; taani hachche gakkanaw hewaa sisabeykke» yaageedda. 27 Hewaappe guyye Abrahaame dorssanne miizzatuwaa ahiide, Abimeleekaw immina, untunttu laa"u c'aak'uwaa c'aak'k'eteeddino. 28 Abrahaame laappun mac'c'a dorssaa maratuwaa wudiyaappe shaakkeedda; 29 Abimeleeki Abrahaama, «Ha neeni dumma shaakka wotseedda laappun mac'c'a dorssaa maratuwaa ayaw shaakkaadii?» yaagiide oochcheedda. 30 Abrahaame, «Taani ha haatsaa ollaa bookkeeddawoo markka gidana mala, ha laappun mac'c'a dorssaa maratuwaa ta kushiyaappe akka» yaageedda. 31 Hewaan he laa"u asatuu c'aak'k'eteedda diraw, he sa'ay Berssaabehe geetetteedda. 32 Berssaabehen c'aak'uwaa c'aak'k'eteeddawaappe guyye, Abimeleekenne Aa wotaadaratuu kaappuwaa Pikooli dendiide, Pilss's'eema biittaa simmeeddino. 33 Abrahaame Berssaabehen Tamariskke geetettiyaa mitsaa

tokkeedda. Hewaan Godaa, Med'ina S'oossaa, suntsaa s'eeseedda. 34 Abrahaame Pilss's'eema gadiyaan daro wodiya de'eedda.

22 Hewaappe simmiide, S'oossay Abrahaama paac'c'eedda; I Aa, «Abrahaamee» yaagiide s'eeseedda. I, «Abee» yaagiide koyeedda. 2 S'oossay, «Neeni siik'iyaa ne mes's'i itti na'aa Yisaak'a akkaade, Mooriyaa giyaa gadiyaa ba; yan taani new odiyaa itti deriyaa bollan Aa s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsaade taw yarshsha» yaageedda. 3 Wonttetsa gallassi Abrahaame guuran denddiide, bare hariyaa c'aaneedda; bare k'oomatuwaappe laa"uwaanne bare na'aa Yisaak'a barenana akkiide, s'uuggiyaa yarshshuwaa mitsaa p'alk'k'i akkiide, S'oossay aw odeedda sa'aa baanaw denddeedda. 4 Biide heezzentsa gallassi Abrahaame d'ok'k'u giide, he sa'aa haakuwaan be'eedda. 5 Abrahaame bare k'oomatuwaa, «Ha hariyaana hawaan de'ishshite; taaninne ta na'ay yaa biide S'oossaw goyinniide, hinttentukko simmana» yaageedda. 6 Abrahaame yarshshuwaa mitsaa dentsiide, bare na'aa Yisaak'a tooseedda; tamaanne mashshaa I barew oyk'k'eedda. Unttuntu laa"u ittippe biishshin, 7 Yisaak'i bare aawuwaa Abrahaama, «Ta aawoo» yaageedda. Abrahaame, «Abee, ta na'aw» yaageedda. I, «Tamayenne mitsay hawesh; shin s'uuggiide yarshshiyaa dorssaa maray hak'anee?» yaageedda. 8 Abrahaame, «Ta na'aw, s'uuggiide yarshshiyaa dorssaa maraa S'oossay giigisana» yaageedda. Unttuntu laa"u ittippe beeddino. 9 Unttuntu S'oossay aw odeedda sa'aa gakkeedda wode, Abrahaame yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa yan gimbbiide, mitsaa maari yeggeedda; bare na'aa Yisaak'a k'achchiide, he mitsaa bollan gisiseedda. 10 Abrahaame bare na'aa shukkanaw bare kushiya yeddiide mashshaa

akkeedda. 11 Shin Med'inaa Godaa kiitanchchay saluwaappe Aa, «Abrahaamee, Abrahaamee» yaagiide s'eeseedda. I, «Abee» giide koyeedda. 12 Aa, «Na'aa bolla ne kushiya wotsoppa; Aa ayinne ootsoppa; neeni ne mes's'i itti na'aakka taana diggabeenna diraw, neeni S'oossaw yayyiyaawaa gidiyaawaa taani ha"i eray» yaageedda. 13 Abrahaame d'ok'k'u gi s'eelliide, hewaan dorssaa ittuu kac'ii buuran geli k'as'etti utteeddawaa be'eedda. Abrahaame biide he dorssaa akkiide, bare na'aa diraw s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide yarshshi basheedda. 14 Hewaa diraw Abrahaame, «Med'ina Goday immana» yaagiide he sa'aa suntseedda; hachche gakkanaasikka, «Med'inaa Godaa deriyaan imettana» geetettee. 15 Med'inaa Godaa kiitanchchay saluwaappe laa"entsiide Abrahaama s'eesiide yaageedda; 16 «Med'ina Goday, «Hawaadan yaagaade new taani ta huup'iyaan c'aak'k'ay; neeni hawaa ootseedda dirawunne ne mes's'i itti na'aakka taana diggabeenna diraw, 17 taani neena tumu anjjana; ne zeretsaakka taani saluwaa s'oolinttiyaa keenanne abbaa doonaa shafiyaa keena ootsaade c'orissana. Ne zeretsatuu barenttu morkkatuwaa katamatuwaa laattana. 18 Neeni taw azazetteedda diraw, ha sa'aa kawutetsatuu ubbay ne zeretsaa baggana anjjettana» yaagee» yaageedda. 19 Hewaappe guyye, Abrahaame bare k'oomatuwaakko simmiide, untunttu ubbay ittippe Berssaabehe dendiide beeddino. Abrahaame Berssaabehe de'eedda. 20 Hewaappe simmiide Abrahaamew, «Milkka ne ishaa Naakooraw naanaa yelaaddu; 21 untunttune bayiray Uus'a; Uus'a ishatuu Buuza, 22 Araama aawuwaa K'amu'eela, Keesade, Haazo, Piddaasha, Yidilaafanne Baatu'eela. 23 Hawantta ha hospun naanaakka Milkka Abrahaame ishaa Naakooraw yelaaddu; Baatu'eeli Ribik'o

yeleedda. 24 Raa'uma giyaa Aa k'oomata k'ay S'ebaaha, Gahaama, Tahaashanne Maa'ika yelaaddu» yaagiide odeeddino.

23 Saara s'eetanne laatamanne laappun laytsaa de'aaddu.

2 Hewaappe guyye iza Kanaane gadiyaan de'iyaa (Kebroone giyaa) K'iriyaati-Arbba'a kataman hayk'k'aaddu. Abrahaame Saariw yeekkanawunne kayyottanaw beedda. 3 Yeekki simmiide, Abrahaame bare machchatti anhaa mataappe denddi biide, Hiitetuwaa hawaadan yaageedda; 4 «Taani hinttenttu gidдон betenne imatsaa; ta machchatti anhaa mooganaw taw hinttenttu gadiyaappe duufuwaa zal"eerikkitee!» yaageedda. 5 Hiitetuu aw, «Godaw, nuuni odiyaawaa sisa; neeni nu gidдон wolk'k'aama kaappuwaa; neeni ne machchatti anhaa nu duufuwaappe new lo"eeddawaan mooga; neeni ne machchatti anhaa mooganaw bare duufuwaa ooninne neena diggenna» yaagi zaareeddino. 7 Yaagina Abrahaame denddi ek'kiide, Hiitetuwaa sintsan goynneedda. 8 I untunttoo, «Hinttenttu taana, «Ne machchatti anhaa mooga» gooppe sisite; S'ohaara na'aa Efiroonaw Aa gadiyaa gas'an de'iyaa Maakip'eela giyaa gonggoluwaa taw duufuwaa kessanaw zal"ana mala kumentsaa gatiyaan nuuna zal"iseerikkite» yaageedda. 10 Hiitiyaa Efiroone he wode katamaa penggiyaan shiik'eedda bare asaa gidдон utteedda; Hiitetuu ubbay sisishshin, Abrahaamew yaageedda; 11 «Hewaadan gidenna; ta godaw, ta odiyaawaa sisa; taani gadiyaakka Aa gidдон de'iyaa gonggoluwaa new immay; taani new Aa ta asaa sintsan immay; neeni ne machchatti anhaa mooga» yaageedda. 12 Abrahaame he gade asaa sintsan zaaretsi goynneedda, 13 asay sisishshin Efiroona, «Ta odiyaawaa sisaarikkii! Taani he gadiyaa gatiyaa c'iggana; neeni taappe akkaarikkii! Hewaan taani ta machchatti anhaa moogana»

yaageedda. **14** Efiroone Abrahaamew zaariide, «Ta godaw, taani odiyaawaa sisa; gadii oyddu s'eetu s'agaraa biraa kessiyaawaa; shin hewe ne giddoninne ta gidдон айinne gidenna; ne machchatti anhaa mooga» yaageedda. **16** Abrahaame Hiitetuu sisishshin, Efiroone geedda gatiyaa mayyeedda; he wode shaluwaan oyddu s'eetu s'agaraa biraa Efiroonaw immeedda. **17** Mamire katamaa matan Maakip'eelan de'iyaa Efiroona gadii, hewan de'iyaa gonggolunne he gadiyaan de'iyaa mitsaa ubbay, **18** katamaa penggiyaan shiik'eedda Hiitetuwaa ubbaa sintsan higgiiyaan Abrahaame gade gideedda. **19** Hewaappe guyye, Abrahaame bare machchatto Saaro Kanaane gadiyaan (Kebroone giyaa) Mamire katamaa matan de'iyaa Maakip'eela giyaa gade gonggoluuwaan moogeedda. **20** Hewaa diraw he gadiinne hewaan de'iyaa gonggoluu Hiitetuwaa sintsan higgiiyaan Abrahaamew duufuwaa gideedda.

24 Abrahaame loytsi laytsaa sugiide c'imeedda; Med'ina Goday Aa ubbabankka anjjeedda. **2** Abrahaame bare k'oomaa, bare soo asaa ubbaw kaappotiyaa, bare asaa ubbaw godattiyaawaa hawaadan yaageedda; «Ne kushiyaan ta gulbbataa oyk'k'a; **3** taani untunttu gidдон de'iyaa Kanaanetuwaaw mac'c'a naanatuwaappe ta na'aw machchatto oochchenna mala, Med'inaa Godaan, saluwaa S'oossaaninne sa'aa S'oossan taani neena c'aak'k'etsay; **4** shin neeni ta yeletteedda biittaa, ta dabbotuwaakko baade, ta na'aa Yisaak'aw machchatto oochcha» yaageedda. **5** Aa k'oomay, «Mac'c'aanna taananna yaanaw dosennabaa gidoope, ne na'aa neeni yeedda gadiyaa guyye afoo?» yaagiide oochcheedda. **6** Abrahaame, «Ta na'aa yaa afenaadan neena era! **7** Med'ina Goday, saluwaa S'oossay, taana ta aawuwaa sooppenne ta yeletteedda biitaappe

kesseeddawe taw, «Ne zariyaw taani ha biittaa immana» yaagiide
 c'aak'keeddawe, neeni ta na'aw yaappe machchatto demmana
 mala, I bare kiitanchchaa neeppe sintasaw kiittana. **8** Mishirata
 neenana guyye yaanaw dosennabaa gidoope, ha taani neena
 c'aak'ketseedda c'aak'uu new gometenna; shin ta na'aa yaa
 guyye ubbakka afoppa» yaageedda. **9** K'oomay bare godaa
 Abrahaame gulbbataa oyk'keedda; ha yewoo c'aak'keedda.
10 Hewaappe guyye, k'oomay bare godaa gaalotuwaappe
 tammuwaa akkiidde, bare godaa miishshaappekka muruta
 murutaa akkiidde beedda; Masp'p'es'oomiyaa giyaa gadiyaan
 Naakoora katamaa gakkeedda. **11** Omarssi, mac'c'a Asay
 haatsaa tikkanaw yiyaa wodiyaan, katamaappe gas'an haatsaa
 ollaa matan bare gaalotuwaa gulbbatisseedda. **12** Yaatiide I
 hawaadan yaagiide woosseedda; «Med'inaa Godaw, ta godaa
 Abrahaame S'oossaw, hachche taani k'oppaade yeeddabaa taw
 injjeya; k'ay ta godaa Abrahaamew lo"obaa ootsa. **13** Be'a! Taani
 ha haatsaa pulttiyya matan ek'k'ay; ha katamaa asaa mac'c'a
 naanay haatsaa tikkanaw haa yaana. **14** Taani, «Ane otuwaa
 hokisaadde taana haatsaa ushsha» giyaa wode, izakka, «Hey
 usha; k'ay ne gaaluwaa taani ushshana» yaagiyaanna, henna ne
 k'oomaa Yisaak'aw neeni dooreeddaano gidu; neeni ta godaw
 lo"obaa ootseeddawaa taani hewaan erana» yaageedda. **15**
 Biro I woosaa wurissenaan de'ishshin, Ribik'a haatsaa otuwaa
 tookkaade puttu gaaddu. Izo Baatu'eeli yeledde; Baatu'eeli
 Milkka na'aa; Milkka Abrahaame ishaa Naakoora machchatto.
16 Ribik'a loytas puulanchchanne attuma Asay bochchibeenna
 wodoratto. Pulttuwaa duge wod'd'aade, bare otuwaa kuntsaade
 kessaaddu. **17** He k'oomay iikko wos's'i biide izo, «Ne otuwaappe
 taana guutsa haatsaa ushshaarikkii!» yaageedda. **18** Iza,

«Eeno ta godaw, ushikkii» yaagaaddu. Elleellaadde otuwaa bare hashiyaappe wotsaade, gedde zaara oyk'k'aadde Aa ushshaaddu.

19 Aa ushsheeddawaappe guyye, «Ne gaalatuwaakka alana gakkanaw taani untunttoo haatsaa duuk'k'ana» yaagaaddu. 20 Atteedda haatsaa elleella wonggiriyaan tigaade, hara haatsaa duuk'k'anaw ollaa wos's'aaddu; gaalatu ubbay alana gakkanaw, haatsaa ollaappe duuk'k'a duuk'k'aade ahaade wonggiriyaan tigaade ushshaaddu. 21 I k'oppiide yeedda k'ofaa Med'inaa Goday injeyiidde de'into eranaw bitanii c'o"u giide izo s'eellee.

22 Gaalotuu haatsaa ushi simmiina, bitanii ichcheshu giraammenne bakka gideedda work'k'aa migiduwaanne, s'eetanne tammu giraame gideedda laa"u work'k'aa sagaayetuwa kaseedda; 23 izo, «Neeni O naatti? Ane taw oda; ne aawuwaa son nuw ak'iyaa sa'ay de'anee?» yaageedda. 24 Iza, «Taani Baatu'eeli naatto; Baatu'eeli Milkka Naakooraw yeledde na'aa.

25 Nuwaan gidiyaa dalayne bassuu de'ee; k'ay hinttentu ak'anawukka sa'ay de'ee» yaagaaddu. 26 Bitanii gulbbati Med'inaa Godaw goynniidde, 27 hawaadan yaageedda; «Ta godaw keekiyaawaanne ammanettiyaawaa aggibeenna Med'ina Goday, ta godaa Abrahaama S'oossay galatetto! Taani yiishshin, Med'inaa Goday taana ta godaa dabbatuwa soy kaaletseedda» yaageedda. 28 Naatta wos's'a baade, bare aati son de'iyaa asaw haneeddabaa odaaddu. 29 Ribik'iw Laabaana giyaa ishay de'ee; Laabaani kare kesiide, haatsaa pulttuwaa matan de'iyaa bitaniyaakko wos's'eedda. 30 Migiduwaanne bare michchati kushiyaan de'iyaa sagaayetuwa be'eeddasaana Ribik'a bitanii barena geeddawaa odina sisosaanna, kesiide bitaniyaakko bi be'eedda; bitaniyaa gaalotuwaanna pulttuwaa matan ek'k'eeddawaa demmeedda. 31 Aa, «Med'inaa Goday

neena anjee dawo, haaya! Neeni hawaan karen ayaw ek'k'ay?
Taani new golliyaanne gaalotookka sa'aa giigissaad» yaageedda.
32 Bitanii soo geleeedda; Laabaani gaalotuwa c'aanaa billeedda;
dalaanne bassuwa gaalotoo yegeedda. Gediya meec'c'anaw
aasinne aanana de'iyaa asatoo haatsaa aheedda; 33 k'umaykka
Aa sintsa aad'd'eedda. Shin I, «Taani taana aheedabaa
hinttentoo odennan de'aadde k'umaa miikke» yaageedda.
Laabaani, «Yaatooppe oda» yaageedda. 34 Hewaa diraw I,
«Taani Abrahaame k'oomaa. 35 Med'inaa Goday ta godaa loytsi
anjjiina, I duretteedda; dorssaa, miizzaa, biraa, work'k'aa, attuma
k'oomatuwaa, mac'c'a k'oomatuwaa, gaalotuwaanne haretuwa
aw immeedda. 36 Ta godaa machata Saara bare c'iimmatetsaa
laytsan aw attuma na'aa yelaaddu; I barew de'iyawaa ubbaa
aw immeedda. 37 Ta goday taana hawaadan c'aak'k'iseedda;
«Taani de'iyaa Kanaane biittaa mac'c'a naanatuwaappe ta na'aw
machchatto oochchoppa; 38 shin ta aawuwaa asaakko, ta
zaratuwaakko baade, ta na'aw machchatto oochcha» yaageedda.
39 Taani ta godaa, «Naatta taananna yaanaw dosennan aggooppe
shin?» yaagaad. 40 I, «Med'inaa Goday, taani Aa sintsan
hametteeddawe neenana bare kiitanchchaa kiittana; neeni ta
na'aw ta aawuwaa asaappe, ta zaratuwaappe machchatto
demmana mala, ne biyaasaakka injjeyana. 41 Neeni ta
zaratuwaakko biina, untunttu new izo immennan is's'ooppe,
he wode new c'aak'uu gometenna» yaageedda. 42 «Taani
hachche ha pulttuwaakko yeedda wode yaagaad; «Med'inaa
Godaw, ta godaa Abrahaame S'oossaw, ne shene gidoope,
taani biyaa yewuwaa injjeya. 43 Be'a; taani ha pulttuwa
matan ek'k'ay; gellayatta ittina haatsaa tikkanaw yooppe, taani
izo, «Taana ne otuwaappe guutsa haatsaa ushshaarikii!»

yaagana. 44 Iza taana, «Eeno usha; k'ay ne gaalotookka taani haatsaa duuk'k'ana» yaagiyaanna, Med'inaa Goday ta godaa na'aw dooreeddaano gidu» yaagaad. 45 «Taani ta wozanaan woossiyaawaa wurissenaan de'ishshin, Ribik'a bare otuwaa tookka akkaade, puttu gaaddu; pulttuwaa duge wod'd'aade haatsaa duuk'k'aadu; taani izo, «Taana haatsaa ushshaarikkii» yaagaad. 46 «Iza elleella bare hashiyaappe otuwaa wotsaad, «Hekko usha; k'ay taani ne gaalotuwaa ushshana» yaagaaddu. Taani ushaad; k'ay ta gaalotuwaa iza ushshaaddu. 47 «Taani izo, «Neeni O naatti?» yaagaad. «Iza, «Taani Baatu'eela naatto; Baatu'eeli, Milkka Naakooraw yeleeadda na'aa» yaagaaddu. «Taani iziw migiduwa aatsaad; izi kushiyaankka sagaayetuwa wotsaad. 48 Hewaappe guyye taani gulbbataade, Med'inaa Godaw goynnaad; taani Med'inaa Godaa, ta godaa Abrahaame S'oossaa, ta godaa ishaa na'aa naatto Aa na'aw akkanaw taana likke ogiyaa kaaletseeddawaa galatay. 49 Ha"ikka hinttenttu ta godaw keekanabaanne ammanettanawaa gidoope, taw odite; gidana d'ayinttonne odite; hewaappe sintsan taani hananawaa erana» yaageedda. 50 Laabaaninne Baatu'eeli zaariide yaageeddino; «Ha yewuu Med'inaa Godaappe yeedda; nuuni new yaa haa gaanaw danddayokko. 51 Ribik'o hanno be'a; akkaade ba; Med'inaa Goday geeddawaadan ne godaa na'aw machchatto gidu» yaageeddino. 52 Abrahaama k'oomay untunttu giyaawaa siseedda wode, sa'aan gulbbatiide Med'inaa Godaw goynneedda. 53 K'oomay biraa alleek'k'uwaanne work'k'aa alleek'k'uwa, mayuwaakka kessiide, Ribik'iw immeedda; k'ay al'o miishshatuwa izi ishawunne izi aatiw immeedda. 54 Hewaappe guyye, inne aanana de'yaawanttu meeddinonne usheeddino; yaatiide yan ak'eedino; untunttu guuran denddiide,

«Taana ta godaakko yeddite» yaageedda. 55 Izi ishayenne izi aata, «Naatta itti tammu gallassaa keeshshaa nuunana takku; hewaappe guyye iza baana» yaageeddino. 56 Shin I, «Med'inaa Goday taani yeeddawaa injjey diggina, hinttentu taana gam"etsoppite; taani ta godaakko baana mala taana moyzzite» yaageedda. 57 Unttuntu, «Naatto s'eesiide ane izo oochchoyite» yaageeddino. 58 Ribik'o s'eesiide, «Ha bitaniyaanna baanii?» yaagiide oochcheeddino. Iza, «Ee; taani baana» yaagaaddu. 59 Unttuntu barenttu michchato Ribik'o, izo dichchiyaanina, Abrahaama k'oomaanne Aa asatuwaana moyzzeeddino. 60 Unttuntu Ribik'o, «Nu michchati Ribik'ee, sha"aappe sha"aa gakkanaw c'oratta. Ne zaratuu barenttu morkkatuwaa katamatuwaa laattino» yaagiide anjeeddino. 61 Hewaappe guyye, Ribik'anne izi danggaas'iretuu denddiide, gaalotuwaa toggide, bitaniyaanna beeddino. Yaatina k'oomay Ribik'o akkiide beedda. 62 He wode Yisaak'i, «Taana Be'iyaa De'uwa S'oossaa Pulttuwaa» giyaa pulttuwaa mata biide, Neegeeba woran de'ee. 63 Itti gallassi omarssi Yisaak'i bare wozanaan k'oppiide dembbaa kesiide yuuyyee; I d'ok'k'u giide s'eelliyaa wode, gaalatu yiyaawantta be'eedda. 64 Ribik'akka d'ok'k'u gaade s'eelliyaa wode, Yisaak'a be'aaddu; gaaluwaappe wod'd'aaddu. 65 K'oomaa, «Ha nuunana gaketanaw dembaana yiyaa bitanii oonee?» yaagaaddu. K'oomay, «I ta godaattee» yaageedda. Iza bare shaashiyaa akkaade gullottaaddu. 66 K'ay k'oomay bare ootseeddawaa ubbaa Yisaak'aw odeedda. 67 Yisaak'i Ribik'o bare aati Saari dunkkaaniyaa afeedda. Izo akeedda; izakka aw machchatto gidaaddu. Yaatina I izo siik'eeddanne bare aati hayk'k'uaan kayyottiyaawaappe minetteedda.

25 K'ay Abrahaame K'as'uro geetettiyaa hara machchatto akkeedda. **2** Iza Ziimiraana, Yok'ishaana, Madaana, Midiyaama, Yishibaak'anne Shuha aw yelaaddu. **3** Yok'ishaani Saabanne Dadaana yeleedda. Dadaani Ashooreta, Les'uushetanne Le'aamata yeleedda. **4** Midiyaama naanay Eefa, Eefeera, Hanooka, Abiidaa'anne Elddaa'a. Hawanttu ubbaykka K'as'uri naanaa. **5** Abrahaame barewaa ubbaa Yisaak'a laatisseedda. **6** Shin I biro pas'a de'iidde, bare hara machatuwaappe yeleedda naanaatoo barew de'iyawaappe woyteedda. Bare na'aa Yisaak'appe untuntta shaakki, away doliyaa bagga biittaw yeddeedda. **7** Abrahaame mule itti s'eetanne laappun tammanne ichcheshu laysaa de'eedda. **8** Abrahaame daro wodiya de'iide, lo'o c'imiide hayk'keedda; bare mayzzatuwaanna gakettedda. **9** Aa naanay Yisaak'inne Isimaa'eeli Aa Maakip'eela giyaa gonggolo duufuwaan moogeeddino; he gonggoluu Mamire matan, Hiitiyaa S'ohaara na'aa Efiroona gadiyaan de'ee. **10** Hewenne Abrahaame Hiitetuwaappe shammeedda gadiyaa. Abrahaame bare machata Saara moogetteedda sa'aan moogetteedda. **11** Abrahaame hayk'keeddawaappe guyye, S'oossay Aa na'aa Yisaak'a anjeedda. He wode Yisaak'i, «Taana Be'iyaa De'uwaaw S'oossaa Pulttuwaaw» giyaa pulttuwaaw matan de'ee. **12** Saari ayilata, Gibs'eppe yeedda Aggaara, Abrahaamew yeleedda na'aa Isimaa'eela yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. **13** Isimaa'eela naanay barenttu sunsaaninne barenttu yeletaa maaran hawantta; hewanttunne: Nabaayoota, K'eedaara, Adibi'eela, Mibssaama, **14** Mishimaa'a, Duuma, Maasa, **15** Hadaada, Teema, Yis'ura, Naafiishanne K'eedima. **16** Isimaa'eela naanay hawantta; untunttu suntsay untunttu mootsaaninne de'iyaa sa'aan hawaa. Untunttu barenttu yaran tammanne

laa"u kaappatuwaa. 17 Isimaa'eeli mule s'eetanne hattamanne laappun laytsaa de'iide, hayk'k'eedda; bare mayzzatuwaanna gakettedda. 18 Isimaa'eela zaratuu Gibs'eppe away doliyaa baggan de'iyaa Hawiilappenne Shurappe gidduwaan, Asoora afiyaa ogiyaa matan de'eeddino. Unttuntu barenttu ishātuwaa ubbaanna morkkiyaan de'eeddino. 19 Abrahaama na'aa Yisaak'a yeletay hawaappe kaaliide s'aafetteeddawaa. Abrahaame Yisaak'a yeleeedda. 20 Yisaak'aw laysay oytamuwaa gideedda wode, Ribik'o akkeedda; iza Masp'p'es'oomiyaan de'iyaa Sooriyaa Baatu'eela naattiwune Sooriyaa Laabaana michchato. 21 Yisaak'i bare machata mantsato gideedda diraw, iziw Med'inaa Godaa woosseedda; Med'inaa Goday Aa woosaa siseedda. Yaatina Aa machata Ribik'a shahaaraaddu. 22 Shin izi ulo gidдон de'iyaa naanay mantte gidi uttiide, ittuu ittuwaanna sugetteeddino; yaatina iza, «Hawe taw ayaw hanii?» yaagaaddu. Hewaa diraw Med'inaa Godaa oochchanaw baaddu. 23 Med'inaa Goday iziw, «Ne uluwaan laa"u kawutetsay de'ee; K'ay ne gidduwaan de'iyaa laa"u gade asatuu ittuu ittuwaappe shaakettana; Itti gade asatuu hinkkotuwaappe minnana; K'ay bayiray teefaw azazettana» yaageedda. 24 Iza yeliyaa wodii gakkina, izi uluwaan mantte attuma naanay de'iino. 25 Koyro yeletteeddawe arssa; Aa bollaa ubbaa isikii mayyeedda; hewaa diraw untunttu Aa Eesaw giide suntseeddino. 26 Hewaappe guyye, Aa ishay yeletteedda; I bare kushiyaan Eesaw ginddiyaa oyk'k'i utteedda; hewaa diraw Aa Yaak'ooba giide suntseeddino. Ribik'a untunta yeleeedda wode, Yisaak'aw usuppun tammu laytsaa gideedda. 27 Naanay dic'c'eeddino; Eesay shankkaa hiillaa eriyaa bazuwaa asaa gideedda; shin Yaak'oobi dunkkaaniyaan de'iyaa woppa asaa gideedda. 28 Yisaak'i Eesaa siik'eedda;

ayaw gooppe, I shankkateeddabaappe maanaw doseedda; shin Ribik'a Yaak'ooba siik'aaddu. **29** Itti gede Yaak'oobi wos'iyaa katsishin, Eesay koshay wod'eeddawe, woraappe yeedda. **30** Eesay Yaak'ooba, «Taana ha zo'o wos'iyaa miza; taana koshay wod'eedda» yaageedda. (Hewaa diraw k'ay Aa suntsay Eedooma geetetteedda). **31** Yaak'oobi Aa, «Koyro taw ne bayiratetsaa zal"a» yaageedda. **32** Eesay, «Be'a! Taani hayk'k'ana hanay; ha bayiratetsay taw ayaa go"i de"ii?» yaageedda. **33** Yaak'oobi zaariide, «Ane taw koyro neeni c'aak'k'a» yaageedda. I c'aak'k'eedda; bare bayiratetsaa Yaak'oobaw zal"eedda. **34** Yaak'oobi Eesaw sooluwaanne missiriyaa wos'iyaa immeedda; I meeddanne usheedda; hewaappe guyye denddiide beedda. Eesay bare bayiratetsaa hawaadan kad'eedda.

26 He gadiyaan kase Abrahaame wodiyaan de'iyaa koshaa bolla hara koshay denddeedda; yaatina Yisaak'i Piliss's'eema kaatiyaa Abimeleeketto Garaara beedda. **2** Med'ina Goday Yisaak'aw k'onc'c'iide hawaadan yaageedda; «Gibis'e gadiyaa duge booppa; taani new odeedda gadiyaan de'a. **3** Ha gadiyaan amareedawaa takkashsha; taani neenana gidana; neena anjjana; ayaw gooppe, ha biittaa ubbaa taani newunne ne zeretsaw immana; taani ne aawuwaa Abrahaamew c'aak'k'eedda c'aak'uwaa minisana. **4** Ne zeretsaa saluwaa s'oolinttiyaadan darissana; ha biittaa ubbaa taani untunttoo immana; sa'aa kawutetsaa ubbay ne zeretsaa baggana anjjettana. **5** Ayaw gooppe, Abrahaame ta k'aalaa siseedda; ta pirddatuwaanne ta azazuwaa, ta awaayotuwaanne ta higgiiyaa naageedda» yaageedda. **6** Hewaa diraw Yisaak'i Garaaran utteedda. **7** He biittaa Asay Ribik'ibaa dentsiide Yisaak'a, «Hanna new ayee?» yaagiide oochcheedda. I, «Hanna taw michchato» yaageedda.

Ayaw gooppe, I Ribik'a daro puulanchcha gidiyaa diraw, «Taani, <lza ta machchatto gooppe», ha gade Asay izi gaasuwaan taana wod'anenttonne» yaagi k'oppiide yayyeedda. 8 Yisaak'i hewaan daro wodiya de'owaappe guyye, Pilss's'eema Kaatii Abimeleeki maskkootiyaanna duge s'eeliide, Yisaak'i bare machchatti Ribik'ina gaketishin be'eedda. 9 Hewaa diraw Abimeleeki Yisaak'a s'eesiide, «Hekko iza tumu ne machchato! Neeni ayaw, <lza ta michchato> gaaddii?» yaagiide oochcheedda. Yisaak'i, «<lza ta machchatto gooppe», izi gaasuwaan Asay taana wod'ana gaade gaad» yaageedda. 10 Abimeleeki, «Hawe neeni nu bollan ootseeddabay ayee? Ta asaappe itti Asay ne machchattina gisi diggeeddashin; neeni nu bollan gomiya ahaadashin» yaageedda. 11 Hewaa diraw Abimeleeki bare asaa ubbaa, «Ha bitaniyaa woy Aa machchatto bochchiyaa ooninne tumu hayk'k'ana» yaagiide azazeedda. 12 Yisaak'i he gadiyaan katsaa zeriide, he laysan s'eetu kushiya c'akkeedda; ayaw gooppe, Med'inaa Goday Aa anjjeedda. 13 I duretteedda; duretaa bolla duretay aw dari dari beedda. 14 Yisaak'aw dorssaa wudii, miizaa wudiinne k'oomatuu loytsi dareedda diraw, Pilss's'eema asatuu Aa k'anaateeddino. 15 Hewaa diraw, Aa aawuwaa Abrahaame wodiyaan, Aa aawuwaa k'oomatuu bookkeedda haatsaa ollaa ubbaa Pilss's'eema asatuwaa biittaa zaariide bareedino. 16 He wode Abimeleeki Yisaak'a, «Nuuppe shaakettaade ba; neeni nuuppe aad'd'a minnaadda» yaageedda. 17 Yisaak'i hewaappe denddiide, Garaara Wombbaa biide yan utteedda. 18 Yisaak'i bare aawuwaa Abrahaame wodiyaan booketteedda haatsaa ollatuwaa, Abrahaame hayk'k'eeddawaappe guyye, Pilss's'eema asatuu bareedawantta zaari bookki kessiide, Aa aawuu suntseedda suntsan untuntta s'eeseedda. 19 Yisaak'a k'oomatuu wombban

bookkiide, pulttiya haatsaa ollaa yan demmeeddino. 20 Shin Garaara hentsanchchatuu Yisaak'a hentsanchchatuwaana, «Haatsay nuwaa» yaagiide walak'etteeddino. Unttuntu aanana palumetteedda diraw, Yisaak'i he haatsaa ollaa, «Palumiya» giide suntseedda. 21 Hewaappe guyye, unttuntu hara haatsaa ollaakka bookkeeddino; shin unttuntu he haatsaa ollaa geeduwaan walak'etteeddino; hewaa diraw I he haatsaa ollaa «Morketiitta» giide suntseedda. 22 Hewaappe guutsaa zardda"iide, hara haatsaa ollaa bookisseedda; Aa gaasuwaan ooninne walak'ettibeenna; «S'oossay ha"i nuw aasseeda; nuuni ha gadiyaan c'oraana» giide Aa, «Aako sa'aa» giide suntseedda. 23 Hewaappe denddiide, pude Berssaabehe beedda. 24 He beedda gallassi k'amma Med'ina Goday Aw k'onc'c'iide Aa, «Taani ne aawuwaa Abrahaame S'oossaa; taani neenana de'iyaa diraw, neeni yayyoppa; taani neena anjjana; ta k'oomaa Abrahaame diraw ne zeretsaa taani c'orissana» yaageedda. 25 Yisaak'i hewaan yarshshiyaa sa'aa kees's'iide, Med'inaa Godaa suntsaa s'eeseedda. Yan I bare dunkkaaniyaa d'ogeedda; k'ay yan Aa k'oomatuu haatsaa ollaa bookkeeddino. 26 Hewaappe guyye, Abimeleeki barena zoriyaa Ahuuzatanne bare wotaadaratuwaa kaappuwaa Pikoola akkiidde, Garaarappe Yisaak'akko yeedda. 27 Yisaak'i untuntta, «Hinttentu kase taana is's'iide, hinttentu biittaappe kessi yeddeeddita; ha"i k'ay taakko ayaa akkana yedditee?» yaageedda. 28 Unttuntu Aa, «Med'inaa Goday neenana de'iyawaa nuuni k'onc'c'iyaan be'eeddo. Hewaa diraw c'aak'k'o c'aak'uu nu giddoninne ne gidдон de'ana koshshee yaagetto. Nuuni neena bochchibeykko; shin nuuni new keekatetsaa s'alalaa ootsiide, neena sarotetsaan moyzzi yeddeeddo. Hewaaddankka neeni nu bolla iitabaa

ootsenna mala, ane neenana c'aak'uwaa c'aak'k'etoytte. Ha"i neeni Med'inaa Goday anjjeedawaa» yaageeddino. **30** He wode Yisaak'i untunttoo baalaa giigissina, meeddinonne usheeddino. **31** Wonttetsa gallassi wontta guuran denddiide, untunttu ittuu ittuwaanna c'aak'k'eteeddino. Yisaak'i untuntta moyzzina, untunttu aappe saro shaakettiide beeddino. **32** He gallassi Yisaak'a k'oomatuu yiide, barenttu bookkeedda haatsaa ollaabaa aw odeeddino; «Nuuni haatsaa demmeeddo» yaageeddino. **33** I he haatsaa ollaa Saabehe giide suntseedda; hewaa diraw he katamaa suntsay hachche gakkanaw Berssaabehe geetettee. **34** Eesaa laysay oytamuwaa gidiyaa wode, Hiitiyaa Bi'eedo naatto Yooditonne Hiitiyaa Eloona naatto Baasemaato akkeedda. **35** Untunttu Yisaak'anne Ribik'o kayyoyiidde de'eeddino.

27 Yisaak'i c'imina, Aa ayfii s'eelaa is's'eedda wode, bare bayiratiyaa na'aa Eesaa s'eesiide Aa, «Ta na'aw» yaageedda. I, «Abee» giide koyeedda. **2** I, «Be'a, ha"i taani c'imaad; taani hayk'ana gallassaa erikke. **3** Yaatiyaa diraw, ha"i ne shankkatiyaa wonddaafiyaanne zubbiiyaa akkaade, bazuwaa ba; do'aa taw shankkataade, ashuwaa akkaade ya. **4** Mal"o k'umaa, taani dosiyaawaa katsaade aatsa; hewenne taani hayk'k'anaappe kase neena anjjanaassa» yaageedda. **5** Ribik'a Yisaak'i bare na'aa Eesaw odiiyaa wode sisaaddu. Eesay do'aa shankkatiide ahanaw bazuwaa beeddawaappe guyye, **6** Ribik'a bare na'aa Yaak'ooba, «Ne aawuu ne ishaa Eesaw, **7** «Do'aa shankkata ahaade, taw mal"o k'umaa taani maanaw katsaa; hewenne taani hayk'k'anaappe kasetaade, Med'inaa Godaa sintsaan neena anjjanaassa» yaagiyaawaa taani sisaad. **8** Ta na'aw, ha"i taani neena azaziyaawaa loytsaade sisa. **9** Wudiyaa garssa baade, laa"u bolttibolitta deeshshaa maratuwaa taw akkaade ya; taani

ne aabboo mal"o k'umaa I dosiyaawaadan katsana. 10 Ne aawuu miide hayk'k'ennan kasetiide neena anjjana mala, aw aatsaasa» yaagaaddu. 11 Shin Yaak'oobi bare aatto Ribik'o, «Ta ishaa Eesaa bollar isikii de'ee; shin ta bollay liik'o. 12 Ta aawuu taana oyk'k'i be'ooppe shin? Taani Aa c'immiyaawaa aw malatina, taani anjuwaa diraw shek'aa ta bolla ahanenttone» yaageedda. 13 Aa daaya Aa, «Ta na'aw, he shek'ay taana gakkoo. Taani new odiyaawaa ootsa; baade deeshsha maratuwaa taw akkaade ya» yaagaaddu. 14 Bi ahiide bare daayiw immeedda; Aa daaya mal"o k'umaa Aa aawuu dosiyaawaadan kattaaddu. 15 Hewaappe guyye, Ribik'a son bare matan de'iyaa bare bayira na'aa Eesaa mayuwaa lo"uwaa ahaade, bare teefa na'aa Yaak'ooba mayzzaaddu. 16 K'ay he deeshshatuwaa galbbaa Aa kushiyaanne Aa liik'o k'ood'iyaa mayzzaaddu. 17 Bare katseedda mal"o k'umaanne ukitsaa bare na'aa Yaak'ooba kushiyaan wotsaaddu. 18 Yaatina I bare aawuwaakko biide geliide, «Ta aawoo» yaageedda. I, «Abee! Ta na'aw, neeni oonee?» yaageedda. 19 Yaak'oobi bare aawuwaa, «Taani ne bayira na'aa Eesaa; neeni taana azazeeddawaadan taani ootsaad; dendda; dendda uttaade, taani shankkaappe aheedawaa ma; yaataade taana anjja» yaageedda. 20 Yisaak'i bare na'aa, «Ta na'aw, waata elleella demmad?» yaagiide oochcheedda. I, «Med'inaa Goday ne S'oossay taana maaddeedda» yaageedda. 21 Yisaak'i Yaak'ooba, «Ta na'aw, neeni tumu ta na'aa Eesenttonne taani oyk'k'a be'anaw ane taakko shiik'a» yaageedda. 22 Yaak'oobi bare aawuwaa Yisaak'akko shiik'ina oyk'k'i be'iide, «Ha k'aalay Yaak'ooba k'aalaa; shin kushii Eesaa kushiya» yaageedda. 23 Aa kushii Aa ishaa Eesaa kushiyaadan isikiyaana de'iyaa diraw, eribeenna; I erennan Aa anjeeedda. 24 Aa, «Tumu neeni

ta na'aa Eeseyee?» yaagiide oochcheedda. I, «Ee, taanattee» yaageedda. 25 I, «Ta na'aw, taani neeni shankkateeddawaa maanaw haa aatsa; maade taani neena anjjana» yaageedda. Yaak'oobi aatsina, I meedda; k'ay I aw woyniyaa eessaa ahina usheedda. 26 Hewaappe guyye Aa aawuwaa Yisaak'i, «Ta na'aw, haaya; shiik'aade taana yera» yaageedda. 27 Yaak'oobi shiik'iide Aa yereedda; Yisaak'i Aa mayuwaa singgi sisiide, hawaadan yaagiide anjjeedda; «Ta na'aa peenuu Med'inaa Goday anjjeedda goshshaadan sawee. 28 S'oossay saluwaa c'okkuwaanne sa'aa shic'aa, katsaanne ooratsa woyniyaa eessaa darssiide new immo. 29 Kawutetsatuu new moodettino; asatuu new gulbbatino. Neeni ne ishatoos goda gida; ne aati zaratuu new gulbbatino. Neena shek'k'iyaa we shek'etteeddawaa gido; neena anjjiyaawe anjjetteeddawaa gido» yaageedda. 30 Yisaak'i Yaak'ooba anjji wursseeddawaappe guyye, Yaak'oobi bare aawuwaa Yisaak'a sintsaappe kesowaan Eesay shankkaappe puttu geedda. 31 Ikka k'ay mal'o k'umaa katsiide, bare aawoo aatseedda. Aa, «Ta aawoo, dendda; dendda uttaade, taani shankkateeddawaappe ma; yaataade taana anja» yaageedda. 32 Aa aawuu Yisaak'i Aa, «Neeni oonee?» yaagiide oochcheedda. I, «Taani ne na'aa, ne bayira na'aa Eesaa» yaageedda. 33 Yisaak'i dagammiide kokkoriidde; «Yaatina do'aa shankkateeddawaa akkiidde taw aatseedawe oonee? Taani ha"i neeni yaana sintsan maade, Aa anja diggaad; tumukka I anjjetteeddawaa gidanawaa» yaageedda. 34 Eesay bare aawuwaa k'aalaa siseedda wode, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, daro yibbaata yeekuwa yeekkiide bare aawuwaa, «Taana anja; ta aawoo, taan akka anja!» yaageedda. 35 Shin I, «Ne ishay yiide c'immiidde, ne anjjuwaa aki diggeedda» yaageedda. 36 Eesay, «Aa eriide Yaak'ooba suntseedda;

I taana c'immoode, hawe laa"entsuwaa; I ta bayiratetsaa akkeedda; k'ay ha"i ta anjuwaa akkeedda» yaageedda. K'ay I, «Neeni taw anjuwaappe ayaanne ashshabeykkii?» yaagiide oochcheedda. 37 Yisaak'i Eesaa, «Taani Aa new goda ootsaad; Aa ishatuwaa ubbaakka Aa k'oomatuwaa ootsaad; k'ay taani katsaaninne ooratsa woyniyaa eessan Aa minisaad. Yaatina, ta na'aw, new taani ayaa ootsoo?» yaageedda. 38 Eesay bare aawuwaa, «Ta aawoo, new itti anjjo s'alalay de'ii? Ta aawoo, taanakka k'ay anjja» yaageedda. Hewaappe guyye, Eesay bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide yeekkeedda. 39 Aa aawuwaa Yisaak'i zaariide, «Ne de'iyaa ha sa'aa duretetsaappe haakkaade de'ana; Saluwaa c'okkuukka new wod'd'enna; 40 Neeni ne mashshaan ak'ana; Neeni ne ishaw moodetana. Shin neeni aanana ek'ettiyaa wode, Aa morge mitsa ne morggiyaappe olana» yaageedda. 41 Yaak'ooba Aa aawuu anjjeedda diraw, Eesay bare uluwaan Aa morkkeedda; I bare wozanaan, «Ta aawuu hayana mateedda; taani aw kayyotta simmaade, ta ishaa Yaak'ooba wod'ana» yaageedda. 42 Shin Ribik'a ha bare bayira na'aa Eesaa k'aalaa siseedda diraw, bare teefa na'aa Yaak'ooba s'eesissa ahaade hawaadan yaagaaddu; «Ne ishay Eesay neena wod'iide haluwaa kesanaw halchcheedda. 43 Hayyanaa ta na'aw, taani new odowaa ootsa. Dendda! Kaaraanen de'iyaa ta ishaa Laabaanakko bak'ata! 44 Yaataade ne ishaa hank'k'uu dochchana gakkanaw, amareeda wodiyaan aanana de'ashsha. 45 Ne ishay new hank'k'ettiaawaa aggiyaa wodenne, neeni Aa bolla ootseeddawaa I dogiyaa wode, taani kiittaade neena yaappe ahissana. Taani itti gallassi hinttenttu laa"uwaappe mela kessana koyikke» yaagaaddu. 46 Hewaappe guyye Ribik'a Yisaak'a, «Eesay akkeedda Hiitetuwaa mac'c'a naanaa

gaasuwaan taani ta de'uwaa shenetaad; k'ay Yaak'oobikka hawanttu mala Hiitetuwaa mac'c'a naanatuwaappe machchatto akkooppe, taani simmi hayk'k'anaw koyaad» yaagaaddu.

28 Hewaa diraw, Yisaak'i Yaak'ooba s'eesiide hawaadan anjjeedanne azazeedda; «Kanaane gadiyaa mac'c'a naanatuwaappe new machchatto akkoppa. 2 Dendda! Ne daay aawuwaa Baatu'eelakko, Masp'p'es'oomiyaa gadiyaa baade yaappe ne daay ishaa Laabaana mac'c'a naanatuwaappe ittinno new machchatto ootsaade akka. 3 Ubbaa Danddayiyaa S'oossay neena anjjo; I ne yeletaa aasso; neeni itti dere asaa keena gakkanaw neena c'orisso. 4 Neeni ha"i betetetsan utteedda ha biittaa newaa ootsana mala newunne ne zeretsaw S'oossay Abrahaame anjuwaa immo» yaageedda. 5 Yisaak'i Yaak'ooba yeddeedda; Yaak'oobi Masp'p'es'oomiyaa gadiyaa Laabaanakko beedda. Laabaani Yaak'oobanne Eesaa yeledda aati Ribik'a ishaanne Sooriyaa Baatu'eela na'aa. 6 Yisaak'i Yaak'ooba anjjeedawaanne, yaappe machchatto akkanaw Masp'p'es'oomiyaa gadiyaa Aa yedeeddawaa, k'ay I Yaak'ooba anjjeedda wode, «Kanaane mac'c'a asaa akkoppa» yaagiide azazeeddawaanne, 7 Yaak'oobi bare aawuwaanne bare aatonne azazettiide, Masp'p'es'oomiyaa gadiyaa beeddawaa Eesay ereedda. 8 Eesay hewaan Kanaane biittaa mac'c'awunna bare aawuwaa Yisaak'a ay keeshshaa iitintto akeekeedda. 9 Hewaa diraw Eesay Abrahaame na'aa Isimaa'eelekko biide, Aa naatto Maahilaato bare machatuwaa bolla gujjiide akkeedda. Iza Nabaayoota michchato. 10 Yaak'oobi Berssaabeheppe Kaaraane baanaw denddeedda. 11 I itti sa'aa gakkina away wullina, yan k'ammaa ak'eeda. He sa'aan de'iyaa shuchchatuwaappe ittuwaa akkiidde, bare huup'iyaa borkkotiide he sa'aan gem"ishedda.

12 I akumuwaa akumeteedda; he akumuwaan gayyiyaa ittuu
 biittan ek'k'ina, aw s'eeray saluwaa gakkiiyaawaan, S'oossaa
 kiitanchchatuu gi'ishiinanne wod'd'ishin be'eedda; 13 gayyiyaw
 bolla s'eeran Med'inaa Goday ek'k'iide Aa, «Taani Med'inaa
 Godaa, ne aawuwaa Abrahaama S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa.
 Ha neeni giseedda biittaa newunne ne zeretsaw immana; 14
 Ne zeretsay sa'aa shafiyaadan darana; neeni away wuliyaa
 baggananne, away doliyaa baggana, huup'issananne hirkki
 baggana de'iyaa sa'aa gakkanaw aakkana; sa'aa bolla de'iyaa
 Asay ubbay ne baggananne ne zeretsaa baggana anjettana
 15 Taani neenana de'ay; neeni biyaasa'aa ubbaan taani
 neena naagana; k'ay taani neena ha gadiyaa guyye zaaraade
 ahana; taani new ootsana geeddawaa ootsana gakkanaw
 neena yeggikke» yaageedda. 16 Yaak'oobi gem'ishuwaappe
 beegotteedda wode, «Med'inaa Goday tumu ha sa'aan de'ee;
 taani erabeykkeppe attin» yaageedda. 17 I yayyiide, «Ha sa'ay
 wooti yashshii! Ha sa'ay S'oossaa golliyaappe attin, ayinne
 hara sa'aa gidenna; hawe saluwaa penggiyaa» yaageedda. 18
 Wonttetsa gallassi wontta guuran Yaak'oobi denddiide, bare
 borkkoteedda shuchchaa akkiidde, tuussaadan essiide, S'oossaw
 dummayanaw Aa bolla zayitiyaa tigeedda. 19 Yaak'oobi he sa'aa
 Beetele giide s'eeseedda. Shin he katamay hewaappe kase
 Looza geetettee. 20 Yaak'oobi hawaadan yaagiide shiik'k'eedda;
 «Ta aawuwaa soo taani saro simmana mala S'oossay taananna
 gidooppe, taani biyaa ha buussan taana naagooppenne taw
 miyaa k'umaanne mayiyaa mayuwaa immooppe, Med'inaa Goday
 ta S'oossaa gidana; 22 taani tuussaadan esseedda ha shuchchay
 S'oossaa golliyaa gidana. Neeni taw immiyaawaa ubbaappe
 tammuwaappe ittuwaa taani new immana» yaageedda.

29 Hewaappe guyye, Yaak'oobi denddi biide, away doliyaa bagga asatuwaa gadiyaa gakteedda. 2 Itti haatsaa ollay dembban de'iyawaa be'eedda; heezzu dorssaa wudii k'ay he ollaa matan giseeddino. Ayaw gooppe, wudii ubbay haatsaa ushiyaawe he ollaappe. He haatsaa ollaa doonaan de'iyaa shuchchay wolk'k'aama. 3 Dorssaa wudii ubbay hewaan dagatteedda wode, he wudiyaa heemmiyaawanttu haatsaa ollaa doonaappe he shuchchaa gondorssiide dorssaa ushshiino. He shuchchaa ollaa doonaan zaariide wotsino. 4 Yaak'oobi untunttu, «Ta ishato, hinttenttu hak'appe yeddite?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Nuuni Kaaraaneppe yeeddo» yaageeddino. 5 I, «Naakoora na'aa na'aa Laabaana hinttenttu eriiteyye?» yaageedda. Untunttu, «Ee, Aa ereetto» yaageeddino. 6 Yaak'oobi untunttu, «I lo"o de'ii?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Ee, lo"a; Aa naatta Raaheela dorssaa akkaade yewunno hanno be'a» yaageeddino. 7 Yaak'oobi untunttu, «Be'ite; away ha"i wullibeena; wudiyaa mehii soo shiik'iyaa wodii biro gakkibeenna; dorssaa ha"i ushshi afiide, heemmite» yaageedda. 8 Shin untunttu, «Wudii ubbay shiik'ana gakkanaw, shuchchaa haatsaa ollaa doonaappe gondorssana gakkanaw, nuuni ushshanaw danddayokko. Hewaappe guyye, nuuni dorssaa ushshana» yaageeddino. 9 I biro haasayishin, Laabaana naatta Raaheela bare aawuwaa dorssatuwaa laagga akkaade g akkaaddu; ayaw gooppe, iza dorssaa hentsanchchaa. 10 Yaak'oobi bare aati ishaa Laabaana naatto Raaheelo be'eedda wodenne, bare aati ishaa Laabaana dorssaa be'eedda wode, biide ollaa doonaappe shuchchaa gondorssedda; bare aati ishaa dorssatuwaa haatsaa ushsheedda. 11 Yaak'oobi Raaheelo yeriide, nashechchaw bare k'aalaa d'ok'k'isiide yeekkeedda.

12 Yaak'oobi iziw aawuwaa dabbonne Ribik'i na'aa gidiyaawaa Raaheeliw odeedda. Hewaa diraw iza wos's'a baade bare aawoo odaaddu. 13 Laabaani bare michchati na'aa Yaak'ooba woriyaa siseedda saannakka, aanana gaketanaw wos's'eedda. Aa idimmi yeriide, bare soo afeedda. Yan Yaak'oobi haneeddawaa ubbaa Laabaanaw odeedda. 14 Laabaani Aa, «Neeni tumu ta ashonne ta suutsaa» yaageedda. Yaak'oobi aanana itti aginaa kumentsaa utteedda. 15 Hewaappe guyye Laabaani Aa, «Neeni taw dabbo gideedda diraw, taw c'oo mela ootsaniyee? Ane new ayaa c'igganaw bessintto taw oda» yaageedda. 16 Laabaanaw laa"u mac'c'a naanatu de'iino; bayirati sunsay Liyo, teefattiwe Raaheelo. 17 Liya ayfiyaana c'uuc'a; shin Raaheela geesanchanne malaa lo"a. 18 Yaak'oobi Raaheelo siik'iide Aa, «Taani ne teefa naatti Raaheeli diraw new laappun laytsaa ootsana» yaageedda. 19 Laabaani, «Izo hara asaw immanaappe new immiyaawe lo"a; neeni taananna hawaan de'a» yaageedda. 20 Hewaa diraw Yaak'oobi Raaheelo akkanaw laappun laytsaa ootseedda; shin I izo siik'iyaa diraw, aw amareeda gallassaa malateedda. 21 Hewaappe guyye Yaak'oobi Laabaana, «Ta machchato taw imma; ta wodii poletteedda; taani izo akkanaw koyaad» yaageedda. 22 Hewaa diraw Laabaani hawaan de'iyaa asaa ubbaa s'eesiide, bullachchaa keseedda. 23 Shin sa'ay k'ammuna, I bare naatto Liyo afiide Yaak'oobaw immeedda. Yaak'oobi izo akkeedda. 24 K'ay Laabaani bare k'oomatoo Zilppo bare naatti Liyw danggaas'ire gidanaadan immeedda. 25 Sa'ay wonttina s'eelliyaa wode, hekko Liyo! Yaatina Yaak'oobi Laabaana, «Hawe neeni ta bolla ootseeddawe ayee? Taani new ootseeddawe Raaheeli dirassa gidenneeyye? Taana ayaw c'immaad?» yaageedda. 26 Laabaani Aa, «Nu biittan bayirata

de'ishshin, teefatto asinaw immiyaawe woga gidenna. 27 He mishiraa saaminttaa wurssa; k'ay teefatiyaanokka nuuni new immana; hewaappe guyye, hara laappun laytsaa taw ootsaasa» yaageedda. 28 Yaak'oobi hewaadan haniide he saaminttaa wursseedda; hewaappe guyye, Laabaani bare naatto Raaheelo aw immeedda. 29 K'ay Laabaani bare k'oomato Baalo bare naatti Raaheeliw danggaas'ire gidanaadan immeedda. 30 Yaak'oobi Raaheelo akkeedda. Raaheelo Liyippe aatsiide siik'eedda. Hara laappun laytsaa Laabaanaw ootseedda. 31 Med'inaa Goday Liya siik'ettabeennawaa be'iide, iziw yeliyaa uluwaa dooyeedda; shin Raaheela mantsato. 32 Liya shahaaraade attuma na'aa yelaaddu. Aa suntsakka Roobeela suntsaaddu; ayaw gooppe iza, «Med'inaa Goday ta metuwaa be'eedda; ha"i tumu taana ta asinay siik'ana» yaagaaddu. 33 Iza haraakka shahaaraade attuma na'aa yelaaddu. Iza, «Med'inaa Goday taani siik'ettabeennawaa siseedda diraw, taw hawaakka gujjeedda» yaagaadde, Aa Simoona suntsaaddu. 34 Aa haraakka shahaaraade attuma na'aa yelaaddu. Iza, «Taani aw heezzu attuma naanaa yeleedda diraw, ta asinay ha"i taananna waas'ettana» yaagaadde, Aa Leewii suntsaaddu. 35 Aa haraakka shahaaraade attuma na'aa yelaaddu. Iza, «Hachchiwaan taani Med'inaa Godaa galatana» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Yihudaa suntsaaddu. Hewaappe guyye yeluwaa essaaddu.

30 Raaheela Yaak'oobaw naanaa yelabeennawaa be'eedda wode, bare michchato k'anaataaddu; hewaa diraw Yaak'ooba, «Taw naanaa imma; hewe d'ayooppe, taani hayk'k'ana» yaagaaddu. 2 Yaak'oobi Raaheelo hank'k'etsiide, «Taana new yeluwaa diggeedda S'oossaa gaaddiyye?» yaageedda. 3 Iza, «Ta danggaas'irato Baalo hinno be'a; iza ta diraw yelana mala

neeni izo akka; yaatooppe izi baggana taanikka na'aa daayo gidana» yaagaaddu. 4 Bare danggaas'iratto Baalo machchatto ootsiide akkana mala, aw immaaddu; Yaak'oobi izo akkeedda. 5 Baala shahaaraade attuma na'aa Yaak'oobaw yelaaddu. 6 Yaatina Raaheela, «S'oossay taw daannateedda; ta woosaakka sisiide, taw attuma na'aa immeedda» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Daana suntsaaddu. 7 Raaheeli danggaas'irata Baala haraa shahaaraade, Yaak'oobaw laa"entsuwaa attuma na'aa yelaaddu. 8 Raaheela, «Taani ta michchatina wolk'k'aama baas'iyaa baas'etaade s'oonaad» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Nifftaaleema suntsaaddu. 9 Liya barew yeluu ek'k'eeddawaa be'aade, bare danggaas'irato Zilppo afaade Yaak'oobi izo akkana mala immaaddu. 10 Liya danggaas'irata Zilppa attuma na'aa Yaak'oobaw yelaaddu. 11 Liya, «Laa hawe ayaa lo"o kaac'ee!» yaagaaddu. Hewaa diraw Gaada suntsaaddu. 12 Liya danggaas'irata Zilppa Yaak'oobaw laa"entsuwaa attuma na'aa yelaaddu. 13 Liya, «Taani ay keeshshaa nashettayttaasha! Mac'c'a Asay taana nashettiyaanno gaana» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Aaseera suntsaaddu. 14 Zarggaa c'akkiyaa aginaan Roobeeli gade biide, inkkoyiyaa giyaa timaatimiyaa malatiyaa teeraa demmiide, bare aati Liyiw aheedda. Raaheela Liyo, «Ne na'aa inkkoyiyaappe taw imma» yaagaaddu. 15 Shin Liya, «Ta asina neeni wotsa akkeeddawe gidennaan is's'ina, k'ay ta na'aa inkkoyiyaa akkay?» yaagaaddu. Raaheela, «Yaatooppe, ne na'aa inkkoyiyaa diraw Yaak'oobi hachche k'ammaa neenanna ak'o» yaagaaddu. 16 He gallassaa omarssi Yaak'oobi woraappe yeedda wode, Liya Aa mokkanaw kesaade Aa, «Neeni taananna ak'ana koshshee; ayaw gooppe, taani ta na'aa inkkoyiyaan neena keraw akka diggaad» yaagaaddu. Hewaa diraw I he gallassaa

k'amma izina ak'eeda. 17 S'oossay Liya woosaa siseedda; iza shahaaraade, ichcheshantsa attuma na'aa Yaak'oobaw yelaaddu. 18 Liya, «Taani ta danggaas'irato ta asinaw immeedda diraw, S'oossay hewaa keraa taw c'iggeedda» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Yisaakoora gaade suntsaaddu. 19 Liya haraakka shahaaraade, usuppuntsa attuma na'aa Yaak'oobaw yelaaddu. 20 Liya, «S'oossay taw al'o imotaa immeedda; taani ta asinaw usuppun naanaa yeledda diraw, ha"i I taana bonchchanawaa» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Zaabiloona suntsaaddu. 21 Hewaappe guyye itti mac'c'a naatto yelaaddu; izo Diino suntsaaddu. 22 S'oossay Raaheelo hassayeedda; izi woosaa sisiide izi yeliyaa uluwaa dooyeedda. 23 Iza shahaaraade attuma na'aa yelaaddu; «S'oossay ta yeellaa k'aareedda. 24 Med'ina Goday taw hara attuma na'aakka gujjeerenneeshsha» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Yooseefo suntsaaddu. 25 Raaheela Yooseefa yeleddawaappe guyye, Yaak'oobi Laabaana, «Taani ta aawuwaa gadiyaa simmana mala, taana moyzza. 26 Taani untunttu diraw new ootseedda ta machatuwaanne ta naanaa hamma; taani baana; ayaw gooppe, taani new ay keeshshaa oosuwa ootseedentto neeni eraasa» yaageedda. 27 Shin Laabaani Aa, «Taani new ittibaa oday; Med'inaa Goday ne gaasuwaan taana anjjeedawaa taani be'aaddi. 28 Ne dirguwaa taw oda; taani new c'iggana» yaageedda. 29 Yaak'oobi, «Taani new waata ootseedentto, ne mehiikka waan yeletteeddentto neeni eraasa. 30 Taani yaanaappe kase new de'iyaa guutsay ha"i loytsi dareedda; Med'inaa Goday neena taani aad'd'eedda sa'aan ubbaan anjjeedda. Shin ha"i, taani ta soo asaw ootsanawe awudee?» yaageedda. 31 Laabaani, «Taani new ayaa immoo?» yaagiide Aa oochcheedda. Yaak'oobi, «Taw ayinne immoppa;

shin neeni taw ittibaa ootsooppe, taani ne wudiyaa k'aykka heemmananne naagana. 32 Taani hachche ne wudiyaa ubbaa gidduwaana aad'd'ana; hewaan ne dorssaappe punc'c'ariyaa woy gazzaa ubbaa, karetsa dorssaa mara ubbaanne deeshshaappe gazzaanne punc'c'ariyaa ubbaa taani shaakkana; untunttu ta dirgguwaa gidana. 33 Hewaa diraw ta s'illotetsay neeni taw c'iggeedda dirgguwaa paydanaw sintsappe yiyaa wode, taw markkattana; ta deeshshaappe gazza woy punc'c'are gidennawe woy karetsa gidenna ay dorssaa marayenne ta matan beettintto, wuu"etteeddawaadan payddettana» yaageedda. 34 Laabi, «Mayyaad; neeni geeddawaadan gido» yaageedda. 35 Shin he gallassan Laabi danc'c'aa woy gazza gideedda attuma deeshshaa ubbaa, punc'c'are woy gazza gideedda mac'c'a deeshshaa ubbaa, bootsa gideedda ubbaanne karetsa dorssaa mara ubbaa kessiide, bare attuma naanaa hentseedda. 36 Yaatiide he wudiyaanna heezzu gallassaa ogiyaa Yaak'oobappe haakkiide beedda. Shin Yaak'oobi atteeda Laabaana wudiyaa heemmedda. 37 Yaak'oobi deeshsha loomiyaappe, gumariyaappenne s'ank'k'arssaappe k'ayye gatimaa kessiide, pok'uwaa pok'k'i pok'k'iide, giddo bootsa bagga k'aariide gazzayeedda. 38 Wudii haatsaa ushanaw yiyaa sa'aa ubbaan, wonggiriyaan, wudiyaa sintsan pok'k'eedda gatimatuwaa wotseedda. Kahowanttu haatsaa ushanaw yiide, 39 he gatimatuwaa sintsan birasseeddino; untunttu danc'c'aa, punc'c'arenne gazza maratuwaa yeleeddino. 40 Yaak'oobi maratuwaa wudiyaappe shaakki dumma wotseedda; atteeda wudiyaa danc'c'anne karetsa gideedda Laabaana mehiyaa sintsa zaareedda. Yaatiide barew wudiyaa dummayeedda; Laabaana mehetuwaanna untuntta gatsibeenna. 41 Pas's'anne mino mac'c'awanttu kahiyya wode awudenne, untunttu he

gatimatuwaa matan birassana mala, Yaak'oobi he gatimatuwaa haatsaa wonggiriyaan, miizatuwaa sintsaan wotsee. **42** Shin mehetuu laafa gidoope, untuntu sintsaan gatimatuwaa wotsenna. Hewaa diraw laafiyaa mehetuu Laabawaa gidina, dariyaawanttu Yaak'oobawaa gideeddino. **43** Hawaadan haniide, Yaak'oobi loytsi duretiide, daro wudiyaa, mac'c'a k'oomatuwaanne attuma k'oomatuwaa, daro gaalotuwaanne haretuwaa mooddedda.

31 Yaak'oobi Laabaana naanay barena, «Yaak'oobi nu aawuwaa ubbaa aki diggeedda; ha duretaa ubbaa nu aawuwaappe demmeedda» giyaawaa siseedda. **2** Yaak'oobi Laabaana som"i barew kasewaa mala gidennawaa be'eedda. **3** He wode Med'inaa Goday Yaak'ooba, «Neeni ne aawotuwaa gadiyaa, ne dabbotuwaakko guyye simma; taani neenana gidana» yaageedda. **4** Yaak'oobi Raaheelonne Liyo bare wudii de'iyaa sa'aa dembbaa yaana mala kiittiide s'eesisseedda. **5** I untuntta, «Hinttenttu aawuwaa som"i taw kasewaa mala gidennawaa taani be'ay; shin ta aawuwaa S'oossay taananna de'ee. **6** Taani ta wolk'k'aa ubbaan hinttenttu aawuu ootseeddawaa hinttenttu eriita; **7** shin hinttenttu aawuu taana c'immiidde, ta dirgguwaa tammu gede laammeedda. Gidooppenne S'oossay taana I k'ohenaadan diggeedda. **8** I, «Punc'c'aretuu ne dirgguwaa gidana» giina, wudii ubbay punc'c'ariyaa yeleedda; k'ay I, «shachchatuu ne dirgguwaa gidana» giina, wudii ubbay shachchaa yeleedda. **9** S'oossay hawaadan hinttenttu aawuwaa mehiyaa wotsi akkiidde taw immeedda. **10** «Mehetuu kahiyaa aginaan, taani itti akumuwaa akumetaad; he akumuwaan taani s'eelliyaa wode, wudiyaa birassiyaa deeshsha koletuu danc'c'aa, punc'c'arenne gazza. **11** S'oossaa kiitanchchay akumuwaan taana, «Yaak'ooba»

yaageedda; taani, abee yaagaadde koyaad. 12 Taana I, d'ok'k'u gaade wudiyaa s'aaliyaa deeshshaa koliyaa ubbaa shachchaa, punc'c'ariyaanne gazzaa be'a; ayaw gooppe, Laabi ne bolla ootsiyaawaa ubbaa taani be'aaddi. 13 Neeni esseedda shuchchaa okkaadde, taw shiik'etteedda Beetele S'oossay taana ha'i dendda; ha biittaappe kesa; guyye ne yeletaa gadiyaa simma yaageedda» yaageedda. 14 Hewaappe guyye, Raaheelanne Liya hawaadan yaagiide zaareeddino; «Nu aawuwaappe nuuna gakkanaabay ayee? 15 I nuuna allagaadan s'eellee gidennee? I nuuna zal'i akkeedda; zal'iidde akkeeddawaakka mi d'aysseedda. 16 S'oossay nu aawuwaappe wotsi akkeedda mas'uu ubbay tumukka nuwaanne nu naanaawaa. Hewaa diraw s'oossay new odeeddawaa ubbaa ootsa» yaageeddino. 17 Yaak'oobi Kanaane gadiyaan de'iyaa bare aawuwaa Yisaak'akko baanaw denddeedda; I bare naanaanne bare machatuwaa gaaluwaa togisseedda; wudiyaa ubbaa bareppe sintsanna laaggiide, Masp'p'es'oomiyaan de'iidde I shiishsheedda mas'uwaa ubbaa akkiidde beedda. 19 Laabi bare dorssatuwaa isikiyaa k'ans's'anaw bidigeeddoshin, Raaheela bare aawuwaa soo misiletuwaa wuu'aaddu. 20 K'ay Yaak'oobi Sooriyaa Laabaanaw bare bak'atiyaawaa odenaan c'immeedda. 21 I barew de'iyawaa ubbaa akkiidde bak'ateedda; Efiraas'iisa Shaafaa pinniide, Gala'aade giyaa gezziyaakko simmiide beedda. 22 Heezzentsa gallasan, Laabi Yaak'oobi bak'ati bi kichcheeddawaa siseedda. 23 Bare dabbotuwwa barenana akkiidde, laappun gallassaa ogiyaa Yaak'ooba geeduwwa kaalliidde, Gala'aade gezziyaan Aa gakteedda. 24 He wode S'oossay k'amma Sooriyaa Laabaanakko akumuwaan yiide Aa, «Neeni Yaak'ooba bolla iita gidina, lo'a gidina, ayinne haasayennaadan neena era!»

yaageedda. 25 Laabi gakkiiyaa wode, Yaak'oobi Gala'aade gezziyaan dunkkaaniide utteedda; k'ay Laabinne Aa dabbotuu yan dunkkaaneeddino. 26 Hewaappe guyye Laabi Yaak'ooba, «Neeni hawaadan ayaw ootsaaddii? Neeni taana c'immaade, ta mac'c'a naanaa olan omoodetteeddawaadan laaggaade kessaadda. 27 Neeni ayaw k'osuwaan taappe kessa akkaade, taana c'immaadii? Taani neena nashechchaaninne yetsaan, karabuwaaninne diitsaan moyzzana mala taw ayaw odabeykkii? 28 Neeni haray atto, ta naanaa naanaanne ta mac'c'a naanaa taani yera akkena mala diggaadda. Neeni eeyyabaa ootsaadda. 29 Taani neena genanaw taw wolk'k'ay de'ee; shin ne aawuwaa S'oossay zino k'amma taana, <Yaak'ooba bolla iita gidina, lo'a gidina, ayinne haasayennaadan neena era!> yaagiide taw odeedda. 30 Ha'i gidooppenne, neeni ne aawuwaa soo baanaw loytsa laamoteedda diraw kesaadda. Shin ta soo misiletuwaa neeni ayaw wuu'aadii?» yaageedda. 31 Yaak'oobi Laabaana, «Neeni ne naanaa taappe wolk'k'an wotsa akkaninttonne gaade k'oppeedda dirawunne yayyeedda diraw, hawaadan ootsaad. 32 Shin ne soo misiletuwaa oyk'k'eedda asaa oonanne neeni demmoope, he uray siifetto! Newaa gideeddawe ta matan beettinto, nu dabbatuwaa sintsan koya; newaa gidooppe akka» yaageedda; ayaw gooppe, Yaak'oobi Raaheela he soo misiletuwaa wuu'eeddawaa eribeenna. 33 Hewaa diraw Laabi Yaak'ooba dunkkaaniyaa giddo, Liya dunkkaaniyaa gidдон laa"u k'oomatuwaa dunkkaaniyaa giddo geledda; shin ayinne demmibeenna. Liya dunkkaaniyaappe kesiide, Raaheeli dunkkaaniyaa geledda. 34 Raaheela soo misiletuwaa akkaade, gaaluwaa kooraa garssan k'osaade, Aa bolla uttaaddu. Laabi dunkkaaniyaan de'iyawaa ubbaa

bulluuk'k'i koyeedda; shin ayinne demmibeenna. 35 Raaheela bare aawuwaa, «Ta godaw, taana hank'k'etsoppa; taani new ek'k'ana danddaykke; taw piilay yi utteedda» yaagaaddu. I koyeedda; shin soo misiletuwaa demmibeenna. 36 Yaak'oobi Laabaana hank'k'ettiide wok'k'aseedda; Yaak'oobi Laabaana, «Taani ayaa bayzaadittaa? Hawaa neeni taana kaallanaw, taani ootseedda nagaray ayee? 37 Ha"i neeni ta miishshaa ubbaa bulluk'k'aadde koyaadda; ne soo miishshaappe ayaa demmaad? Unttuntu nu laa"uwaa gidduwaan pirddana mala, ta dabbatuwaa sintsaaninne ne dabbatuwaa sintsaan hawaan wotsa. 38 «Taani neenana laatamu laytsaa kumentsaa de'aad; ne dorssaykka ne deeshshaykka boshetibeenna; woy ne wudiyaappe s'abootiyaa mabeykke. 39 Do'ay mentseeddawaanne new ahabeyikke; shin hewaa taanan paydaad. Gallassi wuu'etteeddawaa woy k'amma wuu'etteeddawaa taana c'igissaadda. 40 Gallassaa suuluu, k'amma meeguu taana k'oheedda; gem"ishuu taappe d'ayeedda. 41 Taani hawaadan ne soon laatamu laytsaa de'aad; tammanne oyddu laytsaa ne laa"u mac'c'a naanaa dirawunne usuppun laytsaa ne wudiyaa diraw new ootsaadde de'aad; shin neeni ta dirguwaa tammu gede laammaadda. 42 Ta aawuwaa S'oossay, Abrahaame S'oossay, Yisaak'i yayyeeddawe taananna gidibeennawaa gidintto, sid'e baynnan neeni taana mela kushe kessa yeddaadda; shin S'oossay ta tuggaanne ta kushiyaa oosuwaa be'iide, zino k'amma neena seereedda» yaageedda. 43 Laabi Yaak'ooba, «Machatuu ta mac'c'a naanaa; naanaykka ta naanaa; wudiikka ta wudiyaa; neeni be'iyaa ubbay tawaa. Hachche ha mac'c'a naanaa tawanttu bollanne untuntu yeledda naanaa bolla ayaa ootsanaw danddayayitaa? 44 Ha"i haaya; neeninne taani c'aak'uwaa c'aak'k'etoytte; hewe

neepenne taappe gidduwaan markka gido» yaageedda. 45 Hewaa diraw Yaak'oobi itti shuchchaa akkiidde tuussaadan esseedda. 46 I bare dabbotuwaa, «Shuchchaa shiishshite» yaageedda; untuntu shuchchaa shiishshiide keeleeddinno; he keelaa lank'kiyaan meeddino. 47 Laabi he keelaa, Yigaari-Sahaaduta giide suntseedda; k'ay Yaak'oobi Aa C'imeedda giide suntseedda. 48 Laabi, «Ha keelay neepenne taappe gidduwaan hachche markka» yaageedda. Hewaa diraw Aa suntsay C'imeedda geetetteedda. 49 K'ay I he shuchchaa tuussaa Mis'ip'p'a giide suntseedda; ayaw gooppe, Laabi, «Nuuni ittuu ittuwaappe haakkiide de'iyaa wode, Med'inaa Goday ne gidduwaaninne ta gidduwaan gidiide naago. 50 Neeni ta mac'c'a naanaa naak'kooppe, woy neeni ta mac'c'a naanaa bolla hara machatuwaa akkooppe, nuunana ha"i ooninne baynnawaa gidooппenne ne gidduwaaninne ta gidduwaan S'oossay markka gidiyaawaa hassaya» yaageedda. 51 Laabi k'aykka Yaak'ooba, «Keeleteedda shuchchay hawesh; k'ay taani ne gidduwaaninne ta gidduwaan esseedda shuchchaa tuussay hawesh. 52 Taani ha keelaappe neena genanaw neekko aad'd'enaaddan, neenikka taana genanaw ha keelaappenne ha shuchchaa tuussaappe aad'd'enaaddan, ha keelayne ha shuchchaa tuussay markka. 53 Abrahaame S'oossay, Naakoora S'oossay, untuntu aawuwaa S'oossay, nu gidduwaan I pirddo» yaageedda. Yaak'oobi bare aawuu Yisaak'i Yayyeeddawaa suntsaan c'aak'k'eedda. 54 Yaak'oobi deriyaa bollan yarshshuwaa yarshsheedda; bare dabbotuwaakka k'umaa maanaw s'eeseedda. Untuntu miide deriyaa bollan ak'eedino. 55 Wonttetsa gallassi guuran Laabi denddiide, bare naanaa naanaanne bare mac'c'a naanaa yereedda; k'ay untuntta anjeeedda. Bare soo simmeedda.

32 Yaak'oobi denddiide bare ogiyaa biishshin, S'oossaa kiitanchchatuu aanana gaketeeddino. 2 Yaak'oobi untuntta be'eedda wode, «Hawe S'oossay ak'iyaa sa'aa» yaagiide, he sa'aa Maahinayma giide suntseedda. 3 Yaak'oobi Se'iira giyaa sa'aan, Eedooma biittan de'iyaa bare ishaa Eesaakko kiitaa bareppe sintsaw kiitteedda. 4 I untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; «Hinttenttu ta godaa Eesaw gaanawe hawaa; «Ne k'oomay Yaak'oobi, «Taani Laabaana matan de'aadde hanno gakkanaw gam"aad. 5 Taw miizzayenne harii, dorssayenne deeshshay, attuma k'oomatuunne mac'c'a k'oomatuu de'iino; ha"i taani ha kiitaa ta godaa sintsaan nashettana mala kiittaad» yaageedda» yaagite» yaageedda. 6 Kiitetteeddawanttu Yaak'oobakko simmiide Aa, «Nuuni ne ishaa Eesaakko beeddo; ha"i I k'ay neenana gaketanaw yee; aanana oyddu s'eetu Asay de'ee» yaageeddino. 7 Yaak'oobi yayyiide batibateedda; barenana de'iyaa asaa laa"u c'itan shaakkeedda; k'ay bare dorssaa, deeshshaa, miizzaanne gaaluwaa laa"u c'itan shaakkeedda. 8 I, «Eesay yiide itti c'itaa oliyaawaa gidoope, atteeda c'uguu kessi akkooppenne» yaagiide k'oppeedda. 9 He wode Yaak'oobi hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, ta aawuwaa Abrahaame S'oossaw, ta aawuwaa Yisaak'a S'oossaw, taana, «Ne gadiyaa, ne dabbotuwaakko simma; taani new lo"obaa ootsana» geeddawoo, 10 neeni ne k'oomaw ootseedda keekkatetsawunne tumatetsaw ubbaw taani bessenawaa. Taani ha Yorddaanoosa Shaafaa pinneedda wode, taw itti s'am"aa s'alalay de'ee; shin ha"i taani laa"u c'ugo gidaaddi. 11 Taani neena woossay; ta ishaa Eesaa kushiyaappe taana ashsha; ayaw gooppe, I yiide, taananne mac'c'awantta untunttu naanatuwaakka

d'ayssanawenttonne gaade yayaad. 12 Shin neeni taana, «Taani new tumu lo"obaa ootsana; taani ne zeretsaanne paydanaw danddayettenna abbaa shafiyaa keeshshaa ootsana» geeddawaa k'oppa» yaageedda. 13 He gallassaa k'amma I yan ak'eeda; barew de'iyawaa ubbaappe bare ishaa Eesaw immiyaawaa k'oriide keseedda; 14 I kesseeddawanttu laa"u s'eetu mac'c'a deeshshatuwaanne laatamu deeshsha koletuwaa, laa"u s'eetu mac'c'a dorssatuwaanne laatamu dorssaa koletuwaa, hattamu d'antsiyaa gaalotuwaa untunttu maratuwaanna, oytamu mac'c'a miizzatuwaa, tammu korumaa booratuwaa, laatamu mac'c'a haretuwaanne tammu attuma haretuwaa. 16 Hawantta wudiyaan wudiyaan shaakki, bare k'oomatuwaa kushiyaan wotsiide, bare k'oomatuwaa, «Taappe sintsaw biide, wudiyaa wudiyaappe haakuwaan haakuwaan laaggite» yaageedda. 17 Sintsan kaaletsiyaawaa, «Ta ishay Eesay neenana gaketiiide neena, «Neeni oossee? Neeni hak'a bay? Ne sintsan de'iyaa mehiyaa ubbay oossee?» yaagiide oochchiyaawaa gidoope, 18 neeni aw, «Hawanttu ne k'oomaa Yaak'oobawaa; untunttu ta godaa Eesaw immanaw yeddeeddawantta; k'ay ikka nuuppe guyyenna yide'ee» yaaga» yaagiide azazeedda. 19 K'ay I laa'entsa heezzantsuwaan wudiyaa kaalliyaa haratuwaa ubbatuwaa hawaadan azazeedda; «Hinttenttu Eesaanna gaketiyaa wode, hanniidankka giita; 20 «Ne k'oomaa Yaak'oobi nuuppe guyyenna yide'ee» geenan aggoppite» yaageedda. Ayaw gooppe I, «Taani taappe sintsaw immanaw kiitteeddawaan Aa doshissana; ooni erii, hewaappe guyye taani aanana gaketiyaa wode, I taana mokki akkanenttonne» yaagiide k'oppeedda. 21 Hewaa diraw bare immiyaawaa bareppe sintsaw yeddeedda. Shin I bare huup'iyaw he gallassi k'amma yan ak'eeda. 22 He gallassi k'amma Yaak'oobi denddiide,

bare laa"u machatuwaa, bare laa"u k'oomatuwaanne bare naanaa tammanne ittatuwaa akkiidde, Yaabook'a giyaa pinuwaa gakkweedda; I untuntta shaafaa pintseedda; barew de'iyawaa ubbaakka pintsii yeddeedda; 24 shin Yaak'oobi barekka ateedda. He wode itti Asay sa'ay wonttana gakkanaw aanana baas'eteedda. 25 He Asay Aa s'oonanaw danddayibeenawaa be'eedda wode, Yaak'oobaw muk'k'eechchaa mek'etsaa bochcheedda; Aa muk'k'eechchaa mek'etsay kes wod'd'eedda. 26 Yaatina bitanii Aa, «Sa'ay wontteedda diraw, taana yedda» yaageedda. Shin Yaak'oobi Aa, «Neeni taana anjjenan taani neena yeddikke» yaageedda. 27 Bitanii Aa, «Ne suntsay oonee?» yaagiide oochcheedda. I, «Yaak'ooba» yaagiide zaareedda. 28 Bitanii Aa, «Hawaappe sintsaw ne suntsay Israa'eeliyaa geetettooppe attina, Yaak'ooba geetettoppo; ayaw gooppe, neeni S'oossaananne asaana baas'etaade s'oonadda» yaageedda. 29 Yaak'oobi Aa, «Ne suntsay oonee?» yaagiide oochcheedda. Shin bitanii, «Neeni ta suntsaa ayaw oochchay?» yaageedda giide Aa anjeedda. 30 Hewaa diraw Yaak'oobi he sa'aa P'iini"eela giide suntseedda; ayaw gooppe I, «Taani S'oossaa bazzuwaan s'eellaad; gidooppenne taani pas'a ataad» yaageedda. 31 I P'iini"eelappe denddiyaa wode, Aa bolla s'alk'k'ii doleedda. I bare muk'k'eechchaa mek'etsaa diraw dooggee. 32 Yaak'ooba muk'k'eechchaa ashuwaa matan bosheteedda diraw, Israa'eeliyaa Asay mehiyaa muk'k'eechchaa ashuwaa hachche gakkanaw meenna.

33 Yaak'oobi d'ok'k'u gi s'eelliide, Eesay bare oyddu s'eetu asaana yiyaawaa be'eedda. Hewaa diraw naanaa Liyiw, Raaheeliwunne laa"u k'oomatuwaakko shaakkeedda. 2 K'oomatuwaanne untunttu naanaa sintsan, Liyonne I naanaa

untunttu geeduwaan, Raaheelonne Yooseefa wurssetsan wotseedda. 3 Shin I bare huup'iyaw sintsaw aad'd'iide, bare ishaakko matiidde, sa'aa gakki gakkiiide laappun kaala goynneedda. 4 Shin Eesay aanana gaketanaw wos's'iide, Aa k'ood'iyaa k'oommi yereedda. Untunttu yeekkeeddino. 5 Yaatina Eesay d'ok'k'u gi s'eelliide, machatuwaanne naanaa be'eedda; I, «Ha neenana de'iyawanttu oonee?» yaagiide oochcheedda. Yaak'oobi, «Untunttu S'oossay ne k'oomaw keekatetsaan immeedda naanaa» yaageedda. 6 K'oomatuu barenttu naanatuwaanna shiik'iide goynneeddinno. 7 Hewaappe guyye, Liyanne izi naanay yiide goynneeddinno; wurssetsaan Yooseefonne Raaheela yiide goynneeddinno. 8 Eesay, «Ha sintsan taananna gaketeedda wudii ubbay k'ay ayee?» yaagiide oochcheedda. I, «Ta godaw, hewe taani ne sintsaan nashettanaassa» yaageedda. 9 Shin Eesay, «Ta ishaw, taw darobay de'ee; newe neessa gido» yaageedda. 10 Yaak'oobi, «Tuytti, ha"i taani ne sintsaan nashshetteedawaa gidoope, ha taani immiyaawaa taappe akka. Neeni taana mokka akkeedda diraw, taani ne deemuwaa be'iyawe S'oossaa deemuwaa be'iyawaa mala. 11 Taani new aheedda ha imuwaa akka; ayaw gooppe, S'oossay keekiidde immina, taw besseedda» yaageedda. Yaak'oobi shoobiyaa toleedda diraw, Eesay hewaa akkeedda. 12 Hewaappe guyye Eesay, «Ane dendda; nu ogiyaa boytte; taani neenana ittippe baana» yaageedda. 13 Shin Yaak'oobi Aa, «Ta godaw, naanay shuga gidiyaawaa eraasa; k'ay taani barenttu galo maratuwaa d'antsiyaa dorssatuwaanne miizzaa naagana koshshee; Asay untunttu itti gallassaa dirbbissi laaggooppe, mehiyaa ubbay hayk'k'ana. 14 Hewaa diraw, ta godaw, ne k'oomaappe sintsataade ba; taani Se'iiran ta godaa

gakkanaw, ta sintsaan de'iyaa mehiyaa hemetaa keenaanne naanaa hemetaa keenaa loddan kaallana» yaageedda. **15** Eesay Aa, «Yaatooppe taani ta asaappe amareedawaa new ashshay» yaageedda. Shin Yaak'oobi Aa, «Hewe ayissee? Taani ta godaa sintsaan nashshettiyaawe taw gidana» yaageedda. **16** Hewaa diraw Eesay he gallassi ogiyaan geliide, Se'iira simmeedda. **17** Shin Yaak'oobi Sukkoota beedda; yan barew golliyaa kees's'eedda; bare mehetookka daasiyaa daaseedda. Hewaa diraw he sa'aa Sukkoota giide suntseedda. **18** Yaak'oobi Masp'p'es'oomiyaappe simmeedda wode, Kanaane biittan de'iyaa Sekeeme giyaa katamaa sarotetsaan gakeedda; I he katamaw bazzuwaan utteedda. **19** Bare dunkkaaniyaa d'ogeedda gadiyaa Shekeema aawuwaa Hamooraa naanatuwaappe s'eetu s'agaraa biran shammeedda. **20** Yan yarshshiyaa sa'aa kees's'iide Aa, «S'oossaa, Israa'eeliyaa S'oossaa» giide suntseedda.

34 Liya Yaak'oobaw yeleedda naatta Waana, he wode he gadiyaa mac'c'awantta be'anaw kesaaddu. **2** He gadiyaa mooddiyaa Hiwiya Hamooraa na'aa Shekeeme izo be'iide, izo hori afiide bayzseedda. **3** Aa wozanay Yaak'ooba naatto Diino amotteedda; I izo siik'eedda; iziw lo"iyaawaa haasayeedda. **4** Shekeeme bare aawuwaa Hamooraa, «Taw ha naatto machchetetsaw oochchaarikki» yaageedda. **5** Yaak'oobi bare naatta Diinaa bayeeddawaa sisiyaa wode, Aa attuma naanay woran mehiyaanna de'ino; hewaa diraw untunttu gakkanaw c'o"u geedda. **6** Hewaappe guyye, Shekeema aawuwaa Hamoori Yaak'oobanna haasayanaw yeedda. **7** Yaak'ooba attuma naanay hewaa siseedda saanna woraappe yeeddino; untunttu kayyotteeddinonne hank'k'eteeddino; ayaw gooppe, Shekeeme Yaak'ooba naatto hori afiide bayzziyaawaa, Israa'eeliyaa

bolla pockobaa, ootsanaw bessenabaa ootseedda. 8 Shin
 Hamoori untuntta, «Ta na'ay Shekeeme hinttenttu naatiw darssi
 dagammeedda; hayyanaa izo aw machchetetsaw immerikkitee!
 9 Nuunana akettitenne gelettite; hinttenttu mac'c'a naanaa nuw
 immite; nu mac'c'a naanaanne hinttenttoo akkite. 10 Hinttenttu nu
 giddon uttanaw danddayiita; biittay loytsi aaka; aan de'ite; zal"ite;
 aan mas'uwaa demmite» yaageedda. 11 He wode Shekeeme
 Diini aawuwaanne I ishatuwaa, «Taani hinttenttu sintsaan
 nashettooppe, hinttenttu oochchiyaawaa ayaa gidooppenne
 immana. 12 Hinttenttu mishira naatiw immiyaawaanne
 c'ilooshshaa hinttenttu koyowaa keeshshaa darissiide taana
 oochchite; taani hinttenttu taana oochcheeddawaa ayaanne
 immana; shin taani akkanaaddan naatto taw immerikkitee!»
 yaageedda. 13 Barenttu michchato Diino Shekeeme tunisseedda
 diraw, Yaak'ooba attuma naanay Shekeemawunne Aa aawuwaa
 Hamooraw wordduwaa odeeddino; 14 untuntta hawaadan
 yaageeddino; «Nuuni hewaa mallaa ootsana danddayokko;
 nuuni nu michchato k'as's'arettibeenna asaw immokko; hewe
 nuuna kawushshiyaawaa. 15 Nuuni hinttenttu ittibaa ootsooppe
 hinttenttoo, «Eeno» gaana; hewe ayee gooppe, hinttenttu gadiyaa
 attuma Asay ubbay k'as's'arettiide nuunaadan hanoooppe,
 16 nuuni nu mac'c'a naanaa hinttenttoo immanaw «Eeno»
 gaana; hinttenttu mac'c'a naanaakka nuw akkana. Nuuni
 hinttenttu giddon uttiide, hinttenana itti asaa gidana. 17 Shin
 hinttenttu k'as's'arettanaw eeno geenawaa gidooppe, nuuni nu
 michchato akkiidde baana» yaageeddino. 18 Unttuntu geeddawe
 Hamoorawunne Aa na'aa Shekeemaw lo"a malateedda. 19
 He wodallay, bare aawuwaa gollen de'iyaa ubbaappe aad'd'i
 bonchchetteeddawe, Yaak'ooba naattin nashetteedda diraw,

unttuntu geeddawaa ootsanaw gam"ibeen. 20 He wode Hamoorinne Aa na'ay Shekeeme barenttu katamaa gutaraa biide, barenttu katamaa asaw hawaadan yaagiide odeeddino; 21 «Ha asatuu nuunana siga; unttuntu nu biittan de'iinonne zal"iino; biittay loytsi aaka. Unttuntu mac'c'a naanaakka nuuni akkana; unttuntukka nu mac'c'a naanaa akkana. 22 Shin nuunana unttuntu itti asaadan de'anaw nuuni ittibaa mayettanaw koshshee; hewenne, unttuntu k'as's'areteeddawaadan nu attuma Asay ubbay k'as's'arettanawaa. 23 Nuuni hewaadan ootsooppe, unttuntu miizzay, unttuntu mas'uunne unttuntu hara mehii ubbay nuwaa gidennee? Hewaa diraw ane nuuni unttuntu giyaawaa eeno goytte; unttuntukka nu giddon de'ana» yaageeddino. 24 Katamaa gutaraa shiik'eedda asatuu ubbay Hamoorawunne Aa na'aa Shekeemaw, «Eeno» geeddino. Yaatina he katamaa attuma asatuu ubbay k'as's'areteeddino. 25 Heezzentso gallassi, unttuntu ubbay barenttu k'as's'araa madutsan saketi de'ishshin, Yaak'ooba attuma naanatuwaappe laa"uu, Simooninne Leewii, Diini ishataa, barenttu mashshaa akkiidde, ooninne erennan katamaa geliide, attuma asatuwaa ubbaa wod'eeddino. 26 Hamooranne Aa na'aa Shekeema mashshaan wod'iide, barenttu michchato Diino Shekeema golliyaappe akkiidde afeedino. 27 Yaak'ooba attuma naanay he anhatuwaa bolla geliide, barenttu michchato Diino tunisseedda katamaa bonk'k'eeddino. 28 Unttuntu dorssaa wudiyaa, miizzaa wudiyaa, hariyaa, katamaa giddon de'iyawaanne gas'an de'iyawaa ubbaa akkeeddino. 29 Unttuntu mas'uwaa ubbaa, unttuntu naanaa ubbaanne machatuwaa ubbaa omoodeeddino; gollen de'eeddawaa ubbaa bonk'k'eeddino. 30 Yaak'oobi Simoonanne Leewiyaa, «Hinttenttu ta bolla metuwaa ahi

kichcheedditta; ha gadiyaan de'iyaa Kanaanatuunne Parzzetuu taana is's'anawantta; nuuni payduwaan guutsa; untunttu ittippe gidiide ta bolla denddoope, taaninne ta soo Asay d'ayana» yaageedda. **31** Shin untunttu, «Yaatina I nu michchato sharmus'aadan ootsana bessii?» yaageeddino.

35 S'oossay hewaappe guyye Yaak'ooba, «Denddaade pude Beetele baade yan de'a. Neeni ne ishaa Eesaappe bak'atiyaa wode new k'onc'cedda S'oossaw yan yarshshiyaa sa'aa kees's'a» yaageedda. **2** Yaak'oobi bare soo asaanne barenana de'iyaa wantta ubbaa, «hinttenttu gidduwaan de'iyaa allaga S'oossatuwaa misiletuwa diggite; hinttenttu bolla geeshshite; hinttenttu mayuwaanne laammite. **3** Ane denddiide, pude Beetele boytte; ta metuwa gallassi taana siseedda, taani beedda sa'aan ubbaan taananna gideedda S'oossaw, taani yan yarshshiyaa sa'aa kees's'ana» yaageedda. **4** Hewaa diraw untunttu barenttoo de'iyaa allaga s'oossatuwaa misiletuwa ubbaanne barenttu haytsaan de'iyaa gudichchaa ubbaa Yaak'oobaw immeeddino; Yaak'oobi hewantta Sekeeman de'iyaa wolaa garssan moogeedda. **5** Hewaappe guyye, Yaak'oobinne Aa attuma naanay denddiide biishshin, itti urayenne untuntta oyk'k'anaw kaallibeenna; ayaw gooppe, untunttu biishshin, untunttu yuushshuwaan de'iyaa katamaa asaa ubbaa bolla S'oossaa dagamay wod'deedda. **6** Yaak'oobinne aanana de'iyaa Asay ubbay Kanaane gadiyaan de'iyaa (Beetele giyaa) Looza gakeeddino. **7** Yan I yarshshiyaa sa'aa kees's'eedda; I he sa'aa El-Beetele giide suntseedda; ayaw gooppe, I bare ishaappe bak'atiide biyaa wode, S'oossay aw k'onc'cedda sa'ay hewaa. **8** Ribik'o dichchiyaa Deboora yan hayk'k'aaddu; Beeteleppa hirkkinna de'iyaa wolaa garssan iza moogettaaddu; hewaa

diraw he mitsaa suntsay Yeekuwa Wolaa geetetteedda. 9
Yaak'oobi Masp'p'es'oomiyaappe simmeeddawaappe guyye,
S'oossay aw zaaretsi k'onc'c'iide, Aa anjeeedda; 10 S'oossay
Aa, «Ne suntsay Yaak'ooba; shin hawaappe sintsanaw neeni
ubbakka Yaak'ooba geetettakka; ne suntsay israa'eeliyaa
gidana» yaagiide I Aa israa'eeliyaa suntseedda. 11 K'ay
S'oossay Yaak'ooba, «Taani Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa;
neeni yeletta; c'oratta; kawutetsatuunne kawutetsaa Asay
neeppe kessana; kaatetuukka ne gulbbataappe kessana. 12
Taani Abrahaamewunne Yisaak'aw immeedda biittaa, k'ay
new immay; neeppe guyyenna taani ha biittaa ne zeretsaw
immana» yaageedda. 13 Hewaappe guyye, S'oossay aanana
haasayeedda sa'aappe pude kesseedda. 14 Yaak'oobi S'oossay
barenana haasayeedda sa'aan shuchchaa essiide, Aa bolla
ushshaa yarshshuwaa tigeedda; zayitiyaakka bolla tigeedda. 15
Yaak'oobi S'oossay barenana haasayeedda sa'aa «Beetele»
giide suntseedda. 16 Untuntu hewaappe guyye, Beeteleppa
denddeeddino. Untuntu Efiraataa gakkanaw laafaa ashshiyaa
wode, Raaheelo yeluu oyk'k'eedda; yeluwaan iza loytsa
waayettaaddu. 17 Yeluu izo waayisseedda wode izo yelissiyaana,
«Yayyoppa; hawekka attuma na'aa» yaagaaddu. 18 Shin iza
hayk'k'aadde, shemppu kesishshin, bare na'aa Been"oona
suntsaaddu; shin Aa aawuu Aa Biiniyaama suntseedda. 19
Hewaappe guyye, Raaheela hayk'k'a bashaaddu; Beeteleeme
giyaa Efiraataa afiyaa ogiyaa doonaan moogettaaddu. 20
Yaak'oobi izi duufuwaan hawulttiyaa shuchchaa esseedda; he
hawulttii hachche gakkanaw Raaheeli duufuwaa erissee. 21
Israa'eelii hewaappe denddiide, Edera gimbbiyaappe hefintsaan
bare dunkkaaniyaa tokkeedda. 22 Israa'eelii he gadiyaan

de'ishshin, Roobeeli biide, bare aawoo yeleedda k'oomatti Baalina giseedda. Israa'eelii ha yewuwaa siseedda. Yaak'ooba attuma naanay tammanne laa"a. **23** Liya naanay Yaak'ooba bayira na'aa Roobeela, Simoona, Leewa, Yihudaa, Yisaakooranne Zaabiloona. **24** Raaheeli attuma naanay Yooseefanne Biiniyaama. **25** Raaheeli danggaas'iratti Baali attuma naanay Daananne Nifttaaleema. **26** Liya danggaas'iratti Zilppi attuma naanay Gaadanne Aaseera. Hawanttu Masp'p'es'oomiyaan Yaak'oobaw yeletteedda Aa attuma naanaa. **27** Yaak'oobi (Kebroona giyaa) K'iriyaa-Arbba'a matan Maamiren de'iyaa, bare aawuwaa Yisaak'a soo yeedda; he sa'ay kase Abrahaammenne Yisaak'i de'eedda sa'aa. **28** Yisaak'i s'eetanne hosppun tammu laytsaa de'eedda; **29** I daro wodiya de'iide, lo"o c'imi hayk'k'iidde bare mayzzan gaketeedda. Aa naanay Eesayne Yaak'oobi Aa moogeeddino.

36 Eedooma giyaa Eesaa yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. **2** Eesay Kanaane biittaa mac'c'a naanatuwaappe barew machchetuwaa akkeedda; untuntune Hiitiyaa Eloona naatto Aado, Hiiwiya S'ibaa'oona na'ay Aani yeleedda Oholiibaamonne. **3** Isimaa'eela naatto, Nabaayoota michchato Baasemaato. **4** Aada Eesaw Elifaaza yelaaddu; Baasemaatakka Ra'u'eela yelaaddu; **5** Oholiibaama Ya'uusha, Yaa'ilaamanne K'oraaha yelaaddu; Kanaane gadiyaan Eesaw yeletteedda attuma naanay hawantta. **6** Eesay bare machchetuwaa, bare attuma naanaanne mac'c'a naanaa, bare soo asaa ubbaa, bare miizzatuwaanne bare mehiyaa ubbaa Kanaane gadiyaan I mooddeeddawaa ubbaa akkiidde, bare ishaa Yaak'oobappe haakkiyaa gadiyaa beedda. **7** Untunttu mas'uu dareedda diraw, untunttu ittippe de'anaw danddayibeykkino;

untuntu mehi daredda diraw, untuntu de'iyaa biittay untuntu mehiyaw gidanaw danddayibeenna. **8** Yaatina Eedooma giyaa Eesay Se'iira giyaa gezziyaan utteedda. **9** Se'iira gezziyaan de'eedda Eedoomatuwaa aawuwaa Eesaa yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. **10** Hawe Eesaa attuma naanaa suntsaa; hewantunne Eesaa machchatti Aadi na'aa Elifaazanne Eesaa machchatti Baasemaati na'aa Ra'u'eela. **11** Elifaaza naanay Temaana, Omaara, S'afa, Ga'itaamane K'anaaza. **12** K'ay Timinaa'a Eesaa na'aa Elifaazaw k'oomatuwaa; iza Elifaazaw Amaaleek'a yelaaddu. Hawanttu Eesaa machchatti Aadi na'aa naanaa. **13** Ra'u'eela attuma naanay Nahaata, Zaraaha, Shammanne Miizaa; hawanttu Eesaa machchatti Baasemaati na'aa naanaa. **14** S'ibaa'oonaa na'ay Aani yeledda Oholiibaama attuma naanay hawantta; iza Eesaw Ya'uusha, Yaa'ilaamane K'oraaha yelaaddu. **15** Eesaa yeletaa kaappatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Eesaw bayira na'aa Elifaaza attuma naanay, kaappuwaa gideeddawanttu Temaana, Omaara, S'afa, K'anaaza, **16** K'oraaha, Ga'itaamane Amaaleek'a; Eedooma biittan Elifaazi yeledda kaappatuu hawantta; hawanttu ubbay Aadi na'aa naanaa. **17** Eesaa na'aa Ra'u'eela attuma naanay, kaappuwaa gideeddawanttu Nahaata, Zaraaha, Shammanne Miizaa; Eedooma biittan Ra'u'eeli yeledda kaappatuu hawantta; untuntu Eesaa machchatti Baasemaati na'aa naanaa. **18** Eesaa machchatti Oholiibaami attuma naanay, kaappuwaa gideeddawanttu Ya'uusha, Yaa'ilaamane K'oraaha; untuntu Aana naatti, Eesaa machchatti Oholiibaamippe yeletteedda kaappatuwaa. **19** Eedooma giyaa Eesaa attuma naanay hawantta; untuntu kaappatuukka hawantta. **20** Eedooma gadiyaan de'iyaa Hooriyaa Se'iira attuma naanay hawaappe

kaalliide s'aafetteeddawantta; hewanttukka Los'aana, Shobaala,
 S'ibaa'oonaa, Aana, 21 Dishoonaa, Es'eeranne Dishaana;
 hewanttu, Eedooma gadiyaan de'iyaa Se'iira attuma naanay,
 Hooretuwaa kaappatuwaa. 22 Los'aana attuma naanay Hooranne
 Heemaama; Los'aana michchata Timinaa'o. 23 Shobaala
 attuma naanay Aaliwaana, Maanahaata, Eebaala, Shefanne
 Oonaama. 24 S'ibaa'oonaa attuma naanay Aayanne Aana;
 hawe Aani woran bare aawuwaa S'ibaa'oonaa haretuwaa
 heemiidde haatsaa bol"uwaa demmeeddawaa. 25 Aana na'ay
 Dishoonaa; naatta k'ay Oholiibaamo. 26 Dishoonaa attuma naanay
 Hemddaana, Eshibaana, Yitiraananne Karaana. 27 Es'eera
 attuma naanay Bilihaana, Za'iwaananne Ak'ana. 28 Dishaana
 attuma naanay Uus'anne Araana. 29 Hooretuwaa kaappatuu
 hawantta; Los'aana, Shobaala, S'ibaa'oonaa, Aana, 30 Dishoonaa,
 Es'eeranne Dishaana. Hawanttu Se'iira biittan barenttu yaran
 yaran shaaketteedda Hooretuwaa kaappatuwaa. 31 Israa'eelan
 kaatii kawutanaappe kase Eedooma biittan kaateteedda kaatetu
 hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. 32 Ba'ooraa na'ay
 Belaa'i Eedooman kaateteedda; Aa katamaa suntsay Dinaaba
 geetettee. 33 Belaa'i hayk'k'ina, Boos'irappe yeedda Zaraaha
 na'ay Yobaabi kaateteedda. 34 Yobaabi hayk'k'ina, Temaana
 biittaappe yeedda Hushaami kaateteedda. 35 Hushaami
 hayk'k'ina, Badaada na'ay Hadaadi, Midiyaama asaa moo'aabe
 gadiyaan s'ooneeddawe kaateteedda; Aa katamaa suntsay
 Awiita geetetteedda. 36 Hadaadi hayk'k'ina, Maasireek'appe
 yeedda Saamili kaateteedda. 37 Saamili hayk'k'ina, shaafaa
 matan de'iyaa Rahobootappe yeedda Shaa'uuli kaateteedda. 38
 Shaa'uuli hayk'k'ina, Akiboora na'ay Ba'aalihanaani kaateteedda.
 39 Akiboora na'aa Ba'aalihanaani hayk'k'ina, Hadaari kaateteedda;

Aa katamaa suntsay Paa'u geetettee; Aa machata Mezaahaaba naatta Maas'ireeda yeleedda Mahes'aabi'eelo geetettaw. **40** Eesaa yeletaa kaappatuu barenttu yaran yaran, barenttu sa'aan ellekka barenttu suntsan suntsan hawantta; Timinaa'a, Aliwa, Yeteeta, **41** Oholiibaama, Eela, Piinoona, **42** K'anaaza, Temaana, Mibs's'aara, **43** Maagidi'eelanne Iraama. Hawanttu barenttu mooddiyaa biittan, barenttu de'iyaa sa'aan de'iyaa sa'aan Eedooma kaappatuwaa. Hawe Eesay, Eedoomatuwaa aawuwaa.

37 Yaak'oobi bare aawuu de'eedda Kanaane biittan utteedda. **2** Yaak'ooba naanay haneeddabay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. Yooseefo tammanne laappun laytsaa na'aa gideedda wode, bare aawoo hara machchetuwaappe, Baalippenne Zilppippe yeletteedda bare ishatuwaanna wudiyaa heeme. He wode I bare aawoo untunttu ootseedda iitabaa odeedda. **3** Israa'eelii Yooseefa c'imiide yeleedda diraw, bare hara attuma naanaa ubbaappe aatsiide siik'ee. I aw alleek'k'eedda mayuwaa giigisseedda. **4** Aa ishatuu barenttu aawuu Aa untunttuppe aatsiide siik'iyawaa be'eedda wode, untunttu Aa is's'iide, lo"o k'aalaa aw haasayanaw danddayibeykkino. **5** Yooseefo akumuwa akumetiide, bare ishatoo odeedda; untunttu Aa yaa darissiide is's'eeddino. **6** I untuntta, «Taani akumeteedda akumuwa sisite. **7** Nuuni gaden pochchiya k'achchishin, ta mirk'k'ii itti kutsaan denddiide sitti gi ek'k'ishshina, hinttenttu mirk'k'etuu yuuyyi aad'd'iide ta mirk'k'iyaw goynneeddinno» yaageedda. **8** Aa ishatuu Aa, «Neeni nu bolla kaatetana hanayiyee? Woy nuuna tumu mooddana hanayiyee?» yaageeddino. Untunttu Aa akumuwa dirawunne Aa oduwa diraw, yaa darissiide is's'eeddino. **9** K'ay Yooseefo

hara akumuwaa akumetiide, bare ishatoo odeedda; «sisite; taani hara akumuwaakka akumetaad. He akumuwaan away, aginayne tammanne itti s'oolinttetuu taw goynniino» yaageedda. 10 Bare aawoonne bare ishatoo he akumuwaa odeedda wode, Aa aawuu Aa, «Hawe neeni akumeteedawe ayaa akumee? Tumu taani, ne daayanne ne ishatuu yiide, ne sintsaan sa'aan guufaniide new goynnaneyye?» yaagiide seereedda. 11 Aa ishatuu Aa k'anaateeddino; shin Aa aawuu ha yewuwaa bare wozanaan wotseedda. 12 Itti gallassi Aa ishatuu Sekeema matan barenttu aawuwaa dorssaa heemanaw beeddino. 13 Israa'eelii Yooseefa, «Ne ishatuu Sekeeman wudiyaa heemiyaawaa eraasa. Haaya; taani neena untunttukko kiittana» yaageedda. Yooseefo, «Eeno» yaageedda. 14 I Aa, «Ba; ne ishatuwaanne wudii sara gidiyaawaa be'a; untunttubaa taw odaasa» yaageedda. Aa Kebroona dilbbaappe kiitteedda. I Sekeema beedda. 15 Yan dembbaa gidдон yaa haa simerettishin, itti Asay Aa demmiide, «Laa ayaa koyay?» yaagiide oochcheedda. 16 I, «Ta ishatuwaa koyay; untunttu wudiyaa heemiyaa sa'ay hak'anentto hayana taw odaarikki!» yaageedda. 17 Bitanii, «Hawaappe denddi kichcheeddino; untunttu, «Nuuni Dootaana beto» giishin sisaad» yaageedda. Hewaa diraw, Yooseefo bare ishatuwaa geeduwaa biide, untuntta Dootaanan demmeedda. 18 Shin I haakuwaan de'ishshin, untunttu Aa be'eeddino; I untunttukko gakkennan de'ishshin, untunttu Aa wod'anaw Aa bolla mak'etteeddinno. 19 Ittuu ittuwaa, «Be'ite! Akumuwaawu yee. 20 Haayite; Aa wod'iide, ha ollatuwaappe ittuwaa gidдо yeggoytte. Hewaappe guyye, «lita do'ay Aa meedda» yaagana; yaatiide Aa akumuu ahiyaawaa be'ana» yaageeddino. 21 Roobeeli hewaa siseedda wode, untunttu kushiyaappe Aa ashshanaw koyiide, «Aa

wod'enaan aggoytte. 22 Suutsaa gussoppite; Aa hinttenttu woran de'iyaa ha ollaa giddo olite; Aa bolla kushiya wotsoppite» yaageedda. Roobeeli hawaa Aa untuntuppe ashshiide guyye Aa aawuwaakko yeddanaaw geedda. 23 Yooseefo bare ishatuwaakko gakeedda wode, I mayyeedda alleek'k'eedda mayuwaa aappe k'aari akkeeddino; 24 Aa afiide haatsay bayinna mela ollaan yegeeddino. 25 Untunttu barenttu k'umaa maanaaw utti de'ishshin, Isimaa'eela asatuu Gibs'e baanaaw Gala'aadeppe yiyaawanta d'ok'k'u giide be'eeddino; untunttu barenttu gaaluwaan sawuwaa, balasaane giyaa d'aliyaanne karbbiyaa c'aani wotseeddino. 26 Yihuday bare ishatuwaa, «Nuuni nu ishaa wod'iide Aa suutsaa k'osiyaawaa gidoope nuuna ayaa go"ii? 27 Haayite; Aa Isimaa'eelatoos zal"oytte; Aa bolla nu kushiya wotsokko; ayaw gooppe, I nu ishaa, nu ashuwaa» yaageedda. Aa ishatuu mayetteeddino. 28 Hewaa diraw Midiyaama biittaa zal"anchchatuu hewaanna aad'd'ishshin, Aa ishatuu Yooseefa ollaappe kessiide, Isimaa'eela asatoo laatamu s'agaraa biraan zal"eeddino. Untunttu Yooseefa Gibs'e gadiyaa afeeddino. 29 Roobeeli ollaakko simmiide, Yooseefo yan baynawaa be'eedda wode, kayyotiide bare mayuwaa pooshsheedda. 30 I guyye bare ishatuwaakko biide, «Na'ay yan baawa; ha'i taani hak'a booshsha!» yaageedda. 31 Hewaappe guyye untunttu Yooseefo mayuwaa akkiidde, deeshsha orggiyaa shukkiide, he suutsan naak'k'eeddino. 32 Alleek'k'eedda Aa mayuwaa barenttu aawuwaakko afiide Aa, «Nuuni hawaa demmeeddo; hawe ne na'aa mayenttonne ane s'eella» yaageeddino. 33 Mayuwaa I eriide, «Hawe ta na'aa mayuwaa! wora do'ay Aa mi diggeedda. Yooseefo tumukka dus's'ereti kichcheedda» yaageedda. 34 Yaak'oobi kayyottiidde, bare mayuwaa peed'eedda; bare s'eessan

waaruwaa danc'c'iidde, bare na'aw daro gallassaa yeekkeedda.

35 Aa attuma naanayne mac'c'a naanay ubbay Aa mintsetsanaw yeeddino; shin I minnenaan is's'iide, «tuytti, taani yeeikkaadde ta na'aakko baade, duufuwaan gelana» yaagiide, Aa aawuu aw yeekkeedda. (Sheol h7585) **36** He wode Miidiyaama biittaa asatuu Yooseefa Gibbs'e kaatiyaa oosanchchaa P'oos'ifaaraw Gibbs'en zal"eeddino; I naagiyaawanttu kaappuwaa.

38 He wode Yihuday bare ishatuwaappe shaakettiide, Adulaama giyaa kataman de'iyaa Hiira giyaa bitaniyaanna de'anaw beedda. **2** Yan Yihuday Shuu'a giyaa Kanaane naattinna gaketeeedda; I izo akkeedda. **3** Iza aw shahaaraade attuma na'aa yelaaddu; Aa Eera suntsaaddu. **4** K'aykka shahaaro wode attuma na'aa yelaaddu; Aa Oonaana suntsaaddu. **5** K'ay gujjaadekka attuma na'aa yelaaddu; Aa Sheela suntsaaddu. Iza yeleeeddawe Akiziiba giyaa biittaana. **6** Yihuday bare bayira na'aa Eeraw Ti'imaaro giyaa machchato immeedda. **7** Yihudaa bayira na'ay, Eeri, Med'inaa Godaa sintsaan iita asaa gidiyaa diraw, Med'ina Goday Aa wod'eedda. **8** Yihuday Oonaana, «Ne ishaa machchatikko gelaade, izo akka; ne ishaw na'aa yelaade Aa s'eesissa» yaageedda. **9** Shin Oonaani yelettiyaa naanay barewantta gidenawaa ereedda; hewaa diraw bare ishaa machchattinna gisiyaa wode awudenne, bare ishaw na'i yelettenna mala, bare zeretsaa biittan gussee. **10** I ootseeddabay Med'inaa Godaa sintsaan iitabaa gideedda diraw, Med'inaa Goday aakka wod'eedda. **11** Hewaappe guyye, Yihuday bare na'aa machchato Ti'imaaro, «Ta na'ay Sheeli dic'c'ana gakkanaw ne aawuwaa soo baade, am"etetsaan de'ashsha» yaageedda. Hewaa I ayaw geedde gooppe, ikka bare ishatuwaadan hayk'k'anenttonne giide hirggeedda diraassa. Hewaa diraw Ti'imaara baade

bare aawuwaa soon de'aaddu. **12** Daro wodiyaappe guyye
 Yihudaa machata, Shuu'a naatta hayk'k'aaddu. Yihuday bare
 kayyuwaappe minetteedda wode, bare dorssaa isikiyaa meediyaa
 asatuwaakko Timina kesseedda; k'ay Aa lagge, Adulaamiyaa
 Hiiri aanana beedda. **13** Aasi Ti'imaaro, «Be'a; ne bolluu Yihuday,
 bare dorssatuwaa isikiyaa meedanaw Timina kesseedda»
 yaagiide odeedda. **14** Iza bare am"etetsaa mayuwaa k'aaraaddu;
 barena baletsanaw shaashiyaa akkaade gullottaaddu. Timina
 afiyaa ogiyaa doonaan de'iyaa Enayma katamaa penggiyaan
 uttaaddu. Hewaa iza ootseeddawe, Sheeli dic'c'i gakkinkka iza
 aw machchatto gidanaw imettabeennawaa ereedda diraassa. **15**
 Yihuday izo be'eedda wode, sharmus'atto giide k'oppeedda;
 ayaw gooppe, iza bare deemuwaa gullotta uttaaddu. **16** Bare
 na'aa machchato gidiyaawaa erennan de'iide, ogiyaa gas'aa
 iikko shiik'iide izo, «Taananna gisaarikii!» yaageedda. Iza, «Taani
 neenana gisoooppe, neeni taw ayaa immanii?» yaagaadde
 oochchaaddu. **17** I, «Taani ta wudiyaappe itti deeshsha maraa
 new yeddana» yaageedda. Iza, «Neeni hewaa taw yeddana
 gakkanaw ayaa ootsanii?» yaagaaddu. **18** I, «Ayaa ootsoo?»
 yaageedda. Iza, «Ne maatafaa wotsiyaa migiduwwaa, Aa aatsiyaa
 sak'k'iyaaanne ne kushiyaan de'iyaa gatimaa oyttaa» yaagaaddu. I
 hewantta immiide, izina gisina, iza aw shahaaraaddu. **19** Iza
 hewaappe denddaade beeddawaappe guyye, bare gullotsaa
 shaashiyaa k'aaraade, bare am"etetsaa mayuwaa mayyaaddu.
20 Yihuday bare oytseeddawaa he mishiratippe zaari akkanaw
 deeshsha maraa bare laggiyaa Adulaama bolla iziw kiitteedda;
 shin I izo demmibeenna. **21** I he biittaa asaa, «Enayma kataman,
 ogiyaa doonaan utteedda sharmus'a mishirata hak'anee?»
 yaagiide oochcheedda. Aasi, «Sharmus'a mac'c'aanna hawaan

ubbakka baawa» yaageedda. 22 I Yihudaakko simmiide Aa, «Taani izo demmabeykke; hewaa bollakka he biittaa asay, «Sharmus'a mac'c'aanna hawaan ubbakka baawaa» yaageedda» yaageedda. 23 Yihuday, «Bare oyk'k'eeddawaa barew akku; hewe d'ayooppe, Asay nuuna miic'c'ana. Simmi taani iziwi deesha maraa yeddaad; shin neeni izo demmabeykka» yaageedda. 24 Heezzu aginaa keeshaappe guyye asay, «Ne na'aa machata Ti'imaara sharmus'aade shahaaraaddu» yaagiide Yihudaw odeedda. Yihuday, «Izo kare kessiide taman s'uuggite» yaageedda. 25 Izo kare kessiyaa wode, «Taani shahaareddawe ha miishshaa godaassa; be'a; ha maatafaa wotsiyaa migiduu, Aa aatsiyaa sak'k'iinne gatimay oowentto erana danddayooppe era» yaagaadde bare bolloo kiitaa kiittaaddu. 26 Yihuday he miishshatuwaa eriide, «Taappe iza s'illa; ayaw gooppe, taani izo ta na'aa Sheelaw immabeykke» yaageedda. Hewaappe guyye, I izina zaari gisibeenna. 27 Iza yelana haniyaa wode, izi uluwaan mantte attuma naanay de'iino. 28 Iza yelishiin, untuntuppe ittuu bare kushiyaa kessedda; maarissiyaanna, «Be'ite; hawe koyro kesseedda» gaanaw zo'o k'unc'c'uutiyaa akkaade Aa kushiyaan k'achchaaddu. 29 Shin I bare kushiyaa guyye akkeedda wode, Aa ishay kesseedda; iza, «Neeni waana portsu gaade kesaadii!» yaagaaddu. Hewaa diraw, Paareesa gaade Aa sunsaaddu. 30 Hewaappe guyye, Aa kushiyaan zo'o k'unc'c'uutii de'iyaa Aa ishay kesseedda; Aa sunsay Zaaraaha geetetteedda.

39 Isimaa'eela asatuu Yooseefa Gibs'e afi wotseeddino. Gibs'aawe P'oos'ifaari, kaatiyaa oosanchchatuwaappe ittuu, naagiyaawanttu kaappuu Yooseefa Isimaa'eeletuwaappe shammeedda. 2 Med'inaa Goday Yooseefonna de'ee; hewaa diraw, I ootsiyaawaa ubbaa aw injjeedda; yaatina bare

godaa, Gibs'aawiyaa soon de'eedda. 3 Med'inaa Goday aanana de'iyaawaanne Med'inaa Goday I ootseeddawaa ubbaa aw suurisiyaawaa P'oos'ifaari be'eedda wode, 4 Yooseefo Aa sintsaan nashetteedda; I aw kiitetteedda. P'oos'ifaari Aa bare golle asaa bolla suntseedda; barew de'iyaawaa ubbaa Aa kushiyaan wotseedda. 5 P'oos'ifaari bare gollen de'iyaawaa ubbaa bollanne bare mas'uwaa ubbaa bolla suntseedda wodiyaappe doommiide, Med'inaa Goday Gibs'e bitaniyaa golliyaa Yooseefo diraw anjjeedda. Med'inaa Godaa anjjuu P'oos'ifaara sooninne gaden de'eedda ubbabaa bolla wod'd'eedda. 6 Hewaa diraw barew de'iyaa ubbabaa Yooseefow sheed'd'eedda; I bare miyaa k'umaappe attina, ayinne k'oppenna. Yooseefo geesanchanne malaa lo"o asaa. 7 Amareeda wodiyaappe guyye, Aa godaa machata Yooseefa s'eella be'aade, «Haaya; taananna gisa» yaagaaddu. 8 Shin I is's'eedda. Bare godaa machchatto, «Be'a; ta goday taw sheed'd'iide bare son de'iyaabaw ayawunne hirggenna; barew de'iyaawaa ubbaa ta kushiyaan wotseedda. 9 Ha son taappe gitatiyaawe ooninne baawa. Neeni Aa machchatto gidiyaa diraw ne s'alalaappe attina, ta goday taw immibeennabay baawa. Yaatina taani waataade hawaa mala daro iitabaa hanaade S'oossaa bolla nagaraa ootsoo?» yaageedda. 10 Iza ha yewuwaa hachche hachche Yooseefow odooppenne, I izina gisennan woy izi matan uttinnan is's'eedda. 11 Itti gallassi I bare oosuwa ootsanaw soo geliyaa wode, soo k'oomatuwaappe ooninne son baawa. 12 Iza Yooseefo afilaa oyk'k'aadde, «Taananna gisa» yaagaaddu. Shin I bare afilaa I kushiyaan yeggiide, sooppe kare wos's'iide kesseedda. 13 Yooseefo bare afilaa I kushiyaan yeggiide, sooppe kare wos's'i kesowaa iza be'eedda wode, 14 bare soo k'oomatuwaa s'eesaade untuntta, «Be'ite;

ta asinay aheedda ha Ibraawe bitanii taana baletsi diggiide ashsheeda; I taananna gisanaw hawaa geleedda; shin taani ta kooshshaa d'ok'k'issaade waassaad. **15** Taani waassina siseedda wode, I bare afilaa ta matan yeggiide, sooppe kare wos's'iide kesseedda» yaagaaddu. **16** Aa goday soo yaana gakkanaw iza Yooseefo afilaa bare matan wotsaaddu. **17** Hewaappe guyye, iza aw hawaadan yaagaadde odaaddu; «Hewe neeni nuw aheedda Ibraawe ayilii taananna gisanaw taakko geleedda; **18** shin taani ta k'aalaa d'ok'k'issaade waassowe, bare afilaa ta matan yeggiide, sooppe kare wos's'eedda» yaagaaddu. **19** Aa goday bare machata, «Ne ayilii taana hawaadan ootseedda» yaagaadde odeedda k'aalaa sisiide, hank'kuwaan pentteedda. **20** Yooseefa A goday afiide, kaatiyaa k'ashuwaa sa'ay de'iyaa k'asho gollen yeggeedda. **21** Shin Yooseefo yan k'asho gollen de'iyaa wode, Med'inaa Goday aanana de'ee. I aw k'aretteedda; k'asho golle kaappuwaa sintsan aw nashshuwaa immeedda. **22** Yaatina k'asho golle kaappuu k'ashuwaa asaa ubbaa Yooseefo kushiyaan wotseedda; hewaan oosettiyaawaa ubbaa ootsiyaawe Aa. **23** K'asho golle kaappuu Yooseefo kushiyaan de'iyaabaw ayawunne hirggenna; ayaw gooppe, Med'inaa Goday aanana de'ee; I ootsiyaawaakka ubbaa aw injjeyeedda.

40 Amareeda wodiyaappe guyye, Gibs'e kaatew eessaa tigiyaawenne ukitsaa uukkiyaawe barenttu godaa Gibs'e kaatiyaa naak'k'eeddino. **2** Kaatii eessaa tigiyaawanttu kaappuwaanne ukitsaa uukkiyaawanttu kaappuwaa laa"uwaakka loytsi hank'k'etteedda. **3** Yooseefo k'ashetteedda k'asho gollen, naagiyaawanttu kaappuwaa son untuntta wotseedda. **4** Naagiyaawanttu kaappuu untuntta Yooseefow sheed'd'eedda; I untunttoo ootsee. Untunttu k'asho gollen amareeda wodiya

utteeddino. **5** Gibs'e kaatiyaw eessaa tigiyaawenne ukitsaa uukkiyaawe, k'asho gollen de'iyaa laa"attuukka, itti k'amma dumma dumma akumuwaa akumeteeddino. K'ay akumotoo huup'iyaan huup'iyaan untunttu biletsay de'ee. **6** Yooseefo wontta untunttukko geleedda wode, kayyoti utteeddawantta be'eedda. **7** Hewaa diraw bare godaa soon barenana k'asho gollen de'iyaa kaatiyaa oosanchchatuwaa, «Hachche hinttenttu demuu ayaw d'umeedee?» yaagiide oochcheedda. **8** Untunttu Aa, «Nuuni laa"u akumuwaa akumetteeddo; shin nuw biliyaawe d'ayeedda» yaageeddino. Yooseefo untuntta, «Akumuwaa biletsay S'oossawaa gidenneeyyee? Hinttenttu akumuwaa taw odite» yaageedda. **9** Eessaa tigiyaawanttu kaappuu bare akumuwaa Yooseefow hawaadan yaagiide odeedda; «Taani ta akumuwaan itti woyniyaa turaa ta sintsaan be'aaddi. **10** K'ay he woyniyaa turaw heezzu tashii de'ee. I maraa yeliide, c'iishshaa c'iishiide, wurc'c'uwaa wurc'c'eedda; wurc'c'unne teereedda. **11** Kaatiyaa wanc'c'ay ta kushiyaan de'ee; taani woyniyaa teeraa akkaade, kaatiyaa wanc'c'an gum"aade, he wanc'c'aa Aa kushiyaan wotsaad» yaageedda. **12** Yooseefo, «Hewaa birshshetsay hawaa; heezzu tashetuu heezzu gallassatuwaa. **13** Heezzu gallassaa gidduwaan kaatii neena dentsana; I neena kase ne sunsatetsaw zaarana; kase neeni eessaa tigiya wode ootseeddawaadan, neeni kaatiyaa wanc'c'aa Aa kushiyaan wotsana. **14** Shin new sa'ay lo"eedda wode taana dogoppa; taw lo"a; tabaa kaatiyaw odaadde, ha k'asho golliyaappe taana kesissa; **15** ayaw gooppe, taana Ibraawetuwaa biittaappe gidiide aheeddino; haray atto hawankka taana k'ashissiyaawaa ayinne ootsabeykke» yaageedda. **16** Ukitsaa uukkiyaawanttu kaappuu Yooseefo akumuwaa loytsi billeeddawaa be'eedda

wode Yooseefo, «Taanikka akumuwaa akumetaad; ta huup'iyaaan heezzu samppa ukitsay de'ee; 17 bolla bagga samppan Gibs'e kaatiyaw uuketteedda ubbaa k'ommo ukitsay de'ee. Shin kafuu hewaa ta huup'iyaaan de'iyaa samppaappe mee» yaageedda. 18 Yooseefo, «Hewaa birshshetsay hawaa; heezzu samppatuu heezzu gallassatuwaa. 19 Heezzu gallassaa gidдон kaatii neena dentsana; ne k'ood'iyaa muuc'issiiide mitsaan kak'issana; ne ashuwaakka kafuu maana» yaageedda. 20 Heezzentso gallassan Gibs'e kaatii bare yeletteedda gallassi bare oosanchchatuwaa ubbaw baalaa giigisseedda. Eessaa tigiyaawanttu kaappuwaanne ukitsaa uukkiyaawanttu kaappuwaa dentsiide, bare oosanchchatuwaa gidдон esseedda. 21 Eessaa tigiyaawanttu kaappuwaa Aa suntsatetsaw zaarina, I kaatiyaa kushiyaan wanc'c'aa wotseedda. 22 Shin kaatii ukitsaa uukkiyaawanttu Kaappuwaa untunttu akumuwaa biletsaa Yooseefo odeeddawaadankka kak'isseedda. 23 Shin eessaa tigiyaawanttu kaappuu Yooseefo hassayibeenna; dogiisheedda.

41 Laa"u laytsaa kumentsay aad'd'eedda wode, Gibs'e kaatii akumuwaa akumeteedda; akumuwaan I Nayle Shaafaa doonaan ek'k'eedda; 2 Laappun orddenne mod'd'o miizzatuu Nayle Shaafaappe kes wod'd'iide, mak'k'aa gidduwaan miyaawantta be'eedda. 3 Untunttuppe simmiide, hara laappun malaa iitanne gil'k'a miizzatuu Nayle Shaafaappe keseeddino; shaafaa doonaan de'iyaa hara miizzatuu matan ek'k'eeddinno. 4 He malaa iitanne gil'k'a miizzatuu laappun orddanne mod'd'o miizzatuwaa meeddino. Hewaappe guyye kaatii beegotteedda. 5 I zaaretsi gem"ishiide, laa"entso akumuwaakka akumeteedda; laappun lo"anne muruta tishatuu itti anuwaan dic'c'eeddino. 6 Untunttuppe simmiide, c'eec'c'edanne away doliyaa bagga

c'arkkuwaan shulleedda hara laappun tishatuu keseeddino. 7 He c'eec'c'eedda tishatuu lo"anne muruta tishatuwaa mitteeddino. Hewaappe guyye kaatii beegottiide, akumuwaa gidiyaawaa ereedda. 8 Sa'ay wonttina, Aa wozanay shabbiretteedda; hewaa diraw Gibbs'en de'iyaa bitiyaawanttu ubbawunne aad'd'eeda eranchchatuwaa ubbaw kiittiide s'eesisseedda; kaatii untunttoo bare akumuwaa odeedda; shin aw he akumuwaa birshshiyaawe d'ayeedda. 9 Eessaa tigiyaawanttu kaappuu he wode Gibbs'e kaatiyaa hawaadan yaageedda; «Taani ta bayzzuwaa hachche hassayay. 10 Itti gede kaatii bare k'oomatoo hank'k'ettiide, taananne ukitsaa uukkiyaawanttu kaappuwaa k'asho gollen yeggeedda. 11 Yan de'iidde nuuni huup'iyaa huup'iyaa akumuwaa akumetteeddo; akumoo duma duma birshshetsay de'ee. 12 He wode naagiyaawanttu kaappuu, k'oomay, Ibraawe wodallay nuunana k'asho gollen de'ee. Nuuni nu akumuwaa aw odeeddo; I nuw huup'iyaa huup'iyaa akumuwaa birshsheedda. 13 Yaanina he yewotuu I nuw billeeddawaadankka haneeddino. Hewe ayee gooppe, taani ta suntsatetsaw simmaad; hinkko bitanii kak'etteedda» yaageedda. 14 Gibbs'e kaatii Yooseefow kiittiide s'eesisseedda. Unttuntu Aa k'asho golliyaappe ellekka aheeddino. I meedettiide bare mayuwaa laammiide, kaatiyaakko geledda. 15 Kaatii Yooseefo, «Taani akumuwaa akumetaad; shin Aa ittuunne billanaw danddayibeenna. Shin taani, «Yooseefo akumuwaa sisoope, billanaw danddayee» giyaawaa sisaad» yaageedda. 16 Yooseefo, «Taani hewaa danddaykke; shin S'oossay kaatiyaw likke birshshetsaa immana» yaageedda. 17 Kaatii, «Taani ta akumuwaan Nayle Shaafaa doonaan ek'ka de'ishin, 18 laappun orddanne mod'd'o miizzatuu Nayle Shaafaappe kesiide, mak'k'aa gidduwaan miino. 19 Unttuntuppe

simmiide, hara laappun malaa iita, gil'k'anne laafa miizzatuu keseeddino; taani hewaa mala malaa iita miizzaa Gibs'e gadiyaan ubbakka be'a erikke. 20 Malaa iitanne laafa miizzatuu koyrowantta, laappun mod'd'o miizzatuwaa meeddino. 21 Shin untuntta meeddawaappe guyyenna, untuntu meeddawaa ooninne eranaw danddayibeenna; ayaw gooppe, untuntu malay kasewaadankka iiti utteedda. Hewaappe guyye taani beegottaad. 22 «Taani ta akumuwaan k'ay laappun lo"anne muruta tishatuwaa itti anuwaan dic'c'eeddawannta be'aaddi. 23 Untuntuppe simmiide, c'eec'c'edanne away doliyaa bagga c'arkkuwaan shulleedda hara laappun tishatuu keseeddino. 24 He c'eec'c'eedda tishatuu laappun lo"o tishatuwaa mitteeddino. Taani ha akumuwaa bitiyaawanttoo odaad; shin taw akumuwaa biliyaawe beettibeenna» yaageedda. 25 Hewaappe guyye Yoosefo Gibs'e kaatiyaa, «Kaatiyaa akumotuu ittuwaa. S'oossay bare ootsana haniyaawaa kaatiyaw k'onc'c'isseedda. 26 He laappun lo"o miizzatuu laappun laytsatuwaa; k'ay laappun lo"o tishatuu laappun laytsatuwaa; ha akumuu ittuwaa. 27 He laappun malaa iitanne laafa miizzatuu laappun laytsatuwaa; k'ay away doliyaa bagga c'arkkuwaan shulleedda, c'eec'o laappun tishatuu laappun koshaa laytsatuwaa. 28 «Taani kaatiyaw odeeddawaadankka, S'oossay bare ootsana haniyaawaa kaatiyaw besseedda. 29 Laappun daro kalo laytsatuu Gibs'e biittaw ubbaw yaana; 30 shin laappun koshaa laytsay hewaa kaallana. He wode Gibs'e kaluu ubbay dogettana; koshay biittaa s'iis's'ana. 31 He biittaa kaluu hassayettenan attanawaa; ayaw gooppe, hewaa kaalleedda koshay loytsi suullana. 32 Laa"u ogiyaan kaatiyaw he akumuu beetteeddawe ayaasee gooppe, ha yewuwaa S'oossay minisiidde k'achcho diraassa; S'oossay hewaa

ellekka ootsana. 33 «Ha"i simmi, kaatii aad'd'eeda eranchchanne c'inc'c'a asaa koyiide, Gibs'e biittan suntso. 34 Kaatii biittan suntsatuwaa laappun kalo laytsaan bukiyaa katsaappe ichcheshu kushiyaappe ittuwaa shiishshanaw suntso. 35 Unttuntu yiyaa kalo laytsatuwaan katsaa shiishshiide, kaatiyaa aawotetsaan minjiino; he katsaa katamatuwaan naagino. 36 Biittay koshaan d'ayenna mala, ha katsay Gibs'e biittan laappun laytsaan denddana koshaw minjettiide de'o» yaageedda. 37 Ha yewuu Gibs'e kaatiyawunne Aa oosanchchattoo lo"a gidiide beetteedda. 38 Hewaa diraw kaatii untuntta, «Nuuni S'oossaa Ayyaanana de'iyaa hawaa mala hara asaa demmaneeyye?» yaagiide oochcheedda. 39 Hewaappe guyye kaatii Yooseefo, «S'oossay hawaa ubbaa neena erisseedda diraw, ne mala aad'd'eeda erayenne c'inc'c'atetsay de'iyaawe ooninne baawa. 40 Taani neena ta gollen suntsay; ta Asay ubbay new azazettana; taani neeppe aad'd'iyaawe ta kawutetsaa araataa s'alalaana gido» yaageedda. 41 Hewaa diraw kaatii Yooseefo, «Be'a; taani neena Gibs'e gadiyaa ubbaa bolla suntsaad» yaageedda. 42 Hewaappe guyye, kaatii bare paramiyaa migiduwaa bare birad'd'iyaa kessiide, Yooseefo birad'd'iyaan wotseedda. Talbbaappe dadetteedda mayuwaa I Aa mayzziide, Aa k'ood'iyaa work'k'aa sanssalataa aatseedda. 43 Kaatii bare laa"entso paraa gaariyaa Yooseefa togisseedda; k'oomatuu, «Goynnite! Goynnite!» yaagiidde aappe sintsaana hametteeddino. Hawaadan ootsiide, kaatii Aa Gibs'e biittaa ubbaa bolla suntseedda. 44 Hewaappe guyye kaatii Yooseefo, «Taani kaatiyaa; shin neeni dentso geenan Gibs'e biittaa ubbaan ooninne kushiya woy gediya dentsenna» yaageedda. 45 Kaatii Yooseefa, «S'aafinaati-Pa'inaaha» giide suntseedda; I aw Oona giyaa katamaa k'eesiyaa P'oos'ifaara naatto Asinaato

machche ootsi immeedda. Yaatina Yooseefo Gibs'e biittaa ubbaa saanna aad'd'eedda. **46** Yooseefo Gibs'e kaatiyaw ootsanaw doommiyaa wode, aw laytsay hattama. K'ay Yooseefo kaatiyaa sintsappe kesiide, Gibs'e biittaa ubbaa gidduwaa hametteedda. **47** He laappun kalo laytsatuwaan biittay daro katsaa doleedda. **48** Yooseefo Gibs'e biittan he laappun kalo laytsaa katsaa ubbaa shiishshiide, katamatuwaan minjjeedda. Itti itti katamaa yuushshuwaan de'iyaa goshshaa katsaa ubbaa he katamatuwaan minjjeedda. **49** Yooseefo abbaa shafiyaa keeshshaa daro katsaa minjjeedda; katsay darina, makkanaw danddayibeenna diraw, makki makki k'oliyaawaa aggi basheedda. **50** Koshaa laytsay yaanaappe kase, Oona katamaa k'eesiyaa P'oos'ifaara naatti Asinaatippe Yooseefo laa"u attuma naanaa yeleeedda. **51** Yooseefo bare bayira na'aa Minaasa suntseedda. **52** Laa"entso na'aa Efireema suntseedda. **53** Gibs'e biittan de'iyaa he laappun kalo laytsatuu wureeddino. **54** K'ay Yooseefo odeeddawaadan laappun koshaa laytsatuu doommeeddino. Hara biittan ubbaan koshay denddeedda; shin Gibs'e biittaa ubbaan katsay de'ee. **55** Gibs'e biittay ubbay koshateedda wode, Asay katsaw kaatiyaa waasseedda. Kaatii Gibs'e asaa ubbaa, «Yooseefokko biite; I odiyaawaa ootsite» yaageedda. **56** Koshay Gibs'e biittaa ubbaa gakkeedda wode, Yooseefo katsaa minjjeedda golliyaa ubbaa dooyiide, katsaa Gibs'e asaw zal"eedda; ayaw gooppe, Gibs'en koshay pentteedda. **57** Sa'aa ubbaan koshay s'iis's'i de'iyaa diraw, sa'aan de'iyaa Asay ubbay katsaa Yooseefoppe woomanaw Gibs'e yeedda.

42 Yaak'oobi Gibs'en katsay de'iyawaa siseedda wode, bare attuma naanaa, «hinttenttu ittuu ittuwaa ayaw s'eelliitee? **2** Be'ite! Gibs'en katsay de'iyawaa taani sisaad; yaa duge biide,

nuuni hayk'k'ennan pas'a de'ana mala, yaappe amareedawaa
 nuw woomite» yaageedda. 3 Yooseefo ishatuu tamattu
 katsaa woomanaw duge Gibs'e beeddino. 4 Shin Yaak'oobi
 Yooseefo ishaa Biiniyaama Aa ishatuwaanna yeddibeenna;
 ayaw gooppe, I k'ohettanenttonne giide k'oppeedda. 5
 Kanaane biittan wolk'k'aama koshay de'iyaa diraw, katsaa
 woomanaw yeeddawanntuna israa'eeliyaa attuma naanay Gibs'e
 geleeddino. 6 He wode Yooseefo he biittaa ayissiyaawantanne
 biittan de'iyaa asaw ubbaw katsaa zal"iyaawaa; hewaa diraw
 Yooseefo ishatuu gakteedda wode, barenttu deemuwaa sa'aa
 gatsiide aw goynneeddinno. 7 Yooseefo bare ishatuwaa
 be'o saani eri aggeeda; shin I untuntta erennawaadan
 laametteedda; I untuntta, «hinttenttu hak'appe yeedditee?»
 yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Katsaa woomanaw, Kanaane
 biittaaappe yeeddo» yaageeddino. 8 Yooseefo bare ishatuwaa
 ereedda; shin untunttu Aa eribeykkino. 9 Hewaappe guyye,
 Yooseefo untunttuwaa akumeteedda bare akumuwaa hassayiide
 untuntta, «hinttenttu geeddi s'eelliyaa asaa; hinttenttu nu
 biittan naagu leppiyaa baggay hak'awentto be'anaw yeeddita»
 yaageedda. 10 Untunttu, «tuytti, nu godaw, nuuni geeddi
 s'eelliyaa asaa gidokko; nuuni ne k'oomatuu katsaa woomanaw
 yeeddo. 11 Nuuni ubbaykka itti aawuwaa naanaa. Nuuni ne
 k'oomatuu ammanettiyaa asaa» yaageeddino. 12 Yooseefo
 untuntta, «tuytti; hinttenttu nu biittan naagu leppiyaa baggay
 hak'awentto be'anaw yeeddita» yaageedda. 13 Shin untunttu,
 «Nuuni ne k'oomatuu tammanne laa"u ishatuwaanne Kanaane
 biittan de'iyaa itti bitaniyaa naanaa. Wurssetsa d'antsaa duusuu
 ha"i nu aabunna de'ee; ittuu d'ayeedda» yaageeddino. 14
 Yooseefo untuntta, «Taani hinttenttoo odeeddawaadankka

hinttenttu biittaa geediyaawantta. 15 K'ay hinttenttu paac'ettanawe hawaana; tumuwaappe kaatii hayk'k'o; hinttenttu wurssetsa teefa ishay hawaa yaana d'ayooppe, hinttenttu hawaappe biikkita. 16 Hinttenttu odiyaawe tuma gidiyaawaa paac'c'anaw, hintteppe ittuwaa kiittite; I hinttenttu ishaa akkiidde yo; attedawanttu k'asho gollen gam'iita. Hewaa gidana d'ayooppe, kaatii hayk'k'o; hinttenttu biittaa geediyaawantta» yaageedda. 17 Unttunta heezzu gallassaw k'asho gollen yeggeedda. 18 Heezzentso gallassan Yoosefo untunta, «Taani S'oossaw yayiyaa asaa; hinttenttu ittibaa ootsooppe, pas'a de'ana. 19 Hinttenttu tumukka ammanettiya asaa gidooppe, hinttenttu ishatuwaappe ittuu hawaan k'asho gollen de'o; attedawanttu koshatiyaa hinttenttu soo asaw katsaa akkiidde afite; 20 shin hinttenttu k'aalaa tumayana malanne hinttenttu hayk'k'enna mala hinttenttu hinttenttu wurssetsa teefa ishaa taakko ahana koshshee» yaageedda. Unttuntunne ha yewuwaa mayyeeddino. 21 Unttuntu ittuu ittuwaa, «Tumu nuuni nu ishaw ootseeddabay nuuna kaa'ee. I bare shemppo haniyaabay is's'ina, nuw watiwatiyaa wode, nuuni sisiide is's'eeddo; ha waayii nuuna gakteeddawe hewaa diraassa» yaageeddino. 22 Roobeeli, «Taani hinttentta, «Na'aa bolla nagaraa ootsoppite» gaade odabeykkita? Shin hinttenttu sisennan is's'eeddita. Simmi ha'i, Aa suutsay nuuna achchee» yaageedda. 23 Unttuntu giyaabaa Yoosefo ereeddawaa untuntu akeekibeykkino; ayaw gooppe, I untuntunna wokkaaliyaan haasayiyaa diraassa. 24 I untuntuppe wora simmiide yeekkeedda; shin k'ay untunttukko simmiide, untunttoo gujjiide haasayeedda. I Simoona untuntuppe duutsi ashshiide untuntu be'ishin k'achcheeda. 25 Yoosefo bare k'oomatuwaa, «Katsaa untuntu ogoruwaa kuntsite; untuntu

biraakka zaariide, untunttu ogoruwaan ogoruwaan wotsite; k'ay
 untunttu ogiyaw shink'k'aa immite» yaagiide azazeedda. **26**
 I geeddawaadan ootseeddawaappe guyye, Yooseefo ishatuu
 katsaa barenttu haretuwaan c'aaniide, denddiide beeddino. **27**
 Untunttu k'ammaa ak'anaw simmeeddino untunttuppe ittuu bare
 hariyaw katsaappe yegganaw bare ogoruwaa biliide, he ogoruwaa
 doonaan de'iyaa bare biraa be'eedda. **28** I bare ishatuwaa,
 «Ta biray taw simmeedda; tumu hawaa be'ite! Ta ogoruwaan
 de'ee» yaageedda. Untunttu wozanay dagaminna, kokkoriidde
 ittuu ittuwaakko simmiide, «S'oossay nu bolla ootseeddabay
 hawe ayee?» yaageeddino. **29** Untunttu Kanaane biittan
 de'iyaa barenttu aawuwaa Yaak'oobakko yeedda wode, barena
 gakkeeddawaa ubbaa aw odeeddino. **30** Untunttu aw, «He
 biittaw goda gideedda bitanii nuuna hank'k'eteedda. Hewaappe
 guyye, I nuuna he biittaa geeddiyaawaadan godatteedda. **31** Shin
 nuuni Aa, «Nuuni ammanettiyaa asaa; biittaa geediyaawantta
 gidokko. **32** Nuuni tammanne laa"u ishatuu itti aawuwaa naanaa;
 ittuu d'ayeedda; wurssetsa teefay Kanaane biittan ha"i nu
 aabunna de'ee» yaageeddo. **33** He biittaw goda gideedda
 bitanii nuuna, «Hintte ammanettiyaa asaa gidiyaawaa taani
 hawaan erana; hinttenttu ishatuwaappe ittuwaa hawaan ta matan
 yeggiide, koshatiyaa hinttenttu soo asaw katsaa akkiidde biite.
34 Hinttenttu biittaa geediyaawantta gidenaan, ammanettiyaa
 asaa gidiyaawaa taani erana mala, hinttenttu wurssetsa teefa
 ishaa taakko akki yiite. Yaatooppe taani haan atteeda hinttenttu
 ishaa hinttenttoo zaaraadde immana; hinttenne ha biittan zal"iita»
 geedda» yaageeddino. **35** Untunttu barenttu ogoruwaappe
 katsaa k'oliidde, barenttu ogoruwaan ogoruwaan barenttu biraa
 k'ashuwaana utteeddawaa demmeeddino. Untunttunne untunttu

aawuu he k'ashuwaana de'iyaa biraa be'iide yayyeeddino. **36** Unttuntu aawuwaa Yaak'oobi untuntta, «hinttenttu taana ta naanatuwaappe mela kesseeddita; Yooseefo baawa, Simooni baawa; k'ay hinttenttu Biiniyaama afana koyiita. Ubbabay taw tiraan sitti geedda» yaageedda. **37** Hewaappe guyye Roobeeli bare aawuwaa, «Taani Biiniyaama new zaaraadde ahana d'ayooppe, ta attuma naanaa laa"uwaakka wod'a; taana ammanettaade Aa ta kushiyaan wotsa; k'ay taani Aa zaaraadde ahana» yaageedda. **38** Shin Yaak'oobi untuntta, «Ta na'ay hinttenana yaa duge beenna; Aa ishay hayk'k'ina, atteedawe Aa s'alala; hinttenttu afishshin, ogiyaan iitabay Aa gakkiaawaa gidoope, hinttenttu ta puuluntsaa huup'iyaa kayyuwaan duufuwaan yeggiita» yaageedda. (Sheol h7585)

43 Ha"inne koshay Kanaane biittan wolk'kaameedda. **2** Yaatina untunttu Gibs'eppe aheedda katsaa ubbaa mi wurssi diggina, untunttu aawuu, «K'aykka guyye biide nuw amareeda katsaa woomite» yaageedda. **3** Shin Yihuday Aa, «He bitanii nuuna, «Hintte ishay hinttenana yaana d'ayooppe, ta deemuwaa zaari be'ikkita» yaagiide loytsi odeedda. **4** Neeni nu ishaa nuunana yeddooppe, nuuni duge biide new katsaa shammana. **5** Shin neeni Aa yeddennawaa gidoope, nuuni duge bookko; ayaw gooppe, he bitanii nuuna, «Hintte ishay hinttenana yaana d'ayooppe, hinttenttu ta deemuwaa zaari be'ikkita» geedda» yaageedda. **6** Israa'eelii, «Hinttenttu, «Nuw hara ishay de'ee» giide odiide ha metuwaa ta bolla ayaw aheedditee?» yaageedda. **7** Unttuntu Aa, «He bitanii nubaanne nu soo asaabaa loytsi oochcheedda. I nuuna, «Hintte aawuu ha"ikka pas'a de'ii? hinttenttoo hara ishay de'ii?» yaagiide oochcheedda. Nuuni I oochcheeddawaa aw zaareeddo. I nuuna, «Hintte ishaa duge haa

ahite» gaanawaa nuuni ayan eranee?» yaageeddino. 8 Yihuday bare aawuwaa israa'eeliyaa, «Nuunikka neenikka nu naanaykka pas'a de'ana malanne hayk'k'ennan attana mala, na'aa taananna yedda; nuuni ellekka baana. 9 Na'aa ta waasetetsaan imma; aban taana oochcha; taani Aa new saro zaaraadde ahana d'ayooppe, ta de'uwaa ubbaan ne shek'ay taana gakkol! 10 Nuuni gam"ibeenawaa gidintto, hannode laa'entsuwaa yaa gakkiiide simmana shin» yaageedda. 11 Hewaappe guyye untunttu aawuu Israa'eele untuntta, «Hewaa gidooppe, yaatite; he bitaniyaw kushiya gentsiyaawaa ha biittan doleeddawaa ubbaappe lo"iyaawaa doorite; hewenne balasaane giyaa d'aliyaa, eessaa, sawuwaa, karbbiyaanne tamire lawuziyaa giyaa mitsatuwaa teeraa hinttenttu ogoruwaan yeggiide akki biite. 12 Hinttenttu ogoruwaa doonaan simmeedda biray baletseeddawaa gidanaw danddayiyaa diraw, biraakka laa"u kushe ootsiide akki biite. 13 K'ay hinttenttu ishaanne akkiidde, he bitaniyaakko ellekka guyye biite. 14 I hinkko hinttenttu ishaa yeddana mala, Biiniyaammenne hinttenana yaana mala, Ubbaa Danddayiyaa S'oossay he bitanii hinttenttoo k'arettanaadan ootso. Taana gidooppe, ta naanatuwaappe mela attooppenne ataad» yaageedda. 15 Hewaa diraw he asatuu imotaanne laa"u kushe biraanne k'ay Biiniyaamanne akkeeddino. Untunttu duge Gibs'e biide, Yooseefo sintsa shiik'eeddino. 16 Yooseefo Biiniyaama untunttunna be'eedda wode, bare golle kaappuwaa, «He asaa ta soo akkaade ba; itti mehiyaa shukkaade giigissa; untunttu seeta gallassan laas'aa taananna miino» yaagiide azazeedda. 17 Yaatina I Yooseefo aw odeeddawaadan he asaa Yooseefo soo afeedda. 18 Asatuu Yooseefo soo beedda diraw, yayyeeddino; untunttu, «Nuuni hawaa yeeddawe koyro ogoruwaanna simmiide

beedda biraa diraassa; I nuuna wad'd'anaw, ayiletetsaan mooddanawunne nu haretuwaa akkanaw haneedda» yaagiide k'oppeeddino. 19 Hewaa diraw untunttu Yooseefo golle penggiyaa gakkiiide, golliyaa kaappuwaa haasayisseeddino; 20 «Ta godaw, nuuni koyro katsaa woomanaw hawaa yeeddo; 21 simmiide nuuni k'ammaa ak'iyaa sa'aan ogoruwaa biliide, huup'iyaan huup'iyaan nu biray pac'c'ennan nu ogoruwaa doonaan de'yaawaa demmeeddo; hewaa diraw ha"i nuuni Aa guyye akkiidde yeeddo. 22 K'ay nuuni katsaa woomanaw hara biraakka aheeddo. Nu biraa nu ogoruwaa ogoruwaa doonaan ooni wotseeddenttonne erokko» yaageeddino. 23 I untunttu, «Hewe ayinne baawa; yayyoppite! hinttentu S'oossay, hinttentu aawuwaa S'oossay, hinttentu ogoruwaa gidдон hinttentoo biraa immeedda; taani hinttentu biraa akkaad» yaageedda. Hewaappe guyye, I Simoona untunttukko keseedda. 24 He bitanii he asaa Yooseefo soo afiide, untunttu gediyaaw haatsaa ayina, barenttu gediyaaw meec'etteeddino. Untunttu haretoo hark'k'uwaa yeggeedda. 25 Yooseefo seeta gallassi yiina immanaw, untunttu barenttu immotaa aw giigisseeddino; ayaw gooppe, untunttu yan maanawaa sisi utteeddino. 26 Yooseefo bare soo geleedda wode, untunttu soo aheedda barenttu immiyaawaa son aw immeeddino; untunttu Aa sintsan sa'aa gakkiiide goynneeddinno. 27 I untunttu sarotetsaa oochchi simmiide, «Hinttentu taw odeedda hinttentu aawuu c'imay lo"ee? Ha"ikka I pas'a de'ii?» yaageedda. 28 Untunttu, «Ee, ne k'oomay, nu aawuu ha"ikka pas'a de'ee; I lo"a» yaagiide hokkiide aw goynneeddinno. 29 I bare aati na'aa Biiniyaama be'eedda wode untunttu, «hinttentu odeedda wurssetsa teefa hinttentu ishaya hawe?» yaageedda. K'ay I Biiniyaama, «Ta na'aw, neena

S'oossay anjjo» yaageedda. 30 Yooseefo Aa ishay aw gomppay mishetteedda diraw, yeekkanaw itti sa'aa lawuhu geedda. I bare dumma k'ol"uwaa geliide yan yeekkeedda. 31 I bare deemuwaa meec'ettowaappe guyye kesiide, barena mintsetsiide, «K'umaa aatsite» yaageedda. 32 Unttuntu aw dumma, he ishato dumma, hewaan aanana miyaa Gibbs'e asatoo dumma aatseeddino; ayaw gooppe, Gibbs'e asatuu Ibraawe asatuwaana ittippe miikkino. Hewe Gibbs'e biittaa asaa sheneyiyaawaa. 33 Unttuntu Yooseefo sintsan bayiray bare bayiratetsaadan, teefay bare teefatetsaadan maaran utteeddino. Unttuntu ittuu ittuwaa s'eelliide, untunta wooti utisseeddinontto be'iide maalaleteddino. 34 Yooseefo maaddaappe untunttoo k'umaa gishiyaa wode, Biiniyaamew gakeeddawe haratuwaappe ichcheshu kushiyaa daree; yaatina untuntu nashettiide aanana meeddinonne usheeddino.

44 Yooseefo bare golle kaappuwaa, «Neeni ha asatuwaa ogoruu akiyaawaa keeshshaa katsaa untunttoo kuntsaa; untuntu ubbaa biraakka untuntu ogoruwaa ogoruwaa doonaan wotsa; 2 yaataade wurssetsa teefaa ogoruwaa doonaan ta biraa wanc'c'aanne Aa katsaa biraa wotsa» yaagiide azazeedda; I Yooseefo geeddawaadan ootseedda. 3 Sa'ay wonttina he asatuu barenttu haretuwaa akkiide baanaw moyzzeteeddino. 4 Unttuntu he katamaappe kesiide haakki beennan de'ishshin, Yooseefo bare golle kaappuwaa, «Dendda! Ha asatuwaa geeduwaa kaala; neeni untunta gakeedda wode untuntu, «Hintte ayaw keekaa iitan zaareedditee? 5 Hawe ta goday ushiyaanne k'ay s'uurabaa demmiyaa wanc'c'aa gidennee? Hawe hinttentu ootseeddabay balabaa» yaaga» yaageedda. 6 I untuntu geeduwaa gakkiiide, ha geeddawaadankka untunttoo odeedda. 7 Shin untuntu, «Ta goday hawaa mala k'aalaa ayaw

haasayii? Hewaa malaa ootsiyaawe nuuppe ne k'oomatuwaappe
 haakko! 8 Nuuni haray atto nu ogoruwaa doonaappe demmeedda
 biraa Kanaane biittaappe guyye new zaari aheeddo. 9 Ne godaa
 golliyaappe nuuni work'k'aa woy biraa wooti wuu'eetoo? Ne
 k'oomatuwaa giddon he wanc'c'ay beetteedda uray hayk'k'o;
 k'ay atteeda nuuni nu godaw ayile gidana» yaageeddino. 10
 I untuntta, «Hewaa gidooppe lo"a; hinttenttu geeddawaadan
 wanc'c'aa akkeedda ooninne ta ayile gidana; hinkko atteeda
 hinttenttu boriyaappe saro attana» yaageedda. 11 Hewaappe
 guyye, untunttu ellekka barenttu ogoruwaa ogoruwaa sa'aan
 wotsiide billeeddino. 12 He kaappuu ubbaappe bayiratiyaawaa
 ogoruwaappe doommiide wurssetsa teefa gakkanaw koyeedda;
 he wanc'c'aa Biiniyaama ogoruwaa giddoppe demmeedda. 13
 Hewaan untunttu kayyotiide, barenttu mayuwaa peed'eeddino;
 barenttu ogoruwaa barenttu haretuwaan c'aaniide, guyye katamaa
 simmeeddino. 14 Yihuday bare ishatuwaanna Yooseefokko
 geliyaa wode, Yoosefo son de'ee; untunttu Aa sintsan sa'aan
 guufanneeddino. 15 Yoosefo untuntta, «hinttenttu ayaa
 iitabaa ootseeddite? Ta mala Asay s'uurabaa demmiyaawaa
 erikkiteeyye?» yaageedda. 16 Yihuday, «Ta godaw nuuni
 ayaa gaanee? Nuuni ayaa haasayanee? Woy nuuni s'illuwaa
 gidiyaawaa wooti bessanee? S'oossay ne ayiletuwaa bayzzuwaa
 k'onc'c'issi diggeedda. Simmi nuunikka he wanc'c'ay aappe
 beetteeddawekka ta godaw ayile gideedda» yaageedda. 17
 Shin Yoosefo, «Hawaa malaa ootsiyaawe taappe haakko; ta
 wanc'c'ay aappe beetteedda bitaniyaa s'alalay ta ayile gidana.
 Hinkko hinttenttu hinttenttu aawuwaakko guyye saro simmite»
 yaageedda. 18 Yihuday aakko shiik'iide Aa, «Ta godaw, taani
 itti k'aalaa haasayana mala neena woossay; taana ne ayiliyaa

hank'k'ettoppa; ayaw gooppe, neeni kaatiyaa mala. 19 Neeni ta goday nuuna ne ayiletuwaa, <Hinttenttoo aawuu de'iiyye woy ishay de'ii?> yaagaadde oochchaadda. 20 Nuunikka, <Nuw c'imeedda aawuu de'ee; I c'imi kichchiide yeledda teefa na'aykka de'ee; he na'aa ishay hayk'k'eedda; bare aatiw itti Aa s'alalay atteedda; Aa aawuu Aa siik'ee> yaageedda. 21 «Neeni ne ayiletuwaa, <Taani Aa be'ana mala taw ahite> yaagaadda. 22 Nuuni ta godaa, <He na'ay bare aawuwaappe shaakettanaw danddayenna; shaakettoppe Aa aawuu hayk'k'anita> yaageedda. 23 Shin neeni ne ayiletuwaa, <Hintte teefa ishay hinttenana duge yaana d'ayooppe, laa"entsuwaa ta deemuwaa be'ikkita> yaagaadda. 24 Nuuni ne ayilatuu nu aawuwaakko simmiide beedda wode, ta goday geeddawaa aw odeeddo. 25 «Nu aawuu, <Guye biide amareeda katsaa woomite> yaagina, 26 nuuni Aa, <Nu teefa ishay nuunana booppe attin, duge baanaw danddayokko; ayaw gooppe, nu ishay teefay nuunana beennawaa gidooppe, nuuni he bitaniyaa deemuwaa be'anaw danddayokko> yaageeddo. 27 «Nu aawuu ne ayili nuuna, <Ta machata Raaheela taw laa"u attuma naanaa yeleddawaa hinttenttu eriita; 28 untuntuppe ittuu taappe shaakettiide biina, «Tumu Aa do'ay puuzereetsi meedda» yaagaad; hachche gakkanaw taani Aa be'abeykke. 29 Hawaa k'ay hinttenttu taappe shaakki afina, iitabay Aa gakkoope, hinttenttu ta puuluntsaa huup'iyaa kayyuwaan duufuwaan yeggana» yaageedda. (Sheol h7585) 30 «Hewaa diraw, ha"i taani guyye ne ayiliyaa ta aawuwaakko biyaa wode, ta aawuu, na'aa bare shemppuwaadan siik'iyawe, na'ay nuunana baynnaawaa be'ooppe hayk'k'i aggana. Nuuni ne ayiletuu nu aawuwaa puuluntsaa huup'iyaa kayyuwaan duufuwaan yeggeetto. (Sheol h7585) 32 Taani ne ayili na'aa ta waasetetsaan

akkaad; taani Aa, «Ta aawoo, taani Aa new saro zaaraadde ahana d'ayooppe, ta de'uwaa ubbaan ne shek'ay taana gakkol» yaaga wotsaad. **33** «Yaateedda diraw, taani ne ayili ta godaw na'aa diraw ayiletaade, hawaan attina, na'ay bare ishatuwaanna guyye simmo. **34** Na'ay baynnan taani waanaade guyye ta aawuwaakko simmanee? tuytti, taana ta aawuu seelettana seelaa bessoppa» yaageedda.

45 He wode Yooseefo he asaa ubbaa sintsaan genc'c'ana danddayibeenna; «Asaa ubbaa ta sintsaappe kessite» yaagiide waaseedda. Hewaa diraw Yooseefo barena bare ishatoo erisseedda wode, aanana ooninne baawa. **2** I bare k'aalaa d'ok'k'isiide, Gibs'etuu Aa sisana gakkanaw loytsi yeekkeedda. Kaatiyaa soo Asay he woriyaa siseedda. **3** Yooseefo bare ishatoo, «Taani Yooseefattee! Ta aawuu hanno gakkanaw pas'a de'iiyye?» yaagiide oochcheedda. Shin Aa ishatuu loytsi dagammeedda diraw, aw zaarana danddayibeykkino. **4** Yaatina Yooseefo bare ishatuwa, «Taakko haa shiik'ite» yaageedda. Unttuntu aakko shiik'eeddino; I unttunta, «Taani hinttenttu ishaa Yooseefa; hinttenttu Gibs'e biittaw zal"eeddawaa. **5** K'ay hinttenttu taana hawoo zal"eedda diraw, k'um"ettopitenne kayyotoppite; ayaw gooppe, S'oossay taana hintteppe sintsaw kiitteeddawe asaa shemppuwaa ashshanaassa. **6** Ha biittaa koshay geloodeppe laa"entso laytsaa; k'ay yiyaa ichcheshu laytsatuwaan Asay goshenna woy c'akkenna. **7** Shin taani sa'aan hinttenttoo zeretsaa ashshana malanne hinttenttu de'uwaa darissa ashshana mala, S'oossay taana hintteppe sintsaw kiitteedda. **8** Simmi taana ha sa'aa kiitteeddawe S'oossaa gidiyaawaappe attina, hinttentta gidikkita. I taana Gibs'e kaatiyaw aawuwaa, aw de'iyawaa ubbaw godanne Gibs'e biittaa mooddiyaawaa ootseedda. **9**

«Ha"i elleelli guyye ta aawuwaakko biide Aa, «Ne na'ay Yooseefo hawaadan yaagee; «S'oossay taana Gibs'e biittaa ubbaa bollan goda keseedda; neeni taakko duge haaya; gam"oppa. 10 Neeni Geseeme biittan uttaasa; k'ay neeni, ne naanay, ne naanaa naanay, ne dorssaa wudii, ne miizzaa wudiinne new de'iyaa bay ubbay ta matan de'iita. 11 Biro ichcheshu koshaa laysatuu atteeddino; neena, ne soo asaanne ne mehiyaa koshay oyk'k'enna mala, taani neena mizana» yaageedda» yaagite» yaageedda. 12 K'aykka Yooseefo untuntta, «Hinttekka ta ishaa Biiniyaamekka, ha hinttenanna haasayiyaawe tumu taana Yooseefa gidiyaawaa hinttenttu ayfiyaan be'iita. 13 Taw Gibs'e biittan de'iyaa bonchuwaa ubbaanne hinttenttu be'eeddawaa ubbaa ta aawoo odite; ta aawuwaanne ellekka haa duge akki yiite» yaageedda. 14 Bare ishaa Biiniyaama k'ood'iyaa k'oommi yeekkeedda; Biiniyaamekka bare ishaa k'oommi yeekkeedda. 15 Yooseefo bare ishatawaa ubbaa yeriide, untunttu bollankka yeekkeedda. Hewaappe guyye, Aa ishataa aanana haasayeeddino. 16 Yooseefo ishataa yeedda worii kaatiyaa golle gakeedda wode, kaatiinne Aa oosanchchatuu nashetteeddino. 17 Kaatii Yooseefo, «Neeni ne ishatawaa yaatite ga; «Hintte mehiyaa c'aaniide, Kanaane gadiyaa simmite; 18 hinttenttu aawuwaanne hinttenttu soo asaa akkiidde, guyye taakko haa ahite. Taani hinttenttoo Gibs'e biittan ubbaa sa'aappe lo"iyaa sa'aa immina, hinttenttu ha biittaa mod'd'uwaa kaashana» yaaga. 19 K'aykka neeni ne ishatawaa, «Paa gaariyaa hinttenttu naanatuwaanne hinttenttu mac'c'a asatawaa ahiyaawanta Gibs'eppe akkiide biite; hinttenttu aawuwaanne akkiidde yiite. 20 Gibs'e biittan de'iyaa ubbaappe aad'd'i lo"iyaawe hinttessa gidiyaa diraw, hinttenttu mas'uwaa

k'oppoppite» yaagaade oda» yaageedda. 21 Israa'eeliyaa attuma naanay geeddawaadan ootseeddino. Yooseefo kaatii azazeeddawaadan paraa gaaretuwaanne ogiyaw shink'k'aa untunttoo immeedda. 22 Untunttoo ubbawukka huup'iyaan huup'iyaan ooratsa mayuwaa immeedda; shin Biiniyaamew heezzu s'eetu s'agaraa biraanne ichcheshu kumentsaa mayuwaa immeedda. 23 I bare aawoo yeddeeddawe hawaa; Gibs'en de'iyaa ubbabaappe lo"iyaawaa tammu hariyaan c'aaniide, k'ay ogiyaw katsaa, ukitsaanne hara shink'k'aa tammu mac'c'a haretuwaan c'aaniide yedeedda. 24 Yooseefo bare ishatuwaa moyzeeedda. Untunttu biishshin I untuntta, «Ogiyaan biidde walak'ettoppitem» yaageedda. 25 Untunttu Gibs'eppe kesiide beeddino; Kanaane biittaa biide, barenttu aawuwaa Yaak'oobakko gakeeddino. 26 Untunttu aw hawaadan yaagiide odeeddino; «Yooseefo pas'a de'ee! I hewaappenne Gibs'e biittaa ubbaa mooddiyaawaa» yaageeddino; Yaak'ooba dagamay wozanaa bayzeeedda diraw, untuntta ammanibeenna. 27 Shin untunttu Yooseefo barenttoo odeeddawaa ubbaa aw odinanne Aa akki ahana mala Yooseefo kiitteedda paraa gaaretuwaa I be'ina, untunttu aawuwaa Yaak'ooba shemppu simmeedda. 28 Israa'eelii, «Hewe taw gidee; ta na'aa Yooseefo hanno gakkanaw pas'a de'ee! Taani hayk'k'anaappe kase baade, Aa be'ana» yaageedda.

46 Israa'eelii barew de'iyawaa ubbaa akki dendiide, Berssaabehe gakeedda; I bare aawuwaa Yisaak'a S'oossaw yarshshuwaa yarshsheedda. 2 S'oossay k'amma akumuwaan Aa, «Yaak'ooba, Yaak'ooba» yaageedda. I, «abee» giide koyeedda. 3 Aa, «Taani S'oossaa, ne aawuwaa S'oossaa; neeni duge Gibs'e baanaw yayyoppa; ayaw gooppe, taani neena yan wolk'k'aama

kawutetsaa kesana. 4 Taani neenana ittippe Gibs'e baana; k'ay taani ne zeretsaa yaappe kesana. Yoosefo bare kushiyaan ne ayfiyaa shiishshana» yaageedda. 5 Hewaappe guyye, Yaak'oobi Berssaabeheppe denddeedda; Israa'eeliyaa attuma naanay barenttu aawuwaa Yaak'ooba, barenttu naanaanne barenttu machatuwaa Gibs'e kaatii untunttoo kiitteedda paraa gaariyaan wotsiide afeedino. 6 Unttuntu Kanaane biittan mooddeedda mas'uwaanne mehiyaa ubbaa afeedino. Yaak'oobinne Aa zeretsaa ubbay aanana Gibs'e beeddino. 7 I bare attuma naanaanne bare naanaa attuma naanaa, bare mac'c'a naanaanne bare naanaa mac'c'a naanaa, hewenne bare zeretsaa ubbaa barenana Gibs'e afeedda. 8 Israa'eelana Gibs'e gadiyaa beedda israa'eeliyaa naanaa suntsay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. Yaak'ooba bayira na'ay Roobeela; 9 Roobeela attuma naanay Hanooka, Paalu, Hes'iroonanne Karmma. 10 Simoona attuma naanay Yimu'eela, Yaamiina, Ohaada, Yaakiina, S'ohaaranne Kanaane mishiratti na'aa Shaa'uula. 11 Leewii attuma naanay Gershshoona, K'ahaatanne Maraara. 12 Yihudaa attuma naanay Eera, Oonaana, Sheela, Paareesanne Zaaaha; shin Eerinne Oonaani Kanaane biittan hayk'k'eeddino. Paareesa attuma naanay Hes'iroonanne Hamuula. 13 Yisaakoorra attuma naanay Tolaa'a, Puuwa, Yaashuubanne Shimiroona. 14 Zaabiloona attuma naanay Sereeda, Eloonanne Yaahila'eela. 15 Hawanttu Liya Masp'p'es'oomiyaan Yaak'oobaw yeleeedda attuma naanaa; I mac'c'a naatta Diino. Hawanttu Aa naanayne naanaa naanay mulii hattamanne heezza. 16 Gaade attuma naanay S'afoona, Hagga, Shuuna, Es'iboona, Eri, Aroodanne Ari'eela. 17 Aaseera attuma naanay Yimina, Yishiwa, Yishiwaahanne Bariia; untunttu michchata Seraaho. Bariia attuma naanay

Hebeeranne Malkki'eela. 18 Laabaani bare naatti Liyo immeedda Zilppa Yaak'oobaw yeleedda naanay hawantta; untuntu mulii tammanne usuppuna. 19 Yaak'ooba machchatti Raaheeli attuma naanay Yoosefonne Biiniyaama. 20 Oona katamaa k'eesiyaa P'oos'ifaara naatta Asinaata Yoosefow Gibs'en Minaasanne Efireema yelaaddu. 21 Biiniyaama naanay Belaa'a, Bekeera, Ashibeela, Geera, Naa'imaana, Eeha, Roosha, Muppiima, Huppiimanne Arada. 22 Yaak'oobaw yeletteedda Raaheeli attuma naanay hawantta; untuntu mulii tammanne oydda. 23 Diinaa attuma na'ay Hushiima. 24 Niftaaleema attuma naanay Yaahis'i'eela, Guna, Yes'eeranne Shiileema. 25 Laabaani bare naatti Raaheeliw immeedda Baala Yaak'oobaw yeleedda naanay hawantta; untuntu mulii laappuna. 26 Yaak'oobanna Gibs'e beedda, Aa gulbbataappe yeletteeddawantu, Aa naanaa machatuwaa gujjennan, mulii usuppun tammanne usuppuna. 27 Gibs'en Yoosefow yeletteedda laa"u naanaa gujjina, Gibs'e beedda Yaak'ooba soo Asay mulii laappun tamma. 28 Geseeme biittan mokkana mala, Yaak'oobi Yihudaa bareppe sintaw Yoosefokko kiitteedda; untuntu Geseeme gakeedda wode, 29 Yoosefo bare paraa gaariyaa giigissiide, bare aawuwaa Israa'eelana gaketanaw Geseeme beedda. Yoosefo bare aawuwaa demmeedda saannakka Aa k'ood'iyaan s'aas'etti k'oommi, daro wodiyaa yeekkeedda. 30 Israa'eelii Yoosefo, «Neeni pas'a de'ishshin, taani ne ayfiyaa be'eedda diraw, ha"i taani hayk'k'inttonne ayinne baawa» yaageedda. 31 Hewaappe guyye, Yoosefo bare ishatuwaanne bare aawuwaa soo asaa, «Taani Gibs'e kaatiyaakko baana; aw, «Kanaane biittan de'iyaa ta ishatuwaanne ta aawuwaa soo Asay taakko yeeddino. 32 Untuntu dorssaa hentsanchchaa; untuntu

mehiyaa heemmino; untuntu barenana barenttu dorssatuwaa, barenttu miyatuwaanne barenttoo de'iyawaa ubbaa akkiidde yeeddino» yaagana. **33** Kaatii hinttentta s'eesissiide, «Hintte kiittay ayee?» yaagiide oochchooppe, **34** hinttenttu aw, «Nuuni ne k'oomatuu na'atetsaappe doommiide, nu aawotuwaadan mehiyaa heemmeetto» yaagite. I hinttentta Geseeme gadiyaan wotsanawaa; ayaw gooppe, dorssaa hentsanchchaa ubbay Gibs'e asan kad'eteeddawaa» yaageedda.

47 Yooseefo geliide Gibs'e kaatiyaw hawaadan yaagiide odeedda; «Ta aawunne ta ishatuu, barenttu dorssaa wudiyaanna, barenttu miyaa wudiyaannanne barenttoo de'iyawaa ubbaanna Kanaane biittaappe yiide, ha"i Geseeme biittan de'ino» yaageedda. **2** I bare ishatuwaappe ichcheshatuwaa dooriide kaatiyaa sintsa aatseedda. **3** Kaatii he ishatuwaa, «hinttenttu kiittay ayee?» yaagiide oochcheedda. Untuntu kaatiyaw, «Nuuni ne k'oomatuu nu aawotuwaadankka dorssaa wudiyaa heemmeetto» yaagiide zaareeddino. **4** K'ay untuntu aw, «Kanaane biittan koshay s'iis's'i de'iyaa dirawunne ne k'oomatuwaa mehiyaw miyaabay ayinne bayinna diraw, nuuni hawaan amareeda wudiyaa de'anaw yeeddo; hayyanaa nuuna ne k'oomatuwaa Geseemen wotsaariikkii!» yaageeddino. **5** Kaatii Yooseefo, «Ne aawunne ne ishatuu neekko yeeddino. **6** Simmi Gibs'e biittay ne kushiyaan de'ee; ha gadiyaan ubbaa saappe aad'd'iide lo"iyaasan ne aawuwaanne ne ishatuwaa wotsa; untuntu Geseeme biittan de'iino. Neeni erina, untuntu giddoppe duma eratetsay de'iyawwantu de'ooppe, hewantta ta mehiyaa bolla suntsaa» yaageedda. **7** Hewaappe guyye, Yooseefo bare aawuwaa Yaak'ooba gelissiide, kaatiyaa sintsa aatseedda. Yaak'oobi Gibs'e kaatiyaa anjeedawaappe guyye, **8**

kaatii Yaak'ooba, «New woysa laytsee?» yaagiide oochcheedda.

9 Yaak'oobi kaatiyaa, «Taani yuuyyaadde de'eedda laytsay s'eetanne hattama; ta laytsay beni ta aawotuu yuuyyiidde de'eedda laytsatuwaappe guutsanne metuu dareeddawaa» yaageedda. 10 Hewaappe guyye, Yaak'oobi kaatiyaa anjjiide, Aa sintsaappe kare kesseedda. 11 Yooseefo bare aawuwaanne bare ishatawaa Gibs'e biittan wotseedda; kaatii azazeeddawaadan Gibs'e biittan Raamisa giyaa katamaa matan de'iyaa, ubba saappe aad'd'iide lo"iyaa gadiyaa untunttoo immeedda. 12 Yooseefo k'ay bare aawoo, bare ishatoonne bare aawuwaa soo asaa ubbaw untunttu naanaa payduwaadan katsaa immeedda. 13 Gidooppenne koshay s'iis's'i de'iyaa diraw, he biittaa ubbaan katsi baawa. He koshan Gibs'enne Kanaane biittay laa"attuukka k'ohetteeddino. 14 Yooseefo Gibs'e katsaa zal"iidde, Gibs'enne Kanaane biittatuwaan de'iyaa miishshaa ubbaa shiishsheedda; Gibs'e kaatiyaa golle gelisseedda. 15 Gibs'enne Kanaane shaluu wureedda wode, Gibs'e Asay ubbay Yooseefokko yiide Aa, «Nuw katsaa imma; nu shaluu wureedda diraw, nuuni ne sintsan ayaw hayk'k'eettoo?» yaageeddino. 16 Yooseefo untuntta, «Yaatooppe hinttentu mehiyaa akki yiite; hinttentu shaluu wuri kichcheeddawaa gidooppe, taani katsaa hinttentu mehiyaanna laammana» yaageedda. 17 Hewaa diraw untunttu barenttu mehiyaa Yooseefow aheeddino. Yooseefo untunttu paraa, dorssaa, deeshshaa, miyaanne hariyaa katsanna laammeedda; I he laytsaa untunttu mehiyaa ubbaanna katsaa laammiiidde untuntta mizi shaachcheedda. 18 He laytsay wurina, untunttu laa"entsa laytsan aakko yiide Aa, «Nuuni nu godaappe k'osiyaabay baawa; nu miishshaa ubbay wuri diggina, nu mehiyaakka new sheed'd'iide, nu

bollaappenne nu gadiyaappe attin, nu godaw atteedabay
 harabay baawa. 19 Nuuni ne sintsan ayaw hayk'k'eettoo?
 Nu gadiikka ayaw d'ayii? Nuunakka nu gadiyaakka katsaan
 shamma; nuuni kaatiyaw ayiletana; nu gadiikka aawaa gido;
 nuuni pas'a attana mala, hayk'k'enna malanne nu gadiikka
 os's'enna mala, zeretsaa nuw imma» yaageeddino. 20 Yooseefo
 Gibbs'e biittaa ubbaa kaatiyaw shammeedda. Gibbs'etuu ubbay
 koshay s'iis's'i de'iyaa diraw, barenttu gadiyaa zal"eeddino;
 gadii kaatiyaawaa gideedda. 21 Yooseefo asaa ubbaa Gibbs'ew
 ha gas'aappe doommiide hini gas'aa gakkanaw kaatiyaw
 ayile kesseedda. 22 Gidooppenne I k'eesetuwa gadiyaa
 shammibeenna; ayaw gooppe, kaatii k'eesatoo katsaa immeedda.
 Hewaa diraw barenttu gadiyaa zal"ibeykkino. 23 Yooseefo asaa,
 «Simmi hachche taani hinttenanne hinttentu gadiyaa kaatiyaw
 shammaad. Zeretsaa afiide, gaden zerite. 24 Shin katsaa c'akki
 gelissiyaa wode, ayfeeddawaappe ichcheshu kushiyaappe itti
 kushiya kaatiyaw immite. Ichcheshu kushiyaappe atteeda oyddu
 kushii hinttentu gadiyaa zeretsaanne hinttentoo, hinttentu
 soo asawunne hinttentu naanaw k'uma gido» yaageedda.
 25 Unttuntu, «Neeni nuuna ashshaada! Nu godaa sintsan
 nuuni sabaa demeerokoshsha; nuuni kaatiyaw ayiletana»
 yaageeddino. 26 Hewaa diraw, Yooseefo Gibbs'en biittappe
 ayfeeddawaappe ichcheshu kushiyaappe ittuwaa kaatiyaw
 immiyaawaa higgii kesseedda. He higgii hachche gakkanaw
 ek'kiide de'ee. Kaatiyaawaa gidibeenna gadii k'eesetuwa
 gadiyaa s'alala. 27 Israa'eeletuu Gibbs'e biittan Geseeme
 giyaa saan utteeddino; untuntu yan mas'uwaa demmeeddino;
 untuntu yeletteeddinonne daro c'oratteeddino. 28 Yaak'oobi
 Gibbs'e biittaan tammanne laappun laytsaa de'eedda. Yaak'oobi

de'eedda laytsay s'eetanne oytamanne laappuna. **29** Israa'eele hayk'k'iyaa wodii matattina, bare na'aa Yooseefa s'eesiiside hawaadan yaageedda; «Taani ne sintsan sabetteeddawaa gidoope, ne kushiya ta gulbbatan wotsaade, ane geppa. **30** Shin taani ta mayzzan gaketiyaa wode, taana Gibs'eppe afaade, untuntu moogetteedda sa'aan mooga» yaageedda. Yoosefo, «Taani neena neeni geeddawaadan ootsana» yaageedda. **31** Yaak'oobi Aa, «Ane taw c'aak'k'a» yaageedda. Yoosefo aw c'aak'k'eedda; hewaappe guyye, Israa'eelii bare hiis'an guufanniide, S'oossaw goynneedda.

48 Hewaappe guyye Asay Yoosefo, «Ne aawuu saketteedda» yaagiide odeedda. I bare laa"u attuma naanaa Minaasanne Efireema akkiidde beedda. **2** Aasi Yaak'ooba, «Be'a; ne na'ay Yoosefo neekko yeedda» yaageedda; Israa'eelii minettiide bare hiis'an utteedda. **3** Yaak'oobi Yoosefo, «Ubbaa Danddayiyaa S'oossay Kanaane biittaan Looza giyaa sa'aan taw k'onc'c'iide, yan taana anjeeedda. **4** I taana, «Taani neena yelettissananne c'orissana; taani neena daro dere ootsana. Ha biittaa taani neeppe guyye, ne zeretsaw med'ina laata ootsaadde immana» yaageedda. **5** «Simmi ha"i, ne laa"u attuma naanay, taani neekko hawaa yaanaappe kase Gibs'en new yeletteeddawanttu tawantta; Efireeminne Minaase taw Roobeelanne Simoona mala. **6** Untuntuppe guyye new yeletteeddawanttu newantta; untuntu laattana biittay Efireemanne Minaasa suntsan gido. **7** Taani Masp'p'es'oomiyaappe simmishin, Efiraataa gakkanaw laafa ashshiyaa wode, Raaheela Kanaane biittaan hayk'k'aaddu. Taani izo Beeteleeme giyaa Efiraataa afiyaa ogiyaa doonaan moogaad» yaageedda. **8** Israa'eelii Yoosefo attuma naanaa laa"atuwaa be'eedda wode, «hawanttu oonee?» yaagiide oochcheedda.

9 Yooseefo bare aawuwaa, «hawanttu S'oossay taw hawaan immeedda ta naanaa» yaageedda. Israa'eelii, «Taani untuntta anjjana mala, untuntta taakko haa shiishsha» yaageedda.

10 Israa'eelii c'imina Aa ayfii labbaneedda diraw, s'eellanaw danddayenna. Hewaa diraw Yooseefo bare attuma naanaa aakko shiishshina, Aa aawuu untuntta idimmiide yereedda.

11 Israa'eele Yooseefa, «Taani ne deemuwaa be'ana gaade k'oppabeykke; shin S'oossay hekko ne naanaakka taana besseedda» yaageedda.

12 Yooseefo untuntta Aa gulbbataappe dentsiide, bare deemuwaa sa'aa gatsiide goynneedda.

13 Yooseefo bare laa"u attuma naanaa, Efireema bare ushechcha baggan Israa'eeliyaw haddirssa baggana, Minaasa bare haddirssa baggan Israa'eeliyaw ushechcha baggana akkiide, aakko shiishsheedda.

14 Efireeme teefa gidooppenne, Israa'eelii bare ushechcha kushiyaa yeddiide Aa huup'iyaan wotseedda; k'ay Minaase bayira gidooppenne, Israa'eelii bare kushiyaa yediidde, bare haddirssa kushiyaa Minaase huup'iyaan wotseedda.

15 Hewaappe guyye, Yaak'oobi Yooseefa hawaadan yaagiide anjeeedda; «Ta aawotuu Abrahaamenne Yisaak'i Aa sintsan hemetteedda S'oossay, Ta de'uwaa ubbaan hachche gakkanaw taana heemmedda S'oossay,

16 litabaa ubbaappe taana ashsheeda kiitanchchay, ha naanaa anjjo. Ta suntsayenne ta aawotuwaa Abrahaamanne Yisaak'a suntsay untuntun s'eesetto. Untuntu sa'aa bolla c'orattino» yaagiide anjeeedda.

17 Yooseefo bare aawuu bare ushechcha kushiyaa Efireema huup'iyaan wotseeddawaa be'eedda wode dosibeenna. Hewaa diraw, Efireema huup'iyaappe dentsiide, Minaase huup'iyaan wotsanaw bare aawuwaa kushiyaa oyk'eedda.

18 Yooseefo bare aawuwaa, «Ta aawoo, hewaa gidenna; bayiray hawaatte;

ne ushechcha kushiyaa hawaa bolla wotsa» yaageedda. **19** Shin Aa aawuu is's'iide Aa, «Taani eray; ta na'aw, taani eray; ikka wolk'k'aama dere gidana. Gidooppenne Aa teefa ishay aappe aad'd'i gitatana; Aa zeretsaykka darii wolk'k'aama kawutetsaa gidana» yaageedda. **20** I he gallassi untuntta anjjiide, «Israa'eelatu anjjiyaa wode, «S'oossay hinttentta Efireemedaaninne Minaasedan ootso» Yaagiide hinttenttu suntsan anjjana» yaageedda. Efireema Minaaseppe sintsayeedda. **21** Hewaappe guyye Israa'eelii Yooseefo, «Taani hayana hanay; shin S'oossay hinttenana gidana; k'ay I hinttenttu aawotuwa gadiyaa hinttentta guyye zaarana. **22** K'ay neena ne ishatuwaanna gakkiiyaa biittaappe itti saamaa darissaade new immay; hewenne taani Amooratuwaappe ta mashshaaninne ta wonddaafiyaan akkeedda biittaa» yaageedda.

49 Hewaappe guyye, Yaak'oobi bare attuma naanaa s'eesissiide hawaadan yaageedda; «Sintsappe hinttenttoo hananabaa taani hinttenttoo odana mala shiik'ite.» **2** «Hinttenttoo Yaak'ooba naanaatoo, ittippe shiik'iide sisite; hinttenttu aawuu Israa'eelii hinttenttoo odiyaawaa hayzitte. **3** «Roobeelaa, ta bayira na'aw, neeni ta wolk'k'aa; ta minotetsaw koyruwaa. Neeni bonchchuwaankka wolk'k'ankka ubbaappe aad'd'iyawaa. **4** Neeni di'uwaa mala; ek'k'osa'an de'akka; neeni ubbaappe aad'd'iyawaa gidakka. Ayaw gooppe, neeni ne aawuwaa gisuwaa kesaadda; ne aawuwaa gisuwaa tunissaadda. **5** «Simooninne Leewii ishatuwaa; untunttu mashshay makkalatetsaw olaa miishshaa. **6** Taani untunttu zoretan gelikke; taani untunttu shiik'uwaankka uttikke; ayaw gooppe, untunttu barenttu hank'k'uaan asaa wod'eeddino barena akka akka giina, booratuwaa k'ans's'eeddino. **7**

Unttuntu suulo hank'k'uu untuntu mek'etsaa iitatetsayne
 shek'etteeddawaa gido! Taani untunta Yaak'ooba asaa
 gidduwaan laalana; Israa'eeliyaa biittaaan tiskki ootsana. **8**
 «Yihudaw, ne ishatuu neena galatana. Ne kushii ne morkkatuwaa
 pillanttiyaa oyk'k'ana. Ne aawuwaa naanay new hokkiide
 goynnana. **9** Yihudaw, neeni wodalla gaammo. Ta na'aw, neeni
 shankkaappe wod'i simmiide, c'ogottiide giseedda gaammuwaa
 mala. Neeni asaa bosheretsanaw koyenna mac'c'a gaammatti
 mala. **10** Ayissiyaawe yaana gakkanaw, Kawutetsaa s'am"ay
 Yihudaappe, deriyaa ayissiyaawanttu gatimay Aa gediya
 giddoppe shaakettenna. K'ay deriyaa Asay aw azazettana.
11 I bare hariyaa woyniyaa anuwaan, bare hare maraa
 muruta woyniyaa turaan k'achchana. I bare afilaa woyniyaa
 eessan, bare mayuwaa suutsaa malatiyaa woyniyaa eessan
 meec'c'ana. **12** Aa ayfii woyniyaa eessaappe aad'd'i zo"ana; Aa
 achchaykka maatsaappe aad'd'i boos's'ana. **13** «Zaabiloone
 abbaa doonaan de'ana; I abbaa doonaan markkabatuu ek'k'iyaa
 sa'aa gidana; Aa zaway Sidoona gakkanawaa. **14** «Yisaakoore
 mino hariyaa; c'aaniyaa laa"u doonniyatuwaa gidduwaan gis
 bashee **15** I bare shemppiyaasaa lo"a gidiyaawaanne bare biittay
 nashechiyaawaa gidiyaawaa be'iyaa wode, c'aanaa tookkanaw
 bare hashiyaa hokisiide, ayiletetsaa oosuwaa ootsana. **16** «Daani
 israa'eeliyaa zaratuwaappe ittuwaa gideedda bare asaa bolla
 daannatanawaa. **17** Daani ogiyaa doonaan de'iyaa shooshshaa;
 Paraa toggeeddawe guyye kunddana mala paraa ginddiyaa
 dukkiyaa, ogiyaan de'iyaa hasuwaa. **18** Abeet Med'inaa Godaw,
 taani neeni ashshanaadan naagay. **19** Gaadi bonk'k'iyawantun
 deshettanawaa; Shin ikka untuntu k'atamaa kaalliide untunta
 bonk'k'anawaa. **20** Aaseera ukitsay ordduwaa; kaatiyaw I

lo"o k'umaa immana. 21 Nifttaaleeme k'ashetennan yeda de'iyaa, lo"o maratuwaa yeliyaa gen"iyaa. 22 Yooseefo ayfiyaana yonddodeedda woyniyaa turaa. I pulttuwaa matan yonddodda ayfiyaana de'iyaa, daashshaykka godaappe bollaanna zaa'iyaa woyniyaa turaa. 23 Wonddaafiyaa dukkiyaawanttu Aa bolla dooddeeddino; barenttu wonddaafiyaankka, dukkeeddinonne mayttiseeddino. 24 Aa wonddaafii min utteedda; Aa wolk'k'aykka minniide gam"eedda. Hewekka Yaak'ooba S'oossaa Wolk'k'aama kushiya gaasuwaana, ne hentsanchchaa, Israa'eeliyaa Zaallaa gaasuwaana, 25 Neena maaddiyaa ne aawotuwa S'oossaa gaasuwaaninne, neena bolla saluwaa anjuwaan, garssa c'immaa anjuwaan, d'antsaa anjuwaaninne yeliyaa uluwaa anjuwaan anjiyaa, Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa gaasuwaana. 26 Ne aawuwaa anjuu beni deretuwa anjuwaappekka med'inaappe de'iyaa anjuwaappekka aad'd'ee. Hawe ubbay Yooseefo huup'yaan, bare ishātuwaa gidduwaan kaappuwaa gidyaawaa liip'yaan shemppo. 27 Biiniyaame bonk'k'iyaa waliyaa. Bare shankkateeddawaa wontta mee; bare omoodeeddawaa omarssi shaakkee» yaageedda. 28 Hawanttu tammanne laa"u israa'eeliyaa zaratuwaa; k'ay untunttu aawuu untuntta huup'yaan huup'yaan untunttoo bessiyaa anjuwaa anjiidde untunttoo geeddawe hawaa. 29 Hewaappe guyye, I untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; «Taani ta mayza asatuwaan gaketanaw hanay; taana Hiitiyaa Efiroona gaden de'iyaa gonggoluwaa, ta aawotuwaana moogite. 30 Hewekka Kanaane biittaan, Mamire matan de'iyaa, Maakip'eela giyaa gonggoluwaa; hewe Abrahaame Hiitiyaa Efiroonappe Aa gadiyaanna shammeedda gonggoluwaa. 31 Abrahaammenne Aa machata Saara yan moogetteeddino; Yisaak'inne Aa machata

Ribik'a yan moogetteeddino; taani k'ay Liyo yan moogaad. 32 He gadiinne an de'iyaa gonggoluu Hiitetuwaappe shametteeddawaa» yaageedda. 33 Yaak'oobi bare naanaw azazuwaa wursseedda wode, bare gediyaaw pude bare hiis'aw shiishshi akkiidde, hayk'k'i aggeeda; bare mayzzan gaketeedda.

50 Yooseefo bare aawuwaa anhaa bolla kunddiide, yeekkeeddanne Aa yereedda. 2 Hewaappe guyye, Yooseefo d'aliyaa shiishshiyaa bare oosanchchatuwaa bare aawuwaa israa'eeliyaa ahaa sawiyaa shittuwaa okkiide melissana mala azazeedda; untunttu okkiide melisseeddino. 3 Shittuwaa okkiyaawe oytamu gallassaa kumentsaa wursseedda; ayaw gooppe, hewe gadiyaa wogaan oytamu gallassaa akkeedda. Gibs'e asatuu aw laappun tammu gallassaa yeekkeeddino. 4 Yeekuwaaw gallassatuu aad'd'eedda wode, Yooseefo Gibs'e kaatiyaa golle asaa, «Taani hinttenttu sintsan nashetteeddawaa gidoope, hinttenttu kaatiyaw hawaadan yaagiide odite; 5 «Ta aawuu taana itti c'aak'uwaa c'aak'k'iseedda; I taana, «Taani hayana hanay; taani taw Kanaane biittaaan bookkeedda gonggolo duufuwaan taana mooga» yaageedda. Hewaa diraw ha'i taani pude baade ta aawuwaa moogana mala yeddaarikkii! Hewaappe guyye taani simmana» yaagite» yaageedda. 6 Kaatii, «I neena c'aak'k'iseeddawaadan pude baade ne aawuwaa mooga» yaageedda. 7 Yooseefo bare aawuwaa mooganaw pude beedda. Kaatiyaa oosanchchatuu ubbay, Aa kaatiyaa gollen de'iyaa wolk'k'aama Asay ubbayne Gibs'e biittaaan de'iyaa wolk'k'aama Asay ubbay Yooseefa kaalliide beeddino. 8 K'ay Yooseefo soo Asay ubbay, Aa ishatuwaanne Aa aawuwaa soo Asay beeddino; untunttu naanay, untunttu miizzayenne untunttu dorssaa wudii s'alalay Geseemen atteedda. 9 Paraa gaaretuukka paraa

asatuukka aanana pude beeddino; Aa kaalliide beedda Asay loytsi dara. **10** Unttuntu Yorddaanoosa Shaafaa matan de'iyaa As'aade giyaa udduma gakkiiide, barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, aw zilaaleeddinonne yeekkeeddino; yan Yooseefo bare aawuwaa yeekuwaan laappun gallassaa utteedda. **11** He biittaaan de'iyaa Kanaane asatuu As'aade giyaa uddumaan he yeekuwa be'eedda wode, «Gibs'etuu ayaa yibbaata yeekuwa yeekkino!» yaageeddino. Hewaa diraw Yorddaanoosa matan de'iyaa he sa'ay, Aabeeli-Mis'irayma geetetteedda. **12** Yaak'ooba naanay barenttu aawuu untuntta azazeeddawaadan ootseeddino; **13** untunttu Aa ahaa Kanaane gadiyaa afiide, Mamire matan de'iyaa Maakip'eela giyaa gonggoluwaan, Abrahaame Hiitiyaa Efiroonappe moogoo shammeedda gadiyaan Aa moogeeddino. **14** Yooseefo bare aawuwaa moogeeddawaappe guyye, bare ishatuwaannanne Aa aawuwaa mooganaw aanana beedda hara asatuwaa ubbatuwaanna Gibs'e simmeedda. **15** Unttuntu aawuu hayk'k'i diggeeddawaa be'iide, Yooseefo ishatuu barenttu gidduwaan, «Oni erii Yooseefo nuuna bare uluwaan morkkooppenne nuuni aw ootseedda iitabaa ubbaw haluwaa kessana koyooppe, nuuni waananee?» yaageeddino. **16** Hewaa diraw Yooseefokko hawaa mala kiitaa kiitteeddino; «Ne aawuu hayk'k'anaappe kase; **17** <Hintte Yooseefo, «Neeni ne ishatuwaa nagaraanne untunttu neena naak'k'eedda iita naak'uwaa hayyanaa atto yaaga» yaageedda giide odite» yaageedda. Hewaa diraw ha"i hayyanaa, nu nagaraa, ne aawuwaa S'oossaa k'oomatuwaa nagaraa atto yaaga» yaageeddino. Kiitay barekko gakkreedda wode, Yooseefo yeekkeedda. **18** Hewaappe guyye Aa ishatuu barenttu huup'iyaw aakko yiide, Aa sintsan guufanniide, «Nuuni ne ayiletuwaa» yaageeddino. **19** Shin Yooseefo untuntta,

«Yayyoppite; taana hinttenttoo S'oossaa geedditeyye? 20 Hinttenttu taw iitanaw ootseeddita; shin hachchewaadan daro Asay hayk'k'ennan attana mala, S'oossay lo"otetsaw hawaa ootseedda. 21 Hewaa diraw simmi hinttenttu yayyoppite; taani hinttenanne hinttenttu naanaa mizana» yaagiide, I untuntta mintsetsiide lo"o k'aalaa haasayeedda. 22 Yooseefo bare aawuwaa soo asaa ubbaanna Gibbs'en gam"eedda; I s'eetanne tammu laytsaa de'eedda; 23 Efireema naanaa, heezzentsa yeletaa be'eedda; k'ay Minaase na'aa Maakiina naanaanne I bare naanaa ootseedda. 24 Hewaappe guyye Yooseefo bare ishatuwaa, «Taani hayana hanay; shin S'oossay hinttentta maaddanaw tumu s'omoosana; I hinttentta ha biittaappe kessiide, Abrahaamew, Yisaak'awunne Yaak'oobaw immana giide c'aak'k'eedda biittaa afana» yaageedda. 25 Yooseefo israa'eeliyaa naanaa, «S'oossay hinttentta maaddanaw tumu s'omoosiyaa wode, hinttenttu ta mek'etsaa ha biittaappe pude akkiidde biite» yaagiide c'aak'k'iseedda. 26 Yooseefo s'eetanne tammu laytsaa de'iide hayk'k'eedda; untunttu shittuwaan Aa anhaa okkiide melisseeddawaappe guyye, Gibbs'e biittaaan saas'iniyaan yeggeeddino.

Kessaa

1 Yaak'oobanna Gibs'e beedda Israa'eeliyaa attuma naanaa suntsay hawaappe kaaliide s'aafetteedda; untunttu ubbaykka barenttu soy asaa akkiide beeddino. **2** Hewanttukka: Roobeela, Simoona, Leewa, Yihudaa, **3** Yisaakoora, Zaabiloona, Biiniyaama, **4** Daana, Niftaaleema, Gaadanne Aaseera. **5** Yaak'ooba zeretsatuu ubbay laappun tamma; Yooseefo kasekka Gibs'e bi utteedda. **6** Yooseefo, Aa ishatuunne he yeletaa ubbay hayk'k'eedda; **7** shin Israa'eeliyaa zeretsay ayfeeddinonne loytsi dareeddino; he biittaa kumana gakkanaw untunttu loytsi c'oratteeddino. **8** Hewaappe guyyiyaan, Yooseefo erenna ooratsa kaatii Gibs'e gadiyaan denddeedda. **9** I bare asaa, «Be'ite; ha Israa'eelatu nuuppe loytsi c'oratteeddinonne wolk'k'aameeddino. **10** Haa yiite, ane nuuni untuntta hiillan oyk'k'oytte; hewe d'ayooppe untunttu kasewaappe yaa darana. Ooni eri olay denddooppe, untunttu nu morkkatuwaanna dantsiide, nuuna olananne gadiyaa yeggiide kesi akkiide baanawantta» yaageedda. **11** Hewaa diraw, dees'o kiitaan untuntta tuggayana mala, untunttu bolla mek'etsi baynna kaappotuwaasuntseeddino. Untunttu kaatiyaw Piitoomanne Ramissa geetettiyaa miishshaa minjiyaa katamatuwaas kees's'eeddino. **12** Shin Gibs'etuu untuntta un"uwaa dariyaa wode, untunttu c'oratti yeletteeddinonne biittaa gakeeddino. Hewaa diraw, Gibs'etuu Israa'eelattoo yayyeeddino; **13** k'arettay baynna hanotan ayiletetsan kiitiseeddino. **14** K'arettay baynna wolk'k'aama kiitaan, siminttuwaaninne s'uubiyaa med'uwaan, k'ay shooyk'aan ootsiyaa ubbaa k'ommo kiitaan, untunttu de'uwaa c'amiseeddino. **15** Gibs'e kaatii Ibraawe mac'c'awantta maarissiyaa S'ipaaronne Puuho geetettiyaa laa"u mac'c'awantta

hawaadan yaageedda; **16** «Ibraawe mac'c'a asatuu yeliyaa wode hinttentu maarissiide, yelissowe attuma na'aa gidoope, wod'ite; shin mac'c'a naatto gidoope wod'oppite» yaageedda. **17** Shin maarissiyaawantu S'oossaw yayyiide, Gibs'e kaatii untuntta azazeeddawaadan ootsibeykkino. Untuntu attuma naanaa shemppuwaanna ashsheeddino. **18** Hewaappe guyyiyaan Gibs'e kaatii he maarissiyaawantta s'eesiide, «Hinttentu ayaw hawaadan ootsiitee? Attuma naanaa ayaw shemppuwaanna aggiitee?» yaagiide untuntta oochcheedda. **19** Maarissiyaawantu zaariide, «Ibraawe mac'c'a asatuu Gibs'e mac'c'awantu mala gidikkino; untuntu mina gidiyaa diraw, maarissiyaawantu gakkanaappe kasetiide yeli diggiino» yaageeddino. **20** Hewaa diraw, S'oossay maarissiyaawanttoo keekkeedda. Asaa payduukka gujji gujji biide, kasewaappe yaa c'oratteedda. **21** K'ay maarissiyaawantu S'oossaw yayyeedda diraw, S'oossay untunttoo lo'obaa ootseedda. Ittoo ittookka soo asaa immeedda. **22** Hewaappe guyyiyaan kaatii bare asaa ubbaa, «Ibraawatuwaappe yelettiyaa attuma naanaa ubbaa Nayle Shaafaa haatsaan olite; shin mac'c'a naanay yeletooppe, shemppuwaanna aggi bashite» yaagiide azazeedda.

2 He wode itti Leewiyaa k'ommo gideedda bitanii Leewawe mac'c'awunno akkeedda; **2** Iza shahaaraade attuma na'aa yelaaddu. Na'ay mallaa lo'o na'aa gidiyaawaa iza be"aade, heezzu aginaa k'osaaddu. **3** Shin iza hewaappe daruwaa k'osanaw danddayennawaa eraade, c'ariyaappe k'un"aa aw daddaaddu; yaataade haatsay gelenna mala shidiyaan maragaade, na'aa Aa gidдон wotsaaddu; Nayle Shaafaa geetettiyaa haatsaa doonaan c'ariyaa gidдон wotsaaddu. **4** Aa michchata I haniyaabaa be"anaw haakuwaan ek'k'aaddu. **5**

Gibs'e kaatiyaa naatta bollaa meec'ettanaw Nayle giyaa shaafaa wod'd'aaddu; izi mac'c'a k'oomatuu haatsaa doonaan yaanne haanne hamettiino; iza k'un"aa c'ariyaa gidдон be'aade, baade akkaa yaana mala bare k'oomatto kiittaaddu; 6 k'un"aa pokaade, be'ite hawaan k'eeru na'ay yeekki de'ee; iza aw k'arettaade; «Hawe Ibraawetu k'eeru naanatuwaappe ittuwaa» yaagaaddu.

7 He wode Aa michchata kaatiyaa naatto, «New ha na'aa d'antsanaw Ibraawe mac'c'a asaappe ittinno s'eesanaw boo?» yaagaade oochchaaddu. 8 Iza, «Ee, ba» yaagaaddu. Naatta baade, he na'aa daayo ahaaddu. 9 Kaatiyaa naatta he mishiratto, «Ha na'aa afaade, taw d'antsashsha; taani new dirgguwaa c'iggana» yaagaaddu. Mishirata na'aa afaade, d'antsaaddu.

10 Na'ay dic'c'ina, kaatiyaa naattikko Aa ahaadu; I iziw na'aa gideedda; «Taani haatsaappe Aa kessaad» gaade, Musa ga suntsaaddu. 11 Muse dic'c'i woggaa gidiide, itti gallassi bare Asay de'iyaa sa'aa biide; untuntu dees'o kiitta kiitettishin s'eelleedda.

Gibs'e biittaa asaa ittuu, ishatuwaa gideedda Ibraawatuwaappe ittuwaa wad'd'ishin be'eedda. 12 I yaa haa s'eellina, ooninne baynnawaa be'iide, he Gibbs'e bitaniyaa; wod'iide shafiyaa gidдон k'ooseedda. 13 Wonttetsa gallassi kesiide, be'ite! Hachche k'ay laa"u Ibraawetuu wad'ettiino. Naak'keeddawaa I, «Neeni ne ishaa gideedda Ibraawiyaa ayaw dechchay?» yaagiide oochcheedda. 14 He bitanii, «Neena nu bolla mooddiyaawaanne daanna ootsi suntseeddawe oonee? Neeni he Gibbs'e bitaniyaa wod'eeddawaadan, taan akka wod'anaw k'oppay?» yaageedda.

Muse he wode, «Taani ootseeddabay eretti diggeedda» yaagi k'oppiide yayyeedda. 15 Kaatiikka hawaa siseedda wode, Musa wod'anaw koyyeedda; shin Muse kaatiyaappe bak'atiide, Miidiyaama gadiyaan de'anaw biide haatsaa ollaa

doonaan utteedda. **16** He wode Miidiyaama k'eesatuwaappe ittoo laappun mac'c'a naanay de'iino; untunttu barenttu aawuwaa dorssatuwaa haatsaa ushshanaw wonggiriyaan haatsaa duuk'k'i kuntsanaw yeeddino. **17** Hentsanchchatuu yiide mac'c'a naanaa yedersseeddino; shin Muse denddi ek'k'iide, untuntta ashsheeddanne untunttu dorssatuwaa haatsaa ushsheedda. **18** Untunttu barenttu aawuwaa Yotoorekko yeedda wode, «Hachche waan ellekka yeedditee?» yaagiide oochcheedda. **19** Untunttu zaariide, «Gibs'e gade asaa ittuu nuuna hentsanchchatuwaappe ashsheeda; I nuw haatsaakka duuk'k'iide dorssaa wudiyaa ushsheedda» yaageeddino. **20** I bare mac'c'a naanaa, «Yaatina I hak'an de'ii? Hinttenttu he bitaniyaa ayaw aggi basheedditee? Ane Aa s'eesiide, miyaabaa shoobbite» yaageedda. **21** Muse he bitaniyaanna yaan de'anaw mayetteedda; bitaniikka bare naatto S'ipaaro Musew machchato ootsiide immeedda. **22** S'ipaara attuma na'aa yelina, Muse Aa, «Taani asaa gadiyaan bete gidaad» yaagiide, Gershshooma gi suntseedda. **23** C'ora laytsaappe guyyiyaan, Gibs'e kaatii hayk'k'eedda. Israa'eelatu barenttu ayiletetsaappe un"ettiide waasseeddino; untunttu waasseedda waasuu pude S'oossakko gakkeedda. **24** S'oossay untunttu un"aa waasuwa sisiide, I Abrahaamena, Yisaak'ananne Yaak'oobanna c'aak'k'eedda c'aak'uwaa hassayeedda. **25** Hewaa diraw, S'oossay Israa'eelatuwaa s'eelliide untunttu diraw k'oppeedda.

3 Itti wode Muse Miidiyaama gade k'eesiyaa, bare bolluwaa Yotoora dorssatuwaa heemmee; I he wudiyaa laaggi akkiide mela biittaa gas'aa gakkanaw afiide S'oossaa Deriyaa Siina gakkeedda. **2** He sa'aan Med'inaa Godaa kiitanchchay

aac'an, ees'siyaa tamaa lac'uwaa gidдон aw beetteedda;
 aac'ay tamaan s'uugettintokka, tamay aac'aa meennawaa
 Muse be'eedda. 3 Hewaa diraw, Muse, «Taani yaa baade,
 aac'ay ayaw tamaan meetettibeennetto ha ooratsabaa ane
 be'ana» yaagiide k'oppeedda. 4 I be'anaw yaa beeddawaa
 Med'inaa Goday be'iide aac'aa giddoppe S'oossay Aa, «Muse!
 Muse!» yaagiide s'eeseedda. Muse, «Abee» giide koyyeedda.
 5 S'oossay Aa, «Haa shiik'oppa. Neeni ek'k'eedda biittay
 geeshsha gidiyaa diraw, ne gediyaan de'iyaa c'aammaa kessa»
 yaageedda. 6 K'aykka S'oossay Aa, «Taani ne aawuwaa
 S'oossaa, Abrahaamo S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba
 S'oossaa» yaageedda. Muse S'oossaa s'eellanaw yayyeedda
 diraw, bare deemuwaa gentseedda. 7 Med'inaa Goday
 k'aykka hawaadan yaageedda; «Taani Gibbs'e gadiyaan ta
 Asay tuggatiyaa tuggaa geeshsha be'aade, untunttu barenttu
 kaappotuwaappe waassiyaa waasuwa sisaade, taani untunttu
 metuwa ubbaa d'iishaad. 8 Hewaa diraw, taani untuntta Gibbs'e
 gadiyaa asatuwaa kushiyaappe ashshanawunne he gadiyaappe
 untuntta kessaade, aakonne lo"o gadiyaa ahanaw wod'd'aaddi.
 He gadii maatsayne eessay goggiyaa biittaa; he gadiyaan
 Kanaanetuu, Hiitetu, Amoorawaanatu, Parzzawanatu, Hiiwetunne
 Yaabusawaanatu ha"i de'iino. 9 Ha"i Israa'eeletuwaa waasuu
 taakko gakkeedda; Gibbs'e gadiyaa asatuu untuntta naak'k'iyaa
 naak'uwaa taani be'aaddi; 10 hewaa diraw, ha"i ba; ta
 asatuwaa, Israa'eelatuwaa Gibbs'eppe kessana mala, Gibbs'e
 kaatiyaakko taani neena kiittay» yaageedda. 11 Shin Muse
 S'oossaa, «Kaatiyaakko baanawunne Israa'eelatuwaa Gibbs'eppe
 kessanaw taani oonee?» yaageedda. 12 S'oossay Aa, «Taani
 neenana gidana; k'ay taani neena kiitteeddawoo mallay hawaa:

neeni he asaa Gibs'eppe kesseedda wode, ha deriyaa bollan hinttentu S'oossaw goynnanita» yaageedda. **13** Muse S'oossaa, «Gido shin, taani Israa'eeletuwaakko baade, untuntta, «Hintte aawotuwa S'oossay taana hinttentukko kiiteedda» yaagina, untuntu taana, «Aa suntsay oonee?» yaagiide oochchooppe, he wode taani untunttoo waaga odoo?» yaageedda. **14** S'oossay Musa, «Taani Taana; neeni Israa'eeletoo, «Taana geetettiyaawe hinttentukko taana kiiteedda» yaaga» yaageedda. **15** S'oossay Musa k'ay, «Neeni Israa'eelattoo, «Med'inaa Goday hinttentu aawotuwa S'oossay, Abrahaamo S'oossay, Yisaak'a S'oossay, Yaak'ooba S'oossay, I taana hinttentukko kiiteedda» yaaga; hawe yeletaappe yeletay gakkanaw taani hassayettiya med'inaw ta suntsaa. **16** «Simmi; baade Israa'eeliyaa c'imatuwa shiishshaade, «Med'inaa Goday hinttentu aawotuwa S'oossay, Abrahaama, Yisaak'anne Yaak'ooba S'oossay taw k'onc'c'iide; taana, Taani hinttentta s'omoosaad; Gibs'en hinttentu bolla oosetteeddawaakka taani be'aaddi. **17** Taani hinttentta Gibs'e gadiyaa tuggaappe kessaade, maatsaynne eessay goggiyaa Kanaanetuwa, Hiitetuwa, Amoorawaanatuwa, Parzawaanatuwa, Hiiwetuwanne Yaabusawaanatuwa gadiyaa afana ga uttaad.» **18** «Israa'eeliyaa c'imatuu ne k'aalaa sisanawantta; hewaappe guyyiyaan neeninne he c'imatuu Gibs'e kaatiyaakko biide Aa, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwa S'oossay, nuunanna gakettedda. Ha"i nuuni heezzu gallassaa ogiyaa mela biittaa hametti biide, Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, yarshshuwa yarshshana mala nuuna yedda» yaagite. **19** Shin Wolk'k'aama kushii, Aa, wolk'k'an yedissana d'ayooppe, Gibs'e kaatii hinttentta yeddennawaa taani eray. **20** Hewaa diraw, Taani Ta kushiya yeddaade, untuntu gidon Taani ootsiyaa Ta malaatatuwa

ubbaan Gibbs'etuwaa shoc'ana. Hewaappe guyyiyaan I hinttentta yeddawaa. 21 «K'ay taani Gibbs'etuwaan ha asaa sabbissana; yaatooppe hinttenttu kesiyaa wode kushe mela kesikita. 22 Ibraawe mac'c'awunna ubbatta bare Gibbs'e shooratikkonne bare soon de'iyaa Gibbs'e mac'c'a asaa oonanne gidoope iikko biide, biraa miishshatuwaa, work'k'aa miishshatuwaanne attuma naanaynne mac'c'a naanay mayyana mayotuwaa <Immite> giide oochchanawantta. Hewaadan ootsiide hinttenttu Gibbs'etuwaa mas'uwaa bonk'k'anitta» yaageedda.

4 Muse zaariide, «Unttuntu taana ammanennaan is'sooppe, woy taani odiyaawaa sisennan is's'iide, <Med'inaa Goday new k'onc'c'ibeenna> gooppe waanoo?» yaagi zaareedda. 2 Med'inaa Goday Aa, «He ne kushiyaan de'iyawe ayee?» yaagiide oochcheedda. Ikka «S'am"aa» yaageedda. 3 Med'inaa Goday Aa, «Ane he s'am"aa sa'aan ola» yaageedda. Muse he s'am"aa sa'aan oleedda wode shooshshaa gideedda; yaatina, Muse aappe wos's'eedda. 4 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Aa, «Ne kushiya yeddaade, Aa dufiyaa oyk'k'a» yaageedda. Muse yeddiide shooshshaa oyk'k'ina, shooshshay Aa kushiyaan simmiide, s'am"aw laametteedda. 5 Med'inaa Goday, «Hawe haneeddawe, Med'inaa Goday ne aawotuwaa S'oossay, Abrahaama S'oossay, Yisaak'a S'oossayne Yaak'ooba S'oossay new k'onc'c'eeddawaa unttuntu ammananaadana» yaageedda. 6 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Aa, «Ne kushiya ne shop'p'iyaan yedda» yaagina, Muse bare kushiya shop'p'iyaan yeddeedda; I kessi s'eeliide, «ta kushii oollotiide shachchaadan boos's'eedda» yaageedda. 7 S'oossay Aa, «Ne kushiya ne shop'p'iyaan zaaraade yedda» yaageedda. Muse bare kushiya bare shop'p'iyaan zaari yediidde kessiyaa

wode, «ta kushii simmiide hinkko bollaa mala gideedda» yaageedda. 8 K'aykka Med'inaa Goday Aa, «Unttuntu neena ammanennaan d'ayooppenne koyro malaataa ammanennaan is's'ooppe, laa'entso malaata untuntu ammananawantta. 9 Shin untuntu ha laa"u malaatatuwaa ammanennan d'ayooppe, woy neeni odiyaawaa sisennan is's'ooppe, Nayle Shaafaappe haatsaa akkaade, mela biittan gussa; neeni shaafaappe akkeedda haatsay biittan suutsaa gidanawaa» yaageedda. 10 Muse Med'inaa Godaa, «Abeet Med'inaa Godaw, taani hawaappe kasekka, woy neeni ne k'oomaw haasayoodeppe doomina taani haasayanaw danddaykke; taani deeddotaadde haasayay; k'ay ta ins's'arssaykka lufaa» yaageedda. 11 Med'inaa Goday Aa, «Asaw doonaa med'd'eeddawe oonee? Aa duude, woy tulle ootsiyaawe oonee? S'eelliyawaanne k'ook'aa ootsiyaawe oonee? Taana Med'inaa Godaa gidikkitaayye? 12 Neeni ha"i ba; taani neena haasayanaadan maaddana; neeni gaanabaa taani neena tamarissana» yaageedda. 13 Shin Muse, «Abeet Godaw, hayyanaa, hawaa ootsanaw hara asaa kiittaarikii!» yaageedda. 14 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musew loytsi hank'k'ettiide Aa, «Leewiyaa gideedda ne ishaa Aaroonnee? I lo"o haasayana danddayiyaawaa taani eray; ha"i I neenana gaketanaw yiidde ogiyaa bollan de'ee; I neena be'iyaa wode Aa wozanay nashettanawaa. 15 Neeni, «Yaaga; yaaga» gaade aw odana; taani hinttentta laa"uwaakka haasayanaw maaddananne hinttenttu ootsanabaa tamarissana. 16 I asaw ne diraa haasayanawaa; hewekka, I new doonaa mala gidanawaa, neeni aw S'oossaa mala gidanaassa giyaawaa. 17 Shin malaatatuwaa an ootsanaw, neeni ha s'am"aa akkaade ba» yaageedda. 18 Hewaappe guyyiyaan Muse bare bolluwaa Yotoorekko simmi

biide, «Hanno gakkanaw shemppuwaanna de'iyaa Asay de'ooppe
 be'anaw, taani guyye ta asaakko Gibs'e boo?» yaageedda.
 Yootoore Musa, «Ee ba; saro g akka» yaageedda. 19 Muse
 Miidiyaama gadiyaan de'ishshin Med'inaa Goday Aa, «Neena
 wod'anaw koyeedda asatuu ubbay hayk'k'i diggeedda diraw,
 guyye Gibs'e gadiyaa simmaade ba» yaageedda. 20 Muse
 bare machatonne bare attuma naanaa hariyaa togissi akkiide,
 guyye Gibs'e simusaa doommeedda; Muse S'oossaa s'am"aa
 bare kushiyaan oyk'k'iide beedda. 21 Med'inaa Goday Musa,
 «Neeni Gibs'e simmaade biyaa wode, taani new immeedda
 wolk'k'an neeni ootsana malaatatuwaa ubbaa Gibs'e kaatiyaa
 sintsaan neeni ootsanawaa baloppa. Yaatinakka asaa I yeddenna
 mala, taani Aa wozanaa donc'c'ilisanna. 22 He wode taani
 Med'inaa Goday, giyaawaa kaatiyaw hawaadan yaagaade oda; <
 «Israa'eelii ta bayira na'aa. 23 I taw goynnana mala, ta na'aa neeni
 yeddana mala, taani new odaaddi; shin neeni Aa yeddanaan
 is's'aadda; hewaa diraw, taani ne bayira attuma na'aa wod'ana»
 yaagee» yaagaade oda» yaageedda. 24 Ogiyaan shemppiyaasan
 Med'inaa Goday Musena gaketeeedda; Aa wod'ana haneedda. 25
 Aa machatta S'ipaara saliyaa akkaade, bare na'aa k'as's'araaddu.
 He shookuwaan Muse gediya bochchaaddu. Iza Musa, «Neeni
 taw tumu suutsaa mishiraa» yaagaaddu. 26 Med'inaa Goday
 hewaa diraw Aa wod'enaan aggeeda. He wode k'as's'araa
 malaatanaw Aa, «Neeni taw suutsaa mishiraa» yaagaaddu. 27
 Med'inaa Goday Aaroona, «Neeni Musena gaketanaw mela
 biittaa ba» yaageedda. I biide, Musena S'oossaa deriyaan
 gaketiiide Aa yereedda. 28 Hewaappe guyyiyaan Muse Med'inaa
 Goday bare bolla kiitteedda k'aalaa ubbaanne ootsana mala,
 barena azazeedda ooratsa malaatatuwaa ubbaa Aaroonaw

odeedda. **29** Musenne Aaroone biide, Israa'eeletuwaa c'imatuwaa ubbaa shiishsheeddino. **30** Aaroone Med'inaa Goday Musew odeedda k'aalaa ubbaa untunttoo odeedda. Malaatatuwaakka he asaa sintsan ootseedda. **31** Untunttukka ammaneeddino. Med'inaa Goday untunttoo k'oppeeddawaanne untunttu tuggaa be'eeddawaa siseedda wode, untunttu guufanniide goynneeddino.

5 Hewaappe guyyiyaan Musenne Aaroone Gibs'e kaatiyaakko yiide Aa, «Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Ta Asay taw mela biittaan baalaa bonchchana mala, untuntta yedda» yaagee» yaageeddino. **2** Kaatii, «Taani aw azazettaade Israa'eeliyaa yeddanaaw he Med'inaa Goday oonee? Taani Med'inaa Godaa erikke; Israa'eeliyaakka yeddikke» yaageedda. **3** Hewaappe guyyiyaan untunttu, «Ibraawetuwa S'oossay nuunanna gaketeedda. Ha"i nuuni Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, yarshshuwaa yarshshanaw heezzu gallassaa ogiyaa mela biittaa giddo baanaaw nuuna yeddaarikkii; hewe d'ayooppe, I nuuna iita harggiyaan woy olan wod'anawaa» yaageeddino. **4** Shin Gibs'e kaatii yaageedda; «Muse! Aaroona! Asaa ayaw kiittaa diggiittee? Hinttenttu kiittaw simmiide biite» yaageedda. **5** Kaatii he wode, «Be'ite, ha gadiyaan Asay c'oratteedda; k'ay hinttenttu untuntta kiittaa diggiita» yaageedda. **6** Kaatii he gallassi Gibs'etuwa kaappotuwaanne Israa'eeletuwaa daguwaa suntsatuwaa azaziide, **7** «Haroodewaadan s'uubiyaa med'd'iyyaa utulaa asaw immoppite; untunttu utulaa barenttoo biide shiishshino; **8** shin untunttu payduwaan kasewaa keeshshaa s'uubiyaa med'd'iide, sheed'd'anaadan azazite; he payduwaappe pac'issoppite; ayaw gooppe, untunttu azalla; untunttu, «Nuuni nu S'oossaw yarshshuwaa yarshshana mala,

nuuna yeddaarikkii» yaagiide waassiyaawe hawaassa. **9**
 Unttuntu kiitaan sheekkana malanne wordduwaa haasayaa
 sisennan aggana mala, untnttoo oosuwaa dees'isite» yaagiide
 azazeedda. **10** Hewaappe guyyiyaan, he kaappotuunne he
 suntsatuu kesiide asaa, «Kaatii hawaadan yaagee; «Simmi
 taani hinttenttoo ubbakka utulaa immikke; **11** hinttenttu
 utulaa demmana danddayaasaappe hinttenttu huup'iyaw
 shiishshite; shin hinttenttu sheed'd'iyaa s'uubiyaa payduu
 ubbakka pac'c'enna» yaageedda» yaageeddino. **12** Aasi utulaw
 haniyaawaa shiishshanaw Gibs'e biittaa ubbaan laaletteedda. **13**
 Gibs'etuwaa kaappotuu untntntta, «Hinttenttoo utulaa immiyaa
 wode hinttenttu hachche hachche ootsiyaawaa keeshshaa
 ootsite» yaagiide untntntta godeteeddino. **14** Gibs'etuwaa
 kaappotuu Israa'eeletuwaa daguwaa suntsatuwaa wad'd'iide,
 «Hinttenttu kase ootsiyaawaa keeshshaa s'uubiyaa zino woy
 hachche ayaw ootsi wurssibeykkitee?» yaagiide oochcheeddino.
15 Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa suntsatuu biide kaatiyaw
 maganeeddino; untntnttu barenttu metuwaappe denddowaan
 Aa, «Neeni ne k'oomatuwaa hawaadan ayaw ootsay? **16** Ne
 k'oomatoo utulaa immikkino; shin, «S'uubiyaa med'd'ite» yaagiino;
 nuuna ne k'oomatuwaa wad'd'iino; shin balay ne asaa bollana»
 yaageeddino. **17** Shin kaatii untntntta, «Ha azallatuu! Hinttenttu
 azalla! Hewaa diraw, hinttenttu zaari zaariide, «Nuuni Med'inaa
 Godaw yarshshana baanaw nuuna yeddaarikkii» yaagiita. **18** Ha"i
 biite; ootsite; untntnttu hinttenttoo ay utulaakka immikkino; shin
 hinttenttu kasewaa keeshshaa s'uubiyaa med'd'iita» yaageedda.
19 Israa'eelatuwaa suntsatuu, «Hinttenttu hachche hachche
 med'd'iyaa s'uubiyaa payduwaa kasewaappe pac'issoppite»
 geedda wode, untntnttu metuwaan geleeddawaa akeekeddino.

20 Unttuntu kaatiyaa mataappe kesiide, Musenne Aaroone untuntunna gaketanaw naagiyaawanta demmeeddino. 21 Unttuntu, «Hinttena Med'inaa Goday s'eello! Hinttenttu bolla I pirddo! Hinttenttu nuuna kaatiyaananne Aa oosanchchatuwaan is'isseeddita; k'ay unttuntu nuuna wod'ana mala, mashshaa unttuntu kushiyaan wotseeddita» yaageeddino. 22 Muse Med'inaa Godaakko simmiide, «Abeet Godaw, neeni ha asaa bolla metuwaa ayaw ahaadii? Neeni taana kiiteeddawe hawaassee? 23 Taani ne suntsan kaatiyaw haasayanaw beedda wodeppe doommina, I ha asaa bolla metuwaa aheedda. K'ay neenikka ne asaa mule ashshabaakka» yaageedda.

6 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Taani Gibs'e kaatiyaa ootsanabaa neeni ha"i be'ana; ta wolk'k'aama kushiya gaasuwaan I untunta yeddawaa; ta wolk'k'aama kushiya gaasuwaan I untunta bare gadiyaappe laaggiide kessana» yaageedda. 2 S'oossay k'aykka Musa, «Taani Med'inaa Godaa; 3 Taani Abrahaamew, Yisaak'awunne Yaak'oobaw Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa gidaade k'onc'c'aad; shin Taani, Med'inaa Godaa giyaa ta suntsan, taanatetsaa untunta erissabeykke. 4 K'ay taani untunttoo untuntu bete gidiide de'eedda Kanaane gadiyaa immanaw ta k'aalaa c'aak'uwaa untuntunna c'aak'k'etaad. 5 K'aykka Gibs'e asatuu ayileyiyaa Israa'eeletuwaa oliiyaa taani sisaade, ta k'aalaa c'aak'uwaa hassayaadi. 6 «Hewaa diraw, neeni Israa'eelatuwaa, <Taani Med'inaa Godaa; Taani hinttentta Gibs'etuwaa naak'uwaappe kessana; Taani hinttentta untuntu ayiletetsaappekka la"a kessana; k'ay Taani ta wolk'k'aama wolk'k'aan Gibs'etuwaa bolla iita pirddaa ahaade hinttentta wozana. 7 Taani hinttentta ta huup'e asaadan akkananne taani hinttenttu S'oossaa gidana.

He wode hinttenttu Taani Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa hinttentta Gibs'etuwaa ayiletetsaappe kesseeddawaa gidiyaawaa erana. **8** K'ay Taani Abrahaamew, Yisaak'awunne Yaak'oobaw immanaw c'aak'k'eedda biittaw ahana; he gadiyaa taani hinttenttoo gade ootsaade immana; Taani Med'inaa Godaa yaaga» » yaageedda. **9** Muse hawaa Israa'eeletoodeedda; shin untunttu ayaanay me"eedda gaasuwaaninne mek'etsi baynna ayiletetsaa gaasuwaan Aa k'aalaa sisibeykkino. **10** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, **11** «Baade Gibs'e kaatiyaa, «Israa'eeletuwaa ne gadiyaappe kessaade yedda» yaagaade oda» yaageedda. **12** Shin Muse Med'inaa Godaa, «Haray atto Israa'eeletuu tabaa sisennan is's'eeddino shin taani deeddotiyaa ins's'arssan haasayyaawaa kaatii wooti sisanee?» yaageedda. **13** Med'inaa Goday Musanne Aaroona, «Biide, hinttenttu Israa'eeliyaa asaa Gibs'eppe kessana mala, taani hinttentta yeddeeddawaa Israa'eeliyaa asawunne Gibs'e kaatiyaw odite» yaagiide azazeedda. **14** Untunttu soy soy mayza aawotuu hawantta. Israa'eeliyaw bayira na'aa Roobeela attuma naanay, Heenooka, Paalu, Hes'iroonanne Karmma; hawanttu Roobeela yratuwaa. **15** Simoona attuma naanay, Yimu'eela, Yaamiina, Ohaada, Yaakiina, S'oohaaranne Kanaane gade mishirattippe yeletteedda Shaa'ula; hawanttu Simoona yratuwaa. **16** Leewiyaa attuma naanay barenttu yeletaa maaraadan Gershshoona, K'ahaatanne Maraara. Leewii s'eetanne hattamanne laappun laytsaa de'eedda. **17** Gershshoona attuma naanay barenttu yaran yaran Liibinanne Shim"a geetettiino. **18** K'ahaate attuma naanay Amiraama, Yis'ihaara, Kebroonanne Uzi'eela. K'ahaate s'eetanne hattamanne heezzu laytsaa de'eedda. **19** Maraara attuma naanay Maahilanne Musha giyaawantta. Barenttu Yeletaa

maaran hawaappe k'ommonna s'eegeteedda Leewiyaa yaratuu hawantta. 20 Amiraame bare aawuwaa michchato Yokebeedo akkeedda. Iza Aaroonanne Musa aw yelaaddu. Amiraame s'eetanne hattamanne laappun laytsaa de'eedda. 21 Yis'ihaara attuma naanay, K'oraaha, Nefeeganne Ziikira. 22 Uuzi'eela attuma naanay, Mishaa'eela, Els's'aafaanne Siitira. 23 Aaroone Aminaadaaba naatto, Na'aasoonna michchato Elisheebo akkeedda. Yaatina iza aw Nadaaba, Abiiha, El'aazaranne Ittaamaara geetettiyaa attuma naanaa yelaaddu. 24 K'ore attuma naanay, Asiira, Elk'k'aananne Abiyaasaafa; hawanttu K'ore yaratuwaa. 25 Aaroona na'ay El'aazare Puti'eela naanatuwaappe ittinno akkeedda; iza aw Piinihaasa yelaaddu. Hawanttu barenttu yaran yaran Leewatuwaa golliyyaa mayza asatuwaa. 26 Med'inaa Goday, «Gibs'e gadiyaappe Israa'eelatuwaa olaw giigo c'uguwaadan c'uguwaadan kessite» yaageeddawe ha Musanne Aaroona. 27 Israa'eelatuwaa Gibs'e gadiyaappe kessiyaawaa Gibs'e kaatiyaw haasayeeddawanntu untuntta. Hewanttukka Musanne Aaroona. 28 Med'inaa Goday Gibs'en Musew haasayeedda wode Aa, 29 «Taani Med'inaa Godaa; Taani new odiyaawaa ubbaa neeni Gibs'e kaatiyaw oda» yaageedda. 30 Shin Muse Med'inaa Godaa, «Taani deeddotiyaa ins's'arssan haasayiyaawaa gidishin, kaatii taani odiyaawaa wooti sisanee?» yaageedda.

7 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Be'a; taani neena Gibs'e kaatiyaw S'boossaa mala ootsaad; ne ishay Aaroone ne nabiyaadan gidanawaa; 2 taani neena azazeedda ubbaa neeni aw odaasa; ne ishaa Aaroone Israa'eelatuwaa bare gadiyaappe kessi yeddana mala, kaatiyaw ode. 3 Shin taani kaatiyaa wozanaa d'ulissana; taani Gibs'e gadiyaan ta c'ora malaatanne

maalaalissiyaabaa darissaade ootsintokka, 4 I hinttenttu
 odiyaawaa sisenna. He wode taani ta kushiyaa Gibs'etuwaa
 bolla dentsana; taani ta c'uguwaa, ta asaa Israa'eeliyaa,
 Gibs'e asaa bolla wolk'k'aama pirddaa ahaade kessana. 5
 Hewaappe guyyiyan Gibs'etuu, taani ta kushiyaa Gibs'e bolla
 dentsaa, Israa'eelatuwaa untunttu giddoppe kesseedda
 wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu eranawantta»
 yaageedda. 6 Musenne Aaroone likke Med'inaa Goday untuntta
 azazeeddawaadan ootseeddino. 7 Untunttu kaatiyaw odiyaa
 wode, Muse hospun tammu laytsaa asaa; Aaroone k'ay hospun
 tammanne heezzu laytsaa asaa. 8 Med'inaa Goday Musanne
 Aaroona hawaadan yaageedda; 9 «Kaatii hinttentta, <S'oossay
 ootsiyaa malaataa taana bessite> giyaa wode, neeni Aaroona,
 <Ne s'am"aa akkaade, kaatiyaa sintsan ola> yaaga; yaatooppe
 I shooshshaa kessana» yaageedda. 10 Musenne Aaroone
 kaatiyaakko geliide Med'inaa Goday untuntta azazeeddawaadan
 ootseeddino; Aaroone bare s'am"aa kaatiyaa sintsaaninne Aa
 oosanchchatuwaa sintsan olina shooshshaa kesseedda. 11
 Hewaappe guyyiyan kaatii eranchchatuwaanne bitiyaawantta
 s'eesissina untunttukka, ha Gibs'etuwaa shareechhotuu
 barenttu d'amaashuwaan hawaadan ootseeddino. 12 Untunttu
 ubbaykka barenttu s'am"aa s'am"aa olina, s'am"atuu shooshshaa
 kesseeddino; shin Aaroona s'am"ay untunttu s'am"atuwaa
 mitteedda. 13 Gidooppenne Med'inaa Goday odeeddawaadankka
 kaatiyaa wozanay donc'c'ileedda; I untunttu oduwaa sisennan
 is's'eedda. 14 Med'inaa Goday Musa, «Kaatiyaa wozanay
 donc'c'ileedda; asaa I yeddennan is's'eedda. 15 Kaatii haatsaakko
 biyaa wode, guuraade neeni aakko baade aanana gaketanaw
 Nayle Shaafaa doonaan ee"a; shooshshaw laametteedda

s'am"aa oyk'k'a akkaade ba. 16 Neeni Aa, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwa S'oossay neena, mela biittaaan taw goynnana mala, ta asaa yedda yaagiide, taana neekko kiitteedda; shin hanno gakkanaw neeni sisabeyka. 17 Med'inaa Goday, Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa neeni hawaan erana. Taani Nayle Shaafaa haatsaa ta kushiyaan de'iyaa s'am"an shoc'ina haatsay suutsaw laamettanawaa. 18 Nayle Shaafaa moliikka hayk'k'anawaa; shaafaykka s'ink'k'anawaa; Gibbs'etuu he shaafaa haatsaa ushanaw danddaykkino» yaagaade oda» yaageedda. 19 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Neeni Aaroona, «Ne s'am"aa oyk'k'aade Gibbs'e haatsatuwaa bolla, shaafatuwaa bolla, zeereeto haatsatuwaa bolla, di'uwaa ollaa bollan ne kushiya mic'c'a» yaaga; I mic'c'ina untunttu suutsaw laamettanawaa; Gibbs'e biittaa ubbaan, haray attina, mitsaappenne shuchchaappe wooc'iide kesseedda haatsaa tigiya miishshaa ubbaa garssan de'iyaa haatsay suutsaw laamettana» yaageedda. 20 Musenne Aaroone Med'inaa Goday azazeeddawaadan ootseeddino. Kaatiyaa sintsaaninne Aa oosanchchatuwaa sintsaan I bare s'am"aa dentsiide, shaafaa haatsaa shoc'ina haatsaa ubbay suutsaw laametteedda. 21 He shaafaa haatsaa gidduwaan de'iyaa moletuu hayk'k'eeddino; shaafaa haatsay loytsi zee"eedda diraw, Gibbs'e Asay ushanaw danddayibeenna. Gibbs'en ubba saan suutsay kumeedda. 22 Gibbs'e shareechchotuukka barenttu d'amaashuwan hawaadan ootseeddino; Med'inaa Goday odeeddawaadanka kaatiyaa wozanay donc'c'ilina, Musenne Aaroone odeeddawaa sisennan is's'eedda. 23 Hewaappe guyyiyaan kaatii hawoo ayinne hirggennan bare soo simmiide beedda. 24 Gibbs'e Asay ubbay Nayle Shaafaa haatsaa ushanaw danddayibeenna diraw, ushiyaa

haatsaa demmanaw Nayle Shaafaa gas'aan ollaa bookkeeddino.

25 Med'inaa Goday haatsaa shoc'oodeppe laappun gallassaa gideedda.

8 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Ba; Gibs'e kaatiyaakko baade, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taw goynnana mala, ta asaa yedda. 2 Neeni untuntta yeddennan is'sooppe, taani ne biittaa ubbaan shed'd'iyaa kuntsana. 3 Nayle Shaafaan shed'd'ii shohakkattana. Untunttu shohakkatti kesiide ne soo, ne siris'aa, ne gisuwaa giddo, ne oosanchchatuwaa golliyyaa giddo gelana; ne asaa bolla kesana; ne c'ooc'iyaa ne d'iiliyyaa wotsiyaa keriyaan gelana. 4 Shed'etuu ne bolla, ne asaa bollanne ne oosanchchatuwaa ubbaa bolla kesana» yaagee» yaagaade oda» yaageedda. 5 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Neeni Aaroona, «Ne s'am"aa oyk'k'aadde, shaafatuwaa bolla, zeereeto haatsatuwaa bollanne di'uwaa ollaa bolla ne kushiyya mic'c'aade shed'etuu Gibs'e gadiyaa bollan kessanaadan ootsa» yaagaadde oda» yaageedda. 6 Aaroone Gibs'e haatsatuwaa bolla bare kushiyya mic'c'ina shed'etuu kesiide, Gibs'e gadiyaa mayyeeddino. 7 Shareechchatuukka barenttu d'amaashuwaan hawaadan ootseeddino; untunttukka Gibs'e gadiyaan shed'd'ii kessanaadan ootseeddino. 8 Kaatii Musanne Aaroona s'eesissiide, «Ha shed'etuwa taappenne ta asaappe diggana mala, Med'inaa Godaa hinttenttu woossite; yaatooppe Med'inaa Godaw yarshshuwaa yarshshana mala, taani asaa yeddana» yaageedda. 9 Muse kaatiyaa, «Kaatiyaw shed'etuu neeppenne ne sooppe d'ayana malanne Nayle Shaafaa s'alalan attana mala, taani new, ne oosanchchatoonne ne asaw woosana wodiyya neeni keera» yaageedda. 10 Kaatii, «Wontta» yaageedda. Muse, «Med'inaa Godaa Nu S'oossaa, malay

ooninne baynnawaa neeni erana mala, neeni geeddawaadan hananawaa. 11 He shed'etuu neeppe, ne golliyaappe, ne oosanchchatuwaappenne ne asaappe d'ayanawantta; untuntukka Nayle Shaafaa s'alalan attanawantta» yaageedda. 12 Musenne Aaroone kaatiyaa mataappe kesseeddino; kaatiyaa bolla Med'inaa Goday aheedda shed'd'etuwaabaa Muse Med'inaa Godaakko woosseedda. 13 Med'inaa Goday Muse oochcheeddawaadan ootseedda; shed'etuu son kareninne dembban hayk'k'eeddino. 14 Gibbs'e Asay untuntta shiishshi shiishshiide dooreeddino; biittay hewaa s'ink'k'uwaan zee"eedda. 15 Shin kaatii shed'etuu baynnawaa be'eedda wode Aa wozanay donc'c'ileedda; Med'inaa Goday odeeddawaadankka, I Musenne Aaroone odeedda oduwaa sisennan is's'eedda. 16 Med'inaa Goday hewaappe guyyiyaan, Musa «Neeni Aaroona, «Ne s'am"aa mic'c'aade, biittaa baana shoc'a» yaagaade oda. Gibbs'e biittaa ubbaan baanay c'uuchchaa kessanawaa» yaageedda. 17 Untuttu hewaadan ootseeddino; Aaroone s'am"aa oyk'k'iide bare kushiya mic'c'iidde; bare s'am"an biittaa baana shoc'ina asaanne, mehiyaa bolla c'uuchchay yeedda. Gibbs'e gadiyaan ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw, baana ubbay c'uuchchaa kesseedda. 18 Shareechchatuukka barenttu d'amaashuwaan hewaadan ootsanaw baas'eteeddino; shin danddayibeykkino. C'uuchchay asaa bollanne, mehiyaa bolla kummeedda. 19 Shareechchatuu kaatiyaa, «Hawe S'oossaa oosuwaa» yaageeddino. Shin kaatiyaa wozanay donc'c'ileedda; S'oossay geeddawaadankka, I untuttu odiyaawaa sisennan is's'eedda. 20 Med'inaa Goday Musa, «Guuran denddaade, kaatii shaafaa biishshin aanana gakettaade neeni Aa, «Med'inaa Goday yaagee; «Taw ootsana mala, ta asaa yedda; 21 neeni ta asaa

yeddennan is'sooppe, taani ne bolla, ne oosanchchatuwaa bolla, ne asaa bollanne ne golletuwaa giddo uduns's'iyaa wudiyaa yeddana; Gibs'etuwaa golleninne untunttu de'iyaa biittaa ubbaan uduns's'ii kumanawaa. 22 Shin he gallassi ta Asay bete gidiide de'iyaa Goshena gadiyaan uduns's'ii kumenaadan taani te'aade, untunttu biittaa shaakana; Taani Med'inaa Goday, ha gadiyaa ubbaan de'iyaawaa neeni hewaan erana. 23 Taani ta asaanne ne asaa shaakana; ha wolk'k'aama malaatay wontti hanana» yaagee» yaagaadde oda» yaageedda. 24 Med'inaa Goday hewaappe guyyiyaan, geeddawaadan ootseedda; kaatiyaa sooninne Aa oosanchchatuwaa son daro uduns's'iyaa wudii yeedda; Gibs'e gadiyaa ubbaa bayzseedda. 25 He wode kaatii Musanne Aaroona s'eesissiide, «Biite; ha gadiyaan hinttenttu S'oossaw yarshshite» yaageedda. 26 Shin Muse, «Hewe likke gidenna; nuuni Med'inaa Godaa Nu S'oossaw shiishshiyaa yarshshotuu Gibs'etuwaa sheneyiyaawaa gidanawaa; nuuni untuntta sheneyiyaa yarshshotuwaa untunttu s'eellishin yarshshooppe, untunttu nuuna shuchchaan c'addikkinoo? 27 Nuuni Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, yarshshotuwaa shiishshanaw I nuuna azaziyaawaadan, heezzu gallassaa ogiyaa mela biittaa baana koshshee» yaageedda. 28 Kaatii, «Med'inaa Godaw, hinttenttu S'oossaw, hinttenttu mela biittaa biide yarshshana mala, taani hinttentta yeddana; shin hinttenttu haakkiide booppite; taw ha"i woossite» yaageedda. 29 Muse, «Taani ne mataappe keso sa'aannakka Med'inaa Godaa woosana; ha uduns's'iyaa wudii wontti kaatiyaappe, Aa oosanchchatuwaappenne Aa asaappe kichchanawaa. Shin Med'inaa Godaw yarshshanaw asaa yeddennan is's'anaw kaatii nuuna zaari c'immenna mala akeeko» yaageedda. 30 Hewaappe guyyiyaan Muse kaatiyaa

mataappe kesiide, Med'inaa Godaa woosseedda. 31 Med'inaa Goday Muse oochcheeddawaadan ootseedda; uduns'siyaa kaatiyaappe, Aa oosanchchatuwaappenne Aa asaappe ittuunne attenan kichcheedda. 32 Shin ha"ikka k'ay kaatiyaa wozanay donc'c'ilina, asaa yeddennan is'seedda.

9 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Gibs'e kaatiyaakko baade, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwaa S'oossay neena, «Unttuntu taw goynnana mala ta asaa yedda» yaagee. 2 Neeni yeddennan is's'aade, unttunta oyk'k'a uttiyaawaa gidoope, 3 Med'inaa Godaa kushii deriyaan de'iyaa ne mehiyaa bolla, paratuwaa bolla, haretuwaa bolla, gaalotuwaa bolla, miyaa bolla, dorssatuwaa bollanne deeshshatuwaa bolla wolk'k'aama iita harggiyaa yeddana. 4 Shin Taani Med'inaa Goday Israa'eeliyaa mehiyaa gidduwaaninne Gibs'etuwaa mehiyaa gidduwaan shaakotaa med'd'ana. Israa'eelatu mehiyaappe ittuunne hayk'k'enna» yaaga» yaageedda. 5 Med'inaa Goday wodiya keeriide, «Taani wontti hawaa ha gadiyaa bollan ootsana» yaageedda. 6 Wonttetsa gallassi Med'inaa Goday hewaa ootseedda. Gibs'e asaa mehiyaa ubbay hayk'k'eedda; shin Israa'eeliyaa asaa mehiyaappe ittuunne hayk'k'ibeenna. 7 Kaatii ha yewuwaa paac'c'anaw asaa kiittiide, Israa'eeletuwaa mehiyaappe, haray atto, ittuunne hayk'k'ibeennawaa ereedda. Gidooppenne kaatiyaa wozanay donc'c'ilo sa'aappe simmenaan is's'ina, asaa yeddennan diggeedda. 8 Meed'inaa Goday hewaappe guyyiyaan, Musanne Aaroona, «Hinttenttu kushiyaa kuntsiidde c'ooc'iyaa bidintsaa uuc'c'ite; Muse kaatii s'eellishin, hewaa pude c'arkoo laalo; 9 hewe Gibs'e biittaa ubbaa bolla liik'o baana gidanawaa; Gibs'e biittaa ubbaan asaa bollanne mehiyaa bolla giyyiyaa s'iibbay wod'd'anawaa»

yaageedda. 10 Unttuntu c'ooc'iyaaappe bidintsaa akkiide, kaatiyaa sintsan ek'k'eeddinno; Muse hewaa pude c'arkkuwaan laalina, asaa bollanne mehiyaa bolla giyyiyaa s'iibbay wod'd'i aggeeda. 11 Shareechchatuukka untuntu bollanne Gibs'e asaa ubbaa bolla wod'd'eedda s'iibbay essuwaa diggina, Muse sintsan ek'k'anaw danddayibeykkino. 12 Shin Med'inaa Goday Musew geeddawaadankka, kaatiyaa wozana donc'c'iliseedda diraw, Musenne Aaroone odiyaawaa kaatii sisennan is's'eedda. 13 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Guuran dendda baade, kaatiyaanna gakettaade Aa, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwaa S'oossay neena, «Taw goynnana mala ta asaa yedda. 14 Hewe d'ayooppe, ne bolla, ne oosanchchatuwaa bollanne ne asaa bolla ta boshaw de'iyaa kumentsaa wolk'k'aa taani kiittana; sa'aan ubbaan ta mali baynnawaa neeni hewaan eranaassa. 15 Taani hannode ta kushiya yeddaade, neenanne ne asaa iita harggiyaan ha sa'aa bollappe mils's'i udanashin. 16 Taani neena ta wolk'k'aa bessanawunne ta suntsay sa'aa ubbaa bollan odettanaw, hewoo taani neena kaate ootsaade wotsaad. 17 Neeni ha"ikka otorettaade, ta asaa yeddennan is's'aadda. 18 Hewaa diraw, taani wontti hannode Gibs'e Gibs'e gidoodeppe hachche gakkanaw ubbakka wod'd'i erenna, darii wolk'k'aama shachchaa bukissana. 19 Ha"i neeni ne mehiyaanne gaden new de'iyawaa ubbaa ellekka soo gelissanaadan azaza; ayaw gooppe, soy gelenaan biro gaden de'iyaa asaa ubbaa bollanne mehiyaa ubbaa bolla shachchay wod'd'anawaa; Unttutu hayk'k'ana» yaagee» yaaga» yaageedda. 20 Kaatiyaa oosanchchatuwaappe Med'inaa Godaa k'aalaw yayyeeddawanttu barenttu ayiletuwaanne barenttu mehiyaa elleelliidde soy geliseeddino. 21 Shin Med'inaa Godaa k'aalaa

kad'eeddawanttu barenttu ayiletuwaanne barenttu mehiyaa gaden
 aggi basheeddino. 22 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday
 Musa, «Gibs'e biittaa ubbaa bolla: asaa bolla, mehiyaa bollanne
 Gibs'e goshshatuwaan dic'c'iyaabaa ubbaa bolla shachchay
 wod'd'anaadan, ne kushiya saluwaa dentsa» yaageedda. 23
 Muse bare gatimaa saluwaa zaariide dentseedda wode, S'oossay
 guguntsaanne shachchaa yeddeedda; walk'k'antsaykka duge
 sa'aw walk'k'ammeedda. S'oossay Gibs'e gadiyaan shachchaa
 yaati bukisseedda. 24 Shachchay wod'd'eedda; walk'k'antsay
 yaanne haanne walk'k'ammeedda; Gibs'e gadiyaan kaatii
 kaatetoodeppe doommuna, Gibs'e biittaa ubbaan wod'd'eedda
 shachchaa ubbaappe hewe aad'd'iyaa iita shachchaa. 25
 He shachchay Gibs'e biittaa ubbaa gaden de'iyaa ubbabaa,
 asaakka mehiyaakka shoc'eedda; gaden doleeddabaa ubbaa
 duge zaariide bidoyeedda; mitsaa ubbaa mentsereetseedda.
 26 Shachchay wod'd'ibeenna gadii Israa'eelatu utteedda
 Goshena gadiyaa s'alala. 27 Kaatii kiitti Musanne Aaroona
 s'eesissiide, «Ha'i simmi, taani nagaraa ootsaad; Med'inaa
 Goday tumanchchaa; taaninne ta Asay bayzzanchcha. 28
 Nuw guuguntsayne shachchay dareedda diraw, Med'inaa
 Godaa woossite. Taani hinttentta yeddana; simmi hawaappe
 sintsan hinttenttu hawaan gam"ikkita» yaageedda. 29 Muse Aa,
 «Taani ha katamaappe keseedda wode, taani woossanaw ta
 kushiya Med'inaa Godaakko mic'c'ana; yaatooppe guuguntsay
 agganawaa; k'ay shachchaa wod'etsay ek'k'ana; sa'ay Med'inaa
 Godaawaa gidiyaawaa neeni hawaan erana. 30 Shin
 neeninne ne oosanchchatuu Med'inaa Godaw S'oossaw ha"ikka
 yayyenawaa taani eray» yaageedda. 31 Talbbay c'iisheedda
 dirawunne banggay tisheedda diraw, talbbayne banggay

shachchan bayeeddino. **32** Shin zarggayne k'ambbaray ka"iyaa wodii bira gideedda diraw, shachchan bayibeykkino. **33** Hewaappe guyyiyaan Muse kaatiyaa mataappe denddiide, katamaappe gas'aa kesseedda. Bare kushiya Med'inaa Godaakko mic'ceedda; yaatina guguntsayne shachchay aggeedda; iraykka biittaa bollan duge tigettiyaawe ek'k'eedda. **34** Shin kaatii iray, shachchayne guguntsay aggeedawaa be'eedda wode zaariiddeka nagaraa ootseedda; ikka Aa oosanchchatuukka barenttu wozanaa donc'c'ilisseeddino. **35** Med'inaa Goday Muse doonaan haasayeeddawaadankka kaatiyaa wozanay donc'c'ilina, Israa'eelatuwaa I yeddennan is's'eedda.

10 Hewaappe guyyiyaan Musa Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Gibs'e kaatiyaakko ba; ayaw gooppe, taani Gibs'etuwaa gidon mallaanne wolk'k'aama malaataa ta woota ootseeddentto hinttenttu hinttenttu naanawunne hinttenttu naanaa naanaatoo odana mala, k'ay hinttenttukka Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana mala, ta wolk'k'aama malaataa untunttu gidon ootsanaw Aa wozanaanne Aa oosanchchatuwaa wozanaa taani donc'c'ilissa wotsaad» yaageedda. **3** Musenne Aaroone kaatiyaakko geliide Aa, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwaa S'oossay neena hawaadan yaagee; «Neeni taw azazettenan awude gakkanaw is's'ay? Taw goynnana mala ta asaa yedda. **4** Neeni untuntta yeddennan is's'ooppe, ne biittaa bolla Taani wontti booliyaa ahana; **5** boolii ooninne biittaa demmanaw danddayennaadan biittaa kammanawaa. Hinttenttoo shachchaappe atteeda guutsabaa, gaden dic'c'iyaa mitsaykka attenaan ubbaa maanawaa. **6** Ne gollen ne suntsatuwaa golleninne Gibs'e asaa ubbaa gollen untunttu kumanawantta;

hewe ne aawotuwaa, woy ne mayza aawotuu ha biittaaan
uttoodeppe hanno gakkanaw mule be'ibeenabaa» yaagee»
yaageeddino. Hewaappe guyyiyaan Muse kaatiyaa sintsaappe
kesiide beedda. 7 Kaatiyaa suntsatuu kaatiyaa, «Ha bitanii
nuw awude gakkanaw metuwaa gaaso gidanawe? Unttuntu
Med'inaa Godaw, barenttu S'oossaw, goynnana mala, neeni asaa
yedda; Gibs'e biittay bayeeddawaa neeni ha"ikka akeekikkii?»
yaageeddino. 8 Hewaa diraw, kaatii Musanne Aaroona guyye
zaariide, «Biite; Med'inaa Godaw, hinttenttu S'oossaw goynnite;
shin biyaawanttu oona oonee?» yaageedda. 9 Muse, «Nuuni
nu c'ima asaanne nu guutsaa naanatuwaanna, nu dorssaa
wudetuwaannanne miizaa wudetuwaanna ittippe baana; ayaw
gooppe, nuuni biyaasan Med'inaa Godaa baalaa bonchchanaw
koshshee» yaageedda. 10 Kaatii, «Taani hinttentta hinttenttu
naanaanne hinttenttu machchetuwaa yeddiyaawaa gidooppe,
Med'inaa Goday hinttentta naaganaw koshshee. Shin be'ite;
hinttenttu hinttenttu wozanaan iitabaa k'oppeeddawe k'onc'c'iyaa
erettee. 11 Tuytti, hinttenttu, «S'oossaw goynnana» giide
oochchiyaawaa gidooppe, attuma asaa s'alaalay biide Med'inaa
Godaw goynnite» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan Musenne
Aaroone kaatiyaa sintsaappe yederssetiide kesseeddino. 12
Med'inaa Goday Musa, «Boolii Gibs'e gadiyaan kesanaadan,
shachchaappe attiide gaden dic'c'iyabaa ubbaa lim"i ootsana
mala, ne kushiya Gibs'e gadiyaa bollan mic'c'a» yaageedda. 13
Muse bare gatimaa Gibs'e gadiyaa bollan mic'c'ina, Med'inaa
Goday away doliyaa bagga c'arkkuwaa he gallassanne k'amma
ubbaa he gadiyaa bollan c'arkkisseedda; wontteedda wode
he c'arkkuu booliyaa aheedda. 14 Boolii Gibs'e biittaa ubbaa
bolla sham"i giide, biittaa ubba saan kessi utteedda. Hawaa

keeshshaa booliyaa boshay he biittaa hawaappe kasenna hanibeenna; woy hawaappe sintasawunne zaaretsiide hanenna.

15 Biittay kares's'ana gakkanaw boolii biittaa ubbaa kammeedda. He boolii shachchaappe attiide gaden dic'c'iyaa ubbaanne mitsaa bolla de'iyaa ayfiyaa ubbaa miis's'i ootseedda. Yaatina mitsaa bolla irs's'a haytsay, woy gaden ataakiltii Gibs'e biittaa ubbaan ayayenne attibeena. **16** Kaatii Musanne Aaroona ellekka s'eesissiide, «Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossanne hinttentta taani naak'k'aad; **17** simmi hinttenttu taw ta nagaraa ha itti gede s'alalaw atto giite; ha wod'd'iyaa boshaa taappe diggana mala, Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa woossite» yaageedda. **18** Muse kaatiyaa mataappe kesiide, Med'inaa Godaa woossina; **19** Med'inaa Goday he c'arkkuwaa away wulliyaa bagga wolk'k'aama c'arkkoo laammina booliyaa tookki, Zo'o Abbaakko afeedda. Gibs'e biittaa ubbaan itti booliinne attibeena. **20** Gidooppenne, Med'inaa Goday kaatiyaa wozanaa donc'c'iliseedda diraw, Israa'eelatuwaa yeddennan is's'eedda. **21** Med'inaa Goday Musa, «Gibs'e gadiyaan Asay bochchi be'anaw danddayiyaa keeshshaa d'umay d'umana mala, ne kushiya saluwaa dentsa» yaageedda. **22** Muse bare kushiya saluwaa dentseedda; Gibs'e biittaa ubbaan heezzu gallassaa kumentsaa bara d'umay d'umeedda. **23** He heezzu gallassatuwaan Asay ooninne ittuu ittuwaa be'ennaan, woy bare sa'aappe dendiide beennan takkeedda. Shin Israa'eeletuu de'iyaa sa'aan ubbaan untunttoo poo'uu de'ee. **24** Kaatii Musa s'eesissiide, «Biite; Med'inaa Godaw goynnite; hinttenttu machchetuukka hinttenttu naanaykka hinttenana baanaw danddayiino. Hinttenttu dorssaa wudiyaanne hinttenttu miizzaa wudiya s'alalaa yeggiide biite» yaageedda. **25** Shin Muse Aa, «Nuuni yarshshuwaanne s'uuggiide yarshshiyaa

yarshshuwaa Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, shiishshanaw, mehiyaa nuw immaade yeddiyaawe neena guussakka? **26** Nu mehii ubbaykka nuunana baanaw koshshee; k'inc'c'aafile ittuunne guyye attena. Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, goynniyaa goynnaw he mehiyaappe dooriide akkanaw koshshee; nuuni yaa gakkennaan de'iidde, mehiyaappe hak'awaa hak'awaa Med'inaa Godaw yarshshanentto eranaw danddayokko» yaageedda. **27** Shin Med'inaa Goday kaatiyaa wozanaa donc'c'ilissina I untuntta yeddanaaw koyibeenna. **28** Hewaappe guyyiyaan kaatii Musa, «Ta mataappe kichcha! Laa"entso ta sintsan lem"i gaade neena era! Neeni ta ayfiyaa ta deemuwaa be'eedda gallassaykka new hayk'k'o» yaageedda. **29** Muse Aa, «Tumakka; neeni geeddawaadan taani neena laa"entso ubbakka be'ikke» yaageedda.

11 Musew Med'inaa Goday, «Taani Gibs'e kaatiyaa bollanne Aa asaa bolla itti hara boshaa yeddana; hewaappe guyyiyaan I hinttentta ha gadiyaappe kessi yeddanaawaa; I hinttentta ittuunne attenaan ubbaakka yederssanawaa. **2** Israa'eeliyaa asay, mac'c'awe attumawe bare shoorotuwaappe biraappenne work'k'aappe med'etteedda miishshatuwaa oochchana mala, untunttoo oda» yaageedda. **3** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asatuu Gibs'etuwwa sintsan nashshettanaadan ootseedda. K'ay Muse bare huup'iyawukka Gibs'e gadiyaan kaatiyaa oosanchchatuwaaninne asan loytsi daro bonchchetteedda asaadan s'eeletteedda. **4** Muse kaatiyaa hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; K'amma giddo bilahiyaan taani Gibs'e gidduwaana aad'ana; **5** Gibs'e gadiyaan de'iyaa bayira attuma naanay ubbay, kawutetsaa oydiyaan uttiyaa kaatiyaa bayira na'aappe doommiide, wos'an gaac'c'iyaa k'oomati

bayira na'aa gakkanaw bayira yeletteedda mehiikka attenan
 ubbay hayk'k'anawaa. 6 Gibs'e biittaa ubbaan hawaappe kase
 baggan hanibeennanne sintsappekka hanenna wolk'k'aama
 yeekuu yeekettanawaa. 7 Shin Israa'eelatu gidduwaan,
 asaa bolla woy mehiyaa bolla kanayne boc'c'enna» yaagee.
 He wode Med'inaa Goday Gibs'etuwaaninne Israa'eeliyaa
 gidduwaan shaakotaa med'd'iyawaa neeni eranaassa. 8 Ha ne
 oosanchchatuu ubbay taakko yiide, ta sintsan guufanni goynniide,
 «kesaade baarikkii! Neena kaalliyaa Asay ubbaykka bo!»
 gaanawannta. Hewaappe guyyiyaan taani baana» yaageedda.
 Hewaappe guyyiyaan Muse hank'k'uwaa ees's'etiidde, kaatiyaa
 sintsappe kesiide beedda. 9 Musew Med'inaa Goday koyro,
 «Ta malalissiyaa malaatay Gibs'e gadiyaan darana mala, kaatii
 hinttenttu odiyaawaa sisennan is's'anawaa» yaagi wotseedda.
 10 Musenne Aaroone ha malalissiyaa malaataa ubbaa kaatiyaa
 sintsan ootseeddino; shin Med'inaa Goday kaatiyaa wozanaa
 donc'c'ilisseedda; yaatina I Israa'eelatuwaa bare gadiyaappe
 yeddennan is's'eedda.

12 Med'inaa Goday Gibs'e gadiyaan Musanne Aaroona
 hawaadan yaageedda; 2 «Ha aginay hinttenttoo laytsaw
 koyro aggina gido; 3 Israa'eeliyaa asaw ubbaw hawaa odite;
 ha aginay geleeedda tammantsa gallassan, itti Asay bare
 soy asaw itti koliyaa dorssaa woy itti koliyaa deeshshaa
 aho. 4 He golle asaa paydu he dorssaa wurssi maanaw
 guus's'ooppe, inne aw ubbaappe matattiyaa shooruu barenttu
 soo asaa paydiide itti itti Asay maanaw danddayiyaa keeshshaa
 akeekiide, he mehiyaa shukkiide ittippe miino. 5 Hinttenttu
 doori akkiyaa mehii yelettoodeppe itti laytsaa giddeeddawaa,
 Aa bolla ay pac'ayne bayinna attumawaa gido. Hinttenttu

dorssaappe woy deeshshaappe akkanaw danddayiita. **6** Ha
 aginaw tammanne oyddentso gallassaa gakkanaw untuntta
 heemmite; he gallassi omarssi Israa'eeliyaa Asay ubbay untuntta
 shukkanaw koshshee. **7** Yaatiide suutsaappe amareedawaa
 akkiide, untunttu miyaa gollew laa"u mak'aaniyaanne gubaniyaa
 okkino; **8** ashuwaa he gallassi k'amma taman s'iis's'i s'iis's'iide,
 c'ammiyaa bonc'c'iyaaanne uukkeedda ukitsaanna miino.
9 Ashuwaa k'ayiyaa woy doyyssiide mooppite; huup'iyaaakka
 gedetuwaakka k'antsaa giddo ashuwaakka ubbaa k'ans's'ennan
 muumiyaa s'iis's'ite; **10** he ashuwaappe sa'ay wonttana
 gakkanaw ayinne ashshoppite; shin amareedawe attooppe,
 hewaa s'uugganaw koshshee. **11** Muussaa miidde, ogiyaw
 giigiyaa mayuwaa mayyiide, hinttenttu c'aammaa hinttenttu
 gediyaan wotsiide, hinttenttu gatimaa hinttenttu kushiyaan
 oyk'k'iide miita. Elleelli elleelli miite; hawe Med'inaa Godaa
 Paasigaa. **12** «Taani he gallassi k'amaana Gibs'en aad'aadde
 bayira yeletteedda ubbaa, asaakka, mehiyaakka wod'ana;
 Gibs'e eek'atuwaa ubbaa bollakka taani pirddana; Taani
 Med'inaa Godaattee. **13** He suutsay hinttenttu de'iyaa golliyyaa
 erissiyaa mallaa gidanawaa. Taani he suutsaa be'o wode,
 hinttentta aggaade aad'd'ana; taani Gibs'e gadiyaa boshaan
 shoc'iyaa wode, hinttentta ay boshaykka bochchenna. **14** «Ha
 gallassay hinttenttoo k'oppi k'oppi bonchchiyyaa gallassaa gido;
 hinttenttu yeletay ubbay Med'inaa Godaa baalaa bonchchite;
 hawaa woga ootsiide ubbaa wode bonchchite. **15** «Laappun
 gallassay gakkanaw irshshuwaa yeggibeenna ukitsaa miite;
 shin koyro gallassi irshshuwaa hinttenttu sooppe diggite. He
 koyro gallassaappe doommiide laappuntsaa gallassi gakkanaw,
 irshshuwaana de'iyaa ukitsaa miyaa Asay Israa'eeliyaa asaa

giddoppe bohetto. 16 Koyro gallassi geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; hara geeshsha shiik'uwaa k'ay laappuntsa gallassan shiik'ite; Asay maanaw k'umaa katsanawaappe attina, ha gallassaa ubbaan ayinne ootsoppite; hinttenttu ootsanabay hewaa s'alala. 17 «Irshshuu gelibeenna Ukitsaa Baalaa bonchchite; ayaw gooppe, taani hinttenttu c'uguwaa Gibs'e gadiyaappe kesseeddawe he gallassaana. He gallassaa, yeletaappe yeletay gakkanaw pini kesiyaa wogaa ootsiide bonchchite. 18 Koyro aginaan, he aginaw tammanne oyddentso gallassaa omarssaappe doommiide, laatamanne ittentsuwaa omarssi gakkanaw irshshuu gelibeenna ukitsaa miite. 19 Laappun gallassay gakkanaw irshshuu hinttenttu son beettoppo; irshshuu geleeddawaa miyaa Asay bete giddina woy he biittaa asaa giddina, Israa'eeliyaa giddoppe bohetto. 20 Irshshuu geleeddawaa ayaanne mooppite; hinttenttu de'iyaa sa'aan hak'ankka irshshuu gelibeenna ukitsaa maanaw koshshee» yaageedda. 21 Hewaappe guyyiyaan Muse Israa'eeliyaa c'imatuwaa ubbaa s'eesissiide untunta hawaadan yaageedda; «Hinttenttu ellekka biide, hinttenttu soo asaw Paasigaw koliyaa, dorssaa woy deeshshaa shukkite. 22 Hisoop'p'iyaa geetettiyaa haytsaappe dankki akkiide, keriyaan de'iyaa suutsan naak'k'i kessiide, he suutsaa laa"u mak'aaniyaaninne gubaniyaa okkite; hinttenttuppe itti asayenne sa'ay wonttana gakkanaw bare golliyaa penggiyaappe kare kesoppe. 23 Med'inaa Goday Gibs'etuwaa shoc'i wod'anaw he biittaana aad'd'iyaa wode, suutsaa gubaniyaaninne laa"u mak'aaniyaan be'ana; yaatiide karenna aad'd'ana; wod'iyawe hinttenttu soo geliide, hinttentta wod'enaadan Aa hinttenttu soo gelissenna. 24 «Hinttenttu ha azazuwaa hinttenttoonne hinttenttu zeretsaw ubbaa wode woga ootsiide azazettite.

25 Med'inaa Goday kase immana geeddawaadan I immiyaa
 biittaa hinttenttu geliyaa wode, ha wogaa naagite. 26 Hinttenttu
 naanay hinttentta, «Ha bonchcho baalaa birshshetsay ayee?»
 yaagiide oochchiyaa wode, 27 hinttenttu untuntta, «Hawe
 S'oossaa bonchchanaw yarshshiyaa Paasigaa yarshshuwaa;
 ayaw gooppe, Med'inaa Goday Gibs'e gadiyaan Israa'eeliyaa
 asaa golliyaa aggi aad'd'i biide, Gibs'etuwaa wod'iide, nuuna
 ashsheeda diraassa» yaagite» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan
 Asay gulbbatiide goynneedda. 28 Israa'eelatu Med'inaa Goday
 Musanne Aaroona azazeeddawaadan ootseeddino. 29 K'amma
 giddu bilahiyaan Med'inaa Goday Gibs'en bayira yeletteedda
 ubbaa, kawutetsaa oydiyaan utteedda kaatiyaa bayira na'aappe
 doommiide, k'asho gollen de'iyaa omoodetteeddawanttu bayira
 na'aa gakkanaw, k'ay bayira yeletteedda mehiyaa ubbaa
 dippi ootseedda. 30 Kaatii, Aa oosanchchatuu ubbaynne
 Gibs'e gadiyaa Asay ubbay k'amma denddeeddino. Gibs'e
 gadiyaan Asay hayk'k'ibeenna Gollii ubbakka bayinna diraw,
 Asay kooshshaa d'ok'k'u ootsiide wolk'k'aama yeekuwa
 yeekkeedda. 31 He gallassi k'amma kaatii Musanne Aaroona
 s'eesiide, «Denddite! Hinttekka Israa'eeliyaa asaykka ta asaa
 gidduwaappe kesi biide hinttenttu oochcheeddawaadankka
 Med'inaa Godaw goynnite! 32 Hinttenttu geeddawaadankka
 hinttenttu dorssaa wudiyaanne hinttenttu mehiyaa wudiyaa
 akkiide biite! K'ay tawukka woosite» yaageedda. 33 Gibs'e Asay
 Israa'eelatu gadiyaappe ellekka kesana mala dirbbiseeddino.
 Ayaw gooppe, untunttu, «Hewe d'ayooppe, nuuni ubbaykka
 wureetto» yaageeddino. 34 Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asatuu
 barenttu irshshuu gelibeenna munak'aa keriyaan kuntsiidde,
 barenttu mayuwaan s'aas'iide, hashiyaan tookeeddino. 35

Israa'eeletuu Muse untuntta azazeeddawaadan, Gibs'etuwaa
 biraa miishshatuwaa, work'k'aa miishshatuwaanne mayuwaa,
 «Immite» giide oochcheeddino. 36 Med'inaa Goday Gibs'etuwaa
 sintsan he Asay sabettanaadan ootsina, Gibs'etuu untunttu
 oochcheeddawaa immeeddino. Hewaadan yaatiide untunttu
 Gibs'e asatuwaa mas'uwaa bonk'k'i akkiide beeddino. 37
 Israa'eelatu Raamisa geetettiyaa katamaappe denddiide
 Sukkoota geetettiyaa sa'aa gediyaan hametiidde beeddino. Aasi
 naanaanne mac'c'awantta gujjennan paydina, usuppun s'eetu
 sha"a. 38 K'ay untuntunna hara daro asay, daro mehiinne
 dorssaa deeshshaa wudii laagettiide beedda. 39 Gibs'eppe
 untunttu akkiide kaseedda munak'aa irshshuu gelibeenna
 ukitsaa uukkeeddino; ayaw gooppe, untunttu Gibs'eppe dirbban
 kaseeddino; barenttoo shink'k'aa katsanawukka, munak'k'ay
 denddina uukkanawukka untuntta gatsibeenna. 40 Israa'eelatu
 Gibs'e gadiyaan de'eedda laysay oyddu s'eetanne hattama.
 41 He oyddu s'eetanne hattamu laysay wuriyaa he wurssetsa
 gallassan, Med'inaa Godaa c'uguu ubbay Gibs'e gadiyaappe
 kaseedda. 42 Med'inaa Goday bare asaa naagiide, Gibs'e
 gadiyaappe kesiyaa wode sa'ay k'amma; he k'amay yeletaappe
 yeletaa gakkanaw, Israa'eeliyaa Asay beegottiide naagiidde
 ak'iyaa, Med'inaa Godaw dummateedda k'amma. 43 Med'inaa
 Goday Musanne Aaroona, «Paasigaa gallassaa bonchchiyaa
 wogay hawaa; bete Asay aappe ubbakka mooppo. 44 Hinttenttu
 shaluwaan shammeedda ayilii hinttenttu Aa k'as's'arowaappe
 guyyiyaan aappe mo. 45 Shin imatsatetsaan hinttenana gam"iyaa
 imatsayenne keraa ootsiyaa imatsay aappe ubbakka mooppo.
 46 «Ha Paasigaa hinttenttu itti gollen miite; hinttenttu he
 ashuwaappe ayaanne kare kessoppite. Mek'etsatuwaappe

ittuwaanne mentsoppite. 47 Israa'eeliyaa maabaray ubbay Paasigaa bonchchanaw koshshee. 48 «Betii yiide hinttenttu giddon de'iyaa Asay Med'inaa Godaa Paasigaa bonchchanaw koyooppe, koyro he attuma Asay ubbay k'as's'aretto. Hewaappe guyyiyaan I he biittaan yeletteedda asaadan shiik'iide, Paasigaa bonchchanaw danddayee. Shin k'as's'arettibeenna Asay ubbakka aappe mooppo. 49 Hinttenttu biittaan yeletteeddawookka hinttenttu giddon bete gidiide de'iyawawukka he wogay ittuwaa» yaageedda. 50 Israa'eelatuub bay Med'inaa Goday Musanne Aaroona azazeeddawaadankka ootseeddino. 51 He gallassikka Med'inaa Goday Israa'eelatuwaa untunttu c'uguwaan c'uguwaan Gibs'e gadiyaappe kesseedda.

13 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 2 «Bayira yeletteedda attumawaa ubbaa taw dummaya. Israa'eeliyaa asaa giddon uluwaappe yeletteedda bayira ubbay, mehiyaa giddina asaa giddina, ubbaykka tawaa» yaageedda. 3 Hewaappe guyyiyaan Muse asaa, «Gibs'eppe, ayiletetsaa gadiyaappe hinttenttu kesseedda gallassaa, ha gallassaa hassayite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday bare wolk'k'aama kushiyaan hinttentta kesseedda; hewaa diraw, irshshuu geleeddawaa ubbakka mooppite. 4 Hinttenttu hachche, laysaw koyro gideedda Abiiba aginaan kesiita. 5 Med'inaa Goday Kanaanetuwaa, Hiitetuwaa, Amoorawaanatuwaa, Hiiwetuwaa Yaabuusawaanatuwaa gadiyaa hinttentta gatsiyaa wode, hinttenttu ha paasigaa ha aginaan bonchchiita. He biittay S'oossay hinttew immana mala, kase hinttenttu aawaatoo c'aak'k'i wotseedda biittaa. He biittay maatsayne eessay goggiyaa biittaa. 6 Hinttenttu laappun gallassay gakkanaw irshshuu yegettibeenna ukitsaa maanitta; laappunsa gallassay Med'inaa Godaa baalaa gidanawaa. 7 He

laappun gallassatuwaan irshshuu yegettibeenna ukitsaa hinttenttu maana; hinttenttu gidдон irshshuwaana de'iyaa bay ayayenne beettoppo; ne biittaa zawaan hak'anne irshshuu beettoppo. 8 «He gallassi neeni ne na'aw, «Taani hawaa ootsiyaawe, taani Gibs'eppe kesiya wode, Med'inaa Goday taw ootseeddawaa hassayanaassa» yaagaade oda. 9 Med'inaa Goday hinttentta bare wolk'k'aama kushiyaan Gibs'eppe kesseedda diraw, Med'inaa Godaa wogay hinttenttu doonaappe wod'd'enaadan, ha bonchchettiyaa gallassay ne kushiyaan k'achcheeddanne ne deemuwaan wotseedda hassayissiyaawaa mala gidana. 10 Hewaa diraw, hinttenttu ha wogaa laytsan laytsan Aa wodiyaan bonchchite. 11 «Med'inaa Goday hinttenttunne hinttenttu mayza aawaatoo immanaw c'aak'k'eeddawaadan, I hinttentta Kanaanetuwa gadiyaa gelissiide, he gadiyaa hinttenttoo immiyaa wode, 12 uluwaappe bayira yeletteedda ubbaa Med'inaa Godaw dummaya; ne miizaa bayiraa yelettiyaa attumawaa ubbay Med'inaa Godaawaa. 13 Bayira yelettiyaa hariyaa ubbaa dorssaa maraan woza akka. Wozennawaa gidoope, Aa morggiyaa mentsa; ne attuma naanaa gidдон bayira yeletteeddawantta ubbaa woza. 14 Sintsanna yaana wodiyaan ne na'ay neena, «Hawe ayee?» yaagiide oochchooppe, neeni Aa, «Med'inaa Goday nuuna wolk'k'aama kushiyaan Gibs'eppe, ayiletetsaa gadiyaappe kesseedda; 15 Gibs'e kaatii donc'c'iliide nuuna yeddennan is's'ina, Med'inaa Goday Gibs'e gadiyaan de'iyaa bayiraa ubbaa, asaappe doommiide mehiyaa bayiraa gakkanaw wod'eedda. Taani aati uluwaappe koyro yeletteedda attumawaa ubbaa Med'inaa Godaw yarshshiyaawenne ta bayira attuma naanaa taani woziyaawe hewaassa» yaaga. 16 Med'inaa Goday nuuna bare wolk'k'aama kushiyaan Gibs'eppe kesseeddawoo,

hawe hinttentoo kushiyaan k'achcheeddanne deemuwaan
 wotseedda mallaa mala gidanawaa» yaageedda. **17** Kaatii asaa
 yeddeedda wode, S'oossay untuntta Piliss's'eema biittaana
 aatsiyaa ogii mata gidooppenne he ogiyaanna kaaletsibeenna;
 ayaw gooppe, S'oossay, «Aasi olaa be'ooppe, bare k'ofaa
 laammiide, guyye Gibs'e simmenaadan» yaagiide k'oppeedda. **18**
 Hewaa diraw, S'oossay asaa mela biittaa ogiyaanna yuushshiide,
 Zo'o Abbaakko kaaletseedda. Israa'eeletuu Gibs'e gadiyaappe
 olaw giigiide pude kaseeddino. **19** Yooseefo Israa'eeliyaa asaa
 c'aak'k'etsi wotseedda diraw, Muse Aa mek'etsaa barenana
 akkiide beedda; Yooseefo untuntta, «S'oossay tumuppe hinttentta
 maaddanaw yaanawaa; he wode hinttenttu ta mek'etsaa ha
 sa'aappe pude hinttenana akkiide biite» yaagiide odi wotseedda.
20 Untunttu Sukkooteppa denddiide mela biittaa doonaan de'iyaa
 Etaaman utteeddino. **21** Med'inaa Goday untunttu gallassinne
 k'amma hamettana mala, gallassan untuntta ogiyaa bessanaw
 shaariyaa tuussaan, k'ammen untunttoo poo'issana mala tamaa
 tuussaan untuntta kaaletseedda. **22** Gallassi shaariyaa tuussay
 woy k'amma tamaa tuussay asaa sintsaappe kichchibeenna.

14 Hewaappe guyyiyaan Musa Med'inaa Goday; «Untunttu
 guyye simmiide Migidoolappenne abbaappe gidduwaan,
 Pihaahiroota matan uttanaadan oda; untunttu abbaa lank'kiyaan
 Ba'aali-S'afoona sintsa mela biittaan uttino yaageedda. **3**
 Kaatii, «Israa'eelatuu mela biittay gorddina, haniyaabaa d'ayiide
 biittaan c'oo toyilakattiino» yaagiide k'oppanawaa. **4** Taani
 kaatiyaa wozanaa donc'c'ilisanna; I untuntta yederssana; taani
 kaatiyaaninne Aa olanchchatuwaa ubbaan bonchchettana;
 Gibs'etuukka taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana»
 yaageedda. Israa'eelatuu I odeeddawaadan ootseeddino. **5**

Aasi bak'ati diggeeddawaa Gibs'e kaatiyaw odina, inne Aa suntsatuu Israa'eelattoo k'oppeedda barenttu k'ofaa laammiide, «Nuuni hawaa waateettoo? Nuuni Israa'eelatuwaa yeddiide, untunttu nuw ootsiyaa wolk'k'aappe mela atteedo» yaageeddino.

6 Hewaa diraw, I bare paraa gaariyaa kooriide, bare olanchchatuwaa barenana akkiide denddeedda. 7 I usuppun s'eetu dooreteedda paraa gaaretuwaa, Gibs'e gadiyaan de'iyaa hara gaaretuwaa ubbaanna, untunttu ubbaw kaappuwaa kaappuwaa suntsiide akkiide beedda. 8 Med'inaa Goday Gibs'e gade kaatiyaa wozanaa d'ullissina, S'oossaa wolk'k'aan kessaa bolla de'iyaa Israa'eeliyaa asaa yedersseedda. 9 Hewaappe guyyiyaan Gibs'e asatuu, kaatiyaa paratuu ubbayne paraa gaaretuu, paraa asatuunne olanchchatuu Israa'eelatuwaa kaaliide yedersseeddino. Abbaa doonaan Ba'aali-S'afoona sintsa bazzuwaan de'iyaa Pihaahiroota matan untunttu utteeddawantta demmeeddino. 10 Kaatii mati diggina, Israa'eelatu d'ok'k'u gi s'eelliyaa wode, Gibs'etuu untunttu geeduwaa kaalliide yeeddawaa be'eeddino; yaatiide daroppe yayyiide, Med'inaa Godaakko waasseeddino. 11 Untunttu Musa, «Neeni nuuna Gibs'en duufuu d'ayina mela biittaan hayk'k'anaadan kessaadiyye? Nuuna Gibs'eppe ayaw ahaad? 12 Gibs'en de'iide nuuni, «Nuuna agga basha; nuuni Gibs'etoo moodetana» yaagiide new odibeykkooyye? Mela biittaan hayk'k'anaappe untunttoo moodetiyaawe nuw lo"a shin» yaageeddino. 13 Shin Muse asaa, «Yayyoppite; min ek'k'ite; Med'inaa Goday hachche hinttentta ashshiyaa ashuwaa hinttenttu be'ana. Hachche hinttenttu be'iyaa Gibs'etuwaa laa"entso ubbakka be'ikkita. 14 Hinttenttu diraw Med'inaa Goday olettanawaa; hinttentuppe koyettiyaawe c'o"u guussa s'alala» yaageedda. 15 Med'inaa

Goday Musa, «Neeni taakko ayaw waassay? Israa'eelatuu
 sintsaw hamettana mala oda. 16 Ne s'am"aa dentsaade
 abbaa bolla mic'c'a; haatsay laa"u kesiide shaakettanawaa;
 Israa'eelatuukka mela biittaana abbaa pinniide baanawantta. 17
 Taani Gibs'etuwaa wozanaa donc'c'ilisina, untunttu hinttenttu
 geeduwaa kaalliide abbaan gelanawantta. Taani kaatiyaanne
 Aa olanchchatuwaa ubbaa bollan, Aa paraa gaaretuwaanne
 Aa paraa asatuwaa bollan bonchchuwaa taw demmana. 18
 Taani kaatiyaa bollan, Aa paraa gaaretuwaa bollaanne Aa
 paraa asatuwaa bollan taw bonchchuwaa demmeedda wode,
 taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa Gibs'etuu eranawantta»
 yaageedda. 19 Hewaappe guyyiyaan S'oossaa kiitanchchay,
 Israa'eeliyaa olanchchatuwaappe sintsanna hamettiyaawe,
 guyye aad'd'iide untuntuppe guyyenna hametteedda. Shaariyaa
 tuussaykka untunttu sintsaan de'iyaa sa'aappe guyye
 bagga yuuyyiide, 20 Gibs'etuwaa olanchchatuwaappenne
 Israa'eeletuwaa olanchchatuwaappe gidduwaan ek'k'eedda.
 He shaarii k'amma ubbaan itti baggana d'umissiide, hinkko
 baggana poo'isseedda; yaatina k'amma ubbaa ittuu ittuwaakko
 shiik'ibeykkino. 21 Hewaappe guyyiyaan Muse abbaa bollan bare
 kushiya mic'c'eedda; Med'inaa Goday he gallassi k'ammaa
 ubbaan away doliyaa baggappe wolk'k'aama c'arkkuwaa
 yeddiide, abbaa guyye zaariide mela biittaa kesseedda. Haatsay
 shaakketeedda. 22 Israa'eeletuu abbaa gidduwaana mela
 biittaan hametiide, haatsay untunttoo ushechchannanne
 haddirssaana godaadan ek'k'ina beeddino. 23 Gibs'etuu
 untuntta yedersseeddino; kaatiyaa paraa ubbatuu, Aa paraa
 gaaretuunne Aa paraa asatuu untuntta kaalliide, abbaa giddo
 geleeddino. 24 Biro wontta bakkaalii dolanaappe kasetiide,

Med'inaa Goday tamaanne shaariyaa tuussaappe duge zaariide, Gibs'etuwaa olanchchatuwaa s'eelleedda; untunttu wozanaa bayzreedda. **25** Laagay untuntta waayissana mala, Med'inaa Goday untunttu paraa gaaretuwaa goma k'aatsuwa diggina Gibs'etuu, «Med'inaa Goday untuntta maaddiide Gibs's'a oliyaa diraw, ane nuuni Israa'eeliyaa asaappe bak'atoytte» yaageeddino. **26** Med'inaa Goday Musa, «Haatsay Gibs'etuwa bolla, untunttu paraa gaaretuwaa bollanne untunttu paraa asatuwa bolla guyye goggana mala, ne kushiya abbaa bollan mic'c'a» yaageedda. **27** Muse bare kushiya abbaa bollan mic'c'eedda; sa'ay wontishin, abbay bare kase sa'aa guyye simmeedda; Gibs'etuu yaa Aa giddo bak'atishin, Med'inaa Goday Gibs'etuwa abbaa gidduwaan aatsi yeggeedda. **28** Haatsay guyye simmiide, paraa gaaretuwaa paraa asatuwaana Israa'eelatuwa kaalliide abbaa geleedda kaatiyaa olanchchatuwaa ubbaa mitti basheedda; untunttuppe ittuunne attibeen. **29** Shin Israa'eeletuu abbaa gidduwaana mela biittaaan hametiide, haatsay untunttoo ushechchannanne haddirssana godaadan ek'k'ina beeddino. **30** Med'inaa Goday he gallassi Israa'eeliyaa asaa Gibs'etuwa kushiyaappe hawaadan ashsheeda. K'ay Israa'eeletuu Gibs'etuu hayk'k'iidde giseeddawantta abbaa doonaan be'eeddino. **31** Israa'eelatuukka Med'inaa Goday Gibs'etuwa bolla besseedda wolk'k'aama wolk'k'aa be'eedda wode, Asay Med'inaa Godaw yayyiide aakka Aa k'oomaa Musakka ammaneedda.

15 He wode Musenne Israa'eeliyaa Asay ha yetsaa Med'inaa Godaw yes's'eeddino; «Bonchchuwaan loytsi d'ok'k'u d'ok'k'u geedda diraw, taani Med'inaa Godaw mazimuriyaa yes's'ana. Paranne paraa gaariyaanne toggeeddawantta abbaan oleedda. **2** Med'inaa Goday ta wolk'k'aanne ta mazimuriyaa; I taana

ashshiyaawaa gideedda. I ta S'oossaa; taani Aa sabbana.
I ta aawuwaa S'oossaa; taani Aa d'ok'k'u d'ok'k'u ootsana.
3 Med'inaa Goday ereteedda olanchchaa; Aa sunsaykka
Med'inaa Godaa. **4** Gibs'e kaatiyaa paraa gaaretuwaanne Aa
olanchchatuwaa abbaan oleedda. Gibs'e kaatiyaa kaappatuu,
ubbaappe aad'd'i lo'iyaawanttu Zo'o Abbaan muuketteeddino. **5**
C'iimmo haatsay untuntta kammeedda; untunttu shuchchaadaan
c'iimmuwaan mitetteeddino. **6** «Abeet Med'inaa Godaw,
ne ushechcha kushii wolk'k'an goobeddawaa; Med'inaa
Godaw, ne ushechcha kushii morkkiyaa mentsereetseedda. **7**
Ne bonchchuwaa gitatetsaan neenana gaaddateeddawantta
olaadda. Ne ees's'iyaa hank'k'uwaa neeni yeddina, I untuntta
dalaadan meedda. **8** Ne siid'yaanna kesiyaa shemppuwaan
haatsay dooretteedda. Goggiyaa haatsaykka godaadan min
ek'keedda; c'iimmo haatsay abbaa gomppan irkkiide minneedda.
9 «Morkkii, <Taani untuntta yederssaade oyk'k'ana. Taani
untunttu mas'uwaa shaakkaade, ta koyeeddawaa ubbaa akkana.
Taani ta mashshaa shoddaade, untuntta d'ayissana> yaagiide
c'ee'etteedda. **10** «Shin Ne peenuwaan punnina, abbay
untuntta kammeedda. Untunttu wolk'k'aama haatsaan biratay
mitettiyaawaadan mitetteeddino. **11** Abeet Med'inaa Godaw,
s'oossatuwaa giddon ne malay oonee? Geeshshatetsaan
bonchchettiyaawe, bonchchuwaan yayettiyaawe, malaliyaabaa
ootsiyaawe ne malay oonee? **12** Neeni ne ushechcha
kushiya mic'c'ina, biittay untuntta mitteedda. **13** «Neeni
wozeedda ne asaa aggena ne siik'uwaa kaaletsaadda.
Neeni ne wolk'k'an untuntta neeni de'iyaa geeshsha sa'aa
gelissaadda. **14** Kawutetsatuu hewaa sisiide kokkoreeddino.
Piliss's'eema gadiyaa asatuukka yeluu oyk'keeddawaadan

un"etteeddino. 15 He wode Eedooma gade kaappatuu dagameeddino. Moo'aabe gadiyaa mooddiyaawantta yashshay kokkorsseedda. Kanaane asatuwaa shenii hayk'keedda. 16 Abeet Med'inaa Godaw dagamayenne yashshay untuntta oyk'kina, Untunttu ne wolk'kaa gitatetsaa be'iide, ne Asay aad'd'ana gakkanaw, neeni wozeedda Asay aad'd'ana gakkanaw, shuchchaadan muumiide ek'k'ino. 17 Abeet Med'inaa Godaw Neeni untuntta ahaade, ne buzo gaden de'iyaa deriyaa huup'yaan toketteedda mitsaada wotsa. He sa'ay neeni new de'anaw ootseedda sa'aa, he geeshsha sa'ay neeni ne kushiyaan minisaadde esseedda sa'aa. 18 Med'inaa Goday med'inaappe med'inaw kawutanawaa.» 19 Gibs'e kaatiyaa paratuu, Aa paraa gaaretuunne Aa paraa asatuu abbaan geledda wode, Med'inaa Goday untunttu bolla abbaa haatsaa guyye zaariide untunttu bolla aheedda; shin Israa'eelatu abbaa gidduwaana mela biittaan hamettiide beeddino yaagi yes's'eeddino. 20 Aaroona michchata, nabatta Mayraama darbbiyaa akkaaddu; mac'c'a Asay ubbay darbbiyaa bak'k'iiddenne yes's'iide izo kaaleeddino. 21 Mayraama untunttoo yetsaa yes's'aadde, «Med'inaa Goday loytsi d'ok'ku d'ok'ku geedda diraw, aw yes's'ite. Paraanne paraa toggeeddaawaa I abbaan oleedda» yaagaadde yes's'aaddu. 22 Hewaappe guyyiyaan Muse Israa'eeliyaa Zo'o Abbaappe kaaletsina, untunttu Suuri geetettiyaa mela biittaa beeddino. He mela biittaan untunttu haatsaa demmennaan heezzu gallassaa hametteeddino. 23 Untunttu Maaraa giyaa sa'aa gakeedda wode, Maaraa haatsay c'amo gideedda diraw, ushanaw danddayibeykkino; hewaa diraw, he sa'ay Maaraa geetetteedda. 24 Hewaa diraw, asay, «Nuuni ayaa ushanee?» yaagiide Muse bolla zuuzummeedda. 25 Muse Med'inaa Godaw

waasseedda; Med'inaa Goday Aa itti mitsaa besseedda; Muse he mitsaa haatsaa giddo olina, haatsay mal"eedda. Med'inaa Goday untunttoo kalesetiyaa wogaa immeedda; yaan S'oossay untuntta paac'c'eedda. 26 I untuntta hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday hinttenttu S'oossay odiyaawaa minisiide sisooppenne Aa ayfiyaa sintsaan likkebaa ootsooppe, hinttenttu Aa azazuwaa hayzzooppenne Aa wogaa ubbaa naagooppe, taani Gibs'etuwaa bolla aheedda harggiyaappe ittuwaanne hinttenttu bolla ahikke; ayaw gooppe, taani hinttentta patsiyaa Med'inaa Godaattee» yaageedda. 27 Hewaappe untunttu Eliima giya gadiyaa yeeddino; yaan tammanne laa"u haatsaa pulttotuunne laappun tammu zambbaa mitsatuu de'iino. Untunttu yaan haatsaa doonaan utteeddino.

16 Gibs'eppe keseedda laa"entso aginaan, tammanne ichcheshantso gallassan Israa'eeliyaa asaa kumentsay Eliimappe denddiide, Eliimappenne Siinappe gidduwaan de'iyaa «Siin» geetettiyaa mela biittaa yeedda. 2 Israa'eeliyaa asaa ubbay mela biittaa Muse bollanne Aaroona bolla zuuzummeeddino. 3 Israa'eelatuu untuntta, «Nuuni Gibs'e gadiyaan Med'inaa Godaa kushiyaan hayk'k'eeddo gideerokkooshsha! Yan nuuni nuwaa ashuwaa keriyaa yuuyyi aad'd'i uttiide, nuuni koyo k'umaa ubbaa meeddo; shin hinttenttu nuuna kessiide, ubbatuwaa koshaan wod'anaw mela biittaa aheedditee?» yaageeddino. 4 Med'inaa Goday Musa, «Taani hinttenttoo saluwaappe ukitsaa bukissana; Asay ubbaa gallassikka kesiide, hachche hachchew gidiyaawaa s'alalaa mas'anaw koshshee. Asay ta azazuwaa kaalintto kaalenentto taani untuntta hewaan paac'c'ana. 5 Usuppuntsa gallassi untunttu haroode mas'iyaawoo laa"u kushiya mas'iide, katsiino» yaageedda. 6 Hewaa diraw, Musenne

Aaroone Israa'eeliyaa asaa ubbaw, «Hinttena Gibs'e gadiyaappe keseedda Med'inaa Godaa gidiyaawaa omarssi hinttenttu erana; 7 k'ay Med'inaa Godaa bonchchuwaa wontta hinttenttu be'ana; ayaw gooppe, Aa bolla hinttenttu zuuzummeeddawaa I siseedda; hinttenttu nu bolla zuuzummanaw nuuni oonee?» yaageeddino. 8 Hewaappe guyyiyaan Muse, «I hinttenttoo maanaw omarssi ashuwaa immiinanne hinttenttu koyyiyaa ukitsaa ubbaa hinttenttoo wontta immina, I Med'inaa Godaa gidiyaawaa hinttenttu hewaan erana. Ayaw gooppe, hinttenttu Aa bolla zuuzummeeddawaa I siseedda. Nuuni oonee? Hinttenttu nu bolla zuuzummikkita; hinttenttu Med'inaa Godaa bolla zuuzummiita» yaageedda. 9 Muse Aaroona, «Neeni Israa'eeliyaa asaa ubbaa, «Med'inaa Goday hinttenttu zuuzuntsaa siseedda diraw, Med'inaa Godaa sintsa haa shiik'ite» yaaga» yaageedda. 10 Aaroone Israa'eeliyaa asaa ubbaw odiyaa wode, untunttu mela biitaakko simmiide s'eelleeddino; hewaan Med'inaa Godaa bonchchuu shaariyaa gidдон k'onc'c'iyawaa be'eeddino. 11 Med'inaa Goday Musa, «Taani Israa'eelatuu zuuzuntsaa sisaad; neeni untunttoo, «Omarssan ashuwaa hinttenttu maana; wontta ukitsaa hinttenttu kallana; he wode hinttenttu taani Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa gidiyaawaa erana» yaagaadde oda» yaageedda. 13 He gallassi omarssan ashuu meetetiyaa kafotuu yiide, Israa'eeliyaa Asay de'iyaa sa'aa mayyeeddino; k'ay wontta untunttu dunkkaanetuwwa yuushshuwaan katterssay kumi utteedda. 14 Katterssay si"eedda wode, sa'aan wod'd'eedda shachchaa malatiyaa suuppa pok'uu mela biittaa bollann beeteedda. 15 Israa'eeletuu hewaa be'eedda wode, untunttu ittuu ittuwaa, «Hawe ayee?» yaageeddino. Ayaw gooppe, untunttu I ayentto eribeykkino. Yaatina Muse untuntta, «Hinttenttoo maanaw

Med'inaa Goday immeedda ukitsay hawaa. 16 Med'inaa Goday hawaadan yaagiide azazeedda; «Golle asaw aawotiyaawe, ittoo ittoo maanaw koshsiyaawaa keeshshaa shiishsho; hinttenttu dunkkaaniyaa gidдон de'iyaa Asay huup'iyaan huup'iyaan laa"u s'aasa gidiyaawaa akkite» geedda» yaageedda. 17 Israa'eelatu Muse untunttoo odeeddawaadan ootseeddino; ittuu darissiiide, ittuu laafetsiidde shiishsheeddino. 18 Untunttu s'aasan makkeedda wode, darissiiide shiishsheeddawoo palahibeenna; laafa shiishsheeddawoo pac'c'ibeenna; ubbaykka huup'iyaan huup'iyaan barew miyaawaa keeshshaa shiishsheedda. 19 Hewaappe guyyiyaan Muse untuntta, «Ooninne aappe wonttiw ashshoppo» yaageedda. 20 Gido shin untunttuppe ittuu ittuu Muse odiyaawaa akkenan aggiide, hewaa wontta gakkanaw wotseeddino; hewe gus'uniide s'ink'k'eedda. Hewaa diraw, Muse untuntta hank'k'etteedda. 21 Wontta wontta Asay ubbay barew koshsiyaawaa shiishsheedda; away ho"iyaa wode sa'aan atteeddawe siili aggeeda. 22 Usuppuntsa gallassan untunttu kasewaappe laa"u kushiya shiishsheeddino. Yaatina untunttu kaappatuu ubbatuu yiide hewaa Musew odeeddino. 23 I untuntta, «Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa; wontti kiitay baynna shemppo gallassaa, Med'inaa Godaw geeshsha Sambbataa. Hewaa diraw, hinttenttu uukkiyaawaa uukkite; hinttenttu doysiyaawaanne doysite; palaheeddawaa wonttiw ashshite» yaageedda. 24 Hewaa diraw, untunttu Muse azazeeddawaadan wonttiw wotsina s'ink'k'ibeena woy gus'unibeena. 25 «Hachche miite; ayaw gooppe, hachche Med'inaa Godaa Sambbataa; hinttenttu Aa hachche dembbaan demmikkita. 26 Hinttenttu usuppun gallassan Aa shiishshanaw danddayiita; shin laappuntsa gallassay Sambbata. Sambbatan ayayenne de'enna» yaageedda.

27 Laappuntsa gallassan itti itti Asay shiishshanaw keseedda; shin untunttu ayinne demmibeykkino. 28 Med'inaa Goday Musa, «Ta azazatuwaanne ta higgiiyaa naagiyaawaa awude gakkanaw is's'iitee? 29 Med'inaa Goday hinttenttoo Sambbataa immeeddawaa akeekite; usuppuntsa gallassan I hinttenttoo laa'u gallassaa ukitsaa immiyaawe hewaa diraassa. Laappuntsa gallassi ubbay bare de'iyaa sa'aan de'iyaa sa'aan gam"o; ooninne kare kesoppo» yaageedda. 30 Hewaa diraw, Asay laappuntsa gallassan shemppeedda. 31 Israa'eeliyaa Asay he ukitsaa mannaa giide suntseedda. Mannay deebbuwaa ayfiyaadan bootsa; eessaanna uukkeedda ukitsaadan mal"ee. 32 Muse Israa'eeliyaa asaa, «Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa; «Taani hinttentta Gibs'e gadiyaappe kesseedda wode, woran mizeedda ukitsaa untunttu be'ana mala, mannaappe laa'u s'aasa gidiyaawaa hinttenttu yaana yeletaw ashshi wotsite» yaagiide azazeedda» yaageedda. 33 Muse Aaroona, «itti s'aaruwaa akkaade laa'u liitiro kumentsaa mannaa an k'ola; yaataade yaana yeletaw minijettana mala, Med'inaa Godaa sintsan wotsa» yaageedda. 34 Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan minijettana mala, Aaroone mannaa S'oossaa sintsan wotseedda. 35 Israa'eelatu barenttu de'iyaa gade yaana gakkanaw oytamu laytsaa mannaa meeddino; untunttu Kanaane gade bagga gakkanaw mannaa miidde de'eeddino. 36 Aasi makkiyaa eretteedda k'un"ay laa'u s'aasaappe tammu dakkuwaa daree.

17 Israa'eeletuwaa maabaraa ubbay Med'inaa Goday azazeeddawaadan, itti sa'aappe hara sa'aa yuuyyiidde, Siin mela biittaappe dendi biide, Rafidiima geetettiyyaa sa'aan utteeddino. Shin Asay ushanaw haatsay he sa'aan d'ayeedda. 2 Untunttu Musena walak'ettiidde Aa, «Nuw ushanaw haatsaa

imma» yaageeddino. Muse zaariide, «Hinttenttu taananna ayaw walak'ettiitee? Med'inaa Godaa hinttenttu ayaw paac'c'iitee?» yaageedda. 3 Shin Asay yaan haatsaa saamettiide, Muse bolla zuuzummeeddino. Unttuntu Aa, «Neeni nuuna, nu naanaanne nu mehiyaa saamuwaan wod'anaw Gibs'eppe kesaade pude ayaw ahaad?» yaageeddino. 4 Muse, «Taani ha asaa waatoo? Unttuntu taana shuchchaan c'addana haniino» yaagiide Med'inaa Godaakko waasseedda. 5 Med'inaa Goday Musa, «Neeni asaappe sintsaw hametta; Israa'eeliyaa asaa c'imatuwaappe neenana afa; ini neeni Nayle Shaafaa haatsaa shoc'eedda s'am"aa ne kushiyaan oyk'k'aade ba. 6 Taani Siinaa Deriyaa zaallaa bolla ne sintsan ek'k'ana; neeni he zaallaa shoc'a; Asay ushanaw aappe haatsay kesanawaa» yaageedda. Muse Israa'eeliyaa c'imatuwaa sintsan hewaadan ootseedda. 7 Israa'eelatu, «Med'inaa Goday nu gidдон de'iyye baawe?» yaagiide walak'etteedda dirawunne Med'inaa Godaa paac'c'eedda diraw, he sa'ay Masaahanne Mariiba geetettiide suntseteedda. 8 Amaaleek'atuu yiide, Rafiidiman Israa'eelatuwaana olaa gaketeeddino. 9 Muse Iyyaasa, «Neeni nuw asaa dooraade, kessaade Amaaleek'atuwaana oletta; taani wontti S'oossaa s'am"aa oyk'k'aade, Zooziyaa huup'iyaa ek'k'ana» yaageedda. 10 Hewaappe guyye Iyyaasu Muse geeddawaadan, Amaaleek'atuwaana oletteedda. Muse, Aaroonenne Huuri zooziyaa huup'iyaa kesseeddino. 11 Muse bare kushiya dentsi gam"eedda keenan ubbaan Israa'eelatu s'ooniino; shin I bare kushiya duge wotseedda wode Amaaleek'atuu s'ooniino. 12 Muse kushii arggaac'eedda wode, unttuntu shuchchaa akki yiide, Musa Aa bolla utisseeddino. Aaroonenne Huuri ittuu itti baggana ittuu hinkko baggana

gidiide, Aa kushiya sitti ootsiidde oyk'keeddino. Yaatina away wullana gakkanaw Aa kushii sitti giide takkeedda. **13** Hewaa diraw, Iyyaasu Amaaleek'atuwaa olanchchatuwaa mashshaan s'oonneedda. **14** Hewaappe simmina, Musa Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Hawe ubbaa gede k'ofettana mala hawaa mas'aafan s'aafa. Yaataade Iyyaasa sissennan aggoppa; ayaw gooppe, saluwaappe garssan taani Amaaleek'a asatuwaa zaari k'ofetenaadan c'iraana d'ayssana» yaageedda. **15** Muse yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa kees's'iide, «Med'inaa Goday taw s'oonuwaa immee» giide suntseedda. **16** I hawaadan yaageedda; «Kushetuu pude Med'inaa Godaa kawutetsaa araataakko denddeeddino; yeletaappe yeletaa gakkanawukka Med'inaa Goday Amaaleek'atuwaana olettanawaa» yaageedda.

18 Miidiyaama gade k'eesii, Muse bolluu Yootoore, S'oossay Musewunne Aa asaa Israa'eeliyaw ootseeddabaa ubbaanne Med'inaa Goday Israa'eeliyaa Gibs'eppe kesseeddawaa siseedda. **2** He wode Muse bolluu, Yootoore, Muse aakko yediidde beedda Aa machato S'ipaaronne izi laa"u naanaa aheedda. Unttuntuppe ittuwaa suntsay Gershshooma; ayaw gooppe, Muse, «Taani asaa gadiyaan bete gidaad» yaageedda. **4** Laa"entsuwaa suntsay El"aazara; ayaw gooppe, I, «Ta aawuwaa S'oossay taana maaddeeddawaa; I taana Gibs'e kaatiyaa mashshaappe ashsheeda» yaageedda. **5** Muse bolluu Yootoore Aa attuma naanaanne Aa machchattina S'oossaa deriyaa matan de'iyaa Musekko mela biittaa yeedda. **6** I Musa, «Taani, ne bolluu Yootoore, ne machchattinanne izi laa"u naanatuwaanna neekko yay» yaagiide aakko kiitti wotseedda. **7** Hewaa diraw, Muse bare bolluwaanna gakettanaw kesiide, aw goynneedda, Aa yereedda. Unttuntu ittuu ittuwaa

sarotsiide, dunkkaaniyaa gidddo geleeeddino. **8** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa diraw, kaatiyaa bollanne Gibs'etuwa bolla ootseedda ubbaa, ogiyaan untuntta gakeedda daaburaabaa ubbaanne Med'inaa Goday untuntta ashsheeddawaa Muse bare bolloo odeedda. **9** Israa'eeliyaa asaa Gibs'etuwa kushiyaappe ashshanaw Med'inaa Goday ootseedda lo"o oosotuwaabaa ubbaa sisiide, Yootoore nashetteedda. **10** Yaatiide «Hinttena Gibs'etuwa kushiyaappenne kaatiyaa kushiyaappe ashsheeda Med'inaa Goday, Gibs'etuwa kushiyaappe asaa kessi akkeeddawe, I galattetto. **11** Med'inaa Goday hara s'oossatuwaappe ubbaappe wolk'k'aama gidiyaawaa taani ha"i eraad; ayaw gooppe, I ha Israa'eeliyaa asaa bolla oteretteedda Gibs'e s'oossatuwa bolla hawaa ootseedda» yaageedda. **12** Hewaappe guyyiyaan Yootoore, Muse bolluu, shuketiide polo s'uugettiyaa itti mehiyaa yarshshuwaanne hara yarshshoo shuketeedda ashuu meetettiyaa mehiyaa yarshshuwa S'oossaw aheedda; Aaroonenne Israa'eeliyaa c'imatuu ubbay S'oossaa sintsan Muse bollaru k'umaa maanaw yeeddino. **13** Wonttetsa gallassi Muse asaw pirddanaw utteedda; Asay Muse yuushshuwaan wonttappe omarssi gakkanaw ek'keedda. **14** Muse bolluu Muse asaw ootsiyaawaa ubbaa be'iide, «Neeni ha asaw ootsiyaawe hawe ayee? Asay ubbay wonttappe doommiide omarssi gakkanaw ne yuushshuwaan ek'k'ide'ishshin, neeni neerekka daannaadan ayaw uttaad?» yaageedda. **15** Muse bare bollaru, «Asay S'oossaa sheniyaa oochchanaw taakko yiyaa diraassa. **16** Unttunttoo yewuu de'ooppe taakko yiino; taani itti uraa gidduwaaninne Aa shooruwa gidduwaan pirdday; S'oossaa azazuwaanne wogaa untuntta erissay» yaageedda. **17** Muse bolluu, «Hawe neeni ootsiyaabay lo"enna. **18** Neeninne

neenana de'iyaa Asay daabura s'alalaa giddiita; ha kiittay new
 loytsi dees'o; neeni hawaa neerekka ootsanaw danddayakka. 19
 Ane ha"i taani odiyaawaa sisa; taani neena zorana; S'oossay
 neenana gido. Neeni ha asaa diraw S'oossaa sintsa aad'd'a;
 neeni untunttu yewuwaa S'oossaakko aha. 20 Azazuwaanne
 wogaa untunttu neeni tamarissa; untunttu de'ana maaraanne
 ootsana oosuwa ubbaa untunttu bessa. 21 K'ay asaa ubbaa
 gidдон danddayiyaa asatuwaa, S'oossaw yayyiyaawantta,
 ammanetteedawanttanne magans's'aa miyaawaa is'siyaawantta
 dooraade untunttuppe asaw sha"aa kaappatuwaa, s'eetuwa
 kaappatuwaa, ishatamuwaa kaappatuwaanne tammuwa
 kaappatuwaa suntsaa. 22 Untunttu ubbaa wode asaw
 pirddino; shin waayissiyaa yewuwaa ubbaa neekko ahino;
 waayissenna yewuwaa ubbaa untunttu wurssino. Untunttu
 neenana shaakketiyaa diraw, tookuu new kawushanawaa. 23
 Neeni hewaadan ootsooppenne hawe S'oossaa azazo gidoppe,
 neeni danddayana. K'ay ha Asay ubbaykka bare allaallii polettina,
 bare soo bare soo baanawaa» yaageedda. 24 Muse bare bollarwa
 k'aalaa siseedda; I geeddawaa ubbaakka ootseedda. 25 Muse
 Israa'eeliyaa ubbaa gidoppe danddayiyaa asatuwaa dooriide
 asaa kaaletsiyaa sha"aa kaappatuwaa, s'eetuwa kaappatuwaa,
 ishatamuwaa kaappatuwaanne tammuwa kaappatuwaa
 suntseedda. 26 Untunttu asaw ubbaa wode pirddeeddino;
 untunttu barena dees'eedda yewuwaa Musekko aheeddino;
 shin dees'ena yewuwaa ubbaa untunttu wursseeddino. 27
 Hewaappe guyyiyaan Muse bare bollarwa moyzzina Yootoore
 bare gadiyaa simmeedda.

19 Israa'eeliyaa Asay Gibs'eppe keseedda heezzentsa aginaan
 he koyro gallasan Siina mela biittaa gakeeddino. 2 Untunttu

Rafiidimeppe dendiide Siina mela biittaa biide, hewaan de'iyaa deriyaa sintsa mela biittaan utteeddino. 3 Muse S'oossakko pude deriyaa huup'iyaa kesina, Med'inaa Goday deriyaa huup'iyaa Aa s'eesiide, «Neeni Yaak'oobappe yeletteedda Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaadde oda; 4 Taani Gibs'etuwa bolla ayaa ootsaadditanttonne k'ay arggantsaa k'efiyaan taani hinttentta waata tookkaade taakko ahaaditanttonne hinttenttu hinttenttu huup'iyaw be'eeddita. 5 Simmi ha'i hinttenttu taw loytsi azazettooppenne ta k'aalaa c'aak'uwaa naagooppe, asaa ubbaa giddon hinttenttu taw buzo gidana. Kumentsaa sa'ay tawaa gidooppenne 6 hinttenttu ta kawutetsaa k'eesatuwaanne geeshsha asaa gidana» yaaga; neeni Israa'eelato odana k'aalay hawaa» yaageedda. 7 Muse guyye simmi biide, asaa kaletsiyaawanta s'eesi shiishshiide, Med'inaa Goday oda geedda ha k'aalatuwa ubbaa untunttoo odeedda. 8 Asay ubbay itti doonaa gidiide, «Med'inaa Goday geeddawaa ubbaa nuuni ootsana» yaageeddino. Musekka untunttu geeddawaa Med'inaa Godaakko afeedda. 9 Med'inaa Goday Musa, «Taani neenana haasayishin Asay sisanaadaaninne untunttu neenan ubbaa wodekka ammanettanaadan, taani neekko wolk'k'aama shaariyaa gidduwaana yaana» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan Muse Asay geeddawaa Med'inaa Godaw odeedda. 10 Med'inaa Goday Musa, «Neeni asaakko baade hachchenne wontti untunttu geeyanaadan oda. Untunttu barenttu mayuwaa meec'ciide; 11 heezzentso gallassaw giigino. Ayaw gooppe, heezzentso gallasan Asay ubbay be'ishin, Med'inaa Goday Siina Deriyaa bolla wod'd'anawaa. 12 Neeni ha deriyaa yuushshuwaan asaw zawaa wotsaade untunttoo, «Deriyaa pude kesenaadan woy deriyaa s'ap'uwaa bochchennaadan hinttentta

erite. Deriyaa bochcheedda ooninne tumuppe hayk'k'anawaa. 13 He uray shuchchaan c'adettiide woy wonddaafiyaan c'adettiide hayk'k'ooppe attin; I kushiyaan boshettoppo. Mehe, woy asaa gidooppenne I shemppuwaanna attena» yaaga. Malakatay punettiyaa wode, he wode untunttu deriyaa pude kesana gooppe kesino» yaageedda. 14 Muse deriyaappe asaakko duge wod'd'eeddawaappe guyyiyaan untuntta geeyanaadan odina, untunttu barenttu mayuwaa meec'c'eeddino. 15 Hewaappe guyyiyaan asaa I, «Heezzentso gallassaw giigite; machchiyaanna ak'oppite» yaageedda. 16 Heezzentso gallassi wontta guuguntsaa guntsay sisetteedda. Walk'k'antsayenne wolk'k'aama shaarii deriyaa mayyiide beetteedda; malakataykka punettiyaa wolk'k'aama kooshshay sisetteedda. Hewaa diraw, bare de'iyaa sa'aan Asay ubbay kokkoreedda. 17 Hewaappe guyyiyaan Muse asaa S'oossaanna gatsanaw untunttu de'iyaa dunkkaaniyaappe keseedda; untunttu deriyaa garssa dembbaan ek'keeddino. 18 Med'inaa Goday Siina Deriyaa bollan tamaanna wod'd'eedda diraw, Siina Derii c'uwaan kameteedda. Wolk'k'aama guuduwaappe c'uway kesiyaawaadan, aappe c'uway pude keseedda. Asay ubbay loytsi kokkoreedda. 19 Malakataa punuu loytsi dari dari beedda wode, Muse haasayina, S'oossaa kooshshay aw zaariide haasayeedda. 20 Med'inaa Goday Siina Deriyaa kiikiyaan wod'd'iide, Musa pude deriyaw kiikiyaa s'eesina Muse pude keseedda. 21 Med'inaa Goday Aa, «Neeni duge baade Asay Med'inaa Godaa be'ana giide, zawaa aad'd'enaadaninne untunttuppe daruu hayk'k'ennaadan asaa seera. 22 Haray atto Med'inaa Godaa mata shiik'iyaa k'eesatuukka barena geeshshanaw koshshee; hewe d'ayooppe, Med'inaa Goday untuntta murana» yaageedda. 23 Muse Med'inaa Godaa, «Asay

deriyaa pude yaanaw danddayenna; ayaw gooppe, neeni ne huup'iyaw, «Ha sa'aa geeshshaadan dummayiide, ha deriyaa yuushshuwaan zawaa wotsite» gaade nuw oda wotsaadda» yaageedda. 24 Med'inaa Goday Aa, «Neeni duge baade Aaroona neenana pude akkaade ya. K'eesetuwaanne asaa Med'inaa Goday murenaadan, untunttu zawaa aad'd'iidde pude Med'inaa Godaakko yooppino» yaageedda. 25 Hewaa diraw, Muse duge asaakko wod'd'iide, S'oossay geeddawaa untunttoo odeedda.

20 S'oossay ha k'aalatuwaa ubbaa hawaadan yaagiide haasayeedda; 2 «Neena Gibs'eppe ayiletetsaa gadiyaappe keseedda Med'inaa Goday ne S'oossay taana. 3 «Taappe attina, hara s'oossaw goynnoppa. 4 «Bolla saluwaan de'iyaa, woy garssa sa'aan de'iyaa, woy sa'aappe garssan haatsaa gidдон de'iyaa ayyaanne malatissaade new goynniyaa misiletuwaa ootsoppa. 5 Untunttoo hokkoppa woy untunttoo goynnoppa. Ayaw gooppe, taani, Med'inaa Goday ne S'oossay k'anaatcha S'oossaa; taana is's'iyaawantta aawotuwaa nagaraa diraw, naanaa heezzentso yeletaanne oyddentso yeletaa gakkanaw muriyaawaa. 6 K'ay taana siik'iyaa ta azazuwaa naagiyaawanttoo sha"a yeletay gakkanaw laametena siik'uwaa bessiyaa Med'inaa Godaa. 7 «Med'inaa Godaa ne S'oossaa suntsaa c'oo dentsoppa; ayaw gooppe, S'oossay bare suntsaa c'oo dentsiyaawaa murana. 8 «Geeshsha ootsaade, Sambbata gallassaa naaga. 9 Neeni ootsiyaa oosuwaa ubbaa usuppun gallassatuwaan ootsa. 10 Shin laappuntsa gallassay Med'inaa Godaa ne S'oossaw Sambbata. He gallassi ay oosuwaanne ootsoppa; neeni, woy ne attuma na'ay, woy ne mac'c'a naanaa, woy ne mac'c'anne attuma k'oomatuu, woy ne miizzay, woy hinttenttunna de'iyaa Israa'eeliyaa gidena

Asay he gallassan ay kiitaakka kiitettoppo. 11 Ayaw gooppe, usuppun gallassaa giddon Med'inaa Goday saluwaanne, sa'aa, abbaanne untuntu giddon de'iyaa ubbaa med'd'eedda; shin laappunsa gallassan shemppeedda. Hewaa diraw, Med'inaa Goday Sambbata gallassaa anjeedanne geeshsheedda. 12 «Med'inaa Goday ne S'oossay new immiyaa biittaan ne laytsay aduk'k'ana mala, ne aabbanne ne daayo bonchcha. 13 «Asaa wod'oppa. 14 «Woshummoppa. 15 «Wuu"oppa. 16 «Ne shooruwaa bollan wordduwaa markkattoppa. 17 «Ne shooruwaa golliyya amottoppa; ne shooruwaa machato, woy Aa k'oomaa, woy Aa k'oomato, woy Aa booraa, woy Aa hariyaa, woy aw de'iyaaawaa ayaanne amottoppa» yaageedda. 18 Asay ubbay guuguntsay guugummiyaawaanne walk'k'antsay wolk'k'aamiyaawaa be'eedda; malakataa waasuwaa siseedda; k'ay derii c'uwattiyaawaakka be'eedda; Asay yashshan kokkoriide, haakuwaan ek'k'eedda. 19 Untuntu Musa, «Neeni nuw haasaya; nuuni sisana; shin nuuni hayk'k'ennaadan, S'oossay nuw haasayoppo» yaageeddino. 20 Muse asaa, «S'oossay hinttentta paac'c'anaw, nagaraa hinttenttu ootsenna mala, Aa yashshay hinttenttu wozanaan de'anaadan, I yeedda diraw yayyoppite» yaageedda. 21 Asay haakki ek'k'ide'ishshin, S'oossay de'iyaa sa'aa wolk'k'aama d'umaakko Muse shiik'eedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa, «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaadde oda; «Taani saluwaappe hinttenttoo haasayeeddawaa hinttenttu hinttenttu huup'iyaw be'eeddita. 23 Ta matan ay eek'aanne ootsoppite; biraa eek'aa woy work'k'aa eek'aa hinttenttoo ootsoppite. 24 « «Neeni taw yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa urk'k'aappe med'd'aade ne s'uuggiyaa yarshshuwaa, ne ittippetetsaa yarshshuwaa, ne

dorssatuwaanne ne deeshshatuwaappe ne miizzatuwaa Aa bolla yarshsha. Ta suntsay k'ofettana mala ootseedda sa'aa ubbaan, taani hinttenttukko yaade, hinttentta anjjana. 25 Neeni taw yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa shuchchaappe med'd'ooppe, masetteedda shuchchaappe med'd'oppa; ayaw gooppe, neeni massiyaa miishshan Aa bochchooppe, ne Aa tunissaasa. 26 Ta yarshshuwaa sa'aa pude gayyiyaan kesoppa; ayaw gooppe, neeni kesiya wode, ne kalluu beette yaagaadde oda.

21 «Neeni untunttoo immana wogay hawaa. 2 Neeni Ibraawe ayiliyaa shammooppe, I new usuppun laytsaa ootso; shin laappuntsa laytsaan I ayinne k'ans's'ennan, ayiletetsaappe c'oo kesiide bo. 3 I barekka yeeddawaa gidooppe barekka bo; bare machchattina yeeddawaa gidooppe, Aa machatakka aanana bu. 4 Aa goday aw machato immeeddawaa gidooppenne machchata aw attuma naanaa woy mac'c'a naanaa yeleeddawaa gidooppe, he machatanne izi naanay Aa godaawaa; I barekka kesiide bo. 5 Shin he ayilii, <Taani ta godaa, ta machatonne ta naanaa siik'ay; taani ayiletetsaappe kesikke gooppe, > 6 Aa goday Aa pirddiyaawanttu sintsa aatso; hewaappe guyyiyaan pengge woy pengge mak'aaniyaakko Aa afiide, Aa haytsaa gootsan lukko. Simmi I bare de'uwaa laytsaa ubbaan aw ayiliyaa gidanawaa. 7 «Asay bare mac'c'a naatto ayiletetsaw zal"ooppe, attuma ayiletuu ayiletetsaappe kesiyaawaadan iza kesuppu. 8 Iza barena machchetetsaw dooriide afeedda godaw lo"ana d'ayooppe, goday izo wozissanaw koshshee. I iziw ammanettibeenna diraw, izo allagaw zaal"anaw aw maatay baawa. 9 I izo bare na'aw immanaw doorooppe, mac'c'a naattiw bessiyaawaa iziw ootso. 10 I barew hara machato akkooppe, koyro machatiw k'umaa, mayuwaa woy asinatetsaanne machchetetsaa maataa

pac'issoppo. 11 I ha heezzubatuwaa iziwi immana d'ayooppe, ayinne shaluwaa c'iggenan ayiletetsaappe kesaade bu. 12 «Asaa shoc'iide wod'iyaa asaa tumuppe wod'anaw bessee. 13 Shin eriidde gidenaan I wod'iyaa wode, taani, S'oossay c'o"u geeddawaa gidooppe, I bak'atana sa'aa untunttoo taani giigisana. 14 Shin onne k'opiide eriidde hara bitaniyaa wod'ooppe, he uraa ta yarshshuwaa sa'aappe diggaade, haraa sa'aan wod'a. 15 «Bare aabba woy bare daayo dechchiyaa uray ooninne tumuppe hayk'k'o. 16 «Asaa wolk'k'an oyk'k'iide zal"iyaa uray woy wolk'k'aan oyk'k'edda Asay Aa kushiyaan beetteedda Asay tumuppe hayk'k'anaw bessee. 17 «Bare aabba woy bare daayo shek'k'yaawe tumuppe hayk'k'o. 18 «Laa"u asatuu walak'ettooppe, ittuu yenkkuwaa shuchchaan c'adooppe woy bokisooppe, he deshetteeddawe hayk'k'ennan attowaa gidooппenne harggiide gisuwaan gam"ooppe, denddiide guufiyaana kare heeraan hamettooppe, he dechcheeddawe hayk'k'uwaappe attee; giddooppene I Aa kiitaa diggeedda diraw, shaluwaa c'igganawunne Aa patsanaw maaddana koshshee. 20 «Asay bare attuma ayiliyaa woy mac'c'a ayilatto s'am"an shoc'ooppenne hewaa gaasuwaan he uray he godaa kushiyaan hayk'k'into, shoc'eeddawe tumuppe murettanaw bessee. 21 Shin he deshetteeddawe itti woy laa"u gallasaan denddooppe, he ayilii Aa miishshaa gidiyaa diraw, I murettena. 22 «Laa"u asatuu ittuu ittuwaanna wad'ettiidde shahaara mishiratto dechchooppenne iza boshettooppe, hewaappe hara iita deshetsyay d'ayooppe, he mishiratti asinay oochcheeddawaanne daannatuu pirddeeddawaa ayaanne c'iggo. 23 Shin iziwi deshetsyay darooppe, shemppuu hayk'k'into shemppuwaa, 24 ayfiyaa diraw ayfiyaa, achchaa diraw achchaa, kushiya diraw kushiya, gediya diraw gediya,

25 s'uugetsaa diraw s'uugetsaa, madutsaa diraw madutsaa, k'oo'eedda diraw k'oo'uwaa akkanaw koshshee. 26 «Itti Asay bare attuma ayiliyaw woy mac'c'a ayilatiw ayfiyaa bak'k'iide toyssooppe, he ayfiyaa diraw ayiletetsaappe kessi yeddo. 27 Hewaadankka, bare ayiliyaa achchaa woy bare ayilatti achchaa mentsooppe, he achchaa diraw ayiletetsaappe kessi yeddo. 28 «Booray mac'c'a asaa woy attuma asaa k'ayc'c'iide wod'ooppe, he booray shuchchaan c'adettiide hayk'k'o; Aa ashuu meetettoppo. Shin booraa goday murettoppo. 29 Shin booray kasekka k'ayc'c'iyaa meezii de'iyawaa gidiina, Asay Aa godaw odi wotsina, Aa goday k'achchennaan is's'ina, booray attuma asaa woy mac'c'a asaa wod'ooppe, he booray shuchchaan c'adettiide hayk'k'o; k'ay Aa godaykka hayk'k'o. 30 Shin I barena wozanaadan ooshetoooppe, untunttu oochcheeddawaa ayaanne c'iggiide, bare shemppuwaa wozo. 31 Booray attuma na'aa woy mac'c'a naatto k'ayc'c'iide wod'ooppekka, pirdday itti mala gido. 32 Booray attuma ayiliyaa woy mac'c'a ayilatto k'ayc'c'iide wod'ooppe, booraa goday ayiliyaa godaw hattamu biraa santtimiyaa c'iggo. Booray shuchchaan c'adettiide hayk'k'o. 33 «Itti Asay ollaa k'um"iyaa pokiide, woy ollaa bookkiide k'um"ennaan aggooppe, booray woy harii he ollaan kunddooppe, 34 he ollaa goday mehiyaa gatiyaa c'iggo. I Aa godaw gatiyaa c'iggiide, hayk'k'eedda mehiyaa barew akko. 35 «Itti asaa booray hara booraa k'ayc'c'iide wod'ooppe, pas'a booraa zal'iide, Aa gatiyaanne hayk'k'eedda booraa likkiyaan shaakki akkino. 36 Shin he booray k'ayc'c'iyawaa gidiyaawe kaseti erettishin, Aa goday Aa k'achchennaan aggeedawaa gidoooppe, Aa goday booraa c'iggo. Yaatiide he hayk'k'eeddawaa barew akko.

22 «Itti Asay booraa woy dorssaa wuu"iide shukkooppe, woy zal"ooppe, booraa diraw ichcheshu booraa, dorssaa diraw oyddu dorssaa c'iggo. 2 «Kaysuu golliyya bookkiide oyk'k'etooппenne shoc'ettiide hayk'k'into, shoc'eeddawe suutsaa gusseeddawoo ooshettenna. 3 Shin hewe s'alk'k'ii doli kichchina hanooppe, I he gukkeedda suutsaa ac'uwaan ooshettee. Kaysuu bare wuu"eeddawaa zaaro; shin aw ayayenne d'ayooppe, bare wuu"eeddawaa zaaranaw I zal"etto. 4 I wuu"eedda mehii pas'a de'iidde Aa kushiyaan beettinto, booraa, woy hariyaa, woy dorssaa gidooppenne, I bare wuu"eeddawaa laa"u kushiya aatsiide c'iggo. 5 «Itti Asay bare mehiyaa dembban woy woyniyaa turaa gidдон heemmishin, mehii hara asaa shoyk'aappe mooppe, I bare shoyk'aappe woy bare woyniyaa turaa ubbaappe lo"iyaawaa afilaamaa c'iggo. 6 «S'aragay dendiide aguntsaa buuraanna laa'iide, dooriyaan de'iyaa katsaa, woy ek'uwaan de'iyaa katsaa, woy goshshaa ubbaa miyaawaa gidooppe, koyro s'aragaa oytseedda bitanii ac'aa c'iggo. 7 «Itti Asay biraa woy hara miishshaa naagissanaw bare shooroo hadaraa immina, shooruwa sooppe he miishshay wuu"eettooppenne kaysuu oyk'k'etinto, kaysuu he miishshaw laa"u kushiya aatsiide c'iggo. 8 Shin kaysuu beettenaan d'ayooppe, golliyya goday pirddiyaawanttukko shiik'iide bare shooruwa miishshaa bolla bare kushiya wotsibeennawaa c'aak'k'o. 9 «Asay ay mootuwanka, booraa gaasuwaan, woy hariyaa gaasuwaan, woy dorssaa gaasuwaan, woy mayuwaa gaasuwaan, woy hara bayeeddawaa gaasuwaan, «Hawe tawaa» giide mootettooppe, laa"u baggaykka barenttu mootuwaa pirddiyaawanttu sintsa aatsino; pirddiyaawanttu bayzzanchcha geedda uray bare shooroo laa"u kushiya aatsiide c'iggo. 10

«Asay bare shooroo hariyaa, woy booraa, woy dorssaa, woy hara mehiyaa naagissanaw hadaraa immina hayk'k'intto, woy deshettintto, woy ooninne be'ennan bonk'k'anchchay afooppe, 11 hadaraa naagiyaawe bare shooruwa mehiyaa bolla bare kushiya wotsibeennawaa Med'inaa Godaa sintsan c'aak'k'ina, untunttu gidдон de'iyaa yewuu mayetto. He mehiyaa goday c'aak'uwa akko; c'iggaa immanaw koshshenna. 12 Shin mehii shooruwaappe wuu"etteeddawaa gidooппe, izaawoo c'iggo. 13 He mehiyaa do'ay mentsereetsiide meeddawaa gidooппe, markka gidanaadan do'ay miishshin atteedawaappe akkiide yo; yaatiide me'eretteedda mehiyaa diraw c'iggoppo. 14 «Asay bare shooruwaappe mehiyaa gars's'ooppenne Aa goday baynna sa'aan he mehii deshettooppe woy hayk'k'ooppe, he mehiyaa c'iggo. 15 Shin Aa goday aanana de'ooppe, gars's'eedawe c'iggoppo; keraw akkeeddawaa gidooппe, keraw c'iggiyaa shaluu ac'uwa c'iggeedda. 16 «Itti Asay asinaw giigabeenna wodoratto c'immiidde, izina gisiyaawaa gidooппe, izo c'ilooshiide barew machato ootso. 17 Izi aabbu izo aw immanaw is's'ooppe, wodoratto akkiyaa uray c'ilooshiyaawaa keeshshaa biraa I aabboo immo. 18 «Bitiyaa mishiratto pas'a wotsoppa. 19 «Mehiyaanna gisiyaa ooninne tumuppe hayk'k'o. 20 «Med'inaa Godaa s'alalaassappe attina, hara s'oossaw yarshshiyaawe ooninne mule d'ayo. 21 Betiide yeedda asaa k'ohoppite woy un"oppite; ayaw gooppe, hinttentukka Gibs'e gadiyaan bete gidiide de'eeddita. 22 Asinay hayk'k'eedda am"attonne aawuu hayk'k'eedda hiyyeesaa un"oppite. 23 Hinttenttu untuntta un"etsina, untunttu taakko waassooppe, 24 taani untunttu waasuwa tumuppe sisana; he wode ta hank'k'uu hinttenttu bolla denddana; taani hinttentta mashshaan wurssana; hinttenttu

machatuu am"e hinttenttu naanaykka aawuu hayk'k'owantta gidanawantta. 25 «Hinttenttu gidдон de'iyaa ta asaappe itti hiyyeesaw shaluwaa tal"ooppe, shaluwaa dichchaw immiyaa asaadan hanoppite; neeni dichchaa Aa oochchoppa. 26 Neeni ac'uwaa diraw ne laggiyaa mayuwaa oyk'k'ooppe, away wullenan de'ishshin aw zaara; 27 ayaw gooppe, I bare bollaa kammiyaawe henni s'alalaana; harabaa ayaa mayyiide ak'anaw danddayii? I taw waassooppe, taani k'arettiyaawaa gidiyaa diraw, sisana. 28 «S'oossaa bolla shek'aa k'aalaa haasayoppa, woy ne deriyaa mooddiyaawaa shek'k'oppa. 29 Ne katsaa s'eeraappenne ne woyniyaa gum"etsaa kumentsaappe taw yarshshuwaa shiishsha. «Neeni ne attuma naanaa gidдон bayiratiyaa na'aa taw immanaw koshshee. 30 Miizzaappekka dorssaappekka hewaadan ootsa. Unttuntu laappun gallassay gakkanaw, barenttu aayetuwaana aayetuwaana gam"ino; hospuntsa gallassi unttunta taw imma. 31 «Hinttenttu taw geeshsha asaa gidanaw koshshee; hewaa diraw, bazuwaa do'ay mentsereetsiide wod'eedda mehiyaa ashuwaa mooppite; hewaa kanaw olite.

23 «Worddo oduwaa puukkoppa; wordduwaa markka gidaade, iita asaa maaddoppa. 2 litabaa ootsanaw c'ora asaa kaalloppa; pirddaa geellayanaw c'ora asaana itta gidaade markkattoppa. 3 Hiyyeesay pirddaw shiik'ooppe, mootuwaan Aa metuwaa s'eellaade maaddoppa. 4 «Ne morkkiyaa booray woy harii bayeeddawaa demmooppe, zaaraadde aw afa. 5 Neena is's'iyaa bitaniyaa harii c'aanaana kunddeeddawaa be'ooppe, hewaan aggoppa; maaddaade aanana dentsa. 6 «Pirddaa dabaaban maaddaade, hiyyeesaa asaa pirddaa geellayoppa. 7 Worddo yewuwaa ubbaappe haakka; geeshsha woy s'illuwaa wod'oppa; ayaw gooppe, kobaa ootseeddawaa taani saro

yeddikke. 8 Mattaayiyaa (magans's'aa) akkoppa; ayaw gooppe, mattaayii s'eelliaawanttu ayfiyaa k'ook'iseenne s'illatuwaa k'aalaa mirk'k'ee. 9 «Betiyaa naak'k'oppite; bete gidiyaawe ay keeshshaa kayyoyintto eriita; ayaw gooppe, hinttenttu hinttentu huup'iyaw bete gidiide Gibs'e gadiyaan de'eedditta. 10 «Neeni ne gadiyaa usuppun laysaw goshaade, zeraade katsaa k'oyc'a akka. 11 Laappuntsa laytsaan gadiyaa goshenan shaachcha; yaatooppe, ne asaa gidдон de'iyaa hiyyeesatuu hewaappe miyaabaa demmana; k'ay untuntuppe attiyaawaa do'atuu maana. Neeni ne woyniyaa turaakka ne wogaraakka hewaadan ootsa. 12 Usuppun gallassaa ne kiitaa kiitetta; ne booraynne ne harii shemppana malanne ne son yeletteedda ayiliinne betii, shemppana mala, laappuntsa gallassi oosuwaa ootsoppa. 13 «Taani hinttentta geeddawaa ubbaa minisiide ootsite; hara s'oossatuwaa suntsaa s'eesoppite; hinttenttu ins's'arssaappe hewe sisettoppo. 14 «Laysan heezzu gede hinttenttu taw baalaa bonchchite. 15 Magaage ukitsaa Baalaa bonchchite; taani hinttentta azazeeddawaadan, laappun gallassaa irshshuwaa yeggibeenna ukitsaa miite; hinttenttu Abiiba geetettiyaa aginaan keereedda gallassatuwaan ha baalaa bonchchite; ayaw gooppe, hinttenttu Gibs'eppe keseeddawe he aginaana. «Hintteppe itti asaynne ta sintsan mela kushe beettoppo. 16 «K'ay hinttenttu hinttentu gaden zerina, koyro gakkeedda katsaa c'akkiyaa wode, Katsaa c'akkiyaa Baalaa bonchchite. «K'aykka laytsaa wurssetsan, katsaa ayfiyaa gadeppe shiishshiyaa wode, Shiishuwaa Baalaa bonchchite. 17 Attuma Asay ubbay Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa sintsan laytsan heezzu gede beetto. 18 «Neeni yarshshuwaa suutsaa taw shiishshaadde, irshshuwaa yeggiide uukkeedda ukitsaanna shiishshoppa. Ta

baalaa bonchchiyaa gallassi yarshshetteedda mod'd'uwaappe wontaw ayinne attoppo. 19 Ne gaden bayira ka"eedda katsaappe ubbaappe lo"iyaawaa Med'inaa Godaa soo, ne S'oossaa soo aha. Deeshsha maraa Aa daay maatsan doyssoppa. 20 «Ne ogiyaan neena naagana malanne taani new giigisseedda sa'aa neena afana mala, taani kiitanchchaa ne sintsan kiittana. 21 I odiyaawaa hayzza aw azazetta; Aa bolla makkaloppa; ta suntsay Aa bolla de'iyaa diraw, hinttenttu nagaraa ootsiyaawaa gidoope, hinttenttoo I atto geena. 22 I odiyaawaa hinttenttu minisiide hayzsooppenne taani odiyaawaa ubbaa ootsoope, hinttenttu morkkatuwaa taani morkkana; hinttenana ek'ettiyaawanttuna taanikka ek'ettana. 23 Ta kiitanchchay hintteppe sintsanna biide, hinttentta Amoorawaanatuwaa gadiyaa, Hiitetuwaa gadiyaa, Parzzaawaanatuwaa gadiyaa, Kanaanetuwaa gadiyaa, Hiiwetuwaa gadiyaanne Yaabuusawaanatuwaa gadiyaa ahana. Taani untunttu ubbaa d'ayssana. 24 Untunttu s'oossatuwaa sintsan hokkoppite, woy goynnoppite, woy untunttu hanuwaa k'ulloppite. Hinttenttu untunttu s'oossatuwaanne untunttu shuchchaa misiletuwaa mentsereetsanaw koshshee. 25 Med'inaa Godaa, hinttenttu S'oossaw, goynnite; yaatoope, I hinttenttu k'umaanne hinttenttu haatsaa anjjanawaa; taani harggiyaa hinttenttu giddoppe diggana. 26 Hinttenttu biittaan ay mac'c'a asayenne boshetenna; maynenna. Taani hinttenttu de'ana laytsaa payduwaa adussana. 27 «Taani ta yashshaa hinttenttu sintsan yeddana; hinttenana gaketiyaa kawutetsaa ubbaa dagantsana; hinttenttu morkketuu ubbay hinttenttoo zokkiyaa zaariide, bak'atanaadan taani ootsana. 28 Taani hintteppe sintsaw dukkiyaa kajiya yeddana; Hiiwetuwaa, Kanaanetuwaanne Hiitetuwaa hinttenttu sintsaappe laaggaade kessana. 29 Shin biittay mela

attenaadaaninne bazuwaa do'ay hinttentta waayissenaadan, itti laytsaan untuntta yederssikke. **30** Shin hinttenttu payduwaan dariide, he gadiyaa laattana gakkanaw, taani untuntta laafa laafa laaggaade hinttenttu sintsaappe kessana. **31** Taani hinttenttu zawaa Zo'o Abbaappe Piliss's'eema Abbaa, mela biittaappe Efiraas'iisa Shaafaa gatsana. He gadiyaan de'iyaa ubbaa taani hinttenttu kushiyaan aatsaade immana; hinttenttukka untuntta hinttenttu sintsaappe laaggiide kessana. **32** Untunttunna woy untunttu s'oossatuwaanna c'aak'uwaa wotsoppite. **33** Untuntta hinttenttu gadiyaan wotsoppite; hewe d'ayooppe untunttu hinttentta ta bolla nagaraa oosissanawannta; ayaw gooppe, untunttu s'oossatoo goynniyaawe tumuppe hinttenttoo p'ire gidanawaa» yaageedda.

24 Hewaappe guyye Med'inaa Goday Musa, «Neeni, Aaroone, Naadaabe, Abiihinne Israa'eeliyaappe laappun tammu c'ima asatuu Med'inaa Godaakko deriyaa huup'iyaa pude kesiide haakuwaan goynnite. **2** Shin Muse, neeni neerekka Med'inaa Godaakko shiik'a; hara c'imatuu ta mata yooppino. K'ay asaykka neenana pude kesoppo» yaageedda. **3** Muse yiide, Med'inaa Godaa k'aalaa ubbaanne Aa wogaa ubbaa asaw odina Asay ubbay itti k'aalaan, «Med'inaa Goday odeeddawaa ubbaa nuuni ootsana» yaageeddino. **4** Muse Med'inaa Goday odeeddawaa ubbaa s'aafeedda. Wonttetsa gallassi wontta guuran denddiide, deriyaa s'ap'uwaan yarshshiyaa sa'aa gimbbiide Israa'eeliyaa asaa yaraa tammanne laa"uwaa suntsaan, tammanne laa"u shuchchaa tuussaa esseedda. **5** I Israa'eelatuwaappe yalaga attuma asaa kiittina, untunttu biide s'uuggiyaa yarshshuwaa shiishsheeddino; k'ay ittippetetsaa yarshshoo korumatuwaa Med'inaa Godaw yarshsheeddino. **6** Muse suutsaappe bagga

akkiide keriyaan tigeedda; atteeda bakka suutsaa I yarshshiyaa sa'aan c'ac'c'afeedda. 7 Hewaappe guyyiyaan K'aalaa c'aak'uwaa Mas'aafaa akkiide, asaw nabbabeedda; untunttu, «Med'inaa Goday odeeddawaa ubbaa nuuni ootsana; nuuni azazettana» yaageeddino. 8 Hewaappe guyyiyaan Muse he suutsaa akkiide, asaa bolla c'ac'c'afiide untuntta, «Be'ite, Med'inaa Goday ha k'aalaa ubbaan hinttenana wotseedda k'aalaa c'aak'uwaa suutsay hawaa» yaageedda. 9 Muse, Aaroone, Naadaabe, Abiihinne Israa'eeliyaa c'imatuwaappe laappun tammuu pude keseeddino. 10 Israa'eeliyaa S'oossaa be'eeddino; Aa gediyaappe garssana saluwaadan geeyeedda samppeeriyaa geetettiyaa p'ooliyaa shuchchaappe oosetteeddawaa malatiyaa wuyggiyaa malabay de'ee. 11 Shin S'oossay Israa'eeliyaa asaa kaappatuwaa wod'ibeenna. Untunttu S'oossaa be'eeddino; Aa sintsan meeddinonne usheeddino. 12 Med'inaa Goday Musa, «Neeni deriyaa pude haa taakko kesaade, hawaan gam"a; yaatoppe neeni untuntta tamarissana mala, taani wogaanne azazuwaa s'afeedda shuchchaa new immana» yaageedda. 13 Hewaappe guyyiyaan Muse bare k'oomaa Iyyaasunna baanaw dendeedda; Muse S'oossaa deriyaa pude keseedda. 14 Israa'eeliyaa asaa c'imatuwaa I, «Nuuni hinttentukko simmanaw hawaan de'ishshite; Aaroonenne Huuri hawaan hinttenana de'iino; yewuu de'iyaa ooninne untunttukko bo» yaageedda. 15 Muse deriyaa pude keseedda wode, shaarii deriyaa kammeedda. 16 K'ay Med'inaa Godaa bonchchuu Siina Deriyaa bollan utteedda; he shaarii usuppun gallassaa mayyeedda; laappuntsa gallasan he shaariyaa giddoppe Med'inaa Goday Musa s'eeseedda. 17 Israa'eelattoo Med'inaa Godaa bonchchuu deriyaa huup'iyaan s'uuggiyaa tamaa malatiide beetteedda. 18 Hewaappe guyyiyaan

Muse he shaariyaa giddo geliide, deriyaa pude kesiide deriyaa
huup'iyaan oytamu gallaasanne oytamu k'ammaa gam"eedda.

25 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaageedda; **2** «Taw
immiyaawaa ahanaadan neeni Israa'eelattoo oda; taw immanaw
Aa wozanay Aa imma imma giyaa asaa ubbaa imotaa neeni taw
akka. **3** Hinttenttu untuntuppe akkana imotay hawaa: work'k'aa,
biraa, nahaasiyaa birataa, **4** saluwaa malatiyaa, ochchaa
teeraa malatiyaanne, zo'o liik'o k'ac'inaa, deeshshaa isikiyaa, **5**
dorssaa orggiyaa galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa,
hara galbbaa, odooruwaa, **6** s'omppiyaw wogaraa zayitiyaa,
okkiyaa zayitiyaanne is'aanaa sawetsiyaa k'imaamiyaa; **7**
K'eesatuwaa kaappuwaa eefuudiyaaninne tiraan wotsiyaawaan
yeggiyaa margidiyaa geetettiyaa shuchchatuwaanne hara
p'ooliyaa al"o shuchchatuwaa aho. **8** «Yaatiide taani untunttu
gidдон ak'anaadan, untunttu taw Geeshsha sa'aa giigissino. **9**
Likke taani neena besseedda leemisuwaa ubbaadan S'oossaa
Dunkkaaniyaanne Aa gidдон de'iyaa miishshatuwaa ootsite. **10**
«Untunttu odooruwaa mitsaappe adussatetsay laa"u wad'anne
bagga, gomppay itti wad'anne bagga, geesay k'ay itti wad'anne
bagga gideedda Taabootaa med'd'ino. **11** Soyaanne kariyaa
walakay bayinna work'k'aan sheeshsha; Aa yuushshuwaakka
work'k'aa tigetsan yuushsha aatsa. **12** He Taabootaw oyddu
work'k'aa sagaayetuwaa tigaade oyddu gedetuwaan itti baggana
laa"u sagaayetuwaa, k'ay yenkko baggana laa"u sagaayetuwaa
aatsa. **13** Hewaappe guyyiyaan odooruwaappe kasuwaa
kessaade work'k'aan sheeshsha. **14** Taabootaa tookkanaw,
Taabootaa miyyiyaan de'iyaa sagaayetuwaan kasuwaa aatsa.
15 Tookkiyaa kasotuu Taabootaa sagaayetuwaa gidдон de'ino;
untunttu hewaappe ubbakka kesoppino. **16** Taabootaa gidдон

taani new immiyaa, tammu azazatuu s'aafetti utteedda laa"u
 masetteedda markkatetsaa shuchchatuwaa wotsa. 17 «Walakay
 baynna work'k'aappe laa"u wad'anne bagga aduk'k'iyaa,
 itti wad'anne bagga aakkiyaa atto giyaa sa'aa k'um"iyaa
 med'd'a. 18 K'um"iyaw wurssetsaa laa"u bagga gas'an laa"u
 kiruubeeliyaa, k'os'etteedda work'k'aappe med'd'a. 19 Itti
 kiruubiyaa itti bagga gas'an, laa"entso kiruubiyaa yenkko
 bagga gas'an laa"uwaakka k'um"iyaanna gatsa oytsaade
 med'd'a. 20 Kiruubetuu barenttu k'efiyaa dentsiide, atto giyaa
 sa'aa k'um"iyaa barenttu k'efiyaan kuway wotsino; k'ay ittuu
 ittuwaakko simmi uttiide, k'um"iyaa s'eellino. 21 K'um"iyaa
 Taabootaw bolla baggan wotsa; k'ay taani new immiyaa azazatuu
 s'aafettiidde masetteedda shuchchatuwaa Taabootaa gidдон
 wotsa. 22 Markkatetsaa Taabootaa bolla k'um"iyaa bolla de'iyaa
 laa"u kiruubetuwaappe gidduwaan taani neenana gakettaade
 Israa'eeliyaa asaw taani immiyaa azazuwaa ubbaa yaan new
 immana. 23 «Odooruwaa mitsaappe adussatetsaa laa"u wad'aa,
 gomppay itti wad'aa, geesay k'ay itti wad'anne bagga gidiyaa itti
 s'arp'p'eezaa med'd'a. 24 Yaataade walakay baynna work'k'aan
 sheeshsha; k'ay Aa yuushshuwaan work'k'aa tigetsaa yuushsha
 aatsa. 25 Hewaadankka, k'ay gomppay takkaad'e gideedda
 shaashiyaa Aa bolla yuushsha aatsa. Yaataade Aa bolla
 work'k'aa tigetsaa yuushsha. 26 He s'arip'p'eezaw oyddu
 work'k'aa sagaayetuwaa med'd'aade, s'arip'p'eezaa gedetuu
 de'iyaa oyddu gas'an wotsa. 27 S'arip'p'eezaa tookkanaw
 kasuwaa aatsiyaa sagaayetuu s'arip'p'eezaw shaashiyaa gas'aan
 shiik'iide de'ino. 28 He tookkiyaa kasuwaa odooruwaappe
 kessaade, work'k'aan untuntta sheeshsha. 29 Hewaadankka,
 k'ay shaatatuwaanne c'ilppatuwaa, duuk'k'iyabatuwaanne

s'uu'atuwaa walakay baynna work'k'aappe med'd'a. **30** Ta sintsa aatsiyaa geeshsha ukitsay ubbaa wodekka s'arip'p'eezaa bolla d'ayoppo. **31** «S'omppiyaa wotsiyaa baalaa k'os'etteedda walakay baynna work'k'aappe med'd'a; he baallay ek'k'iyaa gediikka, k'ay giddo toomaykka ubbay k'os'etteedda work'k'aappe oosettanaw koshshee. Aa wanc'c'atuu, Aa kukkumotuu Aa c'iishshatuu ubbay aanana ittippe oyk'etti med'ettanaw koshshee. **32** Miyiyaanna usuppun maratuu aw kesiino; maratuwaappe heezzatuu itti baggana, k'ay heezzatuu yenkko baggana de'ino. **33** Usuppun maratookka huup'iyaan huup'iyaan heezu heezu kukkumuunne c'iishshay de'iyaa lawuziyaa c'iishshaa malatiyaa wanc'c'ay de'o. **34** S'omppiyaa wotsiyaa baallaw giddo toomay, kukkumotuwa c'iishshatuu de'iyaa lawuziyaa c'iishshaa malatiyaa oyddu wanc'c'ay de'o. **35** Laa"uu laa"uu ittippe waatsan de'iyaa heezzu maratuwaappe garssana itti itti kukkumuu de'o. **36** Kukkuumatuunne maratuu ubbay s'omppiyaa wotsiyaa baalaana ittippe, oyk'k'etti ittuwaa gidiide, walakay baynna work'k'aappe k'os'ettiide med'ettino. **37** «Hewaappe guyyiyaan s'omppiyaa wotsiyaa baallaw laappun s'omppetuwaa giigissaade, untunttu sintsa giddow poo'ana mala d'ok'k'u ootsaadde wotsa. **38** S'omppiyaa toyssiyaa k'ap'etuwaanne untunta wotsiyaawantta walakay baynna work'k'aappe med'd'a. **39** S'omppiyaa wotsiyaa baallaynne an go"ettiyaa miishshaa ubbay hattamanne ichcheshu kiilo giraame gideedda walakay baynna work'k'aappe med'd'ettiino. **40** Akeeka; taani neena deriyaa huup'iyaan besseeddawaadan kiiteta.

26 «K'ay liik'o puuttuwaappe saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappe dadetteedda tammu gaarddotuwaappe S'oossaa Dunkkaaniyaa giigissa.

He gaarddotuwaan itti hiillan kiruubetuwaa misiliyaa dadissa.

2 Gariddotuu ubbay itti likke gidino; geesay laatamanne hospun wad'a; gomppay oyddu wad'aa gido. 3 Ichcheshu gaarddotuwaa ittippe gatsaade sikka; yenkko atteeda ichcheshu gaarddotuwaakka untuntuwaadan kiiteta. 4 Ittippe gakettiide siketteedda gaarddotuwaappe itti gaariduwaawurssetsa gas'an saluwaa malatiyaa c'ark'k'iyaaappe mac'araa med'd'a; k'ay ittippe gaketi siketteedda yenkko gaardduwaankka hewaadan kiiteta. 5 Ittippe gaketeedda itti gaardduwaa bolla ishatamu mac'araa, k'ay ittippe gaketeedda yenkko gaardduwaa bollakka ishatamu mac'araa med'd'a; he mac'aratuubbaykka ittuu ittoo maaran de'ino. 6 Hewaappe guyyiyaan work'k'aappe ishatamu oyk'k'iyaaawantta med'd'aade S'oossaa Dunkkaanii ittuwaa gidana mala, he gaarddotuwaa gas'aa gas'aa he oyk'k'iyaaawanttun oytsa. 7 «K'ac'inaappe med'etteedda S'oossaa Dunkkaaniyaa bollanna kammanna mala, tammanne itti gaarddatuwaa deeshshaa isikiyaappe daddaade, itti dunkkaaniyaa med'd'a. 8 Tammanne itti gaarddatuukka itti likke gidino; itti itti gaardduwaa geesay hattamu wad'aa, gomppay oyddu wad'aa gido. 9 Ichcheshu gaarddotuwaa itti baggana, usuppun gaarddotuwaa k'ay yenkko baggana gatsaade sikka. Usuppuntsa gaardduu dakkotiide, dunkkaaniyaw sintsa baggana daabulletto. 10 Gatsi sikkeedda gaarddatuwaappe itti gaardduwaa gas'an ishatamu mac'araa med'd'a; k'ay gatsi sikkeedda yenkko gaarddotuwaappe gas'an ishatamu mac'araa med'd'a. 11 Ishatamu nahaasiyaa oyk'k'iyaaawaa med'd'aade, mac'aratuwaa giddo gelissa; yaataade dunkkaaniyaa ittippe gatsa oytsa. Yaatooppe ha laa"u oyk'k'etteedda kamiyaawanttu ittuwaa gidana. 12 Ha dunkkaaniyaa gaarddotuwaappe palaheedda bagga gaardduu

S'oossaa Dunkkaaniyaw guyyenna kak'k'eto. 13 Dunkkaaniyaa gaarddotuu laa"u bagganakka itti itti wad'aa keeshshaa palahino; he palaheeddawanttu S'oossaa Dunkkaaniyaa kammana mala, laa"u bagga miyyiyaanna kak'k'etino. 14 «Deeshshaa agoozaappe med'etteedda dunkkaaniyaa bollanna kammanaw dorssaa orggiyaa galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa giigissa; k'ay Aa bollanna kammanaw k'um"iyaa hara galbbaappe giigissa. 15 «S'oossaa Dunkkaaniyaa s'agaagiyaawantta sitti geedda odooruwaappe kessa. 16 Itti itti s'agaagiyaw geesay tammu wad'aa, gomppay itti wad'anne bagga gido. 17 Itti itti s'agaagiyaw ittuwaa ittuwaanna gatsi oytsiyaa laa"u pootsaa med'd'a. S'oossaa Dunkkaaniyaa s'agaagetuwaa ubbaakka hewaadan kiitetta; 18 S'oossaa Dunkkaaniyaw gedissa baggana laatamu s'agaagiyaawaa med'd'a. 19 Itti itti s'agaagiyaw laa"u pootsay geliyaa oytamu lukuwaa, ubbaakka biraappe giigissa. 20 S'oossaa Dunkkaaniyaw huup'issa baggana, laatamu s'agaagiyaawaa med'd'a. 21 Itti itti s'agaagiyaw laa"u gedetuu, mule oytamu gedetuu, biraappe giigino. 22 K'ay S'oossaa Dunkkaaniyaw guyye gas'an away wulliyaa baggana usuppun s'agaagiya med'd'a. 23 Guyen de'iyaa gas'atoo laa"u s'agaagiya giigissa. 24 Hewaa diraw, itti s'ap'uwaan laa"u pootsaa giiga s'eeraa gakanaw itta gidi migiduwaan oyk'k'etanaw bessee; laa"uu gas'aa oytsiyaa s'agaagatuukka hara s'agaagii oosettowaadan oosetanaw bessee. 25 Hewaa diraw itti itti s'agaagiyaw garssanna laa"u laa"u pootsay geliyaa lukatuu de'iino; ubbaanna hospun s'agaagetuunne biraappe ooseteedda tammanne usuppun pootsay geliyaa lukatuu de'iino. 26 «K'ay odoorotuwaappe tuk'k'umetiyyaa meegaa kessa. S'oossaa Dunkkaaniyaw itti bagga miyyiyaan de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu tuk'k'umetiyyaa meegaa,

27 k'ay yenkko bagga miyyiyaan de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu tuk'k'umetiyyaa meegatuwaa giigissa. Hewaadankka, S'oossaa Dunkkaaniyaw guyye away wulliyaa baggana wurssetsa gas'an de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu tuk'k'umetiyyaa meegaa med'd'a.

28 Giddo tuk'k'umetiyyaa meegay s'agaagetoo giddo heeraana ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw pini kesanaw koshshee.

29 S'agaagetuwaa work'k'aan sheeshshaade, tuk'k'umetiyyaa meegatuu aad'd'iyaa sagaayetuwaa work'k'aappe med'd'a; k'ay tuk'k'umetiyyaa meegatuwaakka work'k'aan sheeshsha.

30 S'oossaa Dunkkaaniyaa taani neena deriyaa bollan besseeddawaadan ootsaadde tokka. 31 «Saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe itti gaardduwaa kiiteta; he gaardduwaa bolla itti hiillan kiruubetuwaa misiliyaa sikissa. 32 Yaataade work'k'aan sheeshsheedda oyddu, odooruwaa tuussatuwaan de'iyaa work'k'aappe oosetteedda kak'k'iyawaan kak'k'a. He oyddu tuussatuu biraappe med'd'eedda oyddu pootsay geliyaasaan gelino. 33 He gaardduwaa S'oossaa Dunkkaaniyaa kaaran de'iyaa oyk'k'iyawaantuppe garssanna kak'k'eedda, K'aalaa C'aak'uwaa Taabootaa gaardduwaappe guyye baggan wotsa; yaatooppe he gaardduu Geeshsha sa'aa Ubbaappe Aad'd'eedda Geeshsha Sa'aappe shaakana. 34 Atto giyaa sa'aa k'um"iyaa Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aan de'iyaa K'aalaa C'aak'uwaa Taabootaa bolla wotsa. 35 S'arp'p'eezaa gaardduwaappe karenna, S'oossaa Dunkkaaniyaan geeshsha sa'aa gidduwaan huup'issa baggan wotsa; s'omppiyaa wotsiyaa baalaa k'ay Aa baggan gedissa baggana wotsa. 36 «Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaw saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe s'ilppiyaan

alleek'k'issiyaawaan oosetteedda gaardduwaa med'd'a. 37
Gaarddoo ichcheshu tuussatuwaa odoorotuwaappe kessaade,
work'k'aan sheeshsha; kak'k'iyaa wanttukka work'k'aappe
oosetteeddawantta gidino; tuussatoo nahaasiyaa birataappe
tigaade ichcheshu pootsatuu geliyaawaa med'd'a.

27 «Odooruwaappe yarshshiyaa sa'aa kees's'a. He yarshshiyaa
sa'aw geesay ichcheshu wad'aa gido; gomppayenne itti likke,
ichcheshu ichcheshu wad'aa; d'ok'k'atetsay heezu wad'aa, oyddu
gas'ana de'o. 2 Wurssetsaa gas'an gas'an itti itti kac'iyaa med'd'a;
kac'etuu yarshshiyaa sa'aanna ittippe oyk'k'ettiide med'ettino.
Yaataade yarshshiyaa sa'aa nahaasiyaa birataan sheeshsha. 3
An go"ettiyaa miishshatuwaa, bidintsaa kessiyaa balddetuwaa,
akaafatuwaa, suutsaa tigiyya kuyis'aarotuwaa, K'ap'iyaa,
seeliyaabaa oyk'k'iyaa miishshaa nahaasiyaa birataappe
med'd'a. 4 Yaataade nahaasiyaa birataappe zazziriyaa med'd'a;
k'ay Aa oyddu gas'an oyddu sagaayetuwaa med'd'a. 5
Yaataade yarshshiyaa sa'aw giddo baggan oytsaade wotsa
6 Odooruwaappe yarshshiyaa sa'aw kasotuwaa kessaade,
nahaasiyaa birataan sheeshsha. 7 Yarshshiyaa sa'aa tookkiyaa
wode maaddana mala, he kasuwaa laa"u miyyiyaanna
de'iyaa sagaayetuwaan aatsa. 8 Taani neena deriyaa bollan
besseeddawaadan, yarshshiyaa sa'aa s'awulaappe med'd'iide,
gomppaa mela kesino. 9 «S'oossaa Dunkkaaniyaw Asay
shiik'iyaa dabaabaa giigissa. Dabaabay gedissa baggana
s'eetu wad'aa aduk'k'o; he dabaabaw liik'o liinuwaappe
dadetteedda gaarddotuwaa giigissa. 10 Aw nahaasiyaa
birataappe laatamu tuussatuwaanne tuussatuu ek'k'iyaa laatamu
pootsay geliyaa lukuwaa ootsa; untunttu huup'iyaan k'ay biraappe
kak'k'iyaa wanttanne tuussatuwaa huup'iyaan k'achchiyaawantta

ootsa. 11 Hewaadankka, dabaabaw huup'issa baggana s'eetu wad'aa aduk'k'o; k'ay laatamu tuussatuwaanne he tuussatoo laatamu nahaasiyaa pootsay geliyaa lukotuwaana de'iyaa gaaridduu de'o. Yaatiide biraappe oosetteedda kak'k'iyaaawanttunne tuussatuwaa huup'iyaan k'achchiyaawanttu dabaabaw de'ino. 12 «Dabaabaw away wulliyaa bagga gomppay ishatamu wad'aa aakko; tammu tuussatuunne, tuussatoo tammu pootsay geliyaa lukatuu de'iyaa gaariddotuu aw de'ino. 13 K'ay away doliyaa bagga dabaabaa gomppaykka ishatamu wad'aa gido. 14 Dabaabaa geliyaa sa'aappe away doliyaa baggana tammanne ichcheshu wad'aa aduk'k'iyaa gaarddotuu de'ino; untunttoo heezzu tuussatuunne heezzu pootsay geliyaa lukotuu de'ino. 15 Hewaadankka, hinkko baggana gaarddotuu tammanne ichcheshu wad'aa aduk'k'iyaa gaarddotuu de'ino; untunttoo heezzu tuussatuunne tuussatoo heezzu pootsay geliyaa lukotuu de'ino. 16 «Dabaabaa geliyaa sa'aw laatamu wad'aa aduk'k'iyaa gaardduwaa giigissa; hewekka saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne, shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe dadetteeddawaa, s'ilppiyaan alleek'k'issiyaawaan giigissa. Oyddu tuussatuwaanne tuussatoo oyddu pootsay geliyaa lukotuwaan giigissa. 17 Dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa tuussatuwaa ubbaw biraappe oosetteedda k'achchiyaawanttunne kak'k'iyaaawanttu, nahaasiyaappe oosetteedda pootsay geliyaa lukotuu de'ino. 18 Dabaabay adusatetsay s'eetu wad'aa, gomppay ishatamu wad'aa gido; puidiyaa ichcheshu wad'aa d'ok'k'iyaa liik'uwaan dadetteedda liinuwaappe oosetteedda gaarddotuu de'ino; yaatiide tuusatuwaa nahaasiyaappe oosetteedda pootsay geliyaa lukotuu gidino. 19 «S'oossaa Dunkkaaniyaan ootsiyaa oosoo go'ettiyaa miishshaa ubbay, untunttu go"ay ayaa

gidooppenne, S'oossaa Dunkkaaniyaa d'ogetu ubbaananne dabaabaa d'ogetu ubbaannakka gujjina, nahaasiyaa birataappe med'ettiino. **20** «S'omppii to'ennan ees's'iidde de'ana mala, aw kosshiyaa S'illo zayitiyaa wogaraa teeraa c'addiide gum"ina kesseeddawaa new ahana mala, Israa'eelatuwaa azaza. **21** Aaroonenne Aa naanay, s'omppii S'oossaa sintsaan k'ammeedda sa'ay wonttana gakkanaw poo'ana mala, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa gidдон, Markkatetsaa Taabootaa sintsaan de'iyaa gaardduwaappe karenna eetsino. Hawe Israa'eeliyaa asaw med'inaw wotso woga gidiide de'o.

28 «Ne ishaa Aaroonanne Aa naanaa Nadaaba, Abiiha, El'aazaaranne Itaamaara neekko ahaade; untunttu k'eesatuwaa gidiide taw ootsana mala, Israa'eeliyaa asaa giddoppe untuntta dummaya. **2** Aw bonchchuwaanne puulaa immana mala, ne ishaa Aaroonaw k'eesatetsaa mayotuwaa giigissa. **3** Taani aad'd'eeda era immeedda kushiya hiilaa eriyaa asaa ubbaa s'eesaade, Aaroonaw mayotuwaa giigissana mala oda; I k'eesee gidiide, taw ootsanaw dummatanawaa. **4** Untunttu giigissana mayotuukka hawantta: tiraan wotsiyaawaa, eefuudiyaa, adussa mayuwaa, alleek'k'ettiide dadetteedda adussa shaamic'c'iyaa, shaashiyaanne hara danc'c'uwaa. Ne ishay Aaroonenne Aa naanay k'eesatuwaa gidiide taw ootsiide geeshsha mayotuwaa mayyana mala, sikkiyaawanttu giigissiino. **5** Kushiya hiilaa eriyaawanttukka ha mayotuwaa giigissanaw work'k'aa, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaanne liik'o liinuwaa go'ettino. **6** «Eefuudiyaa geetettiyaa mayuwaa work'k'aappe, saluwaa malatiyaa k'ac'inaappe, ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inaappe, shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaa k'ac'inaappe

kushiyaa hiilanchchatuu alleek'k'issiide giigissiino. 7 Laa"u baggay gaketiiide ittuwaa gidana mala, laa"u hashiyaa bolla gatsiide oytsiyaa c'ark'k'ii de'o. 8 Hiilanchchay aleek'k'issiide daddeedda danc'c'uukka eefuudiyaanna itta gidiide, work'k'aappe, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne lee'issi bak'k'eedda liinuwaappe oosetto. 9 «Marggidiyaa geetettiyaa laa"u shuchchatuwaa ahaade, Israa'eeliyaa naanatuwaa suntsaa untunttu bolla wooc'aade s'aafa. 10 Untunttu yeletaa maaraadan itti shuchchaa bolla usuppun suntsaa, hinkko shuchchaa bolla k'ay atteeda usuppunatuwaa suntsaa wooc'aade s'aafa. 11 Maatafaa bolla suntsaa wooc'iide s'aafiyaawaadan, he laa"u shuchchatuwaa bolla Israa'eeliyaa naanatuwaa suntsaa wooc'aade s'aafa; he shuchchatuwaa work'k'aappe med'd'eedda shuchchaa oyk'k'iyaawaa bolla wotsa. 12 Yaataade tammanne laa"u Israa'eeliyaa zeretsaa hassayyaawaa gidana mala, ha laa"u shuchchatuwaa eefuudiyaanna oytseedda hashiyaa c'ark'k'iyaan wotsa; yaatooppe Med'inaa Godaa sintsan ubbaade k'ofettana mala, ha suntsatuwaa Aaroone bare hashiyaan tookko. 13 He shuchchatuwaa oyk'k'iyaawaa work'k'aappe med'd'a. 14 K'ay walakay bayinna work'k'aappe wodoruwaadan dook'k'eedda laa"u sanssalatatuwaa giigissaade, he laa"u shuchchaa oyk'k'iyaawantunna gatsa oytsa. 15 «S'oossaa shenii ayentto oochchiide eriyaa tiraan wotsiyaawaa kushiyaa hiilanchchaan oosissa. He tiraan wotsiyaawaa eefuudiyaa daddeeddawaadan, work'k'aappe, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe dadda. 16 Aw oyddu gas'ay de'ee; geesaykka gomppay itti itti takkaad'e gidiide dakkotto. 17 Hewaappe guyyiyaan Aa bolla oyddu

maaran al"o shuchchatuwaa wotsa; koyro maaran wotseedda
 shuchchay, sarddiyoona, toop'aaziyooniyaanne p'ooliyaa
 ink'k'uwaa. **18** Laa"entso maaran baluuriyaa, samppeeriyaanne
 almmaaziyaa giyaa al"o shuchchatuwaa; **19** heezzentso maaran
 yaakinttiyaa, kelk'k'edooniyaanne ametess's'inoosiyaa; **20**
 oyddentso maaran biralli, marggidiyaa, yasp'p'iidiyaa. Hawanttu
 ubbay work'k'aappe oosetteedda shuchchaa oyk'k'iyawaa bolla
 uttino. **21** Israa'eeliyaa naanatuwaa suntsaa payduwaadan,
 shuchchatuwaa payduukka tammanne laa"uwaa gidino; ittuu
 ittuu maatafaadan wooc'ettiide, tammanne laa"u zaratuwaa
 suntsay he shuchchatuwaan s'aafetto. **22** «Tiraan wotsiyaawoo
 wodoruwaadan dook'eteedda sanssalataa walakay baynna
 work'k'aappe med'd'a. **23** Laa"u work'k'aa migidatuwaa
 med'd'aade, tiraan wotsiyaawoo k'ommo gas'aa gatsaade
 oytsa wotsa. **24** He laa"u work'k'aa sanssalatatuwaa tiraan
 wotsiyaawoo gas'an de'iyaa migidotuwaanna gatsaade oytsa.
25 He sanssalatatoo yenkko bagga s'eeraa k'ay eefuudiyaw
 sintsa baggana, hashiyaa c'ark'k'iyaan de'iyaa shuchchaa
 oyk'k'iyawanttunna gatsa k'achcha. **26** K'aykka laa"u work'k'aa
 migidatuwaa med'd'aade, eefuudiyaappe garssan kaalliide
 de'iyaa tiraan wotsiyaawoo soo baggana de'iyaa laa"u
 gas'aa s'eeran aatsa. **27** Hewaadankka, work'k'aappe hara
 laa"u migidatuwaa med'd'aade; eefuudiyaw sintsa baggana,
 hashiyaa c'ark'k'iyappe garssa baggana, eefuudiyaa s'eessan
 k'achchiyaawaappe k'ommonna, sikuu gaketeedda sa'aa matan
 karenna untuntta oytsa. **28** Tiraan wotsiyaawaan de'iyaa
 migidatuwaa eefuudiyaan de'iyaa migidotuwaanna gatsiide,
 saluwaa malatiyaa bak'etsaan k'achcha; yaatoope, tiraan
 wotsiyaawe s'eessaappe k'ommonna de'iyaa diraw, k'ashuu

shol"enna. 29 «Aaroone Geeshsha sa'aa geliyaa wode, ha tiraan wotsiyaa Med'inaa Godaa sheniyaa bessiyaawe de'iyaa Israa'eeliyaa zaratuwaa suntsatuwaa tookko. Yaatooppe taani Med'inaa Goday ubbaade ta asaa hassayana. 30 K'ay Uuriimiyaanne Tuumiimiyaa geetettiyaawantta tiraan wotsiyaawaan yegga. Aaroone Med'inaa Godaa sintsa aad'diidde, bare tiraan wotsi akkiide gelo. Ta shenii ayentto Israa'eeliyaa asaa erissana mala, I ta sintsan ootsanaw geliyaa wode ubbaan bare tiraa kiisiyaappe d'ayssoppo. 31 «Eefuudiyaappe garssanna mayiyaa adussa mayuwaa ubbaa saluwaa malatiyaa c'ark'k'iyappe giigissa. 32 He adussa mayoo k'ood'iyaa aatsiyaa sa'aa med'd'a. He sa'ay peed'ettenaadan, yuushsha aatsaade gujja gujja sikka. 33 Adussa mayuwaa duge bagga mac'araa yuushshuwaan saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o roomaaniyaa ayfiyaa teeraa misiletuwaa med'd'a. Yaataade untuntu gidduwaan work'k'aappe oosetteedda dawalatuwaa walakan ootsa. 34 Work'k'aa dawalatuunne roomaaniyaa teeraa misiletuu he adussa mayuwaa duge bagga s'eeraw yuushshuwaan walakan aad'd'ino. 35 Aaroone k'eesatetsan ootsiyaa wode, ha adussa mayuwaa mayyo; Med'inaa Godaa sintsa Geeshsha sa'aa geliyaa wodenne kesiyaa wode, dawalay waassana. Hewaa diraw I hayk'k'enna. 36 «Walakay baynna work'k'aappe itti alleek'k'uwaa med'd'aade maatafaa bolla wooc'iyawaadan, Aa bolla wooc'aade, «Med'inaa Godaw Geeshsha gidiide Dummateedda» yaagaadde s'aafa. 37 Huup'iyaan s'aas'iyaa shaashiyaappe s'adenna deemuwaan k'achchana mala, saluwaa malatiyaa bak'etsaa an aatsa. 38 Aaroone Aa bare deemuwaan wotso; hewaan Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaw geeshsha

yarshshoo immiyaawan pac'ay de'ooppe, he bayzzuwaa Aaroone tookkee. Asay ahiyaawaa ubbaa Med'inaa Goday akkana mala, I hewaa ubbaa gedekka bare demuwaan wotsanaw koshshee. **39** «Aaroona adussa Shaamic'c'iyaa liik'o liinuwaappe dadda; huup'iyaan s'aas'iyaa shaashiyaakka liinuwaappe giigissa. K'ay danc'c'uwaa s'ilppiyaan alleek'k'issiyaawaan sikissa. **40** Aaroona naanaw bonchchonne alleek'k'o gidana mala, adussa shaamic'c'iyaa, danc'c'otuwaanne huup'iyaan s'aas'iyaa shaashetuwaa giigissa. **41** Neeni ha mayotuwaa ne ishaa Aaroonanne Aa naanaa mayzzeddawaappe guyyiyaan, untuntta k'eesetetsan suntsaade taw ootsana mala okkaadde dummaya. **42** «Untuntu kalluu kametana mala garssanna mayiyaa mayuwaa, s'eessaappe biide wodiriyaa gakkanaw kammiyaawaa, liik'o liinuwa k'ac'inaappe daddaade giigissa. **43** Aaroonenne Aa naanay S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa wode, woy yarshshuwaa yarshshiyaa geeshsha sa'aan k'eesatetsan ootsanaw shiik'iyaa wode, ha mayotuwaa mayno. Hewaadan hanooppe, untuntu barenttu bolla bayzzuwaanne hayk'k'uwaa ahikkino. «Hawe Aaroonawunne Aa zaretoo med'inaw woga gido.

29 «Aaroonenne Aa naanay k'eesatuwaa gidiide taw ootsana mala, neeni untuntta dummayanaw hawaadan ootsa; tilla bollaanna de'iyaa itti korumaa, laa"u dorssaa koletuwaa akka; **2** muruta zarggaa d'iiliyaa akkaade, irshshuwaa yegganaan ukitsaa uukka; k'ay irshshuwaa yegganaan zayitiyaan komppuwaa komppa; hewaaddankka, irshshuwaa yegganaan lee"o ukitsaa uukkaade, zayitiyaa okka. **3** Neeni untuntta samppan wotsaade, korumaananne laa"u dorssaa koletuwaanna ittippe taw shiishsha. **4** «Yaataade Aaroonanne

Aa naanaa S'oossaa Dunkkaaniyaa pengge ahaade, haatsaan untuntta meec'c'a. 5 Hewaappe guyyiyaan mayotuwaa akkaade, adussa shaamic'c'iyaa, eefuudiyaa garssana mayiyaa adussa mayuwaa, eefuudiyaanne tiraan wotsiyaawaa Aaroona mayzzaade eefuudiyaa hiillan dadetteedda danc'c'uwaan danc'c'issa. 6 Shaashiyaakka Aa huup'iyaan s'aas'aade, «S'oossaw geeshsha gidiide dummatteedda» yaagiyaawe s'aafetteedda alleek'k'uwaa sintsa demuwaan shaashiyaa miyyaan aatsa. 7 Okkiyaa zayitiyaakka akkaade, Aa huup'iyaan tigaade okka. 8 Aa naanaakka ahaade adussa shaamic'c'iyaa mayza. 9 Shaashiyaakka untunttu huup'iyaan s'aas'a. Hewaappe guyyiyaan Aaroonanne Aa naanaa danc'c'uwaa danc'c'issa. K'eesatetsay untunttoo med'inaa woga gido. Simmi Aaroonanne Aa naanaa yaataade k'eesatuwaa ootsaasa. 10 «Korumaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsa neeni ahina, Aaroonenne Aa naanay Aa huup'iyaan barenttu kushiyaa wotsiino. 11 Korumaa, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan Med'inaa Godaa matan shukka. 12 Korumaa suutsaappe amareedawaa ne birad'd'iyaan akkaade, yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa kac'etuwaa okkishshin atteedawaa yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana gussa. 13 Hewaappe guyyiyaan k'antsaa ashuwaa kammeedda mood'iyaa ubbaa, tiriya s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa, laa"u kilahotuwaanne untuntta kameedda mood'iyaa akkaade, yarshshiyaa sa'aa bolla s'uugga. 14 Shin korumaa ashuwaa, Aa galbbaanne Aa marac'c'iyaan de'iyaa toc'iyaa Asay utto heeraappe haasaade s'uugga; hewe nagaraa diraw yarshshiyaa yarshshuwaa. 15 «Laa"u dorssaa koletuwaappe ittuwaa neeni akkina, Aaroonenne Aa naanay barenttu kushiyaa Aa huup'iyaan wotsino. 16 Yaatooppe dorssaa koliyaa shukkaade,

suutsaa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaan ubbaa sa'aan pushakka.

17 Dorssaa koliyaa ashuwaa k'ans's'ereetsaade, k'antsaa ashuwaakka gediya meec'c'aade huup'iyaa bollanne hara k'ommo ashotuwaa bolla untuntta wotsa; 18 hewaappe guyyiyaan, dorssaa koliyaa ubbaanna yarshshiyaa sa'aan s'uugga; hewe Med'inaa Godaw s'uugettiyaa yarshshuwaa, sawuwaa toshikku giyaa yarshshuwaanne Med'inaa Godaw taman yarshshiyaa yarshshuwaa. 19 «K'ay yenkko dorssaa koliyaa Aaroonenne Aa naanay barenttu kushiya Aa huup'iyaan wotsana mala neeni aha. 20 He dorssaa koliyaa shukkaade, Aa suutsaappe amareedawaa akkaade, Aaroonawunne Aa naanaw ushechcha haytsatuwaa s'eeraa, untunttu ushechcha kushetoo wogga birad'd'etuwaanne untunttu ushechcha gedetoo wogga birad'd'etuwaa okka; hewaappe guyyiyaan, atteeda suutsaa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaan ubbaa sa'aan pushakka.

21 Yarshshiyaa sa'aan de'iyaa suutsaappe amareedawaanne tigiya zayitiyaappekka amareedawaa akka, Aaroona bollanne Aa mayuwaa bolla, Aa naanatuwaa bollanne untunttu mayuwaa bolla pushakka. Inne Aa naanay, untunttu mayuu S'oossaa oosoo dummatanawaa. 22 «Ha dorssaa koliyaappe mod'd'uwa, nasiyaa, k'antsaa ashuwaa bolla de'iyaa mood'iyaa, tiriya s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa, laa"u kilahotuwaa, untuntta kammeedda mood'iyaa ushechcha baggana de'iyaa guyye gediya akka; hawe k'eesatetsaa suntsaa immiyaa wode shukkiyaa dorssaa. 23 Med'inaa Godaa sintsan wotseedda irshshuu gelibeenna ukitsaa, sampapaappe zayitii walakettibeenna ukitsaa, zayitiyaanna uukkeedda itti komppuwaanne itti lee"o ukitsaa akka. 24 Neeni ha k'umaa ubbaa Aaroona kushiyaaninne Aa naanatuwaa kushiyaan wotsiide wus'akkanaadan ootsa.

Unttuntta Med'inaa Godaa sintsan pudenne dugenne k'aatsino.

25 Hewaappe guyyiyaan untunttu kushiyaappe hawantta akkaade, yarshshiyaa sa'aa bolla wotsaade, s'uuggiyaa yarshshuwaanna gatsaade, Med'inaa Godaw sawuwaa toshikku gaanaadan, yarshshiyaa sa'aa bolla taman s'uugga. 26 Aaroone k'eesa gidiide suntsettiyaa wode shukkeedda dorssaa koliyaa anggoosuwa akkaade, Med'inaa Godaa sintsan k'aatsiyaa yarshshuwaadan k'aatsaa; hewe neena gakkiiyaa ne miyaa gishuwaa gidanawaa. 27 «He shukkeedda dorssaa ashuwaa k'ommotuwaappe, yarshshuwaa ootsiide k'aatseedda anggoosuwaanne S'oossaa sintsan pude tookkeedda gediya geeshsha; hewanttu Aaroonawunne Aa naanaw gishuwaa gidanawantta. 28 Israa'eelatu Med'inaa Godaw immiyaa ittippetetsaa yarshshuwaappe k'aatsiyaa baggaw wogay, ubbaa gedekka Israa'eeliyaa asaappe shiik'oode Aaroonawunne Aa naanaw gakkiiyaa gishuwaa gido. 29 «Aaroona k'eesatetsaa geeshsha mayuu Aa hayk'k'uaappe guyyiyaan Aa zaretoo de'o; untunttu k'eesatuwaa kaappuwaa gidiyaa wode ha mayuwaa oketanawunne dumatanaw mayyino. 30 Aa naanatuwaappe Aa sa'aan k'eesatuwaa gidiide, Geeshsha Sa'aan ootsanaw S'oossaa Dunkkaaniyaa yiyaa na'ay, he mayuwaa laappun gallassaw mayyo. 31 «Aaroonenne Aa naanay k'eesatuwaa gidiide suntsettiyaa wode shuketteedda dorssaa koliyaa ashuwaa akkaade, geeshsha sa'aan doyyssa. 32 Aaroonenne Aa naanay dorssaa orggiyaa ashuwaakka masoofiyaan de'iyaa ukitsaa S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan miino. 33 Unttunttu k'eesatuwaa gidiide suntsettanawunne dummatanaw nagaray atto geetettanaadan yarshshetteedda ha yarshshotuwaa miino. Shin he yarshshotuu geeshsha gideedda diraw, hara Asay onne

mooppo. 34 K'eesiyaa gidiide suntsettiyaa wode shukkeedda dorssaa koliyaa ashuwaappe woy Ukitsaappe wontta gakkanaw palahiide ak'ooppe, taman s'uugetto; geeshsha gideedda diraw meetettoppo. 35 «Aaroonenne Aa naanay k'eesatuwaa gidiide suntsettiyaa wode wotsiyaa wogaa likke taani neena azazeeddawaadan ootsaadde, laappun gallassaa garssan pola. 36 Nagaray atto geetettanaadan hachche hachche nagaraa yarshshuwaadan itti korumaa yarshsha. Hewaan yarshshiyaa sa'aa geeshsha; yaataade yarshshiyaa sa'aa dummayanaw okka. 37 Yarshshiyaa sa'aa nagaraa atto giyyaa wogaa laappun gallassan polaade, Aa dummaya. Yaatooppe yarshshiyaa sa'ay geeshsha ubbaappe ittuwaa gideedda geeshsha. Aa bochchiyaa ubbaykka geeyyana. 38 «Yarshshiyaa sa'aan neeni hachche hachche shiishshana yarshshuu hawaa. Yelettoodeppe itti laytsaa gideedda laa"u dorssaa orggetuwaa yarshsha. 39 Dorssaa koletuwaappe ittuwaa wontta, k'ay laa'entsuwaa omarssi yarshsha. 40 Koyro dorssaa maraanna itti kiilo giraame gideedda muruta zarggaa d'iiliyaa itti liitiro gum"eteedda zayitiyaan munak'aade yarshsha; itti liitiro woyniyaa eessaakka ushshaa yarshshuwaa ootsaadde yarshsha. 41 Laa"entso dorssaa orggiyaa omarssi yarshshaadde wonttawaa keeshshaa, d'iiliyaa, zayitiyaanne woyniyaa eessaa shiishsha. Hewe Med'inaa Godaw taman yarshshettiyyaa, sawuwaa toshikku giyyaa yarshshuwaa gidanawaa. 42 «Ha s'uuggiyaa yarshshuu yiyaa yeletaa ubbaan S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan Med'inaa Godaa sintsan pac'c'i baynnan yarshshettanaw koshshee. Taani yaan hinttenttunna gakettaade, neenana haasayana. 43 K'ay yaan taani Israa'eelatuwaana gaketanaw, ta bonchchuukka he sa'aa duma sa'aa kessana. 44 «Hewaa diraw, taani S'oossaa

Dunkkaaniyaanne yarshshiyaa sa'aa dummayana; untunttu taw k'eesatuwaa gidiide taw ootsana mala, Aaroonanne Aa naanaa taani dummayana. **45** Yaataade taani Israa'eeletuwaa gidдон de'ana; k'ay taani untunttu S'oossaa gidana. **46** Taani untunttu gidдон de'ana mala, Gibs'eppe untuntta kesseedda Med'inaa Godaa untunttu S'oossaa gidiyaawaa untunttu erana. Ee, taani Med'inaa Godaa untunttu S'oossaa.

30 «Is'aanaa c'uwayiyaa miishshaa odoorotuwaappe med'd'a; **2** aw oyddu gas'ay de'o; adusatetsay itti wad'aa, gomppay itti wad'aa, geesay laa"u wad'aa gido; kac'etuukka aanana ittuwaa gidiide oyk'k'etti med'ettino. **3** Aw bolla doonaa, oyddu bagga ubbaanne Aa kac'etuwaa walakay bayinna work'k'aan sheeshsha; Aa yuushshuwaankka work'k'aa tigetsaa yuushsha aatsa. **4** He work'k'aa tigetsaappe garssanna is'aanaa c'uwayiyaa saas'iniyaw work'k'aappe laa"u sagaayetuwaa med'd'a; yaataade ya baggananne ha baggana laa"uwaa laa"uwaa oytsa. Hewantta tookkiyaa wode kasuwaa aatsanaw maaddanaassa. **5** Kasotuwaa odoorotuwaappe kessaade, untuntta work'k'aan sheeshsha. **6** Ha yarshshiyaa miishshaa K'aalaa C'aak'uwaa Taabootaa sintsan kak'etteedda gaaridduwaappe kare baggana, hewaakka taani neenana gaketiyaa K'aalaa C'aak'uwaa Taabootaa bolla de'iyaa atto giyaa sa'aa k'um"iyaa sintsan wotsa. **7** «Aaroone wontta wontta s'omppetuwaa giigisanaw yiyaa wode, sawiyaa is'aanaa yarshshiyaa sa'aan c'uwayo. **8** Aaroone omarssi s'omppetuwaa poo'issiyaa wode, zaaretsiidekka is'aanaa c'uwayo; yaatooppe, is'aanay Med'inaa Godaa sintsan yiyaa yeletaw ubbaade c'uwattana. **9** Ha is'aanaa c'uwissiyaa miishshaan hara ay is'aananne, woy s'uugiyaa yarshshuwaa, woy katsaa yarshshuwaa yarshshoppa; ushshaa

yarshshuwaakka Aa bolla tigoppo. **10** Aaroone laytsaappe itti gede nagaraappe maarettanaw shukkiyaa mehiyaa suutsaa akkiide, he yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa kac'etuwa bolla wotso. Yaatiide geeshshiyaa wogaa polo. Ha wogay sintsanna yaana wodetuwa ubbaan laytsaan laytsaan poletto. Ha is'aanay c'uiyaa miishshay Med'inaa Godaw dummati loytsi geeyeeddawa gido» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa goday Musa hawaadan yaageedda; **12** «Neeni Israa'eeliyaa asaa payduwaan akkanaw untuntta paydiyaa wode, itti itti uray paydettiide, bare shemppuwaa wozanaw Med'inaa Godaw shaluwa c'iggo. Neeni untuntta paydiyaa wode, untunttu bolla boshay yeenna. **13** Payduwaan geliyaa Asay huup'iyaan huup'iyaan Dunkkaaniyaan eretiya miizaanaa likkiyaan Biraa c'iggo. Itti itti uray hawaa Med'inaa Godaw imotaa ootsiidde immo. **14** Payduwaan geliyaa Asay laytsay laatamu kumeeddawenne hewaappe bollaa ubbay, Med'inaa Godaw immiyaawaa aho. **15** Hinttenttu hinttenttu nagaraappe maarettanaw Med'inaa Godaw imuwaa immishin, duriikka man'k'uukka itti likkiyaa immanaappe attina, durii darissiide woy man'k'uu laafetsiidde immoppo. **16** Nagaraappe maretanaw c'iggiyaa shaluwa Israa'eeliyaa asaappe akkaade, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa giddo oosoo peeshsha. Ha shaluu hinttenttu nagaraappe maarettanaw, Med'inaa Godaa sintsan Israa'eeliyaa asaawaa hassayyaawaa gidanawaa» yaageedda. **17** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **18** «Meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa nahaasiyaappe med'd'aade S'oossaa Dunkkaaniyaappenne yarshshiyaa sa'aappe gidduwaan wotsa; an haatsaa tiga. **19** Aaroonenne Aa naanay barenttu kushiyaanne barenttu gediya meec'ettana. **20** Untunttu hayk'k'enna

mala, S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa wode, awudenne he
 haatsaan meec'ettino. K'ay Med'inaa Godaw taman yarshshuwaa
 yarshshanaw yarshshiyaa sa'aa mata shiik'eedda wode, 21
 untunttu hayk'k'enna mala, barenttu kushiyaanne barenttu
 gediya meec'ettino. Hawe Aaroonawunne Aa zaretoo, yiyaa
 yeletaa ubbaw med'inaw woga gidanawaa» yaageedda. 22
 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 23 «Muruta
 k'imaametuwaa, hewanttukka, usuppun kiilo giraame gukkiyaa
 karbbiyaa, heezzu kiilo giraame sawiyaa k'arafaa, heezzu
 kiilo giraame sawiyaa gunc'echchaanne 24 usuppun kiilo
 giraame zimbbaanuwa akka. Ha ubbaykka Dunkkaaniyaan
 eretiya miizaanaa likkiyaan gido. Hewaa bollakka oyddu liitiro
 Wogaraa zayitiyaa gujja. 25 Hawantta shittuwaa ootsiyaa
 eran walakkaade, sawiyaa geeshsha okkiyaa zayite kessa.
 26 Yaataade S'oossaa Dunkkaaniyaa, K'aalaa c'aak'uwaa
 Taabootaa, 27 s'arp'p'eezaanne Aa bolla wotsiyaa miishshaa
 ubbaa, s'omppiyaa wotsiyaa ballanne Aa miishshatuwaa,
 is'aanaa c'uwayiyaa miishshaa, 28 s'uuggiyaa yarshshuwaa
 yarshshiyaa sa'aanne an de'iyaa ubbaa miishshatuwaa,
 meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa okka. 29 Untunttu
 loytsi geeshsha gidana mala, neeni untuntta dummaya;
 untuntta bochchiyaawe ubbaykka geeshsha gidanawaa. 30
 «Hewaappe guyyiyaan Aaroonenne Aa naanay k'eesatuwaa
 gidiide taw ootsana mala, untuntta okkaadde dummaya; 31
 Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaadde oda; «Hawe yiyaa
 yeletawukka okettiya ta geeshsha zayite gido; 32 ha zayitiyaa
 asaa bolla gussoppa; k'ay ay zayitiikka hewaa ootseedda
 likkiyaan ootsoppa. I geeshsha gideedda diraw, hinttenttukka Aa
 geeshshabaadan k'oppite. 33 Hawaa mala shittuwaa giigissiyaa

urayinne k'eesatuwaa gidenna hara asaa okkiyaa uray ooninne bare asaa giddoppe bohetto» yaageedda. **34** Hewaappe guyye Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Sawiyaa k'imaametuwaa: mitsaa c'ooshshaa, d'aad'd'iyaa gollen de'iyaa shittuwaa, sawiyaa shidiyaanne sawiyaa geeshsha is'aanaa akka; untunttu ubbaa dees'uukka itti likke gido. **35** Shittuwaadan walaketteedda is'aanaa ootsaade, untuntun go'etta; walakay baynnawaanne geeshsha gidanaadan, an mas'iniyaa yegga. **36** Aappe amareedawaa akkaade liik'issaade c'adda; yaataade taani neenana gaketiyaa S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa sintsan wotsa. I new loytsi geeshsha gidanawaa. **37** Hawaa med'd'eeddawaa likkiyaan hara is'aanaa med'd'oppite. Hewe Med'inaa Godaw dumma geeshsha gidiyaawaa erite. **38** Hawaa malatiyaawaa med'd'iide, Aa sawuwaa singgiide nashettanaw koyiyaa uray de'ooppe, I bare asaa giddoppe bohetto» yaageedda.

31 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Be'a; taani Yihudaa zare gideedda Huura na'aa na'aa, Uura na'aa, Bas'aali'eela dooraad. **3** Aa taani S'oossaa Ayyaanan, hiillan, akeekaaninne oosuwaa ubbaa ootsiyaa eraan kuntsaad; **4** hewekka hiillan kiitaa halchchuwaa kessiide, work'k'aappe, biraappenne nahaasiyaappe dumma dummabaa I ootsanaassa. **5** Hewaadankka, shuchchaa massiide giigissanaaddaaninne, mitsaa massanaw hara oosuwaa ubbaa I ootsanaassa. **6** «Hewaa bollakka k'ay Aa maaddana mala, Daana zare gideedda Ahisamaaka na'aa Oholi'aaba suntsaad. Taani neena azazeeddawaa ubbaa untunttu ootsana mala, kushiyaa hiillaa eriyaawanttoo ubbatoo eraa immaad. **7** Untunttu ootsanaw: S'oossaa Dunkkaaniyaa, K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa, Aa bolla

wotsiyaa atto giyaa sa'aa k'um"iyaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa
 gidдон go'ettiyaa miishshaa ubbaa, 8 s'arp'p'eezaanne Aa
 miishshatuwaa, s'omppiyaa wotsiyaa ballaa walakay baynna
 work'k'aappe oosetteeddawaanne Aa miishshaa ubbaanna,
 is'aanaa c'uwissiyaa miishshaa, 9 s'uuggiyaa yarshshuwaa
 yarshshiyaa sa'aanne Aa miishshaa ubbaanna, meec'ettiyaa
 keriyaanne Aa wotsiyaawaanna, 10 dadetteedda mayuwaa,
 k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Aaroone mayyana geeshsha
 k'eesatetsaa mayotuwaanne Aa attuma naanay k'eesatetsaa
 ootsiidde mayyana mayuwaa, 11 k'ay okettiyaa zayitiyaanne
 Geeshsha Sa'aw sawuwaa toshikku giyaa is'aanaa. Unttuntu
 hawaa ubbaa taani neena azazeeddawaadan ootsino»
 yaageedda. 12 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa
 hawaadan yaagiide azazeedda; 13 «Israa'eeliyaa asaa neeni,
 «Ta Sambbataa bonchchite. Hewe taani Med'inaa Goday
 hinttentta taw geeshsha ootsaadde dooreeddawaa bessiyaawaa
 gidiide, yaana yeletaa ubbaw taappenne hintteppe gidduwaan
 malaataa gidanawaa. 14 Hinttenttoo I geeshsha gidiyaa diraw,
 Sambbataa bonchchite. Aa tunissiyaawenne he gallasaan
 ootsiyaa Asay ubbay asaa gidoppe hayk'k'inaan bohetto. 15
 Usuppun gallassatuwaan neeni oosuwa ootsa; shin laappuntsa
 gallassay Med'inaa Godaw dummatteedda shemppo Sambbataa;
 Sambbataa gallassan ay oosonne ootsiyaa ooninne hayk'k'o.
 16 Israa'eelatu ha Sambbataa gallassaa yeletaappe yeletaw
 med'ina k'aalaa c'aak'uwaa ootsiide bonchchino. 17 Med'inaa
 Goday usuppun gallassatuwaan saluwaanne sa'aa med'd'eedda
 dirawunne k'ay laappuntsa gallassan taani kiitaa aggaade
 shemppeedda diraw, ta gidduwaaninne Israa'eelatu gidduwaan
 hawe med'inaw malaata gidana» yaaga» yaageedda. 18 Med'inaa

Goday Musew Siinaa Deriyaa bollan haasayyaawaa wursseedda wode, S'oossay bare birad'd'iyaan s'aafeedda tammu azazuwaa oyk'k'iide laa'u massetteedda k'aalaa c'aak'uwaa shuchchatuwaa Musew immeedda.

32 Asay Muse deriyaappe wod'd'ennaan loytsi gam"eeddawaa be'eedda wode, Aaroona yuushshuwaan shiik'iide, «Haaya; neeni nuuna kaaletsiyaa s'oossatuwaa nuw med'd'a. Gibs'e gadiyaappe nuuna kesseedda Musa gidooppe, I waaneedenttonne nuuni erokko!» yaageeddino. **2** Aaroone untuntta, «Hinttenttu machatuwaa haytsaaninne hinttenttu attuma naanaanne mac'c'a naanatuwaa haytsaan de'iyaa work'k'aa kessiide, taw akkiide ahite» yaageedda. **3** Hewaappe guyyiyaan Asay ubbay bare haytsaa work'k'aa kessiide, Aaroonaw aheeddino. **4** I hewaa untunttu kushiyaappe akkiide, siiliseeddawaappe guyyiyaan k'os's'iyaaan k'os's'iide, maraa malatiyaa eek'aa ootsiidde med'd'eedda. Asay, «Israa'eelattoo, hinttentta Gibs'e gadiyaappe kesseedda hinttenttu s'oossatuu hawantta» yaageedda. **5** Aaroone hawaa be'eedda wode, he maraa sintsan yarshshiyaa sa'aa gimbbiide, «Wontta Med'inaa Godaa baalaa gallassaa gidanawaa» yaagiide eriseedda. **6** Hewaa diraw, wonttetsa gallassi Asay guuran dendiide, s'uuggiyaa yarshshuwaa shiishsheedda; ittippetetsaa yarshshuwaakka yarshsheedda. Yaatiide Asay maanawunne ushanaw utteedda. Mi ushi simmiide, k'ay duranaw denddeedda. **7** Yaanina Med'inaa Goday Musa, «Neeni ellekka duge wod'd'a; ayaw gooppe, ne asay, neeni Gibs'eppe kessaade aheeddawe nagaraa ootsiidde, barenttu huup'iyaa tunisseeddino. **8** Taani untuntta azazeedda ogiyaappe untunttu ellekka sher"i geeddino. Work'k'aa siiliseedda maraa malatissiide, barenttoo eek'aa

med'd'iide aw goynneeddino; aw yarshsheeddino. Unttuntu, <Israa'eelattoo, hinttentta Gibs'e gadiyaappe kesseedda hinttenttu s'oossatuu hawantta» yaageeddino» yaageedda. **9** Med'inaa Goday Musa, «Taani ha asaa be'aad; untunttu morggii d'uleefatteedda asaa. **10** Ha"i ta hank'k'uu untunttu bolla ees's'i kesina, taani untuntta bayzzanawaa neeni taana diggoppa. Yaataade taani neena wolk'k'aama kawutetsaa ootsana» yaageedda. **11** Shin Muse Med'inaa Godaa bare S'oossaa hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw neeni ne wolk'k'aama wolk'k'aaninne ne mino kushiyaan Gibs'eppe kessaade aheedda ne asaa bolla ne hank'k'uu ayaw ees's'i kesi? **12** Gibs'etuu, <S'oossay untuntta deretuwaa bollan wod'anawunne gadiyaappe pitti d'ayssanaw, iita halchchuwaan kesseedda» ayaw ginoo? Ne yashshiyaa hank'k'uwaappe simma; ne asaa d'ayssanaw k'oppowaa agga basha. **13** Ne ayiletuwaa Abrahaama, Yisaak'anne Yaak'ooba hassaya; neeni untunttoo, <Taani hinttenttu zariyaa saluwaa s'oolinttetuwaadan darssana; ha taani hinttenttoo immana geedda gadiyaa ubbaakka hinttenttu zariyaw immana; untunttu he gadiyaa med'inaw laattana» gaade ne huup'iyaan neeni c'aak'k'eedda k'aalaa hassaya» yaageedda. **14** Hewaa diraw, Med'inaa Goday bare asaa bolla iitabaa ahanaw odeeddawaa aggiide, untuntta maareedda. **15** Hewaappe guyyiyaan Muse tammu azazatuu untuntun s'aafetti utteedda laa"u Markkatetsaa shuchchatuwaa bare kushiyaan oyk'k'iide, deriyaappe duge wod'd'eedda. He shuchchatuu laa"u bagganakka s'aafetteeddino. **16** He masetteedda shuchchatuwaa giigisseeddawe S'oossaa; shuchchaa bolla wooc'iide s'aafeeddawekka S'oossaa. **17** Iyyaasu asaa c'abbuwaa siseedda wode, Musa hawaadan

yaageedda; «Dunkkaaneedda sa'aan olaa waasuu sisetee»
yaageedda. 18 Muse zaariide, «Taani sisiyaawe hawe yetsaappe
attina, s'oonetteddawanntu kooshshaa woy s'oonetteddawanntu
kooshshaa gidenna» yaageedda. 19 Muse dunkkaaneedda sa'aa
mateedda wode, maraanne duruwaa be'iide loytsi hank'k'ettiide
bare kushiyaan oyk'k'o markkatetsaa shuchchatuwaa deriyaa
s'ap'uwaan oliide mentsereetseedda. 20 Unttuntu med'd'eedda
maraakka akkiide, taman s'uuggeedda; hewaappe guyyiyaan
liik'ana gakkanaw gaac'c'iide haatsaa bolla laaliide, Israa'eeliyaa
Asay ushanaadan ootseedda. 21 Hewaappe guyyiyaan, Muse
Aaroona, «Ha Asay neena wootinee neeni untuntta hawaa
mala wolk'k'aama nagaraw kaaletseeddawe?» yaageedda. 22
Aaronikka zaariide, «Ta godaw, hank'k'etoppa; ha Asay iitaa
ootsanaw ay keeshshaa koyinto neeni eraasa. 23 Unttuntu taana,
«Nuuna kaaletsiyaa s'oossatuwaa nuw med'd'a. Ayaw gooppe,
ha nuuna Gibbs'eppe aheedda Muse I waaneedenttonne nuuni
erokko!» yaageeddino. 24 Taani untuntta, «Hintte bolla de'iyaa
work'k'aa kessiide, hammite» yaagaad. Hewaappe guyyiyaan
unttuntu taw immeedda work'k'aa taani taman yeggina, ha maray
keseedda» yaageedda. 25 Aaroone asaa gede c'oo yeddi aggina,
Asay bare morkkatuwaa sintsan kawushiide kad'etteddawaa
Muse be'eedda. 26 Hewaa diraw, Muse dunkkaaneedda sa'aa
geliyaa penggiyaan ek'k'iide hawaadan yaageedda; «Med'inaa
Godaa bagga gideedda Asay ooninne taakko yo!» yaageedda.
Leewatuu ubbay aakko shiik'eeddino. 27 Hewaappe guyyiyaan I
untuntta, «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan
yaagee; «Asay ubbay mashshaa bare s'eessan s'eessan
danc'c'oo; dunkkaaneedda sa'aan gas'aappe gas'aa gakkanaw,
guyyewunne sintsawunne simeretto; ittuu ittuu bare ishaa, bare

laggiyaanne bare shooruwa wod'o yaagee» » yaageedda. **28** Leewatuu Muse azazeeddawaadan ootseeddino; he gallassi asaappe heezzu sha"aa keeshshay hayk'keedda. **29** Hewaappe guyyiyaan Muse Leewatuwaa, «Hachche hinttenttu S'oossaw dummateeddita; ayaw gooppe, hinttenttu hinttenttu naanaanne hinttenttu ishatuwaa wod'anawukka azazeteeddita; hachche Med'inaa Goday hinttentta anjjana» yaageedda. **30** Wonttisa gallassi Muse asaa, «Hinttenttu wolk'k'aama nagaraa ootseeddita; shin ha"i taani Med'inaa Godaakko pude deriyaa kesana; hinttenttu nagaraa taani atto giissanitanttonne» yaageedda. **31** Yaatina Muse Med'inaa Godaakko simmi biide hawaadan yaageedda; «Ha Asay wolk'k'aama nagaraa ootseedda; untunttu barenttoo work'k'aappe s'oossatuwaa med'd'eeddino. **32** Shin hayyanaa, ha"i untunttu nagaraa atto yaaga; hewe d'ayooppe, neeni s'aafeedda mazggobiyaappe taana k'uc'c'a» yaageedda. **33** Med'inaa Goday zaariide Musa, «Taani ta mazggabaappe k'uc'c'anawe ta bolla nagaraa ootseedda asatuwaa suntsaa. **34** Ha"i baade, ha asaa taani new odeedda sa'aa kaaletsa; ta kiitanchchaykka neena kaaletsana; shin taani muranaw wodii gakkina, untunttu untunttu nagaraa diraw murana» yaageedda. **35** Aaroone work'k'aappe maraa misiliyaa med'd'anaadan Asay ootseedda diraw, Med'inaa Goday asaa bolla wolk'k'aama boshaa yeddeedda.

33 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Neeninne neeni Gibs'eppe kesseedda Asay ha sa'aappe denddite; «Taani hinttenttu yarattoo immana» yaagaadde wotseedda gadiyaa biite. He gadii taani Abrahaamew, Yisaak'awunne Yaak'oobaw immana yaagaadde c'aak'k'a wotseedda gadiyaa. **2** Taani hinttenttu sintsan

kiitanchchaa kiittaade, Kanaanetuwaa, Amoooretuwaa, Hiitetuwaa, Parzzetuwaa, Hiiwetuwaanne Yaabuusatuwaa yederssana. 3 Maatsaynne eessay goggiyaa he gadiyaa biite. Shin hinttenttu morggii d'uleefatoo asaa gideedda diraw, taani hinttentta ogiyaan d'ayssanaw, hinttenana biikke» yaageedda. 4 Asay he yashshiyaa oduwaa sisiide loytsi yeekkeedda. He wodiyaappe doommiide ubbaykka bare alleek'k'uwaa aatsiyaawaa aggi basheedda. 5 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaagi wotseedda; «Israa'eeliyaa hawaadan yaaga; «Hintte morggii d'uleefatoo asaa. Taani hinttenana haray atto guutsa wodiya binttokka, taani hinttentta d'ayssana. Ha"i simmi hinttenttu alleek'k'uwaa kessi diggite; yaatooppe taani hinttentta ootsanabaa k'achchana» yaaga» yaageedda. 6 Israa'eelatu Siinaa Deriyaappe doommiide barenttu alleek'k'otuwa kessi wotseeddino. 7 Muse dunkkaaniyaa akki afiide, Asay dunkkaano sa'aappe karenna haassiide d'ogeedda. He dunkkaanii, «Gakettiyaa Dunkkaaniyaa» geetettiide s'eesetteedda. Med'inaa Godaa oochchanaw koyiyaa ubbay dunkkaano sa'aappe karenna de'iyaa Gakettiyaa Dunkkaaniyaa bee. 8 Muse he dunkkaaniyaa beedda wode, awudenne Asay ubbay denddiide, bare dunkkaaniyaa penggiyaan penggiyaan ek'k'ee; Muse he dunkkaaniyaa gelana gakkanaw Aa s'eellee. 9 Muse Gakettiyaa Dunkkaaniyaa giddo geleedda wode, shaariyaa tuussay duge wod'd'ee; Med'inaa Goday Musena shaariyaappe haasayishin, he dunkkaaniyaa penggiyaan gam"ee. 10 Shaariyaa tuussaa he dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan be'eedda wode ubbaan, Asay ubbay bare Dunkkaaniyaa penggiyaan penggiyaan S'oossaw goynnee. 11 Asay bare laggiyaanna haasayiawaadan Med'inaa Goday Musena sintsan ek'k'iide,

haasayee. Hewaappe guyyiyaan Muse Asay dunkkaaneedda
 sa'aa guyye simmee; shin Aa maaddiyaa yalagay, Neewi
 na'aa Iyyaasu, Gakettiyaa Dunkkaaniyaappe shaakettenna. 12
 Muse Med'inaa Godaa hawaadan yaageedda; «Neeni taana,
 «Ha asaa kaaletsa» yaagaadda; shin taananna neeni oona
 kiittanintto, taana erissabeykka. Neeni, «Taani neena suntsan
 eray; k'aykka neeni taanan nashettaadda» yaagaadda. 13
 Neeni taana nashsheeddawaa gidoope, taani neena erana
 malanne sintsaawukka neena nashechchaade de'ana mala, ne
 ogiyaa taana besa. Ha Asay ne asaa gidiyaawaa hassaya»
 yaageedda. 14 Med'inaa Goday zaariide, «Taani neenana
 baana; taani neena shemppissana» yaageedda. 15 Yaatina
 Muse Aa, «Neeni nuunana beennawaa gidoope, hawaappe
 nuuna yeddoppa. 16 Neeni nuunana beennan d'ayoope,
 taananinne ne asaani neeni nashetteeddawaa Asay ubbay wooti
 eranawe? Biittaa ubbaan de'iyaa hara asaa ubbaappe taananne
 ne asaa dummayyaawe harabay ayee?» yaageedda. 17
 Med'inaa Goday Musa, «Taani neenan nashetteedda dirawunne
 neena ne suntsan eriyaa diraw, neeni taana oochcheedda ha
 yewuwaa taani ootsana» yaageedda. 18 Yaatina Muse, «Ne
 bonchchuwaa taana bessaarikkii?» yaageedda. 19 Med'inaa
 Goday, «Taani ta lo"otetsaa ubbaa ne sintsaana aatsana; ta
 geeshsha suntsaakka ne sintsaan awaayana. Taani Med'inaa
 Godaa; taani lo"anaw koyiyaawanttoo lo"ana; k'ay k'arettanaw
 koyiyawanttookka k'arettana. 20 Shin neeni ta deemuwaa
 be"akka; ayaw gooppe, ooninne taana be'iide shemppuwaanna
 de'enna» yaageedda. 21 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday,
 «Neeni zaallaa bolla ek'k'anaw hawaan ta matan sa'ay de'ee.
 22 Ta bonchchu aad'd'iyaa wode, taani neena p'alk'k'etteedda

zaallaa gidдон wotsana; Taani aad'ana gакkanaw, ta kushiyaan neena kammana. 23 Hewaappe guyyiyaan taani ta kushiya diggina, neeni ta zokkiyaa be'anaassa; shin ta som"i be"ettena» yaageedda.

34 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Koyrowantta malatiyaa laa"u shuchchatuwaa massaade giigissa; yaatoope taani he masetteedda shuchchatuwaa bolla kase neeni mentseedda shuchchatuwaa bolla de'iyaa k'aalatuwaa s'aafana. 2 Wontta wontta pude Siinaa Deriyaa kesianaw giiga; yaataade taana yaan deriyaa huup'iyaan ek'k'a naaga. 3 Neenana ooninne kesoppo; woy deriyaa bolla hak'anka beetto; haray atto dorssaa wudii woy mehiyaa wudiikka deriyaa sintsaan heemetto» yaageedda. 4 Hewaa diraw, Muse koyro shuchchatuwaa malatiyaa laa"u shuchchatuwaa massiide Med'inaa Goday azazeeddawaadan, shuchchatuwaa bare kushiyaan oyk'kiide, wontta guuraanna pude Siinaa Deriyaa keseedda. 5 Med'inaa Goday shaariyaan duge wod'd'iide, aanana yaan ek'keedda; «Taan Med'inaa Godaa» yaagiide bare suntsaa awaayeedda. 6 Med'inaa Goday Muse sintsaana hawaadan yaagiide awaayiidde aad'd'eedda; «Taani Med'inaa Godaa; Taani Med'inaa Godaa; k'aretayne maarotetsay kumeedda S'oossaa, danddayanchchaa, aggena siik'uu dareeddawaanne darii ammanettiyaawaa. 7 Taani ta aggena siik'uwaa sha"atoo naagiyaawaa; iitatetsaa, makkalaanne nagaraa atto yaagiyaawaa. Gidooppekka, bayzowaa murenan aggenawaa; aawotuwaa nagaraa diraw naanaanne naanatuwaa naanaa, heezzentso yeletanne oyddentso yeletaa gакkanaw muriyaawaa» yaagiide awaayeedda. 8 Hewaappe guyye Muse ellekka biittaa guufaniide goynneedda; 9 «Abeet Godaw, neeni taanan nashshetteedawaa

gidooppe, nuunanna ittippe dendda. Hawe Asay morggii d'uleefatteeddawaa gidooппenne, nu iitatetsaanne nu nagaraa atto yaagaadde, nuuna ne asaa ootsa» yaageedda. 10 Yaatina Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Taani hinttenana k'aalaa c'aak'uwaa gelaad; hawaappe kase sa'aa ubbaan de'iyaa kawutetsaa ubbaan hani erenna maalaalissiyaabaa ne asaa ubbaa sintsaan ootsana; taani Med'inaa Goday, hinttenttoo ootsiyaa kiitay ay keeshshaa maalaalissiyaabentto neeni untunttu giddon de'iyaa Asay ubbay be'ana. 11 Hachche taani hinttentta azaziyaa azazuwaa naagite; hinttenttu sintsaappe Amooretuwaa, Kanaanetuwaa, Hiitetuwaa, Parzzetuwaa, Hiiwetuwaanne Yaabuusatuwaa taani yederssana. 12 Untunttu hinttenttoo p'ire gidenna mala, hinttenttu biyaa gadiyaan de'iyaa asaana k'aalaa c'aak'uwaa geloppite. 13 Untunttu yarshshiyaa sa'aa kolite; untunttu goynniyaa shuchchatuwaakka mentsereetsite; k'ay Asheero geetetiyyaa untunttu mac'c'a s'oossatti kaashshaa k'ans's'ereetsi olite. 14 Taani Med'inaa Goday k'anaatiyaa S'oossaa gidiyaa diraw, taappe hara s'oossatoo goynnoppite. 15 «He gadiyaan de'iyaa asatuwaana ayaa k'aalaa c'aak'uwaakka geloppite; ayaw gooppe, untunttu taanan ammanettennaan is's'iide barenttu s'oossatuwaa kaalliyaa wodenne untunttoo yarshshiyaa wode, untunttu hinttenakka shoobbana; hinttenttu untunttu yarshshotuwaa maana. 16 K'ay hinttenttu untunttu mac'c'a naanatuwaappe dooriide, hinttenttu attuma naanaatoo immana; he wode he mac'c'a naanay taanan ammanettennaan is's'iide, barenttu s'oossatuwaa kaalliidde, hinttenttu attuma naanaakka barenttuwaaddan oosissanawannta. 17 «Hinttenttoo goynniyaa s'oossatuwaa ayaappekka siilisiide med'd'oppite. 18 «Magaage ukitsaa Baalaa bonchchite; taani hinttentta

azazeeddawaadan, laappun gallassaw irshshuu gelennaan
uuketteedda ukitsaa miite; hewaakka hinttenttu Gibs'eppe
keseedda Abiiba aginaan ootsite. 19 «Aati uluwaappe bayira
yelettiyaa attuma na'aa ubbay tawaa; hinttenttu mehiyaa
ubbaappe booraa gidina, woy dorssaa gidina, bayiray tawaa; 20
koyro yeletteedda hariyaa maraa dorssaa maraanna laammaade
woza; wozana d'ayooppe, Aa k'ood'iyaa mentsaade wod'a.
Ne naanatuwaappe bayira yeletteedda attuma na'aa ubbaa
woza. «Ooninne immiyaawaa oyk'k'ennan, mela kushiyaanna
ta sintsaan beettoppo. 21 «Usuppun gallassaa ootsite; shin
laappuntsa gallassan shemppite; goshiyaa wodiyaan k'ay
katsaa c'akkiyaa wodiyaan laappuntsa gallassan shemppite.
22 «Bayira zeretteedda zarggaa hinttenttu c'akkiyaa wode,
Saamintatuwaa Baalaa bonchchite; laytsaa wurssetsa katsaa
shiishshiyaa wodekka, Shiishuwaa Baalaa bonchchite. 23
Laytsaan heezzu gede Israa'eeliyaa attuma Asay ubbay
Ubbaa Mooodiyaa S'oossaa, Israa'eeliyaa Med'inaa Godaa
sintsan beetino. 24 Kawutetsatuwaa taani hinttenttu sintsaappe
yederssaade kessana; yaataade hinttenttu zawaa taani aassana.
Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa sintsaan hinttenttu laytsan
heezzu gede beettanaw pude kesiyaa wode, ooninne hinttenttu
gadiyaa amottenna. 25 «Hinttenttu taw suutsaa yarshshuwaa
yarshshiyaa wode, irshshuwaa yeggiide uukkeedda ukitsaanna
yarshshoppite. Paasigaa bonchchiyaa gallassaw yarshsheedda
yarshshuwaappe wonttiw ayaynne attoppo. 26 «Hinttenttu
gaden bayira ka"eedda katsaappe koyro murutaa Med'inaa
Godaa hinttenttu S'oossaa golliyaa ahite. «Deeshsha maraa
Aa aati maatsan doysoppite» yaageedda. 27 Med'inaa
Goday Musa, «Taani neenananne Israa'eeliyaa asaana k'aalaa

c'aak'uwaa geliyaawe ha k'aalatu giyaa maarana gidiyaa diraw, ha k'aalatuwaa s'aafa» yaageedda. **28** Muse k'umaa meennaaninne haatsaa ushennaan, oytamu gallassanne oytamu k'ammaa Med'inaa Godaana yan gam"eedda; k'aalaa c'aak'uwaa k'aalatuwaa, tammu azazuwaa masetteedda shuchchaan s'aafeedda. **29** Muse S'oossanna haasayiide gam"eedda diraw, he laa"u markkatetsaa shuchchatuwaa I bare kushiyaan oyk'k'iide Siinaa Deriyaappe duge wod'd'eedda wode, Aa som"ii poo'eedda; shin I hewaa eribeenna. **30** Aaroonenne Israa'eeliyaa Asay ubbay Musa s'eeliide, Aa som"ii p'ooliyaawaa be'eeddino; Unttuntu aakko shiik'anaw yayyeeddino. **31** Shin Muse unttunta s'eessina Aaroonenne shiik'uwaa kaaletsiyaa kaappatuu ubbay aakko simmeeddino; I unttunta haasayisseedda. **32** Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa Asay ubbay aakko shiik'ina Med'inaa Goday aw Siinaa Deriyaan immeedda azazuwaa ubbaa I unttuntoo immeedda. **33** Muse unttuntoo odiyaaawaa wursseedda wode, bare deemuwaa nas'alaan kammeedda. **34** Shin Muse Med'inaa Godaa sintsa aanana haasayanaw geliyaa wode awudenne kesana gakkanaw, nas'alaan bare som"uwaappe k'aari diggee. Hewaappe kesiide, Med'inaa Goday azazeeddawaa Israa'eeliyaa asaw ode. **35** Odiyaa wode, unttuntu Aa som"ii p'ooliyaawaa be'eeddino. Hewaa diraw, Muse Med'inaa Godaana haasayanaw baana gakkanaw, bare deemuwaa zaaretsiidekka nas'alaan kamme.

35 Muse Israa'eeliyaa asaa shiik'uwaa ubbaa shiishshiide hawaadan yaageedda; «Hinttenttu ootsana mala, Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa: **2** Saaminttaa gidдон usuppun gallassaa kiitaa kiitettite; shin laappuntsa gallassay hinttenttoo geeshsha gallassaa; Med'inaa Godawukka shemppo Sambbataa. He

gallassan ay oosonne ootsiyaa uray ooninne hayk'k'anaw bessee.

3 Sambbata gallassan hinttenttu soon soon tamaa eetsoppite»
yaageedda. 4 Muse Israa'eeliyaa maabaraw muliyaw hawaadan
yaageedda; «Med'inaa Goday hawaadan yaagiide azazeedda:
5 hinttenttoo de'iyawaappe Med'inaa Godaw immiyaawaa
ahite; Med'inaa Godaw immiyaawaa ahanaw koyiyaa ooninne
work'k'aa, biraa, nahaasiyaa, 6 saluwaa malatiyaa k'ac'inaa,
ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inaa, shololla zo'o k'ac'inaanne
liik'o suufiyaa, deeshshaa galbbaa, 7 dorssaa koliyaa galbbaa
zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa, k'um"iyaa, odooruwaa, 8
s'omppiyaw wogaraa zayitiyaa, okettiyaa zayitiyaanne is'aanaa
sawetsiyaa k'imaamiyaa; 9 eefuudiyaaninne tiraan wotsiyaawaan
yeggiyaa marggidiyaa geetettiyaa shuchchatuwaanne hara
p'ooliyaa al"o shuchchatuwaa aho. 10 «Hinttenttu gidдон de'iyaa
kushiyaa hiillaa eranchcha ubbatuu yiide, Med'inaa Goday
azazeedda ubbaa ootsino: 11 Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa, Aa
kammiyaa dunkkaaniyaanne Aa kammiyaawaa, oyk'k'iyawaa,
s'agaagetuwaa, shikaalatuwaa, tuussatuwaanne untunttu
ek'k'iyaa lukotuwaa, 12 Taabootaanne Aa tookkiyaa kasuwaa,
atto giyaa sa'aa k'um"iyaawaanne Taabootaa gentsiyaa
gaaridduwaa; 13 s'arp'p'eezaanne Aa tookkiyaa kasuwaa,
Aa miishshatuwaa ubbaanne S'oossaa sintsaan wotsiyaa
geeshsha ukitsaa; 14 s'omppiyaa wotsiyaa ballaanne an maarana
de'iyaa s'omppetuwaa, miishshatuwaa, s'omppiyaa zayitiyaa,
15 is'aanaa c'uwayiyaa saas'iniyaanne Aa tookkiyaa kasuwaa,
okettiyaa zayitiyaanne sawiyaa is'aanaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa
penggiyaa gaaridduwaa; 16 s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa
sa'anne Aa nahaasiyaa zazziriyaa, Aa tookkiyaa kasotuwaanne
Aa miishshatuwaa ubbaa, nahaasiyaappe oosetteedda

meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa; 17 soy dabaabaa
 godaa gaariddotuwa, tuussatuwaanne untunttu gedetuwa,
 dabaabaa soo giddo geliyaa penggiyaa gaaridduwa; 18
 S'oossaa Dunkkaaniyaa d'ogiyaa shikaalatuwa, dabaabaa
 giddo d'ogetuwa untunttu wodorotuwa; 19 Geeshsha
 Sa'aan ootsiidde go"etanaw dadetteedda mayotuwa, k'eesii
 Aaroone mayiyaa geeshsha mayuwa Aa naanay k'eesetetsaa
 kiitaa ootsiidde mayiyaa mayuwa med'd'ino» yaageedda. 20
 Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa maabaray ubbay Muse
 sintsaappe keseedda. 21 Immanaw koyeeddawanntunne untunttu
 wozanay untuntta imma imma geeddawanntu ubbay yeeddino;
 Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaw, Aa gidдон ootsiyaa oosuwa
 ubbawunne geeshsha mayoo koshshiyaawaa ubbaa aheeddino.
 22 Immana koyeedda attumawaa ubbayne mac'c'awe ubbay
 yiide, work'k'aappe med'd'eedda alleek'k'iyaawantta, haytsaa
 gudichchatuwa, migidatuwa, hara work'k'aa alleek'k'iyaawantta
 ahiide Med'inaa Godaw imotaa ootsiidde immeeddino. 23
 Saluwa malatiyaa k'ac'inay, ochchaa teeraa malatiyaa
 k'ac'inay, shololla zo'o k'ac'inay, woy liinuwa geetettiyaa
 liik'o k'ac'inay, woy deeshshaa agoozaa, dorssaa orggiyaa
 galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi keseeddawe, woy manchchalay
 de'iyaa Asay ubbay aheedda. 24 Biraa woy nahaasiyaa
 immanaw danddayiyaa ubbay barenttu imuwa Med'inaa
 Godaw immeeddino; k'ay odooruu de'iyaa Asay ubbay dumma
 dumma oosoo odooruwa aheedda. 25 Kushiya hiilaa
 eriyaa mac'c'a Asay ubbay barenttu kushiyaan suk'k'eedda
 saluwa malatiyaa k'ac'inaa, ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inaa,
 shololla zo'o k'ac'inaanne liik'o liinuwa aheeddino. 26 K'aykka
 imuwa immanaw koyeedda mac'c'a Asay ubbay deeshshaa

agoozaa daddeeddino. 27 Kaappatuu eefuudiyaaninne tiraan wotsiyaawaan wotsiyaa marggidiyaanne hara bonchchetteedda shuchchatuwaa aheeddino. 28 Unttuntu k'aykka s'omppiyaw, sawiyaa is'aanawunne okanaw haniyaa wogaraa zayitiyaanne k'imaamiyaa aheeddino. 29 Israa'eelatu Asay ubbay, attumawenne mac'c'awe, untuntu ootsanaadan Med'inaa Goday Muse baggana azazeedda oosoo haniyaa imuwaa ubbaa barenttu sheniyaan Med'inaa Godaw aheeddino. 30 Muse Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaageedda; «Be'ite; Med'inaa Goday Yihudaa zariyaappe Huura na'aa na'aa, Uura na'aa, Bas'aali'eela dooredda. 31 Med'inaa Goday Aa S'oossaa Ayyaanan, hiilan, akeekaanninne oosuwa ubbaa ootsiyaa eran kuntseedda. 32 Hewekka hiilan kiitaa halchchuwa kessiide, work'k'aappe, biraappenne nahaasiyaappe dumma dummabaa I udanaassa. 33 Hewaadankka, al'o shuchchaa massiide giigissanaassa; mitsaa massanaassanne ubbaa k'ommo oosuwa hiilan ootsanaassa. 34 Hewaa bollakka k'ay aasinne Daana zariyaa Ahisamaaka na'aa Oholi'aabaw, hara asaa tamarissiyaa eraa immeedda. 35 Unttuntu ubbaa k'ommo oosuwa ootsanaadan, hiilan ootsiyaawantta, oosuwa halchchuwa kessiyaawantta, saluwa malatiyaa k'ac'inan, ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inan, shololla zo'o k'ac'inaaninne liinuwa k'ac'inan alleek'kuwa daddiyaawanttanne shemayinnetuwa gidanaadan, S'oossay untuntu eratetsaan kuntseedda. Unttuntu ubbaykka ubbaa k'ommo oosuwa lus'iide eriyaa eranchcha gideeddino.

36 «Hewaa diraw, Bas'aali'eeli, Oholi'aabinne Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa kees's'ana malanne oosoo gidiyaa eraa Med'inaa Goday immina, lus'eedda Asay ubbay Med'inaa Goday azazeeddawaadan ubbabaa ootsana» yaageedda. 2 Hewaappe

guyyiyaan Muse Basaal'eela, Oholi'aabanne Med'inaa Goday duma era immeeddawanttu oosuwa ootsanaw yaana koyiyaa ubbaa s'eesiide shiishsheedda. 3 Israa'eeliyaa Asay S'oossaa Dunkkaaniyaa ootsanawunne oosoo gidiyaa imotaa ubbaa Museppe akkeeddino. K'ay Asay bare sheniyaan c'oo immiyaa imotaa wantta wantta gujji gujjiide ahiyaawaa aggabeenna. 4 Yaatina S'oossaa Dunkkaaniyaa ootsiyaa eray kumeedda Asay ubbay barenttu oosuwaaggi bashiide, 5 Musa hawaadan yaageeddino; «Asay Med'inaa Goday azazeedda oosoo koshshiyaawaappe loytsi dariyaawaa ahiide de'ee» yaageeddino. 6 Muse dunkkaaneedda sa'aan de'iyaa asaw hawaadan yaagiide azazeedda; «Laa'entso ay attuma asaykka ay mac'c'a asaykka S'oossaa Dunkkaaniyaa oosoo immiyaawaa immanaw ahoppo» yaagina, Asay ahiyaawaa aggabeedda. 7 Ayaw gooppe, untunttu aheedda imotay oosuwa ubbaa ootsanaw gidiide palahee. 8 Oosuwa ootsiyaawanttu giddoppe hiillaa dariyaawanttu ubbatuu liik'o liinuwaappenne saluwa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappe dadetteedda tammu gaardduwaappe S'oossaa Dunkkaaniyaa giigisseeddino. He gariddotuwaan itti hiillay kiruubetuwa misiliyaa daddeedda. 9 Gaariddotuu ubbay itti likke gidiide, geesay laatamane hosppun wad'aa; gomppay oydu wad'aa. 10 Ichcheshu gaariddotuwa ittippe gatsiide sikkeeddino; k'ay yenkko atteeda ichcheshu gaariddotuwaakka untunttuwaadan ootseeddino. 11 Ittippe gatsiide sikkeedda gaariddotuwaappe itti gaariddoo wurssetsa gas'an saluwa malatiyaa c'ark'k'iyappe mac'araa med'd'eeddino. K'ay ittippe gaketii siketteedda yenkko gaaridduwaanka hawaadan ootseeddino. 12 Untunttu ittippe gakettedda itti gaaridduwa

bolla ishatamu mac'araa, k'ay ittippe gakettedda yenkko
 gaaridduwaa bollakka ishatamu mac'araa med'd'eeddino. He
 mac'aratuu ubbaykka ittuu ittoo maaran de'iino. 13 Hewaappe
 guyyiyaan, work'k'aappe ishatamu oyk'k'yaawaa med'd'eeddino.
 Dunkkaanii ittuwaa gidana mala, he gaariddotuwaa gas'aa
 gas'aa he oyk'k'yaawanttun oytseeddino. 14 S'oossaa
 Dunkkaaniyaa bollana kammiyaa dunkkaaniyaw tammanne
 itti gaariddotuwaa deeshshaa agoosaappe daddeeddino. 15
 Tammanne itti gaariddatuukka itti likke; itti itti gaaridduwaa
 geesay hattamu wad'aa, gomppay oyddu wad'aa. 16 Ichcheshu
 gaariddotuwaa itti baggana, usuppun gaariddotuwaa k'ay
 yenkko baggana gatsiide sikkeeddino. 17 Hewaappe guyyiyaan
 gatsi sikkeedda gaariddotuwaappe itti gaaridduwaa gas'an
 ishatamu mac'araa med'd'eeddino. K'aykka gatsi sikkeedda
 yenkko gaariddotuwaappe wurssetsa gaaridduwaa gas'an
 ishatamu mac'araa med'd'eeddino. 18 Laa"u baggana de'iyaa
 gaariddotuwaa gatsiide itti Dunkkaane ootsanaw nahaasiyaappe
 ishatamu oyk'k'yaawaa med'd'eeddino. 19 Hewaappe guyyiyaan
 dunkkaaniyaa kammanaw dorssaa orggiyaa galbbaa zo'o
 k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa giigiseeddino; k'ay Aa
 bollana kammanaw k'um"iyaa giigiseeddino. 20 S'oossaa
 Dunkkaaniyaa s'agaagiyaawantta sitti geedda odoorotuwaappe
 kesseeddino. 21 Itti itti s'agaagiyaw geesay tammu wad'aa;
 gomppay itti wad'anne bagga. 22 Itti itti s'agaagiyaw ittuwaa
 ittuwaanna gatsi oytsiyaa laa"u pootsatuwaa med'd'eeddino.
 S'oossaa Dunkkaaniyaa s'agaagetuwaa ubbaakka hewaadan
 ootseeddino. 23 S'oossaa Dunkkaaniyaw gedissa baggana
 laatamu s'agaagetuwaa med'd'eeddino. 24 Itti itti s'agaagiyaw
 laa"u gedetuwaa, ubbaanna oytamu pootsay geliyaa lukatuwaa

biraappe giigisseeddino. 25 S'oossaa Dunkkaaniyaw huup'issa
 baggana laatamu s'agaagetuwaa med'd'eeddino. 26 Itti itti
 s'agaagiyaw laa"u pootsay geliyaa lukatuwaa, ubbaanna oytamu
 pootsay geliyaa lukatuwaa biraappe giigiseeddino. 27 S'oossaa
 Dunkkaaniyaw guyye gas'an away wulliyaa baggana usuppun
 s'agaagetuwaa med'd'eeddino. 28 S'oossaa Dunkkaaniyaa guyye
 gas'an de'iyaa gas'atoo laa"u s'agaagetuwaa giigiseeddino. 29
 Ha laa"u gas'atuwaan de'iyaa s'agaagetuwaa s'ap'uwaappe
 s'eeraa gakkanaw daabula gidi biide, s'eeran itti sagaayiyaan geli
 oyk'k'etteeddino. Unttuntu laa"attuukka hewaadan haneeddino.
 30 Hewaa diraw, itti itti s'agaagiyaw garssaana laa"u
 laa"u gedetuu de'iino; ubbaanna hospun s'agaagetuunne
 biraappe oosetteedda tammanne usuppun gedetuu de'iino. 31
 K'ay untuntu odoorotuwaappe shikaalatuwaa kesseeddino;
 S'oossaa Dunkkaaniyaw itti bagga miyyiyaan de'iyaa
 s'agaagetoo ichcheshu shikaalatuwaa, 32 k'ay yenkko bagga
 miyyiyaan de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu shikaalatuwaa
 giigisseeddino. Hewaadankka, S'oossaa Dunkkaaniyaw guyye
 away wulliyaa baggana wurssetsa gas'an de'iyaa s'agaagetoo
 ichcheshu shikaalatuwaa med'd'eeddino. 33 Giddo shikaalii
 s'agaagetoo giddo heeraana, ha gas'aappe ya gas'aa
 gakkanaw pini kesanaadan ootseeddino. 34 S'agaagetuwaa
 work'k'aan sheeshshiide, shikaalatu aad'd'iyaa sagaayetuwaa
 work'k'aappe med'd'eeddino; k'ay shikaalatuwaakka work'k'aan
 sheeshsheeddino. 35 Saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa
 malatiyaanne, shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe itti
 gaaridduwaa ootseeddino. He Aa bolla itti hiillay kiruubetuwaa
 misiliyaa sikkeedda. 36 Gaariddoo oyddu tuussatuwaa
 odooruwaappe giigissiide, work'k'aan sheeshsheeddino. Yaatiide

work'k'aa kak'k'iyaa wantta untunttoo giigisseeddino. K'ay tuussatuwaa essiyaa oyddu gedetuwaa biraappe med'd'eeddino.

37 S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaw saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddetteeddawaa, s'ilppiyaa alleek'k'issiyaawaan gaaridduwaa giigisseeddino. **38** K'ay untuntta kak'k'iyaa ichcheshu tuussatuwaa, kak'k'iyaa ballaana de'iyaa wantta med'd'eeddino. Tuussatuu gumbbotuwaanne k'achchiyaawantta work'k'aan sheeshsheeddino. K'ay untunttu pootsay geliyaa lukotuwaa ichcheshatuwaakka nahaasiyaappe med'd'eeddino.

37 Bas'aali'eeli odooruwaa mitsaappe Taabootaa giigisseedda. He Taabootay adussatetsay laa"u wad'anne bagga aduk'k'ee; gomppay itti wad'anne bagga aakkee; geesaykka itti wad'anne bagga d'ok'k'ee. **2** He Taabootaa giigissiide, soyaanne kariyaa walakay baynna work'k'aan sheeshsheedda; yuushshuwaakka work'k'aa tigetsaan yuushshi aatseedda. **3** K'ay oyddu work'k'aa sagaayetuwaa tigiide, Taabootaw oyddu gedetuwaan, itti baggana laa"u sagaayetuwaa, k'ay yenkko baggana laa"u sagaayetuwaa aatseedda. **4** Yaatiide odoorotuwaappe kasuwaa kessiide untunttakka work'k'aan sheeshsheedda. **5** Taabootaa tookkanaw, Taabootaa miyyiyaan de'iyaa sagaayetuwaan kasuwaa aatseedda. **6** Walakay baynna work'k'aappe laa"u wad'anne bagga aduk'k'iyaa, itti wad'anne bagga aakkiyaa atto giyaa sa'aa k'um"iyaa med'd'eedda. **7** K'um"iyaw wurssetsa laa"u bagga gas'an laa"u kiruubeelatuwaa k'os'etteedda work'k'aappe med'd'eedda. **8** Itti kiruubiyaa itti bagga gas'an, laa'entso kiruubiyaa yenkko bagga gas'an, laa'uwaakka k'um"iyaanna gatsi oytsiidde med'd'eedda. **9** Kirubetuu barenttu k'efiyaa dentsiide, atto giyaa sa'aa kammiyaa k'um"iyaa barenttu

k'efiyaan kuway wotseeddino; k'ay ittuu ittuwaakko simmi uttiide, k'um"iyaa s'eeliino. 10 K'ay adussatetsay laa"u wad'aa, gomppay itti wad'aa, geesaykka itti wad'anne bagga gideedda s'arp'p'eezaa odooruwaappe med'd'eedda. 11 Walakay baynna work'k'aan sheeshsheedda. Yuushshuwaakka work'k'aa tigetsaa yuushshi aatseedda. 12 Hewaadankka, gomppay takkaad'e gideedda shaashiyaa Aa bolla yuushshi aatseedda. Yaatiide Aa bolla work'k'aa tigetsaa yuushsheedda. 13 Oyddu work'k'aa sagaayetuwa med'd'iide oyddu gedetuu med'etteedda oyddu gas'atuwaana oytseedda. 14 S'arp'p'eezaa tookkanaw kasuwaa aatsiyaa sagaayetuu s'arp'p'eezaw shaashiyaa gas'aan shiik'iide med'etteeddino. 15 S'arap'p'eezaa tookkiyaa kasotuwaakka odooruwaappe kessiide, work'k'aan sheeshsheedda. 16 Hewaadankka, s'arp'p'eezaa bolla wotsiyaa dumma dumma miishshatuwa walakay baynna work'k'aappe med'd'eedda; hewanttukka saanetuwaanne c'ilppatuwaa, k'ay ushshaa yarshshuwaa tigiya keretuwaanne s'uu'atuwaa. 17 Hewaappe guyyiyaan I s'omppiyaa wotsiyaa ballaa k'os'etteedda walakay baynna work'k'aappe med'd'eedda; he ballaa essiyaa gediyaakka, giddo toomaakka k'os's'eedda work'k'aappe med'd'eedda. Aa kukkumotuwa, Aa lic'otuwaan Aa c'iishshatuwa ubbaa aanana ittippe s'omppiide med'd'eedda. 18 Miyyiyaanna usuppun maratuwa med'd'eedda; maratuwa heezzatuwa itti baggana, k'ay heezzatuwa yenkko baggana kesseedda. 19 Usuppun maratookka huup'iyaa huup'iyaa heezzu heezzu kukkumuunne c'iishshatuu de'iyaa lawuziyaa c'iishshaa malatiyaa wanc'c'aa med'd'eedda; 20 s'omppiyaa wotsiyaa ballaw giddo toomay, kukkumotuwa c'iishshatuu de'iyaa c'iishshaa malatiyaa oyddu wanc'c'aan alleek'k'etti utteedda. 21 Laa"uu laa"uu ittippe waatsan

de'iyaa heezzu maratuwaappe garssana itti itti kukkumay med'etti utteedda ubbaykka usuppun kuukummo. **22** Kukumatuunne maratuu ubbay s'omppiyaa wotsiyaa ballana ittippe oyk'k'etti ittuwaa gidiide, walakay baynna work'k'aappe k'os'ettiide med'etteeddino. **23** I k'ay s'omppiyaa wotsiyaa ballaw laappun s'omppetuwaa, s'omppiyaa toyssiyaa k'ap'etuwaanne untuntta wotsiyaawannta walakay baynna work'k'aappe med'd'eedda. **24** S'omppiyaa wotsiyaa ballanne an go'ettiyaa miishshaa ubbaa med'd'anaw hattamanne ichcheshu kiilo giraame gideedda walakay baynna work'k'aa wursseedda. **25** K'ay is'aanaa c'uwissiyaa sa'aa odooruwaappe med'd'eedda. Aw oyddu gas'ay de'ee; adussatetsay itti wad'aa; gomppay itti wad'aa, geesay laa"u wad'aa. Aa kac'etuukka aanana ittuwaa gidiide oyk'k'etti med'etteeddawannta. **26** Aw bolla doonaa, oyddu bagga ubbaanne Aa kac'etuwaa walakay baynna work'k'aan sheeshshiide, Aa yuushshuwaakka work'k'aa tigetsaa yuushshi aatseedda. **27** He work'k'aa tigetsaappe garssana is'aanaa c'uwissiyaa saas'iniyaa work'k'aappe laa"u sagaayetuwaa med'd'eedda; yaatiide ya baggananne ha baggana laa"uwaa laa"uwaa oytseedda. Hewanttu tookkiyaa wode kasuwaa aatsanaw maaddanaadaana. **28** Kasotuwaa odooruwaappe kessiide, untuntta work'k'aan sheeshsheedda. **29** K'ay geeshsha okettiyaa zayitiyaanne sawuwaa toshikku giyaa lo"o is'aanaa shittuwaa ootsiyaa eran giigisseedda.

38 Odooruwaappe s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa kees'seedda. He yarshshiyaa sa'aw geesay heezzu wad'aa, gomppayanne adussatetsay itti likke, ichcheshu ichcheshu wad'aa gidiide, oyddu gas'aana de'iyaaawaa ootseeddino. **2** Oyddu gas'atuwaa wurssetsa gas'an gas'an

itti itti kac'iyaa med'd'eedda. He kac'etuu yarshshiyaa sa'aanna ittippe oyk'k'ettiide oosetteeddino. Yaatina yarshshiyaa sa'aa nahaasiyaa birataan sheeshsheedda. 3 An go'ettiyaa ubbaa miishshatuwaa, balddetuwaa, akaafatuwaa, bidintsaa shiishshiyaa kuyis'aarotuwaa, ashuwaa oyk'k'iyaa zambeeliyaanne tamaa c'ooc'etuwaa ubbaa nahaasiyaa birataappe med'd'eedda. 4 Yaatiide nahaasiyaa birataappe zazziriyaa yarshshiyaa sa'aw giigissiide yarshshiyaa sa'aw duge giddo baggan de'iyaa shaashiyaa bolla wotseedda. 5 Nahaasiyaa birataappe med'd'eedda zazziriyaw oyddu gas'an kasuwaa aatsanaw oyddu sagaayetuwaa med'd'eedda. 6 Odooruwaappe yarshshiyaa sa'aw kasuwaa kessiide, nahaasiyaa birataan sheeshsheedda. 7 Yarshshiyaa sa'aa tookkiyaa wode maaddana mala, ha kasuwaa laa"u miyyiyaanna de'iyaa sagaayetuwaan aatseedda. Yarshshiyaa sa'aa gidduwaa kofa kessiide, s'awulaappe med'd'eedda. 8 Nahaasiyaa birataappe meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa med'd'eedda; he biratay Gaketsaa Dunkkaaniyaa penggiyaan ootsiyaa mac'c'a asatuu aheedda heregaappe aketeedda. 9 Hewaappe guyyiyaan dabaabaa giigisseedda. Dabaabaw gedissa bagga adussatetsaw s'eetu wad'aa ootsiide, liik'o liinuwaappe daddetteedda gaariddotuwa giigisseedda. 10 Aw nahaasiyaa birataappe laatamu tuussatuwaanne tuussatuu ek'k'iyaa nahaasiyaa lukatuwaa ootseedda; untuntu huup'iyaan k'ay biraappe med'etteedda kak'k'iyaawanttanne tuussatuwaa huup'iyaan k'achchiyaawantta ootseedda. 11 Dabaabaw huup'issa bagga adussatetsay s'eetu wad'aa adussa; k'ay laatamu tuussatuunne he tuussatoo laatamu nahaasiyaa gedetuu de'iino. Yaatiide biraappe med'etteedda kak'k'iyaawanttunne tuussatuwaa

huup'iyaan k'achchiyaawanttu de'iino. 12 Away wulliyaa bagga dabaabaa gomppay ishatamu wad'aa aaka gidiide, tammu tuussatuunne tuussatoo tammu gedetuu de'iyaa gaariddotuwaaw giigisseedda; he tuussatuwaaw huup'iyaan biraappe med'etteedda kak'k'iyaawanttanne tuussatuwaaw huup'iyaan k'achchiyaawantta ootseedda. 13 K'ay away doliyaa bagga dabaabaa gomppay ishatamu wad'aa aaka. 14 Dabaabaa geliyaa sa'aappe itti baggana tammanne ichcheshu wad'aa aduk'k'iyaa gaariddotuu, heezzu tuussatuunne tuussatoo heezzu gedetuu de'iino. 15 Hewaadankka, dabaabaa geliyaa sa'aappe hinkko baggana, tammanne ichcheshu wad'aa aduk'k'iyaa gaariddotuu, untunttoo heezzu tuussatuunne tuussatoo heezzu gedetuu de'iino. 16 Dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa gaariddotuu ubbay liik'o liinuwaappe dadetteeddawantta. 17 He tuussatuwaaw gedetuu nahaasiyaappe, kak'k'iyaawanttunne tuussatuwaaw huup'iyaan k'achchiyaawanttu biraappe oosetteeddino; untunttu huup'ii biran sheeshetteedda. Hewaa diraw, dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa tuussatuwaaw ubbaa huup'iyaan biraappe oosetteedda k'achchiyaawanttu de'iino. 18 Dabaabaa geliyaa sa'aan kak'k'iyaa gaariduu saluwaaw malatiyaa ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddiyaawaa s'ilppiyaan alleek'k'issiyaawan giigisseeddawaa. Aw adussatetsay laatamu wad'aa; geesay dabaabaa gaariddotuwaaw likke, ichcheshu wad'aa. 19 Nahaasiyaa birataappe oosetteedda oyddu tuussatuunne tuussatoo oyddu gedetuu de'iino. Untunttu kak'k'iyaawanttunne tuussatuwaaw huup'iyaan k'achchiyaawanttu biraappe med'etteeddino; untunttu huup'etuukka biran sheeshetteeddino. 20 S'oossaa Dunkkaaniyaa shikaalatuu ubbayenne Aa yuushshuwaan de'iyaa dabaabaa shikaalatuu

ubbay nahaasiyaa birataappe med'etteeddawantta. 21 S'oossaa Dunkkaaniyaw, hewekka K'aalaa c'aak'uwaa Dunkkaaniyaw, go'etteedda miishshatuwaa Leewatuu paydeeddinno. He miishshatuwaa k'eesiyaa Aaroona na'aa Itaamaara kaappotetsaa garssan de'iyaa Leewatuu mazggabaan s'aafanaadan Muse azazeedda. 22 Yihudaa zare gideedda Hooraa na'aa na'aa, Uura na'aa, Bas'aali'eeli Med'inaa Goday Musa azazeedda ubbaa ootseedda. 23 Daana zare gideedda Ahisamaaka na'aa Oholi'aabi aanana de'ee; I kushiya hiillanchanne ootsiyaabaw koyro halchchuwaa kessiyaawaa; k'ay saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaaninne liik'o liinuwaan daddiide, s'ilppiyaan alleek'k'issiyaa asaa. 24 S'oossaa Dunkkaaniyaa oosoo S'oossaw imetteedda work'k'ay S'oossaa Dunkkaaniyaan eretiyya miizaanan wotsina, itti sha"a kiilo giraamiyaa dees'eedda. 25 Payduwaan de'iyaa maabaraa asaappe beetteedda biray S'oossaa Dunkkaaniyaan eretiyya miizaanan wotsina, 3,430 kiilo giraamiyaa dees'eedda. 26 Asaa paydiyaa wode paydetteedda attuma Asay ubbay huup'iyaan huup'iyaan S'oossaa Dunkkaaniyaan eretiyya miizaanan wotsina, usuppun giraame keeshshaa immeedda. Paydetteedda Asay laatamu laytsaa kumeeddawenne laatamuwaappe bollana de'iyaawe ubbay 603,550. 27 S'oossaa Dunkkaaniyaa gaaridduwaa esseedda s'eetu pootsay geliyaa lukotuu 3,400 kiilo giraame biran oosetteeddino. Hewekka itti itti gediyyaw hattamane oyddu kiilo giraame biraa. 28 Atteeda hattamu kiilo giraame tigiyya biraa tuussatuwaan kak'k'iyaawantta med'd'anaw, tuussatuwaa huup'iyaan sheeshshanawunne untunttu huup'iyaan k'achchiyaawantta med'd'anaw go'etteeddino. 29 Hewaadanka, Asay S'oossaw aheedda nahaasiyaa biratay 2,425 kiilo giraame.

30 He nahaasiyaa birataappe S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa sa'aan ek'k'iyaa tuussatuwaa gedetuu, nahaasiyaa yarshshiyaa sa'aa giyaa yarshshiyaa sa'ay, Aa giddon hiis's'eedda nahaasiyaa zazziriinne Aa giddon go'ettiyaa dumma dumma miishshaa ubbay med'ettee. 31 Hewaadankka, k'ay dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa dirssaanne geliyaa sa'aa penggii ek'k'eedda gedetuu, k'ay S'oossaa Dunkkaaniinne Aa yuushshuwaan de'iyaa dabaabaa dirssay d'ogetteedda shikaalatuu ubbay he nahaasiyaa birataappe med'etteeddino.

39 K'eesetuu S'oossaa Dunkkaaniyaan ootsiyaa wode go"etiyaa mayuwaa, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappe daddeeddino. Aaroone mayiyaa geeshsha k'eesatetsaa mayuwaakka Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ootseeddino. 2 I eefuudiyaa, work'k'aappe, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddeedda. 3 Unttuntu work'k'aa k'os's'iide, lee'iyaa yeechchaadaa, aappe k'araari k'araariide, k'ac'inaa kesseeddino. Yaatiide saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaanne liik'o liinuwa gatsiide, kushiyaa hiillanchchatuu daddeeddino. 4 Laa"u baggay gakettiide ittuwaa gidana mala, laa"u hashiyaa bolla gatsiide oytsiyaa c'ark'k'iyaa giigisseeddino. 5 Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, hiillay alleek'k'issiide daddeedda danc'c'uukka eefuudiyanna itta gidiide, work'k'aappe saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe dadetteedda. 6 Unttuntu marggidiyaa geetettiyaa laa"u shuchchatuwaa giigissiide, work'k'aappe med'd'eedda shuchchaa oyk'k'iyaawaa bolla maarana wotseeddino. Maatafaa bolla suntsaa wooc'iide

s'aafiyaawaadan, he shuchchatuwaa bolla tamanne laa"u Israa'eeliyaa naanatuwaa suntsaa wooc'iide s'aafeeddino. 7 S'oossay Musa azazeeddawaadan, tammanne laa"u Israa'eeliyaa zeretsaa hassayiyaawaa gidana mala, ha shuchchatuwaa eefuudiyaanna oytseedda hashiyaa c'ark'k'iyaan wotseedda. 8 I tiraan wotsiyaawaa kushiya hiillanchchan oosiseedda. He tiraan wotsiyaawaa eefuudiyaa work'k'aappe daddeeddawaadan, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddiseedda. 9 Aw oyddu gas'ay de'ee; geesayenne gomppay itti itti takkaad'e; gideeddawaa dakkoyeeddino. 10 Hewaappe guyyiyaan Aa bolla oyddu maaran al"o shuchchatuwaa wotseeddino; koyro maaran wotseedda shuchchay, sarddiyoona, toop'aaziyooniyaanne p'ooliyaa ink'k'uwaa; 11 laa'entso maaran baluura, samppeeriyaanne almaaziya geetettiyaa al"o shuchchatuwaa; 12 heezzentso maaran yaakinttiyaa, kelk'k'edooniyaanne ametess's'inoosiyaa; 13 oyddentso maaran biralli, margidiyaanne yasp'p'iidiyaa. Hewantta ubbaa work'k'aappe oosetteedda shuchchaa oyk'k'iyaawaa bolla wotseeddino. 14 Israa'eeliyaa naanatuwaa suntsaa payduwaadan, shuchchatuwaa payduukka tammanne laa"uwaa; ittuu ittuu maatafaadan wooc'ettiide, tammanne laa"u zaratuwaa suntsay he shuchchatuwaan s'aafetteedda. 15 Tiraan wotsiyaawoo wodoruwaadan dook'eteedda sanssalataa walakay bayinna work'k'aappe med'd'eeddino. 16 Laa"u work'k'aappe med'd'eedda shuchchaa oyk'k'iyaawantta ootseeddino; yaatiide laa"u work'k'aa migidatuwaa med'd'eeddawannta, tiraan wotsiyaawoo k'ommo gas'aa gas'atuwaana gatsiide oysetseeddino. 17 He laa"u work'k'aa sanssalatatuwaa tiraan wotsiyaawoo gas'atuwaan de'iyaa migidotuwaanna gatsi

oytseeddino. 18 He sanssalatattoo hinkko bagga s'eeraa k'ay eefuudiyaw sintsa baggana, hashiyaa c'ark'k'iyaan de'iyaa shuchchaa oyk'k'iyaawanttuna gatsi k'achcheeddinno. 19 K'aykka laa"u work'k'aa migidatuwaa med'd'iide, eefuudiyaappe kaaliide de'iyaa tiraan wotsiyaawoo soy baggana de'iyaa laa"u gas'atuwaa s'eeran aatseeddino. 20 Hewaadanka, work'k'aappe hara laa"u migidatuwaa med'd'iide, eefuudiyaw sintsa baggana, hashiyaa c'ark'k'iyaappe garssa baggana eefuudiyaa s'eessan k'achchiyaawaappe k'ommonna, sikuu gaketeedda sa'aa matan karenna untuntta oytseeddino. 21 Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, tiraan wotsiyaawaan de'iyaa migidatuwaa eefuudiyaan de'iyaa migidatuwaanna gatsiide, saluwaa malatiyaa bak'etsaan k'achchina tiraan wotsiyaawe s'eessaappe k'ommonna de'iyaa diraw, k'ashuu shol"enna. 22 Eefuudiyaappe garssanna mayiyaa adussa mayuwaa I saluwaa malatiyaa c'ark'k'iyaappe giigisseedda; hewe shemayinniyaa oosuwaa. 23 He adussa mayoo k'ood'iyaa aatsiyaa sa'aa med'd'eeddino; he sa'ay peed'etenaadan, yuushshi aatsiide gujji gujji sikkeeddino. 24 Untunttu adussa mayuwaa duge bagga mac'araa yuushshuwaan saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o dook'eteedda roomaaniyaa teeraa misiletuwaa med'd'eeddino. 25 Untunttu k'ay work'k'aappe daalatuwaa med'd'iide, adussa mayoo duge bagga gas'aa yuushshi aatsiide, roomaaniyaa misiletuwaa gidduwaan, walakan aatseeddino. 26 Aaroone he mayoo duge bagga mac'araa yuushshi aatsiide, daalaanne roomaaniyaa teeraa misiliyaa walakkiide aatseeddino. Hewe Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, untunttu S'oossaa Dunkkaaniyaa oosuwaa ootsiidde mayyanaassa. 27 Untunttu

Aaronawunne Aa naanaw sheemayinniyaa liinuwaappe adussa shaamic'c'iyaa giigisseeddino. 28 K'ay Aaroone huup'iyaa s'aas'iyaa shaashiyaa, Aa naanaw k'oobetuwaanne garssana mayiyaa mayotuwaa liik'o liinuwaappe daddiide giigisseeddino. 29 Unttuntu Med'inaa Goday musa azazeeddawaadan saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddiide, kushiyaa hiillan alleek'k'issiide, danc'c'uwaa giigisseeddino. 30 Unttuntu geeshsha allek'k'uwaa misiliyaa walakay baynna work'k'aappe med'd'iide, maatafaa bolla wooc'iyawaadan, Aa bolla, «Med'inaa Godaw Geeshsha Gidiide Dummatteedda» yaaggiyaawaa wooc'iide s'aafeddino. 31 Hewaappe guyyiyaan huup'iyaa shaashiyaappe s'aden k'achchanaadan, Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan saluwaa malatiyaa bak'etsaa an aatsiide k'achcheeddinno. 32 S'oossaa Dunkkaaniyaa kiittay ubbay poletteedda. Israa'eelatu ubbabaakka Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ootseeddino. 33 Hewaappe guyyiyaan untunttu S'oossaa Dunkkaaniyaa Musekko aheeddino; hewekka: dunkkaaniyaanne Aa miishshaa ubbaa, gatsi oytsiyaawaa, s'agaagetuwaa, shikaalatuwaanne, tuussatuu ek'k'iyaa saas'inetuwaa, 34 bollaa kamaade dorssaa orggiyaa galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa, hara galbbaappe med'eedda k'um"iyaa, Taabootaa gentsiyaa gaaridduwaa, 35 K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa, Aa tookkiyaa kasotuwaanne atto giyaa sa'aa k'um"iyaa, 36 s'arp'p'eezaanne Aa miishshaa ubbaa S'oossaa sintsan wotsiyaa geeshsha ukitsaa, 37 walakay baynna work'k'aappe oosetteedda s'omppiyaa wotsiyaa ballaanne an maaran de'iyaa s'omppetuwaa, untunttu miishshatuwaa ubbaanne s'omppiyaa zayitiyaa,

38 is'aanaa c'uwayiyaa work'k'aa saas'iniyaa, okettiyaa zayitiyaa, sawiyaa is'aanaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaa gaaridduwaa, 39 nahaasiyaappe ootseedda yarshshiyaa sa'aa, Aa nahaasiyaa zazziriiyaana, Aa tookkiyaa kasuwaa, Aa miishshatuwaa ubbaa, meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa, 40 dabaabaa gentsiyaa gaariddotuwaa, Aa tuussatuwaa, untunttu ek'k'iyaa saas's'inetuwaa, dabaabaa geliyaa penggetuwaa gaaridduwaa, dabaabaa wodorotuwaanne shikaalatuwaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa med'anaw kosshshiyaa miishshatuwaa ubbaa; 41 k'eesatuu Geeshsha sa'aan ootsiide go'etanaw dadetteedda mayotuwaa, Aaroone geeshsha mayuwaanne Aa naanay k'eesatetsaa ootsiidde mayiyaa mayotuwaa. 42 Israa'eelatu oosuwa ubbaakka Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ubbabaa ootseeddino. 43 Muse oosuwa ubbaa s'omoos s'eelliide, untunttu Med'inaa Goday azazeeddawaadan ootseeddawaa be'eedda. Hewaa diraw, Muse untuntta anjeeedda.

40 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, 2 «Koyro aginaw koyro gallassi, neeni Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa tokka. 3 K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa Aa gidдон wotsa; He Taabootaa garidduwaan kamma. 4 S'arp'p'eezaa gelissaade, Aa bolla wod'd'anaw kosshshiyaabaa ubbaa giigisaadde Aa bolla wotsa. Yaataade s'omppetuwa wotsiyaa ballaa soo gelissaade, Aa bolla s'omppetuwa eetsa. 5 Is'aanaa c'uwayiyaa work'k'aa saas'iniyaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaappe sintsanna wotsaade, S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa gaaridduwaa sotta. 6 «S'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa S'oossaa Dunkkaaniyaappe sintsanna wotsa. 7 Meechchaa keriyaa S'oossaa Dunkkaaniyaappenne yarshshiyaa sa'aappe gidduwaan

wotsaade, an haatsaa tiga. 8 S'oossaa Dunkkaaniyaappe karenna yuushsha aatsaade dabaabaa giigissaade dabaabaa geliyaa sa'aan gaaridduwaa sotta. 9 «Okkiyaa zayitiyaa akkaade, S'oossaa Dunkkaaniyaanne Aa gidдон de'iyaa ubbabaa okka; aanne Aa gidдон go'ettiyaa miishshaa ubbaa dummaya; yaatooppe I geeshsha gidanawaa. 10 Hewaappe guyyiyaan s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'anne aw go'ettiyaa miishshaa ubbaa okka; yarshshiyaa sa'aa dummaya; yaatooppe I ubbaappe aad'd'iyaa geeshsha gidanawaa. 11 Meechchaa keriyaanne Aa utissiyaa miishshaa okkaadde untuntta dummaya. 12 «Neeni Aaroonanne Aa naanaa S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa pengge ahaade, haatsaan untuntta meec'c'a. 13 Hewaappe guyyiyaan k'eesetetsaa Geeshsha mayuwaa Aaroon mayzzaade, I taw k'eesetetsan ootsanaadan, Aa okaade dummaya. 14 Aa attuma naanaakka ahaade shaamic'c'iyaa mayza. 15 Untunttu taw k'eesetetsan ootsanaadan, untunttu aawuwaa okkeeddawaadan, untunttakka okka. Untunttu okkay untunttakka untunttu sintsa yeletaa ubbaa k'eesatuwaa ootsiyaawaa» yaageedda. 16 Muse ubbabaakka S'oossay barena azazeeddawaadan ootseedda. 17 Hewaa diraw, Gibs'eppe untunttu keseedda laa"entsa laytsan, koyro aginaw koyro gallasan S'oossaa Dunkkaanii tokeetteedda. 18 Muse S'oossaa Dunkkaaniyaa essiyaa wode, saas'inetuwaa untunttu sa'aan sa'aan wotseedda; s'agaagetuwaanne tuussaa aatseedda; shikaalatuwaakka gelisseedda. 19 Hewaappe guyye Muse Med'inaa Goday azazeeddawaadan, ha esseeddawaa bollan dunkkaaniyaa d'ogeedda; he essuwaa bollan kamuwaa kammeedda. 20 Yaatiide tammu azazatu s'aafetteedda markkatetsaa k'aalaa afiide, Taabootaa gidдон wotseedda;

tookkiyaa kasuwaa Taabootan aatseedda; atto giyaa sa'aa k'um"iyaa Taabootaa bolla wotseedda. 21 Hewaappe guyyiyaan Taabootaa S'oossaa Dunkkaaniyaa gelisseedda; gentsiyaa gaaridduwaa sottiide, Med'inaa Goday azazeeddawaadan K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa kammeedda. 22 Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, Muse s'arp'p'eezaa Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaan gelissiide, gaariduwaappe karenna huup'issa baggana wotseedda. 23 Aa bolla Med'inaa Godaa sintsan wotsiyaa geeshsha ukitsaa giigisseedda. 24 Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, s'omppiyaa wotsiyaa ballaa S'oossaa Dunkkaaniyaa giddo gelissiide, s'arp'p'eezaa hefintsana, S'oossaa Dunkkaaniyaw gedissa baggana wotseedda; 25 k'ay s'omppetuwaa Med'inaa Godaa sintsan oytseedda. 26 Med'inaa Goday azazeeddawaadan, is'aanaa c'uwayiyaa work'k'aa saas'iniyaa S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон gaaridduwaa sintsa baggana wotseedda; 27 Aa bolla sawiyaa is'aanaa c'uwayeedda. 28 Hewaappe guyyiyaan S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaan gaaridduwaa sotteedda. 29 S'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaa miyyaan wotseedda; Aa bolla s'uuggiyaa yarshshuwaanne katsaa yarshshuwaa Med'inaa Goday azazeeddawaadan yarshsheedda. 30 S'oossay Musa azazeeddawaadan, meechchaa keriyaa S'oossaa Dunkkaaniyaappenne yarshshiyaa sa'aappe gidduwaan wotseedda. Yaatiide meec'ettanaw haatsaa an tigeedda. 31 Muse, Aaroonenne Aa naanay barenttu kushiyaanne gediyaan an meec'ettiino. 32 Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, untunttu S'oossaa Dunkkaaniyaa geledda wode woy yarshshiyaa sa'aakko shiik'eedda wode awudenne meec'ettiino. 33 S'oossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyaa

sa'aa yuushshi aatsiide dabaabaa keseedda; he dabaabaa penggiyaan gaaridduwaa sotteedda. Hewaadan ootsiidde, Muse oosuwaa poleedda. **34** Hewaappe guyyiyaan shaarii S'oossaa Dunkkaaniyaa kammeedda; Med'inaa Godaa bonchchuukka Aa kumeedda. **35** Shaarii S'oossaa Dunkkaaniyaa bolla utteedda dirawunne Med'inaa Godaa bonchchu Aa giddon kumeedda diraw, Muse Aa giddo gelanaw danddayibeenna. **36** Israa'eelatu barenttu ogiyaa ubbaan, he shaarii S'oossaa Dunkkaaniyaappe denddiyaa wode awudenne Aa kaalliide hametaa doomino. **37** Shin he shaarii denddana d'ayooppe, I denddiyaa gallassay gakkanaaw untunttukka k'aas's'ikkino. **38** Untunttu ogiyaa ubbaan Med'inaa Godaa shaarii Israa'eeliyaa Asay ubbay be'ishin, gallassi gallassi S'oossaa Dunkkaaniyaa kameenne k'amma k'amma k'ay tamay he shaariyaa giddon ees's'ee.

Wogaa

1 Med'inaa Godaanna Gakkettiyaa Dunkkaaniyaa giddoppe Med'inaa Goday Musa s'eesiide, hawaadan yaagiide haasayeedda; **2** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Hintteppe ooninne Med'inaa Godaw yarshshuwaa shiishshiyaa wode, he bare shiishshiyaa yarshshuwaa bare mehiyaappe woy bare dorssaa woy deeshshaa wudiyaappe aho. **3** He yarshshuu mehiyaa wudiyaappe s'uuggiyaa yarshshuwaa gidooppe, attumawaa gidiide, tilla bollaanna de'iyawaa gido. Med'inaa Goday akkana mala, I he yarshshuwaa Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan yarshsho. **4** Yarshshuwaa shiishshiyaa bitanii s'uugiide yarshshanaw aheedda bare mehiyaa huup'iyaan bare kushiya wotso. Hewe Aa nagaraa atto gaanaw S'oossay akkeedda yarshshuwaa gidanawaa. **5** I korumaa Med'inaa Godaa sintsan shukkina; Aaroona naanay k'eesatuu he suutsaa ahiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan de'iyaa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaan gussino. **6** Hewaappe guyyiyaan, I s'uuggiyaa yarshshoo mehiyaa galbbaa k'aaro; ashuwaa Aa k'ommuwaan k'ommuwaan kesso. **7** K'eesiyaa Aaroona naanay yarshshiyaa sa'aa bollan tamaa eetsiide, mitsaa wotsino. **8** Hewaappe guyyiyaan, Aaroona naanay k'eesatuu he keseedda ashuwaa huup'iyaanne mod'duwaa gujjiide, yarshshiyaa sa'aa bollan taman de'iyaa mitsaa bollan maariide wotsino. **9** Shin he bitanii k'antsaa ashuwaanne gedetuwaa haatsaan meec'c'o. Yaatiide k'eesii hewaa ubbaakka ahiide, yarshshiyaa sa'aa bolla s'uuggo; hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa gidanawaa. **10** « «S'uuggiyaa yarshshoo I immiyaa imuu dorssaa wudiyaappe woy deeshshaa

wudiyaappe akettiyaawaa gidoope, attumawaa gidiide, tilla bollana de'iyawaa gido. 11 He mehiyaa yarshshiyaa sa'aappe huup'issa baggana Med'inaa Godaa sintsan shukko. Aaroona naanay k'eesatuu Aa suutsaa akkiide, yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaa bollan gussino. 12 Hewaappe guyyiyaan, he bitanii Aa k'ommuwaan k'ommuwaan keseedda ashuwaa ubbaa k'eesii akkiide, huup'iyaanne mod'duwaa gujjiide, yarshshiyaa sa'aa bollan taman de'iyaa mitsaa bollan wotso. 13 Shin k'antsaa ashuwaanne gedetuwaa haatsaan meec'c'o; yaatiide k'eesii hewaa ubbaa ahiide yarshshiyaa sa'aa bollan s'uuggo; hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa gidanawaa. 14 « «Med'inaa Godaw yarshshiyaa s'uuggiyaa yarshshuu kafuwaa gidoope, harap'p'iyaa maraa, woy dogommuwaa aho. 15 K'eesii hewaa akkiide, k'ood'iyaa mirk'k'o; yaatiide yarshshiyaa sa'aa bollan de'iyaa taman s'uuggo. Aa suutsay yarshshiyaa sa'aa bollappe miyyiyaanna duge goggi c'inggo; 16 ulo gidduwaa baalletuwaana kessiide, yarshshiyaa sa'aappe away doliyaa baggana, bidintsaa k'oliyaa sa'aan olo. 17 I he kafuwaa k'efetuwaa oyk'k'iide p'alk'k'o, shin ubbaanna daakkoppo. Hewaappe guyyiyaan, k'eesii yarshshiyaa sa'aa bollan de'iyaa taman wotsiide s'uuggo; hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa gidanawaa.

2 « «Ooninne katsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw shiishshiyaa wode, he yarshshuu liik'o d'iiliyaa gido; Aa bolla wogaraa zayitiyaanne is'aanaa gujjo. 2 Hewaa I Aaroona naanatuwaakko k'eesatuwaakko aho; k'eesatuu he liik'o d'iiliyaappenne zayitiyaappe itti kushiyaa kuntsi akkiide, is'aanaa ubbaanna akki, hassayissiyaawaa ootsiide, yarshshiyaa sa'aa bolla

taman s'uuggo. Hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa gidanawaa. 3 Katsaa yarshshuwaappe atteedawe Aaroonassanne Aa naanatuwaassa. Hewe Med'inaa Godaw taman s'uugettiyaa geeshsha yarshshuwaa ubbaappe ittuwaa gideedda geeshsha yarshshuwaa. 4 « <Yarshshoo shiishshiyaa ukitsay c'ooc'iyaaan ka"eeddawaa gidoope, zayitiyaan munak'k'eedda liik'o d'iiliyaappe uuketteedda irshshuu yegettibeenna komppo, woy zayitiyaan oketteedda, irshshuu yegettibeenna lee"o ukitsaa gido. 5 « <Yarshshoo shiishshiyaa ukitsay bashiyaan uuketteeddawaa gidoope, zayitiyaan munak'k'eedda, irshshuu bayna, liik'o d'iiliyaappe giigeeddawaa gido. 6 Aa mentsiide Aa bolla zayitiyaa tigo; hewaa katsaa yarshshuwaa ootsiide shiishsho. 7 « <Ne yarshshoo shiishshiyaa katsaa yarshshuu disttiyaan ka"eeddawaa gidoope, zayitiyaan munak'k'eedda liik'o d'iiliyaappe ka"eeddawaa gido. 8 Hawaadan giigisseedda katsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw aha; k'eesiyaw imma. K'eesii hewaa akkiide yarshshiyaa sa'aa shiishsho. 9 K'eesii he katsaa yarshshuwaappe akkiide, hassayissiyaawaa ootsiide, yarshshiyaa sa'aa bollan s'uuggiyaa yarshshuwaadan taman s'uuggo; hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa gidanawaa. 10 Katsaa yarshshuwaappe atteedawe Aaroonessanne Aa naanatuwaassa. Hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggeedda, geeshsha yarshshuwaa ubbaappe ittuwaa gideedda geeshsha yarshshuwaa. 11 « <S'oossaw hintte ahiyaa ay katsaa yarshshuunne irshshuwaana de'iyawaa gidoppo; ayaw gooppe neeni irshshuwaa woy eessaa ililuwaa S'oossaw taman s'uuggaade yarshshanaw koshshenna. 12 Hintte laytsan

laytsan c'akettiyaa katsaappe s'eeraa kessiide, S'oossaw ahanaw danddayiita; shin hewaa sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa ootsiide, S'oossaw yarshshiyaa sa'aa bollan s'uugettenna. **13** Neeni shiishshiyaa katsaa yarshshuwaa ubbaan mas'iniyaa yegga; ayaw gooppe, ne S'oossaa k'aalaa c'aak'uwaa mas'iniyaa aggoppa. Hewaa diraw ne katsaa yarshshuwaa ubbaa mas'iniyaan mal"etsa. **14** Neeni koyiro katsaappe s'eeraa kessaade Med'inaa Godaw ahiyaa wode, he katsay s'iis's'etiide hars's'eteedda tisha katsaa gidanaw koshshee. **15** Aa bolla zayitiyaa tiga; is'aanaakka aan wotsa; hewe katsaa yarshshuwaa. **16** K'eesii he zayitii tigetteedda hars's'eteedda katsaappe shakkuwaa akkiide, is'aanaa ubbaannakka hassayissiyaawaa ootsiide taman Med'inaa Godaw s'uuggo.

3 « Itti Asay ittippetetsaa yarshshoo bare wudiyaappe mac'c'awaa gidina attumawaa gidina itti mehiyaa shiishshiyaa wode, he mehii tilla bollaanna de'iyawaa Med'inaa Godaa sintsan shiishsho. **2** Yarshshanaw aheedda mehiyaa huup'iyaa bare kushiyaa wotsiide, S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaan shukko. Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuu Aaroona naanay suutsaa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaa bollan gusso. **3** Ittippetetsaa yarshshuwaappe taman s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide Med'inaa Godaw shiishsho; hewekka k'antsaa ashuwaa mayyeedda handdaa ubbayne aanana gatsiyaa handday, **4** laa"u kilahotuwaa, untunttu bolla de'iyaa handdaa, gayllyyaa matan de'iyaa handdaanne tiriya s'eeraa bolla de'iyaa handdaa kilahotuwaana gatsiide akkee. **5** Aaroona attuma naanay hewaa hara s'uuggiyaa yarshshuwaanna yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa mitsaa bolla wotsiide s'uuggino; hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa

gidanawaa. 6 « Med'inaa Godaw ittippetetsaa yarshshuwaa shiishshiyaa uray dorssaa gidina deeshshaa, mac'c'awaa gidina attumawaa tilla bollaanna de'iyawaa shiishsho. 7 Itti uray dorssaa maraa yarshshiyaawaa gidoope, Med'inaa Godaa sintsan shiishsho; 8 bare kushiyaa Aa huup'iyaan wotsiide, Dunkkaaniyaa sintsan shukko. Hewaappe guyyiyaan, Aaroona attuma naanay suutsaa oyk'kiide, yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaa bolla gussino. 9 Ittippetetsaa yarshshuwaappe taman s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaw shiishsho; hewekka, ziiziyaa k'ans's'edda nasiyaa, ulo giddo ashuwaa mayyeedda mood'iyaa hawantta gatsi oytsiyaa mood'iyaa ubbaa, 10 laa"u kilahotuwaa, untuntu bolla de'iyaa handdaanne gaylliyaa matan de'iyaa mood'iyaa, tiriyaa s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa kilahotuwaana gatsiide akkee. 11 K'eesii he k'umaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshiyaa sa'aa bolla wotsiide s'uuggo. 12 « Aa yarshshuu deeshshaa gidoope, I hewaa Med'inaa Godaa sintsan shiishsho. 13 Yaatiide Aa huup'iyaan bare kushiyaa wotsiide, S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsan shukko. Hewaappe guyyiyaan, Aaroona attuma naanay suutsaa oyk'kiide, yarshshiyaa sa'aa yuushshuwaan ubbaan gussiino. 14 I he yarshshiyaawaappe akkiide, taman s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide Med'inaa Godaw shiishsho; hewekka k'antsaa ashuwaa mayyeedda handdaa ubbaanne he handdaa gatsi oytsiyaa hara handdaa, 15 laa"u kilahotuwaa, untuntu bolla de'iyaa handdaanne gaylliyaa matan de'iyaa mood'iyaa tiriyaa s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa kilahotuwaana gatsiide akkee. 16 K'eesii he k'umaa taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa ootsiide yarshshiyaa sa'aa bolla s'uuggo. Handdaa ubbay Med'inaa Godaassa. 17 « Handdaanne suutsaa

hintte de'iyaa sa'aan hak'anne mooppite. Hawe hinttenttoon
hintte yeletaw med'inaw naa'geetiyyaa wogaa» yaagaade oda»
yaageedda.

4 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Neeni
Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Ooninne
k'oppennaan nagaraa ootsooppenne, Med'inaa Godaa
azazotuwaappe ittuwaa hak'awaanne mentsooppe, hawaappe
kaalliide de'iyaa wogaa naago. **3** «K'eesiyaa kaappuu nagaraa
ootsooppenne he nagaray asaa bayzanchcha kessiyaawaa
gidoope, I bare ootseedda nagaraa diraw, tilla bollaanna de'iyaa
korumaa Med'inaa Godaw nagaraa yarshshuwaa ootsiide aho. **4**
He korumaa Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa pengge aatsiide,
korumaa huup'iyaa bare kushiyaa wotsiide, Med'inaa Godaa
sintan shukko. **5** K'eesiyaa kaappuu korumaa suutsaappe
amareedawaa akkiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa afo.
6 Bare kushiyaa birad'd'iyaa suutsan tushi tushi kessiide,
Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa gaaridduwaa sintan Med'inaa
Godaa sintan laappu gede dukko. **7** Hewaappe guyyiyaan,
K'eesiyaa kaappuu amareeda suutsaa akkiide, Med'inaa
Godaa Dunkkaaniyaa gidдон Med'inaa Godaa sintan sawiyaa
is'aanaa c'uwissiyaa saas'iniyaa bolla de'iyaa kac'etuwwaa bolla
s'okisso. Atteeda suutsaa k'ay S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa
sa'aa baggana de'iyaa s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa
sa'aappe garssa baggana de'iyaa sa'aan gusso. **8** Nagaraa
yarshshoo shuketteedda ha korumaa mod'd'uwaa ubbaa,
k'antsaa ashuwaa mayyeedda handdaanne untunta gatsi
oytsiyaa mod'd'uwaa, **9** laa"u kilahotuwwaa, untunta mayyeedda
handdaanne gayliiyaa matan de'iyaa mood'iyaa tiriyyaa
s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa kilahotuwwaana ittippe kessiide

akko. 10 Ittipetetsaa yarshshoo shuketteedda korumaappe akkeedda mod'duwaadan akko. K'eesiyaa kaappuu s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa bollan s'uuggo. 11 Shin korumaa galbbaa, Aa ashuwaa ubbaa, Aa huup'iyaa, Aa gedetuwaa, k'antsaa ashuwaa, toc'iyaa, 12 korumaa ashuwaappe atteedawaa ubbaa dunkkaaneedda sa'aappe kare kessiide; bidintsaa k'oliyaa wogaadan geeshsha gideedda sa'aa afo; yan mitsaa taman s'uuggo. 13 « ‹Israa'eeliyaa maabaray ubbay k'oppennaan nagaraa ootsooppenne, Med'inaa Godaa azazotuwaappe ittuwaa hak'awaanne mentsooppe, untunttu bayzanchcha gidiide paydetana. 14 Untunttu ootseedda nagaray erettiyya wode, nagaraa yarshshoo haniyaa korumaa S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsa ahino. 15 He maabaraa c'imatuu Med'inaa Godaa sintsan barenttu kushiyaa korumaa huup'iyaa bollan wotsiide, he korumaa Med'inaa Godaa sintsan shukkino. 16 Hewaappe guyyiyaan, k'eesiyaa kaappuu korumaa suutsaappe guutsaa akkiide, S'oossaa Dunkkaaniyaa giddo gelo; 17 I bare kushiyaa birad'diyaa suutsan tushi tushi kessiide, gaaridduwaa sintsa baggana Med'inaa Godaa sintsan laappu gede dukko. 18 K'ay amareeda suutsaa akkiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa gidдон sintsan is'aanaa c'uwissiyaa saas'iniyaa bolla de'iyaa kac'etuwaa bolla s'okisso. Atteeda suutsaa k'ay Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa geliyaasaa baggana de'iyaa s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana de'iyaa sa'aan gusso. 19 Mod'duwaa ubbaa akkiide, yarshshiyaa sa'aa bollan s'uuggo. 20 Nagaraa yarshshoo shuketteedda korumaa ootseeddawaadan ha korumaakka ootso. Hewaadan ootsiide, k'eesii nagaraa atto giissiyaa wogaa polana; asaykka nagaraappe maarettanawaa. 21

Hewaappe guyyiyaan, korumaa dunkkaaneedda sa'aappe kare kessiide, kase korumaa s'uuggeeddawaadan aakka s'uuggo; hawe maabaraa nagaraw yarshshiyaa yarshshuwaa. 22 « «Asaa kaaletsiyaa suntsatuwaappe ittuu k'oppennaan nagaraa ootsooppenne Med'inaa Goday Aa S'oossay Aa azazeedda azazuwaappe ittuwaa hak'awaanne mentsooppe, he uray bayzzanchcha. 23 I bare ootseedda nagaraa ereeddawaappe guyyiyaan, tilla bollaanna de'iyaa itti deeshshaa orggiyaa aho. 24 He deeshshaa orggiyaa huup'iyaa bare kushiyaa wotsiide s'uuggiyaa yarshshuu Med'inaa Godaa sintsan shukettiyaa sa'aan shukko; hewe nagaraa yarshshuwaa. 25 K'eesiyaa kaappuu nagaraa yarshshuwaa suutsaa giddo bare kushiyaa birad'diyaa tushi tushi kessiide, s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa kac'etuwaa bolla s'okisso; atteeda suutsaa k'ay s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana de'iyaa sa'aan gusso. 26 Mod'd'uwaa ubbaa ittippetetsaa yarshshuwaa mod'd'uwaa yarshshiyaawaadan yarshshiyaa sa'aa bolla yarshsho. Hawaadan ootsiide, k'eesii bitaniyaa nagaraa atto giissee; bitaniikka bare nagaraappe maarettanawaa. 27 « «He maabaraa asaappe ittuu k'oppennaan nagaraa ootsooppenne Med'inaa Godaa azazuwaappe ittuwaa hak'awaanne mentsooppe, he uray bayzzanchcha gidiide paydettee. 28 I bare ootseedda nagaray aw eretteeddawaappe guyyiyaan, tilla bollaanna de'iyaa mac'c'a deeshshatto bare nagaraw aho. 29 Bare kushiyaa nagaraa yarshshuwaa ootsiide shukkiyaa deeshshatti huup'iyaa wotso; yaatiide s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aan nagaraa yarshshuwaa ootsiide shukko. 30 Hewaappe guyyiyaan, k'eesiyaa kaappuu he deeshshatti suutsaappe bare kushiyaa birad'd'iyaa akkiide,

s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa kac'etuwaa bolla s'okisso; atteeda suutsaa ubbaa yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana de'iyaa sa'aan gusso. 31 Mod'd'uwaa ubbaa ittippetetsaa yarshshoo shukkeedda mehiyaappe kessiyaawaadan, he deeshshatti mod'd'uwaakka k'oriide kessi akkiide, yarshshiyaa sa'aa bolla wotsiide, Med'inaa Godaw sawuwaa toshukku giyyaa yarshshuwaa gidana mala s'uuggo. Hewaadan ootsiide, k'eesii he bitaniyaa nagaraa atto giissee; bitaniikka bare nagaraappe maarettee. 32 «
 «He bitanii bare nagaraa yarshshoo dorssaa shiishshanaw koyooppe, tilla bollaanna de'iyaa mac'c'awunno aho. 33 I bare kushiyaa he dorssatti huup'iyaa wotsiide s'uuggiyaa yarshshoo shukkiyaa mehii shukettiyaa sa'aan izo shukko. 34 Hewaappe guyyiyaan, k'eesii nagaraa yarshshuwaa gideedda he dorssatti suutsan bare birad'd'iyaa tushi tushi kessiide, s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa kac'etuwaa bolla s'okisso; atteeda suutsaa k'ay yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana de'iyaa sa'aan gusso. 35 Ittippetetsaa yarshshoo shuketteedda mod'd'uwaa k'aariide kessiyaawaadan, he dorssatti mod'd'uwaakka k'aariide kesso. Yaatiide, yarshshiyaa sa'aa bolla Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla wotsiide s'uuggo. Hawaadan ootsiide, k'eesii he bitaniyaa nagaraa atto giissee. Bitaniikka bare nagaraappe maarettanawaa.

5 « «Ay asayenne markkaw s'eesettiide bare be'eeddawaa woy bare ereeddawaa gutaran markkattennaan is'sooppe, hewe aw nagaraa; hewaa diraw I bare nagaraan ooshettee. 2 « «K'ay ay asayenne erennan de'iidde tunabaa, do'aa bakkutaa woy mehiyaa bakkutaa woy sa'aanna gooshettiyaa do'atuwaa bakkutaa bochchooppe, tuna gidiyaawaa I ereedda wodiyaappe doommiide

bayzzanchcha gideedda. 3 « K'aykka ay asaynne erennan de'iidde, asaa bollappe goggiyaa tunissiyaabaa ayaa gidinakka bochchooppe, hewe tuna gidiyaawaa I ereedda wodiyaappe doommiide bayzzanchcha gideedda. 4 « Woy k'ay ay asaynne iitabaa gidina lo"obaa ootsanaw ellekka c'aak'k'ooppenne bare c'aak'k'eeddawaakka I akeekenan d'ayooppe, I akeekedda wodiyaappe doomiide bayzzanchcha gideedda. 5 « Ay asaynne ha odetteedda bayzzatuwaappe ittuwaa ootseeddawaa gidooppe, bare ootseedda nagaraa paas'o. 6 I bare ootseedda nagaraa diraw Med'inaa Godaw bare wudiya giddoppe mac'c'a dorssaa woy mac'c'a deeshshaa nagaraa yarshshuwaa ootsiide shiishsho. K'eesii akkiide, he bitaniyaa nagaraa atto giissanawaa. 7 « Asay bare ootseedda nagaraw yarshshanaw, dorssaa woy deeshshaa shamanaw aw shaluu gidana d'ayooppe, laa"u harap'p'etuwaa, woy laa"u dogomattuwa, ittuwaa nagaraa yarshshuwaa ootsiide, k'ay ittuwaa s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide Med'inaa Godaw aho. 8 I untuntta k'eesiyaw immo. K'eesii laa"u harap'p'etuwaappe ittinniw k'ood'iyaa muuc'enan c'oo mirk'k'iide, nagaraa yarshshuwaa ootsiide yarshsho. 9 Yaatiide he nagaraa yarshshuwaa suutsaappe amareedawaa akkiide, yarshshiyaa sa'aa miyyiyaan c'ac'c'afo; atteeda suutsaa yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana gusso; hewe nagaraa yarshshuwaa. 10 Yenkkko harap'p'atto k'ay higgii azaziyaawaadan, s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide s'uuggo. K'eesii hewaadan ootsiide, bitanii ootseedda nagaraa atto giissanaw yarshshuwaa yarshshee; bitaniikka bare nagaraappe maarettanawaa. 11 « Shin itti uraw laa"u wogga dogomattuwa woy laa"u harap'p'etuwa ahanaw shaluu gidana d'ayooppe, laa"u kiilo giraame liik'o d'iiliyaa bare nagaraw shiishshiyaa yarshshuwaa

ootsiide aho. He d'iilii nagaraa yarshshuwaa gidiyaa diraw, wogaraa zayitii woy is'aanay aan gujettoppo. 12 I hewaa ahiide k'eesiyaw immo; k'eesii he d'iiliyaappe itti kushiyaa kuntsi akkiide, Med'inaa Godaw shiishshiyaa hara yarshshuwaa bolla wotsiide, hassayissiyaawaa ootsiide yarshshiyaasan de'iyaa taman s'uuggo; hewe nagaraa yarshshuwaa. 13 Ha geetetteeddawantuppe hak'awaaninne gido bitanii ootseedda nagaraw k'eesii hawaadan ootsiide, bitanii ootseedda nagaraa atto giissee; bitaniikka bare nagaraappe maarettanawaa. Katsaa yarshshuwaadanka atteedawaa k'eesii akko yaagaade oda» » yaageedda. 14 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide odeedda; 15 «Ooninne Med'inaa Godaw geeshshi wotseedda miishshatuwaa bolla ammanettenan d'ayooppe k'ay erennan nagaraa ootsooppe, bare naak'oo bare wudiyaa giddoppe tilla bollaanna de'iyaa itti dorssaa orggiyaa Med'inaa Godaw aho. Aa gatiikka Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaan eretiyaa miizaanan wotsina eretto; hewe naak'uwaa yarshshuwaa. 16 Med'inaa Godaw dummayi wotseedda miishshatuwaa bolla I nagaraa ootseedda diraw, I he miishshatuwaa gatiyaa c'iggo; kase gatiyaa bolla s'eetuwaappe laatamu kushiyaa gujjiide k'eesiyaw immo. K'eesii he naak'uwaa yarshshoo aheedda dorssaa yarshshiide, bitaniyaa nagaraa atto giissee; bitaniikka bare naak'uwaappe maarettanawaa. 17 «Ay asayenne erennan de'iidde, Med'inaa Goday, «Ootsoppa» giide azazeeddawaappe ittuwaa ootsiide nagaran gelooppe, I erana d'ayooppe bayzzanchcha gidiyaa diraw, bare nagaraan ooshettee. 18 I bare wudiyaappe tilla bollaanna de'iyaa itti dorssaa orggiyaa naak'uwaa yarshshoo k'eesiyaakko aho. He dorssay naak'oo c'iggiyaa gatiyaa kessiyaawaa gido; yaatooppe k'eesii he dorssaa yarshshiide,

bitaniyaa naak'uwaa atto giissee; bitaniikka bare naak'uwaappe maarettee. 19 Hewe naak'uwaa yarshshuwaa. I tumukka Med'inaa Godaa naak'keedda» yaageedda.

6 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaageedda; 2 «Med'inaa Goday ooninne nagaraa ootsiide bare shooruwaa worddotiide c'immooppe hawaappe kaaliide de'iyaa higgetuwaa immeedda: shooruwaa matan hadaraa wotsobaa woy oytsiide tal"eeddabaa kaadooppe, woy asaawaa bonk'k'ooppe, woy bare shooruwaa bollan sugetsaa ootsooppe, 3 woy bayeeddawaa demmiide ta be'abeykke gooppenne wordduwaan c'aak'k'ooppe, hawantta malatiyaawanttuppe ittuwaa ootsooppe, 4 I hak'awaanne gido, ootsiide, hewaan nagaranchcha gidoppe, bare bonk'k'i akkeeddawaa, woy oytsina kaddiide akkeeddawaa, woy hadaraa immeeddawaa woy, bayinna demmeeddawaa, 5 woy wordduwaan c'aak'k'i akkeeddawaa ubbaakka Aa godaw zaaro. K'ay bare naak'uwaa yarshshuwaa yarshshiyaa gallassi bare akkeeddawaa bolla s'eetuwaappe laatamu kushiya gujjiide Aa godaw immo. 6 K'aykka bare naak'uwaa diraw Med'inaa Godaw yarshshiyaa yarshshoo bare wudiyaa giddoppe tilla bollaanna de'iyaa itti dorssaa orggiyaa k'eesiyaakko aho. He dorssaa gatii suure k'ofetteeddawaa gido. 7 K'eesii he dorssaa Med'inaa Godaa sintsan yarshshiide, bitaniyaa naak'uwaa atto giissee; bitaniikka bare naak'uwaa ubbaappe maarettanawaa» yaageedda. 8 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide odeedda; 9 «Aaroonanne Aa attuma naanatuwaa hawaadan yaagaade azaza; «S'uuggiyaa yarshshoo de'iyaa wogay hawaa: S'uuggiyaa yarshshuu k'amay wonttana gakkanaw yarshshiyaa sa'aan de'o. Tamaykka yarshshiyaa sa'aan ubbaa wode ees's'iidde de'o. 10 K'eesii liinuwaappe dadetteedda k'amishiyaanne

suriyaa mayyiide, s'uuggiyaa yarshshuwaa tamay mi simmina
atteeda bidintsaa dentsiide, yarshshiyaa saa miyyiyaan laalo. **11**
Hewaappe guyyiyaan, he mayuwaa k'aari wotsi hara mayuwaa
mayyiide, he bidintsaa dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa afiide,
higgiyaadan geeyeedda sa'aan k'olo. **12** Yarshshiyaa sa'aa
bolla de'iyaa tamay to'ennan ubbaa wode ees's'iidde de'o.
K'eesii wontta wontta mitsaa aan gujji gujjiide wotso. S'uuggiyaa
yarshshuwaakka he mitsaa bolla maaran wotsiide, ittippetetsaa
yarshshuwaa handdaa Aa bolla s'uuggo. **13** Tamay yarshshiyaa
sa'aa bolla ubbaa wode ees's'iidde de'o; to'anaw koshshenna. **14**
« «Katsaa yarshshoo imetteedda wogay hawaa: Aaroona attuma
naanaa gidiyaa k'eesatuu yarshshiyaa sa'aappe sintsa baggana
Med'inaa Godaa sintsan shiishshino. **15** K'eesii lo"o d'iiliyaappe
kop'p'iyawaanne zayitiyaa akkiide, katsaa yarshshuwaa bolla
de'iyaa is'aanaa ubbaakka dentsiide, Med'inaa Godaw sawuwaa
toshukku giyaa yarshshuwaa ootsiide, hassayissiyaawaa
gidanaadan yarshshiyaa sa'aa bolla s'uuggo. **16** Hewaappe
attedawaa Aarooninne Aa attuma naanay miino; hewaa untunttu
irshshuu yegettibeenna ukitsaa ootsi uuukiide, Dunkkaaniyaa
dabaabaa gidдон de'iyaa geeshsha sa'aan miino. **17** He ukitsay
irshshuwaa yegganaan uuketto. Hewaa taw taman s'uuggiyaa
yarshshuwaappe untuntta gakkiaawaa taani untunttoo immaad.
Nagaraa yarshshuwaadaaninne naak'uwaa yarshshuwaadan
ikka loytsiide geeshsha. **18** Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa
yarshshuwaappe untuntta gakkiaawaa gidiyaa diraw, yiyaa
laytsatuwaankka Aaroona zare gidiyaa attumawanttu ubbay
hewaa miino. He yarshshuwaa bochchiyaa ayayenne geeshsha
gidana» yaaga» yaageedda. **19** Med'inaa Goday k'aykka Musew
hawaadan yaagiide odeedda; **20** «Aarooninne Aa attuma

naanattuwaappe k'eesatetsaa kaappotetsaw okettiyaa gallassi
 laa"u kiilo giraame gidiyaa lo"o d'iiliyaa katsaa yarshshuwaa
 ootsiide Med'inaa Godaw ahino. Hewaappe bagga won'ta,
 bagga omarssi yarshshino. **21** He d'iilii zayitiyaan munak'etti lo"o
 walakettiide bashiyaan uuketto; bunchchaade, sawuwaa toshukku
 giyaa katsaa yarshshuwaa ootsaade Med'inaa Godaw shiishsha.
22 K'ay Aaroona attuma naanatuwaappe Aa k'eesetetsaa
 kaappotetsaa oosoo okettiyaa ubbaykka he wogaa ootsino.
 Hewe Med'inaa Godaw ubbaa gede yarshshiyaa yarshshuwaa
 gidiide ubbaanna s'uugetto. **23** K'eesii shiishshiyaa katsaa
 yarshshuwaappe guyye attenaan wuri s'uugetto; aappe ayayenne
 meetettoppo» yaageedda. **24** Med'inaa Goday Musew hawaadan
 yaagiide odeedda; **25** «Aaroonassanne Aa attuma naanaato,
 hawaadan yaaga; «Nagaraa yarshshuwaa wogay hawaa:
 Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshoo shiishshiyaa mehii
 shukettiyaa sa'aan nagaraa yarshshoo shiishshiyaa mehiikka
 hewaan S'oossaa sintsan shuketto; ikka geeshsha yarshshuwaa
 ubbaappe ittuwaa gideedda geeshsha yarshshuwaa. **26** He
 yarshshuwaa yarshshiyaa k'eesii Dunkkaaniyaa dabaabaa
 giddon de'iyya geeshsha sa'aan mo. **27** He ashuwaa bochchiyaa
 ayayenne geeshsha gidanawaa; k'ay shukkishiin ay mayuwaa
 bollanne suutsay d'ac'ettooppe, he mayuu geeshsha sa'aan
 meec'etto. **28** Ashuu doyssetteedda urk'k'aa miishshay me"o;
 madaabiyaa birataa disttiyaan doysseeddawaa gidoope,
 he disttiyaa k'aac'iide haatsaan shoki digganaw koshshee.
29 K'eesatuwaa zariyaappe attuma asaa gideedda ooninne
 he ashuwaa mo; he ashuu geeshsha ubbaappe ittuwaa
 gideedda loytsi geeshsha. **30** Gido shin Geeshsha Sa'aan
 nagaraa atto giissanaw Aa suutsaa akkiide, Dunkkaaniyaa giddo

gelisseedda ay mehiyaa ashuwaanne maanaw koshshenna; I
taman s'uugettanaw koshshee.

7 « Naak'uwaa yarshshuwaa wogay hawaa: ikka geeshsha
ubbaappe ittuwaa gideedda geeshsha yarshshuwaa. **2**
S'uuggiyaa yarshshoo shiishshiyaa mehiyaa shukkiyaa sa'aan
naak'uwaa yarshshuwaa mehiyaakka shukkino; Aa suutsaakka
yarshshiyaa sa'aa miyyetuwaan d'ac'ino. **3** K'ay Aa handdaa
ubbaa: hewekka nasiyaa handdaa, k'antsaa ashuwaa mayyeedda
handdaa, **4** laa"u kilahotuwaa, shinc'c'iyaa matan de'iyaa untunttu
mayyeedda handdaanne tiriyaa s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa
kilahotuwaana ittippe yarshshuwaa ootsiide shiishsho. **5**
Taman s'uugiide Med'inaa Godaw yarshshiyaa yarshshuwaadan,
he shiik'eedda handdaa k'eesii yarshshiyaa sa'aa bollan
s'uuggo; hewe naak'uwaa yarshshuwaa. **6** K'eesiyaa zare
gideedda attuma Asay ubbay he yarshshuwaa ashuwaa mo. He
yarshshuu geeshsha yarshshuwaa ubbaappe ittuwaa gidiyaa
diraw, geeshsha sa'aan mo. **7** « Naak'uwaa yarshshuu
nagaraa yarshshuwaakka mala; untunttu laa"uwaa wogay
ittuwaa. Hewenne yarshshetteedda mehiyaa ashuu nagaraa atto
giissanaw yarshshuwaa yarshsheedda k'eesiyaw imettee. **8**
Ooninne s'uuggiyaa yarshshuwaa ahooppe yarshshiyaa k'eesii
he mehiyaa galbaa barew akko. **9** C'ooc'iyaan komppetteedda
katsaa yarshshuwaa ubbayne otuwaan doyssetteedda woy
bashiyaan uuketteedda ubbaykka he yarshshuwaa yarshsheedda
k'eesiyaw imettee. **10** K'ay zayitiyaan munak'etteedda woy
munak'ettibeenna katsaa yarshshuwaa ubbay Aaroona attuma
naanaatoo ubbaw imettee; untunttu hewaa k'aran gishi akkino. **11**
« Asay ittippetetsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw yarshshiyaa
wode aw de'iyaa wogay hawaa: **12** I shiishshiyaa ittippetetsaa

yarshshuu galataa yarshshuwaa gidoope, he yarshshuwaanna
 ittippe zayitiyaan munak'keedda, irshshuwaa yeggennaan
 uukkeedda ukitsaa, zayitiyaan oketteedda, irshshuu gelibeenna
 lee"o daabbuwaanne zayitiyaan loytsi munak'keedda, liik'o
 d'iiliyaappe uuketteedda komppuwaa shiishsho. 13 He galataw
 shiishshiyaa ittippetetsaa yarshshuwaanna ittippe irshshuwaa
 yegeedda munak'aappe uuketteedda ukitsaakka imotaa ootsiide
 shiishsho. 14 K'ay he ubbaa k'ommo ukitsatuwaappekka I
 ittuwaa ittuwaa dentsiide, Med'inaa Godaw yarshshuwaa ootsiide
 aho. Hewe ittippetetsaa yarshshuwaa suutsaa c'ac'c'afeedda
 k'eesiyaw imetto. 15 He mehiyaa ashuu galataw shiik'iyaa
 ittipetetsaw yarshshetteedda gallassi meetetto; wontaw ayayenne
 attoppo. 16 « <Shin Aa yarshshuu shiik'keeddawaa gatsiyaa
 woy bare dosuwaan c'oo immiyaa yarshshuwaa gidoope,
 he yarshshuwaa ashuu he yarshsheedda gallassi meetetto;
 aappe attiyaawaa k'ay wonttetsa gallassikka meetetto. 17
 He yarshshuwaa ashuwaappe palahiide heezzentso gallassaa
 gakkanaw gam"iyaawe de'ooppe, hewe taman s'uugetto. 18 Itti
 Asay shiishsheedda ittippetetsaa yarshshuwaa ashuwaappe
 hak'awenne heezzentso gallassi meetettooppe, Aa yarshshuu
 aketena; I yarshsheeddawaadankka paydetenna. He yarshshuu
 tuna; aappe meedda ooninne bare nagaraan ooshettee. 19 «
 <Tunabaa ayaanne bochcheedda ashuu meetettoppo; I taman
 s'uugettanaaw koshshee. Ashuu geeshsha ashuwaa gidoope,
 wogaan geeshsha gidiyaa Asay ooninne maana gooppe mo. 20
 Shin itti Asay tuna gidi uttiide, Med'inaa Godaw shiishsheedda
 ittippetetsaa yarshshuwaa ashuwaappe miyaawaa gidoope, he
 Asay bare asaa giddoppe bohetto. 21 K'ay itti Asay tunabaa
 ayaanne bochchooppe asaa tunatetsaa gidina woy tuna mehiyaa

gidina, woy hara sheneyiyaa tunabaa bochchooppe simmiide Med'inaa Godaw yarshsheedda ittippetetsaa yarshshuwaa ashuwaappe mooppe, he uray bare asaa giddoppe bohetto» yaaga» yaageedda. 22 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide odeedda; 23 «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaaga; «Korumaa woy dorssaa woy deeshshaa ashuwaan mood'iyya zawaa mulekka mooppite. 24 Hayk'k'eedda mehiyaa woy do'ay wod'eedda mehiyaa mood'iyaakka harabaw go'ettiteppe attina, aappe ayaanne mooppite. 25 Ayaw gooppe, Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshoo shiishshiyaa mehiyaa mood'iyya miyaa ooninne bare asaa giddoppe bohetto. 26 Hintte de'iyya sa'aan hak'an gidoopekka, kafuwaa suutsaa, mehiyaa suutsaa woy harabaa ayaa suutsaanne mooppite. 27 Suutsaa miyaa ay asayenne, he Asay bare asaa giddoppe bohetto» yaaga» yaageedda. 28 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide odeedda; 29 «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaaga; «Med'inaa Godaw ittippetetsaa yarshshuwaa shiishshiyaa ay asayenne he ittippetetsaa yarshshuwaappe shaakkiide, bare huup'e imotaa dummayiide Med'inaa Godaw shiishsho. 30 Hewaa I Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide, bare kushiyaan akkiide aho; k'ay mod'd'uwaakka anggoosuwaana aho; anggoosuwa wus'akkiyaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaa sintsan k'aatso. 31 K'eesii yarshshiyaa sa'aa bollan mod'd'uwa s'uuggo; shin anggoosu Aaroonassanne Aa attuma naanaatoo imetto. 32 Hintte ittippetetsaa yarshshuwaappe ushechcha gediyya imotaa ootsiide k'eesiyaw immite. 33 Hewe ushechcha gedii Aaroona attuma naanatuwaappe ittippetetsaa yarshshuwaa suutsaanne mooddiyya yarshshiyaawoo Aa gakkiiyaa Aa gishuwaa. 34 Taani Israa'eeliyaa asaa ittippetetsaa

yarshshuwaappe k'aatseedda anggoosuwaanne yarshshoo shiishsheedda gediya akkaade, k'eesiyaa Aaroonassanne Aa attuma naanaatoo immaad; hewe untuntta gakkiiya untunttu gishuwaa gidiya diraw, Israa'eeliya Asay med'inaw hewaa untunttoo immiidde de'ana» yaagaade oda» yaageedda. **35** Aarooninne Aa attuma naanay K'eesiyaa gidiide, Med'inaa Godaw ootsanaw suntsetteedda gallassi Med'inaa Godaw shiishsheedda taman s'uuggiyaa yarshshuwaappe hewe untunttoo gishuwaa gidiide imetteedda. **36** Med'inaa Goday untunttu k'eesetetsaw oketteedda gallassi, hewaa untunttoo immana mala, Israa'eeliya asaa ubbaa azazeedda; sintsa yeletaan ubbankka hawe woga gidiide oosettee. **37** Simmi hawanttu, s'uuggiyaa yarshshoo, katsaa yarshshoo, nagaraa yarshshoo, naak'uwaa yarshshoo, k'eesatetsaw okettiiya wode yarshshiyaa yarshshoonne ittippetetsaa yarshshoo imetteedda wogatuwaa. **38** Ha wogatu Israa'eeliya Asay Siinaa mela sa'aan barenttu yarshshuwaa Med'inaa Godaw yarshshana mala Med'inaa Goday azazeedda gallassi, Siinaa Deriyaa bollan Med'inaa Goday Musa azazeedda wogatuwaa.

8 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide odeedda; **2** «Aaroonanne Aa attuma naanatuwaa k'ay untunttunna ittippe, k'eesatetsaa mayuwaa, okkiya zayitiiya, nagaraa yarshshoo shukkiya korumaa, laa"u dorssaa orggetuwaanne, irshshuwaa yeggennaan uukkeedda ukitsaa wotseedda masoofiyaa akkaade ya. **3** K'ay Israa'eeliya asaa ubbaakka s'eesaade, Dunkkaaniya kare shiishsha» yaageedda. **4** Muse Med'inaa Goday azazeeddawaadan ootseedda; asaykka ubbay Dunkkaaniya karen shiik'eedda. **5** Muse asaw, «Ootsana mala Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa»

yaageedda. 6 Muse Aaroonanne Aa attuma naanatuwaa ahiide, haatsaan meec'c'eedda. 7 Aaroona k'amishiyaa mayzreedda; danc'c'uwaakka danc'c'isseedda. K'ay adussaa k'amishiyaa mayzziide, Aa bollan eefuudiyaa mayzreedda. Eefuudiyaa hiillatiide daddeedda sak'k'iyaan Aaroonana gatsiide k'achcheedda. 8 K'ay tiraan wotsiyaawaa Aaroona bollan aatsiide, Aa gidдон Uuriimiyaanne Tuumiimiyaa wotseedda. 9 K'aykka Aaroona huup'iyaan shaashiyaa enc'c'urssaa wotseedda. Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan he enc'c'urssaa bollan sintsa baggana work'k'aa madaaliyaa, work'k'aappe med'd'eedda kalachchaa misiliyaa wotseedda. 10 Yaatowaappe guyyiyaan Muse okkiyaa zayitiyaa akkiide, Dunkkaaniyaanne Dunkkaaniyaa gidдон de'iyyaa miishshaa ubbaa okkeedda; untuntta geeshsheedda. 11 K'ay he zayitiyaappe akkiide, yarshshiyaa sa'aa bolla laappu gede c'ac'c'afeedda; yarshshiyaa sa'aa, Aa miishshatuwaa, meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa, geeshshanaw he zayitiyaan okkeedda. 12 K'ay he okkiyaa zayitiyaappe amaraa Aaroona huup'iyaan tigiide, Aa geeshsheedda. 13 Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, Muse Aaroona attuma naanatuwaa sintsaw aatsiide, k'amishiyaa mayzreedda; danc'c'uwaan danc'c'isseedda. Untunttu shaashiyaa enc'c'urssaa wotseedda. 14 Hewaappe guyyiyaan, nagaraa yarshshoo korumaa Muse aatseedda; Aarooninne Aa attuma naanay he korumaa huup'iyaan barenttu kushiyaa wotseeddino. 15 Muse he korumaa shukkeedda; Aa suutsaappe bare birad'd'iyaan akkiide, yarshshiyaa sa'aa kac'etuwaa okkiide, yarshshiyaa sa'aa geeshsheedda; k'ay yarshshiyaa sa'aa nagaraa atto giissanaw atteeda suutsaa aappe garssana gussiide,

S'oossaw geeshsheedda. 16 K'antsaa ashuwaa kammeedda handdaa ubbaa, tiriya s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa, laa"u kilahotuwaanne untuntta kammeedda handdaa akkiide, Muse yarshshiyaa sa'aa bollan wotsiide s'uuggeedda. 17 Shin Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, galbbaa, korumaappe atteedawaanne toc'iyaa dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kessiide, taman s'uuggeedda. 18 Yaati simmiide Muse s'uuggiyaa yarshshoo haniyaa dorssaa orggiyaa aheedda; Aarooninne Aa attuma naanay he dorssaa orggiyaa huup'iyaan barenttu kushiya wotseeddino. 19 Muse he dorssaa orggiyaa shukkeedda; Aa suutsaa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaan gusseedda. 20 K'ay dorssaa orggiyaa ashuwaakka Aa k'ommuwaan k'ommuwaan k'ans's'eedda; k'ans's'etsaa, huup'iyaanne mood'iyaa yarshshiyaa sa'aa bolla wotsiide Muse s'uuggeedda. 21 K'antsaa ashuwaanne gedetuwa haatsaan meec'c'owaappe guyyiyaan, dorssaa ubbaanna Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan yarshshiyaa sa'aa bollan wotsiide s'uuggeedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, k'eesetetsaw okettiyaa wode shiishshiyaa laa'entso dorssaa Muse aheedda; Aarooninne Aa attuma naanay he dorssaa huup'iyaan barenttu kushiya wotseeddino. 23 Muse he dorssaa shukkeedda; Aa suutsaappe akkiide, Aaroonaw ushechcha haytsaa s'eeraa, ushechcha kushiya wogga birad'd'iyaanne, ushechcha gediya wogga birad'd'iyaa okkeedda. 24 K'ay Muse Aaroona attuma naanatuwaakka sintsaw ahiide, he suutsaappe akkiide, untunttu ushechcha haytsaa s'eeraa, untunttu ushechcha kushiya wogga birad'd'iyaanne untunttu ushechcha gediya wogga birad'd'iyaa okkeedda. Hewaappe guyyiyaan, Muse atteeda

suutsaa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaan gusseedda. 25 Yaatiide mod'duwaa, nasiyaa, k'antsaa ashuwaa mayyeedda mood'iyaa, tiriyya s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa, laa"u kilahotuwaanne untuntta mayyeedda handdaanne ushechcha gediyya akkeedda. 26 K'ay irshshuwaa yegganaan uukkeedda ukitsaa wotsiyaa Med'inaa Godaa sintsan de'iyaa masoofiyaappe itti komppuwaa, zayitiyaanna uukkeedda itti ukitsaanne itti lee"o ukitsaa akkiide, hawantta mood'iyaa bollaanne ushechcha gediyya bollan wotseedda. 27 I ha k'umaa ubbaa Aaroona kushiyaanne Aa attuma naanatuwaa kushiyaan wotseedda; untunttu Med'inaa Godaa sintsan k'aatsiyaa yarshshuwaa ootsiide k'aatseeddino. 28 Hewaappe guyyiyaan, Muse he k'umaa untunttu kushiyaappe akki, s'uuggiyaa yarshshuwaanna gatsiide, k'eesetetsaw okettiyaa wode Med'inaa Godaw taman s'uugiide shiishshiyaa, sawuwaa toshukku giyya yarshshuwaadan, yarshshiyaa sa'aa bollan wotsiide s'uuggeedda. 29 K'ay Muse anggoosuwaa akkiide, k'aatsiyaa yarshshuwaa ootsiide Med'inaa Godaa sintsan k'aatseedda; Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, k'eesatetsaw okettiyaa wode yarshshiyaa dorssaa orggiyaa ashuwaappe hewe Musa gakkiiyaa Aa gishuwaa. 30 Muse okkiyaa zayitiyaappenne yarshshiyaa sa'aa bollan de'iyaa suutsaappe akkiide, Aaroona bollanne Aa mayuwaa bolla, k'ay Aa attuma naanatuwaa bollanne, untunttu mayuwaa bollakka c'ac'c'afeedda; yaatiide Aaroonanne Aa mayuwaa k'ay Aa naanatuwaanne Aa naanatuwaa mayuwaakka geeshsheedda. 31 Muse Aaroonanne Aa attuma naanatuwaa hawaadan yaageedda; «Ashuwaa Gakettiyaa Dunkkaaniyaa karen doyiissite; <Aarooninne Aa naanay hewaa miino> yaagaade taani azazeeddawaadan, k'eesatetsaw okettiyaa wode

shiishshiyaa yarshshuwaa wotsiyaa masoofiyaa gidдон de'iyaa yarshshuwaa ukitsaanna hewan miite. 32 He ashuwaappenne ukitsaappe palaheeddawe de'ooppe taman s'uuggite. 33 K'eesatetsaw okkiyaa wogay laappun gallassaa akkiyaa diraw, he hintte k'eesatetsaw okettiyaa laappun gallassay wuranaw, Dunkkaaniyaa penggeppe kare kesoppite. 34 Ha hachchi oosetteeddawe Med'inaa Goday azazina, hintte nagaraa atto giissanaw oosetteedda. 35 Dunkkaaniyaa penggiyaan laappun gallassaa kumentsaa gallassinne k'ammanne takkite; Med'inaa Godaa wogaakka naagite; is's'ooppe hintte hayk'k'ana. Taana Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa» yaageedda. 36 Aarooninne Aa naanay Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaa ubbaa ootseeddino.

9 Hosppuntsa gallassan Muse Aaroonanne Aa naanatuwaa, k'ay Israa'eeliyaa c'imatuwaakka s'eeseedda. 2 Aaroon hawaadan yaageedda; «Nagaraa yarshshoo itti korumaa, k'ay s'uuggiyaa yarshshoo itti dorssaa orggiyaa Med'inaa Godaa sintsa shiishsha. Mehetuu laa"uukka tilla bollaanna de'iyaa wantta gidino. 3 K'ay Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaaga; «Med'inaa Goday hinttenttoo k'onc'c'iyaa diraw, Med'inaa Godaa sintsan yarshshanaw, nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa, s'uuggiyaa yarshshoo tilla bollaanna de'iyaa itti laytsaa maraanne itti laytsaa dorssaa aho. 4 Ittipetetsaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne zayitiyaan munak'etteedda katsaa yarshshuwaa ahite yaaga» » yaageedda. 5 Unttuntu Muse azazeeddawaa ubbaa S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsa aheeddino; yaatiide maabaraa ubbay shiik'iide, Med'inaa Godaa sintsan ek'keeddino. 6 Muse unttunta, «Med'inaa Godaa bonchchuu hinttenttoo k'onc'c'ana mala, hintte ootsanaadan Med'inaa

Goday hinttena azazeeddawe hawaa» yaageedda. 7 K'ay Muse Aaroonaw hawaadan yaageedda; «Yarshshiyaa saakko haa shiik'a; ne nagaraa yarshshuwaanne ne s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshsha; yaataade ne huup'e nagaraanne ne asaa nagaraakka atto giissa. K'ay Med'inaa Goday azazeeddawaadan, Asay shiishshiyaa yarshshuwaa yarshshaade, untunttu nagaraakka atto giissa» yaageedda. 8 Aarooni yarshshiyaa saakko yiide, bare huup'e nagaraw yarshshuwaa ootsi shiishsheedda korumaa shukkeedda. 9 Aarooni attuma naanay suutsaappe akkiide aw aheeddino; I bare kushiyaa birad'd'iyyaa he suutsan yeddi kessiide, yarshshiyaa sa'aa kac'etuwa bochcheedda; atteeda suutsaakka yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana gusseedda. 10 Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, k'ay he nagaraa yarshshuwaa ashuwaappe mod'd'uwa, kilahotuwaanne tiriyyaa s'eeraa bolla de'iyyaa mood'iyyaa yarshshiyaa sa'aa bollan wotsiide s'uuggeedda. 11 Shin atteeda ashuwaanne galbbaa dunkkaaneedda sa'aappe kare kessiide s'uuggeedda. 12 Hewaappe guyyiyaan, Aarooni s'uuggiyaa yarshshuwaa shukkeedda; Aa naanay suutsaa akkiide aw aheeddino; I yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaan gusseedda. 13 K'ay untunttu s'uuggiyaa yarshshuwaa k'ommuwaan k'ommuwaan kessiide, huup'iyaanakka aw aheeddino; I yarshshiyaa sa'aa bollan wotsiide s'uuggeedda. 14 K'antsaa ashuwaanne gedetuwaakka haatsaan meec'ciide, yarshshiyaa sa'aa bollan de'iyyaa s'uuggiyaa yarshshuwaa bollan wotsiide s'uuggeedda. 15 Hewaappe guyyiyaan, Aarooni asaa yarshshuwaa shiishsheedda; I asaa nagaraa yarshshoo gidiyyaa deeshshaa orggiyyaa akkiide shukkeedda; kase barewaadankka untunttu nagaraw yarshsheedda. 16 K'ay I s'uuggiyaa yarshshuwaa mehiyyaa

ahiide, wogay azaziyaawaadan ootsiide yarshsheedda. 17 Katsaa yarshshuwaakka shiishsheedda; aappe itti kop'p'iyaa gidiyaawaa akkiide, wontta wontta s'uuggiyaa yarshshuwaappe haraa Aa bollan wotsiide s'uuggeedda. 18 Aarooni k'aykka asaa ittippetetsaa yarshshoo korumaanne dorssaa orggiyaa shukkeedda; Aa attuma naanay suutsaa aw aheeddino; I he suutsaa akkiide, yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaa gusseedda. 19 K'ay korumaanne dorssaa orggiyaa ashuwaappe mod'd'uwaa, nasiyaa, k'antsaa ashuwaa mayyeedda handdaa, kilahotuwaanne tiriya s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa Aaroona naanay aw aheeddino. 20 Unttuntu he handdaa anggoosuwa bolla wotsina, Aarooni yarshshiyaa sa'aa bollan hewaa s'uuggeedda. 21 Shin Muse azazeeddawaadan, Aarooni anggoosotuwaanne ushechcha gediya k'aatsiyaa yarshshuwa ootsiide, Med'inaa Godaa sintsan k'aatseedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, Aarooni bare kushiyaa asaakko zaari dentsiide untuntta anjeeedda. I nagaraa yarshshuwa, s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwa yarshshowaappe guyyiyaan, yarshshiyaa sa'aappe duge wod'eedda. 23 Musenne Aarooni Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa giddo geleeddino; untunttu hewaappe keseedda wode, asaa anjeeeddino. Yaatina Med'inaa Godaa bonchchuu asaa ubbaw beetteedda. 24 Med'inaa Godaa sintsaappe tamay wod'iide, yarshshiyaa sa'aa bollan de'iyaa s'uuggiyaa yarshshuwaanne mood'iyaa meedda. Asay ubbay hewaa be'eedda wode ilileedda; k'ay untunttu barenttu som"uwaan sa'aa bochchiide guufanneeddino.

10 Aaroona attuma naanay, Naadaabinne Abihu, barenttu is'aanaa c'uwissiyaa miishshaa akkiide, Aa bollan tamaa wotseeddino; tamaa bolla k'ay is'aanaa k'oleeddino; yaatiide,

Med'inaa Goday untuntta azazibeenaa, hara tamaa Med'inaa Godaa sintsan shiishsheeddino. **2** Hewaa gaasuwaan Med'inaa Godaa sintsappe tamay yiide, untuntta meedda; untunttukka Med'inaa Godaa sintsan hayk'k'eeddino. **3** Hewaappe guyyiyaan, Muse Aaroona, «Med'inaa Goday, «
 «Taani ta mata shiik'iyaa wantta ta geeshshatetsaa bessana. K'ay asaa ubbaa sintsan taani bonchchettana» » giide haasayeeddawe be'a hawaa yaageedda. Aaroon c'o'u geedda. **4** Muse Aaroona aawuwaa ishaa Uzi'eela attuma naanatuwaa, Mishaa'eelanne Els's'aafaana s'eeggiide, «Haa yiite; hintte aawuwaa ishaa naanatuwaa anhaa S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsaappe dentsiide, dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kessite» yaageedda. **5** Hewaa diraw untunttu yiide, Muse azazeeddawaadan, barenttu k'eesetetsaa mayuwaanna untunttu anhaa tookkiide, dunkkaaneedda sa'aappe gas'a keseeddino. **6** Hewaappe guyyiyaan, Muse Aaroonanne Aa attuma naanatuwaa, El'aazaranne Itaamaara hawaadan yaageedda; «Hintte hayk'k'enna malanne, Med'inaa Goday maabaraa ubbaa bollan hank'k'etenna mala, hintte huup'iyaa meedissoppite; hintte mayuwaakka peed'oppite. Shin hintte ishatuu, Israa'eeliyaa asatuu, Med'inaa Goday bare eetseedda taman s'uuggeeddawanttoo yeekkana gooppe untunttu yeekkino. **7** K'aykka hintte Dunkkaaniyaa penggiyaappe kare kesooppe hintte hayk'k'ana; ayaw gooppe S'oossay okkiyaa zayitii hintte bollan de'ee» yaageedda. Untunttukka Muse geeddawaadan ootseeddino. **8** Med'inaa Goday Aaroona hawaadan yaageedda; **9** «Hintte hayk'k'enna mala, Dunkkaaniyaa giddo geliyaa wode, neenikka ne naanaykka woyniyaa eessaa woy hara matsoyiyaa ushshaa ushshoppite; hewe sintsaappe yaana yeletawukka med'inaw higge gidiide de'ana. **10**

Hintte geeshshanne geeshsha gidennabaa k'ay tunanne tuna gidennabaa shaakkiide erite. **11** Med'inaa Goday Muse baggana odeedda wogaa ubbaakka Israa'eeliyaa asaa tamarissite» yaageedda. **12** Muse Aaroonanne atteeda Aa attuma naanatuwaa El'aazaranne Itaamaara hawaadan yaageedda; «Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaappe atteeda katsaa yarshshuwaa akkiide; irshshuwaa yegganaan uukkite; yaatiide I loytsi geeshsha gidiyaa diraw, yarshshiyaa sa'aa matan Aa miite. **13** Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaappe hewe neenanne ne attuma naanatuwaa gakkiiyaa hintte gishuwaa gidiyaa diraw, hewaa hintte geeshsha sa'aan miite; ayaw gooppe, S'oossay taana hawaadan ootsana mala azazeedda. **14** Shin k'aatseedda anggoosuwaanne shiik'eedda gediya neeni, ne attuma naanayne ne mac'c'a naanay wogaadan geeshsha sa'aan miite. Ayaw gooppe, hewe Israa'eeliyaa Asay shiishshiyaa ittippetetsaa yarshshuwaappe neenanne ne attuma naanatuwaa gakkiiyaa hintte gishuwaa. **15** Med'inaa Godaw yarshsheedda gediyaanne k'aatseedda anggoosuwaa Asay taman s'uuggiyaa mood'iyanna ittippe gatsiide, Med'inaa Godaa sintsan k'aatsiyaa yarshshuwaadan k'aatsanaw ahana. Med'inaa Goday azazeeddawaadan, hewe newunne neenana de'iyaa ne attuma naanaatoo med'inaw hinttena gakkiiyaa hintte gishuwaa gidanawaa» yaageedda. **16** Muse nagaraa yarshshuwaa deeshshay waaneedenttonne eranaw koyiide oochcheedda; I s'uugetti diggeeddawaa ereedda wode, atteeda Aaroona attuma naanatuwaa, El'aazaranne Itaamaara hank'k'etteedda; untunttu, **17** «Nagaraa yarshshuu loytsi geeshsha gideeddawanttu giduwaappe ittuwaa gideedda geeshsha; k'ay hewekka asaa nagaraa Med'inaa Godaa sintsan atto giissana mala hinttenttoo

imetteedda; yaatina hintte Aa loytsi geeshsha sa'aan ayaw mibeykkitee? **18** He mehiyaa suutsay Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa giddo gelibeennawaa gidoode, taani hinttena azazeeddawaadan, hintte Aa he geeshsha sa'aan maanaw bessee; shin aggeeddita» yaageedda. **19** Aarooni Musa, «Be'a; asatuu hachchi barenttu nagaraa yarshshuwaanne s'uuggiyaa yarshshuwaa Med'inaa Godaa sintsa aheeddino; gidooppenne k'ay hawaa malabay ta bolla gakkeedda. Yaatina won taani nagaraa yarshshuwaa hachchi meeddawaa gidinttonne, Med'inaa Goday nashettanawaa shin atteedeeshsha?» yaageedda. **20** Muse hewaa siseedda wode, he zaaruu Aa aleeda.

11 Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagiide odite; «Biittaa bollan de'iyaa mehiyaa ubbaappe hintte maana mehetuunne do'atuu hawantta. **3** S'uguntsay wuri p'alk'k'etteeddawantanne waammotiyyaa mehetuwaa ubbaa miite. **4** Shin waammo s'alalaa waammotiyaawantta woy k'ay s'uguntsaa s'alalay p'alk'k'etteeddawantta mooppite. Gaaluu waammotee shin s'uguntsay p'alk'k'etibeenna diraw I hinttenttoo tuna. **5** Guppallii waammotee shin s'uguntsay p'alk'k'etibeenna diraw I hinttenttoo tuna. **6** Harbbayinni waammotee shin mooppite; ayaw gooppe, I waammotiyaawaa gidooppenne, aw s'uguntsay p'alk'k'etsaa gidena diraw, I hinttenttoo tuna. **7** Gudunsaakka mooppite; ayaw gooppe, aw s'uguntsay p'alk'k'etsaa gidooppenne, waammotenna diraw, I hinttenttoo tuna. **8** Hintte hawanttu ashuwaa mooppite; untunttu bakkutaakka bochchoppite; untunttu hinttenttoo tuna. **9** « «Haatsaa gidдон de'iyaa med'etatuwaa ubbaappe hintte maanawanttu hawantta. Abbaa gidдон gidina woy k'ay goggiyaa haatsaa gidдон gidina de'iyaa ubbaappe moliyaa mala k'efiinne

pok'uu de'iyaa ubbaa miite. 10 Shin abbaa gidдон woy
 shaafaan sham"isham"iyaa med'etatuwaappenne shemppuu
 de'iyaa, k'aas's'iyaa med'etatuwaappe moliyaa mala k'efiinne
 pok'uu baynna ubbay hinttenttoo tuna. 11 Hawanttu hinttenttoo
 tuna; untunttu ashuwaa mooppite; untunttu bakkutaakka
 bochchoppite. 12 K'efiinne pok'uu baynna haatsaa gidдон
 de'iyaa med'etatu ubbay hinttenttoo tuna. 13 « «Kafotuwaappe
 tuna gidiyaa diraw hintte meennawanttu hawantta: arggantsaa,
 bazzuwaa ankkuwaa, karetsa ankkuwaa, 14 s'inggilliyaa, k'oalli
 zariyaa ubbaa, 15 k'uuruwaa zariyaa ubbaa, 16 sogoniyaa,
 Hazaziyaa, haatsaa kafuwaa, gac'iyaa zariyaa ubbaa, 17
 k'eeru guttuwaa, biyyuwaa, wogga guttuwaa, 18 haatsaa
 kuttuwaa, moliyaa kafuwaa, bakkuta miyaa ankkuwaa, 19
 shimalaanne saabiissaa giyaa haatsaa kafotuwaa zariyaa ubbaa,
 jinjjilaatiyaanne shaaliyaa. 20 « «K'efiyaana de'iyaa oyddu
 gediyaan hametiyyaa k'eeru med'etatu ubbay hinttenttoo tuna. 21
 Gidooppenne, k'efii de'iyaa oyddu gediyaan hamettiyaawanttuppe
 untunttu gediyaappe bollana guppanaw maaddiyaa gedii
 de'iyaawantta miite. 22 Hewanttukka, booliyaa zariyaa ubbaa,
 ukkubbo zariyaa ubbaanne bumbburetsaa zariyaa ubbaa. 23
 Shin hara k'efiyaana de'iyaa oyddu gedii de'iyaa med'etatu
 ubbay hinttenttoo tuna. 24 « «Hawanttu hinttena tunissana;
 untunttu bakkutaa bochchiyyaa ubbay omarssi gakkanaw tuna
 gidanawaa. 25 Hawanttu bakkutaa dentsiyaa ooninne bare
 mayuwaa meec'c'o; shin gidooppenne omarssi gakkanaw I
 tuna. 26 S'uguntsay de'iidde p'alk'k'etsaa gidennawantta woy
 k'ay, waammotennawanttu ubbay hinttenttoo tuna; untunttu
 anhaa bochchiyyaa oonikka k'ay tuna. 27 Oyddu gedetuwaan
 hametiyyaa mehiyaa ubbaappe adanetuwaa ginddiyyaa mala

ginddiyaan hametiyaawanttu hinttenttoo tuna; k'ay untunttu bakkutaa bochchiyaa oonikka omarssi gakkanaw tuna. 28 Hewanttu bakkutaa dentsiyaa ooninne bare mayuwaa meec'c'o; shin gidooppenne omarssi gakkanaw I tuna. Untunttukka hinttenttoo tuna. 29 « «Sa'aanna hamettiyaawaanttuppe hawanttu hinttenttoo tuna: oc'c'uu, ec'erii, dumma dumma k'ommo zarii, 30 geeggi, hayllaashshuu, korchchii, wakkallayne shaak'anchchay. 31 Sa'aanna hametiya ubbatuwaappe hinttenttoo tuna gidiyaawanttu hewantta; untunttuppe hayeeddawaa bochchiyaa ubbay omarssi gakkanaw tuna. 32 Untunttuppe hayk'k'eeddawe ayaa bolla kunddoopekka he untunttu Aa bolla kunddeedda miishshay tuna; mitsaa miishshaa woy mayuwaa woy galbbaa woy keeshshatuwaa gidinakka, go'ettiyaa miishshaa ubbaa haatsaa gidдон wotsite; hewe omarssi gakkanaw tuna; Hewaappe guyyiyaan, geeshsha gidanawaa. 33 Ha sa'aanna hamettiyaawanttuppe ittuwaa bakkutay ay urk'k'a miishshaa gidдон kunddoopekka, Aa gidдон de'iyabay ubbay tuna; he miishshaa mentsite. 34 He miishshaa gidдон de'iyaa haatsaappe meetettiyaa ay k'uma bolla s'okoopekka, he k'umay tuna; k'ay ushiyaabaa ayaanne gidдо, he miishshaa gidдон de'ooppe, ikka tuna. 35 Hawanttu anhay Aa bolla kunddiyaabay ayaa gidoophekka tuna. C'ooc'iyaa woy katsiyaa urk'k'aa miishshaa gidoophekka mentsite; untunttu hinttenttoo tuna. 36 Hawanttu bakkutay bochchiyaabay ubbay tuna gidooppenne, pulttuunne haatsaa ollay geeshsha. 37 Untunttu bakkutaappe ittuu zeranaw wotseedda zeretsaa katsaa bolla kunddoope, hewe tunenna. 38 Shin he zeretsaa bolla haatsay gukki simmina, untunttu bakkutaappe ittuunne Aa bolla kunddoope, he zeretsay hinttenttoo tuna. 39 « «K'ay hintte miyaa mehetuwaappe ittuu

hayk'k'ina, Aa bakkutaa bochchiyaa ooninne omarssi gakkanaw tuna. 40 Ooninne he mehiyaa bakkutaappe mooppe, bare mayuwaa meec'c'o; omarssi gakkanaw I tuna; k'ay ooninne Aa bakkutaa tookkiide dentsooppe, bare mayuwaa meec'c'o; omarssi gakkanaw I tuna. 41 « <Sa'aanna gooshettiyya med'etaa ubbay hinttenttoo tuna; Aa mooppite. 42 Uluwaan gooshettiyaawaa gidina, woy oyddu gediyaan hametiyaawaa gidina, woy k'ay daro gedii de'iyawaa gidinakka, sa'aanna gooshettiyya med'etaa ubbay tuna gidiyaa diraw Aa mooppite. 43 Sa'aanna gooshettiyya med'etatuwaa ubbaan miide hintte huup'iyaw tunoppite; k'ay untuntun hintte asatetsaa tunissoppite. 44 Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. Taani geeshsha gidiyaa diraw, hinttekka hinttena dummayiide, geeshsha gidite. Sa'aanna gooshettiyaawantun hintte asatetsaa tunissoppite. 45 Ayaw gooppe, Taani hintte S'oossaa gidanaw, hinttena Gibbs'e gadiyaappe kesseedda Med'inaa Godaa. Hewaa diraw, Taani geeshsha gidiyaa diraw, hinttekka geeshsha gidite yaagite yaageedda. 46 « <Mehetuwaa, kafotuwaa, haatsaa gidon pas'a k'aas's'iyaa med'etatuwaa ubbatuunne sa'aanna hametiyya med'etatuwaa ubbatuwaa wogay hawaa. 47 Hewenne hintte tunaanne geeshsha, k'ay shemppuu de'iyaa med'etatuwaappe miyaawantanne meennawantta shaakkiide eranaassa.> »

12 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 2 «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; <Itti mac'c'awuna shahaaraade attuma na'aa yelooppe, bare piilay yeedda wode iza tuna gidiyaawaadankka, hewaadan iza laappun gallassay gakkanaw tuna gidanaanu. 3 Hosppuntsa gallassi na'ay k'as's'arettanaw koshshee. 4 Hewaappe guyyiyaan, mac'c'awunna bare piilaa suutsay s'i'ana gakkanaw, hattamanne

heezzu gallassaa gam"u; k'ay bare geeyiyaa gallassatuu wurana gakkanaw, geeshshabaa ayaanne bochchuppu; S'oossaa Geeshsha Sa'aakka geluppu. 5 « <Shin itti mac'c'awuna mac'c'a naatto yelooppe, bare piilay yeedda wode iza tuna gidiyaawaadankka, hawaadan laa"u saamintaa gakkanaw, iza tuna gidana; Hewaappe guyyiyaan, bare piilaa suutsay s'i"ana gakkanaw usuppun tammanne usuppun gallassaa gam"u. 6 « <Mac'c'awuna attuma na'aa gidina mac'c'a na'aa gidina yelaade, bare geeyiyaa wodiyaawurssowaappe guyyiyaan, s'uuggiyaa yarshshoo itti laytsaa dorssaanne nagaraa yarshshoo k'ay itti harap'p'iyaa maraa woy itti mara dogommuwaa S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaan de'iyaa k'eesiyaakko ahu. 7 K'eesii hewaa Med'inaa Godaa sintsan yarshshiide, izi nagaraa atto giissee; yaatooppe iza bare yeluwaa suutsaa gogetsaaappe geeyaw. Attuma na'aa woy mac'c'a na'aa yeliyaa mac'c'awuni wogay hewaa. 8 « <Shin itti laytsaa dorssaa orggiyaa ahanaw iziw shaluu gidana d'ayooppe, laa"u mara dogomattuwaawoy laa"u mara harap'p'atuwaa ahu; untuntuppe ittuu s'uuggiyaa yarshshuwaassa; ittuu k'ay nagaraa yarshshuwaassa; yaatooppe k'eesii hewantta yarshshiide, izi nagaraa atto giissee; izakka geeshsha gidaw» yaaga» yaageedda.

13 Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; 2 «Ay asaa bollanne gaafu beetooppe, woy d'uussa madutsay woy ilahuu kesooppenne k'ay hewekka Aa galbban wolk'k'aama galbbaa harggiyaw laamettooppe, he bitaniyaa k'eesiyaa Aaroonakko woy k'eesiyaa gidiyaa Aa attuma naanatuwaappe ittuwaakko ahino. 3 K'eesii Aa galbbaa bollan de'iyaa madutsaa be'o. He madus'eedda sa'aan de'iyaa isikkii boos's'ooppenne, madutsaykka ollatooppe, hewe wolk'k'aama galbbaa hargge.

K'eesii hewaa be'iide, he bitanii tuna gidiyaawaa erisso. 4 Shin Aa galbbaa bollan de'iyaa shattuu boos's'inttokka, galbbaappe lukkiide ollatibeennawaa gidooppenne he madutsaa bollan de'iyaa isikkii boos's'ibeennawaa gidooppe, k'eesii he bitaniyaa dumma kifiliyaan laappun gallassaa gorddiide wotso. 5 Laappuntsa gallassan k'eesii Aa zaaretsidekka be'o; I be'iyaa wode madutsay bitaniyaa galbbaa bollan aakkennan kasewaadankka de'ooppe, k'eesii he bitaniyaa laa"entsuwaakka dumma kifiliyaan laappun gallassaa gorddiide wotso. 6 K'aykka laappuntsa gallassan k'eesii Aa; be'iyaa wode madutsay aakkiyaawaa aggiide d'ay d'ay booppenne d'umooppe, k'eesii I geeshsha gidiyaawaa erisso. Hewe shattuwaappe attina harabaa gidenna; hewaa diraw, I bare mayuwaa meec'ciide geeshsha gidee. 7 Shin I geeyanaw barena k'eesiyaa besseeddawaappe guyyiyaan, he shattuu Aa galbbaa bollan yaa aakki aakki booppe, I laa"entsuwa barena bessaanaw k'eesiyaakko bo. 8 K'eesiikka Aa be'o; he shattuu bitaniyaa galbbaa bollan yaa aakki aakki booppe, k'eesii I tuna gidiyaawaa erisso; ayaw gooppe hewe wolk'k'aama galbbaa harggiyaa. 9 «Oonanne wolk'k'aama galbbaa harggii oyk'k'ooppe, k'eesiyaakko Aa ahino. 10 K'eesii Aa be'o; be'iyaa wode Aa galbbaa bollan bootsa gaafuu de'ooppe, he gaafuu isikiyaakka bootsaw laammooppenne he gaafuwaa gidдон ashuu muunni utteeddawaa gidooppe, 11 hewe Aa galbbaa bollan gam"eedda wolk'k'aama galbbaa harggiyaa gidiyaa diraw, k'eesii I tuna gidiyaawaa erisso. I tuna gidiyaawe eretti diggeedda diraw, Aa dumma kifiliyaan gorddanaw koshshenna. 12 «K'ay wolk'k'aama galbbaa harggii bitaniyaa galbbaa bollan aakkiide, huup'iyaaappe gediya gakkanaw ubbaan mayyeeddawaa gidooppe, k'eesii be'o. 13 He wolk'k'aama galbbaa harggii Aa bollaa ubbaa

mayyoooppe, k'eesii I geeshsha gidiyaawaa erisso; Aa bollay ubbaannakka laamettiide bootsa gideedda diraw, I geeshsha.

14 Shin he madutsaa giddon muunneedda ashuu beettooppe I tuna. 15 K'eesii he muunneedda ashuwaa; be'iide he bitanii tuna gidiyaawaa erisso. He muunneedda ashuu wolk'k'aama galbbaa harggiyaa gidiyaa diraw, I tuna. 16 Shin he muunneedda ashuu k'aykka laamettiide boos's'ooppe, he bitanii k'eesiyaakko yo. 17 K'eesii Aa be'o; Aa madutsay boos's'eeddawaa gidoooppe, he bitanii geeshsha gidiyaawaa k'eesii erisso; yaatooppe I geeshsha gidanawaa. 18 «Itti asaa bolla madutsay wod'd'iide pas'ina, 19 Aa sa'aan bootsa gaafuu beettooppe woy zo"eedda ilahuu kesoooppe, he uray barena k'eesiyaa bessu. 20 K'eesii Aa be'o; he madutsay ollatooppenne madutsaa bollan de'iyaa isikiikka laamettiide boos's'ooppe, he bitanii tuna gidiyaawaa k'eesii erisso. Hewe madutsaanna doommeedda wolk'k'aama galbbaa harggiyaa. 21 Shin k'eesii be'iyaa wode, isikkii boos's'ibeennawaa gidooppenne madutsaykka galbbaa lukkiide ollatibeennawaa gidoooppe, k'ay d'ay d'ay booppe, k'eesii Aa dumma kifiliyaan laappun gallassaa gorddiide wotso. 22 Hewe Aa galbbaa bollan aakki aakkiide booppe, he bitanii tuna gidiyaawaa k'eesii erisso; ayaw gooppe, hewe galbbaa harggiyaa. 23 Shin he ilahuu aakki aakki beennan ittisaa s'alalaan de'ooppe, hewe madutsay pas'eedda mallaa gidiyaa diraw, he bitanii geeshsha gidiyaawaa k'eesii erisso. 24 «Itti asaa galbbaa tamay mooppenne he meedda sa'aan boos's'edda woy zo"eedda ilahuu kesoooppe, 25 k'eesii he sa'aa be'o; Aa sa'aan de'iyaa isikkii boos's'ooppenne madutsaykka lukkiide ollatooppe, hewe wolk'k'aama galbbaa harggiyaa. I tamay meeddasaana keseedda; hewaa diraw k'eesii I tuna gidiyaawaa erisso. 26 Shin k'eesii be'iyaa wode, he ilahuwaa bollan

de'iyaa isikkii boos's'ibeennawaa gidooppenne madutsaykka galbbaa lukkiide ollatibeennawaa gidoope, k'ay d'ay d'ay beeddawaa gidoope, k'eesii Aa dumma kifiliyaan laappun gallassaa gorddiide wotso. 27 Laappuntsa gallassan k'eesii Aa be'o; he wode he sa'ay aakki aakki booppe, I tuna gidiyaawaa k'eesii erisso. Hewe wolk'k'aama galbbaa harggiyaa. 28 Shin he ilahuu galbbaa bollan aakkennan aggiide itti sa'aan uttooppenne ubbaa k'ay d'ay d'ay booppe, hewe tamay meeddasaan atteeda mallaa gidiyaa diraw, I geeshsha gidiyaawaa k'eesii erisso. 29 «Itti attuma asaw woy mac'c'a asaw huup'iyaa woy gac'uwaa bollan madutsay kesooppe, 30 k'eesii he madutsaa be'o. I be'iyaa wode madutsay galbbaa lukkiide ollatooppenne Aa bollan de'iyaa isikiikka adilliyaa c'iishshaa malatiyaa lee"o gidoope, he bitanii tuna gidiyaawaa k'eesii erisso. Hewe huup'iyaa woy gac'uwaa bollan kesiyaa k'aac'echchuwaanne wolk'k'aama galbbaa harggiyaa. 31 K'ay k'eesii he harggiyaa be'iyaa wode, I galbbaa lukkiide ollatibeennawaa gidooppenne karetsa isikiikka Aa bolla d'ayooppe, he k'aac'echchuwaa harggiyaana de'iyaa bitaniyaa k'eesii dumma kifiliyaan laappun gallassaa gorddiide wotso. 32 Laappuntsa gallassan k'eesii he harggiyaa; be'iyaa wode k'aac'echchuwaa harggii aakkennawaa gidoope, Aa bollan adilliyaa c'iishshaa malatiyaa isikkii baynnawaa gidooppenne, ikka galbbaa lukkiide ollatibeennawaa gidoope, 33 he bitanii he madutsaa yuushshuwaan de'iyaa isikiyaa meedo; k'aac'echchiyaa sa'aan de'iyaa isikiyaa mata meedoppo. K'eesii he bitaniyaa dumma kifiliyaan hara laappun gallassaa gorddiide wotso. 34 Laappuntsa gallassan k'eesii he k'aac'echchiyaa sa'aa be'iyaa wode; hewe bitaniyaa galbbaa bollan aakkana d'ayooppe galbbaa lukkiide ollatana d'ayooppe, he bitanii

geeshsha gidiyaawaa k'eesii erisso. Bitaniikka bare mayuwaa meec'ciide, geeshsha gidee. 35 Shin I geeyeeddawaappe guyyiyaan, k'aac'echchiyaawe he bitaniyaa galbbaa bollan aakki aakki booppe, 36 k'eesii Aa be'iyaa wode he k'aac'echchiyaawe aakkeeddawaa gidoope, k'eesii adilliyaa c'iishshaa malatiyaa isikiyaa koyoppo; ayaw gooppe, he bitanii tuneedda. 37 Shin k'eesii be'iyaa wode, he k'aac'echchiyaasay aakkibeennawaa gidooppen karetsa isikiikka Aa bolla doleeddawaa gidoope, he k'aac'echchiyaasay pas'eedda. He bitaniikka geeshsha gidiyaa diraw, I geeshsha gidiyaawaa k'eesii erisso. 38 «Itti attuma asaa woy mac'c'a asaa galbbaa bolla bootsa ilahuu kesooppe, 39 k'eesii Aa; be'iyaa wode he untuntu galbbaa bollan de'iyaa ilahuu shololla bootsa gidoope, hewe galbbaa bollan c'oo keseeddawaa; he bitaniikka geeshsha. 40 «Itti asaw huup'iyaa binnaanay k'ok'k'ofettooppe, I bo"aa; gidoppe attina I geeshsha. 41 K'ay itti asaw huup'iyaa binnaanay sintsanna bo"atooppe, Aa tiishshay meedda; gidoppe attina I geeshsha. 42 Shin Aa bo"aa woy Aa tiishshay meeddasaa bollan zo'o woy bootsa madutsay kesooppe, hewe Aa bo"aan woy tiishshay meeddasaan keseedda wolk'k'aama galbbaa harggiyaa. 43 Aa k'eesii; be'iyaa wode Aa bo"aa woy tiishshay meeddasaa bollan de'iyaa madutsay galbbaa bollan kesiyaa wolk'k'aama galbbaa harggiyaadan zo'o gidoope, 44 he bitanii tumukka wolk'k'aama galbbaa harggii sakkiyaa hargganchcha. I tuna gidiyaa diraw I tuna gidiyaawaa k'eesii erisso; ayaw gooppe harggii Aa huup'iyaan de'ee. 45 «Wolk'k'aama galbbaa harggii oyk'k'eedda Asay peed'eteedda mayuwaa mayyo; bare huup'iyaa pis'oppo; bare mettershshaakka kammo; yaatiide, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, <Taani tuna, taani tuna!> yaago.

46 He harggii Aa bolla de'eedda keeshshan ubbaan I tuna.
 I tuna gidiyaa diraw, asaappe shaakettiide dunkkaaneedda
 sa'aappe karenna barekka de'o. 47 «Ay mayuwaa bollanne
 borok'eedda sa'ay beettooppe, he mayuu suufe gidina woy liino
 gidina, 48 k'ac'inaappe woy shaluwaappe dadetteedda liino woy
 suufe gidina, galbbaa woy galbbaappe oosetteedda mayuwaa
 gidina, 49 he mayuwaa bolla kesiidde borok'uu maataa malatiyaa
 woy zo'o malaa bessooppe, I k'ac'inaappe woy shaluwaappe
 dadetteeddawaa gidina, galbbaa woy galbbaappe oosetteedda
 mayuwaa gidinakka, hewe borok'uu keseedda diraw, hewaa
 k'eesiyaa bessanaw koshshee. 50 K'eesii he borok'uwa be'iide,
 he borok'uwaanna de'iyaa mayuwaa dumma kifiliyaan laappun
 gallassaa gorddiide wotso. 51 Laappuntsa gallassan k'eesii
 he mayuwaa be'iyaa wode; he mayuwaa bollan aakki aakki
 booppe, I k'ac'inaa woy shalo mayuwaa gidina, galbbaa woy
 galbbaappe oosetteedda mayyo gidinakka, hewe ittuwaappe
 ittuwaa oyk'k'iyaa borok'o gidiyaa diraw, he mayuu tuna. 52
 K'ay he mayuu k'ac'inaa woy shalo mayyo gidina, liino woy
 suufe gidina, galbbaappe oosetteeddawaa ayaa gidinakka,
 k'eesii Aa s'uuggo. Hewe ittuwaappe ittuwaa oyk'k'iyaa borok'o
 gidiyaa diraw, I s'uugettanaw bessee. 53 «K'aykka k'eesii be'iyaa
 wode, he borok'uu mayuwaa bolla aakkibeennawaa gidooppe, I
 k'ac'inaa woy shalo mayyo woy galbbaappe oosetteeddawaa
 ayaa gidinakka, 54 he borok'uu de'iyaa mayuwaa meec'c'anaadan
 k'eesii azazo. Hewaappe guyyiyaan, he mayuwaa dumma
 kifiliyaan hara laappun gallassaa gorddiide wotso. 55 He borok'o
 sa'ay de'iyaa mayuwaa meec'c'owaappe guyyiyaan, k'aykka
 k'eesii be'iyaa wode he borok'uu bare malaa laammibeennawaa
 gidooppe, I aakki aakki baana d'ayooppekka tuna. He borok'o

sa'ay mayoo guyye baggana woy sintsa baggana de'inkka, he mayuu taman s'uugettanaw koshshee. **56** Shin he mayuwaa meec'c'i simmina k'eesii be'iyaa wode borok'uu d'ay d'ay booppe, I galbbaa gidina, k'ac'inaa woy shalo mayyo gidinakka, he borok'uu de'iyaa sa'aa k'eesii daakkiide kessi diggo. **57** Hewaappe guyyiyaan, mayuwaa bolla simmiidekka kesooppe, he mayuu k'ac'inaa woy shalo mayyo gidina, galbbaappe oosetteeddawaa ayaa gidinakka, hewe aakki aakki biyaa borok'o saa gidiyaa diraw, he borok'uu de'iyaa mayuu taman s'uugettanaw bessee. **58** Shin meec'etteedda mayuu k'ac'inaa woy shalo mayyo gidina, woy galbbaappe oosetteedda ayaa mayyo gidinakka, borok'o sa'ay Aa bollappe d'ayooppe, he mayuu laa"entsuwaa meec'etto; Hewaappe guyyiyaan, I geeshsha gidee. **59** «Itti mayuu suufe woy liino gidina, k'ac'inaa woy shalo mayyo gidina, woy k'ay galbbaappe oosetteeddawaa gidinakka, he mayuwaa geeshsha woy tuna giissanaw danddayiyaa borok'o sa'aa wogay hawaa» yaageedda.

14 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide odeedda; **2** «Wolk'k'aama galbbaa harggii oyk'keedda bitanii geeyiyaa gallassi ootsanaw koshshiyaa wogay hawaa. He bitaniyaa k'eesiyaakko afanaw koshshee. **3** K'eesii Asay dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kesiide, Aa harggiyaa be'o. He wode wolk'k'aama galbbaa harggii bitaniyaa bollaappe d'ayeeddawaa gidooppe, **4** k'eesii pas'a de'iyaa laa"u geeshsha kafotuwaa, s'idiyaa mitsaa, zo'o k'ac'inaanne hisoop'p'iyaa bonc'c'iyaa he wolk'k'aama galbbaa harggiyaappe geeyiyaa bitaniyaa diraw ahanaadan untuntta azazo. **5** Hewaappe guyyiyaan, k'ay k'eesii laa"u kafotuwaappe ittuwaa keriyaan de'iyaa pultto haatsaa bolla shukkanaadan azazo. **6** Pas'a de'iyaa kafuwaa, k'ay zigaanna,

zo'o k'ac'inaananne hisoop'p'iyaa bonc'c'iyaa akka afiide,
keriyaan de'iyaa pulitiiya haatsaa bolla shukkeedda kafuwaa
suutsaa giddo naak'k'o. 7 Kesseedda suutsaa he wolk'k'aama
galbbaa harggiyaappe pas'iyaa bitaniyaa bolla laappu gede
c'ac'c'afo; yaatiide he bitanii geeshsha gidiyaawaa erisso; pas'a
de'iyaa kafuwaa gede dembbaa yeddo. 8 «He harggiyaappe
geeyeedda bitanii bare mayuwaa meec'c'o; bare bollan
de'iyaa isikiyaa ubbaa meedetto; bare bollaakka meec'etto;
yaatooppe I geeshsha gidanawaa. Hewaappe guyyiyaan, I
dunkaaneedda sa'aa yo; shin gidooppenne bare dunkaaniyaa
gelennaan laappun gallassaa karenna gam"o. 9 Laappunsa
gallassan bare huup'iyaa, buuchchaa, goomaanne bare bollan
de'iyaa hara isikiyaa ubbaa meedetto; k'ay bare mayuwaa
meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; Hewaappe guyyiyaan, I
geeshsha gidanawaa. 10 «Hospunsa gallassan tilla bollaanna
de'iyaa laa"u dorssaa maratuwaanne itti laytsaa gideedda itti
dorssato aho; k'ay katsaa yarshshoo zayitiyaan munak'etteedda
usuppun kiilo giraame d'iiliyaanne itti liitiro wogaraa zayitiyaw
heezzentso kushiya aho. 11 Aa geeshshiyaa k'eesii bitaniyaa
I aheedawanttuna ittippekka Med'inaa Godaa Dunkaaniyaa
pengge Med'inaa Godaa sintsa shiishsho. 12 «K'eesiikka
laa"u dorssaa maratuwaappe ittuwaa akkiide, liitiro heezzentso
kushiya zayitiyaanne ittippe naak'uwwa yarshshuwaa ootsiide
shiishsho; he shiishsheeddawaa k'ay k'aatsiyaa yarshshuwaa
ootsiide Med'inaa Godaa sintsan k'aatso. 13 Yaatiide I he dorssaa
maraa nagaraa yarshshuwaanne s'uuggiyaa yarshshuwaa
shukkiyaa geeshsha sa'aan shukko; nagaraa yarshshuwaadan
naak'uwwa yarshshuukka k'eesiyaw imettee; ikka loytsi geeshsha.
14 K'eesii naak'uwwa yarshshuwaa suutsaappe guutsaa akkiide,

he geeyiyaa bitaniyaw ushechcha bagga haytsaa s'eeraa,
 ushechcha kushiyaw wogga birad'd'iyaanne ushechcha gediyaaw
 wogga birad'd'iyaa okko. 15 Hewaappe guyyiyaan, k'eesii
 wogaraa zayitiyaappe guutsaa akkiide, bare haddirssa kushiyaa
 gomppan tigo. 16 «He haddirssa kushiyaa gomppan de'iyaa
 wogaraa zayitiyaan bare ushechcha kushiyaa birad'd'iyaa
 naak'k'iide, Med'inaa Godaa sintsan laappu gede c'ac'c'afo. 17
 Yaati simmiide bare kushiyaa gomppan atteeda zayitiyaappe
 akkiide, geeyiyaa bitaniyaw ushechcha haytsaa s'eeraa,
 ushechcha kushiyaw wogga birad'd'iyaanne ushechcha gediyaaw
 wogga birad'd'iyaa kase naak'uwaa yarshshuwaa suutsaa
 oketteedda sa'aan okko. 18 K'ay bare kushiyaa gomppan
 atteeda zayitiyaa k'eesii geeyiyaa bitaniyaa huup'iyaan gusso;
 yaatiide Med'inaa Godaa sintsan he bitaniyaa nagaraa atto
 giisso. 19 «Hewaappe guyyiyaan k'eesii bare tunatetsaappe
 geeyiyaa bitaniyaa nagaraa atto giissanaw nagaraa yarshshoo
 shiishsheedda mehiyaa shukkee; hewaappe simmiide k'ay
 s'uuggiyaa yarshshoo shiishsheedda mehiyaa yarshshee. 20
 K'ay k'eesii he s'uuggiyaa yarshshuwaa katsaa yarshshuwaanna
 ittippe yarshshiyaa sa'aa bollan wotsiide s'uuggee; yaatiide
 bitaniyaa nagaraa atto giissee; bitaniikka geeshsha gidee. 21
 «Shin bitanii hewaa ubbaa ahanaw danddayenna man'k'o
 gidoope, S'oossaa sintsan k'aatsiide Aa nagaraa atto giissanaw,
 bare naak'uwaa yarshshoo itti dorssaa maraa aho. K'ay katsaa
 yarshshookka wogaraa zayitiyaan munak'etteedda laa"u kiilo
 giraame lo"o d'iiliyaanne itti liitiro heezzentso kushiyaa zayitiyaa
 ittippe aho. 22 K'aykka barew danddayeeddawaadan laa"u
 maraa harap'p'etuwaa woy laa"u mara dogomattuwaaw, ittuwaa
 nagaraa yarshshoo, ittuwaa k'ay s'uuggiyaa yarshshoo aho.

23 «Hospuntsa gallassan bare nagaraappe geeyanaw bitanii hawantta k'eesiyaakko Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa pengge Med'inaa Godaa sintsa aho. 24 K'eesii naak'uwaa yarshshoo aheedda dorssaa maraanne littiro heezentso kushe zayitiyaa akkiide, k'aatsiyaa yarshshuwaa ootsiide Med'inaa Godaa sintsan k'aatso. 25 Yaatiide naak'uwaa yarshshoo aheedda dorssaa maraa shukkiide he naak'uwaa yarshshuwaa suutsaappe guutsaa akkiide, ha geeyiyaa bitaniyaw ushechcha haytsaa s'eeraa, ushechcha kushiyaw wogga birad'd'iyaanne ushechcha gediya wogga birad'd'iya okko. 26 K'ay k'eesii zayitiyaappe guutsaa bare haddirssa kushiyaa gomppan tigo. 27 He haddirssa kushiyaa gomppan de'iyaa zayitiyaappe ushechcha kushiyaa s'eeran guutsaa akkiide, Med'inaa Godaa sintsan laappu gede c'ac'c'afo. 28 K'aykka k'eesii bare kushiyaa gomppan de'iyaa zayitiyaappe guutsaa akkiide, geeyiyaa bitaniyaw ushechcha haytsaa s'eeraa, ushechcha kushiyaw wogga birad'd'iyaanne ushechcha gediya wogga birad'd'iya kase naak'uwaa yarshshuwaa suutsaa oketteedda sa'aan okko. 29 K'ay Med'inaa Godaa sintsan bitaniyaa nagaraa atto giissanaw, k'eesii bare kushiyaan atteeda zayitiyaa geeyiyaa bitaniyaa huup'iyaan okko. 30 Hewaappe guyyiyaan, he aawuu barew danddayeeddawaadan harap'p'iyaa maraa gidina woy mara dogommuwaa gidina, 31 ittuwaa nagaraa yarshshoo laa"entsuwaa k'ay s'uuggiyaa yarshshoo katsaa yarshshuwaanna ittippe yarshsho. K'ay k'eesiikka he geeyiyaa bitaniyaw Med'inaa Godaa sintsan Aa nagaraa atto giisso. 32 Bare bolla de'iyaa wolk'k'aama galbbaa harggiyaappe geeyanaw koshshiyaa wogaa polanaw man'k'otay diggeedda uraw de'iyaa wogay simmi hawaa» yaageedda. 33 Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda, 34 «Taani hinttenttoo ak'o

ootsaade immiyaa Kanaane biittaa hintte geliyaa wode, k'ay he gadiyaan de'iyaa hintte keetsaappe ittuwaan taani borok'uwaa yeddiyaa wode, **35** he golliyaw k'eesiyaakko biide, «Ta son ayaa borok'entto de'ee» yaagiide odo. **36** Gollen de'iyababay ubbay tuna geetettennaadan, k'eesii borok'uwaa be'anaw gelanaappe kasetiide, son de'iyawaa ubbaa kare kessanaadan azazo; yaati simmina k'eesii be'anaw golle gelo. **37** Hewaan be'iyaa wode, borok'o sa'ay godaa bollan maataa malatiyaa, woy zo'o malaa bessooppenne k'ay godaappe ollatiide giddo gelooppe, **38** k'eesii gollepppe kare kesiide, golliyaa laappun gallassaa gakkanaw gorddo. **39** Laappuntsa gallasaan k'eesii he golliyaa zaaretsiide; s'eelliyaa wode he borok'uu golliyaa godaa bollan aakkooppe, **40** borok'uu de'iyaa shuchchatuwaa ubbaa godaappe shoddiide, katamaappe gas'aa yaa tuneedda sa'aw olanaadan azazo. **41** K'ay godaa dufeedda urk'k'aa soo baggana bookkishin, yuushshi aatsiide k'ok'k'ofanaadan ootso; yaatiide he k'ok'k'ofeedda urk'k'aa katamaappe gas'an de'iyaa tuna sa'aan olino. **42** Hewaappe guyyiyaan, he shoddeedda shuchchatuu sa'aan hara shuchchatuwaa wotsino; k'ay hara urk'k'ankka golliyaa dufino. **43** «Shuchchatuwaa shod diggina, k'ay urk'k'aakka k'ok'k'ofiide hara urk'k'aa dufii simmina, laa"entsuwaa simmiide borok'uu golliyaa gidдон aakkooppe, **44** k'eesii hewaa be'iyaa wode; borok'uu he golliyaa gidдон aakkooppe, hewe ittuwaappe ittuwaa oyk'k'iyaa borok'o gidiyaa diraw, he gollii tuna. **45** Hewaa diraw I he golliyaa, Aa shuchchaa, Aa mitsaanne I dufeteedda urk'k'aa ubbaa kolo; hewantta katamaappe gas'aa afiide, tuna sa'aan olo. **46** K'ay he gollii gorddan takkiyaa wodiyaan Aa giddo geliyaa ooninne sa'ay k'ammana gakkanaw tuna. **47** He golliyaan gisiyaa uray woy k'umaa miyaa uray bare mayuwaa meec'c'o. **48** «Shin

k'eesii yiide s'eelliyaa wode, gollii dufetti simmina laa"entsuwaa
simmiide aakkana d'ayooppe, borok'uu d'ayeedda diraw, he gollii
geeshsha gidiyaawaa k'eesii erisso. **49** Golliyaa geeshshanaw
laa"u kafotuwaa, s'idiyaa mitsaa, zo'o k'ac'inaanne hisoop'p'iyaa
bonc'c'iyaa aho. **50** Kafotuwaappe ittuwaa keriyaan de'iyaa
pulttuwaa haatsaa bollan shukko. **51** Hewaappe guyyiyaan
s'idiyaa, hisoop'p'iyaa bonc'c'iyaa, zo'o k'ac'inaanne pas'a de'iyaa
kafuwaa ittippe akkiide, keriyaan de'iyaa shukkeedda kafuwaa
suutsaaninne pulttuwaa haatsaan yeggi kessiide, laappu gede
he golliyaa c'ac'c'afo. **52** Yaatiide he golliyaa k'eesii kafuwaa
suutsan, pulttuwaa haatsaan, pas'a de'iyaa kafuwaan, s'idiyaan,
hisoop'p'iyaa bonc'c'iyaaninne zo'o k'ac'inan geeshsho. **53**
K'ay pas'a de'iyaa kafuwaa katamaappe gas'aa hini dembbaa
yeddo. Hewaadan ootsiide, golliyaa geeshshiyaa wogaa polee;
golliikka geeshsha gidee. **54** «Ay wolk'k'aama galbbaa hargge
gidooppekka hawe woga; k'aac'echchiyaawaa gidina, **55**
mayuwaa bollan woy golliyaa bollan kesiyaa borok'o gidina,
56 gaafuwaa gidina, d'uussa madutsaa gidina woy ilahuwaa
gidinakka, **57** ittibay tuna gidiyaawaanne geeshsha gidiyaawaa
erissanaw wolk'k'aama galbbaa harggiyaanne borok'uwaa wogay
hawaa» yaageedda.

15 Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda;
2 «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagiide odite; <Ay asaa
attuntsaappe ayayneekka goggooppe, he goggiyaabay tuna.
3 He goggiyaawaappe denddeedawaan he uray tuna gidiyaa
wogay hawaa: He goggiyaabay aggenaana gogginakka woy k'ay
goggiyaawaa agginttokka he Aa giddon de'iyaa Aa tunissee.
4 «<Aa bollaappe ayayneekka goggiyaa Asay gisiyaa ay gisuukka
tuna; k'ay I uttiyaabay ayaa gidooppekka tuna. **5** Aa gisuwaa

bochchiyaa ooninne bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. 6 Goggiyaawaana de'iyaa Asay utteeddawaa bolla uttiyaa ooninne bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. 7 « <Goggiyaabay de'iyaa asaa bolla bochchiyaa ooninne bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. 8 « <Goggiyaabay de'iyaa Asay geeshsha asaa bolla c'uchchooppe, he Asay bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. 9 « <K'ay goggiyaabay de'iyaa Asay uttiyaa ay kooraykka tuna. 10 Bareppe garssana de'iyawaa ayan gidoopekka bochchiyaa ooninne omarssi gakkanaw tuna; k'ay hewantta malatiyaawantta tookkiyaa ooninne bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. 11 « <Goggiyaawaana de'iyaa Asay bare kushiyaa meec'etennaan de'iidde bochchiyaa Asay ooninne bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. 12 « <K'ay goggiyaabay de'iyaa Asay bochchiyaa urk'k'aa miishshaa ubbaa mentsite; mitsaappe oosetteedda miishshaa ubbay k'ay haatsaan meec'etto. 13 « <Goggiyaabay de'iyaa Asay he goggiyaawaappe geeyiyaa wode, barew laappun gallassaa paydo. Bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaaka pulttuwaa haatsaan meec'etto; yaatiide I geeshsha gidee. 14 Hosppuntsa gallassi laa"u maraa harap'p'etuwaawoy laa"u mara dogomattuwa akkiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa penggiyaa Med'inaa Godaa sintsa yiide, k'eesiyaw untuntta immo. 15 K'eesii harap'p'etuwaappe ittuwaa nagaraa yarshshoo, laa"entsuwaa k'ay s'uuggiyaa yarshshoo yarshshee; yaatiide k'eesii bitaniyaa bollaappe goggiyaawaa diraw Med'inaa Godaa sintsan Aa nagaraa atto giissee. 16 « <Ay attuma asayenne

bare attumatetsaappe zeretsay gukkooppe, bare kumentsaa
 bollaa haatsaan meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. 17
 Attumatetsaappe gukkeedda zeretsay bochcheedda mayuwaa
 ubbay woy galbbaa ubbay haatsaan meec'etto; k'ay omarssi
 gakkanaw I tuna. 18 K'ay itti attuma Asay mac'c'a asaana
 gisina, Aa attumatetsaappe zeretsay gukkooppe, laa"uukka
 haatsaan meec'ettino; k'ay omarssi gakkanaw untunttu tuna.
 19 « <Mac'c'a asaw aginaan aginaan yiyaa piilay yooppe,
 laappun gallassaa gakkanaw iza tuna; k'ay izo bochchiyaa
 ooninne omarssi gakkanaw tuna. 20 « <He piilaa wode iza
 gisiyaawe ubbay tuna; k'ay iza uttiyaawe ubbaykka tuna. 21 Iza
 gisiyaa gisuwaa bochchiyaa ubbay bare mayuwaa meec'c'o;
 haatsaanka meec'etto; omarssi gakkanaw I tuna. 22 Iza
 uttiyaawaa bochchiyaa ubbay bare mayuwaa meec'c'o; bare
 bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. 23 Iza
 gisiyaa gisuwaa gidinakka woy iza uttiyaawaa bochchiyaa
 ooninne omarssi gakkanaw tuna. 24 « <Ay attuma asayne he
 piilaa wode iinanna gisoope, he piilay k'ay Aa bochchooppe,
 laappun gallassaa gakkanaw I tuna; I gisiyaa gisuu ubbaykka
 tuna. 25 « <Itti mac'c'a mishiratiw izi piilaa wodiyaan
 hara wodiyaan suutsay goggooppe, woy k'ay izi piilaykka bare
 wodiyaappe aatsiide ek'k'enan is's'iide goggooppe, I ek'k'ana
 gakkanaw iza tuna. Bare piilaa wodiyaan tuna gidiyaawaadan,
 he wodekka iza tuna. 26 He suutsay iippe goggiyaa wodiyaan
 iza giseedda gisuu ubbay, bare piilaa wode iza giseedda
 gisuwaakka mala tuna; k'ay iza uttiyaabay ubbaykka bare
 piilaa wode iza uttiyaabay tuna gidiyaawaadan tuna. 27
 K'ay he tuneeddabatuwaa bochchiyaa ooninne tuna; I bare
 mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi

gakkanaw I tuna. 28 « Izippe goggiyaabay ek'kooppe, iza he wodiyaappe doommaade laappun gallassaa paydu; Hewaappe guyyiyaan, iza geeshsha gidana. 29 Hospuntsa gallasaan iza laa"u mara harap'p'etuwaa woy laa"u mara dogomattuwa akkaade, S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaa k'eesiyaakko ahu. 30 K'eesii harap'p'etuwaappe ittuwaa nagaraa yarshshoo ittuwaa k'ay s'uuggiyaa yarshshoo yarshsho. Yaatiide k'eesii iippe goggiyaawaa tunatetsaa diraw Med'inaa Godaa sintsan I nagaraa atto giissee. 31 « Barenttu gidдон de'iyaa S'oossaa Dunkkaaniyaa tunissiide Israa'eeliyaa Asay hayk'k'ennaadan, neeni hawaadan ootsaade untunttu barena tunissiyaawaappe shaakettiide de'anaadan naaga. 32 « Aa bollaappe ayayneekka goggiyaa asawunne Aa attumatetsaappe gukkeedda zeretsaan tuniyaa asaw, 33 k'ay bare piilaa gaasuwaan tuniyaa mac'c'a asaw, attuma gidina mac'c'awaa gidina goggiyaabay de'iyaa asawunne tuneedda mac'c'a asaana gisiyaa attuma asaw imetteedda wogay hewaa» yaagite» yaageedda.

16 Aaroona attuma naanay laa"u Med'inaa Godaa sintsa shiik'iide hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda. 2 «Med'inaa Goday Musa, ne ishay Aaroona Taabootaa bollan de'iyaa atto giyaa sa'aa k'um"iyaa sintsan gaaridduwaappe guyye baggana de'iyaa Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa ubbaa wode c'oo gelenaadan aw oda. C'oo gelooppe I hayk'k'ana; ayaw gooppe, Taani shaariyaa giddona atto giyaa sa'aa k'um"iyaa bollan k'onc'c'ay. 3 Aaroona nagaraa yarshshoo itti korumaanne k'ay s'uuggiyaa yarshshoo itti dorssaa orggiyaa akkiide, he Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa gelo. 4 «Aaroona liinuwaappe oosetteedda geeshsha k'amishshiyaanne liinuwaappe oosetteedda garssana

mayiyaa mayuwaa mayyo. K'ay liinuwaappe oosetteedda danc'c'uwaa danc'c'o; hewaadankka k'ay bare huup'iyaa liinuwaappe oosetteedda shaashiyaa enc'c'urssaa wotso. Hawaanttu geeshsha mayotuwaa gidiyaa diraw, I bare bollaa haatsaan meec'etti kichchiide mayyo. 5 «Israa'eeliyaa asaa maabaray nagaraa yarshshoo laa"u deeshshaa koletuwaa, s'uuggiyaa yarshshookka itti dorssaa koliyaa Aaroonaw ayino. 6 Aarooni bare nagaraanne bare soo asaa nagaraa atto giissanaw korumaa yarshsho. 7 Hewaappe guyyiyaan, laa"u deeshshaa koletuwaa afiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa penggiyaan Med'inaa Godaa sintsan esso. 8 Yaatiide he laa"u deeshshatuwaan saamaa yeggina ittuu Med'inaa Godaassa; ittuu k'ay bazzuwaa yeddiyaawaa gidee. 9 Aarooni Med'inaa Godaw saamay kaseedda deeshshaa ahiide, nagaraa yarshsho ootsiide yarshsho. 10 Shin bazzuwaa yeddiyaa saamay kaseedda deeshshaa pas'a de'ishshin Med'inaa Godaw shiishsho; bazzuwaa Aa yederssiyaa wode, asaa nagaraa atto giissee. 11 «Aarooni bare nagaraanne bare soo asaa nagaraa atto giissanaw, itti korumaa nagaraa yarshshuwaa ootsiide shiishsho. Yaatiide bare nagaraa yarshshoo he korumaa shukko. 12 K'ay Med'inaa Godaa sintsan de'iyaa yarshshiyaa sa'aappe is'aanaa c'uwissiyaa miishshaa kumentsaa bonk'k'uwaaanne, liik'i gaac'etteedda laa"u kop'p'iyaa sawiyaa is'aanaa akkiide, gaaridduwaa gidido aho. 13 I hayk'k'ennaadan, is'aanaa c'uway Taabootaa bollan de'iyaa atto giyaa sa'aa k'um"iyaa kammaana mala, is'aanaa Med'inaa Godaa sintsan de'iyaa taman wotso. 14 K'ay he orggiyaa suutsaappe guutsaa akkiide, bare birad'd'iyaa aan naak'kiide, atto giyaa sa'aa k'um"iyaw sintsa bagga c'ac'c'afo; k'ay atto giyaa sa'aa k'um"iyaappe sintsa baggana de'iyaa sa'aakka

laappu gede c'ac'c'afo. 15 «Hewaappe guyyiyaan asaa nagaraa yarshshoo gidiyaa deeshshaa shukkiide, Aa suutsaa gaaridduwaa giddo aho; korumaa suutsaa c'ac'c'afeeddawaadan, atto giyaa sa'aa k'um"iyaa sintsaanne atto giyaa sa'aa k'um"iyaappe sintsa baggana de'iyaa sa'aa c'ac'c'afo. 16 Yaatiide Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa Israa'eeliyaa asaa tunatetsaappenne nagaraappe geeshshee. K'ay untunttu tunabaa ootsishin, untunttu giddon de'iyaa S'oossaa Dunkkaaniyaakka hewaadan ootsiide geeshsho. 17 I Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa geliide, bare nagaraa, bare soo asaa nagaraanne kumentsaa Israa'eeliyaa asaa nagaraa atto giissiide kesana gakkanaw, ooninne S'oossaa Dunkkaaniyaa giddon de'oppo. 18 «Hewaappe guyyiyaan I Med'inaa Godaa sintsan de'iyaa yarshshiyaa sa'aa yiide Aa nagaraa atto giisso. Korumaa suutsaappenne deeshshaa suutsaappe guutsaa guutsaa akkiide, yarshshiyaa sa'aa yuushshuwaan de'iyaa kac'etuwaa okko. 19 K'ay he suutsaappe guutsaa bare birad'd'iyaan akkiide, laappu gede yarshshuwaa sa'aa bollaa c'ac'c'afiide, Israa'eeliyaa asaa tunatetsaappe he yarshshuwaa sa'aa geeshsho. 20 «Aarooni Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa, S'oossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyaa sa'aa geeshshiyaa wogaa poleeddawaappe guyyiyaan, pas'a de'iyaa deeshshaa shiishsho. 21 Aarooni bare laa"u kushetuwaa pas'a de'iyaa deeshshaa huup'iyaan wotsiide, Israa'eeliyaa asaa naak'uwaa ubbaa, untunttu makkalaa ubbaa, untunttu nagaraa ubbaa paas'o; yaatiide he deeshshaa huup'iyaan hewaa toossiide he deeshshaa afanaadan giigisseedda asaa bollan bazzuwaa yeddo. 22 I deeshshaa bazzuwaa yeddina, deeshshay untunttu nagaraa ubbaa tookkiide, Asay bayinna sa'aa bazzuwaa bo. 23 «Hewaappe guyyiyaan, Aarooni S'oossaa

Dunkkaaniyaa biide Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa geleedda wode, kase bare mayyeedda liinuwaappe oosetteedda mayuwaa k'aariide hewaan wotso. **24** Geeshsha sa'aan I bare bollaa haatsaan meec'ettiide, hara mayuwaa mayyiide keso; yaatiide s'uuggiyaa yarshshuwaa barewaanne asaawaa yarshshiide, bare nagaraanne asaa nagaraa atto giissee. **25** K'ay hewaadankka nagaraa yarshshuwaa handdaa yarshshiyaa sa'aa bollan wotsiide s'uuggo. **26** «Wora yeddiyaa deeshshaa afeeda bitaniikka bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka haatsaan meec'etto. Yaati simmiide dunkkaaneeddasaa yo. **27** «Nagaraa atto giissanaw Aarooni Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'aa geleedda wode, nagaraa yarshshuwaa korumaa suutsaanne deeshshaa suutsaa akkiide geleedda; ha"i hintte he korumaanne he deeshshaanne dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kessite. Unttuntu galbbaa, unttuntu ashuwaanne unttuntu toc'iyaa taman s'uuggite. **28** Hewaa taman s'uuggeedda bitanii bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka haatsaan meec'etto; Hewaappe guyyiyaan, dunkkaaneedda sa'aa yo. **29** «Hawe hinttenttoo med'inawukka woga gido: laappuntsa aginay geleedda tammuntsa gallassan hintte huup'iyaa kawushshite; Israa'eeliyaa asaa gidina woy k'ay hintte gidдон de'iyaa hara biittaa asaa gidinakka, ay oosonne ootsoppite. **30** Ayaw gooppe, hinttena geeshshanaw, hintte nagaraa atto giissiyaa gallassay he gallassaa. Hinttekka Med'inaa Godaa sintsan hintte nagaraa ubbaappe geeyana. **31** Hewe hintte waanna shemppuwaa shemppiyyaa sambbata gallassaa. He gallassan hintte huup'iyaa kawushshite; hewe hinttenttoo med'inawukka woga gido. **32** K'ay bare aawuwaa kotaan k'eese gidanaadan okettiyaawenne dummatiyaa Asay geeshsha gideedda liinuwaappe dadetteedda

mayuwaa mayyiide, nagaraa atto giissiyaa wogaa polo. **33** I
 Ubbaappe Aad'diyaa Geeshsha Sa'aa, S'oossaa Dunkkaaniyaa,
 yarshshiyaa sa'aa, k'eesetuwaanne Israa'eeliyaa asaa ubbaa
 geeshsho. **34** Israa'eeliyaa asaa nagaraa ubbaa atto giissiyaa
 wogaa hintte laytsan laytsan itti gede ootsanaadan, hawe
 hinttenttoo med'inawukka woga gido» yaageedda. Muse Med'inaa
 Goday azazeeddawaadan ootseedda.

17 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Aaroonaw
 Aa attuma naanatoonne Israa'eeliyaa asaa ubbaw hawaadan
 yaagaade oda; «Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa: **3**
 Israa'eeliyaa asaappe ooninne booraa woy dorssaa woy
 deeshshaa dunkkaaneedda sa'aan woy dunkkaaneedda sa'aappe
 gas'aana shukkiide, **4** Med'inaa Godaw imotaa ootsiide immanaw
 Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa penggiyaa Med'inaa Godaa
 sintsa ahana d'ayooppe, he suutsan I ooshettee; he Asay
 suutsaa gusseedda. Hewaa diraw I bare asaa giddoppe bohetto.
5 Hewaa diraw Israa'eeliyaa Asay barenttu yarshshuwaa mehiyaa
 c'oo dembban shukkiyaawaa aggiide, haa Med'inaa Godaakko,
 Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa penggiyaan de'iyaa k'eesiyaakko
 ahino. K'eesii hewaa akkiide, Med'inaa Godaw ittippetetsaa
 yarshshuwaa ootsiide shukko. **6** K'ay k'eesii Med'inaa Godaa
 Dunkkaaniyaa penggiyaan de'iyaa Med'inaa Godaw yarshshiyaa
 sa'aa bolla he suutsaa c'ac'c'afo; handdaakka Med'inaa Godaw
 sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa ootsiide s'uuggo. **7**
 Israa'eeliyaa Asay S'oossaa kaalliyaawaa aggiide kaalleedda
 s'alahetoo laa"entso barenttu yarshshuwaa yarshshoppino. Hawe
 untunttoonni yiyaa yeletaa ubbaw med'inaw woga gido» yaaga.
8 «Untuntta hawaadan yaaga; «Israa'eeliyaa asaappe gidina woy
 untunttu gidдон de'iyaa hara biittaa asaappe gidinakka, ooninne

s'uuggiyaa yarshshuwaa woy hara yarshshuwaa shiishshiyaa wode, **9** Med'inaa Godaw yarshshanaw Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa penggiyaa ahana d'ayooppe, he Asay bare asaa giddoppe bohetto. **10** «**«**Israa'eeliyaa asaappe woy untunttu giddon de'iyaa hara biittaa asaappe ooninne suutsaa mooppe, he suutsaa miyaa asaa bolla taani ta deemuwaa tukkana; taani he bitaniyaa asaa giddon bohana. **11** Ayaw gooppe ashuwaa mayyeedda ubbaa de'uu Aa suutsaa giddon de'ee; suutsaykka k'ay de'uwaa shemppuu Aa giddon de'iyawaappe dendeedawaan nagaraa atto giissiyaawaa gidiyaa diraw, hintte nagaraa atto giissanaadan, taani hinttenttoo yarshshiyaa sa'aa bolla yarshshanaadan immaad. **12** Hewaa diraw taani Israa'eeliyaa asaa, «Hintteppe woy hintte giddon de'iyaa hara biittaa asaappe ooninne suutsaa mooppo» yaagaad. **13** «**«**Israa'eeliyaa asaappe woy untunttu giddon de'iyaa hara biittaa asaappe ooninne miyaa do'aa woy kafuwaa shankkatiide wod'ooppe, Aa suutsaa sa'aan gussiide, biittaa kammo. **14** Ayaw gooppe ashuwaa mayyeedda ubbaa shemppu Aa suutsaa giddona. Hewaa diraw taani Israa'eeliyaa asaa, «Ashuwaa mayyeedda med'etaa ubbaa shemppuukka Aa suutsaa giddon de'iyaa diraw, suutsaa mooppite; k'ay miyaa ooninne bare asaa giddoppe bohetto» yaagaad. **15** «**«**Israa'eeliyaa asaa gidina woy untunttu giddon de'iyaa hara biittaa asaa gidina, ooninne bakkuta woy do'ay oyk'kiide wod'eedda ashuwaa mooppe, bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; yaatiide omarssi gakkanaw I tuna. Hewaappe guyyiyaan, I geeshsha. **16** Bare mayuwaa meec'c'ana d'ayooppe, bare bollaakka meec'ettana d'ayooppe, I bare nagaraan ooshettee» yaaga» yaageedda.

18 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 2
 «Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaaga; «Taani, Med'inaa Goday,
 hintte S'oossaa. 3 Hintte kase de'eedda Gibs'e biittaa Asay
 ootsiyaawaadan ootsoppite; woy ha'i taani hinttena afiyaa
 Kanaane biittaa Asay ootsiyaawaadankka ootsoppite; untuntu
 wogaakka kaalloppite. 4 Hintte ta azazuwaa ootsite; ta wogaakka
 naagite; k'ay aan biite. Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. 5
 Hewaa diraw ta azazuwaanne ta wogaa naagooppe, hintte pas'a
 de'ana. Taani Med'inaa Godaa. 6 « «Hintteppe ooninne ashuwaa
 amuwaa polanaw bare mata dabbuwaana gisoppo. Taani
 S'oossaa. 7 Ne ashuwaa amuwaa polanaw ne daayinna gisoppa;
 ne aawuwaa kawushshoppa. Iza ne daayo; iinanna gisoppa. 8 Ne
 ashuwaa amuwaa polanaw ne aawuwaa machchattinna gisoppa;
 ne aawuwaa kawushshoppa. 9 « «Ne ashuwaa amuwaa polanaw
 ne michchatina gisoppa; woy k'ay son yeletteedda woy karen
 yeletteedda ne aawuwaa woy ne daay naattinakka gisoppa. 10 «
 «Ne ashuwaa amuwaa polanaw ne na'aa naattinna woy ne naatti
 naattinna gisoppa. Ne huup'iyaw neena kawushshaasa. 11 Ne
 ashuwaa amuwaa polanaw ne aawuwaa machchati naattinna
 gisoppa; iza ne michchato gidiyaa diraw iinanna gisoppa. 12 Ne
 ashuwaa amuwaa polanaw ne aawuwaa michchatina gisoppa.
 Iza ne aawoo mata dabbo. 13 Ashuwaa amuwaa polanaw ne daay
 michchatina gisoppa; iza ne daayiw mata dabbo. 14 Ne aawuwaa
 ishaa kalluwaa k'aaraade ne ashuwaa amuwaa polanaw Aa
 machchattinna gisoppa; iza ne aawuwaa ishaa machchato.
 15 Ne ashuwaa amuwaa polanaw ne na'aa machchattinna
 gisoppa; iza ne na'aa machchato gidiyaa diraw, iinanna gisoppa.
 16 Ne ashuwaa amuwaa polanaw ne ishaa machchattinna
 gisoppa; gisoppo ne ishaa kawushshaasa. 17 « «Ne ashuwaa

amuwaa polanaw mishiratinanne I naattinanne laa'uwaanna
 gisoppa. I naatti naattinna woy k'ay I na'aa naattinakka gisoppa;
 untunttu iziw mata dabbo gidiyaa diraw, hewe sharmus'a. 18
 « «Ne machchata pas'a de'ishshin, ne machchati michchato
 akkaade ne ashuwaa amuwaa polanaw iinanna gisoppa. 19
 « «Ne ashuwaa amuwaa polanaw piilay yiina tuna utteedda
 mishiratina gisoppa. 20 « «Neeni tunennaadan ne shooruwaa
 machchattinna gisoppa. 21 « «Ne S'oossaa suntsaa tunissanaw
 ne naanatuwaappe ittuwaanne taman s'uugiide, Molooka giyaa
 eek'aw yarshshanaadan immoppa. Taani Med'inaa Godaa. 22 «
 «Mac'c'a asaana gisiyaawaadan attuma asaana gisoppa; hewe
 sheneyiyaabaa. 23 « «Neeni tunennaadan ay mehiyaananne
 gisoppa, k'ay mac'c'a asaykka mehiyaanna gisanaw mehiyaa
 sintsa aad'd'oppo. Hewe wogay bayinawaa. 24 « «Taani hintte
 sintsaappe yederssiyaa kawutetsatuu ha oosotuwaan tuneedda
 diraw, hintte hawantta malatiyaawatuwaan tunoppite. 25 Haray
 atto untunttu biittaykka tuneedda diraw, Aa nagaraw taani
 Aa muraad; biittaykka barenan de'iyaa wantta c'uchcheedda.
 26 Shin hintte ta higgiaanne ta azazuwaa naagiteppe attina,
 Israa'eeliyaa asaa gidina woy hintte gidon de'iyaa hara biittaa
 asaappe ooninne hawaa mala tuna oosuwaa ootsoppite. 27
 « «Hintteppe kase ha gadiyaan de'eedda asatuu hawaa mala
 tunabaa ootseedda diraw, biittay tuneedda. 28 Hintte ha biittaa
 tunissooppe, hintteppe kase de'eedda kawutetsatuwaa ha biittay
 c'uchcheeddawaadan, hinttenakka c'uchchennaadan naagettite.
 29 Hewantta malatiyaa tuna oosotuwaappe ittuwaanne ootsiyaa
 Asay de'ooppe, he Asay bare asaa giddoppe bohetto. 30
 « «Hewaa diraw hintteppe kase de'eedda asatuu ootseedda
 tuna oosotuwaa ubbaa ootsiide hintte tunennaadan, hintte ta

azazuwaa naagite; Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa»
yaaga» yaageedda.

19 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2**
«Israa'eeliyaa asaw ubbaw hawaadan yaagaade oda; «Taani,
Med'inaa Goday, hintte S'oossay geeshsha gidiyaa diraw,
hinttekka geeshsha gidite. **3** « «Hintteppe ittuunne attenan
bare aabbanne bare daayo bonchcho; ta Sambbatatuwaakka
bonchchite. Taani, S'oossay, hintte S'oossaa. **4** « «Taana
aggiide eek'atoo goyinnoppite; woy k'ay birataappe siilisseedda,
s'oossatuwaa hinttenttoo med'd'oppite. Taani, Med'inaa Goday,
hintte S'oossaa. **5** « «Hintte ittippetetsaa yarshshuwaa
Med'inaa Godaw yarshshiyaa wode, he yarshshuu hintte diraw
aketanaadan, bessiyaawaadan yarshshite. **6** He yarshshuu
hintte yarshsheedda gallasan woy wonttetsa gallasan
meetetto; heezzentso gallassay gakkanaw atteedawe de'ooppe
hewe s'uugetto. **7** Heeztantso gallasan Aa mooppe, hewe
sheneyiyaabaa; taani hewaa akkikke. **8** Hewaa miyaa ooninne
bare nagaran ooshettee; ayaw gooppe, I Med'inaa Godaw
geeshsha gideeddawaa tunisseedda. He Asay bare asaa
giddoppe bohetto. **9** « «Hintte gadiyaan mokkeedda katsaa
hintte c'akkiyaa wode, gadiyaa gas'aa gakkanaw c'akkoppite;
k'ay c'akaappe simmina de'iyaa k'aarimiyaakka k'aarimoppite.
10 Ne woyniyaa ayfiyaa mule mas'aade mitsaa kalloyoppa;
sa'aan wod'd'eedda woyniyaa ayfiyaakka mas'oppa; hewaa
hiyyeesatoonne betetoo agga. Taani, Med'inaa Goday, hintte
S'oossaa. **11** « «Hintte wuu"oppite. « «Worddotoppite. « «Ittuu
ittuwaa c'immoppite. **12** « «Ta suntsan wordduwaan c'aak'k'oppite;
yaatiide hintte S'oossaa suntsaa tunissoppite. Taani Med'inaa
Godaa. **13** « «Ne shooruwaa sugoppa; woy bonk'k'oppa. «

«Keraa ootsiyaa bitaniyaa dirgguwaa diggaade, itti k'ammaanne
 ne matan ayissoppa. 14 « «Tulliyaa shek'k'oppa; woy k'ay
 k'ook'iyaa sintsan d'ubbiyaawaa wotsoppa; shin neeni S'oossaw
 yayya. Taani Med'inaa Godaa. 15 « «Pirddaa pirddaadde
 deshissoppa; hiyyeesaa Aa hiyyeesatetsaa diraw maaddaade
 pirddoppa; duriyaakka Aa duretetsaa diraw yayaade aggoppa.
 Shin ne shooroo tumatetsan pirddaa. 16 « «Ne asaa gidдон ита
 zigirssaa akkaade yuuyyoppa. « «Ne shooruwaa wod'iyaaawaa
 ayaanne ootsoppa. Taani Med'inaa Godaa. 17 « «Ne ishaa
 ne wozanaan is's'oppa. « «Ne shooruwaa gaasuwaan neeni
 nagaraa ootsenna mala, Aa seera. 18 « «Kushshiyaa c'iggoppa;
 k'ay ne asaappe ittoonне uluwaan k'immiyaa oyk'k'oppa. Shin
 ne shooruwaa ne huup'iyaadan siik'a. Taani Med'inaa Godaa.
 19 « «Ta azazotuwaa naaga. « «Ne mehiyaappe itti k'ommo
 mehiyaa hara k'ommo dumma mehiyaan birassissoppa. «
 «Itti shoyk'aan laa"u k'ommo zeretsaa zeroppa. « «K'ay laa"u
 k'ommuwaappe dadetteedda mayuwaa mayyoppa. 20 « «Itti
 Asay hara asaa gelanaw giiga utteedda danggaas'iratina
 gisooппe, k'ay he danggaas'iratakka bare danggaas'iretetsaappe
 wozettabeennaano gidooппe, untunttu murettanaw bessee;
 shin iza bare danggaas'iretetsaappe wozettabeenna diraw,
 untuntta wod'anaw koshshenna. 21 Gidooppenne he bitanii
 bare naak'uwaa yarshshoo gidiyaa dorssaa orggiyaa S'oossaa
 Dunkkaaniyaakko Med'inaa Godaa sintsa aho. 22 K'eesii he
 naak'uwaa yarshshuwaa dorssaa akkiide, bitanii ootseedda
 nagaraa Med'inaa Godaa sintsan atto giissee; I ootseedda
 nagaraykka atto geetettana. 23 « «Hintte Kanaane biittaa geliyaa
 wode, ayfiyaa miyaa ay k'ommo mitsaa tokkooppekka, he
 mitsaa ayfiyaa meetettennawaadan paydite; heezzu laytsay

wuranaw he mitsaa ayfii meetettenna; Aa mooppite. 24 Oyddentso laytsaan he mitsaa ayfii ubbay Med'inaa Godaw galataa shiishshiyaa geeshsha yarshshuwaa gidanawaa. 25 Shin he mitsaa ayfii hinttenttoo loytsi darana mala, ichcheshentso laytsaa ayfiyaa miite. Hintte hawaadan ootsooppe, hintte mitsaa ayfii darana. Taani Med'inaa Goday hintte S'oossaa. 26 « «Suutsay Aa giddon de'iyaa ay ashuwaakka mooppite. « «Kaayoppite woy shareechchoppite. 27 « «Hintte huup'iyaa binnaanaa garssana yuushshi aatsiide k'ans's'oppite; k'ay hintte buuchchaakka yuushshi aatsiide k'ans's'oppite. 28 « «Hayk'keeda asaa diraw hintte bollaa k'ans's'ereetsoppite; woy c'achchaa malaataa hintte bollan kessoppite. Taani Med'inaa Godaa. 29 « «Biittay woddalaa tunatetsan kumeeddawaa gidenna mala, ne naatto shaarmus'aa oosoo aatsa immaade tunissoppa. 30 « «Ta Sambbatatuwaa bonchchite; taw goynniyaa sa'aakka bonchchite. Taani Med'inaa Godaa. 31 « «Moyttiliyaa haasayissiyaawanttukonne shareechchotuwaakko booppite; hintte tunenna mala untuntta koyyoppite. Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. 32 « «Puulummeedda asaanne c'imeedda asaa be'iyaa wode utteedda sa'aappe dendda ek'k'a; untuntta bonchcha; ne S'oossaw yayya. Taani Med'inaa Godaa. 33 « «Hintte gadiyaan hinttenana de'iyaa betetuwaa bollan sugetsaabaa ootsoppite. 34 Hintte gadiyaan hinttenana de'iyaa bete asaa hintte biittaa asaadan s'eellite; Aa hintte huup'iyaaadan siik'ite. Ayaw gooppe, hinttekka kase Gibs'e gadiyaan bete gidiide de'eeddita. Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. 35 « «Hintte geesaa likkiyaaban, miizaanan wotsiide likkiyaabaaninne makkiyaaban worddotoppite. 36 Hintte kiiluwa miizaanay, hintte makkiyaabayenne likkiyaa miishshatuu ubbay likke gidino. Taani

hinttena Gibs'e gadiyaappe kessaade aheedda Med'inaa Godaa hintte S'oossaa. 37 Hintte ta higgiiyaanne ta azazuwaa ubbaa naagitenne ootsite. Taani Med'inaa Godaa yaaga» » yaageedda.

20 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 2 «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda, «Israa'eeliyaa asaappe gidina, woy betiide yiide Israa'eeliyaa gidдон de'iyaa hara biittaa asaappe gidinakka, ooninne bare naanatuwaappe ittuwaa Molooka giyaa eek'aw aatsiide immooppe, he Asay hayk'k'o; he biittaa Asay Aa shuchchaan c'addiide wod'o. 3 Taani he bitaniyaa is's'ana; Aa asaa giddoppe shoddaade Aa d'ayissana. Ayaw gooppe, I bare naanatuwaappe ittuwaa Molooka giyaa eek'aw immiyaawan, ta Dunkkaaniyaa tunisseedda; ta geeshsha suntsaakka kawushshiseedda. 4 He bitanii bare naanatuwaappe ittuwaa Molookaw immiyaa wode, he biittaa Asay be'iide, sheneko gooppe, k'ay bitaniyaakka wod'enaan aggooppe, 5 taani ta huup'iyaw he bitaniyaanne he soo asaa is's'ana; Molookena sharmus'anaw Aa kaalliyaa ubbatuwaa untunttu asaa giddoppe bohitte. 6 « «Ay asaynne taanan ammanetennan is's'iide, moytilliyaa haasayissiyaawanttanne shareechchotuwaa oochchanaw booppe, taani Aa is's'ana; Aa asaa giddoppekka d'ayissana. 7 « «Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa gidiyaa diraw, simmi hintte hinttena dummayite; k'ay geeshsha gidite. 8 Ta higgiiyaa naagitenne ootsite. Taani hinttena geeshshiyaa Med'inaa Godaa. 9 « «Ay asaynne bare aawuwaa woy bare daayo shek'k'ooppe hayk'k'o. I bare aawuwaa woy bare daayo shek'k'eedda diraw, Aa suutsaa ac'uu Aa bollana. 10 « «Itti Asay bare shooruwaa machchattinna gisoooppe, he giseedda bitaniinne mishiritta laa"uukka hayk'k'ino. 11 Bare aawuwaa machchattinna giseedda Asay bare aawuwaa kawushshiseedda;

untuntu laa"uukka hayk'k'ino. Untuntu suutsaa ac'uu untuntu bollana. 12 Itti Asay bare na'aa machchattinna gisoope, untuntu laa"uukka hayk'k'ino. Untuntu tunabaa ootseeddino. Untuntu suutsaa ac'uu untuntu bollana. 13 « <Itti attuma Asay mac'c'a asaana gisiyaawaadan attuma asaana gisoope, untuntu laa"uukka tunabaa ootseedda diraw hayk'k'ino. Untuntu suutsaa ac'uu untuntu bollana. 14 Itti Asay naattonne aattonne ittippe akkiyaawaa gidoope, hewe tunabaa; hintte gidon tunatetsay de'enna mala, inne untunttunne taman s'uugettino. 15 « <Itti Asay mehiyaanna gisoope, I hayk'k'o; he mac'c'a mehattokka wod'ite. 16 Itti mac'c'a asi mehiyaanna gisoope he mishiratonne he mehiyaa laa"uwaakka wod'ite; untuntu hayk'k'ino. Untuntu suutsaa ac'uu untuntu bollana. 17 « <Itti Asay bare michchato bare aawuwaa naattinna woy bare daay naattinna gisoope, hewe pokkobaa. Untuntu barenttu asaa gidoppe bohattino. I bare michchato kawushsheedda diraw, I bare nagaran ooshettee. 18 Itti Asay piilay yeedda mac'c'aani kalluwaa k'aariide iinanna gisoope, untuntu laa"uukka barenttu asaa gidoppe bohattino. Ayaw gooppe I izi suutsay goggiyaa pulttuwaa kalloyeedda; izakka bare suutsay goggiyaa pulttuwaa kalloyaaddu. 19 « <Ne daay michchatina woy ne aawuwaa michchatina gisoppa; ayaw gooppe, hewaa ootsiyaawe bare mata dabbuwaa kawushshiyaawaa. Hintte laa"uukka hintte nagaran ooshettana. 20 Itti Asay bare aawuwaa ishaa machchattinna gisoope, I bare aawuwaa ishaa kawushshiseedda. Untuntu barenttu nagaran ooshettana; untuntu laa"uukka na'aa yelennaan hayk'k'ana. 21 Itti Asay bare ishaa machchato akkooppe, hewe tunatetsa. I bare ishaa kawushshiseedda; untuntu laa"uukka na'aa yelikkino. 22 « <Simmi hintte de'anaadan, taani hinttena gelissiyaa biittay hinttena

c'uchchenna mala, hintte ta higgiaanne ta azazuwaa naagitenne ootsite. **23** Taani hintte sintsaappe d'ayissiyaa asatuwaa de'uwaa wogaa kaaloppite. Unttuntu hawaa ubbaa ootseedda diraw, taani untuntta shenetaad. **24** Shin taani hinttena, «Unttuntu biittaa hintte laattana; hintte he biittaa hinttewaa ootsanaadan, he maatsayenne eessay goggiyaa biittaa taani hinttenttoo immana» yaagaad. Taani hinttena hara asatuwaappe dummaya kesseedda Med'inaa Godaa hintte S'oossaa. **25** «*«Hewaa diraw hintte geeshsha gideedda mehetuwaanne kafotuwaa geeshsha gidennawantuppe shaakkiide erite. Taani hawanttu hinttenttoo tuna ga wotseedda mehetuwaan, kafotuwaaninne sa'aan k'aas'erettiyaabatuwaan ubbaan hintte huup'iyaa tunissoppite.* **26** Taani Med'inaa Goday geeshsha gidiyaa dirawunne hintte tawaa gidana mala hinttena hara asaappe dummayeedda diraw, hinttekka taw geeshsha gidite. **27** «*«Itti attuma Asay woy mac'c'a Asay moytilliyaanna haasayyaawaa woy shareechcho gidooppe, untunttu hayk'k'anaw besse. Unttuntu shuchchaan c'adettino. Unttuntu suutsaa ac'uu untunttu bollana» yaaga»*

21 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda, «K'eesiyaa gidiyaa Aaroona attuma naanaatoo hawaadan yaagaade oda; *«Hintteppe ooninne 2 bare mata dabbo, bare daay, bare aawuwaa, bare attuma na'aa, bare mac'c'a naatti, bare ishaa, 3 woy asinaa gelennaan, de'iyaa bare michchatu anhaa gidana d'ayooppe, hayk'k'eedda asaa anhaa oowaanne bochchiide, barena tunissoppo. 4 K'ay akuwaaninne geluwaan dabboteedda asaa anhaa bochchiidekka barena tunissoppo. 5 «*«K'eesetuu hayk'k'eeddawoo kayyottanaw barenttu huup'iyaa meedettoppino; barenttu buuchchaakka k'antsaan k'ans's'oppino; woy k'ay**

barenttu bollaakka k'ans's'ereetsoppino. 6 Unttuntu barenttu S'oossaw geeshsha gidino; k'ay barenttu S'oossaa suntsaakka tunissoppino. Ayaw gooppe untuntu Med'inaa Godaw taman s'uugiide yarshshiyaa, k'umaa yarshshuwaa shiishshiyaawantta; hewaa diraw, untuntu geeshsha gidanaw bessee. 7 «
 «K'aykka k'eesatuu sharmus'a mac'c'a asaa, wodorotetsay aketti diggeedda mac'c'a asaa, woy asinay yeddeedda mac'c'a asaa akkoppino. Ayaw gooppe, k'eesatuu barenttu S'oossaw geeshsha. 8 K'eesii hintte S'oossaw k'umaa yarshshuwaa shiishshiyaawaa gidiyaa diraw, I hara asaappe dummato. Taani hinttena geeshshiyaa hintte Med'inaa Goday geeshsha gidiyaa diraw, ikka geeshsha gido. 9 Ay k'eesiyaa naatto gidoopekka sharmus'aade barena tunissoppo, henna bare aawuwaa kawushshaaddu. Iza taman s'uugettaade hayk'k'u. 10 «
 «K'eesiyaa ubbatuwaa kaappuu, Aa huup'iyaa okettiyaa zayitii gukkeedda dirawunne I k'eesetetsaa mayuwaa mayyanaw dummateedda asaa gidiyaa diraw, bare huup'iyaa binnaanaa kallo wotsoppo; woy bare mayuwaakka peed'oppo. 11 Ay anhaa gidoopekka, de'iyaa sa'aa I geloppo; haray atto bare aawuwaa woy bare daay anhaa gidoopekka, barena hewaan tunissoppo. 12 Aa geeshshanaw okkiyaa S'oossaa zayitii Aa bolla de'iyaa diraw, k'eesii S'oossaa Dunkkaaniyaappe kesoppo; S'oossaa Dunkkaaniyaakka tunissoppo. Taani Med'inaa Godaa. 13 «
 «K'eesii wodoro mac'c'a naatto akko. 14 Asinay hayk'k'eedda mishirato, woy asinay yeddeedda mishirato, woy woshumaa mishirato akkoppo. Shin bare asaa giddoppe wodoro mac'c'a naatto dooriide akko. 15 Yaanana d'ayooppe, I bare asaa giddon bare zeretsaa gidiyaa bare naanatuwaa tunissana. Taani Aa geeshshiyaawe, med'inaa Godaa yaaga» »

yaageedda. **16** Med'inaa Goday Musa, hawaadan yaageedda;
17 «Neeni Aaroonaw hawaadan yaagaade oda; «Sintsanna
 yiyaa ne zeretsaappe bollay tilla gidenna Asay ooninne k'umaa
 yarshshuwaa taw immanaw shiik'oppo. **18** Ayaw gooppe bollay
 tilla gidenna Asay ooninne shiik'anaw bessena. K'ook'a, woy
 wobba, woy demuu narp'p'etteedda, woy pac'a bollay de'iyaa
 asay, **19** woy gediya woy kushiya silay, **20** woy k'uunay,
 woy dinkkii, woy ayfii sakkiya asay, woy puussuu oyk'k'eedda
 asay, woy ilahuu oyk'k'eedda asay, woy goyro gidinakka bollay
 tilla gidenna asay, ooninne shiik'oppo. **21** K'eesiya Aaroona
 zariyaappe bollay tilla gidenna Asay ooninne Med'inaa Godaw
 taman s'uuggiya yarshshuwaa shiishshanaw shiik'oppo. Aw
 bollay tilla gidennawaa gidowaappe hini baggan, bare S'oossaw
 k'umaa yarshshuwaa shiishshanaw I bessena. **22** I geeshsha
 k'umaanne k'ay geeshsha ubbaappe ittuwaa gideedda geeshsha
 yarshshuwaa bare S'oossaa k'umaakka maanaw danddayee.
23 Shin aw bollay tilla gidenna diraw, I ta Dunkkaaniya
 tunissennaadan, gaaridduwaakko woy yarshshiyaa sa'aakko
 shiik'oppo. Ayaw gooppe, untuntta geeshshiyaawe taani
 Med'inaa Godaa yaaga» » yaageedda. **24** Muse Aaroonaw, Aa
 attuma naanawunne Israa'eeliya asaw ubbaw hawaa odeedda.

22 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Ta
 geeshsha suntsaa untunttu tunissenna mala, Israa'eeliya
 Asay taw dummayeedda imotaa Aarooninne Aa attuma
 naanay bonchchuwaan akkiide, geeshshatetsaan naagana
 mala, untunttoo oda. Taani Med'inaa Godaa. **3** «Untunttoo
 hawaadan yaaga; «Sintsanna yiyaa yeletaa ubbaan hintte
 zariyaappe ooninne tuni uttiide, Israa'eeliya Asay Med'inaa
 Godaw dummayeedda geeshsha yarshshuwaakko shiik'ooppe,

he Asay ta sintsaappe bohetto. Taani Med'inaa Godaa. 4 «
 «Aaroona zariyaappe wolk'k'aama galbbaa harggii de'iyaa, woy
 bollaappe ayayneekka goggiyaa ooninne geeyana gakkanaw,
 geeshsha yarshshuwaappe mooppo. Anhaa bochchiide
 tuneeddawaa woy Aa attumatetsaappe zeretsay gukkeedda uraa
 bochchiyaa ooninne tuna. 5 Woy k'ay sa'aanna gooshettiyyaa,
 tunissiyaawantta, woy ay mala tunatetsaa gidooppenne tunissiyaa
 asaa bochchiyaa uray, 6 woy hewaa malabaa ayaanne
 bochchiyaa asay, omarssi gakkanaw I tuna; bare bollaa haatsaan
 meec'ettennaan de'iidde, he geeshsha yarshshuwaappe I
 maanaw koshshenna. 7 Away wulliyaa wode I geeshsha
 gidee; Hewaappe guyyiyaan, he geeshsha yarshshuwaappe
 barena gakkiiyaawaa mo gaasuukka hewe Aa k'umaa. 8 Barew
 hayk'k'eeddawaa woy do'ay wod'eedda mehiyaa ashuwaa
 mooppo; hewe tunissiyaabaa. Taani Med'inaa Godaa. 9 «
 «K'eesetuu ta wogaa; naagennan is's'ooppe, untunttu Aa
 tunissiide Aa nagaran hayk'k'ana. Untuntta geeshshiyaawe
 Taana Med'inaa Godaa. 10 « «He geeshsha yarshshuwaa
 k'eesiyaa soo asaappe attina, hara Asay mooppo; k'eesiyaa soo
 yeedda imatsaa gidina, woy k'as's'arettiide ootsiyaa k'oomaa
 gidinakka mooppo. 11 Shin k'eesii bare biran shammeedda
 ayiliyaa woy Aa son yeletteedda ayilii he k'umaappe mo. 12
 K'eesiyaa gidenna hara asaa geleedda k'eesiyaa naatta he
 geeshsha yarshshuwaappe muuppu. 13 Shin k'eesiyaa naatta
 asinay hayk'k'ina, woy asinay yeddina, na'aa yelennaan kase
 bare wodorotetsaan de'iyawaadan simmaade bare aawuwaa
 golle yooppe, Aa bare aawuwaa gakkiiyaa k'umaappe mu.
 Shin hara Asay ooninne hewaappe mooppo. 14 « «Itti Asay
 erennan de'iidde geeshsha yarshshuwaappe mooppe, he I

meedda k'umaa gatiyaa bolla s'eetuwaappe laatamu kushiya
 gujjiide k'eesiyaw immo. 15 Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaw
 yarshshiyaa geeshsha yarshshuwaa k'eesatuu tunissoppino.
 16 Unttuntu barenttu aheedda geeshsha yarshshuwaa barew
 miide, barenttu nagaran ooshettanaadan, k'eesatuu ootsanaw
 kosshenna. Ayaw gooppe, untuntta geeshshiyaawe, taani
 Med'inaa Godaa yaaga » yaageedda. 17 Med'inaa Goday
 Musa hawaadan yaageedda, 18 «Aaroonaw, Aa naanatoonne
 Israa'eeliyaa asaa ubbaw hawaadan yaagaade oda; Israa'eeliyaa
 asaappe gidina woy untunttu gidon de'iyaa betiyaappe ooninne
 Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshuwaa bare dosuwaan c'oo
 immiyaa woy bare shiik'k'owaa gatsanaw yarshshiyaa wode,
 19 he yarshshuu akettana mala, korumaappe woy dorssaappe
 woy deesshaappe tilla bollaanna de'iyaa attumawaa gido. 20
 Bollay tilla gidennawe ayaa gidooppenne aketena diraw, hewaa
 shiishshoppa. 21 « K'ay oona gidooppenne bare shiik'k'owaa
 gatsanaw ittipetetsaa yarshshuwaa S'oossaw yarshshiyaa
 wode, woy bare mehiyaappe bare dosuwaan c'oo immiyaa imotaa
 Med'inaa Godaw shiishshiyaa wode, hewe aketana mala I tilla
 bollaanna de'iyawaa gido. 22 Hintte mehiyaappe k'ook'iyaa, woy
 me'uwaa, woy gunddaa, woy giyyiyaa maytsay, woy puussuu, woy
 ilahuu de'iyawaa Med'inaa Godaw yarshshoppite; k'ay taman
 s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiidekka yarshshiyaa sa'aa bollan
 Med'inaa Godaw shiishshoppite. 23 Aa bollan pac'a med'etay woy
 pac'abay de'iyaa korumaa woy dorssaa itti Asay bare dosuwaan
 c'oo immiyaa yarshshoo shiishshanaw danddayee; shin shiik'uu
 gatso gidooppe, hewe aketena. 24 Sanggisetteeddawaa
 woy k'os'etteeddawaa woy kaatsay maytteeddawaa woy
 k'ans's'etteeddawaa Med'inaa Godaw yarshshoppite. Hintte

gadiyaan hewaa malabaa ootsoppite. **25** Hintte gidдон de'iyaa allaga asatuwaappe akkeedda hewaa mala mehiyaakka hintte S'oossaw k'uma ootsiide shiishshoppite. Unttuntu bollay tilla gidennawaa gaasuwaan untuntun pokkuu de'iyaa diraw, untuntu hintte diraw akettikino» yaaga» yaageedda. **26** K'aykka Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda, **27** «Miizzaa maray woy dorssaa maray woy deeshshaa maray yelettiyaa wode, laappun gallassaa bare daayinna gam"o. Hosppuntsa gallasaappe doommiide, Med'inaa Godaw taman s'uugiide shiishshiyaa yarshsho ootsiide shiishshanaw danddayettee. **28** Miyatoo, dorssatoo, woy deeshshatoo I maraanna itti gallassi shukkoppite. **29** «Hintte galataa yarshshuwaa Med'inaa Godaw shiishshiyaa wode, hintte yarshshuu aketanaadan yarshshite. **30** He yarshshuu he gallassikka meetettanaw koshshee; aappe ayaanne wonttiw ashshoppite. Taani Med'inaa Godaa. **31** «Ta azazuwaa naagitenne ootsite. Taani Med'inaa Godaa. **32** K'ay ta geeshsha suntsaa hintte tunissoppite; Israa'eeliyaa asaa gidдон taani geeshsha gidiyaawe erettanaw bessee. Hinttena geeshshiyaawe, taani Med'inaa Godaa. **33** Hinttew S'oossaa gidanaw, hinttena Gibs'e gadiyaappe kesseeddawe taana. Taani Med'inaa Godaa» yaageedda.

23 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Geeshsha shiik'uwaa gi awaayiide, hintte bonchchanaw bessiyaa keeretteedda Med'inaa Godaa baalatuu hawantta. **3** « «Hintte usuppun gallassaa oosuwaa ootsiita; shin laappuntsa gallassi hintte shemppiyaa Sambbata gallassaa; he gallassan geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; ayaa oosonne ootsoppite; hintte de'iyaa sa'aan ubbaan hewe Med'inaa Godaw Sambbataa. **4** «

«Unttuntu wodiyaan wodiyaan geeshsha shiik'uwaa ootsi
 awaayiide hintte bonchchanaw bessiyaa Med'inaa Godaa
 baalatuu hawantta. 5 Koyro aginaan tammanne oyddentso
 gallassi sa'ay omarssiyaa wode, Med'inaa Godaa Paasigay
 doommee. 6 « K'ay he aginankka tammanne ichcheshentso
 gallassay Med'inaa Godaa magaage Ukitsaa Baalaa gallassaa;
 hewaa diraw laappun gallassatuwaan irshshuu gelibeenna
 ukitsaa miite. 7 He gallassatuwaappe koyiro gallassan geeshsha
 shiik'uwaa shiik'ite; daaburssiyaa oosuwa ayaanne ootsoppite.
 8 Laappun gallassaa ubbaa Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa
 yarshshuwaa shiishshite; laappuntsa gallassan k'ay geeshsha
 shiik'uwaa shiik'ite; daaburssiyaa oosuwa ayaanne ootsoppite»
 yaaga» yaageedda. 9 Med'inaa Goday Musa hawaadan
 yaageedda; 10 «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda;
 «Taani hinttenttoo immiyaa biittaa geliide, hintte katsaa c'akkiyaa
 wode, he katsaw koyiro ayfiyaa mirk'k'iyaa k'eesiyaakko akki
 yiite. 11 Med'inaa Goday hinttewaa akkana mala, Sambbata
 wonttetsa gallassi k'eesii he mirk'k'iyaa S'oossaa sintsan k'aatso.
 12 He hintte mirk'k'iyaa k'aatseedda gallassi tilla bollaanna de'iyaa
 itti laytsaa dorssaa orggiyaa s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide
 Med'inaa Godaw shiishshite. 13 He yarshshuwaanna ittippe
 wogaraa zayitiyaan munak'etteedda laa"u kiilo giraame lo"o
 d'iiliyaa katsaa yarshshuwaa ootsiide shiishshite; hewe Med'inaa
 Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa
 gidanawaa; hewaanakka k'ay ittippe itti liitiro gidiyaa woyniyaa
 eessaa shiishshite. 14 Ha yarshshuwaa hintte hintte S'oossaw
 shiishshiyaa gallassay gakkanaw, ooratsa gakeedda katsaappe
 ukitsaa, woy s'iis'aa gidina, k'ayiyaa gidinakka mooppite.
 Hawe hintte de'iyaa sa'aan ubbaan sintsanna yiyaa yeletaw

ubbaw med'inaw woga. **15** « «Hintte k'aatsiyaa yarshshuwaa
 mirk'kiyaa aheedda Sambbata wonttetsappe doommiide, laappun
 saaminttaa kumentsaa paydite. **16** Laappuntsa Sambbataa
 wonttetsa gallassay gakkanaw, ishatamu gallassaa paydiidde,
 ooratsa gakkeedda katsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw
 shiishshite. **17** Hintte ak'iyaa sa'aappe laa"u kiilo giraame
 gidiyaa lo"o d'iiliyaappe irshshuwaa yeggiide uukkeedda laa"u
 ukitsaa k'aatsanaw akki yiite. Hewe koyiro gakkeedda katsaa
 ayfiyaappe Med'inaa Godaw yarshshuwaa gidee. **18** He
 ukitsaanna ittippe tilla bollaanna de'iyaa itti laytsaa gideedda
 laappun dorssaa maratuwaa, itti korumaanne laa"u dorssaa
 orggetuwaa shiishshite. Katsaa yarshshuwaananne ushshaa
 yarshshuwaanna ittippe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa,
 sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa ootsiide yarshshite. **19**
 K'ay itti deeshshaa orggiyaa nagaraa yarshshoo, itti laytsaa
 gideedda laa"u dorssaa orggetuwaakka ittipetetsaa yarshshoo
 shiishshite. **20** « «K'eesii he koyiro gakkeedda katsaa ayfiyaa
 ukitsaanne he laa"u dorssatuwaa k'aatsiyaa yarshshuwaa
 ootsiide, Med'inaa Godaa sintsan k'aatsee; hewanttu Med'inaa
 Godaw geeshsha; k'ay k'eesiyaawukka gishuwaa. **21** He
 gallassikka awaayiide geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; daaburssiyaa
 ooso ayaanne ootsoppite. Hawe hintte de'iyaa saan ubbaan
 sintsanna yiyaa yeletaw ubbaw med'inaw woga. **22** « «Hintte
 gadiyaan mokkeedda katsaa hintte c'akkiyaa wode, hintte
 shoyk'aa gas'aa gakkanaw c'akkoppite; c'akkishin attiyaa
 k'aarimiyaakka k'oroppite; hewaa hiyyeesatoonne betetoo aggi
 bashite. Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa» yaaga»
 yaageedda. **23** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda,
24 «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Laappuntsa

aginaan koyiro gallassaa shemppo gallassaa ootsiide bonchchite;
 hassayissuwaa malakataykka punettiyaa wode, geeshsha
 shiik'uwaa shiik'ite. **25** He gallassan Med'inaa Godaw taman
 s'uuggiyaa yarshshuwaa shiishshiteppe attina, daaburssiyaa
 oosuwaa ayaanne ootsoppite» yaaga» yaageedda. **26** Med'inaa
 Goday Musa hawaadan yaageedda, **27** «Ha laappuntsa aginaw
 tammantsa gallassay nagaraa atto giissiyaa gallassaa; he gallassi
 geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; k'ay hintte huup'iyaa kawushshite;
 yaatiide Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaa
 shiishshite. **28** He gallassay Med'inaa Godaa hintte S'oossaa
 sintsan hintte nagaray atto geetettana mala, hintte nagaraa atto
 giissiyaa gallassaa gidiyaa diraw, he gallassi ay oosuwaanne
 ootsoppite. **29** He gallassi barenatetsaa kawushshenna Asay
 ooninne bare asaa giddoppe bohetto. **30** He gallassi ayaa
 oosuwaa gidooppenne ootsiyaa asaa taani Aa asaa giddoppe
 d'ayissana. **31** He gallassi ay oosuwaanne ootsoppite. Hawe hintte
 de'iyaa saan ubbaan sintsanna yiyaa yeletaw ubbaw med'inaw
 woga. **32** Hewe hintte waanna shemppuwaa shemppiyaa
 Sambbata gallassaa. He gallassan hintte huup'iyaa kawushshite.
 He aginaan udduppuntsa gallassan omarssaappe doommiide,
 tammantsa gallassaa omarssay gakkanaw, hintte Sambbataa
 bonchchite» yaageedda. **33** Med'inaa Goday Musa hawaadan
 yaageedda, **34** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda;
 «Ha laappuntsa aginaan tammanne ichcheshentso gallassaappe
 doommiide, laappun gallassay Med'inaa Godaw Daasiyaa
 Baala. **35** He gallassatuwaappe koyiro gallassan geeshsha
 shiik'uwaa shiik'ite; daaburssiyaa oosuwaa ayaanne ootsoppite.
36 Laappun gallassan ubbaan Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa
 yarshshuwaa shiishshite; hosppuntsa gallassan k'ay geeshsha

shiik'uwaa shiik'ite; Med'inaa Godaw taman yarshshiyaa
 yarshshuwaakka shiishshite. He gallassay hintte shiik'uwaa
 poliyaa gallassaa gidiyaa diraw, daaburssiyaa oosuwaa
 ayaanne ootsoppite. 37 «Taman s'uuggiyaa yarshshuwaanne
 katsaa yarshshuwaa, k'ay hara yarshshotuwaa ubbaanne
 ushshaa yarshshuwaa, koshshiyaawaa keenaa keereedda
 gallassan Med'inaa Godaw shiishshanaw, hintte geeshsha
 shiik'uwaa ootsiide awaayana Med'inaa Godaa baalatuu
 hawantta. 38 Ha baalatuu Med'inaa Godaa Sambbatatuwaappe,
 hintte imotaa ootsiide Med'inaa Godaw immiyaawanttuppe,
 shiik'uwaa gatsiyaawanttuppenne hintte hintte dosuwaan c'oo
 immiyaawanttuppe dumma. 39 «Laappuntsa aginaan tammanne
 ichcheshentso gallassan hintte gadiyaan mokkeeddawaa
 c'akkiide shiishsheeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa
 baalaa laappun gallassaa bonchchite; koyiro gallassaynne
 hosppuntsa gallassay hinttenttoo waanna shemppo gallassaa. 40
 Koyro gallassan lo'o mitsaa ayifiyaappe, zambbaa tashiyaappe,
 irs's'a haytsaana de'iyaa mitsaa tashiyaappenne shaafaa
 matan dic'c'iyaa lee'o tashiyaappe akkiide, Med'inaa Godaa
 hintte S'oossaa sintsan nashetiidde, laappun gallassaa baalaa
 bonchchite. 41 He baalaa laytsan laytsan laappun gallassaa
 Med'inaa Godaw bonchchite. Hewe sintsanna yiyaa yeletaw
 ubbaw med'inaw woga. Hintte hewaa laappuntsa aginaan
 bonchchite. 42 He laappun gallassaa hintte daasiyan de'ite;
 Israa'eeliyaa biittaa asaa gidiyaa ubbay daasiyan de'ite. 43 Hewe
 sintsanna yiyaa yeletay ubbay Israa'eeliyaa asaa taani Gibs'eppe
 Kesseedda wode, untunttu daasiyan de'anaadan ootseeddawaa
 eranaassa. Taani Med'inaa Godaa hintte S'oossaa yaaga»

yaageedda. **44** Hewaadan ootsiide, Muse Med'inaa Godaa Baalatuwaa bonchchiyaa wogaa Israa'eeliyaa asaw odeedda.

24 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda, **2** «S'omppii to'ennan ees's'iidde de'ana mala, Asay koshshiyaa zayitiyaa wogaraa teeraa c'addiide gum"ina geeshsha new ahana mala, Israa'eelatuwaa azaza. **3** Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa giddon de'iyaa markkatetsaa gaariduwaappe kare baggana, omarsaappe wontta gakkanaw, Aarooni Med'inaa Godaa sintsan he s'omppiyaa ubbaa wode eetso. Sintsanna yiyaa yeletaw ubbaw hewe med'inaw woga. **4** S'omppiyaa wotsiyaa, walakay bayinna work'k'aa ballaa bolla de'iyaa s'omppetuu Med'inaa Godaa sintsan ubbaa wode ees's'anaadan Aarooni naago. **5** «Laatamanne oyddu kiilo giraame gidiyaa liik'o d'iiliyaa akkaade tammanne laa"u ukitsaa uukka. **6** He ukitsatuwaa usuppunatuwaa ittuwaa ittuwaa bolla usuppunatuwaa ittuwaa ittuwaa bollan Med'inaa Godaa sintsan de'iyaa walakay bayinna work'k'aa s'arap'peezaa bollan wotsa. **7** Med'inaa Godaw taman s'uugganaw shiishsheedda k'umaa yarshshuwaa gidiyaawaa erissanaw, laa"u maaratuwaa matan matan geeshsha is'aanaa hassayisiyaawaa ootsaade wotsa. **8** Ha ukitsaa Sambbatan Sambbatan ubbaa wode Aarooni Med'inaa Godaa sintsan Israa'eeliyaa asaa diraw wotso. Hewe Israa'eeliyaa Asay ubbaa wode ootsanaw koshshiyaa k'aalaa c'aak'uwaa. **9** Hewe Aaroonawunne Aa attuma naanaatoo imetto; I Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaappe wogaadan Aaroonanne Aa naanatuwaa gakkiiyaa ubbaappe geeshsha gideedda yarshshuwaappe ittuwaa gidiyaa geeshsha yarshshuwaa gidiyaa diraw, untunttu hewaa geeshsha sa'aan miino» yaageedda. **10** Aata Israa'eeliyaa asaa, aawuu k'ay Gibs'e asaa gidiyaa

itti bitanii de'ee. Itti gallassi I hara Israa'eeliyaa asaa gidiyaa
 ittuwaanna dunkkaaneedda sa'aan wad'etteedda. **11** Ha aw aata
 Israa'eeliyaa asaa gideedda bitanii wad'etaa gidдон S'oossaa
 suntsaa shek'k'eedda. Yaatina Aa Musekko aheeddino. He
 bitaniyaa aata Daana yaraa gidiyaa S'iibira naatto. I suntsaykka
 Shalomiito. **12** Ha bitaniyaa waatanentto Med'inaa Godaa shenii
 untunttoo k'onc'c'ana gakkanaw, untuntu Aa k'asho golliyaan
 wotseeddino. **13** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda,
14 «He shek'k'eedda bitaniyaa dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa
 kessa; I shek'ishshin siseedda Asay ubbay barenttu kushiya
 Aa huup'iyaa bollan wotsino; yaatooppe Israa'eeliyaa asaa
 maabaray ubbay Aa shuchchaan c'addiide wod'o. **15** Israa'eeliyaa
 asaw hawaadan yaagaade oda; Ay asaynne bare S'oossaa
 shek'k'ooppe, I bare nagaran ooshettee. **16** Med'inaa Godaa
 suntsaa shek'k'iyaa Asay hayk'k'o; Israa'eeliyaa asaa maabaray
 ubbay Aa shuchchaan c'addo. Betiide yeeddawaa gidina woy
 biittaa asaa gidinakka Med'inaa Godaa suntsaa shek'k'ooppe
 hayk'k'o. **17** «Asa wod'iyaa Asay hayk'k'o. **18** Asaa mehiyaa
 wod'iyaa Asay ooninne bare wod'eedda mehiyaa diraw pas'a
 mehiyaa c'iggo. **19** Itti Asay bare shooruwaa k'ohooppe, I
 ootseeddawaadan Aa bollanka oosetto. **20** Mentsooppe me'o;
 ayfiyaa diraw ayfiyaa; achchaa diraw achchaa. Asaa bollan
 k'ohuwaa gatseedda oonikka I gatseedda k'ohuwaa malay Aa
 bollanka gakko. **21** Mehiyaa wod'eedda Asay mehiyaa c'iggo;
 shin asaa wod'eedda Asay hayk'k'o. **22** Betiyawukka Israa'eeliyaa
 asaw higgii itti mala gido; ayaw gooppe Taani Med'inaa Godaa
 hintte S'oossaa» yaaga» yaageedda. **23** Hewaa ubbaa Muse
 Israa'eeliyaa asaw ubbaw odeedda; untuntu he shek'k'eedda
 bitaniyaa dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kessiide, shuchchaan

c'addiide wod'eeddino. Yaatiide Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ootseeddino.

25 Siinaa Deriyaa bollan Med'inaa Goday Musew hawaadan yaageedda; **2** «Neeni Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; <Taani hinttenttoo immiyaa biittaa hintte geliyaa wode, biittaykka Med'inaa Godaa Sambbataa bonchcho. **3** Usuppun laytsaa kumentsaa hintte shoyk'aan zerite; k'ay usuppun laytsaa kumentsaakka hintte woyniyaa turaa s'eeraa s'unk'k'ite; Aa ayfiyaakka mas'i akkite. **4** Shin laappuntsa laytsay biittaw shemppo Sambbata; hewe Med'inaa Godawukka Sambbata. He laappuntsa laytsan hintte shoyk'aan zeroppite; hintte woyniyaa s'eeraakka s'unk'k'oppite. **5** Hintte gadiyaan azabbaa gidiide mokkiyaawaakka c'akkoppite; k'ay s'unk'k'ennan de'ishshin c'oo ayfeedda woyniyaakka shiishshoppite. He laytsay biittaw ubbaanna shemppo laytsaa gido. **6** He Sambbata laytsan biittay oosettana d'ayooppe hinttenttoo, hintte mac'c'anne attuma k'oomatoo, hinttenttoo keraa ootsiyaawanttoo, betiide yiide hinttenana de'iyawanttoo, hintte mehiyawunne hintte gadiyaan de'iyaa do'atoo gidiyaa k'umaa immana; biittay mokkiyaabay ubbay meetetto. **8** « <Laysatuwaa gidдон de'iyaa laappun Sambbatatuwaa payda; laappun Sambbatatuwaa laytsaa payduu laappu gede laappuna; hewekka oytamanne udduppun laytsaa. **9** Hewaappe guyyiyaan, laappuntsa aginaan, tammantsa gallassan bonchchettiyaa nagaraa atto giissiyaa gallassan malakataa punniyaa asaa hintte gadiyaan ubbaan kiittite. **10** Ishatamantso laytsaa dummayiide, he gadiyaan de'iyaa ubbaw la"atetsaa awaayite. Hewe hinttenttoo Ishatamantso Laytsaa Baalaa. He wodiyaan hintte ubbaykka hintte gadiyawunne hintte yaraw yaraw simmite. **11** He laytsay hinttenttoo Ishatamantso Laytsaa Baalaa.

He laytsan zeroppite; azabbaa gidiide mokkeeddawaakka c'akkoppite; k'ay hintte Aa s'eeraa s'unk'k'ennan ayfeedda woyniyaa ayfiyaakka shiishshoppite. 12 Hewe Ishatamantso Laytsaa Baala gidiyaa diraw, I hinttenttoo geeshsha; goshenan c'oo dembban mokkeeddawaa miite. 13 « «Ha Ishatamantso Laytsaa Baalaa wode Asay ubbay bare gadiyaa simmo. 14 « «Hintte hintte shooruwaappe gadiyaa shammooppe, woy k'ay aw zal"ooppe, ittuu ittuwaa c'immoppite. 15 Hintte Ishatamantso Laytsaa Baalaappe guyyiyaan de'iyaa laytsatuwaa payduwaadan hintte shooruwaappe shammitte; hintte shooruukka k'ay gadii katsaa mokkanaw de'iyaa laytsatuwaa payduwaadan zal"o. 16 Laytsatuwaa paydu daro gidoooppe, gatii daree; laytsatuwaa payduu guus's'ooppe, gatiikka guus's'ee. Ayaw gooppe, hintte c'akkana katsaa c'akaa payduwaadan hintte shooruu hinttenttoo zal"ee. 17 Hintte ittuu ittuwaa c'immoppite; shin hintte hintte S'oossaw yayyite. Taani Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. 18 « «Ta azazuwaa ootsite; ta higgiaakka naagitenne ootsite; yaatooppe hintte ha gadiyaan sarotetsaan de'ana. 19 Biittay bare ayfiyaa hinttenttoo immana; hintte kallana gakkanaw maana; k'ay he biittanka hintte sarotetsaan de'ana. 20 Hintte, «Nuuni zerana d'ayooppe, k'ay katsaakka c'akkiide shiishshana d'ayooppe, laappuntsa laytsan ayaa maanee?» gooppe, 21 taani usuppuntsa laytsan ta anjuwaa hintte bollan kiittana; yaatooppe biittay heezzu laytsaw gidiyaa ayfiyaa ayfana. 22 Hosppuntsa laytsan hintte hintte gadiyaan zeriya wodekka, kase shaachcha katsaa maana; k'ay hintte zeriya katsaa ayfiyaa udduppuntsa laytsan shiishshana gakkanawukka, shaachcha katsaa maana. 23 « «Biittay tawaa gidiyaa dirawunne hinttekka ha gadiyaan imatsaanne bete gidiide de'iyaa diraw, biittaa laa"entso

simmennaadan bayizzoppite. 24 Hintte oyk'keedda gadiyaan ubbaan de'iyaa gadiyaa godatuu wozana mala, untuntu maataa naaganaw koshshee. 25 « «Ne ishay hiyyeesiide bare gadiyaappe zal"ooppe, aw matattiyaa dabboo yiide, he gadiyaa aw wozo. 26 Aw he gadiyaa woziyaa dabboo d'ayooppe, k'ay ikka simmi duretiide woziyaa miishshaa demmooppe, 27 bare zal"eedda wodiyaappe doommiide de'iyaa laytsaa paydiidde, atteeda laytsaa miishshaa shammeeddawoo zaaro; yaatiide I bare gadiyaw simmo. 28 Shin aw he gadiyaa wozanaw gidiyaa shaluu d'ayooppe, Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkanaw gadii shammeedda bitaniyaa kushiyaan gam"o; Ishatamantso Laytsaa Baalaa wode, Aa gadii aw simmo; ikka bare gadiyaw simmo. 29 « «Gimbbetti utteedda katamaa gidдон itti Asay de'iyaa golliyyaa hara uraw zal"ooppe, I zal"osaappe biide itti laytsaa gakkanaw de'iyaa wodiyaan zaariide wozanaw aw maatay de'ee. 30 Itti laytsaa kumentsaa gidдон wozana d'ayooppe, he gimbbetteedda katamaa gidдон de'iyaa gollii shammeeddawoo na'aa na'aw med'inaw aawaa gidee. Ishatamantso Laytsaa Baalaa wodekka simmenna. 31 Shin gimbbettibeenna heeratuwaan de'iyaa golletuu shoyk'aa mala. Untuntu wozettiino; Ishatamantso Laytsaa Baalaa wodekka zal"eeddawoo simmiino. 32 « «Gidooppenne Leewatuwaa katamatuwaan de'iyaa barenttu golliyyaa Leewatuu barenttu koyeedda wodiyaan wozi akkanaw danddayiino. 33 Leewatuwaappe itti Asay untuntu katamaa gidдон de'iyaa golliyyaa zal"iide wozana d'ayooppe, he untuntu katamaa gidдон de'iyaa gollii Ishatamantso Laytsaa Baalaa wode simmee. Ayaw gooppe, Leewatuwaa katamaa gidдон de'iyaa golletuu Israa'eeliyyaa asaa gidдон Leewatoo ak'o. 34 Shin untuntu katamaa yuushshuwaan untuntu ubbaw ittippe

de'iyaa biittay untunttoo med'inaw ak'o gidiyaa diraw zal"etenna.

35 « K'ay ne ishay hiyyeesiide barena danddayana d'ayooppe, imatsaadaaninne betiyaadan I neenana de'ana mala, neeni Aa maadda. 36 Ne ishaa neenana wotsanaw aappe dichchaa akkoppa; woy wod'iyaa mooppa. Shin neeni ne S'oossaw yayya.

37 Ne biraa aw dichchaw tal"oppa; ne k'umaakka aw wod'iyaan zal"oppa. 38 Hintte Kanaane biittaa immanawunne hintte S'oossaa gidanaw, hinttena Gibs'e gadiyaappe kesseeddawe, taani Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. 39 « New dabbo gidiyaa Israa'eeliyaa Asay mank'kiide, barena new ayiletetsaw zal"ooppe, neeni Aa ayiliyaadan oosissoppa. 40 I keraa ootsiyaa asaadaaninne betiyaadan neenana de'o; Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkanaw I new ootso. 41 He wode I bare naanatuwaannakka ittippe ne golleppe kesiide bare golliyaa asaakko bo; bare aawuwaa gadiyaakkokka simmo. 42 Israa'eelatuu taani Gibs'e gadiyaappe Kesseedda ta ayiletuwaa gidiyaa diraw, untuntu ayiletetsaw zal"ettoppino. 43 Neeni untunttoo mek'etsaa iitaade mooddoppa; shin neeni ne S'oossaw yayya. 44 « New attumanne mac'c'a ayiletuu de'ana mala koyooppe, ne yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaappe shamma. 45 K'ay hintte gadiyaan de'iyaa betetuwaappenne hintte gadiyaan de'ishshin yeletteedda untuntu soo asaappe shammanaw danddayiita; untuntu hinttenttoo ak'o gidino. 46 Hintteppe guyyiyaan hintte naanay untunta med'inaw laattana mala, hintte naanaw immite. Hintte untuntuppe ubbaa wodekka ayiliyaa shammanaw danddayiita; shin hintte ishaa gidiyaa Israa'eeliyaa asaa mek'etsaa iisiide mooddoppite. 47 « Ne matan de'iyaa imatsaa woy bete Asay duretina, k'ay Aa matan de'iyaa ne ishay mank'kiide, he ne matan de'iyaa imatsaw

woy betiyaw woy imatsaa bitaniyaa zariyaappe ittoo barena zal"ooppe, 48 I zal"etti simmina Aa wozanaw danddayettee; Aa ishatuwaappe ittuu Aa wozo. 49 Woy Aa aawuwaa ishay, woy Aa aawuwaa ishaa na'ay Aa wozo; woy Aa yaraappe aw mata dabbo gidiyaa Asay Aa wozo; woy k'ay I bare huup'iyaw durettooppe I barena wozo. 50 I barena shammeedda bitaniyaanna ittippe gidiide, I barena zal"eedda laytsaappe doommiide Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkanaw de'iyaa laytsaa paydo; Aa biliyaa gatii he laytsaa payduwaa keeshshaa gido. I barena shammeeddawaanna gam"eedda wodiya gatii itti Asay keraa ootsiide demmiyaa miishshaa keeshsha gido. 51 Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkanaw biro daro laytsay atteedawaa gidoope, bare zal"etteedda gatiyaappe he laytsaa payduwaan barena woziyaa gatiyaa c'iggo. 52 K'ay Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkanaw atteeda laytsay guutsaa gidoope, barena shammeeddawaanna ittippe paydiidde, he laytsaa payduwaan barena woziyaa gatiyaa c'iggo. 53 I laytsan laytsan keraa ootsiyaa asaadan barena shammeeddawaanna de'oppe attina, hintte s'eelliidde Israa'eeliyaa asaa gidiyaa bitaniyaa mek'etsaa iisiide mooddoppite. 54 «Shin I hewaa mala ogiyaan wozettana d'ayooppe, Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkiiyaa wode inne Aa naanay k'oomatetsaappe kesino. 55 Ayaw gooppe, Israa'eeliyaa Asay ta k'oomatuwaatee; taani Gibs'e gadiyaappe Kesseedda ta k'oomatuwaa. Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa» yaaga» yaageedda.

26 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte untunttoo goynnanaw eek'atuwaa med'd'oppite; k'ay hawulttiyaa, masetteedda misiliyaa woy masetteedda shuchchaa essoppite. Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. 2 Ta Sambbatatuwaa

naagite; ta Dunkkaaniyaa bonchchite; Taani Med'inaa Godaa. **3**
 «Hintte ta higgiiyaan booppe, ta azazotuwaakka naagooppenne
 ootsooppe, **4** taani hinttenttoo iraa wodiyaan bukissana;
 biittaykka katsaa darissiide morkkana; dembbaa mitsatuukka
 ayfiyaa ayifana. **5** Hintte katsaa bukkiyaa wodiyaappe biide
 woyniyaa ayfiyaa mas'iyaa wodii gakkanaw katsaa k'os's'ana;
 k'ay woyniyaa ayfiyaa mas'uukka biide katsaa zeriya wodii
 gakkanaw wureenna. Hintte kallana gakkanaw k'umaa maana;
 k'ay hintte hintte biittanka saruwaan de'ana. **6** «Taani biittaw
 sarotetsaa immana; ooninne yashissennan hintte gisana. Iita
 do'atuwaa taani gadiyaappe d'ayissana; hintte gadiyaan laa"entso
 olay denddenna. **7** Hintte morkkatuwa hintte yederssana; hintte
 sintsan untuntu mashshaan hayk'k'ana. **8** Hinttepe ichcheshu
 s'eetuwa yederssana; k'ay s'eetuu tammu sha"aa yederssana.
 Hintte morkketuu hintte sintsan mashshaan hayk'k'ana. **9**
 «Taani ta deemuwaa hintteko zaarana; hinttena ayfissana;
 hinttena darissana. K'ay taani ta c'aak'uwaa hinttenana minisana.
10 Hintte shaachcha katsaa maana; k'ay ha laytsaa katsaa
 wotsanaw, shaachcha katsaa diggiide sa'aa kessana. **11** Taani
 ta de'iyaa sa'aa hintte gidдон ootsana; taani hinttena shaattikke.
12 Taani hintte gidduwaan hamettana; k'ay hintte S'oossaa
 gidana; hintteka ta asaa gidanita. **13** Hintte Gibs'etoo ayiliyaa
 gidennaadan, Gibs'e gadiyaappe hinttena kesseeddawe Taani
 Med'inaa Goday hintte S'oossaa. Taani hintte ayiletetsaa morgge
 mitsaa mentsaad; k'ay hintteka d'ok'k'u giide hemettanaadan
 ootsaad. **14** «Shin hintte taani giyaawaa sisennan is's'ooppenne,
 ha azazotuwa ubbaakka ootsennan is's'ooppe, **15** ta wogaa
 hintte kad'ooppe, k'ay ta azazotuwa ubbaa ootsennan is's'iide
 ta c'aak'uwaa mentsanaw hintte ta higgiiyaa shaattooppe, **16**

he wode taani hintte bolla hawaa ootsana: Hintte akeekenan
 de'ishshin yashshaa, gil'k'atetsaa, hintte ayfiyaa jollisiyaanne
 hinttena loytsi harggissiyaa mishuwaa hintte bolla ahana.
 Hintte zeretsaa zerana; shin I hada; ayaw gooppe, hewaa
 hintte morkketuu maana. 17 Taani ta som"uwaa hintte bolla
 tukkana; hintte morkkatuwaa sintsan hintte kunddana; hinttena
 is's'iyaawanttu hinttena mooddana; k'ay ooninne yederssenan
 hintte bak'atana. 18 «Hawaa ubbaa ootsinakka hintte taana
 sisennan is's'ooppe, taani hintte nagaraa diraw hintte muraa
 laappun dakkuwaa gujjana. 19 Hintte wolk'k'aa otoruwaa taani
 mentsana; saluwaa birataa mala ootsana; hintte biittaakka
 nahaasiyaa giyaa birataa mala ootsana. 20 Hintte wolk'k'ay
 hadasan wurana; ayaw gooppe, hintte biittay katsaa mukkenna;
 gadiyaan de'iyaa mitsatuukka ayfiyaa ayfikkino. 21 «Hintte taw
 is's'eaddo gooppenne taani giyaawaakka sisennan is's'ooppe,
 hintte nagaraa keeshshaa laappun dakkuwaa boshaa taani hintte
 bolla ahana. 22 Taani hintte bolla bazzuwaa do'atuwaa yeddana;
 untunttu hintte naanatuwaa bonk'k'ana; hintte mehetuwaa
 d'ayssana; hintte payduwaakka guutsana; hewaa gaasuwaan
 hintte hamettiyaa ogii bazzuwaa gidanawaa. 23 «Ha ubbaa
 murankka hintte taakko simmennaan is's'aaddi giide booppe, 24
 he wode taanikka hinttentoo is's'aaddi gaana; k'ay hintte nagaraa
 diraw taani ta huup'iyaw hinttena laappun dakkuwaa murana. 25
 Ta c'aak'uwaa mentseedda haluwaa kesiya mashshaa taani
 hintte bolla ahana; hintte hintte katamatuwaan shiik'ooppekka,
 taani hintte bolla iita harggiyaa yeddana. K'ay hinttekka hintte
 morkkatuwaa kushiyaan aad'd'iide imettana. 26 Hintte katsaa
 taani d'ayssiyaa wode, tammu mac'c'a asatuu itti bashiyaan
 ukitsaa uukkana; hewaakka miizaanan likkiide shaakkana;

hintte hewaa maana, shin kallikkita. 27 «Ha ubbankka hintte
 taani giyaawaa sisennan is's'aaddi giide booppe, 28 he wode
 taanikka hintte bolla hank'k'uwaaan denddana; hintte nagaraa
 diraw taani ta huup'iyaw hinttena laappun dakkuwaa muran. 29
 Hintte hintte attuma naanatuwaanne hintte mac'c'a naanatuwaa
 ashuwaa maana. 30 Hintte goynniyaa d'ok'k'a sa'aa taani kolana;
 hintte is'aanaa yarshshiyaa sa'aakka d'ayssana. Taani hintte
 anhaa hintte eek'atuwaa anhaa bollan olana; taani hinttena
 mule shaataanna. 31 Taani hintte katamatuwaa mela ootsana;
 hintte goynniyaa sa'atuwaakka kolereetsana; hintte sawiyaa
 yarshshuwaakka singgikke. 32 «Taani hintte biittaa d'ayssana;
 yaatooppe he hintte gadiyaan yiide uttiyaa morkketuukka
 hewaan malalettana. 33 Taani hinttena kawutetsatuwaa giddon
 laalana; hintte bollanka ta mashshaa shoddana. Hintte biittay
 bayana; hintte katamatuukka mela gidana. 34 He hintte hintte
 morkkatuwaa gadiyaan de'iyaa wode, bayiide c'oo de'iyaa hintte
 biittay bare Sambbatatuwaa bonchchiidde nashettana. He wode
 hintte biittay shemppananne bare Sambbatatuwaa bonchchiidde
 nashettana. 35 Hintte he gadiyaan de'eedda wodiyaan ubbaan
 hintte Sambbatatuwaan demmibeenna shemppuwaa ha"i bayiide
 c'oo de'iyaa wodiyaan demmana. 36 «Hintte hintte morkkatuwaa
 gadiyaan de'iyaa wode, hintteppe shaakettiide guyye attiide
 de'iyaa wanttu wozanaan taani yashshaa yeddana; c'arkkuu
 k'aatsiyaa bonc'c'iyaa kooshshay untuntta shabbirana; untunttu
 mashshaappe bak'atiyaawaadan bak'atana; k'ay untunttu
 ooninne yederssenan kunddana. 37 Hinttena yederssiyaawe
 bayinnan de'ishshin, hintte olaappe bak'atiyaawaadan ittuu
 ittuwaanna d'ubettana; k'ay hintte hintte morkkatuwaa sintsan
 ek'k'anawukka hinttenttoo ayaa wolk'k'inne de'enna. 38 Hintte

kawutetsatuwaa gidдон bayana; hintte morkkatuwaa biittaykka hinttena mittana. **39** Hintteppe shaakettiide hintte morkkatuwaa gadiyaan atteedawaanttu barenttu nagaraa gaasuwaaninne barenttu aawotuwaa nagaraa gaasuwaan gil'k'ana. **40** «Shin untunttu taani untunttoo is'seedda gaanaadaaninne untunttu morkkatuwaa biittaw untunta yeddanaadan ootseedda barenttu nagaraa, barenttu mayza aawotuwaa nagaraa, untunttu taana c'immeedda c'imuwaanne untunttu taw is's'aaddi geeddawaa paas'ooppe, **41** hewan k'ay untunttu azazettena wozanaykka zik'ki gooppenne untunttu barenttu nagaraa muraa akkooppe, **42** he wode taani Yaak'oobana c'aak'k'eteedda ta c'aak'uwaa hassayana; k'ay Yisaak'anne Abrahaamena c'aak'k'eteedda ta c'aak'uwaa hassayana; biittaakka hassayana. **43** Untunttu d'ay diggina, untunttu biittay mela attana; he untunttu d'ayina bayiyaawaa gidiide c'oo de'iyaa wodiyaan biittay bare Sambbatatuwaa bonchchiidde nashettana. Untunttu ta azazuwaa kad'eedda dirawunne untunttu shemppuukka ta wogaa shaatteedda diraw, untunttu barenttu nagaraa muraa akkana. **44** «Gidooppenne untunttu barenttu morkkatuwaa gadiyaan de'iyaa wode, untunttu ubbaanna d'ayana gakkanawunne untuntunna de'iyaa ta c'aak'k'uwaa mentsana gakkanaw, taani untunta olikke; k'ay shaattikke. Taani, Med'inaa Goday, untunttu S'oossaa. **45** Taani untunttu S'oossaa gidanaw, kawutetsatuu s'eellishin, Gibs'e gadiyaappe Kesseedda untunttu mayza aawotuwaana taani c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa untunttu diraw hassayana. Taani Med'inaa Godaa. **46** «Med'inaa Goday Siinaa Deriyaa bolla Muse bagganna bareppenne Israa'eeliyaa asaappe gidduwaan wotseedda wogatu, azazotunne higgetuu hawantta» yaageedda.

27 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 2
 «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Itti Asay Med'inaa
 Godaw immanaw shiik'ooppe, neeni k'oppiyaawaadan he
 asaa diraw miishshaa c'iggo. 3 Hewenne laatamu laytsaappe
 biide usuppun tammu laytsaa gakkanaw de'iyaa attumawoo
 usuppun s'eetu giraamiyaa dees'iyaa s'agaraa biraa c'iggo. 4
 Mac'c'a asaa gidoope k'ay hattamu s'agaraa biraa c'iggo. 5
 K'ay ichcheshu laytsaappe biide laatamu laytsaa gakkanaw
 de'iyaa attumawoo laatamu s'agaraa biraanne mac'c'aaniw
 tammu s'agaraa biraa c'iggo. 6 K'aykka itti aginaappe biide
 ichcheshu laytsaa gakkanaw de'iyaa attumawoo ichcheshu
 s'agaraa biraanne mac'c'aaniw heezzu s'agaraa biraa c'iggo. 7
 Hewaadanka k'ay usuppun tammu laytsanne hewaappe bollana
 de'iyaa attumawoo tammanne ichcheshu s'agaraa biraanne
 mac'c'aaniw tammu s'agaraa biraa c'iggo. 8 K'ay shiik'k'eedda
 bitanii neeni k'oppeeddawaa c'igganaw danddayenna daro
 man'k'o gidoope, I bare shiik'uwa gatsanaw immeedda asaa
 ahiide k'eesiyaa sintsan essooppe shiik'k'eedda bitanii c'igganaw
 danddayaawaa keenaa k'oppiide k'eesii gammato. 9 « <I
 shiik'etteeddawe Asay Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa mala
 mehiyaa yarshshanaw gidoope, hewaa mala Asay Med'inaa
 Godaw immiyaa mehii ubbay geeshsha. 10 I he mehiyaa diraw
 hara mehiyaa immoppo; woy Aa hara mehiyaanna laammoppo.
 Lo"uwa iitaanna woy k'ay iitaakka lo"uwaanna laammoppo;
 shin I laammooppe, koyiro mehiinne laamiyaa immeedda mehii
 laa"uukka geeshsha. 11 I shiik'etteedda mehii Med'inaa Godaw
 yarshshuwa ootsiide shiishshanaw geeshsha gidenna mehiyaa
 gidoope, he bitanii he mehiyaa k'eesiyaa sintsa aho. 12 Lo"o
 gidina iita gidina, k'eesii he mehiyaa gammato; yaatooppe

k'eesii gammateeddawe Aa gatiyaa gido. 13 Shin he mehiyaa
 goday Aa zaariide wozanaw koyooppe, he mehiyaa gatiyaa
 bolla s'eetuwaappe laatamu kushiya gujjo. 14 « <Itti Asay bare
 golliyaa geeshsha gidanaadan Med'inaa Godaw dummayooppe,
 lo'o gidina iita gidina, k'eesii he golliyaa gammato. Yaatooppe
 k'eesii gammateeddawaadan Aa gatii hewaadankka gido. 15
 K'ay bare golliyaa S'oossaw geeshsha ootsi dummayeedda
 Asay zaaretsiide wozanaw koyooppe, he golliyaa gatiyaa
 bolla s'eetuwaappe laatamu kushiya gujjo; yaatooppe gollii
 aassa gidee. 16 « <Itti Asay bare laata gadiyaappe shaakkiide
 geeshsha ootsi Med'inaa Godaw dummayooppe, he gadiyaa
 gatii aan zeriya zeretsaan k'ofetto. Hewenne laatamu kiilo
 giraame banggaa zeriya keeshshaa shoyk'aa gidoope, tammu
 s'agaraa biraa c'iggo. 17 I bare gadiyaa Ishatamantso Laytsaa
 Baalaappe doommiide geeshsha ootsi S'oossaw dummayooppe,
 he gadiyaw kumentsaa gatiyaa c'iggo. 18 Shin I bare gadiyaa
 Ishatamantso Laytsaa Baalay aad'd'i simmina geeshsha ootsi
 S'oossaw dummayooppe, kaalliide de'iyaa Ishatamantso Laytsaa
 Baalay gakkanaw de'iyaa wodiya k'eesii paydo; yaatooppe Aa
 kumentsaa gatiyaappe wod'd'ee. 19 He gadiyaa geeshsha ootsi
 S'oossaw dummayeedda Asay zaaretsi wozanaw koyooppe,
 I gammatetteedda miishshaa bolla s'eetuwaappe laatamu
 kushiya gujjo; yaatooppe gadii simmiide aawaa gidee. 20 Shin I
 gadiyaa zaaretsiide, wozanaappe kasetiide hara asaw zal"ooppe,
 he gadiyaa wozanaw danddayenna. 21 Ishatamantso Laytsaa
 Baalay gakkina gadii yedettiya wode, he gadii laa"entso guyye
 akkanaawaadan Med'inaa Godaw geeshsha gidee. He gishuu
 k'eesiyaassa. 22 « <Itti Asay hara asaappe shammeedda gadiyaa
 geeshsha ootsi Med'inaa Godaw dummayanaw koyooppe,

23 kaalliyaa Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkanaw de'iyaa
 gatiyaa k'eesii gammato; bitanii he gallassikka he gimmitiyaa
 c'iggo; he miishshay Med'inaa Godaw dummateedda miishshaa
 gidanawaa. 24 Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkiiyaa wode,
 he gadii koyiro laatan akkiide zal"eedda bitaniyaw simmee.
 25 « «Aa gatii S'oossaa Dunkkaaniyaan erettiyaa miizaanan
 gammatettee. 26 « «Shin ooninne bayira yeletteedda mehiyaa
 Med'inaa Godaw dummayiide shiishshanaw danddayenna; ayaw
 gooppe, I kasekka Med'inaa Godaassa. Miizzaa mara gidina
 woy dorssaa mara gidinakka I Med'inaa Godaawaa. 27 He mehii
 geeshsha gidana d'ayooppe, ne gammateedda gatiyaa bolla
 s'eetuwaappe laatamu kushiyaa gujjiide Aa goday zaaretsiide
 wozo. I wozana d'ayooppe, ne gammateedda gatiyaan hara
 asaw zal"eteedda. 28 « «Itti Asay barewaappe Med'inaa
 Godaw immeeddawe ayaa gidooppekka, asaa gidina mehiyaa
 gidina, woy Aa laatan gakeedda gade gidinakka, zal"etenne
 wozettenna. Dummayeeddawe ubbabay Med'inaa Godaw
 geeshsha ubbaappe ittuwaa gideedda geeshsha yarshshuwaa.
 29 Asaa giddoppe shaakettiide d'ayanaadan imetteedda Asay
 wozettoppo; he Asay hayk'k'o. 30 « «Biittaa asiraatay ubbay
 gadiyaappe mokkeedda katsaa gidina woy mitsaa ayfiyaa
 gidinakka Med'inaa Godaassa. Hewe Med'inaa Godaw geeshsha.
 31 Itti Asay bare asiraataa wozanaw koyooppe, Aa gatiyaa
 bolla s'eetuwaappe laatamu kushiyaa gujjo. 32 Miizzaa
 asiraataa gidina, dorssaa asiraataa gidina, woy deeshshaa
 asiraataa gidinakka, hentsanchchaa gatimaappe garssana
 aad'd'iyaa hak'awenne tammuntsi Med'inaa Godaw geeshsha. 33
 Tammuntsa mehiyaa iita gidina lo"o gidinakka dooroppo; woy Aa
 haraana laammoppo. Laammooppenne koyirowenne laamiyaa

immeeddawenne laa"uukka S'oossaw geeshsha gidiinoppe
attina, zaariide wozanaw danddayenna» yaaga» yaageedda.

34 Siinaa Deriyaa bollan Med'inaa Goday Muse baggana
Israa'eeliyaa asaa azazeedda azazotuu hawantta.

Payduwaa

1 Siinaa Mela Biittaa, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa gidдон,
Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe keseedda laa"entso
laytsan, laa"entso aginaan, he aginaw koyiro gallassan, Med'inaa
Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eeliyaa asaa ubbaa
unttuntu yaran yaraaninne golliyaan golliyaan paydaade, attuma
asaa unttuntu suntsan suntsan s'aafa. **3** Neeninne Aarooni
yelettoodeppe laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa
Israa'eelatuwaa, olaa baanaw danddayiyaawantta ubbatuwaa,
unttuntu c'itan c'itan paydite. **4** Zariyaappe zariyaappe itti itti
Asay bare golliyaa asaw kaappuwaa gidiide, hinttena maaddo.
5 Hinttena maaddana asatuu suntsay hawaappe kaalliide
de'iyawaa: Zariyaa Golliyaa Asaa Kaappuwaa Roobeela
Shade'uura na'aa Eliis'uura, **6** Simoonaa S'uriishadaaya na'aa
Shalumi'eela, **7** Yihudaa Aminaadaaba na'aa Na'asoonaa, **8**
Yisaakoora S'u'aara na'aa Nataani'eela, **9** Zaabiloonaa Heloonaa
na'aa Eli'aaba, **10** Yooseefo naanaappe Efireema Amihuuda
na'aa Elishamaa'a, Minaase Padaas'uura na'aa Gamaali'eela,
11 Biiniyaama Giidi'oonaa na'aa Abidaana, **12** Daanappe
Amishadaaya na'aa Ahi'eezera, **13** Aaseera Okiraana na'aa
Paagi'eela, **14** Gaada Da'u'eela na'aa Eliyasaafa, **15** Niftaaleema
Enaana na'aa Ahiraa'a; **16** Ha asatuu barenttu aawotuwaa
golliyaa asatuwaappe kaaletsanaw dooretteeddawantta; unttuntu
Israa'eeliyaa yarattoo kaappatuwaa» yaageedda. **17** Musenne
Aarooni suntsay s'eesetteedda ha asatuwaa afeedino. **18**
Laa"entsa aginaan koyiro gallassi kumentsaa maabaraa
s'eesiide, ittippe shiishsheeddino. Asay bare yaran yaraaninne
bare golliyaan golliyaan odiide, yelettoodeppe laatamu
laytsanne hewaappe bollana de'iyaa attuma asatuwaa ubbaa

suntsay ubbaanna s'aafetteedda. **19** Med'inaa Goday Aa azazeeddawaadan, Muse untuntta Siinaa mela biittaaan paydeedda. **20** Olaw baanaw danddayiyaa attuma asatuu ubbay, laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa wanttu paydettiide, huup'iyaa huup'iyaa s'aafetteeddino. Untunttu barenttu yaran yaraaninne barenttu golliyaan golliyaan shaakettiide, hawaappe kaalliide de'iyaa payduwaan mazggobetteeddino. Zariyaa Olanchchatuwaa Payduwaa; Roobeela (Israa'eeliyaa na'aa bayiraa) 46,500; **22** Simoonaa 59,300; **24** Gaada 45,650; **26** Yihudaa 74,600; **28** Yisaakooraa 54,400; **30** Zaabiloonaa 57,400; **32** Yooseefo na'aa Efireema 40,500; **34** Yooseefo na'aa Minaasaa 32,200; **36** Biiniyaama 35,400; **38** Daana 62,700; **40** Aaseera 41,500; **42** Nifftaaleema 53,400; **44** Muse, Aarooninne tammanne laa'u Israa'eeliyaa zaratuu kaappatuu paydeedda Asay hawaa. **45** Olaw baanaw danddayiyaa attuma asatuu ubbay laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa wanttu barenttu aawuwaa golliyaan golliyaan paydetteeddino. **46** Hewanttu ubbaanna 603,550. **47** Shin Leewiyaa zaratuu ha paydetteedda asaana paydettibeykkino. **48** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **49** «Leewiyaa zaratuwaa paydoppa; untuntta atteeda Israa'eelatuwaa payduwaan yeggoppa. **50** Leewatuwaa S'oossaa Dunkkaaniyaa bollaninne Aa gidдон de'iyaa miishshatuwaa ubbaa bolla kaappuwaa ootsaade suntsaa. Untunttu he Dunkkaaniyaanne Aa gidдон de'iyaa miishshata tookkino; untunttu Aa gidдон ootsinonne Aa yuushshuwaan dunkkaanino. **51** S'oossaa Dunkkaanii shodettiyyaa wode Leewatuu shoddino; S'oossaa Dunkkaanii ek'k'iyaa wodekka Leewatuu essino. Untuntuppe haray ooninne aakko shiik'ooppe, hayk'k'o. **52** Israa'eeliyaa asatuu ubbay barenttu

armman armmaaninne barenttu c'itan c'itan shaakettiide,
barenttu dunkkaaniyaa dunkkaanino. **53** Shin S'oossaa hank'k'uu
Israa'eeliyaa maabaraa bolla wod'd'enna mala, Leewatuu
S'oossaa Markkatetsaa Dunkkaaniyaa yuushshuwaan barenttu
dunkkaaniyaa dunkkaanino; Leewatuu S'oossaa Dunkkaaniyaan
aawotino» yaageedda. **54** Israa'eelatu hawaa ubbaa Med'inaa
Goday Musa azazeeddawaadan ootseeddino.

2 Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; **2**
«Israa'eeliyaa Asay barenttu bagga bagga erissiyaa armmaanne
barenttu yaraa yaraa erissiyaa banddiraa kaalliide, S'oossaa
Dunkkaaniyaappe guutsaa haakkiide, Aa yuushshuwaan
dunkkaanino. **3** «Away doliyaa baggana Yihudaa baggay barenttu
armmaa kaalliide dunkkaanino. Unttuntu zaratuwaa sunsay,
zaratuwaa kaappatuwaa sunsayenne olanchchatuwaa paydu
hawaappe kaallee: Yihudaa Aminaadaaba na'aa Na'asoonaa
74,600; **5** Yisaakoora S'u'aara na'aa Nataani'eela 54,400;
7 Zaabiloonaa Heloonaa na'aa Eli'aaba 57,400; **9** Yihudaa
baggaappe paydeteedda olanchchatuu ubbaanna 186,400.
Hara sa'aa biyaa wode unttuntu koyiro kesiyaawantta. **10**
«K'ay dugehaa baggana Roobeela baggay barenttu armmaa
kaalliide dunkkaanino. Unttuntu zaratuwaa sunsay, zaratuwaa
kaappatuwaa sunsayenne olanchchatuwaa paydu hawaappe
kaallee: Roobeela Shade'uura na'aa Eliis'uura 46,500; **12**
Simoonaa S'uriishadaaya na'aa Shalumi'eela 59,300; **14** Gaada
Re'u'eela na'aa Eliyasaafa 45,650. **16** Roobeela baggaappe
paydeteedda olanchchatuu ubbaanna 151,450. Hara sa'aa
biyaa wode unttuntu laa"entso kesiyaawantta. **17** «Hewaappe
guyyiyaan, S'oossaa Dunkkaaniinne Leewiyaa zaratuwaa koyiro
kesiidde laa"u baggaappenne guyyeppe kesiya laa"u baggaappe

gidduwaan kesino; yaatiide barenttu dunkkaaneedda maaran maaraaninne barenttu banddiraa banddiraa kaalliide kesino.

18 «K'ay away wulliyaa baggana Efireema baggay barenttu armmaa kaalliide dunkkaanino. Unttuntu zaratuwaa suntsay, zaratuwaa kaappatuwaa suntsayne olanchchatuwaa paydu hawaappe kaallee: Efireema Amihuuda na'aa Elishamaa'a 40,500; **20** Minaasa Padaas'uura na'aa Gamaali'eela 32,200; **22** Biiniyaama Giidi'oona na'aa Abidaana 35,400; **24** Efireema baggaappe paydeteedda olanchchatuu ubbaanna 108,100. Hara sa'aa biyaa wode, unttuntu heezzentso kesiyaawantta. **25** «K'aykka huup'issa baggana Daana baggay barenttu armmaa kaalliide dunkkaanino. Unttuntu zaratuwaa suntsay, zaratuwaa kaappatuwaa suntsayne olanchchatuwaa paydu hawaappe kaallee: Daana Amishadaaya na'aa Ahi'eezera 62,700; **27** Aaseera Okiraana na'aa Paagi'eela 41,500; **29** Nifttaaleema Enaana na'aa Ahiraa'a 53,400; **31** Daana baggaappe paydeteedda olanchchatuu ubbaanna 157,600. Hara sa'aa biyaa wode unttuntu wurssetsan bare banddiran kesiyaawantta» yaageedda. **32** Bare yaran yaran shaakettiide paydeteedda Israa'eeliyaa olanchchatuu ubbaanna 603,550. **33** Shin Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, Leewatuu hara Israa'eelatuwaana paydettibeykkino. **34** Israa'eelatu Med'inaa Goday Musa azazeeddawaa ubbabaa ootseeddino. Simmi unttuntu barenttu banddiraa kaalliide, hewaadan dunkkaaneeddino; k'ay barenttu yaraa yaraanne barenttu soo asaa asaa kaalliide, hewaadan keseeddino.

3 Med'inaa Goday Siinaa Deriyaa bolla Musena haasayeedda wode de'iyaa Aaroonanne Muse golliyya Asay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. **2** Aaroona attuma naanatuwaa suntsay bayiray

Nadaaba, Abiiha, El'aazaranne Itaamaara. 3 He Aaroona attuma naanay ubbay k'eese gidiide ootsanaw okettiide suntsetteeddino. 4 Shin untunttu giddoppe Naadaabinne Abihu Siinaa mela biittaan S'oossay azazibeenaa tamaa yarshshiide, Med'inaa Godaa sintsan hayk'keeddino; untunttoo na'i baawa. Hewaa diraw, untunttu aawuu Aaroona pas'a de'eedda laysaa ubbaan El'aazaranne Itaamaara s'alalay k'eese gidiide ootseeddino. 5 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 6 «Leewatuwaa haa akka yaade k'eesiyaa Aaroona maaddana mala, untuntta Aa sintsa shiishsha. 7 Untunttu Aaroonaawunne Israa'eeliyaa maabaraw ubbaw S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsan duma duma oosuwa ootsino. 8 Untunttu S'oossaa Dunkkaaniyaan de'iyaa miishshaa ubbaa aawotetsaa akkino; Israa'eeliyaa asaa diraw S'oossaa Dunkkaaniyaan ooso ubbaa untunttu ootsino. 9 Neeni Leewatuwaa Aaroonaan Aa attuma naanatuwaa maaddanaadan suntsaa; untunttu Israa'eeliyaa giddoppe ubbaanna Aaroonaaw imetteeddino. 10 Aaroonaan Aa attuma naanatuwaa k'eese ootsaade suntsaa. Untunttuppe hara Asay ooninne S'oossaa Dunkkaaniyaakko shiik'ooppe, hayk'k'o» yaageedda. 11 K'ay Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 12 «Taani Israa'eelatuwaa mac'c'a Asay bayira yeliyaa attuma naanatuwaa ubbaa diraw Israa'eelatuwaa giddoppe Leewatuwaa akkaad. Leewatu tawaa; 13 ayaw gooppe, bayira yeletteedda ubbay tawaa. Taani Gibs'e gadiyaan bayira yeletteeddawaa ubbaa wod'eedda gallasan, Israa'eelatuwaan bayira yeletteeddawaa ubbaa, asaa gidina, mehiyaa gidina, taw dummayaad; untunttu tawaa gidana. Taani Med'inaa Godaa» yaageedda. 14 K'aykka Med'inaa Goday Musa Siinaa mela biittaan, 15 «Neeni Leewatuwaa untunttu soo asan asaaninne untunttu yaran

yaran payda; yelettoodeppe itti aginanne hewaappe bollana
 de'iyaa attumawantta ubbaa payda» yaageedda. **16** Med'inaa
 Goday azazeeddawaadan, Muse untuntta paydeedda. **17**
 Leewiyaa attuma naanay Gershshoona, K'ahaatanne Maraara.
18 Gershshoona attuma naanay Liibinanne Shim"a. **19** K'ahaata
 attuma naanay Amiraama, Yis'ihaara, Kebroonanne Uuzi'eela.
20 Maraara attuma naanay k'ay Maahilanne Musha. Leewatuwaa
 mayzza aawotuu hawantta. **21** Liibina yratuunne Shim"a yratuu
 Gershshoona zaratuu. **22** Untuntuppe paydina, yelettoodeppe
 itti aginanne hewaappe bollana de'iyaa attumawanttu ubbaanna
 7,500. **23** Gershshoona yratuu S'oossaa Dunkkaaniyaappe
 guyye away wulliyaa baggana dunkkaaniino. **24** Gershshoona
 yratuu soo asaa kaappuu Laa'eela na'aa Eliyasaafa. **25**
 Gershshoona yratuu S'oossaa Dunkkaaniyaa, Dunkkaaniyaa
 kammiyaawantta geliyaasaa gaaridduwaa, **26** dabaabaa
 gaaridduwaa, S'oossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyaa sa'aa
 yuushshuwaan de'iyaa dabaabaa geliyaasan gaaridduwaa,
 wodorotuwaanne untunttu go"aanna gaketiyaabatuwaa ubbabaa
 aawotetsaa akkiino. **27** Amiraama yratuu, Yis'ihaara yratuu,
 Kebroona yratuunne Uuzi'eela yratuu K'ahaata zaratuu.
28 Yelettoodeppe itti aginanne hewaappe bollana de'iyaa
 attumawanttu ubbaanna 8,600. K'ahaata yratuu S'oossaa
 Dunkkaaniyaa aawotetsaa akkiino. **29** K'ahaata yratuu S'oossaa
 Dunkkaaniyaappe gedissa baggana dunkkaaniino. **30** K'ahaata
 yratuu soo asaa kaappuu Uuzi'eela na'aa Els's'aafaana.
31 Untunttu Taabootaa, s'arap'p'eezaa, s'omppiyaa wotsiyaa
 ballaa, yarshshiyaa sa'aa, ootsiyaa wode go'ettiyaa S'oossaa
 Dunkkaaniyaa miishshatuwaa, gaaridduwaanne untunttu
 go"aanna gaketiyaabatuwaa ubbabaa aawotetsaa akkiino.

32 Leewatuwaa kaappatuwaa kaappuu k'eesiyaa Aaroona na'aa El'aazara; Geeshsha Sa'aa aawotiyaawanttu bolla I suntsetteedda. **33** Maahila yaratuunne Musha yaratuu Maraara zaratuwaa. **34** Unttuntuppe paydina, yelettoodeppe itti aginanne hewaappe bollana de'iyaa attumawanttu ubbaanna 6,200. **35** Maraara yaratuwaa soo asaa kaappuu Abihayila na'aa S'urii'eela. Maraara yaratuu S'oossaa Dunkkaaniyaappe huup'issa baggana dunkkaaniino. **36** Maraara yaratuu Dunkkaaniyaa s'agaagetuwaa, kulbbotuwaa, tuussatuwaa, gedetuwaa, he oosoo koshshiyaa miishshatuwaa ubbaanne untunttu go"aanna gaketiyaabatuwaa ubbaa aawotetsaa akkiino. **37** Hewaa bollakka gujjiide, yuushshuwaan de'iyaa dabaabaa tuussatuwaanne untunttu gedetuwaa, shikaaliyaanne wodorotuwaa aawotetsaa akkiino. **38** K'ay S'oossaa Dunkkaaniyaappe sintsa away doliyaa baggana Muse, Aarooninne Aa attuma naanay dunkkaaniino. Unttunttu Israa'eelatuwaa diraw S'oossaa Dunkkaane giddon ootsiyaa oosuwaa aawotetsaa akkiino. Hara Asay S'oossaa Dunkkaaniyaakko shiik'ooppe, hayk'k'o. **39** Med'inaa Goday azazina, Musenne Aarooni paydeedda attuma Leewatuu, yelettoodeppe itti aginanne hewaappe bollana de'iyaa attumawanttu ubbaanna 22,000. **40** Med'inaa Goday Musa, «Israa'eelatuwaa bayira attuma naanatuwaa, yelettoodeppe itti aginanne hewaappe bollana de'iyaa wantta ubbaa paydaade untunttu suntsaa s'aafa. **41** Israa'eelatuwaan bayira yeletteedda ubbaa kotaw Leewatuwaa taw akka; k'ay Israa'eelatuwaa mehiyaan bayira yeletteedda ubbaa kotaw Leewatuwaa mehiyaa taw akka. Taani Med'inaa Godaa» yaageedda. **42** Muse Med'inaa Goday Aa azazeeddawaadan, Israa'eelatuwaan bayira yeletteedda ubbaa paydeedda. **43** Yelettoodeppe

itti aginanne hewaappe bollana de'iyaa bayira yeletteedda
attumawanttu, suntsaykka s'aafetteeddawanttu ubbaanna 22,273.

44 Med'inaa Goday Musa k'aykka hawaadan yaageedda;

45 «Leewatuwaa Israa'eeliyaa attumawanttu ubbaa kotaw
akka; Leewatuwaa mehetuwaa Israa'eelatuwaa mehiyaa kotaw
akka; Leewatuu tawaa gidanawantta. Taani Med'inaa Godaa.

46 Leewatuwaa payduwaappe dariyaa 273 bayira gidiide
yeletteedda Israa'eeliyaa attuma naanatuwaa wozanaw, 47
ittoo ittoo ichcheshu s'agaraa biraa S'oossaa Dunkkaaniyaan
erettiyaa miizaaniyaa likkiyaan akka; Itti S'agaraa Biray Laatamu
Geera keeshshaa. 48 Palaheedda Israa'eelatuwaa woziyaa
he miishshaa Aaroonawunne Aa attuma naanaw imma»
yaageedda. 49 Muse, Leewatuwaan wozetteeddawanttuppe
palaheeddawantta woziyaa miishshaa shiishsheedda. 50 Bayira
yeletteedda Israa'eelatuwaappe 1,365 s'agaraa biraa S'oossaa
Dunkkaaniyaan erettiyaa miizaaniyaa likkiyaan I shiishsheedda;
51 Med'inaa Goday azazeedda azazuwaadan, Muse woziyaa
miishshaa Aaroonawunne Aa attuma naanaw immeedda.

4 Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; 2
«Leewiyaa zaruwaan K'ahaata yaratuwaa untunttu dabbuwaan
dabbuwaaninne untunttu soo asan asan shaakkaade payda;
3 yelettoodeppe laytsay hattamuwaappe biide ishatamuwaa
gakkeedda attuma asaa ubbaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa giddon
ootsanaw yiyaawantta payda. 4 K'ahaata yaratu S'oossaa
Dunkkaaniyaa giddon ootsana oosuu hawaa: untunttu ubbaappe
aad'd'eeda geeshsha miishshatuwaan aawotiino. 5 «Asay
dunkkaaneedda saappe baanaw haniyaa wode, Aarooninne
Aa attuma naanay S'oossaa Dunkkaaniyaa giddo geliide,
Taabootaa sintsa gaaridduwaa kak'uwaappe wotsino; he

C'aak'uwaa Taabootaa aan kammino. **6** He kammeeddawaa bollakka wod'iyaa irbbaaniyaa kammino; hewaa bollakka k'ay gujjiide, saluwaa malatiyaa c'ark'k'iyaa kammino; tookkiyaa kasotuwaa untunttu sagaayetuwaan aatsino. **7** «S'oossaa sintsa shiishshiyaa ukitsaa wotsiyaa s'arap'p'eezaa bollan saluwaa malatiyaa c'ark'k'iyaa hiis's'ino; Aa bolla saanetuwaa, c'ilppatuwaa, s'uu'atuwaanne ushshaa yarshshoo go'ettiyaa ototuwaa wotsino; k'ay ukitsay ubbaa wodekka Aa bollappe d'ayoppo. **8** Hewaa bollan zo'o c'ark'k'iyaa hiis's'iide, irbbaniyaa k'ay Aa bolla kammino; tookkiyaa kasotuwaa sagaayetuwaan aatsino. **9** «Untunttu saluwaa malatiyaa c'ark'k'iyaa akkiide, s'omppiyaa wotsiyaa ballatuwaa s'omppetuwanna, toyissiyaa k'ap'etuwaana, untuntta wotsiyaabatuwaa zayitiyaa tigiyya s'aarotuwaan akka ubbaa kammino. **10** Yaatiide aakka miishshatuwaa ubbaakka irbbaniyan kammiide, tookkiyaa shanchchamaa bollan wotsino. **11** «Is'aanaa c'uwissiyaa work'k'aa saas'iniyaa bollan saluwaa malatiyaa c'ark'k'iyaa hiis's'eeddawaa k'ay irbbaniyan kammino; tookkiyaa kasotuwaa untunttu sagaayetuwaan aatsino. **12** Hewaadankka, k'ay S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон go'ettiyaa miishshatuwaa ubbaa akkiide, saluwaa malatiyaa c'ark'k'iyaa s'aas'ino; irbbaniyan kammiide, tookkiyaa shanchchamaa bollan wotsino. **13** «Yaatiide nahaasiyaappe ootseedda yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa bidintsaa diggiide Aa bolla ochchaa teeraa malatiyaa c'ark'k'iyaa hiis's'ino. **14** Aa bolla yarshshiyaasan go'ettiyaa miishshatuwaa ubbaa, tamaa c'ooc'etuwaa, ashuwaa k'ap'iyaa k'ap'etuwaa, akaafatuwaanne kaashiyaa kuyis'aarotuwaa wotsino. Irbbaniyan kammino; tookkiyaa kasotuwaa untunttu sagaayetuwaan aatsino. **15** «Aarooninne Aa attuma naanay, geeshshabatuwaanne

geeshsha miishshatuwaa ubbaa kammiide makkooppenne dunkkaaneedda sa'aappe denddiyaa wodii gakkoope, hewaa ubbaa tookkanaw K'ahaata yartuu yiino. Shin geeshsha miishshatuwaa untuntu bochchooppe hayk'k'ino. S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон de'iyaa he miishshaa K'ahaata yartuu tookkino. 16 «K'eesiyaa Aaroona na'ay El'aazari s'ompiiyaa zayitiyaw, sawiyaa is'aanaw, hachchi hachchi yarshshiyaa katsaa yarshshuwaanne okkiyaa zayitiyaw, k'ay S'oossaa Dunkkaaniyaa muliyaanne Aa gidдон de'iyaa dumma geeshsha miishshatuwaa ubbaa bolla aawoto» yaageedda. 17 K'ay Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; 18 «K'ahaata yartuu Leewiyaa zaratuwaappe hayk'k'iide d'ayenna mala s'eellite. 19 Ubbaappe aad'd'eedda geeshsha miishshaa mata shiik'iyaa wode, untuntu hayk'k'ennan pas'a attiide de'ana mala, untuntu hawaadan ootsite: Aarooninne Aa attuma naanay S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдо geliide K'ahaata yartuu ubbay huup'iyaa huup'iyaa ootsana oosuwaanne tookkana tookuwa shaakki shaakkiide gishino. 20 K'ahaata yartuu hayk'k'ennaadan, ubbaappe aad'd'iyaa geeshshatuwaa k'eesatuu s'aas'ishin be'anaw gidduwaa geloppino» yaageedda. 21 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 22 «Gershshoona yartuwaakka untuntu dabbuwaan dabbuwaaninne untuntu soo asan asan shaakkaade payda; 23 yelettoodeppe laytsay hattamuwaappe biide ishatamuwaa gakeedda attuma asaa ubbaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsanaw yiyaawantta payda. 24 «Gershshoona yartuu ootsiyaa oosuunne tookkiyaa tookku hawaa: 25 untuntu S'oossaa Dunkkaaniyaa gaariddotuwa, S'oossaa Dunkkaaniyaa, Aa kammiyaabatuwaanne bollana kammiyaa irbbaniyaa, S'oossaa

Dunkkaaniyaa geliyaasan sottiyyaa gaaridduwaa tookkino; 26 k'ay S'oossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyaa sa'aa yuuyyi aad'd'eeda dabaabaa gaariddotuwwa, dabaabaa geliyaasaa gaaridduwaa, wodorotuwaanne untunttoo go"iya miishshatuwaa ubbaa tookkino. Gershshoona yaratu ha miishshatuwaan ootsanaw bessiyaa oosuwwa ubbaa ootsino. 27 Tookkiyaawaa gidina, hara oosuwwa gidin akka untunttu ootsiyaa oosuwwa ubbay Aarooninne Aa attuma naanay untuntta azazina oosettino. Neeni untunttu tookkanaw bessiyaabatuuwwa ubbaa untunttu aawotetsaa aawotetsaadan untunttoo gisha. 28 S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон Gershshoona yaratu ootsana oosuu ubbay hawaa. Untunttu ootsana oosuwwa ubbay k'eesiyaa Aaroona na'aa Itaamaara aawotetsaa garssaana gidanawaa. 29 «Maraara yaratuwwa untunttu dabbuwaan dabbuwaaninne untunttu soo asan asan shaakkaade payda; 30 yelettoodeppe laytsay hattamuwaappe biide ishatamuwwa gakeedda attuma asaa ubbaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsanaw yiyaawantta payda. 31 «Untunttu S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsana oosotuu hawantta: untuntta Dunkkaaniyaa s'agaagetuuwwa, kulbbotuwwa, tuussatuwaanne gedetuwwa, 32 k'aykka dabaabaa yuushshuwaan ek'kiyaa tuussatuwwa, he tuussatuu gedetuwwa, toliyya s'agaagetuuwwa, wodorotuwwa, hewanttoo koshshiyaa miishshatuwwa ubbaanne he miishshatuwaanna gaketiyaabatuuwwa ubbaa tookkino. Itti itti uraw I tookkanawaa shaakkaade gisha. 33 S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон Maraara yaratu ootsana oosuu ubbaanna hawaa. Untunttu ootsana ooso ubbay k'eesiyaa Aaroona na'aa Itaamaara aawotetsaa garssaana gidanawaa» yaageedda. 34 Muse Aarooninne maabaraa kaappatuu K'ahaata yaratuwwa

attuma asaa untuntu dabbuwaan dabbuwaaninne untuntu soo asan asan shaakkiide paydeeddino. **35** Yelettoodeppe laytsay hattamuwaappe biide ishatamuwaa gakkeedda attuma asatuu ubbatuu, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsanaw yiyaawanttu, **36** untuntu soo asan asan paydina ubbaanna 2,750. **37** K'ahaata yatuwaan S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootseedda asaa paydu hawaa. Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaadan, Musenne Aarooni untunta paydeeddino. **38** Gershshoona yatuukka barenttu dabbuwaan dabbuwaaninne barenttu soo asan asan shaakettiide paydeteeddino. **39** Yelettoodeppe laytsay hattamuwaappe biide ishatamuwaa gakkeedda attuma asatuu ubbatuu, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsanaw yiyaawanttu, **40** untuntu soo asan asan paydina ubbay 2,630. **41** Gershshoona yatuwaan S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootseedda asaa paydina hawaa. Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaadan, Musenne Aarooni untunta paydeeddino. **42** Maraara yatuukka k'ay dabbuwaan dabbuwaaninne barenttu soo asan asan shaakettiide paydeteeddino. **43** Yelettoodeppe laytsay hattamuwaappe biide ishatamuwaa gakkeedda attuma asatuu ubbatuu, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsanaw yiyaawanttu, **44** untuntu soo asan asan paydina ubbay 3,200. **45** Maraara yatuwaa paydu hawaa. Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaadan, Musenne Aarooni untunta paydeeddino. **46** Hewaa ootsiide Muse, Aarooninne Israa'eeliyaa kaappatuu Leewatuwaa ubbaa, untuntu yaran yaraaninne untuntu soo asan asan shaakkiide paydeeddino. **47** Yelettoodeppe laytsay hattamuwaappe biide ishatamuwaa gakkeedda attuma asatuu ubbatuu, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон oosuwaa ootsanawunne aw go"iya

miishshatuwaa ubbaa tookkanaw yeeddawanntu 48 ubbay 8,580.
49 Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaadan, untunttu
huup'iyaan huup'iyaan ootsana oosuu woy tookkana tookuukka
untunttoo odetteedda. Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan,
untunttu ubbaykka paydeteeddino.

5 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda: 2 «Neeni
Israa'eelatuwaa, «Hintte gidдон wolk'k'aama galbbaa harggii
oyk'k'eedda uraa, woy bollaappe ayayneekka goggiyaa uraa, woy
anhaa oyk'k'iide tuneedda uraa oonakka hintte dunkkaaneedda
sa'aappe kessi diggite» yaagaade azaza. 3 Hewe mac'c'awaa
attumawaa gidinakka kessino. Taani untunttu gidduwaan de'iyaa
untunttu dunkkaaneeddasaa hewanttu tunissenna mala, untunttu
dunkkaaneedda sa'aappe kessa yedda» yaageedda. 4 Med'inaa
Goday Musa azazeeddawaadan, Israa'eelatuu untunttu ubbaa
dunkkaaneedda sa'aappe kessiide yeddeeddino. 5 Hewaappe
guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 6
«Neeni Israa'eelatuwaa hawaadan yaaga; «Itti attuma Asay woy
itti mac'c'a Asay ay ogiyaaninne hara asaa naak'k'ooppenne
hewan Med'inaa Godaw ammanetennan is's'ooppe, he uray
bayzzanchcha. 7 Hewaa diraw, I bare ootseedda nagaraa
paas'o; bare bayzzeeddawaa kumentsaa zaariide c'iggo; hewaa
bollakka ichcheshentso kushiyaa gujjiide, bare naak'k'eedda
uraw ac'c'o. 8 Shin he naak'etteedda uray hayk'k'eeddawaa
gidooппenne, ac'c'aa akkanaw aw mata dabбуu d'ayooppe, he
ac'c'ay Med'inaa Godaassa. He ac'c'iyaa ac'c'ay naak'k'eedda
uray maarettanaw yarshshoo immiyaa dorssaa orggiyaana
ittippe k'eesiyaw imetto. 9 K'ay Israa'eelatuu k'eesiyaw immiyaa
geeshsha imuwaa ubbay he k'eesiyaassa. 10 Itti itti Asay
immiyaa imotay he immeedda uraabaa; shin k'eesiyaw I immiyaa

imotay he k'eesiyaassa» yaaga» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, **12** «Neeni Israa'eelattoo hawaadan yaagaade oda; «Itti uraa machchata kare hamettaade, aw ammanettennan is's'aade, **13** hara attuma asaana gisooppe, k'ay hewaa iza bare asinaappe k'osooppe, markkay baynnawaa gidooppenne, iza sharmus'aade oyk'k'ettennan attooppe, **14** Iza tuneedda diraw, I golliyaw izo sid'iyawaa gidanaw danddayee; woy iza tunennan de'ishshin, I bare machchato sid'iyawaa gidanaw danddayee. **15** Yaatooppe, he bitanii bare machchato k'eesiyaakko afo; k'ay izi diraw yarshshanaw itti kiilo giraame banggaa d'iiliyaa afo. Shin d'iiliyaa bolla zayitiyaa tigoppo, woy is'aanaa Aa bolla wotsoppo; ayaw gooppe, he d'iilii I bare machchato sid'eedda diraw yarshshiyaa katsaa yarshsho; k'ay hewe bayzzuwaa k'onc'c'issiyaa yarshshuwaa. **16** « «Hewaappe guyyiyaan, k'eesii he mishirato shiishiide, Med'inaa Godaa sintsan esso. **17** Anijetteeda haatsaa kuyis'aaruwaan akko. Hewaappe guyyiyaan, S'oossaa Dunkkaaniyaa wuyggiyaan de'iyaa baanaa akkiide, he haatsaan gujjo. **18** He mishiratto Med'inaa Godaa sintsan esso; hewaappe guyyiyaan, he mishiratti huup'iyaa billo; sid'eedda diraw yarshshiyaa izi bayzzuwaa k'onc'c'issiyaa katsaa yarshshuwaa izi kushiyan wotso; k'ay he k'eesii bare kushiyan shek'k'aa ahiyaa c'amo haatsaa kuyis'aaruwaanna oyk'k'o. **19** Mishirato hawaadan yaagiide c'aak'k'etso; «Neeni hara attuma asaana gisabeennawaa gidooppenne, ne asinaa aggaade kare hamettaade tunabeennawaa gidoope, shek'k'aa ahiyaa ha c'amo haatsay new gometoppo. **20** Shin neeni ne asinaa aggaade kare hamettaade tuneeddawaa gidooppenne, hara attuma asaana giseeddawaa gidoope, **21** Med'inaa Goday ne yeluwaa golliyaa gunddissiyaawaaninne ne uluwaakka

gaafisiyaawan, ne asan neena shek'iso. 22 Ha shek'k'aa ahiyaa haatsay ne ulo giddo geliide ne uluwaa gaafiso; ne yeluwaa keetsaakka gunddisso» yaagiide c'aak'k'etso. « «Mishiratakka, «Amen"i; amen"i» yaagu. 23 « «Hewaappe guyyiyaan, k'eesii ha shek'atuwaa s'aas'etteedda mas'aafan s'aafu; shek'atuwaa c'amo haatsaa giddo meec'c'o. 24 Yaatiide shek'k'aa ahiyaa he c'amo haatsaa mishirato ushsho; shek'k'aa ahiyaa haatsay mishiratti uluwaan geliide, izo c'amo sakuwaa sakkana. 25 K'eesii mishiratti kushiyaappe sid'eedda diraw yarshshiyaa katsaa yarshshuwaa akkiide, he yarshshuwaa Med'inaa Godaa sintsan k'aatsiide, yarshshiyaa sa'aa aho. 26 K'eesii katsaa yarshshuwaappe kop'p'iyawaa akkiide bayzzanchcha gidekkentto k'onc'c'issiyaa yarshshuwaa ootsiide, yarshshiyaasan s'uuggo. Hewaappe guyyiyaan, mishirato he haatsaa ushsho. 27 Haatsaa izo ushsheeddawaappe guyyiyaan, hawaadan hanana: iza bare asinaw ammanettana d'ayaade tuneeddawaa gidoope, shek'k'aa ahiyaa haatsay I uluwaan geliide, izo c'amo sakuwaa sakkana; izi uluukka gaafana; izi yeluwaa golliikka gunddana. Iza bare asan shek'k'etteedaano gidana. 28 Shin iza tunabeenna s'illo mac'c'a asaa gidoope, Aa saro ataade naanatuwaa yelana. 29 « «Itti Asay bare machchato sid'iyaa wode ootsana wogay hawaa. Iza kare hamettaade tunooppe, woy itti Asay bare machchato sid'ooppe, Med'inaa Godaa sintsan izo essiide k'eesii ha wogaa ubbaa izi bolla polo. 31 Asinay bayzzuwaa ubbaappe saro attana; shin mac'c'awunno bare nagaraa gaasuwaan yiyaawaa tookkana» yaaga» yaageedda.

6 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda, 2 «Neeni Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Attuma Asay woy mac'c'a Asay Naaziraawe gidiide, barena Med'inaa

Godaw dummayanaw geppooppe, 3 woyniyaa eessaanne hara matsoyiya ushshaa ushoppo; woyniyaa ayifiyaappe agettiya c'aalabaanne matsoyiyaabaa ushoppo; woyniyaa teeraa gum"eeddawaa ushoppo. Woy woyniyaa teeraa shuguwaa gidina, mela gidinakka mooppo; 4 I barena dummayeedda wodiyaan ubbaan, woyniyaa turaappe beettiyaawaa ubbaa, woyniyaa zeretsaa gidina, woy woyniyaa pok'uwaa gidinakka mooppo. 5 « <I barena Med'inaa Godaw dummayanaw geppeedda wodiyaan ubbaan, Aa huup'ii meedettoppo woy k'ans's'ettoppo. I bare huup'iyaa binnaanaakka adussiide dichcho. I barena Med'inaa Godaw dummayeedda wodii polettana gakkanaw, geeshsha gidanaw koshshee. 6 « <I barena Med'inaa Godaw dummayeedda wodiyaan ubbaan anhaakko shiik'oppo. 7 Haray attina Aa aawuu, woy Aa daaya, woy Aa ishay, woy Aa michchata hayk'k'ooppekka, I barena tunissoppo. Ayaw gooppe, I barena S'oossaw dummayeeddawaa erissiyaawe bare huup'iyana. 8 I barena S'oossaw dummayeedda wodiyaan ubbaan I Med'inaa Godaw geeshsha. 9 « <Asay Aa matan akeekenan hayk'k'ina, S'oossaw dummayeedda Aa huup'ii tunooppe, laappun gallassaa gam"iide, bare geeyiyaa he laappuntsa gallassi bare huup'iyaa meedetto. 10 Hosppuntsa gallassan laa"u harap'p'etuwaa woy laa"u mara harap'p'etuwaa S'oossaa Dunkkaaniyaa pengge K'eesiyaw aho. 11 K'eesii harap'p'etuwaappe ittuwaa nagaraa yarshshoo, ittuwaa k'ay s'uuggiyaa yarshshoo yarshsho. Ayaw gooppe, anhay Aa mata shiik'eedda bayzzuwaa diraw, aw atto giissanaassa. He gallassi I bare huup'iyaa wogaadan geeshsho; 12 I barena kase geppeedda wodiyaan keenaa barena S'oossaw dummayanaw koshshee. Yaatiide yelettoodeppe itti laytsaa gidiyaa attuma dorssaa naak'oo immiyaa yarshshuwaa

ootsiide yarshsho. Shin hewaappe kase I barena S'oossaw dummayeedda gallassatuu paydetikkino; ayaw gooppe, I barena dummayeedda he wodetuwaa gidдон barena tunissi diggeedda. 13 « «Bare gefaa wodiyaа wursseedda wode barena S'oossaw dummayeedda Naaziraawiyaa wogay hawaa: S'oossaa Dunkkaaniyaa pengge I shiik'o; 14 Med'inaa Godaw tilla bollana de'iyaa itti laytsaa attuma dorssaa s'uuggiyaa yarshshoo, tilla bollana de'iyaa itti laytsaa dorssato nagaraa yarshshoonne tilla bollana de'iyaa dorssaa orggiyaa ittippetetsaa yarshshoo he sa'aa aho. 15 K'ay katsaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaa untuntunna ittippe yarshshanaw aho; he katsaa yarshshuu irshshuu gelibeennawaa gido; k'ay zayitiyaan munak'keedda liik'o d'iiliyaa komppotuwaanne zayitiyaa oketteedda lee"o ukitsatuwaa masoofiyan aho. 16 « «K'eesii hewaa ubbaа shiishiide, nagaraa yarshshuwaanne s'uuggiyaa yarshsho ootsiide, Med'inaa Godaw Aa diraw yarshsho. 17 K'eesii dorssaa orggiyaa, irshshuu gelibeenna komppotuwaanne ukitsatuwaa ittippetetsaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaw yarshsho. K'ay hewaana ittippe katsaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaa yarshsho. 18 Hewaappe guyyiyaan, Naaziraawii S'oossaw dummayeedda bare huup'iyaa S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaan meedetto; meedetteedda binnaanaа аfiide, ittippetetsaa yarshshuwaappe garssa baggana de'iyaa taman yeggo. 19 « «Barena S'oossaw dummayeedda Naaziraawii bare huup'iyaa meedetteeddawaappe guyyiyaan, k'eesii doyisetteedda dorssaa orggiyaa missaa, irshshuu gelibeenna itti komppuwaanne itti lee"o ukitsaa akkiide, ha Naaziraawiyaa kushiyan wotso. 20 K'eesii untuntta k'aatsiyaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaa sintsan k'aatso. Yaatooppe hewanttu wus'akkeedda anggoosuwaananne

yarshsheedda gediyaana geeshshanne k'eesiyaassa. Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaw barena dummayeedda Naaziraawii woyniyaa eessaa ushana gooppe usho. 21 «Simmi S'oossaw barena dummayanaw geppeedda Naaziraawiyaw wotso wogay hawaa: barena Med'inaa Godaw yarshshanaw koshshiyaa yarshshotuwaappe aad'd'iyawaa immanaw geppeeddawaa gidoope, I bare geppeedda gefaa keenaa gatsanaw koshshee» yaaga» yaageedda. 22 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 23 «Aaroonawunne Aa attuma naanaatoo hawaa oda; «Israa'eeliyaa asaa hintte hawaadan yaagiide anjijite: 24 «Med'inaa Goday hinttena anjionne hinttena naago; 25 Med'inaa Goday hinttenttoo bare som"uwaa poo'issonne hinttenttoo k'aretto; 26 Med'inaa Goday hinttena bare keeka ayifiyaan s'eellonne hinttenttoo sarotetsaa immo» yaagiide anjijite» yaaga. 27 «Hawaadan untunttu Israa'eeliyaa asaa bolla ta suntsaa wotsana, taani untuntta anjijana» yaageedda.

7 Muse S'oossaa Dunkkaaniyaa toliide makkeedda wode, he Dunkkaaniyaanne Aa miishshaa ubbaa okkiide geeshsheedda; k'ay yarshshiyaa saanne Aa miishshaa ubbaakka okkiide geeshsheedda. 2 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa asaa kaaletseeddawanttu, hewanttunne zaratuwaa paydeedda soo asaa kaappotuu imotaa aheeddino. 3 Med'inaa Godaw imotaa shiishsheeddino; hewanttukka kameteedda usuppun gaaretuwaa, tammanne laa"u booratuwaa, kaappuwaan kaappuwaan itti itti booraanne laa"u laa"u kaappotuu itti itti gaariyaa S'oossaa Dunkkaaniyaa aheeddino. 4 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 5 «S'oossaa Dunkkaaniyaa oosoo go"ana mala, neeni hewantta untunttuppe akkaade, Leewatoo untunttu oosoo oosoo koshshiyaawaadan shaakkaade imma»

yaageedda. 6 Muse gaaretuwaanne booratuwaa akkiide, Leewatoo immeedda. 7 Gershshoona yarattoo untuntu osoo koshshiyaawaadan shaakkiide, laa"u gaaretuwaanne oyddu booratuwaa immeedda. 8 K'ay Maraara yarattoo untuntu osoo koshshiyaawaadan shaakkiide, oyddu gaaretuwaanne hosppun booratuwaa immeedda. Untuntu ubbaykka k'eesiyaa Aaroona na'aa Itaamaara aawotetsaa garssaana. 9 Shin Muse K'ahaata yarattoo hewaappe ayaanne immibeenna; ayaw gooppe, untuntu aawotetsaan de'iyaa geeshsha miishshatuu barenttu hashiyaan tookkanaw koshshiyaawanta gidiyaa diraassa. 10 Yarshshiyaa saa Muse okkiide geeshsheedda gallasan, kaappotuu yarshshiyaa sa'aa anjjissanaw barenttu imuwaa akkiide, he yarshshuwaa sa'aa sintsa aheeddino. 11 Med'inaa Goday Musa kase, «Itti itti gallassi itti kaappuu yarshshiyaa sa'aa anjjanaw bare imuwaa S'oossaw immo» yaagi wotseedda. 12 Koyro gallassi bare imuwaa aheedawe Yihudaa zariyaappe Aminaadaaba na'aa Na'asooni aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aruwaa, laa"uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii zayitiyaan munak'keeddawe kumeeddawantta; 14 k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eedda, is'aanay kumeedda shaataa; 15 s'uuggiyaa yarshshoo, itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsay kumeedda attuma dorssaa; 16 nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; 17 ittippetetsaa yarshshoo laa"u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakeedda deeshshaa orggetuwaanne itti laytsay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Aminaadaaba

na'ay Na'asooni aheedda imuu hawaa. **18** Laa"entsa gallassi Yisaakooraa zaratuu kaappuu, S'u'aara na'ay Nataani'eeli bare imuwaa aheedda. **19** Nataani'eeli aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa"uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta; **20** k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eedda, is'aanay kumeedda shaataa; **21** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsay kumeedda attuma dorssaa; **22** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; **23** ittippetetsaa yarshshoo laa"u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakkeedda deeshshaa orggetuwaanne itti laytsay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. S'u'aara na'ay Nataani'eeli aheedda imuu hawaa. **24** Heezentsa gallassi Zaabiloonaa zaratuu kaappuu, Heloonaa na'ay Eli'aabi bare imuwaa aheedda. **25** Eli'aabi aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa"uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii zayitiyaan munak'k'eteeddawe kumeeddawantta; **26** k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eedda, is'aanay kumeedda shaataa; **27** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsay kumeedda attuma dorssaa; **28** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa, **29** ittippetetsaa yarshshoo laa"u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakkeedda deeshshaa orggetuwaanne itti laytsay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Heloonaa na'ay

Eli'aabi aheedda imuu hawaa. 30 Oyddentso gallassi Roobeela zaratuu kaappuu Shade'uura na'ay Eliis'uuri bare imuwaa aheedda. 31 Eliis'uuri aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa"uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta; 32 k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eedda, is'aanay kumeedda shaataa; 33 s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsay kumeedda attuma dorssaa; 34 nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; 35 ittippetetsaa yarshshoo laa"u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakkeedda deeshshaa orggetuwaanne itti laytsay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Shade'uura na'ay Eliis'uuri aheedda imuu hawaa. 36 Ichcheshantsa gallassi Simoonaa zaratuu kaappuu, S'uriishadaaya na'ay Shalumi'eeli bare imuwaa aheedda. 37 Shalumi'eeli aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa"uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta; 38 k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eedda is'aanay kumeedda shaataa; 39 s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne, itti laytsay kumeedda attuma dorssaa; 40 nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; 41 ittippetetsaa yarshshoo laa"u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakkeedda deeshshaa orggetuwaanne itti laytsay

kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. S'uriishadaaya na'ay Shalumi'eeli aheedda imuu hawaa. 42 Usuppuntsa gallassi Gaada zaratuu kaappuu, Re'u'eela na'ay Eliyasaafi bare imuwaa aheedda. 43 Eliyasaafi aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa"uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iillii zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta; 44 k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eedda is'aanay kumeedda shaataa; 45 s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsay kumeedda attuma dorssaa; 46 nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; 47 ittippetetsaa yarshshoo laa"u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orgetuwaa, ichcheshu gakkeedda deeshshaa orgetuwaanne itti laytsay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Re'u'eela na'ay Eliyasaafi aheedda imuu hawaa. 48 Laappuntsa gallassi Efireema zaratuwaa kaappuu Amihuuda na'ay Elishamaa'i bare imuwaa aheedda. 49 Elishamaa'i aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa"uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iillii zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta; 50 k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eedda is'aanay kumeedda shaataa; 51 s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne, itti laytsay kumeedda attuma dorssaa; 52 nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; 53 ittippetetsaa yarshshoo laa"u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa

orggetuwaa, ichcheshu gakkeedda deeshshaa orggetuwaanne
 itti laytsay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Amihuuda
 na'aa Elishamaa'a imuu hawaa. **54** Hosppuntsa gallassi
 Minaase zaratuu kaappuu Padaas'uura na'ay Gamaali'eeli bare
 imuwaa aheedda. **55** Gamaali'eeli aheedda imuu eretteedda
 miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa
 biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame
 dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa"uukka
 katsaa yarshshuwaa yarshshanaw lik'k'o d'iilii zayitiyaan
 munak'k'eeddawe kumeeddawantta **56** k'ay itti s'eetanne
 tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eedda is'aanay
 kumeedda shaataa; **57** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti
 dorssaa orggiyaanne, itti laytsay kumeedda attuma dorssaa; **58**
 nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa, **59** ittippetetsaa
 yarshshoo laa"u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa,
 ichcheshu gakkeedda deeshshaa orggetuwaanne itti laytsay
 kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Padaas'uura na'ay
 Gamaali'eeli aheedda imuu hawaa. **60** Udduppuntsa gallassi
 Biiniyaama zaratuu kaappuu Giidi'oona na'ay Abidaani bare
 imuwaa aheedda. **61** Abidaani aheedda imuu eretteedda
 miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa
 biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame
 dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa"uukka
 katsaa yarshshuwaa yarshshanaw lik'k'o d'iilii, zayitiyaan
 munak'k'eeddawe kumeeddawantta; **62** k'ay itti s'eetanne
 tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eedda, is'aanay
 kumeedda shaataa; **63** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa itti
 dorssaa orggiyaanne, itti laytsay kumeedda attuma dorssaa; **64**
 nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; **65** ittippetetsaa

yarshshoo laa"u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa,
 ichcheshu gakeedda deeshshaa orggetuwaanne, itti laytsay
 kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Giidi'oonaa na'ay
 Abidaani aheedda imuu hawaa. 66 Tammantsa gallassi
 Daana zaratuu kaappuu Amishadaaya na'ay Ahi'eezeri bare
 imuwaa aheedda. 67 Ahi'eezeri aheedda imuu eretteedda
 miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa
 biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame
 dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa"uukka
 katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii, zayitiyaan
 munak'k'eeddawe kumeeddawantta; 68 k'ay itti s'eetanne
 tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eedda, is'aanay
 kumeedda shaataa. 69 S'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti
 dorssaa orggiyaanne, itti laytsay kumeedda attuma dorssaa; 70
 nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; 71 ittippetetsaa
 yarshshoo laa"u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa,
 ichcheshu gakeedda deeshshaa orggetuwaanne itti laytsay
 kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Amishadaaya na'ay
 Ahi'eezeri aheedda imuu hawaa. 72 Tammanne ittentsa
 gallassi Aaseera zaratuu kaappuu Okiraana na'ay Paagi'eeli
 bare yarshshuwaa aheedda. 73 Paagi'eeli aheedda imuu
 eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga
 dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu
 giraame dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa,
 laa"uukka katsaa yarshshoo yarshshanaw liik'o d'iilii, zayitiyaan
 munak'k'eeddawe kumeeddawantta; 74 k'ay itti s'eetanne
 tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eedda shaataa,
 is'aanay kumeeddawaa; 75 s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa,
 itti dorssaa orggiyaanne itti laytsay kumeedda attuma dorssaa;

76 nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; 77 ittippetetsaa yarshshoo laa"u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakeedda deeshshaa orggetuwaanne itti laytsay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Okiraana na'ay Paagi'eeli aheedda imuu hawaa. 78 Tammanne laa"entso gallassi Nifttaaleema zaratuu kaappuu Enaana na'ay Ahiraa'i bare imuwaa aheedda. 79 Ahiraa'i aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa"uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii, zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta, 80 k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eedda itti shaataa, is'aanay kumeeddawaa; 81 s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsay kumeedda attuma dorssaa; 82 nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa, 83 ittippetetsaa yarshshoo laa"u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakeedda deeshshaa orggetuwaanne itti laytsay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Enaana na'ay Ahiraa'i aheedda imuu hawaa. 84 Yarshshiyaa sa'ay oketteedda wode, Israa'eelatuwaa kaappatuu yarshshiyaa sa'aa anjjanaw aheedda imotay ubbaanna hawantta: Biraappe med'd'eedda tammanne laa"u keretuwaa, biraappe med'd'eedda tammanne laa"u kuyis'aarotuwaanne work'k'aappe med'd'eedda tammanne laa"u shaatetuwaa; 85 biraappe med'd'eedda itti itti kerii itti kiilo giraamenne bagga dees'ee; biraappe med'd'eedda itti itti kuyis'aaruu hosppun s'eetu giraame dees'ee; biraappe med'etteedda keriyaanne kuyis'aaruu eretteedda miizaanan wotsina, ubbaanna laatamanne hosppun kiilo

giraame keenaa dees'iino. **86** Tammanne laa"u work'k'aa shaatatuu eretteedda miizaanan wotsina ittuu ittuu itti s'eetanne tammu giraame, ubbaanna itti kilonne heezzu s'eetu giraame dees'iino. Unttuntun is'aanay kumi utteedda. **87** Katsaa yarshshuwaanna ittippe s'uuggiyaa yarshshoo aheedda mehii ubbaanna tammanne laa"u korumatuwaa, tammanne laa"u dorssaa orggetuwaanne itti laytsay kumeedda tammanne laa"u attuma dorssatuwaa. Unttuntu nagaraa yarshshoo aheedda deeshshaa orggetuu ubbaanna tammanne laa"a. **88** Unttuntu ittippetetsaa yarshshoo aheedda mehii ubbaanna laatamanne oyddu korumatuwaa, usuppun tammu dorssaa orggetuwaa, usuppun tammu gakkeedda deeshshaa orggetuwaanne itti laytsay kumeedda usuppun tammu attuma dorssatuwaa. Yarshshiyaa sa'ay oketteeddawaappe guyyiyaan, anjoo aheedda imotay hawantta. **89** Muse Med'inaa Godaana haasayanaw S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa wode, Markkatetsaa Taabootaa bollan de'iyaa atto giyaa sa'aa k'um"uwaa bollan, laa"u kiruubetuwaappe gidduwaana Med'inaa Goday haasayiyaa kooshshaa siseedda; Ikka aanana haasayeedda.

8 Med'inaa Goday Musa, **2** «Neeni Aaroonaw hawaadan yaagaade oda; <Neeni laappun s'omppetuwaa wotsiyaa wode s'omppetuu s'omppiyaa wotsiyaa ballatuwaappe sintsa baggana de'iyaa heeratuwaa poo'iino> yaaga» yaageedda. **3** I geeddawaadan Aarooni ootseedda. Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, Aarooni s'omppetuwaa wotsiyaa ballatuwaappe sintsa baggana de'iyaa heeratuwaa poo'issanaadan ootsiide, ballatuwaan wotseedda. **4** S'omppiyaa wotsiyaawe garssa gediyaappe bolla c'iishshaana alleek'k'etteedda ballatuwaa s'eeraa gakkanaw k'os'etteedda

work'k'aappe med'etteedda. S'omppiyaa wotsiyaa ballay Med'inaa Goday Musa besseedda leemisuwaadan oosetteedda. 5 K'ay Med'inaa Goday Musa, 6 «Hara Israa'eeliyaa asaa gidduwaappe Leewatuwaa akkaade, untuntta wogaadan geeshsha. 7 Neeni untuntta geeshshanaw hawaadan ootsa: geeshshiyaa haatsaa akkaade untuntta pushakka; untunttu barenttu bollaa ubbaa meedettino; barenttu mayuwaakka meec'c'ino; yaatiide untunttu wogaadan geeshsha gidana. 8 Hewaappe guyyiyaan, untunttu korumaa ittuwaanne liik'o d'iiliyaa zayitiyaan munak'k'eeddawaa katsaa yarshshoo akkino; neeni k'ay laa"entso korumaa nagaraa yarshshoo akka. 9 Yaataade Leewatuwaa S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsa ayaa; Israa'eeliyaa asaa maabaraa ubbaa shiishsha. 10 Neeni Leewatuwaa Med'inaa Godaa sintsa ahina, Israa'eeliyaa Asay untunttu bolla barenttu kushiyaa wotsino. 11 Leewatuu Med'inaa Godaa oosuwaa ootsanaw giigana mala, Aarooni Israa'eeliyaa asaappe Leewatuwaa k'aatsiyaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaa sintsa shiishsho. 12 «Leewatuu barenttu kushiyaa korumatuu huup'iyaan wotsino; ittuwaa nagaraa yarshshuwaa ootsaade, ittuwaa k'ay Leewatuu atto geetettana mala, s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsaade Med'inaa Godaw yarshsha. 13 Leewatuwaa Aaroonanne Aa attuma naanatu aawotetsaa garssan wotsa; yaataade untuntta k'aatsiyaa yarshshuwaa ootsaade, Med'inaa Godaa sintsa shiishsha. 14 Hewaadan ootsaade Leewatuwaa hara Israa'eeliyaa asaappe dummaya; dummayooppe Leewatuu tawaa gidana. 15 «Neeni Leewatuwaa geeshsheeddawaappenne k'aatsiyaa yarshshuwaa ootsaade shiishsheeddawaappe guyyiyaan, S'oossaa Dunkkaaniyaan barenttu oosuwaa ootsanaw yiino. 16 Israa'eeliyaa asaa

gidduwaappe untunttu taw ubbaanna imetteeddino; Israa'eeliyaa mac'c'a asaappe yeletteedda bayira attumawanttu ubbaa diraw taani Leewatuwaa taw akkaad. 17 Israa'eeliyaa asaa gidduwaan bayira yeletteeddawe asaa gidina, mehiyaa gidinakka ubbay tawaa. Taani Gibs'e gadiyaan bayira ubbaa wod'eedda gallassan, untuntta taw dummayaad. 18 Israa'eeliyaa bayira attumawanttu ubbaa diraw taani Leewatuwaa akkaad. 19 Israa'eeliyaa asaa ubbaa gidduwaappe taani Leewatuwaa Aaroonawunne Aaroona attuma naanaw imuwaa ootsaade immaad. Israa'eeliyaa Asay Gaketiyaa Dunkkaaniyaa shiik'iyaa wode, boshay untuntta bochchenna mala, Leewatuu Israa'eeliyaa asaa gishsha Gaketiyaa Dunkkaaniyaan barenttu oosuwa ootsinonne untunttu diraw atto geetettino» yaageedda. 20 Med'inaa Goday Musa Leewatuwaa dummayanaw azazeeddawaadan Muse, Aarooninne Israa'eeliyaa asaa maabaray ubbay ootseeddino. 21 Leewatuu barena geeshsheeddino; barenttu mayuwaakka meec'c'eeddino. Aarooni untunttu k'aatsiyaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaa sintsa shiishsheedda; untuntta geeshshanaw untuntta atto giisseedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, Leewatuu Aaroonanne Aaroona attuma naanatu aawotetsaa garssan, Gaketiyaa Dunkkaaniyaa gidдон barenttu oosuwa ootsanaw yeeddino. Med'inaa Goday Musa Leewatuwaa dummayanaw azazeeddawaadan untunttu ootseeddino. 23 K'aykka Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 24 «Hawe Leewatuwaa s'eelliyaa wogaa: laytsay laatamanne ichcheshanne hewaappe bollana de'iyaa attumawanttu oosuwa ootsanaw Gaketiyaa Dunkkaaniyaa yiino. 25 Shin untunttu laytsay ishatamuwaa gidiyaa wode untunttu barenttu oosuwaappe s'urataa kesino; simmiide laa"entso ootsoppino. 26 Untunttu

Gaketiyaa Dunkkaaniyaan ootsiyaa barenttu ishātuwaa ootsi maaddana gooppe maaddinoppe attina, untunttu barekka ay oosonne ootsoppino. Simmi neeni Leewatuwaa oosuwaa hawaadan oosissaasa» yaageedda.

9 Israa'eeliyaa Asay Gibbs'eppe keseedda laa"entso laytsan koyiro agenaan Siinaa Mela biittaa Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide haasayeedda; **2** «Israa'eeliyaa Asay Paasigaa Baalaa keereedda gallasan bonchcho. **3** Ha aginaan tammanne oyddentso gallasan, Aa keereedda wode, away wullana haniyaa wode, Aa wogaa ubbaadaaninne Aa azazo ubbaadan bonchcho» yaageedda. **4** Muse Israa'eeliyaa Asay Paasigaa Baalaa bonchchana mala, untunttoo odeedda. **5** Koyro aginaw tammanne oyddentso gallassi, away wullana haniyaa wode Siinaa Mela biittaa untunttu Paasigaa Baalaa bonchcheeddino. Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ubbabaa ootseedda. **6** Shin untunttuppe amareedawanttu hayk'k'eedda asaa anhaa bochchiide tuneedda diraw, he gallassi Paasigaa Baalaa bonchchanaw danddayibeykkino. Hewaa diraw, untunttu Musekkonne Aaroonakko he gallassi yiide, **7** Musa, «Nuuni hayk'k'eedda asaa anhaa bochcheedda diraw tuneeddo; shin keereedda wodiyaan hara Israa'eeliyaa asaanna Med'inaa Godaw yarshshuwaa shiishshiyaawaa nuuni ayaw digetteettoo?» yaageeddino. **8** Muse untuntta, «Med'inaa Goday hinttewaa taw azaziyaawaa taani sisana gakkanaw hintte takkishshite» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, **10** «Neeni Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaaga; «Hintteppe woy hintte zaratuwaappe ooninne anhaa bochchiide tunooppe, woy manddareeddawaa gidooppe, I Med'inaa Godaw Paasigaa

Baalaa bonchcho; 11 laa"entso aginaan tammanne oyddentso gallassi away wullana haniyaa wode Paasigaa Baalaa bonchcho. Paasigaa dorssaa irshshuu gelibeenna ukitsaananne c'amo bonc'c'iyaa mo. 12 Sa'ay wonttanaw he dorssaappe ayaanne ashshoppo; k'ay Aa mek'etsaappekka ittuwaanne mentsoppo. Paasigaa Baalaw Aa woga ubbaa ootso. 13 Shin manddaribeenna geeshsha Asay Paasigaa bonchchennaan is's'ooppe, hewaappe sintsaaw I ta asaa giddoppe bohetto. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa yarshshuwaa keereedda wodiyaan I shiishshibeenna. He Asay bare nagaray aheedda metuwaa akkanaw besse. 14 « Hintte gidduwaan de'iyaa bete Asay Paasigaa Baalaa Med'inaa Godaw bonchchana koyooppe, Paasigaa wogaadan bonchcho. Betiyawukka gade asawukka itti mala wogay de'o yaaga» yaageedda. 15 Dunkkaanii toletteedda gallassi shaarii Markkatetsaa Dunkkaaniyaa mayyeedda; omarsaappe doommiide, wonttana gakkanaw Dunkkaaniyaappe bollana de'iyaa shaarii tamaa malatee. 16 Hewaadan ubbaa wode gallassi gallassi shaarii mayyee; k'amma k'amma he shaarii tamaadan poo'ee. 17 He shaarii Dunkkaaniyaa bollaappe denddiyaa wode awudenne Israa'eelatu barenttu dunkkaaneedda sa'aappe dendiino; k'ay he shaarii wod'd'iyaa ay sa'aaninne Israa'eelatu dunkkaaniino. 18 Israa'eelatu Med'inaa Godaa azazuwaan denddiino; hewaadankka, Med'inaa Godaa azazuwaan dunkkaaniino. Shaarii Dunkkaaniyaa bolla gam"iyaa wode ubbaan barenttu dunkkaaneeddasan gam"ino. 19 Shaarii Dunkkaaniyaa bolla daro gallassaa gam"ooppe, Israa'eelatu Med'inaa Godaa azazuwaa naagiinoppe attina, hak'anne biikkino. 20 Itti itti gede shaarii Dunkkaaniyaa bolla amareeda gallassaa gam"ee. Med'inaa Godaa azazuwaan untunttu dunkkaaniino;

k'ay hewaadankka, S'oossaa azazuwaan untunttu denddino. 21 Itti itti gede shaarii omarsaappe wonttana gakkanaw s'alalaa gam"ee; wonttina shaarii dendiyyaa wode untunttukka denddino. Gallassaa gidina, k'amma gidina, shaarii dendiyyaa wode untunttukka denddino. 22 Shaarii Dunkkaaniyaa bollan laa"u gallassaa gam"ina, woy itti aginaa, woy itti laysaa gam"ina, Israa'eelatu barenttu dunkkaaneeddasan gam"iinoppe attina biikkino. Shin shaarii dendiyyaa wode untunttukka denddino. 23 Untunttu Med'inaa Godaa azazuwaan dunkkaaniinonne k'ay Med'inaa Godaa azazuwaan denddino; Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaadan, untunttu Med'inaa Godaa azazuwaa naageeddino.

10 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaagedda; 2 «Laa"u s'urumbbatuwaa biraappe k'os's'aade ootsa; yaataade asaa shiik'oo s'eeganawunne k'ay dunkkaaneedda saappe denddanaw dentsetsanaadan punna. 3 Ha laa"u s'urumbbatu punettiyyaa wode, Asay ubbay Gaketiyaa Dunkkaaniyaa penggii neekko shiik'o. 4 Shin itti s'urumbba s'alalay punettooppe, Israa'eeliyaa zaratuwaa kaappatu ne sintsa shiik'ino. 5 Neeni s'urumbbaa d'ok'k'u ootsaade punniyaa wode, away doliyaa baggana dunkkaaneedda zaratu denddino. 6 S'urumbbaa laa"entso d'ok'k'u ootsaade punniyaa wode, gedissa baggana dunkkaaneedda zaratu denddino. S'urumbbay d'ok'k'u gi punettiyaawe denddanaw mallaa gido. 7 Yaa'aw asaa shiishshanaw s'urumbbaa punna; shin kooshshaa d'ok'k'u ootsaade punnoppa. 8 Aaroona naanay k'eesatu s'urumbbaa punnino. Hawe newunne yiyaa yeletaa ubbaw med'ina woga gido. 9 «Hintte gadiyaan metuwaa detsiyaa hintte morkkiyaanna hintte olettanaw kesiyaa wode, he s'urumbbatuwaa d'ok'k'u

ootsiide punnite. Hewaan Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena he wode hassayiide, hintte morkkiyaappe hinttena ashshana. **10** Hewaadankka, k'ay hintte nashettiyaa gallassi, baalaa bonchchanaw hintte keereedda gallassinne agenay s'eeriya baalan, hintte s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa wodenne hintte ittippetetsaa yarshshuwaa yarshshiyaa wode he s'urumbbatuwaa punnite; hewe S'oossaa sintsan hinttena hassayissiyaawaa gidana. Taani Med'inaa Godaa, hintte S'oossaa» yaageedda. **11** Laa"entsa laytsan laa"entso aginaan laatamantsa gallassi, shaarii Markkatetsaa Dunkkaaniyaa bollappe denddeedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay Siinaa Mela biittaappe denddeedda; shaarii Paaraana giyaa mela biittaa gakkiiide wod'd'eedda. **13** Unttuntu ha koyiro buussaw Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaadan denddeeddino. **14** Yihudaa zaratuwaanna dunkkaaneedda baggay barenttu armmaa oyk'k'iide koyro denddeeddino. Yihudaa zaratuu kaappuu Aminaadaaba na'aa Na'asoonaa; **15** Yisaakoora zaratuu kaappuu S'u'aara na'aa Nataani'eela; **16** Zaabiloonaa zaratuu kaappuu Heloonaa na'aa Eli'aaba. **17** Hewaappe guyyiyaan, Dunkkaaniyaa shoddina, Gershshoonaa yaratuunne Maraara yaratuu tookkiide denddeeddino. **18** Kaalliide Roobeela zaratuwaanna dunkkaaneedda baggay barenttu armmaa oyk'k'iide denddeedda. Roobeela zaratuu kaappuu Shade'uura na'aa Eliis'uura; **19** Simoonaa zaratuu kaappuu S'uriishadaaya na'aa Shalumi'eela; **20** Gaada zaratuu kaappuu Re'u'eela na'aa Eliyasaafa. **21** Hewaappe guyyiyaan, K'ahaata yaratu geeshsha miishshatuwaa tookkiide denddeeddino. Unttuntu gakkanaappe kasetiide, Dunkkaanii toletti utteedda. **22** Kaalliide Efireema zaratuwaanna dunkkaaneedda baggay

bare armmaa oyk'k'iide denddeedda. Efireema zaratuu kaappuu
 Amihuuda na'aa Elishamaa'a; **23** Minaase zaratuu kaappuu
 Padaas'uura na'aa Gamaali'eela; **24** Biiniyaama zaratuu kaappuu
 Giidi'oona na'aa Abidaana. **25** Wurssetsan, ha c'uguwaa ubbaw
 guyye baggan naagiyaa Daana zaratuwaanna dunkkaaneedda
 baggay bare armmaa oyk'k'iide denddeedda. Daana zaratuu
 kaappuu Amishadaaya na'aa Ahi'eezera; **26** Aaseera zaratuu
 kaappuu Okiraana na'aa Paagi'eela; **27** Niftaaleema zaratuu
 kaappuu Enaana na'aa Ahiraa'a. **28** Israa'eeliyaa Asay bare
 baggan baggan denddiide biyaa maaray hawaadaana. **29**
 Muse Midiyaama asaa gidiyaa bare bolluwaa Re'u'eela na'aa
 Hobaaba, «Nuuni Med'inaa Goday, «Taani hinttentoo immana»
 geedda sa'aa beeto; Med'inaa Goday Israa'eeliyaw lo"obaa
 ootsana geedda diraw, neeni nuunana dendda. Nuuni new
 lo"obaa ootsana» yaageedda. **30** Hobaabi, «Tuytti, taani biikke;
 taani ta biittaa ta asaakko baana» yaageedda. **31** Muse Aa,
 «Hayyanaa, nuuna yeggaade boopparikkii! mela biittaan nuuni
 dunkkaanaw bessiyaasa neeni eraasa; neeni nu biyaa ogiyaa
 nuuna kaaletsanawukka danddayaasa. **32** Neeni nuunana
 booppe, Med'inaa Goday nuw immiyaa anjuwaa ubbaa nuuni
 neenana shaakkana» yaageedda. **33** Yaatina untunttu Med'inaa
 Godaa deriyaappe denddiide, heezzu gallassaa keeshshaa
 ogiyaa beeddino. Med'inaa Godaa C'aak'uwaa Taabootay
 untunttu shemppiyaa sa'aa demmanaw he heezzu gallasan
 untunttuppe sintsaw beedda. **34** Untunttu dunkkaaneedda
 sa'aappe denddiyaa wode ubbaan, Med'inaa Godaa shaarii
 gallassi gallassi untunttuppe bollana de'ee. **35** Taabootay
 denddiyaa wode ubbaan Muse, «Abeet Med'inaa Godaw,
 dendda! Ne morkketuu laalettino; Neena is's'iyawanttukka

ne sintsaappe bak'atino» yaagee. **36** Taabootay shemppiyaa wode ubbaan Muse, «Abeet Med'inaa Godaw, ha daro sha'an paydetiyaa Israa'eeliyaa asaakko neeni simma» yaagee.

11 Asay bare metoo Med'inaa Godaa bolla zuuzummeedda; untunttu zuuzummiina S'oossay sisiide, hank'k'uwaa ees's'i keseedda. Yaatina Med'inaa Godaa tamay untunttu gidduwaan ees's'iide, untunttu dunkkaaneedda sa'aw itti itti gas'aa bagga meedda. **2** Yaatina Asay Musew waassina, Muse Med'inaa Godaa woosseedda. Tamay to'eedda. **3** Med'inaa Godaa tamay untunttu gidduwaan ees's'eedda diraw, he sa'ay Tabi'eera geetetti s'eesetteedda. **4** Israa'eelatuwaana de'iyaa dumma dumma gade Asay hara k'umaa loytsi amotteedda. Israa'eeliyaa asaykka k'ay hawaadan yaagiide yeekuwa doommeedda; «Laa nuuni ashuwaa hak'appe demmanee? **5** Nuuni Gibs'e gadiyaan miishshaa c'iggenan c'oo miyaa moliyaa hassayeetto; k'ay k'ayiyaa miyaa paranjiiyaa leekiyaa, zolddo leekiyaa malatiyaa mal"iyaa haatsay kumeedda meelooniyaa, adussa paranjiiyaa sunk'k'uruttiyaanne tuumuwa hassayeetto. **6** Shin ha"i nu k'ood"ii gorddettedda; nu ayifiikka ha mannaappe attina, harabaa ayinne be'enna» yaageeddino. **7** Mannay deebbuwaa ayfiyaa malatee; Aa malay boos's'iyaa mitsaa c'ooshshaa malatee. **8** Asay yuuyyi yuuyyi Aa k'oree; wos'aan gaac'c'ee, woy udulan c'addee; untunttu Aa otuwaan penttissiide, bashiyan komppiino. I zayitiyaan munak'k'iide uukkeedda ukitsaadan mal"ee. **9** K'amma dunkkaaneeddasan s'aasay wod'd'iyaa wode, mannay aanana wod'd'ee. **10** Asay bare dunkkaaniyaa penggiyaan penggiyaan yeekkishin, Muse siseedda. Med'inaa Godaa hank'k'uu ees's'i keseedda diraw, Muse un"etteedda. **11** Hewaa diraw, Muse Med'inaa Godaa hawaadan yaagiide oochcheedda; «Neeni ta

bolla ne k'oomaa bolla ayaw ha metuwaa ahaadii? Neeni taanan
 ayaw nashetabeykkii? Neeni ha asaa ubbaa tookuwaa ta bolla
 ayaw wotsaaddii? **12** Ha asaa ubbaa taani shahaaraadditaayye?
 Woy untuntta taani yelaadditaa? «Neni untuntu mayzza
 aawaatoo, «Taani hinttentoo immana» gaade c'aak'k'eedda
 biittaa gatsanaw, naanatuwaa dichchiyaana d'antsiyaa na'aa
 bare kiwuwaan idimmiyaawaadan, neeni untuntta ne kiwuwaan
 idimma» yaagaade taw ayaw oday? **13** Ha asaw ubbaw
 taani ashuwaa hak'appe demmanee? Untuntu taana, «Miyaa
 ashuwaa nuw imma» yaagiide yeekkiino. **14** Taani ha asaa ubbaa
 taarekka tookkana danddaykke; tookku taw loytsi dees'ee. **15**
 Simmi neeni taana hawaadan metootanaadan ootsanawaappe
 taw k'arettaade taana ha"i wod'a basha; yaatooppe, taani
 metuwaappe shemppana» yaageedda. **16** Med'inaa Goday
 Musa, «Israa'eeliyaa c'imatuwaappe kaaletsiyaawantanne
 kaappatuwaa gidiyaa, neeni eriyaa laappun tammu c'imatuwaa
 taw shiishsha; untuntu neenana yan ek'k'ana mala, S'oossaa
 Dunkkaaniyaakko, untuntta neeni ayaa. **17** Taani duge
 wod'd'aade neenana yan haasayana; taani neenan de'iyaa
 Ayyaanaappe akkaade, he Ayaanaa untuntu bolla wotsana.
 Neeni neerekka tookkenna mala, untuntu asaa tookuwaa
 tookkiide, neena maaddana. **18** «Neni asaw hawaadan gaade
 oda, «Wonttiw hinttena geeshshite; yaatiide hintte ashuwaa
 maana. Hintte, «Laa nuuni ashuwaa hak'appe demmanee?
 Nuw Gibs'e gadiyaan sa'ay lo'a shin!» yaagiide yeekkeeddawaa
 Med'inaa Goday siseedda. Med'inaa Goday ashuwaa ha"i
 hinttentoo immana; immina hintte maana. **19** Hintte gidduwaan
 de'iyaa Med'inaa Godaa hintte kad'eedda dirawunne hintte,
 «Nuuni Gibs'e gadiyaappe ayaw keseeddo?» yaagiide Aa

sintsan yeekkeedda diraw, hintte itti gallassaa, woy laa"u gallassaa, woy ichcheshu gallassaa, woy tammu gallassaa, woy laatu gallassaa s'alalaa ashuwaa miikkita; shin hinttenttoo siid'yaanna kesana gakkanaw, hinttena saletsana gakkanaw, itti aginaa kumentsaa hintte ashuwaa maana» yaaga» yaageedda.

21 Shin Muse S'oossaa, «Be'a, taani usuppun s'eetu sha"a gidiyaa asaa gidduwaan de'ay; neeni, «Itti aginaa kumentsaa untunttu maanaw untunttoo taani ashuwaa immana» gaadda.

22 Miizzaa wudiyaanne dorssaa wudiyaa untunttoo shukkina kalissanee? Abban de'iyaa moliyaa ubbaa shiishshiyaawaa gidinttonne, untunttoo gidanee?» yaageedda. **23** Med'inaa Goday Musa, «Med'inaa Godaa kushii k'antseeyye? Taani new giyaabay tumenttonne worddentto neeni ha"i be'ana» yaageedda. **24** Muse kare kesiide, Med'inaa Goday geeddawaa asaw odeedda. I Israa'eeliyaa c'imatuwaappe laappun tammu asaa shiishiide, Dunkkaaniyaa yuushshuwaan esseedda.

25 Med'inaa Goday shaariyan duge wod'd'iide, aananna haasayeedda; yaatiide Aa bollan de'iyaa Ayyaanaappe akkiide, he laappun tammu c'imatuwaa bolla wotseedda. Ayyaanay untunttu bollan shemppeedda wode, untunttu timbbitiyaa odeeddino. Shin hewaappe guyyiyaan, zaaretsiide timbbitiyaa odibeykkino. **26** He laappun tammu c'imatuwaanna mazggobiyaan s'aafetteedda asatuu Elddaadanne Medaada giyaa laa"atuu dunkkaaneeddasan atteeddino; Dunkkaaniyaakko yibeykkino; shin untunttu bollakka Ayyaanay wod'd'ina, dunkkaaneeddasan timbbitiyaa odeeddino. **27** Itti wodallay wos's'i yiide, Musa, «Elddaadinne Medaadi dunkkaaneeddasan timbbitiyaa odiino» yaagiide odeedda. **28** Bare yalagatetsaappe doommiide, Musa maaddiyaa Neewe na'ay Iyyaasu Musa, «Ta godaw

Muse, neeni untuntta te"» yaageedda. **29** Shin Muse Aa, «Ta gishshataa ne mishettay? Med'inaa Godaa Asay ubbay timbbitiyaa odiyaawaanne Med'inaa Goday bare Ayaanaa untuntu bolla wotsiyaawaa gideerenneeshsha!» yaageedda. **30** Hewaappe guyyiyaan, Musenne Israa'eeliyaa c'imatuu dunkkaaneeddasaa simmeeddino. **31** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday c'arkkuwaa dentsina, abbaa baggappe akkaa Asay dunkkaaneeddasaa ubbaa yuushshuwaakko c'arkkuu aheedda; he kafotuu sa'aa doonaana gadiyaappe pude laa"u wad'aa keeshshan paalleeddino. Yiide untuntu dunkkaaneeddasaa ubbaappe gas'aana, itti gallassaa oge keenaa sa'aan utteeddino. **32** He gallassaa ubbaan, he k'amma ubbaaninne wonttetsa gallassaa ubbaan Asay kare kesiide, ha akkatuwaaw oyk'k'iide shiishsheedda; untuntuppe ooninne itti sha"a kiilo giraameppe guutsaa shiishshibeenna. Untuntu hewaappe guyyiyaan, dunkkaaneeddasaa yuushshuwaaw ubbaan melissanaw mic'ceeddino. **33** Shin ashuu biro untuntu matan de'ishshin, untuntu c'oommiide mittennan de'ishshin, Med'inaa Godaa hank'k'uu asaa bolla ees's'i kaseedda; yaatina Med'inaa Goday asaa wolk'k'aama boshaan shoc'eedda. **34** Yaatina he sa'ay Kibroot Hattaabaa (Amuwaaw Duufuwaaw) geetetti suntsetteedda; ayaw gooppe, ashuwaaw amotteedda asaa untuntu he sa'aan moogeeddino. **35** Asay hewaappe dendiide Has'eroota giyaasaa biide, yan dunkkaaneedda.

12 Muse Toop'piyaa biittaa mishirato akkeedda. I akkeedda Toop'piyaa mac'c'aani diraw, Miiriyaamanne Aarooni Musa boreeddino. **2** Untuntu, «Med'inaa Goday Muse bagga s'alalana haasayeeddeyye? K'ay I nu baggana haasayibeenneeyye?» yaageeddino. Med'inaa Goday hewaa siseedda. **3** Muse

gadiyaan sa'aan ubbaan de'iyaa asaa ubbaappe aad'd'iyaa
 ashkke asaa. 4 Med'inaa Goday ellekka Musew, Aaroonawunne
 Miiriyaamiw, «Hintte heezzuukka Gaketiyaa Dunkkaaniyaakko
 kesite» yaageedda; untuntu heezzuukka keseeddino. 5
 S'oossay shaariyaa tuusaaan duge wod'd'eedda; Dunkkaaniyaa
 penggiyaan ek'kiide, Aaroonanne Miiriyaamo s'eeseedda.
 Untuntu laa'uukka Aa sintsa shiik'ina, 6 I untunta, «Ta
 odiyaawaa sisite: Hintte gidduwaan timbbitiyaa odiyaawe
 de'ooppe, taani Med'inaa Goday taana aw sas'aan k'onc'c'issay;
 taani aw akumuwaan oday. 7 Shin ta k'oomaa Musena hewaadan
 gidenna; I ta golliyaa ubbaan ammanetteedawaa. 8 Taani Musena
 sintsa sintsaan haasayayippe attina, leemisuwaan haasayikke.
 I Med'inaa Godaa malaa be'ee. Yaatina ta k'oomaa Musa
 boranaw hintte ayaw yayyibeykkitee?» yaageedda. 9 Med'inaa
 Godaa hank'k'uu untuntu bolla ees's'i keseedda; Med'inaa
 Goday beedda. 10 Shaarii Dunkkaaniyaa bollaappe denddeedda
 wode, Miiriyaama wolk'k'aama galbbaa harggiyaan mils's'i
 gaade boos's'aaddu. Aarooni iikko simmiide s'eelliyaa wode,
 wolk'k'aama galbbaa harggiyaan oyk'k'etteeddaano be'eedda.
 11 Yaatina I Musa, «Hay ta godaw, nuuni eeyyatetsan ootseedda
 nagaraw nuuna muroppa. 12 Bare daay uluwaappe kesiyaa
 wode, Aa ashuwaappe baggay meetetti kichchina, hayk'k'i
 kichchiide yeletteedda gac'ino na'aa mala gidoppaarekkee»
 yaageedda. 13 Muse, «Hay S'oossaw, izo patsaariikkii!» yaagiide
 Med'inaa Godaw waasseedda. 14 Med'inaa Goday Musa, «I
 aawuu I som'iyaan c'uchchaa c'uchcheeddawaa gidinttonne,
 laappun gallassaa iza yeellaa mayyaade uttana gidekkeeyye?
 Hewaa diraw, neeni izo laappun gallassaa dunkkaaneedda
 sa'aappe gas'aa baggana dumma sa'aan utissa; hewaappe

guyyiyaan, simmaade yu» yaageedda. **15** Yaatina Miiriyaama Asay dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kesaade laappun gallassaa uttaaddu. Aa simmana gakkanaw Asay baanaw denddibeenna. **16** Hewaappe guyyiyaan, Asay Has'eroota giyaa saappe dendiide, Paaraana mela biittaa dunkkaaneedda.

13 Med'inaa Goday, Musa, **2** «Taani Israa'eelato immiyaa Kanaane biittaa wochhana mala, amareeda asaa kiitta; untunttu zare ubbaappe itti itti kaappuwaa kiitta» yaageedda. **3** Muse Med'inaa Godaa azazuwaan Paaraana Mela biittaaappe untuntta kiitteedda. Untunttu ubbaykka Israa'eeliyaa asaa kaappatuwaa. **4** Untunttu sunsay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa: Zariyaa Kaappuwaa Roobeela Zakkuura na'aa Shaamu'a; **5** Simoonaa Hooraa na'aa Shafaas'a; **6** Yihudaa Yifune na'aa Kaaleeba; **7** Yisaakooraa Yooseefo na'aa Yigi'aala; **8** Efireema Neewe na'aa Hoshee'a; **9** Biiniyaama Raafu na'aa Pals's'a; **10** Zaabiloonaa Sooda na'aa Gaddi'eela; **11** Yooseefo na'aa Minaasa Suusa na'aa Gadda; **12** Daana baggappe Gamaalla na'aa Ami'eela; **13** Aaseera Mikaa'eela na'aa Satuura; **14** Niftaaleema Waafisa na'aa Naahiba; **15** Gaada Maaka na'aa Ge'u'eela. **16** He biittaa wochhana mala, Muse kiitteedda asatuu sunsay hawaappe k'ommonna de'iyawaa. Muse Neewe na'aa Hoshee'a suntsaa lyyaasa yaagiide suntseedda. **17** Untunttu Kanaane biittaa wochhana mala, Muse untuntta kiittiyaa wode hawaadan yaageedda; «Hawaappe Neegeeba mela biittaa pude kesiide, yaappe huup'issa baggan de'iyaa gezze biittaa biite. **18** Biittay ay mala biittenttonne be'ite; he gadiyaan de'iyaa Asay minenttonne laafaantto, guutseenttonne darentto, **19** untunttu de'iyaa biittay lo"enttonne iitentto, untunttu de'iyaa katamayenne ay mala katamentto, gimbbiyaan diretti utteeddenttonne direttibeennentto,

20 biittay ay mala tu'enttonttonne ladentto, he gadiyaan mitsay de'inttonne baawentto be'ite. Minnite! He gadiyaan mokkeeddawaa ayifiyaappe akkenan yooppite» yaageedda. He wodii woyniyaa turay koyiro ayfiyaa ayifiyaa wode. 21 Unttuntu pude kesiide, S'iina giyaa mela biittaappe doommiide, biide Hamaata Pinuwaa matan de'iyaa Rahooba gakkanaw he biittaa wochcheeddino. 22 Neegeeba pude kesiide, Kebroona gakeeddino; hewan Ahimaana, Sheshaayanne Talmmaaya geetettiyaa Anaak'e zaratu de'iino. Kebrooni Gibs'en de'iyaa S'o'aane katamaappe laappun laytsaa kaseti kees'etteedda. 23 Hewaana aad'diidde, Unttuntu Eshkkoola giyaa zanggaaraa biide gakeedda wode, woyniyaa turaa ittuwaappe itti wurc'c'uwaanna de'iyaa itti tashiyaa k'ans's'eeddino; untuntuppe laa"u kasuwaa gidduwaan gelissi tookkeeddino. Hewaana roomaniyaanne balasiyaa giyaa mitsatuwaa ayfiyaa aheeddino. 24 Israa'eeliyaa asatuu hewaappe k'ans's'eedda woyniyaa turaa wurc'c'uwaa diraw, he sa'aa Eshkkoola Zanggaaraa giide s'eeseeddino. 25 Unttuntu he biittaa wochchiidde, oytamu gallassaappe guyyiyaan simmeeddino; 26 Paaraana Mela Biittaan K'aadeesa giyaa saan de'iyaa Musekko, Aaroonekkonne Israa'eeliyaa asaa maabaraa ubbaakko yeeddino. Barenttu be'eeddawaa untunttoonni asaa ubbaw odeeddino; he gadiyaan ayifiyaa ayfiyaakka untuntta besseeddino. 27 Unttuntu Musew hawaadan yaagiide odeeddino; «Neeni nuuna kiitteedda biittaa nuuni beeddo; he gadiyaan maatsaynne eessay goggee. Aan ayifiyaa ayfiyaakka hawaa be'a. 28 Shin he gadiyaan de'iyaa Asay wolk'k'aama; untunttu katamaykka gimbbiyaa dirsaan diretti utteeddawaanne wolk'k'aama. Nuuni k'ay Anaak'e zaratuwaa yan be'eeddo. 29 Neegeeba Amaaleek'a asatuu de'iino;

gezziyaan Hiitetuu, Yaabuusatuunne Amooratuu de'iino; k'ay Kanaanetuu Meediteraane Abbaa doonaaninne Yorddaanoosa Shaafaa gas'aan de'iino» yaageeddino. **30** Kaaleebi asaa Muse sintsan c'o"u giissiide, «Nuuni tumu s'oonanaw danddayiyaa diraw, pude ha"i kesiide, he biittaa oliide ane oyk'k'oytte» yaageedda. **31** Shin Kaaleebena pude beedda asatuu, «He biittaa Asay nuuppe minniyaa diraw, nuuni untuntta s'oonanaw danddayokko» yaageeddino. **32** Untunttu yuuyyi wochcheedda biittaa Israa'eeliyaa asaw hawaadan giide, iita oduwaa odeeddino, «Nuuni wochcheedda biittay barenan de'iyaa asaakka miyaawaa; Asay ubbaykka loytsi adussa. **33** Nuuni wogga adussa asatuu yara gidiyaa Anaak'e zaratuwaa yan be'eeddo; nuuni nu ayifiyaan nuuna s'eelliyaa wode bumbburetsaa malateetto; k'ay nuuni untunttu ayifiyaan hewaakka mala» yaageeddino.

14 He gallassaa k'amma maabaray ubbay barenttu k'aalaa d'ok'k'issiide yeekkeeddino. **2** Israa'eeliyaa Asay ubbay Muse bollanne Aaroona bolla zuuzummeeddino. Maabaray kumentsay untuntta, «Nuuni Gibs'e gadiyaan de'iidde hayk'k'eeddawaa gideerokko! Woy nuuni ha mela biittaan hayk'k'eeddawaa gideerokko! **3** Mashshaan nuuna wod'i wurssanaw Med'inaa Goday ha biittaa nuuna ayaw ahii? Nu machchetuunne nu naanay omoodettana. Hewaappe guyye Gibs'e biittaa simmiyaawe nuw keekenneeyye?» yaageeddino. **4** K'ay untunttu ittuu ittuwaa, «Nuuni kaaletsiyaawaa dooriide, guyye Gibs'e simmeetto» yaageeddino. **5** Musenne Aarooni hewan shiik'eedda Israa'eeliyaa asaa maabaraa ubbaa sintsan som"uwaa sa'aan gatsiide guufanneeddino. **6** He biittaa wochcheedda asatuu giddoppe Neewe na'ay Iyyaasunne Yifune na'ay Kaaleebi barenttu mayuwaa peed'eeddino. **7** Israa'eeliyaa asaa maabaraa

ubbaw, «Nuuni kantsi kesiide wochcheedda biittay loytsi daro lo'a. 8 Med'inaa Goday nuunan nashettiyaawaa gidoope, maatsayenne eessay goggiyaa he biittaw nuuna I gelissana; he biittaa nuw I immana. 9 Hewaa diraw, Med'inaa Godaa bolla makkalaa makkaloppite. He biittaa asaw yayyoppite; untuntu nuw haatsaa ushshakka gakkikkino. Untuntu ambboomiyawe baawa; shin Med'inaa Goday nuunana de'ee. Hintte untuntu yayyoppite!» yaageeddino. 10 Maabaray ubbay untuntu shuchchaan c'addanaw haasayeeddino. He wode Med'inaa Godaa bonchchuu Gaketiyaa Dunkkaaniyaan Israa'eeliyaa asaa ubbaw k'onc'c'eedda. 11 Med'inaa Goday Musa, «Ha Asay awude gakkanaw taana kad'anee? Taani untuntu gidduwaan ootseedda malaataa ubbaa be'iide, awude gakkanaw untuntu taanan ammanennan is's'anee? 12 Taani untuntu iita harggiyaan shoc'aade d'ayissana; yaataade taani neena untuntuppe dariyaanne minniyaa kawutetsaw aawuwaa ootsana» yaageedda. 13 Muse Med'inaa Godaa hawaadan yaagiide woosseedda; «Neeni ne wolk'k'an ha asaa Gibs'eppe pude kesseeddawaa eriyaa Gibs'etuu hawaa sisoope, untuntu waagane? 14 Untuntu ha gadiyaan de'yaawantookka hewaa odana. Abeet Med'inaa Godaw, neeni ha asaa gidduwaan de'yaawaa untuntu siseeddino. Abeet Med'inaa Godaw, nuuni neena be'eeddawaa untuntu ereeddino; ne shaarii untuntuppe bollana takkiyaawaanne gallassi shaariyaa tuusnaan, k'amma tamaa tuusnaan neeni untuntu sintsan biyaawaa be'eeddino. 15 Ha'i neeni ha asaa ubbaa itti kutsan wod'yaawaa gidoope, ne kase ootseeddawaa siseedda kawutetsatuu, 16 Med'inaa Goday ha asaa, «Hinttew immana giide c'aak'k'eedda biittaa untuntu afanaw danddayibeenna

diraw, mela biittaan untuntta wod'eedda» yaagiide haasayana.

17 «Hewaa diraw, Godaw, neeni ne wolk'k'aa nuuna bessa; neeni gaade, «Med'inaa Goday danddayanchchanne aggena siik'uwaan kumeeddawaa; nagaraanne makkalaa atto giyaawaa; gidooппenne, bayzzanchchaa murenan aggenawaa; aawotuwaa nagaraa diraw naanatuwaa heezzentsanne oyddentso yeletaa gakkanaw muriyaawaa» gaade oda wotseeddawaa pola. 19 Ha Asay Gibbs'eppe kesooдеppe doommaade hachchi gakkanaw neeni atto geeddawaadan, ne aggena siik'uwa daruwaan ha asaa nagaraa atto gaarikkii!» yaageedda. 20 Med'inaa Goday Musa, «Neeni oochcheeddawaadan taani untunttoo atto gaad. 21 Shin ta de'uwaan c'aak'k'ay; Med'inaa Godaa bonchchuu sa'aa ubbaa kumiyaawaadan, 22 ha asaappe ittuunne he biittaa be'enna. Ta bonchchuwaanne Gibbs'e biittaaninne mela biittaa taani ootseedda malaataa ha asatuu be'eeddino; shin untunttu tammu gede taana paac'c'eeddinonne ta k'aalaa sisennan is's'eeddino. Hewaa diraw, taani untunttu mayzza aawaatoo immana gaade c'aak'k'eedda biittaa taana kad'eeddawantuppe ittuunne mulekka be'enna. 24 Shin ta k'oomay Kaaleebi untunttuppe dummatiyaa dirawunne I taana polo wozanaappe kaalleedda diraw, taani I kase beedda biittaa Aa gatsana; Aa zeretsay he biittaa laattana. 25 Shin ha"i Amaaleek'atuunne Kanaanetuu zanggaaraan de'iyaa diraw, wontti guyye simmiide, Zo'o Abbaakko afiyaa ogiyaa oyk'k'iide mela biittaa biite» yaageedda. 26 K'ay Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; 27 «Ha iita Asay ta bolla awude gakkanaw zuuzummanee? Taani Israa'eeliyaa asaa zuuzuntsaa ubbaa sisaad. 28 Hewaa diraw, neeni untunttoo hawaadan yaagaade oda; «Ta de'uwaan c'aak'k'ay; taani hintte haasayishin ta haytsaan

siseeddawaa hinttenttoo ootsana. Taani Med'inaa Goday hewaa oday. **29** Hintte anhay ha mela biittaan kunddana; ayaw gooppe, asaa paydiyaa wode paydeteedda laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa Asay ubbay ta bolla zuuzummeedda. **30** Yifune na'aa Kaaleebappenne Neewe na'aa Iyyaasuppe attina, hintteppe ooninne taani hinttena wotsanaw c'aak'keedda he biittaa gelenna. **31** Hintte, «Nu naanay omoodettana» geedda hintte guutsaa naanatuwaa he hintte kad'eedda biittaa gelissana; biittaykka untuntussa gidanawaa. **32** Shin hinttena gidooppe, hintte anhay ha mela biittaan kunddana. **33** Hintte ammanettibeenna diraw, hintte wurssetsa anhay ha mela biittaa wullana gakkanaw, hintte naanay waayettiidde, ha mela biittaa oytamu laytsaa hentsanchchaa gidiide yuuyyana. **34** Hintte he biittaa wochcheedda he oytamu gallassaa payduwaan, itti gallassaw itti laytsaa, hewenne, oytamu laytsaw hintte nagaraa diraw hintte waayettana; taani hintte bolla denddiyaawaa hintte erana» yaaga oda. **35** Taani Med'inaa Goday hawaa oday. Ta bolla shiik'i utteedda ha iita maabaraa bolla hawaadan tumu ootsana: untunttu ha mela biittaan wurana; hawaan untunttu hayk'k'ana» yaageedda. **36** He biittaa wochchana mala, Muse untuntta kiittina biide simmeedda asatuu, he biittaa iita oduwaa odiide, Muse bolla Asay ubbay zuuzummana mala ootseeddawanntu, **37** he iita oduwaa odeedda asatuu, Med'inaa Godaa sintsa boshaan hayk'k'eeddino. **38** He biittaa wochchanaw beedda asatuwaappe Yifune na'ay Kaaleebinne Neewe na'ay Iyyaasu s'alalay pas'a atteeddino. **39** Muse hawaa Israa'eeliyaa asaw ubbaw odeedda wode, Asay loytsi yeekkeedda. **40** Wonttetsa gallassi wontta guuran untunttu denddiide, pude gezze biittaa kesiide, «Nuuni nagaraa ootseeddo; shin ha"i S'oossay nuw

immana geedda sa'aa pude kesana» yaageeddino. **41** Shin Muse untuntta, «Med'inaa Godaa azazuwaa hintte ayaw mentsiitee? Hinttew hanenna. **42** Med'inaa Goday hinttenana de'enna diraw, pude kesoppite; hintte morkketuu hinttena s'oonana. **43** Amaaleek'a asatuwaananne Kanaane asatuwaana hintte olettana; hintte mashshaan hayk'k'ana. Med'inaa Godaappe hintte wora simmeedda diraw, Med'inaa Goday hinttenana de'enna» yaageedda. **44** Shin untuntu Med'inaa Godaa C'aak'uwaa Taabootayenne Musenne dunkkaaneedda sa'aappe denddana d'ayooppekka, gezze biittaa kewanaw s'aliide dendeeddino. **45** Gezze gadiyaan de'iyaa Amaaleek'a asatuunne Kanaane asatuu wod'd'iide untuntu olay s'ooniide, Horima gakkanaw untunta yedersseeddino.

15 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaaga; «Hintte de'ana mala, taani hinttentoo immiyaa biittaa geliyaa wode, **3** mehiyaappe woy dorssaappe, s'uuggiyaa yarshshuwaa gidina, woy shiik'k'owaa gatsanaw yarshshiyaa yarshshuwaa gidina, woy Med'ina Goday keereedda baala gallassatuwaan hintte dosuwaan c'oo immiyaa yarshshuwaa gidina, Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshotuwaa yarshshite. **4** Yarshshuwaa shiishshiyaa uray katsaa yarshshoo itti kiilo giraame d'iiliyaa itti liitiro wogaraa zayitiyaan munak'k'eeddawaakka Med'inaa Godaw aho. **5** K'ay s'uuggiyaa yarshshoo, woy hara yarshshoo ahiyaa itti itti dorssaanna itti liitiro woyniyaa eessaa ushshaa yarshshuwaa ootsiide giigissite. **6** « «Dorssa orggiyaa yarshshanaw shiishshiyaa wode, katsaa yarshshoo laa'u kiilo giraame d'iiliyaa itti liitironne bagga wogaraa zayitiyaan munak'k'eeddawaanne **7** itti liitironne bagga woyniyaa eessaa

ushshaa yarshshoo ahite. Med'inaa Godaw sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa yarshshite. **8** « <Itti korumaa s'uuggiyaa yarshshuwaa, woy shiik'uwaa gatsiyaa yarshshuwaa, woy ittippetetsaa yarshshuwaa ootsiide yarshshanaw Med'inaa Godaw ahiyaa wode, **9** korumaanna ittippe katsaa yarshshoo heezzu kiilo giraame d'iiliyaa laa"u liitiro wogaraa zayitiyaan munak'keeddawaanne **10** ushshaa yarshshoo laa"u liitiro woyniyaa eessaakka ahite. Med'inaa Godaw sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa taman yarshshite. **11** « <Itti itti korumaa booraa, woy itti itti dorssaa orggiyaa, woy yalaga deeshshaa orggiyaa, woy attuma dorssaa maraa yarshshanaw shiishshiyaa wode, katsaa yarshshuunne ushshaa yarshshuu hawaadan ittippe shiik'ee. **12** Itti mehiyaappe daruu shiik'iyaa wode, katsaa yarshshuunne ushshaa yarshshuu hawaadan dariide shiik'ee. **13** Israa'eeliyaa asaa gidiyaa ooninne taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw shiishshiyaa wode ubbaan, hawaadan ootsanaw koshshee. **14** Sintsappe yaana yeletaan hintte gidдон de'iyaa betii woy hara Asay ooninne s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw shiishshanaw koyooppe, ikka hintte ootsiyaawaadan ootsanaw koshshee. **15** Hinttewukka hintte gidдон de'iyaa betetookka ha wogay ittuwaa; hawe sintsaappe yaana yeletawukka ek'k'iide de'iyaa woga. Hinttekka betetuukka Med'inaa Godaa sintsan ittuwaa. **16** Hinttewukka hintte gidдон de'iyaa bete asatookka higgiiinne wogay ittuwaa gidana» yaaga» yaageedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **18** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; <Taani hinttena afiyaa biittaa hintte geliide, **19** he gadiyaan mokkiyaa katsaa miyaa wode,

he katsaappe s'eeraa kessiide, hintte Med'inaa Godaw
 yarshshuwaa ootsiide shiishshite. 20 Hewekka, bayira ka"eedda
 katsaappe uukkeedda koyiro komppuwaa, katsaa bukkiyaa
 uddumaappe immiyaa yarshshuwaa ootsiide shiishshite. 21
 Yaana yeletaa ubbaan hintte hintte gadiyaan mokkeedda
 katsaappe s'eeraa Kesseedda komppuwaa, Med'inaa Godaw
 yarshshuwaa ootsiide shiishshite. 22 « «Med'inaa Goday
 odeedda ha azazotuwaa ubbaa hintte erana d'ayiide, naagennan
 aggooppe, 23 Med'inaa Goday Aa baggana hinttena azazeedda
 azazotuwaa ubbaa, Med'inaa Goday immeedda gallassaappe
 doommiide, yaana yeletaa gakkanaw, pac'c'ennan naagennan
 aggooppe, 24 k'ay hewaa maabaray erennan ootseeddawaa
 gidoooppe, maabaray ubbay Med'inaa Godaw itti korumaa
 s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa ootsiide, aw
 wogay azaziyaawaadan, katsaa yarshshuwaanne ushshaa
 yarshshuwaanna shiishsho; k'ay nagaraa yarshshuwaa ootsiide,
 itti deeshshaa orggiyaa shiishsho. 25 Yaatooppe k'eesii
 kumentsaa Israa'eeliyaa maabaraa nagaraa atto giissiyaa wogaa
 polo; untunttu nagaray atto geetettana. Ayaw gooppe, untunttu
 eriidde ootsibeykkino; k'ay untunttu barenttu bayzzuwaa diraw,
 Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaanne barenttu
 nagaraa yarshshuwaa shiishsheeddino. 26 Asay ubbay erennan
 he bayzzuwaan hambbalaachchetteedda diraw, kumentsaa
 Israa'eeliyaa maabarawukka untunttu gidдон de'iyaa bete
 asawukka atto geetettana. 27 « «Itti Asay barekka erana
 d'ayiide nagaraa ootsooppe, yelettoodeppe itti laysaa gidiyaa
 itti deeshshatto nagaraa yarshshuwaa ootsiide shiishsho; 28
 erennan de'iidde nagaraa ootseedda uraw k'eesii Med'inaa
 Godaa sintsan nagaraa atto giissiyaa wogaa polo; Aa nagaray

atto geetettana. 29 Erennan de'iidde nagaraa ootsiyaa asaa ubbaw, yeletaan Israa'eeliyaa asaa gidinakka bete asaa gidinakka ha higgii ittuwaa. 30 «‹Shin yeletaan Israa'eeliyaa asaa gidinakka bete asaa gidinakka eriidde otoruwaan nagaraa ootsiyaa uray Med'inaa Godaa boree. He uray bare asaa giddoppe bohetto. 31 He aawuu Med'inaa Godaa k'aalaa kad'eedda dirawunne Aa azazuwaa mentseedda diraw, I tumuwaappe asaa gidoppe bohattanaw besse; Aa bayzzuu aana» yaaga» yaageedda. 32 Itti gallassi Israa'eeliyaa Asay mela biittaa de'ishshin, itti bitanii Sambbatan mitsaa mis'iidde beetteedda. 33 Mitsaa I mis'ishin demmeedda asatuu Musekko, Aaroonekkonne kumentsaa shiik'uwaakko Aa aheeddino. 34 Unttuntu Aa ootsanawaa eribeenna diraw, k'ashuwaan takkisseeddino. 35 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Ha bitanii hayk'k'anaw besse; kumentsaa yaa'ay barenttu dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kessiide, shuchchaan c'addiide Aa wod'o» yaageedda. 36 Kumentsaa yaa'ay Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kessiide, shuchchaan c'addiide Aa wod'eedda. 37 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 38 «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; ‹Hinttekka sintsaappe yaana yeletaykka hintte mayuwaa gas'aa s'eeran s'eeran mac'araa kessite; he mac'araa bolla saluwaa malatiyaa k'ac'inaa sikkite. 39 He mac'araa hintte be'iyaa wode ubbaan Med'inaa Godaa azazotuwaa hassayiide polite; yaatooppe, hintte hintte ayifiyaanne hintte wozanaa amuwaa kaalliide, taappe wora simmikkita. 40 He mac'araa be'iyawaan hintte ta azazotuwaa ubbaa hassayiide polanne hintte hintte S'oossaw geeshsha gidana. 41 Taani Med'inaa Godaa, hintte S'oossaatee; taani

hintte S'oossaa gidanaw, hinttena Gibs'eppe kessaad. Taani Med'inaa Godaa, hintte S'oossaa» yaaga» yaageedda.

16 Leewiyaa zariyaappe K'ahaata yara gidiyaa Yis'ihaara na'ay K'oraahi, Roobeela zariyaappe Eli'aaba naanay Daataaninne Abiiraaminne k'ay Peleeta na'ay Oonis, **2** Muse bolla denddeeddino. Unttuntunna laa"u s'eetanne ishatamu Israa'eeliyaa asatuu de'iino; untuntu eretteedda asanne maabaran dooretteedda kaaletsiyaawantta. **3** Untuntu Musenne Aaroona sintsa shiik'iide, hawaadan yaageeddino; «Hintte darisseeddita! Maabaray ubbay huup'iyaan huup'iyaan geeshsha; Med'inaa Godaykka untuntu gidduwaan de'ee; yaatina Med'inaa Godaa maabaraa bolla hinttena ayaw d'ok'k'u d'ok'k'u ootsiitee?» yaageeddino. **4** Muse hawaa siseedda wode S'oossaa sintsan sa'aan guufanneedda; **5** K'oraahanne Aa c'itaa ubbaa, «Wontti wontta Med'inaa Goday ooni nagaranchenttonne ooni geeshshentto bessana; I he dooriyaa asaa barekko shiishshana. **6** K'oraaha, neeninne ne c'itay ubbay hawaa ootsite: wontti is'aanaa c'uwayiyaawantta akkiide, **7** bonk'k'uwaa aan wotsiide, Med'inaa Godaa sintsan is'aanaa c'uwayite. Med'inaa Goday dooriyaa asay, I geeshsha gidanawaa. Leewiyaa zaretoo, hintte darisseeddita» yaageedda. **8** Muse k'aykka K'oraaha, «Hinttenoo Leewiyaa zaretoo, sisite! **9** Israa'eeliyaa Med'inaa Goday hinttena Israa'eeliyaa maabaraappe dummayiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa oosuwaa ootsana malanne asaa sintsan he oosuwaa ootsanaw hintte ek'k'ana mala, barekko shiishsheeddawe hinttenttoo guus's'eeddee? **10** I hinttenanne hintte ishatuwaa Leewatuwaa ubbaa barekko shiishsheedda; k'ay ha"i hintte k'eesetetsaakka kajeeliita. **11** Neeninne ne c'itay ubbay Aaroona bolla

zuuzummiyaawe, I oonee? hinttenttu Med'inaa Godaa bolla makkaliita» yaageedda. 12 Hewaappe guyyiyaan, Muse kiittiide Eli'aaba naanatuwaa, Daataananne Abiiraama s'eesisseedda; shin untunttu Aa, «Nuuni bookko! 13 Neeni mela biittaaan nuuna wod'anaw maatsaynne eessay goggiyaa gadiyaappe kesseeddawe guus's'eeddee? K'ay ha"i neeni nu bolla kaappuwaa gidanaw koyay? 14 Hewaa bollakka k'ay maatsaynne eessay goggiyaa biittaa neeni nuuna gelissabaakka, woy neeni nuw laata ootsaade gadiyaanne woyniyaa turaa immabaakka; neeni ha asaa c'immaasa. Nuuni bookko!» yaageeddino. 15 Muse loytsi hank'k'ettiide Med'inaa Godaa, «Untunttu yarshshiyaa yarshshuwaa akkoppa; taani untuntuppe hariyaa ittuwaanne akkabeyikke, woy taani untuntuppe itti asanne naak'k'abeykke» yaageedda. 16 K'ay Muse K'oraaha, «Wontti neeni, ne c'itay ubbaynne Aarooni Med'inaa Godaa sintsan gidite. 17 Itti itti Asay bare is'aanaa c'uwayiyaawaa ubbaanna laa"u s'eetanne ishatamuwaa akkiide, is'aanaa aan wotsiide, Med'inaa Godaa sintsa shiishsho. K'ay neeninne Aarooni hintte is'aanaa c'uwayiyaawantta ahite» yaageedda. 18 Asay ubbaykka bare is'aanaa c'uwayiyaawaa akkiide, bonk'k'uwaanne is'aanaa aan wotseedda; Gaketiyaa Dunkkaaniyaa penggiyaan Musenanne Aaroonana ek'k'eeddino. 19 K'oraahi kumentsaa maabaraa Gaketiyaa Dunkkaniyaa penggiyaan shiishsheedda. He wode Med'inaa Godaa bonchchuu kumentsaa maabaraw k'onc'c'eedda. 20 Med'inaa Goday Musanne Aaroona, 21 «Taani itti kutsan ha maabaraa d'ayissana haniyaa diraw, untuntuppe shaakettite» yaageedda. 22 Shin Musenne Aarooni sa'aan guufanniide, «Abeet S'oossaw, ashuwaa mayyeedda asaa ubbaa med'd'eedda S'oossaw, itti uray nagaraa ootsooppe, neeni kumentsaa

maabaraa hank'k'ettay?» yaageeddino. **23** Yaatina Med'inaa Goday Musa, **24** «Neeni maabaraa, «K'oraaha, Daataananne Abiiraama dunkkaanetuwaappe kichchite» yaagaade oda» yaageedda. **25** Muse dendiide, Daataane konne Abiiraamekko biina, Israa'eeliyaa c'imatuu Aa kaalleeddino. **26** Maabaraa I, «Ha iita asatuu dunkkaanetuwaappe kichchite; untunttuwaa gideeddawaa ayaanne bochchoppite. Henkkoode untunttu nagaraa ubbaa gaasuwaan hinttekka pitetti d'ayana» yaagiide minisiide odeedda. **27** Untunttu K'oraaha, Daataananne Abiiraama dunkkaanetuwaappe kichcheeddino. Daataaninne Abiiraami kare kesiide, barenttu machchetuwaanna, barenttu naanatuwaanna barenttu guutsaa naanatuwaanna barenttu dunkkaanetuwaappe penggiyaan ek'k'eeddino. **28** Muse asaa, «Taani ha ooso ubbaa ootsana mala, Med'inaa Goday taana kiiteeddawaanne taani ta sheniyaan ootsennawaa hintte hawaan erana. **29** Ha asatuu Asay hayk'k'iyaawaadan hayk'k'ooppe, woy asaa bolla gakkiaawaa s'alalay untunttu bolla gakkoope, Med'inaa Goday taana kiitibeenna. **30** Shin Med'inaa Goday ubbaanna ooratsabaa ootsina, biittay dooyettiide untuntanne untunttoo de'iyawaa ubbaa mitti aggooppe, untunttu pas'a de'iide Si'ooliyaa duge wod'ooppe, he wode ha asatuu Med'inaa Godaa kad'eeddawaa hintte erana» yaageedda. (Sheol h7585) **31** I yaagiide wursseedda wode, untunttu ek'k'eedda biittay p'alk'k'etti wod'd'eedda. **32** Biittay dooyettiide, untuntanne untunttu soo asaa, K'oraaha c'itaa ubbaa untunttoo de'iyawaa ubbaanna mitti aggeeda. **33** Yaatina untunttu barew de'iyawaa ubbaanna pas'a de'iide, Si'ooliyaa duge wod'd'eeddino. Biittaykka untunttu bolla gorddetti aggeeda; untunttu maabaraa giddoppe tippi giide d'ay aggeeddino. (Sheol h7585) **34** Untunttu

waasuwaan untunttu matan de'iyaa Israa'eelatu ubbay, «Biittay
 nuunakka k'ay mittana hanee!» yaagiid bak'ateeddino. 35
 K'ay tamaykka Med'inaa Godaa mataappe yiide, is'aanaa
 c'uwayiyaa laa"u s'eetanne ishatamu asaa mi aggeeda. 36
 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, 37 «Neeni
 k'eesiyaa Aaroona na'aa El"aazaraw yaagaade oda, «Is'aanaa
 c'uwayiyaabatuwaa taman s'uugetteedda asaa giddoppe akka;
 bonk'k'uwaa c'uwayiyaabatuwaappe haassaade laala. He
 is'aanaa c'uwayiyaabatuu geeshsha. 38 Bare nagaraa diraw
 hayk'k'eedda ha asatuu is'aanaa c'uwayiyaabatuwaa lee'issaade
 k'os's'aade, yarshshuwaa saas'iniyaa kamma. Untunttu hewantta
 Med'inaa Godaa sintsan shiishsheedda diraw, hewanttu
 geeshsha; hewanttu Israa'eelatuwaa hassayissiyaa malaataa
 gidana» yaaga» yaageedda. 39 K'eesii El"aazari s'uugetteedda
 asatuu shiishsheedda nahaase birataappe oosetteedda is'aanaa
 c'uwayiyaabatuwaa akkiide, yarshshuwaa saas'iniyaa kammanaw
 lee'issiide k'os's'eedda. 40 Aaroona zare gidenna ooninne
 Med'inaa Godaa sintsan is'aanaa c'uwayanaw shiik'enna mala,
 K'oraahanne Aa c'itaa gakeeddawe Aa gakkenna mala,
 Israa'eelatuwaa hassayissanaw hawantta ootseedda. Med'inaa
 Goday Muse baggana El"aazara azazeeddawaadan hawe
 haneedda. 41 Wonttetsa gallassi Israa'eeliyaa maabaray ubbay,
 «Med'inaa Godaa asaa hintte wod'eeddita» yaagiide, Muse
 bollanne Aaroona bolla zuuzummeeddino. 42 Maabaray Musenne
 Aaroona bolla denddanaw shiik'iide, Gaketiyaa Dunkkaaniyaakko
 simmi s'eelliyaa wode, shaarii Gaketiyaa Dunkkaaniyaa kammina,
 Med'inaa Godaa bonchchuu k'onc'c'eedda. 43 Hewaappe
 guyyiyaan, Musenne Aarooni Gaketiyaa Dunkkaaniyaa sintsaw
 yeeddino. 44 Med'inaa Goday Musa, 45 «Ha asaa gidduwaappe

kichchite; taani untuntta itti kutsan d'ayissa bashana» yaageedda. Untunttu sa'aan guufanneeddino. **46** Muse Aaroona, «Ne is'aanaa c'uwayiyaawaa akkaade, bonk'k'uwaa yarshshiyaa sa'aappe akkaade, is'aanaa aan wotsa; untunttoo atto giissanaw ellekka maabaraakko afa. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa hank'k'uu Aa mataappe kesi kichcheedda; boshaykka doommi kichcheedda» yaageedda. **47** Muse geeddawaadan Aarooni bare is'aanaa c'uwayiyaawaa akkiide, maabaraa giddu wos's'eedda. Boshay asaa gidduwaan doommi de'ishin, Aarooni is'aanaa c'uwayiide, asaw atto giisseedda. **48** Yaatiide I hayk'k'eeddawanttupenne pas'a de'iyawanttuppe gidduwaan ek'k'ina, boshay aggi aggeeda. **49** K'oraaha gaasuwaan hayk'k'eedda Asay paydettenan, ha boshaan hayk'k'eeddawanttu 14,700. **50** Boshay ek'k'eeddawaappe guyyiyaan, Aarooni Gaketiyaa Dunkkaaniyaa penggiyaan de'iyaa Musekko simmeedda.

17 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Neeni, «Hintte zariyaan zariyaan hintte kaappatuwaappe huup'iyaa huup'iyaa itti itti s'am"aa ubbaanna tammanne laa"u s'am"aa taw immite» yaagaade Israa'eelatuwaappe akka. Itti itti asaa suntsaa s'am"aa bollan s'aafa. **3** Itti itti zariyaa kaappoo itti s'am"aa gidiyaa diraw, Leewiyaa s'am"an Aaroona suntsaa s'aafa. **4** Gaketiyaa Dunkkaaniyaa gidдон taani neenana gaketiyaa Markkatetsaa Taabootaa sintsan wotsa. **5** Taani dooriyaa asaa s'am"ay aac'ana; hawaadan ootsaade hintte bollan Israa'eelatu zuuzummiyaa zuuzuntsaa taani mule d'ayissana» yaageedda. **6** Muse Israa'eeliyaa asaw odina, untunttu kaappatuu tammanne laa"u s'am"atuwaa, itti itti zariyaa kaappatuu itti itti s'am"aa aw immeeddino. He s'am"atuwaa

gidduwaan Aaroona s'am"aykka de'ee. 7 Muse he s'am"aa ubbaa Markkatetsaa Dunkkaaniyaa gidдон Med'inaa Godaa sintsan wotseedda. 8 Wonttetsa gallassi Markkatetsaa Dunkkaaniyaa gidдо Muse geleedda wode, Leewiyaa zare gidiyaa Aaroona s'am"ay aac'eeddawaa, gumbbeeddawaa, c'iisheeddawaanne c'iishiide lawuziyaa giyaa mitsaa ayfiyaa ayifeeddawaa be'eedda. 9 Hewaappe guyyiyaan, Muse s'am"aa ubbaa Med'inaa Godaa sintsaappe Israa'eeliyaa asaa ubbaakko aheedda. Asay untuntta be'eeddawaappe guyyiyaan, kaappatuu barenttu s'am"aa s'am"aa akkeeddino. 10 Med'inaa Goday Musa, «Aaroona s'am"aa Taabootaa sintsan zaara wotsa. Hewaa makkaleeddawanttu ta bolla laa"entso zuuzummiide hayk'k'ennaadan, untunttoo malaataa ootsaade naaga» yaageedda. 11 Med'inaa Goday azazeeddawaadan Muse ootseedda. 12 Israa'eeliyaa Asay Musa, «Nuuni hayk'k'ana; d'ayana; nuuni ubbaykka d'ayana! 13 Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaakko, haray atto mataa shiik'iyaa uray ooninne hayk'k'ana. Simmi nuuni ubbaykka hayk'k'eettoo?» yaageeddino.

18 Med'inaa Goday Aaroona, «Neeni, ne attuma naanatuunne Leewatuu geeshsha sa'aa oosuwaan polettiyaa nagaraa tookkana; neeninne ne attuma naanatu s'alalay hintte k'eesetetsaa oosuwaan polettiyaa nagaraa tookkana. 2 Neeninne ne attuma naanay Markkatetsaa Dunkkaaniyaa sintsan ootsiyaa wode, neenana gidiide maaddana mala, Leewiyaa zare gidiyaa ne dabbotuwaaha. 3 Untunttu hintteppe garssana Dunkkaaniyaa ooso ubbaa ootsino; shin untunttukka hinttekka ittippe hayk'k'ennaadan, untunttu geeshsha sa'aa miishshaakkonne yarshshiyaa saakko shiik'oppino. 4 Untunttu hinttenana ittippe gidino; Gaketiyaa Dunkkaaniyaan de'iyaa ooso ubbaa ootsino.

Leewatuwaappe attina, hara uray ooninne hinttekko shiik'oppo.

5 Laa"entsuwaa Israa'eelatuwaa bolla hank'k'uu wod'd'enna mala, geeshsha sa'aanne yarshshiyaa sa'aa oosuwaa ootsite.

6 Leewatuwaa hintte dabbotuwaa Israa'eelatuwaa giddoppe taani ta huup'iyaw dooraad. Unttuntu Gaketiyaa Dunkkaaniyaa oosuwaa ootsanaw hinttenttoo imuwaadan immaade, Med'inaa Godaw dummayaad. 7 Shin neeninne ne attuma naanatu s'alalay yarshshiyaa sa'aa oosuwaa ubbaanne gaariduwa giddon de'iyaa k'eesetetsaa ooso ubbaa ootsite. K'eesetetsaa oosuwaa taani hinttenttoo imuwaadan ootsaade immay; hara uray ooninne geeshsha sa'aakko shiik'iyawe hayk'k'o» yaageedda.

8 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Aaroona, «Israa'eelatu taw immiyaa geeshsha imotaa ubbaa taani new immaad. Taani new ne dirawunne ne attuma naanaw untunttu diraw med'inaw gishsha ootsaade immaaddi. 9 Taw immiyaa aad'd'eeda geeshsha imuwaappe taman s'uugettenna baggay hinttessa gidanawaa: untunttu taw immiyaa geeshsha imuwaa ubbaappe katsaa yarshshuu, woy nagaraa diraw yarshshiyaa yarshshuu, woy naak'uwaa diraw yarshshiyaa yarshshuu neessanne ne attuma naanatuwaassa gidanawaa. 10 Hintte hewaa geeshsha sa'aan miite; attumawe ubbay hewaa mo; hewe hinttew geeshsha gidanawaa. 11 «Hawe k'ay neessa. Israa'eelatuwaa k'aatso yarshshuwaa ubbaa new, ne attuma naanatoonne ne mac'c'a naanaw med'inaw gishsha ootsaade immay; hintte golliyaa asaa giddon wogaadan geeshsha gidiyaa ubbay hewaa mo. 12 «Unttuntu taw immiyaa koyiro ayifiyaappe lo"o wogaraa zayitiyaa ubbaa, yalaga woyniyaa eessaa ubbaanne muruta katsaa ubbaa Med'inaa Godaw immay. 13 Unttuntu Med'inaa Godaw ahiyaa untunttu gadiyaan de'iyaa koyiro gakkeedda

ayfii hintessa; hintte golliyaa asaa gidдон wogaadan geeshsha gidiyaa ubbay hewaa mo. 14 «Israa'eeliyaan Med'inaa Godaw dummateeddabay ubbay hintessa. 15 Bayira yeletteedda Asay woy mehii, Israa'eelatu Med'inaa Godaw immeeddawe hintessa. Shin bayira yeletteedda asanne bayira yeletteedda geeshsha gidenna mehiyaa hintte wozanaw besse. 16 Itti agenaa naanatuwaa wozanaw Dunkkaaniyaan erettiyaa miizaaniyaa (20 Geera) likkiyaan ichcheshu s'agaraa biraa wozo gatiyaa k'ans's'ite. 17 Shin miizzaa bayiraa, woy dorssaa bayiraa, woy deeshshaa bayiraa hintte wozanaw koshshenna; untunttu geeshsha. Neeni untunttu suutsaa yarshshiyaa sa'aa bollan c'ac'c'afa; Med'inaa Godaa toshukku giide sawana mala, untunttu mod'd'uwaa taman s'uugga. 18 Untunttuppe beettiyaa ashuu wus'akkeedda anggoosuwaadaaninne ushechcha gediyaadan hintessa. 19 Israa'eelatu Med'inaa Godaw immiyaa geeshsha yarshshuwaa ubbaa new, ne attuma naanatoonne ne mac'c'a naanaatoo med'inaw gishsha ootsaade immay. Hawekka Med'inaa Goday neenanne ne zeretsatuwaanna c'aak'k'etiyaa Mas'iniyaa c'aak'uwaa» yaageedda. 20 K'aykka Med'inaa Goday Aaroona, «Untunttu gadiyaan neeni ayinne laattakka; untunttu gidдон neena gakkiiyaa shaakuu ayaykka baawa; Israa'eelatuwaa gidдон ne laatayne neena gakkiiyaa shaakuu taana» yaageedda. 21 S'oossay, «Leewatuu Gaketiyaa Dunkkaaniyaan ootsiyaa oosuwaa diraw, Israa'eelatuwaa asiraataa ubbaa untunttoo immaad. 22 Hachcheppe doommiide, Israa'eeliyaa asatuu barenttu nagaran hayk'k'enna mala, Gaketiyaa Dunkkaaniyaakko shiik'oppino. 23 Gaketiyaa Dunkkaaniyaa oosuwaa ootsiyaawanttunne hewan polettiyaa nagaraa tookkiyaawanttun Leewatuwaa. Hawe yeletaa ubbaw

med'inaa wogaa. Leewatuu Israa'eeliyaa asaa gidduwaan ayinne laattikkino. 24 Hewaa diraw, Israa'eelatu Med'inaa Godaw imuwaadan immiyaa asiraataa, taani Leewatoo untuntta laataadan immaad. Taani untunttubaa, «Untuntu Israa'eeliyaa asaa gidduwaan ayinne laattikkino» yaageeddawe hewaassa» yaageedda. 25 K'ay Med'inaa Goday Musa, 26 «Neeni Leewatuwaa hawaadan yaaga; «Taani hinttenttoo laataadan immeedda asiraataa hintte Israa'eeliyaa asaappe akkiyaa wode, hintte he asiraataappe asiraataa Med'inaa Godaw immite. 27 Hintte imuu hinttenttoo katsaa bukkiyaa uddumaa katsaadaaninne gum"iyaa woyniyaa ayifiyaadan paydettee. 28 K'ay hawaadan Israa'eeliyaa asaappe hintte akkiyaa asiraataa ubbaappe imuwaa Med'inaa Godaw immite; ha asiraataappe Med'inaa Godaa diraw k'eesiyaa Aaroonaw hintte immanaw besse. 29 Hintte akkiyaa imotaa ubbaappe, lo"iyaawaanne geeshsha Med'inaa Godaw gishuwaa ootsiide, hintte immanaw bessee» yaaga. 30 «K'ay neeni Leewatuwaa, «Ubbaappe lo"o imuwaa hintte immeeddawaappe guyyiyaan, attedawe hinttenttoo katsaa bukkiyaa uddumaa katsaadaaninne gum"iyaa woyniyaa ayifiyaadan paydetana. 31 Hinttenne hintte golliyyaa Asay hewaappe attedawaa hak'anne miite; ayaw gooppe, hewe Gaketiyaa Dunkkaaniyaan hintte ootsiyaa oosoo hintte dirguuwaa. 32 Lo"o bagga S'oossaw immi diggeeddawaappe guyyiyaan hintte miyaa wode, bayzzanchcha gidikkita. Shin lo"o bagga he imotaappe kessennaan de'iidde, hintte Israa'eeliyaa asaa imotaa tunissennaadan naagettite. Hewaadan ootsana d'ayooppe, hintte hayk'k'ana» yaaga» yaageedda.

19 Med'inaa Goday Musanne Aaroon hawaadan yaageedda; 2 «Med'inaa Goday higgayan azazeedda wogay hawaa: Tilla bollana

de'iyaa woy borssiyaabay bayinna, I morggiyaan k'ambbaray
wod'd'ibeenna zo'o ussatto new ahana mala, Israa'eeliyaa asaw
odite. 3 K'eesiyaa El'aazaraw izo immite; I izo dunkkaaneedda
sa'aappe gas'aa afina, itti Asay izo Aa sintsan shukko. 4 K'eesiyaa
El'aazari I suutsaappe amareedawaa bare birad'd'iyaa akkiide,
Gaketiyaa Dunkkaaniyaw sintsa baggana laappun gede c'ac'c'afo.
5 I s'eellishin ussatta s'uugettu; I galbbay, ashuu, suutsayenne
toc'ii s'uugetto. 6 K'eesii zigaa, hiisoo'p'iyaa tashiyaanne
zo'o k'unc'c'uutiyyaa akkiide, ussatto s'uuggiyaa taman olo. 7
Hewaappe guyyiyaan, k'eesii bare mayuwaa meec'c'o; bare
bollaakka haatsaan meec'etto; yaatiide dunkkaaneeddasaa gelo;
shin omarssa gakkanaw I wogaadan tuna gidanawaa. 8 He
ussatto s'uuggeeddawe k'ay bare mayuwaa meec'c'o; bare
bollaakka haatsaan meec'etto; ikka k'ay omarssa gakkanaw
wogaadan tuna gidanawaa. 9 «Hewaappe guyyiyaan, geeshsha
Asay ussatta s'uugetteedda bidintsaa shiishiide, dunkkaaneedda
sa'aappe gas'aana geeshsha sa'aan wotso. Israa'eeliyaa
Asay tunatetsaappe geeyiyaa haatsaan go'ettanaw hewaa
naagi wotsana; hewe nagaraappe geeshshanaassa. 10 K'ay
ussatti bidintsaa shiishsheedda Asay bare mayuwaa meec'c'o;
omarssi gakkanaw I wogaadan tuna gidanawaa. Ha wogay
Israa'eeliyaa asawunne untuntu gidduwaan de'iyaa hara gade
asaw laa'ookka med'inaa woga gidanawaa. 11 «Hayk'k'eedda
asaa anhaa bochchiyaa ooninne laappun gallassaa wogaadan
tunana. 12 He tunatetsaappe geeyiyaa haatsaan heezzantsa
gallassinne laappuntsa gallassi, I barena geeshsho; hewaappe
guyyiyaan, I wogaadan geeshsha gidanawaa; shin heezzantsa
gallasaaninne laappuntsa gallassan barena geeshshana
d'ayooppe, I geeshsha gidenna. 13 Hayk'k'eedda uraa anhaa

bochchiyaa ooninne barena geeshshennan aggooppe, Med'inaa
 Godaa Dunkkaaniyaa I tunissee; he uray Israa'eeliyaa asaa
 giddoppe bohetto. Tunatetsaappe geeyiyaa haatsay Aa bollan
 c'ac'c'afettibeenna diraw, I tuna; Aa tunatetsay Aa bollan
 gam"ee. 14 «Itti uray dunkkaaniyaa gidдон hayk'k'ooppe
 de'iyaa wogay hawaa: dunkkaaniyaa gidдо geliyaa ooninne,
 k'ay dunkkaaniyaa gidдон de'iyaa ubbaykka laappun gallassaa
 tuna gidanawaa. 15 Hewaadankka, k'um"etennaan dooyaa
 de'iyaa miishshaa ubbay tuna gidanawaa. 16 K'ay dembban
 mashshaan hayk'k'eedda asaa, woy c'oo hayk'k'eedda anhaa,
 woy asaa mek'etsaa, woy duufuwaa bochchiyaa ooninne laappun
 gallassaa tuna gidanawaa. 17 «Tunatetsaappe geeshshanaw
 s'uuggeedda ussatti bidintsaappe amareedawaa akkaade,
 otuwaan wotsaade, pultto haatsaa aan tiga; 18 geeshsha
 Asay hiisooop'piyaa bonc'c'iyaa akkiide, haatsaan tushi kessiide,
 dunkkaaniyaa, dunkkaaniyaan de'iyaa miishshaa ubbaaninne
 hewan de'iyaa asaa ubbaa bollan c'ac'c'afo. K'ay asaa mek'etsaa,
 woy duufuwaa, woy wod'eedda uraa, woy hayk'k'eedda uraa
 bochcheedda asaa bolla I c'ac'c'afo. 19 Geeshsha Asay
 heezzentsanne laappuntsa gallassan tuneedda uraa bollan
 c'ac'c'afo. I laappuntsa gallassan he uraa tunatetsaappe
 geeshsho; he geeyeedda bitanii bare mayuwaa meec'c'o; bare
 bollaakka haatsaan meec'etto; he gallassaa omarssi I geeshsha
 gidanawaa. 20 «Shin tuna uray barena geeshshennawaa
 gidoooppe, he uray Med'inaa Godaa geeshsha sa'aa tunisseedda
 diraw, Israa'eeliyaa asaa giddoppe bohetto; tunatetsaappe
 geeyiyaa haatsay Aa bollan c'ac'c'afettibeenna diraw, I tuna. 21
 Hawe hinttenttoo med'inaa woga gidanawaa. K'ay tunatetsaappe
 geeyiyaa haatsaa c'ac'c'afiyaa Asay bare mayuwaa meec'c'o;

tunatetsaappe geeyiyaa haatsaa bochchiyaa ooninneka omarssi gakkanaaw tuna gidanawaa. 22 Tuna uray bochchiyaa ayayenne tune. K'ay hewaa bochchiyaa ooninne omarssa gakkanaaw tuna gidee» yaageedda.

20 Koyro aginaan Israa'eelatu ubbay S'iina giyaa mela biittaa gakkii, K'aadeesa giyaa saan dunkkaaneeddino. Hewaan Miiriyaama hayk'k'aade moogettaaddu. 2 Hewaan asaw haatsay d'ayina, Asay shiik'iide, Muse bollanne Aaroona bolla dendeedda. 3 Unttuntu, «Nu ishatuu Med'inaa Godaa sintsan hayk'k'eedda wode, nuunikka hayk'k'eeddawaa gideerokkooshsha! 4 Nuuninne nu mehii ha mela biittan hayk'k'anaadan, Med'inaa Godaa asaa hawaa hintte ayaw aheedditee? 5 Ha wolk'k'aama sa'aa nuuna Gibs'eppe pude ayaw aheedditee? Hawaan katsaa ayfii, woy balasiyaa, woy woyniyaa ayfii, woy roomaanii baawa; k'ay ushiyaa haatsaykka hawaan baawa» yaagiide Musena walak'etteeddino. 6 Yaatina Musenne Aarooni asaa mataappe Gaketiyaa Dunkkaaniyaa pengge biide guufanneeddino; Med'inaa Godaa bonchchuu untunttoo k'onc'c'eedda. 7 Med'inaa Goday Musa, 8 «Ne gatimaa akka; neeninne ne ishaa Aarooni shiik'uwaa shiishshite; untuntu sintsan zaallay haatsaa goggana mala oda. Zaallaappe haatsaa hintte kessiide, shiik'uwaanne untuntu mehiyaa ushshana» yaageedda. 9 Med'inaa Goday azazeeddawaadan, Muse Med'inaa Godaa sintsaappe gatimaa akkeedda. 10 Inne Aarooni shiik'uwaa zaallaa sintsan shiishsheeddino; Muse untunta, «Hinttenoo makkalanchatoo, sisite; ha zaallaappe haatsaa hinttenttoo nuuni tumu kessanee?» yaageedda. 11 Muse bare kushiyaa d'ok'k'u ootsiide, bare gatiman laa"u gede zaallaa shoc'ina, haatsay d'uuk'k'iide kesina yaa'ayenne

untuntu mehii ushsheedda. **12** Shin Med'inaa Goday Musanne Aaroona, «Israa'eeliyaa asaa sintsan hintte ta geeshshatetsaa bessanaw ammanettibeenna diraw, taani untuntu immiyaa biittaa ha asaa hintte gelissikkita» yaageedda. **13** Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaanna walak'ettowe I bare geeshshatetsaa untuntu gidдон k'onc'c'isseeddasay ha Mariiba haatsaana. **14** Muse K'aadeesappe Eedooma biittaa kaatiyaakko, bare kiitettiyaawantta hawaadan yaagiide kiiteedda; «Ne dabbo gidiyaa Israa'eeliyaa Asay hawaadan yaagee; «Nuuna gakeedda metuwaa ubbaa neeni eraasa. **15** Nu mayzza aawotuu duge Gibs'e wod'd'eeddino; yan nuuni daro laysaa de'eeddo. Gibs'etuu nuunanne nu aawotuwaa uk'k'inneeddino. **16** Nuuni Med'inaa Godaw waassina, nu waasuwaa sisiide, kiitanchchaa kiittiide, nuuna Gibs'eppe kesseedda. Ha"i nuuni ne biittaa gas'an de'iyaa K'aadeesa kataman de'eetto. **17** Hayyanaa, nuuna ne biittaana aatsaariikii! Nuuni ay gade giddooppekka woy woyniyaa turaa giddooppekka bochchokko! K'ay nuuni ay haatsaa ollaappenne haatsaa ushokko. Nuuni Kaatiyaa Ogiyaa oyk'k'iide baana; nuuni ne biittaana aad'ana gakkanaw, haddirssa woy ushechcha gookko» yaagee» yaageedda. **18** Shin Eedooma kaatii, «Nu biittaana aatsikke; hintte hawaana mentsana kajjeellooppe, nuuni denddiide hinttena mashshaan olana» yaageeddino. **19** Israa'eelatu Aa, «Nuuni Kaatiyaa Ogiyaanna baana; nuuni woy nu mehii hintte haatsaa ushooppe, nuuni hewoo gatiyaa c'iggana. Nuuni gediyaan aad'd'etsa s'alalaa koyeetto; harabaa ayaanne koyokko» yaageeddino. **20** Eedooma kaatii zaaretsiide, «Hinttena aatsikke» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, daronne wol'k'aama olanchchatuwaa akkiide, Israa'eeliyaa asaana olaa gakkettanaw kesseedda. **21** Eedoomatuu barenttu biittaana

Israa'eeliyaa Asay aad'd'anaw diggeedda diraw, Israa'eeliyaa Asay simmiide hara ogiyaa beedda. 22 Israa'eeliyaa Asay ubbay K'aadeesappe dendiide, Hooraa giyaa deriyaa beeddino. 23 Eedooma zawaa matan de'iyaa Hooraa Deriyan, Med'inaa Goday Musanne Aaroona, 24 «Aarooni hayk'k'iide bare mayzzan gaketiyaa wodii gakeedda. Mariiba haatsaa matan hintte laa'uukka ta azazuwaa bolla makkaleedda diraw, Israa'eeliyaa asaw taani immiyaa biittaa I gelenna. 25 Aaroonanne Aa na'aa El'aazara akkaade, Hooraa Deriyaa aha. 26 Aaroona mayuwaa k'aaraade, Aa na'aa El'aazara mayzza. Aarooni bare mayzzan gaketana; I yan hayk'k'ana» yaageedda. 27 Med'inaa Goday azazeeddawaadan Muse ootseedda; Asay ubbay s'eellishin, untunttu Hooraa Deriyaa keseeddino. 28 Muse Aaroona mayuwaa k'aariide, Aa na'aa El'aazara mayzseedda. Aarooni he deriyaa huup'iyaan hayk'k'eedda. Hewaappe guyyiyaan, Musenne El'aazari deriyaappe wod'd'eeddino. 29 Aarooni hayk'k'eeddawaa Asay ubbay ereedda wode, Israa'eeliyaa Asay ubbay Aaroonaw hattamu gallassaa yeekkeedda.

21 Neegeeba mela biittaa, Kanaane gadiyaan de'iyaa Araada kaatii Israa'eeliyaa Asay Ataarima afiyaa ogiyaa baggana yiyaawaa siseedda wode, I Israa'eelatuwaana olaa gaketiiide, untuntuppe amareedawantta omoodeedda. 2 He wode Israa'eeliyaa asay, «Neeni ha asaa nu kushiyan aatsaade immooppe, nuuni untunttu katamatuwaa ubbaanna d'ayissana» yaagiide Med'inaa Godaw shiik'k'eeddino. 3 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa k'aalaa sisiide, he Kanaanetuwaana untunttoo aatsi immeedda; untunttu he Kanaanetuwaanne untunttu katamatuwaa ubbaanna d'ayisseeddino. Hewaa diraw, he sa'ay Horima geetetti suntsetteedda. 4 Israa'eeliyaa Asay Hooraa

Deriyaappe dendiide, Eedooma biittaa yuushshuwaa baanaw
 Zo'o Abbaa afiyaa ogiyaanna beeddino; shin ogiyaa bolla asaw
 danddayay wureedda. 5 Asay, «Nuuni mela biittaan hayk'k'anaw
 Gibs'eppe pude nuuna ayaw aheedditee? K'umi baawa; haatsay
 baawa; ha iita k'umay nuuna sheneyeedda» yaagiide S'oossaa
 bollanne Muse bolla zuuzummeeddino. 6 Med'inaa Goday asaa
 gidduwaan marzziyaanna de'iyaa shooshshatuwaa yeddeedda;
 untunttu dukkina, daro Israa'eelatu hayk'k'eeddino. 7 Untunttu
 Musekko yiide Aa, «Nuuni Med'inaa Godaa bollanne ne bolla
 zuuzummiide, nagaraa ootseeddo. Nuuppe ha shooshshaa
 haassana mala, neeni Med'inaa Godaa woossa» yaageeddino.
 Muse asaa diraw woosseedda. 8 Hewaappe guyyiyaan
 Med'inaa Goday Musa, «Neeni shooshshaa med'd'aade,
 untunttu sintsan mitsaa bolla kak'k'a; duketteedda ooninne
 Aa s'eelloope pas'ana» yaageedda. 9 Muse nahaase
 birataappe shooshshaa med'd'iide, mitsaa bolla kak'k'eedda.
 Hewaappe guyyiyaan, shooshshay dukkeedda Asay ubbay
 nahaasiyaa shooshshaa s'eelliide pas'eeddino. 10 Israa'eeliyaa
 Asay dendiide, Oboota giyaa saan dunkkaaneeddino.
 11 Obootappe dendiide, Moo'aabappe sintsanna de'iyaa
 bazzuwaan, away doliyaa baggana, laaletteedda Iye Abaarima
 kataman dunkkaaneeddino. 12 Hewaappe dendiide, Zereedda
 Zanggaaraan dunkkaaneeddino. 13 Hewaappe dendiide,
 Amooretuu biittaa gas'aa gakkanaw biyaa mela biittaa gidдон
 Arnnoona Shaafaappe hefintsan dunkkaaneeddino. Arnnoona
 Shaafay Moo'aaba biittaappenne Amooretuu gadiyaappe
 gidduwaan de'iyaa zawaa. 14 Hewaa diraw, S'oossaa Olaa
 Mas'aafan, «Suufa heeraan de'iyaa Waaheeba katamaanne
 Arnnoona Shaafaa zanggaaraa, 15 Eera katamaa gakkanawunne

Moo'aaba zawaa gakkanaw de'iyaa zanggaaraa dugetsaa»
 yaagetti s'aafetteedda. 16 Untuntu hewaappe dendiide, Beera
 giyaasaa beeddino; hewe S'oossay Musa, «Asaa shiishsha; taani
 untunttoo haatsaa immana» yaagiide odeedda haatsaa ollaa.
 17 Hewaan Israa'eeliyaa Asay ha mazimuriyaa yes's'eedda.
 «Haatsaa ollaw, pulitta! 18 Kaappatuu bookkeedda haatsaa ollaw,
 asaa kaaletsiyaawanttu ollaw, kaatetuwaa s'am"aaninne untuntu
 kazaran bookkeedda haatsaa ollaw ane yes's'etto» yaageedda.
 Untuntu he bazzuwaappe Mataana giyaasaa beeddino; 19
 Mataanappe Naahili'eela, Naahili'eelappe Baamoota giyaasaa,
 20 Baamootappe dendiide, Moo'aaben de'iyaa zanggaaraa
 beeddino; ha zanggaaray Pisgga Deriyaappe garssan bazzuwa
 matan de'ee. 21 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay
 Amooore biittaa Kaatiyaa Sihoonakko kiitettiyaawanta hawaadan
 yaagiide kiitteedda; 22 «Nuuna ne biittaana aatsaarikkii!
 Nuuni ne gadiyaa gidduwaa woy woyniyaa turaa gidduwaa
 gelokko; k'ay haatsaa ollaa hak'awaappenne ushokko. Nuuni
 ne biittaana aad'd'ana gakkanaw, Kaatiyaa Ogiyaanna baana»
 yaageedda. 23 Shin Sihooni bare biittaana Israa'eeliyaa
 asaa aatsenan diggeedda; I bare olanchchatuwaa ubbaa
 shiishiide, Israa'eeliyaa asaa olanaw mela biittaa beedda;
 Yahaas'a giyaasaa bi gakkiiide, Israa'eeliyaa asaana oletteedda.
 24 Shin Israa'eeliyaa Asay olan Amoooretuwaappe daruwaa
 wod'iide, untuntta biittaa Arnnoona Shaafaappe doommiide,
 Amoonatuwaa zawaan de'iyaa Yaabook'a Shaafaa gakkanaw
 oyk'keedda. Amoonaa asatuu biittaa zaway gimbbetti utteedda
 diraw, untuntu yaa gelibeykkino. 25 Yaatina Israa'eelatu
 Amoooretuu katamatuwaa ubbaa s'ooniide akkeeddino. K'ay
 Haseboonanne Aa yuushshuwaan de'iyaa k'eeri katamatuwaakka

ubbaa oyk'kiide, yan utteeddino. 26 Haseboona katamay Amooretuu Kaatiyaa Sihoona katamaa. Sihooni Moo'aaba biittaa kaatiyaa kasewaa oliide, Arnnoona Shaafaa gakkanaw Aa biittaa ubbaa aappe akkeeddawaa. 27 Hewaa diraw, leemisuwaan hawaadan yaageeddino; «Haseboona haayite; he katamay zaaretsi kees'etto; Sihoona wolk'k'aama katamay wod'd'i ek'kiide kees'etto! 28 Ayaw gooppe, tamay Haseboonappe, lac'uu Sihoona katamaappe keseedda; Moo'aaben de'iyaa Eeranne Arnnoona Shaafaa heeraan gezziyaan de'iyaa kaappatuwaa meedda. 29 Moo'aabaa, new aayye ana! Kaamooshaw goynniyaawanttoo, hintte d'ayeeddita. Hintte s'oossay, Kaamooshi, hintte attuma naanatuwaa bak'atanaw, hintte mac'c'a naanatuwaa omoodoo, Amooretuu Kaatiyaa Sihoonaw immeedda. 30 Hintte zeretsatuu Haseboonappe doommiide, Diboona gakkanaw ubbaanna d'ayeeddino. Medaaba matan de'iyaa Nofaaha gakkanaw wurssiide bayzzeeddino» yaageeddino. 31 Hewaadan haniide, Israa'eelatu Amooretuu gadiyaan utteeddino. 32 K'ay Muse wochchiyaawantta Yaa'izeera giyaa katamaa yeddina, Israa'eelatu he katamaanne Aa heeraan de'iyaa k'eri katamatuwaa oyk'kiide, hewan de'iyaa Amooretuwaa kessiide yedersseeddino. 33 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eelatu simmiide, Baasaane afiyaa ogiyaanna keseeddino. Baasaane Kaatii Oogi bare olanchchatuwaa ubbaanna Ediraa'a giyaa katamaa untuntunna olettanaw keseedda. 34 Shin Med'inaa Goday Musa, «Aw yayyoppa! Ayaw gooppe, taani Kaatiyaa Ooga Aa asaa ubbaanne Aa biittaana ne kushiyan aatsaade immaaddi. Haseboonan uttiide mooddeedda Amooretuu Kaatiyaa Sihoona bolla ootseeddawaadan, neeni Aa bollakka ootsana» yaageedda. 35 Israa'eelatu Ooga, Aa attuma

naanatuwaanne Aa asaa ubbaa ittuwaanne pas'a ashshenan
wod'eeddino. Untuntu Aa biittaa laatteeddino.

22 Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa Asay dendiide, Iyaarikko
likkiyaan Yorddaanoosa hefintsan de'iyaa Moo'aaba dembban
dunkkaaneedda. 2 Israa'eeliyaa Asay Amooretuu bolla
ootseeddawaa ubbaa S'ippooraa na'ay Baalaak'i siseedda. 3
Israa'eeliyaa Asay loytsi daro gideedda diraw, Moo'aabatuu
loytsi dagammiide yayyeeddino. 4 Moo'aabatuu Midiyaama
c'imatuwaa, «Booray maataa mi d'ayssiyaawaadan ha wude Asay
nu yuushshuwaan de'iyaa ubbaa mi d'ayissana» yaageeddino.
He wode Moo'aaba Kaatii, S'ippooraa na'ay Baalaak'i 5
Amaawa gadiyaan Efiraas'iisa Shaafaa matan Patoora kataman
de'iyaa Bi'ooraa na'aa Balaamakko asaa kiiteedda. Baalaak'i,
«Be'a, Gibs'eppe daro Asay keseedda; untuntu biittaa
ubbaa mayyiide, taappe ya baggan de'iino. 6 Untuntu taw
loytsi wol'k'kaamiyaa diraw, hayyanaa ha"i yaade, untunta
taw shek'k'aarikkii! Ooni erii, taani untunta s'oonanawunne
gadiyaappe kessanaw danddayanenttonne. Ayaw gooppe,
neeni anjjeedawe anjjettedawaanne neeni shek'k'eeddawe
shek'etteeddawaa gidiyaawaa taani eray» yaageedda. 7
Moo'aaba c'imatuunne Midiyaama c'imatuu shek'k'issiyaa
gatiyaa akkiide, Balaamakko beeddino. Baalaak'i geeddawaa
aw odeeddino. 8 Balaami untunta, «Hachche k'amma
hawaan ak'ite; Med'inaa Goday taw odiyaawaa taani hinttenttoo
odana» yaageedda. Moo'aaba kaappatuu Balaamawaan
takkeeddino. 9 S'oossay Balaamakko yiide, «Hawanttu neenana
de'iyaa asatuu oonee?» yaagiide oochcheedda. 10 Balaami
S'oossaa, «Moo'aaba Kaatii, S'ippooraa na'ay Baalaak'i, 11
«Gibs'eppe daro Asay keseedda; untuntu biittaa ubbaa

mayyeeddino. Ha"i neeni yaade, untuntta taw shek'k'aarikkii!

Ooni erii, taani untuntta s'oonanawunne gadiyaappe kessanaw danddayanenttonne» yaagiide untuntta taakko kiiteedda» yaageedda. 12 S'oossay Balaama, «Neeni untunttunna booppa. Israa'eelatuu anjjettedawantta gidiyaa diraw, neeni he asaa shek'k'oppa» yaageedda. 13 Wonttetsa gallassi wontta Balaami denddiide, Baalaak'a kaappatuwaa, «Taani hinttenana beennaadan Med'inaa Goday diggeedda diraw, hintte biittaa simmite» yaageedda. 14 Moo'aaba kaappatuu yaappe denddiide, Baalaak'akko simmiide Aa, «Balaami nuunana yeennan is'seedda» yaageeddino. 15 Zaariidekka Baalaak'i kasewantuppe aad'd'i bonchchetteeddanne payduwaankka c'oratteedda hara kaappatuwaa aakko kiiteedda. 16 Untunttu Balaamakko yiide, «S'ippoor na'ay Baalaak'i neena, «Neeni taakko yaanawaa neena ayaynne te"oppo. 17 Ayaw gooppe, taani new daro woytuwaa immana; neeni giyaawaa ubbaa ayaanne taani ootsana. Yaade ha asaa taw shek'k'aarikkii» » yaagiide odeeddino. 18 Shin Balaami untunttoo, «Baalaak'i haray atto biraynne work'k'ay kumeedda bare kaatiyaa golliyya taw immeeddawaa gidinttonne, Med'inaa Godaa ta S'oossaa azazuwaappe aad'aadde, taani ayaanne pac'issanaw woy gujjanaw danddaykke. 19 Med'inaa Goday taw odiyaa harabay de'ooppe taani eranaadan, hinttekka hachchi k'amma hawaan ak'ite» yaageedda. 20 He gallassaa k'amma S'oossay Balaamakko yiide, «Ha Asay neena s'eesanaw yeedda diraw, neeni untunttunna ba. Shin taani new odiyaaawaa s'alalaa ootsa» yaageedda. 21 Wonttetsa gallassi Balaami bare haratto kooriide, Moo'aaba kaappatuwaanna beedda. 22 Shin I biyaa wode S'oossaa hank'k'uu ees's'i keseedda; yaatina Med'inaa

Godaa kiitanchchay Aa te"anaw ogiyaan ek'keedda. He wode Balaami bare haratto toggowaan, Aa laa"u k'oomatuu aanana de'iino. **23** Med'inaa Godaa kiitanchchay mashshaa zaaretsi oyk'kiide, ogiyaan ek'keeddawaa haratta be'anee, ogiyaa aggaade, goshshaa giddo gelaaddu. Balaami ogiyaa zaaranaw haratto shoc'eedda. **24** Yaatina Med'inaa Godaa kiitanchchay laa"u woyniyaa turaa sa'atuwaappe gidduwaan, ya baggananne ha baggana gimbbiyaan diretti utteedda un"o ogiyaan ek'keedda. **25** Haratta Med'inaa Godaa kiitanchchaa be'eedda wode, gimbbiyaa dirssaakko shiik'aade, Balaama gediya gimbbiyaa dirsaana daras'aadu; I haratto laa"entsuwaakka shoc'eedda. **26** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa kiitanchchay sintawukko aad'd'iide, haddirsa bagganakka ushechcha baggana aad'd'iyaa sa'ay bayinna un"o sa'aan ek'keedda. **27** Haratta Med'inaa Godaa kiitanchchaa be'aade, Balaami toggowaan gisaaddu. Balaami loytsi hank'k'ettiide, bare s'am"an haratto bukkeedda. **28** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday harati doonaa dooyina, haratta Balaama, «Taani new ay ootsinee neeni taana ha heezzu gede bukkeeddawe?» yaagaaddu. **29** Balaami haratto, «Neeni taana eeyetseedda diraassa. Ta kushiyan mashshay de'eeddawaa gidinttonne, taani neena ha"i wod'ana shin!» yaageedda. **30** Haratta Balaama, «Taani ne de'o ubbaan hachchi gakkanaw toggiyaa ne haratto gidikkita? Taani new hawaadan hana eraytta?» yaagaaddu. Balaami, «Hana erakka» yaageedda. **31** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Balaama ayfiyaa dooyina, Med'inaa Godaa kiitanchchay shookuwaappe shoddeedda mashshaa oyk'kiide, ogiyaan ek'keeddawaa be'eedda. I lic'c'i giide, som"uwaa sa'aa gatsiide guufanneedda. **32** Med'inaa Godaa kiitanchchay Aa, «Ne

haratto ha heezzu gede ayaw bukkaadii? Ne ogii ta sintsan geella gidiyaa diraw, taani neena te"anaw hawaa yaad. **33** Haratta taana be'aade, ta sintsaappe heezzu gede wora simmaaddu. Haratta wora simmabeennawaa gidinttonne, taani neena hannoodde tumu wod'a diggaade, haratto ashshana shin» yaageedda. **34** Balaami Med'inaa Godaa kiitanchchaa zaariide, «Taani nagaraa ootsaad. Neeni taana te"anaw ogiyaa bollan ek'keeddawaa taani erabeykke. Neeni dosabeennabaa gidooppe, taani ha"i guyye simmana» yaageedda. **35** Med'inaa Godaa kiitanchchay Balaama, «Neeni ha asatuwaana ba; shin taani new odiyaawaa s'alalaa haasaya» yaageedda. Balaami Baalaak'a biittaa kaappatuwaanna beedda. **36** Balaami yiyaawaa Baalaak'i siseedda wode, Arnoona Shaafaa zawaan bare biittaa gas'an de'iyaa Moo'aabatuwaa kataman aanana gakkettanaw beedda. **37** Baalaak'i Balaama, «Neeni ellekka yaanaadan taani kiittabeykkittaa? Neeni ayaw taakko ellekka yabeykkii? Taani new woytanaw tumu danddaykkittaa?» yaageedda. **38** Balaami Baalaak'a, «Be'a, ha"i taani neekko yaad; shin taani ayaanne gaanaw tumu danddaykke. S'oossay taana haasayissiyaawaa s'alalaa taani haasayana» yaageedda. **39** Hewaappe guyyiyaan, Balaami Baalaak'ana K'iriyati-Hus'oota giyaa katamaa beedda. **40** Baalaak'i miizzaanne dorssaa yarshshiide, ashuwaappe amareedawaa Balaamawunne aanana de'iyaa kaappatoo immeedda. **41** Wonttetsa gallassi wontta Baalaak'i Balaama akkiide, Baamooti-Ba'aali giyaasaa pude kesseedda; hewan ek'kiide, Balaami Israa'eeliyaa asaappe bagga be'eedda.

23 Balaami Baalaak'a, «Hawaan neeni taw laappun yarshshiyaa sa'aa gimbba; k'ay laappun korumaa booraanne laappun dorssaa orggetuwaa neeni taw giigissa» yaageedda. **2** Balaami

geeddawaadan Baalaak'i ootseedda; untunttu laa"uukka itti itti yarshshiyaa sa'aan itti korumaa booraanne itti dorssaa orggiyaa yarshsheeddino. **3** Hewaappe guyyiyaan, Balaami Baalaak'a, «Neeni ne s'uuggiyaa yarshshuwaa matan hawaan ek'k'ashsha; taani gedekko bay. Med'inaa Goday taananna gakkettanaw hak'eti yeennan aggena. I taw k'onc'c'issiyaawaa ayaanne taani new odana» yaageedda. D'ok'k'a zoozetiyya mela sa'aa keseedda. **4** Hewaan S'oossay Balaamana gaketina Balaami, «Taani laappun yarshshiyaa sa'aa giigissaad; itti itti yarshshiyaa sa'aan itti korumaa booraanne itti dorssaa orggiyaa yarshshaad» yaageedda. **5** Balaami gaanabaa Med'inaa Goday aw odiiide, «Neeni Baalaak'akko simmaade, aw ha timbbitiyya oda» yaageedda. **6** Baalaak'akko simmiyya wode, Baalaak'i Moo'aaba kaappatuu ubbaanna bare s'uuggiyaa yarshshuwaa matan ek'keedda. **7** Hewaappe guyyiyaan, Balaami bare timbbitiyya hawaadan yaagiide odeedda; «Moo'aaba kaatii Baalaak'i away doliyya bagga deretuwaappe, Sooriyya gadiyaappe taana hawaadan yaagiide aheedda; «Haaya; Yaak'ooba taw shek'k'a! Israa'eeliyya asaa, «Wurite!» yaaga» yaageedda. **8** S'oossay shek'k'ibeenawantta taani waata shek'k'oo? Med'inaa Goday, «Wurite!» yaagibeennawantta, taani waataade, «Wurite!» yaagoo? **9** Taani d'ok'k'a zaallaa huup'iyaan ek'k'aade untuntta s'eellay; zooziyaan ek'k'aade taani untuntta be'ay. Untunttu barekka de'iyaa asaa; untunttu barena kawutetsatuwaappe ittuwaadan paydikkino. **10** Baanaadan c'oratteedda Yaak'ooba zeretsaa ooni paydanaw danddayii? Haray atto Israa'eeliyya asaw oyddentso kushiyya ooni paydanaw danddayii? Ta hayk'k'uu s'illotuwwa hayk'uwwa mala gido; ta de'uwwa wurssetsaykka untunttuwaadan hano!» yaageedda. **11** Baalaak'i Balaama, «Neeni ta bolla

ootsiyaabay ayee? Taani neena ta morkkatuwaa shek'k'anaadan ahaad; shin neeni untuntta anjaaddappe attina, harabaa ayinne ootsabaakka!» yaageedda. **12** Balaami zaariide, «Taani Med'inaa Goday taana haasayissiyaawaappe haraa haasayooyye?» yaageedda. **13** Hewaappe guyyiyaan, Baalaak'i Aa, «Untunttu neeni be'anaw danddayiyaa harasaa taananna dendda. Neeni untuntuppe amareedawaa be'anaappe attina, untuntta ubbaa be'akka. Neeni hewan taw untuntta shek'k'aarikkii» yaageedda. **14** Pisgga giyaa deriyaa huup'iyaa de'iyaa S'ofiima dembbaa akkiide afeeda. Hewaan laappun yarshshiyaa sa'aa gimbbeedda; itti itti yarshshiyaa sa'aan itti korumaa booraanne itti dorssaa orggiyaa yarshsheedda. **15** Balaami Baalaak'a, «Taani hinina S'oossaanna gaketiyaa wode, neeni hawaan ne s'uuggiyaa yarshshuwaa matan ek'k'ashsha» yaageedda. **16** Med'inaa Goday Balaamana gakettiide kiittiidde, «Neeni Baalaak'akko simmaade, aw ha timbbitiyaa oda» yaageedda. **17** I aakko simmiide, bare s'uuggiyaa yarshshuwaa matan Moo'aaba biittaa kaappatunna ek'k'eeddawaa demmeedda. Baalaak'i Aa, «Med'inaa Goday odiyaabay ayee?» yaageedda. **18** Balaami bare timbbitiyaa hawaadan yaagiide odeedda; «S'ippoor na'aa Baalaak'aa dendda sisa; taani odiyaawaa sisa! **19** S'oossay worddotanaw asaa gidenna; bare k'ofaa laammanaw I asaa na'aa gidenna. I odiidde, bare odeeddawaa ootsenee? Woy I bare geeddawaa polennee? **20** Taani anjjanaw azazuwaa akkaad. I anjji kichcheedda; taani hewaa laammanaw danddaykke. **21** Yaak'ooba zariyaw iitabay yaanabay, Israa'eeliyaa asaw metuu gakkanabay taw beettibeenna. Med'inaa Goday untunttu S'oossay untunttunna de'ee; I untunttoo kaatiyaa gidiyaawaa awaayiino. **22** S'oossay untuntta Gibs'eppe kesseedda; I mino

mentsaadan untunttoo de'ee. **23** Yaak'ooba bolla gakkana bitay baawa; Israa'eeliyaa asaa k'ohana murunuukka baawa. Asay ha'i, <Yaak'oobawunne Israa'eelaw S'oossay ootseeddawaa be'ite> yaagana. **24** Ha Asay mac'c'a gaammattidan denddeedda. Bare oyk'keeddawaa maana gakkanawunne, bare wod'eeddawaa suutsaa ushana gakkanaw, Shemppenna gaammuwaadan untuntu ek'ki denddino» yaageedda. **25** Hewaappe guyyiyaan, Baalaak'i Balaama, «Neeni untunta mulekka shek'k'oppanne mulekka anjoppa» yaageedda. **26** Balaami zaariide, «Med'inaa Goday giyaawaa ubbaa ootsana gaade taani new odabeykkita?» yaageedda. **27** Hewaappe guyyiyaan, Baalaak'i Balaama, «Haaya; taani neena harasaa afana. Ooni erii, neena yaa afina S'oossay nashettiide, neena untunta taw shek'isanentto» yaageedda. **28** Baalaak'i Balaama mela biittaa bollana duge s'eelliyaa Pa'ora Deriyaa huup'iyaa afeeda. **29** Balaami, «Neeni hawaan taw laappun yarshshiyaa sa'aa gimmba; k'ay laappun korumaa booratuwaanne laappun dorssaa orggetuwaa taw giigissa» yaageedda. **30** Balaami geeddawaadan Baalaak'i ootseedda; itti itti yarshshiyaa sa'aan itti korumaa booraanne itti dorssaa orggiyaa yarshsheedda.

24 Israa'eeliyaa anjjiyaawe Med'inaa Godaa nashechcheeddawaa Balaami be'eedda wode, kase I ootseeddawaadan murunanaw koyibeenna; shin bare som"uwaa mela biittaakko zaareedda. **2** Yaatiide d'ok'k'uggi s'eelliide, Israa'eeliyaa Asay bare zariyaan zariyaan dunkkaani utteeddawaa be'eedda; S'oossaa Ayyaanay Aa bolla wod'd'eedda. **3** I bare timbbitiyaa hawaadan yaagiide odeedda; «Bi'ooraa na'aa Balaama timbbitii, Aa ayfii tishshi ootsi s'eelliyawaa timbbitii, **4** S'oossay giyaawaa sisiyaawaa

timbbitii, Lic'c'i giide guufannina, Aa ayfii dooyetteeddawaanne
 Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa sas'aa be'iyawaa timbbitii
 hawaa. 5 Yaak'ooba zaretoo, hintte dunkkaanetuu, Israa'eeliyaa
 asaw, hintte de'iyaa sa'atuukka, wooti lo'ee! 6 Unttuntu
 mic'etteedda wombaadan, Shaafaa doonaan de'iyaa
 ataakiltiyaa sa'aadan, Med'inaa Goday tokkeedda godare
 uutsaadaaninne haatsaa doonaan de'iyaa zigaadan haniino. 7
 Unttuntu daro haatsay pulttana; untuntu zaretoo gidiyaa
 haatsay de'ana. Unttuntu kaatii Kaatiyaa Agaagappe gitatana;
 untuntu kawutetsaykka bonchchettana. 8 S'oossay untunta
 Gibs'eppe kesseedda; I mino mentsaadan untuntu de'ee.
 Untuntu morkke kawutetsaa mittana; untuntu mek'etsaakka
 liik'issana; untuntu barenttu wonddaafiyaa zubbiyaan untunta
 c'addana. 9 Israa'eeliyaa Asay gaammuwaadan gisee.
 Mac'c'a gaammattidan untunta dentsanaw ooni s'alanee?
 Hinttena anjiyaa ubbay anjjettedawaa gidanawaa; hinttena
 shek'kiyaa ubbay shek'etteeddawaa gidanawaa» yaageedda.
 10 Hewaappe guyyiyaan, Baalaak'i Balaama bolla hank'kuwaa
 ees'si kesseedda. Baalaak'i bare kushiyaa dukkiide Balaama,
 «Ta morkkatuwaa k'angganaadan taani neena s'eesaad;
 shin neeni ha heezzu gedekka untunta anjaadda. 11
 Simmi ha"i neeni ne golle bak'ata; <Taani new darobaa
 woytana> gaad; shin neeni woytuwaa akkaanaadan Med'inaa
 Goday neena diggeedda» yaageedda. 12 Balaami Baalaak'a
 zaariide, «Neeni taakko kiitteeddawanttunne, 13 <Baalaak'i
 haray atto bare birayenne work'k'ay kumeedda bare kaatiyaa
 golliyaa taw immeeddawaa gidinttonne, Med'inaa Goday
 odeeddawaa aad'aadde, lo'uwaa woy iitaa ta sheniyaan
 ootsanaw danddaykke. Taani Med'inaa Goday giyaawaa

s'alalaa gaana» yaagaade new odabeykkitayye?» yaageedda.

14 Yaagiide, «Taani ha"i ta asaakko bay; shin neeni haaya; ha Asay wurssetsa wodiyaan ne asaa ootsanawaa taani new odana» yaageedda. 15 I bare timbbitiyaa hawaadan yaagiide odeedda; «Bi'ooraa na'aa Balaama timbbitii, Aa ayfii tishshi ootsiide s'eelliaawaa timbbitii, 16 S'oossay giyaawaa sisiyaawaanne, Ubbaappe d'ok'kiyaa S'oossaappe gideedda eratetsay de'iyaaawaa timbbitii, Lip'p'i giide guufannina, Aa ayfii dooyetteeddawaanne Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa sas'aa be'iyaaawaa timbbitii hawaa. 17 Taani Aa be'ay; shin wodii ha"a gidenna; taani Aa s'eellay; shin matan gidenna. Yaak'ooba zariyaappe s'oolinttii kesana. Israa'eeliyaappe kaatetuwa s'am"ay kesana. Moo'aaba asaa som"uwaa I gaac'c'i k'olana. Seete asaa ubbaa huup'iyaa I kinchchana. 18 Eedoomi s'oonettana; Aa morkkii Se'iirikka s'oonettana; Shin Israa'eelii min minniide baana. 19 Yaak'oobappe mooddiyaawe kesana; untuntu kataman pas'a attedawantta d'ayissana» yaageedda. 20 Hewaappe guyyiyaan, Balaami Amaaleek'a asatuwaa be'iide, bare timbbitiyaa hawaadan yaagiide odeedda: «Kawutetsatuwaa gidдон Amaaleek'i koyiro; shin untuntu wurssetsay d'ayo» yaageedda. 21 K'ay Balaami K'eena asatuwaa be'iide, bare timbbitiyaa hawaadan yaagiide odeedda; «Hintte de'iyaa sa'ay saro saa gidee; hintte gollii zaallaa bollan kees'etteedda. 22 Shin Asooretuu hinttena omooddiyaa wode, hintte K'eena asatuu d'ayana» yaageedda. 23 Hewaappe guyyiyaan, Balaami bare timbbitiyaa hawaadan yaagiide odeedda; «Aayye ana! S'oossay hawaa ootsiyaa wode, ooni de'ana danddayii? 24 Markkabatuu Kitiima haruuruwaappe yaana; untuntu Asooretuwaanne Ebeeratuwaa uk'k'unnana; Shin k'ay untunttukka d'ayana»

yaageedda. 25 Hewaappe guyyiyaan, Balaami dendiide, bare golle simmeedda; Baalaak'ikka bare ogiyaa beedda.

25 Israa'eelatu Shiis'ima giyaa saan dunkkaaneedda wode, Asay Moo'aaba biittaa machchetuwaanna shaarmus'uwaa doommeedda. 2 He mac'c'a asatuu barenttu s'oossatuwaa yarshshuwaa maanaw untuntta shoobbeeddino; untunttu miide, untunttu s'oossatoo goyinneeddino. 3 Israa'eelatu Pa'oor Ba'aala giyaa eek'aa kaalleedda diraw, Med'inaa Godaa hank'k'uu untunttu bolla ees's'i kesseedda. 4 Yaatina Med'inaa Goday Musa, «Med'inaa Godaa hank'k'uu Israa'eeliyaappe wora simmana mala, ha asaa kaaletsiyaawanta ubbaa afaade, seeta gallassi Med'inaa Godaa sintsan kak'k'a» yaageedda. 5 Muse Israa'eeliyaa daannatuwaa, «Pa'oor Ba'aala giyaa eek'aw goyinneedda hintte asaa ubbaa hintte huup'iyaan huup'iyaan wod'ite» yaageedda. 6 Musenne Israa'eeliyaa maabaray ubbay Gaketiyaa Dunkkaaniyaa penggiyaan yeekkishin, Israa'eelatuwaappe ittuu Midiyaama biittaa mishirato untunttu sintsanna aatsiide, bare golliyaa asaakko aheedda. 7 K'eesiyaa Aaroona na'aa El'aazara na'ay Piinihaasi hewaa be'eedda wode, maabaraa giddoppe dendiide, tooraa bare kushiyan oyk'k'iide, 8 he Israa'eeliyaa bitaniyaa kaalliide, dunkkaaniyaa giddo geleedda. Israa'eeliyaa bitaniyaanne mishiratonne laa'uwaakka tooraan c'addiide, kantsi kesseedda. Hewaadan hanina, boshay Israa'eelatuwaappe k'aaretteedda; 9 shin he boshan hayk'keedda Asay laatamanne oyddu sha'a. 10 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 11 «K'eesiyaa Aaroona na'aa El'aazara na'ay Piinihaasi Israa'eeliyaa asaa gidдон taani ta bonchchoo mishettiyaawaadan mishetteedda diraw, untunttu bolla taani

hank'k'etteedda hank'k'uu dochcheedda; taanikka untuntta ta hank'k'uwaan d'ayissabeykke. **12** Hewaa diraw, taani ta sarotetsaa c'aak'uwaa aanana c'aak'k'etiyaawaa Piinihaasaw neeni oda. **13** I bare S'oossaa bonchchoo mishetteedda gishshawne Israa'eeliyaa asaw atto giisseedda diraw, inne Aa zeretsatuu med'inaw k'eese gidanawaa» yaageedda. **14** Midiyaama biittaa mishiratina wod'eedda Israa'eeliyaa bitaniyaa suntsay Saalu na'aa Zimira; Saalu Simoona zaratuwaan itti yaraa kaappuwaa. **15** Hayk'k'eedda Midiyaama biittaa mishiratti suntsay Kozibo; I aawuu S'uuri Midiyaamatuu yaraa kaappuwaa. **16** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **17** «Midiyaama biittaa asatuwaa morkkite; untuntta wod'ite. **18** Ayaw gooppe, untunttu hinttena Pa'ooran c'immiidde, hinttew morkke gideeddino; k'ay boshaa gallassi Pa'ooran wod'eedda mishiratti, Midiyaamatuu yaraa kaappuwaa naatti Kozibi gaasuwaan untunttu hinttena morkkeeddino» yaageedda.

26 Boshappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musanne k'eesiyaa Aaroona na'aa El"aazara, **2** «Yelettoodeppe laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa Israa'eelatuwaa, olaw baanaw danddayiyaawantta ubbatuwaa, untunttu golliyaan golliyaan paydite» yaageedda. **3** Musenne k'eesii El"aazari Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa baggana, Iyaarikko matan, Moo'aaba Dembban untuntunna haasayiidde, **4** «Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, yelettoodeppe laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa asaa paydite» yaageeddino. Gibs'eppe keseedda Israa'eelatu hawantta: **5** Israa'eeliyaa bayira na'aa Roobeela zaratuu: Hanooka yratuwaa, Paalu yratuwaa, **6** Hes'iroona yratuwaanne Karmma yratuwaa. **7** Hawanttu Roobeela zaratuwaa; untunttu ubbaanna 43,730. **8** Paalu na'ay Eli'aaba; **9**

Eli'aaba attuma naanay Nemu'eela, Daataananne Abiiraama; ha Daataaninne Abiiraami maabaray dooreeddawantta. Unttuntu K'oraahanne Aa kaalliyaawanttuna zuppetiide, Muse bolla, Aaroona bollanne Med'inaa Godaa bolla makkaleeddino. **10** Biittay dooyettiide, untuntta K'oraahaana ittippe mitteedda; untuntta kaalliya laa"u s'eetanne ishatamu asaa tamay miina hayk'k'eeddino. Yaatina untunttu Asay be'iide duus's'iyaa malaataa gideeddino. **11** Shin K'oraaha attuma naanay he gallassi hayk'k'ibeykkino. **12** Simoona zaratu barenttu yaran yaran: Nemu'eela yratuwaa, Yaamiina yratuwaa, Yaakiina yratuwaa, **13** Zaraaha yratuwaanne Shaa'ula yratuwaa. **14** Hawanttu Simoona zaratuwaa; untunttu ubbaanna 22,200. **15** Gaada zaratu barenttu yaran yaran: S'aafoona yratuwaa, Hagga yratuwaa, Shuuna yratuwaa, **16** Oozina yratuwaa, Eera yratuwaa, **17** Arooda yratuwaanne Ari"eela yratuwaa. **18** Hawanttu Gaada zaratuwaa; untunttu ubbaanna 40,500. **19** Yihudaa attuma naanay Eeranne Oonaana; shin untunttu Kanaane gadiyaan hayk'k'eeddino. **20** Yihudaa zaratu barenttu yaran yaran: Sheela yratuwaa, Paareesa yratuwaanne Zaraaha yratuwaa. **21** Paareesa zaratu Hes'iroona yratuwaanne Hamuula yratuwaa. **22** Hawanttu Yihudaa zaratuwaa; untunttu ubbaanna 76,500. **23** Yisaakoora zaratu barenttu yaran yaran: Tolaa'a yratuwaa, Puuwa yratuwaa, **24** Yaashuuba yratuwaanne Shimiroona yratuwaa. **25** Hawanttu Yisaakoora zaratuwaa; untunttu ubbaanna 64,300. **26** Zaabiloona zaratu barenttu yaran yaran: Sereeda yratuwaa, Eloona yratuwaanne Yaahila'eela yratuwaa. **27** Hawanttu Zaabiloona zaratuwaa; untunttu ubbaanna 60,500. **28** Minaasenne Efireema aawuwaa Yooseefo zaratu hawaappe kaalliide s'aafetteeddino. **29**

Minaase zaratuu Minaase na'aa Maakiira yartuwaa, Maakiiri na'aa Gala'aade yartuwaanne Gala'aade naanatu yartuwaa. 30 Gala'aade zaratuu l'eezera yartuwaa, Heleek'a yartuwaa, 31 Asiri'eela yartuwaa, Shekeema yartuwaa, 32 Shamidaa'a yartuwaanne Hefeera yartuwaa. 33 Hefeera na'ay S'alofihaad mac'c'a naanatu s'alalaa yeledda; aw attuma na'i baawa. S'alofihaada mac'c'a naanatu suntsay Maahilo, No'o, Hoogilo, Milkonne Tirs's'o. 34 Hawanttu Minaase zaratuwaa; untunttu ubbaanna 52,700. 35 Efireema zaratuu barenttu yaran yaran: Shutelaaha yartuwaa, Bekeera yartuwaa, Tahaana yartuwaanne 36 Shutelaaha na'aa Erana yartuwaa. 37 Hawanttu Efireema zaratuwaa; untunttu ubbaanna 32,500. Yoosefo zaratuu barenttu yaran yaran hewantta. 38 Biiniyaama zaratuu barenttu yaran yaran: Belaa'a yartuwaa, Ashibeela yartuwaa, Ahiraama yartuwaa, 39 Shafufaama yartuwaa, Hufaama yartuwaa, 40 Belaa'a na'aa Arada yartuwaanne Belaa'a na'aa Naa'imaana yartuwaa. 41 Hawanttu Biiniyaama zaratuwaa; untunttu ubbaanna 45,600. 42 Daana zaratuu Shuhaama yartuwaa. 43 Shuhaama yartuu ubbaanna 64,400. 44 Aaseera zaratuu barenttu yaran yaran: Yimina yartuwaa, Yishiwaaha yartuwaa, Bariia yartuwaa, 45 Bariia na'aa Hebeera yartuwaanne Bariia na'aa Malkki'eela yartuwaa. 46 Aaseeraw Seraaho giyaa mac'c'a naatta de'aw. 47 Hawanttu Aaseera zaratuwaa; untunttu ubbaanna 53,400. 48 Niftaaleema zaratuu barenttu yaran yaran: Yaa'izi'eela yartuwaa, Guuna yartuwaa, 49 Yes'eera yartuwaanne Shilleema yartuwaa. 50 Hawanttu Niftaaleema zaratuwaa; untunttu ubbaanna 45,400. 51 Paydteedda Israa'eeliyaa attuma Asay ubbaanna 601,730. 52 K'aykka Med'inaa Goday Musa, 53 «Ha zaretoo untunttu

suntsaa suntsaa payduwaadan biittay shaakettiide, laata gidiide
 untunttoo imetto. **54** Payduwaan c'orattoo untunttu c'oratetsaa
 keenaa, payduwaan guutsattoo untunttu guutsatetsaa keenaa
 shaakkaade imma. Ubbaykka s'aafetteedda barenttu payduwaa
 keenaa keenaa akkino. **55** Shin biittay saamaan shaaketto; itti
 itti zarii laattiyaa biittay untunttu aawuwaa zariyaa suntsaadan
 gido. **56** Laata ubbay payduwaan c'oratuwaappenne payduwaan
 guutsatuwaappe gidduwaan es's'an shaaketto» yaageedda. **57**
 Bare yaran yaran paydeteedda Leewatuu hawantta: Gershshoona
 yaratuwaa, K'ahaata yaratuwaanne Maraara yaratuwaa. **58**
 Hawanttukka k'ay Leewatuwaa yaratuwaa: Liibina yaratuwaa,
 Kebroona yaratuwaa, Maahila yaratuwaa, Musha yaratuwaanne
 K'oraaha yaratuwaa. K'ahaati Amiraama yeleedda. **59** Amiraama
 machchati suntsay Yokebeedo; Aa Gibs'en Leewiyaw yeletteedda
 naatto. Iza Amiraamaw Aaroona, Musanne untunttu michchato
 Miiriyamo yelaaddu. **60** Aarooni Nadaaba, Abiiha, El"aazaranne
 Itaamaara yeleedda. **61** Shin Med'inaa Goday azazibeenaa
 tamaa Aa sintsan yarshsheedda wode, Naadaabinne Abihu
 hayk'k'eeddino. **62** Yelettoodeppe itti aginanne hewaappe
 bollana de'iyaa paydeteedda attuma Leewatuu ubbaanna
 laatamanne heezzu sha"a. Israa'eelatuwaa gidduwaan untunttoo
 laattiyaa biittay imettibeenna diraw, untunttu Israa'eelatuwaana
 paydettibeykkino. **63** Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa
 baggana, Iyaarikko matan, Moo'aaba Dembban Musenne
 k'eesii El"aazari Israa'eelatuwaa paydeedda wode, paydeteedda
 Asay hawaa. **64** Musenne k'eesii Aarooni kase Siinaa mela
 biittaan Israa'eelatuwaa paydeedda wode, paydeteedda asaappe
 haray atto mes's'i itti asayenne attibeena. **65** Ayaw gooppe,
 Med'inaa Goday he Israa'eelatuwaawaa odiiidde, «Untunttu

mela biittaa tumu hayk'k'ana» yaagi wotseedda. Yifune na'aa Kaaleebappenne Neewe na'aa Iyyaasuppe attina, haray itti asayenne attibeena.

27 S'alofihaada mac'c'a naanay Maahilo, No'o, Hoogilo, Milkonne Tirs's'o. S'alofihaad Hefeera na'aa; Hefeeri Gala'aade na'aa; Gala'aade Maakira na'aa; Maakiri Minaase na'aa; Minaase Yooseefo na'aa. **2** Ha mac'c'a naanay Gaketiyaa Dunkkaaniyaa penggiyaan Muse sintsan, k'eesiyaa El'aazara sintsan, kaappatuu sintsaaninne maabaraa ubbaa sintsan ek'k'iide, hawaadan yaageeddino; **3** «Nu aawuu bazzuwaan hayk'k'eedda; I bare nagaran hayk'k'eeddappe attina, Med'inaa Godaa bolla denddeedda K'oraaha kaalliyaawanttu gidдон de'enna. Aw attuma na'i baawa. **4** Attuma na'i aw baynnawaa gidoppenne, nu aawuwaa sunsay Aa dabbotuwaa gidduwaappe ayaw d'ayii? Nu aawuwaa ishanttu gidдон nuw laattiyaa biittaa imma» yaageeddino. **5** Muse untunttu ooshaa Med'inaa Godaa sintsa shiishsheedda. **6** Med'inaa Goday Musa, **7** «S'alofihaada mac'c'a naanay oochcheeddawe likke; untunttu aawuwaa ishanttu gidдон neeni untunttoo laattiyaa biittaa imma; Aa laatay untuntta gakko. **8** K'ay neeni Israa'eelatuwaa hawaadan yaaga; «Itti Asay attuma na'i bayinnan hayk'k'iyawaa gidoope, Aa biittaa Aa mac'c'a na'i laatto; **9** mac'c'a na'ikka aw baynnawaa gidoope, Aa biittaa Aa ishatuu laattino; **10** aw ishatuu baynnawaa gidoope, Aa aawuwaa ishatuu laattino; **11** Aa aawuwaa ishatuukka baynnawaa gidoope, Aa zariyaappe ubbaappe matattiyaa dabbuwaa laatissa. Taani Med'inaa Goday neena Musa azazeeddawaadan, hawe Israa'eelattoo higge gido» yaaga» yaageedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa, «Pude Abaarima Deretuwaa kesaade, taani Israa'eeliyaa

asaw immeedda biittaa be'a. **13** Be'eeddawaappe guyyiyaan, ne ishaa Aaroonedan neenikka hayk'k'aade, ne mayzzan gaketana. **14** Ayaw gooppe, S'iina Bazzuwaan de'iyaa haatsaan Asay ubbay makkaleedda wode, hintte laa"uukka untunttu sintsan taana geeshshaadan bonchchanaw taw azazettibeykkita» yaageedda. Hewe haatsay S'iina mela biittaan, K'aadeesan de'iyaa Mariiba haatsaa. **15** Muse Med'inaa Godaa hawaadan yaageedda; **16** «Abeet Med'inaa Godaw, asaa ubbaw de'uwaaw immiyaa S'oossaw, ne asay, S'oossaa Asay hentsanchchay bayinna wudiyaa mala gidennaadan, ha asaa sintsan kesiyaanne geliyaa, untunttukka kaaletsiide kessiyaanne gelissiyaa, itti asaa ha maabaraa bolla suntsaarkii» yaageedda. **18** Med'inaa Goday Musa, «Ayyaanay aan de'iyaa Neewe na'aa Iyyaasa akkaade, ne kushiyaa Aa bolla wotsa; **19** yaataade k'eesiyaa El"aazara sintsaaninne maabaraa ubbaa sintsan essaade, untunttu be'ishin suntsaa. **20** Israa'eelatuwaa maabaraa ubbay aw azazettanaadan, ne maataappe aw shaakkaade imma. **21** K'eesiyaa El"aazara sintsan I ek'k'o; El"aazari Uuriimiyaan aw Med'inaa Godaa sheniyaa oochcho. Iyyaasunne Israa'eeliyaa maabaray ubbay El"aazara azazuwaan kesinonne Aa azazuwaan gelino» yaageedda. **22** Med'inaa Goday azazeeddawaadan Muse ootseedda; Iyyaasa afiide, k'eesiyaa El"aazara sintsaaninne maabaraa ubbaa sintsan esseedda. **23** Med'inaa Goday S'oossay azazeeddawaadan, Muse bare kushiyaa Aa bolla wotsiide, Aa suntseedda.

28 Med'inaa Goday Musa, **2** «Israa'eelatuwaa hawaadan yaagaade azaza; <Ta k'umaa, taana toshukku giide sawana mala, taman yarshshiyaa ta yarshshuwaa keereedda wodiyaan wodiyaan taw naagiide immite» yaaga. **3** K'ay neeni untuntta,

«Med'inaa Godaw taman yarshshiyaa yarshshuu hawaa: tilla bollana de'iyaa, itti laytsaa gideedda laa"u dorssaa orggetuwaa hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshoo yarshshite; 4 dorssaa orggetuwaappe ittuwaa wontta, laa"entsuwaa omarssi yarshshite. 5 K'ay hewaana itti liitiro gidiyaa zayitiyaan munak'etteedda itti kiilo giraame muruta zarggaa d'iiliyaa katsaa yarshshoo yarshshite. 6 Hawe Med'inaa Godaa toshukku giide sawana mala, Siinaa Deriyaa bolla azazetteedda, hachchi hachchi taman s'uuggiyaa yarshshuwaa. 7 Hewaana yarshshiyaa ushshaa yarshshuu itti dorssaa orggiyaw itti liitiro gidiyaa woyniyaa eessaa. Ushshaa yarshshuwaa Geeshsha Sa'aan Med'inaa Godaw gussite. 8 Omarssi laa"entso dorssaa orggiyaa, wontawaa ootseeddawaadan ootsiide, katsaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaanna Med'inaa Godaa toshukku giide sawana mala, taman yarshshite. 9 « «Sambbata gallassan, tilla bollana de'iyaa itti laytsaa gideedda laa"u dorssaanne zayitiyaan munak'etteedda laa"u kiilo giraame gidiyaa muruta d'iiliyaa katsaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaa ootsiide yarshshite. 10 Hachche hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaanne Aa ushshaa yarshshuwaa bolla, Sambbata gallassaa ubbaan hintte yarshshiyaa s'uuggiyaa yarshshuu hawaa. 11 « «Aginay s'eeriya gallassaa ubbaan, laa"u korumatuwaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsaa gideedda laappun dorssaa orggetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'iyaawanta, s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaw yarshshite. 12 Itti itti korumaana zayitiyaan munak'etteedda heezzu kiilo giraame gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaa, itti dorssaa orggiyaana zayitiyaan munak'etteedda laa"u kiilo giraame gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaanne 13 laappun dorssaa maratuwaappe itti itti dorssaa maraanna

zayitiyaan munak'etteedda itti kiilo giraame gidiyaa muruta
 zarggaa d'iiliyaa katsaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaa
 toshukku giide sawana mala, taman yarshshiyaa yarshshuwaa
 yarshshite. 14 K'ay ushshaa yarshshoo itti itti korumaanna
 laa"u liitiro gidiyaa woyniyaa eessaa, itti dorssaa orggiyaana itti
 liitironne bagga woyniyaa eessaanne itti itti dorssaa maraanna
 itti liitiro gidiyaa woyniyaa eessaa shiishshite. Hawe laytsaa
 giddon aginay s'eeriya gallassaa ubbaan yarshshiyaa s'uuggiyaa
 yarshshuwaa. 15 Hachche hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaanne
 Aa ushshaa yarshshuwaa bolla, itti deeshshaa orggiyaa nagaraa
 yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaw yarshshite. 16 « Koyiro
 aginaan tammanne oyddentso gallassay Med'inaa Godaa
 Paasigaa bonchchiyaa gallassaa gido. 17 K'ay he aginankka
 tammanne ichcheshentso gallassan doommiide, Ukitsaa Baalay
 bonchchetee; hewaa diraw, laappun gallassatuwaan irshshuu
 gelibeenna ukitsaa miite. 18 He gallassatuwaappe koyiro
 gallassan geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; daaburssiyaa ooso
 ayaanne ootsoppite. 19 Laa"u korumatuwaa, itti dorssaa
 orggiyaanne itti laytsaa gideedda laappun dorssaa orggetuwaa,
 ubbaykka tilla bollana de'iyaawantta, taman yarshshiyaa
 yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaw yarshshite. 20 Katsaa
 yarshshoo itti korumaanna zayitiyaan munak'etteedda heezzu
 kiilo giraame gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaa, itti dorssaa
 orggiyaana laa"u kiilo giraame gidiyaa d'iiliyaanne 21 laappun
 dorssaa maratuwaappe itti itti maraanna itti kiilo giraame d'iiliyaa
 yarshshite. 22 K'ay itti deeshshaa orggiyaa nagaraa yarshshoo,
 hintte nagaraa atto giissanaw yarshshite. 23 Hachche hachchi
 wontta s'uuggiyaa yarshshuwaanne Aa katsaa yarshshuwaa
 bolla, sawuwaa toshukku giyaa k'umaa taman yarshshiyaa

yarshshuwaa gujjiide, Med'inaa Godaw yarshshite. Laappun gallassaw hewaadan ootsite. 25 Laappuntsa gallassan k'ay geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; daaburssiyaa ooso ayaanne ootsoppite. 26 « Saaminttatu Baalaa gallassan hintte Med'inaa Godaw ooratsa katsaa shiishshiyaa wode, geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; daaburssiyaa ooso ayaanne ootsoppite. 27 Laa"u korumatuwaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsaa gideedda laappun dorssaa orggetuwaa sawuwaa toshukku giyaa s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaw yarshshite. 28 Itti itti korumaanna zayitiyaan munak'etteedda heezzu kiilo giraame gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaa, itti dorssaa orggiyaana laa"u kiilo giraame d'iiliyaanne 29 laappun dorssaa maratuwaappe itti itti maraanna itti kiilo giraame d'iiliyaa katsaa yarshshoo yarshshite. 30 K'ay itti deeshshaa orggiyaa nagaraa atto giissiyaa yarshshuwaa ootsiide yarshshite. 31 Hachche hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaanne Aa ushshaa yarshshuwaa bolla, hawantta untunttu katsaa yarshshuwaanna yarshshite. Mehetuu tilla bollana de'yaawantta gidiyaawaa geeshshiide erite.

29 « Laappuntsa aginaw koyiro gallassan, geeshsha shiik'uwaa shiik'ite. Daaburssiyaa ooso ayaanne ootsoppite. He gallassay s'urumbbay punettiyaa gallassaa. 2 Med'inaa Godaw sawuwaa toshukku gaana mala, s'uuggiyaa yarshshoo, itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsaa gideedda laappun dorssaa orggetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'yaawantta, yarshshite. 3 Katsaa yarshshoo itti korumaanna zayitiyaan munak'etteedda heezzu kiilo giraame gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaa, itti dorssaa orggiyaana laa"u kiilo giraame d'iiliyaanne 4 laappun dorssaa maratuwaappe itti itti maraanna itti kiilo giraame d'iiliyaa yarshshite. 5 K'ay itti deeshshaa orggiyaa nagaraa

yarshshoo, hintte nagaraa atto giissanaw yarshshite. **6** Hewantta
 aginay s'eeriya gallassan s'uuggiyaa yarshshuwaa bollanne
 Aa katsaa yarshshuwaa bolla, hachchi hachchi s'uuggiyaa
 yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne Aa
 ushshaa yarshshuwaa bolla gujjiide, wogaadan yarshshite;
 hawanttu Med'inaa Godaw sawuwaa toshukku giyaa, taman
 yarshshiyaa yarshshotuwaa. **7** « «Ha laappuntsa aginaw
 tammantsa gallassan geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; hintte
 huup'iyaa kawushshite; ayaa oosuwaakka ootsoppite. **8** Yaatiide
 Med'inaa Godaa toshukku giide sawana mala, s'uuggiyaa
 yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsaa
 gideedda laappun dorssaa orggetuwaa, ubbaykka tilla bollana
 de'yaawanta, yarshshite. **9** Katsaa yarshshoo itti korumaanna
 zayitiyaan munak'ettedda heezzu kiilo giraame gidiyaa muruta
 zarggaa d'iiliyaa, itti dorssaa orggiyaana laa"u kiilo giraame
 d'iiliyaanne **10** laappun dorssaa maratuwaappe itti itti maraanna
 itti kiilo giraame d'iiliyaa yarshshite. **11** K'ay nagaraa yarshshoo itti
 deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta nagaraa atto giissiyaa
 yarshshuwaa bolla, hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa
 bolla, untunttu katsaa yarshshuwaa bollanne untunttu ushshaa
 yarshshuwaa bolla gujjiide yarshshite. **12** « «Laappuntsa aginaan
 tammanne ichcheshentso gallassan, geeshsha shiik'uwaa
 shiik'ite; daaburssiyaa ooso ayaanne ootsoppite. Med'inaa
 Godaw Daasiyaa Baalaa laappun gallassaa bonchchite.
13 Med'inaa Godaa toshukku giide sawana mala, taman
 yarshshiyaa tammanne heezzu korumatuwaa, laa"u dorssaa
 orggetuwaanne itti laytsaa gideedda tammanne oyddu dorssaa
 orggetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'yaawanta, yarshshite. **14**
 Katsaa yarshshoo tammanne heezzu korumatuwaappe itti itti

korumaanna zayitiyaan munak'etteedda heezzu kiilo giraame
 gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaa, laa"u dorssaa orggetuwaappe itti
 itti orggiyaana laa"u kiilo giraame d'iiliyaanne **15** tammanne oyddu
 dorssaa maratuwaappe itti itti maraanna itti kiilo giraame d'iiliyaa
 yarshshite. **16** K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa
 yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa
 bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne Aa ushshaa yarshshuwaa
 bolla gujjiide yarshshite. **17** « «Laa"entsa gallassan tammanne
 laa"u korumatuwaa, laa"u dorssaa orggetuwaanne itti laytsaa
 gideedda tammanne oyddu dorssaa orggetuwaa, ubbaykka
 tilla bollana de'iyaawantta, yarshshite. **18** Korumatuwaanna,
 dorssaa orggetuwaananne dorssaa maratuwaanna, untunttu
 katsaa yarshshuwaanne untunttu ushshaa yarshshuwaa wogay
 azaziyaa payduwaadan yarshshite. **19** K'ay nagaraa yarshshoo
 itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi
 s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne
 Aa ushshaa yarshshuwaa bolla gujjiide yarshshite. **20** «
 «Heezzentsa gallassan, tammanne itti korumatuwaa, laa"u
 dorssaa orggetuwaanne itti laytsaa gideedda tammanne oyddu
 dorssaa orggetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'iyaawantta,
 yarshshite. **21** Korumatuwaanna, dorssaa orggetuwaananne
 dorssaa maratuwaanna, untunttu katsaa yarshshuwaanne
 untunttu ushshaa yarshshuwaa wogay azaziyaa payduwaadan
 yarshshite. **22** K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa
 yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa
 bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne Aa ushshaa yarshshuwaa
 bolla gujjiide yarshshite. **23** « «Oyddentso gallassan, tammu
 korumatuwaa, laa"u dorssaa orggetuwaanne itti laytsaa
 gideedda tammanne oyddu dorssaa orggetuwaa, ubbaykka

tilla bollana de'iyaawantta, yarshshite. 24 Korumatuwaanna, dorssaa orggetuwaananne dorssaa maratuwaanna, untunttu katsaa yarshshuwaanne untunttu ushshaa yarshshuwaa wogay azaziya payduwaadan yarshshite. 25 K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne iza ushshaa yarshshuwaa bolla gujjiide yarshshite. 26 « ‹Ichcheshentsa gallassan, udduppun korumatuwaa, laa"u dorssaa orggetuwaanne, itti laytsaa gideedda tammanne oyddu dorssaa orggetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'iyaawantta, yarshshite. 27 Korumatuwaanna, dorssaa orggetuwaananne dorssaa maratuwaanna untunttu katsaa yarshshuwaanne untunttu ushshaa yarshshuwaa wogay azaziya payduwaadan yarshshite. 28 K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne Aa ushshaa yarshshuwaa bolla gujjiide yarshshite. 29 « ‹Usuppuntsa gallassan, hosppun korumatuwaa, laa"u dorssaa orggetuwaanne itti laytsaa gideedda tammanne oyddu dorssaa orggetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'iyaawantta, yarshshite. 30 Korumatuwaanna, dorssaa orggetuwaananne dorssaa maratuwaanna untunttu katsaa yarshshuwaanne untunttu ushshaa yarshshuwaa wogay azaziya payduwaadan yarshshite. 31 K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne Aa ushshaa yarshshuwaa bolla gujjiide yarshshite. 32 « ‹Laappuntsa gallassan, laappun korumatuwaa, laa"u dorssaa orggetuwaanne itti laytsaa gideedda tammanne oyddu dorssaa orggetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'iyaawantta,

yarshshite. **33** Korumatuwaanna, dorssaa orggetuwaananne dorssaa maratuwaanna untunttu katsaa yarshshuwaanne untunttu ushshaa yarshshuwaa wogay azaziya payduwaadan yarshshite. **34** K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne Aa ushshaa yarshshuwaa bolla gujjiide yarshshite. **35** «Hospuntsa gallassan geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; daaburssiyaa ooso ayaanne ootsoppite. **36** Taman yarshshiyaa yarshshuu Med'inaa Godaa toshukku giide sawana mala, itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laysaa gideedda laappun dorssaa orggetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'yaawantta, yarshshite. **37** Korumaanna, dorssaa orggiyaananne dorssaa maratuwaanna untunttu katsaa yarshshuwaanne untunttu ushshaa yarshshuwaa wogay azaziya payduwaadan shiishshite. **38** K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne Aa ushshaa yarshshuwaa bolla gujjiide yarshshite. **39** «Hintte shiik'kowaa gatsanaw yarshshiyaa yarshshotuu bollanne hintte hintte dosuwaan c'oo immiyaa yarshshotuu bolla, s'uuggiyaa yarshshuwaa, katsaa yarshshuwaa, ushshaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa, hawantta Med'inaa Godaa baalaa hintte bonchchanaw keereedda wodiyaan wodiyaan yarshshite» yaaga» yaageedda. **40** Muse barena Med'inaa Goday azazeeddawaa ubbaa Israa'eelattoo odeedda.

30 Muse Israa'eeliyaa zaratuu kaappatuwaa hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday azaziyaawe hawaa. 2 Itti Asay Med'inaa Godaw ittibaa ootsanaw geppooppe, woy ittibaa agganaw c'aak'kooppe, bare doonaappe kesseeddawaa ubbaa

polooppe attina, bare k'aalaa billoppo. 3 «Bare aawuwaa son de'iyaa wodoro naatta, Med'inaa Godaw ittibaa ootsanaw geppooppe, woy ittibaa agganaw c'aak'k'ooppe, 4 I aawuu I gefaa woy I c'aak'uwaabaa sisiide, izo ayinne geenan aggooppe, Aa ootsanaw geppeeddawaa ubbaanne agganaw c'aak'keeddawaa ubbaa polu. 5 Shin I aawuu hewaa sisiide p'alk'k'ooppe, Aa geppedda gefayne agganaw c'aak'keedda c'aak'uu polettennaan attee. I aawuu izo diggeedda diraw, Med'inaa Goday iziw atto gaana. 6 «Gelabeenna mac'c'awunna geppa uttaade, woy ittibaa agganaw ellekka bare doonaappe c'aak'k'a uttaade asinaa gelooppe, 7 I asinay hewaa sisiide, izo ayinne geenan aggooppe, Aa ootsanaw geppedda gefaanne ittibaa agganaw c'aak'keedda c'aak'uwaa polu. 8 Shin I asinay hewaa sisiide p'alk'k'ooppe, Aa geppedda gefay woy ittibaa agganaw ellekka c'aak'keedda c'aak'uu polettennaan attee. Hewaa diraw, Med'inaa Goday iziw atto gaana. 9 «Shin am"atta woy asinay yeddeedda mac'c'awunno ootsanaw geppeeddawaa woy ittibaa agganaw c'aak'keeddawaa polu. 10 «Machchata bare asinaa son de'aadde geppooppe, woy ittibaa agganaw c'aak'uwaa c'aak'k'ooppe, 11 I asinay hewaa sisiide izo ayinne geenan aggooppe, Aa geppedda gefaanne ittibaa agganaw c'aak'keedda c'aak'uwaa ubbaa polu. 12 Shin I asinay hewaa sisiide p'alk'k'ooppe, I gefay woy Aa agganaw c'aak'keedda c'aak'uu ayayne polettoppo. I asinay diggeedda diraw, Med'inaa Goday iziw atto gaana. 13 I asinay Aa geppiyaa gefaa ubbaa woy Aa barena zik'k'i ootsanaw c'aak'keeddawaa ubbaa p'alk'k'anaw woy eeno gaanaw danddayee. 14 Shin I asinay he gallassi woy wonttetsa gallassi hewaa ayinne geenan aggooppe, I gefaa ubbaa woy I c'aak'uwaa ubbaa mayyee. I

hewaa siseedda gallassi c'o'u geeddawaadan I gefaa ubbaa woy I c'aak'uwaa ubbaa mayyi utteedda. 15 Shin I hewaa siseedda amareeda wodiyaappe guyyiyaan p'alk'k'ooppe, I gomii Aa gakkee» yaageedda. 16 Asinaa gelabeenna, bare aawuwaa son de'iyaa wodoro naattanne I aawuwaa gidduwaan woy machchatinne asinaa gidduwaan de'ana mala, Med'inaa Goday Musa azazeedda gefaa wogay hawaa.

31 Med'inaa Goday Musa, 2 «Israa'eeliyaa asaa diraw, neeni Midiyaama asaa bolla S'oossaa haluwaa kesa; hewaappe guyyiyaan, neeni hayk'k'ana» yaageedda. 3 Hewaa diraw, Muse asaa, «Midiyaama asaa bolla Med'inaa Godaa haluwaa kessana mala olaa baanaw, hintte asaa olaa miishshaa danc'c'issite. 4 Itti itti Israa'eeliyaa zaratuwaappe itti sha"a attuma asaa olaw yeddite» yaageedda. 5 Israa'eeliyaappe tammanne laa"u sha"a attuma asay, itti itti zariyaappe itti sha"a asay, olaw giigeeddino. 6 Itti itti zariyaappe itti sha"a asaa Muse k'eesiyaa El"aazara na'aa Piinihaasanna olaw yeddeedda; Piinihaasi geeshsha miishshatuwaanne malaataw punniyaa s'urumbbaa barenana akkiide beedda. 7 Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, untunttu Midiyaama asaana olettiide, attuma asaa ubbaa wod'eeddino. 8 K'ay Midiyaama kaatetuwa ichcheshatuwaa, Eewa, Rek'eema, S'uura, Huuranne Rebaa'a giyaawantta wod'eeddino. Untunttu k'ay Bi'ooraa na'aa Balaamakka mashshaan siifeeddino. 9 Israa'eelatuu Midiyaama mac'c'a asatuwaanne naanatuwa omoodiide, untunttu miizzaa, untunttu dorssaa wudiyaanne untunttu miishshaa ubbaa bonk'k'eeddino. 10 Midiyaama asatuu de'eedda katamatuwa ubbaanne untunttu mootsatuwa ubbaa taman s'uuggeeddino. 11 Untunttu asaa, mehiyaanne omoodeeddawaa

ubbaa akki afeedino. **12** Unttuntu omoodeedda asatuwaanne bonk'keeddabatuwaa Musekko, k'eesiyaa El"aazarakkonne Israa'eeliyaa maabaraakko, Yarikkoppe hefintsan, Yorddaanoosa Shaafaa matan de'iyaa Moo'aaba Dembban untuntu dunkkaaneeddasaa aheeddino. **13** Muse, k'eesii El"aazarinne maabaraa kaappatuu ubbay dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa untuntunna gakkettanaw keseeddino. **14** Olaappe simmeedda gadaawatuu bolla, shaalak'atuu bollanne s'eetuwaa kaappatuu bolla Muse hank'k'etteedda. **15** Muse untunta hawaadan yaageedda; «Mac'c'a asaa ubbaa hintte ayaw ashsheedite? **16** Unttuntu Balaama zoriyaan, Pa'ooraa giyaan saan Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa naak'kiide, eek'aw goyinnanaadan ootseeddawanta; Med'inaa Godaa asaa bolla boshay yeeddawe hewaassa. **17** Hewaa diraw, ha"i attuma naanatuwaa ubbaa wod'ite; k'ay attuma asaana giseedda mac'c'a asaa ubbaa wod'ite. **18** Shin attuma asaana gisabeenna mac'c'a naanatuwaa ubbaa hinttentoo ashshite. **19** Hintte giddoppe asaa wod'eedda uray woy anhaa bochcheedda uray ooninne dunkkaaneedda sa'aappe gas'an laappun gallassaa utto; heezzantsa gallassinne laappunsa gallassi hinttenanne hintte omoodeeddawanta geeshshite. **20** K'ay mayyo ubbaanne galbbaappe, deeshshaa ikiseppenne mitsaappe oosetteeddawanta ubbaa geeshshite» yaageedda. **21** K'eesii El"aazari olaappe simmeedda olanchchatuwaa hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday Musew immeedda higgiiyaa maaray hawaa: **22** Work'k'aa, biraa, nahaasiyaa, birataa, k'ork'k'oruwaanne irssaasiyaa giyaan birataa **23** taman meetettennabatuwaa ubbaa tamaa giddona aatsina, hewe geeyana. Shin hewe k'ay tunatetsaappe geeyiyaa haatsaan geeyanaw koshshee. K'ay taman meetettiyaabatuwaa ubbaa

tunatetsaappe geeyiyaa haatsaan geeshshanaw koshshee. 24
 Laappunsa gallassi hintte mayuwaa meec'cite; hintteka geeyite.
 Hewaappe guyyiyaan, dunkkaaneeddasaa gelite» yaageedda. 25
 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 26 «Neeni, k'eesii
 El'aazarinne maabaraa kaappatuu omoodetteedda asaanne
 mehiyaa ubbaa paydite. 27 Olan oletteedda olanchchatoonne
 atteeda maabaraw laa"u kessiide shaakkite. 28 Oletteedda
 olanchchatuwaa gakeedda shaakuwaappe, asaa gidina, miizza
 gidina, haretuwaa, dorssatuwaa woy deeshshatuwaa gidina,
 ichcheshu s'eetuwaappe ittuwaa Med'inaa Godaw imotaadan
 immite. 29 Unttunta gakeedda baggaappe akkeedda giiraa
 Med'inaa Godaa gishshaadan k'eesiyaa El'aazaraw immite. 30
 Hinkko Israa'eelatuwaa gakeedda shaakuwaappe, asaa gidina,
 miizza gidina, haretuwaa, dorssatuwaa, woy deeshshatuwaa
 gidina, mehiyaa ubbaappe ishatamuwaappe ittuwaa akkiide
 hewaa Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaw aawotiyaa Leewatoo
 immite» yaageedda. 31 Musenne k'eesii El'aazari Med'inaa
 Goday azazeeddawaadan ootseeddino. 32 Olanchchatuu
 barenttoo akkina, atteeda omooduu 675,000 dorssatuwaa, 72,000
 miizzatuwaa, 61,000 haretuwaanne attuma asaana gisabeenna
 32,000 mac'c'a naanatuwaa. 36 Olan oletteeddawantta
 gakeedda bagga shaakuu 337,500 dorssatuwaa; 37 untuntuppe
 Med'inaa Godaw imotaa kesseeddawanttu 675. 38 Miizzatuu
 36,000; untuntuppe Med'inaa Godaw imotaa kesseeddawanttu
 72. 39 Haretuu 30,500; untuntuppe Med'inaa Godaw
 imotaa kesseeddawanttu 61. 40 Mac'c'a asatuu 16,000;
 untuntuppe Med'inaa Godaw imotaa kesseeddawanttu, 32. 41
 Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, Med'inaa Godaa
 gakkiiyaa imotaa Muse k'eesiyaa El'aazaraw immeedda. 42

Olanchatuu aheedda omooduwaa Muse laa"u kessiide shaakkina, Israa'eeliyaa maabaraa gakkeedda shaakuu 337,500 dorssatuwaa, 36,000 miizzatuwaa, 30,500 haretuwaanne 16,000 mac'c'a asatuwaa. 47 Israa'eeliyaa maabaraa gakkeedda shaakuwaappe ishatamu ishatamu asaappe ittuwaanne ishatamu ishatamu mehiyaappe ittuwaa Muse akkiide, Med'inaa Goday barena azazeeddawaadan, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaw aawotiyaa Leewatoo immeedda. 48 Hewaappe guyyiyaan, olaa gadaawatuu, shaalak'atuunne s'eetuwaa kaappatuu Musekko yeeddino. 49 Unttuntu Musa, «Nuuni ne k'oomatuu nu azazuwaa garssan de'iyyaa olanchchatuwaa paydina, ittuunne pac'c'ibeenna. 50 Med'inaa Goday nu shemppuwaa ashsheeda diraw, nuuni huup'iyaan huup'iyaan akkeedda work'k'aa alleek'k'otuwaa, kushiyyaa sagaayetuwaa, gediyyaa albbotuwaa, migidotuwaa, haytsaa lotatuwaanne k'ood'iyaan aatsiyaa alleek'k'uwaa Med'inaa Godaw imuwaa aheeddo» yaageeddino. 51 Musenne k'eesii El"aazari work'k'aa alleek'k'otuwaa ubbaa untuntuppe akkeeddino. 52 Sha"aa kaappatuunne s'eetuwaa kaappatuu ahiide Med'inaa Godaw immeedda work'k'ay ubbay laa"u s'eetu kiilo giraame gidiyaawaa. 53 Shin itti itti olanchchatuu ubbay barenttu omooduwaa omooduwaa barew akkeeddino. 54 Musenne k'eesii El"aazari sha"aa kaappatuwaappenne s'eetuwaa kaappatuwaappe akkeedda work'k'aa Med'inaa Godaa sintsan Israa'eeliyaa asaa hassayissana mala, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa gidduwaa gelisseeddino.

32 Roobeela zaretoonni Gaada zaretoo loytsi daro mehii de'ee. Unttuntu Yaa'izeera biittayne Gala'aade biittay mehiyaw injje gidiyaawaa be'eeddino. 2 Unttuntu Musekko, k'eesiyaa El"aazarakkonne maabaraa kaappatuwaakko yiide, untuntta

hawaadan yaageeddino; **3** «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asan s'oonisseedda biittatuu, As'aarooti, Dibooni, Yaa'izeeri, Niimiri, Haseboona, Eli'aali, Seebimi, Naabonne Ba'ooni mehiyaw injje biittaa; nuw hintte k'oomatoo mehii de'ee. **5** Nuuni hinttena nashechcheeddawaa gidoope, ha biittatuu nuu hintte k'oomatoo laata gade gidiide imettino. Nuuna Yorddaanoosa Shaafaa hefintsa pintsoppite» yaageeddino. **6** Muse Gaada zaratuwaanne Roobeela zaratuwaa hawaadan yaageedda; «Hara Israa'eeliyaa Asay olaa biyaa wode, hintte hawaan uttiitee? **7** Med'inaa Goday untunttoo immeedda biittaa Israa'eelatu pinnennaadan, hintte ayaw untuntu wozanaa shugissiitee? **8** K'aadeesa-Barnneppe he biittaa wochchi s'eellanaw hintte aawotuwaa taani yeddeedda wode, untuntukka hawaadan ootseeddino. **9** Waaniide gooppe, untuntu Eshkkoola Zanggaaraa kesiide, he biittaa s'eelleedda wode, Israa'eelatu Med'inaa Goday untunttoo immeedda biittaa gelenna mala, untuntu Israa'eelatuwaa wozanaa shugisseeddino. **10** Med'inaa Goday he gallassi hank'kuwaa ees's'i kesiide, hawaadan yaagiide c'aak'keedda; **11** «Med'inaa Godaa barenttu kumentsaa wozanaappe kaalleedda K'eniiziyaa Yifune na'aa Kaaleebappenne Neewe na'aa Iyyaasuppe attina, yelettoodeppe laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa attuma asan Gibs'e gadiyaappe keseeddawanttuppe ittuunne, taani Abrahaamaw, Yisaak'awunne Yaak'oobaw immanaw c'aak'keedda biittaa be'enna. Ayaw gooppe, untuntu taana barenttu kumentsaa wozanaappe kaallibeykkino» yaagiide c'aak'keedda. **13** Med'inaa Godaa hank'ku Israa'eeliyaa bolla ees's'i keseedda; yaatina S'oossaa sintsan iitaa ootseedda he yeletaa ubbay wuri d'ayana gakkanaw, mela biittaan oytamu laytsaa I untunta toyilayeedda. **14** Hinttenoo, nagaranchcha

yeletatoo, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa bolla gujji hank'k'uwaa ees's'i kesanaadan, hintte hintte aawotuwaa sa'aan ha"i ek'keeddita. **15** Hintte Med'inaa Godaa kaalliyaawaa aggiide wora simmooppe, I k'aykka bare asaa mela biittaan aggi bashana. Yaatiide hintte ha asaa ubbaa d'ayissana» yaageedda. **16** Unttuntu Muse mata yiide, Aa hawaadan yaageeddino; «Nuuni hawaan nu mehetoo dirssaa, nu naanaw katamatuwaa kees's'ana. **17** Shin nuuni olaa miishshaa danc'c'iide, Israa'eeliyaa asaa untuntu sa'aa gatsana gakkanaw olettanaw baana. Hewaa keeshshan, ha gadiyaan de'iyaa asatuwaappe naagettanaw, nu naanaynne mac'c'a Asay gimbbettiide utteedda katamatuwaan de'ino. **18** Israa'eelatu ubbay barenttu laataa laataa akkana gakkanaw, nuuni nu golle simmokko. **19** Nuuni nu laataa Yorddaanoosa Shaafaappe hafintsa away doliyaa baggana laatteedda diraw, nuuni Yorddaanoosappe hefintsa baggana, yan untuntunna laataa laattokko» yaageeddino. **20** Muse untuntu, «Hintte hawaa ootsooppe, hintte Med'inaa Godaa sintsan olaa baanaw giigooppenne **21** hintte olanchchatuu ubbay olaa miishshaa danc'c'iide, Med'inaa Goday bare morkkatuwaa bare sintsaappe yederssana gakkanaw, Yorddaanoosa Shaafaa S'oossaa sintsan pinnooppe, **22** Med'inaa Goday he biittaa s'oneeddawaappe guyyiyaan, hintte simmanaw danddayiita. Yaatooppe, hintte olettanaw bessiyaa olaa Med'inaa Godawunne Israa'eeliyaa asaw olettiide poleeddita giyaawaa. K'ay he biittay Med'inaa Godaa sintsan hinttenttoo laata biittaa gidanawaa. **23** «Shin hintte hewaadan ootsennan is's'ooppe, Med'inaa Godaa bolla nagaraa ootsiita; simmi hinttena hintte nagaray gakkiaawaa tumu erite. **24** Hintte hintte naanawunne mac'c'a asaw katamatuwaa kees's'ite; hintte dorssaa wudiyawukka

balluwaa giigissite; shin hintte geeddawaa aggenaan ootsite»
yaageedda. 25 Gaada zaratuunne Roobeela zaratuu Musa,
«Nuuni ne k'oomatuu neeni nu goday azazeeddawaadan
ootsana. 26 Nu naanatuunne nu mac'c'a asatuu, nu dorssatuunne
nu miizzatuu hawaan Gala'aade katamatuwaan de'ishshino.
27 Shin nuuni ne k'oomatuu, olaw danc'c'eedda olanchchatuu
ubbay, neeni nu goday giyaawaadan, olettanaw Med'inaa
Godaa sintsan Yorddaanoosa Shaafaa pinnana» yaageeddino.
28 Hewaa diraw, Muse k'eesiyaa El'aazara, Neewe na'aa
Iyaasanne Israa'eeliyaa zaratuu kaappatuwaa untunttuwaa
azazeedda. 29 Muse untuntta hawaadan yaageedda; «Gaada
zaratuunne Roobeela zaratuu ubbay olaa miishshaa danc'c'iide,
Med'inaa Godaa sintsan hinttenana Yorddaanoosa Shaafaa
pinnooppenne hintte he biittaa s'oonooppa, hewaappe guyyiyaan,
Gala'aade biittaa hintte untuntta laatissite. 30 Shin untunttu
ola miishshaa danc'c'iide, hinttenana pinnennan is'sooppe,
untunttu Kanaane biittaa hinttenana laattino» yaageedda.
31 Gaada zaratuunne Roobeela zaratuu zaariide, «Nuuni
ne k'oomatuu Med'inaa Goday geeddawaa ootsana. 32
Olaa miishshaa danc'c'iide, Med'inaa Godaa sintsan nuuni
Kanaane biittaa gelanaw pinnana; shin nuuni laattiyaa laatay
Yorddaanoosappe hafintsa baggana gidanawaa» yaageeddino.
33 Hewaa diraw, Muse Gaada zaretoo, Roobeela zaretoonni
Yooseefo na'aa Minaase zaratuwaappe baggaw Amooretuu
Kaatiyaa Sihoona kawutetsaanne Baasaane Kaatiyaa Ooga
kawutetsaa, untunttu yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaanna
immeedda. 34 Gaada zaratuu Diboona, As'aaroota, Aaro'eera 35
As'irooti-Shofaana, Yaa'izeera, Yogibaaha, 36 Beeti-Niimiranne
Beeti-Haaraana geetettiyaa gimbbiyaan diretteedda katamatuwaa

zaaretsiide kees's'eeddino. Bare dorssatookka untunttu balluwaa giigisseeddino. **37** Roobeela zaratuukka Haseboona, Eli'aala, K'iriyaatayimanne, **38** Naba, Ba'aali-Ma'oonanne (He katamatuwaappe ittuu ittuu suntsaa laammeeddino) Siibima geetettiyya katamatuwaa zaaretsi kees's'eeddino. **39** Minaase na'aa Maakira yaratu Gala'aade biide, olay oyk'k'iide, yan de'iyaa Amooretuwaa yedersseeddino. **40** Hewaa diraw, Minaase na'aa Maakira yaratu Muse Gala'aade biittaa immina, untunttu yan de'eeddino. **41** Minaase zare gidiyaa Yaa'iiri biide, untunttu olay oyk'k'iide, Haboot-Yaa'iira katamatuwaa yaagiide suntseedda. **42** Nobaahi biide, K'anaata katamaanne Aa yuushshuwaan de'iyaa heeratuwaa olan oyk'k'iide, bare suntsan Nobaaha giide s'eeseedda.

33 Israa'eelatu Musenne Aarooni kaaletsina, barenttu c'uguwaan c'uguwaan Gibs'eppe keseedda wode, yaatiide hametteeddino. **2** Med'inaa Goday azazina, untunttu baana buussaa doommeedda sa'aa Muse s'aafeedda; untunttu buussaa maaray hawaa. **3** Koyro aginaw tammanne ichcheshentso gallassi, Paasigaa bonchchiyaa gallasaappe kaalliyaa gallassi denddiide, Gibs'e Asay ubbay s'eellishin, yayyanan Raamisappe keseeddino. **4** He wode Gibs'e Asay Med'inaa Goday wod'eedda barenttu bayira naanatuwaa moogiino. Hawaadan ootsiide, Med'inaa Goday untunttu s'oossatuwaa bolla pirddaa aheedda. **5** Israa'eelatu Raamisappe denddiide, Sukkota giyaa sa'aan dunkkaaneeddino. **6** Sukkotappe denddiide, mela biittaa s'eeran de'iyaa Etaaman dunkkaaneeddino. **7** Etaamappe denddiide, Ba'aali-S'afoonappe away doliyaa baggana de'iyaa Pihaahiroota simmiide, Migidoola matan dunkkaaneeddino. **8** Pihaahirootappe denddiide, Zo'o Abbaa pinniide, mela biittaa

beeddino. Etaama mela biittaaan heezzu gallassaa ogiyaa hamettiide, Maaran dunkkaaneeddino. **9** Maarappe denddiide, tammanne laa"u pulttotuunne laappun tammu zambbatuu de'iyaa Eliima biide, yan dunkkaaneeddino. **10** Eliimappe denddiide, Zo'o Abbaa matan dunkkaaneeddino. **11** Zo'o Abbaa lank'kiyaappe denddiide, Siinaa mela biittaaan dunkkaaneeddino. **12** Siinaa mela biittaappe denddiide, Doofik'an dunkkaaneeddino. **13** Doofik'appe denddiide, Aluushan dunkkaaneeddino. **14** Aluushappe denddiide, Rafiidiman dunkkaaneeddino. Yan asaw ushanaw haatsay baawa. **15** Rafiidimappe denddiide, Siinaa mela biittaaan dunkkaaneeddino. **16** Siinaa mela biittaappe denddiide, Kibrot-Hatabar (Amuwaa Duufuwaa giyaa saan dunkkaaneeddino). **17** Kibrot-Hatabar (Amuwaa Duufuwaa) giyaa saappe denddiide, Has'erootan dunkkaaneeddino. **18** Has'erootappe denddiide, Riitiman dunkkaaneeddino. **19** Riitimappe denddiide, Rimmoonni-Pereezan dunkkaaneeddino. **20** Rimmoonni-Pereezappe denddiide, Liibinan dunkkaaneeddino. **21** Liibinappe denddiide, Riissan dunkkaaneeddino. **22** Riissappe denddiide, K'ahelaatan dunkkaaneeddino. **23** K'ahelaatappe denddiide, Shefaara Deriyan dunkkaaneeddino. **24** Shefaara Deriyaappe denddiide, Haraadan dunkkaaneeddino. **25** Haraadappe denddiide, Maak'ihelootan dunkkaaneeddino. **26** Maak'ihelootappe denddiide, Tahaatan dunkkaaneeddino. **27** Tahaatappe denddiide, Taaran dunkkaaneeddino. **28** Taarappe denddiide, Miitik'an dunkkaaneeddino. **29** Miitik'appe denddiide, Hashimoonan dunkkaaneeddino. **30** Hashimoonappe denddiide, Moserootan dunkkaaneeddino. **31** Moserootappe denddiide, Bene-Yaa'ik'aanan dunkkaaneeddino. **32** Bene-Yaa'ik'aanappe denddiide, Hoori-Hagidigaadan dunkkaaneeddino. **33** Hoori-

Hagidigaadappe denddiide, Yos'ibaatan dunkkaaneeddino. 34
Yos'ibaatappe denddiide, Abroonan dunkkaaneeddino. 35
Abroonappe denddiide, Ees'iyooni-Gaabiran dunkkaaneeddino.
36 Ees'iyooni-Gaabirappe denddiide, S'iina mela biittan
de'iyaa K'aadeesan dunkkaaneeddino. 37 K'aadeesappe
denddiide, Eedooma biittaa zawaan de'iyaa Hoorā Deriyan
dunkkaaneeddino. 38 K'eesii Aarooni Med'inaa Goday azazina,
Hoorā Deriyaa huup'iyaa keseedda; Israa'eelatuū Gibs'e
gadiyaappe keseedda oytamuntsaa laytsan, ichcheshentso
aginaan, aginaw koyiro gallasan yan hayk'k'eedda. 39 Aarooni
Hoorā Deriyaa huup'iyaan hayk'k'iyaa wode, Aa laytsay s'eetanne
laatammanne heezza. 40 Neegeeba mela biittaan, Kanaanēn
de'iyaa Araada giyaasaa kaatii Israa'eeliyaa asaa yuussaa
siseedda. 41 Israa'eelatuū Hoorā Deriyaappe denddiide,
S'almoonan dunkkaaneeddino. 42 S'almoonappe denddiide,
Punoonan dunkkaaneeddino. 43 Punoonappe denddiide,
Obootan dunkkaaneeddino. 44 Obootappe denddiide, Moo'aaba
biittaa zawaan de'iyaa Iye Abaariman dunkkaaneeddino. 45 Iye
Abaarimappe denddiide, Diboona-Gaadan dunkkaaneeddino.
46 Diboona-Gaadappe denddiide, Almmoona-Dibilaatayiman
dunkkaaneeddino. 47 Almmoona-Dibilaatayimappe denddiide,
Nabo Deriyaa matan Abaarima deretuwaan dunkkaaneeddino.
48 Abaarima deretuwaappe denddiide, Yarikkoppe hefintsana,
Yorddaanoosa Shaafaa matan de'iyaa Moo'aaba Dembban
dunkkaaneeddino. 49 Yorddaanoosa Shaafaa matan de'iyaa
Moo'aaba Dembban, Beeti-Yashimootappenne Aabeeli-
Shiis'ima gidduwaan dunkkaaneeddino. 50 Iyaarikko
hefintsana, Yorddaanoosa Shaafaa matan de'iyaa Moo'aaba
Dembban Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda;

51 «Israa'eelatuwaa neeni yaaga; «Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, Kanaane biittaa hintte geliyaa wode, 52 he gadiyaan de'iyaa asaa ubbaa hintte sintsaappe yederssite; shuchchaappe masetteedda untunttu misiletuwa ubbaanne siilissiide med'd'eedda eek'atuwaa ubbaa d'ayissite. Untunttu goyinniyaa d'ok'k'a sa'aa ubbaakka laalite. 53 Taani hinttenttoo he biittaa laataw immeedda diraw, he biittaa laattiide, aan de'ite. 54 Hintte zariyaan zariyaan saamaa kessiide, biittaa shaakkite. Payduwaan c'orattiyaa zaretoo daro laataa immite; payduwaan guus's'iyaa zaretoo guutsaa laataa immite. Saaman untuntta gakkedda hak'awenne untunttuwaa gidanawaa. Biittaa hintte mayzza aawotuwa zariyaan zariyaan gishi akkiita. 55 « «Shin he gadiyaan de'iyaa asaa hintte yederssenan aggooppe, hintte ashsheedawanttu hinttenttoo hintte ayifiyaw pinc'c'o, hintte miyyiyaw aguntsa gidana; hintte de'ana gadiyaan untunttu hinttena waayissana. 56 Hintte untuntta yederssenan aggooppe, untunttu bolla taani ootsanaw k'oppeeddawaa hintte bolla ootsana» yaagaade oda» yaageedda.

34 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 2 «Neeni Israa'eelatuwaa hawaadan yaagaade azaza; «Laataadan hinttena gakkiiyaa Kanaane biittaa zaway hawaa. 3 Gedissa baggana hintte zaway S'iina mela biittaaanne Eedooma zawaa gidanawaa. Away doliyaa baggana hintte gedissa zaway Mas'iniyaa Abbaa gedissappe doommee; 4 Ak'irabiima pudetsaanna gedissa baggana simmiide, S'iina mela biittaa aad'd'iidde, K'aadeesa-Barnne gedissa gakkee; hewaappe Hadaari-Adaara aad'd'iidde, As'imoona gakkee. 5 As'imoona Gibbs'e Shaafaakko simmiide, Meediteraane Abbaa gakkee. 6 « «Away wulliyaa baggana hintte zaway Meediteraane Abbaa gas'aa gidanawaa. 7 «

«Huup'issa baggana hintte zaway Meediteraane Abbaappe
 Hooraa Deriyaa sitti ootsi biide, **8** Hooraa Deriyaappe Leebo-
 Hamaata Pinuwaa gakkanaassa; hewaappe S'adaadan zawatee.
9 K'ay Zifirooneppe biide, Has'aari-Enaana gakkee. Huup'issa
 baggana hintte zaway hawaa gidanawaa. **10** «Away doliyaa
 baggana hintte zaway Has'aari-Enaanappe Shafaama gakkanaw
 sitti ootsi biide, **11** Shafaamappe biide, Ayinappe away doliyaa
 baggana de'iyaa Ribila wod'd'iide, Galiilaa Abbaappe away
 doliyaa baggana de'iyaa deriyaa gakkee. **12** Hewaappe duge
 Yorddaanoosa Shaafaa wod'd'i zawatiide, Mas'iniyaa Abbaa
 gakkee. Hintte biittaa zaway ubbaa bagganakka hawaa» yaaga»
 yaageedda. **13** Muse Israa'eelatuwaa hawaadan yaaggiide
 azazeedda; «Es's'aa yeggiide, hintte laattana mala, udduppun
 zaretoonni bagga zaretoo he biittay imettanaadan Med'inaa
 Goday azazeedda. **14** Ayaw gooppe, Roobeela zaratu Gaada
 zaratuunne, Minaase zaratuwaappe baggay barenttu laataa
 Iyaarikko hefintsan Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa
 baggana akkeeddino» yaageedda. **16** Med'inaa Goday Musa
 hawaadan yaageedda; **17** «He biittaa hinttenttoo laata ootsiide,
 shaakki immana asatuu sunsay hawaa; k'eesiyaa El"aazaranne
 Neewe na'aa Iyaasa. **18** K'ay biittaa shaakkanaw maaddana
 mala, zare ubbaappe itti itti kaappuwaa sunsite. **19** Unttuntu
 sunsay hawaappe kaalliide de'iyawaa. Zariyaa Kaappuwaa
 Yihudaa Yifune na'aa Kaaleeba; **20** Simoonaa Amihuuda na'aa
 Shalumi'eela; **21** Biiniyaama Kisiloonaa na'aa Elddaada; **22**
 Daana Yoogila na'aa Buuk'a; **23** Yooseefo na'aa Minaase Efooda
 na'aa Hani'eela; **24** Yooseefo na'aa Efireema Shifs's'aana na'aa
 K'amu'eela; **25** Zaabiloonaa Parnnaaka na'aa Els's'aafaana; **26**
 Yisaakoora Azzaana na'aa Pals's'i'eela; **27** Aaseera Shalooma

na'aa Ahihuuda; 28 Niftaaleema Amihuuda na'aa Padaahi'eela;
29 Kanaane gadiyaan Israa'eelato laataa shaakki immana mala,
Med'inaa Goday azazeedda asatuu hawantta» yaageedda.

35 Iyaarikko hefintsana, Yorddaanoosa Shaafaa matan
de'iyaa Moo'aaba Dembban, Med'inaa Goday Musa hawaadan
yaageedda; 2 «Israa'eelatu barenttu laataappe Leewatuwaa
de'ana katamatuwaanne untuntu yuushshuwaan de'iyaa
hentsaa gadetuwaa immana mala, neeni untunta azaza. 3
He katamatuwaan untuntu de'ino; hentsaa gadetuu untuntu
miizzaassa, untuntu dorssaassanne untuntu hara mehiyaa
ubbaassa gidino. 4 Hintte Leewatoo immana katamaa
yuushshuwaan de'iyaa hentsaa gadetuu katamaa gimbbiyaa
dirssaappe karekko itti sha"aa wad'aa gidino. 5 Katamaappe
karena, away doliyaa baggana laa"u sha"aa wad'aa, gedissa
baggana laa"u sha"aa wad'aa, away wulliyaa baggana laa"u
sha"aa wad'anne huup'issa baggana laa"u sha"aa wad'aa
likkita; yaatooppe katamay giddo likkiyaan de'ana. Leewatuu
he heeraa barenttu katamaw hentsaa gade ootsino. 6
«Leewatoo hintte immana katamatu, asaa wod'eedda uray
bak'atiide attiyaa usuppun katamatuwaa; hewanttu bolla gujjiide,
oytamanne laa"u hara katamatuwaa untuntu immite. 7
Leewatoo hintte ubbaanna oytamanne hosppun katamatuwaa
untuntu hentsaa gadetuwaana ittippe immite. 8 Israa'eelatuwaa
laataappe Leewatoo hintte immana katamatu itti itti zarii
laatteeddawaa keeshshaa gidanaw koshshee; c'ora Asay
de'iyaa zariyaappe c'ora katamatuwaa akkiite; shin payduwaan
guutsaa Asay de'iyaa zariyaappe guutsaa katamatuwaa akkiite»
yaageedda. 9 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa
hawaadan yaageedda; 10 «Neeni Israa'eeliyaa asaa hawaadan

yaaga; <Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, Kanaane biittaa hintte geliyaa wode, 11 erennan asaa wod'eedda uray bak'ati biide attana mala, katamatuwaa hinttenttoo doorite. 12 Erennan asaa wod'eeddawe shiik'uwaa sintsa muranaw ek'k'ana gakkanaw, suutsaa achchiyaawe Aa wod'ena mala, he katamatu bak'ati attiyaasaa gidino. 13 Ha hintte immiyaa usuppun katamatu hinttenttoo bak'ati attiyaa katamatuwaa gidino. 14 Yorddaanoosa Shaafaappe hafintsa baggana heezzu katamaanne Kanaane gadiyaan heezzu katamatuwaa hintte bak'ati attanaw immite. 15 Ha usuppun katamatu erennan asaa wod'eedda Israa'eelatu, hara gade asatuunne untunttu gididon de'iyaa betetuu bak'atiide attiyaasaa gidino. 16 « <Itti Asay itti asaa birataa miishshaan shoc'ina, he uray hayk'k'ooppe, hewe shemppuwaa wod'eeddawaa; shemppuwaa wod'eeddawe hayk'k'o. 17 K'ay wod'ana danddayiyaa shuchchaa bare kushiyan oyk'k'eedda Asay itti asaa he shuchchaan c'addina, he uray hayk'k'ooppe, hewe shemppuwaa wod'eeddawaa; shemppuwaa wod'eeddawe hayk'k'o. 18 K'aykka wod'ana danddayiyaa mitsaa bare kushiyan oyk'k'eedda Asay itti asaa he mitsan shoc'ina, he uray hayk'k'ooppe, hewe shemppuwaa wod'eeddawaa; shemppuwaa wod'eeddawe hayk'k'o. 19 Suutsaa achchiyaawe he shemppuwaa wod'eeddawaa demmooppe wod'o. 20 « <Itti Asay itti asaa morkkiide c'addina, woy zuggiid ittibaa Aa bolla olina, he uray hayk'k'ooppe, 21 woy morkkiide bare kushiyan bokisina, he uray hayk'k'ooppe, I shemppuwaa wod'eeddawaa; shemppuwaa wod'eeddawe hayk'k'o. Suutsaa achchiyaawe shemppuwaa wod'eeddawaa demmooppe wod'o. 22 « <Shin morkketetsay bayinnan, itti Asay itti asaa akeekenan sugooppe, woy zuggiid naagennan ittibaa Aa bolla olooppe, 23 woy

Aa wod'ana danddayiyaa shuchchaa I be'ennaan Aa bolla yeggooppenne he uray hayk'k'ooppe, hewe Aa morkke gidenna dirawunne Aa k'ohanaw halchchibeenna diraw, 24 yaa'ay erennan wod'eeddawaappenne suutsaa achchiyaawaappe gidduwaan ha wogatuwaadan pirddo. 25 Erennan wod'eeddawaa suutsaa achchiyaawaa kushiyaappe yaa'ay ashshiide, I bak'atiide attiyaa katamaa zaaro. Geeshsha zayitiyaan okettiide, K'eesii ubbatuu kaappuu hayk'k'ana gakkanaw, I yan de'o. 26 « <Shin erennan wod'eeddawe bak'atiide attiyaa katamaa zawaappe kare kesiyaawaa gidooppenne, 27 bak'ati attiyaa katamaappe karenna suutsaa achchiyaawe Aa demmiide wod'ooppe, I wod'eeddawoo ooshettenna. 28 Ayaw gooppe, k'eesii ubbatuu kaappuu hayk'k'ana gakkanaw, he erennan wod'eeddawe bare bak'ateedda kataman uttanawaashin aggeeda. Shin k'eese ubbatuu kaappuu hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, erennan wod'eeddawe bare laata gade simmanaw danddayee. 29 « <Hintewunne biro yelettana yeletaw, hintte de'iyasaa ubbaan hawe higge gido. 30 « <Asa wod'eedda ooninne shemppuwaa I wod'eeddawaadan markkatuu markkattina hayk'k'o; shin itti asaa s'alalay markkattina, ay asayenne hayk'k'oppo. 31 Shemppuwaa wod'eedda diraw hayk'k'anaw bessiyaa asaa pas'a ashshanaw ac'aa akkoppite; I hayk'k'o. 32 Attiyaa katamaa bak'ateedda ooppenne k'eese ubbatuu kaappuu hayk'k'anaappe kase, I guyye simmiide, bare gadiyaan de'anaadan ootsanaw ac'aa akkoppite. 33 « <Hewaadan ootsiide, hintte de'iyaa biittaa tunissoppite. Ayaw gooppe, suutsaa gussiyaawe biittaa tunissee; suutsaa gusseeddawaa suutsaanappe attina, biittaa atto giisanaw hara ogiyaan danddayettenna 34 Taani, Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa

asaa gidduwaan de'iyaa diraw, hintte de'iyaa biittaa, taanikka de'iyaa biittaa tunissoppite» yaagaade oda» yaageedda.

36 Yooseefo zaratuwaappe, Minaase na'aa Maakiira na'aa Gala'aade yaratuwaa kaappatuu Musekkonne Israa'eelatuwaa yaratuwaa kaappatuwaakko yeeddino. **2** Untunttu yiide, «Nu godaw, Israa'eeliyaa asaw biittaa es's'an shaakkaade immana mala, Med'inaa Goday neena azazeedda; k'ay S'oossay nu ishaa S'alofihaada laataa Aa mac'c'a naanaw neeni immana mala, neena azazeedda. **3** Leemisoo untunttu hara zare gidiyaa Israa'eeliyaa asaa gelooppe, untunttu laatay nu aawotuwwa laataappe aketiide, untunttu geliyaa zariyaw gujettee. Hewaa diraw, nuw es's'an imetteedda laatay pac'c'ana. **4** K'ay Israa'eelattoo Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkiiyaa wode, untunttu laatay untunttu geliyaa asaa zariyaw gujettee; untunttu laatay nu aawotuwwa zariyaa laataappe pac'c'ana» yaageedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalaadan, Muse Israa'eelatuwaa hawaadan yaagiide azazeedda; «Yooseefo zaratuu giyaawe likke. **6** Med'inaa Goday S'alofihaada mac'c'a naanatuwaabaa azazeeddawe hawaa; untunttu barenttu doseedda asinaa gelanaw danddayiino; shin barenttu aawuwaa zariyaappe gidanaw koshshee. **7** Israa'eelatuwaa laatay itti zariyaappe hara zariyaw aad'd'oppo; Israa'eeliyaa ubbay bare mayzza aawotuwwa zarii laatteedda biittaa minisiide oyk'k'o. **8** Israa'eeliyaa asaa gidдон ay zareppe gidinakka, biittaa laattiyaa mac'c'a na'i ubbay, Israa'eelii ubbay bare mayzza aawotuwwa laataa laattana mala, Aa bare aawuwaa zare gidiyaa asaa gelu. **9** Hewaadan haniide, laatay itti zariyaappe hara zariyaw mulekka aad'd'ennan de'ana. Hewaa diraw, Israa'eeliyaa ubbay bare mayzza aawotuwwa zarii laatteedda biittaa minisiide

oyk'k'o» yaageedda. **10** S'alofihaada mac'c'a naanay Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ootseeddino. **11** S'alofihaada mac'c'a naanay, Maahilo, Tirs's'o, Hoogilo, Milkonne No'o geetettiyaawanttu, barenttu aawuwaa ishanttu naanatuwaa geleeddino. **12** Unttuntu Yooseefo na'aa Minaase naanatu zariyaa gidдон asinaa geleeddino; unttuntu laatay unttuntu aawuwaa zariyawunne yaraw atteeda. **13** Yarikkoppe hefintsana, Yorddaanoosa Shaafaa matan de'iyaa Moo'aaba Dembban Muse baggana Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa azazeedda higgetuunne wogatuu hawantta.

Zaaretsuwaa

1 Ha mas'aafan s'aafetteedda k'aalaa ubbay Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa away doliyaa baggana de'iyaa mela biittaan untunttu de'ishshin, Muse Israa'eeliyaa asaw odeedda k'aalaa. Muse ha k'aalaa untunttoo odiyaa wode, untunttu Suufa geetettiyaa sa'aan sintsa baggana, Paaraana katamaw itti baggananne hewaadanka k'ay Tofeela, Laabaana, Has'erootanne Diizahaaba geetettiyaa katamatuwaa gidduwaan de'iyaa Yorddaanoosa zanggaaraan de'iino. **2** Eedooma Deriyaa ogiyaanna booppe, Siinaa Deriyaappe K'aadeesa-Barnne gakkanaaw gediyaan tammanne itti gallassaa oge. **3** Gibs'eppe untunttu kaseedda oytamantsaa laytsan, tammanne ittentsa aginaan, aginaw koyiro gallassan, Muse Med'inaa Goday untunttuwaa Aa azazeeddawaa ubbaa Israa'eelatoodeedda. **4** Hewe Haseboona kataman uttiide kaateteedda Amooretuu Kawuwaa Sihoonanne, Asttaarootaaninne Ediraa'an uttiide kaateteedda Baasaane Kaatiyaa Ooga, Muse s'ooneeddawaappe guyyiyana. **5** Asay Yorddaanoosappe away doliyaa baggana Moo'aaben de'ishshin, Muse ha higgiiyaa hawaadan yaagiide k'onc'c'issiyaawaa doommeedda. **6** «Nuuni Siinaa Deriyan de'ishshin, Med'inaa Goday nu S'oossay nuuna hawaadan yaageedda; «Hintte ha deriyaa bolla loytsi gam"eeddita. **7** Dunkkaaniyaa koliide denddite; deretiyyaa Amooretuu biittaanne Aaraban de'iyaa untunttu shoora biittaa ubbaa biite; hewekka Yorddaanoosa zanggaaraa, deretiyaasaanne barggottiya biittatuwaakko, gedissa baggawunne Meediteraane Abbaa gas'aw aad'd'ite. Kanaane gadiyaakko biite; Liibaanoosa deretuwaa aad'd'iide, Efiraas'iisa Shaafaa gakkanaaw biite. **8** Be'ite, taani hinttenttoo ha biittaa immaad. Biide hintte aawaatoo,

Abrahaamaw, Yisaak'aw, Yaak'oobawunne, untuntuppe
 guyyiyaan, untuntu zariyaw immanaw Med'inaa Goday
 c'aak'k'eedda biittaa laattite» yaageedda» yaageedda. **9** K'aykka
 Muse asaw hawaadan yaageedda; «He wode taani hinttenttoo
 hawaadan yaagaade odaad; «Taani taarekka hinttena tookkanaw
 danddaykke. **10** Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte payduwaa
 saluwaa s'oolinttiyaadan darisseedda. **11** Med'inaa Goday
 hintte aawotuwa S'oossay, hinttena hawaappe sha"a gede
 gujjiide darissonne I geeddawaadan hinttena anjjo. **12** Shin
 hintte metuwa, hintte palumaanne hintte ooshaa ubbaa
 taani taarekka tookkanaw waana danddayayitaa? **13** Hintte
 zariyaappe zariyaappe aad'd'eeda eranchcha, akeekanchchanne
 oosuwa meezii de'iyaa asatuwaa doorite; taani hintte bolla
 untuntu kaappuwaa suntsana» yaagaad. **14** «Hinttekka taana,
 «Nuuni ootsanaadan neeni geeddawe lo"a» yaageedda. **15**
 Hewaa diraw, taani hintte zariyaappe zariyaappe aad'd'eeda
 eranchchanne oosuwa meezii de'iyaa asatuwaa akkaad;
 shaalak'aa, s'eetuwa kaappuwaa, ishatamuwa kaappuwaa,
 tammuwa kaappuwaanne mooddiyaawantta ootsaade hintte
 zariyaan zariyaan hintte bolla suntsaad. **16** «Yaataade
 taani untunta, «Hintte ishanttu gidduwaan de'iyaa mootuwa
 sisite; he mootuu itti Israa'eeliyaa asaappenne Aa ishaappe
 gidduwaan woy Israa'eeliyaa asaappenne hara gade asaappe
 gidduwaan de'iyawaa gidooppekka, sisiide s'illuwa pirddite.
17 Hintte pirddan itti bagga maaddoppite; wolk'k'aamawaa
 sisiyaawaadanka, guutsaawaakka hewaadan sisite; asaa
 som"oo yayyoppite; yaw gooppe, pirdday S'oossawaa. K'ay
 hinttenttoo daro dees'o gideedda mootuwa taakko ahite; hewaa
 taani pirddana» yaagaad. **18** K'ay hinttekka ootsanawaa ubbaa

taani he wode hinttena azazaad. 19 «Hewaappe guyyiyaan,
 nuuni Siinaa Deriyaappe denddeeddo; Med'inaa Goday nu
 S'oossay nuuna azazeeddawaadan, deretiyaa Amooretuu biittaa
 biyaa ogiyaan de'iyaa he hintte be'eedda gitanne yashshiyaa
 mela biittaa aad'd'iidde, K'aadeesa-Barnne gakteeddo. 20 He
 wode taani hinttenttoo hawaadan yaagaad; «Med'inaa Godaa nu
 S'oossay nuuna laatissiyaa deretiyaa Amooretuu biittaa hekko
 ha"i gakteeddita. 21 Be'ite, Med'inaa Goday hintte S'oossay ha
 biittaa hinttenttoo immeedda. Med'inaa Goday hintte aawotuwaa
 S'oossay hinttenttoo odeeddawaadan kesiide, ha biittaa laattite;
 yayyoppite; hidootaa aggoppite» yaagaad. 22 «Hintte ubbay
 taakko yiide taana, «He biittaa wochchiide, nuuni baanaw
 bessiyaa ogiyaabaanne, nuuni gelana katamatuwaa oduwaa
 nuw ahiyaa asatuwaa nuuppe sintsaw yeddoytte» yaageeddita.
 23 «He k'ofay taw lo"a malateedda; yaatina, hintteppe tammanne
 laa"u asaa, zariyaappe zariyaappe itti asaa dooraad. 24 Unttuntu
 beeddino; he deretiyaa biittaa pude keseeddino; k'ay Eshkkoola
 Zanggaaraakkokka biide, biittaa wochcheeddino. 25 He gadiyaan
 mokkiyaabaappe amareeda ayfiyaa barenttu kushiyan oyk'k'iide,
 nuukko akki yeeddino; k'ay, «Med'inaa Godaa nu S'oossay nuw
 immiyaa biittay lo"a» yaagiyaa oduwaakka ahiide odeeddino. 26
 «Shin hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa azazoo makkaliide,
 kesennan is's'eeddita. 27 Hintte dunkkaaniyaa gidдон ittuu
 ittuwaanna, hawaadan yaagiide zuuzummeeddita; «Med'inaa
 Goday nuuna is's'eedda diraw, d'ayissanaw Amooore biittaa
 asatuu kushiyan aatsi immanaw, Gibs'e gadiyaappe kesseedda.
 28 Nuuni hak'a keseettoo? Nu ishatuu «He gadiyaan de'iyaa
 Asay nuuppe dariinonne aduk'k'iino. Katamatuukka gitanne
 saluwaa gakkanaw gimbbetteeddawantta. Hewaa bollakka

k'ay Anaak'etuwaa geetettiyaa daro adussa asatuwaa yan
 be'eeddo» yaagiide, nu wozanaa irs's'iseeddino yaageedda. 29
 « «Hewaappe guyyiyaan, taani hawaadan yaagaad; Unttunttoo
 yayyoppite woy shabbarettoppite. 30 Hintteppe sintsanna biyaa
 Med'inaa Goday hintte S'oossay kase Gibs'en hintte ayfiyaa
 sintsan I hinttenttoo ootseeddawaadan, ha"ikka hinttenttoo I
 olettana. 31 K'ay mela biittaan, hintte ha sa'aa gakkanaw yeedda
 oge ubbaan, Asay bare na'aa tookkiyaawaadan, Med'inaa
 Goday hintte S'oossay hinttena tookkeeddawaa be'eedita»
 yaagaad. 32 «Ha ubbaa ta odinkka, hintte dunkkaanana sa'aa
 bessanawunne hintte baana ogiyaa bessanaw k'amma tamaa
 tuusnaan, gallassi shaariyaa tuusnaan hinttena kaaletseedda
 Med'inaa Godaa, hintte S'oossan, ammanibeykkita. 34 «Med'inaa
 Goday hintte haasayaa sisiide hank'k'etteedda; hawaadan
 yaagiide c'aak'k'eedda; 35 «Taani hintte mayzza aawaatoo
 immana gaade c'aak'k'eedda ha lo"o biittaa, ha iita yeletaappe
 ittuunne be'enna. 36 He biittaa be'anawe Yifune na'aa Kaaleeba
 s'alalaa. I yed'd'eedda biittaa awunne Aa zariyaw taani immana;
 ayaw gooppe, I bare kumentsaa wozanaappe Med'inaa Godaa
 kaalleedda» yaagiide c'aak'k'eedda. 37 «Hintte gaasuwaan
 Med'inaa Goday ta bollakka hank'k'ettiide, hawaadan yaageedda;
 Muse, haray atto neenikka he biittaa gelakka. 38 Shin neena
 maaddiyaawe, Neewe na'ay Iyyaasu he biittaa gelana. I
 Israa'eeliyaa asaa he biittaa laatissanaw de'iyaa diraw, neeni Aa
 mintsetsa. 39 K'ay hintte, «Nu naanay omoodettana» geedda
 guutsatuunne iitaa loytsi shaakki eribeenna hintte naanay he
 biittaa gelana. Taani he biittaa untunttoo immana; untunttukka
 Aa laattana. 40 Shin hinttena gidoope, hintte guyye simmiide,
 Zo'o Abbaa afiyaa ogiyaa oyk'k'iide, mela biittaa biite yaageedda.

41 «Hintte zaariide taw hawaadan yaageeddita; <Nuuni Med'inaa Godaa bolla nagaraa ootseeddo; ha"i nuuni Med'inaa Goday nu S'oossay azazeeddawaadan, kesiide olettana» yaageeddita. Hintte ubbay olaa miishshaa gis's'eeddita; k'ay gezze biittaa kesiide olettanawaakka laafabaadan k'oppeeddita. 42 «Shin Med'inaa Goday taana, <Taani untuntunna de'enna diraw, untuntu kesiide olettanaadan oda; hewe d'ayooppe untuntu morkketuu untunta s'oonana» yaageedda. 43 Taani hinttenttoo odaad; shin hintte Med'inaa Godaa azazoo makkaleeditappe attina, taani odeeddawaa sisibeykkita; yaatiide hintte otoruwaan gezze biittaa keseeddita. 44 Yaatina, he gezze gadiyaan de'iyaa Amooratuu hinttenana olaa gakettiide, hinttena matsay yederssiyaawaadan yederssiide, he Eedooma gadiyaan biide Horima gakkanaw shoc'eeddino. 45 Hinttekka guyye simmiide, Med'inaa Godaa sintsan yeekkeeddita; shin S'oossay hintte yeekuwa sisibeenna woy hayzibeenna. 46 Yaatin K'aadeesan he hintte gam"o keeshshaa gallassaa gam"eeddita.

2 «Hewaappe guyyiyaan nuuni, Med'inaa Goday taana azazeeddawaadan, Zo'o Abbaa afiyaa ogiyaa oyk'k'iide, guyye simmiide, mela biittaa beeddo; hewan metootiidde, deretiyaa Eedooma gadiyaan daro gallassaa yuuyyeeddo. 2 «Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; 3 <Ha deretiyaa biittaa yuushshay hinttenttoo gidanawaa; guyye simmiide, huup'issa bagga biite. 4 Asaa neeni hawaadan yaagaade azaza; «Eedooman de'iyaa hintte ishatuwaa gidiyaa Eesaa naanatu biittaana hintte aad'd'iita. Untuntu hinttenttoo yayana; shin hintte loytsi naagettiite. 5 Taani untuntu gadiyaappe gedii yed'd'iyaa saa keeshshaanne hinttenttoo immenna diraw, untuntunna walek'ettoppate; ayaw gooppe, taani deretiyaa

Eedooma biittaa laata ootsaade Eesaw imma diggaad. **6** Hintte miyaa k'umaanne ushiyaa haatsaa, untuntuppe shaluwaan shammite yaagaade azaza» yaageedda. **7** « «Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte ootseeddawaa ubbaa anjeedda; hintte ha wolk'k'aama mela biitaan hamettiyaa wode, hinttena naageedda. Ha oytamu laysaa ubbaan Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenana de'eedda. Ayaanne hinttenttoo pac'issibeenna. **8** « «Hewaa diraw, nuuni nu ishatuwaa gidiyaa Eesaa naanay de'iyaa Eedooma biitaana aad'd'iidde beeddo. K'ay Eelaatanne Ees'iyooni-Gaabira giyaa katamatuwaappe denddiide, Arabaakko gatsiyaa ogiyaa aggiide, Moo'aaba mela biittaa aad'd'eeddo. **9** « «Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Taani untunttu gadiyaappe ayaanne hinttenttoo immenna diraw, Moo'aaba asaana walek'ettoppiti woy untuntta oloppite; ayaw gooppe, Eera katamaa taani laata ootsaade Loos'e zaretoo imma diggaad» yaageedda» yaageedda.» **10** (He gadiyaan kase minonne c'ora gideedda, k'ay Anaak'e zaratuwaadan adussa gideedda Eemeta geetettiyaa asatuu de'eeddino. **11** Untunttu Anaak'etuwaadankka Rafaayetuwa geetettiino. Shin Moo'aaba Asay untuntta Eemeta giide s'eese. **12** Hooraa biittaa Asay k'ay kase Eedooman de'eedda; shin Israa'eelatu laattanaadan Med'inaa Goday untunttoo immedda gadiyaan untunttu ootseeddawaadan, Eesaa zaratu Hoorata untunttu gadiyaappe shoddeeddino; k'ay barenttu sintsaappe untuntta d'ayssiide, untunttu sa'aan utteeddino.) **13** Muse, «Med'inaa Goday nuuna, «Ha"i denddite; Zereedda Shaafaa pinnite» yaagina, nuuni Zereedda Shaafaa pinneeddo. **14** Nuuni K'aadeesa-Barneppe denddiide, Zereedda Shaafaa pinnana gakkanaw de'iyaa wodii hattamanne hosppun laysaa; he wode Med'inaa

Goday untuntntoo c'aak'k'eeddawaadan, olaw gakkweedda he
 yeletaa attumawanttu ubbay wureeddino. 15 Dunkkaaneedda
 saappe untunttu ubbaanna dim"i giide d'ayana gakkanaw,
 Med'inaa Godaa kushii untunttu bolla de'ee. 16 «Olaw gakkweedda
 attuma Asay ubbay ubbaanna d'ayeeddawaappenne asaa
 giddoppe hayk'k'iide wureeddawaappe guyyiyaan, 17 Med'inaa
 Goday taana hawaadan yaageedda; 18 «Era ogiyaanna
 hachchi hintte Moo'aaba biittaa aad'd'iita. 19 Hintte Amoonaa
 asatuu biittaa gakkiiyaa wode, untuntta k'aaseretsoppite woy
 untunttunna walak'k'ettoppiti. Ayaw gooppe, Amoonaa asatuu
 gadiyaappe ayaanne taani hinttenttoo laata ootsaade immikke.
 Taani he biittaa Loos'e zariyaw laata ootsaade imma diggaad»
 yaageedda. 20 «(He biittay kase yan de'iyaa Asay s'eesettiiyaa
 suntsan Raa'ayetuwaaw biittaa geetettiide s'eesettee. K'ay
 Amoonatuu untuntta Zamizumiimi giide s'eesiino. 21 Untunttukka
 Anaak'etuwaadan adussa, minonne c'ora gade; shin Med'inaa
 Goday untuntta d'ayssina, Amoonatuu untunttu biittaa laattiide
 utteeddino. 22 Med'inaa Goday Eedooman de'iyaa Eesaa
 zaretoo ootseeddawaadan, untunttookka ootseedda; hewekka
 I he gadiyaan de'iyaa Hoorata d'ayssina, Eesaa zaratuu
 untunttu biittaa laattiide hachche gakkanaw utteeddino. 23
 Gaaza gakkanaw de'iyaa heeratuwaan de'iyaa Aawotuwaaw
 gidoppe, Kafttoora giyaa gadiyaappe yeedda Kafttooretuu
 untuntta d'ayssiide, untunttu sa'aan utteeddino.) 24 «K'aykka
 S'oossay nuuna hawaadan yaageedda; «Denddite; Arnoonaa
 Shaafaa pinnite. Be'ite, Amoonaa biittaa asaa gidiiyaa Haseboona
 Kaatiiyaa Sihoonanne Aa biittaa taani hintte kushiyan aatsaade
 immaad; Aa oliide Aa biittaa laattiyaawaadan doommite. 25
 Hachcheppe doommiide saluwaappe garssana de'iyaa Asay

ubbay hinttenttoo yayanaadan taani ootsana; untunttu hinttewaa
sisiyaa wode ubbaan, yashshan kokkorana» yaageedda. 26
«Hewaappe guyyiyaan, K'idemoota mela biittaappe Haseboona
Kaatiyaa Sihoonaw saro k'aalaa kiitettiyawanttu bolla hawaadan
yaagaade kiittaad; 27 «Nuuna ne biittaana aatsaarikkii! Nuuni
wogga oge s'alaa oyk'k'iide baana; aappe ushechcha woy
haddirssa simmokko. 28 Nuuni miyaa k'umawunne ushiyaa
haatsaw miishshaa k'ans's'ana. Nu koyiyaawe ne biittaana
aad'd'anawaa s'alalaa. 29 Eedooman de'iyaa Eesaa zaratuunne,
Eeran de'iyaa Moo'aaba zaratuu nuuna aatsowaadan, Med'inaa
Goday nu S'oossay, nuw immiyaa biittaw Yorddaanoosa
Shaafaa nuuni pinnana gakkanaw, oge s'alalaana nuuna
aatsa» yaagaad. 30 «Shin Haseboona Kaatii Sihooni nuuna
aatsenan diggeedda. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte
S'oossay hachchi hintte be"iyaawaadan, Aa hintte kushiyan
aatsiide immanaw Aa wozanaa minisiide, Aa morggiyaa zoddu
ootseedda. 31 «Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday taana,
«Be'a, Sihoonanne Aa biittaa taani new imusaa doommaad;
ha"i s'oonade, Aa biittaa laatta» yaageedda. 32 «Yaatina,
Sihooni bare asaa ubbaa akkiide, Yahaas'a giyaa saan nuunana
olettanaw denddeedda. 33 Shin Med'inaa Goday nu S'oossay
nuw Aa aatsi immeedda; Aa, Aa attuma naanatuwaanne
Aa asaa ubbaa nuuni wod'eeddo. 34 He wode nuuni Aa
katamatuwaa ubbaa omoodiide, mule katamatuwaakka, aan
de'iyaa attuma asaana, mac'c'a asaananne naanatuwaanna
d'ayiseeddo; ayaanne ashshibeykko. 35 Untunttu mehiyaanne
nuuni oyk'k'eedda katamatuwaappe omooeeddabatuwaa
s'alalaa nuw akkeeddo. 36 «Arnnoona Zanggaaraa gas'an de'iyaa
Aaro'erappenne he zanggaaraa gidдон de'iyaa katamaappe

doommiide biide Gala'aade biittaa gakkanaw, nuw minneedda itti kataminne de'ibeenna. Med'inaa Goday nu S'oossay untuntta ubbaa nu kushiyan aatsi immeedda. 37 Shin nuuni Amoona zaratuwaa gadiyaakko, hewekka Yaabook'a Shaafaa doonaa ubbaakko, deretiyya biittaa katamatuwaakkonne Med'inaa Goday nu S'oossay nuuni baanaadan azazibeena saa ubbaakko shiik'ibeykko.

3 «Hewaappe guyyiyaan nuuni simmiide, Baasaane afiyaa ogiyaanna kesiidde; yaatina, Baasaane biittaa Kaatii Oogi bare olanchchatuwaa ubbaanna Ediraa'a giyaa kataman nuunana olettanaw keseeddo. 2 Shin Med'inaa Goday taana; «Aw yayyoppa! Ayaw gooppe, taani Aa, Aa olanchchatuwaa ubbaanne Aa biittaana ne kushiyan aatsaade immaad. Haseboonan uttiide kaateteedda Amooretuu Kaatiyaa Sihoona bolla ootseeddawaadan, neeni Aa bollakka ootsana» yaageedda. 3 «Hewaa diraw, Med'inaa Goday nu S'oossay Baasaane biittaa Kaatiyaa Ooganne Aa asaa ubbaa nu kushiyan aatsiide immeedda; nuuni untuntuppe ittuwaanne ashshenan wurssi wod'eeddo. 4 He wode nuuni Aa katamatuwaa ubbaa oyk'k'eeddo; nuuni oyk'k'ibeenna itti katamaykka baawa; hewanttukka Baasaane Kaatiyaa Oogi Arggooba gadiyaan ayissiyaa usuppun tammu katamatuwaa. 5 Ha katamatuubbaykka adussa gimbbiyaan direkteeddawantanne penggiyaanne gorddiyaa mitsaanna de'iyaa wantta. K'ay gimbbiyaa dirssay bayinna loytsi daro mootsatuukka de'iino. 6 Haseboona biittaa Kaatiyaa Sihoona bolla ootseeddawaadan, nuuni untuntta ubbaanna d'ayiseeddo. Untunttu katamatuwaa ubbaa, untunttun de'iyaa attumawaana mac'c'awaanne naanatuwaannakka mule d'ayiseeddo. 7 Shin mehiyaa ubbaanne katamatuwaappe bonk'k'eedda omooduwaa

ootsiide, nuw akkeeddo. 8 «He wode nuuni Arnnoona Shaafaappe biide Hermmoone Deriyaa gakkanaw de'iyaa biittaa Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaaawaa he laa"u Amooore biittaa kaatetuwaappe akkeedda. 9 (Sidoonaa biittaa Asay Hermmoone Deriyaa Siriyoone Deriyaa giide s'eegiino; Amooore biittaa Asay k'ay Saniira giide s'eegiino.) 10 Nuuni dembba gadiyaan de'iyaa katamatuwaa ubbaa, Gala'aade biittaa ubbaa, Baasaane biittaa ubbaanne Baasaane gadiyaan Oogi mooddiyaa Salaakanne Ediraa'a katamatuwaa gakkanaw de'iyaa sa'aa oyk'k'eeddo. 11 (Rafaayetuwaappe atteedawe Baasaane biittaa Kaatiyaa Ooga s'alalaa. Aa arssay birataa arssaa; he arssay hachche gakkanawukka Raaba geetettiyaa Amoonatuwaa kataman de'ee; aw geesay udduppun wad'aa; gomppaykka oyddu wad'aa.) 12 «He biittaa nuuni laatteeddawaappe guyyiyaan, Arnnoona Shaafaa doonaan de'iyaa Aaro'eera katamaappe doommiide de'iyaa sa'anne, deretiyaa Gala'aade gadiyaappe bagga Aa katamatuwaanakka Roobeela zaretoonne Gaada zaretoo taani immaad. 13 Gala'aadeppe atteedawaanne Oogi mooddiyaa Baasaane biittaa ubbaa, hewekka Arggooba kawutetsaa k'ay Minaase zariyaappe baggato immaad. (He Baasaane biittay ubbay Rafaayetuwaa biittaa geetetti s'esetteedda. 14 Minaase zariyaappe Yaa'iiri, kumentsaa Arggooba biittaa laatteeddo; hewekka Gashuuratunne Maa'ikatu biittaa gas'aa gakkanaw de'iyaa Baasaane biittaa. I k'eeri katamatuwaa bare suntsan s'esettanaadan ootseedda; hewaa diraw, untuntu hachche gakkanaw, Haboot-Yaa'iira katamatuwaa geetetti s'esettiino.) 15 «K'ay Gala'aade biittaakka Minaase zare gidiyaa Maakiirassaw immaad. 16 Roobeelanne Gaada zariyaw Gala'aadeppe biide Arnnoona Shaafaa mataa

gakkanaw de'iyaa biittaa immaad. Gedissa baggana untunttoo
 Arnnoona Shaafaw baggay zawaa; k'ay huup'issa baggana
 Amoonatuwaa biittaa gas'aa gidiyaa Yaabook'a Shaafay zawaa.
 17 Away wulliyaa baggana, untunttu zaway Aaraban de'iyaa
 Yorddaanoosa Shaafaa gakkee; hewekka Galiilaa Abbaappe
 doommiide Pisgga Deriyaa s'ap'uwaan de'iyaa Hayk'kuwaa
 Abbaa, hewenne Mas'iniyaa Abbaa gakkanaasa. 18 «He
 wode taani hinttena hawaadan yaagaade azazaad; «Med'inaa
 Godaa hintte S'oossay ha biittaa hintte laattanaadan hinttenttoo
 immeedda. Simmi hinttenttoo de'iyaa tooranchcha asaa ubbaa
 olaa miishshaa gis'issiide, hintte ishatuwaa gidiyaa Israa'eeliyaa
 asaappe sintsanna olettanaw aad'd'ite. 19 Hinttew daro mehii
 de'iyawaa taani eray; hewaa diraw, hintte machchetuu,
 hintte guutsaa naanaynne hintte mehii taani hinttenttoo
 immeedda katamatuwaan de'ishshino. 20 Hewenne, Med'inaa
 Goday hinttena shemppisseeddawaadan, hintte ishatuwaakka
 shemppissana gakkanawunne, k'ay Yorddaanoosa Shaafaa
 hefintsan, Med'inaa Goday hintte s'oossay untunttoo immiyaa
 biittaa untunttu akkana gakkanaasa. Hewaappe guyyiyaan,
 hintte huup'iyaan huup'iyaan, taani hinttenttoo immeedda biittaa
 simmiita» yaagaad. 21 «Taani he wode Iyyaasa hawaadan
 yaagaade azazaad; «Med'inaa Goday, hintte S'oossay, ha laa"u
 kaatetuu bolla ootseeddawaa ubbaa neeni ne ayifiyaan be'aadda;
 hintte oyk'k'anaw biyaa kawutetsatuwaa ubbaa bollakka Med'inaa
 Goday hewaadan ootsana. 22 Hintte diraw olettiyaawe, Med'inaa
 Godaa hintte S'oossaa gidiyaa diraw, untunttoo yayyoppite»
 yaagaad. 23 «He wode taani hawaadan yaagaade Med'inaa
 Godaa loytsaade woossaad; 24 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa
 Godaw, ne gitatetsaanne ne mino kushiya taana, ne k'oomaa

bessanaw doommaadda; ayaw gooppe, newaadan hawaa mala oosotuwaanne wolk'k'aamabaa ootsanaw danddayiyaawe saluwaan gidina sa'aan ay s'oossay de'ii? 25 S'oossaw! Taani baade Yorddaanoosa Shaafaappe, hefintsan de'iyaa he lo"o deretiyaa biittaanne Liibaanoosa be'anaadan taana yeddaarikkii!» yaagaad. 26 «Shin Med'inaa Goday hintte gaasuwaan taana hank'k'ettiide, taw sisennan is's'eedda; Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Simmi new gidanawaa; ha yewuwaa dentsaade laa"entso taw haasayoppa. 27 Hewaa aggaade dendda, Pisgga Deriyaa huup'iyaa kesa; hewan ek'k'aade biittaw away doliyaa bagga, huup'issa, gedissanne away wuliyaa bagga ne ayfiyaa dentsaade s'eella. Ayaw gooppe, neeni ha Yorddaanoosa Shaafaa mulekka pinnakka. 28 Maataa neeni lyyaasu azazuwaa imma; Aa s'alissanne mintsetsa; ayaw gooppe, I ha asaa kaaletsiide pintsanne ha neeni be'iyaa biittaa I untuntta laatissanawaa» yaageedda. 29 «Hewaa diraw, nuuni Beeti-Pa'ooraa katamaa sintsan de'iyaa zanggaaraan gam"eeddo» yaageedda.

4 Hewaappe guyyiyaan, Muse asaa hawaadan yaageedda; «Ha"ikka Israa'eeliyaa asaw, hintte de'uwaan de'anaadaaninne Med'inaa Goday, hintte mayzza aawotuwaa S'oossay, hinttenttoo immiyaa biittaa hintte laattanaadan, taani hinttena tamarissiyaa awaayuwaanne higgiiyaa sisitenne ootsite. 2 Taani hinttena azaziyaa Med'inaa Godaa hintte S'oossaa azazuwaa naagiteppe attina, Aa bolla ayinne gujjoppite; k'ay aappe ayinne pac'issoppite. 3 Ba'aal-Pa'ooraa Deriyaa bolla Med'inaa Goday ootseeddawaa hintte hintte ayifiyaan be'eeddita; Med'inaa Goday hintte S'oossay Ba'aal-Pa'ooran de'iyaa Ba'aalaw goyinneeddawannta ubbaa hintte giddoppe d'ayiseedda. 4 Shin hintte Med'inaa Godaw,

hintte S'oossaw, ammanetteeda diraw, hachchi gakkanaw ubbaykka de'uwaan de'iita. 5 «Be'ite, hintte laattanaw geliyaa gadiyaan ootsana mala, Med'inaa Goday, ta S'oossay taana azazeeddawaadan, awaayuwaanne higgiiyaa taani hinttena tamarissaad. 6 Hintte untuntta naagittenne ootsite; hewaa hintte ootsoope, hintte ay keeshshaa aad'd'eeda eranchchenttonne hara Asay hinttena be'ana. Untunttu ha awaayuwaabaa sisiyaa wode, «Tumukka ha wolk'k'aama kaatetetsay aad'd'eeda eranchchanne akeekanchcha kawutetsaa» yaagana. 7 «Nuuni Aa s'eesiyaa wode awudenne, Med'inaa Goday nu S'oossay nuw mata gidiyaawaadan, mata s'oossi aw de'iyaa ay wolk'k'aama kawutetsay de'ii? 8 Taani hachchi hintte sintsan wotsiyaa ha higge ubbaadan s'illo gideedda awaayunne higgii de'iyaa hara ay wolk'k'aama kawutetsay de'ii? 9 «Simmi hintte de'iyaa laytsaa ubbaan ha hintte be'eeddawaa ubbaa dogennaadaaninne hintte huup'iyappe d'ayissennaadan naagettite; hintte naanatuwaanne hintte naanatu naanatuwaa tamarissite. 10 Siinaa Deriyaa bollan Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan hintte ek'k'eedda wode, S'oossay taana, «Ha sa'aan de'eedda wode ubbaan, untunttu taw yayyiyaawaa tamaranaadaaninne barenttu naanatuwaakka hewaa tamarissanaadan, taani ta k'aalaa untuntta sissana mala, asaa taakko shiishsha» geeddawaa hassayite. 11 «He wode hintte shiik'iide deriyaa s'ap'uwaan ek'k'eeddita; saloo gidduwaa gakkanaw, he deriyaa bollan tamay ees's'ee; he deriyaa s'ap'uu sakkana d'umaaninne shaaran goozetti utteedda. 12 Med'inaa Godaykka tamaa gidoppe hinttenttoo haasayeedda; Hintte Aa kooshshaa siseedditappe attina, Aa be'ibeykkita. 13 Hintte ootsanaadan I hinttena azazeedda bare c'aak'uwaa hinttenttoo odeedda; hewanttukka Tammu

Azazotuwaa. I untuntuu laa"u masetteedda shuchchatuu bolla s'aafeedda. 14 Hintte laattanaw biyaa gadiyaan ootsanaadan, awaayuwaanne higgiiyaa hinttena tamarissana mala, Med'inaa Goday taana he wode azazeedda. 15 «Med'inaa Goday Siinaa Deriyaa bolla tamar gidoppe hinttentoo haasayeedda gallassi, hintte Aa be'ibeenna diraw, loysi naagettite. 16 Attuma woy mac'c'a malan oosetteeddawaa gidina 17 sa'aan de'iyaa do'aa ubbaa leemisuwaa gidina, saluwaa gufantsuwan paalliyaa kafuwaa ubbaa leemisuwaa gidina, 18 sa'aa bolla k'aas's'iyaa leemisuwaa gidina, biittaappekka garssana haatsaa gidon de'iyaa moliyaa leemisuwaa gidinakka, hintte tunennaadan masetteeddawaa hinttentoo s'oossaa ootsiide goyinnoppite. 19 K'ay saluwaa pude s'eelliide, Med'inaa Goday hintte S'oossay saluwaappe garssana de'iyaa kawutetsatoo ubbaa immeedda aawaa, aginaa, s'oolintetuwaanne saluwaa med'etatuwaa ubbaa be'iide, hintte untuntuu goyinniide, balenaadan naagettite. 20 Shin Med'inaa Goday hinttena hachchi hintte gidiaawaadan, barew dummateedda asaa ootsanaw birataa c'ooc'iyaa mala gidiyaa Gibs'eppe kessiide aheedda. 21 «K'ay hintte gaasuwaan Med'inaa Goday taana hank'k'ettiide; taani Yorddaanoosa pinnennaadaaninne, Med'inaa Goday, hintte S'oossay, laata ootsiide hinttentoo immiyaa lo"o biittaa taani gelennaadan c'aak'k'eedda. 22 Hewaa diraw, taani Yorddaanoosa Shaafaa pinnennan ha gadiyaan hayk'k'ana; shin hintte pinniide, he lo"o biittaa laattiita. 23 Hewaa diraw, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa dogoppite. K'ay Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena ootsoppite geedda ay malan masetteedda misiliyaa gidoppenne hinttentoo eek'aa ootsennaadan naagettite.

24 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay miyaa
 tamanne k'anaatiyaa S'oossaa. 25 «Hintte naanatuwaanne,
 naanatu naanatuwaa yeliide he gadiyaan adussa wodiyaa
 de'iyaa wode, ay malan gidooppenne masetteedda misiliyaw
 goyinniide tunooppe, k'ay Med'inaa Godaa hintte S'oossaa
 hank'k'etsanaw Aa sintsan iitabaa ootsooppe, 26 hintte
 Yorddaanoosa Shaafaa pinniide laattanaw biyaa gadiyaappe
 ittuunne attenana, elle d'ayanaw, taani hintte bollan hachchi
 saluwaanne sa'aa markkayay. Hintte ubbaannakka d'ayanaappe
 attina, he gadiyaan adussa wodiyaa de'ikkita. 27 Med'ina
 Goday hinttena hara asaa giddon laalana; he hinttena Med'inaa
 Goday laaliyaa kawutetsatuwaa giddon hintte paydu guutsaa
 gidanawaa. 28 Hewaan hintte mitsaappenne shuchchaappe asaa
 kushiyan giigeedda be'enna, sisenna, meennanne singgenna
 s'oossatoo goyinnana. 29 Shin hewan de'iide, hintte Med'inaa
 Godaa, hintte S'oossaa koyana; hintte Aa hintte kumentsaa
 wozanaappenne hintte kumentsaa shemppuwaappe koyooppe
 demmana. 30 Ha ubbaa metuwaa giddon hintte un"ettiide de'iide,
 wodiyaa wurssetsan Med'inaa Godaakko, hintte S'oossaakko,
 hintte simmananne Aa k'aalawukka azazettana. 31 Med'inaa
 Goday hintte S'oossay maarotetsaan kumeedda S'oossaa
 gidiyaa diraw, I hinttena aggena; woy d'ayissenna; hintte
 aawaatoo I c'aak'k'eedda c'aak'uwaakka dogenna. 32 «S'oossay
 gadiyaan asaa med'd'eedda gallassaappe doommiide, hintteppe
 kase aad'd'eeda wodiyaa ane paydite; hawaa mala gitabay
 mulekka hani erinto woy sisetti erinto, saloo ha gas'aappe ya
 gas'aa gakkanaw ane oochchite. 33 Tamaa lac'uwaa giddona
 S'oossay sisiide, hintte d'ayennan de'uwaan de'eeddawaadan,
 S'oossay sisiide, de'uwaan de'eedda hara Asay de'ii? 34

Woy Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte s'eellishin, Gibs'e gadiyaan hinttentoo ootseeddawaadan, paac'iyaan, malaatan, malalisiyaawan, olan wolk'k'aama kushiyaaninne mic'etteedda k'esiyaan, k'ay wolk'k'aama yashshan hara kawutetsaa giddo geliide, itti kawutetsaa barew akkanaw baas'eteedda hara s'oossi de'ii? **35** Med'inaa Goday S'oossaa gidiyaawaa hintte erana mala, hewaa I hinttena besseedda; aappe attina haray baawa. **36** I hinttena tamarissanaw koyeedda diraw, bare kooshshaa saluwaappe hinttena sisseedda. K'ay ha sa'aan bare wolk'k'aama tamaa hinttena besseedda; he tamaa giddoppe hintte Aa k'aalaa siseeddita. **37** I hewaa ootseeddawe hintte aawotuwaaw siik'eeddawaappe denddeeddawaan, untuntuppe guyyiyaan yelettiyaa untuntu zaratuwaaw dooreedda gishshaassa. K'ay hinttenakka Gibs'eppe bare wolk'k'aama wolk'k'an kesseedda gishshaassa. **38** Hachche hintte be"iyaawaadan, hinttena gelissanawunne untuntu biittaa hinttentoo laata ootsiide immanaw, hintteppe dariyaanne wolk'k'aamiyaa kawutetsatuwaaw hintte sintsaappe yederseedda. **39** «Simmi hewaa gidoppe, bolla saluwaan gidina, garssa sa'aan gidina, Med'inaa Goday S'oossaa gidiyaawaa erite; hintte wozanaanka wotsite; hara s'oossay baawa. **40** Hewaa diraw, hinttentunne hintteppe guyyiyaan hintte naanaw ubbay lo"o gidanaadan, k'ay Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo med'inaw immiyaa gadiyaan hintte hinttere aduk'k'anaadan, taani hachchi hinttena azaziyaa awaayuwaanne higgiiyaa naagite» yaageedda. **41** Hewaappe guyyiyaan, Muse Yorddaanoosa hefintsan away doliyaa baggana heezzu katamatuwaaw dummayeedda. **42** Hewaa I dummayeeddawe kase morkketetsay bayinnan de'ishshin, erennan, bare shooruwaaw wod'eedda Asay yaa bak'atanaassa.

He katamatuwaappe ittoo bak'atiide, he bitanii bare shemppuwaa ashshanaw danddayee. **43** Hewaa diraw, Roobeela zariyaw mela biittaan d'ok'k'asaan de'iyaa Bees'era katamaa, Gaada zariyaw Gala'aaden de'iyaa Raamootanne Minaase zariyaw Baasaanen de'iyaa Golaana katamatuwaa dummayeedda. **44** Muse Israa'eeliyaa asaw immeedda S'oossaa higgii hawaa. **45** Ha wogaa, awaayuwaanne higgiiyaa untunttu Gibs'eppe kesiide, Beeti-Pa'ooraa katamaa sintsan de'iyaa, Yorddaanoosappe away doliyaa baggana de'iyaa zanggaaraan de'ishshin, untunttoo immeedda. He sa'ay Haseboonan uttiide Amooore mooddiyaa Kaatiyaa Sihoona biittaa giddona. Musenne Israa'eeliyaa Asay Gibs'eppe keseedda wode, Sihoona oliide s'ooneeddino. **47** He wode untunttu Aa biittanne Baasaane Kaatiyaa Ooga biittaa, hewekka k'ay Yorddaanoosappe away doliyaa baggana de'iyaa laa"u Amooore kaatetuu biittaa laatteeddino. **48** He biittay Arnnoona Shaafaa doonaan de'iyaa Aaro'eera katamaappe biide, Siriyoone Deriyaa gakkee; he Siriyoone geetetti s'eesettiyaa derii Hermmoone giyaa deriyaa. **49** K'aykka he biittay Yorddaanoosappe away doliyaa baggana de'iyaa Aaraba biittaa ubbaa akkiide biide, Pisgga Deriyaa s'ap'uwaan de'iyaa Hayk'kuwaa Abbaa gakkee.

5 Muse Israa'eeliyaa asaa ubbaa ittippe s'eesiide, hawaadan yaageedda; «Hinttenoo Israa'eeliyaa asaw, taani hachchi hinttenttoo odiiyaa awaayuwaanne higgiiyaa sisite; hintte untuntta tamarritenne minisiide ootsite. **2** Med'inaa Goday nu S'oossay Siinaa Deriyaa bolla nuunana c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda. **3** Med'inaa Goday ha c'aak'uwaa c'aak'k'eteeddawe nu aawotuwwa s'alalaana gidenna; hachchi de'uwaan de'iyaa nu ubbaannakka c'aak'k'eteedda. **4** He deriyaa bolla ees's'iyaa tamaa gidon

gidiide, Med'inaa Goday hintte sintsaan ek'kiide hinttenana haasayeedda. 5 Taanikka he wode Med'inaa Goday giyaawaa hinttentoo odanaw, S'oossaappenne hintteppe gidduwaan ek'kaad; ayaw gooppe, hintte tamaw yayyiide, deriyaa pude kesibeykkita. S'oossaykka hawaadan yaageedda: 6 «Gibs'e gadiyaappe ayiletetsaa golliyaappe neena wozeeddawe taani Med'inaa Godaa ne S'oossaa. 7 «Taappe attina, hara s'oossatuu new de'oppino. 8 «Bolla saluwaan de'iyawaa gidina, woy garssa sa'aan de'iyawaa gidina, woy sa'aappe garssana de'iyaa haatsaa gidдон de'iyawaa gidinakka, ayaa misiliyaanne new eek'aa ootsoppa. 9 Neeni untunttoo hokkoppa; woy untunttoo goyinnoppa; ayaw gooppe, taani taana is's'iyawantta aawotuwwa nagaraa diraw, naanatuwwa heezzeentsanne oyddentsa yeletaa gakkanaw muriyaawaa; taani, Med'inaa Goday ne S'oossay k'anaatiyaa S'oossaa. 10 Shin taani taana siik'iyawanttanne ta azazuwwa naagiyaawantta sha'a yeletaa gakkanaw ta aggena siik'uwaa bessay. 11 «Med'inaa Godaa ne s'oossaa suntsaa c'oo s'eesoppa; ayaw gooppe, Med'inaa Goday bare suntsaa c'oo s'eesiyaawaa murenan aggena. 12 «Med'inaa Goday ne S'oossay neena azazeeddawaadan, geeshsha ootsaade Sambbata gallassaa naaga. 13 Neeni ootsiyaa ooso ubbaa usuppun gallassan ootsa. 14 Shin laappuntsa gallassay Med'inaa Godaw, ne S'oossaw Sambbata. He gallassi ay oosonne ootsoppa; neeni woy ne attuma na'ay, woy ne mac'c'a naatta, woy ne k'oomay, woy ne booray, woy ne harii, woy ne hara mehetuu, woy ne kataman de'iyaa betii, he gallassi ayaa oosonne ootsoppite. Neeni shemppiyaawaadan ne attumanne mac'c'a k'oomatuukka shemppino. 15 Neeni Gibs'e gadiyaan ayiliyaa gidaade de'eeddawaa dogoppa; k'ay Med'inaa Goday

ne S'oossay bare wolk'k'aama kushiyaaninne bare mic'etteedda k'esiyaan yaappe neena kesseeddawaa dogoppa. Med'inaa Goday ne S'oossay Sambbata gallassaa neeni naaganaadan, neena azazeeddawekka hewaa gishshaassa. 16 «Med'inaa Goday ne S'oossay new immiyaa gadiyaan ne neerekka aduk'k'ana malanne new lo"ana mala, Med'inaa Goday ne S'oossay neena azazeeddawaadan, ne aawuwaanne ne daayo bonchcha. 17 «Asa wod'oppa. 18 «Sharmus'oppa. 19 «Wuu"oppa. 20 «Ne shooruwaa bollan wordduwaa markkattoppa. 21 «Ne shooruwaa machchato amottoppa; Aa golliya, Aa shoyk'aa, Aa attuma k'oomaa, woy Aa mac'c'a k'oomato, woy Aa booraa, woy Aa hariyaa, woy aw de'iyawaa ayaanne amottoppa yaageedda. 22 «Deriyaa bollan tamaa giddoppe, shaariyaa giddoppenne gorddeedda d'umaa giddoppe Med'inaa Goday d'ok'k'u geedda kooshshan shiik'uwaa ubbaw odeedda k'aalatuu hawantta; I untunttu bollan ayaanne gujjibeenna. K'ay untuntta I laa"u masetteedda shuchchatuu bolla s'aafiide, taw immeedda. 23 «Derii taman s'uugettishin, d'umaa giddoppe kooshshaa hintte siseedda wode, hintte zariyaa kaappatuunne hintte c'imatuu taakko yiide, 24 hawaadan yaageeddita; <Be'a, nuuni Med'inaa Godaa nu S'oossaa kooshshaa tamaa giddoppe siseedda wode, Med'inaa Goday nu S'oossay bare bonchchuwaanne bare anggaa nuuna besseedda. K'ay nuuni S'oossay aanana haasayiide Asay de'uwaan de'anaw danddayiyaawaa hachche be'eeddo. 25 Shin ha wolk'k'aama tamay nuuna d'ayissanaw danddayee; yaatina, nuuni ayaw hayk'k'eettoo? Med'inaa Godaa nu S'oossaa k'aalaa nuuni laa"entso sisoope, nuuni hayk'k'eetto. 26 Ayaw gooppe, ashuwaa mayyeeddawaan, nuuni siseeddawaadan tamaa gidдон gidiide haasayishin, de'o S'oossaa k'aalaa sisiide, pas'a de'eedda

Asay oonee? 27 Hewaa diraw, Muse! Neeni shiik'aade, Med'inaa Goday nu S'oossay giyaawaa ubbaa sisa; Med'inaa Goday nu S'oossay new odiyaawaa ubbaa neeni nuw oda; nuunikka sisiide ootsana» yaageeddata. 28 «Hintte taw haasayishin, Med'inaa Goday hintte giyaawaa sisiide, Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Ha Asay new odeeddawaa ubbaa sisaad; untunttu geeddawaa ubbaa likke geeddino. 29 Untunttuwunne untunttu naanaw med'inaw ubbabay lo"a gidanaadan, taw yayyanawunne ta azazotuwwa naaganaw untunttoo ubbatookka hawaa mala wozanay de'i erenneeshsha! 30 Ha"i neeni baade, untunttu barenttu dunkkaaniyaw simmanaadan oda. 31 Shin neeni hawaan ta matan ek'k'ashsha; untunttu laattanaadan taani untunttoo immiyaa gadiyaan untunttu ootsana mala, neeni untuntta tamarissana ta azazuwaa, ta awaayuwaanne ta higgiiyaa ubbaa taani new odana» yaageedda. 32 «Hinttenoo Israa'eeliyaa asaw, hewaa gidooppe Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena azazeeddawaa ubbaa ootsanaw naagettite; aappe ushechcha woy haddirssa gooppite. 33 Hintte de'uwaan de'ana mala, ubbabay hinttenttoo injjetana mala, k'ay hintte laattiyaa biittankka hintte aduk'k'iide de'ana mala, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena azazeedda oge ubbaan hemettite.

6 «Hintte laattanaw biyaa gadiyaan hintte ootsanaadan taani hinttena tamarissana mala, Med'inaa Goday hintte S'oossay taana azazeedda azazotuu awaayotuunne higgetuu hawantta. 2 Hintte laytsay adussa gidana mala, hintte, hintte naanatuunne hintte naanatu naanaykka taani hachchi hinttena azaziyaa S'oossaa awaayuwaanne higgiiyaa naagiyaawaan hintte laytsan ubbaan Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw yayyite. 3 Hinttenoo Israa'eeliyaa asaw, ubbabay hinttenttoo lo"a

gidanaadaaninne Med'inaa Goday, hintte aawotuwaa S'oossay, hinttenttoo geeddawaadan, maatsaanne eessaa goggiyaa gadiyaan hintte loytsi c'orattanaadan, ha higgetuwaa sisitenne minisiide ootsite. 4 «Neenoo Israa'eeliyaw, sisa; Med'inaa Goday nu S'oossay itti Med'inaa Godaa. 5 Neeni Med'inaa Godaa ne S'oossaa ne kumentsaa wozanaappe, ne kumentsaa shemppuwaappenne ne kumentsaa wolk'k'aappe siik'a. 6 Hachche taani neena azaziyaa ha azazotuwaa ne wozanaan wotsa. 7 Ha azazatuwaa neeni ne naanatuwaa tamarissa; neeni ne son uttiyaa wode, ogiyaan hamettiyyaa wode, gisiyaa wodenne dendiyyaa wodekka untuntta hassaya. 8 Malaataa ootsaade ne kushiyan untuntta k'achcha; k'ay ne som"iyaankka malaataadan wotsa. 9 Ne penggiyaa mak'aaniyaa bollaninne ne dirssaa penggiyaa bollan neeni untuntta s'aafa. 10 «Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immana giide hintte aawaatoo, Abrahaamaw, Yisaak'awunne Yaak'oobaw c'aak'k'eedda, hintte kees's'ibeenna gitanne lo"o katamatuu kumeedda biittaa immana. Hintte kuntsibeenna duretay kumeedda golletuwaa, hintte bookkibeenna ollatuwaa, hintte tokkibeenna woynnetuwaanne zayitiyaa wogaratuwaa hinttenttoo immiyaa wode, hinttekka miide kalleedda wode, 12 hinttena Gibs'eppe, ayiletetsaa gadiyaappe kesseedda Med'inaa Godaa dogennaadan naagettite. 13 Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yayyite; Aa s'alalaw goyinnite; Aa suntsankka c'aak'k'ite. 14 Hintte yuushshuwaan de'iyaa Asay goyinniyaa hara S'oossatoo goyinnoppite. 15 Ayaw gooppe, hintte gidдон de'iyaa Med'inaa Goday hintte S'oossay k'anaatiyaa S'oossaa; Aa hank'k'uu hintte bollan ees's'i kesana; I hinttena biittaa bollaappekka pittiide d'ayissana. 16 «Masaahan hintte Aa paac'c'eeddawaadan, Med'inaa Godaa

hintte S'oossaa paac'c'oppite. 17 Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena azazeedda Aa azazotuwaa, Aa wogatuwaanne Aa awaayotuwaa minisiide naagite. 18 Hinttew ubbabay lo"a gidana mala, Med'inaa Godaa sintsan hintte likkebaanne lo"obaa ootsite. Yaatooppe, hinttenttoo immanaw Med'inaa Goday hintte aawaatoo c'aak'k'eedda, he lo"o biittaa hintte laattana. 19 Med'inaa Goday bare geeddawaadan hintte morkkatuwaa ubbaa hintte sintsaappe yederssana. 20 «Sintsappe hintte naanay, Med'inaa Goday nu S'oossay hinttena azazeedda ha wogaa, awaayuwaanne higgiiyaa biletsay ayee? yaagiide hinttena oochchiyaa wode, 21 hintte untunttoo hawaadan yaagiide zaarite; «Nuuni Gibs'e gadiyaan Gibs'e kaatiyaa ayiletuwaa; shin Med'inaa Goday bare mino kushiyan nuuna Gibs'eppe kesseedda. 22 K'ay Med'inaa Goday nu s'eellishin, Gibs'e biittaa bollan, Gibs'e kaatiyaa bollaninne Aa suntsatuwaa ubbaa bollan gitanne yashshiyaa malaatatuwaanne maalaalissiyaabatuwaa ootseedda. 23 Shin I nu mayzza aawaatoo immana giide c'aak'k'eedda biittaa nuuna gelissiide, nuw immanaw nuuna Gibs'eppe kesseedda. 24 Yaatiide hachchi be"iyaawaadan, nuw ubbaa wodekka lo"a gidana malanne nuuni de'uwaan de'ana mala, Med'inaa Goday nuuna ha awaayotuwaa ubbaa naaganaadaaninne Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, yayanaadan azazeedda. 25 I nuuna azazeeddawaadan, Med'inaa Godaa, nu S'oossaa, sintsan ha azazotuwaa ubbaa minisiide naagooppe, hewe nuw s'illotetsaa gidana» yaagite.

7 «Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte laattanaw biyaa biittaa hinttena gelissiyaa wodenne, k'ay hintteppe wolk'k'aamiyaanne minniyaa laappun kawutetsatuwaa, hewanttukka Hiitetuwaa, Gerggeesetuwaa, Amooretuwaa, Kanaanetuwaa, Parzzetuwaa,

Hiiwetuuwaanne Yaabuusatuwaa hintte sintsaappe d'ok'olliyya wode, 2 untunttukka Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte kushiyan aatsi immina, hintte untuntta s'ooniyaa wode, untuntta ubbaanna suppu ootsiide d'ayissite. Untuntunna ayaa c'aak'k'uwaanne c'aak'k'etoppite. Untunttoo ayinne k'aretoppite. 3 Hintte untuntunna akettoppitenne gelettoppite. Hintte mac'c'a naanatuwaa untunttu attuma naanaw immoppite. Woy untunttu mac'c'a naanatuwaakka hintte attuma naanaw akkoppite. 4 Ayaw gooppe, untunttu hintte naanatuwaa taana kaalliyawaappe hara eek'atuwaa goyinnanaadan, wora zaarana. He wode Med'inaa Godaa hank'k'uu hintte bolla ees's'i kesana; hinttenakka ellekka d'ayssi bashana. 5 Hewaa diraw, untunttu yarshshiyaa sa'aa kolite. Untunttu goyinniyaa shuchchatuwaa mentsereetsite. Asheero giyya mac'c'a s'oossatti misiliyya kinchchereetsite; untunttu masetteedda misiletuwaakka taman s'uuggite. 6 Ayaw gooppe, hintte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, geeshsha asaa. Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena barew duma al'o miishshaa gidiyaa asaa ootsiide, biittaa bolla de'iyaa asaa ubbaappe dooreedda. 7 «Med'inaa Goday hinttena siik'eeddawenne dooreeddawe hintte hara asaappe payduwaan dareedda gishshassa gidenna. Hintte hara asaa ubbaappekka payduwaan guus's'iyaa wantta. 8 Shin Med'inaa Goday hinttena siik'eedda gishshawne hintte mayzza aawaatoo c'aak'k'eedda c'aak'uwa naageedda diraw, I hinttena ayiletetsaa gadiyaappe, Gibs'e kaatiyaa kushiyaappe, bare wolk'k'aama kushiyan kesseeddanne wozeedda. 9 Hewaa diraw, Med'inaa Goday hintte S'oossay S'oossaa gidiyaawaa erite. I barena siik'iyaa wanttoonni bare azazuwaa naagiyaawanttoo sha"a yeletaa gakkanaaw, bare aggena siik'uwa c'aak'uwa naagiyaaw,

ammanettiyyaa S'oossa. 10 Shin I barena is's'iyaa wanttoo
 untuntu tal"iyaa zaaree; I untuntu tal"iyaa zaaranaw gam"enna.
 11 Hewaa diraw, taani hachchi hinttentoo immiyaa azazotuwaa,
 awaayotuwaanne higgetuwaa naagite. 12 «Hintte ha azazotuwaa
 sisiide, untunta minisi naagooppe, Med'inaa Goday hintte
 S'oossay hintte mayzza aawaatoo c'aak'k'eeddawaadan, bare
 aggena siik'uwaa c'aak'uwaa hinttentoo naagana. 13 I hinttena
 siik'ana; hinttena anjjana; hintte payduwaa darissana. K'ay I
 hinttentoo immanaw hintte mayzza aawaatoo c'aak'k'eedda
 gadiyaan hintte uluwaa ayfiyaa, hintte biittaa ayfiyaa, katsaa,
 woyniyaa, zayitiyaa, hintte mehiyaa maratuwaanne hintte dorssaa
 maratuwaa c'orissiide anjjana. 14 Hintte hara ay asaappenne
 aad'd'iide anjjettedawanta gidana. Ittuunne attuma gidina,
 mac'c'a gidina maynenna. Hintte mehiikka maynenna. 15
 Med'inaa Goday hargge ubbaappe hinttena naagana. Hintte
 eriyaa Gibs'e biittaa iita harggiyaa hintte bolla ahenna; shin
 I hinttena is's'iyaa ubbaa bolla he harggiyaa ahana. 16
 Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo aatsi immiyaa
 asaa ubbaa d'ayissite; untuntu ayinne k'aretoppote. Untuntu
 s'oossatuwawukka goynnoppote. Ayaw gooppe, hewe hinttentoo
 p'ire gidana. 17 «Hintte hintte wozanaan, «Ha kawutetsatuu
 nuuppe minniino; yaatina, nuuni untunta wootiide yederssi
 kessanee?» gaanaw danddayiita. 18 Shin untuntu yayyoppote.
 Med'inaa Goday, hintte S'oossay, Gibs'e kaatiyaa bolla Gibs'e
 biittaa ubbaa bolla ootseeddawaa hassayite. 19 Med'inaa Goday
 hintte S'oossay hinttena Gibs'eppe kessiyaa wode ootseedda
 wolk'k'aama boshatuwaa, malaatuwaa, maalalissiyaabatuwaa,
 Aa wolk'k'aama kushiyaanne Aa mic'ettedda k'esiya
 hintte hintte ayifiyaan be'eeddita. Ha"i hintte yayiyaa asaa

ubbaa bollanka Med'inaa Goday, hintte S'oossay hewaadan ootsana. 20 K'ay untuntuppe aatsiide bak'atiide, hintteppe k'osetteedawanttukka d'ayana gakkanaw, Med'inaa Goday hintte S'oossay untuntu gidon shabiretsaa yeddana. 21 «Hewaa diraw, hintte untunttoo yayyoppite; ayaw gooppe, hinttenana de'iyaa Med'inaa Goday, hintte S'oossay, gitanne yashshiyaa S'oossaa. 22 Med'inaa Goday hintte S'oossay he kawutetsatuwaa guutsaa guutsaa d'ok'olliidde, hintte sintsaappe d'ayissana. Hintte untunta ubbaa itti kutsan d'ayissikkita; hewaa hintte ootsooppe, gadiyaan de'iyaa do'atuu dariide, hinttena waayissana. 23 Shin Med'inaa Goday hintte S'oossay untunta hintte kushiyan aatsi immana; untuntu d'ayana gakkanaw, I untunta shabbirana. 24 K'ay untuntu kaatetuwaakka I hintte kushiyan aatsi immana. Hinttekkka untuntu suntsaa saluwaappe garssa baggappe pittiide d'ayissana. Ooninne hinttenana ek'etti danddayenna; hintte untunta d'ayissana. 25 «Masetteedda untuntu s'oossatuwaa misiletuwaa taman s'uuggite. He misiletuwaa bollan de'iyaa biraa woy work'k'aa amottoppite. Hewe Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, tuna gidiyaa diraw, hintte Aa p'iriyaan oyk'k'etennaadan, Aa hinttenttoo akkoppite. 26 Hintte he tuna eek'atuwaa hintte golle gelissiide, untunttudan shek'etteeddawaantta gidoppite. Hintte untunta ubbaannakka is's'itenne shaatettite; ayaw gooppe, untuntu barenttu huup'iyaw shek'etteeddawaantta.

8 «Hintte de'uwaan de'ana mala, hintte payduukka darana malanne Med'inaa Goday kase hintte mayzza aawaatoo immana giide c'aak'k'eedda biittaa geliide, hintte laattana mala, hachchi taani hinttena azaziyaa azazuwaa ubbaa minisiide naagite. 2 Med'inaa Goday ne S'oossay new immeedda azazuwaa ne

naagintto naagennentto, ne wozanaa k'ofaa eranaw, neena paac'c'anawunne neena zik'k'i ootsanaw, oytamu laytsaa kumentsaa I neena bazzuwaan kaaletseedda oge ubbaa hassaya.

3 I neena zik'k'i ootseeddanne koshayiseedda; hewaappe simmiide neena gidina, woy ne mayzza aawotuwa gidinakka, erenna mannaa neena mizeedda. Hewaa I ootseeddawe Asay Med'inaa Goday haasayiyaa k'aalaa ubbaanappe attina, ukitsaa s'alalaan de'ennawaa neena tamarissanaassa. 4

Ha oytamu laytsatuwaa giddon neeni mayyeedda mayuu wuribeenna; ne gediikka gaafibeena. 5 Yaatooppe, Asay bare na'aa seeriyaawaadan, Med'inaa Goday ne s'oossaykka neena seeriyaawaa ne wozanaan akeeka. 6 «Aa ogiyaan hamettiyaawaaninne Aa bonchchiyaawan Med'inaa Godaa ne S'oossaa azazotuwa naaga. 7 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday ne S'oossay neena zanggaaraappenne deriyaappe pulitiyaa k'eerii shaafatuunne goggiyaa pulitotuu de'iyaa lo'o biittaa gelissanaw ahee. 8 He biittay zarggayne banggay, woynnii, balasiinne roomaanii, wogaraa zayitiinne eessay kumeedda biittaa. 9 K'aykka he biittay ukitsay pac'c'ennan neeni miyaa biittaa; ayayenne new pac'c'enna biittaa. He biittay shuchchay birataa gideedda biittaa. Deriyaappekka madaabiyaa giyaa birataa bookkiide akkiyaa biittaa. 10 Neeni hewan maade kallana; yaataade, I new immeedda lo'o biittaa diraw, Med'inaa Godaa ne S'oossaa galatana. 11 «Taani hachchi neena azaziyaa Aa azazotuwa, Aa higgetuwaanne Aa awaayotuwa naagennan aggaade, Med'inaa Godaa ne S'oossaa dogennaadan, naagetta. 12 Neeni maade kalliyaa wode, lo'o golliyaa kees's'aade aan uttiyaa wode, 13 ne mehiyaanne dorssaa wudii dariyaa wode, new birayenne work'k'ay dagattiyaa wode, k'ay new

de'eeddabay ubbay dariyaa wode, **14** he wode ne wozanay otorettenaadan, neenikka Gibs'e gadiyaappe, ayiletetsaa golliyaappe neena wozeedda Med'inaa Godaa ne S'oossaa dogennaadan naagetta. **15** I neena marzziyaanna de'iyaa shooshshayenne masimasuu kumeedda, haatsay bayinna, he gitanne yashshiyaa mela biittaana kaaletseedda; I new mela bazzuwaan zaallaappe haatsaa d'uusseedda. **16** Ne mayzza aawotuu erenna mannaa mela biittaan neena mizeeddawe, neena zik'k'i udanaassanne neena paac'c'anaassa; I hewaa ootseeddawe wurssetsan new ubbabay lo'o gidanaadaana. **17** Neeni, «Ta wolk'k'ayenne ta kushiyaa minotetsay ha duretetsaa taw aheedda» geenaadan naagetta. **18** Shin neeni Med'inaa Godaa ne S'oossaa hassaya; ayaw gooppe, hachchi neeni be"iyaawaadan, ne mayzza aawotuwaana c'aak'k'eteedda c'aak'k'uwaa mintsanaw, neeni duretaa demmanaadan new wolk'k'aa immeeddawe aattee. **19** «Neeni Med'inaa Godaa ne S'oossaa dogooppe, hara s'oossatuwaa kaallooppe, k'ay untunttoo ootsooppenne goyinooppe, neeni tumu d'ayanawaa taani hachchi markkattay. **20** Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, neeni azazettenan is'seedda diraw, Med'inaa Goday ne sintsaappe d'ayiseedda kawutetsaatuwaadan neenikka d'ayana.

9 «Hinttenoo Israa'eeliyaa asaw sisite; hintte hintteppe gitatiyaanne wolk'k'aamiyaa kawutetsatuwaa, k'ay yuushshuwaa gimbbii saluwaa gakkeedda wolk'k'aama katamatuwaakka laattanaw hachchi Yorddaanoosa pinniita. **2** He gadiyaan de'iyaa Asay minonne adussa; untunttu, «Ooninne untuntunna ek'ettanaw danddayenna Anaak'e zaratuwaa» giishina, hintte siseeddita. **3** Shin miyaa tamaadan hintteppe sintsanna biyaawe Med'inaa Godaa hintte S'oossaa gidiyaawaa hachchi

erite. I untuntta d'ayissananne hintte sintsan untuntta kawushshana. Med'inaa Goday hinttenttoo geeddawaadan hintte untuntta yederssiide kessananne baasuwaanakka d'ayissana. 4 «Med'inaa Goday hintte S'oossay untuntta hintte sintsaappe yedersseeddawaappe guyyiyaan, hintte hintte wozanaan, «Nuuni s'illo gidiyaa diraw, ha biittaa nuuni laattana mala, Med'inaa Goday nuuna gelisseedda» yaagoppite. Med'inaa Goday untuntta hintte sintsaappe yederssiide kessiyaawe, untunttu iita gidiyaa gishshassa. 5 Hintte untunttu biittaa laattanaw geliyaawe hintte s'illonne suure gidiyaa dirassa gidenna; shin S'oossay hintte S'oossay untuntta hintte sintsaappe yederssiyaawe ha kawutetsatuu iita gidiyaa dirassanne beni hintte mayzza aawaatoo, Abrahaamaw, Yisaak'awunne Yaak'oobaw c'aak'keedda k'aalaa naaganaassa. 6 Simmi hewaa gidoope hintte hawaa akeekite; Med'inaa Goday hintte S'oossay ha lo"o biittaa hinttena laatissiyaawe hintte s'illotetsaa gishshaassa gidenna; ayaw gooppe, hintte morggiyaa zoddu geedda asaa. 7 «Hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa mela biittaan wooti hank'k'etseeditentto dogoppite; hintte Gibs'e gadiyaappe keseedda gallassaappe doommiide, hachchi ha sa'aa gakkeedda gallassay gakkanaw, Med'inaa Godaa bolla makkaleeddita. 8 Siinaa Deriyaa bollakka Med'inaa Goday hinttena d'ayissanaw denddana gakkanaw, hintte Med'inaa Godaa hank'k'etseeddita. 9 Med'inaa Goday hinttenana c'aak'k'eteedda c'aak'k'uu s'aafetteedda masetteedda shuchchatuwaa akkanaw taani deriyaa huup'iyaa keseedda wode, hewan katsaa meennaaninne haatsaa ushennaan, oytamu gallassanne oytamu k'ammaa gam"aad. 10 Hewaappe guyyiyaan, S'oossaa birad'd'iyaa s'aafetteedda laa"u masetteedda shuchchatuwaa Med'inaa

Goday taw immeedda. He masetteedda shuchchatuu bolla hintte shiik'uwaa ootseedda gallassi deriyaa bollan tamaa gidдон gidiide, Med'inaa Goday hinttenttoo haasayeedda k'aalatuu ubbay s'aafetti utteeddino. **11** He oytamu gallassaappenne oytamu k'ammaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday bare c'aak'k'uu s'aafetteedda laa"u masetteedda shuchchatuwaa taw immeedda. **12** «Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Hewaappe ellekka wod'd'a; ayaw gooppe, neeni Gibs'eppe Kesseedda ne Asay tuni kichcheedda; taani untuntta azazeedda azazuwaappe ellekka wora simmiide, siilissiide med'd'eedda eek'aa barenttoo goyinnanaw giigisseeddino» yaageedda. **13** «Med'inaa Goday k'aykka taana, «Taani ha asaa be'aad; untuntu tumukka morggiyaa zooza asaa. **14** Yaatooppe, taani untuntta d'ayissanawaanne untuntu suntsaakka saluwaappe garssa baggappe k'uc'c'anawaa taana diggoppa. Yaataade neena untuntuppe minniyaanne c'orattiyaa kawutetsaa kessana» yaageedda. **15** «Taani c'aak'uwaa k'aalay s'aafetteedda laa"u masetteedda shuchchatuwaa laa"u kushiyan tookkaade deriyaappe wod'd'aad; he wode deriyaa bolla tamaa lac'uu beettee. **16** Ta s'eelliyaa wode, hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa bolla nagaraa ootseeddawaa be'aad; hintte siilissiide med'd'eedda korumaa misiliyaa hinttenttoo eek'aa ootsiide giigisseeddita. Hintte Med'inaa Goday hinttena azazeedda ogiyaappe ellekka wora simmeeddita. **17** Yaatina, taani ta laa"u kushiyan oyk'k'eedda laa"u masetteedda shuchchatuwaa olaade, hintte s'eellishin mentsaad. **18** «Hewaappe guyyiyaan, taani hintte ootseedda nagaraa ubbaa diraw, hewenne Med'inaa Godaa hank'k'etsanaw hintte Aa sintsan iitabaa ootseedda diraw, kasewaadanka oytamu gallassaanne oytamu k'ammaa

Med'inaa Godaa sintsan gufannaade gam"aad; he wode taani k'uma mabeykke; haatsaakka ushabeykke. 19 Med'inaa Goday hintte bolla hank'k'ettedda Aa ees's'iyya hank'k'oo taani yayaad; ayaw gooppe, I hinttena d'ayissanaw giigeedda; shin Med'inaa Goday zaaretsiidekka taw siseedda. 20 K'ay Med'inaa Goday Aaroonakka d'ayissanaw loytsi hank'k'ettedda; yaatina, he wode taani Aaroonawukka woossaad. 21 Taani hintte med'd'eedda he nagaran kumeedda korumaa misiliyaa akkaade, taman s'uuggaad; yaataade Aa kinchchereetsaade I baanaadan liik'ana gakkanaw gaac'c'aad; he baanaa deriyaappe goggiyaa haatsaan olaad. 22 «Hintte k'aykka Tabi'eeran, Masaahaaninne K'ibiroote-Hataawan (amuwaa duufuwaan) Med'inaa Godaa hank'k'etseeddita. 23 Med'inaa Goday hinttena, «Biite, taani hinttenttoo immeedda biittaa laattite» yaagiide, K'aadeesa-Barnneppe yeddeedda wodekka, hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa azazuwaa is's'iide makkaleeddita; aan ammanettibeykkita woy Aa k'aalawukka azazettibeykkita. 24 Taani hinttena eroodeppekka doommiide, hintte Med'inaa Godaa bolla makkalanchcha. 25 «Med'inaa Goday hinttena d'ayissana geedda diraw, taani he oytamu gallaanne oytamu k'amma Med'inaa Godaa sintsan gufannaade gam"aad. 26 Taani Med'inaa Godaa hawaadan yaagaade woossaad; «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, neeni ne wolk'k'aama wolk'k'an wozeeddanne ne mino kushiyan Gibbs'eppe Kesseedda, new laata gidiyaa ne asaa d'ayssoppaariikkii! 27 Ne k'oomatuwaa, Abrahaama Yisaak'anne Yaak'ooba k'oppa; ha asaa morggiyaa zoddu ootsiyaawaa, untuntu iitatetsaanne untuntu nagaraa paydoppa. 28 Hewe d'ayooppe, neeni nuuna yaappe Kesseedda Gibbs'e biittaa asay, «Med'inaa Goday untuntta gelissana geedda biittaa

gelissanaw danddayibeenna dirawunne untuntta is's'eedda diraw, mela biittaaan wod'ana giide kesseedda» yaagana. 29 Gido shin, ha Asay neeni ne wolk'k'aama wolk'k'aaninne ne mic'etteedda k'esiyaan Gibs'eppe Kesseedda ne laata gidiyaa ne asaatee» yaagaad.

10 «He wode Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Koyirowanttu mala laa"u masetteedda shuchchatuwaa giigissa. Yaataade taakko deriyaa haa pude kesa; k'ay mitsaa Taabootaakka med'd'a. 2 Kase neeni mentseedda masetteedda shuchchatuu bolla de'iyaa k'aalatuwaa ha masetteedda shuchchatuu bolla taani s'aafana; neenikka untuntta Taabootaa gidдон wotsaasa» yaageedda. 3 «Taani odooruwaappe Taabootaa med'd'aad. Kasewanttu mala laa"u masetteedda shuchchatuwaakka giigissaad; yaataade he laa"u masetteedda shuchchatuwaa ta kushiyan oyk'k'aade, deriyaa pude kesaad. 4 Hintte shiik'uwaa ootseedda gallassi, deriyaa bollan tamaa giddoppe Med'inaa Goday hinttenttoo odeedda k'aalatuwaa, hewantukka Tammu Azazotuwaa, kase s'aafeddawaadankka ha masetteedda shuchchatuu bolla Med'inaa Goday s'aafeedda; yaatiide I untuntta taw immeedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, taani deriyaappe duge wod'd'aade, Med'inaa Goday taana azazeeddawaadan, he masetteedda shuchchatuwaa taani med'd'eedda Taabootaa gidдон wotsaad; ha"ikka untunttu yan de'iino. 6 «Israa'eeliyaa Asay Yaa'ik'aana asatuu haatsaa ollay de'iyaasaappe dendiide, Mooseri beeddino. Aarooni yan hayk'k'iide moogetteedda; Aa na'ay El"aazari Aa laattiide, Aa sa'aan k'eesiyaa keseedda. 7 Untunttu hewaappe Gudigooda giyaasaa beeddino; yaappe k'ay goggiyaa haatsatuu de'iyaa biittaa Yos'ibaata giyaasaa beeddino. 8 He wode, Med'inaa

Godaa C'aak'uwaa Taabootaa tookkana mala, Med'inaa
 Godaw ootsana mala, Aa sintsan ek'k'ana malanne, hachchi
 gakkanawukka untunttu ootsiyaawaadan Med'inaa Godaa
 suntsan anjjana mala, Leewiyaa zaratuwaa Med'inaa Goday
 barew dummayeedda. **9** Hewaa diraw, untunttu ishatuwaanna
 shaakkina, untuntta gakkiaabay woy laatay Leewiyaa
 zaretoo baawa; Med'inaa Goday hintte S'oossay untunttoo
 odeeddawaadankka, untunttu laatay Med'inaa Godaa. **10** «Taani
 kasewaadankka oytamu gallaanne oytamu k'ammaa deriyaa
 bolla gam'aad; Med'inaa Goday ha'ikka ta woosaa sisiide,
 hinttena d'ayissanaw koyibeenna. **11** Med'inaa Goday taana,
 «Taani immana gaade untunttu aawaatoo c'aak'k'a wotseedda
 biittaa untunttu gelanaaddaaninne laattanaadan, ha asaappe
 sintsanna untuntta kaaletsa» yaageedda. **12** «Israa'eeliyaa
 asaw, Med'inaa Godaa hintte S'oossay hintteppe koyiyaawe
 hawaa: Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yayyite; Aa ogiyaan
 ubbaan hamettite; Aa siik'ite; hintte kumentsaa wozanaappenne
 kumentsaa shemppuwaappe Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw
 ootsite. **13** Hintte lo'anaadan, taani hachchi hinttenttoo
 immiyaa Med'inaa Godaa azazotuwaanne awaayotuwa naagite.
14 «Saluunne saluwaappe bollana de'iyaa salotuu, k'ay
 sa'ayne sa'aan de'iyaa ubbatuu S'oossaa hintte Med'inaa
 Godaabatuu. **15** Gidooppenne Med'inaa Goday hintte mayzza
 aawotuwaan nashettiide, untuntta siik'eedda; k'ay hachchi hintte
 be"iyaawaadan, untuntuppe guyyiyaan untunttu zeretsatuwaa
 gidiyaa hinttena kawutetsatuwaa ubbaappe dooreedda. **16** Hewaa
 diraw, hintte wozanaa shookuwaa k'as's'arite; k'ay hawaappe
 sintsanaw morggiyaa zooza gidoppite. **17** Ayaw gooppe, Med'inaa
 Goday hintte S'oossay s'oossatuwaa S'oossanne godatuwaa

Godaa. I wolk'k'aama S'oossaa; I wolk'k'aamanne yashshiyaa S'oossaa. I deemuwaa s'eelli pirddennawaanne magans's'aa akkenawaa. **18** I aawuu bayinna naanatoonne am"etoo untunttu pirddaa kessee; betiyaakka siik'iide, k'umaanne mayuwaa aw immee. **19** Hintteikka betetuwaa siik'ite; ayaw gooppe, hintte hintte huup'iyawukka bete gidiide Gibs'en de'eeddita. **20** Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yayyite; aw ootsite; aanana oyk'k'etite; Aa suntsankka c'aak'k'ite. **21** Hintte hintte ayifiyaan be'eedda he gitanne yashshiyaa maalalissiyaabatuwaa, hinttenttoo ootseeddawe I hintte galataattee; k'ay hintte S'oossaa. **22** Gibs'e biittaa wod'd'eedda hintte mayzza aawotuu ubbaanna laappun tamma; ha"i Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena saluwaa s'oolinttetuwaadan c'orayeedda.

11 «Simmi Med'inaa Godaa hintte S'oossaa siik'ite; I hintteppe koyiyaa Aa awaayotuwaa, Aa higgetuwaanne Aa azazotuwaa, ubbaa wode naagite. **2** Med'inaa Godaa seeraa hintte ereeddawaa keenaa aabaa hintte tamaareeddawaa ubbaa hachchi hassayite; hewaa eriyaawanttu hinttenappe attina, hintte naanatuwaa gidikkino; Med'inaa Godaa anggaa, Aa wolk'k'aama kushiyaanne Aa mic'etteedda k'esiyyaa, **3** I ootseedda malaatatuwaanne I Gibs'e kaatiyaa bollanne Aa biittaa ubbaa bolla ootseeddawaa be'eeddita. **4** K'ay untunttu hinttena kaalliide yedersseedda wode, Med'inaa Goday Gibs'e biittaa olanchchatuwaa, untunttu paratuwaanne paraa gaaretuwaa Zo'o Abban mitissiide, hachchi gakkanaw, untuntta ubbaanna d'ayisseeddawaa be'eeddita. **5** Hintte ha sa'aa gakkanaw, mela biittaan s'oossay hinttenttoo ootseeddawaa hintte eriita. **6** K'ay Roobeela zariyaappe Eli'aaba naanatuwaa gidiyaa Daataana bollanne Abiiraama bolla S'oossay ootseeddawaa hassayite.

Israa'eeliyaa Asay ubbay s'eellishin, biittay dooyettiide, untuntta,
 untuntu soo asaa, untuntu dunkkaaniyaanne untunttoo
 de'iyaa shemppuwaanna de'iyaawaa ubbaa mitteedda. 7 Ee!
 Med'inaa Goday ootseedda ha wolk'k'aama ooso ubbaa hintte
 ayifiyaan be'eeddawantu hinttena. 8 «Hewaa diraw, hintte mino
 gidanaadaaninne Yorddaanoosa pinniide hintte akkanaw biyaa
 biittaa hintte laattanaadan, taani hachchi hinttena azaziya
 azazuwaa ubbaa naagite. 9 Yaatooppe, Med'inaa Goday
 hintte mayzza aawaatoonne untuntu zaretoo immana giide
 c'aak'keedda, maatsayne eessay goggiyaa gadiyaan hintte
 adussa laysaa de'ana. 10 Hintte laattanaw geliyaa biittay
 hintte kesiide yeedda Gibs'e biittaa mala gidenna; Gibs'en
 hintte katsaa zeriide, shoyk'aa ubbaa ataakilttiyaa sa'aadan
 gadiyaan haatsaa ushshiita. 11 Shin Yorddaanoosa pinniide
 hintte laattanaw biyaa, biittay zoozetuunne zanggaaratuu de'iyaa,
 saluwaa iran aliya biittaa. 12 He biittay Med'inaa Goday
 hintte S'oossay s'omoosiyaa biittaa; laysaa doometsaappe
 biide laysaa wurssetsaa gakkanaw, Med'inaa Godaa hintte
 S'oossaa ayfii Aa bollan de'iyaa biittaa. 13 «Hewaa diraw, hintte
 Med'inaa Godaa hintte S'oossaa siik'anaadaaninne hintte hintte
 kumentsaa wozanaappenne hintte kumentsaa shemppuwaappe
 aw ootsanaadan, taani hinttenttoo hachchi immiyaa azazotuwaa
 hintte polooppe, 14 hintte katsaa, woyniyaanne zayitiyaa
 pac'c'ennan shiishshana mala, ofintsaa iraanne balguwaa iraa,
 Aa wodiyaan wodiyaan S'oossay hintte gadiyaan bukissana.
 15 S'oossay hintte mehiyaw dembban maataa darissana. K'ay
 hinttekka maananne kallana. 16 «Hintte wozanay balina wora
 simmiide, hintte hara s'oossatoo ootsenaadaaninne untunttoo
 goyinnennaadan naagettite. 17 Hewe d'ayooppe, Med'inaa Godaa

hank'k'uu hintte bolla ees's'i kesana; iray bukkennaadaaninne biittaykka mokennaadan I saluwaa gorddana; hinttekka Med'inaa Goday hinttenttoo immiyaa lo'o gadiyaappe ellekka d'ayana.

18 «Simmi, ha azazotuwaa tawantta, hintte wozanaaninne hintte k'ofaan wotsite. Malaataadan untuntta hintte kushiyan k'achchite; k'ay malaataadan hintte som"iyaankka wotsite. **19** Hewantta hintte naanatuwaakka tamarissite. Hintte son de'iyaa wode, ogiyaan hamettiyaa wode, gisiyaa wodenne denddiyaa wodekka, untunttoo odite. **20** Hintte penggiyaa k'osiletsatuwaa bollanine hintte dirssaa penggiyaa bollan hintte untuntta s'aafite. **21** Yaatooppe, Med'inaa Goday hintte mayzza aawaatoo immana giide c'aak'k'eedda gadiyaan hintte laysayenne hintte naanatu laysay sa'aappe bollana de'iyaa saluu de'iyawaa keeshshaa gidanawaa. **22** «Hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa siik'anaadan, Aa oge ubbaan hamettanaadaaninne aw ammanettanaadan, taani hachchi hinttenttoo immiyaa azazotuwaa hintte minisiide naagooppe, **23** Med'inaa Goday ha kawutetsatuwaa ubbaa hintte sintsaappe yederssiide kessana; hinttekka hintteppe gitatiyaanne wolk'k'aamiyaa kawutetsatuwaa biittaa wotsi akkana. **24** Hintte gediyaan hintte yed'd'eedda biittaa ubbay hinttessa gidanawaa. Hintte zaway mela biittaappe biide Liibaanoosa gakkanawunne Efiraas'iisa Shaafaappe biide away wuliyaa bagga Meediteraane Abbaa gakkanaasa gidanawaa. **25** Hinttenana ay asayenne ek'ettanaw danddayenna; Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo geeddawaadan, hintte biyaasan ubbaan Asay hinttena be'iide dagamanaaddaaninne hinttew yayyanaadan ootsana. **26** «Be'ite, hachchi taani hintte sintsan anjjuwaanne shek'k'aa wotsay. **27** Taani hachchi hinttena azaziyyaa Med'inaa Godaa hintte S'oossaa azazotuwaa naagooppe, hintte

anjettana. **28** Shin taani hinttena hachchi azaziyaa Med'inaa Godaa hintte S'oossaa azazotuwa naagennan is's'iide, hintte eribeenna hara s'oossatoo goyinnanaw Aa ogiyaappe wora simmooppe, hintte shek'k'etana. **29** Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte laattanaw biyaa biittaa hinttena gelissiyaa wode, Gariizaama Deriyan anjuuwa Eebaala Deriyaa bollan shek'k'aa awaayana. **30** Ha laa"u deretuu Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsana ogiyaappe away wulliyaa baggan, Aaraban de'iyaa Kanaanetuwa gadiyaan de'iino; untuntu k'ay Gelgala katamaa sintsan de'iyaa Moore mitsawukka matan de'iino. **31** Hintte ha"i Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immiyaa biittaa laattanaw Yorddaanoosa Shaafaa pinnana haniita. Hintte he biittaa akkiide yan de'iyaa wode, **32** taani hachchi hinttenttoo immiyaa awaayotuwaanne higgetuwa ubbaa minisiide naagite.

12 «Hintte laattanaadan, Med'inaa Goday hintte aawotuwa S'oossay hinttenttoo immeedda gadiyaan hintte de'eedda keeshshan ubbaan hintte balenaan ootsana awaayotuunne higgetuu, hawantta. **2** Hintte laattiyaa kawutetsatuu deriyaa bollan, zooziyaa bollanne mitsatuwa s'ap'uwaa barenttu s'oossatoo goyinniyaa sa'aa ubbaa ubbaanna d'ayissite. **3** Untuntu yarshshiyaa sa'aa kolite; untuntu goyinniyaa shuchchatuwaakka mentsereetsite; Asheero giyaa untuntu s'oossatti misiliyaa taman s'uuggite; masetteedda untuntu s'oossatuwa misiletuwa d'ayissite; untuntu suntsatuwaakka he sa'atuwaappe k'uc'c'i diggite. **4** «Med'inaa Godaa hintte S'oossaw untuntu barenttu s'oossaw goyinniyaawaadan goyinnoppite. **5** Med'inaa Goday hintte S'oossay zare ubbay de'yaasaappe bare suntsay hewan s'eesettanaadan dooredda sa'aa koyite. He sa'aa hintte baanaw koshshee. **6** Hintte

hintte s'uuggiyaa yarshshuwaa, hara yarshshuwaa, hintte asiraataa, hintte imuwaa, hintte shiik'uwaa, hintte dosiide immiyaa imuwaa, hintte mehiyaanne dorssaappe bayiraa he sa'aa ahite. 7 Hewaan Med'inaa Goday hintte S'oossay de'iyaa saan hinttenne hintte soo Asay maana; k'ay hintte kushii ootseeddaban ubbaaninne Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena anjjeedaban hintte nashettana. 8 «Ha'i hawaan hintte ootsiyaawaadan, he wode hintte ayfiyaan lo'a malatiyaabaa ootsikkita. 9 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immiyaa shemppo biittaa biroon gakkibeykkita. 10 Shin hintte Yorddaanoosa pinniide, Med'inaa Goday hintte S'oossay immiyaa he biittaa laattiide, hintte yan uttana. Hinttena dooddeedda morkkatuwaappe hinttena I shempissiyaa diraw, hintte woppu giide hewan de'ana. 11 He wode Med'inaa Goday hintte S'oossay bare sunsay hewan s'eegettanaw dooreedda he sa'aa, taani hinttena azaziyaawaa ubbaa, s'uuggiyaa yarshshuwaa, hara yarshshuwaa, hintte asiraataa, hintte imuwaanne hintte Med'inaa Godaw shiik'keeddawaa ubbaa hewoo ahiita. 12 Hintte, hintte attumanne mac'c'a naanay, attumanne mac'c'a k'oomatuunne hinttenana laata akkibeenna hintte kataman de'iyaa Leewatuwaanakka ittippe hewan Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan nashetite. 13 Hintte s'uuggiyaa yarshshuwaa hintte koyeedda hak'anne c'oo yarshshenaadan naagettite. 14 Hintte hintte zaratuu de'iyasaa ubbaappe ittuwaan, Med'inaa Goday dooreedda sa'aan hintte s'uuggiyaa yarshshoo yarshshite; taani hinttena azaziyaawaa ubbaakka hewan ootsite. 15 «Shin hintte de'iyaa saan hak'anne hintte mehiyaappe Med'inaa Goday hinttena anjjeedawaadan shukkiide miite; wogaan geeshsha asaa gidina woy geeyenna

asaa gidinakka ubbaykka gaaraa ashuwaanne gen"iyaa ashuwaa
 miyaawaadan hintte mehiyaappe shukkiide miite. 16 Shin suutsaa
 haatsaadan sa'aan gussiteppe attina mooppite. 17 «Hintte hintte
 katsaappe, woyniyaappenne zayitiyaappe immiyaa asiraataa,
 hintte mehiyaappenne dorssaa wudiyaappe bayiraa, S'oossaw
 immanaw shiik'k'eeddawaa ubbaanne hintte hintte dosuwaan
 c'oo immiyaa imuwaa ubbaa hintte de'iyaa heeraan mulekka
 mooppite. 18 Shin hintte, hintte attumanne mac'c'a naanay, hintte
 attumanne mac'c'a k'oomatuunne hintte katamatuwaan de'iyaa
 Leewatuwaanakka ittippe, Med'inaa Goday hintte S'oossay
 dooreedda sa'aan Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan
 ha yarshshuwaa ubbatuwaa miite; hewan hintte daaburan
 shiishsheeddawaan Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan
 nashetite. 19 Hintte hintte gadiyaan de'iyaa laytsaa ubbaan
 Leewatuwaa sheneko geenaadan naagettite. 20 «I hinttenttoo
 geleedda k'aalaadan Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte
 zawaa aassiya wode, hinttena ashuwaa maanaw koshshiyaa
 wode, hintte koyeedda keenaa miite. 21 Shin Med'inaa Goday
 hintte S'oossay bare suntsay hewan s'eesettanaadan dooreedda
 he itti sa'ay hinttenttoo haakkooppe, Med'inaa Goday hinttenttoo
 immeedda hintte mehiyaa woy dorssaa wudiyaappe hak'awaa
 gidinakka, ta hinttena azazeeddawaadan, hintte koyeedda
 keenaa hintte kataman shukkiide miite. 22 Wogaan geeshsha
 asaa gidina, woy geeyennawaa gidinakka, ay asikka gaaraa
 gidina, gen"iyaa ashuwaa kase miyaawaadan mo. 23 Shin
 suutsay de'iyaa ashuwaa meennaadan naagettite; ayaw gooppe,
 shemppuu suutsan de'ee; hewaa diraw, de'uwaa ashuwaana
 mooppite. 24 Suutsaa haatsaadan gadiyaan gussiteppe attina
 ushshoppite. 25 Hintte Med'inaa Godaa sintsan hintte lo"obaa

ootsiyaawe hinttew, hintteppe guyyiyaan, hintte naanatookka lo"o gidana mala, suutsaa ushshoppite. 26 «Shin hintte dummayeeddawaanne shiik'k'eeddawaa akkiide, Med'inaa Goday dooreedda sa'aw biite. 27 Biide hintte s'uuggiyaa yarshshuwaa, ashuwaanne suutsaa, Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yarshshiyaasan shiishshite; hintte yarshshuwaa suutsaa Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yarshshiyaa sa'aa matan gussite; ashuwaa hintte miite. 28 Taani hinttena azaziyaa wogaa minisiide naagite; hewaa ootsooppe, hinttenttoonne hintte naanaw lo"a gidanawaa; ayaw gooppe, hintte likkebaanne Med'inaa Godaa hintte S'oossaa nashechchiyaa lo"obaa ootsiita. 29 «Hintte laattanaw biyaa kawutetsaa Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte sintsaappe d'ayissiyaa wodenne hinttekka untunttu biittaa laattiide de'iyaa wode, 30 untunttu hintte sintsaappe d'aykkichchina hintte untuntta kaallanaw, untuntta p'iriyaa oyk'k'etennaadan naagettite; «Nuunikka untunttudan goyinnanaw, ha kawutetsatuu barenttu s'oossatoo wooti goyinniino» yaagiide, kaalli oochchennaadan naagettite. 31 Untunttu barenttu s'oossatoo goyinniyaa wode, Med'inaa Goday is's'iyaa tunabaa ubbaa ootsiyaa diraw, hintte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, hewaadan goyinnanaw bessena. Ayaw gooppe, untunttu haray atto barenttu yeledda attumanne mac'c'a naanatuwaa barenttu s'oossatoo yarshshiide, taman s'uuggiino. 32 «Simmi hintte ta hinttena azazeeddawaa ubbaa ootsite; Aa bolla ayaanne gujjoppite; aappe ayaanne pac'issoppite.

13 «Hintte gidдон timbbitiyaa odiyaaawe woy akumuwaa biliyaa Asay denddiide, malaataanne maalalissiyaabaa ootsooppe, 2 I odeedda malaatay woy maalalissiyaabay tumu gidiide polettina, I hinttena, «Ane kase hintte erenna hara s'oossatoo goyinnoytte»

yaagooppe, 3 hintte Aa mulekka sisoppite. Hintte Aa kumentsaa
 wozanaappenne kumentsaa shemppuwaappe Med'inaa Godaa
 hintte S'oossaa dosinttonne giide, hinttena I paac'c'anaw hewaa
 ootsee. 4 Med'inaa Godaa hintte S'oossaa kaallite; aw yayyite;
 Aa azazuwaa naagite; Aa k'aalaakka sisite; aw goyinnite; aappe
 duus's'oppite. 5 Hinttena Gibs'eppe kessiide, ayiletetsaappe
 hinttena wozeedda Med'inaa Godaa hintte S'oossaa bolla
 hintte makkalanaadan tamarissiyaa timbbitiyaa odiyaawaa,
 woy akumuwaa biliyaawaa wod'ite; hewaa mala Asay hinttena
 Med'inaa Godaa hintte S'oossaa azazuwaappe wora baanaadan
 ootsiyaa diraw, hewaa malaa wod'iide, iitaa hintte giddoppe
 diggite. 6 «Haray atto ne daay na'ay ne ishay, ne attumanne
 mac'c'a na'i, ne siik'iyaa ne machchata, woy ne siik'o laggii
 neena, «Dendda, kase neeninne ne mayzza aawotuu goyinni
 erenna s'oossaw goyinnana» gooppe, 7 biittaw ha gas'aappe ya
 gas'aa gakkanaw de'iyaa, ne yuushshuwaa ubbaan mataaninne
 haakuwaan de'iyaa Asay ubbay goyinniyaa s'oossatoo, «Dendda
 biide untunttoo goyinnana» giide baletsooppe, 8 aw eeno
 gooppa; I giyaawaakka sisoppa. Aw k'arettaade Aa guyye
 ashshoppa; 9 Aa wod'anaw koshshee. Aa wod'anaw koyiro ne
 doomma; hewaappe guyyiyaan, Asay ubbay bare kushiyaa Aa
 bolla wotsiide wod'o. 10 I hayk'k'ana gakkanaw, shuchchaan
 c'addite; ayaw gooppe, I hinttena Gibs'e gadiyaappe, ayiletetsaa
 golliyaappe kesseedda Med'inaa Godaappe, hintte S'oossaappe,
 hinttena shaakkanaw koyeedda. 11 Israa'eeliyaa Asay ubbay
 hewaa sisiide yayana; k'ay hewaa mala iitabaakka laa"entso
 hintte gidдон оoninne ootsenna. 12 «Med'inaa Goday hintte
 S'oossay hintte de'anaadan immiyaa katamaappe ittuwaan hintte
 de'iyaa wode, 13 hintte asaa gidдон iitatuу denddiide, asaa,

«Denddite! Biide hintte erenna s'oossatoo goyinnoytte» yaagiide baletsiyaawaa sisoope, **14** he yewuwaabaa oochchite; minisiide paydite. K'orina he hintte gidдон tunabay oosetteeddawe tuma gidoope, **15** he kataman de'iyaa asaa ubbaa mashshaa k'aran wurssite; he katamaanne aan de'iyaa mehiyaannakka ashshenan d'ayissite. **16** He katamaappe hintte akkeedda omooduwaa ubbaa katamaa dabaabaa shiishshite. He katamaanne Aa omooduwaa ubbaa Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide wurssi s'uuggite. I med'inawukka laa"entso kees'ettenna; laaletteedda saa gidiide, he sa'ay attana. **17** Tuna geetetteedda miishshaappe ayayenne hintte kushiyan beetto. Yaatoope, Med'inaa Goday bare wolk'k'aama hank'k'uwaappe simmiide, hinttena maarana; I hinttentoo k'arettana. Kase hintte mayzza aawaatoo c'aak'k'eedda c'aak'uwaadan, hintte payduwaa darissana. **18** Ayaw gooppe, taani hachchi hinttena azaziyaa azazo ubbaa hintte naagiyaawaan Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw azazettoope, k'ay Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsanka likke gidiaabaa ootsoope, he geeddawe hinttentoo tumu polettana.

14 «Hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa naanatuwaa; hintte hayk'k'eedda asaw hinttena gom"oroppitenne sintsa bagga huup'iyaa meedoppite. **2** Ayaw gooppe, hintte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, geeshsha asaa; Med'inaa Goday hinttena barew al"o miishshaa gidanaadan, gadiyaan de'iyaa asaa ubbaappe dooriide wotseedda. **3** «Hintte tunabaa ayaanne mooppite. **4** Hintte maana mehetuunne do'atuu hawantta; booraa, dorssaa, deeshshaa, **5** gen"iyaa, dogiyaa, washaa, wora deeshshaa, c'ogoshuwaa, gaaraanne deriyaa dorssaa. **6** S'uguntsay wuri p'alk'k'etteeddawantta, waammotiyaa mehetuwaanne do'atuwaa

ubbaa miite. 7 Shin waammotiyaawantta gidiide, s'uguntsay p'alk'k'ettibeennawantta mooppite; hewanttukka gaaluwaa, harbbayiniyaanne guppalliyaa. Hawanttu waammotiino; shin untunttu s'uguntsay p'alk'k'ettibeenna diraw, untunttu hinttenttoo tuna. 8 Guduntsaykka s'uguntsay p'alk'k'etsaa gidooppenne waammotenna diraw, I hinttenttoo tuna. Aa ashuwaa mooppite; Aa bakkutaakka bochchoppite. 9 «Haatsaa giddon de'iyaa med'etatuwaa ubbaappe hintte maanawanttu hawantta; moliyaa mala k'efiinne pok'uu de'iyaa ubbaa miite. 10 Shin moliyaawaa mala k'efiinne pok'uu bayinna hak'awaanne mooppite. Hewanttu hinttenttoo tuna. 11 «Geeshsha gideedda kafuwaa ubbaa miite; 12 shin kafotuwaappe hintte meennawanttu hawantta: arggantsaa, bazzuwaa ankkuwaa, karetsa ankkuwaa, 13 golluwaa, s'inggilliyaa zare ubbaa, 14 k'uuruwaa zare ubbaa, 15 yanchchaa, c'anc'c'iyaa guttuwaa, haatsaa kafuwaa, gac'iyaa zariyaa ubbaa, 16 k'eeri guttuwaa, wogga guttuwaa, haatsaa kuttuwaa, 17 bazzuwaa guttuwaa, yindduwaa, ganggaanuwaa, adussa k'ood'ii de'iyaa haatsaa kafuwaa, 18 saabiissaa giyaa kafuwaa zare ubbaa, jinjjilaatiyaanne shaaliyaa. 19 K'efiyaana de'iyaa k'eeri med'etatu ubbay hinttenttoo tuna; untuntta mooppite. 20 Shin he k'efiyaana de'iyabatuuwaappe geeshsha gidiyaawantta miite. 21 «Hintte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, geeshsha asaa gidiyaa diraw, bakkuteedawaa ubbaa ayaanne mooppite. Hewaa hintte kataman de'iyaa betetuu maanaadan untunttoo immanaw danddayiita; woy hara biittaa asaw zal'anaw danddayiita. «Deeshsha maraa Aa daay maatsan doyssoppa. 22 «Hintte hintte gadeppe laysan laysan gakkiiyaa katsaa ayfiyaa ubbaappe asiraataa kessite. 23 Hintte ubbaa wode, Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yayyiyaawaa tamarana mala, I bare

suntsay s'eesettana mala dooreedda sa'aan, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan, hintte katsaa, woyniyaa eessaanne zayitiyaa asiraataa, hintte dorssaappenne mehiyaappe bayira yeletteeddawaa hewan miite. **24** Med'inaa Goday hintte S'oossay bare suntsay s'eesettana mala dooreedda sa'ay, hintte de'iyaaappe loytsi haako gidooppe, Med'inaa Goday hinttena anjjana mala, hintte hintte asiraataa yaa tookkanaw danddayennan is's'ooppe, **25** zal"ite; he miishshaa kushiyan oyk'k'iide, Med'inaa Goday hintte S'oossay dooreedda sa'aa biite. **26** Biide he shaluwaan hintte koyeeddawaa hak'awaanne, miizza gidina, dorssaa gidina, woyniyaa eessaa gido, woy hara mino ushshaa, woy hara hintte koyiyaawaa ayaanne shammiide, hinttenne hintte soo Asay ubbay Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan hewaa miitenne nashetite. **27** «Hewaa hintte ootsiyaa wode, hintte kataman de'iyaa Leewatuwaa dogoppite; ayaw gooppe, untunttu hinttenana gishi akkeedda hara laatay baawa. **28** Heezzentsa laytsan laytsan ubbaa wode, hintte katsaa asiraataa ahiide, hintte kataman shiishshite. **29** Hewaa hintte kataman de'iyaa hinttenana gishi akkeedda, hara laatay bayinna Leewatuu, betetuu, aawuu bayinna naanatuunne am"e mac'c'a asatuu yiide miino; miidikka kallino. Yaatooppe, hintte ootsiyaa hintte kushiya ooso ubbaan Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena anjjana.

15 «Laappuntsa laytsaa laytsaa wurssetsan hintteppe tal"eeddawanttoo untunttu ac'uwaa maarite. **2** Hintte ac'uwaa maarana wogay hawaa: bare lagge Israa'eeliyaw tal"eedda ay asayenne he ac'uwaa maaro. Med'inaa Godaa maarotetsay awaayeteedda diraw, tal"eeddawe bare lagge Israa'eelaw woy bare ishaw tal"eeddabaa oochchoppo. **3** Hara biittaa asaw

hintte tal"eedda ac'uwaa akkanaw danddayiita; shin hintte hintte
 zaretoo tal"eeddabaa ubbaa maarite. 4 «Hintte Med'inaa Godaa
 hintte S'oossaa k'aalaw azazettooppe, taani hachchi hinttena
 azaziyaa azazo ubbaa balenaan ootsooppe, hintte giddon
 itti asayenne hiyyeesenna. Ayaw gooppe, hintte laattanaadan
 Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttew ak'o ootsiide immiyaa
 gadiyaan Med'inaa Goday hinttena anjjana. 6 Med'inaa Goday
 hintte S'oossay hinttentoo geeddawaadan, I hinttena anjjana;
 daro kawutetsay hintteppe tal"ana; shin hintte ittuwaappenne
 tal"ikkita. K'ay hintte kawutetsatuwaa mooddana, shin ittuunne
 hinttena mooddenna. 7 «Med'inaa Goday hintte S'oossay
 hinttentoo immiyaa gadiyaan de'iyaa k'eeru katamatuwaappe
 hak'awaaninne de'iyaa hintte lagge Israa'eelatuwaa giddon
 itti Asay hiyyeesooppe, aw mek'etsaa iitoppite; k'ay hintte
 kushiyaakka shiishshi akkoppite. 8 Hintte kushiyaaw birshshite;
 Aa koshshiyaawaa ayaanne aw tal"ite. 9 «Ac'uwaa maariyaa
 laappuntsa laytsay mateedda» gaade, hiyyeesaa Israa'eeliyaw
 iita ayifiyaan s'eellaade, aw ayaanne tal"iyaawaa digganaw iita
 k'ofay ne wozanaan gelennaadan naagetta. Hewe d'ayooppe,
 I neeppe Med'inaa Godaw waassana; hewe new nagaraa
 gidanawaa. 10 Neeni aw c'oo imma; neeni aw immiyaa
 wode, ne wozanaan ayaw immayttaa gooppa; yaatooppe,
 hintte ooso ubbaan, hintte oyk'k'eeddawaan yed'd'eddaban
 ubbaan Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena anjjana. 11
 He gadiyaan ubbaa wodekka hiyyeesi d'ayenna diraw, taani
 neena Israa'eelatoo, ne gadiyaan de'iyaa hiyyeesatoonne
 metootanchatoo keeka gidanaadan azazay. 12 «Neeni attuma
 gidina mac'c'a gidina, ne dabbo Israa'eeliyaa asaa ayiliyaa
 ootsaade shammooppe, I new usuppun laytsaa ootso; laappuntsa

laytsan ayiletetsaappe kessa yedda. **13** Neeni ayiletetsaappe Aa kessa yeddiyaa wode, mela kushe yeddoppa. **14** Neeni ne wudiyaappe, ne uddumaappenne ne woyniyaa gum"iyaasaappe aw keekatetsan imma; Med'inaa Goday ne S'oossay neena anjjeedawaa keenaa aw imma. **15** Hinttekka Gibbs'e gadiyaan kase ayiliyaa gideeddawaanne Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena yaappe wozeeddawaa dogoppite. Taani hinttena hachchi azaziyaawe hewaassa. **16** «Shin he ayiliyaa neenanne ne golliyaa asaa dosedda dirawunne neenana aw de'uu lo'o gidiyaa diraw, <Taani ne golleppe kesaade biikke> yaagoope, **17** pengge Aa afaade, gootsaa akkaade, Aa haytsaa lukka. Yaatooppe I new med'inawukka ayiliyaa gidanawaa. K'ay ayiliyaa gidiyaa mac'c'aaniwukka hewaadan ootsa. **18** Aa neeni ayiletetsaappe kessa yeddiyaa wode, neeni k'ohetteeddawaadan k'oppoppa; ayaw gooppe, I ha usuppun laytsaa gidon keraw ootsiyaabay ootsiyaawoo dakkuwaa daruwaa new ootseedda. Hewaa diraw, neeni ootsiyaaban ubbaan Med'inaa Goday ne S'oossay neena anjjana. **19** «Neeni ne mehiyaappenne ne dorssaa wudiyaappe bayira yeletteedda attumawaa ubbaa Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, dummaya. Ne dummayeedda mehiyaappe bayira yeletteeddawaa ayaanne go'ettoppa; ne dorssaa wudiyaappe bayira yeletteeddawaa ikisiyaakka meedoppa. **20** Neeninne ne soo Asay S'oossay dooriyaa sa'aan Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan hewantta laytsan laytsan miite. **21** Shin ne yarshshiyaa mehiyaa bollay tillana d'ayooppe, I sileeddawaa woy k'ook'e gidooppe, woy k'ay hara iita pokkobay Aa bollan de'ooppe, hewaa Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, yarshshoppa. **22** Hewaa hintte de'iyaa hintte kataman miite; wogaan geeshsha asaa gidina, woy tuna asaa gidinakka gen"iyaanne gaaraa

ashuwaadan mo. 23 Shin hintte Aa suutsaa haatsaadan sa'aan gussiteppe attina, mooppite.

16 «Abiiba aginaan Med'inaa Godaa hintte S'oossaa Paasigaa Baalaa bonchchite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena Abiiba aginaan k'amma Gibs'eppe kesseedda. 2 Hintte dorssaa wudiyaappenne mehiyaa wudiyaappe Med'inaa Goday bare suntsay s'eesettanaadan dooriyaa sa'aan, Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, Paasigaw yarshshite. 3 He yarshshuwaa hintte miyaa wode, irshshuwaa yeggi uukkeedda ukitsaanna mooppite; shin laappun gallassaa kumentsaa irshshuwaa yeggibeenna ukitsaanna miite. Hintte Gibs'eppe ellekka keseedda dirawunne hintte de'iyaa laytsaa ubbaan hintte Gibs'eppe keseedda gallassaa hassayanaadan, he metuwaa ukitsaa miite. 4 Hintte gadiyaan ubbaan laappun gallassaw ayaa irshshuunne beettoppo. K'ay hintte koyiro gallassaa omarssi yarshsheedda ashuwaappe wonttaw ayayenne attoppo. 5 «Hintte Paasigaa yarshshuwaa Med'inaa Goday hintte S'oossaa hinttenttoo immiyaa ay katamaaninne c'oo shukkoppite. 6 Med'inaa Goday hintte S'oossay bare suntsay s'eesettanaadan dooriyaa sa'aan hintte Paasigaa yarshshuwaa shukkite; k'ay away wulliyaa wode hintte Gibs'eppe keseedda diraw, he saatiyaan shukkite. 7 Med'inaa Goday hintte S'oossay dooriyaa sa'aan, hewan katsiide miite; yaatiide sa'ay wonttiyaa wode, hintte dunkkaaniyaa dunkkaaniyaa biite. 8 Usuppun gallassaa kumentsaa irshshuwaa yeggibeenna ukitsaa miite; laappuntsa gallassan Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, goyinnanaw geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; he gallassi ayaa oosonne ootsoppite. 9 «Hintte katsaa c'akkanaw koyiro doommeedda wodiyaappe doommiide, laappun saaminttaa kumentsaa paydite. 10 Yaatiide Med'inaa Goday hintte

S'oossay hinttena anjjeedawaa keenaa hintte hintte dosuwaan c'oo immiyaa imuwaa ahiide, Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, K'oychchaa Baalaa bonchchite. **11** Hewaan hintte, hintte attuma naanay, hintte mac'c'a naanay, hintte attuma k'oomatuunne hintte mac'c'a k'oomatuu, hintte katamatuwaan de'iyaa Leewatuu, betetuu, aawuu bayinna naanatuunne hintte giddon de'iyaa am"etuu ubbay Med'inaa Goday hintte S'oossay bare suntsay s'eesettanaadan dooriyaa sa'aan, nashetite. **12** Hintte Gibbs'e gadiyaan ayiliyaa gideeddawaa hassayiide, ha wogaa balenaan naagite. **13** «Hintte uddumaappe hintte katsaa, k'ay woyniyaa yed'd'iyasaappekka hintte woyniyaa shiishsheeddawaappe guyyiyaan, laappun gallassaa Daasiyaa Baalaa bonchchite. **14** Hintte, hintte attuma naanatuunne mac'c'a naanay, hintte attuma k'oomatuunne mac'c'a k'oomatuu, hintte katamatuwaan de'iyaa Leewatuu, betetuu, aawuu bayinna naanatuunne am"etuu ubbay ha baalan loytsi nashetite. **15** Med'inaa Goday dooriyaa sa'aan laappun gallassaa Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, baalaa bonchchite; ayaw gooppe, hintte ubbaykka ittippe nashettana mala, hintte ayifisseedaban ubbaaninne hintte kushii ootsiyaaban ubbaan Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena anjjana. **16** «Hintte gadiyaan attuma asaa gideedda ubbay laytsan heezzu gede, Magaage Ukitsaa Baalaa wode, Saamintatuwaa Baalaa wodenne Daasiyaa Baalaa wode, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan I dooriyaa sa'aan beetto. Unttuntu Med'inaa Godaa sintsa yiidde, mela kushe yooppino. **17** Med'inaa Goday hintte S'oossay anjjeedawaa keenaa ubbaykka bare danddayiyaawaa keenaa immo. **18** «Hintte zaratuu ubbaw Med'inaa Goday hintte S'oossay immiyaa katamatuwaan ubbaan hintte daannatuwaanne kaappatuwaa suntsite; untuntukka asaw

s'illo pirddaa pirddino. **19** S'illo pirddaa geellayoppite; som"uwaa s'eelliide maaddoppite. Magans's'aa akkoppite; ayaw gooppe, magans's'ay aad'd'eeda eranchchatuwaa ayfiyaakka k'ook'issiide, s'illotuwaa k'aalaakka geellayee. **20** Hintte de'uwaan de'ana malanne Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immiyaa biittaa hintte laattana mala, s'illo pirddaa pirddite. **21** «Hintte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, kees's'iyaa yarshshiyaa sa'aa matan Asheero giyaa s'oossatiw mitsaappe med'etteedda misiliyaa mallaa ayaanne essoppite. **22** Hintte Med'inaa Goday hintte S'oossay is's'iyaa goyinniyaa shuchchaa hinttenttoo essoppite.

17 «Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, tilla bollana de'enna mehiyaa, woy hintte dorssaa yarshshuwaa ootsiide shiishshoppite; hewe Aa sintsan sheneyiyaabaa. **2** «Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immiyaa katamatuwaappe hak'awaankka attumawaa gidina mac'c'awaa gidina Aa c'aak'uwaa koliide, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan iitaa ootseedda Asay hintte giddon beettooppe, **3** k'ay ta azazuwaa mentsiide, hara s'oossatoo goyinneedda uray, awaaw, woy aginaw, woy saluwaa s'oolinttetoo goyinneedda uray de'ooppe, **4** hewaa malabaa hintte sisooppe, he yewuwaa minisiide paydite. Hintte k'orina, hewaa mala tunabay Israa'eeliyaa giddon oosetteeddawe tumanne geeshsha gidooppe, **5** he iitaa ootseedda bitaniyaa woy mishirato hintte katamaappe gas'aa kessiide, shuchchaan c'addiide wod'ite. **6** He wod'iyaa Asay hayk'kanaw bessiyaawe laa"u woy heezzu markkay markkattina gido; itti asaa markkaa k'aalan ay asaynne hayk'k'oppo. **7** Aa wod'anaw markkatuu koyiro shuchchaan Aa c'addino; untuntta kaalliide Asay ubbay Aa c'addo.

Hewaadan ootsiide, iitaa hintte giddoppe diggite. 8 «Hintte hintte katamatuwaan pirddanaw loytsi dees'iyaa shemppuwaa mootuwaa gidina, shochchaa madutsaa mootuwaa, woy k'ay taw besse giyaa ak'o mootuwaa gidinakka denddoope, he wode hintte Med'inaa Goday hintte S'oossay dooreedda sa'aa ahite. 9 Hewaan Leewatuwaappe k'eese gidiyaawaakkonne he wodiyaan daanna gidiide pirddiyaawaakko shiishshite; he yewuwaa untunttu pirddana. 10 Med'inaa Goday dooreedda sa'aan untunttu pirddeeddawaadan ootsite; untunttu pirddeeddawaappe ashshenaadan naagettite. 11 Untunttu hinttena tamaarisseedda higgiaadaaninne untunttu odeedda pirddaadan ootsite; untunttu pirddeedda pirddaappe ushechchanne haddirssa ayinne sher"i gooppite. 12 Hewaan Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, ootsiyaa daannaw, woy k'eesiyaw azazettenan is's'iide, otoreshiyaa Asay de'ooppe, he Asay hayk'k'o; hewaadan ootsiide, iitaa Israa'eeliyaa giddoppe diggite. 13 Hewaappe guyyiyaan hewaa sisiide, Asay ubbay yayana; laa"entso otoreshenna. 14 «Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immiyaa biittaa laattiide, yan de'uwaa doommiiyaa wode, hintte yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaadan, hinttekka, «Ane nuunikka nu bolla kaatiyaa kaateyeetto» yaagiide k'oppooppe, 15 hintte kaateyanawe Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo dooreeddawaa gidiyaawaa erite. Hewekka hintte asaa giddoppe dooretteeddawaa gidoppe attina, hara biittaa asaa hintte bolla kaateyoppite. 16 He kaatii paraa daruwaa shiishshanaw bessena; k'ay asaykka paraa c'orayanaw laa"entso Gibs'e simmanaadan ootsoppo. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday, «He ogiyaanna laa"entso mulekka simmoppite» yaageedda. 17 Aa wozanaa baletsennaadan, kaatii c'ora mac'c'a asaa akkoppo. Work'k'aakka

biraakka darii shiishshoppo. **18** «I bare kawutetsaa araatan uttiyaa wode, Leewiyaa zare gidiyaa k'eesatuu naagiyaa mas'aafaappe ha higgiiyaa duuk'k'iide barew akko. **19** I ha higgiiyaa k'aalaanne wogaa naagiyaawaaninne untuntta ootsiyaawaan Med'inaa Godaw, bare S'oossaw, yayyiyaawaa tamarana mala, ha mas'aafay aanana de'o; ikka ha mas'aafaa bare de'o laytsan ubbaan nabbabo. **20** Yaatooppe, I bare wozanaan, «Taani ta laggetuwaappe aad'd'ay» giide bare ishanttu bolla otorettenna. Ikka S'oossaa higgiiyaappe haddirssanne ushechcha geena. I bare kawutetsan aduk'k'iide de'ana; Aa naanaykka Israa'eeliyaa gadiyaan kaatiyaa gidanawaa.

18 «K'eesetetsan ootsiyaa kumentsaa Leewiyaa zaretoo Israa'eeliyaa gidдон biittaa laatay baawa. Untunttu Asay Med'inaa Godaw shiishshiyaa taman s'uuggiyaa yarshshuwaappe miidde de'iyawe untunttoo laata. **2** Untunttoo untunttu ishanttu gidдон laatay de'enna; Med'inaa Goday untunttoo geppeeddawaadankka I untunttu laata. **3** «Korumaa woy dorssaa Asay yarshshoo shiishsheeddawaappe k'eesatoo bessiyaawe hawaa: missaa, laa'u bagga gogonc'c'uwaanne uluwaa gidдо ashuwaa untunttoo immino. **4** Hintte katsaappe, woyniyaappenne zayitiyaappe koyiro gakkeedda ayifiyaanne hintte dorssaa ikisiyaappe bayiratuwaa k'eesatoo immiita. **5** Ayaw gooppe, untuntunne untunttu naanay Med'inaa Godaa suntsan ek'k'iide, med'inaw k'eese gidiide ootsana mala, hintte zariyaa ubbaa giddoppe Med'inaa Goday hintte S'oossay untuntta dooreedda. **6** «Leewiyaa zare gidiyaa itti Asay Israa'eeliyaa gadiyaan ay katamaappenne denddiide, Med'inaa Goday dooriyaa sa'aw yooppe, **7** I biyaasan de'iyaa Leewatuu Med'inaa Godaa sintsan ek'k'iide ootsiyaawaadan,

ikka Med'inaa Godaa bare S'oossaa sintsan ek'k'iide ootso. **8**
 K'ay bare aawuwaa ak'uwaa bayizzina, barena gakkiaawaa
 akkeeddawaa gidoppekka, Leewatuu go'ettiyaawaa ubbaa
 untuntunna likke shaakkiide akko. **9** «Med'inaa Goday hintte
 S'oossay hinttentoo immeedda biittaa geliyaa wode, he gadiyaan
 de'iyaa Asay ootsiyaa tuna oosuwaa ootsoppite. **10** Bare
 attuma na'aa woy mac'c'a naatto yarshshoo giide, taman
 s'uuggiyaa ay asaynne hintte gidдон beettoppo. Bitiyaawe,
 marac'c'iyaa s'eelliyaawe, muruniyaawenne kaac'aa odiyaawe
 k'ay hintte gidдон de'oppo. **11** Ayanttiyaawe, ayyaanatuwaa
 s'eegiyaawe, shareechchiyaawenne hayk'k'eedda asaa ayaanaa
 s'eegiyaawe hintte gidдон de'oppo. **12** Hewaa malabaa ootsiyaa
 ay asaynne Med'inaa Godaa matan is's'etteedda asaa. Untunttu
 hewaa mala tunaa ootsiyaa diraw, Med'inaa Goday hintte
 S'oossay he kawutetsaa hintte sintsaappe yederssana. **13**
 Shin hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan kumentsaa
 pokkobay bayinnawantta gidite. **14** «Ha hintte laattanaw
 biyaa gadiyaan de'iyaa kawutetsatuu muruniyaawanttunne
 marac'c'iyaa s'eelliyaawanttu odiyaawaa sisiyaawantta. Shin
 hintte hewaa ootsennaadan Med'inaa Goday hintte S'oossay
 hinttena te"eedda. **15** Med'inaa Goday hintte S'oossay, hintte
 zariyaa giddoppe, ta mala timbbitiyaa odiyaawaa hinttenttoo
 dentsana. Hintte I giyaawaa sisite. **16** Hintte Siinaa Deriyaa bollan
 shiik'eedda wode, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa hawaadan
 yaagiide oochcheeddita; «Nuuni hayk'k'ennaadan, Med'inaa
 Godaa nu S'oossaa kooshshaa zaari sisokko; k'ay ha wolk'k'aama
 tamaakka laa"entso be'okko» yaageeddita. **17** «Med'inaa Goday
 taw hawaadan yaageedda; «Untunttu geeddawaa ubbaa likke
 geeddino. **18** Taani untunttu zaratuu giddoppe, ne mala

timbbitiyaa odiyaawaa untunttoo dentsana; ta k'aalaa Aa doonaan wotsana; ikka taani Aa azaziyaa ubbaa untunttoo odana. **19** I ta suntsan odiyaa ta k'aalaa sisenna oossinne haluwaa taani kesana. **20** Shin ta azazabeenawaa s'aliide ta suntsan odiyaawe woy hara s'oossatuwaa suntsan odiyaa he timbbitiyaa odiyaawe hayk'k'o yaageedda. **21** «Hintte, <Timbbitiyaa odiyaawe odiyaa k'aalay Med'inaa Godaappe gidennawaa ayan shaakki eranee?> yaagooppe, **22** he timbbitiyaa odiyaawe Med'inaa Godaa suntsan, I odeedda k'aalay polettennaan is'sooppe, hewe Med'inaa Goday odibeenna k'aalaa gidiyaawaa eriita. He timbbitiyaa odiyaawe wordduwaan odeedda diraw, aw yayyoppite.

19 «Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immiyaa gadiyaan de'iyaa kawutetsaa d'ayissiyaa wode, k'ay hinttekka untuntta yederssiide, untuntu katamatuwaaninne untuntu golletuwaan de'uwaa doommiyaa wode, **2** Med'inaa Goday hintte S'oossay laata ootsiide immiyaa gadiyaan de'iyaa katamatuwaappe heezzu katamatuwaa hinttenttoo dummayite. **3** Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo laata ootsiide immiyaa biittaa heezzu kessiide shaakkite. Yaatiide asaa wod'eedda ooninne he katamatuwaakko bak'atanaadan ogiyaa giigissite. **4** «Itti Asay kase morkketetsay bayinnan de'ishshin, erennan bare shooruwaa wod'ooppe, I he katamatuwaappe ittoo bak'atiide, bare shemppuwaa ashsho. **5** Laa"u Asay mitsaa k'ans's'anaw wora biina, ittuu mitsaa k'ans's'ishin, tuutiyaappe ayfii koletti wod'd'iide hinkkuwaa wod'ooppe, he wod'eeddawe ha heezzu katamatuwaappe ittuwaa bak'atiide, bare shemppuwaa ashsho. **6** K'osetti attiyaa katamay ittuwaa s'alalaa gidoope, wos's'iide ellekka gakkanaw ogii aduk'k'eedda gaasuwaan

suutsaa achchiyaawe suulliyaa hank'k'uuwaan denddiide, yederssi gakkiiide, hayk'k'anaw bessenawaa wod'anaw danddayee; ayaw gooppe, I bare shooruwaawod'eeddawe kase morkketetsay de'iyaa diraassa gidenna. 7 Hintte heezzu katamatuwaawadummayi wotsanaadan, taani hinttena azazeeddawe hewaassa. 8 «Med'inaa Goday hintte S'oossay kase hintte mayzza aawaatoo c'aak'k'eeddawaadan hintte zawaa aassooppe, k'ay hintte mayzza aawaatoo immana geedda biittaa ubbaa hinttenttoo immooppe, 9 ha heezzu katamatuwaappe hara heezzu katamatuwaawagujjiita. Hachche taani hinttena azaziyaawaa ubbaa hintte polooppe, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa dosooppenne I hinttena tamarisseedda ogiyaan minniide de'ooppe, ha biittay hinttenttoo imettana. 10 Hewaa ootsooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay laata ootsiide hinttenttoo immiyaa gadiyaan geeshsha asaa suutsay gukkenna; k'ay hintteikka suutsaa guusiyaa nagaraappe attiita. 11 «Shin itti Asay bare shooruwaawis's'iide, zuggi naagiide Aa wod'iide, ha katamatuwaappe ittoo bak'atoooppe, 12 Aa katamaa c'imatuu I bak'ateedda katamaappe kiitti ahiissiide, haluwaaw kesianaw Aa koyiyaawoo aatsi immino. 13 Aw ayinne k'arettoppite; hinttenttoo ubbabay lo"a gidana mala, geeshsha suutsaa guusiyaaawaa Israa'eeliyaa giddoppe d'ayissite. 14 «Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte laattanaadan immiyaa gadiyaan, beni Asay esseedda ne shooruwaaw biittaa zawaa shoddoppa. 15 «Itti asaa bayzzanchcha gaanaw itti markka s'alalay gidenna. Laa"u woy heezzu markkay markkattina, he mootuu pirddettanaw koshshee. 16 «Itti Asay haraa wordduwaan mootanaw denddooppe, 17 he mootiyaawenne mootettiyaawe laa"uukka Med'inaa Godaa sintsan, k'eesetuwaaw sintsaaninne he wode pirddiyaa daannatuwaaw sintsan ek'k'ino. 18 Yaatooppe

daannatuu he yewuwaa minisiide biddino; he mootiyaawe bare ishaa wordduwaan mooteeddawaa gidoope, 19 I he mootuwaan bare ishaa murissanaw k'oppedda muraa barew muretto; hewaadan ootsiide, hewaa mala iitaa hintte giddoppe diggite. 20 Yaatooppe, hara Asay hewaa sisiide yayana; hewaa mala iita oosuwaa laa"entso ootsenna. 21 Hewaa mala iitaa ootseeddawoo ayinne k'arettoppite; shemppuwaa wod'eeddawe hayk'k'o; ayfiyaa diraw ayfiyaa; achchaa diraw achchaa; kushiya diraw kushiya; gediya dirawka gediya.

20 «Hintte morkkiyaanna olettanaw biyaa wode, untunttu paratuu, paraa gaaretuunne untunttu olanchchatuu hintteppe darina be'iide, untunttoo yayyoppite; ayaw gooppe, hinttena Gibs'eppe kesseedda Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenana de'ee. 2 Hintte olaa doommanaappe kasetiide, k'eesii sintsaw aad'd'iide hawaadan yaago; 3 «Hinttenoo Israa'eeliyaa asatoo, sisite; hintte hachchi hintte morkkiyaanna olettanaw haniita. Simmi hintte wozanay dagammoppo; yayyoppite; untunttu sintsan kokkoroppitenne shabbarettoppite. 4 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenana biyaa diraw, hintte morkkiyaa oliide, hinttentoo s'oonuwaa immana» yaago. 5 «Olaa gadaawatuu untuntta hawaadan yaagino; «Ooratsa golliyaa kees's'iide gelibeenna Asay de'ooppe, I ha olan hayk'k'ina, hara Asay Aa golliyaa gelennaadan, I golle simmo. 6 Woy woyniyaa tokkiide, Aa ayifiyaan nashettibeenaa uray de'ooppe, I ha olan hayk'k'ina, hara Asay Aa woyniyaa ayifiyaan nashettinaadan, I bare golle simmo. 7 Mac'c'a asaa giigissiide akkibeenna Asay de'ooppe, I ha olan hayk'k'ina, hara Asay izo machchiyaa akkenaadan, I bare golle simmo» yaagino. 8 «Gadaawatuu gujjiidikka asaw hawaadan yaagino; «Ha asaa gidдон yayiyaa

asayenne hirggiyaa Asay ooninne de'ooppe, I bare laggetuwaa wozanaakka yashshan seerissennaadan I bare golle simmo» yaagino. 9 Gadaawatuu hawaa asaw odi wurssiyaa wode, c'itaw c'itaw olaa gadaawatuwaa doorino. 10 «Itti katamaa olanaw biide hintte aakko matiyaa wode, koyirottiide saruwaan untunttu kushiyaa immanaadan oochchite. 11 Untunttu saruwaan barenttu kushiyaa immiide, barenttu gimbbiyaa penggiyaa dooyiide hinttena gelissopppe, he kataman de'iyaa Asay ubbay hinttenttoo haggaazinonne dees'o oosuwaa hinttenttoo ootsino. 12 Shin he katamaa Asay hinttenttoo saruwaan kushiyaa immennan is's'iide, hinttenana olaw giigooppe, hintte he katamaa yuushshuwaa dooddite. 13 Med'inaa Goday hintte S'oossay untuntta hinttenttoo aatsi immiyaa wode, he kataman de'iyaa attuma asaa ubbaa mashshaan wurssite. 14 Shin mac'c'a asaa, naanatuwaa, mehiyaanne katamaa gidдон de'iyaa ubbabaa omooduwaa ootside hinttenttoo akkite. K'ay Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immiyaa hintte morkkatuwaa omooduwaan go'ettite. 15 Hintte de'iyaasaappe haakkiide de'iyaa katamatuwaakka oyk'k'iyaa wode, hewaadan ootsiita. 16 «Shin Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo laata ootsiide immiyaa gadiyaan shemppuwaanna de'iyaawaa ittibaanne ashshenan wod'ite. 17 Med'inaa Goday hintte S'oossay azazeeddawaadan, Hiitetuwaa, Amooretuwaa, Kanaanetuwaa, Parzzetuwaa, Hiiwetuwaanne Yaabuusatuwaa wurssiide wod'ite. 18 Hewe d'ayooppe, untunttu barenttu s'oossatoo goyinniyaa tuna oosuwaa hintte ootsanaadan hinttena tamarissana; hewan hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa bolla nagaraa ootsana. 19 «Katamaa oyk'k'anaw yuushshuwaa dooddi, daro gallassaa olettiide gam"iyaa wode, aan de'iyaa ayfiyaa immiyaa mitsaa kalttan k'ans's'oppite;

unttuntu ayfiyaa miiteppe attina, unttunta k'ans's'oppite. Ayaw gooppe, hintte yuushshuwaan dooddiide oliyaawe asaappe attina, dembban de'iyaa mitsaa gidenna. 20 Shin hintte eriyaa ayfiyaa immenna hara mitsatuwaa k'ans's'iide, hinttenana olettiyaa katamay kunddana gakkanaw, hewan dooddiyaa geessuwaa kees's'ite.

21 «Hintte laattanaadan Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immiyaa gadiyaan, ooni wod'eeddentto erenna anhay kunddiide beettooppe, 2 hintte daannatuunne hintte c'imatuu biide, hewaa yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaappenne he anhaappe gidduwaan de'iyaa haakotetsaa likkino. 3 Hewaappe guyyiyaan, anhay kunddeeddasa matattiyaa katamaa c'imatuu, oosoo gakkabeenna, I morggiyaan k'ambbaray wod'd'ibeenna ussatto akkino. 4 Goggiyaa haatsay de'iyaa goshettibeenna sa'anne zerettibeenna zanggaaraa afiide, he ussatti morggiyaa mirk'k'iide mentsino. 5 Yaatooppe Leewiyaa naanay, k'eesatuu he sa'aa ittippe biino; ayaw gooppe, hawaa mala iita hayk'uwaanne mootuwaa shaakkiide pirddanaw, Med'inaa Goday hintte S'oossay bare sintsan ootsanaw, Med'inaa Godaa suntsankka anjjanaw unttunta dooreedda. 6 Hewaappe guyyiyaan, he anhay kunddeeddasa matattiyaa katamaa c'imatuu ubbay, zanggaaraan morggiyaa mirk'k'iide wod'eedda ussatti bolla barenttu kushiyaa meec'ettiide, hawaadan yaagino: 7 «Nu kushii ha suutsaa gussibeenna; nu ayifiikka hawaa ootseeddawaa be'ibeenna. 8 Abeet Med'inaa Godaw, neeni wozeedda ne asaa, Israa'eeliyaa maara; ha geeshsha suutsaa ne asaa bolla naak'uwaa ootsaade paydoppa yaagino». He suutsaa diraw, unttuntu atto geetettana. 9 Hintte Med'inaa Godaa ayfiyaa sintsan hawaadan ootsiide, geeshsha suutsay gukkeedda

nagaraa hintte giddoppe diggite. 10 «Hintte morkkiyaanna hintte olettanaw kesina, Med'inaa Goday, hintte S'oossay, untuntta hintte kushiyan aatsi immina, untuntta omoooddiyaa wode, 11 omooodetteedda asaa gidдон itti malanchcha mishirato be'aade, izo amottaade, machche udanaw koyooppe, 12 ne golle ayaa; I huup'iyaa meedda; I s'uguntsaakka c'igga. 13 Omoodettiyyaa wode de'iyaa mayuwaa k'aara diggaade, ne son uttaade, bare aawoonne bare daayiw itti aginaa kumentsaa kayyottu. Hewaappe guyyiyaan, izo akka. 14 Yaata simmina, izina de'iyaawe neena nashechchennan d'ayooppe, Aa bare koyyosaa baanaadan yedda agga. Neeni izo machche ootsaade ittippe ak'eeda diraw, izo shaluwaan zal'anaw woy kawushanaw bessena. 15 «Itti asaw I dosiyaanne is's'iyaa laa"u mac'c'a asatuu de'ooppe, k'ay ha laa"atuukka aw attuma naanatuwaa yeleteddawannta gidishin, bayira yeletteeddawe ha is's'iyaa mac'c'a mishiratippe yeletteeddawaa gidoope, 16 bare naanaw bare ak'uwaa I laatissiyaa wode, I is's'iyaanippe yeletteedda bayiray de'ishshin, I dosiyaanippe yeletteedda teefaa bayirayanaw bessena. 17 Hara naanaw immiyaawaappe laa"u kushiya aatsi immiyaawan ha is's'iyaani na'ay bayira gidiyaawaa erissanaw besse. Ayaw gooppe, he na'ay aw kushiya gediya p'alk'k'eedda bayira gidiya diraw, bayiratuwaa I akkanaw besse. 18 «Aawoonne aatiw azazettenan is's'eedda, untunttu seerinakka simmenna morggiyaa zoddaanne makkalanchcha gidiide simmenna na'i de'ooppe, 19 aawunne aata he katamaa penggiyaan de'iyaa c'imatuwaakko Aa oyk'k'i akki ahino. 20 C'imatoo hawaadan yaagino; «Hawe nu na'ay morggiyaa zoddaanne makkalanchcha; I nuw mulekka azazetena; miishshaa laali kaa'iyawaanne ushshanchcha» yaagiide odino. 21 Hewaappe guyyiyaan, he

kataman de'iyaa attuma Asay ubbay I hayk'k'ana gakkanaw, shuchchaan c'addiide Aa wod'ino. Hewaadan ootsiyaawaan hintte giddoppe iitaa d'ayissite. Yaatooppe Israa'eeliyaa ubbay hewaa sisiide yayana. 22 «Itti Asay hayk'uwaa pirddissiyaa dabaa ootsina, hintte Aa mitsan kak'k'i wod'ooppe, 23 he kak'etteedda mitsan Aa anhay ak'oppo; Aa he gallassi moogite. Ayaw gooppe, mitsaa bollan kak'etti hayk'k'iyaa ooninne S'oossan shek'etteeddawaa. Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo laata ootsiide immiyaa hintte biittaa hintte tunissoppite.

22 «Israa'eeliyaa asaa booray woy dorssay bayiide wora biishshiina be'ooppe, sheneko gaade agga aggoppa; Aa godaw laagga ahaade imma. 2 He mehiyaa goday ne heera gidana d'ayooppe, woy Aa goday oonentto neeni erana d'ayooppe, Aa goday koyiidde yaana gakkanaw, ne golle akkaade afa; I yiide, demmiyaa wode, aw imma. 3 Hewaadan hariyaa gidina, mayuwaa woy ayaanne bayeeddawaa demmooppe, Aa godaw zaarappe attina, sheneko gooppa. 4 «Israa'eeliyaa asaa harii woy booray ogiyaan kunddeeddawaa be'ooppe, maaddaade dentsappe attina, sheneko gaade agga aggoppa. 5 «Mac'c'a Asay attuma asaa mayuwaa mayyoppino; attuma asaykka mac'c'a asaa mayuwaa mayyoppino. Ayaw gooppe, hewaa malabaa ootsiyaa oonanne Med'inaa Goday hintte S'oossay shaattee. 6 «Ogiyaan ne biishshiina, mitsan gidina, sa'aan bare maraa woy k'uuk'k'ulliyaa hap'p'a utteedda kafatto demmooppe, izo I maraanna gatsa oyk'k'aade ne golle afoppa. 7 Maratuwaa akka afanaw danddayaasa; shin daayo baanaadan yedda agga. Hewaadan ootsooppe, neeni durettaade adussa laytsaa de'ana. 8 «Ooratsa golliyyaa kees's'iyaa wode, d'ok'k'a kaaraappe Asay kunddi hayk'k'ina ne ooshettennaadan, zemppiide attiyaawaa

giigissa. 9 «Ne woyniyaa shoyk'aan laa"u k'ommo katsaa zeroppa; hewaadan ootsooppe, ne zereedda katsaynne woynnii laa"uukka bayana. 10 «Booraanne hariyaa ittippe waas'aade goshoppa. 11 «Suufiyaappenne liinuwaappe walakan dadetteedda mayuwaa mayyoppa. 12 «Ne mayyeedda mayoo oyddu bagganakka mac'aray de'o. 13 «Itti Asay machchato akkiide, izina ak'i simmiide, izo dosana d'ayooppe, 14 «Hanno ta akkaade izina ak'iyaa wode, higgii iziw baawa» yaagiide izo bayzziide haasayooppe, 15 he naatti aawunne daaya I higgiiyaa malaataa akki afiide, katamaa penggiyaan de'iyaa c'imatuwaa bessino. 16 Naatti aawuu c'imatoo hawaadan yaagiide odo, «Taani ta naatto hawoo machche ootsaade immaad; shin I izo is's'eedda. 17 I, «Ne naattin higgii baawa» yaagiide izo bayzziide haasaye; shin ta naatti higgiiyaa malaataa hawaa be'ite» yaagiide, izi higgiiyaa erissiyaa c'ark'k'iyaa bessu. 18 Yaatina he katamaa c'imatuu Aa murino. 19 I Israa'eeliyaa wodoratti suntsaa bayzzedda diraw, c'imatuu Aa s'eetu s'agaraa biraa muriide, hewaa naatti aawoo immينو. Naattakka aw machche gidaade de'u; bare de'o laytsaa ubbaan I izo yeddanaaw bessena. 20 «Aa mootuu tuma gidiide, naattin wodorotetsay d'ayooppe, 21 naatto izi aawuwaa kare ahiide, he katamaa attuma Asay izo shuchchaan c'addiide wod'o. Ayaw gooppe, Aa bare aawuwaa son de'aadde sharmus'a gidaade, Israa'eeliyaa gidдон ha pokkobaa ootsaaddu; hewaadan ootsiide hintte giddoppe iitaa diggite. 22 «Ay asaynne hara asaa mac'c'a asaana sharmus'iidde oyk'k'etoope, ikka aanana sharmus'eedda mac'c'a mishiratakka hayk'k'ino. Hewaadan ootsiide, hintte giddoppe iitaa diggite. 23 «Ay asaynne haraw giigeedda wodoratto katamaa gidдон demmiide izina sharmus'ooppe, 24 untuntta laa"uwaakka

katamaappe gas'aa kessiide, shuchchaan c'addiide wod'ite. Ayaw gooppe, naatta kataman de'aadde, Asay ashshanaadan waassabeykku. I hayk'k'iyaaawe k'ay hara asaw giiga utteedda wodoratto bayzzeedda gishshaassa. Hewaadan ootsiyaawaan hintte giddoppe iitaa diggite. **25** «Itti Asay asaw giigeedda wodoratto Asay bayinna sa'aan wolk'k'an oyk'k'iide, izina gisoope, Aa s'alalay hayk'k'o. **26** Naatto ayinne ootsoppite; izo wod'anaw bessiyaa nagaraa ootsabeykku. Hawe itti Asay c'oo bare shooruwa bolla denddiide, wod'iyaa asaa pirddaa mala pirddaa. **27** Ayaw gooppe, I izo Asay bayinna sa'aan demmiide oyk'k'ina, he wodoro naatta waassaaddu; shin izo ashshiyaa Asay de'ibeenna. **28** «Ay asayne asaw giigabeenna wodoratto oyk'k'iide, I higgiiyaa akki diggiide oyk'k'etoope, **29** naatti aawoo ishatamu s'agaraa biraa c'iggo. Yaatiide naatto barew machche ootso. Bare de'o laytsaa ubbaan izo yeddoppo. **30** «Ay asayne bare aawuwa machchato akkiide, bare aawuwa kawushshoppo.

23 «Sanggisetteedda woy k'aaratetteedda attuma asay, Med'inaa Godaa shiik'uwaa gidдон beettoppo. **2** «Sharmus'an yeletteedda Asay Med'inaa Godaa asaa maabaraa geloppo; haray atto biide tammantsa yeletaa gakkanawukka, Aa zariyaappe ooninne Med'inaa Godaa asaa maabaraa gidдо geloppo. **3** «Amoona asaa gidina, woy Moo'aaba asaa gidinakka, Med'inaa Godaa asaa maabaraa geloppo; haray atto biide tammantsa yeletaa gakkanawukka, untunttu asaa gideedda ooninne med'inawukka Med'inaa Godaa asaa maabaraa geloppo. **4** Ayaw gooppe, hintte Gibs'eppe kesiide hemettishin, untunttu hinttena katsaannanne haatsaana mokiibeykkino. Hewaadanka, Masp'p'es'oomiyan Patoora giyaa kataman de'iyaa Bi'ooraa

na'aa Balaami hinttena shek'k'ana mala k'as'areeddino. 5
Med'inaa Goday, hintte S'oossay, Balaami giyaawaa sisanaw
koyibeenna; Aa shek'k'aa hinttentoo anjoo laammeedda. Ayaw
gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena siik'ee.
6 Hintte de'o laysaa ubbaan med'inawukka untuntu saro
de'anaadaaninne untuntu durettanaadan amottoppite. 7
«Hintte untuntu dabbo gidiyaa diraw, Edoomatuwaa kad'iide
is's'oppite; k'ay Gibs'etuwaakka is's'oppite. Ayaw gooppe,
hintte untuntu gadiyaan bete gidiide de'eeddita. 8 Untuntu
heezzentso yeletaa naanay Med'inaa Godaa asaa maabaraa
gelanaw danddayiino. 9 «Hintte hintte morkkiyaa olanaw kesiide
ittisaan kambbuwaa med'd'o wode, hinttena tunissiyaawaappe
ubbaappe shaakettite. 10 K'amma akumuwaan mac'c'a asaana
gaketeeddawaa erissiyaa irs's'abay aan de'iyaa ay asayenne
de'ooppe, dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kesiide yan gam'o. 11
Sa'ay omarssiyaa wode, bare bollaa meec'ettiide, lelem"iyaa wode
dunkkaaneeddasaa simmo. 12 «Hintte sheeshshaw uttiyaasaa
dunkkaaneedda sa'aappe karenna giigissite. 13 Sheeshshaw
uttiyaasaa bookkanaw zoruwaa hintte olaa miishshaanna gatsi
oyk'k'ite; sheeshshaw utti simmiide, ollaan biittaa zaarite. 14 Ayaw
gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena naaganawunne
hintte morkkatuwa hintte kushiyan aatsi immanaw, hintte heeran
yaanne haanne hamettee. Hewaan I sheneyiyaabaa ayaanne
be'iide, hintteppe wora simmennaadan, hintte heeray geeshsha
gidanaw koshshee. 15 «Bare godaappe bak'atiide, neekko
yeedda ayiliyaa zaaraade Aa godaw immoppa. 16 I hintte
katamatuwaappe bare koyeeddawan de'o; Aa uk'k'unnoppite.
17 «Israa'eeliyaa asaappe ooninne attuma gidina, mac'c'a
gidinakka, allaga s'oossaw goyinniyaawanttu ootsiyaawaadan,

sharmus'iyaawaa gidoppo. **18** Hewaadankka, attumawaa gidina, mac'c'awunno gidina, sharmus'an demmeedda miishshaa shiik'uwaa gatsanaw Med'inaa Godaa hintte S'oossaa golliyya ahoppino. Ayaw gooppe, untuntu laa"uwaakka Med'inaa Goday hintte S'oossay shaattee. **19** «Ne zare gidiyaa Israa'eeliyaa asaw miishshaa, katsaa gidina harabaa tal"aade dichchaa akkoppa. **20** Hara biittaa asaappe dichchaa oochchanaw danddayaasa; shin neeni laattanaw geliyaa gadiyaan neeni ootsiyaaban ubbaan Med'inaa Goday ne S'oossay neena anjjana mala, ne zare gidiyaa Israa'eeliyaa asaw dichchaw tal"oppa. **21** «Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, immanaw geppeeddawaa immanaw gam"oppa. Med'inaa Goday ne S'oossay neeni geppeeddawaa kumentsan neeppe koyiyaa diraw, polana d'ayooppe, new nagaraa gidana. **22** Shin neeni geppana d'ayooppe, hewan new nagaray baawa. **23** Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, immana gaade neeni doonaan haasayeeddawaa ne dosuwaan immana geedda diraw, ne ins's'arssan haasayeeddawaa pola. **24** «Ne shooruwaa woyniyaa gidduwaana aad'd'iyya wode, woyniyaappe ne koyeedda keenaa mappe attina, aappe ayaanne ne oyk'k'eedda miishshaan yeggoppa. **25** Ne shooruwaa shoyk'aanna kantsiyaa wode, he shoyk'aan de'iyaa tishaappe duutsaade mappe attina, ne shooruwaa katsaa baac'aan c'akkaade golle afoppa.

24 «Itti Asay machche akki simmiide, itti iitabaa l bolla demmiide izo is's'ooppe, iziw paramaa s'aafi immiide, bare golleppe kessiide yeddooppe, **2** iza Aa golleppe kesaade, hara asinaa gelooppe, **3** he laa"entso asinaykka izo dosennan is's'iide, paramaa iziw s'aafi immiide, bare golleppe izo kessiide yeddooppe, woy izo akkeedda he laa"entso asinay hayk'k'ooppe, **4** Aa tuneedda diraw, koyiro parameedda asinay laa"entso izo zaariide

akkoppo. Hewe Med'inaa Godaa matan is's'etteeddawaa; k'ay hinttekka Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immiyaa gadiyaan hawaa mala nagaraa ootsoppite. 5 «Ooratsa machche akkeedda Asay olaw booppo; hara dees'o oosuwaakka aw immoppite. Itti laysay aad'd'ana gakkanaw, hak'anne beennan bare akkeedda machchato nashechcho. 6 «Ay asaynne ac'oo wos'aa woy mayddiyaa oyk'k'oppa; ayaw gooppe, hewe golliyya Asay gaac'c'iyaa d'ayiide, hayk'k'ino giyaawaa. 7 «Bare ishaa gidiyaa Israa'eeliyaa asaa wuu"i afiide, ayiliyaa kessiyaa Asay woy haraw zal"iyaa ay asaynne hayk'k'o. Hewaadan ootsiyaawaan hintte giddoppe iitaa diggiita. 8 «Wolk'k'aama galbbaa harggiyaan sakettiyaa asaw Leewiyaa zare gidiyaa k'eesatuu hinttena tamarisseeddawaadan ubbabaa polite; ta untuntta azazeeddawaa hewaadan ootsanaw naagettite. 9 Hintte Gibs'eppe kesiide ogiyaan de'ishshin, Med'inaa Goday hintte S'oossay Miiriyami bolla ootseeddawaa hassayite. 10 «Neeni ne shoorroo ittibaa tal"aade, I oytsiyaawaa oochchanaw Aa golle geloppa. 11 Neeni karen ek'k'a de'ishin, ne tal"eedda bitanii oytsiyaawaa bare golleppi kessiide new immo. 12 I hiyyeesaa gidooppe, ne ac'oo oyk'k'eedda Aa mayuwaa ne son ayissoppa. 13 I mayyiide ak'anaadan, omarssi wode aw guyye zaara; I hewan neena galatana. Hewe Med'inaa Godaa ne S'oossaa matankka new geeshshatetsaa gidanawaa. 14 «Ne ishaa gidiyaa Israa'eeliyaa asaa gidina, woy ne biittaa katamaappe ittuwaan de'iyaa kare biittaa asaa hiyyeesaa k'as'araade naak'k'oppa. 15 I hachchi ootseeddawaa hachchi akkanaw minisiide koyiyaa diraw, away wullennan hachchi c'igga. Hewe d'ayooppe, metootanchchay neeppe Med'inaa Godaw waassina, new nagaraa gidanawaa. 16 «Naanay ootseedda

nagaraa diraw, aawotuwaaw wod'anaw bessena; k'ay aawotuu ootseedda nagaraa dirawukka, naanatuwaaw wod'anaw bessena. Asay ubbay bare ootseedda nagaran nagaran hayk'k'anaw besse. 17 «Kare biittaa asatuu pirddaanne aawuu aata baynnawanttu pirddaa deshissoppa; am"atti mayuwaa Aa tal"eeddawoo gaade oyk'k'oppa. 18 Hinttekka Gibs'e gadiyaan ayiliyaa gideeddawaanne Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena yaappe woziiide kesseeddawaa hassayite. Taani hawaa hinttena azaziyaawe hewaa dirassa. 19 «Ne shoyk'aappe katsaa c'akkiyaa wode, ne dogeedda mirk'k'iyaa k'oranaw guyye booppa. Med'inaa Goday ne S'oossay ne kushiyaaw ooso ubbaan neena anjjana mala, hewaa betiyaw, aata aawuu bayinna naanatoonne am"etoo agga. 20 Ne wogaraa ayfiyaa mas'iyaa wode, ittuunne attenan wurssaade mas'anaw laa"entsuwaa guyye simmoppa; atteedawaa betiyaw, aata aawuu bayinna naanatoonne am"etoo agga. 21 Ne woyniyaa ayfiyaa mas'iyaa wode, atteedawaa k'aarimanaw laa"entsuwaa guyye booppa; hewaa betiyaw, aata aawuu bayinna naanatoonne am"etoo agga. 22 Hinttekka Gibs'e gadiyaan ayiliyaa gidiide de'eeddawaa dogoppite. Taani hawaa hinttena azaziyaawe hewaa diraassa.

25 «Laa"u asatuu walak'ettiide pirddaa golliiyaa yooppe, daannatuu geeshsha ne likke giide, naak'k'eeddawaa ne bayzzanchcha giide pirddino. 2 Bayzzanchchay wad'uu bessiyaawaa gidoope, tiraan gisisiide zokkiyaa shoc'anaw daannay azazo; yaatoope bayzzanchchay daannaa sintsan bare bayzzuwaa keenaa shoc'etto. 3 I oytamuwaa gakkanaw shoc'ettoppe attina, hewaappe daruwaa shoc'ettoppo. Hewaappe daruwaa Aa shoc'ooppe, ne ishay ne sintsan kawushshana. 4 «Uddumaan katsaa yed'd'iyaa booraa doonaa k'achchoppa. 5

«Ittippe de'iyaa ishātuwaappe ittuu na'aa yelennaan hayk'k'ooppe,
Aa machchatta haraa baade geluppu; izi asinaa ishay izo akko;
iziw koshshiyaawaa polo. 6 Yaatooppe ha hayk'k'eeddawaa
suntsay Israa'eeliyaappe pitetti d'ayennaadan, Aa koyiro yeliyaa
attuma na'ay ha hayk'k'eeddawaa suntsan s'eegetto. 7 «Gido
shin, I bare ishaa machchato akkanaw koyana d'ayooppe,
iza katamaa penggiyaan utteedda c'imatuwaakko baade,
«Ta asinaa ishay bare ishaa suntsay Israa'eeliyaan de'anaw
koyibeenna; taana akkiide, taw koshshiyaawaa kuntsennan
is's'eedda» yaagaade magannu. 8 Katamaa c'imatuu Aa s'eegiide
oochchino; ha"ikka, «Taani izo akkikke» giide is's'ooppe, 9
he hayk'k'eeddawaa machchato c'imatuwaa sintsan aakko
shiik'aade, Aa gediya c'aammaappe ittuwaa kessaade, Aa
som"uwaan c'uchchaa c'uchchaade hawaadan yaagu; «Bare
ishaw zeretsay de'anaw koyenna asaa bolla, hawaa mala
kawushshay gakkanaw bessee» yaagu. 10 Aa zarii Israa'eeliyaan,
«C'aammaa Keseeddawanttu soyaa» geetetti s'eegettiide de'ana.
11 «Laa"u asatuu wad'ettishin, ittuwaa machchata yaade, bare
asinaa shoc'iyawaa kushiyaappe ashshanaw, bare kushiya
yeddaade hinkkuwaa attumatetsaa oyk'k'ooppe, 12 iziw ayinne
k'arettennaan I kushiya k'ans's'ite. 13 «Ne keeshshaa gidдон
dees'onne kawushsha gideedda laa"u miizaanatuu de'oppino.
14 Ne soon darissiidenne guutsiide likkiyaa laa"u makkiyaabay
de'oppo. 15 Med'inaa Goday ne S'oossay new immiyaa
gadiyaan adussa laytsaa ne de'anaadan kumentsanne likke
miizaanayenne makkiyaabay new de'o. 16 Ayaw gooppe,
Med'inaa Goday ne S'oossay hewaa malabaa ootsiide, baletsiyaa
asaa ubbaa shaattee. 17 «Hintte Gibbs'eppe kesiide biide
de'ishshin, Amaaleek'atuu hintte bolla ootseeddawaa hassayite.

18 Unttuntu S'oossaw yayyena asaa; hintte ogiyaan hinttenana ek'etteeddino. Hintte hemettishin, daaburiide guyye atteeda asaa ubbaa wod'eeddino. 19 Hewaa diraw, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena he biittaa laatissiide, hintte yuushshuwaan de'iyaa morkkatuwaa ubbaappe hinttena shempissiyaa wode, ha gadiyaan untunta hassayiyaa Asay d'ayana gakkanaw, Amaaleek'atuwaa ubbaa saluwaa gufantsaappe d'ayissite; hewaa ootsanawaa mulekka dogoppite.

26 «Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena laatissiyaa biittaa geliide uttiyaa wode, 2 Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immiyaa gadiyaan mokkeedda katsaa ubbaappe bayirattiyaawaa k'un'aana Med'inaa Goday hintte S'oossay bare sunsay hewan s'eesettanaadan dooreedda sa'aw akkiide biite. 3 Yaatiide he wodiyaan aawotiyaa k'eesiyaakko biide, hawaadan yaagite; «Med'inaa Goday nu immana giide kase nu mayzza aawaatoo c'aak'keedda sa'aa taana gelisseedda Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, hachchi taani markkattay» yaago. 4 «Yaatooppe k'eesii katsay kumeedda k'un"aa ne kushiyaappe akkiide, Med'inaa Godaw, ne S'oossaw yarshshiyaa sa'aa sintsan wotso. 5 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa ne S'oossaa sintsan hawaadan yaagaade haasaya; «Ta mayzza aawuu de'iyasaa d'ayiide metooteedda Sooriyaa biittaa asaa; I metootiide, payduwaan guutsaa asatuwaana Gibs'e wod'd'iide yan de'eedda. Hewaan de'iide I wolk'k'aama wolk'k'aamanne payduwaan c'ora gade keseedda. 6 Hewaa be'iide, Gibs'etuu nuw mek'etsaa iiteeddino; nuuna un"etseeddino. Nu ootsanaadan dees'o oosuwaa nu bolla c'aaneeddino. 7 Yaatina, nuuni Med'inaa Godaw, nu aawotuwaa S'oossaw, waasseeddo. Med'inaa Goday nu waasuwa siseedda; nu un"uwaa, nu

daaburaanne nu uk'kunnaa be'eedda. **8** Med'inaa Goday bare wolk'k'aama kushiyaaninne bare mic'etteedda k'esiyaan, wolk'k'aama dagamaan, malaataaninne malalissiyaa ooratsabaa ootsiyaawaan, nuuna Gibbs'eppe kesseedda. **9** Ha sa'aa nuuna ahiide, maatsaanne eessaa goggiyaa ha biittaa nuw immeedda. **10** Hekko taani Med'inaa Goday immeedda biittaa ayfiyaappe koyruwaa ahaaddi» yaagaade, k'un"aa Med'inaa Godaa ne S'oossaa sintsan wotsaade, Aa sintsan goyinna. **11** Newunne ne soo asaw Med'inaa Goday ne S'oossay immeeddawaan nashetiidde, galatite; Leewatuunne hintte gidдон de'iyaa betetuu ubbaykka hinttenana nashetino. **12** «Asiraataa kessiyaa heezzantsa laytsan laytsan mokkeeddawaa ubbaappe asiraataa kessaade poliyaa wode, ne kataman de'iyaa Leewatoo, betetoo, aata aawuu bayinnawanttoonni am"etoo imma; yaatooppe untunttu hintte kataman barew koshshiyaa katsaa maananne kallana. **13** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, hawaadan yaaga; «Taani ta golleppe S'oossaw dummateedda katsaa kessaade, neeni taana azazeedda ne azazuwaadan Leewatoo, betetoo, aata aawuu bayinna naanatoonni am"etoo immaad. Taani ne azazuwaappe ittuwaanne mentsabeykke; k'ay ittuwaanne dogaa aggabeyikke. **14** Ta kayyuwaa wodekka, he asiraataappe ayinne mabeykke; taani wogaan geeshsha gidenna wodekka, aappe kare kesseeddawekka baawa; hayk'k'eedda asawukka ac'aa hewaappe wotsabeykke. Taani Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, azazettaad; k'ay neeni taana azazeeddawaa ubbaa polaad. **15** Neeni de'iyaa geeshsha sa'aappe, saluwaappe haa duge s'eella; ne deriyaa Israa'eelanne kase nu mayzza aawaatoo ne immana gaade c'aak'k'eeddawaadan nuw immeedda ha maatsayni eessay goggiyaa biittaa anja» yaaga. **16** «Neeni ha

awaayotuwaanne wogatuwaa naaganaadan, Med'inaa Goday ne S'oossay neena hachchi azazeedda; hewaa diraw, neeni untuntta ne kumentsaa wozanaappenne kumentsaa shemppuwaappe naaga. 17 Med'inaa Goday new S'oossaa gideeddawaa, ne Aa ogiyaan hamettiyaawaa, Aa wogaa, Aa azazuwaanne Aa higgiiyaa neeni poliyaawaa hachchi erissaadda. 18 K'ay Med'inaa Godaykka bare geleeedda k'aalaadan neeni Aa asaa gidiyaawaa, aw buzo miishshaa gidiyaawaanne neeni Aa azazo ubbaa naaganawaa erisseedda. 19 Hewaa neeni ootsooppe, I med'd'eedda asaa ubbaappe neena galatan, suntsaaninne bonchchuwaan wolk'k'aama gade ootsana Med'inaa Goday geleeedda k'aalaadan neenikka aw geeshsha gade gidanawaa hachchi erisseedda» yaageedda.

27 Hewaappe guyyiyaan, Muse Israa'eeliyaa c'imatuwaanna gidiide, asaa hawaadan yaageedda; «Taani hachchi hinttena azaziyyaa azazuwaa naagite. 2 Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immiyaa biittaa geliyaa wode, wolk'k'aama shuchchatuwaa essiide, booshunchchaan okkite. 3 Med'inaa Goday hintte aawotuwaa S'oossay hinttenttoo immana geeddawaadan, eessayenne maatsay goggiyaa biittaa, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immiyaa biittaa hintte pinniyaa wode, ha higgiiyaa k'aalatuwaa ubbaa he shuchchatuu bolla s'aafite. 4 Hintte Yorddaanoosa pinneedda wode, taani hinttena hachchi azazeeddawaadan, ha shuchchatuwaa Eebaala Deriyaa bollan essiide, untuntta booshunchchaan okkite. 5 He sa'aan Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, birataa miishshay bochchibeenna shuchchaappe yarshshiyaa sa'aa ootsite. 6 He hintte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yarshshiyaa sa'aa masettibeenna

shuchchaappe ootsite; yaatiide hewaa bolla Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, s'uuggiyaa yarshshuwaa shiishshite. 7 Ittipetetsaa yarshshuwaakka, hewan miidde, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan nashetite. 8 Ha higgiiyaa k'aalatuwaa ubbaa k'onc'c'yaan beettiyaawaadan ootsiide, ha hintte esseedda shuchchatuu bolla s'aafite» yaageedda. 9 Muse k'aykka Leewiyaa gidiyaa k'eesetuwaana ittippe gidiide, Israa'eeliyaa asaa ubbaw hawaadan yaageedda; «Hinttenoo Israa'eeliyaa asaw, c'o'u giide sisite! Hekko hachchi hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa asaa gideeddita. 10 Hewaa diraw, hachchi taani hinttenttoo immiyaa azazuwaanne awaayuwaa naagiyaawaan, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa k'aalaw azazettite» yaageedda. 11 He gallassikka Muse asaa hawaadan yaagiide azazeedda; 12 «Hintte Yorddaanoosa pinneedda wode, Gariizaama Deriyaa bolla ek'k'iide asaa anjjanawantta: Simoona, Leewiyaa, Yihudaa, Yisaakoora, Yooseefonne Biiniyaama zaratuwaa. 13 K'ay asaa shek'k'anaw Eebaala Deriyaa bolla ek'k'anawanttu: Roobeela, Gaada, Aaseera, Zaabiloona, Daananne Niftaaleema zaratuwaa. 14 Leewatuu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagino. 15 « «Med'inaa Godaa sintsan tuna gideeddawaa, kushiya hiillanchchay massiide Kesseedda mitsaa gidina, woy birataa tigiide med'd'eedda eek'aa gidina, aw geeman goyinniyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen"i!» yaago. 16 « «Bare aawuwaa woy bare daayo kawushshiyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen"i!» yaago. 17 « «Bare shooruwaa zawaa sugiyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen"i!» yaago. 18 « «K'ook'ay baanaw bessiyaa ogiyaappe balasaa zaariyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay,

«Amen"i!» yaago. 19 « «Betiyaa, aata aawuu bayinna naanatuwaa pirddaanne am"atti pirddaa gellayeedda Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen"i» yaago. 20 « «Bare aawuwaa machchattinna gisiide, bare aawuwaa bonchchuwaa kawushshiyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen"i!» yaago. 21 « «Ay mehiyaannakka gisiyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen"i!» yaago. 22 « «Bare michchato gidiyaa, aawuwaa naattinna gidina, bare daay naattinna gisiyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen"i!» yaago. 23 « «Bare bollotattina gisiyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen"i!» yaago. 24 « «Bare shooruwaa geeman wod'iyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen"i!» yaago. 25 « «Shaluwaan shamettiide, s'illo asaa wod'iyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen"i!» yaago. 26 « «Ha higgiiyaa k'aalatuwaa poliide minisena Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, «Asay ubbay «Amen"i!» » yaago.

28 «Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, polo azazettooppe, hachchi taani new immiyaa azazuwaa ubbaa loytsaade kaallooppe, Med'inaa Goday ne S'oossay gadiyaan de'iyaa kawutetsatuwaa ubbaappe neena d'ok'k'u d'ok'k'u ootsana. 2 Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, neeni azazettooppe, hawaappe kaalliide de'iyaa anjjuu ubbay newaa gidanawaa. 3 «Neeni kataman anjjettedawaa gidanawaa; gas'ariyankka anjjettedawaa gidanawaa. 4 Ne uluwaa ayfii, ne shoyk'aa ayfii, ne mehiyaa maratuunne ne dorssaanne ne deeshshaa wudiyaa maratuu, c'orattiide anjjettedawannta gidana. 5 Ne katsaa k'un"aynne ne munak'a kerii anjjettedawannta gidanawaa. 6 Neeni gelaaddekka kesaaddekka anjjettedawaa gidana. 7 «Ne bolla dendiyyaa ne

morkkatuwa Med'inaa Goday ne sintsan s'oonetteeddawantta ootsana. Unttuntu ne bolla itti ogiyaanna yaana; shin laappun ogiyaanna ne sintsaappe bak'atiide d'ayana. 8 «Med'inaa Goday ne kushii oyk'keeddawaa ubbaanne ne diyyaa anjjana; Med'inaa Goday ne S'oossay new I immiyaa gadiyaan neena anjjana. 9 «Neeni Med'inaa Godaa ne S'oossaa azazuwaa naagooppenne Aa ogiyaan hamettooppe, I new kase c'aak'keeddawaadan, Med'inaa Goday neena barew dummateedda geeshsha gade ootsiide essana. 10 Hewaappe guyyiyaan, gadiyaan de'iyaa Asay ubbay Med'inaa Godaa sunsay neenan s'eegetteeddawaa be'iide yayana. 11 Med'inaa Goday new immanaw kase ne mayzza aawaatoo c'aak'keedda he gadiyaan, ne uluwaa ayfiyaa, ne mehiyaa ayifiyaanne, ne shoyk'aa ayfiyaa darissiide neena anjjana. 12 «Ne kushiyaa oosuwa ubbaa anjjanawunne, Med'inaa Goday ne biittaw iraa wodiyaan bukissanaw bare minjja golliyaa, saluwaa penggiyaa new dooyana; k'ay neeni daro kawutetsatoo tal'anappe attina, ooppenne haa tal'akka. 13 Med'inaa Goday neena huup'e kessanappe attina, guyye dufe kessenna. Hachche taani new immiyaa, Med'inaa Godaa ne S'oossaa azazuwaa sisaade, hewaa loytsaade kaallooppe, neeni bolla gidanappe attina, garssa gidakka. 14 Taani new hachchi immeedda azazuwaappe haddirssanne ushechcha gaade, hara s'oossatuwaa kaalloppanne untunttoo ootsoppa. 15 «Shin neeni Med'inaa Godaa ne S'oossaa k'aalaw azazettenan is's'aade, hachchi taani neena azaziyaa wogaanne azazuwaa ubbaa naagennan aggooppe, hawaappe kaalliide de'iyaa shek'atuu ubbay ne bolla yaananne neena untunttu demmana. 16 «Neeni kataman shek'etteeddawaa gidana; gas'ariyankka neeni shek'etteeddawaa gidana. 17 «Ne katsaa k'un"ayenne ne munak'a

kerii shek'etteeddawaa gidana. 18 «Ne uluwaa ayfii, ne shoyk'aa ayfii, ne mehiyaa wudii, ne dorssaanne deeshshaa wudii shek'etteeddawaa gidana. 19 «Neeni gelaaddekka kesaaddekka shek'etteeddawaa gidana. 20 «Neeni ne iita oosuwaan taana aggeeda diraw, ellekka neeni d'ayana gakkanaw, ne ootsiyaa ooso ubbaan Med'inaa Goday shek'k'aa, shabbirssaanne seeraa yeddana. 21 Neeni laattanaw biyaa gadiyaappe d'ayana gakkanaw, Med'inaa Goday iita harggii neeppe duus's'ennaadan ootsana. 22 Med'inaa Goday neena gilk'k'atetsan, mishuwaaninne madutsan, s'uuggiyaa harggiyaaninne koshan, c'arkkuwaaninne duma duma katsaa harggiyaan neeni d'ayana gakkanaw shoc'ana. 23 Neepe bollana ne likkiyaan de'iyaa saluu nahaase birataa gidanawaa; ne biittaykka birataa gidanawaa. 24 Med'inaa Goday ne gadiyaan bukkiiyaa iraa d'iiliyaanne baana kessana; neeni gadiyaappe d'ayana gakkanaw, baanay saluwaappe duge bukkana. 25 «Med'inaa Goday neena ne morkkatuwaan s'oonissana; neeni untuntta olanaw itti ogiyaanna kesana; shin laappun ogiyaanna ne untunttu sintsaappe bak'atana. Biittan de'iyaa kawutetsaa ubbay ne bolla gakeeddawaa be'iide, yashshan shabbirettana. 26 Ne anhay saluwaa kafuwaa ubbawunne bazzuwaa do'aw k'uma gidana; untuntta yederssiyaabaykka de'enna. 27 «Med'inaa Goday neena d'alii bayinna Gibs'e madutsan, kis'an, ilahuwaaninne puussuwaan neena harggissana. 28 Med'inaa Goday neena gooshshan, k'ook'etetsaaninne dagamaan shoc'ana. 29 Gallassaa seetan neeni k'ook'ii d'uman tattaafiyaawaadan tattaafana; ne ootsiyaabay ubbay new giigennaan is's'ana. Ne de'o laytsaa ubbaan uk'kunnettaadenne bonk'k'ettaade de'ana. Neena maaddiyaa asaakka demmakka. 30 «Neeni mac'c'a naatto

giigissana shin, haray izo bonk'k'iide afana. Golliiyaa neeni kees's'ana; shin aan de'akka. Woynniyaa ne tokkana; shin Aa ayfiyaa maakka. 31 Ne booray ne sintsan shukettana; shin Aa ashuwaa maakka. Ne harii neeppe laagettiide aketana; shin new guyye simmenna. Ne dorssay ne morkkiyaw imettana; hewaa ashshanaw neena maaddiyaawe baawa. 32 Ne ayfiyaa sintsan ne attuma naanatuunne mac'c'a naanay hara kawutetsaw imettana; untuntuu simmina be'ana gaade s'eellishin, ne ayfii galjjana; hewaa digganaw new ay wolk'k'aynne de'enna. 33 Ne biittaa ayifiyaanne ne daabureeddawaa ubbaa ne erenna Asay maana; ne de'o ubbaan uk'k'unnetteeddawaanne naak'etteeddawaa gidana. 34 Ne be'iyaa iitay neena gooshshana. 35 Med'inaa Goday d'alii bayinna iita madutsan ne gulbbataanne ne wodiriyaa harggissana; yed'd'iyaa gediyaappe huup'iyaa gakkanaw, neena he madutsan shoc'ana. 36 «Med'inaa Goday neenanne ne kaatiyaa, neena gidina, ne mayzza aawotuwaaw gidinakka eribeenna asaa gade afana. Hewaan neeni mitsaappenne shuchchaappe med'etteedda hara s'oossatoo goyinnana. 37 Med'inaa Goday neena laaliyaa hara kawutetsatuwaaw ubbaa giddon poora hawanttuwaaw giide, k'iliic'iyawaanne ka"iyaawaa gidanassa. 38 «Neeni daro katsaa ne shoyk'aan zerana; shin boolii mi diggina, guutsaa katsaa shiishshana. 39 Woynniyaa tokkaade, Aa ootsana; shin gus'unii Aa mi diggina, aappe ayinne mas'akka; agaadeka aappe ushakka. 40 Ne biittaa ubbaan zayitiyaa wogaray makkana; shin ayfii k'ok'k'ofetti kichchina, wogaraa zayitiyaa demmakka. 41 Attumanne mac'c'a naanatuwaaw ne yelana; shin olay omooddi afi diggina, untuntuu neenana de'ikkino. 42 Ne mitsaa ubbaanne ne biittaa ayfiyaa boolii wurssana. 43 «Ne giddon de'iyaa betii

ne bolla d'ok'k'u d'ok'k'u gaana; shin neeni guyye yaade zik'k'i zik'k'i gaana. 44 I new tal"anappe attina, neeni aw tal"akka; I huup'e gidanawaa; neeni dufe gidanassa. 45 «Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, azazettenan is's'edda dirawunne I azazeedda azazuwaanne wogaa naagennan is's'edda diraw, neeni d'ayana gakkanaw, ha shek'atuu ubbay ne bolla wod'd'ana; neena untunttu yederssana. 46 Ha shek'atuu ne bollanine ne zaratuu bollan med'inaw malaatanne malalissiyaawaa gidanawaa. 47 New sa'ay injjeteedda wode, Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, nashshechchaaninne galatan goynnabaakka. 48 Hewaa diraw, neena koshan, saamuwaan, kalluwaaninne metuwaan ubbabaa d'ayaade, Med'inaa Goday ne bolla yeddiyaa ne morkketoo moodetana; Med'inaa Goday neena d'ayissana gakkanaw, ne morggiyaan birataa morgge mitsaa waas'ana. 49 «Med'inaa Goday neeni untunttu k'aalaa erenna kawutetsaa ankkuu paalliyaawaadan elleellisiidde, biittaa gas'aappe, haakuwaappe ne bolla ahana. 50 Untunttu hank'kuwaa som"uwaanna de'iyaawantta; c'ima bonchchennawantta; guutsatookka k'arettennawantta. 51 Neeni d'ayana gakkanaw, ne mehiyaa maraanne, ne biittaa ayfiyaa maana. Untunttu neeni d'ayana gakkanaw, ne katsaa, ne woyniyaa eessaa, ne zayitiyaa, ne miizzaanne ne dorssaa wudiyaa wurssana. 52 Ne gadiyaan de'iyaa neeni ammanettiyaa, adussa, mino dirssatuu mulesaanna kolettana gakkanaw, ne katamaa yuushshuwaan dooddiide, neena un"etsana. Med'inaa Goday ne S'oossay new immeedda biittaa ubbaa yuushshuwaan dooddiide neena un"etsana. 53 «Ne morkketuu katamaa dooddiide neena un"etsiyaa wode, miyaawaa d'ayaade, Med'inaa Goday ne S'oossay new immeedda, ne uluwaa ayfiyaa gidiyaa, ne attuma

naanatuunne ne mac'c'a naanatu ashuwaa neeni maana. 54
 Ne gidдон haray atto kase suretetsaaninne ashikketetsaan
 de'eedda giyaa asikka bare ishaw, bare siik'iyaa machchatiwunne
 bare yeleedda naanaatoo k'arettenna. 55 Morkketuu
 katamaa dooddiide un"etseeddawaappe denddeeddawaan,
 harabay maanaw bayinna diraw, bare miyaa bare naanatu
 ashuwaappe haraw oossinne immenna. 56 Ne gidдон
 kase suretetsaaninne ashikketetsaan de'aaddu giyaa, bare
 duretetsaappe denddeeddawaan sa'aa yed'd'anaw shaatettiyaa
 mac'c'a mishiratakka, bare siik'iyaa asinaw bare attumanne
 mac'c'a naanaatoo k'arettenaan, 57 Aa bare yeleedda
 na'aanna yeedda guyyebaa bare siik'iyaa asinaakka bare
 yeleedda naanatuwaakka gatsennan, uuzetaade geeman barekka
 madiggana. Ayaw gooppe, morkkii Aa de'iyaa katamaa dooddiide
 izo un"etseeddanne tuggayeedda diraw, iziw miyaabay harabay
 ayayenne baawa. 58 «Ha mas'aafan s'aafettedda higgiiyaa
 k'aalatuwaa ubbaa neeni naagana d'ayooppe, Med'inaa Goday ne
 S'oossay malalissiyaanne yashshiyaa suntsaa bonchchennaan
 aggooppe, 59 ne bollanne ne zariyaa ubbaa bolla Med'inaa
 Goday yashshiyaa boshaa, simmenna bashshaanne d'alii
 bayinna iita harggiyaa ne bolla yeddana. 60 «Kase Gibs'e
 asaa bolla be'aade, neeni yayyeedda Gibs'e harggiyaa ubbaa
 zaariide, ne bolla ahana; he harggii neena yeddenna. 61
 K'ay ha higgiiyaa mas'aafan s'aafettibeenna hargge ubbaanne
 boshaa ubbaa ne d'ayana gakkanaw, Med'inaa Goday ne bolla
 ahana. 62 Med'inaa Godaa hintte S'oossaa k'aalaa sisennan
 is's'eedda diraw, saluwaa s'oolinttiyaadan c'oratteedda hintteppe
 guutsay attana. 63 Med'inaa Goday hinttenttoo lo"obaa ootsiyaa
 wodenne hintte payduwaa c'orayiyaa wode doseeddawaadan,

ha"i hintte bolla bashshaa ahiyaa wodekka hinttena laaliyaa wodekka nashettana; hintte laattanaw biyaa biittaappekka shodettiide d'ayana. **64** «Med'inaa Goday hinttena biittaw ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw, biittaa ubbaan laalana. Hewaan hinttena gidina, woy hintte mayzza aawotuu eribeenna, hara mitsaanne shuchchaa s'oossatoo goyinnana. **65** He kawutetsatuwaa giddon hintte woppaa demmikkita; hintte gediya c'aamay yed'd'iyaa sa'aa keeshshaa gadiikka hinttenttoo de'enna. Hewaan Med'inaa Goday hinttenttoo metobaa k'ofa s'alalaan kumeedda huup'iyaa, amo s'alalaan daaburedda ayifiyaanne hidootaa k'ans's'uwaa kumeedda wozanaa immana. **66** Hintte de'uu ubbay hirggaana gidanawaa; gallassinne k'amma shabbirssaanne hayk'uwaa yashshan un"ettiide de'ana. **67** Hintte wozanaan kumeedda yashshaappenne hintte ayfii be'iyaa palaappe denddeeddawaan, hintte wonttiyaa wode, «Awude k'ammanddeeshsha» k'ay k'ammiyaa wode, «Awude wonttanddeeshsha» yaagana. **68** Taani hinttena, «Laa"entso ha ogiyaa biikkita» geedda ogiyaanna Med'inaa Goday hinttena zaariide markkabiyaan guyye Gibs'e yeddana. Hewaan hintte ayiliyaa gidanaw, hintte morkketoo hinttena zal"anaw koyana; shin hinttena ayileyanawukka shammiyaawaa demmikkita» yaageedda.

29 Med'inaa Goday Siinaa Deriyan Israa'eelatuwaana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa k'aalaa bolla haraa Moo'aaben untuntunna c'aak'k'etanaw Musa azazeedda c'aak'uwaa k'aalatuu hawantta. **2** Muse Israa'eeliyaa asaa ubbaa s'eesi shiishiide, untunttoo odiyaabay hawaa: «Med'inaa Goday hintte sintsan Gibs'e kaatiyaa bolla, Aa olanchchatuwaa ubbaa bollanne Aa biittaa ubbaa bolla ootseeddawaanne

gatseeddawaa hintte ayifiyaan be'eeddita. 3 He iita metotuwaa,
 wolk'k'aama malalissiyaawantanne ooratsabatuwaa hintte
 ayifiyaan be'eeddita. 4 Shin hachchi gakkanaw, Med'inaa Goday
 hinttenttoo akeekiyaa wozanaa, s'eelliyaa ayifiyaanne sisiyaa
 haytsaa immibeenna. 5 S'oossay oytamu laytsaa kumentsaa
 hinttena biittaa bazzuwaan kaaletsiyaa wode, hintte mayuu hintte
 bollaappe wuribeenna, hintte c'aammaykka hintte gediyaappe
 wuribeenna. 6 Hintte miyaa ukitsay, ushiyaa woyniyaa eessay,
 woy hara matsoyiyaa ushshay baawa; d'ayooppekka Med'inaa
 Goday hinttenttoo S'oossaa gidiyaawaa erissaad. 7 «Nuuni
 ha sa'aa gakeedda wode, Haseboona Kaatii Sihooninne
 Baasaane Kaatii Oogi nuunana olettanaw yeeddino; shin nuuni
 untuntta s'ooneeddo. 8 Untunttu biittaa akkiide, Roobeelanne
 Gaada zaratuu k'ay Minaase zariyaappe baggaw laata ootsiide
 immeeddo. 9 «Hintte oyk'k'obayenne yed'd'obay hinttenttoo
 anjettana mala, ha c'aak'uwaa k'aalatuwaa ammanettiide
 polite. 10 Hachche hintte ubbay, zariyaa kaappatuu, c'imatuu,
 suntsatuunne Israa'eeliyaa Asay ubbay hawaan Med'inaa
 Godaa sintsaan, 11 Hintte naanatuwaanna, hintte mac'c'a
 asaana hintte gidдон de'iyaa kare biittaa asaananne hintte
 son mitsaa k'oriyaanne haatsaa tikkiyaa oosanchchatuwaanna
 ittippe, hawaan ek'k'eeddita. 12 Med'inaa Godaana, hintte
 S'oossaanna, k'aalaa c'aak'uwaa gelanaw, Med'inaa Godaana
 c'aak'ukaan mayyeeddawaa polanaw giigiide shiik'eeddita.
 13 Med'inaa Goday hinttena bare asaa ootsiide minisana;
 hinttenttoonni beni hintte mayzza aawaatoo, Abrahaamaw,
 Yisaak'awunne Yaak'oobaw geledda c'aak'uwaa k'aalaadan, I
 hinttenttoo S'oossaa gidanawaa. 14 Taani ha c'aak'uwaa mino
 k'aala c'aak'uwaa uda wotsiyaawe hintte s'alalaanna gidiide,

15 hachche hawaan nuunana Med'inaa Godaa nu S'oossaa
 sintsan ek'keedda nu ubbaananne sintsanaw yaana nu yeletaa
 ubbaanna wotsay. 16 «Nuuni Gibs'en waan de'eeddenttonne k'ay
 hawaa gakkanaw, ogiyaan de'iyaa kawutetsatuwaa gidduwaana
 waan aad'd'iidde yeedentto eriita. 17 Unttuntu gidдон de'iyaa
 tuna eek'aa, masseedda mitsaa, shuchchaa, biraanne work'k'aa
 eek'aa misiletuwa be'eeddita. 18 Ha hintteppe ooninne
 attumawaa gidina mac'c'awaa gidina, itti golliyyaa asaa gidina
 zare gidina, Med'inaa Godaappe, nu S'oossaappe, sher"i giide,
 hara kawutetsatuwaa s'oossatoo goyinnennaadan naagettite.
 Hewaa ootsiyaa Asay c'ammiyaanne wod'iyaa ayfiyaa ayifiyaa
 mitsaa s'ap'uwaa gidanawaa. 19 «Ha c'aak'uwaa k'aalaa
 sisiide, bare wozanaan, «Ta sheniyaan taani booppekka,
 ayaa metuunne baawa» yaagiide barena c'immooppe, hewaa
 mala Asay lo"otuwa bollanne iitatuwa bolla bashshaa
 ahana. 20 Med'inaa Godaa hank'k'uunne k'anaatii hewaa
 mala asaa bolla ees's'i kesanaappe attina, Med'inaa Goday
 Aa maarenna. Ha mas'aafan s'aafetteedda shek'aa ubbay
 Aa bolla yaana; saluwaappe garssa baggaappe Aa suntsaa
 Med'inaa Goday d'ayissana. 21 Med'inaa Goday ha Higgiyaa
 Mas'aafan s'aafetteedda shek'k'aa c'aak'uwaadan he asaa
 Israa'eeliyaa asaappe shaakkiide d'ayissana. 22 «Sintsappe
 yiyaa yeletay, hintte zariinne haako deriyaappe yiyaa hara
 biittaa Asay Med'inaa Goday hintte bolla aheedda boshaanne
 harggiyaa be'ana. 23 Biittaa ubbay diiniyaaninne mas'iniyaan
 kamettiide, ayaa go"anne immennawaa gidanawaa; ayaanne
 zeranawunne mokissanaw danddayettenna; in maatay mitsay
 dic'c'enna. Med'inaa Goday bare hank'k'uwaa d'ayiseedda
 Sodoomadaaninne Gamooradan, Adaamadaaninne S'aboyma

katamatuwaadan hanana. **24** Kawutetsaa ubbay hawaadan yaagana; «Med'inaa Goday ha gadiyaan hawaa malabaa ayaw ootseedee? Ha wolk'k'aama hank'k'uwoo gaaso gideeddabay ayee?» yaagana. **25** «Asay zaariide, «Unttuntu Med'inaa Goday, untunttu aawotuwa S'oossay, untuntta Gibbs'eppe kessiyaa wode, untunttunna geleedda c'aak'uwaa k'aalaa mentseedda diraassa. **26** K'ay untunttu biide, erenna s'oossatoonne I untuntta goyinnoppite geedda s'oossatoo goyinneeddino. **27** Hewaa diraw, Med'inaa Goday hank'k'ettiide, ha mas'aafan s'aafetteedda shek'aa ubbaa untunttu bolla aheedda. **28** Med'inaa Goday wolk'k'aama hank'k'uwaa hank'k'ettiide, untunttu gadiyaappe untuntta shoddiide, hawaadan hara biittaa yedersseedda» yaagana. **29** «S'uura yewotuu Med'inaa Godaa nu S'oossaassa; shin nuuni ha higgiiyaa k'aalaa ootsanaadan, k'onc'c'eedda yewotuu med'inaw nuussanne nu naanatuwaassa.

30 «Ha ta hintte sintsan wotseedda anjiuunne shek'ay hintte bollan gakkiiyaa wode, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena laaliyaa hara kawutetsatuwaa gidдон de'iidde, hawaa hintte hassayana. **2** He wode hinttenne hintte naanay Med'inaa Godaakko, hintte S'oossaakko, simmiide, hintte kumentsaa wozanaappenne hintte kumentsaa shemppuwaappe taani hachchi hinttena azazeedda k'aalaw azazettoppe, **3** hewan Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte omooduwaa zaarana; I hinttenttoo k'arettana. Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena laaleedda kawutetsatuwaa ubbaa giddoppekka zaariide shiishshana. **4** Biittaa gas'aa gakkanaw laalettoppekka, hewaappe Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena zaariide shiishshana. **5** Hintte aawotuu kase laatteedda biittaa hinttekka laattanaadan S'oossay hintte S'oossay hinttena he

biittaw ahana. Yan hinttena hintte aawotuwaappe aatsiide dureyananne hintte payduwaa darissana. 6 «Hintte de'uwaan de'ana malanne Med'inaa Godaa hintte S'oossaa hintte kumentsaa wozanaappenne hintte kumentsaa shemppuwaappe siik'anaadan, I hinttenttoonni hintte naanaw azazettiyaa wozanaa immana. 7 Med'inaa Goday hintte S'oossay ha shek'aa ubbaa hintte morkketuunni hinttena yederssiyaawanttu bolla ahana. 8 Hinttekka zaariide Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, azazettana; taani hachchi hinttena azaziyaa Aa azazuwaakka naagana. 9 Hintte ha Higgiyaa Mas'aafan s'aafetteedda Med'inaa Godaa hintte S'oossaa azazotuwaanne Aa wogatuwaa naaganaw Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, azazettooppe, k'ay hintte hintte kumentsaa wozanaappenne hintte kumentsaa shemppuwaappe Med'inaa Godaakko, hintte S'oossaakko, simmooppe, I hinttena hintte kushiyaa ooso ubbaan, hintte uluwaa ayifiyaan, hintte mehiyaa ayifiyaaninne hintte biittaa ayifiyaan darissiide anjjana. Ayaw gooppe, kase hintte aawotuwaa anjjiyaawan nashetteeddawaadan, Med'inaa Goday ha"i hinttena anjjiyaawankka nashettana. 11 «Taani hachchi hinttena azaziyaa ha azazuu hewaa keeshshaa dees'o gidenna; hintteppe haakokka gidenna. 12 Hintte, «Nuuni sisiide azazettanaadan, saluwaa kesiide nuw wotsanawe oonee?» geenaadan saluwaan de'enna. 13 «Nuuni sisiide azazettanaadan, nuw abbaa pinniide ahanawe oonee?» geenaadan abbaa hefintsan de'enna. 14 K'aalay hinttenttoo loytsi matan de'ee; hintte ootsanaadan, k'aalay hintte wozanaaninne hintte doonaan de'ee. 15 «Be'ite, taani hachchi hintte sintsan de'uwaanne lo"otetsaa, haykuwaanne bashshaa wotsaad. 16 Hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa siik'yaawaan Aa ogiyaan

hamettiyaawaaninne Aa azazuwaa, Aa awaayuwaaanne Aa wogaa
naagiyaawaan, taani hachchi hinttena azaziyaa Med'inaa Godaw,
hintte S'oossaw, azazettooppe, hintte de'uwaan de'ananne
c'orattana; k'ay hintte laattanaw geliyaa gadiyaan Med'inaa
Goday hintte S'oossay hinttena anjjana. **17** «Shin hintte
wozanay wora simmina, hintte azazettenan is'sooppe, hara
s'oossatoo goyinooppe, k'ay untunttoo ootsooppe, **18** hintte
wuri d'ayanawaa taani hachchi hinttenttoo oday. Yorddaanoosa
pinniide, hintte laattanaw biyaa gadiyaan hintte laytsay aduk'k'ena.
19 «Taani hintte sintsan de'uwaanne hayk'uwaa, anjuwaanne
shek'k'aa wotseeddawoo hachchi saluwaanne sa'aa hintte bolla
markkayana; simmi hinttenne hintte zarii de'uwaan de'ana mala,
de'uwaa doorite. **20** Med'inaa Godaa hintte S'oossaa siik'ite;
Aa k'aalaa sisite, aw azazettite; aanana oyk'k'etite. Hewaadan
hanooppe, Med'inaa Goday hinttew de'uwaa. Kase hintte mayzza
aawaatoo, Abrahaamaw, Yisaak'awunne Yaak'oobaw immanaw
c'aak'k'eedda gadiyaan hinttenne hintte naanay adussa laytsaa
de'ana» yaageedda.

31 Muse gujjiidikka Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaageedda;
2 «Ha'i taw s'eetanne laatamu laytsaa gideedda diraw,
hawaappe sintsanaw hinttena kaaletsanaw danddaykke; hewaa
bollakka Med'inaa Goday taana, «Neeni Yorddaanoosa hefintsa
pinnakka» yaagiide odeedda. **3** Med'inaa Goday hintte S'oossay
hintte sintsan hamettiide hinttena kaaletsana. Hewaan de'iyaa
kawutetsatuwaa I wurssiyaa diraw, untunttu biittaa hintte
laattana. K'ay Med'inaa Goday geeddawaadan Iyyaasu hinttena
kaaletsana. **4** Med'inaa Goday Amooire Kaatetuwa Sihoonanne
Ooga s'ooniide, untunttu biittaa d'aysseeddawaadan, hintte
morkkatuwaakka hewaadan ootsana. **5** Med'inaa Goday

unttunta hinttentoo aatsi immana; hintte untuntu bolla taani
hinttena azazeeddawaadan ootsana. 6 Minnite; ayinne baawa;
yayyoppite. Unttunta be'iide dagammoppite. Ayaw gooppe,
Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenanna gidanawaa. I
hinttena yeggenna woy aggena» yaageedda. 7 Hewaappe
guyyiyaan, Muse Iyyaasa s'eesiide, Israa'eeliyaa asaa ubbaa
sintan hawaadan yaageedda, «Minna; genc'c'a. Ayaw gooppe,
neeni ha asaanna ittippe Med'inaa Goday untuntu mayzza
aawaatoo immana giide c'aak'k'eedda biittaa gelissaasa; he
biittaa akka untunta laatissaasa. 8 I Med'inaa Goday bare
huup'iyaw neenana gidiide neena kaaletsana. I neena olenna;
ayinekka neena aggena. Hewaa diraw, yayyoppa; ne wozanaan
dagammoppa» yaageedda. 9 Muse ha higgiiyaa s'aafiide,
Med'inaa Godaa C'aak'uwaa Taabootaa tookkiyaa k'eese gidiyaa
Leewiyaa naanatoonne Israa'eeliyaa c'imatoo ubbaw immeedda.
10 Muse untunta hawaadan yaagiide azazeedda; «Ac'uu ubbay
atto geetettiyya laappunsa laytsaa wurssetsan, bonchchettiiyaa
Daasiyaa Baalaa gallasan, 11 Med'inaa Godaa hintte S'oossaa
sintan I dooreedda sa'aa aw goyinnanaw Israa'eeliyaa Asay ubbay
shiik'iyaa wode, untuntu sisiyaawaadan nabbabite. 12 Untuntu
ubbaykka sisiide, Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yayyiyaawaa
tamaarana mala, ha higgiiyaa k'aalaa ubbaa ammanettiide
polana mala, asaa, attumanne mac'c'a, naanatuwaanne hintte
gadiyaan de'iyaa kare biittaa asaa ittippe shiishshite. 13 Ha
higgiiyaa k'aalaa erenna untuntu naanaykka Yorddaanoosa
pinniide, hintte laattanaw biyaa gadiyaan hintte de'iyaa laytsaa
ubbaan ha higgiiyaa sisino; Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw,
yayyiyaawaa tamarino» yaageedda. 14 Hewaappe guyyiyaan,
Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Be'a, neeni

hayk'k'iyyaa gallassay mateedda. I kaalesettiyaa azazuwaa
 aw taani immana mala, Iyyaasa s'eesaade, neeni aanana
 ittippe Dunkkaaniyaa giddo gelite» yaagina, Musenne Iyyaasu
 Dunkkaaniyaakko shiik'eeddino. 15 Med'inaa Goday he
 Dunkkaaniyaan shaariyaa tuusnaan untunttoo k'onc'c'eedda; he
 shaariyaa tuussaykka Dunkkaaniyaa penggiyaan ek'k'eedda.
 16 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Neeni
 matan hayk'k'aade ne aawotuwaan gakkettaasa. Neepe
 guyyiyaan, ha Asay taw ammanetennawaa gidana; taani
 untuntunna wotseedda c'aak'uwaa mentsana. Untuntu taana
 agjiide, sharmus'atuwaadan, barenttu laattiyaa gadiyaan de'iyya
 eek'atuwaa kaallana. 17 Hewe haniyaa wode, ta hank'k'uu
 untuntu bolla ees's'i kesana. Taanikka untunta agga aggana;
 ta som"uwaa untuntuppe wora zaarana. Yaatina, untuntu
 d'ayana; c'ora metuunne bashshay untuntu bolla yaana.
 He wodiyaan untuntu, «Tumu ha metuu gakeeddawe nu
 S'oossay nu gidдон bayinnawaa gishshaassa gidennee?»
 yaagiide oochchana. 18 Hara s'oossatoo goyinniide, untuntu
 haneedda iitabaa diraw, taani he gallassi ta som"uwaa
 mulekka untuntuppe wora zaarana. 19 «Hewaa diraw, ha"i ha
 mazimuriyaa s'aafaade, Israa'eeliyaa asaa ubbaa tamarissa.
 Ha mazimurii taw Israa'eeliyaa asaa bolla markka gidana
 mala, untunta yes'issa. 20 Untuntu mayzza aawaatoo
 geledda k'aalaadan, maatsaynne eessay goggiyaa biittaa
 taani untunta gelisseeddawaappe guyyiyaaninne untuntu
 mi kaalliide, wozanay muumeeddawaappe guyyiyaan, hara
 s'oossatoo goyinniide, taana kad'ana; ta c'aak'k'uwaakka
 mentsana. 21 Daro metuunne bashshay untuntu bolla
 gakeedda wode, ha mazimurii untuntu naanatu doonaappe

digettenna diraw, untunttu bolla markka gidanawaa. Ayaw gooppe, taani c'aak'k'eedda biittaa untuntta biro gelissennan de'ishshin, haananakka untunttu k'oppiyaa k'ofaa erakichchaad» yaageedda. 22 Muse he gallassi he mazimuriyaa s'aafiide, Israa'eeliyaa asaa tamarisseedda. 23 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Neewe na'aa lyyaasa hawaadan yaagiide azazeedda; «Minna, genc'c'aa; taani untunttoo immanaw k'aalaa geleedda biittaa Israa'eeliyaa asaa afaade gelissaasa. Taanikka neenana ittippe gidana» yaageedda. 24 Muse ha higgiiyaa k'aalatuwaa koyiroppe wurssetsaa gakkanaw, s'aafiide wursseeddawaappe guyyiyaan, 25 Med'inaa Godaa C'aak'uwaa Taabootaa tookkiyaa Leewatuwaa hawaadan yaagiide azazeedda; 26 «Higgii s'aafetteedda ha mas'aafaa afite; Med'inaa Godaa hintte S'oossaa C'aak'uwaa Taabootaa matan wotsite. Hewaan I hintte bolla markka gidana mala yan wotsite. 27 Hintte woyissa makkalanchchenttonne woyissa morggiyaa d'uleefentto taani eray. Be'ite, ta hinttenana de'eedda laysaa ubbaan hintte Med'inaa Godaw iita makkalaa; shin taani hayk'k'a kichchina, ubbaa woyissaa makkalanitee? 28 Hewaa diraw, hawaa ubbaa ta untunttoo odanaw, saluwaanne sa'aa ta untunttu bolla markkayanaw, hintte zariyaa kaappatuwaa ubbaanne deriyaa kaaletsiyaa asaa ubbaa taw shiishshite. 29 Ta hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, hintte mule iita asaa gidanawaanne taani hinttena tamarisseedda azazuwaappe wora simmanawaa taani eray. I ootsoppite geedda iitabaa hintte kushiyan ootsiide, Med'inaa Godaa hank'k'etsiyaa diraw, sintsaappe yiyaa wodiyaan hintte bolla iita boshaa ahana» yaageedda. 30 Hewaappe guyyiyaan, Muse ha mazimuriyaa

k'aalatuu wurana gakkanaw, shiik'eedda Israa'eeliyaa shiik'uwaa ubbaa sissii de odeedda.

32 Hinttenoo, salotoo, taani odiyaawaa sisite; biittaykka ta doonaa k'aalaa siso. **2** Ta timirtii iraadana bukko; ta k'aalatuukka ketterssaadan, s'okuu maataa bolla wod'diyaa puuse iradaanne c'arshshaa bolla wod'diyaa puusiyaadan wod'd'o. **3** Taani Med'inaa Godaa suntsaa awaayana; gitatetsaa nu S'oossaw immite. **4** I nu zaallaattee, Aa oosuwaan pokkuu baawa; Aa oge ubbaykka suure. Nu S'oossay ammanettiyaawaanne iitatetsay bayinnawaa; I tumanchchanne suure. **5** Hintte ammanettennanne ayawunne patsenna, nagaranchchanne baletsiyaa yeletaa gidiyaa diraw, Aa asaa gidanaw hintte bessikkita. **6** Hinttenoo eeyyanne akeeki bayinna asaw, hintte Med'inaa Godaw immiyaa zaaruu hawe? I hinttena med'd'eedda hintte Aawuwaa gidennee? I hinttena med'd'iide, minisi esseedda. **7** Kase wodiyaa k'oppite; daro yeletatu laytsaakka akeekite. Hintte aawotuwwa oochchite; untuntu hinttena bessana. Hintte c'imatuwaakka oochchite; untuntu hinttentoo odana. **8** Ubbaappe D'ok'k'ay kawutetsatoo untuntu de'iyasaa laatisseedda wode, asaa naanatuwwa untuntu zariyaan zariyaan shaakkeedda wode, Israa'eeliyaa asaa payduwaadan, untuntu zawaa esseedda. **9** Ayaw gooppe, shaakuwaan Med'inaa Godaa gakeeddawe Israa'eeliyaa; Yaak'oobikka Aa gakeedda laataa. **10** Biittaa mela biittaa untuntu saamuwaan de'ishshin, c'arkkuwaa s'alalay suraggiyaasan bichhaarishin, untunta demmeedda. Yaatiide bare ayfiyaa buluwaadan, untunttoo gondalle gidiide, untunta minisiide naageedda. **11** Arggantsay bare maraa paaluwwa tamarissiyaawaadan, bare mic'c'eedda k'efiyaan gakkii oyk'k'iide

ashshiyaawaadan, hewaadan S'oossay bare k'efiyaan hap'p'iide untuntta ashsheeda. 12 Hara allaga s'oossi bayinnan, Med'inaa Godaa s'alalay bare asaa kaaletsedda. 13 I biittaw d'ok'k'a sa'aa untuntta kesseedda. Shoyk'an mokkeedda ayfiyaa untuntta mizeedda. Zaallaa p'alk'k'etsaappe untuntta eessaa mizeedda; shuchchaa gadiyaappe zayitiyaa mizeedda. 14 Untunttu mehiyaa wudiyaappe me"eedda maatsaanne deeshshaa wudiyaappekka maatsaa, dorssaa ank'k'araanne galssaa meeddino; k'ay Baasaane dorssaa wudiyaanne deeshshaa, lo"o zarggaa meeddino; suutsaa malatiyaa woyniyaa eessaakka usheeddino. 15 Yaaniide Yishruun orddeedda; makkaleedda; mi miide, boborc'c'eedda. Barena med'd'eedda S'oossaa aggeeda; bare Atotetsaa Zaallaa kad'eedda. 16 Untunttu allaga s'oossatoo goynniyaawan Aa mishisseeddino; barenttu tuna eek'atuwaan Aa hank'k'etseeddino. 17 S'oossaa gidenna s'alahetoo, kase untunttu eribeenna s'oossatoo, zino keseeddawanttoo, untunttu aawotuu yayyibeenna s'oossatoo yarshsheeddino. 18 Untunttu de'uwaa immeedda Zaallaa k'oppibeykkino; k'ay yeli dichcheedda S'oossaa dogeeddino. 19 Med'inaa Goday hewaa be'iide, untunttu bolla hank'k'etseedda. Aa attumanne mac'c'a naanatuwaa is's'eedda. 20 Yaatiide hawaadan yaageedda; «Taani ta som"uwaa untunttuppe gentsana; untunttu geellanne ammanetena asaa gidiyaa diraw, untunttu omarsa c'o"u gaade s'eelana. 21 S'oossaa gidennawaan taana mishisseeddino; barenttu eek'atuwaan taana hank'k'etseeddino. Taanikka untunttu zare gidennawanttun mishissana; eeyya asaa zaratuwaan taani untuntta hank'k'etissana. 22 Ta hank'k'uu tamaadan ees's'iide, gadiyaan de'iyaawaa ubbaa s'uuggana. He tamay Si'ooliyaan de'iyaawaanakka gatsiide

s'uuggana; deriyaa baasuwaa gakkanaw, he tamay maana.

(Sheol h7585) 23 «Taani untunttoo metuwaa metuwaa bolla doorana; ta wonddaafiyaan untuntta dukkana. 24 Untunttu koshan, s'uuggiyaa mishuwaaninne iita harggiyaan wurana. Untunttu bolla meto gatsiyaa bazzuwaa do'atuwaanne untuntta dukkiyaa allaga shooshshatuwaa untunttu bolla yeddana. 25 Tooray oge ubbaan untunttu naanatuwaa wurssana. Golliyaa ubbaan shabbirssaynne dagamay kaatetana. Yalaga attumawanttunne mac'c'awanttu wurana; guutsaa naanaykka c'imatuukka attikkino. 26 Untuntta taani haako sa'aa laalana; hewaappe guyyiyaan, untuntta hassayiyaabay d'ayana. 27 Shin untunttu morkketuu, «Nu wolk'k'ay untuntta s'ooneedda; hawaa ubbaa Med'inaa Goday ootsibeenna» yaagiide otoruwaan c'EEK'ETTENNAAN aggikkino yaagaade k'oppaad» yaageedda. 28 Israa'eeliyaa Asay zoreti bayinna asaa; akeeki untunttoo baawa. 29 Untunttu s'oonetteeddawe ayaanentto be'anaw untunttoo is's'etteedda; barenttu wurssetsaykka ayenttokka erikkino. 30 Itti sha"a Asay itti asan, tammu sha"a Asay laa"u asan, waan s'oonetteedee? Untunttu Zaallay untuntta zal"eedda gishshaassanne Med'inaa Goday untuntta aatsi immeedda diraassa gidennee! 31 Untunttu morkketuu barenttu s'oossay laafa gidiyaawaanne Israa'eeliyaa S'oossaadan Wolk'k'aama gidennawaa eriino. 32 Untunttu woynnii Sodooma woyniyaappenne, Gamooraa shoyk'aappe yeeddawaa. Untunttu teeray marzze; untunttu wure'c'uukka c'ammiyaawa. 33 Untunttu woyniyaa eessay shooshshaa marzze; wod'iyaa marzzii de'iyaa hasuwaa. 34 S'oossay, Hawaa taani naagaade Ta mazggobiyaan attamabeyikkita? 35 Untunttu bashshaa gallassay matatteedda; untunttu bolla gakkanabay elleellee.

He wode untunttu gedii d'ubettana. Taani untunttoo haluwaa kessanne kushiya zaarana yaagedda. **36** Untunttu wolk'k'ay daabureeddawaanne untunttakka maaddiyaawe bayinnawaa be'eedda wode, Med'inaa Goday bare asaw pirddana; bare k'oomatookka k'arettana. **37** I untuntta hawaadan yaagana; Untunttu ammanettiyaa untunttu s'oossatuu hak'anne? Untunttu bak'atiide Aa gidдон k'osettiyaa untunttu zaallay hak'anne? **38** Untunttu yarshshuwaa mod'd'uwaa meeddawanttu, untunttu ushshaa yarshshuwaa woyniyaa eessaa usheeddawanttu ha'i dendiide, ane untuntta maaddino; ane untuntta ashshino. **39** S'oossay taanattee. Ta s'alalay S'oossaa. Taappe attina, hara s'oossi baawa. Wod'iyaaawe, de'uwaakka immiyaawe taana; taani madus's'isaade, taani patsana; ta kushiyaappe ooninne ashshenna. **40** Ta kushiya pude dentsaade hawaadan yaagana; «Taani med'inawukka de'o. **41** P'oolup'oolu giyaa ta mashshaa leefaade, pirddanaw ta kushiyan oyk'k'iyaa wode, ta morkkatuwaa bolla ta haluwaa kesana; taana is's'iyaaawanttoo untunttu kushiya zaarana. **42** Ta wonddaafetuu untunttu suutsan matsottana; ta mashshaykka untunttu ashuwaa maana. Taana is's'iyaa ubbaakka maarikke. Haray atto madus's'eeddawanttunne omooddetteddawanttukka hayk'k'ana» yaagana yaagedda. **43** Hinttenoo kawutetsatto, S'oossaa asaana nashetite. I bare k'oomatuu suutsaa achchana; bare morkkatuwaa bollankka haluwaa kesana. Biittan de'iyaa bare asaa nagaraakka atto gaana yaagedda. **44** Musenne Neewe na'ay lyyaasu Israa'eeliyaa asaa sissiide, ha mazimuriyaa k'aalaa ubbaa haasayeeddino. **45** Muse ha k'aalaa ubbaa Israa'eeliyaa asaa ubbaw odi wursseedda wode, **46** untuntta hawaadan yaagedda; «Ha higgiiyaa k'aalaa ubbaa untunttu naaganaadaaninne ootsanaadan hintte naanatuwaa

azazana mala, hachchi ta hinttenttoo markkattiyaa k'aalaa ubbaa hintte wozanaan wotsite. 47 Ha k'aalay hinttenttoo de'oppe attina, c'oo mela k'aalaa gidenna. Ha k'aalaa naagooppe, hintte Yorddaanoosa pinniide laattana biittanka adussa laytsaa de'ana» yaageedda. 48 He gallassanka Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 49 «Moo'aaben Iyaarikko katamaappe sintsa baggana de'iyaa Abaarima Deretuwaappe ittuwaa, hini Nabo Deriyaa kesa; hewan Israa'eeliyaa asaa ta laatissana Kanaane biittaa hefintsa s'eella. 50 Ne ishaa Aarooni Hooraa Deriyan hayk'k'iide, bare mayzza aawotuwaan gaketeeaddawaadan, neenikka ha kesseedda deriyaan hayk'k'aade, ne mayzza aawotuwaan gaketana. 51 Ayaw gooppe, hintte laa"uukka Israa'eeliyaa asaa sintsan taw ammanettibeykkita; S'iina mela biittaa, K'aadeesa katamaa matan de'iyaa Mariiba haatsaa matan, ta geeshshatetsaa Israa'eeliyaa asaa bessibeykkita. 52 Hewaa diraw, biittaa haakuwaan hefintsa s'eellanaappe attina, taani Israa'eeliyaa asaa laatissana biittaa gelakka» yaageedda.

33 S'oossaa asaa gidiyaa Muse hayk'k'anaappe kasetiide, Israa'eeliyaa asaa anjeeedda anjuwaa k'aalay hawaa. 2 I hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday Siinaa Deriyaappe yeedda; Eedoomappe nu bolla haa poo'eedda; Paaraana Deriyaappe bare asaw poo'eedda. Sha"an paydetiyaa kiitanchchatuu aanana de'iino. Aa ushechcha baggana tamaa lac'uu de'ee. 3 S'oossaw neeni ne asaa siik'aadda. Geeshshatuu ubbay ne kushiyan de'iino; ne gediya s'ap'uwaan gulbbatiide goyinniino; yaatiide neeppe azazuwaa akkiino. 4 Muse immeedda higgii Yaak'ooba asaw laata. 5 Israa'eeliyaa zaratuub bayne Yishuuruna zariyaa kaappatu shiik'eedda wode, S'oossay bare asaa, Israa'eeliyaa bolla kaateteedda. 6

«Roobeeli hayk'k'oppo; I pas'a de'o. Aa asaykka payduwaan c'oratto» yaageedda. 7 Muse Yihudaa zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Abeet Med'inaa Godaw, Yihudaa waasuwaasisa; hara bare dabbotuwaana untuntu gaketanaadan ootsa. Untuntu kushiyaa mintsetsa; untuntu barenttu morkkiyaanna olettiiyaa wode, neeni untunta maadda!» yaageedda. 8 Muse Leewiyaa zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Ne Tuumiimiyinne Uuriimii ne doseedda asassa. Neeni Masaahan paac'ceedda, Mariiba haatsaan palumetteedda asassa. 9 Barena yeleeddawantuppe, bare ishatuwaappenne barenttu naanatuwaappe aatsiide, untuntu new ammanetteedawe aad'd'ee; ne c'aak'uwaa k'aalaw untuntu ammanetteedino. 10 Untuntu ne wogaa Yaak'ooba, ne higgiiyaakka Israa'eeliyaa tamarisiino. Ne sintsan is'aanaa c'awayiino; new yarshshiyaasan ubbaanna s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiino. 11 Abeet Med'inaa Godaw untuntu kushii ootseeddawaa anja; untuntu ootsiyaa ubaban ne nashettiyaawaa untunttoo k'onc'c'issa. Untuntu bolla dendiyaawaa mentsereetsa olaa; untuntu morkkatuwaa laa"entso dentsoppa» yaageedda. 12 Biiniyaama zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday siik'eedda Asay aan ammanettiide de'ee. Gallassaa kumentsan untunta Med'inaa Goday naagee; bare hashiyaan tookkiide shemppisee» yaageedda. 13 Yoosefo zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday iraa immiyaawan, gadiyaappe haatsaa pultissiyaawan, untuntu biittaa anjo. 14 Away katsiyaa dooretteedda ayifiyaaninne wodiyaan wodiyaan ka"iyaa ayifiyaan anjjetto. 15 Benippe de'iyaa untuntu deretuunne zoozetuu lo"o ayifiyaan anjjetino. 16 Untuntu biittay lo"obaa s'alalaa kumeeddawaa gido; buuran ees's'iyaa tamaa

giddon haasayeedda, S'oossaappe beettiyaa anjjo s'alalaan kumeeddawaa gido. Ha anjjotuu ubbay Yooseefo zariyaa gakkino; ayaw gooppe, I bare ishanttu giddon kaappuwaa. 17 Yooseefo koyiro yeletteedda korumaadan mino; Aa kac'etuu mentsaa kac'iyaaadan mino. Aa kac'etuu sha'an paydetiyaa Minaase zaratuwaa; tammu sha'an paydetiyaa Efireema zaratuwaa. He kac'etuwaan I kawutetsatuwaa k'ayc'c'ana; biittaa gas'aa gakkanaw untunttu I sugana» yaageedda.

18 Zaabiloonaa zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Neenoo Zaabiloonaa, neeni ne kessan nashetaa; Yisaakooraa, neenikka ne dunkkaaniyaan nashetaa. 19 Untunttu kare gade asaa barenttu deriyaakko s'eesana; hewan untunttu geeshshatetsaa yarshshuwaa yarshshana. Bare ak'uwaanne barenttu duretetsaa, abbaappenne abbaa mata shafiyaappe demmana» yaageedda.

20 Gaada zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Untunttu biittaa aasseeda S'oossay galatetto; Gaadi morkkiyaa som"uwaa mentsanaw, gaammuwaadan shankkatee. 21 Kaappatoo geedda lo"o biittaa untunttu akkeeddino; Israa'eeliyaa kaappatuu shiik'eedda wode, untunttu Med'inaa Godaa sheniyaan geeshsha pirddaa pirddeeddino» yaageedda. 22 Daane zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Daani wodalla gaammuwaa mala; I Baasaaneppe guppiide kesana» yaageedda. 23 Niftaaleema zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Niftaaleemi Med'inaa Godaa aad'd'o keekatetsaaninne anjuwaan duretteedda; untunttu biittay Galiilaa Abbaappe biide gedissa bagga gakkee» yaageedda.

24 Aaseera zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Aseeri hara zaratuu ubbaappe aad'd'iide anjjettedawaa. Bare ishatuwaankka dosetteeddawaa gido. Aa biittay zayitiyaan duretto. 25 Untunttu katamatuukka birataa kariyaan gorddettiide naagettino; bare

laytsaa ubbaan I wolk'k'aama gidino. **26** «Neenoo Yishruuna, saluwaappe hinttena maaddanaw, bare gitatetsan shaaran hametiyyaa hintte S'oossaa mala s'oossi baawa. **27** Med'inaa S'oossay hinttentoo de'uwaa; Aa med'inaa kushetuu hintteppe garssana de'iino. I hintte sintsaappe hintte morkkatuwaa yederseedda; hintte untunta wurssi d'ayissanaadan hinttentoo odeedda. **28** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asay, bochchiyaawe bayinnan sarotetsaan de'ana; Yaak'ooba pultuu k'umayenne woyniyaa eessay kumeedda gadiyaan de'ana, saluwaa iray bukkiyaasan de'ana. **29** Hinttenoo Israa'eeliyaa asaw! Hintte wooti anjetteeditee! Med'inaa Goday ashsheeda hintte malay oonee? I hinttentoo gondallenne hinttena maaddiyaawaa; aan hintte s'ooniyaa mashshaa. Hintte morkketuu hintte sintsan gufannana; hintteka untuntu geessuwaa laalana» yaageedda.

34 Muse Moo'aaba dembbaappe dendiide, Nabo Deriyaa huup'iyaa, k'ay Yarikkoppe away doliyaa baggana de'iyaa Pisgga Deriyaa huup'iyaa gakeedda. Hewaan Med'inaa Goday Daana gakkanaw de'iyaa Gala'aade biittaa, **2** Niftaaleema biittaa ubbaa, Efireemanne Minaase biittaa, away wulliyaa baggana biide Meediteraane Abbaa gakkanaw de'iyaa Yihudaa biitaanne **3** gedissa baggana S'oo'aarappe dendiide, zambbay de'iyaa lyaarikko katamaa, zanggaaraan de'iyaa dembbaa ubbaa besseedda. **4** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Abrahaamew Yisaak'awunne Yaak'oobaw, «Taani hintte zariyaw immana» yaagaade c'aak'k'eedda biittay hawaa. Ha'i neeni ne ayifiyaan be'anaadan taani ootsaad; shin neeni yaa pinnakka» yaageedda. **5** Med'inaa Godaa k'oomaa Muse Med'inaa Goday geeddawaadan, hewan Moo'aaba gadiyaan hayk'k'eedda. **6** Med'inaa Goday Beeti-Pa'ooraa katamaappe sintsa baggan

Moo'aaba zanggaaraan Aa moogeedda; shin hachchi gakkaw,
I moogetteedda sa'aa eriyaa Asay baawa. 7 Muse hayk'kiyaa
wode, Aa laytsay s'eetanne laatama; shin aw ayfii is's'ibeenna;
Aa wolk'k'aykka is's'ibeenna. 8 Israa'eeliyaa Asay Moo'aaba
dembban hattamu gallassaa Musew yeekkeeddino. Hewaappe
guyyiyaan, Musew yeekkiyaanne kayyottiyaa wodii wureedda. 9
Neewe na'ay Iyyaasu aad'd'eeda eratetsaa ayyaanan kumeedda;
ayaw gooppe, Muse bare kotoan I ootsanaadan, Aa bolla bare
kushiya wotseedda. Israa'eeliyaa Asay Iyyaasu azazetteedda;
Med'inaa Goday Muse baggana immeedda azazuwaakka
naageedda. 10 Med'inaa Goday som"uwaan dummayiide
ereedda Muse mala timbbitiyaa odiyaa Asay Israa'eeliyaan
mulekka denddibeenna. 11 Med'inaa Goday Musa Gibs'e
kaatiyaakko, aanana ootsiyaa kaappatuwaakkonne kumentsaa
asaakko yeddiide, Aa baggana ooratsabaanne maalalissiyaabaa
ubbaa ootseedda, Muse mala timbbitiyaa odiyaa hara Asay
ooninne baawa. 12 Israa'eeliyaa ubbaa sintsan wolk'k'aama
wolk'k'an maalalissiyaabaa ootseedda Muse mala Asay ooninne
baawa.

Iyyaasa

1 S'oossaa k'oomay Muse hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, S'oossay Musa maaddiyaa Neewe na'aa Iyyaasa, hawaadan yaageedda; **2** «Ta k'oomay Muse hayk'k'eedda. Hewaa diraw neeninne ha Asay ubbay denddiide taani Israa'eeliyaa asaw immiyaa gadiyaa gelanaw hawaa Yorddaanoosa shaafaa pinnite. **3** Taani Musew odeeddawaadan, hinttentu gedii yed'd'iyaa sa'aa ubbaa taani hinttentoo immaad. **4** Hinttentu zaway Neegeeba Bazzuwaappe denddiide, Liibaanoosa Deriyaa gakkanaassa; Efiraas'iisa geetettiyaa wogga shaafaappe denddiide, Hiitetuwaa gadiyaa ubbaanna gujjiide, away wuliyaa baggana de'iyaa Meeditiraane Abbaa gakkanaasa. **5** Neeni de'eedda laytsaa ubbaan ay asayne neena olettiide te"enna. Taani Musena gideeddawaadan, neenanakka gidana; taani neena ubbakka yeggikenne aggikke. **6** Minna; s'ala! Ayaw gooppe, taani untuntu mayza aawaatoo immana gaade c'aak'k'eedda gadiyaa neeni ha asaa laatissanaassa. **7** Minna; loytsa s'ala! Ta k'oomay Muse neena azazeedda Wogaa ubbaa minisaade naaga. Neeni biyaasa'aa ubbaan new suurana mala, aappe ushechcha woy haddirssa booppa. **8** Ha Wogaa Mas'aafay ne doonaappe shaakettoppo; an s'aafetteeddawaa ubbaa minisaade naaganaw, gallassinne k'amma Aa k'oppa. Yaatooppe, new ubbabaykka injjetananne giigana. **9** Minna; s'ala! Ne biyaasa'aa ubbaan taani Goday ne S'oossay neenana de'iyaa diraw, yayyoppa! Hirggoppa! gaade taani neena azazaad» yaageedda. **10** Hewaappe guyye Iyyaasu asaa kaappatuwaa hawaadan yaageedda; **11** «Biite; Asay dunkkaano saanna aad'd'i biidde, asaa, «Hintte shink'k'aa giigissite; heezzu gallassaa gidдон, S'oossay hinttentu S'oossay hinttentoo immiyaa gadiyaa laattanaw

Yorddaanoosa Shaafaa pinniita» yaagiide odite» yaageedda. **12** Iyyaasu, Roobeela zeretsaa, Gaade zaratuwaanne Minaase zaratuwaappe baggatuwaa hawaadan yaageedda; **13** «S'oossaa k'oomay Muse hinttentta azazeeddawaa hassayite. I hinttentta, «S'oossay hinttenttu Goday hinttentta shempissana; ha biittaakka hinttenttoo immana» yaageedda. **14** Hinttenttu machatuu, hinttenttu naanayne hinttenttu mehii Yorddaanoosa Shaafaappe hafintsana Muse hinttenttoo immeedda gadiyaan de'ishshino. Shin hinttenttu olanchchatuu barenttu ola miishshaa oyk'k'iide, hinttenttu dabbatuwaappe sintsa s'eeran olettanaw Yorddaanoosa Shaafaa pinnino. S'oossay hinttentta shemppisseeddawaadan, untuntakka shempissana gakkanaasinne S'oossay hinttenttu S'oossay untunttookka immiyaa gadiyaa untunttu laattana gakkanaw, untuntta maaddite. Hewaappe guyyiyaan simmi biide, S'oossaa k'oomay Muse Yorddaanoosa Shaafaappe hafintsan away doliyaa baggana immeedda hinttenttu gadiyaan de'ite» yaageedda. **16** Hewaappe untunttu Iyyaasa, «Neeni nuuna azazeeddawaa ubbaa nuuni ootsana; neeni kiittiyaa sa'aa hak'anne baana. **17** Musew ubbaban azazetteeddawaadan, newukka azazettana. S'oossay ne S'oossay Musena ittippe gideeddawaadan, neenanakka ittippe gido. **18** Ne azazoo makkaliyaawenne ne azazeeddawaa ayaanne azazettenan is's'iyaaawe hayk'k'o. Neeni minna; s'ala!» yaageeddino.

2 Neewe na'ay Iyyaasu gadiyaa geeddiyaa laa"u asatuwaa Shiis'ima geetettiyaa sa'aappe k'osuwaaan kiittiidde untuntta, «Biite; gadiyaa geeddite; Yaarikko katamaa k'ay dumma geeddite» yaageedda. Hewaappe untunttu biide, Ra'aabo geetettiyaa sharmus'atti soo ak'anaw geleeddino. **2** Yaarikko kaatii, «Israa'eeliyaa asaappe kiitetteeddawanttu ha gadiyaa

geeddanaw k'amma yeeddino» giyaa oduwaa siseedda. 3
Yaarikko kaatii Ra'aabii hawaadan yaagiide kiitteedda; «Ne
soo yiide geleedda asatuwaa kessaade imma. Ayaw gooppe,
untuntu gadiyaa ubbaa geeddanaw yeeddino» yaageedda. 4
Shin mishirata he laa"u asatuwaa k'osa diggaade, hawaadan
yaagaaddu; «Ee asatuu taakko yeeddino; shin untuntu
hak'appe yeedenttonne taani erabeykke. 5 Omarssi katamaa
penggiyaa gorddana haniyaa wode, untuntu kesiide beeddino;
untuntu hak'a beeddinontto taani erikke. Elleelli kaalliyawaa
gidoope, hinttenttu untunta oyk'k'anita» yaagaaddu. 6 Shin
Ra'aaba asatuwaa golliyaa bollan dembbayiide ootseedda
sa'aa kessaade, suufiyaa geetettiyaa mayuwaa kesiyyaa talbbaa
dalaa dooriyaa gidдон untunta k'osa wotsaaddu. 7 Yaatina,
asatuu geediyaawantta koyanaw kesiide, Yorddaanoosa Shaafaa
pinuwaa afiyaa ogiyaa oyk'k'iide beeddino. Koyiyaawanttu
katamaappe kesoonini, katamaa penggii gorddetteedda. 8
Geediyawanttu gem"ishanaappe kasetaade, Aa untunttukko
pude kesaade, untunta hawaadan yaagaaddu; 9 «S'oossay ha
gadiyaa hinttenttoo immeeddawe, hinttenttu nuuna wolk'k'aama
yashshaa yashshiyaawaanne ha gadiyaan de'iyaa Asay ubbay
hinttenttoo hirggaa hayk'k'iyawaa taani eray. 10 Ayaw gooppe,
Gibs'e gadiyaappe hinttenttu kesseedda wode, hinttenttu sintsan
Zo'o Abbaa S'oossay wooti melisseeddenttonne nuuni siseeddo.
K'ay Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaa
Amoore gadiyaa kaatetuwaa laa"atuwaa, Sihoonanne Ooganne
hinttenttu wooti ubbaanna d'aysseeddenttonne siseeddo. 11
Nuuni hewaa siseedda wode, nu wozanay kolddeedda;
Asay ubbay hinttenttoo s'aliyaawaa aggi basheedda. Ayaw
gooppe, S'oossay hinttenttu S'oossay bolla saluwaanikka

garssa sa'aanikka S'oossaa. 12 Hewaa diraw, taani hinttenttoo keekeddawaadan, hinttenttukka ta aawuwaa golliyya asaw keekanaadan taw S'oossan hewawukka ammantsiyaa malaataa immite. 13 Ta aawuwaanne ta daayo, ta ishatuwaanne ta michchetuwaa untuntussa gideeddawaa ubbaa pas'a aggite; nuuna hayk'uwaappe ashshite» yaagaaddu. 14 He asatuu, «Nuuni ootseeddawaa neeni odennan aggina, nuuni new c'aak'keedda c'aak'uwaa polana d'ayooppe, S'oossay nuuna wod'o! S'oossay ha gadiyaa nuw immiyaa wode, nuuni new ammanettananne keekana» yaageeddino. 15 Ra'aaba de'iyya keetsay katamaa dirssaana oyk'k'etiide kees'etti utteedda diraw, maskkootiyaanna wodoruwaa duge yeddaade, an duge wotsaaddu. 16 Ra'aaba untuntta, «Hinttena koyiyaawanttu demmenna mala, deriyaa biide untunttu simmana gakkanaw, yaan heezzu gallassaa k'osettishshite. Hewaappe guyyiyaan hinttenttu biyaasa'aa biite» yaagaaddu. 17 Asatuu izo, «Nuuni ne gadiyaa geliyaa wode, ha zo'o wodoruwaa neeni nuuna kesseedda maskkootiyan k'achchana d'ayooppenne ne aawuwaa, ne daayo, ne ishatuwaanne ne soo asaa ubbaa neekko soo ahana d'ayooppe, neeni nuuna c'aak'k'iseedda c'aak'uu nuw gometenna. 19 Ooninne ne sooppe kare ogiyaa kesiide hayk'k'into, hewe Aa gome; nuuni hewan ooshettokko. Neenana soon ittippe de'iyaawe kushiyan boshettooppe, Aa suutsaa gomii nuuna gakko. 20 Shin nuuni ootseeddawaa neeni odooppe, neeni nuuna c'aak'k'etseedda c'aak'uu nuw gometenna» yaageeddino. 21 Hewaappe guyye iza, «Hinttenttu geeddawaadan hano» gaade, untuntta moyzzaaddu. Untunttu beeddawaappe guyyiyaan, he zo'o wodoruwaa maskkootiyan k'achchaaddu. 22 Untunttu pude gezziyaa biide, yaan k'osetteeddinno; yederssiyaawanttu

Yaarikko simmana gakkanaw, untunttu yaan heezzu gallassaa gam"eeddino. Yederssiyaawanttu ogiyaa ubbaan koyeeddino; shin untunta demmibeeykkino. **23** Hewaappe guyyiyaan he laa"u asatuu deriyaappe wod'd'iide, Yorddaanoosa Shaafaakka pinniide, Neewe na'aa Iyyaasukko simmiide yeeddino. Barena gakeeddawaa ubbaa aw odeeddino. **24** Untunttu Iyyaasa, «S'oossay tumu biittaa ubbaa nuw aatsi immeedda. K'ay gadiyaan de'iyaa Asay ubbay nuw yashshaa kolddeedda» yaageeddino.

3 Iyyaasunne Israa'eeliyaa Asay wontta guuran dendeeddino. Untunttu Shiis'ima geetettiyaa sa'aappe dendiide, Yorddaanoosa Shaafaakko biide pinnennan yaan gam"eeddino. **2** Heezzu gallassaappe guyyiyaan, kaappatuu untunttu dunkkaaneedda sa'aan simeretteeddino. **3** Asaa hawaadan yaagiide azazeeddino; «S'oossaa hinttenttu S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaanne Aa tookkeedda Leewiyaa zare k'eesetuwaa be'iyaa wode, hinttenttu dunkkaaneedda sa'aappe dendiide, untunta kaallite. **4** Hinttenttu kase ha ogiyaanna bi erenna diraw, hinttenttu baana ogiyaa untunttu hinttentta bessana. Shin K'aalaa c'aak'uwa Taabootaakko shiik'oppite; K'aalaa c'aak'uwa Taabootaappe laa"u sha"a wad'aa gidiyaawaa keeshshaa haakuwaan ek'k'ite» yaageeddino. **5** Iyyaasu asaa, «Hinttenttu huup'iyaw geeyite; ayaw gooppe, S'oossay wontti hinttenttu gidдон maalalissiyaabaa ootsanawaa» yaageedda. **6** K'ay Iyyaasu k'eesetuwaa, «K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkiide, asaappe sintsaw aad'd'ite» yaagiide odeedda. K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkiide, asaappe sintsaw aad'd'eeddino. **7** S'oossay Iyyaasa, «Taani Musena gideeddawaadan, neenana gidanawaa Israa'eeliyaa Asay

ubbay erana mala, hachche untunttu sintsan taani neena d'ok'k'u d'ok'k'u ootsanaw doommana. 8 Neeni K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkiyaa k'eesetuwaa, <Yorddaanoosa Shaafaa doonaw gakkiiyaa wode, haatsaan geliide ek'k'ite> yaagaadde azaza» yaageedda. 9 Iyyaasu Israa'eeliyaa asaa, «Haa yiite; S'oossaa hinttenttu S'oossaa k'aalaa sisite. 10 De'uwaa S'oossay hinttenttu gidдон de'iyawaanne I tumuppe Kanaanetuwaa, Hiitetuwaa, Hiiwetuwaa, Parzzetuwaa, Gerggeesetuwaa, Amooretuwaanne Yaabuusatuwaa hinttenttu sintsaappe kessanawaa hinttenttu eranawe, 11 sa'aa ubbaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootay hintteppe sintsiide, Yorddaanoosa Shaafaa pinniyaa wodiyaanna. 12 Ha'i Israa'eeliyaa zaratuwaappe tammanne laa'u asatuwaa doorite; itti itti zariyaappe itti itti asaa gido. 13 Sa'aa ubbaa Godaa, S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkeedda k'eesatuwaa gedii Yorddaanoosa haatsaa bochchiyaa wode, k'ommoppe duge goggiyaa Yorddaanoosa haatsay ek'k'ana; itti sa'aa shiik'iide doorettana» yaageedda. 14 Asay Yorddaanoosa Shaafaa pinnanaw barenttu dunkkaaniyaappe kesseedda wode, K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkeedda k'eesatuu asaappe sintsan hametteeddino. 15 Katsaa c'akkiyaa wodiyaan ubbaan Yorddaanoosa Shaafay kuntseedda. Gidooppenne, K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkeedda k'eesatuu Yorddaanoosa Shaafaa gakkina, untunttu gedii haatsaa gas'aa yed'd'eedda wode, 16 k'ommoppe duge goggiyaa haatsay ek'k'i aggeeda; hini darssi haako san, S'arttaana giyaa saan de'iyaa Adaama geetettiyaa kataman itti sa'aa shiik'iide dooretteedda. Duge Aaraba gad'an de'iyaa Mas'ine Abbaw goggiyaa haatsay k'ay ubbay duus's'iide atti basheedda. Yaatina, Asay Yaarikko

katamaa hefintsa pinneedda. 17 Israa'eeliyaa Asay mela gadiyaa yed'd'iide pinniyya wode, Asay ubbay pinniide wurana gakkanaw S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkeedda k'eesatuu Yorddaanoosa Shaafaa gidдон mela biittan ek'k'eeddinno.

4 Asay ubbay Yorddaanoosa Shaafaa pinniide wureedda wode, S'oossay Iyyaasa, 2 «Israa'eeliyaa asaappe tammanne laa"u asatuwaa doora; itti itti zariyaappe itti itti asaa gido. 3 Yaataade untunttu, «Yorddaanoosa Shaafaa gidдон k'eesatuwaa gedii ek'k'eedda sa'aappe tammanne laa"u shuchchatuwaa akkite; he shuchchatuwaa tookki afiide, hachche k'amma hinttenttu ak'iyya sa'aan wotsite» yaagaade azaza» yaageedda. 4 Iyyaasu Israa'eeliyaa zariyaappe ittuwaa ittuwaa akkiide, tammanne laa"u asaa dooreeddawantta s'eeseedda. 5 Untunttu, «S'oossaa hinttenttu S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootay de'iyya sa'aa guyye Yorddaanoosa Shaafaa geliide Israa'eeliyaa zaratuwaa payduwaan, ubbaykka itti itti shuchchaa hinttenttu hashiyaan tookkite. 6 Ha shuchchatuu S'oossay hachche ootseeddawaa hinttentta hassayissiyaa malaataa gidino. Wodeppe hinttenttu naanay hinttentta, «Ha shuchchatuu ayibabee?» yaagiide oochchiyya wode, 7 hinttenttu, S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa sintsan Yorddaanoosa Shaafay gogetsaa aggiide ek'k'eeddawaa Israa'eeliyaa asaa med'inaw hassayissiino. K'aalaa c'aak'uwa Taabootay pinnishin, Yorddaanoosa haatsay shaaketteedda yaagiide untunttoo odite» yaageedda. 8 Israa'eelatu Iyyaasu azazeeddawaadan ootseeddino. S'oossay Iyyaasoo odeeddawaadan, Israa'eeliyaa zaratuwaa payduwaan asatuu tammanne laa"u shuchchatuwaa Yorddaanoosa Shaafaa giddoppe akkeeddino; tookki ahiide, barenttu ak'iyya sa'aan wotseeddino. 9 Iyyaasu K'aalaa c'aak'uwa

Taabootaa tookkeedda k'eesatuwaa gedii Yorddaanoosa Shaafaa gidдон ek'keedda sa'aan, hara tammanne laa"u shuchchatuwaa esseedda; he shuchchatuu hachche gakkanaw yaan de'iino.

10 S'oossay Iyyaasa azazeeddawaa ubbaa Asay polana gakkanaw, K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkeedda k'eesatuu Yorddaanoosa Shaafaa gidдон ek'kiide gam"eeddino; Muse Iyyaasa azazeedda azazuukka hewaa. Asay elleelliidde shaafaa pinneedda. **11** Asay ubbay pinneeddawaappe guyyiyaan, S'oossaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootayne k'eesatuu Asay s'eellishin pinneeddino. **12** Muse azazeeddawaadan, Roobeela zaratuu, Gaade zaratuunne Minaase zaratuwaappe baggay ola miishshaa oyk'kiide, Israa'eeliyaa asaa sintsanna pinni utteeddino. **13** Unttuntu paydu oytamu sha"a gidiyaawaa. Unttuntu S'oossaa sintsan, Yaarikko matan de'iyaa dembban olaw salppeeddino. **14** He gallassi S'oossay Iyyaasa Israa'eeliyaa asaa ubbaa sintsan d'ok'k'u d'ok'k'u ootseedda. Hewaa diraw Musa bonchcheeddawaadan Iyyaasakka Aa de'uwaa laytsaa ubbaan bonchcheeddino. **15** S'oossay kase Iyyaasa, **16** «K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkeedda k'eesatuu Yorddaanoosa Shaafaappe kessanaadan azaza» yaagiide odina, **17** Iyyaasu k'eesetuwaa, «Yorddaanoosa Shaafaappe kesite» yaagiide azazeedda. **18** S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkeedda k'eesatuu Yorddaanoosa Shaafaa gidдoppe kesiide mela biittaa unttuntu yed'd'eeddawaan, ellekka Yorddaanoosa haatsay bare sa'aa simmiide kase goggiyaawaadan gas'aa gakkanaw kumiidde, gogetsaa doommeedda. **19** Asay koyro aginaan he aginaw tammantsa gallasan Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, Yaarikkona away doliyaa baggan zawatiyaa Gelggalan dunkkaaneeddino. **20** Iyyaasu Yorddaanoosa

Shaafaappe ayetteedda tammanne laa"u shuchchatuwaa Gelggalan esseedda. 21 Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaageedda; «Wodeppe hinttenttu zaratuu barenttu aawotuwaa, <Ha shuchchatuu aybabee?» yaagiide oochchiyaa wode, 22 <Israa'eeliyaa Asay Yorddaanoosa Shaafaa mela biittaa yed'd'iide pinneeddawaa hassayissiyaawantta» yaagiide odite. 23 Nuuni pinnana gakkanaw, S'oossay nu S'oossay Zo'o Abbaa kase nu sintsan melisseeddawaadan, hinttenttukka pinnana gakkanaw, S'oossay hinttenttu S'oossay Yorddaanoosa Shaafaa hinttenttu sintsan melisseedda. 24 Hewaa I ootseeddawe sa'aan de'iyaa Asay ubbay S'oossaa wolk'k'ay ay keeshshaa gitentto eranaadaaninne hinttenttukka S'oossaw, hinttenttu S'oossaw, med'inaw yayanaadaana» yaageedda.

5 Yorddaanoosa Shaafaappe away wuliyaa baggana de'iyaa Amoorawaanatuwaa kaatetuunne Meeditiraane Abbaa lank'k'iyaa lank'k'iyaa oyk'k'iide de'iyaa Kanaanetuu kaatetuu ubbay, Israa'eeliyaa Asay pinnana gakkanaw S'oossay Yorddaanoosa Shaafaa haatsaa melisseeddawaa siseedda wode, untunttu wozanay kolddeedda. Untunttu Israa'eeliyaa asaana gaketanaw s'alibeykkino. 2 He wode S'oossay Iyyaasa, «Saliyaa geetettiyaa shuchchaappe k'ara mak'ilaa giigissaade, Israa'eeliyaa attuma asaa beniwanttuwaadan ha"ikka k'as's'araa» yaageedda. 3 Iyyaasu saliyaa geetettiyaa shuchchaappe k'ara mak'ilaa giigissiide, K'as's'araa Deriyaa geetettiyaa sa'aan Israa'eeliyaa asaa k'as's'areedda. 4 I hewaa ootseedda gaasuu: Gibs'eppe keseedda asan laytsay olaw gakeedda attuma Asay ubbay Gibs'eppe biidde woran hayk'k'eedda. 5 Gibs'eppe keseedda attuma Asay ubbay k'as's'aretteedda; shin woran yuuyiyaa wode yeletteedda attuma naanay ittuunne k'as's'arettibeenna.

6 Israa'eeliyaa Asay S'oossaw azazettenan is's'eedda diraw, Gibs'eppe kesiyaa wode laytsay olaw gakteedda attuma Asay ubbay hayk'k'iidde wurana gakkanaw woran oytamu laytsaa yuuyyeedda. Hewenne, S'oossay untunttu, «Eessayne maatsay goggiyaa aradda gadiyaa, taani kase hinttenttu mayza aawaatoo immana geedda he gadiyaa hinttenttu be'ikkita» geedda k'aalay polettanaadaana. 7 Hewaa diraw S'oossay untunttu naanaa untunttu sa'aan dentseedda; Iyyaasu k'as's'areeddawantukka hewantta. Untunttu k'as's'arettennan de'iyaaawe ogiyaan biidde untunttu k'as's'arettibeenna dirassa. 8 Asay ubbay k'as's'aretteeddawaappe guyyiyaan, untunttu maytsay pas'ana gakkanaw barenttu dunkkaaneedda sa'aan gam"eeddino. 9 S'oossay Iyyaasa, «Hachche taani Gibs'etuwaa boriyaa hintteppe diggaad» yaageedda. He sa'aa suntsay hachche gakkanaw Gelgala geetettee. 10 Israa'eeliyaa Asay Yaarikko dembban Gelgala giyaa saan dunkkaaniide, aginaw tammanne oyddentso gallassi omarsseeddawan Paasigaa Baalaa bonchcheedda. 11 Paasigaappe guyyiyaan wonttetsa gallassi, biittan doliyaa katsaa ayfiyaa irshshuu gelibeenna ukitsaanne s'iis'etteedda tishaa meedda. 12 He biittan doliyaa katsaa meedda wonttetsa gallassi mannay bukkiyaawaa aggi basheedda. Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa Asay mannaa demmibeenna. He wodiyaappe doommiide untunttu Kanaan doliyaa katsaa miidde de'eeddino. 13 Iyyaasu Yaarikko matan de'iyaa wode, d'ok'k'u giide s'eelliide, itti bitanii mashshaa shod oyk'k'iide, bare sintsan ek'k'eeddawaa be'eedda. Iyyaasu aakko shiik'iide, «Neeni nu bagga aseeyye nu morkkatuwaa bagga asee?» yaageedda. 14 Bitanii, «Taani O baggakka gidikke. Shin taani S'oossaa olanchchatuu gadaawaa gidaade ha'i

yaad» yaageedda. Iyyaasu sa'aan kunddi goynniide, «Ta goday bare k'oomaw odiyaabay ayee?» yaageedda. 15 S'oossaa olanchchatuwaa gadaaway, «Neeni ek'keedda sa'ay geeshsha gideedda diraw, ne gediyaappe c'aammaa kessa» yaageedda. Iyyaasu I geeddawaadan ootseedda.

6 Israa'eeliyaa asaw yayyeedda gaasuwaan Yaarikko katamaa dirssaa penggetuu gorddettiide naagettiino; katamaa gelanawunne katamaappe kesanaw danddayiyaa ooninne baawa. 2 Med'ina Goday Iyyaasa, «S'eella, taani Yaarikko katamaa Aa kaatiyaanna Aa mino olanchchatuwaakka ne kushiyan aatsaade immaad. 3 Neeninne ne olanchchatuu salppiide, usuppun gallassay gakkanaw hachche hachche katamaa dirssaa itti gede yuuyyi aad'd'ite. 4 K'ay laappun k'eesatuu dorssatuwaa kac'iyaaappe kesseedda laappun malakatatuwaa oyk'k'iide, S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa sintsanna hamettino. Laappunsa gallassi k'eesatuu malakatatuwaa punnishin, olanchchatuu salppiide, ittippe katamaa laappu gede yuuyyi aad'd'ite. 5 Hewaappe guyyiyaan malkkatatuwaa punuwaa goochchiide punniyaawaa sisiyaa wode, ellekka Asay ubbay bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide waasso. Yaatooppe katamaa dirssaa gimbbii kunddina Asay ubbay sintsaw lawuhu giide gelana» yaageedda. 6 Neewe na'ay Iyyaasu k'eesetuwwa s'eegiide, «Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkite; hintteppe laappun k'eesatuu laappun malakatatuwaa oyk'k'iide, K'aalaa c'aak'uwa Taabootaappe sintsaw aad'd'iide hamettino» yaageedda. 7 Asaa, «Sintsaw biite; katamaa yuuyyi aad'd'ite; olaw giigeeddawantukka Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa sintsan hamettino» yaagiide azazeedda. 8 Iyyaasu asaw haasayeeddawaadan, laappun k'eesatuu

laappun malakatatuwaa Med'ina Godaa sintsan oyk'k'iide, punniidde hametteeddino; k'ay Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootay untuntta kaalledda. **9** Olaw giigeeddawanttu malakatatuwaa punniyaa k'eesatuwaa sintsan biyaa wode, guyyenna naagiyaa olanchchatuu K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa guyyenna kaalleeddino. He wodiyaa ubbaan malakatatu punettiino. **10** Shin Iyyaasu asaa, «Taani hinttentta, «Waassite!» gaana gallassay gakkanaw, ola waasuwa waassoppite; hinttenttu k'aalay sisettoppo; itti k'aalakka k'aattoppite. Gidin he wode waassite!» yaagiide azazeedda. **11** Yaatiide Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootay tookettiide, he katamaa itti gede yuuyyi aad'd'anaadan ootseedda. Hewaappe guyyiyaan Asay bare dunkkaaneedda sa'aa simmiide, k'ammaa yaan ak'eeda. **12** Wonttetsa gallassi Iyyaasu guuriide dendeedda; k'eesatuukka Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkeeddino. **13** Laappun malakatatuwaa oyk'k'iide laappun k'eesatuu sintsaw aad'd'iide, malakatatuwaa punniidde Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa sintsan hametteeddino. Olaw giigeeddawanttu hinttutuppe sintsanna hametteeddino; guyyenna naagiyaa olanchchatuukka Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa guyyenna kaalleeddino. He wodiyaa ubbaan malakatatu punettiino. **14** Laa"entso gallassi katamaa itti gede yuuyyi aad'd'iide, barenttu dunkkaaneedda sa'aa simmeeddino. Usuppun gallassaa gakkanaw hewaadan haneeddino. **15** Laappunsa gallassi s'alk'k'ii doliyaa wode dendiide, kasewaadan katamaa laappu gede yuuyyi yuuyyi aad'd'eedino. Katamaa untunttu laappu gede yuuyyi yuuyyi aad'd'eedawe he gallassi s'alalaana. **16** Laappunsa yuushshan, k'eesatuu malakatatuwaa punniyaa wode, Iyyaasu asaa, «Med'ina Goday katamaa

hinttenttoo aatsiide immeedda diraw, waassite! **17** Katamayenne katamaa gidдон de'iyaa bay ubbay Med'ina Godaw shek'etowaa gidiide, d'ayanaw besse. Nuuni gadiyaa geeddanaw kiitteedda asatuwaa k'osaade ashsheeda diraw, sharmus'iyaa Ra'aabanne I son izina ittippe de'iyaa asaa s'alalay attanawaa. **18** Shin hinttenttu shek'k'a gideeddabaappe ayaanne akkenaadan hinttenttu huup'iyaw naagettite. Shek'k'a gideeddabaappe hinttenttu akkooppe, Israa'eelatuu dunkkaaneedda sa'aa bayiyaa sa'aa ootsanita; yaatiide he sa'aw metuwaa ahanita. **19** Birayenne work'k'ay ubbay, k'ay nahaasiyaappenne birataappe med'etteedda miishshatuu ubbay Med'ina Godaw geeyeeddawaa gidino. Untunttu Med'ina Godaa miishshaa minjiyyaa sa'aan de'ino» yaageedda. **20** Hewaa diraw malakatatu punettina Asay waasseedda. Malakatatu punuwaan Asay bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide waasseedda; ellekka katamaa dirssaa gimbbii kunddi aggeeda! Hewaappe guyyiyaan Asay ubbay sintsaw lawuhu gi gelinne katamaa oyk'k'i aggeeda. **21** Kataman shemppuwaanna pas'a de'eeddawaa ubbaa, mac'c'awaa attumawaa, naanatuwaa c'ima, miizaa, dorssaanne hariyaa ubbaa k'ara mashshaan wurssi wod'eedda. **22** Iyyaasu biittaa geeddanaw kiitetteedda laa"u asatuwaa, «Sharmus'atti Ra'aabi soo biide kase hinttenttu iziw c'aak'k'eeddawaadan, izonne iziw de'iyawaa ubbaa gas'aa kessite» yaageedda. **23** Biittaa geeddeedda wodallatu biide, Ra'aabo, I aawuwaa, I daayo, I ishatuwaanne iziw de'iyawaa ubbaa gas'aa kesseeddino. Israa'eeliyaa Asay dunkkaaneedda sa'aappe gas'ana wotseeddino. **24** Hewaappe guyyiyaan katamaanne Aa gidдон de'iyawaa ubbaa taman s'uuggeeddino; shin biraanne work'k'aa k'ay nahaasiyaappenne birataappe med'etteedda miishshatuwaa Med'ina Godaa

miishshaa minjiyaa sa'aan wotseeddino. 25 Shin Iyyaasu sharmus'atto Ra'aabo I aawuwaa soo asaananne iziw de'iyaa ubbabaanna hayk'k'uaappe ashsheeda. Ayaw gooppe, Iyyaasu Yaarikko katamaa geeddanaw kiitteedda asatuwaa iza kase k'osaade ashshaadu. Izi zaratuu hachche gakkanaw Israa'eeliyaa biittan de'iino. 26 He wode Iyyaasu: «Denddiide ha Yaarikko katamaa zaaretsi kees's'iyaa uray, Med'ina Godaa sintsan, shek'etteeddawaa gido. Biro baasuwa baasiya wode, Aa bayira na'ay hayk'k'o. Penggiyaa essiyaa wode, Aa wurssetsa teefa na'ay hayk'k'o» yaagiide shek'keedda. 27 Med'ina Goday Iyyaasunna gideedda; Iyyaasu waarii biittaa ubbaa gakeedda.

7 Israa'eeliyaa Asay S'oossaw ammanetennan is's'iide, s'iine gi wotseeddabaappe akkeedda. Hewaa akkeeddawe Akaana; Akaani Karmma na'aa; Karmmi Zimira na'aa; Zimiri Yihudaa zariyaa gideedda Zaraaha na'aa. Yaatina, S'oossaa hank'k'uu Israa'eeliyaa asaa bolla ees's'eedda. 2 Iyyaasu Yaarikkon de'iidde Beetele katamaappe away doliyaa baggana Beeti-Aweena giyaasaa matan de'iyaa Ayi geetettiyaa katamaa asaa kiittiidde, «Biite; he biittaa geeddite» yaageedda. Asatuu biide, Ayi katamaa geeddeeddino. 3 Geeddeedda asatuu Iyyaasukko simmi yiide, «Ubbaa Asay Ayi katamaa olanaw baana koshshenna; laa"u woy heezzu sha"a asaa yedda. Yan amareeda Asay de'iyaa diraw, Asay ubbay daaburoppo» yaageeddino. 4 Yaatina, heezzu sha"a gidiyaa asatuu olettanaw Ayi katamaa beeddino. Shin untuntu Ayi katamaa asaa sintsaappe bak'attedino. 5 Ayi katamaa dirssaa penggiyaappe doommiide, shuchchaa k'oo'iyaa sa'aa gakkanaw Israa'eeliyaa asaa yedersseeddino; deriyaa dugetsan hattamanne usuppun gidiyaa asaa wod'eeddino. Hewan asaa wozanay kolddiide,

haatsaa kesseedda. 6 Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu kayyottiide, bare mayuwaa peed'iide S'oossaa Taabootaa sintsan omarssi gakkanaw guufanneedda. Israa'eeliyaa c'imatuukka aawaadan haneeddino; barenttu huup'iyankka baanaa k'oleeddino. 7 Hewaappe, Iyyaasu hawaadan yaageedda; «hay pooral Ubbaa Mooodiyaa S'oossaw, nuuna Amooresaw aatsa immaade wurssissanaw ayaw Yorddaanoosa Shaafaa pintsahaad? Nuuni Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa baggan atteedo gideerokko! 8 Abeet Godaw, Israa'eeliyaa Asay s'oonettiide, bare morkkatuwaa sintsaappe bak'atoope, taani waagoo? 9 Kanaanetuunne ha biittan de'iyaa Asay ubbay ha yewuwaa sisiide, nuuna doodanawannta; gadiyaappekka d'ayssanawannta. Simmi, ne wolk'k'aama suntsaw neeni ootsiyaabay ayee?» yaageedda. 10 S'oossay Iyyaasa, «Dendda ee"a! Hawaadan ayaw gufannaad? 11 Israa'eeliyaa Asay nagaraa ootseedda; taani untuntunna c'aak'k'etteedda ta c'aak'uwa aad'd'eeddino. Untuntu tsiine geetetteedda miishshatuwaappe akkeeddino; wuu"eeddino; worddoteeddino. K'ay he miishshaa untuntu barenttu miishshaanna gatsi wotseeddino. 12 Hewaa diraw, Israa'eelatu barenttu morkkatuwaa sintsan ek'k'anaw danddaykkino. Untuntu d'ayanaw bessiyaa diraw, barenttu morkkatuwaa sintsaappe bak'atteddino. Tsiine geetetteedda miishshaa hinttenttu matan de'iyawaa hinttenttu d'ayssana d'ayoope, hawaappe sintsaaw taani hinttentunna gidikke. 13 «Dendda; asaa geeshsha. Untuntu hawaadan yaagaadde oda; «Wonttiw hinttenttu huup'iyaw geeyite. S'oossay Israa'eeliyaa S'oossay hinttentta; «Israa'eelatu, tsiine geetetteedda miishshay hinttenttu matan de'ee. Hinttenttu he miishshaa hinttenttu mataappe diggana gakkanaw, hinttenttu morkkatuwaa sintsan

ek'k'anaw danddaykkita» yaagee. 14 Wontta guura, hinttenttu zariyaan zariyaan shiik'ina S'oossay, «Hawaa» geetettiyaa zarii, bare yaran yaran shiik'ana; k'ay S'oossay, «Hawaa» giyaa yaray bare soo asan asan shiik'ana; k'ay S'oossay, «Hawaa» giyaa soo Asay itti itti Asay taraan taraan shiik'ana. 15 Hewaappe guyyiyaan tsiine geetetteeddawana oyk'k'etteedda asay, barewaa ubbaanna taman s'uugettana. Ayaw gooppe, S'oossaa k'aalaa c'aak'uwaa l aad'd'iidde, Israa'eeliyaa asaa gidдон kawushshabaa ootseedda» yaaga» yaageedda. 16 Iyyaasu wonttetsa gallassi guuran denddiide, Israa'eeliyaa asaa zariyaan zariyaan shiishshina Yihudaa zarii aketeedda. 17 Yihudaa zarii shiik'ina, Zaraaha yaray aketeedda; Zaraaha yaray shiik'ina, Zimira soo Asay aketeedda. 18 Zimira soo Asay shiik'ina, wurssetsan Zimira na'aa na'ay, Karmma na'ay Akaani aketeedda. 19 Hewaappe, Iyyaasu Akaana, «Ta na'aw, S'oossaa Israa'eeliyaa S'oossaa bonchcha; Aa galataa. Ane neeni ootseeddawaa taw k'osennan oda» yaageedda. 20 Hewaappe guyye Akaani Iyyaasa, «Ee tuma! Taani S'oossaa Israa'eeliyaa S'oossaa naak'k'aad. Taani ootseeddawe hawaa: 21 nuuni omoodeedda miishshaa gidдон taani itti lo"iyaa Baabloone gadiyaa kaabbaa, laa"u s'eetu s'agaraa biraanne bagga kiilo gidiyaa work'k'aa be'aaddi; akkanaw amotteedda diraw akkaad. Yaataade ta dunkkaaniyaa gidдон biittaa garssan k'osaad; biraykka ubbaappe garssana de'ee» yaageedda. 22 Iyyaasu asaa kiittina, untunttu dunkkaaniyaa wos's'iide geliyaa wode, dunkkaaniyaa gidдон miishshaa k'ossi wotseeddawaa demmeeddino; biraykka miishshatuwaappe garssana de'ee. 23 Kiitettiide beedda asatuu miishshaa dunkkaaniyaa giddoppe akkiide, Iyyaasukonne Israa'eeliyaa asaa ubbaakko aheeddino; S'oossaa sintsan wotseeddino. 24 Hewaappe guyyiyaan

lyyaasunne Israa'eeliyaa Asay ubbay Akaana biraa, kaabbaa, work'k'aa, Aa attuma naanaanne mac'c'a naanaa, Aa miizzaa, haretuwaanne dorssatuwaa, Aa dunkkaaniyaanne aw de'iyaaawaa ubbaa akkiide, Metuwaa Wombbaa giyaasaa aheeddino. 25 Iyyaasu Akaana, «Ha metuwaa nu bolla ayaw ahaad? S'oossay hachche ne bollakka metuwaa ahana» yaageedda. Israa'eeliyaa Asay ubbay Akaananne Aa soo asaa shuchchaan c'addi wod'iide, aw de'iyaaawaa ubbaa taman s'uuggeedda. 26 Unttuntu Akaana bollan hachche gakkanaw de'iyaa daro shuchchaa keeleeddino. Yaatina, S'oossay bare ees's'iyaa hank'kuwaa zaareedda. Hachche gakkanaw he sa'ay Metuwaa Wombbaa geetetteeddawe hawaassa.

8 S'oossay Iyyaasa, «Yayyoppa; hirggoppa! Olanchchatuwaa ubbaa neenana akkaade, Ayi katamaa olanaw kesa. Ayi katamaa kaatiyaa, Aa asaa, Aa katamaanne Aa biittaa taani ne kushiyan aatsaade immaad. 2 Neeni Iyaarkko katamaanne Aa kaatiyaa d'aysseeddawaadan, hewaaddankka Ayi katamaanne Aa kaatiyaa d'ayssa. Shin, bonk'k'eedda omooduwaanne di'eedda mehiyaa hinttenttoo akkite. Katamaappe guyye baggana muggiide naagiyyaa olanchchatuwaa wotsa» yaageedda. 3 Iyyaasunne olanchchatuu ubbay Ayi katamaa olanaw dendeeddino. Iyyaasu bare olanchchatuwaa giddoppe hattamu sha'a gidiyaa mino olanchchatuwaa dooriide, k'ammen yeddeedda. 4 Unttunta hawaadan yaagiide azazeedda; «sisite, katamaappe guyye baggana muggiide naagite. Katamaappe haakkiide booppite; ubbaykka giigiide naagite. 5 Taaninne taananna de'iyaa Asay ubbay katamaakko shiik'ana. He wode Ayi katamaa Asay kasewaadankka nuuna olana giide kessana; nuuni untuntuppe bak'atana. 6 Katamaappe untuntu wuri kessana gakkanaw, nuuni

unttunttoo wos's'ana; yaatooppe untuntu, «Kasewaadankka Israa'eelatu nu sintsaappe bak'atiino» yaagana. 7 He wode hinttentu muggeedda sa'aappe kesinne, katamaa oyk'k'i aggana; S'oossay hinttentu S'oossay katamaa hinttentu kushiyan aatsi immana. 8 Katamaa oyk'k'eeddawaappe guyyiyaan, S'oossay azazeeddawaadan taman s'uuggite. Simmi taani hinttentoo odaaddi» yaageedda. 9 Iyyaasu olanchchatuwaa yeddina untuntu muggiyaa sa'aa biide Ayi katamaappe away wulliyaa baggana de'iyaa Beeteleppen Ayippenne gidduwaan muggiide naageeddino. Shin Iyyaasu he gallassi k'amma asaana ittippe ak'eeda. 10 Wonttetsa gallassi guuran Iyyaasu dendiide, olanchchatuwaa salppisseedda; yaatiide inne Israa'eeliyaa c'imatuunne olanchchatuwaa kaaletsiidde Ayi katamaa beeddino. 11 Aanana de'iyaa olanchchatuu ubbay biide, Ayi katamaa matiide katamaappe huup'issa baggana dunkkaaneeddino; untuntuppenne Ayi katamaappenne gidduwaan wombbay de'ee. 12 Iyyaasu ichcheshu sha"a olanchchatuwaa afiide, katamaappe away wulliyaa baggana, Beeteleppen Ayippe gidduwaan mugganaadda wotseedda. 13 Katamaappe huup'issa baggana de'iyaa olanchchatuwaanne katamaappe away wulliyaa baggana muggi utteedda olanchchatuwaa ubbaa sa'aa oytseedda. He gallassi k'amma Iyyaasu he wombban ak'eeda. 14 Ayi katamaa kaatii hewaa be"eedda wode, inne Aa olanchchatuunne ubbay guuran elleelli dendiide, Arabiyaa duge afiyaa ogiyaa oyk'k'iide, Israa'eeliyaa asaana olaa gaketanaw yeeddino; shin kaatii katamaappe guyye baggana muggi utteedda olanchchatuu de'iyawaa eribeenna. 15 Iyyaasunne Israa'eeliyaa ubbayne s'oonetteeddawaa malatiide, untuntu sintsaappe bazuwaa simmiide bak'attedino. 16 Ayi kataman de'iyaa Asay

ubbay untuntta yederssanaw s'eegettiide Iyyaasa yederssiidde
 katamaappe haakkiide beeddino. 17 Ayininne Beeteelen de'iyaa
 Asay ubbay Israa'eeliyaa asaa yederssanaw wuri kes diggina,
 katamay naagiyaawe baynnan c'oo dooyaa atteedda. 18
 Hewaappe guyyiyaan Med'ina Goday Iyyaasa, «Ne kushiyan
 de'iyaa tooraa Ayi katamaakko zaaraadde dentsa. Ayaw gooppe,
 taani Ayi katamaa ne kushiyan aatsaade immana» yaageedda.
 Iyyaasu bare tooraa katamaakko zaariide dentseedda. 19
 Iyyaasu tooraa yaa zaariide dentseedda wode, muggi de'iyaa
 olanchchatuu barenttu muggeedda sa'aappe elleelli dendiide,
 katamaa geli aggeeddino. Oyk'k'iide; ellekka katamaa taman
 oytsi aggeeddino. 20 Ayi katamaa Asay guyye simmiide s'eeliyaa
 wode, katamaa c'uway saluwaa kesseeddawaa be'eeddino;
 shin yaanne haanne bak'atanaw danddayibeykkino. Ayaw
 gooppe, bazuwaa bak'ateedda Israa'eeliyaa Asay barena
 yedersseedda untunttu bolla guyye simmeedda. 21 Iyyaasunne
 Israa'eeliyaa Asay ubbay muggi utteedda olanchchatuu katamaa
 oyk'k'eeddawaanne c'uway saluwaa kesseeddawaa be'eedda
 wode guyye simmiide, Ayi katamaa asaa wod'eeddino.
 22 Muggi utteedda olanchchatuukka katamaappe untunttu
 bolla keseeddino. Yaatina, Ayi olanchchatuu Israa'eeliyaa
 olanchchatuwaan laa"u baggana diretteeddino. Itti asayenne pas'a
 attenan woy kessi akkenan ubbaa wod'i wursseeddino. 23 Shin
 Ayi katamaa kaatiyaa pas'a oyk'k'iide, Iyyaasukko aheeddino. 24
 Israa'eeliyaa Asay Ayi katamaa Asay untuntta yedersseedda
 dembaan k'ara mashshaan mushereetsi wursseeddawaappe
 guyyiyaan, ubbaykka guyye Ayi katamaa simmiide, kataman
 atteeda asaa ubbaa k'ara mashshaan wod'eeddino. 25 He
 gallassi Ayi katamaa Asay attumawenne mac'c'awe ubbay

wuri hayk'k'eedda; hayk'k'eedda Asay ubbay tammanne laa"u sha"a. 26 Iyyaasu Ayi kataman de'iyawaa ubbaa mule wurssana gakkanaw, katamaakko mali wotseedda tooraa duge wotsibeenna. 27 Shin Med'ina Goday Iyyaasa azazeeddawaadan, Israa'eeliyaa Asay he katamaa mehiyaanne de'iyabaa barenttoo akkeeddino. 28 Iyyaasu Ayi katamaa s'uuggina hachche gakkanaw shuchchaa keelaa gidiide atti aggeeda. 29 Ayi katamaa kaatiyaa omarssi gakkanaw mitsaa bollan kak'k'eedda. Away wulliyaa wode, Iyyaasu azazina, Aa anhaa kak'k'eedda mitsaappe wotsiide katamaa geliyaa penggiyaan oleeddino; Aa bollan daro shuchchaa keeleeddino. Shuchchay hachche gakkanaw he sa'aan de'ee. 30 Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu Eebaala giyaa deriyaa bollan Med'ina Godaw Israa'eeliyaa Med'ina Godaw yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa gimbbeedda. 31 Med'ina Godaa k'oomay Muse Israa'eeliyaa asaa azazeeddawaadaaninne Muse Higgiyaa mas'aafan Godaw, yarshshiyaa sa'ay masettibeennanne biratay bochchibeenna shuchchaappe gimbbetteedda. Aan Med'ina Godaw s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa yarshsheeddino. 32 He sa'aan Israa'eeliyaa Asay s'eellishin, Iyyaasu Muse Higgiyaa duuk'k'owaa shuchchaa bollan s'aafeedda. 33 He wode, Israa'eeliyaa Asay ubbay, Israa'eeliyaa zaratu, allagatu, c'imatu, gadaawatuunne daannatu ubbay Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkeedda Leewiyaa zariyaa gidiyaa k'eesatuwaa sintsan K'aalaa c'aak'uwa Taabootaappe ushechcha baggananne haddirssa baggana ek'k'eeddinno. Unttuntuppe bagga Asay barenttu zokkiyaa Gariizaama giyaa deriyaakko zaarina, bagga Asay Eebaala giyaa deriyaakko zaariide ek'k'eeddinno. Unttuntu Med'ina Godaa k'oomay Muse kase azazeeddawaadan, Israa'eeliyaa

asaa anjjanaw hewaadan haneeddino. **34** Hewaappe guyyiyaan Higgiyaa mas'aafan s'aafetowaadan, Iyyaasu higgiyaa k'aalaa ubbaa, anjjuwaakka shek'aakka nabbabeedda. **35** Muse azazeeddawaa ubbaappe Iyyaasu nabbabennan aggeeda itti k'aalaykka baawa. Kumentsaa Israa'eeliyaa shiik'oo, mac'c'a asaw, naanaatoo, untuntu gidдон de'iyaa allagatuwaanakka ubbaw nabbabeedda.

9 Yorddaanoosa Shaafaappe away wulliyaa baggana de'iyaa kaatetuu ubbay, gezziyaan de'iyaa wanttu, gad'an de'iyaa wanttu, Meeditiraane Abbaa bazuwaa oyk'k'i biide Liibaanoosa gakkanaw de'iyaa wanttu, Hiitetuwaa, Amoorawaanatuwaa, Kanaanetuwaa, Parzzaawaanatuwaa, Hiiwetuwaanne Yaabusaawaanatuwaa kaatetuu ubbay Israa'eeliyaa Asay s'ooneeddawaa siseeddino. **2** Iyyaasanne Israa'eeliyaa asaa olanaw baanaw ittippe shiik'keeddino. **3** Gabaa'oonaa kataman de'iyaa Hiiwetu Iyyaasu Yaarikko katamaaninne Ayi kataman ootseeddawaa siseedda wode, **4** c'immanaw koyeeddino. Untuntu shink'k'aa k'achchiide c'urk'k'a doonniyatuu daassaa wotsi sikkeedda eessaa ogorotuwaa hariyaan c'aaniide, Iyyaasukko kiitetteeddino. **5** Kiitetteedda asatuu wuredda ec'a mayuwaa mayyiide, wotsi sikkeedda c'aammaa barenttu gediyaan wotseeddino; untuntu shink'k'aw giide oyk'keedda k'umay ubbay meleeddawaanne puulumeeddawaa. **6** Hewaappe guyyiyaan untuntu Iyyaasu dunkkaaneedda sa'aa Gelgala biide, awunne Israa'eeliyaa asaw, «Nuuni haakko gadiyaappe yeeddo. Hay nuunanna saro de'ana mala k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'a» yaageeddino. **7** Israa'eeliyaa Asay Hiiwetuwaa, «Hinttentu nu gadiyaan de'iyaa asenttonne, ayan eriide hinttenana c'aak'ketannee?» yaageedda. **8** Hewaappe guyye untuntu Iyyaasa, «Nuuni ne k'oomatuwaa»

yaageeddino. Iyyaasu, «Hinttentu oonee? Hak'appe yeedditee?»
yaagiide oochcheedda. 9 Shin untuntu, «Nuuni ne k'oomatuu
Med'ina Godaa ne S'oossaa waariyaa sisiide, daro haakko
gadiyaappe yeeddo. I Gibs'e gadiyaan ootseeddawaa ubbaa
nuuni siseeddo. 10 K'ay Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa
away doliyaa baggana de'iyaa Amoorawaanatuwaa kaatetuwaa
laa"uwaa, Haseboona Kaatiyaa Sihoonanne Asttaaroota kataman
de'iyaa Baasaane Kaatiyaa Ooga I ootseeddawaakka siseeddo.
11 Nu gade c'imatuunne nu biittan de'iyaa Asay ubbay nuuna,
«Hintte baana ogiyaw shink'k'aa oyk'k'iide, biide untuntunna
gakettiide untunttu, «Nuuni hinttentu k'oomatuwaa; hinttentu
nuunanna saro de'ana mala c'aak'uwa c'aak'keerkitte»
yaagite» yaageeddino. 12 «Nuuni hinttentukko yaanaw nu
sooppe shink'k'aa akkiyaa gallassi, ha ukitsay ho'uwaa; shin
ha"i meleeddawaanne puulumeeddawaa be'ite! 13 Hawanttu
eessaa ogorotuu nuuni kuntsiyaa wode ooratsa; shin ha"i
daaketteeddawaa be'ite! Ogii haakko giddeeddawaa gaasuwaan,
nu mayuunne nu c'aamay wureedda» yaageeddino. 14 Med'ina
Godaa oochchennan, Israa'eeliyaa Asay untuntu shink'k'aappe
amareeddawaa akkeedda. 15 Yaatina, Iyyaasu untuntu pas'a
attiide barenana saro de'ana mala c'aak'uwa untuntunna
c'aak'k'eteedda; maabaraa kaaletsiyaawanttukka he c'aak'uwa
k'aalaa aad'd'enaaddan c'aak'k'eeddino. 16 Untuntunna
c'aak'uwa c'aak'k'eteedda heezzentso gallasaappe guyyiyaan,
ha asatuu untuntu gadiyaan de'iyaa shooro gidiyaawaa
Israa'eeliyaa Asay siseedda. 17 Israa'eeliyaa Asay heezzu
gallassaa hametiidde, asatuu de'iyaa katamatuwaa gakkeeddino.
Untuntu katamatu Gabaa'oonaa, Kafiira, Ba'erootanne K'iriyaati-
Yi'aariima geetettino. 18 Shin maabaraa suntsatuu untunttoo

Med'ina Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa suntsan c'aak'k'eedda diraw, untuntta wod'ibeykkino. Yaatina, kumentsaa maabaray suntsatuwaa bolla zuuzummeedda. **19** Shin kaappatuu ubbay hawaadan yaageeddino; «Nuuni untunttoo Med'ina Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa suntsan c'aak'k'eedda diraw, ha"i simmi untuntta bochchanaw danddayokko. **20** Shin nuuni untuntta hawaadan ootsana; nuuni untunttoo c'aak'k'eedda c'aak'uwaa kaddina S'oossaa hank'k'uu nu bolla wod'd'ennaadan, untunttu pas'a de'ino. **21** Shin de'iidde maabaraw ubbaw mitsaa k'ans's'iyaawantanne haatsaa tikkiyaawantta gidino» yaageeddino. Hewaa diraw Gabaa'oonatuwaa suntsatuu geeddawaadan haneeddino. **22** Iyyaasu Gabaa'oonaa asatuwaa s'eegiide, «Nu gadiyaan de'iidde, «Nuuni daro haakko gadiyaappe yeeddo» giide, ayaw nuuna c'immeeditee? **23** Hinttenttu hewaa haneedda diraw shek'etteeddita; hinttenttu med'inaw ta S'oossaa gollen mitsaa k'ans's'iyaaanne haatsaa tikkiyaa ayiliyaa gidana» yaageedda. **24** Unttenttu Iyyaasu zaariide hawaadan yaageeddino; «Nuuni ne k'oomatuu Med'ina Goday ha gadiyaa ubbaa hinttenttoo immanaadaaninne an de'iyaa asaa ubbaa hinttenttu sintsaappe d'ayssanaadan bare k'oomaa Musa azazeeddawaa geeshshiide siseeddo. Hewaa diraw hintteppe nu shempoo daro yayyiide hawaa ootseeddo. **25** Ha"i simmi nuuni ne kushiyan de'etto. Nuuna new lo"anne suure malati beetteeddawaadan ootsa» yaagiide zaareeddino. **26** Yaatina, Iyyaasu untuntta Israa'eeliyaa Asay wod'enaadan ashsheeda. **27** He gallassi Iyyaasu Gabaa'oonaa asatuwaa Israa'eeliyaa maabarawunne Med'ina Godaw yarshshiyaa sa'aw mitsaa k'ans's'anaadaaninne haatsaa tikkanaadan ootsina untunttu

hachche gakkanaw S'oossay Asay barew goynnanaadan dooreeddawe sa'aan hak'anne hewaadan ootsiidde de'iino.

10 Iyyaasu kase Yaarikko katamaa olettiide bayzzeeddawaadaaninne untuntu kaatiyaa wod'eeddawaadan, Ayi katamaa olettiide ubbaa bayzzeeddawaanne untuntu kaatiyaakka wod'eeddawaa Yerusaalame Kaatiyaa Adoonis'edek'i siseedda. K'ay Gabaa'ona Asay Israa'eeliyaa asaana saro de'anaw c'aak'k'eteeddawaanne ha"i untuntunna ittippe de'iyawaa siseedda. **2** Aa asaykka loysi yayyeedda. Ayaw gooppe, Gabaa'ona katamay kaatetuwa katamatuwaappe ittuwaa mala wolk'k'aama katamaa; k'ay he katamay Ayi katamaappe daree; an de'iyaa attuma asaykka mina. **3** Yaatina, Yerusaalame Kaatiyaa Adoonis'edek'i, Kebroone Kaatiyaa Hohaamaw, Yarmmuuta Kaatiyaa Piiraamaw, Laakisha Kaatiyaa Yaafi'awunne, Egiloona kaatiyaa Dabiiraw hawaadan yaagiide kiitteedda; **4** «Gabaa'ona katamaa Asay Iyyaasunanne Israa'eeliyaa asaana saro de'anaw c'aak'k'eteedda diraw, untuntunna olettanaw yiide taana maaddeikkitee» yaageedda. **5** Hewaappe guyyiyaan Amoorawaanatuwaa kaatetuu ichcheshatuu Yerusaalame kaatii, Kebroone kaatii, Yarmmuuta kaatii, Laakisha kaatiinne Egiloona kaatii barenttu olanchchatuwaa ittippe gatseeddino. Barenttu olanchchatuwaa ubbaa akkiide pude biide, Gabaa'ona katamaa dooddiide oleeddino. **6** Gabaa'ona Asay Gelggalan dunkkaaniide Iyyaasukko kiittiide, «Nuuna ne k'oomatuwaa aggoppa; ellekka nuukko yaade nuuna ashsha. Gezziyaan de'iyaa Amoorawaanatuwaa kaatetuu ubbay nuuna olanaw barenttu olanchchatuwaa ittuwaa ootseedda diraw, neeni nuuna maadda» yaageeddino. **7** Hewaappe guyye Iyyaasu, aanana

de'iyaa olanchchatuu ubbayne mino asatuu ubbay Gelggalappe dendiide beeddino. **8** Med'ina Goday Iyyaasa, «Unttunttoo yayyoppa! Taani untuntta ne kushiyan aatsaade immaad. Unttuttuppe ittuunne neenana ek'ettanaw danddayenna» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu Gelggalappe k'amma ubbaan hamettiide ak'iide, untunttu akeekenan de'ishshin untunttu bolla woraajjeedda. **10** Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa sintsan hinttuttoo wozanaa kahaa bayzzeedda; yaatina, Israa'eeliyaa Asay untuttuppe daro asaa Gabaa'oonan wod'eedda. Israa'eelatuu untuntta Beeti-Horoona afiyaa ogiyaa oytsiidde gooddiide, Azeek'anne Maak'eeda gakkanaw butseeddino. **11** Beeti-Horoonappe duge Azeek'a afiyaa ogiyaa oyk'k'iide untunttu Israa'eeliyaa asaa sintsaappe bak'atishin, Med'ina Goday wolk'k'aama shachchaa saluwaappe untunttu bollan bukisseeedda. Israa'eeliyaa Asay mashshaan wod'eedda asaappe, shachchay wod'eedda Asay payduwaan dareedda. **12** Med'ina Goday Amooretuwaa, Israa'eeliyaa asaw aatsi immeedda gallassi, Israa'eeliyaa asaa sintsan Iyyaasu Med'ina Godaa, «Awa ayfii Gabaa'oonan bollan, wullennan gam"o. Aginaykka Ayaaloona Zanggaaraa bollan ek'k'o» yaageedda. **13** Hewaappe guyye Israa'eeliyaa Asay barenttu morkkatuwaa s'oonana gakkanaw, away wullennan gam"eedda. Aginaykka bare de'iyaa sa'aappe k'aas's'ibeenna. Hewe Yaashaara mas'aafan s'aafetti utteedda. Away saloo giddo baggan k'aas's'ennan ek'k'eedda; itti gallassaa ubbaa away wullennan takkeedda. **14** Med'ina Goday Asay odeeddawaa siseedda he gallassaa mala gallassay hewaappe kase gidinakka, hewaappe haa doomina ubbakka hanibeenna. Tumukka Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaw oletteedda! **15** Hewaappe

guyyiyaan Iyyaasunne Israa'eeliyaa olanchchatuu ubbay
 barenttu dunkkaaneedda sa'aa Gelggala simmeeddino. **16**
 He Amoorawaanatuwaa kaatetuu ichcheshatuu bak'atiide,
 Maak'eeda katamaa matan de'iyaa gonggoluwaa gidдон
 k'osetteeddinno. **17** Iyyaasoo, «Ichcheshu kaatetu, Maak'eeda
 katamaa matan de'iyaa gonggoluwaa gidдон k'osetteeddawantta
 demmeeddo» yaagiide odeeddino. **18** Iyyaasu, «Wolk'k'aama
 shuchchatuwaa gondorssiide, gonggoluwaa penggiyaa
 gorddiide untuntta naagana mala, asaa yaan wotsite. **19**
 Shin hinttenttu yaan gam"oppite; hinttenttu morkkatuwaa
 yederssiide, guyyenna untuntta olite, untuntta untunttu katamaa
 gelissoppite. Med'ina Goday hinttenttu S'oossay untuntta
 hinttenttu kushiyan aatsiide immeedda» yaageedda. **20** Barenttu
 gimbbetteedda katamatuwaa bak'atiide geleedda laafa asatuu
 attina, hinkko asaa ubbaa Iyyaasunne Israa'eeliyaa Asay wurssi
 wod'eeddino. **21** Hewaappe guyyiyaan, Asay ubbay saruwaan
 simmiide, Iyyaasu dunkkaaniide de'iyaa Maak'eeda giyaasaa
 yeedda. Heedeppe doommina Israa'eeliyaa asaa bollan itti
 k'aalaanne k'aatteedda Asay baawa. **22** Hewaappe Iyyaasu,
 «Gonggoluwaa penggiyaa dooyyiide, he ichcheshu kaatetuwa
 kessiide, taw haa akkiide yiite» yaageedda. **23** Hewaappe
 guyye gonggoluwaa gidдoppe Yersaalame kaatiyaa, Kebroone
 kaatiyaa, Yarmmuuta kaatiyaa, Laakisha kaatiyaanne Egiloona
 kaatiyaa kessiide aakko aheeddino. **24** Untunttu he kaatetuwa
 Iyyaasukko aheedda wode, Iyyaasu Israa'eeliyaa asaa ubbaa
 barekko s'eesiide barenana beedda ola gadaawatuwaa, «Haa
 yiide hinttenttu gediyaan ha kaatetuwa k'ood'iyaa yed'd'ite»
 yaageedda. Hewaappe yiide barenttu gediyaan untunttu
 k'ood'iyaa yed'd'eeddino. **25** Iyyaasu untuntta, «Yayyoppite;

hirggoppite; minnitenne s'alite. Hinttenttu olettiyaa hinttenttu morkkatuwaa ubbaa Med'ina Goday hawaadan ootsana» yaageedda. **26** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu ichcheshu kaatetuwwa wod'iide ichcheshu mitsaa bollan kak'keedda; untunttu omarssi gakkanaw kak'uwaan peeshsheeddino. **27** Away wulliyaa wode, Iyyaasu azazina untuntta mitsaappe wotseeddino; untunttu kase k'osettiide de'eedda gonggoluwaa giddo oleeddino. Yaatiide gonggoluwaa penggiyaa wolk'k'aama wolk'k'aama shuchchatuwaa gonddorssiide gorddeeddino. He shuchchatuu hachche gakkanaassikka yaan de'iino. **28** He gallassi Iyyaasu Maak'eeda katamaa oyk'k'iide katamaa ubbaa d'aysseedda; kataman de'iyaa asaa ubbaa ittuwaanne ashshenan wurssi wod'eedda. Iyaarkko katamaa kaatiyaa kase wod'eeddawaadan, Mak'keedda katamaa kaatiyaakka wod'eedda. **29** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasunne aanana de'iyaa Asay Israa'eeliyaa Asay ubbay Maak'eeda katamaappe Liibina giyaa katamaa biide oleeddino; **30** Med'ina Goday he katamaakka katamaa kaatiyaakka Israa'eeliyaa asaa kushiyan aatsiide immeedda. Iyyaasu ittuwaanne ashshenan, kataman de'iyaa asaa ubbaa k'ara mashshaan busakkeedda. Yaarikko katamaa kaatiyaa kase wod'eeddawaadan, Liibina katamaa kaatiyaakka wod'eedda. **31** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasunne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa Asay ubbay Liibina katamaappe Laakisha katamaa biide he katamaa dooddiide oleeddino. **32** Med'ina Goday Laakisha katamaa Israa'eeliyaa asaa kushiyan aatsiide imminna Iyyaasu he katamaa laa'entso gallasaan oyk'keedda. Liibina katamaa ootseeddawaadan Laakisha katamaakka ootseedda; he kataman de'iyaa asaa ubbaa k'ara mashshaan busakkeedda. **33** He wode, Gezeera katamaa kaatiyaa Horaami, Laakisha

katamaa kaatiyaa maaddanaw yeedda; shin Iyyaasu aakka Aa asaakka s'ooneedda; untuntuppe itti asayne pas'a attibeen. **34** Hewaappe simmiide, Iyyaasunne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa Asay ubbay Laakisha katamaappe Egiloona katamaa biide he katamaa dooddiide oleeddino. **35** He gallassi Egiloona katamaa oyk'k'iide k'ara mashshaan busakkeeddino. Laakisha katamaa ootseeddawaadan, Egiloona kataman de'iyaa asaa ubbaa wurssi wod'eeddino. **36** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasunne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa Asay ubbay Egiloonappe Kebroona biide Kebroona oleeddino. **37** He katamaa, untuntu kaatiyaanne he katamaa yuushshuwaan de'iyaa k'eri katamatuwaa oyk'k'eeddino. Untuntun de'iyaa asaa ubbaakka k'ara mashshaan busakkeeddino. Itti asaakka ashshibeykkino. Iyyaasu Egiloona ootseeddawaadan he katamaakka ootseedda; untuntun de'iyaa asaakka wurssi wod'eedda. **38** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasunne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa Asay ubbay Dabiira katamaa simmiide oleeddino. **39** Untuntu he katamaakka, kaatiyaakka, katamaa yuushshuwaan de'iyaa k'eri katamatuwaakka ubbaa oyk'k'iide untuntun de'iyaa asaa ubbaa ittuwaanne ashshenan wurssi wod'eeddino. Iyyaasu Kebroona katamaanne Liibina katamaanne Aa kaatiyaa ootseeddawaadan, Dabiira katamaanne Aa kaatiyaa ootseedda. **40** Iyyaasu biittaa ubbaa, gezziyaa, Neegeeba Bazzuwaa, gad'aa gadiyaanne untuntu kaatetuwaannakka oyk'k'eedda. Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay azazeeddawaadan, gadiyaa bollan pas'a shemppuwaanna de'iyaa asaa ubbaa ittuwaanne ashshenan wurssi wod'eedda. **41** Iyyaasu untunta K'aadeesa-Barneppe doommiide biide Gaaza gakkanaw, k'ay Goshena biittaa ubbaappe doommiide biide Gabaa'oon

gakkanaw ubbaa s'ooneedda. **42** Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay Israa'eeliyaa asaw oletteedda gaasuwaan, Iyyaasu he kaatetuwaa ubbaa untunttu biittaanakka itti gede olan s'ooneedda. **43** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasunne Israa'eeliyaa Asay ubbay barenttu dunkkaaneedda sa'aa Gelggala simmeeddino.

11 Has'ooraa katamaa Kaatiyaa Yaabini Israa'eeliyaa Asay s'ooneeddawaa siseedda wode, Madoona katamaa Kaatiyaa Yobaabaw, Shimiroona katamaa kaatiyaw, Akishaafa katamaa kaatiyaw, **2** huup'issa baggana gezziyaan de'iyaa kaatetoo, Galiilaa Abbaappe gedissa Yorddaanoosa Wombban de'iyaa kaatetoo, away wulliyaa baggana gad'an de'iyaa kaatetoonne away wulliyaa baggana de'iyaa Doora kaatiyaw asaa kiitteedda. **3** K'ay away doliyaa baggananne away wulliyaa baggana de'iyaa Kanaanetoo, Amooreetoo, Hiitetoo, Parzzetoo, gezziyaan de'iyaa Yaabuusatoonne Mis'ip'p'a biittan Hermmoone Deriyaappe garssana de'iyaa Hiiwetoo kiitteedda. **4** Untunttu ubbay barenttu olanchchatuwaa dentsiide, Israa'eeliyaa olanaw ittippe gaketeeddino. He olanchchatuu paratuwaananne paraa gaaretuwaana gakettiide, paydina wurennaa abbaa doonaa shafiyaadan c'oratteeddino. **5** He kaatetuu ubbay barenttu wolk'k'aa ittippe gatsiide, Israa'eeliyaa asaa olanaw Merooma giyaa haatsaa matan dunkkaaneeddino. **6** Med'ina Goday Iyyaasa, «Neeni untunttoo yayyoppa! Taani wontti hannoodde untuntta ubbatuwaakka wod'aade, Israa'eeliyaa asaw aatsaade immana. Neeni untunttu paratuwaa ubbaa gilddayana; untunttu paratuwaa gaaretuwaakka taman s'uuggana» yaageedda. **7** Iyyaasunne Aa olanchchatuu ubbay untunttu akeekenan de'ishshin Merooma haatsaa matan untunttu

bolla puttu giide, untuntta oleeddino. **8** Med'ina Goday untuntta Israa'eelatu kushiyan aatsiide immeedda. Untuntta s'ooniide, Wolk'k'aama Sidoona giyaa gadiyaa, Misirafoota-Maymanne away doliyaa baggana de'iyaa Mis'ip'p'a Wombbaa gakkanaw yedersseeddino. Untunttuppe itti asaanne ashshenan wod'eeddino. **9** Iyyaasu Med'ina Goday Aa azazeeddawaa ubbaa untunttu bolla poleedda; untunttu paratuwaakka gilldayeedda; paraa gaaretuwaakka taman s'uuggeedda. **10** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu guyye simmiide, Has'ooraa giyaa katamaa s'ooniide oyk'kiide he katamaa kaatiyaa mashshaan wod'eedda. He wode Has'ooraa katamay he kawutetsaa ubbaa huup'e katamaa. **11** Israa'eeliyaa Asay he kataman de'iyaa asaa ubbaa k'ara mashshaan wod'eedda. Shemppu pas'a de'iyawaa ubbaa ittuwaanne ashshenan wurssi wod'eeddino. Iyyaasu Has'ooraa katamaakka taman s'uuggeedda. **12** Med'ina Godaa k'oomay Muse azazeeddawaadan, Iyyaasu he kaatetuwa katamatuwaanne untunttu kaatetuwa ubbaa omoodiide asaa ubbaa k'ara mashshaan wurssi wod'eedda. **13** Gidooppenne, Iyyaasu s'uuggeedda Has'ooraa katamaappe attina, Israa'eeliyaa Asay zooziyaa bolla kees'etteedda katamatuwa ubbaa s'uuggibeykkino. **14** Israa'eeliyaa Asay he katamatuwaappe bonk'k'eedda miishshaa ubbaanne mehiyaa ubbaa barenttoo akkeeddino. Shin asaa ubbaa d'ayssana gakkanaw k'ara mashshaan wod'eeddino; pas'a de'iyawaa ayaakka ashshibeykkino. **15** Med'ina Goday bare k'oomaa Musa azazeeddawaadan, Musekka Iyyaasa azazeedda. Iyyaasukka azazuwa poleedda; Med'ina Goday Musew azazeeddawaa ubbaappe I ootsennan aggeedabay ayayne baawa. **16** Hewaadan ootsiidde Iyyaasu he gadiyaa

ubbaa, Israa'eeliyaa zoozatuwaa, Neegeeba Bazzuwaa ubbaa, Goshena giyaa gadiyaa ubbaa, away wulliyaa baggana de'iyaa zanggaaraanne Arabiyaa gad'aa akkeedda. 17 He biittay Edoomi de'iyaa Halaak'a giyaa deriyaappe doommi biide, Hermmoone Deriyaappe garssa baggana de'iyaa Liibaanoosa Wombban de'iyaa Ba'aali-Gaada gakkanaw de'iyaa sa'aa gakkee. Unttuntu kaatetuwaa ubbaa Iyyaasu omoodiide wod'eedda. 18 Iyyaasu daro wodiya he kaatetuwaa ubbaanna olettiidde gam"eedda. 19 Gabaa'oonan de'iyaa Hiiwetuwaappe attina, hara katamay ittuunne Israa'eelatuwaana saro de'ana c'aak'uwa c'aak'k'etibeenna; Israa'eelatu he katamatuwaa ubbaa olan s'ooniide oyk'k'eeddino. 20 Med'ina Goday Musa azazeeddawaadan, Iyyaasu untuntta k'aretti baynnan ittuwaanne ashshenan wurssi wod'eedda. Ayaw gooppe, untunttu Israa'eelatuwaana olettanaadan Med'ina Goday bare huup'iyaw untunttu wozanaa muumisseedda. 21 He wode Iyyaasu biide gezziyaan, Kebroona kataman, Dabiira kataman, Anaaba kataman, Yihudaa gezziyaan ubbaaninne Israa'eeliyaa gezziyaan ubbaan de'iyaa Anaak'e zeretsaa adussatuwaa wod'i wursseedda. Iyyaasu untunttanne untunttu katamaa ubbaanna d'aysseedda. 22 Anaak'e zaratuwaappe Israa'eeliyaa gadiyaan ooninne attibeena; shin amareedawanttu Gaaza, Gaatenne Ashddooda katamatuwaa s'alalan atteeddino. 23 Med'ina Goday Musa azazeeddawaadan, Iyyaasu gadiyaa ubbaa oyk'k'iide Israa'eeliyaa asaw untunttu zariyaan zariyaan shaakki immeedda. Hewaappe guyyiyaan biittay olaappe shemppeedda.

12 Israa'eeliyaa Asay Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaa Arnnoona Zanggaaraappe biide Hermmoone Deriyaa gakkanaw, k'ay away doliyaa baggana Arabiyaa gad'aa

gakkanaw de'iyaa gadiyaa kaatetuwaa ubbaa s'ooniide wotsi akkeedda. He s'oonetteedda kaatetuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. 2 Unttuntuppe ittuu, Haseboona kataman utteedda Amoorawaanatuwaa Kaatiyaa Sihoona. I mooddeedda sa'ay Arnoona Zanggaaraa gas'aan de'iyaa Aaro'eera katamaappe dendiide, Amoonatuwaa zawaa gakkanaw de'iyaa Yaabook'a Shaafaa gakkee; he sa'ay Gala'aade giyaa biittaw zawaa. 3 I k'ay away doliyaa baggana Arabiyaa gad'aappe bagga akkiide, Galiilaa Abbaappe biide, Beeti-Yashimoota katamaanna aad'd'iidde, Pisgga giyaa deriyaappe garssa baggana de'iyaa Mas'ine Abbaa gakkanaw, biittatuwaa mooddeedda. 4 Hewaadankka, Rafaayetuwaa zariyaappe wurssetsan atteeda Baasaane gadiyaa Kaatiyaa Ooga s'ooneedda. Oogi Asttaaroota katamaaninne Ediraa'a kataman de'eedda. 5 I mooddeedda sa'ay Hermmoone Deriyaa, Salaaka giyaa sa'aa, Baasaane gadiyaa ubbaa biide Gashuuranne Maa'ika asatuwaa zawaa gakkee; k'ay Gala'aade gadiyaappe bagga akkiide, biide Haseboona Kaatiyaa Sihoona zawaa gakkanaw de'iyaa gadiyaa gakkee. 6 Med'ina Godaa k'oomay Musenne Israa'eeliyaa Asay ha kaatetuwaa s'ooneeddino. Med'ina Godaa k'oomay Muse untunttu biittatuwaa Roobeela zaretoo, Gaade zaretoonni Minaase zaratuwaappe baggaw shaakki immeedda. 7 Iyyaasunne Israa'eeliyaa Asay Yorddaanoosa Shaafaappe away wulliyaa bagga gadiyaan de'iyaa kaatetuwaa ubbaa s'ooneeddino. He biittatuu Liibaanoosa wombban de'iyaa Ba'aali-Gaadappe doommiide, gedissa baggana Eedooma matan de'iyaa Halaak'a Deriyaa gakkiiino. Iyyaasu he biittatuwaa shaakki, Israa'eeliyaa zaretoo laata gade ootsiide immeedda. 8 He biittatuu, gezziyaa, away wulliyaa baggana de'iyaa ollatiyaa, Yorddaanoosa gad'aa,

Yihudaa Bazzuwaanne Neegeeba Bazzuwaa. He biittatuu kase Hiitetu, Amoorawaanatu, Kanaanetuu, Parzzawanatu, Hiiwetunne Yaabusawaanatu de'eedda sa'aa. **9** Israa'eeliyaa Asay s'ooneedda kaatetuu hawantta; Yaarikko kaatiyaa, Beetele matan de'iyaa Ayi kaatiyaa, **10** Yersaalame kaatiyaa, Kebroona kaatiyaa, **11** Yarmmuuta kaatiyaa, Laakisha kaatiyaa, **12** Egiloona kaatiyaa, Gezeera kaatiyaa, **13** Dabiira kaatiyaa, Gedeera kaatiyaa, **14** Horima kaatiyaa, Araada kaatiyaa, **15** Liibina kaatiyaa, Adulaama kaatiyaa, **16** Mak'k'eedda kaatiyaa, Beetele kaatiyaa, **17** Taappuha kaatiyaa, Hefeera kaatiyaa, **18** Afeek'a kaatiyaa, Lasharoon kaatiyaa, **19** Madoona kaatiyaa, Has'oor kaatiyaa, **20** Shimirooni-Maroon kaatiyaa, Akishaafa kaatiyaa, **21** Taa'inaaka kaatiyaa, Magido kaatiyaa, **22** K'aadeesa kaatiyaa, K'armmeloosan de'iyaa Yok'ina'aama kaatiyaa, **23** Doora gezziyaan de'iyaa Doora kaatiyaa, Gelggalan de'iyaa Goyma kaatiyaanne **24** Tirs's'a kaatiyaa. Untuntu ubbay hattamane itti kaatetuwa.

13 Iyyaasu c'imiide, laytsaa loytsi sugeedda wode, Med'ina Goday aw, «Neeni c'imaadda; laytsaakka loytsa sugaadda. Shin oyk'k'etennan atteeda daro biittay biro de'ee. **2** Oy'k'k'ettibeenna biittatuu hawantta: Piliss's'eematuwa gadiyaanne Gashuuratuwa gadiyaa ubbaa. **3** Gibs'eppe away doliyaa baggana de'iyaa Shihoora Shaafaappe doommiide, huup'issa baggana de'iyaa Ek'iroona gadiyaa gakkana de'iyaa biittatuu ubbay Kanaane gadiyaan Paydettiino. Ichcheshu Piliss's'eema kaatetuu mooddiyaa katamatuu Gaaza, Ashddooda, Ask'k'aloona, Gaatanne Ek'iroona geetettiyya. Aawotuwa biittaykka biro oyk'k'ettibeenna. **4** Gedissa baggana Kanaanetuu biittay ubbay, Sidoonatoo de'iyaa Ma'aara giyaa saappe

denddiide biide, Amoorawaanatuwaa gadiyaan de'iyaa Afeek'a katamaa gakkanaassikka oyk'k'ettibeenna. 5 Gebaalatu biittay away doliyaa baggana Liibaanoosa biittay ubbay, Hermmoone Deriyaappe garssa baggana de'iyaa Ba'aali-Gaada katamaappe biide, Hamaata Pinuwaa gakkanaw biro oyk'k'ettibeenna. 6 Liibaanoosappe biide Misirafoota-Mayma gakkanaw de'iyaa gezziyaan de'iyaa Sidoonatuwaa biittaykka oyk'k'ettibeenna. Taani ta huup'iyaw Israa'eeliyaa asaa sintsaappe untuntta laaggaade kessana. Taani neena azazeeddawaadan, neeni ha biittatuwaa Israa'eeliyaa asaw gade ootsaadde shaakka. 7 Ha'i neeni ha gadiyaa udduppun zaretoonni Minaase zaratuwaappe baggaw shaakka» yaageedda. 8 Minaase zaratuwaappe baggatuu, Roobeela zaratuunne Gaade zaratuu Med'ina Godaa k'oomay Muse Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa away doliyaa baggana untunttoo gishi wotseedda gadiyaa akkeeddino. 9 Untunttu biittay Arnnoona Zanggaaraa garssan de'iyaa Aaro'eera katamaappe denddiide, he zanggaaraa gidдон de'iyaa katamaa oyk'k'iide, Medaaba giyaa gezziyaa aad'd'i biide, Diboona gakkee. 10 K'ay Haseboonan uttiide mooddiyaa Amoorawaanatuwaa Kaatiyaa Sihoona katamatuwaa ubbaa oyk'k'i biide, Amoonatuwaa zawaa gakkee. 11 Hewaadankka, k'ay Gala'aade gadiyaa, Gashuuratuwaa gadiyaa, Maa'ikatuwaa gadiyaa, Hermmoone Deriyaa ubbaanne Salaaka gakkanaw de'iyaa Baasaane gadiyaa gakkee. 12 Asttaaroota katamaaninne Ediraa'a kataman de'iide mooddiyaa, Rafaayetuwaa zariyaappe wurssetsan atteeda Baasaane Kaatiyaa Ooga gadiyaa ubbaa oyk'k'eedda. Muse he asaa ubbaa s'ooniide, untunttu gadiyaappe laaggiide keseedda. 13 Shin Israa'eeliyaa Asay Gashuura asaanne Maa'ika asaa gadiyaappe kessibeykkino; hewaa

diraw untunttu hachche gakkanaw Israa'eeliyaa asaa gidдон de'iino. 14 Muse Leewiyaa zaratuwaa s'alalaw laattiyaa gadiyaa immibeenna. Med'ina Goday Musew geeddawaadan, Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaawe untunttoo laata. 15 Muse Roobeela zaretoo untunttu yaran yaran gadiyaa shaakki immeedda. 16 Untunttu biittay Arnnoona Zanggaaraa gas'aan de'iyaa Aaro'eera katamaappe dendiide, he zanggaaraa gidдон de'iyaa katamaa oyk'kiide, Medaaba gezziyaa gakkee. 17 K'ay Haseboona, gezziyaan de'iyaa katamatuwaa, Diboona, Baamooti-Ba'aala, Beetiba'aali-Me'oonaa, 18 Yahaas'a, K'idemoota, Mefa'aata, 19 K'iriyaataymma, Siibima, zanggaaraa gidдон de'iyaa deriyaa bolla de'iyaa S'eereta-Shaahara, 20 Beeti-Pa'ooraa, Pisgga Deriyaappe garssana de'iyaa gadiyanne Beeti-Yashimoota geetettiyaa katamatuwaa ubbaa gakkee. 21 Hewaadankka, k'ay gezziyaan de'iyaa katamatuwaanne Haseboona katamaa mooddeedda Amoorawaanatuwaa Kaatiyaa Sihoona gadiyaa ubbaa gakkee. Muse Kaatiyaa Sihoonanne Midiyaamatuwaa kaappatuwaa Eewa, Rek'eema, S'uura, Huuranne Rebaa'a s'ooneedda; hawanttu Sihoonappe garssana he gadiyaa mooddiyaawantta. 22 Israa'eeliyaa Asay olan wod'eedda asaappe haraa, shareechchuwaa, Ba'ooraa na'aa Bala'aamakka mashshaan wod'eeddino. 23 Roobeela zaratuwaa zaway Yorddaanoosa Shaafaa. Ha katamatuunne untunttu heeraan de'iyaa mootsatu; Roobeela zeretsaa untunttu yaran yaran gakeeddawantta. 24 Muse Gaade zaretoo untunttu yaran yaran gadiyaa shaakki immeedda. 25 Untunttu gadii Yaa'izeera, Gala'aaden de'iyaa katamatuwaa ubbaanne Amoonatuwaa gadiyaappe bagga akkiide, Raabappe away doliyaa baggana

de'iyaa Aaro'eera gakkee. 26 Hewaadankka, Haseboonappe dendiide, Raamoota-Mis'ip'anne Bes'oniima gakkee; k'ay Maahinaymappe dendi biide, Lodabaara zawaa gakkee. 27 Yorddaanoosa Wombbaw gidduwaan Haseboona Kaatiyaa Sihoona kawutetsaappe atteeddawantta, Beeti-Haraama, Beeti-Niimira, Sukkotanne S'afoona geetettiyaa katamatuwaa akkeedda. Away doliyaa baggana untunttu zaway Yorddaanoosa shaafaa gidiide biide, Galiilaa Abbaa gakkee. 28 He katamatuunne untunttu heeraan de'iyaa mootsatuu Gaade zaretoo untunttu yaran yaran gakeeddawantta. 29 Muse Minaase zaratuwaappe bakkaw untunttu yaran yaran gadiyaa shaakki immeedda. 30 Untunttu biittay Maahinaymanne Baasaane gadiyaa ubbaa s'aas'i waas'ee; Baasaane Kaatiyaa Ooga kawutetsaa ubbaanne Baasaanen de'iyaa usuppun tammu Yaa'iira katamatuwaa oyk'k'ee. 31 K'ay Gala'aadeppe bakkaanne Baasaanen Ooga kawutetsay huup'e gideedda Astaarootanne Ediraa'a geetettiyaa katamatuwaa gakkee. He ubbay Minaase na'aa Maakiina zaratuwaappe baggato, untunttu yaran yaran gakeeddawaa. 32 Yorddaanoosappe hefintsana, Yaarikkoppe away doliyaa baggana de'iyaa Moo'aabe dembban de'iidde Muse shaakki immeedda gadii hawaa. 33 Shin Muse Leewiyaa zaretoo laattiyaa gadiyaa immibeenna; kase Med'ina Goday untunttoo geeddawaadan, Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay untunttu laata.

14 K'eesiyaa El'aazaare, Neewe na'ay Iyyaasunne Israa'eeliyaa zaratuwaa kaappatuu, Kanaane gadiyaa untuntta yaran yaran shaakkina, untunttu gakeedda heeratuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. 2 Med'ina Goday Muse baggana azazeeddawaadan, untunttu laata gadii uduppunanne bagga

gidiyaa zaretoo saaman shaaketteedda. 3 Ayaw gooppe, Muse laa"anne bagga gidiyaa zaretoo Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa away doliyaa baggana kase gadiyaa immi wotseedda; shin Leewiyaa zaretoo untunttu gidduwaan laata gadiyaa immibeenna. 4 Yooseefo naanay Minaasanne Efireema geetettiide laa"u zare gideeddino. Muse Leewiyaa zaretoo laata gadiyaa immibeenna; shin hewaa gishshaw untunttoo de'iyaa katamatuwaanne untunttu barenttu mehiyaa wudiyaanne dorssaa wudiyaa heemmiyaa hentsaa gadetuwaa immeedda. 5 Med'ina Goday Musa azazeeddawaadan, Israa'eeliyaa Asay gadiyaa shaakki akkeedda. 6 Itti gallassi Yihudaa Asay Iyyaasukko Gelggali shiik'eeddino. Untuntuppe ittuu, K'eniiziyaa Yifune na'ay Kaaleebi Iyyaasa hawaadan yaageedda; «Nuuni K'aadeesa-Barnnen de'iyaa wode, Med'ina Goday, S'oossaa asaa gidiyaa Musew nebaanne tabaa odeeddawaa eraasa. 7 Med'ina Godaa k'oomay Muse gadiyaa wochchaade yaanaadan, K'aadeesa-Barnneppa taana kiittiyaa wode, taw laytsay oytama. He wode taani aw ammanettiyaa oduwaa ahaade odaaddi. 8 Taani Med'ina Godaa ta S'oossaa polo kaalaad; shin taananna beedda asatuu asaa wozanaa yashshan kolddisseeddino. 9 He gallassi Muse, «Neeni Med'ina Godaa ta S'oossaa polo kaalleedda diraw, ne gedii yed'deedda biittay med'inaw newunne ne zariyaw laattiyaa gadiyaa gidanawaa» giide c'aak'k'eedda. 10 «Ane akeeka; Med'ina Goday ha yewuwaa Musew haasayoodeppe, oytamanne ichcheshu laytsaa gideedda. He wodeppe Israa'eeliyaa Asay woran simerettishin, hachche gakanaw S'oossay taana pas'a wotseedda. Be'a, ha"i ta laytsay hosppun tammanne ichchesha gideedda. 11 Gidinakka ha"i taw de'iyaa minotetsay beni Muse taana kiittiyaa wode de'iyaa minotetsaakka mala. Taani

ha"ikka olettanawunne ayaa giddooppene ootsanaw beni he wodewaan wolk'aama. **12** Hewaa diraw, Med'ina Goday taw immana geedda ha gezze gadiyaa ha'i taw imma. He wode, Anaak'etuu he gadiyaan de'yaawaanne untuntu katamatuukka gitanne gimbbetteeddawantta gidiyaawaa nuuni haasayishin neeni ne huup'iyaw sisaadda. Shin Med'ina Goday taananna gidoope, I geeddawaadan, taani untuntta he gadiyaappe yederssana» yaageedda. **13** Hewaappe guyye Iyyaasu Yifune na'aa Kaaleeba anjiide, Kebroona aw laata ootsiide immeedda. **14** Med'ina Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa polo kaalleedda diraw, Kebroona gadii he wodiyaappe hachche gakkanaw, K'eniiziyaa Yifune na'aa Kaaleebaw laata biittaa gideedda. **15** Kase Kebroona sunsay K'iriyaati-Arbbaa'a geetettee; Arbbaa'a giyaa bitanii Anaak'etuwa ubbaappe aad'd'eedda asaa. Hewaappe guyyiyaan, he gadii olaappe shemppeedda.

15 Yihudaa zaretoo untuntu yaran yaran shaakkina gakeedda gadii biide Eedooma gadiyaan zawatiide, gedissa bagga gas'an de'iyaa S'iina giyaa bazzuwaa wurssetsaa gakee. **2** Gedissa baggana untuntu zaway Mas'ine Abbaappe gedissa bagga wurssetsaappe doommiide, **3** Akirabiima Pinuwaa aad'd'iidde, S'ina Bazzuwaana biide, K'aadeesa-Barnne gedissa gakee. K'ay hewaappe shaakki biide, Hes'iroonaana aad'd'iidde, pude Adaara gakkiiide, K'ark'k'akko simmee. **4** Hewaappe k'ay As'imoona aad'd'iidde, Gibs'e Shaafaan gaketti biide, Meeditiraane Abban zawatee. Gedissa baggana de'iyaa Yihudaa zaway hawaa. **5** Away doliyaa bagga zaway Mas'ine Abbaa gidiide, Yorddaanoosa Shaafay an geliyaa sa'aa gakee. Huup'issa zaway k'ay Yorddaanoosa Shaafaa Mas'ine Abban geliyaa saappe doommiide, **6** pude Beeti-Hoogila kesiide, Beeti-

Arabiyaa Zanggaaraappe huup'issana aad'd'iidde, Roobeela
 na'aa Bohaana shuchchaan zawatee. 7 Yaatiide zaway
 Ahuure (metuwaa) Wombbaappe Dabiira katamaa pude kesiide,
 wombbaappe gedissa baggana de'iyaa Adumiima Pinuwaa
 sintsa bazzuwaan de'iyaa Gelggalakko huup'iyaw mirk'k'ettee.
 Hewaappe k'ay Enishemeesha giyaa pulitiyaa aad'd'iidde,
 Eniroogeela giyaa saan zawatee. 8 Hewaappe Hinooma
 Zanggaaraa aad'd'iidde, Yaabuusawaanatuwaa katamay
 Yersaalame de'iyaa deriyaappe gedissa baggana aad'd'iidde,
 deriyaa huup'iyaa kesseedda; he derii Hinnooma Zanggaaraappe
 away wulliyaa baggananne Rafayma Wombbaappe huup'issa
 baggana de'ee. 9 He deriyaa huup'iyappe sintsaawi biide,
 Nefttooha haatsaa pulitiyaa aad'd'iidde, Efiroona Deriyan
 de'iyaa katamatuwaakko kesseedda. Hewaappe k'ay duge
 Baa'aalaa woy K'iriyaaati-Yi'aariima geetettiyaa katamaakko
 simmee; 10 Baa'aalappe k'ay away wulliyaa baggana de'iyaa
 Se'iira Deriyaakko mirk'k'ettee. Hewaappe k'ay huup'issa bagga
 Yi'aariima woy Kisaloona geetettiyaa deriyaa gakkiiide, aappe
 duge Beeti-Shemesha wod'd'iide, Timina aad'd'iidde bee. 11 He
 zaway Ek'iroona huup'issa baggana de'iyaa pudetsan zawatiide,
 Shikaroonakko mirk'k'ettee; hewaappe Ba'aala Deriyaana
 aad'd'iidde, Yaabini'eelan zawatee. He huup'issa bagga zaway
 Meeditiraane Abban zawatee. 12 Away wulliyaa baggana de'iyaa
 zaway Meeditiraaniyaa Abbaw gas'an zawatee. Yihudaa zaratuu
 barenttu yaran yaran akkiide de'eeddawe ha zawatuu zaarina
 de'iyaa sa'atuwaanna. 13 Med'ina Goday Aa azazeeddawaadan,
 Iyyaasu Yifune na'aa Kaaleeba gakkiiyaa gishuwaa Yihudaa
 gadiyaappe K'iriyaaati-Arbbaa'a geetettiyaa Kebroona immeedda.
 Arbbaa'i Anaak'e aawuwaa. 14 Kaaleebi Anaak'e zeretsaa,

Sheshaaya, Ahimaananne Talmmaaya geetettiyaa heezzu yaratuwaa Kebroonappe keseedda. 15 Hewaappe denddiide, Dabiira giyaa kataman de'iyaa asaa olanaw beedda; Dabiira katamay kase K'iriyaaati-Sefera geetettee. 16 Kaaleebi, «K'iriyaaati-Sefera olettiide oyk'k'iyaa uraw taani ta naatto Aakiso immana» yaageedda. 17 Kaaleeba ishaa K'anaaza na'ay Otini'eeli he katamaa olettiide oyk'k'ina Kaaleebi bare naatto Aakiso aw immeedda. 18 Aakisa Otini'eela geliyaa wode, Izi aabbu iziw gadiyaa immanaadan woosana mala Otini'eeli izo zoreedda. Iza bak'uluwaappe wod'd'aaddu; Kaaleebi izo, «Ayaa koyay?» yaagiide oochcheedda. 19 Iza, «Taw woytuwaa imma. Neeni kase taw Negeeben immeedda biittay gideedda diraw, haatsaa pulttotuwaaw taw immaarikkii» yaagaaddu. Kaaleebi iziw killi pulttuwaakka hirkki pulttuwaakka immeedda. 20 Yihudaa zaratuu barenttu yaran yaran laatteedda laatatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. 21 Gedissa bagga gas'an Eedooma zawaa matan de'iyaa Yihudaa asaa katamatuu K'abs's'i'eela, Edeera, Yaagura, 22 K'iina, Dimoona, Adi'aada, 23 K'edeesha, Has'oorra, Yitinaana, 24 Ziifa, S'elema, Ba'aaloota, 25 Has'oori-Hadaata, K'iriyooti-Hes'iroona woy Has'oorra, 26 Amaama, Shamaa'a, Molaada, 27 Has'aari-Gaadda, Heshimoona, Beeti-P'alees'a, 28 Has'aari-Shu'aala, Berssaabeeha, Biiziyootiyaa, 29 Baa'aalaa, Iyuuma, Es'eema, 30 Elttolaada, Kasiila, Horima, 31 S'ik'ilaaga, Madimaana, Sanssaana, 32 Lebaawoota, Shilihiima, Ayinanne Rimoonaa. Ha katamatuu barenttu mootsatuwaanna ittippe laatamanne udduppuna. 33 Gad'an de'iyaa katamatuu Eshttaa'oolaa, S'or'a, Ashiina, 34 Zaanoha, Engganiima, Taappuha, Enaama, 35 Yarmmuuta, Adulaama, Sookko, Azeek'a, 36 Shaa'irayma, Aditaymma, Gadeeranne Gaderootaymma.

Ha katamatu barenttu mootsatuwaanna ittippe tammanne oydda. 37 K'ay Yihudaa katamatu S'inaana, Hadaasha, Migidaala-Gaada, 38 Diili'aana, Misip'p'a, Yok'iti'eela, 39 Laakisha, Bos'ik'aata, Egiloona, 40 Kaboona, Laahimaasa, Kitiliisha, 41 Gaderoota, Beeti-Daagoona, Naa'imaanne Mak'keedda. Ha katamatu barenttu mootsatuwaanna ittippe tammanne usuppuna. 42 K'aykka Liibina, Eteera, Ashaana, 43 Yifittaaha, Ashiina, Nas'iiba, 44 K'a'iila, Akiziibanne Mareesha. Ha katamatu barenttu mootsatuwaanna ittippe udduppuna. 45 Hewaadankka, k'ay Ek'iroona katamaa bare heeraan de'iyaa k'eri katamatuwaanne mootsatuwaa ubbaa. 46 Ashddooda ellekka Ek'iroonappe biide, Meeditiraaniyaa Abbaa gakkanaw de'iyaa katamatuwaanne untuntu mootsatuwaa ubbaa. 47 K'ay Ashddooda katamaanne Aa mootsatuwaa, Gaaza katamaanne Aa mootsatuwaa, biide Gibs'e Shaafaanne Meeditiraaniyaa Abbaa lank'kiyaa gakkanaw de'iyaa sa'aa. 48 Gezziyaan de'iyaa katamatuukka Shamiira, Yatira, Sookko, 49 Daana, K'iriyati-Saanaa woy Dabiira, 50 Anaaba, Eshttamoo'a, Aniima, 51 Goshena, Holoonanne Giilo. Ha katamatu barenttu mootsatuwaanna ittippe tammanne itta. 52 K'ay Araba katamaa, Duuma, Esh"aana, 53 Yaaniima, Beeti-Taappuha, Afeek'a, 54 Humis'a, Kebroona woy K'iriyati-Arbbaa'anne S'i'ooraa. Ha katamatu barenttu mootsatuwaanna ittippe udduppuna. 55 K'aykka Maa'oona, K'armmeloosa, Ziifa, Yuus'a, 56 Iziraa'eela, Yok'idi'aama, Zaanoha, 57 K'aynna, Gib"anne Timina. Ha katamatu barenttu mootsatuwaanna ittippe tamma. 58 K'ay Halihuula, Beetis'uura, Gadoora, 59 Ma'iraata, Beeti-Anootanne Eltik'oona. Ha katamatu barenttu mootsatuwaanna ittippe usuppuna. 60 Hewaadankka k'ay K'iriyati-Ba'aala woy K'iriyati-

Yi'aariimanne Raaba. Ha katamatuu barenttu mootsatuwaanna ittippe laa"a. **61** Woran k'ay Beeti-Aaraba, Middiina, Sekaaka, **62** Nibishaana, Mas'ine katamaanne Enggaada. Ha katamatuu barenttu mootsatuwaanna ittippe usuppuna. **63** Gidooppenne, Yihudaa Asay Yerusaalamen de'iyaa Yaabuusatuwaa kessanaw danddayibeykkino. Hewaa diraw Yaabuusawaanatu hachche gakkanaassikka Yihudaa asaana ittippe Yerusaalamen de'iino.

16 Yooseefo zeretsatuwaa gakkedda biittay gedissa baggana Yaarikko katamaa matan de'iyaa Yorddaanoosa Shaafaan doommee; Yaarikko pulottuwaappe away doliyaa bagga gas'aappe denddi biide, bazzuwaa aad'd'iidde, gezziyaa pude kesiide, biide Beetele gakkee. **2** Beeteleppa denddiide, Arkketuwaa gadiyaan de'iyaa As'aaroota katamaa aad'd'iidde, Looza gakkee. **3** Hewaappe away wulliyaa bagga Yaafilees'atu gadiyaa duge wod'd'iide, Hirkki Beeti-Horoona giyaa saanna aad'd'iidde, hewaappe Gezeeraana biide, Meeditiraane Abban zawatee. **4** Yooseefo zeretsaa gidiyaa Minaase zaratuunne Efireema zaratu barena gakkiiyaa gadiyaa laatteeddino. **5** Efireema zeretsaa untuntu yaran yaran gakkedda biittay hawaa; untunta gakkedda gadiyaa zaway away doliyaa baggana de'iyaa As'aarooti-Addaappe denddiide, k'ommuwaa Beeti-Horoona aad'd'ee; **6** hewaappe simmiide Meeditiraaniyaa Abban zawatee. K'ay huup'issa baggana de'iyaa zaway Mikimataappe away doliyaa bagga Taa'anaati-Shiilokko simmiide, away doliyaa baggana de'iyaa Yaanooha gakkee. **7** Yaanoohappe duge As'aarootanne Na'araata wod'd'iide, Yaarikko gakkee; wurssetsay Yorddaanoosa Shaafaan zawatee. **8** Gas'aa zaway Taappuhappe doommiide biide, away wulliyaa baggana de'iyaa K'aana Shaafaa bazuwaa oyk'k'iide biide, Meeditiraaniyaa Abban zawatee.

Efireema zaratuu barenttu yaran yaran laateedda biittay hawaa.

9 Hewe Minaase zaratuwaa gadiyaappe Efireema zaretoo immeedda katamatuwaanne untunttu mootsatuwaa ubbaa gujjennan de'ishiina. 10 Shin Efireema zaratuu Gezeera kataman de'iyaa Kanaane asatuwaa kessibeykkino. Yaatina, Kanaane asatuu hachche gakkanaw Efireema zaratuwaa gidдон de'iino. Shin Efireema zaratuu untunttu ayileyiide oosissiino.

17 Yoosefo bayira na'aa Minaase zaretoo imetteedda biittay hawaa. Gala'aade aawuu Maakiiri Minaasew bayira na'aa; Maakiina yaratu mino olanchchaa gideedda diraw, Gala'aadenne Baasaane biittatuwaa akkeeddino. 2 Yorddaanoosa Shaafaappe away wulliyaa baggana de'iyaa biittay yenkuwaa atteeda Minaase asaw imetteedda; he yaratuukka Abi'eezera, Heleek'a, Asiri'eela, Shekeema, Hefeerranne Shamidaa'a. Yoosefo na'aa Minaase yara gidiyaa attumawanttu hawantta. 3 S'alofihaad Hefeera na'aa; Hefeeri Gala'aade na'aa; Gala'aade Maakiina na'aa; Maakiiri Minaase na'aa. S'alofihaadaw mac'c'a naanatuwaappe attina, attuma naanay baawa; Aa mac'c'a naanay Maahilo, No'o, Hoogilo, Milkonne Tirs's'o geetettino. 4 Untunttu k'eesiyaa El"aazarakko, Neewe na'aa Iyyaasukonne kaappatuwaakko shiik'iide, «Nu dabbattuu gidдон nuwukka gadiyaa gishuwaan immana mala Med'ina Goday Musa azazi wotseeddattenne» yaageeddino. Hewaappe guyye Med'ina Goday azazeeddawaadan, untunttu aawuwaa ishatuwaa gidдон untunttookka gadiyaa immeedda. 5 Minaase yaratu Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaa Gala'aadenne Baasaane bolla gujjiide, tammu saamaa gadiyaa akkeeddino. 6 Ayaw gooppe, Minaase zaratuwaappe mac'c'a naanaykka attuma naanatuwaanna ittippe shaakki akkeeddino.

Gala'aade gadii atteeda Minaase yaratuwaassa gideedda. 7 Minaase yaratu gadiyaa zaway Aaseera gadiyaappe doommiide, Sekeemappe away doliyaa baggana de'iyaa Mikimataata gakkee. He zaway hewaappe denddi biide, gedissa baggana de'iyaa Taappuha Asay de'iyasaa s'aas'i waas'ee. 8 Taappuha biittay Minaasessa; shin Minaase zawaan de'iyaa Taappuha katamay bare huup'iyaw Efireema zaratuwaassa. 9 K'ay he zaway hewaappe denddi biide, K'aana Shaafaan zawatee. Minaase katamatuwaa gidduwaan Efireemassa gidiyaa katamatuukka de'iino; shin Minaase zaway K'aana Shaafaappe huup'issa bagga gidiide, biide Meeditiraaniyaa Abban zawatee. 10 Shaafaappe gedissa baggana de'iyaa biittay Efireemassa; huup'issa baggana de'iyaa biittay k'ay Minaasessa. Minaase biittaw away wulliyaa bagga zaway Meeditiraane Abbaa. K'ay huup'issa baggana Aaseera gadiyaa, away doliyaa baggana Yisaakoorra gadiyaa gakkee. 11 Yisaakooranne Aaseera biittatuwaa gidduwaan Beetishaana, Yibila'aama, Doora, Enddoore, Taa'inaakkanne Magido geetettiyaa katamatu barenttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka Minaasessa. 12 Shin Minaase zaratu he katamatuwaan de'iyaa asatuwaa kessanawunne katamatuwaa oyk'k'anaw danddayibeykkino. Hewaa diraw Kanaane asatu yaan de'eeddino. 13 Israa'eeliyaa Asay minneedda wode, Kanaane asatuwaa wolk'k'an haggazissiyaawaappe attina, untunttu gadiyaappe ubbay kessibeykkino. 14 Yoosefo zaratu biide Iyyaasa, «Biittaa laataa gishuwaan nuw ayaw itti saamaa s'alalaa immaad? Nuuni payduwaan c'ora; ayaw gooppe, Med'ina Goday nuuna anjeeedda» yaageeddino. 15 Iyyaasu untuntta: «Hinttenttu c'ora giddooppene, Efireema gezzii hinttenttoo guus'sooppe, Parzzetuunne Rafaayetu

de'iyaa gadiyaa biide, wora hinttentoo butsitte» yaageedda.

16 Yooseefo zaratuu, «Ha gezzii nuu gidenna; hewaa bollakka k'ay Beetishaana kataman, Aa yuushshuwaan de'iyaa mootsatuwaaninne Iziraa'eela Wombban de'iyaa Kanaanetoo paratuu goochchiyaa birataa gaaretuu de'iino» yaageeddino.

17 Iyyaasu Yooseefo naanaa Efireemanne Minaase zaretoo, hawaadan yaageedda; «Hinttenttu c'oranne daro wolk'k'aama; hinttentoo itti saamaa s'alaalay gidenna. **18** Hewaa diraw gezze biittaakka hinttenttu akkana. He gezze wora gidooppenne butsiidde wurssetsaa gas'aa gakkanawukka hinttessa ootsite. Kanaanetoo paratuu goochchiyaa birataa gaaretuu de'oppekka, untunttu mino gidooppenne, hinttenttu untuntta kessanaw danddayiita» yaageedda.

18 Biittaa s'ooniide oyk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa maabaraa ubbay Seelon shiik'iide S'oossaw goynniyaa Dunkkaaniyaa yaan esseedda. **2** Shin Israa'eeliyaa asaappe gadiyaa shaakki akibeenna laappun zaratuu atteeddino. **3** Iyyaasu Israa'eeliyaa asaa, «Med'ina Goday hinttenttu aawotuwaaw S'oossay hinttenttoo immeedda gadiyaa laattennan awude gakkanaw gam"anittee? **4** Itti itti zariyaappe heezzu heezzu asatuwaa doorite. Itti itti zarii laattana gadiyaa hanotaa eranaadan, taani untuntta kiittana. Untunttu gadiyaa ubbaa biide geediidde he biittaabaa s'aafi akkiide, taakko simmi yaanawantta. **5** Untunttu he gadiyaa laappunuwaa kessiide shaakkana. Shin Yihudaa zaratuu gedissa baggana de'iyaa barenttu gadiyaan, Yooseefo zaratuukka huup'issa baggana de'iyaa barenttu gadiyaan de'ana. **6** Ha laappunuwaa kesi shaaketteedda gadiyaa hanotaa s'aafeeddawaappe guyyiyaan, taakko akkiide yiina taani Med'ina Godaa nu S'oossaa sintsan hinttenttoo saamaa

yeggana. 7 Gidooppenne, Leewiyaa zaratuu hinttenana saaman laattikkino; ayaw gooppe, untuntu k'eesatuwaa gidiide Med'ina Godaw ootsiyaa kiittay untuntu laata. Gaade zaratuu Roobeela zaratuunne Minaase zaratuwaappe baggay Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana, Med'ina Godaa k'oomay Muse untuntu immeedda gadiyaa kaseti laatteeddino» yaageedda. 8 Asatuu gadiyaa hanotaa s'aafanaw baanaappe kasetiide, Iyyaasu untunta, «Biite; yuuyi be'eeddawaa s'aafite. Yaatiide taakko simmi yiite. Hawaan Seelon Med'ina Godaa sintsan taani hinttentoo saamaa yeggana» yaagiide azazeedda. 9 Asatuu biide, biittaa ubbaa yuuyyeeddino. Katamatuwaa ubbaa s'aafiide, gadiyaa wootiide laappunuwaa kessi shaakkanentto erisseeddino. Yaatiide Iyyaasu dunkkaaneedda sa'aa Seelo simmeeddino. 10 Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu Med'ina Godaa sintsan Seelon untuntu saamaa yeggeedda; yaan Iyyaasu Israa'eeliyaa asaw gadiyaa untuntu zariyaa gishuwaadan shaakki immeedda. 11 Koyro saamay Biiniyaama zeretsaa untuntu yaran yaran gakkeedda. Untunta gakkeedda biittay Yihudaa zaratuwaa biittaappenne Yoosefo zaratuwaa gadiyaappe gidduwaan de'eedda. 12 Huup'issa baggana untuntu zaway Yorddaanoosa Shaafaappe doommiide, Yaarikkoppe huup'issa baggana de'iyaa pudetsan zawatee; hewaappe away wulliyaa baggana gezziyaa aad'd'iidde, Beeti-Aweena woran zawatee. 13 Hewaappe gedissa bagga simmiide, kase Looza geetettiyaa Beetele pudetsaa aad'd'iidde, As'aarooti-Addaara dugetsaa aad'd'iidde, Hirkki Beeti-Horoonappe gedissa baggan de'iyaa deriyaan zawatee. 14 He zaway gedissa baggana Beeti-Horona sintsan de'iyaa deriyaappe away wulliyaa bagga mirk'k'ettiide, K'iriyaati-Ba'aala woy K'iriyaati-

Yi'aariima geetettiyaa Yihudaa zaratuwaa kataman zawatee.
 Away wulliyaa baggana de'iyaa zaway hawaa. **15** Gedissa
 bagga zaway K'iriyaati-Yi'aariimappe dendiide, Nefttooha
 haatsaa pulttatuwaan zawatee. **16** Hewaappe zaway duge
 biide Rafayma zanggaaraappe huup'issa baggan de'iyaa
 Hinnooma Zanggaaraappe sintsa bagga deriyaa gedissanna
 zawatee. Hewaappe Hinnooma Zanggaaraa aad'd'iidde biide,
 Yaabusawaanatuwaa katamaa Yersaalamewunne Eniroogeela
 katamaa gedissa bagga pudetsan zawatee. **17** Hewaappe k'ay
 huup'issa bagga Enishemeeshakko mirk'k'ettiide, Adumiima
 pudetsaappe sintsa baggana de'iyaa Galilootan zawatee;
 hewaappe k'ay Roobeela na'aa Bohaana shuchchaw duge
 wod'd'ee. **18** Hewaappe k'ay Beeti-Aaraba huup'issa bagga
 pudetsaanna aad'd'iidde, duge Arabiyaa zanggaaraa wod'd'ee.
19 Beeti-Hoogila pudetsaappe huup'issa baggana aad'd'iidde,
 Yorddaanoosa Shaafay goggiidde geliyaasaa, Mas'iniyaa
 Abbaappe huup'issa bagga gas'aa gakkee. Hewe gedissa bagga
 zawaa. **20** Away doliyaa baggana de'iyaa zaway Yorddaanoosa
 Shaafaa. Biiniyaama zaratuu laatteedda biittay ubbaa saannakka
 zawateedda zawatuu hawannta. **21** Biiniyaama zaratuu barenttu
 yaran yaran akkeedda katamatuu Yaarikko, Beeti-Hoogila,
 Emek'i-K'as'iis'a, **22** Beeti-Aaraba, S'amarayma, Beeteele,
23 Awiima, Paara, Oofira, **24** Kaafaari-Amoona, Oofinanne
 Gebaa'a. Unttuntu ubbaanna tammanne laa"a; untunttu
 yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untuntun gujjettiino. **25**
 K'ay Gabaa'oona, Raama, Ba'eroota, **26** Mis'ip'p'a, Kafiira,
 Moos'a, **27** Rek'eema, Yirp'p'a'eela, Taraala, **28** S'elaa'a,
 Eleefa, Yersaalame geetettiyaa Yaabusawaanatuwaa katamaa,
 Gib"anne K'iriyaati-Yi'aariima. Unttuntu ubbaanna tammanne

oydda; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untunttun gujettiino. Biiniyaama zaratuu barenttu yaran yaran laatteedda biittay hawaa.

19 Laa"entso saamay Simoona zeretsaa untunttu yaran yaran gakkeedda. Untuntta gakkeedda biittay Yihudaa zaratuu laatteedda gadiyaa gidduwaan de'ee. **2** Untunttu laatteedda katamatuu Berssaabehe woy Shebaa'a, Molaada, **3** Has'aari-Shu'aala, Baala, Es'eema, **4** Eltolaada, Batuula, Horima, **5** S'ik'ilaaga, Beeti-Markkaboota, Has'aari-Suusa, **6** Beeti-Labaa'ootanne Sharuheena. Untunttu ubbaanna tammanne heezza; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuu untunttun gujjettiino. **7** K'ay Ayina, Rimoonaa, Eteeranne Ashaana. Untunttu ubbaanna oyddu katamatuwaa; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untunttun gujjettiino. **8** Neegeeba woran de'iyaa Baa'ilaati-Ba'eera woy Raama gakkanaw, ha katamatuwaa yuushshuwaan de'iyaa mootsatuwaa ubbaa laatteeddino. Simoona zaratuu barenttu yaran yaran laatteedda gadii hawaa. **9** Yihudaa zeretsaa gakkeedda biittay untunttoo aakuwaa dareedda diraw, aappe shaakkina Simoona zaretoo imetteedda. **10** Heezzentso saamay Zaabiloona zeretsaa untunttu yaran yaran gakkeedda. Untunttu laatteedda gadii Sariida giyaa katamaa gakkee. **11** Hewaappe k'ay away wulliyaa bagga biide Mar"ila aad'd'i, biide Dabasheeta bochchiide biide, Yok'ina'aamappe away doliyaa baggan de'iyaa shaafaa gakkee. **12** Hara baggana k'ay Sariida katamaappe away doliyaa bagga simmiide, Kisilooti-Taaboora gakkiiide, Dabiraataaninne Yaafi'an zawatee. **13** Hewaappe k'ay away doliyaa baggana Gaate-Hefeera, liti-K'as'iinanne Rimoonaa gakkiiide, Nee'akko mirk'k'ettee. **14** Huup'issa baggana zaway Hanatoona simmiide,

Yifittaahi'eela zanggaaraan zawatee. 15 Yan K'as'aata, Naahilaala, Shimiroona, Yidaalanne Beeteleeme geetettiyaa katamatuukka de'iino. Unttuntu ubbaanna tammanne laa"a; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untunttun gujjettiino. 16 Zaabiloona zaratuu barenttu yaran yaran laattedda gadiyaa gidon de'iyaa katamatuunne untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuu hawantta. 17 Oyddentso saamay Yisaakoora zeretsaa untunttu yaran yaran gakkeedda. 18 Untunttu gadiyaa katamatu Iziraa'eela, Kasuloota, Shuneema, 19 Hafaraymma, Shi'oon, Anaharaata, 20 Rabbiita, K'ishiyoon, Abees'a, 21 Remeeta, Engganiima, Enihaadanne Beeti-P'as'ees'a. 22 He gadiyaa zaway Taaboora, Shahas'uumanne Beeti-Shemesha bochchiide biide, Yorddaanoosa Shaafaan zawatee. Untunttu ubbaanna tammanne usuppuna; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untunttun gujjettiino. 23 Yisaakoora zaratuu barenttu yaran yaran laattedda gadiyaa gidon de'iyaa katamatuunne untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuu hawantta. 24 Ichcheshentso saamay Aaseera zeretsaa untunttu yaran yaran gakkeedda. 25 Untunttu gadiyaa katamatu Helk'k'aata, Hala, Bes'eena, Akishaafa, 26 Alaameleka, Ami'aadanne Mish"aala. Away wulliyaa baggana K'armmeloosaninne Shihoori-Libinaatan zawatee. 27 K'ay away doliyaa bagga simmi Beeti-Daagoonakko mirk'k'ettiide, Zaabiloona gadiyanne Yifittaahi'eela Zanggaaraa bochchi biide, Beeti-Emeek'anne Na'i'eela gakkee. K'ay huup'issa baggana Kaabula gakkee. 28 Hewaappe k'ay Ebroona, Rahooba, Hammoonanne K'aana aad'diidde, Sidoonan zawatee. 29 Hewaappe k'ay gadiyaa zaway Raama simmiide, gimbbetteedda S'iiroosa katamaa gakkee. Hewaappe k'ay

Hoosakko mirk'k'ettiide, Meeditiraane Abban zawatee. K'ay Mahalaaba, Akiziiba, **30** Uuma, Afeek'anne Rahooba geetettiyaa katamatuukka yaan de'iino. Unttuntu ubbaanna laatamanne laa"uwaa; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untunttun gujjettiino. **31** Aaseera zaratu barenttu yaran yaran laatteedda gadiyaan de'iyaa katamatuunne untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuu hawantta. **32** Usuppuntsa saamay Niftaaleema zeretsaa untunttu yaran yaran gakkeedda. **33** Unttuntu zaway Heleefappenne Da'inaaniima wolaappe doommiide, Adaami-Nek'eeba, Yaabini'eelanne Laak'k'uuma aad'd'iidde biide, wurssetsay Yorddaanoosa Shaafaa gakkee. **34** Hewaappe k'ay zaway away wulliyaa bagga Azinooti-Taaboarakko mirk'k'ettee; hewaappe k'ay Huk'ook'a simmiide, gedissa baggana Zaabiloona biittaaninne away wulliyaa baggana Aaseera gadiyaan zawatiide, away doliyaa baggana Yorddaanoosa Shaafaa gakkee. **35** Gimbbetteedda katamatuu S'iddiima, S'eeraa, Haamata, Raak'ata, Kinaareeta, **36** Adaama, Raama, Has'ooraa, **37** K'edeesha, Ediraa'a, Enihas'ooraa, **38** Yir"oona, Migidaali'eela, Horeema, Beeti-Anaatanne Beeti-Shemesha. Unttuntu ubbaanna tammanne udduppuna; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untunttun gujjettiino. **39** Niftaaleema zaratu barenttu yaran yaran laatteedda gadiyaan de'iyaa katamatuunne untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuu hawantta. **40** Laappuntsa saamay Daana zeretsaa untunttu yaran yaran gakkeedda. **41** Unttuntu laatteedda gadiyaa katamatuu S'or"a, Eshtaa'oola, Irshshemeesha, **42** Sha'albbiima, Ayaaloona, Yitaala, **43** Eloona, Timina, Ek'iroona, **44** Elttaak'e, Gibbatoona, Baa'ilaata, **45** Yihudaa, Banebaraak'a, Gaate-Rimmoona, **46** Meyark'k'oona, Raak'oonanne k'ay Yoop'p'e

katamaa yuushshuwaan de'iyaa heeratuwaa. 47 Daana zaratuu gadiyaa laattanaw injjetennawaa be'eedda wode, biide Laayisha katamaa olettiide s'ooneeddino; s'ooniide he kataman de'iyaa asaa k'ara mashshaan wod'i wurssiide, katamaa barenttu akkiide yaan de'eeddino. He katamaa suntsaakka laammiide, barenttu aawuwaa Daana suntsan Daana giide suntseeddino. 48 Daana zaratuu barenttu yaran yaran laatteedda gadiyaan de'iyaa katamatuunne untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuu hawantta. 49 Israa'eeliyaa Asay gadiyaa shaakki wursseedda wode, Neewe na'aa Iyyaasuu laattiyaa gadiyaa barenttu gidдон immeeddino. 50 Med'ina Goday azazeeddawaadan, Iyyaasu oochchina, Efireema gezziyaan de'iyaa Timinaati-Seraaha geetettiyaa katamaa aw immina katamaa wotsi yeggi kees's'iide, yaan de'eedda. 51 K'eesiyaa El"aazare, Neewe na'ay Iyyaasunne Israa'eeliyaa asaa zaretoo yaratuu kaappatuu Med'ina Godaa sintsan Seelon, Med'ina Godaa Dunkkaaniyaa penggiyaan saamaa yeggiide, gisheedda laata gadii hawaa. Untunttu gadiyaa yaati shaakki poleeddino.

20 Hewaappe guyyiyaan Med'ina Goday Iyyaasa hawaadan yaageedda; 2 «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaaga; <Taani Muse baggana hinttentta azazeeddawaadan, Asay bak'ati biide attiyaa katamatuwaa doorite. 3 Ayi asayenne akeekenaaninne erennaani asaa wod'ooppe, yaa bak'ati biide, suutsaa achchiyaawaappe attanawaa. 4 Asaa wod'eeddawe he katamatuwaappe ittuwaakko bak'ati biide, katamaa geliyaa penggiyaan ek'kiide, haneeddabaa he katamaa c'imatoo odo. Untunttu barenttu katamaa afiide, I de'ana sa'aa immina, I untunttunna yaan de'o. 5 Suutsaa achchiyaawe Aa kaalliide yooppe, he katamaa c'imatuu Aa aatsiide immoppino. Ayaw

gooppe, bare shooruwaa I k'opiidde, bare kase morkketetsaa diraw wod'ibeenna. 6 Yaa'aa sintsan pirddaw I ek'k'ana gakkanaash he wodiyaan de'iyaa k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu hayk'k'ana gakkanaw, he kataman de'o. Hewaappe guyyiyaan, bak'atiide kesseedda katamaa guyye zaariidde, bare soo gelo» yaaga» yaageedda. 7 Hewaappe guyye Israa'eeliyaa Asay Nifftaaleema gezziyaan, Galiilan de'iyaa K'edeeshanne Aa hentsaa gadetuwaa, Efireema gezziyaan de'iyaa Sekeemanne Aa hentsaa gadetuwaanne Yihudaa gezziyaan de'iyaa K'iriyati-Arbbaa'a woy Kebroone dummayeeddino. 8 Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsan, Yaarikkoppe away doliyaa bagga woran, d'ok'k'asaan de'iyaa Roobeela zaratuwaa gadiyaappe Bees'era, Gaade zaratuwaa gadiyaappe Gala'aaden de'iyaa Raamootanne Minaase zaratuwaa gadiyaappe Baasaanen de'iyaa Golaana dummayeeddino. 9 Israa'eeliyaa asaa ubbawunne untunttu gidдон de'iyaa betetoo dummayeedda katamatuu hawantta; erennan de'iidde asaa wod'eedda ay asayne, shiik'uwaa sintsan ek'k'ana gakkanaw, suutsaa achchiyaawaa kushiyan hayk'k'ennaadan, he katamatuwaappe ittuwaakko bak'atanaw danddayee.

21 Hewaappe guyyiyaan Leewiyaa zaratuwaa yaratuu kaappatuu k'eesiyaa El'aazaarakko, Neewe na'aa Iyyaasukkonne Israa'eeliyaa asaa zaretoo yaratuu kaappatuwaakko shiik'eeddino. 2 Hewan Kanaane gadiyaan de'iyaa Seelon untunttu hawaadan yaageeddino; «Nuuni de'ana katamatuwaanne nu mehiyaw hentsaa gadetuwaa neeni nuu immana mala Med'ina Goday Muse baggana azazeedda» yaageeddino. 3 Hewaappe guyye Med'ina Goday azazeeddawaadan, Israa'eeliyaa Asay Leewiyaa

zaretoo ha katamatuwaanne hentsaa gadetuwaa barenttu gadiyaappe gishiide untunttoo immeeddino. **4** Koyro saamay K'ahaata yarattoo kesseedda. K'eesiyaa Aaroona zariyaa Leewatuu Yihudaa zaratuwaappe, Simoona zaratuwaappenne Biiniyaama zaratuwaappe tammanne heezzu katamatuwaa saaman akkeeddino. **5** Atteeda K'ahaatuwaa yarattoo Efireema zaratuwaappe, Daana zaratuwaappenne Minaase zaratuwaa baggappe tammu katamatuwaa saaman akkeeddino. **6** Gershshoona yarattoo Yisaakooraa zaratuwaappe, Aaseera zaratuwaappe, Niftaaleema zaratuwaappenne Baasaanen de'iyaa Minaase zaratuwaa baggappe tammanne heezzu katamatuwaa saaman akkeeddino. **7** Maraara yarattoo Roobeela zaratuwaappe, Gaade zaratuwaappenne Zaabiloona zaratuwaappe tammanne laa"u katamatuwaa akkeeddino. **8** Med'ina Goday Muse baggana azazeeddawaadan, Israa'eeliyaa Asay ha katamatuwaanne untunttu hentsaa gadetuwaa Leewatoo saaman shaakki immeeddino. **9** Yihudaa zaratuwaappenne Simoona zaratuwaappe Israa'eeliyaa Asay akkiide immeedda katamatuwaa suntsay hawaappe kaalliide s'aafetteedda. **10** Koyro saamay Leewiyaa zaratuwaappe yelettiidde, K'ahaata yara gideedda Aaroona zaretoo kesina, untunttoo immeedda katamatuu hawantta: **11** Israa'eeliyaa Asay Yihudaa gezziyaan de'iyaa K'iriyaati-Arbbaa'a woy Kebroonanne Aa yuushshuwaan de'iyaa hentsaa gadetuwaa untunttoo immeeddino. (Arbbaa'i Anaak'e aawuwaa.) **12** Shin he katamaa yuushshuwaan de'iyaa gadetuwaanne mootsatuwaa Yifune na'aa Kaaleebaw laata ootsiide immeeddino. **13** K'eesiyaa Aaroona zaretoo asaa wod'eedda Asay bak'ati biide attiyaa Kebroone katamaanne Aa hentsaa gadetuwaa, Liibinanne Aa hentsaa gadetuwaa, **14**

Yaatiranne Aa hentsaa gadetuwaa, Eshttamoo'anne Aa hentsaa
 gadetuwaa, **15** Holoonanne Aa hentsaa gadetuwaa, Dabiiranne
 Aa hentsaa gadetuwaa, **16** Ayinanne Aa hentsaa gadetuwaa,
 Yuus'anne Aa hentsaa gadetuwaanne Beeti-Shemeshanne Aa
 hentsaa gadetuwaa, ubbaanna udduppun katamatuwaa Yihudaa
 zaratuwaappenne Simoona zaratuwaappe akkiide immeeddino.
17 Biiniyaama zaratuwaappe Gabaa'oonanne Aa hentsaa
 gadetuwaa, Gebaa'anne Aa hentsaa gadetuwaa, **18** Anatootanne
 Aa hentsaa gadetuwaanne Almoonanne Aa hentsaa
 gadetuwaa, ubbaanna oyddu katamatuwaa akkiide immeeddino.
19 Aaroona zariyaa k'eesatuwaa katamatuunne untunttu hentsaa
 gadetuu ubbaanna tammanne heezza. **20** Atteeda K'ahaata
 yaratuu, Leewiyaa zare gidiyaawanttu Efireema zaratuwaa
 katamatuwaappe shaakkina akkeeddino. **21** Unttunttoo Efireema
 gezziyaan de'iyaa, asaa wod'eedda Asay bak'ati biide attiyaa
 Sekeemanne Aa hentsaa gadetuwaa, Gezeeranne Aa hentsaa
 gadetuwaa, **22** K'ibis'aymmanne Aa hentsaa gadetuwaanne
 Beeti-Horoonanne Aa hentsaa gadetuwaa, ubbaanna oyddu
 katamatuwaa akkiide immeeddino. **23** Daana zaratuwaappe
 Elttaak'enne Aa hentsaa gadetuwaa, Gibbatoonanne Aa hentsaa
 gadetuwaa, **24** Ayaaloonanne Aa hentsaa gadetuwaanne
 Gaate-Rimmoonanne Aa hentsaa gadetuwaa, ubbaanna oyddu
 katamatuwaa akkiide immeeddino. **25** Minaase zaratuwaa
 baggatuwaappe Taa'inaakkanne Aa hentsaa gadetuwaanne
 Gaate-Rimmoonanne Aa hentsaa gadetuwaa, ubbaanna laa"u
 katamatuwaa akkiide immeeddino. **26** Atteeda K'ahaata yaratuu
 katamatuunne untunttu hentsaa gadetuu ubbaanna tamma.
27 Minaase zaratuwaa baggatuwaappe asaa wod'eedda Asay
 bak'ati biide attiyaa, Baasaanen de'iyaa Golaana katamaanne Aa

hentsaa gadetuwaanne Ba'eshttaaranne Aa hentsaa gadetuwaa, ubbaanna laa'u katamatuwaa akkiide, Gershshoona yara gidiyaa hara Leewatoo immeeddino. **28** Yisaakooraa zaratuwaappe K'ishiyoonanne Aa hentsaa gadetuwaa, Dabiraatanne Aa hentsaa gadetuwaa, **29** Yarmmuutanne Aa hentsaa gadetuwaanne Engganiimanne Aa hentsaa gadetuwaa, ubbaanna oyddu katamatuwaa akkiide immeeddino. **30** Aaseera zaratuwaappe Mish'aalanne Aa hentsaa gadetuwaa, Abddoonanne Aa hentsaa gadetuwaa, **31** Helk'k'aatanne Aa hentsaa gadetuwaanne Rahoobanne Aa hentsaa gadetuwaa, ubbaanna oyddu katamatuwaa akkiide immeeddino. **32** Hewaadankka Niftaaleema zaratuwaappe asaa wod'eedda Asay bak'ati biide attiyaa Galiilan de'iyaa K'edeeshanne Aa hentsaa gadetuwaa, Hammootanne Aa hentsaa gadetuwaa, Dooranne Aa hentsaa gadetuwaanne K'arttaanne Aa hentsaa gadetuwaa, ubbaanna oyddu katamatuwaa akkiide, untunttoo immeeddino. **33** Gershshoona yaratuu katamatuunne untunttu Aa hentsaa gadetuu ubbaanna tammanne heezza. **34** Atteeda Maraara yara gidiyaa Leewatoo Zaabiloona zaratuwaappe asaa wod'eedda Asay bak'ati biide attiyaa Yok'ina'aamanne Aa hentsaa gadetuwaa, K'arttaanne Aa hentsaa gadetuwaa, Diiminanne Aa hentsaa gadetuwaanne Naahilaalanne Aa hentsaa gadetuwaa, ubbaanna oyddu katamatuwaa akkiide immeeddino. **36** Roobeela zaratuwaappe Bees'eranne Aa hentsaa gadetuwaa, Yahaas'anne Aa hentsaa gadetuwaa, **37** K'idemootanne Aa hentsaa gadetuwaanne Mefa'aatanne Aa hentsaa gadetuwaa, ubbaanna oyddu katamatuwaa akkiide, untunttoo immeeddino. **38** K'ay Gaade zaratuwaappe asaa wod'eedda Asay bak'ati biide attiyaa, Gala'aaden de'iyaa Raamootanne Aa hentsaa gadetuwaa,

Maahinaymanne Aa hentsaa gadetuwaa, **39** Haseboonanne Aa hentsaa gadetuwaanne Yaa'izeeranne Aa hentsaa gadetuwaa, ubbaanna oyddu katamatuwaa akkiide, untunttoo immeeddino. **40** Maraara yara gidiyaa hara Leewatoo shaakkina gakkeedda katamatuubbaanna tammanne laa'a. **41** Israa'eeliyaa Asay laatteedda gadiyaan de'iyaa Leewatoo ubbaanna oytamanne hosppun katamatuubbaanna untunttu hentsaa gadetuwaana de'iino. **42** He katamatuwaa ubbaa yuushshuwaan hentsaa gadetuu de'iino. **43** Hewaadan ootsiide, Med'ina Goday untunttu aawaatoo Immanaw c'aak'keedda gadiyaa ubbaa Israa'eeliyaa asaw immina untunttu laattiide, yaan de'eeddino. **44** Med'ina Goday untunttu aawaatoo c'aak'keeddawaadan, untunttu ubbaa baggaanakka shemppisseedda. Med'ina Goday untunttu morkkatuwaa ubbaa untunttoo aatsi immeedda diraw, untunttu morkkatuwaappe ittuunne untunttunna ek'ettanaw danddayibeenna. **45** Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaw immana geedda lo'o k'aalaa ubbaa poleeddappe attin ittuunne sa'aan attibeena.

22 Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu Roobeela zeretsaa, Gaade zaratuwaanne Minaase zaratuwaappe baggatuwaa s'eegiidde: **2** «Med'ina Godaa k'oomay Muse hinttentta azazeedda ubbaa poleeddita; k'ay tawukka ubbaban azazeteeddita. **3** Daro wodiyaappe hachche gakkanaw, hinttenttu hinttenttu ishatuwaa bashibeykkita; Med'ina Goday hinttenttu S'oossay hinttew immeedda hadaraa poleeddita. **4** Simmi Med'ina Goday hinttenttu S'oossay untunttoo geedda k'aalaadan, hinttenttu ishatuwaa shemppisseedda. Hewaa diraw, Med'ina Godaa k'oomay Muse hinttenttoo Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa baggana immeedda laata gadiyaan de'iyaa hinttenttu soo soo simmite. **5** Med'ina Goday k'oomay Muse hinttentta azazeedda

azazuwaanne Wogaa loytsi naagite. Med'ina Godaa hinttenttu
 S'oossaa siik'ite; Aa ogiyaa ubbaan hamettite; Aa azazuwaa
 azazettite; aanana min oyk'k'ettite; hinttenttu kumentsaa
 wozanaappenne kumentsaa shemppuwaappe aw ootsite»
 yaageedda. 6 Iyyaasu untuntta anjji yeddiide; «Be'ite, hinttenttu
 ha"i daro mehiyaa, biraa, work'k'aa, nahaasiyaa, birataanne daro
 mayuwaa akkiide duretiide, hinttenttu gadiyaa simmana haniita.
 Hewaa diraw hinttenttu morkkatuwaappe omoodeeddawaa,
 hinttenttu ishatuwaanna gishi akkite» yaageedda. Hewaappe
 guyyiyaan untunttu barenttu soo soo beeddino. Muse Minaase
 zaratuwaappe baggato Baasaanen gadiyaa immi wotseedda;
 shin atteeda Minaase zaratuwaa baggato Iyyaasu Yorddaanoosa
 Shaafaappe away wulliyaa baggan hara zaratuwaanna ittippe
 laattiyaa biittaa immeedda. 9 Roobeela zaratu, Gaade
 zaratuunne Minaase zaratuwaa baggatu barenttu laata
 gadiyaa simmiide beeddino. S'oossay Muse baggana azazina
 laatteedda Gala'aade gadiyaa baanaw, Kanaane gadiyaan Seelon
 de'iyaa Israa'eeliyaa asaappe shaaketteeddino. 10 Roobeela
 zaratu, Gaade zaratuunne Minaase zaratuwaappe baggatu
 Yorddaanoosa Shaafaa matan Kanaane gadiyaan de'iyaa
 Galiloota yeedda wode, shaafaa matan yarshshuwaa yarshshiyaa
 wolk'k'aama sa'aa 11 gimbbina, «Roobeela zaratu, Gaade
 zaratuunne Minaase zaratuwaappe baggatu Yorddaanoosa
 matan, Galilootan, Kanaane zawaan, Israa'eelatu baggana
 yarshshuwaa sa'aa gimbbeeddino» giyaawaa Israa'eelatu
 siseeddino. 12 Kumentsaa Israa'eeliyaa asaa yaa'ay untunttu
 olanaw baanaw Seelo giyaa saan ittippe shiik'eedda. 13
 Israa'eeliyaa Asay k'eesiyaa El"aazara na'aa Piinihaasa,
 Gala'aade gadiyaan de'iyaa Roobeela zaratuwaakko, Gaade

zaratuwaakkonne Minaase zaratuwaappe baggatuwaakko
 kiitteedda. **14** Itti itti zarii bare yaratuu kaappatuwaappe itti itti asaa
 dooriide, tammu asaa Piinihaasanna yeddeedda. **15** Unttuntu
 Roobeela zaratuu, Gaade zaratuunne Minaase zaratuwaappe
 baggatu de'iyaa Gala'aade gadiyaa biide untuntta, **16**
 «Med'ina Godaa Asay kumentsaa yaa'ay hinttentta hawaadan
 yaagee; «Israa'eeliyaa S'oossaa bolla ayaw hawaa mala iitabaa
 ootseedditee? Waaniide gooppe, hinttenttu hara yarshshuwaa
 sa'aa hinttenttoo gimbbiide, Med'ina Godaa bolla makkaleeddita!
 Aa kaalliyawaakka aggeeddita! **17** Pa'ooran nuuni ootseedda
 nagaray nuw gidennee? Israa'eeliyaa shiik'uwaa bolla boshay
 wod'd'eeddawaa giddooppene, hachche gakkanawukka nuuni he
 nagaraappe geeyibookko. **18** Med'ina Godaa kaalliyawaappe
 hachchikka wora simmaneeyee? « «Hintte hachche Med'ina
 Godaa bolla makkalooppe, Med'ina Goday wontti kumentsaa
 Israa'eeliyaa shiik'uwaa hank'k'ettanawaa. **19** Hinttenttu de'iyaa
 gadii tuneeddawaa gidoope, Med'ina Godaa Dunkkaanii
 ek'k'eedda gadiyaa haa yiide, nuunanna gadiyaa shaakkite.
 Shin kaseppe de'iyaa Med'ina Godaa nu S'oossaa yarshshuwaa
 sa'aappe hara yarshshuwaa sa'aa gimbbiide, Med'ina Godaa
 bolla makkaloppite; woy nuunakka makkalanchcha kessoppite.
20 Zaraaha zare Akaani nagaraa gidowaappe akkiide, nagaraa
 ootseedda diraw, kumentsaa Israa'eeliyaa shiik'uwaa bolla
 S'oossaa hank'k'uu wod'd'ibeennee? Bare nagaraa gaasuwaan
 hayk'k'eeddawe Aa s'alalaa gidenna» yaagee» yaageeddino.
21 Hewaappe guyye Roobeela zaratuu, Gaade zaratuunne
 Minaase zaratuwaappe baggatu Israa'eeliyaa yaratu kaappatoo
 hawaadan yaagiide zaareeddino; **22** «Wolk'k'aamay Med'ina
 Godaa S'oossaa! Wolk'k'aamay Med'ina Godaa S'oossaa!

Nuuni hawaa ayaw ootseeddentto I ereedda! Nuuni ayaw ootseeddentto hinttenttukka eranaadan koyeetto. Nuuni Med'ina Godaa bollan makkaleeddawaanne azazettenan is'seeddawaa gidoope, hachche nuuna pas'a wotsoppite. ²³ Nuuni Med'ina Godaa kaalliyawaa aggiide, s'uuggiyaa yarshshuwaa, katsaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa yarshshanawunne yarshshiyaa sa'aa gimbbeeddawaa gidoope, Med'ina Goday nuuna he oosoo oochcho. ²⁴ Nuuni hewoo gimbbibookko; nuuni yarshshuwaa sa'aa gimbbeeddawe, sintsaappe yaana laytsan hinttenttu naanay nu naanaa, «Hinttena Med'ina Godaan Israa'eeliyaa S'oossan ayee gatsiyaawe? ²⁵ Hinttenttoo, Roobeelanne Gaade zaretoo, Med'ina Goday nu giddoninne hinttenttu gidдон Yorddaanoosa Shaafaa zawayeedda. Med'ina Godaan hinttentta gatsiyaawe baawa» yaaganenttonne giide hirggeedda diraassa. Hewaadan ootsiide, hinttenttu zaratuu nu zeretsaa Med'ina Godaw goynnennaadan te"ennaan aggikkino. ²⁶ «Hewaa diraw nuuni nu gidдон yarshshuwaa sa'aa ane gimbboytte geedda; shin s'uuggiyaa yarshshuwaa sa'aa woy hara yarshshuwaa sa'aa gidenna. ²⁷ Nuuni yarshshuwaa sa'aa gimbbeeddawe s'uuggiyaa yarshshuwaa, ittippetetsaa yarshshuwaanne hara yarshshuwaa yarshshiidde, Med'ina Godaw Aa Dunkkaaniyaan goynnana mala, hawe nu gidduwaaninne hinttenttu gidduwaan, k'ay nu kaalliyaa yeletaa gidduwaan markka gidanaassa. Wodeppe hinttenttu zaratuu nu zeretsaa, «Hinttena Med'ina Godaan gatsiyaawe ayayne baawa» gaanaw danddaykkino. ²⁸ Unttuntu geellaadan nuuna woy nu yeletaa wodiyaappe hewaadan gooppe, nuuni untunttoo zaariide, «S'oossaw yarshshiyaa sa'aa leemisuwaa hawaa be'ite. Hawaa nu aawotuu s'uuggiyaa yarshshuwaanne

hara yarshshuwaa yarshshanaassa gidennaan, hintteppen
 nuuppenne gidduwaan markka gidana mala gimbbeeddino»
 yaagana. **29** Med'ina Godaa bolla makkalanawe nuuppe haakko!
 Med'ina Godaa nu S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsan ek'keedda
 yarshshuwaa saappe haraa, s'uuggiyaa yarshshuwaa, katsaa
 yarshshuwaanne hara yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa gimbbiide,
 hachche wora simmibeykko» yaagiide zaareeddino. **30** K'eesiyaa
 Piinihaasinne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa yaratuu kaappatuu,
 Roobeela, Gaadanne Minaase zaratuu odeeddawaa sisiide,
 loytsi nashetteeddino. **31** K'eesiyaa El"aazara na'ay Piinihaasi
 Roobeela, Gaadanne Minaase zaretoo, «Med'ina Goday nu
 gidдон de'iyawaa nuuni hachche ereeddo; ayaw gooppe,
 ha yewuwaa hinttenttu Med'ina Godaa bolla makkalanaw
 ootsibeykkita. Hinttenttu ha'i Med'ina Godaa muraappe
 Israa'eeliyaa asaa ashsheeddita» yaageedda. **32** Hewaappe
 guyyiyaan k'eesiyaa El"aazara na'ay Piinihaasinne kaappatuu
 Gala'aaden de'iyaa Roobeelanne Gaade zaratuwaa matappe
 Kanaan de'iyaa Israa'eeliyaa asaakko simmiide haneeddabaa
 untunttoo odeeddino. **33** Israa'eeliyaa Asay nashechchan,
 S'oossaa galateeddino. K'ay Roobeela asatuunne Gaade asatuu
 de'iyaa gadiyaa olettiide bayzanaw baanaw haasayyaawaakka
 aggeeddino. **34** Roobeelanne Gaade zaratuu, «Ha yarshshuwaa
 sa'ay S'oossaa s'alaalay S'oossaa gidiyaawoo nu ubbaappe
 gidduwaan markka gidanawaa» yaageeddino; he yarshshuwaa
 sa'aa Markka suntseeddino.

23 Daro wodiyaappe guyyiyaan, Med'ina Goday Israa'eeliyaa
 asaa untunttu yuushshuwaan de'iyaa morkkatuwaa ubbaappe
 shemppisseedda. He wode Iyyaasu c'imiide, wodiya loytsi
 sugeedda. **2** Yaateeddawe Israa'eeliyaa asaa ubbaa, c'imatuwaa,

kaappatuwaa, daannatuwaanne ola gadaawatuwaa ittippe
 s'eesiide, hawaadan yaageedda; «Taani c'imaade, wodiya loytsa
 sugaad. 3 Med'ina Goday hinttenttu S'oossay hinttenttu diraw
 ha kawutetsatuwaa ubbaa ootseeddawaa hinttenttu hinttenttu
 huup'iyaw be"eeddita. Hinttenttoo oletteeddawe Med'ina Godaa
 hinttenttu S'oossaattenne. 4 Be'ite, Yorddaanoosa Shaafaappe
 doommiide away wulliyaa baggana de'iyaa Meeditiraane Abbaa
 gakkanaw de'iyaa, atteeda kawutetsatuwaa biittaa ubbaa, taani
 d'aysseedda kawutetsatuu biittanakka laata gade ootsaadde,
 hinttenttu zaretoo shaakkaade immaad. 5 Med'ina Goday
 hinttenttu S'oossay untuntta suganne hinttenttu sintsaappe
 laaggina Med'ina Goday hinttenttu S'oossay geeddawaadan,
 hinttenttu untunttu gadiyaa laattana. 6 «Hewaa diraw, Muse
 Higgiiyaa mas'aafan s'aafetteedda ubbaa naaganawunne
 ootsanaw loytsi minnite; aappe ushechcha haddirssa gooppite.
 7 Hewan hinttenttu gidдон atteeda ha kawutetsatuwaanna
 walakettoppite. Untunttu s'oossatuwaa suntsaa dentsoppite
 woy untunttu suntsan c'aak'k'oppite. Untunttoo ootsoppite woy
 untunttoo goynnoppite. 8 Shin hachche gakkanaw hinttenttu
 ootseeddawaadan, S'oossaa hinttenttu Med'ina Godaa loytsi
 oykkite. 9 «Ayaw gooppe, Med'ina Goday gitanne mino
 kawutetsatuwaa hinttenttu sintsaappe keseedda. Hinttena
 gidoope, hachche gakkanaw ooninne hinttenana ek'ettanaw
 danddayibeenna. 10 Med'ina Goday hinttenttu S'oossay
 hinttenttoo geeddawaadan, I bare huup'iyaw hinttenttoo olettiyaa
 diraw, hintteppe itti Asay sha"a asaa yedersseedda. 11 Med'ina
 Godaa hinttenttu S'oossaa ubbaa gede siik'anawaa dogoppite.
 12 Hinttenttu guyye simmiide, kawutetsatuwaappe hawaan
 hinttenttu gidduwaan atteeda asaana ittuwaa gidoope, untunttu

machatuwaa hinttenttoo, hinttenttu machatuwaa untunttoo
immi walakettooppe, **13** Med'ina Goday hinttenttu S'oossay
ha kawutetsatuwaa hinttenttu sintsaappe yederssiyaawaa
aggi bashanawaa geeshshiide erite. Shin Med'ina Goday
hinttenttu S'oossay immeedda ha lo'o gadiyaappe hinttenttu
d'ayana gakkanaw, untunttu hinttenttoo p'irene gite gidana;
hinttenttu zokkiyaw lisso, hinttenttu ayfiyawukka aguntsa gidana.
14 «Ha"i simmi taani hayk'k'ana mataad. Med'ina Goday
hinttenttu S'oossay hinttenttoo immana geedda lo'o ubbaappe
ittibayne attibeenawaa hinttenttu ubbay hinttenttu wozanaaninne
shemppuwaan eriita. I hinttenttoo immana geeddawaappe
ittibayne attenan, ubbay poletteedda. **15** Med'ina Goday
hinttenttu S'oossay hinttenttoo immana geedda lo'obay ubbay
attenan poletteeddawaadan, Med'ina Goday hinttenttu S'oossay
hinttenttoo immeedda ha lo'o gadiyaappe hinttenttu d'ayssana
gakkanaw, iita muruwaa ubbaakka hinttenttu bollan hewaadan
ahana. **16** Med'ina Goday hinttenttu S'oossay hinttenana
c'aak'k'eteedda k'aalaa c'aak'uwaa hinttenttu mentsooppe, biide
hara s'oossatoo ootsooppenne goynnooppe, Med'ina Godaa
hank'k'uu hinttenttu bolla ees's'i kessana; I hinttenttoo immeedda
lo'o biittaappekka hinttenttu ellekka d'ayana» yaageedda.

24 Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu Israa'eeliyaa zaratuwaa ubbaa
Sekeema geetettiyaa kataman shiishsheedda. C'imatuwaa,
kaappatuwaa, daannatuwaanne ola gadaawatuwaa ubbaa
s'eesina untunttu S'oossaa sintsan shiik'eeddino. **2** Iyyaasu asaw
ubbaw hawaadan yaageedda; «Med'ina Goday Israa'eeliyaa
S'oossay hawaadan yaagee; «Beni hinttenttu aawotuu
Efiraas'iisa Shaafaappe hefintsan de'eeddino; untunttu hara
s'oossatoo ootseeddino. Untunttuppe ittuu Abrahaamanne

Naakoora aawuwaa Taara. 3 Hewaappe guyyiyaan hinttenttu aawuwaa Abrahaama, he shaafaappe hefintsan de'iyaa gadiyaappe s'eesaadde, Kanaane biittaa ubbaan kaaletsaad. Aa zariyaakka c'orayaad; Yisaak'akka aw immaad. 4 Yisaak'awukka Yaak'oobanne Eesaa immaad. Eesaw Eedooma gezziyaa laattanaadan immaad; shin Yaak'oobinne Aa naanay duge Gibs'e beeddino. 5 « «Guyyeppe Musanne Aaroona kiittaade taani yaan ootseeddawaan Gibs'e gadiyaa asaa boshan shoc'aad; hewaappe guyyiyaan hinttentta kessaad. 6 Taani hinttenttu aawotuwa Gibs'eppe kessina, Zo'o Abbaakko yeeddita; Gibs'etuu hinttenttu aawotuwa paratuu goochchiyaa gaaretuwaaninne paraawatuwaan yedersseeddino. 7 Unttuntu Med'ina Godaw waasseedda wode, untuntupenne Gibs'etuwaappe gidduwaan d'umaa yeggaaddi; yaataade, abbay untunttu bolla simmanaadaaninne untuntta muukkanaadan ootsaaddi. Taani Gibs'etuwa bolla ootseeddawaa hinttenttu hinttenttu ayfiyaan be'eeddita. Hinttekka woran daro wodiyaa de'eeddita. 8 « «Hewaappe guyyiyaan Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaa Amoorawaanatuwa gadiyaa taani hinttentta ahaad. Unttuntu hinttenana olettina, taani untuntta hinttenttu kushiyan aatsaade immaad; hinttenttu gadiyaa laatteeddita. K'ay taani untuntta hinttenttu sintsaappe d'ayssaad. 9 Hewaappe guyyiyaan S'ippoor na'ay Baalaak'i, Moo'aabe gadiyaa kaatii dendiide, Israa'eelatuwaana oletteedda. Ba'oor na'ay Balaami hinttentta shek'k'anaadan, kiittiide s'eesisseedda; 10 shin taani Balaamebaa sisabeykke. Hewaa diraw I hinttentta anjeeedda; Yaatina, taani hinttentta Baalaak'a kushiyaappe ashshaad. 11 « «Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, Yaarikko yeeddita; Yaarikko asayenne Amoorawaanatu,

Parzzawanatu, Kanaanetuu, Hiitetu, Gerggeesetu, Hiiwetunne
Yaabusawaanatu hinttenana olettina, taani untuntta hinttenttu
kushiyan aatsaade immaad. 12 Kajiya hintteppe sintsaw
kiittaade, Amoorawaanatuwaa kaatetuwaa laa"atuwaa hinttenttu
sintsaappe kessaad. Hawe ubbay hananaw danddayeeddawe,
hinttenttu mashshaaninne hinttenttu wonddaafiyaan gidenna.
13 Hinttenttu goshshiidde kessibeenna gadiyanne hinttenttu
kees's'ibeenna katamatuwaa taani hinttenttoo immina, an de'iita.
Ha"i hinttenttu tokkibeenna woyniyaa turaa ayfiyaanne wogaraa
ayfiyaa miita» yaagee. 14 «Hewaa diraw ha"ikka Med'ina Godaw
yayyite; tumu wozanaappe ammanettiide aw goynnite. Hinttenttu
mayza aawotuu Efiraas'iisa Shaafaappe hefintsaninne Gibs'en
goynneedda allaga s'oossatuwaa wora oliide, Med'ina Godaw
goynnite. 15 Med'ina Godaw goynniyaawe hinttentta iitooppe,
hinttenttu aawotuu shaafaappe hefintsan de'iidde goynneedda
s'oossatuwaa gidina, woy ha"i hinttenttu de'iyaa Amoores gadiyaa
asaa s'oossatuwaa gidina, hinttenttu goynniyaawaa hachche
doorite. Shin taananne ta golliya asaa gidoope, nuuni Med'ina
Godaw goynnana» yaageedda. 16 Asay zaariide, «Med'ina
Godaa aggi bashiide, hara s'oossatoo goynnanaawe nuuppe
haakko! 17 Gibs'e gadiyaappe, ayiletetsaa golliyaappe, nuunanne
nu aawotuwa kessiide aheedawe, he wolk'kaama malaatuwaa
nu s'eellishin ootseeddawe, nuuni beedda ogiyaa ubbaaninne
aad'd'eeda biittatuwaa ubbaa gidduwaan nuuna naageeddawe,
Med'ina Godaa nu S'oossaattenne. 18 K'ay Med'ina Goday
asaa ubbaa, he gadiyaan de'iyaa Amoores asatuwaanakka nu
sintsaappe laaggiide keseedda. Hewaa diraw nuunikka Med'ina
Godaw goynnana; ayaw gooppe, I nu S'oossaa» yaageedda. 19
Shin Iyyaasu asaa hawaadan yaageedda; «Hinttenttu Med'ina

Godaw goynnana danddaykkita. Ayaw gooppe, I geeshsha S'oossaa; I k'anaatiyaa S'oossaa; I hinttentu naak'uwaa woy hinttentu nagaraa atto geena. 20 Hinttentu Med'ina Godaa aggiide, allaga s'oossatoo goynnooppe, I hinttentoo lo'obaa ootseeddawaappe guyyiyaan, simmiide hinttentta k'ohananne d'ayssana» yaageedda. 21 Asay Iyyaasa, «tuytti, gidenal Nuuni Med'ina Godaw goynnana» yaageedda. 22 Iyyaasu asaa, «Hinttentu Med'ina Godaw goynniyaawaa dooreeddawoo hinttentu huup'iyaw hinttentu markka» yaageedda. Unttuntu, «Ee nuuni markkal!» yaageeddino. 23 Iyyaasu, «Yaatooppe, hinttentu gidduwaan de'iyaa allaga s'oossatuwaa diggite; hinttentu wozanaa Med'ina Godaakko, Israa'eeliyaa S'oossaakko zaarite» yaageedda. 24 Unttuntu, «Nuuni Med'ina Godaw, nu S'oossaw, goynnana; Aa azazuwaakka polana» yaageeddino. 25 He gallassi Iyyaasu asaana k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda; Sekeeman higgiaanne wogaa untunttoo keseedda. 26 Iyyaasu he k'aalatuwaa S'oossaa Higgiaa mas'aafan s'aafeedda. Hewaappe guyyiyaan, itti wolk'k'aama shuchchaa akkiide, Med'ina Godaa Dunkkaaniyaa mataan de'iyaa wolaa garssan esseedda. 27 Iyyaasu asaw ubbaw, «Be'ite, Med'ina Goday nuw haasayeedda k'aalaa ubbaa ha shuchchay siseedda diraw, I nu bolla markka gidanawaa. Hinttentu S'oossaa bolla makkalooppe, ha shuchchay hinttentu bolla markka gidanawaa» yaageedda. 28 Hewaappe guyyiyaan, Iyyaasu asaa ubbaa yeddina, ubbaykka bare laata gadiyaa gadiyaa simmiide beedda. 29 Hewaappe guyyiyaan Med'ina Godaa k'oomay, Neewe na'aa Iyyaasu, laytsay s'eetanne tammuwaa gidina hayk'k'eedda. 30 Asay Ga'aasha Deriyaappe huup'issa baggan, Efireema gezziyaan de'iyaa Aa laata gadiyaan, Timinaati-Seeran

moogeeddino. 31 Iyyaasu pas'a de'eedda wode ubbaaninne Iyyaasuppe simmina de'iide, Med'ina Goday Israa'eelattoo ootseedda oosuwaa ubbaa ereedda c'imatuwaa wode ubbaan Israa'eelattoo Med'ina Godaw goynneeddino. 32 Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe aheedda Yooseefo mek'etsaa Sekeeman moogeeddino. He sa'aa Yaak'oobi Shekeema aawuwaa Hamoorra naanatuwaappe s'eetu s'agaraa biran shammeedda; guyyeppe Yooseefo zarattoo laatteeddino. 33 Aaroona na'ay El"aazare hayk'k'eedda; Aa na'aa Piinihaasaw imetteedda Efireema gezziyaan de'iyaa Gib'aa geetettiyaa kataman moogeeddino.

Daannatuwaa

1 Iyyaasu hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa asay, «Kanaane gadiyaa asaa olanaw nu zaratuwaappe koyrottiide kesianawe oonee?» yaagiide Med'inaa Godaa oochcheedda. **2** Med'inaa Goday, «Yihudaa zaratuu koyrottiide kesino. Taani gadiyaa untuntu kushiyan aatsaade immaad» yaageedda. **3** Yihudaa Asay barenttu dabbotuwa, Simoonaa zeretsaa, «Nuuni Kanaanetuwaana olettana mala, nuuna shaakkina gakeedda sa'aa nuunanna denddite. Hewaappe guyyiyaan, hinttentta shaakkina gakeedda sa'aa hinttenana ittippe baana» yaageedda. Simoonaa zaratuunne Yihudaa zaratuu olaw ittippe beeddino. **4** Med'inaa Goday Kanaanetuwaanne Parzzetuwa untuntu kushiyan aatsiide immeedda; Bezeek'a geetettiyaa kataman tammu sha"aa asaa wod'eeddino. **5** Bezeek'a kataman Adooni-Beezek'a demmiide, aanana oletteeddino; Kanaanetuwaanne Parzzetuwa s'ooneeddino. **6** Adooni-Beezek'i bak'ateeddawaa yederssi oyk'k'iide, Aa kushiya wogga birad'd'etuwaanne Aa gadiyaa wogga birad'd'etuwa k'ans's'eeddino. **7** Adooni-Beezek'i, «Kushiya wogga birad'd'etuwaanne gadiyaa wogga birad'd'etuwa taani c'iggeedda laappun tammu kaatetuu ta masoofiyaappe laaletteedda suuppaa mas'iide miino. Taani untuntu ootseeddawaadan, S'oossay taana ootseedda» yaageedda. Aa Yersaalame ahina, yaan hayk'keedda. **8** Yihudaa Asay Yersaalame olettiide oyk'keedda; asaa k'ara mashshaan wod'iide, katamaa taman s'uuggeedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa Asay gezziyaan, Neegeeba mela biittaanne gad'an de'iyaa Kanaanetuwa olanaw beedda. **10** Kase K'iriyaati-Arbbaa'a geetettiyaa Kebroone kataman de'iyaa Kanaanetuwa oleeddino; Sheshaaya, Ahimaanne Talmmaaya geetettiyaa

yratuwaaw s'oonneeddino. **11** Hewaappe denddiide Yihudaa
 Asay Dabiira geetettiyaa kataman de'iyaa asaa olanaw beedda.
 Dabiira katamay kase K'iriyati-Sefera geetettee. **12** Kaaleebi,
 «K'iriyati-Sefera olettiide oyk'k'iyaa uraw taani ta naatto Aakiso
 immana» yaageedda. **13** Kaaleeba ishaa teefa K'anaaza
 na'ay Otini'eeli he katamaa olettiide oyk'k'eedda; Kaaleebi
 bare naatto Aakiso aw immeedda. **14** Aakisa Otini'eela
 geliyaa wode, I aawuu iziw gadiyaa immanaadan woosana
 mala, Otini'eeli izo zoreedda. Iza bak'uluwaappe wod'd'aaddu;
 Kaaleebi izo, «Ayaa koyay?» yaagiide oochcheedda. **15**
 Iza, «Taw woytuwaa imma. Neeni kase taw immeedda gadii
 darii mela biittaa gideedda diraw, haatsaa pulttotuwaaw taw
 immaarikkii» yaagaaddu. Kaaleebi killi pulttuwaakka hirkki
 pulttuwaakka iziw immeedda. **16** Muse bolluwaaw zaratuu
 K'eenati Yihudaa asaana Zambbaa Katamaa geetettiyaa Yaarikko
 katamaappe denddeeddino; Araada geetettiyaa katamaappe
 gedissa baggana, Neegeeban de'iyaa Yihudaa mela biittaa
 beeddino; yaan Amaaleek'atuwaana utteeddino. **17** Yihudaa
 Asay Simoonaa asaana ittippe biide, S'afaata geetettiyaa kataman
 de'iyaa Kanaanetuwaaw s'oonneedda; katamaa ubbaa d'aysseedda.
 Hewaa diraw Horima yaagiide suntseeddino. **18** Yihudaa Asay
 gujjiidekka Gaaza, Ask'k'aloonanne Ek'iroona katamatuwaaw
 untuntu yuushshuwaan de'iyaa biittatuwaanakka oyk'k'eedda.
19 Med'inaa Goday Yihudaa asaana de'iyaa diraw, gezze
 gadiyaa untuntu laatteeddino; shin dembbaa gadiyaa asatoo
 birataappe oosetteedda olaa paraa gaaretuu de'iyaa diraw,
 Yihudaa Asay untunta yederssanaw danddayibeenna. **20** Muse
 geeddawaadan, Kebroone katamaa Kaaleebaw immeeddino;
 Kaaleebi Anaak'e zariyaa gidiyaa heezzu yratuwaaw yederssiide

kesseedda. **21** Shin Biiniyaama zaratuu Yerusaalamen de'iyaa Yaabusatuwaa yederssibeykkino; yaatina, Yaabusawaanatu Biiniyaama zaratuwaanna hachche gakkanaw Yerusaalamen ittippe de'iino. **22** Yooseefo naanatuwaa, Efireemanne Minaase zaratuu k'ay Beetele katamaa bollan woraajjeeddino. Kase he katamay Looza geetettee. Woraajjiyaa wode Med'inaa Goday untuntunna de'ee. Yooseefo zaratuu Beetele katamaa s'omoosiyaa asatuwaa kiiteeddino, **24** untuntu katamaappe kesiyaa itti bitaniyaa demmiide, «Katamaa giddo waan gelanaw danddayettinto nuuna bessooppe, nuuni new keekana» yaageeddino. **25** I untunta besseedda; kataman de'iyaa asaa k'ara mashshaan mushereetseeddino; shin he bitaniyaanne Aa soo asaa ubbaa ashsheddinno. **26** Guyyeppe he bitanii Hiitetuwaa gadiyaa biide, yaan katamaa kees's'eedda; Looza yaagiide suntseedda; hachche gakkanaw he katamay he suntsan s'eesettee. **27** Minaase zaratuu Beetishaana, Taa'inaaka, Doora, Yibila'aamanne Magido katamatuwaaninne untuntu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuwaan de'iyaa asatuwaa kessiide yederssanaw danddaybbeykkino. Yaatina, Kanaanetuu yaan de'uwa miniseeddino. **28** Israa'eeliyaa Asay minneedda wode, Kanaanetuwaa barenttu wolk'k'an oosisseeddino; shin untunta ubbaanna gadiyaappe kessiide yederssibeykkino. **29** Efireema zaratuukka Gezeera geetettiyaa kataman de'iyaa Kanaanetuwaa kessiide yederssibeykkino; yaatina, Kanaane asatuu yaan untuntunna ittippe de'eeddino. **30** Zaabiloona zaratuu K'itiroona katamaaninne Naahilaala kataman de'iyaa asatuwaa kessiide yederssibeykkino; yaatina, Kanaanetuu yaan untuntunna ittippe de'eeddino. Shin Zaabiloona zaratuu untuntu barenttu wolk'k'an oosisseeddino. **31** Aaseera zaratuukka Aakkon, Sidoonan,

Ahilaaban, Akiziiban, Helbban, Afeek'aninne Rahooban de'iyaa asatuwaa kessiide yederssibeykkino. **32** Kanaanetuu kesenan aggeeda diraw, Aaseera zaratuu untuntunna yaan ittippe de'eeddino. **33** Nifttaaleema zaratuukka Beeti-Shemesha katamaaninne Beeti-Anaata kataman de'iyaa asatuwaa kessiide yederssibeykkino; shin Kanaanetuwaana yaan ittippe de'eeddino. Beeti-Shemeshanne Beeti-Anaata katamaa asatuwaa barenttoo wolk'k'an oosisseeddino. **34** Amoorawaanatu Daana zeretsaa pude gezziyaw yedersseeddino; untunttu duge dembba gadiyaa wod'd'ennaadan te"eeddino. **35** Amoorawaanatu Hereesa Deriyaaninne Ayaaloonanne Sha'albbiima geetettiyaa katamatuwaan de'uwaa miniseeddino; shin Efireemanne Minaase zaratuu min minniide biide, barenttoo wolk'k'an oosisseeddino. **36** Amoorawaanatuwaa gadiyaa zaway Sela'a matan de'iyaa Akirabiima geetettiyaa pudetsaappe doommiide, huup'issa bagga pinuwaa gakkee.

2 Med'inaa Godaa kiitanchchay Gelggelappe Bookima biide, Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaageedda; «Taani hinttentta Gibs'eppe kessaad; beni hinttenttu mayza aawaatoo immana gaade c'aak'k'eedda gadiyaa hinttentta gelissaad. Hinttentta hawaadan yaagaad; «Taani hinttenana c'aak'k'eteedda c'aak'uwa ubbakka mentsikke, 2 hinttenttu ha gadiyaan de'iyaa asatuwaana k'aalaa c'aak'uwa geloppite; untunttu yarshshiyaa sa'aa kolite» yaagaad; shin hinttenttu taw azazettibeykkita. Ayaw hewaadan haneedditee? **3** Hewaa diraw, taani untuntta, hinttenttu sintsaappe yederssikke; untunttu hinttenttoo morkke gidanawaa; untunttu s'oossatuukka hinttenttoo p'ire gidana yaagay» yaageedda. **4** Med'inaa Godaa kiitanchchay hewaa Israa'eeliyaa asaw ubbaw haasayeedda wode, Asay bare k'aalaa

d'ok'k'u ootsiidde yeekkeedda. 5 Yaatiide he sa'aa Bookima yaagiide suntseedda; hewaan Med'inaa Godaw yarshshuwaa yarshsheedda. 6 Iyyaasu Israa'eeliyaa asaa yeddeeddawaappe guyyiyaan, Asay ittuu ittuu barena shaakkina gakkiiyaa gadiyaa akkanaw beedda. 7 Iyyaasu de'uwaan de'eedda laytsaa ubbaan Asay Med'inaa Godaw ootseedda; I hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaw ootseedda wolk'kaama oosuwaa ubbaa be'eedda c'imatuwaa wode ubbaan Med'inaa Godaw ootsiyaawaa aggibeenna. 8 Med'inaa Godaa k'oomay, Neewe na'aa Iyyaasu, laytsay s'eetanne tammuwaa gidina hayk'keedda; 9 Ga'aasha Deriyaappe huup'issa baggan, Efireema gezziyaan, Timinaati-Seraaha giyaa saan de'iyaa Aa laata gadiyaan moogeeddino. 10 He yeletaa ubbay hayk'k'i bare mayzzan gakketteeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa woy Israa'eeliyaa asaw I ootseeddawaa ubbaa erenna hara yeletay denddeedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda; Ba'aala geetettiiyaa eek'atoo goynneeddino. 12 Gibbs'e gadiyaappe untuntta kesseedda Med'inaa Godaa, barenttu mayza aawotuwwa S'oossaa aggi basheeddino; barenttu yuushshuwaan de'iyaa asatuwaa eek'atuwaakko simmiide, untunttoo goynneeddino; hewan Med'inaa Godaa hank'k'etseeddino. 13 K'ay Aa aggi bashiide, Ba'aalawunne Asttaarootaw goynneeddino. 14 Yaatina, Med'inaa Godaa hank'k'uu Israa'eeliyaa asaa bolla ees's'i kesseedda; bonk'k'iyawanttu bonk'k'anaadan untuntta bessi basheedda; untunttu yuushshuwaan de'iyaa morkketoo untuntta aatsiide immeedda. Yaatina, untunttu barenttu morkkatuwaanna ek'ettanaw danddayibeykkino. 15 Untunttu olettanaw kesseedda wode ubbaan, Med'inaa Goday kase untunttoo

c'aak'k'eeddawaadan untuntu s'oonettana mala, I untuntu bolla denddedda. Yaatina, untuntu loytsi waayetseeddino. **16** Yaatina, Med'inaa Goday daannatuwaa untunttoo dentseedda; untuntu Israa'eeliyaa asaa bonk'k'eeddawanntu kushiyaappe ashsheeddino. **17** Shin Israa'eeliyaa Asay pirddiyaa daannatoo azazetibeena; untuntu Med'inaa Godaw ammanettennan is's'eeddino; hara s'oossatuwaakko simmiide, untunttoo goynneeddino. Untuntu aawotuu hametteedda ogiyaappe ellekka guyye simmeeddino; untuntu mayza aawotuu S'oossaw azazetteeddawaadan, untuntu azazetibeykkino. **18** Med'inaa Goday untunttoo pirddiyaa daannatuwaa dentseedda wode awudenne I he pirddiyaa daannatuwaana ittippe gideedda; he daannay de'uwaan de'eedda laytsaa ubbaan untuntu morkkatuwaa kushiyaappe untunta ashsheeda. Ayaw gooppe, uk'k'unnayne tuggay darina, untuntu waassiyaawaa sisiide, Med'inaa Goday untunttoo k'aretteedda. **19** Shin pirddiyaa daannay hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Asay guyye simmiide, kase untuntu aawotuu ootseedda iitaappe aad'd'eedda iitaa ootseeddino; untuntu hara s'oossatuwaakko simmiide, untunttoo goynneeddino; barenttu iita oosuwaanne desha ogiyaa aggenaan is's'eeddino. **20** Med'inaa Godaa hank'k'uu Israa'eeliyaa asaa bolla ees's'i kesseedda; yaatina, Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Ha Asay taani untuntu mayza aawaatoo geleeedda c'aak'uwa mentseedda dirawunne taw azazettenan is's'eedda diraw, **21** hachcheppe doommina, lyyaasu hayk'k'eedda wode biittaa bollan atteeda gade asatuwaappe ittuwaanne taani untuntu sintsaappe yederssaade kessikke. **22** Ha Israa'eeliyaa Asay kase barenttu mayza aawotuwaadan ta ogiyaa kaallintto, woy kaallennentto paac'c'anaw, Med'inaa

Goday he atteeda gade asatuwaan go'ettana» yaageedda.

23 Hewaa diraw, Med'inaa Goday he gade asatuu kesenan gam"anaadan ootseedda. I untuntta ellekka yederssiide kessibeenna; Iyyaasuwwukka untuntta aatsiide immibeenna.

3 Kase Kanaan ay ollaanne olettiide meezetibeenna Israa'eeliyaa asaa paac'c'ana mala, Med'inaa Goday ha asatuwaa ashsheeda. 2 I hewaa ootseeddawe, hawaappe kase olaa olettiide meezetibeenna Israa'eeliyaa yeletaa olettiyaa hiillaa tamarissanaassa. 3 He asatuu oona oonee gooppe, ichcheshu Piliss's'eema katamatuwaa mooddiyaa asatuwaa, Kanaanetuwaa ubbaa, Sidoona katamaa asatuwaanne Ba'aali-Hermmoone geetettiyaa deriyaappe doommiide, Hamaata Pinuwaa gakkanaw Libaanoosa Deriyan de'iyaa Hiiwetuwaa. 4 Med'inaa Goday Muse baggana kase Israa'eeliyaa mayza asaa aawaatoo immeedda azazuwaa untunttu azazettintto azazettenentto paac'issanaw untuntta ashsheeda. 5 Yaatina, Israa'eeliyaa Asay Kanaanetuwaana, Hiiwetuwaana, Amooetuwaana, Parzzetuwaana, Hiitetuwaananne Yaabuusatuwaanna ittippe de'eedda. 6 Untunttu mac'c'a naanaa barenttoo akkeeddino; barenttu mac'c'a naanaakka untunttu attuma naanaatoo immeeddino. Yaatiide untunttu s'oossatoo goynneeddino. 7 Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda. Untunttu Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa dogiide, Ba'aalanne Asheero geetettiyaa s'oossatoo goynneeddino. 8 Hewaa diraw, Med'inaa Godaa hank'k'uu Israa'eeliyaa asaa bolla ees's'i kesseedda; yaatina, Med'inaa Goday Masp'p'es'oomiyaa gadiyaa Kaatiyaa Kushaani-Rish"ataymma kushiyan untuntta aatsiide immeedda; untunttu aw hospun laytsaa moodetteeddino. 9 Shin Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaw waasseedda wode, untuntta

ashshiyaa uraa kiitteedda; ikka Kaaleeba teefa ishaa K'anaaza na'aa Otini'eela geetettee. **10** Med'inaa Godaa Ayyaanay Aa bolla wod'd'ina, I Israa'eeliyaa bolla pirddiyaa daanna gideedda. Olaa olettanaw beedda; Med'inaa Goday Masp'p'es'oomiyaa gadiyaa Kaatiyaa Kushaani-Rish"ataymma aw aatsiide immeedda; Kushaani-Rish"ataymma s'ooneedda. **11** Yaatina, gadii oytamu laytsaa woppaa demmeedda. Hewaappe guyyiyaan, K'anaaza na'ay Otini'eeli hayk'k'eedda. **12** Israa'eeliyaa Asay zaaretsiidekka Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda. Med'inaa Godaa sintsan untuntu iitabaa ootseedda diraw, Med'inaa Goday Moo'aabe Kaatiyaa Egilooni Israa'eeliyaa bollan wolk'k'aamanaadan ootseedda. **13** Egilooni Amoonatuwaanne Amaaleek'atuwaa barekko shiishshi biide, Israa'eeliyaa asaa olettiide s'ooneedda; Zambbaa Katamaa geetettiyaa Iyaarkko katamaa oyk'k'eedda. **14** Yaatina, Israa'eeliyaa Asay Moo'aabe Kaatiyaa Egiloonaw tammanne hosppun laytsaa moodetteedda. **15** Shin Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaw waasseedda wode, untunta ashshiyaa uraa kiitteedda; ikka Biiniyaama zariyaappe Geera na'aa Ehuuda geetettee; I haddirssa kushiyan ootsiyaa asaa. Israa'eeliyaa Asay Ehuuda Moo'aabe Kaatiyaa Egiloonakko giiraana kiitteedda. **16** Ehuudi laa"u baggana k'aratteedda itti wad'aa gideedda mashshaa barew giigisseedda; ushechcha miyyiyaa baggana bare mayuwaa gidдон danc'c'eedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Moo'aabe Kaatiyaa Egiloonaw giiraa akki afiide immeedda. Egilooni loytsi orddo asaa. **18** Ehuudi giiraa kaatiyaw immeeddawaappe guyyiyaan, giiraa tookkiide beedda asatuwaa moyzzeedda. **19** Shin Ehuudi Gelggala matan de'iyaa masetteedda shuchchatuwaa matappe Egiloonakko guyye simmi biide, «Kaatiyaw, taani new s'uuriyaabay

de'ee» yaageedda. Kaatii, «C'o'u ga!» yaageedda; hewaappe guyyiyaan Aa naagiyaawanttu ubbay kare keseeddino. 20 He wode kaatii pook'iyaan de'iyaa itti kifiliyaan barekka utti de'ishin, Ehuudi aakko shiik'iide, «S'oossay new kiitteeddabay de'ee» yaageedda. Kaatii bare utteedda sa'aappe ek'k'eedda; 21 Ehuudi bare haddirssa kushiya yeddiide, ushechcha bagga miyiyaappe mashshaa shoddiide, kaatiyaw uluwaan dirggintsi aggeeda. 22 Yaatina, mashshaw tuutii attennaan ulo giddo gelina, handday kammeedda. Ehuudi mashshaa kaatiyaa uluwaappe shoddibeenna diraw, zokkiyaanna kantsi keseedda. 23 Hewaappe guyyiyaan Ehuudi kare kesiide, pook'iyaan de'iyaa kifiliyaa penggiyaa gorddiide, Aa bolla k'ulppedda. 24 I bidiggowaappe guyyiyaan, k'oomatuu yiide, penggii gorddetteeddawaa be'eeddino; giddo kifiliyaan urk'k'a sheeshshaw uttendan aggena yaagiide k'oppeeddino. 25 Unttuntu naagu pokkana gakkanaw loytsi naageeddino. Shin kaatii penggiyaa dooyennan is's'ina, k'ulppiyaa akkiide penggiyaa dooyeeddino; barenttu goday hayk'k'iide, wuyggiyaan kunddeeddawaa be'eeddino. 26 Unttuntu naagiidde gam"i de'ishshin, Ehuudi kessi akkiide, masetteedda shuchchatuwaa aad'd'iide, Sa'iira giyaa sa'aa bak'atteedda. 27 Efireema gezziyaa gakkeedda wode, Israa'eeliyaa Asay olaw shiik'anaadan malakataa punneedda; Asay Aa kaalliide, yaappe duge wod'd'eedda. 28 Unttunta, «Taana kaallite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday hinttenttu morkkatuwaa, Moo'aabatuwaa hinttenttu kushiyan aatsiide immeedda» yaageedda. Aa kaalliide wod'd'iide, Yorddaanoosa Shaafaa pinniyaa sa'atuwaa oyk'k'eeddino; Moo'aabe asaappe itti urayenne hewaana aad'd'enaaddan te"eeddino. 29 He wode Moo'aabe asaappe

tammu sha"a gidiyaa dooretteedda mino olanchchatuwaa wod'eeddino; itti asaynne kessi akki attibeenaa. 30 He gallassi Moo'aabe Asay Israa'eeliyaa asaw moodetteedda; yaatina biittay hosppun tammu laytsaa woppaa demmeedda. 31 Ehuudappe guyyiyaan, Anaata na'ay Shamggaari denddeedda; Piliss's'eema asaappe usuppun s'eetuwwa booraa laaggiyaa dok'uwaan wod'iide, Israa'eeliyaa asaa ashsheeda.

4 Ehuudi hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa sintsan zaaretsiidekka iitabaa ootseedda. 2 Hewaa diraw, Med'inaa Goday Has'ooraa geetettiyaa kataman kaateteedda Kanaane Kaatiyaa Yaabinayyaw untuntta aatsiide immeedda; Aa olanchchatuwaa gadaawu Sisaari Deriya-Harosheeta-Hagoyiima geetettiyaa kataman de'ee. 3 Yaabinayya birataappe oosetteedda udduppun s'eetu paraa gaaretuu de'iyaa dirawunne I Israa'eeliyaa asaa k'areti baynnan laatamu laytsaa uk'k'unneedda diraw, untuntu maaduwwa demmanaw Med'inaa Godaakko waasseeddino. 4 He wode Laappidoota machchata Dibooraa, timbbitiyaa odiyaanna Israa'eeliyaa biittan pirddiyaa daannatto. 5 Dibooraa Efireema gezziyaan, Raama katamaappenne Beetele katamaappe gidduwaan de'iyaa Diboori Zambbaa garssan uttaade pirddaw; Israa'eeliyaa Asay bare yewuwwa pirddissanaw iikko yee. 6 Itti gallassi Deboora Abino'aama na'aa Baaraak'a Niftaaleema gadiyaan de'iyaa K'eedesha katamaappe kiittaade s'eesissaaddu; «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay neena hawaadan yaagiide azazee; «Niftaaleema zariyaappenne Zaabiloonaa zariyaappe tammu sha"a asaa akkaade, Taabooraa Deriyaa ba. 7 Taani Yaabina olanchchatuwaa gadaaway Sisaari paraa gaaretuwaanne olanchchatuwaa akkiide, K'iishoonaa Shaafaan

neenana olaa gaketanaw yaanaadan ootsana; taani new Aa aatsaade immana» yaagee» yaagaaddu. 8 Yaatina, Baaraak'i, «Neeni taananna booppe, taani baana; shin neeni taananna baana d'ayooppe, taanikka biikke» yaageedda. 9 Aa, «Eeno, taani neenana baana; shin Med'inaa Goday Sisaara mac'c'a asaa kushiyan aatsiide immiyaa diraw, he buussay new bonchcho gidenna» yaagaaddu. Deboora denddaade, Baaraak'ana K'edeesha baaddu. 10 Baaraak'i Nifftaaleemanne Zaabiloona zeretsaa K'edeesha s'eesina, tammu sha"a Asay Aa kaalliide kesseedda; Diboorakka aanana baaddu. 11 He wode Hebeera geetettiyaa itti bitanii de'ee; I K'eena asaa; I Muse bollarwaa Hobaaba yara. I hara K'eenatuwaappe shaakettiide, K'edeeshakko shiik'iide, Za'inaaniiman de'iyaa wolaa matan bare dunkkaaniyaa d'ogeedda. 12 Abino'aama na'ay Baaraak'i Taaboora Deriyaa beeddawaa Sisaari siseedda wode, 13 birataappe oosetteedda bare udduppun s'eetu paraa gaaretuwaanne barenana de'iyaa asaa ubbaa s'eesiide, Harosheeta-Hagooyiimappe K'iishoona Shaafaa shiishsheedda. 14 Yaatina, Dibooraa Baaraak'a, «Dendda! Hachche Med'inaa Goday ne kushiyan Sisaara aatsiide immiyaa gallassaa. Be'a, Med'inaa Goday neeppe sintsiide beedda» yaagaaddu. Hewaappe guyye Baaraak'i tammu sha"a asaa kaaletiide, Taaboora Deriyaappe wod'd'eedda. 15 Med'inaa Goday Sisaara, Aa paraa gaaretuwaa ubbaanne Aa olanchchatuwaa ubbaa k'ara mashshaan Baaraak'a sintsaappe bak'atiseedda. Yaatina, Sisaari bare paraa gaariyaappe wod'd'iide, gediyaan bak'ateedda. 16 Baaraak'i he paraa gaaretuwaanne olanchchatuwaa Harosheeta-Hagooyiima gakkanaw yedersseedda. Sisaara olanchchatuu ubbay k'ara mashshaan hayk'k'eeddino; itti asayne attibeenaa.

17 He wode Has'ooru Kaatiyaa Yaabini K'eena Hebeera golle asaana saro de'ee. Hewaa diraw, Sisaari gediyaan bak'atiide, K'eena Hebeera machchatti Yaa'eeli dunkkaaniyaa gakteedda. 18 Yaa'eela Sisaara mokkanaw kesaade, «Ta godaw, gela; haa gela; yayyoppa» yaagaaddu. Dunkkaaniyaa iikko gelina, Aa bare bullukkuwan kammaaddu. 19 Sisaari, «Taana saammee; ushiyaa guutsa haatsaa immaarikkii» yaageedda. Maatsaa tigiyya miishshaa pokaade ushshaaddu; yaataade zaaraadde kammaaddu. 20 Hewaappe guyyiyaan I izo, «Dunkkaaniyaa penggiyaan ee"a. Ayi Asay yiide, «Hawaan Asay de'ii?» yaagiide oochchooppe, «Baawa» ga» yaageedda. 21 Sisaari loytsi daabureedda diraw, gem"ishshuwaa pannureedda. Hebeera machchata Yaa'eela madooshaanne dunkkaaniyaa d'ogiyaa shikaaliyaa akkaade, loddan aakko shiik'aaddu; shiik'aade d'ogiyaa shikaaliyaa haytsa kariyaan essaade, martteeluwaan d'ishaade, biittaanna sikkina, Sisaari hayk'keedda. 22 Baaraak'i Sisaara koyiidde yiina, Yaa'eela Aa mokkanaw kare kesaade, «Haaya; neeni koyiyaa bitaniyaa taani neena bessana» yaagaaddu. Izina dunkkaaniyaa giddu geliide, Sisaara haytsa kariyaan d'oguu gelina, Aa anhay sa'aan giseeddawaa be'eedda. 23 He gallassi S'oossay Israa'eeliyaa Asay Kanaane Kaatiyaa Yaabina s'oonanaadan ootseedda. 24 Israa'eeliyaa Asay Kanaane Kaatiyaa Yaabina bolla min minniide biide, wurssetsan Aa d'aysseedda.

5 He gallassi Dibooranne Abino'aama na'ay Baaraak'i ha yetsaa yes's'eeddino. 2 «Israa'eeliyaa asaa kaaletsiyaawanttu kaaletseedda diraw, Asaykka dosiide, bare huup'iyaa aatsiide immeedda diraw, Med'inaa Godaa galatite! 3 «Hinttenttoo kaatetoo, hawaa sisite! Hinttenttoo deriyaa mooddiyaawanttoo,

hayzitte! Taani Med'inaa Godaw yes's'ana. Med'inaa Godaw
 Israa'eeliyaa S'oossaw galataa yetsaa yes's'ana. 4 Abeet
 Med'inaa Godaw, neeni Se'iira Deriyaappe denddeedda
 wode, Neeni Eedooma biittaappe kesseedda wode, biittay
 k'aas's'eedda. Saluwaappe iray bukkeedda; ee, haatsay
 shaaretuwaappe duge soosoteedda. 5 Med'inaa Godaa
 sintsan deretuu k'aas's'eeddino; Haray attina, Siinaa Deriikka
 Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa sintsan kokkoreedda.
 6 «Anaata na'aa Shamggaana wodenne, Yaa'eela wode
 c'aanaa mehiyaa laaggiyaa, zal"anchchatuu he biittaana
 aad'd'ibeykkino. Ogiyaanna biyaawanttukka ogiyaa aggiide,
 loossuwaana beeddino. 7 Israa'eeliyaa katamatuu Asay de'enna
 sa'aa gideeddino. Taan Diboora, taan Israa'eeliyaa asaw, aatto
 gidaade denddana gakkanaw ooninne attibeenaa. 8 Israa'eeliyaa
 Asay allaga s'oossatuwaa dooreedda wode, gadiyaan olay
 denddeedda. Oytamu sha"a Israa'eeliyaa olanchchatuwaa
 gidduwaan itti gondallii woy itti toori beettibeenna. 9 Ta
 wozanay Israa'eeliyaa ola gadaawatuwaana de'ee. Asaa
 gidдон dosiide barentta aatsiide immeeddawanttuna de'ee.
 Med'inaa Godaa galatite! 10 Hinttenttoo, bootsa haretuwaa
 toggiyaawantto, Hinttenttoo, gilaasiyaa bollan uteeddawanttoo,
 ogiyaanna hamettiyaawanttoo, hawaa sisite! 11 Haatsaa
 ollatuwaa matan shiik'eedda yetsanchchatuwaa yetsaa sisite.
 Unttuntu Med'inaa Goday s'illotetsaa oosuwaabaa yes's'iino;
 k'ay Israa'eeliyaa olanchchatuwaa s'illotetsaa oosuwaabaa
 yes's'iino. «Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa asay katamaa
 geliyaa penggetuwaakko duge wod'd'eedda. 12 Dibooree!
 Beegotta! Beegotta! Beegotta! Beegottaade mazimuriyaa yes's'a.
 Baaraak'a, dendda! Neenoo, Abino'aama na'aw, ne omooduwaa

akkaade ya. 13 «Hewaappe guyyiyaan, atteeda asatuu kaappatuwaakko duge wod'd'eeddino. Med'inaa Godaa asatuu olettanaw giigiide Diboorkko yeeddino. 14 Amaaleek'a zaratuu beni de'eedda sa'aan de'iyaa, Efireema asatuu yeeddino. K'ay Biiniyaama asatuu untuntta kaalleeddino. Kaappatuu Maakira zaratuwaappenne, Ola gadaawatuu Zaabiloona zaratuwaappe duge wod'd'eeddino. 15 Yisaakoorra kaappatuu Diboorina yeeddino; ee, Yisaakoorra asayenne Baaraak'ikka yeedda; untuntu Aa geeduwaa kaalliide, zanggaaraa geleeddino. Shin Roobeela zaratuu k'ofaan shaakettiide, yaanawaa agganawaa k'achchibeykkino. 16 Untuntu ayaw atteeddino? Dorssatuwaa heemmiyaawantu imbbilittaa sisanaw atteedinooyye? Roobeela zaratuu k'ofaan shaakettiide, yaanawaa agganawaa k'achchibeykkino. 17 Gala'aade asatuu Yorddaanoosa shaafaappe hefintan atteeddino. Daana zaratuu markkabatuu matan atteeddino. Aaseera zaratuu barenttu de'iyaa sa'aan, Meeditiraane Abbaa lank'k'iyaa atteeddino. 18 Zaabiloona zaratuu barenttu shemppuwaa hayk'k'oo aatsiide immeedda asatuwaa. Niftaaleema zaratuukka untuntuwaadan ola dembban barenttu shemppuwaa aatsiide immeeddino. 19 Kaatetuu yiide, Magido pulottotuwaa matan de'iyaa Taa'inaakan oletteeddino. He Kanaane kaatetuu yaan olettiide, omooddanaw ayaa biraanne demmibeeykkino. 20 Saluwaan de'iyaa s'oolinttetuukka oletteeddino. Barenttu yuuyiyaa yuushshan untuntu Sisaarana oletteeddino. 21 K'iishoona Shaafay, benippe, eretteedda K'iishoona Shaafay kuntsiide, he kaatetuwa shokiide afeedda. Ta shemppattee, simmi minna; sintaw gaallifa. 22 Hewaappe guyyiyaan, paraa asatuu andaraasetiidde yeeddino. Paratuu barenttu kottiyaan gadiyaa giirisseeddino.

23 Med'inaa Godaa kiitanchchay, «Merooza shek'k'ite! Yan de'iyaa asaa iissiide shek'k'ite! Ayaw gooppe, untunttu Med'inaa Godaw ek'k'anaw yibeykkino. Aa wolk'k'aama morkkatuwaanna olettanaw kesibeykkino» yaageedda. 24 «K'eena Hebeera machchata Yaa'eela mac'c'a asaa ubbaappe anjjettedaano gidu. Dunkkaane giddon de'iyaa mac'c'a asaa ubbaappe iza anjjettedano gidu. 25 Sisaari izo haatsaa oochchina, maatsaa aw immaaddu. Lo"o k'arabbaan me"eedda maatsaa ahaadu. 26 Itti kushiya yeddaade dunkkaaniyaa shikaaliyaa, ushechcha kushiyan oosanchchatuwa martteeluwa oyk'k'aaddu. Sisaara huup'iyaan d'ogaaddu; haytsa kariyaana kantsa kessaaddu. 27 Yaatina, I bol'k'u giide kunddeedda. I he izi gediya matan bol'k'u giide kunddeedda. He kunddeedda sa'aan hayk'k'eedda. 28 Sisaara daaya maskkootiyaanna s'eellaaddu. «Ta na'aa paraa gaarii ayaw gam"eedee? Paratuu elleelliidde ayaw simmibeykkino?» yaagaadde oochchaaddu. 29 Izi aad'd'eeda eranchcha mac'c'a asatuu Izi ooshaa zaareeddino. Shin iza bare k'ofaan zaara zaaraadekka hawaadan yaagaaddu; 30 Untunttu omoodiide shaakkiyaawaa demmennaan aggikkino. Itti itti olanchchaa itti itti woy laa"u laa"u wodoratuu gakkennan aggikkino. Sisaaraw untunttu lo"iyaa mayuwaa immana; k'ay tawukka k'ood'iyaan s'aas'anaw, s'ilifiyaan alleek'k'ettiide lo"iyaa mayotuwaa untunttu ahana yaagaaddu. 31 «Abeet Med'inaa Godaw, ne morkketuu ubbay hewaadan hayk'k'iino! Shin ne siik'atuu guura doliyaa awaadan p'oolino; away bare wolk'k'aan kesiyaawaadan» yaageeddino. Hewaappe guyyiyaan, gadii oytamu laytsaa woppaa demmeedda.

6 Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa sintsan zaaretsiide iitabaa ootseedda. Hewaa diraw, Med'inaa Goday untuntta

Miidiyaama asaw aatsiide immeedda. Laappun laytsaa untuntta mooddeeddino. 2 Miidiyaama Asay Israa'eeliyaa asaa bolla minneedda; Israa'eeliyaa Asay untuntuppe attanaw deriyaa bolla k'osettiyaasaa, gonggoluwaanne geessuwaa giigisseedda. 3 Israa'eeliyaa Asay katsaa zereedda wode ubbaan, Miidiyaama Asay Amaaleek'a asaananne away doliyaa bagga gadiyaan de'iyaa asaana yiide untuntta oliino. 4 Untuntu he gadiyaan dunkkaaniide, Gaaza katamaa gakkanaw, gadiyaa ubbaa bolla doleeddabaa d'ayssino; dorssaa, mehiyaanne hariyaa laaggiide afiyaa diraw, Israa'eeliyaa asaw ayaanne ashshikkino. 5 Barenttu mehiyaanne barenttu dunkkaaniyaa akkiide, boolii yiyaawaadan c'orattiide yiino; untuntanne untuntu gaalotuwaa paydanaw danddayettenna; untuntu yiidde gadiyaa bayzzino. 6 Israa'eeliyaa Asay Miidiyaama asaa gaasuwaan kawusheedda; yaatiide maaduwa demmanaw Med'inaa Godaakko waasseedda. 7 Miidiyaama asaa gaasuwaan Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaakko waasseedda wode, 8 Med'inaa Goday untunttukko itti timbbitiyaa odiyaawaa kiitteedda. Timbbitiyaa odiyaawe untuntta, «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; <Gibs'eppe, ayiletetsaa gadiyaappe taani hinttentta kessaad. 9 Taani hinttentta Gibbs'e asaa kushiyaappenne uk'k'unniyaa asaa ubbaa kushiyaappe ashshaad; hinttenttu sintsaappekka uk'k'unniyaa asaa yederssaade, untuntu gadiyaa hinttenttoo immaad. 10 Yaataade taani hinttentta, «Taani Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaattenne; hinttenttu untuntu gadiyaa laatteedda Amoorawaanatuwaa s'oossatoo goynnoppite» yaagaadde odaad. Shin hinttenttu ta k'aalaa sisennan is'seedita» yaagee» yaageedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa

kiitanchchay Oofira giyaa saan de'iyaa Abi'eezera yaraa Yo'aasha wolaa garssan utteedda. He wode Yo'aasha na'ay Geedooni Miidiyaama asaappe k'osettanaw woyniyaa eessaa gum"iyaasan zarggaa bukkee. **12** Hewan Med'inaa Godaa kiitanchchay aw beettiide, «Laa nenoo, mino olanchchaw, Med'inaa Goday neenana de'ee» yaageedda. **13** Geedooni Aa, «Hay ta godaw! Med'inaa Goday nuunanna de'iyawaa gidoope, ha metuu ubbay yaatina nuuna ayaw gakeedee? Nu aawotuu, «Med'inaa Goday nuuna Gibs'e gadiyaappe kesseedda» yaagiide nuw odeedda malalissiyaa Aa oosotuu ubbay hak'an de'iinoo? Shin ha"i Med'inaa Goday nuuna mule aggiide, Miidiyaama asaw aatsiide immeedda» yaageedda. **14** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday aakko simmiide, «New de'iyaa wolk'k'an baade, Israa'eeliyaa asaa Miidiyaama asaa kushiyaappe ashsha. Be'a, neena kiittiyaawe taana» yaageedda. **15** Geedooni, «Abeet Med'inaa Godaw, taani Israa'eeliyaa asaa waataade ashshoo? Ta yaray Minaase zaratuwaa ubbaappe aad'd'eeda laafa; taanikka ta aawuwaa soo asaa ubbaappe guutsa» yaagiide zaareedda. **16** Med'inaa Goday, «Tumuppe taani neenana gidana; itti asaa shoc'iyawaadan, neeni Miidiyaama asaa shoc'aade s'oonana» yaageedda. **17** Geedooni, «Neeni taanan nashetteeddawaa gidoope, taananna haasayiyaawe neeni tumuppe S'oossaa gidiyaawaa taani erana mala, malaataa taana bessaa. **18** Taani guyye simma baade, new immiyaawaa ahana gakkanaw, hayyanaa hawaappe booppa» yaageedda. Med'inaa Goday, «Neeni simmana gakkanaw, taani hawaan naagana» yaageedda. **19** Geedooni bare soo geliide, bolttiboldda deeshsha maraa shukkiide katseedda; itti tammu kiilo giraame gidiyaa d'iiliyaa akkiide, irshshuwaa yeggennaan ukitsaa

uukkeedda. Ashuwaa masoofiyan wotsiide, c'abbaa keriyaan tigeedda; ubbaakka akkiide afiide, wolaa garssan utteedda S'oossaa kiitanchchaw shiishsheedda. 20 S'oossaa kiitanchchay Aa, «Ashuwaanne irshshuu gelibeenna ukitsaa akkaade, ha shuchchaa bolla wotsa; c'abbaakka Aa bolla tiga» yaageedda; hewaappe guyyiyaan Geedooni hewaadan ootseedda. 21 Med'inaa Godaa kiitanchchay bare kushiyan oyk'k'eedda s'am"aa s'eeran ashuwaakka irshshuu gelibeenna ukitsaa bochcheedda; tamay shuchchaa giddoppe kesiide, ashuwaakka irshshuu gelibeenna ukitsaa meedda; hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa kiitanchchay Aa sintsaappe geemmeedda. 22 Geedooni be'eeddawe Med'inaa Godaa kiitanchchaa gidiyaawaa akeekkeedda wode, «Aayye ana! Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Godaw, taani Med'inaa Godaa kiitanchchaa ta ayfiyaan be'aaddi!» yaageedda. 23 Shin Med'inaa Goday, «Saruu new gido! Yayyoppa! Hayk'k'akka» yaageedda. 24 Geedooni Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa yaan giigissiide, he sa'aa Med'inaa Goday Saro S'oossaa yaagiide suntseedda. He yarshshiyaa sa'ay Abi'eezera yaratuwaassa gidiyaa Oofiran hachche gakkanaw ek'kiide de'ee. 25 He gallassi k'amma Med'inaa Goday Geedooni, «Ne aawuwaa booraa laa'entsuwaa, laytsay laappuna giddeeddawaa akka. Ne aawuu Ba'aala geetettiyaa eek'aw yarshshiyaa sa'aa kola; Aa gas'aan de'iyaa Asheero geetettiyaa mac'c'a s'oossatuu misiliyaakka k'ans's'ereetsaa yegga. 26 Ha deriyaa huup'iyaa Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, shuchchaappe yarshshiyaa sa'aa loytsaade giigissa; hewaappe guyyiyaan, neeni k'ans's'ereetseedda Asheero geetettiyaa s'oossatuu misiliyaa k'oo'uwaa eetsaade, laa'entso booraa ubbaanna s'uuggiyaa yarshshuwaa udaade yarshsha» yaageedda. 27 Geedooni bare

k'oomatuwaappe tammatuwaa akkiide, Med'inaa Goday aw odeeddawaadan ootseedda. Shin I bare aawuwaa soo asawunne kataman de'iyaa asaw yayyeedda diraw, hewaa gallassan ootsiyaawaa aggiide k'amman ootseedda. **28** Wontta guuran katamaa Asay denddeedda wode, Ba'aala geetettiyaa eek'aw yarshshiyaa sa'ay koletti kichcheeddawaanne Aa lank'k'iyaan de'iyaa Asheeri misilii k'ans's'ettiide wod'd'eeddawaa be'eedda. K'ay untunttu yarshshiyaa sa'ay giigeeddawaanne Aa bolla laa'entso booray yarshshetteeddawaa be'eeddino. **29** Barenttu gidдон, «Laa hawaa ootseeddawe oonee?» yaagiide ittuu ittuwaa oochcheeddino. Untunttu yuuyyi yuuyyiide oochchiide, hewaa ootseeddawe Yo'aasha na'aa Geedoona gidiyaawaa ereeddino. **30** Hewaappe guyyiyaan katamaa Asay Yo'aasha, «Ba'aala geetettiyaa eek'aw yarshshiyaa sa'aa koleedda dirawunne Aa lank'k'iyaan de'iyaa Asheeri misiliyaa k'ans's'eretsiide yeggeedda diraw, nuuni Aa wod'ana mala, ne na'aa haa kessa» yaageedda. **31** Yo'aashi bare bollan denddeedda asaa ubbaa, «Hinttenttu Ba'aalaw mootettiitee? Woy hinttenttu Aa ashshanaw abakkaatee? Hinttenttu giddoppe aw mootettiyaa uray de'oppe, sa'ay wonttanaw I hayk'k'o! Ba'aali s'oossaa gidoppe, bare yarshshiyaa sa'aa koleeddawaana I barew mootetto» yaageedda. **32** Yaatina, he gallassi Yo'aashi, «Koletteeddawe aw yarshshiyaa sa'aa gideedda diraw, aanana Ba'aali mootetto» yaagiide Geedoona suntsaa Yeruba'aala giide suntseedda. **33** Hewaappe guyyiyaan, Miidiyaama gadiyaa asay, Amaaleek'a gadiyaa asayne away doliyaa bagga gadiyaa Asay ubbay ittippe shiik'iide, Yorddaanoosa Shaafaa pinneeddino; Iziraa'eela giyaa wombban dunkkaaneeddino. **34** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa Ayyaanay Geedoona

bolla wod'd'eedda; Abi'eezera yara gidiyaa Asay ubbay barena kaallana mala, untuntta s'eesanaw malakataa punneedda. **35** Minaase zaratuwaa ubbaw asaa kiittiide, barena kaallana mala untunttakka s'eesisseedda. K'ay Aaseera zaretoo, Zaabiloona zaretoonni Niftaaleema zaretoo asaa kiittina, untunttukka aanana olaa baanaw kesseeddino. **36** Hewaappe guyyiyaan Geedooni S'oossaa, «Taani Israa'eeliyaa asaa ashshana mala, neeni taana dooreeddawaa taw odeeddawaa gidoope, **37** be'a, zarggaa bukkiiyaa uddumaan dorssaa agoozaa taani wotsana; ketterssay he dorssaa agoozaa s'alaalan de'ina, biittaa ubbay mela gidoope, neeni odeeddawaadan, Israa'eeliyaa asaa neeni ta kushiyan ashshanawaa taani erana» yaageedda. **38** I geeddawaadan haneedda. Wonttetsa gallassi guura guuraanna dendiide, dorssaa agoozaa gum"eedda wode, itti kuyis'aaro gidiyaa haatsay aappe kesseedda. **39** Yaatina, Geedooni k'aykka S'oossaa, «Hayanaa hank'k'ettoppa! Taani neena gujjaadekka itti gede oochchay; dorssaa agoozaa bolla hara malaataa bessanaadan taani neena oochchay. Ha"i k'ay dorssaa agoozay mela gidina, biittay irs's'iide ketterssattanaadan udaarikkii» yaageedda. **40** He gallassi k'amma S'oossay he malaataa ootseedda. Wonttetsa gallassi guura dorssaa agoozaa mela gidina, biittaa ubbay irs's'iide ketterssatteedda.

7 Yeruba'aala geetettiyaa Geedooninne aanana de'iyaa Asay ubbay wontta guuran dendi biide, Harooda geetettiyaa pulttiyya matan dunkkaaneedda. Miidiyaama gade asatuukka hinttutuppe huup'issa baggana Moore geetettiyaa deriyaa matan de'iyaa wombbaa gidдон dunkkaaneeddino. **2** Med'inaa Goday Geedoona hawaadan yaageedda; «Miidiyaama asaa taani hinttenttu kushiyan aatsaade immanaw, neenana de'iyaa Asay

dareedda; Israa'eeliyaa asay, «Nu wolk'k'an atteeddo» giide ta bolla c'ee'k'ettenna mala, Miidiyaama asaa taani untunttoo aatsaade immikke. 3 Hewaa diraw, ha'i asaw, «Yashshan kokkoriyaa Asay ooninne de'oppe, Gala'aade Deriyaappe simmiide, guyye bare soo bare soo bo» yaagaadde awaaya» yaageedda. Yaatina, laatamanne laa"u sha"a Asay guyye simmeedda; tammu sha"a Asay atteedda. 4 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Geedoona, «Ha"ikka Asay dareedda. Neeni untuntta duge haatsaw afa; taani untuntta new yaan shaakkana. Taani, «Hawee neenana bo» giyaawe neenana bo; taani, «Hawee neenana booppo» giyaawe booppo» yaageedda. 5 Yaatina, Geedooni asaa haatsaakko afeedda. Med'inaa Goday Geedoona, «Ha asaa giddoppe gulbbatiide haatsaa ushiyaawantanne, kanaadan haatsaa ins's'arssan labac'i labac'i ootsiide ushiyaawantta shaakka» yaageedda. 6 Barenttu kushiyan haatsaa kop'p'etiide labac'i ootsiide usheeddawanttu paydu heezzu s'eeta; shin atteedawanttu ubbay haatsaa ushanaw gulbbateeddino. 7 Med'inaa Goday Geedoona, «Barenttu kushiyan haatsaa ek'uwaa kop'p'etiide labac'i ootseedda heezzu s'eetu asatuwaan taani hinttentta ashshana; Miidiyaama asatuwaa hinttenttoo aatsaade immana. Shin atteeda Asay ubbay bare soo bare soo simmo» yaageedda. 8 Yaatina, Geedooni asatuwaa shink'k'aanne malakataa akkeedda heezzu s'eetu asatuwaa barenana ashshiide, yenkko asaa ubbaa untunttu soo untunttu soo yeddeedda. Ha ubbabay haniyaa wode, Miidiyaama olanchchatuu untuttuppe hirkki bagganna wombaan dunkkaaniide utteeddino. 9 He gallassi k'ammen Med'inaa Goday Geedoona, «Taani new aatsaade immeedda diraw, denddaade untunttu dunkkaaneedda sa'aan

unttuntunna olaa gaketta. 10 Neeni baade olanaw yayyoope, ne k'oomaa Puura akkaade, untuntu dunkkaaneedda sa'aa duge baade, 11 untuntu giyaawaa sisa. Hewaappe guyyiyaan, neeni untunta olanaw minnana» yaageedda. Geedooninne Aa k'oomay Puuri, Midiyaamatuu dunkkaaneedda sa'aa gas'aan naagiya olanchchatuwaakko beeddino. 12 He wode booliyaadan c'oratteedda Miidiyaama asay, Amaaleek'a asayne away doliyaa baggana de'iyaa Asay ubbay wombbaa gidдон dunkkaaniide utteeddino. Untuttu gaalotuu abbaa doonaan de'iyaa shafiyaadan paydanaw danddayetennawannta. 13 Geedooni yaa gakkiiyaa wode, itti bitanii bare akumeteedda akumuwa bare laggiyaw odee; «Sisa, taani akumuwa akumetaad. Itti bangga ukitsay gondoretiiide, Miidiyaamatuu dunkkaaneedda sa'aa yeedda. Gakkiide dunkkaaniyaa dom"eedda; dunkkaanii aad'd'i wod'd'iide mic'etteedda» yaageedda. 14 Hewaappe guyye Aa laggii zaariide, «Hewe Israa'eeliyaa Yo'aasha na'aa Geedooni mashshaappe attina, harabaa gidenna. S'oossay Miidiyaamanne Midiyaamatuwaanna de'iyaa olanchchatuwa ubbaa Geedoonaw aatsiide immeedda» yaageedda. 15 Geedooni he odeedda akumuwaanne akumuwa birshshetsaa siseedda wode, gulbbatiide S'oossaw goynneedda. Hewaappe guyyiyaan, Israa'eelatu dunkkaaneedda sa'aa guyye simmiide, «Denddite! Med'inaa Goday Miidiyaama olanchchatuwa hinttentu kushiyan aatsiide immeedda!» yaageedda. 16 Heezzu s'eetu asatuwa heezzu c'itan shaakkeedda; untunttoo huup'iyaa huup'iyaa itti itti malakkataanne gidдон ees's'iyaa s'omppii de'iyaa itti itti s'aaruwa immeedda. 17 Untunta, «Taakko haa s'eelliide, taani ootsiyaawaa ootsite. Taani untuntu dunkkaaneedda sa'aa mataa g akkaade ootsiyaawaadan, hinttentukka ootsite.

18 Taaninne taananna de'iyaa wanttu ubbatuu malakataa punniyaa wode, hinttentukka untuntu dunkkaaneedda sa'aa yuuyyi aad'd'iide, hinttentu malakataa punniidde, «Med'inaa Godawunne Geedoonaw!» yaagiide waassite» yaageedda.

19 K'ammaw giddo gishuwaa gidanaw guutsa attide'ishin, naagiyaa olanchchatuu laametteeddawaappe guyyiyaan, Geedoonne aanana de'iyaa s'eetu asatuu biide, Miidiyaamatuu dunkkaaneedda sa'aa mata gakkiiide barenttu malakataa punneeddino; barenttu oyk'k'eedda s'aaruwaa ubbaakka mentseeddino. 20 Hara baggana de'iyaa laa'u c'itatuukka barenttu malakataa punniide, s'aarotuwaakka mentseeddino; haddirssa kushiyan ees's'iyaa s'ompiiyaa, ushechcha kushiyan malakataa oyk'k'iide punniidde, «Med'inaa Godawunne Geedoonaw mashshaan oletteetto!» yaagiide waasseeddino. 21 Asay ubbay Miidiyaamatuu dunkkaaneedda sa'aa yuushshuwaan bare sa'aan sa'aan ek'k'ide'ishin, Miidiyaama olanchchatuu ubbay waassiidde bak'attedino. 22 Geedoonni Asay heezzu s'eetu malakataa punneedda wode, morkkatuwaa olanchchatuu barenttu mashshaan ittuu ittuwaa wod'anaadan Med'inaa Goday ootseedda; yaatina, atteeda olanchchatuu S'ireerakko simmiide, Beetishiis'a geetettiyaa katamaa gakkanaw, hewaappekka aad'd'iide, S'abaata matan de'iyaa Aabeeli-Mahoola gakkanaw bak'attedino. 23 Hewaappe guyyiyaan Geedoonni, Niftaaleema zariyaappe, Aaseera zariyaappenne Minaase zaratuwaa ubbaappe Israa'eeliyaa asaa s'eesiide shiishshina, untuntu Miidiyaamatuwaa yedersseeddino. 24 Efireema gezziyaan de'iyaa asaa ubbaakko Geedoonni asaa kiittiide, «Miidiyaama asaa olanaw duge wod'd'ite; Beetibaana gakkanaw de'iyaa Yorddaanoosa Shaafaanne an geliyaa k'eerii shaafatuwaa

untuttuppe kasetiide oyk'k'ite» yaageedda. Hewaappe guyye Efireema Asay ubbay s'eegetti shiik'iide, Beetibaara gakkanaw Yorddaanoosa Shaafaanne an geliyaa k'eri shaafatuwaa oyk'k'eedda. 25 Oreebanne Za'eeba geetettiyaa Miidiyaamatuwaa kaappatuwaa laa"uwaa omoodeeddino; Oreeba Oreeba Zaallaa giyaa saan wod'eeddino; Za'eeba k'ay Za'eeba Woynniyaa Gum"iyaa sa'aa giyaa sa'aan wod'eeddino. Hewaappe guyyenna atteeda Miidiyaamatuwaa yederssiidde, Oreeba k'ood'iyaaanne Za'eeba k'ood'iyaa muuc'eeddino; untunttu guuggetuwaa Geedoonakko aheeddino. He wode Geedooni Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa away doliyaa baggana de'eedda.

8 Hewaappe guyyiyaan, Efireema Asay Geedooni, «Miidiyaamatuwaa olanaw baadde nuuna ayaw s'eesabeykkii? Nuuna ayaw hawaadan ootsaaddii?» yaagiide loytsi palumetteeddino. 2 Shin Geedooni zaariide, «Taani ootseeddawaappe hinttenttu ootseeddawe aad'd'enneyye? Ta yaratu Abi'eezeratu shiishsheedda mule katsaappe hinttenttu Efireema zaratu k'oreedda k'aarimii keekenneyye? 3 Miidiyaamatuwaa kaappatuwaa, Oreebanne Za'eeba S'oossay hinttenttu kushiyan aatsiide immeedda. Hinttenttu ootseeddawaa mala, taani ay ootsanaw danddayayitaa?» yaageedda. I hewaadan giina, untunttu hank'k'uwaappe zarbbeeddino. 4 Geedooninne aanana de'iyaa heezzu s'eetu Asay Yorddaanoosa Shaafaa yiide pinneeddino; untunttu ay daaburooppekka, barenttu morkkatuwaa yederssiyaawaa aggibeykkino. 5 Yederssiidde Sukkota gakeedda wode, Geedooni katamaa asaa, «Ta Asay daabureedda diraw, hayanaa amareeda ukitsaa immerikkitee. Taani Miidiyaamatuwaa kaatetuwa Zebaahanne S'almmunaa'a yederssaadde de'ay»

yaageedda. 6 Hewaappe guyye Sukkota katamaa kaappatuu,
«Zebaahanne S'almmunaa'a neeni omooddabeykkashin, ne
olanchchatoo ayaw ukitsaa immanee?» yaageeddino. 7
Yaatina, Geedooni, «Lo"a ayinne baawa! Med'inaa Goday
Zebaahanne S'almmunaa'a ta kushiyan aatsiide immiyaa wode,
taani mela biittaa aguntsaaninne kinddichchuwaan hinttentta
wad'd'ana» yaageedda. 8 Hewaappe Panu'eela giyaa sa'aa
beedda; yaan de'iyaa asaakka he ooshaa oochcheedda. Shin
Panu'eela asaykka Sukkota katamaa Asay zaareeddawaadan
zaareedda. 9 Yaatina, Panu'eela asaakka, «Taani s'oonade
saro simmiyaa wode, hinttenttu katamaa naagiyaa ha adussa
gimbbiyaa laalana» yaageedda. 10 Zebaahinne S'almmunaa'i
away doliyaa baggappe yeedda olanchchatuwaappe atteeda
barenttu tammanne ichcheshu sha"a olanchchatuwaanna
K'ark'k'oorra geetettiyaa kataman de'iino. Kase away doliyaa
baggappe yeedda olanchchatuwaappe mashshaan olettiiyaa itti
itti s'eetanne laatamu sha"a gidiiyaa olanchchatuu olan hayk'k'i
wureeddino. 11 Geedooni Nobaahappenne Yogibaahappe away
doliyaa baggan de'iyaa zallaanatuwaa gas'aa ogiyaanna biide,
hewan de'iyaa olanchchatuwaa bolla untunttu akeekenan
de'ishshin woraajjeedda; 12 untunttu ubbay dagammeeddino.
Miidiyaama kaatetuu Zebaahinne S'almmunaa'i laa"attuukka
bak'atteedino; shin Geedooni untuntta yederssi gakkiiide
omoodeedda. 13 Yo'aasha na'ay Geedooni olaappe Hereesa
Pinuwaanna simmeedda. 14 Sukkootepe itti wodallaa
oyk'k'iide oochcheedda. Wodallay Sukkoota kaappatuunne
c'imatuwaa laappun tammanne laappunatuwaa suntsaa
s'aafiide aw immeedda. 15 Hewaappe guyyiyaan, Geedooni
Sukkoota asaakko yiide, «Zebaahanne S'almmunaa'a neeni

omooddabeykkashin, ne daabureedda asaw ayaw ukitsaa immanee?» giide hinttentu taana k'iliic'eeddita; shin Zebaahanne S'almmunaa'a hawantta be'ite» yaageedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, mela biittaa aguntsaaninne kinddichchuwaan wad'd'iide; Sukkoota kaappatuwaa k'as's'ayeedda. 17 K'ay Panu'eelan katamaa naagiyaa adussa gimbbiyaa laaliide, katamaan de'iyaa attuma asaa wod'eedda. 18 Yaatiide Geedooni Zebaahanne S'almmunaa'a, «Hinttentu Taabooran wod'eedda asatuu ay malee?» yaagiide oochcheedda. Shin untunttu, «Ne mala; untunttu ubbayka kaatiyaa naanaa malatino» yaagiide zaareeddino. 19 Geedooni, «Untunttu ta ishatuwaa; untunttu ta daay naanaa. Med'inaa Goday ero! Hinttentu untuntta wod'ibeennawaa gidintto, taanikka hinttentta wod'ikke shin» yaageedda. 20 Bare bayira na'aa Yetera, «Dendda ek'k'aade, hawantta wod'a» yaageedda. Hewaappe guyye Yeteri biro yalaga gideedda diraw yayyiide, bare mashshaa shoddibeenna. 21 Hewaappe guyyiyaan, Zebaahanne S'almmunaa'i Geedoona, «Dendda ek'k'aade, neeni nuuna wod'a. Attuma asaa oosuwaa ootsanaw attuma asaa koshshee» yaageeddino. Yaatina, Geedooni denddiide, untuntta wod'eedda; untunttu gaalatuwaa k'ood'iyaa de'iyaa alleek'k'uwaa ubbaa akkeedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay Geedoona, «Neeni nuuna Miidiyaama asaappe ashsheeda diraw, neeni, neeppe guyyiyaan ne na'ayne ne na'aa na'ay nuuna mooddite» yaageedda. 23 Hewaappe guyye Geedooni, «Taani hinttentta mooddikke; ta na'ayka hinttentta mooddenna; Med'inaa Goday hinttentta mooddo» yaageedda. 24 Untuntta, «Ane taani hinttentta ittibaa oochchay: hinttentu ubbay omoodiide aheedda haytsa work'k'aa taw immite» yaageedda. Isimaa'eela asaadan,

Miidiyaama biittaa asatuukka haytsaan work'k'aa wotsiino. 25
 Israa'eeliyaa Asay zaariide, «Eeno, nu immana» yaageedda.
 Afilaa hiis's'iide Asay ubbay bare omoodeedda haytsa work'k'aa
 hiis'etteedda afilaa bollan wotseedda. 26 Geedooni akkeedda
 haytsa work'k'ay laatamu kiilo giraame dees'iyawaa. Hewenne,
 hara alleek'k'iyawantta, k'ood'iyaan aatsiyaa habiliyaa,
 Midiyaamatuwaa kaatetuu mayiyaa ochchaa teeraa malatiyaa
 mayotuwaanne untunttu gaalotuwaa k'ood'iyappe aketeedda
 alleek'k'iyawantta gujjennaana. 27 Geedooni work'k'aappe
 eefuudiyaa giigissiide, bare de'iyaa Oofira kataman wotseedda.
 Guyyeppe Israa'eeliyaa Asay ubbay S'oossaa aggiide, he
 eefuudiyaw goynneedda; Geedoonawunne Aa soo asaw
 hewe p'ire gideedda. 28 Hewaadan haniide, Miidiyaama Asay
 Israa'eeliyaa asaw moodetteedda; untunttu Israa'eeliyaa asaa
 bolla laa'entsuwaa denddibeykkino. Geedooni hayk'k'ana
 gakkanaw, oytamu laytsaa gadii woppaa demmeedda. 29
 Yo'aasha na'ay, Yeruba'aala geetettiyaa Geedooni bare
 soo guyye biide, bare gollen de'eedda. 30 Geedooni c'ora
 machchiyaa akkeedda diraw, aw laappun tammu attuma
 naanay yelletteeddino. 31 K'ay Sekeema kataman de'iyaa
 k'oomata attuma na'aa aw yelina, suntsaa Aabimeleeka
 yaagiide suntseedda. 32 Yo'aasha na'ay Geedooni lo'o
 c'imiide hayk'k'eedda; bare aawuwaa Yo'aasha duufuwaan
 moogetteedda. Ha duufuu Abi'eezera yaratuu de'iyaa Oofira
 kataman de'ee. 33 Geedooni hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan,
 Israa'eeliyaa Asay S'oossaappe guyye simmiide, Ba'aala
 geetettiyaa s'oossatoo goynneedda; Ba'aali-Bariita geetettiyaa
 eek'aa barenttoo s'oossaa ootseeddino. 34 Yaatiide Israa'eeliyaa
 Asay untunttu yuushshuwaan de'iyaa morkkatuwaa ubbaappe

unttunta ashsheeda Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa hassayibeykkino. 35 K'ay Geedooni Israa'eeliyaa asaw ootseedda lo'o oosuwaa ubbaw, untuntu Aa soo asaw keekkan kushiyaa zaaribeykkino.

9 Geedoona na'ay Aabimeleeki Sekeema kataman de'iyaa bare daay dabbotuwaakko beedda; untuntanne bare daay zeretsaa ubbatuwaa hawaadan yaageedda; 2 «Ane Sekeema kataman de'iyaa asaa ubbaa hawaadan yaagiide oochchite; «Geedoona laappun tammu naanay ubbay hinttentta mooddooppe lo"eyye? Woy itti Asay mooddooppe lo"ee?» yaagiide oochchite. Taani hinttew ashuwaan mata dabbo gidiyaawaa k'ay dogoppite» yaageedda. 3 Hewaappe guyye izi daay dabbotuu ha k'aalaa ubbaa Aa diraw Sekeema katamaa asaw odeeddino; Abimeleeki untunttoo dabbo gideedda diraw, Sekeema Asay Aa kaallanaw k'ofaa k'achcheeda. 4 Yaagiidde untuntu Ba'aali-Bariita eek'aa golliyaappe laappun tammu s'agaraa biraa akkiide, aw immeeddino. Aabimeleeki he biran shufurotuwaanne bonk'k'iyawanta k'as'ariide, barena kaallanaadan ootseedda. 5 Oofira giyyaa saan de'iyaa bare aawuwaa soo biide, bare ishatuwaa, Geedoona naanaa laappun tammatuwaa, itti shuchchaa bollan siifisseedda. Shin Geedoona na'ay, wurssetsa teefay, Yo'aataame k'osettiide, hayk'k'ennan atteedda. 6 Hewaappe guyyiyaan, Sekeema asayne Beetimiillo Asay ittippe shiik'iide, Sekeeman de'iyaa goynniyaa wolaa tuussaakko beeddino; yaan Aabimeleeka kaateyeeddino. 7 Yo'aataame hewaa siseedda wode, biide Gariizaama Deriyaa s'eeraa kesiide, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, hawaadan yaagiide waasseedda; «Hinttenttoo Sekeema asatoo, hinttenttu taani odiyaawaa sisite! S'oossaykka hinttenttu odiyaawaa sisanawaa.

8 «Itti gallassi mitsatuu ubbay shiik'iide, barenttu bolla kaatiyaa kaateyanaw biidde wogaraa, <Haaya, nu bolla kaatetta> yaageeddino. 9 Shin atikiltiyaa sa'ay, <Ta hinttenttu bolla kaatetana koshshiyaawaa gidoope, s'oossatuwaanne asatuwaa bonchchissiyaa ta zayitiyaa immiyaawaa aggay giyaawaa> yaagiide zaareedda. 10 «Hewaappe guyyiyaan, mitsatuu balasiyaa geetettiyaa mitsaa, <Haaya, nu bolla kaatetta> yaageeddino. 11 Shin balasii, <Ta hinttenttu bolla kaatetana koshshiyaawaa gidoope, mal"iyaa lo"o ayfiyaa ayfiyaawaa aggay giyaawaa> yaagiide zaareedda. 12 «Yaatina, mitsatuu woyniyaa turaa, <Haaya, nu bolla kaatetta> yaageeddino. 13 Shin woyniyaa turay, <Ta hinttenttu bolla kaatetana koshshiyaawaa gidoope, s'oossatuwaanne asatuwaa nashechiyaa woyniyaa eessaa immiyaawaa aggay giyaawaa> yaagiide zaareedda. 14 «Yaatina, wurssetsan mitsatuu ubbay kashiyaa, <Haaya, nu bolla kaatetta> yaageeddino. 15 Hewaappe guyye kashii, <Hintte tumuppe taana hinttenttu bolla kaateyanaw koyooppe, haa yiide ta kuwan shemppite. Hewaa hinttenttu is's'ooppe, kashiiyaappe tamay kesiide, Liibaanoosa zigatuwaa mo> yaageedda. 16 «Abimeleeka hinttenttu kaateyeeddawe tumatetsaaninne suuretetsaanne? Geedooni hinttenttoo ootseeddawaa akeekiide, Aa golle asaw bessiyaawaadan kushiyaa zaareedditee? 17 Ta aawuu hinttenttoo oletteeddawaa akeekite; Miidiyaama asaappe hinttentta ashshana yaagiide, barena hayk'k'oo aatsiide immeedda. 18 Shin hinttenttu hachche ta aawuwaa golliyaa asaa bollan denddiide, Aa laappun tammu naanaa itti shuchchaa bollan siifeeddita; Geedooni k'oomatippe yeleedda Aabimeleeki hinttenttoo dabbo gideedda diraw, Sekeeman kaateyeeddita. 19 Ha"i simmi Geedoonawunne Aa golliyaa asatoo hinttenttu ootseedda kiittay

tumatetsaananne suuretetsaanna gidoope, Aabimeleekana ittippe nashetite; ikka hinttenana nashetto. 20 Shin hewaa gidana d'ayoope, Aabimeleekappe tamay kesiide, Sekeema asaanne Beetimiillo asaa mo; hewaaddankka k'ay, Sekeema asaappenne Beetimiillo asaappe tamay kesiide, Abimeleeka mo» yaageedda. 21 Yo'aataame bare ishaa Aabimeleekaw yayyeedda diraw, bak'atiide Ba'eera giyaa sa'aa biide yaan de'eedda. 22 Aabimeleeki Israa'eeliyaa gadiyaan heezzu laytsaa kaateteedda. 23 Hewaappe guyyiyaan, S'oossay Abimeleekappenne Sekeema asaappe gidduwaan iita ayaanaa kiitteedda; Sekeema Asay Aabimeleeka bolla amanetenaan is's'iide denddeedda. 24 S'oossay hewaa ootseeddawe, Aabimeleeki bare ishātuwaa wod'eedda diraassanne Geedoona laappun tammu naanaa suutsaa haluwaa I c'igetanaadan Sekeema Asay Aa mintsetseedda dirassa. 25 Sekeema Asay amareeda asaa dooriide, deriyaa s'eeran Abimeleeka bolla muggiide uttanaadan ootseedda. Muggi utteeddawanttu ogiyaanna mentsiyaa asaa ubbaa bonk'k'eeddino; Aabimeleeki hewaa ubbaa siseedda. 26 Hewaappe guyyiyaan, Ebeeda na'ay Ga'aali bare ishātuwaanna Sekeema yeedda; Sekeema Asay an ammanetteeda. 27 Ubbaykka barenttu gade biide, woyniyaa teeraa mas'eeddino; Woynniyaa eessaa agiide, wolk'k'aama baalaa kesseeddino. Barenttu eek'aa golliyyaa geliide, yaan miiddinne ushiidde Aabimeleeka shek'k'eeddino. 28 Ebeeda na'ay Ga'aali, «Nuuni Sekeema Asay moodettanaw Aabimeleeki oonee? I Geedoona na'aa gidennee? Zabuulikka ha katamaa mooddanaadan Aabimeleeki suntseeddawaa gidennee? Hewaappe Shekeema aawuwaa Hamooraa zaretoo ane moodeteetto. 29 Ha asaa kaaletsiyaawe taana gidaarkkitaashsha!

Yaatintto taani Aabimeleeka diggana shin. Aabimeleeka s'eesaade, «Ne olanchchatuwaa darissa akkaade, olettanaw haaya» yaagana shin» yaageedda. 30 Ebeeda na'ay Ga'aali geeddawaa katamaa mooddiyaa Zabuuli siseedda wode, hank'k'uwaa ees's'i kesseedda; 31 yaatiide Aruuma kataman de'iyaa Aabimeleekakko asaa kiitseedda. Hewaappe, «Ebeeda na'ay Ga'aalinne Aa ishatuu Sekeema yeeddino; kataman de'iyaa asaa ne bolla dentsetseeddino. 32 Hewaa diraw, neeninne neenana de'iyaa Asay k'aman denddiide, shooyk'aan muggiide naagite. 33 Wontta guura away kesiyya wode, Unttuntu akeekenan katamaa bolla woraajjite; Ga'aalinne aanana de'iyaa Asay hinttentta olanaw kesiyya wode, hinttenttoo haneedda keeshshaa minniide olettite» yaageedda. 34 Aabimeleekinne aanana de'iyaa Asay ubbay k'aman denddiide, Sekeemappe karenna oyddu c'itan shaakettiide muggeeddino. 35 Aabimeleekinne aanana de'iyaa Asay Ebeeda na'ay Ga'aali kesiide, katamaa geliyaa penggiyaan ek'k'eeddawaa be'iide, k'osetteedda saappe keseeddino. 36 Ga'aali asaa be'eedda wode Zabuula, «S'eella! Asay deretuwaa huup'iyappe wod'd'ee» yaageedda. Hewaappe guyye Zabuuli, «Hewanttu asaa gidikkino; deretuwaa eeshuu asaa malatiyaawaa be'aade gaadda» yaagiide zaareedda. 37 Ga'aali zaaretsiide, «S'eella! Asay deriyaw gidduwaa oyk'k'iide wod'd'ee; hara c'itay k'ay Shareechchatuu Wolay de'iyaa ogiyaanna yee» yaageedda. 38 Yaatina, Zabuuli Ga'aala, « «Nuuni aw moodettanaw Aabimeleeki oonee?» yaageedda ne doonay ha"i hak'a beedee? Hawanttu neeni kad'eedda asatuwaa gidikkinooyye? Ha"i kesaade untuntunna oletta!» yaageedda. 39 Hewaappe guyye Ga'aali Sekeema asaa kaaletsi kesiide, Aabimeleekana oletteedda. 40

Aabimeleeki yederssina, Ga'aali bak'ateedda; katamaa geliyaa penggiyaa gakkanaw daratu deshettiide kunddeeddino. **41** Aabimeleeki Aruuman de'ina, Zabuuli Ga'aalanne Aa ishatuwaa Sekeemappe yederssiide keseedda. **42** Wonttetsa gallassi Sekeema Asay goshshaw beeddawaa Aabimeleeki siseedda; **43** bare asaa akkiide, heezzu c'itan shaakki, shooyk'aan muggiide naaganaadan ootseedda. Yaatiide Asay katamaappe kesiyaawaa be'eedda wode, untuntta wod'anaw k'osetteedda saappe kesseedda. **44** Aabimeleekinne aanana de'iyaa c'itay sintsaw wos's'i biide, katamaa geliyaa penggiyaan ek'k'eeddinno; atteeda laa"u c'itatu goshshan de'iyaa asatuwaa olettiide wod'eeddino. **45** Gallassaa ubbaa Aabimeleeki katamaa asaana olettiide katamaa oyk'k'eeddawaappe guyyiyaan, kataman de'iyaa asaa ubbaa wod'eedda. Yaatiide katamaa kinchcheedda; ubbaa gadiyaa bolla mas'iniyaa zereedda. **46** Sekeema Adussa Gimbbiyaa gidduwaan de'iyaa Asay ubbay hewaa siseedda wode, Eel-Bariita eek'aa gollen de'iyaa geesuwaa giddo geleedda. **47** Untunttu he sa'aan shiik'eeddaawaa Aabimeleeki siseedda. **48** Inne aanana de'iyaa Asay ubbay Deriyaa S'almmoona pude keseeddino. Aabimeleeki kaltaa akkiide, mitsaa tashiyaa k'ans's'iidde, bare hashiyaan tookeedda; barenana de'iyaa asatuwaa, «Taani ootsishin be'eeddawaa, hinttenttukka ellekka ha"i ootsite» yaageedda. **49** Hewaappe guyye Asay ubbaykka mitsaa tashiyaa k'ans's'i akkiide, Aabimeleeka kaalleedda; he tashetuwaa geessuwaa yuushshuwaan zempessi wotsiide, Asay Aa gidдон de'ishshin tamaa oytseeddino; yaatina, geessuwaa gidдон de'iyaa Asay ubbay hayk'k'i wureedda. Hayk'k'eedda attuma asaanne mac'c'a asaa paydu itti sha"aa gidanawaa. **50** Hewaappe guyyiyaan, Aabimeleeki Tebes'a geetettiyaa

katamaa biide, katamaa dooddiide oyk'keedda. **51** He katamaa gidдон itti mino adussa gimbbii de'ee. Katamaa Asay ubbay, mac'c'awe attumawe, kaaletsiyaawanttu attenā he adussa gimbbiyaakko yaa wos's'iide, Aa gidдо geleeddino; penggiyaa gorddiide, gimbbiyaa bolla dembbayiide kees's'eeddino pude keseeddino. **52** Aabimeleeki olettiide adussa gimbbiyaa gakkiiide, taman s'uugganaw penggiyaakko shiik'eedda. **53** Shin itti Mishirata Abimeleeka huup'iyaan wos'aa mayddiyaa gondдорssa olaade, Aa guuggiyaa homppu ootsaaddu. **54** Bare ola miishshaa tookkiyaa wodallaa ellekka s'eegiide, «Taana asay, «Ebela mac'c'awunna wod'aaddu» geenna mala, ne mashshaa shookuwaappe shoddaade, taana wod'a» yaageedda. Hewaappe guyye wodallay mashshaan c'addina I hayk'k'eedda. **55** Israa'eeliyaa Asay ubbay Aabimeleeki hayk'k'eeddawaa be'iide, bare soo bare soo beedda. **56** Aabimeleeki bare ishatuwaa laappun tammatuwaa wod'iide, bare aawuwaa bolla ootseedda gomiya S'oossay Aa bolla zaareedda. **57** Hewaadanka, S'oossay Sekeema asaa iitatetsaa ubbaa untunttu bolla zaareedda. Hewaadan haniide, Geedoona na'ay Yo'aataame shek'k'eedda shek'ay untuntta gakkeedda.

10 Aabimeleeki hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Dooddo na'aa Puuha na'ay Tolaa'i Israa'eeliyaa ashshanaw denddeedda. I Yisaakoorā zariyaa gideedda, Efireema gezziyaan Shamiira giyaa saan de'eedda. **2** Tolaa'i Israa'eeliyaa asaa laatamanne heezzu laytsaw pirddiyaa daanna gideedda. Tolaa'i hayk'k'iide, Shamiiran moogetteedda. **3** Tolaa'appe kaalliide, Gala'aadiyaa Yaa'iiri denddeedda; Israa'eeliyaa asaa laatamanne laa"u laytsaw pirddiyaa daanna gideedda. **4** Hattamu haretuwaa toggiyaa hattamu attuma naanay

de'iino; untunttuu Gala'aade gadiyaan hattamu katamatuu de'iino. He katamatuu hachche gakkanaw Haboot-Yaa'iira katamatuwaa geetettiide s'eesettiino. **5** Yaa'iiri hayk'k'iidde, K'aamoonan moogetteedda. **6** Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa sintsan k'aykka iitabaa ootseedda; untuntu Ba'aalanne Asttaaroota geetettiyaa eek'atoonne Sooriyaa s'oossatoo, Sidoona s'oossatoo, Moo'aabe s'oossatoo, Amoonatuwaa s'oossatoonne Piliss's'eema s'oossatoo goynneeddino. Untuntu Med'inaa Godaa aggi basheeddino; aw goynniyaawaakka aggeeddino. **7** Yaatina, S'oossay Israa'eeliyaa asaa bolla hank'k'ettiide, untunta Piliss's'eema asatoonne Amoonaa asatoo aatsiide immeedda. **8** He laytsan Israa'eeliyaa asaa untuntu naak'k'eeddinonne uk'k'unneeddino. Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa away doliyaa baggan, Amoorawaanatu kase de'eedda Gala'aade gadiyaan de'eedda Israa'eeliyaa asaa ubbaa untuntu tammanne hosppun laytsaa uk'k'unneeddino. **9** Amoonaa asatuu k'aykka Yihudaa, Biiniyaamanne Efireema zeretsaa olanaw Yorddaanoosa Shaafaa pinneeddino; yaatina, Israa'eeliyaa Asay loytsi un"etteedda. **10** Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa asatuu, «Nuuni neena nu Med'inaa Godaa aggiide, Ba'aala eek'atoo goynniide, neena naak'k'eeddo» yaagiide S'oossaw waasseeddino. **11** Med'inaa Goday untunttuu, «Gibs'etuu, Amoorawaanatu, Amoonaaawatuwaa, Piliss's'eematuu, **12** Sidoonatuu, Amaaleek'atuunne Maa'oonatuu hinttentta uk'k'unnina, taw waasseeddita; Taani hinttentta untuntu kushiyaappe ashshabeykittaa? **13** Shin hinttenttu taana aggiide, hara s'oossatoo goynneeddita. Hewaa diraw, taani hinttentta ubbaakka ashshikke. **14** Biide hinttenttu dooreedda s'oossatoo waassite. Hinttenttu metuwaa wodiyaan untuntu

hinttentta ashshino» yaagiide zaareedda. **15** Shin Israa'eeliyaa Asay zaaretsiide Med'inaa Godaa, «Nuuni nagaraa ootseeddo. New lo'o malatiyaawaa nu bolla kiitetta; shin hayyanaa, hachche nuuna ashsha» yaageedda. **16** Allaga s'oossatuwaa barenttu giddoppe diggiide, Med'inaa Godaw goynneeddino. Israa'eeliyaa Asay tuggateeddawoo S'oossaykka seeletteedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Amoonatuwaa olanchchatuu olaw giigiide, Gala'aaden shiik'k'eeddino; Israa'eeliyaa asaykka ittippe shiik'iide, Gala'aaden Mis'ip'p'a giyaa saan shiik'k'eedda. **18** Gala'aade gadiyaa asaynne kaappatuu barenttu gidдон, «Amoonatuwaa olanchchatuwaanna koyrottiide olaa gakettanawe oonee? He uray Gala'aade gadiyaan de'iyaa asaw ubbaw kaappuuwaa gidanawaa» yaageeddino.

11 Gala'aadiyaa Yofittaaha mino olanchchaa. Aa aawuu Gala'aade; shin Aa daaya sharmus'iyaa mac'c'a asaa. **2** Gala'aade akkeedda machchatakka aw attuma naanaa yelaaddu. Unttuntu dic'c'i gakkeedda wode, barenttu ishaa Yofittaaha, «Neeni hara mishiratti na'aa gideedda diraw, nu aawuwaa biittaappe ayaanne laattakka» yaagiide soyppe yedersseeddino. **3** Yaatina, Yofittaaha bare ishatuwaappe bak'atiide, S'oba geetettiyaa gadiyaan de'eedda. Yan I de'ishshin, amareeda shufuro asatuu aakko shiik'iide, Aa kaalleeddino. **4** Amareeda wodiyaappe guyyiyaan, Amoonatuu Israa'eelatuwaana oletteeddino. **5** Amoonatuu Israa'eeliyaa asaana oletteedda wode, Gala'aade gadiyaa c'imatuu S'oba gadiyaappe Yofittaaha zaari ahanaw beeddino. **6** Unttuntu Aa, «Haaya, Amoonatuwaa nuuni olana mala, yaade nuw gadaawaa gida» yaageeddino. **7** Hewaappe guyye Yofittaaha Gala'aade c'imatuwaa, «Taana is's'iide, ta aawuwaa golliyaappe yedersseeddawe hinttentta gidikkitee? Ha'i metuwaan geliide,

taakko ayaw yeedditee?» yaageedda. **8** Hewaappe guyye Gala'aade c'imatuu Aa, «Gidooppenne, ha"i nuuni neekko simmeeddo; ayaw gooppe, neeni nuunanna olaa baade, Amoonatuwaa nuu olana malanne Gala'aade asaa ubbaw neeni kaappuwaa gidana mala, nuuni koyeetto» yaageeddino. **9** Hewaappe guyye Yofittaahe, «Amoonatuwaana olettanaw hinttenttu taana guyye soo zaarina, Med'inaa Goday untuntta ta kushiyan aatsiide immooppe, taani tumu hinttenttu kaappuwaa gidana» yaageedda. **10** Gala'aade c'imatuu Yofittaaaha, «Med'inaa Goday nu gidduwaan markka! Neeni giyaawaa tumu nuuni ootsana» yaagiide zaareeddino. **11** Yaatina, Yofittaahe Gala'aade c'imatuwaanna beedda; Aa barenttu kaappuwaanne gadaawaa ootseeddino. Yofittaahe Mis'ip'p'an Med'inaa Godaa sintsan ha yewuwaa ubbaa haasayeedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Yofittaahe Amoonatuwaa kaatiyaakko asaa kiittiide, «Neeni nu gadiyaa bollan woraajjeeddawe ayaa gaasuwaannee?» yaagiide ooshisseedda. **13** Yofittaahe kiitteedda asatoo Amoonatuwaa gadiyaa kaatii zaariide, «Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe kesseedda wode, Arnnoona Shaafaappe doommiide, Yaabook'a Shaafaa gakkanaw, k'ay Yorddaanoosa Shaafaa gakkanaw de'iyaa ta gadiyaa akkeedda. Ha"i ta gadiyaa saruwaan zaarite» yaageedda. **14** Yofittaahe laa'entsuwaa Amoonatuwaa kaatiyaakko asaa kiitteedda. **15** Hawaadan yaageedda; «Israa'eeliyaa Asay Moo'aabe gadiyaa woy Amoona gadiyaa akibeenna. **16** Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe kesseedda wode, mela biittaa aad'd'i biide, Zo'o Abbaa gakeedda; hewaappe k'ay K'aadeesa giyaa sa'aa yeedda. **17** Israa'eeliyaa Asay Eedooma gadiyaa kaatiyaakko asaa kiittiide, «Ne biittaana nuuna aatsaariikkii» yaageedda; shin Eedooma kaatii aatsenan

is's'eedda. Hewaadankka, Moo'aabe kaatiyaakko kiittina, ikka aatsenan is's'eedda. Yaatina, Israa'eeliyaa Asay K'aadeesen gam"eedda. 18 «Hewaappe guyyiyaan mela biittaana aad'd'iide, untuntu Eedoomanne Moo'aabe biittatuwaa yuuyyiide, Moo'aabe gadiyaappe away doliyaa baggana yeeddino; Arnnoona Shaafaappe hefintsa baggana de'iyaa sa'aan dunkkaaneeddino; shin Arnnoona Shaafay Moo'aabe zawaa gideedda diraw, Moo'aabe bagga pinnibeykkino. 19 «Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay Haaseboona geetettiyaa kataman de'iyaa Amoorawaanatuwaa Kaatiyaa Sihoonakko asaa kiittiide untuntu, «Hayyanaa, ne biittaanna nuuna nu gadiyaa aatsaariikkii» yaageeddino. 20 Shin Sihooni Israa'eeliyaa asaa aatsanaw ammanibeenna. I bare asaa ubbaa shiishshiide, Yahaas'a giyaa saan dunkkaaniide, Israa'eeliyaa asaana oletteedda. 21 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay Sihoonanne Aa asaa ubbaa Israa'eeliyaa asaa kushiyan aatsiide immina, untuntta s'oneeddino; yaan de'eedda Amoorawaanatuwaa biittaa ubbaa laatteeddino. 22 Arnnoona Shaafaappe biide, Yaabook'a Shaafaa gakkanaasinne mela biittaappe biide, Yorddaanoosa Shaafaa gakkanaw de'iyaa Amoorawaanatuwaa gadiyaa ubbaa omoodiide akkeeddino. 23 «Hewaadan ootsiide, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay bare asaa Israa'eeliyaa sintsaappe Amoorawatuwaa yederssiide d'aysseedda. Yaatina, neeni new akkanaw waana k'oppaaddii? 24 Neeni ne s'oossay Kaamooshi new immiyaawaa akkikkii? hewaadankka, nuuni Med'inaa Goday nu S'oossay nuw immeeddawaa ubbaa laattiide de'ana. 25 «Neeni S'ippooraa na'aa Moo'aabe Kaatiyaa Baalaak'appe minnay? I Israa'eeliyaa asaana walak'ettiide woy oletteedee? 26 «Israa'eeliyaa Asay Haaseboona, Aaro'eeranne untuntu

yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaa ubbaa, hewaaddankka, k'ay
 Arnoona Shaafaa gas'aan de'iyaa katamatuwaa ubbaa laattiide,
 heezzu s'eetu laytsaa de'eeddino. Yaatina, he wode ayaw
 wotsi akkibeykkitee? 27 Taani ta baggana hinttentta ayaanne
 naak'k'abeykke; shin taana olaa olaade naak'k'iyaawe neena.
 Pirddiyaa Med'inaa Goday hachche Israa'eeliyaa asaappenne
 Amoonaa asaappe gidduwaan pirddo» yaageedda. 28 Shin
 Yofittaahe kiiteedda kiitaa Amoonatuwaa kaatii sisennan
 is's'eedda. 29 He wode Med'inaa Goday Ayyaanay Yofittaahe
 bolla wod'd'ina, Gala'aadenne Minaase biittatuwaa pini biidde,
 Gala'aade gadiyaan de'iyaa Mis'ip'p'a simmeedda; hewaappe
 olanchchatuwaa kaaletsiide, Amoonatuwaa gadiyaa beedda. 30
 Med'inaa Godaa shiik'uwaa shiik'ettiidde, «Neeni Amoonatuwaa
 ta kushiyan aatsaade immooppe, 31 olan s'oonade taani
 soo simmiyaa wode, taana mokkanaw ta sooppe kesiyaawe
 ayaanne gidina neessa; taani Aa new s'uuggiyaa yarshshuwa
 udaade shiishshana» yaageedda. 32 Hewaappe guyyiyaan,
 Yofittaahee Amoonatuwaa olanaw ya bagga haatsaa pinniide
 beedda; Med'inaa Goday untuntta Aa kushiyan aatsiide
 immeedda. 33 Aaro'eerappe doommiide, biide Miiniitanne
 Aabeeli-Karaamiima mata gakkanaw, laatamu katamatuwaa
 olettiide bayzzeedda; daro asaa wod'i wursseedda. Hewaappe
 guyyiyaan, Amoonawatuu Israa'eelattoo moodetteeddino. 34
 Yofittaahe Mis'ip'p'an de'iyaa bare soo simmeedda wode,
 koyrottaade Aa naatta kabaruwaa oyk'k'aadde yes's'aaddenne
 duraadde Aa mokkanaw kesaaddu. Aw iippe hara na'i baawa. 35
 I izo be'eedda wode, kayyuwaan bare mayuwaa peed'iide, «Hay
 poora ta naatte! Taana kawushsha diggaadda; taana gakkiiyaa
 metoo neeni gaaso gidaadda. Ayaw gooppe, taani Med'inaa

Godaw shiik'etta uttaad; hewaa shiik'uwaa gatsennan agganaw danddaykke!» yaageedda. **36** Hewaappe guyye naatta, «Ta aawoo, neeni Med'inaa Godaw shiik'etteeddawaa gidoope, Med'inaa Goday ne morkkatuwaa, Amoonatuwaa bolla ne haluwaa kesseedda diraw, neeni shiik'etteeddawaa ta bolla pola» yaagaaddu. **37** K'aykka Aa bare aawuwaa, «Taw ittibaa ootsaarikkii. Taani mule asinaa gelennaan attiyaa diraw, ta laggetsatuwaanna baade deretuwaa bolla ta wodorotetsaw yeekkana mala, laa"u aginaw taana yeddaarikkii» yaagaadde oochchaaddu. **38** I, «Ba» yaagiide, laa"u aginaw yeddeedda; iza bare laggetsatuwaanna deriyaa huup'iyaa kesaade bare wodorotetsaw untuntunna yeekkaaddu. **39** Laa"u aginaappe guyyiyaan, bare aawuwaakko simmaade yaaddu; S'oossaw bare shiik'etteedda shiik'uwaa gatseedda. Iza ubbakka attuma asan gakettennaan ataadu. He wodiyaappe doommiide, Israa'eelatu mac'c'a naanay laytsan laytsan oyddu gallassaa barenttu sooppe haakki biide, Gala'aadiyaa Yofittaahe naattiw yeekkiyaawenne kayyottiyaawe meeze gideedda.

12 Efireema Asay olaa baanaw s'eegettiide, Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, S'afoon geetettiyaa katamaa gakkeedda wode, Yofittaahe, «Amoonatuwaa olanaw zawaa pinnaade badde, neenana baanaadan ayaw nuuna s'eesabeykkii? Nuunikka ne golliyya ne bolla taman s'uuggana» yaageeddino. **2** Hewaappe guyye Yofittaahe untuntta; «Taaninne ta Asay Amoonatuwaana loytsi wad'etteedda wode, taani hinttentta s'eesaad; shin hinttenttu taana untuttuppe ashshibeykkita. **3** Hinttenttu taana ashshenawaa be'eedda wode, zawaa pinnaade ta shemppoo k'arettennaan Amoonatuwaa olanaw baad; Med'inaa Goday untuntta ta kushiyan aatsiide immeedda.

Yaatina, hinttenttu hachche ayaw taana olanaw yeedditee?»
yaageedda. 4 Hewaappe guyyiyaan, Yofittaahe Gala'aade
asaa ubbaa shiishshiide, Efireema asaana oletteedda;
Gala'aade asatuu s'ooneeddino. Ayaw gooppe, Efireema Asay
kase untuntta, «Hinttenttu Gala'aaden de'iyaa asatuu kase
Efireema zaratuwaappenne Minaase zaratuwaappe betiide
yeeddawantappe attina, haratuwaa gidikkita» yaagi wotseedda. 5
Efireema Asay bak'atennaadan, Yorddaanoosa Shaafaa pinuwaa
ubbaa Gala'aadetuu oyk'k'eeddino; bak'atanaw koyiyaa Efireema
Asay ooninne pinnanaw oochchiyaa wode Gala'aadetuu, «Neeni
Efireema asee?» yaagiide oochchina, «Gidikke» gooppe, 6
«Ane, «Shiboletuwaa» ga» yaagiino. Shin I, «Shi» giyaa pidoliyaa
loytsi s'eeganaw danddayenna diraw, «Siboletuwaa» yaagee. He
wode oyk'k'iide, Yorddaanoosa Shaafaa pinniyaasan wod'iino.
He wode yaan Efireema asaappe oytamanne laa"u sha"a
Asay hayk'k'eedda. 7 Yofittaahe Israa'eeliyaa asaa bolla
daannatiide, usuppun laytsaa pirddeedda. Hewaappe guyyiyaan,
Gala'aadiyaa Yofittaahe hayk'k'eedda; Gala'aaden de'iyaa bare
kataman moogetteedda. 8 Yofittaaheppe kaalliide, Beeteleeme
lbs's'aani Israa'eeliyaa asaa bolla pirddiyaa daanna gideedda. 9
lbs's'aanaw hattamu attumawaa naanaynne hattamu mac'c'a
naanay de'iino; I bare mac'c'a naanaa bare yara gidenna
attuma naanaatoo immeedda; bare attuma naanatookka bare
yara gidenna mac'c'a naanaa giigissiide aheedda. lbs's'aani
Israa'eeliyaa bolla laappun laytsaa daannatiide pirddeedda.
10 Hewaappe guyyiyaan hayk'k'iidde, Beeteleeme kataman
moogetteedda. 11 lbs's'aanappe kaalliide, Zaabilooniyaa
Elooni Israa'eeliyaa asaa bolla daannatiide, tammu laytsaa
pirddeedda. 12 Hewaappe guyyiyaan hayk'k'eedda; Zaabiloona

gadiyaan de'iyaa Eeloona kataman moogetteedda. **13** Eloonappe kaalliide, Hilleela na'ay Abddooni, Pir"aatoona giya saan de'eeddawe, Israa'eeliyaa bolla pirddiyaa daanna gideedda. **14** Abddoonaw laappun tammu haretuwaa toggiyaa oytamu attuma naanayne hattamu naanatuwaa naanay de'iino; Abddooni Israa'eeliyaa asaa bolla daannatiide, hosppun laytsaa pirddeedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, Hilleela na'ay Abddooni hayk'keedda; Amaaleek'atuwa gezziyaan Efireema gadiyaan de'iyaa Pir"aatoonan moogetteedda.

13 Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa sintsan k'aykka iitabaa ootseedda. Yaatina, Med'inaa Goday untuntta oytamu laytsaw Piliss's'eema asaa kushiyan aatsiide immeedda. **2** He wode S'or"a geetettiyaa kataman Maanuha geetettiyaa itti bitanii de'ee. I Daana zare; Aa machchata mantsato gideedda diraw, na'aa yelabeykku. **3** Itti gallassi Med'inaa Godaa kiitanchchay he machatiw beetiide, hawaadan yaageedda; «Be'a, neeni na'aa yelabeenna mantsato; shin new yeluu attanawaa; neeni attuma na'aa yelana. **4** Hewaa diraw, woyniyaa eessaa woy matsoyiyaa ushshaa ushennaadaaninne tunabaa ayaanne meennaadan naagetta. **5** New yeluu attina, neeni attuma na'aa yelana. Na'ay yelettiyaa wodiyaappe doommiide, S'oossaw dummateedda Naaziraawe gidiyaa diraw, Aa binnaanaa ubbakka meedoppa. I Israa'eeliyaa Piliss's'eema asaa kushiyaappe ashshanaw doommana» yaageedda. **6** Hewaappe guyyiyaan Mishirata baade, bare asinaw hawaadan yaagaadde odaaddu; «S'oossaa asaa ittuu taakko yeedda; aw malaykka S'oossaa kiitanchchaa malaa mala loytsi yashshiyaawaa. I hak'appe yeedenttokka taani Aa oochchabeykke; ikka bare suntsaa taw odibeenna. **7** Shin I taana, «New yeluu attina, neeni

attuma na'aa yelana. Na'ay yelettoodeppe doommiide hayk'k'ana gakkanaw, S'oossaw dummateedda Naaziraawe gidiyaa diraw, woyniyaa eessaa woy matsoyiyaa ushshaa ushoppa; ayaanne tuneeddabaa mooppa» yaageedda» yaagaadde odaaddu. **8** Hewaappe guyyiyaan Maanuhe, «Abeet Med'inaa Godaw, na'ay yelettiyaa wode ayaa ootsanaw koshshintto erissana mala, neeni kasenna kiitteedda S'oossaa Asay nuukko simmiide yaanaadan ootsaarikkii» yaagiide S'oossaa woosseedda. **9** Med'inaa Goday Maanuhe woosaa siseedda. Mac'c'a mishirata gaden utta de'ishshin laa'entsuwaa yeedda; shin he wode I asinay Maanuhe izina de'enna. **10** Mac'c'a mishirata ellekka bare asinaakko baade, «Be'a, ini gallassi taakko yeedda bitanii hachchikka hawaan de'ee» yaagaaddu. **11** Hewaappe guyye Maanuhe utteedda saappe dendiide, bare machchattio kaalliide beedda; gakkiiide, bitaniyaa, «Ini ta machchattinna haasayeeddawe neenee?» yaagiide oochcheedda. Bitanii, «Ee taana» yaageedda. **12** Hewaappe guyye Maanuhe, «Neeni odeedda k'aalay polettiyaa wode, yelettana na'aa de'oonne oosoo wogay ayee?» yaagiide Aa oochcheedda. **13** Hewaa diraw Med'inaa Godaa kiitanchchay, «Ne machchata taani odeedda ubbabaappe naagettu. **14** Woynniyaa turaappe kesiyaabaa ayaanne muuppu; woyniyaa eessaa woy matsoyiyaa ushshaa ushuppu; ayaanne tuneeddabaa muuppu. Taani izo azazeeddawaa ubbaa polu» yaagiide zaareedda. **15** Maanuhe k'ay Med'inaa Godaa kiitanchchaa, «Nuuni new itti yalaga deeshshaa shukkiide giigissanaw, hayyanaa takkaarikkii» yaageedda. **16** Med'inaa Godaa kiitanchchay zaariide, «Taani takkintokka, ne k'umaa miikke. Shin neeni s'uuggiyaa yarshshuwaa giigissana koyooppe, Med'inaa Godaw yarshshanaw danddayaasa»

yaageedda. I Med'inaa Godaa kiitanchchaa gidiyaawaa Maanuhe eribeenna. 17 Maanuhe k'aykka S'oossaa kiitanchchaa, «Neeni odeedda k'aalay polettiyaa wode, nuuni neena bonchchana mala, ne suntsay oonee?» yaageedda. 18 S'oossaa kiitanchchay Aa, «Ta suntsay malaalissiyaawaa gidiyaa diraw, neeni ta suntsaa ayaw oochchay?» yaagiide zaareedda. 19 Hewaappe guyye Maanuhe he deeshshaanne Aa katsaa yarshshuwaa akkiide, zaallaa bolla Med'inaa Godaw yarshsheedda. Maanuhenne Aa machata s'eellishin, Med'inaa Goday maalaalissiyaabaa ootseedda. 20 Yarshshuwaa yarshshiyaa saappe tamaa lac'uu pude pololattishin, Med'inaa Godaa kiitanchchay tamaa lac'uwaa gidduwaanna saluwaa kesseedda. Maanuhenne Aa machata hewaa be'iide, deemuwaa sa'aa gatsiide guufanneeddino. 21 Med'inaa Godaa kiitanchchay Maanuhewunne Aa machatiw laa'entsuwaa beettenaan aggina, I Med'inaa Godaa kiitanchchaa giddeeddawaa Maanuhe he wode akeekedda. 22 Maanuhe bare machchatto, «Nuuni S'oossaa be'eedda diraw, nuuni hayk'k'iyaaawe geeshsha» yaageedda. 23 Shin Aa zaaraadde, «Med'inaa Goday nuuna wod'anaw koyeeddawaa gidintto, s'uuggiyaa yarshshuwaanne katsaa yarshshuwaa nu kushiyaappe akkena, woy he ubbabaa nuuna bessena, woy hawaa nuu odenna» yaagaaddu. 24 Mac'c'a mishirata attuma na'aa yelaade Samssoona gaade suntsaaddu. Na'aykka dic'c'eedda; Med'inaa Godaykka Aa anjjeedda. 25 Na'ay S'or"appenne Eshttaa'oolappe gidduwaan de'iyaa Daana mootsan de'ishshin, Med'inaa Godaa Ayyaanay Aa dentsetsuwaa doommeedda.

14 Itti gallassi Samssooni Timina giyaa sa'aa wod'd'eedda; yaan itti Piliss's'eema wodoratto be'eedda. 2 Soy simmiide

bare aawuwaanne bare daayo, «Taani Timinan itti Piliss's'eema wodoratto be'aaddi; ha'i izo taw oochchiide immite» yaageedda.

3 Shin Aa aawunne aata Aa, «Machchatto oochchanaw ha k'as's'arettibeenna Piliss's'eematuwaakko baanaw neena ayaw koshsheeddee? Nu dabbattuu giddon woy nu asaa ubbaa giddon new haniyaa itti mac'c'a na'aa demmanaw danddayabeykkii?» yaagiide oochcheeddino. Shin Samssooni bare aawuwaa, «Taw iza lo"iyaa diraw, izo giigissaade taw imma» yaageedda. **4** Piliss's'eematuwaa olanaw Med'inaa Goday gaasuwa koyiide, hawaa untunttu bolla ootsiyaawaa Samssoona aawunne aata eribeykkino. He wode Piliss's'eematuwa Israa'eeliyaa asaa mooddiino. **5** Hewaappe guyyiyaan, Samssooni bare aawuwaanne bare aattina Timina wod'd'eedda. Yan woyniyaa turaa gidduwaanna I aad'd'iide biishshin, itti wodalla gaammuu gudiide Aa bolla kesseedda. **6** Med'inaa Godaa Ayyaanay Samssoona bolla wolk'k'appe wod'd'eedda; deessha maraa duuseretsiyaawaadan, bare kushiyan ayaanne oyk'k'ennan gaammuwa duuseretsi yegeedda. He bare ootseeddawaa bare aawoonne bare aattiw odibeenna. **7** Hewaappe guyyiyaan biide, wodoratto haasayisseedda; iza aw lo"aaddu. **8** Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, izo bullachchanaw yaa simmiide beedda; bare wod'eedda gaammuwa be'anaw ogiyaappe sher"i giide biyaa wode, gaammuwa anhaa giddon matsay eessaa eesseedawaa be'eedda. **9** Eessaappe amareedawaa kaashi akkiide, ogiyaan miidde beedda. Bare aawuwaakkonne bare daaykko gakkiiide, bare oyk'k'eedda eessaappe amareedawaa immina, untunttukka meeddino; shin Samssooni he eessaa gaammuwa anhaa giddoppe akkeeddawaa untunttoo odibeenna. **10** Aa aawuu mishiratti soo

biina, Samssooni yaan baalaa giigisseedda. Hewaa mala gibiray bullachchaw kaseppekka ootsiyaa woga. **11** He Asay Aa be'eedda wode, aanana gam"anaadan hattamu wodalla naanaa dooreedda. **12** Samssooni untuntta, «Ane hinttenttu erinttonne itti k'an"ishiyaa taani hinttentta k'an"ishay; bullachchaa baalay bonchchettiyaa laappun gallassaa gidduwaan ha k'an"ishiyaa birshshetsaa taw hinttenttu odiyaawaa gidoope, taani hinttew hattamu suufiyaa k'amishetuwaanne hattamu kumentsaa mayotuwaaw immanna. **13** Shin hinttenttu taw birshshetsaa odanaw danddayana d'ayoope, hinttenttu taw hattamu suufiyaa k'amishetuwaanne hattamu kumentsaa mayotuwaaw immiita» yaageedda. Hewaappe guyye untunttu, «Eeno, ne k'an"ishiyaa ane nuu oda» yaageeddino. **14** I untuntta, «Miyaawaappe miyaabay beetteedda; Minuwaa gidoope mal"iyaabay kaseedda» yaageedda. Heezzantso gallassi gakkanaaw untunttu k'an"ishiyaa birshshetsaa immanaw danddaybbeykino. **15** Oyddentso gallassi untunttu Samssoona machchatto, «Ane ne asinaa c'immaade k'an"ishiyaa birshshetsaa I nuw odanaadan ootsa. Hewe d'ayoope, nuuni neenanne ne aawuwaa golliyya taman S'uuggana. Hinttenttu nuuna s'eeseeddawe nuuna mank'k'etsanaassee?» yaageeddino. **16** Yaatina, Samssoona machchata yeekkaadde aakko shiik'aade, «Neeni taana siik'akka! Neeni taana loytasa is's'aasa! Ayaw gooppe, neeni ta gadiyaa asaa k'an"ishiyaa k'an"ishaade, Aa birshshetsaa taw odabeykka» yaagaaddu. Hewaappe guyye I zaariide, «Be'a, hawaa taani ta aawookka ta aattiwukka odabeykke. Yaatina, new ayaw odoo?» yaageedda. **17** Hewaappe guyye bullachchaa baalay bonchchettiyaa laappun gallassaa ubbaan yeekkaade shemppuwaa diggina, laappuntsa gallassi k'an"ishiyaa birshshetsaa iziw odeedda. Akka baade bare

gade asaw odaaddu. **18** Yaatina, laappuntsa gallassi away wullanaappe kase katamaa asatuu bare zaaruwaa akkiide yiide, Samssoona, «Eessaappe aad'd'iide mal"iyaabay ayee? gaammuwaappe aad'd'iide minniyaabay ayee?» yaageeddino. Hewaappe guyye Samssooni untuntta, «Hinttenttu ta ussattin goshennabaa gidintto, ta k'an"ishiyaa birshshetsaa erikkita shin» yaageedda. **19** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa Ayyaanay Aa bolla wolk'k'aappe wod'd'ina, Ask'k'aloona katamaa wod'd'iide, hattamu asatuwaa wod'eedda; untunttu mayuwaa k'aari akkiide, k'an"ishiyaa biliide asatoo ahiide immeedda. Haneeddaban ubbaan hank'k'uwaa ees'etiidde, bare aawuwaa soo simmiide beedda. **20** Samssoona machchata Aa laggiyaw, Aa waanna miiziyaw imettaaddu.

15 Guutsaa takkishin, zarggaa c'akkiyaa wode, Samssooni bare machchatto be'anaw itti ank'k'ara deeshshaa akkiide beedda; I aawuwaa, «Taani ta machchata de'iyaa kifiliyaa gelanaw koyaad» yaageedda. Shin I gelennaadan, Izi aawuu diggeedda. **2** Izi aawuu Samssoona, «Neeni izo ubbaa is's'eeddawaa malatina, ne miiziyaw immaad. Shin I teefa michchata iippekka aad'd'a lo"a; Izi diraw izo akka» yaageedda. **3** Hewaappe guyye Samssooni untunttoo, «Ha"i simmi Piliss's'eema gadiyaa asaa bolla taani iitabaa ootsooppe, bayzzanchcha gidikke» yaageedda. **4** Biide, heezzu s'eetu worakanatuwaa oyk'k'iide laa"uwaa laa"uwaa dufiyaa ittippe gatsiide, dufetuwaappe gidduwaan yiic'etteedda s'ompiiyaa wotsiide k'achcheedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, k'ashetteedda s'ompiiyaan tamaa oytsiidde, biro c'akettibeenna Piliss's'eema asaa katsaa giddo worakanatuwaa yeddeedda; c'aketteedda katsaa, ek'uwaan de'iyaa katsaa, woyniyaa turatuwaanne wogaraa s'uuggeedda. **6** Piliss's'eematu, «Hawaa

ootseeddawe oonee?» yaagiide oochcheeddino. Shin asay, «Samssooni ootseedda; ayaw gooppe, Timina asaa gidiyaa Aa bolluu, Aa machchatto Aa miiziyaw immeedda dirassa» yaageedda. Piliss's'eematu biide, owunne I aawuwaa taman s'uuggeeddino. 7 Samssooni untunttoo, «Hinttenttu hewaa ootseedda diraw, haluwaa kesennaan aggikke» yaageedda. 8 Untuntta wolk'k'aama shochchaa shoc'iide, darotuwaa wod'eedda. Hewaappe guyyiyaan biide, Es'aama geetettiyaa koshiyan de'iyaa zaallaa gonggoluwaa gidдон gam"eedda. 9 Hewaappe guyyiyaan, Piliss's'eema Asay yiide, Yihudaan dunkkaaniide Leeha geetettiyaa katamaa oleedda. 10 Yihudaa Asay untuntta, «Ayaw nuuna olanaw yeedditee?» yaagiide oochcheedda. Shin untunttu, «Nuuni Samssoona oykki k'achchanawunne I nu bolla ootseeddawaadan Aa bolla ootsanaw yeeddo» yaagiide zaareeddino. 11 Yaatina, Yihudaappe heezzu sha"a asatu Es'aama geetettiyaa sa'aan de'iyaa zaallaa gonggoluwaa biide Samssoona, «Nuuna mooddiyaawanttu Piliss's'eema asatuwaa gidiyaawaa erikkiyye? Yaatina, nu bolla hawaa ayaa iitabaa ootsay?» yaageeddino. Hewaappe guyye I zaariide, «Untunttu ta bolla ootseeddawaadan, taanikka untunttu bolla ootsaad» yaageedda. 12 Untunttukka zaaretsiide, «Nuuni hawaa yeeddawe neena k'achchiide, Piliss's'eemato aatsiide immanaassa» yaageeddino. Samssooni untuntta, «Hinttenttu hinttenttu huup'iyaw taana wod'enaadan c'aak'k'ite» yaageedda. 13 Untunttu, «Eeno, nuuni neena k'achchiide, untunttoo aatsiide immanaappe attina, wod'okko» yaagiide aw zaareeddino. Hewaappe guyyiyaan, laa"u ooratsa wodoruwaan k'achchiide, zaallaa gonggoluwaa kessiide afeedino. 14 Samssooni Leeha beedda wode, Piliss's'eema

asatuu nashechchaan waasiide, aanana gaketanaw yeeddino. Med'inaa Godaa Ayyaanay Aa bolla wolk'k'aappe wod'd'eedda; Aa kushiya k'achchi wotseedda wodoruwa, shaluu tamaa be'iide duus's'iyaawaadan, duuseretsi yegeedda. 15 Yaatiide mata wode hayk'k'eedda itti hariyaa goggoc'c'uwaa demmi akkiide, an sha"a asaa wod'eedda. 16 Samssooni hawaadan yaageedda; «Hariyaa goggoc'c'uwaan, taani anhaa bollan anhaa dooraad. Hariyaa goggoc'c'uwaan sha"a asaa wod'aad» yaageedda. 17 Haasayyaawaa wursseeddawaappe guyyiyaan, bare oyk'k'eedda goggoc'c'uwaa kushiyaappe oliide he sa'aa Raamaati-Leeha yaagiide suntseedda. 18 Hewaappe guyyiyaan, Samssooni loytsi saamettiide, Med'inaa Godaw waassiidde, «Neeni hawaa mala wolk'k'aama s'oonuwaa taw ne k'oomaw immaadda. Yaatina, taani ha"i saamuwaan hayk'k'oo? K'ay ha k'as's'arettiibeennawanttu kushiyan kunddoo?» yaagiide waasseedda. 19 Yaagina S'oossay Leehan de'iyaa gadiyaa p'alk'k'ina, aappe haatsay kesseedda. Samssooni he haatsaappe ushiidde aleeda diraw, aw shemppu simmeedda. Yaatina, he sa'aa Ayni-Hak'k'oore yaagiide suntseedda. Hewe hachche gakkanaw Leehan de'ee. 20 Piliss's'eema Asay gadiyaa mooddeedda wode, Samssooni Israa'eelan laatamu laysaw pirddiyaa daanna gideedda.

16 Itti gallassi Samssooni Gaaza geetettiyaa Piliss's'eematuwaa katamaa beedda; yaan itti sharmus'a mishiratto be'iide, izina ak'anaw I golliya geleedda. 2 Gaaza kataman de'iyaa Asay Samssooni untunttu katamaa yeeddawaa sisiide, katamaa yuuyyi aad'd'iide, k'ammaa ubbaa katamaa penggiyaa naagiidde ak'eeda; «Sa'ay wonttanaw naagiide, nuuni Aa wod'ana» yaagiide k'ammaa ubbaa c'o"u geeddino. 3 Shin Samssooni

yaan giseeddawe bilahe gakkanaw s'alala. Bilahe denddiide, katamaa dirssaa penggiyaa oykkiide, sank'k'aa, gubaniyaa, mak'aaniyaanne gorddiyaa shikaalatuwaa shoddeedda. He ubbaakka hashiyaan tookkiide, Kebroonappe sintsa baggana de'iyaa deriyaa huup'iyaa keseedda. 4 Hewaappe guyyiyaan, Samssooni Soreek'a giyaa zanggaaraan de'iyaa itti Daliilo giyaa mishiratto siik'eedda. 5 Yaatina, Piliss's'eematuwaa kaappatuu iikko yiide, «Neeni Aa c'ommaade, he wolk'k'aa ubbaa ayaappe I demmeedenttonne k'ay nuuni Aa wooti s'ooniide k'achchanaw danddayintto oochcha. Ittuu ittuu nuuni new itti sha"anne itti s'eetu s'agaraa biraa immana» yaageeddino. 6 Daliila Samssoona, «Hawaa keeshshaa wolk'k'aa neeni hak'appe demmaadintto, hayyanaa taw odaarikkii! Itti Asay neena k'achchiide, wootiide ne wolk'k'aa daaburssanaw danddayii?» yaagaaddu. 7 Samssooni, «Taana laappun irs's'a dafotuwaan Asay k'achchooppe, daaburaade, hara asaadan hanana» yaagiide zaareedda. 8 Hewaappe guyyiyaan, Piliss's'eematuwaa kaappatuu Daliiliw laappun irs's'a dafotuwaa ahina Aa Samssoona k'achchaaddu. 9 Bare k'ol'on asaa k'osa wotsaade, «Samssoonaa, Piliss's'eematu yikichcheeddino» gaade s'eesaaddu. Shin shaluu tamay oyk'k'ina duus'erettiyaawaadan, dafotuwaa duuseretsi yegeedda. Yaatina, I waan wolk'k'aamintto s'uurray eretibeenna. 10 Yaatina, Daliila Samssoona, «Hekko neeni taanan kaa'aasa; neeni taw wordduwaa odaadda. Ha"ikka neeni k'ashettanawe ayaanentto, hayyanaa taw odaarikkii!» yaagaaddu. 11 I izo, «Asay go'ettibeenna ooratsa wodoruwaan taana k'achchooppe, daaburaade, hara asaadan hanana» yaageedda. 12 Daliila ooratsa wodoruwa akkaade, Samssoona k'achchaaddu. K'aykka bare k'ol'on asaa k'osa

wotsaade, «Samssoona, Piliss's'eematu yikichcheeddino» yaagaaddu. Shin I wodoruwa k'esiyaappe shaluwaan duuseretsi yegeedda. 13 Yaatina, Daliila Samssoona, «Ha'i gakkaw neeni taanan kaa'aadda; neeni taw wordduwa odaadda. Ha'ikka neeni k'ashettanawe ayaanentto hayyanaa taw odaarikkii!» yaagaaddu. Hewaappe guyye I izo, «Ta huup'iyaa laappun datsa binnaanaa k'ac'inaanna gatsaade, harbban walakkaade, mukuukkaa s'ongga s'onggaade daddooppe, taani daaburaade, hara asaadan hanana» yaageedda. 14 Hewaappe guyyiyaan, Samssooni gem"ishishin, Daliila Aa huup'iyaa laappun datsa binnaanaanne k'ac'inaanna gatsa walakkaade daddaaddu. Hewaappe guyyiyaan, «Samssoona, Piliss's'eematu yikichcheeddino» yaagaaddu. Hewaappe guyye I gem"ishuwaappe beegottiide, bare binnaanaa dadetteedda mayuwaappenne harbaappe shod akkeedda. 15 Yaatina Aa, «Ne wozanay taananna de'ennaan, «Taani neena siik'ay» waataade gay? Taanan hawaana heezzu gede kaa'aadda. Neeni ha wolk'k'aa ayaappe demmaadintto, taw odabaakka» yaagaaddu. 16 Hachche hachche zaara zaara oochchaade waayissina, haniyaabaa d'ayeedda. 17 Yaatina, «Ta aati uluwaappe doommina, taani S'oossaw dummateedda Naaziraawe asaa gideedda diraw, ta huup'iyaa binnaanay meedetti erenna. Ta binnaanay meedettoppe, ta wolk'k'ay taappe d'ayina, taani daaburaade, hara asaadan hanana» yaagiide, bare wozanaan de'iyawaa ubbaa iziw odeedda. 18 Bare wozanaan de'iyawaa ubbaa I odeeddawaa Daliila be'eedda wode, «Bare wozanaan de'iyawaa ubbaa taw odeedda diraw, ane itti gede simmiide yiite» yaagaadde Piliss's'eematuwa kaappatoo kiitaa yeddaaddu. Unttuntu biraa

akkiide, iikko yeeddino. 19 Daliila Samssoona bare kiwuwaan gem"ishisaaddu; itti asaa s'eesina yiide, Aa huup'iyaa laappun datsa binnaanaa meedeedda; Aa wolk'k'ay aappe d'ayeedda. Hewaappe guyyiyaan, Aa waayissiyaawaa doommaaddu; 20 «Samssoona, Piliss's'eematu yikichcheeddino!» yaagaaddu. Gem"ishuwaappe beegottiide, kasewaadan duusereetsaade baana yaagiide k'oppeedda; shin Med'inaa Goday aappe shaaketti kichcheeddawaa I eribeenna. 21 Piliss's'eematu Aa oyk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Aa laa"u ayfetuwa wooc'i kessiide, Gaaza katamaa afeedino. Hewaappe kaala nahaasiyaa sanssalatan k'achcheeddinno; k'asho gollen de'iyaa wos'aan katsaa gaac'c'anaadan ootseeddino. 22 Unttuntu Aa huup'iyaa binnaanaa meedeeddawaappe guyyiyaan, binnaanay simmiide doluwa doommeedda. 23 Piliss's'eematuwa kaappatu, «Nu s'oossay nu morkkiyaa Samssoona nu kushiyan aatsiide immeedda» yaagiide barenttu s'oossaa Daagoonaw wolk'k'aama yarshshuwaa yarshshanawunne nashettanaw ittippe shiik'eeddino. 24 Asay ubbay Aa be'eedda wode, «Nu gadiyaa bayzzedda, nu asaappe daruwaa wod'eedda nu morkkiyaa nu s'oossay nu kushiyan aatsiide immeedda» yaagiide barenttu s'oossaa galateeddino. 25 Unttuntu loytsi nashetteedda diraw, «Kaa'iide nuuna nashshechhana mala, Samssoona s'eesite» yaageeddino. Hewaappe guyye Samssoona k'asho golliyaappe s'eesiide ahina, I unttuntu sintsan kaa'eedda; kaa'eeddawaappe guyyiyaan, tuussatuwaappe gidduwaan esseeddino. 26 Samssooni Aa kushiya oyk'k'iide kaaletsiyaa na'aa, «Taani untuntun zemppaade ek'k'ana mala, golliya tookkeedda tuussatuwa taana boshissa» yaageedda. 27 Golliya gidduwaan attuma asatuunne mac'c'a asatuu

kumi utteeddino; k'ay hewan Piliss's'eematuwaa kaappatuu ubbatuukka de'iino. Samssooni kaa'ishin, golliyaa bollan dembbayiide kees's'eedda sa'aan uttiide, heezzu sha"a gidiyaa attuma asatuunne mac'c'a asatuu be'iino. 28 He wode Samssooni Med'inaa Godaa woossiidae, «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, hay taana hassayaarkii! Abeet S'oossaw, Piliss's'eematuw ta laa"u ayfetuwaa kesseeddawaa, haluwaa taani kessanaadan, hay taana itti gede mintsetsaarkii!» yaageedda. 29 Samssooni golliyaa tookkeedda giddo tuussatuwaa laa"uwaakka oyk'k'eedda. Ushechcha kushiyan ittuwaa, haddirssa kushiyan ittuwaa oyk'k'eeddawaappe guyyiyaan, 30 «Ane taani Piliss's'eematuwaanna ittippe hayk'k'ay!» yaagiide waasseedda. Barew de'iyaa wolk'k'aa ubbaan sugina, keetsay kaappatuu bollanne gidduwaan de'iyaa asaa ubbaa bolla kunddeedda. Samssooni hayk'k'iidae wod'eedda asay, I pas'a de'iidae wod'eedda asaappe dareedda. 31 Yaatina, Aa ishatuunne Aa dabbotuu ubbay yiide, Aa anhaa afeedino; S'or"a katamaappenne Eshttaa'oola katamaappe gidduwaan, Aa aawuwaa Maanuhe duufuwaan moogeeddino. Samssooni Israa'eelan laatamu laytsaa daannatiide pirddeedda.

17 Efireema gezziyaan Miika giyaa itti bitanii de'ee. 2 Itti gallassi Miiki bare aatto, «Neepe itti Asay itti sha"anne itti s'eetu s'agaraa biraa wuu'eedda wode, neeni he wuu'eedda bitaniyaa shek'k'ishin taani sisaad. Be'a, he miishshay ta matan de'ee; taani akkaad» yaageedda. Hewaappe guyye Aa daaya, «Ta na'aw, neena Med'inaa Goday anjjo» yaagaaddu. 3 Hewaappe guyye na'ay itti sha"anne itti s'eetu s'agaraa biraa bare aattiw zaareedda; Aa daaya, «Shek'ay ta na'aa gakkennaadan, taani ha miishshaa ta Med'inaa Godaw dummayana. Yaatooppe

biraa siilisiide, mitsaappe masettiide giigeedda eek'aa misiliyaa
 an sheeshshanaw go'ettana. Hewaa diraw, biraa taani new
 zaarana» yaagaaddu. **4** Na'ay bare aattiw shaluwaa zaarina,
 Aa daaya he s'agaraa biraappe laa"u s'eetuwaa akkaade,
 mitsaa massiide biran sheeshshi sheeshshiide eek'aa misiliyaa
 med'd'iyaa itti hiillanchaw immaaddu; I ootseedda misilii Miika
 son de'eedda. **5** He Mikaw eek'aw goynniyaa keetsay de'ee.
 I eefuudiyaanne soo giddo eek'aa misiletuwaa giigissiide, he
 gollen bare naanatuwaappe ittuwaa k'eesaa ootsiide suntseedda.
6 He wode Israa'eeliyaa gadiyaan kaatii baawa; Asay ubbay
 barew likke malateeddawaa c'oo ootseedda. **7** He wode Yihudaa
 gadiyaan Beeteleeme kataman itti wodallay de'ee; I Leewiyaa
 zare. **8** Ha bitanii barew de'iyaa sa'aa koyanaw Beeteleeme
 katamaappe denddiide beedda; Efireema gezziyaan de'iyaa
 Miika soo gakkweedda. **9** Miiki, «Hak'appe yaad?» yaageedda.
 Hewaappe guyye bitanii, «Taani Yihudaa gadiyaan Beeteleeme
 katamaappe yaad; taani Leewiyaa zare. Ha"i taw de'iyaa sa'aa
 koyaadde de'ay» yaagiide aw zaareedda. **10** Miki Aa, «Taananna
 de'a; taw aawuwaanne k'eese gida. Taani new laytsan laytsan
 tammu s'agaraa biraa, kumentsaa mayuwaanne miyaabaa
 immana» yaageedda. **11** Leewiyaa wodallay Mikana ittippe
 de'anaw giigeedda; Mikaw yeleedda na'aadan haneedda. **12**
 Miki Aa bare k'eesaa ootsiide suntsina, Aa son de'eedda. **13**
 Miki, «Itti Leewii taw k'eese gideedda diraw, Med'inaa Goday
 taw ubbabaa loytsanawaa eray» yaageedda.

18 He wode Israa'eeliyaa gadiyaan kaatii baawa. He wode
 gakkanaw Daana zaretoo Israa'eeliyaa zaratuwaa gidduwaan
 laatteedda gadii baawa. Hewaa diraw, untunttu barenttu de'iyaa
 gadiyaa koyiide de'iino. **2** Hewaa diraw, Daana zaratuu

barenttu zaratuwaappe ichcheshu mino asatuwaa dooriide,
 gadiyaa wochchiiddenne akeekiide simmanaadan, S'or"anne
 Eshttaa'oola geetettiyaa katamatuwaappe untuntta kiitteeddino.
 Untunttu Efireema gezziyaa gakkiiide, Mika son ak'eedino. 3
 Untunttu Mika son de'eedda wode, Leewiyaa zare gideedda
 yalaga Aa haasayan ereeddino. Untunttu aakko shiik'iide,
 «Neena hawaa aheedawe oonee? Hawaa ayaw yaad? Hawaan
 ayaa ootsay?» yaagiide oochcheeddino. 4 I, «Miki taw hawaa
 hawaa ootseedda; I taw dirguwaa c'iggina, taani aw k'eese
 gidaade ootsay» yaagiide untunttoo zaareedda. 5 «Nuuni
 biyaa ogii nuw giigenan agganenttonne hayyanaa ane nuw
 S'oossaa oochcharikki» yaageeddino. 6 Hewaappe guyye
 k'eesii untunttoo, «Saro gakkite; hinttenttu biyaa ogiyaan
 Med'inaa Goday hinttenanna gidanawaa» yaagiide zaareedda.
 7 Hewaappe guyyiyaan, ichcheshu asatuu yaappe denddiide,
 Laayisha geetettiyaa katamaa beeddino; yaan de'iyaa Asay
 Sidoona gadiyaa asaadan saruwaan de'iyawaa be'eeddino;
 asatuu oonanne sid'enna woppa asaa; untunttu ayayenne
 pac'c'ennan, ubbabay kumeedda asaa. Onannanne gakettennaan
 Sidoona gadiyaa asaappe haakkiide, barekka dumma de'iino.
 8 Ichcheshu asatuu S'or"anne Eshttaa'oola katamatuwaan
 de'iyaa barenttu ishatuwaakko simmeeddino; untunttu ishatuu,
 «Ayaa oduwaa akkiide yeedditee?» yaageeddino. 9 Hewaappe
 guyye untunttu zaariide, «Biittay loytsi aradda gidiyaawaa
 nuuni be'eeddo. Hewaa diraw dendiide, Laayisha kataman
 de'iyaa asaa oleetto! Hawaan oosuwa d'ayiide c'oo uttoppate;
 ellekka biide oyk'k'ite. 10 Hinttenttu yaa biide, oonanne
 sid'ennaan saro utteedda asaakko gakkanita. Asaw koshshiyaa
 ubbabay he gadiyaan de'ee. S'oossay he gadiyaa hinttenttoo

immeedda» yaageeddino. **11** Yaatina, Daana zaratuwaappe usuppun s'eetu asatuu ola miishshaa oyk'k'iide, S'or"anne Eshttaa'oola katamatuwaappe denddiide beeddino. **12** Yihudaa gadiyaan de'iyaa K'iriyaa-Yi'aariima geetettiyaa katamaappe away wulliyaa baggana utteeddino. Hewaa diraw, he sa'ay hachche gakkanaw Daana Mootsaa geetettiide suntsetteedda. **13** Hewaappe denddiide, Efireema gezziyaan de'iyaa Mika soo yeeddino. **14** Laayisha gadiyaa wochchanaw beedda ichcheshu asatuu barenttu ishātuwaa, «Ha sa'aan, ha keetsatuwaappe ittuwaan eefuudii, soo giddo eek'aa misiletuunne mitsaappe masettiide biran sheeshetteedda misilii de'iyawaa eritee? Ane ay ootsanaw koshshintto k'oppite» yaageeddino. **15** Hewaappe guyye ogiyaappe simmiide, Leewiyaa zare gideedda yalaga k'eesii de'iyaa Mika soo biide, Aa saroteeddino. **16** He wode usuppun s'eetu Daana asatuu ola miishshaa oyk'k'iide, geliyaa penggiyaan ek'k'eeddinno. **17** Unttuntu he k'eesiyaana yaan ek'k'ide'ishin, gadiyaa wochcheedda ichcheshu asatuu Mika soo geliide, mitsaappe masettiide biran sheeshetteedda misiliyaa, eefuudiyaanne soo giddo eek'aa misiletuwaa akkeeddino. **18** He wode k'eesii untuntta, «Waatiitee?» yaageedda. **19** Hewaappe guyye untunttu Aa, «Hayzza! Itti k'aalanne k'aattoppa! Nuunana baade nuw aawuwaanne k'eese gida. Itti golliyaa asaw k'eese gidiyaawaappe Israa'eeliyaa gidiyaa itti zare asaw k'eese gidiyaawe new keekennee?» yaageeddino. **20** Hewaappe guyye k'eesii nashettiidde eefuudiyaa, soo giddo eek'aa misiletuwaanne mitsaappe masetteedda misiliyaa akkiide, asatuwaana ittippe beedda. **21** Hewaappe denddiide, barenttu naanaa, barenttu mehiyaanne barenttoo de'iyawaa sintsan wotsiide beeddino. **22** Unttuntu Mika golliyaappe haakkiide

beeddawaappe guyyiyaan, Miki bare shooruwaan de'iyaa asatuwaa s'eesina, olaw kesseeddino; Daana asatuwaa kaalliide gakkkeeddino. **23** Waassina, Daana asatuu guyye simmiide Mika, «Waanaaddii? Ha asaa ubbaa ayaw shiishshaaddii?» yaagiide oochcheeddino. **24** Shin Miki zaariide, «Taani med'd'eedda ta s'oossatuwaanne taw ootsiyaa k'eesiyaa akkiide yikichcheeddita. Taw haray ayee atteedawe? Hinttenttu taana ayaw, «Waanaaddii?» giitee?» yaageedda. **25** Daana asatuu, «Itti k'aalaa k'aattaade neena era! Ha yiluwaanna de'iyaa asaa neeni dentsetsooppe, untunttu ne bolla denddananne ne soo asaa ubbaa wurssana» yaageeddino. **26** Daana asatuu barenttu ogiyaa beeddino. Mikikka untunttu bareppe loytsi wolk'k'aamiyaawaa be'iide, bare soo simmiide beedda. **27** Daana asatuu Miki med'd'eedda s'oossatuwaanne Aa k'eesiyaa akkiide, Laayisha kataman oonanne sid'ennaan saro de'iyaa asatuwaakko beeddino; kataman de'iyaa ubbaa k'ara mashshaan wod'iide, katamaa taman s'uuggeeddino. **28** Laayisha katamay Sidoona katamaappe haakkiide de'iyaa dirawunne Asay hara asaana gakettti erenna diraw, untuntta ashshanaw ooninne danddayibeenna. Laayisha katamay Beeti-Rahooba giyyaa sa'aa matan de'iyaa wombbaa gidдон de'ee. Daana asatuu katamaa wotsi yeggi kees's'iide, yaan de'eeddino. **29** Katamaa suntsaakka beni barenttu mayza aawuwaa, Yaak'ooba na'aa Daana suntsan laammiide, Daana yaagiide suntseeddino; shin koyro he katamay Laayisha geetettee. **30** Daana asatuu barenttoo he masetteedda misiliyaa wotsiide, Muse na'aa Gershshoomappe yeletteedda Yoonataana barenttu k'eesatuwaa ootseeddino. Aa zaratuu Asay omoodettiide beedda wodii gakkanaw, yaan k'eesatuwaa gideeddino. **31** Hewaadan haniide, S'oossaa Dunkkaanii Seelon

de'eedda laysatuwaan ubbaan Miki masissedda misiletuu yaan gam"eeddino.

19 Israa'eeliyaa gadiyaan kaatii baynna wode, Efireema gezziyaan, haako sa'aan Leewiyaa zare gidiyaa itti bitanii de'ee. He bitanii Yihudaa gadiyaan Beeteleeme katamaappe itti naatto k'oomatto aheedda. **2** Shin aw amanettennaan is's'aade, Yihudaa gadiyaan Beeteleeme katamaan de'iyaa bare aawuwaa soy baaddu; yaan oyddu agenaa uttaaddu. **3** I goday iziw odi amantsanawunne, soy zaaranaw denddiide, bare k'oomaanne laa"u haretuwaa akkiide beedda; Aa mokka akkaade, bare aawuwaa soy gelissaaddu. Izi aawuu Aa be'eedda wode, nashettiide mokkeedda. **4** Naatti aawuu bitaniyaa yeddennaan diggina, yaan aananna miiddinne ushiidde heezzu gallassaa takkeedda. **5** Oyddentso gallassi wontta guuran denddiide, baanaw giigeeddino. Shin naatti aawuu bare naatti godaa, «Guutsa k'umaa maade, minneeddawaappe guyyiyaan baasa» yaageedda. **6** Hewaappe guyye laa"u attuma asatuukka uttiide, ittippe meeddinonne usheeddino. Hewaappe guyyiyaan naatti aawuu Aa, «Hayyanaa, hachche nashettaadde hawaan ak'a» yaageedda. **7** Leewiyaa zarii baanaw denddina, beennan ak'ana mala woosseedda; I akkiyaa k'oomatti aawuu Aa woossina, k'aykka yaan ak'eedda. **8** Ichcheshantso gallassi baanaw wontta guuran denddina, naatti aawuu, «Hayyanaa, minna takkaade, omarssi baasa» yaageedda. Hewaappe guyye untunttu laa"attuukka k'umaa ittippe meeddino. **9** Bitanii bare akkiyaa k'oomattinanne bare k'oomaanna baanaw kesina, naatti aawuu hawaadan yaageedda; «Be'ite, sa'ay k'ammi diggeedda! Nashettiidde hawaan ak'i aggite. Wontta guuraanna denddiide, hinttenttu soy biita» yaageedda. **10** Shin I he gallassi

yaan ak'anaw koyyibeenna. Hewaa diraw, denddiide beedda;
 Yaabuusa geetettiyaa Yersaalame katamaa mata gakteedda;
 I akkiyaa k'oomattanne laa"u c'aaneedda haretuu aananna
 de'iino. **11** Unttuntu Yaabuusa matina, sa'ay loytsi omarsseedda;
 yaatina, k'oomay bare godaa, «Biyaawaa aggiide ayaw ha
 Yaabuusawaanatuwaa katamaan ak'okkoo?» yaageedda. **12**
 Hewaappe guyye Aa goday aw zaariide, «Hawaa Israa'eeliyaa
 Asay bayinna allaga katamaa bookko. Gib'aa katamaa gakkanaw
 nuuni baana» yaageedda. **13** K'ay zaaretsiide bare k'oomaa,
 «Haaya, nuuni Gib'aa katamaan woy Raama katamaan ak'iyaa
 sa'aa demmana» yaageedda. **14** Yaatiide barenttu ogiyaa
 oyk'kiide beeddino. Biiniyaama gadiyaan de'iyaa Gib'aa katamaa
 matina, away untunttoo wulleedda. **15** Unttuntu Gib'aa katamaa
 geliide ak'anaw, yaa beeddino; katamaa Asay shiik'uwaa uttiyaa
 sa'aan utteeddino; shin yaappe untuntta bare soy afiide ayissiyaa
 Asay beettibeenna. **16** Unttuntu hewan utti de'ishshin, gaden
 ootsiyaa saappe sa'ay omarsina, bare soy simmiyaa itti c'ima
 bitanii untunttu mataanna aad'd'eedda. Ha bitanii kase Efireema
 gezziyaappe yeedda asa; shin ha"i I de'iyaawe Gib'aa giyaa
 katamaana; he gadiyaan Biiniyaama zariyaappe yeletteedda
 asatuu de'iino. **17** He c'ima bitanii katamaa Asay shiik'uwaa uttiyaa
 sa'aan utteedda bitaniyaa be'iide, «Hak'appe yaaddi? Hak'a
 bay?» yaagiide oochcheedda. **18** Leewiyaa zarii zaariide, «Nuuni
 Yihudaa gadiyaan de'iyaa Beeteleeme katamaappe yeeddo. Ha"i
 Efireema gezziyaappe hefintsa baggan de'iyaa nu soy boytte;
 k'ay Med'inaa Godaa Gollekka boytte. Yaaneeddawanttu nuuna
 bare soy afiide ayissiyaa asaa demmibeykko. **19** Nu haretuu
 utulayenne dalay de'ee; taw, ta akkiyaa k'oomatiwunne ta k'oomaw
 gidiyaa ukitsayenne woyniyaa eessay de'ee; nuu koshshiyaawaa

ubbaa oyk'keeddo» yaageedda. 20 Hewaappe guyye c'ima bitanii, «Saruu hinttenttoo gido; hinttenttu koyiyaawaa ubbaa taani hinttenttoo immana; ayaa gidooppenne, ha katamaa Asay shiik'uwaa uttiyaa sa'aan ak'anaw koshshenna» yaageedda. 21 Unttunta bare soy afeedda; untunttu haretookka miyaabaa yeggeedda. Hewaappe guyyiyaan, imatsatuu barenttu gediya meec'ettiide, kawuwaa meeddino. 22 Unttuntu nashettiishshin, katamaappe shufuro asatuu yiide, golliyaa yuushshuwaan dooddiide, penggiyaa k'os'etsaa doommeeddino; untunttu he golliyaa godaa, he c'ima bitaniyaa, «He ne soy geleedda bitaniyaa haa kessa; nuuni aananna gisanaw koyyeetto!» yaageeddino. 23 Hewaappe guyye golliyaa goday kare kesiide untunta, «Hay ta ishato, hewaa mala palabaa ootsoppite; ha bitanii ta imatsaa. 24 Be'ite, ta wodoro naattanne I akkiyaa k'oomatta hawaan de'iino. Taani untunta hinttenttoo kare kessana; yaatooppe untunta hinttenttu koyeeddawaa ootsite; shin ha bitaniyaa bolla hewaa mala iitabaa ootsoppite» yaageedda. 25 Shin asatuu I geeddawaa sisennan is's'eeddino. Yaatina, bitanii bare akkiyaa k'oomatto kare kessiide, untunttoo immeedda; sa'ay wonttana gakkanaw, k'ammaa ubbaa kaallaan kaallaan izinna wolk'k'aan gisiide, izo pas'a kaa'iidde ak'eeddino; yaatiide sa'ay wonttana hanishshin, izo yeddeeddino. 26 Sa'ay wonttanaw holjjoji zo"iyaa wode he mishiratta yaade, izi goday ak'eedda c'ima bitaniyaa golliyaa penggiyaan kundaaddu; s'alk'k'ii dolana gakkanaw hewan gisaaddu. 27 He gallassi guura I goday denddiide, bare ogiyaa baanaw golliyaa penggiyaa dooyyiide kesseedda wode, I akkiyaa k'oomatta golliyaa penggiyaan bare kushiya pengge goc'c'illaa bolla mic'c'aade, giseeddawunno be'eedda. 28 Izo, «Ane dendda; boytte» yaageedda; shin

iza aw aynne zaarabeykku. Hewaappe guyyiyaan, izi anhaa hariyaan c'aaniide, bare soy beedda. **29** Soy gakkiiide, mashshaa akkiide, bare akkiyaa k'oomatti anhaa tammanne laa"uwaa kessiide k'ans's'ereetseedda. Itti itti gishuwaa itti zarew, ubbanna tammanne laa"u Israa'eeliyaa zarettoo yeddeedda. **30** Hewaa be'eedda ubbay, «Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe keseeddasaappe hachche gakkanaw, hawaa malatiyaabay ubbakka hanibeenna; nuunikka be'ibeykko. Ane hawaa ittippe akeeki zorettoyte, ittibaa ootsoytte» yaageeddino.

20 Pudehaa Daanappe dugehaa Berssaabea gakkanaasinne dolahaa Gala'aaden de'iyaa Israa'eeliyaa Asay ubbay itti asaadan Mis'ip'p'an Med'inaa Godaa sintsan ittippe shiik'eedda. **2** He shiik'eedda S'oossaa asaanna Israa'eeliyaa zaratuwaa ubbaa kaappatuukka de'iino. Unttuntu gidдон mashshaan olettanaw danddayiyaa oyddu s'eetu sha"a olanchchatuu de'iino. **3** He wode Israa'eeliyaa Asay Mis'ip'p'an shiik'eeddawaa Biiniyaama asatuu siseeddino. Israa'eeliyaa asay, «Ha iitabay ane waaniide haneeddentto, nuu odite» yaageeddino. **4** Hewaappe guyye hayk'k'eedda k'oomatti goday, Leewiyaa zarii untunttoo hawaadan yaagiide zaareedda; «Taaninne ta k'oomatta k'ammaa ak'anaw Biiniyaama gadiyaan de'iyaa Gib'aa giyaa katamaa yeeddo. **5** Gib'aa katamaa asatuu taana wod'anaw yiide, k'amma golliyyaa yuuyyi aad'd'iide ek'k'eeddinno; shin guyyeppe ta k'oomatto akkiide, wolk'k'aan izinna untunttu gisishshin, iza hayk'k'aaddu. **6** Taani izi anhaa akkaade k'ans's'ereetseeddawaappe guyyiyaan, untunttu ha tunabaanne pokkobaa Israa'eeliyaan ootseedda diraw, Israa'eeliyaa Asay laatteedda biittaa ubbaa itti itti k'ans's'uwaa yeddaaddi. **7** Be'ite, hinttenttu ubbay Israa'eeliyaa asaa;

zorettiide hinttenttu pirddaa immite» yaageedda. 8 Hewaappe guyye Asay ubbay ittippe denddi ek'k'iide, «Nu giddoppe ooninne bare dunkkaaniyaa woy bare golliyaa guyye beenna. 9 Nuuni Gib'aa ootsanawe hawaa; saamaa yeggiide, Gib'aa katamaa asaa olanaw baana asatuwaa doorana. 10 Israa'eeliyaa zariyaa ubbaappe olaa olettanaw biyaa olanchchatuwaappe s'eetuwaappe tammatuu, sha"aappe s'eetatu, tammu sha"aappe k'ay sha"atu shink'k'aa asaw giigissino. Atteedda olanchchatuu Biiniyaama gadiyaan de'iyaa Gib'aa katamaa biide, Gib'aa Asay Israa'eeliyaa bolla hawaa mala tunabaa ootseeddawaa haluwaa, Gib'aa kataman de'iyaa asatuwaa murana» yaageeddino. 11 Israa'eeliyaa Asay ubbay katamaa olanaw ittippe shiik'eeddino. 12 Israa'eeliyaa zaratu Biiniyaama zaratuwaa ubbaw hawaadan yaagiide asaa kiitteeddino; «Hinttenttu gidдон haneedda ha iitabay ayee? 13 Nuuni untuntta wod'iide, Israa'eeliyaappe ha iitaa d'ayssana mala, Gib'aa katamaan de'iyaa he shufuro asatuwaa kessiide, nuu aatsiide immite» yaageeddino. Shin Biiniyaama asatu Israa'eeliyaa Asay odiyaawaa sisennaan is's'eeddino. 14 Untunttu Israa'eeliyaa asaanna olettanaw barenttu katamatuwaappe kesiide, ittippe Gib'aa katamaa shiik'eeddino. 15 He gallassikka Biiniyaama katamatuwaappe yeedda mashshaan olettiyaa laatamaanne usuppun sha"a olanchchatuwaa shiishsheeddino. Hewaa paydu Gib'aa katamaan de'iyaa asaa giddoppe dumma dooretteedda asatuwaa gujjennaana. Gib'aappe dooretteeddawanttu laappun s'eeta. 16 He ubbatuwaa giddoppe laappun s'eetu asatu haddirssa kushiyan oliyaawantta; ha ubbatuukka yambbarshshaan shuchchaa oliide, haray atto itti binnaan akka halikkino. 17 Biiniyaama Asay baynnaan, Israa'eeliyaa Asay mashshaan

olettiyaa oyddu s'eetu sha"a olanchchatuwaa shiishsheedda;
 he ubbatuukka olaw giigeeddawantta. 18 Israa'eeliyaa Asay
 dendiide, Beetele beedda; «Biiniyaama asaa olanaw nuuppe
 sintsatiide kesianaw koshshiyaawe oonee?» yaagiide S'oossaa
 oochcheedda. Shin Med'inaa Goday, «Yihudaa zarii sintsatiide
 bo» yaageedda. 19 Hewaappe guyye wonttetsa gallassi
 wontta guuran Israa'eeliyaa Asay dendiide, Gib'aa katamaa
 matan dunkkaaneedda. 20 Hewaappe Israa'eeliyaa Asay
 Biiniyaama asaana olettanaw beedda; Gib'aa katamaa mataan
 untuntunna olettanaw salppeedda. 21 Biiniyaama asatuu Gib'aa
 katamaappe kesiide, he gallassi Israa'eeliyaappe laatamanne
 laa"u sha"a olanchchatuwaa wod'eeddino. 22 Israa'eeliyaa
 Asay biide sa'ay k'ammana gakkanaw, Med'inaa Godaa
 sintsan yeekkiide, «Nu ishatuwaanna, Biiniyaama asatuwaanna
 olettanaw laa'entsuwaa pude baanee?» yaagiide Med'inaa
 Godaa oochcheeddino. Shin Med'inaa Goday, «Ee, untuntunna
 olettanaw pude biite» yaageedda. Hewaappe guyye Israa'eeliyaa
 Asay ittuu ittuwaa mintsetsiide, koyro gallassi untunttu olaw
 salppeedda sa'aan laa'entsuwaa salppeeddino. 24 Laa"entso
 gallassi Israa'eeliyaa Asay Biiniyaama asaanna olettanaw
 shiik'k'eedda. 25 Laa"entso gallassikka Biiniyaama Asay
 Gib'aa katamaappe kesiide, Israa'eeliyaa asaappe tammanne
 hospun sha"a asatuwaa wod'eedda; ubbatuukka mashshaan
 olettiyaawantta. 26 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eelatuu ubbay
 Beetele biide yeekkeeddino; yaan s'oomiidde sa'ay k'ammana
 gakkanaw, Med'inaa Godaa sintsan utteeddino; Med'inaa
 Godaa sintsan s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa
 yarshshuwaa shiishsheeddino. 27 He wode S'oossaa K'aalaa
 c'aak'uwaa Taabootay Beetele katamaan de'ee; he Taabootaa

naagiyaawe Aaroone yeleedda El"aazara na'aa Piinihaasa.
 Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa, «Biiniyaama asaa gidiyaa nu
 ishatuwaanna olettanaw k'aykka pude baaneeyye booppanee?»
 yaagiide oochcheeddino. Shin Med'inaa Goday, «Biide olettite!
 Taani untuntta wontti hinttenttu kushiyan aatsaade immana»
 yaageedda. 29 Hewaappe guyye Israa'eeliyaa Asay amareedda
 olanchchatuwaa Gib'aa katamaa yuushshuwaan muggiide
 naagana mala ootseedda. 30 Heezzantso gallassi Israa'eeliyaa
 olanchchatuu kasewaadankka Biiniyaama olanchchatuwaa
 olanaw biide, Gib'aa katamaappe sintsa bagganna salppeeddino.
 31 Biiniyaama asatuu untunttunna olettanaw katamaappe
 kesiide, untuntta kaalliide, haakkiide beeddino. Kasewaadankka
 Beeteelenne Gib'aa afiyaa aako ogetuwaaninne dembbatuwaan
 Israa'eeliyaa asaappe hattamu gidiyaa asatuwaa wod'eeddino.
 32 Biiniyaama asatuu, «Nuuni kasewaadankka untuntta
 s'oonneeddo!» yaageeddino. Shin Israa'eeliyaa asatuu kase,
 «Unttunttu katamaappe haakkiide, ogetuwaakko kesana mala,
 ane nuuni bak'atoytte» yaagi wotseeddino. 33 Yaatina,
 Israa'eeliyaa Asay ubbay barenttu saappe denddiide, Ba'aali-
 Taamaara giyaa saan salppiyaa wode, Israa'eelatuu barenttu
 muggi utteedda Gebaa'a Dembbaappe keseeddino; 34
 Israa'eeliyaa ubbaappe dooretteedda tammu sha"a asatuu Gib'aa
 bolla olaa dentseeddino; olay loytsi wolk'k'aameedda. He ubbay
 haniyaa wode, barenttoo bashshay matatteeddawaa Biiniyaama
 asatuu ayinne eribeeykkino. 35 Israa'eelatuu Biiniyaama
 asatuwaa bolla s'oonuwaa demmanaadan Med'inaa Goday
 ootseedda. He gallassi Israa'eeliyaa Asay Biiniyaama asaappe
 laatamanne ichcheshu sha"anne itti s'eetu olanchchatuwaa
 wod'eedda; ubbatuukka mashshaan olettiyaawantta. 36 Hewaa

diraw, Israa'eeliyaa Asay barentta s'ooneeddawaa Biiniyaama Asay ereedda. Israa'eeliyaa Asay Gib'aa katamaa yuushshuwaan muggi utteedda olanchchatuwaan ammanetteedda diraw, Biiniyaama asaan s'oonetteeddawaa malatiide guyye shiik'eedda.

37 Muggiide naagiyaa olanchchatuu Gib'aa katamaa ellekka wos's'i geliide, katamaa giddon demmeedda ubbaa wod'eeddino.

38 Muggiide naagiyaa Israa'eeliyaa olanchchatuu katamaa giddoppe daro c'uwaa shaariyaadan pude dentsana malanne hewe malaataa gidana mala, kase haasayi wotseeddino. Hewaa diraw, daro c'uwaa shaarii katamaappe kesiyaawaa be'eedda wode, **39** olaa dembbaan de'iyaa Israa'eeliyaa asatuu bak'atiyaasaappe guyye simmiide, untuntta oleeddino. Biiniyaama asatuu Israa'eeliyaa asaappe hattamu gidiyaa asatuwaa wod'iide, «Kasewaadan ha"ikka nuuni untuntta s'ooneeddo» yaageeddino. **40** Shin malaataa c'uway katamaappe pude kessaa doommeedda; Biiniyaama asatuu barenttu guyye s'eello wode, katamay ubbaanna tamaan s'uugettina, tamaa c'uway pude kesiyaawaa be'eeddino. **41** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eelatuu Biiniyaama asatuwaa bolla guyye simmeeddino; Biiniyaama asatuu dagammeeddino; ayaw gooppe, untunttu wurana haniyaawaa ereeddino. **42** Hewaa diraw, untunttu Israa'eeliyaa asaa sintsaappe mela biittaa simmiide bak'atteeddino; shin olay untuntta kaalliide gakkeedda. Katamatuwaappe keseedda Israa'eeliyaa olanchchatuu gidduwaan untuntta wod'i wursseeddino. **43** Israa'eelatuu Biiniyaama asatuwaa dooddiide, Gib'aa katamaappe away doliyaa bagganna de'iyaa sa'aa gakkanaw kaalliide yedersseeddino; c'oratuu ogiyaan de'ishshin wod'eeddino. **44** Hewan Biiniyaama asaappe tammanne hosppun sha"a mino olanchchatuu hayk'keeddino;

45 Unttuttuppe atteeddawanttu guyye simmiide, mela biittaa aad'd'iide, Rimoonaa giyaa zaallaakko bak'attedino; Israa'eelatuu untuttuppe ichcheshu sha"a asatuwaa ogiyaan wod'eeddino; untuntuppe atteeddawantta Giidi'ooma giyaa sa'aa gakkanaw yederssiide, laa"u sha"aa wod'eeddino. 46 He gallassi Biiniyaama gadiyaappe mashshaan olettiiyaa laatamanne ichcheshu sha"a asatuu hayk'k'eeddino; he ubbatuukka mino olanchchatuwaa. 47 Shin usuppun s'eetu asatuu mela biittaa aad'd'iide, Rimoonaa Zaallaakko bak'atiide, yaan oyddu agenaa gam"eeddino. 48 Israa'eeliyaa Asay atteedda Biiniyaama asaakko guyye zaariide, attuma asaanne mac'c'a asaa, naanaanne mehiyaa ubbaa wod'eeddino; demmeedda katamatuwaa ubbaa tamaan s'uuggeeddino.

21 Israa'eeliyaa Asay Mis'ip'p'a giyaa saan shiik'k'eedda wode, «Nu giddoppe ooninne Biiniyaama asaw bare naatto machato ootsiide immenna» yaagiide c'aak'k'i wotseedda. 2 Israa'eelatuu Beetele katamaa biide, yaan sa'ay k'ammana gakkanaw S'oossaa sintsan uttiide, barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, seela yeekuwwa yeekkeeddino. 3 Hewaappe «Abeet Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, ha yewuu ayaw Israa'eelan haneedee? Hachche Israa'eeliyaa asaa giddoppe itti zarii ayaw pac'c'ii?» yaageeddino. 4 Wonttetsa gallassi wontta guuraanna untunttu denddiide, yarshshiyaa sa'aa yaan giigissiide s'uuggiyaa yarshshotuwaanne ittippetetsaa yarshshotuwaa shiishsheeddino. 5 Yaatiide Israa'eelatuu, «Israa'eeliyaa zariyaa ubbaappe Med'inaa Godaa sintsan shiik'iyasaa yibeenna zarii oonee?» yaagiide oochcheeddino. Untunttu hewaa oochcheedda gaasotay, Mis'ip'p'a kataman Med'inaa Godaa sintsan shiik'anaw yibeenna Asay ooninne,

«I ubbaanna hayk'k'o» yaagiide kase c'aak'k'eedda dirassa. 6 Israa'eeliyaa asatuu barenttu ishato, Biiniyaama zaretoo k'arettiide, «Hachche Israa'eeliyaappe itti zarii bohetteedda. 7 Nuuni nu mac'c'a naanaa untunttoo immennaadan Med'inaa Godaan c'aak'k'eedda diraw, hayk'k'uwaaappe atteeda Biiniyaama zaratuu mac'c'a asaa akkana mala, nuuni ay ootsanee?» yaageeddino. 8 K'aykka untunttu, «Israa'eeliyaa zaratuwaappe Mis'ip'p'a kataman Med'inaa Godaa sintsa yibeennawe oonee?» yaagiide oochcheeddino. Gala'aaden de'iyaa Yaabeesha giyaa katamaappe itti asaynne shiik'uwaa yibeennawaa ereeddino. 9 Untunttu asaa paydeedda wode, Gala'aaden de'iyaa Yaabeeshappe itti asaynne beettibeenna. 10 Hewaa diraw, maabaray tammanne laa"u sha"a mino olanchchatuwaa Gala'aaden de'iyaa Yaabeesha katamaa kiittiidde, «Biite; Yaabeeshan de'iyaa wantta ubbaa mashshaan busakkite; mac'c'a asaakka guutsa naanaakka ashshoppite. 11 Hawaadan ootsite; attuma asaa ubbaanne attuma asaana giseedda mac'c'a asaa ubbaa wod'ite» yaagiide azazeeddino. 12 Yaabeesha kataman de'iyaa asaa giddooppe attuma asaana gisibeenna, oyddu s'eetu wodoro mac'c'a naanaa demmiide Kanaane gadiyaan, Seelon de'iyaa dunkkaaneedda sa'aa akkiide aheeddino. 13 Hewaappe guyyiyaan, kumentsaa maabaray Rimoonaa Zaallaa giyaa saan de'iyaa Biiniyaama asatuwaakko sigaa kiitteeddino. 14 Biiniyaama asatuu simmiide yeeddino. Israa'eeliyaa Asay Yaabeesha katamaappe wod'enaan aheedda wodoro naanaa untunttoo immeedda. Shin wodoro naanay attuma asaa ubbaa gakkibeykkino. 15 Israa'eeliyaa zaratuwaa gidдон de'iyaa ittippetetsay duus's'anaadan Med'inaa Goday ootseedda diraw, Asay Biiniyaama asaw loytsi k'aretteedda. 16 Maabaraa c'imatuu,

«Biiniyaama zaratuwaappe mac'c'a naanay hayk'k'i wureedda diraw, hayk'k'uwaappe atteeda attuma asaw nuuni machchiyaa wooti immanee? 17 Israa'eeliyaa asaa giddoppe pitetti bayenna mala, Biiniyaama zaratuwaappe attedawaanttoo laattiyaa naanay de'anaw koshshee. 18 Gidooppenne, nuuni nu mac'c'a naanatuwaappe untunttoo Immanaw danddayokko; ayaw gooppe, Israa'eeliyaa Asay kase, «Bare naatto Biiniyaama zariyaw immiyaa uray shek'etteeddawaa gido» yaagiide c'aak'k'etsi wotseedda» yaageeddino. 19 Hewaappe guyyiyaan, maabaraa kaaletsiyaa c'imatuu, «Be'ite, laytsan laytsan Seelon Med'inaa Godaa bonchchiyaa baalay mateedda» yaageeddino. Seelo Beeteeleppe huup'issa baggana, Laboonappe gedissa baggana, Beeteeleppe Sekeema afiyaa ogiyaappe away doliyaa baggana de'ee. 20 He maabaraa kaaletsiyaa c'imatuu Biiniyaama asatuwaa hawaadan yaagiide azazeeddino; «Biite; woyniyaa turaa gidduwaan muggiide, 21 naagite. Seelo katamaa mac'c'a naanay baalaa gallassi kabaruwaa oyk'k'iide, yes's'iiddinne duriidde yiyaa wode, hinttenttu woyniyaa turaa giddoppe kesite. Ubbaykka Seelo mac'c'a naanatuwaappe hinttenttoo dafiide, Biiniyaama gadiyaa akkiide biite. 22 Unttuntu aawotuu woy untunttu ishataa nuukko magananaw yiyaa wode, nuuni untuntta, «Hay hayyanaa, untuntta nuw immi aggite; ayaw gooppe, nuuni untuntta huup'iyaan huup'iyaan gakkiiyaa mac'c'a asaa olaa saappe demmibeykko. Hinttenttu dosiide immibeenna diraw, bayzzanchcha gidikkita» yaagana» yaageeddino. 23 Biiniyaama asatuukka Israa'eeliyaa c'imatuu geeddawaadan ootseeddino; ubbaykka Seelon duriyaa mac'c'a naanatuwaappe barenttu payduwaa keeshshatuwaa dafiide afeedino. Unttuntu barenttu laata gadiyaa simmiide, katamatuwaa wotsi yeggi

kees's'iide, yaan de'eeddino. 24 He wode Israa'eeliyaa Asay yaappe biyaa wode, ubbaykka bare zariyaakko zariyaakkonne bare soo asaakko asaakko beedda. 25 He wode Israa'eeliyaa gadiyaan kaatii baawa; Asay ubbay barew likke malateeddawaa c'oo ootsee.

Uruuto

1 Israa'eeliyaa gade daannatu mooddiyaa wode, he gadiyaan koshay denddeedda. Itti bitaniyaa bare machchattinanne bare laa"u naanaanne Yihudaa gadiyaan Beeteleeme katamaappe denddiide, Moo'aabe gadiyaa betteedda. **2** He bitaniyaa suntsay Eelimeleeka; Aa machati suntsay Nuhaamo; Aa laa"u naanaa suntsay Mahiloonanne Keeliwoonanne. Unttuntu Yihudaa Beeteleemen de'iyaa Efiraataa yara. Hewanttu Moo'aabe biide yan de'eeddino. **3** Nuhaami asinay Elimeleeki hayk'keedda. Iza bare laa"u naanatuwaan attaddu. **4** He naanay Moo'aabe gade mac'c'a naanatuwaappe Orpponne Uruutonne geetettiyaa machatuwaa akkeeddino. Hewan tammu laysaa gidiyaawaa uttiide, **5** Mahilooninne Keeliwooninne laa"attuukka hayk'keeddino. Nuhaama bare asinaykka bare laa"u naanaykka hayk'ina barekka attaddu. **6** Aa Moo'aaben de'aadde, Med'inaa Goday bare asaa Israa'eeliyaa maariide, katsaa untunttoo gatseeddawaa sisaaddu. Moo'aabe gadiyaappe simmanaw bare naanaa machatuwaa laa"atuwaanna denddaddu; **7** bare naanaa machatuwaa laa"atuwaanna ittippe bare de'yaasaappe kesaaddu. Unttuntu guyye Yihudaa gadiyaa afiyaa ogiyaan geleeddino. **8** Nuhaama bare naanaa machatuwaa, «Simmite; hinttenttu ubbaykka hinttenttu aati soo aati soo biite. Hinttenttu hayk'keeddawanttoonni tawunne keekeddawaaddan, Med'inaa Goday hinttenttoo keeko. **9** Hinttenttu huup'iyaan huup'iyaan geliyaa hara asinatu son Med'inaa Goday woppaa immo» yaagaade untuntta yeraaddu. Shin untunttu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiidde yeekkiide, **10** «Nuuni neenanna ne asaakko baana» yaageeddino. **11** Shin Nuhaama untuntta, «hay ta naatto, simmite. Hinttenttu taananna ayaw biitee?

hinttenttoo asinaa gidanaw attuma naanaa taani hawaappe guyye yelanitaayye? **12** Ta naatto, simmite; taani hara asinaa gelennaadan ec'akichaad. Won taani yelana gaytanttone, hachche k'amma ubbaa asinaa gelaade, attuma naanaa yelaytanttone, **13** hewanttu dic'c'i gakkanaw naaganiteyee? Unttuntu diraw giidde, asinaa gelennaan atti agganiteeyye? Ta naatto, hewe hanennawaa gidiyaawaa hinttenttu eriita. Med'inaa Goday taanna metootseeddawaa diraw, hinttentta gakeeddabay taanna loytsi seellee» yaagaaddu. **14** Hewan untunttu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiidde yeekkeeddino. Yaatina Orppa bare bollotatto yera akkaade, simma aggaaddu. Shin uruuta O bak'k'a oyk'k'aade is's'aaddu. **15** Nuhaama O, «Be'a, ne asinaa ishaa machchata bare asaakkonne bare s'oossakkonne simmaaddu. Neenikka izina simmaade ba» yaagaaddu. **16** Uruuta zaaraade, «Taani neeppe shaaketanaadan woy neena aggade guyye simmanaadan taana metootsoppa. Neeni biyaasa'aa hak'anne taani baana; neeni de'iyaa sa'aan hak'aninne taani de'ana. Ne Asay ta asaa gidana; ne S'oossay ta S'oossaa gidana. **17** Neeni hayk'k'iyaa sa'aan taani hayk'k'ana; hewan moogetta aggana. Hayk'oppe attin, harabay taana neeppe shaakkooppe, Med'inaa Goday taana wod'o» yaagaaddu. **18** Uruuta izina baanaw bare k'ofaa k'achcheeddawaa Nuhaama eraade, c'o'u gaade agga bashaaddu. **19** Hewaa diraw, laa'u mac'c'a asatuu Beeteleeme gakkanaw beeddino. Unttuntu Beeteleeme gakkiiyaa wode, he katamaa Asay ubbay untuntuban maalaletteedda. K'ay mac'c'a asatuu, «Hanna Nuhaamii?» yaageeddino. **20** Aa zaaraade untuntta, «Taana, Nuhaamo gooppite; «C'ametteedaanne» giite. Ayaw gooppe, Ubbaa Danddayiyaa S'oossay ta de'uwaa darssi c'amisseedda. **21** Taani kumentsan kesaade baad; shin Med'inaa

Goday taana mela zaareedda. Med'inaa Goday taana tuggayiidde Ubbaa Danddayiyaa S'oossay taanan palabaa gatseedda. Yaatina, taana ayaw Nuhaame giide s'eesiitee?» yaagaaddu. 22 Hewaadan hanaade, Nuhaama bare na'aa machchatti Moo'aabe Uruutinna simmaaddu. Unttuntu Beeteleeme gakeeddawe banggaa c'akay doomettiyaa wodiyaanna.

2 Nuhaamiw izi asina Eelimeleeka bagganna dabbotiyyaa, Boo'eeza giyyaa itti eretteedda dure bitanii de'ee. 2 Itti gallassi Moo'aabbata Uruuta Nuhaamo, «Taw k'arettiyyaa asaa kaallaade k'aarimiyyaa k'oranaw katsaa c'akkiyaa sa'aa booshsha?» yaagaaddu. Iza, «Ee ta naatte, ba» yaagaaddu. 3 Uruuta baade, katsaa c'akkiyaa asaa geeduwaappe k'aarimiyyaa doommaaddu. Kaac'aadan Aa k'aarimiyyaa mas'iyawaa gadii Eelimeleeka dabbuwaa Boo'eeza gade. 4 He wodenkka Boo'eezi Beeteleeme katamaappe gakki wod'd'eedda; katsaa c'akkiyaa asaa, «Med'inaa Goday hinttenttoo wolk'k'aa immo» yaageedda. Unttuntukka zaariide, «Neenakka Med'inaa Goday anjjo» yaageeddino. 5 Yaatina Boo'eezi katsaa c'akkiyaawanttu kaappuwaa, «Hanna yalaga mac'c'awunna oonnii?» yaagiide oochcheedda. 6 C'akkiyaawanttu kaappuu zaariide, «Hanna yalagatta Nuhaamina Moo'aabe gadiyaappe yeedda Moo'aabe mac'c'a asaa. 7 Aa taana, «Katsaa c'akkiyaawanttu geeduwaa kaallaade pochchatuwaa gidduwaappe k'aarimiyyaa mas'oo?» gaade oochchaaddu. Yaateeddaana wontta yoodeppe doommaade ha'i gakkanaw, guutsaanne shemppennan hawaan mas'aadde gam'aaddu» yaageedda. 8 Boo'eezi Uruuto, «Ta naatte, sisa; k'aarimiyyaa mas'anaw hara gade booppa. K'ay hawaappe hak'anne k'aas's'oppa. Ta mac'c'a k'oomatuwanna hawaan peesha. 9 Asay katsaa c'akkiyaa sa'aa s'eella

s'eellaade, untuntu geeduwaa kaallaade mas'a. Attuma k'oomatuu neena bochchennaadan taani untuntuu odaaddi. K'ay neena saammiiyaa wode, attuma k'oomatuu tikki wotseedda haatsaa otuwaakko baade usha» yaageedda. 10 Uruuta som"i sa'aa gakkanaw hokkaade wutishaaddu; «Taani imatsaa asaa gidikkittaa? Neeni hawaa keeshshaa taw k'areteeddawe ayaa diraassee?» yaagaaddu. 11 Boo'eezi zaariide, «Ne asinay hayk'k'odeppe doommina, neeni ne bollotattiw ootseedda kumentsaa ubbaa taani sisaad. Neeni ne aatto, ne aawuwaanne ne yeletteedda gadiyaa aggaade, hawaappe kase ne erenna asaana de'anaw yeeddawaa taani geeshshaade eraad. 12 Neeni haneeddawaa kushiya Med'inaa Goday new zaaro. Neeni Aa k'efiyaa garssan attanaw yeedda Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay new kumentsabaa immo» yaageedda. 13 Uruuta, «Ta godaw, neeni taw darssa k'aretaadda; taani ne k'oomatuppe ittuwaa gakkikke, shin taw lo"obaa haasayaade, taana mintsetsaadda» yaagaaddu. 14 Laas'aa miyaa wode Boo'eezi O, «Haa shiik'a; ukitsaa akkaade woyniyaa eessaa c'aalan tusha tushaade ma» yaageedda. Katsaa c'akkiyaawanttu matan uttaaddu. Iziw tishaa s'iis's'eeddawaakka immeedda; Aa maade kallina, k'umay palaheedda. 15 K'aykka k'aarimiyaa mas'anaw Aa denddiyaa wode, Boo'eezi bare k'oomatuwaa, «Pochchiya garssappekka Aa k'oroopekka, O yeellayoppite. 16 Ubbaa pochchiyaappekka shoddiide, iziw yeggi aggite; Iza mas'uu; O amaassaloppite» yaageedda. 17 Hewan Uruuta omarsii gakkanaw k'oraaddu. Bare mas'a peeshowaa Aa bukkina, tammu kiilo giraame bangga gidiyaawaa kesseedda. 18 Aa he katsaa ba"a akkaade, katamaa simmaaddu; ay keeshshaa katsaa mas'aaddentto Aa bare bollotatto bessaadu. K'ay bare

miishshin palahiide atteedda k'umaa aheedawaa kessaade iziw immaaddu. 19 Yaatina, izi bollotatta O, «Hachche hawaa hak'appe mas'aadii? Hak'an ootsaaddii? New hawaadan keekeedda bitanii anjjetto» yaagaaddu. Iza bare ootsa peesheedda gadiyaa godaabaa bare bollotattiw odaaddu. «Taani hachche ootsaadde peesheedda gadiyaa godaa suntsay Boo'eeza» yaagaaddu. 20 Nuhaama zaaraade, «Hayk'k'eeddawanttookka pas'a de'iyawanttookka bare keekatetsaa aggibeenna Med'inaa Goday anjo» yaagaaddu. Gujjaadekka Nuhaama O, «He bitanii nuu mata dabbuwaattee; ubbaa nubaa wozanaw gatsiyaawanttuppekka ittuu Aa» yaagaaddu. 21 Moo'aabbata Uruuta, «I ubbaa taana, Ta katsay c'akettiide wurana gakkanaw, ta oosanchchatuwaappe shaakettennan k'aarimiyaa mas'a yaageedda» yaagaaddu. 22 Nuhaama bare na'aa machato Uruuto, «Ta naatte, tumukka Boo'eeza gadiyaan ootsiyaa mac'c'a asatuwaana booppe, new lo"a. Ayaw gooppe, hara asaa gade booppe, neena attuma Asay bochchanawaa» yaagaaddu. 23 Hewaa diraw, Uruuta Boo'eeza mac'c'a k'oomatuwaakko shiik'ade, banggaanne zarggaa c'akay wurana gakkanaw, k'aarimiyaa mas'aadde gam"aaddu. K'ay bare bollotattina ittippe de'aaddu.

3 Itti gallassi Nuhaama bare na'aa machchattio, «Ta naatte, neeni giigina de'anaw, taani new asinaa koyintto iitanee? 2 Neeni untunttuna gam"eedda mac'c'a k'oomatuu aw kiitettiyaa Boo'eezi nuw mata dabbo gidennee? Sisa, I hachche k'amma uddumaan banggaa buukkanawaa. 3 Neeni meec'etta; shittuwaa oketta. Yaataade ne lo"o mayuwaa mayyaade, duge udduma ba; shin baade Boo'eezi miiddinne ushidde simmana gakkanaw, Aa ayfiyaan beettoppa. 4 I gisiyaa wode, hak'an I gisinttone be'aade,

I gem"ishoonin Aa afilaa k'aaraade, Aa gedissanna gisa basha. Neeni hananabaa I new odanawaa» yaagaaddu. 5 Uruuta, «Neni geeddawaa ubbaa ta hanana» yaagaaddu. 6 Hewoo Uruuta duge udduma baade, izi bollotatta iziw odeeddabaa ubbaa hanaaddu. 7 Boo'eezi miide ushidde bare bollaa pashikkiseeddawaappe guyye, katsaa uliyaa matan aad'd'iide giseedda. Uruuta loddan shiik'ade, Aa gidiyaa k'aaraade, gedissanna gisa aggaaddu. 8 Hekka bilahe gidiyaa wode, bitaniyaa ittibay dagantsina beegottiide, aad'd'i wod'd'iide, itti mac'c'awunna Aa gedissanna giseeddaano demmeedda. 9 «Hannee, neeni oonee?» yaagiide oochcheedda. Iza, «Taani ne k'oomatoo Uruuto; neeni ta asinaw mata dabbo gidiyaa diraw, taana akka» yaagaaddu. 10 Boo'eezi zaariide, «Ta naatte, Med'inaa Goday neena anjjo! Hawe ne ooshay neeni kase ne bollotattiw ootseedda keekatetsaappekka aad'd'ee; neeni man'k'o woy dure gideedda yalaga attuma asaa koyabaakka. 11 Ha"i simmi ta naatte, yayyoppa. Neeni oochcheedda ubbaa new taani ootsana. Ayaw gooppe, ta kataman de'iyaa Asay ubbay neeni lo"obaa haniyaa mac'c'a asaa gidiyaawaa ereedda. 12 Taani mata dabbo gidiyaawe tuma; shin taappe mataa dariyaawe de'ee. 13 Hachche k'ammaa hawaan ak'a. Wonttina I neena ayissanaw koyooppe, lo"a; akko. Shin I ayissanaw koyennan is's'ooppe, Med'inaa Goday ero, taani neena akkana. Sa'ay wonttanaw hawaan gisashsha» yaageedda. 14 Iza Boo'eeza gedissanna sa'ay wonttanaw gisaaddu; Boo'eezi, «Mac'c'aanna katsaa udduma yeeddawaa ooninne eroppo» geedda diraw, Uruuta Asay asaa be'enna wodiyaan denddaddu. 15 Boo'eezi O, «Ne mayyeedda k'amishiyaa haa ahaade, pididi ootsa oyk'k'a» yaageedda. Aa oyk'k'ina laatamu kiilo giraame banggaa makki

k'oliide, O ba'iseedda. Aa ba"ade guyye katamaa baaddu. 16 Uruuta bare bollotattikko yiina, Nuhaama O, «Ta naatte, nebay waaneedee?» yaagaade oochchaaddu. Bitanii iziw ootseeddabaa ubbaa odaaddu; 17 «Ne bollotattikko mela kushe booppa» giide hawaa laatamu kiilo giraame banggaa immeedda» yaagaaddu. 18 Yaatina, Nuhaama, «Ta naatte, ayde hananawentto be'ana gakkanaw naaga. Bitanii hachche ha yewuwaa wurssennan shemppenna» yaagaaddu.

4 Boo'eezi katamaa penggiyaa matan de'iyaa gutaraa pude kesiide, yan utteedda. I odeedda mata dabboo yaanna aad'd'ee. Boo'eezi «Ta ishaw, haa simmaade hawaan utta» yaageedda. I simmiide utteedda. 2 Boo'eezi he katamaa c'imatuwaappe tammu asaa dooriide, «Hawaan uttite» yaageedda; untunttu utteeddino. 3 Boo'eezi bare mata dabbuwaa hawaadan yaageedda; «Moo'aabe gadiyaappe simmaade yeedda Nuhaama, nu ishaa Eelimeleeka gadiyaa bayzzaw. 4 Hewaa diraw, taani new, hawaan utteedda asaa sintsaaninne ta katamaa c'imatuwaa sintsan, «Shamma» gaade odanaw k'oppaad. Neeni wozanaw koyooppe woza; koyana d'ayooppe, taani eranaw taw oda. Ayaw gooppe, wozanaw maatay de'iyawe neeppe hara Asay baawa; neeppe kaallaade taani de'ay» yaageedda. I, «Taani wozana» yaageedda. 5 Boo'eezi, «Gadiyaa Naa'oomippe shammiyaa gallassi, am"atto Uruuto akkaasa; yaatooppe, hayk'k'eeddawaa suntsay Aa laata gadiyaan s'eesettanawaa» yaageedda. 6 Ha mata dabboo, «Hewaa gidoppe, taani wozanaw danddaykke; ayaw gooppe, hewe taana ta buzo laata gadiyaa bayzissana. Hewaa neeni new woza; taani danddaykke» yaageedda. 7 Beni wode Israa'eeliyaa gadiyaan ooninne ak'uwaa wozooppe woy laammooppe, zal"iyaa duutsanaw

itti baggay bare c'aammaa gediyaappe shoddiide, hinkko
baggawaa immeedda. Israa'eeliyaa gadiyaan ittibaa ittuwaappe
ittoosheed'd'iyaa maaray hewaa. **8** Hewaa diraw, he mata
dabbuu Boo'eeza, «Neeni shamma» yaagiide, bare c'aammaa
gediyaappe shoddeedda. **9** Yaatina, Boo'eezi c'imatuwaanne
asaa ubbaa, «Taani Elimeleekawunne Keliwoonawunne
Ma'iloonaw de'iyawaa ubbaa Naa'oomippe shammeeddawoo
hachche hinttenttu markka. **10** K'ay hayk'keeddawaa suntsay
untunttu soo asaa suntsaa giddoppe woy katamaa asaa
mazggobaappe d'ayennaadan, Aa suntsaa Aa laata gadiyaan
s'esissanaw Ma'iloonaa am"atto Uruutokka taani akiyaawoo
hachche hinttenttu markka» yaageedda. **11** Pengge gutaran
de'iyaa c'imatuunne Asay ubbay, «Ee, hawoo nuuni markka!
Med'inaa Goday hanno ne soo yiyaa machchattio, Israa'eeliyaa
asaw mayza aatto gideedda Raaheelidaaninne Liyadan ootso.
Neenikka Efiraatan dure gideedda ne suntsay Beeteleemen
eretto. **12** Med'inaa Goday ha lo"a yalaga machatippe new
immiyaa zariyaan, Ti'imaara Yihudaw yeleeedda Paareesa gollen
hano» yaageedda. **13** Hewaadan ootsiide, Boo'eezi Uruuto
akkeedda; Aw machchattio gidaaddu. Med'inaa Goday iziwa
uluwaan yeluwaa immina, attuma na'aa yelaaddu. **14** Mac'c'a
asatuu Nuhaamo, «Hachche neena heemmanaw new na'aa
na'aa d'ayisibeenna Med'inaa Goday galatetto! Aa suntsay
Israa'eeliyan eretto! **15** I new sa'aa keekissana; neeni ec'iyaa
wodiyaan neena I heemmana. Ayaw gooppe, neena dosiyaanna,
laappun attuma naanaappekka aad'd'a new keekiyaanno, ne
na'aa machchata Aa yelaaddu» yaageeddino. **16** Nuhaama
yeera akkaade idimmaaddu; yaataade Aa dichchaaddu. **17** I
shooruwaan de'iyaa mac'c'a asatuu, «Nuhaamiw attuma na'ay

yeletteedda» yaagiide Aa Yoobeeda suntseeddino. Yoobeedi
Daawite aawuwaa Isseyaa yeleddawaa. **18** Paareesa yeletay
hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaadan: Paareesi Hes'iroona
yeledda; **19** Hes'irooni Raama yeleddda; Raami Amminadaaba
yeledda; **20** Aminaadaabe Na'asoonaa yeleddda; Na'asoone
Salmoona yeleddda; **21** Salmoone Boo'eeza yeleddda; Boo'eezi
Yoobeeda yeleddda; **22** Yoobeedi Isseyaa yeleddda; Isseyi
Daawita yeleddda.

1 Sammeela

1 Efireema gezziyaan, Raama geetettiyaa kataman de'iyaa, Efireema zarenne S'ufa yara gideedda, Elk'k'aana geetettiyaa itti bitanii de'ee; I Yirohaama na'aa; Yirohaami Eelihu na'aa; Eelihu Toohu na'aa; Toohu S'ufa na'aa. **2** Elk'k'aanaw laa"u machchattuu de'iino; ittini suntsay Haanno; yenkkori suntsay Piniino. Piniinaw naanay de'iino; shin Haanniw itti na'ikka baawa. **3** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw goynnanawunne yarshshanaw Elk'k'aani laytsan laytsan bare katamaappe Seelo bee. Eeli naanay laa"u, Hofiniininne Piinihaasi yaan Med'inaa Godaa k'eesetuwaa. **4** Elk'k'aani yarshshuwaa yarshshiyaa wode awudenne ashuwaappe itti kushiyaa bare machchatti Piniiniw, k'ay itti itti kushiyaa I attuma naanawunne mac'c'a naanaatoo huup'iyaan huup'iyaan immee. **5** Med'inaa Goday Haanno yeluwaa diggintokka, Elk'k'aani izo dosiyaa diraw, iziw laa"u kushiyaa immee. **6** Med'inaa Goday Haanniw ubbaanna yeluwaa diggeedda diraw, izi laggatta izo hank'k'etsawunne yiloyaw. **7** Hawe laytsaappe laytsan haniyaawaa; Haanna Med'inaa Godaa Golle beedda wode awudenne izi laggatta izo yeekkana gakkanaw k'umaa muussaa is's'ana gakkanaw yiloyaw. **8** Izi asinay Elk'k'aani izo, «Haannee, neeni ayaw yeekkay? Ayaw k'umaa miikkii? Ne wozanay ayaw kayyottii? Taani new tammu naanatuwaappe aad'd'ikkitaayye?» yaagee. **9** Itti gallassi untuntu Seelon meeddawaappenne usheeddawaappe guyyiyaan, Haanna dendda ek'k'aaddu. Ek'k'iyaa wode, Med'inaa Godaa golliyyaa penggiyyaa matan de'iyaa oydiyaan k'eesiyaa Eeli utteedda. **10** Haanna loytsa seeletaade, c'amo yeekuwwa yeekkaade Med'inaa Godaa woossaaddu. **11** Iza hawaadan yaagaade k'anggetsaa k'anggettaaddu; «Ubbaappe Wolk'k'aama

Med'inaa Godaw, taana ne k'oomatoo s'eella! Ta mishuwaa be'aade, taana hassaya; taana ne k'oomatto dogoppa. Neeni taw ne k'oomatiw attuma na'aa immooppe, Aa de'uwaa laytsaa ubbaan taani Aa new immana; Aa huup'ii ubbakka meedettenna» yaagaaddu. **12** Haanna Med'inaa Godaa woosaa adusseedda wode, Eeli I doonaa s'eellee. **13** Haanna bare wozanaa gidдон S'oossaa woossiyaa wode, I mettershshay k'aas's'iyawaappe attina, izi k'aalay sisettenna; hewaa diraw, Eeli izo matsotteeddawaadan k'oppeedda. **14** Hewaappe izo, «Neeni awude gakkanaw matsotay? Woynniyaa eessaa ne doonaappe digga» yaageedda. **15** Hewaappe guyye Haanna hawaadan yaagaadde aw zaaraaddu; «tuytti, ta godaw, taani loytsi metootanchchaa mac'c'a asaa; taani ta shemppuwaappe Med'inaa Godaa woossayippe attina, woyniyaa eessaa woy matsoiyaa ushshaa ushabeykke. **16** Taani ta tuggaanne ta mishuwaa daruwaa hawaan haasayeedda diraw, taana ne k'oomatoo «Patsenna mac'c'a asa» gaade k'oppoppa» yaagaaddu. **17** Hewaappe guyye Eeli iziw zaariide, «Sarotetsaan ba; neeni Aa woosseeddawaa Israa'eeliyaa S'oossay new immo» yaageedda. **18** Hewaappe guyye Haanna, «Ne k'oomatta ne sintsan nashshuwaa demmu» yaagaaddu. Hewaappe guyyiyaan, Aa bare ogiyaa baade, k'umaa maaddu; hewaappe simmina mulekka kayyotabeykku. **19** Wonttetsa gallassi guuraanna denddiide, Elk'k'aanine Aa soo Asay Med'inaa Godaw goynneeddawaappe guyyiyaan, barenttu soo, Raama katamaa simmeeddino. Elk'k'aani bare machati Haannina ak'eeda; Med'inaa Goday izo k'oppeedda; **20** Aa shahaaro wode wodii wurina attuma na'aa yelaaddu. Haanna, «Taani Med'inaa Godaa woossina siseedda» gaade Aa suntsaa Saamue'eela suntsaaddu. **21** Elk'k'aani bare

soo asaa ubbaanna laytsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw yarshshanawunne k'anggeeddawaa gatsanaw Seelo beedda; **22** shin Haanna babeykku. Aa bare asinaa, «Ta na'ay d'antsaa duutseeddawaappe guyyiyaan, taani Aa afaade, Med'inaa Godaw immana; med'inaw I yaan de'anawaa» yaagaaddu. **23** I asinay Elk'kaani, «Neena lo"owaa ootsa; Aa neeni d'antsaa duutsana gakkanaw son gam"ashsha; yaaninakka Med'inaa Goday bare k'aalaa polo» yaageedda. Hewaappe guyye Haanna d'antsaa duutsana gakkanaw bare na'aa d'antsaadde son gam"aaddu. **24** Haanna izi na'ay d'antsaa duutseeddawaappe guyyiyaan, Sammeelanne heezzu laytsaa korumaa, tammu kiilo giraame d'iiliyaanne ogoruwaa kumentsaa woyniyaa eessaa akkaade Med'inaa Godaa golliyya Seelo baaddu; na'ay he wode guutsa. **25** Unttuntu korumaa shukkeeddawaappe guyyiyaan, na'aa Eeliyakko afeedino. **26** Haanna Eeliyaa, «Ta godaw, ne de'u ero! Ne sintsan ek'kaade Med'inaa Godaa woosseedda mishirata tumu taanatte. **27** Taani ha na'aa yelanaw woossina, Med'inaa Goday taani Aa woosseeddawaa immeedda. **28** Hewaa diraw, taani Med'inaa Godaw Aa immaad; I bare de'o laytsaa ubbaan Med'inaa Godaw imetteedda» yaagaaddu. Hewaappe guyyiyaan, untuntu Med'inaa Godaw yaati goynneeddino.

2 Haanna hawaadan yaagaadde woossaaddu; «Ta wozanay Med'inaa Godaan nashettee; Med'inaa Godaan ta wolk'k'ay dareedda. Ta morkkatuwaa bolla taani c'ee'k'ettaade haasayay; Med'inaa Goday taana ashsheeda diraw, taani nashettay. **2** «Med'inaa Godaa mala geeshshi ittuunne baawa; Aa mali ittuunne baawa. Nu S'oossaappe attina, hara attiyaa wogga Zaallay baawa. **3** «Otoro haasaya aggite; otoro k'aalay hinttentu doonaappe kessoppo. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday eriyaa

S'oossaa; asaa oosuwaa I yiggi s'eellee. 4 «Olanchchatuwaa wonddaafii me"eedda; shin d'ubetteeddawanttu wolk'kaa danc'ceeddino. 5 Kalli utteeddawanttu koshatiidde, K'umaw haraw ootsiino; shin koshatti utteeddawanttu ha"i kalleeddino. Mantsatta laappun naanaa yelaaddu; shin c'ora naanaa yeleeddaana daaburaaddu. 6 «Med'inaa Goday wod'eenne patsee; k'ay I duge Si'ooliyaan yeggeenne pude kessee. (Sheol h7585) 7 Med'inaa Goday mank'k'etseenne dureyee; k'ay I zik'k'isseenne d'ok'k'issee. 8 I hiyyeesatuwaa baanaappe dentsee. Metootanchchatuwaakka bidintsaa pituwaappe dentsee; untuntta kaappatuwaanna utissee; untuntta bonchcho araataa laatissee. «Ayaw gooppe, biittaa baasatu Med'inaa Godaassa; I untunttu bolla sa'aa esseedda. 9 I S'oossaa asatuwaa gediya naagee; shin iitatuwaa I d'uman c'o"u udana. «Asay bare wolk'k'an s'oonenna; 10 Med'inaa Godaana ek'k'ettiyaawanttu liik'ana. I saluwaappe untunttu bolla gugunsaadan guummana; Med'inaa Goday sa'aan de'iyaa wantta ubbaa pirddana. «I bare kaatiyaw wolk'k'aa immana; I bare okkeeddawoo s'oonuwaa immana» yaagaadde woossaaddu. 11 Hewaappe guyyiyaan, Elk'kaani Raaman de'iyaa bare soy beedda; shin na'ay Sammeeli k'eesiyaa Eeliyaappe garssana Med'inaa Godaw ootsee. 12 Eeliya attuma naanay iita naanatuwaa; untunttu Med'inaa Godaa erikkino, 13 woy yarshshuwaa immiyaa asaw k'eesatuu ootsiyaa wogaa naagikkino. Hewenne, Asay yarshshuwaa yarshshiyaa wode, k'eesiyaa k'oomay heezzu achchaa birataa koc'aan akkeedda; ashuu biro ka"i de'ishshin, 14 doyyssiyaa wogga otuwaan woy keriyaan he koc'aa yeddiide, koc'ay oyk'k'i kessiyaa ay k'ommo ashuwaa giddooppene afiide, k'eesiyaw immee. Yarshshuwaa yarshshanaw Seelo yiyaa Israa'eeliyaa

asaa ubbaa untuntu hawaadan ootsiino. 15 K'ay mod'd'uwaaw yarshshiyaa sa'aan s'iis's'anaappe kasetiide, k'eesiyaa k'oomay yarshshuwaa yarshshiyaa bitaniyaakko biide, «K'eesii k'ayye ashuwaappe attina, doysa ashuwaa neeppe akka diraw, aw s'iis's'anaw amareeda ashuwaa hamma» yaagee. 16 Hewaappe guyye bitanii zaariide, «Wogaadan k'eesatuu mod'd'uwaaw koyro s'uuggino; hewaappe guyyiyaan, neeni koyiyaawaa akka» yaagiyaa wode k'eesiyaa k'oomay, «tuytti; taw ha"i imma; ubbaa neeni diggooppe, taani neeppe wolk'k'an akkana» yaagee. 17 Med'inaa Godaw immiyaa yarshshuwaa Eeliyaa naanay kad'eedda diraw, untuntu nagaray Med'inaa Godaa sintsan loytsi dareedda. 18 Shin Sammeeli na'atetsaan de'iidde, suufiyaa geetettiyaa kiriyaappe dadetteedda eefuude geetettiyaa mayuwaa mayyiide, Med'inaa Godaw ootsee. 19 Sammeela daaya laytsan laytsan guutsa k'oliyaa giigissaade, laytsaa yarshshuwaa yarshshanaw bare asinaana baadde Sammeelaw akkaade baw. 20 Eeli loytsi ec'eedda. Aa naanay Israa'eeliyaa asaa ubbaa bolla ootseedda ubbabaanne k'ay S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaan S'oossaw ootsiyaa mac'c'a asatuwaana giseeddawaa siseedda. 23 Untuntu, «Hinttenttu hawaa malaa ayaw ootsiitee? Hinttenttu iita kiitaa taani asaa ubbaappe sisay. 24 Ta naatoo, hawaa aggite; Med'inaa Godaa Asay hinttentta giyaawaa taani siseeddawe lo'obaa gidenna. 25 Itti Asay asaa naak'k'ooppe, S'oossay

aw gaannatana; shin Asay Med'inaa Godaa naak'kooppe, oonee aw gaannatanawe?» yaageedda. Med'inaa Goday, «Taani untuntta wod'ana» geedda diraw, untunttu barenttu aawuwaa seeraa sisennan is's'eeddino. 26 Na'ay Sammeeli S'oossaa sintsaaninne asaa sintsan dic'c'eeddanne sabetteedda. 27 Itti gallassi S'oossaa Asay Eeliyakko yiide Aa, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ne mayza aawuu Aaroonenne Aa soo Asay Gibs'e kaatiyaa ayiletetsan de'iyaa wode, taani untunttoo k'onc'c'aad. 28 Aaroone ta yarshshiyaa sa'aa pude kessana mala, is'aanaa c'uwayana malanne ta sintsan eefuudiyaa mayyana mala, taw k'eesiyaa udaade Israa'eeliyaa zaratuwaa ubbaappe Aa dooraad. K'ay Israa'eeliyaa Asay taman yarshshiyaa yarshshuwaa ubbaa taani ne aawuwaa zariyaw immaad. 29 Taani ta de'iyaa sa'aa shiishshana mala azazeedda ta yarshshuwaanne immiyaawaa hinttenttu ayaw yed'd'i kaa'iitee? Ta Asay Israa'eelii, taw shiishsheedda yarshshuwaa ubbaappe murutiyaawaa hinttenttoo miide orddiyaawaan, neeni ne naanaa taappe aatsaade ayaw bonchchaad?» yaagee. 30 «Hewaa diraw, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Ne zariinne ne aawuwaa zarii med'inaw taw ootsana» gaad; shin ha"i, hewe taappe haakko! Taana bonchchiyaawantta taani bonchchana; taana kad'yaawantta taani kawushshana. 31 Ne zariyaan Asay c'imenna mala, taani ne wolk'k'aanne ne aawuwaa zariyaa wolk'k'aa d'ayssiyaa gallassatuu yaanawaa. 32 Neeni metootana; taani Israa'eeliyaa asaw immiyaa anjuwaa be'aade neeni k'anaatana; shin ne zariyaan c'imana Asay ooninne baawa. 33 Taani ta yarshshiyaa saappe d'ayssenna Asay de'ooppe, Aa gaasuwaan ne ayfii afos's'iidde k'ook'ananne ne wozanaykka mishuwaa s'uugettana; ne daro zeretsaa ubbay yalagatetsan

de'iidde hayk'k'ana. 34 «Ne naanay laa"u Hofiniininne Piinihaasi itti gallassi hayk'k'ana; hewe new malaataa gidanawaa. 35 Taani taw ammanettiyyaa k'eesiyaa, ta wozanaadaaninne ta k'ofaadan ootsiyaawaa dentsana; taani Aa zaratuu de'i be'anaadan ootsana; taani dooreeddawe kaatiyaa sintsan untunttu ubbaa wode ootsana. 36 Ne zariyaan atteeda ubbay guutsa miishshaa woy baso ukitsaa woossanaw yiide, Aa sintsan guufanniide, «Taani ukitsaa maana mala, k'eesetuwaappe ittuwaa sa'aa malan taana wotsaarikkii» yaagana yaagee» yaageedda.

3 Na'ay Sammeeli Eeliyaappe garssana Med'inaa Godaw ootsee; Med'inaa Godaa k'aalay he wode loytsi al"a; sas'aynne dareenna. 2 Ayfii s'eellanaw leppina, waayetti s'eelliyaa Eeli itti gallassi k'amma bare sa'aan giseedda. 3 He wode S'oossaa s'omppii biro to"ibeenna; k'ay S'oossaa Taabootay de'iyaa Med'inaa Godaa gollen Sammeeli gem"ishhee. 4 Med'inaa Goday Sammeela s'eeseedda; Sammeeli, «abee!» giide koyeedda. 5 Eeliyaakko wos's'i biide, «Neeni s'eesina hekko yaad» yaageedda. Shin Eeli, «Taani neena s'eesabeykke; baade gisa» yaageedda; Sammeeli biide giseedda. 6 K'aykka Med'inaa Goday, «Sammeela» yaagiide laa'entsuwaa s'eeseedda; Sammeeli denddiide, Eeliyaakko biide, «Neeni s'eesina hekko yaad» yaageedda. Shin Eeli, «Ta na'aw, taani neena s'eesabeykke; baade gisa» yaageedda. 7 Sammeeli hewe Med'inaa Godaa gidiyaawaa eribeenna; ayaw gooppe, Med'inaa Godaa k'aalay biro aw k'onc'c'ibeenna. 8 Med'inaa Goday Sammeela heezentsuwaa s'eesina denddiide, Eeliyaakko biide, «Neeni s'eesina hekko yaad» yaageedda. Hewan Med'inaa Goday na'aa s'eesiyaawaa Eeli akeekeedda; 9 «Baade gisa; I neena s'eesiyaawaa gidooppe, Med'inaa Godaw, oda; taani ne k'oomay sisay yaaga» yaagiide

odeedda; Sammeeli bare sa'aa biide giseedda. 10 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday yiide hewan ek'kiide kasewaadan, «Sammeela, Sammeela» yaagiide s'eeseedda. Sammeeli, «oda; taani ne k'oomay sisay» yaageedda. 11 Med'inaa Goday Sammeela, «Be'a! Sisiyaa asaa ubbaw haytsaw iitiyaa ittibaa Israa'eeliyaa bolla taani ootsana hanay. 12 Taani Eeliya soy asaa bolla haasayeedda ubbabaa he gallassan koyruwaappe wurssetsaa gakkanaw Eeliyaa bolla ahana. 13 Eeli ereedda nagaraa diraw, taani Aa soy asaa bolla med'inaw pirdanawaa aw oda wotsaad; ayaw gooppe, Aa naanay shek'isiyaabaa ootsiyaa wode, I untuntta seeribeenna. 14 Hewaa diraw, «Eeliya soy asaa nagaray yarshshuwaaninne imuwaan ubbakka atto geetettoppo» yaagaadde taani Aa soy asaw c'aak'k'aad» yaageedda. 15 Sammeeli sa'ay wonttana gakkanaw giseedda; wonttina denddiide, Med'inaa Godaa golliyyaa penggiyaa dooyeedda. Sammeeli sas'aabaa Eeliyaw odanaw yayyeedda. 16 Eeli Sammeela, «Ta na'aw Sammeelaa» yaagiide s'eeseedda. Sammeeli, «abee» giide koyeedda. 17 Eeli hawaadan yaagiide Sammeela oochcheedda; «S'oossay new odeeddawe ayee? Taappe ayinne k'osoppa; neeni S'oossay new odeeddawaappe ittibaanne taappe k'osooppe, S'oossay hewaadan ne bolla ootso» yaageedda. 18 Hewaappe guyye Sammeeli ayinne k'osennan ubbabaa Eeliyaw odeedda. Eeli, «I Med'inaa Goday; I barena lo"owaa ootso» yaageedda. 19 Sammeeli dic'ciyaa wode Med'inaa Goday aanana de'ee; Sammeeli haasayeeddabaappe itti k'aalayenne sa'aan wod'd'ibeenna. 20 Israa'eeliyaa zawaan Daanappe biide Berssaabehe gakkanaw, Sammeeli Med'inaa Godaw tumu timbbitiyaa odiyaawaa gidiyaawaa Israa'eeliyaa Asay ubbay ereedda. 21 Med'inaa Goday Seelon k'onc'c'ee;

yaan bare k'aalan barenatetsaa Sammeelaw k'onc'c'isseedda.
Sammeeli haasayeedda k'aalay Israa'eeliyaa ubbaa gakteedda.

4 Israa'eelatu Piliss's'eematuwaanna olettanaw kesseeddino;
Israa'eelatu Eben"eezeren shiik'ina, Piliss's'eematu Afeek'an
shiik'k'eeddino. **2** Piliss's'eematu c'itan c'itan gidiide,
Israa'eelatuwaana olettanaw dendeeddino; olay suullina,
oyddu sha"a Israa'eelatuwaa wod'eedda Piliss's'eematuwaan
Israa'eelatu s'oonetteeddino. **3** Olanchchatuu shiik'eedda sa'aa
simmeedda wode, Israa'eeliyaa c'imatuu, «Hachche Med'inaa
Goday nuuna Piliss's'eematuwaan ayaw s'oonisseedee?
Nuunana baanaadaninne nuuna nu morkkatuwa kushiyaappe
ashshanaadan S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa Seelophe
ane ahooytte» yaageeddino. **4** Hewaa diraw, Asay Seelo kiittina,
kiruubetuwa gidduwaan araatan uttiyaa ubbaappe Wolk'k'aama
Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa aheeddino.
Eeliya naanay laa"atuu Hofiniininne Piinihaasi S'oossaa K'aalaa
c'aak'uwa Taabootaanna yaan de'iino. **5** Med'inaa Godaa
K'aalaa c'aak'uwa Taabootay shiik'k'eedda sa'aa gakteedda
wode, Israa'eelatu ubbay biittay k'aas's'ana gakkanaw barenttu
k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootay
gakteedda» yaageeddino. **6** Israa'eelatuwaa c'abbuwaa
Piliss's'eematu sisiide, «Hawe Ibraawetuu shiik'k'eeddasan
sisettiyaa, wolk'k'aama walassay ayee?» yaageeddino. Med'inaa
Godaa Taabootay untunttu shiik'k'eedda sa'aa yeeddawaa
Piliss's'eematu eriide yayyeeddino. **7** Hawaadan yaageeddino;
«S'oossay untunttu shiik'k'eedda sa'aa yeedda. Aayye ana
nuunoo! Hawaa malabay hawaappe kase hani erenna. **8** Aayye
ana nuunoo! Ha wolk'k'aama s'oossatuwa kushiyaappe nuuna
ashshanawe oonee? Ha s'oossatu Gibs'etuwa woran boshaa

ubbaan shoc'eeddawannta. **9** Hinttenttoo Piliss's'eemattoo, minnite! Asaadan olettite! Hewe d'ayooppe, hinttenttu untuntta kase ayiletetsan mooddeeddawaadan, untunttukka hinttentta mooddanawannta. Hewaa diraw, asaadan olettite!» yaageeddino.

10 Piliss's'eematu olettiide, Israa'eelatuwaa s'ooneeddino; Israa'eelatu barenttu dunkkaaniyaakko bak'attedino. He olan daro Asay goora'etteedda; Israa'eeliyaa olanchchatuwaappe hattamu sha"ay hayk'k'eedda. **11** S'oossaa Taabootay omoodetteedda; Eeliya naanay laa"u, Hofiniininne Piinihaasi hayk'k'eeddino. **12** Biiniyaama zare gideedda itti bitanii olaa dembbaappe wos's'iide, he gallassi Seelo gakkedda; kayyuwaa erissanaw I bare mayuwaa peed'iide, bare huup'iyanka baana laaleedda. **13** He bitanii gakkiiyaa wode, Eeli bare wozanaan S'oossaa Taabootaabaa hirggeedda diraw, naagiidde ogiyaa doonaan de'iyaa bare oydiyaan utteedda. Bitanii katamaa geliide, haneeddabaa odina, katamay ubbay waasuwa s'uuleedda. **14** Eeliikka he waasuwa sisiide, «Hawe ayba waasee?» yaageedda. Bitanii ellekka yiide, Eelew odeedda; **15** Eeli udduppun tammanne hospun laytsaa c'ima gideedda, ayfiikka s'eelaa aggiide goljjeedda asaa. **16** Bitanii Eelew, «Olaa dembbaappe yeeddawe taana; taani hachche yaappe bak'ataad» yaageedda. Hewaappe guyye Eeli, «Ta na'aw, yaatina waaneedee?» yaagiide oochcheedda. **17** Oduwaa aheedda bitanii, «Israa'eelatu Piliss's'eematuwaa sintsaappe bak'attedino; daro Asay wureedda; ne naanay laa"u Hofiniininne Piinihaasi hayk'k'eeddino; S'oossaa Taabootaykka omoodetteedda» yaageedda. **18** Bitanii S'oossaa Taabootaabaa odeedda wode, penggiyaa matan de'iyaa bare oydiyaappe Eeli guyye kunddina barggalli me"ina hayk'k'eedda; ayaw gooppe, I c'imanne ordduwaa. Eeli

Israa'eeliyaa gadiyaan oytamu laytsaa daannateedda. **19** Eeliyaa na'aa Piinihaasa machata yelanaw wodii gakkedda shaahaaraa. S'oossaa Taabootay omoodetteeddawaanne bare bolluunne bare asinay hayk'keeddawaa Aa siseedda wode, k'oppennaan yeluu izo oyk'k'ina yelaaddu. **20** Aa hayk'k'anaw matatteedda wode, yelissiyaawanttu, «Neeni attuma na'aa yeleda diraw yayyoppa» yaageeddino; shin untunttoo Aa ayinne zaarabeykku; untunttu giyaawaakka hayzzabeykku. **21** Aa bare na'aa lkaabooda suntsaaddu; S'oossaa Taabootay omoodetteedda dirawunne bare bolluunne bare asinay hayk'keedda diraw, «Bonchchuu Israa'eelatuwaappe shaakketteedda» yaagaaddu. **22** Aa, «Bonchchuu Israa'eelatuwaappe shaakketteedda; ayaw gooppe, S'oossaa Taabootay omoodetteedda» yaagaaddu.

5 Piliss's'eematu S'oossaa Taabootaa omoodeeddawaappe guyyiyaan, Eben"eezeerappe Ashddooda afeedino. **2** S'oossaa Taabootaa afiide, Daagoona geetettiyaa eek'aa golliyaa gelissiide, Daagoona matan esseeddino. **3** Ashddooda Asay wonttetsa gallassi guuriide denddeedda wode, Med'inaa Godaa Taabootaa sintsan Daagoon bare deemuwaan biittan gufanneeddawaa be'eeddino! Daagoona dentsiide, kase sa'aan esseeddino. **4** K'aykka wonttetsa gallassi guuraanna denddi yiide, untunttu Med'inaa Godaa Taabootaa sintsan Daagoon bare deemuwaan biittan gufanneeddawaa be'eeddino! He wode Daagoona huup'iyaa Aa laa"u kushii me'erettiide, pengge gop'p'aan de'ee; hinkko asatetsay aawe dumma atteedda. **5** Hewaa diraw, Daagoona k'eesatuu nne Ashddoodan de'iyaa Daagoona golliyaa geliyaa asatuu ubbay Daagoona pengge gop'p'aa hachche gakkanaasikka yed'd'i erikkino. **6** Ashddooda katamaa bollanne hewaa heeraan de'iyaa asaa bolla Med'inaa Godaa kushii

wolk'k'aameedda; S'oossay untuntu bolla boshaa yeddiide, gaafuwaa harggiyaan untunta mureedda. 7 Ashddooda katamaa Asay haneeddabaa be'eedda wode, «Israa'eeliyaa S'oossaa kushii nu bollanne nu s'oossaa Daagoona bolla wolk'k'aameedda diraw, Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootay nu matan gam"oppo» yaageeddino. 8 Piliss's'eema kaappatuwaa ubbaa barenttukko s'eesi shiishshiide, «Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootaa waatanee?» yaagiide oochcheeddino. Shin kaappatuu, «Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootay Gaate geetettiyaa katamaa bo» yaagiide zaareeddino. Yaatina, Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootaa Gaate afeedino. 9 Shin Taabootay Gaate gakeeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa kushii he katamaa bolla wolk'k'aamiidde, loytsi wolk'k'aama dagantsuwaa dagantseedda; yaatiide kataman de'iyaa asaa naanatuwaappe c'ima gakkanaw gaafuwaa harggiyaan shoc'eedda. 10 Hewaa diraw, S'oossaa Taabootaa Ek'iroona katamaa yeddeeddino. S'oossaa Taabootay Ek'iroona geliyaa wode, Ek'iroona asatuu hawaadan yaagiide waasseeddino; «Nuunanne nu asaa wod'anaw Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootaa nuukko aheeddino» yaageeddino. 11 Hewaa diraw, Piliss's'eema kaappatuwaa s'eesi shiishshiide, «Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootaa hawaappe diggite; I guyye bare sa'aa simmo; hewe d'ayooppe, nuunanne nu asaa wod'ana» yaageeddino. Ayaw gooppe, katamaa ubbaan hayk'k'uwaa dagamay de'ee; S'oossaa kushiikka katamaa bolla wolk'k'aameedda. 12 Hayk'k'uwaaappe atteedda asatuu gaafuwaa harggeeddino; he katamaa waasuunne saluwaa gakeedda.

6 Med'inaa Godaa Taabootay Piliss's'eema biittan laappun aginaa utteedda. 2 He wode Piliss's'eema asatuu k'eesetuwaanne shareechchatuwaa s'eesiide, «Med'inaa Godaa Taabootaa

nuuni waatanee? Nuuni guyye Aa sa'aa Aa wooti yeddantto,
 nuw odite» yaageeddino. **3** Unttuntu, «Israa'eeliyaa S'oossaa
 Taabootaa guyye yeddiyaawaa gidoope, mela yeddoppite;
 ay haniidenne hinttenttu bayzzuwaa yarshshuwaa aw yeddite;
 yaatooppe, hinttenttu pas'ana; Aa kushii hinttenttu bollappe ayaw
 kichchibeennttokka hinttenttu erana» yaagiide zaareeddino. **4**
 Piliss's'eema asatuu, «Nuuni aw yeddanaaw bessiyaa bayzzuwaa
 yarshshuu ayee?» yaagiide oochcheeddino. Shin untuntu,
 «Hinttenanne hinttenttu kaappatuwaa gakeedda boshay ittuwaa
 gidiyaa diraw, Piliss's'eema kaappatuu payduwaadan ichcheshu
 work'k'aa kis'atuwaanne ichcheshu work'k'aa ec'eretuwaa
 yeddite. **5** Hinttenttu he kis'aanne hinttenttu gadiyaa bayzziyaa
 he ec'eretuu misiletuwaa med'd'iide, Israa'eeliyaa S'oossaw
 bonchuwaa immite; ooni erii hinttenttu bollappe, hinttenttu
 s'oossatuwaa bollappenne hinttenttu gadiyaa bollappe bare
 kushiya I dentsanawaa. **6** Gibs'e asatuunne untuntu kaatii
 zoriyaa akkenan is's'eeddawaadan, hinttenttu ayaw zoriyaa
 akkenan is's'iitee? S'oossay untuntta iissiide murina, untuntu
 Israa'eelatuwaa barenttu ogiyaa baana mala yeddibeykinoyye?
7 «Ha"i itti ooratsa gaariyaa giigissite; k'ambbaray untuntu
 morggiyaan wod'd'i erenna, d'antsiyaa laa"u miizzatuwaa he
 gaariyan waas'ite; shin maratuwaa untunttuppe duutsiide
 soy afite. **8** Med'inaa Godaa Taabootaa akkiide, gaariyaa
 bollan wotsite; bayzzuwaa yarshshoo shiishsheedda work'k'aa
 miishshaa saas'iniyaa giddon yeggiide, saas'iniyaa S'oossaa
 Taabootaa matan wotsiide, I baana mala yeddite. **9** Shin I
 biyaasa'aa s'eellite; I bare zawaa oyk'k'iide, Beeti-Shemeshi
 zaariidde biyaawaa gidoope, ha wolk'k'aama boshaa nu
 bolla aheedawe Med'inaa Godaa; beennawaa gidoope, hawe

nu bolla c'oo gakteeddappe attina, nuuna dechcheeddawe
 S'oossaa kushe gidennawaa nuuni erana» yaagiide zaareeddino.

10 Unttuntu hewaadan ootseeddino; untunttu d'antsiyaa
 laa"u miizzatuwaa akkiide, gaariyan waas'eeddino; miizzatuu
 maratuwaakka son gorddeeddino. **11** Unttuntu Med'inaa
 Godaa Taabootaanne k'ay work'k'aa ec'eretuaanne gaafuwaa
 malatissi med'd'eedda misiletuwaa yeggeedda saas'iniyaa
 gaariyan wotseeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan, miizzatuu
 Beeti-Shemesi afiyaa ogiyaa oyk'k'i sitti giide, «Himbbaa!» gi
 waassiidde beeddino; untunttu ogiyaanna biidde, ushechcha
 woy haddirssa simmibeykkino; Piliss's'eema kaappatuu miizzatuu
 geeduwaa kaalliide, Beeti-Shemesha zawaa gakkanaw beeddino.

13 Beeti-Shemesha asatuu he wode wombban zarggaa
 c'akkiino; untunttu pude d'ok'k'u gi s'eelliide, Taabootaa be'iide
 nashetteeddino. **14** Gaarii Beeti-Shemeshiyaa Iyyaasu gade
 gakkiide, itti wolk'k'aama zaallaa matan ek'k'eedda; untunttu
 gaariyaa mitsaa k'oo'iide, s'uuggiyaa yarshshuwaadan he
 miizzatuwaa Med'inaa Godaw yarshsheeddino. **15** Leewatuu
 Med'inaa Godaa Taabootaanne work'k'aa miishshaanna
 de'iyaa saas'iniyaa gaariyaappe dentsiide, wolk'k'aama zaallaa
 bolla wotseeddino. He gallassi Beeti-Shemesha asatuu
 s'uuggiyaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw yarshsheeddino;
 k'ay hara yarshshotuwaakka yarshsheeddino. **16** Piliss's'eema
 kaappatuu ichcheshatuu haneeddabaa ubbaa be'iide, he
 gallassikka Ek'iroona simmeeddino. **17** Piliss's'eema asatuu
 bayzzuwaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw kiitteedda work'k'aa
 gaafatuu Ashddooda, Gaaza, Ask'k'aloona, Gaatanne Ek'iroona
 geetettiyaa untunta ichcheshu katamatuwaa sunsan ittuwaa
 ittuwaa kiitteeddawantta. **18** Work'k'aa ec'eretuu paydu

Piliss's'eema kaappatuu ichcheshatoo de'iyaa gimbbetteedda katamatuunne gimbbettibeenna mootsatuu ubbaa keeshshaa. Unttuntu Med'inaa Godaa Taabootaa wotseedda wolk'k'aama zaallay, Beeti-Shemeshiyaa Iyyaasu gaden de'iyaawe hachche gakkanawukka hewoo markka gidiide de'ee. **19** Shin S'oossay Beeti-Shemesha asaappe amareedawantta shoc'eedda; untuntuppe laappun tammuwaa wod'eedda; ayaw gooppe, untuntu Med'inaa Godaa Taabootaa giddo s'eelleeddino. Med'inaa Goday untuntu asaa suppu ootseedda diraw, Asay yeekkeedda. **20** Hewaa diraw, Beeti-Shemesha asay, «Med'inaa Godaa sintsan, ha geeshsha S'oossaa sintsan ooni ek'k'anaw danddayii? Taabootaynne nuuppe pude ookko baanee?» yaageedda. **21** K'iriyaati-Yi'aariiman de'iyaa asatuwaakko kiitaa yeddiide, «Piliss's'eema asatuu Med'inaa Godaa Taabootaa zaareeddino; duge yiide, Aa pude untuntukko akkiide biite» yaageeddino.

7 K'iriyaati-Yi'aariima asatuu yiide, Med'inaa Godaa Taabootaa afiide deriyaa huup'iyaa de'iyaa Abinaadaaba soy aheeddino. Med'inaa Godaa Taabootaa naaganaadan, Abinaadaaba na'aa El'aazaara dummayiide suntseeddino. **2** Taabootay K'iriyaati-Yi'aariiman daro wodiya gam"eedda; hewenne, laatamu laytsaa keeshsha gidiyaawaa. Israa'eeliyaa Asay ubbay kayyottiidde, Med'inaa Godaakko waasseeddino. **3** Sammeeli Israa'eeliyaa asaw ubbaw, «Kumentsaa wozanaappe hinttenttu Med'inaa Godaakko simmooppe, allaga s'oossatuwaanne Asttaaroota giyaa s'oossaa hinttenttu giddoppe diggite; hinttenttu huup'iyaa Med'inaa Godaw sheed'd'ite; Aa s'alalaw kiitettite; yaatooppe, I hinttentta Piliss's'eematuwaa kushiyaappe ashshanawaa» yaagiide haasayeedda. **4** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asatuu

Ba'aalanne Asttaaroota barenttu giddoppe diggiide, Med'inaa Godaa s'alalaw goynneeddino. 5 Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli Israa'eelatuwaa, «Ubbaykka Mis'ip'p'a shiik'ite; taani hinttenttoo yaan Med'inaa Godaa gaannatana» yaageedda. 6 Unttuntu Mis'ip'p'a shiik'iide haatsaa duuk'k'iide, Med'inaa Godaa sintsan tigeeddino; he gallassi untuntu s'oomiidde he sa'aan, «Nuuni Med'inaa Godaa bolla nagaraa ootseeddo» yaagiide paas'eeddino. Mis'ip'p'an Sammeeli Israa'eeliyaa asaa bolla daannateedda. 7 Israa'eelatu Mis'ip'p'an shiik'eeddawaa Piliss's'eema asatuu siseedda wode, untuntu kaappatuu Israa'eelatuwaa olanaw pude keseeddino. Israa'eelatu hewaa sisiide, Piliss's'eemato yayyeeddino. 8 Israa'eelatu Sammeela, «I Piliss's'eema asaa kushiyaappe nuuna ashshana mala, neeni nuw Med'inaa Godaakko, nu S'oossaakko, woossiyaawaa aggoppa» yaageeddino. 9 Sammeeli itti d'ammiyaa dorssaa maraa akkiide, ashuwaa wurssi s'uuggiyaa yarshshuwaadan Med'inaa Godaw yarshshiide Israa'eelatu diraw Med'inaa Godaw woossina Med'inaa Goday aw siseedda. 10 Sammeeli s'uuggiyaa yarshshuwa yarshshiyaa wode, Piliss's'eematu Israa'eelatuwaana olettanaw shiik'k'eeddino. Shin he gallassi Piliss's'eematuwaa bolla Med'inaa Goday wolk'k'aama guuguntsaa guntsiide dagantsina, untuntu Israa'eelatu sintsaappe bak'atteddino. 11 Israa'eelatu Mis'ip'p'appe wos's'i kesiide, Piliss's'eematuwaa yederssiide, Beetikaarappe garssaa gakkanaw ogiyaan wod'eeddino. 12 Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli itti shuchchaa akkiide, Mis'ip'p'appenne Sheenappe gidduwaan essiide, «Med'inaa Goday ha"i gakkanaw nuuna maaddeedda» yaagiidde he sa'aa Eben"eezeera suntseedda. 13 Piliss's'eema asatuukka s'oonetteeddino; untuntu Israa'eeliyaa

gadiyaa bolla laa'entsuwaa woraajjibeykino. Sammeeli de'eedda laytsaa ubbaan Med'inaa Godaa kushii Piliss's'eema asaa bolla wolk'k'aameedda. **14** Piliss's'eema asatuu Ek'iroonappe Gaate gakkanaw Israa'eelatuwaappe omoodeedda katamatuu Israa'eelattoo simmeeddino; Israa'eelatuukka barenttu kase zawaa Piliss's'eema asatuwaa kushiyaappe wotsi akkeeddino. K'ay Israa'eeliyaa asaynne Amooresay saro de'eedda. **15** Sammeeli bare de'uwaa laytsaa ubbaan Israa'eeliyaa bollan daannateedda. **16** Sammeeli laytsan laytsan Beetele, Gelggelanne Mis'ip'p'a I yuuyyiyaa sa'atuwaa ubbaan Israa'eeliyaa bollan daannatee. **17** Aa gollii Raaman de'iyaa diraw, yaa simmiide he sa'aan Israa'eeliyaa bollan daannatee. I he sa'aan Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa kiitetteedda.

8 Sammeeli c'imeedda wode, bare naanaa Israa'eeliyaa bolla daanna ootsiidde suntseedda. **2** Aa bayira na'aa suntsay Yuu'eela; teefa na'aa suntsay Abiiyaa; he naanay Berssaabeehan daannatiino. **3** Aa naanay Aa ogiyaan hamettibeykkino. Unttuntu bessena go'aa demmanaw wora simmeeddino; mattayiyaa akkiide, s'illo pirddaa mirk'k'eeddino. **4** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa c'imatuu ubbay ittippe shiik'iide, Sammeelakko Raama katamaa yiide, **5** «Hekko neeni c'imaadda; ne naanay ne ogiyaa hamettikkino; hara kawutetsaa ubbaadan nuuna ayissanaw kaatiyaa ha"i nuw suntsaa» yaageeddino. **6** Unttuntu, «Nuuna ayissanaw kaatiyaa nuw imma» geedda yewuu Sammeela nashechchibeenna. Hewaa diraw, Sammeeli Med'inaa Godaa woosseedda. **7** Med'inaa Goday Sammeela, «Asay neena giyaa k'aalaa ubbaa sisa; ayaw gooppe, taani untuntu bolla kaatetennaadan, untuntu taana is's'eeddinoppe attina, neena is's'ibeykkino. **8** Unttuntu taani Gibbs'eppe

kesseedda gallassaappe doommiide, hachche gakkanaw taana
 aggiide, hara s'oossatoo goynniidde de'eeddino; simmi ha"i
 untunttu ta bolla ootseeddawaa ubbaa ne bollakka ootsino.
 9 Ha"ikka untunttu k'aalaa sisa; shin untuntta minisaade
 seera; untunttu bolla kaatetana kaatiyaa wogaa untuntta
 erissa» yaageedda. 10 Kaatiyaa oochcheedda asaw Med'inaa
 Goday odeedda k'aalaa ubbaa Sammeeli odeedda. 11 I
 untunttoo hawaadan yaageedda; «Hinttenttu bolla kaatetana
 kaatii hinttentta ootsanabay hawaa: hinttenttu attuma naanaa
 akkiide, gaariyaa asatuwaanne paraa asatuwaa kessana;
 untunttu Aa gaariyaa sintsan wos's'ana. 12 Untunttuppe hewaa
 shaalak'atuwaanne ishatamuwaa kaappatuwaa, haratuwaa Aa
 gadiyaa goshshiyaawantanne Aa katsaa c'akkiyaawantta, k'ay
 haratuwaa Aa ola miishshaanne Aa paraa gaaretuwaa miishshaa
 ootsiyaawantta kessana. 13 Hinttenttu mac'c'a naanaakka
 afiide, barew shittuwaa giigissiyaawantta, katsiyaawantanne
 uukkiyaawantta kessana. 14 Hinttenttu goshshaappe, woyniyaa
 turaa saappenne wogaraa saappe ubbaappe lo"iyaawaa
 akkiide, bare oosanchchatoo immana. 15 Katsaappenne
 woyniyaappe tammuwaappe itti kushiyaa I akkiide, bare
 suntsatoonne bare oosanchchatoo immana. 16 Hinttenttu
 attuma k'oomatuwaappenne mac'c'a k'oomatuwaappe, k'ay
 hinttenttu miizzaappenne hariyaappe lo"iyaawantta akkiide,
 bare oosuwaa oosissanawantta. 17 Hinttenttu dorssaappenne
 deeshshaappe tammuwaappe itti kushiyaa I akkana; hinttenttukka
 Aa k'oomatuwaa gidana. 18 He gallassi hinttenttu hinttenttoo
 dooreedda kaatiyaappe waassana; shin he gallassi Med'inaa
 Goday hinttenttu waasuwa sisenna» yaageedda. 19 Asay
 Sammeela k'aalaa sisennan is's'iide, «tuytti! tuytti! Nuw kaatii

de'o. 20 Yaatooppe, nuunikka hara kawutetsatuu ubbaa mala gidana. Nu kaatii nuuna ayissana; nu sintsa aad'd'iide, I nu diraw olettanawaa» yaageeddino. 21 Sammeeli asaa k'aalaa ubbaa sisiide Med'inaa Godaw odeedda. 22 Med'inaa Goday Sammeela, «Unttuntu k'aalaa sisa; untuntu bolla kaatiyaa kawutsa» yaageedda. Sammeeli Israa'eeliyaa asaa, «Asay ubbay bare katamaa katamaa simmo» yaageedda.

9 Biiniyaama zariyaappe K'iisa giyaa itti bitanii de'ee; I Abii'eela na'aa; Abii'eeli S'aroora na'aa; S'aroori Bakoraata na'aa; Bakoraati Biiniyaama zariyaa Afiiha na'aa; he bitanii wolk'k'aama asaa. 2 Aw Saa'oola geetettiyaa itti wodalla lo"o na'ay de'ee; Israa'eelatuwaa gidдон aappe aad'd'i lo"iyaa Asay baawa; I hashiyaappe k'ommo baggan asaa ubbaappe aduk'k'ee. 3 Itti gallassi Saa'oola aawuwaa K'iise haretuu bayinna K'iisi bare na'aa Saa'oola, «K'oomatuwaappe ittuwaa akkaade, haretuwaa koyanaw ba» yaageedda. 4 Unttuntu Efireema gezziyaananne Shaliisha biittaana koyiidde aad'd'eedino; shin haretuwaa demmibeykkino. K'ay Shaa'iliima biittana aad'd'eedino; shin hewaanikka haretuu baawa. Biiniyaama biittanakka aad'd'eedino; shin yaanikka demmibeykkino. 5 Unttuntu S'ufa biittaa gakkedda wode, Saa'ooli barenana de'iyaa k'oomaa, «Haaya; ane guyye simmoytte; hewe d'ayooppe, ta aawuu haretuwaabaa k'oppiyaawaa aggiide, nuw hirgganawaa» yaageedda. 6 Shin k'oomay, «Be'a! S'oossaa asaa ittuu ha kataman de'ee. I bonchchetteedda asaa; I odiyaa ubbabay tumattee. Ane ha"i nuuni yaa boytte; ooni erii nuuni baana ogiyaa I nuw odanenttonne» yaageedda. 7 Saa'ooli bare k'oomaa, «Nuuni biyaawaa gidoope, aw ay immanee? Korojjuwaappe k'umay wureedda; nuuni S'oossaa asaw immiyaabay baawa. Nuw ayay de'ii?» yaageedda.

8 Hewaappe guyye k'oomay Saa'oolaw, «Be'a; ta kushiyan itti s'agaraa biraw missay de'ee; nuuni baana ogiyaa S'oossaa Asay nuw odanaadan ha biraa aw immana» yaagiide zaareedda. 9 (Beni wode Israa'eeliyaa biittan itti Asay S'oossaa oochchanaw biidde, «Haayite; ane s'eelliyawaakko boytte» yaagee. Ayaw gooppe, ha wodiyaan timbbitiyaa odiyaawe beni wodiyaan s'eelliyawaa geetettee.) 10 Saa'ooli bare k'oomaa, «Lo'a; dendda» yaagina, S'oossaa Asay de'iyaa katamaa beeddino. 11 Katamaa pudetsaa untuntu kesishshin, haatsaa tikkanaw yiyaa wodoratuwaanna ogiyaan gakettiide he geelayotuwaa, «S'eelliyawe hawaan de'ii?» yaagiide oochcheeddino. 12 Untuntu, «Ee de'ee; hewaa be'ite; I hintteppe sintsanna de'ee; ellekka aakko biite. Asay hachche goynniyaa d'ok'k'a sa'aan yarshshiyaa diraw, I nu katamaa yeedda. 13 Katamaa untuntu geledda saanna, I maanaw goynniyaa d'ok'k'a sa'aa kesenan de'ishshin demmana. I gakkennan de'ishshin, Asay muussaa doommenna; ayaw gooppe, yarshshuwaa I anjanaw koshshee. I anjjeedawaappe guyyiyaan, shoobetteeddawanttu maana. Pude biite; hinttenttu Aa ha"i demmana» yaageeddino. 14 Hewaappe guyye untuntu katamaa beeddino; untuntu katamaa geliyaa wode, Sammeeli goynniyaa d'ok'k'a sa'aa pude biidde, untuntunna gaketanaw yiyaawaa be'eeddino. 15 Saa'ooli yaanaappe kase gallassi, Sammeelaw Med'inaa Goday hawaadan yaagiide k'onc'c'issi wotseedda; 16 «Wontta hannooode Biiniyaama gadiyaappe itti bitaniyaa taani neekko yeddana; I ta asaa Israa'eeliyaa kaaletsana mala Aa okka; ta asaa Piliss's'eema asatuwaa kushiyaappe I ashshanawaa; ayaw gooppe, ta asaa waasuu taakko gakkina, taani untunta s'eellaad» yaageedda. 17 Sammeeli Saa'oola be'eedda wode, Med'inaa

Goday Sammeela, «Be'a! Taani new odeedda bitanii hawaa; I ta
 asaa mooddanawaa» yaageedda. 18 Saa'ooli penggiyaa matan
 de'iyaa Sammeelakko shiik'iide, «S'eelliyawaa gollii hak'anentto
 hay taw odaarikkii?» yaageedda. 19 Sammeeli Saa'oolaw,
 «S'eelliyawe taana. Hachche hinttenttu taananna miyaa diraw,
 taappe sintsiide, pude goynniyaa d'ok'ka sa'aa biite. Taani
 neena wontti guuraanna yeddana; ne wozanaan de'iyaa ubbabaa
 taani odana. 20 Heezzu gallasaappe kase bayeedda ne
 haretuwaa gidoope, untunttu beetteedda diraw, hirggoppa.
 Israa'eeliyaa Asay ubbay amottiyaawe oonee? Neenanne
 ne aawuwaa soy asaa gidennee?» yaageedda. 21 Saa'ooli
 zaariide, «Shin taani Israa'eeliyaa zariyaa ubbaappe laafiyaa
 Biiniyaama zariyaa gidikkittaa? Ta soy asaykka Biiniyaama
 zariyaa gidдон guus's'iyawaa gidennee? Neeni ayaw taw
 hawaa malaa haasayay?» yaageedda. 22 Hewaappe guyyiyaan,
 Sammeeli Saa'oolanne Aa k'oomaa afiide, aako wuyggiyaa
 gelissiiide he sa'aan shoobetteedda hattamu gidiyaa asaappe
 k'ommo baggana araatan utisseedda. 23 Sammeeli k'umaa
 katsiyaawaa, «Ne matan wotsashsha gaade taani new immeedda
 ashuwaa hamma» yaageedda. 24 Hewaappe guyye katsiyaawe
 lo"uwaanne Aa bollan de'iyawaa akki ahiide, Saa'oola sintsan
 wotseedda. Sammeeli Saa'oola, «New ashsheedawe hawaa;
 akkaade ma. Ayaw gooppe, taani imatsuwwaa shoobboodeppe
 doommaade, hawaa new ashshaad» yaageedda. He gallassi
 Saa'ooli Sammeelana meedda. 25 Untunttu goynniyaa d'ok'ka
 saappe duge katamaa wod'd'ina, Sammeeli Saa'oolaw golliyaa
 bollan dembbayiide ootseedda sa'aan gisuwaa hiis's'ina giseedda.
 26 Untunttu guuraanna denddeeddino; sa'ay wonttina, Sammeeli
 Saa'oola he golliyaa bollaappe s'eesiide, «Giiga; taani neena

moyzzana» yaageedda. Saa'ooli giigina, inne Sammeelinne laa"u ittippe ogiyaa keseeddino. 27 Unttuntu katamaa gas'aa wod'd'ishin, Sammeeli Saa'oola, «K'oomay nuuppe sintsaw aad'd'ana mala oda» yaageedda; k'oomay sintsaw aad'd'eedda. Sammeeli Saa'oola, «Taani new S'oossay geeddawaa odana mala, hawaan laafa takkashsha» yaageedda.

10 He wode Sammeeli tigiyaabaanna zayitiyaa akkiide, Saa'oola huup'iyaa tigiide Saa'oola yeriide, hawaadan yaageedda; «Bare asaa Israa'eeliyaa mooddana mala Med'inaa Goday neena okkeedda gidensee? Neeni Aa asaa kaaletsaade, untunttu yuushshuwaan de'iyaa morkkatuwaa kushiyaappe untuntta ashshana. Aa asaa neeni mooddana mala, S'oossay neena okkeeddawoo malaatay hawaa. 2 Neeni hachche taappe shaakettiyaa wode, Raaheeli duufuwaa matan, Biiniyaama zawaan de'iyaa S'els's'aaha giyaa sa'aan laa"u asatuwaana gaketanaassa untunttu neena, «Neeni koshshaa beedda haretuu beetteeddino; ha'i ne aawuu haretuwaa k'oppiyaawaa aggiide, «Ta na'ay d'ayeedda; shin waanooshsha?» yaagiidde nebbaa hirggee» yaagiide odanawaa. 3 «Neeni he saappe denddaade, Taaboora geetettiyaa wolk'k'aama mitsaa gakkanaw baanassa; neeni biishshin, S'oossaakko Beetele biyaa heezzu asatuu neenana gaketanawantta. Unttuntuppe ittuu heezzu deeshsha maratuwaa tookeedda; laa"entsuu heezzu ukitsaa tookeedda; heezzeentsuu ogoruwaa kumeedda woyniyaa eessaa tookeedda. 4 Unttuntu neena sarotana; new laa"u ukitsaa untunttu immana; neeni untunttu kushiyaappe he ukitsaa akkanassa. 5 «Hewaappe guyyiyaan, neeni Piliss's'eema olanchchatuu c'itay de'iyaa S'oossaa Gib'aa giyaa katamaa baana. Neeni he katamaa gakkiiyaa wode, diitsaana karabuwaana, pulaaliyaananne

maasink'k'uaanna kaa'iiddinne timbbitiyaa odiidde, goynniyaa
 d'ok'k'a sa'aappe duge wod'd'iyaa timbbitiyaa odiyaawanttu
 c'uguwaana gakketanaassa; **6** Med'inaa Godaa Ayyaanay ne
 bolla wolk'k'aappe wod'd'ina neenikka untuntunna timbbitiyaa
 odanaassa; neeni laamettaade hara asaa gidana. **7** Ha
 malaatatuu polettiyaa wode, ne kushiyan gakketteedabaa
 ayaanne ootsa; ayaw gooppe, S'oossay neenana de'ee.
8 «Neeni taappe sintsataade Gelggala aad'd'a. Taanikka
 tumuppe s'uuggiyaa yarshshuwaanne sarotetsaa yarshshuwaa
 yarshshanaw neekko duge baana. Taani neekko baade neeni
 ootsanabaa odana gakkanaw, laappun gallassaa gam"aasa»
 yaageedda. **9** Saa'ooli Sammeelappe shaakettishin, S'oossay
 Saa'oola wozanaa laammeedda; k'ay he malaatatuu ubbay
 he gallassaa haneeddino. **10** Saa'oolinne k'oomay Gib'aa
 gakkina, timbbitiyaa odiyaawanttu c'uguu aanana gaketeedda;
 S'oossaa Ayyaanay Aa bolla wolk'k'aappe wod'd'eedda; untunttu
 gidдон timbbitiyaa odeedda. **11** Saa'oola kase eriyaawanttu
 ubbay timbbitiyaa odiyaawanttunna timbbitiyaa odiyaawaa
 be'iide, ittuu ittuwaa, «K'iisa na'ay waan kichcheeddee? K'ay
 Saa'olekka timbbitiyaa odiyaawanttu zateeyye?» yaageeddino.
12 He sa'aan de'iyaa itti bitanii untunttoo, «Untunttu aawuu
 oonee?» yaagiide zaareedda. Hewaa diraw, «Saa'olekka
 timbbitiyaa odiyaawanttu zateeyye?» guussay tossa gideedda.
13 Saa'ooli timbbitiyaa odiyaawaa wursseeddawaappe guyyiyaan,
 goynniyaa d'ok'k'a sa'aa beedda. **14** Saa'oola aawuwaa
 ishay Saa'oolanne k'oomaa, «Hak'a beedditee?» yaageedda.
 Saa'ooli, «Haretuwaa koshshaa beeddo; haretuu beettenaan
 d'ayina, Sammeelakko beeddo» yaageedda. **15** Saa'oola
 aawuwaa ishay, «Hayyanaa Sammeeli new geeddawaa taw

odaarikkii» yaageedda. 16 Saa'ooli bare aawuwaa ishaw, «Haretuu beetteeddawaa Sammeeli nuw geeshshiide odeedda» yaageedda; shin Sammeeli, «Kaatiyaa gidaasa» giide aw odeeddawaa odibeenna. 17 Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli Mis'ip'p'an Israa'eeliyaa asaa Med'inaa Godaakko s'eesi shiishsheedda. 18 Unttunta, «Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa Gibbs'eppe kessaad; Gibbs'e asatuwaa kushiyaappenne hinttentta naak'k'iyya kawutetsatuu ubbaa kushiyaappe taani ashshaad» yaagee. 19 Shin hachche hinttenttu metuwaappenne waayiyaappe ubbaappe hinttentta ashshiyaa hinttenttu S'oossaa is'seeddita; tuytti! «Nu bolla kaatiyaa kaateya» yaageeddita. Hewaa diraw, ha"i hinttenttu hinttenttu zariyaaninne hinttenttu yaran gidiide, Med'inaa Godaa sintsa aad'd'ite» yaageedda. 20 Hewoo Sammeeli Israa'eeliyaa zariyaa ubbaa aatsina, saamay Biiniyaama zariyaan wod'd'eedda. 21 Biiniyaama zariyaa yaran yaran aatsina, saamay Maas'ira yaran wod'd'eedda; wurssetsan K'iisa na'ay Saa'ooli dooretteedda. Unttuntu Aa koyeeddino; shin I beettibeenna. 22 Hewaa diraw untuntu Med'inaa Godaa, «Biro ha sa'aa yaana Asay de'ii?» yaagiide oochcheeddino. Shin Med'inaa Goday, «Ee! Saa'ooli miishshaa gidduwaan k'osetti utteedda» yaageedda. 23 Unttuntu wos's'i biide, yaappe Aa kessi aheeddino. Asaa gidдон I ek'k'iyya wode, hashiyaappe k'ommo baggan asaa ubbaappe aduk'k'ee. 24 Sammeeli asaa ubbaw, «Med'inaa Goday dooreedda bitaniyaa be'iitee? Ha asaa gidдон Aa malatiyaabay ooninne tumu baawa» yaageedda. Hewaappe guyye Asay ubbay bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiidde, «Kaatiyaa shemppu gam"o» yaageedda. 25 Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli kawutetsaa wogaa asaw odeedda; s'aas'ettiyaa mas'aafan he wogaa s'aafiide, Med'inaa

Goday sintsan wotseedda. Sammeeli asaa ubbaa huup'iyaa huup'iyaa Aa soo Aa soo yeddeedda. **26** Saa'olekka bare soo Gib'aa beedda; S'oossay untunttu wozanaa bochcheedda mino asatuu Saa'oolanna beeddino. **27** Shin itti itti c'eec'o asatuu, «Ha bitanii nuuna wootiide ashshanee?» yaageeddino; untunttu Aa kad'iide, aw aynne imotaa immibeykkino. Shin Saa'ooli c'o"u geedda.

11 Itti aginaappe guyyiyaan, Amoonaa gadiyaa Kaatii Naa'oosi dendiide, Gala'aaden de'iyaa Yaabeesha katamaa dooddiide utteedda. Yaabeesha Asay ubbay Aa, «Neeni nuunanna k'aalaa c'aak'uwaa wotsa; nuuni new moodetana» yaageedda. **2** Naa'oosi, «Taani ittibaa ootsanaw hinttenttu eeno gooppe, hinttenana k'aalaa c'aak'uwaa wotsana; hewenne, taani hinttenttoo ubbaw ushechcha ayfiyaa wooc'aade kessana; yaataade Israa'eeliyaa ubbaa kawushshana» yaageedda. **3** Yaabeesha c'imatuu ubbay Naa'oosa, «Israa'eeliyaa biittaa ubbaw nuuni kiitaa yeddana mala, laappun gallassaa takkashshaarikii; nuuna ashshiyawe ooninne d'ayooppe, nuuni new kushiya immana» yaageeddino. **4** Kiitetteeddawanttu Saa'ooli de'iyasaa Gib'aa biide, ha yewuwaa asaw odeeddino; Asay ubbay bare k'aalaa d'ok'k'isiide yeekkeedda. **5** He wode Saa'ooli bare booratuwaa laaggiide goshshaappe yiyaawe, «Asay waaneedee? Ayaw yeekkii?» yaagiide oochcheedda; Yaabeesha Asay geeddawaa aw odeeddino. **6** Ha k'aalaa Saa'ooli siseedda wode, S'oossaa Ayyaanay Aa bollan wolk'k'an wod'd'eedda; Saa'ooli hank'k'uwaa pentteedda. **7** Saa'ooli waatsa booratuwaa akkiide mus'ereetsiide, kiitetteeddawanttun Israa'eeliyaa biittaa ubbaw yeddiide, «Saa'oolanne Sammeela kaalliide, kessenna O booratuunne hawaadan mus'ettana»

yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa dagamay
 asaa bolla wod'd'ina, untuntu itti asaadan keseeddino. **8**
 Saa'ooli Bezeek'an untunta shiishshiide paydeedda wode,
 Israa'eeliyaa Asay heezzu s'eetu sha"a; Yihudaa Asay
 hattamu sha"a. **9** Untuntu kiitetti yeeddawanta hawaadan
 yaageeddino; «Biide Yaabeesha Gala'aade asatoo, «Wontti
 awa kawutto wode, nuuni hinttenta ashshana» yaagiide odite»
 yaageeddino. Kiitetteeddawantu biide, Yaabeesha asatoo
 hewaa odeeddino; untuntukka loytsi nashetteeddino. **10**
 Yaabeesha asatuu Amoonaa asatoo, «Nuuni wontti hinttenttoo
 kushiyaa immana; hinttenttu nuuna dosiyaawaadan ootsana
 danddayiita» yaageeddino. **11** Wonttetsa gallassi Saa'ooli
 bare asaa heezzu c'uguwaan shaakkeedda; untuntu sa'ay
 wonttiyaa wode, Amoonaa asatuu shiik'eedda sa'aa geliide,
 away kawuttana gakkanaw Amoonaa asatuwaa goora"eeddino;
 goora"etusaappe atteedawantu laa"u Asay ittippe de'ennaadan
 ubbay barew barew laaletteedda. **12** Hewaappe guyyiyaan,
 Israa'eeliyaa Asay Sammeela, «Saa'ooli nu bolla kaatetannee?
 yaageedda asatuu oonee? Untuntu oonentto kessite; nuuni
 untunta wod'ana» yaageedda. **13** Shin Saa'ooli untunta,
 «Itti asayne hachche hayk'k'enna; ayaw gooppe, Med'inaa
 Godaa Israa'eeliyaa ashsheeda gallassay hachcha» yaagiide
 zaareedda. **14** Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli asaa, «Haayite;
 Gelggala boytte; yaan Saa'ooli kaatiyaa gidiyaawaa zaaretsiide
 erisseetto» yaageedda. **15** Hewaa diraw, asatuu ubbay Gelggala
 biide, Gelggalan, Med'inaa Godaa sintsan Saa'ooli kaatiyaa
 gidiyaawaa erisseeddino. Yan sarotetsaa yarshshuwaa Med'inaa
 Godaa sintsan yarshsheeddino; Saa'oolinne Israa'eeliyaa Asay

ubbay he sa'aan s'oonuwaa baalaa wolk'k'aama nashechchan
bonchcheeddino.

12 Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli Israa'eeliyaa ubbaa hawaadan yaageedda; «Hinttenttu taw odeedda ubbabaa taani sisaadde, hinttenttu bolla kaatiyaa kaateyaad. 2 Ha"i zaari hinttentta kaaletsanaw kaatii de'ee. Taana gidoope, taani daro de'aaddinne c'imaad; ta naanay hinttenana de'iino. Taani ta yalagatetsaappe hachche gakkanaw hinttentta kaaletsaad. 3 Hekko taani hawaan ek'k'aad; Med'inaa Godaa sintsaaninne I okkeedda kaatiyaa sintsan ta bolla markkattite. Taani O booraa akkaadditaa? O hariyaa akkaadditaa? Oona c'immaaditaa? Oona uk'k'unnaadditaa? Ta ayfiyaa k'ook'issanaw O kushiyaappe magans's'aa maadditaa? Hawanttuppe ittuwaanne taani ootseeddawaa gidoope, taani c'iggana» yaageedda. 4 Hewaappe guyye untunttu zaariide, «Neeni nuuna c'immabaakka; woy nuuna uk'k'unnabaakka; neeni asaa kushiyaappe ayaanne magans's'aa mabaakka» yaageeddino. 5 Sammeeli untuntta, «Hinttenttu ta kushiyan ayaanne demmibeennawoo Med'inaa Godayne I okkeedda kaatiinne hachche hinttenttu bollan markka» yaageedda. Untunttukka, «Ee, I markka» yaageeddino. 6 Sammeeli asaa, «Musanne Aaroona dooreeddawenne hinttenttu aawotuwaa Gibbs'eppe kesseeddawe Med'inaa Godaa. 7 Ha"i simmi hinttenttunne hinttenttu aawaatoo Med'inaa Goday ootseedda s'illo oosoo ubbaw taani hinttenana Med'inaa Godaa sintsan mootettanaadan, hawaan ek'k'ite. 8 Yaak'oobinne Aa soo Asay Gibbs'e biide de'ishshin, Gibbs'e asatuu untuntta naak'keedda wode, hinttenttu aawotuu Med'inaa Godaw waasseeddino; Med'inaa Goday Musanne Aaroona kiitteedda; untunttu hinttenttu aawotuwaa

Gibs'eppe kessiide, hawaan wotseeddino. 9 «Shin Israa'eeliyaa asatuu Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa dogeeddino; S'oossay untuntta Has'oorra olanchchatuu gadaawaa Siisaara kushiyan, Piliss's'eema asatuwaa kushiyaaninne Moo'aabe kaatiyaa kushiyan aatsiide immina untuntta oleeddino. 10 Untunttu Med'inaa Godaw, «Nuuni nagaraa ootseeddo; nuuni Med'inaa Godaa aggiide, Ba'aalawunne Asttaarootaw goynneeddo. Shin ha"i neeni nuuna nu morkkatuwaa kushiyaappe ashsha; nuuni new goynnana» yaagiide waasseeddino. 11 Med'inaa Goday Geedoona, Baaraak'a, Yofittaahanne Sammeela kiittiide, hinttenttu yuushshuwaa ubbaan de'iyaa morkkatuwaa kushiyaappe hinttentta ashsheeda; yaatina, hinttenttu saro de'eeddita. 12 «Amoona asaa Kaatiyaa Naa'oosi hinttenttukko yeeddawaa be'eedda wode, Med'inaa Goday hinttenttu S'oossay hinttenttu kaatiyaa gidooppenne, hinttenttu taana, tuytti, nuuni nuuna mooddanaw kaatiyaa koyeetto yaageeddita. 13 Ha"ikka hinttenttu dooriide oochcheedda kaatii hawesh! Be'ite; Med'inaa Goday hinttenttu bolla kaatiyaa wotseedda. 14 Med'inaa Godaw hinttenttu yayyoope, aw kiitettoope, Aa k'aalaw azazettoope, Aa azazoo makkalennan aggooppenne hinttenttukka hinttenttu bolla kaatetiyyaa kaatiikka S'oossaa hinttenttu S'oossaa kaalloope, yaatoope lo"a. 15 Shin Med'inaa Godaa k'aalaw hinttenttu azazettenan d'ayoooppenne Aa azazoo makkaloope, S'oossaa pirdday kase hinttenttu aawotuwaa bolla yeeddawaadan, hinttenttu bollakka yaanawaa. 16 «Simmi ha"i ek'ki bashite; Med'inaa Goday hinttenttu ayfiyaa sintsan ootsiyaa ha gitabaa be'ite! 17 Zarggaa c'akaa wodii ha"a gidenneeyye? Med'inaa Goday guguntsaanne iraa yeddana mala, taani S'oossaw waassana. Yaatiyaawaa gidoope, kaatiyaa

hinttenttu oochcheeddawe Med'inaa Godaa sintsan wolk'k'aama
iitatetsaa gidiyaawaa hinttenttu eranne be'ana» yaageedda.

18 Sammeeli Med'inaa Godaw waasseedda; Med'inaa Goday
he gallassi gugunsaanne iraa yeddeedda; hewaa diraw, Asay
ubbay Med'inaa Godanne Sammeela loytsi yayyeedda. **19** Asay
ubbay Sammeela, «Nuuni kaatiyaa oochchiide, nu nagaraa
ubbaa bolla ha iitatetsaa gujjeedda diraw, nuuni ne k'oomatuu
hayk'k'ennaadan nuw Med'inaa Godaa ne S'oossaa woossarikkii»
yaageedda. **20** Hewaappe guyye Sammeeli asaw hawaadan
yaageedda; «Yayyoppite; tumukka hinttenttu ha iitatetsaa ubbaa
ootseeddita; shin hinttenttu kumentsaa wozanaappe Med'inaa
Godaw kiitettiteppe attina, Med'inaa Godaa kaalliyaawaa
aggoppite. **21** Maaddenna, ashshenanne patseena eek'atuwaa
kaalloppite; ayaw gooppe, hewe patsennawaa. **22** Med'inaa
Goday bare wolk'k'aama suntsaa diraw bare asaa aggena;
ayaw gooppe, Med'inaa Goday hinttentta bare asaa ootsanaw
nashettee. **23** Hinttenttu diraw woossiyaawaa aggaade Med'inaa
Godaa bolla nagaraa ootsanawe taappe haakko; taani hinttentta
lo"onne suure ogiyaa tamarissana. **24** Med'inaa Godaw yayyite;
hinttenttu kumentsaa wozanaappe ammanettiide, aw kiitettite;
hinttenttoo I ootseedda gitabaa hassayite. **25** Shin hinttenttu
iitabaa zaari zaariide ootsooppe, hinttenttukka hinttenttu kaatiikka
d'ayana» yaageedda.

13 Saa'ooli Israa'eeliyaa bolla laa"u laysaa kaate gidowaappe
guyyiyaan, **2** Israa'eelatu giddoppe heezzu asaa dooreedda;
laa"u sha"ay Mikimaasan, Beetele gezziyaan Saa'oolanna de'ee;
itti sha"ay k'ay Biiniyaaman de'iyaa Gib'an Yoonataanaana
de'ee; atteeda asaa Saa'ooli untunttu soo soo yeddeedda. **3**
Yoonataani Gebaa'an de'iyaa Piliss's'eema olanchchatuu c'itaa

bolla woraajjeedda; Piliss's'eema asatuu hewaa siseeddino. Hewaappe guyyiyaan Saa'ooli, «Ibraawetuu hawaa sisiino» giide, biittaa ubbaan malakataa punisseedda. 4 Israa'eeliyaa Asay ubbay, «Saa'ooli Piliss's'eema olanchchatuu c'itaa bolla woraajjeedda; ha"i Israa'eeliyaa Asay Piliss's'eema asaw sheneyiyaabaa gideedda» yaagiyaa oduwaa siseedda. Asay Saa'oolakko Gelggala s'eesettiide shiik'eedda. 5 Piliss's'eema asatuu Israa'eelatuwaa olanaw hattamu sha"a paraa gaaretuwaana, usuppun sha"a paraa asatuwaananne abbaa doonaan de'iyaa shafiyaa keeshshaa olanchchatuwaanna shiik'eeddino; untunttu pude biide, Beeti-Aweenappe away doliyaa baggana de'iyaa Mikimaasan shiik'k'eeddino. 6 Israa'eeliyaa olanchchatuu barenttoo leeleeddawaanne untunttu c'itaykka loytsi un"etteeddawaa be'iide, gonggoluwaa gidдон, buuraa gidduwaan, zaallatuu gidduwaan, kaka gidдонinne haatsaw bookko ollaa gidдон k'osetteeddinno. 7 Ibraawatuwaappe amareedawanttu Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, Gaadanne Gala'aade gadiyaa beeddino. Shin Saa'ooli Gelggalan atteedda; aanana de'iyaa olanchchatuu ubbay yashshaw kokkoreeddinno. 8 Saa'ooli Sammeeli keereedda laappun gallassaa gam"eedda; shin Sammeeli Gelggali yibeenna; yaatina, Saa'oola Asay laalettiaawaa doommeedda. 9 Hewaa diraw, Saa'ooli, «S'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa taw hammite» yaageedda; ahina Saa'ooli s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshsheedda. 10 Saa'ooli s'uuggiyaa yarshshuwaa polo saannakka Sammeeli gakki wod'd'eedda. Yaatina, Saa'ooli Sammeela mokkanaw kare kesseedda. 11 Sammeeli Saa'oola, «Hawe neeni ootseeddawe ayee?» yaageedda. Saa'ooli, «Asay laalettiaawaa, neenikka

geedda wode yabeennawaanne Piliss's'eematuu Mikimaasan shiik'eeddaawaa taani be'aade, 12 «Piliss's'eematuu taananna olettanaw ha"i Gelggala wod'd'anawantta; taani Med'inaa Godaa maaduwaaw oochchabeykke; hewaa diraw, s'uuggiyaa yarshshuwaa taani yarshshanaw koshshe» gaade k'oppaad» yaagiide zaaredda. 13 Sammeeli Saa'oola, «Neeni eeyabaa ootsaadda; Med'inaa goday ne S'oossay new immeedda azazuwaa naagabaakka. I hachche ne kawutetsaa Israa'eeliyaa bolla med'inaw minisanawaashin. 14 Simmi ha"i ne kawutetsay gam"enna; neeni Med'inaa Godaa azazuwaa naagabeenna diraw, Med'inaa Goday bare wozanaadan ootsiyaa asaa koyeedda; Aa bare asaa mooddanaadan suntseedda» yaageedda. 15 Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli Gelggalappe dendiide, Biiniyaaman de'iyaa Gib'aa beedda. Saa'ooli barenana de'iyaa asaa paydeedda; Asay usuppun s'eetu keeshshaa gideedda. 16 Saa'ooli, Aa na'aa Yoonataanine unttuntunna de'iyaa Asay Biiniyaaman de'iyaa Gebaa'an shiik'k'eeddino; Piliss's'eema asatuukka Mikimaasan shiik'k'eeddino. 17 Piliss's'eematuu shiik'eedda sa'aappe woraajjiyaawanttu heezzu c'ugo gidiide keseeddino; untuttuppe itti c'uguu Shu'aala biittan de'iyaa Oofirakko simmiide beedda; laa"entsuu Beeti-Horooni beedda; 18 heezzentso c'uguu Beeti-Horooni sintsa yeedda, S'abo'iima Wombbaa duge s'eelliyaa zawaa ogiyaa oyk'k'iide beedda. 19 Piliss's'eema asatu, «Ibraawetuu adaanne tooraa k'os's'oppino» geedda diraw, Israa'eeliyaa biittaa ubbaan birataa k'os's'iyawe beettibeenna. 20 Hewaa diraw, Israa'eeliyaa ubbay barenttu maraashaa s'eeraa, goma, kalttaanne baac'aa poshissanaw Piliss's'eema asatuwaakko biino. 21 Maraashaa s'eeraanne shalkkiyaa poshissanaw hospun giraame dees'iyaa biraa

k'ans's'iino; kalttaa, gomaanne p'ils's'uwaa poshissanaw hewoo bagga k'ans's'iino. 22 Hewaa diraw, Saa'oolannanne Yoonataannanna de'iyaa asaa ubbaa kushiyan olaa gallassi toorayenne mashshay baawa; shin Saa'oolawunne Aa na'aa Yoonataannaw de'ee. 23 Piliss's'eematuwaa c'uguu Mikimaasa pinuwaa baanaw kesseedda.

14 Itti gallassi Saa'oola na'ay Yoonataani bare ola miishshaa tookkiyaa wodallaa hawaadan yaageedda; «Haaya; hefintsa baggan de'iyaa Piliss's'eematu shiik'k'eedda sa'aa ane boytte» yaageedda. Shin bare aawoo ha yewuwaa odibeenna. 2 He wode Saa'ooli Gib'aa matan Migiroonan, roomaanne geetettiyya mitsaa garssan de'ee. Aanana usuppun s'eetu asatuunne 3 eefuudiyaa mayyeedda k'eesii, Akiiyi de'iino. Akiiyi Ikaabooda ishaanne Ahis'uuba na'aa; Ahis'uubi Seelon Med'inaa Godaa k'eese gideedda Eeliya na'ay Piinihaasi yeleeddawaa. Yoonataani bi kichcheeddawaa Asay eribeenna. 4 Yoonataani Piliss's'eematu shiik'k'eedda sa'aa gakkanaw pinnanaw k'oppiyaa pinuwaassi laa'u baggaanakka s'eeray s'in'i geedda wolk'k'aama zaallatu de'iino; ittuwaa suntsay Bodees'a; laa'entsuwaa suntsay Seenaa. 5 Zaallatuwaappe ittuu pinniyaasaa huup'issa baggana Mikimaasaw sintsanna de'iyaa wode, ittuu k'ay gedissa baggana Gebaa'aw sintsanna de'ee. 6 Yoonataani bare ola miishshaa tookkiyaa wodallaa hawaadan yaageedda; «Haaya; ha k'as's'arettiibeennawanttu shiik'k'eedda sa'aa ane hefintsa boytte. Ooni erii, Med'inaa Goday nu diraw ootsanenttonne; Med'inaa Goday daro asan gidina, guutsa asan gidina, ashshanawaa Aa diggiyaabay ayayenne baawa» yaageedda. 7 Aa ola miishshaa tookkiyaawe, «Neeni k'oppeeddawaa ubbaa ootsa; ba; ta kumentsaa wozanaappe taani

neenana de'ay» yaageedda. **8** Hewaappe guyye Yoonaataani, «Yaanooppe haaya; hefintsa asaakko pinniide, asan be'ettana. **9** Unttuntu nuuna, «Nuuni hinttenttukko baanaw hewan naagite» yaagooppe, nuuni de'iyaa sa'aan takkanaappe attina, untunttukko bookko. **10** Shin untuntu, «Haa nuukko pude kesite gooppe, nuuni pude kessana; ayaw gooppe, hewe Med'inaa Goday untunta nu kushiyan aatsiide immeeddawoo nuw malaataa gidana» » yaageedda. **11** Yaatina, laa"atuukka Piliss's'eematuwaa geesotuwaa barentta besseeddino. Piliss's'eematu, «Be'ite! Ibraawetuu barenttu k'osetteedda ollaappe zuummiide kesiino» yaageeddino. **12** Hewaappe asatuu Yoonaataanne ola miishshaa tookkiyaawaa s'eegiide, «Haa nuukko pude kesite; nuuni hinttentta bessana» yaageeddino. Hewaa diraw, Yoonaataani bare ola miishshaa tookkiyaawaa, «Taana kaalaade ha pudetsaa kesa. Med'inaa Goday untunta Israa'eeliyaa kushiyan aatsiide immi diggeedda» yaageedda. **13** Yoonataani bare ola miishshaa tookkiyaawaa kaaletsiiide, gediyaaninne kushiyan hamburuuc'iide pudetsaa kesseedda. Piliss's'eematu Yoonaataana kushiyan kunddeeddino; Aa ola miishshaa tookkiyaawe kaalli kaalliide untunta wod'eedda. **14** He koyro woraajjuwaan Yoonataaninne Aa ola miishshaa tookkiyaawe itti goshsha gaden laatamu gidiyaa asaa wod'eeddino. **15** Hewaappe guyyiyan, gas'aa biittan de'iyaa Piliss's'eema asatuu dagammeeddino; k'oppenawaa oliyaawantunne heeraan de'iyaa olanchchatuu yashshaw kokkoreeddinno. Biittaykka k'aas's'eedda; hewenne, S'oossaappe kiitetteedda dagamaa. **16** Saa'ooli Biiniyaama biittan, Gib'an wotseedda wochchiyaa asatuu s'eelliide, Piliss's'eema olanchchatuu yaana haana piskki giide laalettiaawantta be'eeddino. **17** Yaatina, Saa'ooli

barenana de'iyaa asatuwaa, «Ane olanchchatuwaa shiishshite;
 nu giddoppe ooni beeddinontto be'ite» yaageedda. Unttuntu
 shiishshiide paydiyaa wode, Yoonaataaninne Aa ola miishshaa
 tookkiyaawe baynnaawaa be'eeddino. 18 Saa'ooli k'eesiyaa
 Aakiya, «S'oossaa oochchanaw ane eefuudiyaa haa akkaade
 ya» yaageedda. He wode Aakii Israa'eeliyaa asaa sintsan
 eefuudiyaa mayyee. 19 Saa'ooli k'eesiyaana haasayishin,
 Piliss's'eematuwaa heeraan walassay dari dari beedda. Hewaa
 diraw, Saa'ooli k'eesiyaa, «Eefuudiyaappe ne kushiya kessa
 digga» yaageedda. 20 Hewaappe guyyiyaan, Saa'oolinne Aa
 Asay ubbay shiik'iide, olaa beeddino. Piliss's'eema asatuu ubbay
 shabbirettiide, barenttu mashshaan ittuu ittuwaa busakkiidde
 de'iyaa wantta demmeeddino. 21 Kase Piliss's'eema asatuwaana
 de'iidde, untuntunna pude untuntu shiik'keedda sa'aa
 beedda. Ibraawatuukka untunta aggiide, Saa'oolannanne
 Yoonaataananna de'iyaa Israa'eeliyaa asan gaketeeddino. 22
 Efireema gezziyaan k'osetti utteedda hara Israa'eelatuukka
 Piliss's'eematu bak'atiidde de'iyawaa siseeddino. Untuntukka
 yederssuwaa uukkiyaa asan gaketeeddino. 23 Med'inaa
 Goday he gallassi Israa'eeliyaa asaa ashsheeda. Beeti-Aweena
 katamaappe hefintsa gakkanawukka olay oletteedda. 24 He
 gallassi Israa'eeliyaa asatuu koshaan labbaneeddino; ayaw
 gooppe, Saa'ooli asaa, «Sa'ay k'ammennan de'ishiinanne
 taani ta morkketoo haluwaa kesennaan de'ishshin, k'uma
 miyaa uray shek'etteeddawaa gido» yaagiide asaa c'aak'uwaan
 k'achcheeda. Hewaa diraw, olanchchatuwaappe k'umaa
 doonaakko shiishsheedda Asay ooninne baawa. 25 Olanchchatuu
 ubbay ubbaanna wora giddo geliyaa wode, sa'aan eessay de'ee.
 26 Unttuntu wora gidдон eessay goggiyaawaa be'eeddino;

shin c'aak'uwaa yayyeedda diraw, itti asayne bare kushiya doonaakko shiishshibeenna. 27 Shin Yoonataani bare aawuu asaa c'aak'uwaan k'achcheeddawaa sisibeenna. Hewaa diraw, bare kushiyan de'iyaa s'am"aa s'eeraa ililuwaan yeddi kessiide, laac'c'eedda; Aa ayfii dooyetteedda. 28 Hewaappe guyyiyaan, olanchchatuwaappe ittuu Aa, «Ne aawuu olanchchatuwaa ubbaa, <Hachchi k'uma miyaa uray shek'etteeddawaa gido> yaagiide, c'aak'uwaan k'achchi wotseedda; Asay ubbay labbaneeddawe hawaassa» yaageedda. 29 Hewaappe guyye Yoonataani hawaadan yaageedda; «Ta aawuu biittaw meto med'd'eedda. Taani ha eessaappe laafa laac'c'ina ta ayfii ay keeshshaa dooyetteeddento be'a. 30 Asay bare morkkatuwaappe omoodeeddawaappe hachche meeddabaa gidintto, ayba lo"ee shin; untunttu wod'ana Piliss's'eematuwaa payduukka ay keeshshaa daranawaa shin» yaageedda. 31 He gallassi Israa'eeliyaa asatuu Mikimaasappe Ayaaloona gakkanaw, Piliss's'eematuwaa shoc'i simmiide daabureeddino. 32 Untunttu omooduwaa gawuhayiide, dorssatuwaa, miizzatuwaanne maratuwaa akkeeddino; biittan c'oo shukkiide, suutsaanakka meeddino. 33 Hewaappe guyyiyaan, itti Asay Saa'oola, «Be'a; Asay suutsaanna de'iyaa ashuwaa miide, Med'inaa Godaa bolla nagaraa ootsee» yaageedda. Hewaappe guyye I untuntta, «Hinttenttu nagaraa ootseeddita; wogga shuchchaa ellekka haa taakko gondorssite» yaageedda. 34 Zaaretsidekka, «Kesiidde asaa giddo biite; untuntta hawaadan yaagite; <Huup'iyaan huup'iyaan hinttenttu booraanne dorssaa taw haa akkiide yiite; yaatiide hawaan wogaadan shukkiide miite. Suutsaanna de'iyaa ashuwaa miide, Med'inaa Godaa bolla nagaraa ootsoppite> yaaga» yaageedda. Hewaa diraw, he

gallassi k'amma asatuu ubbay bare booraa booraa ahiide, yaan shukkeeddino. **35** Saa'ooli he sa'aan Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa gimbbeedda; S'oossaw yarshshiyaa sa'aa I gimbbishin, hewe aw koyruwaa. **36** Saa'ooli, «Ha k'ammaana duge Piliss's'eematuwaa kaalliide ane boytte; sa'ay wonttana gakkanaw, untunttuwaa ubbaa bonk'k'oytte; untunttakka ittuwaanne ashshenan wod'oytte» yaageedda. Untunttu, «Eeno, neena lo"eeddabaa ubbaa ootsa» yaagiide zaareeddino. Shin k'eesii, «Ane hawaan S'oossaa oochcheetto» yaageedda. **37** Hewaa diraw, Saa'ooli S'oossaa, «Piliss's'eema asatuwaa kaalaade boo? Neeni untuntta Israa'eelatu kushiyan aatsaade immanii?» yaagiide oochcheedda. Shin he gallassi S'oossay aw odibeenna. **38** Yaatina Saa'ooli, «Olanchchatuwaa kaappatoo, ubbay haayite; hachche ayba nagaray oosetteeddenttonne ane k'oriide demmoytte. **39** Israa'eeliyaa ashshiyaa Med'inaa Goday ero! Ta na'aa Yoonataana gidooppenne, hayk'k'anaw besse» yaageedda. Shin asaappe itti uraynne k'aalaa k'aattibeenna. **40** Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli Israa'eeliyaa asaa ubbaa, «Hinttenttu ubbaykka ya baggan ek'k'ite; taaninne ta na'aa Yoonataani ha baggan ek'k'ana» yaageedda. Hewaappe guyye asatuu, «Eeno, neena lo"owaa ootsa» yaageeddino. **41** Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa, «Taw likke zaaruwaa imma» yaagiide woosseedda. Saamay Saa'oola bollanne Yoonataana bolla wod'd'ina Asay geeyeedda. **42** K'ay Saa'ooli, «Ta bollanne ta na'aa Yoonataana bolla yeggite» yaageedda. Hewaappe guyye saamay Yoonataana bolla wod'd'eedda. **43** Saa'ooli Yoonataana, «Ane neeni ootseeddawaa oda» yaageedda. Yoonataani, «Taani guutsa eessaa ililuwaa ta s'am"aa s'eeraappe laac'c'aad.

Hekko taani hawaan de'ay; taani hayk'k'ana» yaageedda.

44 Saa'ooli hawaadan yaageedda; «Yoonaataanaa, neeni hayk'k'ana d'ayooppe, S'oossay taana wod'o!» yaageedda.

45 Shin Asay Saa'oola, «Yoonaataani, Israa'eeliyaw ha wolk'k'aama s'oonuwaa aheedawe hayk'k'anee? Hewe ubbakka hanenna! De'uwaa Med'inaa Goday ero! Aa huup'iyaaappe itti binnaanaynne biittan wod'd'enna; ayaw gooppe, I hachche hawaa S'oossaa maaduwaan ootseedda» yaageeddino. Yaatiide Asay Yoonaataana ashshina, I hayk'k'ennan atteedda. 46 Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli Piliss's'eema asatuwaa yederssiyaawaa aggeeda; untunttu barenttu gadiyaa simmeeddino. 47 Saa'ooli Israa'eeliyaa bolla kaate gidowaappe guyyiyaan, ubbaa ellekka de'iyaa bare morkkatuwaa oleedda; hewanttukka: Moo'aabatuwaa, Amoonatuwaa, Eedoomatuwaa, S'ooba kaatetuwaanne Piliss's'eema asatuwaa. Bare beedda sa'aan ubbaan s'ooneedda. 48 I minniide oletteedda; Amaaleek'a asatuwaa s'ooneedda; Israa'eeliyaa asaa bonk'k'iyaaawanttu kushiyaappe ashsheeda. 49 Saa'oola attuma naanay Yoonaataana, Yishiwiinne Malkkishuu'a; aw bayira naatti suntsay Meraabo; teefa naatti suntsay Miikaalo. 50 Aa machata Ahima'aas'a naatto Ahino'aamo. Aa olanchchatuu gadaaway Aa aawuwaa ishaa Neera na'aa Abaneera. 51 Saa'oola aawuwaa K'iisinne Abaneera aawuwaa Neeri Abii'eela naanaa. 52 Saa'ooli de'eedda laysaa ubbaan Piliss's'eema asatuwaana suulo olaa olettiide de'eedda. Mino asaa woy s'ala asaa demmeedda wode ubbaan, I he uraa bare olanchchatuwaan gujje.

15 Sammeeli Saa'oola, «Bare asaa Israa'eeliyaa bolla neeni kaatetanaaddan okkanaw Med'inaa Goday kiitteeddawe taana; Med'inaa Godaa k'aalaa sisa. 2 Ubbaappe Wolk'k'aama

Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eelatu Gibs'eppe kesiide yiyaa wode Amaaleek'a asatuu ogiyaan untuntunna ek'etteedda diraw, taani Amaaleek'a asatuwaa murana. 3 Ha'i ba; Amaaleek'a asatuwaa shoc'a; untunttoo de'iyawaa ubbaa ubbaanna d'ayssa; untuntta ashshoppa; untuntta mac'cawaa attumawaa, d'ammiyaawaa k'uc'c'iyawaa, miizzaa, dorssaa, gaaluwaanne hariyaa wod'a» yaagee» yaageedda. 4 Saa'ooli asaa s'eegiide, S'eleema giyaa sa'aan paydiyaa wode Israa'eeliyaa laa"u s'eetu sha"a; Yihudaappe tammu sha"a Asay de'ee. 5 Saa'ooli Amaaleek'atuwa katamaa biide, itti zanggaaraa giddon geemetti utteedda. 6 Saa'ooli K'eena asatuwaa, «Taani hinttentta Amaaleek'a asatuwaana ittippe d'ayssenna mala, denddite! untunttu giddoppe kesite! Hawaappe kichchite! Ayaw gooppe, Israa'eelatu Gibs'eppe kesiya wode, hinttenttu untuntta ubbaw loytsi dees'a» yaageedda. K'eena asatuwaa Amaaleek'a asatuwaa giddoppe kesiide beeddino. 7 Saa'ooli Amaaleek'a asatuwaa Hawiilappe doommiide, Gibs'e sintsan de'iyaa Shura gakkanaw shoc'eedda. 8 Amaaleek'atuwa Kaatiyaa Agaaga pas'a de'ishshin, Saa'ooli omoodeedda; Aa asaa ubbaa k'ara mashshaan wod'i wursseedda. 9 Shin Saa'oolinne Aa olanchchatuu, Agaaganne ubbaappe lo"iyaa dorssatuwaa, miizzatuwaa, bolttibolтта maratuwaa, galotuwaanne hara lo"obatuwaa ubbaa ashsheddinno; untunttu hawantta ubbaanna wod'i wurssanaw dosibeykkino; shin untunttu laafabaanne kad'eteeddawaa ubbaanna d'aysseeddino. 10 Med'inaa Godaa k'aalay Sammeelakko hawaadan yaagiidde yeedda; 11 «Taani Saa'oola kaatiyaa kesseeddawoo kayyottay; ayaw gooppe, Saa'ooli taana kaalliyaawaa aggeeda; ta azazuwaa ootsibeenna» yaageedda. Hewaappe guyye Sammeeli metooteedda; he

k'amma kumentsaa Med'inaa Godaakko waasseedda. 12 Wontta guuran Sammeeli denddiide, Saa'oolanna gaketanaw beedda; shin Asay aw, «Saa'ooli K'armmeloosa katamaa beedda; yaan barena hassayissiyaa hawulttiyaa esseedda; hewaappe simmiide, Gelggala wod'd'eedda» yaagiide odeedda. 13 Sammeeli Saa'oolakko gakkeedda; Saa'ooli Sammeela, «Med'inaa Goday neena anjo; taani Med'inaa Godaa azazuwaa ootsaad» yaageedda. 14 Shin Sammeeli Saa'oola, «Ha taani sisiyaa dorssaa waasuunne miizzaa waasuu ayee?» yaageedda. 15 Saa'ooli, «Olanchatuu hawantta Amaaleek'atuwaappe aheeddino; untuntu Med'inaa Godaw, ne S'oossaw yarshshanaw, ubbaappe lo"iyaa dorssatuwaanne miizzatuwaa ashsheddinno; shin haratuwaa muliyaakka d'aysseeddo» yaageedda. 16 Sammeeli Saa'oola, «Ane ek'k'a; Med'inaa Goday zino k'amma taw odeeddawaa taani new oday» yaageedda. Hewaappe guyye Saa'ooli, «Oda» yaageedda. 17 Sammeeli Saa'oola yaageedda; «Neeni neena s'eellina guutsa gidooppenne, Israa'eeliyaa zaretoo kaatiyaa gidabeykkii? Israa'eeliyaa bolla kaatetana mala, Med'inaa Goday neena okkeedda. 18 S'oossay neena, «Baade Amaaleek'a asatuwaa iitatuwaa ubbaanna d'ayssa; untuntu wurana gakkanaw untunta ola» yaagiide kiiteedda. 19 Yaatina, ayaw Med'inaa Godaw azazettabeykkii? Ayaw omoodoo yaaretaade Med'inaa Godaa S'oossaa sintsan iitabaa ootsaaddii?» yaageedda. 20 Saa'ooli, «Taani Med'inaa Godaa k'aalaw azazettaaddi! Med'inaa Goday taana kiiteeddawaadan baad; Amaaleek'a asatuwaa wod'a wurssaad; untuntu Kaatiyaa Agaaga ahaad. 21 Shin olanchatuu omooduwaappe dorssanne miizzaa ubbaappe lo"iyaawantta, Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, Gelggalan

yarshshanaw akkiide yeeddino» yaageedda. **22** Sammeeli
 Saa'oola, «Med'inaa Goday bare k'aalaw azazettiyaawaan
 nashettiyaawaa keeshshaa s'uuggiyaa yarshshuwaaninne
 imotaan nashettii? Be'a; azazettiyaawe yarshshiyaawaappe
 aad'd'ee; k'ay sisiyaawe dorssaa mod'd'uwaappe aad'd'ee. **23**
 Ayaw gooppe, d'ibiyaawe shareechchiyaa nagaraa mala; k'ay
 otorettiyaawe eek'aw goynniyaa itatetsaa mala. Neeni Med'inaa
 Godaa k'aalaa is's'eedda diraw, I neeni kaatiyaa gidiyaawaa
 is's'eedda» yaageedda. **24** Saa'ooli Sammeela, «Taani nagaraa
 ootsaad; Med'inaa Godaa azazuwaanne ne k'aalaa toochchaad.
 Taani asaw yayyeedda diraw, untuntu geeddawaa ootsaad. **25**
 Hay ta nagaraa atto gaarikkii; taani Med'inaa Godaw goynnana
 mala, taananna Gelgala denddarkkii» yaageedda. **26** Sammeeli
 Saa'oola, «Taani neenana simmaade biikke! Neeni Med'inaa
 Godaa k'aalaa is's'eedda diraw, neeni Israa'eeliyaa bolla kaatiyaa
 gidiyaawaa Med'inaa Goday is's'eedda» yaageedda. **27** Sammeeli
 Saa'oola matappe baanaw denddina, Saa'ooli Aa mayuwaa
 mac'araa oyk'k'ina mayuu peed'eteedda. **28** Sammeeli Saa'oola,
 «Med'inaa Goday hachche Israa'eeliyaa kawutetsaa neeppe
 peed'iide neeppe lo''iyaa ne shooroo immeedda. **29** Israa'eeliyaa
 Bonchchuu worddotenna, woy bare k'ofaa laammenna; ayaw
 gooppe, bare k'aalaa laammanaw I asaa gidenna» yaageedda.
30 Saa'ooli Sammeela, «Taani nagaraa ootsaad; shin ta
 gadiyaa c'imatuwaa sintsaaninne Israa'eeliyaa asaa sintsan
 hay taana kawushshopparkkii; taani Med'inaa Godaw, ne
 S'oossaw goynnanaadan, neeni taananna denddarkkii» yaagiide
 zaareedda. **31** Hewaa diraw, Sammeeli Saa'oolanna ittippe
 Gelgala beedda; Saa'ooli Med'inaa Godaw goynneedda. **32**
 Hewaappe guyyiyaan Sammeeli, «Amaaleek'atuwa Kaatiyaa

Agaaga taakko ahite» yaagiide azazeedda. Agaagi kokkoriidde Sammeelakko yeedda; «Tumu hayk'k'u hawaadan c'ammii!» yaageedda. **33** Sammeeli Agaaga, «Ne mashshay mac'c'awantta mela ashshowaadan, ne daayakka mac'c'awanttu gidдон mela attana» yaageedda. Sammeeli Agaaga Med'inaa Godaa sintsan Gelggalan siifeedda. **34** Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli denddiide, Raama katamaa beedda; Saa'olekka bare soo Gib'aa beedda. **35** Sammeeli hayk'k'ana gakkanaw, Saa'oola be'anaw simmiide laa'entso bibeena; gidдоппene, Sammeeli Saa'oola diraw yeekkeedda. Saa'oola Israa'eeliyaa bolla kaateyeeddawoo Med'inaa Goday kayyotteedda.

16 Med'inaa Goday Sammeela, «Israa'eeliyaa bolla I kaatiyaa gidenna mala, taani is's'akichcheedda Saa'oola diraw, neeni awude gakkanaw yeekkay? Ane kac'iyaan zayitiyaa kuntsaade kesa; taani neena Beetaliheemiyaa Isseyakko kiittay; kaatiyaa gidana mala, taani Aa naanatuwaa gidдоppe ittuwaa doora wotsaad» yaageedda. **2** Sammeeli, «Taani waanaade boo? Saa'ooli sisiide taana wod'ana» yaageedda. Med'inaa Goday Sammeela, «Ussatto ittinno akka baade, «Taani Med'inaa Godaw yarshshanaw yaad» yaaga. **3** Isseyakka yarshshuwaa sa'aa s'eesa. Neeni ootsanabaa taani neena bessana; taani new odiyaawaa taw okka» yaageedda. **4** Sammeeli Med'inaa Goday odeeddawaa ootseedda; Beeteleeme beedda. Beeteleeme katamaa c'imatuu kokkoriidde aanana gaketeeeddino. Unttuntu Aa, «Neeni sarotetsaw yaad?» yaagiide oochcheeddino. **5** Sammeeli, «Ee; sarotetsaw yaad; taani Med'inaa Godaw yarshshanaw yaad; hinttentukka geeyite; yaatiide taananna yarshshuwaa sa'aa denddite» yaageedda; k'ay Isseyanne Aa naanaa geeshshiide, yarshshuwaa sa'aa untuntta s'eeseedda.

6 Unttuntu yarshshuwaa sa'aa gakkiiyaa wode, Sammeeli Isseyi na'aa Eli'aaba be'iide, «Tumuppe Med'inaa Goday okkiyaawe hawaan Med'inaa Godaa sintsan ek'k'eedda» yaagiide k'oppeedda. 7 Shin Med'inaa Goday Sammeela, «Aa malaa woy Aa geesaa adussatetsaa s'eelloppa; taani Aa is's'aad. Ayaw gooppe, taani Med'inaa Goday Asay s'eelliaawaadan s'eellikke; Asay deemuwaa s'eellee; shin Med'inaa Goday wozanaa s'eellee» yaageedda. 8 Isseyi Abinaadaaba s'eesiide, Sammeela sintsa aatseedda; Sammeeli, «tuytti; Med'inaa Goday hawaakka dooribeenna» yaageedda. 9 Yaatina, Isseyi Shaama aatseedda; Sammeeli, «tuytti; Med'inaa Goday hawaakka dooribeenna» yaageedda. 10 Hewaadan ootsiidde, Isseyi bare naanaa laappunuwaa Sammeela sintsa aatseedda; shin Sammeeli Isseyi, «Med'inaa Goday hawanta dooribeenna» yaageedda. 11 Hewaa diraw, I Isseyi, «New de'iyaa naanay hawanttu s'alaleeyye?» yaagiide oochcheedda. Isseyi, «Ubbaappe teefa na'ay atteedda; shin I dorssatuwaa heemmee» yaageedda. Sammeeli, «Kiittaade Aa ahissa; I yaana gakkanaw nuuni yarshshokko» yaageedda. 12 Isseyi kiittiide, na'aa ahiseedda; he na'ay arssa; ayfiyaana lo"iyaa malaa lo"a. Med'inaa Goday Sammeela, «Dendda ek'k'aade okka; hawe Aa» yaageedda. 13 Sammeeli kac'iyaa zayitiyaa akkiide, Aa ishatuu sintsan Daawita okkeedda. He gallassappe doommiide, Med'inaa Godaa Ayyaanay Daawita bolla wolk'k'appe wod'd'eedda. Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli denddiide, Raama katamaa beedda. 14 Med'inaa Godaa Ayyaanay Saa'oolappe shaaketeedda; Med'inaa Godaappe kiitetteedda iita ayyaanay Saa'oola un"etseedda. 15 Saa'oola k'oomatuu Aa, «S'oossaappe kiitetteedda iita ayyaanay neena un"etsee. 16 Nu goday diitsaa loytsi diis's'iyaa asaa

koyana mala, bare k'oomatuwaa, hawaan de'iyaa wantta azazo. S'oossaappe kiitetteedda iita ayyaanay neena oyk'k'iyaa wode, he bitani diitsaa diis's'ana; I diis's'ina new keekana» yaageeddino. 17 Saa'ooli bare k'oomatuwaa, «Diitsaa loytsiide diis's'iyaa asaa koyiide, taw akkiide yiite» yaageedda. 18 K'oomatuwaappe ittuu Saa'oola, «Be'a; Beetaliheemiyaa Isseyaw diitsaa loytsiide diis's'iyaa itti na'ay de'ee. He na'ay s'alanne tooranchcha asaa; haasayaw c'inc'c'anne malaa lo" a asaa; k'ay Med'inaa Goday aanana ittippe de'ee» yaageedda. 19 Yaatina, Saa'ooli Isseyakko kiittiide, «Ne dorssaa heemmiyaa ne na'aa Daawita taw yedda» yaageedda. 20 Hewaappe guyye Isseyi ukitsaa, ogoruwaa woyniyaa eessaanne galo dorssaa mara ittuwaa hariyaan c'aaniide, bare na'aa Daawitana Saa'oolaw yeddeedda. 21 Daawite Saa'oolakko yeedda; Aa kiitan geleedda. Saa'ooli Daawita loytsi doseedda; Daawite Saa'oolaw ola miishshaa oyk'k'iyawaa gideedda. 22 Yaatina, Saa'ooli Isseyaw, «Daawite taw ootsiidde gam"ishsho; taani Aa dosaad» yaagiide kiitteedda. 23 Hewaappe simmina, S'oossaappe kiitetteedda iita ayyaanay Saa'oola oyk'k'iyaa wode ubbaan, Daawite diitsaa akkiide bare kushiyan diis's'e; iita ayyaanay Aa yeddiyaa diraw, Saa'oolaw keekeenne I pas'ee.

17 Piliss's'eema asatuu barenttu olanchchatuwaa Yihudaan de'iyaa Sookko geetettiyaa sa'aa olaw shiishsheeddino; Sookoppenne Azeek'appe gidduwaan de'iyaa Efess's'amiima geetettiyaa itti sa'aan shiik'i utteeddino. 2 Saa'oolinne Israa'eelatu Eela geetettiyaa zanggaaraan shiik'i utteeddino; Piliss's'eema asatuwaana olettanaw salppiyaan keseeddino. 3 Piliss's'eema olanchchatuu itti deriyaan salppina, Israa'eelatuukka hara deriyaan salppeeddino; untunttu laa"uwaa zanggaaray

shaakkee. 4 Gaate kataman de'iyaa, Gooliyaada geetettiyaa itti tooraa k'ara bitanii Piliss's'eematu shiik'eedda sa'aappe yeedda; Aa geesay usuppun wad'anne takkaad'e. 5 I ishatamanne laappun kiilo giraame dees'iyaa nahaasiyaa birataa kootiyaa mayyeedda; k'ay nahaasiyaa birataa k'op'iyaa bare huup'iyaan wotseedda. 6 Nahaasiyaa birataa gambbaaliyaa bare gediyaan aatseedda; bare hashiyaan nahaasiyaa birataappe k'os'etteedda s'ink'k'aa tookeedda. 7 Aa bodayaa toomay shemayinniyaa wondarashiyaa keeshshaa; bodayaa ayfii laappun kiilo giraame dees'ee; gondalliyaa tookkeedda itti bitanii Aa sintsan hamettee. 8 Gooliyaade ek'k'iide, k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, Israa'eeliyaa olanchattoo hawaadan yaagiide c'ee'k'eedda; «Hinttentu waanana giide olaw salppeedditee? Taani Piliss's'eema asaa gidikkittaa? K'ay hinttentu Saa'oola k'oomatuwaa gidikkitee? Ane hinttentu giddoppe itti asaa doorite; he bitanii taakko wod'd'o. 9 He bitanii taananna olettiide taana wod'ooppe, nuuni hinttentu k'oomatuwaa gidana; shin taani Aa s'oonade wod'ooppe hinttentu nu k'oomatuwaa gidanne nuw moodetana» yaageedda. 10 K'aykka he Piliss's'eeme bitanii, «Taani hachche Israa'eeliyaa olanchchatuwaa naassay; taw itti asaa immite; ane laa"u oletteetto!» yaageedda. 11 Saa'oolinne Israa'eelatu Piliss's'eemiyaa k'aalaa sisiide, yeellateeddinonne daroppe yayyeeddino. 12 Daawite Yihudaa gadiyaan Beeteleheemen de'iyaa Efiraataa Isseyaa na'aa. Isseyaw hospun attuma naanay de'iino; Saa'ooli kaatiyaa gidiide de'iyaa wode, Isseyi loytsi c'imeeddanne daro de'eedda asaa. 13 Isseyaa attuma naanay bayiratiyaawanttu heezzatuu Saa'oola kaalliide olaa beeddino; olaa beedda Aa heezzu naanatuwaa sunsay hawaa; bayiray Eli'aaba; teefay Aminaadaaba; heezzensuu Shaama. 14 Daawite

naanatuwaa ubbaappe teefa. Bayira heezzu naanay Saa'oola
 kaalleeddino; **15** shin Daawite bare aawuwaa dorssatuwaa
 heemmanaw Saa'oola mataappe Beeteleeme simerettee. **16**
 He Piliss's'eemi oytamu gallassaa guuranne omarssi yiide,
 Israa'eelatuwaa naassee. **17** Itti gallassi Isseyi bare na'aa
 Daawitaw hawaadan yaageedda; «Ha s'iis'etteedda tishaappe
 tammu kiilo giraamiyaanne ha tammu ukitsuwaa akkaade, ne
 ishatoo afaade ne ishatuu shiik'eedda sa'aa ellekka gatsa. **18** Ha
 tammu nukaa pilatuwaakka untunttu shaalak'aw afa; ne ishatuu
 waan de'into be'aade, untunttu saro de'iyawoo malaataa
 untuttuppe akkaade ya. **19** Kaatiyaa Saa'ooli, ne ishatuwaanne
 Israa'eeliyaa Asay ubbay, Piliss's'eema asatuwaana olettiide,
 Eela Zanggaaraan de'iino» yaageedda. **20** Daawite wontta
 guuraanna dendiide dorssaa wudiyaa hara asaa hentsiide,
 Isseyi azazeeddawaa c'aani akkiide beedda. Israa'eeliyaa
 olanchchatuu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide garmmaamiidde
 olaw salppishin, Daawite gakkeedda. **21** Israa'eeliyaa asatuunne
 Piliss's'eema asatuu ittuu ittuwaakko s'eelliide salppeeddino.
22 Daawite bare aheedda miishshaa shink'k'aa naagiyaawaa
 kushiyan wotsiide, olaa salppiyaa wos's'i biide, bare ishatuwaa
 saroteedda. **23** Daawite bare ishatuwaanna haasayishin,
 Gaateppe yeedda tooraa k'aray, Piliss's'eemiyaa Gooliyaade bare
 salppiyaappe gas'aa kesiide, haroodewaadankka Israa'eelatuwaa
 naasseedda; I naassiyaawaa Daawite siseedda. **24** Israa'eeliyaa
 Asay ubbay he bitaniyaa be'eedda wode, loytsi yayyiide aappe
 bak'attedino. **25** Israa'eeliyaa Asay ittuu ittuwaa, «Ha kesiya
 bitaniyaa be'edditee? I tumuwaappe Israa'eeliyaa naassanaw
 kesseedda! Ha bitaniyaa wod'iyaa uraw Kaatiyaa Saa'ooli
 daro ak'uwaa immana; k'ay bare naattokka aw immana; Aa

aawuwaa golliyya Asay Israa'eelan kaatiyaa giiraakka giireenna»
yaageeddino. 26 Daawite bare matan ek'keedda asaa, «Ha
Piliss's'eemiyaa wod'iide, ha yeellaa Israa'eeliyaappe k'uc'ciyaa
uraw ayay oosettanee? Ha k'as's'arettibeenna Piliss's'eemi,
de'uwaa S'oossaa olanchchatuwaa naassiyaawe I oonee?»
yaagiide oochcheedda. 27 Shin untuntu Aa, «Ha bitaniyaa
wod'iyya uraw hawe hawe oosettana» yaagiide kasewaadankka
aw zaareeddino. 28 Daawite asaana haasayiyaawaa Aa ishay
ubbaappe bayiray Eli'aabi sisiide, Daawita bolla hank'kuwaa
ees's'i kesseedda; «Neeni ha sa'aa ayaw yaad? He amareeda
dorssatuwaa woran oonana yeggaad? Ne otoruwaanne ne
wozanaa itatetsaa taani eray; neeni olaa be'anaw yaadda»
yaageedda. 29 Daawite, «Taani ha"i ay ootsaadditaa?
Haray attooppe haasayanawukka danddaykkitaa?» yaageedda.
30 Daawite bare ishaa aggiide, hara asaakko simmiide,
kasewaadankka oochcheedda; Asay aw kasewaadankka
zaareedda. 31 Daawite haasayeeddawaa siseedda asatuu
Saa'oolaw odeeddino; Saa'ooli Daawita s'eesiseedda. 32
Daawite Saa'oola, «Ha bitaniyaa gaasuwaan O wozanaykka
yayoppo; taani ne k'oomay baade, ha Piliss's'eemiyanna olettana»
yaageedda. 33 Saa'ooli Daawita, «Ha Piliss's'eemiyanna
neeni olettanaw danddayakka; ayaw gooppe, neeni na'aa;
shin na'atetsaappe doommiide, I olettiide dic'ceedda asaa»
yaageedda. 34 Shin Daawite Saa'oola, «Taani ne k'oomay ta
aawuwaa dorssatuwaa heemmay; gaammuu woy Babbantsaa
malatiyaa do'ay yiide wudiyaappe dorssaa oyk'kiyaa wode,
35 Aa kaallaade taani baade Aa doonaappe wotsa akkay;
taakko simmiyaa wode, buuchchaa oyk'kaade, shoc'a
wod'ay. 36 Taani ne k'oomay gaammuwaanne babbantsa

wod'aad; ha k'as's'arettibeenna Piliss's'eemi de'uwaa S'oossaa olanchchatuwaa naasseedda diraw, ikka untuntuppe ituwaadan hanana. 37 Gaammuwaanne babbantsa s'uguntsaappe taana ashsheeda Med'inaa Goday ha Piliss's'eemiyaa kushiyaappekka ashshanawaa» yaageedda. Saa'ooli Daawita, «Ba; Med'inaa Goday neenana gido» yaageedda. 38 Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli bare mayuwaa Daawita mayzeedda; Daawita huup'iyaan nahaasiyaa birataa k'op'iyaa wotseedda; nahaasiyaa birataa kootiyaakka Daawita mayzeedda. 39 Daawite bare ola mayuwaa bolla mashshaa danc'c'eedda; hametti be'eedda; shin danddayibeenna; ayaw gooppe, hewaa malaa mayuwaa mayyi erenna. Hewaappe guyyiyaan, Daawite Saa'oola, «Taani hawaa mala mayuwaa mayyaade meezetabeenna diraw, hawaana baanaw danddaykke» yaagiide ola mayuwaa ubbaanna k'aareedda. 40 Daawite bare hentsaa gatimaa oyk'k'iide, shaafaappe muyla shuchchaa ichcheshatuwaa mas'i akkiide, bare k'arc'c'ituwan yeggeedda; bare yambbarshshaa oyk'k'iide, Gooliyaadekko mateedda. 41 Gooliyaadekka Daawitakko shiik'i shiik'iide matattedda; gondalliyaa tookkiyaa bitanii Aa sintsan de'ee. 42 I Daawita tishshi ootsi s'eelliide, Daawite na'aa gideeddawaanne malaa lo"anne arssa giddeeddawaa be'iide kad'eedda. 43 Daawita, «Neeni gatimaa oyk'k'aade ta bolla yaanaw, taana kanaa gaaddiyye?» yaageedda; bare s'oossatuwaa suntsan Daawita shek'k'eedda. 44 I k'aykka Daawita, «Haaya; taani ne ashuwaa saluwaa kafotoonne sa'aa do'atoo immana» yaageedda. 45 Daawite Piliss's'eemiyaa, «Neeni mashshaa, bodiyaanne s'ink'k'aa oyk'k'aade ta bolla lyyaasa; shin taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa suntsan, neeni naasseedda Israa'eeliyaa olanchchatuu S'oossaa

suntsan ne bolla yay. **46** Hachche Med'inaa Goday neena ta
 kushiyan aatsi immana; taani neena shoc'ana; ne k'ood'iyaa akka
 muuc'a olana. Piliss's'eema olanchchatuwaa anhaa saluwaa
 kafotuwawunne sa'aa do'atoo taani hachche immana; yaatina,
 Israa'eelan S'oossay de'iyawaa sa'aan de'iyaa Asay ubbay
 erana. **47** Med'inaa Goday bare asaa ashshanaw tooraa
 woy mashshaa koyennawaa hawaan shiik'eedda Asay ubbay
 erana; ayaw gooppe, olay Med'inaa Godaawaa. I hinttentta
 ubbaa nu kushiyan aatsi immana» yaageedda. **48** Piliss's'eemi
 dendiide biide, Daawitana olaa gaketanaw shiik'eedda wode,
 Daawite olettiiyaa olaw ellekka wos's'eedda. **49** Daawite
 bare k'arc'c'itiiyaa giddo kushiya yeddiide, itti shuchchaa
 akkiide yambbarshshan wotsiide yambbariide, Piliss's'eemiyaa
 deemuwaa c'addeedda. Shuchchay bitaniyaw deemuwaa giddo
 geleedda; yaatina, bitanii biittan guufanniide kunddeedda.
50 Yaatiide Daawite Piliss's'eemiyaa yambbarshshaaninne
 shuchchaan s'ooneedda. Daawite bare kushiyan mashshay
 baynnan Piliss's'eemiyaa c'addiide wod'eedda. **51** Daawite
 wos's'iidde biide, Aa bolla kes ek'k'iide, Piliss's'eemiyaa
 mashshaa oyk'k'iide shookuwaa giddoppe shoddi akkiide, Aa
 k'ood'iyaa muuc'eedda. Piliss's'eema asatuu barenttu tooraa
 k'aray hayk'k'eeddawaa be'eedda wode bak'attedino. **52**
 Israa'eeliyaa asaynne Yihudaa Asay dendiide waasiidde,
 Piliss's'eema asatuwaa Gaatenne Ek'iroona katamatuwaa
 penggetuwaa gatsanaashin yedersseeddino; Piliss's'eema
 asaa anhay Gaatenne Ek'iroona gakkanaw, Shaa'irayma
 afiyaa ogiyaan ubbaan kunddeedda. **53** Israa'eeliyaa Asay
 Piliss's'eema asatuwaa yederssi simmiide, untunttu shiik'eedda
 sa'aa bonk'k'eeddino. **54** Daawite Piliss's'eemiyaa k'ood'iyaa

Yerusaalame aheedda; shin Piliss's'eemiyaa ola miishshaa bare dunkkaaniyaa gidдон wotseedda. **55** Daawite Piliss's'eemiyaakko biishshin, Saa'ooli be'eedda wode, olanchchatuu kaappuwaa Abaneera, «Abaneera, ha wodallay O na'ee?» yaagiide oochcheedda. Abaneeri Saa'oola, «Kawoo, ne shemppu ero taani Aa erikke» yaagiide zaareedda. **56** Kaati zaariide, «Yaatooppe ha wodallay O na'enttonne ane oochchaade gakka» yaageedda. **57** Daawite Piliss's'eemiyaa wod'iide simmeeddawaappe guyyiyaan, muuc'eedda Piliss's'eemiyaa huup'iyaa oyk'k'eedda saanna, Abaneeri Aa Saa'oola sintsa akkiide afeedda. **58** Saa'ooli Aa, «Wodallaw, neeni O na'ee?» yaagiide oochcheedda. Shin Daawite, «Taani Beetaliheemiyaa ne k'oomaa Isseyaa na'aa» yaagiide zaareedda.

18 Daawite Saa'oolanna haasayiaawaa wursseeddawaappe guyyiyaan, Saa'oola na'aa Yoonataani Daawitana daro mata dabbotetsaa med'd'eedda; Yoonataani Daawita bare huup'iyaadan siik'eedda. **2** He gallassaappe doommiide, Saa'ooli Daawita barenana wotseedda; bare aawuwaa soo guyye simmennaadan diggeedda. **3** Yoonataani Daawita bare huup'iyaadan siik'iyaa diraw, aanana k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda. **4** Yoonataani bare mayyeedda kaabbaa k'aariide, bare ola mayuwaanna, bare mashshaanna, bare wonddaafiyaananne bare sak'k'iyaa ittippe Daawitaw immeedda. **5** Saa'ooli kiitteedda ubbabaa Daawite poliide ootsiyaa diraw, Saa'ooli Daawita bare olanchchatuu gidдон gadaawaa suntseedda; hewe asaa ubbaakka Aa olanchchatuwaakka nashechcheedda. **6** Daawite Piliss's'eemiyaa Gooliyaada wod'ina Asay soo simmiyaa wode, mac'c'a Asay nashechchaa yetsaa yes's'iiddinne duriidde, kabaruwaa bak'k'iiddenne

diitsaa diis's'iidde, Kaatiyaa Saa'oola mokkanaw Israa'eeliyaa katamatuwaa ubbatuwaappe kesseedda. 7 Mac'c'awanttu duriidde, «Saa'ooli sha"aa wod'eedda; Daawite tammu sha"aa wod'eedda» yaagiide yes's'eeddino. 8 Saa'ooli ha yetsay iitina, loytsi hank'k'etteedda; Saa'ooli bare k'ofaan, «Daawita, <Tammu sha"aa wod'eedda> giide, taana, <itti sha"aa wod'eedda> geeddino; yaatina, kawutetsaappe attina aw ayee atteedawe?» yaageedda. 9 He gallassaappe doommiide, Saa'ooli Daawita k'anaate ayfiyaan s'eelleedda. 10 Wonttetsa gallassaa iita ayyaanay S'oossaappe kiitettiide, Saa'oola oyk'k'eedda; Saa'ooli bare son elumetteedda. Daawite haroodewaadan diitsaa diis's'eedda; Saa'ooli tooraa bare kushiyan oyk'k'i utteeddawe, 11 «Daawita godaana gatsaade sikkaad» giide tooraa s'onggeedda. Shin Daawite laa"u geedde aappe haleedda. 12 Med'inaa Goday Saa'oola aggiide Daawitana de'iyaa diraw, Saa'ooli Daawitaw yayyeedda. 13 Hewaa diraw, Saa'ooli Daawita bare sintsaappe haassiide, sha"a olanchchatoo kaappuuwaa keseedda. Yaatina, Daawite bare c'itaa olan kaaletseedda. 14 Med'inaa Goday Daawitana ittippe de'iyaa diraw, I ootsiyaabay ubbay aw injeteedda. 15 Daawite ootsiyaabay ubbay loytsi injetiyaawaa Saa'ooli be'iide, aw loytsi yayyeedda. 16 Shin Daawite untuntta olan kaaletsiyaa diraw, Israa'eelanne Yihudaa Asay ubbay Aa siik'eeddino. 17 Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli Daawita, «Ta naatta bayirata Meraaba hannash; taani O new mache ootsaade immanna; neeni mino asaa gida; yaataade Med'inaa Godaa olaa oletta» yaageedda. Saa'ooli bare wozanaan, «Taani Aa bochchikke; Piliss's'eema asatuu Aa wod'ana» yaagiide k'oppeedda. 18 Shin Daawite Saa'oola, «kaatiyaanna bollotanaw taani oonee? Ta soo asaykka ayee? Woy ta aawuwaa yaraykka Israa'eeliyaa asaa gidдон

ayee?» yaageedda. 19 Shin Saa'oola naatta Meraaba Daawitaw imettiyaa wodii gakkina, Mahoola katamaappe yeedda, Adirii'eela geetettiyaa itti bitaniyaw imettaaddu. 20 Gidooppenne, Saa'oola naatta Miikaala Daawita siik'aaddu; Saa'ooli hewaa sisiide nashetteedda. 21 I bare wozanaan, «Aw p'ire gidana malanne Piliss's'eema asatuu Aa wod'ana mala, taani Miikaalo Daawitaw immana» yaagiide k'oppeedda. Hewaa diraw, Saa'ooli Daawita, «Neeni taananna bollotanaw hawe new laa'entso kaac'aa» yaageedda. 22 K'aykka Saa'ooli bare k'oomatuwaa s'eesiide, «Kaatii neenan nashetteedda; Aa k'oomatuu ubbaykka neena dosiino; ha"i neeni kaatiyaanna bollota yaagiide s'uuran Daawitaw odite» yaagiide azazeedda. 23 Unttuntu I geeddawaadankka Daawitaw odeeddino; shin Daawite unttunttoo, «kaatiyaanna bollotanawe hinttenttoo laafabaa malatiyye? Taani hiyyeessanne erettenna asaa» yaagiide zaareedda. 24 Saa'oola k'oomatuu Daawite geeddawaa Saa'oolaw odeeddino. 25 Saa'ooli bare k'oomatuwaa, «Daawitaw hawaadan yaagiide odite; «Kaatii bare morkkatuwaa haluwaa kessanaw s'eetu Piliss's'eema asatuwaa k'aaratuwaappe attina, neeppe hara c'ilooshshaa koyenna» yaagite» yaageedda. Saa'ooli hewaa geeddawe, «Daawite Piliss's'eematuwaa kushiyan hayk'k'o» giide k'oppeedda dirassa. 26 Saa'oola k'oomatuu Saa'ooli geeddawaa Daawitaw odeeddino; kaatiyaanna bollotiyaawe Daawita nashechcheedda. Hewaa diraw, bullachchaa gallassay gakkanaappe kasetiide, 27 Daawitenne Aa Asay denddiide beeddino; Piliss's'eematuwaappe laa"u s'eetu asaa wod'eeddino. Daawite kaatiyaanna bollotanaw he asatuwaa k'aaratuwaa ahiide, kawoo kumentsaa paydiide sheed'd'edda. Hewaa diraw, Saa'ooli bare naatto Miikaalo Daawitaw immeedda. 28 Saa'ooli Med'inaa Goday Daawitana

ittippe de'iyawaanne Aa naatta Miikaala Daawita siik'iyawaa ereedda. 29 Hewaa diraw, Saa'ooli Daawitaw kasewaappe aatsiide yayyeedda. Saa'ooli bare de'uwaa laytsaa ubbaan Daawitaw morkke gideedda. 30 Piliss's'eeme kaappatuu olettanaw kesiyaawaa aggibeykkino; shin olaw kesseedda payduwaa ubbaan Saa'oola gadaawatuu ubbaappe s'oonuu haniyaawe Daawitessa; hewaa diraw, I eretteedda asaa gideedda.

19 Saa'ooli bare na'aa Yoonataanawunne bare k'oomatuwaa ubbaw, «Daawita wod'ite» yaagiide odeedda; shin Saa'oola na'ay Yoonataani Daawita loytsi siik'eedda. 2 Hewaa diraw, Yoonataani Daawitaw hawaadan yaagiide odeedda; «Ta aawuu Saa'ooli neena wod'anaw koyee; wontti guura new naagetta; itti sa'aan k'osettaade de'ashsha. 3 Taani ta aabbuna baade, neeni k'osetteedda gaden ek'k'ana; taani nebba aw odaadde, aappe siseeddabaa new odana» yaageedda. 4 Yoonataani Daawitewaa nashshiide, bare aawuwaa Saa'oola hawaadan yaageedda; «Kaatii bare k'oomaa Daawita naak'k'oppo; ayaw gooppe, I neena naak'k'ibeenna; I ootseeddabay neena loytsi go"eedda. 5 I Piliss's'eemiyaa wod'iyaa wode bare shemppoo k'arettibeenna. Med'inaa Goday Israa'eeliyaa ubbaw wolk'k'aama s'oonuwaa immeedda; hewaa be'aade neenikka nashetaadda. Yaatina, neeni geeshsha asaa naak'k'anaw ayaw k'oppay? Gaasuu baynnan Daawita wod'anaw ayaw koyay?» yaageedda. 6 Saa'ooli Yoonataani odeeddawaa sisiide, «Med'inaa Goday ero, taani Daawita wod'ikke» yaagiide c'aak'k'eedda. 7 Yoonataani Daawita s'eesiide, haasayeeddawaa ubbaa odeedda. Yaatiide Daawita Saa'oolakko aheedda; Daawite Saa'oolanna kasewaadanka de'eedda. 8 Hara olaykka denddeedda; Daawite kesiide

Piliss's'eema asatuwaanna oletteedda; untuntta wolk'k'aama shochchaa shoc'ina, untuntu Aa sintsaappe bak'attedino.

9 Hewaappe simmiide, Saa'ooli tooraa oyk'k'iide bare son utti de'ishshin, iita ayyaanay Med'inaa Godaappe kiitettiide Aa oyk'k'eedda. Yaatina, Daawite diitsaa diis's'ishin, 10 Saa'ooli Daawita godaana gatsiide Dantsanaw (oytsanaw) tooraa s'onggeedda; shin Daawite aappe haleedda; tooray godan ek'k'eedda. He gallassaa k'amma Daawite bak'atiide kessi akkeedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, «Daawita golliyya naagiide, guura Aa wod'ite» yaagiide Saa'ooli asaa Daawita soo kiitteedda. Yaatina, Daawita machata Miikaala, «Hachche k'amma neeni ne shemppuwaa ashshana d'ayooppe, wontti hayk'k'aasa» yaagaadde Daawitaw odaaddu. 12 Miikaala Daawita maskkootiyaanna wotsaaddu; Daawite bak'atiide kessi akkeedda. 13 Miikaala soo misiliyaa akkaade arsaan gisisaaddu; huup'issaana deeshsha isikiyaa wotsaaddu; yaataade afilaa mayzzaaddu. 14 Daawita omoodiide ahana mala, Saa'ooli asaa kiitteedda; Miikaala, «Daawite saketteedda» yaagaaddu. 15 Hewaappe guyyiyaan, Daawita be'ana mala, Saa'ooli he asatuwaa guyye kiittiide, hawaadan yaageedda; «Taani Daawita wod'anaadan Aa arssaana tookkiide akkiide ahite» yaageedda. 16 Shin asatuu soo geliyaa wode, he soo misilii arsaan giseeddawaa demmeeddino; Aa huup'issaana deeshshaa isikii de'ee. 17 Saa'ooli Miikaalo, «Neeni ayaw hawaadan ootsaade taana c'immaad? Ta morkkii kessi akkanaadan ayaw bak'atissaadii?» yaageedda. Hewaappe guyye Miikaala, «I taana, «Taana kessaade yedda; hinna d'ayooppe, taani neena wod'ana» yaageedda» yaagaade zaaraaddu. 18 Daawite bak'atiittiide, Raaman de'iyaa Sammeelakko beedda; Saa'ooli barena

ootseedda ubbabaa Sammeelaw odeedda. Inne Sammeeli Raaman de'iyaa Naayoota giyaa sa'aan biide utteeddino. **19** Saa'ooli, «Daawite Raaman de'iyaa Naayootan de'ee» yaagiyaawaa siseedda. **20** Daawita omooddana mala, asaa yaa kiitteedda. Shin timbbitiyaa odiyaawanttu c'itay timbbitiyaa odishiininne Sammeelikka ek'kiide untuntta kaaletsishin untunttu be'eedda wode, Saa'ooli yeddeedda asaa bolla S'oossaa Ayyaanay wod'd'eedda; untunttukka timbbitiyaa odeeddino. **21** Saa'ooli hewaa siseedda wode, hara asaa yeddeedda; untunttukka k'ay timbbitiyaa odeeddino. Saa'ooli heezzentso asaa yeddeedda; hewanttukka timbbitiyaa odeeddino. **22** Yaatina, I bare huup'iyaw Raama baanaw denddeedda; biide Seekun de'iyaa wolk'k'aama ollaa gakeedda; «Sammeelinne Daawitenne hak'an de'iinoo?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Hini Raaman de'iyaa Naayootan de'iino» yaagiide zaareeddino. **23** Hewaa diraw, Saa'ooli Raaman de'iyaa Naayoota beedda; k'ay S'oossaa Ayyaanay Aa bollakka wod'd'eedda; Raaman de'iyaa Naayoota gakkanaw, timbbitiyaa odiiide beedda. **24** Bi gakkiiide, bare mayuwaa k'aariide, Sammeela sintsan timbbitiyaa odeedda; he gallassaa ubbaanne k'ammaa ubbaa kallo giseedda. Asay, «Saa'olekka timbbitiyaa odiyaawanttu zateeyye?» guussay hawaassa.

20 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Raaman de'iyaa Naayootappe bak'atiide, Yoonataanakko beedda; Yoonataana, «Taani ay ootsaadditaa? Ta bayzuu ayee? Ne aawuu taana wod'anaw koyiyaawe, taani Aa waata k'ohiinee?» yaagiide oochcheedda. **2** Yoonataani, «Hewe neeppe haakko! Neeni hayk'k'akka. Be'a, guutsabaa gidiina, gitabaa gidiina, ta aawuu taw odennan de'iidde ayaanne ootsenna. Ta aawuu ha yewuwaa

taappe ayaw k'ossi? Hewaadan gidenna!» yaagiide zaareedda.

3 Shin Daawite Yoonataana, «Neeni taana siik'iyawaa ne aawuu loytsi ereedda; ne aawuu barew, <Yonaataani ha yewuwaa erooppe I kayyotana!» yaageedda. Shin Med'inaa Goday ero; ne shemppu ero; taappenne hayk'uwaappe gidduwaan mes's'i itti tangguu atteedda» yaagiide c'aak'keedda. 4 Yoonataani, «Neeni kiiteta geeddawaa ayaanne taani new ootsana» yaageedda. 5 Hewaappe guyye Daawite hawaadan yaageedda; «Sisa, wontti aginaa s'eeruwaa bonchchiyaa gallassaa; taani kaatiyaanna k'umaa maana koshshee. Shin taani baade wontti peeshina omarssi gakkanaw, gaden k'osettana. 6 Ne aawuu taana koyooppe, neeni Aa, <Daawitenttu soo Asay ubbay laytsaa yarshshuwaa yarshshiyaa wode gidiyaa diraw, Beeteleeme bare katamaa ellekka baana giide, taana oochchiide beedda» yaaga. 7 Hewaappe guyye I, <Yaanooppe lo"a» yaagooppe, taw ne k'oomaw saro; shin I hank'k'ettooppe, I taana k'ohanaw bare k'ofaa k'achcheeddawaa hewan era. 8 Neena gidooppe, neeni taw ne k'oomaw lo"obaa kiiteta; ayaw gooppe, neeni taananna ne k'oomaanna Med'inaa Godaa sintsan c'aak'etaadda. Shin taanan bayzuu de'oppe, taana neeni wod'a! Ne aawoo taana aatsa immoppa» yaageedda. 9 Yoonataani, «Hewe neeppe haakko! Ta aawuu neena k'ohanaw bare k'ofaa k'achcheeddawaa taani ereeddentto, new odikkitaayye?» yaagiide zaareedda. 10 Hewaappe guyye Daawite, «Ne aawuu new iita zaaruwaa zaarooppe, taw odanawe oonee?» yaagiide oochcheedda. 11 Yoonataani, «Haaya; gade boytte» yaageedda; yaatina, laa"attuukka gade beeddino. 12 Yoonataani Daawita hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay ero, taani wontti peeshina ta aawuwaa k'orana.

I new lo"uwaa k'oppooppe, taani kiittaade neena erissana.

13 Shin ta aawuu neena k'ohanaw koyeeddawaa gidoope, k'ay hewaa taani neena erissennan aggooppenne neena saruwaan moyzza yeddennan aggooppe, Med'inaa Goday taw iito! Med'inaa Goday ta aabunna ittippe gideeddawaadan neenanakka ittippe gido. 14 Taana Asay wod'enaadan ta de'uwaa laysaa ubbaan aggena siik'uwaa, Med'inaa Godaawaa mallaa taw kiiteta. 15 K'ay Goday Daawita morkkatuwaa ubbaa gadiyaappe d'ok'olledda wodekka, ta golliyaa asaappe ne siik'uwaa haassoppa» yaageedda. 16 Hewaa diraw, Yoonataani, «Med'inaa Goday Daawita morkkatuwaa oochcho» yaagiide Daawita golliyaa asaana k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda. 17 Yoonataani Daawita bare huup'iyaadan siik'eedda diraw, «Neeni taana tumu siik'iyaawaa k'onc'c'issanaw ane taw laa'entsuwaa c'aak'k'a» yaagiide c'aak'k'iseedda. 18 Hewaappe guyyiyaan, Yoonataani Daawita, «Wontta aginaa s'eeruwaa bonchchiyaa gallassaa; neeni uttiyaa sa'ay mela de'oppe, neeni baynnawe erettanawaa. 19 Wontti peeshina omarssi baade, ha metuu doommeedda gallassi neeni k'osetteedda sa'aan k'osetta; k'osettaade Es'ela giyaa zaallaappe guyyenna takkashsha. 20 Taani ayentto s'onggiyaawaa malataade, Aa miyiyaanna heezzu pootsatuwaa wonddaafiyaan dukkana. 21 Hewaappe guyyiyaan, ta k'oormaa, «Baade zubbetuwwa koya» yaagaadde kiittana; taani Aa kiittaadde, «Be'a; zubbetuu neeppe ha baggana de'iino; taakko akkaade ya» yaagiyaawaa gidoope, haaya; ayaw gooppe, Med'inaa Goday ero, new sa'i saro; neena ayaynne bochchenna. 22 Shin taani ta k'oormaa, «Be'a; zubbetuu neeppe hini baggana de'iino» yaagiyaawaa gidoope, neeni aggade ba; ayaw gooppe, Med'inaa Goday neena wora

yeddeedda. 23 Neeninne taani haasayeedda k'aalaa c'aak'uwaa gidoope, hewoo neeppenne taappe gidduwaan Med'inaa Goday med'inaw markka» yaageedda. 24 Hewaa diraw, Daawite gaden k'osetteedda. Aginaa s'eeruwaa bonchchiyaa gallassay gakeedda wode, Kaatiyaa Saa'ooli k'umaa maanaw yeedda. 25 Haroode bare uttiyaa sa'aan godaa lank'kiyaan utteedda; Yoonataani aappe sintsa bazzuwaan utteedda; Abaneeri Saa'oola lank'kiyaan utteedda; shin Daawita sa'ay mela de'ee. 26 Saa'ooli he gallassaa ayinne gibeenna; ayaw gooppe, Saa'ooli, «Daawite ayentto haneedda; he gallassaa bonchchennaadan tuneedda; tuma I tuneedda» yaagiide k'oppeedda. 27 Shin wonttetsa gallassikka, aginaw laa'entso gallassi Daawita sa'ay mela de'ee. Saa'ooli bare na'aa Yoonataana, «Issey na'ay zinokka hachchikka k'umaa maanaw ayaw yibeennee?» yaagiide oochcheedda. 28 Yoonataani, «Daawite Beeteleeme baana giide taana oochcheedda; 29 I taanikka, «Nu golliyaa Asay kataman yarshshuwaa yarshshiyaa dirawunne ta ishaykka taana azazeedda diraw, hay taana yeddaarikkii; neeni taana siik'iyawaa gidoope, ane taani ta ishathuwaa be'anaw bay» yaageedda. Kaatiyaa maaddappe maanaw I yibennawe hewaa gishshassa» yaagiide zaareedda. 30 Saa'ooli Yoonataana bolla hank'kuwaa ees's'i kesiide hawaadan yaageedda; «Laa geellanne makkalanchcha mishiratti na'aw, neeni ne huup'iyaw kawushanawunne neena yeleedda ne daayo kawushshanaw neeni Issey na'aa bagga giddeeddawaa taani erikkitaayye? 31 Issey na'ay ha sa'aa bollan de'eedda peeshan ubbaan neeni woy ne kawutetsay ek'k'enna. Ha"i kiittaade taw Aa ahissa; ayaw gooppe, I hayk'anaw bessee» yaageedda. 32 Hewaappe guyye Yoonataani bare aawuwaa Saa'oola, «I

ayaw hayk'k'ii? I ootseeddabay ayee?» yaagiide oochcheedda.

33 Shin Saa'ooli Yoonataana wod'anaw tooraa Aa bolla s'onggeedda. Hewaa diraw, Yoonataani bare aawuu Daawita wod'anaw k'ofaa k'achcheeddawaa ereedda. **34** Hank'k'uwa ees'etiide maaddappe denddee ek'k'eedda; bare aawuu Daawita kawushsheedda diraw Yoonataani kayyottiide, he aginaw laa'entso gallassaa mibeenna. **35** Wontta Yoonataani Daawitana gaketanaw gade biide barenanna itti yalaga na'aa akkiide beedda. **36** Yoonataani na'aa, «Taani wonddaafiyaan dukkiyaa zubbetuwa wos's'aade koya» yaageedda; hewaappe guyyiyaan na'ay wos's'iyaa wode, zubbiiyaa hefintsa dukkeedda. **37** Na'ay Yoonataana zubbii wod'd'eedda sa'aa gakeedda wode, Yoonataani na'aa s'eesiide, «Zubbii neeppe hini baggana de'ennee?» yaageedda. **38** K'aykka Yoonataani na'aa, «elleella; elleellaade ba; ek'k'oppa!» yaagiide bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide odeedda. He na'ay zubbiiyaa mas'iide akkiide, bare godaakko aheedda. **39** Na'ay ha yewuwaa ayinne erenna; Yoonataanne Daawita s'alaalay eriino. **40** Yoonataani bare ola miishshaa na'aw immiide, «Tookka akkaade katamaa afa» yaageedda. **41** Na'ay beeddawaappe guyyiyaan, Daawite he zaallaa guyyeppe kesseedda; Yoonataana sintsan gulbbatiide, bare deemuwaa biittaa boshissiide heezzu gede goyneedda. Hewaappe guyyiyaan, ittuu ittuwaanna yerettiide yeekkeeddino; shin Daawite Yoonataanappe aad'uwa yeekkeedda. **42** Yoonataani Daawita, «Saro ba; «Ne giddoninne ta gidдон, ne zeretsaa giddoninne ta zeretsaa gidдон, Med'inaa Goday med'inaw markka gido» yaagiide nuuni laa"uu Med'inaa Godaa suntsaan c'aak'k'eeddo» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan,

Daawite denddiide beedda; Yoonataanikka katamaa guyye simmeedda.

21 Daawite k'eesiyaa Abimeleekakko Nooba katamaa beedda; Abimeleeki Daawitana gaketanaw kokkoriidde yiide, «Neeni ayaw neerekka de'ay? Ayaw hara Asay neenana de'ennee?» yaagiide oochcheedda. **2** Shin Daawite k'eesiyaa Abimeleeka, «Kaatii taana, «Taani neena kiitteedda yewuwaanne azazeedda azazuwaa ooninne eroppo» yaagiide taana ittibaa azazeedda. Ta asatuu itti sa'aan taananna gaketanaadan odaad. **3** Ha'i ne kushiyan ayay de'ii? Ichcheshu bashe ukitsaa woy de'eddawaa ayaanne taw immaarikkii» yaageedda. **4** Hewaappe guyye k'eesii Daawita, «Asay ubbay miyaa ukitsay taw baawa; shin geeshsha ukitsay de'ee; he asatuu barena mac'c'a asappe naageeddawaa gidooppe, untunttu maanaw danddayiino» yaageedda. **5** Hewaappe guyye Daawite k'eesiyaa, «Tuma nuuni ha kiitaw keso saappe doommiide, mac'c'a asaappe naagetteeddo; haray atto geeshsha gidenna kiitaa wodekka untunttu asatetsay geeshsha; hachche ubbaa aad'd'iide geeyanaw koshshennee!» yaageedda. **6** Hewaa diraw, k'eesii Daawitaw geeshsha ukitsaa immeedda; ayaw gooppe, k'eesiyaw de'iyaaawe ho"iyaa ukitsaa Aa sa'aan wotsanaw Med'inaa Godaa sintsaappe dentseedda geeshsha ukitsaa s'alala. **7** Saa'oola k'oomatuwaappe itti bitanii he gallassaa Med'inaa Godaa sintsan naagiidde de'ee; Aa suntsay Doyk'a; I Eedooma biittaa asaa; Saa'oola mehiyaa heemmiyaawantoo I kaappuwaa. **8** Daawite Abimeleeka, «Tooray woy mashshay new de'anddeeshsha? Kaatiyaa kiitay elleelliso diraw, taani ta mashshaa woy hara ola miishshaa ahabeyikke» yaagiide oochcheedda. **9** Shin Abimeleeki, «Neeni Eela Zanggaaraan wod'eedda Piliss's'eemiyaa Gooliyaada mashshay

hawaan de'ee; c'urk'k'aan I s'aas'ettiide, eefuudiyaa geetettiyaa mayuwaappe guyye baggana de'ee. Neeni koyiyaawaa gidoope Aa akka; aappe attina, hara mashshay hawaan baawa» yaagiide zaaredda. Hewaappe guyye Daawite, «Hewaa mala hara mashshay baawa; Aa taw hamma» yaagedda. **10** He gallassi Daawite denddiide, Saa'oolappe bak'atiide, Gaate katamaa Kaatiyaa Akiishakko beedda. **11** Shin Akiisha oosanchchatuu, «Hawe Daawite bare biittan kaatiyaa gidenneeyye? K'ay mac'c'a asatuu yes's'iiddinne duriidde, «Saa'ooli sha"aa wod'eedda; Daawite tammu sha"aa wod'eedda» yaagiide sabbeedda bitaniyaa gidenneeyye?» yaageeddino. **12** Daawite untunttu haasayaa bare wozanaan oyk'kiide, Gaate Kaatiyaa Akiisha loytsi yayyeedda. **13** Hewaa diraw, Daawite untunttu sintsaan wozanay boshetteedda asa malateedda; untunttu Aa oyk'k'ana haniyaa wode, gooyiyaawaadan kare penggiyaa ifitsaa k'aac'eretseenne buuchchaanna duge zaariide saassuwaa lolkayee. **14** Akiishi bare oosanchchatoo, «Be'ite; hawe bitanii gooyee. Hinttenttu ayaw Aa taakko aheedditee? **15** Ha bitanii ta sintsan gooyanaadan hinttenttu aheeddawe, ta matan haray gooyiyaawe d'ayineyye? Ha bitanii ta soo gelanaw bessiiyye?» yaageedda.

22 Daawite Gaate katamaappe bak'atiide, Adulaama katamaa matan de'iyaa gonggoluwaa beedda; Aa ishatuwaanne Aa aawuwaa soo Asay ubbay hewaa siseedda wode, untunttu yaa duge aakko wod'd'eeddino. **2** Metooteeddawanttu, woy ac'uwan geleeddawanttu, woy sa'ay iiteeddawanttu ubbatuu Daawitakko shiik'eeddino; I untunttoo kaappuwaa gideedda. Itti oyddu s'eetuwwa gidiyaa Asay aanana de'ee. **3** Daawite he saappe denddiide, Moo'aaben de'iyaa Mis'ip'p'a beedda; Moo'aabe kaatiyaa, «S'oossay taw ootsanabaa taani erana gakkanaw

ta aattonne ta aawuwaa ne matan wotsissaarikkii» yaagiide woosseedda. 4 Hewaa diraw, Daawite untuntta Moo'aabe kaatiyaa matan wotseedda; geesuwaa gidдон Daawite k'oetti utteedda wode ubbaan untuntu kaatiyaa matan de'eeddino. 5 Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Gaadi Daawitakko yiide, «Geesuwaa gidдон gam"oppa; ha saappe denddaade Yihudaa gadiyaa ba» yaageedda; Daawite he saappe Hereta wora beedda. 6 Daawitenne Aa Asay beetteeddawaa Saa'ooli siseedda; Saa'ooli Gib'aa katamaa matan de'iyaa deriyaan, tamariskka geetettiyaa mitsaa garssan tooraa oyk'k'iide utteedda; Aa oosanchchatuu Aa dooddiide ek'k'eeddinno. 7 Saa'ooli untuntta, «Hinttentoo, Biiniyaama asatoo, sisite! Isseya na'ay goshshaanne woyniyaa tokkiyaa sa'aa hinttenttu ubbaw immanee? Shaalak'atuwaanne s'eetuwa kaappatuwa ootsiide hinttentta suntsanee? 8 Hinttenttu ubbay ta bolla mak'etteeddita; ta na'ay Isseya na'aanna k'aalaa c'aak'uwaa c'ak'k'eteeddawaa ooninne taw odibeenna. Hintteppe itti asayne taw k'arettenna; hachchewaadankka ta na'ay ta k'oomaa taana wod'isanaw dentseeddawaa ooninne taw odibeenna» yaageedda. 9 Saa'oola oosanchchatuwaanna ek'k'eedda Edoomiyaa Doyk'i Saa'oola, «Isseya na'ay Ahis'uuba na'aa Abimeleekakko Nooba katamaa beeddawaa taani be'aaddi. 10 Abimeleeki Daawite ootsanabaa Med'inaa Godaa oochcheedda; yaatiide Daawitaw shink'k'aa immeedda; k'ay Piliss's'eemiyaa Gooliyaada mashshaakka aw immeedda» yaageedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, Ahis'uuba na'aa k'eesiyaa Abimeleekanne Nooba kataman k'eesatuwa gidiide de'iyaa Aa aawuwaa soo asaa ubbaa kaatii s'eesissina, untuntu kaatiyaakko yeeddino. 12 Saa'ooli Abimeleeka, «Ahis'uuba na'aw, sisa» yaageedda.

Abimeleeki, «Ero ta godaw» yaageedda. 13 Saa'ooli Aa, «Neeninne Isseya na'ay ta bolla ayaw mak'etteeddite? Neeni aw ukitsaanne mashshaa immaade, I taana wod'anaw denddana mala, aw S'oossaa ayaw oochchaaddii?» yaageedda. 14 Abimeleeki kaatiyaa, «Ne k'oomatuwaa ubbaa gidduwaan Daawitedan ammanettiyaawe, kaatiyaanna bolloteeddawe, neena naagiyaawantta azaziyaawenne ne soo asaa gidдон loytsi bonchchettiyaawe haray oonee? 15 Taani aw S'oossaa oochchishin, hawe taw koyro? gidenna! Kaatiyaw, taana ne k'oomaa woy ta aawuwaa soo asaa ubbaa ayinne moottoppa; ayaw gooppe, taani ne k'oomay ha yewuwaa guutsa gidina wolk'k'aama gidinakka mule erikke» yaageedda. 16 Kaatii, «Abimeleeka, neeninne ne aawuwaa golliyya Asay ubbay hayk'k'ana» yaageedda. 17 Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli bare matan ek'k'iide naagiyaawantta, «Med'inaa Godaa k'eesetuwaa wod'ite; ayaw gooppe, untunttukka Daawita maaddeeddino; Daawite bak'ateeddawaa eriidde, taw odibeykkino» yaageedda. Shin kaatiyaa oosanchchatuu Med'inaa Godaa k'eesatuwaa bolla barenttu kushiyya wotsennan is's'eeddino. 18 Yaatina kaatii Doyk'a, «K'eesetuwaa neeni wod'a» yaagiide azazeedda. Edoomiyaa Doyk'i k'eesetuwaa shoc'eedda; he gallassi eefuudiyaa mayyeedda hospun tammanne ichcheshu k'eesetuwaa I wod'eedda. 19 Hewaa bollakka k'eesatuwaa katamaa, Nooba k'ara mashshaan busakkeedda; he kataman de'iyaa attumawaa, mac'c'awaa, naanaa, k'eri naanaa, mehetuwaa, haretuwaanne dorssatuwaa k'ara mashshaan Doyk'i suppu ootseedda. 20 Shin Ahis'uuba na'aa Abimeleeka naanatuwaappe Abiyaataara geetettiyaa itti na'ay kessi akkiide, Daawitakko bak'ateedda. 21 Saa'ooli

Med'inaa Godaa k'eesetuwaa wod'eeddawaa Daawitaw odeedda.

22 Daawite Abiyaataara, «Edoomiyaa Doyk'i he sa'aan de'iyawaa taani be'eedda wode, I Saa'oolaw odanawaa he gallassi eraad.

Ne aawuwaa soo asaa ubbaa hayk'oo ooshettiyaawe taana.

23 Simmi neeni taananna de'a; yayyoppa. Neena wod'anaw koyiyaa uray taana wod'anaw koyiyaawaa; shin neeni ta matan saro de'ana» yaageedda.

23 «Piliss's'eema asatuu K'a'iila katamaa oliino; katsaakka bonk'k'iino» yaagiyaa oduwaa Daawite siseedda. 2 Daawite Med'inaa Godaa, «Taani baade Piliss's'eema asatuwaa oloo?» yaagiide oochcheedda. Med'inaa Goday Daawita, «Ba; Piliss's'eema asatuwaa ola; K'a'iila katamaa ashsha» yaageedda.

3 Shin Daawita asatuu, «Nuuni hawaan Yihudaa biittan de'iiddenne yayyeetto; shin Piliss's'eema asatuwaanna olettanaw nuuni K'a'iila katamaa biidde, waan aatsi yayyaneeshsha!» yaageeddino. 4 Hewaa diraw, Daawite zaaretsiide Med'inaa Godaa oochcheedda; Med'inaa Goday Aa, «Piliss's'eema asatuwaa taani new aatsa immana; dendda; K'a'iila katamaa ba» yaageedda. 5 Daawitenne Aa Asay K'a'iila katamaa biide, Piliss's'eema asatuwaanna oletteeddino; untunttu mehiyaa omooddeeddino. Untuntuppe daro asaa wod'iide, Daawite K'a'iila katamaa asaa ashsheeda. 6 Abimeleeka na'ay Abiyaataare Daawitakko K'a'iila katamaa bak'atiyaa wode, eefuudiyaa geetettiyaa mayuwaa akkiide beedda. 7 Daawite K'a'iila katamaa beeddawaa Saa'ooli sisiide, «S'oossay Daawita ta kushiyan aatsi immeedda; ayaw gooppe, ifitsaynne dirssay de'iyaa katamaa geliide, barekka k'ashetteedda» yaageedda. 8 K'a'iila katamaa biide, Daawitanne Aa asaa dooddana mala, Saa'ooli bare olanchchatuwaa ubbaa s'eeseedda. 9

Saa'ooli bare bolla iitabaa mak'k'eteeddawaa Daawite ereedda; k'eesiyaa Abiyaataara, «Eefuudiyaa haa akka ya» yaageedda. **10** Hewaappe guyyiyaan Daawite, «Abeet Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, ta gaasuwaan Saa'ooli K'a'iila katamaa bayzanaw mak'k'eteeddawaa taani ne k'oomay wurssaade sisaad. **11** K'a'iila katamaa Asay taana Saa'oolaw aatsiide immaneehsha? Taani ne k'oomay siseeddawaadan Saa'ooli tumukka haa yaaneeshsha? Abeet Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, taw ne k'oomaw odaarikkii» yaageedda. Med'inaa Goday Daawita, «Ee; Saa'ooli yaanawaa» yaagiide zaareedda. **12** Daawite, «K'a'iila katamaa asatuu taananne ta asaa Saa'oolaw aatsiide immaneehsha?» yaagiide zaaretsiidekka oochcheedda. Med'inaa Goday, «Ee; untunttu hinttentta aatsiide immana» yaageedda. **13** Daawitenne usuppun s'eetu gidiyaa Asay K'a'iila katamaappe kesiide, itti saappe itti sa'aa hemetaa oyk'k'eeddino. Daawite K'a'iila katamaappe bak'ateeddawaa Saa'ooli siseedda wode, baanaw k'oppeeddawaa aggi basheedda. **14** Daawite bazuwaa geesotuwaaninne Ziifa woran de'iyaa zoozetuwaan de'eedda. Saa'ooli Aa demmanaw ubbaa gallassi koyee; shin S'oossay Aa Saa'oola kushiyan aatsi immibeenna. **15** Daawite Ziifa woran de'iyaa Horeesha giyaa saan de'ishshin, Saa'ooli barena wod'anaw kesseeddawaa Daawite ereedda. **16** Saa'oola na'aa Yoonataani dendiide, Daawitakko Horeesha beedda; Daawita S'oossan wolk'k'aa demmanaadan mintsetsiidde, **17** «Yayyoppa; ta aawuwaa Saa'ooli neena kushiyaaninne bochchenna; neeni Israa'eeliyaa bolla kaatetana; taanikka neeppe garssana mooddana; haray atto ta aawuu Saa'olekka hewaa ereedda» yaageedda. **18** Untunttu laa"attuukka Med'inaa Godaa sintsan ittuu ittuwaanna c'aak'k'etteeddino; Daawite

Horeeshan gam"ina Yoonataani bare soo beedda. **19** Ziifa asatuu Saa'oolakko Gib'aa katamaa biide, «Daawite Yasemoonappe gedissa baggana Hakiila Deriyaa bolla Horeesha geesuwaan nu matan k'osetti utteedda. **20** Nu kaatiyaw, ha"ikka neeni doseedda wode haa duge wod'd'a; yaatooppe, nuuni Aa ne kushiyan aatsi immana» yaageeddino. **21** Saa'ooli untuntta, «Hinttentu taw k'aretteedda diraw, hinttentta Med'inaa Goday anjjo. **22** Biide ane gujjiidekka geeshshite; Daawite daro gede hak'a binttonne k'ay yaan ooni Aa be'eeddentto, geeshshiide erite; ayaw gooppe, I loytsi c'inc'a giyaawaa taani sisaad. **23** Daawite k'osettiyaa sa'aa ubbaa be'iide, muruta yewuwaa akkiide, taakko simmiide yiite. Hewaappe guyyiyaan, taani hinttenana baana; I he heeraan de'oppe, taani Aa kumentsaa Yihudaa yaraa gidдон demmana gakkanaw koyana» yaageedda. **24** Hewaa diraw, untunttu Saa'oolappe sintsatiide Ziifa beeddino. Daawitenne Aa Asay Yasemoonappe gedissa baggana de'iyaa Maa'oona woran Aaraba geetettiyaa gad'an de'iino. **25** Saa'oolinne Aa Asay Daawita koyanaw beeddino. Daawite hewaa siseedda wode, zaallaakko wod'd'iide, Maa'oona woran utteedda. Saa'ooli hewaa siseedda wode Maa'oona bazzuwaa Daawita koyiidde beedda. **26** Saa'ooli deriyaappe itti bagga miyyiyaanna bee; Daawitenne Aa Asay hinkko bagga miyyiyaanna biino. Untunttu Saa'oolappe bak'atanaw elleelliino; ayaw gooppe, Saa'oolinne Aa asatuu, Daawitanne Aa asatuwaa oyk'k'anaw mati utteeddino. **27** Shin kiitetteeddawe Saa'oolakko yiide, «Haaya! Piliss's'eema asatuu biittaa bolla woraajjeeddino» yaageedda. **28** Saa'ooli Daawita koyiyaawaa agjiide, Piliss's'eema asatuwaana olettanaw beedda. Hewaa diraw, he sa'ay «Shaakkiyaa zaallaa» geetetteedda. **29**

Daawite he saappe kesiide, Enggaada katamaa matan de'iyaa geesotuwaan utteedda.

24 Saa'ooli Piliss's'eema asatuwaa yederssiyaa saappe simmina, «Daawite Enggaada katamaa matan de'iyaa woran de'ee» giide aw odeeddino. **2** Israa'eeliyaa ubbaa giddoppe dooretteedda heezzu sha"a asaa Saa'ooli akkiide, Daawitanne Aa asaa koyanaw, «Wora Deeshshatuu Geessiyaa Zaallaa» giyaa sa'aa mata beedda. **3** Saa'ooli ogiyaa doonaan dorssaa ak'uwaa matan de'iyaa gonggoluwaakko yeedda; sheeshshaw uttanaw gonggoluwaa giddo geleedda. Daawitenne Aa Asay gonggoloo giduwaakko shiik'iide utteeddino. **4** Daawita Asay Aa, «Hekko taani ne morkkiyaa ne kushiyan aatsa immana; neeni Aa ne koyeeddawaadan ootsana yaagiide Med'inaa Goday new odeedda gallassay hachcha» yaageeddino. Daawite Saa'oola erissennan shiik'iide, Saa'oola mayuwaa s'eeraappe k'ans's'i akkeedda. **5** K'ans's'eeddawaappe guyyiyaan, Daawite bare wozanaan kayyotteedda. **6** Daawite bare asatuwaa, «Med'inaa Goday okkiide kaateyedda ta godaw taani hewaa ootsanaawaa woy Aa bolla ta kushiya dentsanawaa S'oossay taappe haasso; ayaw gooppe, S'oossay okkiide kaateyeddaawe Aa» yaageedda. **7** Daawite hawaadan seeriide, Saa'oola bare asan boshissennaan diggeedda. Saa'ooli gonggoluwaa giddoppe kesiide, bare ogiyaan geleedda. **8** Saa'ooli beeddawaappe guyyiyaan, Daawite gonggoluwaa giddoppe kesiide, Saa'oola, «Ta godaw, kaatiyaw!» yaagiide s'eeseedda; Saa'ooli guyye zaariidde s'eelleedda; Daawite biittan duge guufanniide, Saa'oolaw goyneedda. **9** Yaatiide Daawite Saa'oola, «Daawite neena k'ohanaw koyee giyaa asatuwaa k'aalaa neeni ayaw sisay? **10** Ha gonggoluwaa gidдон Med'inaa Goday neena hachche taw

aatsi immeeddawaa neeni ne ayfiyaan be'aadda; taani neena wod'anaadan amareedawanttu taana dentsetseeddino; shin taani, Med'inaa Goday okkiide kaateyeeddawaa I gidiyaa diraw, taani ta goda bolla ta kushiya dentsikke yaagaadde neena ashshaad. **11** Ta aawoo, be'a; ta kushiyan de'iyaa ne mayuwaa s'eeraa hawaa s'eella! Ne mayuwaa s'eeraappe k'ans's'a akkaad; shin neena wod'abeykke; taani neena k'ohabeennawaanne makkalabeennawaa akeekaade era; taani neena k'ohabeykke; shin neeni taana wod'anaw shankkataasa. **12** Newaanne tawaa Med'inaa Goday pirddo; Med'inaa Goday neeni taana k'oheeddawaa haluwaa kesso; shin taani ne bolla ta kushiya dentsikke. **13** Beni wode, lita ootsiyaawanttuppe iitabay kesee yaagiyaa leemisuu de'ee; hewaa diraw, taani neena kushiyaanne bochchikke. **14** Israa'eeliyaa kaatii O bolla keseeddee? Neeni oona oyk'k'anaw koyay? Hayk'k'eedda kanaa woy kattolliyyaa koyay? **15** Med'inaa Goday nu gidдон daannato; newaanne tawaa I pirddo; ta yewuwaa s'eelliide, ta diraw I mootetto; ne kushiyaappe taana I ashsho» yaageedda. **16** Daawite Saa'oolaw haasayyaawaa wursseedda wode, Saa'ooli Daawita, «Ta na'aw Daawitaa, hewe ne k'aalee?» yaageedda; Saa'ooli bare k'aalaa d'ok'k'isiide yeekkeedda. **17** K'aykka Daawita, «Neeni taappe aad'd'eedda s'illuwaa; ayaw gooppe, taani new iitabaa ootsina, neena taw lo"obaa ootsaadda. **18** Med'inaa Goday taana hachche new aatsi imminakka neeni taana wod'abeenna diraw, taw neeni ootseedda lo"obaa taana bessaada. **19** Asay bare morkkiyaa demmiide k'ohennaan yeddiyye? Neeni taw hachche ootseedda keekatetsaa diraw, Med'inaa Goday neena anjjo. **20** Ha"ikka neeni Israa'eeliyaw kaatiyaa gidanawaanne Israa'eeliyaw kawutetsay ne maataa

garssan ek'k'anawaa taani eray. 21 Ha"i simmi taappe guyyiyaan, ta zeretsaa neeni duutsennaadaaninne ta suntsaakka ta aawuwaa golliyaappe k'uc'c'ennaadan Med'inaa Godaa suntsan taw c'aak'k'a» yaageedda. 22 Daawite Saa'oolaw c'aak'k'eedda. Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli bare soo simmiide beedda; Daawitenne Aa Asay pude geessuwaa beeddino.

25 Sammeeli hayk'k'ina Israa'eeliyaa asatuu ubbay shiik'iide, aw yeekkeeddino; Raama kataman de'iyaa Aa son moogeeddino. Hewaappe guyyiyaan, Daawite Paaraana bazzuwaa beedda. 2 Maa'oonan itti bitanii de'ee; he bitaniyaw ak'uu K'armmeloosan de'ee; I daro dure; itti sha"a deeshshatuunne heezzu sha"a dorssatuu aw de'iino. I untuntu isikiyaa K'armmeloosa kataman meedee. 3 He bitaniyaa suntsay Naabaala; Aa machchatti suntsay Abigaalo. Iza eranchchanne malaa lo"a machchattio; shin I asinay mek'etsi baynna iita asaa. I Kaaleeba yara. 4 Daawite woran de'iidde, dorssaa isikiyaa Naabaali meediyaawaa siseedda. 5 Daawite tammu wodallatuwaa hawaadan yaagiide kiitteedda; «Naabaalakko K'armmeloosa katamaa biide, ta suntsan Aa sarotite; 6 Saro de'ay! Neenikka ne golliyaa asaykka saree! New geeddawe ubbay saro de'ii! 7 «Neeni dorssaa isikiyaa meediyaawaa taani sisaad; ne dorssaa heemmiyaawanttu nuunanna ittippe de'eedda wode, nuuni untunta genibeykko; untuntu K'armmeloosa kataman utteedda wode ubbaan untuntubaappe ayayenne pac'c'ibeenna. 8 Hewaa neeni ne k'oomatuwaa oochchooppe, untuntu new odana. Nuuni hachche shoobiyaa gallassi neekko yeedda diraw, ta wodalla asatoo hayyanaa lo"a; ne kushiyan de'yaabaappe ne k'oomatoonne ne na'aa Daawitaw hayyanaa imma yaagite» yaagiide azazeedda. 9 Daawita asatuu Naabaalakko gakkiiide,

Daawita kiitaa aw odeeddino; hewan naageeddino. **10** Naabaali Daawita k'oomatuwaa, «Daawite oonee? Isseya na'ay oonee? Ha wodiyaan daro k'oomatuu barenttu godatuwaappe bak'atiino. **11** Ta ukitsaa, ta haatsaanne ta dorssaa meediyaawanttoo shuketteedda ashuwaa dentsaade, ha oonenttonne yeedda sa'ay erettenna asatoo ayaw immoo?» yaageedda. **12** Daawita asatuu simmiide guyye beeddino. Bi gakkiiide Naabaali geeddawaa ubbaa Daawitaw odeeddino. **13** Daawite bare asatuwaa, «Hinttenttu mashshaa mashshaa danc'c'ite» yaageedda; hewaappe guyyiyaan ubbatuukka barenttu mashshaa mashshaa danc'c'eeddino; Daawitekka bare mashshaa danc'c'eedda. Daawite oyddu s'eetuwwa gidiyaa asatuwaana pude beedda; laa"u s'eetu Asay untunttuwaa naagiidde atteedda. **14** K'oomatuwaappe ittuu Naabaala machchato Abigaalo hawaadan yaageedda; «Daawite woran de'iidde nu godaa, «Saro» gaanaw asaa kiitteedda; shin I untuntta boreedda. **15** Gidoppekka, ha asatuu nuw loytsi lo"a; untunttu nuuna genibeykkino; nuuni untunttunna ittippe dembban peesheedda wode ubbaan nubaappe ayayenne pac'c'ibeenna. **16** Nuuni nu dorssaa wudiyaa untunttu matan heemmiyaa wode, k'ammanne gallassi untunttu nuw dirssaa gideeddino. **17** Hayanaa ha yewuwaa waatanenttonne k'oppa; ayaw gooppe, nu godaa bollanne Aa soo asaa bolla kobabay kessana hanee. Nu goday hewaa mala mek'etsi baynna iita asaa gideedda diraw, ooninne aw haasayanaw danddayenna» yaageedda. **18** Abigaala ellekka laa"u s'eetu komppo ukitsaanne laa"u ogoruwaa woyniyaa eessaa, s'iis'etteedda dorssatuwaa ichcheshatuwaa, tammanne laappun kiilo giraame tishaa s'iis'aa, itti s'eetu wurc'c'o woyniyaa teeraanne balasiyaa bak'etsaa melaappe laa"u s'eetuwwa

akkaade, hariyaan c'aanaaddu. 19 Yaataade k'oomatuwaa, «Hinttenttu taappe sintsaw aad'd'iide biite; taani hinttenttu geeduwaa kaallana» yaagaaddu; shin bare asinaa Naabaalaw ayinne odabeykku. 20 Bare hariyaa toggaadde deriyaana duge zanggaaraa wod'd'iyaa wode, Daawitenne Aa Asay iikko simmiide duge wod'd'iino; iza untuntunna gakettaaddu. 21 Daawite bare wozanaan, «Abaappe ayayenne pac'c'ennaadan taani ha bitaniyaa ak'uwaa ubbaa naageeddawe c'oo mela; taani lo"eeddawaa kushiya I taw iitaa zaareedda. 22 Wontta guura gakkanaw, taani aabaa gideedda ubbaappe itti attumawaanne pas'a aggooppe, S'oossi taana pas'a aggoppo» yaageedda. 23 Abigaala Daawita be'eedda wode, hariyaappe ellekka wod'd'aade, Daawita sintsan biittan guufannaade aw wutishaaddu. 24 Iza Aa gediyaan kunddaade, «hay ta godaw, ha bayzuu ta s'alalaassa gido! Taana ne k'oomatoo haasayissaarikkii; taani ne k'oomatta haasayiyaawaa sisaarikkii. 25 Ha mek'etsi baynna iita bitaniyaabaa, Naabaalabaa sisoppa; «Naabaala» guussay «Eeya» giyaawaa; I bare suntsaadankka eeyaa. Ta godaw, neeni kiitteedda asatuwaa taani ne k'oomatta be'abeykke. 26 «Med'inaa Goday ero! Ne shemppu ero! Neeni suutsaa gussennaadaaninne ne kushiyan ne haluwaa kessennaadan, neena ta godaa te'eeddawe Med'inaa Godaa. Ne morkketuunne neena ta godaa k'ohanaw koyiyaawanttu Naabaaladan hanino. 27 Ha imotay taani ne k'oomatta new ta godaw aheeddawe neena kaalliyaa asatoo imetto. 28 Hay ta godaw, taani ne k'oomatta baleedda balaa atto yaaga! Neeni Med'inaa Godaa olaa olettiyaa diraw, Med'inaa Goday neenanne ne zeretsaa kaateyana. Neeni de'eedda laysaa ubbaan iitatetsay ne bolla beettooppo. 29 «Ayaa asayenne neena wod'anaw koyooppe, itti uray bare al"o miishshaa

naagiyaawaadan, Med'inaa Goday ne S'oossay neena saro naagana. Shin shuchchaa yambbarshshan oliyaawaadan, I ne morkkatuwaa de'uwaa olana. **30** Med'inaa Goday ta godaw ootsanaw haasayeedda keekatetsaa ubbaa ootsiyaa wodenne Israa'eeliyaa bolla kaateyiyaa wode, **31** gaasuu baynnan suutsaa gusseeddawaan woy bare haluwaa kesseeddawaan ta godaa wozanay dagammennanne hirggenna. Med'inaa Goday new keekeedda wode, taana ne k'oomatoo dogoppa» yaagaaddu. **32** Daawite Abigaalo, «Neena taananna gaketanaw hachche kiitteedda Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay galatetto. **33** Neeni lo"o k'oppeedda dirawunne taani asaa suutsaa gussennaadaan ta kushiya c'igetennaadan diggeedda diraw, anjjetta. **34** Hewe bayinnawaa gidoope, taani neena k'ohennaadan te'eedda de'uwaa Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay ero! Neeni taananna gaketanaw elleellaade yeennentto, sa'ay wonttana gakkanaw, Naabaalabaa gidiyaa itti attuma asinne pas'a attena» yaageedda. **35** Abigaala aw aheedawaa I kushiyaappe Daawite akkiide, «Ne soo saro gakka. Taani ne k'aalaa sisaad; ne ooshaakka akkaad» yaageedda. **36** Abigaala simmaade Naabaalakko yiyaa wode, kaatiyaa son giigiyaa baalaa mala baalaa miziidde son utteedda; Naabaali loytsi matsottiide, bare wozanaan nashettee. Hewaa diraw, sa'ay wonttanaw, Abigaala aw ayaanne k'aattabeykku. **37** Wontta Naabaali matsuwaa zaareeddawaappe guyyiyaan, Aa machatanne ha yewuwaa ubbaa aw odaaddu; Naabaala wozanay daaburina I jollu geedda. **38** Tammu gallassaappe simmina, Med'inaa Goday Naabaala shoc'ina, I hayk'keedda. **39** Naabaali hayk'keeddawaa Daawite siseedda wode, «Med'inaa Goday galatetto! Naabaali taana shek'keeddawaa haluwaa I keseedda; taani Aa k'oomay

iitabaa ootsennaadan te'eedda; Naabaali ootseedda itatetsaa Med'inaa Goday Aa huup'iyaan zaareedda» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, Daawite Abigaalo akkanaw kiitaa yeddiide ooshisseedda. **40** Daawita k'oomatuu K'armmeloosa katamaa Abigaalikko biide, «Neeni Daawita gelanaaddan neena akkiide baanaw I nuuna neekko kiitteen» yaageeddino. **41** Abigaala biittan guufanna wutushaade, «Taani ne k'oomata new kiitettanawunne ne k'oomatuwaa gediya meec'c'anaw giiga uttaad» yaagaaddu. **42** Abigaala ellekka denddaade bare hariyaa toggaaddu; I danggaas'iretuu ichcheshatuu izo kaalliide beeddino; Daawita k'oomatta baade, Daawita gelaaddu. **43** Daawite hawaappe kase Iziraa'eeliyaa Ahino'aamokka akkeedda; untunttu laa"attuukka Aa machatuwaa. **44** Saa'ooli Daawita machchato, bare naatto Miikaalo Galliima kataman yeletteedda Laawisha na'aa Pals's'i'eelaw immeedda.

26 Ziifa asatuu Saa'oolakko Gib'aa katamaa biide, «Daawite Yasemoona sintsan de'iyaa Hakiila giyaa deriyaan k'osetti utteedda gidennee?» yaageeddino. **2** Hewaappe guyye Saa'ooli denddiide, Israa'eelatuwaappe dooretteedda heezzu sha"a asatuwaa akkiide, Daawita koyanaw Ziifa bazzuwaa beedda. **3** Saa'ooli Yasemoona sintsan de'iyaa Hakiila deriyaa bolla ogiyaa gas'aan dunkkaaneedda; shin Daawite he woran utteedda. Saa'ooli Aa kaalliide yaa beeddawaa eriide, **4** geeddiyaawantta yeddiide, Saa'ooli tumukka he sa'aa gakteeddawaa geeshsheedda. **5** Daawite denddiide, Saa'ooli dunkkaaneedda sa'aa beedda; Saa'oolinne ola gadaaway Neera na'aa Abaneeri giseedda sa'aa be'eedda. Saa'ooli geessuwaa gidдон giseedda; olanchchatuu Aa yuushshuwaan de'iino. **6** Daawite Hiitiyaa Abimeleekanne S'aruuya na'aa Yoo'aaba ishaa

Abishaaya, «Saa'ooli shiik'eedda sa'aa taananna baanawe oonee?» yaagiide oochcheedda. Shin Abishaayi, «Taani neenana baana» yaageedda. 7 Hewaa diraw, Daawitenne Abishaayi he gallassaa k'amma olanchchatuwaakko yiyaa wode, Saa'ooli bare tooraa huup'isana biittan esiidde, geessuwaa gidдон giseeddawaa demmeeddino. Abaneerinne olanchchatuu Aa yuuyyi aad'd'iide giseeddino. 8 Abishaayi Daawita, «S'oossay ne morkkiyaa hachche ne kushiyan aatsi immeedda; taani ta tooraan Aa itti gede biittaana gatsaade sikkay; taani Aa laa"u geedde c'addanaw koshshenna» yaageedda. 9 Shin Daawite Abishaaya, «Neeni Aa wod'oppa; Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa bolla bare kushiya dentsiyaa oonanne S'oossay murana» yaageedda. 10 K'aykka I Abishaaya, «Med'inaa Goday ero! Med'inaa Goday Aa shoc'anawaa taani eray; bare gallassay gakkina I hayk'k'ana, woy olettanaw biide I d'ayana. 11 Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa bolla taani kushiya dentsennaadan taana Med'inaa Goday te"o. Ane Aa huup'isaan de'iyaa tooraanne haatsaa otuwaa akkaade dendda» yaageedda. 12 Hewaappe guyye Daawite Saa'oola huup'isaan de'iyaa tooraanne haatsaa otuwaa akkeedda; untunttu beeddino. Shin untuntta ooninne be'ibeenna, woy ooninne eribeenna, woy ooninne beegottibeena; Med'inaa Goday wolk'k'aama gem"ishshuwaa untunttu bolla yeggeedda diraw, ubbatuukka gem"ishshuwaa tayrotteeddino. 13 Daawite hefintsa pinniide, hara deriyaa huup'iyaan unddenna sa'aan haakkiide ek'k'eedda. 14 Daawite Saa'oola olanchchatuwaanne Neera na'aa Abaneera, «Abaneera! Abaneera! Taani s'eesiyaawaa sisikkii?» yaagiide waasseedda. Abaneeri, «Ha s'eesiide kaatiyaa gem"ishshuwaa diggiyaawe oonee?» yaageedda. 15 Hewaappe guyye Daawite,

«Neeni wozanaama asaa gidikkiiyye? Israa'eeliyaa gidдон ne mali ooni de'ii? Yaatina, kaatiyaa ne godaa ayaw naagikkii? Ayaw gooppe, itti Asay kaatiyaa ne godaa wod'anaw yaa beedda. 16 Neeni ootseeddabay lo'a gidenna. Med'inaa Goday ero! Neeninne ne olanchchatuu Med'inaa Goday okkeedda hinttenttu godaa naagibeenna diraw, untunttu hayk'anaw besse. Kaatiyaa tooraanne Aa huup'isaan de'iyaa haatsaa otuwaa be'ay?» yaageedda. 17 Saa'ooli Daawita k'aalaa gidiyaawaa eriide, «Ta na'aw Daawitaa, hewe ne k'aalee?» yaageedda. Daawite, «Ee; ta godaw, kaatiyaw, hewe ta k'aalaa» yaageedda. 18 K'aykka I Saa'oola, «Ta godaw, taana ne k'oomaa neeni ayaw kaallay? Taani ay ootsaadditaa? Taani ay bayzaaditaa? 19 Ha"ikka ta godaw, kaatiyaw, neeni ta k'aalaa, ne k'oomaa k'aalaa sisanaadaan taani neena woossay; Med'inaa Goday neena ta bolla dentseeddawaa gidooppe, yarshshuwaa I akko; shin asatuu neena dentseeddawaa gidooppe, untunttu Med'inaa Godaa sintsan shek'etteeddawantta gidino! Ayaw gooppe, «Bare; hara s'oossatoo goynna» yaagiide, Med'inaa Godaa biittan taw de'iyaa es'saappe untunttu taana ha"i kesseeddino. 20 Ha"i simmi Med'inaa Godaa sintsaappe haakkiide de'iyaa biittan ta suutsaa gussoppa; itti Asay akka shankkatanaw deriyaa huup'iyaa kesiyaawaadan, Israa'eeliyaa kaatii itti kattolliyyaa koyanaw kesseedda» yaageedda. 21 Saa'ooli Daawita, «Taani nagaraa ootsaad. Ta na'aw Daawitaa, haa simma! Hachche k'amma neeni taana hayk'uwaappe ashsheeda diraw, taani neena laa'entso genikke. Tumuppe taani eeyabaa hanaad; wolk'k'aama balaa balaad» yaageedda. 22 Daawite, «Kaatiyaw, ne tooray hawesh; ne asatuwaappe itti Asay yiide akko. 23 Asay huup'iyaan huup'iyaan s'illeepdabawunne ammanetteedabaw Med'inaa

Goday Aa gatiyaa c'iggee. Neena Med'inaa Goday hachche ta kushiyan aatsiide immeedda; shin Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa bolla taani ta kushiya dentsanaw dosabeykke. **24** Taani tumu hachche neena ashshowaadan Med'inaa Goday taanakka ashsho; k'ay metuwaa ubbaappe taana wotsi akko» yaageedda. **25** Saa'ooli, «Ta na'aw Daawitaa, neeni anijetta. Neeni gitabaa ootsana; neeni tumuppe s'oonana» yaageedda. Daawite bare ogiyaa beedda; Saa'olekka bare soo simmeedda.

27 Daawite bare wozanaan, «Itti gallassi taani Saa'oola kushiyan dabatana; taani Piliss's'eema gadiyaa bak'atanaappe attina, harabay taw lo"enna. Yaatina, Saa'ooli Israa'eeliyaa biittaa ubbaan taana koyiyaawaa aggana; yaatooppe taani Aa kushiyaappe kessa akkana» yaagiide k'oppeedda. **2** Hewaa diraw, Daawitenne aanana de'iyaa usuppun s'eetu asatuu denddiide, Gaate Kaatiyaa Maa'ooka na'aa Akiishakko beeddino. **3** Daawitenne Aa Asay Akiishaara Gaaten utteeddino. Asay ubbay bare soo asaa asaa akkiide beedda; Daawitekka bare machatuwaa, Iziraa'eeliyaa Ahino'aamonne Naabaala am"atta, K'armmeeloosiyaa Abigaalo akkiide beedda. **4** «Daawite Gaate bak'ateedda» giyaawaa sisiide, Saa'ooli laa"entsuwaa Aa koyiyaawaa aggi basheedda. **5** Daawite Kaatiyaa Akiisha, «Neeni taanan nashettooppe, taani yaan de'ana mala, ne kawutetsan de'iyaa katamatuwaappe ittinno taw imma. Taani ne k'oomay kaatii de'iyaa kataman neenana ittippe ayaw uttanee?» yaageedda. **6** He gallassi Akiishi S'ik'ilaaga katamaa Daawitaw immeedda; hachche gakkanawukka S'ik'ilaaga katamay Yihudaa kaatetuwaassa gidiide atteedda. **7** Daawite Piliss's'eema biittan itti laytsanne oyddu aginaa de'eedda. **8** Daawitenne Aa asatuu pude biide, Gashuuruwaa, Girzzetuwaanne Amaaleek'atuwaa

oliino. Beniideppe doommiide, he asatuu Shurappe biide Gibs'e gakkaw de'iyaa biittan de'eeddino. **9** Daawite he biittaa oliyaa wode awudenne he biittan de'iyaa mac'c'awaa gidiina, attumawaa gidiina, pas'a aggibeenna; dorssanne miizaa, hariyaanne gaaluwaa, mayuwaakka akkeedda; yaatiide Akiishakko simmee. **10** Akiishi, «Hachche hak'an shiik'eedditee?» yaagiide Daawita oochchee. Daawite, «Neegeeba woran de'iyaa Yihudaa asatuu bolla, woy Yiraahima'eela asatuu bolla, woy K'eena asatuwaa bolla shiik'eeddo» yaagee. **11** Untuntuppe itti asayenne Gaate katamaa yiide, «Daawite hawaa ootseedda» giide odenna mala, Daawitenne Aa asatuu mac'c'awaa attumawaa ashshenan wurssi wod'iino. Daawite Piliss's'eema biittan de'eedda wode ubbaan hewaadan ootseedda. **12** Akiishi Daawitan ammanettiide, «Daawite bare asan, Israa'eelan loytsi is's'etteedda; hewaa diraw, I taw med'inaw k'oomaa gidana» yaagiide k'oppeedda.

28 He wode Piliss's'eema asatuu Israa'eelatuwaa olanaw barenttu olanchchatuwaa shiishsheeddino. Akiishi Daawita, «Neeninne ne asatuu taananna olaa baanawaa tumu era utta» yaageedda. **2** Daawite, «Hewaa gidoope, taani ne k'oomay ootsanabaa neeni be'ana» yaageedda. Akiishi, «Daro lo'a; taani neena ta de'eedda laytsaa ubbaan taana naagiyaawaa kessana» yaageedda. **3** Hawaappe kase baggan Sammeeli hayk'k'ina, Israa'eeliyaa asatuu ubbatuu aw yeekkiide, Aa kataman Raaman Aa moogeeddino. Saa'ooli moyttilyaa s'eesiyaawantanne shareechchatuwaa Israa'eeliyaa biittappe yederssiide kessi diggeedda. **4** Piliss's'eema olanchchatuu shiik'iide yiide, Shuneema kataman utteeddino; Saa'olekka Israa'eeliyaa asaa ubbaa shiishshiide, Gilbboo'a Deriyan utteedda. **5** Saa'ooli Piliss's'eema olanchchatuwaa be'iide yayyeedda;

Aa wozanaykka loytsi dagammeedda. 6 Hewaa diraw, I ay ootsanenttonne Med'inaa Godaa oochcheedda; shin Med'inaa Goday akumuwaan gidiina, woy Uuriimiyaan gidiina, woy timbbitiyaa odiyaawanttu baggana gidiina, aw odibeenna. 7 Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli bare k'oomatuwaa, «Moytilliyaa s'eesiyaa shareechchatuwaa taw koyyite; taani iikko baade izo oochchana» yaagiide azazeedda. Saa'oola k'oomatuu, «Moytilliyaa s'eesiyaa itti shareechchatta Enddooren de'aw» yaageeddino. 8 Saa'ooli barena erissenna mala hara mayuwaa mayyiide, laa"u asatuwaa akkiide, k'amma he shareechchattikko beedda; mishiratto, «Hayyanaa taw itti moytilliyaa s'eesarkii; taani suntsaa odiyaa asaa taw dentsaarikkii» yaageedda. 9 Hewaappe guyye mishiratta, «Moytilliyaa s'eesiyaawanttanne shareechchatuwaa Israa'eeliyaa biittappe Saa'ooli wooti yederssi kesseeddentto, tuma neeni eraasa. Taana wod'isanaw neeni taw ayaw p'iriyaa yeggay?» yaagaaddu. 10 Saa'ooli mishiratto, «Med'inaa Goday ero! Neeni hawaa diraw murettakka» yaagiide Med'inaa Godaan c'aak'keedda. 11 Yaatina, Mishirata, «Taani new oona dentsoo?» yaagaadde oochchaaddu. Saa'ooli, «Sammeela taw dentsa» yaageedda. 12 Shareechchatta Sammeela be'aade, waasuwa s'ulaaddu; Saa'oola, «Neeni taana ayaw c'immaad? Neeni Saa'oola gidikkii!» yaagaaddu. 13 Kaatii, «Ayyinne baawa; yayyoppa! New ayee beettiyaawe?» yaageedda. Mishirata, «Itti moytillii biittaa giddoppe kesiyaawe beettee» yaagaaddu. 14 Saa'ooli mishiratto, «I ay malatii?» yaageedda. Mishirata, «Afilaa mayyeedda itti c'ima bitanii keseedda» yaagaaddu. Saa'ooli he bitanii Sammeela giddeeddawaa eriide, Aa sintsan sa'aan gisiide gufanneedda. 15 Sammeeli Saa'oola, «Taana duufuwaappe dentsaade ayaw shabbaray?» yaageedda.

Hewaappe guyye Saa'ooli, «Taani daroppe un"ettaad; ayaw gooppe, Piliss's'eema asatuu taana oliino; S'oossaykka taappe shaaketeedda; timbbitiyaa odiyaawanttu baggana gidiina woy akumuwaan gidina, I taani oochchiyaawaa odenna. Hewaa diraw, taani ootsanabaa neeni taw odanaadan neena s'eesaad» yaageedda. 16 Sammeeli, «Med'inaa Goday shaakettiide ne morkkiyaa gidikichchowaappe attina, taana ayaw zoretaa bessay? 17 Med'inaa Goday ta baggana kaseti odeeddawaa ootsi kichcheedda; Med'inaa Goday kawutetsaa neeppe bonk'k'i akkiide, ne shooro Daawitaw immi diggeedda. 18 Neeni Med'inaa Godaw azazettabeena dirawunne Aa hank'k'uwaawaa suulliyaaawaa Amaaleek'a asatuwaa bolla polabeenna diraw, Med'inaa Goday hachche ha yewuwaa ne bolla ootsee. 19 Neenanne Israa'eeliyaa, Med'inaa Goday Piliss's'eema asatoo aatsi immana; neeninne ne naanay wontti taanan gakettanaw; Med'inaa Goday Israa'eeliyaa olanchchatuwaa Piliss's'eema asatoo aatsi immana» yaageedda. 20 Saa'ooli Sammeela oduwaa sisiide yayyeedda diraw, ellekka biittan dolc'c'u giide kunddi aggeeda. Saa'ooli he gallassaa kumentsaanne k'ammaa kumentsaa k'uma mibeenna diraw, Aa wolk'k'ay is's'eedda. 21 He mishiratta Saa'oolakko yaade, I loytsi kokkoriyaawaa be'aade, «Taani ne k'oomatta new azazettaaddi; neeni taana oochcheeddawaa ta shemppuwaa aggaade ootsaad. 22 Ha"i taani ne k'oomatta giyaawaa hayyanaa sisa; neeni maade, minaadde ne ogiyaa baana mala, taani new guutsa k'uma aatsay» yaagaaddu. 23 Hewaappe guyye Saa'ooli, «Miikke» yaagiide is's'eedda. Shin Aa asatuu he mishiratinakka gidiide shoobbeeddino; Saa'ooli shoobettiide biittappe denddiide, gisuwaan utteedda. 24 He mishirata ellekka bare son de'iyaa bolttiboltta maraa shukka bashaaddu; d'iiliyaa akka munak'aade,

irshshuwaa yeggennaan ukitsaa uukkaaddu. 25 Yaataade Saa'oolawunne Aa asatoo aatsina, untunttu meeddino. He gallassi k'amma dendiide beeddino.

29 Piliss's'eema asatuu barenttu olanchchatuwaa ubbaa Afeek'an shiishsheeddino. Israa'eelatu Iziraa'eelan de'iyaa haatsaa pulttiyya matan utteeddino. 2 Piliss's'eematuwaa kaappatuu barenttu s'eetatuwaa c'itaaninne sha"atuwaa c'itan salppeeddino; Daawitenne Aa Asay Akiishaara ittippe guyye baggana salppeeddino. 3 Piliss's'eematuwaa kaappatuu be'iide, «Ha Ibraawetuu hawaan ay ootsiinoo?» yaageeddino. Akiishi Piliss's'eematuwaa kaappatuwaa, «Hawe beni Israa'eeliyaa Kaatiyaa Saa'oola k'oomaa Daawita gidennee? I daro wodeppe taananna ittippe de'ee; I Saa'oola kaddiide kesodeppe hanno gakkanaw, taani an balaa demmabeykke» yaageedda. 4 Shin Piliss's'eematuwaa kaappatoo Akiisha hank'k'ettiide, «Ha bitaniyaa neeni aw immeedda katamaa guyye zaara; I nuunanna olaa booppe I nuuna zaariide olana. I bare godaana sigetsanaw nu asatuwaa k'ood'iyaa muuc'iyawaappe hara lo"iyaabay ayee? 5 K'ay mac'c'a asatuu yes's'iiddinne duriidde, «Saa'ooli bare sha"aa wod'eedda; Daawite bare tammu sha"aa wod'eedda» yaagiide sabbeeddawe ha Daawita gidenneeyye?» yaageeddino. 6 Hewaa diraw, Akiishi Daawita s'eesiide, «Med'inaa Goday ero! Neeni ammanettiyaa asaa; neeni taananna olaw baanawaa taani nashettay; neeni taakko yodeppe hanno gakkanaw, taani ne bolla balaa demmabeykke. Shin kaappatuu neeni olaw baanawaa nashetikino. 7 Neeni ha"i simmaade saruwaan ba; Piliss's'eematuwaa kaappatuwaa nashechchenawaa ayinne ootsoppa» yaageedda. 8 Daawite Akiisha, «Taani ay ootsaadditaa? Taani neenana de'oodeppe

hanno gakkanaw, taanan balaa demmabeykke gaadda; yaatina, kaatiyaa ta godaa morkatuwaanna baade ayaw olettikkita?» yaageedda. **9** Akiishi Daawita, «S'oossaa kiitanchchaadan neeni taw ammanettiyaawaa gidiyaawaa taani eray; gidooppenne, Piliss's'eematuwaa kaappatuu, «I nuunanna olaa booppo» yaageeddino. **10** Ha"i simmi wonttaanna denddaade, neenanna yeedda ne godaa k'oomatuwaannakka ittippe sa'ay wonttiyaa wode biite» yaageedda. **11** Daawitenne Aa asatuu Piliss's'eema gadiyaa simmanaw wontta guuran denddeeddino; Piliss's'eema asatuukka pude Iziraa'eela beeddino.

30 Daawitenne Aa asatuu heezzentso gallassi S'ik'ilaaga katamaa gakeeddino. Amaaleek'a asatuu Neegeeba bazzuwaanne S'ik'ilaaga katamaa mayyeeddino; S'ik'ilaaga katamaa taman s'uuggeeddino. **2** S'ik'ilaaga kataman de'iyaa machatuwaanne naanatuwaappe c'ima gakkanaw de'iyaa ubbatuwaa omoodeeddino; untuntta ubbaa akkiide afeedinoppe attina, itti asanne wod'ibeykkino. **3** Daawitenne Aa asatuu S'ik'ilaaga katamaa gakkiiyaa wode, katamay taman s'uugettikichcheeddawaanne k'ay untunttu mac'c'a asatuu, untunttu attuma naanayenne untunttu mac'c'a naanay omoodettikichcheeddawaa be'eeddino. **4** Yaatina, Daawitenne aananna ittippe de'iyaa Asay barenttu wolk'k'ay is's'ana gakkanaw waassiide yeekkeeddino. **5** Daawita mac'c'a asatuu laa"atuu, Iziraa'eeliyaa Ahino'aamonne K'armmeloosiyaa Naabaala am"atti Abigaala omoodetteeddino. **6** Asay Daawita shuchchaan c'addanaw haasayeedda diraw, Daawite loytsi tuggateedda; ayaw gooppe, Aa Asay ubbay bare attumawaa naanayenne mac'c'a naanatuwaa diraw, loytsi yiloteedda; shin Daawite Med'inaa Godaan bare S'oossan minetteedda. **7** Daawite Abimeleeka

na'aa k'eesiyaa Abiyaataara, «Eefuudiyaa haa akkaade ya» yaageedda; Abiyaataare eefuudiyaa Daawitaw aheedda.

8 Daawite Med'inaa Godaa, «Taani ha mayyeeddawanttu geeduwaa kaallaade boo? Booppe taani untuntta gakkanee?» yaagiide oochcheedda. S'oossay, «Ee; untuntta kaallaade ba; untuntta neeni gakkanaasa; omoodetteeddawanttakka zaarana» yaageedda. **9** Daawitenne aanana de'iyaa usuppun s'eetu asatuu denddiide Bisooraa Shaafaa gakkina, asaappe amareeddawanttu yaan atteeddino. **10** Ayaw gooppe, laa"u s'eetu asatuu shaafaa pinnanaw loytsi daabureeddino. Shin Daawitenne oyddu s'eetu asatuu paanaa kaalleeddino. **11** Hewaappe guyyiyaan, asatuu itti Gibs'awiyaa dembbaan demmiide, Daawitakko aheeddino; aw ushanaw haatsaa, maanawukka k'umaa immina meedda. **12** K'ay balasiyaa ayfiyaa melaappe bakkaanne laa"u wurc'c'o woyniyaa teeraa aw immeeddino; I miide mineedda; ayaw gooppe, I heezzu gallassinne heezzu k'amma k'uma mibeenna haatsaakka ushibeenna. **13** Daawite he bitaniyaa, «Neeni oossee? Hak'appe yaad?» yaagiide oochcheedda. Shin bitanii, «Taani Amaaleek'a bitaniyaw ayileteedda Gibs'e asaa; heezzu gallassappe kase taani saketteedda diraw, ta goday taana yeggi basheedda. **14** Nuuni Yihudaa asatuwaa bolla, Kariita asatuwaa bollanne Kaaleeba yaratuwaa bolla Neegeeba woran shiik'eeddo; S'ik'ilaaga katamaakka tamaan s'uuggeedda» yaageedda. **15** Daawite, «Neeni taana he shiik'eedda c'itaakko kaaletsana danddayay?» yaagiide oochcheedda. I, «Neeni taana wod'enaadaaninne ta godaw aatsaade immennaadan taw S'oossan c'aak'k'a; yaatooppe, taani neena untunttukko duge kaaletsana» yaageedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, bitanii Daawita untunttukko kaaletsiide gatseedda. Untunttu Piliss's'eeme

biittaappenne Yihudaa gadiyaappe omoodeeddabay loytsi daro gideedda diraw, nashettiidde miiddinne ushiidde biittaa ubbaan laaletti utteeddino. **17** He gallassi omarsaappe biide wonttetsa gallassaa omarsay gakkanaw, Daawite untuntta shoc'eedda; gaaluwaa toggiiide bak'ateedda oyddu s'eetu yalagatuwaappe attina, haray itti asayenne attiide bibeena. **18** Amaaleek'a asatuu afeedda ubbabaa, bare laa"u mac'c'a asatuwaanakka gujjiide, Daawite wotsi akkeedda. **19** Asatuu omooddi afeedawaappe ayayenne pac'c'ibeenna; naanay woy c'imay, attuma naanay woy mac'c'a naanay, untunttu omooddi afeedda harabay ubbabaykka pac'c'ennan de'ee; Daawite ubbaakka zaareedda. **20** K'ay Daawite dorssanne miyaa wudiyaa ubbaa omoodeedda; Daawita Asay I omoodeedda wudiyaa hinkko mehiyaappe sintsanna laaggiide, «Hawe Daawita omooduwaa» yaageedda. **21** Hewaappe guyyiyaan, Daawite barena kaallanaw daaburiide, Bisooraa Shaafaa matan atteeda laa"u s'eetu asatuwaakko yeedda. Untunttu Daawitanne aanana ittippe de'iyaa asatuwaa mokkanaw keseeddino; Daawitenne Aa Asay untunttukko shiik'ina, Daawite untuntta saroteedda. **22** Shin Daawitana beeddawanttu giddoppe itti itti patseena iita asatuu, «Untunttu nuunanna bibeena diraw, nuuni zaariide aheedawaappe ayaanne untunttunna shaakkokko; untunttu barenttu naanaanne barenttu machatuwaa akkiide biino» yaageeddino. **23** Daawite untuntta, «tuytti; ta ishato! Med'inaa Goday nuw immeeddaban hinttenttu hawaadan ootsanaw bessena. I nuuna naagiide, nu bolla shiik'eedda c'itaa nuw aatsiide immeedda. **24** Hinttenttu giyaawaa ooninne mayyenna. Olettanaw beeddawanttunne nubaa naagiidde hawaan gam"eeddawanttu itti laggetsaa shaakkana; ubbaawekka

itti mala gidana» yaageedda. **25** He gallassappe doommiide, hachche gakkanaw, Daawite Israa'eeliyaa biittaw hewaa wogaanne awaayuwaa ootsiide wotseedda. **26** Daawite S'ik'ilaaga katamaa gakeedda wode, bare dabbo Yihudaa c'imatuwaa, «Med'inaa Godaa morkkatuwaappe omoodetteeddawaappe taani hinttenttoo immiyaawaa heyyte» yaagiide omooduwaappe amareedawaa yeddeedda. **27** I hewaa Beetelee, Neegeeban de'iyaa Raamootanne Yatira katamatuwaan de'iyaa wanttoo, **28** Aaro'eera, Sifimoota, Eshttamoo'anne **29** Rakaala katamatuwaan de'iyaa wanttoo, Yiraahima'eela katamatuwaan de'iyaa wanttoo, K'ena katamatuwaan de'iyaa wanttoonni, **30** Horima, Bor"ashaana, Ataakanne **31** Kebroona katamatuwaan de'iyaa wanttoo yeddeedda; Daawittenne Aa asatuu yuuyyeedda sa'atun de'iyaa asaw ubbaw yeddeedda.

31 Piliss's'eema asatuu Israa'eeliyaa asatuwaana oletteeddino; Israa'eeliyaa asatuu Piliss's'eema asatuwaa sintsaappe bak'atteeddino; daro Israa'eelatuu Gilbboo'a Deriyan hayk'k'eeddino. **2** Piliss's'eema asatuu Saa'oolanne Aa attumawaa naanaa yederssi gakkiiide, Saa'oola naanaa Yoonataana, Abinaadaabanne Malkkishuu'a wod'eeddino. **3** Olay Saa'oola yuuyyi aad'd'iide un"etseedda; wonddaafiyaa asatuu Aa demmeedda wode, zubbayaan Aa c'addiide, loytsi mayttiseeddino. **4** Saa'ooli bare ola miishshaa tookkiyaawaa, «Ha k'as's'arettibeennawanttu yiide, taana c'addiide kaa'ennaadan, ne mashshaan c'addaade, taana neeni wod'a» yaageedda. Shin Aa ola miishshaa tookkiyaawe loytsi yayyeedda diraw is's'eedda; Saa'ooli bare mashshaa sa'aan essiide, Aa bolla kunddeedda. **5** Aa ola miishshaa tookkiyaawe Saa'ooli hayk'k'eeddawaa be'iide, ikka bare mashshaa sa'aan essiide, Aa bolla kunddiide,

Saa'oolanna hayk'k'i aggeeda. 6 Hawaadan haniide, Saa'oolinne Aa naanay heezzatu, Aa ola miishshaa tookkiyaawenne Aa asatu ubbay he gallassaa ittippe hayeeddino. 7 Wombbaappenne Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa baggana de'iyaa Israa'eeliyaa asatu Israa'eeliyaa olanchchatuu bak'ateeddawaanne Saa'oolinne Aa naanay hayk'k'eeddawaa be'iide, untuntukka barenttu katamaa aggiide bak'atteddino. Piliss's'eema asatu yiide, he katamatuwaa oyk'k'eeddino. 8 Wonttetsa gallassi Piliss's'eematu anhatuwaa bollaappe ola miishshatuwaa k'aari akkanaw yiide, Saa'oolinne Aa naanay heezzatu Gilbboo'a Deriyan hayk'k'iide giseeddawantta demmeeddino. 9 Untuntu Saa'oola k'ood'iyaa muuc'eeddinonne Aa ola miishshaa k'aari akkeeddino. Yaatiide barenttu d'amaashatuwaa golleninne barenttu asaa gidon s'oonuwaa awaayana mala, Piliss's'eema biittaa ubbay kiitaa yeddeeddino. 10 Saa'oola ola miishshaa Astaaroota geetettiyaa untuntu s'oossatti golliya gidon wotseeddino; Saa'oola anhaa Beetishaana geetettiyaa katamaa gimbbiyaan misimaariyan d'ishiide sotteeddino. 11 Piliss's'eema asatu Saa'oola ootseeddawaa Gala'aaden de'iyaa Yaabeesha asatu siseedda wode, 12 untuntu mino asatu ubbay k'amman dendi biide, Saa'oola anhaanne Aa naanatuwaa anhaa Beetishaana katamaa gimbbiyaappe wotsi akkiide, Yaabeesha katamaa ahiide yaan s'uuggeeddino. 13 Hewaappe guyyiyaan, untuntu mek'etsaa mas'i akkiide, Yaabeeshan de'iyaa tamariskka geetettiyaa mitsaa garssan mooggeeddino; yaatiide laappun gallassaa s'oomeeddino.

2 Sammeela

1 Saa'ooli hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Daawite Amaaleek'a asatuwaa s'ooneedda saappe simmeedda; S'ik'ilaaga kataman laa"u gallassaa takkeedda. **2** Heezantso gallassi itti bitanii kayyoo bare mayuwaa peed'iide, bare huup'iyaan baana laaliide, Saa'oola heeraappe yeedda. Daawitekko I yeedda wode, sa'aan gisiide goynneedda. **3** Daawite Aa, «Neeni hak'appe yaad?» yaagiide oochcheedda. Shin I, «Taani Israa'eeletuwaa heeraappe kessa akkaade yaad» yaageedda. **4** Daawite Aa, «Ayay keseeddentto ane taw oda» yaageedda. I Daawita, «Nu olanchchatuu olaappe bak'attedino; nu asaappe daratu hayk'keeddino; k'ay Saa'oolinne Aa na'ay Yoonataani hayk'keeddino» yaageedda. **5** Oduwaa aheedda wodallaa Daawite, «Saa'oolinne Aa na'aa Yoonataani hayk'keeddawaa neeni ayaan eray?» yaagiide oochcheedda. **6** Wodallay, «kaac'aadan taani Gilbboo'a deriyaan de'ishshin, Saa'ooli bare tooraa guufetiide ek'keeddawaa be'aaddi; paraa gaaretuunne paraa asatuu Saa'oolakko matatteeddino. **7** He wode Saa'ooli yuushshi s'eelliide taana be'eedda; taana s'eesina taani, «abee!» yaagaad. **8** Saa'ooli taana, «Neeni oonee?» yaagiide oochcheedda; Taani aw, «Amaaleek'a asa» yaagaade zaaraad. **9** Hewaappe guyyiyaan Saa'ooli taana, «Taani loytsi maduns's'aade, hayk'k'oo mata uttaad; neeni ta bolla kesa ek'k'aade taana wod'a» yaageedda. **10** I kunddeeddawaappe guyyiyaan, hayk'k'uwaaappe attenawaa ereedda diraw, taani Aa bolla kesa ek'k'aade Aa wod'aad; Aa huup'iyaan de'iyaa kallachchaanne Aa k'esiyaan de'iyaa sagaayiyaa akkaade neekko ta godaakko ahaad» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Daawitenne Daawita Asay kayyottiide, barenttu mayuwaa dafiide peed'eeddino. **12**

Unttuntu Saa'ooli, Yoonataani, Med'inaa Godaa olanchchatuunne Israa'eeliyaa Asay olan wuredda diraw, omarssi gakkanaw kayyotteeddino, yeekkeeddinonne s'oomeeddino. **13** Oduwaa aheedda wodallaa Daawite, «Neeni hak'a asee?» yaagiide oochcheedda. Shin I Daawita, «Taani betiyaa Amaaleek'a bitaniyaa na'aa» yaageedda. **14** Daawite Aa, «Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa wod'anaw ne kushiya dentsaadde, ayaw yayabeykkii?» yaageedda. **15** Daawite bare asatuwaappe ittuwaa s'eesiide, «Ba; Aa wod'a!» yaageedda; I Amaaleek'iyaa dechchiide wod'eedda. **16** Daawite Amaaleek'iyaa, «Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa taani wod'aad yaagaade neeni ne doonaan markkatteedda diraw, ne suutsaa gomii neena oyk'k'o» yaageedda. **17** Daawite Saa'oolawunne Aa na'aa Yoonataanaw hawaadan yaagi zilaaleedda. **18** Yihudaa asaykka «Wonddaafiyaa» geetettiyaa ha zilaassaa tamarana mala Daawite azazeedda; ha zilaassay Yaashaara mas'aafan s'aafetteedda. **19** «Neenoo Israa'eelew, ne kaappatuu ne d'ok'k'aa gishuwaan hayk'k'eeddino. Wolk'k'aamatuu waan kunddeeddinooshsha! **20** Hawaa Gaate kataman odoppite; Ask'k'aloona ogetuwaanka awaayoppite. Hewaa sisoope, Piliss's'eematuwaa mac'c'a naanay nashettana; shaamatuwaa mac'c'a naanay «Hashshu gaana!» **21** «Hinttenttoo Gilbboo'a deretoo, Hinttenttu bolla iray bukkoppo; kettessaykka wod'oppo. He biittaa goshshaykka katsaa mukkoppo; ayaw gooppe, yaan wolk'k'aama gondallii tunabaa kesseedda; Saa'oola gondalliikka zayitiyaan k'uc'ettiyaawaa aggeeda. **22** Goora'etteeddawanttu suutsaappenne, wolk'k'aamatuwaa ashuwaappe, Yoonataana wonddaafii guyye gibeenna. K'ay Saa'oola mashshay kallennan simmibeenna. **23**

«Saa'oolinne Yoonataani asay siik'iyaa wanttanne lo"iyaawantta; barenttu hayk'k'uwankka barenttu pas'anka shaakettibeykino. Untunttu arggantsaappekka aad'd'iide elleeliyaawantta; gaammuwaappekka aad'd'iide minniyaawantta. 24 «Israa'eeliyaa mac'c'a asatoo, Saa'oolaw, hinttentta zo'onne alleek'k'o mayuwaa mayzeeddawoonne, work'k'aan hinttenttu mayuwaa alleek'k'isseedawoonne yeekkite. 25 «Wolk'k'aamatuu olan waan kundeeddinoossha! Yoonataani ne d'ok'k'a gishuwaan goora'etti giseedda. 26 Ta ishaa Yoonataanaa, Taani new kayyottay; ne taw daroppe al"uwaa. Neeni taana siik'iyaa siik'uu maalalissiyaawaa, mac'c'a asaa siik'uaappekka aad'd'iide maalalissiyaawaa. 27 «Wolk'k'aamatuu waan kundeeddinoossha! Ola miishshaykka waan dippi geedde!» yaagiide Daawite zilaaledda.

2 Hewaappe guyyiyaan Daawite, «Yihudaa katamatuwaappe ittuwaa pude boo?» yaagiide Med'inaa Godaa oochcheedda. Med'inaa Goday Aa, «Ee; ba» yaageedda. Daawite, «Hak'a boo» yaagiide oochcheedda. Med'inaa Goday, «Kebroone ba» yaagiide zaareedda. 2 Daawite bare machchetuwaa laa"atuwaa, Iziraa'eeliyaa Ahino'aamonne K'armmeloosiyaa, Naabaala am"atto Abigaalonne akkiide, Kebroone katamaa beedda. 3 Daawite barenana de'iyaa asatuwaakka untunttu soo asaa ubbaanna ahina, Kebrooneninne Aa heeraan de'iyaa guutsa katamatuwaan utteeddino. 4 Yihudaa asatuu Kebroone katamaa yiide, yaan untunttu Daawita Yihudaa asaa bolla kaateyanaw okkeeddino. Saa'oola moogeddawanttu Yaabeesha Gil"aade katamaa asatuwaa gideeddawaa Daawite siseedda wode, 5 asaa kiitiide untuntta, «Hinttenttu hinttenttu godaa Saa'oola moogeedda keekatetsaa diraw, Med'inaa Goday hinttentta anjjo.

6 Ha"ikka Med'inaa Goday aggena siik'uwaanne tumatetsaa hinttentta besso; k'ay hinttenttu ha keekatetsaa ootseedda diraw, taanikka hinttenttoo lo"otetsan kushiya zaarana. **7** Ha"i zaari minnite; s'alite; ayaw gooppe, hinttenttu goday Saa'ooli hayk'k'ichcheedda; k'ay Yihudaa asatuu taana okkiide, barenttu bolla kaateyeeddino» yaageedda. **8** Saa'oola olanchchatuwaa gadaaway Neera na'aa Abaneeri Saa'oola na'aa lyaabustta akkiide, Maahinayma geetettiyaa sa'aa afeedda. **9** Hewaappe kaala Gala'aade, Aaseera, Iziraa'eela, Efireema, Biiniyaamane Israa'eeliyaa biittaa ubbaa bolla kaateyeedda. **10** Saa'oola na'aa lyaabustte Israa'eeliyaa bolla kaatetiya wode aw oytamu laysaa; I laa"u laysaa kaateteedda; shin, Yihudaa Asay Daawita kaalleedda. **11** Daawite Kebroonan Yihudaa asatuwaa bolla laappun laysanne usuppun aginaa kaateteedda. **12** Neera na'aa Abaneerinne Saa'oola na'aa lyaabustte Asay Maahinaymappe Gabaa'oonaa katamaa beeddino. **13** S'aruuyi na'ay lyoo'aabinne Daawita Asay kes biide, Gabaa'oonaa dagatteedda haatsaa matan untuntunna gaketeeeddino; itti c'itay dagatteedda haatsaappe hefintsa baggana uttina, itti c'itay hafintsa baggana utteeddino. **14** Yaatina, Abaneeri lyoo'aaba, «Ane wodallatuu denddiide, nu sintsan olaa gaketino» yaageedda. Hewaappe guyye Yoo'aabe, «Eeno, denddiide gaketino» yaageedda. **15** Hewaa diraw, Biiniyaama baggawunne Saa'oola na'aa lyaabustte baggawaa tammanne laa"u asatuu payduwaan kesiide, Daawita baggawaa ek'keedda tammanne laa"u asatuwaana olaa gaketeeeddino. **16** Ittuu ittuwaa huup'iyaa oyk'k'iide, bare oyk'k'eeddawaa miyiyaan miyiyaan mashshaa dirggintsiide, ittippe hayk'k'eeddino; hewaa diraw, Gabaa'oonan de'iyaa he sa'ay Helkkat-Hazurim (Mashshaa Gadiyaa) geetettee. **17** He gallassi wolk'k'aama

olay olettina, Daawita Asay Abaneeranne Israa'eeliyaa asaanne
 s'ooneedda. 18 S'aruuyi naanay heezzu Yoo'aabe, Abishaayinne
 Asaaheeli he sa'aan de'iino; Asaaheeli gen"iyaadan elleelliidde
 wos's'ee. 19 Asaaheeli ushechcha woy haddirssa geenan
 Abaneera yederssuwaa sikkeedda. 20 Abaneeri guyye zaari
 s'eelliide, «Asaaheelaa, laa neenee?» yaagiide oochcheedda.
 Asaaheeli, «Ee taana» yaageedda. 21 Abaneeri Aa, «Itti
 bagga, ushechcha woy haddirssa simma; asatuwaappe ittuwaa
 oyk'k'aadde Aa olaa miishshaa k'aara akka» yaageedda; shin
 Asaaheeli Aa yederssiyaawaa agganaw koyyibeenna. 22
 K'aykka Abaneeri Asaaheela, «Taani neena ayaw wod'oo? taana
 yederssiyaawaa agga! Neena wod'aade, taani ne ishaa lyoo'aaba
 deemuwaa wootaade s'eellanee?» yaagiide seereedda. 23 Shin
 Asaaheeli Aa yederssiyaawaa aggenaan is's'eedda. Hewaa
 diraw, Abaneeri tooraa guyye tum"iide, Asaaheela uluwaa
 c'addeedda; tooray zokkiyaanna pini kesseedda; Asaaheeli
 he sa'aan kunddiide hayk'k'eedda. Asaaheeli hayk'k'eedda
 sa'aa gakkeedda Asay ubbay hewan ek'k'eedda. 24 Shin
 lyoo'aabinne Abishaayi Abaneera yedersseeddino; away wulliyaa
 wode, Gabaa'oonaa Mela Biittaa afiyaa ogiyaan Giiyaaha
 katamaappe sintsa baggana de'iyaa Ama geetettiyaa Zooziyaa
 keseeddino. 25 Biiniyaama asatuu Abaneera guyyenna
 shiik'eeddino; untunttu itti c'ita gidiide, itti deriyaa huup'iyaa
 ek'k'eeddinno. 26 Hewaappe guyyiyaan Abaneeri lyoo'aaba
 s'eesiide, «Med'inaw olettiide de'aneeyye? Hawaa wurssetsay
 c'amo gidanawaa neeni erikkii? Ne asatuwaa, «Hintte ishatuwaa
 yederssiyaawaa aggite» geenan awude gatsay?» yaageedda.
 27 lyoo'aabe Abaneera, «S'oossay ero! Neeni haasayennan
 aggeedawaa gidintto, ta Asay bare ishatuwaa sa'ay wonttana

gakkanaw yedersana shin» yaageedda. 28 Hewaa diraw, lyoo'aabe ulttuwaa punneedda; Asay ubbay ek'k'eedda. Israa'eelatuwaakka zaaretsiide yedersibeykkino woy olibeykkino. 29 Abaneerinne Aa Asay he gallassaa k'ammaa ubbaa salppiidde Aaraba garaara beeddino; Yorddaanoosa Shaafaa pinneeddino. Guurana hametiidde Maahinayma simmeeddino. 30 lyoo'aabe Abaneera yederssiyaawaa bashiide, bare asaa ubbaa itti sa'aa shiishsheedda; s'eelliyaa wode, Asaaheeli baynnan Daawita asaappe tammanne udduppun Asay pac'c'eedda. 31 Shin Daawita Asay Abaneera asaappenne Biiniyaama zaratuwaappe heezzu s'eetanne usuppun tammu asatuwaa wod'eeddino. 32 Asaaheela anhaa akkiide, Beeteleeme kataman de'iyaa Aa aawuwaa duufuwaan moogeeddino; lyoo'aabinne Aa Asay k'ammaa hamettiidde ak'eedino; wontumaatsaan Kebroone katamaa gakteeddino.

3 Saa'oola asayne Daawita Asay daro wodiya oletteeddino; Daawite olan min minniide biyaa wode, Saa'oola Asay daaburi daaburi beedda. 2 Kebroone kataman Daawitaw naanay yeletteeddino; Iziraa'eeliyaa Ahino'aama yeledda bayira na'ay Aminoona; 3 K'armeloosiyaa Naabaala am"ata Abigaala yeledda na'ay Kil"aabi laa'entsuwaa; Gashuura Kaatiyaa Talmmaaya naatta Maa'ika yeledda Abeseeloomi heezzeentsuwaa. 4 Oyddentsuu Haggiiti na'aa Adooniyaa; ichcheshentsu Abiis'aali na'aa Shafaas'iyaa. 5 Usuppuntsuu Daawita machchatti Egili na'aa Yitira'aama; ha naanay ubbay Kebroonan Daawitaw yeletteeddino. 6 Saa'oola asaananne Daawita asaana olettiyaa wode, Abaneeri Saa'oola asatuwaa giddon min minniide beedda. 7 Saa'oolaw Aata naatta Ris'ifo geetettiya itti garadatta de'aw; Iyaabustte Abaneera, «Ta

aawuwaa garadattinna ayaw ak'aadii?» yaagiide oochcheedda.

8 Abaneeri Aa haasayan darssi yilotiide Yaabustta, «Taana neeni Yihudaa kanaa huup'e gaaddiyye? Hachche taani ne aawuwaa Saa'oolaw, Aa ishatoonne Aa dabbotoo lo"aad; taani neena Daawita kushiyan aatsaade immabeykke. Shin ha"i neeni taana ha mishiratti gaasuwaan mootaadda! 9 Saa'oola zariyaappe kawutetsaa wotsi akkiide, Daanappe biide Berssaabeha gakkanaw, Israa'eeliyaa bollanne Yihudaa bolla, Daawita kawutetsaa essanaw Med'inaa Goday c'aak'k'i wotseedda ha yewuwaa taani ootsana d'ayooppe, s'oossay Abaneera guufantso» yaageedda. 11 Iyaabustte Abaneeraw yayyeedda diraw, hara k'aalaa k'aattibeenna. 12 Abaneeri Kebroonan de'iyaa Daawitekko, «Biittay oossee? Neeni taananna k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'a; Israa'eeliyaa Asay ubbay neekko simmanaadan taani neena maaddana» yaagiide kiitaa yeddeedda. 13 Daawite, «Lo"o! Taani neenana k'aalaa c'aak'uwaa wotsana. Shin taani neena ittibaa oochchay; neeni taana be'anaw yiyaa wode, Saa'oola naatto Miikaalo taw akkenan yooppa» yaageedda. 14 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Saa'oola na'aa Iyaabusetuwaakko kiittiide, «S'eetu Piliss's'eematuwaa k'aaratuwaa c'ilooshaade akkeedda ta machchatto Miikaalo taw imma» yaageedda. 15 Iyaabustte kiitaa yeddiide, I asinaa Laawisha na'aa Pals's'i'eeleappe wotsi akkiide ahiseedda. 16 I asinay Baahuriima katamaa gakkanaw yeekkiide I geeduwaa kaalleedda; Abaneeri Aa, «Guyye simmaade soo ba» yaageedda; bitanii guyye simmiide beedda. 17 Abaneeri Israa'eeliyaa c'imatuwaakko biide, hawaadan yaageedda; «Daawite hinttentu bolla kaatetana mala, daro wodiya amotteeddita; 18 ane hekko ha"i polite! Ayaw gooppe, Med'inaa Goday, «Ta asaa

Israa'eeliyaa, taani Piliss's'eema asatuwaa kushiyaappenne
 untuntu morkkiyaa ubbatuwa kushiyaappe ta k'oomaa Daawita
 baggana ashshana» geeddawaa hassayite» yaageedda. 19
 Abaneeri Biiniyaama zaretoo dumma haasayeedda; hewaappe
 guyyiyaan, Israa'eeliyaa asayenne Biiniyaama Asay ubbay
 ootsanaw koyowaa ubbabaa Daawitaw odanaw Kebroone
 katamaa beedda. 20 Abaneeri barenana laatamu asatuwaa
 akkiide, Kebroone katamaa biina, Daawite aasinne Aa asaw
 imotaa makkeedda. 21 Hewaappe guyyiyaan Abaneeri Daawita,
 «Untuntu neenana k'aalaa c'aak'uwa c'aak'k'etanaaddaaninne
 ne wozanay amottiyaa ubbaa mooddanaadan, taani baade
 Israa'eeliyaa asaa ubbaa kaatiyaw ta godaw shiishshay»
 yaageedda; Daawite Abaneera moyzziide saro yeddeedda. 22 He
 wode Daawita asayenne lyoo'aabe olaappe darobaa omoodiide
 simmeeddino; shin Abaneeri Kebroone kataman Daawitana
 de'enna; ayaw gooppe, Daawite yeddina I saro beedda. 23
 lyoo'aabinne aanana de'iyaa olanchchatuu gakkiiyaa wode, Asay
 lyoo'aaba, «Neera na'aa Abaneeri kaatiyaa Daawitakko yiina,
 kaatii Aa yeddina, I saro beedda» yaagiide odeedda. 24 Hewaa
 diraw, lyoo'aabe kaatiyaakko biide, «Waanaaddii! Abaneeri
 neekko yiina, ayaw saro yeddaad? Hekko I beedda! 25 Neera
 na'ay Abaneeri neena c'immanaw, neeni geliyaasaanne kesiyyaa
 sa'aa be'anawunne neeni ootsiyaa ubbabaa eranaw yeedda»
 yaageedda. 26 lyoo'aabe Daawita sintsaappe kesiide, Abaneera
 geeduwaa kiitaa yeddeedda; untuntu Aa Siira haatsaa ollaa
 miyaappe guyye zaareeddino; shin Daawite ha yewuwaa erenna.
 27 Abaneeri Kebroone katamaa guyye simmiide yeedda wode,
 lyoo'aabe aanana dumma haasayanawaadan dirssaa penggiyaa
 Aa afeedda; bare ishaa Asaaheela suutsaa achchanaw Abaneera

uluwaa c'addeedda; Abaneeri he sa'aan hayk'k'eedda. 28 Daawite ha yewuwaa siseeddawaappe guyyiyaan, «Taaninne ta kawutetsay Neera na'aa Abaneera suutsan Med'inaa Godaa sintsan med'inawukka ooshettokko. 29 Aa suutsay lyoo'aabanne Aa aawuwaa soo asaa ubbaa oochcho; ashuwaa bolla madutsay de'iyaa asay, woy galbbay loytsi sakkiyaa asay, woy wobbiiyaa asay, woy mashshaan hayk'k'iyaa asay, woy koshshateedda Asay lyoo'aaba zariyaan ubbakka d'ayoppo!» yaageedda. 30 Hewaadan ootsiide, Gabaa'oona kataman keseedda olan barenttu ishaa Asaaheela Abaneeri wod'eedda diraw, lyoo'aabinne Aa ishaa Abishaayi Abaneera wod'eeddino. 31 Daawite lyoo'aabanne aanana de'iyaa asaa ubbaa, «Hinttenttu mayuwaa peed'ite; maak'iyaa mayyite; Abaneera shanchchamaa sintsan hamettiidde yeekkite» yaageedda. Kaatii Daawite shanchchamaa kaalliide beedda. 32 Abaneeri Kebroonan moogetteedda; kaatii bare k'aalaa d'ok'k'isiide duufuwaan yeekkeedda; Asay ubbaykka yeekkeedda. 33 Kaatii Abaneeraw, «Abaneeri eeyaa asaadan hayk'k'anaw bessii? 34 Aa kushii k'ashetti beenna; Aa gediikka sanssalatan k'ashetti beenna. Asay iita asatuwaa kushiyan hayk'k'iyawaadan I hayk'k'eedda» yaagiide zilaaleedda. Asay ubbay Abaneeraw zaaretsiidekka yeekkeedda. 35 Sa'ay poo'o de'ishshin, Daawite ukitsaa maanaadan shoobbanaw Asay ubbay aakko yeedda; shin Daawite, «Awa ayfii wullennan de'ishshin, ukitsaa woy harabaa barenana be'ooppe, S'oossay taana wod'o» yaagiide c'aak'k'eedda. 36 Kaatii ootseeddawaa Asay ubbay be'iide nashetteedda; tumukka kaatii ootseedda ubbabay asaa ubbaa nashechcheedda. 37 Hewaa diraw, he gallassi Daawita Asay ubbayne Israa'eeliyaa Asay ubbay kaatii Neera na'aa Abaneera wod'isibeennawaa akeekeeddino. 38

Kaatii bare k'oomatuwaa hawaadan yaageedda; «Israa'eeliyaa biittan wolk'k'aama asaynne kaappuu hayk'k'eeddawaa hinttentu akeekikitee? 39 Taani oketteedda kaatiyaa gidooppenne, hachche taw miyyii pac'c'eedda. Hawanttu S'aruuyi naanay taw minneeddino; iitaa ootseeddawanttoo Med'inaa Goday untunttu oosuwaadan zaaro» yaageedda.

4 Saa'oola na'ay Yaabustte Abaneeri Kebroonan hayk'k'eeddawaa siseedda wode, Aa wozanay yayeedda; Israa'eeliyaa Asay ubbaykka dagammeedda. 2 Saa'oola na'aa Yaabusttew c'uguwaa kaaletsiyaa laa"u kaappatuu de'iino; ittuwaa suntsay Ba'aana; yenkuwaa suntsay Rekaaba; untunttu Biiniyaama zariyaa gideedda Ba'erootiyaa Rimoona naanaa. Ba'eroota katamay Biiniyaama baggaadan paydetee; 3 ayaw gooppe, Ba'erootan de'eedda asatuu Gittayma gadiyaa bak'atiide, heedeppe hachche gakkanaw betiyaadan yaan de'eeddino. 4 Saa'oola na'aa Yoonataanaw laa"u gedii sileedda na'ay de'ee; Saa'oolanne Yoonataana worii Iziraa'eeliyaappe gakeedda wode, I ichcheshu laytsaa na'aa; he na'aa dichchiyaana Aa akkaade bak'ataaddu; shin Aa bak'atanaw dirbbishin, na'ay kunddiide sila kesseedda; he na'aa suntsay Manfibosheeta. 5 Ba'erootiyaa Rimoona naanay Rekaabinne Ba'aani Yaabustte soo baanaw keseeddino; untunttu biide seeta gallassi gakeeddino; I awaappe shemppee. 6 Untunttu soy geliide zarggaa akkiyaawaa malatiide Yaabustta uluwaan c'addina hayk'k'eedda. Rekaabinne Aa ishaa Ba'aan leelan geleeddino. 7 Untunttu soy geliyaa wode, Yaabustte k'ol"on arssaan giseeddawaa demmiide, Aa uluwaa c'addiide wod'eeddino; Aa k'ood'iyaaappe muuc'eeddino; muuc'eedda huup'iyaa akkiide, Aaraba garaara afiyaa ogiyaa oyk'kiide,

k'ammaa ubbaa hametteeddino. **8** Yaabustte huup'iyaa Kebroonan de'iyaa Daawitew ahiide kaatiyaa, «Neena wod'anaw koyeedda ne morkkiyaa Saa'oola na'aa Yaabustte huup'iyaa hawaa be'a; Saa'oola bollaanne Aa na'aa bollan kaatiyaa nu godaa haluwaa Med'inaa Goday hachche keseedda» yaageeddino. **9** Shin Ba'erootiyaa Rimoonaa naanaa Rekaabanne Aa ishaa Ba'aana Daawite hawaadan yaageedda; «Metuwaa ubbaappe taana ashsheeda Med'inaa Goday ero! **10** Itti bitanii taakko yiide, mishiraachchuwaa odiyaawaadan, «Saa'ooli hayk'k'eedda» yaagiide taw odina, taani Aa S'ik'ilaagan oyk'k'aade wod'isaad; taani Aa mishiraachchoo immeedda gatii hewaa. **11** Bare son bare arsaan giseedda s'illo bitaniyaa wod'eedda iita asatoo Aa haluwaa kessiyaawe ay keeshshaa iitandeesha! Aa suutsaa taani hinttenttu kushiyaappe ha"i achchana; hinttentta taani biittaa bollappe d'ayssana!» yaageedda. **12** Rekaabanne Ba'aana wod'anaadan Daawite bare olanchchatuwaa azazeedda; olanchchatuu untunttu wod'eeddino; untunttu kushiyaanne gediya k'ans's'i diggiide, dalbbantsaa haatsaa matan Kebroone kataman kak'k'eeddino. Yaabustte huup'iyaa akkiide afiide, Abaneera duufuwaan Kebroonan moogeeddino.

5 Israa'eeliyaa zariyaa ubbatuu Daawitakko Kebroone katamaa yiide, «Nuuni ne ashonne ne suutsaa. **2** Kase Saa'ooli nuw kaatiyaa gidiide de'iyaa wodekka, Israa'eeliyaa asaa olaw kaaletseeddawe neena. Med'inaa Goday neena, «Neeni ta asaa Israa'eeliyaa heemmana; neeni untunttu bolla kaatetana» yaagi wotseedda» yaageeddino. **3** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa c'imatuu ubbay Daawitakko Kebroone katamaa yeeddino; I untuntunna Kebroonan Med'inaa Goday sintsan k'aalaa

c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda; Israa'eeliyaa bolla kaatetanaadan Daawita untunttu okkeeddino. 4 Daawite kaatetiyyaa wode aw hattamu laytsaa; oytamu laytsaa I kaateteedda. 5 Kebroone kataman Yihudaa bolla laappun laytsanne usuppun aginaa I kaateteedda; Yerusaalamen Israa'eeliyaa ubbatuwaa bollanne Yihudaa bolla hattamanne heezzu laytsaa kaateteedda. 6 Yerusaalamen de'iyaa Yaabuusa asatuwaa olanaw Daawitenne Daawita Asay beeddino; Yaabuusa asatuu, «Daawite ha katamaa gelanaw danddayenna» giide k'oppeeddino. Yaatiide untunttu Aa, «Neeni ha sa'aa gelakka; haray atto shin, k'ook'etuwaanne wobbatuu neena te'anaw danddayiino» yaageeddino. 7 Gidooppenne, Daawite S'iyoonen de'iyaa untunttu geessuwaa oyk'k'eedda; S'iyoonen Daawita Katamaa geetetteedda. 8 He gallassi Daawite bare asaa, «Yaabuusa asatuwaa s'ooniyaa Asay ooninne Daawita morkketuu, he «wobbatuunne k'ook'atuu» de'iyaa sa'aa gakkanaw, haatsay goggiide kesiyaa s'oo'iyanna gelanaw koshshee» yaageedda. Hewaa diraw, «K'ook'etunne wobbatuu kaatiyaa golliyyaa gelikkino» geetetteedda. 9 Daawite he geessuwaa oyk'k'iide, yaan de'eedda; he geessuwaa Daawita Katamaa yaagiide suntseedda. Daawite Miilloppe doommiide, he katamaa yuushshi aatsiide gimbbisseedda. 10 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa S'oossay aanana de'iyaa diraw, Daawite min minniide beedda. 11 S'iirroosa Kaatii Kiiraami Daawitaw asaa kiitteenne. Zigaa mudetsaa, anaas'etuwaanne shuchchaa massiyaawanta aw yeddeedda; asatuu Daawitaw golliyyaa kees's'eeddino. 12 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa bolla Aa kaatiyaa ootsiide esseeddawaanne bare asaa Israa'eeliyaa diraw Aa kawutetsaa d'ok'k'u ootsiide bonchcheeddawaa Daawite ereedda. 13 Daawite Kebronappe

Yerusaalame yeeddawaappe guyyiyaan, hara garadatuwaanne hara machchetuwaa gujjiide akkeedda. Hara mac'c'a naanayne attuma naanay aw yeletteeddino. 14 Yan aw yeletteedda attuma naanaa suntsay Shaamu'a, Shobaaba, Naataana, Solomona, 15 Yibihaara, Elishuu'a, Nefeega, Yaafi'a, 16 Elishamaa'a, Eliyadaa'anne Elifelees'a. 17 Daawite Israa'eeliyaa bolla kaatiyaa gidiide oketteeddawaa Piliss's'eema asatuu siseedda wode, untunttu ubbay Daawita koyanaw keseeddino; shin Daawite hewaa sisiide, duge gimbbiyaa giddo beedda. 18 Piliss's'eematu k'aykka biide, Rafayma Wombban laalettide utteeddino. 19 Hewaa diraw, Daawite Med'inaa Godaw, «Taani baade Piliss's'eematuwaa oloo? Neeni untuntta taw aatsa immanii?» yaagiide oochcheedda. Med'inaa Goday Daawita, «Ee ola. Taani untuntta new aatsa immana» yaageedda. 20 Daawite Ba'aali-Paraas'iima giyaa sa'aa biide, yaan untuntta s'ooneedda. Yaatiide Daawite, «Haatsaa di'uu d'uussi aad'd'iyawaadan Med'inaa Goday ta morkkatuwaa gidduwaanna taana aatseedda» yaageedda. Hewaa diraw, he sa'aa suntsay Ba'aali-Paraas'iima geetetteedda. 21 Piliss's'eematu barenttu eek'atuwaa he sa'aan yeggiide beeddino. Yaatina Daawitenne Aa Asay he eek'atuwaa akkiide afeedino. 22 Piliss's'eematu guyye simmiide biide, laa'entsuwaa Rafayma Wombban laaletti utteeddino. 23 Daawite Med'inaa Godaa laa'entsuwaakka oochchina, S'oossay Aa, «Sitti gaade pude untunttu bolla booppa; untunttu guyyenna yuuyya aad'd'a, Boo'iyaa mitsaappe sintsa baggana olanaw giiga. 24 Boo'iyaa huup'iyaan olaa kooshshaa neeni sisiyaa wode elleella. Ayaw gooppe, hewe Piliss's'eema olanchchatuwaa shoc'anaw Med'inaa Goday neeppe sintsaw aad'd'eedda giyaawaa» yaageedda. 25 Daawite Med'inaa Goday azazeeddawaadan

ootseedda; Gebaa'appe biide Gezeera gakkaw, Piliss's'eema
olanchchatuwa Daawite wod'eedda.

6 Israa'eeliyaa giddoppe dooretteedda hattamu sha'a asatuwaa
Daawite laa'entsuwaa s'eesiide shiishsheedda. **2** Daawittenne
Aa Asay ubbay Yihudaan de'iyaa Ba'aala (K'iriyaatiyyi-
Aarim) geetettiyyaa katamaappe dendiide, kiruubetuwaappe
gidduwaan bare kawutetsaa araataa bolla utteedda ubbaappe
Wolk'k'aama Med'inaa Godaa suntsan s'eesetteedda S'oossaa
Taabootaa yaappe ahanaw beeddino. **3** Unttuntu S'oossaa
Taabootaa ooratsa gaariyan wotsiide, zooziyaa huup'iyaa
de'iyaa Abinaadaaba sooppe aheeddino; Abinaadaaba naanay
Uuzinne Ahiyoy ooratsa gaariyaa kaaletsino. **4** Yaappe
S'oossaa Taabootaa ahiyaa wode, Ahiyo Taabootaappe
sintsanna hamettee. **5** Daawittenne Israa'eeliyaa Asay ubbay
diitsaanne maasink'k'uwaa diis's'iide, kabaruwaa bak'k'iiddenne
dawalaanne shaashooraa k'aatsiidde, barenttoo kumentsaa
wolk'k'an Med'inaa Godaa suntsan nashetiidde bonchcheeddino.
6 Naakona katsaa bukkiiyaa udduma gakkiiyaa wode, booratu
d'ubettina, Uuzi bare kushiyaa yeddiide, S'oossaa Taabootaa
oyk'k'eedda. **7** Uuzi Taabootaa bochcheedda diraw, Med'inaa
Godaa hank'k'uu Uuza bolla ees's'i kesseedda. S'oossay Aa
shoc'ina, he sa'aan S'oossaa Taabootaa miyyiyaan ellekka I
hayk'k'i aggeeda. **8** S'oossaa hank'k'uu Uuza shoc'eedda diraw,
Daawite yiloteedda. He sa'ay hachche gakkaw, Pereezi-
Uuzaa (Uuzi me"eedda sa'aa) geetettee. **9** He gallassi Daawite
Med'inaa Godaw yayyiide, «Med'inaa Godaa Taabootay taakko
simmi waan yaannee?» yaageedda. **10** Hewaa diraw, Daawite
S'oossaa Taabootaa barenana Daawita Katamaa ahanaw
koyyibeenna; hewaa aggiide Gitaatiyaa Obeedi-Eedooma giyaa

bitaniyaa soo afeedda. **11** Med'inaa Godaa Taabootay Gitaatiyaa Obeedi-Eedooma son heezzu aginaa gam"eedda; Med'inaa Goday aane Aa soo asaa ubbaa anjeeedda. **12** Hewaappe simmiide, «S'oossaa Taabootaa diraw, Med'inaa Goday Obeedi-Eedooma soo asaanne aw de'iyaa ubbabaa anjeeedda» yaagiyaawaa Kaatii Daawite siseedda; hewaa diraw, Daawite Obeedi-Eedooma soo biide, S'oossaa Taabootaa Daawita Katamaa nashechchan aheedda. **13** Med'inaa Godaa Taabootaa tookkeedda asatuu usuppunuwaa tanggeedda payduwaan payduwaan untuntta essiide, itti korumaanne itti bolttiboltta maraa Daawite yarshsheedda. **14** Daawite suufiyaa giyaa k'ac'inaappe dadetteedda eefuudiyaa mayyiide, barew de'iyaa wolk'k'aa ubbaan Med'inaa Godaa sintsan dureedda. **15** Inne Israa'eeliyaa asatuu ubbatuu nashechchan homboc'iiddinne ulttuwaa punniidde Med'inaa Godaa Taabootaa Daawita Katamaa aheeddino. **16** Med'inaa Godaa Taabootay Daawita Katamaa geliyaa wode, Saa'oola naatta Melkkoola maskkootiyaanna S'eellaade, Kaatii Daawite Med'inaa Godaa sintsan guppishiininne durishina be'aaddu; Daawita bare wozanaan kad'aaddu. **17** Daawite Med'inaa Godaa Taabootaa wotsanaw d'ogeedda dunkkaaniyaa gidдон Taabootaa ahiide wotseeddino; Daawite s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw yarshsheedda. **18** Daawite s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa yarshshiyaawaa Poleeddawaappe guyyiyaan, ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa suntsan asaa anjeeedda. **19** Israa'eeliyaa asaw ubbaw, mac'c'awoo attumawoo huup'iyaan huup'iyaan itti itti komppu ukitsaa, itti itti mus'o ashuwaakka woyniyaa teeraa melaappe nuketteedda itti itti ukitsaa gisheedda. Hewaappe guyyiyaan Asay ubbay bare

soo bare soo simmeedda. 20 Daawite bare soo asaa anjanaw soo simmeedda wode, Saa'oola naatta Melkkoola Aa mokkanaw kesaade, «Shufuro asatuu kallo hamettiyaawaadan, hachche Israa'eeliyaa kaatii bare k'oomatuwaa mac'c'a k'oomatuwaa sintsan kallottiide, ayaa bonchchetteedde!» yaagaaddu. 21 Daawite, «Ne aawuwaappenne Aa soo asaappe aatsiide, bare asaa Israa'eeliyaa kaaletsanaadan taana dooreedda Med'inaa Godaa sintsan duraad. Taani Med'inaa Godaa bonchchanaw duriyaawaa aggikke. 22 Taani hawaappe aatsaade birokka taana toochchana; taani ta huup'iyaa zik'k'i ootsana. Shin neeni geedda mac'c'a k'oomatuwaa sintsan taani bonchchettana» yaageedda. 23 Hewaa diraw, Saa'oola naatta Miikaala hayk'k'ana gakkanaw, na'aa yelabeykku.

7 Kaatii Daawite bare kaatiyaa gollen utteeddawaappe guyyiyaaninne Med'inaa Goday Aa, Aa morkkatuwaa ubbaappe shemppisseeddawaappe guyyiyaan, 2 timbbitiyaa odiyaa Naataana, «Taani zigaappe kees'etteedda gollen de'ay; shin S'oossaa Taabootay dunkkaaniyaan de'ee» yaageedda. 3 Naataan Daawita, «Ootsanaw ne wozanay k'oppeeddawaa ubbaa kiiteta; Med'inaa Goday neenana de'ee» yaageedda. 4 Shin he gallassaa k'amma Med'inaa Godaa k'aalay Naataanakko yiide, 5 «Ba; ta k'oomaa Daawita hawaadan yaaga; Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani de'ana golliyyaa kees's'anawe taana gaade k'oppay? 6 Ayaw gooppe, taani Israa'eelatuwaa Gibs'e gadiyaappe kesseedda gallassaappe doommaade hachche gakkanaw gollen de'abeykke; taani dunkkaaniyaan yaanne haanne yuuyyaadde de'aad. 7 Taani Israa'eeliyaa asaa ubbaanna yuuyyeedda sa'aa ubbaan, ta asaa Israa'eeliyaa heemmana mala, taani suntseeddawanttuppe ittuwaanne taw zigaa golliyyaa

ayaw kees's'abeykkii? gaade oochchabeykke» » yaagee yaaga.
 8 «Hewaa diraw, ha"ikka ta k'oomaa Daawitaw oda; «Ubbaappe
 Wolk'k'aama Med'inaa Goday neena hawaadan yaagee; «Taani
 neena hentsaa gadeppe, dorssaa heemmiyaa saappe dentsaade,
 ta asaa Israa'eeliyaa kaaletsanaadan akkaad. 9 Neeni beedda
 sa'aa ubbaan taani neenana gidaad; ne morkkatuwaa ubbaa taani
 ne sintsaappe diggaad. Ha"i simmi taani ha sa'aan eretteedda
 wolk'k'aama asatuwaa suntsaadan ne suntsaa gitayana. 10
 K'ay taani ta asaw Israa'eeliyaw sa'aa immaade, untuntta
 he sa'aan tokkana. Hewaa diraw, untunttu barenttu sa'aan
 de'ana; laa'entso untunttu shabbarettikkino. Beni wodiyaaninne
 ta asaa Israa'eeliyaa bolla daannatiyaawantta taani suntseedda
 wodiyaadan, iitatuu untuntta zaaretsiide naak'k'ikkino. K'ay
 taani neena ne morkkatuwaa ubbaappe shemppissana. «
 < «Hewaa bollankka Med'inaa Goday bare huup'iyaw ne
 zaratuu de'anaadan new golliyaa kees's'anawaa odee. 12 Ne
 laysay wurina hayk'k'aadde, ne mayzza aawotuwaan gaketiyaa
 wode, ne gulbbataappe yeletteedda na'aa taani dentsana; Aa
 kawutetsaa minisana. 13 Ta suntsaw golliyaa kees's'anawe Aa;
 taani Aa kawutetsaa araataa med'inaw minissa essana. 14 Taani
 aw aawuwaa gidana; ikka taw na'aa gidanawaa. I baliyaa wode,
 taani Aa asaa s'am"an, Asay shoc'iyaa lissuwaan Aa seerana.
 15 Shin taani ne sintsaappe diggeedda Saa'oolappe ta siik'uu
 aketeeddawaadan, aappe ubbakka aketena. 16 Ne zaratuunne
 ne kawutetsay ta sintsan med'inaw gam"ana; ne kawutetsaa
 araataykka med'inaw min ek'k'ana» yaagee» yaaga» yaageedda.
 17 Naataan S'oossay aw sas'aani k'onc'c'isseedda k'aalaa
 ubbaa Daawitaw odeedda. 18 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii
 Daawite dunkkaaniyaa geliide, Med'inaa Godaa sintsan utteedda.

Hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, neeni hawaa ubbaa taw ootsanaw taani oonee? Ta soo asaykka ayee? 19 Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, hawe ne ayfiyaa sintsan guutsa malatina, sintsappe ne k'oomaa zaretoo hananawaakka haasayaadda. Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, hawe neeni asaw owukka ootsiyaa oosuwa gidenna. 20 «Hawaappe aad'd'yaawaa taani Daawite new ay gaanaw danddayayitaa? Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, neeni taana ne k'oomaa eraasa. 21 Neeni ne k'aalaa diraw, ne wozanaa k'ofaadan ha wogaabaa ootsaadde, taana ne k'oomaa erissaadda. 22 «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, neeni ay keeshshaa giteeshsha! Ne mali ittuunne baawa; nuuni nu haytsaan siseeddawaadankka, neeppe attina hara s'oossay baawa. 23 Neeni ne asaa ootsanaw wozeedda ne asaa Israa'eeliyaa malatiyaa hara kawutetsi sa'aa bollan baawa. Neeni untunttoo ootseedda gitanne malalissiyaa oosotu gaasuwaan ne suntsay biittan sa'aan eretteedda. Neeni ne asaa sintsaappe hara kawutetsatuwaanne untunttu s'oossatuwaa laaggaadda. 24 Neeni ne asaa Israa'eeliyaa med'inaw newaa ootsaadda. Abeet Med'inaa Godaw, neenikka untunttu S'oossaa gidaadda. 25 «Med'inaa Godaa S'oossaw, simmi ha"i neeni ne k'oomawunne Aa zeretsaw ootsana geeddawaa med'inaw naaga; neeni ootsana geeddawaadankka kiiteta. 26 Hewan ne suntsay med'inaw gitatana; asaykka neena, «Ubbappe Wolk'k'aama S'oossay Israa'eeliyaa S'oossaa» yaagana. Ne k'oomaa Daawita zaratuukka ne sintsan minniide ek'k'ana. 27 «Abeet Ubbappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni hawaa, «Taani ne zaratuu de'anaadan ootsana» yaagaadde taw ne k'oomaw k'onc'c'aadda; hewaa diraw, taani ne

k'oomay neena ha woosaa woossanaw s'alaad. 28 Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, neeni S'oossaatee! Ne k'aalaykka ammanettiyaawaa; neeni ha lo'o k'aalaa taw ne k'oomaw ootsana gaadda. 29 Ne sintsan yaa med'inaw gam'anaadan, ne k'oomaa zariyaa anjjanaw hidootaadda. Ayaw gooppe, Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, hewaa haasayaadda; k'ay ne anjuwaan ne k'oomaa zaratu med'inawukka anjettana» yaaga wotsaadda.

8 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Daawite Piliss's'eematuwaa s'ooniide mooddeedda; yaatiide Metegi'aama giyaa katamaa Piliss's'eema asatuwaa kushiyaappe wotsi akkeedda. 2 K'ay Moo'aabe asatuwaakka Daawite s'ooneedda. Gadiyaan I untuntta gisisiide wodoruwaan likkeedda; laa'u wodoruwaan likketteedda ubbatuwaa wod'eedda; heezzentso wodoruwaan likketteeddawantta pas'a aggeeda. Yaatina Moo'aabe asatu Daawitaw moodettiide giiraa giireeddino. 3 Rahooba na'ay, S'ooba Kaatii Hadaadi'eezere Efiraas'iisa Shaafaa matan de'iyaa bare zawaa zaari akkanaw biide, Daawitana olettina, Daawite Aa s'ooneedda. 4 Daawite Aa asaappe itti sha"anne laappun s'eetu para'a asatuwaana laatamu sha"a gediya asatuwaa omoodeedda. Daawite gaaretuwaa goochchanaw s'eetu paratuwaa ashshiide, hara paratuwaa ubbaw gaaduwa k'ans's'eedda. 5 Damask'k'o kataman de'iyaa Sooriyaa olanchchatuu S'ooba Kaatiyaa Hadaadi'eezera maaddanaw yeedda wode, Daawite untuttuppe laatamanne laa'u sha"atuwaa wod'eedda. 6 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Sooriyaa kawutetsaaninne Damask'k'o kataman olanchchatuwaa geessuwaa med'd'eedda. Yaatina Sooriyaa asatu Daawitaw moodetiide, giiraa giireeddino. Daawite beedda sa'aa ubbaan

Med'inaa Goday aw s'oonuwaa immeedda. 7 Hadaadi'eezera ola gadaawatuu oyk'k'iyaa work'k'aa gondalliyyaa Daawite akkiide, Yersaalame aheedda. 8 Bes'aahanne Berotaaya geetettiyyaa Hadaadi'eezera katamatuwaappe Kaatii Daawite nahaasiyaa giyaa birataa loytsi daruwaa akkeedda. 9 Hadaadi'eezera olanchchatuwaa ubbaa Daawite s'ooneeddawaa Hamaata Kaatii Too'i siseedda. 10 Hadaadi'eezera olettiide s'ooneedda diraw, Aa hashshu gaanawunne sarotanaw bare na'aa Yoraama Kaatiyaa Daawitakko kiitteedda. Ayaw gooppe, Hadaadi'eezere Too'aara olettiide gam"eedda. Yoraame yiidde work'k'aappe, biraappenne nahaasiyaappe med'etteedda miishshatuwaa Daawitaw aheedda. 11 Kaatii Daawite ha miishshatuwaa Med'inaa Godaw dummayi wotseedda. K'ay Daawite bare s'ooneedda kawutetsatuwaappe ubbaappe, Sooriyaappe, Moo'aabeppe, Amoonaa asatuwaappe, Piliss's'eema asatuwaappenne Amaaleek'a asatuwaappe akkeedda work'k'aanne biraa Rahooba na'aa, S'ooba Kaatiyaa Hadaadi'eezereppe akkeedda omooduwaa kasewaadankka S'oossaw dummayi wotseedda. 13 Mas'iniyaa Zanggaaraan tammanne hosppun sha"a Eedooma asatuwaa Daawite wod'i simmeeddawaappe guyyiyaan, I haytsateedda. 14 Daawite Eedooma biittaa ubbaan olanchchatuu geessuwaa med'd'eedda; yaatina he biittaa Asay ubbay Daawitaw moodeteedda. Daawite beedda sa'aa ubbaan Med'inaa Goday aw s'oonuwaa immeedda. 15 Hewaadan ootsiide, Daawite Israa'eeliyaa ubbaa bolla kaateteedda; bare asaa ubbaa s'illotetsaaninne suure pirddan akkeedda. 16 S'aruuyi na'ay Yoo'aabe olanchchatuu gadaawaa; Ahiluuda na'ay Yoosaafees'e haneeddabaa s'aafiyaawaa. 17 Ahis'uuba na'ay S'aadook'inne Abiyaataara na'ay Abimeleeki k'eesetuwaa; Saraayi k'ay s'aafiyyaa; 18 Yoodaaha na'ay Banaayi

Kalitaawatuwaanne Felitaawatuwaa (kaatiyaa naagiyaawanttu)
bolla kaappuwaa. Daawita attuma naanay k'eesatuwaa.

9 Itti gallassi Daawite, «Yoonataana diraw, taani aw keekanaadan
hanno gakkanaw Saa'oola k'antsaappe atteeda Asay de'iishsha?»
yaagiide oochcheedda. **2** He wode S'iiba giyaa itti k'oomay
Saa'oola son de'ee; I Daawita sintsa yaanaadan s'eeseeddino;
yiina kaatii Aa, «Neeni S'iibee?» yaagiide oochcheedda. Ikka,
«Ee taani S'iiba, ne k'oomaa» yaageedda. **3** Hewaappe guyye
kaatii Aa, «S'oossaa keekatetsaa taani keekanaadan, Saa'oola
k'antsaappe palaheedda itti asaynne baawee?» yaageedda. S'iibi
kaatiyaa, «Yoonataana naanatuwaappe ittuu hanno gakkanaw
de'ee; he na'aw laa"u gedetuukka sila» yaageedda. **4** Kaatii,
«I hak'an de'ii?» yaageedda. S'iibi, «Lodabaara giyaa sa'aan
Ammi'eela na'aa Maakira son de'ee» yaageedda. **5** Hewaappe
guyye Kaatiyaa Daawite kiittiide, Lodabaarappe Ammi'eela
na'aa Maakira sooppe ahiseedda. **6** Saa'oola na'aa Yoonataana
na'ay Manfibosheete Daawitakko yeedda; yi gakkiiide, Daawita
sintsan s'oonetaad giide giseedda. Yaatina, Daawite Aa,
«Manfibosheetaa!» yaagiide s'eeseedda. I, «Abee ta godaw,
taani ne k'oomaa» yaageedda. **7** Daawite Aa, «Yayyoppa; ne
aawuwaa Yoonataana diraw, taani new keekana. Ne aawuwaa
aawuwaa Saa'oola gadiyaa ubbaa taani new zaarana; k'ay neeni
ubbaa wode ta masoofiyaappe maana» yaageedda. **8** Hewaappe
guyye Manfibosheete laa'entsuwaa gisiide, «Hayk'k'eedda kanaa
malaa taana neeni dosaade s'eellanaw, ne k'oomay taani
oonee?» yaageedda. **9** Kaatii, Saa'oola k'oomaa S'iiba s'eesiide,
«Saa'oolawaanne Saa'oola soo asaawaa gideeddawaa ubbaa
taani ne godaa na'aa na'aw immaad. **10** Ne godaa na'aa na'ay
maanaadan neeni, ne naanaynne ne k'oomatuu aw gadiyaa

goshite; doliyaa katsaa aw ahite. Gidoppekka, ne godaa na'aa na'ay Manfibosheete ubbaa wode ta masoofiyaappe maana» yaageedda. S'iibaw tammanne ichcheshu attuma naanaynne laatamu k'oomatuu de'iino. **11** S'iibi kaatiyaa, «Neeni ta goday kaatii ne k'oomaa azazeedda ubbabaa taani ne k'oomay polana» yaageedda. Hewaa diraw, Manfibosheete kaatiyaa naanatuwaappe ittuwaadan kaatiyaa masoofiyaappe meedda. **12** Manfibosheetaw Miika giyaa guutsa na'ay de'ee. S'iiba son de'iyaa asatuu ubbatuu Manfibosheetaw k'oomaa gideeddino. **13** Manfibosheete ubbaa wode kaatiyaa masoofiyaappe miyaa diraw, I Yersaalamen de'ee. Aa gedii laa"attuukka sila.

10 Hewaappe guyyiyaan, Amoonatuwaa Kaatiyaa Naa'oosi hayk'keedda; Aa na'ay Hanuuni Aa kotaan kaateteedda. **2** Daawite, «Aa aawuu taw keekeddawaaddan Naa'oosa na'aa Hanuunaw taanikka keekana» yaageedda. Hewaa diraw, Aa mintsetsanaw Daawite bare asaa aakko kiiteedda. Daawita Asay Amoonaa gadiyaa gakeedda wode, **3** Amoonaa asaa kaappatuu barenttu godaa Hanuuna, «Daawite neena mintsetsanaw ha asatuwaa kiiteeddawe ne aawuwaa bonchchuwaa dirassaa gaaddiyye? I bare asaa kiiteeddawe ha katamaa s'eellanaassa, wochchanaassanne olettiide s'oonanaassa» yaageeddino. **4** Hanuuni Daawite kiiteeddawantta oyk'kiide, untunttu buuchchaappe bagga meedeedda; untunttu mayuwaakka uttiyaa dulliyaa baggappe k'ans's'i akkiide, untuntta yeddeedda. **5** Hewaa diraw, asatuu daro yeellateeddino. Daawite hewaa sisiide, I untuntunna gakettiyaa asaa kiiteedda; untunttukko kiittiide, «Hinttenttu buuchchay dic'c'ana gakkanaw, Yaarikko Kataman de'ishshite; hewaappe guyyiyaan haa yiite» yaageedda. **6** Amoonatuu barenttu kiitan Daawite untuntta morkkanaadan

ootseeddawaa ereedda wode, Beeti-Rahoobanne S'ooba katamatuwaan de'iyaa Sooriyaa asatuwaappe laatamu sha"a gediya asatuwaa, Tooba gadiyaappe tammanne laa"u sha"a asatuwaanne Maa'ika biittaa kaatiyaappe itti sha"a asatuwaa k'as'areeddino. 7 Daawite hewaa siseedda wode, Yoo'aabanne de'iyaa olanchchatuwaa ubbaa untunttu bolla yeddeedda. 8 Amoonatuu kesiide, katamaa penggiyaan olaw salppeeddino; S'oobappenne Rahoobappe yeedda Sooriyaa asatuu, Tooba asatuunne Maa'ika asatuu dembban barekka de'iino. 9 Yoo'aabe barena olay sintsananne guyyenna dooddeeddawaa be'eedda; Israa'eelatu giddoppe ubbaappe minniyaa olanchchatuwaa doori akkiide, Sooriyaa asatuwaa sintsan salppisseedda. 10 Atteeda asatuwaa bare ishay Abishaayi azazana mala ootsiide, Amoonaa asatuwaa sintsan salppisseedda. 11 Yoo'aabe bare ishaa, «Sooriyaa asatuu taw wolk'k'aamoope, neeni yaade, taana maadda. K'ay Amoonaa asatuu new wolk'k'aamoope, taani yaade, neena maaddana. 12 Simmi minna! Nu asaa dirawunne nu S'oossaa katamatuwaa diraw, ane min olettayte. Med'inaa Goday barena lo"iyaawaa ootso» yaageedda. 13 Hewaappe guyyiyaan, Yoo'aabinne aanana de'iyaa Asay Sooriyaa asatuwaana olettanaw lawuhu geeddino. Yaatina, Sooriyaa asatuu Aa sintsaappe bak'attedino. 14 Sooriyaa asatuu bak'ateeddawaa Amoonaa asatuu be'eedda wode, untunttukka Abishaaya sintsaappe bak'atiide, katamaa geleeddino. Yoo'aabe Amoonaa asatuwaana olettiyaawaa aggiide, Yersaalame simmeedda. 15 Sooriyaa asatuu Israa'eeliyaa asatuu untuntta s'ooneeddawaa ereedda wode, barenttu olanchchatuwaa ubbaa zaariide shiishsheeddino. 16 Kaatii Hadaadi'eezere Sooriyaa asatuwaa Efiraas'iisa Shaafaappe hefintsa baggappe kiittiide ahiseedda;

Helaama beeddino. Hadaadi'eezera olanchchatuu gadaaway Shobaaki untuntta kaaletsee. **17** Daawite hewaa siseedda wode, Israa'eeliyaa olanchchatuwaa shiishshiide, Yorddaanoosa Shaafaa pinneedda; Helaama gakeedda. Sooriyaa asatuu Daawitana gaketanaw salppiide, aanana oletteeddino. **18** Shin Sooriyaa asatuu Israa'eelatu sintaappe bak'attedino; Daawite Sooriyaa olanchchatuwaappe paraa gaariyaa laaggiyaa laappun s'eetu asatuwaanne oytamu sha'a paraa asatuwaa wod'eedda; untunttu ola gadaawuwaa Shobaakakka shoc'ina, he sa'aan hayk'keedda. **19** Hadaadi'eezeraw moodettiide de'iyaa kaatetuu Israa'eelatu untuntta s'ooneddawaa ereedda wode, Israa'eelatuwaana sigettiide, untunttoo moodeteeddino. Hewaappe simmiide, Sooriyaa asatuu Amoonaa asatuwaa maaddanaw yayyeeddino.

11 Ofintan, kaatetuu olaw kesiyaa wode, Daawite bare asaananne Israa'eeliyaa olanchchatuwaanna Yoo'aaba yeddeedda. Biide Amoonaa biittaa bayzzeeddino; Raaba katamaa doodeeddino; shin Daawite Yersaalamen takkeedda. **2** Itti gallassaa omarssi Daawite bare gisuwaappe dendiide, kaatiyaa golliyaa bolla dembbayiide ootseedda sa'aan hametteedda; bolla meec'ettiyaa itti mishiratto be'eedda; he mishirata daro malaa lo'a. **3** Daawite asaa kiittiide, Aa oonentto ooshisseedda; he mishirata, «Hanna Elii'aama naatto Hiitiyaa Ooriyoona machato Berssaabeeho» yaageedda. **4** Daawite asaa kiittiide, izo s'eesissi ahissiide, izina ak'eeda. He wode he mishirata piilay yiide aad'd'ina, geeyo saanna de'aw. Hewaappe guyyiyaan, Aa bare soo simmaade baaddu. **5** Mishiratiw shahaaray attina, Daawitakko kiitaa yeddaade, «Taw shahaaray atteedda» yaagaaddu. **6** Hewaappe guyyiyaan Daawite, «Hiitiyaa Ooriyoona

taw haa yedda» yaagiide lyoo'aabew kiiteedda; lyoo'aabe Ooriyoona Daawitaw yeddeedda. 7 Ooriyooni yiina Daawite Aa, «lyoo'aabe ay malee? Olanchchatuukka ay malee? K'ay olay waanii?» yaagiide oochcheedda. 8 Hewaappe guyyiyaan Daawite Ooriyoona, «Soy ba; baade shemppa akka» yaageedda; hewaappe guyyiyaan Ooriyooni kaatiyaa golliyaappe kesiide beedda; kaatii Ooriyoonaw ayentto immiyaawaa Aa geeduwaa yeddeedda. 9 Shin Ooriyooni soo beennan kaatiyaa golliyaa dirssaa penggiyaan bare godaa k'oomatuwaa ubbaanna gis ak'eeda. 10 «Ooriyooni bare soo bibeena» giyaawaa Daawite siseedda; Ooriyoona, «Neeni haako saappe yaadda gidikkii? Ne soo ayaw babeykkii?» yaagiide oochcheedda. 11 Ooriyooni Daawita, «Taabootay, Israa'eeliyaa asay, Yihudaa asay, ta godaa lyoo'aabinne ta godaa Asay dembban dunkkaaniyaan de'iino. Yaatina taani waanaade soo baade moo, ushoo, k'ay ta machchattina ak'oo? Ne shemppu ero! Taani hawaa malaa ootsikke» yaagiide zaareedda. 12 Hewaappe guyye Daawite Ooriyoona, «Itti gallassaa hawaan gam"a; wontti neena guyye yeddana» yaageedda; Ooriyooni he gallassinne wonttetsa gallassi Yerusaalamen takkeedda. 13 Daawite shoobbina, Ooriyooni aanana meeddanne usheeddanne. Daawite Aa matsoyeedda. Shin he omarssi Ooriyooni bare soo beennan, bare gisuwaa hiis's'iide, bare godaa k'oomatuwaa gidдон ak'eeda. 14 Wonttina guura Daawite lyoo'aabaw dabddaabbiyaa s'aafiide, Ooriyoona bolla yeddeedda. 15 Daawite dabddaabbiyaan lyoo'aaba, «Olay te'uwaa dariyaa sa'aan, sintsa baggana Ooriyoona wotsa; hewaappe guyyiyaan, I shoc'ettiide hayk'k'ana mala, Aa matappe kichchite» yaageedda. 16 lyoo'aabe he katamaa dooddiiide, morkkiyaa olanchchatuwaappe minotuu

de'iyaa sa'aa eriide, Ooriyoona yaan wotseedda. 17 Katamaa asatuu kesiide Yoo'aabana olettina, Daawita olanchchatuwaappe amaratuu hayk'k'eeddino; Hiitiyaa Ooriyoonikka hayk'k'eedda. 18 Iyoo'aabe olan haneeddabaa ubbaa Daawitaw kiitseedda. 19 Biyaa bitaniyaa Iyoo'aabe, «Olan haneeddabaa ubbaa neeni kaatiyaw oda wurssishin, 20 ooni erii, kaatii hank'k'uwaa ees's'i kessana; hank'k'ettiide neena, «Hintte untuntunna olettanaw katamaakko ayaw loytsi shiik'eedditee? Untunttu gimbbiyaa s'eeraana wonddaafiyaan dukkanawaa eribeykkiteyye? 21 Geedoona na'aa Abimeleeka ooni wod'eeddee? Gaac'ciyaa mayddiyaa gimbbiyaa s'eeraana duge olaade, Tebes'a giyaa sa'aan itti mac'c'awunna wod'aaddu gidekkee? Yaatina, hinttentu gimbbiyaakko ayaw shiik'eedditee?» yaagiide oochchiyaawaa gidoope neeni kaatiyaa, «Ne k'oomay, Hiitiyaa Ooriyoonikka hayk'k'eedda» yaaga» yaagiide azazeedda. 22 Kiitetteeddawe denddiide bi gakkiiide, Iyoo'aabe barena kiitseeddawaa ubbaa Daawitaw odeedda. 23 Bitanii Daawita, «Nu morkketuu nuuppe wolk'k'aa meeddino; nuunanna olettanaw katamaappe gas'aa dembbaa keseeddino; shin nuuni untunttu katamaa penggiyaa gakkanaw, guyye zaariide yedersseeddo. 24 Hewaappe guyyiyaan, wonddaafiyaan dukkiyaawanttu gimbbiyaa s'eeraana ne k'oomatuwaa bolla dukkeeddino; kaatiyaa asatuwaappe amareedawanttu hayk'k'eeddino; k'ay ne k'oomay, Hiitiyaa Ooriyoonikka hayk'k'eedda» yaageedda. 25 Daawite kiitettiide yeeddawaa, «Neeni Iyoo'aaba hawaadan yaaga; «Hawoo hank'k'etoppa; ayaw gooppe, mashshay itti gede hawaa, itti gede k'ay haraa wod'eedda; katamaa olaade oyk'k'anaw minna» yaagaade Aa mintsetsa» yaageedda. 26 Ooriyoona machata bare asinay hayk'k'eeddawaa siseedda wode, aw yeekkaaddu.

27 Iza kayyottiyaa wodii polettowaappe guyyiyaan, Daawite izo bare soo kiittiide ahisseedda. Iza aw machchattio gidaaddu; yaataade aw attuma na'aa yelaaddu. Shin Daawite ootseedda kiitay Med'inaa Godaa sintsan iitabaa gideedda.

12 Med'inaa Goday Naataana Daawitakko kiitseedda; Naataan aakko yiide, hawaadan yaageedda; «Itti kataman laa"u asatuu de'iino; untuttuppe ittuu dure; k'ay ittuu mank'k'uwaa. 2 Dure bitaniyaw daro dorssayne miizzay de'ee; 3 shin mank'k'o bitaniyaw I shammiide heemmiyaa itti dorssaa marattippe harabay ayayne baawa. He dorssatta aanananne Aa naanatuwaanna dic'c'aaddu; Iza Aa k'umaappe maw; Aa wanc'c'aappe ushawunne Aa kiwuwaan gisaw. He dorssatta aw mac'c'a na'aa mala. 4 «Itti gallassi itti imatsay he dure bitaniyaa soo yeedda; shin durii bare dorssaappe woy bare miizzaappe akkiide shukkiide, bare soo yeedda imatsaa mokkanaw koyyibeenna. I he mank'k'o bitaniyaa dorssatto akkiide, he soo yeedda imatsaa miziyaawaa katseedda» yaageedda. 5 Daawite he dure bitaniyaa bolla hank'k'uwaa ees's'i kesiide Naataana, «Med'inaa Goday ero! Hawaa ootseedda bitanii hayk'k'anaw besse. 6 K'ay I he dorssaa maratti diraw oyddu kushiya aatsiide c'igganaw koshshee; ayaw gooppe, k'aretaa d'ayiide I hewaa ootseedda» yaageedda. 7 Naataani Daawita, «He bitanii neena! Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; <Taani neena Israa'eeliyaa bolla okkaadde kaateyaad; Saa'oola kushiyaappekka taani neena ashshaad; 8 taani ne godaa golliyaa new immaad; ne godaa mac'c'a asatuwaakka ne kiwuwaan yeggaad; Israa'eeliyaa golliyaa asaanne Yihudaa golliyaa asaa taani new immaad. Hawe ubbaykka guus's'ooppe, taani new haraakka gujja immana shin. 9 Hawaa mala iitabaa Aa sintsan

ootsaadde, ayaw Med'inaa Godaa k'aalaa kad'aadii? Hiitiyaa Ooriyoona mashshaan wod'aadda; yaataade Aa machchato new akkaadda. Ee, Amoona asatuwaa mashshaan Aa wod'aadda.

10 Neeni taana kad'aade, Hiitiyaa Ooriyoona machchattio new akkeedda diraw, ne zariyaappe mashshay ubbakka shaakettenna» yaagee. 11 «Hewaa diraw Med'inaa Goday, «Taani ne soo asaa giddoppe ne bolla iitabaa ahana; ne machatuwaa neeni s'eellishin dentsaade, new matattiyaa uraw immana; seeta gallassan he bitanii ne mac'c'a asatuwaana gisanawaa. 12 Neeni hewaa geeman ootsaadda; shin taani hawaa seeta gallassi Israa'eeliyaa asaa ubbaa sintsan ootsana» yaagee» yaageedda.

13 Daawite Naataana, «Taani Med'inaa Godaa bolla nagaraa ootsa kichchaad» yaageedda. Naataani, «Med'inaa Godaykka ne nagaraa atto gi diggeedda; neeni hayk'k'akka. 14 Neeni hawaa udaade, Med'inaa Godaa morkketuu Aa kad'anaadan ootseedda diraw, new yeletteedda na'ay hayk'k'ana» yaageedda.

15 Naataani bare soo beeddawaappe guyyiyaan, Ooriyoona machata Daawitaw yeleeedda na'aa Med'inaa Goday shoc'ina I harggeedda. 16 Daawite ha na'aw S'oossaa woosseedda; Daawite katsaa meennaan s'oomeeddanne bare soo geliide, k'amma k'amma biittan gis ak'eeda. 17 Aa soo c'imatuu Aa biittappe dentsanaw Aa matan ek'k'eeddinno; shin biittappe denddenaan is's'eedda; I untuntunna k'umaa mibeenna. 18 Laappuntsa gallassi na'ay hayk'k'eedda. Daawita k'oomatuu na'aa hayk'k'uwaa odanaw yayyeeddino; «Na'ay pas'a de'ishshin nuuni Daawita haasayisseeddo; shin sisennan is's'eedda. Yaatina, na'ay hayk'k'eeddawaa nuuni aw wootiide odanaw danddayeetoo? Ooni erii, I barena k'ohanenttonne» yaageeddino.

19 Bare k'oomatuu ittuu ittuwaanna saasukettiyaawaa Daawite

be'eedda wode, K'eeri na'ay hayk'k'eeddawaa ereedda. Daawite untuntta, «K'eeri na'ay hayk'k'eedee?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Ee hayk'k'eedda» yaageeddino. 20 Daawite biittappe denddi ek'k'eedda. Meec'ettiide, oketiidenne bare mayuwaa laammiide, Med'inaa Godaa golliyaa geleedda; goynneedda. Hewaappe guyyiyaan bare soo biide, k'umaa oochchina untunttu Aa sintsa aatseeddino; k'umaa meedda. 21 Aa k'oomatuu Aa, «Neeni hawaadan ayaw hanaad? Na'ay pas'a de'ishshin s'oomaaddanne yeekkaadda; shin na'ay hayk'k'ina denddaade, k'umaa maada!» yaageeddino. 22 Daawite untuntta, «Na'ay pas'a de'ishshin taani s'oomaadinne yeekkaad; ayaw gooppe, «Oni erii, Med'inaa Goday taana maarina, na'ay pas'anenttonne» yaagaade k'oppaad. 23 Shin na'ay ha"i hayk'k'ina, taani ayaw s'oomoo? Taani na'aa guyye zaarana danddayayitaa? Taani aakko baanaappe attina, I taakko simmenna» yaageedda. 24 Hewaappe guyyiyaan, Daawite bare machchato Berssaabeeho mintsetseedda. Daawite iikko geliide izina ak'eeda; yaatina, Aa aw attuma na'aa yelaaddu; na'aa Solomona suntseedda; Med'inaa Goday he na'aa siik'eedda. 25 Med'inaa Goday na'aa siik'eedda diraw, na'aa «Yidiidiyaa» giide suntsana mala, timbbitiyaa odiyaa Naataana bolla kiitteedda. 26 He wode Yoo'aabe Amoonatuwaa katamaa Raaba olettiide, kaatiyaa geessuwaa oyk'k'eedda. 27 Iyoo'aabe Daawitakko kiitaa yeddiide, «Taani Raaba katamaa olaade, haatsaa duuk'k'iyaa sa'aa oyk'k'aad. 28 Hewaa diraw, atteeda olanchchatuwaa shiishshaade katamaa olaade oyk'k'a. Hewe d'ayooppe, taani katamaa oyk'k'ay. Yaatooppe, I ta suntsan s'eegettana» yaageedda. 29 Daawite bare olanchchatuwaa ubbaa shiishshiide, Raaba katamaa biide, olettiide oyk'k'eedda. 30 Untunttu kaatiyaa

kallachchaakka Aa huup'iyappe akkeedda. He work'k'aa kallachchay hattamanne oyddu kiilo giraamiyaa dees'ee; Aa giddon al"o shuchchay de'ee. He kallachchaa Daawita huup'iyaan wotseedda. Katamaappe loytsi daro omooduwaa Daawite omoodiide aheedda. **31** He katamaa asaa yaappe kessiide, magaaziyan, birataa shalkkiyaaninne birataa kalttan ootsanaadan ootseedda; k'ay untuntta urk'k'aappe s'uubiyaa med'd'anaadan ootseedda. Amoonatuwaa katamatuwaa ubbaan de'iyaa asaa I hewaadan ootseedda. Hewaappe guyyiyaan, Daawitenne Aa olanchchatuu ubbay Yersaalame simmeeddino.

13 Itti wode hawaadan haneedda. Daawita na'aa Abeseloomaw Taamaaro giya itti malaa lo"o michchata de'aw; Daawita na'ay Aminooni Taamaaro siik'eedda. **2** Aa michchata Taamaara wodoro gideedda dirawunne I izo ayinne ootsanaw danddayennabaa aw malateedda diraw, Aminooni Taamaaro k'oppiide gil'k'eedda. **3** Shin Aminoonaw Daawita ishaa Shaama na'aa Yonadaaba geetettiyaa laggii de'ee; Yonadaabi daro hiilanchcha asaa. **4** Yonadaabi Aminooni, «Neeni kaatiyaa na'aa; yaatina, gallassi gallassi ayaw gil'k'ay? Neeni taw ayaw odikkii?» yaagiide oochcheedda. Shin Aminooni Aa, «Ta ishaa Abeselooma michchato Taamaaro taani dosay» yaageedda. **5** Yonadaabi Aminooni, «Ba; sakettiyaawaa malataade gisuwaan gisa basha. Ne aawuu neena be'anaw yiyaa wode, «Ta michchata Taamaara yaade taw miyaabaa immu; taani izo s'eellishin k'umaa ta sintsan katsaade taana barssu» yaagaade oochcha» yaageedda. **6** Aminooni saketteeddawaa malati biide gisuwaan giseedda. Kaatii Aa be'anaw yeedda wode, Aminooni Aa, «Ta michchata Taamaara yaade, taw itti lo"o ukitsaa ta s'eellishin uukkanttonne taani I kushiyaappe mintto dosay shin» yaageedda. **7** Daawite

Taamaarikko kaatiyaa soo kiittiide, «Ne ishaa Aminoona soo ha"i baade, aw k'umaa katsaa» yaageedda. **8** Taamaara bare ishaa Aminoona soo baaddu; he wode I giseedda. Taamaara amareeda d'iiliyaa munak'aade, Aminooni s'eellishin ukitsaa uukkaaddu. **9** Taamaara bashiyaappe ukitsaa kessaade aw aatsaadu; shin I meennaan is'seedda. Aminooni, «Asaa ubbaa hawaappe kessi diggite» yaageedda; Asay ubbay Aa matappe kesseedda. **10** Hewaappe simmiide Aminooni Taamaaro, «Taani ne kushiyaappe maanaadan k'umaa haa ta siiris'aa akkaade ya» yaageedda; Taamaara bare uukkeedda ukitsaa akkaade, bare ishaa Aminoona siirisaa gelissaaddu. **11** Taamaara k'umaa aakko shiishsheedda wode, izo oyk'k'iide, «Ta michchate, haaya! Taananna gisa» yaageedda. **12** Iza, «Ta ishaw, kichcha hanenna! Taana wolk'k'antsoppa! Hawaa malabay Israa'eeliyaa biittan oosettanaw bessenabaa; hawaa mala iitabaa ootsoppa. **13** Ta pokkuwaa taani waataade gentsanaw danddayayitaa? K'ay neenikka Israa'eeliyaa gidдон kawushsha asaa gidana. Hayyanaa kaatiyaa ha"i oochcha. I taani neena gelanaw diggenna» yaagaaddu. **14** Shin iza odiyaawaa sisennan is'seedda. I iippe wolk'k'aama gidiyaa diraw, izo wolk'k'an oyk'k'iide bayzseedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, Aminooni izo loytsi is'seedda; kase izo siik'eeddawaappe aatsiide is'seedda. Aminooni izo, «Kessa! Kessaade ba!» yaageedda. **16** Iza, «Biikke! Neeni taana ha"i kare yederssiyaa balay neeni hanno gakkanaw ta bolla ootseedda balaappe aad'd'ee» yaagaaddu. Shin I iziw sisennan is'seedda. **17** Aminooni bare k'oomaa s'eesiide, «Ha mishiratto ta sintsaappe kessa; izo kare kessa diggaade, kariyaa gordda» yaageedda. **18** K'oomay mishiratto kare kesiide, kariyaa gorddeedda. Aa daro alleek'k'uwana de'iyaa mayuwaa mayyaaddu; ayaw gooppe,

kaatiyaa mac'c'a naanay wodoratuu hewaa mala mayuwaa mayiino. **19** Taamaara bidintsaa bare huup'iyaan k'olaade, bare mayyeedda alleek'k'uwana de'iyaa mayuwaa peed'aaddu; bare huup'iyaa oyk'k'aadde, waasuwa s'ulaade baaddu. **20** I ishaa Abeseeloomi izo be'eedda wode, «Ne ishay Aminooni neena bayzzeedde? Ta michchate, neeni ha"i c'o"u ga. I ne ishaa; ha yewuwaa neeni uluwaan oyk'k'oppa» yaageedda. Hewaa diraw, Taamaara kayyotaade bare ishaa Abeseelooma son, asan gakettennaan de'aaddu. **21** Kaatii Daawite ha yewuwaa siseedda wode, loytsi hank'k'etteedda. **22** Abeseeloomi Aminoona mal"uwaa c'amuwaakka k'aattibeenna. Bare michchato Taamaaro bayzzeedda diraw, Aminoona morkkeedda. **23** Laa"u laytsaappe guyyiyaan, Efireema zawaa matan Baa'ool-Has'ooraa giyaa sa'aan Abeseeloomi dorssaa isikiyaa meedissee; kaatiyaa naanay ubbay he sa'aa yaanaadan Abeseeloomi untuntta s'eeseedda. **24** Abeseeloomi kaatiyaakko yiide, «Ta kaatiyaw, taani ne k'oomay ta dorssatuwaa isikiyaa meedissay; neeninne ne oosanchchatuu nuunanna denddeerikkite!» yaageedda. **25** Kaatii Abeseelooma, «Tuytti ta na'aw! Nuuni ubbay booppe, new tookko gidanawaa» yaageedda. Abeseeloomi kaatiyaa daroppe shoobbeedda; kaatii buussaa is's'eedda; shin Abeseelooma anjeeedda. **26** Abeseeloomi kaatiyaa, «Neeni baana d'ayooppe, ta ishaa Aminooni nuunanna bo» yaageedda. Kaatii, «I neenana ayaw baanee?» yaageedda. **27** Shin Abeseeloomi shoobbiide aggenaan is's'ina, Daawite Aminoona bare attuma naanaa yenkkotuwaa aanana yeddeedda. **28** Abeseeloomi bare k'oomatuwaa, «sisite! Aminooni woyniyaa eessaa ushiidde kalliyyaa wodenne taani hinttentta, «Aminoona shoc'ite» yaagiyaa wode, hinttenttu Aa wod'ite. Yayyoppite! Hinttena azazeeddawe taana. Minnite!

S'alite!» yaagiide azazeedda. **29** Abeseelooma k'oomatuu I azazeeddawaadan Aminoonaa ootseeddino. Hewaappe guyyiyaan, kaatiyaa attuma naanay ubbatuu denddiide, barenttu bak'uluwaa bak'uluwaa toggiiide bak'attedino. **30** Unttuntu biro ogiyaan de'ishshin, «Abeseeloomi kaatiyaa naanaa ubbaa wursseedda; untuttuppe ittuunne attibeenaa» geetettiyaa oduu Daawitakko gakteedda. **31** Kaatii denddi ek'k'iide, kayyoo bare mayuwaa peed'eedda; yaatiide biittan giseedda. Aa k'oomatuu ubbatuukka barenttu mayuwaa peed'iide, Aa matan ek'keeddinno. **32** Daawita ishaa Shaama na'ay Yonadaabi, «Ta godaw, Unttuntu kaatiyaa naanaa ubbaa wod'i diggeeddino gaade k'oppoppa; Aminoonaa s'alalay hayk'k'eedda. Ayaw gooppe, Aminooni bare michchato Taamaaro bayzseedda gallasaappe doommiide, Abeseeloomi Aa bollan polanaw halchcheeddawaa gideedda. **33** Ha"ikka ta goday kaatii bare wozanaan, «Kaatiyaa naanay ubbatuu hayk'k'eedino» yaagiide odeedda oduwaa tuma gooppo; Aminoonaa s'alalay hayk'k'eedda» yaageedda. **34** He wode Abeseeloomi bak'ateedda. Naagiyaa bitanii d'ok'k'u giide s'eelliyaa wode, bareppe away wulliyaa baggana de'iyaa ogiyaanna deriyaa lank'k'iyaa oyk'k'iide, c'ora Asay yiyaawaa be'iide kaatiyaw odeedda. **35** He wode Yonadaabi kaatiyaa, «Be'a! Taani ne k'oomay odeeddawaadan kaatiyaa naanay yeeddino» yaageedda. **36** I haasayiide wurssina kaatiyaa naanay geliide barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide waasseeddino. K'ay kaatiinne Aa oosanchchatuu ubbay yibbaata yeekuwwa yeekkeeddino. **37** Abeseeloomi bak'atiide, Amihuuda na'aa Talmmaayakko, Gashuura biittaa kaatiyaakko beedda; shin Kaatii Daawite ubbaa gallassi bare na'aw yeekkeedda. **38** Abeseeloomi bak'atiide Gashuura gadiyaa beeddawaappe

guyyiyaan, yaan heezzu laytsaa de'eedda. 39 Kaatii Daawite Abeselooma be'anaw amotteedda; ayaw gooppe, Aminoona hayk'k'oo kayyottiyaawaappe I minetteedda.

14 S'aruuyi na'ay lyoo'aabe Kaatii Daawite Abeselooma laamoteeddawaa ereedda. 2 Hewaa diraw, Yoo'aabe Tak'o"a katamaa kiittiide, yaappe itti eranchcha mishiratto ahisiide izo, «Neeni kayyottiyaa asaadan hana; kayyuwaa mayuwaa mayya; shic'issiyaawaa okettoppa; daro wodeppe doommiide, hayk'k'eedda asaw kayyottiyaa mac'c'a asaadan hana. 3 Yaataade kaatiyaakko baade ha k'aalatuwaa aw oda» yaageedda. lyoo'aabe Aa kaatiyaw odanawaa iziw odeedda. 4 Tak'o"a katamaa mishiratta kaatiyaakko beedda wode, biittan gisa guufannaade, «Kaatiyaw, taana maaddaarikkii!» yaagaaddu. 5 Kaatii izo, «Neena ayee meteeddawe?» yaagiide oochcheedda. Iza, «Taani asinay hayk'k'eedda mac'c'a asaa. 6 Taw ne k'oomatiw laa'u attuma naanay de'iino. Untunttu ittuu ituwaanna dembban wad'etteeddino; untuntta shaakkanaw itti asaynne d'ayina, ittuu yenkkuwaa shoc'iide wod'eedda. 7 Ha"i ta dabbottuu ubbay ta bolla denddiide, «Bare ishaa I wod'eedda diraw, nuuni Aa wod'anaadan bare ishaa wod'eeddawaa nuw hamma; yaatiide nuuni laattiyaawaa d'ayissana yaageeddino.» Yaatooppe, untunttu taw laataw atteeda itti s'iifaa toyssiino; ta asinaa suntsaakka Aa zeretsaa biittappe d'ayssiino» yaagaaddu. 8 Kaatii he mishiratto, «Ne soo ba; taani new azazana» yaageedda. 9 Shin Tak'o"a katamaa mishirata kaatiyaa, «Ta godaw kaatiyaw, gomii taananne ta aawuwaa golliyyaa asaa oyk'k'o; shin kaatiinne Aa kawutetsaa araatay geeshsha gido» yaagaaddu. 10 Kaatii mishiratto, «Ne bolla k'aalaa k'aattiyaa oonanne taakko aha; I neena laa'entso bochchenna»

yaageedda. 11 Mishirata kaatiyaa, «Suutsaa achchiyaawe bashshaa bolla bashshaa gujjennaadaaninne ta na'aakka wod'enaadan kaatii Med'inaa Godaa bare S'oossaa suntsan taw c'aak'k'o» yaagaaddu. Kaatii izo, «Med'inaa Goday ero! Ne na'aa huup'iyaa binnaanaappe ittuukka biittan wod'd'enna» yaageedda. 12 Hewaappe guyyiyaan, mishirata kaatiyaa, «Ta godaa kaatiyaw taani itti k'aalaa haasayay» yaagaaddu. Kaatii, «Haasaya» yaageedda. 13 He mishirata kaatiyaa, «Yaatina, neeni S'oossaa asaa bolla hawaa malaa ayaw ootsaaddii? Kaatii yedersseedda bare na'aa guyye zaaribeenna diraw, bare haasayeedda k'aalaw kaatii bayzzanchcha gidennee? 14 Nuuni ubbay hayk'k'ana; biittan gukkeedda haatsay simmennawaadan, nuuni laa'entso simmokko. Shin S'oossay bohetteedda Asay ubbakka d'ayenna mala, aw ogiyaa giigisseeppe attina, I c'oo d'ayanaadan koyyenna. 15 «Taana Asay yashissiyaa diraw, ta godaw kaatiyaw taani hawaa odanaw ha"i yaad. Taani ne k'oomatta, «Taani kaatiyaw haasayana; ooni erii, taani Aa k'oomatta oochchiyaawaa kaatii polanenttonne; 16 S'oossay nuw immeedda laataappe taananne ta na'aa d'ayssanaw koyiyaa asaa kushiyaappe kaatii sisiide ashshanenttonne» yaagaade k'oppay. 17 K'aykka taani ne k'oomaa, «Lo"uwaanne iitaa shaakkanaw ta goday kaatii S'oossaa kiitanchcha mala gidiyaa diraw, ta godaa kaatiyaa k'aalay taana woppisso. Med'inaa Goday ne S'oossay neenana gido» yaagay» yaagaaddu. 18 Kaatii mishirattiw, «Taani neena oochchana haniyaabaa zaaruwaa neeni taappe k'osoppa» yaageedda. Mishirata, «Ta goday kaatii haasayo» yaagaaddu. 19 Kaatii mishiratto, «Hewan ubbaan lyoo'aaba kushii neenana de'ii?» yaagiide oochcheedda. Mishirata, «Ta godaw kaatiyaw, ne shemppu ero! Neeni ta goday kaatii

haasayeedda ubbabaappe ushechcha woy haddirssa gaanaw
 danddayiyaa itti asikka baawa. Ee; hawaa taana azazeeddawe, ta
 doonaan, ne k'oomati doonaan hawaa wotseeddawe ne k'oomaa
 lyoo'aaba. 20 Ha"i de'iyaa hanotaa laammanaw ne k'oomay
 lyoo'aabe hawaa ootseedda. S'oossaa kiitanchchaw de'iyaa
 aad'd'eeda eraa malay ta godaw de'ee; biittan haniyaawaa
 ubbabaa I ereedda» yaagaaddu. 21 Kaatii lyoo'aaba, «Daro
 lo"a! Taani hawaa ootsana! Ba; he yalaga bitaniyaa Abeselooma
 akkaade ya» yaageedda. 22 lyoo'aabe kaatiyaa sintsan gisi
 guufanniide, kaatiyaa hawaadan yaagiide anjjeedda; «Ta godaw
 kaatiyaw, ne sintsan nashshetteeddawaa ne k'oomay hachche
 ereedda; ayaw gooppe, kaatii bare k'oomay oochcheeddawaa
 siseedda» yaageedda. 23 Hewaappe guyyiyaan, Yoo'aabe
 dendiide Gashuura gadiyaa biide Abeselooma Yersaalame
 akki yeedda. 24 Shin kaatii, «I bare soo baanaw besse; I
 ta deemuwaa be'oppo» yaageedda; Abeseeloomi bare soo
 beedda; kaatiyaa deemuwaakka be'ibeenna. 25 Israa'eeliyaa
 ubbaa gidдон malaa lo"uunne Abeseeloomadan sabetteedda
 itti asayenne baawa. Aa huup'iyaaappe biide gediya s'uguntsay
 gakkanawukka an kad'iyaaabay baawa. 26 I barena dees'iyaa
 wode bare huup'iyaa binnaanaa k'ans's'issee; bare huup'iyaa
 binnaanaa k'ans's'issiyaa wode ubbaan miizaaniyaan wotsiide
 mazzanee; kaatiyaa miizaanaa likkiyaan laa"u kilonne heezzu
 s'eetu giraamiyaa dees'ee. 27 Abeseloomaw heezzu attuma
 naanayenne itti mac'c'a naatta yeletteeddino; mac'c'a naatti
 suntsay Taamaaro; he naatta malaa lo"o mac'c'a asaa gidaaddu.
 28 Abeseeloomi laa"u laytsaa kumentsaa kaatiyaa deemuwaa
 be'ennaan Yersaalamen de'eedda. 29 «Taani neena kaatiyaakko
 kiittana mala, taakko haaya» yaagiide Abeseeloomi lyoo'aabaw

kiitteedda; shin lyoo'aabe yeennan is's'eedda. Laa"entsuwaakka
 kiitteedda; shin lyoo'aabe aakko yeennan is's'eedda. **30**
 Hewaappe guyyiyaan, Abeseeloomi bare k'oomatuwaa, «sisite!
 Ta goshshaa matan lyoo'aabaw goshshay de'ee; aw hewan
 banggay de'ee. Biide tamaa oytsite» yaageedda. Abeselooma
 k'oomatuu lyoo'aaba banggaa tamaa oytseeddino. **31** Yaatina,
 lyoo'aabe denddiide, Abeselooma soo biide «Ne k'oomatuu ta
 banggaa ayaw tamaa oytseeddino?» yaageedda. **32** Abeseeloomi
 lyoo'aaba, «Neeni taani kiittina yeennan is's'eedda dirassa.
 Neeni kaatiyaakko baade, «Abeseeloomi hawaadan yaagee;
 «Taani Gashuura gadiyaappe ayaw yaadditaa? Taani hanno
 gakkanaasikka yaan de'eeddawaa gidintto taw lo"a shin»
 yaagee» gaade taw oochchanaadan koyaad. Ha"ikka taani
 kaatiyaa deemuwaa be'anaw koyaad; taani bayzzanchcha
 gidooppe, I taana wod'o» yaageedda. **33** lyoo'aabe kaatiyaakko
 biide, Abeseeloomi geeddawaa odeedda. Kaatii Abeselooma
 s'eesissina Abeseeloomi soo geliide, kaatiyaa sintsan sa'aan
 gisiide goynneedda; yaatina, kaatii Abeselooma yereedda.

15 Hewaappe guyyiyaan, Abeseeloomi paraa gaariyaa,
 paratuwaanne bare sintsan wos's'anaw ishatamu asatuwaa
 giigisseedda. **2** Abeseeloomi wontta guuraanna denddiide,
 katamaa pengge afiyaa ogiyaa doonaan ek'kee. Mootuu
 de'iyaa ay asaynne kaatiyaa sintsa pirddaw yeedda wode,
 Abeseeloomi he bitaniyaa s'eesiide, «Neeni hak'a katamaappe
 yaad?» yaagiide oochchee. He bitanii, «Taani ne k'oomay
 Israa'eeliyaa zaratuwaappe ittuwaappe yaad» yaagiide aw
 zaaree. **3** Abeseeloomi Aa, «Be'a! Ne yewuu lo"anne suure;
 shin kaatiyaa baggappe new sisiyaawe baawa» yaagee. **4**
 Abeseeloomi gujjiidekka, «Taani Israa'eeliyaa biittan pirddanaw

suntsetteeddawaa gidaarkkitaashsha! Hewaa gidintto, mootuu
 woy yewuu de'iyaa ubbay taakko yiina, taani aw suure pirddaa
 pirddana shin» yaagee. **5** Ooninne aakko yiide aw hokkiyaa
 wode, Abeseeloomi bare kushiyaa yeddiide, he uraa oyk'k'iide
 yeree. **6** Pirddettanaw kaatiyaakko yiyaa Israa'eeletuwaa
 ubbaw Abeseeloomi hewaadan haneedda; yaatiide Israa'eeliyaa
 asaa wozanaa Abeseeloomi wuu'eedda. **7** Oyddu laytsaappe
 guyyiyaan, Abeseeloomi kaatiyaa, «Taani Med'inaa Godaw
 shiik'k'eeddawaa gatsanaw Kebroone gadiyaa baana. **8** Taani ne
 k'oomay Gashuura gadiyaan Sooriyaa biittan de'aadde, «Taana
 Med'inaa Goday Yersaalame guyye afiyaawaa gidoope,
 Kebroone kataman taani Med'inaa Godaw goynnana» yaagaade
 shiik'k'a uttaad» yaageedda. **9** Kaatii Abeselooma, «Saro ba»
 yaagina, I dendiide Kebroone katamaa beedda. **10** Shin
 Abeseeloomi Israa'eeliyaa zaratuwaa ubbaakko k'osuwaan
 kiitaa yeddiide, «Malakataa punna hinttenttu siseedda wode,
 «Abeseloomi Kebroonan kaateteedda» yaagite» yaageedda.
11 Abeseeloomi s'eesina, Yersaalameppe aanana ittippe
 beedda imatsatuu laa"u s'eetu asaa; he asatuu ayinne erennan
 c'oo ashkhetetsan beeddino. **12** Abeseeloomi yarshshuwaa
 yarshshiidde, Daawita zoriyaa Akis'oofeela Giilo katamaappe
 s'eesisseedda; kaatiyaa bolla denddeedda mak'k'uu goobeedda;
 Abeselooma kaalliyaawanttukka c'oratti c'oratti beeddino. **13**
 Itti kiitetteeddawe yiide Daawita, «Israa'eeliyaa asaa wozanay
 Abeseloomakko simmi kichcheedda» yaageedda. **14** Hewaappe
 guyyiyaan, Daawite barenana ittippe Yersaalamen de'iyaa
 bare oosanchchatuwaa, «Denddite! Nuuni bak'atoytte! Hewe
 d'ayooppe, nu giddoppe ay asayenne Abeseloomappe kessi
 akka. Nuuni elleelliidde baana koshshee; hewe d'ayooppe,

I elleelli yiide nuuna d'ayssana; nu katamaa mashshaan busakkana» yaageedda. 15 Kaatiyaa oosanchchatuu Aa, «Neeni nu goday kaatii dooreedda ubbabaa nuuni ne k'oomatuu ootsanaw giigi utteeddo» yaageeddino. 16 Kaatii kesiide beedda; Aa soo Asay ubbay aanana ittippe beedda; shin bare golliiyaa naaganaadan tammu baakkotuwaa ashsheeda. 17 Kaatii kesina, Asay ubbay aanana beedda; katamaw wurssetsa golliiyaa lank'kiyaan ek'keeddinno. 18 Aa oosanchchatuu ubbay aappe sintsanna salppiide aad'd'eedino; untuntta kaalliide kaatiyaa naagiyaawanttu (Kalitawatuunne Palitawatu) salppeeddino; k'ay untuntta kaalliide Gaate katamaappe yeedda usuppun s'eetu asatuu, kaatiyaa sintsanna salppiide aad'd'eedino. 19 Kaatii Gaatiyaa Ittaaya, «Neeni nuunanna ayaw yay? Guyye simmaade, kaatiyaa Abeseloomana de'ashsha. Neeni asaa biittaa asaa; neeni bete. 20 Neeni sa'aa zino yaadda; taani ta huup'iyaw biyaasa'aa erennan de'aadde, neena hachche waataade taananna yuushshoo? Guyye simma; ne gade asatuwaakka neenana afa. S'oossay new keekkonne ammanetto!» yaageedda. 21 Ittaayi kaatiyaa, «Med'inaa Goday ero! Ta goday kaatii ero! Ta goday kaatii de'iyaa sa'aan hak'an gidinakka, I taw hayk'k'o gidina, pas'a gidinakka, taani ne k'oomay neenana de'ana» yaageedda. 22 Daawite Ittaaya, «Lo"a! Baade salppa» yaageedda; Gitaatiyaa Ittaayi bare asatuwaa ubbaananne bare soo asaa ubbaanna salppeedda. 23 He ubbaa Asay aad'd'ishshin, he gade Asay ubbay barenttu k'aalaa d'ok'k'isiide yeekkeeddino; kaatii K'ediroona Shaafaa pinneedda; Asay ubbaykka bazuwaa simmiide beedda. 24 K'eesiyaa S'aadook'ikka he sa'aan de'ee; S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkiyaa Leewatuukka aanana ittippe de'iino. Asay ubbay katamaappe kes wurana gakkanaw, S'oossaa

Taabootaa biittan wotsina, k'eesiyaa Abiyaataare yarshshuwaa yarshsheedda. 25 Hewaappe guyyiyaan kaatii S'aadook'a, «S'oossaa Taabootaa katamaa guyye afa. Med'inaa Goday taanan nashettiyaawaa gidoope, taana I zaaretsi ahiide, bare Taabootaanne bare de'iyaa sa'aa laa'entsuwaa bessana. 26 Shin I, Taani neenan nashetikke gooppe, <I barena lo"iyaawaa ootso; › taani hawaan de'ay» yaageedda. 27 K'aykka kaatii k'eesiyaa S'aadook'a, «Sisa; neeni ne na'aa Ahima'aas'anne Abiyaataara na'aa Yoonataana akkeedda katamaa saro ba. 28 Hinttenttu taana erissanaw k'aalaa kiittana gakkanaw, taani woran de'iyaa shaafaa pinuwaan de'ashshana» yaageedda. 29 Hewaa diraw, S'aadook'inne Abiyaataare S'oossaa Taabootaa Yerusaalame guyye afeedino; yaan de'eeddino. 30 Shin Daawite yeekkiide Dabire Zayite pudetsaa kesseedda. I kayyoo bare huup'iyaa gullotti utteedda; I mela gediyaan hametteedda; aanana de'iyaa asatuukka gullotti yeekkiide pudetsaa keseeddino. 31 Asay Daawitaw, «Akis'oofeelikka Abeseloomanna mak'k'ettiyaawanttu gidдон de'ee» yaagiide odeeddino. Daawite, «Abeet Med'inaa Godaw, Akis'oofeela zoriyaa eeyyatetsaw laamma» yaagiide woosseedda. 32 Daawite Asay S'oossaw goynniyaa sa'aa, deriyaa huup'iyaa gakeedda wode, Arkkiyaa Hushaayi kayyoo bare mayuwaa peed'iide, bare huup'iyaaanka baana k'oliide, Daawitana gaketanaw yeedda. 33 Daawite Aa, «Neeni taananna biyaawaa gidoope, neeni taw tookko kessana. 34 Shin neeni katamaa guyye simmaade Abeselooma, <Kaatiyaw, taani ne k'oomaa gidana; hawaappe kase ne aawuwaa k'oomaa gideeddawaadanka newukka k'oomaa gidana» yaagooppe, Akis'oofeela zoriyaa halissaade taana maaddana. 35 K'eesetuu S'aadook'inne Abiyaataare neenana yaan ittippe de'anawaa

gidikkino? Neeni kaatiyaa son sisiyaawaa ubbaa untunttoo oda.
36 S'aadook'a na'aa Ahima'aas'inne Abiyaataara na'aa Yoonataani
yaan untuntunna de'iino; neeni sisiyaawaa ayaanne untunttu
bolla taw kiitta» yaageedda. 37 Abeseeloomi Yersaalame
gelishin, Daawita laggii Hushaaykka katamaa gakeedda.

16 Daawite deriyaa huup'iyappe hefintsa baggana
aad'd'ishshin, S'iiba geetettiyaa Manfibosheeta k'oomay aanana
gaketeedda; laa"u s'eetu baso ukitsaa, woyniyaa teeraa ukitsaa
s'eetuwaa, balasiyaa teeraa ukitsaa s'eetuwaanne itti ogoruwaa
woyniyaa eessaa laa"u haretuwaan c'aaneedda. 2 Kaatii
s'iiba, «Hawaa ayaw ahaad?» yaagiide oochcheedda. S'iibi,
«Haretuu kaatiyaa soo Asay togganaw; ukitsayne duma
duma ayfiyaa asatuu maanaadana; k'ay woyniyaa eessay
woran daaburiyaawanta ushshanaw» yaageedda. 3 Hewaappe
guyyiyaan kaatii S'iiba, «Ne godaa na'aa na'ay hak'an de'ii?»
yaagiide oochcheedda. S'iibi, «I, «Israa'eeliyaa Asay ta aawuwaa
aawuwaa kawutetsaa hachche taw zaari immana» yaagiide
Yersaalamen utteedda» yaageedda. 4 Kaatii S'iiba, «Be'a!
Manfibosheetaw de'iyabay ubbay ha'i neessa» yaageedda.
S'iibi, «Eeno ta godaw kaatiyaw! Taani biittan guufannay;
taani neena nashechchiyaawaa ootsana» yaageedda. 5 Kaatii
Daawite Baahuriima geetettiyaa katamaa yeedda wode, Saa'oola
dabbo gidiyaa itti bitanii hewaappe kesseedda. Aa sunsay
Geera na'aa Shim"a. I Daawita shek'iidde kesseedda. 6
Daawita bollanne kaatiyaa oosanchchatuu bolla shuchchaa
olee; I hewaa ootsiyaa wode, olanchchatuu ubbayne kaatiyaa
naagiyaawantu ushechchannanne haddirssaana kaatiyaa
Daawita dooddi wotseeddino. 7 Shim"i Daawita shek'iidde,
«Kichcha; kichcha! Ha suutsaa gussiyaawe! Ha patsennawe!

8 Neeni Saa'oola kawutetsaa wuu"aade kaatetaadda; neeni gussedda Saa'oola asaa suutsaa ubbaa Med'inaa Goday ne bolla zaareedda; k'ay Med'inaa Goday kawutetsaa ne na'aa Abeseloomaw sheed'd'eedda. Neeni suutsaa gussedda asaa gidiyaa diraw, neeni d'ayiyaa wodii gakteedda» yaageedda.

9 Hewaappe guyyiyaan, S'aruuyi na'ay Abishaayi kaatiyaa, «Ha kanaa bakkutay ta godaa kaatiyaa ayaw shek'k'ii? Taani baade Aa k'ood'iyaa muuc'ay» yaageedda. 10 Kaatii, «Hinttenttoo, S'aruuyi naatoo, hinttentta gatsiyaawe ayee? Med'inaa Goday Aa, Daawita shek'k'a yaageedda diraw I shek'k'iyawaa gidoope, «Neeni ayaw hawaa ootsay?» yaagiide oochchanaw danddayiyaawe oonee?» yaageedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Abishaayanne bare k'oomatuwaa ubbatuwaa, «Ta na'ay, ta ashuu, taana wod'anaw koyee; yaatina, ha Biiniyaama Asay woot aggiitee! Aa bochchoppite; I bashina shek'k'o! Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Aa azazeedda.

12 Ooni erii, Med'inaa Goday ta metuwaa be'iide, taani hachche akkiyaa shek'aa diraw taw keeka zaaranenttonne» yaageedda. 13 Daawitenne Aa Asay ogiyaa oyk'k'iide biino. Shim"ikka deriyaappe hini baggana, Daawita heeraana biidde Aa shek'k'eenne shuchchaa Aa bolla olee; baanakka Aa bolla laalee. 14 Kaatiinne aanana de'iyaa asatuu barenttu biyaasa'aa daaburiide gakteeddino. Kaatii yaan shemppeedda.

15 Abeseloominne Israa'eeliyaa asatuu ubbay Yersaalame geleeddino; Akis'oofeelikka untuntunna ittippe de'ee. 16 Daawita laggii Arkkiyaa Hushaayi Abeseloomakko yiide, «Kaatiyaa shemppu gam"o! Kaatiyaa shemppu gam"o!» yaageedda. 17 Abeseeloomi Hushaaya, «Neeni ne laggiiyaa siik'eedda siik'uu haweeekka? Ne laggiiyaanna ayaw babeykkii?» yaageedda.

18 Hushaayi Abeselooma, «tuytti! Med'inaa Godaynne ha Asay k'ay Israa'eeliyaa Asay ubbaynne dooreeddawoo taani ak'ana; taani aanana attana. 19 Hewaappekka k'ay taani ow ootsanee? Aa na'aw ootsanaw bessikkitaayye? Taani ne aawoo ootseeddawaadan ha'i newukka ootsana» yaageedda. 20 Abeseeloomi Akis'oofeela, «Neeni ane nuuna zora; nuuni ay ootsanne?» yaageedda. 21 Akis'oofeeli Abeselooma, «Kaatiyaa golliyaa naaganaw atteeda ne aawuwaa baakkotuwaana baade gisa; neeni ne aawuwaa siid'iyaan s'ink'keeddawaa Israa'eeliyaa Asay ubbay sisana; neenana ittippe de'iyaa ubbatuwaa kushii hewan minnana» yaageedda. 22 Kaatiyaa golliyaa bollan dembbayiide ootseedda sa'aan, Abeseloomaw dunkkaaniyaa toleeddino; Asay ubbay s'eellishin Abeseeloomi geliide, bare aawuwaa baakkotuwaana giseedda. 23 He gallassatuwaan Akis'oofeeli Aa zoreedda zoriyaa itti Asay S'oossaa oochchiide akkiyaa zoriyaa mala. Daawitenne Abeseloominne laa"attuukka Akis'oofeela zoriyaa ubbaa akkeeddawe hawaadaana.

17 Hewaappe guyyiyaan Akis'oofeeli Abeselooma, «Hachche k'amma taani tammanne laa"u sha'a asatuwaa dooraade, Daawita yederssaade oyk'k'anaw kesay. 2 I daaburinnan s'alalina, taani Aa bolla kesana. Taani Aa dagantsana; hewan aanana de'iyaa Asay ubbaykka bak'atana; taani kaatiyaa s'alalaa shoc'ana. 3 Yaataade taani asaa ubbaa neekko zaarana. Neeni itti asaa s'alalaa wod'anaw koyaasa; hara Asay saro attana» yaageedda. 4 Akis'oofeela zorii Abeseloomanne Israa'eeliyaa c'imatuwaa ubbaa nashechcheedda. 5 Hewaappe guyyiyaan Abeseeloomi, «Arkkiyaa Hushaaya k'ay s'eesite; ane I giyaawaa sisoytte» yaageedda. 6 Hushaayi aakko yeedda wode, Abeseeloomi Aa, «Akis'oofeeli zoreedda zorii

hawaa; nuuni I giyaawaa ootsanaw bessii? Bessenawaa
 gidoope, ne k'ofay ayee?» yaageedda. 7 Hushaayi Abeselooma,
 «Akis'oofeeli zoreedda zorii ha wodiyaan lo"a gidenna. 8
 Ne aawunne ne aawuwaa asatuu mino olanchchatuwaa
 gidiyaawaanne bare maratuwaa bonk'k'etteedda maahiyaa
 mala yashshiyaawantta gidiyaawaa neeni eraasa. Ne aawuu
 olaw meeze asaa; I k'amma bare olanchchatuwaannakka
 ak'enna. 9 Be'a, I hannode gonggoluwaa gidдон woy
 hara sa'aan k'osetti utteedda. I hinttenttu c'itaa bolla koyro
 denddooppe, hewaa siseedda Asay ooninne, «Abeselooma
 kaalli beedda asatuu shoc'etteeddino» yaagana. 10 Ne aawuu
 tooraa k'ara gidiyaawaanne aanana de'iyaa asatuukka mino
 gidiyaawaa Israa'eeliyaa Asay ubbay eriyaa diraw, haray
 atto gaammuwaadan s'aliyaa minotuu wozanaykka yashshan
 seerana. 11 «Shin taani neena zoriyaawe hawaa; Israa'eeliyaa
 zawaan Daanappe biide Berssaabehe gakkanaw de'iyaa
 Israa'eeliyaa ubbaa, abbaa doonaan de'iyaa shafiyaa keeshshaa
 neekko shiishsha; yaataade neeni ne huup'iyaw untuntta olaw
 kaaletsa. 12 Yaatooppe nuuni Aa demmeedda hak'anine
 shoc'ana; ketterssay sa'aan wod'd'iyawaadan nuuni Aa bolla
 wod'd'ana. Aa gidinakka woy aanana de'iyaa asaa gidinakka
 ittuunne pas'a attena. 13 I katamaa giddo gelooppekka,
 Israa'eeliyaa Asay ubbay wodoruwaa he katamaa ahiide, katamaa
 gidдон itti shuchchaykka beettenaadan nuuni he katamaa
 zanggaaraw duge goochchana» yaageedda. 14 Abeseloominne
 Israa'eeliyaa Asay ubbay, «Arkkiyaa Hushaaya zorii Akis'oofeela
 zoriyaappe lo"a» yaageeddino. Hewe haneeddawe, Med'inaa
 Goday Abeselooma bolla iitabaa ahana mala, Akis'oofeela zoriyaa
 lo"uwaa halissanaw k'achcheedda diraassa. 15 Hewaappe

guyyiyaan, Hushaayi k'eesetuwaa S'aadook'anne Abiyaataara,
 «Akis'oofeeli Abeseloomanne Israa'eeliyaa c'imatuwaa hawaa
 hawaa giide zoreedda; taanikka untuntta hawaa hawaa gaade
 zoraad. 16 Ha"ikka Daawitakko ellekka kiittiide, «Bazzuwaa
 pinuwaan hachche k'amma ak'oppa; hefintsa pinna kichcha!
 Hinna d'ayooppe, kaatiinne aanana de'iyaa Asay ubbay d'ayana»
 yaagiide odite» yaageedda. 17 Yoonataanine Ahima'aas'i
 k'onc'c'iyaa Yerusaalame katamaa gelishin untuntta Asay
 be'enna mala, Eniroogeela giyaa sa'aan uttiide naaganawunne
 itti k'oomata ya yaade untunttoo odina, untunttu biide Kaatiyaa
 Daawitaw odanaw k'oppeeddino. 18 Shin itti wodallay untuntta
 be'eedda; Abeseloomaw odeedda. Hewaa diraw, untunttu
 laa"attuukka he saappe ellekka kichchi biide, Baahuriima
 kataman itti bitaniyaa soo gakteeddino. He bitaniyaw dirssaappe
 soo baggana haatsaa ollay de'ee; untunttu he ollaa giddo
 duge geleeddino. 19 Ayaynne erettennaadan bitaniyaa machata
 kammiyaawaa akkaade ollaa doonaan hiis's'aaddu; yaataade Aa
 bolla katsaa mic'c'aaddu. 20 Abeselooma k'oomatuu bitaniyaa soo
 yiide mishiratto, «Ahima'aas'inne Yoonataani hak'an de'iinoo?»
 yaagiide oochcheeddino. Mishirata, «Untunttu shaafaa pinniide
 beeddino» yaagaaddu; untunttu koyina beettenaan d'ayina,
 Yerusaalame aggiide simmeeddino. 21 He asatuu beeddawaappe
 guyyiyaan, laa"u asatuu ollaappe kesiide, Kaatiyaa Daawitaw
 odanaw beeddino; Daawita, «Elleelli denddiide shaafaa pinnite;
 ayaw gooppe, Akis'oofeeli hinttenttu bolla hawaa hawaa giide
 zori wotseedda» yaageeddino. 22 Daawitenne aanana ittippe
 de'iyaa Asay ubbay Yorddaanoosa pinniide beeddino. Wonttiyaa
 wode Yorddaanoosa pinnennan atteeda itti asaynne baawa.
 23 Akis'oofeeli bare zorii aketibeenawaa be'eedda wode, bare

hariyaa kooriide, bare de'iyaa katamaa beedda; Akis'oofeeli bare soyaa giigissiide, barekka sulettiide hayk'k'eedda; bare aawuwaa duufuwaan moogetteedda. **24** Daawite Maahinayma katamaa gakteedda wode, Abeseloominne aanana de'iyaa Asay ubbay Yorddaanoosa Shaafaa pinneeddino. **25** Abeseeloomi bare olanchchatuu bolla lyoo'aaba kotan Amaasa suntseedda. Amaasi Israa'eeliyaa Yetera na'aa; Yeteri Abigaalo akkeedaawaa; Abigaala Naa'oota naatiwune lyoo'aaba daay S'aruuyi michchato. **26** Israa'eelatunne Abeseeloomi Gala'aade biittan utteeddino. **27** Daawite Maahinayma katamaa gakkiiyaa wode, Amoonaa gadiyaappe Raabappe yeedda Naa'oota na'ay Shoobbi, Lodabaara katamaappe yeedda Ammi'eela na'ay Maakiirinne Rogaliima katamaappe yeedda Gala'aadiyaa Barzzillaayi **28** hiis's'iyaawantta, samppatuwaanne urk'k'a miishshatuwaa aheeddino. K'ay untunttu zarggaanne banggaa, d'iiliyaanne shaashshaa, baa'eelaanne missiriyaa, **29** eessaanne me"eedda maatsaa, miizaa maatsaa pilaanne dorssaa Daawitenne Aa Asay maanaadan akkiide yeeddino. Hewaa untunttu aheeddawe, «Asay woran koshatteedda, daabureenne saamettee» giide k'oppeedda diraassa.

18 Daawite bare asatuwaa ubbaa ittippe shiishshiide shaalak'atuwaanne s'eetuwaa kaappatuwaa untunttu bolla suntseedda. **2** Daawite asaa heezzu c'uguwaan shaakkeedda; itti c'uguwaa lyoo'aabe azazeedda; laa'entso c'uguwaa lyoo'aaba ishay, S'aruuyi na'ay Abishaayi azazeedda; heezzentso c'uguwaa k'ay Gaatiyaa Ittaayi azazeedda. Kaatii asaa, «Taani ta huup'iyawukka hinttenana ittippe baana» yaageedda. **3** Shin Asay Aa, «Neeni baanaw bessena! Nuuni bak'atinttonne, untunttu nubaa koykkino; haray atto nuuni baggay hayk'k'inttonne,

nubaa untunttu gudda giikkino. Shin neeni nuuppe tammu sha"atuwaappe daraasa; hewaa diraw, neeni kataman uttaade, nuw maaduwa kiittooppe lo"a» yaageedda. 4 Kaatii untuntta, «Hinttena lo"eeddabaa taani ootsana» yaageedda. Daawite dirssaa penggiyaan ek'k'ide'ishin, Asay ubbay s'eetu s'eetu, sha"ay sha"ay bare c'uguwaan c'uguwaan salppiide kesseedda. 5 Yaatina, kaatii lyoo'aaba Abishaayanne Ittaaya, «Ta diraw giide, he yalaga bitaniyaa Abeselooma k'ohoppite» yaagiide azazeedda. Kaatii Abeseloomabaa gadaawatuu ubbaw odiyaa wode, olanchchatuu ubbay siseeddino. 6 Daawita olanchchatuu Israa'eelatuwaana olettanaw gas'ariyan salppeeddino; olaa sa'ay Efireema woraana. 7 He sa'aan Daawita olanchchatuu Israa'eeliyaa olanchchatuwaa s'ooneeddino; he gallassi loytsi daro asay, laatamu sha"a Asay hayk'k'eedda. 8 Olay gas'ariyaa ubbaa gakeedda; he gallassi woray wursseedda Asay mashshay wursseedda asaappe dara. 9 Abeseeloomi akeekenan de'iidde Daawita asatuwaana gaketeedda; Abeseeloomi bare bak'uluwaa toggiiide, daro daashshay de'iyaa wolaa garssa bak'uluu geledda; Abeselooma huup'ii wolaa ballan oyk'k'etteedda. Abeseeloomi sa'aappenne saluwaappe gidduwaan kak'k'eti de'ishshin, I toggeedda bak'uluu sintsaw bi aggeeda. 10 Asaappe ittuu hewaa be'iide lyoo'aaba, «Be'a! Abeseeloomi itti wolaa bolla kak'etteeddawaa taani be'aaddi» yaagiide odeedda. 11 lyoo'aabe barew odeedda bitaniyaa, «Hee? Be'aaddi gay? Ayaw biittaw duge shoc'abeykkii? Neeni shoc'eeddawaa gidintto, taani new tammu s'agaraa biraanne itti sak'k'iyaa immanawaa shin» yaageedda. 12 Bitanii, «Neeni sha"a s'agaraa biraa ta kushiyan wotsintokka, taani kaatiyaa na'aa bolla ta kushiya dentsikke! Nuuni ubbay sisishshin, kaatii neenanne Abishaaya Ittaaya, «Ta

diraw giide, yalaga bitaniyaa Abeselooma ashshite» yaagiide azazeedda. 13 Taani kaatiyaa azazuwaa shaaraade Abeselooma wod'eeddawaa gidintto, kaatii ubbabaa sisiyaawaadan hewaakka sisanawe attena. Neeni he wode taappe haakuwaan ek'k'ana» yaageedda. 14 lyoo'aabe Aa, «Taani neenana hawaadan gam"ikke» yaageedda; heezzu tooraa bare kushiyan akkiide, Abeseeloomi wolana kak'ettiide pas'a de'iyawaa wozana ayfiyaan c'addeedda. 15 lyoo'aaba ola miishshaa tookkiyaa tammatuu Abeselooma dooddiide, shoc'i wod'eeddino. 16 Hewaappe guyyiyaan, lyoo'aabe olaa essanaw malakataa punneedda; Asay Israa'eelatuwaa yederssiyaawaa aggeeda. 17 Unttuntu Abeselooma akki afiide, woran de'iyaa wolk'k'aama ollaa gidдон yeggiide, daro shuchchaa Aa bolla dooreeddino. He wode Israa'eeliyaa Asay ubbay bare soo bare soo bak'ateedda. 18 Abeseeloomi pas'a de'iidde, «Ta suntsaa hassayissiyaa na'i taw baawa» yaagiide, barena hassayissiyaa shuchchaa masseedda tuussaa kaatiyaa hawulttiyaa esseedda; he tuussaa bare suntsan s'eeseedda. Hachche gakkanaw, he tuussay «Abeselooma tuussaa» geetettee. 19 Hewaappe guyyiyaan, S'aadook'a na'aa Ahima'aas'i lyoo'aaba, «Aa morkkatuwaa kushiyaappe Med'inaa Goday Aa ashsheeda mishiraachchuwaa sissanaw, taani kaatiyaakko wos's'a baade oday» yaageedda. 20 lyoo'aabe Ahima'aas'a, «tuytti! Hachche neeni mishiraachchuwaa odiyaa gallassaa gidenna; hara gallassi odanaw danddayaasa. Kaatiyaa na'ay hachche hayk'k'eedda diraw, neeni hachche odanaw koshshenna» yaageedda. 21 lyoo'aabe Toop'p'iyaa asaa gidiyaa itti bitaniyaa s'eesiide, «Ba; neeni be'eeddawaa kaatiyaw oda» yaageedda; He bitanii lyoo'aabaw goynniide wos's'eedda. 22 S'aadook'a na'ay Ahima'aas'i laa'entsuwaa lyoo'aaba, «Ayinne

hano; taani ha Toop'p'iyaa bitaniyaa geeduwaa wos's'ay»
yaageedda. Iyoo'aabe, «Ta na'aw, new woyta ahiyaa oduu
baynnaashin, neeni ayaw wos's'anaw koyay?» yaageedda.
23 Ahima'aas'i Iyoo'aaba, «Ayinne hano; taani wos's'anaw
koyaad» yaageedda. Iyoo'aabe Aa, «Yaanooppe wos's'a»
yaageedda. Hewaa diraw, Ahima'aas'i dembbaa ogiyaa oyk'k'iide
wos's'eedda; Toop'p'iyaa bitaniyaa yeggiide aad'd'eedda. **24**
Gimbbiyaa penggiyaw kare dooyettiyyaa sank'k'aappenne soo
dooyettiyyaa sank'k'aappe gidduwaan aako sa'aan Daawite utti
de'ishshin, naagiyaa bitanii gimbbiyaana oyk'k'eteedda penggiyaa
s'eeraa huup'iyaa pude kesseedda; s'eelliide, itti bitanii barekka
wos's'yaawaa be'eedda. **25** Naagiyaa bitanii kaatiyaa s'eesiide
odeedda. Kaatii, «I barekka de'oppe, mishiraachchuwaa akkiide
yee» yaageedda. Wos's'iyaa bitanii untuntutukko matiide yeedda.
26 Naagiyaawe hara asikka wos's'yaawaa be'eedda; penggiyaa
naagiyaa bitaniyaa, «Be'a! Hara bitaniikka barekka wos's'ee»
yaageedda. Kaatii, «Ha bitaniikka k'ay mishiraachchuwaa
akkiide yee» yaageedda. **27** Naagiyaawe, «Koyro bitaniyaa
wotsay S'aadook'a na'aa Ahima'aas'a wotsaa taw malatee»
yaageedda. Kaatii, «I lo'o asaa; I lo'o oduwaanna yee»
yaageedda. **28** Ahima'aas'i kaatiyaa s'eesiide, «Ubbabaykka
lo'o!» yaageedda. Kaatiyaa sintsan gisi guufanniide, «Ta godaa
kaatiyaa bolla barenttu kushiyya dentseedda asatuwaa new
aatsiide immeedda Med'inaa Goday ne S'oossay galatetto»
yaageedda. **29** Kaatii, «Yalaga bitanii Abeseeloomi saree?»
yaagiide oochcheedda. Ahima'aas'i, «Iyoo'aabe taana kiittana
haniyaa wode, wolk'k'aama gurubay de'yaawaa be'aaddi; shin I
ayeenttonne taani erabeykke» yaageedda. **30** Kaatii Aa, «Yaa
shiik'a ee"a» yaageedda; I yaatooppe shiik'iide ek'k'eedda. **31**

Hewaappe guyyiyaan, Toop'p'iyaa bitanii gakkii de kaatiyaw, «Ta godaw kaatiyaw, mishiraachchuwaa! Ne bolla dendeeddawanttu ubbaa kushiyaappe Med'inaa Goday hachche neena ashsheeda» yaageedda. 32 Kaatii Toop'p'iyaa bitaniyaa, «Yalaga bitanii Abeseeloomi saree?» yaagiide oochcheedda. Toop'p'iyaa bitanii kaatiyaa, «Ta godaw kaatiyaw, ne morkketuunne ne bolla iitabaa ootsanaw dendiyaawanttu ubbatuu he yalaga bitaniyaadan hanino» yaageedda. 33 Kaatii daroppe kayyotteedda; gimbbiyaa penggiyaa huup'iyaa de'iyaa golliyaa geliide yeekkeedda; kaatii biidde, «Aayye ta na'aw Abeseeloomaa! Ta na'aw! Ta na'aw Abeseeloomaa! Ne diraw taani hayk'k'arikkitaashsha! Aayye ta na'aw Abeseeloomaa! Ta na'aw!» yaagiide yeekkeedda.

19 «Abeseeloomaw kaatii yeekkeenne zilaalee» yaagiide lyoo'aabaw odeeddino. 2 Olanchatuu ubbay, «Kaatii bare na'aw yeekkee» giyaawaa siseedda diraw, he gallassi untunttu ubbay s'oonedda s'oonuu yeekoo laametteedda. 3 Olaappe bak'atiide yeellateedda olanchchatuwaadan, Asay he gallassi wuu'ettiide katamaa geleedda. 4 Kaatii bare deemuwaa gullotteedda, bare k'aalaa d'ok'k'isiide, «Aayye ta na'aw Abeseeloomaa! Aayye Abeseeloomaa ta na'aw! Ta na'aw!» yaagiide zilaaleedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, lyoo'aabe he golliyaa biide kaatiyaa, «Ne shemppuwaa, ne attuma naanatuwaanne ne mac'c'a naanatuwaa shemppuwaa, ne machchatuwaanne ne baakkotuwaaw shemppuwaa hachche ashsheedda ne asaa ubbaa neeni hachche kawushshaadda. 6 Neena is's'iyaa wantta neeni siik'aasa; neena siik'iyaa wantta neeni is's'aasa. Ne olanchchatuunne untunttu kaappatuu new ayaanne gidennawaa neeni hachche k'onc'c'issaadda. Nuuni ubbay hayk'k'ina, Abeseeloomi hachche pas'a atteedentto,

neeni nashettanawaa taani be'aaddi. 7 Ha"i dendda! Kare kesaade ne asaa mintsetsa. Med'inaa Goday ero! Neeni kessana d'ayooppe, hachche k'amma neenana itti asaynne attena. Ne yalatetsaappe hachche gakkanaw, neena gakeedda iitaa ubbaappe hawe new aad'd'iyaa iita gidana» yaageedda. 8 Kaatii denddiide gimbbiyaa penggiyaan utteedda. «Kaatii penggiyaan utteedda» giyaawaa asatuu ubbay siseedda wode, kaatiyaa sintsa yeeddino. He wode Israa'eeliyaa asatuu ubbay barenttu soo barenttu soo bak'attedino. 9 Israa'eeliyaa zaratuu ubbay ittuu ittuwaanna hawaadan yaagiide palumetiino; «Kaatii Daawite nuuna nu morkkatuwaa kushiyaappe ashsheeda; nuuna Piliss's'eema asatuwaa kushiyaappe wotsi akkeedda; shin I ha"i Abeselooma gaasuwaan biittaa aggiide bak'ateedda. 10 Nu bolla kaatetanaadan nuuni okkeedda Abeseeloomi olan hayk'k'ikichcheedda. Yaatina, kaatiyaa guyye ahanaw hinttenttu ayaw c'o"u geedditee?» yaageeddino. 11 Kaatii Daawite k'eesatoo S'aadook'awunne Abiyaataaraw kiitaa yeddiide, «Yihudaa c'imatuwaa hawaadan yaagite; «Daawite hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa Asay ubbay haasayyaawe kaatiyaa gakeedda. Kaatiyaa Aa golliyyaa zaari ahanaw hinttenttu ayaw haratuwaappe guyye attiitee? 12 Hinttenttu ta ishatuwaa; hinttenttu ta ashonne ta suutsaa. Yaatina, kaatiyaa guyye zaari ahanaw hinttenttu ayaw haratuwaappe guyye attiitee?» yaagee» yaagite. 13 K'ay Amaasawukka, «Daawite neena, «Neeni ta ashonne ta suutsaa gidikkii? Hachchippe doommina, taani neena lyoo'aaba sa'aan ta olanchchatoo gadaawaa kessana d'ayooppe, S'oossay taana wod'o!» yaagee» yaagite» yaageedda. 14 Kaatiyaa haasayay Yihudaa asatuwaa ubbaa wozanaa ittuwaa ootsiide mayzzedda. Hewaa diraw, untunttu kaatiyaakko kiittiide, «Neenikka ne

Asay ubbaykka haa simmite» yaageeddino. **15** Kaatii simmiide, Yorddaanoosa Shaafaa gakkanaw yeedda. Yihudaa asatuu kaatiyaa mokkanawunne Yorddaanoosa Shaafaa pintsanaw, Gelggala giyaa sa'aa yeeddino. **16** Baahuriima katamaappe yeedda Biiniyaama zarii, Geera na'ay Shim"i Daawita mokkanaw elleelliide, Yihudaa asatuwaana beedda. **17** Aanana Biiniyaama zare gideedda sha"a asatuu, Saa'oola soo k'oomay S'iibi, Aa naanay tammanne ichcheshatuunne Aa k'oomatuu laatamatuu de'iino. Unttuntu kaatii de'iyaa sa'aa Yorddaanoosa Shaafaa jaamiidde beeddino. **18** Kaatiyaa soo asaa pintsanawunne kaatiyaa nashechchiyaawaa ootsanaw pinuwaanna pinniide beeddino. Geera na'ay Shim"i Yorddaanoosa Shaafaa pinneedda wode, kaatiyaa sintsan guufanniide, **19** hawaadan yaageedda; «Ta bayzzuwaa kaatii atto go. Ta goday kaatii Yerusalameppe kesiyaa gallassi taani ne k'oomay baleedda balaa neeni hassayoppa. Hewaa ne uluwaan oyk'k'oppa. **20** Ayaw gooppe, ne k'oomay taani nagaraa ootseeddawaa eray; shin neena ta godaa kaatiyaa mokkanaw, Yoosefo soo asaa ubbaappe koyrottaade taani hachche yaad» yaageedda. **21** Hewaappe guyyiyaan, S'aruuyi na'ay Abishaayi, «Shim"i Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa shek'k'eedda diraw, I hayk'k'anaw bessenneeyye?» yaageedda. **22** Daawite Abishaaya, «Hinttenttoo, S'aruuyi naatoo, hinttentta gatsiyaawe ayee? Hinttenttu hachche taw morkke gidiitee! Hachche Israa'eelan ay asayenne hayk'k'enna! Hachche Israa'eeliyaa kaatii taanatte!» yaageedda. **23** Kaatii Shim"a, «Neeni hayk'k'akka» yaagiide aw c'aak'k'eedda. **24** K'ay Saa'oola na'ay Manfibosheete kaatiyaa mokkanaw duge wod'd'eedda. Kaatii beedda gallassaappe doommiide, I sarotetsaan guyye simmiyaa gallassi gakkanawukka,

Manfibosheete bare gediya meec'c'ibeenna; bare buuchchaa meedibeenna; k'ay bare mayuwaakka meec'c'ibeenna. **25** Manfibosheete kaatiyaanna gaketanaw Yerusalameppe yeedda wode, kaatii Aa, «Manfibosheetaa, neeni taananna ayaw babeykkii?» yaagiide oochcheedda. **26** I, «Ta godaw kaatiyaw, taani ne k'oomay sila gidiyaa diraw, «Taani toggaadde kaatiyaanna baanaadan ta hariyaa koora» yaagaad. Shin ta k'oomay S'iibi taana c'immeedda; **27** taana ne k'oomaa ta godaw kaatiyaw zigireedda. Neeni ta goday kaatii S'oossaa kiitanchchaa mala; hewaa diraw, neena nashechchiyaawaa kiiteta. **28** Ta aawuwaa aawuwaa Asay ubbay harabaa gidennaan, ta goday kaatii beni wod'anaw bessiyaa asaa; shin taani ne k'oomay ne maaddappe miyaawanttunna maanaadan neeni taw sa'aa immaadda. Yaatina, taani hawaappe aad'd'iyawaa kaatiyaa oochchanaw taw ayba maatay de'ii?» yaageedda. **29** Kaatii Aa, «Neeni darobaa haasayanaw koshshenna. Neeninne S'iibi gadiyaa shaakki akkana mala taani azazay» yaageedda. **30** Manfibosheete kaatiyaa, «Ta goday kaatii saro soo simmaappe attina, ubbabaakka S'iibi akko» yaageedda. **31** Gala'aadiyaa Barzzillaayi kaatiyaanna ittippe Yorddaanoosa Shaafaa pinnanawunne yaappe Aa moyzzanaw Rogaliima giyaa saappe yeedda. **32** Barzzillaayi laytsay hosppun tammuwaa gideedda c'ima asaa. I daro dure asaa gidiyaa diraw, kaatii Maahinayma kataman de'iyaa wode, kaatiyaw koshshiyaawaa immeedda. **33** Kaatii Barzzillaaya, «Neeni taananna Yersaalame dendda; taani new yaan koshshiyaawaa immana» yaageedda. **34** Shin Barzzillaayi kaatiyaa, «Taani hawaappe sintsan daro laytsaa de'ikke; yaatina, taani kaatiyaanna Yersaalame ayaw boo? **35** Taani ha"i hosppun tammu laytsaa asaa; taani ha"i iitaanne

lo"uwaa shaakkaade eranaw danddayayitaa? Taani ne k'oomay
 ta miyaawaanne ushiyaawaa mal"uwaa shaakkaade eranaw
 danddayayitaa? Attumawanttunne mac'c'awanttu yes's'iyaa
 yetsaa taani sisanaw danddayayitaa? Yaatina, taani ne k'oomay
 ta godaw kaatiyaw ayaw gujja tookko gidoo? **36** Taani ne k'oomay
 Yorddaanoosa Shaafaa pinnaade neena laafa moyzzana. Shin
 kaatii taw hewaadan kushe zaaranaw ayaw koshshii? **37**
 Taani ta aawuwaanne ta daay duufuwaa matan ta kataman
 hayk'k'ana mala simmay. Ta na'ay Kimihaami hawesh; ta
 godaana kaatiyaanna ittippe I bo; neena nashechchiyaawaa
 neeni aw kiiteta» yaageedda. **38** Kaatii, «Kimihaami taananna
 pinno; neena nashechchiyaawaa taani aw ootsana. K'ay
 neeni taana oochchiyaawaa ayaanne taani new ootsana»
 yaageedda. **39** Hewaappe guyyiyaan, Asay ubbay Yorddaanoosa
 Shaafaa pinneedda; kaatiikka pinneedda. Barzzillaaya yeriide
 anjjeedda; yaatina, Barzzillaayi bare soo simmeedda. **40**
 Kaatii pinniide Gelggala biyaa wode, Kimihaamikka aanana
 ittippe beedda. Yihudaa olanchchatuu ubbatuunne Israa'eeliyaa
 olanchchatuwaappe baggatuu kaatiyaanna ittippe beeddino.
41 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eelatuub bay kaatiyaakko
 biide, «Nu ishatuu Yihudaa asatuu kaatiyaanne Aa soo
 asaa ayaw wuu'eeddinoo? K'ay Aa asaa ubbaanna ittippe
 Yorddaanoosa Shaafaa ayaw pintseeddino?» yaageeddino.
42 Yihudaa asatuu ubbay Israa'eelatuwaa, «Kaatii nuw mata
 dabbo gidiyaa diraw, nuuni hawaa ootseeddo; yaatina, hinttenttu
 hewoo ayaw hank'k'ettite? Nuuni kaatiyaa k'umaappe ayentto
 meeddinooyye? Woy nuuni aappe ayentto nuw akkeeddoyye?»
 yaageeddino. **43** Israa'eeliyaa asatuu Yihudaa asatuwaa,
 «Kaatiyaappe tammu kushii nuuna gatsee; hewaa diraw, Daawita

matan nuw hintteppe aad'd'o maatay de'ee! Yaatina, hinttenttu nuuna ayaw kad'eedditee? Nu kaatiyaa guyye zaariide ahanaw kasetiide haasayeeddawe nuuna gidokko?» yaageeddino. Shin Israa'eeliyaa asatuwaappe Yihudaa asatuu haasayaa loytsi wolk'k'antseeddino.

20 Biiniyaama zare gidiyaa Biikira na'ay Shebaa'a geetettiyaa itti shori bayinna bitanii yaan de'ee. He bitanii malakataa punniide, «Nuuni Daawitana akkiyaa es's'ay baawa! Issey a na'aanna nuuni laattanabay baawa! Israa'eeliyaa asatoo, ubbaykka hinttenttu soo hinttenttu soo gelite!» yaageedda. **2** Israa'eeliyaa asatuu ubbay Daawita aggiide, Biikira na'aa Shebaa'aana beeddino. Shin Yihudaa asatuu ammanettiide, Yorddaanoosappe Yersaalame gakkanaw, barenttu kaatiyaa kaalleeddino. **3** Daawite bare soo Yersaalame simmeedda wode, kaatiyaa golliyaa naaganaw ashsheeda tammu baakkotuwa akki afiide, itti gollen naagissi wotseedda; untunttoo koshshiyaawaa immeedda; shin I untunttunna ak'ibeenna. Untunttu he gollen naagettiide, barenttu hayk'k'uwaa gallassay gakkanaw am"iyaadan de'eeddino. **4** Hewaappe guyyiyaan kaatii Amaasa, «Yihudaa asaa ubbaa heezzu gallassan taw s'eesaade shiishsha; yaataade neenikka ne huup'iyaw untunttunna shiik'a» yaageedda. **5** Amaasi Yihudaa asatuwaa s'eesanaw beedda; shin kaatii aw keereedda gallassaappe gam"eedda. **6** Daawite Abishaaya, «Ha"i Biikira na'aa Shebaa'i Abeseloomawaappekka aatsiide nuuna k'ohanawaa. Ne godaa k'oomatuwaa akkaade neeni Aa k'atamaa kaala. Hewe d'ayooppe, I gimbbetteedda katamatuwaa demmiide nuuppe kessi akkana» yaageedda. **7** Iyoo'aaba asatuu, kaatiyaa naagiyaawanttunne mino olanchchatuu ubbay Abishaayaana Biikira na'aa Shebaa'a

yederssanaw Yerusalameppe kesiide beeddino. **8** Unttuntu biide Gabaa'oonan de'iyaa wogga zaallaa gakkiiyaa wode, Amaasi untuntunna gaketanaw yeedda; lyoo'aabe olaa mayuwaa mayyi utteedda; bare s'eessan mashshaa shookuwaanna aatsi wotseedda sak'k'iyaa danc'c'eedda. I sintsawukko tanggishin, he mashshay shookuwaappe kessi akkiide wod'd'eedda. **9** lyoo'aabe Amaasa, «Ta ishaw, neeni saro de'ay?» yaageedda; lyoo'aabe Amaasa yeranaw bare ushechcha kushiyan Aa buuchchaa oyk'k'eedda. **10** Shin Amaasi lyoo'aaba haddirssa kushiyan de'iyaa mashshaa be'ibeenna; hewaa diraw, aappe naagettibeenna. lyoo'aabe Aa uluwaa c'addiide, Aa marac'c'iyaa biittan k'ok'ofeedda; laa'entsuwaa c'adettennankka Amaasi ellekka hayk'k'i basheedda. Hewaappe guyyiyaan, lyoo'aabinne Aa ishaa Abishaayi Biikira na'aa Shebaa'a k'atamaa kaalleeddino. **11** lyoo'aaba asatuwaappe ittuu Amaasa anha matan ek'k'iide, «lyoo'aaba dosiyaawenne Daawitewaa gidiyaawe ooninne lyoo'aaba kaallo» yaageedda. **12** Amaasi ogiyaa giddo baggan kunddiide, bare suutsan bayiide giseedda. Olanchatuu ubbay yiide, he sa'aan ek'k'eeddawaa he bitanii be'eedda saannakka Amaasa anhaa ogiyaappe gas'aa shoyk'aw goochchi yeggiide, Aa bolla mayuwaa oleedda. **13** Amaasa ogiyaappe diggeeddawaappe guyyiyaan, Biikira na'aa Shebaa'a paanaa kaallanaw olanchchatuu ubbay lyoo'aabana beeddino. **14** Shebaa'i Israa'eeliyaa zaratuwaa ubbaa biittaana aad'd'iide, Aabeeli-Beetima'a'ika giyaa katamaa gakeedda. Beeratuwaa biittaana aad'd'ishshin, Asay ubbay shiik'iide Aa kaalleedda. **15** lyoo'aabana de'iyaa asatuu ubbay gakkiiide, Shebaa'a Aabeeli-Beetima'a'ika kataman yuuyyi aad'd'iide dooddeeddino. Unttuntu katamaa gimbbiyaan zemppiissiide biittaa dooreeddino. K'ay

lyoo'aabana de'iyaa asatuu ubbay gimbbiyaa kolanaw bookkino. Unttuntu bookkishin, **16** katamaappe itti eranchcha mishirata untuntta s'eesaade, «sisite! sisite! Biide, lyoo'aaba s'eegite. Taani aw odiyaabay de'ee» yaagaaddu. I mishiratikko biina Aa, **17** «Neeni lyoo'aabee?» yaagaade oochchaaddu. I, «Ee, taana» yaageedda. Mishirata Aa, «Taani ne k'oomata giyaawaa sisa» yaagaaddu. lyoo'aabe, «Taani sisay» yaageedda. **18** Mishirata lyoo'aaba, «Beni wode Asay «Aabeela katamaappe ne ooshaw zaaruwaa demma» yaagee; hewan yewuu wuree. **19** Israa'eeliyaa giddon saro de'iyaa ammanettiyaa Asay nuuna. Israa'eeliyaa biittan de'iyaa Aaye katamaa neeni bayzzanaw malaasa. Neeni Med'inaa Godaa buzo biittaa ayaw d'ayssanaw koyay?» yaagaadde haasayaaddu. **20** lyoo'aabe izo, «Hewe taappe haakko! Bayzziyaawe woy d'ayssiyaawe taappe haakko! **21** Yewuu hewaa gidenna; Efireema gezziyaappe Biikira na'aa Shebaa'a geetettiyaa itti bitanii Kaatiyaa Daawita bolla bare kushiya dentseedda. He bitaniyaa taw sheed'd'ite; yaatoope, taani katamaappe baana» yaageedda. Mishirata lyoo'aaba, «Aa huup'ii gimbbiyaa s'eeraana new olettana» yaagaaddu. **22** Hewaappe guyyiyaan, mishirata bare era zoriyaanna asaa ubbaakko baaddu. Hewaa diraw, Asay Biikira na'aa Shebaa'a k'ood'iyaaappe huup'iyaa lyoo'aabaw oleedda. Yaatina, lyoo'aabe malakataa punneedda; Asay ubbay katamaappe kesiide, bare soo bare soo beedda; lyoo'aabe kaatiyaakko Yersaalame simmeedda. **23** lyoo'aabe Israa'eeliyaa olanchchatuu ubbaw gadaawaa; Yoodahe na'ay Banaayi Daawita naagiyaa olanchchatuu kaappuwaa. **24** Adooniraami wolk'k'an c'oo ootsiyaawanttu kaappuwaa; Ahiluuda na'ay Yoosaafees'e haneeddabaa s'aafiyaawaa. **25** Susi waanna

s'aafiyaa; S'aadook'inne Abiyaataare k'eesetuwaa. 26 Yaa'iira katamaa asaa gidiyaa Irikka Daawitaw k'eesatuwaa.

21 Daawite kaateteedda wode, heezzu laytsaa kumentsaa biittay koshateedda. Hewaa diraw, Daawite Med'inaa Godaa oochcheedda; Med'inaa Goday Aa, «Hewe haneeddawe Saa'oola Asay gusseedda suutsaa dirassa; ayaw gooppe, I Gabaa'ona asatuwaa wod'eedda» yaageedda. 2 Hewaa diraw, kaatii Gabaa'ona asatuwaa s'eesiide haasaysseedda. Gabaa'ona asatuu Israa'eeliyaa zariyaa gidikkino; untunttu Amooore biittaa asatuwaappe atteeddawantta. Israa'eelatuu untuntta ashshanaw untunttunna c'aak'k'eteeddino; shin Saa'ooli Israa'eeliyawunne Yihudaw mishetteedda diraw, untuntta ubbaanna d'ayssanaw doommeedda. 3 Daawite Gabaa'ona asatuwaa, «Taani hinttenttoo ayaa ootsoo? Med'inaa Godaa buzo biittaa hinttenttu anjjana mala, taani hinttenttoo ayaa ac'c'oo?» yaageedda. 4 Gabaa'ona asatuu zaariide kaatiyaa, «Nuuppenne Saa'oolappe gidduwaan, woy nuuppenne Saa'oola golliyaa asaappe gidduwaan de'iyaa yewuu work'k'aa woy biraa yewuwaa gidenna; k'ay nuuni Israa'eeliyaa gidдон itti uraanne wod'anaw nuw maatay baawa» yaageeddino. Daawite untuntta, «Yaatina, taani hinttenttoo ayaa ootsanaw koyiitee?» yaagiide oochcheedda. 5 Untunttu kaatiyaa, «Saa'ooli nuuna d'aysseedda; nuuppe ay asaynne Israa'eeliyaa zawaan hak'anine pas'a attenaadan mak'etteedda. 6 Hewaa diraw, Saa'oola yaraappe laappun attuma asatuwaa nuw aatsaade imma; Med'inaa Goday dooriide kaateyedda Saa'oola kataman Gib'an Med'inaa Godaa sintsan nuuni untuntta kak'k'ana» yaageeddino. Kaatii untuntta, «Taani untuntta hinttenttoo aatsaade immana» yaageedda. 7 Saa'oola na'ay Yoonataanine Daawite Med'inaa

Godaa sintsan c'aak'keedda c'aak'uwaa diraw, Saa'oola na'aa
 Yoonataana na'aa Manfibosheeta kaatii ashsheeda. **8** Shin
 Daawite Aata naatta Ris'ifa Saa'oolaw yeleeedda laa"u attuma
 naanaa, Armmoonanne Manfibosheeta, k'ay Saa'oola naatta
 Meraaba Mahoola katamaappe yeedda Barzillaaya na'aa
 Adirii'eelaw yeleeedda ichcheshu naanaa akkeedda. **9** Gabaa'ona
 asatoo aatsiide immeedda; untunttu untuntta Med'inaa Godaa
 sintsan deriyaa huup'iyaan kak'keeddino; laappunatuukka ittippe
 hayk'keeddino; katsaa c'akan, banggaa c'akay doommiyaa
 wodiyaan untuntta wod'eeddino. **10** Aata naatta Ris'ifa maak'iyaa
 akkaade, zaallaa bolla barew hiis's'aaddu; katsaa c'akkiyaa
 aginay doommiyaa gallasaappe biide anhatuwaa bolla iray
 saluwaappe wod'd'anawaa gakkanaw, gallassi saluwaa kafotuu
 woy k'amma sa'aa do'atuu bochchennaadan naagaaddu. **11**
 Saa'oola baakkata, Aata naatta Ris'ifa ootseeddawe Daawitaw
 odetteedda. **12** Daawite biide, Saa'oola mek'etsaanne Aa na'aa
 Yoonataana mek'etsaa Gala'aaden de'iyaa Yaabeesha katamaa
 asatuwaappe akkeedda. Piliss's'eema asatuu Saa'oolanne
 Aa naanaa Gilbboo'a deriyaan wod'iide, Beetishaana gutaran
 kak'keeddaawaappe guyyiyaan, he gutaraappe Gala'aaden
 de'iyaa Yaabeesha asatuu k'osuwaa akkeeddino. **13** Daawite
 Saa'oola mek'etsaanne Aa na'aa Yoonataana mek'etsaa he
 saappe aheedda; k'ay suletteedda laappun asatuwaappe
 mek'etsaakka shiishsheeddino. **14** Saa'oola mek'etsaanne
 Aa na'aa Yoonataana mek'etsaa Biiniyaama biittan S'elaa'a
 kataman de'iyaa Aa aawuwaa K'iisa duufuwaan moogeeddino.
 Kaatii azazeeddawaa ubbaa untunttu poleeddino; hewaappe
 guyyiyaan, untunttu he biittaw woosseedda woosaa S'oossay
 siseedda. **15** Piliss's'eema asatuwaananne Israa'eeliyaa

asatuwaana laa'entsuwaa olay denddeedda; Daawite bare asatuwaana beedda. Piliss's'eematuwaanna olettiide Daawite daabureedda. **16** Adussa mino asatuwaa yaraappe gidiyaa Yishibibanooba giyaa itti bitanii de'ee; I oyk'k'eedda tooray heezzu kiilo giraamenne bagga dees'iyaa, nahaasiyaa geetettiyaa birataappe k'os'etteeddawaa; I ooratsa mashshaa danc'c'i utteedda. Yaateeddawe «Taani Daawita wod'ana» geedda; **17** shin S'aruuyi na'ay Abishaayi Daawita ashsheeda; Piliss's'eemiyaa shoc'iide wod'eedda. Hewaappe guyyiyaan Daawita asatuu Daawita, «Israa'eeliyaa s'omppii to'ennaadan neeni laa'entso ubbakka nuunanna olaw baakka» yaagiide c'aak'keeddino. **18** Hewaappe guyyiyaan, Gooba geetettiyaa sa'aan Piliss's'eema asatuwaana olay oletteedda; Huushappe yeedda Sibbakaayi adussa mino asatuwaa yaraappe gidiyaa Saafa wod'd'eedda. **19** K'aykka he sa'aan Piliss's'eema asatuwaana hara olay oletteedda; Beeteleheemeppe yeedda Yaa'iira na'ay Elihanaani, tooraa toomay shemayinniyaa wondarashiyaa keeshshatto, Gaate katamaappe yeedda Gooliyaada wod'eedda. **20** K'aykka Gaate kataman hara olay oletteedda. He sa'aan itti wogga adussa bitanii de'ee. He bitaniyaw itti itti kushiyan usuppun birad'd'etuu, itti itti gediyaankka usuppun birad'd'etuu, ubbaanna laatamanne oyddu birad'd'etuu de'iino. Ikka adussa mino asatuwaa yaraappe gidiyaa asaa. **21** He bitanii Israa'eeliyaa naasseedda wode, Daawita ishaa Shaama na'ay Yoonataani Aa wod'eedda. **22** He oyddatuu Gaate kataman de'iyaa adussa mino asatuwaa yaratuwaa. Unttunta Daawitenne Aa asatuu wod'eeddino.

22 Med'inaa Goday Aa morkatuwaa ubbaa kushiyaappenne Saa'oola kushiyaappe ashsheeda gallassi Daawite Med'inaa

Godaw ha yetsaa yes's'eedda. 2 «Med'inaa Goday taw wogga zaallaa; Taani ollaappe naagettiyaa miis'aa; I taana ashshiyaawaa. 3 Ta S'oossay taani aakko bak'atiyaa ta wogga zaallaa. I ta gondalliyyaa; I taana ashshiyaa wolk'k'aama. I taani k'osetta attiyaa sa'aa; I taana makkalanchcha asatuwaappe ashshee. 4 Galatay bessiyaa Med'inaa Godaa taani s'eesay; I ta morkkatuwaappe taana ashshee. 5 «Hayk'k'uwa beetaay ta heeraan sirimettee; bashshay di'uwaadan taana muukkeedda. 6 Duufuwaa wodoruu taana k'achchana hanee; hayk'k'uu p'iriyaadan taana oyk'k'eedda. (Sheol h7585) 7 Taana metuu iissina Med'inaa Godaa s'eesaad; <Taana maadda> gaade ta S'oossaw waassaad. I bare Geeshsha Golliyaan ta kooshshaa siseedda; taani waasseedda waasuu Aa haytsaan wod'd'eedda. 8 «S'oossay hank'k'etteedda diraw, Biittay yiik'k'iyiik'k'iide k'aas's'eedda; deretuwa s'ap'uu gajji gajji kokkoreedda. 9 Aa siid'iyaaappe hank'k'uwa c'uway c'uwatteedda; Aa doonaappe miyaa tamaa lac'uunne s'uuggiyaa bonk'k'uu kesseedda. 10 Saluwaa I p'alk'k'iide, duge wod'd'eedda. He wode Aa gediyaappe garssanna med'eedda shaarii de'ee. 11 K'efiyaana de'iyaa kiitanchchatuwaan, kirubetuwaan uttiide paalleedda; c'arkkuwaa k'efiyaa bollan beetteedda. 12 Barena d'uman kammeedda; Aa dunkkaanii iraanna med'eedda shaariyaa. 13 Aa sintsan de'iyaa wolk'k'aama poo'uwaappe tamaa lac'uu kesseedda. 14 «K'ay Med'inaa Goday guguntsaadan saluwaappe guummeedda. Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossay bare kooshshaa siseedda. 15 Bare wonddaafiyaa Adaa yeddiide, bare morkkatuwaa laaleedda. Walk'k'antsaa poo'uwa kiittiide, untuntta yedersseedda. 16 Med'inaa Goday seereedda wodenne, hank'k'ettiide peenuuk'eedda wode, Abbaa haatsay giseedda

biittay betteedda. K'ay sa'aa baasuukka k'onc'c'eedda. 17
 «S'oossay bollappe kushiyaa duge yeddiide, taana oyk'k'eedda;
 c'iimma haatsaappe taana keseedda. 18 I taana ta wolk'k'aama
 morkkiyaappenne taana is's'iyaawanttuppe ashsheeda; ayaw
 gooppe, untunttu taw loytsi daro wolk'k'aama. 19 Ta waayiyaa
 gallassi, untunttu ta bolla denddeeddino; Shin Med'inaa
 Goday taana zempissiyaawaa. 20 I taana aako sa'aa
 keseedda; taanan nashetteedda diraw, taana ashsheeda.
 21 «Ta s'illotetsaadan Med'inaa Goday taw c'iggeedda; Ta
 kushiyaa geeshshatetsaadan I taw zaareedda. 22 Taani Med'inaa
 Godaa ogiyaa kaalaad; taani ta S'oossaa aggaade wora
 babeykke. 23 Taani Aa higgiiyaa ubbaa naagaad; Aa wogaa
 poliyaawaa aggabeykke. 24 Taani Aa sintsan suure de'aad;
 taani taana nagaraappe naagaad. 25 Hewaa diraw, Med'inaa
 Goday taw ta s'illotetsaadaaninne ta geeshshatetsaadan
 zaareedda. 26 «Abeet S'oossaw, ammanettiyaawanttoo neeni
 ammanettiyaawaa; suuretoo neenikka suure. 27 Geeshshatoo
 neenikka geeshsha; shin geellatoo neeni c'inc'c'a. 28 Barentta
 zik'k'issiyaawantta ashshaasa; shin barentta d'ok'k'issiyaawantta
 zik'k'issanaw neeni untuntta s'eellaasa. 29 Abeet Med'inaa
 Godaw, ta s'omppii neena; Med'inaa Goday poo'issina,
 ta d'umay kichchee. 30 Ne maaduwaan taani ta morkke
 olanchchatuu bolla woraajjay; ta S'oossan taani untuntta
 miis'aa s'eeraana guppa aad'd'ay. 31 S'oossaa ogii suure.
 Med'inaa Godaa k'aalay ammanettiyaawaa. Aakko bak'atiyaa
 ubbatoo I gondalle. 32 Med'inaa Godaappe attina, hara s'oossi
 baawa; Nu S'oossaappe attina, hara wogga zaalli baawa.
 33 Taw wolk'k'aa immiyaawenne ta ogiyaa saro ootsiyaawe
 S'oossaatee. 34 I ta gediya gen"iyaa gediyaadan minisee.

Taana d'ok'k'a gishuwaan sarotetsaan wotsee. 35 I ta kushiya
 olaa meezeyee; Hewaa diraw, taani ta k'esiyaan, nahaasiyaa
 giyaa birataa wonddaafiyaan dafaade dukkay. 36 «Taana
 ashshiyaa ne gondalliyaa neeni taw immaadda; Ne lo'o okkay
 taana gitayee. 37 Taani hamettiyaa sa'aa aassaasa; hewaa diraw,
 ta gedii halis's'ibeena. 38 Ta morkkatuwaa taani yederssaade
 mentsereetsaad; Taani untuntta d'ayssennan de'aadde guyye
 simmabeykke. 39 Taani untuntta laa'entso denddenaadan
 shoc'aad; untunttu ta gediyaan kunddeeddino. 40 Olaw taana
 wol'k'aa danc'c'issaadda; taananna gaaddatiyaawantta taw
 gulbbatissaadda. 41 Ta morkkatuwaa ta sintsaappe guyye
 bak'atissaada; taana is's'iyaawantta taani d'ayssaad. 42
 Barentta maaddiyaawaa koyeeddino; shin ooninne untuntta
 ashshibeenna. Med'inaa Godaakka untunttu s'eeseeddino; shin I
 untunttoo koyyibeenna. 43 Taani untuntta baanaadan liik'issaad;
 ogiyaan de'iyaa urk'k'aadankka untuntta dirs's'ereetsaade
 yed'd'aad. 44 «Ta asaa makkalaappe taana ashshaada.
 Kawutetsatuwaa bolla suntsaade, taana naagaadda; taani
 erenna Asay taw moodetteedda. 45 Allaga gade asaykka
 ta sintsan gulbbatee. Untunttu ta waariyaa sisiide, taw
 azazettiino. 46 Untunttu wozanaa kahaa bayiino. Barenttu
 naagettiyaa miis'aappe kokkoriidde yiino. 47 «Med'inaa Goday
 de'ee! S'oossay, ta wogga zaallay galatetto. S'oossay, taana
 ashshiyaa zaallay, d'ok'k'u d'ok'k'u go. 48 I ta haluwaa kessiyaa
 S'oossaa; kawutetsatuwaa taappe garssanna wotsiyaawaa. 49
 Ta morkkatuwaappe taana kessi akkiyaawaa. Abeet S'oossaw,
 neeni taananna gaaddatiyaawanttu bolla taana d'ok'k'u d'ok'k'u
 ootsaasa. Makkalancha asatuwaappe neeni taana ashshaasa.
 50 Hewaa diraw, taani Med'inaa Godaa kawutetsatuwaa

gidдон galatana; taani ne suntsaakka sabbana. 51 «S'oossay bare kaatiyaw s'oonuwaa bollan s'oonuwaa immee. Bare okkeeddawoo, Daawitewunne Aa zeretsaw, aggena siik'uwaa med'inaw besse» yaagiide yes's'eedda.

23 Hawanttu Daawite wurssetsan haasayeedda k'aalatuwaa. Isseyya na'ay Daawite haasayee; S'oossay d'ok'ku d'ok'ku ootseeddawe, Yaak'ooba S'oossay okkiide kaateyeeddawe, Israa'eelan lo'o mazimuriyaa kesseeddawe hawaadan yaagee: 2 «Med'inaa Godaa Ayyaanay ta baggana haasayee; Aa k'aalay ta ins's'arssan de'ee. 3 Israa'eeliyaa S'oossay haasayeedda; Israa'eeliyaa Zaallay taana hawaadan yaageedda; «S'illotetsan gadiyaa mooddiyaa kaatii, S'oossaw yayyiidde kaatetiyyaa kaatii, 4 shaarii bayinna guuran doliyaa s'alk'k'iyaa poo'uwaa mala. He uray iray bukki simmina, biittappe maataa dolisiyaa book'alssaa mala» yaageedda. 5 «Tumu ta golliyyaa Asay S'oossaa sintsan suure. I taananna med'ina k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda; ubbabaykka ha k'aalaa c'aak'uwaa gidдон giigiidenne minniide utteedda. S'oossay taw s'oonuwaa immana; k'ay taani amotteeddawaa ubbaa I tumuppe polana. 6 Shin iita asatuu ubbay kushiyan shiishshanaw hanenna aguntsatuwaadan wora olettana. 7 Aguntsatuwaa bochchiyaa ooninne birataa woy toora toomaa bare kushiyan oyk'k'anaw koshshee. He aguntsay barenttu de'iyaa sa'aan ees's'ana» yaageedda. 8 Daawita asatuwaa minotuu suntsay hawaappe kaalliide s'aafetteedda. Untuntuppe heezzatuu loytsi eretteeddawantta. Heezzatuuwaappe koyruu Taahikimoonappe yeedda Yooshebi-Baashebeeta geetettee; I itti gede olan bare tooraan hospun s'eetu asaa wod'eedda. 9 Heezzu mino asatuwaa gidдон Aa kaalliide de'iyawe Ahoohiyaa Dooddo na'aa El'aazara.

Itti gallassi inne Daawite olaw shiik'eedda Piliss's'eematuwaa naasseeddino; hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay guyye simmeedda. **10** Shin I bare sa'aan min ek'k'iide, Aa kushii s'alaliide, mashshaanna oyk'k'ettana gakkanaw, Piliss's'eema asatuwaa shoc'eedda. He gallassi Med'inaa Goday wolk'k'aama s'oonuwaa immeedda. Olay ek'k'ina, olanchchatuu El'aazarakko simmiide yeeddino; shin untunttu hayk'k'eedda Piliss's'eematuwaappe olaa mayuwaa k'aareeddinoppe attina, harabaa ootsibeykkino. **11** Aappe kaalliyaawe k'ay Haaraarappe yeedda Age na'aa Shamma. Itti gallassi Piliss's'eema asatuu missirii kumi utteedda shoyk'an shiik'eeddino; Israa'eeliyaa asatuu untunttu sintsaappe bak'atteddino. **12** Shin Shammi shoyk'aw giddo bazzuwaan min ek'k'iide oletteedda. Piliss's'eema asatuwaa shoc'iide dippi ootseedda. Med'inaa Goday wolk'k'aama s'oonuwaa immeedda. **13** Katsaa c'akan hattamu mino asatuwaappe heezzatuu Daawitakko Adulaama katamaa matan de'iyaa gonggoluwaa beeddino. He wode Piliss's'eema olanchchatuu Rafayma Wombban shiik'i utteeddino. **14** He wode Daawite geesuwaa gidдон de'ee; Piliss's'eema olanchchatuu c'itay k'ay Beeteleheemen de'ee. **15** Daawite haatsaa ushanaw amottiide, «Beeteleeme katamaa penggiyaa lank'k'iyaan de'iyaa pulttuwaa haatsaappe taana ooni ushshanddeeshsha!» yaageedda. **16** Heezzu mino asatuu Piliss's'eema olanchchatuu mootsaa aad'd'iide, Beeteleeme katamaa penggiyaan de'iyaa pulttuwaappe haatsaa duuk'k'iide Daawitaw aheeddino. Shin I ushennaan is's'eedda; Med'inaa Godaa sintsan tigiide, **17** «Abeet Med'inaa Godaw, hawaa ushanawe taappe haakko! Ha haatsay barenttu shemppuwaa sheneko giide s'aliidde beedda asatuwaa suutsaa gidennee?» yaagiide ushennaan is's'eedda.

Ha heezzu mino asatuu hawaa ootseeddino. **18** S'aruuyi na'aa lyoo'aaba ishay Abishaayi hattamatoo kaappuwaa; I heezzu s'eetu asatuwaa bare tooraan olettiide wod'eedda; yaatiide ikka hara heezzatuwaadan eretteedda. **19** I hattamatuwaappe aad'd'iide bonchchetteedda asaa; I untunttoo kaappuwaa gideedda. Gidooppenne, I he heezzatuwaa payduwaan baawa. **20** K'ay K'abs's'i'eelappe yeedda Yoodaaha na'ay Banaayikka mino asaa. I mino oosatuwaa ootseedda. I laa"u eretteedda Moo'aabe asatuwaa wod'eedda. K'ay shachchay dariyaa itti gallassi ollaa duge geliide, gaammuwaa wod'eedda. **21** K'ay Gibbs'e bitaniyaa itti wolk'k'aama wod'eedda; Gibbs'e bitanii tooraa oyk'k'eedda; shin I dullaa oyk'k'iide Aa bolla beedda; Aa kushiyaappe tooraa bonk'k'i akkiide, Aa tooraan Aa wod'eedda. **22** Yoodaaha na'ay Banaayi hawantta ootseedda. Aa suntsaykka he heezzatuwaadan eretteedda. **23** I hattamatuwaa gidдон daro bonchchetteedda; shin I heezzatuwaa payduwaan baawa. Daawite Aa barena naagiyaa olanchchatoo kaappuwaa keseedda. **24** He hattamatuwaa gidдон de'iyaawanttu: Yoo'aaba ishaa Asaaheela, Beeteleheemeppe yeedda Dooddo na'aa Elihanaana, **25** Haroodappe yeedda Shammanne Eliik'a, **26** Pals's'a yara gidiyaa Helees'a, Tak'o"appe yeedda Ik'k'eesha na'aa Ira, **27** Anatootappe yeedda Abi'eezera, Huushappe yeedda Mabunaaya, **28** Ahooa yara gidiyaa S'almmoona, **29** Nas'oofappe yeedda Maahiraayanne Ba'aana na'aa Heleeba, Biiniyaama biittappe, Gib"appe yeedda Ribaaya na'aa Ittaaya, **30** Pir"aatoonappe yeedda Banaaya, Ga'aasha Zanggaaraa matappe yeedda Hiddaaya, **31** Aarabappe yeedda Abi'albboona, Baahiruumappe yeedda Azimaaweeta, **32** Sha'albboonappe yeedda Eliyaahiba, Yaasheena naanaa, Yoonataana, **33**

Haaraarappe yeedda Shamma, Haaraarappe yeedda Sharaara na'aa Ahi'aama, **34** Maa'ikappe yeedda Ahasabaaya na'aa Elifelees'a, Giiloppe yeedda Akis'oofeela na'aa Elii'aama, **35** K'armmeloosappe yeedda Hes'ira, Araba katamaappe yeedda Pa'araaya, **36** S'ooba katamaappe yeedda Naataana na'aa Yigi'aala, Gaadappe yeedda Baana, **37** Amoonappe yeedda S'elek'a, S'aruuyi na'aa Yoo'aaba ola miishshaa tookkiyaa Ba'erootappe yeedda Naahiraaya, **38** Yatira yara gidiyaa Ira, Yatira yara gidiyaa Gaareebanne **39** Hiitiyaa Ooriyoona. Unttuntu ubbaanna hattamanne laappuna.

24 K'aykka Med'inaa Godaa hank'k'uu Israa'eeliyaa bolla ees's'i kesseedda; yaatina, S'oossay Daawita untuntu bolla dentsetsiide, «Ba; Israa'eelanne Yihudaa asaa payda» yaageedda. **2** Hewaa diraw, kaatii lyoo'aabanne aanana de'iyaa olanchchatuwaa kaappatuwaa hawaadan yaageedda; «Israa'eeliyaa zaratuwaa giddo Daanappe biide Berssaabehe gakkanaaw biide untuntu aappunentto taani erana mala, Israa'eeliyaa asaa paydite» yaageedda. **3** Shin lyoo'aabe kaatiyaa, «Med'inaa Goday ne S'oossay ha de'iyaa asaa bolla s'eetu kushiya gujjo! Hewaa ne ayfii, ta godaa kaatiyaa ayfii be'o! Shin ta goday kaatii ayaw hewaa malaa ootsanaw koyii?» yaageedda. **4** Shin kaatiyaa k'aalay lyoo'aabanne olanchchatuu kaappatuwaa s'ooneedda. Untuntu kaatiyaa sintsaappe kesiide, Israa'eeliyaa asaa paydanaw beeddino. **5** Untuntu Yorddaanoosa Shaafaa pinneeddawaappe guyyiyaan, zanggaaraappe gedissa baggan de'iyaa Aaro'eera kataman utteeddino; hewaappe k'ay Gaade aad'd'iidde Yaa'izeera gakeeddino. **6** Hewaappe guyyiyaan, untuntu Gala'aadenne Hiitetuwaa biittan de'iyaa K'aadeesa beeddino; he saappe k'ay

Daana katamaa beeddino; hewaana Sidoona katamaa beeddino.

7 He saappe dendiide, S'iirōosa katamaa geessuwaanne Hiiwetuwaanne Kanaanetuu katamaa ubbaa beeddino. Wurssetsan k'ay Yihudaa Neegeeban de'iyaa Berssaabeha katamaa beeddino. 8 Unttuntu biittaa ubbaa yuuyyiide, udduppun aginanne laatamu gallassaa gam"eeddawaappe guyyiyaan, Yerusaalame katamaa simmeeddino. 9 Iyoo'aabe paydeedda asaa payduwaa kaatiyaa erisseeddawaadan Israa'eelan mashshaan olettanaw danddayiyaa hosppun s'eetu sha"a; mino olanchchatuu de'iino; Yihudaan k'ay ichcheshu s'eetu sha"ay de'iino. 10 Asaa paydeeddawaappe guyyiyaan, Daawita wozanay shabberetteedda; hewaa diraw, Daawite Med'inaa Godaa, «Taani ha kiitan wolk'k'aama nagaraa ootsaad. Shin ha"i abeet Med'inaa Godaw, taani neena woossay; ta bayzzuwaa, ne k'oomaa bayzzuwaa k'uc'c'a. Taani daro eeyyabaa hanaad» yaageedda. 11 Wonttetsa gallassi guura, Daawite gisuwaappe denddeedda wode, Daawitaw timbbitiyaa odiyaa Gaadakko Med'inaa Godaa k'aalay yiide, 12 «Ba; Daawita, «Med'inaa Goday neena, «Taani neena heezzubaappe dooruwaa bessay; taani ne bolla polanaw taw untuntuppe ittuwaa doora» yaagee» yaaga» yaageedda. 13 Gaadi Daawitakko biide, «Heezzu laytsaa ne biittay koshatanawaa dooray? Woy ne morkketuu neena yederssishin, heezzu aginaa neeni untuntu sintsaappe bak'atanawaa dooray? woy ne biittaa bolla heezzu gallassaa iita harggii yaanawaa dooray? Ane ha"i k'ofaa k'achchaade, taani taana kiitteeddawoo zaariyaawaa oda» yaageedda. 14 Hewaappe guyyiyaan Daawite Gaade, «Taani loytsi un"ettaad. Med'inaa Godaa maarotetsay wolk'k'aama gidiyaa diraw, nuuni ane Aa kushiyan kunddoytte; taana asatuwaa kushiyan

kunddissoppa» yaageedda. 15 Hewaa diraw, wonttappe biide bare geedda gallassay gakkanaw, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa biittan iita harggiyaa kiitteedda; Israa'eeliyaa zawaan Daanappe biide Berssaabehe gakkanaw, laappun tammu sha"a Asay hayk'k'eedda. 16 Yerusaalame katamaa d'ayssanaw kiitanchchay bare kushiya yeddeedda wode, Med'inaa Goday he gakeedda boshaw kayyotteedda; asaa shoc'iyaa kiitanchchaa, «Agga! Hewe gidana!» yaageedda. Med'inaa Godaa kiitanchchay he wode Yaabuusiya Ornna uddumaan de'ee. 17 Asaa shoc'iyaa kiitanchchaa Daawite be'eedda wode, Med'inaa Godaa, «Be'a! Nagaraa ootseeddawe taana; taani bayzzaad! Ha dorssatuu, untuntu ay ootseeddino? Hayyanaa, taananne ta aawuwaa soo asaa neeni murana mala taani woossay» yaageedda. 18 He gallassi Gaadi Daawitakko yiide, «Ba; pude Yaabuusiya Ornna udduma baade, Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa yaan gimmba» yaageedda. 19 Daawite Med'inaa Goday Gaade baggana azazeeddawaadan pude beedda. 20 Ornni duge s'eelliyaa wode, kaatiinne Aa asatuu barekko yiyaawantta be'eedda; gas'aa kesiide, bare deemuwaa sa'aa gatsiide, kaatiyaw goynneedda. 21 Ziggii Ornna, «Ta goday kaatii bare k'oomaakko, taakko ayaw yeeddee?» yaageedda. Daawite, «Asaa bollaappe boshay kichchanaadan taani Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa gimmbanaw, ne udduma shammanaw yaad» yaageedda. 22 Ornni, «Ta goday kaatii bare koyeeddawaa ayaanne akkiide yarshsho! Be'a; s'uuggiyaa yarshshoo booratu, eetsiyaa mitsaw k'ay katsaa bukkii miishshatuunne booraa morgge mitsatuu hawanttushi. 23 Kaatiyaw, hawaa ubbaa taani Ornni kaatiyaw immay» yaageedda. K'aykka Ornni kaatiyaa, «Med'inaa Goday ne S'oossay ne yarshshuwaa akko»

yaageedda. 24 Shin kaatii Ornna, «tuytti, haakko! Taani tumuppe
miishshan shammana; ayaw gooppe, miishshaa akibeenna
s'uuggiyaa yarshshuwaa taani Med'inaa Godaw, ta S'oossaw,
yarshshikke» yaageedda. Hewaa diraw, kaatii uddumaappe
booratuwaa Ornnappe ishatamu s'agaraa biran shammeedda.
25 Daawite he sa'aan yarshshiyaa sa'aa gimbbiide, s'uuggiyaa
yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw
yarshsheedda; yaatina, Med'inaa Goday he biittaa diraw
woosettiide woosaa sisiide, boshaa Israa'eeliyaappe diggeedda.

1 Kaatatuwaa

1 Kaatii Daawite c'imiide wodiyaa loytsi sugeedda. Yaateeddawoo k'oomatuu mayuwaa Aa bolla kuurinakka Aa ho"ennan is's'eedda. **2** Hewaa diraw, Aa oosanchchatuu Aa, «Kaatiyaa matan de'ana malanne Aa naagana mala, itti wodoro naatto nuuni new koyana; nu godaa kaatiyaa ho'etsanaw iza Aa miyiyaan gisanaw danddayaw» yaageeddino. **3** Unttuntu Israa'eeliyaa biittan ubbaan koyiide Abishaago geetettiyaa itti malaa lo"o wodoratto Shuneema geetettiyaa katamaappe demmiidde izo kaatiyaw aheeddino. **4** He gellayatta loytsa malaa lo"o na'aa. Iza kaatiyaa naagaaddunne aw ootsaaddu; shin kaatii izina gisuwaan gaketti erenna. **5** Haggiitti na'ay Adooniyaas, «Taani kaatetanaw koyaad» yaagi dendiide paraa gaaretuwaanne paratuwaa bare sintsan wos's'iyaa ishatamu asaana giigisseedda. **6** Aa aawuu aban geliide, «Ayaw hawaa ootsay?» giide ubbakka Aa oochchi erenna. Adooniyaasikka k'ay malaa loytsi lo"o asaa; I Abeselooma kaalliide yeletteedda. **7** Adooniyaas S'aruuyi na'aa Yoo'aabanne k'eesiyaa Abiyaataara ha yewuwaa zoretaa besseedda; untuntu Aa maaddanaw mayyeeddino. **8** Shin k'eesiyaa S'aadook'e, Yoodaaha na'ay Banaayi, timbbitiyaa odiyaa Naataani, Shim"i, Ree'inne Daawita naagiyaawanttu Adooniyaasana baawa. **9** Itti gallassi Adooniyaas Eniroogeela katamaa matan Zoheleeta Zaallaa geetettiyaa sa'aan dorssatuwaa, mehetuwaanne bolttibolтта maratuwaa yarshsheedda. Kaatiyaa naanaa bare ishātuwaa ubbaanne kaatiyaw ootsiyaa Yihudaa asatuwaa ubbaa bare yarshshiyaa sa'aa s'eeseedda; **10** shin timbbitiyaa odiyaa Naataana, Banaaya, kaatiyaa naagiyaawanttanne bare ishaa Solomona s'eesibeenna. **11** Hewaappe guyyiyaan, Naataani Solomone

daayo Berssaabeeho hawaadan yaagiide oochcheedda; «Nu
 goday Daawite erennan de'ishshin, Haggiitti na'ay Adooniyaas
 kaateteeddawaa neeni sisabeykkiyye? 12 Yaatooppe, ha"i
 neeni ne shemppuwaanne ne na'aa Solomone shemppuwaa
 waataade ashshanintto neena taani ane zoray. 13 Kaatiyaa
 Daawitakko gelaade hawaadan yaaga; «Ta godaw kaatiyaw, taw
 ne k'oomatiw, «Tuma, taappe guyyiyaan ne na'ay Solomone
 kaatetana; ta kawutetsaa araatan I uttanawaa» yaagaade
 c'aak'k'abeykkii? Yaatina, Adooniyaas ayaw kaateteedee?»
 yaaga. 14 Neeni kaatiyaanna haasayaadde yaan de'ishshin taani
 gelaade, ne haasayaa mayzzaade haasayana» yaageedda.
 15 Berssaaba c'imeedda kaatiyaa haasayissanaw I de'iyaa
 ilppiniyaa gelaaddu; Shuneema katamaappe yeedda Abishaaga
 kaatiyaa naaganaw. 16 Berssaaba kaatiyaa sintsan kundda
 guufannaaddu. Kaatii, «Ayaa koyaadii?» yaagiide oochcheedda.
 17 Iza, «Ta godaw, taw ne k'oomatiw, «Taappe guyyiyaan ne na'ay
 Solomone kaatetana; ta kawutetsaa araatankka I uttanawaa»
 gaade Med'inaa Godaan, ne S'oossan, neeni c'aak'k'aadda. 18
 Shin ha"i Adooniyaas kaateteedda; neeni ta goday kaatii hewaa
 erakka. 19 I loytsi daro mehetuwaa, boltiboltta maratuwaanne
 dorssatuwaa Yarshshiidde kaatiyaa naanaa ubbaa, k'eesiyaa
 Abiyaataaranne ola gadaawaa Yoo'aaba s'eeseedda; shin ne
 k'oomaa Solomona s'eesibeenna. 20 Ta godaw kaatiyaw, ta
 godaappe kaatiyaappe guyyiyaan ooni ne kawutetsaa araatan
 uttanentto eranaw Israa'eeliyaa asaa ubbaa ayfii neena s'eelli
 utteedda. 21 Hewe d'ayooppe, ta goday kaatii hayk'k'iidde bare
 mayzzan gaketiyaa wode, taaninne ta na'ay Solomone dabaa
 ootseedda asaadan paydettana» yaagaaddu. 22 Berssaaba biro
 kaatiyaanna haasayishin, timbbitiyaa odiyaa Naataani kaatiyaa

golliyaa gakeedda. 23 Kaatiyaw, «Timbbitiyaa odiiyaa Naataani yeedda» yaagiide odeeddino. Yaatina, Naataani kaatiyaa sintsa aad'd'iide, bare deemuwaa sa'aa gatsiide goynneedda. 24 Hewaappe guyyiyaan Naataani, «Ta godaw kaatiyaw, neeppe guyyiyaan Adooniyaas kaatetanaadaaninne ne kawutetsaa araatan uttanaadan odaaddiiyye? 25 Hachche I duge biide loytsi daro mehetuwaa, bolttibolтта maratuwaanne dorssatuwaa yarshhiidde kaatiyaa naanaa ubbaa, olaa gadaawatuwaanne k'eesiyaa Abiyaataara s'eeseedda. Unttuntu ha"i aanana miiddinne ushiidde, «Kaatii Adooniyaas med'inaw de'ol» yaagi de'iino. 26 Shin taana ne k'oomaa, k'eesiyaa Sadook'a, Yoodaah na'aa Banaayanne ne k'oomaa Solomona s'eesibeenna. 27 Hawe ta godaa kaatiyaappe guyyiyaan Aa kawutetsaa araatan ooni uttanentto bare k'oomatuwaa erissennan de'iidde ta goday kaatii ootseeddabeeyye?» yaageedda. 28 Kaatii Daawite, «Berssaabeeho taw s'eesite» yaageedda; kaatii de'iyaa sa'aa gelaade Aa sintsan ek'k'aaddu. 29 He wode kaatii iziw hawaadan yaagiide c'aak'k'eedda; «Taana meto ubbaappe ashsheeda Med'inaa Goday ero! 30 Med'inaa Godaan, Israa'eeliyaa S'oossan taani new c'aak'k'eedda c'aak'uwaa tumu hachche polana; taappe guyyiyaan ne na'ay Solomone kaatetana; ta kawutetsaa araatan, ta sa'aan I uttanawaa» yaageedda. 31 Berssaaba bare deemuwaa sa'aa gatsaade kaatiyaa sintsan wutushaade kaatiyaa, «Ta goday, Kaatii Daawite med'inaw de'ol» yaagaaddu. 32 Hewaappe guyyiyaan Kaatii Daawite, «Taw k'eesiyaa Saadook'a, timbbitiyaa odiiyaa Naataanne Yoodaah na'aa Banaaya s'eesiide gelissite» yaageedda. Unttuntu geliide, kaatiyaa sintsa aad'd'eedino. 33 I untuntta, «Ta k'oomatuwaa hinttenana akki biide, ta na'aa Solomona taani

toggiyaa bak'uluwaa togissiide, duge Giyoone pulttiyyaa afite. **34** K'eesiyaa Saadook'inne timbbitiyyaa odiyaa Naataani Aa okkiide Israa'eeliyaa asaa bolla kawutsino. Hewaappe guyyiyaan malakataa punniide, hinttenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Kaatii Solomone med'inaw de'o!» yaagite. **35** Hewaappe guyyiyaan hinttenttu Aa gedeniide aanana pude biite; I yiide ta kawutetsaa araatan uttiide, ta sa'aan kaatetto. Taani Israa'eelanne Yihudaa mooddiyaawaa udaade Aa suntsaad» yaageedda. **36** Yoodaah na'aa Banaayi kaatiyaw zaariide, «Amen"i! Med'inaa Goday, ta godaa kaatiyaa S'oossaykka hewaa go! **37** Med'inaa Goday ta godaana kaatiyaanna gideeddawaadan Solomonenakka gido; yaatina, Aa kawutetsaa araataa ta godaa Kaatiyaa Daawita kawutetsaa araataappekka aatsiide gitayo» yaageedda. **38** Hewaa diraw, k'eesiyaa Saadook'e, timbbitiyyaa odiyaa Naataani, Yoodaah na'ay Banaayinne kaatiyaa naagiyaawanttu Solomona Kaatii Daawite toggiyaa bak'uluwaa togissiide, Giyoone afeedino. **39** K'eesiyaa Saadook'e S'oossaa Dunkkaaniyaappe zayitiyaa kac'iyaan tigi akkiide, Solomona okkiide kaateyeedda. Hewaappe guyyiyaan untunttu uluduuddiyaa punnina, Asay ubbay bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Kaatiyaa Solomone med'inaw de'o!» yaageedda. **40** Asay ubbaykka Aa kaalliide pude beedda; untunttu suusulliyaa punni punniide kaa'iidde loytsi nashetteeddino. He hobboc'etsan biittay k'aas's'eedda. **41** Adooniyaasinne aanana de'iyaa imatsatuu baalaa mi wurssiidde hawaa siseeddino. Uluduuddiyaa punuwaa sisiide Yoo'aabe, «Ha kataman kooshumiyaa walassay ubbay aybabee?» yaagiide oochcheedda. **42** I biro haasayishin k'eesiyaa Abiyaataara na'ay Yoonataani gakki wod'd'eedda. Adooniyaas, «Ane haa gela. Ne mala lo'o Asay lo'o oduwaa ahennaan aggena»

yaageedda. 43 Yoonataani, «tuytti, taani lo'o oduwaa ahabeyikke!
 Nu goday Kaatii Daawite Solomona kaateyeedda. 44 Aa
 gedenana mala kaatii k'eesiyaa Saadook'a, timbbitiyaa odiyaa
 Naataana, Yoodaaha na'aa Banaayanne kaatiyaa naagiyaawantta
 aanana yeddeedda; untunttu kaatii toggiyaa bak'uluwaa
 Aa togisseeddino. 45 K'eesiyaa Saadook'inne timbbitiyaa
 odiyaa Naataani, Giyoone Shaafaan Aa okkiide kaateyeeddino;
 hewaappekka untunttu homboc'iidde pude beeddino; hewoo
 katamaykka kooshummee. Ha'i hinttenttu sisiyaa walassay
 hewaa. 46 Hewaa bollakka Solomone kawutetsaa araatan
 utteedda. 47 K'ay kaatiyaa oosanchchatuukka nu godaa Kaatiyaa
 Daawita, «Ne S'oossay Solomona waariyaa newaappekka aatsi
 waareyo! Aa kawutetsaa araataa newaappekka aatsi gitayo!»
 yaagiide anjeeddino. Kaatii bare arsaan de'iidde hokkiide
 S'oossaw goynniidde, 48 «Ta kawutetsaa araatan uttiide ta
 sa'aan kaatetiyaawaa taana hachche ta ayfiyaan besseedda
 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay galatetto!» yaageedda»
 yaageedda. 49 Hewaa sisiide, Adooniyaas imatsatuu ubbay
 dagammi dendiide, laaletteeddino. 50 Adooniyaas Solomonaw
 yayyi biide, yarshshiyaa sa'aa kac'etuwwa oyk'k'eedda. 51
 Asay Solomona, «Adooniyaas Kaatiyaa Solomonaw yayyiide,
 yarshshiyaa sa'aa kac'etuwwa oyk'k'iide, Kaatii Solomone taana
 bare k'oomaa mashshaan wod'enaadan taw hachche c'aak'k'o
 yaagee» yaagiide odeeddino. 52 Solomone zaariide, «I bare
 hanuwaa loytsanawaa gidoope, haray attina Aa huup'iyappe
 itti binnaanayenne boshetenna; shin aan iitatetsay beettinto,
 I hayk'k'ana» yaageedda. 53 Hewaappe guyyiyaan Kaatii
 Solomone asaa kiittina, untunttu yarshshuwaa yarshshiyaa

sa'aappe duge Aa wotseeddino. Adooniyaas yiide, Solomonaw goynneedda; yaatina, Solomone Aa, «Ne soo ba» yaageedda.

2 Daawite hayk'k'iyaa wodii matina, bare na'aa Solomona hawaadan yaagiide azazeedda; **2** «Taani hayk'k'iyaa wodii mateedda. Hewaa diraw, minna; genchcha asaa gidaa. **3** Med'inaa Goday ne S'oossay azazeeddawaa naaga; Aa ogiyaan hametta; Muse Higgiyan s'aafetteeddawaadan Aa awaayuwaa, Aa azazuwaa, Aa higgiyaanne Aa wogaa naaga. Yaatooppe, neeni ootsiyaabay ubbayne neeni biyaasa'aa ubbay new injetanawaa. **4** K'ay Med'inaa Goday taana, «Ne zeretsatuu barenttu de'uwaan naagettiide de'ooppe, untunttu ta sintsan barenttu kumentsaa wozanaappenne barenttu kumentsaa shemppuwaappe ammanettiide hamettooppe, Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttiyaa Asay new ubbakka d'ayenna» yaageedda hidootaa k'aalaa taw polana. **5** «K'ay S'aruuyi na'ay Yoo'aabe Israa'eeliyaa olaa gadaawatuwaa laa'uwaa, Neera na'aa Abaneeranne Yetera na'aa Amaasa wod'iide, I taana ootseeddawaa neeni akeekaasa. Hewenne, untunttu olaa wode wod'eeddawaa haluwaa untuntta siga wode wod'iide, he suutsan bare s'eessaa sak'k'iyaanne bare gediya c'aammaa alleek'k'eedda. **6** Neeni Aa ne aad'd'eeda eratetsaadan kiiteta; barew mata I c'imiide saro hayk'k'anaadan ootsoppa. (Sheol h7585) **7** «Shin Gala'aade geetettiyaa biittan de'iyaa Barzzillaaya naanaw lo'a; untunttu ne maaddan miyaa asaana miino. Ayaw gooppe, taani ne ishaa Abeseloomappe bak'atiyaa wode, untunttu ta bagga giddeeddino. **8** «Taani Maahinayma katamaa beedda wode, taana iita shek'k'a shek'k'eedda Biiniyaama gadiyaan Baahuriima katamaappe yeedda Geera na'aa Shim'i neenana de'iyaawaa hassaya. I taananna gaketanaw Yorddaanoosa

Shaafaa duge yeedda wode, «Taani neena wod'ikke» gaade Med'inaa Godaan aw c'aak'k'aad. **9** Shin ha"i neeni Aa s'illo asaadan paydoppa. Neeni aad'd'eeda eray de'iyaa asaa; neeni Aa waatanentto eraasa. Neeni he c'ima bitaniyaa hayk'k'uwaan mura» yaageedda. (Sheol h7585) **10** Hewaappe guyyiyaan Daawite hayk'k'iidde, bare mayzzan gakettedda; yaatiide Daawita Kataman moogettedda. **11** Daawite Israa'eeliyaa bolla oytamu laysaa kaatetedda; Kebroonan laappun laysaa, Yersaalamen hattamane heezzu laysaa kaatetedda. **12** Solomoninne bare aawuwaa Daawita kawutetsaa araatan uttedda; Aa kawutetsaykka loytsi minneedda. **13** Haggiiti na'ay Adooniyaas, Solomona daay Berssaabikko beedda; Berssaaba, «Neeni taakko saruwaan yaad?» yaagaade Aa oochchaaddu. I, «Ee; saruwaan yaad» yaagiide zaareedda. **14** Hewaappe guyyiyaan gujjiidekka, «Taani neena oochchiyaawe de'ee» yaageedda. Iza, «Oochcha» yaagaaddu. **15** I hawaadan yaageedda; «Kaatetanaw bessiyaawe taana gideeddawaanne Israa'eeliyaa Asay ubbay taana barenttu kaatiyaadan s'eelleeddawaa neeni ne huup'iyaw eraasa. Shin yewotuu laamettina kawutetsay ta ishaw yuuyyeedda; hewenne, aw Med'inaa Godaappe yeedda. **16** Ha"i taani neena ittibaa oochchana. Hayyanaa taw is's'oppa» yaageedda. Iza, «Oochcha» yaagaaddu. **17** I, «Kaatii Solomone new is's'aaddi geena; hewaa diraw, Shuneema katamaappe yeedda Abishaago giyaa wodoratto taani akkanaaddan I izo taw immana mala, hayyanaa Aa taw oochchaarikki» yaageedda. **18** Berssaaba, «Daro lo"a; taani hewaa nendiraa kaatiyaw odana» yaagaaddu. **19** Hewaa diraw, Berssaaba Adooniyaa kiitaa odanaw Solomonekko gelina, kaatii izo mokkanaw denddi ek'k'iide, iziw goynni simmiide bare kawutetsaa araatan uttedda.

K'ay bare aattiw hara kawutetsaa araataa ahissiide, an bareppe ushechcha baggana utissedda. 20 Utteeddawaappe guyyiyaan, «Neena taani itti guutsabaa oochchiyaawe de'ee. Hayyanaa taw is's'oppa» yaagaaddu. Kaatii zaariide izo, «Ta daayee, oochcha. Taani is's'ikke» yaageedda. 21 Aa, «Shuneema katamaappe yeedda Abishaago ne ishay Adooniyaas akkana mala aw immaarikkii» yaagaaddu. 22 Kaatii Solomone zaariide bare daayo, «Shuneema katamaappe yeedda Abishaago neeni Adooniyaasaw ayaw oochchay? I ta bayiraa gidennee? Neeni aw kawutetsaakka oochchanawaa shin aggaada! Ee, neeni aw, k'eesiyaa Abiyaatarawunne S'aruuyi na'aa Yoo'aabaw kawutetsaakka oochchanawaa aggaada!» yaageedda. 23 Kaatii Solomone S'oossan c'aak'kiide, «Adooniyaas hawaa oochcheedda diraw taani Aa wod'ana d'ayooppe, Med'inaa Goday taana wod'o! 24 Ha"i simmi taana ta aawuwaa Daawita kawutetsaa araatan utissiide, ta kawutetsaa loytsi essiide, ta zaratuu de'ennaadan ootseedda Med'inaa Goday ero! Adooniyaasa hachche wod'ana!» yaageedda. 25 Kaatii Solomone Yoodaabe na'aa Banaaya azazina, I biide Adooniyaasa shoc'iide wod'eedda. 26 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Solomone k'eesiyaa Abiyaataara hawaadan yaageedda; «Neeni Anatootan de'iyaa ne gade guyye ba. Neeni hayk'k'anaw bessaasa; shin neena taani ha"i wod'ikke. Ayaw gooppe, neeni ta aawuwaa Daawita sintsan Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa Taabootaa tookkaade; k'ay ta aawuwaa metuwaa ubbaa aanana metootaadda» yaageedda. 27 Yaatiide Solomone Abiyaataara Med'inaa Godaa k'eesatuwaa gidiyaa sa'aappe diggiide, Med'inaa Goday Seelon Eeliya golliyaa asaawaa odeeddawaa poleedda. 28 Abeselooma maaddana d'ayinttonne Adooniyaas maaddeedda Yoo'aabakko ha oduu

gakkweedda. Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaw I bak'ati biide, yarshshiyaa sa'aa kac'etuwaa oyk'k'eedda. 29 Yoo'aabe Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaw bak'atiide biide, yarshshiyaa sa'aa miyiyaan de'iyawaa Kaatiyaa Solomonaw odeeddino. Solomone Yoodaaha na'aa Banaaya, «Baade Aa wod'a!» giide azazeedda. 30 Banaayi Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa giddo geliide Yoo'aaba, «Kaatii neena, «Hawaappe kesa» yaagee» yaageedda. Shin I zaariide, «Kesikke! Taani hawaan hayk'k'ana» yaageedda. Banaayi kaatiyaw, «Yoo'aabe taw hawaa hawaa giide zaareedda» giide odeedda. 31 Kaatii Banaaya, «I geeddawaadan Aa kiiteta; Aa wod'aade mooga! Yaatooppe, Yoo'aabe s'illo asatuwaa suutsaa gusseedda dabaappe taananne ta aawuwaa golliyyaa asaa geeshshaasa. 32 I gusseedda suutsaa ac'uwaa Med'inaa Goday aw c'iggana. Ayaw gooppe, I ta aawuu Daawite erennan de'ishshin laa"u asatuwaa mashshaan wod'eedda; Israa'eeliyyaa olaa gadaaway Neera na'ay Abaneerinne Yihudaa olaa gadaaway Yetera na'ay Amaasi, untunttu laa"attuukka aappe keekkaanne suuriyaa daro asaa. 33 Yoo'aabe ha asatuwaa wod'eedda diraw, untunttu suutsaa dabay med'inaw Yoo'aaba huup'iyaaanne Aa zeretsatuwaa huup'iyaaan wod'd'o. Daawita bollanne Aa golliyyaa asaa bolla, Aa zeretsatuwaa bollanne Aa kawutetsaa araataa bolla med'inaw Med'inaa Godaa sarotetsay gido» yaageedda. 34 Hewaa diraw, Yoodaaha na'ay Banaayi pude kesiide, Yoo'aaba shoc'iide wod'eedda; I woran de'iyaa bare gaden moogetteedda. 35 Kaatii Yoodaaha na'aa Banaaya Yoo'aaba sa'aan ola gadaawaa ootsiide suntseedda; k'ay Abiyaataara kotan k'eesiyaa Saadook'a suntseedda. 36 Hewaappe guyyiyaan Kaatii Solomone Shim"ayyo kiittiide hawaadan yaageedda; «New Yerusaalamen golliyyaa kees's'aade, yaan de'a; harasaa

hak'anne booppa. **37** Neeni katamaappe kesaade, K'ediroona Zanggaaraa pinneedda gallassi hayk'k'anawaa era. Ne suutsaa gomii neena oyk'k'ana» yaageedda. **38** Shim"i zaariide kaatiyaa, «Neeni giyaawe lo"a; taani ne k'oomay neeni ta goday kaatii geeddawaadan ootsana» yaageedda. Shim"i Yersaalamen daro wodiya de'eedda. **39** Shin heezzu laytsaappe guyyiyaan, Shim"a k'oomatuwaappe laa"atuu betiide, Maa'ika na'aa, Gaate Kaatiyaa Akiishakko biina, «Ne k'oomatuu Gaaten de'iino» giide Shim"aw odeeddino. **40** I bare hariyaa kooriide, bare k'oomatuwaa koyanaw Akiishakko Gaate beedda; Gaateppe bare k'oomatuwaa zaariide aheedda. **41** Shim"i Yersaalameppe Gaate katamaa biide simmeeddawaa Solomone siseedda wode, **42** Shim"a s'eesissiide hawaadan yaageedda; «Neeni yaappe denddaade harasaa hak'anne beedda gallassi, hayk'k'iyawaa era» gaade taani neena Med'inaa Godaan c'aak'k'etsaade seerabeykkita? He wode neeni «Ne giyaawe lo"a; eeno, taani azazettana» gaadda. **43** Yaatina, Med'inaa Godaw c'aak'k'eedda c'aak'uwaanne ta azazuwaa ayaw naagabeykkii?» yaageedda. **44** K'aykka kaatii Shim"a, «Ta aawuwaa Daawita bolla neeni ootseedda iita kiitaa ubbaa ne wozanay ereedda. Ha"i simmi ne iita kiitaa Med'inaa Goday new zaarana. **45** Shin Kaatii Solomone anijettana; Daawita kawutetsaa araataykka Med'inaa Godaa sintsan med'inaw saro de'ana» yaageedda. **46** Kaatii Yoodaaha na'aa Banaaya azazeedda; Banaayi biide, Shim"a shoc'iide wod'eedda. Yaatina, kawutetsay Solomone kushiyan minniide ek'k'eedda.

3 Solomone Gibs'e Kaatiyaanna zuppetiide, Aa naatto barew machche ootsi akkiide bare kaatiyaa golliyyaa, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaanne Yersaalame yuushshuwaa dirssaa

gimbbiide polanaw, izo Daawita Katamaa aheedda. 2 Med'inaa Godaa suntsaw Geeshsha Gollii biro kees'ettibeenna diraw, Asay he wode goynniyaa d'ok'k'a gishuwaan yarshshiidde takkeedda. 3 Solomone Med'inaa Godaa siik'yaawaa bare aawuwaa Daawita wogaan hamettiyaawaadan eriseedda; shin goynniyaa d'ok'k'a gishuwaan yarshsheeddanne is'aanaa c'uwisseedda. 4 Kaatii yarshshuwaa yarshshanaw Gabaa'oona beedda; ayaw gooppe, he sa'ay hara ubbaappe aad'd'i koshshiyaa goynniyaa d'ok'k'a sa'aa. Solomone sha"a mehiyaa ahiide, he yarshshiyaa sa'aan s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshsheedda. 5 Med'inaa Goday Solomonaw Gabaa'oonan k'amma akumuwaan k'onc'c'eedda. S'oossay Aa, «Taani new ayaa Immanaadan koyay?» yaageedda. 6 Solomone, «Ne k'oomay ta aawuu Daawite new ammanettiyyaa s'illuwaanne suure asaa gidiyaa diraw, neeni aggena siik'uwaan Aa siik'aade. Neeni ha wolk'k'aama siik'uwaa aggenaani siik'aadde, hachche ha gallassi Aa kawutetsaa araatan uttiyaa attuma na'aa aw immaadda. 7 «Ha"ikka abeet Med'inaa Godaa, ta S'oossaw, neeni taana ne k'oomaa, ta aawuwaa Daawita sa'aan kaateyaadda. Shin taani guutsa na'aa gidiyaa diraw, asaa waata kaaletsanentto taani erikke. 8 Taani ne k'oomay neeni dooreedda asaa gidдон, paydu bayinna asaa gidдон de'ay. 9 Hewaa diraw, taani ne asaa ayissanawunne lo"uwaanne iitaa shaakkaade eranaw taw ne k'oomaw akeeka wozanaa imma. Hewe d'ayooppe, ha ne wolk'k'aama asaa ooni kaaletsanaw danddayii?» yaageedda. 10 Solomone hewaa oochcheedda diraw, S'oossay nashetteedda. 11 Hewaa diraw, S'oossay Aa hawaadan yaageedda; «Neeni new laysay aduk'k'anaw, woy dure gidanaw, woy ne morkketuu hayk'k'anaw oochchennan aggaade, hawaa asaa suure pirddan ayissiyaa aad'd'eeda era oochcheedda

diraw, 12 neeni oochcheeddawaa taani ootsana. Be'a, neeppe kase ne mali baynnawaadan neeppe doomina ne mali denddennawaadan, aad'd'eeda eratetsaanne akeeka wozanaa taani new immana. 13 K'ay neeni oochchabeennabaakka taani new immana; neeni de'eedda laytsaa ubbaan kaatetuwwa gidдон ne keeshshaa kaatii de'ennaadan, duretaanne bonchchuwwa taani new immana. 14 Neeni ne aawuu Daawite hametteeddawaadan ta ogiyaan hamettooppe, ta wogawunne ta azazoo azazettooppe, taani ne laytsaa adussana» yaageedda. 15 Hewaappe guyyiyaan Solomone beegottiide hewe akumuwwa gidiyaawaa akeekeedda. I Yersaalame simmi biide, S'oossaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa sintsan ek'kiide s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwwa yarshsheedda. Yaatiide bare oosanchchatuu ubbaw baalaa kaseedda. 16 Itti gallassi laa"u shaarmus'atuu Kaatiyaa Solomonekko yiide, Aa sintsan ek'keeddinno. 17 Unttutuppe ittina hawaadan yaagaaddu; «Ta godaw, taaninne ha mishirata itti gollen de'etto. Yan iza taananna ittippe de'ishshin, taani itti na'aa yelaad. 18 Ta na'ay yeletteedda heezzentso gallassi ha mishiratakka itti na'aa yelaaddu. He gollen nu laa'uwaappe hara Asay ooninne baawa. 19 «Itti gallassi k'amma iza Aa bolla giseedda diraw, ha mishirati na'ay hayk'keedda. 20 Aa k'amma bilahe denddaade, taani ne k'oomatta gem"ishsha de'ishshin, ta na'aa ta miyyiyaappe akkaade Aa bare kiwuwaan wotsaade, bare hayk'keedda na'aa ta kiwuwaan wotsaaddu. 21 Guuran taani ta na'aa d'antsanaw denddeedda wode, hayk'k'ikichcheedda! Shin taani wontta poo'uwaan tishshi udaade s'eelliyaa wode, taani yeleeedda na'aa gidenna» yaagaaddu. 22 Yenkkko mishiratta hawaadan yaagaaddu; «tuytti! de'uwaan de'iyaa we ta na'aa;

hayk'k'eeddawe newaa» yaagaaddu. Shin koyro mishiratta zaaraadde, «tuytti, hayk'k'eeddawe ne na'aa; pas'a de'iyaa ta na'aa» yaagaaddu. Hewaadan giide untunttu kaatiyaa sintsan palumetteeddino. **23** Kaatii Solomone hawaadan yaageedda; «Ha mishiratta, «Pas'a de'iyaa na'ay tawaa; hayk'k'eeddawe newaa» yaagaw; yenkkorakka, «tuytti! Ne na'ay hayk'k'eeddawaa; ta na'ay pas'a de'iyaa» yaagaw» yaageedda. **24** Kaatii, «Taw mashshaa akkiide yiite» yaageedda; untunttu aw mashshaa aheeddino. **25** Kaatii, «De'uwaan de'iyaa na'aa laa"u kessiide p'alk'k'ite; itti bagga haniw immite; itti bagga yeeniw immite» yaagiide azazeedda. **26** Ha pas'a de'iyaa na'ay iiwaa gideedda mishiratta bare na'aw mishettaade kaatiyaa, «hay ta godaw, pas'a de'iyaa na'aa iziw imma! Aa wod'oppa!» yaagaaddu. Shin yenkkora, «Tawukka newukka gidoppo; laa"u kessiide p'alk'k'etto» yaagaaddu. **27** Hewaappe guyyiyaan kaatii, «Ha pas'a de'iyaa na'aa ha koyro mishiratiw immite; na'aa wod'oppite. Hanna na'aa daayo!» yaagiide pirddeedda. **28** Israa'eeliyaa Asay ubbay kaatii pirddeedda pirddaa siseedda wode, untunttu kaatiyaa loytsi bonchcheeddino. Ayaw gooppe, asaw s'illotetsan pirddanaw aw aad'd'eeda eratetsay S'oossaappe imetteeddawaa be'eeddino.

4 Kaatii Solomone Israa'eeliyaa biittaa ubbaa bolla kaateteedda. **2** I suntseedda kaappatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Saadook'a na'ay Azaariyaasi k'eesaa; **3** Shiishsha naanay Elihoreefinne Akiiyi waanna s'aafetuwaa; Ahiluuda na'ay Yoosaafes'e haneeddabaa s'aafiyaawaa; **4** Yoodahe na'ay Banaayi olaa gadaawaa; Saadook'inne Abiyaataare k'eesetuwaa; **5** Naataana na'ay Azaariyaasi deriyaa heemmiyaawanttu kaappuwaa; Naataana na'ay Zaabudi k'eesenne kaatiyaa dumma zoriyaawaa; **6** Ahishaari

kaatiyaa golliyaa kaappuwaa; Abdda na'ay Adooniraami
 goshshanchchatuwaa kaappuwaa. 7 K'ay Solomonaw
 Israa'eeliyaa biittan ubbaan tammanne laa"u deretuwaa
 heemmiyaawanttu de'iino; untunttu kaatiyawunne kaatiyaa
 son de'iyaa asaa ubbaw miyaa katsaa ahiyaawantta.
 Untuntuppe ittuu ittuu laytsaa giddon itti itti aginaa
 katsaa ahee. 8 Untunttu sunsay hawaappe kaalliide
 s'aafetteedda. Benihuuri Efireema gezziyaa heemmiyaawaa.
 9 Benddek'ari Maak'as'a, Sha'albbiima, Beeti-Shemeshanne
 Elooni-Beetihanaana katamatuwaa heemmiyaawaa. 10
 Beniheseedi Arubboota biittaa heemmiyaawaa; Sookko biittay
 Hefeera biittay ubbaykka aawaa. 11 Benabinadaabi Doora giyaa
 biittaa ubbaa heemmiyaawaa; I Solomona naatto S'aafatto
 akkeeddawaa. 12 Ahiluuda na'ay Ba'aana Taa'inaakkanne
 Magido giyaa katamatuwaa, Iziraa'eeliyaappe garssan S'arttaana
 matan de'iyaa Beetishaana biittaa ubbaa, Beetishaanappe
 biide Aabeeli-Mahoolana aad'd'iidde, Yok'ima'aama hefintsa
 gakkanaw de'iyaa katamatuwaa heemmiyaawaa. 13 Benggebeeri
 Gala'aaden Raamoota giyaa katamaa, Gala'aaden Minaase
 na'aa Yaa'iira katamatuwaanne, yuushshuwaan gimbeenne
 gimbbiyaa penggetuwaan nahaasiyaa birataa shikaalatuu de'iyaa
 usuppun tammu wolk'k'aama katamatuwaanna de'iyaa, Arggooba
 giyaa biittaa heemmiyaawaa Arggoobi Baasaanen de'ee. 14 Iddo
 na'ay Ahinaadaabi Maahinayma giyaa biittaa heemmiyaawaa.
 15 Ahima'aas'i Nifttaaleema biittaa heemmiyaawaa; I Solomona
 naatto Baasemaato akkeedda. 16 Hushaaya na'ay Ba'aani
 Aaseera gadiyanne Ba'aaloota katamaa heemmiyaawaa. 17
 Paaruha na'ay Yoosaafes'e Yisaakoora biittaa heemmiyaawaa.
 18 Eeliyaa na'ay Shim"i Biiniyaama biittaa heemmiyaawaa.

19 Uura na'ay Gebeeri Gala'aade biittan Amoorawaanatuwaa
 Kaatii Sihooninne Baasaane Kaatii Oogi kaateteedda biittatuwaa
 heemmiyaawaa; he biittatuwaa heemmiyaawe Aa s'alala. 20
 Yihudaa asaynne Israa'eeliyaa Asay abbaa doonaa shafiyaadan
 c'oratteeddino; untuntu miiddinne ushiidde nashettiidde de'iino.
 21 Solomone Efiraas'iisa Shaafaappe doommiide Piliss's'eema
 gadiyaa gakkanaw, hewaappekka Gibs'e zawaa gakkanaw
 de'iyaa kawutetsatuwaa ubbaa mooddeedda. He biittaa asatuu
 aw giiraa giireeddino; untuntu Aa de'uwaa laytsaa ubbaan
 aw moodetteeddino. 22 Solomonaw hachche hachche k'umaw
 ishatamu konttaale muruta d'iiliyaa, s'eetu konttaale d'iiliyaa,
 23 d'iikkina mod'd'eedda tammu booratuwaa, yedan meedda
 laatamu booratuwaanne s'eetu dorssatuwaa, untuntu bollakka
 gaaratuwaa, gen"etuwaanne orddo kuttotuwaaw koshshee. 24
 Solomone Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa baggana
 de'iyaa kawutetsatuwaa ubbaa Tifisaaha katamaappe doommiide
 Gaaza katamaa gakkanaw mooddeedda; bare yuushshuwaan
 de'iyaa biittaa ubbaannakka saro de'eedda. 25 Aa de'uwaa
 laytsaa ubbaan Yihudaa asaynne Israa'eeliyaa Asay Daanappe
 biide Berssaabehe gakkanaw, ubbay bare woyniyaa turaa
 kuwaaninne bare balasiyaa kuwan saro de'eedda. 26 Solomonaw
 olaa paraa gaaretuwaa goochchiyaa oytamu sha"a gaas'aataa
 paratuunne tammanne laa"u sha"a paraa asatuu de'iino.
 27 He deriyaa heemmiyaawanttu barenttu aginaan aginaan
 Kaatii Solomoninne Aa maaddan maanaw yeedda Asay
 ubbay miyaabaa shiishsheeddino. Untuntu hewaappe ayaanne
 pac'issibeykkino. 28 Untuntu k'ay gaariyaa paratuunne yenkko
 paratuu maanaw banggaanne dalaa barentta gakeeddawaa
 gakeeddawaa ahiide Aa wotsiyaa sa'aan wotseeddino. 29

S'oossay Solomonaw aad'd'eeda era, akeekaanne zaway baynna aako k'ofaa immeedda. **30** Solomona aad'd'eeda eratetsay away doliyaa baggana de'iyaa asaa ubbaa aad'd'eeda eratetsaappenne Gibs'etuwa aad'd'eeda eratetsaa ubbaappe aad'd'eedda. **31** I asaa ubbaappe aad'd'eeda eranchcha; k'ay I Ezirahiyaa Etaanappekka, Maahola naanatuwa Hemaanappe, Kalkkoolappenne Darddaa'appekka aad'd'eeda eranchchaa. Aa worii yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwa ubbaa gakteedda. **32** I heezzu sha"aa leemisatwa haasayeedda; k'ay Aa yetsatuu itti sha"anne ichchesha. **33** Solomone Liibaanoosa zigaappe doommiide, golliya gimbbiyaa bolla mokkiyaa hiisoo'p'iyaa giyaa mitsaa gakkanaw, mitsaabaa odeedda; hewaaddankka k'ay mehetuwaabaa, do'atuwaabaa, kafotuwaabaa, sa'aanna gooshettiyaa med'etatuwaabaanne moletuwaabaa tamarisseedda. **34** Aa aad'd'eeda era siseedda sa'aan de'iyaa kaatetuu ubbay kiittina, kawutetsaa ubbaappe Asay Solomona aad'd'eeda eraa sisanaw yeedda.

5 S'iirroosa Kaatii Kiiraami Daawitana ubbaa gede siik'ettiidde gam"eedda diraw, Solomone bare aawuwa Daawita kotoan kaatetanaw oketteeddawaa sisiide, bare oosanchchatuwa Solomonekko kiitteedda. **2** Solomonekka Kiiraamaw zaariide hawaadan yaagiide kiitteedda; **3** «Med'inaa Goday Aa morkkatuwa Aa gediyaappe garssana moodisana gakkanaw, ta aawuwa Daawita bolla ubbaa saanna dendeedda olaa gaasuwaan, Med'inaa Godaa bare S'oossaa suntsaw Geeshsha Golliya I kees's'ibeennawaa neeni eraasa. **4** Shin ha"i Med'inaa Goday ta S'oossay taw ubbaa saanna shemppuwa immeedda; taw ayaa morkkiikka woy iitabaykka baawa. **5** Med'inaa Goday ta aawuwa Daawitaw, <Taani ne Kotoan, ne kawutetsaa araatan

kaateyyaa ne na'ay ta suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'ana» geeddawaadankka, taani Med'inaa Godaa ta S'oossaa suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'anaw k'oppaaddii. 6 Hewaa diraw, Liibaanoosappe zigaa taw k'ans's'iyaa asatuwaa azaza; ta asatuu ne asatuwaana ootsanawantta. Yaatooppe ne asatoo neeni c'igga geedda dirguwaa ayaa giddooppene, taani c'iggana. Sidoona asatuwaadan mitsaa k'ans's'uwaa hiillaa nu Asay erennawaa neeni eraasa» yaageedda. 7 Kiiraami Solomona kiitaa sisiide loytsi nashettiidde, «Ha wolk'k'aama kawutetsaa mooddana mala, Daawitaw ha aad'd'eeda eranchcha na'aa immeedda Med'inaa Goday galatetto» yaageedda. 8 Hewaappe guyyiyaan Kiiraami Solomonaw hawaadan yaagiide kiitteedda; «Neeni taw kiitteedda kiitay taana gakkkeedda. Neeni koyeeddawaa ubbaa taani ootsana; zigaa mudetsaanne s'idiyaa mudetsaa taani new shiishshana. 9 Ta asatuu ne mudetsaa Liibaanoosappe duge abbaw keezannawantta. Taani k'ashissaade, abbaa bollanna tookettiide neeni malaato sa'aa gakkanaadan ootsana; taani yaan bilissaade yaappe afissana. Hewaappe guyyiyaan neeni ne baggana ta kaatiyaa gollen de'iyaa asaw miyaabaa kiittiyaawan ta koyiyaawaa polanaassa» yaageedda. 10 Hewaadan ootsiide Kiiraami Solomone koyowaa keeshshaa zigaa mudetsaanne s'idiyaa mudetsaa ubbaa immeedda. 11 Solomonekka kaatiyaa gollen de'iyaa Asay maanaw laatamu sha"a konttaale zarggaanne oyddu s'eetu sha"a liitiro geeshsha wogaraa zayitiyaa laytsan laytsan pac'c'ennan Kiiraamaw immeedda. 12 Med'inaa Goday Solomonaw immana geeddawaadan, aw aad'd'eeda era immeedda. Kiiraammenne Solomone barenttu gidдон saro de'eeddino; untunttu laa"u barenttu gidдон k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteeddino. 13 Kaatii Solomone Israa'eeliyaa ubbaappe

hattamu sha"a goshshanchchatuwaa dooriide keseedda. **14** Adooniraama giyaa bitaniyaa untunttu bolla kaappuwaa ootsiide suntseedda. Gabbaratuwaakka tammu sha"aa tammu sha"aa shaakki, heezzu c'ita keseedda; itti itti c'itay taraan taraan biide, itti aginaa Liibaanoosan ootsanaadaninne laa"u aginaa barenttu son de'anaadan k'oppeedda. **15** Solomonaw tookuwaa tookkiyaa laappun tammu sha"a asatuunne shuchchaa k'oo'iyaa hospun tammu sha"a asatuu gezziyaan de'iino. **16** Hawanttu kaappuwaa gidiide asaa kiitaa oosissiyaa heezzu sha"anne heezzu s'eetu asatuwaa giigiseedda. **17** Oosanchchatuu Kaatii Solomone azazina, Geeshsha Golliyaw baaso gidana mala wogga muruta shuchchatuwaa k'oo'iide masseeddino. **18** Solomona asatuunne Kiiraama asatuu kushiyaa hiillaa eriyaawanttu, Geebaala asatuwaanakka gidiide, Geeshsha Golliyaw kees's'anaw mitsaa k'ans's'iiddenne shuchchaa k'oo'iide giigisseeddino.

6 Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe kesseedda oyddu s'eetanne hospun tammantsa laytsan, Solomone Israa'eeliyaa bolla kawuteedda oyddentso laytsan, Ziifa giyaa laa'entso aginaan, Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaw kees's'anaw doommeedda. **2** Solomone Med'inaa Godaw kees's'eedda Geeshsha Gollii geesay usuppun tammu wad'aa adussa; gomppay laatamu wad'aa aaka; geesay hattamu wad'aa d'ok'k'a. **3** Geeshsha Golliyaw geliyaa sa'aan de'iyaa barandday booketti geleda ollay Geeshsha Golliyaw gomppaa keeshshaa laatamu wad'aa; golliyaw gomppay Geeshsha Golliyaw geliyaa sa'aa gakkanaw tammu wad'aa. **4** Geeshsha Golliyaw soo baggana aakkiide, kare baggana s'uumeedda maskkootetuu de'iino. **5** He golliyaw yuushshuwaan hara kifiletuwaa kees's'eedda; he shaakatuu heezzu pook'etuu

de'yaawantta; meegaa yeggiyaa mitsay geeshsha sa'aa giddo
 gelenna mala, koyro godaana oysetsiide shuchchaa wotsiide,
 gimbbiyaw hirkki wurssetsaa orddisseedda. Hewaa gaasuwaan
 garssa koyro pook'ii ichcheshu wad'aa aaka; laa'entso pook'ii
 usuppun wad'aa aaka; heezzentso pook'ii laappun wad'aa aaka.

7 Geeshsha Gollii hini k'oo'iyasan masetteedda shuchchaa
 s'alalan gimbbetteedda; yaatina, Geeshsha Gollii gimbbetteedda
 wode, dijinuwaa, kaltaa, woy hara ay birataa kooshshayenne
 Geeshsha Golliyaan sisettibeenna. 8 Ubbaappe garssana
 de'iyaa pook'iyaa geliyaa penggii Geeshsha Golliyaappe gedissa
 baggana de'ee; he saappe laa'entso pook'iyawunne heezzentso
 pook'iyaw baanaw yed'd'i kesiyya detsatuu de'iino. 9 Hewaadan
 ootsiide, Solomone golliyya kees's'iide poleedda; yaatiide
 zigaa s'awulaanne masettaa bollanna kammeedda. 10 K'ay
 Geeshsha Golliyya yuushshuwaan pook'etuwa kees's'iide
 poleedda; untuntu d'ok'k'atetsay ittuwaawe ittuwaawe ichcheshu
 wad'aa gidiide, godaana zigaa s'awulaan oyk'k'etteeddino. 11
 Med'inaa Godaa k'aalay Solomonekko yeedda; Solomona, 12
 «Ha neeni kees's'iyaa Geeshsha Golliyya gidoope, neeni ta
 awaayuwaa kaalloope, ta wogaa ootsoope, ta azazuwaa ubbaa
 naagooppenne azazettoope, taani ne aawuwaa Daawitaw
 immeedda hidoota ne baggana polana. 13 Yaataade taani
 Israa'eeliyya asaa gidдон de'ana; taani ta asaa Israa'eeliyya
 aggikke» yaageedda. 14 Solomone Geeshsha Golliyya
 kees's'iide poleedda. 15 Geeshsha Golliyaw soo bagga godaa,
 wuyggiyaappe biide kaaraa gakkanaw zigaa s'awulaa lik'i
 kammeedda; k'ay wuyggiyaankka s'idiyaa s'awulaa hiis's'eedda.
 16 Geeshsha Golliyya gidдон ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha
 sa'aa giyya k'ol"uwaa med'd'anaw, guyye baggana laatamu

wad'aa gidiyaa sa'aa shaakkeedda; wuyggiyaappe kaaraa gakkanaw zigaa s'awulaa godaa esseedda. 17 He k'ol"uwaappe sintsa baggana de'iyaa wuyggiyaa geesay oytamu wad'aa adussa. 18 Geeshsha Golliyaw soo baggay masseedda gosiyaanne c'iishsheedda c'iishshaa misiliyaa med'd'eedda zigaa s'awulaan lik'i kameteedda; ubbabaykka zigaa; ay shuchchinne beetena. 19 Solomone Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa wotsanaw Geeshsha Golliyaa giddon ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa giigisseedda. 20 Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'ay laatamu wad'aa adussa, laatamu wad'aa aakonne laatamu wad'aa d'ok'k'a. Solomone he k'ol"oo soo bagga walakay baynna work'k'aan sheeshsheedda. K'ay yarshshiyaa sa'aykka zigaa s'awulaan kameteedda. 21 Solomone Geeshsha Golliyaa gidduwaa walakay baynna work'k'aan sheeshsheedda; work'k'aa sheeshsheedda k'ol"uwaa geliyaa penggiyaw bolla gubaniyaa yaanne haanne gakkiiyaa work'k'aa sanssalataa alleek'k'isseeda. 22 Yaatiide golliyaa giddo ubbaa work'k'aan sheeshsheedda; k'ay Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa sintsan de'iyaa yarshshiyaa sa'aa work'k'aan sheeshsheedda. 23 Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'aan wotsanaw ittuu ittuu tammu wad'aa aduk'k'iyaa wogaraappe laa"u kiruubetuwaa misiletuwaa massiide giigisseedda. 24 Koyro kiruubiyaa k'efii ittuu ichcheshu wad'aa; laa"entsuu k'ay ichcheshu wad'aa; koyro k'efiyaa s'eeraappe biide laa'entso k'efiyaa s'eeraa gakkanaw tammu wad'aa. 25 Laa"entso kiruubiikka tammu wad'aa; laa"u kiruubetuwaa med'aynne malay itti mala. 26 Itti kiruubiyaa geesay tammu wad'aa; laa"entsuukka hewaa keeshshaa. 27 Solomone Geeshsha Golliyaan de'iyaa ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'aan kirubela wotseedda. Unttuntu k'efii mic'etti utteedda;

itti kiruubiyaa k'efii itti bagga godaa bochchiyaa wode, hinkko
 kiruubiyaa k'efii k'ay hinkko bagga godaa bochchee; untunttu
 laa"uwaa k'efetuukka soo gidдон ittuu ittuwaa bochchiino. **28**
 Solomone kiruubetuwaakka work'k'aan sheeshsheedda. **29**
 K'ol"uwaanne wuyggiyaa godaa ubbaa kiruubela, zambbaanne
 c'iishsheedda c'iishshaa misiliyaa masseeddawaan alleek'k'issee.
30 Geeshsha Golliyaw soo gidдо kifiliyaa wuyggiyaakka kare
 bagga kifiliyaa wuyggiyaakka work'k'aan sheeshsheedda. **31**
 Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa geliyaa penggiyaw
 wogaraa mitsaappe sank'k'atuwaa keseedda. K'osiletsatuu
 ichcheshu baggana zozii de'iyaa wantta. **32** Wogaraa mitsaappe
 oosetteedda laa"u sank'k'atuu bolla kiruubeela, zambbaanne
 c'iishsheedda c'iishshaa misiliyaa massiide, sank'k'atuwaa,
 kiruubetuwaanne zambbaa work'k'aan sheeshsheedda. **33**
 Hewaadanka, Geeshsha Golliyaa wuyggiyaa geliyaa penggiyaw
 wogaraappe kesseedda oydu zoziyaanna de'iyaa k'osiletsaa
 esseedda. **34** I K'ay he penggiyaw itti itti sank'k'ay gidduwaan
 dakkotiide dooyettiyyaa laa"u sank'k'atuwaa keseedda. **35**
 Kiruubetuwaa, zambbaanne c'iishsheedda c'iishshaa misiletuwaa
 untunttu bolla masseedda; he masetteeddawanttu bolla work'k'aa
 itti mala ootsiide sheeshsheedda. **36** Soo baggana de'iyaa gutaraa
 gimbbeedda; he gimbbii masetteedda shuchchaa heezatuwaa,
 ittuwaa ittuwaa bolla wotsiide, itti zigaa masetsaa untunttu
 bolla wotsiide gimbbeeddawaa. **37** Med'inaa Godaa Geeshsha
 Golliyaa baasuu Solomone kawuteedda oyddentsa laytsan, Ziifa
 giyaa laa'entso aginaan baasetteedda. **38** Solomone kawuteedda
 tammanne ittentsiyaa laytsan, Bula giyaa hospuntsa aginaan
 Geeshsha Gollii halchcheeddawaadan ubbaanna kees'ettiide

poletteedda. Solomone Geeshsha Golliyaa laappun laytsan kees's'iide wursseedda.

7 Solomone bare golliyaa tammanne heezzu laytsan kees's'iide wursseedda. **2** Liibaanoosa Wora Golliyaa geetettiyaa golliyaa Solomone kees's'eedda; he golliyaa adusatetsay s'eetu wad'aa; gomppay ishatamu wad'aa; geesay hattamu wad'aa. Zigaa tuuk'etuu oyddu maaran ek'k'eeddinno; k'ay masetteedda zigaa mudetsatuu untunttu bolla wod'd'eeddino; **3** mudetsatuu heezzu maaran, itti itti maaran tammanne ichcheshu mudetsatuu de'iino; untunttu ubbaanna oytamanne ichchesha. **4** He golliyaw maskkootetuu heezzu maaran de'iino; untunttu ittuu ittoo sintsa baggan de'iino. **5** Penggetunne maskkootetuu oyddu zooziyaanna de'iino; maskkootetuu heezzu maaran gidiide, ittuu ittoo sintsa baggan de'iino. **6** Solomone Tuuk'etuu Golliyaa geetettiyaa golliyaakka kees's'eedda; he golliyaa adussatetsay ishatamu wad'a; gomppay hattamu wad'a. He golliyaa sintsan daro tuuk'iyaan zemppeeddanne bollanna kaaran kameteedda barandday de'ee. **7** K'ay I pirddaw kawutetsaa araatay de'iyaa Pirddaa golliyaakka kees's'eedda; he keetsay wuyggiyaappe biide kaaraa gakkanaw zigan kametti utteedda. **8** Pirddaa golliyaappe guyyen de'iyaa hara dabaaban barew de'anaw kaatiyaa golliyaa yenkko golletuwaadan ootsiide kees's'eedda; bare machchatiw, Gibs'e kaatiyaa naattiwukka he golliyaa mala golliyaa kees's'eedda. **9** Ha golletu ubbay, kareppe doommiide biide dirssaappe soonna de'iyaa wolk'k'aama gutaraa gakkanaw, baasuwaappe doommiide kaaraa gakkanaw, likkiide masseeddanne soonnanne karenna soofiide giigisseedda al"o shuchchaappe oosetteeddino. **10** Gimbbii hiis'etteeddawe tammu wad'aa woy hospupun

wad'aa gidiyaa lo'a masetteedda wolk'k'aama shuchchaanna.

11 Hewaappe bolla baggana likkettiide masetteedda al'o shuchchayenne zigaa mudetsay de'ee. **12** Wolk'k'aama dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa gimbbii Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaadaaninne baranddaadan masetteedda shuchchaa heezatuwaa, ittuwaa ittuwaa bolla wotsiide, itti zigaa masettaa untuntu bolla wotsiide gimbbeeddawaa. **13** Kaatii Solomone kiittiide, Huraama giyaa bitaniyaa K'iirroosa katamaappe ahisseedda. **14** Huraama aata am'e; Aa Niftaaleema zare asaa. Aa aawuu K'iirroosa asaa. Huraami nahaasiyaa giyaa birataa med'd'iyaa hiillay de'iyaa asaa; I nahaasiyaappe k'os's'iide kessiyaawaan ubbaan loytsi looheedda asaa; Solomonekko I yiide, Aa oosuwa ubbaa ootseedda. **15** Huraami ittuwaa ittuwaa geesay tammanne hosppun wad'aa aduk'k'iide, yuushshuu tammanne laa"u wad'aa aakkeeda laa"u tuussatuwaa nahaasiyaa siilisiide tigiide keseedda. Tuussatoo gidduu kofa. **16** Hewaadankka, tuussatuwaa huup'iyaaan wotsanaw laa"u gummbotuwa nahaasiyaappe siilisiide, med'd'eedda; itti itti gumbbuu ichcheshu wad'aa aduk'k'ee. **17** Tuussaa huup'iyaaan de'iyaa itti itti gummbotuwa gitiyaadan ootseedda laappun sanssalataa k'as'ik'allotuwaaninne laa"u maarana roomaanne giyaa teeraa misiletuwaan alleek'k'issi wotseedda. **19** Baranddan ek'k'eedda tuussatuwaa bolla de'iyaa gummbotuu c'iishshaa malaan med'eteeddino; untuntu geesay oyddu wad'aa. **20** Laa"u tuuk'etuu huup'iyaaan de'iyaa gummbotuwaan mulumuk'k'ettuu utteedda saappe bolla baggana, sanssalataa k'as'ik'alluwaappe kaalliide, laa"u s'eetu roomaanne teeraa misiletuu laa"u maaran yuuyyi aad'd'iide de'iino. **21** Huraami he laa"u tuussatuwaa Geeshsha Golliyaa baranddaa matan esseedda. Ushechcha

baggana ek'k'eedda tuussaa Yaakiina suntseedda; haddirssa
 baggana ek'k'eedda tuussaa k'ay Boo'eeza suntseedda.
 22 Tuussatuu huup'iyaan de'iyaa gumbbotuu c'iishshaa
 malatiide med'eteeddino. Hewaadan haniide tuussatuwaa kiitay
 poletteedda. 23 Huraami Abbaa Saaniyaa giyaa itti loytsi
 wolk'k'aama wonggiryaa nahaasiyaa birataappe siilisiide tigi
 med'd'eedda. He Abbaa wonggiryaa doonay ha gas'aappe ya
 gas'aa gakkanaw tammu wad'aa; geesay ichcheshu wad'aa;
 yuushshuu k'ay hattamu wad'aa. 24 Abbaa Wonggiryaa
 doonaan kare baggana zik'k'i giide, aanana oyk'k'ettiide
 med'etteedda gosetuwaa misiletuu de'iino; he gosetuwaa
 misiletuu laa"u maaran, itti itti wad'an tammuu tammuu yuuyyi
 aad'd'iide shuushetteeddino. 25 He Abbaa Saanii nahaasiyaa
 birataappe med'etteedda tammanne laa"u booratuwaa misiletuu
 zokkiyaan utteedda. Booratuwaa misiletuwaappe heezzatuu
 huup'issa bagga, heezzatuu away wulliyaa bagga, heezzatuu
 gedissa bagga, heezzatuu k'ay away doliyaa bagga simmiide
 s'eelliaawaa malatiino. Abbaa Saanii untunttu bolla utteedda;
 untunttoo guyye baggay giduwaakko simmi utteedda. 26
 Abbaa Saanii itti takkaad'e keeshshaa ordduwaa; Aa doonay
 wanc'c'aa doonaa mala; k'ay c'iishshay c'iisheeddawaakka
 malatee. He Abbaa Saanii oytamu sha"a liitiro gidiyaa haatsaa
 oyk'k'iaawaa. 27 Huraami k'ay tammu gaaretuwaa nahaasiyaa
 birataappe med'd'eedda. He gaaretuu ittuu ittuu oyddu wad'aa
 adussa; oyddu wad'aa aakonne heezzu wad'aa d'ok'k'a. 28
 He gaaretuu hawaadan oosetteeddino; pude ek'k'eedda oyddu
 biratatuwaa bolla pididi giide lochcha nahaasiyaa biratatu
 oyk'k'etti utteeddino. 29 He biratatuwaa bolla gaammotuwaa,
 booratuwaanne kiruubela malatisiidde med'd'eedda misiletuu

de'iino; gaammotuwaanne booratuwaa misiletuwaappe
huup'issananne hirkki baggana de'iyaa biratatuwaa bolla
k'ay k'os's'iide med'd'eedda c'iishshaa enc'c'urssaa misiletuu
de'iino. 30 Itti itti gaariyaw nahaasiyaappe ootseedda
oyddu yinggiriyaawanttunne yinggiriyaawantta gatsi waas'iyaa
nahaasiyaa kasotuu de'iino. Hewaadankka, oyddu zoozetuun
keriyaa zemppissiyaabatuu de'iino. He zemppissiyaabatuu
c'iishshaa enc'c'urssaa malatiyaa misiletuwaan alleek'k'etti
utteeddino. 31 Gaariyaa zemppissiyaabatuu huup'iyaa
yinggiriyaawanttu utteedda shaashii de'ee; he shaashii gaariyaa
s'eeraappe pude itti wad'aa gidiyaawaa d'ok'k'u giide, duge
bagga wad'aa gidiyaawaa zik'k'i giide med'ettee. He shaashiyaw
doonay yuuyyi aad'd'iide misiliyaan alleek'k'etti utteedda. 32
Yinggiriyaawanttu geesay itti wad'anne bagga; yinggiriyaawanttu
lochcha nahaasiyaa biratato garssa baggana de'iino. Irzzizotuu
oyk'k'etti utteedda kasotuu gaariyaana oyk'k'etti utteeddino. 33
Yinggiriyaawanttu olaa paraa gaariyaa yinggiriyaawanttuudan
med'eteeddino; yinggiriyaawantta gatsiide oyk'k'iyaa kasotuu,
charkketuunne k'ink'k'iretetuu ubbaykka nahaasiyaappe tigettiide
oosetteeddino. 34 He gaaretuwaa ubbaa zoozetookka untunttu
hirkki bagganna hirkkibagganna untunttunna ittuwaa gidi
oyk'k'ettiide, nahaasiyaappe med'etteedda zemppotuu de'iino.
35 Itti itti gaariyaa huup'iyaa yuushshuwaan itti wad'aw bagga
aduk'k'iyaa shaashii de'ee; zemppotuunne lochcha nahaasetuu
gaariyaana oyk'k'ettiide, ittuwaa gidiide oosetteeddino. 36 Ha
zemppotuwaappenne lochcha nahaasetuwaappe gidduwaan
de'iyaa kallo sa'atuu ubbay kiruubetuwaa, gaammotuwaanne
zambbatuwaa misiletuwaan alleek'k'etti utteeddino; k'ay
untunttu yuushshuu c'iishshaa enc'c'urssaa misiliyaan

alleek'k'etti utteedda. 37 Simmi tammu gaaretuukka hawaadan oosetteeddino; siilisiide untuntu tigeedda miishshay ittuwaa gidiyaa diraw, untuntu geesaykka untuntu yaraykka itti mala. 38 Huraami meec'ettiyaa tammu keretuwaa nahaasiyaappe med'd'eedda; itti itti keriyaa gomppay oyddu wad'aa aako gidiide, hospun s'eetu liitiro haatsaa oyk'k'ee; tammu gaaretoo huup'iyaan huup'iyaan itti itti meec'ettiyaa kerii de'ee. 39 Huraami gaaretuwaa ichcheshatuwaa Geeshsha Golliyaw huup'issa baggana, ichcheshatuwaa k'ay Geeshsha Golliyaw gedissa baggana wotseedda; k'ay nahaasiyaappe oosetteedda Abbaa Saaniyaa Geeshsha Golliyaappe gedissa away doliyaa bagga zaariide esseedda. 40 K'ay Huraami keretuwaa, akaafatuwaanne kuyis'aarotuwa med'd'eedda; yaatiide Kaatiyaa Solomonaw Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa kiitaa ootsiide poleedda. 41 I ootseedda oosotuukka: Laa"u tuussatuu, Tuussatuwaa huup'iyaan wotsiyaa saynne mala laa"u gumbbotuwaa, Tuussatuwaa bolla de'iyaa laa"u gumbbotuwaa alleek'k'issiyaa laa"u gite mala sanssalatatuwaa, 42 Itti itti gumbbuwaa bolla laa"u maaran nahaasiyaappe, med'etteedda itti itti s'eetu roomaanne teeraa misiletuwaa, ubbaanna oyddu s'eetu roomaanne teeraa misiletuwaa, 43 Tammu gaaretuwaa, gaaretuwaa bolla wod'd'iyaa, meec'ettiyaa tammu keretuwaa, 44 Abbaa Saaniyaanne aappe garssan de'iyaa, tammanne laa"u booratuwaa misiletuwaa, 45 Keretuwaa, akaafatuwaanne kuyis'aarotuwa. Huraami kaatiyaa Solomonaw Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa oosoo med'd'eedda ha miishshatuwaa ubbaa k'uc'etteedda nahaasiyaappe med'd'eedda. 46 Kaatii Solomone Sukkootappenne S'arttaanappe gidduwaan, Yorddaanoosa dembban de'iyaa, nahaasiyaa birataa siilissiyaa

sa'aan hawantta ubbaa oosisseedda. **47** Nahaasiyaa birataappe med'etteedda ha miishshaa ubbay loytsi dara gideedda diraw, Solomone Aa mazzanissibeenna; hewaa diraw, woyssa dees'into likkii erettibeenna. **48** K'aykka Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa gidдон de'iyaa miishshatuwaa ubbaa work'k'aappe med'isseedda. Hewanttukka: Work'k'aappe ootseedda yarshshiyaa sa'aa, Sintsan wotsiyaa ukitsay uttiyaa s'arp'p'eezaa, **49** Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'aappe, sintsan ushechcha baggananne haddirssa baggana ek'k'eedda, ichcheshu ichcheshu s'omppiyaa wotsiyaa baalaatuwaa, C'iishshatuwaa, s'omppiyaa toyssiyaa k'ap'iyaa, **50** S'uu'atuwaa, s'omppiyaa toyssiyaawantta, kuyis'aarotuwaa, is'aanaa c'uwayiyaabatuwaa, tamaa akkiyaa miishshatuwaanne, Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa geetettiyaa k'ol"uwaa penggetuwaanne, Geeshsha Golliyaw kare bagga penggetuwaa oyk'k'eedda mas'aafatuwaa. Ha miishshatuu ubbay work'k'aappe oosetteeddino. **51** Kaatii Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa kiitaa ubbaa Poleeddawaappe guyyiyaan, Aa aawuu Daawite Med'inaa Godaw dummayiide wotseedda biraa, work'k'aanne hara miishshatuwaakka ubbaa ahiidde, Geeshsha Golliyyaa miishshaa minjiyaasan wotseedda.

8 Hewaappe guyyiyaan Kaatii Solomone Med'inaa Godaa Taabootaa Daawita Katamaappe, S'iyooneppe kessiide, Geeshsha Golliyyaa ahanaadan, Israa'eeliyaa c'imatuwaa, zaratuwaa ubbaa kaappatuwaanne Israa'eeliyaa golliyyaa asatuwaa kaaletsiyaawantta Yersaalame katamaa shiishsheedda. **2** Etaaniima geetettiyaa laappuntsa aginaan, Daasiyaa Baalay bonchchettiyaa wode, Israa'eeliyaa Asay ubbay Kaatiyaa Solomonekko shiik'eedda. **3** Israa'eeliyaa

c'imatuu ubbay gakkina, k'eesatuu Taabootaa dentseeddino.

4 Leewatuunne k'eesatuu, Med'inaa Godaa Taabootaa, Dunkkaaniyaanne Dunkkaaniyaa gidдон de'iyaa geeshsha miishshatuwaa ubbaa tookkiide aheeddino. **5** Kaatii Solomoninne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa yaa'ay kumentsay Taabootaa sintsan shiik'iide, paydanaw danddayetenna c'ora dorssaanne mehiyaa yarshsheeddino. **6** Hewaappe guyyiyaan k'eesatuu Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa Geeshsha Golliyaw gidдо geeshsha k'ol"uwaa, Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha sa'aa giyaa sa'aa ahiidde, kiruubetuwaa misiletuu k'efetuwaappe garssa baggana wotseeddino. **7** Mic'etti utteedda kiruubetuwaa k'efetuu Taabootaanne Taabootaa tookkiyaa kasuwaa kammeeddino. **8** Kasotuu loytsi adussa gidiyaa diraw, untunttu s'eeray Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa sintsan de'iyaa Geeshsha Sa'aan beettanaw danddayee; shin Geeshsha Sa'aappe karenna beettanaw danddayenna. Untunttu hachche gakkanaw he sa'aan de'iino. **9** Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe kesseedda wode, Med'inaa Goday untuntunna k'aalaa c'aak'uwa c'aak'k'eteedda Siinaa Deriyan Muse wotseedda laa"u masetteedda shuchchatuwaappe attina, Taabootaa gidдон harabay ayayne baawa. **10** K'eesetuu Geeshsha Sa'aappe kesina, shaarii Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa kumeedda. **11** He shaariyaa gaasuwaan k'eesatuu barenttu kiitaa ootsanaw danddayibeykkino; ayaw gooppe, Med'inaa Godaa bonchchu Aa Geeshsha Golliyaa kumi utteedda. **12** Hewaappe guyyiyaan Solomone hawaadan yaageedda; «Abeet Med'inaa Godaw, neeni, <Taani d'uma shaariyaan de'ana> yaaga wotsaadda. **13** Taani tumuppe new lo"o Geeshsha Golliyaa, neeni aan med'inaw de'anasaa

kees's'aaddi» yaageedda. 14 Israa'eeliyaa yaa'ay kumentsay
 ek'k'ide'ishshin, kaatii untunttukko simmiide, hawaadan
 yaagiide untunta anjeeedda; 15 «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa
 S'oossay galatetto! Ta aawuwaa Daawitaw bare doonaan
 odeedda hidootaa bare kushiyan poleedda. He I odeedda
 hidootay, 16 «Taani ta asaa Israa'eeliyaa Gibs'eppe kessaade
 aheedda gallasaappe doommina, ta suntsay an de'ana
 mala, Geeshsha Golliyaa kees's'anaw Israa'eeliyaa zaratuwaa
 giddon ay katamaanne doorabeykke; shin ta asaa Israa'eeliyaa
 kaaletsana mala, taani Daawita dooraad» yaageedda. 17
 «Ta aawuu Daawite Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa
 suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'anaw bare wozanaan
 k'oppeedda. 18 Shin Med'inaa Goday ta aawuwaa Daawita,
 «Neeni ta suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'anaw ne wozanaan
 k'oppeedda diraw, lo'obaa ootsaadda. 19 Gidooppenne,
 Geeshsha Golliyaa kees's'anawe neena gidakka; ta suntsaw
 Geeshsha Golliyaa kees's'anawe ne gulbbataappe yelettana ne
 na'aa» yaageedda. 20 «Ha"ikka Med'inaa Goday bare immana
 geedda hidootaa k'aalaa poleedda. Med'inaa Goday kase
 immeedda hidootaadanka taani ta aawuwaa Daawita sa'aan
 kaatetaaddinne ha"i Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttaad.
 K'ay Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa suntsaw Geeshsha
 Golliyaa kees's'aad. 21 Med'inaa Goday nu aawotuwwa
 Gibs'eppe kesseedda wode untuntunna c'aak'k'eteedda
 c'aak'uu de'iyaa Taabootawukka Aa giddon sa'aa injjeyaad»
 yaageedda. 22 Hewaappe guyyiyaan Solomone Med'inaa Godaw
 yarshshiyaa sa'aa sintsan, Israa'eeliyaa yaa'ay kumentsay
 de'iyaa sa'aan ek'k'iide, bare kushiya saluwaa zaar mic'c'iide,
 23 hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw,

Israa'eeliyaa S'oossaw, bolla saluwaan woy garssa sa'aan ne mala s'oossi baawa. Neeni ne k'aalaa c'aak'uwaa naagaasa; bare kumentsaa wozanaappe ne sintsan hametteedda ne k'oomatuwaa aggena siik'inaan siik'aasa. 24 Ne k'oomaw, ta aawuwaa Daawitaw neeni ootsana gaade haasayeedda k'aalaa naagaadda; neeni kase ne doonaan haasayeeddawaa ne kushiyan hachche polaadda. 25 «Ha"ikka abeet Med'inaa Godaa, Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni ne k'oomaw, ta aawuwaa Daawitaw, «Neeni ta sintsan hametteeddawaadan ne naanaykka ta sintsan hamettana mala barenttu ogiyaa naagooppe, ta sintsan Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttiyaa asaa neeni ubbakka d'ayakka» yaageedda k'aalaa pola. 26 Abeet Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni ne k'oomaw, ta aawuwaa Daawitaw haasayeedda ne k'aalaa ha"ikka aggoppa. 27 «Shin S'oossay tumu sa'aan de'aneeyye? Be'a, salotuu, ubbaappe d'ok'kan de'iyaa saluukka new gidanaw danddayenna. Yaatina, ha taani kees'seedda Geeshsha Gollii new ay keeshshaa guus's'anddeeshsha! 28 Gidooppenne, abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, taani ne k'oomay hachche woossiyaawaanne watiwatiyaawaa neeni hayzza. 29 Neeni, «Ta sunsay he sa'aan de'ana» geedda ha Geeshsha Golliyaa ne ayfii k'ammanne gallassi s'eello. Taani ne k'oomay ha sa'aakko simmaade, woossiyaa woosaa neeni sisa. 30 Taani ne k'oomayenne ne Asay Israa'eelii ha Geeshsha Golliyaakko simmiide, watiwatiyaa watiwatuwaa neeni sisa. Neeni de'iyaa saan saluwaan sisaadde, nuw atto yaaga. 31 «Itti Asay bare shooruwaa naak'k'ina, Aa c'aak'k'etsanaw ha Geeshsha Golliyaa ayina, Aa gidдон de'iyaa yarshshiyaa sa'aa sintsan I c'aak'k'ooppe, 32 neeni saluwaan sisaadde; kiiteta. Ne k'oomatuwaa gidduwaan pirddaa.

Bayzzanchchatuwaa bolla pirdaade, I ootseeddawaa Aa bolla
 zaara; s'illuwaa shatintsaade, aw Aa s'illotetsaadan zaara. **33**
 «Ne Asay Israa'eelii ne bolla nagaraa ootseedda gaasuwaan
 morkkiyaan s'oonettiide, untuntu neekko simmiide, ne suntsaa
 s'eesiide, ha Geeshsha Golliyaan neena woossooppenne new
 watiwatooppe, **34** neeni saluwaan sisa. Ne asaa Israa'eeliyaa
 nagaraa atto yaaga; yaataade neeni kase untuntu mayza
 aawaatoo immeedda biittaw untunta guyye zaara. **35**
 «Ne Asay ne bolla nagaraa ootseedda gaasuwaan salotuu
 gorddettinanne iray bukkennaan is's'ina, untuntu ha sa'aa
 simmiide, woossooppenne neeni untunta un"etseedda diraw
 ne suntsaa s'eesiide, barenttu nagaraappe simmooppe,
 neeni saluwaan sisa. **36** Ne k'oomatuwaa nagaraa, ne asaa
 Israa'eeliyaa nagaraa atto yaaga. Untuntu hamettanaw
 bessiyaa lo"o ogiyaa untunta tamarissa; yaataade neeni
 ne asaa laatisseedda biittan iraa bukissa. **37** «Biittaa bollan
 koshay woy iita harggii yiina, woy katsaa s'uuggi d'ayssiyaa
 c'arkkuu woy boolii woy bumbburetsay biittaa bollan yiina, woy
 morkkii untuntu katamatuwaa dooddina, woy ay mala bashshay
 woy harggii yiina, **38** ne asaa Israa'eeliyaappe ooninne neena
 woossooppenne new watiwatooppe, k'ay ay asayenne bare
 wozanaan un"etsiyaawaa eriide, ha Geeshsha Golliyaakko
 simmiide, bare kushiyaa mic'c'ooppe, **39** neeni de'iyaa sa'aan
 saluwaan sisa. Untuntu nagaraa atto yaaga; yaataade
 untunttoo kiiteta. Neeni asaa wozanaa eriyaawaadankka, asaa
 ubbaw Aa oosuwaadan oosuwaadan imma. Ayaw gooppe, asaa
 ubbaa wozanaa eriyaawe ne s'alala. **40** Yaatooppe, neeni
 nu mayza aawaatoo immeedda biittan de'iyaa wode ubbaan,
 untuntu new yayana. **41** «Hewaadankka, ne asaa Israa'eeliyaa

gidenna kare biittaa Asay ne wolk'k'aama suntsaawaanne neeni ne asaw ootseedda malalissiyaa oosotuwaabaa sisiide, haakko gadiyaappe yiide, ha Geeshsha Golliyaakko simmiide, neena woossooppe, 43 neeni de'iyaa sa'aan saluwaan sisa. Ne asatuu Israa'eelatuu eriyaawaadan, sa'aan de'iyaa Asay ubbay ne suntsaa erana malanne new yayana mala, k'ay taani kees's'eedda ha Geeshsha Gollii, new goynniyaa sa'aa giddeeddawaa untunttu erana mala, he kare biittaa Asay neena woossiyaawaa aw pola. 44 «Ne asatuu barenttu morkkatuwaa olana mala neeni kiitteedda sa'aa hak'anne biide, untunttu neeni dooreedda ha katamaakkonne taani ne suntsaw kees's'eedda Geeshsha Golliyaakko simmiide, neena Med'inaa Godaa woossooppe, 45 untunttu woosaanne watiwatuwaa saluwaan neeni sisa; untunttoo s'oonuwaa imma. 46 «Nagaraa ootsenna Asay baynnawaadankka, untunttu ne bolla nagaraa ootsina, neeni untunttoo hank'k'ettaade morkketoo untuntta aatsaade immina morkketuukka untuntta omoodiide, haakkina matinakka barenttu gadiyaa akkiide afina, 47 untunttu he omoodetteedda biittan de'iidde, barenttu wozanaan nagaraappe simmooppe, he omoodetteedda biittan untunttu de'iidde, «Nuuni nagaraa ootseeddo; nuuni bayzseeddo; nuuni iitabaa haneeddo» yaagiide new watiwatooppe, 48 barena omoodiide afeedda morkkatuwaa biittan de'iidde, untunttu barenttu kumentsaa wozanaappenne barenttu kumentsaa k'ofaappe neekko simmooppe, neeni untunttu mayza aawaatoo immeedda untunttu biittaakko, neeni dooreedda katamaakkonne taani ne suntsaw kees's'eedda Geeshsha Golliyaakko simmiide, neena woossooppe, yaatooppe, 49 untunttu woosaanne untunttu watiwatuwaa neeni de'iyaa sa'aan saluwaan sisa. Untunttoo

pirdaa. 50 Ne Asay ne bolla ootseedda nagaraanne bayzseedda
 bayzzuwaa atto yaaga; untuntu omoodiide afeedda asatuu
 untuntu k'arettanaadan ootsa. 51 Ayaw gooppe, untuntu
 he birataa siilissiyaa c'oo'iyaa mala gadiyaappe, Gibs'eppe
 neeni kesseedda ne asatuwaanne ne buzotuwaa. 52 «Taani ne
 k'oomayne ne Asay Israa'eelii watiwatiyaawaa ne ayfii s'eello;
 k'ay untuntu waassiyaa wode awudenne neeni untuntu
 alla. 53 Ayaw gooppe, abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa
 Godaw, neeni kase nu aawotuwaa Gibs'eppe kessiyaa wode
 ne k'oomaa Muse baggana odeeddawaadan, untunta neeni
 sa'aan de'iyaa kawutetsatuu ubbaa giddoppe ne buzo ootsanaw
 dummayaadda» yaagiide woosseedda. 54 Solomone Med'inaa
 Godaa woosaanne watiwatuwaa Poleeddawaappe guyyiyaan,
 bare kushiyaa saluwaa mic'c'iide Med'inaa Godaa yarshshuwaa
 sa'aa sintsan gulbbateedda sa'aappe denddi ek'keedda.
 55 Israa'eeliyaa shiik'uwaa ubbaa bare k'aalaa d'ok'k'isiide,
 hawaadan yaagiide anjeeedda; 56 «I kase haasayeedda
 bare k'aalaadan bare asaa Israa'eeliyaa shemppisseedda
 Med'inaa Goday galatetto; I bare k'oomaa Muse baggana
 immeedda lo'o hidootay ubbay poletteedda. 57 Med'inaa
 Goday nu S'oossay kase nu aawotuwaana de'eeddawaadan,
 nuunanakka de'o; I nuuna ubbakka aggoppo woy yeggoppo. 58
 Nuuni Aa ogiyaan ubbaan hamettana malanne I nu aawaatoo
 immeedda azazuwaa, wogatuwaanne higgiiyaa naagana mala,
 nu wozanaa barekko zaaro. 59 Hachche hachche de'oo
 koshshiyaawaadan, S'oossay taana bare k'oomaanne bare asaa
 Israa'eeliyaa maaddana mala, taani Med'inaa Godaa sintsan
 woossaade geedda ha k'aalatuu k'ammanne gallassi Med'inaa
 Godaakko, nu S'oossaakko, shiik'ino. 60 Hewenne, sa'aan

de'iyaa Asay ubbay Med'inaa Goday S'oossaa gidiyaawaanne aappe attina hara s'oossi bayinnaawaa eranaadaana. **61** Hachchewaadankka hinttenttu Aa wogaadan hamettanawunne aw azazettanaw Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, hinttenttu wozanay ammanettiyaawaa gido» yaagiide anjjeedda. **62** Hewaappe guyyiyaan kaatiinne Israa'eeliyaa Asay ubbay ittippe Med'inaa Godaa sintsan yarshshuwaa yarshsheeddino. **63** Solomone Med'inaa Godaw ittippetetsaa yarshshuwaa yarshshanaw laatamanne laa"u sha"a booratuwaanne s'eetanne laatamu sha"a dorssatuwaa shiishsheedda. Hewaadan ootsiide kaatiinne Israa'eeliyaa Asay ubbay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa anjjiiseedino. **64** Kaatii Solomone Geeshsha Golliyaw sintsa bazzuwaan de'iyaa giddo dabaabaa he gallassi dummayeedda. He sa'aan s'uuggiyaa yarshshuwaa, katsaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaappe mod'duwaa yarshsheedda. I hewaa ootseeddawe Med'inaa Godaa sintsan de'iyaa, nahaasiyaa giyaa birataappe oosetteedda yarshshiyaa sa'ay s'uuggiyaa yarshshuwaa, katsaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaappe mod'duwaa yarshshanaw guus's'eedda dirassa. **65** He wode Solomoninne Israa'eeliyaa Asay ubbay laappun gallassaw Daasiyaa Baalaa bonchcheedda; Israa'eeliyaa zawaan Hamaata Pinuwaappe biide Gibs'e Shaafaa gakkanaaw de'iyaa c'ora Asay Med'inaa Godaa sintsan baalaa bonchchanaw shiik'eedda. **66** Wonttetsa gallassi kaatii asaa moyzzeedda; Asay kaatiyaa anjjiide, Med'inaa Goday bare k'oomaa Daawitewunne bare asaa Israa'eeliyaw ootseedda keekkatetsan nashettiiddenne wozanaappe pashikkiidde, bare soo bare soo beedda.

9 Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaanne kaatiyaa golliyaa kees's'iide makkeeddawaappenne ootsanaw amotteedda amuwaa ubbaa Poleeddawaappe guyyiyaan, **2** Gabaa'oonaa kataman kase k'onc'c'eeddawaadan, Med'inaa Goday laa'entsuwaa aw k'onc'c'eedda. **3** Med'inaa Goday Aa hawaadan yaageedda; «Neeni ta sintsan woosseedda woosaanne watiwateedda watiwatuwaa taani sisaad. Neeni kees's'eedda Geeshsha Gollii med'inaw ta suntsay an s'eesettana mala udaade taani geeshshaad; ta ayfiinne ta wozanay ubbaa wode ha Geeshsha Golliyaan de'anawaa. **4** «Neena gidoope, neeni ne aawuu Daawite hametteeddawaadan borisiyaabay baynnan suuretetsan ta sintsan hamettoope, taani azazeeddawaa ubbaa ootsooppenne ta wogaanne ta higgiiyaa naagooppe, **5** taani ne aawuwaa Daawitaw, «Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttiyaa asaa neeni ubbakka d'ayakka» geeddawaadan, ne kawutetsaa araataa Israa'eeliyaa bolla med'inaw minisaade essana. **6** «Shin neeni woy ne naanay taana kaalliyaawaa aggiide wora simmooppe, taani hinttentta azazeedda ta azazuwaanne ta wogaa naagennan d'ayooппenne hara s'oossatoo ootsanawunne goynnaw booppe, **7** yaatooppe, Israa'eeliyaa asaa taani kase untunttoo immeedda biittappe d'ok'ollana; taani ta suntsaw geeshsheedda ha Geeshsha Golliyaakka agga agkana. Israa'eelatu asaa ubbaa gidдон tossawunne k'iiliic'oo gidanawantta. **8** Ha Geeshsha Gollii Koletteeddabay keeleteedda sa'aa gidanawaa; mataana aad'd'iyyaa Asay ubbay dagammiiddinne «Poora!» giidde, «Med'inaa Goday ha gadiyanne ha Geeshsha Golliyaa ayaw hawaadan ootseedde?» yaagana. **9** Asay, Untuntu mayza aawotuwaa Gibbs'eppe kesseedda Med'inaa Godaa barenttu

S'oossaa untuntu agjiide, hara s'oossatuwaa kaalledda dirassinne untuntuwaa ootsiide goynneedda dirassi, Med'inaa Goday untuntu bolla ha iitabaa ubbaa aheedda yaagiide zaarana» yaageedda. **10** Solomone ha laa'u golliyaa, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaanne kaatiyaa golliyaa kees's'eedda laatamantsa laysaa wurssetsan, **11** S'iiroosa Kaatii Kiiraami I koyyiyaa s'iidaa, zigaanne work'k'aa ubbaa immeedda diraw, Galiilan de'iyaa laatamu katamatuwaa Solomone aw immeedda. **12** Shin Kiiraami S'iiroosa katamaappe kesiide, Solomone aw immeedda katamatuwaa be'anaw beedda wode, katamatuu Aa nashechchibeykkino. **13** Yaatina, Kiiraami Solomona, «Ta ishaw, hawanttu neeni taw immeeddawanttu ayaa katamatee?» yaageedda. Hewaa diraw, I he katamatuwaa, «Patsenna biittaa» yaagiide suntseedda. He heeray hachche gakkanawukka he suntsan s'eesettee. **14** Kiiraami oyddu sha"a kiilo giraame dees'iyaa work'k'aa Kaatiyaa Solomonaw yeddi wotseedda. **15** Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa, bare golliyaa, Miillo, Yersaalame katamaa gimbbiyaanne Has'ooraa, Magidonne Gezeera katamatuwaa gimbbanaw Kaatiyaa Solomonaw gabbaaratuu de'iino. **16** Gibs'e biittaa Kaatii kase Gezeera katamaa oyk'k'iide katamaa taman s'uuggeedda. Kataman de'iyaa Kanaane asatuwaakka wod'eedda; yaatiide Solomone akkeedda bare naattiw woytaa ootsiide immeedda; **17** Solomone Gezeera katamaa wotsi kees's'eedda. Hewaadankka k'ay, Solomone hirki Beeti-Horoonaa, **18** Baa'ilaata, Yihudaa woran de'iyaa Taamaara katamaa, **19** miishshaa minjiyyaa katamatuwaa ubbaa, bare paratuwaanne paraa gaaretuwaa wotsiyaa katamatuwaanne Yersaalamen, Libaanoosaninne bare mooddiyaa biittan ubbaan kees's'anaw amotteedda ubbaa kees's'eedda. **20**

Amooratuppe, Hiitetuppe, Parzzetuwaappe, Hiiwetuwaappenne
Yaabuusatuwaappe atteeda asatuu ubbay Israa'eeliyaa
asaa gidikkino; **21** untuntu Israa'eeliyaa asatuu biittappe
wurssi d'ayssanaw danddayennan aggina, he biittan atteeda
asatuwaappe zeretsatuwaa. Solomone untunta gabbaaretetsaa
oosisseedda; untuntu hachche gakkanawukka gabbaaretetsan
ootsino. **22** Shin Solomone Israa'eeliyaa asatuwaappe
oonanne ayileyibeena; untuntu aw oosanchchatuwaa,
olanchchatuwaa, olanchchatuu kaappatuwaanne gadaawatuwaa,
paraa gaaretuwaa laaggiyaawanttu kaappatuwaanne paraa
asatuwaa gidiide ootseeddino. **23** Hewaadanka k'ay,
untuntu Solomona kiitaa kiitettiyaawanttu kaappatuwaa;
untuntuppe ichcheshu s'eetanne ishatamatu oosuwaa ootsiyaa
goshshanchchatuwaa s'eelliide oosissiino. **24** Gibs'e Kaatiyaa
naatta Daawita Katamaappe Solomone iziw kees'isseedda
golliyaa pude beeddawaappe guyyiyaan, I Miillo gimbbeedda. **25**
Solomone Med'inaa Godaw gimbbeedda yarshshuwaa sa'aan
s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa laytsan
heezzu gede yarshshee; Med'inaa Godaa sintsan is'aanaakka
c'uwayee. Yaatiide Geeshsha Golliyaa poleedda. **26** Hewaappe
guyyiyaan Kaatii Solomone Eedooma biittan Zo'o Abbaa
doonaan, Eelaata geetettiyaa katamaa matan de'iyaa Ees'iyooni-
Gaabiran markkabatuwaa med'd'eedda. **27** Kaatii Kiiraami
Solomone asatuwaana ootsana mala markkabiyyaa laaguwaa
looheedda bare asatuwaa kiitheedda. **28** Untuntu Oofira gadiyaa
beeddino; yaappe tammanne oyddu sha"a kiilo giraamiyaappe
dariyaa work'k'aa Kaatiyaa Solomonaw akkiide yeeddino.

10 Saaba kaatatta Med'inaa Godaa suntsan waareteedda
Solomona waariyaa sisaade, dees'iyaa ooshatuwaa akkaade, Aa

paac'c'anaw denddaaddu. 2 Sawuwaa, loytsi daro work'k'aanne al'o shuchchaa c'aaneteedda daro gaalotuwaa c'uguwaana loytsi daro ajabaana Yerusaalame gakkade, Solomona sintsa aad'd'aadu. Bare wozanaan de'iyawaa ubbaa Solomonaw odaaddu. 3 Solomone Aa oochcheeddawaa ubbaa odeedda; izi birshshennan aappe geemmi atteedabay ayaynne baawa. 4 Saaba kaatata Solomona aad'd'eeda era, I kees's'eedda kaatiyaa golliyaa, 5 Aa maaddan shiik'iyaa k'umaa, Aa oosanchchatuu uttiyaa utetsaa, Aa k'oomatuu ootsiyaa oosuwaanne mayiyaa mayuwaa, Aa eessaa tigiyaawantanne Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan I s'uuggiyaa yarshshuwaa be'eedda wode, izi wozanay gagetteedda. 6 Hewaappe guyyiyaan iza kaatiyaa, «Nawaanne ne aad'd'eeda eratetsaabaa taani ta gaden de'aadde siseeddawe tuma. 7 Shin taani yaade, ta ayfiyaa biraanan be'ana gakkanaw untunttu taw odeeddawaa ammanabeykke. Taw Asay odeeddawe bagganne gakkenna; aad'd'eeda eratetsankka duretetsankka taani siseeddawaappe loytsi daree. 8 Ubbaa wode ne sintsan ek'kiide, ne aad'd'eeda era sisiyaa ne asatuunne ne oosanchchatuu ayaa nashettiinooshsha! 9 Neenan nashettiidde, neena Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan utisseedda Med'inaa Goday ne S'oossay galatetto! Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa med'inaw siik'eedda diraw, neeni suure pirddaanne s'illotetsaa ootsana mala I neena kaateyeedda» yaagaaddu. 10 Kaatata oyddu sha"a kiilo giraame dees'iyaa work'k'aa, loytsi daro sawuwaanne al'o shuchchaa kaatiyaw immaaddu. Saaba kaatatta Kaatiyaa Solomonaw immeeddawaa keeshshaa daro sawuwaa hewaappe simmina ooninne ahibeena. 11 (Kaatiyaa Kiiraama markkabatuu, Oofirappe work'k'aa aheeddawanttu yaappekka sanddale geetettiyaa loytsi daro

mitsaanne al"o shuchchaa aheeddino. 12 Kaatii Solomone he sanddaliyaappe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaanne kaatiyaa golliyaa tuuk'etuwwa, mazimuriyaa yes's'iyaaawanttoo diitsaanne maasink'k'uwaa med'isseedda. Hewaa mala sanddalii he gallassaappe haa simmina yinne erenna, beettinne erenna.)

13 Kaatii Solomone immanaw bessiyaa imotaappe haraa, Saaba kaatatta amottaade Aa oochcheeddawaa ubbaa iziwwa immeedda. Hewaappe guyyiyaan Saaba kaatatta bare ajabaana dendaade, bare gade simmaaddu. 14 Solomone laytsan laytsan akkiyaa work'k'ay laatamanne heezzu sha"a kiilo giraame dees'iyaaawaa. 15 Hewe zal"anchchatuwaappe akkeedda k'aras'aanne Araba biittaa kaatetuwwa ubbaappenne Israa'eeliyaa biittaa mooddiyaawanttuppe akkeedda giiraa bolla gujjaa. 16 Solomone laa"u s'eetu wogga gondalletuwwa k'os's'eedda work'k'aappe med'isseedda; itti itti gondalliyan laappun kiilo giraame gidiyaa work'k'ay geleedda. 17 K'aykka I heezzu s'eetu k'eri gondalletuwwa k'os's'eedda work'k'aappe med'isseedda; itti itti k'eri gondalliyan laa"u kiilo giraame gidiyaa work'k'ay geleedda. Kaatii he gondalletuwwa Liibaanoosa Wora Golliyaa geetettiyyaa gollen wotseedda. 18 K'aykka kaatii itti work'k'aama kawutetsaa araataa danggarssaa zaaliyaappe med'isseedda, muruta work'k'aan sheeshsheedda. 19 Kawutaa araataw de'iyaa sa'aa pude kesaanaw yed'd'iyaa usuppun detsatuu de'iino. He araataw guyye baggay s'aatsaa. Araataw laa"u baggaanakka k'esiyyaa zemppissiyaa sa'atuu de'iino; he laa"u sa'atuu lank'kiyankka ek'keedda itti itti gaammuwwa misilii de'ee. 20 He araataa pude kesiyyaa usuppun detsatuwaan ya baggananne ha baggana itti itti gaammuwwa misilii, ubbaanna tammanne laa"u misiletuu de'iino. Hawaa mala

kawutetsaa araatay hara kawutetsan hak'anne oosettiibeenaa.

21 Kaatii Solomone ushshaa ushiyaa miishshaa ubbay work'k'aappe med'etteedda; Liibaanoosa Wora Gollen de'iyaa miishshaa ubbaykka muruta work'k'aappe med'etteedda. Ittibayne biraappe med'ettiibeenaa; ayaw gooppe, Solomone wode biray ubbakka go"iyaabaadan paydetti erenna. 22 Kaatiyaw Kiiraama markkabatuwaanna zal"iyaa work'k'aama markkabatuu abbaan de'iino. He markkabatuu work'k'aanne biraa, danggarssaa achchaa, geleshshotuwaanne k'aaretuwaa c'aani akkiide, heezzu laytsaappe itti gede yiino. 23 Kaatii Solomone duretetsaaninne aad'd'eeda eratetsan sa'aan de'iyaa kaatetuwwa ubbaappe dareedda. 24 Sa'aan de'iyaa Asay ubbay Aa sintsa aad'd'anawunne S'oossay Aa wozanaan wotseedda aad'd'eeda era sisanaw koyee. 25 Laytsaappe laytsan yiyaa ubbay aw immanaw work'k'aanne biraa miishshatuwaa, mayotuwaa, ola miishshatuwaanne sawuwaa, paratuwaanne bak'ulotuwaa akkiide yee. 26 Solomone paraa gaaretuwaanne paratuwaa shiishsheedda; aw itti sha"anne oyddu s'eetu paraa gaaretuunne tammanne laa"u sha"a paratuu de'iino. I untuntu paraa gaaretuwaa katamatuwaaninne barenana Yersaalamen wotseedda. 27 Kaatii Yersaalamen biray shuchchaadan keeletanaadan, zigaykka gad'an dic'ciyaa etsaadan c'orattanaadan ootseedda. 28 Solomone paratuu Gibs'eppen K'aawe geetettiyaa biittappe yeeddino. Kaatiyaa zal"anchchatuu untuntu K'aaweppe shaluwaan shammiide ahiino. 29 Untuntu itti itti paraa gaariyaa usuppun s'eetu s'agaraa biran, itti itti paraa s'eetanne ishatamu s'agaraa biran Gibs'eppe shammiide ahiino; untuntukka Hiitetuwaa kaatetoo ubbattoon Sooriyaa kaatetoo zal"iino.

11 Kaatii Solomone daro allaga biittaa mac'c'awantta siik'eedda; hewantunne Gibs'e kaatiyaa naatti bolla gujjina Moo'aabatuwaa, Amoonatuwaa, Edoomatuwaa, Sidoonatuwaanne Hiitetuwaa mac'c'awantta. **2** Unttuntu, «Hinttenttu ha asatuwaana akuwaan geluwaan walakettoppite; ayaw gooppe, untuntu hinttenttu wozanaa tumuppe barenttu eek'aa s'oossatuwaakko zaarana» yaagiide Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaw odeedda kawutetsatuu mac'c'awantta; shin Solomone untuntunna siik'uwaan k'ashetteedda. **3** Solomonaw kaatetuwaa naanaa gidiyaa laappun s'eetu machchetuunne heezzu s'eetu machchiyaadan aw de'iyaa mac'c'awanttu de'iino. Aa machchattuu Aa wozanaa S'oossaappe haaseeddino. **4** Solomone c'imi c'imiide biishshin, Aa machchattuu Aa wozanaa hara s'oossatuwaakko zaareeddino; yaatina, Aa aawuwaa Daawite kumentsaa wozanaappe siik'eeddawaadan, Med'inaa Godaa bare S'oossaa I siik'ibeenna. **5** Solomone Asttaaroota geetettiyaa Sidoonatuwaa s'oossatiwunne Molooka geetettiyaa Amoonatuwaa s'oossaw, sheneyiyaawoo goynneedda. **6** Yaatiide Solomone Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda; Aa aawuwaa Daawite kaalleeddawaadan, Med'inaa Godaa polo kaallibeenna. **7** Hewaappe guyyiyaan Solomone Kaamoosha geetettiyaa tuna eek'awunne Amoonatuu eek'iyaa, Molooka geetettiyaa tuna eek'aw Yersaalame katamaappe away doliyaa baggan de'iyaa deriyaa huup'iyaan goynniyaa d'ok'k'a sa'aa kees's'eedda. **8** Allaga biittappe akkeedda bare machatuwaa ubbawukka I hewaadan giigisseedda; untuntu barenttu s'oossatoo yaan is'aanaa c'uwayeeddinonne yarshshuwaa yarshsheeddino. **9** Aw laa"u gede k'onc'c'eedda Med'inaa Godaappe Israa'eeliyaa S'oossaappe Solomone wozanay

wora simmeedda diraw, Med'inaa Goday Aa hank'k'etteedda.

10 Hara s'oossatuwaa kaallennaadan S'oossay Solomona azazeedda; giddooppene, Solomone Med'inaa Godaa azazuwaa naagibeenna. 11 Hewaa diraw, Med'inaa Goday Solomona hawaadan yaageedda; «Neeni hawaadan haneedda diraw, taani neena azazeedda ta c'aak'uwaanne ta wogaanne neeni naagennan is's'eedda diraw, taani ne kawutetsaa neeppe bonk'k'a akkaade, ne k'oomatuwaappe ittoo immana. 12 Gidooppene, ne aawuwaa Daawita diraw taani hawaa neeni pas'a de'iyaa laytsan bonk'k'a akkikke; ne na'aa kushiyaappe bonk'k'a akkana. 13 Hewaakka k'ay kawutetsaa ubbaa aappe dafa akkikke; ta k'oomaa Daawita dirawunne taani dooreedda katamaa Yerusaalame diraw itti zariyaa aw immana» yaageedda. 14 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Edoomiyaa Hadaada, Eedooma biittaa kaatetuwaaw zariyaa gideeddawaa morkke ootsiide Solomona bolla dentseedda. 15 Hawaappe kase baggan Daawite Eedooma asatuwaana oletteedda wode, hayk'k'eeddawannta moogissanaw pude beedda ola gadaaway Yoo'aabe, Eedooman de'iyaa attuma asaa ubbaa wod'i wursseedda. 16 Eedooman de'iyaa attuma asaa ubbaa d'ayssana gakkanaw Yoo'aabinne Israa'eeliyaa Asay ubbay yaan usuppun aginaa utteedda. 17 Shin he wode guutsa na'aa gideedda Hadaadi, Aa aawoo ootseedda Eedooma oosanchchatuwaappe amareedawanttuna Gibs'e gadiyaa bak'ateedda. 18 Unttuntu Midiyaamappe denddiide, Paaraana beeddino; Paaraanappe barenana asaa akkiide Gibs'e gadiyaa, Gibs'e kaatiyaakko beeddino. Kaatii Hadaadaw itti golliyaanne gadiyaa immiide, k'umaa aw azazeedda. 19 Hadaadi kaatiyaa loytsi nashechcheedda; kaatii bare machchatti, Kaatatti S'aafineesi michchato aw machchattio ootsiide immeedda. 20

S'aafineesi michchata aw Ganubaata geetettiyaa na'aa yelaaddu. S'aafineesa Aa kaatiyaa gollen dichchaaddu; Ganubaati yaan kaatiyaa naanatuwaanna ittippe de'eedda. 21 Hadaadi Gibbs'en de'iidde Daawite hayk'k'iidde bare mayzzan gaketeeeddawaanne ola gadaaway Yoo'aabikka hayk'k'eeddawaa siseedda; Hadaadi kaatiyaw, «Taani ta gadiyaa simmana mala taana yedda» yaageedda. 22 Kaatii Aa, «New hawaan ayay pac'c'inee neeni ne gadiyaa baanaw koyiyaawe?» yaagiide oochcheedda. Hadaadi, «Taw ayayne pac'c'ibeenna; shin taani baana» yaageedda. 23 Hewaadankka k'ay, S'oossay Eliyadaa'a na'aa Razoona giyaawaa Solomone bolla morkkiyaa ootsiide dentseedda; Razooni S'ooba Kaatiyaa Hadaadi'eezereppe bak'ateedda. 24 Daawite S'ooba biittaa olanchchatuwaa d'aysseedda wode, Razooni barew asaa shiishshiide, panggatuwaa kaappuwaa gideedda; panggatuu Damask'k'o biide, he katamaa oyk'k'iide, yaan uttiide, Razoona kaateyeeddino. 25 Hadaadi med'd'eedda metuwaa bollakka gujjiide, Solomone de'eedda keenan ubbaan Razooni Israa'eeletoo morkkiyaa gideedda; yaatiide I Sooriyaan kawutiide Israa'eeliyaa asaa morkkeedda. 26 Hewaa bollakka Nabaas'a na'ay lyorbbaami Solomona bolla makkaliide denddeedda; I Solomona k'oomatuwaappe ittuwaa. I Efireema biittan S'areedappe yedda asa; Aa daayakka S'iruu'o geetettiyaa am"atto. 27 Kaatiyaa bolla I makkali denddeedda taarikii hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaadana. Solomone Miillo gimbbeeddanne bare aawuwaa Daawita Katamaa yuushshuwaa gimbbiyaan de'iyaa kallo sa'aa kuntseedda. 28 lyorbbaami mino asaa; Solomone ha wodallay bare kiitaa wooti loytsi ootsintto be'eedda; Minaasenne Efireema biittan ootsiyaa goshshanchchatuu ubbaa bolla Aa kaappuwaa

ootsiide suntseedda. **29** Itti gallassi lyorbbaami Yerusaalame katamaappe kesiide bee; Seeloppe yeedda, timbbitiyaa odiyaa Akiyi aanana ogiyaan gaketeedda. Akiyi he wode ooratsa mayuwaa mayyi utteedda. Dembban untuntu laa"uwaa s'alalay de'iino. **30** Akiyi bare mayyeedda ooratsa mayuwaa oyk'k'iide, tammanne laa"u kessiide peed'eedda. **31** lyorbbaama hawaadan yaageedda; «Tammu peed'etsatuwaa new akka. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Be'a, taani kawutetsaa Solomona kushiyaappe peed'aade, tammu zeretsaa new immana hanay. **32** Shin ta k'oomaa Daawita dirawunne Israa'eeliyaa zaratuwaa ubbaa giddoppe taani dooreedda Yerusaalame katamaa diraw, itti zariyaa aw aggana. **33** Taani hawaa ootsana gaasuu, Solomone taana aggiide Sidoonatuwaa s'oossatti Asttaarootiw, Moo'aabatuwaa s'oossaa Kaamooshawunne Amoonatuwaa s'oossaa Molookaw goynneedda dirassanne ta ogiyaan hametennan, ta sintsan suurebaa hanennaaninne Aa aawuu Daawite naageeddawaadan ta wogatuwaanne ta higgiiyaa naagennan is's'eedda dirassa. **34** « «Gidooppenne, taani kawutetsaa Solomona kushiyaappe wurssa akkikke; taani dooreeddanne ta azazuwaanne ta wogaa naageedda ta k'oomaa Daawita diraw, Solomone pas'a de'eedda keeshshan ubbaan I mooddanaadan ootsaad. **35** Hewaappe guyyiyaan taani kawutetsaa Aa na'aa kushiyaappe akkaade tammu zeretsaa new immana. **36** Ta suntsay an s'eesettana mala, taani dooreedda Yerusaalame kataman ubbaa wodekka ta k'oomaa Daawita zeretsay kaatetana mala, taani itti zariyaa Aa na'aw immana. **37** « «Neena gidooppe, taani neena akkana; ne wozanay amotteedda ubbaa neeni mooddana; neeni Israa'eeliyaa bolla kaatetana. **38** Taani neena

azaziyaawaa neeni ootsooppe, ta ogiyaan hamettooppenne ta k'oomay Daawite naageeddawaadan ta wogatuwaanne ta azazuwaa naagaade ta sintsan suurebaa hanooppe, taani neenana gidana; Daawitaw ootseeddawaadankka ne zaratuu de'i be'anaadan ootsana; Israa'eeliyaakka taani new immana. **39** Solomona nagaraa diraw Daawita zeretsatuwaa taani murana; shin med'inaw gidenna» yaagee» yaageedda. **40** Solomone lyorbbaama wod'anaw kajjeeleedda; shin lyorbbaami Gibs'e gadiyaa Kaatiyaa Shiishaak'akko bak'atiide beedda; Solomone hayk'k'ana gakkanaw Gibs'en takkeedda. **41** Solomone haneedda harabay, I ootseeddabay ubbay, Aa aad'd'eeda eratetsaabay Solomona Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **42** Solomone Israa'eeliyaa ubbaa bolla Yerusaalamen oytamu laytsaa kaateteedda. **43** Hewaappe guyyiyaan Solomone hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeeedda; bare aawuwaa Daawita Kataman moogetteedda. Aa na'ay Robi'aame Aa kotan kaateteedda.

12 Israa'eeliyaa Asay ubbay Robi'aama kaateyanaw Sekeema katamaa beedda diraw, ikka yaa beedda. **2** Nabaas'a na'ay lyorbbaami, Kaatiyaa Solomoneppe bak'atiide Gibs'en de'iyaaawe hawaa siseedda wode, Gibs'eppe simmiide yeedda. **3** Israa'eeliyaa Asay lyorbbaamaw kiittiide s'eesissina, inne Israa'eeliyaa maabaray ubbay Robi'aamakko biide, **4** «Ne aawuu nuuna dees'o morgge mitsaa toosseedda; shin ha"i neeni I nuuna oosissiyaa wolk'k'aama oosuwaanne dees'o morgge mitsaa nuw kawushisaarkkii. Yaatooppe, nuuni new moodetana» yaageeddino. **5** Robi'aame untunttoo, «Biite; heezzentso gallassi simmiide taakko yiite» yaageedda; Asay beedda. **6** Hewaappe guyyiyaan Kaatii Robi'aame Aa aawuu Solomone pas'a de'iyaa wode, Solomona zoreedda c'imatuwaa zoretaa

besseedda. I untuntta, «Ha asaw waagaade zaara giitee?» yaagiide oochcheedda. 7 C'imatuu Robi'aama, «Hachche neeni asaw k'oomaa gidaade ootsooppenne untunttu oochchiyaawoo neeni lo'o k'aalaa zaaroppe, ubbaa gede untunttu new k'oomaa gidanawantta» yaageeddino. 8 Shin Robi'aame c'imatuu zoreedda zoriyaa aggiide, aanana dic'c'iide aw ootsiyaa yalaga asatuwaa zoretaa besseedda. 9 I untuntta, «Hinttenttu taana zoriyaawe ayee? «Ne aawuu nuuna toosseedda dees'o morgge mitsaa nuw kawushisaarkkii» yaagiyaa ha deriyaw waagaade zaaroo?» yaagiide oochcheedda. 10 Shin aanana dic'c'eedda yalagatuu, « «Ne aawuu nuuna dees'o morgge mitsaa toosseedda; shin neeni nuw kawushisaarkkii» yaagiyaa asaw, «Ta k'eeri birad'd'ii ta aawuwaa s'eessaappe orddee. 11 Ta aawuu hinttenttu morgge mitsaa dees'iseedda; shin taani hewaappekka aatsaade dees'isana. Ta aawuu hinttentta lissuwaan wad'd'eedda; shin taani hinttentta masimasuwaadan dukkiyaa lissuwaan wad'd'ana» yaagaade zaara» yaageeddino. 12 Hewaappe guyyiyaan Kaatii Robi'aame, «Heezzentso gallassi simmiide taakko yiite» geeddawaadankka, Iyorbbaaminne Asay ubbay heezzentso gallassi simmiide yeeddino. 13 Kaatii untunttoo hank'k'o zaaruwaa zaareedda. C'imatuwaa zoriyaa aggi bashiide, 14 yalagatuu zoreedda zoriyaa kaalleedda. Yaatiide hawaadan yaageedda; «Ta aawuu hinttenttu morgge mitsaa dees'iseedda; shin taani hewaappekka aatsaade dees'isana. Ta aawuu hinttentta lissuwaan wad'd'eedda; shin taani hinttentta masimasuwaadan dukkiyaa lissuwaan wad'd'ana» yaagiide zaareedda. 15 Kaatii Asay giyaawaa sisennan is's'eedda; ayaw gooppe, Med'inaa Goday Seeloppe yeedda Akiya baggana kase Naabaas'a na'aa Iyorbbaamaw odeedda k'aalay polettanaadan hawe Med'inaa

Godaappe haneedda. 16 Israa'eeliyaa Asay ubbay kaatii untunttu giyaawaa sisennan is's'eeddawaa be'iide, kaatiyaa hawaadan yaageeddino; «Daawitewaappe nuuna gakkiiyaabay ayee? Isseya na'aappe nuuni laattanawe baawa! Israa'eeliyaa asaw, hinttentu soo hinttentu soo simmite! Ha"i simmi Robi'aame barew naagetto!» yaageeddino. Israa'eeliyaa Asay ubbay barenttu soo barenttu soo simmeeddino. 17 Shin Robi'aame Yihudaa katamatuwaan de'iyaa Israa'eeliyaa asaa bolla kaateteedda. 18 Hewaappe guyyiyaan Kaatii Robi'aame bare gabbaaratuwaa kaappuwaa Adooniraama Israa'eeliyaa asaakko kiiteteedda; untunttu shuchchaan c'addiide wod'eeddino. Yaatina, Kaatii Robi'aame bare paraa gaariyan ellekka kes uttiide, Yersaalame bak'ateedda. 19 Heewaappe doommiide hachche gakkanaw Israa'eeliyaa zaratuu tammatu Daawita zariyaappe kaateteedda kaatetuwa bolla makkaleeddino. 20 Iyorbbaami Gibs'eppe simmeeddawaa Israa'eeliyaa Asay ubbay siseedda wode, Aa barenttu yaa'aw s'eesissiide, Israa'eeliyaa bolla kaateyeeddino; Daawita zariyaappe kaateteedda kaatetoo ammanettiide atteedawe Yihudaa zariyaa s'alala. 21 Solomona na'ay Robi'aame Yersaalame katamaa gakeedda wode, Israa'eeliyaa biittaa asaana olettiide, kawutetsaa barew zaarana mala, Yihudaa zariyaappenne Biiniyaama zariyaappe dooretteedda itti s'eetanne hospun tammu sha"a olanchchatuwaa shiishsheedda. 22 Shin S'oossaa k'aalay, S'oossaa asaa gidiyaa Shamaa'iyakko yiide, 23 «Solomona na'aa, Yihudaa Kaatiyaa Robi'aamaw, Yihudaanne Biiniyaama zaretoonni atteeda asaa ubbaw hawaadan yaaga; 24 «Med'inaa Goday hinttentta, «Hinttenttu dabbotuwaana, Israa'eelatuwaana olettanaw booppite. Hawaa taani ootseedda diraw, hinttenttu ubbaykka hinttenttu soo

hinttenttu soo simmite» yaagee» yaagaadde oda» yaageedda. Unttuntu Med'inaa Godaa k'aalaa sisiide, simmiide soo beeddino.

25 Hewaappe guyyiyaan lyorbbaami Efireema gezziyaan de'iyaa Sekeema geesso ootsi gimbbiide, yaan de'eedda; hewaappe kes biide P'iini"eela gimbbeedda. **26** lyorbbaami bare wozanaan, «Kawutetsay Daawita zariyaw simmana. **27** Ha Asay Med'inaa Godaa geeshsha Golliyaan yarshshuwaa yarshshanaw Yersaalame katamaa biyaawaa gidoope, untuntu k'aykka barenttu godaakko, Kaatiyaa Robi'aamakko simmana. Untuntu taana wod'iide, Yihudaa Kaatiyaa Robi'aamakko simmana» yaagiide k'oppeedda. **28** Hewaa diraw, kaatii zoretteeddawaappe guyyiyaan work'k'aappe laa"u maratuwaa misiletuwaa med'd'iide asaw, «Hinttenttu hawaappe Yersaalame beeddawaa keeshshay gidanawaa. Hinttenttoo Israa'eeliyaa asatoo, hinttentta Gibs'eppe kesseedda hinttenttu s'oossatuu hawanttushi!» yaageedda. **29** Untuntuppe ittuwaa Beeteelen, ittuwaa k'ay Daanan wotseedda.

30 Ha yewuu untunttoo nagarateedda; ayaw gooppe, itti maraa misiliyaw goynnaw Asay Daana gakkanaw beedda.

31 lyorbbaami deriyaa huup'iyaan goynniyaa d'ok'k'a sa'aa giigissiide Leewiyaa zariyaa gidana d'ayooppekka, ubbaa k'ommo asaappe k'eesatuwaa ootsiidde suntseedda. **32** Yihudaan bonchchiyaawaadan hosppuntsa aginaan tammanne ichcheshantsa gallasan baalay bonchchettanaadan, lyorbbaami gallassaa keereedda; yarshshuwaa yarshsheedda. I hawaadan haneedda; Beetele beedda; bare med'd'eedda maraa misiliyaw yarshshuwaa yarshsheedda. K'ay bare med'd'eedda goynniyaa d'ok'k'a gishuwaan k'eesetuwaa Beeteelen suntsiide wotseedda.

33 I bare huup'iyaw dooreedda hosppuntsa aginaan, he aginaw tammanne ichcheshantso gallassi Beetele beedda; he gallassay

Israa'eeliyaa asaw baalaa gidanaadan awaayeedda. Yaatiide is'aanaa c'uwayanaw pude yarshshiyaa sa'aa kesseedda.

13 Iyorbbaami is'aanaa c'uwayanaw yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa matan ek'k'ide'ishshin, Med'inaa Godaa k'aalan kiitetteedda, S'oossaa asaa geetettiyaa itti bitanii Yihudaappe yeedda. **2** Med'inaa Goday azazina he yarshshiyaa sa'aa bolla hawaadan yaagiide waasseedda; «Yarshshiyaa sa'aw, yarshshiyaa sa'aw, Med'inaa Goday neena hawaadan yaagee; «Daawita zariyaw Yoosiyaasa geetettiyaa itti na'ay yelettanawaa. He na'ay ha''i hawaan yarshshiidde de'iyaa d'ok'k'a sa'atuu k'eesetuwwa ne bolla yarshshana; ne bolla asaa mek'etsay s'uugettana» yaagee» yaagiide waasseedda. **3** He gallassi S'oossaa Asay malaataa immiidde, «Med'inaa Goday odeedda malaatay hawaa; ha yarshshiyaa sa'ay p'alk'k'ettana; Aa bolla de'iyaa bidintsaykka wora laalettanawaa» yaageedda. **4** Kaatii Iyorbbaami S'oossaa Asay Beeteelen de'iyaa yarshshiyaa sa'aa bolla waasseeddawaa siseedda wode, yarshshiyaa sa'aappe bare kushiyaa yeddiide, «He bitaniyaa oyk'k'ite!» yaageedda. Shin I bitaniyaw yeddeedda kushii ellekka s'iiggiide sileedda; Hewaa diraw, bare kushiyaa guyye zaariide akkanaw danddayibeenna. **5** K'ay S'oossaa Asay Med'inaa Godaa k'aalan immeedda malaataadan yarshshiyaa sa'ay p'alk'k'etti wod'd'ina, Aa bolla de'iyaa bidintsaykka wora laaletteedda. **6** Yaatina, Kaatii Iyorbbaami S'oossaa asaa, «Ta kushii kasewaadan hanana mala taw gaannataade Med'inaa Godaa ne S'oossaa woossarikkii!» yaageedda. Hewaa diraw, S'oossaa Asay kaatiyaw gaannatiide Med'inaa Godaa woossina, kaatiyaa kushii simmiide kasewaadan haneedda. **7** Kaatii S'oossaa asaa, «Taananna ta soo dendda; K'umaa ma. K'ay taani new imotaa immana» yaageedda. **8** Shin S'oossaa

Asay kaatiyaw hawaadan yaagiide zaareedda; «Haray attina neeni ne ak'oo bagga taw imminttokka, taani neenana biikke; hawaan ukitsaakka miikke, haatsaakka ushikke. 9 Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa k'aalay taana, «Neeni ukitsaakka mooppa, haatsaakka ushoppa, ne yeedda ogiyaanakka simmaade booppa» yaagiide azazeedda» yaageedda. 10 Hewaa diraw, bitanii hara ogiyaanna beedda; I Beetele yeedda ogiyaanna simmiide bibeena. 11 Timbbitiyaa odiyaa itti c'ima bitanii Beetele kataman de'ee. Beeteelen he gallassi S'oossaa Asay ootseedda ubbabaa he c'ima bitaniyaa naanay yiide odeeddino; k'ay he bitanii kaatiyaw odeedda k'aalaa untunttu barenttu aawoo odeeddino. 12 Aawuu untuntta, «Hak'a ogiyaanna beedee?» yaageedda; Yihudaappe yeedda S'oossaa Asay beedda ogiyaa aw malaateeddino. 13 Hewaappe guyyiyaan I bare naanaa, «Taw ane hariyaa koorite» yaageedda; Untunttu aw hariyaa koorina toggeedda. 14 S'oossaa asaa geeduwaa kaalliide beedda; itti wolaa kuwaan utteeddawaa demmiide, «Yihudaappe yeedda S'oossaa Asay neeneeyye?» yaageedda. Bitanii, «Ee taana» yaageedda. 15 Timbbitiyaa odiyaa c'ima bitanii Aa, «K'umaa maanaw ta soo taananna dendda» yaageedda. 16 S'oossaa Asay zaariide, «Taani guyye simmaade neenana baanaw, woy ha koshiyan neenana ukitsaa maanaw, woy haatsaa ushanaw danddaykke. 17 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday k'aalay taana, «Neeni he sa'aan ukitsaakka mooppa, haatsaakka ushoppa, ne yeedda ogiyaanakka simmaade booppa» yaagiide azazeedda» yaageedda. 18 Timbbitiyaa odiyaa c'ima bitanii, «Taanikka neenaadan timbbitiyaa odiyaaawaa. Kiitanchchay Med'inaa Goday k'aalan taana, «Ukitsaa I maana malanne haatsaa ushana mala, Aa zaaraadde ne soo neenana akkaade ya» yaageedda»

yaageedda. Shin c'ima bitanii hewaa aw wordduwaa odeedda.

19 Hewaa diraw, S'oossaa Asay aanana simmiide, Aa son meeddanne usheeddanne. **20** Unttuntu maaddan utti de'ishshin, Med'inaa Godaa k'aalay bitaniyaa guyye zaareedda timbbitiyaa odiyaa c'ima bitaniyaakko yeedda. **21** Bitanii Yihudaappe yeedda S'oossaa asaw bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni Med'inaa Godaa k'aalaa is's'aadda; Med'inaa Goday ne S'oossay neena azazeedda azazuwaakka naagabaakka. **22** Neeni S'oossay, «He sa'aan mooppa woy ushoppa» geedda sa'aa guyye simmaade baade, yaan ukitsaa maada; haatsaakka ushaadda. Hewaa diraw, ne anhay ne aawotuwaa duufuwaan moogettenna» yaagee» yaageedda. **23** S'oossaa Asay miyaawaanne ushiyaawaa Poleeddawaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaaawe bare guyye zaariide aheedda bitaniyaw hariyaa kooreedda. **24** I ogiyaan biishshin gaammuu aanana gakettiide, Aa wod'eedda. Anhay ogiyaan panggaraareedda; hariinne gaammuunne laa"attuukka anhaa miyiyaan ek'k'eeddinno. **25** He ogiyaanna aad'd'iyaa Asay anhay panggaraareeddawaanne gaammuu anhaa miyiyaan ek'k'eeddawaa be'eedda; biide timbbitiyaa odiyaa c'ima bitanii de'iyaa kataman odeedda. **26** Biyaa saappe bitaniyaa guyye zaareedda timbbitiyaa odiyaa c'ima bitanii hewaa siseedda wode hawaadan yaageedda; «Hewe k'aalaw azazettenan is's'eedda S'oossaa asaa. Hewaa diraw, Med'inaa Godaa k'aalay aw kasetiide odeeddawaadan, Med'inaa Goday gaammuwaan Aa gatseedda; yaatina, gaammuu Aa mentsereetsiide wod'eedda» yaageedda. **27** Hewaappe guyyiyaan c'ima bitanii bare naanaa, «Taw hariyaa koorite» yaageedda. Unttuntu aw hariyaa kooreeddino; **28** bitanii kesiide beedda. Ogiyaan

panggaraareedda anhaanne anhaa matan ek'k'eedda hariyaanne gaammuwaa demmeedda; gaammuu anhaa mibeenna woy hariyaakka mentsibeenna. **29** Timbbitiyaa odiyaa c'ima bitanii S'oossaa asaa anhaa dentsiide, hariyaa zokkiyaan wotsiide, yeekkanawunne mooganaw guyye bare katamaa akkiide aheedda. **30** Barew makki wotseedda duufuwaan anhaa wotseedda; Aa bolla, «Aayye ta ishaw! Aayye ta ishaw!» yaagiide yeekkeeddino. **31** Moogi simmiide bare naanaa hawaadan yaageedda; «Taani hayk'k'iyaa wode, S'oossaa Asay moogetteedda duufuwaan taana moogite; ta mek'etsatuwaakka Aa mek'etsatuwaa gas'aan wotsite. **32** Ayaw gooppe, Beetele kataman de'iyaa yarshshiyaa sa'aa bollanne Samaariyaa katamatuwaan de'iyaa goynniyaa d'ok'k'a sa'atuu bolla Med'inaa Goday azazina he bitanii waassowe tumu polettana» yaageedda. **33** Hewaappe guyyenna lyorbbaami bare iita ogiyaappe simmibeenna; shin goynniyaa d'ok'k'a saatoo ubbaa k'ommo asaappe k'eesetuwaa gujjiide suntseedda; k'eesatuwaa gidanaw koyiyaa oonanne goynniyaa d'ok'k'a sa'aan wotseedda. **34** lyorbbaama golliyyaa asaa ungganawunne biittaa bollaappe d'ayssanaw gatseedda nagaray hewaa.

14 He wode lyorbbaama na'ay Abii harggeedda. **2** Yaatina, lyorbbaami bare machchato, «Denddaade neeni lyorbbaama machchato gidiyaawaa ooninne erenna mala, ne mayuwaa laamma; Seelo ba. Taani ha asaa bolla kaatetanawaa taw odeedda timbbitiyaa odiyaa Aakii yaan de'ee. **3** Tammu ukitsaa, amareeda komppuwaanne itti otuwaa eessaa aw akkaade aakko ba. Booppe ha harggeedda na'ay hananabaa I new odana» yaageedda. **4** lyorbbaama machata I geeddawaadan ootsaaddu; denddaade Aakiya soo Seelo baaddu. Aakii s'eellanaw

danddayenna; I c'immeedda diraw, Aa ayfii demmenna. 5
 Shin Med'inaa Goday Aakiya, «lyorbbaama machata bare
 na'aa harggiyaawaa neena oochchanaw yaw. Neeni iziw hawaa
 hawaa yaagaade oda. Aa yaa g akkaade hara mac'c'a asaa
 malatanaanu» yaageedda. 6 Hewaa diraw, Aakii machata
 penggiyaan di'i di'iyawaa sisiide hawaadan yaageedda;
 «lyorbbaama machchattitee, ane haa gela. Ayaw hawaadan
 hara asaa malataad? Taani iita woriyaa new odanaw kiitettaad.
 7 Neeni lyorbbaamekko baade hawaadan yaaga; «Med'inaa
 Goday Israa'eeliyaa S'oossay neena, «Taani neena asaa
 giddoppe d'ok'k'issaad; ta asaa Israa'eeliyaa bolla neena
 kaateyaad. 8 Taani Daawita zariyaappe kawutetsaa wotsa
 akkaade, new immaad. Shin neeni ta k'oomaa Daawita
 mala gidakka; I ta azazuwaa naageeddanne ta sintsan
 suurebaa s'alalaa ootsiidde, bare kumentsaa wozanaan taana
 kaalleedda. 9 Neepe kase de'eedda ubbatuu ootseeddawaappe
 dariyaa iitaa neeni ootsaadda; neeni new hara s'oossatuwaa,
 seeriseedda birataappe eek'atuwaa med'd'aadda. Yaataade
 taana hank'k'etsaadda; taana neeppe guyye aatsaada. 10 «
 < «Hewaa gaasuwaan taani lyorbbaama golliyya asaw iitaa
 ahana. Israa'eeliyaa biittan lyorbbaama golliyya asaappe ayiliyaa
 gidina la'a gidiina, itti attuma asayenne attenana d'ok'ollana. Itti
 uray ooshay wurana gakkanaw kessiyaawaadan, lyorbbaama
 golliyya asaa taani wurssa kessana. 11 lyorbbaama zariyaa
 gidiide kataman hayk'k'iyaa oonanne kanatuu maana; gas'ariyan
 hayk'k'iyaa wantta k'ay saluwaa kafotuu maana. Taani Med'inaa
 Goday hawaa odaaddi!» yaageedda» yaaga. 12 «Neena
 gidooppe, ha'i neeni denddaade ne soo ba. Ne gedii katamaa
 geliyaa wode, na'ay hayk'k'ana. 13 Israa'eeliyaa ubbay na'aw

yeekkiide moogana; lyorbbaama golliyya asan Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa sintsan ha na'aan lo"obay beetteedda diraw, lyorbbaama golliyya asaappe Aa s'alaalay duufuwaan moogettana. 14 «Hewaappe guyyiyaan lyorbbaama golliyya asaa d'ok'olli d'ayssiyaa kaatiyaa Med'inaa Goday barew Israa'eeliyaa bolla dentsana. 15 Haatsaa gidдон woshuu k'aas's'iyaawaadan, Med'inaa Goday he wode Israa'eelatuwaa shoc'iide k'aatsana. Asheero giyyaa s'oossatiw untunttu misiliyaa essiide, Med'inaa Godaa hank'k'etseedda diraw, untuntta aawaatoo I immeedda lo"o biittappe untuntta diggana; yaatiide untuntta Efiraas'iisa Shaafaappe hefintsan laalana. 16 lyorbbaami ootseedda nagaraa dirawunne Israa'eeliyaa asaa I oosisseedda nagaraa diraw, S'oossay Israa'eeliyaa aggi bashana» yaageedda. 17 Hewaappe guyyiyaan lyorbbaama machata denddaade baade Tirs's'a gakkade golliyya pengge goc'c'illaa yed'd'in na'ay hayk'k'i aggeeda. 18 Bare k'oomaa timbbitiyaa odiiyaa Aakiya baggana Med'inaa Goday odeeddawaadankka Aa moogeeddino; Israa'eeliyaa Asay ubbay aw yeekkeedda. 19 lyorbbaami haneedda harabay, Aa olatuunne Aa ayissuwaa maaratu Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa Mas'aafatuwaan s'aafetti utteedda. 20 lyorbbaami laatamanne laa"u laytsaa kawuteedda. Hewaappe guyyiyaan hayk'k'iidde bare mayzzan gaketeeedda. Aa kotan Aa na'ay Naadaabe kawuteedda. 21 Solomona na'aa Robi'aame Yihudaan kawuteedda; Robi'aame kaatetiyyaa wode laytsay aw oytamanne itta. Med'inaa Goday bare suntsaa wotsanaw Israa'eeliyaa zaratuwaa katamatuwaa ubbaa giddoppe dooreedda Yerusaalame kataman Robi'aame tammanne laappun laytsaa kaateteedda. Aa daay suntsay Naa'imo; iza Amoona gade asaa. 22 Yihudaa asatuu Med'inaa Godaa sintsan iitabaa

ootseeddino; barenttu ootseedda nagaran untunttu barenttu aawotuwaappe aatsiide Aa k'anaatisseeddino. 23 Hewaa bollakka k'ay untunttu barenttoo goynniyaa d'ok'k'a sa'aa, eek'aa shuchchatuwaanne Asheero geetettiyaa s'oossatuwaa misiletuwaa d'ok'k'a deretuwaa ubbaa bollanne irs's'a mitsatuwaa ubbaa garssan esseeddino. 24 Haray attina untunttu goynniyaa gishuwaan goynnuwaa woga ootsiide attuma asatuu attuma asatuwaana shaarmus'iyaa wanttu de'iino. Med'inaa Goday Israa'eelatu sintsappe kessiide yedersseedda gade asatuu meezeteedda, he sheneyiyaa oosotuwaa ubbaa Israa'eeliyaa asatuu ootseeddino. 25 Robi'aame kaateteedda ichcheshantso laytsan Gibs'e Kaatii Shiishaak'i Yersaalame katamaa k'oheedda. 26 Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaaninne kaatiyaa gollen de'iyaa miishshaa, Solomone k'os'isseedda work'k'aa gondalletuwaana ubbaa bonk'k'i akkiide beedda. 27 Yaatina, kaatii Robi'aame he gondalletuwaa diraw nahaasiyaa birataappe hara gondalletuwaa med'isseedda; untunttu naagiide wotsana mala kaatiyaa golliyaa penggiyaa naagiyaawanttu kaappatoo immeedda. 28 Kaatii Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa biyaa wode ubbaan, naagiyaawanttu gondalletuwaa oyk'k'eeddino. Hewaappe simmiide untunttu zaariide, naagiyaawanttu gollen wotsiino. 29 Robi'aame haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. 30 Robi'aaminne Iyorbbaami ubbaa wode olettiide de'eeddino. 31 Robi'aame hayk'k'iide bare mayzzan gaketeedda; I Daawita Kataman de'iyaa bare aawotuwa duufuwaan moogetteedda. Aa daay sunsay Naa'imo; iza Amoonaa gadiyaa asaa. Robi'aama kotan Aa na'ay Abii kaateteedda.

15 Nabaas'a na'aa lyorbbaami kaateteedda tammanne
 hosppuntsa laytsan Abiiyi Yihudaan kaateteedda. **2** Abiiyi
 Yersaalamen heezzu laytsaa kaateteedda. Aa daaya
 Abeselooma naatti naatto; I suntsay Maa'iko. **3** Aappe kase
 Aa aawuu ootseedda nagaratuwaa ubbaa ootseedda; Aa
 wozanay Aa aawuwaa aawuwaa aawuwaa Daawita wozanay
 polo gideeddawaadan Med'inaa Godaw, bare S'oossaw polo
 gidibeenna. **4** Gidooppenne, aappe guyyiyaan Yersaalamen
 kaatetana malanne Yersaalame sarotetsaa naagana mala,
 Med'inaa Goday Aa S'oossay Daawita diraw Abiiyaw itti attuma
 na'aa immeedda. **5** S'oossay hawaa ootseedda gaasotay,
 Daawite Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda; Hiitiyaa
 Ooriyoona bolla nagaraa ootsoonippe attina, bare de'uwaa
 laytsaa ubbaan Med'inaa Godaa azazotuwaappe ittibaanne
 naagennan aggibeenna. **6** Abiiyi de'eedda laytsaa ubbaan
 Robi'aama asaananne lyorbbaama asaana olettiide de'eeddino.
7 Abiiyi haneedda harabaynne I ootseeddabay ubbay Yihudaa
 Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. Abiiyinne
 lyorbbaami olettiide de'eeddino. **8** Abiiyi hayk'k'iidde bare
 mayzzan gaketeedda; I Daawita Kataman moogetteedda. Aa
 sa'aan Aa na'ay Asay kaateteedda. **9** Israa'eeliyaa Kaatii
 lyorbbaami kaateteedda laatamantso laytsan Aasi Yihudaan
 kaateteedda. **10** Aasi Yersaalamen oytamanne itti laytsaa
 kaateteedda. Aa aawuwaa daay suntsay Maa'iko; Aa Abeselooma
 naatto. **11** Aasi bare mayza aawuu Daawite ootseeddawaadan,
 Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda. **12** Goyunno woga
 ootsiide attuma asaana sharmus'iyaa attuma asatuwaa Aasi
 bare biittappe d'aysseedda; aappe kase de'eedda kaatetuu
 med'd'eedda eek'aa misiletuwaa ubbaa d'ok'k'oleretsiide oleedda.

13 Aa aawuwaa daaya Maa'ikakka Asheero giyaa S'oossatiw
tuna eek'aa misiliyaa med'd'eedda diraw, Kaatiyaa Aatto
Aa geetettiyaa bonchchuwaappe izo diggeedda. Aasi he
eek'aa misiliyaa k'ans's'ereetsiide, K'ediroona Zanggaaraan
s'uuggeedda. **14** Aasi goynniyaa d'ok'k'a sa'aa d'ayssennan
aggooppenne, I bare de'eedda laytsaa ubbaan Med'inaa Godaw
wozanaappe ammanettiyaa asaa gidiide de'eedda. **15** Inne Aa
aawuu S'oossaw dummayi wotseedda biraa, work'k'aanne hara
miishshatuwaa ahiide, S'oossaa Geeshsha Golliiyaa gidдон
wotseedda. **16** Yihudaa Kaatii Asinne Israa'eeliyaa Kaatii
Baa'ishi, barenttu kaateteedda laytsaa ubbaan oletteeddino. **17**
Israa'eeliyaa Kaatii Baa'ishi Yihudaa bolla woraajjeedda; mayyiide
Yihudaa Kaatiyaa Asaa biittappe ooninne gelennaadaaninne
kessennaadan te'anaw Raama katamaa yuushshuwaa minisiide
gimbbeedda. **18** Hewaa gaasuwaan Kaatii Asay Med'inaa
Godaa Geeshsha Golliyaaninne bare kaatiyaa gollen atteeda
work'k'aanne biraa ubbaa kessiide, bare oosanchchatuu kushiyan
wotseedda. Heziyaana na'aa na'aa, S'abrimmoona na'aw,
Damask'k'o kataman de'iyaa Sooriyaa Kaatiyaa Benihadaadaw,
imotaa ootsiide yeddiide hawaadan yaageedda: **19** «Kase
ta aawuwaananne ne aabbuna c'aak'k'eteeddawaadan, ane
taanannanne neenana c'aak'etoytte. Be'a, hawaa biraanne
work'k'aa taani new imotaa Immanaw yeddaad. Israa'eeliyaa
Kaatii Baa'ishi bare olanchchatuwaa ta gadiyaappe kessana
mala, neeni kase aanana c'aak'k'eteedda c'aak'uwa kola»
yaageedda. **20** Benihadaadi Kaatii Aasi geeddawaa mayyiide,
bare ola gadaawotuwaa Israa'eeliyaa katamatuwaa olanaw
yeddeedda. Unttuntu Ayino, Daananne Aabeeli-Beetimaa'ika
geetettiyaa katamatuwaa, Galiilaa Abbaa matan de'iyaa biittaa,

Nifftaaleema biittaaan akka gujjiide ubbaa s'ooneeddino. **21** Kaatii Baa'ishi hewaa sisiide, Raama katamaa gimbbiyaawaa agjiide, Tirs's'a katamaa beedda. **22** Hewaappe guyyiyaan Kaatii Aasi Yihudaan de'iyaa asaa ubbaa azazina ittuunne attennaan dendiide, Baa'ishi kase yaan go'ettiyaa shuchchaanne mitsaa Raamappe keezeeddino. Kaatii Aasi Mis'ip'p'anne Biiniyaama biittan de'iyaa Gebaa'a an minisiide gimbbeedda. **23** Aasi haneedda harabay, Aa minotetsaa ubbay, I ootseeddabay ubbayne I kees's'eedda katamatuu Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteeddino. Shin I c'imeedda wode gediyaasaketteedda. **24** Aasi hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeeedda; bare mayza aawuwaa Daawita Kataman moogetteedda. Aa na'ay Yoosaafes'e Aa sa'aan kaateteedda. **25** Yihudaa Kaatii Aasi kaateteedda laa'entso laytsi lyorbbaama na'ay Nadaabe Israa'eelan kaateteedda; I Israa'eeliyaa biittan laa"u laytsaa kaateteedda. **26** Nadaabe kase bare aawuwaa ogiyaanne Israa'eeliyaa asaa I oosisseedda Aa nagaraa ogiyaan hametiidde, Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda. **27** Yisaakooraa zariyaa gideedda Akiya na'ay Baa'ishi Nadaaba bolla mak'etteedda. He wode Nadaabinne Aa olanchchatuu Piliss's'eeman de'iyaa Gibbatoona katamaa dooddiide de'iino. **28** Yihudaa Kaatii Aasi kaateteedda heezzentso laytsan Baa'ishi Nadaaba wod'iide Aa sa'aan I barew kaateteedda. **29** Baa'ishi kawutetsaa doommo saannakka lyorbbaama soo asaa ubbaa wod'i wursseedda; Med'inaa Goday Seelophe yeedda bare k'oomaa timbbitiyaa odiyaa Akiya baggana odeeddawaadankka lyorbbaama golliyaa Asay ubbay hayk'k'i wureedda. **30** Hewe haneeddawe lyorbbaami bare huup'iyaw ootseedda nagaraa dirassa, Israa'eeliyaa asaa I oosisseedda nagaraa diraassanne Med'inaa Godaa

Israa'eeliyaa S'oossaa hank'k'etseedda diraassa. **31** Nadaabe haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **32** Yihudaa Kaatiyaa Aasinne Israa'eeliyaa Kaatiyaa Baa'ishi barenttu kawutetsaa laytsaa ubbaan olettiide de'eeddino. **33** Yihudaa Kaatii Aasi kaateteedda heezzentso laytsan Akiya na'ay Baa'ishi Israa'eeliyaa asaa ubbaa bolla kaateteedda; I Tirs's'a kataman laatamanne oyddu laytsaa kaateteedda. **34** Iyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa ootsiidenne Aa ogiyaan hametiidde, Baa'ishi Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda.

16 Hanaana na'aa Yeehu baggana Med'inaa Godaa k'aalay Baa'ishabaa hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Taani neena baanaappe dentsaade ta asaa Israa'eeliyaa bolla kaappuwaa kessaad; shin neeni Iyorbbaama ogiyaan hamettaadda. K'ay ta asaa Israa'eeliyaa nagaraa oosissaade, untunttu nagaran taana hank'k'etsaadda. **3** Hewaa diraw, be'a! Taani Baa'ishanne Aa golliyyaa asaa pittana hanay. Baa'ishaa, taani ne golliyyaa asaa Nabaas'a na'aa Iyorbbaama golliyyaa asaadan ootsana. **4** Baa'isha zariyaa gidiide, kataman hayk'k'iyaa oonanne kanay maana; k'ay gas'ariyan hayk'k'iyaa oonanne saluwaa kafotuu maana» yaageedda. **5** Baa'ishi haneedda harabay, I ootseeddabayne Aa minotetsaa Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **6** Baa'ishi hayk'k'iidde bare mayzzan gaketeedda; Tirs's'a kataman moogetteedda. Aa na'ay Eeli Aa sa'aan kaateteedda. **7** Med'inaa Goday timbbitiyaa odiiyaa Yeehu baggana Baa'isha bollanne Aa soo asaa bolla he timbbitiyaa odeedda gaasuu Baa'ishi ootseedda nagaraa diraassanne Iyorbbaaminne Aa soo Asay ootseeddawaadan, iitabaa ootsiide, Med'inaa Godaa hank'k'etseedda diraassa. K'ay I Iyorbbaama

soo asaa ubbaa wod'i wursseedda diraassa. **8** Yihudaa Kaatii Aasi kaateteedda laatammanne usuppuntsa laytsan Baa'isha na'ay Eeli Israa'eelan kaateteedda. Tirs's'a kataman I laa"u laytsaa kaateteedda. **9** Kaatiyaa ola gadaawatuwaappe ittuwaa gidiide, Aa paraa gaaretuwaappe bagga azaziyaa Zimiri kaatiyaa bolla mak'etteedda. Kaatii Eeli he wode Tirs's'an de'iyaa kaatiyaa gollew aawotiyaa Ars's'a son Tirs's'an matsotti utteedda. **10** Yihudaa Kaatii Aasi kaateteedda laatammanne laappuntsa laytsan Zimiri Ars's'a soo geliide kaatiyaa wod'iide Aa sa'aan barew kaateteedda. **11** Zimiri kawutiide, kawutetsaa araatan uttosaanakka Baa'isha soo asaa ubbaa wod'eedda. Baa'ishaw dabbo gidiina laggetsaa gidiina itti attuma asanne pas'a ashshibeenna. **12** Timbbitiyaa odiiyaa Yeehu baggana Med'inaa Goday Baa'isha bolla haasayeedda k'aalaadan Zimiri Baa'isha soo asaa ubbaa wod'i d'aysseedda. **13** Hewe haneeddawe Baa'ishinne Aa na'ay Eeli barenttu eek'aw goynniide, ootseedda nagaraa ubbaa gaasuwaaninne Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa gaasuwaan, Med'inaa Godaa, Israa'eeliyaa S'oossaa hank'k'etseedda diraassa. **14** Eeli haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **15** Yihudaa Kaatii Aasi kaateteedda laatammanne laappuntsa laytsan Zimiri Tirs's'an laappun gallassaa s'alalaa kaateteedda. He wode Israa'eeliyaa olanchchatuu Gibbatoona geetettiyaa Piliss's'eema katamaa dooddiide utteeddino. **16** Dooddi utteedda Israa'eelatuu Zimiri kaatiyaa bolla mak'ettiide Aa wod'eeddawaa siseedda wode, ola gadaawaa Omira he gallassikka he sa'aan Israa'eeliyaa kaatiyaa kessiide kaateyeeddino. **17** Omirinne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa Asay ubbay Gibbatoona katamaappe kesiide biide, Tirs's'a katamaa

dooddeeddino. **18** Katamay oyk'etikkichcheeddawaa be'eedda wode, Zimiri kaatiyaa golliyaa gidдон de'iyaa geesuwaa geliide, kaatiyaa gollen tamaa oytseedda; yaatiide ikka hayk'k'eedda.

19 Hewe haneeddawe lyorbbaami ootseedda nagaraanne Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa kaalliide, Zimiri Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda dirassa. **20** Zimiri haneedda harabayne I mak'k'eedda mak'k'uu Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **21** He wode Israa'eeliyaa Asay laa"u kesiide shaaketeedda. Asaappe baggay Ginaata na'aa Tiibina kaateyanaw koyina, baggay k'ay Omira kaateyanaw koyeedda. **22** Shin Omira maaddiyaa Asay Ginaata na'aa Tiibina maaddiyaa asaappe minneedda. Hewaa diraw, Tiibini hayk'k'ina Omiri kaateteedda. **23** Yihudaa Kaatii Asay kaateteedda hattamanne ittentsa laytsan Omiri Israa'eeliyaa asaa bolla kaateteedda. Tammanne laa"u laytsaa mooddeedda; hewaappe usuppun laytsaa Tirs's'an mooddeedda.

24 Omiri Samaariyaa giyaa deriyaa Shemeera geetettiyaa bitaniyaappe usuppun sha"a s'agaraa biran shammeedda; itti katamaa an kees's'eedda. Yaatiide he katamaa kase he deriyaa godaa suntsan Samaariyaa giide suntseedda. **25** Shin Omiri Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda; I bareppe kase de'eedda kaatetuwaa ubbatuwaappekka aad'd'iyaa nagaraa ootseedda. **26** Nabaas'a na'ay lyorbbaami ootseedda nagaraanne Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa Omiri kaalleedda; he eek'aw goynniyaa hanotay Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa hank'k'etseedda. **27** Omiri haneedda harabay, I ootseeddabayne Aa minotetsaa Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **28** Omiri hayk'k'iidde bare mayzzan gaketeedda; Samaariyaa kataman

moogetteedda. Aa na'ay Akaabi Aa kotan kaateteedda. **29** Yihudaa Kaatii Asay kaateteedda hattamanne hosppuntsa laytsan Omira na'ay Akaabi Israa'eelan kaateteedda; Omira na'ay Akaabi Samaariyaa kataman Israa'eeliyaa bolla laatamanne laa"u laytsaa kaateteedda. **30** Omira na'ay Akaabi bareppe kase wode de'eedda kaatetuwa ubbatuwaappekka aad'd'iyyaa iitabaa Med'inaa Godaa sintsan ootseedda. **31** Nabaas'a na'ay Iyorbbaami ootseedda nagaraa ootsiyaawaa laafabaa giide k'oppiyaawaa s'alala gidennaan Sidoonatuwa Kaatiyaa Etiba'aala naatto Elzzaabeelo barew machcho ootsi akkiide, Ba'aala geetettiyaa eek'aw ootsanawunne goynnaw doommeedda. **32** Samaariyaa kataman I kees'isseedda Ba'aala Eek'aa Gollen Ba'aalaw yarshshiyaa sa'aa kees's'eedda. **33** K'ay Akaabi Asheero geetettiyaa s'oossatti misiliyaa essiide, bareppe kase de'eedda kaatetuwa ubbatuwaappe aatsiide Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa hank'k'etsiyaa nagaraa ootseedda. **34** Akaaba kawutetsaa wode Beeteleppa yeedda Hii'eela geetettiyaa itti bitanii Yaarikko katamaa zaaretsiide kees's'eedda. Neewi na'aa Iyyaasu baggana Med'inaa Goday odeeddawaadan, Hii'eeli Yaarikko kees's'anaw baasiya wode, Abiiraama geetettiyaa Aa bayira na'ay hayk'k'eedda; k'ay penggiyaa aatsiyaa wode Saguba geetettiyaa Aa wurssetsa teefa na'ay hayk'k'eedda.

17 Gala'aaden Tishbbe giyaa saappe yeedda, timbbitiyaa odiyaa Eelaasa geetettiyaa itti bitanii Kaatiyaa Akaaba hawaadan yaageedda; «Taani aw ootsiyaa Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay ero! Ha sintsanna yiyaa laytsatuwaan taani odennan de'ishshin, sa'aan iray bukkenna woy ketterssay beettena» yaageedda. **2** Hewaappe simmiide Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiyaa Eelaasakko yiide Aa hawaadan yaageedda;

3 «Hawaappe denddaade away doliyaa bagga ba; yaan
 Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaa
 Kariita Shaafaa matan k'osetta. 4 Neeni he shaafaappe
 haatsaa ushana; k'uuratuu neena he sa'aan k'umaa mizanaadan
 taani untuntta azazaad» yaageedda. 5 Eelaasi Med'inaa
 Goday geeddawaa ootseedda; Yorddaanoosa Shaafaappe
 away doliyaa baggana de'iyaa Kariita Shaafaa biide, yaan
 utteedda. 6 Wonttanne omarssi k'uuratuu ukitsaanne ashuwaa
 Eelaasaw ahiino; haatsaakka shaafaappe ushee. 7 Gadiyaan
 iray bukkenna diraw, guutsa wodiyaappe guyyiyaan shaafay
 meleedda. 8 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Godaa k'aalay
 Eelaasakko yiide, Aa hawaadan yaageedda; 9 «Ha saappe
 denddaade, Sidoona matan de'iyaa Siraafita ba; yaan de'ashsha.
 Itti am'e mishiratta neena k'umaa mizanaadan taani azazaad»
 yaageedda. 10 Eelaasi denddiide Siraafita beedda; I katamaa
 penggiyaakko gakkiiyaa wode, itti am'e mishiratta mitsaa mis'aw.
 Eelaasi mishiratto s'eesiide, «Hayyanaa, taw ushanaw haatsaa
 buliyaan akka yaarikii» yaageedda. 11 Mishirata haatsaa
 ahanaw biishshin I s'eesiide, «Hayyanaa guutsa baso ukitsaakka
 akkaade yaarikii» yaageedda. 12 Mishirata aw, «Med'inaa
 Goday ne S'oossay ero! Taw ukitsay baawa. Taw otuwaan itti
 kuuchcha d'iiliinne s'aaruwaan guutsa zayite s'alaalay de'ee.
 Taani hawaa yeeddawe guutsa mitsaa mis'aade, soo simmaade,
 hinnokka tawunne ta na'aw itti gede uukkanaassanne miide
 hayk'k'anaassa» yaagaaddu. 13 Eelaasi mishirattiw, «Ayenne
 baawa, yayyoppa; baade neena geeddawaadan ootsa. Shin
 kasetaade ne d'iliyaappe guutsa komppuwaa komppaade taw
 akka ya; hewaappe simmaade newunne ne na'aw komppa. 14
 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay, «Sa'aa

bollan Med'inaa Goday iraa bukissana gakkanaw, d'iilii otuwaappe wureenna; zayitiikka s'aaruwaappe wureenna» yaagee» yaageedda.

15 Hewaa diraw, mishirata baade, Eelaasi odeeddawaadan ootsaaddu; hewan Eelaasi, mishiratanne I soo Asay ubbaa gallassi k'umaa meeddino. **16** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Eelaasa baggana odeedda k'aalaa naagiide, otuwaappe d'iilii wuribeennanne s'aaruwaappe zayitiikka wuribeenna. **17** Guutsa wodiyaappe guyyiyaan he golliyaa godatti na'ay harggeedda; harggii goobi goobi biina, wurssetsan na'ay shemppuwaa te'ettiide hayk'k'eedda. **18** Yaatina, mishirata Eelaasa, «S'oossaa asaw, neeni taana morkkiyaabay ayaanee? Neeni ta nagaraa hassayissaade ta na'aa wod'anaw yaaddi?» yaagaaddu. **19** Eelaasi izo, «Ne na'aa taw hamma» yaageedda. Na'aa I kiwuwaappe akkiide, pude bare de'iyaa pook'iyaa afiide bare arsaan gisiseedda. **20** Yaatiide Med'inaa Godaw hawaadan yaagiide waasseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, k'ay ha taani de'iyaa mishiratti am"atti na'aa wod'aade, I bollakka metuwaa ayay?» yaageedda. **21** Hewaappe simmiide na'aa bolla heezzu gede zak'k'ulliide, Med'inaa Godaw hawaadan yaagiide waasseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, ha na'aa shemppuwaa zaara» yaageedda. **22** Med'inaa Goday Eelaasa waasuwa siseedda. Na'aa shemppuukka simmina, na'ay pas'eedda. **23** Eelaasi na'aa akkiide pook'iyaaappe duge wod'd'eedda; na'aa aatiw immiide hawaadan yaageedda; «Be'a, ne na'ay pas'eedda» yaageedda. **24** Hewaappe guyyiyaan mishirata Eelaasa, «Neeni S'oossaa asaa gideeddawaanne ne doonaappe odettiyaa Med'inaa Goda k'aalay tuma giddeeddawaa taani ha"i eraad» yaagaaddu.

18 Iray d'ayoodeppe heezzentso laytsan, unddenna aginay aad'd'ina Med'inaa Goday Eelaasa, «Ba; Kaatiyaa Akaabaw beetta. Taani ha biittan iraa bukissana» yaageedda. **2** Eelaasi Akaabaw beettanaw denddiide beedda. He wode Samaariyaan wolk'k'aama koshay de'ee. **3** Akaabi bare gollew aawotiyaa Obaadiyaa s'eeseedda. Obaadi Med'inaa Godaa minisiide ammaniyaa asaa. **4** Elzzaabeela Med'inaa Godaa suntsan timbbitiyaa odiyaawantta wod'isiyaa wode, Obaadi untuntuppe s'eetatuwaa akkiide, ishatamuwaa ishatamuwaa shaakki, gonggolotuwaa gidдон k'osiide, katsaa miziidde haatsaakka ushshiidde wotseedda. **5** Akaabi Obaadiyaa s'eesiide, «Gadiyaan sa'aan pulttuu de'iyaa sa'aa ubbaanne shaafaa pulttuwaa ubbaa ba. Ooni erii, nuuni maataa demmiide paratuwaanne bak'ulotuwaa wod'enaan ashshanaawenttone» yaageedda. **6** Untunttu biittaa shaakki shaakki akkina, Akaabi itti ogiyaa oyk'k'iide barekka beedda; k'ay Obaadekka hara ogiyaa oyk'k'iide barekka beedda. **7** Obaadiyi bare ogiyaa oyk'k'iide biishshin, Eelaasi aanana gaketeedda. Obaadi Eelaasa eriide bare deemuwaan guufanniide, «Ta godaw Eelaasaa, hawe neeneeyye?» yaageedda. **8** Eelaasi aw, «Ee taana. Neeni baade, «Eelaasi hawaan de'ee» yaagaadde ne godaw oda» yaageedda. **9** Obaadi Eelaasaw, «Taani neena ay naak'k'inee neeni taana ne k'oomaa hayk'k'o gaade Akaaba kushiyan aatsa immiyaawe? **10** Med'inaa Goday ne S'oossay ero! Ta goday neena koyissanaw kiittibeenna derii woy kawutetsi ubbakka baawa. Untunttu, «Eelaasi hawaan baawa» yaagiyaa wode, neeni hawan baynnawe tuma gidiyaawaa eranaw Akaabi deriyaa mooddiyaawantta c'aak'k'iseedda. **11** Ha"i neeni taana, Baade ne godaw, «Eelaasi hawaan de'ee» yaagaadde oda yaagaasa.

12 Taani neena yeggaade boowaan, Med'inaa Godaa Ayyaanay neena dentsiide, taani erenna sa'aa afana. Taani Akaabaw odina, I neena demmana d'ayooppe, taana wod'ana. Taani ne k'oomay na'atetsaadeppa doommaade Med'inaa Godaw yayyiyaa asaa. 13 Elzzaabeela Med'inaa Godaa suntsan timbbitiyaa odiyaawantta wod'isiyaa wode, taani Med'inaa Godaa nabatuwaappe s'eetuwa akkaade, ishatamuwa ishatamuwa itti gonggoluwaa k'osaade, k'umaa mizaaddinne haatsaakka ushshaad. Yaatina, ha taani ootseeddabay new ta godaw odettibeenneeyye? 14 Ha"i k'ay neeni taana, Baade ne godaw, «Eelaasi hawaan de'ee» yaagaadde oda yaagaasa. Odooppe I taana wod'ana» yaageedda. 15 Eelaasi Aa, «Taani aw azazettiyyaa, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday ero! Tuma taani hachche Akaabaw beettana» yaageedda. 16 Obaadi Akaabana gaketanaw beedda; Akaabaw odeedda. Akaabi Eelaasanna gaketanaw beedda. 17 Akaabi Eelaasa be'eedda wode, «Israa'eeliyaa gadiyaa aatsa yeggiyaawe, laa hawe neene?» yaageedda. 18 Eelaasi Akaaba, «Israa'eeliyaa biittaa aatsi yeggiyaawe taana gidikke. Med'inaa Godaa azazuwa aggiide, Ba'aala eek'atoo goynniide, biittaa aatsi yeggiyaawe neenanne ne aawuwa soo asaa. 19 Ha"i Israa'eeliyaa asaa ubbaa K'armeloosa Deriyaa taakko shiishsha; k'ay Elzzaabeeli maaddaappe miyaa timbbitiyaa odiyaawantta ubbaa untuntunna ittippe he sa'aa shiishsha. Hewanttukka Ba'aala suntsan timbbitiyaa odiyaa oydu s'eetanne ishatamatuwaanne Asheeri suntsan timbbitiyaa odiyaa oydu s'eetatuwa» yaageedda. 20 Hewaa diraw, Akaabi kiittiide, Israa'eeliyaa asaa ubbaanne timbbitiyaa odiyaawantta K'armeloosa Deriyaa shiishsheedda. 21 Eelaasi shiik'eedda asaakko biide, «Awude gakkanaw

laa"u k'ofaan baanitee? Med'inaa Goday S'oossaa gidoope, Aa kaallite; gidennaan Ba'aala gidoope, ini aakka kaallite» yaageedda. Asay aw k'aalanne k'aattennan c'oo'u geedda. **22** Hewaappe guyyiyaan Eelaasi asaw hawaadan yaageedda; «Med'inaa Godaa suntsan timbbitiyaa odiyaawanttuppe ta s'alalay ataad; shin Ba'aala suntsan timbbitiyaa odiyaawanttu oyddu s'eetanne ishatama. **23** Ane nuw laa"u koruma booratu imettino. He korumatuwaappe ittuwaa untunttu doorino; korumaa shukkiide k'ans's'ereetsino; yaatiide ashuwaa mitsaa bolla wotsino; shin tamaa eetsoppino. Taanikka laa'entso korumaa giigissaade, mitsaa bolla wotsana; taanikka tamaa eetsikke. **24** Hinttenttu hinttenttu s'oossaa suntsaa s'eesite; taanikka Med'inaa Godaa suntsaa s'eesana. Koyyiide, yarshshuwaa miyaa tamaa kiittiyaa s'oossay S'oossaa gido» yaageedda. Asay, «Hawe lo"o k'ofa» yaagiide mayyeedda. **25** Hewaa diraw, Eelaasi Ba'aala suntsan timbbitiyaa odiyaawantta, «Hinttenttu c'ora gidiyaa diraw, itti korumaa doori akkiide, kasetiide giigissite. Yaatiide hinttenttu s'oossaa suntsaa s'eesite; shin an tamaa eetsoppite» yaageedda. **26** Untunttu barenttoo imetteedda korumaa akkiide giigisseeddino. Wonttappe seeta gallassi gakkanaw, Ba'aala suntsaa s'eesiide, «hay Ba'aalaa, nu woosaa sisa» yaagiide woosseeddino. Shin sisetiyyaa kooshshay baawa; itti asayenne koyyibeenna. Yaatina, barenttu giigisseedda yarshshiyaa sa'aa yuuyyi aad'd'iide dureeddino. **27** Sa'ay seeta gallassaa gidina, Eelaasi untunttu bolla, «Hinttenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide woossite! I s'oossaa gidennee! Ooni erii, I k'ofaan sheekkeeddentto, woy aw kiitay dareeddentto, woy heera keseeddentto, woy gem"i'sheeddawaa gidoope dentsanaw koshshee!» yaagiide k'iliic'eedda. **28**

Yaagina barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide woosseeddino. K'ay kase barenttu goynniyaa wogaadan barenttu bollanna suutsay goggana gakkanaw tooraaninne mashshaan barentta c'addeeddino. **29** Yarshshuwaa shiishshiyaa omarsay gakkanaw untunttu hewaadan haniidde, timbbitiyaa odiino; shin sisetiyaa kooshshay baawa. Untunttubaa hayzziide zaaro immiyaabay ittunne baawa. **30** Yaatina, Eelaasi asaa ubbaw, «Haa taakko shiik'ite» yaageedda. Asay aakko shiik'ina, Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'ay koletti kichcheeddawaa zaaretsiide gimbbeedda. **31** Med'inaa Godaa k'aalay Yaak'oobakko yiide, «Ne suntsay Israa'eeliyaa gidanawaa» yaagiide odeedda Yaak'ooba naanaa zaratuwaa payduwaadan Eelaasi tammanne laa"u shuchchatuwaa akkeedda. **32** Med'inaa Godaa suntsaw he shuchchatuwaan yarshshiyaa sa'aa gimbbeedda. Tammanne oyddu baatsa haatsaa tigina akkiyaa ollaa yarshshiyaa sa'aa yuushshuwaan bookkeedda. **33** Hewaappe guyyiyaan yarshshiyaa sa'aa bolla mitsaa giigissi wotsiide, korumaa ashuwaa Aa k'ommuwaan k'ommuwaan k'ans's'eretsiide, mitsaa bolla wotseedda. Asatuwaa, «Oyddu baatsatuwaan haatsaa kuntsiidde, s'uuggana yarshshuwaa bollanne mitsaa bolla gussite» yaageedda; untunttu gusseeddino. **34** Yaatina, Eelaasi asatuwaa, «Laa"entsuwaakka gujjite» yaageedda; untunttu laa'entsuwaa gujjeeddino. K'aykka Eelaasi asatuwaa, «Heezentsuwaakka gujjite» yaageedda; heezentsuwaakka gujjeeddino. **35** Haatsay yarshshiyaa sa'aa yuushshuwaan goggiide ollaan haatsay kumeedda. **36** Omarssa yarshshuwaa shiishshiyaa wodii gakkina, timbbitiyaa odiyaa Eelaasi yarshshiyaa sa'aa shiik'iide hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, Abrahaama S'oossaw, Yisaak'a

S'oossaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni Israa'eeliyaa biittan S'oossaa gidiyaawenne, taanikka ne k'oomaa gidiyaawenne, k'ay taani hawaa ubbaa ne k'aalan ootsiyaawe hachche eretto. **37** Abeet Med'inaa Godaw, koya! Neeni Med'inaa Goday s'oossaa gidiyaawaanne neeni untunttu wozanaa neekko zaaraadde de'iyawaa ha asatuu eranaadan neeni taw koya!» yaageedda. **38** Med'inaa Godaa tamay wod'd'iide, s'uuggiyaa yarshshuwaa, mitsaa, shuchchaanne biittaa meedda; ollaa giddon de'iyaa haatsaakka laac'c'eedda. **39** Asay ubbay hewaa be'eedda wode, barenttu deemuwaan guufanniide, «Med'inaa Goday S'oossaa! Med'inaa Godaa s'alaalay S'oossaa!» yaageeddino. **40** Hewaappe guyyiyaan Eelaasi untuntta, «Ba'aala suntsan timbbitiyaa odiyaawantta oyk'k'ite. Untunttuppe itti asayne kessi akkiide booppo» yaageedda. Untuntta oyk'k'eeddino; Eelaasi untuntta K'iishoonaa Shaafaa afiide wod'eedda. **41** Eelaasi Akaaba, «Kessaade ba; ma usha. Ayaw gooppe, wolk'k'aama iraa guntsay sisetee» yaageedda. **42** Hewaa diraw, Akaabi maanawunne ushanaw beedda. Shin Eelaasi K'armmeloosa Deriyaa s'eeraa kesseedda; bare deemuwaa bare gulbbatatu giddo duge gelissiide gufanneedda. **43** Hewaappe guyyiyaan Eelaasi bare k'oomaa, «Ba; pude kesaade ane abbaakko zaaraade s'eella» yaageedda. Aa k'oomay bi s'eelliide aw, «Ayayne baawa» yaageedda. Eelaasi bare k'oomaa laappun kaala, «K'aykka ane s'eella» yaageedda. K'oomay laappu gede s'eelleedda. **44** Laappun gede s'eelana, «Be'a, asaa kushiya keeshshaa shaarii abbaappe kesseedda» yaageedda. Eelaasi bare k'oomaa, «Ba; Akaaba, «Iray neena buussaa diggennaadan, ne paraa gaariyan uttaade, duge ne soo wod'd'a» yaaga» yaageedda. **45** Guutsa keeshshaa gam"ishin, saluu shaariyaan

d'umeedda; c'arkkuukka c'arkkeedda; wolk'k'aama iraykka bukkeedda. Akaabi paraa gaariyan uttiide Iziraa'eela katamaa beedda. 46 Med'inaa Godaa wolk'k'ay Eelaasa bolla wod'd'eedda; Eelaasi kaabbaa sak'kiyaan pude sirk'kiide, Iziraa'eela katamaa gakkanaw Akaabappe sintsiide wos's'eedda.

19 Eelaasi ootseeddawaa ubbaanne Ba'aala suntsan timbbitiyaa odiyaawantta ubbaa mashshaan I wooti wod'eeddentto Akaabi Elzzaabeeliw odeedda. 2 Elzzaabeela, «Neeni he timbbitiyaa odiyaawantta ootseeddawaadan, wontti hannoode taani neena ootsana d'ayooppe, s'oossatuu taana wod'ana» yaagaadde Eelaasaw kiittaaddu. 3 Eelaasi bare shempoo yayyiide, Yihudaa biittan de'iyaa Berssaabehe yeedda. Bare k'oomaa hewan yeggiide, 4 barekka itti gallassaa ogiyaa woran hametteedda. Biide itti sankkaaraa kuwan uttiide, «Abeet Med'inaa Godaw, taw gidanawaa; taani ta mayza aawotuwaappe keekkikke. Ta shemppuwaa akka» yaagiide hayk'k'anaw woosseedda. 5 Hewaappe guyyiyaan sankkaaraa kuwan zak'k'ulliide gem"ishsheedda; itti kiitanchchay Aa bochchiide, «Denddaade ma» yaageedda. 6 I s'eelliyaa wode, ho'o shuchchaa mishuwaan uuketteedda komppo ukitsayne otuwaa haatsay Aa huup'isaan de'iyawaa be'eedda. Miide usheeddanne; yaatiide guyye giseedda. 7 Med'inaa Godaa kiitanchchay laa'entsuwaa yiide Eelaasa bochchiide, «Neeni baana ogii daro adussa gidiyaa diraw, denddaade ma» yaageedda. 8 Eelaasi denddiide meeddanne usheeddanne. He I meedda k'umaa wolk'k'an S'oossaa deriyaa Siinaa gakkanaw, oytamu gallaasanne oytamu k'ammaa hametteedda. 9 He sa'aan de'iyaa gonggoluwaa giddo geliide ak'eeda. Med'inaa Goday Aa, «Eelaasaa; hawaan ay ootsay?» yaageedda. 10 Eelaasi, «Ubbaappe Wolk'k'aama

Med'inaa Godaw S'oossaw taani daroppe mishettaad. Ayaw gooppe, Israa'eeliyaa Asay neenana c'aak'k'eteedda c'aak'uwa mentseedda; new yarshshiyaa sa'aakka kinchcheedda; ne suntsan timbbitiyaa odiyaaawanttakka mashshaan wod'eedda. Yaatina, taani taarekka ataad; ha"i untunttu ta shemppuwaakka akkanaw koyino» yaageedda. 11 Med'inaa Goday Aa, «Hewaappe kesa baade, deriyaa huup'iyaan ta sintsan ee"a» yaageedda. Eelaasi ek'k'ide'ishin Med'inaa Goday Aa mataana aad'd'eedda. He wode mino wolk'k'aama c'arkkuu deriyaa p'alk'k'ereetseedda; zaallatuwaakka kinchchereetseedda; shin Med'inaa Goday he c'arkkuwaa gidдон baawa. C'arkkuwaappe simmina biittay k'aas's'eedda; shin Med'inaa Goday he biittaa gas'aankka baawa. 12 Biittaa gas'aappe simmina tamay kesseedda; shin Med'inaa Goday tamaa gidduwaan baawa. Tamaappe simmina saasuketsay sisetteedda. 13 Eelaasi he saasuketsaa siseedda wode, bare deemuwaa kaabban kammeedda. Yaatiide kare kesiide gonggoluwaa penggiyaan ek'k'eedda. Eelaasakko kooshshay yiide, «Eelaasaa, hawaan ay ootsay?» yaageedda. 14 Eelaasi, «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa S'oossaw taani daroppe mishettaad. Ayaw gooppe, Israa'eeliyaa Asay neenana c'aak'k'eteedda c'aak'uwa aad'd'eedda; new yarshshiyaa saakka kinchcheedda; ne suntsan timbbitiyaa odiyaaawanttakka mashshaan wod'eedda. Yaatina, taani taarekka ataad; ha"i untunttu ta shemppuwaakka akkanaw koyino» yaageedda. 15 Med'inaa Goday Eelaasa, «Neeni yeedda sa'aanna simmaade, Damask'k'o bazzuwaa ba. Yaa g akkaade, Hazaa'eeli Sooriyaa bolla kaatetanaaddan okka. 16 K'ay Nimisha na'ay Yeehu Israa'eeliyaa bolla kaatetanaaddan okka. Ne sa'aan timbbitiyaa odanaadan Aabeeli Mahoolappe yeedda Shafaas'a

na'aa Elssaa'a okka. 17 Hazaa'eela mashshaappe kessi akkiyaa ubbaa Yeehu wod'ana; k'ay Yeehu mashshaappe kessi akkiyaa ubbaa Elssaa'i wod'ana. 18 Ba'aalaw gulbbatibeenna woy barenttu doonaan Ba'aala eek'aa yeribeenna laappun sha"a asaa taani Israa'eeliyaan taw ashshana» yaageedda. 19 Eelaasi he saappe denddi biide, Shafaas'a na'ay Elssaa'i tammanne laa"u waatsa booran gadiyaa goshiyaawaa demmeedda; tammanne laa"entsa waatsaa Elssaa'i bare huup'iyaw oyk'k'iide goshee. Eelaasi Aa mataana aad'd'iidde, bare kaabbaa Aa mayzzeedda. 20 Elssaa'i booratuwaa yeggi aggi, Eelaasa geeduwaa wos's'iide, «Taani ta aawuwaanne ta daayo saruwaan gaade, yera akkaade, hewaappe simmaade, neena kaallana» yaageedda. Eelaasi Elssaa'a, «Ba. Taani new ay ootsaadditaa?» yaageedda. 21 Hewaa diraw, Elssaa'i aggiide guyye simmiide waatsa booratuwaa shukkeedda; booraa miishshaa p'alk'k'i eetsiide ashuwaa doysseedda; ashuwaa aatsina Asay meedda. Hewaappe guyyiyaan denddi biide, Eelaasaw ootseedda.

20 Sooriyaa Kaatii Benihadaadi bare olanchchatuwaa ubbaa ittippe shiishsheedda. Hattamanne laa"u kaatetuwaan, untuntta paratuwaaninne paraa gaaretuwaan maadettiide, pude biide Samaariyaa katamaa dooddeedda; Aa bolla woraajjeedda. 2 Israa'eeliyaa Kaatiyaa Akaabaw katamaa giddo asaa kiittiide hawaadan yaageedda; 3 «Benihadaadi, «Ne birayenne ne work'k'ay tawaa ne machchetuwaappenne ne naanatuwaappe lo"uwaa dariyaawanttu tawaa» yaagee» yaageedda. 4 Israa'eeliyaa kaatii zaariide, «Ee, ta godaw kaatiyaw, neeni geeddawaakka mala; taanikka taw de'iyaabaykka ubbay nebbaa» yaageedda. 5 K'aykka kiitetteedda asatuu laa'entsuwaa yiide, «Neena Benihadaadi, «Taani kase neena, «Ne biraanne ne work'k'aa,

ne machchatuwanne ne naanaa taw imma» gaade kiittaaddi.

6 Shin wontti hannoodde ne golliyaanne ne oosanchchatuu golliyaa pilggi s'eelana mala ta oosanchchatuwaa yeddana. Unttuntu neeni lo'obaa gaade wotseeddawaa ubbaa akkiide afanawaa» yaagee» yaageeddino. 7 Israa'eeliyaa kaatii he biittaa c'imatuwaa ubbaa s'eesi shiishshiide, «Ha bitanii nuuna bayzzanaw koyiyaawaa be'ite. I ta machatuwaanne ta naanaa, ta biraanne ta work'k'aa akkanaw kiitteedda; taani aw is's'abeykke» yaageedda. 8 C'imatuukka asaykka ubbay Akaaba, «I odiyaawaa sisoppa! Woy aw, «Eeno» gooppa!» yaageeddino. 9 Hewaa diraw, Benihadaadi kiitteeddawanttoo Akaabi, «Hinttenttu ta godaw kaatiyaw, «Neeni koyro kiitteedda kiitaa taani polana; shin ha kiitaa taani polanaw danddayikke» yaagee giide odite» yaageedda. Kiitettiide yeeddawanttu biide hewaa Benihadaadaw odeeddino. 10 Hewaappe guyyiyaan Benihadaadi hara kiitaa yeddiide, «Taana kaalliyaa asaa Samaariyaa katamaa baanay itti itti kuuchcha gakkoope, s'oossatuu taana wod'ana» yaageedda. 11 Israa'eeliyaa kaatii kiitettiide yeeddawantta, «Tumu olanchchay olaappe simmiide gereereppe attina, biro biidde gereerena yaagiide odite» yaageedda. 12 Benihadaadinne kaatetuu, barenttu dunkkaaniyaa gidдон ushshaa ushiidde hewaa siseedda wode, kaatii bare olanchchatuwaa, «Olanaw salppite» yaagiide azazeedda. Unttuntu katamaa olanaw salppeeddino. 13 He wode timbbitiyaa odiyaa itti bitanii Israa'eeliyaa Kaatiyaa Akaabakko yiide, «Med'inaa Goday neena hawaadan yaagee; «Ha kenchchechcha olanchchatuwaa ubbaa be'ay? Taani hachche untuntta ne kushiyan aatsaade immana; taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa neeni hewan erana» yaagee» yaageedda. 14 Akaabi, «Olaa doommanawe oonee?» yaageedda. Timbbitiyaa odiyaawe,

«Awuraajjaa mooddiyaawanttu azaziyaa yalaga olanchchatuu doommana» yaageedda. Kaatii, «Attiiyaa olanchchatuwaa oonee azazanawe?» yaageedda. Timbbitiyaa odiyaawe, Med'inaa Goday yaagee; «Neeni azazana» yaageedda. **15** Hewaa diraw, Akaabi awuraajjaa mooddiyaawanttu azaziyaa yalaga olanchchatuwaa, laa"u s'eetanne hattamanne laa"atuwaa shiishsheedda. K'ay atteeda Israa'eeliyaa asaa, laappun sha"aa shiishsheedda. **16** Benihadaadi barena maaddeedda hattamanne laa"u kaatetuwaanna ittippe dunkkaaniyaan uttiide ushshan matsotti de'ishshin, seeta gallassi Israa'eeliyaa olanchchatuu olaw keseeddino. **17** Awuraajjaa mooddiyaawanttu azaziyaa yalaga olanchchatuu koyro kesiide beeddino. Benihadaadi s'omoosiyaawantta kiittina, untunttu simmiide aw, «Samaariyaappe Asay kesi yiidde de'ee» yaagiide odeedda. **18** I, «Untunttu sigaw yooppekka olaw yooppekka, untuntta pas'a oyk'k'ite» yaageedda. **19** Awuraajjaa mooddiyaawanttu azaziyaa yalaga olanchchatuu salppiide, katamaappe gas'aa keseeddino; Israa'eeliyaa olanchchatuukka untuntta kaalliide keseeddino. **20** Ubbaykka huup'iyaan huup'iyaan barenana olaa gaketeedda morkkiyaa wod'eeddino. Yaatina, Sooriyaa asatuu bak'atteedino; Israa'eeliyaa asatuu kaalliide yedersseeddino. K'ay Sooriyaa Kaatii Benihadaadi bare paraa asatuwaana bare paran kessi akkiide beedda. **21** Israa'eeliyaa kaatii olaw kesiide, paratuwaanne paraa gaaretuwaa omoodeedda; Sooriyaa asatuwaakka wod'uwaa butseedda. **22** Hewaappe guyyiyaan timbbitiyaa odiyaawe Israa'eeliyaa kaatiyaakko yiide, «Ba; ne bagga minissa. Oosettanaw bessiyaabi ayentto akeeka. Ayaw gooppe, yiyaa laytsi boniyaan Sooriyaa kaatii neena laa'entsuwaa olana» yaageedda. **23** Hewaadan de'ishshin

Sooriyaa kaatiyaa oosanchchatuu Aa hawaadan yaagiide zoreeddino; «Unttuntu s'oossatuu deretuwaa s'oossatuwaa; untunttu nuw wolk'k'aameeddawekka hawaassa. Shin nuuni untuntunna dembban olaa gaketintto, nuuni tumu untuttuppe minnana. 24 Ittibaa hana; kaatetuwaa ubbaa untunttu azaziyaa saappe diggaade, hara kaappatuwaa untunttu sa'aan wotsa. 25 Nuuni Israa'eelatuwaana dembban olettanawunne s'oonanaw danddayana mala, new kase wuredda olanchchatuu sa'aan olanchchatuwaa, paratuwaa sa'aan paratuwaa, paraa gaaretuwaa sa'aan paraa gaaretuwaa wotsaade, dentsanaw koshshee» yaageeddino. Ikka untunttu zoriyaa mayyiide, hewaadan ootseedda. 26 Yiyaa laytsi boniyaan Benihadaadi Sooriyaa olanchchatuwaa shiishshiide, Israa'eelatuwaana olettanaw Afeek'a giyaa katamaa beedda. 27 Israa'eeliyaa olanchchatuukka shiik'iide, shink'k'aanne olaa miishshaa akkiide, untuntunna olaa gaketanaw laa"u c'ita gidiide keseeddino. Israa'eelatu laa"u guutsa deeshsha wudiyaa malatiide, untunttukko simmiide utteeddino; shin Sooretuu gas'ariyaa ubbaa mayyeeddino. 28 S'oossaa asaa giyaa itti bitanii pude yiide, Israa'eeliyaa kaatiyaa, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Sooriyaa asatuu, «S'oossay deretuwaa S'oossaa gidiyaawaappe attina dembbatuwaa S'oossaa gidenna» yaageedda diraw, ha kenchchechcha olanchchatuwaa ubbaa taani ne kushiyan aatsa immana. He wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa neeninne ne Asay erana» yaagee» yaageedda. 29 Sooretuunne Israa'eelatu ittuu ittuwaakko simmiide salppiide, laappun gallassaa gam"eeddino. Laappunsa gallassan olaa gaketeeddino; Israa'eelatu itti gallassan Sooriyaa asaappe s'eetu sha"a gedissa asatuwaa wod'eeddino. 30 Unttunttuppe

atteedawanttu kessi akki biide, Afeek'a katamaa geleeddino.
 Laatamanne laappun sha"a asaa bolla katamaa yuushshuwaa
 gimbbii kunddiide yaan wod'eedda. Benihadaadikka he katamaw
 bak'atiide, itti k'ol"uwaan k'osetteedda. **31** Aa oosanchchatuu
 Aa, «Israa'eeliyaa kaatetuu maariyaawantta gidiyaawaa nuuni
 siseeddo. Waaruwaa nu zokkiyaan mayyiide, wodoruwaa nu
 k'ood'iyaan s'aas'iide, ane Israa'eeliyaa kaatiyaakko boytte.
 Ooni erii, I neena pas'a ashshanaawenttone» yaageeddino. **32**
 Waaruwaa barenttu zokkiyaan mayyiide, wodoruwaa barenttu
 k'ood'iyaan s'aas'iide, Israa'eeliyaa kaatiyaakko beeddino. Aa,
 «Ne k'oomay Benihadaadi neena, «Hay taana wod'oppaarikkii»
 yaagee» yaageeddino. Kaatii, «I hanno gakkanaasikka pas'a
 de'ii? I ta ishaa» yaageedda. **33** Asatuu lo"o malaataadan
 Aa haasayaa elleelli akkiide, «Ee, ne ishay Benihadaadi
 pas'a de'ee» yaageeddino. I untuntta, «Biide Aa taakko
 akkiide yiite» yaageedda. Benihadaadi kesiide yiina, Akaabi
 Aa pude bare paraa gaariyaa bolla kessiide utisseedda. **34**
 Yaatina, Benihadaadi Akaaba hawaadan yaageedda; «Ta
 aawuu ne aawuwaappe akkeedda katamatuwaa taani new
 zaarana. Ta aawuu Samaariyaan geyaa esseeddawaadan
 neenikka Damask'k'o kataman geyaa essana» yaageedda.
 Akaabi Aa, «Taani ha c'aak'uwaan neena yeddana» yaageedda.
 Aanana c'aak'uwa c'aak'k'etiide Aa yeddeedda. **35** Timbbitiyaa
 odiyaawanttu c'uguwaappe itti bitanii Med'inaa Godaa k'aalan
 azazettiide itti bare laggiyaa, «Taana shoc'a» yaageedda; shin
 he bitanii shoc'ennan is's'eedda. **36** Timbbitiyaa odiyaawe
 Aa, «Neeni Med'inaa Godaw azazettenan is's'eedda diraw,
 neeni taappe shaakettaade biina ellekka neena gaammuu
 wod'ana» yaageedda. Bitanii timbbitiyaa odiyaawaappe shaaketti

biina ellekka gaammuu gaketii de wod'ii basheedda. 37 Timbbitiyaa odiyaawe k'aykka hara itti bitaniyaa demmiide, «Taana shoc'a» yaageedda. Bitanii Aa shoc'eedda; timbbitiyaa odiyaawe maduns's'eedda. 38 Biide, kaatiyaa naagiidde ogiyaa doonaan ek'k'eedda. Erettennaan attanaw bare deemuwaa goozeedda. 39 Kaatii ogiyaanna aad'd'iyaa wode, timbbitiyaa odiyaawe kaatiyaa s'eesiide hawaadan yaageedda; «Taani ne k'oomay olan olettishin itti bitanii taakko yiide, «Ha omoodetteedda bitaniyaa naaga. Ha bitanii bak'atiyaawaa gidoope, ne shemppu Aa shemppuwaana gaade, woy heezzu sha"a s'agaraa biraa c'iggaassa» yaageedda. 40 Taani ne k'oomay kiitay darina, yaanne haanne giishin, bitanii kessi akkiide bi kichcheedda» yaageedda. Israa'eeliyaa kaatii, «Neeni neerekka pirddaadda; ne pirddaykka hewaa gidanawaa» yaageedda. 41 Timbbitiyaa odiyaawe bare deemuwaa goozeedda c'ark'k'iyaa pooshshi yeggeedda. Peed'ina I timbbitiyaa odiyaawantuppe ittuwaa gidiyaawaa kaatii ellekka ereedda. 42 Timbbitiyaa odiyaawe kaatiyaw, «Med'inaa Goday, «Taani, «I hayk'k'ana besse» geedda bitaniyaa neeni yedda aggaada. Hewaa diraw, ne shemppu Aa shemppoo kota gidana; ne Asay Aa asaa kota gidana» yaagee» yaageedda. 43 Israa'eeliyaa kaatii hank'k'ettiidine lanc'c'iidde, bare soo Samaariyaa katamaa beedda.

21 Iziraa'eeliyaa Naabutew Samaariyaa Kaatiyaa Akaaba golliyya matan Iziraa'eelan woyniyaa turaa sa'ay de'ee. 2 Akaabi Naabuta, «Ta golliyya matan de'iyaa diraw, taani taw ataakilttiyaa sa'aa ootsanaw taw ne woyniyaa turaa sa'aa imma. Aa diraw new taani hara lo'o woyniyaa turaa sa'aa immana; woy neeni dosooppe, Aa gatiyaa taani new c'iggana» yaageedda. 3 Naabute Akaabaw, «Taani ta aawotuwaappe laatteedda gadiyaa taana

new imissiyaabaappe Med'inaa Goday ashsho» yaageedda.

4 Iziraa'eeliyaa Naabute, «Taani ta aawotuwaappe laatteedda gadiyaa new immikke» geedda diraw, Akaabi yilotiiddenne lanc'ciide bare soo beedda. Bare gisuwaan godaakko simmi gisiide, k'umaa meennaan is's'eedda. 5 Aa machchatta Elzzaabeela aakko gelaade, «Neeni hawaa keena ayaw hank'k'etaadii? Ayaw k'umaa meennaan is's'ay?» yaagaadde oochchaaddu. 6 Akaabi iziw, «Iziraa'eeliyaa Naabuta taani, «Ne woyniyaa turaa sa'aa taw zal'a; woy ne dosooppe, Aa diraw taani new hara woyniyaa turaa sa'aa immana» yaagina, I, «Ta woyniyaa sa'aa new immikke» yaageedda. Taani hewaa diraw hank'k'etaad» yaageedda. 7 Machchatta Elzzaabeela Aa, «Neeni Israa'eeliyaa bolla kaatiyaa gidaadde hawaadan hanay? Denddaade ma! Wozanaappe nashetta! Iziraa'eeliyaa Naabute woyniyaa turaa sa'aa taani new immana» yaagaaddu. 8 Hewaa diraw, machchatta Akaaba suntsan dabddaabbetuwaa Aa maatafaan attamaade Naabutena ittippe kataman de'iyaa c'imatoonne wolk'k'aama asatoo kiittaaddu. 9 He dabddaabbetuwaa hawaadan yaagaadde s'aafaaddu; «Itti gallassaw s'oomaa awaayite; yaatiide asaa gidduwaan Naabuta bonchcho san utissite. 10 Laa"u patsena asatuwaa Aa sintsan utissite. He asatuu, «Naabute S'oossaanne kaatiyaa boreedda yaagiide markkattanaadan ootsite. Hewaappe guyyiyaan gas'aa kessiide, shuchchaan c'addi wod'ite» » yaagaadde s'aafaaddu. 11 Hewaa diraw, Naabutena ittippe kataman de'iyaa c'imatuunne wolk'k'aama asatuu Elzzaabeela untunttoo s'aafeedda dabddaabbetuwaan geeddawaadan ootseeddino. 12 Untunttu s'oomaa awaayiide, Naabuta asaa gidдон bonchcho sa'aan utisseeddino. 13 Hewaappe guyyiyaan laa"u patseena asatuu yiide, aakko

simmi uttiide, asaa sintsan, «Naabute S'oossanne kaatiyaa boreedda» yaagiide wordduwaa markkatteeddino. Naabuta katamaappe gas'aa kessiide, shuchchaan c'addiide wod'eeddino.

14 Hewaappe guyyiyaan c'imatuu Elzzaabeelikko kiittiide, «Naabute shuchchaan c'adettiide hayk'k'eedda» yaageeddino.

15 Naabute shuchchaan c'adettiide hayk'k'eddawaa Elzzaabeela siso saannakka, Akaaba, «Iziraa'eeliyaa Naabute new shaluwaan zaal'anaw is's'eedda woyniyaa turaa sa'aa dendda baade, new akka. I ha"i pas'a baawa; hayk'k'ikichcheedda» yaagaaddu. 16 Iziraa'eeliyaa Naabute hayk'k'eddawaa Akaabi sisiide, Naabute woyniyaa turaa sa'aa barew akkanaw denddiide, duge beedda.

17 Hewaappe guyyiyaan Tishbbiyaa Eelaasakko Med'inaa Godaa k'aalay yiide, 18 «Samaariyaan kaateteedda Israa'eeliyaa Kaatiyaa Akaabana gaketanaw duge wod'd'a. I ha"i Naabute woyniyaa turaa sa'aa akkanaw biide, yaan de'ee. 19 Neeni Aa hawaadan yaaga; «Med'inaa Goday neena, «Bitaniyaa wod'aade, Aa gadiyaa new akkaada gidikkii?» yaagee» yaaga. K'aykka Aa, «Med'inaa Goday neena, «Naabute suutsaa kanatuu laac'c'eedda sa'aan ne suutsaakka kanatuu laac'c'ana» yaagee» yaaga» yaageedda. 20 Hewaappe guyyiyaan Akaabi Eelaasa, «hay ta morkkiyaw, taana demmadigaadii?» yaageedda. «Ee, taani neena demma digaad; ayaw gooppe, neeni Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootsanaw, ne huup'iyaa nagaraw zal"aadda. 21 S'oossay neena hawaadan yaagee; «Sisa, taani ne bolla iitabaa ahana. Taani ne zeretsaa d'ayssana; taani Israa'eeliyaa biittan Akaaba golliyyaa asaappe ayiliyaa gidina lo"uwaa gidina, itti attuma asinne attenan d'ok'ollana. 22 Taani ne soo asaa Nabaas'a na'aa Iyorbbaama soo asaadaaninne Akiiya na'aa Baa'isha soo asaadan ootsana. Ayaw gooppe, neeni Israa'eeliyaa

asaa nagaraa oosissaade, taana hank'k'etsaadda» yaagee.

23 K'ay Med'inaa Goday Elzzaabeelibaa odiidde, «Iziraa'eela katamaa gimbbiyaa miyyaan kanatuu Elzzaabeelo maana» yaagee. 24 Akaaba zariyaa gideedda kataman hayk'k'iyaa oonanne kanay maana; k'ay gas'ariyan hayk'k'iyaa oonanne saluwaa kafotuu maana» yaageedda. 25 Bare machchata Elzzaabeela dentsetsina, Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootsanaw bare huup'iyaa nagaraw zal"eedda, Akaaba mala Asay ubbakka baawa. 26 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa sintsaappe laaggiide kesseedda Amooretuwaadan eek'aw goynniyaawan Akaabi aad'd'iyaa sheneyiyaabaa haneedda. 27 Akaabi ha haasayaa siseedda wode, bare mayuwaa peed'iide, waaruwaa mayyeedda; yaatiide s'oomee. Waaruwaa mayyosaanna giseedda; kayyottiidde hametteedda. 28 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Godaa k'aalay Tishbbiyaa Eelaasakko yiide, 29 «Akaabi bare huup'iyaa ta sintsan kawushsheeddawaa be'aadii? I ta sintsan bare huup'iyaa kawushsheedda diraw, taani ha bashshaa Aa wodiyaan ahikke. Shin taani Aa na'aa wodiyaan Aa soo asaa bolla ha bashshaa ahana» yaageedda.

22 Sooriinne Israa'eelii olettenan heezzu laytsaa saro de'eeddino. 2 Heezzantso laytsan Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e Israa'eeliyaa kaatiyaa be'anaw beedda. 3 Israa'eeliyaa kaatii bare k'oomatoo, «Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamay nuwaa gidiyaawaanne nuuni hanno gatsanaw he katamaa Sooriyaa kaatiyaappe wotsi akkanaw ayinne ootsibeennawaa erikkitee?» yaageedda. 4 K'aykka I Yoosaafees'a, «Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa olanaw taananna baanii?» yaageedda. Yoosaafees'e Israa'eeliyaa kaatiyaa, «Ee, neeni olaa baanaw giigiyaa wode awudenne, taani giigana. Ta olanchchatuu ne

olanchchatuwaa mala; ta paratuukka ne paratuwaa mala»
yaageedda. 5 K'aykka Yoosaafees'e Israa'eeliyaa kaatiyaa,
«Gidooppenne, neeni kasetaade Med'inaa Godaa oochcha»
yaageedda. 6 Israa'eeliyaa kaatii timbbitiyaa odiyaa oyddu
s'eetuwaa asatuwaa ittippe shiishshiide, «Gala'aaden de'iyaa
Raamoota katamaa olanaw boo booppoo?» yaagiide untuntta
oochcheedda. Untuntu, «Ba; ayaw gooppe, S'oossay he
katamaa kaatiyaa ne kushiyan aatsiide immana» yaageeddino.
7 Shin Yoosaafees'e, «Nuuni Med'inaa Godaa oochchanaw
danddayiyaa timbbitiyaa odiyaa hara Asay hawaan baawee?»
yaageedda. 8 Israa'eeliyaa kaatii Yoosaafees'aw zaariide, «Nuuni
Aa baggana Med'inaa Godaa oochchanaw danddayiyaa itti hara
bitanii de'ee; I Yimila na'aa Mikaasa. Shin taani Aa is's'ay; ayaw
gooppe, I ubbaa wodekka tawaa iitabaa odeeppe attina lo'obaa
odi erenna» yaageedda. Yoosaafees'e Israa'eeliyaa kaatiyaa,
«Kaatii hewaadan gooppo!» yaageedda. 9 Hewaappe guyyiyaan
Israa'eeliyaa kaatii bare oosanchchatuwaappe ittuwaa s'eesiide,
«Yimila na'aa Mikaasa ellekka akkaade ya» yaageedda. 10
Israa'eeliyaa kaatiinne Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e barenttu
kawutetsaa mayuwaa mayyiide, Samaariyaa katamaa geliyaa
penggiyaa matan de'iyaa uddumaan barenttu kawutetsaa
araatan utteeddino; Timbbitiyaa odiyaa ubbatuu untuntu sintsan
timbbitiyaa odiino. 11 Untunttuppe ittuu, Kanaa'ina na'ay
S'idik'ii birataappe kac'etuwaa giigissiide, Akaaba, «Med'inaa
Goday hawaadan yaagee; <Sooretuu d'ayana gakkanaw neeni
untuntta ha kac'etuwaan k'ayc'c'ana» yaagee» yaageedda.
12 Timbbitiyaa odiyaa hara ubbatuukka, «Gala'aaden de'iyaa
Raamoota katamaa baade ola; olaadekka s'oona. Ayaw gooppe,
Med'inaa Goday he katamaa kaatiyaa kushiyan aatsiide immana»

yaagiide odeeddino. **13** Hewaappe guyyiyaan Mikaasa s'eesanaw kiitetti beedda bitanii Aa, «Be'a, timbbitiyaa odiyaa ubbatuu itti doonaa gidiide, «Kaatii ha olaa s'oonana» yaagiide odeeddino. Hewaa diraw, hayyanaa ne oduukka untuntuppe ittuwaa mala gido; neenikka lo"obaa oda» yaageedda. **14** Shin Mikaasi he bitaniyaa, «Med'inaa Goday ero! Med'inaa Goday taw odiyaaawaa taani odana» yaageedda. **15** Mikaasi kaatiyaakko yeedda wode, kaatii Aa, «Mikaasaa, nuuni Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa olanaw baaneeyye booppaane?» yaagiide oochcheedda. Mikaasi kaatiyaa, «Baade ola; olaadekka s'oonaa. Med'inaa Goday he katamaa kaatiyaa kushiyan aatsiide immana» yaageedda. **16** Kaatii Aa, «Neeni Med'inaa Godaa suntsan tumuwaappe attina harabaa taw odennaadan taani neena aappu gede c'aak'k'etsanaw koshshii?» yaageedda. **17** I, «Israa'eeliyaa olanchchatuu ubbay hentsanchchay baynna dorssatuwaadan deriyaan laaletteeddawantta taani be'aaddi. Med'inaa Goday untuntta, «Hawanttoo goday baawa. Untunttu ubbaykka barenttu soo barenttu soo saro biino» yaagee» yaageedda. **18** Israa'eeliyaa kaatii Yoosaafees'a, « «I tawaa iitabaa odeeppe attina, lo"obaa odi erenna» gaade, taani new odabeykkita?» yaageedda. **19** Mikaasi gujjiidekka hawaadan yaageedda; «Simmi Med'inaa Goday giyaawaa sisa! Med'inaa Goday bare kawutetsaa araatan uttina, saluwaa olanchchatuu ubbay Aa ushechchannanne haddirssaana ek'keeddawantta taani be'aaddi. **20** Med'inaa Goday, Akaabe Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa biide, yaan hayk'k'anaadan baletsanawe oonee? yaageedda. Ittuu hawaadan giyaa wode, haray k'ay hawaadan geedda. **21** Hewaappe guyyiyaan iita ayyaanay kesiide Med'inaa Godaa sintsan ek'kiide, «Taani Aa baletsana»

yaageedda. 22 «Med'inaa Goday ayyaanaa, Wootaa baletsani? yaageedda. «Ayyaanay, «Taani kesa baade, aw timbbitiyaa odiyaawanttu ubbatuwaa doonaan worddotiyaa ayaana gidana» yaageedda. «Med'inaa Goday, «Ee, neeni Aa baletsana; new hewe hanana. Baade baletsa» yaageedda» yaageedda. 23 Mikaasi gujjiidekka, «Hewaa diraw, Med'inaa Goday new timbbitiyaa odiyaawanttu hawanttu ubbatuwaa doonaan worddotiyaa ayaanaa wotseedda; ayaw gooppe, Med'inaa Goday ne bolla bashshaa ahanaw k'achcheeda» yaageedda. 24 Hewaappe guyyiyaan Kanaa'ina na'ay S'idik'ii shiik'iide, Mikaasa shayiyaa bak'k'iide, «Med'inaa Godaa Ayyaanay ta matappe waaniide new odanaw beedee?» yaageedda. 25 Mikaasi Aa, «Neeni k'osettanaw k'ol'o geliyaa gallassi hewaa demmana» yaageedda. 26 Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa kaatii bare olanchchatuwaappe ittuwaa azaziidde, «Mikaasa oyk'k'aade katamaa mooddiyaa Amoonawunne ta na'aa Yo'aashaw afaade imma. 27 Unttunta, Kaatii hinttentta, «Ha bitaniyaa k'asho gollen k'achchiide taani saro simmana gakkanaw, guutsa ukitsaappenne haatsaappe harabaa ayaanne aw immoppite» yaagee yaaga» yaageedda. 28 Mikaasi Aa, «Tumu neeni saro simmiyaawaa gidoope, Med'inaa Goday taanan haasayibeenna» yaageedda. K'aykka Mikaasi, «Asaw ubbaw, taani odeeddawaa akeekite» yaageedda. 29 Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa kaatiinne Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa beeddino. 30 Israa'eeliyaa kaatii Yoosaafees'a, «Taani mayuwaa laammaade, hara asaa malataade, olaw gelana; shin neeni ne kaatiyaa mayuwaa mayya» yaageedda. Israa'eeliyaa kaatii mayuwaa laammiide, hara asaa malatiide, olaw geleeedda. 31 Sooriyaa kaatii bare paraa gaaretuwaa

azaziyya hattamanne laa"u asatuwaa, «Gitatina guus's'ina hara asaa oonanakka olettoppite; Israa'eeliyaa kaatiyaa s'alalana olettite» yaagiide azazeedda. **32** Paraa gaariyaa azaziyaawanttu Yoosaafes'a be'eedda wode, «Tuma hawe Israa'eeliyaa kaatiyaa» yaageeddino. Aanana olettanaw simmeeddino; Yoosaafes'e waasseedda. **33** Paraa gaaretuwaa azaziyaawanttu I Israa'eeliyaa kaatiyaa gidennawaa be'iide, Aa yederssiyaawaa aggi aggeeddino. **34** Itti bitanii c'oo bare wonddaafiyaan olanchchatuu bolla dukkiide, Israa'eeliyaa kaatiyaa olaa mayuu gaketiyaa heeraana c'addeedda. Israa'eeliyaa kaatii bare gaariyaa laaggiyaa bitaniyaa, «Gaariyaa guyye zaaraadde, taana olaa gidduwaappe kessa. Ayaw gooppe, taani iita c'achchaa c'adettakichchaad» yaageedda. **35** He gallassi olay suulliyaa wode, Israa'eeliyaa Kaatii Akaabi bare paraa gaariyaa gidдон zemppiide, Sooretuwaa sintsan takkeedda. Aa c'achchaa suutsay paraa gaariyaa gidдо gukkina, he omarsikka I hayk'k'i basheedda. **36** Away wullanaw matishina olanchchatuu gidдон, «Asay ubbay bare katamaa bare katamaa bo! Asay ubbay bare gadiyaa bare gadiyaa bo!» yaagiyya azazuu kesseedda. **37** Hewaappe guyyiyaan untunttu kaatiyaa Samaariyaa katamaa ahiide yaan moogeeddino. **38** Sharmus'atuu meec'ettiyaa, dagatti utteedda Samaariyaa haatsaan untunttu gaariyaa meec'c'eeddino. Med'inaa Goday kase haasayeedda k'aalaadankka, Aa suutsaa kanatuu laac'c'eeddino. **39** Akaabi haneedda harabay, I ootseeddabay ubbay, danggarssaa zaaliyaan kaatiyaa golliyya I kees's'eeddabayne I gimbbeedda katamatuwaabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **40** Akaabi hayk'k'iidde bare mayzzan gaketeedda; Aa sa'aan Aa na'ay Akaaziyaasi kaateteedda.

41 Israa'eeliyaa Kaatii Akaabi kaateteedda oyddentso laytsan
 Asaa na'ay Yoosaafees'e Yihudaan kaateteedda. 42 I kaatetiya
 wode laytsay aw hattamanne ichchesha; I Yerusaalamen
 laatamanne ichcheshu laytsaa kaateteedda. Aa daaya Shiiliha
 naatto Azuubo geetettaw. 43 Yoosaafees'e bare aawuwaa
 Asaa ogiyaan ubbaan hametteedda; I he ogiyaappe sher"i
 gibeenna; Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda.
 Gidooppenne, goynniyaa d'ok'k'a sa'aa d'ayisibeenna; Asay
 he gishuwaan yarshshuwaa yarshshiyaawaanne is'aanaa
 c'uwayiyaawaa aggibeenna. 44 Yoosaafees'ikka Israa'eeliyaa
 kaatiyaanna sigetteedda. 45 Yoosaafees'e haneedda harabay,
 Aa minotetsayne I oletteedda olay Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa
 mas'aafan s'aafetti utteedda. 46 Goynno woga ootsiide
 attumawanttu attumawanttuna sharmus'iyaawantta, Aa aawuu
 Asay kaateteedda wodiyaappe atteeddawantta gadiyaappe
 d'aysseedda. 47 He wode Eedooma biittan kaatii baawa;
 he biittaa suntsetteedda kaappuu mooddeedda. 48 Ofiira
 gadiyaa biide wora ahanaadan Yoosaafees'e wolk'k'aama
 markkabatuwaa med'd'eedda; shin he markkabatuu Ees'iyooni-
 Gaabiran me'eretteeddinoppe attina ubbakka bibeykkino. 49 He
 wode Akaaba na'ay Akaaziyaasi Yoosaafees'a, «Ta k'oomatuu
 ne k'oomatuwaanna ittippe markkabiyaan biino» yaageedda;
 shin Yoosaafees'e is's'eedda. 50 Yoosaafees'e hayk'k'iidde bare
 mayzzan gaketeedda. Bare mayza aawuwaa Daawita Kataman
 moogetteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Yoraame kaateteedda.
 51 Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e kaateteedda tammanne
 laappunsa laytsan Akaaba na'ay Akaaziyaasi Israa'eeliyaa
 bolla Samaariyaan kaateteedda; Israa'eeliyaa bolla laa"u
 laytsaa kaateteedda. 52 Akaaziyaasi Med'inaa Godaa sintsan

iitabaa ootseedda; bare aawuwaanne bare daay ogiyaaninne
Israa'eeliyaa asaa nagaraa oosisseedda Nabaas'a na'aa
lyorbbaama ogiyaan hametteedda. **53** Akaaziyaasi Ba'aalaw
ootseeddanne goynneedda. Aa aawuu kase ootseeddawaadan,
Med'inaa Godaa, Israa'eeliyaa S'oossaa I hank'ketseedda.

2 Kaatatuwaa

1 Akaabi hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Moo'aabe biittaa Asay Israa'eeliyaa bolla denddeedda. **2** He wode Kaatii Akaaziyaasi Samaariyaa kataman bolla pook'iyaa baranddaappe kunddiide deshetteedda. Hewaa diraw asatuwaa, «Biite; taani ha deshetsaappe pas'anentto, agganentto, Ek'iroona katamaa s'oossaa Bi'eeli-Zebuula ane taw oochchite» yaagiide kiitteedda. **3** Shin Med'ina Godaa kiitanchchay Tisbbiyaa Eelaasa hawaadan yaageedda; «Ba; pude baade, Samaariyaa kaatii kiitteedda asatuwaana gaketta. Unttunta, «Hintte Ek'iroona katamaa s'oossaa Bi'eeli-Zebuula oochchanaw beeddawe, Israa'eeliyan S'oossay d'ayineeyye?» yaaga. **4** Hewaa diraw, Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Kaatiyaw, neeni hayk'k'anaappe attina, ha giseedda gisuwaappe denddakka» yaagee» yaageedda. Eelaasi biide, untunttoo odeedda. **5** Kiitteedda asatu kaatiyaakko guyye simmina, I untuntta, «Ayaw simmeeddite?» yaagiide oochcheedda. **6** Shin untunttu aw hawaadan yaagiide zaareeddino, «Itti bitanii nuunanna gaketanaw yiide, Hinttena kiitteedda kaatiyaakko simmiide biite.» Aw hawaadan yaagite «Med'ina Goday neena, «Ek'iroona s'oossaa Bi'eeli-Zebuula ooshissanaw neeni asaa kiittiyaawe, Israa'eeliyan S'oossi d'ayineeyye? Hewaa diraw, neeni hayk'k'anaappe attina, ha giseedda gisuwaappe denddakka yaagee» yaagite yaageedda» yaageeddino. **7** Kaatii untuntta, «Hinttentunna gaketanaw yiide, ha yewuwaa hinttenttoo odeedda bitanii ay mala asee?» yaagiide oochcheedda. **8** Untunttu, «Mehiyaa isikiyaan dadetteedda kaabbaa mayyiide, bare s'eessan dafuwaa danc'c'ee» yaagiide zaareeddino. I, «Hewe Tisbbiyaa Eelaasa» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, kaatii ishatamuwaa kaappuwaa Aa

ishatamu olanchchatuwaanna kiitteedda. Kaappuu deriyaa huup'iyaaan utteedda Eelaasakko pude kesiide, «S'oossaa asaw, kaatii neena, <Duge wod'd'a> yaagee» yaageedda.

10 Shin Eelaasi ishatamuwaa kaappoo, «Taani S'oossaa asaa gidoope, tamay saluwaappe wod'd'iide, neenanne ne ishatamatuwaanne mo» yaagiide zaareedda. Tamay saluwaappe wod'd'iide, ishatamuwaa kaappuwaanne Aa ishatamatuwaanne meedda. **11** K'ay kaatii hara ishatamu olanchchatuwaanna hara ishatamuwaa kaappuwaa Eelaasakko kiitteedda. Ishatamuwaa kaappuu Eelaasa, «S'oossaa asaw, kaatii neena, ellekka duge wod'd'a yaagee» yaageedda. **12** Eelaasi aw, «Taani S'oossaa asaa gidoope, tamay saluwaappe wod'd'iide, neenanne ne ishatamatuwaanne mo» yaageedda. S'oossaa tamay saluwaappe wod'd'iide, ishatamuwaa kaappuwaanne Aa ishatamatuwaanne meedda. **13** K'aykka kaatii ishatamu olanchchatuwaanna hara heezzentso ishatamuwaa kaappuwaa kiitteedda. Ishatamuwaa kaappuu pude kesiide, Eelaasa sintsan gulbbatiide, «S'oossaa asaw, hayyanaa, taananne taananna de'iyaa ha ishatamu asatuwaa maara! Nu shemppuwaakka hayk'k'uwaaappe ashsha!

14 Tamay saluwaappe wod'd'iide, kase ishatamatuwaa kaappuwaa asaanne untuntta ishatamatuwaa ubbaanne meedda. Shin ha"i taana maara!» yaagiide woosseedda. **15** Med'inaa Godaa kiitanchchay Eelaasaw, «Yayyoppa! Aanana duge wod'd'a» yaageedda. Eelaasi denddiide, aananna duge wod'd'eedda. **16** I kaatiyaw, «Med'inaa Goday neena hawaadan yaagee; <New oochchanaw Israa'eeliyaan S'oossi d'ayinee, neeni Ek'iroona s'oossaa Bi'eeli-Zebuula oochchanaw asaa kiitteeddawe? Neeni hawaa ootseedda diraw, hayk'k'ana! Ne giseedda gisuwaappekka denddakka» yaagee» yaageedda. **17**

Eelaasi haasayeedda Med'ina Goda k'aalaadankka Akaaziyaasi hayk'keedda; Akaaziyaasaw attuma na'i baynna diraw, Aa ishay Yoraame Aa kotan kaateteedda; hewe haneeddawe Yoosaafes'a na'ay Yoraame Yihudaan kawuteedda laa'entso laytsaana. **18** Akaaziyaasi haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda.

2 Med'ina Goday Eelaasa gotiyaan saluwaa afanaw haniyaa wode, Eelaasinne Elssaa'i Gelggalappe denddiide beeddino. **2** Eelaasi Elssaa'a, «Med'ina Goday taana Beetele katamaa kiitteenne diraw, hayyanaa neeni hawaan takkashsha» yaageedda. Shin Elssaa'i, «Med'ina Goday ero! Ne shemppu ero! Taani neeppe shaakkettikke» yaageedda. Unttuntukka duge Beetele wod'd'eeddino. **3** Beeteelen de'iyaa timbbitiyaa odiyaawanttu c'itay Elssaa'akko kesiide, «Med'ina Goday hachche ne godaa neeppe shaakki afanawaa neeni eray?» yaagiide oochcheeddino. Elssaa'i, «Ee eray. Shin hinttenttu c'o'u giite» yaagiide zaareedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, Eelaasi Elssaa'a, «Med'ina Goday taana Yaarikko kiitteenne diraw, hayyanaa neeni hawaan takkashsha» yaageedda. Shin Elssaa'i, «Med'ina Goday ero! Ne shemppu ero! Taani neeppe shaakkettikke» yaagiide zaareedda. Hewaa diraw, untunttu Yaarikko beeddino. **5** Yaarikon de'iyaa timbbitiyaa odiyaawanttu c'itay Elssaa'akko kesiide, «Med'ina Goday hachche ne godaa neeppe shaakki afanawaa neeni eray?» yaagiide oochcheeddino. I, «Ee eray. Shin hinttenttu c'o'u giite» yaagiide zaareedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, Eelaasi Elssaa'a, «Med'ina Goday taana Yorddaanoosa Shaafaa kiitteenne diraw, hayyanaa neeni hawaan takkashsha» yaageedda. Elssaa'i, «Med'ina Goday ero! Ne

shemppu ero! Taani neeppe shaakkettikke» yaageedda. Unttuntu laa"attuukka ittippe beeddino. 7 Timbbitiyaa odiyaawantuppe ishatamu asatuu untuntta kaalliide, Yorddaanoosa Shaafaa gakkanaw beeddino. Eelaasinne Elssaa'i shaafaa doonaan ek'k'ide'ishshin, timbbitiyaa odiyaawanttu untunttuppe laafaa haakkiide ek'k'eeddinno. 8 He wode Eelaasi bare kaabbaa akkiide s'aas'iide, aan haatsaa shoc'eedda. Haatsay yaanne haanne shaakketeedda; mela biittaa yed'd'iide pinneeddino. 9 Eelaasi Elssaa'a, «Taani neeppe aketakkichchanaappe kasetaade, new ayaa ootsana mala koyay? Ane oda» yaageedda. Elssaa'i, «Taani neena kochchiyaa wode, ne ayyaanay taw laa"u dakkuwaa gidana mala, taani neena woossay» yaagiide zaareedda. 10 Elssaa'a, «Neeni metiyaa ooshaa oochchaadda. Shin taani neeppe shaaketta saluwaa biyaa wode neeni taana s'eelliaawaa gidoope, hewe new hanana. Hewe d'ayooppe hanenna» yaageedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, untuntu ittippe haasayiiddi hamettiishin, tamaa paratuunne untuntu goochchiyaa tamaa gaarii akeekenan puttu giide, untuntu laa"uwaappe gidduwaan geliide, shaakkeedda. Eelaasi gotiyaan saluwaa kesseedda. 12 Elssaa'i hewaa be'iide, «Ta aawoo, Ta aawoo! Neeni Israa'eeliyaa asaw wolk'k'anne gondalle shin!» yaagiide waasseedda. Hewaappe simmiide, I Eelaasa ubbakka be'ibeenna. Elssaa'i hewan kayyottiide, bare mayuwaa laa"u kessiide, pooshshi oleedda. 13 Yaatiide Eelaasappe wod'd'eedda kaabbaa I dentsiide, guyye simmeedda; Yorddaanoosa Shaafaa doonaan ek'k'eedda. 14 Eelaasappe wod'd'eedda kaabbaa akkiide, haatsaa an shoc'iide, «Med'ina Goday Eelaasa S'oossay hak'an de'ii?» yaageedda. Elssaa'i haatsaa shoc'eedda wode, haatsay yaanne haanne shaaketteedda; shaafaa pinneedda. 15 Yaarikkoppe

yeedda timbbitiyaa odiyaawanttu c'itay Elssaa'a be'eedda
 wode, «Eelaasa ayyaanay Elssaa'a bolla shemppeedda»
 yaageeddino. Unttuntu aanana gaketanaw yiide, Aa sintsan
 sa'aan guufanneeddino. 16 Yaatiide untunttu Aa, «Be'a,
 nuuni ne k'oomatuu ishatamu mino asatuu hawaan de'eetto.
 Hayyanaa nuuni ne godaa koyanaw baana. Ooni erii, Med'ina
 Godaa Ayyaanay Aa akkiide, itti deriyaa huup'iyaan woy
 zanggaaraa gidдон yeggeedenttonne» yaageeddino. Elssaa'i,
 «Hanenna, booppite!» yaageedda. 17 Shin is's'aaddi gaanawe
 Aa yeellayana gakkanaw, untunttu Aa woosiide aggenaan
 is's'ina, «Biite» yaageedda. Unttuntu ishatamu beeddino. Heezzu
 gallassaa koyiide, Aa demmibeeykkino. 18 Elssaa'i Yaarikkon
 takki de'ishshin, untunttu aakko simmiide yiina, «Won taani
 hinttentta «Booppite» yaagabeykkita?» yaageedda. 19 Hewaappe
 guyyiyaan, Yaarikko kataman de'iyaa asatuu Elssaa'a, «Neeni
 nu goday be'iyawaadan ha katamay de'iyaa sa'ay lo"a. Shin
 haatsay iita; k'ay biittaykka ayfena» yaageeddino. 20 I untuntta,
 «Ane ooratsa keriyaan mas'iniyaa k'oliide, taw akkiide yiite»
 yaagiide azazeedda; aw aheeddino. 21 Elssaa'i pulitiyaa biide,
 mas'iniyaa aan yeggiide, «Med'ina Goday, «Taani ha haatsaa
 patsaad; hawaappe sintsanaw ha haatsay hayk'kuwaassi
 gaaso gidenna; biittaykka ayfanawaa» yaagee» yaageedda.
 22 Elssaa'i haasayeeddawaadankka hachche gakkanaw, he
 haatsay s'illo gideedda. 23 Elssaa'i yaappe denddiide, pude
 Beetele kesseedda. I ogiyaan biishshin, yalaga attuma naanay
 katamaappe kesiide, «Laa ha huup'iyaana bo"aw, pude kesa!
 Laa ha huup'iyaana bo"aw, pude kesa!» yaagiide Aa bolla
 k'iliic'eeddino. 24 Guyye simmi s'eelliide, untuntta Med'ina Godaa
 suntsan shek'keedda. Yaatina Babantsaa geetettiyaa laa"u

mac'c'a do'atuu woraappe kesiide, naanatuwaappe oytamanne laa"u yalagatuwaa puuzeretsiide wod'eeddino. 25 Elssaa'i hewaappe denddiide, K'armmeloosa Deriyaa beedda; k'ay hewaappekka Samaariyaa simmeedda.

3 Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e kaateteedda tammanne hosppuntsa laytsan Akaaba na'ay Yoraame Samaariyaan Israa'eeliyaa bolla kaateteedda; I tammanne laa"u laytsaa kaateteedda. 2 I Med'ina Godaa sintsan iitaa ootseedda. Shin bare aawuwaanne bare daay Elzzaabeeli keeshshaa iita gidenna; ayaw gooppe, Aa aawuu ootseedda Ba'aala eek'aa I d'ok'olleetda. 3 Gidooppenne Naabaas'a na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa I kaalleeddappe attina d'ayssibeenna. 4 Moo'aabe biittaa Kaatii Meesha'i dorssaa heemmee. I Israa'eeliyaa kaatiyaw s'eetu sha"a bolttiboltta dorssatuwaanne s'eetu sha"a koliyaa dorssatuwaa isikiyaa laytsan laytsan giiree. 5 Shin Israa'eeliyaa Kaatiyaa Akaabi hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Moo'aabe Kaatii Meesha'i Israa'eeliyaa bolla makkaleedda. 6 He wode Kaatii Yoraame Samaariyaappe kesiide, Israa'eeliyaa ubbaa shiishsheedda. 7 K'ay Yihudaa Kaatiyaa Yoosaafees'akko kiitaa yeddiide, «Moo'aabe kaatii ta bolla makkaleedda; Moo'aabenna olettanaw neeni taananna baanii?» yaageedda. Yoosaafees'e, «Ee taani baana. Taani ne mala; ta asaykka ne asaa mala; k'ay ta paratuukka ne paratuwaa mala» yaagiide zaareedda. 8 Yoosaafees'e k'ay, «Nuuni hak'a ogiyaanna biide untuntta olanee?» yaagiide oochcheedda. Kaatiyaa Yoraame, «Eedooma woran de'iyaa ogiyaanna biide olana» yaagiide zaareedda. 9 Hewaa diraw, Israa'eeliyaa kaatii, Yihudaa kaatiinne Eedooma kaatii olaw keseeddino. Untunttu laappun gallassaa ogiyaa

yuuyyeeddawaappe guyyiyaan, olanchchatookka untuntta
 kaalledda mehiyawukka ay haatsinne baawa. **10** He wode
 Israa'eeliyaa kaatii, «Aayye ana! Med'ina Goday nuuna ha
 heezzu kaatetuwaa ittippe Moo'aabe kaatiyaw aatsiide Immanaw
 s'eeseedda» yaageedda. **11** Shin Yoosaafees'e, «Nuuni Aa
 baggana Med'ina Godaa oochchanaadan hawaan timbbitiyaa
 odiyaawe baawee?» yaagiide oochcheedda. Israa'eeliyaa
 kaatiyaa olaa gadaawatuwaappe ittuu, «Eelaasa maaddiide
 de'eedda Shafaas'a na'ay Elssaa'i hawaan de'ee» yaagiide
 zaareedda. **12** Yoosaafees'e, «Ee, I tumu timbbitiyaa
 odiyaawaa» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa
 kaatii, Yoosaafees'inne Eedooma kaatiinne Elssaa'akko duge
 wod'd'eeddino. **13** Elssaa'i Israa'eeliyaa kaatiyaa, «Taanannanne
 neenana ayee gatsiyaawe? Ba; baade ne aawunne ne daayanne
 oochcheedda timbbitiyaa odiyaawantta oochcha» yaageedda.
 Israa'eeliyaa kaatii zaariide, «Tuytti, ayaw gooppe, ha heezzu
 kaatetuwaakka ittippe Moo'aabe kaatiyaw aatsiide immanaw
 nuuna s'eeseeddawe Med'ina Godaattee!» yaageedda. **14**
 Elssaa'i, «Taani aw ootsiyaa Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa
 Goday ero! Yihudaa Kaatiyaa Yoosaafees'a diray bayinnawaa
 gidintto, taani neena ayfiyaaninne s'eellikkenne be'ikke shin.
15 Ane taw ha'i diitsaa diis's'iyawaa ahite» yaageedda.
 Diis's'iyawe diis's'ishin, Med'ina Godaa wolk'k'ay Aa bolla
 wod'd'eedda. **16** Elssaa'i, «Med'ina Goday, «Ha mela zanggaaraa
 ubbaan ollaa bookkite» yaagee. **17** Ayaw gooppe, Med'ina Goday,
 C'arkkuwaa woy iraa be'ikkita; shin ha bookkeedda zanggaaraan
 haatsay kumana; hinttenttu, hinttenttu miizzayenne hinttenttu
 hara mehii ushana yaagee. **18** Hawe Med'ina Godaa sintsan
 laafabaa; k'ay Med'ina Goday Moo'aabakka hinttenttoo aatsiide

immana. **19** Gimbbetteedda katamatuwaanne wolk'k'aama katamatuwaa ubbaa hinttenttu s'oonana. Lo'o mitsatuwaa ubbaakka k'ans's'ana; haatsaa pulttotuwa ubbatuwaakka hinttenttu barana; aradda shoyk'atuwaa ubbaa bolla shuchchaa laaliide bayzzana» yaageedda. **20** Wonttetsa gallassi wontta yarshshuwaa yarshshiyaa wodii gakkina, Eedooma baggana haatsay goggeedda; haatsay biittan eelleedda. **21** Moo'aabe biittaa Asay heezzu kaatetuu untuntta olanaw yeeddawaa siseedda. Naanay, c'imay olaa miishshaa tookkanaw danddayiyaa Asay ubbay s'esetti yiide, barenttu biittaa zawaa naageeddino. **22** Untunttu wontta guuraanna denddiyaa wode, haatsaa bolla wod'd'eedda s'alk'k'ii zo"iide, untunttoo suutsaa malatiide beetteedda. **23** Yaatina untunttu, «Be'ite, hawe suutsaa! Kaatetu barenttu gidдон ittuu ittuwaanna olettiide, hayk'k'i wureeddino. Moo'aabe asaw, ane biide, untuntta ak'uwaa k'oc'ireetto» yaageeddino. **24** Moo'aabe biittaa Asay Israa'eelatu ak'uwaa beedda; Israa'eelatu denddiide, untuntta shoc'eeddino. Untunttu gadiyaa bolla mayyeeddino; Moo'aabe asaa wod'eeddino. **25** Katamatuwaakka olettiide bayzzeeddino. Asay ubbay huup'iyaa huup'iyaa itti itti shuchchaa akkiide, aradda shoyk'atu ubbatuu kametana gakkanaw, untunttu bolla oleedda. Pultto ubbaa bariide, lo'o mitsaa ubbaakka k'ans's'eeddino. K'iirihereesa geetettiyaa itti katamaa gimbbe s'alaalay ek'uaan atteedda; shin yambbarshshan oliyaa asatuu he katamaakka dooddiide shoc'eeddino. **26** Moo'aabe kaatii olay bare bolla goobeddawaa be'eedda wode, mashshaa danc'c'iidde laappun s'eetu asatuwaa akkeedda. Olaa gidduwaan daakkiide, Eedooma kaatiyaakko pinnanaw denddeedda; shin aw hanennan is's'eedda. **27** Hewaappe guyyiyaan, bare sa'aan kaatetanaw

de'iyaa bare bayira na'aa akkiide, katamaa gimbbiyaa bollan taman s'uuggiide yarshsheedda. Moo'aabatuu Israa'eelatu bolla hank'k'uwaa suulleeddino. Yaatina Israa'eelatu he katamaa aggiide, barenttu gadiyaa simmeeddino.

4 Timbbitiyaa odiyaawantuppe ittuwaa machchata Elssaa'akko baade, «Ne k'oomay ta asinay hayk'k'eedda. I Med'ina Godaw yayyiyaa asaa gidiyaawaa neeni eraasa. Shin ha"i Aa ac'oo ta naanaa laa"uwaa barew ayile kessanaw yeedda» yaagaadde aw waassaaddu. **2** Elssaa'i iziw, «Yaatina taani new ay ootsoo? Ne son ayay de'ii? Ane taw oda» yaageedda. Mishirata, «Taw ne k'oomatiw itti otuwaan zayitii de'iyawaappe attina, harabay ayayne baawa» yaagaaddu. **3** Elssaa'i izo, «Ba; ne shoorotuwaa ubbaappe mela ototuwaa gars's'a. Laafa gars's'oppa. **4** Hewaappe guyyiyaan, soo gelaade, ne bollanne ne naanatuwaa bolla ifitsaa gordda. Ototuwaa ubbaan zayitiyaa tiga; zayitii kumeedda otuwaa otuwaa itti bagga zaara» yaageedda. **5** Mishirata baade, kariyaa bare bollanne bare naanatuwaa bolla gorddaaddu. Unttuntu iziw ototuwaa shiishshina, Aa zayitiyaa tigetsaa oyk'k'aaddu. **6** Otuwaa ubbay kumeedda wode, mishirata bare na'aa, «Ane taw hara otuwaa akkaade ya» yaagaaddu. Shin na'ay zaariide, «Hari itti otuunne attibeenaa» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, zayitii goggiyaawaa aggi basheedda. **7** Mishirata simmaade baade, Elssaa'ew odaaddu. I, «Baade zayitiyaa zal"aadde, ne ac'uwaa c'igga. Atteedawaan neeninne ne naanayne go'ettiide de'anaw danddayiita» yaageedda. **8** Itti gallassi Elssaa'i itti dure mishirata de'iyaa Shuneema geetettiyyaa katamaa beedda. Mishirata Aa shoobbaade, k'umaa mizaaddu. He gallassaappe doommiide, I hewaana aad'd'iyaa wode ubbaan, k'umaa maanaw I soo gelee. **9** Aa bare asinaa, «Ha ubbaa wode

nu mataana aad'd'iyyaa bitanii S'oossaa asaa gidiiyaawaa taani eray. **10** Hewaa diraw, ane itti guutsa kifiliyaa bolla pook'iyaan aw kees's'oytte; Aa gidduwaan gisuwaa, araataa, s'arap'peezaanne s'omppiyaa wotsoytte. Hewaappe guyyiyaan, I nuukko yeedda wode ubbaan, hewan gelana danddayee» yaagaaddu. **11** Itti gallassi Elssaa'i Shuneema katamaa yiide, bare kifiliyaa pude kesiide, yaan shemppeedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, bare k'oomaa Giyaaza, «Ba; he mishiratto s'eesa» yaageedda; Giyaazi s'eesina, Aa yaade Elssaa'a sintsan ek'k'aaddu. **13** Elssaa'i Giyaaza, «Ha mishiratee <Neeni nu diraw, hawaa ubbaa metootaadda. Yaatina nuuni new ay ootsanne? New nuuni biide, kaatiyaa woy ola gadaawaa haasayissiyaabi de'ii?» yaagaadde izo oochcha» yaageedda. Mishirata, «Taani hawaan ta asaa gidдон de'ishshin, taana metiyaabay baawa» yaagaaddu. **14** Hewaappe guyyiyaan, Elssaa'i Giyaaza, «Yaatina nuuni iziw ay ootsanee?» yaagiide oochcheedda. Giyaazi, «Iziw na'i baawa; I asinaykka c'imeedda» yaageedda. **15** Elssaa'i, «Mishiratto k'aykka s'eesa» yaageedda. Izo s'eeseedda; Iza yaade, penggiyaan ek'k'aaddu. **16** Elssaa'i mishiratto, «Laytsi hannoodde neeni attuma na'aa idimmana» yaageedda. Mishirata, «Hay ta godaw, neeni S'oossaa asaa gidikkii, taw worddotoppa!» yaagaaddu. **17** Shin Mishirata shahaaraaddu; Elssaa'i iziw odeeddawaadan laytsan he wode attuma na'aa yelaaddu. **18** He na'ay dic'c'eedda; itti gallassi katsaa c'akkiyaa asatuwaana de'iyaa bare aawuwaakko beedda. **19** Bare aawoo, «Woo ta huup'iyaw! Woo ta huup'iyaw!» yaageedda. Aa aawuu itti k'oomaw, «Tookkaade Aa daayikko afa» yaagiide odeedda. **20** K'oomay na'aa akkiide, aattikko afina gallassaa seetay gakkanaw na'ay bare daay kiwuwaan utteedda; hewaappe guyyiyaan,

na'ay hayk'k'i aggeedda. 21 Mishirata na'aa pude afaade, S'oossaa asaa arssaan gisisaaddu. Yaataade Aa bolla ifitsaa gorddaade baaddu. 22 Hewaappe guyyiyaan, bare asinaa s'eesaade, «Taani S'oossaa asaakko ellekka baade yaana mala, k'oomatuwaappe ittuwaanne haretuwaappe ittuwaanne taw yedda» yaagaaddu. 23 I, «Hachche aginaa s'eeruwa gallassaa woy Sambbata gidennabaa, ayee neena aakko afiyaawe?» yaageedda. Aa, «Ayaynne baawa» yaagaaddu. 24 Hewaappe guyyiyaan, hariyaa kooraade, bare k'oomaw, «Hariyaa laagga! Taani new odana gakkanaw, loddan laaggoppa» yaagaaddu. 25 Mishirata hewaappe denddaade, K'armmeloosa Deriyan de'iyaa S'oossaa asaakko baaddu. Elssaa'i mishirata yiyaano haakuwaan be'iide, bare k'oomaa Giyaazaw, «Be'a, Shuneema kataman de'iyaa mishirata yaw. 26 O mokkanaw wos's'a baade, «Neeni saree? Ne asinay saree? Ne na'ay saree?» yaagaadde oochcha» yaageedda. Mishirata, «Nuuni ubbaykka sara» yaagaaddu. 27 Mishirata deriyaa bolla de'iyaa Med'ina Godaa asaakko gakeedda wode, hokkaade Aa gediya oyk'k'aaddu. Giyaazi mishiratto digganaw shiik'eedda; shin S'oossaa bitanii Aa, «Agga! Aa wolk'k'aama metuwaan de'aw; shin Med'inaa Goday taappe hewaa gentseedda. I metuwaa taw odibeenna» yaageedda. 28 Hewaappe guyyiyaan mishirata, «Ta godaw, neeni taw na'aa immanaadan taani neena oochchaadditaa? Taani neena, «Taana c'oo mela k'aak'k'ayoppa» yaagabeykkita?» yaagaaddu. 29 Elssaa'i Giyaaza, «Ne adussa mayuwaa ne sak'k'iyaan sirk'k'a; yaataade ta gatimaa akkaade elleella, ogiyaan oonananne gakkettooppe, sarotoppa; ooninne neena sarotooppe, zaaraadde sarotoppa. Ta gatimaa na'aa deemuwaan wotsa» yaageedda. 30 Shin na'aa daaya, «Med'ina Goday ero! Ne shemppu ero!

Taani neena yeggaade biikke» yaagaaddu. Elssaa'i denddiide, izo kaalleedda. 31 Giyaazi untuttuppe sintsatiide biide gatimaa na'aa deemuwaan wotseedda; shin kooshshay woy shemppu baawa. Yaatina Giyaazi Elssaa'ena gaketanaw simmi yiide, «Na'ay beegottibeena» yaagiide odeedda. 32 Elssaa'i soo geliide, he na'aa anhay Aa arsaan giseeddawaa be'eedda. 33 Bare bollanne na'aa bollanne kariyaa gorddiide, Med'ina Godaa woosseedda. 34 Hewaappe guyyiyaan, na'aa anhaa bolla kesiide, bare doonaa Aa doonaan, bare ayfiyaa Aa ayfiyaan, bare kushetuwaakka Aa kushetuwaan gatsi wotsiide giseedda. Na'aa bollay ho'eedda. 35 Elssaa'i denddiide, soo gidдон yaanne haanne simeretteedda. Laa"entsuwaakka simmiide, na'aa bolla c'ogottiide giseedda. Yaatina na'ay laappu gede hed'd'isheeddawaappe guyyiyaan s'eelleedda. 36 Yaatina Elssaa'i Giyaaza s'eesiide, «Ane ha Shuneematto s'eesa» yaageedda. Giyaazi izo s'eeseedda. Iza yeedda wode, Elssaa'i izo, «Ne na'aa akka» yaageedda. 37 Hewaappe guyyiyaan, mishirata Elssaa'a gediyaan kunddaade, biittan gufannaaddu. Yaataade bare na'aa akkaade kare kesaaddu. 38 Elssaa'i Gelggala simmiide yeedda wode, biittay koshatti utteedda. Timbbitiyaa odiyaawanttu c'itay Aa sintsan utti de'ishshin, I bare k'oomaa, «Wogga keriyaan taman wotsaade, ha asatoo wos'iyaa katsaa» yaageedda. 39 Unttuntuppe ittuu santsaa malatiyaa bonc'c'etuwaa mas'iide ahanaw gade beedda. Doliyaa gosiyaan turaa demmeedda; tookkanaw danddayiyaawaa keeshshaa daro gosiyaan akkiide yeedda. I ayentto erennan anc'c'eedda, keriyaan yeggeedda. 40 Asatuu maana mala, wos'iyaa tigeeddino. Unttuntu wos'iyaa tushi Aa mi be'eedda wode, «S'oossaa asoo, ha keriyaan wod'iyabay de'ee!» yaagiide waasseeddino. Asatuu

maanaw danddayibeykkino. **41** Elssaa'i, «Yaatooppe taw d'iiliyaa akkiide yiite» yaageedda. He d'iiliyaa keriyaan k'oliide, «Asay maanaadan wos'iyaa tigate» yaageedda. Hewaappe simmiide, keriyaan iitabay beettibeenna. **42** Koyro gakeedda katsaappe uuketteedda laatamu, banggaa komppuwaa, tisha katsanna ittipe bare ogoruwaan yeggi akkiide, S'oossaa asaw ahiyaa itti bitanii Ba'aali-Shaliisha giyaa sa'aappe yeedda. Elssaa'i bare k'oomaa, «Maanaw asaw aatsa» yaageedda. **43** Aa k'oomay, «Taani s'eetu asaa sintsa hawaa waata aatsoo?» yaagiide oochcheedda. Shin Elssaa'i, «Maanaw asaw aatsa; ayaw gooppe, Med'ina Goday untunttu miina dokkayka attanawaa yaagee» yaageedda. **44** Hewaa diraw, k'oomay untunttu sintsa aatsina, untunttu meeddino. Med'ina Goday geeddawaadan, dokkay atteedda.

5 Sooriyaa kaatiyaa olaa gadawuu Ni'imaane bare godan daroppe dosetteeddanne bonchchetteedda asaa. Ayaw gooppe, Aa baggana Med'ina Goday Sooriyaa olanchchatoo s'oonuwaa immeedda. Ni'imaane tooraw k'ara asa gidooppenne wolk'k'aama Oolluwaa harggii Aa oyk'k'i utteedda. **2** Itti wode Sooriyaa biittappe omoodiyaawanttu Israa'eeliyaa gadiyaa beeddawaan, itti guutsa naatto Israa'eeliyaappe omooceeddino. He naatta Ni'imaana mishiratiw k'oomaa gidaaddu. **3** He naatta bare godatto, «Ta goday Samaariyaan de'iyaa timbbitiyaa odiyaawaanna gakketteedabaa gideerennee! Yaatinnto I Aa patsana shin» yaagaaddu. **4** Ni'imaane bare godaakko biide, Israa'eeliyaappe yeedda naatta geeddawaa aw odeedda. **5** Sooriyaa kaatii Ni'imaana, «Ba, taani Israa'eeliyaa kaatiyaw dabddaabbiyaakka kiittana» yaagiide zaareedda. Yaatina Ni'imaane hattamu sha"a s'agaraa biraa, usuppun sha"a work'k'aa santtimiyaanne tammu

kumentsaa mayuwaa akkiide beedda. 6 Israa'eeliyaa kaatiyaw I akkiide afeedda dabddaabbii, «Ha wolk'k'aama Oolluwaa harggiyaappe neeni ta k'oomaa Ni'imaana patsana mala, ha dabddaabbiyaana taani Aa neekko kiittaad» yaagiyaawaa. 7 Israa'eeliyaa kaatii dabddaabbiyaa nabbabeedda; ellekka dagammiide, bare mayuwaa peed'iide, hawaadan yaageedda, «Taani Aa wod'anawunne patsanawunne S'oosseeyye? Taani itti asaa Aa wolk'k'aama Oolluwaa harggiyaappe patsana mala, ha bitanii taakko ayaw kiittii? I taananna walak'ettanaw gaasuwa koyaawaa be'ite» yaageedda. 8 S'oossaa asaa gidiyaa Elssaa'i Israa'eeliyaa kaatii bare mayuwaa peed'eeddawaa siseedda wode, aakko asaa kiittiide, «Ne mayuwaa ayaw peed'aadii? Aa haa taakko yedda; Israa'eeliyaan timbbitiyaa odiyaawe de'iyawaa taani Aa erissana» yaageedda. 9 Ni'imaane bare paratuwaanne paraa gaaretuwaa akkiide beedda; Elssaa'a karen ek'keedda. 10 Elssaa'i aakko asaa kiittiide, «Ba, Yorddaanoosa Shaafaan laappu gede muuketta; ne harggiyaappe neeni pas'anne geeyanne» yaagiide azazeedda. 11 Shin Ni'imaane hank'k'etti dendiide, «Be'ite, taani, tumukka I taakko yi ek'k'iide, Med'ina Godaa bare S'oossaa suntsaa s'eesiide, k'ay bare kushiyaa he s'elek'uwaa bollan k'aatsiide, taana ha wolk'k'aama oolluwaa harggiyaappe patsee yaagaadde k'oppaad. 12 Damask'k'o shaafatuu, Abaaninne Parifaari Israa'eeliyaan de'iyaa shaafaa ubbaappe keekkikinooyye? Yaatina taani untuntun muukettaade geeya kichchikkitaa?» yaageedda. Hank'k'ettiide, guyye simmeedda. 13 Aa kaaliyaawantu aakko shiik'iide, «Nu aawoo, timbbitiyaa odiyaawe neeni gitabaa ootsanaadan new odintto, won neeni ootsikkiyye? Yaatina I neena, «Baade muukettaade geeya» yaageeddabay ayaa

dees'ii?» yaageeddino. **14** Yaatina I duge wod'd'iide, S'oossaa bitanii aw odeeddawaadan Yorddaanoosa Shaafaan laappu gede muukettiide geeyeedda. Aa bollay k'eeri na'aa bollaadan haniide pas'eedda; geeyeedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, Ni'imaaninne aanana yeedda Asay ubbay Elssaa'akko guyye beedda. Ni'imaane Aa sintsan ek'k'iide, «Israa'eeliyaa biittanappe attina, sa'aa ubbaan S'oossi baynnawaa taani ha"i eraad. Hayyanaa ha"i taani ne k'oomay immiyaa imuwaa akka!» yaageedda. **16** Elssaa'i, «Taani aw ootsiyaa Med'ina Goday ero! Taani neeppe ayaanne akkikke» yaageedda. Elssaa'i imuwaa akkanaadan Naa'imaane woossinakka, is's'eedda. **17** Hewaappe guyyiyaan Ni'imaane, «Akkana d'ayiyaawaa gidoope, neeni taw laa"u bak'uluwaa c'aanaa biittaa immanaadan taani neena woossay. Ayaw gooppe, taani ne k'oomay hachcheppe hini baggan s'uuggiyaa yarshshuwaa Med'ina Godaw yarshshanaappe attina, hara s'oossatoo yarshshikke. **18** Shin Med'ina Goday taw ne k'oomaw ittibaa atto go. Ta kaatii Rimoonaa giyaa eek'aw goynnanaw geliyaa wode, taanikka Aa ajabaade gelaade goynnanaw koshshee. Med'ina Goday taw ne k'oomaw hewaa atto go» yaageedda. **19** Elssaa'i, «Saruwaan g akka!» yaageedda. Ni'imaane dendiide beedda. I laafa zardda'iide biishshin, **20** S'oossaa asaa gideedda Elssaa'a k'oomay Giyaazi, «Ta goday Elssaa'i Sooriyaa Ni'imaana aheedawaappe ayaakka akkenan c'oo yeddeedda. Med'ina Goday ero! Taani Aa geeduwaa wos's'aade, aappe ittibaa akkana» yaagiide k'oppeedda. **21** Hewaa diraw, Giyaazi Naa'imaana kaalleedda. Bare geeduwaa wos's'iyawaa Ni'imaane be'iide, aanana gaketanaw paraa gaariyaappe wod'd'iide, «Ayeeshsha, sara gidennee?» yaagiide oochcheedda. **22** Giyaazi, «Ayenne baawa; sara! Shin taana

ta goday, < «Efireema gezziyaappe timbbitiyaa odiyaawanttu zata gidiyaa laa"u wodallatuu ha"i taakko yeeddino. Hayyanaa untunttoo heezzu sha"a s'agaraa biraanne laa"u kumentsaa mayuwaanne imma» gaade Aa oochcha» yaagiide kiitteedda» yaageedda. 23 Ni'imaane Giyaaza, «Yaatooppe hayyanaa usuppun sha"a s'agaraa biraa akka» yaageedda. Ni'imaane Giyaaza shoobbiide, he biraa laa"u k'arc'c'iitan yeggiide, laa"u kumentsaa mayuwaanna laa"u k'oomatuwaa toossiide, Giyaazappe sintsaaw yeddeedda. 24 Giyaazi de'iyaa deriyaa untunttu gakkina, biraanne mayuwaanne untuntuppe akkiide, soo gelisseedda. Yaatiide untuntta moyzzina, untunttu beeddino. 25 Hewaappe guyyiyaan, soo geliide, bare godaa Elssaa'a sintsan ek'keedda. Elssaa'i Giyaaza, «Hak'a baad?» yaagiide oochcheedda. Giyaazi, «Taani ne k'oomay hak'anne babeykke» yaagiide zaareedda. 26 Shin Elssaa'i zaariide, «Bitanii neenana gaketanaw paraa gaariyaappe wod'd'iyaa wode, ta ayyaanay neenana de'ee gidennee? Hawe miishshaanne mayuwaa, woy wogaraanne woyniyaa turaa sa'aa, woy dorssaa wudiyaanne miizzaa wudiyaa, woy attuma k'oomaanne mac'c'a k'oomaa akkiyaa wodeeyye? 27 Hewaa diraw, Ni'imaana oyk'k'iidda wolk'k'aama Oolluwaa harggii neenanne ne zeretsaa ubbaa med'i med'inaw oyk'k'anawaa» yaageedda. Giyaazi Elssaa'a sintsaappe kesiide biishshin, he harggii Aa oyk'k'ina, Aa galbbay shachchaadan boos's'i basheedda.

6 Timbbitiyaa odiyaawanttu c'itay Elssaa'a, «Hawaa be'a! Nuuni de'iyaa sa'ay nuuna darooppe un'ee. 2 Nuuni ubbatuukka mitsaa k'ans's'anaw Yorddaanoosa Shaafaa ane boytte. Yan nuw de'iyaa sa'aa ane kees's'oytte» yaageeddino. Elssaa'i, «Biite» yaageedda. 3 Timbbitiyaa odiyaawanttuppe ittuu, «Hayyanaa

neenikka ne k'oomatuwaanna nuunanna denddaarkkii?»
yaageedda. Elssaa'i, «Eeno baana» yaagiide zaareedda; 4
yaatiide untuntunna ittippe beedda. Untuntu Yorddaanoosa
gakkeedda wode, mitsaa k'ans's'uwa doommeeddino. 5 Shin
untuntuppe ittuu mitsaa k'ans's'ishiina, bees'iyaa ayfii kessi
akkiide, haatsaa gidon geleedda. He bitanii, «hay ta godaw,
taani gars's'a akkeeddawaa; shin waanooshsha!» yaagiide
waasseedda. 6 S'oossaa bitanii, «Hak'an geleedee?» yaagiide
oochcheedda; bitanii geleedda sa'aa besseedda. Elssaa'i
gatimaa k'ans's'iidde, haatsaan oleedda; bees'iyaa ayfii haatsaa
bolla keseedda. 7 Hewaappe guyyiyaan, Elssaa'i bitaniyaa,
«Kessaade akka» yaageedda. Bitanii bare kushiyaa yeddiide
akkeedda. 8 Sooriyaa biittaa kaatii Israa'eelatuwaana olettiide
de'ee. Yaateeddawe bare olaa gadaawatuwaana zorettiide,
«Taani hik'k'asan, hik'k'asan geessuwa med'd'ana» yaageedda.
9 S'oossaa Asay Elssaa'i Israa'eeliyaa kaatiyaakko asaa kiittiide,
«Sooriyaa asatuu he sa'aa duge wod'd'iyaa diraw, he sa'aanna
aad'd'oppa» yaageedda. 10 Hewaa diraw, Israa'eeliyaa kaatii
S'oossaa bitanii malaateedda sa'aa kiittiide, yaan de'iyaa
Asay naagettanaadan hassayisseedda. Kaatiyaa naagettana
mala, Elssaa'i wodiyaan wodiyaan hassayisseedda. 11 Ha
yewuu Sooriyaa kaatiyaa loytsi hank'k'etseedda; yaatina I
bare olaa gadaawatuwaa s'eesiide, «Nu gidon Israa'eeliyaa
kaatiyaa bagga gideeddawe oonentto ane taw odite» yaagiide
oochcheedda. 12 Aa olaa gadaawatuwaappe ittuu, «Ta godaw,
kaatiyaw, nu gidon hewaa ootsiyaawe ooninne baawa. Shin ne
siiris'an de'aadde neeni haasayaawaa ubbaa Israa'eelan de'iyaa
timbbitiyaa odiyaa Elssaa'i Israa'eeliyaa kaatiyaw odeedda»
yaageedda. 13 Kaatii, «Taani asaa kiittaade Aa omooddanaadan,

biide hak'an de'inttonne koyyite» yaageedda. Guyyeppe untuntu, «I Dootaana geetettiyaa kataman de'ee» yaagiide odeeddino. 14 Kaatii daro olanchchatuwaa paratuwaananne paraa gaaretuwaana yaa yeddeedda. He yeddeeddawantu k'amma yiide, katamaa dooddeeddino. 15 S'oossaa asaa Elssaa'a k'oomay wonttetsa gallassi guuraanna dendiide, kare kesiyaa wode, olanchchatuu paratuwaananne paraa gaaretuwaana katamaa dooddi wotseeddino. He k'oomay, «Aayye ana nuunoo! Ta godaw, nuuni waananee?» yaagiide oochcheedda. 16 I, «Yayyoppa! Nuunana de'iyawantu untuntunna de'iyawantuppe dariino» yaagiide zaareedda. 17 Hewaappe guyyiyaan Elssaa'i, «Abeet Med'ina Godaw, I be'anaadan Aa ayfiyaa dooyaa» yaagiide woosseedda. Med'ina Goday Elssaa'a k'oomaa ayfiyaa dooyina, Elssaa'a yuushshuwaa ubbaan de'iyaa tamaa paratuunne paraa gaaretuunne deriyaa mayyeeddawanta be'eedda. 18 Sooretuu Aa bolla yeedda wode Elssaa'i, «Ha asaa ayfiyaa k'ook'issaarikkii» yaagiide Med'ina Godaa woosseedda. Elssaa'i woosseeddawaadan Med'ina Goday untuntu ayfiyaa k'ook'isseedda. 19 Hewaappe guyyiyaan, Elssaa'i untunta, «Ogii hawaa gidenna; katamaykka hawaa gidenna. Hinttenttu koyyiyaa asaa taani hinttentta bessana; taana kaallite» yaageedda. Untunta kaaletsiiide, Samaariyaa katamaa afeedda. 20 Untuntu Samaariyaa katamaa gelosaannakka Elssaa'i, «Abeet Med'ina Godaw, ha asatuu s'eelanaadan untuntu ayfiyaa dooyaa» yaageedda. Med'ina Goday untuntu ayfiyaa dooyina, untuntu Samaariyaa gidon de'iyawaa be'eddino. 21 Israa'eeliyaa kaatii untunta be'eedda wode Elssaa'a, «Ta aawoo, taani untunta wod'oo? Taani untunta wod'oo?» yaagiide oochcheedda. 22 Elssaa'i,

«tuytti wod'oppa! Hawanttu attina, neeni ne mashshaaninne ne wonddaafiyaan omoodeeddawanttakka wod'anaw bessena. Unttuntu miide ushiidde barenttu godaakko baanaadan, ukitsaanne haatsaanne untunttu sintsa aatsa» yaageedda. **23** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa kaatii untunttoo baalaa giigisseedda. Unttuntu meeddawaappenne usheeddawaappenne guyyiyaan, I untunta yeddina, barenttu godaakko simmeeddino. He wodiyaappe doommina, Sooretuu Israa'eelatu bolla yiyaawaa aggi basheeddino. **24** Hewaappe guyyiyaan, Sooriyaa Kaatii Benihadaadi bare olanchchatuwaa ubbaa shiishshi, biide Samaariyaa katamaa dooddeedda. **25** Unttuntu dooddeedda gaasuwaan Samaariyaa kataman wolk'k'aama koshay geleedda; itti hariyaa huup'ii hosppun tammu s'agaraa biran, laa"u s'eetu giraame gidiyaa harap'p'etuwa shi'ay ichcheshu s'agaraa biran zal"etteedda. **26** Israa'eeliyaa kaatii katamaa dirssaa gimbbiyaa bollanna aad'd'ishshin, itti mishirata, «Ta godaw, kaatiyaw, taana maaddaariikkii» yaagaadde waassaaddu. **27** Kaatii izo, «Neena Med'ina Goday maaddennaan is'sooppe, taani new maaduwa hak'appe demmanaw danddayayitaa? Katsaa bukkiyaa uddumaappeeyye, woyniyaa ayfiyaa gum"iyaa sa'aappee?» yaageedda. **28** K'ay I izo, «Neeeni waanaaddii?» yaagiide oochcheedda. Mishirata zaaraadde, «Ha mishirata taana, «Hachchi ne na'aa maanaw akkaade ya; k'ay wontti nuuni ta na'aa maana» yaagaaddu. **29** Hewaa diraw, ta na'aa doyyssiide meedo; wonttetsa gallassi taani izo, «Nuuni maanaw ne na'aa akkaade ya» yaagaad. Shin Aa bare na'aa k'osaaddu» yaagaaddu. **30** Kaatii mishirata odeeddawaa sisiide, bare mayuwaa pooshshi oleedda. Yaatiide I gimbbiyaa bollanna aad'd'ishshin, garssa baggana I mayyeedda waaruwaa Asay

be'eedda. **31** Hewaappe guyye kaatii, «Shafaas'a na'aa Elssaa'a guuggi Aa bolla hachche peeshooppe, S'oossi taana wod'o!» yaageedda. **32** He wode Elssaa'i bare son utteedda; c'imatuukka aanana ittippe de'iino. Kaatii bareppe sintasaw asaa kiitteedda; shin he bitanii gakkanaw, Elssaa'i c'imatuwaa, «Ha shemppuwaa wod'iyaa ta k'ood'iyaa muuc'issanaw asaa kiitteeddawaa hinttenttu be'iitee? He kiitetteeddawe yeedda wode, ifitsaa gorddiide gelissoppite. Aa godaykka Aa kaalliide yiide de'ee» yaageedda. **33** I c'imatuwaanna haasayishin, kiitetteeddawe aakko yeedda. Kaatiikka yiide, «Ha metuu Med'ina Godaappe yeedda. Yaatina taani hawaappe daruwaa Med'ina Godaa ayaw naagaytaa?» yaageedda.

7 Hewaappe guyye Elssaa'i, «Med'ina Godaa k'aalaa sisa! Med'ina Goday hawaadan yaagee, Wontti hannoodde heezzu kiilo giraame zarggaa d'iilii woy usuppun kiilo giraame banggay Samaariyaa katamaa penggiyaan itti s'agaraa biran zal"etana yaagee» yaageedda. **2** Kaatiyaw matattiyaa kaappuu S'oossaa asaw, «Be'a, Med'inaa Goday salotuwaa maskkootiyaa dooyinttonne hewe hanenna» yaageedda. Elssaa'i zaariide, «Neeni hewaa ne ayfiyaan be'ana; shin aappe ayinne maakka» yaageedda. **3** Katamaa geliyaa penggiyaan wolk'k'aama Oolluwaa harggii oyk'k'eedda oyddu asatuu de'iino. Unttuntu ittuu ittuwaa, «Nuuni hayk'k'ana gakkanaw, hawaan ayaw gam"etto? **4** Nuuni katamaa gelana gooppe, koshay de'iyaa diraw, nuuni yaan hayk'k'ana. K'ay hawaan gam"ooppekka hayk'k'ana. Hewaa diraw, Sooretuwaa geessuwaa ane boytte. Unttuntu nuuna ashshooppe attana; unttuntu wod'ooppe hayk'k'ana» yaageeddino. **5** Sa'ay k'ammeedda wode dendiide, Sooretuwaa geessuwaa beeddino. Unttuntu biide geessuwaa gakkiiyaa wode, itti asaynne yaan

baawa! 6 Ayaw gooppe, S'oossay paraa gaaretuwaanne paratuwaa gurabaanne daro olanchchatuu kooshshaa Sooriyaa asatuu sisseedda. Yaatina untunttu ittuu ittuwaa, «Sisite, Israa'eeliyaa kaatii nuuna olissanaw, Hiitetuwaanne Gibs'etuwaa kaatetuwaa deriyaa k'ans's'iidde aheedda» yaageeddino. 7 Hewaa diraw, untunttu denddiide, barenttu geessuwaa, barenttu dunkkaaniyaa, barenttu paratuwaanne barenttu haretuwaanne ubbaa yeggi bashiide, sa'ay k'ammeeddawaan barenttu shemppuwaa ashshanaw bak'attedino. 8 He wolk'k'aama Oolluwaa harggii oyk'k'eedda asatuu Sooretuwaa geessuwaa gakkiiide, untunttu dunkkaanetuwaappe ittuwaa geleeddino. Meeddinonne usheeddinonne; k'ay biraa, work'k'aanne mayuwaa akki afiide k'osseeddino. Laa"entsuwaa simmiide, hara dunkkaaniyaa geleeddino; aappe akkeeddawaakka k'osseeddino. 9 Hewaappe guyyiyaan, untunttu ittuu ittuwaa, «Nuuni lo"obaa ootsibeykko. Hachche mishiraachchuwaa gallassaa; shin nuuni c'o"u geeddo. Sa'ay wonttana gakkanaw, c'o"u giide uttooppe, nuuni murettana. Ane ha"i ellekka biide, kaatiyaa soy asaw odeetto» yaageeddino. 10 Hewaa diraw, untunttu biide, katamaa penggiyaa naagiyaawantta s'eesiide, hawaadan yaageeddino; «Nuuni Sooretuwaa geessuwaa beeddo; shin itti Asay woy asaa kooshshayenne he sa'aan baawa. K'ashetti utteedda paratuwaa s'alaalayenne haretuunne de'iino; k'ay untunttu aggiide beedda dunkkaanetuukka de'iino» yaageeddino. 11 Penggiyaa naagiyaawanttu s'eesiide, kaatiyaa soy asaw odeeddino. 12 Kaatii k'amma denddiide bare kaappatoo, «Sooretuu nuuna ootseeddawaa taani hinttenttoo odana. Nuuni koshshatiyaawaa untunttu eriino. Hewaa diraw, barenttu geessuwaappe kesiide, gas'ariyan k'osettiide, untunttu

katamaappe kare kesina, nuuni untuntta shemppuwaanna oyk'k'iide, katamaa gelana yaagiide k'oppeeddino» yaageedda.

13 Kaatiyaa kaappatuwaappe ittuu, hawaadan yaageedda; «Ha kataman atteeda Asay kase hayk'k'eedda asaakka mala; hayk'k'uwaappe attena. Hewaa diraw, haneeddabaa eranaw ane asaa dooroytte. Atteeda ichcheshu paratuwaana ane untunttu Sooretuu dunkkaaneeddasaa yeddoytte» yaageedda. **14** Hewaa diraw, untunttu paray goochchiyaa laa"u gaaretuwaanne untunttu paratuwaanne dooreeddino. Kaatii untuntta Sooriyaa olanchchatuu geeduwaa yeddeedda. Kaatii toggiyaawantta, «Biide haneeddabaa be'ite» yaagiide azazeedda. **15** Untunttu Sooretuwa geeduwaa kaalliide, Yorddaanoosa Shaafaa gakkanaaw beeddino. Sooriyaa asatuu bak'atiidde oleedda mayuunne olaa miishshayenne ogiyaan kumeedda. Kiitetti beedda asatuu guyye simmiide, kaatiyaw odeeddino. **16** Hewaappe guyyiyaan, Asay biide, Sooretuwa geesuwa bonk'k'eedda. Med'ina Goday geeddawaadan heezzu kiilo giraame zarggaa d'iilii woy usuppun kiilo giraame banggay itti s'agaraa biran zal"etteedda. **17** Kaatii barew matattiyaa kaappuwaa penggiyaa naagiyaawanttu kaappuwaa kessiide suntseedda; shin Asay Aa penggiyaan dirs's'eedda. Kaatii Elssaa'akko beedda wode, Elssaa'i ha kaappuwaa bolla odeeddawaadan, bitanii hayk'k'eedda. **18** Ayaw gooppe, S'oossaa Asay Elssaa'i kase kaatiyaw, «Wontta hanoode heezzu kiilo giraame zarggaa d'iilii woy usuppun kiilo giraame banggay Samaariyaa kataman itti s'agaraa biran zal"etanawaa» yaageedda. **19** He wode he kaappuu Elssaa'ew, «Be'a, Med'ina Goday salotuwa maskkootiyaa dooyinttonne hewe hanenna» yaagiide zaareedda. Elssaa'i, «Neeni hewaa ne ayfiyaan be'ana;

shin aappe ayinne maakka» yaagiide zaareedda. 20 Yaatina Elssaa'i odeeddawaadan, he bitanii Asay penggiyaan dirs's'ina hayk'k'eedda.

8 Elssaa'i I na'aa hayk'k'eeddawaa patseedda mishiratto itti wode, «Ne soy asaa akkaade hawaappe ba; neeni danddayiyaa sa'aan hak'aninne gam"ashsha. Ayaw gooppe, Med'ina Goday laappun laytsaa gam"iyaa koshaa ha gadiyaa bolla awaayi diggeedda» yaageedda. 2 Mishirata Elssaa'i odeeddawaadan bare soy asaana baade, Piliss's'eema biittan laappun laytsaa de'aaddu. 3 Laappuntsa laytsaa wurssetsan mishirata Piliss's'eema gadiyaappe simmaaddu. Bare keetsaanne bare gadiyaanne oochchanaw kaatiyaakko baaddu. 4 He wode kaatii S'oossaa asaa Elssaa'a k'oomaa Giyaazana haasayiidde, «Elssaa'i ootseedda wolk'k'aama oosuwa ubbaa taw ane oda» yaageedda. 5 Elssaa'i hayk'k'eedda na'aa wootiide patseeddentto, Giyaazi kaatiyaw odishin, Elssaa'i na'aa patseedda mishirata bare keetsaanne bare gadiyaanne oochchanaw yaaddu. Giyaazi, «Ta godaw, kaatiyaw, mishiratakka hanno; Elssaa'i hayk'k'uwaaappe patseedda I na'aykka hawaa» yaageedda. 6 Kaatii mishiratto aabaa oochchina, aw odaaddu. Hewaa diraw, kaatii kaappuwaa s'eesiide, «Ha mishirattiwaa gideedda ubbabaanne k'ay iza agga beedda wodiyaappe hachche gakkanaw, I gaden doliyaa ubbabaa iziw zaara» yaagiide azazeedda. 7 Elssaa'i Damask'k'o katamaa beedda; gakkiiyaa wode, Sooriyaa Kaatii Benihadaadi harggiyaawoo, «S'oossaa Asay hawaa yeedda» yaagiide odeeddino. 8 Kaatii Hazaa'eela, «Immiyaawaa oyk'k'aadde, S'oossaa asaana gaketanaw ba. Aa baggana, «Taani ha harggiyaappe pas'anee?» yaagaadde Med'inaa Godaa oochcha» yaageedda. 9 Hewaa

diraw, Hazaa'eeli Damask'k'on de'iyaa dumma dumma k'ommo murutabaappe oytamu gaaluwaan c'aani akkiide, Elssaa'ena gaketanaw beedda. Elssaa'a sintsan ek'k'iide, «Ne na'ay Sooriyaa Kaatii Benihadaadi, «Taani ha harggiyaappe pas'anee?» yaagiide, neena oochchanaadan taana neekko kiiteedda» yaageedda. 10 Elssaa'i Hazaa'eelaw, «Neeni baade aw, «Tuma neeni pas'ana» yaaga. Shin I tuma hayk'k'anawaa taana Med'ina Goday besseedda» yaageedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, Hazaa'eeli yeellatana gakkanaw, Elssaa'i Aa tishshi ootsiide s'eelliide yeekkeedda. 12 Hazaa'eeli, «Ta goday ayaw yeekkii?» yaagiide oochcheedda. Elssaa'i, «Neeni Israa'eeliyaa asaa bolla ootsana iitabaa taani eriyaa diraw yeekkay. Unttuntu katamatuwaa neeni taman s'uuggana; untntuntu wodallatuwaa neeni mashshaan wod'ana. K'ay untntuntu k'eeri naanatuwaakka neeni shuchchaan mentsereetsana; untntuntu shahaara mac'c'awanttu uluwaakka neeni daakkana» yaagiide zaareedda. 13 Hazaa'eeli zaariide, «Taani ne k'oomay, patsena laafa, hawaa mala wolk'k'aamabaa ootsanaw waataade danddayayitaa?» yaageedda. Elssaa'i zaariide, «Neeni Sooriyaa biittan kaatetanawaa taana Med'ina Goday besseedda» yaageedda. 14 Hewaappe guyyiyaan, Hazaa'eeli Elssaa'eppe shaakettiide, bare godaakko simmiide beedda. Benihadaadi Aa, «Elssaa'i neena waageedee?» yaagiide oochcheedda. Hazaa'eeli, «Neeni tumuppe pas'ana yaagiide taw odeedda» yaageedda. 15 Shin wonttetsa gallassi Hazaa'eeli bullukkuwaa akkiide, haatsaan yakkakkissiide, kaatiyaa an tuc'c'eedda; kaatii hayk'k'eedda. Hazaa'eeli Aa sa'aan barew kaateteedda. 16 Akaaba na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Yoraame kaateteedda ichcheshantso laytsan, Yihudaa Kaatiyaa Yoosaafees'a na'ay

Yehoraame Yihudaan kaateteedda. 17 Yehoraame kaatetiyya wode laytsay aw hattamanne laa"aa; I Yerusaalamen hospun laytsaa kaateteedda. 18 Yehoraame Akaaba naatto machchattio akkeedda diraw, Akaaba soy Asay hametteeddawaadankka kase Israa'eeliyya kaatetuwa ogiyaan I hametteedda; Med'ina Godaa sintsan akka iitabaa ootseedda. 19 Gidooppenne bare k'oomaa Daawita diraw, Med'ina Goday Yihudaa d'ayssanaw kooibeenaa; Daawita zeretsay med'inaw kaatetanaw S'oossay hidootaa immi wotseedda. 20 Yehoraame kaateteedda wode, Eedooma Asay Yihudaa kaatiyya bolla makkaliide, barenttoo kaatiyya kaateyeeddino. 21 Hewaa diraw, Yehoraame bare paraa gaaretuwa ubbaana S'a'iira giyya sa'aa beedda. Eedooma asatuu aane Aa paraa gaaretuwa kaappatuwaanne doodeeddino; shin Yehoraame k'amma dendiide, doodda duuseretsiide aad'd'eedda. Aa olanchchatuukka bak'atiide, guyye soo simmeeddino. 22 He wodiyaappe doonniide hachche gakkanaaw, Eedooma Asay Yihudaa asaw moodettiibeenaa. Liibina Asay k'ay he wode makkaleedda. 23 Yehoraame haneedda harabayenne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuu Taariikiyya mas'aafan s'aafetti utteedda. 24 Yehoraame hayk'kiidde, bare mayzzaan gaketeeedda. Mayza aawotuwaana Daawita Kataman moogetteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Akaaziyaasi kaateteedda. 25 Akaaba na'ay, Israa'eeliyya Kaatii Yoraame kaateteedda tammanne laa'entso laytsan, Yihudaa Kaatiyya Yehoraama na'ay Akaaziyaasi Yihudaan kaateteedda. 26 Akaaziyaasi kaateteedda wode, laytsay aw laatamanne laa"aa; I Yerusaalamen itti laytsaa kaateteedda. Aa aati suntsay Ataalo; Aa Israa'eeliyya Kaatiyya Omiraw na'aa naatto. 27 Akaaba soy asaa ogiyya I hametteedda; Akaaba soy Asay ootseeddawaadan,

Med'ina Godaa sintsan iitabaa ootseedda. I hewaa haneeddawe untunttoo bolluwaa gideedda gishshassa. **28** Akaaziyaasi Sooriyaa Kaatiyaa Hazaa'eelan de'iyaa Raamoota-Gala'aade giyaa kataman olettanaw biidde, Akaaba na'aa Yoraamana ittippe beedda. Sooriyaa asatuu Yoraama c'addeeddino. **29** Yoraame Sooriyaa Kaatiyaa Hazaa'eelana olettiiyaa wode, Sooriyaa asatuu c'addeedda c'achchaa patsi akkanaw Iziraa'eela katamaa simmeedda. Hewaappe guyyiyaan, Yoraama na'ay, Yihudaa Kaatii Akaaziyaasi Akaaba na'aa Yoraame c'adetteeddawaa oochchanaw duge Iziraa'eela katamaa beedda.

9 Timbbitiyaa odiiyaa Elssaa'i timbbitiyaa odiiyaawanttu c'itaappe itti bitaniyaa s'eesiide, hawaadan yaageedda; «Ne kaabbaa ne sak'k'iyaan sirk'k'aade ha s'aaruwaa zayitiyaa akkaade, Raamoota-Gala'aade giyaa katamaa ba. **2** Gakkaade, Yoosaafes'a na'aa, Nimishaw na'aa na'aa Iya koya. Demmaade, Aa laggetuwaappe Aa gas'aa kessaade, k'ol'o gelissa. **3** Hewaappe guyyiyaan, s'aaruwaa zayitiyaa akkaade, Aa huup'iyaan tigaadde, «Neena Med'ina Goday, «Neeni Israa'eeliyaa bolla kaatetanaadan taani neena Okay» yaagee» yaaga. Yaataade kariyaa dooyaade, bak'atappe attina, gam"oppa» yaageedda. **4** Hewaa diraw, timbbitiyaa odiiyaa wodallay Raamoota-Gala'aade katamaa beedda. **5** I yaa gakeedda wode, ola gadaawatuu ittippe zorettiyaawantta demmiide, «Olaa gadaawaw, taani new odiiyaabay de'ee» yaageedda. Iyu, «Nu giddoppe oossi odanitee?» yaagiide oochcheedda. Timbbitiyaa odiiyaawe, «Olaa gadaawaw, new odana» yaagiide zaareedda. **6** Iyu dendiide soo gelina, timbbitiyaa odiiyaawe Aa huup'iyaan zayitiyaa tigiide, «Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay neena hawaadan yaagee, «Neeni Med'ina Godaa asaa

bolla, Israa'eeliyaa bolla kaatetanaadan taani neena Okkay. 7
 Neeni ne goda Akaaba zariyaa d'ayssana. Ayaw gooppe, taani
 Elzzaabeela gussedda timbbitiyaa odiyaa Med'inaa Godaa
 k'oomatuwaa suutsaanne ta hara k'oomatuwaa suutsaa haluwaa
 kessana. 8 Akaaba zariyaa ubbay d'ayana; taani Israa'eelan
 Akaaba zariyaappe ayiliyaa gidina, womaannuwaa gidina,
 attumawaa ubbaa d'ok'ollana. 9 Akaaba zariyaa Nabaas'a na'aa
 lyorbbaama zariyaadaaninne Akiya na'aa Baa'isha zariyaadan
 taani ootsana. 10 Elzzaabeelo gidoope, Iziraa'eela goshshan izo
 kanatuu maana; ooninne izo moogenna yaagee» yaageedda.
 Hewaa odeeddawaappe guyyiyaan, kariyaa dooyi yegginne
 wotsaa laasiisheedda. 11 Iyu bare laggetsaa gideedda olaa
 gadaawatuwaakko beedda wode, untuttuppe ittuu Aa, «Sa'ay
 saree? Ha gooyiyaa bitanii neekko ayaw yeeddee?» yaagiide
 oochcheedda. Iyu untunttoo, «Ha bitaniyaanne Aa haasayaanne
 hinttenttu eriita» yaageedda. 12 Untunttu, «Hawe wordduwaa.
 Ane neeni nuw oda» yaageeddino. Iyu, «I taw, Med'ina Goday
 neena, «Neeni Israa'eeliyaa bolla kaatetanaadan taani neena
 okkaad» yaagee yaageedda» yaageedda. 13 He wode untunttu
 ellekka barenttu mayuwaa akkiide, Iyu yed'd'iide kesiyaa detsaan
 wotseeddino; hiis's'iide malakataa punneeddino. Barenttu
 k'aalaakka d'ok'k'u ootsiide, «Iyu kaateteedda!» yaageeddino.
 14 Yaatina Yoosaafees'a na'ay, Nimishaw na'aa na'ay Iyu
 Yoraama bolla mak'etteedda. Hewe haniyaa wode, Yoraamine
 Israa'eeliyaa Asay ubbay Sooriyaa Kaatiyaa Hazaa'eelappe
 Gala'aaden de'iyaa Raamoota giyaa katamaa naaganaw
 bidiggeeddino. 15 Shin untunttuppekka Kaatii Yoraame Sooriyaa
 Kaatiyaa Hazaa'eelana oletteedda wode, Sooriyaa gade asatuu
 Aa c'addeedda c'achchaa d'alettanaw Iziraa'eela katamaa

yikichcheedda. Yaatina Iyu gadaawatuwaa, «Hinttenttu k'ofay hewaa gidoope, ha katamaappe itti asaynne kes biide, Iziraa'eela kataman ha oduwaa odennaadan te"ite» yaageedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, Iyu paraa gaariyan kes uttiide, Iziraa'eela katamaa beedda. Ayaw gooppe, Yoraame pas's'ibeenawe yaan shemppee. K'ay Yihudaa Kaatii Akaaziyaasi Aa oochchanaw yaa duge bi utteedda. 17 Iziraa'eela katamaa gimbbiyaa bolla ek'kiide wochchiyaawe s'eesiide, «Itti c'itay yiyaawe taw beettee» yaageedda. Yoraame, «Unttuntunna gaketanaadan itti paraa asaa yedda. Parawuu biide, «Sa'ay saree?» yaago» yaageedda. 18 Parawuu Iyyunna gaketanaw biide, «Kaatii neena, «Sa'ay saree?» yaagee» yaageedda. Iyu, «Saroban neena gatsiyaawe baawa. Ta guyye aad'd'a taana kaala» yaagiide zaareedda. Yaatina wochchiyaawe kaatiyaa, «Kiitetteeddawe untuntutukko gakkeedda; shin guyye simmibeenna» yaagiide odeedda. 19 Hewaa diraw, kaatii laa'entso paraawuwa untuntutukko kiitteedda. I untuntutukko yiide, «Kaatii hinttentta, «Sa'i saree?» yaagee» yaageedda. Iyu bitaniyaa, «Saroban neena gatsiyaawe baawa. Ta guyye aad'd'a taana kaala» yaageedda. 20 Wochchiyaawe, «Laa"entso paraw untuntutukko gakkeedda; shin guyye zaariidde yeenna. K'ay gaariyaa laagay Nimisha na'aa na'aa Iyu laaguwaa mala; I gooyiyaa asaadan laaggee» yaagiide odeedda. 21 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Yoraame, «Taw paraa gaariyaa waas'ite» yaagiide azazeedda. Paraa gaariyaa waas'eeddino. Israa'eeliyaa Kaatii Yoraaminne Yihudaa Kaatii Akaaziyaasi barenttu gaariyan gaariyan uttiide, Iyuna gaketanaw beeddino. Iziraa'eeliyaa Naabute gaden Aa demmeeddino. 22 Yoraame Iya be'eedda wode, «Iyu, sa'i saree?» yaagiide oochcheedda. Iyu, «Ne daay Elzzaabeeli eek'aa goynnaynne bitaynne hewaa

keena dari de'ishshin, sarotetsay waan de'anaw danddayii?»
yaagiide zaareedda. 23 Yaatowaan Yoraame bare paraa
gaariyaa guyye zaariide bak'ateedda. Akaaziyaasa s'eesiide,
«Akaaziyaasaa, hawe makkala!» yaageedda. 24 Hewaappe
guyyiyaan, Iyu bare wonddaafiyaan bare kumentsaa wolk'k'aappe
dafiide, Yoraama laa"u katissaappe gidduwaan dukkeedda.
Wonddaafii Aa wozanaanna aad'd'iidde kesina, bare gaariyaa
giddo kunddeedda. 25 Iyu Bidik'aara, «Yoraama dentsaade,
kase Iziraa'eeliyaa Naabute gaden ola. Nenne tanne ittippe
Yoraama aawuwaa Akaaba kaalli toggiide biishshin, Med'ina
Goday Aa bolla timbbitiyaa giide odeeddawaa hassaya. 26
He wode Med'ina Goday, «Naabute suutsaanne Aa attumawaa
naanatuwaa suutsaa taani zino be'aaddi; hewaa ac'uwaa taani
neena tumu ha gaden c'igissana» yaageedda. Ha"i simmi Med'ina
Goday geeddawaadan, Yoraama dentsaade, ha gaden ola»
yaageedda. 27 Yihudaa Kaatii Akaaziyaasi hewaa be'eedda
wode, Beeti-Haggaana giyaa katamaa bak'atiide beedda. Iyu Aa
kaalliide yederssiidde, «Aakka dukkite!» yaageedda. Unttuntu
Aa kaalliide, Yibila'aama katamaa ellekka de'iyaa Guura giyaa
pudetsan Aa gaariyaa bolla dukkeeddino. Yaatina I Magido
geetettiyaa katamaa bak'atiide, yaan hayk'k'eedda. 28 Aa
kaaliyaawanttu gaariyan Aa akkiide, Yersaalame afeedino;
Aa mayza aawotuwaana Daawita Kataman moogeeddino. 29
Akaaba na'ay Yoraame kaateteedda tammanne ittentsiyaa
laytsan Akaaziyaasi Yihudaan kaateteedda. 30 Hewaappe
guyyiyaan, Iyu Iziraa'eela katamaa beedda. Elzzaabeela hewaa
siseedda wode, bare ayfiyaa okkaadde, bare huup'iyakka
pis'aade, maskkootiyaanna duge ogiyaa s'eellaaddu. 31 Iyu
penggiyaanna gelishin, «Laa ne godaa wod'eedda Zimiraa,

hawaa saroo yaad?» yaagaaddu. **32** Iyu pude maskkootiyaakko s'eelliide, «Laa ta bagga gidanawe oonee? Ane oonee?» yaageedda. Laa"u woy heezzu suntsatuu aakko s'eelleeddino. **33** Iyu, «O duge oli aggite!» yaageedda. Unttuntu izo duge oleeddino. Yaatina I suutsay godaa bollanne paratuwaa bollanne c'ac'c'afetteedda; paratuu barenttu gediyaan izo yed'd'eeddino. **34** Hewaappe guyyiyaan, Iyu kaatiyaa golliyaa geliide, meeddanne usheeddanne. Yaatiide I, «Ha shek'k'etteedda mishiratto afiide moogite; ayaa giddooppene Aa kaatiyaa na'aa» yaageedda. **35** Shin untunttu izo mooganaw biidde, iziw guuggiyaappe, gedetuwaappenne kushetuwaappe attina, harabaa demmibeeykkino. **36** Hewaa diraw, untunttu simmiide, Iyuw odeeddino; I, «Med'ina Goday bare k'oomaa Tesibbiyaa Eelaasa baggana, «Iziraa'eelan de'iyaa gaden Elzzaabeeli ashuwaa kanatuu maana. **37** Atteedawekka Iziraa'eelan de'iyaa gadiyaan pitto mala gidanawaa. Hewaa diraw ooninne, «Hanna Elzzaabeelo» gaanaw danddayenna» yaagiide odeedda k'aalay hawaa» yaageedda.

10 Akaabaw Samaariyaa kataman laappun tammu attuma naanay de'iino. Hewaa diraw Iyu dabddaabbiyaa s'aafiide, he katamaa kaappatoo, c'imatoonne Akaaba zeretsaa dichchiyaawanttoo Samaariyaa katamaa kiitteedda. He dabddaabbiyaan I, **2** «Simmi hinttenttu godaa zaratuu hinttenana de'iyaa diraw, k'ay paratuunne paraa gaaretuu, yuushshuu gimbbetteedda katamatuunne olaa miishshatuu hinttenttoo de'iyaa diraw, ha dabddaabbii hinttentta gakko ellekka, **3** hinttenttu godaa naanatuwaappe itti pas'atetsaa dariyaawaa dooriide, Aa aawuwaa kawutetsaa araatan utissite. Yaatiide hinttenttu godaa gollew olettite» yaageedda. **4** Shin untunttu

daroppe yayyiide, «Be'ite, laa"u kaatetuu Aa sintsan ek'k'anaw danddayibeykino! Yaatina nuuni waan ek'k'anee?» yaageeddino.

5 Hewaa diraw, kaatiyaa gollew aawotiyaawe, katamaa kaappuu, c'imatuunne Akaaba zeretsaa dichchiyaawanttu lyuw hawaadan yaagiide kiitteeddino; «Nuuni ne k'oomatuwaa; neeni giyaawaa ubbaa nuuni ootsana. Nu bolla oonanne kaateyokko. Neena lo"eeddabaa ayaanne ootsa» yaagiide kiitteeddino. 6 lyu untunttoo laa'entso dabddaabbiyaa s'aafiide, «Hinttenttu ta bagga gidiide, taw azazettanaw giigeeddawaa gidoope, hinttenttu godaa naanaa k'ood'iyaa muuc'ite; untunttu guuggiyaa akkiide, wontti hannode Iziraa'eela katamaa yiite» yaageedda. Kaatiyaa zaratuu laappun tammatuukka barena dichchiyaa, he kataman eretteedda asatuwaana de'iino. 7 He kaatiyaa zeretsaa dichchiyaa asatuwaakko dabddaabbii gakkeedda wode, kaatiyaa zeretsaa laappun tammatuwaakka wod'eeddino. Untunttu k'ood'iyaa muuc'iide, untunttu guuggiyaa k'un"aan k'osi aatsiide, Iziraa'eela kataman de'iyaa lyuw yeddeeddino. 8 Kiitetteedda asatuu, «Untunttu kaatiyaa zaratuwaa guuggetuwaa akkiide yeeddino» yaagiide lyuw odeedda. lyu, «Wontta guura gakkanaw, katamaa geliyaa penggiyaan untuntta laa"usan dooriide wotsite» yaagiide azazeedda. 9 Wonttetsa gallassi guura lyu kare kesiide, asaa ubbaa sintsan ek'k'iide, «Hinttenttu s'illa. Ta godaa bolla mak'ettaade wod'eeddawe taana. Shin hawantta ubbaa wod'eeddawe oonee? 10 Yaatooppe simmi Med'ina Goday Akaaba zaratuwaa bolla odeeddawaappe itti k'aalaynne sa'aan wod'd'ennawaa hinttew erite. Ayaw gooppe, Med'ina Goday bare k'oomaa Eelaasa baggana odeeddawaa poleedda» yaageedda. 11 Hewaa diraw, lyu Iziraa'eelan atteeda Akaaba zeretsaa, Aa wolk'k'aama asatuwaa, Aa laggetsatuwaanne Aa k'eesetuwaa

ubbaa, aw ayaanne ashshenan wod'i wursseedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Iyu denddiide, Samaariyaa beedda. Hentsanchchatuu Mootsaa giyaa sa'aa gakkiiidde, **13** Yihudaa kaatiyaa Akaaziyaasa dabbotuwaanna gakettedda. I, «Hinttenttu oonee?» yaagiide oochcheedda. Unttuntu, «Nuuni Akaaziyaasa dabbotuwaa; nuuni kaatiyaa zaratuwaanne kaatati Elizzaabeeli naanaanne sarotanaw beetto» yaageeddino. **14** Iyu bare asatuwaa, «Unttunta pas'a oyk'k'ite» yaagiide azazeedda. Unttuntu pas'a oyk'k'iide, Hentsanchchatuu Mootsan de'iyaa haatsaa ollaa matan untuntta oytamanne laa"atuwaakka wod'eeddino; I untunttupe ittuwaanne ashshibeenna. **15** Iyu he sa'aappe denddi yiide, Rekaaba na'aa Yonadaabana gakettedda. Aa sarotsiide, «Ta k'ofaynne ne k'ofay ittuwaa. Yaatina ta bagga gidannii?» yaageedda. Yoonadaabi, «Ee gidana» yaagiide zaareedda. I «Ane ta kushiya oyk'k'a» yaageedda. Aa kushiya oyk'k'eeddawaa pude gaariyaa bolla kessiide, **16** «Taananna dendda. Taani Med'ina Godaw mishettiyaawaa be'a» yaageedda. Aa bare gaariyan utisseedda. **17** Iyu Samaariyaa yeedda wode, Akaaba zariyaappe atteeda ubbaa wod'eedda; Med'ina Goday Eelaasaw odeedda k'aalaadan untuntta d'aysseedda. **18** Hewaappe guyyiyaan, Iyu asaa ubbaa ittippe shiishshiide, «Akaabi Ba'aalaw guutsa keeshshaa goynneedda; shin taani aappe daro goynnana. **19** Ha"i simmi Ba'aala suntsan timbbitiyaa odiyaa ubbatuwaa, aw goynniyaawantta ubbatuwaanne Aa k'eesetuwaa ubbatuwaa taw s'eesiide shiishshite. Unttunttuppe itti asaynne pac'c'ennaadan s'eellite. Ayaw gooppe, taani Ba'aalaw daro yarshshuwaa yarshshanaw hanay. He sa'aa yeennan aggiyaa Asay pas'a de'enna» yaageedda. Shin Iyu Ba'aalaw goynniyaawantta c'immiidde d'ayssanaw hewaa ootseedda.

20 Iyu, «Ba'aalaw goynnana gallassaa awaayite» yaageedda. Unttuntu awaayeeddino. 21 Hewaappe guyyiyaan, Iyu Israa'eeliyaa biittaa ubbaa kiittina, Ba'aalaw goynniyaawantuppe itti asayenne attenana ubbatuu yeeddino; ubbaykka Ba'aala Eek'aa golliyaa ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaaw, k'ila's'i giide kumeeddino. 22 Iyu goynniyaawanttu mayoo aawotiyaa itti bitaniyaa, «Ba'aalaw goynniyaawanttu ubbaw mayuwaa ahaa» yaageedda. Bitanii untunttoo mayuwaa aheedda. 23 Hewaappe guyyiyaan, Iyunne Rekaaba na'ay Yonadaabinne Ba'aala Eek'aa Golliyaa geleeddino. Iyu Ba'aalaw goynniyaawantta, «Ba'aalaw goynniyaawantuppe attina, Med'ina Godaa k'oomatuwaappe itti asayenne hinttenttu giddu de'ooppe s'eellite» yaageedda. 24 Hewaappe guyyiyaan, Unttuntu s'uuggiyaa yarshshotuwaanne hara yarshshotuwaanne yarshshanaw giddu geleeddino. Iyu Ba'aala Eek'aa golliyaappe kareenna hospun tammu asatuwaa giigissi wotseedda. Yaatiide, «Hintteppe itti uray taani hinttenttu kushiyan wotsiyaa asatuwaappe ittuwaa yeddoope, Aa shemppu he uraa shemppoo gidee» yaageedda. 25 Iyu s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaawaa polosaana, naagiyaawantanne kaappatuwaanne, «Giddu geliide, untunta wod'ite. Unttuntuppe itti asayenne kessi akkoppo» yaagiide azazeedda. Untunta mashshaan suppu ootsi wursseeddino. Yaatiide naagiyaawantanne kaappatuunne untuntu anhaa kare oleeddino. Hewaappe guyyiyaan, Ba'aala Eek'aa Golliyaa k'ol'o geleeddino. 26 Ba'aala Eek'aa golliyaappe eek'aa tuussatuwaa kessiide s'uuggeeddino. 27 K'aykka Ba'aalaw goynniyaa eek'aa shuchchaa kinchchereetseeddino; Ba'aala eek'aa golliyaakka koleeddino. Yaatiide he sa'aa sheeshsha golliyaa kesseeddino; hachche gakkanaasikka he sa'ay sheeshsha

golliyaa gidiide atteedda. **28** Hewaadan ootsiide, Iyu Ba'aala Israa'eeliyaappe d'aysseedda. **29** Gidooppenne Nabaas'a na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa ootsiyaawaa I aggibeenna. Beeteeleninne Daanan Iyorbbaami esseedda work'k'aa maratuwaa misiletoo I bare huup'iyaw goynneedda. **30** Hewaappe simmina, Med'ina Goday Iya, «Neeni ta sintsan likke gideeddawaa ootsaade poleedda gishshawunne ta k'ofaan de'iyawaa ubbaa neeni Akaaba zaratuwaa bolla ootseedda diraw, ne zaratuu oyddentso yeletaa gakkanaw, Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttanawantta» yaageedda. **31** Hewaa giidi uttinakka, Iyu Med'ina Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa higgiiyaa bare kumentsaa wozanaappe minisiide naagibeenna; k'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa naanaa oosisseedda nagaraa ootsiyaawaa aggibeenna. **32** He wodiyaan Med'ina Goday Israa'eeliyaa biittaa s'untsanaw doommeedda. Sooriyaa Kaatii Azaa'eeli Israa'eeliyaa gadiyaappe daro sa'aa s'ooneedda. **33** Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaa Gala'aadenne Baasaane biittaa ubbaa oyk'k'eedda. He biittatuu Arnnoona Shaafaa matan de'iyaa Aaro'eera katamaappe doommiide, Roobeela gadiyaa, Gaade gadiyanne Minaase gadiyaa gakkiiino. **34** Iyu haneedda harabay, I ootseeddabay ubbayne Aa minotetsaa ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **35** Hewaappe guyyiyaan, Iyu hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeedda; I Samaariyaan moogetteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Yo'akaazi kaateteedda. **36** Iyu Samaariyaa kataman Israa'eeliyaa gadiyaa bolla laatamanne hosppun laytsaa kaateteedda.

11 Akaaziyaasa aata Ataala bare na'ay hayk'k'eeddawaa be'eedda wode, dendaade kaatiyaa zariyaa ubbaa d'ayssaaddu.

2 Shin Kaatiyaa Yoraama naatta, Akaaziyaasa michchata Yihoshebaa'a, hayk'k'anaw de'iyaa kaatiyaa naanatuwaa giddoppe Akaaziyaasa na'aa Yo'aasha wuu'aade akkaaddu. Aane Aa d'antsiyaanonne hiis'a gollen k'osaade, Ataala wod'enaadan ashshaadu. 3 Ataala gadiyaa mooddiyaa wode ubbaan, na'ay Yihoshebaa'i matan Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan usuppun laytsaa k'osettiide de'eedda. 4 Laappuntsa laytsan Yoodaahē kaatiyaa naagiyaawanttunne kaatiyaa golliyaa naagiyaawanttu kaappatoo kiittiide, barekko Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa ahiseedda. Untuntunna k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'etiide, untunttu Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan c'aak'k'iseedda. Hewaappe guyyiyaan, untunttu kaatiyaa na'aa Yo'aasha besseedda. 5 I untuntta, «Hinttenttu ootsanabay hawaa. Sambbatan naagoo geliyaa kaalay gakeedda hinttenttu heezzu c'itaappe itti c'itay kaatiyaa golliyaa naago; 6 itti c'itay Suuri giyaa penggiyaa naago; k'ay itti c'itay naagiyaawantuppe guyye baggana de'iyaa penggiyaa naago. 7 K'aykka Sambbatan naaguwaappe haa kesiyaa yenkko laa"u c'ugotuwa kumentsatu kaatiyaw Geeshsha Golliyaa naagino. 8 Ola miishshaa oyk'k'iide, kaatiyaa giddoyiide, kaatii kesiyaa wodenne geliyaa wode ubbaan aanana ittippe de'ino. Hinttekko shiik'iyaa oonakka wod'ite» yaageedda. 9 He kaappatuu k'eesii Yoodaahē azazeeddawaa ubbaa ootseeddino. Untunttu ubbaykka Sambbata gallasan naaguwaa kaalay gakeeddawanttakka naaguwaa kaalan poleeddawanttakka akkiide, k'eesiyaa Yoodaahēkko yeeddino. 10 K'eesii Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa, beni Kaatiyaa Daawita gondalletuwaanne tooratuwaanne ubbaa kaappatoo immeedda. 11 Naagiyaawanttu ittuu ittuu ola miishshatuwaa barenttu

kushiyan oyk'k'iide, Geeshsha Golliyaappe haddirssa baggappe doommiide, ushechcha bagga gakkanaw, yarshshiyaa sa'aa mataaninne Geeshsha Golliyaa matan kaatiyaa yuushshuwaan ek'keeddinno. **12** Hewaappe guyyiyaan, Yoodaahe kaatiyaa na'aa kare kessiide, Aa huup'iyaan kallachchaa wotseedda. Kawutetsaa kaaletsiyaa Higgiyaa Mas'aafaappe duuk'k'iide ittuwaa aw immiide, okkiide kaateyeedda. Kawuunne Asay kushiya bak'k'iide, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Kaatii shemppu gam"o!» yaageedda. **13** Kaatata Ataala naagiyaawanttu c'abbuwaanne asaa c'abbuwaanne siseedda wode, asaakko Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa baaddu. **14** Kaatii kase kaatetuu haniyaawaadan tuussaa matan ek'keeddawaa be'aaddu. Kaappatuunne s'urumbbaa punniyaawanttu kaatiyaa matan de'iino; he biittaa Asay ubbay nashettiidde, s'urumbbaa punnee. Ataala bare mayuwaa peed'aade, «Hawe makkala! Hawe makkala!» yaagaadde waassaaddu. **15** K'eesii Yoodaahe olanchchatuu kaappatuwaa, «Ataalo Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan wod'oppe! Izo yaananne haananne salppiide salppetuwaa gidduwaan wotsiide, kare kessite. Izo ashshanaw kajeeliyaa Asay de'oppe wod'ite!» yaageedda. **16** Hewaa diraw, untunttu izo oyk'k'iide, kaatiyaa golliyaa afeedino; Paraa Penggiyaan izo wod'eeddino. **17** Hewaappe guyyiyaan, Asay Med'ina Godaa asaa gidana mala, Yoodaahe kaatiinne Asay Med'ina Godaanna k'aalaa c'aak'uwaa gelana mala ootseedda. K'ay kaatiyaappenne asaappenne gidduwaankka k'aalaa c'aak'uwaa geliseedda. **18** He wode Yihudaa Asay ubbay Ba'aala Eek'aa Golliyaa biide, he golliyaa kinchcheedda; yarshshiyaa sa'atuwaanne Aa misiletuwaa kinchchereetseedda. K'ay Mataana giyyaa Ba'aala k'eesiyaa yarshshiyaa sa'atuu

sintsan wod'eeddino. Hewaappe simmina, k'eesiyaa Yoodaahe Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan naagiyaawantta wotseedda.

19 Barenana gadaawatuwaa, kaatiyaa naagiyaawantta, kaatiyaa golliyaa naagiyaawanttanne Yihudaa asaa ubbaa akkina, untunttu kaatiyaa Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaappe duge ahiidde, Naagiyaawanttu Penggiyaa giyaa penggiyaa baggana kaatiyaa Golle ittippe geleeddino. Kaatii bare kawutetsaa araatan utteedda. **20** Yaatina Yihudaa Asay ubbay nashetteedda. Ataala kaatiyaa gollen mashshaan hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, katamaykka woppu geedda. **21** Yo'aashi kaatetiyya wode laappun laysaa na'aa.

12 Iyu Israa'eeliyaa biittan kaateteedda laappuntsa laysan, Iyo'aassi Yihudaan kaateteedda; I Yerusaalamen oytamu laysaa kaateteedda. Aa aati sunsay S'iibiyaa; Aa Berssaabehe katamaappe yeedda asaa. **2** K'eesii Yoodaahe Aa tamarisseeddanne zoreedda diraw, I de'eedda laysaa ubbaan Iyo'aassi Med'ina Godaa sintsan suurebaa ootseedda. **3** Gidooppenne Asay goynniyaa d'ok'k'a sa'aa d'ayisibeenna; asaykka he gishuwaan yarshshuwaa yarshshiyaawaanne is'aanaa c'uwayiyaawaa aggibeenna. **4** Iyo'aassi k'eesetuwaa s'eesiide, «Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa yiyaa geeshsha miishshaa ubbaa shiishshite. Hewekka huup'iyaa payduwaa wode imettiyaa miishshaanne Asay bare sheniyaan Geeshsha Golliyaw ahiyaa miishshaa. **5** Yaatooppe k'eesatuu ubbay he miishshaa ahiyaa itti itti asatuwaappe barenttoo akkiide, Geeshsha Golliyaa gidдон koletteedda sa'aa ubbaa ooratsino» yaageedda. **6** Shin Kaatii Iyo'aassi kaateteedda laatamanne heezzentso laytsi gakkanaw, k'eesatuu Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa ooratsibeykkino. **7** Hewaa diraw, Kaatiyaa Iyo'aassi k'eesiyaa

Yoodaahanne hara k'eesetuwaanne s'eesiide, «Geeshsha Golliyya giddon koletteedda sa'aa ayaw ooratsikkitee? Miishshaa Geeshsha Golliyya ooratsanaw immiteppe attina, hinttenttoo imettiyaa shaluwaa oyk'k'oppite» yaageedda. **8** K'eesetuu, «Asaappe hara miishshaa akkokko; Geeshsha Golliyya giddon koletteedda sa'atuwaakka ooratsokko» yaagiide giigeeddino. **9** Hewaappe guyyiyaan, k'eesiyaa Yoodaahaa saas'ine ittuwaa akkiide, Aa k'um"iyaan s'oo'iyaa lukkeedda; yarshshiyaa sa'aa matan Med'ina Godaa Geeshsha Golliyya geliyaasaan ushechcha baggana wotseedda. Geliyaa sa'aa naagiyaa k'eesatuu Med'ina Godaa Geeshsha Golliyya yeedda miishshaa ubbaa saas'iniyaa giddon yeggiino. **10** Saas'iniyaa giddon daro miishshay dagatteeddawaa untunttu be'eedda wode ubbaan, kaatiyaa s'aafiinne k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu yiino; Med'ina Godaa Geeshsha Golliyya yeedda miishshaa paydiide, k'arc'c'iitatuwaan k'oliino. **11** Paydetteedda miishshaa likkiyaa ereeddawaappe guyyiyaan, Geeshsha Golliyya oosuwaa wochchanaw suntsetteedda asatoo immiino. Untunttu miishshaa akkiide, Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan anaas'etoonne gimbbiyaawanttoo immiino. **12** K'ay shuchchaa massiyaawanttoonni shuchchaa k'oo'iyawanttoo k'ans's'iino. K'aykka Med'ina Godaa Geeshsha Golliyya ooratsanaw sank'k'aanne shuchchaanne koshshiyaa harabatuwaa shammiino. **13** Shin Geeshsha Golliyya yeedda miishshaappe Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaw biraa burc'c'uk'k'otuwaa, oyk'k'iyawaa, keretuwaanne s'urumbbatuwaa woy work'k'aappenne biraappenne med'etiyaa hara geeshsha miishshatuwaa ootsanaw kessibeykkino. **14** He miishshaa ubbay Geeshsha Golliyya ooratsiyaa asaw c'iggetiino.

15 Geeshsha Golliyaa oosuwaaw wochchanaw suntsetteedda asatuwaaw ooninne, «Miishshan ayaa ayaa ootseedditee?» giide oochchibeenna; ayaw gooppe, asatuu ammantsiyaawantta. 16 Bayzzuwaaw dirawunne nagaraa diraw yarshshiyaa yarshshoo c'iggetiyaa miishshay k'eesatoo geleeppe attina, Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa ooratsiyaa miishshaa saas'iniyaan gelenna. 17 He wode Sooriyaa Kaatii Azaa'eeli biide, Gaate katamaa olettiide oyk'keedda. Yaatiide Yersaalame olanaw simmeedda. 18 Shin Yihudaa Kaatii Iyo'aassi aappe kase kaateteedda Yihudaa kaatetuu Yoosaafes'e, Yoraaminne Akaaziyaasi Med'ina Godaw dummayi wotseedda miishshatuwaaw, k'ay I bare huup'iyaw immeedda imotaanne Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaanne kaatiyaa golliyaa miishshaa minjiyaasan de'iyaa work'k'aa ubbaa akkeedda. Sooriyaa Kaatiyaw Azaa'eelaw yeddeedda; Azaa'eeli Yersaalame olanawaa aggi basheedda. 19 Kaatii Iyo'aassi haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. 20 Hewaappe guyyiyaan, Aa oosanchchatuu Aa bolla mak'ettiide, Siilla giyaa sa'aa afiyaa ogiyaan Miillo giyaa saan de'iyaa gollen wod'eeddino. 21 Aa Oosanchchatuu Shim'aata na'aa Yozakaaranne Shomeera na'aa Yihozabaada. Iyo'aassi Daawita Kataman bare mayza aawotuwaaw duufuwaan moogetteedda; Aa sa'aan Aa na'ay Amesiyaasi kaateteedda.

13 Akaaziyaasa na'ay, Yihudaa Kaatii Iyo'aassi kaateteedda laatamanne heezzentso laytsan, Iyu na'ay Iyo'akaazi Samaariyaa kataman Israa'eeliyaa bolla kaateteedda; I tammanne laappun laytsaa kaateteedda. 2 Nabaas'a na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa kaalliide, Iyo'akaazi Med'ina Godaa sintsan iitabaa ootseedda; I he nagaraa ootsiyaawaa aggibeenna.

3 Hewaa diraw, Med'ina Godaa hank'k'uu Israa'eeliyaa bolla pentteedda; Med'ina Goday untunttu daro wodiyaaw Sooriyaa Kaatiyaa Hazaa'eelawunne Aa na'aa Benihadaadaw zaari zaariide aatsi immeedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, Iyo'akaazi Med'ina Godaa woosseedda. Med'ina Goday aw siseedda; ayaw gooppe, Sooriyaa kaatii Israa'eeliyaa ayaa mala iita uk'kunnaa uk'kunneeddentto Med'ina Goday be'eedda. **5** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa ashshiyaawaa immeedda; untunttu Sooriyaa asatuwaa kushiyaappe kessi akkeeddino. Yaatiide Israa'eeliyaa Asay kasewaadankka bare son saruwaan de'eedda. **6** Gidooppekka Israa'eeliyaa Asay Iyorbbaama soy Asay oosisseedda nagaraappe simmibeenna; untunttu he nagaraa ootsiyaawaa aggibeykkino. K'ay Asheero giyaa s'oossatuu misilii Samaariyaan ek'ko sa'aan atteedda. **7** Iyo'akaazaw ishatamu paraa asatuwaappe tammu gaaretuwaappenne, tammu sha"a gediya olanchchatuwaappe attina, hara olanchchay attibeenna. Ayaw gooppe, Sooriyaa kaatii untuntta d'aysseedda; I untuntta uddummaan de'iyaa suullaadan ootseedda. **8** Iyo'akaazi haneedda harabay, I ootseeddabay ubbayne Aa minotetsaa Israa'eeliyaa Kaatetuwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **9** Iyo'akaazi hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeedda; Aa sa'aan Aa na'ay Iyo'aassi kaateteedda. **10** Yihudaa Kaatii Iyo'aassi kaateteedda hattamanne laappunsa laytsan, Iyosakaaza na'ay Iyo'aassi Samaariyaan Israa'eeliyaa bolla kaateteedda; I tammanne usuppun laytsaa kaateteedda. **11** Iyo'aassi Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda. Nabaas'a na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraappe ittuwaanne ashshenan ootseedda; I he nagaraa ootsiyaawaa aggibeenna. **12** Iyo'aassi haneedda harabay,

I ootseeddabay ubbaynne Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasana oletteedda minotetsaa Israa'eeliyaa Kaatetuwaa taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **13** Iyo'aassi hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeeedda; Samaariyaan Israa'eeliyaa kaatetuwaanna moogetteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Iyorbbaami kaateteedda. **14** Elssaa'i barena wod'iyaa harggiyaa harggiyaa wode, Israa'eeliyaa Kaatii Iyo'aassi Aa be'anaw biide, «Ta aawoo; ta aawoo! Neeni Israa'eeliyaa asaw wolk'k'anne gondalle!» yaagiide yeekkeedda. **15** Elssaa'i, «Wonddaafiyaanne pootsatuwaa akka ya» yaageedda; aassi aheedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, Elssaa'i Israa'eeliyaa kaatiyaa, «Wonddaafiyaan giigissa oyk'k'a» yaageedda; wonddaafiyaan I giigissi oyk'k'i de'ishshin, Elssaa'i bare kushiyaa kaatiyaa kushiyaa bolla wotseedda. **17** «Away doliyaa bagga maskkootiyaa dooyaa» yaagina dooyeedda. Elssaa'i, «Pootsaa wonddaafiyaan dukka» yaageedda; ikka dukkeedda. Elssaa'i, «Hawe Med'ina Godaa pootsaa! Hawe Sooriyaa asatuwaa s'ooniyaa pootsaa! Neeni Sooriyaa asatuwaa Afeek'a kataman s'oonana gakkanaw olana» yaageedda. **18** Hewaappe guyyiyaan Elssaa'i kaatiyaa, «Pootsatuwaa akka» yaagina akkeedda. Elssaa'i, «Unttuntun biittaa c'adda» yaageedda. Heezzu gede biittaa c'addiide aggi basheedda. **19** Yaatina S'oossaa Asay kaatiyaa hank'k'ettiide, «Ichcheshu gede woy usuppun gede biittaa c'addeeddawaa gidintto, neeni Sooriyaa asatuwaa s'oonade ubbaa bayzzanawaa shin! Neeni ha"i untuntta heezzu gede s'alala s'oonana» yaageedda. **20** Elssaa'i hayk'k'ina anhaw giigeedda gonggoluwaa wod'd'eedda. Moo'aabe gadiyaappe olanchchatuu Israa'eeliyaa biittaa bolla laytsan laytsan doodiino. **21** Itti gallassi amareeda Israa'eeliyaa asatuu itti bitaniyaa anhaa moogiide, Moo'aabe

biittaa c'itaa be'eeddino. Bitaniyaa anhaa Elssaa'a mooguwaaw gonggoluwaa giddo oliide bak'attedino. Yaatina anhay Elssaa'a mek'etsaa bolla wod'd'eedda; he man"iyaan pas'inne denddi ek'k'eedda. **22** Iyo'akaazi kaateteedda laytsan ubbaan Sooriyaa Kaatii Azaa'eeli Israa'eeliyaa uk'kunneedda. **23** Shin Med'ina Goday Abrahaamena, Yisaak'anne Yaak'oobanna c'aak'k'eteedda k'aalaa c'aak'uwaa diraw, untunttoo keekkeedda, k'aretteeddanne k'oppeedda. Hachche gakkanawukka I untuntta d'ayssibeenna woy bare sintsaappe diggibeenna. **24** Sooriyaa Kaatii Azaa'eeli hayk'k'ina, Aa sa'aan Aa na'ay Benihadaadi kaateteedda. **25** Hewaappe guyyiyaan, Azaa'eeli Aa aawuwaa Iyo'akaazeppe olan oyk'k'eedda katamatuwaa Yo'akaaza na'ay Yo'aassi Azaa'eela na'aa Benihadaadappe wotsi akkeedda. Iyo'aassi Aa heezzu gede s'ooniide, Israa'eeliyaa katamatuwaa zaareedda.

14 Iyo'akaaza na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Iyo'aassi kaateteedda laa'entso laytsan, Yihudaa Kaatiyaa Yo'aasha na'ay Amesiyaasi kaateteedda. **2** I kaatetiyyaa wode laytsay aw laatamanne ichchesha; I Yerusaalamen laatamanne udduppun laytsaa kaateteedda. Aa aati suntsay Yiho'aadino; iza Yerusaalame asaa. **3** Amesiyaasi Med'ina Goday sintsan suurebaa ootseedda; shin Aa mayza aawuu Daawite ootseeddawaadan ootsibeenna. Ubbabaakka I bare aawuwaa Iyo'aassa k'ulleedda. **4** Asay goynniyaa d'ok'k'a sa'aa d'ayssibeenna; asaykka he gishuwaan yarshshuwaa yarshshiyaawaanne is'aanaa c'uwayiyaawaa aggibeenna. **5** Amesiyaasi kawutetsaa bare kushiyan loytsi oyk'k'eedda saannakka, kase kaatiyaa bare aawuwaa Yo'aasha wod'eedda oosanchchatuwaa wod'eedda. **6** Muse higgiiyaa mas'aafan s'aafetteeddawaadan, Med'ina Goday,

«Naanatuu ootseedda nagaraa diraw, aawotuwaaw wod'anaw bessena; k'ay aawotuu ootseedda nagaraa dirawukka, naanaa wod'anaw bessena. Asay ubbay bare ootseedda nagaran nagaran hayk'k'anaw besse yaagiide azazeeddawaadankka, wod'eeddawanntu naanaa wod'ibeenna.» 7 Amesiyaasi Mas'ine Zanggaaraa giyaa sa'aan tammu sha'a Eedooma biittaa asaa wod'iide Selaa'a giyaa katamaakka olan oyk'k'eedda. Yok'iti'eela yaagiide suntseedda; hachche gakkanaw ha suntsan s'eesettee. 8 Hewaappe guyyiyaan, Amesiyaasi Iyu na'aa na'aa, Iyo'akaaza na'aa, Israa'eeliyaa kaatiyaa Iyo'aassaw asaa kiittiide, «Haaya; ane laa"u olaa gakketteetto» yaagiide naasseedda. 9 Shin israa'eeliyaa Kaatii Yo'aashi Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasa hawaadan yaageedda; «Liibaanoosan de'iyaa kinddichchu Liibaanoosan de'iyaa zigaw kiittiide, «Ne naatto ta na'aw imma» yaageedda. Shin Liibaanoosan de'iyaa itti do'ay hewaana aad'd'iide, he kashiyaa yed'd'eedda. 10 Ee, neeni tumukka Eedooma biittaa asaa s'oonaaadda; hewan ha"i otoreshaasa. Neeni ne s'oonuwaan nashettaadde, ne son woppu gaade utta agga. Ne bollanne ne biittaa Yihudaa bolla metuwaanne bashshaanne ahiyaawaa ayaw dentsetsay?» yaagiide zaareedda. 11 Shin Amesiyaasi sissaa is's'eedda. Hewaa diraw, Israa'eeliyaa Kaatii Yo'aashi olanaw kesina, inne Yihudaa Kaatii Amesiyaasinne Yihudaan de'iyaa Beeti-Shemesha giyaa kataman olaa gaketeeeddino. 12 Israa'eeliyaa Asay Yihudaa asaa s'oonneedda; Yihudaa Asay ubbay bak'atiide, bare soo bare soo beedda. 13 Israa'eeliyaa Kaatii Iyo'aassi Akaaziyaasa na'aa na'aa, Iyo'aassa na'aa, Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasa Beeti-Shemesha kataman omoodeedda. Hewaappe guyyiyaan, Yo'aashi Yersaalame biide, Yersaalame dirssaa gimbbiyaa,

Efireema Penggiyaappe biide, Zooziyaa Penggiyaa gakkanaw de'iyaa oyddu s'eetu wad'aa gideedda, sa'aa laaleedda. **14** Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaaninne kaatiyaa golliyaa miishshaa minjiyaasan de'iyaa work'k'aa, biraanne shaluwaa ubbaa akkeedda; k'ay waabiyaw oyk'k'etteedda asatuwaakka akkiide, Samaariyaa simmeedda. **15** Iyo'aassi haneedda harabay, I ootseeddabay, Aa minotetsayenne Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasana I oletteeddabay Israa'eeliyaa Kaatetuwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **16** Iyo'aassi hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeedda; I Samaariyaa kataman Israa'eeliyaa kaatetuwaanna moogetteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Iyorbbaami kaateteedda. **17** Iyo'akaaza na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Iyo'aassi hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Iyo'aassa na'ay, Yihudaa Kaatii Amesiyaasi tammanne ichcheshu laysaa de'eedda. **18** Amesiyaasi haneedda harabay Yihudaa Kaatetuwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **19** Amesiyaasa wod'anaw Asay Yerusaalamen mak'etteedda; yaatina I Laakisha giyaa katamaa bak'ateedda. Shin untuntu Aa geeduwaa Laakisha katamaa asaa kiittina, Aa yaan wod'eeddino. **20** Aa anhaa paraan c'aani ahiide, Daawita Kataman Yerusaalamen Aa mayza aawotuwaana moogeeddino. **21** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa Asay ubbay tammanne usuppun laysaa na'aa Ooziyaana Aa aawuwaa Amesiyaasa sa'aan kaateyedda. **22** Aa aawuu Amesiyaasi hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, I Ooziyaane Eelaata giyaa katamaa zaaretsi kees's'iide, Yihudaan ooratseedda. **23** Yo'aasha na'ay, Yihudaa Kaatii Amesiyaasi kaateteedda tammanne ichcheshantso laytsan, Israa'eeliyaa Kaatiyaa Yo'aasha na'ay Iyorbbaami Samaariyaan kaateteedda; I oytamane itti laysaa kaateteedda. **24** Iyorbbaami Med'ina Godaa sintsan iitabaa

ootseedda; Nabaas'a na'ay lyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa ubbaa ootsiyaawaa aggibeenna. **25** Gaate-Hefeeriya Amiitaaya na'aa timbbitiyaa odiyaa bare k'oomaa Yoonaasa baggana Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay bare k'aalan haasayeeddawaadan, Hamaata Pinuwaa giyaa saappe doommiide, Mas'iniyaa Abbaa gakkanaw de'iyaa Israa'eeliyaa zawaa Yo'aasha na'ay lyorbbaami s'ooniide zaareedda. **26** Ayaw gooppe, Israa'eelan de'iyaa Asay ubbay ayiliyaa gidina, womaannuwaa gidina, ayaa keeshshaa tuggaa tuggateeddentto, Med'ina Goday be'eedda; untuntta maaddiyaabay ooninne baawa. **27** Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa suntsaa saluwaappe garssan d'ayssana yaagibeenna. Hewaa diraw, Med'ina Goday untuntta Iyo'aasa na'aa lyorbbaama baggana ashsheeda. **28** lyorbbaami haneedda harabay, I ootseeddabay ubbay, I oletteeddawenne Yihudaa bagga gideedda Damask'k'o katamaanne Hamaata katamaa Israa'eeliyaw zaareeddabay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **29** lyorbbaami hayk'k'iidde, bare mayza aawotuwaan Israa'eeliyaa kaatetuwaan gaketeedda; Aa sa'aan Aa na'ay Zakkaraasi kaateteedda.

15 Israa'eeliyaa Kaatii lyorbbaami kaateteedda laatamanne laappunsa laytsan, Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasa na'ay Ooziyaani kaateteedda. **2** I kaateteedda wode, laytsay aw tammanne usuppuna; I Yerusaalamen ishatamanne laa"u laytsaa kaateteedda. Aa aati suntsay Yikoolo; iza Yerusaalame asaa. **3** Aa aawuu Amesiyaasi ootseeddawaadan, ikka Med'ina Godaa sintsan suurebaa ootseedda. **4** Gidooppenne Asay goynniyaa d'ok'k'a sa'aa d'ayisibeenna; he diraw yarshshuwaa yarshshiyaawaanne is'aanaa c'uwayiyaawaa

aggibeenna. 5 Med'ina Goday Ooziyaana wolk'k'aama Oolluwaa harggiyaan oytseedda; hayk'k'ana gakkanaasikka he harggii Aa yeddibeenna diraw, dumma gollen barekka de'eedda. He wode kaatiyaa na'ay Iyo'aataame kaatiyaa gollen de'iide, he biittaa asaa mooddeedda. 6 Ooziyaane haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. 7 Ooziyaane hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeeedda; Daawita Kataman bare mayza aawotuwaana moogetteedda. Aa kotan Aa na'ay Yo'aataame kaateteedda. 8 Yihudaa Kaatii Ooziyaane kaateteedda hattamane hosppuntsa laytsan, Iyorbbaama na'ay Zakkaraasi Israa'eeliyaa asaa bolla Samaariyaa kataman kaateteedda; I usuppun aginaa kaateteedda. 9 Aa mayza aawotuu ootseeddawaadan, ikka Med'ina Godaa sintsan iitabaa ootseedda; Nabaas'a na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa ootsiyaawaa aggibeenna. 10 Hewaappe guyyiyaan, Yaabeesha na'ay Shaaluumi Zakkaraasa bolla mak'etti denddiide, Yibila'aama giyaa saan wod'iide Aa kotan barew kaateteedda. 11 Zakkaraasi haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. 12 Hawaadan haniide, Med'ina Goday Iyuw, «Ne zarii oyddentso yeletaa gakkanaw, Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttanawaa» yaagiide odeedda k'aalay poletteedda. 13 Yihudaa Kaatii Ooziyaane kaateteedda hattamane udduppuntsa laytsan, Yaabeesha na'ay Shaaluumi kaateteedda; I Samaariyaan itti aginaa kaateteedda. 14 Hewaappe guyyiyaan, Gaade na'ay Minaaheemi Tirs's'a giyaa katamaappe Samaariyaa beedda. Samaariyaan de'iyaa Yaabeesha na'aa Shaaluma wod'iide Aa kotan barew kaateteedda. 15 Shaaluumi haneedda harabayne

I mak'etteedda mak'k'uu Israa'eeliyaa Kaatetuwaa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **16** He wode Minaaheemi Tirs's'a katamaappe dendiide, Tifisaaha giyaa katamaa, kataman de'iyaa asaanne katamaa heeraan de'iyaa biittatuwaa ubbaa oleedda. Unttuntu barenttu katamaa dirssaa penggiyaa aw dooyennan is's'eedda diraw, Tifisaaha katamaa olettiide bayzreedda; k'ay he kataman de'iyaa shahaara mac'c'a asaa uluwaa ubbaa p'alk'k'i yeggeedda. **17** Yihudaa Kaatii Ooziyaane kaateteedda hattamanne udduppuntsa laytsan, Gaade na'ay Minaaheemi Israa'eeliyaa bolla kaateteedda; I Samaariyaan tammu laytsaa kaateteedda. **18** I Med'ina Godaa sintsan iitabaa ootseedda; Nabaas'a na'ay lyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa ootsiyaawaa aggibeenna. **19** Hewaappe guyyiyaan, Asoore gadiyaa Kaatii Tigilaati-Paleseeri Israa'eeliyaa biittan doodeedda. Minaheeme kawutetsan barena minisana malanne maaddana mala, Tigilaati-Paleseeraw hattamanne oyddu sha"a kiilo giraame s'agaraa biraa immeedda. **20** Minaaheemi he miishshaa Israa'eeliyaa asaa wolk'k'an c'igisseedda; Asoore biittaa kaatiyaw Immanaw dure asaa ubbay ittuu ittuu ishatamu s'agaraa biraa peed'eeddino. Hewaadan ootsina, Asoore kaatii Israa'eeliyaa biittaa aggiide, bare gadiyaa simmeedda. **21** Minaaheemi haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **22** Minaaheemi hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeedda; Aa kotan Aa na'ay Pak'aahi kaateteedda. **23** Yihudaa Kaatii Ooziyaane kaateteedda ishatamantsa laytsan, Minaaheema na'ay Pak'aahi Israa'eeliyaa bolla Samaariyaan kaateteedda; I laa"u laytsaa kaateteedda. **24** Pak'aahi Med'ina Godaa sintsan iitabaa ootseedda; Nabaas'a na'ay lyorbbaami Israa'eeliyaa

asaa oosisseedda nagaraa ootsiyaawaa aggibeenna. 25
Aa ola gadaawatuwaappe ittuu, Ramaaliyaa na'ay Paak'uha
giyaawe Aa bolla mak'ettiide denddeedda. Gala'aade asaappe
ishatamu attuma asaa barenana akki biide, Samaariyaa kataman
kaatiyaa gollen de'iyaa geessuwaa geleedda. Paak'uhi Pak'aaha
Arggoobaarakka Haariyaan akka ittippe wod'iide Aa kotan barew
kaateteedda. 26 Pak'aahi haneedda harabayne I ootseeddabay
ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti
utteedda. 27 Yihudaa Kaatii Ooziyaane kaateteedda ishatamane
laa'entso laysan, Ramaaliyaa na'ay Paak'uhi Israa'eeliyaa bolla
Samaariyaan kaateteedda; I laatamu laysaa kaateteedda. 28
Paak'uhi Med'ina Godaa sintsan iitabaa ootseedda; Nabaas'a
na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa
ootsiyaawaa aggibeenna. 29 Israa'eeliyaa Kaatiyaa Paak'uha
wodiyaan Asoore Kaatii Tigilaati-Paleseeri yiide ayino, Aabeeli-
Beetimaatika, Yaanooha, K'edeeshanne Has'ooraa geetettiyyaa
katamatuwa olettiide oyk'keedda; k'aykka Gala'aade, Galiilanne
Nifttaaleema biittatuwa ubbaa olettiide, asaa Asoore gadiyaa
omoodiide afeedda. 30 Ooziyaana na'ay Yo'aataame kaateteedda
laatamantsa laysan, Eelah na'ay Hoshee'i Ramaaliyaa na'aa
Paak'uha bolla mak'etti wod'iide Aa sa'aan barew kaateteedda.
31 Paak'uhi haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay
Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda.
32 Ramaaliyaa na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Paak'uhi kaateteedda
laa'entso laysan, Yihudaa Kaatiyaa Ooziyaana na'ay Iyo'aataame
kaateteedda. 33 Iyo'aataame kaatetiyyaa wode aw laysay
laatamanne ichchesha; I Yerusaalamen tammanne usuppun
laysaa kaateteedda. Aa aati sunsay Yaruusho; Yaruusha
S'aadook'a naatto. 34 Bare aawuu Ooziyaane ootseeddawaadan,

Iyo'aataamikka Med'ina Godaa sintsan suurebaa ootseedda. **35**
 Gidooppenne Asay goynniyaa d'ok'k'a sa'aa d'ayisibeenna; he
 diraw yarshshuwaa yarshshiyaawaanne is'aanaa c'uwayiyaawaa
 aggibeenna. Iyo'aataame Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa
 geliyaa k'ommo bagga penggiyaa zaaretsiide ootseedda. **36**
 Iyo'aataame haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay
 Yihudaa Kaatetuwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **37**
 He wodiyaan Med'ina Goday Sooriyaa Kaatiyaa Raas'iinanne
 Ramaaliyaa na'aa, Israa'eeliyaa Kaatiyaa Paak'uha Yihudaa
 biittaa olissanaw doommeedda. **38** Iyo'aataame hayk'kiidde,
 bare mayzzan gaketeeedda; bare mayza aawuwaa Daawita
 Kataman bare mayza aawotuwaana moogetteedda. Aa sa'aan
 Aa na'ay Akaazi kaateteedda.

16 Ramaaliyaa na'ay Paak'uhi kaateteedda tammanne
 laappuntsa laytsan, Iyo'aataama na'ay Akaazi Yihudaan
 kaateteedda. **2** I kaatetiyyaa wode laytsay aw laatama;
 Yerusaalamen I tammanne usuppun laytsaa kaateteedda. Aa
 mayza aawuu Daawite suurebaa ootseeddawaadan, Med'ina
 Godaa bare S'oossaa sintsan I suurebaa ootsibeenna. **3** I
 kase de'eedda Israa'eeliyaa kaatetuwa ogiyaan hametteedda.
 K'ay Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa sintsaappe laaggiide
 kesseedda asatuu de'uwa wogaa, he sheneyiyaawaa
 k'ulliide, bare yeleedda na'aa adda taman s'uuggiide, eek'aw
 yarshsheedda. **4** Akaazi Asay goynniyaa d'ok'k'a dirawunne,
 deretuwa huup'iyaaninne daashsha mitsaa ubbaa garssan
 yarshshuwaa yarshsheeddanne is'aanaa c'uwayeedda. **5**
 Hewaappe guyyiyaan, Sooriyaa Kaatii Raas'iininne Ramaaliyaa
 na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Paak'uhi Yerusaalame olanaw yiide
 doodeeddino; shin Akaaza s'oonanaw danddayibeykkino. **6**

He wode Sooriyaa Kaatii Raas'iini Eelaata giyaa katamaa zaariide akkiide, Yihudaa asaa laaggiide keseedda. Yaatina Eedooma asatuu Eelaata katamaa yiide, hachche gakkanaw yaan de'iino. 7 Hewaa diraw, Akaazi Asoore Kaatiyaa Tigilaati-Paleseeraw kiitaa yeddiide, «Taani ne na'aanne ne k'oomaa. Hayyanaa haaya; taana oliyaa Sooriyaa kaatiyaa kushiyaappenne Israa'eeliyaa kaatiyaa kushiyaappe taana ashsha» yaageedda. 8 K'ay Akaazi Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaaninne kaatiyaa golliyaa miishshaa minjiyaasan de'iyaa biraanne work'k'aa akkiide, Asoore kaatiyaw immo ootsiide yeddeedda. 9 Akaazi geeddawaa Asoore kaatii mayyiide, Damask'k'o katamaa olettiide oyk'k'eedda. Asaa omoodiide, K'iira giyaa sa'aa afeedda; Kaatiyaa Raas'iinakka wod'eedda. 10 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Akaazi Asoore Kaatiyaa Tigilaati-Paleseerana gaketanaw Damask'k'o beedda. Damask'k'on de'iyaa yarshshiyaa sa'aa be'iide Aa malatiyaa yarshshiyaa sa'aa kees's'ana mala, he yarshshiyaa sa'aa misiliyaanne kees's'iyaa hanotaa k'eesiyaa Ooriyoonaw kiitteedda. 11 Hewaa diraw, Kaatii Akaazi Damask'k'oppe simmiide yaanaw, k'eesiyaa Ooriyooni he leemisuwaa malatiyaa yarshshiyaa sa'aa giigisseedda. 12 Kaatii Damask'k'oppe simmeedda wode, yarshshiyaa sa'ay oosettiide poletteeddawaa be"i yarshshiyaa saakko shiik'iide, 13 bare s'uuggiyaa yarshshuwaanne bare katsaa yarshshuwaa yarshsheedda. K'ay bare ushshaa yarshshuwaa gusseedda; bare ittippetetsaa yarshshuwaa suutsaakka yarshshiyaa sa'aa bolla c'ac'c'afeedda. 14 Nahaasiyaa giyaa birataappe ootsiide, Med'ina Godaw dummayi wotseedda yarshshiyaa sa'ay ooratsa yarshshiyaa saappenne Geeshsha Golliyaappe gidduwaan de'ee. Yaatina Akaazi he ec'a yarshshiyaa sa'aa dentsiide, bare

oosisseedda ooratsa yarshshiyaa saappe huup'issa baggana wotseedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Akaazi k'eesiyaa Ooriyoona hawaadan yaagiide azazeedda; «Ha wogga ooratsa yarshshiyaa sa'aa wontta s'uuggiyaa yarshshuwaa, omarssi shiishshiyaa katsaa yarshshuwaa, kaatii shiishshiyaa s'uuggiyaa yarshshuwaanne katsaa yarshshuwaa, Asay ubbay shiishshiyaa s'uuggiyaa yarshshuwaa, untuntta katsaa yarshshuwaanne untuntta ushshaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa ootsa. Yenkkoo nahaasiyaappe med'etteedda yarshshiyaa sa'aa taani taw oochchiyaa sa'aa kessana» yaageedda. **16** K'eesiyaa Ooriyooni Kaatii Akaazi azazeeddawaadan med'd'eedda. **17** Kaatii Akaazi Geeshsha Golliyyaa giddon go'ettiyaa, nahaasiyaa birataappe med'etteedda gaaretuwaa lochcha birataa k'ans's'iidde, miyyiyaappe diggiide meec'ettiyaa keretuwaa gaaretuwaa bollaappe dentseedda. K'ay Abbaa Saaniyaa, Aa zempisseedda nahaasiyaa booratuwaa misiletuwaa bollappe dentsiide, shuchchaa baasuwaa bolla wotseedda. **18** Asoore kaatiyaa diraw, Akaazi bare kawutetsaa araataa kase wotsiyaa saappe diggeedda. K'ay aappe kase de'eedda kaatetuwaa Med'ina Godaa Geeshsha Golliyyaa geliyaa penggiyaa gorddeedda. **19** Kaatii Akaazi haneedda harabayenne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuwaa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **20** Akaazi hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeedda; Daawita Kataman bare mayza aawotuwaana moogetteedda. Aa kotan Aa na'ay Hizk'k'iyaaase kaateteedda.

17 Yihudaa Kaatii Akaazi kaateteedda tammanne laa'entso laytsan, Elah na'ay Hossee'i Israa'eeliyaa bolla Samaariyaa kataman kaateteedda; I udduppun laytsaa kaateteedda. **2** Med'ina Godaa sintsan I iitabaa ootseedda; giddooppene

aappe kase de'eedda Israa'eeliyaa kaatetuu ootseeddawaa
 keeshshaa iitaa ootsibeenna. **3** Asoore Kaatii Shalmman"eeseri
 yiide, aanana olaa gaketeedda; Hossee'i s'oonettiide, aw
 giiraa giireedda. **4** Shin amareeda laytsaappe simmina, Kaatii
 Hossee'i Soo'i giyaa Gibbs'e kaatiyaw kiitaa yeddiide, barena
 maaddana mala oochcheedda. Yaatiide kasewaadan Asoore
 kaatiyaw giiriyaawaa aggi basheedda. Kaatii Shalmman"eeseri
 hewaa sisiide, Aa oytsiidde, k'asho golliyaa gelisheedda. **5**
 Hewaappe guyyiyaan, Asoore kaatii Israa'eeliyaa biittaa ubbaa
 bolla mayyiide, Samaariyaa katamaa dooddeedda; heezzu
 laysaa gatseedda. **6** Hossee'i kaateteedda udduppuntsa laytsan
 Asoore kaatii Samaariyaa katamaa omoodeedda. Israa'eeliyaa
 asaa akkiide, Asoore gadiyaa afeedda. Hewaappe kaala
 untuntu hewaa Halaaha kataman, hewaa Meedoonatuwaa
 katamatuwaan, haratuwaa k'ay Gozaana biittan de'iyaa Haboorra
 Shaafaa matan wotseedda. **7** Hawe ubbay haneeddawe,
 Israa'eeliyaa Asay Med'ina Godaa barenttu S'oossaa bolla,
 untuntu Gibbs'eppe, Gibbs'e kaatiyaa kushiyaappe kesseeddawaa
 bolla nagaraa ootseedda gaasuwaana. K'ay untuntu hara
 s'oossatoo goynniide, **8** Med'ina Goday untuntu sintsaappe
 laaggiide kesseedda gade asatuu de'eedda de'uwaa wogaa
 kaalleedda gaasuwaana. Hewaa bollakka k'ay Israa'eeliyaa
 kaatetuu doommeedda iita wogaa kaalleedda gaasuwaana. **9**
 Israa'eeliyaa Asay Med'ina Godaa barenttu S'oossaa bolla iitabaa
 geeman ootseeddino; k'eri guutsa mootsaappe biide, wogga
 wolk'k'aama katamaa gakkanaw de'iyaa gishuwaan ubbaan
 barenttu goynniyaa d'ok'k'a sa'aa med'deeddino. **10** K'ay untuntu
 eek'aa shuchchatuwaanne Asheero giyaa s'oossatti misiletuwa
 deriyaa huup'iyaa ubbaaninne daashsha mitsaa ubbaa garssan

esseeddino. **11** K'aykka untuntu Med'ina Goday beni untuntu sintsaappe laaggiide kesseedda gade asatuu ootseeddawaadan, d'ok'k'a sa'aa ubbaan is'aanaa c'uwayeeddino. Untuntu Med'ina Godaa hank'k'etsiyaa iitabaa ootseeddino. **12** Med'ina Goday untuntta, «Eek'aw goynnoppite» gi wotsina, untuntu eek'aw goynneeddino. **13** Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaanne Yihudaa asaa bare timbbitiyaa odiyaa ubbatuwaa baggananne sas'aani be'iyaa ubbatuwaa baggana, «Hinttena erite! Hinttenttu iita ogiyaappe simmite; taani timbbitiyaa odiyaa ta k'oomatuwaa baggana, hinttenttu aawotuu azazettanaadan immeedda higgayan de'iyaa wogaanne awaayuwaa ubbaa naagite» yaagi wotseedda. **14** Shin untuntu sisennan is's'eeddino. Med'ina Godaa barenttu S'oossaa ammanettibeenna barenttu aawotuwaadan morggiyaa miniseeddino. **15** Untuntu Aa wogaa, I untuntu aawotuwaana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaanne Aa seeraa kad'eeddino. Untuntu shufuro eek'atoo goynniide, barenttu huup'iyawukka shufuro gideeddino. Med'ina Goday untuntta, «Hinttenttu yuushshuwaan de'iyaa dere asatuu ootsiyaawaadan ootsoppite» gi wotsina is's'iide, untuntu untuntu de'uwaa wogaa kaalleeddino. **16** Med'ina Godaa barenttu S'oossaa azazuwaa ubbaa aggi aggeeddino. Maraa malatiyaa, laa"u goynniyaa misiletuwaanne Asheero giyaa s'oossatuu misiliyaa med'd'eeddino. Saluwaan de'iyaa s'oolintiyaa ubbaw goynneeddinonne Ba'aala giyaa eek'aw ootseeddino. **17** Untuntu barenttu attuma naanaanne mac'c'a naanaa taman s'uuggiide yarshsheeddino. Kaayiyaawaanne moytilliyaa haasayissiyaawaa doyeeddino. Hewaadan iitabaa ootsanaw barenttu huup'iyaa zal"iidde, Med'ina Godaa hank'k'etseeddino. **18** Hewaa diraw, Med'ina Goday Israa'eeliyaa

asaa loytsi hank'k'etteedda; untuntta bare sintsaappe diggeedda.
 Yihudaa zariyaa s'alalay atteedda. **19** Shin Yihudaa asatuukka
 Med'ina Godaa barenttu S'oossaa azazuwaa naagibeykkino;
 untunttu Israa'eeliyaa Asay doommeedda de'uwaa wogaa
 kaalleeddino. **20** Hewaa gaasuwaan Med'ina Goday Israa'eeliyaa
 zeretsaa ubbaa aggi basheedda. I untunttu tuggayiide, bare
 sintsaappe diggana gakkanaw, untuntta bonk'k'iyaawanttu
 kushiyan yeggi basheedda. **21** Med'ina Goday Israa'eeliyaa
 asaa Daawita zeretsatuwaa kawutetsaappe beni shaakkeedda
 wode, Israa'eeliyaa Asay Nabaas'a na'aa lyorbbaama barenttoo
 kaateyeeddino. Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay
 Med'ina Godaa kaallennaadan lyorbbaami diggeedda; I
 untuntta wolk'k'aama nagaraa oosisseedda. **22** Med'ina
 Goday timbbitiyaa odiyaa bare k'oomatuwaa ubbatuwaa
 baggana kase odi wotseeddawaadan, bare sintsaappe diggana
 gakkanaw, Israa'eeliyaa Asay lyorbbaami ootseedda nagaraa
 ubbaa ootseedda. Hewaa diraw, Israa'eeliyaa Asay barenttu
 yeletteedda gadiyaappe omoodettiide, Asoore gadiyaa beeddino;
 untunttu hanno gakkanaasikka yaan de'iino. **24** Hewaappe
 guyyiyaan, Asoore kaatii Baabloone biittan de'iyaa Kuuta,
 liwa, Hamaatanne Safariwayma geetettiyaa katamatuwaan
 de'iyaa asaa ahiide Israa'eeliyaa asaa sa'aan Samaariyaa
 katamatuwaan wotseedda. Untunttu he katamatuwaa laattiide,
 untunttun de'eeddino. **25** Untunttu koyro yaan de'ussaa
 doommeedda wode, Med'ina Godaw goynnibeeykkino. Hewaa
 gaasuwaan Med'ina Goday untunttu giddo gaammotuwaa
 yeddeedda; gaammotuu untunttu giddoppe amareedawantta
 mentsereetsiide wod'eeddino. **26** Yaatina Asoore kaatiyaa,
 «Neeni dentsa afaade Samaariyaa katamatuwaan wotseedda

Asay he biittaa s'oossaa wogaa erenna. Erennawaa gaasuwaan I untuntu mentseetsi wod'iyaa gaammotuwa untuntu bolla yeddeedda» yaagiide odeeddino. 27 Asoore kaatii, «Hinttentu Samaariyaappe omoodiide aheedda k'eesetuwaappe ittuwaa zaariide, yaa yeddite. I yaan de'iide, he biittaa s'oossaa wogaa untuntu tamarisso» yaagiide azazeedda. 28 Hewaa diraw, Samaariyaappe omoodiide afeedda k'eesetuwaappe ittuu Beeteelen de'anaw yeedda; Med'ina Godaw goynniyaa wogaa untuntu tamarisseedda. 29 Gidooppenne Samaariyaa yiide utteedda Asay barew goynniyaa eek'aa misiletuwa bare de'iyaa sa'aan de'iyaa sa'aan med'd'eedda. Samaariyaa Asay kees's'eedda goynniyaa d'ok'k'a gishuwaan wotseedda. 30 Hewaa maaran Baabloone Asay Sukkoti-Banooba giyaa eek'aa misiletuwa med'd'eedda. Kuuta Asay Nerggaala giyaa eek'aa misiletuwa med'd'eedda. Hamaata Asay k'ay Ishiima giyaa eek'aa misiletuwa med'd'eedda. 31 Iiwa Asay Nibihaazanne Tarttaak'a geetettiyaa d'amaashatuwa misiletuwa med'd'eedda. Safariwayma Asay k'ay Adiraameleekanne Anaameleka geetettiyaa barenttu s'oossatoo barenttu naanaa taman s'uuggiide yarshsheedda. 32 Untuntu Med'ina Godaw yayyeeddino; shin barenttu giddoppe dumma dumma asaa dooriide, yarshshiyaa d'ok'k'a gishuwaan k'eesatuwa ootsiide suntseeddino. 33 Untuntu Med'ina Godaw yayyeeddino; shin barenttu yeedda biittaa biittaa asaa meeziyaa kaalliide, barenttu s'oossatookka goynneeddino. 34 Untuntu hachche gakkanaasikka kase barenttu meeziyaadan ootsiino. Untuntu tumuppe Med'ina Godaw yayyikkino woy Med'ina Goday Israa'eeliyaa giide suntseedda Yaak'ooba zeretsaw immedda awaayuwaanne wogaa, higgiaanne azazuwa naagikkino. 35 Med'ina Goday

Israa'eeliyaa asaana beni c'aak'k'eteedda wode, untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; «Hara s'oossatoo goynnoppite; untunttoo gulbbatoppite; untunttoo ootsoppite woy untunttoo yarshshoppite. 36 Shin Gibs'eppe hinttentta bare wolk'k'aama wolk'k'aaninne bare mic'eteedda kushiyan kesseedda Med'ina Godaw ootsite; aw gulbbatite; aw yarshshuwaa yarshshite. 37 Taani Med'ina Goday hinttenttoo s'aafeedda awaayuwaanne wogaa, higgiaanne azazuwaa ubbaa wode naagite; hara s'oossatoo goynnoppite. 38 Taani hinttenana c'aak'k'eteedda c'aak'uwa dogoppite; hara s'oossatookka goynnoppite. 39 Hewaa aggiide, Med'ina Godaw hinttenttu S'oossaw goynnite. Hinttenttu morkkatuwaa ubbaappe hinttentta ashshanawe taana» yaagiide azazeedda. 40 Untunttu aw eeno geennan is's'iide, kase barenttu doyaakka bak'k'i oyk'k'eeddino. 41 He asatuu Med'ina Godaw yayyiiddeekka, itti baggana barenttu eek'aa misiletoo goynniino. Hachche gakkanaasikka untunttu zeretsay untunttu aawotuu goynniyaawaadan goynniidde de'ee.

18 Elah na'ay Hoosee'i Israa'eelan kaateteedda heezzentso laytsan Yihudaa Kaatiyaa Akaaza na'ay Hizk'k'iyaaase kaateteedda. 2 I kaatetiyya wode laytsay aw laatamanne ichchesha; Yerusalaamen I laatamanne udduppun laytsaa kaateteedda. Aa aati suntsay Abii geetettee; Iza Zakkaraasa naatto. 3 Aa mayza aawuwaa Daawite ootseeddawaadan, Hizk'k'iyaaasikka Med'ina Godaa sintsan suurebaa ootseedda. 4 Asay goynniyaa d'ok'k'a sa'aa I diggeedda. Eek'aa tuussatuwaa mentsereetseedda. Asheero giyaa s'oossatti misiliyaa k'ans's'i oleedda. K'ay Muse nahaasiyaappe med'd'eedda shooshshaakka mentsereetseedda. Ayaw gooppe, he wodii gakkanawukka Israa'eeliyaa Asay aw is'aanaa c'uwayiidde takkeedda. He

shooshshaa suntsay Nehushttaana. **5** Hizk'k'iyaaase Med'ina Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa ammaneedda; Yihudaa kaatetuwaa ubbaa gidдон Aa mala kaatii aappe kase gidina, aappe guyye gidina beettibeenna. **6** Ayaw gooppe, Med'ina Godaw I amaneteedda; Med'ina Godaa kaalliyaawaa aggibeenna; Med'ina Goday Musa azazeedda azazuwaa naageedda. **7** Med'ina Goday aanana ittippe gideedda; yaatina I ootsiyaabay ubbay aw injjeteedda. I Asoore kaatiyaa bolla makkaleedda; aw moodettenaan is's'eedda. **8** I Piliss's'eema asaanna oleteedda; k'eri guutsa mootsaappe biide, wogga wolk'k'aama katamaa gakkanaw, Gaazaakka Aa yuushshuwaan de'iyaa biittatuukka attenan untunttu de'iyaa sa'aa ubbaa s'oneedda. **9** Kaatii Hizk'k'iyaaase kaateteedda oyddentso laytsan, Elah na'ay Israa'eeliyaa Kaatii Hoshee'i kaateteedda laappuntsa laytsan, Asoore Kaatii Salman'eeseeri Israa'eeliyaa bolla metuwaa gatsanaw dooddeedda; Samaariyaa katamaakka dooddeedda. **10** Heezzentso laytsi Sooriyaa Asay Samaariyaa katamaa s'oneedda. Yaatina Hizk'k'iyaaase kaateteedda usuppuntsa laytsan, Israa'eeliyaa kaatii Hosee'i kaateteedda udduppuntsa laytsan, Samaariyaa katamay s'oonetteedda. **11** Asoore kaatii Israa'eeliyaa asaa Asoore gadiyaa afeedda. Hewaappe kaala untuntta hewaa Halaaha kataman, hewaa Meedoonatuwaa kataman, haratuwaa k'ay Gozaana biittan de'iyaa Habooraa Shaafaa ellekka wotseedda. **12** Hawe haneeddawe untunttu Med'ina Godaw barenttu S'oossaw azazettenan is's'iide, Med'ina Godaa k'aalaa c'aak'uwaa, Med'ina Godaa k'oomay Muse azazeedda azazuwaa ubbaa mentseedda gaasuwaana. Untunttu Aa azazuwaa sisanawukka azazettanawukka koyibeeykkino. **13** Kaatii Hizk'k'iyaaase kaateteedda tammanne oyddentso

laytsan, Asoore Kaatii Sanaakireebe gimbbettu utteedda Yihudaa katamatuwaa ubbaa olettiide oyk'k'eedda. **14** Yaatina Yihudaa Kaatii Hizk'k'iyaase Laakisha kataman de'iyaa Asoore Kaatiyaa Sanaakireemaw kiitaa yeddiide, «Taani bayzzaad. Hayyanaa ta biittaa yeddaade kesa. Neeni taana oochcheeddawaa ayaanne ta immana» yaageedda. Asoore kaatii Yihudaa Kaatiyaa Hizk'k'iyyaasa, «Neeni tammu sha"a kiilo giraame biraanne itti sha"a kiilo giraame work'k'aa taw yedda» yaageedda. **15** Hizk'k'iyaase Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaaninne kaatiyaa golliyaa miishshaa minjiyaasan de'eedda biraa ubbaa aw yeddeedda. **16** He wode Yihudaa Kaatii Hizk'k'iyaase Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa penggiyaa sank'k'atuwaa mayyi utteedda work'k'aanne k'ay I bare huup'iyaw he pengge k'osiletsatuwaa mayzzi wotseedda work'k'aa pok'k'i k'aariide, Asoore kaatiyaw yeddeedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Asoore kaatii heezzu olaa gadaawatuwaa c'ora olanchchatuwaanna Laakisha giyaa katamaappe Kaatiyaa Hizk'k'iyaasakko Yersaalame yeddeedda. Unttuntu biide, Yersaalame gakeeddino; Mayuwaa Meec'c'iyawaa Gade afiyaa ogiyaappe k'ommo baggana de'iyaa, dagatteedda haatsay goggiyaa shiik'eedda haatsaa miyyaan ek'k'eeddinno. **18** Yaatiide untuntu kaatiyaa s'eeseeddino. Hilk'k'iyaa na'ay kaatiyaa gollen aawotiyaa Eliyaak'iime, waanna s'aafii Sheebininne Asaafa na'ay taarikiyaa s'aafiyaa Yo'aahi aakko kare keseeddino. **19** Asooretuu gadaaway untuntta, «Hizk'k'iyaasaw hawaadan yaagiide odite; <Asoore kaatii, wolk'k'aamay neena hawaadan yaagee; Neeni hawaa keena ayan ammanettaad?» **20** Neeni c'oo mela, <Olaa olettanaw taw aad'd'eeda erayenne wolk'k'ayenne de'ee» yaagaasa. Shin neeni oonan ammanettaade ta bolla

hawaa makkalaadii? 21 Neeni Gibbs'e kaatiyaa maaddana gaade k'oppeeddawaa gidoope, me"eedda mak'k'aa gatiman guufetiyyaa asaa mala. Ayaw gooppe, gatimay me"ina, pinc'c'uu kushiyyaa c'addeenne maduns's'isee. Gibbs'e Kaatii barenan ammanettiyyaa asaa ubbaw hewaa mala. 22 «Shin neeni taw, «Nuuni Med'ina Godan nu S'oossan ammanetteetto» yaagooppe, Hizk'k'iyaaase Yihudaa asaanne Yerusaalame asaa, «Hintte Yerusaalamen de'iyaa yarshshiyaa sa'aan goynnanaw koshshe» giide, aw goynniyaa d'ok'k'a sa'atuwaanne yarshshuwaa sa'aa diggeedda S'oossaa I gidennee? 23 «Ane ha"i haaya! Ta godaa Asoore kaatiyaanna naasetta. Neeni togganaw danddayiyaa, gidiyaa asaa demmooppe, laa"u sha"a paratuwaa taani new immana. 24 Neeni Gibbs'etu paraa asatuwaana paraa gaaretuwaa taw yeddana gaade ammanooppenne, ta godaa olanchchatuu kaappatuwaappe itti laafiyaawaakka zaaranaw danddayakka. 25 Hewaa bollakka k'ay, taani ha"i tumu Med'ina Godaa azazuu baynnan ha biittaa d'ayssanaw kessaaditaa? Med'ina Goday bare huup'iyaw taana, neerekka, he biittaa baade, olaade bayzza yaagiide odeedda yaagee yaagite» yaageedda. 26 Hewaappe guyyiyaan, Hilk'k'iyaa na'ay Eliyaak'iime, Sheebininne Yo'aahi Asooretuu gadaawaa hawaadan yaageeddino; «Nuuni birshshetsaa eriyaa diraw, hayyanaa neeni nuw ne k'oomatoo Sooriyaa k'aalan oda. Dirssaa gimbbiyaa huup'iyaan de'iyaa Asay sisenna mala, Ibraawetso k'aalan nuw odoppa» yaageeddino. 27 Shin gadaaway zaaretsiide, «Ha k'aalatuwaa taani hinttewunne hinttenttu godaa s'alalaw odanaw taana ta goday kiiteeddeeyye? Hinttenttunna ittippe barenttu shi'aa maanawunne barenttu sheeshshaa ushanaw de'iyaa, ha dirssaa gimbbiyaa bolla utteedda asaana ubbaw odanaassa gidenneeyye?» yaageedda.

28 Hewaappe guyyiyaan, Asooretuu gadaaway denddi ek'k'iide, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, Ibraawetso k'aalan hawaadan yaageedda; «Asoore kaatii wolk'k'aamay hinttentta giyaawaa sisite! 29 Kaatii hinttentta hawaadan yaagee; <Hizk'k'yaasi hinttentta c'immoppo; ayaw gooppe, I hinttentta ta kushiyaappe wotsi akkanaw danddayenna. 30 I hinttentta, Med'ina Goday tuma nuuna ashshanawaa; ha katamaykka Asoore kaatiyaa kushiyan gelenna» yaagiide hinttentta Med'ina Godan ammantsoppo» yaagee. 31 «Ee, hinttenttu Hizk'k'yaase odiyaawaa sisoppite. Asoore kaatii hinttentta, <Taananna sigettite; haa taakko kesite. Yaatooppe hinttenttu ubbaykka hinttenttu woyniyaa teeraappenne hinttenttu balasiyaa teeraappe miishshana; hinttenttu bookkeedda ollaappekka haatsaa ushishshana. 32 Hewaappe guyyiyaan, taani yaade, hinttentta hinttenttu biittaa malatiyaa gadiyaa akkaade afana. He biittay katsayenne woyniyaa eessaa ukitsayenne woyniyaa atakiltii kumeedda biittaa; wogarayenne matsaa eessayenne kumeedda biittaa. Hinttenttu taw azazettooppe, pas'a de'ana; hayk'k'ikkita» yaagee. «Hizk'k'yaase hinttentta, <Med'ina Goday nuuna ashshana» yaagiide c'immiyaawaa sisoppite. 33 Ayihuda gidenna asaa s'oossatuwaappe bare biittaa Asoore kaatiyaa kushiyaappe ashsheeda s'oossi de'iiyye? 34 Hamaata s'oossatuunne Arifaade s'oossatuu hak'an de'iinoo? Safariwayma, Henaa'anne liwa s'oossatuu hak'an de'iinoo? Unttuntu Samaariyaa ta kushiyaappe wotsi akkeeddino? 35 Ha biittatuwaa s'oossatuwaa ubbaa gidдон bare biittaa ta kushiyaappe ayaa s'oossi ashsheedawaa shin, Med'ina Goday Yersaalame ta kushiyaappe ashshanee?» yaageedda. 36 Shin Asay itti k'aalanne aw wurissenaan c'o"u geedda. Ayaw gooppe, kaatii untuntta, «Aw ayinne zaariide odoppite» yaagi

wotseedda. 37 Hewaappe guyyiyaan, Hilk'k'iyaa na'ay kaatiyaa gollen aawotiyaa Eliyaak'iime, waanna s'aafii Sheebininne taarikiyaa s'aafii Asaafa na'ay Yo'aahi barenttu mayuwaa peed'iide, Hizk'k'iyaasakko beeddino; Asooretuu gadaaway geeddawaa ubbaa aw odeeddino.

19 Kaatii Hizk'k'iyaase hewaa siseedda wode, bare mayuwaa peed'iide waaruwaa mayyiide, Med'ina Godaa Geeshsha Golliyyaa geleeedda. 2 Kaatiyaa gollen aawotiyaa Eliyaak'iime, waanna s'aafii Sheebininne kaaletsiyaa k'eesatuu waaruwaa mayyiide, Amos'a na'aa timbbitiyaa odiiyaa Isiyaasakko baana mala kiitteedda. 3 Unttuntu Isiyaasakko biide, «Hizk'k'iyaase hawaadan yaagee; <Hachchi gallassay meto gallassaa, seera gallassanne yeella gallassaa. Hewekka na'ai yelettanaw wodii gakkina, bannikkaade yelanaw mishiratiw wolk'k'ay d'ayiyaawaa mala. 4 De'uwaa Med'ina Godaa shek'k'anaadan, Aa goday, Asoore kaatii, kiitteedda gadaawaa k'aalaa ubbaa Med'ina Goday, ne S'oossay sisennan aggena. K'ay Med'ina Goday, ne S'oossay he siseedda boriyaa k'aalaa gaasuwan Aa murennan aggena. Hewaa diraw, nu asaa gidдон palahi attanawanttoo woossa!» yaagee» yaageeddino. 5 Kaatiyaa Hizk'k'iyaasa k'oomatuu Isiyaasakko yeedda wode, 6 Isiyaasi unttunta hawaadan yaageedda; «Hinttentu godaw hawaadan yaagiide odite; <Med'ina Goday neena, «Asoore kaatiyaa k'oomatuu taana shek'ishshin, neeni siseedda shek'k'aa k'aalaw yayyoppa. 7 Be'a, oduwaa sisiide, I bare gadiyaa simmana mala, taani Aa gidдон iita ayaanaa wotsana. Yaataade I bare gadiyaa biide, yaan mashshaan hayk'k'anaadan taani Aa ootsana» yaagee» yaagite» yaageedda. 8 Asoore kaatii Laakisha katamaappe denddiide bi kichcheeddawaa Asooretuu gadaaway sisiide, guyye

simmeedda. Kaatii Liibina kataman olettiyaawaa demmeedda. **9** Kaatii Sanaakireeme, «Top'p'iyaa Kaatii Tirihaak'i neena olanaw yeedda» yaagiyaa oduwaa siseedda. Hizk'k'iyasaw hawaadan yaagiide kiitteedda; **10** «Yihudaa Kaatiyaa Hizk'k'iyasaa, neeni ammanettiyyaa S'oossay neena, «Yerusaalame Asoore kaatiyaa kushiyan gelenna» yaagiide c'immoppo. **11** Be'a, Asoore kaatetuu biittatuwaa ubbaa mule d'ayssiide, untunttu ootseeddawaa neeni sisaadda. Yaatina neeni attay? **12** Beni ta mayza aawotuu bayzzedda biittatuwaa s'oossatuu, hewanttunne Gozaana, Kaaraanenne Res'eefa biittatuwaa s'oossatuunne Talassaraan de'iyaa Edene asaa s'oossatuu he biittatuwaa bashshaappe ashsheeddino? **13** Hamaata kaatii, Arifaade kaatii, Safariwayma kaatii, Henaa'a kaatiinne liwa kaatii hak'an de'iino?» yaagiide kiitteedda. **14** Hizk'k'iyase dabddaabbiiyaa akkiyeedda asatuwaappe akkiide nabbabeedda. Dabddaabbiiyaa Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa akkiifiide, Med'ina Godaa sintsan mic'c'eedda. **15** Yaatiide Med'ina Godaa hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'ina Godaw, kiruubetuwaappe gidduwaan uttiyaa Israa'eeliyaa S'oossaw, sa'aa kawutetsatuu ubbaa bolla ne s'alalay S'oossaa. Saluwaanne sa'aa neeni med'd'aadda. **16** Abeet Med'ina Godaw, ne haytsa haa yeggaade sisa. Abeet Med'ina Godaw, ne ayfiyaa pokaade s'eella. Neena, de'uwwaa S'oossaa shek'k'anaw Sanaakireeme kiitteedda k'aalaa sisa. **17** Abeet Med'ina Godaw, Asoore biittaa kaatetuu kawutetsatuwaanne untunttu biittaa bayzzeddawe ee tuma. **18** Untunttu s'oossatuwaa taman s'uuggi d'aysseeddino; ayaw gooppe, untunttu s'oossatuu wonikka asaa kushii massiide kesseedda mitsaanne shuchchaanne gidiyaa diraw, tumu s'oossatuwaa gidikkino; hewaa diraw, untunttu

unttunta d'aysseeddino. 19 Abeet Med'ina Godaw, ne s'alalay S'oossaa gidiaawaa sa'aa kawutetsatuu ubbay erana mala, ha"i simmi, Med'ina Godaw, nu S'oossaw, neeni nuuna Aa kushiyaappe wotsa akka!» yaagiide woosseedda. 20 Hewaappe guyyiyaan, Amoos'a na'ay Isiyaasi Hizk'k'iyasaw hawaadan yaagiide kiitteedda; «Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Neeni Asoore Kaatiyaa Sanaakireema gaasuwaan taana woosseedda woosaa sisaad» yaagee. 21 Med'ina Goday Sanaakireebawaa hawaadan yaagiide haasayee; « «S'iyoonen de'iyaa wodoratta neena kad'aw; Yerusaalame wodoratta bare huup'iyaa k'aatsaadde, neena k'osaw. 22 « «Neeni shek'k'eeddawenne toochcheeddawe oonee? Neeni izi bollan ne k'aalaa d'ok'k'u ootsaade haasayaaddii? K'ay otoruwaan oona d'ok'k'u gaade s'eellaadii? Hewaa neeni ootseeddawe ta bollana, Israa'eeliyaa Geeshsha bollana gidennee! 23 Neeni kiitteedda asatuwaa baggana, Med'ina Godaa shek'k'aadda. K'ay hawaadan yaagaadda; «Taani taw de'iyaa c'ora paraa gaaretuwaan d'ok'k'a deretuwaa huup'iyaa, Liibaanoosa Deriyaa kiikiyaa kessaad. Ubbaappe aduk'k'iyaa zigatuwaanne, ubbaappe lo"iyaa s'idetuwaa k'ans's'aad. Taani aw wurssetsa gas'aanne lo"o wora gakkad. 24 Taani allaga biittatuunne haatsaa ollatuwaa bookkaade, haatsaa untuntuppe ushaad. Gibs'e biittan goggiyaa haatsaa ubbaa taani ta gediya gomppan yed'd'aade melissaad» yaagaadda. 25 « «Daro wodiyaappe kase neeni gimbbetteedda katamatuwaa k'ok'k'ofaade, Shuchchaa keelaa kessana mala, taani k'ofaa k'achcha wotseeddawaa neeni erabeykkii? Taani ha"i poliyaa halchchotuwaawi beni halchcha wotsaad. 26 Hewaa diraw, untuntu asaw wolk'k'ay is's'ina, Untuntu kawusheeddinonne yeellateeddino. Untuntu gade

maataa mala; goshshan doliyaa c'arshshaa mala. Unttuntu golliyaa huup'iyaan mokkiyaa sharafaadaaninne ka"ennan de'ishshin, leegii meedda katsaadan haneeddino. 27 « «Shin neeni uttiyaasaa, kesiyaasaa, geliyaasaanne ta bolla neeni hank'k'etteedda hank'k'uwaa taani eray. 28 Neeni ta bolla hank'k'etteedda dirawunne, ne otoruwaakka taani siseedda diraw, Taani ne siid'iyaan ta dafuwaa aatsana; ne doonaankka ta bis'aalaa barssana. Yaataade ne yeedda ogiyaanna taani neena guyye zaarana» yaagee» yaageedda. 29 Hewaappe guyyiyaan, Isiyaasi Kaatiyaa Hizk'k'iyaasa hawaadan yaageedda; «Hawe polettanaw new malaatay hawaa: Ha laytsi hinttenttu zerennan doliyaa katsaa maana; laytsi k'ay ha laytsi mokkeeddawaa azabbaa maana. Shin kaala laytsi hinttenttu hinttenttu huup'iyaw zeritenne k'oyc'c'ite; woyniyaa turaakka tokkitenne Aa teeraa miite. 30 Yihudaa asaa atetsatuu s'ap'uwaa duge yeddiide, bolla ayfiyaa ayfiyaa mitsaa mala gidana. 31 Ayaw gooppe, wuriidde atteedawanttu Yerusaalameppe, palaheeddawanttukka S'iyooneppe kessana. Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Godaa mishuu hewaa ootsiide polana. 32 «Hewaa diraw, Asoore kawuwaa Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Asoore kaatii ha katamaa gelenna; woy hawaan bare wonddaafiyaan dukkenna. I bare gondalliyaa oyk'k'iide, ha katamaa sintsa aad'd'enna; woy k'ay katamaa yuushshuwaa biittaa dooriyaan direnna. 33 Asoore kaatii bare yeedda ogiyaanna guyye simmana; I ha katamaa gelenna. Taani Med'ina Goday hawaa odaaddi. 34 Taani ta bonchuwaa dirawunne ta k'oomaa Daawita diraw, ha katamaa boshissenaan ashsha akkana» yaagee» yaageedda. 35 He gallassi k'amma Med'ina Godaa kiitanchchay kesiide, Asoore Asay dunkkaaneedda sa'aan itti s'eetanne hosppun

tammanne ichcheshu sha" a attuma asaa wod'eedda. Yaatina Asay wontta denddiide be'iyaa wode, hayk'k'eedda asaa anhay hewan kumeedda. ³⁶ Hewaa diraw, Asoore Kaatii Sanaakireeme denddiide, guyye simmi biide, Nanawe kataman utteedda. ³⁷ Itti gallassi Sanaakireeme bare s'oossaa Nisirooka Eek'aa Gollen goynniidde de'ishshin, Aa naanay Adiraameleekinne Sar'ees'eri mashshaan Aa wod'eeddino. Araaraate giyaa gadiyaa bak'atteddino. Aa na'ay Asaarihi-Hadon Aa sa'aan kawuteedda.

20 He wode Kaatii Hizk'k'iyaase harggiide, hayana mateedda. Yaan de'ishshin Amos'a na'ay timbbitiyaa odiyaa Isiyaasi aakko biide, «Med'ina Goday neena, «Neeni hayk'k'aasappe attina pas'akka; hewaa diraw, ne golliyaa giigissa» yaagee» yaageedda. ² Hizk'k'iyaase godaakko simmi gisiide, Med'ina Godaa woossiide, ³ «Abeet Med'ina Godaw, taani ne sintsan tumatetsaaninne kumentsaa wozanaan hametteeddawaanne k'ay neena nashechchiyaawaa ootseeddawaa taw neeni hassayana mala, taani neena woosay» yaagiide woosseedda. Hizk'k'iyaase loytsi seeletiide yeekkeedda. ⁴ Isiyaasi kaatiyaa sintsaappe kesseedda; kaatiyaa golliyaa dabaabaappe aad'd'iidde bi kichchennan de'ishshin, Med'ina Godaa k'aalay hawaadan yaagiidde, aakko yeedda, ⁵ «Guyye simmaade baade ta asaa kaaletsiyaa Hizk'k'iyasaw hawaadan yaagaadde oda; «Med'ina Goday, ne mayza aawuwaa Daawita S'oossay hawaadan yaagee: «Taani ne woosaa sisaad; ne afotsaakka be'aaddi. Taani neena patsana; heezzu gallassaappe guyyiyaan, neeni pude Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa baana. ⁶ Ne laytsaa bolla taani new tammanne ichcheshu laytsaa gujjana. Taani neenanne ha katamaanne Asoore biittaa kaatiyaa kushiyaappe ashshana. Taani ta bonchchuwaa dirawunne ta k'oomaa

Daawita diraw, ha katamaw olettaade ashshana» yaagee» yaaga» yaageedda. 7 Hewaappe guyyiyaan Isiyaasi, «Balasiyaa teeraa daas's'iide, Aa gaafuwaa bolla wotsite. Yaatooppe I pas'anawaa» yaageedda. 8 Hizk'k'iyaase Isiyyaasa, «Med'ina Goday taana patsanawoonne taani heezzentso gallassi Med'ina Godaa Geeshsha Golliyya pude baanawoo malaatay ayee?» yaagiide oochcheedda. 9 Isiyaasi, «Med'ina Goday bare geedda k'aalaa polanaw new Med'inaa Goday malaataa immana. Simmi neeni hawaappe hak'awaa dooray? Hawe kuway tammu tangguwaa sintsaw baanawaa doorayiyye, tammu tangguwaa hawaappe guyye simmanaa dooray?» yaagiide oochcheedda. 10 Yaatina Hizk'k'iyaase Aa, «Kuway sintsaw baanawe metenna; hewaappe kuway guyye simmanaadan kiiteta» yaageedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Isiyaasi Med'ina Godaa woosseedda; Med'ina Goday Kaatii Akaazi gimbbissiide detsatuwaa kuwayeedda kuwaa tammu detsatuwaa he saappe guyye zaareedda. 12 He wode Baladaana na'ay, Baabloone Kaatii, Marodaaki Baladaani Hizk'k'iyaase harggeeddawaa siseedda diraw, dabddaabbiyaanne imotaa Hizk'k'iyaasaw yeddeedda. 13 Hizk'k'iyaase kiitettiide yeedda asatuwaa mokkeedda. Yaatiide bare miishshaa minjiyyaa gollen de'iyaa biraa, work'k'aa, sawuwaa, al'o zayitiyyaa, bare olaa miishshaanne bare miishshaa minjiyyaa gollen de'iyawaa ubbaa untuntta besseedda. Bare son woy bare kawutetsaa giddon de'iyawaa ubbaappe Hizk'k'iyaase untuntta bessenaan aggeedabay ayaynne baawa. 14 Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Isiyaasi Kaatiyaa Hizk'k'iyaasakko yiide, «Ha asatuu waageeddino? Untunttu hak'appe yeeddino?» yaagiide oochcheedda. Hizk'k'iyaase, «Untunttu taakko haakko gadiyaappe, Baablooneppe yeeddino» yaageedda. 15 Isiyaasi

k'aykka, «Unttuntu ne son ayaa ayaa be'eeddino?» yaageedda. Hizk'k'iyaaase, «Unttuntu ta son de'iyaa ubbabaa be'eeddino; ta miishshaa minjiyaa gollen de'iyaabaappe taani untuntta bessabeennabay ayaynne baawa» yaageedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, Isiyaasi Hizk'k'iyaaasa, «Med'ina Goday giyaawaa sisa. **17** Med'inaa Goday hawaadan yaagee: «Ne kaatiyaa gollen de'iyaabay ubbabaynne ne mayza aawotuu hachche gakkanaw shiishsheeddabay ubbabay mule omoodettiide, Baabloone gadiyaa baana gallassatuu yaana; aappe ayaynne attena. **18** K'ay new yelettanawaa, ne ashonne suutsanne gidiyaa ne attuma zaratuwaappekka omoodettiide baana; Baabloone kaatiyaa gollen goyretiide ootsana» yaagee» yaageedda. **19** Hizk'k'iyaaase zaariide, «Neeni odeedda Med'ina Godaa k'aalay lo"» yaageedda. Ayaw gooppe, Hizk'k'iyaaase, «Taani de'eedda laytsan saruunne woppay de'anawaa gidennee» yaagiide k'oppeedda. **20** Hizk'k'iyaaase haneedda harabay, Aa minotetsaynne haatsaa zeeriide, biittaa gidduwaanna waaruwaan katamaa I gelisseeddabay Yihudaa Kaatetuwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **21** Hizk'k'iyaaase hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeedda; Aa koshiyan Aa na'ay Minaase kaateteedda.

21 Minaase kaatetiyyaa wode laytsay aw tammanne laa"aa; I Yersaalamen ishatamanne ichcheshu laytsaa kaateteedda. Aa aati suntsay Hefis's'iibo. **2** Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa sintsaappe laaggiide kesseedda asatuwaa de'uwaawogaa, he sheneyiyaawaa k'ulliide, Minaase Med'ina Godaa sintsan iitabaa ootseedda. **3** Aa aawuu Hizk'k'iyaaase laaleedda, goynniyaa d'ok'k'a sa'aa I zaaretsiide kees's'eedda; Israa'eeliyaa Kaatii Akaabi ootseeddawaadan, Ba'aala giyaa

s'oossaw yarshshiyaa sa'atuwaanne Asheero giyaa s'oossatti misiletuwa med'd'eedda. K'ay saluwaa s'oolinttetoo ubbawukka goynneeddanne untunttoo ootseedda. 4 Med'ina Goday kase, «Taani ta suntsaa Yerusaalamen s'eesissana» yaagi wotseedda Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan hara s'oossatoo yarshshiyaa sa'aa giigisseedda. 5 Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa laa'u dabaabatuwaan saluwaa s'oolinttetoo ubbaw yarshshiyaa sa'aa giigisseedda. 6 Bare yeleedda na'aa taman s'uuggiide yarshsheedda. I bare huup'iyawukka bitiyaawaanne muruniyaawaa gidiide, shareechchotuwaanne moytilliyaa haasayissiyaawanta zoriyaa oochcheedda. Med'ina Godaa sintsan daro iitabaa ootsiidde, Aa hank'k'etseedda. 7 Asheero giyaa s'oossatti misiliyaa, masetti kesseeddawaa ahiide, Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa giddon esseedda. He Geeshsha Gollii, Med'ina Goday Daawitanne Aa na'aa Solomona, «Israa'eeliyaa zariyaa ubbaa giddoppe taani dooreedda ha Geeshsha Golliyaaninne Yerusaalamen taani ta suntsaa med'inaw s'eesissana. 8 Israa'eeliyaa asaa taani azazeedda azazuwaa ubbaanne ta k'oomay Muse untunttoo immeedda higgiiyaa ubbaa naagiide ootsooppe, taani untunttu mayza aawaatoo immeedda gadiyaappe untuntta dentsaade toyilaykke» yaageedda. 9 Shin Asay sisennan is's'eedda. Med'ina Godaa Israa'eeliyaa asaa sintsaappe d'aysseedda gade asaawaappekka aad'd'iyaa iitaa ootsana mala, Minaase untuntta baletseedda. 10 Med'ina Goday timbbitiyaa odiyaa bare k'oomatuwaa baggana hawaadan yaageedda; 11 «Yihudaa Kaatii Minaase ha tuna kiitaa ootseedda; bareppe kase de'eedda Amooore asaa ubbaa nagaraappekka aad'd'iyaa iitaa ootseedda; Yihudaa asaa bare med'd'eedda eek'aa misiliyaw goynnissiide, nagaraa

oosisseedda. I hewaa ootseedda diraw, 12 taani Med'ina Goday
 Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagay; <Sisiyaa asaa ubbaa
 haytsaw iitiyaa bashshaa taani Yersaalame bollanne Yihudaa
 bolla ahana hanay. 13 Taani Samaariyaa bolla goochcheedda
 wodoruwa, Yersaalame bolla goochchana; Akaaba soy asaa
 bolla yeddeedda tumbbiyaakka, Yersaalame bolla yeddana.
 Itti Asay keriyaa k'uc'c'i guufantsiide melissiyaawaadan, taani
 Yersaalame k'uc'c'aade gufantsana. 14 Ta laatatuwaappe
 atteeddawantta taani olana; taani untuntta untuntu morkkatuwa
 kushiyan aatsaade immana. Untuntu morkketuu ubbay untuntta
 oyk'k'anne bonk'k'ana. 15 Untuntu mayza aawotuu Gibs'eppe
 kesoodeppe doommi, hachche gakkanaw, untuntu ta sintsan
 iitabaa ootseedda dirawunne taana hank'k'etseedda diraw, taani
 hawaadan ootsana» yaagay» yaageedda. 16 Minaase Yihudaa
 asaa Med'ina Godaa sintsan nagaraa oosisseeddawaa bollakka
 gujjiide, s'illo asaa wod'eedda; Yersaalamen ha gas'aappe ya
 gas'aa gakkanaw, suutsaa kuntseedda. 17 Minaase haneedda
 harabay, I ootseeddabay ubbayne I ootseedda nagaraabay
 Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. 18
 Minaase hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeeedda; yaatiide bare
 golliyyaa matan de'iyaa Uuza Ataakilttiyaa sa'aa giyaa sa'aan
 moogetteedda. Aa kotan Aa na'ay Amoone kaateteedda. 19
 Amoone kaatetiyyaa wode, laytsay aw laatamanne laa"aa; I
 Yersaalamen laa"u laytsaa kaateteedda. Aa daay suntsay
 Mashulemeeto; iza Yaas'iba kataman de'iyaa Haruus'a naatto.
 20 Aa aawuu Minaase ootseeddawaadan, Amoonikka Med'ina
 Godaa sintsan iitabaa ootseedda. 21 I bare aawuu hametteedda
 ogiyaan ubbaan hametteedda; bare aawuu ootseedda eek'atoo
 ikka ootseeddanne untunttoo goynneedda. 22 Med'ina Godaa,

bare mayza aawotuwaa Med'ina Godaa aggi basheedda; Med'ina Godaa ogiyaankka I hamettibeenna. **23** Amoonaa oosanchchatuu Aa bolla mak'ettiide, Aa kaatiyaa gollen Aa wod'eeddino. **24** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa asatuu Kaatiyaa Amoonaa bolla mak'etteedda ubbatuwaa wod'eeddino. Amoonaa kotan Aa na'aa Yoosiyaa kaateyeeddino. **25** Amoone haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **26** Amoone Uuza Ataakilttiyaa sa'aa giyaa sa'aan de'iyaa bare duufuwaan moogetteedda; Aa kotan Aa na'ay Iyoosiyaa kaateteedda.

22 Iyoosiyaa kaatetiyyaa wode, laytsay aw hosppuna; I Yersaalamen hattamane itti laytsaa kaateteedda. Aa daay suntsay Yidiido; Iza Bos'ik'aata giyaa kataman de'iyaa Adaaya naatto. **2** Iyoosiyaa Med'ina Godaa sintsan suurebaa ootseedda; ushechcha haddirssa geenan bare mayza aawuwaa Daawita ogiyaan ubbaan hametteedda. **3** Kaatii Iyoosiyaa bare kaateteedda tammanne hosppuntsa laytsan, Mashulaama na'aa na'aa, As'aaliyaa na'aa, waanna s'aafiyaa Saafaana Med'ina Godaa Geeshsha Golliyyaa hawaadan yaagiide kiitteen; **4** «Asay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa ahina, Geeshsha Golliyyaa penggiyaa naagiyaawanttu asaappe shiishsheedda shaluwaa paydanaadan, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa Hilik'kiyaakko ba. **5** K'eesiyaa ubbatuwaa kaappuu miishshaa Med'ina Godaa Geeshsha Golliyyaa ooratsisiyaa kaappatoo immana mala oda. Unttuntukka Geeshsha Golliyyaa ooratsiyaa oosanchchatoo, **6** anas'etoo gimbiyaawanttoonni shuchchaa massiyaawanttoo c'iggino. K'ay Geeshsha Golliyyaa ooratsanaw, mitsaanne k'oo'etteedda shuchchaa shammiyaawanttoo c'iggino. **7** He kiitaa wochchiyaawanttu ammanettiyyaa asaa gidiyaa

diraw, untunttu kushiyan geleezza miishshan ayaa ayaa
ootseeddentto, untuntta oochchanaw koshshenna» yaageedda.

8 Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Hilk'k'ii
waanna s'aafiyaa Saafaana, «Higgiyaa Mas'aafaa Med'ina
Godaa Geeshsha Golliyaan demmaad» yaageedda. Mas'aafaa
Saafaanaw immeedda; Saafaani akkiide nabbabeedda. 9
Waanna s'aafii Saafaani kaatiyaakko simmi biide, «Med'inaa
Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa shaluwaa ne oosanchchatuu
wurssi akkiide, Geeshsha Golliyaa ooratsisiyaa kaappatoo
immeeddino» yaagiide odeedda. 10 K'aykka waanna s'afii
Saafaani kaatiyaa, «K'eesii Hilk'k'ii taw mas'aafaa immeedda»
yaagiide kaatiyaa sintsan he mas'aafaa nabbabeedda. 11 Kaatii
Higgiyaa mas'aafan de'iyaa k'aalaa siseedda wode, kayyottiidde
bare mayuwaa peed'eedda. 12 Hewaappe guyyiyaan, kaatii
k'eesiyaa Hilk'k'iyaa, Saafaana na'aa Ahik'aama, Mikaaya na'aa
Akiboora, waanna s'aafiyaa Saafaananne kaatiyaa oosanchchaa
Asaaya hawaadan yaagiide azazeedda; 13 «Biite; ta diraw, ha
asaa dirawunne Yihudaa ubbaa diraw, ha betteedda mas'aafaa
k'aalaawaa ane Med'ina Godaa oochchite. Ayaw gooppe,
nuw s'aafetteedda ubbabaa ootsanaw, nu mayza aawotuu ha
mas'aafaa k'aalaw azazettibeena diraw, nu bolla suulleedda
Med'ina Godaa hank'k'uu loytsi dara» yaageedda. 14 K'eesii
Hilk'k'ii, Ahik'aami, Akiboori, Saafaaninne Asaayi timbbitiyaa
odiyaa Hulddo giyaa mishiratto oochchanaw beeddino. Huldda
Harihaasa na'aa Tiik'iwaa na'aa, Geeshsha Golliyaa mayuwaa
naagiyaa Shaaluuma mishiratto. Aa Yerusaalamen laa'entso
shuchchaan de'aw. He beedda asatuu izina haasayeeddino.

15 Huldda untuntta, «Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay,
«Hinttena taakko kiitteedda bitaniyaw odite yaagee.» 16 Med'ina

Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, Yihudaa kaatii nabbabeedda mas'aafan s'aafetteedda iita k'aalaa ubbaa taani ha sa'aa bollanne ha sa'aan de'iyaa asaa bolla ahana hanay. 17 Unttuntu taana aggiide, hara s'oossatoo is'aanaa c'uwayeeddino; yaatiide untuntu barenttu kushiyan ootseeddawaan ubbaan taana hank'k'etseeddino. Hewaa diraw, ta hank'k'uu ha sa'aa bolla ees's'i kesseedda; to'anaw danddayenna» yaagee. 18 «Med'ina Godaa oochchanaw hinttentta kiitteedda kaatiyaa hawaadan yaagite; «Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay neeni siseedda k'aalaa hawaadan yaagee; > 19 Taani ha sa'aa bollanne ha sa'aan de'iyaa asaa bolla, «Taani hinttentta d'ayssanne bayzza kessana» gaade haasayeeddawaa neeni siseedda wode, ne wozanay shuggina, Med'inaa Godaa sintsan ne huup'iyaa kawushsheedda dirawunne ne mayuwaa peed'aade, ta sintsan yeekkeedda diraw, taani ne woosaa sisaad yaagee Med'inaa Goday. 20 Hewaa diraw, taani neena saruwaan ne mayzzan gatsana; neeni saro moogettana. Taani ha sa'aa bollanne ha sa'aan de'iyaa asaa bolla ahana iitabaa ne ayfii be'enna yaagee yaagite» yaagaaddu. Hewaappe guyye untuntu biide, ha haasayetteeddabaa kaatiyaw odeeddino.

23 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Iyoosiyaase kiittiide, Yihudaa c'imatuwaanne Yersaalame c'imatuwaa ubbaa I shiishsheedda. 2 Kaatii Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa pude kesseedda; Yihudaa Asay ubbay, Yersaalamen de'iyaa Asay ubbay, k'eesatuunne timbbitiyaa odiyaawanttu, guutsaappe wogaa gakkanaw, Asay ubbay aanana ittippe Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa pude keseeddino. Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaappe beetteedda K'aalaa c'aak'uwa Mas'aafaa k'aalaa ubbaa kaatii untuntu sisishshin nabbabeedda. 3 Hewaappe guyyiyaan,

kaatii tuussaa matan ek'k'iide, untuntu Med'ina Godaa
 ogiyaan hamettanawunne, Aa higgiiyaa, Aa wogaanne Aa
 azazuwaa bare kumentsaa wozanaaninne bare kumentsaa
 shemppuwaan naaganaw, k'ay ha mas'aafan s'aafetteedda
 c'aak'k'uwaadan ootsanaw Med'inaa Godaa sintsan geppeedda.
 Yaatina Asay ubbaykka c'aak'uwa naaganaw geppeedda. 4
 Hewaappe guyyiyaan, kaatii k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa
 Hilk'k'iyaa, aappe garssanna de'iyaa k'eesetuwaanne penggiyaa
 naagiyaawantta Ba'aalaw, Asheeronne saluwaa s'oolinttetoo
 goynnanaw giigisseedda miishshatuwaa ubbaa Med'inaa Godaa
 Geeshsha golliyaappe kessanaadan azazeedda. Kaatii hewantta
 Yersaalameppe gas'aa kessiide, K'ediroona Zanggaaraan
 s'uuggeedda; bidintsaa Beetele afeedda. 5 Yihudaa
 katamatuwaaninne Yersaalame yuushshuwaan de'iyaa d'ok'k'a
 gishuwaan ubbaan is'aanaa c'uwayanaadan Yihudaa kaatetuu
 suntseedda d'amaashatuwaa k'eesetuwaa ubbaa oosuwaappe
 keseedda. Ba'aalaw, awaaw, aginaw, s'oolinttetonne saluwaan
 de'iyaa hara med'etatoo is'aanaa c'uwayiyaawantta ubbaa
 diggeedda. 6 Asheero giyaa s'oossatti misiliyaa Med'ina Godaa
 Geeshsha Golliyaappe akkiide, Yersaalame katamaappe gas'aa
 kessiide, K'ediroona Zanggaaraa afeedda. Hewaappe kaala yaan
 s'uuggeeddawaa liik'issi gaac'c'iide, d'iile keseedda. Yaatiide
 he baana gade asaa makkaannaa bolla laaleedda. 7 Med'inaa
 Godaa Geeshsha Golliyaa gidдон goynno woga ootsiide,
 attuma asatuu attuma asatuwaana shaarmus'ettiiyaa golliyaa
 kinchcheedda; he golletuwaan mac'c'a Asay Asheero giyaa
 s'oossatiw gaaridduwaa suk'k'ee. 8 Iyoosiyaase k'eesetuwaa
 ubbaa Yihudaa katamatuwaappe aheedda; kase k'eesatuu
 is'aanaa c'uwayeedda d'ok'k'a sa'aa, Gebaa'appe biide

Berssaabehe gakkanaaw de'iyaa wanta tunisseeḍḍa. Katamaa
 mooddiyaa lyyaasu Penggiyaa giyaa penggiyaa geliyaa
 saappe haddirssa baggana de'iyaa goynniyaa sa'atuwaakka
 k'ok'k'ofeedda. **9** D'ok'k'a sa'aa k'eesatuu Yersaalamen Med'inaa
 Godaw yarshshiyaa sa'aa pude yiikkino; shin untuntu hara
 k'eesetuwaana ittippe irshshuu gelibeenna ukitsaa miino. **10**
 Kaatii lyoosiyaase Hinnooma Zanggaaraan de'iyaa Toofeeta
 geetettiyyaa yarshshuwaa sa'aa tunisseeḍḍa. Yaatiide Molooka
 giyaa s'oossaw itti asaynne bare attuma na'aa woy bare
 mac'c'a naatto taman yarshshenaadan diggeedda. **11** Yihudaa
 kaatetuu Med'ina Godaa Geeshsha Golliyyaa geliyaa penggiyaan
 awaaw dummayi wotseeḍḍa paratuwaa diggeedda. Awaaw
 paratuu Naataani-Meleka giyaa kaappuwaa kifiliyyaa matan
 de'iyaa dabaaban de'iino. Hewaappe guyyiyaan, awaaw
 dummayi wotseeḍḍa paraa gaaretuwaa lyoosiyaase taman
 s'uuggeedda. **12** Akaaza golliyyaa pook'iyaa bolla Yihudaa
 kaatetuu giigisseeḍḍa yarshshuwaa sa'atuwaanne Minaase
 Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaw de'iyaa laa"u dabaabatuwaa
 gidḍon giigisseeḍḍa yarshshiyaa sa'atuwaa Kaatii lyoosiyaase
 kinchcheedda. Untuntu he saappe diggiide kinchchereetseeḍḍa;
 suuppaa K'ediroona zanggaaraan oleedda. **13** K'aykka kaatii
 Yersaalame katamaappe away doliyyaa baggana Dabire Zayite
 geetettiyyaa deriyaappe gedissa baggan de'iyaa Tunatetsaa
 D'ok'k'a Deriyaa. He d'ok'k'a sa'atuu Israa'eeliyyaa Kaatii
 Solomone Sidoonatuwaa s'oossatti Astaarootiw, Moo'aabatuwaa
 s'oossaa Kaamooshawunne, Amoonatuwaa s'oossaa Molookaw,
 he tuna s'oossatoo goynnanaaw giigisseeḍḍa d'ok'k'a sa'aa.
14 Kaatii lyoosiyaase goynniyaa shuchchaa tuussatuwaakka
 mentsereetsiide, Aseero geetettiyyaa s'oossatti misiletuwaakka

k'ans's'ereetseedda. Yaatiide untunttu ek'keedda koshiyan hayk'keedda asaa mek'etsaa kuntseedda. 15 K'ay Israa'eeliyaa asaa nagaraa oosisseedda Nabaas'a na'ay Iyorbbaami Beeteelen d'ok'k'a sa'aan giigisseedda yarshshiyaa sa'aa Kaatii Iyoosiyaase kinchcheedda. He yarshshiyaa sa'aa shuchchatuwaakka mentsereetsiide, d'iile keseedda; Asheeri misiliyaakka s'uuggeedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, Iyoosiyaase yuushshuwaa s'eelliide, deriyaa gas'aan de'iyaa mooguwa gonggoluwaa be'eedda; mek'etsatuwaa gonggoluwappe kessiide, yarshshiyaa sa'aa bolla wotsiide, taman s'uuggeedda. Yaatiide yarshshiyaa sa'aa tunisseedda. Hewe haneeddawe Med'ina Godaa Asay kase awaayeedda Med'ina Godaa k'aalaa maarana. 17 Hewaappe guyyiyaan kaatii, «Ha beettiyaawe O duufee?» yaagiide oochcheedda. Beetele katamaa asatuu, «Yihudaappe yiide, Beetele yarshshiyaa sa'aa bolla ha'i neeni ootsa simmiyaawe polettanawaa kasetiide odeedda Med'ina Godaa asaa duufuwaa» yaagiide odeeddino. 18 Kaatii, «Aggi bashite; itti asaynne Aa mek'etsaa saappe k'aatsoppo» yaageedda. Hewaa diraw, Samaariyaappe yeedda timbbitiyaa odiyaa bitaniyaa mek'etsaanna ittippe Aa mek'etsaa bochchennan aggi basheeddino. 19 Israa'eeliyaa kaatetuu Samaariyaa katamatuwaan oosissiide, Med'ina Godaa hank'k'etseedda, goynniyaa d'ok'k'a sa'aa Iyoosiyaase diggeedda; Beeteelen ootseeddawaadan, untunttakka ootseedda. 20 I he d'ok'k'a gishuwaan ootsiyaa k'eesetuwa ubbaa yarshshiyaa sa'aa bolla wod'eedda; k'ay he yarshshiyaa sa'aa bolla asaa mek'etsaa s'uuggeedda. Hewaa ubbaa ootsiide, Yerusaalame simmeedda. 21 Hewaappe guyyiyaan, kaatii asaa ubbaa, «Ha K'aalaa c'aak'uwa mas'aafan s'aafetteeddawaadan Med'ina

Godaw hinttenttu S'oossaw Paasigaa Baalaa bonchchite»
yaagiide azazeedda. 22 Israa'eeliyaa mooddiyaa daannatu
wodiyaappe doommiide, Israa'eeliyaa kaatetuwaa wodiyaaninne
Yihudaa kaatetuwaa wodiyaan ubbaan hawaa mala Paasigaa
Baalay ubbakka bonchchetti erenna. 23 Shin Kaatii
Iyoosiyaase kaateteedda tammanne hospuntsa laytsan
Yerusaalame kataman Med'ina Godaa bonchchanaw ha
Paasigaa Baalay Med'ina Godaw bonchchetteedda. 24
K'ay k'eesatuwaa ubbaa kaappuu Hilk'k'ii Med'ina Godaa
Geeshsha Golliyaan beetteedda mas'aafan s'aafetteedda
higgiyaa k'aalaa minisanaadan, iita ayaanaa s'eesiyaawantanne
shareechchatuwaa, soy giddo eek'aa misiletuwaa, eek'aa
miishshatuwaanne Yihudaa biittaaninne Yerusaalame kataman
beetteedda hara sheneyiyaabatuwaa ubbaa Iyoosiyaase
d'aysseedda. 25 Muse higgiyaadan bare kumentsaa wozanaan,
bare kumentsaa shemppuwaaninne, bare kumentsaa wolk'k'an
Med'ina Godaakko simmeeddaban Iyoosiyaasa mala kaatii,
aappe kase gidiina, aappe guyye gidina, ubbakka denddibeenna.
26 Gidooppenne Minaase Med'ina Godaa hank'k'etsanaw
ootseedda iita oosuwaa ubbaa diraw, Med'ina Goday Yihudaa
bolla hank'k'etteedda bare hank'k'uwaa tamay simmibeenna. 27
Hewaa diraw Med'ina Goday, «Taani Israa'eeliyaa ta sintsaappe
diggeeddawaadan, Yihudaakka ta sintsaappe diggana; taani
dooreedda katamaa, Yerusaalamenne taani, «Ta suntsay hawaan
de'ana» geedda ha Geeshsha Golliyaa diggana» yaageedda.
28 Iyoosiyaase haneedda harabayenne I ootseeddabay ubbay
Yihudaa Kaatetuwaa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda.
29 Iyoosiyaasa wode Gibs'e Kaatii Nakoy, Asoore biittaa
kaatiyaa olan ek'k'anaw Efiraas'iisa Shaafaa beedda. Kaatii

Iyoosiyaase aanana olettanaw bare olanchchatuwaa akkiide
 kesseedda; shin Kaatii Nakoy aanana Magidon gaketiiide,
 Aa wod'eedda. **30** Aa k'oomatuu Aa anhaa paraa gaariyan
 wotsiide, Magidoppe Yersaalame aheeddino; Aa duufuwaan
 Aa moogeeddino. Hewaappe guyyiyaan, he biittaa asatuu
 Iyoosiyaasa na'aa Iyo'akaaza dooreeddino; Aa aawuwaa
 kotan Aa okkiide kaateyeeddino. **31** Iyo'akaazi kaatetiyya
 wode, laytsay aw laatamanne heezza; I Yersaalamen heezzu
 aginaa kaateteedda. Aa daay suntsay Hamus'aalo; iza Liibina
 kataman de'iyaa Ermaasa naatto. **32** Bare mayza aawotuu
 ootseeddawaadan, Iyo'akaazi Med'ina Godaa sintsan iitabaa
 ootseedda. **33** Iyo'akaazi Yersaalamen kaatetennaadan Gibs'e
 Kaatii Nakoy Hamaata geetettiyya gadiyaan Ribila giyaa
 saan Aa k'achcheeda. Heezzu sha"anne oyddu s'eetu kiilo
 giraame dees'iyaa s'agaraa biraanne hattamanne oyddu kiilo
 giraame dees'iyaa work'k'aa Yihudaa asaa giirisseedda. **34**
 Kaatiyya Nakoy Iyoosiyaasa na'aa Eliyaak'iima Aa aawuwaa
 kotan kaateyeedda; yaatiide Aa suntsaa Iyo'aak'eema yaagiide
 laammeedda. Shin Iyo'akaaza Gibs'e afeedda; Iyo'akaazi yaan
 hayk'keedda. **35** Yaatina Iyo'aak'eemi Kaatii Nakoy oochcheeda
 giiraa biraanne work'k'aanne aw immeedda. He giiraa c'igganaw
 Yo'aak'eemi he biittaa Asay demmiyya keeshshaa biraappenne
 work'k'aappe giiraa shiishsheedda. **36** Iyo'aak'eemi kaatetiyya
 wode laytsay aw laatamanne ichchesha; I Yersaalamen
 tammanne itti laytsaa kaateteedda. Aa daay suntsay Zabddo;
 Iza Ruuma kataman de'iyaa Padaaya naatto. **37** Iyo'aak'eemi
 bare mayza aawotuu ootseeddawaadan, Med'ina Godaa sintsan
 iitabaa ootseedda.

24 Iyo'aak'eema wode Baabloone biittaa Kaatiyaa Naabukadanas'oore Yihudaa bolla woraajjeedda. Yaatina Iyo'aak'eemi aw heezzu laysaa moodetteedda. Hewaappe guyyiyaan zaariide, Naabukadanas'ooraa bolla makkaleedda.

2 Med'ina Goday Baabloone biittaa c'uguwaa, Sooriyaa biittaa c'uguwaa, Moo'aabe biittaa c'uguwaanne Amoonaa biittaa c'uguwaa Iyo'aak'eema bolla yeddeedda; timbbitiyaa odiyaa bare k'oomatuwaa baggana Med'ina Goday kase haasayeeddawaadan, Yihudaa biittaa bayzzanaadan hawantta yeddeedda. **3** Kaatii Minaase ootseedda nagaraa ubbaa diraw, k'ay s'illo asaa suutsaa I gussiide, Yerusaalamen kuntseedda diraw, Med'ina Goday Yihudaa asaa bare sintsaappe digganaw ha bashshaa yeddeedda; Med'ina Goday Minaasew he nagaraa atto gaanaw koyyibeenna. **5** Iyo'aak'eemi haneedda harabayenne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **6** Iyo'aak'eemi hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeeedda. Aa kotan Aa na'ay Ikkoniyaane kaateteedda. **7** Gibs'e biittaa kaatii laa'entso bare gadiyaappe dendiide, olaw yibeenna; ayaw gooppe, Gibs'e Shaafaappe doommiide, biide Efiraas'iisa Shaafaa gakkanaw, Gibs'e kaatii mooddeedda biittaa ubbaa Baabloone kaatii aki diggeedda. **8** Yo'aakiine kaatetiya wode laysay aw tammanne hosppuna; Yo'aakiine Yerusaalamen heezzu aginaa kaateteedda. Aa daay suntsay Nehushta; Iza Yerusaalamiyaa Elnaataana naatto. **9** Yo'aakiine bare aawuu ootseeddawaadan, Med'ina Godaa sintsan iitabaa ootseedda. **10** He wode Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraa olanchatuu Yerusaalame yiide, katamaa dooddi wotseeddino. **11** Baabloone Kaatii Naabukadanas'oore he katamaa yeedda. **12** Yihudaa Kaatii Yo'aakiine, Aa daaya, Aa k'oomatuu, Aa kaappatuunne

kaatiyaa golliyaa oosanchchatuu ubbatuu Baabloone kaatiyaw
 kushiya immeeddino. Yo'aakiine kaateteedda hosppuntsa
 laytsan, Baabloone kaatii Yo'aakiina k'achcheeda. **13**
 Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaaninne kaatiyaa gollen
 de'iyaa mas'uwaa ubbaa he saappe dentsiide afeedda.
 Med'ina Goday kase haasayeeddawaadan Kaatii Solomone
 Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan giigisseedda work'k'aa
 miishshatuwaa ubbaa Baabloone kaatii k'ans's'ereetseedda.
14 Naabukadanas'oore Yersaalame asaa, kaappatuwaa
 ubbaa, olanchchatuwaa ubbaa, kushiya hiillanchchatuwaa
 ubbaanne birataa k'os's'iyaa wantta ubbaa, mule tammu sha"a
 asaa, Yersaalameppe omoodiide afeedda; biittan hiyyeesaa
 asaa s'alalay atteedda. **15** Naabukadanas'oore Yo'aakiina
 omoodiide, Baabloone afeedda; aanana kaatato Aa daayo,
 Aa machchatuwaa, Aa oosanchchatuwaanne biittan de'iyaa
 wolk'k'aama asaa ubbaa akkiide beedda. **16** He asaappe
 laappun sha"atu olanchchatuwaa; itti sha"a asatuu duma
 duma kushiya hiillanchchatuwaa; untuntu ubbaykka minanne
 olaa olettanaw danddayaawantta. I he ubbatuwaa Baabloonaa
 afeedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Baabloone kaatii Yo'aakiina
 Kotan Aa aawuwaa ishaa Mataaniyaa kaateyedda. Aa
 suntsaa Sedek'iyaa yaagiide laammeedda. **18** Sedek'k'iyaa
 kaatetiya wode, laytsay aw laatamanne itta; Yersaalamen I
 tammanne itti laytsaa kaateteedda. Aa daay suntsay Hamus'aalo;
 iza Liibina kataman de'iyaa Ermaasa naatto. **19** Iyo'aak'eemi
 ootseeddawaadan, Sedek'iyasikka Med'ina Godaa sintsan
 iitabaa ootseedda. **20** Med'ina Goday hank'k'etteedda diraw,
 Yersaalame asaa bollanne Yihudaa asaa bolla hawe haneedda;

wurssetsan untuntta I bare sintsaappe diggeedda. Sedek'iyaasi Baabloone kaatiyaa bolla makkaleedda.

25 Sedek'iyaasi kaateteedda udduppuntsa laytsi, tammantsa aginaan, tammantsa gallassi, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oore bare olanchchatuwaa ubbaa akkiide yiide, Yersaalame dooddeedda. Aa yuushshuwanka biittaa keelaa direedda. **2** Sedek'iyaasi kaateteedda tammanne ittentsiyaa laytsaa gakkanaw, katamay dooddettiide gam"eedda. **3** Hewaa gaasuwaan biittan koshay suullina, he laytsi oyddentso aginaan, udduppuntsa gallasan he gadiyaa asaw miyaabay d'ayeedda. **4** Yaan de'ishshin katamaa yuushshuwaa gimbbii itti baggana koletteedda. Baabloone Asay katamaa yuuyyi aad'd'iide naagooppekka, Yihudaa kaatiyaa olanchchatuu mule ubbay k'amma kaatiyaa ataakiltiyaa sa'aa afiyaa ogiyaa oyk'k'iide, laa"u dirssaa gimbbetuwa ittippe gatsiyaa penggiyaanna kesiide bak'attedino. Untuntu Araba dilbbaakko simmiide beeddino; **5** shin Baabloone olanchchatuu kaatiyaa yederssiide, Yaarikko dembbaa gatsiidde oyk'k'eeddino. Aa olanchchatuu ubbay aappe shaakettiide laaletteeddino. **6** Hewaappe guyyiyaan, untuntu Aa Ribila kataman de'iyaa Naabukadanas'oorakko afeedino. Baabloone kaatii yaan Sedek'iyaasa bolla pirddeedda. **7** Sedek'iyaasa naanaa Sedek'iyaasi s'eellishin wod'eeddino. Hewaappe guyyiyaan, Aa ayfetuwa wooc'i kessiide, sanssalatan Aa k'achcheeddinno; yaatiide Baabloone gadiyaa akkiide afeedino. **8** Naabukadanas'oore Baabloonon kaateteedda tammanne udduppuntsa laytsi, ichcheshantsa aginaan, laappuntsa gallassi kaatiyaa oosanchchatuwaappe ittuu, kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu Naabuzaradaani Yersaalame geleedda. **9** Med'ina

Godaa Geeshsha Golliyaa, kaatiyaa golliyaanne Yersaalamen
 de'iyaa golliyaa ubbaa s'uuggeedda; wolk'k'aama golliyaa giyaa
 golliyaa ubbaa eetsi wursseedda. **10** Baabloone olanchchatuu
 ubbay kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuwaa azazuwaan
 Yersaalame katamaa yuushshuwaan de'iyaa dirssaa
 gimbbiyaa ubbaa koleeddino. **11** Naabuzaradaani kataman
 atteeda asatuwaanne Yihudaan atteeda asatuwaa, kaddiide
 Baabloone olanchchatuwaan gaketeedda asatuwaanakka
 ubbaa oyk'k'iide, omoodoo afeedda. **12** Shin Naabuzaradaani
 wurssetsa hiyyeesatuwaappe amareedawantta woyniyaa
 turaa tokkanaadaaninne gadiyaa goshanaadan Yihudaan
 ashsheeda. **13** Baabloone asatuu Med'ina Godaa Geeshsha
 Golliyaan de'iyaa nahaasiyaappe med'd'eedda tuussatuwaa,
 miishshatuwaa wotsiyaa gaaretuwaanne Abbaa Saaniyaa
 mentsereetseeddino; nahaasiyaa ubbaa Baabloone afeedino.
14 Hewaadankka k'ay keretuwaa, akaafatuwaa, s'omppiyaa
 shaluwaa s'eeraa pittiyaabatuuwaa, c'ilppatuwaanne yarshshiyaa
 wode go'ettiyaa nahaasiyaa miishshatuwaa ubbaa akkiide
 afeedino. **15** Kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu Naabuzaradaani
 muruta biraappenne muruta work'k'aappe med'etteedda tamaa
 kaashiyaa shaatatuwaakka kuyis'aarotuwaakka ubbaa akkiide
 afeedda. **16** Kaatii Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha
 Golliyaan oosettiyaabatoo med'd'eedda laa"u tuussatuu,
 Abbaa Saynniinne gaaretuu med'etteedda nahaasiyaa biratay
 miizaanan likkanaw danddayetennawaa keeshshaa dara.
17 Laa"u tuussatuu itti mala gidiide, ittuwaa ittuwaa geesay
 tammanne hospun wad'aa; k'ay itti itti tuussaa huup'iyaaan
 de'iyaa gumbbotuu heezzu wad'aa adussa. He gumbbotuwaa
 yuushshuu nahaasiyaa k'as'ik'allotuwaaninne nahaasiyaappe

med'd'eedda roomaanne geetettiyaa teeraa misiletuwaan alleek'k'etti utteedda. **18** Kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu Naabuzaradaani k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Saraaya, aappe kaalliyaa k'eesiyaa S'afaaniyaanne penggiyaa naagiya hara heezzu asatuwaa oyk'k'eedda. **19** K'ay he wode gakkanaaw, kataman de'iyaa asaappe Yihudaa olaa gadaawaa, kaatiyaa zoriyaawanttuppe ichcheshu asatuwaa, olaa gadaawaa s'aafiyaa, hewenne olanchchatuwaa asaa giddoppe k'oriide kessiyaawaanne hara usuppun tammu wolk'k'aama asatuwaa afeedda. **20** Kaappuu Naabuzaradaani untunttu ubbaa akkiide, Baabloone kaatiyaakko Ribila katamaa afeedda. **21** Yan Ribila kataman, Hamaata gadiyaan Baabloone kaatii untuntta ubbaa wod'iseedda. Hewaadan haniide, Yihudaa Asay bare gadiyaappe omoodetti denddiide beedda. **22** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Naabukadanas'oore Saafaana na'aa na'aa, Ahik'aama na'aa Gedaaliyaa, Baabloone beennan Yihudaan atteeda asaa mooddiyaa kaappuwaa ootsiide suntseedda. **23** Kushiya immibeenna Yihudaa olaa gadaawatuunne olanchchatuu hewaa sisiide, Misip'p'an de'iyaa Gedaliyaan biide gaketeeddino. He gadaawatuu Nataaniyaa na'aa Isimaa'eela, K'aareeha na'aa Yohanaana, Nas'oofa katamaappe yeedda Taanihumeeta na'aa Saraayanne Maa'ikappe yeedda itti bitaniyaa na'aa Yazaaniyaa. **24** Gedaalii untunttoonni untunttu olanchchatoo c'aak'k'iide, hawaadan yaageedda; «Hawanttoo Baabloone kaappatoo yayyoppite. Ha gadiyaan de'ite; yaatiide Baabloone kaatiyaw moodetite. Yaatooppe mule ubbabay hinttew lo" a gidanawaa» yaageedda. **25** Shin laappuntsa aginaan kaatiyaa zariyaa gideedda Elishamaa'a na'aa Nataaniyaa na'ay Isimaa'eele tammu asaana Mis'ip'p'a biide, Gedaaliyaanne aanana de'iyaa

Yihudaa asaanne Baabloone asaa ubbaa wod'eedda. 26
Hewaappe guyyiyaan, Baabloone asaw yayyiide, Yihudaa
asay, k'eeray wogay attenani, olaa gadaawatuwaanakka
ubbay Gibs'e gadiyaa bak'attedino. 27 Ewiili-Marodaaki
kaateteedda laytsi Yihudaa Kaatiyaa Ikkoniyaana k'ashuwaappe
biliide maareedda. Hewe haneeddawe Ikkoniyaane omoodetti
k'ashettiide beedda hattamanne laappuntsa laytsi, tammanne
laa"entsa aginaan, laatamanne laappuntsa gallassaana. 28
Ewiili-Marodaaki Ikkoniyaanana mal"o k'aalaa haasayiide,
Baabloonon omooduwaan de'iyaa hara kaatetuwaa ubbaappe
aatsiide, Aa bonchcheedda. 29 Hewaa diraw, Ikkoniyaane
k'asho gollen mayyeedda mayuwaa laammeedda. I atteeda bare
de'uwaa laytsaa ubbaan kaatiyaa maaddaappe meedda. 30
Hachche hachche aw koshshiyaawaa ubbaa Baabloone kaatii
immeedda.

1 Oduwaa

1 Addaame Seeta yeleedda; Seete Heenoosa yeleedda; Heenoosi K'aynaana yeleedda; **2** K'aynaani Malaali'eela yeleedda; Malaali'eeli Yaaredda yeleedda; **3** Yaareed Heenooka yeleedda; Heenooki Maatusaala yeleedda; Maatusaali Laameeka yeleedda; **4** Laameeki Noha yeleedda. Nohe Seema, Kaamanne Yaafeeta yeleedda. **5** Yaafeeta attuma naanay Goomera, Maagooga, Maadaaya, Yaawaana, Tubaala, Meshekanne Tiiraasa. **6** Goomera attuma naanay Ashkkanaaza, Riifaatanne Togarmma. **7** Yaawaana attuma naanay Eliisha, Tarsseesa, Kitiimanne Rooda. **8** Kaama attuma naanay Kuusha, Mis'irayma, Puus'anne Kanaana. **9** Kuusha attuma naanay Saaba, Hawiila, Saabita, Raa'imanne Sabttaka. Raa'ima attuma naanay Saabanne Dadaana. **10** K'ay Kuushi Naamiruuda yeleedda. Naamiruudi sa'aan wolk'k'aama olanchchaa gideedda. **11** Mis'iraymi Ludeta, Anaameta, Lahaabeta, Nafttuuheta, **12** Patiroosata, Kaasiluhetanne Piliss's'eema zeretsaa yeleedda Kafttooreta yeleedda. **13** Kanaane bayira na'aa Sidoonanne Aa teefa Heeta yeleedda; **14** k'ay Kanaane Yaabuusatuwa, Amoooretuwaa, Gerggeesetuwaa, **15** Hiiwetuwaa, Ark'k'eta, Siinata, **16** Ariwaadeta, S'amaaretanne Hamaatata yeleedda. **17** Seema attuma naanay Elaama, Asoora, Arifaakisaada, Luuda, Araama, Uus'a, Huula, Geteeranne Mesheka. **18** Arifaakisaadi Shelaaha yeleedda; Shelaahi Eboora yeleedda. **19** Eboori laa"u naanaa yeleedda; ittuu yeletteedda wode sa'ay shaaketteedda diraw, Aa suntsay Peeleega geetetteedda; Aa ishaa suntsay Yok'is'aana. **20** Yok'is'aani Almmodaada, Sheleefa, Has'armmaaweta, Yeraaha, **21** Hadoraama, Uzaala, Diik'ila, **22** Eebaala, Abimaa'eela, Saaba, **23** Ofiira, Hawiilanne Yobaaba

yeleedda. Hawanttu ubbatuu Yok'is'aana zeretsaa. **24** Seemappe biide, Abrahaama gakkanaw de'iyaa yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa: Seema, Arifaakisaada, Shelaaha, **25** Eboora, Peeleega, Raa'a, **26** Saruuga, Naakoora, Taaranne **27** Abrahaama geetettiide s'eesettiyaa Abraama. **28** Abrahaama attuma naanay Yisaak'anne Isimaa'eela. **29** Untunttu yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteedda. Isimaa'eela bayiray Nabaayoota; hewaappe simmina K'eedaare, Adibi'eeli, Mibssaami, **30** Mishimaa'i, Duumi, Maasi, Hadaadi, Teemi, **31** Yis'uri, Naafiishinne K'eedimi yeletteeddino. Hawanttu Isimaa'eela naanaa. **32** Abrahaama k'oomatuu K'as'uri attuma naanay Ziimiraana, Yok'ishaana, Madaana, Midiyaama, Yishibaak'anne Shuha. Yok'ishaana attuma naanay Saabanne Dadaana. **33** Midiyaama attuma naanay Eefa, Efeera, Hanooka, Abiidaa'anne Elddaa'a. Hawanttu ubbatuu K'as'uri zeretsaa. **34** Abrahaame Yisaak'a yeleedda. Yisaak'a attuma naanay Eesaanne Israa'eeliyaa. **35** Eesaa attuma naanay Elifaaza, Ra'u'eela, Yi'uusha, Yaa'ilaamanne K'oraaha. **36** Elifaaza attuma naanay Temaana, Omaara, S'afa, Ga'itaama, K'anaaza, Timinaa'anne Amaaleek'a. **37** Ra'u'eela attuma naanay Nahaata, Zaraaha, Shammanne Miizaa. **38** Eedooman koyro de'eedda Se'iira attuma naanay Los'aana, Shobaala, S'ibaa'oona, Aana, Dishoona, Es'eeranne Dishaana. **39** Los'aana attuma naanay Hooranne Homaama; Los'aana michchata Timinaa'o. **40** Shobaala attuma naanay Aaliwaana, Manahaata, Eebaala, Shefanne Oonaama. S'ibaa'oona attuma naanay Aayanne Aana. **41** Aana na'ay Dishoona. Dishoona attuma naanay Hemddaana, Eshibaana, Yitiraananne Karaana. **42** Es'eera attuma naanay Bilihaana, Za'iwaananne Ak'ana. Dishaana attuma naanay Uus'anne Araana. **43** Israa'eelan

ayaa kaatii kawutanappe kase Eedooma biittan kaateteedda
 kaatetuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Ba'ooraa na'ay
 Belaa'i kaateteedda; Aa katamaa suntsay Dinaaba. **44** Belaa'i
 hayk'k'ina, Boos'irappe yeedda Zaraaha na'ay Yobaabi Aa kotan
 kaateteedda. **45** Yobaabi hayk'k'ina, Temaana gadiyaappe yeedda
 Hushaami Aa kotan kaateteedda. **46** Hushaami hayk'k'ina,
 Moo'aabe gadiyaan Midiyaamatuwaa s'ooneedda Badaada na'aa
 Hadaadi Aa kotan kaateteedda; Aa katamaa suntsay Awiita. **47**
 Hadaadi hayk'k'ina, Maasireek'appe yeedda Saamili Aa kotan
 kaateteedda. **48** Saamili hayk'k'ina, shaafaa matan de'iyaa
 Rahobootappe yeedda Shaa'uli Aa kotan kaateteedda. **49** Shaa'uli
 hayk'k'ina, Akiboora na'ay Ba'aalihanaani Aa kotan kaateteedda.
50 Ba'aalihanaani hayk'k'ina, Hadaadi Aa kotan kaateteedda;
 Aa katamaa suntsay Paa'a. Aa machata Mezaahaaba naatti
 Maas'ireedi naatto Mahes'aabi'eelo. **51** Hewaappe guyyiyaan,
 Hadaadi hayk'k'eedda. Eedooma zaratuwaa kaappatuu hawantta:
 Timinaa'a, Aliwa, Yeteeta, **52** Oholiibaama, Eelah, Piinoona, **53**
 K'anaaza, Temaana, Mibs's'aara, **54** Maagidi'eelanne Iraama.
 Hawanttu Eedooma kaappatuwaa.

2 Israa'eeliyaa attuma naanay hawantta: Roobeela, Simoona,
 Leewiyaa, Yihudaa, Yisaakoora, Zaabiloona, **2** Daana, Yooseefa,
 Biiniyaama, Niftaaleema, Gaadanne Aaseera. **3** Kanaane
 Baatishu'ippe Yihuday yeleedda heezzu attuma naanay
 Eera, Oonaananne Sheela. Yihudaa na'ay bayiray, Eeri
 Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda diraw, Med'inaa
 Goday Aa wod'eedda. **4** Yihudaa na'aa machchata Ti'imaara
 Yihudaw Paareesanne Zaraaha yelaaddu. Yihudaw ubbaanna
 ichcheshu attuma naanay de'iino. **5** Paareesa attuma naanay
 Hes'iroonanne Hamuula. **6** Zaraaha attuma naanay Zimira,

Etaana, Hemaana, Kalkkoolanne Darddaa'a; untunttu ubbaana
 ichchesha. 7 Zaraaha zeretsaappe gideedda Karmma na'ay
 Akaani S'iiniyaa geetetti utteedda miishshaa omooduwaa
 akkiide, Israa'eeliyaa asaa waayisseeddawaa. 8 Etaana na'ay
 Azaariyaa. 9 Hes'iroone yeleedda naanay Yiraahima'eela,
 Raamanne Kaaleeba. 10 Raame Aminaadaaba yeleedda.
 Aminaadaabe Yihudaa zaratuwaa kaappuwaa Na'asoon
 yeleedda. 11 Na'asoone Salmoona yeleedda; Salmooni Boo'eeza
 yeleedda; 12 Boo'eeze Yoobeeda yeleedda; Yoobeedi Issey
 yeleedda. 13 Isseyi bare bayira na'aa Eli'aaba, laa'entso na'aa
 Aminaadaaba, heezzentso na'aa Shaama, 14 oyddentso na'aa
 Nataani'eela, ichcheshantso na'aa Raddaaya, 15 usuppuntso
 na'aa Oos'eemanne laappuntsa na'ay Daawita yeleedda. 16
 Issey mac'c'a naanay S'aruuyonne Abigaalo. S'aruuyi naanay
 heezzatuu Abishaaya, Yoo'aabanne Asaaheela. 17 Abigaala
 Amaasa yelaaddu; Amaasa aawuu Isimaa'eeliyaa Yetera. 18
 Hes'iroona na'ay Kaaleebi bare machati Azuubina, Yirii'ooto
 geetettiyaa naatto yeleedda. Yirii'oota Yesheera, Shobaabanne
 Arddoona yelaaddu. 19 Azuuba hayk'k'ina, Kaaleebi Efiraato
 akkeedda; Efiraataa Huura yelaaddu. 20 Huuri Uura yeleedda;
 Uuri Bas'aali'eela yeleedda. 21 Hes'iroone usuppun tammu
 laytsaappe guyyiyaan, Gala'aade aawuwaa Maakira naatto
 akkiide, Saguba yeleedda. 22 Sagubi Yaa'iira yeleedda. Yaa'iiri
 beni Gala'aade gadiyaan laatamanne heezzu katamatuwaa
 mooddeedda. 23 Shin Gashuuranne Sooriyaa kaatetuu Habooti-
 Yaa'iira katamatuwaa K'anaataanne aa heeratuwaa usuppun
 tammu katamatuwaa olettiide oyk'k'eeddino; yaan de'eedda
 Asay ubbay Gala'aade aawuwaa Maakira zariyaa. 24 Hes'iroone
 Kaaleeba Efiraataa giyaa saan hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan,

Hes'iroona machata Abiyya Tak'o"a aawuwaa Ashihuura yelaaddu.

25 Hes'iroona na'aa bayiraa Yiraahima'eela na'ay bayray Raama; teefatuu Buuna, Oreena, Oos'eemanne Akiyya. 26 Yiraahima'eelaw Ataaro geetettiyaa hara machchata de'aw; Ataara Oonaama daayo. 27 Yiraahima'eela na'aa bayraa Raama naanay Ma'aas'a, Yaamiinanne Ek'eera. 28 Oonaama naanay Shammaayanne Yaade. Shammaaya naanay Nadaabanne Abishuura. 29 Abishuura machata Abihayila Ahibaananne Moliida yelaaddu. 30 Nadaaba attuma naanay Seledanne Afaayima; Seledi na'aa yelennaan hayk'keedda. 31 Afaayima na'ay Yishi'a; Yishi'a na'ay Sheeshaana; Sheeshaana na'ay Ahilaaya. 32 Shammaaya ishaa Yaade naanay Yeteranne Yoonataana; Yeteri na'aa yelennaan hayk'keedda. 33 Yoonataana naanay Peleetanne Zaaza. Hawanttu Yiraahima'eela zeretsaa. 34 Sheeshaanaw mac'c'awaappe attina, attuma naanay baawa. Sheeshaanaw Yaariha'a geetettiyaa k'oomay Gibs'e gadiyaappe yeeddawe de'ee. 35 Sheeshaani bare k'oomaa Yaariha'aw bare mac'c'a naanatuwaappe ittinno immina naatta Attaaya yelaaddu. 36 Attaayi Naataana yeleedda; Naataani Zabaada yeleedda; 37 Zabaad Efilaala yeleedda; Efilaali Yoobeeda yeleedda; 38 Yoobeedi Yeeha yeleedda; Yeehu Azaariyaa yeleedda; 39 Azaarii Helees'a yeleedda; Helees'i El"aasa yeleedda; 40 El"aasi Sisimaaya yeleedda; Sisimaayi Shaaluuma yeleedda; 41 Shaaluumi Yik'aamiyaa yeleedda; Yik'aame Elishamaa'a yeleedda. 42 Yiraahima'eela ishaa Kaaleeba na'ay bayiray Meesha. Meesha na'ay Ziifa; Ziifa na'ay Mareesha; Mareesha na'ay Kebroona. 43 Kebroone naanay K'oraaha, Taappuha, Rek'eemanne Shemaa'a. 44 Shemaa'i York'k'a'aama aawuwaa Rahaama yeleedda. Rek'eemi Shammaaya yeleedda. 45

Shammaaya na'ay Maa'oonna. Maa'ooni Beetis'uura yeleedda.

46 Kaaleeba k'oomatta Eefa Haaraana, Moos'anne Gazeenza yelaaddu; Haaraani Gazeenza yeleedda. 47 Yaahidaaya naanay Regeema, Yo'aataama, Geshaana, Pelees'a, Eefanne Sha'aafa.

48 Kaaleeba k'oomatta Maa'ika Shebeeranne Tirihaana yelaaddu.

49 K'aykka Maa'ika Sha'aafanne Shawa yelaaddu. Sha'aafi Madimaana yeleedda. Shawi Maakibeenanne Gibaa'a yeleedda.

Kaaleeba naatta Aakkiso. 50 Kaaleeba naanay haratuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddino. Kaaleebi bare bayra na'aa Huura bare machchatti Efiraatin yeleedda. Huura naanay K'iriyaati-Yi'aariima aawuwaa Shobaala, 51 Beeteleheeme aawuwaa Salmoonanne Beeti-Gadeera aawuwaa Hareefa. 52 K'iriyaati-Yi'aariima aawuwaa Shobaala yaratu Haro'eetatanne Manuhoota yaratuwaappe baggatuwaa. 53 K'iriyaati-Yi'aariima yaratu Yatirata, Puutata, Shumaatatanne Mishiraa'ata. S'or"atinne Eshtaa'oolati hawanttuppe yeletteeddino. 54 Beeteleheeme aawuwaa Salmoona yaratu Nas'oofata, As'irooti-Beetayoo'aabata, Manuhoota yaratuwaappe attiyaa baggatuwaanne S'or"ata. 55 Yaabees'a kataman de'iyaa s'aafiyaawantu yaratu k'ay Tir"ata, Shim"aatatanne Sukkata. Hawantu Rekaabatu aawuwaa Haamatuwaappe yeletteedda K'eenata.

3 Kebroone kataman Daawite yeleedda naanay; Iziraa'eeliyaa Ahino'aama yeleedda Aa bayray Aminoona. K'armmeloosiyaa Abigaala yeleedda Aa laa'entso na'ay Daaneela. 2 Gashuura gadiyaa Kaatiyaa Talmmaaya naatta Maa'ika yeleedda Aa heezzentso na'ay Abeselooma. Haggiita yeleedda Aa oyddentso na'ay Adooniyaana. 3 Abiis'aala yeleedda Aa ichcheshantso na'ay Shafaas'iyaa. Aa machata Egila yeleedda Aa usuppuntsa

na'ay Yitira'aama. **4** Daawite he usuppun naanaa Kebroonan yeleedda. Daawite Kebroonan laappun laysanne usuppun aginaa kaateteedda. K'ay Yerusaalamen hattamanne heezzu laysaa kaateteedda. **5** Daawite Yerusaalamen yeleedda naanay oyddatuu Ami'eela naatta Berssaaba yeleedda Shim"a, Shobaaba, Naataananne Solomona. **6** K'ay hara udduppun attuma naanay Yibihaara, Elishamaa'a, Elifelees'a, **7** Nogaaha, Nefeega, Yaafi'a, **8** Elishamaa'a, Eliyadaa'anne Elifelees'a. **9** Ha attuma naanaa ubbaa bollakka Daawitaw hara machatuwaappe yeletteedda attuma naanay de'iino; k'ay Taamaara ha attuma naanaa michchato. **10** Kaatiyaa Solomone na'ay Robi'aama; Robi'aama na'ay Abiyya; Abiyya na'ay Asaa; Asaa na'ay Yoosaafees'a; **11** Yoosaafees'a na'ay Yoraama; Yoraama na'ay Akaaziyaasa; Akaaziyaasa na'ay Yo'aasha; **12** Yo'aasha na'ay Amesiyaasa; Amesiyaasa na'ay Ooziyaana; Ooziyaana na'ay Yo'aataama; **13** Yo'aataama na'ay Akaaza; Akaaza na'ay Hizk'k'iyaa; Hizk'k'iyaa na'ay Minaasa; **14** Minaase na'ay Amoonaa; Amoonaa na'ay Yoosiyaasa. **15** Yoosiyaasa na'ay bayray Yohanaana; laa"entsuu Yo'aak'eema; heezzentsuu Sedek'iyaa; oyddentsuu Shaaluuma. **16** Yo'aak'eema naanay Yo'aakiinne Sedek'iyaa. **17** Omoodettiide Baabloone beedda Yo'aakiina attuma naanay Salaatiyaala, **18** Malkkiraama, Padaaya, Shenaas'aara, Yik'aamiyaa, Hoshamaa'anne Nadaabiyaa. **19** Padaaya attuma naanay Zarubaabeelanne Shim"a. Zarubaabeela attuma naanay Mashulaamane Hanaaniyaa; untunttu michchatta Shalomiito. **20** Hawanttu bollan hara ichcheshu attuma naanay Zarubaabeelaw de'iino; untunttukka Haashshuuba, Oheela, Berekiyaa, Hasaadiyaanne Yushaabi-Heseeda. **21** Hanaaniyaa attuma naanay Palaas'iyaaanne

Yishaa'iyaa. Yishaa'iyaa na'ay Rafaaya; Rafaaya na'ay Arnnaana; Arnnaana na'ay Obaadiyaa; Obaadiyaa na'ay Shakaaniyaa; 22 Shakaaniyaw usuppun naanay de'ee; Shamaa'iyaa giyaa Aa na'ayne na'aa naanatu, Has's'uusha, Yigi'aala, Bariyaaha, Na'aariyaanne Shafaas'a. 23 Na'aariyaa naanay heezzatuu Eliyoo'enaaya, Hizk'k'anne Azirik'aama. 24 Eliyoo'enaaya naanay laappunatu Hodaawiyaa, Eliyaashiba, Palaaya, Ak'k'uuba, Yohanaana, Dalaayanne Anaana.

4 Yihudaa zaratu Paareesa, Hes'iroona, Karmma, Huuranne Shobaala. 2 Shobaala na'ay Ra'aayi Yahaata yeledda; Yahaati Ahumaayanne Lahaada yeledda. Hawanttu S'or'atu yaratuwaa. 3 Huuri bare daay Efiraatiw bayra na'aa; Huuri Beeteleheeme yeledda. Es'aama attuma naanay Iziraa'eela, Yuushimanne Yidibaasha; untuntu michchatta Has'ilelpoono. Panu'eeli Gadoora yeledda. Es'eeri Huusha yeledda. Hawanttu Huura yaratuwaa. 5 Tak'o'a aawuwaa Ashihuuraw Heelonne Naa'iro geetettiyaa laa'u mac'c'a asatuu de'iino. 6 Naa'ira Ahuzaama, Hefeera, Teminanne Ahashittaara Ashihuuraw yelaaddu; hawanttu Naa'iri naanaa. 7 Heela S'eereta, S'oohaaranne Etinaana Ashihuuraw yelaaddu. 8 K'oos'i Anuuba, s'obeebanne Haruuma na'aa Ahariheela yaratuwaa yeledda. 9 Yaabees'i bare ishatuwaa ubbaappe aad'd'i bonchchete. Aa daaya, «Taani Aa iita yeluwaan yeledda diraw, Aa suntsay Yaabees'a» gaade suntsaaddu. 10 Yaabees'i Israa'eeliyaa S'oossaa s'eesiide, «Abeet S'oossaw, hay taana neeni anjja; ta gadiyaakka aassa. Taananna ittippe gidaa; taana sakkennaadan taana k'ohiyaabaappe neeni naaga» yaagiide woosseedda. S'oossay Aa woosaa siseedda. 11 Shuha ishay Kaluubi Mahiira yeledda; Mahiiri Eshttoona yeledda.

12 Eshttooni Beetiraafa, Paaseehanne Tahinna yeleedda. Tahinni Iri-Nahaasha katamaa asaa yeleedda. Hawanttu Reeka gadiyaan de'eeddino. 13 K'anaaza naanay Otini'eelanne Saraaya; Otini'eela naanay Hataatanne Ma'onootaaya. 14 Ma'onootaayi Oofira yeleedda. Saraayi Yoo'aaba yeleedda. Yoo'aabe Je-Harashiima yeleedda; Kushiya Hiillanchatuwaa gidiyaa asatuwaa yeleedda. 15 Yifune na'aa Kaaleeba naanay Ira, Elahinne Na'aama. Elah na'ay K'anaaza. 16 Yihaali'eela naanay Ziifa, Ziifaaha, Tiirayanne Asaari'eela. 17 Eezira naanay Yetera, Mereda, Efeeranne Yaaloona. Meredi Gibbs'e kaatiyaa naatto Biito akkina iza Miiriyaamo, Shammaayanne Yishiba aw yelaaddu. Yishibi Eshttamoo'a yeleedda. 18 Yihudaa gadiyaappe akkeedda machata Gadoora aawuwaa Yereedda, Sookko aawuwaa Hebeeranne Zaanoha aawuwaa Yak'iiti'eela Meredaw yelaaddu. 19 Nahaama michchati, Hodiya machati naanay Gaariman de'eedda K'a'iila aawuwaanne Maa'ikan de'eedda Eshttamoo'a aawuwaa. 20 Shimoona naanay Aminoona, Riinna, Benihanaanne Tiiloona. Yishi'a naanay Zoheetanne Benzzoheeta. 21 Yihudaa na'aa Sheela zaratuu Leeka aawuwaa Eera, Mareesha aawuwaa Laa'idanne Beeti-Ashibee'a kataman de'iyaa suufiyaa geetettiyaa mayuwaa daddiyaawanttu yaratuwaa. 22 Haratuu k'ay Yok'iima, Yo'aasha, Yaashubiliheema, Moo'aabe gadiyaa mooddeedda Saraafanne Kozeeba kataman de'eedda asatuwaa. Ha yeletaa mazggobay beni wodeppekka de'iyawaa. 23 Hawanttu Nas'a'iimaaninne Gadeeran de'eedda urk'kaa med'd'iyaa asatuwaa. Unttuntu kaatiyaa kiitaa ootsanaw aanana ittippe de'eeddino. 24 Simoona naanay Nemu'eela, Yaamiina, Yaariiba, Zaraahanne Shaa'ula. 25 Shaa'ula na'ay Shaaluuma; Shaaluuma na'ay Mibssaama;

Mibssaama na'ay Mishimaa'a; **26** Mishimaa'a na'ay Hammu'eela;
 Hammu'eela na'ay Zakkuura; Zakkuura na'ay Shim"a. **27**
 Shim"aw tammanne usuppun attuma naanaynne usuppun
 mac'c'a naanay de'iino; shin Aa ishatoo c'ora naanay baawa.
 Yihudaa zaratuwaadan Simoona zaratuu c'orattibeykkino.
28 Simoona zaratuu Berssaabehe katamaaninne Molaada,
 Has'aari-Shu'aala, **29** Baala, Es'eema, Tolaadda, **30** Baatu'eela,
 Horima, S'ik'ilaaga, **31** Beeti-Markkaboota, Hos'aari-Susiima,
 Beetibiiranne Shaa'irayma katamatuwaan de'eeddino. Daawite
 kaatetana gakkanaw hawanttu untunttu katamatuwaa gidiide
 de'eeddino. **32** K'ay untunttu mootsatuu Es'aama, Ayina,
 Rimoon, Tokeenne Ashaana. Untunttu ubbaanna ichcheshu
 katamatuwaa. **33** Ba'aalaata gakkanaw, ha katamatuwaa
 yuushshuwaan de'iyaa mootsatuu ubbay untunttun gujettiino.
 Hawantta untunttu de'eedda sa'aa untunttu barenttu yeletaa
 maaran mazggobiyaan s'aafiide oyk'k'eeddino. **34** Simoona
 yaratu kaappatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta.
 Untunttu Mashobaaba, Yaamileeka, Amesiyaasa na'aa Yoosha,
35 Yuu'eelanne Yoshiibiyaa na'aa Yeeha. Yeehu aawuwaa
 aawuu Asa'eela na'aa Saraaya. **36** Hara kaappatuu k'ay
 Eliyoo'enaaya, Yaa'ikooba, Yashohaaya, Asaaya, Adii'eela,
 Yashimi'eela, Banaayanne **37** Ziiza. Ziizi Shif"a na'aa; Shif"i
 Alloona na'aa; Allooni Yadaaya na'aa; Yadaayi Shiimira na'aa;
 Shiimiri Shamaa'iyaa na'aa. **38** Simoona yaratu kaappatuu
 hawantta. Untunttu aawotuwa zeretsay loytsi c'oratteedda. **39**
 Untunttu barenttu mehiyaw heemmiyaa sa'aa koyanaw Gadoora
 geliyaa sa'aa matan de'iyaa wombbaw away doliyaa baggana
 de'iyaa sa'aa gakkanaw beeddino. **40** Itti loytsi araddeeda
 lo'o heemmiyaa sa'aa demmeeddino; he biittay woppaynne

sarotetsay kumeedda aako biittaa. Beni wode he gadiyaan de'eeddawantu Kaama zeretsatuwaa. **41** Hawaappe k'ommo baggana suntsay s'aafetteedda Simoona zaratuu Yihudaa Kaatiyaa Hizk'k'yaasa wode Gadoora gadiyaa biide, yaan de'iyaa Kaama zeretsatuwaanne Ma'uuna asatuwaa olettiide d'aysseeddino. He gadiyaan untunttu mehiyaw heemmiyaa sa'ay de'iyaa diraw, Simoona zaratuu hachche gatsanaw yaan utteeddino. **42** Simoona zaratuwaappe ichcheshu s'eetu asatuu Se'iira Deriyaakko beeddino. Untunttu kaappatuu Palaas'iyaa, Na'aariyaa, Rafaayanne Uuzi'eela; untunttu Yishi'a naanaa. **43** Amaaleek'a asatuwaappe kase bak'ati atteeddawantta Simoona asatuu d'aysseeddino. Untunttu hachche gakkanaw he biittan de'iino.

5 Israa'eeliyaa na'aa bayiraa Roobeela yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. Roobeeli bayira na'aa; shin bare aawuwaa gisuwaa I tunisseedda diraw, bayiratetsaw bessiyaabay Israa'eeliyaa na'aa Yooseefo naanaw imetteedda. Hewaa diraw, I yeletaan bayira gideeddawe s'aafettibeenna. **2** Yihuday bare ishatuwaappe minneedda; Aa bayiratetsay Yooseefoo imetteeddawaa gidooppenne, Israa'eeliyaa asaa mooddiyaawe Yihudaappe kesseedda. **3** Israa'eeliyaa na'aa bayiraa Roobeela attuma naanay Hanooka, Paala, Hes'iroonanne Karmma. **4** Yuu'eela na'ay Shamaa'iyaa; Shamaa'iyaa na'ay Googa; Googa na'ay Shim"a; **5** Shim"a na'ay Mikiyaasa; Mikiyaasa na'ay Ra'aaya; Ra'aaya na'ay Ba'aala. **6** Ba'aala na'ay Asoore Kaatiyaa Tigilaati-Paleseeri omoodiide afeedda Ba'eera; Ba'eri Roobeela zaratuwaa kaappuwaa. **7** Ba'eera dabbotuu, barenttu yeletaa mazggobiyaan s'aafetteedda Roobeela yaratuu kaappatuu Yi'i'eela, Zakkaraasanne **8** Belaa'a. Belaa'i Azaaza na'aa; Azaazii

Shemaa'a na'aa; Shemaa'i Yuu'eela zariyaa. Yuu'eela zaratuu Aaro'eera kataman, Nabo biittaaanne Ba'aali-Ma'oona gadiyaan de'eeddino. **9** Roobeela zaratuwaa mehii Gala'aaden c'oratteedda diraw, untuntu yaappe away doliyaa bagga biide, Efiraas'iisa Shaafaa gakkanaw mic'eteedda mela biitaan utteeddino. **10** Saa'ola laysan Aggaaratuwaa yaratuwaanna Roobeela yaratu olettina, Roobeela yaratu s'ooneeddino. Gala'aadeppe away doliyaa baggana de'iyaa Aggaaratuwaa yaratu gadiyaan utteeddino. **11** Gaade zaratu Roobeela zaratuwaappe huup'issa baggan, Salaaka gakkanaw de'iyaa Baasaane gadiyaan utteeddino. **12** Yuu'eeli koyro yarato kaappuwaa; Shafaami laa'entso yarato kaappuwaa. Yaa'inaayne Shafaas'i Baasaanen utteedda yarato kaappatuwaa. **13** Untuntu dabbotuu, laappun yaratuwaa kaappatu, Mikaa'eela, Mashulaama, Saaba, Yoraaya, Yaa'ikaana, Zii'anne Ebeera. **14** Hawanttu Abihayila naanay Buuza zeretsaa. Buuzi Yaahida yeledda; Yaahidi Yeshishaaya yeledda; Yeshishaayi Mikaa'eela yeledda; Mikaa'eeli Gala'aade yeledda; Gala'aade Yaaroooha yeledda; Yaaroohi Huura yeledda; Huuri Abihayila yeledda. **15** Untuntu aawotuwa soo kaappuu Guna na'aa na'aa Abddi'eela na'aa Aaha. **16** Untuntu Gala'aadeninne Baasaanen he biittatuwaa katamatuwaaninne Saaroona gadiyaan mehii heemettiyaa gishuwan utteeddino. **17** Hawanttu ubbaa yeletay Yihudaa Kaatiyaa Yo'aataama wodenne Israa'eeliyaa Kaatiyaa Iyorbbaama wode yeletaa mazggobiyaan s'aafetteedda. **18** Roobeela zaratuwaappe, Gaade zaratuwaappenne Minaase zaratuwaappe baggatuwaappe olanchchatuu, wolk'k'aamatuu, gondalliyaanne mashshaa oyk'k'yaawanttu, wonddaafiyaan dukan looheeddawanttunne olaa salpiyaa eriyaawanttu

oytamanne oyddu sha"anne laappun s'eetanne usuppun tamma.

19 Unttuntu Aggaaratuwaa yaratuwaanna, Yis'uratuwaana, Naafiishatuwaanne Nodaabatuwaanna oletteeddino. **20** Unttuntu he asatuwaana olettiide, S'oossaakko waasseedda diraw, maaduwa demmeeddino. Unttuntu S'oossan ammanetteeda diraw, I unttuntoo woosetteedda. Hewaa diraw, Aggaaratuwaa yaratuwaanne untuntunna de'iyaa haratuu unttuntu kushiyan geleeddino. **21** Barenttu morkkatuwaappe ishatamu sha"a gaalotuwa, laa"u s'eetanne ishatamu sha"a dorssatuwa, laa"u sha"a haretuwaanne s'eetu sha"a asatuwa omoodiide afeedino. **22** Olay S'oossaawaa gideedda diraw, daratu hayk'keeddino. S'ooneeddawanttu omooduwa wodii gakkanaasikka he asatuwa kotan utteeddino. **23** Minaase zaratuwaappe bakka yaratu Baasaaneppe doommiide, Ba'aali-Hermmoone, Saniiranne Hermmoone Deriyaa gakkanaw de'iyaa he biittatuwaan utteeddino; unttuntu he gishuwaan c'oratteeddino. **24** Unttuntu aawotuwa soy kaappatuu Efeera, Yishi'a, Eli'eela, Aziri'eela, Ermaasa, Hodaawiyaanne Yaahidi'eela. Hawanttu unttuntu aawuwaa gollen eretteedda, s'alanne wolk'k'aama asatuwa. **25** Shin ha zaratu barenttu aawotuwa S'oossaa naak'keeddino; S'oossay unttuntu sintsaappe d'aysseedda he gadiyaa asatuwa s'oossatuwaanna shaarmus'eeddino. **26** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa S'oossay Tigilaati-Paleseera woy Puula geetettiyaa Asoore kaatiyaa ayaanaa dentsetseedda. Yaatiide Roobeela zeretsaa, Gaade zaratuwaanne Minaase zaratuwaappe baggatuwa omoodiide, Halaaha, Habooranne Haara biittatuwaanne Gozaana Shaafaa afeedda. Unttuntu hachche gakkanaw yaan de'iino.

6 Leewiyaa naanay Gershshoona, K'ahaatanne Maraara. **2**
 K'ahaata naanay Amiraama, Yis'ihaara, Kebroonanne Uuzi'eela.
3 Amiraama naanay Aaroona, Musanne Miiriyaamo. Aaroona
 naanay Nadaaba, Abiiha, El"aazaranne Itaamaara. **4** El"aazare
 Piinihaasa yeleedda; Piinihaasi Abishuu'a yeleedda; Abishuu'i
 Buuk'a yeleedda; **5** Buuk'i Uuza yeleedda; **6** Uuzi Zaraahiya
 yeleedda; Zaraahe Maraayoota yeleedda; **7** Maraayooti
 Amaariyaa yeleedda; Amaari Ahis'uuba yeleedda; **8** Ahis'uubi
 S'aadook'a yeleedda; S'aadook'e Ahima'aas'a yeleedda; **9**
 Ahima'aas'i Azaariyaasa yeleedda; Azaariyaasi Yohanaana
 yeleedda; **10** Yohanaani Azaariyaasa yeleedda. Solomone
 Yersaalamen kees'isseedda Geeshsha Golliya ootseedda
 k'eesii Azaariyaasa. **11** Azaariyaasi Amaariyaa yeleedda;
 Amaari Ahis'uuba yeleedda; **12** Ahis'uubi S'aadook'a yeleedda;
 S'aadook'e Shaaluuma yeleedda; **13** Shaaluumi Hilk'kiyaa
 yeleedda; Hilk'kii Azaariyaasa yeleedda; **14** Azaariyaasi Saraaya
 yeleedda; Saraayi Yos'edeek'a yeleedda. **15** Med'inaa Goday
 Yihudaanne Yersaalame Naabukadanas'ooran omoodisseedda
 wode Yos'edeek'ikka omoodettiide beedda. **16** Leewiyaa
 naanay Gershshoona, K'ahaatanne Maraara. **17** Gershshoona
 naanatuwaa suntsay Liibinanne Shim"a. **18** K'ahaata naanay
 Amiraama, Yis'ihaara, Kebroonanne Uuzi'eela. **19** Maraara
 naanay Maahilanne Musha. Barenttu aawuwaa gollen gollen
 s'aafetteedda Leewatuu yaratu hawantta. **20** Gershshoona
 na'ay Liibina; Liibina na'ay Yahaata; Yahaata na'ay Ziimma. **21**
 Ziimma na'ay Yo'aaha; Yo'aaha na'ay Idda; Iddo na'ay Zaraaha;
 Zaraaha na'ay Ya'atiraaya. **22** K'ahaata na'ay Aminaadaaba;
 Aminaadaaba na'ay K'oraaha; K'oraaha na'ay Asiira; **23** Asiira
 na'ay Elk'kaana; Elk'kaana na'ay Ebiyaasaafa; Ebiyaasaafa

na'ay Asiira; 24 Asiira na'ay Tahaata; Tahaata na'ay Uri'eela;
 Uri'eela na'ay Uuziyaana; Uuziyaana na'ay Shaa'ula. 25
 Elk'k'aana naanay Amaasaayanne Ahimoota. 26 Ahimoota
 na'ay Elk'k'aana; Elk'k'aana na'ay S'ofaaya; S'ofaaya na'ay
 Nahaata; 27 Nahaata na'ay Eli'aaba; Eli'aaba na'ay Yirohaama;
 Yirohaama na'ay Elk'k'aana. 28 Sammeela na'ay bayiray
 Yuu'eela; teefay Abiyya. 29 Maraara na'ay Maahila; Maahila
 na'ay Liibina; Liibina na'ay Shim"a; Shim"a na'ay Uuza; 30
 Uuza na'ay Shim"a; Shim"a na'ay Haggiyya; Haggiyya na'ay
 Asaaya. 31 Daawite Taabootaa Yerusaalame aheeddawaappe
 guyyiyaan, mazimuriyaa yes's'anaadan Med'inaa Godaw gollen
 suntseeddawantu hawaappe kaalliide s'aafetteeddino. 32
 Solomone Yerusaalamen Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya
 kees's'ana gakkanaw, S'oossaa Taabootay de'iyaa Dunkkaaniyaa
 sintsan untunttu mazimuriyaa yes's'iidde, kaalaan kaalaan
 ootsino. 33 Barenttu naanatuwaanna ittippe yes's'eeddawantu
 hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. K'ahaata yatuwaappe
 yes's'iyaawe Hemaana. Hemaani Yuu'eela na'aa; Yuu'eeli
 Sammeela na'aa; 34 Sammeeli Elk'k'aana na'aa; Elk'k'aani
 Yirohaama na'aa; Yirohaami Eli'eela na'aa; Eli'eeli Tooha na'aa;
 35 Toohi S'ufa na'aa; S'ufi Elk'k'aana na'aa; Elk'k'aani Mahaata
 na'aa; Mahaati Amaasaaya na'aa; 36 Amaasaayi Elk'k'aana
 na'aa; Elk'k'aani Yuu'eela na'aa; Yuu'eeli Azaariyaasa na'aa;
 Azaariyaasi S'afaaniyaa na'aa; 37 S'afaanii Tahaata na'aa;
 Tahaati Asiira na'aa; Asiiri Ebiyaasaafa na'aa; Ebiyaasaafi
 K'oraaha na'aa; 38 K'oraahi Yis'ihaara na'aa; Yis'ihaari K'ahaata
 na'aa; K'ahaati Leewiyaa na'aa; Leewii Israa'eeliyaa na'aa. 39
 Aa dabbuu Asaafe Aa ushechcha baggana ek'k'ee. Asaafe
 Berekiyaa na'aa; Bereki Shim"a na'aa; 40 Shim"i Mikaa'eela

na'aa; Mikaa'eeli Ba'iseeya na'aa; Ba'iseeyi Malkkiyaa na'aa; **41**
 Malkkii Etaana na'aa; Etaani Zaraaha na'aa; Zaraahi Adaaya
 na'aa; **42** Adaayi Etaana na'aa; Etaani Ziimma na'aa; Ziimmi
 Shim"a na'aa; **43** Shim"i Yahaata na'aa; Yahaati Gershshoona
 na'aa; Gershshooni Leewiyaa na'aa. **44** Unttuntuppe haddirssa
 bagganna untuntu dabbotuu, Maraara yaratuu ek'k'iino. Etaani
 K'iisha na'aa; K'iishi Abdda na'aa; Abddi Malluuka na'aa; **45**
 Malluuki Hashaabiyaa na'aa; Hashaabii Amesiyaasa na'aa;
 Amesiyaasi Hil'k'iyaa na'aa; **46** Hil'k'ii Amos'a na'aa; Amos'i
 Baana na'aa; Baani Shemeera na'aa; **47** Shemeeri Maahila
 na'aa; Maahili Musha na'aa; Mushi Maraara na'aa; Maraari
 Leewiyaa na'aa. **48** Untuntu dabbotuu Leewatuu S'oossaa
 Dunkkaaniyaw ootsanaw suntsetteeddino. **49** Shin Aaroonenne
 Aaroona zeretsatuu is'aanaa c'uwayiino; yarshshiyaa sa'aan
 s'uuggiyaa yarshshuwaakka yarshshiino. S'oossaa k'oomay
 Muse azazeeddawaadan, Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha
 Sa'aan goynniyaa goynno ubbawunne S'oossay Israa'eeliyaa
 nagaraa atto geetettiyaa yarshshoo aawotetsay untunttoo
 de'ee. **50** Aaroona yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa.
 Aaroona na'ay El"aazara; El"aazara na'ay Piinihaasa; Piinihaasa
 na'ay Abishuu'a; **51** Abishuu'a na'ay Buuk'a; Buuk'a
 na'ay Uuza; Uuza na'ay Zaraahiyaa. **52** Zaraahiyaa na'ay
 Maraayoota; Maraayoota na'ay Amaariyaa; Amaariyaa na'ay
 Ahis'uuba; **53** Ahis'uuba na'ay S'aadook'a; S'aadook'a na'ay
 Ahima'aas'a. **54** Aaroona zaratuu barenttu zawaa gidдон
 de'anaw untuntu utetsaadan untunttoo imetteedda sa'atuu
 hawaappe kaalliide s'aafetteeddawannta. K'ahaata yaratuu
 koyro saamaa akkeeddino. **55** He saaman Yihudaan de'iyaa
 Kebroone katamaanne Kebroone yuushshuwaan de'iyaa

hentsaa gadetuwaa untunttoo immeeddino; 56 shin katamaa goshshaanne katamaa yuushshuwaan de'iyaa mootsatuwaa Yifune na'aa Kaaleebaw immeeddino. 57 Aaroona naanaw Asay bak'ati biide attiyaa katamaa, Kebroonenne Hara katamatuwaa Yatira, Liibinanne Eshttamoo'a Aa hentsaa gadetuwaa, 58 Hiilenanne Aa hentsaa gadetuwaa, Dabiiranne Aa hentsaa gadetuwaa, 59 Ashaananne Aa hentsaa gadetuwaanne Beeti-Shemeshanne Aa hentsaa gadetuwaa immeeddino. 60 K'ay Biiniyaama zaratuwaappe Gebaa'anne Aa hentsaa gadetuwaa, Alemetanne Aa hentsaa gadetuwaanne Anatootanne Aa hentsaa gadetuwaa immeeddino. Aaroona naanaw imetteedda katamatuubbaanna tammanne heezza. 61 Minaase yaratuu baggatuu gadiyaappe tammu katamatuwaa atteeda K'ahaata yarattoo saaman immeeddino. 62 Yisaakoora zaratuwaa gadiyaappe, Aaseera zaratuwaa gadiyaappe, Nifttaaleema zaratuwaa biittaappenne Baasaanen de'iyaa Minaase yaratuu gadiyaappe tammanne heezzu katamatuwaa Gershshoona yarattoo saaman immeeddino. 63 Roobeela zaratuwaa gadiyaappe, Gaade zaratuwaa biittaappenne Zaabiloona zaratuwaa gadiyaappe tammanne laa"u katamatuwaa Maraara yarattoo saaman immeeddino. 64 Hewaadan ootsiide, Israa'eeliyaa Asay Leewatoo ha katamatuwaanne katamatuwaa heeraan de'iyaa hentsaa gadetuwaa immeedda. 65 K'ay Yihudaa zaratuwaa gadiyaappe, Simoona zaratuwaa biittaappenne Biiniyaama zaratuwaa gadiyaappe, hawaappe k'ommo baggana barenttu suntsan s'aafetteedda katamatuwaa untunttoo saaman immeedda. 66 K'ahaata yaratuwaappe amareedawanttu barenttu katamatuwaa Efireema zaratuwaa katamatuwaappe akkeeddino. 67 Untunttoo Asay bak'ati biide attiyaa katamatuwaa, Efireema gezziyaan

de'iyaa Sekeemanne Aa hentsaa gadetuwaa, Gezeeranne Aa hentsaa gadetuwaa, **68** Yok'ima'aamanne Aa hentsaa gadetuwaa, Beeti-Horoonanne Aa hentsaa gadetuwaa, **69** Ayaaloonanne Aa hentsaa gadetuwaanne Gaate-Rimmoonanne Aa hentsaa gadetuwaa immeeddino. **70** Minaase zaratuwaa baggatuwaappe Aneeranne Aa hentsaa gadetuwaanne Bil"aamanne Aa hentsaa gadetuwaa akkiide, K'ahaata yaratuwaappe atteeddawanttoo immeeddino. **71** Minaase zaratuwaa baggatuwaappe Baasaanen de'iyaa Golaananne Aa hentsaa gadetuwaanne Asttaarootanne Aa hentsaa gadetuwaa akkiide, Gershshoona yarattoo immeeddino. **72** K'ay Yisaakooraa zaratuwaappe K'aadeesanne Aa hentsaa gadetuwaa, Dabiraatanne Aa hentsaa gadetuwaa, **73** Raamootanne Aa hentsaa gadetuwaanne Aaneemanne Aa hentsaa gadetuwaa akkiide, untunttoo immeeddino. **74** K'aykka Aaseera zaratuwaappe Maashaalanne Aa hentsaa gadetuwaa, Abddoonanne Aa hentsaa gadetuwaa, **75** Huk'ook'anne Aa hentsaa gadetuwaanne Rahoobanne Aa hentsaa gadetuwaa akkiide, untunttoo immeeddino. **76** Hewaadankka Niftaaleema zaratuwaappe Galiilan de'iyaa K'edeeshanne Aa hentsaa gadetuwaa, Hammoonanne Aa hentsaa gadetuwaanne K'iriyaatayimanne Aa hentsaa gadetuwaa akkiide, untunttoo immeeddino. **77** Atteeda Maraara yarattoo Zaabiloona zaratuwaappe Rimmoonanne Aa hentsaa gadetuwaanne Taaboornanne Aa hentsaa gadetuwaa akkiide immeeddino. **78** K'ay Roobeela zaratuwaappe Yaarikko baggan, Yorddaanoosappe hefintsan away doliyaa baggana, mela biittaaan de'iyaa Bee'eranne Aa hentsaa gadetuwaa, Yaahi'anne Aa hentsaa gadetuwaa, **79** K'idemootanne Aa hentsaa gadetuwaanne Mefa'aatanne Aa hentsaa gadetuwaa akkiide, untunttoo immeeddino. **80** K'aykka

Gaade zaratuwaappe Gala'aaden de'iyaa Raamootanne Aa hentsaa gadetuwaa, Maahinaymanne Aa hentsaa gadetuwaa, 81 Haseboonanne Aa hentsaa gadetuwaanne Yaa'izeeranne Aa hentsaa gadetuwaa akkiide untunttoo immeeddino.

7 Yisaakooraw oyddu naanay de'iino; untunttukka Tolaa'a, Puuwa, Yaashuubanne Shimiroona. **2** Tolaa'a naanay Uuza, Rafaaya, Yirii'eela, Yaahimaaya, Yibisaamanne Sammeela; untuntu Tolaa'a yaratu kaappatuwaa. Untuntu wolk'kaamanne s'ala asatuwaa. Daawita wode untunta paydu laatamanne laa"u sha"anne usuppun s'eeta. **3** Uuza na'ay Yiziraahiyaa. Yiziraahiyaa naanay Mikaa'eela, Obaadiyaa, Yuu'eelanne Yishiyaa; ha ichcheshatuukka soy asaa kaappatuwaa. **4** Barenttu aawotuwa soy asaa yeletaadan olaw giigeedda olanchchatuu hattamanne usuppun sha"a; ayaw gooppe, untunttoo c'ora machchetuunne c'ora naanay de'iino. **5** Yisaakooraa zaratuwaappe olanchchatuu barenttu yeletaa mazggobiyaan paydettiide, ubbaanna hosppun tammanne laappun sha"a gideeddino. **6** Biiniyaamaw heezzu naanay de'iino; untunttukka Belaa'a, Bekeeranne Yidi'eela. **7** Belaa'a naanay Es'iboona, Uuza, Uuzi'eela, Yaarimootanne Ira; ha ichcheshatuukka soy asaa kaappatuwaa. Untuntu wolk'kaamanne s'ala asatuwaa. Barenttu yeletaadan paydeteedda olanchchatuu laatamanne laa"u sha"anne hattamanne oydda gideeddino. **8** Bekeera naanay Zamiira, Yo'aasha, El'eezera, Eliyoo'enaaya, Omira, Yaarimoota, Abiyya, Anatootanne Alemeeta; hawanttu ubbatuu Bekeera naanaa. **9** Barenttu yeletaa mazggobiyaadan paydeteedda wolk'kaamanne s'ala asatu laatamu sha"anne laa"u s'eeta gideeddino. **10** Yidi'eela na'ay Bilihaana. Bilihaana naanay Yi'uusha, Biiniyaama, Ehuuda, Kanaa'ina, Zetaana, Tarsseesanne

Ahishahaara; 11 hawanttu ubbatuu Yidi'eela naanaa. Unttuntu soy asaa kaappatuwaanne wolk'k'aamane s'ala asatuwaa. Barenttu yeletaadan paydeteedda olanchchatuu tammanne laappun sha"anne laa"u s'eeta. 12 K'ay Shufiiminne Hufiimi Ira naanaa. Hushiimi Daana na'aa. 13 Niftaaleema naanay Yaahis'i'eela, Guuna, Yes'eeranne Shaaluuma; hawanttu Baali naanaa naanaa. 14 Minaase zaratuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Minaase Sooriyaa gadiyaappe akkeedda k'ubaatata yeledda attuma naanay Asiri'eelanne Gala'aade aawuwaa Maakiina. 15 Maakiiri Hufiimaassinne Shufiimassi itti itti machchiyaa oochchiide immeedda. Maakiina michchati suntsay Maa'iko. Maakiina na'ay teefay S'alofihaada. S'alofihaad mac'c'a naanatuwaa s'alalaa yeledda. 16 Maakiina machata Maa'ika aw naanaa yelaaddu. Bayira na'aa Peresha suntsaaddu; Peresha ishaa suntsay Shereesha. Peresha naanay Ulaamane Rak'eema. 17 Ulaama na'ay Badaana. Hawanttu Minaase na'aa na'aa, Maakiina na'aa Gala'aade zeretsaa. 18 Gala'aade michchata Hamolekeeta Ishooda, Abi'eezeranne Maahila yelaaddu. 19 Shamidaa'a naanay Ahiyaana, Shekeema, Liik'ihanne Ani'aama. 20 Efireema na'ay Shutelaaha; Shutelaaha na'ay Bereeda; Bereeda na'ay Tahaata; Tahaata na'ay El"aada; El"aada na'ay Tahaata; 21 Tahaata na'ay Zabaada; Zabaada na'ay Shutelaaha. Efireemaw Ezeeranne El"aada geetettiyaa hara laa"u naanay de'iino. Unttuntu Gaate katamaa asatuwaa mehiyaa wuu"ishin, Asay untuntta oyk'k'iide wod'eedda. 22 Hewaa diraw, unttuntu aawuu Efireeme daro wodiya kayyotteedda; kayyottina Aa ishatuu Aa mintsetsanaw yeeddino. 23 Hewaappe guyyiyaan, I bare machchattina gakettedda; Iza shahaaraade attuma na'aa yelaaddu. Efireema

soo gakeedda iita metuwaa diraw, I bare na'aa Bariia suntseedda. 24 Efireemaw She'iirro giyaa naatta de'aw; Hirkki Beeti-Horoon, K'ommuwaa Beeti-Horoonanne Uzenishe'iira geetettiyyaa katamatuwaa he naatta kees's'aaddu. 25 Efireema attuma na'ay Refaaha; Refaaha na'ay Resheefa; Resheefa na'ay Telaaha; Telaaha na'ay Tahaana; 26 Tahaana na'ay La'idaana; La'idaana na'ay Amihuuda; Amihuuda na'ay Elishamaa'a; 27 Elishamaa'a na'ay Nawa; Neewe na'ay Iyyaasa. 28 Efireema zaratuwaa biittay untuntu de'iyasay Beeteelenne Beetele mootsatuwaa, away doliyaa baggana de'iyaa Na'iraana, away doliyaa baggana de'iyaa Gezeeranne Gezeera mootsatuwaa, Shekeemanne Shekeema mootsatuwaanne Aayanne Aaya mootsatuwaa. 29 K'ay Minaase zaratuwaa biittaa zawaan de'iyaa Beetishaanne Beetishaana mootsatuwaa, Taa'inaakkanne Taa'inaaka mootsatuwaa, Magidonne Magido mootsatuwaanne Dooranne Dooraa mootsatuwaa. Israa'eeliyaa na'aa Yoosefo zaratu ha katamatuwaan de'eeddino. 30 Aaseera attuma naanay Yimina, Yishiwaaha, Yishiwaanne Bariia; untuntu michchata Seraaho. 31 Bariia attuma naanay Hebeeranne Birzzaawita aawuwaa Malkki'eela. 32 Hebeeri Yaafilees'a, Shomeeranne Hotaama yeleedda; untuntu michchati sunsay Shuu'o. 33 Yaafilees'a attuma naanay Paasaaka, Bimihaalanne Ashiwaata; hawanttu Yaafilees'a naanaa. 34 Yaafilees'a ishaa Shomeera attuma naanay Aaha, Rohiga, Yahuubanne Araama. 35 Aa ishaa Hotaama attuma naanay S'ofaaha, Yiminaa'a, Sheleeshanne Amaala. 36 S'ofaaha attuma naanay Suha, Harnneefera, Shu'aala, Beera, Yimira, 37 Bees'era, Hooda, Shamma, Shilshsha, Yitiraanne Ba'eera. 38 Yetera attuma naanay Yifuna, Pisppanne Aara. 39 Ulla attuma

naanay Araaha, Hani'eelanne Riis'iyaa. **40** Hawanttu ubbatuu Aaseera zeretsaa. Unttuntu barenttu aawotuwaa soy asaa kaappatuwaanne dooretteedda wolk'k'aamanne s'ala asatuwaa. Barenttu yeletaadan paydeteedda olanchchatuu laatamanne usuppun sha"aa gideeddino.

8 Biiniyaama na'ay bayiray Belaa'a; teefay Ashibeela; heezzentsuu Ahiraaha; **2** oyddentsuu Noha; ichcheshentsu Raafa. **3** Belaa'a attuma naanay Adaara, Geera, Abihuuda, **4** Abishuu'a, Naa'imaana, Ahooaha, **5** Geera, Shafufaamanne Huraama. **6** Ehuuda attuma naanay Naa'imaana, Akiiyanne Geera. Unttuntu Gebaa'an de'eedda barenttu aawotuwaa soy asaa kaappatuwaa. Hewaappe guyyiyaan, untunttu Manahaata gadiyaa omoodetti beeddino. Unttuntu kaappuu Geeri Uuzanne Ahihuuda aawuwaa. **8** Shaharaami bare machatuwaa Hushiimonne Baa'iro yeddeeddawaappe guyyiyaan, Moo'aabe gadiyaan attuma naanaa yeleeedda. **9** Shaharaami bare machati Hodeeshin Yobaaba, S'iibiyaa, Meesha, Malkkaama, **10** Ya'uus'a, Saakiyaanne Mirmma yeleeedda. Aa naanay ubbay soy asaa kaappatuwaa gideeddino. **11** I bare machati Hushiimin, Ahis'uubanne Elppa'aala yeleeedda. **12** Elppa'aala attuma naanay Ebeera, Misha'aamanne Shemeda. Shemedi Oonanne Looda katamatuwaanne untunttu heeraan de'iyaa mootsatuwaa kees's'eedda. **13** K'ay Shaharaami Bari'anne Shemaa'a yeleeedda. Unttuntu Ayaaloona kataman de'iyaa barenttu soy asaa kaappatuwaa. Unttuntu Gaate kataman de'iyaa asaa yedersseeddino. **14** K'aykka Shaharaami Ahiyaa, Shaashak'a, Yiremoota yeleeedda. **15** Zabaade, Araadi, Edeeri, **16** Mikaa'eeli, Yishppinne Yoohi Bari'a attuma naanaa. **17** Zabaade, Mashulaami, Hizk'k'i, Hebeeri, **18** Yishimaraayi,

Yuzilii'inne Yobaabi Elppa'aala attuma naanaa. **19** Yaak'iimi, Ziikiri, Zabddi, **20** Eli'enaayi, S'ilttaayi, Eli'eeli, **21** Adaayi, Baraayinne Shiimiraati Shim"a attuma naanaa. **22** Yishp'p'aani, Ebeeri, Eli'eeli, **23** Abddooni, Ziikiri, Hanaani, **24** Hanaaniyaa, Elaami, Anttootii, **25** Yifidaayenne Panu'eeli Shaashak'a attuma naanaa. **26** Shaamisharaayi, Shahaari, Ataalii, **27** Yaa'ireeshii, Eelaasinne Ziikiri Yirohaama attuma naanaa. **28** Hawanttu barenttu yeletaan Yerusaalamen utteedda barenttu soy asaa kaappatuwaa. **29** Gabaa'oona aawuu Yi'i'eeli Gabaa'oona kataman de'eedda. Aa machchatti suntsay Maa'iko. **30** Aa na'ay bayiray Abddoona; Aa attuma naanay haratuu S'uura, K'iisa, Ba'aala, Nadaaba, **31** Gadoora, Ahiyaa, Zekeranne **32** Mik'iloota. Mik'ilooti Shim"a yeleedda. Hawanttu k'ay Yerusaalamen de'iyaa barenttu dabbattuu matan de'eeddino. **33** Neeri K'iisa yeleedda; K'iisi Saa'oola yeleedda. Saa'ooli Yoonataana, Malkkishuu'a, Abinaadaabanne Eshiba'aala yeleedda. **34** Yoonataana na'ay Mariiba'aala; Mariiba'aali Mikiyaasa yeleedda. **35** Mikiyaasa attuma naanay Pittoona, Meleka, Taree'anne Akaaza. **36** Akaazi Yaho'aada yeleedda. Yaho'aad Alemeeta, Azimaawetuwaanne Zimira yeleedda. Zimiri Moos'a yeleedda; **37** Moos'i Biini'a yeleedda; Biini'i Raafa yeleedda; Raafi El"aasa yeleedda; El"aasi As'eela yeleedda. **38** As'eelaw usuppun attuma naanay de'iino. Unttuntu suntsay Azirik'aama, Bookera, Isimaa'eela, Sha'aariyaa, Obaadiyaanne Hanaana; hawanttu ubbay As'eela naanaa. **39** As'eela ishaa Esheek'aw heezzu naanay de'iino. Aa na'ay bayiray Ulaama; teefay Yi'uusha; heezzentsuu Elifelees'a. **40** Ulaama naanay wolk'k'aamane s'ala asatuwaa; untntuntu wonddaafiyaa asatuwaa. Ulaamaw s'eetanne ishatamuwaa

gidiyaa naanayne naanaa naanay de'iino. Hawanttu ubbatuu Biiniyaama zeretsaa.

9 Israa'eeliyaa Asay ubbay bare yeletaan yeletaan s'aafetteedda; ha taarikii Israa'eeliyaa Kaatetuu mas'aafan de'ee. Yihudaa Asay ammanettibeenna diraw, Baabloone gadiyaa omoodetti beeddino. **2** Koyro simmeedda Israa'eeliyaa asay, k'eesatuu, Leewatuunne Geeshsha Golliyaan ootsiyaawanttu barenttu sa'atuwaaninne barenttu katamatuwaan utteeddino. **3** Yihudaa zaratuwaappe, Biiniyaama zaratuwaappe, Efireema zaratuwaappenne Minaase zaratuwaappe amareedawanttu Yerusaalamen de'eeddino. **4** Yihudaa na'aa Paareesa yaratuwaappe Utaayi Yerusaalamen utteeddawanttu kaappuwaa. Utaayi Amihuuda na'aa; Amihuudi Omira na'aa; Omiri Imira na'aa; Imiri Baana na'aa. **5** Yihudaa na'aa Sheela yaratuwaappe Asaayinne Aa naanay Yerusaalamen utteeddawanttu kaappatuwaa. **6** Yihudaa na'aa Zaaaha yaratuwaappe Yi'u'eeli Yerusaalamen utteeddawanttu kaappuwaa. Yihudaa zaratuu paydina ubbaanna usuppun s'eetanne udduppun tamma. **7** Biiniyaama yaratuwaa kaappatuwaa hawaappe kaalliide s'aafetteeddino. Kaappuu Saalu Mashulaama na'aa; Mashulaami Hodaawiyaa na'aa; Hodaawii Hassanuu'a na'aa. Kaappuu Yibinaayi Yirohaama na'aa. Kaappuu Eeli Uuza na'aa; Uuzi Miikira na'aa. Kaappuu Mashulaami Shafaayaa na'aa; Shafaas'i Ra'u'eela na'aa; Ra'u'eeli Yibiniyaa na'aa. Biiniyaama zaratuu paydina ubbaanna udduppun s'eetanne ishatamanne usuppuna. **10** Yerusaalamen de'eedda k'eesatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Unttuntu Yadaaya, Yihoyaariba, Yaakiinanne **11** S'oossaa Geeshsha Golliyaan kaappotiyaa Azaariyaasa. Azaariyaasi Hilik'iyaa na'aa; Hilik'ii Mashulaama na'aa; Mashulaami S'aadook'a na'aa; S'aadook'e

Maraayoota na'aa; Maraayooti Ahis'uuba na'aa. **12** Haratuu
 k'ay Yirohaama na'aa Adaayanne Adii'eela na'aa Ma'isaaya.
 Yirohaami Paashihuura na'aa; Paashihuuri Malkkiyaa na'aa.
 Adii'eeli Yaahizeera na'aa; Yaahizeeri Mashulaama na'aa;
 Mashulaami Mashilemiita na'aa; Mashilemiiti Imeera na'aa. **13**
 Barenttu soy asaw kaappotiyaa k'eesatuu itti sha"anne laappun
 s'eetanne usuppun tamma. Hawanttu S'oossaa Geeshsha
 Golliyaan ootsanaw danddayiyaa asatuwaa. **14** Yerusaalamen
 de'eedda Leewatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta.
 Haashshuuba na'ay Shamaa'e Maraara yara. Hashshuubi
 Azirik'aama na'aa; Azirik'aami Hashaabiyyaa na'aa. **15** Haratuu
 k'ay Bak'ibak'aara, Hereesha, Galaalanne Mataaniyaa. Mataanee
 Miika na'aa; Miiki Ziikira na'aa; Ziikiri Asaafa na'aa. **16** Haratuu
 k'ay Nas'oofa asatuwaa mootsatuwaan utteedda Obaadiyaanne
 Berekiyaa. Obaadi Shamaa'iyaa na'aa; Shamaa'e Galaala na'aa;
 Galaali Yidutuuna na'aa. Berekii Asa na'aa; Asay Elk'k'aana
 na'aa. **17** Geeshsha Golliyaa penggiyaa naagiyaawanttu
 Shaaluuma, Ak'k'uuba, S'almmoona, Ahimaanne untunttu
 dabbotuwa. Shaaluumi untunttu kaappuwaa. **18** Ha yaratuu
 kase away doliyaa baggana de'iyaa, Kaatiyaa Penggiyaa
 giyaa penggiyaa naageeddino. Hewaappe kase untunttu
 Leewatuu dunkkaaniyaa wode naageeddino. **19** Shaaluumi
 Ebiyaasaafa na'aa K'ore na'aa; I K'oraaha yara asaa. K'oraaha
 yaratu kase Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa naageeddawaadan,
 Shaaluuminne K'oraaha yara gidiyaa Aa dabbotuu Geeshsha
 Golliyaa geliyaa penggiyaa naagiino. **20** El"aazara na'ay
 Piinihaasi beni wode K'oraaha yaratu kaappuwaa; Med'inaa
 Goday aanana de'eedda. **21** Mashelemiyaa na'ay Zakkaraasi
 Gakketiyya Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaa naageedda. **22**

Penggiyaa naaganaw dooretteeddawanttu ubbaanna laa"u s'eetanne tammanne laa"uwaa; hawanttu barenttu mootsan mootsan paydettiide s'aafetteeddino. Untunttu yarattoo ha aawotetsaa immeeddawanttu Kaatiyaa Daawitanne timbbitiyaa odiyaa Sammeela. 23 Hewaa diraw, untunttune untunttu naanay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geliyaa penggiyaa naagiino. 24 Oyddu zoozetuun wulahaaninne, dolahaan, huup'issaninne gedissanna itti itti penggii de'ee; he penggetuwaa naagiyaawanttukka de'iino. 25 He mootsan de'iyaa untunttu dabbottuu laappuntsa laappuntsa gallassan laametti naagiide, untuntta maaddino. 26 Penggiyaa naagiya oyddu kaappatuu Leewatuwaa; untunttu S'oossaa Geeshsha Golliyaw, Aa giddo kifiletoonni kifiletuu gidduwaan de'iyaa miishshattoo aawotiino. 27 S'oossaa Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttunne k'ay guura guura kariyaa dooyiyaawanttu untuntta gidiyaa diraw, yaan ak'iino. 28 Leewatuwaappe amareedawanttu goynniyaa wode go'ettiyaa miishshattoo aawotiino; he miishshatuwaa kare kessiyaa wodenne soo gelissiyaa wode untunttu paydiino. 29 K'ay untuttuppe ittuu ittuu Geeshsha Golliyaa gidduwaan go'ettiyaa hara miishshattoo, liik'o d'iiliyaw, woyniyaa eessaw, zayitiyaw, is'aanaawunne sawotoo aawotiino. 30 Shin k'eesatuwaa naanatuwaappe ittuu ittuu sawuwaa likkii likkiide walakkiino. 31 K'oraaha yaratuwaappe Shaaluuma bayira na'ay Matiite yarshshuwaa ukitsaa uukkiyaawoo aawotee. 32 K'ahaata yara gidiyaa untunttu dabbatuwaappe amareedawanttu k'ay Sambbatan Sambbatan s'arp'p'eezan wotsiyaa ukitsaa giigissiyaa aawotetsaa oyk'k'eeddino. 33 Leewatuu zaratuwaappe amareeda kaappatuu Geeshsha Golliyaan yes's'iyaawantta. K'ammakka gallassikka untunttu ootsiyaa diraw, hara oosuwa ootsennan,

eeshshaa Golliyya dirssaa gidдон de'iyaa golletuwaan de'iino.

34 Leewiyaa zaratuwaa soy asaa kaappatuu ubbay hawaappe k'ommonna s'aafetteeddawantta; untunttu Yersaalamen de'eeddino. **35** Gabaa'oonaa aawuu Yi'i'eeli Gabaa'oonaa kataman de'eedda. Aa machchatti suntsay Maa'iko. **36** Aa na'ay bayiray Abddoonaa; Aa naanay haratuu S'uura, K'iisa, Ba'aala, Neera, Nadaaba, **37** Gadoora, Ahiyaa, Zakkaraasa Mik'iloota. **38** Mik'ilooti Shim"a yeleedda. Hawanttu k'ay Yersaalamen de'iyaa barenttu dabbattuu matan de'eeddino. **39** Neeri K'iisa yeleedda; K'iisi Saa'oola yeleedda. Saa'ooli Yoonataana, Malkkishuu'a, Abinaadaabanne Eshiba'aala yeleedda. **40** Yoonataana na'ay Mariiba'aala; Mariiba'aali Mikiyaasa yeleedda. **41** Mikiyaasa naanay Pittoonaa, Meleka, Taree'anne Akaaza. **42** Akaazi Yaa'iira yeleedda. Yaa'iiri Alemeeta, Azimaawetuwaanne Zimira yeleedda. Zimiri Moos'a yeleedda; **43** Moos'i Biini'a yeleedda; Biini'i Rafaaya yeleedda; Rafaayi El"aasa yeleedda; El"aasi As'eela yeleedda. **44** As'eelaw usuppun attuma naanay de'iino. Untunttu suntsay Azirik'aama, Bookera, Isimaa'eela, Sha'aariyaa, Obaadiyaanne Hanaana; hawanttu ubbay As'eela naanaa.

10 Piliss's'eema asatuu Israa'eeliyaa asatuwaana oletteeddino. Israa'eeliyaa asatuu Piliss's'eema asatuwaa sintsaappe bak'atteeddino. Daro Israa'eelatuu Gilbboo'a Deriyan hayk'k'eeddino. **2** Piliss's'eema asatuu Saa'oolanne Aa attuma naanaa yederssi gakkiiide, Saa'oola naanaa Yoonataana, Abinaadaabanne Malkkishuu'a wod'eeddino. **3** Olay Saa'oola yuuyyi aad'd'iide un"etteedda; wonddaafiyaa asatuu Saa'oola demmeedda wode, zubbiyaan Aa c'addiide maduns's'iseeddino. **4** Saa'ooli bare ola miishshaa tookkiyaawaa, «Ha k'as's'arettibeenna Piliss's'eematuu yiide, ta bolla

kaa'ennaadan, ne mashshaan c'addaade, taana neeni wod'a»
yaageedda. Shin Aa ola miishshaa tookkiyaawe loytsi yayyeedda
diraw is's'eedda; Saa'ooli bare mashshaa sa'aan essiide, Aa
bolla kunddeedda. 5 Aa ola shaluwaa tookkiyaawe Saa'ooli
hayk'k'eeddawaa be'iide, ikka bare mashshaa sa'aan essiide, Aa
bolla kunddiide, hayk'k'i aggeeda. 6 Hawaadan haniide, Saa'ooli,
Aa naanay heezzuunne Aa soy Asay ubbay he gallassi ittippe
hayk'k'eeddino. 7 Wombban de'iyaa Israa'eeliyaa asatuu ubbay
barenttu olanchchatuu bak'ateeddawaanne Saa'oolinne Aa
naanay hayk'k'eeddawaa siseedda wode, untuntukka barenttu
katamatuwaa aggiide bak'attedino. Bak'atina Piliss's'eema
asatuu yiide, he katamatuwaan de'eeddino. 8 Wonttetsa gallassi
Piliss's'eematu anhatuwaa bollaappe olaa miishshatuwaa
k'aari akkanaw yiide, Saa'oolinne Aa naanay Gilbboo'a Deriyan
hayk'k'iide, giseeddawantta demmeeddino. 9 Unttuntu
Saa'oola k'ood'iyaa muuc'eeddinonne Aa ola shaluwaa k'aari
akkeeddino. Yaatiide barenttu Eek'atuwaa golleninne barenttu
asaa gidduwaan s'oonuwaa awaayana mala, Piliss's'eema
biittaw ubbaw asaa kiitaa yedeeddino. 10 Unttuntu Saa'oola
ola miishshaa barenttu s'oossatuwaa golletuwaappe ittuwaan
wotseeddino; Aa guuggiyaakka barenttu s'oossaa Daagoona
Eek'aa Gollen kak'k'eeddino. 11 Piliss's'eema asatuu Saa'oola
ootseeddawaa ubbaa Gala'aaden de'iyaa Yaabeesha katamaa
asatuu siseedda wode, 12 untuntu mino asatuu ubbay biide,
Saa'oola anhaanne Aa naanaa ahaa akkiide, Yaabeesha
katamaa aheeddino. Yaabeeshan de'iyaa wolaa garssan
untuntu mek'etsaa moogeeddino; yaatiide laappun gallassaa
s'oommeeddino. 13 Saa'ooli Med'inaa Godaw ammanettibeenna
diraw hayk'k'eedda. Med'inaa Godaa k'aalaa I naagibeenna;

Med'inaa Godaana zorettiyaawaa aggiide, moytilliyaa s'eesiyaa asaana zoretteedda. Hewaa diraw, Med'inaa Goday Aa wod'iide, Aa kawutetsaa Isseya na'aa Daawitaw aatsiide immeedda.

11 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay ubbay ittippe Kebroonan de'iyaa Daawitakko shiik'iide, «Nuuni ne suutsanne ne ashuwaa. 2 Kase Saa'ooli kaatiyaa gidiide de'iyaa wodekka, Israa'eeliyaa asaa olaw kaaletseeddawe neena. Med'inaa Goday ne S'oossay neena, «Ta asaa Israa'eeliyaa neeni heemmana; untunttu bollakka neeni kaatetana» yaageedda. 3 Hewaa diraw, Israa'eeliyaa c'imatuu ubbay Kaatiyaa Daawitakko Kebroone katamaa yeeddino; I untuntunna Kebroonan Med'inaa Godaa sintsan k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda. Med'inaa Goday Sammeela baggana haasayeedda k'aalaadan, Daawite Israa'eeliyaa bolla kaatetanaaddan untunttu Aa okkeeddino. 4 Daawitenne Israa'eeliyaa Asay ubbay Yersaalame katamaa beeddino. He wode Yaabuusa asatuu he sa'aan de'iyaa diraw, he katamay Yaabuusa geetettee. 5 Yaabuusa asatuu Daawita, «Neeni ha katamaa gelanaw ubbakka danddayakka» yaageeddino. Gidooppenne, Daawite S'iyoonen de'iyaa untunttu geesatuwaa oyk'k'eedda; S'iyoone Daawita Katamaa geetetteedda. 6 Daawite bare olanchchatuwaa, «Yaabuusa asatuu kaseti oliyaa ooninne ola gadaawaa gidanawaa» yaageedda. S'aruuyi na'ay Yoo'aabe kaseti biide oleedda; yaatiide gadaawaa gideedda. 7 Daawite he geessuwaan de'eedda; hewaa diraw, he katamay Daawita Katamaa geetetteedda. 8 Daawite Miilloppe doommiide, he katamaa zaaretsiide kees's'eedda; atteeda katamaa k'ay Yoo'aabe zaaretsiide kees's'eedda. 9 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday aanana de'iyaa diraw, Daawite min minniide beedda. 10 Daawita asatuu

minotuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddino. Med'inaa Goday Israa'eeliyaabaa haasayeeddawaadan, Daawite kaatetana mala, ha asatuu Israa'eeliyaa asaana gidiide, loytsi maaddeeddino. K'ay Aa kawutetsaakka miniseeddino. **11** Daawita asatuu minotuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Unttuntuppe heezzatuu loytsi eretteeddawantta. Heezzatuuwaappe koyruu Hakimoonappe yeedda Yaashobi'aama; Yaashobi'aami itti gede olan heezzu s'eetu asaa bare tooraan wod'eedda. **12** Heezzu mino asatuwaa giddon Aa kaalliide de'iyawe Ahoohiyaa Dooddo na'aa El"aazara. **13** Piliss's'eema asatuu olettanaw Pasddaamima giyaa sa'aa shiik'eedda wode, El"aazare Daawitana ittippe de'ee. Israa'eeliyaa olanchchatuu Piliss's'eema asatuwaa sintsaappe bak'atiyaa wode, El"aazare banggaa shooyk'an de'ee. Inne Daawitenne shoyk'aa gidduwaan ek'k'iide, Piliss's'eema asatuwaana oletteeddino. Med'inaa Goday wolk'k'aama s'oonuwaa immiide, untunttu ashsheeda. **15** Piliss's'eema olanchchatuu Rafayma Wombban dunkkaaneedda wode, hattamu kaappatuwaappe heezzatuu Daawite de'iyaa Adulaama gonggoluwaan de'iyaa zaallaakko yeeddino. **16** He wode Daawite geessuwaa giddon de'ee; Piliss's'eema olanchchatuu c'uguu Beeteleheemen de'ee. **17** Daawite haatsaa ushanaw amottiide, «Beeteleeme katamaa penggiyaa miyiyaan de'iyaa pulttuwaa haatsaappe taana ooni ushshanddeeshsha!» yaageedda. **18** Heezzu mino asatuu Piliss's'eema asatuu dunkkaaneedda sa'aa pini biide, Beeteleeme katamaa penggiyaan de'iyaa pulttuwaappe haatsaa duuk'k'iide, Daawitaw aheeddino. Shin Daawite ushennaan is's'eedda; I he haatsaa Med'inaa Godaa sintsan tigeedda. **19** «Hawaa ushanawe taappe haakko! Barenttu shemppuwaa olettiide beedda ha asatuwaa suutsaa taani ushoo? Ayaw

gooppe, untuntu barenttu shemppuwaa aatsi immiide, haatsaa
 aheeddino» yaageedda. Hewaa diraw, Daawite he haatsaa
 ushibeenna. He heezzu mino asatuu hewaa ootseeddino. **20**
 Yoo'aaba ishay Abishaayi heezatoo kaappuwaa. I bare tooraan
 heezzu s'eetu asatuwaa olettiide wod'eedda. Yaatiide ikka hara
 heezatuwaadan eretteedda. **21** I laa"entso heezatuwaappe
 aad'd'i bonchchetteedda asaa; I untunttoo kaappo gideedda.
 Shin I he koyro heezatuwaana k'ara gidena. **22** K'abs's'i'elappe
 yeedda Yoodaaha na'ay Banaayi mino asaa; mino oosatuwaa
 ootseedda. I laa"u eretteedda Moo'aabe gadiyaa asatuu
 wod'eedda. K'ay shachchay dareedda itti gallassi ollaa giddo
 geliide, gaammuwaa wod'eedda. **23** Banaayi geesay ichcheshu
 wad'aa gakkayaa Gibs'e gade bitaniyaa adussa wod'eedda.
 Gibs'e bitaniyaa kushiyan shemayinniyaa wondarashiyaa
 keeshshaa tooray de'ee; shin Banaayi gatimaa oyk'kiide,
 bitaniyaakko beedda. He bitaniyaa kushiyaappe tooraa wotsi
 akkiide, Aa tooraan Aa wod'eedda. **24** Yoodaaha na'ay Banaayi
 hawantta ootseedda. Aa sunsaykka he heezatuwaadan
 eretteedda. **25** I hattamatuwaa gidдон daro bonchchetteedda;
 shin I heezatuwaana gujjetena. Daawite Aa barena naagiyaa
 olanchchatoo kaappuwaa keseedda. **26** Mino asatuu Yoo'aaba
 ishaa Asaaheela, Beeteleheemeppe yeedda Dooddo na'aa
 Elihanaana, **27** Haroodappe yeedda Shammoota, Piloonaappe
 yeedda Helees'a, **28** Tak'o"appe yeedda Ik'keesha na'aa
 Ira, Anatootappe yeedda Abi'eezera, **29** Huushappe yeedda
 Sibbakaaya, Ahoohiyaa Ilaaya, **30** Nas'oofappe yeedda
 Maahiraaya, Nas'oofappe yeedda Ba'aana na'aa Heleeda,
31 Biiniyaama gadiyaan de'iyaa Gib'aa katamaappe yeedda
 Ribaaya na'aa Ittaaya, Pir"aatoonappe yeedda Banaaya, **32**

Ga'aasha Zanggaaraa matappe yeedda Huraaya, Aarabappe yeedda Abii'eela, **33** Baahiruumappe yeedda Azimaaweeta, Sha'albboonappe yeedda Eliyaahiba, **34** Giizoonappe yeedda Hasheema, Haaraarappe yeedda Shaage na'aa Yoonataana, **35** Haaraarappe yeedda Sakaara na'aa Ahi'aama, Uura na'aa Elifaala, **36** Makeerappe yeedda Hefeera, Piloonaappe yeedda Akiya, **37** K'armmeloosappe yeedda Hes'ira, Ezbbaaya na'aa Naa'iraaya, **38** Naataana ishaa Yuu'eela, Haagira na'aa Mibihaara, **39** Amoonappe yeedda S'elek'a, S'aruuyi na'aa Yoo'aaba ola miishshaa tookkiyaa Ba'erootappe yeedda Naahiraaya, **40** Yatira yara gidiyaa Ira, Yatira yara gidiyaa Gaareeba, **41** Hiitiyaa Uuriyoonaa, Ahilaaya na'aa Zabaadanne **42** Roobeela zariyaa gidiyaa Shiiza na'aa Adiina. I Roobeela zaratuwaa kaappuuwaa; aanana ittippe hattamu asatuu de'iino. **43** Hara mino asatuu k'ay Maa'ika na'aa Hanaana, Mitaanappe yeedda Yoshafaas'a, **44** Ashttaarappe yeedda Ooziyaana, Aaro'eerappe yeedda Hotaama naanaa Shamaa'anne Yi'i'eela, **45** Shiimira na'aa Yidi'eelanne Aa ishaa Tiis'appe yeedda Yooha, **46** Mahaawaappe yeedda Eli'eela, Elinna'aama naanaa Yiriibaayanne Yooshaawiyaa, Moo'aabe gadiyaappe yeedda Yitima, **47** S'ooba katamaappe yeedda Eli'eela, Yoobeedanne Ya'isi'eela.

12 Daawite K'iisa na'aa Saa'oolappe bak'ati biide, S'ik'ilaagan utteedda wode, aakko yeedda asatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Unttuntu kase Daawita olan maaddeedda mino asatuwaa gidдон de'iino. **2** Unttuntu wonddaafiyaa asatuwaa; K'ay barenttu ushechcha kushiyaaninne haddirssa kushiyan shuchchaa yambbarshshan olanaw danddayiino. Unttuntu Biiniyaama zariyaa gidiyaa Saa'oola dabbotuwaa. **3** Unttuntu kaappuu Ahi'eezera; Ahi'eezerappe simmina

Yo'aasha; untunttu Gib"appe yeedda Shamaa'a naanaa.
 Haratuu k'ay Azimaaweeta naanaa gidiyaa Yizi'eelanne Pelees'a,
 Baraaka, Anatootappe yeedda Yeeha, 4 hattamatuwaa gidдон
 wolk'k'aama gidiide, untuntta kaaletsiyaa Gabaa'oonappe yeedda
 Yishimaa'iyaa, Ermaasa, Yahaazi'eela, Yohanaana, Gedeerappe
 yeedda Yozabaada, 5 El"uzaaya, Yaarimoota, Ba'aaliyaa,
 Shamaariyaa, Hariifappe yeedda Shafaas'iyaa, 6 K'oraaha
 yaratuwaa gidiyaa Elk'k'aana, Yishiyaa, Azaari'eela, Yo'eezeranne
 Yaashobi'aama, 7 Gadoorappe yeedda Yirohaama naanaa
 Yo'eelanne Zabaadiyaa. 8 Daawite mela biittaan de'iyaa bak'ati
 attiyaa sa'aan utti de'ishshin, Gaade zariyaappe asatuu aakko
 yeeddino. Untunttu mino asatuwaanne olaw giigeeddawantta;
 k'ay gondalliyaanne tooraa oyk'k'anaw danddayiyaawantta.
 Untunttu som"i gaammuwaa deemuwaa malatee; untunttu
 deretuwaa huup'iyaan guppiyaa gen"iyaadan elleelliino. 9
 Untunttu kaappuu Es'eera; laa"entsuu Obaadiyaa; heezentsuu
 Eli'aaba; 10 oyddentsuu Mishimaanna; ichcheshentsu Ermaasa;
 11 usuppuntsuu Attaaya; laappuntsuu Eli'eela; 12 hosppuntsuu
 Yohanaana; udduppuntsuu Elzzabaada; 13 tammantsuu
 Ermaasa; tammanne ittentsu Maakibanaaya. 14 Hawanttu
 Gaade zariyaa olanchchattoo kaappatuwaa. Untunttuppe
 laafiyaawanttu S'eetoo kaappatuwaa; minniyaawanttu sha"aa
 kaappatuwaa. 15 Yorddaanoosa Shaafay, gas'aappe gas'aa
 gakkanaw kumi kis's'eedda koyro aginaan pinneeddawanttu
 hawantta. Untunttu wombban away doliyaa baggananne away
 wulliyaa baggananne utteedda asaa ubbaa yedersseeddino.
 16 Biiniyaama zaratuwaappenne Yihudaa zaratuwaappe
 amareeda asatuu Daawitakko geessuwaa yeeddino. 17
 Daawite untunttunna gaketanaw kesiide, hawaadan yaageedda;

«Hinttenttu taana maaddanaw saruwaan taakko yeeddawaa gidoope, ta wozanay hinttenana ittippe gidanawaa. Shin hinttenttu taana ta morkketoo aatsi immanaw yeeddawaa gidoope, hinttentta erite! Taani ootseedda iitabay baynna diraw, nu aawotuwaa S'oossay hewaa be'o; I hinttentta pirddo!» yaageedda. **18** Hewaappe guyyiyaan, hattamatuwaa kaappuwaa Amaasaaya bolla S'oossaa Ayyaanay wod'd'ina, «Daawitaa, nuuni newantta! Issey na'aw, nuuni neenana ittippe de'eetto! Saruu new gido! Neena maaddiyaawantussikka sarotetsay gido! Ne S'oossay neena maaddee» yaageedda. Daawite untuntta akkiide, bare olanchchatoo kaappatuwaa ootseedda. **19** Daawite Piliss's'eematuwaanna ittippe gidiide, Saa'oola olanaw beedda wode, Minaase zariyaappe amareeda asatuu Daawitan gaketeeddino. Shin Piliss's'eema asatuwaa kaappatuu Daawitenne Daawita Asay barenana beennaadan diggeeddino. Piliss's'eema asatuu loytsi zoretteeddawaappe guyyiyaan, untuntta guyye yeddeeddino; ayaw gooppe, Daawitenne Daawita Asay untunttu Kaatiyaa Saa'oolaw aatsi immanenttonne giide yayyeeddino. **20** Daawite S'ik'ilaaga katamaa simmishin, Minaase zariyaappe Daawita maaddanaw keseedda shaalak'atuu Adinaaha, Yozabaada, Yidi'eela, Mikaa'eela, Yozabaada, Eelihunne s'iltaaaya. **21** Untunttu ubbaykka s'alanne wolk'k'aama asaa gidiyaa diraw, Daawite c'uguwaa kaalliyaa wode, untunttu Aa maaddeeddino. **22** Daawita olanchchatuu S'oossaa olanchchatuwaadan c'oraana gakkanaw, Aa maaddiyaa Asay gallassi gallassi gujettee. **23** Med'inaa Goday haasayeeddawaadan Saa'oola kawutetsaa Daawitaw zaaranaw olaw danc'c'i giigiide, Kebroonan de'iyaa Daawitakko yeedda olanchchatuu paydu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa.

24 Gonddalliyaanne tooraa oyk'k'iide, olaw danc'c'i giigeedda
 Yihudaa zaratuu usuppun sha"anne hosppun s'eeta. 25 Simoona
 zariyaappe olaw giigeedda s'alanne wolk'k'aama olanchchatuu
 laappun sha"anne itti s'eeta. 26 Leewiyaa zariyaappe oyddu
 sha"anne usuppun s'eeta. 27 Aaroona zaratuwaa kaappuu
 Yoodaaha; Yoodaahena ittippe heezzu sha"anne laappun
 s'eetu asatuu de'iino. 28 K'ay S'aadook'e yalaga s'alanne
 wolk'k'aama asaa; S'aadook'a aawuwaa golliyya asaappe
 laatamanne laa"u kaappatuu aanana ittippe de'iino. 29 Biiniyaama
 zariyaa gideedda Saa'oola dabbotuu heezzu sha"a asaa. Shin
 Biiniyaama zariyaappe dariyaa bagga Asay Saa'oola golliyya
 asaw he wodii gakkanaw ammanettiyaawannta. 30 Efireema
 zariyaappe barenttu aawotuwwa golliyya asan eretteedda s'alanne
 wolk'k'aama asatuu laatamu sha"anne hosppun s'eeta. 31
 Daawita kaateyanaw baanaw dooretteedda Minaase zariyaappe
 baggatuu tammanne hosppun sha"a. 32 K'ay Israa'eeliyya
 Asay ayaa ootsanaw bessintto, wodiyaabaa shaakki eriyaa
 akeekanchcha asatuu, Yisaakooraa zariyaw kaappatuu laa"u
 s'eeta; untunttu dabbotuu ubbay untunttoo azazettiino. 33
 Ola shaluwaa ubbaa oyk'k'iide, barenttu kumentsaa wozanaan
 Daawita maaddanaw giigeedda olanchchatuwaan Zaabiloona
 zariyaa asatuu ishatamu sha"a. 34 Niftaaleema zariyaappe
 itti sha"a kaappatuu de'iino; gondalliyaanne tooraa oyk'k'iyaa
 hattamanne laappun sha"a asatuu untunttunna ittippe de'iino. 35
 Daana zariyaappe olaw giigeedda asatuu laatamanne hosppun
 sha"anne usuppun s'eeta. 36 Olaw kesanaw Aaseera zariyaappe
 giigeddawanttu oytamu sha"a. 37 Yorddaanoosa Shaafaappe
 hefintsa away doliyya baggan de'iyaa Roobeela zariyaappe,
 Gaade zariyaappenne Minaase zariyaa baggappe ola shaluwaa

ubbaa oyk'kiide yeedda asatuu itti s'eetanne laatamu sha"a. **38** Ha olaw giigeedda olanchchatuu ubbay Daawita Israa'eeliyaa bolla kaateyanaw barenttu k'ofaa k'achchiide, Kebroone katamaa yeeddino. K'ay Israa'eeliyaappe atteedawantukka Kaateyanaw Daawita kaateyiide itti wozana gideeddino. **39** Unttuntu dabbotuu untunttoo koshshiyaawaa giigissi wotseedda diraw, miiddinne ushiidde Daawitana heezzu gallassaa utteeddino. **40** Israa'eeliyaa asaw nashechchaa gidiyaa diraw, huup'issa baggana de'iyaa Yisaakoorappe, Zaabiloonappenne Niftaaleemappe asatuu daro k'umaa aheeddino. D'iiliyaa, balasiyaa ukitsaa, woyniyaa teeraa, woyniyaa eessaanne zayitiyaa hariyaan, bak'uluwaan, gaaluwaaninne booran c'aaniide aheeddino; k'aykka untunttu miizzaanne dorssaa shukkiide maanaw akkiide yeeddino.

13 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Suntsatuwaanna; shaalak'atuwaananne s'eetuwa kaappatuwaanna zoretteedda. **2** Israa'eeliyaa asaa ubbaa, «Hinttenttoo lo"a malatiyaabaa giddooppene, Med'inaa Godaa nu S'oossaa shene gidoope, Israa'eeliyaa biittaa gas'an de'iyaa nu dabbotuu, k'eesatuu nne barenttu kataman de'iyaa Leewatuu nuunanna ittippe shiik'anaadan asaa kiittoyte. **3** Saa'ooli kaateteedda wode sheneko giina, dogettiide atteeda nu S'oossaa Taabootaa ane zaariide ahooyte» yaageedda. **4** Daawite odeedda yewuu suure gideedda diraw, Asay ubbay mayyeedda. **5** Hewaa diraw, Daawite S'oossaa Taabootaa K'iriyati-Yi'aariimappe ahana mala, Gibs'e zawaappe Shihooraa shaafaappe doommiide, Hamaata Pinuwaa gakkanaw de'iyaa Israa'eeliyaa asaa ubbaa shiishsheedda. **6** Daawitenne Israa'eeliyaa Asay ubbay kiruubetuwaappe gidduwaan bare kawutetsaa araataa bolla utteedda S'oossaa suntsan s'eesetteedda S'oossaa Taabootaa

ahanaw Yihudaa biittan de'iyaa Ba'aala geetettiyaa K'iriyati-
 Yi'aariima katamaa beeddino. **7** S'oossaa Med'inaa Godaa
 Taabootaa boray goochchiyaa ooratsa gaariyan wotsiide,
 Abinaadaaba sooppe aheeddino; Uuzinne Ahiyoy gaariyaa
 laaggiino. **8** Daawitenne Israa'eeliyaa Asay ubbay diitsaanne
 maasink'kuwaa diis's'iidde, kabaruwaa bak'k'iidde, daalaa
 k'aatsiiddenne s'urumbbaa punniidde, barenttu kumentsaa
 wolk'k'an S'oossaa sintsan nashettiidde bonchcheeddino. **9**
 Unttuntu Kiidoona giyaa saan de'iyaa katsaa bukkiyaa udduma
 gakkiiyaa wode, booratu d'ubettina, Uuzi Taabootaa oyk'k'anaw
 bare kushiyaa yeddeedda. **10** Aa kushii Taabootaa bochcheedda
 diraw, Med'inaa Godaa hank'kuu Uuza bolla ees's'i kesseedda.
 Hewaa diraw, S'oossay Aa shoc'ina, I he sa'aan S'oossaa
 sintsan hayk'k'i aggeeda. **11** Med'inaa Goday hank'k'ettiide
 Uuza wod'eedda diraw, Daawite yiloteedda. Hachche gakkanaw,
 he sa'ay Peerez Uuzaa geetettiide s'eesetteedda. Uuzi
 Shoc'etto sa'aa geetettee. **12** He gallassi Daawite S'oossaw
 yayyeedda diraa, «S'oossaa Taabootaa taakko waata ahanaw
 danddayayitaa?» yaageedda. **13** Hewaa diraw, Taabootaa
 barenana Daawita Katamaa afibeenna. Shin Gaatiyaa Obeedi-
 Eedooma geetettiyaa bitaniyaa soo afeedda. **14** S'oossaa
 Taabootay Obeedi-Eedooma gollen Aa golliyyaa asaana heezzu
 aginaa gam"eedda. Med'inaa Goday Aa golliyyaa asaanne aw
 de'iyaa ubbabaa anjeeedda.

14 S'iirroosa Kaatii Kiiraami Daawitaw asatuwaa kiitteedda.
 Kiitetteedda asatuwaana golliyyaa kees's'anaadan zigaa
 mudetsaanne k'ay shuchchaa massiyaawantanne anaas'etuwaa
 aw yeddeedda. **2** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa bolla Aa
 kaatiyaa ootsiide esseeddawaanne bare asaa Israa'eeliyaa diraw,

Aa kawutetsaa d'ok'k'u ootsiide bonchcheeddawaa Daawite ereedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, Daawite Yersaalamen hara mac'c'a asaa gujji akkiide, attumawaa naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. **4** Daawite Yersaalamen yeleedda attuma naanay Shaamu'a, Shobaaba, Naataana, Solomone, **5** Yibihaara, Elishuu'a, Elppaalees'a, **6** Nogaaha, Nefeega, Yaafi'a, **7** Elishamaa'a, Be'eliyaadanne Elifelees'a. **8** Daawite Israa'eeliyaa ubbaa bolla kaatiyaa gidiide oketteeddawaa Piliss's'eema Asay siseedda wode, untunttu ubbay Daawita koyanaw kesseeddino. Daawite untunttu kesseeddawaa sisiide, untunttunna olettanaw kesseedda. **9** Piliss's'eema Asay Rafayma Wombbaa yiide bonk'keeddino. **10** Daawite S'oossaa, «Taani baade Piliss's'eematuwaa oloo? Neeni untunttu taw aatsa immanii?» yaagiide oochcheedda. Shin Med'inaa Goday Aa, «Baade ola. Taani untuntta new aatsa immana» yaageedda. **11** Daawitenne Aa Asay Ba'aali-Paraas'iima giyaa sa'aa biide, yaan untuntta s'oneeddino. Daawite, «Haatsaa di'uu d'uussi aad'd'iyaawaadan S'oossay ta morkkatuwaa gidduwaanna taana aatseedda» yaageedda. Hewaa diraw, he sa'aa suntsay Ba'aali-Paraas'iima geetetteedda. **12** Piliss's'eematu barenttu eek'atuwaa he sa'aan yeggiide beeddino. Yaatina Daawite azaziide, untunttu eek'atuwaa tamaan s'uugisseedda. **13** Piliss's'eema asatuu laa'entsuwaa ha wombbaa simmi yiide bonk'keeddino. **14** Daawite S'oossaa laa'entsuwaa oochcheedda. Shin S'oossay Aa, «Neeni untunttu geeduwaa booppa. Untunttu guyyenna yuuyya aad'd'aade boo'iyaa mitsaappe sintsa baggana olanaw giiga. **15** Boo'iyaa mitsaappe huup'iyaan salppiyaa kooshshaa neeni sisiyaa wode, olanaw kesa. Ayaw gooppe, hewe Piliss's'eema olanchchatuwaa

shoc'anaw S'oossay neeppe sintsaw aad'd'eedda giyaawaa»
yaageedda. **16** S'oossay azazeeddawaadan Daawite ootseedda.
Gabaa'oonappe biide Gezeera gakkanaw, Israa'eeliyaa Asay
Piliss's'eema olanchchatuwaa wod'eedda. **17** Hewaappe
guyyiyaan, Daawita worii biittaa ubbaa gakteedda. Kawutetsatuu
ubbay Daawitaw yayanaadan Med'inaa Goday ootseedda.

15 Daawite bare kataman barew golliyaa kees's'eedda;
S'oossaa Taabootawukka sa'aa giigissiide, dunkkaaniyaa
esseedda. **2** Hewaappe guyyiyaan Daawite, «S'oossaa
Taabootaa tokkanaadaaninne med'i med'inaw Med'inaa Godaw
ootsanaw Med'inaa Goday dooreedda Leewatuwaappe attina,
ooninne S'oossaa Taabootaa tookkanaw bessena» yaageedda.
3 Daawite Med'inaa Goda Taabootaw giigisseedda sa'aa
Taabootaa ahanaadan, Israa'eeliyaa asaa ubbaa Yerusaalamen
shiishsheedda. **4** K'ay Daawite Aaroona zaratuwaanne
Leewatuwaa s'eesiide shiishsheedda. **5** K'ahaata yaratuwaappe
kaappuu Uri'eelinne itti s'eetanne laatamu Aa dabbotuu
yeeddino. **6** Maraara yaratuwaappe kaappuu Asaayinne laa"u
s'eetanne laatamu Aa dabbotuu yeeddino. **7** Gershshoona
yaratuwaappe kaappuu Yuu'eelinne s'eetanne hattamu Aa
dabbotuu yeeddino. **8** Els's'aafaana yaratuwaappe kaappuu
Shamaa'enne laa"u s'eetu Aa dabbotuu yeeddino. **9** Kebroone
yaratuwaappe kaappuu Eli'eelinne hosppun tammu Aa dabbotuu
yeeddino. **10** Uuzi'eela yaratuwaappe kaappuu Aminaadaabinne
s'eetanne tammanne laa"u Aa dabbotuu yeeddino. **11**
Hewaappe guyyiyaan, Daawite k'eesetuwaa S'aadook'anne
Abiyaataara, k'ay Leewatuwaa Uri'eela, Asaaya, Yuu'eela,
Shamaa'iyaa, Eli'eelanne Aminaadaaba s'eesisseedda. **12**
Unttunta, «Hinttenttu Leewatuu zaretoo kaappatuwaa. S'oossaa

Israa'eeliyaa Med'inaa Godaa Taabootaa taani giigissa wotseedda
 sa'aa ahanaw hinttenne hinttenttu dabbotuu geeyite. **13**
 Hinttenttu Leewatuu koyro S'oossaa Taabootaa tookkibeenna
 dirawunne nuuni Aa wogaadan woot afanentto S'oossaa
 oochchibeenna diraw, Med'inaa Goday nu S'oossay nuuna
 mureedda» yaageedda. **14** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa
 Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootaa ahanaw k'eesatuu nne
 Leewatuu barentta geeshsheeddino. **15** Med'inaa Goday Muse
 baggana kase azazeeddawaadan, Leewatuu S'oossaa Taabootaa
 kasuwaanna barenttu hashiyaan tookkeeddino. **16** Hewaappe
 guyyiyaan, diitsaanne maasink'k'uwaa diis's'iidde, daalaa
 k'aatsiidde, nashechiyaa yetsaa yes's'ana mala, Leewatuwaa
 kaaletsiyaawanttu barenttu dabbotuwa suntsanaadan Daawite
 azazeedda. **17** Leewatuu Yuu'eela na'aa Hemaana,
 Aa dabbatuwaappe Berekiyaa na'aa Asaafanne untunttu
 dabbatuwaappe Maraara yaraa K'usaaya na'aa Etaana
 suntseeddino. **18** K'ay laa'entso kaalaan Zakkaraasa, Yaa'izi'eela,
 Shamiraamooti, Yih'i'eela, Uunna, Eli'aaba, Banaaya, Ma'iseeya,
 Matiitiyaa, Elifaala, Miik'ineeyanne penggiyaa naagiyaawantta
 Obeedi-Eedoomanne Yi'i'eela suntseeddino. **19** Nahaasiyaa
 daalaa d'ok'k'u ootsiide k'aatsanaadan Hemaani, Asaafinne
 Etaani suntsetteeddino. **20** K'ay Zakkaraasi, Yaa'izi'eeli,
 Shamiraamooti, Yih'i'eeli, Uunni, Eli'aabi, Ma'iseeyinne Banaayi
 diitsaa lee"uwaan diis's'iino. **21** Matiite, Elifaali, Miik'ineeyi,
 Obeedi-Eedoomi, Yi'i'eelinne Azaazii diitsaa orddiyaan diis's'iino.
22 Leewatuu kaappuu Kanaane mazimuriyaa kaaletsanaw
 suntsetteedda; I erancha gidiyaa diraw, untuntta tamaarissee.
23 Berekiyayne Elk'k'aani Taabootaa dunkkaaniyaa penggiyaa
 naaganaw dooretteeddino. **24** K'ay k'eesatuu Shabaanee,

Yoshafaas'i, Nataani'eeli, Amaasaayi, Zakkaraasi, Banaayinne
 El"eezeri S'oossaa Taabootaa sintsan s'urumbbaa punnanaw
 dooretteeddino. Obeedi-Eedoominne Yehiyaa Taabootaa
 penggiyaa naaganaw dooretteeddino. **25** Hewaappe guyyiyaan
 Daawite, Israa'eeliyaa c'imatuunne sha"a kaappatuu Med'inaa
 Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa Obeedi-Eedooma sooppe
 ahanaw nashettiidde beeddino. **26** Med'inaa Godaa K'aalaa
 c'aak'uwa Taabootaa tookkeedda Leewatuwaa S'oossay
 maaddeedda diraw, untunttu laappun korumatuwaanne laappun
 dorssaa orggetuwaa yarshsheeddino. **27** Daawite, Taabootaa
 tookkeedda Leewatuu ubbay, mazimuriyaa yes's'iyaawantunne
 mazimuriyaa yes's'iyaawanttu kaappuu Kanaane suufiyaa
 geetettiyaa k'ac'inaappe dadetteedda mayuwaa mayyeeddino.
 Daawitekka k'ay liinuwaappe dadetteedda eefuudiyaa geetettiyaa
 mayuwaa mayyeedda. **28** Hawaadan ootsiide, Israa'eeliyaa
 ubbay homboc'iidde, s'urumbbaanne malakataa punniidde,
 daalaa k'aatsiiddenne, diitsaanne maasink'k'uwaa diis's'iidde,
 Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa aheeddino. **29**
 Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootay Daawita Katamaa
 geleedda wode, Saa'oola naatta Miikaala maskkootiyaanna
 s'eellaade, Kaatii Daawite nashettiidde durishiininne kaa'ishin
 be'aaddu; Daawita bare wozanaan kad'aaddu.

16 Untunttu S'oossaa Taabootaa ahiidde, Daawite Taabootaa
 wotsanaw d'ogeedda dunkkaaniyaa gidduwaan wotseeddino.
 S'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa Med'inaa
 Godaw yarshsheeddino. **2** Daawite s'uuggiyaa yarshshuwaanne
 ittippetetsaa yarshshuwaa yarshshiide Poleeddawaappe
 guyyiyaan, Med'inaa Godaa suntsan asaa anjjeedda. **3**
 Israa'eeliyaa asaw ubbaw, mac'c'aaniwunne attumawoo,

huup'iyaan huup'iyaan itti itti komppo ukitsaa, itti itti mus'o
ashuwaakka woyniyaa teeraa melaappe itti itti ukitsaa gisheedda.

4 Med'inaa Godaa Taabootaa sintsan ootsanaadaaninne Med'inaa
Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa sabbanaadan, galatanaadaaninne
bonchchanaadan, amareeda Leewatuwaa Daawite suntseedda.

5 Leewatuu kaappuu Asaafa; Asaafa kaalliide laa'entso kaappuu
Zakkaraasa. Zakkaraasa kaalliide de'iyaawanttu Yi'i'eela,
Shamiraamoota, Yih'i'eela, Matiitiyaa, Eli'aaba, Banaaya, Obeedi-

Eedoomanne Ye'eela. Unttuntu maasink'k'uwaanne diitsaa
diis's'anaw suntsetteeddino; shin Asaafe daalaa k'aatsanaw
suntsetteedda. 6 K'eesiyaa Banaayinne Yahaa'i'eeli S'oossaa

K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa sintsan ubbaa wode s'urumbbaa
punnanaw suntsetteeddino. 7 He gallassi Daawite kasetiide,

Asaafinne Aa dabbotuu Med'inaa Godaa sabbanaadan untunttoo
immeedda. 8 Med'inaa Godaa galatite; Aa suntsaa s'eesite. I

ootseeddawaa kawutetsatuu gidduwaan erissite. 9 Aa sabbite;
galataa yetsaa aw yes's'ite. Aa malalissiyaa kiitaa ubbaa

odite. 10 Aa geeshsha suntsan c'EEK'ettite; Med'inaa Godaa
koyiyaawanttu wozanatuu nashettino. 11 Med'inaa Godaanne Aa

wolk'k'aa s'omoosite; ubbaade Aa sintsa koyyite. 12 Hinttenttoo,
Aa k'oomaa Abrahaama zeretsatoo, Dooretteedda Yaak'ooba

naatoo, I ootseedda maalaalissiyaabaa, Aa malaatanne I
pirddeedda pirddaa hassayite. 14 I Med'inaa Godaa nu

S'oossaa; Aa pirddaykka sa'aa ubbaa bollaanna. 15 I bare
k'aalaa c'aak'uwaa med'inaw, Bare azazeedda k'aalaa sha"a

yeletaa gakkanaw naagee. 16 Hewenne, I Abrahaamena
c'aak'k'eteedda c'aak'uwa, Yisaak'aw c'aak'k'eedda c'aak'uwa.

17 Yaak'oobaw wogaa, Israa'eeliyawukka med'ina c'aak'k'uwaa
ootsiide mintseeddawaa. 18 I, «New Kanaane biittaa immana; I

ne zeretsatoo laata gidanawaa» yaageedda. 19 S'oossaa asatuu payduwaan guutsanne Kanaane biittan bete gidiide de'iyaa wode, 20 itti asaappe hara asaa, itti kaatetetsaappe hara kawutetsaa yuuyyeeddino. 21 S'oossay untuntta ooninne naak'k'anaw immibeenna; untunttu diraw kaatetuwwa seeriidde, 22 «Taani okkeeddawaa bochchoppite; Ta timbbitiyaa odiyaawantta k'ohoppite» yaageedda. 23 Sa'aan de'iyaa asaw, ubbaykka Med'inaa Godaw yes's'ite; I ashshiyaa mishiraachchuwwa hachche hachche odite. 24 Kawutetsatuu gidduwaan Aa bonchchuwwa, asaa ubbaa gidдон Aa malalissiyaa oosuwaabaa awaayite. 25 Med'inaa Goday wolk'k'aama; Aad'd'o galatay aw bessee. S'oossatuwwa ubbaappe aad'd'iide, I yayettanaw besse. 26 Hara asaa s'oossatuu ubbay eek'atuwwa; shin Med'inaa Goday saluwwa med'd'eedda S'oossaa. 27 Bonchchuunne anggay Aa yuushshuwaan de'ee; minotetsayenne nashechchay I De'iyaa Sa'aan de'ee. 28 Hinttenttoo, asaa zaretoo ubbaw, Med'inaa Godaawaa odite; «Bonchchuunne wolk'k'ay Med'inaa Godaawaa» giide odite. 29 «Bonchchuu Aa suntsaassa» giide Med'inaa Godaawaa odite. Yarshshuwwa akkiide, Aa sintsa yiite. Aa geeshshatetsaa puulan Med'inaa Godaw goynnite. 30 Gadiyaan de'iyaa asaw ubbaw, Aa sintsan kokkorite. Sa'ay min ek'k'eedda; ubbakka k'aas's'enna. 31 Salotuu nashettino; sa'aykka hashshu go! Kawutetsatuu gidдон untunttu, «Med'inaa Goday kaateteedda!» yaagino. 32 Abbayinne Aa gidдон kumeeddabatuu guummino. Shoyk'ayenne shooyk'aan de'iyabatuu ubbatuu nashettino. 33 Hewaappe guyyiyaan woran de'iyaa mitsaa ubbay yes's'ana; nashechchan Med'inaa Godaa sintsan yes's'ana. Ayaw gooppe, I sa'aa bollan pirddanaw yee. 34 S'oossay lo"a gidiyaa dirawunne

Med'inaa Godaa galatite. Aggena Aa siik'uu med'inaawaa gidiyaa diraw, galatite. 35 Hewaappe guyyiyaan hinttenttu, «Abeet nuuna ashshiyaa S'oossaw, nuuna ashsha. Nuuni ne geeshsha suntsaa galatanaadaaninne ne bonchchuwaan c'EEK'ettanaadan, kawutetsatuu giddoppe shiishshaade ashsha» yaagite. 36 Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw galatay gido. Med'inaappe med'ina gakkanaw galatetto! Hewaappe guyyiyaan Asay ubbay, «Amen"i» giide, Med'inaa Godaa galateedda. 37 Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa sintsan hachche hachche goynaw koshshiyaawaa ubbaa wode untunttu ootsanaadan, Daawite Asaafanne Aa dabbotuwaawotseedda. 38 I k'ay Obeedi-Eedoomanne Aa dabbotuwaawusuppun tammanne hosppuntsa untunttunna ootsanaadan wotseedda; Yidutuuna na'aa Obeedi-Eedoomanne Hoosa penggiyaa naaganaadan wotseedda. 39 K'eesii S'aadook'inne aanana ootsiyaa k'eesatuu Gabaa'oonan de'iyaa d'ok'k'a sa'aan, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa sintsan ootsanaadan yaan atteeddino. 40 Med'inaa Goday Israa'eeliyaw immeedda higgiiyan s'aafetteeddawaadan, untunttu wonttanne omarssi ubbaa wode s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aan Med'inaa Godaw yarshshiino. 41 Aggena Aa siik'uu med'inaawaa gidiyaa diraw, Med'inaa Godaa yetsan galatanaadan Hemaana, Yidutuunanne dooretteedda haratuwaa Daawite untunttunna ittippe wotseedda. 42 Hemaaninne Yidutuuni s'urumbbaa punniino, daalaa k'aatsiinonne galataa mazimuriyaa yes's'iidde kaa'iyaa hara miishshatuwaa kaa'iino. Yidutuuna attuma naanay penggiyaa naaganaw suntsetteeddino. 43 Hewaappe guyyiyaan, Asay ubbay bare soo bare soo beedda. Daawitekka bare soy asaa anjjanaw simmeedda.

17 Daawite bare kaatiyaa gollen de'iidde, timbbitiyaa odiyaa Naataana, «Taani zigaappe kees'etteedda gollen de'ay; shin Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootay dunkkaaniyaa garssaana» yaageedda. **2** Naataani Daawita, «Ootsanaw ne wozanay k'oppeeddawaa ubbaa kiiteta; S'oossay neenana de'ee» yaageedda. **3** Shin he gallassaa k'amma S'oossaa k'aalay Naataanakko yiide, **4** «Ba; ta k'oomaa Daawita hawaadan yaaga; «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; Taani de'ana golliyaa kees's'anawe neena gidakka. **5** Ayaw gooppe, taani Israa'eelatuwaa Gibs'eppe kesseedda gallassaappe doommaade hachche gakkanaw, gollen de'abeykke; taani dunkkaaniyaappe dunkkaaniyaw, k'ay itti saappe hara sa'aw yuuyyaade de'aad. **6** Taani Israa'eeliyaa asaa ubbaanna yuuyyeedda sa'aa ubbaan, ta asaa heemmanaw taani azazeedda Israa'eeliyaa daannatuwaappe oossinne, Taw zigaa golliyaa ayaw kees's'abeykkii? gaade oochchabeykke» yaagee» yaaga. **7** «Hewaa diraw, ha"ikka ta k'oomaa Daawita, «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday neena hawaadan yaagee; «Taani neena hentsaa gadeppe, dorssaa heemmiyaa saappe dentsaade, ta asaa Israa'eeliyaa kaaletsanaadan akkaad. **8** Neeni beedda sa'aa ubbaan taani neenana ittippe gidaad; ne morkkatuwaa ubbaa ne sintsaappe diggaad. Ha"i simmi taani ha sa'aan eretteedda wolk'k'aama asatuwaappe suntsaadan ne suntsaa gitayana. **9** K'ay taani ta asaw, Israa'eeliyaw sa'aa immaade, untuntta he sa'aan tokkana. Hewaa diraw, untuntu barenttu sa'aan de'anawantta; untuntu laa'entso shabbarettikkino. Kase taani ta asaa Israa'eeliyaa bolla yeletatuwaa suntseedda wodiyaappe doommina naak'keeddawaadan, laa'entso iita asatuu untuntta naak'k'ikkino. Taani ne morkkatuwaa ubbaa

new moodisana. « < «Hewaa bollankka Med'inaa Goday bare huup'iyaw ne zaratu de'anaadan ootsanaawaa new odeedda. 11 Ne laysay wurina, hayk'k'aadda ne mayza aawotuwaan gaketiyaa wode, taani neeppe guyyiyaan ne zariyaa, ne naanatuwaappe ittuwaa dentsaade, Aa kawutetsaa minisana. 12 Taw golliyyaa kees's'anaawe Aa; taani Aa kawutetsaa araataa med'inaw minissa essana. 13 Taani aw aawuwaa gidana; ikka taw na'aa gidana. Neeppe kase kaateteedda Saa'oolappe taani ta siik'uwaa akka diggeeddawaadan, taani aappe ubbakka akkikke. 14 Taani Aa ta asaa bollanne ta kawutetsaa bolla med'inaw suntsana; Aa kawutetsaa araataykka med'inaw min ek'k'ana» yaagee» yaaga» yaageedda. 15 Naataani S'oossay aw sas'aani k'onc'c'isseedda k'aalaa ubbaa hawaadan Daawitaw odeedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Daawite dunkkaaniyaa geliide, Med'inaa Godaa sintsan utteedda. Hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, S'oossaw, neeni hawaa ubbaa taw ootsanaw taani oonee? Ta soy asaykka ayee? 17 Abeet Med'inaa Godaw, hawe ne ayfiyaa sintsan guutsa malatina, ne k'oomaa zaratu sintsaappe yaanawaa laysatuwaan timbbitiyaa odaadda. Taana k'ay wolk'k'aama asaa kessaadda. 18 Neeni taana ne k'oomaa bonchcheedda diraw, taani Daawite simmi ayaa gaanaw danddayayitaa? Neeni taana ne k'oomaa eraasa. 19 Abeet Med'inaa Godaw, ne k'oomaa diraw, ne wozanaa k'ofaadan ha gitabaa ubbaa ootsaade, ha gitatetsaa ubbaa taana erissaadda. 20 «Abeet Med'inaa Godaw, ne mali ittuunne baawa. Nuuni nu haytsaan siseeddawaadan, neeppe attina, hara s'oossi baawa. 21 Neeni ne asaa ootsanaw wozeedda ne asaa Israa'eeliyaa malatiyaa hara kawutetsi sa'aa bolla baawa. Neeni ootseedda gitanne malalissiyaa oosotu gaasuwaan ne suntsay biittan sa'aan

eretteedda. Neeni Gibs'eppe wozeedda ne asaa sintsaappe kawutetsatuwaa laaggaadda. 22 Neeni ne asaa Israa'eeliyaa med'inaw nebbaa ootsaadda. Abeet Med'inaa Godaw, neenikka untunttu S'oossaa gidaadda. 23 «Abeet Med'inaa Godaw, neeni ne k'oomaabaanne Aa zeretsaabaa haasayeeddawe med'inaw min ek'k'o; neeni ootsana geeddawaadanka kiiteta. 24 «Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossay tumuwaappe Israa'eeliyaw S'oossaa» geetettanaadan ne suntsay med'inaw min ek'k'anne gitatana. Ne k'oomaa Daawita zaratuu ne sintsan min ek'k'ana. 25 «Abeet ta S'oossaw, «Taani new golliyaa kees's'ana gaade» neeni taw ne k'oomaw k'onc'c'aadda. Hewaa diraw, taani ne k'oomay ha woosaa neena woossanaw s'alaad. 26 Abeet Med'inaa Godaw, neeni S'oossaattee! Neeni ha lo'o k'aalaa taw ne k'oomaw ootsana gaadda. 27 Ne sintsan yaa med'inaw gam'anaadan, ne k'oomaa zariyaa anjjanaw nashetta. Abeet Med'inaa Godaw, neeni anjjeedawe med'inaw anjjetteddawaa gidana» yaagiide woosseedda.

18 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Piliss's'eematuwaa s'ooniide mooddeedda; yaatiide Gaate geetettiyaa katamaanne Aa mootsatuwaa Piliss's'eema asatuwaa kushiyaappe wotsi akkeedda. 2 K'ay Daawite Moo'aabe gadiyaa asatuwaa s'oonina, untunttu aw moodetteeddino; giiraa giireeddino. 3 Hamaata katamaa matan de'iyaa S'ooba biittaa Kaatii Hadaadi'eezere, bare kawutetsaa Efiraas'iisa Shaafaa gakkanaw aassanaw biishshin, Daawite Aa s'oonedda. 4 Daawite Hadaadi'eezereppe itti sha"a paraa gaaretuwaa, laappun sha"a paraa asatuwaanna laatamu sha"a gedissa asatuwaa omoodeedda. Daawite s'eetu gaaretoo gideedda paratuwaa ashshiide, hara paratuwaa ubbaw gaaduwa gilddayeedda. 5 Damask'k'o katamaan de'iyaa Sooretuu S'ooba

biittaa Kaatiyaa Hadaadi'eezera maaddanaw yeedda wode,
 Daawite untuntuppe laatamane laa"u sha"a asaa wod'eedda.
 6 Hewaappe guyyiyaan, Sooriyaa biittan Damask'k'o kataman
 olanchchatuwaa geessotuwaa med'd'eedda. Yaatina, Sooriyaa
 asatuu Daawitaw moodettiide, giiraa giireeddino. Daawite beedda
 sa'aa ubbaan Med'inaa Goday aw s'oonuwaa immeedda. 7 Kaatii
 Daawite Hadaadi'eezera oosanchchatuu tookkeedda work'k'aa
 gondalletuwaa akkiide, Yersaalame afeedda. 8 K'ay Daawite
 Hadaadi'eezere mooddiyaa S'ebaahanne Kuna katamatuwaappe
 nahaasiyaa giyaa birataa loytsi daruwaa akkeedda. Hewaappe
 simmiide, Solomone he nahaasiyaa birataappe Abbaa
 Saaniyaa, tuussatuwaanne dumma dumma miishshatuwaa
 med'd'eedda. 9 Daawite S'ooba biittaa Kaatiyaa Hadaadi'eezera
 olanchchatuwaa ubbaa s'ooneeddawaa Hamaata Kaatii Too'i
 siseedda. 10 Hadaadi'eezera olettiide s'ooneedda diraw, Aa
 hashshu gaanawunne sarotanaw bare na'aa Hadoraama
 Kaatiyaa Daawitakko kiitteedda. Ayaw gooppe, Hadaadi'eezere
 Too'aara olettiide gam"eedda. Hadoraami work'k'aappe,
 biraappenne nahaasiyaappe med'd'eedda miishshatuwaa akkiide
 yeedda. 11 Kaatii Daawite Eedoomappe, Moo'aabeppe,
 Amoonaa asatuwaappe, Piliss's'eematuwaappenne Amaaleek'a
 asatuwaappe omooddi akkeedda biraanne work'k'aa ha
 miishshatuwaanna ittippe gatsiide, Med'inaa Godaw dummayiide
 wotseedda. 12 S'aruuyi na'ay Abishaayi Eedooma asaappe
 tammanne hospun sha"atuwaa Mas'ine Wombban wod'eedda.
 13 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Eedooman olanchchatuwaa
 geessotuwaa med'd'eedda; yaatina, he gadiyaa Asay ubbay
 Daawitaw moodetteedda. Daawite beedda sa'aa ubbaan
 Med'inaa Goday aw s'oonuwaa immeedda. 14 Hewaadan

ootsiide, Daawite Israa'eeliyaa ubbaa bolla kaateteedda; bare asaa ubbaa s'illotetsaaninne suure pirddan akkeedda. **15** S'aruuyi na'ay Yoo'aabe ola gadaawaa; Ahiluuda na'ay Yoosaafees'e haneeddabaa s'aafiyaawaa; **16** Ahis'uuba na'ay S'aadook'inne Abiyaataara na'ay Abimeleeki k'eesetuwaa; Shaabisha waanna s'aafiya; **17** Yoodaaha na'ay Banaayi Daawita naagiyaa olanchchatuwaa kaappuwaa; Daawita attumawaa naanay Aa kawutetsaan d'ok'ka sa'aa oyk'kiide kaappatuwaa.

19 Hewaappe guyyiyaan, Amoonatuwaa Kaatii Naa'oosi hayk'k'eedda; Aa na'ay Aa kotan kaateteedda. **2** Daawite, «Aa aawuu Naa'oosi taw keekeedda diraw, taani Aa na'aa Hanuunaw keekana» yaageedda. Hanuuna aawuu hayk'k'eedda diraw, Daawite Aa mintsetsanaw asaa kiitteen. Daawite kiitteenawantuu Hanuuna mintsetsanaw Amoonaa gadiyaa gakeedda wode, **3** Amoonaa asaa kaappatuu Hanuuna, «Daawite neena mintsetsanaw ha asatuwaa kiitteenaw ne aawuwaa bonchchuwaa diraassa gaaddiyye? I bare asaa kiitteenaw ha katamaa s'eellanaassa, wochchanaassanne olettiide s'oonanaassa» yaageeddino. **4** Hanuuni Daawite kiitteen asatuwaa oyk'kiide, untunttu buuchchaa meedeedda; untunttu mayuwaakka uttiyaa duliyyaa baggappe k'ans's'i akkiide, untunta yeddeedda. **5** Hewaa diraw, asatuu daro yeellateeddino. Daawite hewaa sisiide, I untuntunna gaketiyaa asaa kiitteen. Hewaappe, «Hinttenttu buuchchay dic'c'anaashin, Yaarikko kataman de'ishshite; hewaappe guyyiyaan haa yiite» yaageedda. **6** Amoonatuu barenttu kiitan Daawite untunta morkkanaadan ootseeddawaa ereedda wode, Hanuuninne Amoonatuu Masp'p'es'oomiyaappenne Sooriyaan de'iyaa Maa'ikanne S'ooba geetettiyya katamatuwaappe paraa gaaretuwaanne paraa

asatuwaa k'as'aranaw hattamanne oyddu sha"a kiilo giraame
 dees'iyaa s'agaraa biraa yeddeeddino. 7 Hattamanne laa"u
 sha"a paraa gaaretuwaa, paraa asatuwaa, Maa'ika kaatiyaanne
 Aa olanchchatuwaa k'as'areeddino; k'as'arina yiide, Medaaban
 dunkkaaneeddino. K'ay Amoonatuu barenttu katamaappe
 shiik'iide, olaw giigeeddino. 8 Daawite hewaa siseedda
 wode, Yoo'aabanne olanchchatuwaa ubbaa yeddeedda. 9
 Amoonatuu kesiide, katamaa penggiyaan olaw salppeeddino.
 Unttunta maaddanaw yeedda kaatetuukka barenttu sa'aa
 oyk'k'iide, dembbaan shiik'eeddino. 10 Yoo'aabe barena
 olay sintsananne guyyenna dooddeeddawaa be'eedda wode,
 Israa'eelatu giddoppe ubbaappe minniyaa olanchchatuwaa doori
 akkiide, Sooriyaa asatuwaa sintsan salppisseedda. 11 Atteeda
 asatuwaappe bare ishay Abishaayi azazana mala ootsiide,
 Amoona asatuwaa sintsan salppeeddino. 12 Yoo'aabe bare ishaa
 Abishaaya, «Sooriyaa asatuu taw wolk'k'aamooppe, neeni yaade
 taana maadda. K'ay Amoona asatuu new wolk'k'aamooppe,
 taani yaade neena maaddana. 13 Simmi minna! Nu asaa
 dirawunne nu S'oossaa katamatuwaa diraw, ane min olettoytte.
 Med'inaa Goday barena lo"iyaawaa ootso» yaageedda. 14
 Hewaappe guyyiyaan, Yoo'aabinne aananna de'iyaa Asay
 Sooriyaa asatuwaana olettanaw lawuhu geeddino. Yaatina,
 Sooriyaa asatuu Aa sintsaappe bak'atteddino. 15 Sooriyaa
 asatuu bak'ateeddawaa Amoona asatuu be'eedda wode,
 untuntukka Aa ishaa Abishaaya sintsaappe bak'atiide, katamaa
 geleeddino. Hewaappe guyyiyaan, Yoo'aabe Yersaalame
 simmeedda. 16 Sooriyaa asatuu Israa'eeliyaa asatuu
 untunta s'ooneeddawaa ereedda wode, asaa kiittiide
 Efiraas'iisa Shaafaappe hefintsana de'iyaa Sooriyaa asatuwaa

ahiseeddino. Hadaadi'eezera ola gadawuu Shobaaki untuntta kaaletsee. **17** Daawite hewaa siseedda wode, Israa'eeliyaa olanchchatuwaa shiishshiide, Yorddaanoosa Shaafaa pinneedda; Sooriyaa asatuwaana olettanaw untuntu sintsan salppeeddino. Daawite untuntunna olettanaw salppina, untunttukka aanana oletteeddino. **18** Sooriyaa asatuu Israa'eelatu sintsaappe bak'attedino; Daawite Sooriyaa asatuwaappe paraa gaariyaa laaggiyaa laappun sha"a asatuwaanne oytamu sha"a gediya asatuwaa wod'eedda; untuntu olaa gadaawaa Shobaakakka wod'eedda. **19** Hadaadi'eezera olanchchatuu Israa'eelatuwaan s'oonetteeddawaa ereedda wode, Daawitana sigettiide, aw moodetteeddino. Hewaappe simmina, Sooriyaa Asay Amoona asaa maaddanaw dosibeenna.

20 Ofintsan, kaatetuu olaw kesiyaa wode, Yoo'aabe olanchchatuwaa kaaletsiide, Amoona gadiyaa woraajjeedda; mayyiide Raaba katamaa dooddeedda. Shin Daawite Yersaalamen takkeedda; Yoo'aabe Raaba katamaa olettiide bayzeedda. **2** Hewaappe guyyiyaan Daawite yiide, untuntu kaatiyaa work'k'aa kallachchaa Aa huup'iyaaappe akkeedda. Kallachchay mazzaniyaa wode hattamanne oyddu kiilo giraame gideedda; Aa gidduwaan ink'kuwaa geetettiyaa al"o shuchchay de'ee. He kallachchaa akkiide, Daawita huup'iyaan wotseedda. K'ay Daawite he katamaappe loytsi daro omooduwaa akkeedda. **3** Yaatiide kataman de'iyaa asaa kessiide, magaaziyan, gomaaninne kalttan oosisseedda. Amoona katamatuwaan de'iyaa asaa ubbaakka hewaadan oosisseedda. Hewaappe guyyiyaan, Daawitenne Aa Asay ubbay Yersaalame simmeedda. **4** Hewaappe simmiide, Piliss's'eema asatuwaana Gezeeran olay denddeedda; Huushappe yeedda Sibbakaayi adussa

mino asatuwaa yaraappe gideedda Sippaaya wod'eedda. Yaatina, Piliss's'eematu s'oonetteeddino. **5** Hewaappe doomina Piliss's'eema asatuwaana hara olay denddeedda; Yaa'iira na'ay Elihanaani toora toomay shemayinniyaa wanddarashaa keeshshatto, Gaate katamaappe yeedda Gooliyaada ishaa Laahima wod'eedda. **6** K'aykka hara olay Gaate kataman denddeedda. He sa'aan itti wogga adussa bitanii de'ee. He bitaniyaw itti itti kushiyan usuppun birad'd'etuu, itti itti gediyaankka usuppun birad'd'etuu, ubbaanna laatamanne oyddu birad'd'etuu de'iino. He bitanii adussa mino asatuwaa yaraappe gideedda asaa. **7** He bitanii Israa'eelatuwaa naasseedda wode, Daawita ishaa Shaama na'ay Yoonataani Aa wod'eedda. **8** Hawanttu Gaate kataman de'iyaa adussa mino asatuwaa yaratuwaa; untunttu ubbay Daawita kushiyaaninne Aa asaa kushiyan hayk'k'eeddino.

21 Sees'aanay Israa'eeliyaa bolla metuwaa ahanaw koyiide, Daawite Israa'eeliyaa asaa paydanaadan dentsetseedda. **2** Daawite Yoo'aabanne olanchchatuu kaappatuwaa hawaadan yaageedda; «Daanappe Berssaabe ha gakkanaaw biite; Israa'eeliyaa asaa paydite. Yaatiide asaa paydu aappunentto taana erissite» yaageedda. **3** Shin Yoo'aabe Aa, «Med'inaa Goday ha de'iyaa bare asaa bolla s'eetu kushiya gujjo! Ta godaw, kaatiyaw, untunttu ubbay ta godaa k'oomatuwaa gidikkinooyye? Ta goday hewaa malaa ootsanaw ayaw koyii? Israa'eeliyaa kawutetsaa ayaw bayzanchcha kessii?» yaageedda. **4** Shin kaatiyaa k'aalay Yoo'aaba s'ooneedda. Yoo'aabe kesiide, Israa'eeliyaa biittaa ubbaa yuuyyeedda; Yerusaalame simmeedda. **5** Yoo'aabe paydeedda asaa payduwaa Daawitaw immeedda. Israa'eeliyaa biittan ubbaan mashshaan

olettanaw danddayiyaa itti miilonenne itti s'eetu sha"a mino
asatuu de'iino. K'ay Yihudaa biittan mashshaan olettanaw
danddayiyaa oyddu s'eetanne laappun tammu sha"a mino asatuu
de'iino. **6** Yoo'aabe kaatiyaa azazuwaa sheneteedda diraw,
Leewatuwaanne Biiniyaama zeretsaa payduwaan gujjibeenna.
7 S'oossay ha yewuwaan nashettibeenna diraw, Israa'eeliyaa
mureedda. **8** Yaatina Daawite S'oossaa, «Taani ha kiitan
wolk'k'aama nagaraa ootsaad. Shin ha"i neena woossay; ta
bayzuwaa, ne k'oomaa bayzuwaa k'uc'c'a. Taani daro eeyyabaa
hanaad» yaageedda. **9** Med'inaa Goday Daawitaw timbbitiyaa
odiyaa Gaada hawaadan yaagiide haasayisseeedda; **10** «Baade;
Daawita, «Med'inaa Goday neena, «Taani neena heezzubaappe
dooruwa bessay; taani ne bolla polanaw taw untuttuppe ittuwaa
doora» yaagee» yaaga» yaageedda. **11** Gaadi Daawitakko
biide Aa, «Med'inaa Goday neena, «Hawantuppe ittuwaa
doora: heezzu laytsaa koshaa dooray? Woy ne morkketuu
neena yederssishin, heezzu aginaa untunttu sintsaappe
bak'atanawaa dooray? Woy Med'inaa Godaa mashshay ne
gadiyaa heezzu gallassaa shoc'anawaanne hewaanakka
k'ay Israa'eeliyaa gadiyaa pini kesanaashin hayk'k'uwaa iita
harggiyaan shoc'iyaa kiitanchchaa I kiittiyaawaa dooray?» yaagee.
Ane ha"i k'achchaade, taani taana kiiteeddawoo zaariyaawaa
oda» yaageedda. **13** Daawite Gaada, «Taani loytsi un"ettaad.
Med'inaa Godaa maarotetsay loytsi wolk'k'aama gidiyaa diraw,
ane taani Aa kushiyan kunddana; taani asaa kushiyan kunddikke»
yaageedda. **14** Hewaa diraw, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa
bolla iita harggiyaa yeddina, laappun tammu sha"a Israa'eeliyaa
asatuu hayk'k'eeddino. **15** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa
Goday Yersaalame bayzanaw kiitanchchaa kiiteedda. Shin

kiitanchchay Yerusaalame bayzanaw mata utti de'ishshin, Med'inaa Goday yaatiide kayyotteedda. Kayyottiidde bayziyaa kiitanchchaa, «Agga! Hewe gidanawaa!» yaageedda. He wode S'oossaa kiitanchchay Yaabuusiyaa Ornna udduma matan ek'keedda. 16 Med'inaa Godaa Kiitanchchay bare mashshaa bare kushiyan oyk'k'iide, Yerusaalame bayzanaw sa'aappenne saluwaappe gidduwaan ek'keeddawaa Daawite be'eedda. Hewaappe guyyiyaan, Daawitenne c'imatuu waaruwaa mayyiide, barenttu deemuwaan guufanneeddino. 17 Daawite S'oossaa, «Asay paydettanaadan ootseeddawe taana gidikkitaayye? Naak'keeddawenne iitabaa ootseeddawe taana. Shin ha dorssatuu, untunttu ayaa ootseeddino? Abeet Med'inaa Godaa, ta S'oossaw, hayyanaa ne kushii taananne ta aawuwaa soy asaa muro. Ne kushii ne asaa muroppol!» yaageedda. 18 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa kiitanchchay Gaade hawaadan yaagiide azazeedda; «Daawite pude Yaabuusiyaa Ornna udduma biide, Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa yaan gimbbanaadan oda» yaageedda. 19 Med'inaa Goday nabiyyaa Gaade baggana geedda k'aalaadan Daawite beedda. 20 He wode Ornninne Aa oyddu attuma naanay uddumaan zarggaa bukkiino. Guyye simmi s'eelliide, kiitanchchaa be'eeddino; aanana de'iyaa naanay k'osetteeddinno. 21 Daawite Ornnakko yeedda wode, Ornni Aa be'iide, uddumaappe gas'aa kesiide, bare deemuwaa sa'aa gatsiide, Daawitaw goyneedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Ornna, «Boshay asaa bollappe kichchana mala, taani Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa kees's'anaw ne uddumma taw zal"aarikkii. Taani new kumentsaa gatiyaa c'iggana» yaageedda. 23 Ornni Daawita, «New akka; ta goday kaatii barena nashechchiyaawaa ootso. Be'a,

s'uuggiyaa yarshshoo booraa, eetsanaw katsaa bukkiyaa miishshaanne katsaa yarshshoo zarggaa taani immana. Taani ha ubbaakka new immana» yaageedda. **24** Shin Kaatii Daawite Ornna, «tuytti, chii! Taani kumentsaa gatiyaa k'ans's'aade shammana. Ayaw gooppe, taani nebba Med'inaa Godaw akkikke; k'ay taani miishshaa kessabeennawaa s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsaade yarshshikke» yaageedda. **25** Hewaa diraw, Daawite he uddumaw usuppun s'eetu work'k'aa santtimiyaa immeedda. **26** Hewaappe guyyiyaan, Daawite he koshiyan Med'inaa Godaw yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa kees's'eedda. Yaatiide s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa yarshsheedda; Med'inaa Godaa woossina, Med'inaa Goday s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla saluwaappe tamaa yeddiide, aw zaareedda. **27** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday kiitanchchaa azazina, kiitanchchay bare mashshaa shookoo zaareedda. **28** Daawite Med'inaa Goday Aa woosaw zaareeddawaa be'iide, Yaabuusiyaa Ornna uddumaan laa'entsuwaa yarshsheedda. **29** Muse mela biittaan giigisseedda Med'inaa Godaa Dunkkaaniinne s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'ay he wode Gabaa'oonan goynniyaa d'ok'k'a sa'aan de'ee. **30** Shin Daawite Med'inaa Godaa kiitanchchaa mashshaw yayyeedda diraw, S'oossaa oochchanaw he sa'aa baanaw danddayibeenna.

22 Hewaa diraw, Daawite, «Med'inaa Godaa S'oossaa Geeshsha Golliyya hawaan de'anawaa; Israa'eeliyya Asay s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshana sa'ay hawaa gidanawaa» yaageedda. **2** Hewaa diraw, Daawite Israa'eeliyya biittan de'iyaa hara biittaa asatuwaa shiishshanaadan azazeedda. S'oossaa Geeshsha Golliyya kees's'anaw shuchchaa

massiyaawanttu shuchchaa massiide loytsanaw untunttu giddoppe suntseedda. 3 Daawite penggiyaa sank'k'aa ootsanaw misimaariyawunne maas'afiyaw haniyaa c'ora birataanne mazzananaw danddayettenna, zawi baynna nahaasiyaa birataa giigisseedda. 4 Sidoona asatuunne S'iiroosa asatuu Daawitaw zigaa ahiyaa diraw, Daawite paydu baynna zigaa giigisseedda. 5 Daawite, «Ta na'ay Solomone oosuwa meezetibeennanne yalaga na'aa. Med'inaa Godaw kees'ettiyaa Geeshsha Golliyaa biittaa ubbaan eretteeddanne bonchchetteedda, lo'o golliyaa gidanaw besse. Hewaa diraw, aw koshshiyaawaa taani giigissana» yaageedda. Daawite hayk'k'anaappe kasetiide darobaa giigissi wotseedda. 6 Hewaappe guyyiyaan, Daawite bare na'aa Solomona s'eesiide, Med'inaa Godaw Israa'eeliyaa S'oossaw Geeshsha Golliyaa kees's'anaadan azazeedda. 7 Daawite Solomona, «Ta na'aw, taani Med'inaa Godaa ta S'oossaa suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'anaw ta wozanaan k'oppaad. 8 Shin Med'inaa Godaa k'aalay taana, «Neeni daro suutsaa gussaadda; k'ay daro olaakka olettaadda. Neeni ha sa'aa bollan ta sintsan daro suutsaa gusseedda diraw, ta suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'akka. 9 Be'a; new itti saro na'i yelettanawaa. Aa yuushshuwaan de'iyaa morkkatuwaa ubbaanna taani Aa saro ootsana. Aa suntsay Solomona; taani I kaateteedda laytsan Israa'eeliyaa asaw sarotetsaanne woppaa immana. 10 I ta suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'ana. I ta na'aa gidanawaa; taanikka aw aawuwaa gidana. Aa kawutetsaa araataa Israa'eelan med'inaw minissa essana» yaageedda. 11 «Ha"ikka ta na'aw, Med'inaa Goday neenana gido. S'oossay kase nebaa haasayeeddawaadan, Med'inaa Godaa ne S'oossay Geeshsha Golliyaa kees's'anawaa neena polisso. 12 Med'inaa Goday neena

Israa'eeliyaa asaa bolla kaatiyaa ootsiyaa wode, Med'inaa Godaa
 ne S'oossaa higgiiyaa naaganaadan, S'oossay new aad'd'eeda
 eratetsaanne akeekaa immo. **13** Med'inaa Goday Muse baggana
 Israa'eeliyaa azazeedda azazuwaanne wogaa naagiyaawaa
 gidoope, ubbay new hanana. Aynne baawaa minna! Yayyoppa
 woy dagammoppa! **14** Taani daro tuggaan Med'inaa Godaa
 Geeshsha Golliyaa kees's'anaw heezzu sha"anne oyddu s'eetu
 kiilo giraame dees'iyaa work'k'aanne hattamanne oyddu sha"a
 kiilo giraame dees'iyaa biraa shiishshay; k'ay zaway baynna
 nahaasiyaanne birataa shiishshay; k'aykka mitsaanne shuchchaa
 giigissaad. Gidoppekka, neeni hewaa bolla haraa gujjanaw
 koshshee. **15** Ne matan daro oosanchchatuu de'iino; shuchchaa
 k'oo'iyaaawanttunne massiyaawanttu, anaas'etuunne ubbaa kiitaa
 ootsanaw danddayiyaa eranchcha asatuu de'iino. **16** Unttuntu
 ootsiyaa work'k'aw, biraw, nahaasiyawunne birataw zaway
 baawa. Ha"i neeni kiitaa doomma. Med'inaa Goday neenana
 gido» yaageedda. **17** Daawite Israa'eeliyaa kaaletsiyaawanttu
 ubbay bare na'aa Solomona maaddanaadan hawaadan yaagiide
 azazeedda; **18** «Med'inaa Goday hinttenttu S'oossay hinttenana
 de'enneeyye? I hinttentta ubba saanna shemppissibeennee?
 Ha biittan de'iyaaawantta I ta kushiyan aatsi immeedda diraw,
 ha biittay Med'inaa Godawunne Aa asaw moodetteedda. **19**
 Ha"ikka Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa koyanaw hinttenttu
 wozanaanne hinttenttu shemppuwaa immite. Med'inaa Godaa
 suntsaw kees'etteedda Geeshsha Golliyaa gidдон Med'inaa
 Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaanne S'oossaa geeshsha
 miishshatuwaa ahiidde wotsanaadan, hinttenttu denddiide,
 Med'inaa Godaa S'oossaa Geeshsha Golliyaa kees's'ite»
 yaageedda.

23 Daawite c'imeedda wode, bare na'aa Solomona Israa'eeliyaa bolla kaateyeedda. **2** Daawite Israa'eeliyaa kaaletsiyaawantta ubbatuwaa, k'eesetuwaanne Leewatuwaa ittippe shiishsheedda. **3** Hattamu laytsanne hewaappe bollanna de'iyaa Leewatuu paydetteeddino; untunttu ubbaanna hattamanne hosppun sha"a attuma asaa gideeddino. **4** Hawanttu giddoppe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaw aawotiyaa laatamanne oyddu sha"atuwaa kaatii wotseedda. K'ay kaappatuwaanne pirdaa yeletatuwaa usuppun sha"atuwaa wotseedda. **5** Penggiyaa naagiyaawantta oyddu sha"atuwaa wotseedda. Med'inaa Godaa galatanaw Daawite med'd'eedda yetsaa miishshan S'oossaa galatiyaawantta oyddu sha"atuwaa wotseedda. **6** Daawite Leewii yeledda attuma naanaa Gershshoona, K'ahaatanne Maraara untuntta yaran yaran heezzu c'itan shaakkeedda. **7** Gershshooni yeledda attuma naanay La'idaananne Shim"a. **8** La'idaana attuma naanay heezza; untunttukka Yihi'eela, Zetaamanne Yuu'eela. **9** Shim"a attuma naanay heezzatu Shalomoota, Hazii'eelanne Haaraana; hawanttu La'idaana yarato kaappatuwaa. **10** Shim"a attuma naanay oyddatu, barenttu yeletaa yeletaa maaran Yahaata, Ziiza, Yi'uushanne Bariia. **11** Yaahati bayiraa Ziizi teefaa shin Yi'uushawunne Bariia'assi naanay dareenna; hewaa diraw, untunttu itti yaraadan paydetteeddino. **12** K'ahaata naanay oyddatu Amiraama, Yis'ihaara, Kebroonanne Uuzi'eela. **13** Amiraama attuma naanay Aaroonanne Musa. Aaroonenne Aa zeretsay ubbaappe aad'd'o geeshsha gideeddawaa S'oossaw dumayanaadan dummateeddino. Untunttu Med'inaa Godaa sintsan is'aanaa c'uwayanaw, S'oossaw ootsanawunne S'oossaa suntsan asaa anjjanaw med'inaw dummateeddino. **14** S'oossaa asaa gidiyaa Muse naanay Leewiyaa zaratuwaanna gatso

paydetteeddino. 15 Muse naanay Gershshoomanne El"eezera.
 16 Gershshooma naanatuwaa giddoppe kaappuu Shabu'eela.
 17 El"eezera na'ay Rahaabi kaappuwaa. El"eezaraw hara na'i
 baawa; shin Rahaabiyaa naanay loytsi c'ora. 18 Yis'ihaara
 naanatuwaa kaappuu Shalomiita. 19 Kebroone na'ay bayiray
 Yiriiya; laa"entsuu Amaariyaa; heezentsuu Yahaazi'eela;
 oyddentsuu Yik'ami'aama. 20 Uuzi'eela na'ay bayiray Mikiyaasa;
 laa"entsuu Yishiyaa. 21 Maraara naanay Maahilanne Musha.
 Maahila naanay El"aazaranne K'iisha. 22 El"aazare mac'c'a
 naanatuwaappe attina, attuma naanaa yelennaan hayk'k'eedda.
 Hewaa diraw, untunttu ishatuu K'iisha naanay untuntta
 akkeeddino. 23 Musha naanay heezzatuu Maahila, Edeeranne
 Yiremoota. 24 Leewiyaa yeletaan barenttu zariyaaninne
 gollen barenttu suntsan mazggabetteeddawanttu hawantta;
 laatamu laytsanne hewaappe bollanna de'iyaa Leewiyaa zaratuu
 ubbay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan ootseeddino.
 25 Daawite, «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay bare
 asaa shemppisseedda. S'oossay Yerusaalamen med'inaw
 de'ana. 26 Hewaa diraw, Dunkkaaniyaanne Aa gidдон go'ettiyaa
 miishshatuwaa hawaappe sintsanaw Leewatuu tookkanaw
 koshshenna» yaageedda. 27 Daawite wurssetsan azazeedda
 azazuwaadanka laatamu laytsanne hewaappe bollanna de'iyaa
 Leewatuu paydetteeddino. 28 Untunttu Med'inaa Godaa
 Geeshsha Golliyaan ootsiyaa Aaroona zeretsatuwaa maaddino.
 S'oossaa Geeshsha Golliyaan laa"u dabaabatuwaan ootsino;
 Miyiyaan de'iyaa kifiletuwaan, geeshsha miishshaa ubbaa
 tunennaadaninne hara oosuwaa ubbaa poliino. 29 K'ay
 untunttu S'oossaa sintsan wotsiyaa oytsaw, katsaa yarshshoo,
 shiishshiyaa d'iiliyaw, irshshuu gelibeenna oytsawunne zayitiyan

munak'ettiyyaa d'iiliyaw aawotiino; untunttu makkiyaabawunne likkiyaabaw ubbaw aawotiino. **30** K'ay untunttu ubbaa gallassi wonttanne omarssi, Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshuu yarshshettiyyaa Sambbata gallassi, aginay s'eeriya wodenne higgiiyan s'aafetteedda hara baala gallassatuu gakkiiyaa wode, Med'inaa Godaa galatanawunne bonchchanaw suntsetteeddino. **32** Gaketiyyaa Dunkkaaniyaanne Med'inaa Godaa Geeshsha Sa'aa naaganaadaaninne Aaroona zeretsatuwaappe garssana untuntta maaddanaadan Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa aawotetsay Leewatoo imetteedda.

24 Aaroona zaratuwaa oosuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Aaroona naanay Nadaaba, Abiiha, El"aazaranne Itaamaara. **2** Shin Nadaabinne Abiihu na'aa yelennaan barenttu aawuwaappe kase hayk'keeddino. Hewaa diraw, El"aazarinne Itaamaari k'eesatuwaa gideeddino. **3** Daawite Aaroona zeretsaa untunttu oosuwaadan oosuwaadan c'itan shaakkeedda. El"aazara yaraappe S'aadook'inne Itaamaara yaraappe Abimeleeki Daawita maaddeeddino. **4** El"aazara yaratu 16 c'uguwaan shaakettina, Itaamaara yaratu k'ay hosppun c'uguwaan shaaketteeddino. El"aazara yaratu kaappatuu Itaamaara yaratu kaappatuwaappekka dari beetteedda diraw, hewaadan haneedda. **5** El"aazara yaratu giddoninne Itaamaara yaratu giddon Geeshsha Golliyaw kaappatuunne S'oossaa oosoo kaappatuu de'iyaa diraw, hawanttunne hinkkotuunne kiitaa saaman shaakkeeddino. **6** El"aazara yaratuunne Itaamaara yaratu barenttu kaalaa saamaa kesseeddino. Leewiyaa zariyaa gideedda Nataani'eela na'ay s'aafii Shamaa'e untuntta mazggabeedda. Kaatiinne Aa kaappatuu, k'eesiyaa S'aadook'inne Abiyaataara na'ay

Abimeleeki, k'eesatuwaa yaratuu kaappatuunne Leewatuu
 yaratuu kaappatuu ubbatuu ha yewoo markka. 7 Ha asatuu
 saamaa kessina, koyro saamay Yihoyaariba gakkeedda.
 Laa"entso Yadaaya gakkeedda. 8 Heezzentsuu Hariima
 gakkeedda. Oyddentsuu Sa'oorima gakkeedda. 9 Ichcheshentso
 Malkkiyaa gakkeedda. Usuppuntsuu Miyaamiina gakkeedda.
 10 Laappuntsuu Hak'k'oos'a gakkeedda. Hosppuntsuu
 Abiyya gakkeedda. 11 Udduppuntsuu Iyyaasa gakkeedda.
 Tammantsuu Shakaaniyaa gakkeedda. 12 Tammanne ittentsu
 Eliyaashiba gakkeedda. Tammanne laa"entsuu Yaak'iima
 gakkeedda. 13 Tammanne heezzentsuu Huppa gakkeedda.
 Tammanne oyddentsuu Yesheka'aaba gakkeedda. 14
 Tammanne ichcheshentsu Bilgga gakkeedda. Tammanne
 usuppuntsuu Imeera gakkeedda. 15 Tammanne laappuntsuu
 Heziira gakkeedda. Tammanne hosppuntsuu Happis'ees'a
 gakkeedda. 16 Tammanne udduppuntsuu Pataahiyaa gakkeedda.
 Laatamantsuu Yihezk'keela gakkeedda. 17 Laatamanne
 ittentsu Yaakiina gakkeedda. Laatamanne laa"entsuu Gamuula
 gakkeedda. 18 Laatamanne heezzentsuu Dalaaya gakkeedda.
 Laatamanne oyddentsuu Ma'aaziyaa gakkeedda. 19 Med'inaa
 Goday Israa'eeliyaa S'oossay untuntu mayza aawuwaa
 Aaroona bagganna azazeeddawaadan, untuntu Med'inaa
 Godaa Geeshsha Golliyya geliide, kaallan kaallan ootsanaw
 s'aafetteeddino. 20 Leewiyaa zaratuwaa kaappatuu haratuu
 hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Yehidaayi Shabu'eela
 baggana Amiraama zariyaa. 21 Yishe Rahaabiyaa zarii
 kaappuwaa. 22 Yahaati Shalomiita baggana Yis'ihaara zariyaa.
 23 Yiriiyi, Amaari, Yahaazi'eelinne Yik'ami'aami Kebroone
 zariyaa; untuntu barenttu yeletaa maaran s'aafetteeddino. 24

Shamiiri Mikiyaasa baggana Uuzi'eela zariyaa. **25** Zakkaraasi Mikiyaasa ishaa Yishiyaa baggana Uuzi'eela zariyaa. **26** Maahili, Mushinne Yaa'ize Maraara zeretsaa. **27** Yaa'iziyaa naanay heezzattuu Shohaama, Zakkuuranne libira. **28** Maahila naanay laa"attuu El"aazaranne K'iisha. El"aazaraw attuma na'i baawa. **29** K'iishaw Y'iraahima'eela geetettiyaa itti attuma na'ay de'ee. **30** Mushaw Maahila, Edeeranne Yiremoota geetettiyaa heezzu attuma naanay de'iino. Hawanttu Leewiyaa zaratuwaa kaappatuwaa. **31** Kase untuntu dabbottuu, Aaroona zariyaa k'eesattuu ootseeddawaadan, Leewiyaa zaratuwaa kaappatuunne teefatiyaa ishatuwaappe ittuu saamaa yeggee. Is's'ay kesiyaa wode Kaatii Daawite, S'aadook'e, Abimeleeki, k'eesatuwaa kaappatuunne Leewattuu kaappatu markka.

25 Daawitenne ola gadaawattuu Asaafa naanatuwaappe, Hemaana naanatuwaappenne Yidutuuna naanatuwaappe maasink'kuwaan diitsaaninne daalan timbbitiyaa odiyaa wanttu oosoo ootsanaadan dummayeeddino. Barenttoo imetteedda kiitaa ootsina, suntsay mazggabetteedda asattuu hawantta. **2** Asaafa naanay Zakkuura, Yooseefo, Nataaniyaanne Asaari'eela. Asaafa naanay kaatii azazina, timbbitiyaa odiyaa Asaafappe garssanna azazettiino. **3** Yidutuuna naanay Gadaaliyaa, S'ara, Yishaa'iyaa, Shim"a, Hashaabiyaanne Matiitiyaa. Ha usuppunattuu maasink'kuwaan timbbitiyaa odiidde, Med'inaa Godaa galatiiddinne bonchchiidde, barenttu aawuwaa Yidutuunappe garssanna azazetteeddino. **4** Hemaana naanay Buk'kiyaa, Mataaniyaa, Uuzi'eela, Shabu'eela, Yaarimoota, Hanaaniyaa, Hanaana, Eli'aata, Giddaltta, Romamtti'eezera, Yoshibak'aasha, Malloota, Hotiiranne Maahizi'aata. **5** Hawanttu ubbay kaatiyaw timbbitiyaa odiyaa Hemaana naanaa. S'oossay

kase immana geeddawaadan, Hemaana d'ok'ku d'ok'ku
ootsana mala, ha tammanne oyddu attuma naanaanne heezzu
mac'c'a naanaa aw immeedda. 6 Hawanttu ubbay Med'inaa
Godaa Geeshsha Golliyaan daalaa k'aatsanaw, diitsaanne
maasink'kuwaa diis's'iiddenne yes's'iidde goynnanaw, barenttu
aawuwaappe garssanna de'iino. Asaafe, Yidutuuninne Hemaani
kaatiyaa azazuwaan de'iino. 7 Hawanttu laatamane oyddu
asatuu daro eray de'iyaa asatuwaa. Unttuntu dabbotuu; Med'inaa
Godaw yetsan looheeddawantta; unttuntu ubbaanna laa"u
s'eetanne hosppun tammanne hosppuna. 8 Unttuntu barenttu
kiitaa shaakki eranaw daruu guutsay, astamaarii tamaarii,
ubbaykka laggetsaa saamaa yegeeddino. 9 Koyro saamay
Asaafa na'aa Yooseefo gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu
ubbaanna tammanne laa"uwaa. Laa"entso saamay Gadaaliyaa
gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne
laa"uwaa. 10 Heezantso saamay Zakkuura gakteedda; I,
Aa naanayne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"uwaa.
11 Oyddentso saamay S'ara gakteedda; I, Aa naanayne
Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a. 12 Ichcheshentso
saamay Nataaniyaa gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu
ubbaanna tammanne laa"a. 13 Usuppuntsa saamay Buk'kiyaa
gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne
laa"a. 14 Laappuntsa saamay Asaari'eela gakteedda; I, Aa
naanayne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a. 15
Hosppuntsa saamay Yishaa'iyaa gakteedda; I, Aa naanayne
Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a. 16 Udduppuntsa
saamay Mataaniyaa gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu
ubbaanna tammanne laa"a. 17 Tammantsa saamay Shim"a
gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne

laa"a. 18 Tammanne ittentsiyaa saamay Uuzi'eela gakeedda;
I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a.
19 Tammanne laa"entsa saamay Hashaabiya gakeedda;
I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a.
20 Tammanne heezzentsa saamay Shabu'eela gakeedda;
I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a.
21 Tammanne oyddentso saamay Matiitiyaa gakeedda; I,
Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a. 22
Tammanne ichcheshantsa saamay Yaarimoota gakeedda; I,
Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a. 23
Tammanne usuppuntsa saamay Hanaaniyaa gakeedda; I,
Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a. 24
Tammanne laappuntsa saamay Yoshibak'aasha gakeedda;
I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a.
25 Tammanne hosppuntsa saamay Hanaana gakeedda; I,
Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a. 26
Tammanne udduppuntsa saamay Malloota gakeedda; I, Aa
naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a. 27
Laatamantsa saamay Eli'aata gakeedda; I, Aa naanaynne
Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a. 28 Laatamanne
ittentsiyaa saamay Hotiira gakeedda; I, Aa naanaynne Aa
dabbotuu ubbaanna tammanne laa"a. 29 Laatamanne laa"entsa
saamay Giddaltta gakeedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu
ubbaanna tammanne laa"a. 30 Laatamanne heezzentsa
saamay Maahizi'aata gakeedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu
ubbaanna tammanne laa"a. 31 Laatamanne oyddentso saamay
Romamtti'eezera gakeedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu
ubbaanna tammanne laa"a.

26 Geeshsha Golliyya penggiyaa naagiyaawanttu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Koyruu K'oraaha yaraappe Asaafa baggana K'ore na'aa Mashelemiyaa. **2** Mashelemee laappun attuma naanaa yeleedda; untunttu barenttu yeletaa maaran Zakkaraasa, Yidi'eela, Zabaadiyaa, Yaadini'eela, **3** Elaama, Yahohanaananne Eliyaho'enaaya. **4** S'oossay Obeedi-Eedoomakka anjeedda diraw, I hosppun attuma naanaa yeleedda. Untunttu barenttu yeletaa maaran Shamaa'iyaa, Yihozabaada, Yo'aaha, Sakaara, Nataani'eela, **5** Ami'eela, Yisaakooranne Pa'ulttaaya. **6** K'ay Obeedi-Eedooma na'ay Shamaa'ekka usuppun attuma naanaa yeleedda; untunttu mino asaa gideedda diraw, barenttu aawuwaa gollen kaappuwaa gideeddino. **7** Shamaa'iyaa naanay Ootina, Rafaa'eela, Yobeedanne Elzzabaada; untunttu ishatuu Eelihunne Samaake aad'd'eeda mino asatuwaa. **8** Hawanttu ubbatuu Obeedi-Eedooma zeretsaa; untunttu, untunttu naanayne untunttu dabbotuu oosoo mino. Obeedi-Eedooma zaratuu ubbaanna usuppun tammanne laa"a. **9** Mashelemiyaw mino naanayne mino dabbotuu de'iino; untunttu ubbaanna tammanne hosspuna. **10** Maraara yaraappe Hoosayyookka naanay de'iino. Shiimiri bayira na'aa gidenna; shin Aa aawuu Aa kaappuwaa ootseedda. **11** Aa ishatuu Hilk'k'iyaa, S'abaaliyaanne Zakkaraasa. Hoosa naanayne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne heezza. **12** Geeshsha Golliyya penggiyaa naagiyaawanttu barenttu golliyya asaa kaappatuwaanna, c'uguwaan c'uguwaan shaaketteeddino. Hara Leewatuwaadan untunttakka Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya kiitay gishuwaan gakkeedda. **13** Penggiyaa ubbaa naaganaw barenttu gollen gollen guutsay gitay saamaa kesseeddino. **14** Away doliyya Penggiyaa giyya penggiyaa

naagiyaa saamay Sheleemiyaa gakteedda. Lo"o zoriyaa Aa
 na'aa Zakkaraasa Huup'issa Penggiyaa geetettiyaa penggiyaa
 naagiyaa saamay gakteedda. 15 Obeedi-Eedooma Gedissa
 Penggiyaa giyaa penggiyaa naagiyaa saamay gakteedda.
 Aa naanaa miishshaa minjiyaa golliyaa naagiyaa saamay
 gakteedda. 16 Awaay wulliyaa Penggiyaanne bolla ogiyaa
 baggana de'iyaa Shalekoota Penggiyaa geetettiyaa penggetuwaa
 naagiyaa saamay Shufiimanne Hoosa gakteedda. Naagu kaallan
 kaallan gaktee. 17 Gallassan gallassan away doliyaa baggana
 usuppun Leewatuu naagiino. Huup'issa baggana oyddatuu
 naagiino. Gedissa baggana oyddatuu naagiino. K'ay laa"u laa"u
 miishshaa minjiyaa golliyaa naagiino. 18 Awaay wulliyaa baggana
 dabaabaw afiyaa ogiyaa oyddatuu naagiino. K'ay dabaabaa
 gidduwaa laa"atuu naagiino. 19 Simmi k'oraaha yaratoonne
 Maraara yarattoo imetteedda pengge naago kiitay hawaa. 20
 Akiya geetettiyaa Leewii S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa
 shaluwaanne S'oossaw dummayi wotseedda imotaa naaganaw
 suntsetteedda. 21 Gershshoona na'aa La'idaana yaraappe
 Yih'eeli duma duma golliyaa asaw aawotee. 22 Yih'eela
 naanay Zetaamane Aa ishaa Yuu'eela; untuntu Med'inaa
 Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa miishshaa naaganaw
 suntsetteeddino. 23 Amiraama yarattoo, Yis'ihaara yarattoo,
 Kebroona yarattoo Uuzi'eela yarattoo kiitay shaaketti imetteedda.
 24 Muse na'aa Gershshooma yara gidiyaa Shabu'eeli Geeshsha
 Golliyaan de'iyaa miishshaa naagiyaawanttu kaappatuu bolla
 suntsetteedda. 25 I Gershshooma ishaa El"eezera baggana
 Shalomiitaw dabbotee. El"eezeri Rahaabiyaa yeleedda; Rahaabii
 Yishaa'iyaa yeleedda; Yishaa'ii Yoraama yeleedda; Yoraame
 Ziikira yeleedda; Ziikiri Shalomiita yeleedda. 26 Kaatii Daawite,

aawotuwaa golliyaa asaa kaappatuu, sha"aa kaappatuu, s'eetuwa Kaappatuunne ola gadaawatuu S'oossaw dummayi wotseedda shaluwaa ubbaa bolla Shalomiitinne Aa dabbotuu suntsetteeddino. 27 Ha shaluwaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa ooratsanaw dummayi wotseedda asatuu ha miishshaa kase olaappe omooddi wotseeddino. 28 K'ay timbbitiyaa odiiyaa Sammeeli, K'iisa na'ay Saa'ooli, Neera na'ay Abaneerinne S'aruuyi na'ay Yoo'aabe kase dummayi wotseedda imotaa ubbaa Shalomiitinne Aa dabbotuu naagiino. 29 Yis'ihaara yaratuwaappe Kanaanenne Aa naanay Geeshsha Golliyaappe karenna de'iyaa kiitan Israa'eeliyaa asaa ayissanawunne daannatanaw suntsetteeddino. 30 Kebroone yaratuwaappe Hashaabeenne Aa dabbotuu, itti sha"anne laappun s'eetu mino asatuu, Med'inaa Godaa oosuwa ubbawunne kaatiyaa oosuwa ubbaw Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsan away wulliyaa baggana de'iyaa Israa'eeliyaa asaa bolla suntsetteeddino. 31 Kebroone yaratuwaappe kaappotiyaawe Yiriiya. Daawite kaateteedda oytamantso laytsan koyina, untunttu asaa giddoppe mino asatuu Gala'aade biittan Yaa'izeera geetettiyaa koshiyan beetteeddino. 32 Aawotuwa golliyaa asaw kaappotiyaa Yiriiya dabbotuu minotuu laa"u sha"anne laappun s'eeta. Kaatii Daawite S'oossaa oosuwa ubbawunne kaatiyaa oosuwa ubbaw untunttu Roobeela zaratuwa biittaa bolla, Gaade zaratuwa biittaa bollanne Minaase zaratuwaappe baggatuu biittaa bolla suntseedda.

27 Barenttu c'uguwaan c'uguwaan kawutetsaa ayisseedda Israa'eeliyaa golliyaa asatuwa kaappatuu, sha"aa kaappatuunne s'eetuwa kaappatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Itti itti c'uguwaan laatamanne oyddu sha"aa asatuu de'iino.

Itti itti c'uguu laytsaa gidдон itti itti aginaw kaalan kaalan kawutetsaa kiitaa ootsanaw kessee. 2 Koyro aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiyaawe Zabddi'eela na'aa Yaashobi'aama; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha"a Asay de'ee. 3 Yaashobi'aami Paareesa zeretsaa; I koyro aginaw olanchchatuu kaappatuwaa gadaawuwaa. 4 Laa"entso aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiyaawe Ahoohiyaa Dodaaya; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha"a Asay de'ee. Aappe kaalliyaawe Mik'iloota. 5 Heezantso aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiyaawe k'eesiyaa Yoodaaha na'aa Banaaya; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha"a Asay de'ee. 6 Banaayi hattamu eretteedda asatuwaa gidдон mino asaa gidiide, hattamatoo kaappoteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Amizabaadi kaappoteedda. 7 Oyddentso aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiyaawe Yoo'aaba ishaa Asaaheela; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha"a Asay de'ee. Aa kotan Aa na'ay Zabaade kaappoteedda. 8 Ichcheshentso aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiyaawe Yis'ihaara yaraappe Shamihuuta; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha"a Asay de'ee. 9 Usuppuntsa aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiyaawe Tak'o"appe yeedda Ik'k'eesha na'aa Ira; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha"a Asay de'ee. 10 Laappuntsa aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiyaawe Efireema zariyaappe Piloonaappe yeedda Heeles'a; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha"a Asay de'ee. 11 Hosppuntsa aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiyaawe Huushappe yeedda Sibbakaaya; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha"a Asay de'ee. Sibbakaayi Yihudaa zarenne Zaraaha yara. 12 Udduppuntsa aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiyaawe Biiniyaama zare gideedda Anatootiyaa Abi'eezera; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha"a Asay de'ee. 13 Tammantsa aginaan kesiyaa c'uguwaa

kaaletsiyaawe Nas'oofappe yeedda, Zaraaha yara gideedda Maahiraaya; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha"a Asay de'ee. 14 Tammanne ittentsiyaa aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiyaawe Pir"aatoonappe yeedda, Efireema zariyaa gideedda Banaaya; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha"a Asay de'ee. 15 Tammanne laa'entso aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiyaawe Nas'oofappe yeedda, Otini'eela yara gideedda Helddaaya; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha"a Asay de'ee. 16 Israa'eeliyaa zeretsaa ayissanaw suntsetteeddawanttu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Roobeela zariyaa ayissiyaawe Ziikira na'aa El"eezera. Simoonaa zariyaa ayissiyaawe Maa'ika na'aa Shafaas'iyaa. 17 Leewiyaa zariyaa ayissiyaawe K'amu'eela na'aa Hashaabiyaa. Aaroona zariyaa ayissiyaawe S'aadook'a. 18 Yihudaa zariyaa ayissiyaawe Daawita ishaa Eeliha. Yisaakoora zariyaa ayissiyaawe Mikaa'eela na'aa Omira. 19 Zaabiloonaa zariyaa ayissiyaawe Obaadiyaa na'aa Yishimaa'iyaa. Nifttaaleema zariyaa ayissiyaawe Aziri'eela na'aa Yaarimoota. 20 Efireema zariyaa ayissiyaawe Azaaziyaa na'aa Hoshee'a. Yorddaanoosa Shaafaappe away wuliyaa baggan de'iyaa Minaase zaratuwaappe bagga ayissiyaawe Padaaya na'aa Yuu'eela. 21 Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa bagga Gala'aaden de'iyaa Minaase zaratuwaappe bagga ayissiyaawe Zakkaraasa na'aa Idda. Biiniyaama zariyaa ayissiyaawe Abaneera na'aa Ya'isi'eela. 22 Daana zariyaa ayissiyaawe Yirohaama na'aa Azaari'eela. Hawanttu Israa'eeliyaa zeretsaa ayissiyaawantta. 23 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa saluwaa s'oolinttiyaadan c'orissana geedda diraw, Daawite laatamu laysanne laatamu laytsaappe garssanna de'iyawantta payduwaan gelissibeenna. 24 S'aruuyi na'ay Yoo'aabe asaa

payduwaa doommeedda; shin paydi wurssibeenna. Asaa paydeedda gaasuwaan S'oossay Israa'eeliyaa asaa bolla hank'k'etteedda. Hewaa diraw, untuntu paydu Kaatiyaa Daawita taariiyaa mazggobaan s'aafettiibeenna. **25** Kaatiyaa miishshaa minjiyaa sa'aw aawotiyaawe Adii'eela na'aa Azimaaweeta. Gas'ariyan, katamatuwaaninne mootsatuwaan, wochchiyaa saa de'iyaa miishshaw aawotiyaawe Ooziyaana na'aa Yoonataana. **26** Biittaa goshiyaa goshshanchchatuwaa bolla aawotiyaawe Kaluuba na'aa Eezira. **27** Woynniyaa turaa sa'atoo aawotiyaawe Raamappe yeedda Shim"a. Woynniyaa eessaa minjiyaa sa'aw aawotiyaawe Shafaamappe yeedda Zabdda. **28** Away wulliyaa bagga Geziyan de'iyaa wogarawunne untuntu aawotiyaawe Gedeerappe yeedda Ba'aalihanaana. Zayitiyaa minjiyaa sa'aw aawotiyaawe Yo'aasha. **29** Saaroonaa Dembban heemettiyyaa miizzaw aawotiyaawe Saarooniyaa Shiis'iraaya. Wombban hemettiyyaa miizzaw aawotiyaawe Adilaaya na'aa Shafaas'a. **30** Gaalotoo aawotiyaawe Isimaa'eeliyaa Obiila. Haretoo aawotiyaawe Meronootiyaa Yehidaaya. **31** Dorssatoonne deeshshatoo aawotiyaawe Aggaari zariyaappe Yaaziiza. Hawanttu ubbay Daawita ak'uwaa bolla aawoteedawantta. **32** Daawita aawuwaa ishay Yoonataani s'aafii, akeekanchcha asanne kaatiyaa zoriyaa asaa. Hakimoona na'ay Yihi'eeli kaatiyaa naanaa naagee. **33** Akis'oofeeli k'ay kaatiyaa zoriyaawaa. Arkkiyaa Hushaayi kaatii siik'iyaa asaa. **34** Akis'oofeeli hayk'k'ina, Aa koshiyan Banaaya na'ay Yoodaahenne Abiyaataare kaatiyaa zoriyaawantta; Yoo'aabe kaatiyaa ola gadaawaa.

28 Israa'eeliyaa kaappatuu ubbay Yerusalaamen shiik'anaadan Kaatii Daawite azazeedda; hewaa diraw, zaratuwaa kaappotuu, kaatiyaa oosanchchatuu kaappatuu, sha"a kaappatuu, s'eetuwwa

kaappatuu, kaatiyaw kaatiyaa naanaw de'iyaa ak'oonne mehiyaw aawotiyaawanttu, kaatiyaa gollen ootsiyaa kaappatuu, eretteedda mino asatuunne wolk'k'aama asatuu ubbay Yersaalamen shiik'eeddino. 2 Kaatii Daawite dendi ek'k'iide, hawaadan yaageedda; «Ta ishato, ta asatoo, sisite! Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa wotsiyaanne nu S'oossaa gedii shemppiyya Geeshsha Golliyya kees's'anaw ta wozanaan k'oppaad; kees's'anaw koshshiyaawantakka giigissaad. 3 Shin S'oossay taana, «Neeni olanchanne suutsaa gusseedda asaa gidiyaa diraw, ta suntsaw golliyya kees's'akka» yaageedda. 4 Taani Israa'eeliyya bolla med'inaw kaatetanaadan, Med'inaa Goday Israa'eeliyya S'oossay ta aawuwaa golliyya asaa ubbaappe taana dooreedda. Kaaletsanaadan koyro Yihudaa zariyya dooreedda; Yihudaa zariyaappe ta aawuwaa soy asaa dooreedda; ta aawuwaa naanaa giddoppe taana dooriide, Israa'eeliyya ubbaa bolla kaateyanaw nashetteedda. 5 Med'inaa Goday taw c'ora naanaa immeedda; ta naanaa ubbaappe Med'inaa Godaa kawutetsaa araatan uttiide, Israa'eeliyya bolla kaatetanaadan ta na'aa Solomona dooreedda. 6 «S'oossay taana, «Ta Geeshsha Golliyaanne ta dabaabaa kees's'anawe ne na'aa Solomona. Ayaw gooppe, I taw na'aa gidanaadan taani Aa dooraad; taanikka aw aawuwaa gidanawaa. 7 I ha"i ootsiyaawaadan sintsappekka ta azazuwaanne ta higgiiyya minniide naagooppe, taani Aa kawutetsaa med'inaw mintsana» yaageedda. 8 Hewaa diraw, ha"ikka Med'inaa Godaa yaa'ay, Israa'eeliyya Asay ubbay be'ishiinanne nu S'oossay sisishshin, Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa azazuwaa ubbaa hinttenttu minisiide naagana mala, taani hinttenttoo oday. Yaatooppe, hinttenttu ha lo"o biittaa laattananne hinttenttu naanaakka

med'inaw laatissanawaa. 9 «Solomona, ta na'aw, ne aawuwaa S'oossaa era. Ne kumentsaa wozanaaninne ne eeno giyaa k'ofaan aw kiiteta. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday wozanaa ubbaa k'oree; k'ofaan de'iyaa halchchuwaa ubbaakka ereedda. Neeni Aa koyooppe, I new beettana; shin neeni Aa aggooppe, I neena med'inaw aggi bashana. 10 Ha"ikka Geeshsha Golliyaa kees's'anaw Med'inaa Goday neena dooreeddawaa dogoppa. Minnaade kiitaa kiiteta» yaageedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, Daawite bare na'aa Solomonaw Geeshsha Golliyaa kees's'iyaa halchchuwaa immeedda; baranddaa halchchuwaa, miishshaa minjiyyaa sa'aa halchchuwaa, bolla kifiliyaanne giddo kifiliyaa halchchuwaanne nagaray atto geetettiyaa sa'aa k'um"iyaa wotsiyaa kifiliyaa halchchuwaa immeedda. 12 K'aykka Daawite aw Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa dabaabaa kees's'anaw bare k'ofaan de'iyaa halchchuwaa, Aa yuushshuwaan de'iyaa ubbaa kifiletuu halchchuwaanne S'oossaa Geeshsha Golliyaa miishshaa minjiyyaa sa'atuunne S'oossaw dummayi wotseedda imotaa minjiyyaa sa'atuu halchchuwaa immeedda. 13 Hewaadankka Daawite k'eesatuu nne Leewatuu c'ugotuu barenttu kiitaa ootsana maaraa, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa kiitaa ootsana maaraanne Geeshsha Golliyaa miishshatuwaa naagiyaa maaraa odiyaa halchchuwaa aw immeedda. 14 K'aykka Daawite hawaappe kaalliide s'aafetteedda dumma dumma miishshatuwaa med'd'anaw woyssa keeshshaa dees'iyaa work'k'aanne woyssa keeshshaa dees'iyaa biraa koshshintto s'aafiide, Solomonaw immeedda. 15 Hewanttukka, work'k'aa s'omppetuwaa wotsiyaa ballaanne work'k'aa s'omppetuwaa, biraa s'omppetuwaa wotsiyaa ballaanne biraa s'omppetuwaa, 16 S'oossaa sintsan ukitsaa wotsiyaa work'k'aa s'arp'p'eezatuwaa,

biraa s'arp'p'eezatuwaa, 17 work'k'aa oyk'k'iyawaa, work'k'aa keretuwaa, work'k'aa wanc'c'atuwaa, work'k'aa kuyis'aarotuwaa, biraa kuyis'aarotuwaanne 18 is'aanaa c'uwaiyaa geeshsha work'k'aa saas'iniyaa. Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa bolla barenttu k'efiyaa mic'c'iide kammiyaa, kiruubela wotsiyaa work'k'aa gaariyaa giigissiyaa halchchuwaakka aw immeedda. 19 Daawite, «Med'inaa Goday bare kushiya ta bolla wotsiide, ha s'aafetteedda halchchuwaa ubbaa taana eriseedda» yaageedda. 20 Hewaappe guyyiyaan, Daawite bare na'aa Solomona, «Aynne baawa; minna! Oosuwaa ootsa! Med'inaa Goday S'oossay, ta S'oossay neenana de'iyaa diraw, yayyoppa; dagammoppa! Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya kiitay polettana gakkanaw, S'oossay neena yeggennanne aggena. 21 S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa oosuwaa ubbaw k'eesatuu nne Leewatuu suntsetti utteeddino. Kushiya hiillaa eray de'iyaa Asay ubbay neena oosuwaa ubbaan maaddana. Kaappatuunne Asay ubbay new ubbabankka azazettana» yaageedda.

29 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Daawite shiik'eedda asaw ubbaw hawaadan yaageedda; «S'oossay dooreeddawe ta na'aa Solomona; I yalaganne oosookka meezetibeenna. Ha kees'ettana keetsay asaa golliyya gidennaan Med'inaa Godaa S'oossaa Geeshsha Golliyya gidiyaa diraw, kiitay wolk'k'aama. 2 Taani taw de'iyaa wolk'k'aa keeshshaa ta S'oossaa Geeshsha Golliyaw work'k'aan oosettanabaw work'k'aa, biran oosettanabaw biraa, nahaasiyaan oosettanabaw nahaasiyaa, birataan oosettanabaw birataanne mitsan oosettanabaw mitsaa giigissa wotsaad. K'ay margidiyaa, ibinabaradiyaa, dumma dumma malaanna de'iyaa alleek'k'o shuchchatuwaa, al'o shuchchatuwaanne ink'k'otuwa giigissa wotsaad. 3 Ta S'oossaa Geeshsha Golliyya taani

loytsa siik'iyaa diraw, taani ta S'oossaa Geeshsha Golliyaw giigisseeddawaappe haraa taw buzo de'iyaa work'k'aappenne biraappe geeshsha Geeshsha Golliyaw immaad. 4 Geeshsha Golliyaa godaa mayzzanaw s'eetu sha"a kiilo giraame dees'iyaa geeshsha work'k'aanne laa"u s'eetanne oytamu sha"a kiilo giraame dees'iyaa geeshsha biraa immaad. 5 Kushiya hiillatuu ootsana oosuwa ubbaw, work'k'aan oosettanabaw work'k'aa, biran oosettanabaw biraa, immaad. Yaatina, hintteppe hachche bare sheniyaan Med'inaa Godaw keekkiidde immanawe oonee?» yaageedda. 6 Israa'eeliyaa golliyaa asatuwaa Kaappatuu, zaratuwaa kaappatuu, sha"aa kaappatuu, s'eetuwa kaappatuunne kaatiyaa oosanchchatuu kaappatuu barenttu sheniyaan barenttoo de'iyawaa immeeddino. 7 Unttuntu S'oossaa Geeshsha Golliyaa oosoo itti s'eetanne laappun tammu sha"a kiilo giraame dees'iyaa work'k'aa, heezzu s'eetanne oytamu sha"a kiilo giraame dees'iyaa biraa, usuppun s'eetanne laatamu sha"a kiilo giraame dees'iyaa nahaasiyaa birataanne heezzu miiliyoonenne oydu s'eetu sha"a kiilo giraame dees'iyaa birataa immeeddino. 8 Al"o shuchchay de'iyaa Asay ubbay miishshaa naagiyaa Leewiyaa Gershshoona yara gidiyaa Yihi'eela baggana Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa miishshaa minjiyaa gollew immeedda. 9 Asay bare sheniyaan bare kumentsaa wozanaan Med'inaa Godaw immeedda diraw nashetteedda; Kaatii Daawitekka loytsi nashetteedda. 10 Hewaa diraw, Daawite shiik'uwaa ubbaa sintsan hawaadan yaagiide, Med'inaa Godaa galateedda; «Abeet Med'inaa Godaw, nu aawuwaa Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni med'inaappe med'inaw galatiitta. 11 Abeet Med'inaa Godaw, saluwaaninne sa'aan de'iyaa ubbabay newaa! Gitatetsay, wolk'k'ay, bonchchu, s'oonuunne anggay newaa!

Abeet Med'inaa Godaw, maatay newaa; neeni ubbaappe bollanne huup'e. 12 Duretayenne bonchchu neeppe yee; neeni ubbabaa moodasaa. Wolk'k'ayenne minotay ne kushiyaanna; neeni asaa ubbaa d'ok'k'issanawunne minisanaw danddayaasa. 13 Ha'ikka nu S'oossaw, nuuni neena galateetto; ne bonchcho suntsaakka sabbeetto. 14 «Nuuni hawaa keeshshabaa Immanaw tanne ta asayenne oonee? Ayaw gooppe, ubbabay neeppe yee; nuuni ne kushiyaappe akkeeddawaa new zaaretsi immeedda. 15 Kase nu aawotuwwa ubbaadan nuunikka ne sintsan betenne imatsaa. Ha sa'aa bollan nu de'uwwa laytsay kuwaadan aad'd'iyawaa; nuuni hayk'oppe attanaw danddayokko. 16 Abeet Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, ne geeshsha suntsaw nuuni Geeshsha Golliyya kees's'anaw shiishsheedda ubbay ne kushiyaappe yeeddawaa; hawe ubbay nebaa. 17 «Ta S'oossaw, neeni wozanaa paac'c'iyawaaanne suuretetsaa dosiyaawaa taani eray. Taani ta wozanaa suuretetsan ta sheniyaan hawaa ubbaa immaad. Ha sa'aan de'iyaa ne asaykka new bare sheniyaan nashechchan immeeddawe taani be'aaddi. 18 Abeet Med'inaa Godaw, nu mayza aawotuwwa Abrahaama, Yisaak'anne Israa'eeliyya S'oossaw, ne asaa wozanaan ha wolk'k'aama siik'uwwa med'inaw naaga; untunttu wozanaakka neekko shiishsha. 19 Ne wogaa, ne azazuwaanne ne higgiiyya naaganaadaaninne taani halchchaade giigissa wotseeddaban Geeshsha Golliyya I kees's'anaadan ta na'aa Solomonaw kumentsaa wozanaa imma» yaagiide galateedda. 20 Hewaappe guyyiyaan, Daawite yaa'aw ubbaw, «Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa galatite» yaageedda. Yaa'ay ubbay Med'inaa Godaa barenttu aawotuwwa S'oossaa galateeddino. Med'inaa Godaw guufanniide goynneeddinonne kaatiyawukka kundda giide

guufanneeddino. **21** Wonttetsa gallassi Asay Med'inaa Godaw yarshshuwaa yarshsheedda. K'ay s'uuggiyaa yarshshuwaakka S'oossaw yarshsheedda; itti sha"a korumatuwaa, itti sha"a dorssaa orggetuwaa, itti sha"a dorssaa maratuwaa, ushshaa yarshshuwaanne daro yarshshotuwaa yarshsheedda. **22** Asay he gallassi Med'inaa Godaa sintsan loytsi nashettidde, meeddanne usheeddanne. Yaatiide Asay Kaatiyaa Daawita na'aa Solomona laa'entsuwaa zayitiyaa okkiide, Aa kawutetsan miniseedda. S'aadook'akka k'eese gidanaadan Med'inaa Godaa sintsan okkeedda. **23** Hewaappe guyyiyaan, Solomone bare aawuwaa Daawita koshiyan Med'inaa Godaa kawutetsaa araatan utteedda. Aw ubbabay haneedda; Israa'eeliyaa ubbaykka aw azazetteedda. **24** Kaappatuu ubbay, mino asatuunne Kaatiyaa Daawita naanay Kaatiyaa Solomonaw azazettanaw k'aalaa geleeddino. **25** Med'inaa Goday Solomona Israa'eeliyaa asaa ubbaa sintsan d'ok'k'u d'ok'k'u ootseedda; aappe kase Israa'eeliyaa kaatetoo imettibeenna bonchchuwaa Solomonaw immeedda. **26** Isseya na'ay Daawite Israa'eeliyaa ubbaa bolla kaateteedda. **27** Daawite Israa'eeliyaa bolla oytamu laytsaa kaateteedda; Kebroonan I laappun laytsaa kaateteedda; Yerusaalamen hattamanne heezzu laytsaa kaateteedda. **28** Daawite daro laytsaa de'iide, durettiide, bonchchettide, lo"o c'imiide hayk'k'eedda. Aa kotan Aa na'ay Solomone kaateteedda. **29** Daawite koyroppe doommiide wurssetsaa gakkanaw ootseeddabay, Timbbitiyaa Odiyaa Sammeela Taarikiyaa mas'aafan, Timbbitiyaa Odiyaa Naataana Taarikiyaa Mas'aafaaninne Timbbitiyaa Odiyaa Gaade Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **30** I woot mooddeeddenttonne I waaneedda wolk'k'aama asaakko, I haneeddabay, Israa'eeliyaa

asaynne heeraan de'iyaa kawutetsatuu ubbay haneeddabay he
mas'aafatuwan s'aafetti utteedda.

2 Oduwaa

1 Daawita na'ay Kaatii Solomone bare kawutetsaa miniseedda. Med'inaa Goday Aa S'oossay aanana gidiide, Aa loytsi gitayeedda. **2** Solomone Israa'eeliyaa ubbaa, sha"aa kaappatuwaa, s'eetuwaa kaappatuwaa, daannatuwaa, Israa'eeliyaa asaa kaaletsiyaa ubbatuwaanne golliyaa asatuwaa kaappatuwaa s'eesiide shiishsheedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, Solomoninne shiik'eedda Asay ubbay Gabaa'oonan de'iyaa goynniyaa d'ok'k'a sa'aa beeddino; ayaw gooppe, Med'inaa Godaa k'oomay Muse mela biittaan med'd'o S'oossaa Dunkkaanii yaan de'eedda. **4** Kase Daawite S'oossaa Taabootaw Yersaalamen dunkkaaniyaa giigiseedda, S'oossaa Taabootaa K'iriyati-Yi'aariima katamaappe he giigissi wotseedda sa'aw ahi wotseedda. **5** Huura na'aa Uura na'ay Bas'aali'eeli nahaasiyaa birataappe ootseedda yarshshiyaa sa'ay Gabaa'oonan Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa sintsan de'ee. Solomoninne he shiik'eedda Asay S'oossaa hewan koyyeeddino. **6** Solomone Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa sintsan de'iyaa nahaasiyaappe oosetteedda yarshshiyaa saakko, S'oossaa sintsa biide, itti sha"a s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshsheedda. **7** He gallassaa k'amma S'oossay Solomonaw k'onc'c'iide, «Taani new ayaa Immanaw koyay?» yaageedda. **8** Solomone S'oossaa, «Neeni ta aawuwaa Daawita aggena wolk'k'aama siik'uwaaan siik'aade; yaataade taana Aa kotan kaateyaadda. **9** Ha"ikka abeet Med'inaa Godaw, S'oossaw, neeni ta aawuwaa Daawitaw kase geedda k'aalay poletto. Neeni taana sa'aan de'iyaa baanaadan c'oratteedda asaa bolla kaateyeedda diraw, **10** taani ha asaa kaaletsanaw neeni taw aad'd'eeda eratetsaanne akeekaa imma. Hewe d'ayooppe, ha ne wolk'k'aama asaa ooni ayissanaw danddayii?» yaageedda.

11 S'oossay Solomona hawaadan yaageedda; «Neeni dure gidanaw, woy ak'uwaa demmanaw, woy bonchchettanaw, woy ne morkketuu hayk'anaw, woy new laytsay aduk'k'anaw oochchennan aggade, taani neena kaateyeedda ta asaa ayissiyaa aad'd'eeda eratetsaanne akeekaa oochcheedda diraw, 12 taani new aad'd'eeda eratetsaanne akeekaa immana. K'ay neeppe kase de'eedda kaatetoo woy neeppe guyyiyaan yaana kaatetookka bayinna duretaa, ak'uwaanne bonchchuwaa taani new immana» yaageedda. 13 Hewaappe guyyiyaan, Solomone S'oossaa Dunkkaanii Gabaa'oonan de'iyaa, goynniyaa d'ok'k'a saappe simmiide, Yersaalame beedda; Israa'eeliyaa bolla kaateteedda. 14 Solomone paraa gaaretuwaanne paratuwaa shiishsheedda. Aw itti sha"anne oyddu s'eetu paraa gaaretuunne tammanne laa"u sha"a paratuu de'iino. I untunttu paraa gaaretuwaa katamatuwaaninne barenana Yersaalamen wotseedda. 15 Kaatii work'k'aynne biray Yersaalamen shuchchaadan keeletanaadan, zigaykka gad'an dic'c'iyaa etsaadan c'orattanaadan ootseedda. 16 Solomone paratuu Gibs'epenne K'aawe geetettiyaa gadiyaappe yeeddino. Kaatiyaa zal"anchchatuu untuntta K'aaweppe shaluwaan shammiide ahiino. 17 Untunttu itti itti paraa gaariyaa usuppun s'eetu s'agaraa biran, itti itti paraa itti s'eetanne ishatamu s'agaraa biran Gibs'eppe shammiide ahiino; Hiitetuwaa kaatetuwaa ubbatoonne Sooriyaa kaatetoo zal"iino.

2 Solomone Med'inaa Godaa suntsaw Geeshsha Golliyaanne barew kaatiyaa golliyaa kees's'anaw halchcheedda. 2 Hewaa diraw, Solomone tookkiyaawaa toossanaw laappun tammu sha"a asatuwaanne gezziyaan shuchchaa k'oo'anaw hosppun tammu sha"a asatuwaa dooreedda; k'ay untuntta wochchiyaa heezzu

sha"anne usuppun s'eetu asatuwaa untunttu bolla suntseedda.

3 Hewaappe guyyiyaan, Solomone S'iirsoosa Kaatiyaa Kiiraamaw kiitaa kiittiide, «Ta aawuu Daawite barew kaatiyaa golliyaa kees's'anaw neeni zigaa yeddeeddawaadan, tawukka yedda.

4 Ha"i taani Med'inaa Godaa ta S'oossaa suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'anaw hanay. Taani sawuwaa toshikku giyaa is'aanaa c'uwayanaw, ubbaa wode S'oossaa sintsan ukitsaa wotsanawunne ubbaa gede guuranne omarssa, Sambbata gallassatuwaan, aginay s'eeriya wodetuwaaninne S'oossaa nu S'oossaa baalaa gallassatuwaan s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshanaw, he Geeshsha Golliyaa dummayana. Israa'eeliyaa Asay med'inaw ootsanaadan azazetteedda oosotuu hawantta. **5**

«Nu S'oossay hara s'oossatuwaa ubbaappe wolk'k'aama gidiyaa diraw, taani kees's'anaw haniyaa Geeshsha Gollii wolk'k'aama.

6 Shin aw Geeshsha Golliyaa kees's'anaw danddayiyaawe oonee? Ayaw gooppe, saluwaappe d'ok'k'a saluukka aw gidanaw danddayenna! Yaatina, taani Aa sintsan yarshshuwaa yarshshanaappe attina, taani aw Geeshsha Golliyaa kees's'anaw oonee? **7** «Ha"ikka alleek'k'iyaa wantta kessiyaa kiitaa, work'k'aa, biraa, nahaasiyaanne birataa siilisiide tigiyya oosuwaanne zo'o mayuwaa, ochchaa teeraa malatiyaa mayuwaanne saluwaa malatiyaa mayuwaa giigissiyaa kiitaa eratetsay de'iyaa asaa taw yedda. Ta aawuu Daawite Yihudaaninne Yerusaalamen de'iyaa kushiyya hiillaa eriyaawantta doori wotseedda; I untuntunna ittippe ootsana. **8** Liibaanoosan de'iyaa ne asatuu mitsaa woot k'ans's'into eriyaawaa taani eray. Hewaa diraw, neeni taw Liibaanoosappe zigaa, s'idiyaanne sanddaliyaa yedda. Ta asatuu ne asatuwaana gidiide, **9** taw daro mitsaa giigissana. Ayaw gooppe, taani kees's'iyaa Geeshsha Gollii gitanne

malaalissiyaawaa. **10** Mitsaa k'ans's'iyaa ne k'oomatoo taani laatamu sha"a konttaale zarggaanne laatamu sha"a konttaale banggaa, k'ay oyddu s'eetu sha"a liitiro woyniyaa eessaanne oyddu s'eetu sha"a liitiro wogaraa zayitiyaa immana» yaageedda.

11 S'iiroosa Kaatiyaa Kiiraami Solomonaw dabddaabbiyaa kiittiide, «Med'inaa Goday bare asaa siik'iyaa diraw, I neena untunttu bolla kaateyedda» yaageedda. **12** Kiiraami k'aykka, «Med'inaa Godaw Geeshsha Golliyaanne barew kaatiyaa golliyaa kees's'anaadan aad'd'eeda eranchcha, akeekanchchanne c'inc'c'a na'aa Kaatiyaa Daawitaw immeedda, saluwaa sa'aa med'd'eedda Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay galatetto.

13 «Ha"ikka taani new Huraama geetettiyaa hiillanchchanne akeekanchcha bitaniyaa yeddaad. **14** Aa aata Daana zariyaa; k'ay Aa aawuu S'iiroosa gadiyaa asaa. I work'k'aa, biraa, nahaasiyaa, birataa, shuchchaanne mitsaa ootsiyaa asaa; k'ay ochchaa teeraa malatiyaa mayuwaa, saluwaa malatiyaa mayuwaa, zo'o mayuwaanne suufiyaa geetettiyaa mayuwaa giigissiyaa kiitaa ereedda. K'aykka I dumma dumma alleek'k'iyaa wantta kessiide, odeeddawaadan ubbabaa ootsanaw danddayee. Hewaa diraw, kushiya hiillan looheedda ne asatuwaananne kase ne aawoo, Daawitaw ootseedda asatuwaana Aa oosissa. **15** «Ha"ikka neeni ta goday immana geedda zarggaanne banggaa, zayitiyaanne woyniyaa eessaa ta k'oomatoo yedda. **16** Neeni Liibaanoosappe koyyo mitsaa keeshshaa nuuni k'ans's'iide k'ashissiide, abbaa bollanna tookettiide, neekko Yoop'p'e baanaadan ootsana. Yaatooppe neeni yaappe Yersaalame gakkanaaw afissana» yaageedda. **17** Aa aawuu Daawite kase paydeeddawaadan, Solomone Israa'eeliyaa biittan de'iyaa kare biittaa asaa ubbaa paydeedda; untunttu 153,600 gideeddino. **18** Solomone he

asaappe 70,000 tookkiyaawaa toossanaw, 80,000 gezziyaan shuchchaa k'oo'anaw dooreedda; k'ay untuntta wochchanaw 3,600 asatuwaa suntseedda.

3 Solomone aawuu Daawite Med'inaa Godaa Geeshsha Gollii kees'ettana sa'aa Mooriyaa giyaa deriyaan Yerusaalamen giigissi wotseedda. He sa'ay Med'inaa Goday Daawitaw barena besseedda, Yaabuusiyyaa Ornna udduma. **2** Solomone bare kaateteedda oyddentso laytsan, laa'entso aginaan, laa'entso gallasaan Geeshsha Golliyaa kees's'anaw doommeedda. **3** Solomone S'oossaa Geeshsha Golliyaa kees's'anaw baaseeda baasuwaa geesay usuppun tammu wad'aa; gomppay laatamu wad'aa. **4** Geeshsha Golliyaa geliyaa sa'aan de'iyaa baranddaa gomppay Geeshsha Golliyaa gomppaakka keeshshaa laatamu wad'aa; geesay laatamu wad'aa. Aa gidduwaa geeshsha work'k'aan sheeshsheedda. **3:4** Laatamu wad'aa: Ibraawetsuu itti s'eetanne laatamu wad'aa gee. **5** Wuygge adaraashiyaa s'idiyaa s'alalan lik'i kammeedda; muruta work'k'aan sheeshsheedda; yaatiide zambbaa misiliyaaninne sanssalatan alleek'k'isseedda. **6** Geeshsha Golliyaa al'o shuchchaan alleek'k'issee; I alleek'k'isseedda work'k'ay Pariwayma gadiyaappe yeedda work'k'aa. **7** Maretuwaa, gimbbetuwaa, k'osiletsaaninne penggetuwaa work'k'aan sheeshsheedda; k'ay godaa bolla kiruubetuwaa misiliyaa masseedda. **8** Solomone Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa kees's'eedda. He sa'aa geesay Geeshsha Golliyaa gomppaadan laatamu wad'aa; gomppay laatamu wad'aa. He sa'aa godaa laatamu sha"a kiilo giraame s'altta work'k'aan sheeshsheedda. **9** Unttuntu go'etteedda misimaarii ichcheshu s'eetanne laappun tammu giraame work'k'aappe med'etteedda. Pook'iyaan de'iyaa kifiletuwaakka

work'k'aan sheeshsheedda. **10** Solomone Ubbaappe Aad'd'iyya Geeshsha Sa'aan laa"u kiruubetuwaa misiletuwaa massi giigissiide, work'k'aan sheeshsheedda. **11** He kiruubetuwaa k'efii mic'etteedda, laatamu wad'aa; koyro kiruubiyaw koyro k'efii ichcheshu wad'aa gidiide, Geeshsha Golliyya godaa bochchee; laa'entso k'efiikka ichcheshu wad'aa gidiide, hara kiruubiyaa k'efiyaa bochchee. **12** Laa"entso kiruubiyaw koyro k'efii ichcheshu wad'aa gidiide, Geeshsha Golliyya godaa bochchee; laa'entso k'efiikka ichcheshu wad'aa gidiide, koyro kiruubiyaa k'efiyaa bochchee. **13** Ha laa"u kiruubetuwaa k'efii mic'etteedda, laatamu wad'aa gideedda; untuntu barenttu deemuwaa Geeshsha Sa'aakko zaariide, barenttu gediyaan ek'keeddinno. **14** Solomone saluwaa malatiyya mayuwaappe, ochchaa teeraa malatiyya mayuwaappe, zo'o mayuwaappenne suufiyaa k'ac'inaappe dadetteedda mayuwaappe gaaridduwaa ootsiide, Aa bolla kiruubetuwaa misiletuwaa med'd'eedda. **15** Solomone Geeshsha Golliyya sintsan ittuwaa ittuwaa geesay hattamanne ichcheshu wad'aa aduk'kiyya laa"u tuussatuwaa med'isseedda, untuntu huup'iyaan ichcheshu wad'aa gumbbuwaa wotseedda. **16** K'ay sanssalataa gitiyaadan med'isseedda, tuussatuwaa huup'iyaan wotseedda; yaatiide roomaanne geetettiyya teeraa misiletuwaa s'eetatuwaa med'isseedda, sanssalataa bolla wotseedda. **17** Tuussatuwaappe ittuwaa Geeshsha Golliyya sintsan ushechcha baggana, laa'entsuwaa k'ay haddirssa baggana esseedda. Ushechcha baggana de'iyaa tuussaa Yaakiina suntseedda; haddirssa baggana de'iyaa tuussaa Boo'eeza suntseedda.

4 Hewaappe guyyiyaan, Solomone geesay laatamu wad'aa, gomppay laatamu wad'aa, geesay tammu wad'aa gidiyaa yarshshiyya sa'aa nahaasiyya birataappe oosisseedda. **2**

K'ay nahaasiyaa birataa siilisiide, doonay ya gas'aappe ha gas'aa gakkanaw tammu wad'aa, geesay ichcheshu wad'anne yuushshuu hattamu wad'aa gidiyaa Abbaa giyaa sayniyaa med'isseedda. 3 Abbaa Saaniyaa doonaan kare baggana zik'k'i giide, aanana oyk'ettiide med'etteedda misiletuu de'iino; he misiletuu laa"u maaran de'iyaa booratuwaa misiletuwaa. 4 He Abbaa Saanii nahaasiyaa birataappe med'etteedda tammanne laa"u booratuwaa misiletuu zokkiyaan utteedda. Booratuwaappe heezzatu huup'issa bagga, heezzatu away wulliyaa bagga, heezzatu gedissa bagga, heezzatu k'ay away doliyaa bagga simmiide s'eelliaawaa malatino. Abbaa Saanii untunttu bolla utteedda; untunttoo guyye baggay giduwaakko simmi utteedda. 5 Abbaa Saanii itti takkaad'e keeshshaa ordduwaa; Aa doonay wanc'c'aa doonaa mala; k'ay c'iishshay c'iisheeddawaakka malatee. He Abbaa Saanii usuppun tammu sha"a liitiro gidiyaa haatsaa oyk'k'iaawaa. 6 Solomone k'aykka meec'ettiyaa tammu keretuwaa med'isseedda; med'isseedda ichcheshatuwaa gedissa baggana, k'ay ichcheshatuwaa huup'issa baggana wotseedda. Untunttun s'uuggiyaa yarshshuwaa ashuu meec'ettee; shin Abbaa Saaniyaa haatsaan k'eesatuu meec'ettino. 7 Hewaappe guyyiyaan, Solomone untunttoo imetteedda halchchuwaadan s'omppiyaa wotsiyaa ballatuwaa tammatuwaa work'k'aappe oosissiide, ichcheshatuwaa ushechcha baggana, ichcheshatuwaa haddirssa baggana Geeshsha Golliyaa gidдон wotseedda. 8 K'aykka I tammu s'arp'p'eezatuwaa ootsiide, ichcheshatuwaa ushechcha baggana, ichcheshatuwaa haddirssa baggana Geeshsha Golliyaa gidдон wotseedda. K'ay s'eetu kuyis'aarotuwaakka work'k'aappe med'isseedda. 9 Solomone k'eesatoo gidдо dabaabaanne kare bagga wolk'k'aama dabaabaa

giigisseedda; dabaabaw penggetuwaa giigissiide, penggetuwaa nahaasiyaa birataan sheeshsheedda. **10** Abbaa Saaniyaa Geeshsha Golliyaappe gedissa away doliyaa bagga wotseedda. **11** Huraami keretuwaa, akaafatuwaanne kuyis'aarotuwaa med'd'eedda; yaatiide Huraami Kaatiyaa Solomonaw S'oossaa Geeshsha Golliyaan kiitaa ootsiide poleedda. **12** I ootseedda oosotuukka laa"u tuussatuwaa, tuussatuwaa huup'iyaan wotsiyaa sa'ayne mala laa"u gumbbotuwaa, tuussatuwaa bollay de'iyaa laa"u gumbbotuwaa alleek'k'issiyaa laa"u gite mala sanssalatatuwaa, **13** itti itti gumbbuwaa bolla laa"u maaran nahaasiyaappe med'etteedda itti itti s'eetu roomaanne teeraa misiletuwaa, ubbaanna oyddu s'eetu roomaanne teeraa misiletuwaa, **14** tammu gaaretuwaa, gaaretuwaa bollan wod'd'iyaa, meec'ettiyaa tammu keretuwaa, **15** Abbaa Saaniyaanne aappe garssan de'iyaa tammanne laa"u booratuwaa misiletuwaa, **16** keretuwaa, akaafatuwaa, zambeeliyaanne hara miishshatuwaa ubbaa. Huraami Kaatiyaa Solomonaw Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa oosoo med'd'eedda ha miishshatuwaa ubbaa k'uc'etteedda nahaasiyaappe med'd'eedda. **17** Kaatii Solomone Sukkotappenne S'areedappe gidduwaan, Yorddaanoosa dembban de'iyaa nahaasiyaa birataa siilissiyaa sa'aan hawanta ubbaa oosisseedda. **18** Nahaasiyaa birataappe med'etteedda ha miishshay ubbay loytsi daro gideedda diraw, woyssa dees'into, likkii erettibeenna. **19** K'aykka Solomone S'oossaa Geeshsha Golliyaa de'iyaa miishshatuwaa work'k'aappe ubbaa med'isseedda. Hewanttukka work'k'aappe ootseedda yarshshiyaa sa'aa, S'oossaa sintsan wotsiyaa ukitsay uttiyaa s'arap'p'eezaa, **20** untunttoo wotseedda wogaadan Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa sintsan poo'anaadan s'omppiyaa

wotsiyaa work'k'aa ballatuwaa, untuntu work'k'aa s'ompetuwaa,
21 geeshsha work'k'aappe ootseedda c'iishshaa misiletuwaa,
s'omppiyaa toyssiyaa k'ap'etuwaa. 22 S'omppiyaa toyssiyaa
k'ap'etuwaa, kuyis'aarotuwaa, is'aanaa c'uwayiyaabatuwaanne
tamaa akkiyaa miishshatuwaa. Ha miishshatuu ubbay geeshsha
work'k'aappe oosetteeddino. Geeshsha Golliyaw kare bagga
penggetuwaanne Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa geliyaa
penggetuwaa work'k'aan sheeshsheedda.

5 Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa kiitaa
ubbaa Poleeddawaappe guyyiyaan, Aa aawuu Daawite
S'oossaw dummayi wotseedda biraa, work'k'aanne hara
miishshatuwaa ubbaa ahiide, S'oossaa Geeshsha Golliyaa
miishshaa minjiyaasan wotseedda. 2 Hewaappe guyyiyaan,
Kaatii Solomone Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa
Daawita Katamaappe, S'iyooneppe ahanaadan Israa'eeliyaa
c'imatuwaa, zaratuwaa ubbaa kaappatuwaanne Israa'eeliyaa
golliyaa asatuwaa kaaletsiyaawantta Yersaalame katamaa
shiishsheedda. 3 Israa'eeliyaa Asay ubbay laappuntsa
aginaan, Daasiyaa Baalay bonchchettiyaa wode, kaatiyaakko
shiik'eedda. 4 Israa'eeliyaa c'imatuu ubbay gakkanaw, Leewatuu
Taabootaa dentseeddino. 5 Leewatuunne k'eesatuu Taabootaa,
S'oossaa Gaketiyaa Dunkkaaniyaanne Dunkkaaniyaa gidдон
de'iyaa geeshsha miishshatuwaa ubbaa tookkiide aheeddino.
6 Kaatii Solomoninne aanana ittippe de'iyaa Israa'eeliyaa
yaa'ay kumentsay Taabootaa sintsan shiik'iide, paydanaw
danddayettenna, c'ora dorssaanne mehiyaa yarshsheeddino.
7 Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuu Med'inaa Godaa K'aalaa
c'aak'uwa Taabootaa Geeshsha Golliyaw gidдо geeshsha
k'ol"uwaa, Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa giyaa sa'aa

ahiide, kiruubetuwaa misiletuu k'efetuwaappe garssa baggana
 wotseeddino. **8** Mic'etti utteedda kiruubetuwaa k'efetuu
 Taabootaanne Taabootaa tookkiyaa kasuwaa kammeeddino.
9 Kasotuu loytsi adussa gidiyaa diraw, untunttu s'eeray
 Ubbaappe Aad'diyaa Geeshsha sa'aa sintsan de'iyaa Geeshsha
 Sa'aan beettanaw danddayee; shin Geeshsha Sa'aappe
 karenna beettana. Untunttu hachche gakkanaw, he sa'aan
 de'iino. **10** Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe kesseedda
 wode, Med'inaa Goday untunttunna k'aalaa c'aak'uwaa
 c'aak'k'eteedda Siinaa Deriyan Muse wotseedda laa"u
 masetteedda shuchchatuwaappe attina, Taabootaa gidдон
 harabay ayayenne baawa. **11** He sa'aan de'iyaa k'eesatuu
 ubbatuu barenttu ootsiyaa sa'aan sa'aan shaakettennan,
 ittippe barentta Med'inaa Godaw dummayi wotseeddino.
 Mazimuriyaa yes's'iyaa Leewatuu ubbatuu, Asaafe, Hemaaninne
 Yidutuuni, untunttu naanayenne untunttu dabbotuu suufiyaa giyaa
 mayuwaa mayyeeddino. He mayuwaa mayyiide, daalatuwaa,
 diitsuwaanne maasink'k'otuwa oyk'k'iide, yarshshiyaa saappe
 away doliyaa baggana ek'k'eeddinno; s'eetanne laatamu
 k'eesatuu s'urumbbatuwaa punnanaw untunttunna ittippe
 ek'k'eeddinno. Untunttu ubbay s'urumbbatuwaa punniidde,
 daalatuwaa k'aatsiidde, diitsuwa diis's'iiddenne hara kaa'iyaa
 miishshatuwaan kaa'iidde, «Med'inaa Goday lo"a! Aggena Aa
 siik'uu med'inaawaa» yaagiide Med'inaa Godaa sabbeeddino.
 K'eesetuu Geeshsha Golliyaappe kesiyaa wode, shaarii S'oossaa
 Geeshsha Golliyaa kumeedda; he shaariyaa gaasuwaan
 k'eesatuu barenttu oosuwa ootsanaw danddayibeykkino; ayaw
 gooppe, S'oossaa bonchchu S'oossaa Geeshsha Golliyaa kumi
 utteedda.

6 Hewaappe guyyiyaan, Solomone hawaadan yaageedda;
 «Abeet Med'inaa Godaw, neeni, «Taani d'uma shaariyaan de'ana»
 yaaga wotsaadda. **2** Shin taani new lo'o Geeshsha Golliyyaa,
 neeni an med'inaw de'ana sa'aa kees's'aad» yaageedda. **3**
 Israa'eeliyaa yaa'ay kumentsay ek'k'ide'ishin, kaatii untunttukko
 simmiide, untunta hawaadan yaagiide anjeeedda; **4** «Med'inaa
 Goday Israa'eeliyaa S'oossay galatetto! Ta aawuwaa Daawitaw
 bare doonaan odeedda hidootaa bare kushiyan poleedda.
 He I odeedda nashechchay, **5** «Taani ta asaa Israa'eeliyaa
 Gibs'eppe kessaade aheedda gallassaappe doommina, ta
 suntsay an s'eesettanawaa mala, Geeshsha Golliyyaa kees's'anaw
 Israa'eeliyaa zaratuwaa gidдон ayaa katamaanne doorabeykke;
 woy I ta asaa Israa'eeliyaa kaaletsana mala, oonanne
 doorabeykke. **6** Shin ha"i ta suntsay Yersaalamen s'eesettana
 mala, taani Yersaalame dooraaddi; k'ay ta asaa Israa'eeliyaa
 kaaletsana mala, Daawita dooraaddi» yaageedda. **7** «Ta aawuu
 Daawite Med'inaa Godaw Israa'eeliyaa S'oossaa suntsaw
 Geeshsha Golliyyaa kees's'anaw bare wozanaan k'oppeedda. **8**
 Shin Med'inaa Goday ta aawuwaa Daawita, «Neni ta suntsaw
 Geeshsha Golliyyaa kees's'anaw ne wozanaan k'oppeedda
 diraw, lo"obaa ootsaadda. **9** Gidooppenne, Geeshsha Golliyyaa
 kees's'anawe neena gidakka; ta suntsaw Geeshsha Golliyyaa
 kees's'anawe ne gulbbataappe yelettana ne na'aa» yaageedda.
10 «Ha"ikka Med'inaa Goday bare geedda hidootaa k'aalaa
 poleedda. Med'inaa Goday kase immeedda nashechchaadankka,
 taani ta aawuwaa Daawita sa'aan kaatetanawunne ha"i
 Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttaad. K'ay Med'inaa Godaa
 Israa'eeliyaa S'oossaa suntsaw Geeshsha Golliyyaa kees's'aad.
11 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaana c'aak'k'eteedda c'aak'uu

s'aafetteedda masetteedda shuchchatuu de'iyaa Taabootaakka Aa gidдон wotsaad» yaageedda. **12** Solomone aakotetsay ichcheshu wad'aa, gomppay ichcheshu wad'anne k'ay geesay heezzu wad'aa gideedda madirakiyaa nahaasiyaa birataappe giigissiide, kare dabaabaa gidдон essi wotseedda. Hewaappe guyyiyaan, Solomone Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa sintsan, Israa'eeliyaa yaa'ay kumentsay de'iyaa sa'aan ek'k'iide, bare kushiya saluwa zaariide mic'c'eedda; Israa'eeliyaa shiik'uwa kumentsaa sintsan gulbbateedda. **14** Yaatiide hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, saluwaan woy sa'aan ne mala s'oossi baawa. Neeni ne k'aalaa c'aak'uwa naagaasa; barenttu kumentsaa wozanaappe ne sintsan hametteedda ne k'oomatuwa aggena siik'uwaan siik'aasa. **15** Ne k'oomaw, ta aawuwa Daawitaw neeni ootsana gaade haasayeedda k'aalaa naagaadda; neeni kase ne doonaan haasayeeddawa ne kushiyan hachche polaadda. **16** «Ha"ikka abeet Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni ne k'oomaw, ta aawuwa Daawitaw, «Neni ta sintsan hametteeddawaadan ne naanaykka ta higgayan hamettanaw barenttu ogiyaa naagooppe, Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttiyaa asaa neeni ubbakka d'ayakka» yaageedda k'aalaa pola. **17** Abeet Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni ne k'oomaa Daawitaw haasayeedda ne k'aalay ha"ikka poletto. **18** «Shin S'oossay tumu, asaana ittippe ha sa'aan de'aneeyye? Be'a, salotuu, ubbaappe d'ok'k'an de'iyaa salotuukka new gidanaw danddaykkino. Yaatina, ha taani kees's'eedda Geeshsha Gollii new ayaa keeshshaa guus's'anddeeshsha! **19** Gidooppenne, abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, ta woosaa, ne k'oomaa woosaanne watiwatuwa neeni hayzza. Taani ne k'oomay

ne sintsan woossiyaa woosaanne waasuwaa neeni sisa. 20 Neeni «Ta suntsay he sa'aan s'eesettana» geedda ha Geeshsha Golliyaakko, ne ayfii k'ammanne gallassi s'eello. Taani ne k'oomay ha Geeshsha Golliyaakko simmaade, woossiyaa woosaa neeni sisa. 21 Taani ne k'oomayenne ne Asay Israa'eelii ha Geeshsha Golliyaakko simmiide, watiwatiyaa watiwatuwaa neeni sisa. Neeni de'iyaa sa'aan saluwaan sisaade, nuw atto yaaga. 22 «Itti Asay bare shooruwaa yediide p'ed'e giina, Aa c'aak'k'etsanaw ha Geeshsha Golliyaa ahina, Aa gidдон de'iyaa yarshshiyaa sa'aa sintsan I c'aak'k'ooppe, 23 neeni saluwaan sisaade kiitetta. Ne k'oomatuwaa gidduwaan pirddaa. Bayzzanchchatuwaa bolla pirddaade, I ootseeddawaa Aa bolla zaara; s'illuwaa shatintsaade, aw Aa s'illotetsaadan zaara. 24 «Ne Asay Israa'eelii ne bolla nagaraa ootseedda gaasuwaan morkkiyaan s'oonettiide, untunttu neekko simmiide, ne suntsaa s'eesiide, ha Geeshsha Golliyaan neena woossooppenne new watiwatooppe, 25 neeni saluwaan sisa. Sisaade ne asaa Israa'eeliyaa nagaraa atto yaaga; yaataade neeni kase untunttuwunne untunttu mayza aawaatoo immeedda biittaw untunttu guyye zaara. 26 «Ne Asay ne bolla nagaraa ootseedda gaasuwaan saluu gorddettinanne iray bukkennaan is's'ina, untunttu ha sa'aa simmiide, woossooppenne neeni untunttu woosan un"etseedda diraw, ne suntsaa s'eesiide, barenttu nagaraappe simmooppe, 27 neeni saluwaan sisa. Ne k'oomatuwaa nagaraa, ne asaa Israa'eeliyaa nagaraa atto yaaga. Untunttu hamettanaw bessiyaa lo"o ogiyaa untuntta tamarissa; yaataade neeni ne asaa laatisseedda gadiyaan iraa bukissa. 28 «Biittaa bollan koshay woy iita harggii yiina, woy katsaa leegii, woy leeshuu, woy boolii, woy bumbburetsay bayzzina, woy morkkii untunttu

katamatuwaa dooddina, woy ayaa mala bashshay woy harggii yiina, 29 ne asaa Israa'eeliyaappe ooninne woy ne Asay ubbay neena woossooppenne new watiwatooppe, k'ay ayaa asayenne bare wozanaan un"ettiyaabaanne kayyottiyaabaa eriide, ha Geeshsha Golliyaakko simmiide, bare kushiya mic'c'ooppe, 30 neeni de'iyaa sa'aan saluwaan sisa. Unttuntu nagaraa atto yaaga; yaataade untunttoo kiitetta. Neeni asaa wozanaa eriyaawaadankka asaa ubbaw Aa oosuwaadan oosuwaadan imma. Ayaw gooppe, asaa ubbaa wozanaa eriyaawe ne s'alala. 31 Yaatooppe, neeni nu mayza aawaatoo immeedda gadiyaan barenttu de'iyaa wode ubbaan, untunttu new yayyiide, ne ogiyaan hamettana. 32 «Hewaadankka, ne asaa Israa'eeliyaa gidenna kare biittaa Asay ne wolk'k'aama suntsaa dirawunne neeni ne asaw ootseedda malalissiyaa oosotu diraw, haakko gadiyaappe yiide, ha Geeshsha Golliyaakko simmiide woossooppe, 33 neeni de'iyaa sa'aan saluwaan sisa. He kare gadiyaa Asay oochchiyaawaa ubbaa kiiteta. Ha sa'aa Asay ubbay ne suntsaa eranaadan, ne asaa Israa'eeliyaadan new yayanaadaaninne taani kees's'eedda ha Geeshsha Gollii new goynniyaa sa'aa giddiyaawaa untunttu eranaadan kare gadiyaa Asay neena woossiyaawaa ubbaa pola. 34 «Ne asatuu barenttu morkkatuwaa olana mala, neeni kiitteedda sa'aa hak'anne biide, untunttu neeni dooreedda ha katamaakkonne taani ne suntsaw kees's'eedda Geeshsha Golliyaakko simmiide, neena woossooppe, 35 untunttu woosaanne watiwatuwaa saluwaan neeni sisa; untunttoo s'oonuwaa imma. 36 «Nagaraa ootsenna Asay baynnawaadankka, untunttu ne bolla nagaraa ootsina, neeni untunttoo hank'k'ettaade morkketoo aatsa immina, morkketuukka untuntta omoodiide, haakkina matinakka barenttu

gadiyaa akkiide afina, **37** untuntu he omoodetteedda biittan de'iidde, barenttu wozanaan nagaraappe simmooppe, k'ay he omoodetteedda gadiyaan de'iidde, «Nuuni nagaraa ootseedda; nuuni bayzzeddo; nuuni iitabaa haneeddo» yaagiide new watiwatooppe, **38** barentta omoodiide afeedda morkkatuwaa biittan de'iidde, untuntu barenttu kumentsaa wozanaappenne barenttu kumentsaa k'ofaappe neekko simmooppe, neeni untuntu mayza aawaatoo immeedda untuntu biittaakko, neeni dooreedda katamaakkonne taani ne suntsaw kees's'eedda Geeshsha Golliyaakko simmiide, neena woossooppe, **39** yaatooppe, untuntu woosaanne watiwatuwaa neeni de'iyaa sa'aan saluwaan sisa. Sisaade untunttoo pirddaa; ne bolla nagaraa ootseedda ne asaw atto yaaga. **40** «Ha"ikka abeet ta S'oossaw, ha sa'aan woossiyaa woosaa ne ayfii s'eello; ne haytsaykka siso. **41** Hewaa diraw, abeet Med'inaa Godaw, S'oossaw, dendda! Ne wolk'k'aw malaataa gideedda ne Taabootaanna ne shemppiyaa sa'aa gela. Abeet Med'inaa Godaw, S'oossaw, ne k'eesatuu atotetsaa mayyiino; ne geeshsha asatuukka ne keekatetsan nashettino. **42** Abeet Med'inaa Godaw, S'oossaw, neeni okkeedda kaatiyaa aggoppa. Ne k'oomaa Daawitaw aggena ne siik'uwaa hassaya» yaageedda.

7 Solomone woosaa betseedda wode, saluwaappe tamay wod'd'iide, s'uuggiyaa yarshshuwaanne hara yarshshuwaa meedda. Yaatina, Med'inaa Godaa bonchchu Geeshsha Golliyaa kumeedda. **2** Med'inaa Godaa bonchchu Geeshsha Golliyaa kumeedda diraw, k'eesatuu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa gelanaw danddayibeykkino. **3** Israa'eeliyaa Asay ubbay tamay saluwaappe wod'd'ishiinanne Med'inaa Godaa bonchchu Geeshsha Golliyaa kumishina be'eedda wode, barenttu

deemuwaa biittaa gatsi guufanniide goynneeddino; «Med'inaa Goday lo'a! Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaagiide S'oossaa galateeddino. 4 Hewaappe guyyiyaan, kaatiinne Asay ubbay Med'inaa Godaa sintsan yarshshuwaa yarshsheeddino. 5 Kaatii Solomone laatamanne laa"u sha"a korumatuwaanne s'eetanne laatamu sha"a dorssatuwaa yarshsheedda. Hewaadan ootsiide, kaatiinne Asay ubbay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa anjijseeddino. 6 K'eesetuu barenttoo giigeedda sa'aan ek'k'ina, Leewatuu k'ay Kaatii Daawite Med'inaa Godaa sabbanaw kase ootseedda, mazimuriyaa yes's'iyaa miishshaa oyk'k'iide, untunttu sintsan ek'k'iide, «Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaagiide yes's'iidde, Med'inaa Godaa galateeddino. K'eesetuu Leewatuu sintsan ek'k'iide, s'urumbbatuwaa punneeddino; punnishin Israa'eeliyaa Asay ubbay ek'k'eedda. 7 Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa sintsan de'iyaa giddo dabaabaa dummayeedda. He sa'aan s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaappe mod'd'uwaa yarshsheedda. I hewaa ootseeddawe S'oossaa sintsan de'iyaa, nahaasiyaa geetettiyaa birataappe oosetteedda yarshshiyaa sa'ay s'uuggiyaa yarshshuwaa, katsaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaappe mod'd'uwaa yarshshanaw guus's'eedda diraassa. 8 He wode Solomoninne Israa'eeliyaa Asay ubbay Daasiyaa Baalaa laappun gallassaw bonchcheeddino; Israa'eeliyaa zawaan Hamaata Pinuwaappe biide, Gibs'e Shaafaa gakkanaw de'iyaa c'ora Asay he sa'aa shiik'eedda. 9 Asay yarshshiyaa sa'aa anjijissiyaa baalaa laappun gallassaa, k'ay Daasiyaa Baalaa hara laappun gallassaa bonchcheedda. Hosppuntsa gallassan geeshsha yaa'aw Asay shiik'eedda. 10 Hewaappe guyyiyaan, Solomone laappuntsa aginaan,

laatamanne heezzentso gallassi asaa moyzzeedda; Med'inaa Goday Daawitaw, Solomonewunne bare asaa Israa'eeliyaw ootseedda keekatetsan Asay nashettiiddenne wozanaappe pashikkiidde, bare soo bare soo beedda. **11** Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaanne kaatiyaa golliyaa kees's'iide wursseedda; Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaaninne bare kaatiyaa gollen ootsanaw bare wozanaan k'oppeeddawaa ubbaa poleedda. **12** Med'inaa Goday Solomonaw k'amma beetiide, hawaadan yaageedda; «Taani ne woosaa sisaad; taani ha sa'aa taw yarshshuu yarshshettiyaa Geeshsha Golliyaa gidanaadan dooraad. **13** Taani iray bukkennaadan saluwaa gorddina, woy sa'aa katsaa maanaadan booliyaa azazina, woy ta asaa gidдон iita harggiyaa yeddina, **14** ta suntsan s'eesetteedda ta asatuu barenttu asatetsaa kawushshiide woosooppe, untunttu taana koyooppenne barenttu iita ogiyaappe simmooppe, taani saluwaan untunttu woosaa sisana. Untunttu nagaraa atto gaana; untunttu biittaakka patsana. **15** Ha"ikka ha sa'aan woosettiyaa woosaa ta ayfii s'eelana; ta haytsaykka sisana. **16** Ha"ikka ha Geeshsha Gollii med'inaw ta suntsay an de'ana mala ootsaade taani dooraad; dooraadekka geeshshaad. Ta ayfiinne ta wozanay ubbaa wode ha Geeshsha Golliyaan de'ana. **17** «Neena gidooppe, neeni ne aawuu Daawite hametteeddawaadan ta sintsan hamettooppe, taani azazeeddawaa ubbaa ootsooppenne ta wogaanne ta higgiiyaa naagooppe, **18** taani ne aawuwaa Daawitana, «Israa'eeliyaa mooddiyaa asaa neeni ubbakka d'ayakka» yaagaadde c'aak'eteeddawaadan, ne kawutetsaa araataa minissa essana. **19** «Shin hinttenttu Israa'eeliyaa asatuu wora simmooppe, taani hinttentta azazeedda ta azazuwaanne ta wogaa aggi

bashooppenne hara s'oossatoo ootsanawunne goynnanaw booppe, 20 yaatooppe, taani kase hinttenttoo immeedda gadiyaappe hinttentta d'ok'ollana; taani ta suntsaw geeshsheedda ha Geeshsha Golliyaakka aggana. Taani ha Geeshsha Golliyaa asaa ubbaa gidдон tossiyaabaanne k'iliic'iyabaa ootsana. 21 Ha'i loytsi bonchchetteedda ha Geeshsha Golliyaa mataana mentsiyaa Asay ubbay dagammiidde, «Med'inaa Goday ha gadiyanne ha Geeshsha Golliyaa ayaw hawaadan ootseedee?» yaagana. 22 Asay, Unttunta mayza aawotuwaaw Gibs'eppe kesseedda Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa untuntu aggiide, hara s'oossatuwaaw kaalleedda dirawunne untuntu ootsiidde goynneedda diraw, S'oossay untuntu bolla ha iitabaa ubbaa aheedda yaagiide zaarana» yaageedda.

8 Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaanne bare kaatiyaa golliyaa kees's'eedda laatamantsa laytsaa wurssetsan, 2 Kaatii Kiiraami zaariide immeedda katamatuwaaw Solomone wotsi yeggiide kees's'eedda; Israa'eeliyaa asaa he katamatuwaan wotseedda. 3 Hewaappe guyyiyaan, Solomone Hamaat-S'ooba geetettiyaa biittaa biide, he biittaa omoodeedda. 4 Yaatiide mela biittaan de'iyaa Taas'imoora geetettiyaa katamaanne shaluwaaw ubbaa minjiyyaa katamatuwaaw Hamaata gadiyaan kees's'eedda. 5 Hewaadankka, Solomone Killi Beeti-Horoonanne Hirkki Beeti-Horoonaa geetettiyaa katamatuwaaw zaaretsiide kees's'eedda; he katamatuw dirssay, penggiinne gorddaa de'iyaa diretti utteedda katamatuwaaw. 6 Baa'ilaata katamaa, shaluwaaw minjiyyaa katamatuwaaw ubbaa, bare paratuwaanne paraa gaaretuwaaw wotsiyaa katamatuwaaw ubbaanne I kees's'anaw amotteedda ubbaa Yersaalamen Libaanoosaninne bare mooddiyyaa biittaa ubbaan kees's'eedda.

7 Hiitetuppe, Amooratuppe, Parzzetuwaappe, Hiiwetuwaappenne
 Yaabuusatuwaappe atteeda asatuu ubbay Israa'eeliyaa asaa
 gidikkino; 8 untuntu Israa'eeliyaa asatuu gadiyaappe
 wurssi d'ayssennan aggina, he gadiyaan atteeda asatuwaa
 zeretsatuwaa. Solomone untuntu ayiletetsaan oosisseedda;
 untuntu hachche gakkanaasikka ayiletetsaan ootsino. 9
 Shin Solomone bare oosoo Israa'eeliyaa asaappe oonanne
 ayileyibeena; untuntu aw olanchchatuwaa, ola gadaawotuwaa,
 paraa gaaretuwaa laaggiyaawanttu kaappatuwaanne paraa
 asatuwaa gidiide ootseeddino. 10 Hewaadankka, k'ay untuntu
 Kaatiyaa Solomone kiitaa ootsiyaawanttu kaappatuwaa.
 Untuntuppe laa'u s'eetanne ishatamatu kiitaa ootsiyaa
 oosanchchatuwaa s'eelliide oosisseeddino. 11 Hewaappe
 guyyiyaan Solomone «Med'inaa Godaa Taabootay geleedda
 sa'ay geeshsha gidiyaa diraw, ta machatanne Israa'eeliyaa
 Kaatiyaa Daawita gollen de'anaw bessukku» yaageedda;
 Gibs'e kaatiyaa naatto Daawita Katamaappe dentsiide, I
 iziw kees's'i wotseedda kaatiyaa golliyyaa aheedda. 12
 Solomone he wode Geeshsha Golliyyaa baranddaa sintsan
 Med'inaa Godaw kees's'eedda yarshshiyaa sa'aan s'uuggiyaa
 yarshshuwaa Med'inaa Godaw yarshshee. 13 Muse higgii
 azaziyaawaadan hachche hachchessi bessiyaa s'uuggiyaa
 yarshshuwaa yarshshee. Solomone Sambbatan Sambbataaninne
 aginay s'eeriya wodiyaan wodiyaan, k'ay laytsaappe heezzu
 gedenne bonchchiyyaa baalatuwaan (irshshuu gelibeenna
 ukitsaa Baalan, Saaminttatuwaa Baalaaninne Daasiyaa Baalan)
 S'oossaw yarshshuwaa yarshshee. 14 Aa aawuu Daawite kase
 azazeeddawaadan, k'eesetuwaa untuntu kiitan kiitan shaakki
 suntseedda; k'ay gallassi gallassi mazimuriyaan sabbanawunne

k'eesetuwaa maaddanaw Leewatuwaa shaakki suntseedda. K'aykka S'oossaa asaa gideedda Daawite azazeeddawaadan, pengge ubbaa kaalaan kaalaan naaganaadan penggiyaa naagiyaawantta shaakki suntseedda. **15** Hewaadankka, kase Daawite miishshaa minjiyaa sa'aabaanne hara allaalletuwaa k'eesetuwaanne Leewatuwaa azazeeddawaadan, ittuunne attenan ubbaykka poletteedda. **16** Solomone halchcheedda oosuwaa ubbay oosettiide wureedda; Med'inaa Godaa Geeshsha Gollii baasetteedda wodiyaappe doommiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Gollii polettana gakkanawukka oosuwaa ubbay lo'o oosetteedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Solomone Eedooma biittan Zo'o Abbaa doonaan de'iyaa Ees'iyooni-Gaabiranne Eelaata geetettiyaa katamatuwaa beedda. **18** Kaatiyaa Kiiraami markkabetuwaanne markkabiyyaa laaguwaan looheedda bare asatuwaa Solomonaw yeddeedda; untunttu Solomone asatuwaanna ittippe Ofiira gadiyaa beeddino; yaappe tammanne ichcheshu sha"a kiilo giraame dees'iyaa work'k'aa Kaatiyaa Solomonaw akkiide yeeddino.

9 Saaba kaatata Solomone waariyaa sisaade, dees'o ooshatuwaa akkaade, Aa paac'c'anaw denddaddu. Denddade sawuwaa, loytsi daro work'k'aanne al'o shuchchaa c'aaneteedda daro gaalotuwaa c'uguwaana loytsi daro ajabaana Yersaalame g akkaade, Solomone sintsa aad'd'aadu. Bare wozanaan de'iyaawaa ubbaa Solomonaw odaaddu. **2** Solomone iza oochcheeddawaa ubbaa odeedda; I iziw birshshennan aappe geemmi atteedabay ayayne baawa. **3** Saaba kaatata Solomone aad'd'eeda era, I kees's'eedda kaatiyaa golliyaa, **4** Aa maaddan shiik'iyaa k'umaa, Aa oosanchchatuu uttiyaa utetsaa, Aa kaaliyaawanttu ootsiyaa oosuwaanne mayiyaa mayuwaa, Aa

eessaa tigiyaawanttu mayiyaa mayuwaanne Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan I s'uuggiyaa yarshshuwaa be'eedda wode, I wozanay gagetteedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, Aa kaatiyaa, «Nawaanne ne aad'd'eeda eratetsaabaa taani ta gaden de'aadde siseeddawe tuma. 6 Shin taani yaade ta ayfiyaa biraanan be'ana gakkanaw, untunttu taw odeeddawaa ammanabeykke. Ne aad'd'eeda era gitatetsaw bakkaanne taw odibeykkino; taani siseeddawaappe neeni loytsa d'ok'k'aasa. 7 Ubbaa wode ne sintsan eek'k'iide, ne aad'd'eedda era sisiyaa ne asatuunne ne oosanchchatuu ayaa k'aadetteeddinooshshaa! 8 Neenan nashettiidde, neena bare kawutetsaa araatan utisseedda Med'inaa Goday ne S'oossay galatetto! Ne Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa siik'eedda dirawunne med'inaw loytsi essanaw koyowaa diraw, neeni suure pirddaanne s'illotetsaa ootsana mala, I neena untunttu bolla kaateyeedda» yaagaaddu. 9 Yaagaade kaatata 4,000 kiilo giraame dees'iyaa work'k'aa, loytsi daro sawuwaanne al'o shuchchaa kaatiyaw immaaddu; Saaba kaatata Kaatiyaa Solomonaw immeedda sawuwaa malatiyaa sawuu ubbakka baawa. 10 (Ofiirappe work'k'aa aheedda, Kiiraama asatuunne Solomone asatuu yaappekka sanddale giyaa mitsaanne al'o shuchchaa aheeddino. 11 Kaatii Solomone he sanddaliyaappe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa, kaatiyaa golliyaa geliyaa sa'aw diitsatuwaanne mazimuriyaa yes's'iyaawanttoo maasink'k'uwaanne diitsaa med'isseedda. Hewaa malatiyaabay Yihudaa biittan kase beetti erenna.) 12 Kaatii Solomone Saaba kaatata amottaade Aa oochcheeddawaa ubbaa iziw immeedda. Aa aw aheedawaappe daruwaa I iziw immeedda. Hewaappe guyyiyaan, Saaba kaatata bare ajabaana denddaade, bare gadiyaa simmaaddu. 13 Solomone laytsan laytsan akkiyaa

work'k'ay laatamanne heezzu sha"a kiilo giraame dees'iyawaa.

14 Hewe zal"anchchatuwaappe akkeedda k'aras'aanne Araba gadiyaa kaatetuwaa ubbaappenne Israa'eeliyaa gadiyaa mooddiyaawanttuppe akkeedda work'k'aanne biraa gujjennaana.

15 Kaatii Solomone laa"u s'eetu wogga gondalletuwaa k'os'seedda work'k'aappe med'isseedda; itti itti gondalliyan laappun kiilo giraame gidiyaa work'k'ay geleedda. 16 K'aykka I heezzu s'eetu k'eeri gondalletuwaa k'os'seedda work'k'aappe med'isseedda; itti itti k'eeri gondalliyan laa"u kiilo giraame gidiyaa work'k'ay geleedda. Kaatii he gondalletuwaa Liibaanoosa Wora Golliyaa geetettiyaa gollen wotseedda. 17 K'aykka kaatii danggarssaa zaaliyaappe itti work'k'aama kawutetsaa araataa med'isseedda, geeshsha work'k'aan sheeshsheedda.

18 Kawutaa araataa de'iyaa sa'aa pude kesanaw yed'd'iyaa usuppun ditsatuu de'iino. Gediyaan yed'd'anaw kawutetsaa araatanna gatsiide, work'k'aappe ootseedda oydi de'ee. Araataw laa"u baggaanakka k'esiya zempissiyaa sa'atuu de'iino; he laa"u sa'atuu lank'k'iyankka ya baggananne ha baggana ek'keedda itti itti gaammuwaa misilii de'ee. 19 He araataa pude kesiya usuppun detsatuwaan ya baggananne ha baggana itti itti gaammuwaa misilii, ubbaanna tammanne laa"u misiletuu de'iino.

Hawaa mala kawutetsaa araataa hara kawutetsan hak'anne oosettibeenna. 20 Kaatii Solomone ushshaa ushiyaa miishshaa ubbay work'k'aappe oosetteedda; Liibaanoosa Wora Gollen de'iyaa shaluwaa ubbaykka muruta work'k'aappe oosetteedda. Solomone wode biray ubbakka go"iyaabaadan paydetti erenna.

21 Kaatiyaw Kiiraama markkabatuwaanna zal"iyaa work'k'aama markkabatuu abbaan de'iino. He markkabatuu work'k'aanne biraa, danggarssaa achchaa, k'aaretuwaanne geleshshotuwaa

c'aani akkiide, heezzu laytsaappe itti gede simmiino. **22** Kaatii Solomone duretetsaaninne aad'd'eeda eratetsan sa'aan de'iyaa kaatetuwwa ubbaappe daree. **23** Sa'aan de'iyaa kaatetuu ubbay Aa sintsa aad'd'anawunne S'oossay Aa wozanaan wotseedda aad'd'eeda era sisanaw koyino. **24** Laytsaappe laytsan yiyaa ubbay aw Immanaw work'k'aanne biraa miishshatuwwa, mayotuwaa, ola miishshatuwaanne sawuwaa, paratuwaanne bak'ulotuwwa akkiide yee. **25** Solomonaw paratoonne gaaretoo 4,000 gaas'aatay de'ee; k'ay 12,000 paratuu aw de'iino. Solomone hewantta paraa gaaretuwaa katamatuwaaninne barenana Yersaalamen wotseedda. **26** Solomone Efiraas'iisa Shaafaappe doommiide, Piliss's'eema gadiyanne Gibs'e zawaa gakkanaw de'iyaa kaatetuwwa ubbaa mooddeedda. **27** Kaatii Yersaalamen biray shuchchaadan keeletanaadan, zigaykka gad'an dic'c'iyaa etsaadan c'orattanaadan ootseedda. **28** Solomonaw paratuwwa Gibs'eppenne hara biittaa ubbaappe ahiino. **29** Koyroppe wurssetsaa gakkanaw Solomone haneedda harabay Timbbitiyaa Odiyaa Naataana Taarikiyaa mas'aafan, Seeloppe Yeedda Akiyi Timbbitiyaa odeedda Mas'aafaaninne Nabaas'a Na'aa Iyorbbaamawaa Timbbitiyaa odeedda Idduu Be'eedda sas'aa mas'aafan s'aafetti utteedda. **30** Solomone Israa'eeliyaa ubbaa bolla Yersaalamen oytamu laysaa kaateteedda. **31** Hewaappe guyyiyaan, Solomone hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeeedda; bare aawuwaa Daawita Kataman moogetteedda. Aa na'ay Robi'aame Aa kotan kaateteedda.

10 Israa'eeliyaa Asay ubbay Robi'aama kaateyanaw Sekeema katamaa beedda diraw, ikka yaa beedda. **2** Nabaas'a na'ay Iyorbbaami, Kaatiyaa Solomoneppe bak'atiide Gibs'en de'iyawe hawaa siseedda wode, Gibs'eppe simmiide yeedda. **3**

Israa'eeliyaa Asay ubbay lyorbbaamaw kiittiide s'eesissina, inne Israa'eeliyaa yaa'ay ubbay Robi'aamakko beedda; 4 «Ne aawuu nuuna dees'o morgge mitsaa toosseedda; shin ha"i neeni I nuuna oosissiyaa wolk'k'aama oosuwaanne dees'o morgge mitsaa nuw kawushisaarkkii. Yaatooppe, nuuni new ootsana» yaageeddino. 5 Robi'aame untuntta, «Biite; heezzentso gallassi simmiide, taakko yiite» yaageedda. Hewaappe guyye Asay simmiide beedda. 6 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Robi'aame Aa aawuu Solomone pas'a de'iyaa wode, Solomone zoreedda c'imatuwaa zoretaa besseedda. I untuntta, «Ha asaw waagaade zaara giitee?» yaagiide oochcheedda. 7 Shin c'imatuu Robi'aama, «Neeni ha asaw keekkooppe, untuntta nashechchooppenne untunttoo lo"o k'aalaa zaaroppe, untunttu ubbaa gede new k'oomaa gidanawantta» yaageeddino. 8 Shin Robi'aame c'imatuu zoreedda zoriyaa aggiide, aanana dic'c'iide, aw ootsiyaa yalaga asatuwaa zoretaa besseedda. 9 I untuntta, «Hinttenttu taana zoriyaawe ayee? «Ne aawuu nuuna toosseedda dees'o morgge mitsaa nuw kawushisaarkkii» yaagiyaa ha asaw waagaade zaaroo?» yaagiide oochcheedda. 10 Shin aanana dic'c'eedda yalagatuu, ««Ne aawuu nuuna dees'o morgge mitsaa toosseedda; shin neeni nuw kawushisaarkkii» yaagiyaa asaw, «Ta k'eeri birad'd'ii ta aawuwaa s'eessaappe orddee. 11 Ta aawuu hinttenttu morgge mitsaa dees'etseedda; shin taani hewaappekka aatsaade dees'etsana. Ta aawuu hinttentta lissuwaan wad'd'eedda; shin taani hinttentta masimasuwaadan dukkiyaa lissuwaan wad'd'ana» yaagaadde zaara» yaageeddino. 12 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Robi'aame, «Heeztantso gallassi simmiide, taakko yiite» geeddawaadankka, lyorbbaaminne Asay ubbay heezzentso gallassi simmiide yeeddino. 13 Kaatii Robi'aame

unttunttoo hank'k'o zaaruwaa zaareedda. C'imatuwaa zoriyaa aggi bashiide, 14 yalagatuu zoreedda zoriyaa kaalleedda. Yaatiide hawaadan yaageedda; «Ta aawuu hinttenttu morgge mitsaa dees'etseedda; shin taani hewaappekka aatsaade dees'etsana. Ta aawuu hinttentta lissuwaan wad'd'eedda; shin taani hinttentta masimasuwaadan dukkiyaa lissuwaan wad'd'ana» yaagiide zaareedda. 15 Kaatii Asay giyaawaa sisennan is's'eedda; ayaw gooppe, Med'inaa Goday Seeloppe yeedda Akiya baggana kase Nabaas'a na'aa Iyorbbaamaw odeedda k'aalay polettanaadan hawe S'oossaappe haneedda. 16 Israa'eeliyaa Asay ubbay kaatii untunttu giyaawaa sisennaan is's'eedda. Yaatiide, kaatiyaa hawaadan yaageeddino: «Daawitewaappe nuuna gakkiaabay ayee? Issey na'aappe nuuni laattanawe baawa! Israa'eeliyaa asaw, hinttenttu soo hinttenttu soo biite! Simmi Robi'aame barew naagetto!» yaageeddino. Hewaa diraw, Israa'eeliyaa Asay ubbay barenttu soo barenttu soo beeddino. 17 Shin Robi'aame Yihudaa biittan de'iyaa Israa'eeliyaa asaa bolla kaateteedda. 18 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Robi'aame bare ayiletuwaa kaappuwaa Adooniraama Israa'eeliyaa asaakko kiitteedda; untunttu Aa shuchchaan c'addiide wod'eeddino. Yaatina, Kaatii Robi'aame bare paraa gaariyan ellekka kes uttiide, Yersaalame bak'ateedda. 19 Heedeppe doommiide, hachche gakkanaw, Israa'eeliyaa zaratuu tammatuu Daawita zariyaappe kaateteedda kaatetuwa bolla makkaleeddino.

11 Robi'aame Yersaalame katamaa gakeedda wode, Israa'eeliyaa biittaa asaana olettiide, kawutetsaa barew zaarana mala, Yihudaa zariyaappenne Biiniyaama zariyaappe dooretteedda itti s'eetanne hosppun tammu sha"a olanchchatuwaa shiishsheedda. 2 Shin Med'inaa Godaa

k'aalay S'oossaa asaa gidiyaa Shamaa'iyaakko yeedda;
3 «Solomona na'aa Yihudaa Kaatiyaa Robi'aamawunne
Yihudaaninne Biiniyaaman de'iyaa Israa'eeliyaa asaa ubbaw
hawaadan yaaga; **4** «Med'inaa Goday hinttentta, «Hinttenttu
ishatuwaanna, Israa'eelatuwaana olettanaw booppite. Hawaa
taani ootseedda diraw, hinttenttu ubbaykka hinttenttu soo
hinttenttu soo simmite» yaagee» yaagaadde oda» yaageedda.
Unttuntu Med'inaa Godaa k'aalaa sisiide, lyorbbaama olanaw
biyaawaa aggiide simmeeddino. **5** Robi'aame Yerusaalamen
uttiide, hawaappe kaalliide s'aafetteedda Yihudaanne Biiniyaama
katamattoo geessuwaa gimbbeedda. **6** He katamatuukka
Beeteleeme, Es'aama, Tak'o'a, **7** Beetis'uura, Sookko,
Adulaama, **8** Gaate, Mareesha, Ziifa, **9** Adorayma, Laakisha,
Azeek'a, **10** S'or'a, Ayaaloonanne Kebroona. **11** Robi'aame
katamatuwaa geessuwaa minisiide, kaappatuwaa untuntun
wotseedda; k'ay k'umaa, zayitiyaanne woyniyaa eessaa
untuntun wotseedda. **12** He gimbbetteedda katamatuwaa
ubbaan gondalletuwaanne tooratuwaa wotseedda; yaatiide
untunta loytsi miniseedda. Hewaadan ootsiidde, Yihudaanne
Biiniyaama biittatuwaa mooddiidde de'eedda. **13** Israa'eeliyaa
ubbaan de'iyaa k'eesatuu nne Leewatuu ubbay barenttu de'iyaa
sa'aappe Robi'aamakko yeeddino. **14** Leewatuu barenttu
hentsaa gadiyaanne barenttu sa'aa aggiide, Yihudaanne
Yerusaalame yeeddino. Ayaw gooppe, untuntu k'eese gidiide
Med'inaa Godaw ootsennaadan, lyorbbaaminne Aa naanay
diggeeddino. **15** lyorbbaami goynniyaa d'ok'k'a gishuwaan hara
k'eesetuwaa suntseedda; untuntu s'alahetoonne I med'd'eedda
maratuwaa misiletoo k'eese gidiide ootseeddino. **16** Leewatuu
yeeddawaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa zaratuwaa ubbaappe

Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw barenttu wozanaappe goynnanaw koyiyaawanttu Med'inaa Godaw, barenttu aawotuwaa S'oossaw yarshshuwaa yarshshanaw untunttu geeduwaa kaalliide, Yersaalame yeeddino. 17 Untunttu yuussay Yihudaa kawutetsaa miniseedda; untunttu heezzu laysaa kumentsaa Solomone na'aa Robi'aama maaddeeddino. Untunttu Kaatiyaa Daawita ogiyaanne Kaatiyaa Solomone ogiyaa kaalliide, heezzu laysaa saro de'eeddino. 18 Robi'aame Mahilaato giyaa mishiratto akkeedda. Mahilaati aawuu Daawita na'aa Yaarimoota; I daaya Isseya na'aa Eli'aaba naatto Abihayillo. 19 Mahilaata Robi'aamaw Yi'uusha, Shamaariyaanne Zahaama geetettiyyaa attuma naanaa yelaaddu. 20 Hewaappe guyyiyaan, Abeselooma naatti naatto Maa'iko akkeedda; Maa'ika Robi'aamaw Abiyya, Attaaya, Ziizanne Shalomiita yelaaddu. 21 Robi'aame bare machchetuwaappenne bare baakkotuwaa ubbaappe Abeselooma naatti naatto Maa'iko aad'd'o siik'ee. Aw tammanne hospun mac'c'a asatuunne usuppun tammu baakkotuu de'iino. I laatamanne hospun attuma naanaanne usuppun tammu mac'c'a naanaa yeleedda. 22 Robi'aame Maa'iki na'aa Abiyya bareppe guyyiyaan kaateyanaw k'oppeedda diraw, Aa ishatuwaa bolla kaappuwaa ootsiide suntseedda. 23 Robi'aame c'inc'c'iide, bare attuma naanaa Yihudaanne Biiniyaama biittatuwaa ubbaan de'iyaa gimbbetteedda katamatuwaa ubbaan shaakki shaakki wotseedda; untunttoo daro katsaa immeedda. K'ay untunttoo c'ora mac'c'a asaa immeedda.

12 Robi'aama kawutetsay min ek'keedda wode, inne Israa'eeliyaa Asay ubbay Med'inaa Godaa higgiiyaa aggi basheeddino. 2 Untunttu Med'inaa Godaw ammanettennan is's'eedda diraw, Robi'aame kaateteedda ichcheshantso

laytsan Gibs'e Kaatii Shiishaak'i Yerusaalame katamaa bolla woraajjeedda. 3 Aanana ittippe Gibs'eppe yeeddawe itti sha"anne laa"u s'eetu paraa gaaretuwaa, usuppun tammu sha"a paraa asatuwaana paydu baynna Liibiyaa olanchchatuwaa, Sukka olanchchatuwaanne Top'p'iyaa olanchchatuwaa. 4 Kaatii Shiishaak'i gimbbetteedda Yihudaa katamatuwaa omoodiide, Yerusaalame katamaa yeedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Shamaa'e Robi'aamakkonne Shiishaak'appe bak'atiide, Yerusaalamen shiik'i utteedda Yihudaa kaaletsiyaawanttukko yiide, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte taana aggeeda diraw, taanikka hinttentta Shiishaak'a kushiyan aggaad» yaagee» yaageedda. 6 Israa'eeliyaa kaaletsiyaawantunne Kaatii Robi'aame barentta kawushshiide, «Med'inaa Goday s'illuwaa» yaageeddino. 7 Unttuntu barentta kawushsheeddawaa Med'inaa Goday be'eedda wode, Shamaa'iyaa Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Unttuntu barentta kawushsheedda diraw, taani untuntta wurssa d'ayisikke; taani untuntta ashshana. Ta hank'k'uu Shiishaak'a baggana Yerusaalame bolla tigettenna. 8 Gidooppenne, untuntu taw moodetiyaawaaninne hara biittatuwaa kaatetoo moodetiyaawaan de'iyaa dummatetsaa erana mala, untuntu Shiishaak'aw moodetana» yaageedda. 9 Hewaa diraw, Gibs'e Kaatii Shiishaak'i Yerusaalame katamaa olettiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaaninne kaatiyaa gollen de'iyaa miishshaa ubbaa akkeedda. K'ay Solomone work'k'aappe oosisseedda gondalletuwaakka akkiide afeedda. 10 I afeedda work'k'aa gondalletuwaa diraw, Kaatii Robi'aame nahaasiyaa birataappe hara gondalletuwaa oosisseedda; kaatiyaa golliyaa penggiyaa naagiyaawanttu kaappuwaa kushiyan

wotseedda. **11** Kaatii Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa geliyaa wode ubbaan, penggiyaa naagiyaawanttu yiide, he gondalletuwaa oyk'k'eeddino. Hewaappe simmiide, untunttu zaariide, naagiyaawanttu gollen wotsino. **12** Robi'aame barena kawushsheedda diraw, I wuri d'ayennaadan Med'inaa Godaa hank'k'uu aappe kichcheedda. Ubbaa Yihudaa biittaw muliyaw sa'ay injjeteedda. **13** Kaatii Robi'aame barena minisiide, Yersaalamen kaateteedda. Robi'aame kaateteedda wode Aa laysay oytamane itta; Med'inaa Goday bare suntsaa yaan wotsanaw Israa'eeliyaa biittaa ubbaappe dooreedda Yersaalame kataman tammanne laappun laysaa kaateteedda. Robi'aama aata Amooniyaa Naa'imo. **14** Robi'aame Med'inaa Godaw wozanaappe goynnanaw koyyibeenna diraw, iitabaa ootseedda. **15** Robi'aame koyroppe wurssetsaa gakkanaw haneeddabayne Aa yeletaa maaray Timbbitiyaa Odiyaa Shamaa'iyyaa Taarikiyaa Mas'aafaaninne Idduu Be'eedda sas'aa mas'aafan s'aafetti utteedda. Robi'aaminne lyorbbaami ubbaa wode olettiide de'eeddino. **16** Robi'aame hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeedda; I Daawita Kataman moogetteedda. Aa kotaan Aa na'ay Abiyyi kaateteedda.

13 Kaatii lyorbbaami kaateteedda tammanne hosppuntsa laysan Abiyyi Yihudaan kaateteedda. **2** Abiyyi Yersaalamen heezzu laysaa kaateteedda. Aa daay suntsay Mikaayo; Mikaaya Gib"appe yeedda Uri'eela naatto. Abiyyinne lyorbbaami olettiide de'eeddino. **3** Abiyyi dooretteedda 400,000 mino olanchchatuwaa akkiide, olanaw kesseedda; lyorbbaamikka dooretteedda 800,000 mino olanchchatuwaa akkiide, Abiyyaana olettanaw kesseedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, Abiyyi Efireema gezziyaan de'iyyaa S'amarayma geetettiyyaa deriyaa huup'iyaan

ek'kiide, hawaadan yaageedda; «Hinttentoo, lyorbbaamanne Israa'eeliyaa asatoo, ubbaykka taani giyaawaa sisite! 5 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay Daawitenne Aa zeretsay Israa'eeliyaa bolla med'inaw kaatetanaadan, Daawitana I laamettena k'aalaa c'aak'uwaa c'ak'k'eteeddawaa hinttenttu erikkiteeyye? 6 Shin Daawita na'aa Solomone k'oomay, Nabaas'a na'ay lyorbbaami dendiide, bare godaa bolla makkaleedda. 7 Robi'aame yalaganne daaburaanchcha gidiide, untuntunna ek'ettanaw danddayenna wode, patseena shufuro asatuu lyorbbaamekko shiik'iide, Solomone na'aa Robi'aama bolla minneeddino. 8 «Ha"ikka Med'inaa Goday Daawita zeretsatoo immeedda kawutetsaanna hinttenttu gaaddatanaw k'oppiita. Hinttenttu hewaa k'oppeeddawe hinttenttu loytsi c'ora asaa gidiyaa dirassanne hinttentoo s'oossatuwaa gidana mala, lyorbbaami work'k'aappe med'isseedda maratuu hinttenana de'iyaa dirassa. 9 Aaroona zariyaa gidiide, Med'inaa Godaw ootsiyaa k'eesetuwaanne Leewatuwaa hinttenttu yedersseeddita. Yaatina hara gadiyaa Asay ootsiyaawaadan hinttentoo hara k'eesetuwaa suntseeddita. Barena dummayanaw itti korumaa laappun dorssaa orggetuwaa akkiide yiyaa ooninne wordduwaa s'oossatoo k'eese gidana. 10 «Shin nuuna gidoope, Med'inaa Goday nu S'oossaa; nuuni Aa aggibeykko. Aaroona zariyaa gidiide Med'inaa Godaw ootsiyaa k'eesatuu nuw de'iino; k'ay Leewatuu untuntta maaddino. 11 Untunttu ubbaa gallassi wonttanne omarssi Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiinonne sawiyaa is'aanaa c'uwayiino. Med'inaa Godaa sintsan wotsiyaa ukitsaa geeshsha s'arp'p'eezan wotsiino. Omarssi omarssi poo'issanaadan work'k'aappe ootseedda s'omppetuwaa wotsiyaa ballan wotsiide giigissiino. Ayaw gooppe,

nuuni S'oossaa nu S'oossaa azazuwaa naageetto; shin hinttenttu
 Aa aggeeddita. 12 Be'ite, S'oossay nuunanna de'ee; I nuuna
 kaaletsiyaawaa. Olaa s'urummbaa punniyaa Aa k'eesatuu
 kka nuunanna de'iino; nuuni hinttenana olaa doommanaw
 s'urummbaakka untunttu punnana. Israa'eeliyaa asaw, Med'inaa
 Godaana hinttenttu aawotuwaa S'oossaanna oletteppite! Ayaw
 gooppe, hinttenttu Aa s'oonanaw danddaykkita» yaageedda. 13
 I haasayishin, lyorbbaami bare olanchchatuwaappe itti c'uguwaa
 hinttuttuppe guyyenna zuggiide naagana mala yeddeedda.
 Israa'eeliyaa olanchchatuu Yihudaa olanchchatuu sintsan de'iyya
 wode, zuggiide naagiyaa olanchchatuu hinttuttuppe guyyenna
 de'iino. 14 Yihudaa olanchchatuu guyye simmi s'eeliyaa
 wode, untuntta olanaw yeeddawanttu guyyenanne sintsanna
 de'yaawaa be'eeddino. Med'inaa Godaw waasseeddino;
 k'eesatuu kka s'urummbaa punneeddino. 15 Hewaappe guyyiyaan,
 Yihudaa olanchchatuu ola waasuwa waasseeddino. Untunttu
 ola waasuwa waasseedda wode, S'oossay lyorbbaamanne
 Israa'eeliyaa asaa ubbaa Abiyya sintsaaninne Yihudaa sintsan
 s'ooneedda. 16 Israa'eeliyaa olanchchatuu Yihudaa olanchchatuu
 sintsaappe bak'atina, S'oossay untunttu Yihudaa olanchchatuu
 kushiyan aatsiide immeedda. 17 Abiyyinne Aa olanchchatuu
 untuntta suppu ootsiide wursseeddino; yaatina, ichcheshu s'eetu
 sha"a dooretteedda Israa'eeliyaa olanchchatuu hayk'k'eeddino.
 18 Israa'eeliyaa Asay he wode s'oonetteedda; Yihudaa Asay
 Med'inaa Godan, barenttu aawotuwa S'oossan ammanetteeda
 diraw, untuntta s'ooneeddino. 19 Abiyyi lyorbbaama yederssiide,
 aappe Beetele katamaa, Yishaana katamaanne Efiroona
 katamaa untunttu mootsatuwaanna oyk'k'eedda. 20 Abiyyi
 de'eedda laytsan ubbaan lyorbbaami simmiide minnibeenna.

Med'inaa Goday Iyorbbaama dechchina hayk'k'eedda. 21
Shin Abiiyi min min beedda. Abiiyi tammanne oyddu mac'c'a
asaa akkiide, laatamanne laa"u attuma naanaanne tammanne
usuppun mac'c'a naanaa yeleedda. 22 Abiiyi ootseedda harabay,
I haneeddabayenne I geeddawe ubbay Timbbitiyaa Odiyaa Iddo
Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda.

14 Abiiyi hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeedda; Daawita
Kataman Aa moogeeddino. Aa kotan Aa na'ay Asay kaateteedda.
I kaateteedda wode gadii tammu laytsaa woppaa demmeedda.
2 Aasi Med'inaa Godaa bare S'oossaa sintsan lo"obaanne
suurebaa ootseedda. 3 Aasi allaga s'oossatoo yarshshiyaa
sa'atuwaanne goynniyaa d'ok'k'a sa'aa koleedda. Goynnanaw
shuchchaappe ootseedda tuussatuwaakka mentseereetseedda;
Asheero geetettiyaa s'oossatti misiletuwaakka k'ans's'ereetsi
oleedda. 4 Yihudaa asay Med'inaa Godaa barenttu aawotuwa
S'oossaa koyanaadaaninne Aa higgiaanne Aa azazuwaa
naaganaadan Asay azazeedda. 5 K'ay goynniyaa d'ok'k'a
sa'atuwaanne is'aanaa c'uwayiyaa sa'aa Yihudaa katamaa
ubbaappe d'aysseedda. Aa kawutetsaa laytsan biittay woppaa
demmeedda. 6 Kaatii Asay Yihudaan de'iyaa katamatoo
geessotuwa med'd'eedda. Med'inaa Goday Aa shempisseedda
diraw, biittaykka shemppeedda; he laysatuwaan aanana
ooninne olettibeenna. 7 Asay Yihudaa asaa hawaadan
yaageedda; «Ane nuuni ha katamatuwa kees's'oytte;
unttuntu yuushshuwaan miis'atuwa med'd'oytte. Unttuntu
bolla adussa gimbbetuwa, penggetuwaanne penggetuwa
gorddiyaa shikaalatuwa kesseetto. Nuuni Med'inaa Godaa
nu S'oossaa koyowaa diraw, biittay ha"ikka nuussa. Nuuni
Aa koyeeddo; I nuw ubbaa baggana woppaa immeedda»

yaageedda. Hewaa diraw, untuntu katamatuwaa kees's'iide poleeddino. **8** Asaw wogga gondalletuwaanne tooratuwaa oyk'k'iyaa 300,000 olanchchatuu Yihudaa zariyaappe de'iino; k'ay k'eeri gondalletuwaa oyk'k'iyaawantunne wonddaafiyaan dukkiyaawanttu laa"u s'eetanne hosppun tammu sha"a olanchchatuu Biiniyaama zariyaappe de'iino. Hawanttu ubbaykka mino asatuwaa. **9** Zeraaha geetettiyaa itti Top'p'iyaa Asay itti miiloone olanchchatuwaanne heezzu s'eetu paraa gaaretuwaa akkiide, Yihudaa olanaw yiide, Mareesha gakteedda. **10** Asikka aanana olettanaw kesseedda; kesiide bare olanchchatuwaa Mareesha matan de'iyaa S'afaata Wombban salppisseedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Aasi Med'inaa Godaa bare S'oossaa woossiide, «Abeet Med'inaa Godaw, wolk'k'ay bayinna olanchchatuu wolk'k'aama olanchchatuwaa s'oonanaadan maaddiyaawe neeppe attina, haray baawa! Abeet Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, nuuni neenan ammanettiide, ha c'ora olanchchatuwaanna ne suntsan olettanaw yeedda diraw, neeni nuuna maadda. Abeet Med'inaa Godaw, neeni nu S'oossaa; neena Asay s'oonenna» yaageedda. **12** Hewaa diraw, Med'inaa Goday Asa sintsaaninne Yihudaa olanchchatuu sintsan Top'p'iyaa olanchchatuwaa shoc'eedda; Top'p'iyaa olanchchatuu bak'attedino. **13** Asinne aanana de'iyaa Asay untunta Garaara gakkanaw yedersseeddino. Top'p'iyaa olanchchatuwaappe daruu hayk'k'eedda diraw, untuntu simmiide minnanawunne olettanaw danddayibeykkino. Hewaadan haniide, Top'p'iyaa olanchchatuu Med'inaa Godaaninne Aa olanchchatuwaan s'oonetteeddino. Kaatiyaa Asaa olanchchatuukka darobaa omoodeeddino. **14** Hewaa heeraan de'iyaa Asay Med'inaa Goday ootseeddawaa yaatiide, daro dagammeedda. Asaa olanchchatuukka Garaara

yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaa ubbaa bonk'k'iide d'aysseeddino. 15 K'ay mehiyaa heemmiyaawanttu mootsatuwaa olettiide, daro dorssaa, deeshshaanne gaaluwaa di'iide, Yerusaalame simmeeddino.

15 Odeedda na'aa Azaariyaasa bolla S'oossaa Ayyaanay wod'd'eedda; 2 Asaana gaketanaw biide, hawaadan yaageedda; «Asaa, neeni, Yihudaa asayenne Biiniyaama Asay ubbay sisite! Hinttenttu Med'inaa Godaana ittippe de'iyaa wode ubbaan ikka hinttenana de'ee. Hinttenttu Aa koyooppe, I hinttenttoo beettana; shin hinttenttu Aa aggooppe, ikka hinttentta aggana. 3 Israa'eeliyaa Asay tumu S'oossay, tamarissiyaa k'eesiinne higgii baynnan daro wodiya de'eedda. 4 Shin barentta metuu gakeedda wode, untunttu Med'inaa Godaakko, Israa'eeliyaa S'oossaakko simmiide, Aa koyeeddino; I untunttoo beetteedda. 5 He wodiyaan kare kesiyaawoonne soo geliyaawoo sarotetsay baawa; ayaw gooppe, gadiyaa ubbaa bollan de'iyaa Asay daro shabbarettee. 6 S'oossay untuntta dumma dumma metuwaan yeggeedda diraw, derii deriyaa, katamaykka katamaa un"etsee. 7 Shin hinttenttu minnite; laafoppite! Ayaw gooppe, hinttenttu ootseedda oosoo gatii de'ee» yaageedda. 8 Odeedda na'ay timbbitiyaa odiyaa Azaariyaasi odeedda k'aalaa siseedda wode, Asay minneedda. Asay Yihudaanne Biiniyaama biittatuwaa ubbaappenne Efireema gezziyaan I omoodiide oyk'k'eedda katamatuwaappe sheneyiyaa eek'aa misiletuwa d'aysseedda. Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliya sintsan de'iyaa Med'inaa Godaw yarshshiyaa saakka ooratseedda. 9 Med'inaa Goday Aa S'oossay aanana de'iyawaa be'eedda diraw, daro Asay Israa'eeliyaappe aakko yeedda; Yihudaa asaanne Biiniyaama asaa ubbaa,

unttuntunna de'iyaa Efireema zeretsaa, Minaase zaratuwaanne Simoonaa zeretsaa Asay shiishsheedda. **10** Asay kaateteedda tammanne ichcheshantso laytsan, heezzentso aginaan he Asay Yerusaalamen shiik'eedda. **11** He gallassi omooddi aheedawaappe laappun s'eetu korumatuwaanne laappun sha"a dorssatuwaa Med'inaa Godaw yarshsheeddino. **12** Med'inaa Godaa barenttu aawotuwa S'oossaa barenttu kumentsaa wozanaanne barenttu kumentsaa shemppuwaan koyanaw k'aalaa geleeddino. **13** «Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa koyenna asay, guutsa gidina wolk'k'aama gidina, attuma gidina mac'c'a gidina, hayk'k'o» giide c'aak'k'eteeddino. **14** Hewaa bollanka malakkataanne s'urumbbaa punniidde, barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, Med'inaa Godaw c'aak'k'eteeddino. **15** Yihudaa Asay ubbay barenttu kumentsaa wozanaan ha c'aak'uwa c'aak'k'eedda diraw, nashetteeddino. Ayaw gooppe, S'oossaa untuntu laamotiide koyina, I untunttoo beetteedda. Med'inaa Goday untunttoo ubbaa baggaanakka woppaa immeedda. **16** Kaatii Asay bare aawuwa daaya Maa'ika Asheero giyaa s'oossatiw sheneyiyaa eek'aa misiliyaa med'd'eedda diraw, Kaatiyaa Aatto Aa geetettiyaa bonchchuwaappe izo diggeedda. Asay he eek'aa misiliyaa k'ans's'ereetsi suuppaiide, K'ediroona Zanggaaraan s'uuggeedda. **17** Goynniyaa d'ok'k'a sa'aa Asay Israa'eeliyaa gadiyaappe d'ayssennan aggooppenne, I bare de'eedda laytsaa ubbaan Med'inaa Godaw wozanaappe ammanettiyaa asaa gidiide de'eedda. **18** Inne Aa aawuu S'oossaw dummayi wotseedda biraanne work'k'aa hara miishshatuwaa ahiide, S'oossaa Geeshsha Golliyaa gidon wotseedda. **19** Asay kaateteedda hattamanne ichcheshantso laytsay gakkanaw olay baawa.

16 Asay kaateteedda hattamanne usuppuntsa laytsan Israa'eeliyaa Kaatii Baa'ishi Yihudaa bolla woraajjeedda; Yihudaa Kaatiyaa Asaakko ooninne gelennaadaaninne kessennaadan te'anaw Raama katamaa yuushshuwaa minisiide gimbbeedda. **2** Hewaa gaasuwaan Kaatii Aasi Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaanne bare kaatiyaa golliyaa miishshaa minjiyyaa sa'aappe work'k'aanne biraa akkeedda. Akkiide Damask'k'o kataman de'iyaa Sooriyaa Kaatiyaa Benihadaadaw hawaadan yaagiide yeddeedda; «Kase ta aabbunнанne ne aabbunna c'aak'k'eteeddawaadan, ane taanannanne neenanna c'aak'k'etoytte. Be'a, taani new biraanne work'k'aa yeddaad. Israa'eeliyaa Kaatii Baa'ishi bare olanchchatuwaa ta gadiyaappe kessana mala, neeni kase aanana c'aak'k'eteedda c'aak'uwa kola» yaageedda. **4** Benihadaadi Kaatii Asay geeddawaa mayyiide, bare ola gadaawotuwaa Israa'eeliyaa katamatuwaa olanaw yeddeedda. Untuntu Ayino, Daananne Aabeeli-Beetima'ika geetettiyaa katamatuwaanne Niftaaleema gadiyaan de'iyaa shaluwaa minjiyyaa katamatuwaa ubbaa s'ooneeddino. **5** Baa'ishi hewaa sisiide, Raama katamaa gimbbiyaawaa aggi basheedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Asay Yihudaa asaa ubbaa shiishsheedda; Asay Baa'ishi kase yaan go'ettiyaa shuchchaanne mitsaa Raamappe keezeeddino. I Gebaa'anne Mis'ip'p'a geetettiyaa katamatuwaa an minisiide gimbbeedda. **7** He wode timbbitiyaa odiyaa Hanaani Yihudaa Kaatiyaa Asaakko yiide, «Neeni Sooriyaa kaatiyaan ammanettaade, Med'inaa Godan, ne S'oossan, ammanettabeenna diraw, Sooriyaa kaatiyaa olanchchatuu ne kushiyaappe kessi akkeeddino. **8** Top'p'iyaa asatuunne Liibiyaa asatuu, c'ora paraa gaaretuunne paratuu de'iyaa daro olanchchatuwaa gidikkinooyye? Shin neeni Med'inaa

Godaan ammanetteeda diraw, S'oossay untuntta ne kushiyan aatsi immeedda. **9** Ayaw gooppe, bare kumentsaa wozanaappe S'oossan ammanettiyaa asaa mintsetsanaw Med'inaa Godaa ayfii sa'aa bollan ubbasaa s'eellee. Neeni ha yewuwaan eeyyaadda; hewaa diraw, hachcheppe doommina, neeppe olay shaakettenna» yaageedda. **10** Asay timbbitiyaa odiyaawaa bolla daro hank'k'etteedda; k'asho gollen yegeedda. K'ay Asay he wode asaappe amareedawaa metootseedda. **11** Asay ootseeddabay koyroppe wurssetsaa gakkanaw Yihudaa Kaatetuunne Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **12** Asay kaateteedda hattamanne udduppuntsa laytsan gediyaasaketteedda; aw sakku loytsi darooppekka, I aakimatuwaa koyeeddappe attina, Med'inaa Godaa koyyibeenna. **13** Asay bare kaateteedda oytamanne ittentsiyaa laytsan hayk'k'iide, bare mayzzan gaketeedda. **14** Untunttu Aa ahaa duufuwaan duma duma shittuunne sawuu de'iyaa gisuwaa bolla wotseeddino. Untunttu Aa bonchchoo daro mitsaa dooriide, tamaa eetsiide, daroppe yeekkeeddino. Asay barew Daawita Kataman shuchchaa wooc'iide giigisseedda duufuwaan Aa moogeeddino.

17 Asaa na'ay Yoosaafees'e Aa kotoon kaateteedda; Yoosaafees'e Israa'eeliyaa olanaw barena miniseedda. **2** Gimbbetti utteedda Yihudaa katamatuwaa ubbaan olanchchatuwaa wotseedda; k'ay Yihudaa biittaaninne Aa aawuu Asay omoodeedda Efireema gadiyaa katamatuwaan olanchchatuu geesuwaa med'd'eedda. **3** Med'inaa Goday Yoosaafees'a anjjeedda; ayaw gooppe, Aa aawuu koyro kaatiyaa gideedda wode, S'oossaw ammanetteedawaadan, ikka ammanetteeda. Ba'aala eek'aa misiliyaw goynnennan

is's'eedda. Yoosaafees'e bare aawuwaa Daawita ogiyaan hametiidde, S'oossaa azazuwaa poleedda. I Israa'eeliyaa kaatetuu ootseedda iita kiitaa ootsibeenna. 5 Hewaa diraw, Med'inaa Goday Aa Yihudaa kawutetsan loytsi esseedda. Yihudaa Asay ubbay Yoosaafees'aw imuwaa aheeddino; yaatina, I loytsi duretteeddanne bonchchetteedda. 6 Yoosaafees'e Med'inaa Godaw wozanaappe ootsiyaa asaa gideedda. Hewaa bollanka goynniyaa d'ok'k'a sa'atuwaanne Asheero giyaa s'oossatti eek'aa misiletuwaa Yihudaa gadiyaappe d'aysseedda. 7 Yoosaafees'e bare kaateteedda heezzentso laytsi Yihudaa katamatuwaan tamarissanaadan bare oosanchchatuwaa Benihayla, Obaadiyaa, Zakkaraasa Nataani'eelanne Mikaaya kiitseedda. 8 K'ay untuntunna ittippe Leewatuwaa Shamaa'iyaa, Nataaniyaa, Zabaadiyaa, Asaaheela, Shamiraamoota, Yoonataana, Adooniyaa, S'oobbiyaanne S'obaadooniyaa yeddeedda; k'aykka k'eesetuwaa Elishamaa'anne Yoraama untuntunna ittippe kiitseedda. 9 Untunttu ubbay Med'inaa Godaa Higgiyaa Mas'aafaa barenana akkiide, Yihudaa biittan de'iyaa katamatuwaa ubbaa biide, yaan asaa tamarisseeddino. 10 Yihudaa biittaa yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaa ubbaa Med'inaa Goday yashissina, untunttu Yoosaafees'ana olettibeykkino. 11 Piliss's'eema asatuwaappe amareedawanttu imuwaanne biraa giiraa Yoosaafees'aw aheeddino; k'ay Arabatuukka aw laappun sha"anne laappun s'eetu dorssaa orggetuwaanne laappun sha"anne laappun s'eetu deeshsha orggetuwaa aheeddino. 12 Hewaa diraw, Yoosaafees'e loytsi min min beedda. I Yihudaan geessotuwaanne minjiyaawaa wotsiyaa katamatuwaa kees's'eedda. 13 I he katamatuwaan darobaa minjjeedda. Yersaalamen aw mino olanchchatuu de'iino. 14

Untunttu barenttu aawotuwaaw gollen gollen hawaappe kaalliide s'aafetteeddino. Yihudaa zariyaappe shaalak'ay Adinaaha; aanana 300,000 mino olanchchatuu de'iino. **15** Adinaaha kaalliide de'iyaa kaappuu Yohanaana; aanana 280,000 mino olanchchatuu de'iino. **16** Med'inaa Godaw bare sheniyaan keseedda Amaasaayi Aa kaalliide de'iyaa heezzentso kaappuwaa; I Ziikira na'aa. Amaasaayaana 200,000 mino olanchchatuu de'iino. **17** Biiniyaama zariyaappe kaappuu mino olanchchaa Eliyadaa'a; aanana wonddaafiyaanne gondalliyyaa oyk'k'iyaa 200,000 olanchchatuu de'iino. **18** Eliyadaa'a kaalliide de'iyaa kaappuu Yihozabaada; aanana olaa baanaw danc'c'eedda 180,000 olanchchatuu de'iino. **19** Ha ubbaa olanchchatuu kaatiyaw Yersaalamen ootseeddawantta; hawanttu paydu Yihudaan de'iyaa gimbbetteedda katamatuwaan ubbaan kaatii wotseedda olanchchatuwaa gujjenna.

18 Yoosaafees'e loytsi duretteeddanne bonchchetteedda; k'ay Akaabanakka bolloteedda. **2** Amareeda laytsaappe guyyiyaan, Yoosaafees'e Akaaba be'anaw Samaariyaa beedda. Akaabi aawunne aanana ittippe de'iyaa asaw daro dorssatuwaanne booratuwaaw shukkeedda. Yaatiide Yoosaafees'e Gala'aaden de'iyaa Raamoota geetettiyaa katamaa olanaw barenana baanaadan mayzeedda. **3** Israa'eeliyaa Kaatii Akaabi Yihudaa Kaatiyaa Yoosaafees'a, «Gala'aaden de'iyaa Raamoota olanaw taananna baanii?» yaagiide oochcheedda. Yoosaafees'e, «Ee, neeni olaa baanaw giigiyaa wode awudenne taani giigana. Ta olanchchatuu ne olanchchatuu mala; nuuni neenana olanaw baana» yaageedda. **4** K'aykka Yoosaafees'e Israa'eeliyaa kaatiyaa, «Gidooppenne, neeni kasetaade Med'inaa Godaa oochcha» yaageedda. **5** Israa'eeliyaa kaatii timbbitiyaa odiyaa

oyddu s'eetu asatuwaa shiishshiide, «Taani Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa olanaw boo booppoo?» yaagiide untuntta oochcheedda. Untuntu, «Ba; ayaw gooppe, S'oossay he katamaa kaatiyaa kushiyan aatsiide immana» yaageeddino.

6 Shin Yoosaafees'e, «Nuuni Med'inaa Godaa oochchanaw danddayiyaa timbbitiyaa odiyaa hara Asay hawaan baawee?» yaageedda. **7** Israa'eeliyaa kaatii Yoosaafees'aw zaariide, «Nuuni Aa baggana Med'inaa Godaa oochchanaw danddayiyaa itti hara bitanii de'ee; I Yimila na'aa Mikaaya. Shin taani Aa is's'ay; ayaw gooppe, I ubbaa wodekka tawaa iitabaa odeeppe attina, lo"obaa odi erenna» yaageedda. Yoosaafees'e, «Kaatii hewaadan gooppo!» yaageedda. **8** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa kaatii bare oosanchchatuwaappe ittuwaa s'eesiide, «Yimila na'aa Mikaaya ellekka akkaade ya» yaageedda. **9** Israa'eeliyaa kaatiinne Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e, barenttu kawutetsaa mayuwaa mayyiide, Samaariyaa katamaa geliyaa penggiyaan barenttu kawutetsaa araatan utteeddino; timbbitiyaa odiyaa ubbatuu untuntu sintsan timbbitiyaa odiino. **10** Untuntuppe ittuu, Kanaa'ina na'ay S'idik'ii birataappe kac'etuwaaw giigissiide, Akaaba, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Sooretuu d'ayana gakkanaw, neeni untuntta ha kac'etuwaan k'ayc'c'ana» yaagee» yaageedda. **11** Timbbitiyaa odiyaa hara ubbatuukka, «Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa baade ola; s'oonaa. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday he katamaa kaatiyaa kushiyan aatsiide immana» yaagiide odeeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan, Mikaaya s'eesanaw kiitetti beedda bitanii Aa, «Be'a, timbbitiyaa odiyaa ubbatuu itti k'aalaa gidiide, Kaatii ha olaa s'oonana yaagiide odeeddino. Hewaa diraw, hayyanaa ne oduukka untuttuppe ittuwaa mala gido;

neenikka lo"obaa oda» yaageedda. 13 Shin Mikaayi he bitaniyaa, «Med'inaa Goday ero! Ta S'oossay odiyaabaa taani odana» yaageedda. 14 Mikaayi kaatiyaakko yeedda wode, kaatii Aa, «Mikaaya, nuuni Gala'aaden de'iyaa Raamoota olanaw baaneeyye booppane?» yaagiide oochcheedda. Mikaayi kaatiyaa, «Ba; baade ola; olaadekka s'oon. Ayaw gooppe, untunttu ne kushiyan aad'd'i imettana» yaageedda. 15 Kaatii Aa, «Neeni Med'inaa Godaa suntsan tumuwaappe attina, harabaa taw odennaadan taani neena aappun gedde c'aak'k'etanaw koshshii?» yaageedda. 16 I, «Israa'eeliyaa olanchchatuu ubbay hentsanchchay bayinna dorssaadan deriyaan laaletteeddawantta taani be'aaddi. Med'inaa Goday untuntta, «Hawanttoo goday baawa. Untunttu ubbaykka barenttu soo barenttu soo saro biino» yaagee» yaageedda. 17 Yaatina, Israa'eeliyaa kaatii Yoosaafes'a, ««I tawaa iitabaa odeeppe attina, lo"obaa odi erenna» gaade taani new odabeykkita?» yaageedda. 18 Mikaayi gujjiidekka hawaadan yaageedda; «Simmi Med'inaa Goday giyaawaa sisa! Med'inaa Goday bare kawutetsaa araatan uttina, saluwaa olanchchatuu ubbay Aa ushechchannanne Aa haddirssaana ek'keeddawantta taani be'aaddi. 19 Med'inaa Goday, «Israa'eeliyaa Kaatii Akaabi Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa biide, yaan hayk'k'anaadan Aa baletsanawe oonee?» yaageedda. Ittuu hawaadan giyaa wode, haray k'ay hawaadan geedda. 20 Hewaappe guyyiyaan, ayyaanay kesiide Med'inaa Godaa sintsan ek'kiide, «Taani Aa baletsana» yaageedda.» Med'inaa Goday, «Waata baletsani?» yaageedda. 21 Ayyaanay, «Taani kesaade baade, aw timbbitiyaa odiyaawanttu ubbatuwaa doonaan worddotiyaa ayaana gidana» yaageedda. Med'inaa Goday, «Ee, neeni Aa baletsana; new hewe hanana. Ba;

baletsa yaageedda» yaageedda. 22 K'aykka I, «Hewaa diraw, Med'inaa Goday new timbbitiyaa odiyaa wanttu hawanttu doonaan worddotiyaa ayaanaa wotseedda; ayaw gooppe, Med'inaa Goday ne bolla bashshaa ahanaw k'achcheeda» yaageedda. 23 Hewaappe guyyiyaan, Kanaa'ina na'ay S'idik'ii shiik'iide, Mikaaya shayiyaa bak'k'iide, «Med'inaa Godaa Ayyaanay ta matappe waaniide new odanaw beedee?» yaageedda. 24 Mikaayi Aa, «Neeni k'osettanaw k'ol'o geliyaa gallassi hewaa demmana» yaageedda. 25 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa kaatii bare olanchchatuwaappe ittuwaa azaziidde, «Mikaaya oyk'k'a; katamaa mooddiyaa Amoonawunne ta na'aa Yo'aashaw afaade imma. 26 Unttunta, Kaatii hinttentta Ha bitaniyaa k'asho gollen k'achchite. Taani saro simmana gakkanaw, guutsa ukitsaappenne haatsaappe harabaa ayaanne aw immoppite» yaagee yaaga yaageedda. 27 Mikaayi Aa, «Tumu neeni saro simmiyaawaa gidoope, Med'inaa Goday taanan haasayibeenna» yaageedda. K'aykka Mikaayi, «Asaw ubbaw, taani odeeddawaa akeekite» yaageedda. 28 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa kaatiinne Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa beeddino. 29 Israa'eeliyaa kaatii Yoosaafees'a, «Taani ta mayuwaa laammaade, hara asaa malataade, olaw gelana; shin neeni ne kaatiyaa mayuwaa mayya» yaageedda. Israa'eeliyaa kaatii bare mayuwaa laammiide, hara asaa malatiide olaw geleeedda. 30 Sooriyaa kaatii bare paraa gaaretuwaa azaziyaa asatuwaa, «Gitatina guus's'ina, hara asaa oonanakka olettoppite; Israa'eeliyaa kaatiyaa s'alalana olettite» yaagiide azazeedda. 31 Paraa gaaretuwaa azaziyaawanttu Yoosaafees'a be'eedda wode, «Hawe Israa'eeliyaa kaatiyaa» yaageeddino. Aanana olettanaw simmeeddino. Yoosaafees'e waasseedda; Med'inaa Goday

S'oossay Aa maaddiide, untuntta guyye zaareedda. **32** Paraa gaaretuwaaz azaziyaawanttu I Israa'eeliyaa kaatiyaa gidennawaa be'iide, Aa yederssiyaawaa aggi aggeeddino. **33** Itti bitanii c'oo bare wonddaafiyaan olanchchatuu bolla dukkiide, Israa'eeliyaa kaatiyaa olaa mayuu gaketiyaa heeraana c'addeedda. Kaatii bare gaariyaa laaggiyaa bitaniyaa, «Gaariyaa guyye zaaraade, taana olaa giddoppe kessa. Ayaw gooppe, taani iita c'achchaa c'adettakichchaad» yaageedda. **34** He gallassi olay suulliyaa wode, Israa'eeliyaa Kaatii Akaabi bare paraa gaariyaa gidдон zemppiide, omarssi gakkanaw, Sooretuwaaz sintsan takkeedda. Away wulliyaa wode, I hayk'keedda.

19 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Yoosaafees'e bare soo Yersaalame saro simmeedda. **2** Timbbitiyaa odiyaa Hanaana na'ay Yeehu aanana gaketanaw kesiide, Kaatiyaa Yoosaafees'a, «Neeni iitatuwaaz maaddanaw woy Med'inaa Godaa is's'yaawantta siik'anaw bessii? Hewaa diraw, Med'inaa Godaa hank'k'uu ne bolla yeedda. **3** Gidooppenne, Asheero giyyaa eek'atti misiletuwaaz gadiyaappe diggeedda dirawunne S'oossaa koyanaw ne wozanaa giigisseedda diraw, neeni lo"obaa ootsaadda» yaageedda. **4** Yoosaafees'e Yersaalamen de'eedda. K'ay Yoosaafees'e Berssaabeheppe doommiide, Efireema gezziyaa gakkanaw, asaa gidдон yuuyyiide, Med'inaa Godaa, untunttu aawotuwaaz S'oossaakko, untuntta zaareedda. **5** Yihudaa biittan de'iyaa gimbbetteedda katamatuwaaz ubbaan daannatuwaaz suntseedda. **6** I daannatoo, «Hinttenttu ootsiyaaban hinttentta erite. Ayaw gooppe, hinttenttu asaw pirdikkita; Med'inaa Godaw pirdiita. Hinttenttu pirdidiyaa wode, I hinttenana de'ee. **7** Ha"ikka hinttenttu Med'inaa Godaw yayyite; hinttenttu ootsiyaaban hinttentta erite. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa nu

S'oossaa matan naak'uu, asaa sintsa s'eelliide maaddiyaawenne magans's'aa miyaawe baawa» yaageedda. **8** Med'inaa Godaa higgiiyaa aad'd'iyawaanne asaa gidдон dendiyyaa yewuwaa pirdanaadan Leewatuwaappe, k'eesetuwaappenne Israa'eeliyaa asaa aawotuwwa golliyyaa kaappatuwaappe amareeda asatuwaa Yoosaafees'e Yersaalamen suntseedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, Yoosaafees'e untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; «Med'inaa Godaw yayyiide, ammanettiyaawaaninne kumentsaa wozanaan ootsite. **10** Barenttu kataman de'iyaa hinttenttu ishataw shemppu yewuwaa, woy higgiiyaawaa, woy azazuwaa, woy awaayuwaabaa, woy pirdaabaaw hinttenttukko ahooppe, untunttu Med'inaa Godaa sintsan bayzanchcha gidennaadaaninne Aa hank'k'uu hinttenttu bollanne hinttenttu ishatawaa bolla yeennaadan untuntta seerite. Hinttenttu untuntta seerooppe, hinttenttu hinttenttu huup'iyaw bayzanchcha gidikkita. **11** Med'inaa Godaa bagga yewuwaa ubbaw aawotiyaawe k'eesatuwaa kaappuwaa Amaariyaa; k'ay kaatiyaa bagga yewuwaa ubbaw aawotiyaawe Yihudaa zaratuwaa kaappuwaa Isimaa'eela na'aa Zabaadiyaa. Leewatuu hinttenttu sintsan kaappuwaa gidanawaa. Hinttenttu minniide ootsite. Suurebaa haniyaawanttuna Med'inaa Goday ittippe gido» yaageedda.

20 Hewaappe guyyiyaan, Moo'aabatuunne Amoonatuu k'ay untunttunna ittippe Ma'uunatu Yoosaafees'a bolla mayyeeddino. **2** Yaatina, amareeda asatuu yiide Yoosaafees'aw, «Mas'ine Abbaappe hefintsana de'iyaa Sooriyaappe daro olanchchatuu neena olanaw yeeddino. Be'a, untunttu Has'aas'ooni-Taamaaran de'iino» yaagiide odeeddino. (Has'aas'ooni-Taamaari Enggaadaw hara suntsaa.) **3** Yaatina, Yoosaafees'e yayyiide, Med'inaa Godaa oochchanaw bare k'ofaa k'achcheeda; Yihudaa gadiyaan

ubbaan s'oomaa awaayeedda. 4 Yihudaa Asay ubbay Med'inaa Godaappe maaduwaaw koyanaw ittippe shiik'eedda; untunttu Med'inaa Godaappe maaduwaaw koyanaw Yihudaa katamatuwaaw ubbaappe yeeddino. 5 Yoosaafees'e Yihudaanne Yerusaalame shiik'uwaa gidдон, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa Ooratsa Dabaabaa sintsan ek'k'eedda. 6 Hawaadan yaageedda, «Abeet Med'inaa Godaw, nu aawotuwaaw S'oossaw, saluwaan de'iyaa S'oossay neena! Sa'aan de'iyaa kawutetsatuwaaw ubbaa mooddiyaawe neena! Gitatetsayne wolk'k'ay ne kushiyan de'iyaa diraw, neenana ek'ettanaw danddayeeddabay baawa. 7 Abeet nu S'oossaw, kase ha biittan de'iyaa wantta ne asaa Israa'eeliyaa sintsaappe yederssaade, ne siik'uwaa Abrahaama zeretsatoo med'inaw immeeddawe neena! 8 Untunttu ha gadiyaan de'eeddino; untunttu hawaan ne suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'iide, 9 «Nu bolla iitabay, woy olay, woy iita harggii, woy koshay yintto, nuuni ne suntsay de'iyaa ha Geeshsha Golliyaa sintsaaninne ne sintsan ek'k'iide, nu metuwaan neekko waassana. Neeni nu waasuwaaw sisaade, nuuna ashshana» yaageeddino. 10 «Ha"ikka Amoonatuu, Moo'aabatuunne Eedoomatuu nu bolla mayyeeddino. Beni nu aawotuu Gibs'eppe kesseedda wode, neeni untunttu he biittatuwaaw gelennaadan diggaadda; hewaa diraw, nu aawotuu he biittatuunne yuuyyiide aad'd'eedinoppe attina, untuntta d'ayssibeykkino. 11 Nuuni ootseeddabaw untunttu nuw zaareeddabaa be'a. Neeni nuw immeedda laata gadiyaappe untunttu nuuna yederssanaw yeeddino. 12 Abeet nu S'oossaw, neeni untunttu bolla pirddikkii? Ayaw gooppe, nuuna olanaw yeedda ha daro olanchchatuwaanna olettanaw nuw wolk'k'ay baawa. Nuuni ootsanabaakka erokko; shin nu ayfetuu neena s'eellino» yaageedda. 13 Yihudaa Asay ubbay

barenttu k'eeru naanatuwaanna, barenttu mac'c'a asatuwaananne
barenttu naanatuwaanna ittippe gidiide, Med'inaa Godaa
sintsan ek'k'eeddinno. **14** Hewaappe guyyiyaan, Zakkaraasa
na'ay Yahaazi'eeli shiik'uwaa gidдон ek'k'ide'ishshin, Med'inaa
Godaa Ayyaanay Aa bolla wod'd'eedda. Zakkaraasi Banaaya
na'aa; Banaayi Yi'i'eela na'aa; Yi'i'eeli Mataaniyaa na'aa;
Mataanee Leewiyaa zarenne Asaafa yara. **15** S'oossaa
Ayyaanay Yahaazi'eela bolla wod'd'ina, hawaadan yaageedda;
«Kaatiyaw Yoosaafes'a, Yihudaaninne Yersaalamen de'iyaa
asaw, ubbaykka sisite! Med'inaa Goday hinttentta hawaadan
yaagee; «Ha daro olanchchatuu gaasuwaan yayyoppitenne
dagammoppite. Ayaw gooppe, olay S'oossawaappe attina,
hinttenttuwaa gidenna. **16** Hinttenttu wontti untuntta bolla
kesite. S'iis'a giyaa pudetsan Yiru'eela mela biittaa de'iyaa
zanggaaraa wurssetsan hinttenttu untuntta demmana. **17** Ha
olaa olettiyaawanttu hinttentta gidikkita. Hinttenttu sa'aa sa'aa
oyk'k'i ek'k'iide, Med'inaa Goday hinttentta ashiyaawaa be'iita»
yaagee. Yihudaa asaw, Yersaalame asaw, yayyoppitenne
dagammoppite! Untuntunna olettanaw wontti kesite. Med'inaa
Goday hinttenana gidanawaa» yaageedda. **18** Yoosaafes'e
deemuwaa sa'aa gatsiide goynneedda; hewaaddankka, Yihudaa
Asay ubbayne Yersaalamen de'iyaa Asay ubbay Med'inaa
Godaa sintsan kunddiide, Israa'eeliyaa S'oossaw goynneeddino.
19 K'ahaata yaraappenne K'oraaha yaraappe amareeda Leewatuu
ek'k'iide, barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, Med'inaa Godaa
Israa'eeliyaa S'oossaa galateeddino. **20** Untunttu guura guuran
denddiide, Tak'o"a Mela biittaa baanaw keseeddino; untunttu
kesseedda wode Yoosaafes'e denddi ek'k'iide, «Yihudaaninne
Yersaalamen de'iyaa asaw, taani giyaawaa sisite. Med'inaa

Godaan, hinttenttu S'oossan, ammanettite; hinttenttu minnana. K'ay timbbitiyaa odiyaawanttunkka ammanettite; yewuwaa ubbay hinttenttoo injjetanawaa» yaageedda. 21 Yoosaafees'e asaana zoretteeddawaappe guyyiyaan, mazimuriyaa yes's'iyaawanttanne Med'inaa Godaa galatiyaawantta suntseedda. Unttuntu ba'aala gallassaa mayuwaa mayyiide, olanchchatuu sintsanna aad'd'iide, «Med'inaa Godaa galatite! Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaagi yaagiide yes's'anaadan azazeedda. 22 Unttuntu mazimuriyaa yes's'iyaaawaanne galatiyaawaa doommeedda wode, Yihudaa olanaw yeedda Amoonatuwaa bolla, Moo'aabatuwaa bollanne Eedoomatuwaa bolla Med'inaa Goday shabbirssaa yeddeedda. 23 Amoonatuunne Moo'aabatuu Eedoomatuwaa bolla denddiide, untuntta ubbaanna d'aysseeddino. Unttuntu Eedoomatuwaa d'aysseeddawaappe guyyiyaan, barenttu gidдон ittuu ittuwaa d'aysseeddino. 24 Yihudaa Asay mela biittaan de'iyaa wochchiyaa sa'aa yeedda wode, barenttu morkketuu de'iyaa sa'aa s'eelleeddino; unttuntu anhay biittan giseeddawaa be'eeddino. Unttuntuppe itti asayne kessi akkiide bibeena. 25 Hewaappe guyyiyaan, Yoosaafees'inne Aa Asay omooduwaa akkanaw biide, daro mehetuwaa, shink'k'atuwaa, ola miishshatuwaa, mayotuwaa hara al"o miishshatuwaa demmeeddino. Shin omooduwaa ubbabaa tookki afanaw danddayibeykkino. Omoodeddabay loytsi daro gideedda diraw, hewaa shiishshanaw heezzu gallassaa akkeedda. 26 Hewaappe guyyiyaan, unttuntu oyddentso gallassi Beraaka Wombbaa giyaa saan shiik'eeddino; he sa'aan Med'inaa Godaa galateeddino. Hewaa diraw, unttuntu he sa'aa Galataa Wombbaa yaagiide suntseeddino. 27 Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa Asay ubbayne Yersaalame Asay ubbay, Yoosaafees'e kaaletsina, Med'inaa Goday Morkketuwaa Bolla

s'oonuwaa immi nashechina Yersaalame simmeedda. **28** Unttuntu Yersaalame gakkiiide, diitsaana, maasink'k'uwaananne s'urumbbaanna Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geleeddino. **29** Israa'eeliyaa morkkatuwaa Med'inaa Goday allaga biittan de'iyaa kawutetsatuu ubbay siseedda wode, untuntu S'oossaw yayyeeddino. **30** Yaatiide S'oossay Yoosaafees'aw ubbaa baggana shemppuwaa immeedda diraw, Aa kawutetsay sarotetsaa demmeedda. **31** Yoosaafees'e Yihudaan kaatetiyya wode, Aa laytsay hattamanne ichchesha; I Yersaalamen laatamanne ichcheshu laytsaa kaateteedda. Aa aata Shiiliha naatto Azuubo geetettaw. **32** Yoosaafees'e bare aawuwaa Asaa ogiyaan hametteedda; I he ogiyaappe sher"i gibeenna; Med'inaa Godaa sintsan I suurebaa ootseedda. **33** Gidooppenne, goynniyaa d'ok'k'a sa'aa d'ayisibeenna; Asay biro bare kumentsaa wozanaappe bare mayza aawotuwaa S'oossaakko simmibeenna. **34** Yoosaafees'e haneedda harabay, koyroppe wurssetsaa gakkanaw Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan, Hanaana Na'aa Yeehu Taarikiyaa gidдон s'aafetti utteedda. **35** Itti wode, Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e iitabaa ootseedda Israa'eeliyaa Kaatiyaa Akaaziyaasana ittippetetsaa ootseedda. **36** Yaatiide Yoosaafees'e aanana zal"iyaa wolk'k'aama markkabatuwaa med'd'anaw mayyetteedda. He markkabatuwaa Ees'iyooni-Gaabira kataman med'isseeddino. **37** Hewaappe guyyiyaan, Mareeshappe yeedda Dodaawa na'ay El"eezeri, «Neeni Akaaziyaasana ittippetetsaa ootseedda diraw, neeni ootseedda kiitaa Med'inaa Goday d'ayssana» yaagiide, Yoosaafees'a bolla timbbitiyaa odeedda. Hewaa diraw, markkabatuu me"eeddino; untuntu hak'anne baanaw danddayibeykino.

21 Hewaappe guyyiyaan, Yoosaafees'e hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeedda. Daawita Kataman bare mayza aawotuwaana moogetteedda. Aa kootaan Aa na'ay Yoraame kaateteedda. **2** Yoraama ishatuu Azaariyyaasa, Yihi'eela, Zakkaraasa, Azaariyyaasa, Mikaa'eelanne Shafaas'iyaa; hawanttu ubbay Yihudaa Kaatiyaa Yoosaafees'a naanaa. **3** Unttuntu aawuu Yoosaafees'e untuntu daro biraa, work'k'aanne al'o shaluwaa immeedda; k'ay gimbbetteedda Yihudaa katamatuwaakka immeedda. Shin Yoraame bare aawoo bayira na'aa gidiyaa diraw, kawutetsaa aw immeedda. **4** Yoraame bare aawuwaaw kawutetsaa akkiide minneedda wode, bare ishatuwaaw ubbatuwaanne itti itti Israa'eeliyaa kaappatuwaaw mashshaan wodeedda. **5** Yoraame kaatetiyyaa wode, laytsay aw hattamanne laa"uwaa; I Yersaalamen hosppun laytsaa kaateteedda. **6** Yoraame Akaaba naatto akkeedda diraw, Akaaba soy Asay hametteeddawaadankka kase Israa'eeliyaa kaatetuwaaw ogiyaan hametteedda; Med'inaa Godaa sintsanikka iitabaa ootseedda. **7** Gidooppenne, Med'inaa Goday kase Daawitana c'aak'k'eteedda c'aak'uwa diraw, Daawita zeretsaa d'ayssanaw koyyibeenna. Daawita zeretsay med'inaw kaatetanaw Med'inaa Goday hidootaa immi wotseedda. **8** Yoraame kaateteedda wode, Eedooma Asay Yihudaa kaatiyaa bolla makkaliide, barenttoo kaatiyaa kaateyeeddino. **9** Hewaa diraw, Yoraame bare ola gadaawatuwaananne bare paraa gaaretuwaaw ubbaanna ittippe Eedooma gadiyaa olanaw beedda; Eedooma Asay aane Aa paraa gaaretuwaaw kaappatuwaaw dooddeeddino. Shin Yoraaminne Aa Asay k'amma dendiide, dooddaa aad'd'iidde bak'atteedino. **10** He wodiyaappe doommiide, hachche gakkanaw, Eedooma Asay Yihudaa asaw moodettibeenna. Yoraame Med'inaa Godaa

bare aawotuwaa S'oossaa aggeeda diraw, Liibina Asay k'ay
 he wode Yihudaa kaatiyaa bolla makkaleedda. **11** Yoraame
 k'ay Yihudaa gezziyaan goynniyaa d'ok'k'a sa'aa giigisseedda;
 Yersaalamen de'iyaa Asay sharmus'anaadan ootseedda;
 Yihudaa asaakka baletseedda. **12** Hewaappe guyyiyaan,
 timbbitiyaa odiyaa Eelaasi Yoraamaw dabddaabbiyaa hawaadan
 yaagiide kiitseedda; «Med'inaa Goday, ne mayza aawuwaa
 Daawita S'oossay, «Neeni ne aawuwaa Yoosaafees'a ogiyaan
 woy Yihudaa Kaatiyaa Asaa ogiyaan hamettiyaawaa aggade,
13 Israa'eeliyaa kaatetuwwa ogiyaan hamettaadda. Akaaba
 soy Asay ootseeddawaadan, Yihudaaninne Yersaalamen
 de'iyaa wanttu sharmus'anaadan ootsaadda. K'aykka neeppe
 keekkiyaa, ne aawuwaa gollen de'iyaa ne ishatuwaa wod'aadda.
14 Hewaa diraw, Med'inaa Goday ne asaa, ne naanaa, ne
 machatuwaanne new de'iyaa ubbabaa wolk'k'aama boshan
 shoc'ana. **15** Neena marac'c'iyaa harggii oyk'k'ina, new saku
 yaa goobi goobiide baana» yaagee» yaageedda. **16** Hewaappe
 guyyiyaan, Med'inaa Goday Piliss's'eematuwaanne Top'p'iyaa
 matan de'iyaa Arabatuwaa Yoraama olanaadan dentssetseedda.
17 Yaatina, untunttu Yihudaa bolla mayyeeddino; kaatiyaa
 gollen de'iyaa miishshaa ubbaa, kaatiyaa attuma naanaanne
 Aa mac'c'awantta omoodeeddino. Aa naanaa ubbaappe teefa
 Akaaziyaasappe attina, hara itti na'ayenne aw attibeenaa. **18**
 He ubbaappe guyyiyaan, pas'anaw danddayenna marac'c'iyaa
 harggiyaan Yoraama Med'inaa Goday shoc'eedda. **19** Laa"u
 laytsaa gidдон harggii Aa bolla goobeedda; Aa marac'c'ii kare
 kesseedda; yaatina, loytsi sakettiide hayk'k'eedda. Aa moogiyaa
 wode Asay kase Aa mayza aawaatoo ootseeddawaadan, Aa
 bonchchoo mitsaa dooriide, tamaa eetsibeenna. **20** Yoraame

kaatetiyyaa wode, laytsay aw hattamanne laa"aa; I Yersaalamen
hosppun laytsaa kaateteedda. I hayk'kiyaa wode ooninne
kayyottibeenna. Yoraame Daawita Kataman moogetteeddappe
attina, kaatetuwaa makkaan moogettiibeenna.

22 Arabatu yiide Yoraamaw bayira naanaa ubbatuwaa
wod'eedda diraw, Yersaalame Asay Yoraama na'aa ubbaappe
teefa Akaaziyaasa Aa kotan kaateyeeddino. Hewaa diraw,
Yoraama na'ay Akaaziyaasi kawutetsaa doommeedda. **2**
Akaaziyaasi kaatetiyyaa wode, laytsay aw oytamanne laa"ua; I
Yersaalamen itti laytsaa kaateteedda. Aa aati suntsay Ataalo;
Aa Omiraw na'aa naatto. **3** Akaaziyaasi iitatetsan baanaadan
Aa aata Aa zoreedda diraw, ikka Akaaba soy asaa ogiyaan
hametteedda. **4** Aa aawuu hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan,
Akaaba soy asaykka Aa zoriyaa diraw, Akaaba soy asaadan ikka
Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda. Yaatiide Aa d'ayoo
gaaso gideeddino. **5** Akaaziyaasi Akaaba soy asaa zoriyaa
kaalliide, Akaaba na'aa Israa'eeliyaa Kaatiyaa Yoraamana
ittippe, Sooriyaa Kaatiyaa Hazaa'eela olanaw Gala'aaden
de'iyaa Raamoota geetettiyyaa katamaa beedda. Sooriyaa asatuu
Yoraama c'addeeddino. **6** Sooriyaa Kaatiyaa Hazaa'eelana I
olettiiyaa wode, Sooriyaa asatuu Aa Raamootan c'addeedda
c'achchaa patsi akkanaw Iziraa'eela katamaa simmeedda.
Hewaappe guyyiyaan, Yoraama na'ay, Yihudaa Kaatii Akaaziyaasi
Akaaba na'aa Yoraama c'adetteeddawaa oochchanaw duge
Iziraa'eela katamaa beedda. **7** Akaaziyaasi Yoraamakko
beeddawe Akaaziyaasaw hayk'o gidanaadan Med'inaa Goday
ootseedda. Akaaziyaasi Yoraama be'ishin, Akaaba zariyaa
d'ayssanaadan Med'inaa Goday dooreedda Nimisha na'aa Yeeha
mokkanaw laa"u ittippe keseeddino. **8** Yeehu Akaaba zariyaa

bolla pirdiyaawaa poleedda wode, Yihudaa kaappatuwaanne Akaaziyaasa maaddiyaa Aa ishātuwaa naanaa demmiide wod'eedda. **9** K'ay Yeehu Akaaziyaasa koyeedda; Samaariyaan k'osetti utteeddawaa Aa asatuu demmeeddino; Yeehukko ahiidde wod'iide, «Bare kumentsaa wozanaappe Med'inaa Godaa koyeedda Yoosaafes'a na'aa» yaagiide moogeeddino. Hewaa diraw, Akaaziyaasa soo asaappe kawutetsaa oyk'k'anaw danddayiyaawe ooninne baawa. **10** Akaaziyaasa daaya Ataala bare na'ay hayk'k'eeddawaa be'eedda wode, denddaade Yihudaa kaatiyaa zariyaa ubbaa d'ayssaaddu. **11** Shin kaatiyaa naatta Yihoshebaa'a, hayk'k'anaw de'iyaa kaatiyaa naanaa giddoppe Akaaziyaasa na'aa Yo'aasha wuu'aade akkaaddu. Aane Aa d'antsiyaano hiis'a gollen k'osaaddu. Hewaadan ootsaade, Ataala na'aa wod'enaadan, Kaatiyaa Yoraama naatta, Akaaziyaasa michchata, k'eesiyaa Yoodaaha machchata, Yihoshebaa'a Aa k'osaaddu. **12** Ataala biittaa mooddiyaa wode ubbaan, na'ay untunttu matan S'oossaa Geeshsha Golliyaan usuppun laytsaa k'osettiide utteedda.

23 Laappuntsa laytsan Yoodaaha minniide, s'eetuwwa kaappatuwaa Yirohaama na'aa Azaariyyaasa, Yahohanaana na'aa Isimaa'eela, Yoobeeda na'aa Azaariyyaasa, Adaaya na'aa Ma'iseeyanne Ziikira na'aa Elishafaas'a shiishshiide, untunttunna k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda. **2** Untunttu Yihudaa biittaa ubbaa yuuyyiide, Yihudaa katamatuwaan de'iyaa Leewatuwaanne Israa'eeliyaa yaratuu kaappatuwaa ubbaa akkiide, Yersaalame yeeddino. **3** Hewaappe guyyiyaan, he shiik'eedda Asay ubbay S'oossaa Geeshsha Golliyaan kaatiyaanna k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eeddino. Yoodaaha he asaa, «Kaatiyaa na'aa hawaa be'ite! Med'inaa Goday

kase Daawita zeretsaabaa haasayeeddawaadan I kaateto. **4** Hinttenttu ootsanaw bessiyaabay hawaa: Sambbata gallassan ha Geeshsha Golliyya geliyaa k'eesetuwaappenne Leewatuwaappe heezzu kushiyaappe itti kushii penggiyaa naagite; **5** k'ay heezzu kushiyaappe itti kushii kaatiyaa gollen de'ite; heezzu kushiyaappe itti kushii k'ay Baasuwaa Penggiyaan de'ite. Asay ubbay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya dabaabaa shiik'o. **6** K'eesetuwaappenne ootsiyaa Leewatuwaappe attina, ooninne Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya geloppo. Unttuntu geeshsha gidiyaa diraw, gelino; shin hara Asay ubbay Med'inaa Godaa azazuwaa naagiidde, Geeshsha Golliyaappe karenna de'ino. **7** «Leewatuu ubbay barenttu ola miishshaa barenttu kushiyan kushiyan oyk'k'iide, kaatiyaa giddoyiide, kaatii kesiyaa wodenne geliyaa wode ubbaan aanana ittippe de'ino. Geeshsha Golliyya geliyaa oonanne wod'ite» yaageedda. **8** Leewatuunne Yihudaa Asay ubbay k'eesii Yoodaahe azazeeddawaa ubbaa ootseeddino. K'eesii Yoodaahe Sambbatan oosuwaappe kesanaw bessiyaa Leewatuwaa kessiide yeddibeenna. Hewaa diraw, naaguwaa kaalay gakeeddawanttukka naaguwaa kaalan poleeddawanttukka ubbay yaan de'iino. Hewan kaappatoo akkanaw gidiyaa Asay de'ee. **9** Hewaappe guyyiyaan, k'eesii Yoodaahe S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa, beni Kaatiyaa Daawita tooratuwaa, wogga gondalletuwaanne k'eri gondalletuwaa kaappatoo immeedda. **10** Asay ubbay ola miishshaa bare kushiyan bare kushiyan oyk'k'iide, Geeshsha Golliyaw ushechcha baggappe haddirssa bagga gakkanaw, yarshshiyaa sa'aa mataaninne Geeshsha Golliyya matan kaatiyaa yuushshuwaan ek'k'anaadan k'eesii Yoodaahe ootseedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Yoodaahe kaatiyaa na'aa Yo'aasha

kare kessiide, Aa huup'iyaa kallachchaa wotseedda; Kawutaa Higgiyaa Mas'aafaa aw immiide kaateyeedda. Yoodaahenne Aa naanay Yo'aasha okkiide, «Kaatii shemppuwaa gam"o!» yaageeddino. 12 Asay wos's'iiddenne kaatiyaa sabbiidde hombboc'iyaaawaa Ataala siseedda wode, asaakko Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa baaddu. 13 Kaatii penggiyaan bare tuussaa matan ek'k'eeddawaa be'aaddu. Kaappatuunne s'urumbbaa punniyaawanttu kaatiyaa matan de'iino; Yihudaa Asay ubbay nashettiidde, s'urumbbaa punniino; mazimuriyaa yes's'iyaaawanttukka sintsaw aad'd'iide, barenttoo de'iyaa yetsaa miishshan galatiino. Ataala bare mayuwaa peed'aade, «Hawe makkala! Hawe makkala!» yaagaadde waassaaddu. 14 K'eesii Yoodahe olanchchatuu kaappatuwaa, «Ataalo Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan wod'oppite! O yaananne haanna salppiide salppetuwaa gidduwaan wotsiide, kare kessite; izo ashshanaw kajjeeliyaa Asay de'oppe wod'ite!» yaageedda. 15 Hewaa diraw, untunttu izo oyk'k'iide, kaatiyaa golliyaa afeedino; Paraa Penggiyaan izo wod'eeddino. 16 Hewaappe guyyiyaan, Yoodahe I bare huup'iyaw, Asay ubbayne kaatii Med'inaa Godaa asaa gidanaadan k'aalaa c'aak'uwaa wotseedda. 17 He wode Asay ubbay Ba'aala Eek'aa Golliyaa biide, he golliyaa kinchcheedda; yarshshiyaa sa'atuwaanne misiletuwaa kinchchereetseedda. K'ay Mataana giyaa Ba'aala k'eesiyaa yarshshiyaa sa'atuu sintsan wod'eeddino. 18 Yoodahe k'eesetuwaanne Leewatuwaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa oosoo kaappuwaa ootsiide suntseedda. Untunttu kiitay Muse higgiyan s'aafetteeddawaadan Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaawaanne Kaatii Daawite odeeddawaadan mazimuriyaa yes's'iyawaanne baalaa bonchchissiyaawaa. 19 Higgiyan s'aafetteeddawaadan

tuna Asay ittuunne gelennaadan Yoodaaha Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa penggiyaan naagiyaawantta wotseedda. 20 Yoodaaha s'eetuwaa kaappatuwaa, wolk'k'aama asatuu, deriyaa mooddiyaawanttanne he biittaa asaa ubbaa barenana akkiide, kaatiyaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe duge wotseedda. K'ommo bagga penggiyaanna kaatiyaa golliyaa geleeddino; kaatiyaa kawutetsaa araatan utisseeddino. 21 Yaatina Yihudaa Asay ubbay nashetteedda. Ataalla kaatiyaa gollen mashshaan hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, katamay woppu geedda.

24 Yo'aashi kaatetiyya wode, laytsay aw laappuna; I Yersaalamen oytamu laytsaa kaateteedda. Aa daay suntsay S'iibiya; Aa Berssaabeha katamaappe yeedda asaa. 2 K'eesii Yoodaaha de'eedda laytsaa ubbaan Yo'aashi Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda. 3 Yoodaaha Yo'aashaw laa"u mac'c'awantta immeedda; untunttu aw attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleeddino. 4 Hewaappe guyyiyaan, Yo'aashi Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa ooratsanaw k'oppeedda. 5 Yo'aashi k'eesetuwaanne Leewatuwaa shiishshiide, «Yihudaa katamatuwaa biide, hinttenttu S'oossaa Geeshsha Golliyaa laytsan laytsan ooratsanaw Israa'eeliyaa ubbaappe shaluwaa shiishshite; ha yewuwaa ellekka ootsite» yaageedda. Shin Leewatuu ellekka ootsibeykkino. 6 Hewaa diraw, kaatii k'eese ubbatuwaa kaappuwaa Yoodaaha s'eesiide, «Yersaalame asaappenne Yihudaa asaappe giiraa shiishshanaw ayaw Leewatuwaa kiittabeykkii? Med'inaa Godaa ashikkarii Musenne Israa'eeliyaa Asay S'oossaa Dunkkaaniyaa oosoo giiray shiik'anaadan beni mayyi utteeddino. 7 He iita mishiratto Ataalo kaalliyaa asatuu S'oossaa Geeshsha Golliyaa bayzzidiggeedino;

unttuntu S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa geeshsha shaluwaa ubbaa akkiide, Ba'aalaw goynnaw go'etteeddino» yaageedda. **8** Hewaa diraw, kaatii Leewatuwaa azazina, untuntu saas'iniyaa giigissiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa penggiyaappe kare baggana wotseeddino. **9** S'oossaa k'oomay Muse mela biittaan de'iidde, Israa'eeliyaa asaappe shiishshanaadan azazeedda giiraa Med'inaa Godaw ahana mala, Yihudaaninne Yersaalamen Leewatuu awaayeeddino. **10** Kaappatuunne Asay ubbay nashettiidde, giiray saas'iniyaa kumana gakkanaw, an yeggeeddino. **11** Saas'inii Leewatuu baggana kaatiyaa oosanchchatuwaakko gakkina, saas'iniyaa gidduwaan daro miishshay dagatteeddawaa untuntu be'eedda wode ubbaan, kaatiyaa s'aafiinne k'eese ubbatuwaa kaappuu suntseedda bitanii yiino; saas'iniyaappe miishshaa kesiino; saas'iniyaa sa'aan zaari wotsino. Untuntu ubbaa gallassi hewaadan ootsiide, daro shaluwaa dagayeeddino. **12** He miishshaa kaatiinne Yoodaah Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa kiitaa wochchanaw suntsetteedda asatoo immiino. Untuntu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa ooratsanaw shuchchaa massiyaawantanne anaas'etuwaa, k'ay S'oossaa Geeshsha Golliyaa ooratsanaw birataanne nahaasiyaa oosanchchatuwaa k'as'areeddino. **13** Oosanchchatuu S'oossaa Geeshsha Gollii bayeeddawaa min ootsiide, barenttu kushiyan kasewaadan ooras's'iseeddino. **14** Oosanchchatuu Geeshsha Golliyaa ooras's'isuwaa poleedda wode, palaheedda work'k'aanne biraa kaatiyaakkonne Yoodaahikko aheeddino. Yaatina untuntu he work'k'aaninne biran Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa giddo oosoo maaddiyaa miishshatuwaa, s'uuggiyaa yarshshoo haniyaa saanetuwaanne hara duma

dumma miishshatuwaa oosisseeddino. Yoodaahe de'eedda laytsan Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan s'uuggiyaa yarshshuwaa ubbaa wode untunttu yarshshiino. **15** Yoodaahe loytsi c'immiidde hayk'k'eedda; I hayk'k'iyaa wode Aa laytsay s'eetanne hattama. **16** Yoodaahe Israa'eelan S'oossawunne S'oossaa Geeshsha Golliyaw lo'obaa ootseedda diraw, Daawita Kataman kaatetuwa makkaan Aa moogeeddino. **17** Yoodaahe hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Yihudaa kaappatuu yiide, guufanneeddino. Yaatina, kaatii untunttu zoriyaa siseedda. **18** Untunttu Med'inaa Godaa barenttu mayza aawotuwa S'oossaa Geeshsha Golliya aggiide, Asheeri misiletoon eek'atoo goynneeddino. Untunttu ootseedda balaa diraw, Yihudaa bollanne Yersaalame bolla S'oossaa hank'k'uu wod'd'eedda. **19** Asay barekko simmanaadan Med'inaa Goday timbbitiyaa odiyaawanttu untunttukko kiitteedda; timbbitiyaa odiyaawanttu untunttu bolla markkatteeddino; shin untunttu sisennan is's'eeddino. **20** Hewaappe guyyiyaan, k'eesiyaa Yoodaahe na'aa Zakkaraasa bolla S'oossaa Ayyaanay wod'd'eedda; Zakkaraasi asaa sintsan ek'k'iide, «S'oossay hawaadan yaagee; <Hintte Med'inaa Godaa azazuwaa poliyaawaa ayaw is's'iitee? Hewe hinttentoo iita. Hinttenttu Med'inaa Godaa aggeeda diraw, ikka hinttentta aggeedda> yaagee» yaageedda. **21** Hewaappe guyye Asay Aa bolla mak'etteedda. Kaatii untunttu azazina, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliya dabaaban Aa shuchchaan c'addiide wod'eeddino. **22** Kaatii Yo'aashi Zakkaraasa aawuu Yoodaahe barew ootseedda keekatetsaa hassayennan aggiide, Aa na'aa Zakkaraasa wod'iseedda. Zakkaraasi hayk'k'iide, «Med'inaa Goday hawaa be'iide, haluwaa kesso» yaageedda. **23** He laytsay laamettiyaa wode, Sooriyaa olanchchatuu

Yo'aasha olanaw yeeddino. Yihudaa bollanne Yerusaalame bolla mayyiide, asaa kaappatuwaa ubbaa wod'iide, untuttuppe omoodeeddawaa ubbaa Damask'k'on de'iyaa barenttu kaatiyaw yeddeeddino. **24** Sooriyaa olanchchatuu payduwaan guutsa; shin Yihudaa Aasi Med'inaa Godaa barenttu aawotuwaa S'oossaa aggeeda diraw, Med'inaa Goday loytsi daro gideedda untunttu olanchchatuwaa Sooriyaa olanchchatuu kushiyan aatsiide immeedda. Untunttu hawaadan ootsiide, Yo'aasha mureeddino. **25** Sooriyaa olanchchatuu aappe shaakettiyaa wode, Yo'aashi loytsi maduns's'i utteedda. K'eesiyaa Yoodaahe na'aa suutsaa diraw, Aa oosanchchatuu Aa bolla mak'ettiide, I bare gisuwaan gisi de'ishshin wod'eeddino. I hayk'k'ina, Daawita Kataman Aa moogeeddino; shin kaatetuwaa makkaanan Aa moogibeykkino. **26** Yo'aasha bolla mak'etteeddawanttu Amoonii Shim"aati na'aa Zabaadanne Moo'aabe Shiimiriiti na'aa Yihozabaada. **27** Yo'aasha naanatuwaabay, Aa bolla timbbitiyaa odeedda darobayne S'oossaa Geeshsha Golliyya I ooras's'iseeddabay Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. Yo'aashi hayk'k'ina, Aa sa'aan Aa na'ay Amesiyaasi kaateteedda.

25 Amesiyaasi kaatetiyya wode, laytsay aw laatamanne ichchesha; I Yerusaalamen laatamanne udduppun laytsaa kaateteedda. Aa daay suntsay Yiho'aadino; Aa Yerusaalame asaa. **2** Amesiyaasi Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda; shin kumentsaa wozanaappe gidenna. **3** Amesiyaasi kawutetsaa loytsi oyk'k'eedda saana, bare aawuwaa wod'eedda oosanchchatuwaa wod'eedda. **4** Muse Higgiyya mas'aafan s'aafetteeddawaadan, Med'inaa Goday, «Naanatuu ootseedda nagaraa diraw, aawotuwaa wod'anaw bessena; k'ay aawotuu ootseedda nagaraa dirawukka, naanaa wod'anaw bessena.

Asay ubbay bare ootseedda nagaran nagaran hayk'k'anaw besse» yaagiide azazeeddawaadan, wod'eeddawanntu naanaa wod'ibeenna. 5 Amesiyaasi Yihudaa asaa shiishshiide, barenttu aawotuwaaw gollen gollen sha"aa kaappatuwaanne s'eetuwaaw kaappatuu suntsatetsaa gidдон wotseedda. I laatamu laytsanne laatamu laytsaappe bollanna de'iyaa Yihudaa zaratuwaanne Biiniyaama zeretsaa ubbaa paydeedda; gondalliyaanne tooraa oyk'kiide, olaw giigeedda heezzu s'eetu sha"a dooretteedda asatuwaaw demmeedda. 6 K'ay Israa'eeliyaappe s'eetu sha"a mino asatuwaaw heezzu sha"anne oyddu s'eetu kiilo giraame dees'iyaa biran Amesiyaasi k'as'areedda. 7 Shin S'oossaa asaa geetettiyaa itti bitanii Amesiyaasakko yiide, «Kaatiyaw, Med'inaa Goday Israa'eeliyaanne Efireema asaana baawa diraw, Israa'eeliyaa olanchchatuu neenana booppino. 8 Neeni, untunttu taana minisana gaade k'oppooppe, S'oossay neena ne morkkatuwaaw sintsan kawushshana. Ayaw gooppe, ek'k'anaw woy kawushshanaw S'oossaw wolk'k'ay de'ee» yaageedda. 9 Amesiyaasi S'oossaa asaa, «Taani Israa'eeliyaa olanchchatoo c'iggeedda he biray ubbay waanabee?» yaageedda. S'oossaa asay, «Med'inaa Goday new hewaappe aatsiide Immanaw danddayee» yaageedda. 10 Hewaa diraw, Amesiyaasi Efireemappe barekko yeeddo olanchchatuu barenttu soo soo baanaadan moyzseedda. Untunttu Yihudaa asaa bolla loytsi hank'k'ettiide, barenttu soo soo simmeeddino. 11 Hewaappe guyyiyaan, Amesiyaasi barena minisiide, bare olanchchatuwaaw kaaletsiide, Mas'ine Wombbaa beedda; Aa olanchchatuu Eedooma asaappe tammu sha"aa wod'eeddino. 12 K'ay untunttu tammu sha"a olanchchatuwaaw pas'a omoodeeddino; untuntta aafuwaaw doonaw afeedino; he aafuwan duge olina, hirkkin

de'iyaa shuchchaan asatuu ubbay me'erettiide wureeddino.

13 Shin he wode Amesiyaasi barenana olaw beennaadan guyye yeddeedda Israa'eeliyaa olanchchatuu Samaariyaappe biide, Beeti-Horoona gakkanaw de'iyaa Yihudaa katamatuwaa oleeddino. Untunttu Yihudaa asaappe heezzu sha"aa wod'iide, daro omooduwaa akkeeddino. **14** Amesiyaasi Eedooma asatuwaa wod'i simmiide, Eedooma asaa s'oossatuwaa misiletuwa akkiide yeedda. He misiletuu barewantta gidanaadan essiide, untunttoo goynneeddanne is'aanaa c'uwayeedda.

15 Hewaa diraw, Med'inaa Godaa hank'k'uu Amesiyaasa bolla ees's'i kesseedda; yaatina, S'oossay itti timbbitiyaa odiyaawaa Amesiyaasakko kiitteedda. Biide, «Barenttu asaa ne kushiyaappe ashshanaw danddayibeenna s'oossatoo neeni ayaw goynnaadii?» yaageedda. **16** Timbbitiyaa odiyaawe haasayishin, kaatii, «Neeni kaatiyaanna zorettanaadan nuuni neena suntseedooyye? Agga! Neeni ayaw hayk'k'anaw koyay?» yaageedda. Timbbitiyaa odiyaawe aggi akkiide, «Neeni hawaa ootseedda dirawunne taani neena zoreeddawaa sisabeenna diraw, S'oossay neena d'ayssanaw k'achcheeddawaa ha"i taani eraad» yaageedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa Kaatii Amesiyaasi barena zoriyaa asatuwaana zorettiide, Israa'eeliyaa Kaatiyaa Yeehu na'aa na'aa, Yo'akaaza na'aa, Yo'aashaw asaa kiittiide, «Haaya; ane laa"u olaa gakkettoytte» yaagiide naasseedda. **18** Israa'eeliyaa Kaatii Yo'aashi Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasa hawaadan yaageedda; «Liibaanoosan de'iyaa kinddichchu Liibaanoosan de'iyaa zigaw kiittiide, «Ne naatto ta na'aw imma» yaageedda. Shin Liibaanoosan de'iyaa itti do'ay hewaana aad'd'iide, he kashiyaa yed'd'eedda. **19** Neenikka, «Be'a, Eedooma biittaa asaa s'oonaad» yaagaadde

ne wozanaan otoruwaan kumaadda. Shin ha"i neeni ne son woppu gaade utta agga. Ne bollanne ne gadiyaa Yihudaa bolla metuwaanne bashshaa ahiyaawaa ayaw dentsetsay?» yaagiide zaareedda. 20 Shin Amesiyaasi sissaa is'seedda. Unttuntu Eedooma s'oossatoo goynneedda diraw, S'oossay untuntta untuntu morkkatuwaa kushiyan aatsiide Immanaw koyeedda. 21 Hewaa diraw, Israa'eeliyaa Kaatiyaa Yo'aashi olanaw kesina, inne Yihudaa Kaatii Amesiyaasi Yihudaan de'iyaa Beeti-Shemesha geetettiyaa kataman olaa gaketeeddino. 22 Israa'eeliyaa Asay Yihudaa asaa s'ooneedda; Yihudaa Asay ubbay bak'atiide, bare soo bare soo beedda. 23 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Kaatii Yo'aashi Akaaziyaasa na'aa na'aa, Yo'aasha na'aa, Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasa Beeti-Shemeshan omoodiide, Yersaalame aheedda. Yaatiide Yersaalame dirssaa gimbbiyaa, Efireema Penggiyaappe biide Zooziyaa Penggiyaa gakkanaw de'iyaa, oyddu s'eetu wad'aa gidiyaa sa'aa laaleedda. 24 Laaliide S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa work'k'aanne biraa ubbaa, Obeedi-Eedooma zeretsay naagiyaa miishshaanne kaatiyaa gollen de'iyaa shaluwaa ubbaa akkeedda; k'ay waabiyaw oyk'k'etteedda asatuwaakka akkiide, Samaariyaa simmeedda. 25 Yo'akaaza na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Yo'aashi hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Yo'aasha na'ay Yihudaa Kaatii Amesiyaasi tammanne ichcheshu laytsaa de'eedda. 26 Amesiyaasi ootseeddabay ubbay, koyroppe wurssetsaa gakkanaw, Yihudaa Kaatetuwaanne Israa'eeliyaa Kaatetuwaa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. 27 Amesiyaasi Med'inaa Godaa kaalliyaawaa aggeedawaappe guyyiyaan, untuntu Aa bolla Yersaalamen mak'etteeddino. I Laakisha katamaa bak'ateedda. Shin untuntu Aa geeduwaa Laakisha asaa kiittina,

Aa yaan wod'eeddino. 28 Aa ahaa paran c'aani ahiidde, Daawita Kataman Aa mayza aawotuwaana moogeeddino.

26 Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa Asay ubbay tammanne usuppun laytsaa gidiyaa na'aa, Ooziyaana Aa aawuwaa Amesiyaasa kotaan kaateyeedda. 2 Aa aawuu Amesiyaasi hayk'k'eeddawaappe guyye, I Eelaata geetettiyaa katamaa zaaretsi kees's'iide, Yihudaan ooratseedda. 3 Ooziyaane kaatetiyyaa wode, laytsay aw tammanne usuppuna; I Yersaalamen ishatamanne laa"u laytsaa kaateteedda. Aa daay suntsay Yikoolo; Aa Yersaalame asaa. 4 Aa aawuu Amesiyaasi ootseeddawaadan, ikka Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda. 5 S'oossaa yashshatetsaa barena tamaarisseedda Zakkaraasi pas'a de'eedda wodiyaan, S'oossaw I ammanettiide ootseedda. Med'inaa Godaw I ootseedda wode ubbaan, S'oossay Aa anjeeedda. 6 Ooziyaane Piliss's'eematuwaanna olettanaw kesiide, Gaate katamaa yuushshuwaa gimbbiyaa, Yaabine katamaa yuushshuwaa gimbbiyaanne Ashddooda gimbbiyaa laaleedda; yaatiide Ashddooda katamaa mataaninne Piliss's'eematuwaa gidдон katamatuwaa kees's'eedda. 7 Ooziyaane Piliss's'eematuwaa, Gurbba'aalan de'iyaa Arabatuwaanne Ma'uunatuwaa s'oonanaadan S'oossay Aa maaddeedda. 8 Amoona asatuu Ooziyaanaw giireeddino. Ooziyaane loytsi minneedda diraw, Aa worii Gibs'e zawaa gakkanaw sisetteedda. 9 K'ay Ooziyaane Zooziyaa Penggiyaa matan, Zanggaaraa Penggiyaa mataaninne dirssay sookko bak'k'iyaa zooziyaa matan adussa gimbbetuwaa gimbbissiide, Yersaalame geessotuwaa miniseedda. 10 Aw c'ora mehii de'iyaa diraw, mela biittatuwaan adussa gimbbiyaa gimbbeedda; daro ollaakka bookkeedda. I k'ay goshshaa

dosiyaa diraw, zoozetuwaaninne aradda gadiyaan aw daro goshshanchchatuunne woyniyaa turaa tokkiyaawanttu de'iino.

11 K'aykka Ooziyaanaw olaw giigeedda loytsi daro olanchchatuu de'iino. Olanchchatuu s'aafii Yi'i'eelinne kaappuu Ma'iseeyi olanchchatuu suntsaa mazggobiyaan s'aafeeddino. Unttuntu kaappuu gadaawaa Hanaaniyaa. 12 Barenttu aawotuwaa gollew kaappotiyaa mino asatuu laa'u sha"anne usuppun s'eeta. 13 Kaatiyaa morkkatuwaanna olettiide, barenttu kumentsaa wolk'k'an kaatiyaa maaddanaw kesiyaa heezzu s'eetanne laappun sha"anne ichcheshu s'eetu olanchchatuu untuntu kushiyan de'iino. 14 Ooziyaane olanchchatuu ubbaw gondalliyyaa, tooraa, huup'iyaa wotsiyaa birataa k'op'iyaa, tiraan mayiyaa ola miishshaa, wonddaafiyaan, yambbarshshaanne mulumuk'k'e shuchchaa giigisseedda. 15 Yerusaalamen de'iyaa kushii hiillaa eriyaa asatuwaa Kaatii Ooziyaane azaziide, wochchiyya adussa gimbbetuwaappenne katamaa dirssaa gimbbiyaa zoozetuwaappe, wonddaafiyaan wonddaafetuwaa dukkiyaa miishshatuwaanne wolk'k'aama wolk'k'aama shuchchatuwaa pis's'iide oliyaa miishshatuwaa med'isseedda. S'oossay Aa maaddina, I loytsi minneedda; Aa woriikka ubbasaa gakkiiide sisetteedda. 16 Shin Ooziyaane minneedda wode otoretteedda; Aa kunddetsaw kaaletseedda. Ooziyaane Med'inaa Godaa bare S'oossaa yedeedda; I is'aanaa c'wayiyaa saas'iniyaan is'aanaa c'wayanaw Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya geleeedda. 17 K'eesii Azaariyaasinne Med'inaa Godaa k'eesatuu hosppun tammattuu Aa geeduwaa kaalliide geleeeddino; he k'eesatuu mino asatuwaa. 18 K'eesetuu Kaatiyaa Ooziyaana te"iide, «Ooziyaanaa, neeni Med'inaa Godaw is'aanaa c'wayanaw bessakka. Is'aanaa c'wayiyaawe bessiyaawe,

is'aanaa c'uwayanaw geeyi utteedda, Aaroona zeretsaa gidiyaa k'eesatuwaa s'alalaassa. Ha Geeshsha Sa'aappe kesa! Ayaw gooppe, neeni Med'etaa Ubbaa Godaa naak'aadda; neeni aappe bonchcho demmakka» yaageeddino. **19** Shin Ooziyaane is'aanaa c'uwayanaw is'aanaa c'uwayiyaa miishshaa bare kushiyan oyk'ki uttiide hank'k'etteedda. Ooziyaane k'eesetuwaa hank'k'ettiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan is'aanaa c'uwayiyaa saas'iniyaa matan k'eesatuwaa sintsan ek'k'ide'ishin, Aa deemuwaa wolk'k'aama baruwaa harggii oyk'k'eedda. **20** K'eesiyaa kaappuu Azaariyaasinne hara k'eesatuu ubbay aakko s'eelliyaa wode, Aa deemuwaa wolk'k'aama baruwaa harggii oyk'k'eeddawaa be'iide, Aa ellekka Geeshsha Golliyaappe kesseeddino. Ikka Med'inaa Goday Aa mureeddawaa ereedda diraw, ellekka hewaappe kesiide beedda. **21** Kaatii Ooziyaane hayana gakkanaasikka he harggiyaana de'eedda; Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geliyaasaappekka ek'k'eedda. He harggiyaa gaasuwaan dumma gollen barekka de'eedda. He wode Aa na'ay Yo'aataame kaatiyaa gollen de'iide, he gadiyaa asaa mooddeedda. **22** Kaatii Ooziyaane haneedda harabaa ubbaa koyroppe wurssetsaa gakkanaw Amos'a na'ay, timbbitiyaa odiyaa Isiyaasi s'aafi wotseedda. **23** Ooziyaane hayk'k'iide, bare mayzzan gaketeedda. Yaatina, Asay Aa, «wolk'k'aama baruwaa harggiyaan oyk'k'etteeddawaa» giide, kaatetuwaa makkaanaa matan Aa moogeeddino. I hayk'k'ina, Aa sa'aan Aa na'ay Yo'aataame kaateteedda.

27 Yo'aataame kaatetiyya wode, laytsay aw laatamanne ichchesha; I Yerusalaamen tammanne usuppun laytsaa kaateteedda. Aa daay suntsay Yaruusho; iza S'aadook'a naatto. **2** Bare aawuu Ooziyaane ootseeddawaadan,

Yo'aataamikka Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda;
shin I Aa aawuu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa
geleeddawaadan gelibeenna. Gidooppenne, Asay nagaraa
ootsiyaawaa aggibeenna. 3 Yo'aataame Med'inaa Godaa
Geeshsha Golliyaa geliyaa K'ommo Penggiyaa zaaretsiide
ootseedda; k'ay Yersaalame katamaa gimbbiyaan Ofeela giyaa
sa'aan daro kiitaa ootseedda. 4 Yihudaa gezziyaan katamatuwaa
kees's'eedda; woray dariyaa deriyaan geesuwaanne adussa
gimbbiyaa gimbbeedda. 5 Yo'aataame Amoonaa kaatiyaanna
olettiide s'oonedda. Amoonatuu he laytsi heezzu sha"anne
oyddu s'eetu kiilo giraame dees'iyaa biraa, tammu sha"a
konttaale gidiyaa zarggaanne tammu sha"a konttaale gidiyaa
banggaa aw giireeddino. Amoonatuu laa'entso laytsayne
heezzentso laytsan hewaaddankka ahiidde, aw giireeddino.
6 Yo'aataame Med'inaa Godaa bare S'oossaa sintsan suure
hemetteedda diraw, loytsi minneedda. 7 Yo'aataame haneedda
harabay, I oletteedda olaabay ubbayne I ootseeddabay
ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuunne Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa
mas'aafan s'aafetti utteedda. 8 Yo'aataame kaatetiyyaa wode,
laytsay aw laatamanne ichchesha; I Yersaalamen tammanne
usuppun laytsaa kaateteedda. 9 Yo'aataame hayk'k'iidde,
bare mayzzan gaketeedda. Unttuntu Aa Daawita Kataman
moogeeddino. Aa sa'aan Aa na'ay Akaazi kaateteedda.

28 Akaazi kaatetiyyaa wode, laytsay aw laatama; I Yersaalamen
tammanne usuppun laytsaa kaateteedda. Akaazi bare mayza
aawuu Daawite suurebaa ootseeddawaadan, Med'inaa Godaa
sintsan I suurebaa ootsibeenna; 2 I kase de'eedda
Israa'eeliyaa kaatetuwwa ogiyaan hametteedda. Ba'aalaw
goynnanaadan nahaasiyaa siilisiide, misiliyaa med'd'eedda. 3

K'ay Hinnooma Zanggaaraan is'aanaa c'uwayeedda; Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa sintsaappe laaggiide kesseedda asatuwaa de'uwaa wogaa, he sheneyiyaawaa k'ulliide, bare attuma naanaa taman s'uuggiide, eek'aw yarshsheedda. **4** Akaazi Asay goynniyaa d'ok'k'a gishuwaan, deretuwaa huup'iyaaninne daashsha mitsaa ubbaa garssan yarshshuwaa yarshsheeddanne is'aanaa c'uwayeedda. **5** Hewaa diraw, Med'inaa Goday Aa S'oossay Aa Sooriyaa kaatiyaa kushiyaan aatsi immeedda. Unttuntu Aa s'ooniide, Aa asaappe daro asaa omoodiide, Damask'k'o afeedino. K'aykka S'oossay Aa Israa'eeliyaa kaatiyaa kushiyaw aatsi immina, kaatii iita shochchaa shoc'eedda. **6** Yihudaa Aasi Med'inaa Godaa barenttu mayza aawotuwwa S'oossaa aggeeda diraw, Ramaaliyaa na'ay Paak'uhi Yihudaa olanchchatuwaappe s'eetanne laatamu sha"a mino asatuwaa itti gallassi wod'eedda. **7** Efireema zariyaa gidiyaa mino olanchchay Ziikiri kaatiyaa na'aa Ma'iseeya, kaatiyaa gollew aawotiyaa Azirik'aamanne kaatiyaa kaalliide de'iyaa Elk'k'aana wod'eedda. **8** Israa'eeliyaa Asay barenttu dabbatuwaappe laa"u s'eetu sha"a mac'c'a asaa, attuma naanaanne mac'c'a naanaa omoodeeddino; k'ay untuntu loytsi daro omooduwaa akkiide, Samaariyaa afeedino. **9** Med'inaa Godaa suntsan timbbitiyaa odiiyaa Odeedda giyaa itti bitanii Samaariyaan de'ee. Odeedi Samaariyaa yiyaa olanchchatuwaanna gaketanaw kesiide, hawaadan yaageedda; «Be'ite, Med'inaa Goday, hinttenttu aawotuwwa S'oossay Yihudaa hank'k'etteedda diraw, hinttenttu kushiyan aatsi immeedda. Shin hinttenttukka saluwaa gakkedda hank'k'uwaa untuntta siifeeddita. **10** Ha"ikka Yihudaa asayenne Yersaalame Asay hinttenttoo mac'c'anne attuma ayiliyaa gidiide, moodetanaadan k'oppiita. Hinttekka

unttuntuwaadan haniide, Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa naak'keeddita gidikkitee? **11** Hewaa diraw, ha'i hinttenttu taani giyaawaa sisite. Med'inaa Godaa hank'k'uu hinttenttu bolla wod'd'eedda diraw, hinttenttu omoodiide k'achcheedda hinttenttu dabbotuwa yeddiishite» yaageedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Efireema zaratuwaa kaappatuwaappe oyddatuu, Yohanaana na'ay Azaariyaasi, Mashilemoota na'ay Berekii, Shaaluuma na'ay Yihizk'enne Hadilaaya na'ay Amaasi olaappe simmeeddawantu bolla denddeeddino. **13** Hewaappe, «He omoodetteedda asatuwaa hinttenttu hawaa ahooppe, kase nuuni Med'inaa Godaa bolla ootseedda nagaraanne naak'uwa bolla hara naak'uwa gujjiita. Nu naak'uu kasekka dari utteedda diraw, Israa'eeliyaa bolla S'oossaa hank'k'uu wod'd'eedda» yaageeddino. **14** Hewaa diraw, olanchchatuu omoodetteedda asatuwaanne omoodetteedda miishshaa kaappatuu sintsaaninne kumentsaa shiik'uwa sintsan sheed'd'eeddino. **15** Hewaappe guyyiyaan, suntsay hawaappe k'ommonna s'aafetteedda asatuu denddi ek'kiide, omoodetteedda asatuwaa akkeeddino. Unttuntu gidдон kallo de'iyaa wantta omoodetteeddawaappe mayzzeeddino; Unttuntu he asatoo mayuwaanne c'aammaa immeeddino. K'ay unttuntu mizeeddinonne ushsheddino; unttuntu madutsaakka zayitiyaa okkeeddino. Unttuntu gidдон daabureedda ubbatuwa hariyaa togissiide, unttuntu ishatuwaakko, zambbay de'iyaa Yaarikko katamaa aheeddino. Hewaappe guyyiyaan, unttuntu Samaariyaa simmeeddino. **16** He wode Kaatii Akaazi Asoore kaatii barena maaddanaadan kiitaa kiitteedda. **17** Ayaw gooppe, Eedooma asatuu laa'entsuwa Yihudaa bolla mayyiide, daro asaa omoodiide afeedino. **18** Piliss's'eema asatuu k'ay Yihudaa bargguwaanne Neegeeba woran de'iyaa

katamatuwaa olettiide Beeti-Shemesha, Ayaaloona, Gaderoota, Sookko, Timina, Giimizonne untuntu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuwaa mayyi oyk'k'iide, yaan de'eeddino. **19** Yihudaa Kaatii Akaazi Yihudaa asaa nagaraa oosisseedda gishshawunne Med'inaa Godaw ammanettibeenna diraw, Med'inaa Goday Yihudaa kawushsheedda. **20** Hewaa diraw, Asoore Kaatii Tigilaati-Paleseeri Akaazakko yiide, Aa tuggayeeddappe attina maaddibeenna. **21** Akaazi Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe, kaatiyaa golliyaappenne asaa kaappatuwaappe darobaa akkiide, Asoore kaatiyaw immeedda. Shin hewaa ootseeddawekka Aa ayinne go"ibeenna. **22** Kaatii Akaazi bare huup'iyaw bare tuggaa wode Med'inaa Godaw ammanettena hanotaa kasewaappe gujji gujjiide beedda. **23** Barena s'ooneedda Damask'k'o s'oossatoo yarshshiidde, «Sooriyaa kaatetuwaa s'oossatuu untuntu maaddeedda diraw, taanakka untuntu maaddanaadan taani untunttoo yarshshana» yaageedda. Shin he s'oossatuu aasinne Israa'eeliyaa asaa ubbaw bashshaa aheeddino. **24** Akaazi Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa shaluwaa ubbaa itti sa'aa shiishshiide kinchchereetseedda. S'oossaa Geeshsha Golliyaa penggetuwaa gorddeedda. Yaatiide Yersaalamen ubbaasan barew yarshshiyaa sa'aa esseedda. **25** Akaazi hara s'oossatoo is'aanaa c'uwayanaw Yihudaan de'iyaa katamatuwaa ubbaan goynniyaa d'ok'k'a sa'aa med'd'eedda. Yaatiide Med'inaa Godaa bare aawotuwwa S'oossaa hank'k'etseedda. **26** Akaazi haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay koyroppe wurssetsaa gakkanaw Yihudaa Kaatetuunne Israa'eeliyaa Kaatetuwwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **27** Akaazi hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeedda. Yersaalame kataman Aa moogeeddino; shin

Israa'eeliyaa kaatetuwaa makkaanan moogibeykkino. Aa sa'aan
Aa na'ay Hizk'k'yaase kaateteedda.

29 Hizk'k'yaase kaatetiyyaa wode, laytsay aw laatamanne
ichchesha; I Yerusaalamen laatamanne udduppun laytsaa
kaateteedda. Aa aati suntsay Abiyya; Aa Zakkaraasa naatto. **2**
Aa mayza aawuu Daawite ootseeddawaadan, Hizk'k'yaasikka
Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda. **3** Hizk'k'yaase
bare kaateteedda koyro laytsan, koyro aginaan, Med'inaa Godaa
Geeshsha Golliyyaa penggetuwaa dooyyiide ooratseedda. **4**
K'eesetuwaanne Leewatuwaa ahissiide, Geeshsha Golliyaw
away doliyyaa baggana de'iyaa dabaaban shiishsheedda. **5**
Hawaadan yaageedda; «Leewatoo, taani giyaawaa sisite!
Ha'i hinttenttu huup'iyaw geeyite; Med'inaa Godaa hinttenttu
aawotuwaa S'oossaa Geeshsha Golliyaakka geeshshite.
Geeshsha Golliyyaa tunissiyaabaa ubbaa diggite. **6** Ayaw
gooppe, kase nu aawotuu ammanettibeykkino; Med'inaa Godaa
nu S'oossaa sintsan iitabaa ootseeddino. Unttuntu Med'inaa
Godaa agjiide, S'oossay de'iyaa sa'aappe barenttu deemuwaa
wora zaariide, barenttu zokkiyyaa aakko zaareeddino. **7**
Unttuntu k'ay Geeshsha Golliyyaa penggetuwaa gorddeeddino;
s'omppiyaakka toysseeddino. Geeshsha Golliyaan Israa'eeliyaa
S'oossaw is'aanaa c'uwayibeykkino, woy s'uuggiyaa yarshshuwaa
yarshshibeykkino. **8** Hewaa diraw, Med'inaa Godaa hank'k'uu
Yihudaa bollanne Yerusaalame bolla wod'd'eedda. Hinttenttu
ayfiyaan hinttenttu be'iyawaadan, S'oossay unttuntu hinttenttoo
yashshaa, dagamaanne «Poora!» giyaawaa ootseedda. **9**
Hewaa gaasuwaan nu aawotuu mashshaan hayk'k'eeddino;
nu attuma naanay, nu mac'c'a naanaynne nu machatuu
omoodetteeddino. **10** «Med'inaa Godaa hank'k'uu ees's'iyawe

nu bollappe kichchana mala, taani Med'inaa Godaana,
 Israa'eeliyaa S'oossaanna k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'etanaw
 ta wozanaan k'oppay. 11 Ta naatoo, hinttenttu Med'inaa
 Godaa sintsan ek'kiide, aw ootsiyaa oosanchcha gidiide,
 is'aanaa c'awayanaadan hinttentta I dooreedda diraw, sheneko
 gooppite» yaageedda. 12 He sa'aan de'iyaa Leewatuu
 hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta: K'ahaata yaraappe
 Amaasaaya na'aa Mahaatanne Azaariyaasa na'aa Yuu'eela.
 Maraara yaraappe Abddi na'aa K'iisanne Yihaali'eela na'aa
 Azaariyaasa. Gershshoona yaraappe Ziimma na'aa Yo'aahanne
 Yo'aaha na'aa Edeena. 13 Els's'aafaana yaraappe Shiimiranne
 Yi'u'eela. Asaafa yaraappe Zakkaraasanne Mataaniyaa. 14
 Hemaana yaraappe Yihi'eelanne Shim"a. Yidutuuna yaraappe
 Shamaa'iyaa Uuzi'eela. 15 Unttuntu barenttu dabbotuwaa,
 Leewatuwaa, shiishshina, untnttu ubbaykka barenttu huup'iyaw
 geeyeeddino. Kaatii untntta azazina, Med'inaa Godaa higgayan
 s'aafetteeddawaadan untnttu Med'inaa Godaa Geeshsha
 Golliyaa geeshshussaa doommeeddino. 16 Hewaa diraw,
 k'eesatuu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geeshshanaw
 giddo geleeddino; Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa gidдон
 de'iyaa tunabaa ubbaa kessiide, Med'inaa Godaa Geeshsha
 Golliyaa dabaabaa aheeddino. Leewatuu akkiide, K'ediroona
 Zanggaaraan oleeddino. 17 Unttuntu koyro aginaan, koyro
 gallassi Geeshsha Golliyaa geeshshiyaawaa doommeeddino;
 he aginaw hosppuntsa gallassi Med'inaa Godaa baranddaa
 gakeeddino. Hara hosppun gallasan Med'inaa Godaa
 Geeshsha Golliyaa geeshsheeddino. Koyro aginaw tammanne
 usuppuntsa gallassi untnttu he oosuwa poleeddino. 18
 Hewaappe guyyiyaan, untnttu Kaatiyaa Hizk'k'iyasakko

geliide, «Nuuni Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya ubbaa, s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa saanne he yarshshiyaa sa'aan go'ettiyaa shaluwaa ubbaa, ukitsaa s'arap'p'eezaanne he s'arp'p'eezan de'iyaa miishshatuwaa ubbaa geeshsheeddo. **19** K'ay Kaatii Akaazi kaatetiide de'iyaa wode, S'oossaw ammanetennan aggiide, afeedda shaluwaa ubbaa nuuni zaariide geeshsheeddo. Be'a, nuuni geeshsheedda miishshay ubbay Med'inaa Godaw yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa sintsan de'ee» yaageeddino. **20** Kaatii Hizk'k'iyaase wonttetsa gallassi guuran dendiide, katamaa kaappatuwaa shiishshiide, untuntunna ittippe Med'inaa Godaw Geeshsha Golliyya beedda. **21** Untunttu kawutetsaa diraw, Geeshsha Golliyya dirawunne Yihudaa asaa diraw, laappun korumatuwaa, laappun dorssaa orggetuwaa, laappun dorssaa maratuwaanne k'ay laappun deeshsha orggetuwaa nagaraa yarshshoo aheeddino. Aaroona zeretsaa gidiyaa k'eesatuu, Med'inaa Godaw yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aan hewantta yarshshanaadan kaatii azazeedda. **22** K'eesetuu korumatuwaa shukkiide, untunttu suutsaa yarshshiyaa sa'aa bolla c'ac'c'afeeddino. K'ay dorssaa orggetuwaa shukkiide, untunttu suutsaa yarshshiyaa sa'aa bolla c'ac'c'afeeddino. K'aykka dorssaa maratuwaa shukkiide, untunttu suutsaa yarshshiyaa sa'aa bolla c'ac'c'afeeddino. **23** Nagaraa yarshshoo haniyaa deeshsha orggetuwaa kaatiyaa sintsanne shiik'eedda asaa sintsa aheeddino; ahina untunttu ubbay barenttu kushiyya deeshshatuwaa bolla wotseeddino. **24** K'eesetuu deeshshatuwaa shukkiide, Israa'eeliyya asaa ubbaa nagaray atto geetettanawaa mala, untunttu suutsaa yarshshiyaa sa'aa bolla yarshsheeddino. Ayaw gooppe, kaatii untunttu s'uuggiyaa yarshshuwaanne nagaraa yarshshuwaa yarshshanaadan

azazeedda dirassa. 25 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday kaatiyaw nabiya Gaade baggananne timbbitiyaa odiyaa Naataana baggana Kaatiyaa Daawita azazeedda azazuwaa Hizk'k'yaase kaalliide, Leewatuwaa daalaa, diitsaanne maasink'k'uwaa oytsiidde, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan esseedda. 26 Leewatuu Daawite kase yetsaa yes's'eedda miishshatuwaa oyk'k'ina, k'eesatuu k'ay s'urumbbatuwaa oyk'k'iide ek'k'eeddinno. 27 He wode untunttu s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshanaadan Hizk'k'yaase azazeedda. S'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaawe doometteedda wode, s'urumbbatuwaaninne Israa'eeliyaa Kaatiyaa Daawita yetsaa miishshatuwaan Med'inaa Godaw yetsay doometteedda. 28 S'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaawe polettana gakkanaw, kumentsaa yaa'ay S'oossaw goynnee; yetsaa yes's'iaawanttukka yes's'iino; s'urumbbaa punniyaawanttukka punniino. 29 K'eesetuu yarshshuwaa yarshshiyaawaa poleedda wode, kaatiinne aanana de'iyaa Asay ubbay gulbbatiide goynneeddino. 30 Kaatii Daawitenne timbbitiyaa odiyaa Asaafe s'aafeedda galataa mazimuriyaa Med'inaa Godaw yes's'anaadan Kaatii Hizk'k'yaasinne kaappatuu Leewatuwaa azazeeddino; Leewatuu nashechchan galattiide, gulbbatiide goynneeddino. 31 Hewaappe guyyiyaan, Hizk'k'yaase asaa, «Ha"i hinttenttu hinttentta Med'inaa Godaw dummayeeddita. Hinttenttu shiik'iide, yarshshuwaanne galataa yarshshuwaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa ahite» yaageedda. Hewaappe guyye shiik'eedda Asay yarshshuwaanne galataa yarshshuwaa aheeddino; k'ay koyeedda asatuu s'uuggiyaa yarshshuwaa aheeddino. 32 He shiik'eedda Asay aheedda s'uuggiyaa yarshshuwaa paydu laappun tammu korumatuwaa, s'eetu dorssaa orggetuwaanne laa"u s'eetu

dorssaa maratuwaa; hewanttu ubbay Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshotuwaa. **33** K'ay ittippetetsaa yarshshotuu usuppun s'eetu korumatuwaanne heezzu sha"a dorssatuwaa. **34** Shin s'uuggiyaa yarshshuwaa ubbaa shukkiide, galbbaa k'aaranaw de'iyaa k'eesatuu payduwaan loytsi guutsa. Hewaa diraw, kiitay wurana gakkanawunne hara k'eesatuu barenttu huup'iyaw geeyana gakkanaw, untunttu dabbotuu, Leewatuu untuntta maaddeeddino. (Barenttu huup'iyaw geeyiyaawaan Leewatuu k'eesetuwaappe aad'd'iide ammanettiino.) **35** S'uuggiyaa yarshshuwaa, ittippetetsaa yarshshuwaa handdaanne s'uuggiyaa yarshshuwaanna ittippe yarshshettiyaa ushshaa yarshshuwaa ubbaa untunttu yarshshiino. Hewaadan haniide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya kiitay laa'entsuwaa doommeedda. **36** Hewaappe guyyiyaan, Hizk'k'iyaasinne Asay ubbay he oosuwaa ellekka polanaadan S'oossay untuntta maaddeedda diraw, loytsi nashetteeddino.

30 Med'inaa Godaa Israa'eeliyya S'oossaa Paasigaa Baalaa bonchchanaw, Yerusaalamen de'iyaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya Israa'eeliyya Asay ubbayenne Yihudaa Asay ubbay yaanaadan Hizk'k'iyaase kiitteedda; k'ay Efireema asawunne Minaase asaw dabddaabbiyya s'aafeedda. **2** Kaatii, kaappatuunne, Yerusaalamen shiik'eedda Asay ubbay Paasigaa Baalaa laa'entso aginaan bonchchanaw k'ofaa k'achcheeddino. **3** Paydina gidiyaa k'eesatuu barenttu huup'iyaw geeyibeenna dirawunne daro asaykka Yerusaalamen shiik'ibeenna diraw, Asay Paasigaa Aa wodiyaan, koyro aginaan bonchchanaw danddayibeenna. **4** He k'ofay kaatiyaanne shiik'eedda asaw lo"o k'ofa gideedda. **5** Hewaa diraw, Med'inaa Godaa Israa'eeliyya S'oossaa Paasigaa Yerusaalamen

bonchchanaw Berssaabeheppe doommiide Daana gakkanaw
 de'iyaa Israa'eeliyaa Asay ubbay yaanaadan awaayanaw k'ofaa
 k'achcheeddino. Ayaw gooppe, ha Paasigaa Baalaabay kase
 higgiiyan s'aafetteeddawaadan daro Asay bonchchibeenna.
6 Kaatiinne kaatiyaa kaappatuu azazina, kiitetteeddawanttu
 Israa'eeliyaa biittaa ubbaanne Yihudaa gadiyaa ubbaa hawaadan
 yaagiya dabddaabbiiyaa akkiide afeedino; «Israa'eeliyaa
 asaw, Asoore gadiyaa kaatetuwa kushiyaappe kessi akkiide,
 hinttenttu biitaan atteedda hinttenttukko I simmanaadan,
 hinttenttukka Med'inaa Godaakko, Abrahaama, Yisaak'anne
 Israa'eeliyaa S'oossaakko simmite! **7** Barenttu Med'inaa Godaw,
 barenttu aawotuwa S'oossaw ammanettibeenna hinttenttu
 aawotuwaadaaninne hinttenttu ishatuwaadan hanoppite.
 Hinttenttu eriyaawaadan S'oossay untunttu wolk'k'aama
 muruwa muredda. **8** Hinttenttu Med'inaa Godaw azazetteppe
 attina, kase hinttenttu aawotuwaadan hinttenttu morggiyaa
 gaafissoppite! S'oossay med'inaw geeshsheedda Geeshsha
 Golliya haa yiite. S'oossaa hank'k'uu ees's'iyawe hinttenttu
 bollappe kichchanaadan, Med'inaa Godaw, hinttenttu S'oossaw,
 goynnite. **9** Hinttenttu Med'inaa Godaakko simmooppe, hinttenttu
 ishatuwaanne hinttenttu naanay barentta omoodeeddawanttu
 sintsan maarotaa demmiide, ha gadiyaa simmana. Ayaw
 gooppe, Med'inaa Goday hinttenttu S'oossay k'arettiyaawaanne
 maariyaawaa. Hinttenttu aakko simmooppe, bare sintsa
 hintteppe wora zaarena» yaagiyaawaa. **10** Kiitetteeddawanttu
 Efireema gadiyanne Minaase biittaa aad'd'iidde, Zaabiloona
 biittaa gakkanaw katamaappe katamaa beeddino. Shin he
 katamatuwaan de'iyaa asatuu untunttu kad'iide, untunttu
 bolla miic'ceddinonne k'iiliic'eeddino. **11** Gidooppenne,

Aaseera asatuwaappe, Minaase asatuwaappenne Zaabiloona asatuwaappe amareeda asatuu barentta kawushshiide, Yersaalame yeeddino. **12** Kaatiinne kaatiyaa oosanchchatuu Med'inaa Godaa k'aalaa maaran azazeeddawaa, Yihudaa Asay itti wozanaan azazettanaadan, S'oossaa kushii Yihudaa asaa bolla de'eedda. **13** Laa"entso aginaan irshshuu gelibeenna ukitsaa Baalaa bonchchanaw loytsi daro Asay Yersaalamen shiik'eedda. **14** Unttuntu denddiide, Yersaalamen de'iyaa yarshshiyaa sa'aa k'oliide, is'aanaa c'uwayiyaa miishshaa ubbaa diggiide, K'ediroona Zanggaaraan oleeddino. **15** Hewaappe guyyiyaan, laa"entso aginaan, tammanne oyddentso gallassi Paasigaa dorssaa shukkeeddino. Barenttu huup'iyaw geeyibeenna k'eesatuu nne Leewatuu yeellatiide, barenttu huup'iyaw geeyeeddino; yaatiide s'uuggiyaa yarshshuwaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya aheeddino. **16** S'oossaa asaa gidiyaa Muse higgiaadan, Geeshsha Golliyya gidduwaan barenttu sa'aan sa'aan ek'keeddinno; k'eesatuu Leewatuu kushiyaappe akkeedda suutsaa c'ac'c'afeeddino. **17** He shiik'uwaa gidдон geeyibeenna daro asatuu de'iino. Hewaa diraw, paasigaa dorssatuwaa Med'inaa Godaw shukkanaw danddaykkino; Leewatuu untuntu kotan Paasigaa dorssaa shukkiide Med'inaa Godaw shiisheeddino. **18** Efireema zariyaappe, Minaase zariyaappe, Yisaakoora zariyaappenne Zaabiloona zariyaappe daro asatuu higgii azaziyaawaadan barenttu huup'iyaw geeyibeennawaa gidooppenne, Paasigaa Baalaa meeddino. Hewaa diraw, Kaatii Hizk'kiyaase untunttoo woossiide, «Abeet, asaa ubbaw lo"o Med'inaa Godaw, hwanttu higgii azaziyaawaadan barenttu huup'iyaw geeyibeennawaa gidooppenne, untuntu new, Med'inaa Godaw, barenttu aawotuwaa S'oossaw

goynniino. Hewaa diraw, neeni untunttoo atto yaaga» yaagiide woosseedda. 20 Med'inaa Goday Hizk'k'yaasa woosaa sisiide, untuntta patseedda. 21 Yersaalamen shiik'eedda Israa'eeliyaa Asay irshshuu gelibeenna ukitsaa Baalaa wolk'k'aama nashechchan laappun gallassi bonchcheedda. Leewatuunne k'eesatuu yetsaa miishshan yes's'iidde, gallassi gallassi Med'inaa Godaa galatiino. 22 Hewaappe guyyiyaan, Hizk'k'yaase Med'inaa Godaa kiitan akeekanchcha gidiyaa Leewatoo haasayiide, untuntu mintsetseedda. Asay ubbay ittippetetsaa yarshshuwaa yarshshiidde, Med'inaa Godaa barenttu aawotuwaa S'oossaa galatiidde, miiddinne ushiidde, baalaa laappun gallassi bonchcheeddino. 23 Kumentsaa yaa'ay baalaa hara laappun gallassaa gujjiide bonchchanaw mayyeedda; Asay laappun gallassi baalaa nashettidde bonchcheedda. 24 Ayaw gooppe, Yihudaa Kaatii Hizk'k'yaase yarshshuwaa yarshshanaw, sha"a korumatuwaa, laappun sha"a dorssatuwaanne deeshshatuwaa yaa'aw immeedda; k'ay kaappatuu sha"a korumatuwaanne tammu sha"a dorssatuwaa yaa'aw immeeddino. Loytsi daro k'eesatuu kka barenttu huup'iyaw geeyeeddino. 25 Kumentsaa Yihudaa yaa'ay, k'eesatuu, Leewatuu, Israa'eeliyaappe yeedda Asay ubbaynne kase Israa'eeliyaa gadiyaappe yiide, Yihudaa biittan de'eedda Asay ubbay nashetteedda. 26 Daawita na'aa, Israa'eeliyaa Kaatiyaa Solomone wodiyaappe doommina, hachche gakkanaw, Yersaalamen hawaa malatiyaa baali bonchchetti erenna diraw, Yersaalamen Asay loytsi nashetteedda. 27 Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuu nne Leewatuu dendiide, S'oossay asaa anjjana mala woosseeddino; S'oossay saluwaan, bare de'iyaa geeshsha sa'aan untuntu woosaa siseedda.

31 Hawe ubbay poletteedda wode, he sa'aan de'iyaa Israa'eeliyaa ubbatuu Yihudaa katamatuwaa biide, de'iyawaa ubbaa d'ayssana gakkanaw, eek'aa tuussatuwaa kinchereetseeddino; Asheero giyaa s'oossatti misiliyaa k'ans's'i oleeddino; Yihudaa biittaaninne Biiniyaama gadiyaan ubbaan, k'ay Efireema biittaaninne Minaase biittan de'iyaa goynniyaa d'ok'k'a sa'atuwaanne yarshshiyaa sa'aa laaleeddino. Untunttu hewantta ubbaa d'aysseeddawaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay ubbay barenttu katamaa katamaanne barenttu soo soo simmeeddino. **2** Hizk'k'yaase k'eesetuwaanne Leewatuwaa untunttu oosuwaa maaran c'uguwaan c'uguwaan shaakki esseedda. Untunttu kiitay s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa S'oossaw yarshshiyaawaanne Geeshsha Golliyaa penggiyaan Med'inaa Godaa galatiyaawaanne sabbiyaawaa. **3** Med'inaa Godaa higgayan S'aafetteeddawaadan guuranne omarssi, Sambbatan, aginay s'eeriya wodiyaaninne baalaa gallassatuwaan yarshshiyaa, s'uuggiyaa yarshshoo koshshiyaa mehetuwaa kaatii bareppe immeedda. **4** Med'inaa Godaa higgayan s'aafetteeddawaadan, k'eesatuu nne Leewatuu S'oossaa kiitaa ootsana mala, untunttoo bessiyaawaa immanaadan Yersaalamen de'iyaa asaa kaatii azazeedda. **5** Hizk'k'yaase hewaa azazo saannakka, Israa'eeliyaa Asay katsaappe, woyniyaa eessaappe, zayitiyaappe, matsaa eessaappenne goshshan mokkeeddabaappe s'eeraa S'oossaw darissiide immeeddino; barenttoo de'iyaa ubbabaappekka asiraataa Med'inaa Godaw kesseeddino. **6** Yihudaa katamatuwaan de'iyaa Israa'eeliyaa asayne Yihudaa Asay booraappenne dorssaappe asiraataanne Med'inaa Godaw, barenttu S'oossaw,

dummayi wotseeddawaa ahiide dooreeddino. **7** Unttuntu heezzentso aginaan dooretsaa doommiide, laappuntsa aginaan poleeddino. **8** Hizk'k'iyaa sinne kaappatuu dooretteeddawaa be'eedda wode, untuntu Med'inaa Godaanne S'oossaa asaa Israa'eeliyaa galateeddino. **9** Hewaappe guyyiyaan, Hizk'k'iyaa se dooriide wotseedda imuwaabaa k'eesetuwaanne Leewatuwaa oochcheedda. **10** S'aadook'a yara gidiyaa k'eese ubbatuwaa Kaappuu Azaariyaasi Hizk'k'iyaa asa, «Asay barenttu imuwaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa ahiyaawaa doommina, nuuni miide kalleeddo. Med'inaa Goday bare asaa anjeeedda diraw, hawe loytsi daruu atteedda» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Hizk'k'iyaa se Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan ayentto minjiyaa kifi letuwaa giigissanaadan asaa azazina Asay giigisseedda. **12** Asay imuwaa, barew de'iyaa waappe asiraataanne S'oossaw dummayi wotseeddawaa ammanetti immiide, he kifi letuwaa gelisseeddino. Leewii Konaanii untuntu bolla suntsetteedda; Aa ishay Shim"i Aa kaalliide suntsetteedda. **13** Kaatii Hizk'k'iyaa sinne S'oossaa Geeshsha Golliyaan kaappotiyaa Azaariyaasi azazina, Yihi'eeli, Azaazii, Nahaati, Asaaheeli, Yaarimooti, Yozabaad, Eli'eeli, Yisimaake, Mahaatinne Banaayi suntsetteeddino; untuntu Konaaniyaanne Aa ishaa Shim"a aawotetsaappe garssanna ootsanaw suntsetteeddino. **14** Leewiyaa Yimina na'ay K'orii, away doliyaa bagga penggiyaa naagiyaawe, Asay Med'inaa Godaw bare sheniyaan c'oo aheedda imuwaanne dummayi wotseeddawaa akkanawunne shaakki shaakki Immanaw suntsetteedda. **15** K'eesetuu de'iyaa katamatuwaan wogaappe laafa gakkanaw de'iyaa barenttu ishato ammanettiide, untuntu oosuwaadan oosuwaadan shaakki shaakki immanaadan

Edeni, Miniyaamini, Iyyaasu, Shamaa'e, Amaarenne Shakaane K'oreppe garssanna suntsetteeddino. **16** Barenttu c'uguwaan c'uguwaan barenttu kiitaa gallassi gallassi Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan ootsiyaawanttoo, laytsay heezuwaaw gakeeddanne heezuwaappe bolla gideedda attuma asaa ubbaw untunttu gakkiaawaa gakkiaawaa shaakki immeeddino. **17** Barenttu aawotuwaaw gollen gollen paydetti utteedda k'eesatookka immeeddino. K'ay laytsay laatamu gakeeddanne laatamuwaappe bolla gideedda Leewatoo barenttu oosuwaadan oosuwaadan barenttu c'uguwaan c'uguwaan shaakkite paydeteeddawanttu untunttu gakkiaawaa shaakki immeeddino. **18** K'eesetuunne Leewatuu barenttu yeletaadan yeletaadan paydetyaa wode, untunttu barenttu guutsa naanatuwaanna, barenttu mac'c'a asatuwaana, barenttu mac'c'a naanaanne barenttu attuma naanatuwaanna ittippe s'aafetteeddino; ayaw gooppe, untunttu ammanettiide, barenttu huup'iyaw geeyeeddino. **19** K'ay barenttu katamatuwaaw yuushshuwaan de'iyaa hentsaa gadetuwaan woy hara katamatuwaan de'iyaa Aaroona yara gideedda k'eesatoo, k'eesatuwaaw zariyaa gidiyaa attuma asatuwaappe ubbawunne barenttu yeletaadan paydeteedda Leewatuu ubbaw untunttu gakkiaaw k'umaa shaakkanaw asatuu suntsetteeddino. **20** Kaatii Hizk'k'iyaaase Med'inaa Godaa bare S'oossaa sintsan lo"o suurenne tuma gideeddawaa Yihudaa gadiyaa ubbaan ootseedda. **21** Hizk'k'iyaaase S'oossaa Geeshsha Golliyaw ootseedda oosuwaaw ubbaan, higgiaanine azazuwaan s'aafetteeddawaadan S'oossaa bare kumentsaa wozanaappe koyowaa diraw, aw ubbabay injjeteedda.

32 Kaatii Hizk'k'iyaaase S'oossaw ammanettiide ootseedda ha oosuwaappe guyyiyaan, Asoore Kaatii Sanaakireebe Yihudaa gadiyaa bolla dooddeedda; barew oyk'k'anaw k'oppiide, gimbbettu utteedda katamatuwaa dooddeedda. **2** Sanaakireebe Yerusaalamen olanaw yeeddawaa Hizk'k'iyaaase be'eedda wode, **3** katamaappe karenna goggiyaa pulttuwaa haatsaa zeeranaw bare oosanchchatuwaanne bare mino asatuwaa zoretaa besseedda; Unttuntu Aa maaddeeddino. **4** Hewaa diraw, unttuntu daro asaa shiishshiide, hewaa heeraan de'iyaa pulttotuwa ubbaanne goggiyaa shaafaa bareedino. «Asoore kaatetuu yiide, ayaa haatsaanne demmoppino» yaageeddino. **5** Hewaappe guyyiyaan, Hizk'k'iyaaase min ootsiide, laaletteedda dirssaa gimbbiyaa ubbaa zaaretsiide gimbbeedda; yaatiide Aa bolla adussa gimbbiyaa gimbbeedda. He dirssaa gimbbiyaappe kare baggana hara dirssaa gimbbiyaa gimbbeedda; k'ay Daawita Kataman de'iyaa Miillo giyaa sa'aa miniseedda. Daro ola miishshaakka gondalliyaakka med'd'eedda. **6** Yaatiide olanchchatuu kaappatuwaa asaa bolla suntseedda; untunttu ubbaa katamaa penggiyaa ellekka de'iyaa gutaran shiishshiide, **7** «Hayyanaa minnite! Asoore kaatiyaanna de'iyawaappe nuunanna de'iyawe aad'd'ee. Hewaa diraw, Asoore kaatiyawunne aanana de'iyaa daro olanchchatoo yayyoppite! Dagammoppite! **8** Aanana asaa wolk'k'ay de'ee; shin nuunanna Med'inaa Goday nu S'oossay nuuna maaddanawunne nuw olettanaw de'ee» yaagiide untuntta mintsetseedda. Yihudaa Kaatii Hizk'k'iyaaase haasayeeddaban Asay minetteedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, Asoore Kaatii Sanaakireebe bare olanchchatuu ubbaanna ittippe Laakisha katamaa dooddishin, Yihudaa Kaatiyaa Hizk'k'iyasakonne Yerusaalamen de'iyaa

Yihudaa asaa ubbaakko, oosanchchatuwaa kiitteedda. **10** Hewenne, «Asoore Kaatii Sanaakireebe, «Hinttenoo, ha dooddetti utteedda Yerusaalame kataman de'iyaa asatoo, oonan ammanetteeditee? **11** Hizk'k'iyaaase hinttentta, «Asoore kaatiyaa kushiyaappe Med'inaa Goday nu S'oossay nuuna ashshanawaa» yaagee; shin I hinttentta hewaadan baletsiidde, koshshaaninne saamuwaan wod'anaw hanee. **12** Ha s'oossatoo goynniyaa d'ok'k'a sa'atuwaanne yarshshiyaa sa'aa diggiide, Yihudaanne Yerusaalame asaa, «Hinttenttu itti yarshshiyaa sa'aa sintsan goynnite; k'ay hinttenttu yarshshuwaakka Aa bolla s'uuggite» yaagiyaawe ha Hizk'k'iyaaasa gidennee? **13** «
 «Taanine ta aawotuu hara kawutetsatuu asaa ubbaa bolla ootseeddawaa hinttenttu eribeykkite? He kawutetsatuu s'oossatuu barenttu gadiyaa ta kushiyaappe ashshanaw danddayeeddino? **14** Ta aawotuu d'aysseedda ha kawutetsatuu s'oossatuwaa ubbaa gidдон bare asaa ta kushiyaappe ashshanaw danddayeeddawe oonee? Yaatina, hinttenttu S'oossay hinttentta ta kushiyaappe woot ashshanaw danddayii? **15** Hewaa diraw, ha"ikka, Hizk'k'iyaaase hinttentta baletsoppo woy hawaadan c'immoppo. Hinttenttu Hizk'k'iyaaasa ammanoppite. Ayaw gooppe, Aa asaa ta kushiyaappe woy ta aawotuwaa kushiyaappe, gade asaa s'oossatuu woy kawutetsaa s'oossatuu ashshanaw danddayibeykkino. Yaatina, hewe hinttenttu S'oossay hinttentta ta kushiyaappe ashshanaw waan danddayii?» yaagee» yaageeddino. **16** Sanaakireeba oosanchchatuu Med'etaa Ubbaa Godaa bollanne Aa k'oomaa Hizk'k'iyaaasa bolla hara c'orabaakka haasayeeddino. **17** Sanaakireebe k'aykka Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa k'iiliic'anawunne Aa bolla haasayanaw dabddaabbiyaa s'aafiidde, «Sa'aa bollan de'iyaa kawutetsatuu

s'oossatuu barenttu asaa ta kushiyaappe ashshibeennawaadan, Hizk'k'yaasa S'oossaykka bare asaa ta kushiyaappe ashshenna» yaagiide s'aafeedda. **18** Sanaakireeba oosanchchatuu katamaa omooddanaw koyiide, dirssaa gimbbiyaa bolla utteedda Yersaalame asaa yashissanawunne dagantsanaw barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, Ibraawetsuwaan untunttu bolla waasseeddino. **19** Asaa kushiyan oosetteedda, ha sa'aan de'iyaa hara asatuwaappe s'oossatuwaa bolla haasayiyaawaadan, Yersaalame S'oossaa bollakka haasayeeddino. **20** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Hizk'k'yaasinne Amoos'a na'ay, timbbitiyaa odiyaa Isiyaasi hawaa diraw, S'oossaa woosseeddino; untunttu saluwaa pude waasseeddino. **21** Asoore kaatii dunkkaaneedda sa'aan de'iyaa olanchchatuwaa ubbatuwaa, gadaawatuwaanne kaappatuwaa d'ayssiyaa kiitanchchaa Med'inaa Goday kiitteedda. Hewaa diraw, Asoore kaatii kawushiide, bare gadiyaa simmeedda. Simmiide, bare s'oossaa golliyyaa geleedda wode, Aa naanay Aa he sa'aan mashshaan wod'eeddino. **22** Hewaadan ootsiide, Med'inaa Goday Hizk'k'yaasanne Yersaalamen de'iyaa asaa Asoore Kaatiyaa Sanaakireeba kushiyaappenne hara morkkatuwaa ubbatuwaa kushiyaappe ashsheeda; untunttu shooro biittatuwaa ubbabaappe untunttu shemppisseedda. **23** Daro asatuu Med'inaa Godaw imotaa immeeddino; Yihudaa Kaatiyaa Hizk'k'yaasawukka al"o miishshaa aheeddino. He wodiyaappe doommiide, kawutetsaa ubbay Hizk'k'yaasa loytsi bonchcheedda. **24** He wode Hizk'k'yaase harggiide, hayk'k'ana mateedda; yaatiide Med'inaa Godaa woosseedda. S'oossay aw woosetteedda; Aa patsanaw malaataa immeedda. **25** Shin Hizk'k'yaase otoretteedda diraw, S'oossay aw keekeedda keekkatetsaw Aa galatibeenna. Hewaa diraw, Aa bolla,

Yihudaa bollanne Yerusaalame bolla Med'inaa Godaa hank'k'uu
 wod'd'eedda. **26** Gidooppenne, wurssetsan Hizk'k'iyaase bare
 otoruwaa aggiide, Yerusaalame asatuwaana ittippe barenatetsaa
 kawushsheedda. Hewaa diraw, Hizk'k'iyaasa wodiyaan Med'inaa
 Godaa hank'k'uu untunttu bolla wod'd'ibeenna. **27** Hizk'k'iyaasaw
 loytsi daro duretetsayne bonchchu de'eedda; Hizk'k'iyaase bare
 biraw, work'k'aw, al'o shuchchaw, sawoo, gondalliyawunne
 hara al'o miishshaa ubbaw miishshaa minjjiyaa sa'aa
 kees's'eedda. **28** Katsaa, woyniyaa eessaanne zayitiyaa wotsiyaa
 sa'atuwaakka kees's'eedda. Dumma dumma mehii ek'k'iyaa
 ak'otuwaanne dorssaa wudii ek'k'iyaa ak'uwaa ootseedda.
29 S'oossay aw loytsi daro duretaa immeedda diraw, barew
 katamatuwaa kees's'eedda; dorssaa wudiyaanne mehiyaa
 wudiyaa daruwaa shiishsheedda. **30** Ha Hizk'k'iyaasikka
 k'ommo baggana de'iyaa Giyoone haatsaa pulitiyaa zeeriide,
 Daawita Katamaw away wulliyaa bagga zaariide, haatsaa
 yeddeedda. Hizk'k'iyaase ootseeddabay ubbay lo'o poletteedda.
31 Shin Yihudaa biittan haneedda malalissiyaa malaataabaa
 oochchanaw Baabloone mooddiyaawanttu kiitteedda asatuu
 Hizk'k'iyaasakko yeedda wode, S'oossay Aa paac'c'anawunne
 Aa wozanaan de'iyawaa ubbaa eranaw Aa yeddi besseedda.
32 Hizk'k'iyaase haneedda harabayne S'oossaw I ootseedda
 lo'o oosuwaabay Amos'a Na'aa, Timbbitiyaa Odiyaa Isiyaasa
 sas'aa Mas'aafaaninne Yihudaa Kaatetuunne Israa'eeliyaa
 Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **33** Hizk'k'iyaase
 hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeedda; k'ommo baggana
 de'iyaa Daawita zeretsatuwaa makkaanan Aa moogeeddino. I
 hayk'k'ina, Yihudaa Asay ubbayne Yerusaalamen de'iyaa Asay
 Aa bonchcheeddino. Aa kotan Aa na'ay Minaase kaateteedda.

33 Minaase kaatetiyyaa wode, laytsay aw tammanne laa'a; I Yersaalamen ishatamanne ichcheshu laytsaa kaateteedda.

2 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa sintsaappe laaggiide kesseedda asatuwaappe de'uwaa wogaa, he sheneyiyaawaa k'ulliide, ikka Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda.

3 Minaase bare aawuu Hizk'k'iyaaase laaleedda, goynniyaa d'ok'k'a sa'aa zaaretsiide kees's'eedda; Ba'aalaw yarshshiyaa sa'atuwaanne Asheero geetettiyyaa s'oossatti misiletuwa med'd'eedda. K'ay saluwaa s'oolinttetuwa ubbatookka goynneeddanne untunttoo ootseedda.

4 Med'inaa Goday kase, «Ta suntsay med'inaw Yersaalamen de'anawaa» yaagi wotseedda Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan Minaase hara s'oossatoo yarshshiyaa sa'aa giigisseedda.

5 Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa laa"u dabaabatuwaan saluwaa s'oolinttetoo ubbaw yarshshiyaa sa'aa giigisseedda.

6 Hinnooma Zanggaaraan bare attuma naanaa taman s'uuggiide yarshsheedda. I bare huup'iyawukka bitiyaawaanne muruniyaawaa gidiide, shareechhotuwaanne moyttilliyaa haasayissiyaawantta zoriyaa oochcheedda. Med'inaa Godaa sintsan I daro iitabaa ootsiidde, Aa hank'k'etseedda.

7 Hewaappe guyyiyaan, bare med'd'eedda eek'aa misiliyaa S'oossaa Geeshsha Golliyaa gidдон esseedda. He Geeshsha Gollii, S'oossay Daawitewunne Aa na'aa Solomonaw, «Israa'eeliyaa zariyaa ubbaa gidдоppe taani dooreedda ha Geeshsha Golliyaaninne Yersaalamen taani ta suntsaa med'inaw s'eesissana.

8 Taani Israa'eeliyaa asaa azazeedda azazuwaa ubbaanne Muse baggana imetteedda higgiiyaa, wogaanne pirddaa ubbaa untunttu naagiide ootsooppe, taani untunttu mayza aawaatoo immeedda gadiyaappe untunttu k'atamaa

shodissikke» yaagi wotseedda Geeshsha Golliiyaa. 9 Shin Minaase Yihudaa asaanne Yerusaalame asaa baletseedda; yaatina, untuntu Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa sintsaappe d'aysseedda derii asaawaappe aad'd'iyyaa iitaa ootseeddino. 10 Med'inaa Goday Minaasewunne Aa asaw haasayeedda; shin untuntu Aa haasayaa sisennan is's'eeddino. 11 Hewaa diraw, Med'inaa Goday Asoore kaatiyaa ola gadaawotuwaaw untuntu bolla dentseedda; untuntu Minaase siid'iyaan dafuwaa aatsiide oyk'keeddino; nahaasiyaa sanssalatan k'achchiide, Baabloone gadiyaa afeedino. 12 Minaase tuggateedda wode, Med'inaa Godaa bare S'oossaa maaduwaaw woosseedda; bare aawotuwaaw S'oossaa sintsan barenatetsaa loytsi kawushsheedda. 13 Minaase S'oossaa woosseedda wode, Med'inaa Goday aw woosetteedda; Aa watiwatuwaakka siseedda. Yerusaalamen Aa kawutetsan zaaretsi wotseedda. Med'inaa Goday S'oossaa giddiyaawaa Minaase hewan ereedda. 14 Hewaappe guyyiyaan, Minaase Giyoone Pulttuwaaw ellekka de'iyasaappe doommiide, Ofeela geetettiyaa sa'aanna aad'd'iidde biide, Moliyaa Penggiyaa geetettiyaa penggiyaa gakkanaw, kasewaappe kare baggana hara dirssaa gimbbiyaa gimbbeedda. He gimbbii Daawita Katamaappe away wuliyaa baggana de'iyaa zanggaaraan de'ee. Yihudaa katamatuwaaw ubbaan ola gadaawotuwaaw wotseedda. 15 Allaga s'oossatuwaanne eek'aa misiliyaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe diggeedda; Geeshsha Gollii de'iyaa deriyaa bollanne Yerusaalamen I ootseedda yarshshiyaa sa'aa ubbaa koliide, he katamaappe kare kessiide oleedda. 16 Minaase k'ay Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa ooras's'isiide, ittippetetsaa yarshshuwaanne galataa yarshshuwaaw an yarshsheedda. Yihudaa asaakka Med'inaa Godaw Israa'eeliyaa

S'oossaw goynnanaadan azazeedda. 17 Asay goynniyaa d'ok'k'a gishuwaan yarshshuwaa yarshshiyaawaa aggana d'ayooppekka, untuntu yarshshiyaawe Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa s'alalaassa. 18 Minaase haneedda harabay, I bare S'oossaa woosseedda woosayne Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa suntsan timbbitiyaa odiyaawanttu aw odeeddabay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. 19 K'ay Aa woosayne S'oossay aw woosetteeddabay, I ootseedda nagarayne naak'uu ubbay, Minaase barena kawushshanaappe kase ootseedda goynniyaa d'ok'k'a sa'atuunne Asheeri misiletuwaanne bare goynniyaa eek'atuwaa I esseedda sa'atuu ubbay Timbbitiyaa odiyaawanttu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteeddino. 20 Minaase hayk'k'iidde, bare mayzzan gaketeedda; yaatina, Minaasa Aa kaatiyaa gollen moogeeddino. Aa kotan Aa na'ay Amoone kaateteedda. 21 Amoone kaatetiyya wode, laytsay aw laatamanne laa"a; I Yerusaalamen laa"u laytsaa kaateteedda. 22 Aa aawuu Minaase ootseeddawaadan, ikka Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda. Aa aawuu Minaase oosisseedda misiletuu ubbaw yarshsheeddanne untuntu ootseedda. 23 Shin Aa aawuu Minaase barenatetsaa kawushsheeddawaadan, I barenatetsaa Med'inaa Godaa sintsan kawushshibeenna; Amoone naak'uwwa yaa yaa darissee. 24 Amoona oosanchchatuu Aa bolla mak'ettiide, Aa kaatiyaa gollen Aa wod'eeddino. 25 Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa asatuu Kaatiyaa Amoona bolla mak'etteedda ubbatuwaa wod'eeddino. Amoona sa'aan Aa na'aa Yoosiyaa kaateyeeddino.

34 Yoosiyaaase kaatetiyya wode, laytsay aw hosppuna; I Yerusaalamen hattamanne itti laytsaa kaateteedda. 2 Yoosiyaaase Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda; ushechcha

haddirssa geenan, bare mayza aawuwaa Daawita ogiyaan hametteedda. 3 I kaateteedda hosppuntsa laytsan biro yalaga de'iidde, bare mayza aawuwaa Daawita S'oossaw goynnanaw doommeedda; k'aykka I kaateteedda tammanne laa'entso laytsan Yihudaaninne Yersaalamen de'iyaa goynniyaa d'ok'k'a sa'atuwaanne Asheero giyaa s'oossatti misiletuwaanne massi giigisseeddanne siiliseedda med'd'eedda misiletuwaa d'ayssiyaawaa doommeedda. 4 I ek'k'iide azazina, Ba'aalaw yarshshiyaa sa'aa laaleeddino; untuttuppe bollanna de'iyaa is'aanaa c'uwayiyaawanttakka k'ans's'ereetseeddino. Asheeri misiletuwaa, massi giigisseedda eek'atuwaanne siiliseedda med'd'eedda misiletuwaa kinchchereetsi liik'issiide, d'iile kesseeddino; yaatiide he d'iiliyaa untunttoo goynniyaa asatuwaa duufuwaan laaleeddino. 5 K'ay Yoosiyaaase untuntu k'eesatuwaa mek'etsaa he yarshshiyaa sa'atuu bolla s'uuggeedda; yaatiide Yihudaanne Yersaalame geeshsheedda. 6 Minaase biittan, Efireema biittaaninne Simoon biittan, biide Niftaaleema gadiyaa gakkanaw de'iyaa katamatuwaanne bayeedda sa'aa ubbaa hewaadan ootsiide geeshsheedda. 7 Yoosiyaaase yarshshiyaa sa'aa laaleedda; Asheeri misiletuwaakka hara eek'aa misiletuwaakka kinchchereetsiide liik'isseedda. Israa'eeliyaa biittan ubbaan is'aanaa c'uwayiyaabatuwaa ubbaa k'ans's'ereetseedda. Hewaappe guyyiyaan, Yoosiyaaase Yersaalame simmeedda. 8 Yoosiyaaase kaateteedda tammanne hosppuntsa laytsan, gadiyanne Geeshsha Golliyaa geeshsheeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa bare S'oossaa Geeshsha Golliyaa ooras's'isana mala, As'aaliyaa na'aa Saafaana, Yersaalame katamaa mooddiyaa Ma'iseeyanne Yo'akaaza na'aa, waanna s'aafiyaa

Yo'aaha kiitteedda. **9** Kiitetteeddawanttu k'eese ubbatuwaa
 kaappuuwaa Hilk'k'iyaa kko yeeddino. Penggiyaa naagiyaa
 Leewatuu Minaaseppe, Efireemappe, atteeda Israa'eeliyaa
 asaa ubbaappe, Yihudaappe, Biiniyaameppenne Yersaalamen
 de'iyaa wanttuppe kase shiishshiide, S'oossaa Geeshsha
 Golliyaa aheedda miishshaa Hilk'k'iyaw immeeddino. **10**
 Hewaappe guyyiyaan, untunttu Med'inaa Godaa Geeshsha
 Golliyaa ooratsisiyaa kaappatoo immeeddino. Untunttu
 Geeshsha Golliyaa ooras's'isanaadaaninne wotsi yeggiide
 kees's'anaadan oosanchchatoo immeeddino. **11** K'ay Yihudaa
 kaatetu bayziseedda Geeshsha Golliyaa loytsissanaw
 he shaluwaan anaas'etuunne gimbbiyaawanta mitsaanne
 shuchchaa shammanaadan immeeddino. **12** Oosuwaa
 ootsiyaa asatuu ammanetteedawanta. Untunttu bolla
 suntsetteedda oydu Leewatuu, Maraara yaraappe Yahaatanne
 Obaadiyaanne, K'ahaata yaraappe Mashulaamanne Zakkaraasa.
 Yetsaa miishshaa eriyaa Leewatuu ubbay **13** tookkiyaa
 asatuwaa bollanne dumma dumma kiitaa ootsiyaawanttu
 bolla suntsetteeddino. K'ay hara Leewatuu s'aafetuwaa,
 kaappatuwaanne penggiyaa naagiyaawanta gideeddino. **14**
 Untunttu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa yeedda shaluwaa
 kessiyaa wode, k'eesii Hilk'k'ii Med'inaa Goday Muse baggana
 immeedda Higgiyaa Mas'aafaa demmeedda. **15** Hilk'k'ii
 waanna s'aafiyaa Saafaana, «Taani Med'inaa Godaa Geeshsha
 Golliyaappe Higgiyaa Mas'aafaa demmad» yaageedda. He
 mas'aafaa Saafaanaw immeedda. **16** Saafaani he mas'aafaa
 kaatiyaakko ahiide, «Ne oosanchchatuu azazetteedda azazuwaa
 ubbaa ootsino. **17** Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan
 de'iyaa shaluwaa wurssi akkiide, ooratsisiyaa kaappatoonne

ooratsiyaa oosanchchatoo immeeddino» yaagiide odeedda. **18** K'aykka waanna s'aafii Saafaani kaatiyaa, «K'eesii Hilk'k'ii taw mas'aafaa immeedda» yaageedda; Saafaani mas'aafaa kaatiyaa sintsan nabbabeedda. **19** Kaatii higgiiyaa k'aalaa siseedda wode, kayyottiide bare mayuwaa peed'eedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, kaatii Hilk'k'iyaa, Saafaana na'aa Ahik'aama, Mikaaya na'aa Abddoona, waanna s'aafiyaa Saafaananne kaatiyaa oosanchchaa Asaaya hawaadan yaagiide azazeedda; **21** «Biite; biide ta dirawunne Israa'eeliyaaninne Yihudaan atteedawanttu diraw, ha beetteedda mas'aafaa k'aalaawaa ane Med'inaa Godaa oochchite. Ayaw gooppe, ha mas'aafan s'aafetteedda ubbabaa ootsanaw, nu mayza aawotuu Med'inaa Godaa k'aalaa naagibeenna diraw, nu bolla tigetteedda Med'inaa Godaa hank'k'uu loytsi daro» yaageedda. **22** Hilk'k'iinne kaatii kiitteedda asatuu timbbitiyaa odiiyaa Hulddikko beeddino. Huldda Harihaasa na'aa Tiik'iwaa na'aa, Geeshsha Golliiyaa mayuwaa naagiyaa Shaaluuma machato. Aa Yerusaalamen laa'entso shuchchaan de'aaddu. He beedda asatuu iziw ha yewuwaa odeeddino. **23** Huldda untuntta, «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay, «Hinttena taakko kiitteedda bitaniyaw odite» yaagee. **24** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, Yihudaa kaatiyaa sintsan nabbabetteedda mas'aafan s'aafetteedda iita shek'aa ubbaa, ha sa'aa bollanne ha sa'aan de'iyaa asaa bolla ahana hanay. **25** Untunttu taana aggiide, hara s'oossatoo is'aanaa c'uwayeeddino; yaatiide untunttu barenttu kushiyan ootseeddawaan ubbaan taana hank'k'etseeddino. Hewaa diraw, ta hank'k'uu ha sa'aa bolla tigettana; I ubbakka te'etenna» yaagee. **26** «Med'inaa Godaa oochchanaw hinttentta kiitteedda Yihudaa kaatiyaa hawaadan yaagite; «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay neeni siseedda

k'aalaawaa hawaadan yaagee; 27 «Ha sa'aa bollanne ha sa'aan de'iyaa asaa bolla Med'inaa Goday haasayeeddawaa neeni siseedda wode, ne wozanay shuggina, ta sintsan ne huup'iyaa kawushsheedda dirawunne ne mayuwaa peed'aade, ta sintsan yeekkeedda diraw, taani ne woosaa sisaad. 28 Hewaa diraw, taani neena ne mayzzan gatsana; neeni saro moogettana. Taani ha sa'aa bollanne ha sa'aan de'iyaa asaa bolla ahana iitabaa ne ayfii be'enna» yaagee» yaagite» yaagaaddu. Hewaappe guyye untunttu biide, ha haasayetteeddabaa kaatiyaw odeeddino. 29 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Yoosiyaase kiittiide, Yihudaa c'imatuwaanne Yersaalame c'imatuwaa ubbaa shiishsheedda. 30 Kaatii Med'inaa Godaw Geeshsha Golliyya pude kesseedda; Yihudaa Asay ubbay, Yersaalamen de'iyaa asay, k'eesatuu nne Leewatuu, guutsaappe daruwaa gakkanaw de'iyaa Asay ubbay aanana ittippe pude keseeddino. Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe beetteedda k'aalaa c'aak'uwaa mas'aafaa k'aalaa ubbaa kaatii untunttu sisishshin nabbabeedda. 31 Hewaappe guyyiyaan, kaatii bare sa'aan ek'kiide, Med'inaa Godaa ogiyaan hamettanawunne Med'inaa Godaa higgiiyaa, Aa wogaanne Aa azazuwaa bare kumentsaa wozanaanne bare kumentsaa shemppuwaan naaganaw, k'ay ha mas'aafan s'aafetteedda c'ak'k'uwaadan ootsanaw S'oossaa sintsan geppeedda. 32 Yersaalameninne Biiniyaaman de'iyaa asaa ubbaa he k'aalaa c'aak'uwaa naaganaadan gefisseedda; Yersaalamen de'iyaa Asay S'oossaa, barenttu mayza aawotuwwa S'oossaa c'aak'uu giyaawaadan ootseeddino. 33 Yoosiyaase Israa'eeliyya asaw de'iyaa gadiyaappe tunabaa ubbaa diggeedda. Yaan de'iyaa ubbatuu Med'inaa Godaw, barenttu S'oossaw, ootsanaadan ootseedda. Yoosiyaase

de'eedda laytsaa ubbaan, untunttu Med'inaa Godaa barenttu mayza aawotuwaa S'oossaa kaalliyawaa aggibeykkino.

35 Hewaappe guyyiyaan, Yoosiyaa Yerusaalamen Med'inaa Godaw Paasigaa Baalaa bonchcheedda. Koyro aginaan tammanne oyddentso gallassi Paasigaa dorssaa maraa shukkeeddino. **2** Yoosiyaa k'eesetuwwa untuntta kiitan kiitan suntseedda; untunttu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya kiitaan mintsetseedda. **3** Med'inaa Godaw geeshsha gidiide, Israa'eeliyya ubbaa tamarissiyaa Leewatuwwa I hawaadan yaageedda; «Geeshsha Taabootaa Daawita na'ay, Israa'eeliyya Kaatii Solomone kees'iseedda Geeshsha Golliyyaan wotsite. Hawaappe sintsan Taabootaa hinttentu hashiyaan tookkanaw koshshenna. Ha"ikka S'oossaw, hinttentu Med'inaa Godawunne, Aa asaa Israa'eeliyya ootsite. **4** Israa'eeliyya Kaatii Daawitenne Aa na'ay Solomone s'aafowaadan, hinttentu c'uguwaan c'uguwaaninne hinttentu aawotuwwa gollen gollen hinttentu giigissite. **5** «Hinttentu Leewatuu hinttentu dabbotuwwa, Israa'eeliyya zaratuwwa yaratuwwa maaddana mala, hinttentu yaran yaran shaakettiide, Geeshsha Golliyya gidduwaan ek'kite; **6** Paasigaa dorssaa maratuwaakka shukkite. Hinttentu huup'iyawukka geeyite; Med'inaa Goday Muse baggana haasayeedda k'aalaa untunttu ootsanaadan hinttentu dabbotoo dorssaa maratuwwa giigissite» yaageedda. **7** Yoosiyaa Paasigaa yarshshoo hananaadan he sa'aan de'iyaa asaw hattamu sha"a dorssaa maratuwaanne deeshsha maratuwwa immeedda; k'ay heezzu sha"a korumatuwaakka immeedda. Hawantta ubbaa kaatii bare wudiyaappe immeedda. **8** Kaatii suntseedda kaappatuukka asaw, k'eesetuwwunne Leewatoo barenttubaa barenttu sheniyaan immeeddino. S'oossaa

Geeshsha Golliyaa kaappatuu Hiik'k'ii, Zakkaraasinne Yihi'eeli Paasigaa yarshshoo haniyaa laa"u sha"anne usuppun s'eetu dorssaa maratuwaanne deeshsha maratuwaa k'eesatoo immeeddino; k'ay heezzu s'eetu korumatuwaakka immeeddino.

9 Leewatuu kaappatuu Konaaniinne Aa ishatuu Shamaa'enne Nataani'eeli, k'ay Hashaabii, Yi'i'eelinne Yozabaad Paasigaa yarshshoo haniyaa ichcheshu sha"a dorssaa maratuwaanne deeshsha maratuwaa Leewatoo immeeddino; k'ay ichcheshu s'eetu korumatuwaakka immeeddino. **10** Paasigaa Baalaw ubbabay giigeedda; kaatiyaa azazuwaadan k'eesatuu barenttu sa'aan sa'aan, Leewatuukka barenttu c'uguwaan c'uguwaan ek'keeddinno. **11** Paasigaa dorssaa maratuu shukettiyaa wode, Leewatuu galbbaa k'aarishin, k'eesetu suutsaa akkiide, yarshshiyaa sa'aa bolla c'ac'c'afeeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan, s'uuggiyaa yarshshoo giigeedda dorssatuwaa ashuwaa Leewatuu bare golliyaa asan asan shaaketti utteedda Israa'eeliyaa zaratuwaa yaratoo immeeddino. Leewatuu hewaa immeeddawe Muse mas'aafan s'aafetteeddawaadan Asay Med'inaa Godaw yarshshanaassa. Unttuntu korumatuwaakka hewaadan ootseeddino. **13** Leewatuu wogay azaziyaawaadan shuketteedda Paasigaa dorssaa maratuwaa ashuwaa taman s'iis's'eeddino; geeshsha yarshshotuwaa s'aaruwaan, otuwaaninne disttiyaan doysseeddino. Yaatiide ka"eeddawaa Israa'eeliyaa zaratuwaa yaratuu ubbaw ellekka shaakki shaakki immeeddino. **14** Hewaappe guyyiyaan, Leewatuu barenttuwunne Aaroona zeretsaa gidiyaa k'eesatoo Paasigaa yarshshuwaa giigisseeddino. Ayaw gooppe, he k'eesatuu s'uuggiyaa yarshshuwaanne mod'd'uwaa yarshshuwaa yarshshiidde, k'ammaa gakkanaw ootsino. **15** Daawite, Asaafe, Hemaaninne

kaatiyaw timbbitiyaa odiyaa Yidutuuni kase azazeeddawaadan, Asaafa yaratuu, mazimuriyaa yes's'iyaa wanttu barenttu sa'aan de'iino. Penggiyaa naagiya wanttukka barenttu naagiya penggiyaa penggiyaa naagiino. Untuntu dabbotuu, Leewatuu untunttoo giigisseedda diraw, untuntu barenttu kiitaa aggebeykino. 16 Med'inaa Godaw ootsiyaa kiitay ubbay, Paasigaa Baalaa bonchchiyaawenne s'uuggiyaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa bolla yarshshiyaawe, Kaatii Yoosiyaa azazeeddawaadan haniide, he gallassi giigeedda. 17 Hewan shiik'eedda Israa'eeliyaa Asay he gallassi Paasigaa Baalaa bonchcheedda; untuntu irshshuu gelibeenna ukitsaa Baalakka laappun gallassi bonchcheeddino. 18 Timbbitiyaa odiyaa Sammeela wodiyaappe doommina, hewaa mala Paasigaa Baalay Israa'eelan bonchchetti erenna. Yoosiyaaase, k'eesatuu nne Leewatuu, he koshiyan shiik'eedda Yihudaa asay, Israa'eeliyaa Asay ubbayne Yerusaalamen de'iyaa Asay bonchcheeddawaa mala Paasigaa Baalaa kase Israa'eeliyaa kaatetuwaappe bonchcheeddawe ittuunne baawa. 19 Ha Paasigaa Baalay Yoosiyaaase kaateteedda tammanne hosppunsa laytsan bonchcheteedda. 20 Ha ubbaappe guyyiyaan, Yoosiyaaase Geeshsha Golliyyaa giigisseedda wode, Gibs'e Kaatii Nakoy Efiraas'iisa Shaafaa ellekka de'iyaa Karkkamiisha giyaa kataman olettanaw beedda. Yoosiyaaase Aa te'anaw kesseedda. 21 Shin Nakoy Yoosiyasakko asaa kiittiide, «Yihudaa kaatiyaw, taananne neena walassiyaawe ayee? Taani yeeddawe ta morkkatuwaa olanaassappe attina, neena olanaassa gidenna. Ta morkkatuwaa taani ellekka olanaadan S'oossay taana azazeedda. S'oossay neena d'ayssennaadan, taananna de'iyaa S'oossaanna gaaddatiyaawaa agga» yaageedda. 22

Gidooppenne, Yoosiyaase S'oossay Nako baggana odeeddawaa sisennaaninne guyye simmennaan is'seedda. Morkketuu barena erenna mala, bare kawutetsaa mayuwaa laammeedda; Magido dembbaa olettanaw geleedda. **23** Wonddaafiyaa asatuu Kaatiyaa Yoosiyaasa dukkiide c'addeeddino. Kaatii bare k'oomatoo, «Taani loytsi c'adettaad; taana olaa giddoppe kessite» yaageedda. **24** K'oomatuu Yoosiyaasa paraa gaariyaappe dentsiide, aw de'iyaa laa'entso paraa gaariyan wotsiide, Aa Yersaalame aheeddino. I yaan hayk'keedda; bare mayza aawotuwaa makkaanan moogetteedda. Yihudaa asayenne Yersaalame Asay ubbay aw yeekkeedda. **25** Ermaasi Yoosiyaasaw zilaaliyaa zilaassaa kessiide s'aafeedda; yeekuwa yeekkiyaa mac'c'a asatuunne attuma asatuu Yoosiyaasa k'oppi k'oppiide yeekkiyaa wode, ha Ermaasi kesseedda zilaassaa zilaaliyaawe Israa'eeliyaa biittan woga gideedda. He zilaassay Israa'eelatuu Yeekuwa Zilaassaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **26** Yoosiyaase haneedda harabay, Med'inaa Godaa higgiiyan s'aafetteeddawaadan I ootseedda lo'o oosuwaabayenne **27** koyroppe wurssetsaa gakkanaw I poleeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuunne Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda.

36 Hewaappe guyyiyaan, he biittaa Asay Yoosiyaasa na'aa Yo'akaaza dooreeddino; Aa aawuwaa sa'aan Yersaalamen kaateyeeddino. **2** Yo'akaazi kaatetiyyaa wode, laytsay aw laatamanne heezza; I Yersaalamen heezzu aginaa kaateteedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, Gibs'e kaatii Yo'akaaza Yersaalame kaatetetsaappe wotseedda; heezzu sha"anne oyddu s'eetu kiilo giraame dees'iyaa s'agaraa biraanne hattamanne oyddu kiilo giraame dees'iyaa work'k'aa Yihudaa asaa giirisseedda. **4** Gibs'e kaatii Yo'akaaza ishaa Eliyaak'iima Yihudaa bollanne

Yerusaalame bolla kaateyeedda; Aa suntsaa Yo'aak'eema yaagiide laammeedda. Yaatiide Yo'aak'eema ishaa Yo'akaaza Gibs'e afeedda. **5** Yo'aak'eemi kaatetiyya wode, laytsay aw laatamanne ichchesha; I Yerusaalamen tammanne itti laytsaa kaateteedda. Med'inaa Godaa bare S'oossaa sintsan iitabaa ootseedda. **6** Baabloone Kaatii Naabukadanas'oore Aa olettiide, Baabloone afanaw nahaasiyaa sanssalatan k'achcheeda. **7** Naabukadanas'oore k'ay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe shaluwaa akkiide, Baabloone afiide, bare kaatiyaa gollen wotseedda. **8** Yo'aak'eemi haneedda harabay, I ootseedda tunabayne I ootseedda iitabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuunne Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. I hayk'k'ina, Aa kotan Aa na'ay Yo'aakiine kaateteedda. **9** Yo'aakiine kaatetiyya wode, laytsay aw hosppuna; I Yerusaalamen heezzu aginanne tammu gallassaa kaateteedda. Med'inaa Godaa sintsan I iitabaa ootseedda. **10** Laytsay laamettiyya wode Kaatii Naabukadanas'oore asaa kiittiide, Yo'aakiinanne Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa al'o miishshatuwaa aanana ittippe Baabloone ahiseedda. Yaatiide Aa aawuwaa ishaa Sedek'iyaasa Yihudaa bollanne Yerusaalame bolla kaateyeedda. **11** Sedek'iyaasi kaatetiyya wode, laytsay aw laatamanne itta; I Yerusaalamen tammanne itti laytsaa kaateteedda. **12** Med'inaa Godaa bare S'oossaa sintsan I iitabaa ootseedda; k'ay Med'inaa Godaa suntsan timbbitiyya odiyaa Ermaasa sintsan barena kawushshibeenna. **13** Sedek'iyaasi ammanettanaadan barena S'oossaa suntsan c'aak'k'etseedda Naabukadanas'oorra bolla makkaleedda. Med'inaa Godaakko Israa'eeliyaa S'oossaakko simmiyaawaa aggiide, bare morggiyaa zoozisseedda; bare wozanaakka muumisseedda. **14** K'ay

Yihudaa asayenne untuntta kaaletsiyaa k'eesatuu, ubbakka ammanetennawannta gideeddino. Untunttu hara kawutetsaa Asay ootsiyaa sheneyiyaa oosatuwaa k'ulliide, Med'inaa Goday Yersaalamen geeshshedda Aa Geeshsha Golliyaakka tunisseeddino. **15** Med'inaa Goday, untunttu mayza aawotuwa S'oossay bare asawunne bare Geeshsha Golliyaw k'arettiyya diraw, bare timbbitiyya odiyaaawannta untunttoo zaari zaariide kiitteedda. **16** Shin Med'inaa Godaa hank'k'uu untunttu bolla wod'd'anawaa gakkanawunne untunttoo kessi akkiyya sa'ay d'ayana gakkanaw, untunttu S'oossay kiitteeddawanttu bolla k'iliic'eeddino, Aa k'aalaa kad'eeddinonne timbbitiyya odiyaaawanttu bolla miic'c'eeddino. **17** Hewaa diraw, S'oossay Baabloone kaatiyya untunttu bolla dentsiide aheedda. Yaatina untunttu yalaga attuma asaa Geeshsha Golliyya gidдон mashshaan wod'eedda; yalaga attuma asatoo, woy geelayotoo, woy c'imatoo, k'arettennaan, S'oossay untuntta ubbaa Naabukadanas'ooraa kushiyan aatsiide immeedda. **18** Baabloone kaatii S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa miishshatuwaa ubbaa, daruwaanne laafa, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa miishshaa, kaatiyya miishshanne Aa oosanchchatuu miishshaa ubbaa akkiide, Baabloone afeedda. **19** Hewaappe guyyiyaan, Baabloone olanchchatuu S'oossaa Geeshsha Golliyya taman s'uuggiide, Yersaalame dirssaa gimbbiyaakka laaleeddino. Kaatiyya golliyya ubbaa taman s'uuggiide, yaan de'iyaa al'o shaluwaa ubbaa d'aysseeddino. **20** Kaatii mashshaappe palahiide atteeddawantta omooddiide Baabloone afeedda. Parsse kawutetsay wolk'k'aamana gakkanaw, untunttu aawunne Aa naanaw k'oomaa gideeddino. **21** Hewan Med'inaa Goday timbbitiyya odiyaa Ermaasa baggana odeedda k'aalay

poletteedda. Wurssetsan biittay laappun tammu laytsaa kumentsaa Asay baynna sa'aa gidiide shemppeedda; hewenne, laappuntsa laappuntsa laytsaa Sambbata ootsiide, gadiyaa shemppissiyaawaa Asay aggeeda gishshassa. 22 Parsse Kaatii K'iirroosi kaateteedda koyro laytsan, timbbitiyaa odiyaa Ermaasa baggana Med'inaa Goday haasayeeddawaa poleedda. Parsse Kaatii K'iirroosi bare kawutetsaa gidдон ubba saan hawaadan yaagiide awaayanaadaaninne s'aafiide wotsanaadan Med'inaa Goday Aa ayaanaa dentsetseedda; 23 «Parsse Kaatii K'iirroosi hawaadan yaagee; «Med'inaa Goday, saluwaa S'oossay ha sa'aa kawutetsatuwaa ubbaa taw immeedda; k'ay Yihudaan de'iyaa Yerusaalamen taani aw Geeshsha Golliyya kees's'anaadan taana suntseedda. Med'inaa Godaa asaa gideedda ooninne yaa bo. Med'inaa Goday Aa S'oossay aanana gido!» yaagee» yaageedda.

Izira

1 Paarise Kaatii K'iiroosi kaateteedda koyro laytsan, timbbitiyaa odiiyaa Ermaasa baggana Med'inaa Goday haasayeeddawaa poleedda. Paarise Kaatii K'iiroosi bare kawutetsaa gidдон ubba saan hawaadan yaagiide awaayanaadaaninne s'aafiide wotsanaadan Med'inaa Goday Aa ayaanaa dentsetseedda; **2** «Paarise Kaatii K'iiroosi hawaadan yaagee; «Med'ina Goday saluwaa S'oossay sa'aa kawutetsatuwaa ubbaa taw immeedda; k'ay Yihudaan de'iyaa Yersaalamen taani aw Geeshsha Golliiyaa kees's'anaadan taana suntseedda. **3** S'oossaa asaa gideedda ooninne yaa bo. Aa S'oossay aanana gido! Hinttenttu Yihudaan de'iyaa Yersaalame biide, yaan Yersaalamen de'iyaa Med'inaa Godaa, Israa'eeliyaa S'oossaa Geeshsha Golliiyaa zaaretsiide kees's'ite. **4** Dumma dumma biittan de'iyaa Asay ubbay Ayhudatuwaappe atteedawanttu biraa, work'k'aa, dumma dumma miishshatuwaanne mehiyaa immiide maaddino; k'ay Yersaalamen de'iyaa S'oossaa Gollewukka barenttu sheniyaan immiyaa imotaa immino» yaageedda» yaagee. **5** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa zaratuunne Biiniyaama zaratuwaa kaappatuu, k'eesatuu nne Leewatuu, k'ay S'oossay untunttu wozanaa dentsetseedda ubbatuu Yersaalamen Med'ina Godaa Golliiyaa kees's'anaw baanaw denddeeddino. **6** K'ay untunttu shooruwaan de'iyawanttukka barenttu sheniyaan immeeddawaa bolla gujjiide, biraa miishshaanne work'k'aa shaluwaa, hara dumma dumma miishshatuwaanne mehiyaa immiide, untuntta maaddeeddino. **7** Hewaa bollakka k'ay Kaatii K'iiroosi Naabukadanas'oore Yersaalameppe afiide bare s'oossatuwaa gollen wotseedda Med'ina Goda Golliiyaa miishshatuwaa immeedda. **8** Paarise Kaatii K'iiroosi

miishshatuwaa wotsiyaa golliyya kaappuwaa Mitiredaatan kesissiiddinne paydissiide, Yihudaa mooddiyya Sheshibaas'aara kushiyan sheed'd'edda. **9** Simmeedda miishshaa paydu hawaa: hattamu work'k'aa saanetuwaa, itti sha"a biraa saanetuwaa, laatamanne udduppun goloodotuwaa, **10** work'k'aappe oosetteedda hattamu miishshatuwaa, biraappe oosetteedda oyddu s'eetanne tammu miishshatuwaanne itti sha"a hara duma duma miishshatuwaa. **11** Work'k'aa miishshatuunne biraa miishshaa paydu ubbaanna ichcheshu sha"anne oyddu s'eeta; ha miishshatuwaa ubbaa omooduwaan beedda Asay Baablooneppe Yersaalame simmiyaa wode Sheshibaas'aari akkiide yeedda.

2 Baabloone Kaatii Naabukadanas'oore omoodiide, bare gadiyaa afeedda asaappe pude barenttu katamaa katamaa, Yersaalammenne Yihudaa simmeedda asatuu hawaappe kaalliyaawantta. **2** Untuntu Zarubaabeela, Iyyaasa, Nahimiyaa, Saraaya, Ra'eelaaya, Marddikiyoosa, Bilishaana, Misppaara, Bigiwaaya, Rehumanne Ba'aana. Omooduwaappe simmeedda Israa'eeliyaa asaa paydu hawaa. **3** Par"oosha yaratu 2,172. **4** Shafaas'iyaa yaratu 372. **5** Araaha yaratu 775. **6** Iyyaasunne Yoo'aaba naanaa gidiyaa Paahati-Moo'aaba yaratu 2,812. **7** Elaama yaratu 1,254. **8** Zattu yaratu 945. **9** Zakkaaya yaratu 760. **10** Baana yaratu 642. **11** Bebaaya yaratu 623. **12** Azggaada yaratu 1,222. **13** Adoonik'aama yaratu 666. **14** Bigiwaaya yaratu 2,056. **15** Adiina yaratu 454. **16** Hizk'k'iyaa yara gidiyaa As'eera yaratu 98. **17** Bes'aaya yaratu 323. **18** Yoora yaratu 112. **19** Hashuuma yaratu 223. **20** Gibbaara yaratu 95. **21** Beeteleeme Asay 123. **22** Nas'oofa katamaa Asay 56. **23** Anatoota katamaa Asay 128. **24** Azimaaweeta

katamaa Asay 42. 25 K'iriyaati-Yi'aariima, Kafiiranne Ba'eroota
katamatuwaa Asay 743. 26 Raamanne Gebaa'a katamatuwaa
Asay 621. 27 Mikimaasa katamaa Asay 122. 28 Beeteelenne
Aata katamatuwaa Asay 223. 29 Nabo katamaa Asay 52. 30
Maagibiisha katamaa Asay 156. 31 Laa"entso Elaama katamaa
Asay 1,254. 32 Hariima katamaa Asay 320. 33 Looda, Hadiidanne
Oono katamatuwaa Asay 725. 34 Iyaarkko katamaa Asay 345.
35 Sanaa'a katamaa Asay 3,630. 36 Hawanttu omooduwaappe
simmeedda k'eesetuwaa: Iyyaasu yara gidiyaa Yadaaya yaratuu
973; 37 Imeera yaratuu 1,052; 38 Paashihuura yaratuu
1,247; 39 Hariima yaratuu 1,017. 40 Hawanttu omooduwaappe
simmeedda Leewatuwaa: Hodaawiyaa yara gidiyaa Iyyaasunne
K'aadimi'eela yaratuu 74; 41 Asaafa yara gidiyaa mazimuriyaa
yes's'iyaawanttu 128; 42 Penggiyaa naagiyaa Shaaluuma,
As'eera, S'almmoona, Ak'k'uuba, Has'iis'anne Shobaaya
yaratuu 139. 43 Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'oomatuwaa
yaratuwaa: S'iha yaratuwaa, Hasuufa yaratuwaa, S'abba'oota
yaratuwaa, 44 K'eeroosa yaratuwaa, Si'aaha yaratuwaa, Padoona
yaratuwaa, 45 Labaana yaratuwaa, Hagaaba yaratuwaa,
Ak'k'uuba yaratuwaa, 46 Hagaaba yaratuwaa, Shamilaaya
yaratuwaa, Hanaana yaratuwaa, 47 Giddeela yaratuwaa,
Gahaara yaratuwaa, Ra'aaya yaratuwaa, 48 Raas'iina yaratuwaa,
Nak'oda yaratuwaa, Gazzaama yaratuwaa, 49 Uuza yaratuwaa,
Paaseeha yaratuwaa, Besaaya yaratuwaa, 50 Asinaa yaratuwaa,
Me'uniima yaratuwaa, Nafisiima yaratuwaa, 51 Baak'ibuuk'a
yaratuwaa, Hak'uufa yaratuwaa, Harihuura yaratuwaa,
52 Baas'iluuta yaratuwaa, Mahiida yaratuwaa, Harshsha
yaratuwaa, 53 Bark'k'oosa yaratuwaa, Sisaara yaratuwaa,
Temaaha yaratuwaa, 54 Nas'iha yaratuwaanne Has'iifa

yratuwaa. **55** Solomone k'oomatuwaa yratuwaa: Sos'aaya
 yratuwaa, Hassofereeta yratuwaa, Paruuda yratuwaa,
56 Yaa'ila yratuwaa, Dark'k'oonaa yratuwaa, Giddeela
 yratuwaa, **57** Shafaas'iyaa yratuwaa, Has's'iila yratuwaa,
 Pokereti-Has's'abayma yratuwaanne Aama yratuwaa. **58**
 Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'oomatuwaa yratuunne
 Solomone k'oomatuwaa yratuwaa paydu ubbaanna heezzu
 s'eetanne udduppun tammanne laa"uwaa. **59** Haratuukka k'ay
 Telmmelaaha, Teliharshsha, Karuuba, Adaananne Imeera giyaa
 katamatuwaappe Yersaalame pude beeddino. Shin untunttu;
 barenttu aawotuu Israa'eeliyaa sheeshsha gidiyaawaa erissanaw
 danddayibeykkino. **60** Hewanttu Dalaaya, S'oobbiyaanne Nak'oda
 yratuwaa; untunttu payduukka ubbaanna usuppun s'eetanne
 ishatamanne laa"uwaa. **61** K'eesetuwaappe Habaaya yratuu,
 Hak'k'oos'a yratuunne Barzillaaya yratuu simmeeddino. Hawe
 Barzillaaya giyaawe Gala'aade biittaa asaa gidiyaa Barzillaaya
 naatto akkiidde, bare bolluwaa suntsaan s'eesetteedda. **62**
 Hawanttu barenttu yeletaa s'ap'uwaa eranaw yeletaa mas'aafan
 koyeeddino, shin demmibeykkino. Hewaa diraw, untunttu
 tunaadan paydettiide, k'eesetetsan ootsennaadaninne K'eesee
 gidenaadan digetteeddino. **63** K'ay Uuriimiyaaninne Tumiimiyaan
 shaakki pirddiyaa k'eesii denddana gakkanaw, untunttu
 geeshsha k'umaappe maanaw danddayennawaa Ayhudatuwaa
 mooddiyaawe untuntta azazeedda. **64** Omooduwaappe Yihudaa
 biittaa simmeedda asaa paydu ubbaanna 42,360. **65** Hewaa
 bollakka k'ay 7,337 attuma k'oomatuunne mac'c'a k'oomatuunne
 200 attumawaanne mac'c'a mazimuriyaa yes's'iyaawanttukka
 simmeeddino. **66** Untunttu paratuwaa paydu 736; untunttu
 bak'ulotuu 245; **67** untunttu gaalotuu 435; untunttu haretuu

k'ay 6,720. **68** Unttuntu Yerusaalamen kase Med'ina Goda Gollii de'iyaa sa'aa gakteedda wode, yaratuu kaappatuwaappe amareedawanttu Med'inaa Godaa Gollii kase bare sa'aan kees's'ettana mala, barenttu sheniyaan imotaa immeeddino. **69** Ittuu ittuu barew danddayiyaawaa keeshshaa keeshshaa ha S'oossaa Golliyaa oosoo immeedda; untuntu ubbaanna 500 kiilo giraamiyaa dees'iyaa work'k'aa, 2,800 kiilo giraamiyaa dees'iyaa biraanne 100 k'eesatuwaa mayuwaa immeeddino. **70** Hewaappe guyyiyaan k'eesatuu, Leewatuunne asaappe amareedawanttu Yerusaalamen utteeddino; mazimuriyaa yes's'iyaawanttu, penggiyaa naagiyaawanttunne Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'oomatuu Yerusaalame yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaan utteeddino; k'ay atteeda Israa'eeliyaa asatuu ubbay barenttu katamatuwaan katamatuwaan utteeddino.

3 Laapuntsa aginay gakkiiyaa wode Israa'eeliyaa Asay barenttu katamaa katamaa simmeeddino, untuntu ubbay itti asaadan Yerusaalamen shiik'eeddino. **2** Yos'edeek'a na'aa Iyyaasunne Aa kaaliyaa k'eesatuu k'ay Salaatiyaala na'aa Zarubaabeelne Aa dabbotuu S'oossaa asaa Muse higgiiyan kase s'aafetteeddawaadan s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshanaw, Israa'eeliyaa S'oossaw yarshshiyaa sa'aa giigisseeddino. **3** Untuntu he gadiyaan de'iyaa asaw yayyooppenne, aggenaan yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa kase I koletteedda sa'aan zaaretsiide kees's'eeddino. Giigissiide, s'uuggiyaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw wonttanne omarssi ubbaa wode yarshsheeddino. **4** Kase s'aafetteeddawaadankka untuntu Daasiyaa Baalaa bonchcheeddino; s'uuggiyaa yarshshuwaakka hachchew hachchew bessiyaawaa payduwaa pac'issennan yarshsheeddino. **5** K'ay ubbaa wode yarshshiyaa

s'uuggiyaa yarshshuwaa, aginay s'eeriya wode yarshshiyaa yarshshuwaanne Med'inaa Godaa geeshsha baalatuwaan yarshshiyaa yarshshuwaa ubbaakka yarshsheeddino. Hewaa bollakka Asay bare sheniyaan Med'inaa Godaw immeedda imotaa ubbaakka yarshsheeddino. **6** Laappuntsa aginaan koyro gallassan untuntu Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa doommeeddino; shin he wode Med'ina Godaa Geeshsha Golliyyaa kees's'iyaa baasuu biro baasettibeenna. **7** Hewaappe guyyiyaan, shuchchaa massiyaawanttoonni anaas'etoo shaluwaa gishiide k'as'areeddino. Paarise Kaatii K'iirroosi untuntu azazeedda diraw, Liibaanoosappe zigaa abbaa pintsii, Yoop'p'e ahanaw Sidoonanne S'iirroosa biittaa asaw k'umaa, ushshaanne zayitiyya immeeddino. **8** Hewaappe guyyiyaan, untuntu Yersaalamen de'iyaa S'oossaa Gollii de'iyaa sa'aa gakeedda laa'entso laytsan laa'entso aginaan, Salaatiyaala na'ay Zarubaabeele, Yos'edeek'a na'aa Iyyaasunne untuntu dabbotuu, k'eesatuu, Leewatuunne omooduwaappe simmiide, Yersaalame yeedda Asay ubbay kiitaa doommeeddino. K'ay Med'ina Godaa Golliyyaa kiitaa aawotetsan s'eelana mala, laatamu laytsaa gideeddawantanne laatamu laytsaappe aad'd'edda Leewatuwaa suntseeddino. **9** Leewiyaa zariyaa gidiyaa Iyyaasu, Aa naanayne Aa dabbotuu, Hodaawiyaa yara gidiyaa K'aadimi'eelanne Aa naanay ittippe gidii, S'oossaa Golliyyaa kiitaa aawotetsan s'eelleeddino; k'ay Henadaada yara gidiyaa Leewatuukka untuntu maaddeeddino. **10** Gimbbiyaawantuu Med'ina Godaa Geeshsha Golliyyaa gimbbanaw baasuwa baasi wursseedda wode, k'eesatuu barenttu mayuwaa mayyi s'urummbaa oyk'kiide, k'ay attuma asaa gidiyaa Asaafa yaratuwaa, Leewatuukka, daalaa oyk'kiide, Israa'eeliyya

Kaatiyaa Daawita wogaadan Med'inaa Godaa galatanaw ek'keeddinno. **11** Unttuntu Med'inaa Godaa galatiiddinne k'ans's'ennaan mazimuriyaan sabbiidde, hawaadan yaagiide, aw yes's'eeddino; «Med'inaa Goday lo'a; I Israa'eeliyaa siik'iyaa siik'uu med'inaawaa» yaageeddino. K'ay Med'ina Godaa Golliyaa baasuu baasetteedda diraw, Asay ubbay barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide homboc'iidde, Med'inaa Godaa galateeddino. **12** Shin kase Golliyaa be"eedda c'ima k'eesetuwaappe, c'ima Leewatuwaappenne c'ima golliyaa kaappatuwaappe daratu ha"i Geeshsha Golliyaa gimbbanaw baasetteedda baasuwa be'eedda wode, barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide yeekkeeddino; haratuu mata nashettiidde homboc'eeddino. **13** Hewaa diraw, nashettiidde homboc'iyawaa yeekkiyaawaappe shaakki eranaw danddayettienna. Ayaw gooppe, untuntu loytsi kooshumiya diraw, untuntu kooshunchchaykka haako san sisetee.

4 Omooduwaappe simmeedda asatuu Med'ina Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw Geeshsha Golliyaa kees's'iyawaa Yihudaanne Biiniyaama morkketuu siseeddino. **2** Zarubaabeelakonne golliyaa kaappatuwaakko yiide, hawaadan yaageeddino; «Asoore Kaatii Asiraadooni nuuna ha sa'aw aheedda gallasaappe doommiide, nuunikka hinttenttu S'oossaa koyyeettonne yarshsheetto. Hewaa diraw, nuunikka hinttenana ittippe ane kees's'oytte» yaageeddino. **3** Shin Zarubaabeele, Iyyaasunne Israa'eeliyaa zaratuwaa kaappatuu untuntu zaariide, hawaadan yaageeddino; «Nu Golliyaa kees's'anaw nuwunne hinttenttoo ay ittippetetsinne baawa. Shin Paarise Kaatii K'iiroosi azazeeddawaadan, nu s'alaalay Med'ina Godaw Israa'eeliyaa S'oossaw kees's'ana» yaageeddino. **4** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa biittaa asatuu kees's'ennaadan, he gadiyaan

de'iyaa asatuu hashiyaa shoc'eeddinonne yashisseeddino. **5**
K'ay Paarise Kaatiyaa K'iirroosa laytsay wuranawunne aappe
simmiide Daariyoosi Paarisen kaateteedda wodii gakkanaw,
untuntu Yihudaa asatuwaa zoretaa laalanaw zorettiyaawantta
mattayeeddino. **6** Ars's'ekissise kawutetsaa doommetsan,
untuntu Yihudaanne Yersaalame asaa mootanaw paylliyyaa
dooyeeddino. **7** Ars's'ekissise kaateti de'ishshin, Bishilaami,
Mitiredaati, S'aabi'eelinne untuntunna ittippe ootsiyaawaanttuna
gidiide, Paarise Kaatiyaa Ars's'ekissisaw dabddaabbiyyaa
s'aafeeddino; he dabddaabbii Sooriyaa gade pidoliyaaninne
k'aalan s'aafetteedda. **8** Wotaadaraa mooddiyya Rehuuminne
s'aafiyya Shimshshaayi Yersaalamebaa hawaadan yaagiide,
Kaatiyaa Ars's'ekissisaw dabddaabbiyyaa s'aafeeddino; **9**
«Ha dabddaabbii biittaa mooddiyya Rehuumappe, s'aafiyya
Shimshshaayappe, beni Elaama biittan de'iyaa Suusappe,
Ereekappenne Baablooneppe yeedda pirddiyaanne daannatiyya
untuntu yaratuwaappenne **10** gitanne bonchchetteedda
Kaatiyaa Asanaafari omooddi ahiide, Samaariyaaninne
Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa Bagga Gadiyaan
wotseedda asaa ubbaappe s'aafetteedda» yaageeddino.
11 Untuntu aw kiitteedda dabddaabbii hawaadan yaagee;
«Kaatiyaa Ars's'ekissisaw, Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa
Bagga gadiyaan de'iyaa ne k'oomatuwaappe: **12** «Kaatiyaw, ne
matappe haa nuukko yeedda Ayhudatuu Yersaalame biide, he
makkalanchchanne iita katamaa zaariide kees's'i de'iyawaa
era. Aa gimbbiyaa ooras's'isiino; Aa s'ap'uwaakka ooras's'isiino.
13 K'ay kaatiyaw, ha katamay kees's'ettiyaabaa giddooppene
Aa gimbbiyaakka ooras's'isiyaabaa gidoope, hewaappe
guyyiyaan, untuntu giiraanne k'aras'aa k'ans's'ennawaa era.

Hewaappe denddeeddawaan kaatiyaa gollew geliyaa miishshay
 pac'a gidana. 14 Nuuni kaatii suntsina ootsiyaawantta gidiyaa
 gishshawunne kaatii kawushishin be'anaw koyenna diraw,
 hawaa neeni erana mala giide kiitteetto. 15 Hewaa diraw, kase
 ne aawotuwwa taarikiyaa mas'aafay koyettiide s'eeletto; hewan
 s'aafetteeddawaappe neeni ha katamay benippekka doommiide,
 makkalanchcha katamaa gidiyaawaanne kaatetoonne biittatoo
 metuwaa med'd'eeddawaa gidiyaawaa eranaw danddayaasa.
 Hewaappe denddeeddawaan I koletteedda. 16 Hewaa diraw,
 ha katamay kees's'ettiyaawaa gidooppen Aa gimbbiyaakka
 ooras's'isiyaawaa gidoope, Efiraas'iisa Shaafaappe awaay
 wulliyaa Bagga Biittay ne kushiyaappe kesseeddawaa era»
 yaageeddino. 17 Kaatii hawaadan yaagiyaa zaaruwaa untunttoo
 yeddeedda; «Wotaadaratuwaa mooddiyaa Rehuumaa, s'aafiyaa
 Shimshshaayaa, Samaariyaaninne Efiraas'iisa Shaafaappe
 away wulliyaa Bagga gadiyaan de'iyaa untunttunna ootsiyaa
 asaa ubbaw, hinttentta saro gay. 18 Hinttenttu taw yeddeedda
 dabddaabbii bilettiide nabbabetteedda. 19 Taani azazina,
 kase taarikii koyettiide s'eeletteedda; ha katamay benippekka
 doommiide, kaatetoo makkalanchcha gidiyaawenne metuwaa
 med'd'iyaa wanttu de'iyaa sa'aa gidiyaawe eretteedda. 20
 Yersaalamen wolk'k'aama kaatetuu kawuteeddino; Efiraas'iisa
 Shaafaappe awaay wulliyaa Bagga Biittaappekka he kaatetuu
 giiraanne k'aras'aa akkeeddino. 21 Hewaa diraw, taani
 untunttoo ootsite giyaa azazuwaa immana gakkanaw, ha
 asatuu he katamaa kees's'iyawaa essana mala odite. 22
 Hinttenttu ha yewuwaa sheneko geena mala naagettite.
 Ayaw gooppe, kaatetoo metuwaa darissanaw koshshenna»
 yaagiide kiitteedda. 23 Kaatiyaa Ars's'ekisisa dabddaabbii

Rehumaw, s'aafiyaa Shimshshaayawunne untuntunna ootsiyaa ubbatoo nabbabetteedda wode, Yersaalamen de'iyaa Ayhuda asatuwaakko elleelli biide, untuntu kees's'iyawaa wolk'k'an te"eeddino. 24 Yersaalamen de'iyaa S'oossaa Golliyya kiittay Parisa kaatii Daariyoose kaateteedda laa'entso laysay gakkanaw, ek'k'o sa'aan atti aggeeda.

5 He wodiyaan timbbitiyaa odiyaawanttu Haagenne Iddo na'ay Zakaraasi Yihudaaninne Yersaalamen de'iyaa Ayhuda asatoo Israa'eeliyaa S'oossaa suntsan timbbitiyaa odeeddino. 2 Salaatiyaala na'ay Zarub-baabeelinne Yos'edeek'a na'ay Iyyaasu denddiide, Yersaalamen de'iyaa S'oossaa Golliyya zaaretsiide kees's'anaw doommeeddino. Timbbitiyaa odiyaawanttukka untuntunna ittippe gidiide, untunta maaddeeddino. 3 He wode, Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa bagga biittaa mooddiyaa Tattanaaya giyaawe, Shatarbbozina giyaawenne untuntunna ootsiyaawanttu yiide, «Hinttenttu ha Golliyya kees's'ana malanne polana mala, hinttenttoo oonee odeeddawe?» yaagiide oochcheeddino. 4 Untuntu k'ay, «Hawaa gimbbiyaa asatuwaa suntsay oona oonee?» yaagiide oochcheeddino. 5 Shin he yewuu Daariyoosakko gakkina, Aa matappe dabddaabbii s'aafettiide yaana gakkanaw, untuntu barenttu oosuwaaggibeykkino; ayaw gooppe, untuntu S'oossaa ayfii ayihuda c'imatuwaa bolla de'ee. 6 Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa bagga biittaa mooddiyaa Tattanaayi, Shatarbbozininne untuntunna ootsiyaawanttu Kaatiyaa Daariyoosaw kiitteedda dabddaabbii 7 hawaadan yaagee: «Kaatiyaa Daariyoosa, kumentsaa sarotetsay new gido! 8 «Nuuni Yihudaa gadiyaan de'iyaa wolk'k'aama S'oossaa Golliyaakko beeddo. He shuchchaan kees's'etteedda; k'ay gimbbiyaa garssankka mitsay wod'd'eedda. Oosuukka

wolk'k'aama akeekaaninne elleelli oosettiidde de'ee. 9 «Unttuntu c'imatuwaa nuuni hawaadan yaagiide oochcheeddo; «Ha Golliyaa kees's'ana malanne polana mala, hinttenttoo oonee odeeddawe?» yaagiide oochcheeddo. 10 K'ay new s'aafiide erissana mala, untuntta ha kiitaan kaaletsiyaawanttu suntsaykka oonentto oochcheeddo. 11 «Unttuntu hawaadan yaagiide zaareeddino; «Nuuni saluwaanne sa'aa S'oossaa k'oomatuwaa; k'ay nuuni Israa'eeliyaa kaatiyaa gitay daro laytsaappe kase baggan kees's'i poleedda Geeshsha Golliyaa zaaretsi kees's'etto. 12 Nu aawotuu saluwaa S'oossaa hank'k'etseedda diraw, I untuntta Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooru kushiyan aatsi Immina, I ha Golliyaa koli aggeeda; asaakka Baabloone gadiyaa omoodoo akkiide beedda. 13 « «Shin Baabloone Kaatii K'iirroosi bare kaateteedda koyro laytsan, S'oossaa Golliyaa, hawaa zaaretsi kees's'ana mala, awaayuwaa keseedda. 14 Naabukadanas'ore Yersaalamen de'iyaa S'oossaa Golliyaappe akki afiide, Baabloone biittan de'iyaa bare S'oossatuwaa gollen wotseedda work'k'aanne biraa miishshatuwaakka K'iirroosi zaariide yeddeedda. « «He miishshatuu Kaatii K'iirroosi Yihudaa biittaa mooddana mala dooreedda Sheshibaas'aara kushiyan sheed'etteeddino. 15 Kaatii K'iirroosi Aa hawaadan yaageedda; «Ha miishshatuwaa akka afaade Yersaalamen de'iyaa Geeshsha Golliyaan wotsa; k'ay S'oossaa Golliyaakka kase I de'iyaa sa'aan kees's'a» yaageedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, Sheshibaas'aari yiide, S'oossaa Golliyaa Yersaalamen baaseeda. I ha"ikka wuribeennawaa gidooppenne, he wodeppe doommiide, kees's'ettiidde de'ee» yaageeddino. 17 «Ha"i simmi ha yewuu kaatiyaa nashechchiyaaba gidooppe, ane Kaatii K'iirroosi ha Golliyaa Yersaalamen kees's'ana mala, tumukka awaayuwaa kesseeddentto eranaw kase aad'd'eeda

Baabloone kaatetuwaa taarikiyaa mazggobay koyettiide s'eeletto. Hewaappe guyyiyaan, kaatii nuuni ha yewuwaa waatanaw bessintto k'achcheedda k'ofaa nuw kiitto» yaagiide s'aafeeddino.

6 Hewaa diraw, Kaatii Daariyoosi azazina, Baabloone miishshatuwaa wotsiyaa gollen de'iyaa taarikiyaa mazggabatuwaa untunttu koyeeddino. **2** Shin Baabloone kataman gidennaan de'ishshin, Meedoona gadiyaan de'iyaa Ahimtta giyaa kataman itti s'aas'etto mas'aafay beetteedda. He mas'aafan s'aafetteeddabay hawaadan yaagee; «Wodenaw dogettennaadan, Kaatii K'iirsoosi bare kaateteedda koyro laytsan, Yersaalamen de'iyaa S'oossaa Golliyya diraw, hawaadan yaagiyya awaayuwaa keseedda; S'oossaa Golliyya gidiyaa, yarshshuwaa yarshshiyaa sa'ay zaaretsiide kees'etto; Aa baasuukka baasetto. He Geeshsha Gollii usuppun tammu wad'aa adussanne usuppun tammu wad'aa aaka gido. **4** K'ay heezzu maaran wolk'k'aama shuchchay wod'd'ina, he maaratuwaa bollar bollanna itti maara mitsay wod'd'o. Hewoo koshshiyaa miishshay ubbay kaatiyaa gollen miishshaa wotsiyaa golliyaappe imetto. **5** Naabukadanas'oore; <Yersaalamen de'iyaa S'oossaa Golliyaappe Baabloone aheedda S'oossaa Geeshsha Golliyya work'k'aanne biraa miishshatuu S'oossaa golliyaw guyye Yersaalame simmiide; S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'ino» yaageedda. **6** «Hinttenttoo Efiraas'iisa Shaafaappe awaay wulliyaa Bagga Biittaa mooddiyya Tattanaaya, Shatarbbozinaanne untuntunna ootsiyaa ubbaade, he Golliyaakko shiik'oppite. **7** Ha asatuu kees's'iyaa S'oossaa Golliyya oosoo d'ube gidoppite. Ayhudatuwaa mooddiyaawenne Ayhuda c'imatuu S'oossaa Golliyya kase l de'iyaa sa'aan zaariide kees's'ino. **8** «K'ay ha Ayhuda c'imatuu S'oossaa Golliyya

kees's'iyaa wode, untunttu ootsiyaa kiitay ek'k'enna mala,
 untunttoo koshshiyaa shaluwaa ubbaa Efiraas'iisa Shaafaappe
 awaay wulliyaa Bagga Biittaappe shiishsheedda kaatiyaa giiraa
 miishshaappe hinttenttu untunttoo immana mala, taani azazaad.
9 Yersaalamen de'iyaa k'eesatuu saluwaa S'oossaw s'uuggiyaa
 yarshshuwaa yarshshanaw koshshiyaabay korumatuwaa gidina,
 dorssaa koliyaa gidina k'ay dorssaa maratuwaa gidooppenne
 untunttoo immite. K'ay ayaanne pac'issennan untunttu koyiyaa
 zarggaa, mas'iniyaa, woyniyaa eessaanne zayitiyaa untunttoo
 hachche hachche immite. **10** Hewaa hinttenttu immiyaawe
 untunttu saluwaa S'oossaa loytsi nashechiyaa yarshshuwaa
 yarshshanaassanne kaatiyaanne Aa naanaa de'uwaa dirawukka
 woossanaadaanna. **11** «Ha awaayuwaa laammiyaa ooninne
 de'oppe, «Aa golliyya tuussaa shoddiide, he tuussaa s'eeraa
 poos'eeddawan lukettiide hayk'k'o; Aa keetsaykka pituwaa oliyaa
 sa'aa gido» gaade gujjaadekka azazaad. **12** Ha azazuwaa
 laammanawunne k'ay Yersaalamen de'iyaa S'oossaa Golliyya
 kolanaw kushiyaa dentsiyaa ay kaatiyaa woy asaa gidina, bare
 suntsay s'eesettana mala Yersaalame dooreedda S'oossay Aa
 d'ayso. Taani Daariyoosi hawaa azazaad. Ha yewuwaa Asay
 ubbay minotetsan polo» yaagee. **13** Hewaappe guyyiyaan,
 Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa Bagga Biittaa mooddiyaa
 Tattanaayi, Shatarbbozininne untunttunna ootsiyaa ubbatuu
 Kaatii Daariyoosi azazeeddawaadan minotetsan ootsiide
 poleeddino. **14** Hewaa diraw, Ayhuda c'imatuu barenttu kiitaa
 aggenaan ootseeddino; k'ay timbbitiyaa odiyaawe Hawenne Iddo
 na'ay Zakkaraasi odeedda k'aalanka miniseeddino. Israa'eeliyaa
 S'oossay azazeeddawaadaaninne Paarise biittaa kaatetuu
 K'iirsoosi, Daariyoosinne Ars's'ekisise awaayeeddawaadan

Geeshsha Gollii kees's'ettiide wureedda. 15 Daariyoosi kaateteedda usuppuntsa laytsan Adaare geetettiyaa aginaan heezzentso gallassan, Golliyaa kiittay poletteedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa asay, k'eesatuu, Leewatuunne omooduwaappe simmeedda Asay ubbay S'oossaa Golliyaa anjjuwaa baalaa nashechchan bonchcheeddino. 17 He S'oossaa Golliyaa anjjuwaa baalaa bonchchiyaa wode, untunttu itti s'eetu korumatuwaa, laa"u s'eetu dorssaa orggetuwaanne oyddu s'eetu dorssaa maratuwaa yarshsheeddino; k'ay nagaraa yarshshoo tammanne laa"u Israa'eeliyaa zaratuwaa payduwaan tammanne laa"u deeshsha orggetuwaakka yarshsheeddino. 18 Muse mas'aafan s'aafetteeddawaadan, Yerusaalamen de'iyaa S'oossaw ootsana mala, k'eesetuwaa barenttu maaraadaninne Leewatuwaakka untunttu zeretsaadan wotseeddino. 19 Omooduwaappe simmeedda asatuu koyro aginaan tammanne oyddentso gallassan Paasigaa Baalaa bonchcheeddino. 20 K'ay k'eesatuu nne Leewatuu barena geeshsheeddino; hewaa diraw, untunttu ubbaykka geeshsha. Hewaappe guyyiyaan, Leewatuu omooduwaappe simmeedda ubbaw, k'eesatoo nne barenttu huup'iyaw Paasigaa dorssaa shukkeeddino. 21 Omooduwaappe simmeedda Israa'eeliyaa asaynne Ayhuda gidenna asatuu ootsiyaa tunatetsaappe barentta shaakki, Med'inaa Godaakko, Israa'eeliyaa S'oossaakko simmeedda Asay ubbay Paasigaa meeddino. 22 K'ay untunttu laappun gallassaw magaage ukitsaa Baalaa nashechchan bonchcheeddino; ayaw gooppe, Med'inaa Goday untunttu nashechcheedda; k'ay Med'ina Godaa, hewekka Israa'eeliyaa S'oossaa Golliyaa untunttu kees's'iide polana mala, Asoore kaatiyaa k'ofaa S'oossay laammina, kaatii untuntta maaddeedda.

7 Hewaappe simmiide, daro wodiyaappe guyyiyaan, Paarise
 biittan Ars's'ekissisi kaateteedda wodiyaan Izira geetettiyaa
 itti Asay de'eedda. I Saraaya na'aa; Saraayi Azaariyaa
 na'aa; Azaarii Hilk'k'iyaa na'aa; Hilk'k'ii Shaaluuma na'aa; **2**
 Shaaluumi S'aadook'a na'aa; S'aadook'e Ahis'uuba na'aa;
 Ahis'uubi Amaariyaa na'aa; **3** Amaari Azaariyaa na'aa; Azaarii
 Maraayoota na'aa; Maraayooti Zaraahiyaa na'aa; **4** Zaraahii
 Uuza na'aa; Uuzi Buuk'a na'aa; **5** Buuk'i Abishuu'a na'aa;
 Abishuu'i Piinihaasa na'aa; Piinihaasi El"aazara na'aa; El"aazare
 k'eese ubbatuwaa kaappuwaa Aaroona na'aa. **6** Ha Iziri
 Baablooneppe pude yeedda. I Med'ina Goday, Israa'eeliyaa
 S'oossay immeedda Muse Higgiyaa loytsi s'annayeedda
 eranchcha s'aafiyaa. Med'ina Godaa Aa S'oossaa kushii Aa bolla
 de'iyaa diraw, I oochcheeddawaa ubbaa kaatii aw immeedda. **7**
 Israa'eeliyaa asaappe amareedawanttunne k'ay k'eesetuwaappe,
 Leewatuwaappe, mazimuriyaa yes's'iyawanttuppe, penggiyaa
 naagiyaawanttuppenne Geeshsha Golliyyaa k'oomatuwaappe
 amareedawanttu Kaatii Ars's'ekissisi kaateteedda laappuntsa
 laytsan Izirana ittippe pude Yersaalame beeddino. **8** Kaatii
 kaateteedda laappuntsa laytsan ichcheshantso aginaan Iziri
 Yersaalame gakkeedda. **9** Koyro aginaan koyro gallasan
 Baablooneppe pude buussaa doomiide, ichcheshantso aginaan
 koyro gallasan Yersaalame gakkeedda. Ayaw gooppe, Aa
 S'oossaa lo'o kushii Aa bolla de'ee. **10** Hewaa s'alalaa gidennaan
 Iziri Med'ina Godaa Higgiyaa s'annayanawunne ootsanaw, k'ay
 Israa'eeliyan Aa wogaanne Aa pirddaa tamarissanaw bare
 wozanaa giigissi wotseedda. **11** Med'inaa Goday Israa'eeliyaw
 immeedda higgiyaa s'annayiide, loytsi eriyaa k'eesenne
 s'aafiyaa gidiyaa Iziraw Kaatii Ars's'ekisise duuk'i immeedda

dabddaabbii hawaadan yaagee: **12** «Kaatetuwaa Kaatiyaa Ars's'ekissisappe, k'eesiyaanne saluwaa S'oossaa Higgiyaa loytsi s'afiyaa Izira, sarotetsay new gido! **13** «Ta kawutetsaa gidduwaan de'iyaa Israa'eeliyaa asaappe ooninne, k'eesetuwaappe woy Leewatuwaappe gidooppenne, Yersaalame baanaw koyiyaa Asay ubbay neenana ittippe baanaadan taani odaaddi. **14** Taaninne taananna zorettiyya laappun asatuu ittippe gidiide, neeni ne kushiyan de'iyaa S'oossaa Higgiyaadan, baade Yihudaaninne Yersaalamen de'iyaa hanotay ay malentto oochchanaadan neena kiitteetto. **15** Aw de'iyaa sa'ay Yersaalamen de'iyaa Israa'eeliyaa S'oossaw, taani kaatiinne taananna zorettiyya asatuu nu sheniyaan immeedda work'k'aanne biraa imotatuwaa neeni akkaade ba. **16** Hewaa bollakka k'ay neeni Baabloone biittaa kumentsaappe demmeedda biraanne work'k'aa ubbaa, k'ay asayne k'eesatuu Yersaalamen de'iyaa barenttu S'oossaa Golliyaw barenttu sheniyaan immeedda imotaakka akkaade ba. **17** Ha miishshan korumatuwaa, dorssaa orggetuwaanne dorssaa maratuwaa, k'ay katsaa yarshshoonne ushshaa yarshshoo shammanentto era, Yersaalamen de'iyaa hinttenttu S'oossaa Golliyaan yarshshiyaa sa'aan yarshsha. **18** «Hewaappe palahiide atteeda biraanne work'k'aa neeninne neenana de'iyaa ne biittaa asatuu ootsanaw koyiyaawaa hinttenttu S'oossaa sheniyaadan oosite. **19** K'ay hinttenttu S'oossaa Golliyya gidдон oosettiyya oosoo hinttenttu go'ettana mala, nuuni new immeedda miishshatuwaa ubbaa Yersaalame S'oossaa sintsan wotsa. **20** Hawaappe harabay hinttenttu S'oossaa Golliyaw koshshiyaabay ayaanne gidooppe, hewoo koshshiyaa shaluwaa kaatiyaa gollen shaluwaa wotsiyaa golliyaappe akkanaw danddayaasa. **21** «Hewaa diraw, ha"i taani Kaatii Ars's'ekissisi Efiraas'iisa

Shaafaappe away wulliyaa Bagga Biittan de'iyaa shaluwaa gollen aawotetsay de'iyaa ubbatoo ha azazuwaa immaad. K'eesiyaa gidiyaanne Saluwaa S'oossaa Higgiyaa loytsi s'aafiyaa Iziri hinttentta oochchiyaawaa ayaanne giddooppene aw immite.

22 K'ay heezzu sha"anne oyddu s'eetu kiilo giraame dees'iyaa biraa, itti s'eetu kunttaale zarggaa, laa"u sha"a liitiro woyniyaa eessaanne laa"u sha"a liitiro wogaraa zayitiyaa, k'ay kosshiyaa keeshshaa mas'iniyaanna ubbaa Iziraw immite. **23** Kaatiyaa bollanne kaatiyaa naanaa kawutetsaa bolla hank'k'uu yeenna mala, saluwaa S'oossay azazeeddawaa ubbaa saluwaa S'oossaa Golliyaw ayaanne ashshenan immite. **24** K'ay k'eesetuwaappe, Leewatuwaappe, mazimuriyaa yes's'iyaa wanttuppe, penggiyaa naagiyaawanttuppe, S'oossaa Golliyaa k'oomatuwaappenne dumma dumma oosuwaa ootsiyaa asaa ubbaappe hinttenttu giiraanne k'aras'aa akkanaw hinttenttoo ay maatinne baawa.

25 «Neenoo Izira, neeni k'ay, new S'oossay immeedda eratetsaadan Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa Bagga Biittan de'iyaa ne S'oossaa Higgiyaa eriyaa asaa bolla pirddana mala, daannatuwaanne pirddiyaawantta suntsaa. K'ay he higgiyaa erennawanttu de'oppe, untunttu tamarissite. **26** Ne S'oossaa Higgiyawunne kaatiyaa higgiyaw azazetena ooninne de'ooppe, I Ellekka hayk'k'ukaan, yedesaan, Aa shaluwaa bonk'k'iyaaawaan woy k'ashuwaan muretto» yaagee.

27 Yersaalamen de'iyaa Med'ina Godaa Golliyaa hawaadan loytsana mala, kaatiyaa wozanaan ha k'ofaa wotseedda Med'ina Godaw, nu aawotuwaa S'oossaw galatay gido! **28** K'ay kaatiyaa, kaatiyaanna zorettiyaawanttunne aanana ootsiyaa wolk'k'aama kaappatuwaa ubbaa sintsan bare aggena siik'uwaa taw besseedda Med'ina Godaa, ta S'oossaa kushii taananna

de'iyaa diraw, taani minetaad. K'ay Israa'eeliyaa kaappatuwaappe taananna pude biide, Yersaalame baana mala shiishshay.

8 Kaatii Ars's'ekissisi kaateteedda wode taananna ittippe Baabloone biittappe pude yeedda, Yersaalame yeedda zaratuwaa kaappatuu hawantta; untuntu yeletaa maaraykka hawaa: **2** Piinihaasa yaraappe Gershshooma, Itamaara yaraappe Daaneela, Daawita yaraappe Has's'uusha, **3** Shekaaniyaa yaraappe, Par''oosha yaraappe Zakkaraasinne untuntu yeletaa maaray s'aafetteedda hara itti s'eetanne ishatamu attumawantta, **4** Paahati-Moo'aaba yaraappe Zaraahiyaa na'aa Eliyoo'enaayanne aanana ittippe hara laa''u s'eetu attumawantta, **5** Zattu yaraappe Yahaazi'eela na'aa Shekaaniyaanne aanana ittippe hara heezzu s'eetu attumawantta, **6** Adiina yaraappe Yoonataana na'aa Ebeedanne aanana ittippe hara ishatamu attumawantta, **7** Elaama yaraappe Ataaliyaa na'aa Yishaa'iyaanne aanana ittippe hara laappun tammu attumawantta, **8** Shafaas'iyaa yaraappe Mikaa'eela na'aa Zabaadiyaanne aanana ittippe hara hosppun tammu attumawantta, **9** Yoo'aaba zariyaappe Yihi'eela na'aa Obaadiyaanne aanana ittippe hara laa''u s'eetanne tammanne hosppun attumawantta, **10** Baana yaraappe Yosiifiyaa na'aa Shalomiitanne aanana ittippe hara itti s'eetanne usuppun tammu attumawantta, **11** Bebaaya yaraappe Bebaaya na'aa Zakkaraasanne aanana ittippe hara laatamanne hosppun attumawantta, **12** Azggaada yaraappe Hak'k'as'aana na'aa Yohanaanne aanana ittippe hara itti s'eetanne tammu attumawantta, **13** Adoonik'aama yaraappe wurssetsan simmeeddawanttu, Elifeles'a, Yi'u'eela, Shamaa'iyaanne untuntunna ittippe hara usuppun tammu attumawanttanne **14** K'ay Bigiwaaya yaraappekka Utaaya, Zakkuuranne untuntunna

ittippe hara laappun tammu attumawantta. **15** Taani Iziri untunttu
 Ahaawa giyaa sa'aakko goggiyaa shaafaa ellekka shiishshay.
 Nuuni he sa'aan dunkkaaniide, heezzu gallassaa takkeeddo.
 K'ay taani he sa'aan de'iyaa asaanne k'eesetuwaa k'opiyaa
 wode, Leewiyaa zaratuwaappe ittuwaanne demmabeykke. **16**
 Hewaa diraw, kaappuwaa El"eezera, Ari"eela, Shamaa'iyaa,
 Elnaataana, Yaariiba, Elnaataana, Naataana, Zakkaraasanne
 Mashulaama giyaawanttanne k'ay aad'd'eeda eranchcha asaa
 gidiyaa Yoyaariibanne Elnaataana s'eesaad. **17** Nu S'oossaa
 Golliyaan ootsiyaa asaa nuw yeddana mala, Kaasifiyaa giyaa
 sa'aan de'iyaa Leewatoo kaappuwaa gidiyaa Iddokkonne
 Aa attuma dabbotuwaakko, hewanttukka Geeshsha Golliyaa
 k'oomaa gidiyaawanttukko untuntta kiittaad. **18** Nu S'oossaa
 lo"o kushii nu bollan de'iyaa diraw, Sherebiyaa Aa naanaanne
 Aa ishatuwaanna, ubbaanna tammanne hosppunuwaa untunttu
 nuw yeddeeddino. I Israa'eeliyaa na'aa Leewiyaa zariyaa
 gidiyaa Maahila yaranne loytsi akeekay de'iyaa asaa. **19** K'ay
 Hashaabiya, Maraara yara gidiyaa Yishaa'iyaa, Aa naanaanne
 Aa ishatuwaa laatamuwaanna yeddeeddino. **20** Hewaa bollakka
 Leewatuwaa maaddanaadan giide, Daawitenne aanana ootsiyaa
 kaappatuu suntseedda Geeshsha Golliyaa k'oomatuwaappekka
 laa"u s'eetanne laatamuwaa yeddeeddino. Hewanttu ubbatuu
 barenttu suntsan s'aafetteeddino. **21** Hewaappe guyyiyaan,
 nu S'oossaa sintsan nu huup'iyaa kawushshiide, I nu ogiyaan
 nuw, nu naanatuwaanne nu mas'uwaa ubbaw sarotetsaa
 immanaadan woosana mala, hewan Ahaawa Shaafaan ellekka
 taani s'oomaa awaayaad. **22** Ayaw gooppe, kaatiyaw nuuni
 kase, «Nu S'oossaa lo"o kushii Aa koyiyaawanttuna ittippe
 de'ee; shin Aa wolk'k'aama hank'k'uu Aa aggiyaawanttu bollan

de'ee» yaagiide odeedda diraw, nuuni biyaa ogiyaan de'iyaa morkkatuwaappe nuuna naaganaadan olanchchatuwaanne paraa asatuwaa immanaadan kaatiyaa oochchanaw taani yeellataad. **23** Hewaa diraw, nuuni s'oomiide, S'oossaa woosseeditto; I nu woosaa siseedda. **24** K'eesetuwaa kaappatuwaappe Sherebiyaa, Hashaabiyaanne hara untunttu dabbo gideedda tammu attuma asatuwaa taani dooraad. **25** Kaatii, kaatiyaanna zorettiyaawanttu, kaatiyaanna ootsiyaawanttunne Israa'eeliyaa ubbay nu S'oossaa Golliyaw immeedda biraa work'k'aanne, miishshatuwaa ubbaa likkaade untunttu kushiyan sheed'd'aaddi. **26** Taani untunttoo likkeeddabay hawaa: laatamanne laa'u sha"a kiilo giraame dees'iyaa biraa, heezzu sha"anne oyddu s'eetu kiilo giraame dees'iyaa biraappe oosetteedda s'eetu miishshatuwaa, heezzu sha"anne oyddu s'eetu kiilo giraame dees'iyaa work'k'aa, **27** hosppun kiilo giraamenne oyddu s'eetu giraame dees'iyaa work'k'aappe oosetteedda laatamu saanetuwaanne work'k'aadan al"onne muruta gideedda nahaasiyaappe oosetteedda laa'u saanetuwaa. **28** Hewaappe guyyiyaan, taani untunttoo hawaadan yaagaad; «Hinttenne ha miishshatuu ubbaykka Med'ina Godaw dummateeddita; ha birayenne work'k'ay Asay bare sheniyaan Med'ina Godaw, hinttenttu aawotuwaa S'oossaw immeeddawaa. **29** Yersaalamen de'iyaa Med'ina Godaa Golliyaan shaluwaa wotsiyaa golliyaa gakkiiide, k'eesiyaa kaappatuwaa sintsan, Leewatuwaa sintsaaninne Israa'eeliyaa zaratuwaa kaappatuwaa sintsan immana gakkanaw, ha miishshatuwaa loytsi naagite» yaagaad. **30** Hewaa diraw, K'eesetuunne Leewatuu Yersaalamen de'iyaa nu S'oossaa Golliyaw afanaw biraa, work'k'aanne hara miishshatuwaa ubbaa miizaaniyaan likkiide sheed'etteeddino. **31** Hewaappe

guyyiyaan, nuuni koyro aginaan tammanne laa'entso gallassan Yersaalame baanaw Ahaawa Shaafaa mataappe denddeeddo. Biyaa wode, nu bolla de'iyaa nu S'oossaa lo'o kushii nu biyaa ogiyaan de'iyaa morkkatuwaappenne paannotuwaappe nuuna naageeddanne ashsheeda. **32** Nuuni Yersaalame gakkiiide, yaan heezzu gallassaa utteeddo. **33** Oyddentsa gallassi biraa, work'k'aanne hara miishshatuwaa ubbaakka likkiide, Ooriyoona na'aa k'eesiyaa Maremootaw sheed'd'eeddo. Piinihaasa na'aa El'aazare, Leewiyaa gidiyaa Iyyaasu na'aa Yozabaadinne Biinuya na'aa No'aade aanana ittippe de'iino. **34** Ubbabaykka paydetteedanne likketteedda; ubbaanna ayaa keeshshaa gideeddentto, he wode s'aafetteedda. **35** Hewaappe guyyiyaan, omooduwaappe simmeedda Asay Israa'eeliyaa S'oossaw s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshsheeddino. Untunttu Israa'eeliyaa ubbaa diraw, tammanne laa"u korumatuwaa, udduppun tammanne usuppun dorssaa orggetuwaanne laappun tammanne laappun dorssaa maratuwaa, k'ay nagaraa yarshshookka tammanne laa"u deeshsha orggetuwaa yarshsheeddino. Hawe ubbay s'uuggiyaa yarshshuwaa gidiide, Med'ina Godaw shiik'eedda. **36** Untunttu k'ay kaatii azazeedda azazuwaakka kaatiyaappe garssanna biittaa mooddiyaawantunne Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa Bagga Biittaa mooddiyaawanttoo immeeddino; untunttu Israa'eeliyaa asaanne S'oossaa Golliyya kiitaa maaddeeddino.

9 Ha ubbabay haneeddawaappe guyyiyaan, asaa kaaletsiyaawanttu taakko yiide, hawaadan yaageeddino; «Israa'eeliyaa asay, haray atto k'eesatuu kka Leewatuukka, barenttu heeraan de'iyaa Ayhuda gidenna asatuwaappe barentta shaakkibeykkino. Untunttukka Kanaanetuu, Hiitetu,

Parzzawanatu, Yaabuusawaanatu, Amoonatu, Moo'aabatuu, Gibs'etunne Amoorawaanatu ootsiyaawaadan tuna oosuwaa ootsino. 2 K'ay barenttoonne barenttu naanaw Ayhuda gidenna mac'c'a naanatuwaappe machato ootsiide akkeeddino; hewaappe denddeeddawaan geeshsha zeretsatuu Ayhuda gidenawanttunna walaketteeddino. Kaaletsiyaawanttunne kaappatuu ammanettennawantta gidiide, hawaa malaa ootsanaw sintsa s'eeraa gideeddino». 3 Taani ha yewuwaa siseedda wode, ta mayuwaanne ta k'umayuwaa peed'aad; ta huup'iyaa binnaanaanne ta buuchchaakka shoddaad; k'ay daro dagamaade utta aggaad. 4 Omooduwaappe simmeedda Asay ootseedda nagaraa diraw, Israa'eeliyaa S'oossay odeedda k'aalaw yayyiide Asay ubbay taani de'iyaa sa'aa taakko shiik'eedda. Omarssa yarshshuwaa yarshshiyaa wodii gakkanaasikka dagamaade utto sa'aappe taani denddabeykke. 5 Shin omarssi yarshshuwaa yarshshiyaa wodii gakkiiyaa wode, ta mayuunne ta k'umayu pooshetti utti de'ishshin, taani kawushaade utto sa'aappe denddaad. K'ay gulbbataade Med'ina Godaa, ta S'oossaakko, ta kushiya dentsaade, hawaadan yaagaadde woossaad; 6 «Abeet ta S'oossaw, taani ta sintsa neekko pude dentsanawukka yayyaynne yeellatay; ayaw gooppe, nu nagaray doorettiide, nu huup'iyappe pude aad'd'eedda; nu naak'uukka saluwaa gakteedda. 7 Nuuni nu mayza aawotuwwa wodiyaappe doommiide, hachche gakkanaw, neena loytsi naak'k'eeddo. Nu nagaraappe denddeddawaan nuuni, nu kaatetuunne nu k'eesatuu ha''iwaadankka allaga kaatetuwwa kushiyan mashshaw, omoodoo, bonk'k'iyawaanne wurssetsa yeellaw aad'd'iide imetteeddo. 8 «Shin ha''i nuw guutsa maarotetsaa wodii imetteedda; ayaw gooppe, Med'ina Goday nu S'oossay nuuppe

amareeda zeretsatuu attana mala ootseedda; ha geeshsha sa'aan I nuuna sarotetsaan wotseedda. Nu S'oossay nu ayfiyaa dooyeedda; k'ay nu ayiletetsaappekka nuw guutsa ooratsa de'uwaa immeedda. 9 Nuuni ayiliyaa giddooppene, nu S'oossay nuuna ayiletetsan aggibeenna; nu de'uwaa ooratseedda. K'ay nu S'oossaa Golliyaa kees's'ana mala, koletteeddaawaa ooratsana malanne Yihudaaninne Yerusaalamen nuuni sarotetsaan de'ana mala, Paarise biittaa kaatetuwaa sintsan nuw bare aggena siik'uwaa besseedda. 10 «Shin nu S'oossaw, ha"i yaatina, nuuni waaganaw danddayeetto? Ayaw gooppe, nuuni ha"ikka ne azazuwaa aggi aggeedo. 11 Timbbitiyaa odiyaa ne k'oomatuwaa baggana neeni hawaadan yaagaadda; <Hintte laattanaw geliyaa gadii he gadiyaan de'iyaa asaa tunatetsaappe denddeeddawaan tuneedda; ha gas'aappe biide, hini gas'aa gakkanaw, untunttu Aa barenttu tuna kiitan kuntseeddino. 12 Hewaa diraw, hinttenttu mino gidana mala, he gadiyaa ayfiyaa maana malanne med'inaw hinttenttu naanaatoo laatissana mala, hinttenttu mac'c'a naanaa untunttu attuma naanaw immoppite; untunttu mac'c'a naanaakka hinttenttu attuma naanaw akkoppite. Untunttu sarotetsaaninne duretetsan de'ana malakka amottoppite». 13 «Nu bolla gakeedda iitabay ubbay nu iita oosuwaappenne nu wolk'k'aama naak'uwaappe denddeeddawaana. Gidooppenne, neeni nu S'oossay nu nagaraa daruwaa keeshshaa nuuna pirddabeykka; shin nuuppe amareedawantta zeretsaw ashshaada. 14 Yaatina, nuuni ha"ikka zaaretsiide, hawaa mala tunabaa ootsiyaa asatuwaana imuwaaninne akuwaan walakettiide, ne azazuwaa is's'eeddo gaanee? K'ay ha atteeda guutsa zeretsatuukka d'ayana gakkanaw, ne hank'k'uu nu bollan darenneeyye? 15

Med'ina Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni s'illuwaa. Nu naak'uwaappe dendeeddawaan nuuppe ittuunne ne sintsan ek'k'anaw danddayennawaa giddooppene, nuuni zeretsaw atteedawanttu hachche hawaan ne sintsan de'eetto» yaagaad.

10 Iziri S'oossaa Golliyaa sintsan kunddi yeekkiide woossiyaa wodenne nagaraakka paas'iyaa wode, Israa'eeliyaa asaappe daruu, mac'c'awe, attumawenne naanay ubbay aakko shiik'iide, misha yeekuwaan aanana yeekkeeddino. **2** Hewaappe guyyiyaan, Elaama yara gideedda Yihi'eela na'ay Shakaane hawaadan yaageedda; «Nuuni ha biittan de'iyaa Ayhuda gidenna mac'c'awantta akkeedda diraw, nu S'oossaw ammanettibeykko. Gidooppenne, k'ay Israa'eeliyaw ha"ikka hidootay de'ee. **3** Hewaa diraw ta godaw, neeninne nu S'oossaa azazoo yayyiyaawanttu zoreeddawaadan nuuni ha machatuwaanne untuttuppe yeletteedda naanaa ubbaa yeddanaaw nu S'oossaanna c'aak'k'etoytte. Hawe ubbay higgii giyaawaadan poletto. **4** Ha yewuwaa nuuni wooti ootsanentto, nuuna kaaletsanawe ne oosuwaan gidiyaa diraw, dendda! Minna! Nuunikka neena maaddana». **5** Iziri denddi ek'k'iide, kaaletsiyaa k'eesetuwaan, Leewatuwaanne Israa'eeliyaa asaa ubbaa ha geetetteeddawaadan ootsana mala c'aak'k'iseedda; untuntukka c'aak'k'eeddino. **6** Hewaappe guyyiyaan, Iziri S'oossaa Golliyaa sintsaappe denddiide, Eliyaashiba na'ay Yahohanaani de'iyaa kifiliyaa geleedda. Kumentsaa k'ammaa omooduwaappe simmeedda asatuwaan nagaraw yeekkiide ak'eeda diraw, he sa'aan k'umaa mibeenna; haatsaakka ushibeenna. **7** Hewaappe guyyiyaan, omooduwaappe simmeedda Asay ubbay Yersaalame shiik'ana mala, Yihudaa ubbaaninne Yersaalamen awaayuwaa awaayeeddino. **8** Ha heezzu

gallassaa gidдон he sa'aa shiik'enna ooninne de'oppe, aw de'yaabay ubbay aappe aketanaadaaninne ikka omooduwaappe simmeedda shiik'uwaappe shaakettiide yederssettanaadan kaappatuunne c'imatuu kuusheeddino. **9** He geetetteedda heezzu gallassatuu wurennan de'ishshin, udduppuntsa aginaan laatamantsa gallassan Yihudaanne Biiniyaama Asay ubbay Yersaalame shiik'iide, ha dees'o yewuwaappenne wolk'k'aama irappe denddeddawaan kokkoriidde, S'oossaa Golliyaa sintsan de'iyaa dabaaban utteeddino. **10** Hewaappe guyiyaan Iziri denddi ek'k'iide, untuntta hawaadan yaageedda; «Ayhuda gidenna mac'c'a asatuwaappe machchetuwaa akkiide naak'k'eeddita; he gaasuwaan Israa'eeliyaa asaa naak'uwa kasewaappekka yaa darisseeddita. **11** Ha"i hinttenttu nagaraa Med'inaa Godaw, hinttenttu mayza aawotuwa S'oossaw paas'ite; I dosiyaabaakka ootsite. He biittan de'iyaa Ayhuda gidenna asatuwaappenne Ayhuda gidenna hinttenttu machchetuwaappe shaakettite». **12** He sa'aan shiik'eedda shiik'uu barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, hawaadan yaageeddino; «Neeni nuw odeeddawaadan nuuni ootsanaw besse. **13** Shin asaa paydu c'ora; iray wolk'k'aam bukkiiyaa balguwaa. Yaatiiyaa diraw, nuuni irappe attiyaa sa'ay bayinna sa'aan hawaan ek'k'anaw danddayokko. K'ay nuuni ha yewuwaan loytsi naak'k'eedda diraw, hawe itti gallassan woy laa"u gallassan giigiyaabaa gidenna. **14** Hewaa diraw, ha shiik'eedda asaa kotan nu kaappatuu koshshiyaawaa ootsino. Ha yewuwaappe denddeddawaan nu S'oossaa wolk'k'aama hank'k'uu nuuppe simmana gakkanaw, nu katamatuwaan de'iyaa Ayhuda gidenna mac'c'awantta akkeedda ubbay keereedda wodiyaan Yersaalame yiino; k'ay he katamatuwaa c'imatuunne pirddiyaawanttukka

unttuntunna yiino» yaageeddino. 15 Asaaheela na'ay Yoonataaninne Tiik'iwaa na'ay Yaahizaayi s'alalay untuntu k'ofaa p'alk'keeddino; k'ay Mashulaamine Leewiyaa gideedda Shabbataayi p'alk'k'yaawantta maaddeeddino. 16 Hewaa diraw, omooduwaappe simmeedda Asay he geeddawaadan ootseeddino. K'eesii Iziri ubbaa zaratuwaappekka kaappatuwaa untuntu suntsan suntsan dooreedda. Tammantsa aginaan koyro gallasan kaappatuu yewuwaa k'ori s'eellanaw doommeeddino. 17 Koyro aginaan koyro gallasay gakkiiyaa wode, Ayhuda gidenna mac'c'awantta akkeedda asatuwaa ubbaa k'oriide wursseeddino. 18 Ayhuda gidenna mac'c'a asatuwaappe machchiyaa akkeedawanttu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. K'eesetuwaappe: Yos'edeek'a naanaa gideedda Iyyaasunne Aa ishatuwaa yaraappe Ma'iseeya, El'eezera, Yaariibanne Gadaaliyaa. 19 Hawanttu barenttu Ayhuda gidenna machchetuwaa yeddanaaw c'aak'keeddino; k'ay barenttu naak'uwaa diraw, wudiyaappe itti dorssaa orggiyaa naak'uwaa yarshshuwaa ootsiide yarshsheeddino. 20 Imeera yaran Ayhuda gidenna machchetuwaa akkeedawanttu Hanaanne Zabaadiyaa. 21 Hariima yaratuwaappe Ma'iseeya, Eelaasa, Shamaa'iyaa, Yihi'eelanne Ooziaana. 22 Paashihuura yaratuwaappe Eliyoo'enaaya, Ma'iseeya, Isimaa'eela, Nataani'eela, Yozabaadanne El'aasa. 23 Leewatuwaappe: Yozabaada, Shamaa'iyaa, K'aliis'a giyyaa K'elaaya, Pataahiyaa, Yihudaanne El'eezera. 24 Mazimuriyaa yes's'iaawantuppe: Eliyaashiba. Penggiyaa naagiyaawantuppe: Shaaluuma, S'elemanne Uura. 25 K'ay hara Israa'eeliyaa asaappe: Par'oosha yaratuwaappe Raamiyaa, Yizziyaa, Malkkiyaa, Miyaamiina, El'aazara, Malkkiyaanne

Banaaya. 26 Elaama yratuwaappe Mataaniyaa, Zakkaraasa,
 Yih'i'eela, Abdda, Yiremootanne Eelaasa. 27 Zattu yratuwaappe
 Eliyoo'enaaya, Eliyaashiba, Mataaniyaa, Yiremoota, Zabaadanne
 Aziiza. 28 Bebaaya yratuwaappe Yahohanaana, Hanaaniyaa,
 Zabbaayanne Atilaaya. 29 Baana yratuwaappe Mashulaama,
 Malluuka, Adaaya, Yaashuuba, Sha'aalanne Yiremoota. 30
 Paahati-Moo'aaba yratuwaappe Adinaaha, Kalaala, Banaaya,
 Ma'iseeya, Mataaniyaa, Bas'aali'eela, Biinuyanne Minaasa.
 31 Hariima yratuwaappe El'eezera, Yishiyaa, Malkkiyaa,
 Shamaa'iyaa, Shim"oona, 32 Biiniyaama, Malluukanne
 Shamaariyaa. 33 Hashuuma yratuwaappe Matanaaya, Mataata,
 Zabaada, Elifelees'a, Yeremaaya, Minaasanne Shim"a. 34
 Baana yratuwaappe Ma'idaaya, Amiraama, U'eela, 35
 Banaaya, Bediyaa, Kaluuha, 36 Waaniyaa, Maremoota,
 Eliyaashiba, 37 Mataaniyaa Matanaayanne Yaa'isa. 38 Biinuya
 yratuwaappe Shim"a, 39 Sheleemiyaa, Naataana, Adaaya,
 40 Makinadabaaya, Shashaaya, Sharaaya, 41 Azaari'eela,
 Sheleemiyaa, Shamaariyaa, 42 Shaaluuma, Amaariyaanne
 Yooseefo. 43 Nabo yratuwaappe Yi'i'eela, Matiitiyaa, Zabaada,
 Zabiina, Yadaaya, Yuu'eelanne Banaaya. 44 Hawanttu ubbatuu
 Ayhuda gidenna machchetuwaa akkeedawantta. Ittuu ittuu haray
 atto naanaakka yeleeeddino.

Nahimiyaa

1 Hakaaliyaa na'aa Nahimiyaa k'aalay hawaa. Ars's'ekissisi Paarise biittan kawutoodeppe laatamantso laytsan, Kisileewa geetettiyyaa aginaan, taani Nahimii waanna katamaa gideedda Suusan de'ay. **2** Ta ishatuwaappe ittuu, Hanaana goossay hara asatuwaana ittippe gidiide, Yihudaappe taakko yeedda; taani omooduwaa bibeenawanttubaanne Yersaalamebaa untuntta oochchaad. **3** Untuntu zaariide, «Omoodduwaan bibeenawanttunne de'uwaan de'yaawanttu wolk'k'aama metuwaaninne yeellaa gidдон de'iino. Yersaalame gimbbiyaa dirssay koletteedda; k'ay gimbbiyaa dirssaa penggetuukka taman s'uugetteeddino» yaageeddino. **4** Taani hawaa ubbaa siseedda wode uttaade yeekkaad. Daro gallassaa kayyotta s'oomaadde, saluwaa S'oossaa, hawaadan yaagaadde woossaad; **5** «Med'ina Godaw, saluwaa S'oossaw, Wolk'k'aamawunne Bonchchetteedda S'oossaw, dosiyaawanttoon ne azazuwaa naagiyaawanttoo ne aggena siik'uwaa c'aak'uwa naagiyya S'oossaw, **6** taani ne k'oomay k'ay ne k'oomatuwaa gideedda Israa'eeliyaa asaa diraw k'ammanne gallassi neena woossiyaa woosaa ne haytsay siso; ne ayfiikka duge taakko s'eello. Nuuni Israa'eeliyaa Asay ootseedda nagaraa ubbaa new paas'ay; tumukka taaninne ta mayza aawotuu neena naak'k'eeddo. **7** Nuuni ne bollan loytsi iita nagaraa ootseeddo; neeni ne k'oomaa Muse bagganna nuu immeedda azazuwaa, wogaanne higgiiyaa naagibeykko. **8** Ne k'oomaa Musew neeni hawaadan yaagaadde odeedda k'aalaa hayyanaa k'oppa; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hinttenttu taw ammanetennan is's'ooppe, taani hinttentta Ayhuda gidenna biittatuwaan laalana. **9** Shin hinttenttu taakko simmiide, ta azazuwaa naagooppe, hinttenttu haray atto

sa'aa gas'aa gakkanaw laalettintokka, taani hinttenttu taw goynnana mala, taani ta suntsaw dooredda sa'aw zaaraadde shiishshana» geeddawaa k'oppa. **10** «Hawanttu neeni ne wolk'k'aama wolk'k'aaninne ne mino k'esiyaan woza akkeedda ne k'oomatuwaanne ne asatuwaa. **11** Abeet Med'etaa Godaw, taani ne k'oomay woossiyaa woosaanne neena bonchchanaw dosiyaa, ne k'oomatuwaa woosaa ne haytsay siso. Taani ne k'oomay hachche ootsanaw koyeeddabay taw ushechchanaadan, kaatiyaa wozanaa shugissaade taana maadda» yaagaad. Taani he wode kaatiyaw eessaa tigiyaawaa.

2 Ars's'ekissisi kaateteedda laatamantso laytsan, Niisaana giyaa aginaan, itti gallassi kaatiyaa sintsan woyniyaa eessay de'iyawaa akkaade, taani aw immaad. He gallassaappe attina, kase ubbakka kaatiyaa sintsan kayyotta erikke. **2** Hewaa diraw, kaatii taana, «Neena sakkiyaabay baawa; shin hawaa keeshshaa ayaw kayyottaadii? Hawe ne wozanaa kayyoyyeeddabay itti ayentto de'iyawaa besse» yaageedda. Hewaappe guyye taani loytsa yayya zaaraadde, **3** «Kaatii med'inaw de'o! Ta mayza aawotuu moogetteedda katamay kolettiide d'ayina, k'ay he katamaa gimbbiyaa dirssaa penggetuukka taman s'uugettikichchina, taani ayaw kayyottikkita?» yaagaad. **4** Kaatiikka zaariide, «Yaatina, ha"i taani new ayaa ootsanaadan koyay?» yaageedda. Taani saluwaa S'oossaa woossa simmaade, **5** kaatiyaa hawaadan yaagaad; «Kaatiyaw, Taani neena nashechchiyaawaa gidoope, k'ay ta oochchiyaawaa neeni immanaw dosoope, Yihudaa biittaa, ta mayza aawotuu moogetteedda katamaa baade, he katamaa zaaraadde kees's'ana mala, taana yeddaarikkii». **6** He wode, kaatata Kaatiyaa Ars's'ekisisa ellekka utti de'ishshin, kaatii, «Ne biyaa ogii woyssa wodiya akkanawee? K'ay neeni

awude simmanii?» yaagiide taana oochcheedda. Taanikka ta simmana wodiyaa aw odaad; kaatii nashettiidde, taana yeddeedda. 7 K'aykka kaatiyaa taani hawaadan yaagaad; «Kaatiyaw, neena nashechchiyaawaa gidoope, taani Yihudaa gakkanaw, he biittaana aad'aadde baana mala, Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa Bagga Biittaa mooddiyaawanttoo dabddaabbii s'aafetto. 8 K'ay Geeshsha Golliyya gimbbiyaa dirssaa penggiyaa giigissanaw, katamaa gimbbiyaa dirssaa diranawunne taani de'iyaa golliyya kees's'anaw taw mitsaa immana mala, kaatiyaa wora naagiyaa Asaafawukka dabddaabbii s'aafetto» yaagaad. S'oossaa lo"o kushii taananna de'iyaa diraw, kaatii taani oochcheeddawaa ubbaa immeedda. 9 Kaatii taananna amareeda olaa gadaawatuwaanne paraa asatuwaa yeddeedda; untuntunna ittippe Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa bagga biittaa baade g akkaade, kaatii yeddeedda dabddaabbii he gadiyaa mooddiyaawanttoo immaad. 10 Shin Beeti-Horoon gade asaa gideedda Sanbbalaas'inne Amoon gadiyaa kaappuwaa gideedda S'oobbii, «Israa'eeliyaa asaw lo"obaa ootsiyaa Asay yeedda» giyaawaa siseedda wode, loytsi hank'k'eteeddino. 11 Taani Yerusaalame yaade heezzu gallassaa yaan gam"aad. 12 Gido shin, Yerusaalamew taani ootsanaadan ta S'oossay ta wozanaan wotseedda k'ofaa oonne odabeykke. Hewaappe guyyiyaan, taananna de'iyaa asaappe amareedawantta akkaade, k'ammen denddaade baad. He wode taani toggeeddawaappe hara togaa mehii nuw baawa. 13 Taani bilahiyaan denddaade, Zanggaaraa gimbbiyaa dirssaa Penggiyaanna kesaade, Dawiyaa Pultuwaa geetettiyaa sa'aanna aad'd'a, Pituwaa Oliyaa gimbbiyaa dirssaa Penggiyaa geetettiyaa penggiyaa gakkanaw baaddi. Hewaan koletteedda Yerusaalame

gimbbiyaa dirssaanne k'ay tamaan s'uugetteedda gimbbiyaa dirssaa penggetuwaa akeekaade s'eellaaddi. **14** Hewaappe simmaade, Pulttuwaa gimbbiyaa dirssaa Penggiyaakkonne dagatteedda kaatiyaa haatsay de'iyaa sa'aa baad. Gido shin, taani toggeedda togaa mehii aad'd'iyaa ogiyaa demmabeykke. **15** Hewaa diraw, k'amman haatsay goggiyaa kakkaa gidduwaana aad'd'a gimbbiyaa s'eellaad. Hewaappe guyyiyaan, guyye simmaade Zanggaaraa Penggiyaanna katamaa gelaad. **16** Hewan de'iyaa kaappatuwaappe ooninne taani hak'a baaditantto, woy k'ay ayaa ootsaadditanttonne eribeenna. Ayaw gooppe, taani Ayhudatoo, k'eesatoo, bonchchetteedda asatoo, kaappatoonne kiitaa kiitetanaw de'iyaa asaappe oonne ta k'ofaa biro odabeykke. **17** Hewaappe guyyiyaan, taani untunttoo hawaadan yaagaad; «Nuuni ay mala metuwaa gidduwaan de'into be'iita; ayaw gooppe, Yerusaalame katamay koletteedda; k'ay gimbbiyaa dirssaa penggetuukka taman s'uugetteeddino. Shin hawaappe sintasaw nuuni hawaadan kawushiide de'ennaadan, ane denddiide, Yerusaalame gimbbiyaa dirssaa zaaretsiide gimbboytte» yaagaad. **18** K'ay ta S'oossaa lo"o kushii taananna de'iyawaanne kaatii taw odeeddawaa ubbaa untunttoo odaaddi. Untunttukka, «Ane denddoyttenne zaaretsiide gimbboytte» yaageeddino. Barenttu kushiyaa lo"o oosoo miniseeddino. **19** Shin Beeti-Horoona gadiyaa asaa gideedda Sanbbalaas'i, Amoonaa gadiyaa oosanchchaa gideedda S'oobbiinne Araba gadiyaa asaa gideedda Geesheemi hawaa siseedda wode, nu bollan k'iliic'iide miic'c'eeddino. K'ay, «Hawe hinttenttu ootsiyaabay ayee? Woy k'ay kaatiyaa bollan makkalanaw koyiitee?» yaagiide oochcheeddino. **20** Taani zaaraadde, «Saluwaa S'oossay nuw injjeyana; nuuni Aa k'oomatuu gimbbiyaa

doommana. Shin Yerusaalamen de'iyabaappe hinttentta gakkiiyaa gishuwaa gidina, maataa gidina, woy hinttenttu dogettennaadan k'ofissiyaabay hinttenttoo baawa» yaagaad.

3 Hewaappe guyyiyaan, k'eese ubbatuwaa kaappuu Eliyaashibinne hara k'eesatuu Dorssaa Penggiyaa gimbbiyaa dirssaa zaaretsi gimbbiide, S'oossaw dummayeeddino; sank'k'aakka aatseeddino. Unttuntu S'eetu Adussa maammaanne Hanaani'eela Adussa Maammaa gakkanaw gimbbeedda gimbbiyaa S'oossaw dummayeeddino. **2** Unttuntu gas'aan de'iyaa sa'aa Iyaarkko Asay gimbbeedda. Unttuntu gas'aan de'iyaa sa'aa Imira na'ay Zakkuuri gimbbeedda. **3** Hassinaa'a naanay Moliyaa Penggiyaa gimbbiyaa dirssaa gimbbeeddino. Unttuntu pengge mitsaa essiide, sank'k'aakka aatseeddino; k'ay sank'k'aw gorddiyaa mitsaanne mitsaa gelissiyaa kulbbuwaa giigisseeddino. **4** Unttuntu gas'aan de'iyaa sa'aa Hak'k'oos'a na'aa gideedda Ooriyoona na'ay Maremooti gimbbeedda. Aa gas'aan de'iyaa sa'aa Mashezaabeela na'aa Berekiyaa na'ay Mashulaami gimbbeedda. Aa gas'aan de'iyaa sa'aa Ba'aana na'ay S'aadook'e gimbbeedda. **5** Aa gas'aan de'iyaa sa'aa Tak'o"a katamaa asatuu gimbbeeddino; gido shin, he katamaa kaappatuu barenttoo imetteedda kiitaa is's'eeddino. **6** Paaseeha na'ay Yoodaahenne Basoodiyaa na'ay Mashulaami ec'a Penggiyaa gimbbiyaa dirssaa gimbbeeddino. Unttuntu pengge mitsaa essiide, sank'k'aakka aatseeddino; k'ay sank'k'aw gorddiyaa mitsaanne mitsaa gelissiyaa kulbbuwaa giigisseeddino. **7** Unttuntu gas'aan de'iyaa sa'aa Gabaa'oonaa katamaa asaa gidiyaa Malaas'eenne Meronoota katamaa asaa gideedda Yadooni gimbbeeddino. K'ay Gabaa'oonanne Mis'ip'p'a katamatuwaa asatuukka untuntunna ittippe gidiide, Efiraas'iisa

Shaafaappe awaay wulliyaa Bagga Biittaa mooddiyaawe de'iyaa golliyyaa gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbbeeddino. 8 Work'k'aa tigiyyaa Harihaaya na'ay Uuzi'eeli untunttu gas'aan de'iyaa sa'aa gimbbeedda. K'ay Aa gas'aan de'iyaa sa'aa shittuwaa med'd'iyaa Hanaanii gimbbeedda. Untunttu laa'u ittippe Aako Gimbbiyaa geetettiyaa sa'aa gakkanaw, Yersaalame gimbbiyaa gimbbeeddino. 9 Untunttu gas'aan de'iyaa sa'aa Huura na'ay, Yersaalame woradaa shaakuwaa mooddiyya Rafaayi gimbbeedda. 10 Harumaafa na'ay Yadaayi bare golliyaappe sintsa baggana de'iyaa sa'aa gimbbeedda. Aa gas'aan de'iyaa sa'aa Hashaabaniyya na'ay Has's'uushi gimbbeedda. 11 Hariima na'ay Malkkeenne Paahati-Moo'aaba na'ay Hashshuubi Aa gas'aan de'iyaa sa'anne Ittoonne Adussa Gimbbiyaa gimbbeeddino. 12 Untunttu gas'aan de'iyaa sa'aa Halloheesha na'ay, Yersaalame woradaa laa'entso shaakuwaa mooddiyya Shaaluuminne Aa mac'c'a naanay gimbbeeddino. 13 Hanuuninne Zaanoha kataman de'iyaa asatuu ittippe Zanggaaraa Penggiyya gimbbiyaa dirssaa gimbbeeddino. Untunttu penggiyaan sank'k'aa aatsiide, sank'k'aw gorddiyaa mitsaanne mitsaa gelissiyaa kulbbuwaa giigisseeddino. K'ay Pituwaa Oliyya Penggiyya gimbbiyaa dirssaa gakkanaw, sha"a wad'aa adussa gimbbiyaa gujjiide gimbbeeddino. 14 Rekaaba na'ay, Beeti-Hakkareema woradaa mooddiyya Malkkii Pituwaa Oliyya Penggiyya gimbbiyaa dirssaa gimbbeedda. Penggiyaan sank'k'aa aatsiide, sank'k'aw gorddiyaa mitsaanne mitsaa gelissiyaa kulbbuwaa giigisseedda. 15 Kolihooza na'ay, Mis'ip'p'a woradaa mooddiyya Shaaluumi Pulttuwaa Penggiyya gimbbiyaa dirssaa zaaretsiide gimbbeedda. I penggiyaw s'eeraa giigisseeddawaappe guyyiyaan, sank'k'aa aatseedda;

sank'k'aw gorddiyaa mitsaanne mitsaa gelissiyaa kulbbuwaa giigisseedda. Hewaa bollakka k'ay, Shelaaha geetettiyaa dagatteedda haatsay de'iyaa baggana kaatiyaa ataakiltiyaa sa'aappe doommiide, Daawita Katamaappe yeedda atakiltiyaa gakkanaw de'iyaa gimbbiyaa gimbbeedda. 16 Hewaappe kaalliyawaa Azibuuk'a na'ay, Beetis'uura woradaa shaakuwaa mooddiyaa Nahimii gimbbeedda; I Daawita duufuwaappe sintsa baggana de'iyaa sa'aa gakkanaw, dagatteedda haatsay de'iyaa sa'aa gakkanawunne wolk'k'aamatuwaa golliyya gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbbeedda. 17 Hewaappe kaalliyawaa Baana na'aa Rehuuma aawotetsaa gidon de'iyaa, Leewatuu gimbbeeddino. Untuntu gas'aan de'iyaa sa'aa K'a'ila woradaa shaakuwaa mooddiyaa Hashaabii bare woradaa suntsan gimbbeedda. 18 Aappe kaalliyawaa Henadaada na'ay, K'a'ila woradaa laa'entso shaakuwaa mooddiyaa Bawaayinne Aa ishatuu gimbbeeddino. 19 Untuntu gas'aan de'iyaa sa'aa lyyaasu na'ay, Mis'ip'p'a woradaa mooddiyaa Es'eeri gimbbeedda; I olaa miishshaa wotsiyaa golliyaappe sintsa baggana de'iyaa sa'aa gakkanawunne gimbbiyaw zooziyaa gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbbeedda. 20 Aappe kaalliyawaa Zabbaaya na'ay Baaruki gimbbiyaa gas'aappe doommi, biide k'eesiyaa ubbatuwaa kaappuwaa Eliyaashiba golliyya penggiyaa gakkanaw, minotetsan gimbbeedda. 21 Aappe kaalliyawaa Hak'k'oos'a na'aa gideedda Ooriyoona na'ay Maremooti Eliyaashiba golliyya penggiyaappe doommi, biide golliyya wurssetsaa gakkanaw gimbbeedda. 22 Aappe kaalliyaa heera gadiyaan de'iyaa k'eesatuu gimbbeeddino. 23 Untuntuppe kaalliyawaa Biiniyaammenne Hashshuubi barenttu golliyya sintsan de'iyaa sa'aa gimbbeeddino. Untuntuppe kaalliyawaa

Anaaniyaa na'aa gideedda Ma'iseeya na'ay Azaare bare golliyaa miyyiyaan de'iyaa sa'aa gimbbeedda. 24 Aappe kaalliyaawaa Azaariyaa golliyaappe doommi, biide gimbbii zuuk'eti simmo sa'aa gakkanaw de'iyaa sa'aa Henadaada na'ay Biinuyi gimbbeedda. 25 Uzaaya na'ay Paalaali gimbbiyaa zuuk'eti simmo saappe doommi, biide naagiyaawanttu wochchiyaa maammaappe k'ommo baggana oyk'k'etti kees'eteedda kaatiyaa golliyaa d'ok'k'a gimbbiyaa sintsa gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbbeedda. Aappe kaalliyaawaa Par"oosha na'ay Padaayinne 26 Geeshsha Golliyaa k'oomatuu, Ofeelan de'iyaaawanttu gimbbeeddino; untunttu Haatsaa Penggiyaa gimbbiyaa dirssaa sintsanna away doliyaa baggana de'iyaa sa'anne maammaa gimbbiyaa gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbbeeddino. 27 Untuntuppe kaalliyaawaa Tak'o"a katamaa Asay gimbbiyaappe sintsan hara baggana de'iyaa saappe biide, Ofeela gimbbiyaa dirsaappe haakki de'iyaa wolk'k'aama maammaa gimbbiyaa gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbbeeddino. 28 Itti itti k'eesatuu kka Paraa Penggiyaa gimbbiyaa dirsaappe k'ommonna de'iyaa barenttu golliyaa sintsanna, huup'issa baggana de'iyaa sa'aa gimbbeeddino. 29 Untuntuppe kaalliyaawaa Imeera na'ay S'aadook'e bare golliyaa sintsan de'iyaa sa'aa gimbbeedda. Aappe kaalliyaawaa Away doliyaa Penggiyaa naagiya Shakaaniyaa na'ay Shamaa'e gimbbeedda. 30 Aappe kaalliyaawaa Sheleemiyaa na'ay Hanaaniinne S'alaafaw usuppuntsa na'aa gideedda Hanuuni gimbbeeddino. Untuntuppe kaalliyaawaa Berekiyaa na'ay Mashulaami bare de'iyaa kifiletuwa sintsan de'iyaa sa'aa gimbbeedda. 31 Aappe kaalliyaawaa S'omoosiyaa gimbbiyaa dirssaa Penggiyaa sintsan de'iyaa Geeshsha Golliyaa k'oomatuunne zal"anchchatuu

golliyaa gakkanaw de'iyaa sa'aa work'k'aa tigiyyaa Malkki gimbbeedda. K'aykka I gimbbiyaa gas'an bolla baggana de'iyaa kifiliyaa gakkanaw de'iyaa sa'aakka gimbbeedda. 32 Work'k'aa tigiyaawanttunne zal"anchchatuu he kifiliyaappe doommiide, Dorssaa Penggiyaa gimbbiyaa dirssaa gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbbeeddino.

4 Nuuni gimbbiyaa dirssaa kiitaa doommeeddawaa Sanbbalaas'i siseedda wode hank'k'uwaa ees's'i kesseedda; k'ay loytsi yilotiide, nuuna k'iliic'eedda. 2 Bare laggetuwaanne Samaariyaa olanchchatuu sintsan I hawaadan yaageedda; «Hawanttu, ha patsena Ayhudatuu ayaa ootsiino? Katamaa zaaretsiide gimbbanaw koyiinooyye? Yarshshuwaakka yarshshanaw koyiino? Oosuwaa itti gallassi wurssanawaa untunttoo malatiyye? Gimbbiyaw shuchchaa zaari de'uwaan wotsanaw danddayetti?» 3 Aa miyyiyaan ek'k'eedda Amoonaa gadiyaa asaa gideedda S'oobbiikka k'ay hawaadan yaageedda; «Untunttu k'ay ay gimbbiyaa gimbbanaw danddayiino? Untunttu gimbbiyaa dirssaa gimbbiyaa bolla worakanay kesinttonne kunddi aggana». 4 Hewaappe guyyiyaan, taani hawaadan yaagaadde woossaad; «Nu S'oossaw, untunttu nuuna woot woot k'iliic'into hawaa sisa! Untunttu nuuna shek'k'iyaa shek'ay untunttu huup'iyaa simmo. Barenttoo de'iyaa ak'uwaa bonk'k'etti kichchiide, allaga gadiyaan omoodetteedda asaa gidino. 5 Untunttu naak'uwaa gentsoppa; untunttu nagaraakka ne sintsaappe mule k'uc'c'oppa. Ayaw gooppe, gimbbiyaa gimbbiyawantta nuuna shek'an kawushsheeddino». 6 Nuuni gimbbiyaa dirssaa oosuwaa aggenaan ootseeddo. K'ay asaykka oosuwaa minotetsan ootsiyaa diraw, gimbbiyaa dirssaa d'ok'k'atetsay ellekka bakkaa keeshshaa gidi aggeeda. 7 Sanbbalaas'i,

S'oobbii, Araba gadiyaa asay, Amoonaa gadiyaa asayanne Ashidooda katamaa Asay Yerusaalame gimbbiyaa dirssaa kiittay lo"o hanotetsan oosettiidde de'iyawaanne koletteedda sa'atuukka baretteeda wode loytsi hank'k'eteeddino. **8** Hewaappe denddeeddawaan ittippe Yerusaalame yiide nuuna olanawunne shabbirisanaw mak'etteeddinno. **9** Shin nuuni nu S'oossaakko woosseeddo; untuttuppe denddeeddawaan k'ammenne gallassi naagiyaa naaganchchatuwaakka wotseeddo. **10** He wodiyaan Yihudaa Asay hawaadan yaageeddino; «Tookuwaa tookkiyaawe kasewaappe nuuna labbantsee; k'ay dentsanaw koshshiyaa gimbbiyaappe koletteedda daro shuchchaykka biro de'ee. Yaatina, nuuni hachche ha gimbbiyaa wootiide gimbbanaw danddayeetto?» **11** Nu morkketuu, «Nuuni biide untunttu giddo gakkanaw, untunttu oosuwa ootsennaadan te"anawunne untuntta wod'ana gakkanaw, untunttu erikkino» yaageeddino. **12** Gido shin, Ayhudatuu zaari zaari nuukko yiide, «Untunttu mule baggana yiide, nuuna olanawantta» yaagiide nuw odeeddino. **13** Hewaa diraw, nu asaappe mashshaa, tooraanne wonddaafiyaa oyk'k'iide asaa untunttu zariyaan zariyaan maaraade, kiitay wuribeenna heeraan gimbbiyaappe zokko baggana naaganaadan wotsaad. **14** Asay shabbiretteeddawaa taani be'eedda wode, dendda ek'k'aade, untuntta, untunttu kaaletsiyaawantanne hara kaappatuwaa ubbaa hawaadan yaagaad; «Nu morkketoo yayyoppite! Goday wolk'k'aamanne hoola geetettiyaawaa gidiyaawaa hassayite. Hewaa diraw, hinttentu zaretoo, hinttentu attuma naanaatoo, hinttentu mac'c'a naanaatoo, hinttentu machchiyawunne hinttentu golliyaw olettite» yaagaad. **15** Nu morkketuu nuuna k'ohanaw mak'k'eteeddawaa nuuni ereeddawaa untunttu siseeddino. K'ay S'oossaykka untunttu mak'k'uwaa

hada kesseeddawaa akeekeddino. Hewaappe guyyiyaan, nuuni ubbaykka simmiide, nu gimbbiyaa dirssaa oosuwaa doommeeddo. **16** He wodiyaappe doommiide, ta k'oomatuwaappe bakkay oosuwaa ootsiyaa wode, bakkay tiraan wotsiyaa ola miishshaa mayyiide, tooraa, gonnalliyaanne wonddaafiyaa oyk'k'iide naaganaadan ootsaad. K'ay kaappatuukka Yihudaa asaa ubbaappe guyyenna ek'k'iide mintsetsiino. **17** Gimbbiyaa dirssaa gimbbiyaawantunne koshshiyaawaa tookkiyaawanttu ubbay itti kushiyan ola miishshaa oyk'k'iide, itti kushiyan oosuwaa ootsino. **18** Gimbbiyaa oosuwaa ootsiyaa ubbay mashshaa bare s'eessan danc'c'i danc'c'i utteedda. Malakataa punniyaawekka ubbaa wode taappe shaaketti erenna. **19** Asaa kaaletsiyaawantta, kaappatuwaanne asaa ubbaa taani hawaadan yaagaad; «Gimbbiyaa dirssaa kiitay wolk'k'aamanne loytsi aaka gidiyaawaappe dendeeddawaan, nuuni ittuu ittuwaappe shaakettiide haakeeddo. **20** Hewaa diraw, hinttenttu malakataa punaa sisiyaa wode, I punettiyaa sa'aa taakko haa shiik'ite. Nu S'oossaykka nu diraw olettanawaa». **21** Oosuwaa wonttumaatsa saluu zo"iyaa wodiyaappe doommiide, omarssi s'oolinttii kessana gakkanaw ootsiyaa wode ubbaan, baggay ootsiyaa wode, baggay tooraa oyk'k'iide naagiino. **22** He wode taani asaw hawaadan yaagaad; «K'ammen nuuna naaganawunne gallassi k'ay kiitaa ootsanaw hinttenttu ubbaykka hinttenttu k'oomatuukka Yersaalamen ak'ite». **23** Hewaa diraw, taana gidina, ta ishatuwaa gidina, ta k'oomatuwaa gidina, woy k'ay taana naagiyaawantta gidinakka, nuuni ubbaykka nu mayuwaa kessennaan ak'eetto; k'ay nu ola miishshaykka, nuuppe ubbakka shaakettenna.

5 Attumawenne mac'c'awe barenttu zariyaa gideedda Ayhudatuu bollan wolk'k'aama c'abbuwaa kesseeddino. **2** Unttuntu

hawaadan yaageeddino; «Nuuni, nu attuma naanayne nu mac'c'a naanay c'ora; hewaa diraw, nuuni miide pas'a de'ana mala, nuw katsay koshshee». 3 Haratuu k'ay, «Nuuna gakkeedda iita koshaappe nuuna ashshiyaa k'umaa demmana giidde, nu goshshay, nu woyniyaa turaa sa'ayne nu keetsay attenan asaw oytseeddo» yaageeddino. 4 Haratuukka k'ay hawaadan yaageeddino; «Nu goshshawunne nu woyniyaa turaa saatoo kaatii oochcheedda giiraa c'igganaw miishshaa tal"iyaa akkeeddo. 5 Ayhuda zaratuwaanna nuuni itti ashuwaa; nu naanaykka untunttu naanaa mala. Shin nuuni nu yeledda naanaa ayiletetsaw aatsiide immanaw giddetteeddo; ubbaa k'ay nu mac'c'a naanatuwaappe ittuu ittuu ayiletetsaw zal"etteeddino. Gidooppenne, nu goshshayne nu woyniyaa turaa sa'atuu nuuppe aketti diggo diraw, nuuni ayinne ootsanaw danddayokko». 6 Untunttu c'abbuwaanne ha k'aalaa taani siseedda wode, loytsa hank'k'ettaad. 7 Ootsanawaa ta wozanaan k'oppaade, asaa kaaletsiyaawantanne kaappatuwaa s'eesaade: «Hinttenttu hinttenttu zaratuwaa yeluwaa c'iggissiyaawan uk'k'unniita» yaagaadde untuntta mootaaaddi. He metuwaabaa haasayiide billanaw wolk'k'aama shiik'uwaa untunttunna udaad. 8 Hawaadan yaagaaddi; «Ayhuda gidennawanttoo zal"etteedda Ayhuda zariyaa gideedda nu ishatuwaa wozanaw nuuni nu wolk'k'ay danddayeeddawaa ubbaa ootseeddo. Shin hinttenttu k'ay, hinttenttu ishatuwaa gideedda hinttenttu zariyaa hinttenttoo barentta zal"ana mala ootsiide de'iita». Kaaletsiyaawanttoo zaariyaa k'aalay d'ayina, c'o"u yaageeddino. 9 Taani k'aykka hawaadan yaagaad; «Hinttenttu ootsiyaabay likke gidenna; nu morkketuu, Ayhuda gidennawanttu nu bollan k'ilic'enna mala, nu S'oossaw yayyanawunne likke gidiyaabaa ootsanaw

hinttentoo bessennee? **10** Taani ta huup'iyaw, ta ishatuwaanne ta k'oomatuukka untunttoo miishshaanne katsaa tal"eeddo; gido shin, ane untuntuppe yeluwaa akiyaawaa aggoytte. **11** Untunttu goshshatuwaa, woyniyaa turaa sa'atuwaa, zayitiyaa wogratuwaanne golletuwaa ubbaakka untunttoo hachche zaarite. K'ay miishshan, kasaan, woyniyaa eessan gidina zayitiyaan, hinttenttu untuntuppe akkeedda s'eetuwaappe itti kushiya yeluwaa ubbaa untunttoo ellekka zaarite». **12** Untunttukka zaariide, hawaadan yaageeddino; «Nuuni ubbabaakka untunttuwaa zaariide, untunttoo immana; untuntta ayaanne oochchokko. Neeni gaadde de'iyawaadan, nuuni ootsana». Hewaappe guyye k'eesetuwaa haa taakko s'eegaade, barenttu geedda k'aalaa polana mala, c'aak'k'etsanaadan ootsaad. **13** Hewaappe guyyiyaan, ta mayuwaa k'ok'k'ofaade hawaadan yaagaad; «Oninne hintteppe bare geedda k'aalaa polennan d'ayooppe, S'oossay Aa hawaadan Aa golliyaappenne Aa ak'uwaappe k'ok'k'ofa; ikka k'ok'k'ofettiide mela atto». Shiik'eedda Asay ubbay itti k'aalan, «Amen"i» yaagiide Med'ina Godaa galateeddino. Asay ubbay bare c'aak'k'eeddawaadan ootseedda. **14** Ars's'ekissisi kaateteedda laatamantso laytsaappe biide, hattamanne laa'entso laytsaa gakkanaw, taani Yihudaa mooddiyaawaa gidaade suntsettaad. He tammanne laa"u laytsan, taana gidina woy ta ishatuu mooddiyaawoo bessiyaa k'umaa dirguuwa akkibeykko. **15** Shin taappe kasena mooddiyaawanttu asaw dees'o tookko gidiide, hachche hachche katsawunne woyniyaa ushshaw oytamu s'agaraa biraa c'iggisseeddino. Haray atto ayissiyawanttu k'oomatuukka barenttu asaa bollan godaa malatissiidde gam"eeddino. Gidooppenne, taani S'oossaw yayyeedda diraw, hewaadan ootsabeykke. **16** Taanatetsaa

ubbaa Yerusaalame gimbbiyaa dirssaa oosoo immaaddippe attin, ta huup'ew ay gadiyanne shammabeykke. Ta k'oomatuukka ubbay taananna he kiitaan ittippe gam"eeddino. 17 Nu heeraan de'iyaa Ayhuda gidennawantuppe nuukko yeedda Asay baynnan de'ishshin, hachche hachche taananna ta masoofiyan miyaa Ayhudatuunne untuntta kaaletsiyaawantu paydu s'eetanne ishatama. 18 Hachche hachche itti booraa, usuppun dooretteedda dorssatuwaanne daro kuttotuwa shukki shukkiide, asaw shiishshino; k'ay tammu gallasan itti gede daro baatsaa woyniyaa eessaa untunttoo agiino. Shin asaa bolla de'iyaa tookuu dees'uwa gidiyaawaa taani eriyaa diraw, gadiyaa mooddiyaawoo bessiyaa k'umaa dirguuwa oochchabeykke. 19 «Ta S'oossaw, taani ha asaw ootseedda lo"otetsaa ubbaa k'oppaade, tawukka lo"otetsaa ootsa» yaagaad.

6 Sambbalaas'i, S'oobbii, Araba gadiyaa asaa gidiyaa Gesheeminne hara nu morkketuu nuuni gimbbiyaa dirssaa ootsiidde poleeddawaanne k'ay oosettibeenna pac'a sa'aykka ittuunne attibeenaawaa siseeddino. Gido shin, nuuni gimbbiyaa dirssaa penggetuwaan biro sank'k'aa gelissibeykko. 2 Hewaa untunttu siseedda wode, Sanbbalaas'inne Gesheemi hawaadan yaagiide, taakko kiiteeddino; «Oona geetettiyaa dembban de'iyaa k'eerii katamatuwaappe ittuwaan yaade nuunanna gaketta». Shin untunttu ta bolla iitaa ootsanaw mak'etteeddinno. 3 Hewaa diraw, taani untunttoo hawaadan yaagaadde zaara kiitanchchatuwa kiittaad; «Taw daro kiitay de'ee; hewaa diraw, taani hinttenttu giyaa sa'aa baanaw danddaykke. Taani duge hinttenttukko biina, kiittay ayaw d'ubettii?» 4 He kiitaa zaari zaari oyddu gede taakko kiiteeddino; shin taani itti mala zaaruwa untunttoo immaad. 5 Ichcheshentsuwaan Sambbalaas'i bare

k'oomaa bolla dooyaa de'iyaa dabddaabbiyaa taakko kiitteedda.

6 Dabddaabbiikka hawaadan yaagee; «Neeninne ne zariyaa gideedda Ayhudatuu makkalanaw k'oppeeddawaanne hewaappe denddeeddawaan gimbbiyaa dirssaa gimbbiyaawaa shooro gadiyaan de'iyaa Asay ubbay haasayiyaawaa Gesheemi taw odeedda. K'ay neeni neena kaatiyaa kessanaw koyiyaawaanne;

7 neeni Yihudaa kaatiyaa gidiyaawaa Yerusaalamen awaayana mala, timbbitiyaa odiyaawantta ne wotseeddawaakka I taw odeedda. Ha waariyaa kaatii sisusay attena. Hewaa diraw, taananna gakettaade zorettanaw haaya». 8 Taanikka, «Ha neeni giyaa yewuwaa ubbay ubbakka tuma gidennawaanne neeni c'oo med'd'eeddawaa» yaagaadde zaaraad. 9 Nu ootsiyaa kiittay polettenna mala, «Unttuntu kushii oosoo daaburi kichcheedda» yaagiide unttuntu nuuna yashissiidde gam"eeddino. Hewaa diraw, «Nu S'oossaw ha"i taana mintsetsaarkkii» yaagaadde taani woossaad. 10 Hewaappe guyyiyaan, sooppe kessennaadan gorddi wotseedda Mahes'aabi'eela na'aa na'aa Dalaaya na'aa Shamaa'iyaaakko baad. I taw hawaadan yaageedda; «Itti k'amma awudentto unttuntu neena wod'anaw yaana de'iyaa diraw, neeninne taani S'oossaa Golliyyaa giddo geliide, S'oossaa Geeshsha Golliyyaa gidдон S'oossaa Geeshsha Golliyyaa penggetuwaa gorddiidde gaketoytte». 11 Taani hawaadan yaagaadde zaaraad; «Taana malatiyaa Asay bak'atii? Woy k'ay taana malatiyaa Asay Geeshsha Golliyyaa giddo geliide, bare shemppuwaa ashshii? Taani hewaa ubbakka ootsikke». 12 Ta yewuwaa k'oppiyaa wode, tumukka Aa S'oossay kiitteedda timbbitiyaa odiyaawaa gidennawaanne S'oobbiinne Sanbbalaas'i Aa miishshan shammeedda diraw, ta bolla worddo timbbitiyaa odiyaawaa gidiyaawaa akeekaaddi. 13 I

miishshan shametteedda gaasuu taani yayaade, I giyaawaadan ootsaade taani nagaran gelanaaddaana. Yaatina, untunttu ubbay hewaa siseedda wode, taana kad'isiyaabaa ta bollan demmanaassa. **14** «Ta S'oossaw, S'oobbiinne Sanbbalaas'i ootseeddawaa k'oppa. No'aado geetettiyaa mac'c'a timbbitiyaa odiyaananne hara timbbitiyaa odiyaawanttu ubbay taana yashissanaw untunttu ootseeddawaa ubbaakka k'oppa» yaagaad. **15** Gimbbiyaa dirssaa kiitay ishatamanne laa"u gallassan, Eluula geetettiyaa aginaan laatamanne ichcheshantso gallassan poletteedda. **16** Nu yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaa gidon de'iyaa nu morkketuu hewaa siseedda wode yayyeeddinonne yeellateeddino. Ayaw gooppe, hawe kiitay nu S'oossay maaddina oosetteeddawaa akeekeddino. **17** He wodiyaan Ayhudatuwaa kaaletsiyaawanttu S'oobbiyaw c'ora dabddaabbetuwaa s'aafeeddino; S'oobbi zaariide, untunttoo s'aafeedda. **18** Ayaw gooppe, I Araaha na'aa Shakaaniyaa naatto akkeedda dirawunne Aa na'ay Yahohanaani Berekiyaa na'aa Mashulaama naatto akkeedda diraw, Yihudaappe daratu aanana c'aak'k'eti utteeddino. **19** Untunttu S'oobbii ootseedda lo"obaa ubbaa ta sintsan haasayino; k'ay taani giyaawaakka aw odiino. S'oobbiikka taana yashissanaw dabddaabbetuwaa s'aafi yeddee.

7 Gimbbiyaa kiittay wurina, penggetuwaankka sank'k'ay geleedda. K'ay penggiyaa naagiyaawanttu, mazimuriyaa yes's'iyaaawanttunne Leewatuu barenttu kiitaan kiitan geleeddino. **2** Hewaappe guyyiyaan, Yersaalame katamaa ayissiyaa maataa ta ishaa Hanaanawunne geessuwaa gadaawaa Hanaaniyaw immaad. Hanaanii hara ubbaappe aad'd'eeda tumanchchanne S'oossaw yayyiyaa asaa. **3** Taani untuntta

hawaadan yaagaadde azazaad; «Wontta away kesiide ho"ana gakkanaw, Yersaalame gimbbiyaa penggetuwaa dooyoppite. K'ay omarssi naagiyaawanttu barenttu oosuwaa wurssiide baanaappe kasetiide, penggetuwaa loytsi gorddanaadan ootsite. Hewaa bollakka Yersaalamen de'iyaa asaappe dooriide, ittuu ittuu kaalaan kaalaan naaganaadaaninne k'ay haratuu barenttu heeraan de'iidde, barenttu golliyya keeshshaa keeshshaa naaganaadan ootsite» yaagaad. 4 He wode Yersaalame katamay loytsi aakonne wolk'k'aama; shin Aa giddon de'iyaa asaa paydu loytsi guutsaa. K'ay daro golliikka biro kees'ettibeenna. 5 Hewaappe guyyiyaan, asaa kaaletsiyaawantta, kaappatuwaanne asaa ubbaa shiishshaade untunttu yeletaa maaran maaran mazggabana mala, S'oossay taana k'ofisseedda. Omooduwaappe kasetiide simmeedda asaa yeletaa maaraa mas'aafaakka demmaad; he mas'aafan s'aafetteeddawe hawaa. 6 Baabloone Kaatii Naabukadanas'oore omoodiide, bare gadiyaa afeedda asaappe guyye barenttu katamaa katamaa Yersaalammenne Yihudaa simmeedda asatuu hawaappe kaalliyaawantta. 7 Untunttu kaappatuu Zarubaabeela, Iyyaasa, Nahimiyaa, Azaariyaa, Ra'aamiyaa, Nahamaana, Marddikiyoosa, Bilishaana, Misppereeta, Bigiwaaya, Nahuumanne Ba'aana. Omooduwaappe simmeedda Israa'eeliyaa asaa paydu hawaa. 8 Par"oosha yaratu 2,172. 9 Shafaas'iyaa yaratu 372. 10 Araaha yaratu 652. 11 Iyyaasunne Iyoo'aaba naanaa gideedda Paahati-Moo'aaba yaratu 2,818. 12 Elaama yaratu 1,254. 13 Zattu yaratu 845. 14 Zakkaaya yaratu 760. 15 Biinuya yaratu 648. 16 Bebaaya yaratu 628. 17 Azggaada yaratu 2,322. 18 Adoonik'aama yaratu 667. 19 Bigiwaaya yaratu 2,067. 20 Adiina yaratu 655. 21 Hizk'k'iyaa yaratu gideedda

As'eera yartuu 98. 22 Hashuuma yartuu 328. 23 Bes'aaya yartuu 324. 24 Hariifa yartuu 112. 25 Gabaa'ona yartuu 95. 26 Beeteleemenne Nas'oofa katamatuwaa Asay 188. 27 Anaatoota katamaa Asay 128. 28 Beeti-Azimaawetuwaa katamaa Asay oytamanne laa"uwaa. 29 K'iriyaati-Yi'aariima, Kafiiranne Ba'eroota katamatuwaa Asay 743. 30 Raamanne Gebaa'a katamatuwaa Asay 621. 31 Mikimaasa katamaa Asay 122. 32 Beeteelenne Ay katamatuwaa Asay 123. 33 Laa"entso Nabo geetettiyaa katamaa Asay 52. 34 Laa"entso Elaama yartuu 1,254. 35 Hariima katamaa Asay 320. 36 Yaarikko katamaa Asay 345. 37 Looda, Hadiidanne Oono katamatuwaa Asay 721. 38 Sanaa'a katamaa Asay 3,930. 39 Hawaappe kaaliyaawanttu omooduwaappe simmeedda k'eesetuwaa: Iyyaasu yara gideedda Yadaaya yartuu 973; 40 Imeera yartuu 1,052; 41 Paashihuura yartuu 1,247; 42 Hariima yartuu 1,017. 43 Hawaappe kaaliyaawanttu omooduwaappe simmeedda Leewatuwaa: Hodaawiyaa yara gideedda Iyyaasunne K'aadimi'eela yartuu 74; 44 Asaafa yara gideedda mazimuriyaa yes's'iyaaawanttu 148; 45 Geeshsha Golliyaa penggiyaa naagiyaa Shaaluuma, As'eera, S'almmoona, Ak'kuuba, Has'iis'anne Shobaaya yartuu 138. 46 Hawanttu omooduwaappe simmiide, Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'oomatuwaa yartuwaa: S'iha yartuwaa, Hasuufa yartuwaa, S'abba'oota yartuwaa, 47 K'eeroosa yartuwaa, Sii'a yartuwaa, Padoona yartuwaa, 48 Labaana yartuwaa, Hagaaba yartuwaa, Shalmmaaya yartuwaa, 49 Hanaana yartuwaa, Giddeela yartuwaa, Gahaara yartuwaa, 50 Ra'aaya yartuwaa, Raas'iina yartuwaa, Nak'oda yartuwaa, 51 Gazzaama yartuwaa, Uuza yartuwaa, Paaseeha yartuwaa, 52 Besaaya yartuwaa, Me'uniima yartuwaa,

Nafushesiima yatuwaa, **53** Baak'ibuuk'a yatuwaa, Hak'uufa
 yatuwaa, Harihuura yatuwaa, **54** Baas'iliita yatuwaa,
 Mahiida yatuwaa, Harshsha yatuwaa, **55** Bark'k'oota
 yatuwaa, Sisaara yatuwaa, Temaaha yatuwaa, **56** Nas'iiha
 yatuwaanne Has'iifa yatuwaa. **57** Hawaappe kaaliyaawantu
 omooduwaappe simmeedda Solomone k'oomatuwaa yatuwaa:
 Sos'aaya yatuwaa, Sofereeta yatuwaa, Pariida yatuwaa,
58 Yaa'ila yatuwaa, Dark'k'oota yatuwaa, Giddeela
 yatuwaa, **59** Shafaas'iyaa yatuwaa, Has's'iila yatuwaa,
 Pokereti-Has's'abayma yatuwaanne Amoota yatuwaa.
60 Omooduwaappe simmiide, Geeshsha Golliyaan ootsiyaa
 k'oomatuwaa yatuunne Solomone k'oomatuwaa yatu paydu
 ubbaana 392. **61** Haratuukka k'ay, Telmmelaaha, Teliharshsha,
 Karuuba, Adoonanne Imeera geetettiyaa katamatuwaappe
 Yersaalame simmeeddino. Shin untuntu woy untuntu
 aawotuu Israa'eeliyaa sheeshsha gidiyaawaa erissanaw
 danddayibeykkino. **62** Hewantu Dalaaya, S'oobbiyaanne
 Nak'oda yatuwaa; untuntu payduukka ubbaana 642.
63 K'eesetuwaappe k'ay Hobaaya yatu, Hak'k'oota
 yatuunne Barzzillaaya yatu Yersaalame simmeeddino.
 Hawe Barzzillaaya giyaawe Gala'aade biittaa asaa gideedda
 Barzzillaaya naatto akkiide, bare bollarwaa suntsaa akkeedda. **64**
 Hawantu barenttu yeletaa s'ap'uwaa eranaw yeletaa mas'aafan
 koyeeddino, shin demmibeeykkino. Hewaa diraw, untuntu
 tunaadan paydettiide, k'eesetetsan ootsennaadan digetteeddino.
65 K'ay Geeshsha Saamatuwaan shaakki pirddiyaa k'eesii
 denddana gakkaw, untuntu geeshsha k'umaappe maanaw
 danddayennawaa Ayhudatuwaa mooddiyaawe untunttoo
 odeedda. **66** Omooduwaappe Yihudaa biittaa simmeedda asaa

paydu ubbaanna 42,360. **67** Hewaa bollakka k'ay 7,337 attuma k'oomatuunne mac'c'a k'oomatuu mazimuriyaa yes's'iyaa 245 attumawaanne mac'c'a asatuu simmeeddino. **68** Omooduwaappe ubbaanna simmeedda asaa paratuwaa paydu 736; bak'ulotuu 245; **69** gaalotuu 435; haretuu k'ay 6,720. **70** Yaratuwaa kaappatuwaappe amareedawanttu oosoo imotaa immeeddino. Biittaa mooddiyaawe hosppun kiilo giraame work'k'aa, 50 disttetuwaanne 530 k'eesatuwaa mayotuwaa immeedda. **71** Yaratuwaa kaappatuu 168 kiilo giraame work'k'aanne 1,250 kiilo giraame biraa immeeddino. **72** Atteeda Asay ubbaanna 168 kiilo giraame work'k'aa, 1,100 kiilo giraame biraanne 67 k'eesatuwaa mayotuwaa immeeddino. **73** Hewaappe guyyiyaan k'eesatuu, Leewatuu, penggiyaa naagiyaawanttu, mazimuriyaa yes's'iyaawanttu, asaappe darotuunne Geeshsha Golliiyaa k'oomatuu, ubbaanna Israa'eeliyaa ubbay barenttu kataman kataman utteeddino.

8 Laappuntsa aginay gakko wode, Israa'eeliyaa Asay ubbaykka barenttu kataman kataman utteeddino. He aginaan untunttu ubbaykka ittippe Haatsaa Penggiyaa sintsan de'iyaa dabaaban shiik'k'eeddino. Med'inaa Goday Muse baggana Israa'eeliyaa asaw immeedda Higgiyaa Mas'aafaa ahana mala, s'aafiyaa Izira oochcheeddino. **2** Yaatina, laappuntsa aginaan koyro gallasan, attumawe mac'c'awe, akeekanaw danddayiyaa Asay ubbay shiik'k'eedda sa'aan Iziri Higgiyaa Mas'aafaa aheedda. **3** Haatsaa Penggiyaa sintsan de'iyaa dabaaban ek'k'iide, attumawoo mac'c'awoo, akeekanaw danddayiyaa asaa ubbaw Higgiyaa Mas'aafaa wonttappe gallassaa seetay gakkanaw nabbabeedda; asaykka loytsi hayzziide siseedda. **4** Iziri ek'k'iide nabbabanaw mitsaappe giigisseedda gutaraa

bolla ek'keedda. Aappe ushechcha baggana Matiitiyaa,
 Shamaa'iyaa, Anaaya, Ooriyoona, Hilk'kiyaanne Ma'iseeya
 geetettiyya asatuu ek'keeddinno. Haddirssa baggana k'ay
 Padaaya, Mishaa'eela, Malkkiyaa, Hashuuma, Hashibadanaaha,
 Zakkaraasanne Mashulaama geetettiyya asatuu ek'keeddinno.
 5 Iziri asaa ubbaappe d'ok'kiyaa sa'aan ek'keedda diraw,
 ubbaykka Aa loytsiide s'eellishin, untunttu sintsan Higgiyaa
 Mas'aafaa dooyeedda. He wode untunttu ubbay utteedda
 saappe dendi ek'keeddinno. 6 Iziri Med'inaa Godaa,
 wolk'kaama S'oossaa galateedda. Asay ubbay barenttu
 kushiya pude dentsiide, «Amen"i, Amen"i» yaageeddino.
 K'ay untunttu som"i sa'aa bochchana gakkanaaw guufanniide,
 Med'inaa Godaw goynneeddino. 7 Hewaappe guyyiyaan
 dendiide, barenttu de'iyaa sa'aan ek'keeddinno. Iyyaasa,
 Baana, Sherebiyaa, Yaamiina, Ak'kuuba, Shabbataaya, Hodiya,
 Ma'iseeya, K'aliis'a, Azaariyaa, Yozabaada, Hanaanne Palaaya
 geetettiyya Leewatuu higgiyaa Asay akeekanaadan ootseeddino.
 8 Untunttu S'oossaa Higgiyaa Mas'aafaappe nabbabiide,
 k'ay nabbabetteeddawe waagintto, Asay erana mala, bili
 k'onc'c'isseeddino. 9 Asay higgiyaa k'aalaa siseedda wode,
 barenttu wozanaan mishettiide yeekkeeddino. Hewaa diraw,
 biittaa mooddiyaa Nahimii, k'eesenne s'aafiyaa gideedda Izirinne
 asaw mas'aafaa biliyaa Leewatuu asaa hawaadan yaageeddino;
 «Ha gallassay Med'inaa Godaw, hinttenttu S'oossaw, geeshsha
 gallassaa gidiyaa diraw, ittuunne kayyottoppitenne yeekkoppite»
 yaageeddino. 10 K'ay Nahimii gujjiidekka hawaadan yaageedda;
 «Biite, mod'd'uwa miite; mal"iyaawaakka ushite; k'ay
 baynnawanttookka hinttewaappe shaakki immite. Ayaw gooppe,
 hachche gallassay nu S'oossaw geeshsha gallassaa. Med'inaa

Godaa nashechchay hinttenttoo wolk'k'aa gidiyaa diraw
 kayyottoppite» yaageedda. **11** Leewatuukka k'ay, «Hawe
 geeshsha gallassaa gidiyaa diraw, kayyottoppite; hayzzite»
 yaagiide asaa c'o'u ootseeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan, Asay
 nashechchaan maanawunne ushanaw k'ay baynnawanttookka
 de'yaawaappe shaakki immanaw beeddino. Ayaw gooppe,
 untunttu odeedda k'aalaa siseeddinonne akeekeeddino. **13**
 Aginaw laa'entso gallassi zaratuwaa kaappatuu, k'eesatuu
 nne Leewatuu higgiiyaa k'aalaa untunttoo birshshana mala,
 Izirakko yeeddino. **14** Hewan tamaariidde, laappuntsa aginaan
 Daasiyaa Baalaa bonchchiyaa wode, Israa'eeliyaa Asay ubbay
 daasiyaa gidдон uttanaadan Med'inaa Goday Muse baggana
 azazeeddawaa akeekeeddino. **15** Hewaa diraw, katamatuwaa
 ubbaaninne Yersaalamen hawaadan yaagiide awaayeeddino;
 «Deriyaa huup'iyaa kesite; zayitiyaa wogaraappe, woran doliyaa
 wogaraappe, barsseenetiyyaa mitsaappe, zambbaa mitsaappenne
 haytsay de'iyaa mitsaa ubbaappe higgiiyan s'aafetteeddawaadan,
 daasiyaa daasanaw tashiyaa ahite» yaageeddino. **16** Hewaa
 diraw, Asay biide mitsaa tashiyaa aheeddino; barenttu
 golliyyaa bollan de'iyaa dembba sa'aan, barenttu gibbiyaan,
 S'oossaa Geeshsha Golliyyaa dabaaban, Haatsaa Penggiyaa
 dabaabaaninne Efireema Penggiyaa dabaaban daasiyaa
 daaseeddino. **17** Omooduwaappe simmeedda Asay ubbay
 daasiyaa daaseedda, Aa gidдон utteeddino. Neewe na'aa
 lyyaasu wodiyaappe doommiide, he gallassay gakkanaw,
 untunttu hawaa mala baalaa bonchchi erikkino. Hewaa diraw,
 ubbaykka loytsi nashetteeddino. **18** Baalay doomettoodeppe
 biide wurana gakkanaw, hachche hachche Iziri S'oossaa
 Higgiiyaa Mas'aafaappe asaw nabbabeedda. Baalaa laappun

gallassaa bonchchowaappe guyyiyaan, hosppuntsa gallassan higgii azaziyaawaadan geeshsha shiik'uwaa ootseeddino.

9 He aginaan laatamanne oyddentso gallassan Israa'eeliyaa Asay s'oomiidde, maak'aa mayiidenne barenttu huup'iyaa baanaa k'oliidde, itti sa'aa shiik'k'eeddino. **2** Barentta allaga gade asaa ubbaappe shaakkeeddino. Hewaappe guyyiyaan denddi ek'k'iide, untunttune kase untuntu aawotuu ootseedda nagaraa ubbaa paas'eeddino. **3** Hewan untuntu ek'k'ide'ishshin, heezzu saatiyaa gidiyaawaa Med'inaa Godaa untuntu S'oossaa Higgiiyaa Mas'aafay untunttoo nabbabetteedda. K'ay hara heezzu saatiyaa gidiyaawaa barenttu nagaraa paas'iiddinne Med'inaa Godaw, barenttu S'oossaw, goynniidde gam'eeddino. **4** Leewatuwaappe amareedawanttu shiik'uwaa bolla kesiide, kooshshaa d'ok'k'u ootsiidde Med'inaa Godaakko, barenttu S'oossaakko, waasseeddino. Hewantukka Iyyaasa, Baana, K'aadimi'eela, Shabaaniyaa, Buuna, Sherebiyaa, Baananne Kanaana. **5** Leewatuwaappe Iyyaasu, K'aadimi'eeli, Baani, Hashaabanee, Sherebee Hodee, Shabaanenne Pataahe Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaageeddino; «Denddi ek'k'iide, med'inaappe med'inaw de'iyaa Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa galatite! ubbaappenne saba ubbaa bollanna d'ok'k'u d'ok'k'u geeddanne bonchchetteedda S'oossaa suntsaa sabbite» yaageeddino. **6** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay hawaadan yaagiide woosseeddino; «Med'inaa Godaw, ne s'alalay S'oossaa! Neeni salotuwaanne salotuwaan de'iyaa med'etaa ubbaa, sa'anne Aa bolla de'iyaa med'etaa ubbaanne Abbatuwaanne untuntu gidдон de'iyaa med'etaa ubbaa med'd'aadda; ubbaw shemppuwaa immaadda. Saluwaa med'etatuu ubbay new goynniino. **7** «Neeni Med'etaa Ubbaa Godaa! Neeni

Abraama Uura geetettiyaa Kaladaawatu katamaappe dooraade
 kessaadda; Aa suntsaakka laammaade, Abrahaama yaagaadde
 suntsaadda. 8 I new ammanettiyaa asaa gidiyaawaa
 be'aade, Kanaanetuu, Hiitetuwaa, Amoorawaanatuwaa,
 Parzzawaanatuwaa, Yaabusatuwaanne Gerggeesatuwaa
 gadiyaa Aa zaretoo laata gadiyaa ootsaade immanaw aw
 k'aalaa c'aak'uwaa gelaadda. Neeni s'illo gidiyaa diraw, ne
 geedda k'aalaakka polaadda. 9 «Neeni kase nu mayza
 aawotuwwa Gibs'e gadiyaan gakeedda tuggaa be'aadda; k'ay
 Zo'o Abbaa geetettiyaa abbaa matan de'iidde untuntu, «Nuuna
 maaddaarikkii!» yaagiide waasseedda waasuwaakka sisaadda.
 10 Gibs'e kaatii, Aa gadiyaa kaappatuunne he gadiyaa Asay
 ubbay Israa'eeliyaa asaa bolla otoretteedda diraw, untuntu
 bolla malaataanne malalissiyaabaa ootsaadda. Hewaappe
 dendeedawaan, hachche gakkanaw, ne sunsay bonchchuwaan
 s'eegettanaadan ootsaadda. 11 Abbaa yaanne haanne
 shaakkaade, gidduwaana ne asaa mela biittaana pintsaa
 Shin shuchchay c'iimmo haatsaan olina, c'iimmuwaa duge
 wod'd'iyawaadan, untuntu yederssiyaa morkkatuwaa abbaan
 mitissaade d'ayssaada. 12 Israa'eeliyaa asaa gallassi shaariyaa
 tuusaa kaaletsaade, k'amma k'ay untuntu hamettiyaa
 ogiyaan poo'ana mala, tamaa tuussaa untuntu sintsan essaade
 kaaletsaadda. 13 «Neeni saluwaappe wod'd'aade, ne asaa
 Siinaa Deriyaa bolla haasayissaadda. Suure pirdaanne tuma
 gideedda higgiiyaa k'ay lo'o wogaanne azazuwaa untunttoo
 immaadda. 14 Geeshsha ne Sambbataa untuntu bonchchana
 mala, untunta tamarissaadda. Ne k'oomaa Muse baggana
 untunttoo azazuwaa, wogaanne higgiiyaa immaadda. 15
 Untuntu koshateedda wode saluwaappe k'umaa immaadda; k'ay

untuntu saametteedda wode zaallaappe haatsaa pultissaadda. Neeni untuntuo immanaw c'aak'k'eedda gadiyaa geliide laattana mala azazaadda. 16 «Shin nu mayza aawotuu otoretteeddino. Odina sisenna morggiyaa orddo gidiide, new azazetibeykkino. 17 Azazettenan is's'eeddino; k'ay neeni untuntuo ootseedda malalissiyaabaa ubbaa hassayibeykkino. Untuntu morggiyaa orddo gideeddino; k'ay barenttu makkalaappe denddeeddawaan, Gibs'e gadiyaa guyye ayiletetsaw zaariide kaaletsana mala, kaappuwaa barenttoo dooreeddino. Gido shin, neeni atto giyaa S'oossaa; keekanne maariyaawaa. Siik'uwaan kumeeddawaanne hank'k'oo elleellennawaa. Hewaa diraw, ne siik'uu med'inaassa; neeni untunta agga beyikka. 18 «Untuntu maraa malatiyaa eek'aa med'd'iide, «Hinttena Gibs'e gadiyaappe kesseedda hinttentu s'oossay hawaa» yaagiide neena wolk'k'aama shek'k'aa shek'k'ooppekka, 19 ne daro maarotetsaa diraw, neeni untunta he gadiyaa woran agga beyikka. Untuntu biyaa ogiyaa kaaletsana mala, gallassi shaariyaa tuussay, k'ay untuntu ogiyaa poo'issana mala, k'amma tamaa tuussay untuntuppe haakkibeenna. 20 Untunta tamarissana mala, ne lo"o Ayaanaa untuntuo immaadda. Maanaw mannaa untuntu doonaappe pac'issabeykka; k'ay untuntu saamookka haatsaa immaadda. 21 Oytamu laytsaa ubbaa untuntu woran hamettiyaa wode, untuntuo koshshiyaabaappe ittibaanne d'ayssabaakka. Untuntu mayuu wuribeenna; untuntu gediikka gaafibeena. 22 «Barenttu zawaan de'iyaa gas'aa biittatuwaanne kawutetsatuwaa untuntu s'ooniide oyk'k'anaadan ootsaadda. Sihoona geetettiyaa kaatii mooddiyaa Haseboona gadiyanne Ooga geetettiyaa kaatii mooddiyaa Baasaane gadiyaa untuntu laatteeddino. 23 Untuntu zeretsatuwaa payduwaa saluwaa s'oolinttiyaadan

darissaadda. Kase untunttu aawaatoo gelissananne laatissana gaade neeni odeedda gadiyaa untuntta gelissaadda. **24** Untunttu Kanaane gadiyaa laatteeddino; he gadiyaan de'iyaa Kanaane asaa ubbaa untunttu sintsan neeni kawushshaadda. Untunttu Kanaane asaa bollan, untunttu kaatetuwaa bollaanne he gadiyaan de'iyaa asaa ubbaa bollan barenttu doseeddawaa ootsana mala, untunttu kushiyan aatsa immaadda. **25** K'ay untunttu yuushshuu gimbbetteedda katamatuwaanne aradda biittaa s'ooniide akkeeddino; k'aykka lo"obay ubbay kumeedda golliyaa, booketteedda haatsaa ollatuwaa, woyniyaa turaa sa'aa, wogratuwaanne hara ayfiyaa immiyaa daro mitsatuwaa laatteeddino. Hewaappe mi kalliide orddeeddino; ne wolk'k'aama keekatetsan untunttu nashetteeddino. **26** «Gidooppekka, ne asatuu azazettenan is's'iide, ne bollan makkaleeddino; ne higg yawukka zokkiyaa zaareeddino. Neekko untunttu simmanaadan untunttoo minisiide odeedda timbbitiyaa odiyaawantta wod'eeddino. Loytsi wolk'k'aama shek'k'aa neena shek'k'eeddino. **27** Hewaappe denddeeddawaan untuntta un"etsiyaa morkkatuwaa kushiyan aatsa immaadda; morkketuu untuntta un"etseedda wode neekko waasseeddino. Untunttu waasuwa saluwaan gida sisaadde ne maarotetsaa daruwaadan, untuntta untunttu morkkatuwaa kushiyaappe ashshiyaawantta kiittaadda. **28** «Shin untunttu shemppuwaa demmiide zaaretsiide, ne sintsan nagaraa ootseeddino. Neenikka zaaraadde untunttu morkkatuwaa kushiyan aatsaade immina, untunttu morkketuu untuntta mooddeddino. Shin ha"ikka untunttu neekko waassina, untunttu waasuwa saluwaan gidaade sisaadda. Ne maarotetsaan untuntta zaara zaaraadekka ashsha akkaada. **29** «Ne higgiaakko

untuntu simmana mala, neeni untuntu minisaade odaadda;
shin untuntu otureteeddino; ne azazuwaakka is'seedo
yaageeddino. Asay azazettoppe de'uwaa demmiyaa ne higgiiyaa
aad'd'eeddino; k'ay morggiyaa orddo gidi, new zokkiyaa zaariide,
azazettenan is'seeddino. **30** Gidooppenne, daro laytsaa untuntu
danddayaadda; timbbitiyaa odiyaawantu baggana ne Ayyaanan
untuntu minisaade odaadda; shin untuntu sisibeykkino.
Hewaappe denddeeddawaan Ayhuda gidenna kawutetsatuu
untuntu mooddana mala, untuntu kushiyan aatsa immaadda.
31 Shin neeni keekanne maariyaa S'oossaa gidiiyaa diraw, ne
wolk'k'aama maarotetsaan untuntu ubbaanna aggabeykkanne
d'ayssabaakka. **32** «Nu S'oossaw, wolk'k'aamaw, wolk'k'aamanne
yayettedda S'oossaw, ne aggena siik'uwaa k'aalaa c'aak'uwaa
naagiyaawaa, nu bolla gakeedda metuu ne sintsan laafabaa
malatoppo. Beni Asoore kaatetuwa wodiyaappe doommiide,
hachche gakkanaw, nu bolla, nu kaatetuwa bolla, nu
kaappatuu bolla, nu k'eesatuwa bolla, nu timbbitiyaa
odiyaawantu bolla, nu mayza aawotuwa bollaanne ne
asaa ubbaa bolla wolk'k'aama metuu gakeedda. **33** Nuuna
gakeeddawaan ubbaan neeni s'illuwa. Ayaw gooppe, nuuni
neena naak'kooppekka neeni ammanettiyaawaa aggabeyikka. **34**
Nu kaatetuu, nu kaappatuu, nu k'eesatuu nne nu mayza aawotuu
ne higgiiyaa naagibeykkino; k'ay neeni untuntu immeedda
azazuwaanne ne minissa odeeddawaakka sisibeykkino. **35** Neeni
untuntu kawutetsan untuntu wolk'k'aama anjuuwa immaadda;
k'ay aakonne mokkiyaa biittaakka untuntu immaadda; shin
untuntu new goynnibeykkinonne barenttu iita oosuwaappe
simmibeykkino. **36** «Hewaappe denddeeddawaan, nuuni hachche
ayiliyaa gidiaawaa be'a. K'ay hewekka untuntu Aa ayfiyaanne I

immiyaa anjjuwaa ubbaa maana mala, nu mayza aawaatoo neeni immeedda he gadiyaan, nuuni ayiliyaa gideeddo. **37** Nu nagaraa diraw, neeni nu bollan dentseedda kaatetuu gadiyaa anjjuwaa ubbaa untunttu go"ettiino. K'ay nu bollaanne nu mehiyaa bollan barenttu koyeeddawaa ootsino; nuunikka wolk'k'aama metuwaa gidдон de'eetto» yaageeddino. **38** Haneedda yewuwaa ubbaa diraw, nuuni haasayiide c'aak'k'eedda c'aak'uwaa s'aafeeddo; he nuuni s'aafeedda c'aak'uwa warak'ataa bollan nu kaappatuu, nu Leewatuunne nu k'eesatuu barenttu maatafaa wotseeddino.

10 Hawaappe kaalliyaa asatuu he maatafay wod'd'eedda warak'ataa bollan parameeddino. Hewantukka Hakaaliyaa na'aa gadiyaa mooddiyaa Nahimiyya; k'eesetuwaappe: Sedek'iyaasa, **2** Saraaya, Azaariyaa, Ermaasa, **3** Paashihuura, Amaariyaa, Malkkiyaa, **4** Has's'uusha, Shabaaniyaa, Malluuka, **5** Hariima, Maremoota, Obaadiyaa, **6** Daaneela, Ginnetoon, Baaruka, **7** Mashulaama, Abiyya, Miyamiina, **8** Ma'aaziyyaa, Bilggaayanne Shamaa'iyyaa. **9** Leewatuwaappe: Azaaniyaa na'aa Iyyaasa, Henadaada yara gideedda Biinuya, K'aadimi'eelanne **10** untunttu ishatuwaa Shabaaniyaa, Hodiyya, K'aliis'a, Palaaya, Hanaana, **11** Miika, Rahooba, Hashaabiyyaa, **12** Zakkuura, Sherebiyyaa, Shabaaniyaa, **13** Hodiyya, Baananne Baniina. **14** K'ay asaa kaaletsiyaawantuppe: Par'oosha, Paahati-Moo'aaba, Elaama, Zatta, Baana, **15** Buuna, Azggaada, Bebaaya, **16** Adooniyaa, Bigiwaaya, Adiina, **17** As'eera, Hizk'k'iyaasa, Azuura, **18** Hodiyya, Hashuuma, Bes'aaya, **19** Hariifa, Anatoota, Nebaaya, **20** Maagippi'aasha, Mashulaama, Heziira, **21** Mashezaabeela, S'aadook'a, Yadduu'a, **22** Palaas'iyyaa, Hanaana, Anaaya, **23** Hoshee'a, Hanaaniyaa, Hashshuuba, **24** Halloheesha, Piiliha, Shobeek'a, **25** Rehuuma,

Hashaabina, Ma'iseeya, 26 Akiya, Hanaana, Anaana, 27
 Malluuka, Hariimanne Ba'aana. 28 K'ay atteeda asaykka
 k'eesatuu, Leewatuu, penggiyaa naagiyaawanttu, mazimuriyaa
 yes's'iyaaawanttu, Geeshsha Golliyaa k'oomatuunne S'oossaa
 higgiiyaw azazettanaw Ayhuda gidennawanttuppe barena
 shaakkeedda ubbay, k'ay untunttu machchatuu, untunttu attuma
 naanay, untunttu mac'c'a naanaynne yewuwaa akeekanaw
 asaa gamma gakeedda ubbay, 29 barena kaaletsiyaawaana
 ha c'aak'uwaan mayetteeddino. Hewekka bare k'oomaa Muse
 baggana S'oossay untunttoo immeedda higgiiyaadan baanaw,
 Med'inaa Godaa nu S'oossaa azazuwaa, pirdaanne wogaa
 naaganaassanne ootsanaassa. Hewe d'ayooppe, S'oossay
 yeddiyaa shek'ay barenttu bolla yaanaadan mayetteeddino.
 30 Untunttu hawaadan yaagiide c'aak'k'eeddino; «Nu mac'c'a
 naanaa Ayhuda gidenna gadiyaa attuma naanaatoo immokko;
 k'ay untunttu mac'c'a naanaakka nu attuma naanaatoo machato
 ootsiidde akkokko. 31 «Ayhuda gidenna gadiyaa asatuu katsaa
 gidina woy harabaa ayaanne Sambbata gallassi woy hara
 baala gallassi zal'anaw ahooppe, untunttuppe shammokko.
 «Laappuntsa laysay gakkiiyaa wode, nu gadiyaa goshokko;
 nuuni tal"eedda ac'uwaa oochchokko. 32 «Geeshsha Golliyaa
 oosoo ichcheshu giraame dees'iyaa biraa laytsan laytsan
 aggenaan immana. 33 Hewe ayaw gooppe, S'oossaa sintsan
 wotsiyaa ukitsaassa, hachche hachche yarshshiyaa katsaa
 yarshshuwaa sa'aa, s'uuggiyaa yarshshoo shukkiyaa mehiyaw,
 Sambbata gallassan, aginay s'eeriya wodenne laytsan de'iyaa
 hara baalatuwaan yarshshiyaa yarshshoonne hara geeshsha
 miishshaa ubbaassa; k'ay Israa'eeliyaa asaa nagaraa atto
 giissanaw yarshshiyaa yarshshoonne nu S'oossaa Geeshsha

Golliyaa oosoo koshshiyaa ubbabaassa. **34** «Nuuni k'eesatoo, Leewatoonne hara asaa ubbaw saamaa yeggeeddo. Ayaw gooppe, higgiiyan s'aafetteeddawaadan Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, yarshshiyaa sa'aan yarshshuwaa s'uuggiyaa mitsaa nu S'oossaa Geeshsha Golliyaw O yaray ahanaw bessintto eranaassa. **35** «Laytsan laytsan nu gadiyaa ayfiyaa koyro gakkiiyaawaanne ayfiyaa immiyaa dumma dumma mitsatuwaappe nuuni koyro mas'eedda ayfiyaa ubbaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa aggenaan ahiide immana. **36** «Higgiyan s'aafetteeddawaadan nuuni ubbaykka koyro yelettiyaa nu attuma naanaa nu S'oossaa Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'eesetuwaakko ahiide, S'oossaw dummayana; k'ay nu miizzatuu, nu dorssatuunne nu deeshshatuu yeliyaa koyro maraa ubbaakka yaa ahiide, k'eesatoo immana. **37** «Nuuni nu gadiyaan doliyaa katsaa ayfiyaa koyruwaa, k'ay nu mitsaa ubbaa ayfiyaa, woyniyaanne zayitiyaa imotaa ootsiidde, nu S'oossaa Geeshsha Golliyaa haa k'eesetuwaakko ahana. K'ay Leewatuu nu katamatuwaan de'iyaa biittaa ubbaa ayfiyaa asiraataa akkiyaawantta gidiyaa diraw, nu biittay ayfeeddawaappe ubbaappe asiraataa untunttoo immana. **38** Leewatuu asiraataa shiishshiyaa wode, Aaroona yara gideedda k'eesatuu untunttunna ittippe de'anaw besse. Leewatuukka asiraataa shiishshowaappe guyyiyaan, asiraataappe kesseedda asiraataa nu S'oossaa Geeshsha Golliyaa ahiide, shaluwaa wotsiyaa kifiliyaan wotsino. **39** Israa'eeliyaa asaynne Leewatuu katsaa, woyniyaanne wogaraa zayitiyaa imotaa, Geeshsha Golliyaa miishshatuunne Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'eesatuu, penggiyaa naagiyaawanttunne mazimuriyaa yes's'iyaa wanttu

de'iyaa kifiletuwaa ahiino. «Nuuni nu S'oossaa Geeshsha Golliyaa oosuwaa ubbakka sheneko gookko» yaagiide c'aak'keeddino.

11 Asaa kaaletsiyaawanttu Yersaalamen de'eeddino. K'ay hinkko asaappekka tammuwaappe ittuu ittuu geeshsha kataman Yersaalamen de'ana mala, saamaa yeggiide dooreeddino. Shin hara udduppun kushiya Asay barenttu katamatuwaan de'eeddino. **2** Yersaalamen de'anaw barenttu sheniyaan mayyeedda asaa ubbaa Asay anjeeedda. **3** Hara katamatuwaan de'iyaa Israa'eeliyaa asay, k'eesatuu, Leewatuu, Geeshsha Golliyaa k'oomatuunne Solomone k'oomatuwaa yaratuu ubbay barenttu kataman kataman de'iyaa gadiyaa oyk'k'iide de'eeddino. Shin hawaappe kaalliide s'aafetteeddawanttu, Yersaalamen de'anaw yeedda gadiyaa kaaletsiyaawantta. **4** Yihudaanne Biiniyaama zariyaappe yeedda kaaletsiyaawanttu Paareesa yara gideedda Ataayanne Sheela yara gideedda Ma'iseeya. Ataayi Ooziyaana na'aa; Ooziyaane Zakkaraasa na'aa; Zakkaraasi Amaariyaa na'aa; Amaari Shafaas'iyaa na'aa; Shafaas'i Malaali'eela na'aa. **5** Ma'iseeyi Baaruka na'aa; Baaruki Kolihooba na'aa; Kolihoobi Hazaaya na'aa; Hazaayi Adaaya na'aa; Adaayi Yoyaariiba na'aa; Yoyaariibi Zakkaraasa na'aa. **6** Paareesa yaraappe wolk'kaama gideedda 468 asatuu Yersaalamen de'eeddino. **7** Biiniyaama zariyaappe yeedda kaaletsiyaawanttu Saala, Gabbaayanne Sallaaya. Saalu Mashulaama na'aa; Mashulaami Yo'eeda na'aa; Yo'eedi Padaaya na'aa; Padaayi K'olaaya na'aa; K'olaayi Ma'iseeya na'aa; Ma'iseeyi Iti'eela na'aa; Iti'eeli Yishaa'iyaa na'aa. Mulenna 928 Biiniyaama zaratuu Yersaalamen de'eeddino. **9** Ziikira na'ay Yuu'eeli untunttu kaappuwaa; k'ay Hassanuu'a na'ay Yihuday kataman laa'entso maaragii de'iyaa kaappuwaa. **10** K'eesetuwaappe yeedda

kaaletsiyaawanttu Yoyaariiba na'aa Yadaaya, Yaakiinanne
 Saraaya. Saraayi Hilk'kiyaa na'aa; Hilk'k'ii Mashulaama na'aa;
 Mashulaami S'aadook'a na'aa; S'aadook'e Maraayoota na'aa;
 Maraayooti S'oossaa Geeshsha Golliyyaa kaappuwaa gideedda
 Ahis'uuba yara. **12** Unttuntunna ittippe S'oossaa Geeshsha
 Golliyyaa oosuwa ootseeddawanttu ubbaanna 822. K'ay hara
 kaaletsiyaawe Adaaya; Adaayi Yirohaama na'aa; Yirohaami
 Palaaliyyaa na'aa, Palaalii Amos'a na'aa; Amos'i Zakkaraasa
 na'aa; Zakkaraasi Paashihuura na'aa; Paashihuuri Malkkiyyaa
 na'aa. **13** Adaayaana ittippe de'iyaa Asay ubbaanna 242. K'aykka
 hara kaaletsiyaawe Amaashasaaya; Amaashasaayi Azaari'eela
 na'aa; Azaari'eeli Ahizaaya na'aa; Ahizaayi Mashilemoota
 na'aa; Mashilemooti Imeera na'aa. **14** Amaashasaayaana
 ittippe de'iyaa olanchchatuu ubbaanna 128. Unttuntu kaappuu
 Haggidoolima na'aa Zabddi'eela. **15** Leewatuwaappe yeedda
 kaaletsiyaawanttuppe ittuu Shamaa'iyaa; Shamaa'e Hashshuuba
 na'aa; Hashshuubi Azirik'aama na'aa; Azirik'aami Hashaabiyyaa
 na'aa; Hashaabii Buuna na'aa. **16** K'ay haratuu Shabbataayanne
 Yozabaada; untunttu S'oossaa Geeshsha Golliyaappe karenna
 oosettiyyaa oosotoo aawotiyaa Leewatuu kaappatuwaa. **17**
 K'aykka haray Mataaniyyaa; I galataa woosaa woossiyaa
 wode galataa mazimuriyyaa yes's'iyaa wanttoo kaappuwaa; I
 Asaafa yaraappe yeletteedda Zabdda na'aa na'aa, Miika na'aa.
 Barenana ittippe yes's'iyaa wanttu gidдон Baak'ibuuk'e laa'entso.
 K'ay haraykka Abdda; I Shaamu'a na'aa; Shaamu'i Galaala
 na'aa; Galaali Yidutuuna na'aa. **18** Ubbaanna 284 Leewatuu
 geeshsha kataman Yerusaalamen de'eeddino. **19** Penggiyyaa
 naagiyaawanttuppe Ak'k'uuba, S'almoonanne untuntunna
 ittippe ootsiyaa hara 172. **20** Atteeda k'eesatuu, Leewatuunne

Israa'eeliyaa Asay ubbay barenttu gadii de'iyaa sa'aan de'iyaa
 sa'aan dumma dumma Yihudaa katamatuwaan de'eeddino.
 21 Shin Geeshsha Golliyaa k'oomatuu Yersaalame kataman
 itti baggana de'iyaa Ofeela geetettiyaa heeraan de'eeddino.
 S'ihiinne Gishippinne laa"u untuntta kaaletsiyaawantta. 22
 Yersaalamen de'iyaa Leewatoo kaappuu Uuza. I Baana
 na'aa; Baani Hashaabiyya na'aa; Hashaabii Mataaniyya na'aa;
 Mataanii Miika na'aa. Uuzi Geeshsha Golliyaan yes's'iyaa wanttoo
 kaappuwaa gideedda Asaafa yara. 23 Untunttu hachche
 hachche ootsanabaw kaatiyaappe untunttoo imetteedda azazuu
 de'ee. 24 Yihudaa na'aa Zaraaha yaraappe yeletteedda
 Mashezaabeela na'aa Pataahe Israa'eeliyaa asaa s'eeliyya
 ubbabaw untunttu doonaa gidiide, kaatiyaa matan de'ee. 25
 Asaappe daratu barenttu goshshaa goshshaa matan de'iyaa
 k'eeri katamatuwaan de'eeddino. Hewaa diraw, Yihudaa
 zaratuu K'iriyaa-Arbbaa'an, Diboonan, Yak'abis's'i'eelaaninne
 hewaa heeraan de'iyaa k'eeri katamatuwaan de'eeddino. 26
 Untunttu k'ay Yeshuu'an, Molaadan, Beeti-P'alees'an, 27
 Has'aari-Shu'aalan, Berssaabeehaninne hewaa heeraan de'iyaa
 k'eeri katamatuwaan, 28 S'ik'ilaagan, Makoonaaninne hewaa
 heeraan de'iyaa k'eeri katamatuwaan de'eeddino. 29 K'aykka
 Enirimmoonan, S'or"aaninne Yarmmuutanikka de'eeddino. 30
 Hewaa s'alalaa gidennaan Zaanohan, Adulaamaninne hewaa
 heeraan de'iyaa k'eeri katamatuwaaninne Laakishaaninne
 hewaa heeraan de'iyaa goshshan, k'ay Azeek'aaninne hewaa
 heeraan de'iyaa k'eeri katamatuwaankka de'eeddino. Hewaa
 diraw, Yihudaa Asay ubbaanna Berssaabeheppe biide,
 Hinnooma Zanggaaraa gakkanaw de'iyaa sa'aan de'eeddino. 31
 Biiniyaama zaratuu Beeteeleninne hewaa heeraan de'iyaa k'eeri

katamatuwaaninne Gebaa'an, Mikimaasan, Aayan, **32** Anatootan, Nooban, Anaaniyan, **33** Has'ooran, Raaman, Gittayman, **34** Hadiidan, S'abo'iiman, Nabalaas'an **35** Loodan, Ooonooninne Kushiya Hiillatuu Zanggaaraa giyaa saankka de'eeddino. **36** Yihudaan de'eedda Leewatuwaappe daratu Biiniyaama asaana ittippe de'anaadan oosetteeddino.

12 Salaatiyaala na'aa Zarubaabeelanne k'eese ubbatuwaa kaappuwaa Iyyaasunna omooduwaappe simmeedda k'eesatuu hawantta: Saraaya, Ermaasa, Izira, **2** Amaariyaa, Malluuka, Has's'uusha, **3** Shakaaniyaa, Rehuuma, Maremoota, **4** Idda, Ginnetoon, Abiyya, **5** Miyamiina, Ma'aadiyaa, Bilgga, **6** Shamaa'iyaa, Yoyaariiba, Yadaaya, **7** Saala, Amooka, Hilkk'iyaa Yadaaya. Hawanttu Iyyaasu laytsan k'eesatoo nne k'eesatuwaa yarattoo kaappuwaa gideeddawantta. **8** Unttuntunna ittippe simmeedda Leewatuu Iyyaasa, Biinuya, K'aadimi'eela, Sherebiyaa, Yihudaanne Mataaniyaa. Mataanii hara barenana ootsiyaawanttuna ittippe galataa mazimuriyaa yes's'iyaa wanttoo kaappuwaa. **9** Unttuntunna ittippe yes's'iyaa Baak'ibuuk'enne Uunnon untuntuppe sintsanna haa simmi ek'kiide yes's'iino. **10** Iyyaasu Yoyaak'iima yeleeedda; Yoyaak'iimi Eliyaashiba yeleeedda; Eliyaashibi Yoyaadaa'a yeleeedda; **11** Yoyaadaa'i Yoonataana yeleeedda; Yoonataani Yadduu'a yeleeedda. **12** Yoyaak'iimi k'eese ubbatuwaa kaappuwaa gideedda laytsi, hawaappe kaalliide s'aafetteeddawanttu, k'eesatuwaa yarattoo kaappuwaa gideeddino. Saraaya yaraa kaappuu Maraaya. Ermaasa yaraa kaappuu Hanaaniyaa. **13** Izira yaraa kaappuu Mashulaama. Amaariyaa yaraa kaappuu Yahohanaana. **14** Malluuka yaraa kaappuu Yoonataana. Shabaaniyaa yaraa kaappuu Yooseefo. **15** Hariima yaraa kaappuu Adiina. Maraayoota yaraa kaappuu

Hilk'k'aaya. 16 Iddo yaraa kaappuu Zakkaraasa. Ginnetoonaa yaraa kaappuu Mashulaama. 17 Abiyya yaraa kaappuu Ziikira. Miniyaaminanne Ma'aadiyaa yaraa kaappuu Pils's'aaya. 18 Bilgga yaraa kaappuu Shaamu'a. Shamaa'iyaa yaraa kaappuu Yoonataana. 19 Yoyaariiba yaraa kaappuu Matanaaya. Yadaaya yaraa kaappuu Uuza. 20 Sallaaya yaraa kaappuu K'aallaaya. Amooka yaraa kaappuu Ebeera. 21 Hilk'k'iyaa yaraa kaappuu Hashaabiyya. Yadaaya yaraa kaappuu Nataani'eela. 22 Leewatuu kaappatuu Eliyaashibi, Yoyaadaa'i, Yohanaaninne Yadduu'i k'eese kaappuwaa gideedda dumma dumma laytsan s'aafetteeddino. K'ay k'eesatuu Parsse gadiyaa asaa gideedda Daariyoosi kaateteedda laytsan s'aafetteeddino. 23 Gido shin, Leewatuu yaratu kaappatuu mazggobiyaan s'aafetteeddawe Eliyaashiba na'aa na'aa Yohanaani hayk'k'ana gakkanaw de'iyaa wodiyya s'alalaana. 24 Leewatuwaa kaaletsiyaawanttu Hashaabiyya, Sherebiyaanne K'aadimi'eela na'aa Iyyaasa. Unttuntu S'oossaa asaa gideedda Kaatii Daawite azazeeddawaadan, laa"uwaan shaaketti ek'kiide, kaalan kaalan S'oossaa bonchchiinonne aw galataa mazimuriyaa yes's'iino. 25 Geeshsha Golliyya gimbbiyaa penggiyaa matan kees'etteedda dumma dumma shaluwaa wotsiyaa golliyya naagiyaawanttu Mataaniyaa, Baak'ibuuk'iyaa, Obaadiyaa, Mashulaama, S'almoonanne Ak'k'uuba giyaawaantta. 26 Hawanttu Yos'edeek'a na'aa na'aa, Iyyaasu na'aa Yoyaak'iimi, gadiyaa mooddiyaa Nahimiinne k'eesenne s'aafiyaa gideedda Iziri de'eedda laytsan ootseeddino. 27 Yersaalame gimbbii gimbbettiide wureedda baalaa bonchchiyaa wode, Leewatuu barenttu de'iyasaappe saappe koyettiide, Yersaalame yeeddino; daalan, diitsaaninne maasink'k'uwaan galataa mazimuriyaa nashechchan

yes's'iidde, baalaa bonchcheeddino. **28** Ha baalaa bonchchanaw Leewatuwaa zaratuu, mazimuriyaa yes's'iyaa wanttu ubbay barenttu kees's'iide utteedda Yerusaalame yuushshuwaappenne Nas'oofatu gadiyaan de'iyaa k'eeru katamatuwaappe, **29** Beeti-Gelggalappe, Gebaa'appenne Azimaaweetappe shiik'iide yeeddino. **30** Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuu nne Leewatuu barenttu huup'iyaw geeyeeddino; k'ay Asay ubbay, gimbbiyaa penggetuunne gimbbii S'oossaw geeyanaadan ootsiyaa wogaa poleeddino. **31** Taani Yihudaa kaaletsiyaawantta gimbbiyaa bolla shiishshay; k'ay mazimuriyaa yes's'iyaa wanttakka laa"u c'uguwaan shaakkaade S'oossaa galatana mala ootsaaddi. Itti c'uguu gimbbiyaa huup'iyanna ushechcha simmiide, Pituwaa Oliyaa Penggiyaa bagga beedda. **32** Hoshaayinne Yihudaa kaaletsiyaawantuppe baggatuu untuttuppe guyyenna kaalliino. **33** Haratuu k'ay untuntunna de'iyaa wanttu Azaariyaa, Izira, Mashulaama, **34** Yihudaa, Biiniyaama, Shamaa'iyaa, Ermaasanne **35** s'urumbbaa oyk'k'iide k'eesetuwaa. K'ay untuntuppe guyyenna yeeddawe Zakkaraasa; Zakkaraasi Yoonataana na'aa; Yoonataani Shamaa'iyaa na'aa; Shamaa'e Mataaniyaa na'aa; Mataanii Mikaaya na'aa; Mikaayi Zakkuura na'aa; Zakkuuri Asaafa na'aa. **36** Zakkaraasa yara gideedda Shamaa'e, Azaari'eeli, Milalaayi, Gilalaayi, Ma'aayi, Nataani'eeli, Yihudayenne Hanaani S'oossaa asaa gideedda Daawite S'oossaw yes's'iyaa wode go'ettiyaa yetsaa miishshaa ubbaa akkiide, Zakkaraasappe guyyenna kaalleeddino. Untuntu c'uguwaa kaaletsiyaawenne s'aafiyaawe Izira. **37** Pulituwaa Penggiyaakko gakkowaappe guyyiyaan, Daawita Katamaakko simmiide, gimbbiyaa bolla de'iyaa s'ekkaa kaseeddino; Daawita golle aad'd'iide, katamaappe away doliyaa baggana

de'iyaa Haatsaa Penggiyaakko beeddino. 38 Laa"entso mazimuriyaa yes's'iyaa wanttu c'uguu gimbbiyaa huup'iyaa oyk'k'iide, haddirssa simmiide beedda. Taani asaappe baggana ittippe gidaade untuntuppe guyyenna kaalaad. Itooniya adussa Gimbbiyaappe aad'd'iide, Aako Gimbbiyaa geetettiyaa sa'aa gakkeedda. 39 K'ay hewaappekka simmiide, Efireema Penggiyaa, ec'a Penggiyaa, Moliyaa Penggiyaa, Hanaani'eela Adussa Gimbbiyaanne S'eetu Adussa Gimbbiyaa gakkanaasikka beedda. Wurssetsan Dorssaa Penggiyaa mataana biide, Naagiyaawanttu Penggiyaa gakkiiide ek'k'eedda. 40 Mazimuriyaan S'oossaa galatiyaa laa"u c'uguukka S'oossaa Geeshsha Golliyaakko gakkeeddino; k'ay taanikka taananna ittippe de'iyaa kaaletsiyaawaana gakkaad. 41 Nuuppe haratuu hawaappe kaalliide s'aafetteedda, s'urumbbaa punniyaa k'eesatuu kka gakkeeddino. Hewanttukka Eliyaak'iima, Ma'iseeya, Miniyaamina, Mikaaya, Eliyoo'enaaya, Zakkaraasanne Hanaaniyaa. 42 Untunttu kaalliide gakkeeddawanttu Ma'iseeya, Shamaa'iyaa, El"aazara, Uuza, Yahohanaana, Malkkiyaa, Elaamane Es'eera. Nuuni ubbay dendi ek'k'owaappe guyyiyaan, mazimuriyaa yes's'iyaa wanttu Yiziraahē untunta kaaletsina, barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide yes's'eeddino. 43 He gallassi daro yarshshuwaa Asay S'oossaw yarshsheedda; ayaw gooppe, S'oossay untunttu wolk'k'aama nashechchan nashechcheedda; mac'c'a asaykka naanaykka nashetteeddino. Hewaa diraw, Yersaalame Asay nashetiyya nashechchay haakuwaan sisetteedda. 44 He gallassi Asay immiyaa imotatuwaa, asiraataanne laytsan ka"iyaa katsaa ayfiyaa koyruwaa shiishshiide, miishshatuwaa wotsiyaa gollen wotsiide, naagiyya kaappatuwaa dooreeddino. Ha dooreedda asatuu dumma dumma

katamatuwaan de'iyaa shoyk'atuwaappe higgii azaziyaawaadan, k'eesatoo nne Leewatoo bessiyaa k'ommuwaa shiishshino. Ayaw gooppe, Yihudaa Asay ubbay k'eesetuwaaninne Leewatuwaan loytsi nashetteeddino. **45** Unttuntu S'oossay azazeeddawaa ootseeddino; k'ay geeyiyaa wogaakka poleeddino. Unttuntu s'alalaa gidennaan, mazimuriyaa yes's'iyaa wanttunne penggiyaa naagiyaawanttu Daawitenne Aa na'aa Solomone azazeedda oosuwaa poleeddino. **46** Kase Daawitanne Asaafa wodiyaappe doommiidekka mazimuriyaa yes's'iyaa wanttu c'uguwaa kaaletsiyaawanttu S'oossaa yetsan galatanawunne bonchchanaw de'iyaa we erettiide de'iyaa waa. **47** Zarubaabeela laytsaaninne Nahimiyaa laytsan Israa'eeliyaa ubbay mazimuriyaa yes's'iyaa wanttoonni penggiyaa naagiyaawanttoo bessiyaa k'ommuwaa hachche hachche immeeddino; k'ay Leewatookka untunttoo dummayeedda k'ommuwaa immeeddino. Leewatuukka k'ay Aaroona yaratuwaa gideedda k'eesatoo untunttoo dummayeedda k'ommuwaa immeeddino.

13 He gallassi Asay ubbay sisishshin, Muse Mas'aafay nabbabetteedda; he wode untunttu, «Moo'aabe gadiyaa asayne Amoonaa gadiyaa Asay S'oossaa maabaran gaketanaw bessena» giyaa sa'aa mas'aafaa gidдон demmeeddino. **2** Ayaw gooppe, Israa'eeliyaa Asay Gibs'eppe kesiide, Kanaane biyaa wode, Moo'aabanne Amoonaa gadiyaa Asay untunttoo katsaanne haatsaa immennan is's'eeddino. Hewaa bollakka k'ay Israa'eeliyaa asaa shek'k'ana mala, Balaamaw shaluwaa immiide shammeeddino. Gido shin, nu S'oossay shek'aa anjjoo laammeedda. **3** Ha higgiiyaa Israa'eeliyaa Asay siseedda wode, allaga zariyaa walakay de'iyaa ubbaa Israa'eeliyaappe shaakkeedda. **4** Hewaappe kasetiide, Geeshsha

Golliyaan miishshatuwaa wotsiyaa kifiletoo kaappuwaa gideedda Eliyaashibi S'oobbiyaanna dabbotaa med'd'i wotseedda.

5 Hewaappe dendeddawaan katsaa imotaa, is'aanaa, Geeshsha Golliyaan de'iyaa dumma dumma miishshatuwaa, katsaappe woyniyaappenne zayitiyaappe Leewatoo, mazimuriyaa yes's'iyaaawanttoonni penggiyaa naagiyaawanttoo immiyaa asiraataanne k'eesatoo immiyaa k'ommuwaa wotsiyaa wogga kifiliyaa Eliyaashibi S'oobbii ak'ana mala, aw giigisseedda.

6 Ha ubbabay haniyaa wode taani Yerusaalamen de'ikke. Ayaw gooppe, Ars's'ekisisi Baabloone gadiyaan kaateteedda hattamanne laa'entso laytsan taani simmaade Baabloone gadiyaa kaatiyaakko ba kichchaad. Gido shin, guutsa wodiyaappe guyyiyaan, kaatiyaa oochchaade, 7 Yerusaalame simmaade yaad. S'oossaa Geeshsha Gollii de'iyaa sa'aan Eliyaashibi S'oobbiyaw ak'iyaa kifiliyaa giigissiide, I ootseedda iitabaa akeekaad. 8 Loytsa hank'k'etaadde, S'oobbiyaa soy shaluwaa ubbaa kifiliyaappe kessaade, kare olaad. 9 Kifiliyaakka k'ay wogaadan geeshshana mala azazaad. S'oossaa Geeshsha Golliyaa miishshatuwaa, katsaa, imotaanne is'aanaa zaaraadde he sa'aa gelissaad. 10 K'ay Asay Leewatoonne mazimuriyaa yes's'iyaaawanttoo bessiyaa k'umaw immibeenna diraw, Leewatuunne mazimuriyaa yes's'iyaaawanttu ubbay barenttu kiitaa aggiide, goshshaw guyye beeddawaa be'aaddi. 11 Hewaa diraw, taani kaappatuwaa, «S'oossaa Geeshsha Golliyaa oosuwaa ayaw oli aggeeditee?» yaagaade hank'k'ettaadi. Hewaappe guyyiyaan, untuntta s'eegaade ubbaakka untunttu oosoo oosuwaa zaaraad. 12 Yaatina, Yihudaa Asay ubbay katsaappe, woyniyaappenne zayitiyaappe immiyaa asiraataa Geeshsha Golliyaa miishshatuwaa wotsiyaa golliyaa zaariide,

ahuwaa doommeedda. **13** Taani k'eesiyaa Sheleemiyaa, s'aafiyaa
 S'aadook'anne Leewiyaa Padaaya miishshaa wotsiyaa golliyaw
 kaappuwaa ootsaade suntsaad. K'ay Mataaniyaa na'aa na'aa
 Zakkuura na'ay Hanaani untuntta maaddiyaawaa. Hawanttu
 ubbaykka koshshiyaawaa ubbaa barenttu ishatoo shaakki
 shaakki immiyaawan ammanettiyaawannta gideeddino. **14** «Ta
 S'oossaw taana k'oppa; k'ay ne Geeshsha Golliyya kiittay giigana
 mala, taani ootseedda lo'o oosuwaakka dogoppa» yaagaade
 taani woossaad. **15** He wodiyaan taani Yihudaan de'iyaa Asay
 Sambbata gallassi woyniyaa gum"ishin be'aaddi; haratuukka
 k'ay katsaa, woyniyaa eessaa, woyniyaa ayfiyaa, balasiyaa
 ayfiyaanne hewantta malatiyaabatuwaa barenttu hariyaan
 c'aaniide, Sambbata gallassan Yersaalame ahiyaawaa be'aaddi.
 Hewaa diraw, untunttu Sambbata gallassan zal"ennaadan
 taani untunttoo minisaade odaaddi. **16** Hewaa bollakka k'ay
 Yersaalamen de'iyaa S'iirroosa gadiyaa asatuu moliyaanne hara
 itti itti zal"e miishshatuwaa ahiide, Sambbatan Yersaalamen
 Yihudaa asaw zal"iino. **17** Hewaa diraw, taani Yihudaa
 kaaletsiyaawaana hawaadan yaaga walak'ettaad; «Hawaa
 mala iita oosuwa ootsiide, Sambbataa ayaw tunissiitee? **18**
 S'oossay hawaa mala metuwaa nu bollaanninne nu katamaa
 bollan aheeddawe, kase hinttenttu aawotuu hewaa mala
 iitabaa ootsiina gidenneeyye? Ha"i hinttenttu k'ay Sambbataa
 tunissiide, Israa'eeliyaa bollan hara hank'k'uwaa ahanaw
 haniita» yaagaad. **19** Hewaappe guyyiyaan, Sambbata
 gallassaappe kasetiide de'iyaa gallassaan sa'ay lelem"iyaa
 wode, Yersaalame gimbbiyaa penggetuu gorddettanaadaaninne
 Sambbatay aad'd'anaw dooyettennaadan taani azazaaddi. K'ay
 Sambbata gallassaan ay zal"iyaanne akkiide gelennaadan

naagana mala, ta k'oomatuwaappe ittuwaa ittuwaa gimbbiyaa penggiyaan essaaddi. 20 Hewaa diraw, dumma dumma zal'e miishshatuwaa ahiyaa zal"anchchatuu ittuwaappe biide laa"uwaa gakkanaw, Yersaalame gimbbiyaappe gas'aa baggana ak'eedino. 21 Shin taani untuntta hawaadan yaagaadde seeraad; «Gimbbiyaappe gas'ana waananaw ak'iitee? Hinttenttu laa'entso hewaadan ootsooppe, taani wolk'k'ankka hinttentta te"ana» yaagaad. He gallassaappe guyyiyaan, laa'entso Sambbata gallassi mule yibeykkino. 22 Leewatuu barenttu huup'iyaa geeshshanaadaaninne Sambbata gallassaykka geeshsha gidana mala, gimbbiyaa penggetuwaa naaganaadan taani azazaad. «Ta S'oossaw, ha ubbabaa diraw, neeni taana k'oppa; k'ay ne aggena siik'uwaa diraw, neeni taw k'aretta» yaagaadde woossaad. 23 He wode k'aykka taani Yihudaa attuma asaappe ittuu ittuu machchiyaa Ashddooda, Amoonanne Moo'aabe gadetuwaappe akkeeddawaa be'aaddi. 24 Ubbaa k'ay iitabay untunttu naanatuwaappe baggay Ashddooda gadiyaa woy itti itti hara gadiyaa k'aalan haasayiinoppe attina, barenttu gadiyaa, Yihudaa k'aalan haasayanaw danddaykkino. 25 Taani untunttunna ooshettaadinne untuntta shek'k'aad; k'ay untunttuppe ittuwaa ittuwaa dechchaade, untunttu huup'iyaa binnaanaa shoddaad. Hewaa s'alalaa gidennaan untunttu laa'entso barenttu mac'c'a naanaa untunttu attuma naanaatoo immennaadaaninne untunttu mac'c'a naanaakka barenttoonne barenttu attuma naanaatoo akkenaadan S'oossaa suntsan c'aak'k'etaad. 26 K'aykka untuntta hawaadan yaagaad; «Kaatiyaa Solomone nagaraa ootseeddawe allaga gadiyaa mac'c'a asatuwaappe denddeeddawaana gidenneeyye? Solomone mala kaatii hara daro gadiyaa kaatetuwaa giddonkka baawa;

S'oossaykka Aa doseedda diraw, Israa'eeliyaa asaa ubbaa bollan kaateyeedda. Gido shin, haray atto aakka allaga gadiyaa mac'c'a asatuu hawaa mala nagaraa oosisseeddino. 27 Yaatina, nuunikka k'ay hinttenttu zoriyaa sisiide, allaga mac'c'a asaa akkiiddenne hewaa mala iitabaa ootsiidde, S'oossaa naak'k'aneeyye?» yaagaad. 28 K'eesiyaa ubbatuwaa kaappuwaa Eliyaashiba naanatuwaappe ittuu Yoyaadaa'a; shin Aa naanatuwaappe ittuu Beeti-Horoona katamaa asaa gidiyaa Sanbalaas'a naatto akkeedda. Yaatina, taani Aa ta de'iyaa sa'aappe yedersaad. 29 «Ta S'oossaw, hawanttu k'eesetetsaa wogaa tunisseeddawaanne neeni k'eesetuwaananne Leewatuwaana wotseedda k'aalaa c'aak'uwaa koleeddawaa be'a» yaagaadde taani woossaad. 30 Unttunta allaga gideedda yewuwaa ubbaappe geeshshowaappe guyyiyaan, k'eesatoonne Leewatoo untunttu oosuwa oosuwa immaaddi. 31 K'ay yarshshuwaa s'uuggiyaa mitsaykka wodiyaan wodiyaan yaana malanne asaykka barew ayfeeddawaappe koyro ayfiyaa imotaa ootsiidde ahana mala, wogaa wotsaaddi. «Ta S'oossaw, ne lo"otetsan taana k'oppa» yaagaade taani woossaaddi.

Asttiro

1 Hawe Kaatii Ars's'ekissisi Hindde gadiyaappe Top'p'iyaa gadiyaa gakkanaw de'iyaa, s'eetanne laatamanne laappun biittatuwaa mooddiyaa wode haneeddabaa. I uttiide mooddiyaa waanna katamay kaatii de'iyasaa Suusa geetettee. **3** I kaateteedda heezzentso laytsan, bareppe garssanna mooddiyaawanttoonne aanana ootsiyaawanttoo baalaa giigisseedda. He baalaa sa'aan Meedoonanne Parisse gadiyaa ola gadaawatuu, gadiyaa kaappatuunne ayissiyaawanttu beetteeddino. **4** Kaatii itti s'eetanne hospun tammu gallassaa kumentsaa bare kawutetsaa duretetsaanne bare bonchcho anggaa ubbaa c'ora gallassaa untuntta besseedda. **5** He gallassatuwaappe guyyiyaan, kaatii k'aykka hara laappun gallassaw gam"iyaa baalaa, Suusa kataman kaatii de'iyasaa, duriyaappe man'k'uwaa gakkanaw de'iyaa asaa ubbaw giigisseedda. He baallay kaatiyaa golliyaataakiitiyaa sa'aan giigeedda. **6** He sa'aan de'iyaa dabaabay, liinuwaappe dadetteedda bootsaanne saluwaa malatiyaa garidatuwaan puulatti utteedda. Gaardatuukka bootsanne ochchaa teeraa malatiyaa lo"o liinuwaata bak'etsaan aatsina, Ibinabaradiyaa geetettiyaa shuchchaappe oosetteedda tuussaa bollan de'iyaa biraa migidatuwaan kak'etti utteeddino. K'ay work'k'aappenne biraappe oosetteedda arssatuu, duma duma malay de'iyaa al"o shuchchatuwaappenne ink'k'otuwaappe oosetteedda baasuwaan maaran yegetti utteeddino. **7** Ittuu ittuwaappe duma gideedda work'k'aa burc'c'ukkuwaan ushay asaw imettee; kaatiikka bare lo"otetsaan daro lo"a woyniyaa eessaa darssi immeedda. **8** Itti itti Asay bare koyowaa keeshshaa ushee; hewaa kaatii kasetiide, bare k'oomatoo odi wotseedda. **9** He

wode kaatata Ass's'iinakka mac'c'a asaa baalaa kaatiyaa gollen giigissaaddu. **10** Shoobii doometteedda laappuntsa gallassi, Kaatii Ars's'ekissisi woyniyaa eessaa aliide nashetteedda wode, bare k'oomatuwaa Mahumaana, Biztta, Harbboona, Biigita, Abaagita, Zetaaranne Karkkaasa geetettiyaa laappun goyreteeddawantta s'eesiide, **11** «Kaatatto Ass's'iino kawutetsaa kallachchaa wosisiide, haa akkiide yiite» yaagiide azazeedda. Ayaw gooppe, Aa loytsa malaa lo"a gidiyaa diraw, kaappatuunne Asay ubbay izo be'ana mala, kaatii koyeedda. **12** Shin kaatiyaa azazuwaa suntsatuu odina, kaatata Ass's'iina kaatiyaa sintsaw yeennan is's'aaddu. Hewe kaatiyaa hank'k'uwaa eetseedda. **13** Hewaa diraw, kaatii bare sintsa shiik'anawunne bare kawutetsaa garssan wolk'k'aama maatay de'iyaa laappun Paarisenne Meedoona suntsatuwaa S'eesiide gelisseedda. Unttuntu Karshshaana, Shetaara, Adimaata, Tarsseesa, Mereesa, Marssananne Mamukaana geetettiino. He asatuu aad'd'eeda eranchchanne he gadiyaa higgiiyaa ubbaanne de'uwaa wogaa minisiide eriino. Hawaa malabaw kaatii ubbaa wodekka untuntta oochchee. **15** Kaatii untuntta, «Taani, Kaatii Ars's'ekissisi, ta goyretowanttu bolla kiittina, kaatata Ass's'iina ta azazuwaa polennan is's'aaddu. Hewaa diraw, higgii odiyaa maaran izo waatanaw bessii?» yaagiide oochcheedda. **16** Hewaappe guyye untuntuppe ittuu, Mamukaani kaatiyaa sintsaaninne kaappatuu sintsan zaariide, Hawaadan yaageedda; «kaatata Ass's'iina kaatiyaa s'alala gidennaan de'ishshin, Aa kaappatuwaa ubbaanne Aa kawutetsaa ubbaa gidduwaan de'iyaa asaa ubbaa naak'k'aaddu. **17** Ayaw gooppe, ha kawutetsaa gidдон de'iyaa mac'c'a Asay ubbay kaatata Ass's'iina ootseeddawaa sisiide, bare asinaa asinaa kad'anaw doommana. Unttuntukka, «Kaatii Ars's'ekissisi barekko

yaanaadan s'eegissina, kaatata Ass's'iina is's'abeykkeeyye!»
 yaagana. 18 Hewaa s'alalaa gidennaan, Paarisenne Meedoona
 kaappatuu machatuu hawaa siseedda wode, hachche away
 wullanawukka barenttu asinatuwaa hewaadan giide kad'ana.
 Hewan machchetuwaappenne asinatuwaappe gidduwaan
 kad'iinne hank'k'uu darana. 19 «Hewaa diraw kaatiyaw, neeni
 dosooppe, Ass's'iina laa'entso ne sintsa aad'd'ennaadan diggiyaa
 awaayuwaa kessa; he awaayuukka laa'entso laamettenna mala,
 Paarisenne Meedoona higgiiyaa gidдон s'aafetto. Hewaappe
 guyyiyaan, Aa kaatato gidiyaa bonchchuwaa iippe keekkiyaa
 harariw imma. 20 Ayaw gooppe, ha neeni aatseedda
 awaayuu ha wolk'k'aama kawutetsan ubbaan odettiiyaa wode,
 itti itti machata dure gidina, mank'k'o gidina, shaakkennan
 bare asinaa bonchchana» yaageedda. 21 Hewaappe guyye
 kaatiinne Aa kaappatuu ha zoriyaan nashetteeddino. Hewaa
 diraw, Mamukaani geeddawaadan kaatii ootseedda. 22 I
 bare kawutetsaa gidдон de'iyaa dumma dumma biittatuwaa
 ubbaw untunttu pidoliyaaninne untunttu k'aalan s'aafiide,
 dabddaabbiiyaa kiitteedda; he awaayuu, itti itti asinay bare
 golliiyaa golliiyaa ayissanawunne bare k'aalaan haasayanaw
 kaappuwaa gidiyaawaa odee.

2 Hewaappe simmiide, Kaatiyaa Ars's'ekisisa hank'k'uu
 dochcheedda; Ass's'iina ootseeddabaanne ikka Izi bolla
 kesseedda awaayuwaabaa k'oppeedda. 2 He wode kaatiyaa
 gollen ootsiyaa k'oomatuu Aa hawaadan yaageeddino; «Lo"o
 malaana de'iyaa wodoro mac'c'a naanaa koyiide, kaatiyaw
 ahana mala, 3 ne kawutetsaa gidduwaan de'iyaa biittatuwaa
 ubbaan kaappatuwaa suntsaa. Untunttukka lo"o malaanna
 de'iyaa wodoro mac'c'a naanaa dooriide, Suusa katamaa

ahiide, mac'c'a asaw giigeedda gollen wotsino. Hewan he mac'c'a asaa gollew halaafe gidiyaa kaatiyaa goyruwaa Hegaaya kushiyan untunttu de'ishshin, untunttu malaa loytsiyaabay untunttoo imetto. 4 Hewaappe guyyiyaan, kaatiyaa ubbaappe aad'd'a nashechiyaa gellayatta Ass's'iini kotan kaatato gidu» yaageeddino. Hewaappe guyye ha zorii kaatiyaa nashechcheedda diraw, kaatii hewaadan ootseedda. 5 Hewan Suusa kataman kaatii de'iyaa saan itti Marddikiyoosa geetettiyaa Ayhuda gadiyaa Asay de'ee. Ikka Yaa'iira na'aa; Yaa'iiri Shim"a na'aa; Shim"i Biiniyaama zariyaa gideedda K'iisa na'aa. 6 Baabloone Kaatii Naabukadanas'oore Yihudaa Kaatiyaa Yo'aakiinanne hara Ayhuda asaa olan omoodiide afeedda wode, Marddokiyoosi Yerusaalameppe untunttunna ittippe beeddawaa. 7 I he gadiyaan de'iidde, bare aawuwaa ishaa naatto, Ibrayis's'e k'aalan Hadaaso geetettiyaa aatanne aawuu hayk'k'eedda Astteero barenana wotsiide dichchee. Izi aawunne aata hayk'k'owaappe guyyiyaan, Marddokiyoosi izo afiide, bare mac'c'a naatto ootsiidde dichcheedda. Astteera med'ankka geesankka loytsa malaa lo"a. 8 Kaatii kesseedda awaayuwaanne azazuwaa maaran, kaatii de'iyasaa Suusa katamaa kaatiyaa golliyya yeedda dooretteedda Hagaye aawotetsan utteedda c'ora wodorotuwaappe ittinna Astteero. Izakka yaade, mac'c'a asaw giigeedda golle halaafe gideedda Hegaaya giyaawaa aawotetsan uttaaddu. 9 Hegaayi Astirin, loytsi nashetteedda; iza Aa sintsan nashshuwaa demaaddu. Yaatiide ellekka maanaw k'umaanne bollaa okettiyaawaa iziw immeedda. K'ay iziw ootsanaw kaatiyaa golliyaappe dooretteedda laappun danggaas'iretuwaa suntsiide, mac'c'a asaw giigeedda gollen, kifiliyaa ubbaappe aad'd'iide lo"iyaa kifiliyaan oonne I danggaas'iretuwaa afiide wotseedda.

10 Marddokiyoosi iziw kasetiide odeeddawaadan, Astteera hak'a asaappenttonne O k'omentto owunne odabeykku. 11 K'aykka Marddokiyoosi Asttiri pas'atetsaanne iziw haniyaawaa eranaw, mac'c'a asaa golliyya dabaabaappe sintsanna gallasaan gallasaan yaanne haanne hamettee. 12 Itti itti gellayatta kaatiyaakko gelanaappe kasetaade mac'c'awanttoo azazetto maaraadan, Iza itti laytsaa kumentsaa bare malaa loytsaade gam"aw; hewekka, koyro usuppun aginaa karbbiyaa zayitiyaan gorppettaadde gam"aade, laa'entso usuppun aginaa k'ay, lo'o sawiyaa shittuwaaninne malaa loytsiyaaban gorppettaw. 13 Hewaappe guyyiyaan, itti gellayatta kaatiyaakko geliyaa wodii gakkiiyaa wode, Iza koyowe ubbay immetina, mac'c'a asaa golliyaappe kesaade, kaatii de'iyaa sa'aa gelaw. 14 K'amma gelaade, kaatiyaanna ak'eedawaappe hini baggan, wonttina guura kesaw. Kaatiyaanna ak'i keseedda mac'c'awanttu de'iyaa hara golliyya izo afiino. He golliyaw halaafe gidiyaa kaatiyaa goyruu Sha'ishagaazi izo naagee. Kaatii dosiidenne I suntsaa s'eeseedda, «Ebelo ahite» gaana d'ayooppe, Aa laa'entso kaatiyaakko gelanaw danddayukku. 15 Hewaa gidoode, kaatiyaakko geliyaa kaalay Astteero gakkeedda. Astteera Marddikiyoosa aawuwaa ishaa Abihayila naatto; Marddokiyoosi bare naatto ootsiide dichcheedaano. Iza mac'c'a Asay giigiyaa gollew halaafe gidiyaa kaatiyaa goyruu Hegaayi zoreeddawaappe attina Iza ayinne oochabeykku. O be'eedda ubbay I malaa nashsheedda. 16 Ars's'ekissisi kaateteedda laappuntsa laytsan, Tebeeta geetettiyaa tammantsa aginaan Astteero kaatii de'iyaa sa'aa afeedda. 17 Kaatii hara mac'c'awanttu ubbaappe aatsiide, izo doseeddanne hara wodorotuwaa ubbaappe izin nashetteedda. Hewaa diraw, kawutetsaa kallachchaa I huup'iyaan

wotsiidde, izo Ass's'iini sa'aan kaatato ootseedda. **18** Hewaappe guyyiyaan, kaatii Asttiri bonchchoo wolk'k'aama baalaa giigissiide, mooddiyaawantanne aanana ootsiyaawantta s'eeseedda. K'ay bare kawutetsaa gidдон nashechchaa baalay bonchchettana mala awaayiide, imotaakka bare keekatetsaa keeshshaa immeedda. **19** Wodoratuu laa"entsuwaa shiik'eedda wode Marddokiyoosi kaatiyaa golle penggiyaan matay immetina utteedda. **20** Astteera hak'a asaappenttonne O k'omentto oonne odabeykku. O Marddokiyoosi, «Odoppa» geedda diraw, kase na'atetsaan azazettiyaawaadan, ha"ikka aw azazettaaddu. **21** Marddokiyoosi kaatiyaa golle penggiyaan utteedda he wode, kaatii de'iyaa kifiletuwaa geliyaa penggiyaa naagiyaa kaatiyaa goyretowanttuppe laa"atuu, Bigitaaninne Tereshi kaatiyaa Ars's'ekissiisa morkkiide, wod'anaw mak'etteeddinno. **22** Unttuntu mak'k'uwaa Marddokiyoosi sisiide, Kaatatti Asttiriw odina, izakka Marddikiyoosa suntsan kaatiyaw odaaddu. **23** Kaatii yewuwaa loytsiide, k'oriide s'eelliyaa wode, yewuu tuma gidiide beettina, he laa"u asatuwaa koc'aan kak'kiide wod'eedda. Ha hanotetsaykka Kaatiyaa Ars's'ekisisa Taarikiyaa S'aafiyaa mas'aafan I de'iyaa sa'aan s'aafetteedda.

3 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Ars's'ekissisi Haamaana suntsatetsaa d'ok'k'isiide, bare kaappatoo kaappuwaa ootsiide suntseedda. Hamadaatta na'aa Haamaan Ayhudatuwaa morkkiyaa, Agaaga zariyaa. **2** Kaatii azazi wotseedda diraw, kaatiyaa golliyaa penggiyaan de'iyaa kaappatuu ubbatuu Haamani aad'd'iyaa wode, gulbbatiide Aa bonchchiino. Gido shin, Marddokiyoosi Haamaanaw gulbbatennaaninne bonchchennaan is's'eedda. **3** He wodiyaan kaatiyaa golliyaa penggiyaan de'iyaa kaappatuu Marddikiyoosa, «Kaatiyaa azazuwaa polennan

ayaw is's'ay?» yaagiide, 4 hachche hachche odiino; shin I
 untuntu odiyaawaa sisanaw koyyibeenna. Ubbaa k'ay, «Taani
 Ayhuda asaa gidiyaa diraw, Haamaanaw gulbbatanawunne Aa
 bonchchanaw danddaykke» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan
 untuntu, «Ha Marddokiyoosi odiyaa gaasuwaa sisiide, Haamani
 waananddeeshsha!» giidde, aw odeeddino. 5 Marddokiyoosi
 barew gulbbatennawaanne barena bonchchennawaa Haamani
 ereedda wode, hank'k'uwaa tamaadan ees's'i kesseedda. 6
 Hewaa bollakka k'ay, Marddokiyoosi Ayhuda asaa gidiyaawaa
 ereedda; Aa s'alalaa wod'iyaa laafabaa giide k'oppeedda
 diraw, Ars's'ekisisa kawutetsaa gidduwaan de'iyaa Ayhuda
 zariyaa ubbaa wod'anaw halchcheedda. 7 Ars's'ekissisi
 kaateteedda tammanne laa'entso laytsan, Nisaana geetettiyaa
 koyro aginaan, Ayhudatuwaa wod'iyaa aginaanne gallassaa
 eranaw, Puriima geetettiyaa saamaa Aa sintsan yegganaadan,
 Haamani azazeedda. He saamay wod'd'eedda maaran,
 Adaare geetettiyaa tammanne laa'entso aginaan, tammanne
 heezzentso gallassay Ayhudatuu wuriyaa gallassaa gidiyaawe
 k'ashetteedda. 8 Hewaappe guyyiyaan, Haamani Kaatiyaa
 Ars's'ekissisaw Hawaadan yaagiide odeedda; «Ne kawutetsaa
 gidduwaan mule sa'aan laalettiide de'iyaa itti zare asatuu de'iino;
 untuntu de'uwaa maaray hara asaa ubbaawaappe dumma;
 hewaa s'alalaa gidennaan, untuntu kaatiyaa higgiiyawukka
 moodettikkino. Hewaa diraw, neeni untuntu de'iino gaade
 c'o'u gooppe, hewe lo"a gidenna. 9 Hewaa diraw kaatiyaw,
 ha k'ofay neena nashechchooppe, ha asatuwaa wod'i
 d'ayssana mala, awaayuwaa kessa. Hewaa ne ootsooppe, taani
 340,000 kiilo giraamiyaa dees'iyaa biraa kaatiyaa miishshaa
 minjiyyaa gollew gelissanaadan, ha oosuwa ootsiyaawanttoo

immana» yaageedda. **10** Hewaappe guyye kaatii bare maataa erissanaw awaayuwaa bolla wotsiyaa migiduwa maatafaa bare birad'd'iyaa kessiide, Ayhudatuu morkkiyaa, Agaaga zariyaa, Hammadaata na'aa Haamaanassi immeedda. **11** Kaatii Haamana, «Neeni immana geedda biray ne matan de'o; shin ha asatuwaa bolla ne doseeddawaa kiiteta» yaageedda. **12** Hewaa diraw, koyro aginaan, tammanne heezzentso gallassan, Haamani kaatiyaa s'aafetuwa s'eegeedda. He awaayuu biittaa ubbaan de'iyaa asaw dumma dumma k'aalaaninne dumma dumma pidoliyaan s'aafettiide, kaatiyaappe garssanna gadiyaa mooddiyaawanttukko, awuraajjaa mooddiyaawanttukkonne deriyaa kaappatuu ubbaakko kiittanaadan azazeedda. Awaayuu Kaatiyaa Ars's'ekisisa suntsaan s'aafettiide, migiduwa maatafay Aa bolla wod'd'owaappe guyye, **13** elleelli wotsanchchatuu Aa kawutetsaa gadiyaa ubbaa gatsanaadan kiittetteddino. He awaayuu, «Adaare giyaa tammanne laa'entso aginaan tammanne heezzentso gallassan, Ayhuda ubbaa, yalaga, c'ima, mac'c'awaa, attumawaa, naanaakka ashshenan mes's'i itti gallassi wurssi wod'ite; untunttu ak'uwaakka bonk'k'ite» yaagee. **14** Hewaa diraw, he keereedda gallassay gakkiiyaa wode, Asay ubbay gigettanaadan, he azazuu biittaw ubbaw s'aafetiidde kiittettedda. **15** Kaatiyaa azazuwaan elleelli wotsanchchatuu biittaa ubbaakka kiitaa gatseeddino. K'ay Suusa kataman kaatiyaa golliyaa heeraan s'aafetteedda higgii imetteedda. Yaatina, Suusa katamaa Asay ubbay shabbiretteedda. Shin kaatiinne Haamani ittippe uttiide, miino.

4 Marddokiyoosi ha haneeddabaa ubbaa siseedda wode, kayyottiide bare mayuwaa peed'eedda; maak'iyaa mayyeedda; bare huup'iyanka bidintsaa kikifeedda. Bare kooshshaakka

d'ok'k'u ootsiide, seela yeekuwa yeekkiide, katamaa gidдон
 yuuyyeedda. 2 Kaatiyaa golliyaa geliyaa penggiyaa gakkanaw
 beedda; shin gelanaw danddayibeenna. Ayaw gooppe, maak'iyaa
 mayyiide, kaatiyaa golliyaa gelanaw oonne danddayettenna.
 3 Kaatiyaa awaayuu sisetteedda biittaa ubbaan Ayhudatuu
 gidдон wolk'k'aama kayyuu, s'oomay, yeekuunne zilaassay
 doometteedda. Unttuntuppe darotuukka k'ay maak'iyaa mic'c'iide,
 kayyottanaw bidintsaan kakafiidde utteeddino. 4 Kaatatti
 Asttiri danggaas'iretuunne izo naagiyaa suntsatuu yiide,
 Marddokiyoosabaa iziw odeedda wode, Aa loytsi kayyottaaddu.
 Marddokiyoosi waaruwaa kesi diggiide mayyana mala, aw hara
 mayuwaa kiittaaddu; shin I akkenan is's'eedda. 5 Hewaappe
 guyyiyaan Astteera, kaatii iziw ootsanaadan wotseedda Hataaka
 giyaa goyretowaa s'eegaade, Marddokiyoosa metuu ayeenttonne
 k'ay I ayaw kayyottinttonne erana mala, aakko kiittaaddu. 6
 Hataaki kaatiyaa golliyaa geliyaa penggiyaa mata dabaaban
 de'iyaa Marddokiyoosakko beedda. 7 Marddokiyoosi, bare
 bolla gakeeddawaa ubbaa k'onc'c'issiide, aw odeedda.
 K'aykka Ayhudatuwaa wod'eedda wurssanaw Haamani kaatiyaa
 miishshaa minjiyaa gollew immanaw geppeedda shaluwaa
 likkiyaana ubbay attenar geeshshiide odeedda. 8 Hewaa
 s'alalaa gidennaan, Ayhudatuwaa wurssanaw Suusan keseedda
 awaayuu s'aafetteedda warak'ataakka Hataakaw immiide,
 hewaa Asttiriw immanaadaaninne haniyaawaa ubbaa iziw
 odanaadan odeedda. K'ay Astteera kaatiyaakko gelaade, bare
 Asay wurennaadan gaannatana mala, Hataakaw odeedda.
 9 Hataaki yiide, Marddokiyoosi kiitteeddawaa ubbaa Asttiriw
 odeedda. 10 Astteera Hataaka zaaraadde, Marddokiyoosakko
 hawaadan yaagaadde kiittaaddu; 11 «Higgii, «Mac'c'awaa

gidina, attumawaa gidina, ooninne s'eegettennan de'iidde, kaatiyaanna gaketanaw kaatiyaa golliyaa giddo dabaabaa gelooppe, hayk'k'o. Shin I s'eegettennan kaatiyaakko geliyaa wode, kaatii work'k'aappe oosetteedda bare kawutetsaa s'am"aa s'eeraa aakko zaariide bessooppe, he uraa s'alalay atto» yaagee. Ha higgijyaa kaatiyaanna zorettiyaawanttuppe biide, c'oo asaa gakkanaw de'iyaa Asay ubbay ereedda. Shin taani hattamu gallassaa gidoodeppe kaatiyaakko gelanaw s'eesetta erikke» yaagaaddu. 12 Marddokiyoosi Astteera kiitteedda kiitaa siseeddawaappe guyyiyaan, 13 iziw zaaruwaa kiittiidde, hawaadan yaageedda; «Neeni, «Taani kaatiyaa gollen de'iyaa diraw, hara Ayhudatuwaappe attina, taana bochchiyaawe baawa» gaade k'oppoppa! 14 Neeni hawaa mala wodiyaan c'o"u gooppe, Ayhudatoo maaduu hara saappe yaanawaa. Unttuntukka tumuppe attana; shin neeninne ne aawuwaa golliyaa Asay d'ayana. Neeni kaatato gidaade yeeddawe hawaa mala wodiyaassenttonne ooni erii?» yaageedda. 15 Astteera Marddokiyoosaw hawaadan yaagaadde zaaraadde kiittaaddu; 16 «Baade Suusa de'iyaa Ayhudatuwaa ubbaa ittippe shiishsha. S'oomiidde, taw woossite. Heezzu gallassayne heezzu k'ammay wuranaw, k'uma mooppite; haatsaa ushoppite. Taanikka ta danggaas'iretuwaana hewaadan s'oomana. Hewaappe guyyiyaan, I ubbaa higgijan te'etteeddawaa gidooppenne, kaatii de'iyaa sa'aa taani gelana. Taani hayk'k'inttonne hayk'k'ana» yaagaaddu. 17 Marddokiyoosi biide, Astteera Aa azazeeddawaadan ubbabaa ootseedda.

5 S'oomaa doommoodeppe heezzentso gallassi Astteera kawutetsaa mayuwaa mayyaade, kaatiyaa golleppe sintsa baggana giddo dabaabaa gelaade ek'k'aaddu. He dabaaban

kaatii uttiyaa wuyggiiyaa araatay de'ee. Kaatiikka bare golliyaa
 geliyaa penggiyaa s'eeliyaa saan de'iyaa, bare kawutetsaa
 araatan utteedda. 2 Kaatata Astteera gelaade, giddo dabaaban
 ek'keeddaano kaatii be'iide izin nashetteedda diraw, bare
 kushiyan de'iyaa work'k'aa s'am"aa iikko mic'c'eedda. Akka
 shiik'aade s'am"aa s'eeraa bochchaaddu. 3 Kaatii izo hawaadan
 yaageedda; «Kaatatti Astteere, neeni taakko ayaw yaad? K'ay
 neeni taana oochchiyaabay ayee? Haray atto ta kawutetsaappe
 bagga gidooppenne, taani new immana» yaageedda. 4
 Astteera zaaraadde hawaadan yaagaaddu; «Kaatiyaw, neena
 nashechchiyaawaa gidoope, taani new giigisseedda baalaa
 maanaw neeninne Haamani laa"u hachche yintto dosay»
 yaagaaddu. 5 Hewaappe guyyiyaan kaatii, «Nuuni Astteera
 giigisseedda shoobiyaw baanaw, Haamana ellekka ahite!»
 yaageedda. Hewaappe guyye laa"attuukka he sa'aa beeddino. 6
 Unttuntu ittippe woyniyaa eessaa ushiidde de'ishshin, kaatii
 laa'entsuwaa Astteero, «Neeni taana woossiyaabay ayee?
 Taani new immana. K'ay neeni taana oochchiyaabay ayee?
 Haray atto ta kawutetsaappe bagga gidooppenne, taani ne
 ooshaa polana» yaageedda. 7 Astteera zaaraadde hawaadan
 yaagaaddu; 8 «Kaatiyaw, neeni taanan nashetteeddawaa
 gidoope, k'ay taani woossiyaawaa immanawunne ta ooshaa
 polanaw neeni dosiyaabaa gidoope, wontti ta giigissiyaa
 hara gibiraw neeninne Haamaani yaanaadan oochchay. Taani
 ayaa koyintto, he wode new k'onc'c'issana» yaagaaddu. 9 He
 gallassi Haamani baalaa saappe kesiide biyaa wode, loytsi
 nashetteedda diraw, bare wozanaan nooc'u giidde beedda.
 Shin I kaatiyaa golliyaa geliyaa penggiyaa mataana aad'd'iide
 biyaa wode, hewan utteedda Marddikiyoosa be'eedda; aw

denddibeennawaanne yayyiide kokkoribeennawaa akeekiide,
 Haamani hank'k'uwaa ees's'i kesseedda. **10** Gidooppenne,
 bare hank'k'uwaa danddayiide biide, bare soo gakteedda.
 Hewaappe guyyiyaan, bare laggetuwaanne bare machchato
 Zereesho ittippe s'eegissiide, **11** Haamani bare duretetsaa
 likkiyaa, bare attuma naanaa payduwaa, kaatii barena ubbabaan
 bonchcheedda bonchchuwaanne hara mooddiyaawanttupenne
 kaatiyaa oosanchchatuwaappe aad'd'iyaa sunsatetsaa aw
 immiide, wootiide Aa bonchcheeddentto, untunttoo c'ee'k'eedda.
12 Gujjiidikka Haamani hawaadan yaageedda; «Haray atto
 kaatata Astteerakka bare giigisseedda shoobiyaw kaatiyaanna
 baanaaw taappe attina, haraa oonanne s'eesabeykku. K'ay
 wonttika kaatiyaanna baanaadan taana s'eesa wotsaaddu.
13 Shin he Ayhuday Marddokiyoosi kaatiyaa golliyaa geliyaa
 penggiyaan utteeddawaa be'iyaa wode, ha ubbabaykka taana
 kalissenna» yaageedda. **14** He wode Aa machchata Zereeshanne
 Aa laggetuu ubbay hawaadan yaageeddino; «Neeni ishatamu
 wad'aa adussa koc'aa esissa; yaataade wontti guuraanna
 Marddokiyoosi he koc'aan kak'k'etana mala, kaatiyaa oochcha.
 Hewaappe guyyiyaan, nashettaadde baalaa maanaaw ba»
 yaageeddino. Haamana ha k'ofay nashechcheedda diraw,
 untunttu geeddawaadan koc'aa giigisseedda.

6 He gallassi k'amma kaatiyaa gem"ishuu afenan is's'eedda.
 Hewaa diraw, kaatii Kaatiyaa Taarikiyaa S'aafiyaa Mas'aafaa
 ahiide, hewaa s'aafetteedda, kase haneedda taariketuwaaw
 wozanaan aatsanaw aw nabbabana mala azazeedda.
2 Nabbabetteedda taariketuwaappe ittuu Marddokiyoosi
 ootseeddawaa; hewenne, kaatii de'iyaa kifiliyaa naagiyaa,
 Bigitaananne Teresha giyaa laa"u goyretteeddawanttu

kaatiyaa wod'anaw mak'k'eteedda mak'k'uwaa Marddokiyoosi k'onc'c'isseeddawaa. 3 Kaatii, «Yaatina, I hawaa k'onc'c'isseeddawoo aw imetteedda suntsatetsay woy gatii ayee?» yaageedda. Kaatiyaa k'oomatuu zaariide, «Aw ayayenne oosettibeenna» yaageeddino. 4 Kaatiikka zaariide, «Kaatiyaa golliyaa kare dabaaban oonee de'iyawe?» yaageedda. He wode bare giigisseedda koc'aan Marddikiyoosa kak'k'anaw, kaatiyaa oochchana giide, Haamani kaatiyaa golliyaa kare dabaabaa geliidde de'ee. 5 Kaatiyaa k'oomatuu, «Haamani hawaan de'ee» yaageeddino. Kaatii zaariide, «Haa gela giite» yaageedda. 6 Haamani gelowaappe guyyiyaan kaatii, «Kaatii bonchchanaw dosiyaa asaw ay ootsanaw koshshii?» yaagiide oochcheedda. Hamaani, «Kaatii taappe haraa oona bonchchanaw dosii?» yaagiide bare wozanaan k'oppeedda. 7 Hewaa diraw, Haamani kaatiyaw yaagiide zaareedda; «Kaatii bonchchanaw dosiyaa uraw kaatii mayyi keseedda bare kawutetsaa mayuwaa; bare toggeedda paraanne Aa huup'iyaaan wotseedda kallachchaa ahanaadan uda. 9 Hewaappe guyyiyaan, barenana ootsiyaa mooddiyaawantuppe itti loytsi bonchchetteeddawaa s'eegissiide, kawutetsaa mayuwaa Aa mayzzanaadaaninne kaatiyaa paran Aa utissiide, katamaa dabaabaa kessanaadan azaza. Yaatooppe he loytsi bonchchetteedda kaappuu Aa sintsan hamettiidde, «Kaatii bonchchanaw dosiyaa uraw hawaadan ootsee» yaagiide awaayo» yaageedda. 10 Hewaappe guyye kaatii zaariide, Haamana hawaadan yaagiide azazeedda; «Wode ellekka dendda Kawutetsaa mayuwaanne ta paraa akkaade, ne geeddawaadan Ayhuda Marddokiyoosaw ootsa. I kaatiyaa golliyaa geliyaa penggiyaan de'ee. Ne geeddawaappe ittibaanne ashshoppa» yaageedda. 11 Hewaa diraw, Haamaani mayuwaanne paraa

akiide Marddikiyoosa kawutetsaa mayuwaa mayzziide, kaatiyaa paraa bollan utisseedda. K'ay katamaa dabaaban aappe sintsanna hamettiidde, «Kaatii bonchchanaw dosiyaa uraw hawaadan ootsee» yaagiide awaayeedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Marddokiyoosi kaatiyaa golliyaa pengge guyye simmiide beedda. Shin Haamani daro kayyotteedda diraw, bare deemuwaa gullotteedda, elleelliidde bare soo beedda. **13** Barena gakkeddawaa ubbaa bare machchatti Zereeshiwunne bare laggetuwaa ubbatoo odeedda. Unttuntu Aa, «Aa sintsan neeni kunddanaw doommeedda ha bitanii, Marddokiyoosi, Ayhuda asaa gidoope, ne aanana ek'ettaade, Aa s'oonanaw ubbakka danddayakka; tumuppe I neena s'oonana» yaageeddino. **14** Unttuntu biro hewaa haasayiidde de'ishshin, kaatiyaa goyratuu gakkiiide, Haamana Astteera giigisseedda shoobiyaw elleellisiide afeedino.

7 Kaatiinne Haamaani Kaatatti Asttiri baalaa maanaw beeddino. **2** He laa'entso gallassaa shoobiyaw biide, unttuntu woyniyaa eessaa ushi de'ishshin, kaatii k'aykka, «Kaatatti Astteere, neeni woossiyaabay ayee? Taani new immana. K'ay neeni taana oochchiyaabay ayee? Haray atto ta kawutetsaappe bagga gidooppenne, taani ne ooshaa polana» yaagiide oochcheedda. **3** Kaatata Astteera zaaraadde yaagaaddu; «Kaatiyaw, neeni taanan nashetteeddawaa gidoope, k'ay ta ooshaakka polanaw neeni doseeddawaa gidoope, ta woosaynne ta ooshay taaninne ta Asay hayk'k'ennan attanaassa. **4** Ayaw gooppe, taaninne ta Asay ittuunne attenan wuranaw hayk'k'anawunne d'ayanaw zal"etteeddo. Nuuni zal"eteeddawe mac'c'a ayilenne attuma ayiliyaa gidiide de'anaw gidintto, taani c'o"u gaana; ayaw gooppe, hewaa mala metuu kaatiyaa waayissanaw bessiyaawaa

gidenna» yaagaaddu. 5 Kaatii Ars's'ekissisi zaariide, «Hewaa ootsanaw s'aleeddawe oonee? I he bitanii hak'an de'ii?» yaagiide Kaatatto Astteero oochcheedda. 6 Astteera, «Nu morkkii, nuuna yederssiyaawe hawaa ha iitaa Haamana» yaagaaddu. He wode Haamani kaatiyaa sintsaaninne kaatati sintsan daro dagammeedda. 7 Kaatii loytsi hank'k'ettiide, bare utteedda saappe denddi ek'k'iide, kaatiyaa golliyyaa ataakiltiyaa sa'aa beedda. Shin Haamani kaatii Aa bolla iitabaa ahanaw k'achcheeddawaa ereedda diraw, kaatata Astteera Aa hayk'k'uwaappe ashshana mala woossanaw guyye atteedda. 8 Kaatii kaatiyaa golliyyaa ataakiltiyaa saappe simmiide, wontta untuntu woyniyaa eessaa ushiyaa sa'aa geliyaa wode, Haamani Kaatatti Asttirippe maarotaa woosana giide, Aa utteedda gisuwaa bollan guufanneeddawaa be'iide, hank'k'uwaan ees's'i kesiidde «Laa ha bitanii hawaan kaatiyaa gollen, ubbaa k'ay ta sintsan, kaatatina gisanaw koyiiyye?» yaageedda. Kaatii biro hewaa haasayishin, kaatiyaa suntsatuu yiide, Haamana deemuwaa gulloyeeddino. 9 K'ay untuntuppe ittuu, Harbboona geetettiyaa kaatiyaw ootsiyaa goyrettowe, «Kaatiyaw, Haamani neena hayk'k'uwaappe ashsheeda Marddikiyoosa kak'k'ana giide esseedda ishatamu wad'aa koc'ay Aa son de'ee» yaageedda. Kaatii zaariide, «Haamana afiide, he koc'aan sullite!» yaagiide azazeedda. 10 Hewaa diraw, Marddikiyoosa kak'k'ana giide giigisseedda koc'aan Haamaani kak'etteedda. Hewaappe guyyiyaan, kaatiyaa hank'k'uu dochcheedda.

8 Ayhudatuu morkkii Haamaani suletteedda gallassi Kaatii Ars's'ekissisi Haamaana ak'uwaa ubbaa Kaatatti Asttiriw aatsiide immeedda. K'ay Marddikiyoosi iziw mata dabbo gidiyaawaa Astteera kaatiyaw odaaddu. Hewaa diraw, he gallassappe

doommiide, Marddokiyoosi kaatiyaakko gelanaw danddayeedda.

2 Kaatiikka Haamaanappe guyye akkeedda bare migiduwaa maatafaa kessiide, Marddokiyoosaw immeedda. Astteera Marddikiyoosa Haamana ak'uwaa bollan aawoyaade suntsaaddu.

3 Hewaappe guyyiyaan, Astteera yeekkaadde, kaatiyaa gediya bollan zaara kunddaade, Agaaga zariyaa gideedda Haamani Ayhudatuu bollan tukkeedda iita mak'k'uu kiitaan peeshennaadan kaatiyaa woossaaddu. 4 Yaatina, kaatii bare work'k'aa s'am"aa iziw mic'c'ina, Aa dendda ek'k'aade, hawaadan yaagaaddu; 5 «Kaatiyaw, neeni taanan nashetteeddawaa gidoope, k'ay ta ooshaakka polanaw neeni doseeddawaa gidooппenne ta ooshay bessee gaade k'oppooppe, ne kawutetsaa gidдон de'iyaa Ayhuda ubbaa wurssiide wod'ana mala, Agaaga zariyaa gideedda Hammadaata na'ay Haamani kesseedda awaayuwaa shaariyaa hara awaayuwaa neeni kessanaadan woossay. 6 Ha ubbaa bashshay ta asaa bollan gakkiiyaa wode, taani waana s'eellanaw danddayayitaa? K'ay ta dabbotuwaakka ubbaa d'ayssiyaa wode, taani waana s'eellanaw danddayayitaa?» yaagaaddu. 7 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Ars's'ekissisi, Kaatatto Astteeronne Ayhuda Marddikiyoosa hawaadan yaageedda; «Haamani Ayhudatuwaa wod'anaw awaayuwaa kesseedda diraw, taani mitsaa koc'aan Aa kak'isseeddawaanne Aa ak'uwaakka ubbaa Kaatatti Asttiriw immeeddawaa hinttenttu eriita. 8 Gidooppenne, kaatiyaa golliya maatafay wod'd'ina, kaatiyaa suntsan kesseedda awaayuu laamettanaw danddayenna. Hewaa diraw, hinttenttu hinttenttu baggana Ayhudatuwaa go'anaw koyeeddawaa s'aafite. Hewaa ta suntsan s'aafiide, kaatiyaa maatafaa Aa bollan wotsite» yaageedda. 9 Siiwaana giyaa heezzentso aginaan, laatamanne heezzentso gallasan, Marddokiyoosi

kaatiyaa s'aafetuwaa s'eegeedda; Hinddeppe Top'p'iyaa
 gakkanaw de'iyaa, s'eetanne laatamanne laappun biittatuwaa
 kaatiyaappe garssana mooddiyaawanttoo Ayhudatoo, awuraajjaa
 mooddiyaawanttoonni gadiyaa kaappatoo yeddiyaa awaayuwaa
 ubbabaa s'aafiseedda. Awaayuu dumma dumma k'aalaaninne
 dumma dumma pidoliyaan s'aafetteedda; k'ay Ayhudatookka
 untunttu k'aalaaninne untunttu pidoliyaan s'aafetteedda. 10
 Marddokiyoosi he awaayuwaa ubbaa Kaatiyaa Ars's'ekisisa
 suntsan s'aafisiide, kaatiyaa maatafaa wotseedda. Yaatide
 elleelliyaa kaatiyaa paratuwaa toggiyaa asatuwaa bolla biittaw
 ubbaw kiitteedda. 11 Kaatii kesseedda awaayuu katamatuwaa
 ubbaan de'iyaa Ayhudatuu ittippe shiik'anawunne barenttu
 bolla yiyaawaa olettiide te'anaw danddayana mala, maataa
 untunttoo immee. K'ay ola miishshaa oyk'k'iide, ay biittappe
 gidooppenne, untuntta olanaw yiyaawantta, untunttu naanaanne
 untunttu machchetuwaanna ubbaa ituwaanne ashshenan wurssi
 wod'anawunne untunttu ak'uwaakka bonk'k'iide akkanaw maataa
 immee. 12 Ayhudatuu Kaatiyaa Ars's'ekisisa kawutetsan hewaa
 ootsanaw keereettedda gallassay, Adaare giyaa tammanne
 laa'entso aginaa, tammanne heezzentso gallassaa. 13 Kaatiyaa
 awaayuwaa biittatuwaa ubbaan de'iyaa Asay eranaadan,
 higgiiyaa gidiide awaayeteedda; hewekka Ayhudatuu barenttu
 morkkatuwaa bollan haluwaa kesianaw barentta giigissanaw
 danddayissee. 14 Kiitettiyaawanttuu kaatiyaa golliyyaa paratuwaa
 toggiiide, kaatiyaa azazuwaa gatsanaw elleelliidde beeddino.
 K'ay Suusa katamankka kaatii de'iyaa saan ha awaayuu asaa
 ubbaw imetteedda. 15 Marddokiyoosi saluwaa malatiyaanne
 bootsa kawutetsaa mayuwaa mayyiide, ochchaa teeraa
 malatiyaa kaabbaa, liinuwaappe dadetteeddawaa bollanna

gujjeedda; k'ay wolk'k'aama work'k'aa kallachchaakka wotsiidde, kaatiyaa sintsaappe kesseedda. Suusa katamay ilileeddanne nashechchaw nooc'u geedda. 16 Hewe Ayhudatoo k'ay wolk'k'aama nashechchaanne ililssaa, woppanne shoobiyaa wode gideedda. 17 Hewaa diraw, kaatiyaa awaayuu gakkina nabbabetteedda biittaaninne katamaa ubbaan de'iyaa Ayhudatuu ubbay, nashettiiddenne baalaa miidde peeshsheeddino. Hewaa gaasuwaan Ayhudatoo yayyiide, hewan de'iyaa hara zariyaa asaappe daratu Ayhuda gideeddino.

9 Adaare geetettiyaa tammanne laa'entso aginaan tammanne heezzentso gallassay gakeedda. He gallassay, kaatii koyro kesseedda awaayuwaa maaran Ayhudatuu morkketuu untuntta s'oonana geedda gallassaa. Shin yewuu aad'd'i wod'd'ina, Ayhudatuu barenttu morkkatuwaa s'oneeddino. 2 Kaatiyaa Ars's'ekisisa kawutetsaa gidдон de'iyaa Ayhudatuu ubbay barentta k'ohanaw koyiyaa ubbaa d'ayssanaw barenttu kataman kataman ittippe shiik'eeddino. Untunttunna ay asayenne ek'ettanaw danddayibeenna; ayaw gooppe, hara zariyaa gideedda Asay ubbay untunttoo yayyeedda. 3 Ubbaa k'ay Marddokiyoosaw yayyeedda diraw, kaatiyaappe garssanna gadiyaa mooddiyaawanttu, awuraajjaa mooddiyaawanttu gadiyaa kaappatuunne duma dumabaa ootsiyaawanttu ubbay Ayhudatuwaa haa maaddeeddino. 4 Ayaw gooppe, Marddokiyoosi kaatiyaa gollen wolk'k'aama maatay imetteeddanne wolk'k'aa gujji gujji biyaa asaa gideeddawe, he kawutetsaa gidдон de'iyaa biittaa ubbaan eretteedda. 5 He keereedda gallassi Ayhudatuu barenttu morkkatuwaa ubbaa mashshaan wod'i d'aysseeddino; barentta is's'iyaa ubbaa bollanka barenttu koyowaa ootseeddino. 6 Waanna

katamaa gideedda Suusa kaatii de'iyasaa s'alalan ichcheshu s'eetu asaa wod'i d'aysseeddino. 7 Unttuntu k'ay Parshshanddaata, Dalifoona, Asppaata, Poraata, Adaaliyaa, Ariidaata, Parmmashtta, Ariisaaya, Ariidaayanne Wayzzaata geetettiyaa, Hamaddaata na'aa Ayhudatuu morkkiyaa Haamaana naanaa tammuwaakka wod'eeddino. Shin unttuntu untuntu ak'uwaa bonk'k'ibeykkino. 11 Ayhudatuu Suusa kataman kaatii de'iyaa sa'aan wod'eedda asaa paydu aappunentto he gallassikka kaatiyaw odetteedda. 12 Yaatina, kaatii Kaatatto Astteero hawaadan yaageedda; «Ayhudatuu waanna katamaa gideedda Suusa kaatii de'iyasaa s'alalan ichcheshu s'eetu asaanne Haamana naanaa tammuwaa wod'i d'aysseeddino. Hewe hewaa gidoope, kaatiyaa biittatuunne haratuwaan untuntu wod'eeddawanntu aappuna gidanddinooshsha! K'ay ha"i neeni woossiyaabay ayee? Taani new immana. Neeni taana oochchiyaabay harabay ayee? Taani new polana» yaageedda. 13 Astteera zaaraadde, «Kaatiyaa ha k'ofay nashechchooppe, Suusan de'iyaa Ayhudatuu hachche ootseeddawaadan wontikka ootsino. K'ay Haamana naanaa tammatuwaa anhaakka koc'aa bolla kak'k'anaadan azaza» yaagaaddu. 14 Hewaappe guyye kaatii hewaa ootsanaadan azazeedda; awaayuukka Suusan laa'entsuwaa imettina, Haamana naanaa tammatuwaa anhay koc'aa bolla kak'etteedda. 15 Adaare geetettiyaa aginaan tammanne oyddentso gallasan, Suusa de'iyaa Ayhudatuu k'aykka ittippe shiik'iide, hara heezzu s'eetu asaa wod'eeddino; shin ha"ikka untuntu untuntu ak'uwaa bonk'k'ibeykkino. 16 He wode kaatiyaa kawutetsaa garssan de'iyaa biittatuunne haratuwaan de'iyaa Ayhudatuukka ittippe shiik'iide, barenttu morkkatuwaa ubbaa olettiide te"eeddino.

Unttuntu ubbaanna 75,000 asaa wod'eeddawaappe guyyiyaan, barenttu morkkatuwaappe shemppeeddino. Shin unttuntu ak'uwaa bonk'k'ibeykkino. 17 Hawe ubbay haneeddawe Adaare giyaa aginaan tammanne heezzentso gallassaana; tammanne oyddentso gallassan unttuntu shemppiide, baalaa miidde, ushiiddenne nashettiidde peeshiyaa gallassaa ootseeddino. 18 Shin Suusan de'iyaa Ayhudatuu tammanne heezzentsonne tammanne oyddentso gallassatuwaan wod'i peeshiide, tammanne ichcheshantso gallassan shemppeeddino. He gallassaa untuntukka baalaa miidde, ushiiddenne nashettiidde peeshiyaa gallassaa ootseeddino. 19 Hewaa diraw, k'eri k'eri katamatuwaan de'iyaa Ayhudatuu hachche gakkanawukka Adaare geetettiyaa aginaan tammanne oyddentso gallassaa baala gallassaa ootsiide bonchchiino. He gallassan miinonne ushiino; k'ay ittuu ittoo k'umaa imotaa immiino. 20 Marddokiyoosi ha haneedda ubbaa taarikiyaa s'aafiide dabddaabbiyaa Kaatiyaa Ars's'ekisisa biittatuwaan ubbaan, haakuwaan matan, de'iyaa Ayhuda ubbaw kiitteedda. 21 He dabddaabbiyaan Marddokiyoosi Adaare aginaan tammanne oyddentsonne tammanne ichcheshantso gallassatuwaa, Ayhudatuu laytsan laytsan baala ootsiide bonchchana mala, untunttoo odeedda. 22 Ayaw gooppe, he gallassatuu Ayhudatuu barenttu morkkatuwaappe shemppuwaa demmeedda gallassatuwaa; k'ay he aginaykka unttuntu kayyuunne yeekuu nashechhawunne baalaa muusaw laametteedda aginaa. Hewaa diraw, unttuntu muussaanne ushshan nashettiidde, ittuu ittoo k'umaa hiyyeesatoo imotaa immiidde bonchchana mala, untunttoo odetteedda. 23 Ayhudatuu Marddokiyoosi immeedda azazuwaa akkiide, unttuntu bonchchanaw doommeedda baalaa laytsan

laytsan aggenaana bonchchanaw mayyeeddino. **24** Gaasuunne akka Agaaga zarii Hammadaata na'ay Haamani, Ayhudatuu ubbatu waa morkkii, untuntta d'ayssanaw kase mak'etteedda; untuntta wurssi wod'iyaa aginaanne gallassaa eranaw Puriima giyaa saamaa yegisseedda. **25** Shin Astteera kaatiyaakko geleddeewaa guyyiyaan, Haamani Ayhudatuu bolla mak'etteedda iita mak'kuu ubbay guyye simmiide, Aa bolla polettanaadan kaatii s'aafuwaan azazeedda. Yaatina, Haamaaninne Aa naanay tammuu koc'aan kak'etteeddino. **26** Hewaa diraw, ha laa"u gallassatuu Puriima geetettiya saamaa Baalaa geetettiino. Ha dabddaabbiyaan untunttuu s'aafetteeddawaa ubbaa gaasuwaan, untunttu barenttu ayfiyaan be'eeddawaa gaasuwaaninne untunttu bolla gakeeddawaa gaasuwaan **27** Ayhudatuu barenttuu, barenttu zaretoonni Ayhuda gidanaw koyiyaa ubbaw, ha baalaa bonchchiyaawaa wogaa ootseeddino. Hewekka laytsan laytsan aggenaana ha laa"u gallassatu waa bonchchanaassa. **28** K'ay, ha kawutetsaa gadiyaan ubbaaninne katamatuwaan ubbaan de'iyaa Ayhudatuu golliya Asay ubbayne yaana yeletaa ubbay ha Puriima Baalaa hassayanaw bessiyaawe k'ashetteedda. Hewaa bollanka, Ayhudatuu awude giddooppene, ha Puriima gallassatu waa bonchchanawunne he gallassatuwaan haneeddabay untunttu zariyaanka dogettennan agganaw besse. **29** Hewaappe guyyiyaan, Abihayilla naatta, kaatata Astteeranne Ayhuday Marddokiyoosi Puriima Baalaa s'eelliyaawaan kase s'aafeedda dabddaabbiyaa mintsetsanaw hawaa laa'entso dabddaabbiyaa kumentsaa maatan s'aafeeddino. **30** He dabddaabbetuu Ars's'ekisaa kawutetsan, s'eetanne laatamanne laappun gadiyaan de'iyaa Ayhudatuu ubbaw saruunne woppay gido giyaa sarotaanna s'aafettiide kiitetteeddino. **31** K'ay untunttu

kase s'oomanawunne kayyottanaw wogaa kesseeddawaadan,
ha"i untuntta gidina, sintsappe yiyaa untuntu zeretsaa gidina,
ha Puriima gallassatuwaa laytsan laytsan wogaa ootsiide
bonchchana mala, he dabddaabbetuu k'onc'c'issiino. Hewe
Ayhuday Marddokiyoosinne kaatata Astteeranne laa"u kesseedda
azazuwaa. 32 Kaatatti Asttiri azazuu Puriima Baalaa wogaa
miniseedda; ikka mas'aafan s'aafetteedda.

10 Kaatii Ars's'ekissisi bare kawutetsaa gidдон ha gas'aappe
hini gas'ay gakkanaw de'iyaa Asay ubbay giiraa c'iggana mala,
wolk'k'an azazeedda. 2 I ootseedda wolk'k'aamanne malalissiyaa
oosotuu ubbay, k'ay Marddokiyoosakka d'ok'k'u ootsiide,
wooti bonchcheeddento k'onc'c'issiyaa taarikii Meedoonanne
Pariisse Kawutetsaa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetteedda. 3
Maataa baggan gidoope, Kaatiyaa Ars's'ekisisa itta giina,
Marddokiyoosi laa'entsuwaa. K'ay I Ayhudatuwaankka loytsi
bonchchetteeddanne dosetteedda asaa; ayaw gooppe, I bare
asaa gideedda Ayhudatuu, sarotetsaaninne hirggi baynnan
de'ana mala, loytsi daabureedda asaa.

Iyyooba

1 Uus'a giyaa biittan Iyyooba giyaa itti bitanii de'ee; I tooshii bayinnanne suure asaa; S'oossaw yayyiide, iitabaappekka haakkeedda asaa. **2** Aw laappun attuma naanatuunne heezzu mac'c'a naanatuu yeletteeddino. **3** Mas'uwaa gidoope, aw laappun sha"u dorssatuu, heezzu sha"u gaalotuu, ichcheshu s'eetu waatsa booratu, ichcheshu s'eetu mac'c'a haretuunne loytsi daro k'oomatuu de'iino. Away doliyaa baggana de'iyaa asaa ubbaappe I aad'd'eeda dure asaa. **4** Aa attuma naanatu barenttu son barenttu son, kaali kaali gibiraa giigissiide, barenttu heezzu michchetuwaa barenttuna maanawunne ushanaw s'eesiino. **5** Gibiraa gallasatuu poletteedda wode, Iyyoobi wanta guuraanna dendiide, bare naanatuwaa ittuwaa ittuwaa suntsan s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshee. I hewaa ootsiyaawe, «Ta naanatu barenttu wozanaan S'oossaa shek'k'iide, nagaraa ootseeddinonttonne» giide hircgeedda dirassa. I untunta geeshshanaw hewaa ubbaa gede ootsee. **6** Itti gallassi S'oossaa kiitanchchatuu Med'inaa Godaa sintsan beettanaw yeeddino; Sees'aanaykka k'ay untuntunna yeedda. **7** Med'inaa Goday Sees'aanaa, «Laa neeni hak'appe yaad?» yaageedda. Sees'aanay Med'inaa Godaw, «Taani sa'aan ubbaan yaanne haanne yuuyyiyaasaappenne simerettiyaasaappe yaad» yaagiide zaareedda. **8** Med'inaa Goday Sees'aanaa, «Yaatina, ta k'oomaa Iyyooba akeekaade be'aaddi? Sa'aa bollan Aa malatiyaa tooshii bayinnanne suure Asay mulekka baawa. I S'oossaw yayyiya, iitabaappekka haakkeedda asaa» yaageedda. **9** Sees'aanay, «Tumu Iyyoobi new c'oo yayyii? **10** Anne Aa soo asaanne aw de'yaawaa ubbaa neeni diraade naagabeykkii? I ootsiyaa oosuwa ubbaa neeni anjeeedda diraw, Aa mehiyaa wudii

biittaa ubbaa bolla dareedda. **11** Shin neeni ne kushiya yeddaade, aw de'iyaa mas'uwaa ubbaa shoc'antto, I neena tumu ne sintsan shek'k'ana» yaageedda. **12** Med'inaa Goday Sees'aanaa, «Eeno, aw de'yaabay ubbay ne kushiyaanna. Shin neeni Aa bochchoppa» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, Sees'aanay Med'inaa Godaa sintsaappe kesiide beedda. **13** Itti gallassi lyyooba attuma naanatuunne mac'c'a naanatu barenttu bayira ishaa son miiddenne woyniyaa eessaa ushiidde de'iino. **14** Yaatishin itti bitanii lyyoobakko yiide, «Nuuni booratuwaa waas'iide goshishin, haretuukka nu matan maataa miidde de'ishiina, **15** Saaba biittaa asatuu akeekenan yiide, olaa kesseeddino; yaatiide ubbaakka akki beeddino. K'ay k'oomatuwaakka k'ara mashshaan busakkeeddino. Yaatina, ta s'alalay ataade, ha haneeddawaa new odanaw yaad» yaageedda. **16** I biro haasayishin, hara bitanii yiide, «S'oossaa tamay saluwaappe wod'd'iide, dorssatuwaanne dorssatuwaa heemmiyaawantta meedda. Yaatina, ta s'alalay ataade, ha haneeddawaa new odanaw yaad» yaageedda. **17** I biro haasayishin, hara bitanii yiide, «Kaladaawetuwaa biittaappe heezzu c'uguwaan shaakketteedda paannatuu yiide, nuuna oliide, gaaluwaa ubbaa akki beeddino; k'oomatuwaakka k'ara mashshaan busakkeeddino. Yaatina, ta s'alalay ataade, ha haneeddawaa new odanaw yaad» yaageedda. **18** I biro haasayishin, hara bitanii yiide, «Ne attuma naanatuunne mac'c'a naanatu barenttu bayira ishaa son miiddenne woyniyaa eessaa ushiidde de'ishiina, **19** wolk'k'aama gotii akeekenan bazzuwaappe denddiide, golliya ubbaanna shoc'eedda. Gollii untunttu bolla kunddina, naanatu hayk'k'eeddino. Yaatina, ta s'alalay ataade, ha haneeddawaa new odanaw yaad» yaageedda. **20**

Hewaappe guyyiyaan, lyyoobi dendiide, kayyoo bare mayuwaa peed'iide; bare huup'iyaa akka meedetteedda. Biittan guufanniide S'oossaw goyinniide, 21 hawaadan yaageedda; «Taani ta aatti uluwaappe kallo yelettaad; hayk'kiyaa wodekka taani akkaade biyaabay baawa. Med'inaa Goday immeedda; Med'inaa Goday zaariide akkeedda. Med'inaa Godaa suntsay galatetto» yaageedda. 22 Ha ubbankka lyyoobi nagaraa ootsibeenna; S'oossaa amaassalibeenna.

2 Hara gallassikka k'ay S'oossaa kiitanchchatuu Med'inaa Godaa sintsan beettanaw yeeddino; Sees'aanaykka k'ay untuntunna ittippe Aa sintsan beettanaw yeedda. 2 Med'inaa Goday Sees'aanaa, «Laa neeni hak'appe yaad?» yaageedda. Sees'aanay Med'inaa Godaw, «Sa'aan ubbaan yaanne haanne yuuyyiyaasaappenne simerettiyaasaappe yaad» yaageedda. 3 Med'inaa Goday Aa, «Ta k'oomaa lyyooba akeekaade be'aaddi? Sa'aa bolla Aa malatiyaa tooshii bayinanne suure Asay mulekka baawa. I S'oossaw yayiyaa, iitabaappekka haakkeedda asaa. Gaasuu bayinnan taani Aa d'ayissana mala, neeni taana dentsetsinakka, ha'i gakkanaw I bare suuretetsan min ek'keedda» yaageedda. 4 Sees'aanay zaariide S'oossaa, «Galbbaa diraw galbbaa akko!» yaagiyaawaadan, Asay bare shemppuwaa diraw, barew de'iyawaa ubbaa immana. 5 Shin neeni ne kushiya yeddaade, Aa ane shoc'a. Yaatinnto I neena tumu ne sintsan shek'k'ana» yaageedda. 6 Med'inaa Goday Sees'aanaa, «Eeno, Aa wod'oppappe attina, Aa bolla neeni koyeeddawaa ootsanaw danddayaasa» yaageedda. 7 Hewaappe guyyiyaan, Sees'aanay Med'inaa Godaa sintsappe kesiide, lyyooba gediyaappe huup'iyaa gakkanaw iita madutsay Aa bolla kesanaadan ootseedda. 8 Yaatina, lyyoobi bidintsaa bolla

uttiide, kon"aan barena gooddeedda. **9** Aa machata Aa, «Ha"i gakkanawukka neeni ne suuretetsan minna uttaaddii? S'oossaa shek'k'aade hayk'k'a» yaagaaddu. **10** I zaariide izo, «Neeni booza mac'c'a asaadan haasayaadda. Nuuni S'oossaappe lo"obaa akki akkiide, iitabaa akkokkoyye?» yaageedda. Ha ubbankka lyyoobi bare geeddawaan nagaraa ootsibeenna. **11** lyyooba laggetuu heezzatuu, Temaana biittaappe Elifaazi, Shuuha biittaappe Bilddaadinne Naa'ima biittaappe S'oofaari lyyooba bolla gakeedda metuwaa siseedda wode, aw k'arettanawunne Aa mintsetsanaw barenttu sooppe barenttu sooppe k'aagettiide, ittippe aakko yeeddino. **12** Unttuntu Aa haakuwaan gidiide s'eelliyaa wode, I lyyooba gidiyaawaa eribeykkino. Guyyeppe Aa gidiyaawaa ereedda wode, barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide yeekkeeddino; barenttu mayuwaakka peed'iide, barenttu huup'iyaan baana k'oleeddino. **13** Hewaappe guyyiyaan, untuntu aanana laappun gallassanne laappun k'ammaa biittan utteeddino. Aa sakuu loytsi dareeddawaa untuntu be'eedda diraw, aw ay asayenne k'aalaakka k'aattibeenna.

3 Hewaappe guyyiyaan, lyyoobi bare doonaa dooyiide, bare yeletteedda gallassaa hawaadan yaagiide shek'k'eedda; **3** «Taani shahaarteedda k'ammayenne taani yeletteedda gallassay c'oo d'ayino! **4** He gallassay d'uma gido; Bolla S'oossay he gallassaa sheneko go; Aa bolla poo'uukka poo'oppo. **5** Leeleedda d'umayenne shaannochchuu Aa goozo; Aa shaarii kammo; Aa poo'uwaakka d'umay gentso. **6** He gallassaa k'ammaa d'ip'pi go d'umay oyk'k'o. Laytsaa gidon de'iyaa gallassatuwaan I paydettoppo; aginatuwaa payduwaankka geloppo. **7** He gallassaa k'amma k'ammiide wonttoppo; nashshechchaa ililssaykka an sisettoppo. **8** Leewaataana

giyaa dawiyya dentsetsanaw looheedda shareechchotuu he gallassaa shek'k'ino. 9 He k'ammaw bakkaaliyaa s'oolinttii poo'oppo; poo'uwwa naagiidekka demmoppo; wontta s'alk'k'iikka aw s'alk'k'ettoppo. 10 He k'ammay taani ta aatti uluwaan shahaarettennaadaaninne ha metuwwa be'ennaadan te"ibeenna diraw, shek'k'etteeddawaa gido. 11 «Taani ta aatti uluwaan haatsaa kesaarikkitaashsha! Ta aatti uluwaappe yeletta wod'd'anne hayk'k'aarikkitaasha! 12 Ta aata taana ayaw bare kiwuwaan idimmaadeeshsha? Bare d'antsaakka taana ayaw d'antsaadeeshsha? 13 He wode taani hayk'k'eeddawaa gidintto, ha"i shemppaade gem"ishaad shin! 14 Koletteedda sa'atuwwa barenttoo zaaretsi kees's'eedda sa'aa kaatetuwaannanne untuntta zoriyaawanttunna, 15 work'k'ay de'iyaa barenttu golliyaan biraa kuntseedda mooddiyaawanttunna ittippe duufuwaan gisaaddi shin! 16 Woy aatti uluwaappe boshettiide yeletteedda na'aadan, woy gallassaa poo'uwwa ayinne be'ibeenna boshettowaadan, taani biittaa gidдон k'osetta diggaarkitaashsha! 17 Duufuwan iitatu barenttu iita oosuwwa aggiino; yaan daaburanchchatuukka shemppiino. 18 He sa'aan k'ashetto asatuukka shemppiide nashettiino; oosuwwa oosissiyaawantu waasuwwa untuntu hewan sissikkino. 19 Guutsay daruukka yaan de'ee; ayiliikka bare godaw ayilettiyaasaappe kesee. 20 «Metuwaan de'iyaaawanttoo poo'uu ayaw imetteedee? De'uu c'ammiyaawanttoo, 21 hayk'k'uu yanddeeshsha giide amottina, yeennan is's'iyaaawanttoo, k'osi wotseedda duretaa koyiyaawaappe aatsiide, hayk'k'uwaa koyiyaawanttoo, 22 duufuwwa biide gakkiiyaa wode, nashshechchaaninne ililssan pooc'ummiyaawanttoo de'uu ayaw imetteedee? 23 Ogii bayi kichcheedda uraw, S'oossay Aa yuushshuwwa diri diggeedda

uraw poo'uu ayaw imetteedee? 24 Kayyuu taw k'uma gideedda; ta oolii aggenaana goggiyaa haatsaa mala. 25 Taani yayyeeddawe ta bolla gakeedda; taani dagammeeddawekka taanan haneedda. 26 Taw metoppe attina, saruu, woppayenne shemppuu baawa» yaageedda.

4 Hewaappe guyyiyaan, Teemaana biittaappe yeedda Elifaazi zaariide, hawaadan yaageedda; 2 «Itti uray neenanna s'aliide haasayooppe, neeni hank'k'ettanii? Shin haasayennaanne agganawe oonee? 3 Be'a, neeni darotuwa tamarissaadda; arggaac'eedda kushetuwaakka mintsetsaadda. 4 Ne k'aalay d'ubetteeddawannta minisi essee; daabureedda gulbbatuwaakka mintsetsee. 5 Shin ha"i metuu neekko yeedda; neeni genc'c'abeykka. Metuu neena gakkina, neeni shabbirettaadda. 6 Neeni S'oossaw yayyiyaawe neena ammantisiide wotsennee? Ne hamettiyaa suure hametay new hidoota gidennee? 7 «Ane neeni ha"i k'oppa: geeshsha gideedda asan d'ayeeddawe oonee? Woy suure Asay hak'an d'ok'ollettiide d'ayi erii? 8 Taani be'eeddawaadan, iitatetsaa goshiide, metuwaa zeriyaawanttu iitatetsaanne metuwaa c'akkana. 9 Unttuntu S'oossaappe kesiyaa shemppuwaan punettiide bayana; Aa hank'k'uwa suuluwaankka unttuntu meetetti d'ayana. 10 lituu gudiyaanne daariyaa gaammotuwa mala; shin S'oossay unttuntu achchaa mentsee. 11 Shankkatiide oyk'k'eeddawaa maanaw achchaa d'aya gaammotuwaadan, iitatu koshaan hayk'k'iino; unttuntu naanatuukka laalettiino. 12 «Itti gallassi itti s'uurray taakko yeedda; he s'uurray saasukettiide, ta haytsaan wod'd'eedda. 13 K'amma gem"ishshuwaa pannurishin, taana iita akumuu un"etseedda. 14 Taana yashshayenne kokkorssay oyk'k'eedda; ta mek'etsaa ubbaa gaji gajisseedda. 15 C'arkkuu

aad'd'iidde ta som"uwaa pittiidde, ta sintsanna aad'd'eedda;
dagamaappe denddeeddawaan ta bollan de'iyaa binnaanay
ek'k'eedda. 16 I ta sintsan ek'k'eedda; shin I ayentto taani
shaakkaade eranaw danddayabeykke. Hewaappe guyyiyaan,
c'o"u geeddasaappe hawaadan yaagiyaa kooshshaa sisaad; 17
«Hayk'k'iyaa Asay S'oossaa sintsan s'illuwaa gidiide beettanaw
danddayii? Woy Asay barena Med'd'eeddawaa sintsan geeshsha
gidiide beettanaw danddayii? 18 S'oossay bare k'oomatuwaan
ammanetena; bare kiitanchchatuwaanka bayzzuwaa demmee.
19 Yaatina, urk'k'aappe med'etteeddawanttun, untunttu
de'uwaa baasuu baanaa gideeddawanttun, bil"aappekka
elleelliide wook'k'iyaaawanttun ay keeshshaa daro bayzzuu
beettanddeeshsha! 20 Wontta pas'a de'iyaa Asay omarssi
gakkanaw, ooninne hassayennan de'ishiina hayk'k'ee. 21
Untunttu de'uwaa shikaalii shodetti wod'd'iyaa wode, untunttu
aad'd'eeda eratetsaa demmennaan hayk'k'i bayiino» yaagiyaawaa
sisaad.

5 «Iyyoobaa, ane s'eesa! Shin oonee new koyanawe?
Kiitanchchatuwaappe ookko simmanii? 2 Eeyya uraa lanc'c'ii
wod'ee; akeekay pac'c'eedda uraakka k'anaatii d'ayissee.
3 Eeyya uray minniide de'iyaaawaa taani ta huup'iyaa
be'aad; shin ellekka taani Aa golliyyaa shek'k'aad. 4 Aa
naanatu saruu bayinna saan de'iino; untunttu chilootan,
maaddiide haasayiyaawe bayinna saan pirddaa d'ayeeddino.
5 I shiishsheedda katsaa koshshatteeddawanttu maana;
aguntsaa gidдон mokkeeddawaakka untunttu aw aggikkino.
Saametteeddawanttu Aa mas'uwaa akkanaw yaaretiino. 6 Tuggay
baanaappe kesenna; metuukka biittaappe mokenna. 7 Tamay
pude piriyaawaadan, Asay metoo yeletteedda. 8 «Taana gidintto,

taani S'oossaakko shiik'ana; ta mootuwaakka Aa sintsan wotsana.
 9 Pilggiide eranaw danddayettenna wolk'k'aamabatuwaanne
 paydu bayinna ooratsabatuwaa S'oossay ootsee. 10 Iraa biittan
 bukissee; gadiyawukka haatsaa yeddee. 11 Toosheteeddawantta
 bonchchee; kayyottiyaawanttakka mintsetsiide nashechchee.
 12 Genanchchatuwaa halchchuwaakka halissee; hewaa
 diraw, untunttu kushiyaa oosuu polettenna. 13 Aad'd'eeda
 eranchchatuwaa I untunttu geniyaan oyk'k'ee; geellatuwaa
 mak'k'uwaakka aatsi yeggee. 14 Untunttoo gallassay d'umana;
 gallassaa seetanka untunttu hekka bilahiyaadan tattaafana. 15
 Hiyyeesatuwaa I untunttu morkketuu mashshaappe ashshee;
 I untuntta wolk'k'aamatuwaa kushiyaappekka wotsi akkee.
 16 Hewaa diraw, hiyyeesatoo hidootay de'ee; iita asatuwaa
 I c'o"u ootsee. 17 «S'oossay seeriyaa uray anijetteedawaa;
 hewaa diraw, Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa seeraa kad'oppa.
 18 I madutsee, shin madutsaa k'achchee. I dechchee, shin
 Aa kushii d'allee. 19 Usuppun k'ommo metobaappe I neena
 ashshana; laappuntsikka neena bochchenna. 20 Koshaa wode
 hayk'k'uwaappe, olaa wodekka mashshaa k'araappe I neena
 ashshana. 21 I neena ins's'arssaa lissuwaappe gentsana;
 bashshay gakkiiyaa wodekka yayakka. 22 Bashshaa bollanne
 koshaa bolla neeni miic'c'ana; bazzo do'atookka yayakka. 23
 Ne goshiyaa goshshan shuchchay de'enna; bazzo do'atuukka
 neenanna saro gidanawantta. 24 Ne dunkkaanii saro gidiyaawaa
 neeni geeshshaade erana; ne dorssatuwaa ak'uwaakka neeni
 s'omoosiyaa wode, untunttuppe ittuunne pac'c'enna. 25 Ne
 yeletay c'orattanawaanne ne zeretsatuukka dembbaa maataa
 keeshshaa gidanawaa neeni erana. 26 Zarggaa tukuu bare
 wodiyaan uddumaa yiyaawaadan, neeni adussa laytsaa de'aade,

duufuwaa baana. 27 Iyyoobaa, nuuni hawaa ubbaa pilggi s'eelleeddo. Hewe tuma gidiyaa diraw, hewaa sisaade, new akka» yaageedda.

6 Iyyoobi zaariide, 2 «Ta waayinne ta kayyuu ubbay miizaanan likketteerenne! 3 Yaatintto abbaa doonaa shafiyaappekka aad'd'i dees'anawaa. Hewaa diraw, ta k'aalay s'ala gideedda. 4 Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa wonddaafiyaa pootsay taana c'addeeddino; ta bollaykka untuntu yishshaa ushee. S'oossaa dagantsiyaa boshay ta yuushshuwaa dooddeedda. 5 Harii maataay Aa sintsan de'ishiina waasiyye? Woy booray dalaa demmiide s'aaggiyye? 6 Mal"ennabay mas'inii gelennaan meetettiyye? Woy k'uuk'k'ulliyaa giddo haatsay lok'ilok'iyye? 7 Hewaa mala k'umaa taani shenetay; hewaa mala k'umaa mooppe, taana sakkee. 8 «Taani woosseedda woosay gakteerenne! S'oossaykka ta wozanaa amuwaa immeerenne! 9 S'oossay taana mentseeretseerenne! I bare kushiyaa yeddiide, ta de'uwaa turaa duutseerenneeshsha! 10 Geeshsha S'oossaa k'aalaa kaddabeenna diraw, taw sakuu darooppenne, mintsetsuwaa gideereneshsha. 11 Taani de'uwaan de'anaw taw ay wolk'k'ay de'ii? Taani danddayanaw, ta wurssetsay ayee? 12 Ta wolk'k'ay shuchchaa wolk'k'aa malee? Woy ta ashuu nahaasiyaa birataa malee? 13 taana maaddanaw ay wolk'k'ayne taw baawa; maaduwa demmanaw taani biyaa sa'aykka de'enna. 14 «Metuwaan de'iyaa uray Ubbaa Danddayiyaa S'oossaw yayyiyaawaa agginttokka, Aa laggetuu aw keekkatetsaa bessanaw koshshee. 15 Ta ishatao, hintte iray bukkenna wode meliyaa shaafaa mala, taana c'immiitta. 16 Balguwaa aginatuwaan he shaafay orddo shachchaan kumiide kametee. 17 Shin bonii gakkiiyaa wode, he shachchay muushiide,

haatsaa kesee; haatsaykka he sa'aappe d'ayee. **18** C'aanaa mehiyaa laaggiide biyaa zal"anchchatuu haatsaa koyanaw barenttu ogiyaappe gas'aa kesiide, mela biittan toyilakattiide, hayk'k'i d'ayiino. **19** Teema biittaa zal"anchchatuunne Saaba biittaa ogiyaawanttu haatsaa demmana giide, hidootaa wotsiino. **20** Shin untunttu ammanettiide koyina d'ayeedda diraw, yeellateeddinonne hidootaa k'ans's'eeddino. **21** Hinttekka taw he shaafatuwaa mala gideeddita; taana gakkeedda metuwaa be'iide yayyeeddita. **22** Taani hinttena, <Taw ittibaa immite> woy, <Hintte ak'uwaappe ta diraw asaw mattaayiyaa immite> gaadditaa? **23** Woy, <Taana ta morkkiyaa kushiyaappe ashshite> woy, <Uk'k'inniyaawanttu kushiyaappe taana wozite> gaadditaa? **24** «Hintte taana tamarissite; taani c'o'u gaana. Ayaa bayzzaadditanto, ane taana bessite. **25** Tuma gideedda k'aalay ay keena wolk'k'aamee! Shin hintte palumay ubbay taana ayaanne seerenna. **26** Hintte taani haasayiyaa haasayaa c'arkkuwaa mala giide k'oppiita. Yaatina, taani hidoota k'ans's'aade haasayiyaa haasayaa ayaw k'oriitee? **27** Aawuu bayinnawantta shaakki akkanaw hintte saamaa yeggiita; hintte laggiyaakka zal"anaw washissiita. **28** Ane tishshi ootsiide, taana s'eellite. Taani hintte sintsan wordduwaa haasayikke. **29** Hayyanaa, ane zaaretsiide k'oppite; taani s'illuwaa gidiyaa diraw, ta bolla c'oo pirdoppite. **30** Taani ta ins's'arssan worddoteeddawaa malatii? Ta doonay likkiyaa likke gidenawaappe shaakkiide haasayanaw danddayennee?

7 «Asaa de'uu sa'aa bolla wolk'k'aama baas'e gidenneeyye? Aa de'uwwa laytsay keraa ootsiyaa asaa de'uwwa laytsaa mala gidenneeyye? **2** Kuwaa amottiyaa k'oomaadan, woy bare dirgguwaa akkanaw naagiyaa oosanchchaadan, **3** hewaadan taw

mela aginatuunne tugga k'ammattuu imetteeddino. 4 Taani gisiyaa wode, <Awude beegottandditaashsha?> yaagay. Shin k'ammay taw aduk'k'ee; sa'ay wonttana gakkanaw hiis'an aad'd'a aad'd'a wod'd'ay. 5 Ta bollay gus'uniyaanne pok'uwaa mayyeedda; ta madutsaappe giishshay goggee. 6 Ta laytsay shemayinniyaa mukuukkaappekka aad'd'i elleellee; ay hidootaynne bayinnan ta laytsay wuree. 7 «Abeet S'oossaw, ta laytsay siid'yaanna shemppiyya itti shemppuwaa mala gidiyaawaa hassaya! Ta ayifii laa"entso keekkabaa be'ennaan atteedda. 8 Neeni taana ha"i be'aasa; shin laa"entso be'akka; neeni taana koyooppe, taani d'ayaad. 9 «Shaarii piskki giide d'ayiyaawaadan, duufuwaa wod'd'eedda uray simmiide kesenna. (Sheol h7585) 10 Bare gollekka laa"entso simmiide yeenna; Aa eriyaa asaykka Aa dogee. 11 «Hewaa diraw, taani c'o"u giikke; taani ta tuggaa diraw haasayana; ta de'uu c'ammeedda diraw zuuzummana. 12 Hawaa keeshshaa neeni taana ayaw naagay? Taani new abbaa woy abbaa giddo hambbaaziyaa gaaddiyye? 13 Taani, <Ta hiis'ay taana mintsetsanddee; ta alggayikka taana zuuzuntsaappe shemppissanddee!> yaagiyaa wode, 14 neeni taana akumuwaan yashissaasa; sas'aankka taana dagantsaasa. 15 Taani ha sakkiyaa bollaanna de'anawaappe sulettiyaawaanne hayk'k'iyaawaa dooray. 16 Taani ta de'uwaa kad'aad; taani med'inaw de'anaw koyikke. Ta laytsay siid'yaanna shemppiyya itti shemppuwaa mala gidiyaa diraw, neeni taana agga basha. 17 «Neeni Aa woggabaadan s'eellanaw Asay ayee? Neeni aabaw ayaw bonchcho sa'aa immay? 18 Wontta wontta neeni Aa biddaassaa; k'ay wodiyaan wodiyaan Aa paac'c'aasa. 19 Neeni taakko s'eelliyawaa mulekka aggikkii? Woy taani ta c'uchchaa mittiyaa wodiyaakka taw immikkii? 20 Abeet

asaa wochchiyaawoo, taani nagaraa ootseeddawaa gidoope,
neena ayay k'oheeddee? Neeni ayaw taana c'addi kaa'iyawaa
ootsaaddii? New taani dees'o tookuwa gidaadditayye? 21 Ta
balaappe ayaw taana maarennan is's'ay? Ta nagaraakka ayaw
atto geenan aggay? Simmi taani duufuwa wod'd'iyaa wodii
gakkeedda; neeni taana koyiyaa wodekka, taani beettikke»
yaageedda.

8 Hewaappe guyyiyaan, Shuuha biittaappe yeedda Bilddaade
zaariide, hawaadan yaageedda; 2 «Neeni hawaa malabaa awude
gakkanaw haasayay? Ne doonaappe kesiyaa k'aalay wolk'k'aama
gotiyaa mala. 3 Ubbaa Danddayiyaa s'oossay pirddaanne
s'illobaa geellayii? 4 Ne naanatu S'oossaa bolla nagaraa
ootseedda diraw, I untuntta untunttoo bessiyaawaadan muree.
5 Shin neeni S'oossaakko simmooppe, Ubbaa Danddayiyaa
S'oossaa woossooppe, 6 neeni geeshshanne suure gidoope,
I ne diraw dendiide, neena maaddana; I kase ne de'oo
zaariide woytana. 7 Ne doometsay guutsa malattooppenne,
ne wurssetsay loytsi darana. 8 «Kase yeletaa ane oochcha;
nu mayzza aawotuu ayaa ayaa tamaareeddentto, koyaade
demma. 9 Ayaw gooppe, nuuni zino yeletteeddawantta; nuuni
ayaanne erokko. Nuuni ha sa'aan de'iyaa laysay kuwaa
mala. 10 Untunttu neena tamarissino, new odinonne barenttu
akeekeeddawaappe haasayino. 11 «C'arii c'ariyaa haatsay
bayinna saan dic'c'anaw danddayenna; mak'k'aykka haatsi
bayinna saan mokkanaw danddayenna. 12 Biro dic'c'iidde,
k'ans's'ettennan de'iiddi, maataappekka elle shullana. 13
S'oossaa dogiyaa asaa ubbaa wurssetsay hewaa mala; S'oossay
bayinna uraa hidootaykka d'ayana. 14 I ammanettiyaawe me"i
kichchiyaawaa; I c'ee'ettiyaabaykka shararootaa golliyyaa mala.

15 I bare shararootatti golliyaan zemppee, shin ek'k'enna; I Aa oyk'k'ana, shin Aa danddayenna. 16 I awaan haatsaa ushsheedda atakilttiyaa mala; atakilttiyaa sa'aa pinni kesana gakkanaw daashee. 17 Keelaa shuchchaa yuushshuwaan bare s'ap'uwaa yeddee; shuchchatuwaa giddonkka barew sa'aa koyee. 18 Shin I bare sa'aappe shodetti d'ayinto, he sa'ay Aa, <Taani neena be'abeyikke> yaagana. 19 Be'a, iita asatuwaa nashechchay hawaa mala. Hara asatuukka yiide, untunttu sa'aa oyk'k'iino. 20 «S'oossay tumuwaappe tooshii bayinna asaa oli erenna; iitaa ootsiyaawantta k'ay maaddenna. 21 I zaariide, neena miic'issanne ililissana. 22 Neena is's'iyaawanttu yeellaa mayyana; iitatuwaa gollii d'ayana» yaageedda.

9 Hewaappe guyyiyaan, Iyyoobi zaariide, hawaadan yaageedda; 2 «Ee, hawe hintte giyaawe tuma gidiyaawaa taani eray. Shin Asay S'oossaa sintsan s'illuwaa gidanaw waan danddayii? 3 Aanana itti uray palumettanaw koyooppe, he uray I oochchiyaa sha"u ooshaappe ituwaanne zaaranaw danddayenna. 4 S'oossay bare wozanaan aad'd'eeda eranchcha; bare abbiyankka daro wolk'k'aama. Aanana ek'ettiide s'oonettibeenawe baawa. 5 Erennan de'ishiina, d'ok'k'a deretuwaa I untunttu sa'aappe diggee; bare hank'k'uwaankka aatsi yeggee. 6 I biittaa Aa sa'aan k'aatsee; biittaa tuuk'etuwaakka yiik'k'iyiik'k'issee. 7 Away awas's'enaadaaninne s'oolinttetuu poo'ennaadan azazanaw danddayee. 8 I barekka salotuwaa mic'c'eedda; abbaa beetaa bollankka hamettee. 9 S'oossay Wogga Beeriyaa, Ooriyoona, Piliyaadisa giyaa s'oolinttetuwaa c'uguwaanne hewaadankka gedissa baggana de'iyaa s'oolinttetuwaa c'ugotuwaa med'd'eeddawaa. 10 Pilggiide eranaw danddayettenna wolk'k'aamatuwaa, paydu bayinna

ooratsabatuwaa I ootsee. 11 «S'oossay taakko shiik'inttokka, taani Aa be'anaw danddaykke; I ta miyiyaanna aad'd'inttokka, taani I hewan de'iyaaawaa eranaw danddaykke. 12 I bare koyeeddawaa akkina, Aa ooninne digganaw danddayenna. «Waatay?» yaagiide Aa oochchana Asay baawa. 13 S'oossay bare hank'kuwaa te"enna; Ra'aaba giyaa dawiya maaddiyaa bare morkkatuwa bare gediyaappe garssaw aatsiide yed'd'ee. 14 «Yaatina, taani Aa ooshaa zaaranaw lo"o k'aalaa hak'appe demmanaw danddayayitaa? 15 Taani s'illuwa gidinttokka, pirddiyaa S'oossay taana maaranaadan woossanaappe attina, taani Aa bolla haasayikke. 16 Taani Aa s'eesina, I taw koyinttokka, «Ta kooshshaa siseedda» gaade ammanikke. 17 I taana gotiyaan mentsereetsee; gaasuu bayinnan I ta madutsaa darissee. 18 Taana shemppuwaakka shemppissennan diggee; I ta de'uwa c'amuwaan kuntseedda. 19 Wolk'k'aabaa haasayooppe, I wolk'k'aama. Pirdaawaa haasayooppe, Aa s'eesiide, pirda golle shiishshana Asay baawa. 20 Taani s'illuwa gidinttokka ta doonay taana bayzzanchcha kessee; taani tooshii bayinna asaa gidinttokka, I taana geella kessee. 21 «Taani tooshii bayinna asaa. Shin ta de'uwa dosikkenne kad'ay. 22 Dummatetsay baawa; hewaa diraw, taani, «I tooshii bayinnawanttanne iitatuwa laa"uwaakka ittippe d'ayissee» yaagay. 23 Bashshay s'illo asatuwa k'oppennaan wod'iyaa wode, S'oossay k'iliic'ee. 24 S'oossay ha sa'aa iita asatoo aatsiide immeedda; pirdiyaawanttu ayifiyaakka goozeedda. Hawaa ubbaa ootseeddawe Aa gidanaappe attina, haray oonee? 25 «Ta de'uwa laytsatuu wotsaa wos's'iyaa uraappekka aad'd'iide elleelliino; untunttu lo"obaa be'ennaan paalliide d'ayiino. 26 Ta de'uwa laytsatuu mak'k'aa wonggiriyaadan elleelliino;

arggantsay barew miyaawaa oyk'k'anaw saluwaappe duge paalliyaawaadan paalliino. 27 Taani, <Ta zuuzuntsaa dogana; ta som"uwaakka d'umissiyaawaa aggade pashikkana> yaagooppe, 28 neeni taana geeshsha geenawaa taani eray; ayaw gooppe, taana gakkana waayiyaa ubbaw taani yayyay. 29 Yaatina, taani bayzzanchcha gida kichchaaddippe attina, c'oo mela ayaw daaburaytta? 30 «Taani ta bollaa haray atto saamunaan meec'ettantokka, ta kushiya hanc'c'iic'iyaa meec'c'antokka, 31 neeni taana urk'k'aa ollaan olana; ta mayuukka taana shenetana. 32 Taani aw zaaruwaa immana gaanaw, S'oossay ta mala asaa gidenna. Hewaa diraw pirddaw boytte gaanaw danddaykke. 33 Shin bare kushiya nu laa"uwaa bolla wotsiide, nuuna sigetsiyaa Asay nu gidдон de'eerenneeshsha! 34 Abeet S'oossaw, taana muriyaawaa agga; taana dagantsiyaawaanne yashissiyaawaa agga. 35 Yaatooppe, taani aw yayyenaa haasayana; shin ha"i danddaykke.

10 «Taani ta de'uwaa kad'ay! Hewaa diraw, taani mootettanaappe attina, c'o"u giikke; taani mishettaade haasayay. 2 Taani S'oossaa hawaadan yaagay: Ha"i ta bolla pirddoppa; neeni taana mootiyaa mootuu ayenttonne taw oda. 3 Neeni taana uk'k'unnaaw bessii? Neeni ne kushiyan med'd'eedda uraa kad'iyaaawe, k'ay iitatuwaa halchchuwaa polissiyaawe lo"ee? 4 Ne ayifii asaa ayifiyaa malee? Asay s'eelliyawaadan neeni s'eellay? 5 Ne de'uwaa laytsaykka asaawaa keeshshee? Ne de'uwaa laytsaykka asaa laytsaayda k'antsee? 6 Yaatina, ta bayzzuwaa ayaw koyay? Ta nagaraakka ayaw k'oray? 7 Taani bayzzanchcha gidennawaanne ne kushiyaappe taana ooninne ashshanaw danddayennawaa neeni eraasa. 8 «Taana ne kushii giigissiide med'd'eedda; shin ha"i he kushii simmiide, taana d'ayissee. 9

Neeni taana urk'k'aappe med'd'eeddawaa hassaya. Yaatina, ha"i taana baanaadan liik'issanaw hanay? 10 Taana maatsaadan ta aatti uluwaan tigeeddawenne dichcheedawe neena. 11 Taana neeni ashuwaanne galbbaa mayzzaadda; ta mek'etsaa s'ap'uwaanna gatsaade waas'aadda. 12 Neeni taw de'uwaanne aggena ne siik'uwaa immaadda; ne naaguwaan neeni taana pas'a wotsaadda. 13 «Shin neeni he wodiyaappe doommaade, ne wozanaa gidдон taana k'ohanaw k'oppiyaawaa taani eray. 14 Taani nagaraa ootsooppe be'anaw, neeni taana geeddaasa; ta bayzzuwaakka murenaan aad'd'akka. 15 Bayzzanchcha gidoope, taw aayye ana! K'ay taani s'illo gidintokka, ta huup'iyaa pude d'ok'k'u ootsanaw danddaykke. Ayaw gooppe, neeni taana yeellaan kuntsa wotsaaddanne tuggaan matsoya wotsaadda. 16 Taani otorettooppe, neeni taana gaammuwaadan yederssaade oyk'k'ana; k'aykka taana k'ohanaw, ne malalissiyaa oosuwa neeni ootsana. 17 Neeni ta bolla ooratsa markkatuwaa ahaasa; ne hank'k'uwaakka ta bolla darissaasa; taana olanaw ooratsa halchchotuwaa giigissaasa. 18 «Yaatina, taana ta aatti uluwaappe ayaw kesaadii? Ooninne taana be'ennaan hayk'k'aarikkitaasha! 19 Taani de'ennaan aggaarikkitaashaa! Woy ta aatti uluwaappe kesosaanna duufuwaan wod'd'aarikkitaashsha! 20 Ta de'anaw atteeda laysatuu guutsa gidikkino? Taani laafaa nashetta akkana mala, ha"i taana aggaarikkii! 21 Leeleedda d'uma sa'aa taani biyaa wodii mateedda; taani hewaappe simmaade haa yiikke. 22 Taani biyaasa'ay d'ip'p'i go d'umayenne maaray baynawanttu de'iyaa biittaa; hewan de'iyaa poo'uukka d'umaa mala» yaageedda.

11 Naa'ima biittaappe yeedda S'oofaari zaariide, hawaadan yaageedda; 2 «Ha haasayetteedda k'aalaw ubbaw zaaruwaa

immiyaa Asay baawee? Woy hawaa haasayeedda bitanii tumanchcha gidanaw danddayii? 3 Ne mela haasayay asaa c'o'u ootsii? Neeni k'iliic'iyaa wode, neena seeriyaawe baawa gaaddiyye? 4 Neeni odaadde, «Ta timirtii tuma; taani S'oossaa sintsan geeshsha» yaagaasa. 5 S'oossay ne bolla bare doonaa dooyiide haasayeerenneeshsha! 6 I new aad'd'eeda eratetsaa s'uuraa k'onc'c'isseerenneeshsha! Ayaw gooppe, tumu aad'd'eeda eratetsaw laa"u kifiletuu de'iino. S'oossay neena ne ootseedda nagaraa keeshshaa muribeennawaa era. 7 «Neeni S'oossaa c'iimma s'uuraa k'oraade eranaw danddayay? Woy Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa zawatuwaa koyaadde demmanaw danddayay? 8 Untuntu salotuwaappekka d'ok'k'a; neeni ayinne ootsanaw danddayakka. Untuntu Si'ooliyaappekka aad'd'eeda c'iimma; neeni eranaw danddayakka. (Sheol h7585) 9 S'oossaa aad'd'eeda eratetsay biittaa adusatetsaappe aduk'k'ee; abbaa gomppaappekka aakkee. 10 I yiide, neena k'asho golliyaan yegginttonne pirda golle shiishshintto, Aa digganaw danddayiyaawe oonee? 11 S'oossay patsenna asatuwaa eree; iitabaa be'iyaa wode, I c'oo aggena. 12 Eeya Asay aad'd'eeda eranchcha gidiyaawaappe dembbaa harii asaa gidi yelettiyaawe matee. 13 «Iyyoobaa, neeni ne wozanaa suure ootsooppe, ne kushiyaakka aakko mic'c'aade woossooppe, 14 nagaraa neeppe haassooppe, ne gollenkka iitabay de'ennaadan ootsooppe, 15 yaatooppe, neeni d'ok'k'u gaade yeellay bayinnan ubbabaa s'eelana; yashshiyaawe bayinnankka minnaade ek'k'ana. 16 Ne metuwaa ubbaakka neeni dogana; gukkeedda haatsaadan, neeni Aa laa"entso hassayakka. 17 Ne de'uu seeta gallassaa awaappekka aad'd'iide poo'ana; ne de'uwaa d'umaykka wonta poo'uwaa mala gidanawaa. 18 New hidootay de'iyaa diraw,

neeni hirggennan de'ana. S'oossay neena naagiyaa diraw, neeni woppu gaananne shemppana. 19 Neeni gem"ishshiyaa wode, neena yashissana uray baawa; darotuu neena awuddashana. 20 Shin iitatuwaa ayifii k'ook'ana; aappe bak'ati attanawukka danddaykkino. Unttuntu hiddootay hayk'kuwaa» yaageedda.

12 Iyyoobi zaariide, hawaadan yaageedda; 2 «Ee, hintte tumukka aad'd'eeda eranchcha; aad'd'eeda eratetsaa ubbaykka hinttenanna hayk'k'ana! 3 Shin tawukka hinttewaadan akeekay de'ee; taani hintteppe laafikke! Ha hintte haasayeeddawaa ubbaa ooninne eree. 4 Taani S'oossaa woossina, I siseedda asaa gidooppenne, ta laggetoo miic'c'iyawaa kesaad; taani s'illuwaanne tooshii bayinna asaa gidooppekka, k'iliic'iyawaa kesaad. 5 Hinttena ay metuunne gakkibeenna diraw, ta metuwaa kad'iita; kunddanaw ganddigaariyaa bitaniyaakka sugiita. 6 Bonk'k'iyawanttu golletuu saro de'iino; S'oossaa hank'k'etsiyawanttu hirggi bayinnan de'iino. Unttuntu kushiya wolk'k'ay untunttu goyinniyaa s'oossaa. 7 «Shin neeni ane mehetuwaa oochcha; untunttu neena tamarissana. Woy saluwaa kafotuwaa oochcha; untunttu new odana. 8 Woy sa'aw haasaya izakka neena tamarisanna; abbaa moletuukka new odana. 9 Med'inaa Godaa kushii hawaa ootseeddawaa hawanttu ubbaa gidдон erennawe oonee? 10 Pas'a de'iyaa med'etatuwaa ubbaa de'uunne asaa ubbaa ayaanay Aa kushiyaanna. 11 Ins's'arssay k'umaa shaakki eriyaawaadan, haytsay haasayaa shaakkiide erenneeyye? 12 «Aad'd'eeda eratetsay c'imeedda asatuu matan de'ee; daro wodiya de'iyawe akeekaa immee. 13 S'oossaw aad'd'eeda eratetsayne wolk'k'ay de'ee; zoriinne akeekay an beettee. 14 S'oossay k'oleeddawaa zaaretsi kees's'anawe oonee? I k'achcheeda uraakka billi yeddana

oonee? 15 S'oossay iraa te"ooppe, biittay melee; I iraa bukkissooppe, di'uu biittaa bayzzee. 16 «Minotetsayne s'oonuu S'oossaawaa; c'imettiyaawenne c'immiyaawenne laa"uukka aappe garssaana de'iino. 17 Zoriyaawanttuppe I aad'd'eeda eraa k'aari akkee; Daannatuwaakka I eeyaa kesee. 18 I kaatetuwaa kaatetuwaa araataappe wotsee; untunttakka ayiletuwaa ootsee. 19 K'eesetuwaappekka bonchchuwaa k'aari akkee; wolk'k'aamatuwaakka aatsi yeggee. 20 Ammanetteeda asatuwaakka c'o"u ootsee; c'imatuwaappekka akeekaa wotsi akkee. 21 Kaappatuwaa kawushshee; deriyaa kaaletsiyaawantu wolk'k'aakka wurssee. 22 «D'uman de'iyaa S'uura yewotuwaa k'onc'c'issee; d'ip'p'i go d'uma sa'aakka poo'o kessee. 23 S'oossay kawutetsatuwaa d'ok'k'isee; k'ay s'oonee. Kawutetsaakka aassee; k'ay d'ayissee. 24 Sa'aa asaa kaappatuwaa akeekaa diggiide, ogii bayinna mela sa'aan toyilakattanaadan ootsee. 25 Poo'uu bayinna d'uman untuntu tattaafiino; matsottedda asatuwaadan untuntu ganddigaariino.

13 «Hawaa ubbaa ta ayifii be'eedda; ta haytsaykka sisiide akeekedda. 2 Hintte eriyaawaa taanikka eray; taani hintteppe laafikke. 3 Shin taani Ubbaa Danddayiyaa S'oossaw haasayanaw koyay; hinttenanna gidenna. Taani ta mootuwaa aanana mootettanaw amottay. 4 Hintte tumuwaa wordduwaan kammiita; hintte ubbaykka patsenna aakimatuwaa. 5 Hintte ubbay c'o"u geedda gideerikkiteeshsha! Yaatinnto, hinttena Asay aad'd'eeda eranchcha gaana shin! 6 «Ha"i ta mootuwaa sisite; ta doonaappe kesiyaa palumiyaa hayzzite. 7 Hintte S'oossaa doonaa gidiide, wordduwaa haasayiteeyye? Aa diraw ek'k'iide, c'imuwaa haasayiteeyye? 8 Hintte Aa maaddiyaawe de'ii? Woy aw abakkaatto gidiide mootettiitee? 9 I hinttena pilggi s'eellintto,

hintteppe lo"obaa demmanee? Hintte asaa c'immiyaawaadan,
 Aa c'immanaw danddayiiteeyye? 10 Hintte geeman asaa
 som"uwaa s'eelliide maaddooppe, S'oossay tumu hinttena
 seerana. 11 Aa bonchchuu hinttena dagantsennee? Aa anggay
 hinttena yashshennee? 12 Hintte odiyaa leemisotuu bidintsaa
 mala patsennawantta; hintte shiishshiyaa palumii urk'k'aappe
 med'etteedda gondalliyaa mala. 13 «Ane c'o"u giite! haasayana;
 hawaappe guyyiyaan, bare hanowaa hano. 14 Taani ta huup'iyaa
 ayaw hirggaa garssan wotsaytaa? Ta shemppuwaakka ayaw ta
 kushiyaan oyk'k'aytaa? 15 Be'ite, S'oossay taana wod'iyawaa
 gidooppenne, taani Aa danddayan naagana. Gidooppenne,
 taani ta mootuwaa Aa sintsa shiishshana. 16 Nagaranchcha
 Asay Aa sintsa shiik'anaw danddayenna diraw; hawe taani
 shiik'anaw s'aliyaawe, ooni erii, ta atatetsaw gaaso gidanaw
 danddayee. 17 Ta haasayaa akeekiide sisite; taani odiyaawe
 hintte haytsaan gelo. 18 Be'ite, taani ta mootuwaa giigissaaddi;
 shatimmanawaakka eray. 19 «Abeet S'oossaw, neeni taana
 mootanaw yay? Neeni taana bayzzanchcha kessooppe, taani
 c'o"u gaade hayk'k'ana. 20 Shin neeni taw ha laa"ubatuwaa
 ootsa; taani neeppe geemmikke. 21 Taana muriyaawaa agga; ne
 anggaan taana dagantsoppa. 22 Hewaappe guyyiyaan, taana
 s'eesa; taani koyana. Woy taani haasayina, taw zaaraadde
 haasaya. 23 Barew, taani bayzzedda bayzzuunne nagaray
 aappunee? Ta balaanne ta nagaraa ane taana bessa. 24
 «Neeni ayaw ne som"uwaa taappe gentsay? K'ay taana ayaw
 ne morkkiyaadan payday? 25 Taana, c'arkkuu afiyaa bonc'c'iyaa
 malaa, yashissayii? Woy meleedda suullaa malaa yederssay?
 26 Neeni ta bolla s'aafeedda mootuu c'ama; haray attina, taani
 yalagatetsan de'aadde ootseedda bayzzuwaanne ashshabaakka.

27 Neeni ta gediya gediya birataan k'achchaadda; ta tanggiyaa tangguwaa ubbaa wochchaasa; ta gediya kottiyaa pilgga s'eellaasa. 28 Taani wook'k'eeddabaadan hanay; bil"ay meedda afilaadankka wook'k'ay.

14 «Mac'c'a asaappe yeletteedda asaa laytsay k'antsa; hewaa keeshshaakka metuwaan kumi utteedda. 2 I c'iishshaadan c'iishshiide, ellekka k'ok'k'ofetti aggee; k'ay gam"ennan kuwaadan ellekka aad'd'i kichchee. 3 Yaatina neeni, S'oossay, hewaa mala asaakka s'eellay? K'ay Aa pirddanaw ne sintsa shiishshay? 4 Tunabaappe geeshshabaa kessanaw danddayiyaawe oonee? Ooninne baawa. 5 Asay de'ana laytsatuu zawati utteeddino; I de'ana aginaakka neeni payda wotsaadda; neeni wotseedda zawaappe aad'd'iyaa baawa. 6 Hewaa diraw, keraa ootsiyaa Asay bare oosuwa poliide shemppiyaawaadan, Asay bare daabura laytsaa poliide shemppanaadan, Aa agga. 7 «Mitsawukka hidootay de'ee; mitsay k'ans's'ooppe aac'ee; aac'aykka hewaadan haniidde, de'i bashee. 8 He mitsaa s'ap'uu biittaa garssan ec'inttokka, Aa durumaykka biittan wook'k'ooppekka, 9 haatsaa peenuwaa demmiide aac'ee; puutiyaadan ooratsa lic'uwaa kessee. 10 «Shin Asay hayk'k'ina, Aa wolk'k'ay wuree; Aa shemppuu kesowaappe hini baggan, I hak'an de'ii? 11 Abbaappe haatsay meliyaawaadan, k'ay shaafaa haatsaykka to'iyawaadan, 12 hewaadan asaykka hayk'k'ee; he sa'appe denddenna. Salotuu aad'd'ana gakkanawukka Asay beegottena; bare gem"ishshuwaappekka denddenna. 13 «Abeet S'oossaw, neeni taana duufo gidдон gentsaade, ne hank'k'uu aad'd'ana gakkanaw k'oseeddawaa gidaarikkiishsha! Neeni taw keeruwa immade, he gallassi taana hassayeeddawaa gidaarikkiishsha! (Sheol h7585) 14 Itti Asay

hayk'k'ooppe, simmiide pas'anee? Ta laamii yaana gakkanaw, ha tugga wodiya ubbaa danddayan naagana. 15 Neeni med'd'eedda taanakka be'anaw neeni laamotiyaa wode, neeni taana s'eesana; taani new koyana. 16 He wodiyaan, neeni tumuwaappe ta tangguwaa wochchana; shin ta nagaraa ta bolla paydakka. 17 Ta bayzzuu k'arc'c'iitaa gidдон yiic'ettana; ta nagaraakka neeni kammaana. 18 «Derii kunddiyaanne me"erettiyaawaadan, zaallaykka d'ok'olettiyaawaadan, 19 haatsaykka shuchchaa bookkiyaawaadaaninne di'uukka biittaa meec'ciide afiyaawaadan, hewaadan neenikka asaa hidootaa d'ayissaasa. 20 Neeni Aa med'inaw s'oonasa; yaatoope I bi aggee. Aa malaa laammaadde, ne sintsappe yeddaasa. 21 Aa naanatu bonchchettoope, hewaa I erenna; untunttu tooshettoopekka be'enna. 22 Shin Aa bollaa seelay Aa s'alalaw sisettee; I bare s'alalaw yeekkee» yaageedda.

15 Hewaappe Temaana biittaaappe yeedda Elifaazi hawaadan yaagiide zaareedda; 2 «Aad'd'eeda eranchcha Asay c'arkkuwaadan oyk'k'etennawaa haasayii? Woy k'ohiyaa k'ofaan bare uluwaa kuntsanaw bessii? 3 Patsenna k'aalaan woy maaddenna k'aalaan mootuwaa mootettii? 4 Hewaa gidoope, neeni S'oossaw yayyiyaawaa aggaada; haratuukka S'oossaw goyinnennaadan diggaassa. 5 Ne iitatetsay ne haasayan erettee; shin ne c'inc'c'a haasayaan kamanaw baas'etaassa. 6 Ne bolla pirddiyaawe ne doonaappe attina, taana gidikke; ne ins's'arssay ne bolla markkattee. 7 «Koyiro asaappe sintsa yeletteeddawe neenee? Woy neeni deretuu med'ettanaappe kase yelettaaddii? 8 Neeni S'oossaa S'uura shiik'uwaa sisaadii? Woy aad'd'eeda eratetsaa ne s'alalay eriyaawaa new malatii? 9 Nuuni erennawaa neeni eriyaawe ayee? Nuw gelennaan aggiide, new geleeddawe

ayee? 10 Ne aawuwaappe bayirattiyaa asatuu, c'imiide puulummeedda asatuu nu giddon de'iino. 11 «S'oossay new immeedda mintsetsuunne nuuni new ashkketetsan haasayeedda k'aalay guus'eeddee? 12 Ne wozanay neena ayaw wora afii? Ne ayifiikka ayaw s'eelaa derek'k'ii? 13 Yaataade neeni S'oossaa bolla hank'k'ettaadda; hewaa mala k'aalaakka ne doonaappe kessaadda. 14 Asay S'oossaa sintsan geeshsha gidanaw danddayii? Woy mac'c'a asaappe yeletteedda Asay s'illuwaa gidanaw danddayii? 15 Be'a, S'oossay bare kiitanchchatuwaankka ammanetena; haray atto salotuukka Aa sintsan geeshsha gidikkino. 16 Shin ha sheneyiyaanne tuneedda asay, nagaraakka haatsaadan ganiyaa Asay waan amanetannee! 17 «Iyyoobaa, ane sisa! new odana; taani be'eeddawaa ubbaa new odana. 18 Aad'd'eeda eranchcha asatuu barenttu mayzza aawotuwaappe demmeedda eratetsaa gentsennan taana tamaarisseeddino. 19 Ha biittay untunttu s'alalaw imetteedda; hara biittaa Asay untunttu wozanaa S'oossaappe wora zaaribeenna. 20 «Asaa uk'kunniide de'iyaa iita asay, bare de'uwaaw laytsaa ubbaan tuggi aappe shaakkettenna. 21 Ubbaa gede dagantsiyaa kooshshay Aa haytsaan sisettee; I saro de'ay giishina, panggatuu Aa bolla yaana. 22 D'umaappe kessi akkanawaa I ammanenna; I mashshaw kaac'etteedda. 23 Aa anhay ankkoo k'uma gidanawaa; barew d'uma gallassay matatteeddawaa I eree. 24 Metuunne tuggay Aa yashissana; olaw keseedda kaatiyaadan Aa dagantsana. 25 Ayaw gooppe, I bare kushiyaa S'oossaa bolla dentseedda; Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa bollakka s'aleedda. 26 Minonne orddo gondalliyaa oyk'k'iide, S'oossaa bolla makkaleedda. 27 «Aa som"ii mod'd'eedda diraw, Aa s'eessaykka boborc'c'eedda diraw, 28 I laattiide de'iyaa katamatuukka olan laaletteedda dirawunne I

de'iyaa gollatuukka ooninne de'enna ona gideedda diraw, 29 I bare duretetsan daro gam"enna; Aa ak'uukka aanana gam"enna; biittaa bollanka aakena. 30 «D'umaappe I kessi akkena; Aa tashetuwaa lac'uu melissana; Aa c'iishshaakka S'oossaa c'arkkuu pitti d'ayissana. 31 Barekka barena c'immiidde, hadaban ammanettoppa. I akkanabaykka hadabaa. 32 Wodii gakkennan shulliyaanne meli simmiide, laa"entso aac'anaw danddayenna mitsaa mala I gidanawaa. 33 Teerennaan wure'c'uwaanna k'ok'k'ofettiyya woyniyaa malanne c'iishshay k'ok'k'ofettiyya wogaraa mala I gidanawaa. 34 S'oossaw yayyena asatoo zarii d'ayana; mattaayiyaan kees'etteedda golliyaakka tamay maana. 35 Unttuntu metuwaa shahaariide, iitabaa yeliino; unttuntu wozanaanka c'imuu kumi utteedda» yaageedda.

16 Iyyoobi hawaadan yaagiide zaareedda; 2 «Hawaa mala haasayaa daruwaa sisaad; hintte mintsetsetto giidde, taana metiyaawannta. 3 Ha go"ay bayinna hintte haasayaw wurssetsi baawee? Taananna hinttena hawaa keeshshaa palumissiyaa gaasuu ayee? 4 Hintte ta sa'aan de'ina, taani hintte sa'aan de'eddawaa gidintto, taanikka ta huup'iyaa kad'iyaan k'aatsaadde, ha"i hintte giyaawaa ubbaa hintte bolla loytsaade haasayana shin! 5 Hewaadanka, ta zoriyaan taani hinttena mintsana shin! Ta doonaappe kesiyaa haasayaykka hinttena mintsetsana shin! 6 «Shin taani haasayintokka, ta sakuu keekenna; taani c'o"u gaade danddayintokka, taappe kichchenna. 7 Abeet S'oossaw, neeni taana dippi ootsaadda; ta golliyyaa asaa ubbaakka d'ayissaadda. 8 Neeni ta galbbaa melissaaddanne gunddissaadda; ta bollaakka gil'k'issaadda. Hewaa diraw, Asay taana be'iide, «Hawe I nagaranchcha gidiyaawoo markka» yaagee. 9 S'oossay bare hank'k'uwaan taana

duuseretsi yeggeedda; bare achchaakka ta bolla garc'c'eedda;
 I ta morkkii taana derek'k'ee. **10** Asatuu ta yuushshuwaan
 shiik'eeddino; ta bolla k'iliic'iidde, ta k'ins's'alliyaa bak'k'eeddino.
11 S'oossay iitaa ootsiyaa asatoo taana aatsiide immeedda;
 geelatuwaa kushiyankka I taana oleedda. **12** «Taani kase woppu
 gaade de'aaddi; shin S'oossay taana kinchchereetseedda; ta
 murggaac'iyaa oyk'k'iide, I taana mentsereetseedda. K'ay I taana
 s'onggi dechchanaw malla ootseedda; **13** Aa wonddaafiyaa
 pootsay taana yaana haana mudeeddino. K'areti bayinnan
 I ta kilahuwaa c'addiide, ta c'ishshiyaa ta tiriyaappe sa'aan
 gussee. **14** Olanaw wos's'iyaa olanchchaadan, I taana zaari
 zaariide madutsee. **15** Taani kayyottaade, maak'aa mayyaad; ta
 wolk'k'aykka baanan oletteedda. **16** Taani yeekkiyaa yeekuwa
 daruwaan ta ayfii galjjeedda; afotsaappe denddowaan ta ayifiikka
 zo"eedda. **17** Shin ha ubbankka taani bayzzeeddawe baawa; ta
 woosaykka geeshsha. **18** «Biittaw, biittaw, ta suutsaa kammoppa;
 taani waassanawaa diggoppa. **19** Ha"ikka ta markkay saluwaana;
 taw s'abak'atiyaawe bolla d'ok'k'aana. **20** Ta laggetuu taana
 kad'iide s'eelliino; ta ayifii S'oossaa sintsan afotsaa tige. **21** Asay
 bare lagetsaw gaanatiyaawaadan, taana S'oossaanna sigetsiyaa
 Asay de'eedda gideerenneeshsha! **22** Ayaw gooppe, amareeda
 laytsatuu aad'd'eedawaappe guyyiyaan, taani simmennasaa
 baana.

17 «Ta shemppatta kesaw; ta laytsay k'aammeedda; taw
 duufuu giigi utteedda. **2** Taana k'iliic'iyawanttu tumuwaappe ta
 yuushshuwaan de'iino; untunttu taw hank'k'etiyaa hank'k'uwaa
 ubbaa gede taani be'ay. **3** «Abeet S'oossaw, neeppe haray taana
 maaddiyaawe bayinna diraw, neeni ne huup'iyaa taw waase
 gida. **4** Untunttoo gelennaadan, neeni ta laggetsatuwaa wozanaa

donc'c'ilisaadda. Hewaa diraw, neeni untunttoo s'oonuwaa
 immoppa. **5** Miishshaa demmana giide, bare laggetuwaa aatsi
 immiyaa asaa nagaray Aa naanatuwaa kaa'ana. **6** «S'oossay
 taana asaa ubbaw k'ilic'yaawaa kesseedda; Asay som"uwaan
 c'uchchiyaa asaa taani gidaaddi. **7** Taani daro kayyotteedda
 diraw, ta ayifiikka galjjeedda; ta kumentsaa asatetsay laafiidde,
 s'ink'k'uwaa keeshshaa gideeddino. **8** Keeka asatuu taana
 be'iide dagammeeddino; suuretuukka S'oossaa kaddiyaawantu
 bolla yiloteeddino. **9** Gidooppenne, s'illotuu barenttu ogiyaappe
 yaakka haakka simmikkino; suuretuu wolk'kaa gujji gujji biino.
10 Shin ha"i ubbaykka ane taakko haa yiite! Yinttokka, taani
 hintte gidдон itti aad'd'eeda eranchcha asaakka demmikke. **11**
 «Ta de'uwaa laytsay wureedda; ta halchcheedda halchchuukka
 ta wozanaa amuukka c'oo atteedda. **12** Ta laggetuu k'ammaa
 gallassaa giino; d'umi utti de'ishshin, «Poo'ana hanee» yaagiino.
13 Taani hidootaan naagiyaa ta gollii duufuwaa; ta hiis'aakka
 yaan d'uman hiis's'ana. (Sheol h7585) **14** Duufuwaa taani, «Neeni
 ta aawuwaa» yaagana; gus'uniyaakka, «Neeni ta aato» woy «Ta
 michchato» yaagana. **15** Yaatina, ta hidootay hak'anee? Ooni Aa
 be'eeddee? **16** Ta hidootay taananna duufuwaa banddee? Nuuni
 laa"uu ittippe biittan duge wod'd'aneeshsha?» yaageedda. (Sheol
 h7585)

18 Hewaappe guyyiyaan, Shuuha biittaappe yeedda Bilddaade
 hawaadan yaagiide zaareedda; **2** «Iyyoobaa, neeni ha haasayaa
 awude wurssay? Ane akeeka. Yaatooppe nuuni haasayana.
3 Nuuna ayaw miizza kessay? Ayaw nuuna donc'c'illowantta
 kessay? **4** Neeni ne hank'k'uwaan neena k'ohaasa. Ne
 hank'k'uwaan biittay mela gidanee? Woy zaallatuu barenttu
 sa'aappe d'ok'k'olettanee? **5** «Nagaranchchatuwaa de'uu

s'omppii to'iyawaadan to'anawe geeshsha; I laa"entso mulekka ees's'enna. 6 I s'omppii bayinna golliyaa mala; Aa matan de'iyaa s'omppiikka to'ee. 7 I tanggiyaa tangguukka k'aammee; I haratuwaa zoriyaa zorii Aa ungee. 8 «Aa hametay Aa afiide, p'iriyaan gelissee; diizzaa gidдон I hamettee. 9 P'irii Aa ginddiyaa oyk'k'ee; Aa k'aatsuwa diggee. 10 Aw yurddo wodoruu geeman sa'aan hiis'etti uttee; I hamettiyaa ogiyaanka gitii wod'd'i uttee. 11 «Dagamay Aa dooddee; Aa guyyenakka yederssee; 12 Aa wolk'k'ay koshaan daaburedda; bashshay Aa matan naagee. 13 Wod'iyaa harggii Aa bollan ubbaan dooddee; Aa kushiyaanne Aa gediya duushissee. 14 I hirggi bayinnan de'iyaa bare golliyaappe yedersseettee; untuntu asaa ubbaa mooddiyaa Hayk'k'uwaa giyaa kaatiyaakko, Aa afiino. 15 Harggiyaa yederssanaw diiniyaa laalowaappe guyyiyaan, ooninne Aa golliyaan de'ana. 16 I s'ap'uu garssaana meliyaanne k'ankatuukka bollaanna k'ok'k'ofettiyaa mitsaa mala gidee. 17 Aa worii biittaappe d'ayee; Aa sunsaykka sa'aan hassayettennan attee. 18 I poo'uwaappe d'umaw yederssettana; Asay de'iyaa biittaappekka I d'ayana. 19 Aw na'ay woy zarii d'ayana; I de'eedda sa'aan itti asayenne pas'a de'enna. 20 Away doliyaa bagga Asay Aa gakeeddawaan dagammee; away wulliya bagga asaykka yashshan kokkoree. 21 Awudekka iita asatuwaa wurssetsay hewaa mala; S'oossaa erennawanttu kaac'aykka hewaa mala» yaageedda.

19 Hewaappe guyyiyaan, lyyoobi zaariide, hawaadan yaageedda; 2 «Hintte taana awude gakkanaw un"etsiitee? Awude gakkanaw hintte k'aalan taana gaac'ciitee? 3 Hintte taana tammu gede boreedditta; taana kawushshiiddikka yeellatikita. 4 Taani tumu baleeddawaa gidinttokka, ta balay taana oochchana.

5 Hintte taappe keekkiyaawaa hinttew malatina, «Hawe metuu
 ubbay Aa gakkeeddawe, I bayzseedda dirassa» yaagiide, ta bolla
 pirddiita. 6 Shin ha metuwaa ubbaa ta bolla gatseeddawenne
 gitiyaan taana gelisseeddawe S'oossaa gidiyaawaa erite. 7
 «Taani, «Naak'ettaadi» yaagaade waassina, taw alliyaawe
 baawa; k'aalaa d'ok'k'u ootsaade, suure pirddaw waassinakka,
 sisiyaawe baawa. 8 Taani aad'd'enaadan S'oossay ta ogiyaa
 direedda; ta hamettiyaasaakka d'uman goozeedda. 9 Ta
 duretetsaa taappe k'aareedda; ta bonchchuwaakka taappe
 diggeedda. 10 I taana ubbaa baggana mentsereetsi yegeedda;
 ta hidootaakka s'ap'uwaanna d'ok'k'oletteedda mitsaa mala
 ootseedda. 11 Aa hank'k'uu ta bolla ees's'i keseedda; I taana
 bare morkkiyaadan paydee. 12 Ta bolla dooddanaw I bare
 olanchchatuwaa kiittee; untunttu taana olanaw ogiyaa giigisiino;
 ta dunkkaaniyaa yuushshuwaakka dooddiino. 13 «S'oossay ta
 ishatuwaa taappe haasseedda; taana eriyaawanttu ubbaanna
 taw allaga gideeddino. 14 Ta dabbotuu taappe shaakketteeddino;
 ta laggetuukka taana dogeeddino. 15 Ta son imatsatetsaan
 morkkowanntu taana dogeeddino; ta mac'c'a k'oomatuukka taana
 imatsaadaaninne betiyaadan s'eelliino. 16 Taani ta k'oomaa
 s'eegina, taw koyenna; taani woossinakka, taw eeno geena. 17
 Ta machata ta doonaa peenuwaa is's'aaddu; ta ishatuukka taana
 shenetiino. 18 Haray attina, guutsa naanatuukka taana kad'iino;
 taana s'eeliyaa wode, ta bolla k'ilic'iino. 19 Ta mata laggetsatuu
 ubbay taana shenetiino; taani siik'iyaawanttukka taw zokkiyaa
 zaareeddino. 20 Ta mek'etsay ta galbbaana oyk'k'etteedda;
 hayk'k'uwaappe laafasan taani ataad. 21 «Hinttenoo ta laggetoo,
 S'oossaa kushii taana dechcheedda diraw, taw k'arettite.
 22 S'oossay taana yederssiyaawaadan, hintte taana ayaw

yederssiite? Hanno gakkanaw hintte taana tuggayeeddawe gidennee? 23 «Hanno gakkanaw taani haasayeedda k'aalay, woy hassayetteedda gideerenneeshsha! Mas'aafankka woy s'aafetteedda gideerenneeshsha! 24 Daro gam"ana mala, birataa marssan zaallaa bolla wooc'ettiide s'aafetteerenneeshsha! 25 «Taana Wozeeddawe pas'a de'yaawaanne wurssetsan biittaa bolla I ek'kanawaa taani eray. 26 Ta galbbay meetetti wurooppenne, taani ta ashuwaappe shaakkettaade, S'oossaa be'anawaa eray. 27 Hara uraa gidennaan, taani ta huup'iyaan, ta ayifiyaan Aa be'ana. Hewaa diraw, ta wozanay ayaa laamotii! 28 «Hintte, «Metoo unkuu Aa gideedda diraw, ane haayite! Aa yedersseetto!» gooppe, 29 mashshaw yayyite! S'oossaa hank'kuu mashshaana yaana; pirdday de'yaawaakka erite» yaageedda.

20 Naa'ima biittaappe yeedda S'oofaari hawaadan yaagiide zaareedda; 2 «Ne haasayay taana hank'k'etseedda diraw, taani ayinne gam"ennan ne haasayaw zaaruwaa immana. 3 Ne shek'k'aa haasayaa taani sisaad; aw bessiyaa zaaruwaa taana imma imma gee. 4 «Asaa biittaa bolla wotseedda wodiyaappe doommiide, benippeka nagaranchcha asatuwaa c'ee'kuu k'antsa wodiyaassa gidiyaawaa eraasa; 5 S'oossaa erenna asatuwaa nashechchaykka lip'eedda ayifii s'eellanaassa gidiyaawaa neeni eraasa; 6 lita Asay shaariyaa gakkanaw aduk'k'ooppekka, Aa huup'p'iikka shaariyaa bochchooppe, 7 I panddaadan pitetti d'ayana. Aa eriyaa ubbay, «I hak'an de'ii?» yaagana. 8 Akumuwaadan I paalli d'ayana; simmiidekka beettana; k'ammaa sas'aadan I d'ayi bashana. 9 Aa be'eedda ayifetuu laa"entsiide, Aa be'ikkino; I bare de'yaasaappekka tippi giide d'ayana. 10 lita aawuu bonk'k'i akkeedda miishshaa Aa naanatuu

barenttu kushiyan guyye zaariide hiyeesatoo c'iggana. **11**
 Wolk'k'an kumeedda Aa yalagatetsaa minotay guutsa wodiyaappe
 guyyiyaan, biittaa kesana. **12** «lita asaa doonaan iitatetsay
 k'umaadan mal"inttokka, I bare ins's'arssaappe garssa baggana
 gentsooppekka, **13** wurennaadan bare doonaan c'oommiide,
 wotsi bashinttokka, **14** Aa ulo gidдон Aa k'umay laamettana;
 wod'iyaa shooshshaa yishshaa mala aw gidanawaa. **15** lita
 bitanii bare mitteedda duretetsaa haa c'uchchana; Aa uluwaappe
 S'oossay c'ooshshiide kessana. **16** lita bitanii mittiyaabay aw
 yishsha gidanawaa; shooshshaa yishshaa mala gidiide, Aa
 wod'ana. **17** Eessayne maatsay haatsaadan goggishina, I
 be'ennaan hayk'k'ana. **18** Bare daabureedda daaburaa c'awaa
 meennaan, haraw sheed'd'ana; zal"iide wod'iseedda bare
 wod'iyaanka nashettena. **19** Ayaw gooppe, hiyyeesatuwaa I
 un"etseedda; untuntta sheneko geedda; hara Asay kees's'eedda
 golliyaakka barew akkeedda. **20** «Aa yoraw zaway baawa;
 bare dosiyaawaa kallanaw danddayenna; **21** I meeddawaappe
 guyyiyaan, ayayne de'enna. Hewaa diraw, Aa duretetsay
 gam"enna. **22** I daro mas'uwaa demmiyaa wode, metuu Aa
 bolla gakki wod'd'ana. **23** I miide kalliyyaa wode, S'oossay
 Aa muranaw bare suulliyaa hank'k'uwaa Aa bolla gussana.
24 Birataa mashshaappe I bak'atana; shin naasiyaa aday Aa
 c'addanawaa. **25** He aday aw zokkiyaanna kantsi kesana; he
 p'ooliyaa s'eeray Aa tiriya aad'd'iidde, c'ishshiyaa gussana.
 Dagamaan Aa wozanay shabbarettana. **26** «I shiishsheedda
 ak'uwaa ubbay d'ayana; Asay eetsibeenna tamay Aa maana;
 Aa golliyaan atteeda Asay ubbaykka taman meetettana. **27**
 Salotuu ha bitaniyaa nagaraa k'onc'c'issana; biittaykka Aa bolla
 markkattana. **28** S'oossay hank'k'ettiide ahiyaa beetan Aa

golliinne aw de'iyaaabay ubbay shokettiide baana. **29** S'oossay iita asatoo wotseedda kaac'ay; S'oossaappe gisheteedda gishuu hawaa» yaageedda.

21 Hewaappe guyyiyaan, Iyyoobi hawaadan yaagiide zaareedda; **2** «Ane ta haasayaa akeekiide hayzzite; sisiyaawe hintte taana mintsetsiyaawaa gidi paydetto. **3** Taani itti gedenne haasayanaw taw kaac'aa immite. Taani haasaya simmina, k'iliic'ite! **4** Taani mootettiyaawe asaana gidenna. Yaatina, taw danddayay wurooppe, hewe malalissiyaawe? **5** Ane taana s'eellite; malaletite; hintte kushiyankka hintte doonaa oyk'k'ite. **6** Taana gakkeeddawaa taani k'oppiyaa wodekka, taana dagantsee; ta bollaykka kokkoree. **7** «lita asatuu ayaw pas'a de'ino? Unttuntu laysay ayaw aduk'k'ii? Unttuntu wolk'k'aykka ayaw dari dari bi? **8** Unttunttoo naanatuunne naanatuwaa naanatu de'iino; unttuntu dic'c'ishina be'anaw, gam"iide de'iino. **9** Unttuntu soyay hirggi bayinnan saro de'ee; S'oossay unttunta bare gatiman shoc'i erenna. **10** Unttuntu koruma booratu mac'c'a miizzaana gakketiyya wode, kolenan oytsiino; mac'c'a miizzatuukka sal"eesenan yeliino. **11** Barenttu naanatuwaa dorssaa wudiyaadan kessiino; unttuntu naanatuukka yaan haan guppiino. **12** Darbbiyaa bak'k'iiddenne diitsaa diis's'iidde, yetsaa yes's'iino; lookkuwaa punniiddekka nashettiino. **13** Unttuntu barenttu de'uwaa laysaa ishaluwaan poliide, barenttu duufuwaakka saro biino. (Sheol h7585) **14** Unttuntu S'oossaa, «Nuuppe haakka! Nuuni ne ogiyaa eranaw koyokko! **15** Nuuni aw ootsanaw Ubbaa Danddayiyaa S'oossay oonee? Nuuni Aa woossiide, go'ettanabay ayee?» yaagiino. **16** Unttuntu barenttu ishalo de'uwaa barenttu minotetsan demmeeddo giino; shin taani unttuntu k'ofaa akkikke. **17** «lita asatuwaa

de'uwa s'omppii to'i erii? Unttuntu bolla bashshay wod'd'i erii?
S'oossay bare hank'k'uaan untunta muri erii? 18 C'arkkuwaa
sintan untuntu suullaadan haneedda wodii de'ii? Gotuu pitti
afiyaa baanaadan untuntu hani erino? 19 «Hintte, <S'oossay
aawotuwa bayzzuwaan untuntu naanatuwaa muree> yaagiita.
Ane S'oossay nagaranchchatuwa untuntu huup'iyaan muro!
Yaaintto untuntu barenttu bayzzuwa erana. 20 Untuntu
barenttu muruwa barenttoo akkino. Ubbaa Danddayiyaa
S'oossaa hank'k'uaa s'uu'aakka untuntu barenttu huup'iyaan
ushino. 21 Ayaw gooppe, untuntu hayk'k'i kichcheeddawaappe
guyyiyaan, untuntu naanatuwaa ayay gakkinttonne koyikkino.
22 «Bolla d'ok'k'an de'iaawanta pirddiyaa S'oossaa eraa
tamaarissanaw danddayiyaa Asay de'ii? 23 Itti Asay kumentsaa
wolk'k'ayne kumentsaa saruu de'ishiina, ishaluwaan de'iiddi
hayk'k'ee. 24 Aa bollay orddi de'ishshin, Aa mek'etsaa
kolzziikka shic'c'i de'ishiina hayk'k'ee. 25 Shin hara Asay Aa
shemppuwaan kayyuu pac'c'ennan, bare de'uwaan mulekka
lo'obaa demmennaan hayk'k'ee. 26 Untuntu laa"uukka itti
mala biittan moogettiino; untunta laa"uwaakka gus'unetuu
kammiino. 27 «Hintte taana naak'k'anaw k'oppiide, hintte
wozanaan halchcheedda halchchuwa muliyaa taani loytsaade
eray. 28 Hintte, <He iitaa ootsiyaa, wolk'k'aama bitaniyaa Gollii
ha"i hak'anee?> yaagiita. 29 Ogiyaanna hamettiyaa asatuwaa
oochchibeykkitee? Untuntu odiyaawaa ammanikkitee? 30
Untuntu, <lita asatuu bayetsaa gallassi boshetenaan attiino;
S'oossaa hank'k'uu k'onc'c'iyaa gallassikka untuntu kessi
akkana> yaagiino. 31 lita asaa Aa iitatetsaw oonee walassanawe?
I ootseedda iitabawukka Aa muranawe oonee? 32 I hayk'k'ina,
Aa anhaa duufuwa afiyaa wode, Aa duufuu naagettana. 33

Asay ubbay Aa kaallee; Paydu bayinna Asay Aa baliyaan peeshee; Aa duufuwaa biittaykka utulaadan aw kawushee. 34 Yaatina, hintte taana wooti mela oduwaan mintsetsiitee? Hintte ta ooshaw zaareedda zaaruu ubbay wordduwaa!» yaageedda.

22 Hewaappe guyyiyaan, Temaana biittaappe yeedda Elifaazi hawaadan yaagiide zaareedda; 2 «Asay S'oossaa go"anaw danddayii? Haray atto aad'd'eeda eranchcha gidinttokka, I barena go"anaappe attina, S'oossaa go"enna. 3 Neeni s'illuwaa gidoope, hewe Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa nashechchii? Ne ogii tooshii bayinnawaa gidoope, hewan I ayaa wod'iyaa demmeeddee? 4 «Neeni Aa bonchchiyya diraw, I neena seeriinne pirdii? 5 Ne iitatetsay dara gidennee? Ne nagaraw zaway baawa. 6 Neeni ne ishatuwaa gaasuu bayinnan waasiyaa s'eesissaadda; asaa mayuwaakka k'aaraade untuntta kallo ashshaada. 7 Neeni saametteeddawantta haatsaa ushshabaakka; koshatteeddawanttakka k'umaa diggaadda. 8 Neeni ne wolk'k'aaninne ne maatan zemppaade, hara asaa biittaa new c'oo akkaada. 9 Am"etuwaa mela kushiyya yeddaadda; aawuu bayinnawanttakka uk'k'unnaadda. 10 Ne yuushshuwaan gitii dooddi utteeddawe; akeekenan yashshay neena kokkorssiyaawekka hewaassa. 11 Neeni be'ennaadan, new d'umiyaawe; k'ay kuntso haatsay neena muukkiyaawekka hewaassa. 12 «S'oossay bolla d'ok'k'a saluwaan uttiide, d'ok'k'an de'iyaa s'oolinttetuwaa duge s'eellee. 13 Shin neeni, «S'oossay ayaa erii? I hewaa mala, d'ip'p'i go d'umaa gidduwaanakka pirddanaw danddayii? 14 Saluwaanne sa'aa dantsuwaa bolla I simerettiyaa wode, I be'ennaadan, sikkeedda shaarii Aa gooze» yaagaasa. 15 «Nagaranchchatuu hametteedda beni ogiyaan baanaw k'ofaa k'achchaadii? 16 Unttuntu barenttu

wodii gakkennan de'ishiina hayk'k'eeddino; untunttu de'uwaa baasuukka di'uwaan meec'etti d'ayeedda. 17 Untunttu S'oossaa, «Nuuppe haakka! Ubbaa Danddayiyaa S'oossay nuw ayaa ootsanaw danddayii?» yaageeddino. 18 Gidooppenne, untunttu golliyaan lo'obaa kuntseeddawe S'oossaa. Hewaa diraw, iita asatuwaa k'ofay taw gelenna. 19 «lita asatuwaa bolla gakkiaawaa be'iide, s'illotuu nashettiino; suure asatuukka hawaadan yaagiide, untunttu bolla k'iliic'iino; 20 «Tumuwaappe nu morkketuu d'ayeeddino; untunttu duretetsaakka tamay meedda». 21 «lyyoobaa, ha"ikka S'oossaw moodeta; aanana saro de'a. Yaatooppe, neeni anjettana. 22 Aa doonaappe timirttiyaa akka; Aa k'aalatuwaakka ne wozanaan wotsa. 23 Neenatetsaa hokissaade, Ubbaa Danddayiyaa S'oossaakko, neeni simmooppe; iita oosuwaa ubbaa ne sooppe diggooppe; 24 Ne work'k'aa sa'aan olooppe; ne bertte work'k'aakka shaafaa shuchchaan olooppe; 25 Ubbaa Danddayiyaa S'oossay new work'k'aanne dooretteedda biraa gidanawaa. 26 «Hewaappe guyyiyaan, neeni Ubbaa Danddayiyaa S'oossan tumu nashettana; yeellatennaan S'oossaakko pude s'eelana. 27 Neeni S'oossaa woosana; I sisana; k'ay neeni ne k'anggiyaa aw gatsana. 28 Neeni zorettaade k'achcheeddawe new polettana; ne hamettiyyaa ogiyaankka poo'uu poo'ana. 29 Ayaw gooppe, S'oossay otorettiyaawantta kawushshee; shin barentta hokisiyaawantta ashshee. 30 I suure asaa wotsi akkee. Ne kushii naak'uwaappe geeshsha gidooppe, I neena ashshana» yaageedda.

23 Iyyoobi hawaadan yaagiide zaareedda; 2 «Taani ha"ikka S'oossaa bolla makkalayenne zuuzummay; ayaw gooppe, taani oolinakka Aa kushii ta bolla dees'iyawaa aggibeenna. 3 I de'iyasaa taani eraarikkitaashsha! I utteeddasaakka

gakkarikkitaashsha! 4 Yaatintto, taani ta mootuwaa Aa sintsan biddana shin! Ta doonaakka palumiyaan kuntsana shin! 5 I ta mootoo zaariyaawe ayenttokka taani erana shin! I taana giyaawaakka akeekana shin! 6 I bare wolk'k'aama wolk'k'an taananna ek'ettaneeshsha? Tuytti, tuytti, I taani odiyaawaa sisanaappe attina, hewaa hanenna. 7 Ta wozanay suure gidiyaa diraw, taani S'oossaanna mootettanaw danddayay; I ta daannay taana med'inaw shatintsana. 8 «Shin ayissee, taani away doliyaa bagga booppe, I yaan de'enna; k'ay taani away wulliyaasaa boopekka, Aa demmikke. 9 I huup'issa bagga biittan ootsiyaa wode, taani Aa be'ikke; k'ay gedissa bagga biittaa simmiyaa wodekka, taani Aa demmikke. 10 Shin I ta tangguwaa ubbaa eree; I taana paac'c'ooppe, taani work'k'aadan geeshsha gidiyaawaa I be'ana. 11 Taani I hametteedda ogiyaa geeshsha oyk'k'aade hamettaad; Aa ogiyaappe wora simmabeykke. 12 Aa doonaappe kesiyaa azazuwaappe taani shaakkettabeykke; Aa k'aalaakka ta wozanaan wotsaad. 13 «S'oossay laamettenna. Aanana ek'ettana, woy bare koyeeddawaa I ootsennaadan Aa diggana Asay baawa. 14 I taw halchcheeddawaa polana; hewanttu mala, hara daro halchchotuukka aw de'iino. 15 Hewaa diraw, Aa sintsan ek'k'iyaaawe loytsi taana yashshee; hewaa ubbabaa k'oppaade, taani kokkoray. 16 Ta wozanay daaburanaadan S'oossay ootseedda; Ubbaa Danddayiyaa S'oossay taana dagantsee. 17 Bara d'umay ta som"uwaa goozinttokka, taana he d'umay haasayaa diggibeenna.

24 «Ubbaa Danddayiyaa S'oossay pirddiyaa wodiyaa ayaw keerennee? Aa eriyaawanttu he wodiyaa ayaw be'ikkinoo? 2 lita asatuu barenttu gadiyaa aassanaw, zawaan de'iyaa shuchchaa d'ok'oliino. Dorssaakka wuu"i ahiide, barenttu dorssaa

wudiyaan gatsiide heemmiino. 3 Aawuu bayinna naanatuwaa haretuwaa laaggiide, akki biino; am"atii booraakka ac'oo oyk'k'iide, barenttoo akkiino. 4 Hiyyeesatuwaa bare maataa demenaadan diggiino; biittan de'iyaa hiyyeesatuwaa ubbaa barenttu sintsappe k'osetsiino. 5 Bazzuwaan de'iyaa wora haretuwaadan, hiyyeesatuu miyaawaa koyiidde wos'erettiino, barenttu naanatookka bazzuwaappe k'umaa koyiino. 6 Unttuntu dembban hara asaw katsaa c'akkiino; iita asatuwaa woyniyaa teeraa wurc'c'uwaaakka k'aarimiino. 7 Unttuntu k'ammaa kallo ak'iino; meeguwa wodekka bollan mayiyaawe untunttoo baawa. 8 Deretuwaan bukkiyaa iran untunttu s'irkkikkiino; geliyaasaa d'ayiide, shuchchaa k'oormiino. 9 «lita asatuu aawuu bayinna na'aa aatti d'antsaa d'ammiyaasaappe dafi akkiino; hiyyeesatuwaa guutsa naanatuwaakka ac'oo oyk'k'iino. 10 Hiyyeesatuu mayuwaa d'ayiide, kallo hamettiino; Unttuntu tukuwaa keeziidde koshshatiino. 11 Unttuntu zayitiyaa kessanaw wogaraa teeraa purs's'iino; woyniyaa teeraakka gum"iidde saamettiino. 12 Kataman hayk'k'ana haniyaa asatuu ooliino; deshetteedda asatuukka maaduwa koyiide waassiino; shin S'oossay untunttu metuwa s'eellenna. 13 «Poo'uwaa is's'iyaa asatuu de'iino; untunttu poo'uu ayentto erikkino; Aa ogiyaappekka wora biino. 14 Shemppuwaa wod'iyaaawe wontumaatsa denddiide, hiyyeesatuwaanne metootanchchatuwaa wod'ee; k'amma k'ay kayisuwaadan wuu"ee. 15 Shaarmus'iyaaawe sa'ay d'umanawaa naagee; I, «Ooninne taana be'oppo» giide, bare som"uwaa kammee. 16 Kayisatuu k'amma golliyaa bookkiide, wuu"anaw geliino; shin gallassi poo'uwaa is's'iide, k'osetti peeshiino. 17 Unttunta gallassaa poo'uu yashshee; shin k'amma d'umay untuntta dagantsenna. 18 «lita asatuwaa

di'uwaa haatsay k'uc'ciide afee; untuntta gakeedda gadii shek'k'etteeddawaa gidee. Ooninne untuntu woyniyaa turaa sa'aa beenna. **19** Shachchay hobbiiyan muushina, away Aa melissi d'ayissiyaawaadan, hewaadankka, nagaranchchatuu hayk'k'iide d'ayiino. (Sheol h7585) **20** Haray attina, yeleedda aayetuukka untuntta hassaykkino. Gus'unii untuntu ashuwaa mal"ina mee. Untuntu iita oosuukka kunddeedda mitsaadan me"ana. **21** Ayaw gooppe, untuntu na'ay bayinna maynne mac'c'a asaa naak'keeddino; am"e mac'c'a mishiratiwukka maaddennaan is'seeddino. **22** «S'oossay bare wolk'k'an minotuwaa d'ayissee; untunttoo sa'ay injetowaa malattoopekka de'uwaa hidootay baawa. **23** S'oossay untuntu saro de'anaadan ootsoopekka, untuntu ogiyaa wochchee. **24** lita asatuu guutsa wodiyaaw d'ok'k'u d'ok'k'u giino; shin ellekka sharafaadan shulli d'ayiino; katsaadan c'akettiino. **25** «Hewe hanenna giide, kaddiyaa Asay de'ii? Taani odeedda k'aalaakka wordduwaa giide, ammantsiyaa Asay de'ii?» yaageedda.

25 Hewaappe guyyiyaan, Shuuha biittaappe yeedda Bilddaade hawaadan yaagiide zaareedda; **2** «S'oossay wolk'k'aama gidiyaa diraw, Asay yayyiide, aw moodettee. I bare saluwaa kawutetsaa saruwaan naagee. **3** Aa olanchchatuwaa paydanaw danddayiyaa Asay de'ii? S'oossaa poo'uu gakkenna sa'ay de'ii? **4** Yaatina, Asay S'oossaa sintsan waan s'illuwaa gidanaw danddayii? Mac'c'a asaappe yeletteedda Asay waan geeshsha gidanaw danddayii? **5** S'oossaa sintsan aginayikka wagagga poo'o gidenna; Aa sintsan s'oolinttetuukka geeshsha gidikkino. **6** Yaatina, S'oossaa sintsan gus'uniyaa gidiyaa Asay ay keeshshaa laafee?» yaageedda.

26 Iyyoobi hawaadan yaagiide zaareedda; **2** «Wolk'k'ay bayinna asaa neeni ayaa maaduwa maaddadii! Daabureedda k'esetuwa neeni ayaa ashuwaa ashshaadii! **3** Aad'd'eeda eratetsay bayinnawaa ayaa zoriyaa zoraaddii! Ay keeshshaa wolk'k'aama eratetsaa k'onc'c'issaadii! **4** Neeni ha k'aalaa haasayanaadan neena oonee maaddeeddawe? K'ay hawaadan haasayanaw neena dentsetseedawe O ayyaanee?» yaageedda. **5** Bilddaade, «Hayk'k'eeddawanntu moytilletuu biittaappe garssa baggana haatsaa gidдон kokkoriino. **6** S'oossaa sintsan Si'ooliikka k'onc'c'e; ayayne Aa gentsanaw danddayenna. (Sheol h7585) **7** S'oossay huup'issa bagga salotuwa mic'c'eedda; sa'aakka ayentto bayinna saan kak'k'eedda. **8** I shaaretuwaan haatsaa kuntsee; haatsaa dees'uwaan shaaretuu daakettikkino. **9** Doyseedda aginaa I bare shaariyaan kammee. **10** Poo'uwa d'umaappe shaakkanaw, saluu sa'aanna dantsettiyaa sa'aan k'ammayne gallassay laamettiyaa zawaa S'oossay essee. **11** I seeriyaa wode, salotuwa tuuk'etuu dagamaw kokkoriino. **12** Bare wolk'k'an abbaa c'o"u ootseedda; bare akeekan Ra'aaba giyaa dawiya d'ayisseedda. **13** I shemppiyaa shemppuwaan salotuu geeyeeddino; Aa kushiikka s'onggettiyaa shooshshaa wod'eedda. **14** Hawanttu ubbay S'oossay ootseedda oosotuwaappe amareedawanta; nuuni sisiyaawe saasuketsaa s'alala. Yaatina, Aa wolk'k'aa gitatetsaa akeekanaw danddayiyaawe oonee?» yaageedda.

27 Iyyoobi hawaadan yaageedda; **2** «Ta suure pirddaa taana diggiide, ta de'uwa c'ama kesseedda, Ubbaa Danddayiyaa de'uwa S'oossan taani c'aak'k'ay. **3** S'oossay taw de'uwa shemppuwa immeedda keenan, **4** ta doonay wordduwa haasayenna; ta ins's'arssaykka c'imuwa odenna. **5** Hintte

haasayeeddawe likke gaade taani akkikke; hayk'k'ana
 gakkanawukka taani ta suuretetsaa aggikke. 6 Ta s'illotetsaa
 minisa oyk'k'anaappe attina, s'illotetsaa aggikke; taani de'eedda
 laytsaa ubbaan ta wozanay kahay taana k'um"ena. 7
 «Ta morkketuunne taananna ek'ettiyaawanttu ubbay iitanne
 bayzzanchcha asaadan muretino. 8 S'oossay untunttu
 shemppuwaa untunttu ashuwaappe shaakkiide, untunttu
 laytsaa k'aamissiyaa wode, iitadoo sintsappe hidootay ayee?
 9 Untunttu bolla metuu gakkiiyaa wode, S'oossay untunttu
 waasuwaa sisii? 10 Ubbaa Danddayiyaa S'oossan untunttu
 nashettanee? Untunttu ubbaa wode S'oossaa s'eesanee? 11
 «Taani hinttena S'oossaa wolk'k'aabaa tamarissana; Ubbaa
 Danddayiyaa S'oossaa halchchuwaa taani hintteppe k'ossikke.
 12 Hintte ubbay hawaa hintte huup'iyaan be'eeddita. Yaatina, ha
 mela haasayaa ayaw haasayiitee? 13 «S'oossay iita asatoo
 immeedda kaac'ayenne uk'k'unniyaa asatuu Ubbaa Danddayiyaa
 S'oossaappe akkiyaa woytuu hawaappe kaalliyaawaa. 14
 Untunttu naanatu ay keeshshaa darooppenne, untunttu olan
 wuriino; untunttu zaratuukka miyaawaa d'ayiide koshshatiino. 15
 Hewaappe attedawanttu boshaan wuriino; untunttu am"etuukka
 untunttoo yeekkikino. 16 «lita asatuu, paydina wurena biraa
 shiishshinakka, untunttu biraa suure asatuu shaakki akkana; k'ay
 mayuwaa darissiide shiishshinakka, untunttu shiishshiyaawaa
 s'illotuu mayyana. 18 Untunttu kees's'iyaa golletuu shararootaa
 golliyyaa mala; naagiyaawanttu kees's'eedda gaabbaa mala. 19
 «Untunttu dure gidiide, barenttu hiis'an gisana; shin untunttu
 gem"ishuwaappe beegottiyaa wode, ayayenne d'ayina mela
 attanawantta. 20 Dagamay di'uwaadan k'oppennaan untunttu
 bolla yaana; k'ammankka gotii untuntta dentsiide afana. 21

Away doliyaa bagga c'arkkuu untuntta de'iyaasaappe pittiide afana. 22 Untunttu kessi akkanaw bak'atishina, k'areti bayinnan untunttu bolla wod'd'ana. 23 Wolk'k'aama kooshshaa sissiidde, untuntta yederssana.

28 «Biraa bookki kessiyaasaynne work'k'aa geeshshanaw muushisiyaa sa'ay de'ee. 2 Biratay Asay biittaappe bookkina kesee; nahaasiikka Aa shuchchaa muushisina kesee. 3 Asay s'omppiyya ahiide, d'umaa s'oonnee; biittaa c'iimuwaa gakkiiide, d'ip'p'i go d'umaa gidдон he shuchchaa koyee. 4 Asay de'iyaasaappe haakkiide, asaa gedii yed'd'i erennasaa biide, hewan c'iimma ollaa bookkee; hewan wodoruwaan yaanne haanne kuulumushiidde, asaappe shaakkettiide de'ee. 5 Katsay biittaappe mokkee; shin he biittaa gidduu taman muushiide, aad'd'i aad'd'i wod'd'ee. 6 He biittaa gidдон de'iyaa shuchchaappe samppeeriyaa giyaa al'o shuchchay kesee; Aa baanaa giddoppekka work'k'ay beettee. 7 «He shuchchaa bookkiyaasaa afiyaa ogiyaa s'inggillii erenna; gac'iikka be'ibeenna. 8 Iita do'atuu barenttu gediyaan he sa'aa yed'd'i erikkino; gaammuukka hewaana aad'd'ena. 9 «Asay mino zaallaa mentsereetsee; deriyaakka bookkiide, s'ap'uwaappe aatsi yeggee. 10 Zaallaa lukkiide, aad'd'iyaa ogiyaa kessiide, he al'o shuchchaakka demmee. 11 Haatsaa puluttuwaan bookino; geemmeddabatuwaakka poo'uwaan kessee. 12 «Shin aad'd'eeda eratetsay hak'appe beettanaw danddayii? Akeekay beettiyaa sa'ay hak'ee? 13 Asay Aa tumu gatiyaa erenna; ayaw gooppe, aad'd'eeda eratetsay pas'a de'iyaawanttu biittaan beettanaw danddayenna. 14 C'iimmuu, «Aad'd'eeda eratetsay ta gidдон baawa» yaagee; Abbaykka taananna gidena gee. 15 «Aad'd'eeda eratetsay work'k'aan shamettenna; Aa gatiikka biran geedaretena.

16 Aad'd'eeda eratetsay bertte work'k'aan, margidiyaanne samppeeriyaa geetettiyaa al"o shuchchaan shamettenna. 17 Work'k'aynne masttootiyaa oosetteedda miishshatuwaa gatii aanana likkettenna; work'k'aappe oosetteedda al"obanka laamettenna. 18 Aad'd'eeda eratetsaa gatii yeleluwaappe, almaaziyaappenne ink'k'uwaa ubbaappe aad'd'ee. 19 Toop'aaziyoonyaa giyaa Toop'p'iyaa ink'k'uukka aanana likkettenna; bertte work'k'aanka shamettenna. 20 «Yaatina, aad'd'eeda eratetsay hak'appe yii? Akeekay beettiyaa sa'ay hak'ee? 21 Pas'a de'iyaa med'etaa ubbaappe geemmi utteedda; saluwaa kafotuukka Aa demmikkino. 22 Bashshayinne hayk'k'uu, «Nuuni aad'd'eeda eratetsaw odo s'alala nu haytsaan siseeddo» yaagiino. 23 «Aad'd'eeda eratetsaakko afiyaa ogiyaanne I de'iyaa sa'aa eriyaawe S'oossaa s'alala. 24 Ayaw gooppe, S'oossay sa'aa gas'aa ubbaa s'eellee; salotuwaappe garssaana de'iyawaa ubbaa be'ee. 25 S'oossay c'arkoo wolk'k'aa immeedda wodenne shaariyaa haatsaa likkeedda wode, 26 iraykka hak'an bukkantto, walk'k'antsaykka hak'an wod'd'anentto wogaa wotseedda wode, 27 I he wode, aad'd'eeda eratetsaa be'iide paac'c'eedda; lo'a geedda. 28 Hewaappe guyyiyaan, S'oossay asaw odiidde, «S'oossaw yayyiyaawe aad'd'eeda eratetsaa; iitaappe haakkiyaawekka akeeka» yaagee» yaageedda.

29 Iyyoobi k'aykka hawaadan yaageedda; 2 «Ha"i ta de'iyaa de'uu S'oossay beni taana naageedda wodiyaawaa mala gideerenneeshsha! 3 Aa s'omppii ta bolla poo'ina, taani d'umaan aad'aadde Aa poo'uwaan hamettaad. 4 He wodii S'oossay taananne ta soo asaa naagina, taani ta kumentsaa wolk'k'aanna de'eedda wode. 5 He wode Ubbaa Danddayiyaa S'oossay taananna de'ee; ta naanatuukka ta

yuushshuwaan de'iino. 6 Taani ta kushiya maatsan meec'ettaad;
 ta wogaraa gum"iyaasaappekka zayitii shaafaadan goggeedda.
 7 «Taani kataman de'iyaa pirdda golliya beedda wode,
 daannatuwaana ittippe uttaad. 8 He wode yalagatuu taana be'iide,
 ogiyaa immeeddino; c'imatuukka taana bonchchanaw denddi
 ek'keeddino. 9 Kaappatuu haasayiyaawaa aggi basheeddino;
 barenttu doonaanka barenttu kushiya wotseeddino. 10
 He kataman de'iyaa wolk'k'aama asatuukka c'o"u geeddino;
 untunttu ins's'arssaykka untunttu kookkiya bak'k'i oyk'k'eedda.
 11 «Tawaa siseeddawanttunne taana be'eeddawanttu ubbay
 taana galatiide haasayeeddino. 12 Ayaw gooppe, maadoo
 waassiyaa hiyyeesatuwaanne aawuu aata d'ayina, maaddiyaawe
 bayinnawantta taani ashshaad. 13 Hayk'k'ana haniya bitanii
 taana anjeedda; am"atakka ta maaduwaan nashetaaddu. 14
 Taani s'illotetsaa mayuwaadan mayyaad; suure pirddaykka ta
 afilaa malanne k'umaashsha mala. 15 Taani k'ook'etoo ayifiyaa,
 wobbatuwaa gediya gidaaddi. 16 Hiyyeesatoo aawuwaa
 gidaaddi; taani erenna asatookka abakkaatto gidaaddi. 17
 Taani iitatuwaa gappataa mentsaad; untunttu shankkatiide
 oyk'k'eeddawanttakka untunttu doonaappe wotsa akkaad.
 18 «Taani ta k'ofaan, <Taani adussa laytsaa ta soo asaa
 gidduwaan de'aade hayk'k'ana. 19 Taani bare s'ap'otuwaa
 haatsaa giddo yeddeeddanne ketterssay k'amma ubbaan Aa
 tashiyaa bolla de'iyaa mitsaa mala. 20 Taani ubbaa wodekka
 bonchchettaade de'ana; ta wolk'k'aykka ubbaa wode ooras's'ana»
 gaade k'oppaad. 21 «Taani haasayiyaawaa Asay sirp'i gi
 hayzziide, ta zoriya akkeedda. 22 Taani haasayeeddawaappe
 guyyiyaan, untunttu zaaretsiide haasayibeykkino; ayaw gooppe,
 ta k'aalay untunttu wozanaan s'okeedda. 23 Goshshanchchay

iraa naagiyaawaadan, untuntu taani haasayanawaa sisanaw hanggiide naageeddino. 24 Untuntu hirggi utti de'ishshin, taani ta som"uwaa pashikkissaad; hewan untuntu mintsetsetteeddino. 25 Taani untuntu de'ana ogiyaa dooraad; untuntu kaappuwaadan uttaad. Bare olanchchatuwaa gidдон de'iyaa kaatiyaadan, taani untuntu gidдон de'aaddi. K'ay kayyottiyaawantta mintsetsiyaa asaa mala gidaaddi.

30 «Shin ha"i taappe yalagiyaa asatuu taana k'iliic'iino. Untuntu ta dorssaa wudiyaa heemmiyaa kanatuwaa maaddana giinakka taani diggeedda aawotuwaa naanatuwaa. 2 Untuntu aawotuu wolk'k'ay is'seeddawanntanne bollaa gilk'k'eeddawannta gideedda diraw, taana ayinne maaddibeykkino. 3 Metuwaanne koshaa gaasuwaan k'amma dendiide, bazzuwaa biidde, s'ap'uwaa c'oommeeddino. 4 K'ay sharafaanne bonc'c'iyaa mas'eeddino; mal"enna sankkaaraa s'ap'otuwaakka meeddino. 5 Asay waassiidde, kayisotuwaa yedersseeddawaadan, asaa giddoppe untunta yedersseedda. 6 Untuntu zanggaaraa gidдон, gonggolo gidдонinne zaallaa gonggoluwaa gidдон de'eeddino. 7 Untuntu buuraa gidдон bazzo do'atuwaadan waasseeddino; doobbiyaa garssan shiik'iide, ittippe de'eeddino. 8 Untuntu k'ays'seeriyaan shoc'ettiide, biittaappe yederssetteeddino. Untuntu suntsaanna bayiide, booza gidiide de'eeddino. 9 «Ha"i untuntu naanatu taana yetsan k'iliic'iino; taani untuntu gidдон leemisiide odiyaawaa gidaaddi. 10 Untuntu taana shenetiide, taappe haakkiino; ayinne yeellatennaan ta som"uwaan c'uchchaa c'uchchiino. 11 S'oossay ta wolk'k'aa laafetsiide, taana kawushsheedda diraw, untuntu taana k'ohanaw, bis'aalaa kessi diggeedda paraadan, yeda gideeddino. 12 Ha seeri bayinnan dic'c'eedda naanatu ta bolla dendiide, taana yederssiino;

unttuntu taana d'ayissanaw ta bolla doodiino. 13 Unttuntu ta hamettiyaa ogiyaa gorddiide, taana d'ayissanaw koyiino; ooninne untunttu hewaa ootsanawaa diggenna. 14 Olanchchatuu katamaa dirssaa mentsiide geliyaawaadan, untunttu ta bolla yeeddino. 15 Wolk'k'aama dagamay taana dippi ootseedda; ta bonchchuukka c'arkkuu afiyaawaadan beedda; ta ishaluukka shaariyaadan d'ayeedda. 16 «Ta shemppatta un"etaaddu; tuggaa gallassatuu taana c'irppi oyk'k'eedda. 17 K'amma k'amma sakuu ta mek'etsaa c'oommee; seelaykka shemppi akkennan gede gujje. 18 Ta mayuu gunddiide bayeedda; shamic'c'iyaa k'ood'iyaaadan, taana c'uulli oyk'k'eedda. 19 S'oossay taana urk'k'aan oleedda; taani biittaappe bidintsaappe keekkenna asaa gidaaddi. 20 «Abeet S'oossaw, taani new waassay; shin neeni taw allabeyikka. Ek'k'aade neena woossaad; shin neeni ta woosaa sisabeyikka. 21 Neeni kasewaappe dummataade, taw mek'etsaa iitaada; ne wolk'k'aama wolk'k'an taana yederssaasa. 22 Neeni taana c'arkkuwaan dentsaadda; Aa togissaadda; gotiyanka taana gondorssaadda. 23 Asaw ubbaw wurssetsa gideedda hayk'oo neeni taana aatsaade immiyaawaa taani eray. 24 «Kunddiide me"eedda Asay tuggatiidde, «Taana maaddarikkii» giide waassina, aw k'arettenna Asay de'ii? 25 Tuggaan de'iyawanttoo taani yeekkabeykkitaa? Hiyyeesatoo taani k'arettabeykkitaa? 26 Lo"obaa demmana gaade taani amottiyaa wode, iitabay taana gakkeedda. Taw sa'ay keekee gaade taani naagiyaa wode, gallassay taw d'umeedda. 27 Ta wozanay hircgeedda; taani woppaa demmabeykke; gallassaappe gallasan ta tuggay yaa dareedda. 28 Ta bollay aawaa suuluwaan gidennaan kayyuwaan kares's'eedda; taani shiik'uwaan ek'k'aade, «Taana maaddite!» gaade waassay. 29 Taani worakanatoo ishaa, sagoniyawukka

dabbo gidaaddi. 30 Ta galbbay kares'siide, pok'etti pok'etti wod'd'ee; ta bollaykka mishuwaan s'uugettee. 31 Hewaa diraw, ta dinkkii zilaassaw puneteedda; ta his'is'iikka yeekoo punettedda.

31 «Malanchcha mac'c'awunno s'eellaade amottennaadan, taani ta wozanaa ayifiyaana c'aak'uwaa c'aak'k'etaad. 2 Bollan de'iyaa S'oossay taw ayaa kaac'aa immanddeeshsha? Saluwaan de'iyaa Ubbaa Danddayiyaa S'oossay asaw immiyaa woytuu ayaa gidanddeeshsha? 3 litatuwaa bolla boshay, bayzzuwaa ootsiyaawanttu bolla bashshay gakkanawe eretteeddawaa gidenneeyye? 4 S'oossay ta hemetaa ubbaa be'ee; ta tangguwaa ubbaakka paydee. 5 «Taani wordduwaa mulekka ootsabeykke; asaakka c'immanaw kajeelabeykke. 6 S'oossay taana likke miizaanan mazzano; yaatiide taani s'illuwaa gidiyaawaa ero. 7 Ta hametay ogiyaappe sher"eedabaa gidoope, ta wozanaykka ta ayifii s'eelleeddawaa amotteeddawaa gidooppenne, k'ay ta kushiikka nagaran tuneeddawaa gidoope, 8 ta c'arshshay ubbay shodetti d'ayo; taani zereeddawaakka haray mo. 9 «Ta wozanay ta shooruwaa mac'c'a asaa amotteeddawaa gidoope, woy taani lzi penggen zuggaade naageeddawaa gidoope, 10 ta machchata hara asaw gaac'c'u; k'ay hara attuma asatuu iinanna gisino. 11 Ayaw gooppe, shaarmus'iyawe loytsi pokkanne pirddan murissiyaa nagaraa. 12 Ha nagaray tamaadan s'uuggiide, ta mas'uwaa ubbaa d'ayissiyaawaa. 13 «Taani ta attuma woy ta mac'c'a k'oomatuu taana mootina, untunttu mootuwaa kad'eeddawaa gidoope, 14 S'oossay taana biddiyaa wode, taani waanabee? K'ay I taana oochchiyaa wode, taani waaga zaaranee? 15 Taana med'd'eedda S'oossay ta k'oomatuwaakka I med'd'eedda. Nuuna ubbaakka nu aatti nu aatti uluwaan med'eeddawe itti Aa s'alala. 16 «Taani

hiyyeesatuu woosseeddawaa diggaadditantto, woy am"etuwaa mintsetsenan aggaaditantto, 17 Aawuu aata bayinna naanatuu mela ak'iyaa wode, taani ta k'umaa taarekka mabeykke. 18 Taani untuntta ta yalagatetsaappe doommaade, untunttu aawuwadan dichchaad; ta aatti uluwaappe yelettoodeppe doommaade, am"etuwaa maaddaad. 19 Mayuu d'ayina, meeguu wod'iyaa uraa, woy kallo de'iyaa metootanchchaa demmiyaa wode, 20 ta dorssatuwaa ikisiyaappe oosetteedda mayuwaa taani untuntta ho"etseeddawaappe attin, untunttukka barenttu polo wozanaan taana galatanenttoppe attin, 21 Taani mootuwaan untuntta shatimmanawaa eraade, aawuu bayinna naanatuwaa naak'keeddawaa gidooppe, 22 ta k'eesii kuriyaappe me"o; ta kushiikka hashiyaappe karetti wod'd'o. 23 Hewaa taani ootsennawe S'oossaa muroo yayyiyaa dirassanne Aa anggay taana dagantsiyaa dirassa. 24 «Taani work'k'aan ammanetteedawaa gidintto, Muruta work'k'aakka, <Taani neenan c'ee'ettay> gaadditantto, 25 Ta duretetsaa daruwaan, ta kushii demmeedda wod'iyaan taani nashetaadditantto, 26 Awaa p'ooletsaa woy aginaa lo"otetsaa be'aade, 27 ta wozanaan geeman untuntta bonchchaadditantto, woy ta kushiya pididi ootsa yeraade, untuntta bonchchaadditantto, 28 D'ok'k'an de'iyaa S'oossaa kaddaad shin. He nagaraykka pirddan murissiyaa nagaraa gidee shin. 29 «Ta morkkatuwaa gakkeedda iita kaac'aan taani nashetabeykke; untuntta gakkeedda metuwaanka hobboc'abeykke. 30 <Ta morkkii d'ayo> yaaga shek'k'aade, nagaraa ootsabeykke. 31 Taani ubbaa gede imatsaa mokkiyaawaa ta k'oomatuu taw markkattiino. 32 Sa'ay k'ammeedda asaa karen ayissabeykke; taani ta golliyaa penggiyaa ogiyaanna biyaawoo ubbaw dooyaa wotsaad.

33 Asay k'osiyaawaadan, taani ta nagaraa ta shop'p'iyaan k'osabeykke. 34 Taani asaa haasayaade dagamabeykke; untunttu boriyaw yayaade, taani c'o'u geedda wodiinne kare kesennan aggeeda wodii baawa. 35 «Taani haasayiyaawaa sisiyaawe de'eerenneeshsha! Taani haasayeeddawe ubbay tuma gidiyaawo taani paramay; Ubbaa Danddayiyaa S'oossay taw zaaruwaa immo. Ta baaligaaray taana mooteedda paylii de'ina, be'aarikkitaashsha! 36 Woytuwaadan taani ta hashiyaan wotsana shin! Kallachchaadan ta huup'iyaan tookkanashin! 37 Taani kaappuwaadan aakko shiik'aade, ta ootseeddawaa ubbaa aw odana shin! 38 «Ta goshsha biittay, <Taana bonk'k'a akkaada!» giide, ta bolla waasseeddawaa gidoope, ta yafaratuukka ta bolla yeekkeeddawaa gidoope, 39 he biittan mokkeedda miishshaa k'ans's'ennaan c'oo meeddawaa gidoope, woy he biittaa ootsiyaawantta koshaan wod'eeddawaa gidoope, 40 taw zarggaa diraw aguntsay, banggaa dirawukka sharafay he biittan mokko» yaageedda. Iyyooba haasayay hawaan poletteedda.

32 Iyyoobi, «Taani s'illo asaa» geedda diraw, ha heezzu asatuu aw zaaruwaa immiyaawaa aggi basheeddino. 2 Iyyoobi S'oossaa s'illuwaa giyaawaa aggiide, barena s'illuwaa ootseedda diraw, Raama yara gidiyaa Buuziyaa Barkkeela na'ay Eelihi Iyyooba bolla loytsi hank'k'etteedda. 3 Eelihi k'ay Iyyooba heezzu laggetuwaakka hank'k'etteedda; ayaw gooppe, untunttu Aa c'oo bayzzanchcha geeddinoppe attina, aw suure zaaruwaa zaaranaw danddayibeykkino. 4 Eelihi untunttuppe teefatiyaa diraw, untunttu ubbay haasayaa wurssana gakkanaw naageedda. 5 Ha heezzu asatuu Iyyoobaw gidiyaa zaaruwaa immanaw danddayibeennawaa be'iide, I loytsi hank'k'etteedda. 6 Buuziyaa Barkkeela na'ay Eelihi hawaadan yaagiide, haasayaa

doommeedda; «Taani laytsan na'atay; hintte taappe c'imiita. Hewaa diraw, taani ta k'ofaa hinttew odanaw yayaad. 7 Taani, «C'imatuu haasayino; barenttu daro laytsan demmeedda aad'd'eeda eratetsaa tamarissino» gaade k'oppaad. 8 Shin asaakko yiide, aad'd'eeda eratetsaa asaw immiyaawe Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa Ayaanaa. 9 Asaa aad'd'eeda eranchcha kessiyaawe c'imatetsaa gidenna, woy likkebay geliyaawe daro de'eeda asatuwaassa gidenna. 10 Hewaa diraw, sisite; taanikka ta k'ofaa hinttew odana. 11 «Be'ite, hintte haasayiyaa wode, taani c'o"u gaade hayzzaad; hintte haasayana k'aalaa k'oppaade naagaad. 12 Taani hintte giyaawaa ubbaa wurssa sisaad; shin hintteppe ooninne lyyoobi bayzzanchcha giide ammantsibeenna; k'ay hintteppe ooninne Aa palamaw bessiyaa zaaruwaa immibeenna. 13 lyyooba haasayaw kalissiyaa zaaruwaa zaaranawe S'oossaappe attina, asaa gidenna diraw, hintte, «Nuuni aad'd'eeda eratetsaa demmeeddo» geenaadan naagettite. 14 lyyoobi palumetteeddawe hinttenanappe attina, taananna gidenna. Taani hintte haasayeeddawaadan aw zaaruwaa immikke. 15 «lyyoobaa, untunttu dagammiide, ne haasayaw zaaruwaa immanaw danddayibeykkino; untunttoo haasayiyaawe d'ayeedda. 16 Untunttu haasayiyaawaa d'ayiide, c'o"u giide ek'kooppe, taanikka naaganaw koshshii? 17 Tawukka odiyaaawe de'ee; taanikka ta k'ofaa odana. 18 Daro haasayiyaawe de'iyaa diraw, ta gidдон de'iyaa ayyaanay taana oda giide giddee. 19 Be'ite, taw haasayiyaa kaalay imettennawaa gidooppe, taani ho"o woyniyaa eessay kumeedda ogoruwaadan d'uuk'k'ana hanay. 20 Taw hawaappe guutsaa keekkana mala, taani haasayanaw koshshee; ta doonaakka dooyaade, taani ta zaaruwaa immanaw koshshee. 21 Ha yewuwaan taani oonanne maaddikke, woy ay

asanne c'oo sabbikke. 22 Ayaw gooppe, asaa c'oo sabbiyaawe taw mulekka erettena. Taani k'ay hewaa hanooppe, taana Med'd'eeddawe taana murana.

33 «Iyyoobaa, ha"i taani odiyaawaa sisa; ta giyaawaa ubbaa hayzza. 2 Haasayanaw giigaad; ta k'aalatuukka ta ins's'arssaa s'eeran de'iino. 3 Ta haasayiyaa k'aalatu ta wozanaa suuretetsaa k'onc'c'issiino; taani eriyaawaa ta ins's'arssay tumatetsan haasayee. 4 Taana S'oossaa Ayyaanay med'd'eedda; Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa shemppuu taw de'uwaa immeedda. 5 Neeni danddayiyaawaa gidooppe, taw zaaruwaa imma; neena giigissaade, taananna gakketa. 6 «Be'a, taani S'oossaa sintsan ne mala; k'ay taanikka urk'k'aappe med'ettaad. 7 Neeni taw yayyiyaa gaasuu baawa; taani neena naak'k'ikke. 8 «Ne haasayaa ubbaa taani hayzzaadde takkaad; neeni hawaadan yaagishin sisaad; 9 «Taani geeshshanne tooshii bayinna asaa; taani s'illuwaanne nagaraa ootsabeenna asaa. 10 Shin S'oossay taana muranaw gaasuwaa koyee; I taana bare morkkiyaadan paydee. 11 Ta gediya gediya birataan k'achchee; taani tanggiyaa tangguwaa ubbaakka I wochchee» yaagaadda. 12 «Iyyoobaa, neeni ha haasayan likke gidakka! Ane taani new oday; S'oossay asaappe aad'd'ee. 13 Neeni, «S'oossay taani haasayeedda haasayaw zaaruwaa immenna» gaade, ayaw aanana palumettay? 14 Asay akeekanappe attina, S'oossay ha duma duma ogiyaan haasayee. 15 «Asay k'amma hiis'an gisiide, gem"ishshuwaa pannuro wode, S'oossay akumuwaaninne sas'aan haasayee. 16 He wode Asay sisanaadaan haytsaa dooyee; bare seerankka I untuntta dagantsee. 17 Yaatiide Asay nagaraa ootsennaadan te"ee; otoruwaakka asaappe diggee. 18 S'oossay asaa bashshaappe ashsee; hayk'uwaappekka naagee. 19 «S'oossay asaa sakuwaa

hiis'an de'oodekka, bare balaappe simmanaadan seeree. 20
Hewaadan haniide, harggeedda uray katsaa is's'ee; daro mal"o
k'umaykka Aa sheneyee. 21 Aa ashuukka gilk'k'iide wuree;
Aa bollaykka melina, mek'etsay paydetee. 22 Aa shemppatta
duufuwaakko, Aa de'uwuukka hayk'k'uwaa kiitanchchatuwaakko
mateedda. 23 «Asaw suure ogiyaa bessiyaa, sha"an paydetiyaa
kiitanchchatuwaappe ittuu aw gaannatanaw yintto, 24 aw
k'arettiide, «I duufuwaa gelennaadan Aa ashshana. Taani aw
woziyaawaa demmaad» yaagintto, 25 Aa bollay yalagana;
Aa yalagatetsaa wolk'k'aykka aw simmana. 26 He bitanii
S'oossaa woosana; S'oossay Aa woosaa sisana. S'oossay
aw Aa s'illotetsaa zaariyaa diraw, I nashshechchan S'oossaw
goyinnana. 27 He wode asaa sintsan I hawaadan yaagana;
«Taani nagaraa ootsaad; suurebaakka geellayaad; shin S'oossay
ta bayzzuwaadan taw c'iggibeenna. 28 Duufuwan gelennaadan
taana ashsheeda; hekko, ha"i pas'a de'aade, poo'uwaa be'ay»
yaagana. 29 «Be'ite, S'oossay asaw hawaa ubbaa zaari zaariide
ootsee; 30 asaa duufuwaan geliyaawaappe ashshee; de'uwaan I
nashshettanaadan ootsee. 31 «Simmi lyyoobaa, taani odiyaawaa
hayzzaadde sisa. Ane neeni c'o"u giina, taani haasayay. 32
Neeni haasayanaw koyiyaawe de'ooppe, taw haasaya. Taani
neeni s'illuwaa gidiyaawaa bessanaw koyay. 33 Hewe d'ayooppe,
c'o"u gaade, taani haasayiyaawaa sisa. Neena taani aad'd'eeda
eratetsaa tamarissana» yaageedda.

34 K'aykka Eelihu hawaadan yaageedda, 2 «Hinttenoo,
aad'd'eeda eranchchatoo, taani haasayiyaa haasayaa sisite.
Hinttenoo, eranchchatoo, hintte haytsaa taakko yeggite. 3
Ins's'arssay k'umaa mal"uwaa eriyaawaadan, haytsaykka
yewuwaa shaakkiide eree. 4 Ane nuuni likkebaanne

lo'obaa shaakkiide eroytte. 5 «Iyyoobi, «Taani s'illuwaa; shin
 S'oossay ta suure pirddaa taana diggeedda. 6 Taani likke
 gidaadde, worddanchchaadan paydetaad. Taanan bayzzuu
 bayinnanka, I taana pas'ennaadan madutseedda» yaageedda.
 7 «S'oossaa bolla Iyyoobewaadan k'ilic'iyaa Asay de'ii? 8 I
 iitabaa ootsiyaawanttuna zuppetee; nagaranchchatuwaannakka
 hamettee. 9 Ayaw gooppe, I, «Asay S'oossaa nashshechchana
 giide ootsiyaawe ayinne maaddenna» yaagee. 10 «Hewaa
 diraw, hinttenoo, akeekanchcha asatoo, taani odiyaawaa ane
 sisite! Ubbaa Danddayiyaa S'oossay iitabaa mulekka ootsenna.
 11 S'oossay asaw Aa oosuwaadan immee; aa ogiyaadan aw
 c'iggee. 12 S'oossay tumuwaappe iitabaa ootsenna; Ubbaa
 Danddayiyaa S'oossay suure pirddaa geellayenna. 13 Sa'aa
 bolla S'oossaw maataa immeeddawe oonee? K'ay biittaa
 ubbaa bolla Aa suntseeddawe oonee? 14 S'oossay bare
 Ayyaanaanne bare de'uwaa shemppuwaa barekko zaariide
 akkinto, 15 ashuwaa mayyeedda ubbay ittippe d'ayana; Asay
 biittaw duge simmana. 16 «Hintte akeekanchcha gidoope,
 hawaa sisite; ta haasayiyaawaakka hayzzite. 17 Suure
 pirddaa is's'iyawe biittaa mooddanaw danddayii? Yaatina,
 neeni s'illuwaanne wolk'k'aama gidiyaa S'oossaa pirdday? 18
 S'oossay kaatetuwaa, «Hintte shufurotuwaa» yaagee; k'ay biittaa
 mooddiyaawanttakka, «Hintte iita» yaagee. 19 Kaappatuwaa
 som"uwaa s'eelliide maaddenna; duriyaakka mank'k'uwaappe
 aatsiide s'eellenna. Ayaw gooppe, untunttu ubbaykka Aa
 oosotuwaa. 20 Untunttu hekka bilahe akeekenan hayk'k'ana;
 Asay ubbaykka kokkoriide d'ayana; wolk'k'aamatuukka ay
 asaa kushiinne bochchennan kichchana. 21 «S'oossay asaa
 hemetaa s'eellee; Aa tangguwaa ubbaakka wochchee. 22 litaa

ootsiyaawantta S'oossaappe gentsanaw danddayiyaa d'ip'p'i go d'umi baawa. 23 S'oossay asaa bolla pirddanaw, Asay Aa sintsa shiik'anaadan keeruwa immenna. 24 Wolk'k'aamatuwaa ayinne oochchennan mentsereetsee; yaatiide untunttu sa'aan haratuwaa wotsee. 25 I untunttu oosuwa eriyaa diraw, untuntta itti k'amma maataappe wotsiide d'ayissee. 26 Untunttu iitatetsaa diraw, Asay ubbay be'iyaaasan I untuntta muree. 27 Untunttu Aa kaallennaan is's'iide, Aa azazuwaakka aggeeda dirassa. 28 Untunttu hiyyeesatuwaa uk'k'unniide, untunttu S'oossaakko waassanaadan ootseeddino; ikka hiyyeesatuwaa waasuwa siseedda. 29 S'oossay c'o'u gooppe, Aa pirddanawe oonee? I bare som"uwaa wora zaaroppe, asaa maaddiyaawe baawa. I asaappekka c'oraappekka dara. 30 Hewaadankka, S'oossaw yayyena asatuu mooddenaadaaninne asaassikka gite gidennaadan, Asay ubbay digganaw danddayenna. 31 «lyyoobaa, ne nagaraa S'oossaw paas'adii? K'ay zaaraadde nagaraa ootsennaadan geppaadii? 32 Ne bayzzuwaa new k'onc'c'issana mala, S'oossaa woossaadii? Sintsanaw iita oosuwa ootsenan agganaw eeno gaaddii? 33 «Neeni S'oossay ootsiyaawaa is's'aade, ne gatii neeni dosiyaawaadan hananaw koyay? Simmi k'ofaa k'achchanawe neenappe attina, taana gidikke. Hewaa diraw, neeni k'oppiyaawaa taw oda. 34 Akeekanchcha asatuu taani odiyaawaa eeno giino; taani odiyaawaa sisiyaa aad'd'eeda eranchchatuukka hawaadan yaagiino; 35 «lyyoobe eray pac'c'ina, hawaa haasayee; I haasayiyaawoo biletseykka baawa» yaagiino. 36 lyyoobi iita asatuwaadan zaaruwa immeedda diraw, wurssetsaa gakkanaw paac'etteedda gideerenneeshsha! 37 Ayaw gooppe, I bare

nagaraa bolla makkalaa gujje; nu sintsan S'oossaa k'iliic'ee.
Bare k'aalaakka darissiide, S'oossaa bolla biddee» yaageedda.

35 Eelihi k'aykka hawaadan yaageedda; **2** «Iyyoobaa, neeni,
«Taani S'oossaa sintsan s'illuwaa» giyaawe likkee? **3** K'ay,
«Taani nagaraa ootsooppe, neena ay k'ohayttaa? Nagaraa
ootsennan aggooppe, taani go'ettiyaawe ayee?» yaagaade neeni
S'oossaa oochchaadda. **4** Taani newunne neenanna ne laggetoo
zaaruwaa haasayana. **5** «D'ok'k'u gaade salotuwaa s'eella;
neeppe bollaanna de'iyaa shaaretuwaakka ane akeekaade be'a.
6 Neeni nagaraa ootsooppe, hewe S'oossaa ayinne k'ohenna.
Ne bayzzuu darooppekka, neeni S'oossaa ayinne ootsakka. **7**
S'illuwaa gidoope, aw neeni ayaa immay? Woy ne kushiyaappe
I ayaa akkanee? **8** Neeni nagaraa ootsooppe, ne mala asaa
k'ohaasa; k'ay s'illooppekka, asaa go'aassa. **9** «Uk'k'unnay
daroppe Asay waassee; wolk'kaamatuwaa kushiyaappe kessi
akkanaw alluwaa s'eegee. **10** Shin ooninne, «S'oossay, taana
Med'd'eeddawe, k'amman mazamuriyaa immeeddawe, sa'aa
do'atuwaappe aatsiide, nuuna tamarissiyaawenne saluwaa
kafotuwaappe aad'd'eeda eranchcha nuuna ootsiyaawe hak'an
de'ii?» yaagenna. **12** lita asatuu waassiino; shin S'oossay
untuntuu otoruwaa gaasuwaan, untunttoo allenna. **13** Hada
waasuwaa S'oossay tumuwaappe sisenna; Ubbaa Danddayiyaa
S'oossay hewaa hayzzenna. **14** «Iyyoobaa, neeni, «Taani
S'oossaa be'anaw danddaykke; ta mootuu Aa sintsan de'ee;
taani Aa naagay» yaagaasa. Yaatina, new I zaaruwaa immanaw,
ne gaasuu ay keeshshaa guus's'anddeeshsha! **15** S'oossay asaa
murenabaanne nagaraakka sheneko giide aggi aggiyaawaa
gaade k'oppay? **16** Hewaa gidoope, neeni ne doonaa c'oo mela
dooyyasa; eray bayinna haasayaa darissaasa» yaageedda.

36 Eelihi gujjiidekka hawaadan yaageedda; **2** «S'oossaa doonaa gidaade taani new odiyaawe biro de'iyaa diraw, guutsaa danddayaade sisa. **3** Taani ta eraa haakuwaappe ahaad; taana Med'd'eeddawe s'illo pirdaa immiyaawaa gidiyaawaa taani neena erissana. **4** Taani wordduwaa haasayikke; kumentsaa eray de'iyaa uray neenanna de'iyawaa ammana. **5** «Be'a, S'oossay wolk'k'aama; shin I oonanne kad'enna. I akeekankka mina. **6** litatuwaa I pas'a wotsenna; shin uk'k'unnetteeddawanttu maataa I naagissee. **7** S'oossay bare ayifiyaa s'illotuwaappe dentsenna. I untuntta kaatetuwaanna utissiide, med'inaw d'ok'k'u d'ok'k'u ootsee. **8** Shin Asay sanssalatan k'ashettooppe, woy tuggaa wodoruwaan oyk'k'ettooppe, **9** I untunttu oosuwaanne otoruwaan untunttu ootseedda nagaraa k'onc'c'issee. **10** Seeraa sisanaadaan untunttu haytsaa dooyee; nagaraappe simmanaadankka I untuntta azazee. **11** Untunttu sisiide, aw ootsooppe, barenttu laysaa ishaluwaaninne woppan wurssana. **12** Shin untunttu sisennan is'sooppe, mashshaan wurana; untunttu eraa d'ayeedda diraw hayk'k'ana. **13** «S'oossaa ammanenna asatuu barenttu wozanaan hank'k'uwaa dagayiino; I untuntta muriyaa wodekka, maadda giide woossikkino. **14** Untunttu barenttu yalagatetsan hayk'k'iino; untunttu de'uukka yeellaan wuree. **15** S'oossay tuggatiyaawantta untunttu tuggaan tamaarissee; I untunttu metuwaa baggana untuntta sissee. **16** «S'oossay neena metuwaappe kessiide metuu bayinna aako sa'aa afeedda; ne miyaa masoofiyankka mod'd'uwaa guuppeedda. **17** Shin ha"i iitatuwaa pirdaa akkaada; bessiyya muraakka akkaade de'aassa. **18** Neena ooninne duretetsaa bessiide c'immennaadan, daro mattaayiyankka baletsennaadan naagetta. **19** Ne mas'uwaa daruu woy ne minotetsay neena

metuwaappe ashshanee? 20 Asatuu barenttu sa'aappe d'ayiyaa k'ammay yaanaadan amottoppa. 21 Ha metuu ubbay neena gakkweedawe, neena iitaappe ashshanaassa. Hewaa diraw, iitatetsaw guyye simmennaan neena akeeka. 22 «S'oossay bare wolk'k'an d'ok'k'u d'ok'k'u geedda! Aa mala asttamaarii oonee? 23 «Hawaa ootsa» giide S'oossaa azaziyaa asay, woy, «Neeni iita oosuwaa ootsaadda» yaaganaw danddayiyaa Asay baawa. 24 Asay mazamuriyaan sabbeedda Aa oosuwaa neenikka sabbanaw hassaya. 25 Asay ubbay S'oossaa oosuwaa be'eedda; shin be'iide, haakuwaan be'eedda. 26 Be'ite, S'oossay wolk'k'aama! Aa gitatetsaa nuuni akeekibookko; Aa laytsaa c'oratetsaykka paydina gakettenna. 27 «S'oossay haatsaa sa'aappe pude saluwaa afee; yaan iraa kessee. 28 He iray shaariyaappe kesiide, asaw daro bukkanaadan ootsee. 29 Shaarii waan yuuyyinto, walk'k'antsaykka S'oossay de'iyaa saluwaan waan guumminto, ooninne erenna. 30 I bare yuushshuwaan walk'k'antsaa poo'uwaa laalee; shin abbaa c'iimmaa I d'uman kamme. 31 Iraa bukissiyaawan bare asaw daro katsaakka mokissee; hawaadan ootsiide S'oossay asaa ubbaa ayissee. 32 I walk'k'antsaa bare kushiyan oyk'k'ee; bare halchcheedda sa'aa shoc'anaw azazee. 33 Guuguntsay guummiyaawe uushuu uushottanawaa awaayyee; mehiikka uushuu yiyaawaa eree.

37 «Uushuu ta wozanaa diddik'issee; bare de'iyaa saankka piree. 2 Ubbaykka S'oossaa kooshshaa, guuguntsaadan guummiyaa Aa k'aalaa sisite. 3 I saluwaa ubbaappe kiittiyaa walk'k'antsay biittaa gas'aappe gas'aa gakkanaw beettee. 4 Hewaappe guyyiyaan, Aa guntsaa kooshshay sisettee; bare wolk'k'aama kooshshan guumme; Aa kooshshay sisettiyaa wode, bare walk'k'antsaa te"enna. 5 S'oossaa kooshshay

malalissiyaa guntsaa guummee; nuuni akeekanaw danddayenna
wolk'k'aamabaa I ootsee. 6 Shachchaa I, «Sa'aan wod'd'al»
yaagee; wolk'k'aama irakka, «Bukka» yaagiide azazee. 7
«Asay ubbay Aa oosuwa erana mala, he wode bare oosuwa
osuwa aggaanaan ootsee. 8 Do'atuukka barenttu geessuwa
geessuwa geliino; yaan uttiino. 9 Gedissa baggappe gotii yee;
huup'issa baggappeka meeguu yee. 10 S'oossay siid'yaanna
shemppiyaa shemppuwaappe shachchay med'etee; hewan
aakko haatsuukka shuchchaadan minnee. 11 Shaarii haatsaa
tookkanaadan I ootsee; bare walk'k'antsaakka shaariyaa
gidдон laalee. 12 Aa kaaletsuwaan shaaretuu yuuyyi yuuyyi
aad'd'iino; I azaziyaawaa ubbaa untunttu sa'aa bolla ootsiino.
13 S'oossay iraa bukissiyaawe biittaa irs's'issanaassa, woy
asaa muranaassa, woy bare siik'uwaa untuntta bessanaassa.
14 «lyyoobaa, hawaa sisa; S'oossay ootsiyaa malalissiyaa
osuwa takki gaade akeeka. 15 S'oossay shaaratuwa wooti
azazinttonne bare walk'k'antsaakka wooti walk'k'antsintto eray?
16 Shaaratu saluwaan waan tookettooppenne k'ay Aa eray
polo gideedda S'oossay ootsiyaa malalissiyaa osuwa neeni
eray? 17 Gedissa c'arkkuu yiide, biittaa mishissiyaa wode, neeni
hombbiyan metootanaappe attina, mulekka hewaa erakka. 18
S'oossay saluwa masttootiyaadan pididi ootsiide mic'c'iyaa
wode, neeni Aa maaddanaw danddayay? 19 Nuuni eraa pac'a
gidiyaa diraw haasayanaw danddayokko; nuuni S'oossaw waagi
haasayanentto, neeni nuuna tamarissa. 20 S'oossaanna
haasayana gaade taani oochchikke; I taana d'ayissana mala,
taani ayaw Aa dentsereetsaytta? 21 C'arkkuu salotuwa pittiide
geeshsheeddawaappe guyyiyaan, salotuwaan p'ooliyaa aawaa
poo'uwaa Asay s'eellanaw danddayenna. 22 Huup'issa baggana

work'k'aa malatiyaa poo'uu beettee; S'oossaykka yashshiyaa anggan k'onc'c'ee. 23 «Nuuni Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa mata shiik'anaw danddayokko; Aa wolk'k'ay wolk'k'aama. I bare tumu pirdaaninne bare wolk'k'aama s'illotetsan gitaa. 24 Hewaa diraw, Asay aw yayyee; barentta aad'd'eeda eranchcha giyaawantta ubbatuwaa I s'eelenna» yaageedda.

38 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday gotiyaa giddoppe lyyoobaw hawaadan yaagiide zaareedda; 2 «Eri bayinna haasayan ta zoriyaa toochchiyaawe I hawe oonee? 3 Ane neeni asaadan ne s'eessaa danc'c'a denddaade, taani oochchiyaawaa taw oda. 4 «Taani sa'aa med'd'iyaa wode, neeni hak'an de'ay? Ane new akeekay de'ooppe, taw oda. 5 Ha sa'ay ay keeshshaa gidanaw bessintto, he k'ofaa k'achcheeddawe oonee? Likkiyaa wodoruwaakka sa'aa bolla yeggeeddawe oonee? Hewaa zaaruwaa ubbaa eray? 6 Sa'aa tuuk'etuwwa kunddenaadan mintsi oyk'k'eeddawe ayee? Sa'aa baasoo koyiro shuchchaa wotseeddawe oonee? 7 He gallassi wontta s'oolinttetuu ittippe yes's'eeddawaanne kiitanchchatuu ubbay nashshechchaw ilileeddawaa neeni eray? 8 «Abbaa haatsay, biittaa gomppaappe d'uuk'k'iide kesiyaa gallassi, Aa penggetuwaa gorddeeddawe oonee? 9 Abbaa shaariyaa mayzseeddawe, k'ay d'umankka s'aas'a wotseeddawe taana. 10 Abbaw aad'd'ena zawaa med'd'eeddawe, Aa penggiyaanne Aa kulbbuwaa sa'aan wotseeddawe taana. 11 Taani, «Hawaa g akka; shin hawaappe aad'd'oppa; ne wolk'k'aama beetaykka hewan ek'k'o» yaagaad. 12 «lyyoobaa, neeni yelettoodeppe away wontta guuraanna kesanaadan azaza eray? 13 Biittaa gas'aan poo'uwaa bessana malanne iita asatuwaakka untunttu k'osetteedda saappe k'onc'c'iyaa kessana mala, neeni wontta azaza eray? 14

Gallassaa poo'uu zoozatuwaanne zanggaaratuwaa dakkoyiide wotseedda mayuu ek'keeddawaadan beettanaadan ootsee; k'ay urk'k'aa miishshaa bolla wotseedda maatafaadan geeshshiide bessee. 15 litatuu barenttoo poo'o gi wotseedda d'umay d'ayee; untunttu makkalaw dentsiyaa kushiikka me"ee. 16 «C'iimma abbaa giddo gelaade, pulatuwaa be'aaddi? Woy Asay gakkii erenna abbaa gidduwaa paac'c'a s'eella eray? 17 Hayk'uwaa penggetuwaa neena oonentto besseedde? Woy d'ip'p'i go d'umaa penggetuwaa be'aaddi? 18 Sa'ay ay keeshshaa wolk'k'aamentto eray? Hewaa ubbaa neeni eriyaawaa gidoope, taw oda. 19 «Poo'uu de'iyasaa afiyaa ogii hak'an de'ii? K'ay d'umay de'iyaa sa'ay hak'ee? 20 Untuntta neeni untunttu golle golle afanaw danddayay? Untunttu de'iyasaa afiyaa ogetuwaa neeni eray? 21 Neeni sa'ay med'ettiyaa wode yelteeedda dirawunne daro laytsaakka de'eedda diraw, hewaa erennan aggakka! 22 «Suuppa shachchay minjettiyaasaa gelaaddii? Orddo shachchay dooretteeddasaakka be'aaddi? 23 Taani untuntta meto wodiyaaw, olaa wodiyaawunne tooraa gallassaw minjja wotsaad. 24 Walk'k'antsay kesiya sa'aa afiyaa ogii hak'an de'ii? Woy away wulliyaa bagga c'arkkuu hak'appe kesiide c'arkkii? 25 «Wolk'k'aama iray wod'd'iyaa loossuwaa giigisseeddawe, guuguntsaw ogiyaa kesseeddawe oonee? 26 Asi de'enna bazzuwaan iraa bukissiyaawe oonee? 27 Mela bazzuu iraa haatsaan shuggiide, l'o maataa mukkanaadan ootseeddawe oonee? 28 «Iraw woy ketterssaw aawuu de'ii? 29 Orddo shachchawunne burc'c'e shachchaw aata de'ay? 30 Daro iris's'atetsay haatsaa shuchchaadan minisee; abbaa haatsaw bolla baggaakka shachchaa kessee. 31 «Piliyaadisa geetettiyaa s'oolinttetuwaa c'itaa ittippe gatsaade

k'achchanaw danddayay? Ooriyoona geetettiyaa s'oolinttetuwaa c'itay k'ashetteedda wodoruwaa billanaw danddayay? **32** C'itan c'itan de'iyaa s'oolinttetuwaa untunttu wodiyaan wodiyaan kessanaw danddayay? Wogga Beeriyaanne K'eri Beeriya geetettiyaa s'oolinttetuwaa c'itatuwaa ittippe kaaletsanaw danddayay? **33** Salotuu ak'iyaa higgii neeni eray? Woy he higgii sa'aan mooddanaadan ootsanaw danddayay? **34** «Di'uu neena muukkanaadan iraa bukissanaw, ne k'aalaa d'ok'k'u ootsaade, shaaratuwaa azazayi? **35** Walk'k'antsatuu biide yiide, «Hekko, ha'i ay ootsiino» gaana mala, neeni untuntta azazanaw danddayay? **36** Haatsaa kafoo aad'd'eeda eraa, kuttuwaa awuriyawukka akeekaa immeeddawe oonee? **37** Bare eran shaaretuwaa paydanaw danddayaawe oonee? Baanaa munak'k'iide, urk'k'aa kessiide, minisanaw saluwaa shaaretuwaa gede ootsiide, haatsaa duge tigiyaawe oonee? **39** «Gaammotuu ubbay barenttu geessuwaan geessuwaan gisi de'ishshin woy zuggiide naagishin, neeni untunttoo miyaawaa shankkataade immanaw danddayay? Woy koshatti utteedda untunttu maratuwaa kalissanaw danddayay? **41** K'uurotuu koshatti bichchaariya wode, untunttu maratuukka miyaawaa demmanaw taw, S'oossaw, waassiyaa wode, untunttoo miyaawaa immiyaawe oonee?

39 «Deriyan de'iyaa gen'etuu awude yeliinontto, neeni eray? Gaaratuu bannikkiide, barenttu maratuwaa yeliyaa wode be'aaddi? **2** Untunttu kuntsiidde, woyissa keeshshaa aginaa gam'iinonttonne k'ay awude yeliinontto eray? **3** Untunttu gulbbatiide, barenttu maratuwaa yeliyaawe awudentto eray? **4** Untunttu maratuu bazzuwaan dic'c'iide minniino; barenttu aayetuwwa mataappe biino; laa'entso guyye simmikkino. **5** «Dembbaa haretuu yeda de'anaadan ootseeddawe oonee?

K'ashuwaappe untuntta billi yeddeeddawe oonee? **6** Untunttoo taani bazzuwaa de'iyasaa ootsaade immaad; Asay baynna ladda biittaa untuntu de'anaadan ootsaad. **7** Katamaa c'abbuwaappe untuntu haakkiide de'iino; laaggiyaawantu waasuwaakka sissikkino. **8** Untuntu deretuwa barenttoo heemettiyya sa'aa ootsiino; hewan miyaa mul'o maataa k'oriino. **9** «Mentsay new ootsanaw eeno ganddee? Woy ne gaas'aatan k'ammaa ak'anddee? **10** Goshana mala, neeni Aa waas'ay? Woy ginddaa goochchanaadan Aa ootsanaw danddayay? **11** Neeni Aa wolk'k'aa minotetsan ammanettay? Ne daaburssiyya oosuwa I ootsanaadan, aw yegga aggay? **12** I simmiide yiide, ne katsaa k'os's'iyya ne uddumaw shiishshee gaade neeni an ammanettay? **13** «Sogonata bare k'efiyaa ellekka k'aatsaw; shin sogonati k'efetuu sanggaanuwa k'efetuwaanne baalletuwa mala gidikkino. **14** Sogonata bare k'uuk'ulliyaa biittan k'uuk'ullaw; baanay ho'etsanaadan aggaw. **15** Gedii mentsana woy, «Bazzuwaa do'atuu yed'd'ana» gaade k'oppukku. **16** Maratuu barewaa gidennawaadan paydaadde, untunttoo mek'etsaa iitaw. I daaburay ubbay mela attiyaawe iw ayaanne malatenna. **17** Ayaw gooppe, taani S'oossay izo aad'd'eeda eratetsaa diggaad; taani akeekaakka iw immabeykke. **18** Shin denddaade iza wos's'iyya wode, barenanna naasettiyya paraa bollanne paraw bolla miic'c'aw. **19** «Iyyoobaa, paratoo wolk'k'aa immeeddawe, woy paratuwa morggiyya gotosho gammaa mayzzeddawe neenee? **20** Paratuu booliyaadan guppanaadaaninne yashshiyaa daaretsaa untuntu daaranaadan ootseeddawe neenee? **21** Paratuu zanggaaraan biittaa booddiino; barenttu wolk'k'anka nashettiino; yaatiide olaa miishshatuwa danc'c'eeddawantuna gakketanaw olaa dembbaa piriis'iino. **22** Yashshaa giyaawaa untuntu

mulekka erikkino; untuntta ayayenne dagantsenna; untuntu bolla mashshaa zaaretsoopenne guyye simmikkino. **23** Untuntu toggiyaa olanchchatuu oyk'k'eedda olaa miishshatuu p'ooliidde, ittuu ittuwaanna gakketiide giirettiino. **24** Paratuu paachchuriidde yashissiidde, olaw sintsaw piriis'iino. Malakataa punusaa kooshshaa sisiyaa wode, c'o"u giide ek'k'anaw danddaykkino; **25** malakataa punniyaa wode, «Hayyashsho!» yaagiino. Olaa peenuwaa haakuwaan akkiino; olaa gadaawatuu azaziyaa azazuwaanne olanchchatuwaa c'EEK'uwaa sisiino. **26** «Gac'ii bare k'efiyaa gedissa mic'c'iide paallanaw danddayanaadan, aad'd'eeda eratetsaa aw immeeddawe neenee? **27** Arggantsay pude kesiide, bare golliiyaa d'ok'k'a deretuwaan kees's'anaw ne azazuwaa naagii? **28** Arggantsay aafuwaa doonaan bare golliiyaa kees's'iide de'ee; zaallatuwaa za'otuukka aw geessuwaa gideeddino. **29** Hewan uttiide, barew miyaawaa wochchee; Aa ayifii haakuwaappe demmee. **30** Arggantsaa maratuu suutsaa ushiino; bakkutay de'iyaa saan hak'ankka I shiik'ee» yaageedda.

40 Med'inaa Goday Iyyooba, **2** «Iyyoobaa, Asay Ubbaa Danddayiyaa S'oossaanna mootettiide, shatimmi erii? Ane S'oossaanna mootettiyaa uray aw zaaro» yaageedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, Iyyoobi Med'inaa Godaw zaariide, hawaadan yaageedda; **4** «Abeet S'oossaw, taani patsenna laafa asaa; taani new woota zaaranaw danddayayitaa? Taani ta doonaan ta kushiya wotsaad. **5** Taani itti gede haasayaad; shin taw zaariyaawe baawa. Laa'entsuwaa haasayikke» yaageedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday gotiyaa giddoppe Iyyoobaw hawaadan yaageedda; **7** «Attuma asaadan ne s'eessaa danc'c'a denddaade, taani oochchiyaawaa taw oda. **8** Neeni taana bayzzanchcha kessana hanay? New s'illuwaa gidanaw,

taana wordduwaa kessay? 9 S'oossaa wolk'k'aa mala wolk'k'ay new de'ii? S'oossay guummiyaawaadan neeni guummanaw danddayay? 10 Hewaa gidoope, ane ne bonchchuwaaninne gitatetsan dendda! Ne puulaanne anggaa mayya! 11 Ne hank'k'uwaa boshaa ane tiga; otorettiyyaa asaa ubbaa s'eellaade, ane kawushsha! 12 Ane loytza s'eellaade, otorettiyyaa ubbaa yeellaya; iitaa ootsiyaawantta ubbaa untunttu de'iyaa saan yed'd'a! 13 Untunttu ubbaa biittan mooga; duufuwaa duge wotsaade, untuntta gordda. 14 Yaatooppe, ne wolk'k'an neeni s'oonanawaa taani new markkattana. 15 «Taani neena med'd'eeddawaadan med'd'eedda, Bihemoota giyaa do'aa ane s'eella! I booraadan maataa mee. 16 Aa s'eessan de'iyaa wolk'k'aynne Aa uluwaa kammeedda shayaa minotetsay loytzi daro. 17 Aa dufii zigaadan sitti gi utteedda; Aa gediyyaa s'ap'otuukka minuwaan dook'eteeddawannta. 18 Aa mek'etsatuu naasiyaa bombbaa mala; Aa gediikka birataa zanggetuwaa mala. 19 «S'oossay med'd'eedda med'etatuubbaappe I aad'd'i malalissiyaawaa. Aa Med'd'eeddawaappe attina, Aa s'oonanaw danddayiyaawe baawa. 20 Do'ay ubbay kaa'iyaa zoozii aw miyaawaa mokissee. 21 Aguntsay de'iyaa mitsaa garssan gisee; mak'k'aa gidдон c'ariyaan k'osettee. 22 Aguntsay de'iyaa mitsatuu barenttu kuwan Aa gentsiino; shaafaa doonaan doliyaa mitsatuu Aa kammiino. 23 Shaafay kumiide goggiyaa wodekka dagammenna; Yorddaanoosa Shaafay Aa som"uwaan d'arc'c'ettiyaa wodekka I saro de'ee. 24 Aa ayifiyaa toyissiide, Aa oyk'k'anaw danddayiyaa Asay de'ii? Aa siid'iyaa akka p'iriyaa k'aran c'addi oyk'k'anaw danddayiyaawe oonee?

41 «Neeni Leewaataanna giyaa dawiyaa moliyaa oyk'k'iyaa mans's'ak'uwaa oyk'k'anaw, woy Aa ins's'arssaa wodoruwaan

k'achchanaw danddayay? 2 Aa siid'iyaa dafuwaa gelissanaw
 danddayay? Woy Aa gac'uwaa mans's'ak'uwaa c'addaade
 oyk'k'ay? 3 I neena, «Hayyanaa taana yeddaarikkii» yaagiide
 woossanee? Woy I new mal"o k'aalan haasayanee? 4 Neeni
 Aa med'inaw ne k'ooma ootsanaw, I neenanna c'aak'uwaa
 c'aak'k'etannee? 5 Asay kafuwaanna kaa'iyawaadan, neeni
 aanana kaa'ay? Woy Aa k'achchaade, ne mac'c'a k'oomatoo
 kaa'anaadan immay? 6 Moliyaa oyk'k'iyawaanttu Aa gatiyaan
 palumettiino? Woy zal"anchchatuu Aa k'ans's'ereetsiide zal"iino?
 7 Neeni Aa galbbaa mac'c'aamiyan, Aa huup'iyakka goman
 c'addaade k'ohanaw danddayay? 8 Ane Aa ne kushiyan bochcha;
 neeni aanana baas'eteedda baas'iyaa hassayaade, laa"entsaade
 aanana baas'etanaw kajjeelakka! 9 «He dawayaa oyk'k'anaw
 kajjeeliyaawe mela; haray attina, Aa be'eedda ubbaykka
 yashshaw kokkoree. 10 I giseeddasaappe Aa dentsetsanaw
 ooninne s'alenna; yaatina, ta sintsan ek'k'anaw danddayiyaawe
 oonee? 11 Zaara imma gaanaw, taw koyiro immeeddawe
 oonee? Saluwaappe garssaana de'iyabay ubbay tawaa. 12
 «Leewaataana gedetuwaabaa, Aa wolk'k'aama wolk'k'aabaanne
 Aa lo"iyaa bollaabaa haasayiyaawaa taani aggikke. 13 Aa
 galbbaa k'aaranaw danddayiyaawe oonee? Aa doonaa bis'aalana
 danddayiyaawe oonee? 14 Yashshiyaa achchay de'iyaa
 Aa goggoc'c'uwaa pook'k'anaw danddayiyaawe oonee? 15
 Aa zokkiyaa galbbay ittuu ittuwaa bollan dooretteeddanne
 shuchchaadan minneedda gondalletuwaa malatee. 16 Unttuntu
 ittuu ittoo loytsi matatteedda diraw, unttuntu gidduwaanna,
 haray atto, c'arkkuukka aad'd'anaw danddayenna. 17 Unttuntu
 ubbaykka ittuu ittuwaanna gakketti utteedda diraw, unttunta
 ayayenne shaakkenna. 18 «I hed'd'ishiyaa wode, p'olk'k'u giyaa

poo'uu kesee; Aa ayifetuukka wontta s'alk'k'iyaaadan zo''iino. 19
 Aa doonaappe tamaa lac'uu kesee; tamaykka piriide wod'd'ee.
 20 Penttiyaa disttiyaappe garssa baggana ees's'iyaa mak'k'aappe
 kesiyaa c'uwaadan, Aa siid'iyaaappe c'uway kesee. 21 Aa
 siid'iyaaana kesiyaa shemppuu s'iis'untsaa bonk'k'issee; tamaa
 lac'uukka Aa doonaappe kesee. 22 «Aa morggiyaan wolk'k'ay
 de'iyaa diraw, I loytsi yashshiyaawaa. 23 Aa ashuu ittippe
 nuketti utteedda diraw, Aa bollay birataadan minnee. 24
 Aa wozanay shuchchaadan mina; gaac'c'iyaa wos'aadankka
 mina. 25 I denddiyaa wode, minotuukka yayyiino; untunttu
 dagammiide bak'atiino. 26 Aakko gakkiyaa mashshay ayinne
 allaalle kessenna; tooray, woy aday, woy gomay Aa ayinne
 ootsenna. 27 Birataa I dalaadan, nahaasiyaakka museedda
 mitsaadan paydee. 28 Wonddaafiyaa aday Aa bak'atissena;
 yambbarshshan oliyaa shuchchaykka aw suullaa mala. 29
 Dullay aw itti buus'a mala; tooraa s'onggiyaa wode, k'ilic'iide
 miic'c'ee. 30 Aa uluwaa bollan de'iyaa galbbay me"eretteedda
 kon"aadan k'ara; urk'k'aanna I biyaa wode, maarashaadan
 biittaa p'alk'k'ee. 31 «Abbaa pentteedda haatsaadan bukkee;
 s'aaruwaa gidдон penttiyaa zayitiyaadankka bulibulissee. 32
 Bareppe guyyenna p'ooliyaa ogiyaa kessee; abbaa haatsaakka
 bootsa hoommoo laammee. 33 Biittaa bollan Aa mala med'eti
 baawa; I yayyi erenna med'etaa. 34 Loytsi wolk'k'aama gideedda
 med'etatuwaa ubbaa I zik'k'i ootsiide s'eellee; do'aa ubbatoo I
 kaate» yaageedda.

42 Hewaappe guyyiyaan, Iyyoobi Med'inaa Godaw
 hawaadan yaagiide zaareedda; 2 «Neeni ubbabaa
 ootsanaw danddayiyaawaanne ne halchchuwaakka digganaw
 danddayiyaawe bayinnawaa taani eray. 3 «Laa ha eray

bayinnan ta zoriyaa gentsiyaawe oonee?» yaagaade taana
 oochchaadda. Tumuppe taani taw gelibeennabaa haasayaad; ta
 eraappe haakkeedda malalissiyaabaa haasayaad. 4 «Neeni
 taana, «Taani odiyaa wode hayzza; taani oochchiyaa wode
 oda» yaagaadda. 5 «Taani kase nebaa ta haytsaan sisaad;
 shin ha"i ta ayifiyaan neena be'aad. 6 Hewaa diraw, taani
 haasayeeddawe taana yeellayeedda. Taani bidintsaaninne
 baanan uttaade paas'ay» yaageedda. 7 Med'inaa Goday hawaa
 lyyoobaw haasayeeddawaappe guyyiyaan, Temaanappe yeedda
 Elifaaza hawaadan yaageedda; «Ta k'oomaa lyyoobewaadan,
 hintte tawaa likke haasayibeenna diraw, ne bollanne ne laa"u
 laggetuwaa bolla ta hank'k'uu ees's'i keseedda. 8 Hewaa diraw,
 ha"i laappun korumatuwaanne laappun dorssaa orggetuwaa
 akkiide, ta k'oomaa lyyoobakko biite; s'uuggiyaa yarshshuwaa
 hintte bayzzoo yarshshite. Ta k'oomay lyyoobi hinttew woosana;
 taanikka Aa woosaa sisaade, hintte bayzzuwaadan murikke.
 Hintte ta k'oomaa lyyoobewaadan tabaa likke haasayibeykkita»
 yaageedda. 9 Hewaappe guyyiyaan, Temaanappe yeedda
 Elifaazi, Shuuhappe yeedda Bilddaadinne Naa'imappe yeedda
 S'oofaari biide, Med'inaa Goday untuntta azazeeddawaadan
 ootseeddino. Med'inaa Godaykka lyyooba woosaa siseedda. 10
 lyyoobi bare laggetoo woosseeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa
 Goday aw zaariide ishalisseedda; aw kasewaa diraw laa"u
 kushiya ootsiide immeedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, Aa
 ishataa, Aa michchetuunne kase Aa eriyaawanttu ubbatuu
 aakko yeeddino; Aa son aanana gibiraa meeddino. Aw
 kayyottiide, Med'inaa Goday Aa bolla aheedda meto ubbaappe
 Aa mintsetseeddino. K'ay ubbaykka aw work'k'aa migiduwaanne
 biraa immeeddino. 12 Med'inaa Goday lyyooba wurssetsa laytsaa

koyiro laytsaappe aatsiide anjeedda. lyyoobaw tammanne
oyddu sha"u dorssatuu, usuppun sha"u gaalotuu, itti sha"u
waatsa booratunne itti sha"u mac'c'a haretuu de'iino. 13 K'ay
aw laappun attuma naanatuunne heezzu mac'c'a naanatuu
yeletteeddino. 14 Bayira mac'c'a naatto Yimiimo, laa"entsiyaanna
K'as'ii'o, heezentsiyaana K'erenihafuuko yaagiide suntseedda.
15 lyyooba mac'c'a naanatuwaadan malaa lo"o mac'c'a Asay
biittan sa'aan hak'anine beetena. Unttuntu aawuu untunttoo
unttuntu ishatuwaana laattiyaa biittaa shaakkiide immeedda. 16
Hewaappe simmina, lyyoobi s'eetanne oytamu laytsaa de'eedda;
bare naanatuwaanne bare naanatuwaa naanatuwaa oyddentso
yeletaa gakkanaw be'eedda. 17 lyyoobi daro wodiya de'iide,
lo"o c'ima c'imiide hayk'k'eedda.

Mazimuriyaa

1 Iitatuwaa zoriyaan beennawe, woy nagaranchchatuwaa ogiyaan ek'k'ennawe, k'iliic'iyaa wanttu shiik'uwaan uttenuwe, hewe anjetteedawaa. **2** Shin Med'inaa Godaa higgiiyan I nashettee; Aa higgiiyaa gallassinne k'amma k'oppee. **3** Hewe goggiiyaa haatsaa s'ap'uwaan tokettiide, ayifiyaa aginaan ayifiyaa, bare haytsaakka k'ok'k'ofenna mitsaa mala. I ootsiyaa ubbay aw hane. **4** Shin iitatu hewaa mala gidikkino; c'arkkuu pitti afiyaa suullaa mala. **5** Hewaa diraw, iitatuwaa bolla S'oossay pirdana; nagaranchchatuukka s'illotuwaa shiik'uwaan ek'k'ikkino. **6** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday s'illotuwaa ogiyaa eree; shin iitatuwaa ogii d'ayana.

2 Amanenawanttu ayaw dendiinoo? K'ay kawutetsatuu ayaw patsennabaa mak'ettiinoo? **2** Sa'aa kaatetuu denddeeddino; asaa mooddiyaawanttu ittippe shiik'eeddino. Untunttu Med'inaa Godaa bollanne I okkeeddawaa bolla ittippe shiik'eeddino. **3** Untunttu, «Nuuni untunttu sanssalataa duutsoytte; untunttu nuuna k'achchiyaawaakka wora oloytte» yaagiino. **4** Saluwaan bare araatan utteeddawe untunttu bolla miic'c'ee; Goday untunttu bolla k'iliic'ee. **5** I bare hank'k'uwaan untuntta seeree; bare wolk'k'aama hank'k'uwaan untuntta yashissee. **6** Goday, «Taan ta geeshsha deriyaa S'iyoonne bolla ta kaatiyaa kawutsaad» yaagee. **7** He kaatii, «Taan Med'inaa Godaa higgiiyaa awaayana; I taana, «Neeni ta na'aa; taani hachchi new aawuwaa gidaaddi. **8** Neeni taana oochcha; Taani kawutetsaa ubbaa new immana; sa'aa ubbay nebaa gidanawaa. **9** Neeni birataa s'am'an untuntta mentsereetsana; Untuntta neeni urk'k'aa miishshaa mentsiyaawaadan liik'issana» yaagee» yaageedda. **10** Hewaa diraw, hinttenoo kaatetoo, eeyattoppite; ha sa'aa

mooddiyaawanttoo, hinttena naagite! **11** Med'inaa Godaw yashshatetsan ootsite; kokkorssaan azazettite. **12** S'oossay hank'k'ettina, ogiyaan hintte d'ayennaadan suure wozanaan aw goynnite; ayaw gooppe, Aa hank'k'uu ellekka ees's'i kesana. Bak'ati an k'osetti attiyaa ubbatuu anjjettedawantta.

3 Bare na'aa Abeseloomappe bak'ateedda wode Daawita mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, ta morkketuu ayaa c'oratteeddinoo! Ta bolla aappunatuu denddiinoo! **2** Darotuu, «S'oossay Aa ashshenna» yaagiide tawaa haasayiino. **3** Shin abeet Med'inaa Godaw, Neeni ta yuushshuwaan gond dalle. Taana bonchchissiyaawenne ta suntsaa d'ok'k'u ootsiyaawe neenattee. **4** Taani ta k'aalaa d'ok'k'issaade Med'inaa Godaakko waassay. Bare geeshsha deriyaappe taw I zaaree. **5** Med'inaa Goday taana naagiyaa diraw, taani gisaade gem"ishayenne beegottay. **6** Taani taana dooddiide denddeedda, tammu sha"aa asatookka yayyikke. **7** Abeet Med'inaa Godaw, dendda! Abeet ta S'oossaw, taana ashsha! Ayaw gooppe, neeni ta morkkatuwaa ubbaa goggoc'c'uwaa shoc'aadda; iitatuwaa achchaakka mentsaadda. **8** Ashshuu S'oossaawaa; S'oossaw, ne asaa neeni anjja.

4 Zammaaretuwaa Kaappoo Diitsatuwaan Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa Abeet taana s'illissiyaa S'oossaw, taani neena s'eesiyaa wode, taw koya. Taani un"etteedda wode, taana shemppissaadda. Taw neeni k'aretaade ta woosaa sisa. **2** Hinttenoo asatoo, awude gakkanaw ta bonchchuwaa kawushshiitee? Shori bayinnabaakka awude gakkanaw hintte siik'iitee? Wordduwaa awude gakkanaw c'addi oyk'k'i kaalliitee? **3** Shin Med'inaa Goday S'oossaa asatuwaa barew dummay wotseeddawaa hintte erite. Taani Med'inaa Godaa s'eesiyaa wode, I taw sisee. **4** Hank'k'ettite, shin hintte hank'k'uwaan

nagaraa ootsoppite. Hiis'an gisiyaa wode, hintte wozanaa biditenne sirp'p'i giite. 5 Likke yarshshuwaa yarshshitenne Med'inaa Godaan ammanettite. 6 Darotuu, «Nuuna lo"obaa bessanawe oonee?» yaagiino. Abeet Med'inaa Godaw, neeni nuuna keeka ayifiyaan s'eella. 7 Neeni ta wozanaan wolk'k'aama nashshechchaa kuntsaadda. Hewenne, katsaa ayifiinne ooratsa woyniyaa eessay, barenttoo darina nashetiyaa nashechchaappekka dariyaawaa. 8 Abeet Med'inaa Godaw, ne s'alalay taana saruwaan naaga wotsiyaa diraw, taani gisaade sarotetsaan gem"ishshay.

5 Zammaaretuwaa Kaappoo Suusullatuwaan Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, taani odiyaawaa hayzza; ta ooliyaanne sisa. 2 Ta kaatiyawunne ta S'oossaw, Taana maadda gaade ta neekko waassiyiyaa diraw, ta woosaa sisa. 3 Abeet Med'inaa Godaw, wontta wontta guuran neeni ta k'aalaa sisaasa. Wontta wontta guuran taani ta woosaa ne sintsa shiishshaade, neeni taw immiyaa zaaruwaa akkana gaade naagay. 4 Neeni iitatetsan nashetena S'oossaa; iitabay neenana de'enna. 5 C'ee'ettiyaawanttu ne sintsan ek'k'ikkino; iitabaa ootsiyaa ubbatuwaa neeni is's'aa. 6 Wordduwaa haasayyaawanttakka neeni d'ayissaasa. Suutsaa gussiyaawanttanne c'immiyaa asatuwaa, S'oossay shenetee. 7 Shin taani ne maarotaa daruwaan ne golliyyaa gelana. Ne Geeshsha Golliyaakko simmaade, new yashshatetsan goynnana. 8 Abeet Med'inaa Godaw, Taana ne s'illotetsan kaaletsa; ta morkkatuwaa diraw gaade, ne ogiyaa ta sintsan suurisa. 9 Unttunttu doonaappe kesiyaawe ammantsenna. Unttunttu wozanaanka genii kumeedda; untunttu doonay dooyetteedda duufuwaa mala; Unttunttu barenttu ins's'arssan

c'immiino. **10** Abeet S'oossaw, untuntta neeni pirdda; untuntu kobay untuntta akki bo. Untuntu nagaray daro gideedda diraw, neeni untuntta yederssa; ayaw gooppe, untuntu ne bolla makkaleeddino. **11** Shin neekko bak'ati k'osetti attiyaa ubbay nashetino; untuntu ubbaa gede nashshechchan yes's'ino. Neenikka untuntta naagana; ne suntsaa siik'iyaa ubbatuu neenan loytsi nashetino. **12** Ayaw gooppe, abeet Med'inaa Godaw, tumukka neeni s'illuwa anjaasa. Neeni gondallii kammiyaawaadan ne keekkatetsan Aa kammaasa.

6 Zammaaretuwa Kaappoo Diitsuwaan Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, ne hank'kuwaan taana seeropparikkii; woy ne yiluwaan taana muroppaarikkii. **2** Abeet Med'inaa Godaw, taani labbanneedda diraw, taana maaraarikkii. Abeet Med'inaa Godaw, ta wozanay madus's'o diraw, taana patsa. **3** Ta shempatta daroppe un"ettaaddu; shin S'oossaw, taana maaddanaw neeni awude gakkanaw gam"ay? **4** Abeet S'oossaw, neeni simmaade, taana ashsha; ne maarotaa daruwaan taana kessa akka. **5** Hayk'keedda uray ooninne neena hassayenna; duufuwaan neena galatiyaawe baawa. (Sheol h7585) **6** Taani ooliyaan daaburaad; K'amma ubbaan taani yeekkaade, ta hiis'aa irs's'issaad; ta borkkotsaakka ta afotsaan muusuud'issaad. **7** Ta morkkatuwa ubbaa gaasuwaan taani afos's'eedda diraw, ta ayifii galjjeedda; ta ayifii demmennaan is's'eedda. **8** Med'inaa Goday taani yeekkiyaa yeekuwa siseedda diraw, Hinttenoo, iitaa ootsiyaa ubbatoo, gede taappe shaakettite. **9** Med'inaa Goday ta watiwatuwa siseedda; Med'inaa Goday ta woosaanne sisee. **10** Ta morkke ubbatuu yeellatinonne tuggatino. Untuntu k'oppennaan yeellatiide, guyye simmino.

7 Biiniyaama Zariyaa Kuuzawaa Daawite, S'oossaakko
 Zilaaledda Zilaassaa. Abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, taani
 neekko bak'ataade k'osettay. Taana yederssiyaa ubbatuwaappe
 neeni taana ashsha akka. **2** Neeni taana ashshenabaa gidoope,
 Unttuntu taana gaammuwaadan bonk'k'iide, ooninne ashshenan
 mentsereetsana. **3** Abeet Med'inaa Godaw ta S'oossaw,
 Taani asaa naak'k'eeddawaa gidoope, Hewenne ta laggiyaw
 lo"uwaa diraw iitaa zaareeddawaa gidooppenne, Woy gaasuu
 bayinnan ta morkkiyaa bonk'k'eeddawaa gidoope, Hawaa mala
 yewotuwaappe ittuwaanne taani ootseeddawaa gidoope, **5** ta
 morkkii taana yederssiide oyk'k'o. Taana sa'aan yed'ereetso;
 yaatiide, taana biittaan oli basho. **6** Abeet Med'inaa Godaw,
 ne hank'k'uwaan dendda ek'k'a; ta morkkatuwaa ees'siyaa
 hank'k'uwaa bolla dendda. Ta S'oossaw Godaw, beegotta;
 tumuwaa pirdda. **7** Kawutetsatuwaa shiik'uu ne yuushshuwaan
 shiik'o; neeni untuntuppe bollaanna gidaade haana. **8** Med'inaa
 Goday kawutetsatuwaa bolla pirddee. Abeet Med'inaa Godaw,
 taw ta s'illotetsaadan pirdda; Abeet Ubbaappe D'ok'k'aw, ta
 suuretetsaadan pirddaa. **9** K'ofaanne wozanaa biddaade eriyaa
 s'illo S'oossaw, iitatuwaa geniyaa neeni d'ayissa. Shin s'illuwaa
 sarotan minisa wotsa. **10** Wozanaa s'illuwaa ashshiyaa S'oossay
 taw gondalle. **11** S'oossay s'illuwaa pirddiyaawaa; I hachchi
 hachchi hank'k'ettiyaa S'oossaa. **12** Asay bare nagaraa paas'iide
 simmennaan is's'ooppe, S'oossay bare mashshaa leefee; I bare
 wonddaafiyaa giigissee. **13** I bare wod'iyaa olaa miishshatuwaa
 giigissee; Tamaa lac'uwaadan p'ooliyaa bare wonddaafiyaa
 tooraa giigissee. **14** litatetsaa shahaareedda, geniyaa shahaara
 shahaareeddawe, wordduwaa yelee. **15** Hara asatoo ollaa
 bookkeedda asay bare bookkeedda ollaan barew kunddee.

16 I ahiyaa genii Aa huup'iyaw simmee. Aa makkalayenne Aa huup'iyaw simmee. 17 Med'inaa Godaa s'illotetsaa diraw, taani Aa galatana; K'ay Ubbaappe D'ok'k'iyaa Med'inaa Godaa suntsaw, taani galataa yes's'ana.

8 Zammaaretuwaa Kaappoo Suusullatuwaan Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Abeet Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, ne suntsay sa'aa ubbaa bollan ayaa bonchchetteeddeeshsha! Neeni ne bonchchuwaa salotuwaappe bollan d'ok'k'u d'ok'k'u ootsa wotsaadda. 2 Neeni ne morkkatuwaaw diraw, Ne baaligaaraanne new manddiyaawaa sirp'p'i ootsanaw, guutsa naanatuwaa doonaan d'ammiiyaa naanatuwaa doonaan galataa kuntsaadda. 3 Neeni ne birad'd'etuwaan med'd'eedda ne salotuwaa, Sa'aan sa'aan neeni wotseedda aginaanne s'oolinttetuwaaw taani be'iyaa wode, 4 neeni asaabaa k'oppanaw Asay ayee? Woy neeni aw hirgganaw I ayee? 5 Aa neeni S'oossaappe amareedawaa guutsaadda; Bonchchuwaanne gitatetsaa kalachchaa Aa huup'iyaa wotsaadda. 6 Aa neeni ne med'd'eedda med'etetsaa ubbaa bollan moooddiyaawaa ootsaade suntsaadda; ubbabaa Aa gediyaappe garssanna wotsaadda. 7 Dorssatuwaanne booratuwaa, sa'aa do'atuwaanne, 8 saluwaa kafotuwaa, abbaa moletuwaanne, abbay goggiyaasan wad'd'iyaawannta ubbaakka Aa moodissaadda. 9 Abeet S'oossaw, nu S'oossaw, ne suntsay sa'aa ubbaan ayaa bonchchetteeddeeshsha!

9 Zammaaretuwaa Kaappoo, «Na'aa Hayk'uwaan» Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Abeet Med'inaa Godaw, taani neena ta kumentsaa wozanaappe galatana; Neeni ootseedda maalalissiyaa ne oosuwaaw ubbaakka odana. 2 Neenan nashettananne hashshu gaana. Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossaw, taani ne suntsaw galataa yes's'ana. 3 Ta morkketuu

guyye simmiyaa wode, ne sintsappe d'ubetti d'ayana. **4** Neeni taw s'illo pirddaa pirddaadda; Neeni s'illotetsan pirddaadde, ne kawutetsaa araatan uttaadda. **5** Neeni kawutetsaa seeraadda; iitatuwaakka d'ayissaadda. Neeni untunttu suntsaa med'i med'inawukka k'uc'c'a diggaadda. **6** Morkketuu med'inaa d'ayuwaa d'ayeeddino; k'ay untunttu katamatuwaa ubbaanna d'ok'olla diggaadda. Untunttu ubbaanna dogetti atteeddino. **7** Shin Med'inaa Goday med'inaw kaatetiide de'ee; I bare kawutetsaa araataa pirddaw giigisseedda. **8** Ha sa'aa s'illotetsan pirddana; asatuwaakka suuretetsaan pirddana. **9** Med'inaa Goday un"etteeddawanttoo bak'ati attiyaawaa; meto wodiyaankka geli attiyaa geessuwaa. **10** Ne suntsaa eriyaawanttu neenan ammanettiino; ayaw gooppe, Med'inaa Godaw, neeni neena koyiyaawantta yegga agga beykka. **11** S'iyooone Deriyan kaateti utteedda Med'inaa Godaw galataa yes's'ite. I ootseedda ubbabaakka asaa ubbaw odite. **12** Ayaw gooppe, suutsaa gussiyaawanttoo haluwaa kessiyaa S'oossay naak'etteeddawanttu waasuwa sheneko geena. **13** Abeet Med'inaa Godaw, S'iyooone asaa kariyaan taani ek'k'aade, Ne galataa odana malanne hewan ne atotetsaan loytsi nashettana mala, ta morkketuu taana yederssiyaawaa be'a. Neeni ne maarotaan, hayk'k'uwaaappe taana ashsha. **15** Kawutetsatuu barenttu bookkeedda ollaan barenttoo kunddeeddino. Untunttu k'osi wotseedda p'irii untunttu gediya oyk'k'eedda. **16** Med'inaa Goday bare s'illo pirddan barew eretteedda; iita Asay bare kushiyan ootseedda oosuwa p'iriyaan oyk'k'etteedda. **17** litatuu duufuwaa baana; S'oossaa dogiyaa kawutetsatuu ubbaykka untunttudan hanana. (Sheol h7585) **18** Hiyyeesay ubbaa gede dogetti attena; woy metootanchchay wotseedda hidootay

med'inaw d'ayenna. **19** Abeet Med'inaa Godaw, Asay ne bolla denddiide, bare wolk'k'aan c'ee'ettenna mala, neeni dendda! Ne sintsan kawutetsatuwaa bolla neeni pirddaa. **20** Abeet Med'inaa Godaw, untuntta neeni yashissa; untuntu asaa gidiyaawaa neeni untuntta erissa.

10 Abeet Med'inaa Godaw, ayaw haakkaade ek'k'ay? Metuwaa wodiyaan ayaw neeni geemmay? **2** Bare otoruwaan iita Asay hiyyeesaa shankkatee. Untuntu barenttu pala mak'k'uwaan barenttoo oyk'k'ettino. **3** He iitay bare wozanaa iita amuwaan c'ee'etee; yoranchchay Med'inaa Godaa bolla iita k'aalaa haasayenne kaddee. **4** Iitay bare otoruwaan S'oossaa koyenna; bare k'ofa ubbankka S'oossaa ayinne koyenna. **5** Ubbabay aw ubbaa wodekka kumee; I otoruwaa p'ees's'alee. Ne higgii aw gelenna; bare morkkatuwaa bollan I k'iliic'ee. **6** Bare wozanaan I, «Taana ayayne k'aatsenna. Taana ubbakka metuu gakkenna» yaagiide k'oppee. **7** Aa doonaan shek'ay, wordduunne manddetsay kumeedda. Bare ins's'arssan genebaanne iitabaa haasayanaw elleellee. **8** Heeraan k'osettiyaasan I zuggiide uttee. Bare wod'iyawaa wod'anaw k'osetti naagiidde, wolk'k'ay bayinna ashkketuwaa s'eellee. **9** Bare k'osettiyaasan geemmiide, hiyyeesaa oyk'k'anaw gaammuwaadan zuggee. I hiyyeesaa oyk'k'iide, bare p'iriyaaan goochchiide afee. **10** Yaatina, wolk'k'ay bayinna hiyyeesay shoc'etee; nippi geenne he minuwaan s'oonettee. **11** I bare wozanaan, «S'oossay taana dogi kichcheedda. Bare som"uwaa taappe gentsi kichcheedda; ubbakka I be'enna» yaagee. **12** Abeet Med'inaa Godaw, dendda. S'oossaw, ne kushiyaa d'ok'k'u ootsaade dentsa; hiyyeesaa dogoppa. **13** Nagaranchcha uray bare wozanaan, S'oossaa ayaw kad'ii? Bare k'ofankka, «S'oossay taana murena» ayaw

yaagii? **14** Shin S'oossaw, neeni tumukka be'aasa; metuwaakka waayiyaakka s'eellaasa. Neeni ubbaa wode nuuna maaddanaw giiga uttaadda. Yii'atoo neeni maaduwa. K'ohetteeddawe neeni maaddanaadan barena new sheed'd'e. **15** Geniyaawanttu wolk'k'aa neeni wurssa; lita asatuwaakka hewaadda ootsa. Laa"entso untunttu gidдон itatetsay beettena mala untuntta mura. **16** Med'inaa Goday med'i med'inaw kaatetiide de'ee; hara kawutetsatuu Aa biittaappe d'ayana. **17** Abeet Med'inaa Godaw, neeni barentta kawushshiyaawanttu amuwaa sisaasa. Neeni untuntta mintsetsaasa. **18** Yi'atoone un"etteeddawanttoo tumuwaa pirdaa; sa'aan de'iyaa asay, untuntta yashissenna mala, Untunttu waasuwa sisaasa.

11 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Taani Med'inaa Godaa gidдон bak'ata k'osetta attay. Yaatina, hintte taana ayaw, «Kafuwaadan ne deriyaa bak'ata» yaagiitee? **2** Hekko nagaranchatuu, wozanaa geeshshatuwaa d'uman c'addanaw, barenttu wonddaafiyaa bak'etsaa bolla pootsaa toliino. **3** Baasuu bayiyaa wode, s'illuu ayaa ootsanaw danddayii? **4** Med'inaa Goday bare Geeshsha sa'aan de'ee; bare saluwaa kawutetsaa araatan, Med'inaa Goday asaa s'eellee; S'oossaa ayifii asaa biddee. **5** Med'inaa Goday s'illuwaa biddee. Shin iitatuwaanne kobabaa siik'iyaa wantta I loytsi is's'ee. **6** S'oossay iitatuwaa bolla ees's'iyaa tamaa bonk'kuwaanne ees's'iyaa diiniyaa bukissana. D'ayssiyaa gotiyaa c'arkkuwaan untuntta murana. **7** Med'inaa Goday s'illo gideedda diraw, s'illotetsaa dose. Suure asatuu Aa sintsa be'ana.

12 Zammaaretuwaa Kaappoo Diitsaan Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Med'inaa Godaw, nuuna maaddaarikkii? Ayaw

gooppe, S'oossaa Asay ubbakka baawa; asaa gidдон
 ammanettiyaawe d'ayikichcheedda. 2 Ubbaa wodekka ittuu
 ittoo wordduwaa haasayiino; ittuu ittuwaa sheleeshshiyaa
 ins's'arssan baletsuwaan haasayiino. 3 Abeet Med'inaa Godaw,
 ha sheleeshshiyaa doonaa bara. Otoruwaan c'ee'etiyaa
 ins's'arssaa ubbaa neeni c'igga olaa. 4 Unttuntu, «Nuuni
 nu ins's'arssan s'oonana; nu mettershay nuwaa; nu goday
 oonee?» yaagiino. 5 Med'inaa Goday, «Hiyyeesatuu un"etteedda
 dirawunne, Metootanchchatuwaa ooliyaa diraw, ha"i taani
 denddana. Taani untuntu amottiyaa sarotetsaan untunta
 wotsana» yaagee. 6 S'oossaa k'aalatu walakki bayinna
 geeshshatuwaa; c'ooc'iyaa taman laappun gede tigetteedda
 biraadan geeyyeeddawanta. 7 Abeet Med'inaa Godaw, neeni
 untunta sarotetsaan naaganne hawaa mala asaappe med'inaw
 untunta ashsha. 8 Asaa gidduwaan iitay bonchchetteedda
 wode, iitatu ubbaa saanna simeretteeddino.

13 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita
 Mazimuriyaa. Abeet Med'inaa Godaw, awude gakkanaw neeni
 taana dogay? Med'inaw taana dogay? Awude gakkanaw neeni
 taappe geemmayi? 2 Taani ta k'ofaanna baas'etiyaawe awude
 gakkanaassee? Ubbaa gallassi kayyuu ta wozanaan de'anawe
 awude gakkanaassee? Ta morkketuu ta bolla goobanawe awude
 gakkanaassee? 3 Med'inaa Godaw ta S'oossaw, haa taakko
 s'eellaade, taw zaara. Ta ayifiyaa poo'issaade, hayk'k'uaappe
 taana ashsha. 4 «Nuuni Aa s'ooneeddo» yaagiide, ta morkketuu
 c'ee'etennaadan te"a. Ta kunddetsan untuntu nashettenaadan
 digga. 5 Shin aggena ne maarotaan taani ammanettay; neeni
 taana ashshiyaa diraw, taani nashettay. 6 Med'inaa Godaw,
 taani new yes's'ana; ayaw gooppe, neeni taw keekkaadda.

14 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Eeyyatuu barenttu wozanaan, «S'oossay baawa» yaagiino. Unttuntu de'uu bayeedda. Unttuntu sheneyiyaawaa ootsiino; lo"iyaawaa ootsiyaa Asay baawa. 2 S'oossaa koyiyaa eranchchatuu de'inttonne be'anaw, Med'inaa Goday saluwaappe duge asaa s'eellee. 3 Shin ubbaykka wora simmeeddino; ubbaykka ubbaanna go"ennabaa gideeddino. Lo"iyaawaa ootsiyaa ooninne baawa; haray atto ittuunne baawa. 4 Med'inaa Goday, «Hawanttu ta asaa, asay k'umaa miyaawaadan bonk'k'i miino. lita asatuu tumu ayaanne akeekikkino? Unttuntu taana woossikkino» yaageedda. 5 Shin S'oossay s'illo asatuwaana de'iyaa diraw, iitatu hewan dagamana. 6 Unttuntu hiyyeesatuwaa k'ofaa halissiino; shin Med'inaa Goday hiyyeesatuu bak'atiide, k'osetti attiyaa sa'aa. 7 Israa'eeliyaw atotetsay S'iyooneppe yeerennee! Med'inaa Goday untunttu de'uwaa zaariyaa wode, Yaak'ooba zeretsay nashettana; Israa'eeliyaa Asay nashshechchaa pooc'u gaana.

15 Daawita mazamuriyaa Abeet S'oossaw, ne dunkkaaniyaan gam"anawe oonee? Ne geeshsha deriyaan neenana de'anawe oonee? 2 Suure de'uwaa de'iyaawaa, S'illobaa ootsiyaawaa, bare wozanaappe tumuwaa haasayiyaawaa, 3 hara asaa suntsaa bayzenawaa, Bare laggiyaa bolla iitabaa ootsennawaa, bare shooruwaa zigirennawaa; 4 Med'inaa Godaan is's'etteedda asatuwaa kad'iyaaawe, Shin S'oossaw yayyiyaa asatuwaa bonchchiyaawe, bare c'aak'keeddawaa ayaa dees'inakka poliyaawe, 5 bare miishshaa dichchaw immennawe, S'illo asatuwaa k'ohanaw mattaayiyaa akkenawe. Ha yewotuwaa ootsiyaawe, med'inawukka k'aas's'enna.

16 Daawita woosaa Abeet S'oossaw, taani neekko bak'ateedda diraw, taana naaga. **2** Taani Med'inaa Godaw, «Neeni ta Godaa; Neepe attin, hara lo"uu taw baawa» yaagay. **3** Sa'aan de'iyaa geeshshatuu ay mala galatetteeddino! Ta nashechchay ubbay untuntunna ittippe gidiyaawaa. **4** Worddo s'oossatuwaa kaalliyaawantu barenttu bolla metuwaa darissiino. Shin taani untunttu worddo s'oossatoo yarshshikke; taani untunttu suntsaa s'eesikke. **5** Ta Med'inaa Godaw, ta de'uwaa laatayne s'uu'ay neena; taana koshshiyaa ubbaa neeni taw immaasa. Ta de'uwaa saamay neena. **6** Neeni taw wad'd'eedda saamay ay keeshshaa lo"ee! Ee ta laatay tumuwaappe lo"a! **7** Taana zoriyaa Med'inaa Godaa galatay; bilahekka ta wozanay taana seeree. **8** Taani ubbaa gede Med'inaa Godaa taappe sintsayay I taappe ushechcha baggana de'iyaa diraw, taani hirggikke. **9** Hewaa diraw, ta wozanay nashettee; ta shemppuukka hashshu gee. Ta bollaykka hirggi bayinnan de'ee. **10** Taana Si'oooliyaw aatsaade immakka; neeni ne geeshsha musissakka. (Sheol h7585) **11** Neeni taana de'uwaa ogiyaa besaasa. Taani ne matan de'ina, ta nashechchay polettee; ne ushechcha baggana injiii med'inaw de'ee.

17 Daawita woosaa Abeet Med'inaa Godaw, ta s'illo oochchiyaawaa sisa; ta waasuwa hayzza. Taani c'immenna ins's'arssaappe woossiyaa woosaakko, ne haytsaa zaara. **2** Ta shatintsay ne sintsaappe yo; ne ayifii likke gidiyaawaa s'eello. **3** Neeni k'amman taana s'omoosaadda; ta wozanaa paac'c'aadda. Shin ta bollappe ayinekka demmakka. Ta ins's'arssaykka balettibeena. **4** Taani hara asatuwaadan iita k'aalaa haasayikke; taani ne azazuwaa naagiyaa diraw, gene ogiyaa kaallabeykke. **5** Ta gedii d'ubettenna mala, ta tangguu ne ogiyaappe gas'aa

kesibeenna. **6** Abeet S'oossaw, neeni sisiyaa diraw, taani neena woossay. Ne haytsaa taakko zaaraadde, taani new odiyaawaa hayzza. **7** Barenttu morkkatuwaappe bak'atiyaawantta ne ushechcha kushiyan k'osaade ashshiyaawoo, ne lo"otetsaa maalalissiyaa ogiyaan besa. **8** Ne ayifiyaa c'iruwaadan taana naaga; ne k'efiyaa giddon taana k'osa. **9** Taana un"i wotseedda iitatuwaappenne dooddi wotseedda s'ala morkkatuwaa kushiyaappe taana k'osa. **10** Unttunttoo k'areti baawa; otoruwaan haasayiino. **11** Taani biyaasa'aa ubbaan untunttu taana dooddiino. Taana biittan aatsi yegganaw s'eelliino. **12** Unttuntu barenttoo miyaawaa koyiyaa gaammotuwaa mala; geeman zuggi naagiyaa wodalla gaammotuwaa mala. **13** Abeet Med'inaa Godaw, dendda. Ta morkkatuwaanna ek'ettaade s'oona; ne mashshaan iitatuwaappe taana ashsha akka. **14** Abeet Med'inaa Godaw, hawaa mala asaappe, Unttuntu kaac'ay ha sa'aa de'uwaa s'alala gidiyaa asaappe ne kushiyan taana ashsha. Neeni untunttoo minjjeedda boshan untuntta mura; he boshayenne untunttu naanaatoo gidiide, untunttu naanatuwaa naanatookka palaho. **15** Shin taani s'illotetsan ne som"iyaa be'ana. Taani denddiyaa wode, ne mala be'aade nashettana.

18 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda Daawita Mazimuriyaa. Med'inaa Goday Aa Morkkiyaappenne Saa'oola Kushiyaappe Ashsheeda Wode Daawite Med'inaa Godaw Ha Yetsaa Yes's'eedda Abeet Med'inaa Godaw, ta wolk'k'aw, taani neena siik'ay. **2** Med'inaa Goday taw wogga zaallaa; Taani olaappe naagettiyaa miis'aa; I taana ashshiyaawaa. Ta S'oossay taani aakko bak'atiyaa ta wogga zaallaa. I ta gondalliyaa; I taana ashshiyaa wolk'k'aa; I taani k'osetta attiyaa sa'aa. **3** Galatay bessiyaa Med'inaa Godaa taani

s'eesay; I ta morkkatuwaappe taana ashshee. 4 Hayk'uwaawodoruu taana k'achcheeda; bashshay di'uwaadan taana dagantseedda. 5 Duufuwaa wodoruu taana k'achcheeda; hayk'k'uu p'iriyaadan taana oyk'k'eedda. (Sheol h7585) 6 Taana metuu iissina, Med'inaa Godaa s'eesaad; «Taana maadda» gaade ta S'oossaw waassaad. I bare Geeshsha Sa'aan ta kooshshaa siseedda; taani waasseedda waasuu Aa haytsaan wod'd'eedda. 7 Wod'd'ina S'oossay hank'k'etteedda diraw, Biittay yiik'k'iyiik'k'iide k'aas's'eedda; deretuwaaw s'ap'uu gajigajiide kokkoreedda. 8 Aa siid'iyappe hank'k'uwaaw c'uway c'uwatteedda; Aa doonaappe miyaa tamaa lac'uunne s'uuggiyaa bonk'k'uu keseedda. 9 Saluwaa I p'alk'k'iide, duge wod'd'eedda; he wode Aa gediyaappe garssaana sik'imeteedda shaarii de'ee. 10 K'efiyaana de'iyaa kiitanchchaa kiruubiyann uttiide paalleedda; c'arkkuwaa k'efiyaa akkiide elleelleedda. 11 Barena d'uman kammeedda; Aa dunkkaanii iraanna sik'imeteedda shaariyaa. 12 Aa sintsan de'iyaa wolk'k'aama poo'uwaappe shachchaynne tamaa lac'uu keseedda; Kesiide sik'imeteedda shaariyaa aad'd'iidde beedda. 13 K'ay Med'inaa Goday guuguntsaadan saluwaappe guummeedda; Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossay walk'k'antsaanninne tamaa lac'uwaan k'onc'c'eedda. 14 Bare wonddaafiyaa c'ubiyaa yeddiide, Bare morkkatuwaa laaleedda; walk'k'antsaa poo'uwaaw kiittiide, untuntta yedersseedda. 15 Abeet Med'inaa Godaw, neeni seereedda wodenne, Hank'k'ettaade peenuk'eedda wode, abbaa haatsay giseedda biittay beetteedda. K'ay sa'aa baasuukka k'onc'c'eedda. 16 S'oossay bollappe kushiyaaw duge yeddiide, taana oyk'k'eedda; c'iimmo haatsaappe taana kesseedda. 17 I taana ta wolk'k'aama morkkiyaappenne, taana is's'iyaawantuppe ashsheeda. Ayaw

gooppe, untunttu taw loytsi daro wolk'k'aama. 18 Ta waayiyaa gallassi untunttu ta bolla dendeeddino; shin Med'inaa Goday taana zemppissiyaawaa. 19 I taana aakko sa'aa kesseedda; taanan nashetteedda diraw, taana ashsheeda. 20 Ta s'illotetsaadan Med'inaa Goday taw c'iggeedda; ta kushiya geeshshatetsaadan I taw zaareedda. 21 Taani Med'inaa Godaa ogiyaa kaalaad; taani ta S'oossaa aggade wora babeykke. 22 Taani Aa higgiiyaa ubbaa naagaad; Aa wogaa poliyaawaa aggabeyikke. 23 Taani Aa sintsan suure de'aaddi; taani taana nagaraappe naagaad. 24 Hewaa diraw, Med'inaa Goday taw ta s'illotetsaadaaninne ta kushii Aa sintsan geeshsha gidiyaawaadan zaareedda. 25 Abeet S'oossaw, ammanettiyaawantoo neeni ammanettiyaawaa; suuretoo neenikka suure. 26 Geeshshatoo neenikka geeshsha; shin geellatoo neeni c'inc'a. 27 Barentta hokisiyaawantta ashshaasa; shin barentta d'ok'k'issiyaawantta neeni zik'k'issaasa. 28 Abeet Med'inaa Godaw, neeni ta s'omppiyaa poo'issaasa; ta S'oossay poo'issina, ta d'umay kichchee. 29 Ne maaduwaan taani ta morkke wotaadaratuwaa olay; ta S'oossan taani untunttu miis'aa s'eeraana guppa aad'd'ay. 30 S'oossaa ogii suure. Med'inaa Godaa k'aalay geeshsha. Aakko bak'atiyaa ubbatoo I gondalle. 31 S'oossaappe attina, hara Med'inaa Goday baawa; nu S'oossaappe attina, hara wogga zaalli baawa. 32 Taw wolk'k'aa immiyaawenne ta ogiyaa saro ootsiyaawe S'oossaattennee. 33 I ta gediya gen"iyaa gediyaadan minisee; taana d'ok'k'a sa'atuwaan sarotetsaan wotsee. 34 I ta kushiya olaa meezeyee; Hewaa diraw, taani ta k'esiyaan naasiyaa giyaa birataa wonddaafiyaa dafaade dukkay. 35 Taana ashshiyaa ne gondalliyaa neeni taw immaadda. Ne ushechcha kushii

taana zempissime; ne lo"o oytsay taana d'ok'k'isee. 36 Ta hamettiyaasaa aassaasa; hewaa diraw, ta gedii halis's'ibeenaa.

37 Ta morkkatuwaa taani yederssa oyk'k'aad; taani untuntta d'ayissennan de'aadde guyye simmabeykke. 38 Taani untuntta laa"entso denddenaadan shoc'aad; untuntu ta gediyaan kunddeeddino. 39 Olaw taana wolk'k'aa danc'c'isaadda; taananna gaaddatiyaawantta taw gulbbatissaadda. 40 Ta morkkatuwaa ta sintsappe guyye bak'atissaada; taana is's'iyaaawantta taani d'ayissaad. 41 Barentta maaddana mala waasseeddino, shin ooninne untuntta ashshibeenna. Med'inaa Godaakka untuntu s'eeseeddino, shin I untunttoo koyibeenna.

42 C'arkkuu pittiide afiyaa baanaadan taani untuntta liik'issaad; ogiyaan de'iyaa urk'k'aadankka untuntta yed'd'aad. 43 Makkala asaappe taana ashshaadda. Taana kawutetsatuwaa bollan suntsaadda; taani erenna Asay taw moodeteedda. 44 Untuntu ta woriyaa sisiide, taw azazettiino; allaga dere asaykka ta sintsan hokkiino. 45 Untuntu wozanaa kahaa aggiino. Barenttu naagettiyya miis'aappe kokkoriidde yiino. 46 Med'inaa Goday de'ee! S'oossay, ta wogga zaallay galatetto! Taana ashshiyaa S'oossay d'ok'k'u d'ok'k'u go! 47 I ta haluwaa kessiyaa S'oossaa; kawutetsatuwaa taappe garssaana moodissiyaawaa; 48 ta morkkatuwaappe taana ashshiyaawaa. Abeet S'oossaw, neeni taananna gaaddatiyaawanttu bollan taana d'ok'k'u d'ok'k'u ootsaasa; Makkalanchcha asatuwaappe neeni taana ashshaasa.

49 Hewaa diraw, taani neena kawutetsatuwaa gidдон galatana; taani Med'inaa Godaa suntsaa sabbana. 50 S'oossay bare kaatiyaw s'oonuwaa bollan s'oonuwaa immee. Bare okkeedda, Daawitewunne Aa zeretsaw, lo"otetsaa med'inaw bessee.

19 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Salotuu S'oossaa bonchchuwaa haasayiionne salotuwaa gufantsuu I bare kushiyan ootseeddawaa awaayee. **2** Itti gallassay yenkko gallassaw hewaa odee; itti k'ammaykka yenkko k'ammaw eratetsaa k'onc'c'issee. **3** Haasayi woy k'aalay baawa; untunttu kooshshaykka sisettenna. **4** Gidooppekka, untunttu haasayaa kooshshay sa'aa ubbaan laaletteedda; untunttu k'aalaykka sa'aa gas'aa gakkeedda. S'oossay away de'iyaa sa'aa saluwaan giigisseedda. **5** Nashettiide kare sooppe kesiyaa mishiraadan, Wotsaa naasiyaw giigeedda wotsanchchaadan, away wontta wontta kesee. **6** Away itti bagga saluwaa gas'aappe mokkiide, hara bagga saluwaa gas'aa gakkanaassi bee; Aa ho"uwaappe geemmiyaawe ayayne baawa. **7** Med'inaa Godaa higgii suure; shemppuwaa zaaree. Med'inaa Goday odiyaawe ammanettiyaawaa; akeekay pac'c'eeddawanttoo eratetsaa immee. **8** Med'inaa Godaa wogay likke; wozanaa nashechchee. Med'inaa Godaa azazuu geeshsha; wozanaa poo'issee. **9** Med'inaa Godaw yayyiyaawe geeshshatetsaa; hewe med'inawukka ek'k'iid de'iyaawaa. Med'inaa Godaa pirdday tumanne s'illuwaa. **10** Work'k'aappenne walakki bayinna work'k'aappe aad'd'iide dosettee; eessaappenne eessaa ililuwaappe aad'd'i mal"ee. **11** K'ay taana ne k'oomaa naagettanaadan zoree; ne higgiiyaa naaguu daro go"ee. **12** Bare huup'iyaa balaa demmiyaawe oonee? Abeet S'oossaw, geemmedda nagaraappe taana geeshsha. **13** K'ay taani, ne k'oomay, S'alan nagaraa ootsennaadan, neeni taana naaga. Taana nagaraw moodisoppa; he wode taani suure gidaade, wolk'k'aama bayzuwaappe geeyana. **14** Abeet Med'inaa Godaw, ta wogga zaallaw, taana wozeeddawoo, Ta doonaappe

kesiyaa k'aalayenne ta wozanaa k'ofay neena nashechchiyaawaa gido.

20 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa Neeni metooteedda wode Med'inaa Goday ne woosaa siso; Yaak'ooba S'oossaa suntsay neena miniso. **2** Bare Geeshsha Sa'aappe new maaduwa kiiito; S'iyooneppe neena zemppisso. **3** Ne yarshshuwaa ubbaa I new hassayo; ne s'uuggiyaa yarshshuwaan nashetto. **4** Ne wozanaa amuwaa new immo; ne halchchuwa ubbaa polo. **5** Ne s'oonuwaa diraw, nuuni nashshechhaw homboc'ana; nu S'oossaa suntsan nu banddiraa d'ok'k'u ootsana. Neeni woosseeddawaa ubbaa Med'inaa Goday new immo. **6** Med'inaa Goday bare dooredda kaatiyaw s'oonuwaa immiyaawaa taani biro eray. I bare geeshsha saluwaan sisana; bare ushechcha kushiyan wolk'k'aama s'oonuwaa aw immana. **7** Ittuu ittuu barenttu olaa paray goochchiyaa gaariyan, Haratuu barenttu paran c'ee'ettiino; shin nuuni Med'inaa Godaa nu S'oossaa wolk'k'an c'ee'etteetto. **8** Unttuntu d'ubettiide kunddana; shin nuuni dendiide, min ek'k'ana. **9** Abeet Med'inaa Godaw, kaatiyaw s'oonuwaa imma; nuuni neena s'eesiyaa wode sisa.

21 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, kaatii ne minotetsan hashshu gee; neeni immeedda s'oonuwaan I ayaa nashetti! **2** Neeni Aa wozanaa amuwaa aw immaadda; k'ay I neena bare ins's'arssan oochcheeddawaa diggabaakka. **3** Neeni lo"o anijuwaan Aa mokkaasa; geeshsha work'k'aa kallachchaa Aa huup'iyaa wotsaasa. **4** Neeni de'uwaaw aw immanaadan neena woosseedda; Aw c'ora laytsaanne adussa de'uwaaw immaadda. **5** Neeni s'oonuwaa immeedda diraw, Aa bonchchuu

daree; gitatetsaanne anggaa aw immaadda. 6 Neeni aw med'inaa anjuuwa immaasa; neeni ittippe de'iyawaan Aa nashechchaasa. 7 Kaatii Med'inaa Godaan ammanettee. Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossaa lo"otetsaa diraw, I k'aas'enna. 8 Ne kushii ne morkkatuwaa ubbaa kutuutana; ne ushechchay neena is'siyaawanta demmana. 9 Neeni k'onc'c'iyaa wode, untuntta c'ooc'iyaa tamaadan s'uuggana. Med'inaa Goday bare hank'k'uwa suuluwaan untuntta mittana; Aa tamaykka untuntta mi d'ayissana. 10 Neeni untunttu naanatuwaa biittaappe, untunttu zeretsaakka asaa giddoppe d'ayissana. 11 Ne morkketuu ne bolla shiik'inonne iitabaa mak'ettiino; shin polikkino. 12 Ayaw gooppe, neeni untuntta ne wonddaafiyaa pootsan dukkanaw baabisana; guyye zaaraadde bak'atissana. 13 Abeet Med'inaa Godaw, ne minotetsan d'ok'k'u d'ok'k'u ga; ne wolk'k'aa diraw new galataa mazimuriyaa yes'seetto.

22 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Wontta Guuraa «Gen"iyaa» Yetsaadaan Yes'etteedda Daawita Mazimuriyaa Ta S'oossaw, ta S'oossaw, taana ayaw aggaadii? Taana maadda gaade taani new watiwatiyaa wode, ayaw taappe haakkay? 2 Abeet ta S'oossaw, gallasan ubbaan taani new waassay; shin neeni taw allakka. K'amman ubbankka new waassay, shin woppaa demmikke. 3 Gidooppenne, neeni geeshsha. Israa'eeliyaa galatay ne araataa yuushshuwaan de'ee. 4 Kase nu aawotuu neenan ammanetteedino; neenan ammanettina, neeni untuntta ashshaada. 5 New waassiide atteeddino; neenan ammanettiide yeellatibeykkino. 6 Shin taani asaa gidikke; taani gus'uniyaa. Taani asan kad'etteeddawaanne k'iliic'etteeddawaa. 7 Taana be'iyaa ubbatuu k'id'iino; untunttu taana s'iti s'eellinonne

barenttu huup'iyaa k'aatsiino. 8 Yaatooppe, «I Med'inaa Godaan ammanetteedda; ayaw Aa ashshennee? Med'inaa Goday Aa dosooppe, ane Aa ashsho» yaagiino. 9 Gidooppenne, taana ta aatti uluwaappe suure yeliseeddawe neena; ta aatti d'antsaa d'ammiyaa wodekka taani ammanettanaadan ootsaadda. 10 Taani yelettoodeppe doommaade neenan dic'c'aad; ta aatti uluwaappe doommaadekka, neeni ta S'oossaa. 11 Metuu taakko matiyaa dirawunne taana maaddiyaawe bayinna diraw, Ha"i neeni taappe haakkoppa. 12 Daro morkketuu koruma booratuwaadan taana dooddiino; k'ayc'c'iyaa Baasaane biittaa booratuwaadan taana dooddiino. 13 Mentsereetsiyaanne gudiyaa gaammuwaadan barenttu doonaa ta bolla hanggiino. 14 Taani haatsaadan goggaad; ta mek'etsatuu barenttu kuushshaappe koletteeddino. Ta wozanay eessaa muk'aaddaa mala, ta gidдон seeri wuree. 15 Ta k'ood'ii kon"aadan melee; ta ins's'arssay kookkiyaana oyk'k'etee. Neeni taana hayk'k'eedda asaadan baanan yeggaadda. 16 Kanatuu taana te"eeddino; iita asatuu ta yuushshuwaan dooddeeddino. Ta kushetuwaanne ta gedetuwaa c'addiino. 17 Ta mek'etsatuwaa ubbaa taan payday. Ta morkketuu taana s'eellinonne derek'k'iino. 18 Ta mayuwaa shaakki akkiino; ta adussa mayuwaan saamaa yeggiino. 19 Abeet Med'inaa Godaw, neeni taappe haakkoppa. Abeet ta wolk'k'aw, taana maaddanaw ellekka haaya. 20 Taana mashshaappe ashsha; ta uushshuwan de'iyaa kanatuwaa wolk'k'aappe ashsha. 21 Gaammotuwaa doonaappe taana ashsha; k'ayc'c'iyaa bazzuwaa booratuwaa kac'iyappe taana naaga. 22 Taani ne suntsaa ta ishatoos odana; maabaraa shiik'uwaaanka neena galatana. 23 Hinttenoo, Med'inaa Godaw yayyiyaawanttoo, Aa galatite. Hinttenoo, Yaak'ooba zeretsatoo,

ubbaykka Aa bonchchite. Hinttenoo, Israa'eeliyaa zeretsatoo, ubbatuukka bonchchuwaan aw yayyite. **24** I naak'etteeddawantta kad'enna; untuntta gakteedda k'ohuwaa taw ay metee geena. Bare som"uwaa untunttuppe gentsenna; shin untuntu maadoo aakko waassiyaa wodiyaan, untuntu waasuwa sisee. **25** Taani neeni ootseedda lo"o oosuwa diraw, kuntseedda shiik'uwaan galatana. Taani shiik'etteeddawaa new yayyiyaa asaa sintsan gatsana. **26** Hiyyeesatuu miide kallana. Med'inaa Godaa koyiyaawanttu Aa galatana. Untuntu med'inaw de'ana. **27** Sa'aa gas'aa gakkanaw Asay ubbay hassayiide, Med'inaa Godaakko simmana. Asaa zare ubbay aw goyinnana. **28** Ayaw gooppe, kaatetiyyaa maata Med'inaa Godaawaa; kawutetsatuwa I mooddee. **29** Sa'aan de'iyaa dure asatuu ubbay aw goyinnana. Barentta hayk'k'uaappe ashshanaw danddayennawanttunne baanaw laamettiyaawanttu ubbatuu aw gulbbatana. **30** Yiyaa zeretsay aw kiittetana; asay Godaa oosuwa yiyaa yeletaw odana. **31** Biro yelettibeenna asaykka Aa s'illotetsaa odana. «S'oossay bare asaa ashsheedda» yaagiyaawe odettana.

23 Daawita mazamuriyaa Med'inaa Goday ta hentsanchchaa; taw ayayenne pac'c'enna. **2** Taana aac'a k'ooruwaan shemppissee; woppu geedda haatsaakko laaggee. **3** Ta de'uwaa ooras's'isee. Bare suntsaa diraw, taana s'illotetsaa ogiyaan kaaletsee. **4** Neeni ta S'oossay taananna de'iyaa diraw, Taani d'ip'p'i go d'umaa zanggaaraa gidduwaanna booppekka, iitabaw yayyikke. Ne gatimayenne ne guufii taana mintsetsiino. **5** Ta morkkatuwaa sintsan taw gibiraa makkaadda. Taana mokkaad, ta huup'iyaa zayitiyyaa okkaadda. Ta wanc'c'ay palahiide goggana gakkanaw kuntsaadda. **6** Ne keekkatetsayenne maarotetsay ta de'uwaa

laytsaa ubbaan tumuwaappe taana kaallana. Taani Med'inaa Godaa golliyaan med'inaw de'ana.

24 Daawita mazamuriyaa Sa'ayne sa'aan kumeeddawe ubbay Med'inaa Godaawaa; biittayne biittan de'yaabay ubbay aawaa. 2 Ayaw gooppe, sa'aa wolk'k'aama abbaa bollan I hiis's'eedda; c'iimmo haatsaa bollan minisiide essee. 3 Med'inaa Godaa deriyaa gi'anawe oonee? Aa geeshsha sa'aan ek'k'anawe oonee? 4 Aa kushii nagaraappe geeyyeeddawaa, Aa wozanay geeshsha gideeddawaa, eek'aw goyinnennawaa, wordduwaan c'aak'k'ennawaa. 5 I Med'inaa Godaappe anjuuwa akkana; ashshiyaa S'oossaappe I s'illotetsaa pirddaa akkana. 6 S'oossaakko s'eelliyaa asayne Yaak'ooba S'oossaa sintsa koyiyaa Asay hawanttu mala. 7 Penggetuu dooyettite! Bonchcho kaatii gelana mala; beni penggatuu Aa nashechchaan morkite! 8 He bonchcho kaatii oonee? Minuunne wolk'k'aamay Med'inaa Godaatee! Olawukka I wolk'k'aama Med'inaa Godaatee! 9 Penggetuu dooyettite! Bonchcho kaatii gelana mala; beni penggatuu Aa nashechchaan morkite! 10 Ha bonchcho kaatii oonee? Ha bonchcho kaatii saluwaa med'etetsatuwaa Med'inaa Godaatee!

25 Daawite Mazimuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, ta shempuwaappe neena woossay. 2 Abeet ta S'oossaw, taani neenan ammanettay; taana yeellayoppa; ta morkkatuwaa haytsaa kessoppa. 3 Neenan hidootaa ootsiyaawanttu yeellatikino; shin gaasuu bayinnan geniyaawanttu yeellatana. 4 Abeet Med'inaa Godaw, taana ne ogiyaa bessa; ne ogiyaa taana tamarissa. 5 Neeni taana ashshiyaa S'oossaa gidiyaa diraw, ne tumatetsan taana kaaletsaanne tamarissa. Gallassaa kumentsan taani neenan hidootaa ootsay. 6 Abeet Med'inaa Godaw, beniideppe

de'iyaa ne k'aretaanne ne keekatetsaa hassaya. 7 Ta yalagatetsaa nagaraanne bayzzuwaa hassayoppa. Abeet Med'inaa Godaw, ne keekatetsaanne lo"otetsaa hassaya. 8 Med'inaa Goday keekkanne suure; hewaa diraw, nagaranchchatuwaa bare ogiyaa tamaarissee. 9 Ashkketuwaa suuretetsan kaaletsee; ashkketuwaa bare ogiyaa tamaarissee. 10 Med'inaa Godaa c'aak'uwaanne Aa awaayuwaa naagiyaawanttoo Aa ogii ubbay tumatetsaanne keekatetsaa. 11 Abeet Med'inaa Godaw, ta nagaray loytsi dara; gidoopekka, ne suntsaa diraw, atto yaaga. 12 Med'inaa Godaw yayyiyaa Asay oonee? I dooriide kaalana ogiyaa S'oossay Aa tamarissana. 13 I ubbaa gedekka lo"o de'ussaa de'ana; Aa zeretsatuu biittaa laattana. 14 Med'inaa Goday barew yayyiyaawanttoo, bare s'uuraa shaakkiyaawaa; I untunttoo bare c'aak'uwaakka k'onc'c'issee. 15 Med'inaa Goday ta gediya p'iriyaappe kessiyaa diraw, ta ayifii maadoo ubbaa gede aakko s'eellee. 16 S'oossaw, taani taarekka de'iyaa k'ohetteedda asaa gidiyaa diraw, haa taakko simma; ne maarotetsaa taana bessa. 17 Taw hirggay dareedda; ta metuwaappe taana neeni woza. 18 Ta metuwaanne ta tuggaa neeni be'a. Ta nagaraa ubbaa atto ga. 19 Ta morkketuu ay keeshshaa dareeddenttonne be'a; untunttu taana wod'anaadan is'siyaawaa s'eella. 20 Neeni taana naaga; neeni taana ashsha; taani neekko bak'ateedda diraw, taana yeellayoppa. 21 Taani neenan hidootaa ootseedda diraw, suuretetsayne tumatetsay taana naago. 22 Abeet S'oossaw, Israa'eeliyaa asaa untunttu metuwaa ubbaappe neeni ashsha.

26 Daawita mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, taani suuretetsan hametteedda dirawunne, sid'ii bayinnan Med'inaa Godaa ammanetteeda diraw, taw pirddaa. 2 Abeet Med'inaa

Godaw, taana paac'c'a, taana bidda; ta wozanaa s'omoosa.

3 Ayaw gooppe, aggena ne siik'uu ta sintsan de'ee; taani ne tumatetsaa ogiyaan hamettay. **4** Taani c'immiyaa asatuwaana ittippe uttikke; lo'a malatiyaa iitatuwaa maabaran gelikke. **5** litaa ootsiyaa asatuwaa shiik'uwaa taani is's'ay; makkalanchchatuwaanna ittippe uttikke. **6** Abeet Med'inaa Godaw, taani k'ohabeennawaa bessanaw ta kushiya meec'c'ay. New yarshshiyaa sa'aa yuuyyay; **7** ne galataa yetsaa yes's'ayne neeni ootseedda ooratsabaa ubbaa oday. **8** Abeet Med'inaa Godaw, neeni de'iyaa golliyya, ne bonchchuu ak'iyaa sa'aa taani dosay. **9** Taana nagaranchchatuwaanna ittippe pittoppa; woy asaa wod'iyaa wantunna ittippe d'ayissoppa. **10** Unttuntu kushiyan iita halchchuu de'ee; k'ay untunttu ushechcha kushiyan mattaayii kumi utteedda. **11** Shin taana gidooppe, taani suuretetsan hamettay. Taana woza; taw k'areta. **12** Ta gedii dembba sa'aan ek'keedda; taani wolk'k'aama shiik'uwaan Med'inaa Godaa galatana.

27 Daawita mazamuriyaa Med'inaa Goday taw poo'onne taana ashshiyaawaa; yaatina, taani ow yayyanitaa? Med'inaa Goday ta de'uu naagettiyya miis'aa; yaatina, taani ow dagammanitaa? **2** lita asatu, ta is's'iyaa wantunne ta morkketuu taana wod'anaw taakko wos's'iyaa wode, Unttuntu barenttoo d'ubettiide kunddana. **3** Morkkiyaa tooray taana dooddinttokka ta wozanay yayyena. Olay ta bolla dooddinttokka, taani Med'inaa Godan ammanettay. **4** Taani Med'inaa Godaa ittibaa oochchaad; Taani hewaa koyaad; hewenne, taani ta de'uwa laytsaa ubbaan, Med'inaa Godaa golliyaan de'anawaa; k'aykka taani Med'inaa Godaa lo'otetsaa be'anawaanne Aa Golliyaan Aa koyanawaa. **5** Hewaa diraw, metuwa gallassan I taana bare de'iyaa saan gentsana;

bare dunkkaaniyaan I taana k'osi ashshana. I taana d'ok'k'a shuchchaa bollan essana. **6** He wode taani taana dooddeedda ta morkkatuwaappe, gitataade d'ok'k'u d'ok'k'u yaagana. Taani Aa dunkkaaniyaan nashetaade yarshshuwaa yarshshana. Taani Med'inaa Godaw diis's'ananne yes's'ana. **7** Abeet Med'inaa Godaw, taani neena s'eesiyaa wode, Neeni taw koya; taw k'aretta; taana sisa. **8** Neeni, «Ta sintsa koyite» geedda wode, Ta wozanay, «Abeet Med'inaa Godaw, eeno; taani ne sintsa koyana» yaageedda. **9** Ne sintsa taappe gentsoppa. Taana maaddeeddawoo, taana ne k'oomaa hank'k'ettaade guyye zaaroppa. Abeet taana ashshiyaa S'oossaw, taana oloppanne aggoppa. **10** Ta aawuunne ta aata taana aggintonne Med'inaa Goday taana shiishshi akkana. **11** Abeet Med'inaa Godaw, ne ogiyaa taana tamarissa; ta morkkatuwaa diraw, taana suure ogiyaa kaaletsa. **12** Taana naassiyaa worddo markkatuu ta bolla iitatetsaan denddeedda diraw, taana ta morkkatuwaa amoo aatsaade immoppa. **13** Med'inaa Godaa keekkatetsaa taani pas'a de'aadde be'anawaa ammanay. **14** Med'inaa Godaan hidootaa wotsa; minnaadenne wozanaamaade, Med'inaa Godaan hidootaa wotsa.

28 Daawita mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, ta zaallaw, taani neena s'eesay; taani neena s'eesina, taw sisa is's'oppa. Ne c'o'u gooppe, taani duufuwaa beedda asatuwaa mala giday. **2** «Maaddo» gaade taani neena s'eesiyaa wodenne ne Ubbaappe Geeshsha Dunkkaaniyaakko zaaraadde, ta kushiyaa mic'c'iyaa wode, neeni ta watiwatuwaa sisa. **3** litaa ootsiyaa iita asatuwaana taana gatsaade oyk'k'oppa; Hewanttu barenttu wozanaan kobabaa k'oppi uttiide, barenttu doonaan barenttu shooruwaanna sarobaa haasayiyaawantta. **4** Unttuntu oosuwaadaaninne

unttuntu oosuwaa iitatetsaadan, untunttoo c'igga; unttuntu kushii ootseeddabaw untunttoo zaara. Unttunttoo bessiyaa iitaa untunttoo zaara. **5** Unttuntu S'oossaa oosuwaanne Aa kushii med'd'eeddawaa dosennan is's'eedda diraw, S'oossay untuntta kolana; zaariide untuntta ubbakka kees's'enna. **6** Ta watiwatuwaa siseedda diraw, Med'inaa Goday galatetto. **7** Med'inaa Goday taw wolk'k'anne gondalle; Ta wozanay an ammanettee; hewan taani maadettaad. Hewaa diraw, ta wozanay an nashettee; taani yetsan Aa sabbana. **8** Med'inaa Goday bare asaw wolk'k'aa; I bare okkeedda kaatiyaa ashshiyaa miis'aa. **9** S'oossaw, ne asaa ashsha; new gidiyaawantta anjja. Unttunta heemmiyaawe neena gida; neeni untuntta med'inawukka tookka.

29 Daawita mazamuriyaa Hinttenoo saluwaan de'iyaa med'etattoo, Med'inaa Godaabaa odite; «Bonchchuunne wolk'k'ay Med'inaa Godaawaa» giide odite. **2** Med'inaa Godaa bonchcho suntsaa galatite; Aa geeshshatetsaa puulaw Med'inaa Godaw goyinnite. **3** Med'inaa Godaa guntsay haatsatuwaa bollan sisettee. Bonchcho S'oossay guuguntsaadan guummee; Med'inaa Goday wolk'k'aama haatsatuwaa bollan guummee. **4** Med'inaa Godaa guntsay wolk'k'aama; Med'inaa Godaa guntsay, «Hoola!» giissiyaawaa. **5** Med'inaa Godaa guntsay zigatuwaa mentsereetsee; Liibaanoosa giyaa biittan de'iyaa zigatuwaakka, Med'inaa Goday mentsereetsee. **6** Liibaanoosa deretuwaa galo maraadan buraak'issee; Siriyoona giyaa wolk'k'aama deriyaa Mentsaadan p'is's'illisee. **7** Med'inaa Godaa kooshshay, walk'k'antsaa wolk'k'amissee. **8** Med'inaa Godaa kooshshay bazzuwaa k'aatsee; Med'inaa Goday K'aadeesa Bazzuwaa k'aatsee. **9** Med'inaa Godaa kooshshay wolatuwaa

k'aatsee; mitsaa haytsaakka k'ok'k'ofee. Yaatina, I de'iyaa sa'aan de'iyaawanttu, «Bonchchuu S'oossaw gido» yaagiino. **10** Med'inaa Goday di'uwaa haatsaa bolla bare kawutetsaa araataa wotsiide utteedda; Med'inaa Goday bare kawutetsaa araatan uttiide, med'inaw kaateteedda. **11** Med'inaa Goday bare asaw wolk'kaa immee. Med'inaa Goday bare asaa sarotetsaan anjee.

30 Daawita mazimuriyaa, Geeshsha Golliiyaa anjiissiyaa gallassi yes's'eeddawaa Abeet Med'inaa Godaw, neeni taana c'iimmuwaappe kesseedda dirawunne ta morkkatuwaan, «Hashshu aw» giissabeenna diraw, Taani neena d'ok'k'u d'ok'k'u ootsana. **2** Abeet Med'inaa Godaw ta S'oossaw, neeni taana maaddanaadan, taani neena s'eesaad; neeni taana patsaadda. **3** Abeet Med'inaa Godaw, taana duufuwaa beennaadan naagaadda; Duge c'iimmo ollaan gelennaadan, neeni taana pas'a ashshaada. (Sheol h7585) **4** Hinttenoo S'oossaa asatoo, Med'inaa Godaw yes's'ite; Aa geeshsha suntsaakka galatite. **5** Aa hank'k'uu guutsa wodiyaassa, shin Aa keekkatetsay de'uwaa laytsaa ubbaassa. K'amma yeekiidde ak'ooppe, wontta zaway baynna nashshechchaa gidee. **6** Taani woppaan de'iyaa wode, «Simmi taani ubbakka k'aas's'ikke» yaagaad. **7** Abeet Med'inaa Godaw, neeni taw keekkeedda wode, taana wolk'k'aama deriyaadan minisaade essaadda. Shin neeni ne sintsa wora zaareedda wode, taani dagamaad. **8** Abeet Med'inaa Godaw, taani neena s'eesaaddi; taani Med'inaa Godaakko maarotetsaw hawaadan yaagaade woossaaddi; **9** «Taani hayk'k'iyawaappe woy duufuwaan geliyaawaappe ayaa demmanii? Baanaw laametteedda Asay neena galatii? Neeni ammanettiyaawaa odii? **10** Abeet Med'inaa Godaw, taana neeni sisa; taw k'aretta. Abeet Med'inaa Godaw, neeni taw maaduwwa

gida» yaagaad. **11** Ta yeekuwaaw yetsaw laammaadda. Kayyuwaa mayuwaa taappe k'aaraade, nashshechchaa taana mayzzaadda. **12** Hewaa diraw, taani neena sabbanaappe attina, c'o'u giikke. Abeet Med'inaa Godaw ta S'oossaw, taani neena med'inawukka galatana.

31 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, taani neekko bak'atay; awudenne taana yeellayoppa. Ne s'illotetsan taana ashsha. **2** Ne haytsaa taakko yegga; ellekka taana ashsha. Neeni taani geemmiyaa zaallaanne taana ashshiyaa mino geessuwaa taw gida. **3** Ee, neeni taw zaallaanne geessuwaa; ne suntsaa diraw, neeni taana kaaletsanne ne ogiyaa besa. **4** Neeni taw geemmiyaa sa'aa gidiyaa diraw, untuntu taw k'osi wotseedda p'iriyaappe taana neeni naaga. **5** Abeet Med'inaa Godaw, tumuwaa S'oossaw, Taani ta shemppuwaa ne kushiyan wotsay; neeni taana woza. **6** Patsenna eek'atoo goyinniyaawantta taani is's'ay; shin taani Med'inaa Godaan ammanettay. **7** Ta metuwaa neeni be'eedda dirawunne ta tuggaa neeni ereedda diraw, Taani aggena ne siik'inaan nashettananne nashshechchan nooc'u gaana. **8** Neeni taana morkkiyaa kushiyan aatsaade immabaakka; ta gedetookka la"atetsaa immaadda. **9** Abeet Med'inaa Godaw, taani metuwaan geleedda diraw, taw k'aretta. Taani daro mishetteedda diraw, taani metuwaan, ta ashuukka, ta shemppuukka daaburedda. **10** Mishuwaa daruwaan ta de'uu c'ireedda; ta laytsatuukka oolishin wureeddino. Metuwaa daruwaan ta wolk'k'ay is's'ina; ta mek'etsatuukka arggaac'eeddino. **11** Ta morkkatuwaa ubbaw k'id'diyaa gidaaddi taani ta shoorotoo yeellaa, Taana eriyaawanttookka yashissiyaawaa gidaaddi. Ogiyaan taana be'eddawanttukka

taappe bak'atiino. **12** Taani hayk'k'eeddawaadan dogettaad; me"ina oleedda otuwaa mala gidaaddi. **13** Taani darotuwaa saasuketsaa sisaad; dagamay ubbaa saani de'ee. Unttuntu ta bolla shiik'inonne taana wod'anaw mak'ettiino. **14** Shin Med'inaa Godaw, taani neenan ammanettay, Neeni ta S'oossaa yaagay. **15** Ta de'uwaa laytsay ne kushiyaanna. Taana yederssiyaa ta morkkatuwaa kushiyaappe taana neeni ashsha. **16** Ne k'oomaa bollan ne som"uwaa poo'issa; aggena ne siik'uwaan taana ashsha. **17** Abeet Med'inaa Godaw, taani neena s'eesiyaa diraw taana yeellayoppa. Shin iitatu yeellatino; untunttu duufuwaan geliide, sirp'p'i giino. (Sheol h7585) **18** Otoruwaaninne kad'iyaan s'illotuwaa bolla s'aliide haasayiyaa diraw, Unttuntu worddotiyaa doonaa c'o'u ootsa. **19** New yayyiyaawanttoo neeni minjjeeddanne neekko bak'atiyaawanttoo asaa sintsan, neeni ootseedda ne keekkatetsay ayaa daree! **20** Neeni untuntta ne sintsan geema sa'aan gentsaade, asaa mak'k'uwaappe ashshaasa. Neeni untuntta ne dunkkaaniyaan k'osaade, iita ins's'arssaappe ashshaasa. **21** Taani morkkii dooddeedda katamaa gidдон de'iyaa wode, I taana malalissiyaa bare aggena siik'uwaa besseedda diraw, Med'inaa Goday galatetto. **22** Taani dagamaade, «Taani ne sintsaappe kichchaad» yaagaad. Shin taana maaddana mala, neena s'eeseedda wode, ta wasuwaa neeni sisaadda. **23** Hinttenoo, S'oossaa asatoo, Med'inaa Godaa siik'ite. Med'inaa Goday ammanettiyaawantta naagee; shin otoranchchatoo untunttu gatiyaa wurssi c'iggee. **24** Hinttenoo, Med'inaa Godaan hidootaa ootsiyaawanttoo, minnitenne wozanaamite.

32 Daawite Akeekaan S'aafeedda Timirttiyaa Aa bayzzuu atto geetetteeddanne Aa nagaray kameteedda uray anjetteedawaa.

2 Med'inaa Goday Aa iitatetsaa paydenna asayenne Aa k'ofaan baletsu bayinna Asay anijetteeddawaa. 3 Ta nagaraa paas'ennan de'aadde, Taani gallassaa kumentsaa ooleeddawoo ta asatetsay daaburedda. 4 Gallassinne k'amma ne kushii ta bolla dees'eedda. Haatsay boniyaa awaan meliide wuriyaawaadan, ta wolk'k'ay wuredda. 5 Taani ta nagaraa new paas'aad; Ta iitatetsaakka neeppe gentsabeykke; «Ta bayzzuwaa Med'inaa Godaw paas'ana» gaad. Yaatina, neeni taana dees'eedda nagaraa atto yaagaadda. 6 Hewaa diraw, S'oossaa asaa gidiyaa ooninne, neeni beettiyaa wode, neena woosso. Wolk'k'aama haatsay kunsiyaa wode, tumuwaappe he uraa gakkenna. 7 Neeni taw k'osettiyaa sa'aa; neeni taana metuwaappe naagaasa. Atotetsaa yetsaa yes's'iyaawantta ta yuushshuwaan wotsaadda. 8 S'oossay, «Taani neena erissananne, neeni baanaw bessiyaa ogiyaa neena tamarissana; Taani neena zoranne naagana. 9 Bis'aalaaninne puuluwaan oyk'k'ettennan azazettena, wozanay bayinna bak'uluwaadan woy paraadan hintte hanoppite» yaagee. 10 litatoo tuggay darana; shin Med'inaa Godaan ammanettiyaawantta, aggena siik'uu dooddana. 11 Hinttenoo, s'illotoo, Med'inaa Godaan nashetittenne «Hashshu!» giite; hinttenoo, wozanaa suuretoo, nashshechchaw yes's'ite.

33 Hinttenoo, s'illotoo Med'inaa Godaw nashshechchan yes's'ite; suure asatuu Aa galatanaw bessee. 2 Maasink'k'uwaa diis's'iidde, Med'inaa Godaa galatite; tammu bak'etsaan waas'etteedda diitsaakka aw diis's'ite. 3 Ooratsa yetsaa yes's'ite; loytsi diis's'iidde, k'aalaa d'ok'k'issiide yes's'ite. 4 Med'inaa Godaa k'aalay suuriyaa; I ootsiyaa oosuwaa ubbay ammanettiyaawaa. 5 Med'inaa Goday s'illotetsaanne tumu pirddaa dose; aggena Aa siik'uu sa'aa kumeedda. 6 Med'inaa

Godaa k'aalan salotuu med'etteeddino. Aa doonaappe kesiyaa shemppuwaan untuntun de'iyaa med'etatuukka oosetteeddino. 7 Wolk'k'aama abbaa haatsaa I ittisaan eelisseedda; he c'iimmo haatsaa minjjaa sa'aan zeereedda. 8 Sa'aa ubbay Med'inaa Godaa yayyo; sa'aan de'iyaa Asay ubbay Aa bonchcho. 9 Ayaw gooppe, I haasayina haneedda; I azazina, minniide ek'keedda. 10 Med'inaa Godaa erenna kawutetsatuwaa zoretaa S'oossay laalee; untunttu halchchuwaakka mela kesee. 11 Med'inaa Godaa halchchuu med'inaw ek'kiide de'ee; Aa wozanaa k'ofaykka yeletaa ubbaa gakkanaw de'ee. 12 S'oossay Med'inaa Godaa gideedda kawutetsay, I baressa ootsiide dooreedda Asay anjjettedawaa. 13 Med'inaa Goday saluwaana duge s'eelliide, asaa ubbaa be'ee. 14 S'oossay bare de'iyaasaappe sa'aan de'iyaa ubbaa s'eellee. 15 I untunttu ubbaa wozanaa med'd'eedda; untunttu ootsiyaawaa ubbaa eree. 16 Kaatii bare wotaadaraa c'oratetsan attena; olanchchay bare wolk'k'aa minotetsan kessi akka. 17 Olaa paray s'oonissana giide naagiyaawe mela; I bare wolk'k'aa minotetsan ashshanaw danddayenna. 18 Med'inaa Godaa ayifetuu aw yayyiyaanne aggena Aa siik'inaan hidootaa ootsiyaa asatuwaa bollaanna. 19 Hewenne, untuntta hayk'k'uaappe ashshanaassanne koshaa wodiyaan pas'a wotsanaassa. 20 Nuuni Med'inaa Godaan hidootaa ootseetto; I nuuna maaddiyaawaanne nu gondalliyaa. 21 Nuuni Aa geeshsha suntsan ammanettiyaa diraw, nu wozanay an nashettee. 22 Abeet Med'inaa Godaw, nuuni neenan hidootaa ootsiyaawaadan, aggena ne siik'uu nuunanna gido.

34 Barena yedersseedda Abimeleeka sintsappe gooyiyaawaa malatiide beedda wode, Daawita mazamuriyaa Taani Med'inaa Godaa ubbaa wode galatana; Aa galatay ay wodenne ta

doonaappe pac'c'enna. 2 Taani Med'inaa Godaan c'ee'ettay;
naak'etteeddawanttu hewaa sisiide nashetino. 3 Taananna
gidiide, Med'inaa Godaa gitayite. Ane ittippe Aa suntsaa d'ok'k'u
d'ok'k'u ootsoytte. 4 Taani Med'inaa Godaa koyaad; I taw
zaareedda; taani yayyiyaawaa ubbaappe taana I ashsheedda. 5
Neekko s'eelliyaawanttu nashettiino; untunttu som"ii ubbakka
yeellatenna. 6 Ha hiyyeesaa bitanii waasseedda; Med'inaa Goday
Aa waasuwa siseedda; Aa metuwa ubbaappe Aa ashsheedda.
7 Med'inaa Godaa kiitanchchay Aa yayyiya asatuwa naagee; I
untunttu yuushshuwaan gidiide, untuntta ashshee. 8 Med'inaa
Goday keeka gidiyaawaa s'eelli be'ite. Aakko bak'atiyaa Asay
anjetteeddawaa. 9 Hinttenoo, Aa geeshsha asatoo, Med'inaa
Godaw yayyite; ayaw gooppe, aw yayyiya ubbatoo ayaynne
pac'c'enna. 10 Gaammotuukka miyaawe d'ayina koshshatiino;
shin Med'inaa Godaa koyiyaawanttoo lo"obay pac'c'enna. 11 Ta
tamaaretoo, haa yiite; sisite; Med'inaa Godaa yashshaa taani
hinttena tamarissana. 12 Lo"o de'uwaa de'anawunne keekkabaa
be'ana mala, bare laytsay aduk'k'anaw koyiyaa Asay oonee?
13 Ne ins's'arssay iitabaa haasayennaadan, ne doonaykka
c'immeenaadan te"a. 14 litaappe shaaketta; lo"obaa ootsa;
sarotetsaa loytsa koyaadde kaala. 15 Med'inaa Godaa ayifii
s'illotuwaakko s'eellee; k'ay Aa haytsaykka untunttu waasuwa
hayzzee. 16 Untuntta hassayissiyaawaa biittaappe d'ayissana
mala, Med'inaa Goday iitaa ootsiyaawantta, bare hank'k'uwaa
som"uwaan s'eellee. 17 S'illotuu waassiino; Med'inaa Goday
untunttu waasuwa sisee. I untunttu metuwa ubbaappe
ashshee. 18 Med'inaa Goday wozanay me"eeddawanttoo
mataana; k'ay barenttu hidootaa k'ans's'eeddawantta ashshee.
19 S'illo asaa metuu dara; shin Med'inaa Goday Aa he ubbaappe

ashshee. 20 S'oossay Aa mintsi naagiyaa diraw, Aa mek'etsaappe ittuunne me"enna. 21 litatuwaa iitatetsay wod'ana; s'illotuwaa is's'iyaa wanttu pirdettana. 22 Med'inaa Goday bare k'oomatuwaa ashshee. Aakko bak'atiide ooninne pirdettenna.

35 Daawita Mazimuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, taananna ek'ettiyaawanttuna neeni ek'etta; taananna olettiyaawanttuna neeni oletta. 2 Gondalliyaanne hara olaa miishshaa oyk'k'aade, taana maaddanaw dendda. 3 Taana yederssiyaawanttu bolla ne tooraanne mashshaa dentsa. Taana, «Taani neena ashshiyaawaa» yaaga. 4 Ta shemppuwaa wod'anaw koyiyaawanttu, yeellatinonne kawushino; ta bolla iitabaa mak'ettiyaawanttu kawushiide guyye simmino. 5 Med'inaa Godaa kiitanchchay untuntta yederssiyaa wode, untunttu c'arkkuwaa sintsan de'iyaa suullaadan hanino. 6 Med'inaa Goda kiitanchchay, untuntta dechchana haniyaa wode, untunttu ogii d'umaanne halitsaa gido. 7 C'oo taana oyk'k'anaw barenttu p'iriyaa wotseeddino; k'aykka c'oo taana kunddisanaw ollaa bookkeeddino. 8 Erennan de'ishiina, untunttu bolla bashshay puttu go. Untunttu wotseedda p'irii untuntta oyk'k'o; untunttu bashshaa ollaan kunddino. 9 He wode taani Med'inaa Godaan nashettana; I ashsheeda diraw, taani nashshechchaa nooc'u gaana. 10 Ta kumentsaa asatetsay neena, «Abeet Med'inaa Godaw, ne mali oonee? Hiyyeesaa wolk'k'aama kushiyaappe wotsa akkaasa. Hiyyeesaanne metootanchchaa bonk'k'i miyaawanttu kushiyaappe ashshaasa» yaagana. 11 Wordduwaa markkattiyaawanttu ta bolla denddiino. Taani erennaban taana mootiino. 12 Taani lo"uwaa ootseeddawaa kushiya iitaa zaariino; yaatina, taani taarekka ataad. 13 Shin taani untunttu harggeedda wode, maak'aa mayyaad;

ta asatetsaa s'oomaan daaburssaad. Ta woossay zaaruwaa demenan atteedda. 14 Ta huup'iyaa zik'k'i ootsaade, ta dabboo, woy ta ishaw yeekkiyaawaadan yeekkaad. Itti Asay bare aattiw kayyottiyaawaadan ta huup'iyaa oyk'k'aade, yeekkaade hamettaad. 15 Shin untunttu taani d'ubetteeddawaan nashettiide, ta bolla shiik'eeddino. Taani erenna gaasuwaan taana wad'd'iide, aguwaa is's'eeddino. 16 lita Asay k'iliic'iyawaadan untunttu taana k'iliic'iino; untunttu yilotiide, barenttu achchaa garc'c'eeddino. 17 Abeet S'oossaw, neeni awude gakkanaw c'o'u gaade s'eellay? Untunttu iita oosuwaappe taana ashsha; ha gaammotuwaa mala asatuwaappe ta al'o shemppuwaa ashshaa. 18 He wode gita shiik'uwaan taani new galataa immana; c'ora asaa shiik'uwaan taani neena sabbana. 19 Gaasuu baynnaan taana morkkiyaawanttu nashettoppino; taana c'oo is's'iyawanttu ta bolla sim"etoppino. 20 Untunttu sarobaa haasayiyaawaa aggiide, Biittan c'o'u giide de'iyaa asatuwaa bollan wordduwaa med'd'iide haasayiino. 21 Untunttu barenttu ins's'arssaa ta bolla k'arayiide, «Ee, ee, neeni ootseeddawaa nuuni nu ayifiyaan be'eeddo» yaagiino. 22 Abeet Med'inaa Godaw, neeni hawaa be'aade; c'o'u gooppa. Abeet S'oossaw, neeni taappe haakkoppa. 23 Abeet ta Godaw, ta S'oossaw, Ta diraw dendda; beegota ta doonaa gidaade mootetta. 24 Abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, ne s'illotetsan taana shatintsaa; ta morkkatuwaa nashechchoppa. 25 Untunttu barenttoo, «Hashshu, hashshu, nuuni nu wozanaan amotteeddawaa gatseeddo. Nuuni Aa mitteeddo» gaanaadan ootsoppa. 26 Ta waayiyaan nashettiyaawanttu ubbay yeellatinonne kawushino. Ta bollan otorettiyaawanttu yeellaanne kawushshaa mayno. 27 Taani shatimmiyaawaa dosiyaawanttu nashettiide, «Hashshu!» giino.

Unttuntu ubbaa gede, «Bare k'oomaa sarotetsaan nashetiyaa Med'inaa Goday gitato» yaagino. 28 Gallassaa kumentsan ta ins's'arssay, ne s'illotetsaabaanne ne galataabaa odana.

36 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Med'inaa Godaa K'oomaa Daawita Mazimuriyaa lita Asay bare wozanaan de'iyaa iitatetsaa kooshshaa hayzzee. S'oossaw yayyiyaawe Aa k'ofaan baawa. 2 Ayaw gooppe, I barena loytsi nashshee; hewoo I bare nagaraa demmanawunne is's'anaw danddayenna. 3 Aa doonaappe kesiyaa haasayay geniyaanne wordduwaa. Aad'd'eeda eraabaanne lo"obaa ootsiyaawaa I aggeeda. 4 I bare hiis'an de'iiddekkka geniyaabaa ootsanaw halchchee. I lo"o gidenna ogiyaan ek'k'eedda; I iitabaa is's'enna. 5 Abeet Med'inaa Godaw, aggena ne siik'uu salotuwaa gakkee; ne tumatetsaykka bolla shaariyaadan d'ok'k'ee. 6 Ne s'illotetsay ubbaappe d'ok'k'a deretuwaa mala; ne pirddaykka ubbaappe zik'k'a c'iimmaa mala. Abeet Med'inaa Godaw, neeni asaakka do'aakka naagaasa. 7 Abeet S'oossaw, aggena ne siik'uu ayiba al"obee! Asay ne k'efiyaa giddo bak'ati attee. 8 Unttuntu ne soo gidon palaho maaddappe miide kalliino; ne keekkatetsaa shaafaappe neeni untunta ushshaasa. 9 Ayaw gooppe, de'uwaa pulttuu ne matan de'ee; Ne poo'uwaan nuuni poo'uwaa be'eetto. 10 Neena eriyaawantta neeni siik'iyaa siik'uwaanne suuretoo keekkiyaa keekaa aggoppa. 11 Otoranchcha gedii taana yed'd'oppo; nagaranchchatuwaa kushii taana yederssoppo. 12 lita asatuu kunddeeddawantta be'ite; untuntu kunddeeddino; denddanawukka danddaykkino.

37 Daawita Mazimuriyaa lita ootsiyaawanttu diraw yilotoppa. Nagaraa ootsiyaawantta k'anaattoppa. 2 Ayaw gooppe, untuntu maataadan ellekka melana; shulleedda bonc'c'iyaaadan untuntu

k'ok'kofetana. 3 Neeni Med'inaa Godaan ammanetta; lo"obaa
 ootsa. Yaataade biittan palahina de'a. 4 Med'inaa Godaan
 nashetta; I new ne wozanaa amuwaa immana. 5 Ne ogiyaa
 hadaraa Med'inaa Godaw imma. An ammanetta; I new ootsana.
 6 I ne s'illotetsaa wontta s'alk'k'iyaadan, k'ay ne yewuwaa
 pirddaa gallassaa seeta awaadan poo'issana. 7 Med'inaa Godaa
 sintsan c'o"u gaade, I ootsanaw, danddayan naaga. Unttuntu
 iita halchchuu polettina, duretteedda asatuwaa bolla yilotoppa. 8
 Hank'k'uwaa agga; yiluwaappe te'etta. Yilotoppa; ayaw gooppe,
 hewe metuwaan yeggee. 9 litaa ootsiyaawanttu d'ok'ollettiide
 d'ayana; shin Med'inaa Godaan hidootaa ootsiyaawanttu biittaa
 laattana. 10 litaa ootsiyaawanttu guutsa wodiyaappe guyyiyaan
 de'ikkino; neeni untunttu koyinttokka untunttu beettikkino. 11
 Shin ashkktuu biittaa laattana; untunttu gitaa sarotetsaan
 nashettiide de'ana. 12 lita Asay s'illo asaa bolla mak'etteenne
 bare achchaa garc'c'ee. 13 Shin Goday iitatuwaa bollan miic'c'ee;
 ayaw gooppe, untunttu pirddaa gallassay yiyaawaa I eree. 14 lita
 asatuu hiyyeesatuwaanne metootanchchatuwaa ungganawunne
 suuretetsan hamettiyaawantta wod'anaw, Barenttu mashshaa
 shoddeeddinonne barenttu wonddaafiyaa dafeeddino. 15 Shin
 untunttu mashshay untunttu wozana ayifiyaan gelana; untunttu
 wonddaafiikka me"ana. 16 S'illoo de'iyaa guutsabay c'ora iita
 asatoo de'iyaa darobaappe lo"a. 17 Ayaw gooppe, iitatuwaa
 wolk'k'ay me"ana; shin s'illotuwa Med'inaa Goday zempπισsee.
 18 Suure asatuwaa ogiyaa Med'inaa Goday eree; untunttu
 laataykka med'inaw untunttuwaa gidana. 19 lita wodiyaan
 suure asatuu yeellatikkino; koshaa wodiyaan untunttu kallana.
 20 Shin iita asatuu hayk'k'ana. Med'inaa Godaa morkketuu
 gam"enna dembbaa c'iishshaa mala; untunttu c'uwaadan

d'ayana. 21 lita Asay tal"i akkiide c'iggena; shin s'illo Asay k'arettiide immee. 22 Med'inaa Godaan anjjettedawanttu biittaa laattana; shin shek'k'etteeddawanttu d'ok'olletti d'ayana. 23 Asaa ogii Med'inaa Godaa nashechchooppe, Goday Aa tangguwaa kaaletseenne minisee. 24 I d'ubettooppekka kunddenna; ayaw gooppe, Med'inaa Goday Aa kushiya oyk'k'iide zemppisee. 25 Taani kase yalaga; ha"i simmi c'imaad; shin s'illo Asay c'oo attina, woy Aa naanatu miyaawaa d'ayi woosishin, taani ubbakka be'a erikke. 26 I ubbaa wodekka keeka; c'oo tal"ee. Aa naanatuukka haratoo anjjo gidanawantta. 27 litaappe haakka; lo"obaa ootsa. Yaatooppe, neeni adussa laytsaa de'ana. 28 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday s'illobaa dose. S'oossaa asatuwaa I aggena; s'illotuu med'inaw naagettiino. Shin iitatuwaa zeretsay d'ok'ollettana. 29 S'illotuu biittaa laattananne yaan med'inaw de'ana. 30 S'illuwaa doonay aad'd'eeda eraa ode; Aa ins's'arssaykka s'illobaa haasayee. 31 Aa S'oossaa higgii Aa wozanaan de'ee; Aa gediikka aappe halis's'ena. 32 lita Asay s'illo asaa wochcheenne wod'anaw koyee. 33 Shin Med'inaa Goday s'illo asaa Aa kushiyan aggena; pirddaw ek'k'iyaa wodekka Aa bolla pirddissenna. 34 Med'inaa Godaan hidootaa wotsaade, Aa ogiyaa naaga. Neeni biittaa laattana mala, I neena darssana. lita asatu d'ok'ollettiide d'ayishina, neeni be'ana. 35 Taani itti dagantsiyaa iita bitaniyaa, wolaadan daasheeddawaa be'aad. 36 Shin taani he saanna simmaade aad'd'iyaa wode I d'ayeedda; Koyinakka I beettibeenna. 37 Ane lo"o asaa akeeka; suure asaa be'a; ayaw gooppe, saro asaw poluu lo"ana. 38 Shin bayzzanchchatuu ubbaa d'ayana; iitatuwaa poluukka d'ok'olletti d'ayana. 39 S'illotuwa atotetsay Med'inaa Godaappe yee; metuwa wode I untunttoo naagetti attiyaa sa'aa. 40 Med'inaa

Goday s'illotuwaa maaddeenne ashshee. Unttuntu aakko bak'ateedda diraw, I untunta iitatuwaappe wotsi akkeenne ashshee.

38 Daawita hassayissiyaawaa mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, ne hank'k'uwaan taana seeroppa; ne yiluwaan taana muroppa. **2** Ne wonddaafiyaa pootsay taana c'addi diggeeddino; ne kushiikka taana naak'k'i oyk'k'eedda. **3** Neeni lanc'c'eedda diraw, ta bollay pas'a gidena; ta nagaraa diraw, ta asatetsay sara gidenna. **4** Ta iitatetsay di'uwaadan taana muukkeedda; denddenna wolk'k'aama tookuwaadan taw dees'eedda. **5** Taani nagaraa ootseedda eeyyatetsaa diraw, ta madutsay giishshaa oyk'k'iide s'ink'k'eedda. **6** Taan hokkaadinne k'uunnaad. Gallassaa kumentsaa yeekkaade peeshaad. **7** Ta ashuwaa mishuu s'uuggee; ta bollay pas'a gidena. **8** Taani daaburaaddinne nippi gaad; ta wozanay diddik'iyaa diraw oolay. **9** Abeet S'oossaw, ta amuu ubbay new erettee; taani ooliyaawe neeppe geemmibeenna. **10** Ta wozana ayifiyaan diddik'ee; ta wolk'k'ay is's'ina; Ta ayifiikka s'eelaa is's'eedda. **11** Ta maytsaa diraw, ta shoorotuukka ta laggetuukka haakuwaan ek'k'eeddino. Ta dabbotuukka taappe haakkeeddino. **12** Taana wod'anaw koyiyaawanttu, barenttu p'iriyaa taw yeggiino. Taana k'ohanaw koyiyaawanttu, «ek'k'ashsha; nuuni neena demmana» yaagiide, manddiinonne gallassaa kumentsaa ta bolla yaa'iino. **13** He wode taani tulle asaa mala, sisikke; taani duude asaa mala, doonaanne pokikke. **14** Ee, taani sisennanne doonay zaarena asaa mala. **15** Shin abeet Med'inaa Godaw, taani neenan hidootaa ootsay. Abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, neeni taw zaaruwaa immana. **16** Taani S'oossaa, «Ta gedii d'ubettina, untuntu, «Aw hashshu» gaanaadaaninne ta bolla c'ee'ettanaadan ootsoppa»

yaagay. 17 Taani kunddana hanay; ta sakuukka taana yeddennan is's'eedda. 18 Taani ta iita oosuwa paas'ay; taani ta nagaraa gaasuwaan kayyotay. 19 Ta morkketuu goobanne wolk'k'aama; taana c'oo is's'iyaa wanttu c'ora. 20 Taani lo"obaa ootsina, taw iitaa zaariyaa asatuu, Taani lo"obaa kaalliyaa diraw, taana ek'k'etiino. 21 Abeet Med'inaa Godaw, taana yeggoppa. Abeet ta S'oossaw, taappe neeni haakkoppa. 22 Abeet Med'inaa Godaw, taana ashshiyaawoo, taana maaddanaw elleella.

39 Daawite Zammaaretuwa Kaappuwa Juddutoo Yes's'eedda Amanuwa K'aalaa (1 Od. 25:3) Taani, «Ta ins's'arssan nagaraa ootsennaadan, ta ogiyaa naagana. lita asatuu ta sintsan de'iyaa wode, ta doonaa barana» yaagaad. 2 Shin taani duudiyaadan c'o'u gaad; taani haray atto lo"obaa haasayyaawaakka aggina, Ta waayii yaa dareedda. 3 Ta wozanay ta garssan seeleedda; ta k'ofay poddu giide, ees's'i keseedda. Yaatina, ta ins's'arssan hawaadan yaagaad: 4 «Abeet Med'inaa Godaw, ta de'uwaa wurssetsaanne ta de'anaw atteedda gallassaa taana bessa. K'ay ta de'uu wuranaw ay keeshshaa elleellinto, taana erissa. 5 Neeni ta laytsaa s'ii takkaad'e keeshshaa kessaadda. Ta laytsay ne sintsan bayinnawaa mala; tumuwaappe Asay ubbay itti gede shemppiyaa c'arkkuwaa mala. 6 Tumuwaappe Asay eeshuwaadan hamettee; tumuwaappe c'oo mela simerettee. I mas'uwaa shiishshee; shin akkana asaa erenna. 7 «Abeet Godaw, ha"i simmi, taani naagiyaawe ayee? Taani hidootaa ootsiyaawe neenana. 8 Ta bayzzuwaa ubbaappe taana ashsha; eeyyatuwaan taana tooshissoppa. 9 Hawaa ubbaa ootseeddawe neena gidiyaa diraw, taani duudaad; Doonaanne pogabeykke. 10 Ne boshaa ta bollaappe dentsa. Ne kushiya minotetsaa gaasuwaan taani daaburaad. 11 Neeni asaa Aa nagaraa

diraw, seeraasanne muraasa; Aa al'o shemppuwaa bil'aadan wurssaasa. Tumuwaappe Asay ubbay itti gede c'arkkiyaa c'arkkuwaa mala. 12 «Abeet Med'inaa Godaw, ta woosaa sisa; taana maaddanaw ta waasuwaa hayzza. Ta afotsaa c'o"u gooppa; ayaw gooppe, taani ta aawotuwaa ubbaadan betenne imatsaa gidaade, neenana de'ay. 13 Taani shaakkettanaappenne d'ayanaappe, kasetaade nashettana mala, ha"i taana agga» yaagaad.

40 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa Taani Med'inaa Godaa danddayan naagaad; I taakko simmiide, ta waasuwaa siseedda. 2 Bashshaa ollaappe, halitsiyaa urk'k'aappe taana kesseedda. Ta gediya zaallaa bolla esseedda; k'ay ta hametsaakka saruwaa ootseedda. 3 I ta doonaan ooratsa yetsaa wotseedda; he yetsayenne, «Nu S'oossay galatetto» yaagiyaawaa. Darotuu be'iide, yayananne Med'inaa Godan ammanettana. 4 Med'inaa Godaa barew ammanettiyaawaa ootseedda asay, otoranchchatuwaakko s'eelennawenne, worddanchchatuwaakko simmenna Asay anijetteeddawaa. 5 Abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, neeni daro malalissiyaabaa ootsaadda; Neenana likkettiyaawe ooninne baawa! Neeni nuw k'oppeedda lo"o k'ofaa ooninne paydanaw danddayenna. Hewe taani odina, wuriyaawaa gidenna. 6 Neeni yarshshuwaanne imuwaa koyabaakka; shin sisana mala, taw haytsaa dooyaadda. S'uuggiyaa yarshshuwaanne nagaraa yarshshuwaa neeni koyabaakka. 7 Hewaappe guyyiyaan taani, «S'aatsaa mas'aafan tabay s'aafetteeddawaadan, taani yaad. 8 Abeet ta S'oossaw, taani neeni koyiyaawaa ootsanaw dosay; ne higgii ta wozanaa gidдон de'ee» yaagaad. 9 Wolk'k'aama shiik'uwaan taani, «Ne s'illotetsaa» mishiraachchuwaa odana.

Abeet Med'inaa Godaw, neeni eriyaawaadankka, taani ta doonaan odiyaawaa aggabeyikke. 10 Taani ne s'illotetsaa ta wozanaa gidдон k'osabeykke; neeni ammanettiyaawaanne ashshiyaawaa odaad. K'ay aggena ne siik'uwaanne ne tumatetsaa, ne wolk'k'aama shiik'uwaappe gentsabeykke. 11 Abeet Med'inaa Godaw, ne maarotetsaa taappe haassoppa. Aggena ne siik'uunne ne tumatetsay taana ubbaa wode naago. 12 Ayaw gooppe, paydu bayinna iitabay taana dooddeedda. Ta iitatetsay taana gakkiiide goozeedda; taani s'eellanaw danddaykke. Ta iita oosuu ta huup'iyaa binnaanaappe dareedda; ta wozanay ta gidдон seereedda. 13 Abeet Med'inaa Godaw, taana ashshanaw eeno ga; abeet Med'inaa Godaw, taana maaddanaw elleella. 14 Taana wod'anaw koyiyaawanttu ubbakka yeellatinonne kawushino. Taani k'ohettannawaa amottiyaawanttu kawushiide guyye simmino. 15 Ta bolla, «Aw hashshu! Hashshu!» geeddawanttu s'oonetteedda diraw, yeellatino. 16 Shin neena koyiyaa ubbatuu, neenan nashetinonne hashshu giino. K'ay ne atosetsaa dosiyaawanttu ubbatuu, «Med'inaa Goday gitato!» yaagino. 17 Taani hiyyeessanne metootanchchaa; tawaa Goday k'oppo. Taana maaddiyaawenne ashshiyaawe neena; abeet ta S'oossaw, gam"oppa.

41 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa Hiyyeesaw k'oppiyaa Asay anjjettedawaa; metuwaa gallassi Med'inaa Goday Aa ashshee. 2 Med'inaa Goday Aa naagiide, pas'a wotsee. Inne biittaa bollan anjjettedawaa gidee; S'oossay Aa Aa morkkatuwaa amoo aatsiide immenna. 3 Med'inaa Goday Aa harggiyaa hiitsan de'ishiinakka maaddee; I sakkettinakka, Aa patsee. 4 Taana gidoope, taani, «Abeet Med'inaa Godaw, taani neena

naak'keedda diraw, taana maara; Harggiyaappekka taana patsa» yaagaad. 5 Ta morkketuu iitaban taana haasayiidde, «I awude hayk'k'anddeeshsha? K'ay Aa suntsaykka awude d'ayanddeeshsha?» yaagiino. 6 Taana be'anaw yiyaa ooninne taw worddobaa odee; bare wozanaan taana zigiriyaawaa biddee. Hewaappe guyyiyaan, kare kesiide, yaanne haanne oduwaa laalee. 7 Taana is's'iyaa ubbatuu ittippe ta bolla saasukkiino; «litabay Aa bolla gakkee» giide k'oppiino. 8 Untunttu «Aa iita harggii oyk'k'eedda; I he giseeddasaappe ubbakka denddenna» yaagiino. 9 Haray attina, taani ammanettiyaa ta siik'o laggii, taani barsseeddawe ta kushiya sa"eedda. 10 Shin abeet Med'inaa Godaw, neeni taana maara; taani untunttu kushiya kesanaadan, taana harggiyaa hiitsaappe dentsa. 11 Neeni taanan nashettanawaa taani eray; Ayaw gooppe, ta morkkii taana, s'ooniide gayrena. 12 Neeni taana ta suuretetsaa diraw zempписаadda; ne sintsan taana med'inaw wotsaadda. 13 Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, med'inaappe med'inaa gakkanaw galatetto. Amen"i. Amen"i.

42 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, K'oore Naanatuwaa Akeekaa Timirttiyaa Gaaray goggiyaa haatsaa laamotiyaawaadan, Abeet S'oossaw, hewaadan taanikka neena laamotay. 2 «Taani baade, S'oossaa sintsa be'anawe awudeeshsha?» gaade, S'oossaa, de'uwaa S'oossaa be"anaw saamettay. 3 Asatuu ubbaa gede, «Ne S'oossay hak'an de'ii?» yaagiyaa wode, taw gallassinne k'amma ta afotsay k'uma gideedda. 4 Taani untunttu baalaa bonchchanaw, shiik'eedda daro asaa gidduwaana salppiyaan hobboc'ishiinanne galataa yetsaa yes's'ishin, S'oossaa golle kaaletseeddawaa k'oppiyaa wode, ta wozanay kayyottiidde, gidдон seereedda.

5 Ta shemppattee, taani ayaw kayyottaytaa? K'ay ayaw jabbakattaytaa? Taani S'oossan hidootaa wotsana. Ayaw gooppe, taani biro taana ashshiyaawaanne ta S'oossaa galatana.

6 Ta wozanay kayyotteedda; hewaa diraw, taani Yorddaanoosa biittan, Hermmoone d'ok'k'an, Miizaare Deriyan ek'k'aade neena hassayay. 7 Ne soossuwaa guntsan c'iimmuu c'iimmaw s'eese; K'ay ne beetayne ne hobbii ubbay ta bollaanna goggeedda. 8 Gallassi Med'inaa Goday aggena bare siik'uwaa taw kiittee. K'ammakka Aa yetsay taananna de'ee; he yetsaykka taani ta de'uwaa S'oossaa woossiyaa woosaa. 9 S'oossaa, ta wogga zaallaa taani, «Ayaw taana dogaadii? Taani ayaw ta morkkiyaan naak'ettaade kayyotaade hamettoo?» yaagay. 10 Ta morkketuu taana, «Ne S'oossay hak'an de'ii?» yaagiide, ta mek'etsaa mentsiide boriino. 11 Ta shemppattee, taani ayaw kayyottaytaa? K'ay ayaw jabbakattaytaa? S'oossan hidootaa wotsana. Ayaw gooppe, taani ha"ikka taana ashshiyaawaanne ta S'oossaa galatana.

43 Abeet S'oossaw, taana shatintsaa. S'oossaa erenna asatuwaana ta mootuwaa neeni mootetta. C'immiyaa iita asatuwaappe taana neeni ashsha. 2 S'oossaw, taani naagetta attiyaa miis'ay neena. Neeni taana ayaw aggay? Taani ayaw ta morkkiyaan, naak'ettaade kayyotaade hamettoo? 3 Ne poo'uwaanne ne tumuwaa taw kiitta; untuntu taana kaaletsino. Ne geeshsha deriyaa neeni de'iyaasaa afino. 4 He wode taani ta S'oossaa yarshshuwaa sa'aa, taana nashechchiyaa S'oossaakko baana. Abeet S'oossaw, ta S'oossaw, taani diitsaa diis's'aade, neena sabbana. 5 Ta shemppattee, taani ayaw kayyottaytaa? K'ay ayaw jabbakattaytaa? Taani S'oossan hidootaa wotsana.

Ayaw gooppe, taani biro taana ashshiyaawaanne ta S'oossaa galatana.

44 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, K'oore Naanatuwaa Akeeka Timirtiyaa Abeet S'oossaw, aad'd'eeda wodiyaan, neeni ootseeddawaa nuuni nu haytsaan siseeddo, nu aawotuwwa wodiyaankka ne ootseeddawaa nuw odeeddino. **2** Kawutetsatuwaa neeni ne kushiyan laaggaade kessaadda; nu aawotuwwa untunttu biittan tokkanaw; hara kawutetsatuwaa muraadda; shin ne asatuwaa aasaadda. **3** Untunttu barenttu mashshaan oliide, he biittaa kessibeykkino; Untunttu barenttu kushiya minotetsan s'oonibeykkino. Shin neeni untuntta siik'eedda diraw, untunttu ne ushechcha kushiya, ne k'esiyaanne ne sintsa poo'uwwa wolk'k'an s'ooneeddino. **4** Yaak'ooba asaw s'oonuwwa azaziyaa, ta kaatiinne ta S'oossay neena. **5** Neenan gidiide, nu morkkatuwwa nuuni sugi olana; ne suntsan nu ek'etiyaawantta nuuni yed'd'ana. **6** Taani ta tooraan ammanettikke; ta mashshaykka taana ashshenna. **7** Shin neeni nuuna nu morkkatuwaappe ashshaada; k'ay nuuna is's'iyaawantta neeni kawushshaadda. **8** Nuuni ubbaa wode S'oossan c'ee'etteetto; ne suntsaw med'inaw galataa immana. **9** Shin ha'i neeni nuuna aggaada; kawushshaadda; nu tooraa asaana ittippe olaa baakka. **10** Nu morkkatuwwa sintsaappe nuuna bak'k'atissaadda; nu ek'etiyaawanttu nubaa bonk'k'eeddino. **11** Neeni nuuna dorssatuwaadan shukaw aatsaade immaadda; k'ay kawutetsatuwaa gidдон nuuna laalaadda. **12** Neeni ne asaa hirayisuwaan zal"aadda; ayaa wod'iyaanne demmabeykka. **13** Neeni nuuna nu shoorotuu boriyaawaa, k'ay nu heeraan de'iyaawanttu k'iliic'iyawaanne miic'c'iyawaa ootsaadda. **14** Neeni nuuna kawutetsatuwaa

giddon tossaa kessaadda; nuuna untuntu barenttu huup'iyaa k'aatsi k'aatsi k'id'iyawaa ootsaadda. 15 Taani gallassaa kumentsan tooshettaad. Ta som"iyaa yeellay kammeedda. 16 Taana shek'kiyaawanttunne boriyaawantu gaasuwaan, Taanna morkkiyaawanttunne manddiyaawantu gaasuwaana. 17 Nuuni neena dogibeennawaa gidoopekka, woy ne c'aak'uwaa mentsibeenawaa gidoopekka, Hawe ubbay nu bolla haneedda. 18 Nu wozanay neeppe guyye simmibeenna; nu gedii ne ogiyaappe gas'aa kesibeenna. 19 Shin neeni nuuna mentsereetsaade do'aa giddon yeggaadda; d'ip'p'i go d'uman kammaadda. 20 Nu S'oossaa suntsaa nuuni dogeeddentto, hara s'oossaa woossanaw nuuni nu kushiyaa mic'c'eeddentto, 21 Wozanaan geemmeedda s'uuraa S'oossay eriyaa diraw, I hawaa biddiide demmennee? 22 Shin ne diraw, gallassaa ubbaan nuuna wod'iino; shukkanaw afiyaa dorssaadan paydeteeddo. 23 Abeet Med'inaa Godaw, dendda! Ayaw gem"ishay? Beegotta! Med'inaw nuuna aggoppa. 24 Ne som"uwaa nuuppe ayaw gentsay? Nu k'ohuwaanne nu un"aa ayaw dogay? 25 Nuuni baanan duge oletteeddo; nu asatetsaykka biittaana oyk'k'etteedda. 26 Abeet S'oossaw, dendda! Nuuna maadda! Aggena ne siik'uwaa diraw, nuuna woza.

45 K'oore Naanatu Zammaaretuwaa Kaappoo C'iishshaa Waatsa Giyaa Waatsan Yes's'eedda Yetsaa. Akeekan S'aafetteedda Siik'uwaa Yetsaa. Taani ta yetsaa kaatiyaa sisana, ta wozanay lo"o k'ofaa pultee; ta ins's'arssay lo"o s'aafiyaa asaa bi'iriyaa mala. 2 Asaa ubbaappe neeni malanchchanne; ne haasayay nashetsiyaawaa gidana mala, S'oossay neena med'inaw anjeeedda. 3 Wolk'k'aama kaatiyaw, ne mashshaa ne s'eessan danc'c'a; bonchchuunne gitatetsay

newaa. 4 Ne tumatetsaa, ashkktetsaanne s'illotetsaa diraw, ne anggaa mayyaade, s'oonanaw piriis'a. Ne ushechcha kushii malalissiyaabaa bessu. 5 Ne pootsay k'ara; untunttu kaatiyaa morkkatuwaa wozana ayifiyaa c'addino. Kawutetsatuu ne gediyaan kunddino. 6 Abeet S'oossaw, ne kawutetsaa araatay med'i med'inaw de'ee; ne kawutetsaa s'am"aykka suuretetsaa s'am"aa. 7 Neeni s'illotetsaa siik'aasa; geelatetsaa is's'aa. S'oossay, ne S'oossay, neena ne laggetuwaappe aatsiide, nashshechchaa zayitiyaa okkeeddawe hewaassa. 8 Kawaraan, godare uutsaaninne birgudiyaan, ne mayuu ubbay pushakkettedda. Danggarssaa zaaliyaan alleek'k'ettedda, ne kawutetsaa golliyaan diis's'iyaawanttu neena nashechchiino. 9 Kaatiyaa golliyaan de'iyaa mac'c'a asatuwaa gidдон, kaatetuwaa mac'c'a naanatu de'iino; kaatata geeshsha work'k'aan alleek'k'ettaade, neeppe ushechcha baggan ek'k'aaddu. 10 Ta naattee, sisa; hayzza; ne haytsaa haa yegga. Ne zariyaanne ne aawuwaa golliyaa dogaa. 11 Ne pulaa kaatii amottee; I new goda gidiyaa diraw, aw azazetta. 12 S'iroosa Asay iziw imotaa akkiide yaana; duretuu neena awuddashana. 13 Kaatiyaa naatta kaatiyaa golliyaa gidдон waata lo"ay! Izi bullachchaa mayuukka work'k'aa k'ac'inan dadetteedda. 14 Bare alleek'k'o mayuwaa mayyaade, kaatiyaakko moyzzetaw; Izi lagge naanatu wodorotuu, izo kaalliide, Aa sintsa aheeddino. 15 Untunttu nashettiiddenne homboc'iidde yiide, kaatiyaa golliyaa geliino. 16 Kaatiyaw, ne aawotuwaa kotaa ne naanatu akkana. Neeni untuntta biittaa ubbaa bollan suntsana. 17 Taani ne suntsay yeletaa ubbaan hassayettanaadan ootsana. Hewaa diraw, Asay med'i med'inaw neena galatana.

46 Zammaaretuwaa Kaappoo K'oore Naanatu Immina
 Yes'etteedda, Wodoro Naanaa Yetsaa Hiilan S'aafetteedda
 Yetsaa. S'oossay nuuni naagetti attiyaa saanne nuw wolk'k'aa.
 Nuuna metuu gakkiiyaa wode, maaddanaw I ubbaa gede matan
 de'ee. **2** Hewaa diraw, biittay k'aas's'inttokka, woy deretuu abban
 kunddinttokka, Nuuni yayyokko. **3** Abbaa beetay guummiide,
 hoommuwaa mayninttokka, Aa wolk'k'aama hobbiyan deretuu
 yiik'k'iyiik'k'inttokka, nuuni yayyokko. **4** Itti shaafay de'ee. He
 shaafay goggiide, S'oossaa katamaa, Ubbaappe D'ok'k'iyaa
 S'oossay de'iyaa geeshsha sa'aa nashechchee. **5** S'oossay
 Aa gidдон de'iyaa diraw, he katamay k'aas's'enna. Wontta
 guuran S'oossay Aa maaddana. **6** Gadiyaa Asay shabbarettee;
 kawutetsatuu k'aas's'iino. S'oossay bare k'aalaa sisseedda
 wode, sa'ay seeree. **7** Med'etetsaa Ubbaa Goday nuunanna
 de'ee; Yaak'ooba s'oossay nuuni k'osetti attiyaa sa'aa. **8** Haa
 yiite; Med'inaa Goday oosuwa s'eellite; I sa'aan aheedda
 bashshaa be'ite. **9** I sa'aa gas'aa gakkanaw de'iyaa olaa te'ee;
 wonddaafiyaa mentsee; tooraa mentsee; gondalliyaakka taman
 s'uuggee. **10** Woppu giite; taani S'oossaa gidiyaawaa erite. Taani
 kawutetsatuwa gidдон d'ok'k'ay. K'ay biittaa bollankka d'ok'k'ay.
11 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday nuunanna de'ee;
 Yaak'ooba S'oossay nuuni k'osetti attiyaa sa'aa.

47 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, K'oore
 Naanatuwaa Mazimuriyaa Kawutetsatuu ubbay hintte kushiya
 bak'k'ite; k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, S'oossaw galataa yes's'ite. **2**
 Ubbaappe D'ok'k'iyaa Med'inaa Goday yayettanaw bessee; sa'aa
 ubbaa bollan I wolk'k'aama kaatiyaa. **3** Gadiyaa asaa nuuppe
 garssaana, kawutetsatuwaakka nu gediyaappe garssaana
 wotsiide, Nuw moodissee. **4** I nuw laattiyaa biittaa dooreedda;

he biittay, I siik'iyaa Yaak'ooba zaratuu c'ee'ettiyaawaa.
 5 S'oossay pude kawutetsaa araataa keseedda. Med'inaa
 Goday pude kesiyaa wode, nashshechchaa hombboc'etsayne
 malakataa punnay sisetteedda. 6 S'oossaa sabbite; ee, Aa
 sabbite. Nu kaatiyaa sabbite; ee, Aa sabbite. 7 S'oossay
 sa'aa ubbaa kaatiyaa gidiyaa diraw, galataa sabaa sabbite. 8
 S'oossay bare geeshsha kawutetsaa araatan utteedda; S'oossay
 kawutetsatuwaa ubbaa mooddee. 9 Kawutetsatuwaa kaappatuu,
 Abrahaama S'oossaa asatuwaana ittippe shiik'iino. Ayaw
 gooppe, sa'aan de'iyaa wolk'k'aamatuu ubbay S'oossaassa; I
 loytsi d'ok'k'u geedda.

48 K'oraaha naanatuwaa mazamuriyaa; yetsaa Med'inaa Goday
 wolk'k'aama. Nu S'oossaa kataman Aa geeshsha deriyaan aad'd'o
 galatay aw bessee. 2 S'oossaa deriyaa S'iyooone d'ok'k'anne lo'a.
 Pudehaa baggana de'iyaa He wolk'k'aama kaatiyaa katamay
 sa'aa ubbaw nashshechchaa. 3 He katamaa gimbbiyaa gidдон,
 barenan saro Asay de'iyawaa S'oossay besseedda. 4 Kaatetuu
 barenttu tooranchchatuwaanna ittippe shiik'eeddino; S'iyooone
 olanaw yeeddino. 5 Aa be'iide, maalalettiidinne dagammiide,
 bak'ateeddino. 6 Unttuntu hewan de'ishiina, unttunta yashshaa
 kokkorssay oyk'k'eedda; oytsay oyk'k'eedda mishirattiidan
 un"eteeddino. 7 Away doliyaa bagga wolk'k'aama c'arkkuwaan,
 me"iyaa Tarsseese markkabiyaadan untunttu kokkoreeddino. 8
 Nuuni siseeddawaadankka, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa
 Godaa kataman, nu S'oossaa kataman, I ootseeddawaa
 be'eeddo. S'oossay he katamaa med'inaw minisi essee. 9
 Abeet S'oossaw, ne Geeshsha Golliyyaa gidдон aggena ne
 siik'uwaa k'oppeeddo. 10 Abeet S'oossaw, ne suntsaadankka,
 ne galatay sa'aa gas'aa gakkeedda. Ne ushechcha kushii

s'illotetsaan kumeeddawaa. **11** Ne pirddaa diraw, S'iyoonne Asay nashettee; Yihudaa mootsatuukka nashettiino. **12** S'iyoonne yuushshuwaan hamettite; I yuushshuwaan yaanne haanne simerettite. I wochchiyaa sa'aa paydite. **13** Yiyaa yeletaw odanaadan, izi gimbbiyaa akeekitenne izi aakko gimbbiyaa s'omoosite. **14** Hintte, «Med'i med'inaw ha S'oossay nu S'oossaa; I nuuna hayk'k'ana gakkanaw kaaletsana» yaagiide odite.

49 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, K'oore Naanatuwaa Mazimuriyaa Hinttenoo, asatoo, ubbatuukka hawaa sisite. Hinttenoo, sa'aan de'iyaaawanttoo, ubbatuukka hawaa hayzzite. **2** D'ok'k'ay zik'k'aykka, durii mank'k'uukka sisite. **3** Ta wozanaa k'ofay c'iimma; ta doonay aad'd'eeda eratetsaa haasayee. **4** Ta haytsaa leemisuwaakko yeggana; diitsaa diis's'aade, Taani Aa biletsaa k'onc'c'issana. **5** Meto gallassay yiyaa wodiyaaninne baletsiyaa morkketuu, taana dooddiyaa wode, Taani ayaw yayyaytaa? **6** Ta morkketoo, Barenttu de'iyaaawan ammanettiyaawanttoonne barenttu duretetsaa daruwaan c'ee'k'k'iyaaawanttoo ayaw yayyaytaa? **7** Ay asaynne barena wozanaw, woy bare shemppuwaa gatiyaa S'oossaw c'igganaw danddayenna. **8** Ayaw gooppe, asaa shemppuwaa gatii al"a. Ay gatiyaa c'igginakka gidena. **9** I med'inaw de'anaadan, woy I hayk'k'ennaadan ootsanaw gakkenna. **10** Eeyyatuunne boozatuu hayk'k'iyaaawaadan, aad'd'eeda eranchchatuukka d'ayiiaawaanne barenttu mas'uwaa haratoo yeggiide biyaawaa asay ubbay be'ee. **11** Unttuntu barenttu biittaa barenttuwaa giinakka, duufuu med'inaw untuntu gollenne yeletaappe yeletaa gakkanaw untuntu de'iyaa sa'aa gidanawaa. **12** Asay ay gitatooppekka pas'a attena; I do'aadan hayk'k'ana. **13** Barekka barenttu huup'iyaa ammanettiyaawanttu kaac'aynne

unttuntu k'aalaa tuma giyaawanttu wurssetsay hawaa. **14**
 Shukaw dooretteedda dorssatuwaadan, untunttu duufoo
 dooretteeddino; Hayk'k'uu untunttu hentsanchchaa gidanawaa.
 Suuretuu wontta untunttu duufuwaa bolla hamettana; untunttu
 barenttu de'iyaa golliyaappe haakkiide, duufuwaan wook'k'ana.
 (Sheol h7585) **15** Shin S'oossay taana wozana; I ta shemppuwaa
 hayk'k'uwaa wolk'k'aappe ashshana. (Sheol h7585) **16** Asay
 durettiyyaa wodenne, Aa bonchchuu dariyaa wode yayyoppa.
17 Ayaw gooppe, I hayk'k'iidde, Ayinne akkiide beenna; Aa
 duretay aanana ittippe duufuwaa beenna. **18** Asay pas'a de'iyaa
 wodiyaan, «Taw kumeedda» gooppenne, ubbabay aw giigeedda
 diraw galatettooppenne, **19** Simmiide poo'uwaa be'enna bare
 mayzza aawotuwaana gakkettee. **20** Eri bayinnan gitateedda
 Asay do'aadan hayk'k'ana.

50 Asaafa mazamuriyaa Wolk'k'aama S'oossay, Med'inaa
 Goday haasayee. Away doliyaasaappe wulliyaasaa gakkanaw
 sa'aan de'iyaa asaa s'eese. **2** Puulay kumentsaa lo"a
 gidiyaa S'yooneppe S'oossay poo'ee. **3** Nu S'oossay yaana;
 c'o'u geena. Ees's'iyaa tamay Aa sintsaana; wolk'k'aama
 gotii Aa yuushshuwaana. **4** S'oossay bare asaa pirddiidde,
 salotuwaanne sa'aa s'eese. **5** «Yarshshuwaa yarshshiyaawaan,
 taananna c'aak'k'eteedda S'oossaa asatuwaa, taakko shiishshite»
 yaageedda. **6** S'oossay pirddiyaawaa gidiyaa diraw, salotuu
 Aa s'illotetsaa odiino. **7** «Ta asaw, sisa! Taani new oday.
 Israa'eeliyaa asaw, taani ne bolla markkattay. Taani S'oossaa,
 ne S'oossaa. **8** Ne yarshshuwaa dirawunne neeni ubbaa
 gede shiishshiyaa s'uuggiyaa yarshshuwaa diraw, Taani neena
 seerikke. **9** Hewaadankka, ne dirssaappe korumatuwaa, woy
 ne sikkuwaappe deeshshatuwaa akkanaw koyikke. **10** Ayaw

gooppe, woraan de'iyaa do'atuu ubbatuu tawantta; sha"u deriyaa bollar de'iyaa mehetuukka tawantta. **11** Taani d'ok'k'a deriyaan de'iyaa kafotuwaa ubbaa eray; dembban de'iyaa med'etetsatuu tawantta. **12** Taana koshinttonne, taani new odikke: ayaw gooppe, sa'aynne sa'aan kumeeddawe ubbay tawaa. **13** Taani korumatuwaa ashuwaa maytta? Woy deeshshatuwaa suutsaa ushaytaa? **14** Hewaa diraw, S'oossaw, neeni immiyaa yarshshuu galataa gido; Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossaw ne k'anggetsaa gatsa. **15** Yaataade, metuwaa gallassi taana s'eesa. Taani neena ashshana; neenikka taana bonchchana» yaagee. **16** Shin S'oossay iita asaa hawaadan yaagee; Ta higgiiya neeni zaara zaaraadde ayaw oday? Woy ta c'aak'uwaa ne doonaan ayaw haasayay? **17** Neeni ta timirtiyaa is's'aadda; ta k'aalaakka haytsaa bollaanna aatsaada. **18** Neeni kayisuwaa be'eedda wode, aanana dabbotaadda; Shaarmus'iyaa wanttu maabaran gelaadda. **19** Neeni ne doonaa iitabaa haasayanaw billa yeddaasa. Ne ins's'arssaykka wordduwaa haasayaa meezeteedda. **20** Ne utteeddasaan ne ishaa iissaade haasayaadda; ne aatti na'aa zigiraasa. **21** Neeni hawaa ubbaa ootsiyaa wode, taani c'o"u geedda diraw, Taanakka ne mala gaade k'oppaadda. Shin ha"i taani neena seeraynne ne balaa ne sintsan payday. **22** «Hinttenoo, S'oossaa dogiyaawanttoo, hawaa akeekite. Hewe d'ayooppe, taani hinttena mentsereetsana; he wode hinttena ashshiyaawe baawa. **23** Taw galataa immiyaa Asay taana bonchchee. Bare ogiyaa suurissiyaa asaa taani S'oossaa atatetsaa bessana» yaagee.

51 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Berssaabina sharmus'eedda Hanotaa Timbbitiyaa Odiyaa Naataani Aw odiide Simmina, Daawita Mazamuriyaa Abeet S'oossaw, aggena ne

siik'uuwaan taana maara; ne k'aretaa daruwaan ta bayzzuwaa
 k'uc'c'a. 2 Ta iitatetsaappe taana mule meec'c'a; ta nagaraappe
 taana geeshsha. 3 Ayaw gooppe, ta bayzzuwaa taani eray; ta
 nagaray ubbaa gede ta sintsaana. 4 Taani neena, ne s'alala
 naak'k'aad; ne ayifiyaa sintsan iitabaa ootsaad. Hewaa diraw,
 haasayaaddekka neeni likke; pirdaaddekka neeni s'illuwaa. 5
 Taani yelettoodeppekka tumu nagaranchcha; ta aatti uluwaan
 biro attiyaa wodeppe doommaaddekka, taani nagaranchcha. 6
 Hekko neeni wozana giddo tumatetsaa koyaasa; hewaa diraw,
 ne aad'd'eeda eratetsaa ta garssan tamarissa. 7 Hiisoop'p'iyaa
 giyaa bonc'c'iyaa neeni taana geeshsha; taani geeyana. Taana
 meec'c'a; taani shachchaappe aad'd'aade boos's'ana. 8 Neeni
 taana nashshechchaanne hashshu giyaawaa sisa; neeni taana
 mentsereetseeddabaa gidoopekkka, zaaraadde nashshechchaa.
 9 Ta nagaraappe ne sintsa wora zaara; ta iitatetsaa ubbaa
 k'uc'c'a. 10 Abeet S'oossaw, geeshsha wozanaa ta gidдон
 med'd'a; minisiyaa ayaanaa ta gidдон ooratsa. 11 Taana ne
 sintsaappe oloppa; ne Geeshsha Ayaanaa taappe akkoppa.
 12 Ne atatetsaa nashshechchaa taw zaaraadde imma; taani
 new eeno gaade azazettanaadan, Taana zempissa. 13 He
 wode taani bayzzanchchatuwaa ne ogiyaa tamarissana; he
 nagaranchchatuunne neekko simmana. 14 Abeet S'oossaw, taana
 ashshiyaa S'oossaw, suutsaa gusseedda nagaraappe taana
 ashsha; He wode ta ins's'arssay ne s'illotetsaabaa yes's'ana. 15
 Abeet Godaw, ta doonaa dooyaa; yaatooppe, ta ins's'arssay
 ne galataa awaayana. 16 Neeni yarshshuwaan nashetantto
 ta new shiishshanashin, neeni yarshshuwaan nashetakka.
 17 S'oossaw yarshshiyaa yarshshuu ashkke ayaanaa; abeet
 S'oossaw, «Nagaraa ootsennan aggaarikkitaashaa» giyaa,

me"eedda wozanaa neeni kad'akka. **18** Abeet S'oossaw, ne dosuwaan S'iyooniw keeka; Yersaalame gimbbetuwaa gimmba. **19** He wode s'illo yarshshuwaan, S'uuggiyaa yarshshuwaaninne, mehiyaa ashuwaa wurssi s'uuggiyaa yarshshuwaan neeni nashettana. K'ay korumatuu ne yarshshiyaasan yarshshettana.

52 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Eedooma biittaa asaa gidiyaa Doyik'i Saa'oolakko biide, «Daawite Abimeleeka golle beedda» yaagiide odiide simmina Daawita Akeeka Timirtiyaa. Neenoo, wolk'k'aama bitaniyaw, S'oossaa asatuwaa bolla iitabaa ootsiyaawaadan, gallassaa ubbaan ayaw c'EEK'ettay? **2** Neenoo, worddobaa haniyaawoo, neeni haratuwaa d'ayissanaw mak'ettaasa. Ne ins's'arssay kuussa mak'k'iliyaa mala. **3** Neeni lo'uwaappe iitaa siik'aasa; k'ay tumuwaa haasayiyaawaappe, wordduwaa haasayiyaawaa dosaasa. **4** Neenoo, worddanchchaw, neeni k'ohiyaa k'aalaa ubbaa siik'aasa. **5** Shin S'oossay neena med'inaw d'ayissana. I neena dafananne ne golliyaappe bonk'k'iide kessana; I neena pas'a de'iyaawanttu giddoppe d'ok'ollana. **6** S'illotuu hawaa be'iide yayana. Unttuntu hawaadan yaagiide, ne bolla miic'c'ana; **7** «S'oossaa barew geessuwaa ootsibeenna, bare duretetsaa daruwaan ammanetteeda, lita oosuwaan minneedda bitaniyaa hawaa be'ite!» yaagana. **8** Shin taani S'oossaa golliyaan aac'iya wogaraa mala. Aggena Aa siik'ukaan taani med'i med'inaw ammanettay. **9** Neeni ootseedda diraw, Ta neena galatana, taani neeni keeka gidiyaa diraw ne suntsaan hidootaa wotsay. Taani S'oossaa asatuwaa sintsan neena sabbana.

53 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Akeekaa Timirtiyaa. Boozatuu barenttu wozanaan, «S'oossay baawa» yaagiino. Unttuntu de'uu bayeedda. Unttuntu sheneyiyaabaa

ootsiino; lo"iyaabaa ootsiyaa Asay baawa. 2 S'oossaa koyiyaa eranchchatuu de'intonne be'anaw, S'oossay saluwaappe duge asaa s'eellee. 3 Unttuntu ubbaykka S'oossaappe haakkeeddino; ubbaykka ittippe tuneeddino. Lo"uwaa ootsiyaa Asay baawa; haray atto ittuunne baawa. 4 S'oossay, «Hawanttu ta asaa bonk'k'i miyaa iita asatuu tumu ayinne erikkinoo? Unttuntu taana woossikkino» yaagee. 5 Unttuntu kase dagammi erennawaa keeshshaa dagamana. Ayaw gooppe, S'oossay bare asaa morkkiyaawanttu mek'etsaa laalana. S'oossay untuntta kad'eedda diraw, untunttu yeellatana. 6 Israa'eeliyaw atosetsay S'iyooneppe yeerennee! S'oossay bare asaa omooduwaa zaariyaa wode, Yaak'ooba zaratuu nashettana; Israa'eeliyaa Asay nashshechhaw pooc'u gaana.

54 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Ziifan de'iyaa asatuu Saa'oolakko biide, «Daawite nu biittan k'osetteedda» yaagiide odiide simmina Daawite Akeekan Diis's'eedda Timirttiyaa. Abeet S'oossaw, ne suntsan taana ashsha; ne wolk'k'an taana shatintsaa. 2 Abeet S'oossaw, ta woosaa sisa; ta doonaa haasayaa hayzza. 3 Otoranchchatuu ta bolla denddiino; dagantsiyaa asatuu taana wod'anaw koyiino. Unttuntu S'oossaa alaalle giikkino. 4 Hekko S'oossay taana maaddiyaawaa; Goday taana zempissiyaawaa. 5 Abeet S'oossaw, ta morkketoo untunttu iitatetsaa zaara. Neeni ammanettiyaawaa gidiyaawaadan, untuntta d'ayissa. 6 Abeet Med'inaa Godaw, taani ta sheniyaan new yarshshana; neeni keeka gidiyaa diraw, Taani ne suntsaa galatana. 7 Ayaw gooppe, neeni taana ta metuwaa ubbaappe ashshaadda; Ta morkketuu s'oonettiyaawaa ta ayifiyaan be'aad.

55 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawite Akeekan Diis's'eedda Diitsaa. Abeet S'oossaw, ta woosaa sisa; ta maganaa ay metee gooppa. **2** Hayzza; ta woosaa sisa; Ta k'ofay taana waayissina, taani shabbarettaad. **3** Hewenne, ta morkkatuwaa kooshshaappenne, iitatuwaa naak'uwaappe denddeeddawaana. Unttuntu ta bolla metuwaa ahiinonne barenttu hank'k'uwaan taana morkkiino. **4** Ta wozana ayifiyaan diddik'ee; hayk'k'uwaa hirggay taana maashiseedda. **5** Taana yashshayne kokkorssay oyk'k'eedda; dagamay taana wod'i diggeedda. **6** Taani, «Taw harap'p'iyaaan k'efii de'eerenneeshsha. Yaaninto taani paalla baade shemppana shin; **7** taani haakkaade baana shin; Bazzuwaan de'ana shin. **8** Taani gotiyaappenne uushuwaappe, attiyaasaa elleellaade gakkana shin» yaagaad. **9** Abeet S'oossaw, taani katamaa gidдон walassanne wad'etaa be'eedda diraw, litatuwaa haasayaa bulluuk'k'a. **10** litatuu gallassinne k'amma, gimbbiyaa yuuyyiino; litatetsayne kobay katamaa gidдон de'ee. **11** Bashshay Aa gidдон de'ee; naak'uukka c'imuukka Aa gutaraappe shaakkettenna. **12** Taana boriyaawe ta morkkiyaa gidenna; gidintto taani danddayana. Ta bolla c'EEK'ettiyaawe taana is's'iyawaa gidenna; gidintto taani aappe k'osettana. **13** Shin hawaa ubbaa ootsiyaawe asaa, ta laggiyaa, Ta dabbuwaanne ta siik'uwaa. **14** Nuuni ittuu ittuwaanna ulobaa haasayeeddo; nuuni S'oossaa golliyaan asaana ittippe simeretteeddo. **15** Ta morkketuu wodii gakkennan hayk'k'ino; untunttu pas'a moogettino. Ayaw gooppe, iitatetsay untunttu gidдонinne untunttu de'iyaa saan de'ee. (Sheol h7585) **16** Shin taani S'oossaa s'eesay; Med'inaa Goday taana ashshee. **17** Wontta, gallassinne omarssi taani waassananne ta metuwaa aw odana; I taana sisana. **18** Darotuu taana morkkooppekka,

I taana olaa tooraappe ashshee. **19** Benippe kawutetsaa araatan utteedda S'oossay, ta woosaa sisiide barenttu ogiyaa laammennawantanne barew yayyenawantta, I kawushshana. **20** Ta laggii bare dabbotuwaa k'ohanaw, bare kushiya dentseedda; untuntunna c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa koleedda. **21** Aa haasayay oyssaappekka aad'd'eeda shuga; shin bare wozanaan morkkeedda. Aa k'aalatuu zayitiyaappekka aad'd'iide wololatiino; shin kuussa mashshaadan k'ans's'eeddino. **22** Ne tookuwaa Med'inaa Godaan wotsa; I neena zempissana. S'oossay awudenne s'illotuu shabbarettanaadan ootsenna. **23** Shin Abeet S'oossaw, neeni iita asatuwaa c'iimmo ollaan duge olana. Suutsaa gussiyaawantunne c'immiyaawanttu, barenttu de'ana laysaw baggaanne de'ikkino; Shin taani neenan ammanettana.

56 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Piliss's'eema asatuu Aa Gaate Giyaa Katamaan Omoodeedda Wode, Daawita Mazimuriyaa. Haako Saan Wolaa Bollan Utteedda Dogomattissi Geetettiide Suusulliyaan Yes'etteedda Mazimuriyaa. Abeet S'oossaw, asatuu taana yederssiya dirawunne gallassaa ubbankka ta morkketuu taana un"etseedda diraw, taw k'areta. **2** Ta morkketuu gallassaa ubbaan taana yederssiino; C'oratu oturuwaan taana un"etsiino. **3** Taani yayyeedda wode, neenan ammanettay. **4** Taani S'oossan ammanettay; Taani Aa k'aalaa galatiyaa S'oossan ammanettayne yayyikke. Asay taana ayaa ootsanee? **5** Gallassaa ubbaan ta morkketuu, taw metuwaa med'd'iino; Untunttu ubbaa gede taw iitabaa k'oppiino. **6** Untunttu ta bolla mak'ettiino; kuukuliide wochchiinonne ta ogiyaa naagiino; taana wod'anaw koyiino. **7** Untunttu iitatetsaa diraw, untunta yeddoppa; ne hank'k'uwaan he asatuwaa zik'ki ootsa. **8** Neeni taani toyilakattowaa paydaadda. Taani woyssa afotsaa

gussaadditantto, neeni eraasa. Unttuntu ne mazggobiyaan de'ikkinoo? **9** Taani neena s'eesiyaa wode, ta morkketuu guyye simmana. S'oossay ta bagga gidiyaawaa taani eray. **10** Taani Aa k'aalaa galatiyaa S'oossay, taani Aa k'aalaa galatiyaa Med'inaa Godaa, **11** taani he S'oossan ammanettay; yayyikke. Asay taana ay ootsanee? **12** Abeet S'oossaw, taani, new shiik'etteeddawaa ootsana; Hewaa galataa yarshshuwaa taani new immana. **13** Ayaw gooppe, neeni taana hayk'k'uaappe, ta gediya kunddetsaappe ashshaada. Hewaa diraw, I pas'a de'yaawanttu bolla po'o'issiyaa po'o'uaan S'oossaa sintsan taani hamettay.

57 Zammaaretuwaa Kaappoo, Gonggolo giddoppe Saa'oolappe bak'atiide bi simmina Daawita Woosaa. «D'ayssoppa» Geetettiyaa Woosaan Yes'etteedda Woosaa. Taana maara; abeet S'oossaw, taana maara; taani neekko bak'atay. Bashshay aad'd'ana gakkanaaw, ne k'efiyaa gidдон bak'ataade attay. **2** Taani Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossaw, taw ubbabaa ootsiyaa S'oossaw waassay. **3** S'oossay saluwaappe maaduwa kiittiide, taana ashshana; taana naak'k'yaawantta kawushshana; S'oossay aggena bare siik'uaanne bare tumatetsaa taw kiittana. **4** Taani ta morkkatuwaa gidдон, asaa bonk'k'iide miyaa gaammuwa malatuwa gidдон de'ay. Unttuntu achchay tooraanne wonddaafiyaa mala; unttuntu ins's'arssay kuussa mashshaa mala. **5** Abeet S'oossaw, neeni salotuwaappe bollaanna d'ok'k'u d'ok'k'u ga; ne bonchchuu sa'aa ubbaa bolla de'o. **6** Unttuntu ta gediyaaw p'iriyaa wotseeddino; taani metootaade hokkaad. Unttuntu ta ogiyaan ollaa bookkeeddino; shin he ollaan barenttoo kunddeeddino. **7** Ta wozanay minniide de'ee; Abeet S'oossaw, ta wozanay minniide de'ee. Taani new yes's'ananne neena sabbana. **8** Ta shemppattee, beegotta!

Diitsawunne maasink'k'oo, beegottite! Taanikka wontta guuraanna beegottana. **9** Abeet S'oossaw, taani neena asaa gidдон galatana; k'ay kawutetsaa gidдон neena sabbana. **10** Ayaw gooppe, aggena ne siik'uu wolk'k'aama; salotuwaaw gakeedda. Ne tumatetsaykka bolla shaariyaadan d'ok'k'ee. **11** Abeet S'oossaw, salotuwaappe bollaanna d'ok'k'u d'ok'k'u ga! Ne bonchchuu sa'aa ubbaa bolla gido.

58 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Woossa. «D'ayssoppa» Geetettiyaa Mazimuriyaa waas'uwaan Yes'etteedda Woosaa. Hinttenoo deriyaa mooddiyaawanttoo, tumuwaappe likkiyaa haasayiitee? Asaa ubbaa gidдон s'illuwaa pirdiitee? **2** Gidena, hintte wozanaan iitabaa halchchiita; biittan hintte kushii makkalabaa ootseedda. **3** Iita Asay aatti uluwaappe doommiide balee; yelettoodeppe doommiide, Bayzseenne wordduwaa haasayee. **4** Unttuntu shooshshaadan yishshaana de'iino; Tulle hassuwaadan haytsaa tuc'c'eeddino. **5** Bitiyaawe ay keeshsha hiilanchcha gidopppekka, hasuu Aa saasuketsaa sisenna. **6** Abeet S'oossaw, untтuntu achchaa untтuntu gappataa gidдон mentsa; abeet Med'inaa Godaw, gaammotuwaaw kasiliyaa d'ukka. **7** Untтuntu goggi d'ayiyaa haatsaadan d'ayino. Untтuntu barenttu wonddaafiyaa dukkiyaa wode, pootsaa s'eeran c'addiyaa ayifii d'ayo. **8** Untтuntu muushiide saasso kesiyaa d'aad'd'iyaaadan hanino; aatti uluwaappe boshettiide yeletteedda, poo'uwaaw be'enna na'aadan hanino. **9** Untтuntu aguntsa gidiide daashanaappe kase, untтuntu biro puutiyaan de'ishshin, S'oossay untтunta bare hank'k'uaan d'ayissana. **10** Haluwaa kessiyaawaa be'iyaa wode, s'illotuu nashettana. Iitatuwaaw suutsan barenttu gediyaaw meec'ettana. **11** He wode

asay, «Tumukka s'illotoo woytuu de'ee; tumukka sa'aa bolla
pirddiyaa S'oossay de'ee» yaagana.

59 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita wod'anaw
Aa golliyaa naagana mala Saa'ooli asatuwaa kiitti simmina
Daawita Mazimuriyaa. «D'ayssoppa» Giidde Diitsaa Giigissuwaan
Yes'etteedda Woosaa Abeet ta S'oossaw, ta morkkatuwaappe
taana ashsha; ta bolla denddiyaawantuppe taana naaga. **2**
lita ootsiyaawantuppe taana ashsha akka; suutsaa gussiyaa
asatuwaappe taana ashsha. **3** Abeet S'oossaw, untunttu taana
wod'anaw kuukuliide naagiyaawaa be'a! He wolk'k'aama iita
asatuu ta bolla yaa'iino. Abeet Med'inaa Godaw, ta bayzzuwaa
diraw woy ta nagaraa diraw gidenna. **4** Untunttu taana olanaw
wotsaa jaamiyaawe, ta balaa diraassa gidenna. Beegotta, taakko
haa yaade be'a. **5** Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'etaa
Ubbaa Godaa S'oossaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, kawutetsatuwaa
ubbaa pirddanaw beegotta; makkalaa ootsiyaawantta maaroppa.
6 Untunttu omarsan simmiino; kanatuwaadan boc'c'iidde,
katamaa gidдон yuuyyiino. **7** Hekko, untunttu barenttu doonaan
haasayiide salikkino; untunttu ins's'arssay mashshaa mala.
Untunttu biro, «Ooninne sisenna» giide k'oppiino. **8** Shin
abeet Med'inaa Godaw, neeni untunttu bolla miic'c'aasa;
kawutetsatuwaa ubbaa bolla k'iliic'aasa. **9** S'oossaw, neeni
taw k'osetta attiyaa sa'aa gidiyaa diraw, taani ne wolk'k'an
ammanettay. **10** Ta S'oossay aggena bare siik'uwaan taakko
yaana; ta S'oossay ta morkkatuwaa s'ooniyaawaa I taana
bessana. **11** Ta asatuu doggenna mala, neeni untuntta
wod'oppa. Abeet S'oossaw, nu gondalliyaw, ne wolk'k'an
untuntta laalaade s'oona. **12** Untunttu barenttu doonaa
nagaraa dirawunne barenttu ins's'arssaa k'aalaa diraw, barenttu

otoruwaan oyk'k'ettino. Unttuntu shek'aa dirawunne untunttu haasayiyaa wordduwaa diraw, **13** ne hank'k'uwaan untuntta d'ayissa. S'oossay Yaak'ooba zaratuwaa mooddiyaawaanne sa'aa gas'aa gakkanaw de'iyaa biittaa mooddiyaawaa Asay erana mala, untuntta mule attenaadan d'ayissa. **14** Ta morkketuu omarsan simmiino; kanatuwaadan boc'c'iidde, katamaa gidдон yuuyyiino. **15** Unttuntu miyaawaa demanaw toyilakattiino; kallana d'ayooppe laawiino. **16** Shin taani ne wolk'k'aa sabbana; wontta aggena ne siik'uwaabaa yes's'ana. Ayaw gooppe, neeni taw ta waayiyaa gallassi, taani bak'ata attiyaa saanne k'osetta attiyaasaa gidaadda. **17** Abeet taw wolk'k'aa gideedda S'oossaw, taani neena sabbana. Ayaw gooppe, taani k'osetta attiyaa sa'ayne aggena siik'uwaa taana bessiyaa S'oossay neena.

60 Zammaaretuwaa Kaappuu, Daawite, Masp'p'es'oomiyaaninne Sobaalan de'eedda Sooriyaa asatuwaana oletteedda wodenne, Yoo'aabi guyye simmiide Mas'iniyaa Zanggaaraan tammanne laa"u sha"u Eedoome asaa wod'eedda wode, Daawite timirtiyaw s'aafeedda woossa. Adilliyaa C'iishshaa Waatsaa. Markkatetsaa Woosaa. Abeet S'oossaw, neeni nuuna aggaada; nuuna mentsaadda. Neeni nuuna hank'k'ettaadda; shin ha"i nuukko simma. **2** Neeni biittaa k'aatsaadanne za'issaadda; biittay kokkoriyaa diraw, neeni Aa za'uwwa bara. **3** Neeni ne asaa metuwaa bessaadda; neeni nuuna ganddigaarissiyaa woyniyaa ushshaadda. **4** New yayyiyaawanttu, barenttu morkkiyaa wonddaafiyaappe attana mala, malaa immaadda. **5** Neeni siik'iyawanttu attana mala, ne ushechcha kushiyan nuuna ashsha; neeni nuw alla. **6** S'oossay bare geeshsha sa'aan hawaadan yaageedda; «Taani s'onaade Sekeema biittaa shaakkana; k'ay Sukkoota zanggaaraa likkana.

7 Gala'aade tawaa; Minaasekka taassa; Efireemi ta huup'iyaa naagiyaa k'oobiya; Yihuday ta kawutetsaa s'am"aa. 8 Moo'aabe taani meec'ettiyaa kuyis'aaruwaa; Eedoomi tawaa gidiyaawaa erissanaw ta c'aammaa Aa bolla wotsay; Taani Piliss's'eema s'oonade gereeray» yaageedda. 9 Gimbbetteedda katamaakko, taana oonee afanawe? Eedooma gakkanaw taana oonee kaaletsanawe? 10 Abeet S'oossaw, nuuna aggeedawe neena gidikkii? Abeet S'oossaw, neeni nu tooranchchatuwaanna olaw kesakka. 11 Asaa maaduu patsenna diraw, morkkiyaanna olettanaw neeni nuuna maadda. 12 S'oossaa wolk'k'an nu morkkatuwa nuuni s'oonana; nu morkkatuwa yed'd'anawe Aa.

61 Daawite Zammaaretuwa Kaappoo Diitsaan Yes's'eedda Mazimuriyaa Abeet S'oossaw, neeni ta waasuwa sisaa; ta woosaa hayzza. 2 Ta wozanay hidootaa k'ans's'o wode, Taani biittaa gas'aappe neena s'eesay. Taappe d'ok'k'iyaa zaallaakko, taana kaaletsa. 3 Ayaw gooppe, neeni taw geessuwaanne taani ta morkkatuwaappe naagettiyaa gimbbiyaa dirssaa. 4 Taani ne dunkkaaniyaan med'inaw de'arikkita! taani ne k'efiyaa hap'aa gidдон saro attarikkita! 5 Abeet S'oossaw, neeni ta k'anggetsaa sisaadda. Ne suntsaa yayyiyaawanttu laattiyaa laataa tawukka immaadda. 6 Kaatiyaa laytsaa adussa; I yeletaappe yeletaa gakkanaw de'o. 7 I S'oossaa sintsan med'inaw kaateto; aggena ne siik'uaaninne ne tumatetsan Aa naaga. 8 Yaatiyaawaa gidoope, taani ta k'anggetsaa gallasan gallasan gatsaadde, ne suntsaa ubbaa gede sabbana.

62 Daawite Zammaaretuwa Kaappuwa Juddutoo Yes's'eedda Mazimuriyaa. S'oossaa s'alalan taani shemppuwa demmaad; ta atosetsay aappe yee. 2 Aa s'alalay ta zaallaanne ta atosetsaa; I taani k'osetta attiyaa sa'aa gidiyaa diraw, ayinne hirgikke.

3 Woddiyaa godaanne k'aas's'iyaa dirssaa malatiyaa asaa wot'anaw, hintte awude gakkanaw dendiitee? 4 Unttuntu Aa bonchcho sa'aappe Aa wotsanawaa s'alala koyiino; untunttu wordduwaan nashettiino. Barenttu doonaan anjjiino; shin barenttu wozanaan shek'iino. 5 Ta shemppatta S'oossaa s'alalan shemppuwaa demmaaddu; taani hidootan naagiyaawe aappe yee. 6 Aa s'alalay ta zaallaanne ta atatetsaa; I taani k'osetta attiyaa sa'aa gidiyaa diraw, ayinne hirggikke. 7 Ta atatetsayne ta bonchchuu S'oossaanna; I ta mino zaallaanne ta geessuwaa. 8 Asaw, ubbaa wode S'oossan ammanettite; I nuw geessuwaa gidiyaa diraw, hintte wozanaa k'ofaa aw odite. 9 Asay ubbay itti gede shemppiyaa c'arkkuwaa mala; d'ok'k'ina zik'k'ina, Asay mela. Miizaaniyaan wotsinakka untunttu ayinne dees'ikkino; untunttu itti gede shemppiyaa c'arkkuwaappekka kawushiino. 10 Makkalan shiishshowaan ammanettoppate; wuu'i shiishshiide durettanaw halchchoppite. Hintte daretetsay darooppekka, hintte wozanaa Aa bolla wotsoppite. 11 S'oossay itti gede odeedda, taani laa"u yewuwaa sisaad; «Wolk'k'ay S'oossaassa. 12 Aggena siik'uu Godaawaa» yaageedda. Abeet S'oossaw, neeni asaa ubbaw Aa oosuwaadan oosuwaadan zaarana.

63 Yihudaa Bazzuwaan de'iyaa wode Daawita mazamuriyaa Abeet S'oossaw, neeni ta S'oossaa; ta wozanay neena laamotee; ta ashuukka neena amottee. Meli za"eedda, haatsi bayinna biittaadan ta kumentsaa asatetsay neena saamettee. 2 Taani neena geeshsha sa'aan be'aad; ne wolk'k'aakka ne bonchchuwaakka taani be"aad. 3 Aggena ne siik'uu de'uwaappe lo"iyaa diraw, ta ins's'arssay neena bonchchana. 4 Ta de'uwa laytsan taani neena galatana; ne suntsan ta kushiya pude mic'c'ana. 5 Asay lo"o k'umaa kalliyaawaadan, ta shemppatta

neenan kallana. Taani ta ins's'arssan nashshechchaa yetsan neena galatana. **6** Taani ta gisuwaan neena hassayay; k'ammaa ubbaan nebaa k'oppay; **7** ayaw gooppe, neeni taana maadeeddawaa. Taani ne k'efiyaa kuwaan uttaade, nashshechchaw yes's'ay. **8** Taani ne mata shiik'a uttay; ne ushechcha kushii taana oyk'k'iide naagee. **9** Shin taana wod'ana koyiyaawanttu, biittaa garssa c'iimmo sa'aan moogettana. **10** Unttuntu mashshaw aad'd'iide imettana; untunttu babark'k'iyaa kaate gidana. **11** Shin kaatii S'oossan nashettana. S'oossaa suntsan c'aak'k'iyaa ubbay Aa galatana; shin wordduwaa haasayiyaawanttu doonay gorddettana.

64 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita mazamuriyaa Abeet S'oossaw, taani maganniyaa maganaa neeni sisa. Taani ta morkketoo yayaad; taana ashsha. **2** litatuwaa mak'k'uwaappenne, iitaa ootsiyaawanttu shiik'uwaappe taana gentsaa. **3** Unttuntu barenttu ins's'arssaa mashshaadan leefeeddino; k'ay marzze k'aalatuwaa, wonddaafiyaa pootsaadan dukkanaw giigisseeddino. **4** Unttuntu k'osettiide, barenttu wonddaafiyaa s'illo asaa bolla dafiino; akeekay bayinnan dukkiino; untunttu yayyikkino. **5** Unttuntu barenttu iita mak'k'oo ittuu ittuwaa mintsetsiino; barenttu p'iriyaa k'osiyaasaa zorettiino. Unttuntu, «nuuna ooni be'anee?» yaagiino. **6** Unttuntu iitabaa mak'ettiide, «Nuuni lo'o mak'k'uwaa mak'etteeddo» yaagiino. Hewenne, asaw wozanayne kahay c'iimma gidiyaawaa bessee. **7** Shin S'oossay untuntta bare wonddaafiyaan dukkana; untunttu akeekenan madus's'ana. **8** Unttuntu mak'k'uwaa diraw, I untuntta d'ayissana; untuntta be'iyaa ubbay huup'iyaa k'aatsana. **9** He wode Asay ubbay S'oossaw yayana; Aa oosuwaabaa odananne zaari zaariide k'oppana. **10** S'illotuu

Med'inaa Godaan nashetinonne, aakko bak'atiide attiino;
wozanaa suuretuu ubbay galatino.

65 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita
mazamuriyaa, Sabaa Abeet S'oossaw, S'iyoonen new galatay
bessee; nuuni new shiik'etteeddawaakka gatsana. **2** Abeet
woosaa sisiyaawoo, asay ubbay neekko yaana. **3** Nu nagaray
nuuna muukkeedda wode, ne nuw atotetsaa immaadda. **4**
Neeni dooreeddanne ne chilootan uttanaw mataa shiishshiyaa
Asay anjjetteddawaa. Nuuni ne son, Geeshsha Dunkkaaniyaan
de'iyaa lo"oban kumeeddo. **5** Abeet nuuna ashshiyaa S'oossaw,
maalalissiyaa ne s'illo oosuwaan neeni nuw allaasa. Sa'aa
gas'aappe gas'aa gakkanaw, haakko abbatuwaappekka
hefintsan de'iyaa asaa ubbaw, ammanettiyaawe neena. **6**
Neeni neena wolk'k'aa danc'c'isaade; wolk'k'aama deretuwa ne
minotetsan essaadda. **7** Neeni abbaa kooshshaanne, beetaa
guntsaa sirp'p'i ootsaasa; k'ay Asay denddiyaa dendduwaa
irs's'issaasa. **8** Hewaadan neeni ootseedda malaataa diraw,
sa'aa gas'aa gakkanaw de'iyaa Asay ubbay new, «Hoola!»
gee. Away mokkiyaasaappe wulliyaasaa gakkanaw de'iyaa
asaa ubbaa nashechchaadda. **9** Neeni biittaa naagaade iraa
bukissaasa; yaataade daro tu'eyaasa. Asaw katsay mukkana
mala, S'oossaa pulatotuu haatsaan kumeeddino; hewaadan
ootsaade neeni giigissaadda. **10** Kaachaa wod'ana malanne
guulluwaa shugissana mala, neeni yafaran haatsaa kuntsaassa;
katsay mukkana mala anjaasa. **11** Laytsaa kalo laytsaa
ootsaasa; neeni aad'd'iyaa sa'ay ubbay kumi palahee. **12**
Neeni hentsaa sa'aa maatan kuntsaassa; zoozetuwaakka
nashshechchaa danc'c'isaasa. **13** Neeni hentsaa gadiyaa

dorssaa wudiyaa mayzzaasa; zanggaaraa biittaakka katsaa kuntsaa. Unttuntu nashshechchaw hombboc'iinonne yes's'iino.

66 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda Sabaa, mazamuriyaa Sa'aan asaa ubbaw, hintte k'aalaa d'ok'k'issiide, nashshechchan S'oossaa galatite. **2** «S'oossaa suntsay bonchchetto!» giide yes's'ite; bonchcho galataa aw immite. **3** S'oossaw hawaadan yaagite; «Ne oosotuu waan malalissiyaawantee! Ne wolk'k'ay dareedda diraw, ne morkketuu yashshaw ne sintsan kokkoriino. **4** Sa'aan de'iyaa ubbatuu new goyinniino; neena sabbiino; ne suntsaw galataa yes's'iino» yaagite. **5** Haayite; S'oossay ootseeddawaa be'ite; I asaa gidдон maalalissiyaa oosuwaa ootseedda. **6** I abbaa haatsaa shaakeedda; k'ay beni nu aawotuu yorddaanoosa shaafaa, barenttu gediyaan hamettiide, mela biittaan pinneeddino. Hewan I ootseeddabaan nuuni nashetteeddo. **7** I bare wolk'k'an med'inaw mooddee. Kawutetsatuwaa bare ayifiyaan s'eellee; hewaa diraw, makkaliyaawanttu Aa bolla denddoppino. **8** Asatoo, nu S'oossaa galatite; hintte Aa galatiyaa galatay sisetto. **9** I nuuna pas'a wotseedda; nuuni kunddennaadan naageedda. **10** Abeet S'oossaw, neeni nuuna paac'c'aadda; biraa geeshshanaw taman paac'iyawaadan, nuuna geeshshaadda. **11** Neeni nuuna p'iriyaan gelissaadda. Nu zokkuwaankka dees'obaa toossaadda. **12** Morkketuu nu huup'iyaan togganaadan ootsaadda. Nuuni haatsaa gidduwaananne tamaa gidduwaana aad'd'eedo; shin ha'i nuuna ishaliyaa sa'aa ahaadda. **13** Taani s'uuggiyaa yarshshuwaanna ne golliyaa gelaade, ta k'anggiyaa new gatsana. **14** Taani metooteedda wode, ta doonaan shiik'etteedda k'anggiyaa, ta ins's'arssaappe keseeddawaa, taani gatsana. **15** Taani new s'uuggiide yarshshiyaa, dorssaa orggetuwaa

shiishshana. Koruma booratuwaanne deeshsha orggetuwaa new yarshshana; he yarshshotuwaa c'uway saluwaa gakkana. **16** Hinttenoo, S'oossaw yayyiyaawanttoo, ubbatuu haa yiide, sisite. S'oossay taw ootseeddawaa taani hinttew odana. **17** Ta k'aalaa d'ok'k'u ootsaade taani S'oossaa woossaad; ta ins's'arssan aw galataa shiishshaad. **18** Taani ta wozanaan nagaraa gentseeddentto, Goday taana sisenna. **19** Shin S'oossay tumuwaappe taana siseedda; ta woosaakka hayzreedda. **20** S'oossay ta woosaa is's'ibeenna diraw, k'ay aggena bare siik'uwaa taw diggibeenna diraw, galateetto.

67 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Diitsaan Waas'eteedda Mazimuriyaa, sabaa S'oossay nuw k'arettonne nuuna anjjo; bare som"iyaa nu bollan poo'isso. **2** Ne ogetuu ha sa'aa bollan, ne ashshiyaa wolk'k'aykka, kawutetsatuwaa ubbaa gidduwaan erettino. **3** Abeet S'oossaw, Asay neena galato; asay ubbay neena galato. **4** Kawutetsatuu ubbay, «Hashshu!» giide, nashshechchaw yiino. Ayaw gooppe, neeni asaa s'illotetsan pirdaasa; k'ay sa'aan de'iyaa kawutetsatuwaa kaaletsaasa. **5** Abeet S'oossaw, Asay neena galato; asay ubbay neena galato. **6** Biittay katsaa mokkeedda; S'oossay, nu S'oossay nuuna anjeeedda. **7** S'oossay nuuna anjeeedda. Sa'aa gas'aa gakkanaw de'iyaa Asay ubbay aw yayyo.

68 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawite s'aafeedda mazamuriyaa, yetsaa S'oossay denddo; Aa morkketuu laalettino. Aa is's'iyaa wanttu Aa sintsaappe bak'attino. **2** C'uway c'arkkuwaan punettiyaawaadan, neeni untuntta punna d'ayssa. Muk'aadday taman muushiyaawaadan, iitatu S'oossaa sintsaappe d'ayino. **3** Shin s'illotuu hashshu giino; S'oossaa sintsan nashetino; nashshechchan ililino. **4** S'oossaw

yes's'ite; Aa suntsaa sabbite. Shaariyaa bollan gaalifiyaawaa d'ok'ku d'ok'ku ootsite kessite; Aa suntsay Med'inaa Godaa; Aa sintsan nashettite. 5 S'oossay bare de'iyaa geeshsha sa'aan, aawuu bayinna naanaatoo aawuwaa; k'ay asinay hayk'keedda mac'c'a asatoo daana. 6 S'oossay barekka de'iyaaawantoo golle asaa immee. K'asho golliyaan de'iyaaawantta biliide, untuntta ishaluwaan wotsee. Shin makkalanchatuu meleedda biittan de'iino. 7 Abeet S'oossaw, neeni ne asaa kaaletseedda wode, neeni untuntunna mela bazzuwaa beedda wode, 8 Siina Deriyan k'onc'c'eedda S'oossaa sintsan, Israa'eeliyaa S'oossaa sintsan biittay k'aas's'eedda; salotuu iraa duge tigeeddino. 9 Abeet S'oossaw, neeni iraa darissaade bukissaadda; mela biittaa zaaraadde ooratsaadda. 10 Ne asaykka yaan utteedda. Abeet S'oossaw, ne keekkatetsan, hiyyeesatoo koshshiyaabaa giigissaade immaadda. 11 Goday kiitaa kiitteedda; he kiitaa afeeda mac'c'a asatuu dara. 12 Untunttu, «Morkke kaatetuunne untunttu tooranchchatuu guyye bak'ateeddino; son atteeda mac'c'a asatuu omooduwaa shaakketteeddino. 13 Untunttu, P'ooliyaa work'k'aa k'efiyaana de'iyaa, biraappe med'etteedda harap'p'iyaa misiliyaa, omooduwaa demmoode, hinttenttu, dorssaa sikuwaa gidдон yaw giseedditee?» yaageeddino. 14 Ubbaa Danddayiyaa S'oossay, kaatetuwwa laaleedda wode, S'almmoona asaa bolla shachchaa bukisseedda. 15 Baasaane deretuu wogga wolk'k'aama deretuwwa; baasaane deretuu daro s'eeratuu de'iyaaawantta. 16 Daro s'eeratuu de'iyaa deretoo, S'oossay baressa ootsanaw dooreedda asaa, hintte yaw k'anaatiide s'eelliitee? Med'inaa Goday aan med'inaw de'anawaa. 17 S'oossaa olaa paraa gaaretuu tammu sha"aaninne sha"u gede sha"an paydetiyaawantta; Goday Siinaa deriyaappe bare

geeshsha sa'aa yeedda. 18 Omoodetteedda darotuwaa akkiide,
 I pude d'ok'kaa kaseedda. Asaappe, haray atto makkalancha
 asaappekka imuwaa akkeedda. Med'etaa Ubbaa Goday yaan
 de'ana. 19 Gallasaan gallasaan nu tookuwaa tookkiyaa
 Goday, nuuna ashiyaa S'oossay galatetto. 20 Ee, nu S'oossay
 nuuna ashshiyaa S'oossaatee! Hayk'k'uaappe attiyaawe,
 Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday ashshinada. 21 S'oossay
 tumuwaappe bare morkkatuwaa, guuggiyaa kinchchana; nagaraa
 ogiyaan hamettiyaa, goofaranchchatuwaa huup'iyaa p'alk'k'ana.
 22 Goday yaageedda; «Taani hintte morkkatuwaa, Baasaaneppe
 zaaraadde ahana; taani untuntta c'iimmo abbaa giddoppe
 kessaade guyye ahana. 23 Hewenne, neeni ne morkkatuwaa,
 suutsaa gidduwaana c'olbbaya yed'd'aade hamettanaassanne;
 ne kanatuukka morkkiyaa suutsaappe, barenttu gishuwaa
 ins's'arssan laac'c'anaassa» yaageedda. 24 Abeet S'oossaw,
 ne salppii, ta S'oossaa ta kaatiyaa salppii, Geeshsha Golliyya
 geliyaa wode ubbaw beettee. 25 Yes's'iyaa wanttu sintsaana;
 diis's'iyaa wanttu guyyenna; k'ay karabuwaa bak'k'iyaa wodorotuu
 gidduwaana. 26 Untunttu, «S'oossaa kuntseedda shiik'uwaan
 galatite; hinttenoo, Israa'eeliyaa zeretsatoo, Med'inaa Godaa
 galatite» yaagiino. 27 He salppiyaan ubbaappe teefatiyaa,
 Biiniyaama zaratuu koyiro beettiino. Kaalliide Yihudaa kaappatuu
 barenttu c'itaana de'iino; wurssetsan Zaabiloonaa Kaappatuunne
 Nifttaaleema kaappatuu beettiino. 28 Abeet S'oossaw, ne
 wolk'k'aa k'onc'c'issa. Abeet nuw ootseedda S'oossaw, ne
 minotetsaa bessa. 29 Hewaa diraw, Yerusaalamen de'iyaa
 ne Geeshsha Golliyya kaatetuu yiide, new imotaa immana.
 30 Do'aadan mak'k'aa gidдон de'iyaa Gibs'e asatuwaa
 neeni seera. Booratuwaanne maratuwaa wudiyaa, malatiyaa

kawutetsatuwaa neeni yederssa. Unttuntu gulbbatiide, barenttu biraa new immana gakkanaw, neeni untunta seera. Olettanaw yeemottiyaa asatuwaa laala. **31** Kiitetteedda kaappatuu Gibs'eppe yaana; Top'p'ata bare kushiyaa elle S'oossaakko mic'c'ana. **32** Hinttenoo, sa'aa kawutetsatoo, S'oossaw yes's'ite; **33** salotuwaan, benippe de'iyaa salotuwaan biyaa Godaa sabbite. Sisite! I bare kooshshaa, bare wolk'k'aama guntsaa kiittee. **34** S'oossaa wolk'k'aabaa awaayite; Aa anggay Israa'eeliyaa bollaanna; Aa wolk'k'aykka saluwaana. **35** S'oossay bare Geeshsha Golliyaappe k'onc'c'oode, Maalalisee. Israa'eeliyaa S'oossay bare asaw minotetsaanne wolk'k'aa immee. Med'inaa Goday galatetto.

69 Zammaaretuwaa Kaappoo, C'iishshaa Waatsaa Giyaa Waas's'uwaan Yes'eteedda Daawita Mazimuriyaa Abeet S'oossaw, taana ashsha; ayaw gooppe, haatsay taw k'ood'iyaa gakeedda. **2** Gedii ek'k'iyaa sa'ay bayinna c'ariyaan muukettaad; c'iimmo haatsaa giddo gelaad; haatsaa zuluu ta bolla baana hanee. **3** Maadoo waassaade daaburay; ta kottoniikka meleedda. Ta S'oossay allee gaade s'eellishin, ta ayifii galjjeedda. **4** Taana c'oo is's'iyaawanttu, ta huup'iyaa binnaanaappe dara. Wordduwaan taana morkkiyaawantunne, d'ayissanaw koyiyaawanttu dareeddino. Taani wolk'k'antsa akkabeena miishshaa taana c'iggisiino. **5** Abeet S'oossaw, ta bayzzuwaa eeyyatetsaa neeni eraasa; taani ootseedda nagaray neeppe k'osettenna. **6** Abeet Godaw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, neena hidootan naagiyaawanttu, ta gaasuwaan yeellatoppino. Abeet Israa'eeliyaa S'oossaw, neekko shiik'iyaawanttu ta gaasuwaan kawushoppino. **7** Taani boriyaa danddayeeddawenne ta som"ii yeellaa mayyeeddawe ne

diraassa. 8 Taani ta ishatoo imatsaa, k'ay ta aatti naanaatoo allaga gidaaddi. 9 Taani ne golliyaw seelettiyaa seelay, taana tamaadan guuddee; neena boriyaawanttu borii ta bolla wod'd'eedda. 10 Taani s'oomaade, ta huup'iyaa kawushsheeddawe, taw k'iliic'uwaa gideedda. 11 Taani kayyuwaa mayuwaa mayyeedda wode, untunttoo tossaw gidaaddi. 12 Katamaa Penggiyaan uttiyaawanttu taana k'iliic'iino; matsottiyaawanttu tabaa yetsaa kessiino. 13 Shin abeet Med'inaa Godaw, taana gidoope, taani neena woossay. Abeet S'oossaw, ne dosiyaa wodiyaan, aggena ne siik'uwaa daruwaan, neeni ashana geeddawaadan taw zaaruwaa imma. 14 C'ariyaan muukettenaadan taana ashsha. Taana is's'iyaa wanttuppe, c'iimmo haatsuwaappe neeni kessa akka. 15 Haatsaa di"uwaan taana afissoppa; woy c'iimmo olaan taana mitissoppa; woy duufuwaa doonaa ta bolla gorddisoppa. 16 Abeet Med'inaa Godaw, aggena ne siik'uwaa keekkatetsaadan, taw zaaruwaa imma. Ne k'aretaa daruwaadan taakko simma. 17 Taappe ne k'oomaappe ne som"uwaa gentsoppa; taani waayettiya diraw, taw elle zaaruwaa imma. 18 Neeni taakko shiik'a; taana woza; ta morkkatuwaappe taana la"a kesa. 19 Taani boriyaa, yeellaanne, kawushshaa akkeeddawaa neeni eraasa. Ayaw gooppe, ta morkkatuwaa ubbaa neeni be'aasa. 20 Borii ta wozanaa pas'ennaadan mentso diraw; hidoota k'ans's'aad. Taw k'arettiyaawaa koyaad. Shin ittuunne baawa; taana mintsetsiyaa asaa s'eellaad; shin demmabeykke. 21 Taani koshateedda wode, taw c'ammiyaa k'umaa aatseeddino. Taani saametteedda wode, taw c'aala woyniyaa eessaa immeeddino. 22 Unttuntu miyaa samppay untunttoo p'ire gido. Unttuntu yarshshuwaa yarshshiidde, miyaa gibiray untunttoo gitiyaa gido. 23 S'eellennaadan untunttu ayifii goozetto; untunttu

gaaduwa ubbaa gede kokkorssa. **24** Ne hank'kuwaa untunttu bolla tiga; ne suulo hank'kuu untuntta yederssiide oyk'k'o. **25** Untunttu kambuu mela de'o; untunttu dunkkaaniyaan ooninne de'oppo. **26** Ayaw gooppe, untunttu, neeni mureeddawantta yederssiino; k'ay neeni dechcheeddawanttu tuggaabaa dentsiide haasayiino. **27** Neeni untunttu nagaraa bolla nagaraa gujjanaadan agga; ne maarotetsaappe untuntta ayayenne gakkoppo. **28** Untunttu de'uwa mas'aafaappe k'uc'ettino; s'illo asaana mazggabettoppino. **29** Taani sakettaadenne tuggataade de'ay. Abeet S'oossaw, taana ashshaade, saro sa'aan wotsa. **30** Taani S'oossaa suntsaa yetsan galatana; galataa imuwaan Aa darssana. **31** Hewekka, booraa yarshshiyaawaappe woy kac'aama korumaa yarshshiyaawaappe aad'd'iide, Med'inaa Godaa nashshechhana. **32** Naak'etteeddawanttu taana S'oossay, ashsheedawaa be'iide nashetino. Hinttenoo S'oossaakko shiik'yaawanttoo, hintte wozanay minetto. **33** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hiyyeesatuwaa sisee; k'asho golliyaan de'iyaa bare asaakka kad'enna. **34** Saluunne sa'ay, k'ay abbayinne Aa gidдон wos's'i k'aas's'iyaa ubbatuu S'oossaa galatino. **35** Ayaw gooppe, S'oossay S'iyoonne ashshana; Yihudaa katamatuwaa zaariide kees's'ana. Aa Asay yaan de'ananne he biittay untunttussa gidanawaa. **36** Aa k'oomatuwaa naanatuu he biittaa laattana; Aa suntsaa siik'yaawanttu yaan de'ana.

70 Zammaaretuwaa Kaappoo Daawita hassayissiyaawaa mazamuriyaa. Abeet S'oossaw, taana ashshanaw eeno ga; abeet Med'inaa Godaw, taana maaddanaw elleella. **2** Taana wod'anaw koyiyaawanttu yeellatinonne kawushino. Taani k'ohettannawaa amottiyaawanttu, kawushiide guyye simmino. **3** Ta bolla, «Aw hashshu! Hashshu!» geeddawanttu s'oonetteedda

diraw yeellatino. 4 Shin neena koyiyaa ubbatuu, neenan nashetinonne hashshu giino. K'ay ne atotetsaa dosiyaawanttu ubbatuu, «S'oossay gitato!» yaagino. 5 Taani hiyyeessanne metootanchchaa; abeet S'oossaw, elle taakko haaya. Taana maaddiyaawenne ashshiyaawe neena; abeet Med'inaa Godaw, gam"oppa.

71 Abeet Med'inaa Godaw, taani neekko bak'atay; awudenne taana yeellayoppa. 2 Ne s'illotetsaan taana wotsa akka; ne haytsaa taakko yeggaade, taana ashsha. 3 Neeni taw ubbaa wode geemmiyaa mino zaallanne, taana ashshiyaa mino geessuwaa gida. Ta attana mala ne azaza. Ee, neeni ta zaallanne ta geessuwaa. 4 Abeet ta S'oossaw, iitatuwaa kushiyaappe, litaa ootsiyaawanttuppenne k'areti bayinna asatuwaa wolk'k'aappe taana ashsha. 5 Ayaw gooppe, abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, neeni taani hidootan naagiyaawaanne ta yalagatetsaa wodiyaappe doommaade, taani ammanettiyaawaa gidaadda. 6 Taani yelettiyaa wodiyaappe doommaade neenan zemppaad; ta aatti uluwaappe wod'd'oodeppe doommaade, neeni taana naagaadda. Ubbaa gedekka ta galatay neessa. 7 Neeni taw bak'ata attiyaa wolk'k'aama sa'aa gideedda diraw, ta de'uu daro asaw leemiso gideedda. 8 Gallassaa ubbaan ta doonay, ne galataanne ne bonchchuwaan kumeedda. 9 Taani c'imeedda wodiyaan taana oloppa; ta wolk'k'ay is'seedda wodiyaan taana aggoppa. 10 Ayaw gooppe, ta morkketuu ta bolla haasayiino, Taana wod'anaw koyiyaawanttu ittippe shiik'iide mak'ettiino. 11 Unttuntu, «S'oossay Aa aggeedda; yederssiide Aa oyk'k'eetto. Ayaw gooppe, Aa ashshanawe ooninne baawa» yaagiino. 12 Abeet S'oossaw, taappe neeni haakkoppa. Abeet ta S'oossaw, taana maaddanaw elleella. 13 Taana mootiyaawanttu

yeellatiide d'ayino. Taana k'ohanaw koyiyaawanttu, yeellaanne kawushshaa mayino. **14** Shin taana gidoope, ubbaa gede neena hidootan naagana. Taani gujja gujjaade neena galatana. **15** Woyissentto likkiyaa erana d'ayooppekka, ta doonay gallassaa ubbaan ne s'illotetsaabaanne ashshiyaa ne oosuwaabaa odana. **16** Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Godaa wolk'k'an yaana; ne s'alalay s'illo gidiyaawaa awaayana. **17** Abeet S'oossaw, neeni, ta yalagatetsaappe doommaade taana tamarissaadda. Ha"i gakkanaw taani ne malalissiyaa oosuwaabaa oday. **18** Abeet S'oossaw, ne wolk'k'aanne ne minotetsaa, yiyaa yeletaa ubbaw odana gakkanaw, taani c'imaade puulummooppekka taana aggoppa. **19** Abeet S'oossaw, ne s'illotetsay, bolla saluwaa gakeedda. Abeet wolk'k'aamabaa ootseedda S'oossaw, ne mali ooninne baawa. **20** Neeni ta bolla daro metuwaa ahaada; gidoopenne, neeni ta de'uwaa zaaraadde ooras's'isana; neeni taana biittaa gido c'iimmo olaa gelenaadan naagana. **21** Neeni ta bonchchuwaa kasewaappe darissana; neeni taana zaaretsaadeikka mintsetsana. **22** Abeet ta S'oossaw, ne tumatetsaa diraw, taani neena diitsaan galatana. Abeet Israa'eeliyaa geeshshaw, taani maasink'kuwaan neena sabbana. **23** Taani diis's'aade, nashshechchaw ta k'aalaa d'ok'ku ootsaade yes's'ana; neeni taana ashsheeda diraw, taani neena sabbana. **24** Ta ins's'arssay ne s'illo oosuwaabaa ubbaa gallassi odana; ayaw gooppe, taana k'ohanaw koyiyaawanttu, yeellateeddinonne kawusheeddino.

72 Solomona Yetsaa Abeet S'oossaw, kaatii ne suuretetsan pirddanaadan, neeni Aa tamarissa; nu kaatiyaw ne s'illotetsaa imma. **2** Yaatooppe, I ne asaw s'illotetsan pirddo; naak'etteeddawanttookka suuretetsaan daannato. **3** Deretuu

sarotetsaa ayifiyaa, zoozetuukka s'illotetsaa ayifiyaa ne asaw ayifino. 4 He kaatii asaa giddon naak'etteeddawanttu diraw mootetto; hiyyeesatuwaa I ashsho; uk'k'unniyaawantta I mentsereetso. 5 Awaynne aginay de'iyaa wode ubbaan, yeletaappe yeletaa gakkanaw, Asay aw yayiino. 6 Kaatii shoyk'an bukkiyaa iraanne gadiyaa kalissiyaa iraa mala gido. 7 I de'iyaa laysaa ubbaan s'illuu daashana; aginay d'ayana gakkanaw sarotetsay darana. 8 Abbaappe abbaa gakkanaw, k'ay Efiraas'iisa Shaafaappe sa'aa gas'aa gakkanaw I mooddo. 9 Bazzuwaa asatuu aw hokkino; Aa morkketuu baana laac'c'ino. 10 Tarsseesanne haatsaan dooddetteedda biittaa kaatetuu, aw giiraa giirino. Sheebanne Saaba kaatetuu, aw imotaa ayino. 11 Kaatetu ubbay aw gulbbatino; kawutetsatuu ubbay aw kiitettino. 12 Aa s'eesiyaa hiyyeesatuwaa, naak'etteeddawanttanne maaddiyaawe bayinnawantta I ashshee. 13 Hiyyeesatoonne mank'k'otoo I k'arettee; hiyyeesatuwaa shemppuwaa ashshee. 14 Unttunta naak'uwaappenne makkalaappe I wozee. Unttuntu suutsay Aa sintsan al"a. 15 Kaatii shemppuwaa gam"o; Sheeba biittaa work'k'ay aw imetto. Pac'c'ennan aw woosay woosetto; gallassaa ubbaan I anjjetto. 16 Biittan daro katsay mokko; deretuu kasaan kamettino. Biittay Liibaanoose derii mokkiyaawaadan katsaa mokko; maatay dembbaa kumiyaawaadan Asay katamaa kumo. 17 Kaatiyaa suntsay med'inaw de'o; away de'eedda keeshshaa ubbaan s'eegettiidde, gam"o. Asay ubbay Aa baggana anjjetana; kawutetsatuu ubbay Aa, «Anjjetta» yaagiide anjjana. 18 Malalissiyaabaa barekka ootsiyaa Med'inaa Godaa S'oossaw, Israa'eeliyaa S'oossaw galatay gido. 19 Aa bonchcho suntsay med'inaw galatetto; Aa bonchchuu sa'aa ubbaa kumo. Amen"i. Amen"i. 20 Issey na'aa Daawita woosay hawaan poletteedda.

73 Asaafa Yetsaa S'oossay Israa'eeliyaw tumuwaappe lo"a;
 wozanaa geeshshatoo I keeka. **2** Shin taana gidoope, ta
 gedii, d'ubettanaw guutsaa atteedda; ta gedii halis's'anaw
 mateedda. **3** Ayaw gooppe, iita asatoo sarotetsay de'iyaaawaa
 be'aade, he otoranchchatuwaa duretetsaan taani k'anaataad. **4**
 Unttunttoo tuggi baawa. Unttuntu bollay pas's'anne mina. **5**
 Unttuntu hara Asay tuggatiyaawaadan tuggatikino; unttuntu
 hara asaawaadan metuwaan shoc'ettibeykino. **6** Hewaa
 diraw, unttuntu otoruwaa, alleek'k'uwaadan k'ood'iyaaan aatsiino;
 makkalaa afilaadan mayiino. **7** Unttuntu wozanay iitabaa
 pulttee. Unttuntu k'ofay iita halchchuwaa kumeedda. **8**
 Unttuntu k'ilic'iinonne iitabaa haasayiino; unttuntu barenttu
 otoruwaan, haratuwaa un"etsanaw naassiino. **9** Unttuntu
 saluwaan de'iyaa S'oossaa, barenttu doonaan c'ashiino. Sa'aan
 de'iyaa asaa bollakka, barenttu ins's'arssan otoruwaa haasayiino.
10 Haray atto, S'oossaa asaykka untunttukko simmana; unttuntu
 odiyaawaakka elle ammanana. **11** Unttuntu, «S'oossay nubaa
 ayinne erenna; Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossay ayinne be'enna»
 yaagiino. **12** Simmi iitatu hawaa mala; Unttuntu ubbaa
 gedekka injjetina de'iino; unttuntu gujji gujji duretiino. **13**
 Yaatooppe, taani ta wozanaa geeshsha ootseeddawenne
 taani ta s'illotetsaa bessanaw, ta kushiya meec'etteeddawe
 tumuwaappe mela. **14** Gallassaa kumentsan taani metuwaan
 shoc'ettaad; wonttan wonttan murettaad. **15** Taani iitatuwaadan,
 unttuntu giyaawaa geeddento, taani ne asaw ammanetennawaa
 gidana. **16** Taani ha ubbaa yewuwaa eranaw k'oppiyaa wode,
 taw erettenna dees'obaa gideedda. **17** Shin taani S'oossaa
 geeshsha sa'aa geleedda wode, iitatuwaa wurssetsa kaac'aa
 akeekaad. **18** Unttunta neeni tumuwaappe halis's'iyaa sa'aan

utissaasa; neeni untunttu kunddissaasanne bayzzaasa. **19** Untunttu akeekenan d'ayeeddino; dagamaan ittuu attenan mule wureeddino. **20** Itti Asay beegottiyaa wode, I akumuwaan be'eeddabay dogettiyaawaadan, abeet Godaw, neeni denddiyaa wode, untunttu dogetana. **21** Taani yiloteedda wodenne ta wozanaan seeletteedda wode, **22** ayinne akeekenan donc'c'illaad; taani ne sintsan miizza mala gidaaddi. **23** Shin taani ubbaa gedekka neenana de'ay; ta ushechcha kushiya neeni oyk'k'aadda. **24** Ne zoriyaan taana kaaletsasa; hewaappe guyyiyaan neeni taana bonchchoo afana. **25** Taw saluwaan neeppe attina, haray ooni de'ii? Taani neeppe attina, sa'aan harabaa ayaanne amottikke. **26** Ta wolk'k'ayne ta wozanay daaburanaw danddayee; shin S'oossay ta wozanaa minisiyaawaanne, med'inaw taana gakkeedda saamaa. **27** Neeppe haakkiyaawanttu d'ayana; neena amanetenawantta ubbaa neeni wurssana. **28** Shin taana gidoope, taani S'oossaa matan de'iyawe taw lo"a. Taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Godaa, taw bak'ata attiyaa sa'aa ootsaad. Hewaa diraw, Aa oosuwaa ubbaa taani odana.

74 Aasaafi Akeekaan S'aafeedda Timirttiyaa Abeet S'oossaw, neeni nuuna med'inaw ayaw aggaadii? Ne hank'k'uu ne k'ooruwaan de'iyaa dorssatuwaa bolla, ayaw suulleedee? **2** Neeni beni dooreedda asaa, neeni new buzo ootsaade wozeedda zaratuwaa hassaya. Neeni de'eedda S'iyoonne deriyaa k'oppa. **3** Ane ne Geeshsha Gollii koleteedda sa'aa yaade s'eella. Morkketuu aani de'iyabaa ubbaa d'aysseeddino. **4** Ne morkketuu ne Geeshsha Golliyaa gidдон, «Nuuni s'ooneeddo» yaagiide gereereeddino. S'oonuwaa malaataa yaagiide, barenttu banddiraa esseeddino. **5** Untunttu mitsaa k'ans's'anaw

barenttu kaltaa, d'ok'k'u ootsiide, ek'k'eedda asatuwaadan
 haneeddino. 6 Unttuntu masetteedda sank'k'aa ubbaa, barenttu
 kaltaaninne madooshaaninne mentsi yeggeeddino. 7 Geeshsha
 Golliyaa taman s'uuggiide d'ayisseeddino; new goyinniyaa
 sa'aa tunisseeddino. 8 Barenttu wozanaan, «Unttunta nuuni,
 ubbaanna d'ayssana» yaagiide k'oppeeddino. Biittan Asay
 S'oossaw goyinniyaa sa'aa ubbaa taman s'uuggeeddino. 9 He
 wode mallay nuw imetennan is's'eedda; timbbitiyaa odiyaawe
 ittuunne baawa. Hawaadan haniide, woyissa wodiya de'anentto,
 eriyaa Asay nu gidдон ittuunne baawa. 10 Abeet S'oossaw, ne
 morkketuu, woyissa wodiya ne bolla k'ilic'anee? Unttuntu ne
 suntsaa med'inaw borannee? 11 Ne kushiyaa shiishsha akkaade
 ayaw gam"ay? Ne ushechcha kushiyaa ne k'umayuwaappe
 kessaade unttunta d'ayssa. 12 Gidooppenne, abeet S'oossaw,
 neeni benippeka ta kaatiyaa; neeni biittaa bolla atosetsaa
 ahaada. 13 Ne wolk'k'aama wolk'k'aan neeni abbaa shaakkaadda;
 Aa gidдон de'iyaa dawiya huup'iyaa neeni k'os's'aadda. 14
 Leewaataana giya dawiya huup'iyaa k'os's'aade, Aa ashuwaa
 bazuwaan de'iyaa med'etatoo, k'uma ootsaade immeeddawe
 neena. 15 Neeni pulottuwaa dooyaa yeddaadda; ubbaa
 gede goggiyaa shaafatuwaa k'ay melissaadda. 16 Gallassay
 newaa; k'amaykka newaa; k'ay awaanne aginaa unttuntu
 sa'aan wotseeddawe neena. 17 Biittaw zawaa wotseeddawe,
 balguwaanne boniya med'eeddawe neena. 18 Shin abeet
 Med'inaa Godaw, ne morkketuu, neena wooti k'ilic'eeddinotto,
 booza asatuu ne suntsaa wooti boreeddinotto hassaya. 19
 New moodettiyaawanttu shemppuwaa iita morkketoo aatsaade
 immoppa. Metootanchchatuwaa med'inaw dogoppa. 20 Nu
 biittan de'iyaa d'uma sa'ay ubbay, makkalanchchatuwaan

kumeedda diraw, neeni nuw c'aak'k'eedda c'aak'uwaa k'oppa. **21** Naak'etteeddawanta yeellayoppa; hiyyeesatuunne metootanchchatuu ne suntsaa galatino. **22** Abeet S'oossaw, dendda; ne yewuwaa mootetta. Gezo asatuu gallassaa ubbaan, ne bolla k'iliic'eeddawaa hassaya. **23** Ne morkketuu ne bolla waassiyaa waasuwaanne neena is's'iyaa wanttu, pac'i bayinnan k'iliic'iyaa k'iliic'uwaa dogoppa.

75 Zammaaretuwaa Kaappoo Aasaafi. «D'ayssoppa» Geetettiyya Diitsaa waatsan Yes's'eedda Yetsaa. New galataa immeeto; abeet S'oossaw, neena galateetto; «Ne suntsay woggaa» giide awaayeetonne, malalissiyaa ne oosuwa ubbaa odeetto. **2** S'oossay, «Dooraade keereedda gallassi, suure pirddaa pirdanawe taana. **3** Sa'ayne an de'iyaa wanttu ubbay k'aas's'inakka, Aa tuusaa minisa essiyaawe taana. **4** Taani otoranchchatuwaa, Otorettoppite yaagay; iitatuwaakka, Hintte kac'iyaa dentsoppite. **5** Hintte kac'iyaa d'ok'k'issi bessoppite; zaatturiide haasayoppite yaagay» yaagee. **6** Bonchchuu away doliyaasaappe woy wulliyaasaappe woy bazzuwaappe yeenna. **7** Shin pirddiyaawe S'oossaa; I ittuwaa bolla pirddee; ittuwaa shatintsee. **8** Med'inaa Godaa kushiyan itti wanc'c'ay de'ee; he wanc'c'ay S'oossaa hank'k'uwaa woyniyaa eessan kumi utteedda. I hewaappe ushshaa tigina, sa'aan de'iyaa iita asatuu hewaa ushana; untunttu orc'c'uwaa ashshenan c'inggiide ushana. **9** Shin taani Yaak'ooba S'oossaabaa odananne med'inaw Aa sabbana. **10** I iita asatuwaa kac'iyaa ubbaa mentsana, shin s'illotuwa kac'ii d'ok'k'u d'ok'k'u gaana.

76 Zammaaretuwaa Kaappoo Diitsaa Waatsan Yes'etteedda, Aasaafa mazamuriyaa S'oossay Yihudaan eretteeddawaa; Aa suntsay Israa'eeliyaan wolk'k'aama. **2** Aa dunkkaanii Saleemana;

I de'iyasay S'iyoona. 3 I, hewan s'onggettiyaa, morkkatuwaa wonddaafiyaa c'ubiyaa, gondalliyyaa, mashshaanne hara olaa miishshatuwaa mentseereetseedda. 4 Abeet S'oossaw, ne bonchchuu ay keeshshaa gitee! Neeni ne morkkatuwaa s'oonaade, deriyaappe simmiyaa wode, ne anggay ayiba yashshiyaawe! 5 Gooba tooranchchatuu, barenttoo de'iyawaa ubbaa bonk'k'etti kichcheeddino. Ha"i simmi untuntuntu, wolk'k'aama gem"ishshuwaa gem"isheeddino; untuntuppe ittuunne bare kushiya dentsibeenna. 6 Abeet Yaak'ooba S'oossaw, neeni seereedda wode, paraa asatuunne paratuu kunddo saan atteeddino. 7 Shin abeet S'oossaw, neeni yashshaasa! Ne hank'k'uu suulleedda wode, ne sintsan oonee ek'k'anawe? 8 Neeni pirddaa saluwaappe sisseedda wode, sa'aan de'iyaa Asay yayyiide, c'o"u geedda. 9 Neeni sa'aan k'ohetteeddawantta ashshanaw, pirddaw denddeedda wode, hewe haneedda. 10 Asaa hank'k'uu dareedda keeshshaa neeni galatettaasa. Olaappe atteedda asatuu ubbay, ne baalaa gallassatuwaa bonchchana. 11 Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, shiik'ettite, hewaakka gatsite. Hinttenoo shooro kawutetsatoo, yayettanaw bessiyaawoo immotaa ahite. 12 I kaappotuwaa otoruwaa kawushshee; wolk'k'aama kaatetuwaakka I yashissee.

77 Aasaafi Zammaaretuwaa Kaappoo Juddutoo Yes's'eedda, mazamuriyaa Taani S'oossaw magannay; taana siso gaade taani S'oossaa woossay. 2 Taani ta metuwaa gallassi Godaa koyay. K'amman taani shemppennan ta kushetuwaa aakko mic'c'ay; gidooppenne, taani minettanaw danddaykke. 3 Taani S'oossaabaa k'oppiyaa wode, oolay; taani aabaa yuushsha k'oppiyaa wode, ta shemppuu daaburee. 4 Neeni k'amma ubbaa taana gem"ishshuwaa diggaade ahissaasa. Taani loytasa

hirggiiyaa diraw, haasayanaw danddaykke. 5 Taani aad'd'eedda gallassatuwaa k'oppay; kase laysatuwaakka hassayay. 6 Taani k'ofaa sheekkaade ak'ay; ta wozanay yuushshi k'oppiyaa wode, Taani ta huup'iyaa hawaadan yaagaade oochchay; 7 «Goday nuuna med'inaw aggi bashanee? Zaaretsiide I nuuna keekaa bessennee? 8 Aa siik'uu atteedee? I geeddawe hawaappe sintsanaw sa'aan ootsenee? 9 S'oossay maariyaawaa dogeeddee? Bare k'aretaakka hank'k'ukaan laammeedee?» yaagaade oochchay. 10 K'aykka taani, «Taana k'oheeddawe, Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossaa ushechcha kushii, kaseppe maaddiyaa maaduwaaggeedawaa» yaagay. 11 Med'inaa Godaw, ne oosotuwa taani k'oppaana. Ee; neeni beni wode, ootseedda malalissiyaabatuuwa ubbaa taani hassayana. 12 Ne ootseeddawaa ubbaa, taani zaara zaaraadde k'oppaana; ne wolk'k'aama oosotuwa ubbaa taani yuushsha k'oppaana. 13 Abeet S'oossaw, ne ogii geeshsha; ay s'oossinne nu S'oossaa mala wolk'k'aama gidenna. 14 Neeni malalissiyaabaa ootsiyaa S'oossaa. Asaa gidдон ne wolk'k'aa k'onc'c'issiyaawaa. 15 Ne asaa, Yaak'oobanne Yoosefo zeretsatuwaa, ne k'esiyaan wozaadda. 16 Abeet S'oossaw, haatsatuu neena be'eeddino; haatsatuu neena be'iide yayyeeddino. Abbaa c'iimatuukka kokkoreeddino. 17 Shaaretuu iraa duge zaariide tigeeddino; guuguntsay saluwaan guummeedda. Ne walk'k'antsay yaan haan walk'k'ammeedda. 18 Ne guuguntsay guntsay gotiyaa gidдон kooshummeedda; ne walk'k'antsaa p'ooletsay sa'aa poo'isseedda. Biittaykka gajj gajjide kokkoreedda. 19 Neeni abbaa gidduwaana hamettaasa; c'iimmo abbaa gidduwaana aad'aassa; gidooppenne, ne gedii yed'd'eedda sa'ay beettena. 20

Musenne Aaroona kushiyan neeni ne asaa dorssaa wudiyaadan kaaletsaadda.

78 Aasaafi Akeekaan S'aafeedda Timirttiyaa Ta asaw, taani hinttena tamarissiyaawaa sisite; ta doonaappe kesiyaa k'aalaa hayzzite. **2** Taani untunttoo haasayyaa wode, leemisuwaan haasayay; benideppe geemmedda yewotuwaa k'onc'c'issana. **3** Nuuni siseeddanne ereedda yewotuwaa, k'ay nu aawotuu nuw odeedda yewotuwaa haasayana. **4** He yewotuwaa nuuni untuntu naanatuwaappe k'osokko; Med'inaa Godaw bessiyaa galataa, Aa wolk'k'aanne malalissiyaa Aa oosuwaa, yiyaa yeletawukka nuuni odana. **5** I Yaak'ooba zaretoo azazuwaa, Israa'eeliyaa asaw higgiiyaa immedda. Kase nu aawotuu barenttu naanatuwaa, he higgetuwaa tamarissana mala azazeedda. **6** Hewenne, kaalliyaa yeletay, he biro yelettana naanatu eranaadaanne untunttukka barenttu naanaato odanaadaana. **7** Yaatina, he naanatu S'oossan amanetanaadan; I ootseeddabaakka dogennaaddaaninne Aa azazuwaa naaganaadaana. **8** Untuntu kase barenttu aawotuwaadan wozana muumenne makkalanchcha asaa gidennaaddaaninne S'oossan ek'k'ennanne ammanettana yeletaa gidenaaddaana. **9** Efireema asatuu, olaw, wonddaafiyaanna pootsaa giigissiide, olaa gallassi guyye simmeeddino. **10** Untuntu S'oossaa c'aak'uwaa naagibeykkino; Aa higgiiyaadan hametennan is's'eeddino. **11** Untuntu I ootseedda wolk'k'aama oosuwaanne untunta I besseedda malaataa dogeeddino. **12** I untuntu aawotuwaa sintsan Gibs'e biittan, S'o'aane Dembban malaataa ootseedda. **13** Abbaa shaakkiide, gidduwaana untunta pintseedda; I haatsaa shaakkiide, yaanne haanne shaakkiide godaadan esseedda. **14** I untunta gallassi shaariyaan,

k'amma tamaa poo'uwaan kaaletseedda. 15 I bazzuwaan
 zaallaa p'alk'kiide, c'iimmuwaappe daro haatsaa untunttu
 ushsheedda. 16 Zaallaappe haatsaa pulitissiiide, shaafaadan
 duge gogisseedda. 17 Shin untunttu Aa bolla nagaraa
 oosuwa gedde gujjeeddino; Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossaa bolla,
 bazzuwaan makkaleeddino. 18 Barenttu amotteedda k'umaa
 oochchiyaawan S'oossaa eriidde paac'c'eeddino. 19 Untunttu
 S'oossaa bolla hawaadan yaagiide haasayeeddino; «Bazzuwaan
 S'oossay nuw k'umaa aatsanaw danddayii? 20 Zaallaa shoc'ina,
 pultuu kesiide, shaafay goggeedda; shin ukitsaa I nuw immanaw
 danddayii? Woy bare asaw ashuwaa immanaw danddayii?»
 yaageeddino. 21 Med'inaa Goday hewaa siseedda wode,
 untunttu bolla daro hank'k'etteedda. Yaak'ooba zaratuwaa bolla
 tamay ees's'eedda; Israa'eeliyaa bolla Aa hank'k'uu dari dari
 beedda. 22 Ayaw gooppe, untunttu S'oossan ammanibeykkino;
 woy I ashshiyaawaan ammanettibeykkino. 23 Gidooppenne,
 I bolla saluwaa azaziide, saluwaa penggiyaa dooyeedda. 24
 Untunttu maanaw, untunttoo mannaa bukisseedda; saluwaa
 k'umaa untunttoo immeedda. 25 Kiitanchchatuwaa ukitsaa Asay
 meedda; S'oossay untunttoo k'umaa darissiiide immeedda. 26
 Away doliyaa bagga c'arkkuu c'arkkanaadan ootseedda; bare
 wolk'k'an gedissa bagga c'arkkuwaa dentsetseedda. 27 I asaw
 ashuwaa baanaa keeshshaa kiitteedda; paalliyaa kafotuwaa
 abbaa doonaa shafiyaa keeshshaa bukisseedda. 28 Untunttu
 de'iyaa saan, dunkkaaniyaa yuushshuwaan wod'd'eeddino.
 29 Untunttu amotteeddawaa untunttoo immeedda; untunttu
 miide, barenttu ganjiiyaa kuntseeddino. 30 Shin untunttu
 barenttu amotteedda ashuwaa kallennan de'ishiin, ashuu
 untunttoo biro doonaan de'ishiin, 31 S'oossaa hank'k'uu untunttu

bolla wod'd'eedda; untunttu giddoppe mino asatuwaanne
 Israa'eeliyaappe yalaga asatuwaa wod'eedda. 32 Hawe
 ubbay haninakka, untunttu nagaraa ootsiyaawaa aggibeykkino.
 Bare malaataa ubbaa ootsinakka, ammanibeykkino. 33
 Hewaa diraw, I untunttu gallassatuwaa c'arkkuwaadan,
 untunttu laysatuwaakka akeekenan d'ayisseedda. 34 S'oossay
 untunttuppe wod'iyaa wode, attedawanttu nagaraa paas'iide,
 S'oossaa mintsi koyeeddino. 35 Untunttu S'oossay untunttoo
 zaallaa gideeddawaanne Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossay,
 untuntta woziyaawaa gideeddawaa hassayeeddino. 36 Shin
 untunttu barenttu ins's'arssan aw worddotiide, barenttu doonaan
 c'immeeddino. 37 Untunttu wozanay S'oossan ek'k'enna; I
 untunttunna c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa ammanettikkino. 38
 Shin I untuntta maariyaawe; untunttu iitatetsaa atto geedda.
 Untuntta d'ayissibeenna; daro gede bare hank'k'uwaa te"eedda;
 bare hank'k'uwaa uullaa ubbaanna untunttu bolla yeddibeenna.
 39 Ayaw gooppe, untunttu ashuwaa s'alala gidiyaawaanne yaa
 c'arkkeeddasaappe haa simmenna, c'arkkuwaa mala gidiyaawaa
 hassayeedda. 40 Untunttu bazzuwaan Aa bolla aappu gede
 makkaleeddinoo! Mela bazzuwaan aappu gede lanc'c'isseeddino!
 41 Untunttu zaari zaariide, S'oossaa paac'c'eeddino; Israa'eeliyaa
 Geeshshaa hank'k'etseeddino. 42 Untunttu Aa wolk'k'aabaa
 dogeeddino; I untunttu morkkatuwaappe wozeedda gallassaa,
 43 I Gibs'e biittan malaataa, S'o'aane Dembban malalissiyaabaa,
 ootseedda wodiyaawaa hassayibeykkino. 44 Untunttu shaafaa
 haatsatuwaa suutsaw laammeedda; hewaa diraw, Gibs'e
 asatuu, he shaafatuwaappe ushanaw danddayibeykkino. 45
 Untuntta waayissiyaa uduns's'etuwaanne untunttu biittaa
 bayzziyaa shed'd'atuwaa kiitseedda. 46 Untunttoo doleedda

katsaa gonddoo, untuntu ootsiide daabureeddawaa booliyaw
immeedda. 47 Untuntu woyniyaa turaa shachchan, untuntu
balasiyaa giyaa mitsaakka c'arkkuwaan d'ayisseedda. 48
Untuntu miizzatuwaa shachchan wod'eedda; untuntu dorssaa
wudiyaa, d'uuk'k'iyaa walk'k'antsan mereessi wursseedda. 49
Untuntu bolla bare suuliyaa hank'k'uwaa, lanc'c'iyaa is'uwaa,
bayzziyaa kiitanchchatuwaa c'uguwan yeddeedda. 50 Bare
hank'k'uwaa aatsi yeddeedda. Untunta iita harggiyaw aatsiide
immeeddappe attina, hayk'k'uwaappe ashshibeenna. 51 Gibs'en
yellettedda bayira naanatuwaa ubbaa wod'eedda. Kaama
dunkkaaniyaan de'iyaa koyro naanatuwaa ubbaa wursseedda. 52
Shin I bare asaa dorssaadan kesseedda; wudiyaadan bazzuwaan
heemmeedda. 53 I untunta saruwaan kaaletseedda; hewaa
diraw, untuntu yayyibeykkino; shin untuntu morkkatuwaa
abbay muukkeedda. 54 Yaatiide I untunta bare geeshsha
biittaa, bare ushechcha kushiyan s'ooneedda deriyaa aheedda.
55 I untuntu sintsaappe kawutetsatuwaa laaggiide, untuntu
biittaa shaakkiide, Israa'eeliyaa zaretoo gisheedda. Bare asaa
untuntu golliyaan wotseedda. 56 Gidooppenne, Ubbaappe
D'ok'k'iyaa S'oossaa bolla makkaliide, Aa paac'c'eeddino.
Aa azazuwaakka naagibeykkino. 57 Untuntu barenttu
aawotuwaadan, makkalanchchatuwaanne kaddanchchatuwaa
gideeddino. Geella tooraadan wora wod'd'eeddino. 58 Untuntu
barenttu goyinniyaa d'ok'k'a sa'atuwaan Aa yiloyeeddino;
barenttu eek'atuwaan Aa k'anaatisseeddino. 59 Yaatina,
S'oossay hawaa sisiide hank'k'etteedda; Israa'eeliyaa mulekka
kad'eedda. 60 Seelon I de'eedda sa'aa, asaa gidдон
I de'eedda bare dunkkaaniyaa aggeeda. 61 S'oossaa
wolk'k'awunne bonchchoo, malaataa gideedda, Taabootaa

morkkatuwaa kushiyan aatsiide omoodisseedda. **62** I bare asaw hank'k'etteedda; I untuntta mashshaw aatsiide immeedda. **63** Unttuntu wodallatuu ubbay olan hayk'k'eeddino; yaatina, untunttu wodorotuu asinaa gelennaan atteeddino. **64** Unttuntu k'eesatuu mashshaan wureeddino. Gidooppenne, untunttu machchetuu, barenttu asinattoo yeekkenaadan digetteeddino. **65** Hewaappe guyyiyaan, Goday gem"ishuwaappe woy woyniyaa eessaa matsuwaappe beegottiyaa asaadan beegotteedda. **66** I bare morkkatuwaa guyye zaariide shoc'eedda; untuntta med'inaw yeellayeedda. **67** Yooseefo dunkkaaniyaa kad'eedda; Efireema zariyaa dooribeenna. **68** Shin I Yihudaa zariyaanne siik'iyaa S'iyoonne deriyaa dooreedda. **69** Hewan I bare Geeshsha Golliyaa saluwaadan d'ok'k'an kees's'eedda; sa'aadan med'inaw esseedda. **70** Bare k'oomaa Daawita dooriide, dorssaa wudiyaa heemmiyaa saappe akkeedda. **71** Dorssaa heemmishin, bare asaa Yaak'ooba, bare buzuwaa Israa'eeliyaa hentsanaw akkiide aheedda. **72** Yaatina, Daawite untuntta suure wozanaappe heemmeedda; k'ay bare hiillaa kushiyan kaaletseedda.

79 Asaafa mazamuriyaa Abeet S'oossaw, Ayhuda gidena asatuu ne biittaa bolla laateeddino. Ne Geeshsha Golliyaa tunisseeddino; Yersaalame kolereetseeddino. **2** Unttuntu ne k'oomatuwaa anhaa, saluwaa kafoo k'uma ootsiide, immeeddino. K'ay ne geeshshatuwaa ashuwaa sa'aa do'atoo immeeddino. **3** Unttuntu suutsaa Yersaalame yuushshuwaan, haatsaadan gusseeddino; untunttu anhaa moogiyaawe d'ayeedda. **4** Nu shoorotoo nuuni shek'k'iyaawaa gideeddo; nu heeraan de'yaawanttu, miic'c'yaawaanne k'id'yaawaa gideeddo. **5** Abeet Med'inaa Godaw, hawe awude gakkanaw hananee? Neeni med'inaw hank'k'ettay? Ne k'anaatiyaa hank'k'uu tamaadan

ees's'anee? **6** Neena erenna asatuwaa bollanne ne suntsaa s'eesenna kawutetsatuwaa bolla ne hank'k'uwaa gussa. **7** Ayaw gooppe, untunttu Yaak'ooba zeretsatuwaa wod'eeddinonne untunttu de'iyasaa bayzzeeddino. **8** Kase nu aawotuwaaw iitatetsaa nu bolla paydoppa. Ellekka ne maarotaa nuw kiitta; ayaw gooppe, nuuni loytsi metooteeddo. **9** Abeet nuuna ashshiyaa S'oossaw, ne suntsaa bonchchuwaaw diraw, nuuna maadda. Ne suntsaa diraw, nuuna ashsha; nu nagaraa atto yaaga. **10** Asatuu ayaw, «Untunttu S'oossay hak'an de'ii?» yaagane? Ne k'oomatuwaaw suutsaa untunttu gusseeddawaa haluwaa, neeni kessiyaawaa nuuni s'eellishin, untunttu gidduwaan k'onc'c'issa. **11** K'ashetteedda asatuwaa oolii ne sintsa gakko. Hayk'oo pirddetteeddawantta ne wolk'k'aa gitatetsaadan ashsha. **12** Abeet S'oossaw, nu shoora kawutetsatuu neena boreeddawaa, haluwaa laappun kushiyaa untunttu kiwuwaan idintsa. **13** He wode nuuni ne asatuu, ne wudiyaa dorssatuu, med'inaw galataa new immana; yeletaappe yeletaa gakkanaw neena zaari zaariide galatana.

80 Zammaaretuwaaw Kaappoo Aasaafi Yes's'eedda, C'iishshaa Giyaa waatsan Yes'eteedda mazamuriyaa, markkatetsaa Abeet Israa'eeliyaa hentsanchchaw, Yooseefo asaa wudiyaadan kaaletsiyaawoo, Kiruubetuwaaw giyaa kiitanchchatuwaappe, bollaanna de'iyaa araatan utteeddawoo, poo'a, neeni nuuna sisa. **2** Efireema, Biiniyaamanne Minaase sintsan k'onc'c'a. Ne wolk'k'aa dentsaade nuuna ashshanaw haaya. **3** Abeet S'oossaw, nuuna zaara; nuuni attanaadan, ne som"uwaa nuw poo'issa. **4** Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'etaa Ubbaa Godaw, S'oossaw, ne asaa woosaa bolla awude gakkanaw hank'k'ettay? **5** Neeni untuntta yeekuwaaw k'umaadan mizaadda;

k'ay afotsaa haatsaadan ushshaadda. 6 Nu shoorotuu nu biittaa akkanaw, barenttu gidon walak'ettanaadan ootsaadda; nu morkketuu nu bolla miic'c'eeddino. 7 Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaw, nuuna zaara; nuuni attanaadan, ne som"uwaa nuw poo'issa. 8 Neeni Gibbs'eppe woyniyaa anuwaa ahaada; ayihuda gidena asatuwaa yederssaadda, untunttu biittaan Aa tokkaadda. 9 Neeni woraa butsaadda; yaatina, s'ap'uwaa yeddi daashiide, biittaa ubbaa gakteedda. 10 Deretuu Aa kuwan, Libaanoosa zigatuu Aa tashetuwaan kameteeddino. 11 Bare tashetuwaa Meediteraane Abbaa gakkanaw, k'ay bare s'eeratuwaa Efiraas'iisa Shaafaa gakkanaw yeddeedda. 12 Yaatina, ogiyaanna aad'd'iyaa ubbay, Aa ayifiyaa duutsanaadan, Aa yuushshuwaan de'iyaa gimbbiyaa ayaw kolaadii? 13 Bazzuwaa guduntsay Aa bolla duriide bayzzee; k'ay gaden wos's'i k'aas's'iyaa med'etatuubbay Aa miino. 14 Abeet Med'etaa Ubbaa S'oossaw, neeni nuukko simma. Saluwaana duge s'eellaade be'a; ha woyniyaa naaga. 15 I ne ushechcha kushii tokkeedda s'ap'uwaa; neeni new gaade dichcheedda puutiyya. 16 Ne morkketuu ne woyniyaa butseeddino; taman s'uuggeeddino. Hewaa diraw, neeni untuntta ne hank'k'uwaa suuluwaan d'ayissa. 17 Ne kushii, ne ushechchan de'iyaa asaa, neeni new gaade dichcheedda asaa naago. 18 Yaatooppe, nuuni neeppe guyye simmokko. Nuuna pas'a wotsa; ne suntsaa nuuni galatana. 19 Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa S'oossaw, nuuna zaara; nuuni attanaadan, ne som"uwaa nuw poo'issa.

81 Zammaaretuwaa Kaappoo Suusulatuwaan Yes'etteedda, Asaafi s'aafeeddawaa Nuw wolk'k'aa gidiyaa S'oossaw, hintte k'aalaa d'ok'k'u ootsiide yes's'ite; Yaak'ooba S'oossaa

sabbite. 2 Yetsaa doommite; karabuwaa bak'k'ite; diitsaaninne maasink'k'uwaa lo"a yetsaa sissite. 3 Aginay s'eeriya wodenne, aginay doyyssiya wode baalaa gallassan malakataa punnite. 4 Hawe Israa'eeliyaw higgiiyaa; Yaak'ooba S'oossaappe imetteedda woga. 5 Gibs'e biittaa I shoc'eedda wode, Yooseefo asaw ha wogaa awaayeedda. Taani erenna kooshshaa hawaadan yaagiyaawaa sisaad. 6 «Hintte hashiyaappe tookuwaa wotsaad; hintte kushiya s'uubiyaappe shemppissaad. 7 Hintte metuwaa wode taana s'eeseeddita; hinttena ashshaad; taani guumiyaa shaariyaa gidдон geemmeeddasaappe hinttena allaad. Mariiba giyaa pultuuwa matan taani hinttena paac'c'aad. 8 Ta asaw, taani hinttena seeriyaawaa sisite; ha"i Israa'eelattoo, hayzzerikkite! 9 Hintte gidдон allaga s'oossi de'oppo; hara s'oossaw goyinnoppite. 10 Taani, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa, hinttena Gibs'e biittaaappe kessaade aheeddawaa. Ne doonaa loytsa hangga; taani neena darssaade barssana. 11 «Shin ta asatuu ta k'aalaa sisibeykkino; Israa'eelattoo taw azazettibeykkino. 12 Hewaa diraw, taani untunttu barenttu k'ofaa kaallana mala, eeno geena wozanaw aatsaade immaad. 13 Ta Asay taana siseedentto, Israa'eelattoo ta ogiyaa kaalleedentto ayee de'ii! 14 Taani untunttu morkkiyaa elle s'oonana shin; untunttu baaligaaraatuwaa bolla ta kushiya wotsana shin. 15 Med'inaa Godaa is's'iyaa wanttu Aa sintsan hokkana, untunttu muruukka med'inaassa gidanawaa. 16 Taani hinttena lo"o zarggaa mizana; k'ay eessaa, shuchchaa gonggoluwaaappe kalissana» yaagee.

82 Asaafa mazamuriyaa S'oossay saluwaa shiik'uwaa shiishshee. S'oossatuwaa gidдон hawaadan yaagiide pirddee; 2 «Hintte awude gakanaw geella pirddaa pirddiitee; laa"entso iitatuwaa bagga gidoppite. 3 Hiyyeesatoonne

aawuu bayinnawanttoo mootettite; man'k'onne naak'etteedda
 asatuwaa maataa naagissite. 4 Daaburanchchatuwaanne
 metootanchchatuwaa ashshite; iitatuwaa kushiyaappe untuntta
 wotsi akkite. 5 «Hintte ayinne erikkitanne ayinne akeekkita;
 hintte d'uman hamettiita. S'illotetsay d'ayina, biittay yiik'k'iyiik'k'ee.
 6 Taani hinttena, <Hintte s'oossatuwaa; hintte ubbayka Ubbaappe
 D'ok'k'iyaa S'oossaa naanatuwaa. 7 Gidooppenne, hintte
 Asay hayk'k'iaawaadan hayk'k'ana. K'ay hara kaappatuu
 kunddeeddawaadan, hintteikka kunddana> yaagay» yaagee.
 8 Abeet S'oossaw, dendda; sa'aa pirdaa; kawutetsay ubbay
 newaa.

83 Asaafa mazamuriyaa, yetsaa Abeet S'oossaw, c'o"u
 gooppa; sirp'p'i gooppa; abeet S'oossaw, muumoppa. 2
 Be'a! Ne morkketuu ne bolla denddiino; neena is's'iaawanttu
 ne bolla makkaliino. 3 Untunttu ne asaa bolla geeman
 yaa'iino; neeni siik'iyaa asatuwaa bolla mak'ettiino. 4 Untunttu,
 «Haayite, untunttu kawutetsaa d'ayissoyyee; Israa'eeliyaa giyaa
 suntsaa, med'inaw hassayettennaadan ootsoyyte» yaagiino. 5
 Untunttu itti wozana gidiide, ittippe mak'ettinonne, ne bolla
 c'aak'uwaa c'aak'k'etiino. 6 C'aak'k'etiyaawanttunne Eedoomanne
 Isimaa'eela asatuwaa, Moo'aaba zaratuwaanne Aggaari
 zaratuwaa; 7 Gebaala asatuwaa, Amoonaa asatuwaa, Amaaleek'a
 asatuwaa, Piliss's'eema asatuwaanne S'iirroosa asatuwaa.
 8 Asoore asatuukka untunttunna ittippe gakketeeddino;
 Asooratuukka Loos'e zaretoo wolk'k'aama maaduwa gideeddino.
 9 Neeni Midiyaama asatuwaa bollanne Sisaaranne Yaabina bolla,
 K'iishoonaa Shaafaan ootseeddawaadan untunttu bolla ootsa. 10
 Untunttu Enddooren d'ayeeddino; untunttu anhay moogettennan
 biittan wook'k'eedda. 11 Untunttu kaappotuwaa, neeni Oreebanne

Za'eeba ootseeddawaadan ootsa; untuntta mooddiyaawantta neeni Zebaahanne S'almmunaa'a d'ayisseeddawaadan d'ayissa. 12 Hewanttunne, «Nuuni S'oossaa asaa biittaa nuw buzotana» yaageeddawantta. 13 Abeet ta S'oossaw, untuntta baanaadan laala; c'arkkuu afiyaa suullaadan ootsa. 14 S'aragay wora miide wurssiyaawaadan, tamaa lac'uu deriyaa mayiyaawaadan, 15 hewaadankka ne uushuwaan untuntta yederssa; ne gotiyaan untuntta dagantsa. 16 Abeet Med'inaa Godaw, Asay ne suntsaa koyana mala, neeni untunttu som"uwaa yeellaa mayzza. 17 Untunttu med'inaw yeellatinonne hirggino; kawushiide d'ayino. 18 Ne suntsaykka Med'inaa Godaa gidiaawaa, ne S'alalay Ubbaappe D'ok'k'a S'oossaa, sa'aa ubbaa mooddiyaawaa untunttu erino.

84 Zammaaretuwaa Kaappoo Suusulatuwaan Yes'etteedda, K'oore Naanatu S'aafeedda Mazimuriyaa Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, neeni de'iyasay ayaa lo"ii! 2 Taani Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya Dabaabaa laamotay; ta kumentsaa asatetsay de'uwaa S'oossaw nashshechchan yes's'ee. 3 Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, ta kaatiyaw, ta S'oossaw, new yarshshiyaa sa'aa matan, suunniyaa kafatta barew de'iyasaa demmaaddu. Harap'p'attakka barew k'uuk'k'ulliyaa golliyya yaan kees's'aaddu. 4 Ne Geeshsha Golliyaan de'iyawanttunne med'inaw neena sabbiyaawanttu anjjettedawantta. 5 Wolk'k'aa neeppe demmiyaawanttu, barenttu wozanaan S'iyoonne afiyaa ogiyaa baanaw amottiyaawanttu anjjettedawantta. 6 Yeekuwwa zanggaaraanna untunttu aad'd'iyaa wode, he sa'ay pulutuwwa kesee. Bad'd'eesaa iraykka bukkiide, yaan del"iyaa gisissee. 7 Untunttu biyaa wode, wolk'k'aa gujji gujjiide baana. Untunttu S'oossaa sintsan

S'iyoonen beettana. **8** Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw S'oossaw, ta woosaa neeni sisa. Abeet Yaak'ooba S'oossaw, hayzza. **9** Abeet S'oossaw, nu gonnaddalliyaa be'a; neeni dooreedda kaatiyaa ne keeka ayifiyaan s'eella. **10** Taani hara sa'aan sha"u gallassaa de'anaappe S'oossaa golliyaan itti gallassaa de'iyaaawe lo"a. litatuwaa dunkkaaniyaan de'anawaappe ta S'oossaa golliyaa penggiyaa naagiyaawe taw lo"a. **11** Med'inaa Goday S'oossay nuw gonddallenne poo"uwaa; Med'inaa Goday nuw bonchchuwaanne keekkatetsaa immee. Suuretetsan hamettiyaawantta I lo"obaa ubbaa diggenna. **12** Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, neenan ammanettiyaawanttu anjjettedawantta.

85 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, K'oraaha naanatuwaa mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, neeni ne biittaw keekkaadda; Yaak'ooba asaa omooduwaappe zaaraadda. **2** Neeni ne asaa naak'uwaa atto gaadda; untunttu nagaraa ubbaa kamaadda. **3** Neeni ne hank'k'uwaa ubbaa aggaada; ne hank'k'uwaa suuluwaappekka simmaadda. **4** Abeet nuuna ashshiyaa S'oossaw, nuuna guyye zaara. Neeni nuw hank'k'eteeddawaa agga. **5** Neeni nuuna med'inaw hank'k'ettay? Ne hank'k'uwaa yeletaa ubbaa gakkanaw gam"isay? **6** Ne Asay neenan nashettana mala, nuuna ooratsa. **7** Abeet Med'inaa Godaw, aggena ne siik'uwaa nuuna bessa; neeni nuuna ashsha. **8** Taani Med'inaa Goday S'oossay odiyaawaa sisana. Nuuni nu booza ogiyaa guyye baana d'ayooppe, I nuw, bare asaw, «Sarotetsaa immana» giide ode. **9** Tumukka S'oossaw yayyiyaawantta ashshanaw I matan de'ee; hewenne, Aa bonchchuu nu biittan de'anaassa. **10** Aggena siik'uunne tumatetsay ittippe gakkettana. S'illotetsayne sarotetsay, ittippe

yerettana. **11** Tumatetsay sa'aappe pude kesana; S'oossaa s'illotetsay saluwaappe duge s'eelana. **12** Ee, Med'inaa Goday keekkabaa immana; nu biittaykka lo"o katsaa mukkana. **13** S'illotetsay S'oossaappe sintsanna heemettana; aw ogiyaa giigissana.

86 Daawite woosseedda woosaa. Abeet Godaw, taani hiyyeessanne, metootanchchaa asaa gidiyaa diraw, ta waasuwaa sisaade, taw alla. **2** Taani S'oossaa asaa gidiyaa diraw, taana pas'a wotsa. Neenan ammanettiyyaa taana, ne k'oomaa ashsha. Neeni ta S'oossaa. **3** Abeet S'oossaw, taani gallassaa ubbaa neekko waassiyaa diraw, taw k'aretta. **4** Abeet S'oossaw, taani ta shemppuwaappe neena woossiyaa diraw, taana, ne k'oomaa nashshechchaa. **5** Abeet S'oossaw, neeni keekkanne atto giyaawaa; neena s'eesiyaa ubbaw ne siik'uu dara. **6** Abeet Med'inaa Godaw, ta woosaa sisa; taani watiwatiyyaa watiwatuwaa hayzza. **7** Neeni taw alliyaa diraw, ta metuwaa gallassan taani neekko waassay. **8** Abeet Godaw, s'oossatuwaa gidдон ne mali baawa; ne oosuwaa mala oosuukka baawa. **9** Abeet Godaw, neeni med'd'eedda kawutetsaa Asay ubbay yiide, ne sintsan gulbbatana; untunttu ne suntsaa bonchchana. **10** Ayaw gooppe, neeni wolk'k'aama; neeni malalissiyaabaa ootsaasa. Ne s'alalay S'oossaa. **11** Abeet Med'inaa Godaw, taani ne tumuwaan hamettana mala, taana ne ogiyaa tamarissa. Taani ne suntsaw yayana mala, taw itti wozanaa imma. **12** Abeet Godaw ta S'oossaw, taani neena, ta kumentsaa wozanaappe galatana. Ne suntsaa med'inaw bonchchana. **13** Ayaw gooppe, ne siik'uu taw dara; neeni taana duufuwaan geliyaawaappe ashshaada. (Sheol h7585) **14** Abeet Godaw, otoranchcha asatuu ta bolla denddeeddino; dagantsiyaa asatuwaa c'uguu taana

wod'anaw koyee. Unttuntu neena alaalle giikkino. **15** Shin abeet Godaw, neeni k'arettiyaanne maariyaa S'oossaa; hank'k'ettanaw gam"aasa; siik'uunne ammanettussay dariyaawaa. **16** Taakko simmaade taw k'aretta. Ne k'oomaw wolk'k'aa imma; ne k'oomati na'aa taana ashsha. **17** Abeet Med'inaa Godaw, ne keekkatetsaa malaataa taana bessa. Neeni taana maaddeeddawaanne mintsetseeddawaa be'iyaa wode, taana is's'iyaa wanttu hewan yeellatana.

87 K'oraaha naanatuwaa mazamuriyaa Med'inaa Godaa katamay geeshsha deriyaan kees'etteedda. **2** Med'inaa Goday S'iyoonne penggetuwaa, Yaak'oobi de'iyaa sa'aa ubbaappe aatsiide dosee. **3** Hanee S'oossaa katamatee, ne diraw bonchchetteeddabay, hawaadan yaagi odettee: **4** «Taana eriyaa kawutetsatuwaa gidoppe, Gibs'enne Baabloone gatsa mazggobana; Piliss's'eeme, S'iiroosenne Toop'p'iyaa asay, yaan yeletteeddino.» **5** S'oossay, «Kawutetsaa ubbay S'iyoonen yeletteeddawaa» yaagana. Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossay izo minisana. **6** Med'inaa Goday asaa s'aafiyaa mazggobiyaan, «Hawe S'iyoonen Yeletteeddawaa» yaagiide s'aafana. **7** Unttuntu yes's'iide duriidde, «Nu anjuu ubbay S'iyooneppe pultee» yaagana.

88 Zammaaretuwaa Kaappoo, K'oraaha naanatuwaa mazamuriyaa, Maaduwa Woossa, Ezirahiyaa Hemaane Akeekan S'aafeedda Timirtiyaa. Abeet Med'inaa Godaw, taana ashshiyaa S'oossaw, taani gallassi new waassay; k'ammakka ne sintsan yeekkay. **2** Ta woosay ne sintsa gakkoo; ne haytsaa ta waasuwaakko zaara. **3** Ayaw gooppe, ta de'uu metuwaan kumeedda; taani hayk'k'ana mataad. (Sheol h7585) **4** Taani duufuwaan geliyaa asatuwaana paydetaad; wolk'k'ay bayinna

asaa gidaaddi. 5 Taani anhatuwaa gidдон aggeeda asaa mala; wodiide duufuwaan yeggeedda asatuwaa mala. Taani ne ubbaa dogeedda, ne maaduwaappe haakkeedda asatuwaa mala. 6 Neeni taana ci'immo ollaan, hirkki d'uma sa'aan yeggaadda. 7 Ne hank'k'uu taana dees'ee; ne hank'k'uwa beetay taana ubbaanna muukkeedda. 8 Neeni ta dabbotuwa taappe haassaadda; untunttoo taana sheneyiawaa ootsaadda. Taani dooddettaad; kessa akkanawukka danddaykke. 9 Abeet Med'inaa Godaw, kayyuwaa gaasuwaan ta ayifetuu galjeeddino. Ubbaa gallassi taani neekko waassay; ta kushiyaa neekko mic'c'aad. 10 Neeni hayk'keeddawanttoo malalissiyaabaa ootsay? untunttu denddiide neena galatiino? 11 Aggena ne siik'uu duufuwa gidдон haasayettii? neeni ammanettiyaawekka bayetsaa sa'aan odettii? 12 Ne malalissiyaa oosuukka d'uman erettii? woy ne s'iltotetsay dogetteedda asatuwaa biittan de'ii? 13 Abeet Med'inaa Godaw, taani neekko waassay; wonttaan wonttaan ta woosay ne sintsa gakkee. 14 Abeet Med'inaa Godaw, taana neeni ayaw aggay? Ne som"uwaa taappe ayaw gentsay? 15 Yalagatetsaappe doommaade, taani tuggataaddinne hayk'k'ana mataad. Taani new dagamaade hiidootaa k'ans's'aad. 16 Ne suulliyaa hank'k'uu ta bolla uushoteedda; ne dagamay taana bayzreedda. 17 Untunttu gallassaa ubbaa di'uwaa dan taana dooddeeddino; taana muukkeeddino. 18 Neeni ta laggetuwaanne ta siik'otuwa taappe haassaadda; d'umaa s'alalay taw dabbo.

89 Ezirahiyaa Etaana Akeekan S'aafetteedda Timirtiyaa Abeet Med'inaa Godaw, aggena ne siik'uwaabaa, taani med'inaw yes's'ana. S'oossay ammanettiyaawaa gaade, yeletaa ubbaw ta doonaan awaayana. 2 Taani aggena ne siik'uu med'inaw ek'keeddawaanne neeni ne tumatetsaa saluwaadan minisaade

esseeddawaa odana. 3 Neeni, «Taani dooreeddawaana c'aak'uwaa c'aak'k'etaad. Ta k'oomaa Daawitaw hawaadan yaagaade c'aak'k'aad; 4 «Taani ne zeretsaa med'inaw kawutsana; ne kawutetsaa araataa yeletaa ubbaw minisana» » yaagaadda. 5 Abeet Med'inaa Godaw, salotuu, ne malalissiyaa oosuwaa odino; ne ammanettiyaawaa kiitanchchatuwaa shiik'uu odino. 6 Saluwaan Med'inaa Godaana likkettanaw danddayiyaawe oonee? Saluwaa med'etetsatuwaa gidдон k'ay Med'inaa Godaa mali oonee? 7 Geeshshatuwaa shiik'uwaa gidдон S'oossay yayetteeddawaa. Barena doodeeddawanttu ubbaappe aad'd'iide, loytisi dagantsiyaawaa. 8 Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, S'oossaw, neenaadan wolk'k'aamay oonee? Abeet Med'inaa Godaw, neeni ubbabankka ammanettiyaawaa. 9 Neeni bul'akettiyaa abbaa wolk'k'aa azazaasa. Denddiyaa beetaakka c'o'u ootsaasa. 10 Neeni Ra'aaba giyaa abbaa dawayyaa, wod'i yegeeddawaadan mentsereetsaadda; ne morkkatuwaa ne wolk'k'aama k'esiyaan laalaadda. 11 Salotuu newantta; sa'aykka newaa; biittaanne an kumeedda ubbabaa neeni med'aadda. 12 Huup'issaanne gedissaa neeni med'd'aadda; Taaboورانne Hermmoone giyaa wolk'k'aama deretuu nashshechchan ne suntsaa sabbiino. 13 New wolk'k'aama k'eesii de'ee; ne kushii mina; ne ushechchay wolk'k'aama. 14 S'illotetsayne suure pirdday ne kawutetsaa araataw baaso. Aggena siik'uunne tumatetsay ne sintsaan biino. 15 Abeet Med'inaa Godaw, nashechchaan ililiyaawanttunne ne som"uwaa poo'uwaan hamettiyaawanttu anjjettedawantta. 16 Ne suntsan gallassaa ubbaa nashettiino; ne s'illotetsaa diraw, untunttu neena d'ok'k'u d'ok'k'u ootsiino. 17 Untunttu c'ee'k'ettiyaa wolk'k'ay neena; ne nashshuwaan nu kac'ii d'ok'k'u d'ok'k'u

yaageedda. 18 Nu gonnallii, nu Med'inaa Godaassa; nu
 kaatiikka, Israa'eeliyaa geeshsha saa. 19 Beni neeni ne
 ammanetteeda asattoo, itti geder akumuwaan odaadda; «Asaa
 gidoppe dooreeddawoo kawutetsaa araataa immaadda. 20 Ta
 k'ooma Daawita kaate kesaad; ta geeshsha zayitiyaan okaade.
 21 Ta kushii aanana de'ana; ta k'esiikka Aa mintsana. 22 Aa
 ay morkkiinne s'oonenna; ay iita asayenne Aa toochchenna.
 23 Taani Aa morkkatuwaa Aa sintsan kinchchereetsana; Aa
 is's'yaawantta shoc'a yeggana. 24 Ta tumatetsayenne ta aggena
 siik'uu aanana ittippe gidana. Ta suntsan Aa kac'ii d'ok'k'u
 d'ok'k'u gaana. 25 Taani Aa kawutetsaa Medetiraaniyaa Abbaa
 gakkanaw aassana; Aa zawaakka, Efiraas'eesenne S'egiroose
 Shaafaa gakkanaw aassana. 26 Daawite taana, «Neeni ta
 aawuwaa, ta S'oossaanne taana ashshiyaa zaallaa» yaagiide
 s'eesana. 27 Taani Aa bayira na'aa ootsana; sa'aan de'iyaa
 kaatetuwwa ubbaappe Aa darssana. 28 Taani aggena ta siik'uwaa
 aw med'inaw naagana. Taani aanana k'aalaa c'aak'uwaa
 mintsana. 29 Taani Aa zeretsaa med'inaw minisaade essana; Aa
 kawutetsaa araataakka saluwaadan gam"etsana. 30 «Shin Aa
 zeretsatuu ta higgiiyaa aggooppe, k'ay untunttu ta wogaadan
 hametennan is's'ooppe, 31 untunttu ta awaayuwaa shaaroppe,
 ta azazuwaa naagana d'ayooppe, 32 taani untunttu nagaraa
 diraw gatiman, untunttu iitatetsaa diraw, lissuwaan, shoc'aade
 murana. 33 Shin taani aggena ta siik'uwaa aappe akkikke; woy
 taani aw ammanettiyaawaa aggikke. 34 Taani untunttunna
 c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa kolikke; ta doonaappe keseedda
 k'aalaa laammikke. 35 «Itti gedekka med'inaw ta geeshshatetsaan
 c'aak'k'a diggaad; Daawitew worddotikke. 36 Hewenne, Aa
 zeretsay med'inaw de'ana; Aa kawutetsaa araataykka ta

sintsan awaadan gam"ana. 37 Saluwaan ammanettiyaa markka gidiyaa aginaadan, he kawutetsay med'inaw min ek'ki de'ana» yaagaadda. 38 Shin ha"i neeni okkaade kaateyeeddawaa bolla daro hank'k'ettaadda; Aa is's'aaddanne aggaada. 39 Neeni ne k'oomaanna c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa kaddaadda; Aa kallachchaa baanan olaade tunissaadda. 40 Neeni Aa katamaa gimbbiyaa ubbaa laalaadda; I naagettiyaa miis'aa ubbaa bayzzaadda. 41 Ogiyaanna aad'd'iyaa ubbatuu Aa bonk'k'eeddino; I bare shoorotoo k'iliic'oo gideedda. 42 Neeni Aa morkketoo s'oonuwaa immaadda; untuntta ubbatuwaa nashechchaadda. 43 Neeni Aa mashshaa s'eeraa k'alam"aadda; neeni olan Aa maaddabaakka. 44 Neeni Aa kawutaa s'am"aa Aa kushiyaappe wotsa akkaada; k'ay Aa kawutetsaa araataa biittan olaadda. 45 Neeni Aa yalatetsaa wodiya k'aamisaadda; k'ay Aa yeellaa mayzzaadda. 46 Abeet Med'inaa Godaw, awude gakkanaw k'onc'c'ikkii? Neeni med'inaw geemmay? Ne hank'k'uu tamaadan awude gakkanaw ees's'anee? 47 Ta laytsay ay keeshshaa k'antsentto k'oppa; asaa ubbaa c'oo mela med'd'aadii? 48 Asay hayk'k'ennan c'oo de'anaw waan danddayii? K'ay duufuwaan gelennaadan, barena ashshanaw waan danddayii? (Sheol h7585) 49 Abeet Godaw, neeni ne tumatetsan Daawitew c'aak'k'eedda, aggena beni ne siik'uu hak'an de'ii? 50 Abeet Godaw, ne k'oomay woyssa boretteeddentto neeni hassaya. Taani asaa ubbaa boriyaa woota danddayaadditantto k'oppa. 51 Abeet Med'inaa Godaw, morkketuu k'iliic'eeddino; neeni dooraade okkeedda kaatiyaa, tangguwaan tangguwaan k'iliic'eeddawaa k'oppa. 52 Med'inaa Goday med'i med'inaw galatetto! Amen"i. Amen"i.

90 S'oossaa Asay Muse woosseedda woosaa Godaw, neeni yeletaa ubbaan, nuuni de'iyaa sa'aa gidaadda. **2** Deretuu med'ettanaappe kase, woy neeni sa'aa ootsanaappe kase, med'inaappe med'inaa gakkanawukka neeni S'oossaa. **3** Neeni asaa naanatuwaa, «Asaa naatoo, guyye biittaw simmite» yaagaade, untuntta guyye untuntu med'etteedda biittaw zaaraasa. **4** Sha'u laysay new zini aad'd'o gallassaa mala; woy k'ammaa giddoppe itti saatiyaa mala. **5** Neeni asaa k'oppennaan di'uwaadan afaasa. Untuntu akumuwaa mala; wantta wantta doliyaa maataa mala. **6** He maataykka wantta wode dic'c'iide c'iishshee; omarssiyaa wode shulli melee. **7** Nuuni ne yiluwaan wureddo; ne hank'k'uwaa suuluwaan dagammeeddo. **8** Neeni nu iita oosuwa ne sintsan wotsaadda; k'ay nu geemmeedda nagaraa ne sintsa poo'uwaakko aatsaada. **9** Nu gallassaa ubbay ne hank'k'uwaan aad'd'eeda; nu laysaa itti ooliyaadan wuriiseeddo. **10** Nu de'uwa laytsay laappun tamma; woy minnooppe, hosppun tamma; hewekka metuwaanne tugga. Nu laytsay ellekka aad'd'ee; nuunikka ellekka kichcheetto. **11** Ne hank'k'uwaa wolk'k'aa eriyaawe oonee? ne hank'k'uwaa suuluu yashshiyaawaa. **12** Hewaa diraw, nu laysaa bessiyaawaadan, go"etana mala aad'd'eeda eraa nuuna tamarissa. **13** Abeet Med'inaa Godaw, ne hank'k'uu awude gakkanaassee? Hayanaa; ne k'oomatoo k'aretta! **14** Nu laysaa ubbaan nuuni nashettanaadaaninne yes's'anaadan, wantta wantta aggena ne siik'uwaan nuuna kalissa. **15** Neeni nuuna metoyeedda gallassatuwaa keeshshaanne nuuni tuggaa be'eedda laytsatuwaa keeshshaa, nuuna nashshechchaa. **16** Nuw ne k'oomatoo ne oosuu k'onc'c'o; ne bonchcho wolk'k'ay untuntu naanaatoo beetto. **17** Godaa nu S'oossaa keekkatetsay

nu bollan gido; nu kushiya oosuwa nuw suurissa. Ee, nu kushiya oosuwa suurissa.

91 Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossan naagettiide de'iyaaawe, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaa kuwaa gidдон ak'ee; **2** Med'inaa Godaw, «Neeni taw geessuwaanne bak'ata attiyaa sa'aa; neeni taani ammanitsiyaa ta S'oossaa» yaagana. **3** I neena shankkanchchatuwaa gitiyaappekka, wod'i wurssiyaa iita harggiyaappekka ashshana. **4** I bare baalletuwaan neena kammana; Aa k'efetuwa garssa neeni bak'ataade k'osetta attana. Aa ammanettussay new gondalle. **5** Neeni k'amma dagantsiyaabaw, woy gallassi s'onggettiyaabaw yayakka; **6** woy d'uman oyk'k'iyaa harggiyaw, woy gallassaa seetan wurssiyaa iita harggiyaa hirggakka. **7** Sha"ay ne miyyiyaan, k'ay tammu sha"ay neeppe ushechcha baggana kunddana; shin neena ayayenne bochchenna. **8** Neeni ne ayifiyaa s'alalaan s'eelana; iitatu murettiyaawaakka be'ana. **9** Med'inaa Godaa neeni new bak'ata attiyaa sa'aa ootseedda dirawunne, Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossaa new, de'iyaa sa'aa ootseedda diraw, **10** iitabay neena bochchenna; boshaykka ne golliyyaa shiik'enna. **11** Ayaw gooppe, ne ogiyaan ubbaan neena naagana mala, S'oossay bare kiitanchchatuwaa azazana. **12** Ne gedii shuchchaan d'ubettenna mala, kiitanchchatuu barenttu kushiyan neena dentsana. **13** Neeni gaammuwaanne shooshshaa bollan heemettana; k'ay wodalla gaammuwaanne wod'iyaa shooshshaa neeni yed'd'ana. **14** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «I taana siik'eedda diraw, taani Aa ashshana. I ta suntsaa ereedda diraw, taani Aa naagana. **15** I taana s'eegiyaa wode, taani aw koyana. Metuwaan taani aanana ittippe gidana; taani Aa ashshananne

bonchchana. 16 Taani Aa laytsaa adussaade kalissana; ta atotetsaa Aa bessana» yaagee.

92 Mazimuriyaa, Sambbata Gallassaw yes's'iyaawaa. Med'inaa Godaa galatiyaawe lo"a. Abeet Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossaw, ne suntsaa sabbiyaawe lo"a. 2 Wonttan aggena ne siik'uwaa, k'ammen ne ammanettiyaawaa gidiyaawaa awaayaawe lo"a. 3 Tammu bak'etsaan waas'etteedda diitsaanne, maasink'k'uwaan diis's'iyaawe lo"a. 4 Ayaw gooppe, Abeet Med'inaa Godaw, ne wolk'k'aama oosuwaan taana nashechcheedda diraw, ne kushiya oosuwa diraw, taani nashshechchaw yes's'ay. 5 Abeet Med'inaa Godaw, ne oosuu ay keeshshaa gitee! Ne k'ofay ay keeshshaa c'iimmee! 6 Eeyya Asay eranaw danddayenna; donc'c'illeedda asaykka akeekanaw danddayenna. 7 Hewenne, iitatu maataadan dic'c'ooppekka, iitaa ootsiyaa ubbatuu daashooppekka, untuntu med'inaw d'ayana. 8 Shin abeet Med'inaa Godaw, neeni med'inaw ubbaappe d'ok'k'a. 9 Abeet Med'inaa Godaw, ne morkketuu d'ayanawaanne iitaa ootsiyaa ubbatuu tiskki gaanawaa nuuni eretto. 10 Ta kac'iyaa bazzuwaa mentsaa kac'iyaaadan d'ok'k'issaadda; lo"o zayitiyaa taana okkaadda. 11 Ta morkketuu s'oonetteeddawaa ta ayifiyaan be'aad; ta iita morketuwa waasuwa ta haytsaan sisaad. 12 S'illotuu zambbaadan daashana; k'ay Liibaanoosa zigaadan dic'c'ana. 13 Unttuntukka Med'inaa Godaa dabaaban toketteedda mitsaa mala; untuntu nu S'oossaa Geeshsha Golliyaan daashana. 14 Unttuntu ec'iidekka ayifana; untuntu med'inaw irs's'anne pas'a. 15 Unttuntu, «Med'inaa Goday suure; I taw wogga zaallaa; iitatetsi aan baawa» yaagana.

93 Med'inaa Goday kaateteedda! Med'inaa Goday Bonchchuwa mayyeedda; wolk'k'aa danc'c'eedda. Sa'ay

minniide ek'k'eedda; ubbakka k'aas's'enna. 2 Ne kawutetsaa araatay beniideppe ek'k'eedda; neeni med'inaadeppe de'aassa. 3 Abeet Med'inaa Godaw, c'iimmo shaafatuu guummeedda; c'iimmo shaafatuu bare guntsaa d'ok'k'u ootseedda. 4 Saluwaan de'iyaa Med'inaa Goday daro haatsaa guntsaappekka, abbaa betatuwaappekka aad'd'eeda wolk'k'aama. 5 Abeet Med'inaa Godaw, neeni odeeddabay ammanettiyaawaa; ne gollii med'inaw geeshshatetsaan aleek'k'ana.

94 Abeet Med'inaa Godaw, neeni kushiya c'igetiyya S'oossaa. Abeet kushiya c'igetiyya S'oossaw, ne bonchchuwaa bessa. 2 Abeet sa'aa pirddiyaawoo, dendda; otoranchchatoo bessiyaa muruwaa imma. 3 Abeet Med'inaa Godaw, awude gakkanaw gam"anee? litatuu awude gakkanaw nashettanee? 4 litaa ootsiyaa ubbatuu, barenttu otero k'aalaa haasayiino; untunttu c'ee'ettiino. 5 Abeet Med'inaa Godaw, untunttu ne asaa liik'k'issiino; ne laattaa naak'k'iino. 6 Untunttu am"etuwaanne betetuwaa wod'iino; aawuu bayinnawanttakka wod'iino. 7 Yaatiide untunttu, «Med'inaa Goday nuuna be'enna; Yaak'ooba S'oossay akeekena» yaagiino. 8 Hinttenoo, asaa giddoppe aad'd'eeda dammatoo, akeekite! Hinttenoo eeyyatoo, awude eranchcha gidanitee? 9 Haytsaa med'eedda S'oossay sisennee? Ayifiyaa med'd'eeddawe be'ennee? 10 Kawutetsaa seeriyaawe murennee? Asaa eraa tamarissiyaawe barew erennee? 11 Med'inaa Goday asaa k'ofay mela gidiyaawaa eree. 12 Abeet Med'inaa Godaw, neeni seeriyaawenne ne higgiaappe tamarissiyaa Asay anjjettedawaa. 13 litatuu kunddiyaa ollay bookettana gakkanaw, metuu gakkiiyaa gallasan neeni Aa shemppissaasa. 14 Med'inaa Goday bare asaa aggena; I bare laattaa aggena. 15 Pirdday simmiide s'illo pirddaa gidanawaa;

wozanaa suuretuu ubbay he s'illo pirdaa maaddana. **16** Makkalanchchatuwaa bolla ta diraw d'etteddawe oonee? Iitaa ootsiyaawanttuna ta diraw ek'etteddawe oonee? **17** Med'inaa Goday taana maaddennentto, taani ellekka duufuwaan gelaade sirp'p'i gaana shin. **18** Abeet Med'inaa Godaw, taani, «Ta gedii halis's'ee» yaageedda wode, aggena ne siik'uu taw zemppo gideedda. **19** Taana hirggay wod'iyaa wode, neeni taana woppu ootsaade nashechchaasa. **20** Higgiiyaa baletsiyaa geella daannatuwaana neeni zuppetay? **21** S'illotuwaawod'anaw untunttu ittippe tobbetiino; suuretuwaa bolla hayk'kuwaa pirdiino. **22** Gidooppenne, Med'inaa Goday taani bak'ata atteeda sa'aa; ta S'oossay taani k'osettiyaa zaallaa. **23** Untunttu iitatetsaa diraw, I untuntta murana; untunttu nagaraa diraw, I untuntta d'ayissana; ee, Med'inaa Goday nu S'oossay untuntta d'ayissana.

95 Haayite; ane Med'inaa Godaa sabboyte. Nuuna ashshiyaa zaallaw nashshechchaw yes's'oytte. **2** Aa sintsa galataanna shiik'oytte. Galataa yetsaa nashshechchan yes's'oytte. **3** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday wolk'k'aama S'oossaa, s'oossatuwaa ubbaa bolla wolk'k'aama kaatiyaa. **4** Biittaa c'iimmatuu Aa kushiyan de'iino; deriyaa huup'etuukka aawaa. **5** Abbaa haatsaykka aawaa; hewaa I med'd'eedda; mela biittaakka Aa kushii ootseedda. **6** Haayite; hokkiide ane aw goyinnoytte; nuuna med'd'eedda Med'inaa Godaa sintsan gulbbatoytte. **7** Ayaw gooppe, I nu S'oossaa. Nuuni Aa k'ooruwaan de'iyaa asatuwaa; nuuni I heemmiyaa Aa dorssaa wudetuwaa. S'oossay hinttena giyaawaa hachchi sisite! **8** «Kase hintte mayzza aawotuu, Mariiba giyaa sa'aan haneeddawaadan, he gallassi Maasa Bazzuwaan is's'eeddawaadan, hinttekka zoriyaa akkenan is's'oppite. **9**

Unttuntu ta oosuwaa be'iidekka, taana ek'k'eteeddinonne
paac'c'eeddino. 10 Taani he yeletaa oytamu laytsaa shaatettaad;
«Unttuntu ubbaa wode barenttu wozanaan baliino; untuntu
ta ogiyaa eribeykkino yaagaad. 11 Hewaadankka k'ay, taani
hank'k'etta c'aak'k'aade, Unttuntu ta shemppuwaasaa ubbakka
gelikkino» yaagaad» yaagee.

96 Med'inaa Godaw ooratsa yetsaa yes's'ite; sa'aan de'iyaa
asay, ubbay Med'inaa Godaw yes's'ite. 2 Med'inaa Godaw
yes's'ite; Aa suntsaa sabbite; I ashshiyaa mishiraachchuwaa
gallasaan gallasaan odite. 3 Kawutetsaa gidдон Aa
bonchchuwaa, asaa ubbaa gidдон Aa malalissiyaa oosuwaabaa
awaayite. 4 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday wolk'k'aama;
gita galatay aw bessee. S'oossatuwaa ubbaappe aad'd'iide I
yayettanaw bessee. 5 Hara asaa s'oossatuu ubbay eek'atuwaa;
shin Med'inaa Goday salotuwaa med'd'eedda S'oossaa. 6
Bonchchuunne anggay Aa yuushshuwaan de'ee; minotetsaynne
puulay Aa Geeshsha Golliyaan de'ee. 7 Hinttenoo, asaa zaretoo
ubbatoo, Med'inaa Godaabaa odite; «Bonchchuunne wolk'k'ay
Med'inaa Godaassa» giide odite. 8 «Bonchchuu Aa suntsaassa»
giide Med'inaa Godaabaa odite. Yarshshuwaa akkiide, Aa
dabaabaa gelite. 9 Aa geeshshatetsaa puulan Med'inaa Godaw
goyinnite; biittan de'iyaa asaa ubbaw, Aa sintsan kokkorite. 10
Kawutetsatuwaa gidдон, «Med'inaa Goday kaateteedda! Sa'ay
min ek'k'eedda; ubbakka k'aas's'enna. I asaa bolla suuretetsan
pirddana» yaagite. 11 Salotuu nashetino; sa'aykka hashshu go;
abbayinne Aa gidдон kumeeddawe guummo. 12 Shoyk'aynne
shoyk'an de'iyaa ubbay nashetto! Woran de'iyaa mitsaa ubbaykka
nashshechchan Aa sintsan yes's'ana. 13 Ayaw gooppe, Med'inaa

Goday yee; I sa'aa bollan pirddanaw yee; I ha sa'aa bolla
s'illotetsan, asaa bollakka tumatetsan pirddana.

97 Med'inaa Goday kawuteedda. Sa'aan de'iyaa Asay nashetto;
haakko haatsaan dooddetto saan de'iyaa asatuukka nashetino.
2 Shaariinne d'ip'p'i go d'umay Aa dooddeedda. S'illotetsayne
tumatetsay Aa kawutetsaa araataw baaso. 3 Tamay aappe
sintsanna bee; Aa dooddeedda morkkatuwaa s'uuggee. 4 Aa
walk'k'antsay sa'aa poo'issee; biittay hewaa be'iide kokkoree.
5 Med'inaa Godaa sintsan, sa'aa ubbaa Godaa sintsan
wogga deretuu eessaa muk'aaddaadan muushiino. 6 Salotuu
Aa s'illotetsaa awaayiino; asay ubbay Aa bonchchuwaa
be'ee. 7 Worddo s'oossatoo goyinniyaawanttunne he go'enna
eek'atuwaan c'eek'ettiyaawanttu ubbay yeellatino. S'oossatuu
ubbay S'oossaw gulbbatino. 8 Abeet Med'inaa Godaw, S'iyooone
asay, ne s'illo pirddaa sisiide nashettee; Yihudaa katamatuwaa
asaykka hashshu gee. 9 Abeet Med'inaa Godaw, neeni sa'aa
ubbaappe d'ok'k'aasa; s'oossatuwaa ubbaappe neeni d'ok'k'u
gaasa. 10 Med'inaa Godaa siik'iyaawanttu iitaa is's'ite. I barew
amanetiyya asatuwaa shemppuwaa naagee; k'ay untuntta
iitatuwaa kushiyaappe ashshee. 11 S'illotoo poo'uu poo'ee;
wozanaa suuretoo nashechchay de'ee. 12 Hinttenoo s'illotoo,
Med'inaa Godaan nashettite; Aa geeshsha suntsaa galatite.

98 Mazimuriyaa Med'inaa Godaw ooratsa yetsaa yes's'ite;
ayaw gooppe, I malalissiyaabaa ootseedda. Aa ushechcha
kushiinne Aa geeshsha k'eesii aw s'oonuwaa immeedda. 2
Med'inaa Goday bare s'oonuwaa erisseedda; I ashshiyaawaa
kawutetsatoo k'onc'c'isseedda. 3 I Israa'eeliyaa soo asaa
siik'iyaawaanne untunttoo ammanettiyaawaa hassayeedda.
Sa'aa gas'aa gakkanaw de'iyaa Asay ubbay nu S'oossay

ashiyaawaa be'eedda. **4** Sa'aa bollan de'iyaa asaa ubbay, Med'inaa Godaw nashshechchan yes's'ite; k'aalaa d'ok'ku ootsiide, nashshechchaa sabaa sabbite. **5** Diitsaa Med'inaa Godaw diis's'ite; diitsaaninne yetsan S'oossaa sabbite. **6** S'urumbbaanne lookkuwaa punniidde, nashshechchan Med'inaa Godaa nu kaatiyaa sintsan hombboc'ite. **7** Abbayinne abbaa gidдон kumeeddawe ubbay guummo. Sa'ayne sa'aa bollan de'iyaa ubbay yes's'o. **8** Shaafatuu ittippe barenttu kushiya bak'k'ino. K'eeru deretuu Med'inaa Godaa sintsan ittippe nashshechchan yes's'ino. **9** Ayaw gooppe, I sa'aa bollan daannatanaw yee. I ha sa'aa bolla s'illotetsan, asaa bollakka suuretetsan daannatana.

99 Med'inaa Goday kawuteedda! Hewoo asatuu kokkorino. Kiruubetuwaappe gidduwaan kawutetsaa araataa bolla utteedda; hewoo biittay k'aas's'o; **2** Med'inaa Goday S'iyoonen wolk'k'aama; kawutetsaa ubbaappe I d'ok'ku d'ok'ku geedda. **3** Daroppe yashshiyaa Aa wolk'k'aama suntsaa, untunttu ubbay galatino. I geeshsha! **4** Neeni, wolk'k'aama kaatii, likke pirddaa dosaasa. Neeni Yaak'ooba asaw suuretetsaa minisaadda. S'illotetsaanne likke pirddaa essaadda. **5** Med'inaa Godaa nu S'oossaa d'ok'ku d'ok'ku ootsite; Aa gedii yed'd'iyaasaan guufanniide aw goyinnite. I geeshsha! **6** Musenne Aaroone Aa k'esetuwaa gidduwaappe laa"atuwaa; Sameelikka Aa suntsan woosseeddawantuppe ittuwaa. Untunttu Med'inaa Godaw waasseeddino; ikka untunttoo alleeda. **7** I shaariyaa tuussaa gidduwaana untunttoo haasayeedda; untunttu I immeedda higgiaanne wogaa naageeddino. **8** Abeet Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, neeni untunttu woosaa sisaadda. Neeni untunttu iitatetsaa diraw mureeddawaa gidoopekka, untunttoo atto

geedda S'oossaa. **9** Med'inaa Godaa nu S'oossaa, d'ok'ku d'ok'ku ootsite; Aa geeshsha deriyaa bolla aw goyinnite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday nu S'oossay geeshsha!

100 Galataa immiyaa mazamuriyaa Sa'aan de'iyaa asaa ubbaw, Med'inaa Godaw hintte k'aalaa d'ok'ku ootsiide yes's'ite. **2** Med'inaa Godaw nashshechchan ootsite; nashshechchaa yetsaanna Aa sintsa shiik'ite. **3** Med'inaa Goday S'oossaa gidiyaawaa erite; nuuna med'd'eeddawe Aa; nuuni aawantta. Nuuni Aa asatuwaanne Aa k'ooruwaan de'iyaa dorssatuwaa. **4** Aa penggiyaa galataana, Aa dabaabaa sabaanna gelite; Aa galatitenne Aa suntsaa sabbite. **5** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday keeka. Aggena Aa siik'uu med'inaassa; I yeletaappe yeletaa gakkanaw ammanettiyaawaa.

101 Daawita mazamuriyaa Taani aggena siik'uuwaabaanne s'illo pirddaabaa yes's'ana; abeet Med'inaa Godaw, taani new yes's'ana. **2** Taani suure ogiyaabaa k'oppaana. Neeni taakko awude yaan? Taani ta golliyaan suuretetsan hamettana. **3** Taani ta ayifiyaan pokkobaa s'eellikke. S'oossaappe wora simmeedda asatuwaa oosuwaa is's'ay; untunttu mulekka taananna gidikkino. **4** Wozanaa geellatetsay taappe haakko; iitatetsaa taani erikke. **5** Geeman bare shooruwaawaa zigiriyaawaa, taani sirp'p'i ootsana. Otorettiyaanne ayyiyaa asaa taani danddaykke. **6** Untunttu taananna de'ana mala, biittaa bolla de'iyaa ammanettiyaawantta, taani keeka ayifiyaan s'eellay. Suuretetsan hamettiyyaa Asay taw kiitettana. **7** C'immiaawe ta golliyaan de'enna; wordduwaa haasayiaawe ta sintsan gam"enna. **8** Biittan de'iyaa iita asaa ubbaa, taani gallassi gallassi d'ayissana; iitaa ootsiyaawantta ubbaa, taani Med'inaa Godaa katamaappe d'ok'ollana.

102 Med'inaa Godaa Sintsaan barena Dogiide Bare Kayyuwaa gussiyaa Wode, Tuggateedda Asay woosseedda woosaa. Abeet Med'inaa Godaw, ta woosaa sisa; ta waasuu neekko gakko. 2 Ta waayiyaa gallassi, ne som"uwaa taappe gentsoppa. Ne haytsaa taakko yegga; taani new waassiyaa wode, taana ellekka alla. 3 Ayaw gooppe, ta laytsay c'uwaadan d'ayee; ta mek'etsaykka tamaa bonk'k'uwaadan ees's'ee. 4 Ta wozanay shoc'i yeggeedda mela maataadan hanaad; k'umaykka taw meetetenna. 5 Taani ta k'aalaa d'ok'k'u ootsaade oolay; ta galbbay mek'etsaanna oyk'k'etteedda. 6 Taani bazzuwaan de'iyaa ankkuwaa mala, woy koleteedda golliyaan de'iyaa guttuwaa mala. 7 Taani gisina, gem"ishuu yeenna; taani golliyaa huup'iyaan barekka utteedda kafuwaa mala. 8 Ta morkketuu gallassaa ubbaan taana c'ashiino; taana k'iliic'iyaawanttu ta suntsan shek'iino. 9 Taani bidintsaa k'umaadan may; k'ay ta afotsaa ta ushshaanna walakkay. 10 Neeni taana pude dentsaade, ne hank'k'uwaa diraw wora olaadda. 11 Ta de'uwaa laytsay omarssa kuwaa mala; taani maataadan shulay. 12 Shin abeet Med'inaa Godaw, neeni kawutetsaa araatan med'inaw uttaadda; ne suntsaykka yeletaappe yeletaa gakkanaw hassayettana. 13 Neeni denddaade, S'iyoonew k'aretta; ayaw gooppe, neeni izo maariyaa wodii gakeedda; hawe neeni dooreedda wodiyya. 14 Iza koletteeddawaa gidoopekka, ne k'oomatuu izo siik'iino. Iza bayeeddawaa gidoopekka, untunttu iziw k'arettiino. 15 Kawutetsatuu Med'inaa Godaa suntsaw yayana; sa'aa kaatetuu ubbay Aa anggaw dagamana. 16 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday S'iyoonne zaaretsi kees's'iide, I bare gitatetsaa bessana. 17 I puteesatuwaa woosaa sisana; untunttu waasuwwa kad'enna. 18 Biro yelettana asatuu Med'inaa Godaa galatana mala, hawe

yiyaaleetaw s'aafetto. **19** Med'inaa Goday d'ok'k'an de'iyaa bare
 geeshsha sa'aappe duge s'eelleedda; I saluwaappe duge sa'aa
 s'omooseedda. **20** Hewenne, k'ashetteedda asatuwaa ooliyaa
 sisanaassanne hayk'k'oo pirdetteedda asatuwaa billanaassa.
21 Hewaa diraw, Med'inaa Godaa suntsay S'iyoonen odettanne
 Aa galatay Yersaalamen awaayetana. **22** Asayenne kawutetsay
 ittippe shiik'iide, Med'inaa Godaw he wode goyinnana. **23** I
 taani yalagatetsan de'iina, ta wolk'k'aa wursseedda; ta laytsaa
 k'antsayeedda. **24** Yaatina, taani, «Abeet ta S'oossaw, ta
 laytsay biro giddottiyaa wode, taana afoppa» yaagay. Abeet
 S'oossaw, neeni yeletaappe yeletaa gakkanaw de'aassa. **25**
 Neeni beni sa'aa med'd'aadda; saluukka ne kushiya oosuwaa.
26 Hewanttu ubbay d'ayana; shin neeni de'ana; untunttu
 ubbayka afilaadan wurana. Neeni untuntta c'urk'k'a afilaadan
 laammanna; untunttukka aad'd'ana. **27** Shin neeni neenakka; ne
 laytsay ubbaa wureenna. **28** Nuuni ne k'oomatuwaa; nu naanatuu
 sarotetsaan de'ana. Untunttu zeretsayka ne sintsan minniide
 ek'k'ana.

103 Daawite s'aafeddawaa Ta shemppattee, Med'inaa Godaa
 galataa! Ta kumentsaa asatetsaw, Aa geeshsha suntsaa galataa.
2 Ta shemppattee, Med'inaa Godaa galataa! I new ootseedda
 keekkatetsaa ubbaa dogoppa. **3** I ne nagaraa ubbaa atto
 gee; I ne harggiyaa ubbaappe neena patsee. **4** I neena
 duufuwaan gelennaadan ashsee; aggena siik'uwaaninne
 maarotaan neena anjee. **5** Arggantsaadan neeni yalagana
 mala, I ne de'uwa ubbaan neena lo'obaa kalissee. **6** Med'inaa
 Goday naak'etteeddawanttoo s'illobaa ootseenne suuriyaan
 pirddee. **7** I bare ogiyaa Musa, bare oosuwaa Israa'eeliyaa asaw
 erisseedda. **8** Med'inaa Goday k'arettiyaawaanne maariyaawaa;

I hank'k'ettanaw elleellennawaanne aggena siik'uu daruwaa.
9 I ubbaa gede seerenna; med'inaw hank'k'etenna. **10** I nuuna nu nagaraadan ootsibeenna; nu iitatetsaadan nuw zaaribeenna. **11** Saluu sa'aappe d'ok'k'iyawaadan, Med'inaa Godaw yayyiyaawanttoo aggena Aa siik'uu dara. **12** Away doliyaasaappe away wulliyaasay haakkiyaawaadan, Med'inaa Goday nu bayzzuwaa nuuppe haassee. **13** Aawuu bare naanaatoo k'arettiyaawaadan, Med'inaa Goday barew yayyiyaawanttoo k'aretee. **14** Ayaw gooppe, nuuni ayaappe med'etteeddentto I eree; nuuni biittaa gidiyaawaa I akeekke. **15** Asaa gidooppe, Aa de'uu maataa mala; I bazzuwaa c'iishshaadan c'iishshee; **16** c'arkkuu Aa bolla c'arkkina d'ayeedda; I doledda sa'ay eretenna. **17** Shin Med'inaa Godaw yayyiyaawanttoo, aggena Aa siik'uu med'inaappe med'inaa gakkanaassa. Aa s'illotetsaykka na'aa na'aw gakkanaassa. **18** Aa c'aak'uwaa naagiyaawanttussanne Aa azazuwaa polanaw hassayiyaawanttussa. **19** Med'inaa Goday salotuwaan bare kawutetsaa araataa esseedda; Aa kawutetsay ubbaa mooddee. **20** Hinttenoo, Aa kiitanchchatoo, Aa azazuwaa poliyaa wolk'k'aamatoo, I giyaawaa sisisiyaawantto, Med'inaa Godaa galatite! **21** Hinttenoo saluwaan de'iyaa minotoo, Aa sheniyaa ootsiyaa k'oomatoo, Med'inaa Godaa galatite! **22** Hinttenoo, I mooddiyaa sa'aa ubbaa med'etatoo, ubbaykka Med'inaa Godaa galatite! Ta shemppattee, Med'inaa Godaa galataa!

104 Ta shemppattee, Med'inaa Godaa galataa! Abeet Med'inaa Godaw ta S'oossaw, neeni ay keeshshaa gitee! Neeni bonchchuwaanne anggaa mayyaadda. **2** Poo'uwaa afilaadan gullotaadda. Neeni saluwaa dunkkaaniyaadan tolaadda. **3** Ne golliyyaa saluwaa guufantsuwaa bollan kees's'aasa. Shaariyaa

paraa gaariyaa kessaasa; c'arkkuwaa k'efiyaan toggaasa. 4
 Neeni c'arkkotuwaa ne kiitanchchaa, tamaa lac'uwaakka ne
 k'ooma kessaasa. 5 Neeni sa'aa Aa baasuwa bolla essaadda; I
 med'i med'inawukka k'aas's'enna. 6 Wolk'k'aama abbay biittaa
 bollan afilaadan mic'etteedda; haatsay wolk'k'aama deretuwaa
 kammeedda. 7 Shin ne godetina haatsatuu bak'ateeddino;
 ne azazuwaa sisiide, elleelleeddino. 8 Unttuntu wogga
 deretuwaappe duge zanggaaraa, neeni untntntoo giigiseedda
 sa'aa goggeeddino. 9 Haatsatuu simmiide biittaa kammennaadan,
 untntntu aad'd'anaw danddayenna zawaa essaadda. 10
 Neeni pulottotuwaa zanggaaraan pulottissaasa; untntntu haatsay
 deretuwaa gidduwaana goggee. 11 Goggiyaawaappe bazzuwaa
 do'atuu ubbay ushiino; denbbaa haretuu barenttu saamuwa
 aappe aliino. 12 Saluwaa kafotuu he haatsaa matan barenttu
 golliyyaa kees's'iide, tashiyaa gidдон yes's'iino. 13 Neeni
 wolk'k'aama deretuwaa bollan saluwaappe iraa bukissaasa;
 biittakka ne kushiyaa oosuwa ayifiyaan kalissaasa. 14 Neeni
 mehiyaw maataa, asaw katsaa mokissaasa. Hewenne, Asay
 biittaa ootsiide, biittaappe katsaa demanaassa. 15 Asaa wozanaa
 nashechchiyya woyniyaa, som"uwaa shic'issiyaa zayitiyaanne
 wolk'k'aa kuntsiyaa k'umaa mokissaassa. 16 Med'inaa Godaa
 mitsatuu, I tokkeedda Liibaanoosa zigatuu, daro iraa ushiino. 17
 Untntntun kafotuu barenttu golliyyaa kees's'iino; k'oolletuukka
 s'iidaa bolla kees's'iide de'iino. 18 D'ok'k'a deretuwaa bollan
 gaaratuu de'iino; k'ay guppalletuu Shuchchaa gonggoluwaa
 k'osettiino. 19 Wodiyaa payduwaa erissana mala, neeni aginaa
 med'd'aadda. Away bare wuliyaa wodiyaa eree. 20 Neeni
 k'ammaa med'd'aadda; d'uman do'ay ubbay kesee. 21 Wodalla
 gaamotuu shankkatiidde gudiino; untntntu barenttoo miyaawaa

S'oossaappe koyiino. 22 Away kesiyaa wode, guyye simmiide barenttu geessuwaan gisiino. 23 He wode Asay bare oosoo kesee; sa'ay k'ammana gakkanaw ootsee. 24 Abeet Med'inaa Godaw, ne oosuu ay keeshshaa daree! Ne aad'd'eeda eratetsan neeni untunttu ubbaa med'd'aadda; sa'ay neeni med'd'eddawan kumeedda. 25 Abbay hinin hewesh; I wolk'k'aamane aakko; payduu bayinna k'aas's'iyaa med'etatuwaan, gitatuwaaninne guutsatuwaan kumiide de'ee. 26 Hewaa bollan markkabatuu biino; k'ay neeni med'd'eedda Leewaataana giyaa dawii an kaa'ee. 27 Neeni untuntta koshshiyaa wodiyaan untunttoo k'umaa immana mala, untunttu ubbay neena s'eelliino. 28 Neeni untunttoo immina, untunttu mas'iino; neeni ne kushiyaappe yeggina, untunttu lo"obaa kalliino. 29 Neeni ne som"uwaa gentsiyaa wode dagammiino. Ne shemppuwaa neeni akkiyaa wode hayk'k'iide, barenttu biittaw simmiino. 30 Shin neeni ne shemppuwaa kiittiyaa wode, haratuu med'ettiino; biittaakka ooratsaasa. 31 Med'inaa Godaa bonchchuu med'inaw de'o; Med'inaa Goday bare oosuwaan nashetto. 32 I biittaa s'eellina, biittay k'aas's'ee; k'ay I deretuwa bochchina, deretuu c'uwattiino. 33 Taani ta de'uwaa ubbaan Med'inaa Godaw yes's'ana; taani de'eedda laytsaa ubbaan ta S'oossaa sabbana. 34 Taani Med'inaa Godaan nashettiyaa diraw, ta k'ofay Aa nashechcho. 35 Nagaranchchatuu biittaappe d'ayino; hawaappe sintsaw iitatu de'oppino. Ta shemppattee, Med'inaa Godaa galataa! Med'inaa Godaa galatite!

105 Med'inaa Godaa galatite; Aa suntsaa s'eesite. I ootseeddawaa kawutetsatuwaa gidduwaan erissite. 2 Aa sabbite; galataa yetsaa aw yes's'ite. Aa malalissiyaa oosuwa ubbabaa odite. 3 Aa geeshsha suntsan c'EEK'ettite; Med'inaa

Godaa koyiyaa wozanatuu nashetino. **4** Med'inaa Godaanne
 Aa wolk'kaa s'omoosite; ubbaa gede Aa sintsa koyite. **5**
 I ootseedda malalissiyaabaa, Aa malaataanne I pirddeedda
 pirddaa hassayite. **6** Hinttenoo, Aa k'oomaa Abrahaama
 zeretsatoo, dooretteedda Yaak'ooba naatoo. **7** I Med'inaa Godaa
 nu S'oossaa; Aa tumo pirddaykka sa'aa ubbaa bollaanna. **8**
 I bare c'aak'uwaa med'inaw, bare azazeedda k'aalaa sha"u
 yeletaa gakkanaw naagee. **9** Hewenne, I, Abrahaamana
 c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa, Yisaak'aw c'aak'k'eedda c'aak'uwaa,
10 Yaak'oobaw woga, Israa'eeliyawukka med'inaa c'aak'uwaa
 ootsiide miniseedda. **11** Hawaadan yaageedda; «New Kanaane
 biittaa immana; I ne zeretsatoo laata gidana» yaageedda. **12**
 S'oossaa asatuu payduwaan s'ii guutsanne Kanaane biittan
 bete gidiide de'iyaa wode, **13** itti gadiyaappe hara gadiyaa, itti
 kawutetsaappe hara kawutetsaa yuuyyeeddino. **14** S'oossay
 untuntta ooninne naak'k'anaw immibeenna; untunttu diraw
 kaatetuwwa seeriidde, **15** «Taani okkeeddawantta bochchoppite;
 ta timbbitiyaa odiyaawantta k'ohoppite» yaageedda. **16** S'oossay
 biittan koshaa yeddiide, untunttu katsaa ubbaa d'ayisseedda. **17**
 Shin I bare asaa ashshanaw, itti bitaniyaa Gibs'e kiitteedda; he
 bitanii ayille gidiide zal"eteedda Yooseefa. **18** Aa gedetuu birataan
 k'ashetteeddino; untunttu Aa sanssalatan k'achcheeddino. **19** I
 kase odeeddawe polettana gakkanaw, Med'inaa Godaa k'aalay
 Aa paac'c'eedda. **20** Gibs'e kaatii kiittiide k'asho golliyaappe
 keseedda, Gadiyaa mooddiyaawe billeedda. **21** Ikka, Aa bare
 golliyaw godaa ootseeddanne. Barew de'iyaawaa ubbaa bolla
 suntseedda. **22** Barew waanna kaappotuwaa azazana malanne
 bare c'imatuwaa zorana mala maatayeedda. **23** Hewaappe
 guyyiyaan, Israa'eelii Gibs'e geleeedda, Yayk'k'oobe Kaame

biittan bete gidiide de'eedda. 24 Med'inaa Goday bare asaa
 daro c'orayeedda; untuntu morkatuwaappe untunta aatsiide
 mintsetsee. 25 I Gibs'e Asay bare asaa is'sanaadaaninne
 bare k'oomatuwaa c'immanaadan ootseedda. 26 Hewaappe
 guyyiyaan, bare k'oomaa Musanne bare dooredda Aaroona
 untuntukko kiiteedda. 27 Untuntu Gibs'e asatuwaa sintsan
 S'oossaa malaataa, Kaame biittan ooratsabaa ootseeddino.
 28 S'oossay d'umaa kiittiide, he biittaa d'umisseedda; shin
 Gibs'e asatuu Aa azazuwaa is'seeddino. 29 I Untuntu
 haatsaa suutsaw laammiide, moletuwaa wod'eedda. 30 Untuntu
 biittaa ubbaa, kaatiyaa golliyaakka shed'd'ii kumeedda. 31
 I azazina, uduns'siinne biinnii untuntu biittaa ubbaa bolla
 sham"isham"eedda. 32 Untuntu biittaa bollan iraa diraw
 shachchaa walk'k'antsaanna bukisseedda. 33 I untuntu
 woyniyaa turaanne balasiyaa giyaa mitsaa shoc'eedda; untuntu
 biittan de'iyaa mitsaakka kinchchereetseedda. 34 I azazina,
 booliinne payduu bayinna bumbburetsay keseedda. 35 Untuntu
 biittan doleedda katsaa ubbaa meedda; sa'aappe irs's'abaa
 ubbaakka mi d'ayisseedda. 36 S'oossay Gibs'e asatuwaa
 golle bayira naanatuwaa ubbaa wod'eedda; koyiro yeletteedda
 ubbaa d'ayisseedda. 37 Hewaappe guyyiyaan, I Israa'eeliyaa
 asaa work'k'aanne biraa alleek'k'uwaana kesseedda; untuntu
 giddoppe kunddiide attedawe ooninne baawa. 38 Gibs'e asatuu
 untunttoo daro yayyeedda diraw, untuntu keseeddawaan
 nashetteeddino. 39 S'oossay untunta kammanaw shaariyaa
 mic'c'eedda; k'amma untunttoo poo'issanaw tamaa giigisseedda.
 40 Untuntu miyaawaa oochchina, akkaa malatiyaa kafotuwaa
 untunttoo yeddeedda; untunta saluwaa k'umaa kalisseedda.
 41 I shuchchaa p'alk'k'ina, haatsay pultteedda; shaafaadan

bazzuwaan goggeedda. **42** I bare k'oomaa Abrahaamaw, geleedda geeshsha k'aalaa hassayeedda. **43** I bare asaa nashshechchan, bare dooreeddawantta ililssan kesseedda. **44** I untunttoo hara asatuwaa biittaa immeedda; untunttu haratuu daabureedda goshshaa laatteeddino. **45** Hewaa I ootseeddawe untunttu Aa wogaa naaganaadaanne Aa higgiiyaa ootsanaadaana. Med'inaa Godaa galatite!

106 Med'inaa Godaa galatite! I keeka gidiyaa dirawunne, aggena Aa siik'uu med'inaawaa gidiyaa diraw, Med'inaa Godaa galatite. **2** Med'inaa Goday ootseedda wolk'k'aama oosuwaa odanaw, woy Aa galataa ubbaa k'onc'c'issanaw, danddayiyaawe oonee? **3** Pirdaa naagiyaawantunne, ubbaa gede s'illobaa ootsiyaawanttu anjjetteddawannta. **4** Abeet Med'inaa Godaw, neeni ne asaw keekkiyaa wode, taanakka k'oppa; untuntta neeni ashshiyaa wode, tawukka alla. **5** Hewenne, ne dooreedda asaw, sa'ay lo"ina, taani be'anaadaana; ne asaa nashshechchaa taanikka nashettanaadaaninne newanttunna ittippe taanikka galatanaadaana. **6** Nuuni nu aawotuwaadan nagaraa ootseeddo; bayzzobaanne iitabaa ootseeddo. **7** Nu aawotuu Gibs'en de'iyaa wode, ne malalissiyaa oosuwaa k'oppibeykkino. Aggena ne siik'uwaa darotetsaa untunttu hassayibeykkino; Zo'o Abbaa lank'kiyaan ne bolla makkaleeddino. **8** Gidooppekka I bare suntsaa diraw, bare wolk'k'aama wolk'k'aa erissanaw untuntta ashsheeda. **9** I Zo'o Abbaa azazina, abbay meleedda; bazzuwaan kaaletsiyaawaadan, c'iimmaa gidduwaana untuntta kaaletsiide pintseedda. **10** I untuntta is's'iyaaawanttu kushiyaappe ashsheeda; morkkatuwaa kushiyaappe untuntta wozeedda. **11** Untunttu morkkatuwaa haatsay mitteedda; untunttuppe ittuunne attibeen. **12** He wode Israa'eelatuu Aa k'aalaa

ammaneeddino; Aa sabbeeddino. **13** Gidooppenne, untunttu
 I ootseeddawaa ellekka dogeeddino. Aa zoriyaa naagennan
 barenttu koyeeddawaa ootseeddino. **14** Bazzuwaan de'iiddi,
 untunttu daroppe amotteeddino; k'ay mela biittaa S'oossaa
 paac'ceeddino. **15** Hewaadan I untunttu woosseeddawaa
 immeedda; shin untunttu shemppoo gil'k'atetsaa kiiteedda. **16**
 Asatuu bazzuwaan barenttu dunkkaaniyaan de'iiddi, Musanne
 Med'inaa Godaw dummateedda, k'oomaa Aaroona k'anaateedda
 wode, **17** biittay dooyettiide Daataana mitteedda; Abiiraam Aa
 golliyyaa asatuwaana moogeedda. **18** K'ay untunttu maabaraa
 gidдон tamay ees's'ina, lac'uu he iita asatuwaa s'uuggeedda.
19 Koreeba Deriyan de'iiddi, work'k'aa muushisiide maraa
 misiliyaa med'd'eeddino; he misiliyaw goyinneeddino. **20**
 Untunttu barenttu bonchcho S'oossaa maataa miyaa miizzaa
 misiliyaan laammeeddino. **21** Untunttu barena ashsheeda
 S'oossaa dogeeddino; I Gibs'en wolk'k'aama oosuwaa, **22**
 Kaame biittan malalissiyaabaanne, Zo'o Abban, «Hoola!»
 giissiyaabaa ootseedda. **23** Hewaa diraw, S'oossay untuntta
 d'ayissana geedda; shin d'ayissenna mala, Aa hank'k'uwaa
 zaaranaw, S'oossay dooreedda Muse gidduwaan ek'k'eedda.
24 Hewaappe guyyiyaan, untunttu Aa k'aalaa ammanenna
 diraw, he lo'o biittaa kad'eeddino. **25** Untunttu barenttu
 dunkkaaniyaa gidдон zuuzummeeddinonne Med'inaa Godaa
 k'aalaw azazettibeykkino. **26** Hewaa diraw, I untuntta bazzuwaan
 agganawaa, Bare kushiyyaa dentsiide c'aak'k'eedda. **27** Untunttu
 zeretsaa kawutetsatuwaa gidдон agganawunne biittan untuntta
 laalanaw c'aak'k'eedda. **28** Hewaappe guyyiyaan, untunttu
 Pa'ooran de'iyaa Ba'aala eek'aw, goynniyaawantunna ittippe
 gakketeeddino; shemppuu bayinna eek'atoo yarshshetteedda

yarshshuwaa meeddino. **29** Unttuntu barenttu oosuwaan
 Med'inaa Godaa hank'k'etseeddino; unttuntu gidдон iita harggii
 wod'd'eedda. **30** Shin Piinhaasi dendiide, unttuntu bayzzuwaa
 pirddina, iita harggii unttuntu bollaappe kichcheedda. **31**
 Hewenne, yeletaappe yeletaa gakkanaw, med'inaw aw s'illotetsaa
 gidiide paydeteedda. **32** Mariiba pulttuwaa matan Med'inaa
 Godaa hank'k'etseeddino; unttuntu gaasuwaan Muse bolla metuu
 gakkeedda. **33** Ayaw gooppe, unttuntu Aa hank'k'etseeddino;
 Muse doonaappe bessena k'aalay keseedda. **34** Med'inaa Goday
 d'ayissite giina, unttuntu Kanaane asatuwaa d'ayissibeykkino.
35 Hewaappekka, unttuntu he asatuwaana geletti akkettiide,
 walaketteeddinonne; unttuntu de'uwaa wogaa kaalleeddino. **36**
 S'oossaa asatuu unttuntu eek'aw goyinneeddino; hewenne,
 unttunttoo p'ire gideedda. **37** Unttuntu barenttu attumanne
 mac'c'a naanatuwaa s'alahetoo yarshsheeddino. **38** Unttuntu,
 s'illo suutsaa Kanaane eek'atoo yarshsheeddino; barenttu
 attumanne mac'c'a naanatuwaa suutsaa gusseeddino; he
 suutsan biittay tuneedda. **39** Hewaadan unttuntu barenttu
 oosuwaan tuneeddinonne, sharmus'aadan unttuntu barenttu
 S'oossaw ammanetennan is's'eeddino. **40** Hewaa diraw,
 Med'inaa Godaa hank'k'uu, Aa asaa bolla ees's'i keseedda;
 I barewantta sheneteedda. **41** I unttunta hara gadiyaa
 asatuwaa kushiyan aatsiide immeedda; unttuntu is's'eeddawantu
 unttunta mooddeeddino. **42** Unttuntu morkketuu unttunta
 naak'keeddinonne barenttu sheniyaadan ayisseeddino. **43** I
 unttunta daro gede ashsheedda; shin unttuntu makkalaw danc'c'i
 dendeeddino; barenttu nagaraa gaasuwaan d'ayeeddino.
44 Gidooppenne, I unttuntu waasseedda waasuwa sisiide,
 unttuntu waayiyaa k'oppeedda. **45** I unttuntu diraw, bare

c'aak'uwaa hassayeedda; aggena bare siik'uwaa daruwaadan untuntta maareedda. 46 Untuntta omoodeedda ubbay untunttoo k'arettanaadan ootseedda. 47 Abeet Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, nuuna ashsha. Nuuni ne geeshsha suntsaa galatanaadaaninne ne bonchchuwaan c'EEK'ettanaadan, kawutetsatuwaa giddoppe nuuna shiishsha. 48 Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay med'inaappe med'inaa gakkanaw galatetto! Asay ubbay, «Amen"i!» go. Med'inaa Godaa galatite!

107 Med'inaa Godaa galatite! Ayaw gooppe, I keeka; aggena Aa siik'uu med'inaassa. 2 Med'inaa Goday ashsheedawanttunne, morkkatuwaa kushiyaappe wozeeddawanttu, hewaadan giide haasayino. 3 Untuntta I biittatuwaappe, away doliyaasaappenne wulliyaasaappe, huup'issanne gedissa baggappe shiishsheeddawantta. 4 Untunttuppe ittuu ittuu bazzuwaa biittan yuuyyeeddino. Barenttu de'iyaa katamaa biyaa ogiyaa, demmanaw danddayibeykkino. 5 Untunttu koshateeddinonne saametteeddino; untunttu yibbaateeddino. 6 Untunttu metooteedda wode, Med'inaa Godaw waasseeddino; I untuntta untunttu waayiyaappe ashsheeda. 7 Untunttu de'ana katamaa gakkanaw, I untuntta sitta ogiyaanna kaaletseedda. 8 Aggena Aa siik'oonne, I asaw ootseedda malalissiyaabaw, untunttu Med'inaa Godaa galatino. 9 Ayaw gooppe, I saametteeddawantta alee; Koshatteeddawanttakka lo"obaa kalissee. 10 Untunttuppe ittuu ittuu d'ip'p'i go d'umaa gidдон utteeddino; Untunttu birataa sanssalatan waayetteeddino. 11 Ayaw gooppe, untunttu S'oossaa k'aalaw makkaleeddinonne, Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossaa zoriyaa kad'eeddino. 12 I untuntta tugga oosuwaan daabursseedda; untunttu kunddeeddino; shin untuntta maaddiyaawe d'ayeedda. 13 Untunttu metooteedda

wode, Med'inaa Godaw waasseeddino; I untuntta untuntu
 waayiyaappe ashsheeda. 14 Bareto d'umaappekka kesseeda;
 untuntu k'ashettedda birataa sanssalataakka duutseeda.
 15 Aggena Aa siik'oonne I asaw ootseeda malalissiyaawoo
 untuntu Med'inaa Godaa galatino. 16 Ayaw gooppe, I
 nahaasiyaappe oosettedda penggiyaa mentseeda; Birataa
 kulbbuwaakka d'ukkeeda. 17 Untuntuppe ittuu ittuu booza
 gideeddino; Barenttu ootseeda nagaraa gaasuwaaninne,
 barenttu iitatetsaa gaasuwaan tuggateeddino. 18 Untuntu
 k'uma ubbaa shenetiide, hayk'k'oo mateeddino. 19 Untuntu
 metootedda wode, Med'inaa Godaw waasseeddino; I untunta
 untuntu waayiyaappe ashsheeda. 20 I bare k'aalaa kiittiide,
 untunta patseeda; duufuwaan geliyaawaappe ashsheeda.
 21 Aggena Aa siik'oonne I asaw ootseeda malalissiyaawoo
 untuntu Med'inaa Godaa galatino. 22 Untuntu aw galataa
 yarshshuwaa yarshshino; K'ay nashshechchaa yetsan I
 ootseeddawaa odino. 23 Untuntuppe ittuu ittuu, markkabiyaan
 wolk'k'aama abbaa bollan beeddino. Untuntu he wolk'k'aama
 abbaa bolla barenttu oosuwaa ootsiyaawantta. 24 Untuntu
 Med'inaa Godaa oosuwaa, I c'iimmaa garssan ootseeda
 malalissiyaabaa be'eeddino. 25 I azaziide, gotiyaa dentseeda;
 abbaa hobbii k'aas's'eedda. 26 Untuntu pude saluwaa
 c'ugudetteeddino; hewaappe duge c'iimmaa wod'd'eeddino. He
 iita metuu gakkina, untuntu wozanay toyyu geeda. 27 Untuntu
 matsottedda asaadan d'ubettiide ganddigaareeddino; untuntu
 eraykka jolledda. 28 Untuntu metootedda wode, Med'inaa
 Godaw waasseeddino; I untunta untuntu waayiyaappe
 ashsheeda. 29 I gotiyaa c'o"u ootseeda; abbaa beetaakka sirp'i
 ootseeda. 30 C'o"u geeda diraw, untuntu nashetteeddino;

S'oossay untuntta untuntu amotteedda katamaa aheedda.

31 Aggena Aa siik'oonne I asaw ootseedda malalissiyaabaw untuntu Med'inaa Godaa galatino. **32** Untuntu Aa asatuwaa shiik'uwaan d'ok'ku d'ok'ku ootsino; k'ay c'imatuwaa shiik'uwaan Aa galatino. **33** S'oossay shaafatuwaa melisseedda; pulottuuukka goggennaadan te"eedda. **34** Hewan de'iyaa asatuwaa iitatetsaa diraw, Mokkiyaa aradda biittaakka, mokenna mela biittaw laammeedda. **35** I zaariide mela bazzuwaan haatsay eellanaadan, k'ay mela biittan pulttuu d'uuk'k'anaadan ootseedda. **36** Kosheteeddawantta he sa'aan wotseedda; untuntu barenttoo de'iyaa katamaa kees's'eeddino. **37** Untuntu barenttu goshshan zeriide, woyniyaa tokkiide, daro murutaa shiishsheeddino. **38** I untunta anjina, untuntu loytsi c'oratteeddino; untuntu mehiyaakka guutsibeenna. **39** Asatuu s'oonettiyaa wodenne untuntu uk'kunnaa, metuwaanne kayyuwaa gaasuwaan kawushiya wode, **40** S'oossay kaappotuwa kad'eddawaa bessee; ogii bayinna bazzuwaan toyilakattanaadan I untunta ootsee. **41** Shin I hiyyeesatuwaa tuggaappe kessiide, untuntu golle asaa dorssaa wudiyaadan c'orayee. **42** Suure asatuu I ootsiyaawaa be'iide nashettiino; shin iita asatuu ubbay c'o"u giino. **43** Aad'd'eeda Eranchcha gidiyaawe ha yewuwaa k'oppo; Med'inaa Godaa aggena siik'uwa akeeko.

108 Daawita mazamuriyaa, yetsaa Abeet S'oossaw, ta wozanay minniide de'ee. Taani new ta kumentsaa wozanaappe yes's'ananne neena sabbana. **2** Diitsawunne maasink'k'oo beegottite! Taanikka wontta guuraanna beegottana. **3** Abeet Med'inaa Godaw, taani neena asaa gidдон galatana; k'ay kawutetsaa gidдон neena sabbana. **4** Ayaw gooppe, aggena ne siik'uu wolk'k'aama; saluwaappe bollow aad'd'ee. Ne

tumatetsaykka bolla shaariyaadan d'ok'k'ee. **5** Abeet S'oossaw, salotuwaappe bollaanna d'ok'k'u d'ok'k'u ga! Ne bonchchuu sa'aa ubbaa bolla gido. **6** Neeni siik'iyaa wanttu attana mala, ne ushechcha kushiyan nuuna ashsha; neeni taw alla. **7** S'oossay bare geeshsha sa'aan hawaadan yaageedda; «Taani s'oonade Sekeema biittaa shaakkana; k'ay Sukkoota zanggaaraa gishana. **8** Gala'aade tawaa; Minaasekka taassa; Efireemi ta huup'iyaa ashshiyaa k'oobiyyaa; Yihuday ta kawutetsaa s'am"aa. **9** Moo'aabe taani meec'ettiyaa kuyis'aaruwaa; Eedoomi tawaa gidiyaawaa erissanaw ta c'aammaa Aa bolla wotsay. Taani Piliss's'eema s'oonade gereeray» yaageedda. **10** Gimbbetteedda katamaakko, taana oonee afanawe? Eedooma gakkanaw taana oonee kaaletsanawe? **11** Abeet S'oossaw, nuuna aggeedawe neena gidikkii? Abeet S'oossaw, neeni nu tooranchchatuwaanna olaw kesakka. **12** Asaa maaduu patsenna diraw, morkkiyaanna olettanaw neeni nuuna maadda. **13** S'oossaa wolk'k'an nuuni nu morkkatuwaa s'oonana; nu morkkatuwaa yed'd'anawe Aa.

109 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawite s'aafeedda mazamuriyaa Abeet taani galatiyaa S'oossaw, neeni taw c'o"u gooppa. **2** Ayaw gooppe, iita worddanchcha asatuu, barenttu doonaa ta bolla dooyeeddino; untunttu worddo ins's'arssan ta bolla haasayiino. **3** Untunttu is'o k'aalaanna taana dooddiino; gaasuu bayinnan taananna oletiino. **4** Taani untuntta siik'ayne untunttoo woossay; gidoopekka, untunttu taana mootiino. **5** Taani lo"uwaa ootsina, untunttu taw iitaa zaariino; taani untuntta siik'ina, untunttu taana is's'iino. **6** Ta morkkiyaa bolla iita daannaa suntsaa; mootanchchay Aa ushechchan ek'k'o. **7** Aa biddiyaa wode, I bayzzanchcha gidiide beetto; Aa woosaykka aw simmiide gometo! **8** Aa laysay k'aammo; Aa suntsatetsaakka

haray akko! 9 Aa naanatu aawuwaa d'ayiide yiii'ino; Aa machata am'e gidu! 10 Aa naanatu yuuyyi yuuyyiide woossino; barenttu de'iyaa onaappekka yederssettino! 11 Aa mas'uwa ubbaa ac'oo oyk'k'o; I daaburiide kesseeddabaa ubbaa allagay bonk'k'o! 12 Ooninne aw keekkabaa ootsoppo, woy aawuwaa d'ayeedda Aa naanaato k'arettoppo! 13 Aa naanatu ubbay wuri d'ayino; kaalliyaa yeletaan Aa suntsay dogetto. 14 Aa aawotuwa nagaray Med'inaa Godaa sintsan k'ofetto; Aa aatti nagaray ubbakka k'uc'ettoppo! 15 He nagaray ubbaa gede Med'inaa Godaa sintsan beetto; untuntta hassayissiyaawe sa'aappe d'ok'olletti kichcho! 16 Ayaw gooppe, I keekkabaa ootsanaw ubbakka k'oppibeenna; hiyyeesatuwaa, metootanchchatuwaanne wozanay madus's'eeddawannta yederssiide wod'eedda. 17 I shek'k'anaw dosedda diraw, ikka shek'k'etteeddawaa gido! I anjjanaw dosenna diraw, anjjuu aappe haakko! 18 I shek'k'iide salenna; Aa shek'ay haatsaadan Aa bollaa katso! Zayitiyaadan Aa mek'etsan gelo! 19 Afiilaadan Aa kammo; sak'k'iyaa ubbaa gede Aa s'eessan de'o! 20 Hawe taana mootiyaawanttoon ne taana iitan zigiriyaawanttoo, Med'inaa Goday immiyaa woytuwaa gido! 21 Shin abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, ne suntsaa diraw, taana maadda. Aggena ne siik'uwaanne ne keekkatetsaa diraw, taana ashsha. 22 Ayaw gooppe, taani hiyyeessanne metootanchchaa asaa; ta wozanaykka maduns's'eedda. 23 Taani omarssa kuwaadan d'ayana hanay; taani booliyaadan k'ok'k'ofettay. 24 S'oomishin ta gulbbatay is's'eedda; ta bollaykka laafee. 25 Taana mootiyaawanttoo k'iliic'iyawaa gidaaddi; untunttu taana be'iide, barenttu huup'iyaa k'aatsiino. 26 Abeet Med'inaa Godaw ta S'oossaw, taana maadda; aggena ne siik'uwaadan taana ashsha. 27 Abeet Med'inaa Godaw, hewe

ne kushiya gideeddawaanne hewaa neeni ootseeddawaa ta morkketuu erino. 28 Unttuntu taana shek'k'ooppenne, neeni taana anja! Ta bolla denddiyaawanttu yeellatino; shin taana ne k'oomaa nashshechchaa. 29 Taana mootiyaawanttu kawushshaa mayno; barenttu yeellaakka kutaadan k'umayino. 30 Taani ta ins's'arssan Med'inaa Godaa daroppe galatana; daro Asay shiik'eeddasaan Aa galatana. 31 Ayaw gooppe, I hiyyeesaa diraw mootettee; hayk'k'oo pirddiyaa asaappekka Aa ashshee.

110 S'oossay Dooredda Kaatiyaa Daawite s'aafeedda mazamuriyaa Med'inaa Goday ta Godaa, «Taani ne morkkatuwaa neeni gediyaan yed'd'a ek'k'iyawaa ootsana gakkanaw, hawaan taappe ushechcha baggana utta» yaageedda. 2 Med'inaa Goday ne minotetsaa s'am"aa S'iyooneppe kiittana; yaatina, «Ne morkkatuwaa moodda!» yaagana. 3 Neeni ne morkkatuwaanna olettiiyaa gallassi, ne Asay eeno gaana. Wontta guura ketterssaadan, ne wodalla Asay neekko geeshsha deretuwaan shiik'ana. 4 Med'inaa Goday, «Malkka S'edek'i k'eesiyaa gideeddawaadan, neenikka med'inaw k'eesiyaa gidana» yaagiide c'aak'k'eedda; I bare k'ofaa laammenna. 5 Goday ne ushechchan de'ee; bare hank'k'uwwa gallassi I kaatetuwwa kinchchereetsana. 6 Kawutetsaa bolla I pirddana; olaa dembbatuwaakka anhaa s'alala ootsana; sa'aan ubbaan de'iyaa kaatetuwwa I mentereetsana. 7 Kaatii ogiyaa matan de'iyaa haatsaa pulutuwaappe ushiide, I bare huup'iyaa d'ok'k'u ootsana.

111 Med'inaa Godaa galatite! Suuretuu shiik'iyaa shiik'inaan, taani ta polo wozanaappe Med'inaa Godaa galatana. 2 Med'inaa Godaa oosotuu ay keeshshaa gitee! Unttuntun nashettiyaawanttu ubbay untunta k'oppanaw bessee. 3

Aa oosotuu bonchchuwaaninne anggan kumeeddawantta.
 Aa s'illotetsaykka med'inaw de'ee. 4 I bare malalissiyaa
 oosotuu, hassayettanaadan ootseedda. Med'inaa Goday
 k'arettiyaawaanne maariyaawaa. 5 Barew yayyiyaawanttoo
 k'umaa I immee; I bare c'aak'uwaa med'inawukka k'oppee. 6
 Allagatuwaa biittaa immiyaawan I bare oosuwaa wolk'k'aa bare
 asaa besseedda. 7 Aa kushiyaa oosotuu tumanne likke; Aa
 wogatuukka ubbay ammanettiyaawantta. 8 Unttuntunne med'i
 med'inaw ek'k'iide de'iyaaawantta; tumatetsaaninne suuretetsan
 imetteeddawantta. 9 I bare asaa woziide kesseedda; I bare
 c'aak'uwaa untuntunna med'inaw wotseedda. Aa suntsay
 geeshshanne, «Hoola!» giissiyaawaa. 10 Eratetsaw koyiruu
 Med'inaa Godaw yayyiyaawaa; Aa wogaa ootsiyaawanttoo lo"o
 akeekay de'ee. S'oossay med'inaw galatetto!

112 Med'inaa Godaa galatite! Med'inaa Godaw yayyiyaanne,
 Aa azazuwaa polanaw daroppe nashetiyaa asay, anjjettedawaa.
 2 Aa naanatuu biittan wolk'k'aama gidana; suure asatuwaa
 yeletay anjjetana. 3 Shaluunne duretetsay Aa golliyaan de'ee;
 Aa s'illotetsaykka med'inaw de'ana. 4 Suure asaw, keeka,
 s'illonne k'arettiyaasatoo, d'umaa gidдон poo'uu poo'ee. 5
 Keekatetsan c'oo tal"iyaa uraw, bare oosuwaa suuretetsan
 ootsiyaa uraw, keekabay yaana. 6 S'illo Asay awudenne
 kunddenna; med'inaw I hassayettana. 7 litabaa I sisoppekka
 dagammenna; ayaw gooppe, Aa wozanay k'aas's'ena; Med'inaa
 Godaan I ammanettee. 8 Aa wozanay s'ala gidiyaa diraw,
 ubbakka I yayyena; wurssetsan bare morkketuu s'oonettina
 be'ana. 9 I hiyyeesaa asaw darissiide immeedda; k'ay Aa
 s'illotetsay med'inaw de'ee; Aa kac'ii bonchchuwaan d'ok'k'u

gee. 10 lita Asay hewaa be'iide yilotee; achchaa garc'c'iide, c'oo d'ayee. lita asaa amuu c'oo attanawaa.

113 Med'inaa Godaa galatite! Hinttenoo Med'inaa Godaa k'oomatoo, Med'inaa Godaa suntsaa galatite! 2 Med'inaa Godaa suntsay hachcheppe med'inaa gakkanaw galatetto! 3 Away doliyaasaappe biide wulliyaasaa gakkanawukka Med'inaa Godaa suntsay galatetto! 4 Med'inaa Goday kawutetsaa ubbaappe bollaanna mooddiyaawaa; Aa bonchchuukka salotuwaappe d'ok'k'yaawaa. 5 Med'inaa Godaa nu S'oossaa mali oonee? I bolla d'ok'k'an kawutetsaa araatan utteedda. 6 I salotuwaanne sa'aa s'eellanaw duge hokkee. 7 I hiyyeesaa baanaappe d'ok'k'u ootsee; metootanchchaakka bidintsaa pituwaappe dentsee. 8 Bare asaa mooddiyaawanttunna utissee. 9 Maynne mishirato naanatuwaa aato ootsiide, nashechchiide I golliyaan izo bonchchissee. Med'inaa Godaa galatite!

114 Israa'eeliyaa Asay Gibs'e biittaappe keseedda wode, Yaak'ooba golliyaa asay, allaga k'aalan haasayiyaa asaa yeggiide beedda wode, 2 Yihudaa Asay Godaw geeshsha asaa gideedda; Israa'eeliyaa asaykka aw moodeteeddino. 3 Zo'o Abbay hewaa be'iide bak'ateedda; Yorddaanoosa Shaafaykka guyye simmeedda. 4 Deretuu deeshshatuwaadan buraak'eeddino; zoozetuukka dorssaa maraadan guferetteeddino. 5 Abbaw, neena bak'atisseedawe ayee? Yorddaanoosa Shaafaw, ayaw guyye simmaaddii? 6 Hinttenoo deretoo, deeshshatuwaadan ayaw buraak'eedditee? Hinttenoo zoozatoo, dorssaa maraadan, ayaw guferetteeditee? 7 Neenoo biittaw, Godaa sintsan, Yaak'ooba S'oossaa sintsan kokkora. 8 I Shuchchaa zeereeto haatsaa kesseeddawaa; zaallaa, haatsaa pulttuwa ootseeddawaa.

115 Abeet Med'inaa Godaw, nu gishsha gidenna; nu gishsha gidennaan, aggena ne siik'owunne ne tumatetsaa diraw, ne suntsaa bonchcha. **2** Kawutetsatuu ayaw, «Unttuntu S'oossay hak'an de'ii?» giinoo? **3** Nu S'oossay saluwaana; I bare doseeddawaa ay gidooppekka ootsee. **4** Shin untuntu eek'atuu biraanne work'kaa; untuntu asaa kushiyaan med'etteeddawantta. **5** Unttuntu doonay de'ee; shin haasayikkino; ayifii de'ee; shin s'eellikkino. **6** Unttuntu haytsay de'ee; shin sissikkino; siid'ii de'ee; shin singgikkino. **7** Unttuntu kushii de'ee; shin oyk'k'i erikkino; gediikka de'ee; shin hamettikkino; untuntu barenttu pillanttiyaanna kooshshaa sissikkino. **8** Unttunta med'd'yaawanttunne, untuntun ammanettiyaawanttu ubbay untuntu mala gidino. **9** Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, Med'inaa Godaan ammanettite! I hinttena maaddiyaawaanne hintte gondalliyyaa. **10** Hinttenoo, Aaroona golliyyaa asatoo, Med'inaa Godaan ammanettite! I hinttena maaddiyaawaanne hintte gondalliyyaa. **11** Hinttenoo, Med'inaa Godaw yayyiyaawanttoo, Med'inaa Godaan ammanettite! I hinttena maaddiyaawaanne hintte gondalliyyaa. **12** Med'inaa Goday nuuna k'oppee; I nuuna anjjana. I Israa'eeliyaa asatuwaa anjjana. I Aaroona golliyyaa asatuwaa anjjana. **13** Med'inaa Godaw yayyiyaawantta, guutsatuwaakka gitatuwaakka I gatso anjjana. **14** Med'inaa Goday hinttenakka hintte naanatuwaakka darisso! **15** Saluwaanne sa'aa med'd'eedda Med'inaa Godaan anjjettite! **16** Bolla d'ok'k'a saluu Med'inaa Godaawaa; shin sa'aa I asaw immeedda. **17** Hayk'k'eeddawanttu, duufuwaan c'o"u geeddawanttu, Med'inaa Godaa galatikkino. **18** Shin nuuni, pas'a de'yaawanttu, hachcheppe doommiide med'inaa gakkanaw Med'inaa Godaa galateetto. Med'inaa Godaa galatite!

116 I ta kooshshaanne ta watiwatuwaa siseedda diraw, taani Med'inaa Godaa siik'ay. 2 I bare haytsaa taakko yeggeedda diraw, taani pas'a de'eedda keenan ubbaan Aa s'eesana. 3 Hayk'k'uu p'iriyaadan taana oyk'k'anaw haneedda; moogettana hirggay taana iisseedda. Taana un"ay toleedda. (Sheol h7585) 4 He wode taani, «Abeet Med'inaa Godaw, hadaraa! Taana ashsha» yaagaade Med'inaa Godaa suntsaa s'eesaad. 5 Med'inaa Goday keekkanne s'iluwaa; nu S'oossay k'arettiyaawaa. 6 Med'inaa Goday ashikke wozanay de'iyaawantta naagee; taani metooteedda wode, I taana ashsheeda. 7 Ta shemppattee, simmi woppu ga; ayaw gooppe, Med'inaa Goday new keekkeedda. 8 Med'inaa Goday taana hayk'k'uwaappe, ta ayifiyaa afotsaappe, ta gediyaakka d'ubiyaappe ashsheedda. 9 Hewaa diraw, taani, pas'a de'iyaawanttu gidдон, Med'inaa Godaa sintsan hamettay. 10 Taani, «Taana un"ay toleedda» giyaa wodekka, ta ammanuwaa aggabeyikke. 11 Taani dagamaade, «Asay ubbay wordduwaa» yaagaad. 12 I taw keekkeedda keekkatetsaa diraw, taani Med'inaa Godaw ay c'igganaw danddayayitaa? 13 Taani s'uu'aa woyniyaa eessaa galataw shiishshaade, I taana asho diraw, Med'inaa Godaa suntsaa s'eesana. 14 Aa asaa ubbaa sintsan taani k'anggiyaa Med'inaa Godaw gatsana. 15 Geeshshatuwaa hayk'k'uu Med'inaa Godaa sintsan, loytsi daroppe bonchchetteeddawaa. 16 Abeet Med'inaa Godaw, taani ne k'oomaa; ee, taani ne k'oomaa, ne k'oomati na'aa. Taana k'ashuwaappe neeni billaada. 17 Abeet Med'inaa Godaw, taani galataa yarshshuwaa new yarshshana; ne suntsaa s'eesana. 18 Asaa ubbaa sintsan, taani k'anggeteedda k'anggetsaa Med'inaa Godaw gatsana. 19 Hewaakka taani gatsanawe, Yerusaalamen

de'iyaa Med'inaa Godaa golliyyaa dabaabaanna. Med'inaa Godaa galatite!

117 Kawutetsatoo ubbatoo, Med'inaa Godaa galatite! Asay ubbay, Aa gitayite! 2 Ayaw gooppe, aggena Aa siik'uu nuw wolk'k'aama; Med'inaa Goday med'inawukka ammanettiyaawaa. Med'inaa Godaa galatite!

118 Med'inaa Godaa galatite! Ayaw gooppe, I keeka. Aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 2 Israa'eeliyyaa asay, «Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaago. 3 Aaroona golliyyaa asay, «Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaago. 4 Med'inaa Godaw yayyiyaawanttu ubbay, «Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaagino. 5 Taani un"etteedda wode Med'inaa Godaw waassaad; I ta waasuwa alliiide, taana la"a kesseedda. 6 Med'inaa Goday taananna de'iyaa diraw, taani yayyikke. Asi taana ay ootsii? 7 Med'inaa Goday taana maaddanaw taananna de'ee; ta morkketuu s'oonetteeddawannta taani be'ana. 8 Asan ammanettiyaawaappe, Med'inaa Godaakko bak'atiyaawe lo"a. 9 Daannatuwaan ammanettiyaawaappe, Med'inaa Godaakko bak'atiyaawe lo"a. 10 Kawutetsatuu ubbay taana dooddi oyk'k'eeddino; shin Med'inaa Godaa suntsan taani untuntta s'oonaad. 11 Untunttu taana dooddeeddino; ubba saanna dooddi oyk'k'eeddino; shin Med'inaa Godaa suntsan taani untuntta s'oonaad. 12 Untunttu matsay doodiyaawaadan, ta yuushshuwaan dooddeeddino. Shin aguntsay taman ees's'iyaawaadan ees's'i d'ayeeddino. Med'inaa Godaa suntsan taani untuntta s'oonaad. 13 Taana sugi yeggina, kunddana hanay; shin Med'inaa Goday taana maaddeedda. 14 Med'inaa Goday taw wolk'k'anne minotetsaa; I taana ashshiyaawaa gideedda. 15 Olaa s'ooniide simmiyaa asay, s'illotuwa dunkkaaniyaan homboc'iidde, giyaawaa sisite.

Unttuntu, «Med'inaa Godaa ushechcha kushii wolk'k'aamabaa ootseedda! 16 Med'inaa Godaa ushechcha kushii s'oonuwaa immeedda! Med'inaa Godaa ushechcha kushii wolk'k'aamabaa ootseedda!» yaagiino. 17 Taani hayk'k'ikke; pas'a de'ananne Med'inaa Goday ootseeddawaa awaayana. 18 Med'inaa Goday taana iita muruwaa muree; shin hayk'k'oo aatsiide immibeenna. 19 Taani giddo gelaade Med'inaa Godaa galatana mala, Geeshsha Golliyaa penggetuwaa ane taw dooyite. 20 Hawe Med'inaa Godaa penggiyaa; ha penggiyaanna s'illotuwa s'alalay geliino. 21 Neeni taana siseedda dirawunne s'oonuwaa immeedda diraw, taani neena galatay. 22 Gimbbiyaawanttu kad'iide is'seedda shuchchay, godaa s'ap'uwaa minisiyaa, ubbaappe aad'diyaa shuchchaa gideedda. 23 Hawe Med'inaa Goday ootseeddawaa; k'ay nu ayifiyawukka malalissiyaawaa. 24 Hawe gallassay Med'inaa Goday med'eedda gallassaa. Ane nuuni an nashettoyttenne ililoytte. 25 Abeet Med'inaa Godaw, ha"i nuuna ashshaarikkii! Abeet Med'inaa Godaw, ha"i nuw injjeyaarikkii! 26 Med'inaa Godaa suntsan yiyaa Asay anjjetteedawaa gido! Nuuni Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe hinttena anjeetto. 27 Med'inaa Goday S'oossaa; I nu bollan poo'isseedda. Irs's'a tashiyaa oyk'k'iide, ayaana gallassaa bonchchite; yarshshuwaa bollan de'iyaa kac'iyaakko aad'd'ite. 28 Neeni ta S'oossaa; taani neena galatana. Neeni ta S'oossaa; taani neena gitayana. 29 Med'inaa Godaa galatite! Ayaw gooppe, I keeka; aggena Aa siik'uu med'inaawaa.

119 Barenttu ogiyaan tooshii bayinnawantunne, Med'inaa Godaa higgiaadan hamettiyaawanttu, anjjetteedawantta. 2 I odeeddawaa ootsiyaawantunne barenttu kumentsaa wozanaappe Aa siik'iyaawanttu, anjjetteedawantta. 3 Unttuntu

balabaa ootsikkino; S'oossaa ogiyaan hamettiino. 4 Ne wogaw ammanettiide naagana mala, neeni nuuna azazaadda. 5 Ne awaayoo azazettiyaawan ta ogii minnanaadan amottay. 6 Yaatooppe, ne azazuwaa ubbaa hayzzaadde, taani ubbakka yeellatikke. 7 Ne s'illo pirddaa tamaaraade, taani neena suure wozanaappe galatana. 8 Taani ne awaayuwaadan ootsana; taana ubbakka yeggoppa. 9 Yalagay bare ogiyaa geeshsha ootsiide wooti naaganaw danddayii? Ne k'aalay giyaawaadan de'ooppe danddayee. 10 Taani ta polo wozanaappe neena koyay; ne azazotuwaappe wora hamettennaadan taana naaga. 11 Taani neena naak'k'ennaadan ne k'aalaa ta wozanaan wotsaad. 12 Abeet Med'inaa Godaw, neeni galatetta! Ne awaayuwaa taana tamarissa. 13 Ne doonaappe keseedda pirddaa ubbaa, taani ta ins's'arssan oday. 14 Duretetsan nashettiyaawaadan, taani neeni odeedda k'aalan nashetay. 15 Ne wogatuwaa zaara zaaraadde k'oppayenne ne ogiyaa loytsa akeekay. 16 Taani ne awaayuwaan nashetay; ne k'aalaakka taani dogikke. 17 Taani pas'a de'ana malanne ne k'aalaw azazettana mala, taw ne k'oomaw keekabaa ootsa. 18 Ne higgiiyaa gidдон de'iyaa malalissiyaa tumatetsaa, taani be'ana mala, ta ayifiyaa dooyaa. 19 Taani ha sa'aan imatsaa; ne azazotuwaa taappe gentsoppa. 20 Taani ubbaa wode, ne pirddaa loytsa laamotay. 21 Otorettiyaawanttu, shek'k'etteeddawantta, ne azazuwaappe wora hamettiyaawantta, neeni seeraasa. 22 Taani neeni odeeddawaa ootseedda diraw, untunttu boriyaanne untunttu kad'iyaa ta bollaappe digga. 23 Haray atto kaappatuu shiik'iide, ta bolla mak'ettooppekka, taani, ne k'oomay, ne awaayuwaa zaara zaaraadde k'oppaana. 24 Neeni odeedda k'aalatuu taana nashechchiino; untunttu taana zoriino. 25 Taani hayk'k'ana hanay; neeni geedda k'aalaadan ta

shemppuwaa ashsha. 26 Taani ta ogiyaawaa new odina, neeni taana sisaadda; simmi, ne awaayuwaa taana tamarissa. 27 Ne wogaa ogiyaa taana akeekissa; malalissiyaa ne oosuwaa taani zaara zaaraadekka k'oppana. 28 Kayyuu dareeddawaan ta shemppuu daaburedda; neeni geedda k'aalaadan taana minisa. 29 Worddo ogiyaa taappe haassa; ne aad'd'o keekkatetsan ne higgiiyaa taana tamarissa. 30 Tumuwa ogiyaa dooraad; ne pirddaa hayzzaad. 31 Abeet Med'inaa Godaw, taani neeni odeeddawaa minisa oyk'k'aad; simmi taana yeellayoppa! 32 Neeni ta wozanaa la"a kaseedda diraw, taani ne azazuwaa ogiyaan wos's'ay. 33 Abeet Med'inaa Godaw, ne awaayuwaa bilettaa taana tamarissa; taani wurssetsay gakkanaw Aa naagana. 34 Taani ne higgiiyaa naagana malanne ta kumentsaa wozanaappe taani aw azazettana mala, neeni taw akeekaa imma. 35 Ne azazuwaa ogiyaan taana kaaletsa; ayaw gooppe, taani an nashetay. 36 Ta wozanaa amuwaakko gidennaan, neeni odeedda k'aalaakko zaara. 37 Patsennabaa s'eellenna mala, ta ayifetuwa te"a; ne ogiyaan ta de'uwa ooratsa. 38 Neeni yayetana mala, neeni gelo k'aalaa taw, ne k'oomaw pola. 39 Yashshiyaa boriyaa taappe digga. Ne pirdday ay mala lo"ee! 40 Taani ne wogaa naaganaw amottay; neeni s'illuwaa gidiyaa diraw, ta de'uwa ooratsa. 41 Abeet Med'inaa Godaw, aggena ne siik'uwaa taana bessa; neeni geedda k'aalaadan taana ashsha. 42 Taani ne k'aalan ammanettiyaa diraw, taana boriyaawanttoo zaaranaw danddayay. 43 Taani ne pirddan nashshechchaa ootsiyaa diraw, ta ins's'arssaappe tumatetsaa k'aalaa d'ayissoppa. 44 Taani ubbaa gede, med'i med'inawukka ne higgiiyaw azazettana. 45 Taani ne wogaa poliyaa diraw, aakuwaan hamettana. 46 Taani kaatetuwa sintsan ek'k'aade, neeni odeeddabaa odaadde

yeellatikke. 47 Taani dosiyaa ne azazotuwaan nashettay 48 Taani siik'iyaa ne azazotuwaa bonchchay; ne awaayuwaakka zaara zaaraadde k'oppaana. 49 Neeni taw, ne k'oomaw, immeedda k'aalaa k'oppa; he k'aalan taani hidootaa ootsay. 50 Neeni, «Taani neena pas'a wotsana» geedda k'aalay ta tuggaa wode taana mintsetseedda. 51 Otoranchchatuu taana likkiyaappe aatsiide shek'iino; shin taani ne higgiaappe sher"i giikke. 52 Abeet Med'inaa Godaw, beniideppe de'iyaa ne pirddaa taani hassayay; hewan taani minetay. 53 litatuu ne higgiiyaw azazettenawaa be'ina, yiluu taana wod'eedda. 54 Taani de'iyaa allaga biittan, ne awaayuu taw yetsaa gideedda. 55 Abeet Med'inaa Godaw, taani k'amma ne suntsaa k'oppay; ne higgiaakka naagay. 56 Ne wogaw azazettiyaawe taw anjjo gideedda. 57 Abeet Med'inaa Godaw, taana gakkeedda saamay neena; taani ne k'aalaw azazettana yaagay. 58 Taani ta kumentsaa wozanaappe neena woossay. Neeni geedda k'aalaadan taw k'aretta. 59 Taani ta ogiyaa akeeka s'eellaade, neeni odeeddabaakko simmaad. 60 Taani ne azazuwaa naaganaw, elleellanaappe attina takkikke. 61 litatuu taana wodoruwaan k'achchooppekka, taani ne higgiaa dogabeykke. 62 Ne s'illo pirddaa diraw, neena galatanaw, taani k'amma bilahe dendday. 63 Taani new yayyiyaawanttu ubbawunne ne wogaa naagiyaawanttoo dabbo. 64 Abeet Med'inaa Godaw, sa'ay aggena ne siik'uwaaan kumeedda; ne awaayuwaa taana tamarissa. 65 Abeet Med'inaa Godaw, ne geedda k'aalaadan, taw ne k'oomaw keekkabaa ootsaadda. 66 Taani ne azazotuwaan ammanettiyaa diraw, lo"o pirddaanne eratetsaa taana tamarissa. 67 Taani murettanaappe kase wora hamettaad; shin ha"i ne k'aalaw azazettay. 68 Neeni keeka; neeni keekkabaa ootsaasa; ne awaayuwaa taana tamarissa.

69 Otoranchchatuu taana wordduwaa okkiino; shin taani ne wogaa ta kumentsaa wozanaappe naagana. 70 Unttuntu wozanay ubbakka donc'c'illowantta; shin taani ne higgian nashetay. 71 Taani muretteeddawe taw lo"eedda; ayaw gooppe, ne awaayuwaa tamaanaw taana maaddeedda. 72 Daro sha"u work'k'aappenne biraappe, ne doonaappe kaseedda higgii taw aad'd'ee. 73 Taana ne kushii med'd'eeddanne giigisseedda. Ne azazuwaa taani tamaanana mala, taw akeekaa imma. 74 Taani ne k'aalan hidootaa wotsiyaa ootseedda diraw, new yayyiyaawanttu taana be'iide nashetino. 75 Abeet Med'inaa Godaw, ne pirdday s'illa gidiyaawaanne neeni amaneteedawaa gido diraw taana mureeddawaa eray. 76 Neeni taw ne k'oomaw geedda k'aalaadan, aggena ne siik'uu taana miniso. 77 Taani pas'a de'ana mala, taw k'aretta; ayaw gooppe, ne higgii taana nashechchee. 78 Otoranchchatuu wordduwaan taana mootiyaa diraw, yeellatino. Taana gidoope, taani ne wogatuwaa zaara zaaraadde k'oppay. 79 New yayyiyaawanttunne, neeni odeeddabaa eriyaawanttu ubbay, taakko yiino. 80 Taani yeellatenna mala, ne awaayoo azazettiyaawan tooshii bayinnawaa gidaarikkita! 81 Neeni taana ashshana mala, taani naagaadde daaburay; taani ne k'aalan hidootaa ootsay. 82 Neeni geedda k'aalay polettina be'anaw s'eellidde, ta ayifii galjjeedda. Taani, «Neeni taana awude mintsetsaniishsha?» yaagay. 83 C'uwaaan kak'k'eedda ogoruwaa gidaade gunddaad; gidooppenne, ne awaayuwaa balikke. 84 Taani ne k'oomay awude gakkanaw naagoo? Taana yederssiyaawantta neeni awude pirddanii? 85 Ne higgiiyaa naagenna otoranchchatuu, taana kuddissana giide, taw ollaa bookkiino. 86 Ne azazotuu ubbay ammantsiyaawantta. Taana asatuu wordduwaan yederssiyaawanttu diraw, ha"i taana maadda!

87 Unttuntu taana wod'i diggeeddinoshin; taani ne wogaa
 aggabeyikke. **88** Aggena ne siik'uwaan ta de'uwaa naaga;
 hewenne, neeni ne doonaappe odeeddawaa taani naaganaassa.
89 Abeet Med'inaa Godaw, ne k'aalay med'inaassa; ikka
 saluwaan minniide de'ee. **90** Neeni yeletaappe yeletaa gakkanaw
 ammanettiyaawaa. Neeni ha sa'aa baasaade essaadda; ikka
 minniide de'ee. **91** Neeni geeddawaadan ubbabaykka hachchi
 gakkanaw minniide de'ee; ayaw gooppe, ubbatuukka ne
 k'oomatuwaa. **92** Ne higgii taana nashechchiyaabaa gidenentto,
 ta tuggaa wode taani d'ayana shin. **93** Ne wogaa ubbakka
 dogikke; ayaw gooppe, neeni an taana pas'a wotsaadda. **94**
 Taani newaattee; taana ashsha; ayaw gooppe, taani ne wogaa
 naaganaw koyay. **95** litatuu taana d'ayissanaw kuukuliide
 naagiino; shin taani neeni odeeddawaa k'oppay. **96** Polo
 geetettobaw ubbabaw zaway de'iyawaa taani be'aad; shin ne
 higgiiyaw zaway baawa. **97** Taani ne higgiiyaa waata dosaytta!
 Gallassaa kumentsaa taani k'oppiyaawe Aa. **98** Ne azazotuu
 ubbaa wodekka taananna de'iyaa diraw, untuntu taana ta
 morkkatuwaappe aad'd'eeda eranchcha kessiino. **99** Taani
 neeni odeeddawaa k'oppiyaa diraw, taana tamaarisseedda
 ubbaappekka aad'd'eeda akeekay taw de'ee. **100** Taani ne
 wogaw azazettiiyaa diraw, c'imatuwaappe aatsaade akeekay.
101 Taani ne k'aalaw azazettanaw koyiyaa diraw, ta gediya iita
 ogiyaa ubbaappe naagaad. **102** Neeni taana tamaarisseedda
 diraw, taani ne pirddaappe wora babeykke. **103** Ne k'aalay ayaa
 mal"ii! Eessaa ililuwaappekka aad'd'iide, ta doonaan mal"ee. **104**
 Ne wogaappe akeekaa demmaad; hewaa diraw, taani geella
 ogiyaa ubbaa is's'ay. **105** Ne k'aalay ta gediyaaw s'omppiyaa, ta
 ogiyawukka poo'uwaa. **106** Ne s'illo pirddaadan de'anaw, taani

c'aak'keedda c'aak'uwaa mintsana. 107 Taani daro tuggataad; abeet Med'inaa Godaw, neeni geedda k'aalaadan taana pas'a wotsa. 108 Abeet Med'inaa Godaw, ta doonaappe kesiyaa galataa, yarshshuwaa akka; taana pirddaa tamarissa. 109 Ta shemppu metuwaa bollaa de'inttokka, taani ne higgiiyaa dogikke. 110 litatuu taw gitiyaa yeggeeddino; shin taani ne wogaappe sher'i gabeykke. 111 Neeni odeeddabay med'inaw tawaa; ee, I ta wozanaw nashshechchaa. 112 Taani med'inaw, wurssetsaa gakkanaw ne awaayuwaadan ootsanaw k'achchaad. 113 Taani laa"u k'ofay de'iyaa asatuwaa is's'ay; shin ne higgiiyaa siik'ay. 114 Neeni taw k'osetta attiyaa saanne ta gondalliyaa; taani ne k'aalan hidootaa ootsay. 115 Taani ta S'oossaa azazuwaa naagana mala, hinttenoo, iitabaa ootsiyaawanttoo, taappe haakkite! 116 Neeni geedda k'aalaadan taana minisa; yaatooppe, taani pas'a de'ana. Taani hidootan naagiyaaban taana yeellayoppa. 117 Taana zempissa; yaatooppe, taani saro de'ana; taani ubbaa wode ne awaayuwaa hayzzana. 118 Ne awaayuwaappe wora biyaawantta ubbaa neeni akkakka; untuntu c'imuu c'oo mela. 119 Sa'aan de'iyaa iitatuwaa ubbaa neeni pituwaadan paydaasa; hewaa diraw, taani neeni odeeddabaa siik'ay. 120 Ta bollay new yayyiide kokkoreedda; taani ne pirddaw yayyay. 121 Likkebaanne s'illobaa ootsaad; Taana uk'kunniyaawanttoo oloppa. 122 Taana ne k'oomaa maaddanaw waase gida; Taana otoranchchatuwaan uk'k'unnissoppa. 123 Neeni, «neena ashshana» geedda s'illo k'aalaa polo gaade naagishin, ta ayifii galjeedda. 124 Taw, ne k'oomaw, neeni aggena ne siik'uwaa ootsa; ne awaayuwaakka taana tamarissa. 125 Taani ne k'oomaa; neeni odiyaabaa taani erana mala, akeekaa taw imma. 126 Abeet Med'inaa Godaw, asatuu ne

higgiiyaa mentseedda diraw, neeni pirddana wodii ha'a. 127
 Taani ne azazuwaa work'k'aappe aatsaade siik'ay; Ee, geeshsha
 work'k'aappekka aatsaade siik'ay. 128 Hewaa diraw, taani ne
 wogatuu ubbay giyaawaadan hamettay; geella ogiyaa ubbaa
 taani is's'ay. 129 Neeni odeeddabay malalissiyaabaa; hewaa
 diraw, taani aw azazettay. 130 Ne k'aalaa biletsay poo'uwaa
 immee; akeekay pac'ceeddawanttoo akeekaa immee. 131 Taani
 ne azazoo, daro saamettaade ta doonaa dooyay. 132 Haa taakko
 simma; ne suntsaa siik'iyaa wanttu ubbaw neeni ootsiyaawaadan
 tawukka k'areta. 133 Neeni geedda k'aalaadan ta hemetaa
 suurissa; ay nagarayenne taana mooddoppo. 134 Taani ne wogaw
 azazettanaw, taana uk'kunneeddawanttu kushiyaappe woza.
 135 Ta bolla, ne k'oomaa bolla, ne som"uwaa poo'issa; ne
 awaayuwaakka tamarissa. 136 Ne higgiiyaw Asay azazetibeena
 diraw, ta ayifiyaappe afotsay shaafaadan goggee. 137 Abeet
 Med'inaa Godaw, neeni s'illuwaa; ne pirddaykka likke. 138 Neeni
 odeeddabay s'illuwaanne ubbaa ammanettiyaawaa. 139 Ta
 morkketuu ne k'aalaa toochcheedda diraw, ne k'aalaa mishuu ta
 gomppan ees's'i kaseedda. 140 Neeni geedda k'aalay daroppe
 ammanettiyaawaa; taani, ne k'oomay Aa siik'ay. 141 Taani
 guutsanne kad'etteedda asaa; gidooppenne, taani ne wogaa
 dogikke. 142 Ne s'illotetsay med'inaw de'ee; ne higgiiikka tuma.
 143 Metuunne tuggay taana gakkeedda; shin ne azazotuu taana
 nashechchiino. 144 Neeni odeeddabay med'inawukka s'illuwaa;
 taani pas'a de'ana mala, akeekaa taw imma. 145 Abeet Med'inaa
 Godaw, kumentsaa wozanaappe, new waassaad; taw alla.
 Taanikka ne awaayuwaa azazettana. 146 Taani new waassaad;
 taana ashsha; taanikka neeni odeeddabaa ootsana. 147 S'alk'k'ii
 dolenna guuran denddaade, «Taana maadda» gaade new

waassay. Neeni taw geedda k'aalan hidootaa ootsay. **148** Ne
 k'aalaabaa zaara zaaraadde k'oppanaw, k'amma utta ak'ay.
149 Abeet Med'inaa Godaw, aggena ne siik'uwaa diraw, tawaa
 sisa; ne s'illo pirdaadan taana pas'a wotsa. **150** litabaw taana
 yederssiyaawanttu, taakko mateeddino; untunttu ne higgiaappe
 haakkiino. **151** Shin abeet Med'inaa Godaw, neeni ta matan
 de'aassa; ne azazotuu ubbaykka tuma. **152** Taani benippe
 doommaade, neeni odeeddabaa tamaaraad; Aa neeni med'inaw
 minisa essaadda. **153** Ta tuggaa be'aade, taana ashsha; ayaw
 gooppe, taani ne higgiaa dogabeykke. **154** Ta diraw mootettaade
 taana woza; neeni geedda k'aalaadan taana pas'a wotsa. **155**
 Ne awaayuwa untunttu akka diraw, atotetsay iitatuwaappe
 haakuwaan de'ee. **156** Abeet Med'inaa Godaw, ne k'aretay dara;
 ne s'illo pirdaadan taana pas'a wotsa. **157** Ta morkketuunne
 taana yederssiyaawanttu dara; shin taani neeni odeeddawaappe
 sher"i giikke. **158** Untunttu ne azazotuwa naagenna diraw,
 taani kaddiyaawantta be'aade shenetaad. **159** Abeet Med'inaa
 Godaw, taani ne wogaa siik'iyaa siik'uwaa k'oppa; aggena ne
 siik'uwaadan taana pas'a wotsa. **160** Ne k'aalay koyiroppekka
 tuma; ne s'illo pirdday ubbaykka med'inaw de'ee. **161** Kaappatuu
 taana c'oo yederssiino; shin ta wozanay ne k'aalaw yayyee.
162 Darobaa omoodeedda Asay nashettiyaawaadan, neeni
 geedda k'aalan taani nashetay. **163** Taani wordduwaa is'sayne
 shenetay; shin ne higgiaa siik'ay. **164** Ne s'illo pirdaa diraw,
 taani neena gallasan laappu gede galatay. **165** Ne higgiaa
 siik'yaawanttoo kumentsaa sarotetsay de'ee; untuntta ubbakka
 ayayne d'ubbanaw danddayenna. **166** Abeet Med'inaa Godaw,
 taani ne atotetsaa hidootaan naagay; ne azazotuwaakka ootsay.
167 Taani neeni odeeddabaa naagay; taani daroppe Aa siik'ay.

168 Taani ne wogawunne neeni odeeddawoo azazettana; ayaw gooppe, ta ogiyaa ubbaa neeni be'aasa. 169 Abeet Med'inaa Godaw, ta waasuu, ne sintsa gakkoo; neeni geedda k'aalaadan taw akeekaa imma. 170 Ta watiwatuu ne sintsa gakkoo; neeni geedda k'aalaadan taana ashsha. 171 Neeni ne awaayuwaa taana tamarissiyaa diraw, ta doonaappe galatay pultana. 172 Ne azazotuu ubbay s'illo gidiyaa diraw, ta ins's'arssay ne k'aalaabaa yes's'ana. 173 Taani ne wogaa dooreedda diraw, ne kushii taana maaddanaw giigeeddawaa gido. 174 Abeet Med'inaa Godaw, neeni taana ashshana mala laamotay; ne higgiiikka taana nashechchee. 175 Taani neena galatana mala, taana pas'a wotsa; ne pirddaykka taana maaddo. 176 Taani bayeedda dorssaadan bichchaaray; taana ne k'oomaa koya; ayaw gooppe, taani ne azazuwaa dogabeykke.

120 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Ta waayiyaa wode taani Med'inaa Godaa s'eesaad; I taw koyeedda. 2 Abeet Med'inaa Godaw, worddotiyaa doonatuwaappenne, c'immiyaa ins's'arssatuwaappe taana ashsha. 3 Hinttenoo worddanchchatoo, S'oossay hinttena waatanddeeshsha? Simmi harabaa ayaa gujjanddeeshsha? 4 Tooranchchatuwaa pootsaa k'aran I hinttena c'addanawaa; tamaa bonk'k'ukaan I hinttena s'uuggana. 5 Aayye taanoo! Hinttenana de'iyaaawe Mesheka woy K'eedaare asaana de'iyawaa mala iita. 6 Sarotetsaa is's'iyaa asatuwaana taani daro wodiyaa de'aaddi. 7 Taani saro asaa; shin taani sarotetsaabaa haasayiyaa wode, untunttu olaawaa haasayiino!

121 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Taani d'ok'ku gaade wogga deretuwa s'eellay; taw maaduu hak'appe yanddeeshsha? 2 Taw maaduu saluwaanne sa'aa med'd'eedda Med'inaa

Godaappe yee. **3** I ne gediya halis'issenna; neena naagiyaawe gem"ishenna. **4** Israa'eeliyaa naagiyaawe, ubbakka gisennanne gem"ishenna. **5** Med'inaa Goday neena naagiyaawaa. Med'inaa Goday new ushechcha baggana gidiide, neena kuwayiyaawaa. **6** Gallassi neena away meenna; k'ammakka aginay neena k'ohenna. **7** Med'inaa Goday k'ohiyaawaa ubbaappe neena naagana; I ne shemppuwaa naagana. **8** Med'inaa Goday ne buussaa, ne yuussaa, hachcheppe med'inaa gakkanaw naagana.

122 Pudetsaa kesiidde yes's'edda yetsaa, Daawite s'aafeeddawaa Untuntu taana, «Ane Med'inaa Godaa golliya boytte» yaagina, taani nashetaad. **2** Neenoo Yerusaalame katamatee, nuuni ne penggetuwaanna geliide ek'k'eaddo! **3** Yerusaalame katamay, dantsetiide minni kees'etteedda katamaa. **4** Med'inaa Godaa awaayuwaadan, Israa'eeliyaa zaratuu, Med'inaa Godaa galatanaw yiyaa katamay hawaa. **5** Daawita zeretsaappe kaateteeddawanttu barenttu asaw pirddanaw yaan utteeddino. **6** Yerusaalame sarotetsaw hawaadan yaagiide woossite; «Neena siik'iyaa wanttoo untuntu ootsiyaawe ubbay suuro! **7** Ne gimbbetuwaa gidдон saruu de'o! Ne geesatuwaakka bochchiyaabay d'ayo!» yaagiide woossite. **8** Ta ishatuwaanne ta dabbotuwa diraw gaade, «Ne gidдон saruu de'o!» yaagay. **9** Med'inaa Godaa nu S'oossaa golliya diraw gaade, taani Yerusaalame durettanaw woosana.

123 Pudetsaa kesiidde yes's'edda yetsaa Neenoo, kawutetsaa araatan saluwaan utteeddawoo, taani pude neekko s'eellay. **2** K'oomay bare godaa kushiya s'eelliyawaadaaninne k'oomata bare godatti kushiya s'eelliyawaadan, hewaadankka I nuuna maarana gakkanaw, nu ayifii Med'inaa Godaakko,

nu S'oossaakko, s'eellee. **3** Nuuna maara; abeet Med'inaa Godaw, nuuna maara. Ayaw gooppe, nuw kad'ii dareedda. **4** Nuuni ishaluwaan de'iyaa wanttu shek'aanne otoranchchatuwaa kad'iyaa kalleeddo.

124 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa, Daawite s'aafeeddawaa Med'inaa Goday nu bagga gidennentto, nuuni waananeeshsha? Israa'eeliyaa asatuu zaaruwaa hawaadan yaagiide zaariino; **2** «Med'inaa Goday nu bagga gidennentto, nu bolla Asay dendeedda wode, **3** untunttu nu bolla hank'k'uwaa suulliide, nuuna pas'a mittana shin. **4** Di'uu nuuna meec'ciide; shaafaa haatsay nuuna muukkana shin; **5** kuntso haatsay nuuna maana shin» yaagino. **6** Nuuna nu morkkatuwaa matan, s'oonissibeenna Med'inaa Goday galatetto. **7** Nuuni shankanchchatuwaa p'iriyaappe, kafuu kessi akkiyaawaadan kessi akkeeddo. P'irii me"eedda, nuunikka kessi akki atteedo! **8** Nu maaduu saluwaanne sa'aa med'd'eedda Med'inaa Godaa sunsaappe yee.

125 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Med'inaa Godaan ammanettiyaawanttu k'aas's'anaw danddayenna, med'inaw de'iyaa S'iyoon deriyaa mala. **2** Deretuu Yersaalame katamaa yuushshuwaan de'iyawaadan, hachcheppe med'inaa gakkanaw, Med'inaa Goday bare asaa yuushshuwaan de'ee. **3** S'illotuu barenttu kushshiyaa iitatetsaw dentsenna mala, iitatuwaa ayissuwaa s'am"ay, s'illotoo imetteedda biittaa bolla gam"enna. **4** Abeet Med'inaa Godaw, keeka asatoonne, wozanaa suure asatoo keekkabaa ootsa. **5** Barenttu geella ogiyaa simmiyaawantta, Med'inaa Goday iitaa ootsiyaawanttuna ittippe mura. Israa'eeliyaw saruu gido!

126 Pudetsaa kesiidde yes's'edda yetsaa Med'inaa Goday nuuna omoodetteeddawantta zaariide, S'iyoonne aheedda wode, nuw akumuwaa malateedda. **2** He wode nuuni daro nashetti, miic'c'iide, nashshechchaa yetsaa yes's'eeddo. Yaatina, hara kawutetsatuu barenttu gidдон, «Hawanttoo Med'inaa Goday wolk'k'aamabaa ootseedda» yaageeddino. **3** Tumukka Med'inaa Goday nuw wolk'k'aamabaa ootseedda; nuunikka loytsi nashetteeddo. **4** Abeet Med'inaa Godaw, Neegeeba Bazzuwaan iraa bukissaade, shaafaa haatsaa zaara kuntsiyaawaadan, nuwukka nu kaac'aa ooratsa. **5** Yeekkiide zereeddawanttu, nashshechchan yes's'iidde c'akkana. **6** Zeretsaa tookkiide, yeekkiidde beeddawanttu, nashshechchaa yetsaa yes's'iidde, mirk'kiyaa tookkiide simmana.

127 Pudetsaa kesiidde yes's'edda yetsaa, Solomon s'aafeeddawaa Med'inaa Goday golliyaa kees's'ana d'ayooppe, kees's'iyaawanttu c'oo mela daaburiino. Med'inaa Goday katamaa naagana d'ayooppe, naagiyaawanttu c'oo mela naagiino. **2** Neeni wontta guuran denddiyaawe, omarssi k'amissaade gisiyaawe, k'umaw hirggaade tuggatiyaawe c'oo mela; ayaw gooppe, S'oossay bare siik'iyaawanttoo shemppuwaa immee. **3** Naanay Med'inaa Godaappe imettiyaa imotaa; yelotuu tumuwaappe woytuwaa. **4** Itti uray bare yalagatetsan yeledda attuma naanatuu, olanchchaa kushiyan de'iyaa tooratuwaa mala. **5** He k'arc'c'iitan de'iyaa wonddaafiyaa tooratuwaadan, daro naanatuu de'iyaa Asay anjjetteddawaa. Ayaw gooppe, I bare morkkatuwaanna, katamaa penggiyaan mootettiyaa wode, ubbakka s'oonetenna.

128 Pudetsaa kesiidde yes's'edda yetsaa Med'inaa Godaw yayyiyaawanttunne, Aa ogiyaan hamettiyaawanttu ubbay

anjetteedawantta. 2 Neeni ne daaburaa ayifiyaa maana; neeni nashettananne new lo'o gidana. 3 Ne machata ne son ayifiyaa dorkkokkeedda, woyniyaa turaa mala gidana. Ne naanatuukka ne gaytaa yuushshuwaan, wogaraa puutiyaa mala gidana. 4 Med'inaa Godaw yayyiyaa asay tumuwaappe hewaadan anjettana. 5 Med'inaa Goday neena S'iyooneppe anjo! Neeni de'eedda laytsaa ubbaan Yerusaalame lo'otetsaa neena besso. 6 Ne naanatuwaa naanatuwaa be'a! Israa'eeliyaw saruu gido!

129 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Israa'eeliyaa Asay hawaadan yaago; «Unttuntu ta yalagatetsaadeppa doommiide, taana uk'k'inneeddino. 2 Ee, untuntu ta yalagatetsaadeppa doommiide, taana uk'k'inneeddino; shin untuntu taana d'ayissibeykino. 3 Ta zokkiyaa k'ays's'eeriyaan shoc'i shoc'iide, gosheedda shoyk'aa malatiseeddino» yaago. 4 Shin Med'inaa Goday s'illo gideeddawe iitatuwaa k'ashuwaappe taana billi yeddeedda. 5 S'iyooone is's'iyaa ubbay, yeellatiide guyye simmo. 6 Golliyaa huup'iyaaan mokkiide, dic'c'anaappe kasetiide meliyaa maataa mala gido. 7 He maataa buuc'c'anaw kushiyaan dankkiyaawe, woy mirk'k'iyaa k'achchiyaawe ooninne baawa. 8 He ogiyaanna aad'd'iyaawanttu, «Med'inaa Goday wolk'k'aa immo» giina, c'akkiyaawanttu, «Med'inaa Goday anjo» giyaawe de'enna.

130 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Abeet Med'inaa Godaw, taani metuwaa c'iimman de'aadde, neekko waassay. 2 Abeet Godaw, ta kooshshaa sisa; taani watiwatiyaa watiwatuwaa ne haytsay hayzzo. 3 Abeet Med'inaa Godaw, neeni, nu nagaraa mazggobiyaan s'aafeddentto, abeet Godaw, won ooni pirdaappe attanaw danddayii? 4 Shin nuuni neena bonchchiidde azzettana mala, nuw atto yaagaasa. 5 Taani Med'inaa Godaa

naagay; ee, taani Aa laamotaan naagay; Aa k'aalankka hidootaa ootsay. **6** Sa'ay awude wonttanddeesha giide naagiyaa k'amma zabaynyatuwaappe aad'd'aade, taani untuntuppekka aatsaade, Godaa laamotaan naagay. **7** Israa'eeliyaa asaw, Med'inaa Godaan hidootaa ootsite; ayaw gooppe, aggena siik'uu Med'inaa Godaana; k'ay I ubbaa gede asaa ashshanaw koyee. **8** Israa'eeliyaa asaa untuntu nagaraa ubbaappe ashshanawe Aa.

131 Pudetsaa kesiidde yes's'edda yetsaa, Daawite s'aafeddawaa Abeet Med'inaa Godaw, taani wozanaan ayyiyaawaa aggaad; ta ayfiyaan otoruwaan s'eelabeykke. Wolk'k'aamabaw woy eranaw danddayenna malalissiyaabaw taani hirggikke. **2** Hewaa aggade d'antsaa duus's'edda na'ay bare aatti matan c'o'u giyaawaadan, taani c'o'u gaad. Ee, woppu geedda na'aadan taani woppu gaad. **3** Israa'eeliyaa asaw, hachcheppe med'inaa gakkanaw Med'inaa Godaan hidootaa ootsite.

132 Pudetsaa kesiidde yes's'edda yetsaa Abeet Med'inaa Godaw, Daawitanne I danddayeedda metuwaa k'oppa. **2** Med'inaa Godaw I c'aak'keeddawaa, Yaak'ooba s'oossaw, Wolk'k'aamaw I hawaadan yaagiide geppeeddawaa hassaya; **3** «Hawaappe guyiyaan taani ta golle gelikke, woy ta hiis'an gisikke. **4** Taani ta ayifiyaa c'iilimmikke, woy gem"ishikke. **5** Hewenne, taani Med'inaa Godaw sa'aa, Yaak'ooba S'oossaw, Wolk'k'aamaw de'iyaasaa giigissana gakkanaassa» yaageedda. **6** Hekko, nuuni Taabootaabaa, Efiraatan siseeddo; Yi'aariima giyaa biittaan Aa nuuni demmeeddo. **7** Nuuni, «Ane I de'iyaasaa boytte; Aa gedii yed'd'iyaasaan guufanniide, aw goyinneetto» yaageeddo. **8** Abeet Med'inaa Godaw, dendda! Ne minotetsaw mallaa gidiyaa

ne Taabootaanna, ne Geeshsha Golliyaa gelaade de'a. 9
 Ne k'eesatuu s'illotetsaa mayno; ne asatuu nashshechchaw
 yes's'ino. 10 Ne k'oomaa Daawita diraw, neeni okkeedda kaatiyaa
 aggoppa. 11 Med'inaa Goday Daawitaw laamettana c'aak'uwaa
 hawaadan yaagiide c'aak'k'eedda; «Ne gulbbataappe yeletteedda
 ne naanatuwaappe ittuwaa taani kawutsana. 12 Ne naanatu
 ta c'aak'uwaanne taani tamarissiyaa timirttiyaa naagooppe,
 untuntu naanatuukka ne kawutetsaa araatan med'inaw uttana»
 yaageedda. 13 Med'inaa Goday S'yoone dooreedda; barew
 de'yaasaa ootsanawukka amottiide, hawaadan yaageedda; 14
 «Hawe taw med'inaw de'iyaa sa'aa; taani amotteedda diraw,
 hawaan uttana. 15 Taani daro katsaa immaade S'yoono
 anjjana; izin de'iyaa hiyyeesatuwaakka k'umaa kalissana. 16 Izin
 de'iyaa k'eesetuwaakka taani atotetsaa mayzzana; izin S'oossaa
 asatuukka nashshechchaw yes's'ana. 17 «Ha sa'aan, Daawita
 zeretsaappe ittuwaa kawutsana; taani okkeedda kaatiyaa
 kawutetsaa gam"etsana. 18 Taani Aa morkkatuwaa yeellaa
 mayzzana; shin Aa huup'iyaan de'iyaa kawutetsaa kallachchay
 p'oolana» yaageedda.

133 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa, Daawite
 s'aafeeddawaa Ishatuu ittippetetsan de'iyaawe ayiba lo"obeenne
 nashechchiyaabee! 2 Hewe huup'iyaa okkina, buuchchaanna
 goggiyaa, Aaroona buuchchaanna goggiide Aa mayuwaa
 morggiyaa gakkiiyaa al"o zayitiyaa mala. 3 Hewe Hermmoone
 deriyaa ketterssay, S'yoone Deretuwaa gakkiiyaawaa mala.
 Med'inaa Goday hewan anjuwaa, med'inaa de'uwaawaa immeedda.

134 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Hinttenoo Med'inaa
 Godaa k'oomatoo, Med'inaa Godaa golliyaan k'amma
 ootsiyaawanttoo, ubbaykka haa yiide, Med'inaa Godaa galatite.

2 Geeshsha Golliyaan hintte kushiya mic'c'iide, Med'inaa Godaa galatite. 3 Saluwaanne sa'aa med'd'eedda Med'inaa Goday, hinttena S'iyooneppe anjjo.

135 Med'inaa Godaa galatite! Hinttenoo Med'inaa Godaa k'oomatoo, Med'inaa Godaa suntsaa galatite! 2 Hinttenoo Med'inaa Godaa golliyaa gidдон, nu S'oossaa golliyaa dabaaban ek'keeddawanttoo, S'oossaa galatite! 3 Med'inaa Goday keeka gidiyaa diraw, Med'inaa Godaa galatite! I lo'a gidiyaa diraw, Aa suntsaa sabbite! 4 Med'inaa Goday Yaak'ooba bare huup'ew, Israa'eeliyaa asaakka barew buzo ootsiide dooreedda. 5 Med'inaa Goday wolk'k'aama gidiyaawaanne nu Goday s'oossatuwaa ubbaappe d'ok'k'iyawaa, taani eray. 6 Saluwankka saankka, abbatuwaaninne untunttu c'iimmotuwaa ubbaa gidдонkka, Med'inaa Goday bare doseeddawaa ubbaa ootsee. 7 Iraa tooko shaariyaa sa'aa gas'aappe I dentsee; I iraanna walk'k'antsaa kiittee; bare minjiyaa sa'aappe c'arkkuwaa kessee. 8 Gibs'e biittan asaa naanatuwaappenne, mehiyaa maraappe, bayira yeletteeddawantta wod'eedda. 9 Neenoo Gibs'ee, Par'oonanne Aa k'oomatuwaa muranaw, hinttenttu gidон ooratsabaanne malalissiyaabaa yeddeedda. 10 I daro kawutetsatuwaa bayzreedda; wolk'k'aama kaatetuwaakka wod'eedda. 11 Amoooretuwaa kaatiyaa Sihoona, Baasaane kaatiyaa Ooganne, Kanaane kaatetuwaa ubbaa wod'eedda. 12 Untunttu biittaa bare asatuwaa, Israa'eelatuwaa laatisseedda. 13 Abeet Med'inaa Godaw, ne suntsay med'inaw de'ana; yeletaappe yeletaa gakkanaw Med'inaa Goday hassayettana. 14 Med'inaa Goday bare asaw pirddana; I bare k'oomatoo k'arettana. 15 Gadiyaa asatuwaa eek'atuu asaa kushii biraappenne work'k'aappe med'd'eeddawantta. 16 Untunttoo doonay de'ee,

shin haasayikkino; ayifii de'ee, shin s'eellikkino. 17 Haytsay de'ee, shin sissikkino; untuntu doonaan shemppuu baawa. 18 Untuntta med'd'eeddawatunne, untuntun ammanettiyaawanttu, ubbay untuntudan hanino. 19 Israa'eeliyaa golliyaa asatoo, Med'inaa Godaa galatite; Aaroona golliyaa asatoo, Med'inaa Godaa galatite; 20 Leewiyaa golliyaa asatoo, Med'inaa Godaa galatite; Med'inaa Godaw yayyiyaawanttoo, ubbay Med'inaa Godaa galatite. 21 Yerusaalamen de'iyaa Med'inaa Goday S'iyoonen galatetto! Med'inaa Godaa galatite!

136 Med'inaa Godaa galatite! Ayaw gooppe, I keeka; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 2 S'oossatuwaa S'oossaa galatite! Aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 3 Godatuwaa Godaa galatite! Aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 4 Aa s'alalay wolk'k'aama malalissiyaabaa ootsee; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 5 Bare aad'd'eeda eran I salotuwaa med'd'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 6 Biittaa haatsaa bolla mic'c'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 7 Wolk'k'aama poo'otuwaa med'd'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 8 Away gallassi mooddanaadan ootseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 9 Aginayinne s'oolintetuu k'amma mooddanaadan ootseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 10 I Gibs'e biittan bayiratuwaa wod'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 11 Israa'eeliyaa asaa, Gibs'eppe kaaletsiide kesseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 12 Bare mino kushiyan, bare wolk'k'aama k'esiyaan hawaa ootseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 13 Zo'o Abbaa shaakki yegeedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 14 Israa'eeliyaa asaa, he abbaa gidduwaana pintseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 15 Gibs'e kaatiyaanne Aa olanchchatuwaa Zo'o Abban muukisseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 16

I bare asaa kaaletsiide, bazzuwaana aatseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 17 Wolk'k'aama kaatetuwaa shoc'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 18 Eretteedda kaatetuwaa wod'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 19 Amooretuwaa kaatiyaa Sihoona wod'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 20 K'ay Baasaane kaatiyaa Ooga wod'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 21 Yaatiide untunttu biittaa bare asaa laatisseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 22 Bare k'oomaa Israa'eeliyaa laatisseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 23 I nuuni kawusheedda wodekka nuuna k'oppeedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 24 Nuuna nu morkkatuwaappe ashsheeda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 25 Med'etaa ubbaw k'umaa immee; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 26 Saluwaa S'oossaa galatite! Aggena Aa siik'uu med'inaawaa.

137 Baabloone shaafatuwaa matan uttiide, nuuni S'iyoonne k'oppeedda wode yeekkeeddo. 2 He sa'aan nuuni, nu diitsaa haatsaa matan dic'c'iyaa mitsaa bolla kak'k'eeddo. 3 Nuuna omoodeedda asatuu, nuuni yes's'iide, untuntta nashshechchana mala, «S'iyoonne yetsaappe ittuwaa ane nuw yes's'ite» yaageeddino. 4 Med'inaa Godaa yetsaa, nuuni, allaga biittan wooti yes's'anee? 5 Yersaalame katamatee, taani neena dogooppe, ta ushechcha kushii bare oosuwaa dogo. 6 Taani neena hassayennan aggooppenne ta nashshechchaa ubbaappe aatsaade Yersaalame dosennan aggooppe, ta ins's'arssay kookkiyaana oyk'k'etto. 7 Abeet Med'inaa Godaw, Yersaalame omoodettiyaa gallassi, Eedooma asatuu ootseeddawaa hassaya; untunttu, «kolite! kolite! Hirrki s'ap'uwaa gakkanaw laalite!» yaageeddawaa dogoppa. 8 Baabloone biittaw, neenikka bayana! Neeni nu bolla ootseedda iita oosuwaa, ne bolla ootsiyaawe

anjjettedawaa. 9 Ne guutsa naanatuwaa oyk'k'iide, zaallaa bolla shoc'iyawe anjjettedawaa.

138 Daawite S'aafeeddawaa Abeet Med'inaa Godaw, taani ta kumentsaa wozanaappe neena galatana; s'oossatuwaa sintsan neena sabbana. 2 Ne Geeshsha Golliyaakko simmaade, new goynaade, aggena ne siik'uwaanne ne tumatetsaa diraw, taani ne suntsaa galatay; ayaw gooppe, neeni ne suntsaanne ne k'aalaa, ubbaappe aatsaade d'ok'k'u ootsaadda. 3 Taani s'eeseedda gallassi taw koyaadda; ne minotetsan taana minisaadda. 4 Abeet Med'inaa Godaw, sa'aan de'iyaa kaatetuu ubbay, neena galatino; ayaw gooppe, untunttu ne doonaappe keseedda k'aalaa siseeddino. 5 Med'inaa Godaa bonchchuu wolk'k'aama gidiyaa diraw, untunttu Med'inaa Godaa ogiyaawaa yes's'ana. 6 Med'inaa Goday bolla d'ok'k'an de'ooppekka, hiyyeesatuwaa keeka ayifiyaan s'eellee. Shin otoranchchatuwaa I haakuwaan eree. 7 Taani metuwaa gidduwaana hamettooppekka, neeni taana de'uwaan naagaasa. Ta morkkatuwaa hank'k'uwaa bolla ne kushiya mic'c'aasa; ne ushechchan taana ashshaasa. 8 Med'inaa Goday taw giide k'oppeeddawaa polana; abeet Med'inaa Godaw, aggena ne siik'uu med'inaawaa. Ne kushiya oosuwa agga aggoppa.

139 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawite s'aafeedda mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, neeni taana biddaade eraadda. 2 Taani awude uttinttonne awude ek'k'into, neeni eraasa; neeni ta k'ofaa ubbaa haakuwaan eraasa. 3 Taani biyaasaanne, shemppiyaa sa'aa s'omoosaasa; ta ogetuwaa ubbaa neeni eraasa. 4 Abeet Med'inaa Godaw, taani ta ins's'arssan itti k'aalaa haasayanaappe kasetaade, neeni ta k'ofaa ubbaa eraasa. 5 Neeni ta yuushshuwaan de'aassa; ne

kushiyan taana naagaasa. **6** Ne eray taana loytsi malalissee; taani akeekanaw danddayiyaasaappe d'ok'k'a. **7** Taani ne Ayaanappe hak'a baanaw danddayayitaa? Woy ne sintsaappe hak'a bak'atanaw danddayayitaa? **8** Pude saluwaa kesooppe, neeni yaan de'aassa! Duge Si'ooliyaa wod'd'inttokka, neeni yaan de'aassa. (Sheol h7585) **9** Away mokkiyaasaa bagga paallaade booppe, woy away wulliyaasaa baggan haakkaade de'ooppe, **10** he saankka ne kushii taana kaaletsee; ne ushechcha kushii taana zemppissee. **11** Taani, «D'umaw, taana gentsaa; poo'uwaa, k'ammaw laametta» yaaginttokka, **12** d'umaa daruu new d'umenna; k'ammay gallasaadan poo'ee; ayaw gooppe, new d'umay poo'uwaa mala. **13** Neeni ta giddo asatetsaa ubbaa med'd'aadda; ta aatti uluwaan taana neeni waas'a med'aadda. **14** Neeni taana malalissiyaabaanne ooratsabaa ootsaade med'd'eedda diraw, taani neena galatay. Ne oosotuu malalissiyaawantta! Taani k'ay hewaa wurssaade eray. **15** Taani geema sa'aan med'ettiyaa wode, ta mek'etsatuu neeppe geemmibeyikkino. Ta bollay ta aatti uluwaa c'iimmaa giddon hiillan alleek'k'ettiide oosettiyaa wode, **16** yelettibeenna ta asatetsaa ne ayifii be'eedda. Biro ittuunne doomettennan de'ishshin, taw neeni giigiseedda gallassatuu ubbatuu ne mazggobiyaan s'aafetteeddino. **17** Abeet S'oossaw, ne k'ofatuu ayaa c'oratteeddino! Unttunta eranawe ayaa waayissii! **18** Taani untuntta paydinto, untuntu shafiyaappe darana shin. Taani beegottiyaa wode, ha"ikka neenana de'ay. **19** Abeet S'oossaw, neeni iitatuwaa wod'aaddinto ayee de'ii! Suutsaa gussiyaa asatuu taappe haakkino! **20** Unttuntu ne bolla iitabaa haasayiino; ne morkketuu ne suntsaa bayzziino. **21** Abeet Med'inaa Godaw, neena is's'iyaawantta taani is's'ikkitaa? Ne bolla denddiyaawantta

taani shenetikkita? 22 Taani untuntta ubbaa is's'ay; untuntta taani ta morkkatuwaadan payday. 23 Abeet S'oossaw, taana biddaade, ta wozanaa era; taana paac'c'aade, ta un'etiyaa k'ofaa era. 24 Ane taanan iitabay de'ooppe s'eella; med'inaa ogiyaan taana kaaletsa.

140 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawite s'aafeedda mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, iita asatuwaappe taana ashsha; makkalanchcha asatuwaappe taana naaga. 2 Untunttu ubbaa wode, iitabaa ootsanaw mak'ettiino; ubbaa gallassikka, walassaa dentsetsanaw k'oppiino. 3 Untunttu barenttu ins's'arssaa shooshshaawaadan k'arayiino; untunttu doonaappe asaa wod'iyaa hasuwaa shooshshaa yishshaa mala haasayay kesee. 4 Abeet Med'inaa Godaw, iita asatuwaa kushiyaappe, taana ashsha; ta gediya k'as's'anaw k'oppiyaa makkalanchcha asatuwaappe taana naaga. 5 Otoranchcha asatuu taw diizaa giigisseeddino; gitiyaa hiis's'eeddino; taana oyk'k'anaw p'iriyaa ogiyaan wotseeddino. 6 Taani Med'inaa Godaa, «Neeni ta S'oossaa» yaagay. Abeet Med'inaa Godaw, taani watiwatiyaa watiwatuwaa sisa. 7 Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, taana ashshiyaa minoo, olaa gallassi taw gonddale gidaadda. 8 Abeet Med'inaa Godaw, iitattoo untunttu amuwaa immoppa; untunttu iita mak'k'uwaa polissoppa. 9 Ta morkkatuwaan taana s'oonissoppa; untunttu doonaappe kesiyaa iitabay untunttoo simmo. 10 Untunttu bolla s'uuggiyaa bonk'k'uu k'oletto; untunttu taman olettino; hewaappe laa'entso denddena olan oletino. 11 Zigiriyaawanta biittay tookkoppo; makkalanchcha asatuwaa iitabay shankkatiide oyk'k'o. 12 Med'inaa Goday hiyyeesattoo pirddiyaawaanne, metootanchchatuwaa maataa

naagisiyaawaa eray. 13 Tumuppe s'illotuu ne suntsaa galatana; suure asatuu ne sintsan de'ana.

141 Daawite s'aafeedda mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, taani neena s'eesay; taana maaddanaw elleella. Taani neekko waassiyaa wode, ta kooshshaa sisa! 2 Ta woosay is'aanaa c'uwaadan, ne sintsa shiik'o; taani ta kushiya mic'c'iyaaawe, new omarssa yarshshuwaa mala gido. 3 Abeet Med'inaa Godaw, ta doonaa naagiyaawaa wotsa; ta mettershshatuwaa penggiyaan zabayinyaa essa. 4 Bayzzuwaa ootsiyaa asatuwaanna, iita oosuwaa ootsenna mala, ta wozanaa iitabaakko zaaroppa. Unttuntu gibiraakka taana muzoppa. 5 S'illo Asay taana aggena siik'uwaan seeranawunne muranaw danddayee; untunttu taana bak'k'ooppe hewe ta huup'iyaan zayitiyaa okkiyaawaa mala; ayaw gooppe, taani ubbaa gedekka iitatuwaa oosuwaa bolla woossay. 6 Unttuntu daannatuu zaallaa aafuwaana, duge olettiyaa wode, ta k'aalay tuma gidiyaawaa untunttu Asay erana. 7 Biittay goshetiyaawaadaaninne guullu me"eretiyaawaadan untunttu mek'etsaykka duufuwaa doonaan laalettana. (Sheol h7585) 8 Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, ta ayifii neena s'eellee; taani neekko bak'ataade attay; taana hayk'oo aatsaade immoppa. 9 Unttuntu taw wotseedda gitiyaappenne, iitaa ootsiyaawanttu p'iriyaappe taana naaga. 10 Taan saro aad'd'iyaa wode, iitatu barenttu wotseedda gitiyaan oyk'k'ettino.

142 Akeekan S'aafetteedda Daawita Timirttiyaa, Gonggolo gidдон de'iyaa wode Aa woosaa Ta k'aalaa d'ok'k'u ootsaade, Med'inaa Godaw waassay. Ta k'aalaa d'ok'k'u ootsaade, Med'inaa Godaw watiwatay. 2 Ta k'ohuwaa ubbaa aw magannay; ta metuwaa ubbaa aw oday. 3 Taani hidoota k'ans's'ana matiyaa wode, neeni ta ogiyaa eraasa. Taani hamettiyyaa ogiyaan taw

gitiyaa k'osi wotseeddino. 4 Taani ta yuushshuwaa s'eelliyaa wode, taana maaddiyaawe ittuunne baawa; taani k'osetta attiyaa sa'ay baawa; taana naagiyaawekka baawa. 5 Abeet Med'inaa Godaw, taani, new hawaadan gaade waassay; «Neeni taani bak'ataade attiyaa sa'aa; taani pas'a de'ishshin, taana gakteedda saamay neena» yaagay. 6 Taani loytza metootiyaa diraw, ta waasuwa hayzza. Taana yederssiyaawanttu, taw loytzi wolk'kaameedda diraw, taana untuntuppe ashsha. 7 Taani ne suntsaa galatana mala, taana k'ashuwaappe billa. Neeni taw keekiya diraw, s'illotuu ta yuushshuwaan shiik'ana.

143 Daawite s'aafeedda mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, ta woosaa sisa; ta watiwatuwaa hayzza. Neeni s'illuwaanne ammanettiyaawaa gidiyaa diraw, taw zaaruwaa imma. 2 Ne sintsan s'illo gidana Asay baawa; hewaa diraw, taana ne k'oomaa pirddaw shiishshoppa. 3 Taana ta morkkii yederssiide, biittaana gatsi kinchchereetseedda; beni hayk'keedda asatuwaadan taana d'uman wotseedda. 4 Hewaa diraw, taani hidootaa k'ans's'aad; ta wozanaykka yibbaateedda. 5 Taani beni wodetuwaa hassayay; neeni ootseedda oosuwa ubbaa zaara zaaraadde k'oppaynne ne kushii ootseeddawaa akeekay. 6 Taani ta kushiyaa neekko mic'c'aad; mela biittay haatsaa koyiyaawaadan, ta shemppuu neena saamettee. 7 Abeet Med'inaa Godaw, taw zaaruwaa immanaw elleella! Taani hidootaa k'ans's'aad. Taani duge duufuwaan geliyaa asatuwaa mala gidennaadan, ne som"uwaa taappe gentsoppa. 8 Taani neena ammanettiya diraw, wonnta wonnta aggena ne siik'uwaa taana bessa. Taani ta shemppuwaappe neena woossiyaa diraw, taani baanaw bessiyaa ogiyaa taana tamarissa. 9 Abeet Med'inaa Godaw, taani neekko bak'ateedda diraw, taana ta morkkatuwaappe ashsha. 10 Neeni

ta S'oossaa gidiyaa diraw, taani ne sheniyaa ootsana mala, taana tamarissa; lo"o Ayyaanan taana suure ogiyaa kaaletsa.

11 Abeet Med'inaa Godaw, ne suntsaa diraw, taana ashsha; ne s'illotetsan taana metuwaappe kessa. **12** Aggena ne siik'uwaan ta morkkatuwa woda; ta baaligaaratuwa ubbaa d'ayissa; ayaw gooppe, taani ne k'oomaa.

144 Daawite s'aafeeddawa Med'inaa Goday, ta zaallay galatetto! I ta kushiyaa olaw, ta birad'd'etuwaakka tooraw loohissee. **2** I taana siik'iyaa S'oossaanne ta geessuwa; I ta miis'aanne taana ashshiyaawaa. I ta gondalliyaanne taani bak'ataade attiyaa sa'aa. Kawutetsatuwa I taw moodissiyaawaa. **3** Abeet Med'inaa Godaw, neeni aw k'oppiyaa Asay I ayee? Neeni naagetiyaa asaa na'ay ayee? **4** Asay itti gedde c'arkkiyaa c'arkkuwa mala; Aa gallasatukka aad'd'iyaa kuwa mala. **5** Abeet Med'inaa Godaw, ne saluwa daakaade duge woda! Wogga deretuwa bochcha; untuntukka c'uwattino! **6** Walk'k'antsaa yeddaade ne morkkatuwa laala! Ne wondaafiyaa pootsaa yeddaade untunta yederssa! **7** Bollaanna ne kushiyaa duge yeddaade, taana c'iimmo haatsatuwaappe goochchaade kessa; allaga asatuwa kushiyaappe taana wotsa akka. **8** Untuntu tumuwa haasayikkino, C'aak'k'iiddeka wordduwa haasayiino. **9** Abeet S'oossaw, taani new ooratsa yetsaa yes's'ana; tammu bak'etsaan waas'etteedda diitsaan new diis's'ana. **10** Kaatetoo s'oonuwa immaasa; ne k'oomaa Daawita ashshaasa. **11** Taana iitaa mashshaappe ashshaasa; allaga asatuwa kushiyaappe taana wotsa akka. Untuntu tumuwa haasayana giide c'aak'k'iiddeka, wordduwa haasayiino. **12** Nu attuma naanatu, barenttu yalagatetsan dola k'idola k'iide, dic'c'iyaa mitsaa mala gidino. Nu mac'c'a naanatuukka kaatiyaa

golliyaa zooziyaan, alleek'k'oo esseedda tuuk'iyaa mala gidino. 13 Nu diyyetuu, daro dumma dumma k'ommo katsaan kumino; nu dembbatuwaan de'iyaa dorssatuu sha"aa, tammu sha"aa yelino. 14 Nu miizzatuu birassino; untunttu sal"eesenan yelettiide c'orattino. Nu ogetuwaan dagama waasuu sisettoppo. 15 Ha yewuu tumu haniyaa asatuu, anijetteeddawannta. Untunttu S'oossay Med'inaa Godaa gidiyaa asatuu anijetteeddawannta.

145 Daawite s'aafeedda galataa sabaa Abeet ta S'oossaw, ta kaatiyaw, taani neena gitayananne, ne suntsaa med'i med'inaw galatana. 2 Taani neena ubbaa gallassi sabbana; ne suntsaakka med'i med'inaw galatana. 3 Med'inaa Goday wolk'k'aama; d'ok'k'a galatay aw bessee. Aa gitatetsay asaa k'ofaappe aad'd'ee. 4 Itti yeletay hara yeletaw neeni ootseeddawaa odana; ne malalissiyaa oosotuwaakka awaayana. 5 Untunttu ne bonchchuwaanne ne angga gitatetsaabaa haasayana; taanikka ne malalissiyaa oosuwa zaara zaaraadde k'oppaana. 6 Asay, «Hoola!» giissiyaa ne oosuwa wolk'k'aabaa haasayana; taanikka ne gitatetsaa awaayana. 7 Untunttu ne keekkatetsaa daruwaa odana; ne s'illotetsaabaakka yes's'ana. 8 Med'inaa Goday k'arettiyaawaanne maariyaawaa; I hank'k'ettanaw elleellennawaanne; danddayanchchanne aggena siik'uu dariyaawaa. 9 Med'inaa Goday ubbaw keeka; I bare med'd'eedda ubbaw k'arettiyaawaa. 10 Abeet Med'inaa Godaw, ne med'etaa ubbay neena galatana; ne asatuu ubbaykka neena sabbana. 11 Untunttu ne kawutetsaa bonchchuwaabaa haasayana; ne wolk'k'aabaa odana. 12 Hewenne, ne wolk'k'aama oosuwaabaanne ne kawutetsaa bonchchuwa anggaabaa asaa erissana. 13 Ne kawutetsay med'inaa kawutetsaa; ne maatay yeletaa ubbaa gakkanaassa. Med'inaa Goday bare geedda

k'aalaw ubbaw ammanettiyaawaa; I bare oosuwaa ubbaan k'arettiyaawaa. **14** Med'inaa Goday hokkeeddawantta ubbaa zemppissee; kunddeeddawantta ubbaa dentsee. **15** Ubbaa ayifii neekko s'eellee; untuntta koshshiyaa wodiyaan neeni untunttoo k'umaa immaasa. **16** Neeni ne kushiyaappe imma; pas'a de'iyaawantta ubbaa amuwaa alaa. **17** Med'inaa Goday bare ogiyaan ubbaan s'illuwaa; I bare oosuwaa ubbaan k'arettiyaawaa. **18** Med'inaa Goday barena s'eesiyaa ubbaw, tumuwaan barena s'eesiyaa ubbaw matan de'ee. **19** I barew yayyiyaawanttu ubbaw, amuwaa kuntsee. K'ay I untunttu waasuwa sisiide, untuntta ashshee. **20** Med'inaa Goday barena siik'iyaawantta ubbaa naagee; shin iitatuwaa ubbaa d'ayissana. **21** Taani ta doonaan Med'inaa Godaa galatana. Med'etaa ubbay Aa geeshsha suntsaa med'i med'inaw galato!

146 Med'inaa Godaa galatite! Ta shemppattee Med'inaa Godaa galataa! **2** Ta de'uwaa laytsaa ubbaan, taani Med'inaa Godaa galatana; taani de'eedda keenan ubbaan ta S'oossaa sabbana. **3** Asay ashshanaw danddayenna diraw, asaa kaappatuwaan ammanettoppate. **4** Untunttu shemppuu kesiyaa wode, untunttu biittaw simmiino; untunttu halchchuu ubbay he gallassikka atti aggee. **5** Yaak'ooba S'oossay maaddiyaa urayenne Med'inaa Godaa bare S'oossaa barew hidootaa ootsiyaa uray, anjjetteddawaa. **6** Med'inaa Goday saluwaanne sa'aa, wolk'k'aama abbaanne Aa giddon de'iyaawaa ubbaa, med'd'eeddawaa; I med'inawukka ammanettiyaawaa. **7** I naak'etteeddawanttoo pirdiyaawaa; koshateeddawanttoo k'umaa immiyaawaa. Med'inaa Goday k'ashetteeddawantta billee; **8** Med'inaa Goday k'ook'etuwaa s'eelisse. Med'inaa Goday kunddeeddawantta dentsee; Med'inaa Goday s'illotuwa

siik'ee. 9 Med'inaa Goday betetuwaa naagee. Am"etuwaanne aawuu bayinna naanatuwaa maaddee; shin iitatuwaa ogiyaa baletsee. 10 Med'inaa Goday med'inaw kaatetee. S'iyoonnee, ne S'oossay, yeletaappe yeletaa gakkanaw kaatetana. Med'inaa Godaa galatite!

147 Med'inaa Godaa galatite! Nu S'oossaa sabbiyaawe lo"a; Aa sabbiyaawe nashechchiyaabaanne bessiyaawaa. 2 Med'inaa Goday Yersaalame ooratsana; Israa'eeliyaa asatuwaappe beteeddawanttakka shiishshana. 3 Wozanay me"eeddawannta I patsee; untunttu madutsaakka I k'achchee. 4 I s'oolinttetuwaa untunttu payduwaan eree; untuntta ubbaakka untunttu suntsan suntsan s'eesee. 5 Nu Goday wolk'k'aama; Aa wolk'k'ay dara; Aa akeekay likkiyaappe aad'd'iyawaa. 6 Med'inaa Goday naak'etteeddawantta zemppissee; shin iitatuwaa biittan duge olee. 7 Med'inaa Godaw galataa yetsaa yes's'ite; nu S'oossaw diitsaa diis's'ite. 8 I saluwaa shaariyaa kamee; sa'aw iraa bukissee; k'eer deretuwaa bolla maataa mokissee. 9 Mehetoonne waassiyaa k'uuruwaa maratoo, miyaawaa I immee. 10 I nashettiyaawe paratuwaa wolk'k'aaninne, tooranchchatu minotetsan gidenna. 11 Med'inaa Goday barew yayyiyaawanttuninne aggena Aa siik'inaan, barenttu hidootaa wotseeddawanttun nashettee. 12 Yersaalame katamatee, Med'inaa Godaa galataa! S'iyoonnee, ne S'oossaa galataa! 13 Ayaw gooppe, I, ne penggiyaa kulbbatuwaa minisee; ne gidдон de'iyaa ne asaakka anjee. 14 I ne zawaa sarotetsaan naagee; neena loytsi lo"iyaa zarggaa kalissee. 15 I bare kiitaa sa'aw kiittee; Aa k'aalaykka elle gakkee. 16 I shachchaa bullukkuwaadan mic'cee; ketterssaa bidintsaadan laalee. 17 I bare wolk'k'aama shachchaa shuchchaadan duge olee. He meeguwaan ek'k'anaw ooninne danddayenna. 18

I bare k'aalaa kiittiide, shachchaa muushissee. I c'arkkuwaa c'arkkissina, haatsay goggee. 19 I bare k'aalaa Yaak'ooba zeretsaw, bare awaayuwaanne pirddaa Israa'eeliyaa asaw awaayee. 20 I hara kawutetsaa asaw, hawaa ootsibeenna; untunttu Aa pirddaa erikkino. Med'inaa Godaa galatite!

148 Med'inaa Godaa galatite! Salotuwaan de'iyaa wanttoo, Med'inaa Godaa galatite; bolla d'ok'k'an de'iyaa wanttoo, Aa galatite. 2 Hinttenoo, Aa kiitanchchattoo, ubbatuu Aa galatite. Saluwaan de'iyaa Aa olanchchattoo, ubbatuu Aa galatite. 3 Awaw, aginaw, Aa galatite; poo'iyaa s'oolinttetoo, ubbatoo Aa galatite. 4 Hinttenoo, ubbaappe bolla d'ok'k'an de'iyaa salattoo, Aa galatite. Saluwaappe bollaanna de'iyaa haatsattoo, Aa galatite. 5 Untunttu ubbatuu Med'inaa Godaa suntsaa galatino; ayaw gooppe, I azazina, Untunttu ubbaykka med'etteeddino. 6 I untuntta med'i med'inaw untunttu sa'aan sa'aan wotseedda. Untunttu ubbakka is's'anaw danddayenna azazuwaa I untunttoo immeedda. 7 Sa'aan de'iyaa wanttoo, Med'inaa Godaa galatite! Abban de'iyaa med'etatoo, wolk'k'aama abbaa c'iimmatoo, ubbatuukka Aa galatite. 8 Hinttenoo, walk'k'antsaw, shachchaw, shaariyaw, c'aaganaw, Aa azazuwaa poliyya gotiyaw, Ubbatuukka Aa galatite. 9 Hinttenoo, deretoo, zoozetoo, Miyaa ayifiyaa ayifiyaa mitsattoo, zigattoo, ubbatuukka Aa galatite. 10 Mehetoo, do'attoo, sa'aanna gooshettiyya med'etatoo, paalliyaa kafattoo, Ubbatuukka Aa galatite. 11 Sa'aa kaatetoo, kawutetsaa asattoo, kaappattoo, asaa mooddiyaawanttoo, Ubbatuukka Aa galatite. 12 Wodallattoo, wodorattoo, c'imattoo, naanaattoo, Ubbatuukka Aa galatite! 13 Untunttu ubbatuu Med'inaa Godaa suntsaa galatino; Ayaw gooppe, Aa suntsay ubbaappe bollaanna de'iyaa waa; Aa bonchchuu salotuwaappekka sa'aappekka bollaanna d'ok'k'an

de'ee. **14** Aa bagga gidiyaa, aw matattiyaa Israa'eeliyaa asatuu,
Aa galatana mala, I untunta minisee. Med'inaa Godaa galatite!

149 Med'inaa Godaa galatite! Med'inaa Godaw ooratsa
yetsaa yes's'ite! Ammaniyaawanttu shiik'uwaan Aa sabbite!
2 Israa'eeliyaa asatuu barentta med'd'eddawaan nashetino.
S'iyooone asatuu barenttu kaatiyaan loytsi nashetino. **3** Duriidde,
karabuwaa bak'k'iiddenne, diitsaa diis's'iidde, Aa suntsaa
sabbino. **4** Ayaw gooppe, S'oossay bare asan nashettee;
Naak'etteeddawanttoo s'oonuwaa immiide, I untunta bonchchee.
5 Asatuu barenttu s'oonuwaan nashetino; k'aman ubbaan
nashshechchaw yes's'ino. **6** Untuntu doonaan S'oossaa galatay,
untuntu kushiyanikka laa"u bagga kuussa mashshay de'o. **7**
Hewekka, untuntu kawutetsatoo, haluwaa kessanaassanne
asatuwaa muranaassa. **8** Untuntu kaatetuwaa sanssalatan,
untuntu olaa gadaawatuwaakka birataan k'achchanaassanne, **9**
untuntu bolla s'aafetteedda pirdaa polanaassa. Hewe S'oossaa
asatuwaa ubbaw s'oonuwaa. Med'inaa Godaa galatite!

150 Med'inaa Godaa galatite! Aa geeshsha sa'aan S'oossaa
galatite; Aa wolk'k'aama saluwaan Aa galatite. **2** Aa wolk'k'aama
oosatuwaa diraw, Aa galatite; ubbaappe aad'd'iyaa Aa
gitatetsaadan Aa galatite. **3** Malakataa punniidde, Aa galatite;
Diitsaanne maasink'k'uwaa diis's'iidde, Aa galatite. **4** Darbbiyaa
bak'k'iiddenne duriide, Aa galatite; Diitsaa diis's'iiddinne
lookkuwaa punniidde, Aa galatite. **5** Dawalaa k'aatsiidde, Aa
galatite; dawalaa shoc'iide, Aa galatite. **6** Pas'a shemppatuu
ubbatuu, Med'inaa Godaa galatino! Med'inaa Godaa galatite!

Leemisuwaa

1 Hawanttu Israa'eeliyaa Kaatiyaa Daawita na'aa Solomona leemisatwaa. **2** Leemisatuu Asay aad'd'eedda eratetsaa, seeraanne era haasayaa akeekanaw maaddiino. **3** Unttuntu aad'd'eeda eratetsan, de'ana de'uwaa, s'illotetsaa, suure pirddaanne suuretetsaa tamarissiyaawantta, **4** boozatoo akeeka, wodallatoo eratetsaanne wozanaamatetsaa immiyaawantta. **5** Aad'd'eeda eranchchatuu ha leemisatwaa sisiide, eraa gujjiino; akeekanchcha asatuukka lo'o zoriyaa akkiino. **6** Hewaadan leemisatwaanne untuntu biletsaa, aad'd'eeda eranchchatuwaa haasayaanne untuntu k'an'ishetuwaa akeekanaw danddayettee. **7** Aad'd'eeda eratetsaw doometsay Med'inaa Godaw yayyiyaawaa; shin boozatuu aad'd'eeda eratetsaanne seeraa kad'iino. **8** Ta na'aw, ne aabu zoriyaa sisa; ne daaya tamarissiyaawaakka dogoppa. **9** Hewe ne huup'iyaw bonchcho kallachchaa; ne k'ood'iyawukka habiliyaa gidanawaa. **10** Ta na'aw, neena nagaranchchatuu baletsooppe, eeno gooppa. **11** Untuntu neena, «Nuunana dendda; asaa wod'anaw k'osettiide naagoytte; gaasuu d'ayooppenne s'illotuwaa wod'anaw k'osetti uttoytte; **12** Si'oolii mittiyaawaadan, nuunikka untunta pas'a de'ishiina mittoytte; nuuni untunta c'iimmo ollaan oliyaa asatuwaadan ootsana. (Sheol h7585) **13** Nuuni al'o miishshaa ubbaa demmana; nu golliyaakka omooduwaan kuntsana; **14** nuunanna zuppetuwan demmeeddawaakka ittippe gishettana» yaagana. **15** Ta na'aw, untuntunna ogiyaa hamettoppa; ne gediya untuntu loossuwaa yed'isoppa. **16** Ayaw gooppe, untuntu iitabaa ootsanaw wos's'iino; asaa suutsaa gussanaw elleelliino. **17** Kafuu s'eellishshin, Aa oyk'k'anaw dabbaa yeggiyaawe ayinne maaddenna. **18** Shin untuntu

barenttu suutsaa gussanaw barenttoo wos'imadiyaa mic'c'iino;
 barenttu shemppuwaa wod'anaw k'osetti uttiino. 19 Bonk'k'iyaa
 go"aa demmiyaa ubbatuwaa wurssetsay hewaa mala; hewe
 izaawu shemppuwaa akkee. 20 Aad'd'eeda eratetsatta ogiyaan
 s'eesaw; gutaran bare k'aalaa d'ok'k'u ootsaade sissaw. 21
 Aad'd'eeda eratetsatta Asay shiik'iyaa sa'aan ek'k'aade s'eesaw;
 katamaa geliyaa penggiyaan ek'k'aade, 22 «Hinttenoo, akeekay
 pac'c'eeddawanntoo, hintte akeekaa pac'aa awude gakkanaw
 dosiitee? K'iliic'iyaaawanttoo, k'iliic'iyaaawan awude gakkanaw
 nashettiitee? Boozatoo, eratetsaa awude gakkanaw is's'iitee? 23
 Ta seeraakko simmooppe; taani ta eraa hintte bolla gussana; ta
 k'aalaakka hinttena tamarissana. 24 Taani s'eeseedda wode,
 hintte koyennan is's'eeddita; taani kushiya mic'c'inakka, ooninne
 akeekibeenna. 25 Ta zoriyaa ubbaa kad'eeddita; ta seeraakka
 akkibeyikkita. 26 Hewaa diraw, hinttena metuu gakkiiyaa wode,
 taani hintte bolla miic'c'ana; hinttena bashshay gakkiiyaa wode,
 taani k'iliic'ana. 27 Dagamay uushuwaadan hintte bolla yiyaa
 wode, metuu gotiyaadan hintte bolla yiyaa wode, tuggayenne
 waayii hintte bolla gakkiiyaa wode, taani hinttena k'iliic'ana. 28
 «He wode untunttu taana s'eesana; shin taani koyikke; untunttu
 taana minisiide koyana; shin demmikkino. 29 Ayaw gooppe,
 untunttu eratetsaa is's'eeddino; Med'inaa Godaw yayyiyaawaa
 dooribeykkino. 30 Ta zoriyaa akkibeyikkino; ta seera ubbaakka
 kad'eeddino. 31 Hewaa diraw, untunttu barenttu ootseedda
 oosuwaa ayifiyaa maana; barenttu k'oppeedda k'ofaa ayifiyaakka
 kallana. 32 Akeekay pac'c'eeddawannta aad'd'eeda eratetsaappe
 haakkiyaawe wod'ee; boozatuwaa sheneko giyaawe d'ayissee.
 33 Shin taani odiyaawaa sisiyaawanttu ubbay woppu giide, saro
 de'ana; metuwaa hirggaappekka shemppana» yaagaw.

2 Ta na'aw, neeni ta giyaawaa akkooppe, ta azazuwaakka ne gidдон minjjooppe, **2** aad'd'eedda eratetsaa hayzoooppe, ne wozanaappe akeekooppe, **3** eratetsaa s'eesooppe, akeekaakka d'ok'k'u ootsaade s'eesa. **4** Asay biraa woy k'oseedda miishshaa koyiyaawaadan, neeni eratetsaa koyya. **5** He wode neeni Med'inaa Godaw yayyee giyaawe ayentto akeekana; S'oossaakka loytsaade erana. **6** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday aad'd'eedda eratetsaa immee; aappe eratetsayne akeekay beettee. **7** I suuretoo maaddiyaa zoriyaa minjee; tooshii bayinnan hamettiyaawanttookka I gонddalliyyaa. **8** Tumuwaа pirddaa ogiyaa naagee; barew ammanettiyaawanttu ogiyaakka naagee. **9** He wode neeni s'illotetsaa, suure pirddaa, suuretetsaanne lo"o oosuwaa ubbaа erana. **10** Ayaw gooppe, aad'd'eedda eratetsay ne wozanaа gelana; eratetsaykka ne shempoo nashshechcha gidana. **11** Neena adussi k'oppiyaawe naagana; akeekayikka neena naagana. **12** Aad'd'eeda eratetsay neena iita asatuwaa ogiyaappe naagana; geellabaa haasayiyaawanttuppe ashshana. **13** Untunttu nagaraа d'uman de'anaw, s'illotetsaa ogiyaa aggiino. **14** litaa ootsiyaawaan nashettiino; geellaban hashshu giino. **15** Untunttu ootsiyaawe mirk'k'etsaa; untunttu de'uukka geella. **16** Aad'd'eeda eratetsay woshumiyaа mishiratippenne sheleeshshiyaa k'aalan haasayiyaа laggetsattippe neena ashshana. **17** Iza bare na'atetsaa asinaа aggaw; bare S'oossaa sintsan c'aak'k'eteedda c'aak'uwaakka dogaw. **18** Izi golle biyaawe hayk'k'anaw biyaawaa; izi ogii hayk'k'oo kaaletsee. **19** likko biyaa oonikka guyye simmenna; de'uwaа ogiyaakka demmenna. **20** Hewaa aggade, neeni lo"o asatuwaa leemisuwaa kaala; s'illo asatuwaa de'uwaakka k'ulla. **21** Ayaw gooppe, suure asatuunne tooshii bayinna asatuu

biittan gam"iide de'ana. 22 Shin iitatu biittaappe d'ok'ollettana;
ammantennawanttukka shodettiide d'ayana.

3 Ta na'aw, taani neena tamarissiyaawaa dogoppa; ta
azazotuwaakka ne wozanaan wotsa. 2 Ayaw gooppe, untuntu
ne laysaa adussana; ishalo de'uwaanne sarotetsaa new gujjana.
3 Aggena siik'uunne tumatetsay neeppe haakkoppino; untunta
ne k'ood'iyaa k'achcha; ne wozanaanka untunta s'aafa.
4 Yaatooppe, neeni S'oossaanne asaa sintsan sabettanne
nashettana. 5 Ne polo wozanaan Med'inaa Godaa ammanetta;
ne akeekan zempoppa. 6 Neeni ootsiyaa oosuwa ubbaan
Aa sintsay; I neena suure ogiyaa kaaletsana. 7 Neena ne
huup'iyaa aad'd'eeda eranchcha kessoppa; Med'inaa Godaw
yayya; iitaappekka haakka. 8 Hewe ne bollaa pas'a wotsana;
ne mek'etsaakka minisana. 9 Med'inaa Godaa ne duretetsan
bonchcha; koyiro ayifeedda katsaa ubbaappekka s'eeraa aw
immiyaawan Aa bonchcha. 10 Yaatooppe, ne yeasetuwaan
katsay kumana; ne baatsaakka ayife woyniyaa eessay kumiide
palahana. 11 Ta na'aw, Med'inaa Godaa seeraa kad'oppa; I
neena seeriyaa wodekka lanc'c'oppa. 12 Ayaw gooppe, aawuu
bare siik'iyaa na'aa seeriyaawaadan, Med'inaa Goday bare
dosiyaa uraa seeree. 13 Aad'd'eeda eratetsaa demmiyaa uray,
akeekaakka barewaa ootsiyaa uray anjjettedawaa. 14 Ayaw
gooppe, aappe demmiyaa go"ay work'k'aappenne biraappe
demmiyaa go"aappe aad'd'eenne keekke. 15 Aad'd'eeda
eratetsay ink'k'uaappe loytsi al"ee; neeni demmanaw amottiyaa
ubbay aad'd'eeda eratetsaanna likkettenna. 16 Aad'd'eeda
eratetsay ne laysaa adussee; I new duretetsaanne bonchchuwa
gujje. 17 Aa ogetuu nashechchiyaa ogetuwaa; Aa loossuwaa
ubbaykka saruwaa. 18 I barena oyk'k'iyawanttoo de'uwa

mitsaa; Aa minisi oyk'k'iyaa ubbatuukka anjjettedawantta. 19 Med'inaa Goday bare aad'd'eeda eratetsan sa'aa med'd'eedda; bare akeekanka salotuwa miniseedda. 20 Aa eratetsan shaafatuu goggiino; shaaratuuwaappekka iray bukkee. 21 Ta na'aw, lo'o aad'd'eeda eratetsaanne adussi k'oppiyaawaa naaga; untuntu neeppe shaakkettoppino. 22 Untuntu new de'uwa gidana; untuntu new ishaluwaanne nashshechchaa de'uwa immana. 23 He wode neeni ne ogiyaan hirggi bayinnan hamettana; ne gediikka d'ubettenna. 24 Neeni giseedda wode, yayakka; gisaadekka mal'o gem"ishshuwa gem"ishana. 25 Akeekenan gakkiiyaa bashshaw, woy iitatu d'ayiyaa d'ayoo yayakka. 26 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday new ammanettiyaawaa gidana; ne gediikka p'iriyaan oyk'ettennaadan, I neena naagana. 27 New wolk'k'ay de'ishiina, metooteeddawoo lo'obaa ootsiyaawaa aggoppa. 28 Ha'i new de'ishiina, ne shooroo, «Simmaade ya; taani new wontti immana» yaagoppa. 29 Neenan ammanettiide, ne matan de'ishiina, ne shooruwa bolla iitabaa ootsanaw k'oppoppa. 30 Neena naak'k'ibeenna asaa, c'oo moottoppa. 31 Sugetsaa ootsiyaa asatuwa k'ulloppa; untuntu iita oosuwaakka kaalloppa. 32 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday iitaa ootsiyaawantta is's'ee; shin suuretuwa I uloppe siik'ee. 33 Med'inaa Godaa shek'ay iitaa ootsiyaawanttu soyina; shin Aa anjuu suurebaa haniyaawanttu soyina. 34 Otorettiide k'iliic'iyawantta S'oossaykka k'iliic'ee; shin barentta kawushshiyaawantta nashshee. 35 Aad'd'eeda eranchchatuu bonchchuwa demmana; shin boozatuu kawushshana.

4 Ta naatoo, hintte aabbu zoriyaa sisite; loytsi hayzzite; yaatoope, hintte akeekana. 2 Taani hinttew lo'o timirttiyaa immiyaa diraw, ta timirttiyaa aggoppite. 3 Taani ta huup'iyanka

ta aabboo na'aa; ta aatiwukka Aa siik'iyaa mes's'i itti na'aa. 4
 Ta aabbu taana tamarissiidde, hawaadan yaageedda; «Taani
 odiyaawe new gelo; ta azazuwaa naaga; yaatooppe, neeni
 pas'a de'ana. 5 Aad'd'eeda eratetsaanne akeekaa demma;
 taani new odeeddawaa dogoppa; ta k'aalaappe kesoppa. 6
 Aad'd'eeda eratetsaw zokkiyaa zaaroppa; ayaw gooppe, I
 neena ashshana; Aa siik'a; I neena naagana. 7 Aad'd'eeda
 eratetsay ubbaappe aad'd'iyaa diraw, aad'd'eeda eratetsaa
 demma. Akeekay ne de'iyawaa ubbaa wurssi akkooppekka
 Aa demma. 8 Neeni Aa bonchcha; ikka neena d'ok'k'u d'ok'k'u
 ootsana; neeni Aa oyk'k'ooppe, I neena bonchchana. 9 I ne
 huup'yaan sabaa kalachchaa wotsana; bonchcho kalachchaa
 immana» yaageedda. 10 Ta na'aw, sisa; taani giyaawaakka akka;
 ne de'uwaaw laytsaykka aduk'k'ana. 11 Taani neena aad'd'eeda
 eratetsaa ogiyaa kaaletsana; suure loossuwaanakka afana.
 12 Neeni hamettiyaa wode, ne hamettiyaasan d'ubbiyaawe
 de'enna; wos's'ooppekka d'ubettakka. 13 Tamaareeddawaa
 hassaya, yeddoppa; timirtii new de'uwaaw gideedda diraw, loytsa
 naaga. 14 Nagaranchchatuwaa ogiyaa yed'd'oppa; iita asatuwaa
 ogiyaankka hamettoppa; 15 aappe haakka; an hamettoppa;
 aappe guyye simma; yaataade ne ogiyaan ba. 16 Ayaw
 gooppe, untunttu iitabaa ootsana gakkanaw, gem"ishshanaw
 danddaykkino; untunttu asaa d'ubbennan untuntta gem"ishuu
 afena. 17 Untunttu nagaraa ukitsaadan miino; sugetsaa
 oosuwaakka ushshaadan ushiino. 18 S'illotuwaaw ogii seeta
 gallassay gakkanaw, gujji gujji poo'iyaa wontta s'alk'k'iyaa mala.
 19 Shin nagaranchchatuwaa ogii d'ip'p'i go d'umaa mala; untunttu
 wooti d'ubettintokka erikkino. 20 Ta na'aw, taani odiyaawaa sisa;
 taani odiyaawaakka loytsaade hayzza. 21 Taani odeeddabatu ne

ayifiyaappe geemmoppino; untuntta ne wozanaan wotsa. 22
 Ayaw gooppe, untuntta demiyaa asaw ubbaw de'uwaa immiino;
 untuntu bollawukka pas'atetsaa immiino. 23 Ubbabaappekka ne
 wozanaa minisaade naaga; ayaw gooppe, de'uu aappe pulttee.
 24 Ne doonaappe gene haasayaa digga; worddo haasayaa
 ne doonaappe digga. 25 Sitti gaade sintsaw s'eella; ne ayifii
 ne sintsan de'iyawaa tishshi ootsiide s'eello. 26 Ne gedyaw
 hamettiyaa ogiyaa suurissa; suure ogiyaa s'alalan hametta. 27
 Suure ogiyaappe ushechcha haddirssa gooppa; ne gedii iitasaa
 beennaadan naaga.

5 Ta na'aw, ta aad'd'eeda eratetsaa hayzza; ne haytsaa ta
 akeekaakko yegga. 2 Yaatooppe, adussa k'ofay new de'ana;
 ne haasayaykka ne eratetsaa k'onc'c'issana. 3 Woshumiyaa
 mac'c'a mishirati ins's'arssaappe eessaa ililu s'okee; I haasayay
 oyssaappekka aad'd'i shuggee. 4 Shin iza wurssetsan godare
 uutsaadan c'ammaw; laa'u baggan k'ans's'iyaa mashshaadan
 k'ans's'iyaa; 5 I gedetuu hayk'k'uwaa duge biino; I hametay
 sitti ootsiide, duufuwaa afee. (Sheol h7585) 6 Iza de'uwaa ogiyaa
 k'oppukku; I ogetuu geella; shin geella gidiyaawaakka Aa
 erukku. 7 Ta naatoo, ha"ikka taani odiyaawaa sisite; taani
 giyaawaappe kesoppite. 8 Woshumiyaa mac'c'a mishirati
 heeraa booppite; I golliyya penggiyaakko shiik'oppite. 9 Hewe
 d'ayooppe, hintte hinttenttu bonchchuwaa haratoo aatsiide
 immana. Hinttenttu hinttenttu yalagatetsan mek'etsi bayinna
 asatuwaa kushiyan hayk'k'ana. 10 Hinttenttu mas'uwaa allaga
 asatuu akkana. Hintte daaburiide shiishsheeddawe hara asaw
 gidanawaa. 11 Wurssetsan hintte ashuunne hintte asatetsay
 gil'k'ina, hintte olana. 12 K'ay hawaadan yaaganita; «Taan
 timirttiyaa ayaw is's'aaditaashsha! Ta wozanaykka seeraa

ayaw kad'eeddeeshsha! **13** Taani taana tamarissiyaawanttu odeeddawaa akkabeyikke; taana zoriyaawanttu zoriyaakka hayzzabeykke. **14** Hewaa diraw, taani Asay shiik'eedda shiik'uwaan, akeekenan kawushshanaw de'ay» yaagana. **15** Ne machchatiw amaneteedawaa gida; izi s'alala siik'a. **16** Hara mac'c'aanippe yeletteedda ne naanatu, new lo"obaa ootsikkino. **17** Unttuntu neena maaddanaw dic'c'ino; allaga gidoppino. **18** Hewaa diraw ne machchattina nashetta; yalagatetsan neeni akkeedda ne machchatippe nashechchaa koya. **19** Lo"iyaa gaaratidaaninne nashechchiya gen"atiidan, I d'antsay ubbaa wodekka neena alo; ubbaa wode I siik'uu neena omooddo. **20** Ta na'aw, woshumiyaa mishirata neena ayaw omoodday? Hara asaa machchato ayaw k'oommay? **21** Ayaw gooppe, Asay ootsiyaawaa ubbaa Med'inaa Goday be'ee; I hamettiyaa loossuwaa ubbaa s'eellee. **22** Nagaranchchaa I ootseedda nagaray oyk'k'ee. Aa nagaraa gitii Aa k'achchee. **23** I bare boozatetsan haleedda; bare huup'iyaa naagibeenna diraw hayk'k'eedda.

6 Ta na'aw, neeni miishshaa tal"eedda ne shooroo waase geleeddawaa gidoope, neeni erenna uraw ne kushiya bak'k'aade geppeeddawaa gidoope, **2** neeni geppeedda gefaa gitiyaan geleeddawaa gidoope, ne doonaappe kaseedda k'aalan oyk'k'etteeddawaa gidoope, **3** simmi neeni ne shooruwaa kushiyan gelaadda. Hewaa diraw, ta na'aw, hewaappe kewanaw koyoope, elle ne shooruwaa goll ba; waasetetsaa I ne bollappe wotsana mala, awuddashaade Aa woossa. **4** Hawaa ootsennan de'aadde gem"ishshoppa; shemppuwaakka shemppoppa. **5** Shankkanchchatuwaappe gen"atta kessa akkiyaawaadan, dabaappe kafatta attiyaawaadan,

ne huup'iyaa ashsha. 6 Neenoo azallaw, k'aac'otuwaakko ba; untuntuppe tamaara. Yaatiide aad'd'eeda eranchcha gida. 7 K'aac'otuwa oosissanaw, kaappuu woy untuntta mooddiyaawe baawa; 8 shin barenttoo maanabaa boniyaan minjiino; katsaa c'akkiyaa wodekka barenttoo koshshiyaa k'umaa shiishshiino. 9 Neenoo azallaw, neeni awude gakkanaw gem"ishshay? Ne gem"ishshuwaappekka awude dendday? 10 Neeni k'aykka guutsaa gisaassa; guutsaa gem"ishshaassa; kushiyaa shiishsha akkaade, guutsaa shemppaasa. 11 Yaatiyaa wode hiyyeesatetsay panggaadan, pac'ay olaa miishshaa oyk'k'eedda asaadan, ne bolla yaana. 12 lita asayenne balaa asay, yuuyyi yuuyyiide wordduwaa odee; 13 I bare ayifiyaan sim"ee; bare gediyaan bessee; bare birad'd'iyaa s'orssee. 14 Aa wozanaan geellatetsay de'ee; I iitabaa k'oppee; ubbaa gedekka I walassaa med'd'ee. 15 Hewaa gaasuwaan bashshay akeekenan Aa bolla yaana; I hassayennan me"ana; me"iidekka pas'enna. 16 Med'inaa Goday is's'iyaa usuppun yewotuu de'iino; I laappuntsiyaawaa iissi is's'ee: 17 kad'iide s'eelliyaa ayifiyaa, Worddotiyaa ins's'arssaa, geeshsha asatuwaa suutsaa gussiyaa kushiyaa, 18 iitabaa mak'k'iyaa wozanaa, iitabaakko elleelliide wos's'iyaa gediya, 19 wordduwaa bolla wordduwaa gujji gujjiide odiyaa worddo markkaa, ishathuwa gidon walassaa med'd'iyaa asaa. 20 Ta na'aw, ne aabbu azazuwaa pola; ne aata neena tamarisseeddawaakka aggoppa; 21 untuntta ubbaa gede ne wozanaan oyk'k'a; ne k'ood'iyankka k'achcha. 22 Neeni hamettiyaa wode, untunttu neena kaaletsana; neeni gisiyaa wode, untunttu neena naagana; neeni beegottiyaa wodekka, untunttu neena zorana. 23 Ayaw gooppe, ha azazotuu s'omppiyaa; timirtetuukka poo'uwa; k'ay seeraykka de'uwaakko afiyaa ogiyaa. 24 Ha azazotuunne ha timirtetuu iita

mac'c'aanippenne hara mishiratti sheleeshshiyaa ins's'arssaappe neena naagana. 25 I malaa ne wozanaan amottoppa; I ayfiyaa lo"otetsan omoodettoppa. 26 Itti attuma Asay c'aaratto itti ukitsaa gatiyaan demmanaw danddayee; shin asinay de'iyaa mishirattinna woshummussay shemppuwaa wod'isee. 27 Itti Asay tamaa idimmina, Aa mayuu meetettennaan attanaw danddayii? 28 Itti Asay tamaa bonk'k'uwaa yed'd'i hamettina, Aa gedii s'uugettennan attanee? 29 Asaa machchattikko geliyaa uray hewaakka mala; ize bochchiyaa ubbay murettenan attena. 30 Kayisuu koshatiide, barew maanaw wuu"ooppe, Asay Aa kad'enna. 31 Shin I oyk'k'etteeddawaa gidoope, laappun dakkuwaa c'iggana; bare soo miishshaa ubbaakka immana. 32 Shin woshumiyaa Asay wozana pac'a; he uray bare shemppuwaa bayzzee. 33 Madus's'ananne tooshetana. Ubbaa wodekka I boretiide de'ana. 34 Ayaw gooppe, mac'c'a mishirati asinay mishettiide, hank'k'uwaa suullana; bare haluwaa kessiyaa wode, aw k'arettenna. 35 I ayaa ac'aakka akka; ay keeshshaa imuukka Aa hank'k'uwaa doshissenna.

7 Ta na'aw, ta k'aalaa naaga; ta azazuwaakka ne garssan k'osa. 2 New pas'a de'anaw ta azaziyaawaa ootsa; ta timirttiyaakka ne ayifiyaa buluwaadan naaga. 3 Hassayissiyaawaadan untuntta ne birad'd'etuwaan k'achcha; ne wozanaanka s'aafa. 4 Aad'd'eeda eratetsaa ne michchatidan, akeekaakka ne mata dabbuwaadan s'eella. 5 Untuntu neena c'aaratiyaa mishiratippenne bare k'aalan sheleeshshiyaa hara mishiratippe naagana. 6 Itti gallassi taani ta golliyaa maskkootiyaanna kare s'eellaad; 7 wozanaa kuntsibeenna wodalla naanatuwaa be'aad. Untuntu giddoppe ittuu loytsi booza. 8 He wodallay ogiyaanna biide, itti woshummiyaa mac'c'a mishirati golliyaa

mataana aad'd'eedda; I golle afiyaa ogiyaakko pinniide, I
 golliyyaa heeraan hamettee. 9 He wode sa'ay k'ammanaw
 lem"ilem"ee. 10 Hewaappe guyyiyaan, mishirata Aa demmaaddu.
 Iza c'aaratoo gidiyaawaa izi mayuu erissee. Iza asaa c'immanaw
 k'oppaade kesaaddu. 11 Iza s'alanne yeellay bayinna mac'c'a
 asaa; son woppu gaade uttukku. 12 Iza itti gede ogiyaan, itti
 gede geyaan, dabaabaa ubbaan ek'k'aade naagaw. 13 Aa he
 na'aa k'oommaade yeraaddu; iza Aa ayifiyaa yeelli baynan
 tishshi ootsa s'eellaade hawaadan yaagaaddu; 14 «Taani ta
 yarshshuwaa yarshshaade, ta k'anggetsaa ha"i gatsa simmay.
 15 Yaataade neena s'omoosanaw kesaad; neena loytsa koyaad;
 ha"i simmi demmaad. 16 Taani Gibs'eppe yeedda, alleek'k'eedda
 anssoolaa ta hiis'an yeggaad. 17 Taani Kawaraa, almmuniyaanne
 k'arafaa geetettiyaa k'imaamatuwaappe kesseedda shittuwaa
 ta hiis'an c'ac'c'afaad. 18 Haaya; ane wonttana gakkanaw
 siik'uwaa aloytte; k'oomettiidekka nashettoytte; 19 ayaw gooppe,
 ta asinay son gidenna; haako sa'aa beedda. 20 Miishshaa
 k'arc'c'iitaa kuntsi akkiide beedda diraw, agenay doyssana
 gakkanaw golle simmenna» yaagaaddu. 21 Bare mal"o haasayan
 Aa sheleeshshaaddu; bare liik'o ins's'arssan c'immaaddu. 22
 Yaatina, ellekka I izo kaalliide, bi aggeeda. Booray shukkiyaasaa
 laagettiyaawaadan, gaaray elleelliide p'iriyaan geliyaawaadan, 23
 tooray Aa wozanaa c'addiyaawaadan haneedda. Dabbaa giddo
 geleedda kafuwaa malateedda. Hawe ubbay Aa shemppuwaa
 bayzzanaw haniyaawaa eribeenna. 24 Ta naanaw, ane ha"i
 sisite; ta doonaappe kesiyaa k'aalaakka hayzzite. 25 Ne
 k'ofay he mac'c'a mishiratina booppo; I ogiyaan gelaade
 balettoppa. 26 Aa c'addaade oleeddawanttu unddeneeddawantta;
 Aa wod'eeddawanttukka loytsi dara. 27 I soyay duufuwaakko

afiyaa ogiyaa; he ogii duge hayk'k'uwaa geessuwa kaaletsee.

(Sheol h7585)

8 Tumu aad'd'eeda eratetsatta s'eeseekkee? Akeekayikka bare k'aalaa d'ok'k'u ootsenee? **2** Ogiyaa doonaan de'iyaa zoozetuwaa bollanne ogetuu dantsettiyaasan iza ek'k'aw; **3** dirssaa penggiyaa matan, katamaa geliyaa penggiyaan ek'k'aade, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsaade, hawaadan yaagaw; **4** «Hinttenoo asatoo, taani hinttena s'eesay; taani asaa ubbaa s'eesay. **5** Hinttenoo akeekay pac'c'eeddawanttoo, hiillaa demmanaw tamarite. Hinttenoo boozatoo, akeekaa demmite. **6** Taani daro lo"obaa odiyaa diraw sisite; taani suurebaa odanaw ta metershshaa dooyyay. **7** Ta doonay tumuwaa haasayee; ta metershshay worddobaa is's'ee. **8** Ta doonay haasayiyaawe ubbay tuma; geella woy mirk'k'etsaa gidenna. **9** Akeekay de'iyaa uraw ta haasayay likke; eray de'iyaa wanttoo ta haasayay k'onc'c'e. **10** «Biraa aggiide, ta zoriyaa doorite; bertte work'k'aakka aggiide, eratetsaa doorite. **11** Ayaw gooppe taani, aad'd'eeda eratetsatta, ink'k'uwaa giyaa daro al"o shuchchaappekka aad'd'ay; neeni amottiyaawe ubbaykka taananna laggetanaw danddayenna. **12** «Taw, aad'd'eeda eratetsatiw akeekay de'ee; eratetsaykka adussa k'ofaykka taananna ittippe de'iino. **13** Med'inaa Godaw yayyiyaawe iitatetsaa is's'iyaaawaa; taani otoruwaanne ayyuwaa is's'ay; iitasaa afiyaa ogiyaanne wordduwaa haasayaa dosikke. **14** Zoriinne lo"o eray tawantta; akeekayinne wolk'k'ayne taw de'iino. **15** Kaatetuu taanan kawutiino; k'ay mooddiyaawanttu suure higgiiyaa taanan kessiino. **16** Kaappatuu taani maaddina, asaa mooddino; sa'aan gadiyaa mooddiyaa wolk'k'aama asatuwaa ubbaakka taani maadday. **17** «Taani taana siik'iyaa wantta siik'ay; taana minisiide koyiyaawanttukka demmana. **18** Duretetsayne bonchchuu

taananna de'iino; wurenni ak'uunne injii ta mataana. 19 Hintte
 taappe demmiyaa ayfii bertte work'k'aappenne ta c'arshshay
 muushissi kesseedda biraappe aad'd'ee. 20 Taani s'illotetsaa
 ogiyaan hamettay; suure pirdaa loossuwaana aad'ay. 21 Taana
 siik'iyaa wanttoo taani mas'uwaa immana; untuntu golliyaakka
 taani miishshan kuntsana. 22 «Med'inaa Goday taana bare
 oosuwa ubbaappe koyiro med'd'eedda; benippe akka Aa osoo
 doometsay taana. 23 Beni wode, biittay sa'ay med'ettanaappe
 kase taani suntsettaad. 24 Wolk'k'aama abbatuu bayinna wode,
 haatsaa pulottuu d'uu"ibeenna wode, he wode taani yelettaad.
 25 Deretuunne detsatuu med'ettanaappe kase taani yelettaad.
 26 Med'inaa Goday sa'aanne sa'aan de'iyaa gadetuwa ubbaa
 med'd'anaappe kase, woy itti kop'p'e gidiyaa baanay alamiyaan
 oosettanaappe kase taani yelettaad. 27 «Med'inaa Goday
 salotuwa mic'c'eedda wodenne wolk'k'aama abbatuwaappe
 bollana de'iyaa saluwa giigisseedda wode, taani yaan de'ay.
 28 Med'inaa Goday shaaretuwa bollan wotseedda wode,
 wolk'k'aama abbaa pulottuwa d'usseedda wode, 29 abbaa
 haatsatuu barenttoo imetteedda zawaappe pinniide, bollaw
 aad'd'ennaadan, I untunta azazeedda wode, sa'aa baasuwa I
 baaseeda wode, taani yaan de'ay. 30 He wode taani Aa matan
 eretteedda oosanchcha; ubbaa gallassi taani nashechchan
 kumay; tawukka Aa sintsan nashettay. 31 I med'd'eddawe ubbay,
 sa'ay akka asaa naanatuukka taana nashechchiino. 32 «Ha"ikka
 simmi ta naatoo, sisite; taani odiyaawaadan ootsiyaawanttu
 anjjettedawantta. 33 Ta timirtiyaa sisite; aad'd'eeda eranchcha
 gidite; siseeddawaa sheneko gooppite. 34 Taana sisiyaa uray,
 hachchi hachchi ta penggen beettiyaa uray, ta golle geliyaasankka
 naagiyaa uray anjjettedawaa. 35 Taana demmiyaawe de'uwa

demmee; Med'inaa Godaappe I sabaa demmee. 36 Shin taana demmennaan aggiyaa uray barena k'ohee; taana is'siyaa ubbatuu, hayk'k'uwaa siik'iino» yaagaw.

9 Aad'd'eeda eratetsatta bare golliyya kees's'aaddu; he golliyaw laappun tuussatuwaa essaaddu. 2 Iza bare giigissiyaa shoobiyaw mod'd'o mehiyaa shukkaaddu; woyniyaa eessaakka agaade giigissaaddu. Maaddaa sintsaw aatsaadu. 3 Yaataade asaa s'eesanaw bare k'oomatuwaa kiittaaddu. K'oomatuu katamaw d'ok'k'a sa'aan ek'k'iide, 4 «Hinttenoo, eray pac'c'eeddawanttoo hawaa gelite!» yaageeddino. Boozatuwaakka Iza hawaadan yaagaaddu; 5 «Haa yiite; ta k'umaa miite; taani ageeda woyniyaa eessaakka ushite! 6 boozatetsaa aggiide, de'uwaan de'ite; akeekaa ogiyaan hamettite» yaagaw. 7 K'iliic'iyaa uraa seeriyaa Asay barew boriyaa akkee; iita uraa zoriyaawekka barew k'ohettee. 8 K'iliic'iyaa uraa zoroppa; I neena is's'ana. Aad'd'eeda eranchcha uraa zora; I neena dosana. 9 Aad'd'eeda eranchcha uraa tamarissa; yaatooppe, I kasewaappekka aad'd'eeda eranchcha gidanawaa. S'illo uraakka tamarissa; yaatooppe I eraa gujjana. 10 Aad'd'eeda eratetsaw doometsay Med'inaa Godaw yayyiyaawaa; Geeshsha S'oossaa eriyaawe akeekiyaawaa. 11 Taanan ne laytsay darana; ne de'uwaa laytsaykka aduk'k'ana. 12 Neeni aad'd'eeda eranchcha gidoope, ne huup'iyaw go'ettaasa. Neeni k'iliic'iyaw gidoopekka, ne huup'iyaw k'ohettaasa. 13 Booza mishirata walassaa daraw; iza barena naagenawunno. Iza ayinne erukku. 14 Iza bare karen, woy katamaw d'ok'k'a sa'aan oydiyaan uttaw. 15 Suure barenttu ogiyaa oyk'k'iide biyaa asaa s'eesaade, 16 «Hinttenoo, eray pac'c'eeddawanttoo, taakko haa yiite» yaagaw. Akeekay bayinnawaakka, 17 «Wuu"iide ushiyaa haatsay mal"ee; geeman

miyaa k'umaykka nashechchee» yaagaw. **18** Shin I hayk'k'eedda Asay yaan de'iyaaawaa, izi imatsuukka duufuwaa c'iimmo gidдон de'iyaaawaa erenna. (Sheol h7585)

10 Hawanttu Solomona leemisatwaa. Aad'd'eeda eranchcha na'ay bare aawuwaa nashechchee; shin booza na'ay bare aato kayyoyee. **2** Nagaran demmeedda miishshay go"enna; shin s'illotetsay hayk'k'uwaappe ashsee. **3** Med'inaa Goday s'illotuwa koshshayissenna; shin nagaranchchatuwaa amuwaa polissenna. **4** Azallatetsay mank'k'issee; shin minniide ootsiyaawe dureyee. **5** Aad'd'eeda eranchcha uray katsaa boniyaan shiishshee; shin katsaa c'akkiyaa wode gem"ishshiyaa uray kawushee. **6** S'illo Asay anjjetee; shin nagaranchchaa doonaa makkalay kamee. **7** S'illuwaa suntsay anjuwaan s'eesettidde de'ee; shin nagaranchchatuwaa suntsay dogettee. **8** Aad'd'eeda eranchchatuu azazeeddawaa ootsiino; shin boozatetsan c'oo doonatiyaawanttu bashshaw biino. **9** Suure Asay saro de'ee; shin geella uray bare bayzzuwaan oyk'k'ettee. **10** Asaa bolla sim"iyaa uray metuwaa ayee. Boozatetsan c'oo doonatiyaawanttu bashshaw biino. **11** S'illuwaa haasayay de'uwaa pulttiyyaa; shin nagaranchchaa haasayay makkalatetsa gentsee. **12** Is'uu palumiyaa dentsetsee; shin siik'uu bayzzuwaa ubbaa paydenna. **13** Wozanaama Asay aad'd'eeda eran haasayee; shin booza uray s'am"an shoc'ettee. **14** Aad'd'eeda eranchchatuu eraa dagayiino; shin booza haasayaa haasayiyaa uray barena bayzzee. **15** Duriyaa miishshay direkteedda katamaa mala, bare godaa naagee; shin hiyyeesatetsay hiyyeesaa d'ayissee. **16** S'illo uraa Aa lo"o oosuu de'oo kaaletsee; shin iita uraa wurssetsay muruwaa ahee. **17** Seerina eeno giyaa uray de'uwaa ogiyaan hamettee; shin seerina is'siyaa uray balee. **18** Is's'iidde bare

is's'iyaaawaa erissenna uray worddanchcha; zigurssaa laaliyaa uraykka booza. 19 Daro haasayaa gidдон nagaray d'ayenna; shin bare doonaa shiishshi akkiyaa uray aad'd'eeda eranchcha. 20 S'illuwa ins's'arssay tigetteedda geeshsha biraa mala; shin iita uraa k'ofaw gatii guutsa. 21 S'illo uraa haasayay daro asaa go"ee; shin boozatuu barenttu wozanaa pac'an hayk'k'iino. 22 Med'inaa Godaa anjiuu dure kessee; I he duretetsan metuwa walakkenna. 23 Booza uraw iitabaa ootsiyaawe kaassa mala; shin wozanaama uray aad'd'eeda eratetsan nashettee. 24 Iita uray hirggeeddabay Aa bolla gakkanawaa; shin s'illuu amotteeddawe imettanawaa. 25 Gotuu denddiide aad'd'oode, nagaranchchatuu pitetti d'ayino; shin s'illotuu med'inaw minniide de'ana. 26 C'aalay achchaa zil'issiyaawaadaaninne c'uway ayifiyaa poogiyaawaadan, azalla uraa kiittiyaawe yiloyee. 27 Med'inaa Godaw yayyiyaawe laysaa adussee; shin nagaranchcha uraa laytsay k'aammee. 28 S'illo uray sintsanna nashechchay yaana giide naagee; shin iita uray sintsanna yaana giide naagiyaawe ayaynne baawa. 29 Med'inaa Godaa ogii s'illotoo bak'ati attiyaa sa'aa; shin iitaa ootsiyaawanttoo bashshaa. 30 S'illotuu de'iyaasaappe shodettikkino; shin iitatu biittaa bolla de'ikkino. 31 S'illo Asay aad'd'eeda eratetsaa haasayee; shin geellabaa haasayiyaa ins's'arssay k'ans's'ettana. 32 S'illo Asay bessiyaa haasayaa eree; shin iita Asay geella haasayee.

11 Med'inaa Goday wordduwaa miizaanan likkiyaawantta is's'ee; shin likke miizaanan likkiyaawanttun nashettee. 2 Otoruu yiyaa wode kawushshatetsay yee; shin ashkktetsaana aad'd'eeda eratetsay yee. 3 S'illotuwa untunttu suuretetsay kaaletsee; shin ammanetennawantta untunttu geellatetsay d'ayissee. 4 Hank'k'uwaa gallassi duretetsay go"enna; shin

s'illotetsay hayk'k'uwaappe ashshee. 5 Borii bayinna uraa
 ogiyaa Aa s'illotetsay suurissee; shin iita uray bare iitatetsan
 kunddee. 6 Suuretuwaa untuntu s'illotetsay ashshee; shin
 ammanettennawantta untuntu amuu p'ire gidiide oyk'k'ana.
 7 lita Asay hayk'k'iyaa wode, I naagiyaa hidootaykka aanana
 ittippe hayk'k'ee; I bare wolk'k'an c'ee'ettiyaawe ubbaykka
 d'ayee. 8 S'illuu metuwaappe attee; Aa diraw iitaa bolla metuu
 yee. 9 S'oossaa erenna bitanii bare doonaan asaa d'ayissee;
 shin s'illotuu eran attiino. 10 S'illotuu bonchchettiyaa wode,
 katamay nashettee; k'ay iitatu hayk'k'iyaa wode, hashshu
 gee. 11 S'illotuwa anjuwaa gaasuwaan katamay dic'c'ee; shin
 iita uraa haasayay katamaa d'ayissee. 12 Bare shooruwa
 kad'iyaa uraw wozanay baawa; shin akeekanchcha uray c'o"u
 gee. 13 Zigiriyaa Asay s'uura laalee; shin ammanettiyaa Asay
 s'uura gentsee. 14 Kaaletsiyaawe d'ayooppe, kawutetsay
 kunddee; shin daro zoriyaawanttu de'ooppe, saruu de'ee. 15
 Erenna uraw waase gidiyaa Asay tumuwaappe metootana;
 hewaappe waase gidennaan is'siyaawe lo"a. 16 Uluu keeka
 mishirata bonchchettaw; shin mek'etsaa iita Asay duretetsaa
 s'alala durettee. 17 Keeka Asay barew lo"obaa ootsee; shin
 mek'etsaa iita Asay barena k'ohee. 18 lita Asay demmiyaa
 miishshay c'imiya miishshaa; shin s'illotetsaa zeriya uray
 tumu woytuwaa c'akkana. 19 S'illotetsan minniide de'iyaa
 uray pas'a de'ana; shin iitatetsaa kaalliyaa uray hayk'k'ana.
 20 Med'inaa Goday iita k'ofay de'iyaa asatuwaa is's'ee; shin
 suure hamettiyaawantun nashettee. 21 lita Asay murettenan
 attena; shin s'illotuu attanawantta. 22 Adussa k'ofi bayinna
 puulanchcha mac'c'a mishirati puulay guduntsaa siid'yaan
 aatseedda work'k'aa alleek'k'uwa mala. 23 S'illotuwa amuwaa

poluu lo"o s'alala; shin iitatuwaa amuwaa poluu hank'k'uwaa s'alala. 24 Itti itti asatuu barenttu miishshaa asaw c'oo laaliino; shin untunttu ak'uu yaa daree. Hara asatuu k'ay barenttu miishshaw loytsi uuzetiino; shin untunttu ak'uu haa pac'c'ee. 25 Keeka Asay durettana; haratuwaa maaddiyaa Asay maadettana. 26 Katsay al"ina zal"anaw minjiyaa uraa Asay shek'k'ee. Shin bare katsaa Asay koyiyaa wode zil"iyaa asaa anjee. 27 Lo"obaa minisiide koyiyaa uray nashshechchaa demmee; shin iitabaa koyiyaa uraa iitabay demmee. 28 Bare duretetsan ammanettiyaa Asay kunddana; shin s'illotuu balgguwaa mitsaadan daashana. 29 Bare soo asaa bolla c'abbuwaa dentsiyaa uray go'ettanabay ayayne baawa. Boozatuukka aad'd'eeda eranchchatoo k'ooma gidana. 30 S'illo Asay de'uwaa ayifiyaa ayifiyaa mitsaa mala; shemppuwaa ashshiyaawanttu aad'd'eeda eranchchatuwaa. 31 S'illotuu sa'aan barenttu oosuwaa gatiyaa akkiyaawaa gidoope, iitatuunne nagaranchchatuu barenttu oosoo akkana gatii waan daranddeeshsha!

12 Seeriyaawaa dosiyaa uray eratetsaa dose; shin seeraa is's'iyaa uray donc'c'illowaa. 2 Lo"o Asay Med'inaa Godaappe sabaa demmee; shin Med'inaa Goday iitatuwaa pirddee. 3 Asaa iitatetsay minisiide essenna; shin s'illotuwaa s'ap'uu k'aas's'enna. 4 Wozanaama mishirata bare asinaw kallachchaa mala; shin bare asinaa kawushshiyaa mishirata Aa mek'etsaa miyaa ajaajjiyaa mala. 5 S'illotuwaa k'ofay suure; shin iitatuwaa zorii c'imuwaa. 6 litatuwaa haasayay asaa wod'anaassa; shin s'illotuwaa haasayay untuntta ashsee. 7 lita asatuu kunddana; untunttoo zeretsaykka de'enna; shin s'illotuwaa zeretsay minniide de'ana. 8 Asay bare aad'd'eeda eratetsaa keeshshaa galatettee; shin geella k'ofay de'iyaa Asay kad'etee. 9 Dure asaa malatiide, metuwaan de'iyaa

asaappe c'oo asaa malatiide, ootsiidde bare de'uwaa sugiyaa
 Asay keeka. 10 S'illo Asay bare mehiyaw k'aretee; shin iita asaa
 keekatetsaw mek'etsi baawa. 11 Bare biittaa minisi ootsiyaa
 uray katsaa kallee; shin patsennabaa yederssiyaa uraw akeekay
 pac'c'eeddawaa. 12 litatuu nagaranchcha asatuwaa omooduwaa
 akkanaw amottiino; shin s'illotuwaa s'ap'uu daashiide de'ana.
 13 lita asaa Aa doonaappe kaseedda haasayay p'ire gidiide
 oyk'k'ee; shin s'illuu metuwaappe kessi akkee. 14 Asay bare
 doonaappe kesiyaa k'aalan lo"obaa kallee; bare ootseedda
 oosuwaa gatiyaakka akkee. 15 Booza Asay biyaa buussay aw
 Aa huup'iyaa likke malatee; shin aad'd'eeda eranchcha Asay
 zoriyaa sisee. 16 Booza uraa hank'k'uu ellekka erettee; shin
 c'inc'c'a Asay boriyaa kad'iide aad'd'ee. 17 Tumuwaa haasayiyaa
 Asay suurebaa odee; shin wordduwaa markkay wordduwaan
 odee. 18 Akeekenan haasayiyaa haasayay c'ubiyaadan c'addee;
 shin aad'd'eeda eranchchaa ins's'arssay patsee. 19 Worddo
 haasayay guutsa wodiyaassa; shin tumo haasayay med'inaw
 de'ana. 20 litaa k'oppiyaawanttu wozanaan c'imuu de'ee;
 shin sarobaa zorettiyaawanttu wozanaan nashechchay kumee.
 21 S'illotuwaa metuu gakkenna; shin iitattoo metoppe attina,
 harabay de'enna. 22 Med'inaa Goday worddanchchatuwaa
 is's'ee; shin tumanchcha asatuwaan l nashettee. 23 C'inc'c'a
 Asay bare eraa k'osee; shin boozatuu barenttu boozatetsaa
 odiino. 24 Minniide ootsiyaa uray deriyaa mooddee; shin azallay
 moodettee. 25 Hirggiyaawe asaa nashshechchaa diggee; shin
 lo"otetsaanna de'iyaa haasayay Aa nashechchee. 26 S'illo Asay
 bare shooruwaa zoriidde, suure ogiyaa kaaletsee; shin iitatuwaa
 ogii tumuwaappe haassee. 27 Azalla Asay shankkatiide aheedda
 ashuwaa katsenna; shin min ootsiide demeedda uray bare

duretaw bonchchuwaa immee. 28 S'illotetsaa ogiyaan de'uu de'ee; he ogiyaan hayk'k'uu baawa.

13 Eranchcha na'ay bare aawuwaa seeraa sisee; shin k'iliic'iyaaawe seeraa sisenna. 2 Asay bare doonaappe kesiyaa k'aalan lo"obaa akkee; shin ammantennawanttu makkalabaa amottiino. 3 Bare doonaa naagiyaa uray bare shemppuwaa naagee; shin ellekka haasayiyaa uray barena d'ayissee. 4 Azallay amottee; shin ayaanne demmenna; shin minniide ootsiyaawanttu kallana. 5 S'illo asatuu wordduwaa haasayaa is's'iino. Shin iita asatuwaa haasayay yeellayeenne kawushshee. 6 Suure de'uwaa de'iyaa uraa Aa s'illotetsay naagee; shin nagaranchchaa Aa nagaray kunddissee. 7 Barena dure malatissiyaa Asay de'ee; shin aw ayaynne baawa; haray k'ay barena hiyyeesaa malatissiyaawe de'ee; shin aw daro duretay de'ee. 8 Asay bare shaluwaan bare shemppuwaa wozanaw danddayee; shin hiyyeesaa yashissiyaawe baawa. 9 S'illotuwaa s'omppii pooc'umi poo'ee; shin iitatuwaa s'omppii to'ana. 10 Otoruu walassaa yelee; shin zoriyaa akkiyaawanttu aad'd'eeda eranchcha. 11 Daaburi bayinnan demmeedda miishshay ellekka d'ayee; shin min ootsiide demmeedda duretay, dari dariide bee. 12 Koyiyaawe polettennaan gam"iyaawe kayyoyee; shin amotteeddawe polettiyaawe nashechchee. 13 Zoriyaa kad'iyaa uray metuwaan gelee; shin azazuwaa bonchchiyaa uray saruwaan de'ana. 14 Aad'd'eeda eranchchay immiyaa timirttii de'uwaa pultto; hewe Asay hayk'k'uwaa p'iriyaappe kessi akkanaw maaddee. 15 Akeekay de'iyaa uray bonchchetee; shin ammanettennan aggiyaawe bashshaw afee. 16 C'inc'c'a Asay ubbay eran ootsee; shin boozay bare boozatetsaa k'onc'c'issee. 17 Asay kiitteedda iita kiitanchchay, metuwaan geliino; shin

ammantsiyaa asatuu kiitteeddawe, sarotetsaa ahiino. 18 Seeraa is'siyaa Asay hiyyeeseenne yeellatee; shin seerina sisiyaa uray bonchchete. 19 Amotteeddawaa demmiyaawe loytsi nashechchee; shin iitatu iitaappe haakkanaw koyikkino. 20 Aad'd'eeda eranchcha asatuwaana hamettiyaa Asay aad'd'eeda eranchcha gidee; shin booza asatuwaana hamettiyaa Asay metuwaan gelee. 21 Nagaranchchatuwaa iita kaac'ay kaallee; shin s'illotuu lo"o oosuwaa woytuwaa akkana. 22 Lo"o Asay bare naanatuwaa naanatuwaa laatissee; shin nagaranchchaa duretay s'illoo dagattee. 23 Hiyyeesaa goshshay daro katsaa ayifanaw danddayee; shin suure pirdday pac'c'eeddawaa gaasuwaan d'ayee. 24 K'ayis'eeriyaan wad'd'anaw k'arettiyaa uray bare na'aa is's'ee; shin bare na'aa siik'iyaa uray minniide seeree. 25 S'illuu Aa uluu kallana gakkanaw mee; shin nagaranchchay koshattee.

14 Aad'd'eeda eranchcha mishirata bare golliyya kees's'aw; shin boozata bare golliyya bare kushiyan kolaw. 2 Suure hamettiyaa Asay Med'inaa Godaw yayyee; shin bare ogiyaa geellayiyaa asay Med'inaa Godaa kad'ee. 3 Booza haasayay Aa zokkiyaw S'am"aa ayee; shin aad'd'eeda eranchchatuwaa ins's'arssay untuntta naagee. 4 Booratu bayinna saan yeesii mela de'ee; shin new goshiyaa wolk'k'aama booratu de'ooppe, ne yeesiyaan katsay kumee. 5 Ammanettiyaa markkay ubbaa gede tumuwaa odee; shin wordduwaa markkay wordduwaa s'alala haasayee. 6 K'iiliic'iyaa aad'd'eeda eratetsaa koyee; shin demmenna; akeekay de'iyaa Asay eratetsaa demmanawe Aa waayissenna. 7 Booza asaappe haakka; yaw gooppe, neeni Aa haasayaappe eraa demmakka. 8 C'inc'c'a Asay bare ootsiyaawaa eriyaa diraw, aad'd'eeda eranchcha; shin booza Asay ayinne

erennankka eriyaawaa malatiyaa diraw c'immee. **9** Boozatuu nagaraa ootsiide, kayyottiyaawaa aggiide k'ilic'iino; shin suuretuu barenttu nagaray atto geetettanawaa koyiino. **10** Bare wozanaa kayyuwaa izaawu eree; Aa nashechchaakka ooninne aanana kos's'enna. **11** litatuwaa Gollii kolettenna; shin suuretuwaa gollii minniide de'ana. **12** Asaw likke malatiyaa ogii de'ee; shin biina, Aa wurssetsay hayk'k'uuwan kessi yeggee. **13** Miichchankka wozanay kayyotti eree; nashshechchaa wurssetsaykka kayyuwaa gidanaw danddayee. **14** lita Asay bare iita oosuwaa gatiyaa akkana; lo"o asaykka bare lo"o oosuwaa gatiyaa akkana. **15** Booza Asay ubbaa ammanee; shin c'inc'c'ay akeekiide tanggee. **16** Aad'd'eeda eranchcha asay Med'inaa Godaa yayyee; iitaappekka haakkee; shin boozay alaalle geenanne elleellee. **17** Elle hank'k'ettiyaa asatuu booza oosuwaa ootsiino. Shin c'inc'c'atuu danddayanchcha. **18** Boozatuu barenttu boozatetsaa gatiyaa akkiino; shin c'inc'c'atuu eratetsaa kallachchaadan wotsanawantta. **19** lita asatuu lo"o asatuwaa sintsan hokkiide, maarotaa woosana. Nagarachchatuukka s'illotuwaa penggiyaan hokkana. **20** Hiyyeesay bare shooruwankka dosettenna; shin duretoo daro laggetuu de'iino. **21** Bare shooruwaa kad'iyaa Asay nagaraa ootsee; shin hiyyeesaa maaddiyaawe anjjettedawaa. **22** litabaa mak'ettiyaawanttu baliino gidikkinoo? Shin lo"obaa ootsanaw halchchiyaawanttu tumatetsaanne aggena siik'uwaa demmiino. **23** Minniide ootsiyaawaan ubbaan go"ay de'ee; shin c'oo mela haasayay hiyesatetsaa s'alala ayee. **24** Aad'd'eeda eranchchattoo untunttu duretetsay kallachchaa; shin boozatuu barenttu boozatetsaa gujji gujjiide boosiino. **25** Tumu markkay shemppuwaa ashshee; shin wordduwaa markkay baletsee. **26** Med'inaa Godaw yayyiyaa uraw mino geessuu

de'ee. I Aa naanatookka bak'atiide attiyaa sa'aa gidanawaa.
 27 Med'inaa Godaw yayyiyaawe de'uwaaw pultto; hewaa diraw,
 Med'inaa Godaw yayyiyaawe hayk'k'uwaaw p'iriyaappe ashee.
 28 Kaatiyaa gitatetsay I mooddiyaa asaa c'oratetsaana; shin I
 mooddiyaa Asay d'ayooppe, ikka patsenna. 29 Danddayanchcha
 asaw wolk'k'aama akeekay de'ee; shin elle hank'k'ettiyaa
 Asay bare boozatetsaa k'onc'c'issee. 30 Woppu geedda
 wozanay bollaa pas'a wotsee; shin k'anaatii bollow ajaajjiyaa
 harggiyaa mala. 31 Hiyyeesatuwaa naak'k'iyaa Asay untuntta
 Med'd'eeddawaa c'ashee; shin metootanchchatoo keekkiyaa
 Asay S'oossaa bonchchee. 32 litatuu barenttu iita oosuwaan
 kunddana; shin s'illotuu barenttu suuretetsan hayk'k'uwaappe
 naagettana. 33 Akeekanchcha asaa wozanaan aad'd'eeda
 eratetsay kumeedda; shin boozatuu aad'd'eeda eratetsaa
 ayaanne erikkino. 34 S'illotetsay itti kawutetsaa asaa d'ok'k'u
 d'ok'k'u ootsee; shin nagaray ay asanne kawushshee. 35
 Kaatii eranchcha k'ooman nashettee; shin yeellayiyaa oosuwaa
 ootsiyaa k'ooma hank'k'etsee.

15 Liik'o zaaruu hank'k'uwaaw zarbbissee; shin poddolla
 k'aalay hank'k'uwaaw dentsetsee. 2 Aad'd'eeda eranchchaa
 ins's'arssay eraa loytsee; shin boozatuwaa doonay boozatetsaa
 pulttee. 3 Med'inaa Godaa ayifetuu ubbasaa s'eelliino; iitaa
 ootsiyaawanttakka lo'uwaaw ootsiyaawanttakka be'iino. 4 Liik'o
 haasayay de'uwaaw mitsaa mala; shin c'imiyaaw haasayay ayaanaa
 mentsee. 5 Booza Asay bare aawuwaa seeraa kad'ee; shin bare
 aawuwaa seeraa akkiyaa Asay c'inc'c'a. 6 S'illo uraa golliyaan
 daro miishshay de'ee; shin iitaw geliyaa miishshay metuwaa
 ayee. 7 Aad'd'eeda eranchchatuwaa doonay eraa zeree;
 shin boozatuwaa wozanay hewaa mala gidenna. 8 Med'inaa

Goday iitatuwaa yarshshuwaa shenetee; shin suuretuwaa woosay Aa nashechchee. 9 Med'inaa Goday iita asatuwaa hemetaa shenetee; shin s'illotetsaa kaalliyaawantta I siik'ee. 10 Suure ogiyaa aggeeda asaa iita muruu naagee; seeraa is'siyaa Asay hayk'k'ee. 11 Duufuunne bashshay Med'inaa Godaa sintsan k'onc'c'iyaan beettiino. Yaatina, asaa wozanaa k'ofay waan aappe geemmanee? (Sheol h7585) 12 K'iliic'iyaa Asay seeriyaawaa dosenna; aad'd'eeda eranchchatuwaappekka zoriyaa oochchenna. 13 Wozanay nashetina, som"ii poo'ee; shin wozanay kayyotooppe, he ayaanay me"ee. 14 Akeekiyaa wozanay de'iyaa Asay eratetsaa koyee; shin boozatuu barenttu boozatetsan nashettiino. 15 Hiyyeesatuwaa de'uu ubbaa gallassikka baas'e. Shin nashetiyaa asatuu ubbaa gedekka barenttu de'uwaan aliino. 16 Walassay de'iyaa wolk'k'aama ak'uwaappe Med'inaa Godaa yashshatetsay de'iyaa guutsabay keeka. 17 Walassay de'iyaa saan mod'd'o ashuwaa maanaappe siik'uu de'iyaa saan santsaa miyaawe keeka. 18 Hank'k'ettiyaa Asay walassaa kessee; shin hank'k'ettanaw elleellenna Asay walassaa irs's'issee. 19 Azalla uraa metuu Aa ogiyaa ubbaan aguntsa dirssaa mala; shin suure uraa ogii dembbaa. 20 C'inc'c'a na'ay bare aawuwaa nashechchee; shin booza na'ay bare aato kad'ee. 21 Wozani bayinna Asay bare boozatetsan nashettee; shin wozanaama Asay likkebaa ootsee. 22 Zoretay d'ayooppe, halchcheeddawe polettenna; daro zoriyaawanttu de'iyaa saan halchcheeddawe polettee. 23 Ooshetteeddawoo likke zaaruwaa zaariyaawe he uraa nashechchee; haasayaa likke wodiyaan haasayiyaawe ayiba lo"obee! 24 Aad'd'eeda eranchchay bollaw kaaletsiyaa de'uwa ogiyaan hametteeppe attina, duge duufuwaa wotsiyaa ogiyaan hamettenna. (Sheol h7585) 25 Med'inaa

Goday otoranchchatuwaa golliiyaa kolana; shin am"atii zawaa naagee. 26 Med'inaa Goday iitatuwaa k'ofaa shenetee; shin geeshsha k'aalay Aa nashechchee. 27 Wordduwaan wod'iyaa demmanaw jaamiyaa Asay bare soo asaa bolla metuwaa ayee; shin mattaayiyaa is's'iyaa Asay pas'a de'ana. 28 S'illo Asay haasayanaappe kasetiide k'oppee; shin iitatuwaa ins's'arssay palabaa pulttee. 29 Med'inaa Goday iitatuwaappe haakkee; shin s'illotuwa woosaa sisee. 30 Pashikkiide s'eelliyaa s'eelay wozanaa nashechchee; mishiraachchuwa oduukka bolla patsee. 31 De'uwa immiyaa zoriyaa sisiyaa Asay aad'd'eeda eranchchatuwaana ittippe de'ana. 32 Seeraa is's'iyaa Asay barena k'ohee; shin seeraa akkiyaa Asay akeekaa demmee. 33 Med'inaa Godaw yayyiyaawe asaa aad'd'eeda eratetsaa tamarissee; bonchchettana koyeedda Asay koyiro barena kawushshanaw koshshee.

16 Asay bare wozanaan halchchee; shin likke zaaruu Med'inaa Godaappe beettee. 2 Asay ootsiyaa oosuwa ubbay aw likke malatee; shin Med'inaa Goday koyiro dendduwaa k'ofaa yiggi s'eellee. 3 Ne ootsiyaawaa ubbaa hadaraa Med'inaa Godaw imma; yaatooppe, neeni halchcheeddawe polettana. 4 Med'inaa Goday med'd'eedawaa ubbaa bare halchchoo med'eedda; hanintokka makkalanchchatuwaa wurssetsay bayetsaa. 5 Med'inaa Goday otorettiyaa ubbaa shenetee; untunttu murettanan attikkino. 6 Aggena siik'uwaaninne ammanettiyaawaan nagaray atto geetettee; Asay Med'inaa Godaw yayyiyaawaan iitabaa ootsennan naagetee. 7 Asaa hametay Med'inaa Godaa nashechchiyaawaa gidoope, he uraw bare morkkatuwaanakka saro de'anaadan, S'oossay ootsee. 8 S'illotetsan beettiyaa guutsabay wordduwaan

demmiyaa daro wod'iyaaappe keeka. 9 Asay bare wozanaan bare ootsanabaa halchchee; shin halchchuu Med'inaa Goday maaddina polettee. 10 Kaatii S'oossaappe akkeedda maatan pirddee; pirdiidde I balena. 11 Miizaanatuunne makkiyaa miishshatuu ammantsiyaawantta gidanaadan, Med'inaa Goday koyee; zal"iyaawaa ubbaan c'imuu de'ennaadan koyee. 12 Kaatetuu bayzzuwaa oosuwaa shenetiino; ayaw gooppe, untunttu kawutetsaa araatay s'illotetsan ek'k'ee. 13 Kaatetuu s'illo ins's'arssan nashettiino; tumuwaa haasayaawanttakka dosiino. 14 Kaatiyaa hank'k'uu hayk'k'uwaa kiitanchchaa mala; shin aad'd'eeda eranchcha Asay hank'k'uwaa irs's'issanaw awuddashee. 15 Kaatiyaa som"ii pashikkooppe, hewe simmi de'uwaa. I nashshiyaawe bad'd'eesaa iraa ahiyaa shaariyaa mala. 16 Aad'd'eeda eratetsaa demmiyaawe work'k'aa demmiyaawaappe keeka; akeekaa demmiyaawe biraa demmiyaawaappekka aad'd'ee. 17 Suuretuu biyaa ogii iitay de'iyaasaappe haakuwaana aatsee; bare hemetaa naagiyaa uray bare shemppuwaa naagee. 18 Otoruwaa geeduwaa bashshay kaallee; ayyuwaa geeduwaakka kunddetsay kaallee. 19 Ayyiyaawanttuna zuppetiide, omooduwaa shaakki akkanaappe ashkke gidiide, hiyyeesiide de'iyaawe keeka. 20 Med'inaa Godaa k'aalaa loytsiide hayzziyaa uraw I ootsiyaawe ubbay injjetana; S'oossan ammanettiyaa uray anjjettedawaa. 21 Bare k'ofaan aad'd'eeda eranchcha gideedda Asay akeekanchcha geetettee; lo"o k'aalay eratetsaa gujje. 22 C'inc'c'a uraw eratetsay de'uwaa pulttuwaa mala; shin boozatuwaa seeriyaawe c'oo wodiyaawurssiyaawaa. 23 Aad'd'eeda eranchcha Asay haasayanaappe kasetiide k'oppee; Asay akkiyaa haasayaa haasayee. 24 Lo"o k'aalay eessaa ililuwaadan mal"ee; bollaakka

maaddeenne patsee. 25 Asaw suure malatiyaa ogii de'ee; shin wurssetsan hayk'k'oo gatsee. 26 Koshay Asay minniide ootsanaadan dentsetsee. 27 lita Asay iitabaa halchchee; Aa haasayaykka s'uuggiyaa tamaa mala. 28 Geella Asay walassaa dentsee; zigiriyaa Asay ammanettiyaa laggetuwaa shaakkee. 29 Makkala Asay bare shooruwaa c'imme; lo"o gidenna ogiyaw I Aa kaaletsee. 30 Bare ayifiyaa sim"iyaa Asay geellabaa k'oppee; bare mettershshaa sa"iide manddiyaa Asay iitabaa polee. 31 Puulummeedda huup'ii bonchcho kallachchaa; hewekka beettiyaawe s'illo de'uwwa de'ina. 32 Wolk'k'aama asaa gidiyaawaappe, hank'k'ettanaw elleellenna asaa gidiyaawe lo"a; daro katamatuwaa oliide oyk'k'iyawaappe, Asay bare huup'iyaa mooddiyaawe aad'd'ee. 33 Asay saamaa yeggee; shin Med'inaa Goday ubbabaa wurssetsaa k'achchee.

17 Walassay de'iyaa saan de'iyaa wolk'k'aama gibiraappe saruunne woppay de'iyaa saan mela ukitsaa pok'uwaa miyaawe keeka. 2 C'inc'c'a k'oomay bare godaa na'aa patsenna laafaa mooddee; yaatiide ishātuwaanna ittippe laatee. 3 Work'k'aynne biray taman paac'ettiyaawaadan, Med'inaa Goday asaa wozanaa paac'c'ee. 4 lita Asay iita uraa haasayaa sisee; worddanchchaykka makkalaa oduwaa hayzzee. 5 Hiyyeesatuwaa bolla k'iliic'iyaa Asay untuntta med'd'eedda S'oossaa boree; hara asaa gakkiiyaa metuwaan nashetiyaa Asay murettan attena. 6 Naanatuwaa naanatu c'imeedda asatoo kallachchaa; aawotuunne aayetuu barenttu naanaatoo bonchcho. 7 Daro lo"o haasayay booza uraw giigenna; hewaappekka aad'uwaa wordduwaa haasayay asaa mooddiyaawoo giigenna. 8 Mattayiyaa immiyaawoo mattaayii bitaa mala; I simmeedda sa'aa ubbay aw injjetee. 9 Naak'ettiide bare naak'uwaa gentsiyaa uray

siik'uwaa koyee; shin yewuwaa zaari zaariide wooc'iyaa uray,
 ammanettiyyaa laggetuwaa shaakkee. 10 Boozay s'eetu gede
 lissuwaan shoc'ina eriyaawaappe akeekay de'iyaa Asay c'oo
 seerina eray aad'd'ee. 11 lita Asay makkalabaa s'alala koyee;
 hewaa diraw, mek'etsi bayinna kaappuu Aa bolla kiitettana. 12
 Boozatetsay oyk'k'eedda uraanna gakketiyaawaappe maratuwaa
 bonk'k'i akki diggeedda maahattina gakketiyaawe keeka. 13
 Lo"uwaa ootseeddawaa kushiyyaa iitaa zaariyyaa uraw iitay
 Aa sooppe ubbakka kichchenna. 14 Walassay doommiidde,
 zeeruwa d'uussiyyaa haatsaa mala; hewaa diraw, walassaappe
 kasetaade palumiyyaa agga. 15 Nagaranchchaa s'illissiyaawenne
 s'illuwaa bolla pirddiyaawe untuntu laa"uukka Med'inaa Godaa
 sheneyiyyaa oosuwa. 16 Akeekaakka demanaw amuu aw
 bayinnaan de'ishshin, booza kushiyan de'iyaa Miishshay Aa ayaa
 maadanne? 17 Laggii ubbaa wodekka siik'ee; ishaykka metuwaa
 wode maaddanaw yelettee. 18 Akeekay pac'c'eedda Asay erenna
 uraa ac'uwaa c'igganaw waasiyyaa gelee. 19 Walassaa dosiyyaa
 Asay nagaraa dose; ubbaa gede c'ee'ettiyyaa Asay bayetsaa
 bare bolla s'eese. 20 Geella k'ofay de'iyaa Asay lo"obaa
 demmenna; c'immiyaawaa haasayiyaa asaykka metuwaan
 gelee. 21 Booza na'aa yeleedda aawuu kayyottee; booza na'aa
 aawoo nashechchay baawa. 22 Wozanay nashettiyaawe asaw
 lo"o d'ale; shin kayyottiyyaa ayaanay asaw wolk'k'aa d'ayissee.
 23 lita Asay pirddaa geellayanaw geeman mattaayiyaa akkee. 24
 Akeekay de'iyaa uray aad'd'eeda eratetsaa sintsan wotsiide bee;
 shin booza ayifii biittaa sa'aa yuushshuwaa yuuyyiide s'eellee. 25
 Booza na'ay bare aawuwaa kayyoyee; barena yeleedda aatokka
 zil"issee. 26 S'illo asaa muriyaawe, suure asaakka dechchiyaawe
 lo"a gidenna. 27 Amareeda k'aalaa haasayiyaa Asay eranchcha;

woppa ayyaanay de'iyaa asaykka akeekanchcha. 28 Booza uray c'o'u gooppenne bare doonaa barooppe, eranchcha malatee.

18 Shaakkettanaw koyiyaa Asay bare amuwaa kaallee; lo"o era ubbaakka p'alk'k'ee. 2 Boozay bare k'ofaa k'onc'c'issanawaa s'alala dosiyaawaappe attina, hara asaappe era akkanaw dosenna. 3 litatetsay yiyaa wode, kad'ii, kawushshayne yeellay Aa kaalliide yi aggiino. 4 Asaa doonaappe kesiyaa haasayay c'iimmo haatsaa mala; aad'd'eeda eratetsaa pulttuukka goggiyaa haatsaa mala. 5 Bayzzanchchaa maaddiide, s'illuwaa pirddaa geellayiyaawe lo"a gidenna. 6 Booza Asay bare haasayan walassaa dentsee; Aa doonaappe kesiyaa k'aalay Aa bolla s'am"aa s'eese. 7 Booza asay, haasayiidde barena k'ohee; Aa haasayay gitiyaa gidiide, Aa oyk'k'ee. 8 Zigirssaa k'aalay mal"o k'umaa mala; nashechchiide duge ganjiyaa gakkee. 9 Bare ootsiyaa oosuwaan azalliyaa Asay bayzziyaa uraappe ayinne dummatenna. 10 Med'inaa Godaa suntsay mino gimbbiyaa mala; s'illo Asay yaa wos's'iide saro attana. 11 Shin dure asatoo untunttu duretetsay yuushshuu gimbbetteedda katamaa mala; untunttu k'ofaan untunttu duretetsay mino dirssaadan untuntta naagiyawaa malatee. 12 Asay kunddanaappe kase Aa wozanay oorettee; bonchchettiyaawaappekka bare huup'iyaa zik'k'i ootsiyaawe sintsatee. 13 Sisennan de'iiddi zaariyaawe, hewe he uraw boozatetsanne yeella. 14 Asaa ayyaanay harggiyaa danddayanaadan maaddee; shin ayyaanay me"eretti kichchooppe, Aa ooni danddayanee? 15 Akeekanchcha asatuu tamaanaw loytsi koyiino; aad'd'eeda eray de'iyawaakka hayzziino. 16 Immiyaawe immiyaawoo ogiyaa dooyee; wolk'k'aama asaanakka erissee. 17 Kasetiide daannan mootiyaa uray baaligaaray yiide Aa oochchana gakkanaw, ubbaa gedekka

he uray s'illuwaa malatee. **18** Saamaa yeggiyaawe palumiyaa te"ee; laa"u wolk'k'aama baaligaaratuwaakka shaakkee. **19** Naak'etteedda ishay gimbbetteedda katamaappe aad'd'iide minnee; Aa palumiikka birataa gordduwaa mala. **20** Bare doonaan haasayeeddawaappe Asay bare ganjiiyaa kuntsee; bare ins's'arssaappe keseeddawaan kallee. **21** Neeni haasayeeddawe neena wotsee woy wod'ee; hewaa diraw, neeni ne haasayaa gaasuwaan yiyaawaa akkanaw de'aassa. **22** Machchato demmeedda Asay lo"obaa demmeedda; he uray Med'inaa Godaankka nashettee. **23** Hiyyeesaa Asay awuddashiide haasayee; shin durii peenuk'k'eetiide zaaree. **24** Daro laggii de'iyaa Asay d'ayana; shin ishaappe aad'd'iide ammantsiyaa laggii de'ee.

19 Worddo haasayaa haasayiyaa boozaappe bare de'uwaan tooshii bayinna hiyyeesaa Asay keeka. **2** Eri bayinna seelay lo"a gidenna; hamettiidde elleelliyaa uraykka wora bee. **3** Itti itti Asay bare boozatetsan bare de'uwaa bayzzee; yaatiide k'ay Med'inaa Godaa bolla yilotee. **4** Duretetsay daro laggetuwaa gujjee; shin hiyyeesatetsay de'iyaa laggetuwaakka duutsee. **5** Worddo markkay murettenan beenna; wordduwaa haasayiyaawanttukka kessi akkikkino. **6** Daro Asay mooddiyaa asaa sintsa koyee; c'oo immiyaa uraanna Asay ubbay dabbotee. **7** Hiyyeesaa asaa Aa ishatauu ubbay is's'iino; hewaappekka aad'uwaa Aa laggetuu aappe haakkiino; I untuntta awuddashiide kaallinakka, untunttu Aa gatsi oytsikkino. **8** Aad'd'eeda eratetsaa demmiyaawe barena siik'ee; akeekaa karihi ootsi oyk'k'yaawe lo"obaa demmee. **9** Worddo markkay murettenan attena; wordduwaa haasayiyaawekka d'ayana. **10** Booza uraw ishalo de'uu bessena; hewaappekka ayilii kaappotuwaaw mooddiyaawe iitaa daree. **11**

Aad'd'eeda eratetsay asaw danddayaa immee; bayzreedda uraw atto giyaawekka bonchchissee. 12 Kaatiyaa hank'k'uu gaammuwaa guduwaa mala; shin Aa sabay maataa aac'issiya ketterssaa mala. 13 Booza na'ay bare aawuwaa d'ayissee; walassanchcha machchataakka gollii ubba gedde s'okiyaa s'okuwaa mala. 14 Itti Asay golliyaanne mas'uwaa bare aawuwaappe laattanaw danddayee; shin akeekanchcha machchato Med'inaa Goday immee. 15 C'oo zolppakkattiyaa uraw gem"ishuu yee; oosuwaa ootsenna Asay koshattee. 16 Azazuwaa naagiide ootsiyaa asay, bare shemppuwaa naagee; shin sheneko giyaa Asay hayk'k'ee. 17 Hiyyeesaw keekkiyaa Asay Med'inaa Godaw tal"ee; I he lo"o oosuwaa ac'uwaa c'iggee. 18 Simmiyaa hidootay de'ishiina, ne naanatuwaa seera; seerana d'ayooppe, neeni untuntta bayzzaadda. 19 Hank'k'uwaa suulliyaa Asay bare gatiyaa akko; Aa agga; neeni Aa ashshiyaawaa gidooppe, harattuwaakka neeni Aa hewaadan ootsanawe attena. 20 Zoriyaa sisa; timirttiyaakka akka. Yaatooppe, neeni wurssetsan aad'd'eeda eranchcha gidanassa. 21 Asay darobaa halchchee; shin Med'inaa Goday geeddawe polettee. 22 Asaappe koyettiyaawe aggena siik'uwaa; worddanchcha gidanaappe hiyyeesaa gidiyaawe keeka. 23 Med'inaa Godaw yayyiyaawe de'oo kaaletsee; aw yayyiya Asay kalliide de'ee; iitabaykka Aa bochchenna. 24 Itti itti Asay daro azalla; wos'iyaan tusheedda sooluwaakka pude baaranaw waayettee. 25 Neeni k'iliic'iyawaa shoc'ooppe, akeekay pac'c'eeddawe c'inc'c'atetsaa tamarana; akeekanchcha asaa neeni seerooppe, I eratetsaa demmana. 26 Bare aawuwaa bonk'k'iyaa na'ay, bare aatokka sooppe kessiide yederssiyaa na'ay, he na'ay yeellaanne kawushshaa ahiyaa na'aa. 27 Ta na'aw, neeni zoriyaa sisiyaawaa aggeedawaa gidooppe,

eraw zokkiyaa zaaraadda. 28 Worddo markkay suure pirddaa bolla k'iliic'ee; iita asaa doonay iitatetsaa gujjiide mittee. 29 K'iliic'iyaawanttoo pirdday, boozatookka wad'ay koshshee.

20 Daro matsoyiyaa ushshaa ushiyaawe daro bidiseenne walassee; matsottiyaa Asay wozanay pac'c'eedda asaa. 2 Kaatiyaa hank'k'uu gaammuwaa gudetsaa mala; Aa yiloyiyaa Asay bare shemppuwaa bolla pirddee. 3 Palumiyaappe gas'an de'iyaaawe aawoo bonchcho; shin booza Asay ubbay walak'ettanaw elleellee. 4 Azalla goshshanchchay wodiyaa naagiide goshenna; hewaa diraw, katsaa c'akkiyaa wode I woossee; shin ayaakka demmenna. 5 Asaa wozanaa halchchuu c'iimmo ollaa gidдон de'iyaa haatsaa mala; shin wozanaama Asay hewaa duuk'k'iide kessee. 6 Daro asatuu barenttu keekkatetsaa odiino; shin tumu ammanettiyaa asaa demmanawe oonee? 7 S'illo Asay tooshii bayinna de'uwaa de'ee; Aa kaalliide, Aa naanatuukka anjjettedawantta. 8 Kaatii pirddanaw bare kawutetsaa araatan utteedda wode, iita ubbaa bare ayifiyaan hark'k'iide kessee. 9 «Ta wozanaa geeshshaad; taanan nagarikka baawa» yaaganaw danddayiyaa Asay de'aneeshsha? 10 Med'inaa Goday wordduwaa miizaanan yiggiyaawanttanne likke gidennaban makkiyaawantta is's'ee. 11 Na'ay geeshshanne suure gidiyaawe I ootsiyaa oosuwaan erettee. 12 Sisiyaa haytsaanne s'eelliyaa ayifiyaanne, untuntta laa"uwaakka Med'inaa Goday med'd'eedda. 13 Gem"ishuwaan ne wodiyaa wurssoppa; neeni hiyyeessana. Beegotta; yaatooppe, neeni katsaa kallana. 14 Shammiyaa asay, «K'ohee! K'ohee!» yaagee; shin beeddawaappe guyyiyaan, «geluwaan shamaad» yaagiidde c'ee'et'etee. 15 Eray kumeedda haasayay work'k'aappekka ink'k'uwaa giyaa daro al"o shuchchaappekka aad'd'eeda al"obaa. 16 Erenna asaw waasiyaa

geliyaa uraa mayuwaa k'aari akkite; imatsaa asaw waasiyaa
geliyaa uraa mayuwaa oyk'k'ite. **17** Wordduwaan demmeedda
katsay asaa mal'ee; shin ak'i kesiidde, doonaa gidдон
shafiyaadan hanee. **18** Zoriyaa akkaade ne halchchiyaawaa
halchcha; zoriyaa akkenan de'aadde olaw booppa. **19** Zigiriyaa
Asay s'uuraa gentsenna; hewaa diraw, odanchcha uraanna
gakkettoppa. **20** Asay bare aawuwaa woy bare aato shek'k'ooppe,
Aa de'uwaaw s'omppiyaa d'ip'p'i go d'uman to'ana. **21** Koyruwan
ellekka shiik'eedda ak'uu wurssetsan anjettenna. **22** New iitaa
ootseedda uraw, «taanikka aw iitaa ootsana» gooppa; Med'inaa
Godaan ammanettaade naaga; I neena ashshana. **23** Med'inaa
Goday laa"u k'ommo miizaanatuwaa shenetee; wordduwaa
miizaanatuukka Aa nashechchikkino. **24** Asay baanaw bessiyaa
ogiyaa Med'inaa Goday kaaletsee; yaatina, Asay bare de'uwaan
baana ogiyaa wootiide akeekanaw danddayii? **25** Ittibaa
elleelliide, «Hawaa taani S'oossaw immaad» gi diggiyaawenne
guyyeppe zink'k'ottiyaawe, hewe asaa oyk'k'iyaa p'ire. **26**
Aad'd'eeda eranchcha kaatii makkalanchchatuwaa shaakkiide
eree; I untuntta k'aretennaan muree. **27** Asaa ayyaanay Med'inaa
Godaw s'omppiyaa; hewaa diraw, I nu gidдо asatetsaa ubbaa
pilggi s'eellee. **28** Aggena siik'uunne ammanettiyaawe kaatiyaa
naagiino; Aa kawutetsaa araatay aggena siik'uwaan minnee.
29 Yalagatuwaa bonchchuu untunttu wolk'k'aa; c'imatookka
untunttu puuluntsay untunttoo bonchchuwaa. **30** Mino muruu
iitatetsaa shoddee; wad'd'iyaaawe iita wozanaa laammanaw
danddayee.

21 Kaatiyaa wozanay Med'inaa Godaa kushiyaanna; I Aa
wozanaa goggiyaa haatsaa zaariyaawaadan, bare koyeeddasaa
zaaree. **2** Asay ootsiyaawe ubbay izaawoo likke malatee;

shin Med'inaa Goday Aa wozanaa k'ofaa paac'c'ee. 3
 Yarshshuwaa yarshshiyaawaappekka aatsiide, s'illobaanne
 suurebaa ootsiyaawaa Med'inaa Goday dose. 4 litatuu
 otorettiyaawaaninne ayyiyaawan erettiino; hewekka nagaraa. 5
 Mino oosanchchaa halchchuu dureyee; shin elleelliyaa ubbay
 hiyyeessana. 6 Worddotiide dagayeedda daretay penttuwaa
 suuluwaadan d'ayee; hewaa koyiyaawanttu hayk'k'uwaa koyiino.
 7 litatuu suurebaa ootsanaw is's'iyaa diraw, untunttu makkala
 oosuu untuntta akkiide bee. 8 Bayzzanchchatuu geella ogiyaan
 hamettiino; shin geeshshatuu suurebaa ootsiino. 9 Walak'ettiyya
 machchattinna itti golliyaan de'iyawaappe he golliyya kashaan
 de'iyaawe keeka. 10 litatuu iitabaa ootsanaw amottiino; barenttu
 shoorotoo k'arettikkino. 11 K'iliic'iyawe mureteedda wode,
 wozanay pac'c'eedda uray aad'd'eeda eraa tamaaree; k'ay
 wozanaama uray tamaariide, eraa demmee. 12 S'illo S'oossay
 iitatuwaa son oosettiyaawaa ubbaa be'ee; untuntta aatsi
 yeggiide d'ayissee. 13 Hiyyeesaa waasuwaa sisanaappe
 giide, bare haytsaa tuc'c'iyaa uray, ikka waassana; alliyaawe
 d'ayana. 14 Geeman immiyaa imuu hank'k'uwaa doshissee.
 Afilaa gidduwaana immeedda mattaayii suulo hank'k'uwaa
 irs's'issee. 15 Suure pirdday pirddettedda wode, hewe s'illoo
 nashshechchaa; shin iitaa ootsiyaawanttoo dagama. 16 Akeeka
 ogiyaappe haddireedda uraa hayk'k'uu naagee. 17 Aad'o
 injjiyaan de'ana giyaa uray mank'k'ee; woyniyaa eessaanne
 zayitiyya dosiyaa Asay durettena. 18 Itti itti gedenne S'oossaa
 asatuwaa ashshanaw iita asatuu muretiino; ammanettena
 asatuukka suure asatuwaa diraw muretiino. 19 Walak'ettiyaanne
 yilotiyaa machchattinna de'anaappe bazzuwaan de'iyaawe
 keeka. 20 Wozanaama uraa son mal'o k'umaynne oyssay

minjjettee; shin booza Asay barew de'iyaaawaa ubbaa mi diggee. **21** S'illotetsaanne aggena siik'uwaa koyiyaa uraa laytsay aduk'k'ee; k'ay he uray s'illotetsaanne bonchchuwaa demmee. **22** Wozanaama Asay wolk'k'aama olanchchatuu de'iyaa katamaa oliide oyk'k'ee; untuntu ammanetteeda mino geessuwaakka laalee. **23** Bare doonaanne bare ins's'arssaa naagiyaa Asay barena metuwaappe naagee. **24** Otoresitiyaanne ayyiyaa Asay k'iliic'iyaaawaa geetettee; I otoranchcha gideedda diraw, asaw k'oppenna. **25** Azallaa amuu wod'ee; ayaw gooppe, I ootsanaw koyenna. **26** Azallay gallassaa kumentsaa darobaa demmanaw amottee; shin s'illuu barew ashshenan immee. **27** S'oossay iitatuwaa yarshshuwaa shenettee; hewaappekka untuntu aw iita k'ofaan shiishshiyaa yarshshuwaa aatsi shenettee. **28** Worddo markkay d'ayana; shin k'oppiide akeekan haasayiyaa uraa haasayay akettana. **29** lita Asay tawaa s'alalay likke gee; shin suure Asay yuushshi k'oppee. **30** Asay bare aad'd'eeda eratetsan, akeekaaninne zoriyaan Med'inaa Godaana ek'ettanaw danddayenna. **31** Olaw paraa kooranaw danddayettee; shin olaa s'oonissiyaawe Med'inaa Godaa.

22 Lo"o suntsay daro duretetsaappe aad'd'ee; sabettiyaawekka biraappenne work'k'aappe aad'd'ee. **2** Duriyaanne mank'k'uwaa ubbaakka Med'inaa Goday med'd'eedda; hewan untuntu laa"uukka k'ara. **3** C'inc'c'a Asay iitaa be'iide, k'osetti aatsee; shin akeekay pac'c'eedda Asay metuwaan geliide k'ohettee. **4** Neeni ashkke gidooppenne Med'inaa Godaw yayyooppe, duretetsaa, bonchchuwaanne de'uwaa demmana. **5** lita uraa ogiyaan aguntsayinne p'irii de'ee; shin barena naagiyaa Asay untuntuppe haakkee. **6** Na'ay waaniide de'ana bessinto tamarissa; yaatooppe, I c'imiidekka hewaa aggena. **7** Durii hiyyeesaa

mooddee; tal"i akkeedawe tal"iyaa immeeddawoo ayile gidee. 8
 Nagaraa zeriya uray waayiyaa c'akkee; haratuwaa I tuggayiyaa
 tugga s'am"ay me"enna. 9 Keeka Asay bare k'umaappe
 hiyyeesaw c'oo immiyaa diraw anjettana. 10 K'iliic'iyaa asaa
 kessa diggooppe, palumii, walassayne borii kichchana. 11 Neeni
 wozanaa geeshshatetsaanne keekaa haasayaa dosooppe, kaatii
 neenana dabbotee. 12 Med'inaa Goday eretetsaa naagee; shin
 worddanchchatuwaa k'aalaa I aatsi yeggee. 13 Booza asay,
 «Taani kare kesooppe, gaammuu taana maana; taana ogiyaan
 Asay wod'ana» yaagee. 14 Woshumiyaa mac'c'a mishirati
 doonay c'iimmo ollaa mala; Med'inaa Goday hank'k'etteedda
 uray Aa gidдон kunddee. 15 Na'aa wozanaa azallatetsay bak'k'i
 oyk'k'ee; shin k'ayis'eeriyaan muriyaawe aappe haassee. 16
 Barew mas'uwaa gujjana giide, hiyyeesaa naak'k'iyaawe duriyaw
 imuwaa immiyaawe laa"uukka hiyyeessana. 17 Ne haytsaa
 haa yeggaade, aad'd'eeda eranchchay odiyaawaa sisa; ne
 wozanaakka ta eraakko zaara. 18 Ayaw gooppe, untuntta
 ne wozanaan wotsooppenne ne doonaankka untunttu ubbaa
 hassayooppe, neeni nashettana. 19 Ne ammanuu Med'inaa
 Godaan gidana mala, taani neena hachchi tamarissaad. 20
 Taani new zoriinne eratetsay de'iyaa hattamu leemisaawaa
 s'aafoweshi! 21 Neena kiitteeddawoo neeni likke zaaruwaa
 zaarana mala, taani neena tumatetsaa tamarissaad. 22
 Hiyyeesatoo ayayne bayinna diraw, untunttuwaa bonk'k'oppa;
 chilootankka metootanchchatuwaa maataa d'ayissoppa. 23
 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday untunttu diraw mootettana;
 untuntta bonk'k'eeddawan takka I bonk'k'ana. 24 Hank'k'ettiyaa
 uraanna laggetoppa; hank'k'ettanaw elleelliyaa uraannakka
 zuppetoppa. 25 Neeni Aa hanuwaa meezetoope, guyyeppe

agganaw danddayakka. 26 Asaw ac'uwaa ta k'ans's'ana gaade
waasiyaa geloppa. 27 Neeni k'ans's'iyaawe d'ayooppe, ne
gisiyaa hiis'ay attenan, new de'iyaabay ubbay aketana. 28
Ne mayzza aawotuu tokkeedda beni zawaa shoddoppa. 29
Bare oosuwaa loohatetsan ootsiyaa asaa be'aaddi? I kaatetoo
ootseeppe attina, c'oo asatoo ootsenna.

23 Neeni asaa mooddiyaawaanna ittippe k'umaa maanaw
utteedda wode, ne sintsan de'iyaawaa loytsaade akeeka. 2
Neeni daro yora asaa gidooppe, naagetta. 3 I neena paac'c'anaw
danddayiyaa diraw, aad'd'eeda mal'o k'umaw yawunettoppa.
4 Durettanaw daabuoppa; hewaa mala keesiyaa agganaw
c'inc'c'a gida. 5 Hewaa mala duretetsay neeni s'eellishshin
d'ayana; k'efiyaa kessiide arggantsawaadan, saluwaa paallana.
6 Uuziyaa k'umaa mooppa; Aa mal'o k'umaakka maanaw
amottoppa. 7 Malatissanaw I neena, «Ma; usha» yaageeppe
attina, Aa wozanay neenanna de'enna. 8 Neeni meedda
laafa k'umaa c'ooshana; ne galataykka mela gidana. 9
Boozaw lo'obaa haasayoppa; ayaw gooppe, ne aad'd'eeda
era haasayaa I kad'ana. 10 Beni zawaa shoddoppa; k'ay
aawuu bayinna naanatuwaa gadiyaa zawaa sugoppa; 11 ayaw
gooppe, untuntta ashshiyaa S'oossay mino; I untuntu diraw
neenana mootettana. 12 Ne asttamaarii new odiyaawaa hayzza;
ne haytsaakka eraa k'aalaakko zaara. 13 Na'aa seerennan
aggoppa; neeni Aa k'ayis'eeriyaan wad'd'ooppe, I hayk'k'enna.
14 Neeni Aa k'ayis'eeriyaan wad'd'ooppe, Aa shemppuwaa
hayk'k'uwaappe ashshaasa. (Sheol h7585) 15 Ta na'aw, neeni
ne wozanaan aad'd'eeda eranchcha gidooppe, ta wozanaykka
nashettana; 16 ne ins's'arssay suurebaa haasayooppe, ta
wozanay nashettee. 17 Nagaranchchatuwaa k'anaattoppa;

shin ubbaa gede Med'inaa Godaw yayyiyaawaa aggoppa. 18 Yaatooppe new sintsanaw sa'ay keekkana; ne hidootaykka d'ayenna. 19 Ta na'aw, sisa; wozanaama gida; ne wozanaa suure ogiyaan wotsa. 20 Daro woyniyaa eessaa ushiyaawanttunanne ashuwaa muussaw yaaretiyaawanttuna zuppetoppa; 21 ayaw gooppe, matsottiyaawanttunne yoranchchatuu man'k'ana; gem"ishshuwaa daruu asaa wureedda c'urk'k'aa mayzzisee. 22 Neena yeleedda ne aabbu odiyaawaa sisa; ne aata akka ec'eedda wode kad'oppa. 23 Tumuwaa, aad'd'eeda eratetsaa, timirttiyaanne akeekaa shammappe attina, ubbakka zal"oppa. 24 S'illo na'aa aabbu loytsi nashettana; wozanaama na'aa yeleedda uraykka an hashshu gaana. 25 Ne aabbunne ne aata nashetino; neena yeleeddaan akka hashshu gu. 26 Ta na'aw, ta zoriyaa hayzza; taani haniyaawaadan hana. 27 Ayaw gooppe, woshumiyaa mishirata c'iimmo ollaa mala; c'aaratuwaa oyk'k'iyaa machchata akka un"aa ollaa mala. 28 Aa paannuwaadan k'osetta uttaade naagaw; ammanettena attuma asaa asaa gidдон darissaw. 29 «Woo!» giyaa waasuu oossee? Kayyuu oossee? Walassay oossee? Zuuzuntsay oossee? Gaasuu bayinnan madus's'iyaaawe oossee? Ayifii zo"iyaaawe oossee? 30 Woynniyaa eessaa ushiidde gam"iyaawanttussa gidennee? Walaketteedda woyniyaa eessaa ushi ushi be'iyaaawanttussa gidennee? 31 Woynniyaa eessay zo"eedda wode, Aa malay birilliyaa gidдон p'ooliyaa wode, ushishin walalattiidde geliyaa wode, Aa s'eelloppa. 32 Wurssetsan I shooshshaadan dukkee; mulumuk'k'e shooshshaadankka bare yishshaa puukkee. 33 Ne ayifii be'i erennawaa be'ana; ne wozanaykka suure k'oppanawunne haasayanaw danddayenna. 34 Neeni abbaa gidдон hobbii k'aatsiyaa markkabiyyaa s'eeran giseedda uraa mala gidana. 35 Neeni, «Unttuntu taana

dechcheeddino; shin taani k'ohettabeykke. Unttuntu taana wad'd'eeddino; shin taw erettibeenna. Hara ushshaa ushanaw taani awude denddandditaashsha?» yaagana.

24 Ta na'aw, iita asatuwaa mala gidaarikkitaashsha gooppa; untuntunna dabbotanawukka amottoppa; 2 ayaw gooppe, untunttu ubbaa gede makkalabaa mak'ettiino; barenttu ins's'arssan geniyaabaa haasayiino. 3 Gollii aad'd'eeda eratetsan kees'ettee; akeekankka minnee. 4 Eray de'ooppe, k'ol"uu al"obaaninne lo"oban ubbaan kumee. 5 Wozanaama uraw wolk'k'aama wolk'k'ay de'ee; eranchcha asaykka minotetsaa gujje. 6 Neeni olaw kesanaappe kasetaade halchchuwaa halchchanaw koshshee; daro zoriyaawanttu zoriyaan s'oonuu beette. 7 Boozay aad'd'eeda eratetsaa akeekanaw danddayenna; hak'a yaa'ankka odiyaawe ayinne baawa. 8 litaa ootsanaw halchchiyaa uray genanchcha geetettana. 9 Boozatetsaa k'ofay nagaraa; Asay k'iliic'iyaaawaa is's'ee. 10 Neeni metuwaa gallassi laafooppe, ne wolk'k'ay guutsa giyaawaa. 11 Hayk'k'anaw bessenaan, hayk'k'oo pirddiide afiyaawantta ashsha; wod'ana haniyaa wode c'o"u gaade s'eelloppa. 12 Neeni, «Nuuni hawaa eribeykko» yaagooppe, wozanaa eriyaawe I be'ennee? Ne de'uwaa naagiyaawe erennee? Asaa ubbaw Aa oosuwaa oosuwaadan zaarennee? 13 Ta na'aw, eessaa ma; eessay lo"a. Eessaa ililuu goggoc'c'uwaaan mal"ee. 14 Aad'd'eeda eratetsaykka hewaa mala; I ne shemppoo mal"o gidiyaawaa era. Neeni Aa demmiyaawaa gidoooppe, sintsanna yaana hidootay newaa; neeni akkana gaade hidootan naagiyaawekka d'ayenna. 15 S'illuwaa golliyaanne mas'uwaa bonk'k'anaw k'oppiyaa iita asaadan hanoppa. 16 S'illo Asay laappun gede kunddoopekka denddee; shin

iitatu metuwaan d'ayana. 17 Ne morkkii kunddiyaa wode
 nashettoppa; I d'ubettiyaa wodekka, «Hashshu!» gooppa. 18
 Neeni nashettoppe, Med'inaa Goday hewaa be'iide nashettana;
 Aa hank'k'ettiaawaakka aggi aggana. 19 litaa ootsiyaawanttu
 diraw hirggoppa; untunttu mala gidaarikkitaashsha gooppa.
 20 Ayaw gooppe, iita uraw sintsanna yaana hidootay baawa;
 iitatuwaa s'omppiikka to'ana. 21 Ta na'aw, Med'inaa Godawunne
 kaatiyaw yayya; untunttoo makkaliyaawanttunakka zuppetoppa.
 22 Ayaw gooppe, hewaa mala asatuwaa k'oppenna metuu gakkee;
 kaatiyaappenne S'oossaappe yaana metuwa oonee eriyaawe?
 23 Aad'd'eeda eranchchatuu gujjiidekka hawaadan yaageeddino:
 Pirdiidde maaddiyaawe lo"a gidenna. 24 Bayzzanchchaa,
 «Neeni bayzzabaakka» yaagiyaa daannaa Asay shek'k'ana;
 kawutetsatuukka Aa is's'ana. 25 Bayzzanchchaa muriyaawanttu
 loytsi nashettananne anjettana. 26 Suure zaaruwaa zaariyaawe
 dabbotoo malaataa mala. 27 Kasetaade ne gadiyaa ootsa;
 katsaakka zera; hewaappe guyyiyaan, ne golliyya kees's'a. 28 Ne
 shooruwaa bolla gaasuu bayinnan markkattoppa; ne doonaankka
 c'immoppa. 29 «I taw ootseeddawaadan, taani aw ootsana;
 taani aw Aa oosuwaa kushiyya zaarana» yaagoppa. 30 Taani
 itti gallassi, itti azallanne akeekay pac'c'eedda bitaniyya gaden
 de'iyaa woyniyaa turaa gidduwaana aad'aad. 31 Aad'd'iyaa
 wode, aguntsayinne sharafay goozi wotseedda; yuushshuwaan
 Shuchchaa gimbbiikka koleti kichcheedda. 32 Taani Aa be'eedda
 wode, k'oppaad; taani be'eeddawaappe timirttiyya tamaaraad.
 33 Neeni guutsaa lip'p'i ga; guutsaa gem"ishsha; ne kushiyaakka
 shiishshaade guutsaa shemppa akka. 34 Hewaappe guyyiyaan,
 hiyyeesatetsay paannuwaadan yaana; pac'aykka olaa miishshaa
 oyk'k'eedda asaadan puttu gaana.

25 Hawanttukka k'ay, Yihudaa Kaatiyaa Hizk'k'iyaaasa asatuu duuk'k'iide s'aafeedda Solomona leemisatwaa. **2** S'uuraa gentsiyaawe S'oossaw bonchcho; s'uuraa pilggiide kessiyaawe k'ay kaatetoo bonchcho. **3** Salotuwaa d'ok'k'atetsaanne sa'aa c'iimmatetsaa Asay gakkennawaadan, kaatetuwaa k'ofaakka Asay eranaw danddayenna. **4** Biraappe k'itaa digga; hewaappe guyyiyaan, wogaac'ii k'os's'iide, lo"obaa kessana. **5** Kaatiyaa sintsappe iitatuwaa digga; yaatoope, Aa kawutetsaa araatay s'illotetsan min ek'k'ana. **6** Kaatiyaa sintsa aad'd'iyaa wode c'ee'k'ettoppa; wolk'k'aama asatuwaappe gidduwaan sa'aa koyoppa. **7** Neepe gitatiyaa asaw sa'aa immanaw kaappuu neena dentsina kawushiyaawaappe, kaappuu neena, «Hawaakko d'ok'k'u ga» giyaawe new keeka. **8** Ne ayifiyaan be'eddawaa markkattanaw dabaabaa baanaw elleelloppa; ayaw gooppe, neeni markkatta simmina, hara Asay ne markkatetsay balaa gidiyaawaa k'onc'c'issooppe, neeni yeellatana. **9** Neeppen ne shooruwaappe gidduwaan palumii med'ettooppe, aanana haasayaade ne palumiyaa wurssa. Hara asaa s'uuraa k'onc'c'issoppa. **10** Hewe d'ayooppe, neeni odiyaawaa siseedda Asay neena kawushshana; hewan ne suntsay laa"entso simmennaadan bayana. **11** Koshshiyaa wodiyaan haasayetteedda likke k'aalay biraa bolla tigeedda work'k'aa alleek'k'uwaa mala. **12** Hayzziyaa uraa eranchcha Asay zoriyaa zorii haytsaan wotseedda work'k'aa woy geeshsha work'k'aappe ootseedda alleek'k'uwaa mala. **13** Katsaa c'akkiyaa boniyaan irs's'a haatsay ushina aliyaawaadan, kiittina ammanettiyaa Asay barena kiittiyaawantta nashechchee. **14** Immennabaa «Immana» yaagiidde c'ee'k'ettiyaa Asay iray bayinna shaariyaanne c'arkkuwaa mala. **15** Danddayanchcha

Asay deriyaa mooddiyaawoo odiide amantsee; liik'o k'aalay mek'etsaa aad'd'iide gelee. **16** Eessaa demmooppe, kallana gakkanaw ma; shin darissoppe, neeni c'ooshana. **17** Neena uufiide is's'ennaadan, ne shooruwa golle ubbaa gede booppa. **18** Bare shooruwa bolla wordduwaan markkattiyaa Asay gatimay, mashshayne k'ara aday asaa k'ohiyaawaa keeshshaa k'ohee. **19** Metuwa wode ammanettena uran zemppiyaawe k'aas's'iyaa matan c'oommiyaawaanne sileedda gediyaan hamettiyaawaa mala. **20** Kayyotti utteedda asaw yetsaa yes's'iyawe meeguwa gallassi mayuwa k'aariyaawaanne madutsaa bolla c'aalabaa tigiyaawaa mala. **21** Ne morkkii koshattooppe, miza; saamettooppe, ushsha. **22** Ayaw gooppe, neeni hewaa ootsiyaawe Aa huup'iyaa tamaa bonk'k'uwaa kaashiide k'oliyaawaa mala. Med'inaa Godaykka new woytana. **23** Dolahaa bagga c'arkkuu iraa ahiyaawaadan, zigurssay hank'k'uwaa ayee. **24** Walak'ettiyaa machchattinna itti golliyaan de'anaappe golliya kashaan de'iyawe keeka. **25** Daabureedda uray irs's'a haatsaa ushiide aliyaawaadan, haakko biittaappe yiyaa lo"o oduu nashechchee. **26** lita asaa sintsaan kunddiya s'illo Asay bulluk'k'eteedda pulttuwaanne bayeedda ollaa haatsaa mala. **27** Daro eessaa miyaawe lo"a gidenna; hewaadankka, bare bonchchuwa koyiyaawe bonchchissenna. **28** Bare huup'iyaa naagenna Asay dirssay me"eedda katamaa mala.

26 Boniyaan shachchay, katsaa c'akkiyaa wodiyaankka iray kosshennawaadan, boozaw bonchchuu kosshenna. **2** Kafotuu yaanne haanne paalliide, asaa k'ohennawaadan, gaasuu bayinnan shek'k'iyaa shek'ay asaa gakkenna. **3** Paraw lissuwa, hariyaw paas'oruwa kosshiyaawaadan, boozaa zokkiyaw wad'aa koshshee. **4** Booza uraw Aa boozatetsaadan zaaroppa;

zaaroppe neenikka Aa mala gidana. 5 Booza uraw Aa
 boozatetsaadan zaara; hewe d'ayooppe, I barena eranchchaadan
 paydana. 6 Booza asaa bolla kiitaa kiittiyaawe bare gediya
 k'ans's'iyawaanne wod'iyawaa ushiyawaa mala. 7 Booza
 uraa leemisuu wobba uraa gediya mala maaddenna. 8
 Booza uraa bonchchiya Asay shuchchaa yambbarshshaa
 bolla k'achchi wotsiide yuushshiyaa asaa mala. 9 Booza
 uraa leemisuu matsotteedda Asay bare kushiya c'addeedda
 aguntsaa kessanaw baas'etiyaawaa mala. 10 Booza asaa
 woy barew ogiyaanna aad'd'iyaa asaa oosoo k'as'ariya
 Asay demmeedda asaa ubbaa c'addanaadan wonddaafiyaa
 dukkiya asaa mala. 11 Kanay bare c'ooshshaa guyye simmiide
 miyaawaadan, boozay bare boozatetsaa oosuwaa zaari zaari
 ootsee. 12 Barekka barena, «Taani aad'd'eeda eranchchaa»
 giya asaa be'aaddi? Aappe booza uraw sintsappe lo"o hidootay
 de'ee. 13 Azallay, «Ogiyaan gaammuu de'ee; yashshiyaa
 gaammuu aakko ogiyaan yuuyyee» yaagee. 14 Penggii bare
 maas'afiyaan yaanne haanne k'aas's'iyawaadan, azallaykka
 bare hiis'an yaanne haanne aad'd'i wod'd'ee. 15 Itti itti
 asatuu daro azalla; untuntu haray attina, wos'iyaan tusheedda
 sooluwaakka pude baaranaw daaburiino. 16 Azalla Asay
 markkaanna odiyaa laappun eranchchatuwaappekka barena
 aad'd'eeda eranchcha giide k'oppee. 17 Barena gatsiyaawe
 bayinna saan palamaw aad'd'iyaa Asay ogiyaanna biyaa kanaa
 haytsaa oyk'kiya asaa mala. 18 Bare shooruwaa, «Taani
 kaassaw ootsaad» yaagiide c'immiya asay, gooyiide tamaa
 s'iifaa oliya, woy wod'iyaa c'ubiyaa dentsiyaa asaa mala. 20
 Mitsay wurooppe, tamay to'ee; zigiriyaawe d'ayooppe, walassay
 attee. 21 S'iis'untsay bonk'k'uwaa darissiyaawaadaaninne

mitsay tamaa darissiyaawaadan, palumanchcha Asay walassaa darissee. **22** Zigirssaa k'aalay mal"o k'umaa mala; nashechchiide duge ganjiiyaa gakkee. **23** Wozanaan iitabay de'ishiina, bare ins's'arssan c'imuwaa k'aalaa haasayiyaa Asay biran sheeshsheedda urk'k'aa miishshaa mala. **24** Lo"o malatiyaa iita Asay bare wozanaan de'iyaa iitatetsaa bare nashsho haasayan gentsee. **25** Aa wozanaan laappun tunatetsay kumi utteedda diraw, I lo"o k'aalaa haasayooppekka Aa ammanoppa. **26** Bare morkketetsaa I gentsooppekka, I ootsiyaa iitatetsay shiik'uwaan k'onc'c'ana. **27** Haratoo ollaa bookkiyaa uray he ollaan barew kunddana; haratuu bolla shuchchaa gondдорssiyaa uraa bolla he shuchchay simmiide gondдорettana. **28** Worddotiyaa ins's'arssay bare k'oheedda asatuwaa is's'ee; c'imiyyaa haasayay bayetsaa aheeppe attin, harabaa ahenna.

27 Wontti hananabaan c'ee'k'ettoppa; wontti ahanabaa neeni erakka. **2** Neena hara Asay galatoope attina, neeni neena neerekka galatoppa; Asay ne diraw markkattoppe attina, neeni ne keekkatetsaa odoppa. **3** Shuchchay wolk'k'aama tookuwaa; shafetuwaa tookkiyaawekka dees'ee; shin booza uray dentsiyaa walassay untunttu laa"uwaappekka dees'ee. **4** Hank'k'oo k'areti baawa; yiluukka bayzziyaa di'uwaa mala; shin k'anaatiyaan ubbaa gatsoppo. **5** Geemmedda siik'uwaappe baliyaa wode k'onc'c'iyaan seeriyaawe keeka. **6** Morkkii neena daro gede yeriyaawaappe siik'uu neena dechchiyaawe keeka. **7** Kalleedda uraa eessaa ililu iitee; shin koshateedda uraa c'ammiyaabaykka mal"ee. **8** Bare golliyyaa aggiide yuuyiyaa asay, bare golliyaappe haakkaade paalliyaa kafatti mala. **9** Shittuunne sawiyaa is'aanay asaa nashechchiyaawaadan, siik'uwaa laggiyaa zoriikka nashechchee. **10** Ne siik'o laggiyaanne ne aawuwaa siik'o

laggiyaa aggoppa; neena meteedda wode ne ishaa golle booppa. Haakuwaan de'iyaa ishaappe matan de'iyaa shooruu keeka. **11** Ta na'aw, neeni aad'd'eeda eranchcha gida. Yaatinto taani nashettananne taana boriyaawanttu ooshaakka zaarana. **12** C'inc'c'a Asay metuu yiyaa wode be'iide k'osettee; shin akeekay pac'c'eedda Asay sitti gi biide, metuwaan gelee; yaatiide guyyeppe ayee ana yaagee. **13** Erenna asaw waasiyaa geliyaa uraa mayuwaa k'aari akkite; imatsaa asaw, waasiyaa geleeedda uraa mayuwaa oyk'k'ite. **14** Wontta guuran bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, bare shooruwaa sarotiyaawe Aa shek'k'iyawaa mala. **15** Walak'ettaade duus's'enna machchatanne iray bukkiyaa wode s'okiide aggena gollii itti mala. **16** C'arkkuwaa te"anaw woy zayitiyaa c'uuc'c'uumiide oyk'k'anaw danddayetennawaadan, izo c'o"u ootsanaw danddayettenna. **17** Biratay birataa poshiyaawaadan, Asay ittuu ittuwaappe tamaaree. **18** Balasiyaa giyaa mitsatto ishalissiide naageedda uray I ayifiyaa maana; barena ayisseeddaawaa kabboyiyaa k'oomay bonchchettana. **19** Haatsay masttootiyaadan som"uwaa bessiyaawaadan, asaa wozanay izaaw eeshshaa bessee. **20** Hayk'uunne bashshay kalli erikkino; hewaadankka, asaa ayfii kallenna. (Sheol h7585) **21** Birayenne work'k'ay taman paac'ettiide geeyiyaawaadan, asaykka bare akkiyaa galatan paac'ettee. **22** Booza asaa katsanna udulan yeggaade, udula mitsan c'addinto, aappe boozatetsay kichchenna. **23** Ne dorssatuu de'iyaa hanotaa loytsaade era; ne mehiyaa wudiyaakka wozanaappe heemma. **24** Ayaw gooppe, duretetsay med'inaw de'enna; kallachchaykka yeletaappe yeletaw aad'd'ennan agganaw danddayee. **25** Mela maatay buuc'etteeddawaappe, aac'a maatay keseeddawaappenne deriyaa bollan de'iyaa maatay shiik'eeddawaappe guyyiyaan,

26 dorssatuwaa isikiyaappe neeni new mayiyaawaa kessana; amareeda deeshshatuwaa zal"eedda birankka new gadiyaa shammana. 27 Attiyaa deeshshatuwaa maatsay new, ne soo asawunne ne mac'c'a k'oomatoo k'uma gidanawaa.

28 litatuu ooninne yederssennan bak'atiino; shin s'illotuu gaammuwaa mala s'ala. 2 Itti kawutetsay makkalanchcha gidoope, Aa mooddiyaawanttu laametti laametti mooddino. Shin kaaletsiyaawanttu aad'd'eeda eranchchaanne akeekanchcha gidiyaa wode, mino gidiide, daro wodiya takkee. 3 Hiyyeesatuwaa uk'k'unniyaa daannay katsaa d'ayissiyaa wolk'k'aama iraa mala. 4 Higgiyaa bonchchenna uray bayzzanchchaa sabbee; shin higgiyaa bonchchiyaawe bayzzanchchatuwaa k'ofaa p'alk'k'ee. 5 lita asatoo suure pirdaabay gelenna; shin Med'inaa Godaw goyinniyaawanttoo ubbabaykka gelee. 6 Geella asaa gidiide, dure gidiyaawaappe suure asaa gidiide, hiyyeesaa gidiyaawe keeka. 7 Higgiyaa naagiyaa wodallay akeekanchcha. Shin patsenna shufurotuwaanna zuppetiyaawe bare aawuwaa yeellayee. 8 Miishshaa dichchaw immiyaawaaninne yeluwaan durettiyyaa Asay he mas'uwaa hiyyeesatoo keekkiyaa asaw shiishshee. 9 Higgiyaa sisanaappe giide, bare haytsaa wora zaariyaa uraa woosay S'oossaa sheneyiyaawaa. 10 Suuretuwaa iita ogiyaa kaaletsiyaa uray bare bookkeedda ollaan barew kunddana; shin geeshsha Asay lo"obaa laattana. 11 Dure Asay barena aad'd'eeda eranchcha giide k'oppee; shin akeekay de'iyaa hiyyeesay Aa paac'c'ee. 12 S'illotuu s'ooneedda wode, Asay ubbay nashettee; shin iitatu maataa oyk'k'eedda wode, Asay k'osettee. 13 Bare nagaraa gentsiyaa uray aac'enna; shin paas'iyaaawenne nagaraa aggiyaawe maarettanawaa. 14 Med'inaa Godaw ubbaa gede

yayyiyaa Asay anjjettedawaa; shin bare wozanaa guzuntsiyaa Asay metuwaan gelana. **15** Hiyyeesaa asaa mooddiyaa iita daannay gudiyaa gaammuwaanne koshateedda babark'kiyaa mala. **16** Wozani pac'c'eedda daannay bare asaa naak'kee; shin asaa naak'k'iyawaa is's'iyawe daro laytsaa mooddana. **17** Asaa wod'eedda Asay hayk'k'ana gakkanaw bak'atiidde de'ee; Aa ooninne shiishshi akka. **18** Borii bayinnan hamettiyaa uray k'ohettennan attanawaa; shin geella Asay itti kutsan kunddana. **19** Bare gadiyaa ootsiyaa uray katsaa kallee. Shin shufurotuwaa kaalliyaa uray ubbaa gede hiyyeesiide de'ee. **20** Ammanetteeda uray daro anjettana; shin durettanaw jaamiyaawe murettan attana. **21** Shaakkiide maaddiyaawe lo"enna; shin Asay guutsa ukitsaa diraw giidekka, balabaa ootsiino. **22** Uuzetiyaa uray durettanaw jaamee; barena hiyyeesatetsay oyk'k'anawaakka erenna. **23** Asaa c'oo sabbiyaa uraappe seeriyaa uray guyyeppe galatettee. **24** Bare aawuwaappenne bare aattippe wuu"iide, «Taani ayinne nagaraa ootsabeykke» yaagiyaa uray bayzziyaa uray itti mala. **25** Uuzetiyaa uray walassaa dentsee; shin Med'inaa Godaan ammanettiyaawe kallee. **26** Barenan ammanettiya Asay booza; shin aad'd'eeda eratetsan hamettiyaawe saro de'ee. **27** Hiyyeesaw immiyaa uraw pac'c'enna; shin untuntta be'anaappe giide c'ilimmiyaawe shek'aa akkana. **28** Iita asatuu suntsettiyaa wode, Asay k'osettee; shin untunttu d'ayiyaa wode, s'illotuu c'orattiino.

29 Daro gede seerina is's'iide, morggii d'uleedda uray hassayennan me"ana; he uraw pas'uukka baawa. **2** S'illo asatuu suntsettiyaa wode Asay nashettee; shin iitatu biittaa mooddiyaa wode Asay oolee. **3** Aad'd'eeda eraa dosiyaa Asay bare aawuwaa nashechchee; shin woshummiyaa mac'c'a asatuwaa heeraan

yuuyiyaa Asay bare miishshaa wurssee. **4** Tumuwaa pirddiyaa
 kaatii bare kawutetsaa woppu ootsee; shin mattaayiyaa maanaw
 yoratiyaawe bare kawutetsaa bayzzee. **5** Bare shooruwaa
 sabbiide haasayiyaa uray, Aa gediaw gitiyaa yeggee. **6** lita
 Asay gitii oyk'k'yaawaadan, bare nagaran oyk'etsee; shin s'illo
 Asay nashettanawunne yes's'anaw danddayee. **7** S'illo Asay
 hiyyeesaa maataa bonchchee; shin iita Asay hewaa mala eraa
 ubbakka erenna. **8** K'ilic'yaawanttu kataman walassaa dentsiino;
 shin aad'd'eeda eranchcha asatuu hank'k'uwaa irs's'isiino. **9**
 Aad'd'eeda eranchcha Asay booza asaa pirda golle afooppe,
 boozay hank'k'etteenne k'id'ee; aw yaatoope saruu d'ayee.
10 Suutsaa gussanaw jaamiyaa asatuu suure asaa is's'iino;
 k'ay s'illo asaakka wod'anaw koyiino. **11** Booza Asay bare
 hank'k'uwaa yeddi bessee; shin aad'd'eeda era Asay bare
 hank'k'uwaa mittee. **12** Itti suntsetteedda uray wordduwaa
 oduwaa akkooppe, Aa oosanchchatuu ubbay iita kesiino. **13**
 Hiyyeesaynne asaa naak'k'iyaa Asay ittibaa kos's'iino; untunttu
 laa"ookka ayifiyaa Med'inaa Goday s'eelisee. **14** Itti kaatii
 hiyyeesaw suure pirdoope, I bare kawutetsan gam"ana. **15**
 K'ayis'eeriinne seeray naanaatoo aad'd'eedda eraa immee; shin
 yedan dic'c'eedda na'ay bare aato kawushshee. **16** lita asatuu
 dariyaa wode, nagaray daree; shin s'illotuu untunttu kunddetsaa
 be'ana. **17** Ne na'aa seera; yaatoope, I new saruwaa immana; I
 neena nashshechhana. **18** S'oossay kaaletsiyaa kaalesuwaa
 akka derii yeda; shin higgiiyaa naagiyaa uray anjjettedawaa.
19 K'oomay c'o odo s'alan seeretti erenna; oduu aw gelintokka
 I azazetena. **20** Elleellee elleellee haasayiyaa uraa be'a
 erayishsha? Aappe booza uraw sintsanaw daro hidootay de'ee.
21 Ne k'oomaw na'atetsaappee doommina, I koyiyaawaa ubbaa

aw imma meezeyooppe, itti gallassi new de'iyawaa ubbaa akkanaw I kajjeelanawe attena. 22 Hank'k'etiyaa Asay walassaa dentsetsee; elle yilotiyaa Asay daro nagaraa ootsee. 23 Otoruu asaa kawushshee; shin hokkiyaa ayyaanay de'iyaa Asay bonchchete. 24 Kayisuwaanna shaakkiyaa uray barena is's'iyaa asaa; I dabaaban tumuwaa odooppekka muretee; tumuwaa odana d'ayooppe k'ay, S'oossay Aa murana. 25 Asaw yayyiyaawe he uraw p'ire gidee; shin Med'inaa Godaan ammanettiyaa Asay saro de'ee. 26 Darotuu suntsatetsay de'iyaa asatuwaa awuddashiino; shin suure pirdday Med'inaa Godaa mataappe beettee. 27 S'illotuu nagaranchchatuwaa shenetiino; nagaranchchatuukka suure uraa shenetiino.

30 Hawaappe kaalliide s'aafetteeddawe Yaak'a na'ay Aguuri haasayeedda haasayaa. He bitanii Iteelassinne Ukaalaw hawaa haasayeedda. 2 Tumu taani ay asaappekka booza daray; asaw de'iyaa akeekay taw baawa. 3 Taani aad'd'eeda eraa tamarabeykke; Geeshsha S'oossaabaakka ayaanne erikke. 4 Saluwaa pude kesiide, duge wod'd'eeddawe oonee? C'arkkuwaa bare kushiyaan oyk'k'eeddawe, haatsaa bare afilaan yiic'eeddawe, sa'aa gas'aa Aa sa'aan sa'aan wotseeddawe oonee? Ane erooppe Aa suntsaa taw oda. Aa na'aa oona gay? 5 S'oossay odiyaa k'aalay ubbay tuma; barekko bak'atiide biyaa ubbaw I gondalle. 6 Aa k'aalaa bolla ayaanne gujjoppa; gujjooppe I neena seerana; neeni worddanchcha gidiyaawaakka I k'onc'c'issana. 7 Abeet Med'inaa Godaw, taani neena laa"ubatuwaa oochchay; taani hayk'k'ana gakkanaw, untuntta taana diggoppa. 8 Koyiruwaan, taani asaa c'immennaadaaninne wordduwaa haasayennaadan taana naaga; laa"entsuwaan, taw koshshiyaa keeshshaa k'umaa immappe attina, taana dure woy

mank'k'o kessoppa. 9 Hewe d'ayooppe, dure gidaade, «Med'inaa Goday oonee?» gaade neena kaddana; woy mank'k'o gidaade, wuu"ana; yaataade ta S'oossaa suntsaa borisana. 10 Neena shek'k'ena malanne I shek'k'ina new gometenna mala, k'oomaa Aa godaan moottoppa. 11 Barenttu aawotuwa shek'k'iyaa barenttu aayetuwa anjienna asatuu de'iino. 12 Daro tunaa tuni uttiide, barentta geeshshaadan paydiyaa asatuu de'iino. 13 Otoruwa kumeedda asatuunne asaa kad'iide s'eelliyaa asatuu de'iino. 14 Unttuntu achchay mashshaa mala gidina, unttuntu goggoc'c'uukka golooduwa mala gidina, hiyyeesatuwaanne metootanchchatuwa naak'k'iide, unttuntuwa bonk'k'iyaa asatuu de'iino. 15 Ullatsatiw laa"u mac'c'a naanatu de'iino. Unttuntu, «Hamma! Hamma!» yaagiide waassiino. Ubbakka kalli erenna heezzubatu de'iino; oyddentsuu k'ay ubbaa, «Gidana» gi erenna. 16 Hewanttukka: duufuwa, mayne mac'c'a asaa, haatsi kalissi erenna mela biittaaane, «Taw gidana!» gi erenna tamaa. (Sheol h7585) 17 Bare aawuwa k'iili'iyaa na'aa ayifiyaa, bare aata c'imina kad'iyaa na'aa ayifiyaa, zanggaaraan de'iyaa k'uurotuu wooc'ana; Aa ashuwa ankkotuu maana. 18 Taana heezzubatu maalalissiino; oyddentsuu ubbaa taw gelenna. 19 Hewanttukka: arggantsay saluwaana paalliyaa paaluwa, shooshshay shuchchaa bollaanna sololiyaa sololetsaa, markkabii abbaa bollan solddiyaa soldduwaanne wodallayne gellayatta siik'uwaa doommiyaa doometsaa. 20 Woshumiyaa mishirata haniyaa hanuukka hewaa mala. Aa muussaa maw; shin meeddawaappe guyyiyaan, bare doonaa k'uc'c'a diggaade, «Taani ayinne bayzzabeykke» yaagaw. 21 Heezzu yewotuwaan biittay k'aas's'ee; oyddentsuwa ubbaa tookkanawukka danddayibeenna. 22 Hewanttukka: ayilii

kaateteedda wode, boozay katsaa kalleedda wode, 23 asay is's'eedda mishirata asinaa geleedda wodenne, mac'c'a k'oomata bare godatto laatteedda wode med'ettiyaa hanotaa. 24 Sa'aa bolla oyddu guutsa med'etatu de'iino; shin untuntu loytsi aad'd'eeda eranchcha. 25 Hewantukka: C'unc'c'alletuwaa, c'unc'c'alletuu wolk'k'ay bayinna med'etaa; shin barenttoo miyaawaa boniyaan shiishshiide, minjiino. 26 Guppalletuwaa, guppalletuu guutsa wolk'k'ay de'iyaa wantta; shin barenttu golliyaa shuchchaa kooppuwan kees's'iino. 27 Booletuwaa, booletoo kaatii baawa; shin untuntu ubbaykka maaran zattiino. 28 Zaretuwaa, zaratu kushiyan oyk'k'inakka oyk'ettiino; shin untuntu haray attina, kaatiyaa gollenkka de'iino. 29 Barenttu maataa bessiidde hamettiyaa heezzu med'etatu de'iino; oyddentsuukka lo"o hemetaa hamettee. 30 Hewantukka: do'aa ubbaappe minniyaanne yayyiide bak'ati erenna gaammuwaa; 31 aayetu waa gidдон аййидде hamettiyaa awure kuttuwaa, deeshsha orggiyaanne, bare olanchchatuwaa gidдон ek'kiyaa kaatiyaa. 32 Neeni boozaade otoretteeddawaa gidдоппenne, iitabaa ootsanaw halchcheeddawaa gidдоппе, ane takki gaade k'oppa. 33 Maatsaa bukkiyaawe oyssaa kessiyaawaadan, siid'iyaa yimppiyaawekka suutsaa ahiyaawaadan, hewaadan hank'k'uwaa dentsetsiyaawe walassaa ayee.

31 Hawaappe kaalliide s'aafetteedda haasayay, Kaatiyaa Limu'eela aata Kaatiyaa Limu'eela tamarisseeddawaa. 2 «Laa ta na'aw, ta uluwaappe wod'd'eeddawoo, taani shiik'ettaade yeleddawoo, 3 mac'c'a asan ne wolk'k'aa wurssoppa; he kaatetu waa bayzziyaa mac'c'a asatuwaan ne akataa d'ayissoppa. 4 «Limu'eelaa, hawe kaatetoo bessena; woyniyaa eessaa ushiyaawe kaatetoo bessena; matsoyiyaa ushshaa

ushiyaawe asaa bolla suntsetteeddawanttoo bessena. 5
 Unttuntu ushiyaa wode higgiiyaa baliino; naak'etteedda asaa
 maataa sheneko giino. 6 Matsoyiyaa ushshaa hayk'k'ana
 haniyaa urawunne sa'ay iiteedda uraw immite. 7 Unttuntu
 barenttu mank'k'otetsaanne barenttu tugga de'uwaa dogana mala
 ushino. 8 «Barenttu metuwaa odanaw danddayennawanttu diraw
 neeni oda; maaddiyaawe bayinnawanttu maataa diraw neeni
 dendda. 9 Unttuntu suure pirddaa pirdda; hiyyeesatuwaanne
 metootanchchatuwaa maataa naaga» yaagaade tamarissaaddu.
 10 Wozanaama machchato ooni demmanaw danddayii?
 Ink'k'uwaa giyaa al'o shuchchaappekka iza al"aw. 11 I asinay izo
 ubbabankka ammanee; aw de'anaw bessiyaawaappe ayayenne
 pac'c'enna. 12 Aa bare de'uwaa laytsaa ubbaan aw lo"obaappe
 attina, iitabaa ootsukku. 13 Suufiyaanne layinuwaa Aa koyaadde,
 nashetaade bare kushiyan ootsaw. 14 Aa zal"anchchatuwaa
 markkabatuwaa mala; bare k'umaa haakko biittaappe ayaw. 15
 Aa bare soo asaw k'umaa katsanawunne bare mac'c'a k'oomatoo
 oosuwaa gishanaw, sa'ay biro k'amma de'ishiina denddaw.
 16 Gadiyaa Aa koyaadde shammaw; bare kushiyan ootsaade
 demmeedda shaluwaan woyniyaa turaa tokkaw. 17 Aa gooba
 oosanchcha gidiyaawaa s'alala gidennaan, minonne c'inc'c'a
 asaa. 18 Aa bare wod'iyaa demmanaw minnaade zal"aw; Aa
 ootsaadde k'amissiyaa diraw, bare s'omppiyaa elle toyissukku.
 19 Aa bare sinddiriitan suk'k'aade, bare afillaa daddaw. 20 Aa
 hiyyeesatoonne metootanchchatoo barewaappe c'oo immaw. 21 I
 soo Asay ubbay ho"iyaa mayuwaa mayyeedda diraw, shachchay
 bukkintto, Aa hirgukku. 22 Arssaa bolla hiis's'iyaa mayuwaa
 sikkaw; liinuwaappe dadetteedda ochchaa teeraa malatiyaa
 mayuwaakka barew mayyaw. 23 Gadiyaa c'imatuu shiik'iyaa

dubbushan I asinay bonchchetteedda asaa. 24 Liinuwaappe
mayuwaanne sak'kiyaa ootsa ootsaade, zal"anchchatoo zal"aw.
25 Iza minonne bonchcho asaa; yiyaa laytsatoo iza ubbakka
hirggukku. 26 Aad'd'eeda eran Aa haasayaw; ammantsiyaa
zorii I ins's'arssaappe kesee. 27 Aa bare soo asaa de'uwaa
injjeyanaw ubbaa gede oosuwaa ootsaadde de'aw; azalla hanuu
I bollan beetti erenna. 28 Izi naanatu dendi ek'kiide, izo
nashshiino; Izi asinaykka izo galatiidde, 29 «Lo"obaa ootseedda
daro mac'c'a asatuu de'iino; shin neeni untuntu ubbaappe
aad'd'aasa» yaagee. 30 Malaa lo"otetsay allaalle kessenna;
puulikka d'ayana; shin Med'inaa Godaw yayyiyaa mishirata,
iza galatettanaw bessaw. 31 Aa ootseeddabaw ubbaw iw izi
kushiyya zaarite; iza ootseedda oosuu ubbay dabaaban izo
galatisso.

Eranchchaa

1 Hawe, Daawita na'aa, Yersaalamen kaateteedda eranchchaa k'aalaa. **2** He eranchchay, «Ubbabaykka mela; k'ay ubbabaykka hadaappe aad'd'eeda mela; ubbabaykka ubbaanna mela» yaageedda. **3** Bare de'iyaa saan ubbaan, Asay daaburiide ootsiyaawaan ubbaan aw wod'ii ayee? **4** Itti yeletay aad'd'iyaa wode, hara yeletay sa'aa oyk'k'ee. Shin ha biittay med'inawukka laamettennan de'ee. **5** Away doleenne wullee; k'ay laa"entsuwaakka dolanaw yaa doliyaa sa'aakko elleellee. **6** C'arkkuu itti gede gedissa itti gede huup'issa c'arkkee; k'ay yuuyyi yuuyyi aad'd'iide, simerettiide yee. **7** Goggiyaa haatsay ubbay abban gelee; shin abbay kumi erenna. He haatsay k'aykka simmiide gogganaw, guyye bare pulitiyaa sa'aa bee. **8** Ubbabaykka saletsiyaabaa. I woyissa keenaw saletsintokka odi wurssanaw danddayetenna. Ayifii s'eelliide, kalli erenna; haytsaykka sisiide, taw gideedda gi erenna. **9** Kase haneeddawe sintsanawukka simmiide I hanana; k'ay ha"i haniidde de'iyabaykka kase haneeddawaa. Hewaa diraw, saluwaa gufantsan ooratsabaa giyaawe ayayenne baawa. **10** Ooninne, «Be'ite! Hawe ooratsabaa» gooppe, hewe ooratsa gidenna; hewe nuuni yelettanaappe kase baggan haneeddawaa. **11** Kase aad'd'eeda wodetuwaan haneeddabatuwaa zaariide hassayiyaawe baawa; guyyeppe hananabatuwaakka untuntuppe guyyiyaan ooninne hassayenna. **12** Taani eranchchay, Yersaalamen Israa'eeliyaw kaate gidaade de'aaddi. **13** Taani biittan sa'aan de'iyawaa ubbaa k'ora k'oraade eranawunne aad'd'eeda eratetsan pilgga s'eellanaw ta k'ofaa k'achchaad. Yaataade asaa ubbaw S'oossay immeedda de'uu loytsi daaburssiyaabaanne nashechchiyaabaa gidiyaawaa

akeekaad. 14 Saluwaappe garssa baggan haneeddawaa ubbaa taani be'aad; shin ubbabaykka mela; c'arkkuwaa oyk'k'anaw yederssiyaawaa mala. 15 Geellay sittanaw danddayenna; k'ay bayinnabaakka paydanaw danddayettenna. 16 Taani won ta wozanaan hawaadan yaagaade k'oppaad; «Taappe kase Yersaalame mooddedda ubbatuwaappe taani wolk'k'aamanne aad'd'eeda eranchcha gidaaddi. C'inc'c'atetsaanne eraa giyaawe I ayentto paac'c'aade eraad» yaagaad. 17 K'ay taani aad'd'eeda eratetsaappe, gooshshappenne eeyyatetsaappe gidduwaan de'iyaa dummatetsay ayentto eranaw loysi daaburaad. Shin wurssetsan hewekka c'arkkuwaa oyk'k'anaw yederssiyaabaa mala mela gidiyaawaa eraad. 18 Aad'd'eeda eratetsay dariyaa wode kayyoyiyaabay daree; eray dariyaa wodekka k'ay metuu daree.

2 Taani ta wozanaan, «Ane taw wolk'k'aama nashshechchaa immiyaawe ayentto, k'ay de'iyaa de'uwaaw giddonkka lo"obay ayentto be'ana» yaagaade k'oppaad; shin hewekka mela. 2 Ubbaa gede miic'c'iyaaawe eeyyatetsaa gidiyaawaa, k'ay daro nashechchaykka ayinne go"ennabaa gidiyaawaa akeekaad. 3 Hewe hewaa gidi utti de'ishshin, aad'd'eeda eratetsaa demmanaw amottaade, ta wozanaa woyniyaa eessan nashshechchaade, hewaa suganaw eeyyatetsan k'ofaa k'achchaad. K'ay Asay ha sa'aa bolla barew de'iyaa k'antsa wodiya aatsiyaa, ubbaappe aad'd'iyaa lo"o ogiikka hawaa gaade k'oppaad. 4 K'ay hara itti wolk'k'aamabaa ootsaad; taw de'iyaa keetsatuwaa kees's'aad; woyniyaa turaakka tokkaad. 5 Duma duma ataakilttiyaanne ayifiyaa ayifiyaa mitsuwa tokkiyaa sa'anne Asay shemppiyya sa'aa gannatiyaadan loytsaade giigissaaddi. He sa'aan duma duma ayifiyaa ayifiyaa mitsuwaakka tokkaade, dichchaad.

6 He dic'c'iyaa mitsatuwaa ushshanaw, haatsaa dagaiyaa sa'aa zeeraade giigissaaddi. **7** Attumanne mac'c'a ayiletuwaa shammaad; k'ay ta son yeletteedda hara ayiletuukka taw de'iino. Taappe kase Yersaalamen de'eedda oowaappenne dariyaa mehiyaa, deeshshaanne dorssaa wudiyaa haaraad. **8** Taani mooddiyaa dumma dumma biittatuwaappe bonchchetteedda kaate golliyaa duretaa ayissaade, daro work'k'aanne biraa taw dagayaad. K'ay, taana sabbiide yes's'iyaa attumanne mac'c'a yetsanchchatuwaa k'as'araad; hewaa bollakka, asaw nashshechchaa immiyaa loytsi daro mac'c'a asaakka shiishshaad. **9** Hewaa diraw, taani taappe kase Yersaalamen de'eedda ooppenne aad'd'eeda wolk'k'aama asaa gidaaddi. Ta aad'd'eeda eratetsaykka taananna wurssetsay gakkanaw de'eedda. **10** Ta ayifii s'eelleeddabaanne ta wozanay amotteeddabaa ubbaa demmaad; ta asatetsay koyiyaa nashshechchaa ubbaakka diggabeykke. Taani ootseedda oosuwaa ubbaan nashetay; ta daaburaw wod'iikka hewaa. **11** Gido shin, hewaa ubbaa ootsa simmaade taani akeekiyaa wode, loytsi taani aw daabureeddawe ubbaykka mela gidiyaawaa be'aad. Saluwaa gufantsan go"iyaawe ayaynne baawa; ubbaykka c'arkkuwaa oyk'k'anaw yederssiyaabaa mala. **12** Hewaappe guyyiyaan, taani aad'd'eeda eratetsay, eeyyatetsaynne gooshshay ayentto paac'c'aade eranaw k'ofaa doommaad. Kaatiyaa kotoan kaatetiyya hara kaatii kase oosetteeddawaappe aad'd'iyaa harabaa ay ootsanee? **13** Taani hawaadan yaagaad; «Tumukka poo'uu d'umaappe keekiyaawaadan, aad'd'eeda eratetsay eeyyatetsaappe keekee. **14** C'inc'c'a asatuu barenttu denddiyaa sa'aanne biide gakkiiyaa sa'aa eriino; shin eeyyatuu hewaa ubbaa erikkino» yaagaad. Gidoppe attina, untunttu laa"uwaa wurssetsaykka ittuwaa.

15 Taani ta wozanaan, «Eeyyaa gakkiiyaa kaac'ay taanakka gakkée; yaatina, taani aad'd'eeda eranchcha gidiiyaawe taana ayaa maaddii?» yaagaade k'oppaad. K'ay taani ta wozanaan, «Hawe ubbabaykka mela!» yaagaad. 16 Ayaw gooppe, eeyyina aad'd'eeda eranchcha gidina, hayk'k'uwaappe hefintsan simmiide, Aa hassayiyaawe baawa; sintsappe yiyaa laytsatuwaan nuuni ubbaykka dogetti attana. Eeyyay hayk'k'iyawaadan, aad'd'eeda eranchchaykka hayk'k'ee. 17 Metuwaappe attina, go"iyaawe bayinna diraw, ha sa'aa de'uu taana iiteedda. Hewekka mela; c'arkuwaa oyk'k'anaw yederssiyaabaa mala.

18 Saluwaa gufantsan taani loytsi daaburaade demmeedda ta mas'uwaa ubbaa taappe guyyiyaan yiyaa uraw yeggaade biyaa diraw, taani daabureeddawe ubbay taana iiteedda.

19 Taappe guyyiyaan yiyaa bitanii aad'd'eeda eranchchento eeyentto ooni erii? Shin I oona gidinakka, taani loytsi daabureeddawaanne ta c'inc'c'atetsan taani demmeeddawaa ubbaa barew akkiide, goda gidanawaa; yaatoope, hewekka mela. 20 Hewaa diraw, saluwaa gufantsan hawaa keeshshaa ayaw daaburaaditaashsha gaade ta wozanaan kayyotaad. 21 Asi bare de'eedda laytsan barew de'eedda aad'd'eeda eratetsan, eraanine hiillan daaburiide demmeeddawaa ubbaa ayinne daaburibeennawoo yeggiide bee. Hewekka k'ay, hadanne likke gidennawaa. 22 Yaatina, saluwaa gufantsan Asay loytsi daaburiide ootseeddawaappe ubbaappe ayaa go"aa demmeeddee? 23 I bare de'uwaaw laytsan daaburiyaa daaburay ubbay kayyottooppenne kayyoppe harabaa ayinne aw gujjenna; haray atto k'ammakka Aa huup'ii k'ofaappe shemppenna; gido shin, he ubbaykka mela. 24 Hewaa diraw, asaw go"aa gidiiyaawe ayee gooppe, Asay bare daabureeddabaappe miiddinne ushiide

nashettiyaawaa. He nashechchaykka k'ay S'oossaa kushiyaappe imetteeddawaa gidiyaawaa taani akeekaad. **25** Ayaw gooppe, Aa shene gidanawaa d'ayooppe, min ushshinakka asaw nashechchay hak'an beettii? **26** S'oossaa nashechchiya uraw S'oossay c'inc'c'atetsaa, eratetsaanne nashshechchaa immee; nagaranchchaw mata I daaburiide shiishshanaadan, daaburaa immee; shin I shiishsheeddawaa S'oossay akkiide, barew yayyiyaawoo haraw immee. Hewaa diraw, ha ubbaykka hadanne c'arkkuwaa oyk'k'anaw yederssiyaabaa mala.

3 Ubbabaw wodii de'ee; saluwaappe garssa baggana oosettiyaabaw ubbaw, Aa laytsay laytsay de'ee. **2** Hewaa diraw, yelettanaw wodii de'ee; hayk'k'anawukka wodii de'ee. Tokkanaw wodii de'ee; tokkeeddawaa shoddanawukka wodii de'ee. **3** Wod'anaw wodii de'ee; patsanawukka wodii de'ee. Kolanaw wodii de'ee; k'ay kees's'anawukka wodii de'ee. **4** Yeekkanaw wodii de'ee; miic'c'anawukka wodii de'ee. Kayyottanaw wodii de'ee; k'ay nashettiide yes's'anawukka wodii de'ee. **5** Shuchchaa laalanaw wodii de'ee; shuchchaa shiishshanawukka wodii de'ee. K'oomettanaw wodii de'ee; k'ay shaakkettanawukka wodii de'ee. **6** Koyiide demmanaw wodii de'ee; bayzzanawukka wodii de'ee. Shiishshi oyk'k'anaw wodii de'ee; laalanawukka wodii de'ee. **7** Peed'anaw wodii de'ee; sikkanawukka wodii de'ee. C'o'u gaanaw wodii de'ee; k'ay haasayanawukka wodii de'ee. **8** Dosanaw wodii de'ee; is's'anawukka wodii de'ee. Olaw wodii de'ee; saroo wodii de'ee. **9** Yaatina, oosanchchay bare daabureedda daaburaappe ayaa wod'iyaa demmeeddee? **10** Taani k'ay, asaa naanatuu daaburiide ootsana mala, S'oossay immeedda gedii loytsi dees'o gidiyaawaa be'aad. **11** S'oossay ubbabaa Aa wodiyaan wodiyaan loytsiide ootseedda. S'oossay asaa wozanaan med'inatetsaa

ootseedda; hewaa gidooppenne, S'oossay ootseeddawaa ubbaa koyiruwaappe wurssetsay gakkanaw, Asay wurssiide eranaw danddayenna. 12 Hewaa diraw, Asay bare de'eedda laytsan lo"iyaawaa ootsiyaawaappenne, nashetiyaawaappe aad'd'yaawe ayayenne bayinnawaa taani akeekaad. 13 K'ay, asaw aw Aa daaburaw waaga gidiyaawe muussaanninne ushshan barena nashechchiyaawaa; hewekka aw S'oossaappe imetteedda imotaa. 14 S'oossay ootseeddawe ubbay med'inaw de'yaawaa gidiyaawaa taani eraad; I ootseeddawaa bolla gujjanaw woy aappe haa guutsanaw danddayetenna. S'oossay hewaa ootseeddawe, Asay barew yayyiide bonchchanaassa. 15 Ha"i haniidde de'yaabay woy sintsappe hananaw de'yaabay ubbay kase aad'd'eeda wodiyaan haneeddawaa; ayaw gooppe, S'oossay kase haneeddawe zaari zaariidekka hananaadan ootsee. 16 K'ay taani, saluwaa gufantsan geeshsha pirddaa sa'aan iitatetsay, s'illotetsaa saankka nagaray de'yaawaa be'aaddi. 17 Ta wozanaan, «S'oossay s'illuwaanne iitaa laa"uwaakka pirddaw shiishshana; ayaw gooppe, S'oossay allaalle ubbawunne oosuwa ubbaw wodiya keeri wotseedda» yaagaade k'oppaaddi. 18 K'ay taani ta wozanaan, «Asay do'atuwaappe keekennawe untuntta bessanaw, S'oossay untuntta paac'c'ee» yaagaad. 19 Ayaw gooppe, asaa gidina, do'atuwaa gidinakka, untunttu kaac'ay ittuwaa; ittuu hayk'k'yaawaadan, yenkuukka hayk'k'ee. K'ay laa"uukka itti c'arkkuwaa shemppiino; hewaa diraw, asatuukka do'atuwaappe keekkikkino; hewekka mela. 20 Untunttu laa"uukka itti sa'aa biino; laa"uukka biittaappe med'etteedda diraw, biittaw simmiino. 21 Yaatina, asaa shemppuu saluwaa pude kesiyaawaanne do'atuwaa shemppuu biittaa c'iimmaw duge wod'd'yaawaa

shaakkiide eranaw danddayiyaawe oonee? 22 Hewaa diraw, Asay bare ootseedda oosuwaan nashetiyaawaappe keekiyaawe harabay aw bayinnawaa be'aad. Ayaw gooppe, aw de'iyaa lo'o kaac'ay hewaa s'alala. Asi hayk'k'i kichchooppe aappe guyyiyaan haniyaawaa bessanaw, Aa hayk'k'uwaappe guyye ahanaw danddayiyaawe oonee?

4 Taani k'aykka, saluwaa gufantsan Asay asaa ayaa keeshshaa naak'k'inttonne s'eellaad. Naak'etteeddawanttu barentta mintsetsiyaawaa d'ayiide yeekkiino. Naak'k'iyawanttoo wolk'k'aama maatay de'iyawaappe attina, naak'ettiyaawantta maaddiyaawe ooninne baawa. 2 Hewaa diraw, taani, «Ha'i pas'a de'iyawanttuppe kase hayk'k'i kichcheeddawanttu keeka» yaagaad. 3 Gido shin, ha laa"uwaappekka aad'd'iide k'ay, mule yelettibeennawanttu kaac'ay lo"a; ayaw gooppe, untunttu saluwaa gufantsan oosettiyaa naak'uwa muliyaa be'ibeykkino. 4 Asay bare amotteeddabaa demmanaw loytsi daaburiide ootsee; shin he daaburay bare laggiyaa bollan k'anaatiyaa k'ofaappe denddeeddawaana gidiyaawaa taani akeekaad. Hewekka k'ay mela; c'arkkuwaa oyk'k'anaw yederssiyaabaa mala. 5 Bare kushiya s'aas'iide, utti aggiyaa azallay, koshaan hayk'k'ee. 6 Daaburaaninne c'arkkuwaa oyk'k'anaw yederssiyaabaa mala jaaman daaburiide demmiyaa laa"u kushiyaappe, woppan demmiyaa itti kushiya daree. 7 K'ay taani, saluwaa gufantsan mela gideddawaa itti harabaakka be'aaddi. 8 Hewekka itti barekka de'iyaa bitaniyaabaa; aw attuma na'ay woy ishi baawa. Shin I daaburiyaa daaburaw zaway baawa; k'ay barew de'iyawaan alenna. I barekka barena oochchiidde, «I ta hawaa oossi daaburaytaa? Taana ta huup'iyaa ayaw nashshechchaa diggaytaa?» yaagiide oochcheedda. Hewekka k'ay hadabaanne

tugga de'uwaa. 9 Ittuwaa gidiyaawaappe laa"a gidiyaawe lo"a; ayaw gooppe, untunttu oosuu ittuwaawaappe aad'd'iide, lo"o ayifiyaa immanaw danddayee. 10 K'ay, laa"uwaappe ittuu kunddooppe ittuu dentsee; shin barekka de'iyaa uray kunddooppenne Aa dentsiyaawe bayinna diraw, aw aayye ana! 11 Meego wodiyaan laa"uu ittippe gisoope ho"ee; shin barekka gisiyaa uraa hak'appe ho"anaw danddayii? 12 Itti Asay barekka te"anaw danddayenna metuwaa laa"u asatuu ittippe ek'ettiide, te"anaw danddayiino. Heezzu kutsaan dook'etteedda wodoruukka elle duus's'enna. 13 Lo"o zoriyaa akkena c'ima kaatiyaappe hiyyeesaa gidooppenne, aad'd'eeda eranchcha yalagay keeka. 14 Ayaw gooppe, I he hiyyeesaa gidiyaa sa'aappe denddiide, woy k'asho golliyaappe kesiide, bare biittan kaate gidiyaa sa'aa gakkanaw danddayee. 15 Saluwaa gufantsan de'iaanne hamettiyaa asaa ubbay kaatiyaa kawutetsaa araataa laattiyaa yalaga kaalliyaawaa be'aad. 16 Itti kaatii mooddiyaa Asay paydu bayinna c'ora gidanaw danddayee. Shin kawutaappe I kichchiyaa wode, I ootseeddabaw ooninne Aa galatenna. Hewaa diraw, ha ubbaykka mela; c'arkkuwaa oyk'k'anaw yederssiyaabaa mala.

5 S'oossaa golliyaa geliyaa wode, ne gediya akeekaade tangga. Sisanaw mataa shiik'iyaaawe, eeyyatuu yarshshuwaa shiishshiyaawaappe aad'd'ee; ayaw gooppe, untunttu iita oosuwaa ootsiidde de'iyawaa erikkino. 2 Ne doonaan haasayanaw, S'oossaa sintsankka biddanaw elleelloppa. K'ay ittibaa S'oossaw immana gaade ne wozanaan elleellaade geppa kichchoppa; ayaw gooppe, S'oossay saluwaan, neeni k'ay hawaan sa'aan de'aassa; hewaa diraw, ne haasayiyaa k'aalay guutsa gido. 3 Hirggay dariyaa wode, k'amman

akumuukka daree; hewaadankka, biddetsaa daruu eeyyatetsaa k'aalaa kessee. 4 S'oossaw neeni geppeeddawaa polanaw gam"oppa; ayaw gooppe, gam"iyaa eeyyatuwaan S'oossay nashettena. Hewaa diraw, neeni geppeeddawaa ubbaa pola. 5 Ittibaa S'oossaw geppiide, polennan aggiyaawaappe koyiro geppennaan aggiyaawe lo"a. 6 Neena ne doonay nagaran yeggennaadan, ne doonaa zawaappe aad'd'eeda yeda ootsoppa; k'ay S'oossaw ootsiyaawoo, «Kasekka hawaa taani akeekenan geppaad» gooppa. Ayaw gooppe, hewaa S'oossay loytsi hank'k'etsiyaa diraw, neeni daaburaade demmeeddawaa, ne kushiya oosuwa ubbaa I bare hank'k'uwaan k'uc'c'iide d'ayissanaw danddayee. 7 Daro akumuwa akumettooppenne woy k'ay darobaa haasayooppenne he ubbaykka mela; hewaa diraw, neeni hewaa agga agaade S'oossaw yayya. 8 Itti kawutetsay bare biittan de'iyaa hiyyeesatuwaa naak'k'ishiininne pirdaa geellayishin neeni be'ooppe, darina malalettoppa. Itti itti kaappoo aappe bollaanna suntsettiide, Aa s'eelliyaa hara kaappuu de'ee. K'ay untunttu laa"uwaappekka bollaanna suntsettiide, untuntta s'eelliyaa hara kaappatuukka de'iino. 9 Haray attina, kaatiyaa gidooppenne, goshshaappe beettiyaa ayifetuu d'ayooppe, woppa de'anaw danddayenna. 10 Biraa dosiyaa uraw biri gidi erenna; durettanaw siik'iyaa uraykka miishshaa kalli erenna. Shin ha ubbaykka mela. 11 Duretetsay dariyaa wode, miyaabaykka hewaa keeshshaa daree. Yaatina, bare mas'uwa c'oo ayifiyaan s'eelliide, «Taani dure» gaanaappe attina, harabaa aw ayaa maaddii! 12 Oosuwa ootsiyaa Asay guutsa min, daro min, saro gem"ishshuwa gem"ishiide ak'ee; shin durii bare duretetsaw ubbaa wode un"ettiide k'oppiyaa diraw, gem"ishshuwa d'ayiide de'ee. 13 Saluwa gufantsan

loytsi kayyoyiyaawaa harabaakka taani be'aad; iita wodiyaan barena maaddo giide, Asay barew de'eeddawaappe guyye wotsiide dagayee. **14** K'ay he duretetsay itti iitabay gakketina d'ayi kichchee. I na'aa yeledawaa gidoopekka, na'aa laatissiyaawaana d'ayiide, mela attee. **15** Asi ubbay koyiro kallo yeletteeddawaadan, mela kushiyaanna simmiide baana. Ay keeshshaa I daaburiide ootsooppenne, bare daabureddabaappe akkiide biyaabay ayaynne baawa. **16** Asi kallo yelettiide, kallo guyye simmiyaawekka k'ay loytsi kayyottiyaa iitabaa. Aa daaburay ubbay c'arkuwaa uc'c'iyawaadan mela gidowaappe sintsan, I hewan ayaa maadettii? **17** I bare laytsaa ubbaa d'uma de'uwaan, kayyuwaan, yilotiyaawaan, harggiyaaninne hank'k'uwaan wurssee. **18** Hewe hewaa gidooппenne, taani akeekeedda itti lo"obay de'ee; hewekka saluwaa gufantsan S'oossay Asay de'anaadan immeedda k'antsa laytsaa gidдон, Asay daaburaappe miyaawe, ushiyaawenne nashettiyaawe lo"anne bessiyaawaa. Ayaw gooppe, Aa kaac'ay hewaa. **19** S'oossay asaw duretetsaanne mas'uwaa immiyaawe, bare daaburaa gatiyaa demmiide, miiddinne ushiide nashettanaassa. Hewekka k'ay S'oossaappe aw imetteedda imotaa. **20** S'oossay Aa wozanaan ubbaa wode nashshechchaa kuntsi wotsiyaa diraw, I bare de'uwaa laytsaabaa darо k'oppenna.

6 Saluwaa gufantsan asaa bolla gakkiiyaa loytsi iitabaa taani be'aad. **2** S'oossay asaw mas'uwaa, duretetsaanne bonchuwaa ubbaa immee; aw koshshiyaabaappe ayaanne pac'issenna. Shin, aw imetteedda mas'uunne duretetsaa ubbaan keetsaw nashettana mala, kumentsaa sheniyaa aw immenna. Hewaa s'alalaakka gidenna; I daaburiide demmeeddawaan hara daaburibeennawe nashshettanaadan ootsee. Hewekka hadanne

loytsi kayyottiyaa iitabaa. 3 Itti Asay s'eetu naanatuwaa gakkanaw yeliide, adussa laytsaa de'iide ec'anaw danddayee; shin I barew imetteeddawaan nashettiyaa kaac'ay aw d'ayooppe, k'ay wurssetsan bonchcho mooguwaakka moogettennan attooppe, aappe bare daay uluwaan hayk'k'iide yeletteedda boshay keeka gay. 4 Ayaw gooppe, he boshay c'oo yeletteedda; simmiide k'ay, Aa ooninne hassayenna d'umaw bee; Aa suntsaykka he d'uman kamettiide attee. 5 I aawaa poo'uwaa be'ibeenna; de'uwaabaykka ayentto eribeenna. Hinkko bitaniyaawaappe aad'd'iide shemppiyaawe Aa. 6 Hewaa diraw, nashechchay bayinnan de'ishiina, laa"u sha"u laytsaa de'iyaa asaappe he boshaa kaac'ay lo"a. Ayaw gooppe, wurssetsan laa"uukka itti sa'aa biino. 7 Asi daaburiide ootsiyaa ubbay barew miyaawaa demmanaassa; shin Aa uluu awudenne gidanawaa gi erenna. 8 Yaatina, c'inc'c'a Asay eeyyaappe ayaan keekii? Hiyyeesaykka loytsi c'inc'c'iide, haratuu sintsan waan simerettanentto eriyaawe aw ayaa maaddii? 9 Ayifiyaan be'iyaaawe amottiyaawaappe keeka. K'ay hewekka c'arkkuwaa oyk'k'anaw yederssiyaawaa mala mela. 10 Haniyaabay ubbaykka kasetiide kuushetti utteedda. Itti itti Asay waananaw de'intto, adussa wodiyaappe kase baggan eretti utteedda; k'ay ay asayenne bareppe minniyaawaanna gaaddatanaw danddayenna. 11 Haasayay c'orattiyaa wode, hadabay c'orattee; hewe yaatina, asaa ayaa maaddii? 12 Hada gidiide, kuwaadan c'oo aad'd'iyaa guutsa laytsaa bare Asay wootiide aatsanaw koshshintto eriyaawe oonee? K'aykka Asay hayk'k'iide bi kichchina, saluwaa gufantsan hananaw de'iyawaa asaw odanaw danddayiyaawe oonee?

7 Gatii al"o gideedda lo"o shittuwaappe lo"o suntsay aad'd'ee; yelettiyaa gallassaappekka hayk'k'iyaa gallassay lo"a. 2

Gibiraa golliyaa biyaawaappe, yeekko golliyaa biyaawe lo"a;
 ayaw gooppe, asaa ubbaa wurssetsay hayk'k'o; pas'a de'iyaa
 asaykka hewaa bare wozanaan wotsanaw koshshee. 3
 Miichchaappe kayyuu keeka; ayaw gooppe, kayyuu som"uwaa
 kares'issooppekka wozanaa poo'issee. 4 Ubbaa gede
 nashechchiyaawaa s'alalaa k'oppiyaa uray de'ooppe, he uray
 booza; shin c'inc'c'a Asay hayk'k'uaabaakka k'oppee. 5
 Eeyyatuu sabbiide yes's'iyaa yetsaa sisiyaawaappe, aad'd'eeda
 eranchcha Asay seeriyaa seeraa sisiyaawe lo"a. 6 Eeyyaa
 miichchay, suuppa aguntsaa taman yeggina ees's'iidde
 d'uu'iyawaa mala. Hewekka k'ay mela. 7 Sugetsaa oosuu
 aad'd'eeda eranchchaa booza kessee; magans's'aa asaappe
 akkiyaawekka wozanaa bayzzee. 8 Ay yewoo gidooppenne,
 doometsaappe wurssetsay keeka; k'ay otoranchcha uraappekka
 danddayanchcha uray keeka. 9 Hank'k'uu azallatuu haluwaa
 kewanaw go'ettiyaa miishshaa gidiyaa diraw, elle hank'k'ettoppa.
 10 «Ha"i wodiyaappe kase aad'd'eeda wodii ayaw keeka
 gideedee?» gaade oochchoppa; ayaw gooppe, hewaa mala
 ooshay aad'd'eeda eranchcha giyaa Asay oochchiyaa ooshaa
 gidenna. 11 Ha sa'aan Asay ubbay aad'd'eeda eranchcha gidanaw
 koshshee; ayaw gooppe, aad'd'eeda eratetsaa demmiyaawe
 mas'uwaa laattiyaawaappe guus's'enna. 12 Miishshay asaa
 iitaappe kammiide ashshiyaawaadan, aad'd'eeda eratetsaykka
 ashshee. Shin, aad'd'eeda eratetsay miishshaappe dariyaawe,
 I asaw de'uwaa immanaw danddayiyaawaana. 13 Ane
 S'oossay ootseeddawaa akeeka! S'oossay geellayeeddabaa
 ooni suurissanaw danddayii? 14 New ubbabay giigeedda
 wodiyaan nashetta; k'ay metuu gakkiiyaa wodiyaankka akeeka;
 ayaw gooppe, nashshechchaa gidina, meto gidina, S'oossay

yeddiyaa wodiyaan yee. Shin hak'awe kasetiide yaanentto, neeni erakka. 15 Ha mela gideedda laytsan tawaan darobaa taani be'aad. Hewekka, geellay bare geellatetsaa ootsiidde, adussa laytsaa de'iyaa wode, s'illotetsaa ootsiyaa s'illuu k'antsa laytsan hayk'k'ee. 16 Hewaa diraw, neeni elle d'ayennaadan, loytsi daro s'illuwaa woy loytsi daro aad'd'eeda eranchcha gidoppa. 17 K'ay wodii bayinnan neeni hayk'k'ennaadan, ubbaa balaa iitanne gidoppa; ubbaa mojojja eeyyanne gidoppa. 18 Ha ubbankka S'oossaw yayyiyaa uray, meto ubbaappe s'oonuwaan kesanaw danddayiyaa diraw, neeni daro iita woy daro s'illuwaanne gidennaan giddo asaa gida. 19 Aad'd'eeda eratetsay aad'd'eeda eranchchatoo immiyaa wolk'k'ay tammu katamatuwaa mooddiyaa asatoo wolk'k'aappe daree. 20 S'illobaa s'alala ootsiidde, nagaraa ootsenna Asay ha sa'aa bollan baawa. 21 Asay haasayiyaa k'aalaa muliyaa hayzzaadde polana gooppa; neeni muliyaa hayzzana gooppe, ne k'oomay neena shek'k'ishshin, neeni sisana. 22 K'ay neenikka ne huup'iyaan haratuwaa shek'k'eeddawaa ne wozanay eree. 23 Hawaa ubbaa taani aad'd'eeda eratetsan pilggaade s'eellaaddi; yaataade, «Taanikka aad'd'eeda eranchcha gidana» yaagaaddi. Shin taani geeddawaadan hanibeenna. 24 Aad'd'eeda eratetsay ubbaa gedekka haakuwaan de'iyawaanne c'iimmabaa; yaatina, Aa k'oriide demmanaw danddayiyaawe oonee? 25 Taani eranaw, pilgga s'eellanawunne aad'd'eeda eratetsaanne yewuwaa ubbaa wurssetsaa eranaw, k'ay nagaray eeyyatetsaa gidiyaawaanne eeyyatetsaykka gooshshaa gidiyaawaa eranaw, ta wozanaan yuushsha yuushshaadde k'oppaad. 26 Taani hayk'k'uwaappe aad'd'iide c'ammiyaa hara ittibaa pilgga s'eellaade demmaad; hewekka, Izi wozanay p'ire woy iggir birataa gidina, izi kushii

sanssalataa mala gideedda itti mac'c'a mishiratibaa. S'oossaa nashechchiyaa uray iippe kessi akkana; shin nagaranchchaa Aa bare p'iriyaa waas'aade oyk'k'ana. 27 Eranchchay hawaadan yaageedda; «Taani kaala kaalaade, pilgga s'eellaade, haraa demmeeddawe hawaa. 28 Hewekka, taani hachchi gakkanaw koyaadde demmabeennawaa. Sha"u attuma asaa giddoppe bonchchuu bessiyaa itti asaa s'alalaa demmaad; shin mac'c'a asaa giddoppe ittinnonne demmanaw danddayabeykke. 29 Taani k'oraade demmeedda harabay, S'oossay asaa suure k'ofay de'yaawantta ootsiide med'd'eedda; shin Asay daro hiillaa ogiyaa koyiide beedda» yaageedda.

8 Aad'd'eeda eranchcha asaa mala Asay oonee? Yewotuwaa ubbaa bilettaa eriyaawe oonee? Aad'd'eeda eratetsay pashikkissiide, d'umeedda som"uwaa poo'issee. 2 Kaatiyaw azazetta; ayaw gooppe, azazettanaw neeni kase S'oossaa sintsan c'aak'k'a uttaadda. 3 Ubbaa wode iita oosuwaa ootsoppa; ayaw gooppe, kaatii bare koyeeddawaa ootsanaw danddayiyaa diraw, neeni Aa sintsappe elle d'ayana. 4 Ubbabaa ootsanaw kaatiyaw maatay de'ee; yaatina, «Ayaw hawaa ootsaaddii?» yaagiide Aa oochchanaw danddayiyaawe oonee? 5 Aa azazuwaa poliyaa uray murettena; aad'd'eeda eranchcha Asay likke gidiyaa wodiyaanne ootsiyaa ogiyaa eree. 6 Itti asaa bolla dees'o metuu gakkinttonne, yewuwaa ubbaw aw Aa wodiinne Aa ogii ogii de'ee. 7 Sintsappe hanana timbbitiyaa eriyaawe baawa; hewaa diraw, «Hawe hanana» giide odanaw danddayiyaawe oonee? 8 Shemppuu shaakkettiide biyaa gallassi oyk'k'iide, te"anaw danddayiyaa Asay baawa; woy hayk'k'uu bare gallasan yeennaadan digganaw danddayiyaa asaykka baawa. Hewe ooninne kessi akkanaw danddayenna

olaa. Hewaa diraw, hayk'kuwaa sintsan iitatetsi iitaa ootsiyaa
 uraa ashshi akkena. **9** Saluwaa gufantsan haniyaawaa ubbaa
 taani akeekaade k'oppiyaa wode, itti Asay barew mooddiyaa
 maataa hara asaa k'ohanaw go'ettiyaawaa be'aad. **10** K'ay
 iita asatuu bonchchuwaan moogettishina be'aad. Hewaappe
 aad'd'iyaawekka k'ay, mooguwaappe simmiyaa wode, untunttu
 he iitatetsaa ootseedda katamaa Asay shiik'iide, untuntta
 sabbishshina sisaad. Hewe ubbaykka mela. **11** Aassi halchchiide
 iitabaa ootsiyaa gaasuu, iitabaa ootseedda asatuwaa ellekka
 muriyaabay baynna diraassa. **12** Nagaranchchay s'eetu gede
 iitabaa ootsishina, Aa laytsay aduk'kooppekka, S'oossaw
 yayyiyaawanttoo sa'ay lo"anawaa taani eray. **13** litatuu S'oossaa
 yayyenna diraw, sarotetsay untunttoo baawa; S'oossaw untunttu
 yayyenna diraw, untunttu barekka kuwaadan k'aammanna. **14** Ha
 sa'aan oosettiyya itti hadabay de'ee; hewekka, geeshsha asatuu
 nagaranchchatoo yiyaa muruwaa akkina, nagaranchchatuu
 k'ay, geeshshatoo yiyaa lo"obaa akkiino. Ha ubbaykka mela.
15 Hewaa diraw, Asay bare de'uwaan nashetoope lo"a
 gaade k'ofaa immay; ayaw gooppe, Asay miyaawaappe,
 ushiyaawaappenne barena nashechchiyaawaappe aad'd'eeda
 lo"obay aw saluwaappe garssa baggana haray baawa.
 S'oossay aw immeedda laytsan I daaburiide demmeeddawaan
 hewaadan ootsooppe, nashetanaw danddayee. **16** Taani
 aad'd'eeda eratetsay ayentto eranawunne Asay ha sa'aa bolla
 daaburiyaa daaburaa akeekanaw halchchaad; wurssetsan Asay
 gem"ishuwaa d'ayiide ootsiyaa duus's'enna oosuu de'iyaawaa
 be'aad. **17** Hewaappe guyyiyaan, S'oossay ootseeddawaa
 ubbaa be'aad. K'ay saluwaappe garssa baggan oosetteedda
 oosuwaa Asay pilggiide eranaw danddayennawaa eraad. Asi ay

keeshshaa daaburiide pilggi s'eellooppenne, Aa biletsaa eranaw danddayenna. K'ay aad'd'eeda eranchcha asay, «Taani hawaa eray» gooppenne, I eranaw danddayenna.

9 Ha ubbaa yewotuwaabaa adussa wodiya taani k'oppeeddawaappe guyyiyaan, aad'd'eeda eranchchaanne s'illuwaa gideedda asatuunne untunttu oosotuu S'oossaa kushiyan de'iino gaade k'achchaad; shin siik'uu naagiyaa, is'uu naagiyaa ooninne barena naagiyaawaa kasetiide erenna. **2** Dummatetsay bayinnan de'ishiina, ubbaa gakkiiyaa kaac'ay ittuwaa; s'illuwaa gidina makkalanchcha gidina, lo"a gidina iita gidina, geeshsha gidina tuna gidina, yarshshuwaa yarshshiyaawaa gidina yarshshenawaa gidina, untunttu ubbaa kaac'ay ittuwaa. Lo"o asaw nagaranchchaawaappe keekkiyaa kaac'i baawa; c'aak'uwaa c'aak'k'anaw yayyiyaawekka c'aak'k'anaw s'aliyaawaappe dummatenna. **3** Asaa ubbaa kaac'ay ittuwaa gidiyaawe, ha sa'aan de'iyaa hara iitatetsaakka mala daro iita. Asi de'uwaan de'eedda laytsan ubbaan Aa wozanay iitatetsaaninne gooshshan kumiide de'ee; wurssetsan hayk'k'i aggee. **4** Hayk'k'eedda gaammuwaappe pas'a de'iyaa kanay keeka; ayaw gooppe, pas'a de'iyaa wantunna de'iyaa asaw hidootay de'ee. **5** Pas'a de'iyaa asatuu itti gede hayk'k'anaw de'iyaaawaa eriino; shin hayk'k'eeddawayantu ayaanne erikkino. Untunttu mulekka dogetti kichcheeddawayantu gidiyaa diraw, ayinne maaddikkino. **6** Untunttu siik'uu, is'uunne k'anaatii ubbay untuntunna ittippe d'ayikichcheedda. Hewaa diraw, hawaappe hini baggan saluwaa gufantsan oosettiyyaa yewuwaa ubbaan untunttoo med'inawukka kaac'i baawa. **7** Baade, ne k'umaa nashshechchan ma; ne woyniyaa eessaakka ne wozanay pashikkishina usha. Ayaw gooppe, S'oossay

hewaa new kaseppekka immi wotseedda. 8 Ubbaa wode ne mayuu bootsa gido; ne huup'iyanka zayitiyaa oketa. 9 Saluwaappe garssa baggana S'oossay new immeedda ha mela de'uwaan, ne mela de'otuwa ubbaan neeni siik'iyaa ne machchattinna nashetaadde de'a; ayaw gooppe, neeni saluwaappe garssa baggana daaburaade ootseeddawaa ubbaappe neena gakkiiyaa saamay hewaa. 10 Ne kushii ootsanaw demmeeddawaa ubbaa ne kumentsaa wolk'k'an ootsa; ayaw gooppe, neeni baanasan duufuwaan oosuu, woy halchchuu, woy eray, woy aad'd'eeda eratetsi baawa. (Sheol h7585) 11 Taani saluwaappe garssaana harabaakka be'aad; hewekka, elleelliyaa wotsanchchatuu ubbaa wode s'oonikkino; woy mino olanchchatuukka ubbaa wode olan s'oonikkino; woy aad'd'eeda eranchchatuu ubbaa wode k'umaa demmikkino; woy c'inc'c'atuu ubbaa wode duretikkino; woy tamaareedda asatuu ubbaa wode sabettikkino. Shin ubbaykka kaac'ayenne wodii ootsowaadan hanee. 12 Hewaa bollakka k'ay, sintsappe yaanaw de'iyaa meto wodii awude gakkanentto, eranaw danddayiyaa Asay baawa; kafuu paalliidde p'iriyaan geliyaawaadan, woy molii maaggan oyk'k'ettiyaawaadan, Asay ubbay k'oppennaan gakkiiyaa iita wodiyaan oyk'ettee. 13 Saluwaa gufantsuwan taani be'eeddabay harabaykka de'ee; hewekka aad'd'eeda eratetsay wolk'k'aama leemiso gidiyaawaa. 14 Itti biittan itti guutsa Asay de'iyaa k'eeri katamatta de'aw; he katamatto itti wolk'k'aama kaatii olanaw denddee. Izo dooddeedda. 15 K'ay, itti hiyyeesaa shin c'inc'c'a gideedda bitanii, he katamatin de'ee; I bare aad'd'eeda eratetsan he katamaa ashsheeda. Shin, he hiyyeesaa bitaniyaa zaaretsiide hassayeeddabay baawa. 16 Taani, «Aad'd'eeda eratetsay wolk'k'aappe daree» yaagaad.

Gido shin, aad'd'eeda eranchcha gidooppenne, hiyyeesaa Asay kad'ettee; I haasayyaawaakka hayzziyaawe baawa. 17 Hewaa gidooppekka, deriyaa mooddiyaawe azallatuwaa shiik'uwaan waassiyaa waasuwaa sisiyaawaappe, leelan odettiyyaa aad'd'eeda eranchchaa k'aalaa sisiyaawe lo"a. 18 Aad'd'eeda eratetsay olaa miishshaappe lo"a; shin itti nagaranchcha Asay daro lo"obaa bayzzee.

10 Hayk'keedda uduns's'etuu sawiyaa zayitiyaa shittuwaa s'ink'ketsanaw danddayiino; hewaadankka, guutsa eeyyatetsay aad'd'eeda eratetsaanne wolk'k'aama bonchchuwaa bayzzee. 2 Aad'd'eeda eranchcha asaa wozanay Aa ushechchaw kaaletsee; shin booza asaa wozanay haddirssaw kaaletsee. 3 Eeyya Asay ogiyaan hamettiyyaa wodekka, aw akeeki baawa; hewaappe denddeeddawaan I booza gidiyaawaa Asay ubbay eree. 4 Ne kaappuu ne bollan hank'k'ettooppenne, ne suntsetteedda sa'aappe kichcha kichchoppa; ayaw gooppe, c'o'u giide danddayiyaawe wolk'k'aama bayzzuwaakka atto giissee. 5 Saluwaa gufantsan taani be'eedda hara iitabay de'ee; hewekka deriyaa mooddiyaawanttu ootsiyaa naak'uwaa. 6 Eeyyatuu daro d'ok'k'a suntsatetsaa oyk'k'iide de'iyaa wode, duretuu hirkki zik'k'a sa'aan utteeddino. 7 Taani, ayiletuu mooddiyaawanttudan paraa toggiiide biishshiinanne k'ay mooddiyaawanttu ayiletuwaadan gediyaan hamettishin be'aad. 8 Ollaa bookkiyaa uray he ollaan I kunddana; k'ay gimbbiyaa dirssaa koliyaa uraa shooshshay dukkana. 9 Shuchchaa Aa sa'aappe aatsi yeggiyaa uray he shuchchaan deshettee; k'ay mitsaa k'oo'iyaa uraykka he mitsan deshettee. 10 Dulddumeedda kalttaa poshennan c'oo k'oo'ooppe, daro wolk'k'aa wurssee; shin aad'd'eeda eran ootsiyaawe oosuwaa darssee. 11 Shooshshay dukki

diggina, shooshshaa jollissanaw ayanttiyaa ayanttuu he uraw aynne maaddenna. **12** Aad'd'eeda eranchchaa haasayay aw bonchchuwaa imissee; shin eeyyay bare doonaappe keseedda k'aalan I barew metuwaan gelee. **13** Eeyyay bare haasayaa booza k'aalan doommiide, iitatetsaaninne gooshshan polee. **14** Eeyyay darobaa haasayee. Gidooppenne, sintsappe hananaw de'iyaaawaa ooninne erenna. Asi hayk'k'i kichchina, hananaw de'iyaaawaa aw odanaw danddayiyaawe baawa. **15** Eeyya Asay bare oosuwaan daaburee; I bare golle biyaa ogiyaa erenna. **16** K'eerii na'aa gideedda kawuunne wontta guuraanna gibiraa giigissiide, barenttoo miyaa kaappatuu de'iyaa biittay new aayye ana! **17** Bonchchetteedda kawuunne matsuwaassa gidennaan wolk'k'aanne minotetsaa demmanaw maaran miyaanne ushiyaa kaappatuu de'iyaa biittata galatetteeddaano. **18** Bitanii azalla gidooppe, Aa kaaray woddee; Aa kushii oosuwaa billowaa gidooppe, Aa Gollii aatsee. **19** K'umaa miyaawaaninne woyniyaa eessaa ushiyaawan nashechchay beettee; shin miishshay ubbabaa shammee. **20** Sisiyaawe baawa gaade ne wozanaa k'ofaan gidooppenne, kaatiyaa boroppa; woy ne gisiyaa kifiliyaan duriyaa boroppa; ayaw gooppe, ne geeddawaa saluwaa kafuu woy, k'efiyaana med'etatu biide, untunttoo odana.

11 Ne ukitsaa haatsaa bollan olaa; daro gallassatuwaappe guyyiyaan, neeni zaaretsaade Aa demmana. **2** New de'iyaa mas'uwaa laappun woy, ubbaa hospun sa'aan shaakkaade wotsa; ayaw gooppe, sintsappe ha sa'aa bolla ayi iitabay yaanentto, neeni erakka. **3** Shaarii haatsaan kumeeddabaa gidooppe, biittaa bollan iraa tige. Mitsay huup'issa kunddina gedissa kunddina, he bare kunddeedda sa'aan de'ee. **4** C'arkkuwaa hanotaa naagiyaa ooninne katsaa zerenna; k'ay

shaarii denddanaw naagiyaa ooninne bare katsaa c'akkenna.

5 C'arkkuu hak'anna bintto, Aa ogiyaa erakka; k'ay na'ay aatti uluwaan waan med'ettintokka erakka. Hewaadankka, ubbabaa med'd'iyaa S'oossay bare oosuwaa wooti ootsintto, eranaw danddayakka. 6 Wontta guuran gidinakka omarssan, ne zeretsaa zeriyaawaa aggoppa; ayaw gooppe, wonttawe lo"anee omarssawe lo"anee neeni erakka. 7 Poo'uu nashechchiyaawaa. Awa ayifiyaa be'iyaa wekka lo"obaa. 8 Asi loytsi adussa laytsaa ha sa'aan de'ooppe, he ubbaa laytsanka nashetto. Shin d'uma wodetuwa k'oppa. Ayaw gooppe, he wodetuu aduk'kana. Yaanaw ubbabaykka mela. 9 Neenoo yalagaw, yalagatetsay loytsi lo"obaa gidiyaa diraw, ne yalagatetsaa laytsan nashetta; ne wozanaykka nashetto. Ne ayifii s'eelleeddabanne ne wozanay amotteeddabaa ubbaa pola. Shin, he neeni ootseeddawaa ubbaa diraw, neena S'oossay pirddanaw de'iyawaa dogoppa. 10 Hewaa diraw, simmi ne wozanaappe hirggaa, ne bollaappekka seelaa digga. Ayaw gooppe, na'atetsayne yalagatetsay mela.

12 Ne yalagatetsaa laytsan neena Med'd'eeddawaa k'oppa. Metiyaa gallassatuu yeennan de'ishiina, neeni, «Taana hawe nashechchena» giyaa wodetuu gakkennan de'ishina, 2 awayne poo'uu, aginayinne s'oolintii d'umennan de'ishiina, iray bukki aad'd'inakka shaarii haa simmennaan de'ishiina, neena Med'd'eeddawaa k'oppa. 3 Ayaw gooppe, hewe golliyaa naagiyaawanttu kokkoriyaa wode, mino Asay k'uunniyaa wode, gaac'c'iyawanttu payduwaan guus's'eedda gaasuwaan gaachchaa aggiyaa wode, k'ay maskkootiyaanna s'eelliyawanttu galjiyaa wode gidanawaa. 4 He wode wogga ogiyaakko simmeedda penggetuu gorddetiyaa wode, gaac'c'iyaa wos'atuwaa kooshshay zik'ki giyaa wode, kafuwaa waasuu asaa

gem"ishuwaappe beegotsiyaa wode, shin, yetsanchcha mac'c'a naanatuwaa yetsaa kooshshay leppiyaa wode gidanawaa. 5 He wodii Asay d'ok'k'a sa'atuwaa kesianawunne aakko ogetuwaanna hemettanaw yayyiyaa wode, ne huup'ii puulummiyaa wode, neeni neena danddayaade hemettiyaawe new is's'iyaa wode, amoyiyaabay aggiyaa wode gidanawaa. He wodii Asay bare med'inaa golliyya biyaa wode, yeekkiyaawanttukka aakko ogiyaanna yeekkiidde yuuyyiyaa wode gidanawaa. 6 Biraa k'ac'inay duus's'ennan, work'k'aa keriiikka me"ennan, haatsaa otuukka pulttuwaa lank'k'iyaa me"ennan, haatsaa pude goochchiyya wodoruukka duus's'ennan de'ishiina, 7 biittay kase bare aketeedda biittaakko simmennaan, shemppuukka barena immeedda S'oossaakko simmiide beenna de'ishiina, neena Med'd'eeddawaa k'oppa. 8 Eranchchay odiidde, «Hada! Hada! Ubbabaykka mela!» yaageedda. 9 Eranchchaw aad'd'eeda eratetsay de'iyaa diraw, eratetsaa deriyaa asaa tamarisseedda. I daro leemisatwaa pilggi k'oriide, ittuwaa ittuwaa Aa maaran maaran dummayiide ootseedda. 10 Eranchchay likke gideedda k'aalaa demmanaw koyeedda; hewaa diraw, I s'aafeddawe suurenne tuma. 11 Eranchchatuwaa k'aalay hentsanchchay wudiyaa laaggiyaa s'eeraa lee"o S'am"aa mala. K'ay ittippe shiishsheedda leemisotuukka gomppaa gakkiiide geliyaa misimaaretuwaa mala. 12 Ta na'aw, ha ubbaappe bollaanna neeni naagettanaw koshshiyaabay de'ee. Mas'aafaa s'aafiide wurssanaw danddayettenna. K'ay darobaa pilggi s'eelliide aggenaana is's'iyaaawekka asatetsaa daaburssee. 13 Hekko ubbabay odetteedda; hewaa diraw, ubbabaw kuushshay hawaa: S'oossaw yayya; Aa azazuwaa naaga. Ayaw gooppe, hewe asaw waanna oosuwaa. 14 S'oossay oosuwaa ubbaa

bollan, k'ay geemmedda yewuwaa ubbaa bollan, lo"a gidina,
iita gidinakka pirddanaw de'ee.

Siik'uwaa Sabaa

1 Mazamuriyaa ubbaappe aad'd'iyaa Solomona mazamurii hawaa. **2** «Ne siik'uu woyniyaa eessaappe aad'd'i nashechchiyaa diraw, ne mettershshan zaara zaaraadekka taana yera. **3** Ne okettiyaa shittuu wooti sawii! Ne suntsay s'eesettiyaa wodekka ayaa nashechchii! Geelayotuu neena siik'iyaawe hewaassa. **4** Taana neenana akkaade ba. Haaya, ane laa"uu ittippe wos's'oytte! Ta kaatiyaw, taana ne siiris'aa gelissa» yaagaaddu. Yersaalame mac'c'a asatuu: Aban nuuni ay keeshshaa nashetteddo! Nuuni Aa siik'uwaa woyniyaa eessaappekka aatsiide nashetto. Tumukka mac'c'a Asay ubbay neena siik'anaw bessee yaageeddino. **5** Hinttenoo, Yersaalame mac'c'a asatoo, sisite, taani karetsa; gidooppenne, malanchcha. Ta karetsatetsay K'eedaare dunkkaaniyaa mala; shin ta malay Solomona kaatiyaa golliyya gaariddotuwa mala. **6** Ta malaa kares'isseeddawe s'uuggiyaa aawaa; taani karetsa gidedda diraw, taana kad'oppa. Ta ishatuu, ta aatti naanatu taananna walak'ettiide, taana woyniyaa turaa naaganchcha ootseeddino; yaatina, taani taana naagabeykke. **7** Ta siik'ow, ane taw oda; ne dorssaa wudiyaa neeni heemmiyaawe hak'anee? Gallassi awaappe ne untuntta shemppisiyaawe hak'anee? Neena demmanaw ne laggetuwaa wudiyaa kaalaade, ayaw yuushshanchcha mac'c'a asaa gidoo? yaagaaddu. **8** Hanne, mac'c'a asaa ubbaappe aad'd'a lo"iyaa malanchchatee! Sa'aa erana d'ayooppe, dorssay beedda sa'aa kaalaade ba; ne deeshsha maratuwaakka hentsanchchatuwaa dunkkaaniyaa matan heemma. **9** Ta siik'k'atee! Gibs'e kaatiyaa paraa gaariyaa goochchiyaa paratuwaa gidдон de'iyaa maggaayatiidan lo"aasa. **10** Abeet, ne haytsaan goolakkattiyaa alleek'k'uwana shiik'iide,

ne gac'uu ayaa lo"ii! Ne ziiizziikka ink'k'uwaan alleek'k'etteedawaa. 11 Nuuni new biran alleek'k'etteedda, work'k'aa alleek'k'uwaa oosissana yaageeddino. 12 Kaatii maaddan utti de'ishshin, ta shittuwaa sawuu golliyaa giddo ubbaan toshukku geedda. 13 Ta siik'uu ta d'antsatuwaappe gidduwaan shemppiyaa wode, Aa peenuu k'arc'c'iitiyaana de'iyaa kawaraadan sawee. 14 Ta siik'uu Enggaade geetettiyaa woyniyaa sa'aan doleedda, bazzuwaa c'iishshaa mala yaagaaddu. 15 Ta siik'k'atee, neeni waata lo"ay! Neeni waata lo"ay! Ne ayifetuu harap'p'iyaa ayfiyaadan lo"iino yaageedda. 16 Ta siik'ow, neeni ayaa lo"ay! Ayaa nashechchay; nu arssayikka aac'eedda maataadan nashechchiyaawaa. 17 Nu golliyaa zaaruu zigaa; kaaraykka s'iidan dadetteeddawaa yaagaaddu.

2 Taani, «Saarooni giyyaa sa'aan doliyaa c'iishshaanne, wombban doliyaa lo"o c'iishshaa mala» yaagaaddu. 2 Ee ta siik'k'atta mac'c'a asaa gidдон s'eelliyaa wode, aguntsaa gidдон beettiyaa lo"o c'iishshaa malataw yaageedda. 3 Ta siik'uu hara wodallatuwaa gidдон s'eelliyaa wode, woran de'iyaa appiliyaa giyyaa mitsaa malatee; taana loytsi nashechchina, Aa kuwaa gidдон uttaad; Aa ayifii miina, taana loytsi mal"ee. 4 I taana k'umaa miyaa aakko wuyggiyaa gelisseedda; bare siik'uwwa banddiraadan ta bolla d'ok'k'u d'ok'k'u ootseedda. 5 Taani Aa siik'uwwaan okettaade harggeedda diraw, zabiibiyaa ayifiyaa taana miziide ministe; appiliyaa taana miziide, ta wolk'k'aa kuntsite. 6 Bare haddirssa kushiya taana borkkotisseedda; bare ushechcha kushiyan taana k'oommeedda. 7 Hinttenoo Yersaalame yalaga mac'c'a asaw, siik'uu barew dosiide denddana gakkanaw, Aa hintte beegotsena mala, taani hinttena gen"etuwaaninne bazzuwaa dogetuwaan c'allay. 8 Sisite, hewe

ta siik'uwaa kooshshaa! Be'ite deriyaana piriidde, zoozetuwaa bollaanna s'onggettiidde gakkeedda! **9** Ta siik'uu wushaa mala; woy gen"iyaa maraa malatee. Be'ite, I nu golliyya dirssaa matan ek'keedda; maskkootiyaanna golle s'eellee; gaaridduwaa garssaanakka luus's'ay s'eellee. **10** Ta siik'uu taana hawaadan yaagee; Ta siik'k'atee, dendda! Ta malanchchatee, haaya! Ittippe ane boytte. **11** Be'a, balgguu aad'd'eeda; iraykka ek'keedda. **12** Biittan c'iishshay c'iisheedda; yetsaa yes's'iyaa aginayikka gakkeedda; harap'p'iyaa yetsay nu biittan sisettee. **13** Balasii ayifiyaa doommeedda; woynnii c'iisheedda; Aa c'iishshaa sawuu biittan toshukku gee. Hewaa diraw, ta siik'k'atee, dendda; ta malanchchatee, haaya; ane ittippe boytte yaagee yaagaaddu. **14** Neeni aafuwaa doonaa zaallaa za'an k'osetteedda harap'p'atti mala; ane itti gede taana ne som"uwaa bessa; ne kooshshaakka sisa. Ayaw gooppe, ne kooshshay taana k'aretsee; ne som"uukka daro lo"ee yaageedda. **15** Nu woynnii c'iisheedda; hewaa diraw, nu woyniyaa gidduwaa bayzziyaa worakanatuwaa, he k'eri worakanatuwaa p'iriyaa wotsiide oyk'k'ite yaageeddino. **16** Ta siik'uu tawaa; taanikka aano; c'iishshaa gidдон I bare wudiyaa heemmee. **17** K'amma d'umay k'aarettanaw, wontta c'arkkuu c'arkkanaw, ta siik'ow, gen"iyaadan woy yalaga doggiyaadan, aafotiya deriyaana wos's'aade haa simma yaagaaddu.

3 K'amma kumentsaa ta hiis'an gisaade, ta siik'uwaa demmanaw amottaad; minisaade koyaad; shin demmanaw danddayabeykke. **2** Katamaa gidдон de'iyaa aakonne s'untsa ogetuwaa ubbaan yuuyyaad; ta siik'uwaa demmanaw koyaad; minisaade koyaad; shin demmanaw danddayabeykke. **3** Katamaa yuuyyi naagiyaa wanttu taana demmeeddino; taanikka, Ta siik'uwaa be'eeditee? yaagaade untuntta oochchaad. **4** Unttuntuppe yaa

aad'anne ta siik'uwaa demma aggaad. I taappe kessi akkenaadan, minisaade oyk'k'aad; ta daayi golle akka afaad; ta yeletteedda kifiliyaa gelissaad. **5** Hinttenoo Yerusaalame yalaga mac'c'a asaw, siik'uu barew dosiide denddana gakkanaw, Aa hintte beegotsena mala, taani hinttena gen"etuwaaninne bazzuwaa dogetuwaan c'allay yaagaaddu. **6** Hawe bazzuwaana yiyaawe, c'uwaa tuussaa malatiyaawe, peenuukka zal"anchchaa is'aanaadaaninne kawaraadan, sawiyaawe I oonee? **7** Hewaa be'ite, Solomona paraa gaarii yee; he paraa gaarii Israa'eeliyaappe dooretteedda wolk'k'aamatuu, usuppun tammu tooranchchatuu ajabeedino. **8** Unttuntu ubbaykka mashshaa oyk'k'etsaa meezeteeddawantanne, olanka paac'etteeddawantta. K'амman gakkana metuwaa ek'ettanaw, unttuntu ittuu ittuu mashshaa gis's'iide giigeeddawantta. **9** Kaatiyaa Solomon paraa gaariyaa gidдон, barew uttiyaa kawutetsaa araataa giigisseedda. I araataa Liibaanoosa asaappe aheedda mitsaappe oosisseedda. **10** Araataa tuussatuu biran sheeshetteeddino; gedii work'k'aan alleek'k'etteedda; uttiyaasay Yerusaalame wodoratuu ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inan, siik'uwaan daddeedda afilaan kameteedda yaageeddino. **11** Hinttenoo, S'iyooone wodoratoo, Kaatiyaa Solomona be'anaw haayite! I loytsi nashetteedda, Aa bullachchaa gallassi Aa aata Aa huup'iyaan, wotseedda kallachchaa wotsiide utteedda yaagaaddu.

4 Ta siik'k'atee, neeni ayaa malanchchatii! Neeni woota lo"ay! Ne ayifetuu ne som"uwaa kammiyaa sharbbe gidduwaana be'iyaa wode, harap'p'iyaadan lo"iino. Ne binnaanay Gala'aade Deriyaappe wod'd'iyaa deeshshaa wudiyaa mala. **2** Ne achchay meedettiide, haatsaan meec'etteedda ubbaykka manttiyaa yeliyaa, unttuntu gidдон maynii bayinna dorssaa wudiyaa mala. **3**

Ne mettershshatuu zo'o k'ac'inaa mala; ne haasayiyaa wode daro nashechchiino. Ne laa"u gac'otuwaa sharbbiyaa gidduwaana s'eelliyaa wode, itti roomaaniyaa laa"u kessi p'alk'k'eeddawaa malatiino. 4 Ne k'ood'ii olaa miishshaa kak'k'anaw gimbbeedda, Daawita adussa gimbbiyaa malatee; he gimbbii sha"u mino olanchchatuwaa gondallii kak'ettina, alleek'k'etti utteedda. 5 Ne d'antsatuu manttiyaa yeletteedda, wora c'iishshaa gidдон miyaa gen"iyaa maratuwaa malatiino. 6 K'ammay wonttanaw, kuway kichchanaw, karbbiyaa deriyaanne is'aanaa zooziyaa baade shemppashshana. 7 Ta siik'k'atee, ne asatetsay ubbaykka malanchcha; neenan wotsiyaawe ayayenne baawa. 8 Ta mushuratee, Liibaanoosa Deriyaappe wod'd'a. Gaammuunne maahii geessuu Amaana Deriyaappe, Saniira Deriyaappenne Hermmoone kiikiyaappe wod'd'a. 9 Ta siik'uwaa michchato gidiyaa ta siik'atee! Ne ayifiyaa s'eeluunne ne k'ood'iyaa alleek'k'uu, ta wozanaa nashshechchan gooshsheedda. 10 Ta siik'uwaa michchato gidiyaa ta mushurate! Ne siik'uu taana ayaa nashechchii! Ne siik'uu woyniyaa eessaappe aad'd'i nashechchee; ne shittuu ubbabaappekka aad'd'iide sawee. 11 Ta mushuratee, ne mettershshaanna eessaa ililuu s'okee. Ne doonaappe eessayenne maatsay pultee; ne mayuu Liibaanoosa s'iidday sawiyaawaadan sawee. 12 Ta siik'uwaa michchato gidiyaa ta mushurati yuushshuu, direttiide naagettiyyaa ataakilttiyaa sa'aa mala. Yuushshuu gimbbetteedda pulttuwaa, maatafay attametteedda goggiyaa haatsaa mala. 13 Ne ataakilttetuwaa gidдон: roomaanii, dooretteedda ataakilttiyaa ayifetuu, heenayinne narddoosiyaa giyaawanttu de'iino. 14 Hewaadankka k'ay narddoosii, laadii, sawuwaa maatayenne k'arafay, hewaadankka is'aanaadan sawiyaabatuu de'iino;

hewaadankka k'ay karbbii, godare uutsaa c'iishshayenne duma
duma k'imaamiyaa ataakiltetuu mokkiino. 15 Neeni ataakiltiyaa
sa'aa aliyaa puluttuwa mala; de'uwa haatsay beettiyaa
ollaa mala; Liibaanoosa Deriyaappe goggiyaa shaafaa mala
yaageedda. 16 Huup'issa bagga c'arkkoo, dendda! Gedissa
bagga c'arkkoo, haaya! Ta ataakiltiyaa bolla c'arkka! Aa sawuu
hewan toshukku go. Ta siik'uu bare ataakiltiyaa giddo yo. Daro
mal"iyaa teeratuwa mo yaagaaddu.

5 Ta siik'o michchatto gidiyaa ta mishiratte, be'a; taani ta
ataakiltiyaa giddo gelaad. Ta karbbiyaanne ta shittuwa
c'iishshaa k'oray. Eessaa ukitsaa yoltayaade may. Ta woyniyaa
eessaanne ta maatsaa ushay yaageedda. Yersaalame
Wodoratuu: Hinttenoo, Aa laggetoo, siik'uwa alana gakkanaw
ushite yaageeddino. 2 Taani k'amma gem"ishaad; shin ta
wozanay beegotti utteedda. Ta akumuwaan ta siik'uu hawaadan
yaagiidde, penggiyaa k'os's'iina sisaad; Ta mushuratee, ta
siik'k'atee, neenan wotsiyaawe bayinna ta harap'p'atte, taw
kariyaa dooyaa; ta huup'ii ketterssaan ka"eedda. Ta binnaanaykka
k'amma puusiyaan narkakkeedda yaagee. 3 Taani, Ta mayuwa
k'aara diggaad; zaara mayyooyye? Ta gediya meec'etta
kichchaad; zaaraadde urk'k'ayooyye? yaagaad. 4 Ta siik'uu
ifitsaa s'oo'yaanna bare kushiyaa golle yeddeedda; ta wozanay
Aa diraw poddi poddee. 5 Yaatina, ta siik'oo kariyaa dooyanaw
denddaad. Kariyaa dooyiyaa kulbbuwa taani oyk'k'iyaa wode,
ta kushiyaappe karbbii, ta birad'd'iyaaappe shittuu s'okee. 6
Ta siik'oo kariyaa dooyaad; shin dooyiyaa wode I baawa bi
kichcheedda. Aa kooshshaa sisanaw loytsi amottaad. Mintsade
Aa koyaad; shin demmanaw danddayabeykke. S'eegaad; shin
taw koyibeenna. 7 Yuuyyiide katamaa naagiyaawanttu taana

demmiide, wad'd'eeddinonne madutseeddino; katamaa dirssaa naagiyaawanttu ta k'umayuwaa k'aari akkeeddino. **8** Hinttenoo Yersaalame geelayotoo, ta siik'uwaa demmooppe, taani Aa siik'uwaappe denddeeddawaan harggiyaawaa, hadaraa, aw odite yaagaaddu. **9** Neenoo, mac'c'a asaa ubbaappe aad'd'eeda malanchchatee! Ne siik'uu tumu haratuwaappe waan dummatii? Neeni hawaa keeshshaa nuuna c'alliyaawe, I haratuwaappe dummatiyaawe ayaanee? yaageeddino. **10** Ta siik'uu daro lo"iyaawaanne mina; tammu sha"u attuma asaa gidдон Aa mali baawa. **11** Aa huup'ii work'k'aa luliya malatee; Aa binnaanaykka lo"anne k'uuruwaa mala karetsa. **12** Aa ayifii shaafaa lank'kiyaan ek'keeddanne, maatsan meec'etteeddawaa malatiyaa harap'p'etuwaa malatee. **13** Aa gac'otuukka sawuwaa maataynne, k'imaamii toketteedda atakiltiyaadan lo"iino; Aa mettershshatuu karbbiyaa shittuu s'okiyaa wora c'iishshaadan lo"iino. **14** Aa kushetuu ink'k'uwaaan alleek'k'etteedda work'k'aa s'am"aadan lo"iino; Aa asatetsay samppeeriyaa giyaa ink'k'uwaaan alleek'k'etteedda, danggarssaa achchaa mala. **15** Aa gedetuu work'k'aa baasuwaan toketteedda, ibinabaradiyaa tuussaa malatiino; Aa malay zigan alleek'k'etteedda Liibaanoosa asaa mala. **16** Aa doonay eessaadan mal"ee. I ubbaannakka lo"iyaawaa. Hinttenoo Yersaalame wodoratoo, ta siik'uunne ta laggii hawaa malatee yaagaaddu.

6 Mac'c'a asaa ubbaappe malanchchatee! Ne laggii hak'a beedee? Nuunikka neenana ittippe koyanaw, I beedda sa'aa nuw oda yaageeddino. **2** Ta siik'uu dorssaa wudiyaa heemmanawunne, lo"iyaa c'iishshaa shiishshanaw, shittuwaa sawuwaa maataay de'iyaa atakiltiyaa gidдо wod'd'eedda. **3** Taani ta siik'uwaanno; ta siik'uukka tawaa. I c'iishshaa gidдон wudiyaa

heemmee yaagaaddu. **4** Ta siik'k'atee! Neeni Tirs's'a katamay lo"iyaawaadan lo"aasa; Yerusaalamedan daro lo"aasa; banddiraa oyk'k'iide, salppiyaan biyaa olanchchay yashshiyaawaadan yashshaasa. **5** Hayyanaa ne ayifiyaa taappe wora zaaraarikkii, ayaw gooppe, untunttu taana waayissiino. Ne binnaanay Gala'aade Deriyaappe wod'd'iyaa deeshshaa wudiyaa malatee. **6** Ne achchay meec'ettiide kesiyaa, ubbaykka manttiyaa yeliyaa, untunttu giddon maynii bayinna dorssaa wudiyaa mala. **7** Ne laa"u gac'otuwa sharbbiyaa gidduwaana s'eelliyaa wode, laa"u kesseedda roomaaniyaa teeraa malatiino. **8** Usuppun tammu mac'c'a kaatetuunne usuppun tammu baakkotuu, k'ay payduu bayinna wodorotuu taw de'iino. **9** Shin ta harap'p'atta, ta tooshii bayinnaana, Aa taw dumma. Aa bare aatissikka mes's'i ittinno; izo yeledda aatakk ayaappenne aatsaade izo siik'aw. Wodorotuukka izo s'eelliide, Hanna anjjettedaano yaagiino. Mac'c'a kaatetuukka baakkotuukka izo sabbiino. **10** Hanna wontta s'alk'k'iyaadan doliyaana, aginaadan poo'iyanna, awaadan c'addiyaana, banddiraa oyk'k'iide salppiyaan biyaa olanchchaadan, yashshiyaanna iza oonee? yaagiino. **11** Taani wombban toketteedda mitsatuu lic'uwaa be'anaw, woyniyaa turay aac'eedenttonne k'ay roomaaniikka c'iisheeddenttonne s'eellanaw, duge ataakiltiyaa sa'aa wod'd'ay. **12** Taani akeekenan de'ishiina, ta amuu taana afiide, ta kaatiyaa matan, paraa gaariyan taana utisseedda yaageedda. **13** Neenoo Shulaame biittaappe yeeddawunne, haaya; haa simma! Neena nu loytsiide s'eelana; haa simma! yaageeddino. Wodoratta: Daro asaa sintsan yes's'iyaa asaadan, taakko ayaw s'eelliitee? yaagaaddu.

7 Kaatiyaa naattidan lo"iyaanee! Ne gedetuu neeni nas'alaa c'aammaa wotsi de'ishshin be'iyaa wode, ayaa lo"iino! Ne

sheechchii eranchcha wogaac'ii k'os's'iide, loytsi alleek'k'isseedda ink'k'uwaa malatee. 2 Ne gul"ay woyniyaa eessay kumeedda birilliyaa malatee; ne s'eessaa yuushshuu c'iishshan k'ashetteedda zarggaa mirk'k'iyaa malatee. 3 Ne d'antsatuu manttiyaa yeletteedda, gen"ati maratuwaa malatiino. 4 Ne k'ood'ii danggarssaa zaaliyaan alleek'k'etteedda adussa gimbbiyaa mala. Ne ayifii wolk'k'aama Haseboona katamaa penggiyaa matan de'iyaa, zeeruwa haatsaa malatee. Ne siid'ii Damask'k'o s'eelissiide gimbbeedda Liibaanoosa gimbbiyaa malatee. 5 Ne huup'ii K'armmeloosa asaa malatee; ne olassa binnaanay k'ac'inaa s'aatsaa malatee; kaatiyaakka ne huup'iyaa datsay nashechcheedda. 6 Ta siik'k'atee, ne ayaa lo"ay! Ne ayaa malanchchatii! Ne siik'uu taana ayaa nashechchii! 7 Ne geesay zambbaa geesaa malatee. Ne d'antsay zambbaa ayifiyaa wurc'c'uwaa malatee. 8 Taani, Ha zambbaa gi"ana; Aa maratuwaa oyk'k'ana yaagaad. Ne d'antsay woyniyaa teeraa wurc'c'uwaa mala; k'ay ne siid'iyaanna kesiyaa peenuu appiliyaa ayifiyaadan sawee. 9 Ne yeruu mettershshatuwaappenne achchaappe gidduwaana, walalattiidde geliyaa woyniyaa mala. Wodoratta: Ubbaappe aad'd'iide mal"iyaa woyniyaa eessaa mala yaageedda. 10 Taani ta al"o siik'uwaanno; ikka taana amottee. 11 Ta siik'ow, haaya; laa"uu katamaappe kesiide biide, gas'ariyan ak'oytte; k'ammaa laa"uu hewan aatsana. 12 Wontta guuran ane woyniyaa turaa giddo boytte; woyniyaa turay c'iisheeddentto, c'iishshiide ayifiyaa dors's'os's'eedenttonne, k'ay roomaaniikka ayifeeddentto ane be'oytte. Taani ta siik'uwaa neena hewan bessana. 13 Inkkoyiyaa ayifiyaa sawuunne hara nashechchiyaa ataakilttiyaa ayifii, nu karen besseedda;

ta siik'oo! Ha ayifetuwaappe teereeddawanttanne ooratsa mas'eeddawantta, new ashsha wotsaad.

8 Ne taw allaga gidennaan ta daayi d'antsaa d'ammeedda ta ishaa gidaarikkiishsha! Yaatinto taani neena ogiyaan demmaade shiishsha akka yerina, taana ooninne borennashin. **2** Taana tamarisseedda ta daay golle taani neena kaaletsade, ta daayi k'ol'o gelissa aginaa, hewan taana ne siik'uwaabaa tamarisseeddawaa gidaarikkii; roomaniyaa gum"eedda mal"iyaawaa, lo"iyaa woyniyaa eessaa taani neena hewan ushshaarikkita. **3** Taana hewan ne haddirssa k'eesiyaa borkkotissaade, ne ushechcha kushiyan taana k'oommeeddawaa gidaarikkii. **4** Hinttenoo Yersaalame wodoratoo, Siik'uu bare wodiyaan danddanaw, k'aaseti dentsetsennaadan, ta hinttew hadaraa gay yaagaaddu. **5** Bare siik'uwaa hashiyaan zemppaade, bazuwaappe yiyaana hanna oonee? yaageeddino. Wodoratta: Beni ne aata neena bannikka yeleedda, appiliyaa lank'k'iyaan ne gisa de'ishshin, neena ta k'aaseretsaade dentsaad. **6** Med'inaa siik'uwaa taana ne wozanaa bolla attama; ne k'esiyanikka maatafaadan, ta s'alalaa oyk'k'a. Ayaw gooppe, siik'uu hayk'k'uwaa mala mina; mishuukka duufuwaa mala mek'etsaa iita; Aa lac'uukka S'oossaa tamaa lac'uwaa mala. (Sheol h7585) **7** Haatsaa daruu siik'uwaa tamaa toyissanaw danddayenna; di'uukka meec'c'iide afanaw danddayenna. Asay siik'uwaa shammanaw barew de'iyaa ak'uwaa ubbaa immooppekka, siik'uu shaluwaan shamettenna diraw, asay hewaa kad'ee yaagaaddu. **8** Nuw tiraan d'antsay uttibeenna michchata de'aw; asinay izo oochchooppe, nuuni iw ootsanawe ayee? **9** Iza gimbbiyaa dirssaa gidintto, nuuni l bolla wochchiyaa adussa, biraa gimbbiyaa gimbbana; Aa dirssaa pengge gidintto,

zigaa sank'k'aan izo doodissana yaageeddino. **10** Hekko taani dirssaa gimbbiyaa; ta d'antsaykka gimbbiyaa bolla gimbbetteedda wochchiyaa saa; hewaa diraw, taani ta siik'uwaanna de'iyaa wode, I taanan nashettee. **11** Solomonew Ba'aali-Hamoonan woynnii toketteedda shoyk'ay de'ee; he woyniyaa gidduwaa ootsiyaawantoo keraa immeedda. Keraa akkeedawanttu teeran go'etteeddawaa diraw, huup'iyaan huup'iyaan sha"u biraa aw ahiino. **12** Shin taw ta buzo woynnii toketteedda shoyk'ay de'ee; Solomona, neeni sha"u biraa akka; ataakiltiyaa ootsiyaawanttu laa"u s'eetu biraa akkino yaagaaddu. **13** Neenoo, ataakiltiyaa gidдон de'iyaa ta siik'k'atee, ne kooshshaa laggetuwaa sissanaw koyiino; ne kooshshaa taana sisa yaageedda. **14** Ta siik'ow, taakko ellekka haaya! Sawiyaa maatay mokkiyaa deretuwaa bollaanna, guppiyaa gen"iyaa woy doggiyaa maratuwaa malataade yaagaaddu.

Isiyaasa

1 Ooziyaane, Iyo'aataami, Akaazinne Hizk'k'iyaasi Yihudaa kaatetuwaa gideedda wode, Amoos'a na'ay Isiyaasi Yihudaabaanne Yersaalamebaa be'eedda sas'ay hawaa.

2 Salotuwaan de'iyawanttoo, sisite; sa'aan de'iyawanttoo, sisite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Taani naanatuwaa dichcha gatsaad; shin untuntu taw makkaleeddino. **3** Booray bare godaa eree; hariikka barena mooddeeddawaa zadaluwaa eree; shin Israa'eelatuu erikkino; ta asatuu akeekikkino. **4** «Nagaraa ootsiyaa kawutetsaw, hintte naak'uwaan dees'etteedda asaw, iitaa ootsiyaa zariyaw, hintte mayzatuwaa tunatetsaa kaaliyaa naatoo, hinttentoo aayye ana! Med'inaa Godaa hintte aggeeddita; Israa'eeliyaa Geeshsha sheneyeeddita; aw zokkiyaa zaareeddita. **5** Hintte ayaw makkalaa bolla makkalaa gujji gujji biitee? Ayaw k'aykka murettanaw koyiitee? Hintte kumentsaa huup'ii saketteedda; hintte kumentsaa wozanaykka daabureedda. **6** Gediya birad'd'iyappe huup'iyaa binnaanaa gakkanaw pas'atetsay baawa; madutsay, gaafunne giyyaabay de'ee; untuntunne giyyibeykkino, woy meec'etti k'ashettibeykkino, woy zayitiyaan okettiide shuggibeykkino. **7** «Hintte gaddii dirk'k'aletiide bayana; hintte katamatuukka taman s'uugetteeddino; hintte goshshaa hintte s'eellishin, allagatuu akkiino; imatsaa asatuu, mela ashana. **8** Yersaalame katamay woyniyaa turaa naagiyaa daasiyaadan, leekiyaa naagiyaa golliyaadan morkkiyaan dretteedda katamaadan haniide atteeda. **9** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday nuw amareeda zaratuwaa ashshenentto, nuuni Sodooma katamaadaaninne Gamooraa katamaadan haneeddoshin» yaageedda. **10** Hinttenoo, Sodooma mooddiyaawantto ubbatoo, Med'inaa Godaa k'aalaa

sisite! Hinttenoo, Gamooraa asaa ubbatoo, nu S'oossaa higgiiyaa sisite! **11** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte yarshshuwaa daruu taw ayaa go"ii? Hanno gakkanaw hintte taw shiishsheedda s'uugetteedda orgge dorssatuwaanne d'iikkeedda mehiyaa mod'duwaa yarshshuwaa taani kallaad; korumaa booratuwaa, dorssaa maratuunne deeshshatuwaa suutsan taani nashettikke. **12** Hintte taw goyinnanaw yiyaa wode, ta Geeshsha Golliyyaa dabaabaa hinttena yed'd'ite geeddawe oonee? **13** Simmi hada yarshshuwaa ahiyaawaa aggite! Hintte c'uwissiyaa is'aanay taana sheneyee; aginaa s'eeruwaa hintte bonchchiyyaa gallassaa, hintte Sambbataanne hintte keereedda yaa'atuwaa, ha shiik'atuwaa ubbaa iitatetsaana ittippe walaketteeddawantta taani danddaykke. **14** Aginaa s'eeruwaa hintte bonchchiyyaa gallasaanne keereettedda hintte baalaa gallassatuwaa taani is's'aad; untunttu taw tookuwaa gideeddino; taani untuntta tookkaadde daaburaad. **15** «Hintte kushiyyaa mic'c'iide, hintte woossiyaa wode, taani ta ayfiyaa hintteppe gentsana; hintte daro woosaa woossintokka, taani sisikke; ayaw gooppe, hintte kushii suutsan munak'etteedda. **16** Meec'ettite; geeyite; hintte iita oosuwaa ta sintsaappe diggite. litaa ootsiyaawaa aggite; **17** lo"obaa ootsanaw taaarite. S'illo pirddaa koyite; un"etteeddawanttu morggiyaa oyk'k'ite. Aawuu bayinnawanttoo pirddite; asinay hayk'k'eedda mac'c'a asatoo mootettite» yaagee. **18** K'aykka Med'inaa Goday, «Haayite; ane zorettoyte. Hintte nagaray baaraadan zo"inttokka, shachchaadan boos's'ana; suutsaadan zo"inttokka, puuttuwaadan boos's'ana. **19** Hintte eeno giide, taw azazettooppe, gadiyaappe mokkiyaa murutaa maana. **20** Shin hintte is's'aaddi giide makkalooppe, mashshaan meetettana» yaagee. Med'inaa Goday bare

doonaappe hawaa haasayeedda. **21** Ammanetteeda wolk'k'aama katamata waanaade sharmus'a gidaadee! Iza kase suure pirdday kumeeddaano; s'illotetsay kase l giddon de'eedda; shin ha"i asaa wod'yaawanttu izi giddon de'iino. **22** Ne biray shi'i kichcheedda; ne lo'o woyniyaa eessaykka haatsaana yeeletteedda. **23** Hintte daannatuu makkalanchchatuwaanne kayisotuwaa lagetuwaa gideeddino; untunttu ubbatuukka mattaayiyaa dosiinonne miishshaa yederssiino; aawuu bayinnawanttoo pirdikkino; asinay hayk'k'eedda mac'c'a asatuwaa mootuu untunttukko shiik'enna. **24** Hewaa diraw, Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa Wolk'k'aamay, hawaadan yaagee; «Ha"i taani taana is'yaawantuppe shemppana; taani ta morkkatuwaa bolla ta haluwaa kessana. **25** Taani ta kushiya ne bolla wotsana; ne shi'owaa k'uls's'us's'issaade geeshshana; neenana walaketteeddabaa ubbaa geeshshaade yedissana. **26** Taani beniwanttu mala daannatuwaa, koyirowanttu mala zoriyaawantta new zaarana. Hewaappe guyyiyaan, neeni S'illotetsaa Katamaa, Ammanetteeda Katamaa geetettana» yaagee. **27** S'iyoonnee suure pirddan, barenttu nagaraa paas'yaawanttukka s'illotetsan wozettana. **28** Shin makkalanchchatuunne nagaranchchatuu laa"uukka me"ana; Med'inaa Godaa aggiyaawanttu d'ayana. **29** Wotsanaw doseedda wolaa diraw, hintte yeellatana; hintte dooreedda kaashshaa gishshawukka hintte kawushshana. **30** Bonc'c'ii k'ok'k'ofettiyaa wolaadan, woy dubbi bayinna shoyk'aadan, hintte hanana. **31** Minuu dalaa gidanawaa; Aa oosuukka s'iifa gidanawaa; untunttu ittippe s'uugettanawantta; he tamaa toyissiyaawe d'ayana.

2 Yihudaa biittaabaanne Yerusaalame katamaabaa Amoos'a na'ay Isiyaasi be'eeddawe hawaa. **2** Wurssetsa gallassatuwaan

Med'inaa Godaa Geeshsha Gollii kees'etteedda derii deretuwaa ubbaappe d'ok'kiide beettana; zoozetuwaa ubbatuwaappekka bollaanna d'ok'k'u d'ok'k'u gaana. Kawutetsatuwaan de'iyaa Asay ubbay aakko zattana. **3** Daro Asay yiide, «Haayite! Med'inaa Godaa deriyaa, Yaak'ooba Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa ane pude kesoytte. I koyiyaawaadan nuuni baana mala, I nuuna bare ogiyaa tamarissana» yaagana. Ayaw gooppe, higgii S'iyooneppe, S'oossaa k'aalaykka Yersaalameppe kesana. **4** Kawutetsatuwaappenne kawutetsatuwaappe gidduwaan I pirddananne daro asatuwaa palumiyaa shaakkana. Unttuntu barenttu mashshaa maraashaa, barenttu tooraakka baac'aa kessanaw k'os's'ana. Kawutetsay kawutetsaa bolla mashshaa dentsenna. Hewaappe guyyiyaan unttuntu mulekka olaa timirttiyaa tamarikkino. **5** Hinttenoo, Yaak'ooba zaretoo, haayite! Ane Med'inaa Godaa poo'uwaan hamettoytte. **6** S'oossaw, ne asaa, Yaak'ooba zaratuwaa aggaada. Unttuntu away doliyaa bagga gadiyaa asatuwaa biittaan kumeeddino; Piliss's'eema asatuwaadan kaayiino. Unttuntu allaga asatuwaana ittippe zuppetiino. **7** Unttuntu gaddii birayenne work'k'ay kumeeddawaa; unttuntu shaloo zaway baawa. Unttuntu gaddii paray kumeeddawaa; unttuntu paraa gaaretoo zaway baawa. **8** Unttuntu gaddii eek'atuwaan kumeeddawaa; unttuntu barenttu kushii ootseedda oosoo hokkiide goyinniino. **9** Hewaa diraw, Asay ubbay tooshettananne kawushshana. Unttuntoo atto gooppa. **10** Med'inaa Godaa dagamaappenne Aa anggaa bonchchuwaappe attanaw zaallaakko biite; biittaa gidдон k'osettite! **11** Asaa otoruu giyyana; Aa kilahuukka siilana; he gallassi Med'inaa Godaa s'alalay d'ok'k'u d'ok'k'u gaana. **12** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday itti gallassaa keereedda.

He gallassi otorettiyaawantta, ayyiyaawanttanne d'ok'k'u d'ok'k'u geeddawaantta kawushshana; **13** adussanne d'ok'k'a gidiyaa Liibaanoosa zigatuwaanne Baasaane wolaa ubbaa d'ayissana; **14** d'ok'k'a deretuwaakka zoozatuwaakka dembbayana; **15** katamaa naagiyaa adussa miis'atuwaa ubbaanne katamaa yuushshuwaan de'iyaa mino gimbbetuwaa zik'k'issana; **16** S'oossay gitanne lo"iyaa markkabatuwaakka haatsaan mitissana. **17** Asaa otoruu zik'k'i gaana; Aa ayyuukka d'ayana. He gallassi Med'inaa Godaa s'alalay d'ok'k'u d'ok'k'u gaana; **18** eek'aa ubbaykka ubbaanna d'ayana. **19** Med'inaa Goday ha gadiyaa k'aatsanaw denddiyaa wode, Aa dagamaappenne Aa anggaa bonchchuwaappe attanaw Asay shuchchaa gonggoolonne biittaa ollaw bak'atana. **20** He gallassi Asay goyinnanaw med'deedda barenttu biraa misiletuwaanne barenttu work'k'aa misiletuwaa oc'c'otoonne hara kafotoo olana. **21** Med'inaa Goday ha gadiyaa k'aatsanaw denddiyaa wode, Aa dagamaappenne Aa anggaa bonchchuwaappe attanaw untunttu gonggolo gid donne shuchchaa kooppo gid do bak'atana. **22** Simmi hayk'k'iyaa asan ammanettiyaawaa aggite! Asay ay maaddanee?

3 Be'ite, Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday minjjaanne maadu waa laa"uwaakka Yerusaalameppenne Yihudaappe diggana hanee. Katsaa minjjaanne haatsaa minjjaa ubbaa; **2** minotuwaanne olanchchatuwaa, daannatuwaanne timbbitiyaa odiyaawantta, kaayiyaawanttanne c'imatuwaa, **3** olaa gadaawatuwaanne gadiyaa ayissiyaawantta, zoriyaawantta, hiillatiyaawanttanne c'inc'c'a bitanchchatuwaa ubbaa diggana hanee. **4** Taani yalaga attuma naanatuwaa untunttu kaappuwaa kessana; guutsaa naanay untuntta mooddana. **5** Asay asaa bolla, shooruu shooru waa bolla denddiide, ittuu ittuwaa sugana.

Yalagay c'ima bolla, kad'etteeddawe bonchchetteeddawaa bolla denddana. **6** Itti Asay bare aawuwaa golliyaan bare ishatuwaappe ittuwaa oyk'k'iide, «New mayuu de'ee; neeni nuw suntsaa gida; ha koletteedda sa'aa aawotetsaa akka» yaagana. **7** I he gallassi bare k'aalaa d'ok'k'issiide, «Taanan d'alii baawa; ta son k'umi woy mayuu baawa; hintte bolla taana suntsoppite» yaagana. **8** Yerusaalame ganddigaaree; Yihuday kunddee; ayaw gooppe, untunttu barenttu oduwaaninne barenttu oosuwaan Med'inaa Godaa bolla denddiide, Aa bonchchuwaa toochchiino. **9** Untunttu som"uwaa malay untunttu bolla markkattee; untunttu barenttu nagaraa Sodooma asaadan awaayiino; barenttu nagaraa k'ossikkino. Untunttoo aayye ana! Ayaw gooppe, untunttu barenttu bolla iitabaa aheeddino. **10** S'illotoo, «Hinttew lo"a gidanawaa» gaade oda; ayaw gooppe, untunttu barenttu oosuwaa ayfiyaa maana. **11** litatoo aayye ana! Untunttoo iitana; ayaw gooppe, untunttu barenttu kushiya oosuwaa gatiyaa akkana. **12** Yalagatuu ta asaa un"etsiino; mac'c'a asatuukka untuntta mooddiino. Ta asaw, hinttena kaaletsiyaawanttu hinttena wora kaaletsiino; hintte biyaa ogiyaakka baletsiino. **13** Med'inaa Goday daannaadan, chilootan uttee; asaa pirddanaw denddee. **14** Asaa c'imatuwaanne kaaletsiyaawantta pirddanaw shiishiide, Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta woyniyaa turaa tokkeeddasa bayzzeddaway hinttena; hiyyeesatuwaappe bonk'keeddabay hintte golliyaan de'ee. **15** Ta asaa ayaw kinchcheretsiitee? Hiyyeesatuwaa som"uwaa ayaw gaac'c'iitee?» yaagee Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday. **16** Med'inaa Goday K'aykka, «S'iyoone mac'c'a asatuu otoretteeddino; barenttu ziiziyaa essi akkiide, barenttu

ayifiyaan sim"ettiidde, barenttu hametsaa makisiidde, barenttu gediya albbuwaa giirissiidde hamettiino. 17 Hewaa diraw, taani Goday S'yoone mac'c'a asatuwaa huup'iyaa c'ittuwaan goo'issana. Taani Med'inaa Goday untunttu huup'iyaa bo"ayana» yaagee. 18 He gallassi Goday S'yoone mac'c'a asatuwaa alleek'k'otuwaa, hewanttunne untunttu gediya albbuwaa, shaashiyaa, k'ood'iyaa aleek'k'uwaa, 19 haytsaa gutichchaa, kushiya sagaayuwaa, som"uwaa kammiya kutaa, 20 huup'iyaan wotsiyaa alleek'k'uwaa, k'esiyaan k'achchiya sanssalataa, s'eessan danc'c'iyaa danc'c'uwaa, shittuwaa s'aaramusiyaa, kitaafaa, 21 siid'iyaa migiduwa, birad'd'iyaa 22 minjja mayuwa, adussa mayuwa, jaanuwa, borssaa, 23 heregaa, liinuwa giya k'ac'inaappe dadetteedda, giddona mayiya mayuwa, binnaan wotsiyaa alleek'k'uwanne sharbbiyaa ubbaa bonk'k'a akkana. 24 Shittuwaa diraw s'ink'k'uwaa gidanawaa; danc'c'uwaa diraw wodoruwa, goofariya diraw bo"aa, adussa mayuwa diraw waaruwa, puulaa diraw bak'k'iyaa s'alalaa gidanawaa. 25 Ne asatuu mashshaan, ne olanchchatuu olan hayk'k'ana. 26 S'yoone penggetuwaan de'iyaa Asay yeekkananne zilaalana; mela atteedda, gadiyaan uttana.

4 He gallassi laappun mac'c'a asatuu itti attumawaa oyk'k'iide, «Nuuni nu k'umaa maana; nu mayuwa mayyana; ne suntsan s'eesetana mala ootsaadde nu kawushshaa nuuppe k'aaraarikkii» yaagiide woosana. 2 He gallassi Med'inaa Godaa mitsaa tashii lo"ananne bonchchettana; Israa'eeliya asaappe atteedawanttoo he gadiya katsay c'ee'k'onne bonchchuwa gidanawaa. 3 S'iyoonen attiyaawanttu, Yersaalamen gam"iyaawanttu, Yersaalamen pas'a de'iyaawanttunna s'aafettiyaawanttu, «Untunttu geeshshatuwa» geetettana. 4

Goday S'iyooone mac'c'a asatuwaa k'itaa meec'c'ana; pirddaa Ayaanaaninne s'uuggiyaa Ayaanan suutsaa gussiyaa bayzzuwaa Yersaalameppe I geeshshana. **5** Med'inaa Goday S'iyooone Deriyaa ubbaa bollanne yan shiik'iyaa wanttu bolla gallassi shaariyaanne c'uwaa, k'amma ees's'iyaa tamaa poo'uwaa med'd'ana; bonchchuu ubbaa bolla kammiyaawaa gidanawaa. **6** I gallassaa aawaa suuluwaappe ashshiyaa kuwaanne gotiyaappenne iraappe bak'ati attiyaasaa gidanawaa.

5 Taani ta siik'iyaa woo Aa woyniyaa turaa tokkiyaa sa'aawaa siik'uwaa yetsaa yes's'ana. Taani siik'iyaa woo tu'eteedda zooziyaan woyniyaa turaa tokkiyaa sa'ay de'ee. **2** Biittaa bookkiide, shuchchaa k'ori kessiide, Ubbaappe lo"iyaa woyniyaa turaa tokkeedda. Naagiyaa shakkuwaa Aa giddon shakkeedda; woyniyaa eessaa gum"iyaasaa wooc'iide giigisseedda. Hewaappe guyyiyaan, lo"o ayfiyaa ayifee, yaagiide naageedda; Shin c'aaliyaa ayfiyaa ayifeedda. **3** Yaatina, ta siik'uu hawaadan yaageedda; «Hinttenoo, Yersaalamen de'iyaa wanttoo, Hinttenoo, Yihudaa asattoo, taappenne ta woyniyaa turaa tokkiyaa sa'aappe gidduwaan, de'iyaa yewuwaa ane ha"i pirddite. **4** Taani ta woyniyaa turaa sa'aw ootseeddawaappe haraa ayaa ootsanawe atteedee? Lo"o ayfiyaa ayifee yaagaade naagishin, ayaw c'aaliyaa ayfiyaa ayifeedee? **5** Ha"i taani ta woyniyaa turaa sa'aa, ootsiyaawaa hinttenttoo oday. Taani dirssaa shoddana; he turaykka d'ayanaadan ootsana. Taani gimbbiyaa kolana; he sa'aykka yed'ettana. **6** Taani he sa'aa bayeedda biittaa ootsana. He turay s'unk'k'ettennanne bul"etenna; yaatina, kinddichchuunne aguntsay yan mukkana. Iray aan bukkennaadan, taani shaaretuwaa azazana» yaageedda. **7** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, woyniyaa turaa sa'ay

Israa'eeliyaa asaa. Yihudaa Asay I nashettiyaa darkkuwaa.
 Unttuntu suure pirdiino giide naageedda; shin suutsaa
 gusseeddino. S'illotetsaa ootsiino giide naageedda; shin waaso
 gideedda. **8** Sa'ay d'ayina, hintte s'alalay gadiyaa bolla de'ana
 gakkanaw, golliyaa golliyaa bolla gujjiyaawanttoo, gadiyaa
 gadiyaanna gatsiyaawanttoo, hinttenttoo aayye ana! **9** Ubbaappe
 Wolk'k'aama Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda;
 «He wolk'k'aama golletuu onana; he lo"o golletuwaan de'anaw
 Asay d'ayana. **10** Tammu waatsaa booratuwaan tokkeedda
 woyniyaa ayifiyaappe itti oto gidiyaa gum"etteedda woyniyaa
 eessaa s'alalay kesana; tammu k'un"a katsaa zerina, itti k'un"a
 katsaa s'alalaa ayifana» yaageedda. **11** Matsoiyaa ushshaa
 koyanaw wontta guuraanna denddiyawanttoonne woyniyaa
 eessan s'uugettana gakkanaw, sa'aa k'amissiyawanttoo aayye
 ana! **12** Unttuntu shoobiyaan maasink'k'uu, diitsay, darbbii,
 his'is'iinne woyniyaa eessay de'ee; shin unttuntu Med'inaa
 Godaa oosuwaa gate giikkino; I bare kushiyan ootseeddawaa
 bonchchikkino. **13** Yaatina, ta Asay akeekaa d'ayeedda diraw,
 omoodettiide baana; unttuntu gadiyaa ayissiyaawanttukka
 koshan hayk'k'ana; unttuntu aakko asaykka koppisaa melana.
14 Duufuu bare gomppaa aassee; bare doonaakka zaway
 bayinnawaa hanggee; Yerusaalamen de'iyaa wolk'k'aama
 asaanne yenkko daro asaa, wac'iyaawanttanne nashetiyaawantta
 mittana. (Sheol h7585) **15** Asay ubbay tooshettananne kawushana;
 otorettiyaawanttu ubbaykka kawushana. **16** Shin Ubbaappe
 Wolk'k'aama Med'inaa Goday, suure pirdan d'ok'k'u d'ok'k'u
 gaana; geeshsha S'oossay geeshsha gidiyaawaa bare s'illotetsan
 bessana. **17** He wode dorssatuu barenttu k'ooruwaan
 heemettiyaawaadan heemettana; dorssaa maratuu koletteedda

duretuwaa golliyaa sa'aa maana. 18 C'imuwaa wodoruwaan nagaraa, gaariyaa wodoruwaan iitatetsaa goochchiyaawanttoo aayye ana! 19 «Ane S'oossay elleello! Nuuni be'ana mala, bare oosuwaa elleelliso! Gatso! Ee, nuuni erana mala, Israa'eeliyaa Geeshshay k'oppeedda k'ofay poletto» yaagiyaawanttoo aayye ana! 20 litaa lo"a lo"uwaa iita yaagiyaawanttoo, d'umaa poo'o poo'uwaa d'uma ootsiyaawanttoonni c'ammiyaawa mal"iyaawaa mal"iyaawaa c'ammiyaawa ootsiyaawanttoo aayye ana! 21 Barena, «Taani aad'd'eeda eranchcha! Taani c'inc'c'a gidikkita!» yaagi k'oppiyaawantto aayye ana! 22 Woynniyaa eessaa ushiyaawan eretteeddawanttoonni matsoyyaa ushshaa walakkanaw goobiyaawanttoo aayye ana! 23 Mattaayiyaa akkiide, bayzzeeddawantta s'illissiyaawanttoonni s'illo asatoo suure pirdaa diggiyaawanttoo aayye ana! 24 Tamaa lac'uu dalaa oyk'k'yaawaadaaninne mela maatay ees's'i d'ayiyaawaadan, hewaadan untuntu s'ap'uu wook'k'ana; untuntu c'iishshaykka baanaadan laaletti d'ayana; ayaw gooppe, untuntu Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa higgiiyaa is's'eeddino; Israa'eeliyaa Geeshsha k'aalaakka kad'eeddino. 25 Hewaa diraw, Med'inaa Godaa hank'k'uu Aa asaa bolla ees's'i kesee; I bare kushiya untuntu bolla dentsiide, untunta shoc'eedda. Deretuu k'aas's'iino; hayk'k'eedda asaa anhay ogiyaan buura mala gidee; yaaninakka Aa hank'k'uu simmenna; Aa kushii ha"ikka denddeeddasaan de'ee. 26 S'oossay haakuwaan de'iyaa kawutetsatoo malaataa d'ok'k'an essee; sa'aa gas'an de'iyaa morkketuukka suyk'k'ee. Untuntukka ellekka jaamiide, puttu giino. 27 Untuntu gidдон daaburiyaabayne wobbiyaabay baawa; untuntuppe ittuunne gem"ishenna woy gisenna. S'eessan danc'c'iyaa Sak'k'iikka bilettena; untuntu c'aammaa

dafuukka duus's'enna. **28** Unttuntu tooray saataanna de'ee; untunttu wonddaafiikka waas'ettedda. Unttuntu paratuwaa s'uguntsay zaallaa shuchchaa mala; untunttu paraa gaaretuwaa yinggiretsay gotiyaa mala. **29** Unttuntu guduukka gaammoo mala; wodalla gaammotuwaadan gudiino; untunttu daariidde, barew miyaawaa oyk'k'iino; tookki akkiide biino; untunttuppe wotsi akkanawe ooninne baawa. **30** He gallassi untunttu wolk'k'aama abbaa guntsaadan, Israa'eeliyaa bolla guummana; itti Asay he gadiyaa s'eellooppe, d'umaanne waayiyaa be'ana; poo'uukka shaariyaan mitettana.

6 Kaatii Oooziyaane hayk'k'eedda laytsi Goday bollaninne d'ok'k'a araatan utteeddawaa be'aad; Aa mayuu Geeshsha Golliyaa kumeedda. **2** Suraafeela geetettiyaa kiitanchchatuu aappe bollaanna de'iino; itti itti suraafeeliyaw usuppun k'efetuu de'iino; laa"u k'efetuwaan bare som"uwaa kammee; laa"u k'efetuwaan bare gediya kammee; laa"u k'efetuwaan paallee. **3** Ittuu ittuwaanna, «Geeshshay, geeshshay, geeshshay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa! Sa'aa ubbay Aa bonchchuwaan kumeedda» yaagiide s'eesetteeddino. **4** Unttuntu s'eessaa kooshshaan Geeshsha Golliyaa baasuu k'aas's'eedda; k'ay Geeshsha Gollii c'uwaan kumeedda. **5** Yaatina, taani, «Taw aayye anal Taani bayaad; ayaw gooppe, taani doonay tuneedda asaa; k'ay doonay tuneedda asatuwaa gidдон de'ay; taani Kaatiyaa, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa ta ayifiyaan be'aad» yaagaad. **6** Suraafeelatuwaappe ittuu yarshshiyaa sa'aappe k'ap'eedda tamaa bonk'k'uwaa akkiide paalliidde, taakko yeedda. **7** Tamaa bonk'k'uwaa ta doonaa bochchiide, «Be'a; ha tamaa bonk'k'uu ne doonaa bochcheedda; Ne bayzzuu neeppe kichcheedda; ne nagaraykka atto geetetteedda» yaageedda.

8 Hewaappe guyyiyaan Goday, «Oona kiittoo? Nuw oonee baanawe?» yaagishin sisaad. Hewekka, «Hekko, taana kiitta» yaagaad. 9 Goday hawaadan yaageedda; «Ba; ha asaw, «Hintte sissaa sisiita; shin hinttenttoo gelenna; s'eeluwaakka s'eelliita; shin be'ikkita» yaagaade oda. 10 Ha asaa wozanaa donc'c'illissa; untunttu haytsaakka tullissa; untunttu ayfiyaakka k'ook'issa; hewe d'ayooppe, untunttu barenttu ayifiyaan be'ana; barenttu haytsaan sisana; barenttu wozanaankka akeekana; yaatiide untunttu taakko simmananne pas'ana» yaageedda. 11 Yaatina, taani, «Abeet Godaw! Hawe ayide gakkanaasee?» yaagaad. I zaaretsiide, «Katamatuu de'iyaa asaa d'ayiide, kolettana gakkanaasa, golletuukka onana gakkanawunne biittaykka ubbaanna mela gidana gakkanaasa. 12 Taani Med'inaa Goday asaa haassana; biittaakka mela kessana. 13 Tammu asaappe itti Asay gadiyaa bolla attooppe, ikka d'ayana; k'ans's'i diggina atteeda wolaa durumaa mala gidanawaa; he durumay geeshsha zeretsaa gidanawaa» yaageedda.

7 Ooziyaana na'ay Iyo'aataami yeleedda Akaazi Yihudaa gadiyaan kaateteedda wode, Sooriyaa gadiyaa Kaatii Ras'iininne Israa'eeliyaa gadiyaa Kaatii Ramaaliyaa na'ay Paak'uhi Yerusaalame olanaw yeeddino; shin s'oonanaw danddayibeykkino. 2 Sooriyaa gaddii Efireema biittaana ittippe olaw c'aak'k'eteeddawaa Daawita zariyaappe kaateteedda kaatii siseedda wode, deriyaan c'arkkuu k'aatsiyaa mitsaadan, Akaaza wozanaynne Aa asaa wozanay dagamaan shabbiretteedda. 3 Yaatina, Med'inaa Goday Isiyyaasa, «Neeni ne na'aa Sha'aari-Yaashuuba akkaade, Akaazana gakkettanaw ba; mayuwaa meec'c'iyaawanttu goshshaakko afiyaa ogiyaa matan k'ommonna de'iyaa shiik'eedda haatsaa s'eeran neeni Aa demmana. 4 Aw

hawaadan yaagaade oda; «Naagetta; hirggoppa; Sooriyaa asaa,
 Kaatiyaa Ras'iinanne Ramaaliyaa na'aa hank'k'oo yayyoppa;
 ne wozanaykka shabbarettoppo; ayaw gooppe, laa"u kaatetuu
 tamaappe aatsiide c'uwattiyaa laa"u mitsaa durumaa mala. 5
 « «Sooriyaa gadiyaa Asay Efireema asaananne Ramaaliyaa
 na'aanna ne bolla iitabaa mak'ettiide, 6 «Ane Yihudaa gadiyaan
 woraajjiide, mentsereetsidinne nu giddon shaakkiide, S'aabi'eela
 na'aa kawutseeto» yaagiino» yaaga» yaageedda. 7 Gidooppenne,
 Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He
 untuntu mak'k'uu minnenna; mulekka hewe polettenawaa. 8
 Ayaw gooppe, Damask'k'uu Sooriyaa biittaw huup'iyaa; Kaatii
 Ras'iinikka Damask'k'o katamaw huup'iyaa. Usuppun tammanne
 ichcheshu laytsaa giddon Efireema gaddii bunchchettiide,
 kawutetsaa gidenaan attana. 9 K'ay Samaarii Efireema biittaw
 huup'iyaa; Ramaaliyaa na'ay Samaariyaa katamaw huup'iyaa;
 hintte ammanuwaan minniide ek'k'ennan d'ayooppe, hinttekka
 ek'k'ikkita» yaagee. 10 K'aykka Med'inaa Goday Akaazaw;
 11 «Med'inaa Goday ne S'oossay new bolla saluwaappe,
 woy garssa sa'aa c'iimmuwaappe itti malaataa immana mala
 oochcha» yaageedda. (Sheol h7585) 12 Shin Akaazi, «Oochchikke;
 Med'inaa Godaakka paac'c'ikke» yaageedda. 13 Yaatina,
 Isiyaasi, «Hinttenoo, Daawita zaretoo, sisite! Hintte asaa
 daaburssiyaawe ay guus's'ina, k'ay ta S'oossaa daaburssiitee?
 14 Yaatooppe, Goday bare huup'iyaan hinttenttoo malaataa
 immana; gellayatta shahaaraade attuma na'aa yelana; Aa
 suntsaakka Amaanu'eela yaagaade suntsana. 15 I iitaa
 is's'anawunne lo"uwaa dooranaw eriyaa wode, me"eedda
 maatsaanne eessaa uttana. 16 Shin na'ay iitaa is's'anawunne
 lo"uwaa dooranaw eranaappe kasetiide, neeni loytsi yayyeedda

laa"u kaatetuu biittatuu koletti mela gidana. 17 «Efireema gaddii Yihudaa gadiyaappe shaakettoodeppe doommina hanibeenna meto wodiya Med'inaa Goday ne bolla, ne asaa bollanne ne aawuwaa golliya bolla ahana; He yaanawekka Asoore gadiya kaatiya» yaageedda. 18 He gallassay gakkiiya wode, Med'inaa Goday uduns's'etoo, Gibs'en haakko shaafaan de'iyaa asatoo malaatana; I matsatuwaa, Asoore gadiya asatuwaa s'eesana. 19 Yaatina, untuntu ubbayka yiide, zanggaaraa shoobban, shuchchaa gonggolukaan, aguntsay de'iyaa buuraaninne haatsaa olaan uttana. 20 He gallassi Goday Efiraas'iisa Shaafaappe hefintsa baggaappe huup'iyaa k'ans's'iyaa asaa s'eesana; ikka Asoore gadiya kaatiya; I yiide, hintte huup'iyaa binnaanaa, hintte asatetsaa binnaanaanne hintte buuchchaa meedana. 21 He gallassi itti Asay mes's'i itti maatsa miizzanne laa"u deeshshatuwaa s'alalaa ashshana. 22 Gidooppekka, untuntu maas's'iyaa maatsay loytsi daro gidiya diraw, I me"eedda maatsaa uttana; he gadiyaan atteeda Asay ubbayka me"eedda maatsaanne eessaa uttana. 23 He gallassi itti sha"a biran washettiiya sha"a woyniyya anotuu de'iyaa saan ubbaan kinddichchuunne aguntsa s'alalay mukkana. 24 Biittaa ubbaan kinddichchuunne aguntsay kumeedda diraw, Asay yaa biyya wode, tooranne wonddaafiyaa oyk'k'iide baana. 25 Kase goman bul"eedda zoozetuwaan ha"i kinddichchuunne aguntsay kumeedda diraw yayyiide, itti asayne yaa beenna. Mehii yedetiyaasaanne dorssay hemetiyaasaa gidanawaa.

8 Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Wolk'k'aama s'aatsa warak'ataa akkaade, <Omoodoo elleella! Bonk'k'iyaw elleella!» yaagaade, nabbabettiiya pidoliyaan s'aafa. 2 K'eesiyya Ooriyoonanne Yibaarakiiya na'aa Zakkaraasa ammantsiyya

markkatuwaa ootsaade taani suntsana» yaageedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, taani timbbitiyaa odiyaa ta machchattinna gisaad; yaatina, Aa shahaaraade itti na'aa yelaaddu; Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Aa suntsaa, «Mahar-shalaal-Hash-Baaz» yaagaade suntsaa. **4** Na'ay, «Ta aawoo, ta aatee» yaagiide s'eesiyaawaa eranaappe kase, Asoore gadiyaa kaatii Damask'k'o duretetsaanne Samaariyaa omooduwaa akkiide afana» yaageedda. **5** Med'inaa Goday k'aykka taw hawaadan yaagiide haasayeedda; **6** «Ha Asay loddan goggiyaa Salihooma haatsatuwaa is's'iide, Ras'iinanne Ramaaliyaa na'aa nashettiide akkeeddino. **7** Hewaa diraw, taani Goday minonne daro gidiyaa Efiraas'iisa haatsaa, Asoore kaatiyaa Aa tooranchchatuwaa ubbaanna ahana hanay. I shafiyaa ubbaa kumiide kesana; gas'aa ubbaa mayyiide goggana. **8** Kis's'iide goggiidde, Yihudaa gelana; eelliidde yaana aad'ana; kuntsuu k'ood'iyaa gakkana. Abeet Amaanu'eelaa, kafuu bare k'efiyaa mic'c'iyawaadan, haatsaa kuntsuu ne gadiyaa ubbaa bollan mic'ettana» yaageedda. **9** Hinttenoo kawutetsatto, ittippe shiik'ite! Shin hintte me'ereettana! Haakko biittaa ubbaan de'iyaa asatoo, sisite! Olaw giigite! Shin hintte me'ereettana! Ee, olaw giigite; shin hintte me'ereettana! **10** Olaa olettanaw mak'ettite; shin hintte mak'k'uu laalettana; hintte halchchuwaa haasayite; shin hintte halchchuwaa halana; ayaw gooppe, S'oossay nuunana de'ee. **11** Med'inaa Goday bare mino kushiyaa ta bolla wotsiide, taw haasayeedda; taani ha asaa ogiyaa kaallenna mala, taana hawaadan yaagiide seereedda; **12** «Ha Asay makkala mak'k'o giyaawaa ubbaa makkala mak'k'o gooppite; untunttu yayyiyaabaw yayyoppite woy dagammoppite. **13** Hintte geeshsha gaanaw bessiyaawe Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa;

hintte aw yayyanawunne dagammanaw besse. **14** I geeshsha sa'aa gidanawaa; shin Yihudaa gadiyaa asawunne Israa'eeliyaa gadiyaa asaw I d'ubbiyaa shuchchaanne kunddissiyaa zaallaa gidanawaa; Yerusalaamen de'iyaa asaw I gitiyaanne p'ire gidanawaa. **15** Unttuntuppe daruu d'ubettana; kunddiidekka me"ana; p'iriyaa oyk'ettiidekka omoodettana» yaageedda. **16** Taani odeeddawaa naaga; ta erissiyaa k'oomatuu giddon higgiiyaa attama. **17** Taani bare som"uwaa Yaak'ooba zaratuwaappe gentsiyaa Med'inaa Godaa naagana; k'ay aan ammanettana. **18** Taananne taw Med'inaa Goday immeedda naanatuwaa be'ite. Nuuni S'iyooone Deriyan de'iyaa Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaappe Israa'eeliyaw malaatanne markka. **19** «Saasukkiidenne zuuzummiide haasayiyaa shareechchotuwaanne moyttilliyaa haasayissiyaawantta oochchite» yaagiide hinttena zoriyaa Asay de'ee. Hayk'k'eeddawannta pas'a de'iyaawanttubaa oochchiyaawaappe, Asay barenttu S'oossaa oochchanaw bessennee? **20** Higgiiyaanne S'oossay odiyaawaa sisite! He asatuu ha k'aalaadan haasayana d'ayooppe, untunttoo sa'ay wonttena. **21** Asay waayettiiddinne koshshattiide, gadiyaan toyilakattana; untunttu koshshatteedda wode yilottiide, pude s'eelliide barenttu kaatiyaanne barenttu S'oossaa shek'k'ana. **22** Sa'aakko duge s'eelliide, waayiyaa, d'umaanne yashshiyaa shoonnuwaa be'ana; untunttu bara d'umaw olettana.

9 Gidooppenne, waayetteeddawanttoo hawaappe sintsaw d'umenna. Beni wode S'oossay Zaabiloona biittaaanne Nifttaaleema gadiyaa kawushsheedda; shin sintsappe he Meediteraane Abbaa ogiyaan de'iyaa biittaaanne Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa baggan de'iyaa «Ayihuda gidenna Asay de'iyaa Galiilaa» giyaa gadiyaa I bonchchana. **2** D'uman

hametiyya Asay wolk'k'aama poo'uwa be'eedda; k'ay bara d'uma gadiyaan de'iyawantoo poo'uu poo'eedda. 3 Neeni kawutetsaa asaa darissaadda; untunttoo nashshechchaa gujjaadda; Asay katsaa c'akkiyaa wode nashettiyaawaadan, woy omooduwaa gishiide akkiyaa wode nashettiyaawaadan, ne sintsan nashettana. 4 Ayaw gooppe, neeni Midiyaama gadiyaa s'ooneedda gallasaadan, untuntta dees'iyaa morgge mitsaa, untuntu hashiyaa morgge mitsaanne untuntta naak'k'iyawanttu s'am"aa mentsereetsaadda. 5 Woraajjiyaa olanchchatuwaa c'aamayenne suutsan munak'etteedda mayuu ubbay taman eetsiyaabaa gidanawaa. 6 Na'ay nuw yeletteedda! Attuma na'i nuw imetteedda! Kawutetsay Aa hashiyaan wod'd'ana; Aa suntsay, «Maalalissiyaa Zoriyaawaa, Wolk'k'aama S'oossaa, Med'inaa Aawuwaa, Sarotetsaa Kaappuwaa» geetettana. 7 Aa kawutetsaa daruwawunne Aa sarotetsaw zaway baawa; hachchippe doommiide, med'inaa gakkanaw, suure pirdaaninne s'illotetsan minisanawunne essanaw Daawita kaatetuwa araataaninne Aa kawutetsan I kaatetana; Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa mishuu hewaa polana. 8 Goday Yaak'ooba zaratuwa bolla pirdaa k'aalaa kiitteedda; Israa'eeliyaa bolla kunddeedda. 9 Asay ubbay, Efireema asayenne Samaariyaa kataman de'iyawanttu, ayyuwaaninne otoruwaan haasayyaawanttu, hawaa ootseeddawe Godaa gidiyaawaa erana. 10 Untuntu, «S'uubiyaappe kees'etteeddawanttu koletteeddino; shin nuuni untuntta zaaretsiide, masetteedda shuchchatuwaan kees's'ana; etsatuu k'ans's'etteeddino; shin nuuni untuntu sa'aan zigatuwa laammana» yaageeddino. 11 Hewaa diraw, Med'inaa Goday, Ra'asoonaa morkkatuwaa minisana, untuntunna oletteedda morkkatuwaa untuntu bolla

dentsetseedda. **12** Away doliyaa baggaappe Sooriyaa gadiyaa
 asatuunne away wulliyaa baggaappe Piliss's'eema gadiyaa
 asatuu barenttu doonaa hanggiide, Israa'eeliyaa meeddino.
 He ubbankka S'oossaa hank'k'uu simmibeenna; Aa kushiikka
 biro denddeeddasaan de'ee. **13** Gidooppenne, asatuu barena
 shoc'eeddawaakko simmibeykkino; Ubbaappe Wolk'k'aama
 Med'inaa Godaakka koyibeykkino. **14** Hewaa diraw, mes's'i itti
 gallassi Med'inaa Goday Israa'eeliyaappe huup'iyaa goyinaa,
 d'ok'k'a zambbaa daashshaanne zik'k'a mak'k'aa k'ans's'ana. **15**
 C'imatuunne bonchchetteeddawanttu huup'iyaa; wordduwaa
 tamarissiyaa timbbitiyaa odiyaawanttu goyinaa. **16** Ha asaa
 kaaletsiyaawanttu, wora kaaletsiino; untunttu kaalliyaawanttukka
 baliino. **17** Hewaa diraw, Goday untunttu yalaga asatuwaan
 nashetena; aawuu bayinna naanatoonne am"etoo k'arettenna.
 Ayaw gooppe, Asay ubbay iitanne S'oossaa erennawaa; Asay
 ubbay bare doonaan iitabaa haasaye. He ubbankka Godaa
 hank'k'uu simmibeenna; Aa kushiikka biro denddeeddasaan
 de'ee. **18** litatetsay tamaadan s'uuggee; kinddichchuwaanne
 aguntsaa mi d'ayissee; sikkeedda woray ees's'ina, c'uway
 tuussaadan sitti giide, pude kesee. **19** Ubbaappe Wolk'k'aama
 Med'inaa Godaa hank'k'uwaa gaddii s'uugettanawaa; asaykka
 taman eetsiyaabaa mala gidanawaa; ooninne bare ishaa
 ashshanaw k'oppenna. **20** Untunttu ushechcha baggappe
 bonk'k'ana; shin koshattanna; haddirssa baggappe maana; shin
 kallikkino; untunttu barenttu yeleda naanatuwaa maana.
21 Minaase Efireema, Efireemikka Minaasa maana; untunttu
 ittippe gidide, Yihudaa biittaa morkkana. He ubbankka S'oossaa
 hank'k'uu simmibeenna; Aa kushiikka biro denddeeddasaan
 de'ee.

10 lita higgiiyaa kessiyaawanttoonni uk'kunniyaa s'uufiyaa s'aafiyaawanttoo aayye ana! **2** Hewaan untuntu man'k'otuwa pirdaa geellayino; hiyyeesatuwa maataakka sugiino. Yaatiide am"etuwa ak'uwaanne aatta aawuu bayinna naanatuwaakka bonk'k'iino. **3** Haakko gadiyaappe yiyaa metuwaan I hinttena muriyaa wode, waaniitee? Maaduwa demmanaw ookko bak'atiitee? Hintte duresat haka' an k'osiitee? **4** Hintte olan hayk'k'ana; k'achchiide goochchina, hintte baana. Hewe ubbay haninakka, S'oossaa hank'k'uu wuribeenna; muranaw I bare kushiyaa yeddi wotseedda. **5** Goday hawaadan yaagee; «Ta yiloo gatimaa gideeddanne ta ees's'iyyaa hank'k'oo s'am"aa gideedda Asoore gadiyaa asaw aayye ana! **6** Taani Asooretuwa S'oossaa erenna kawutetsaa bolla kiittana; untuntu duretaa ubbaa omooddanaadaninne bonk'k'anaadan, k'ay ogiyaan de'iyaa urk'k'aadan, untunta yed'd'anaadan, taana hank'k'etseedda asaa bolla taani Asooretuwa azazana» yaageedda. **7** Shin Asoore kaatii hawaa halchchibeenna; Aa wozanaykka hawaadan k'oppiibeenna. I halchcheeddawe kawutetsatuwa ubbaanna d'ayissanaassa. **8** I c'ee'ettiidde, hawaadan yaageedda; «Ta gadaawatu ubbatu kaatiyaa gidikkinooyye? **9** Kalno katamay Karkkamiisha katamaa mala gidenneeyye? Hamaata katamay Arifaada katamaa mala gidenneeyye? Samaariyaa katamaykka Damask'k'o katamaa mala gidenneeyye? **10** Yersaalameninne Samaariyaan de'iyaa masetteedda eek'aa misiletuwaappe dariyaa misileto goyinniyaa kawutetsatuwa muranaw, taani ta kushiyaa yeddaad. **11** Taani Samaariyaa katamaa bollanne aan de'iyaa eek'aa misiletuwa bolla ootseeddawaadan, Yersaalame katamaa bollanne Aa eek'atuwa bolla ootsikkitaayye?» yaageedda. **12** Goday S'iyoon Deriyaa bollanne Yersaalame

bolla bare ootsiyaa oosuwaa ubbaa poleeddawaappe guyyiyaan, Asoore gadiyaa kaatiyaa Aa ayyuwaanne Aa otoruwaa murana.

13 Ayaw gooppe, Asoore kaatii hawaadan yaagee; «Ta kushiyaa minotetsan, ta aad'd'eeda eratetsaaninne taw de'iyaa akeekan taani hawaa udaad. Taani kawutetsatuwaa gidдон de'iyaa zawatuwaa shoddaad; untunttu biittatuwaan de'iyaa asaa ak'uwaa bonk'k'aad; Ta mino k'esiyaan, kaatetuwaa araatatuwaan utteeddawantta ubbaa duge wotsaad. 14 Asay kafuwaa golliyaan kushiyaa yeddiyaawaadan, taani kawutetsaa duretetsaa bolla ta kushiyaa yeddaad. K'ay dogettiide atteeda k'uuk'k'ulletuwaa shiishshiyaawaadan, taani biittaa ubbaa shiishshaad. Paallanaw bare k'efiyaa bak'k'iyaabay, woy haasayanaw bare doonaa pogiyaabay, woy k'ay waassiyaawe ittuunne baawa» yaageedda.

15 Tumu kalttay barenan k'ans's'iyaa bitaniyaappe, «Taani aad'd'ay» gaanaw danddayiyye? Woy magaazii barena goochchiyaa bitaniyaappe, «Taani daray» giyye? S'am"ay barena oyk'k'iyaa asaa dentsii? Guufii oyk'k'iyaa Asay baynan hametii?

16 Hewaa diraw, Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Aa mino tooranchchatuwaa bolla laafetsiyaa harggiyaa yeddana; Aa bonchchuwaappe garssana mishuu ees's'iyaa tamaadan ees's'i kesana. 17 Israa'eeliyaa Poo'uu tamaa gidanawaa; Israa'eeliyaa Geeshshaykka lac'uwaa gidanawaa; yaatiide Aa aguntsaanne Aa kinddichchuwaa itti gallassi s'uuggananne maana. 18 S'oossay bare wora mitsaa bonchchuwaanne bare aradda gadiyaa bonchchuwaa d'ayissana; simmi hewe harggiyaa Asay siliyaawaadan silana. 19 Aa woran attana mitsatuu loytsi guutsaa gidiyaa diraw, itti guutsaa na'aykka paydi wurssanawaa.

20 He gallassan Israa'eeliyaappe atteedawaanttu barena shoc'eeddawatun zempikkino; shin untunttu tumuwaappe

Med'inaa Godaan, Israa'eeliyaa Geeshshan zemppana. **21** Atetsay, Yihudaa asaa atetsay Wolk'k'aama S'oossaakko simmana. **22** Neenoo Israa'eeliyaw, ne Asay abbaa matan de'iyaa shafiyaa keeshshaa gidoopekka, untuntuppe amareedawanttu s'alalay simmana. S'illotetsay kumi palaheedda bashshay awaayeteedda. **23** Ee, Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday sa'aa ubbaa bolla ahanaw k'achcheeda bashshaa ahana. **24** Hewaa diraw, Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «S'iyoonen de'iyaa ta asatoo, Gibs'etuu ootseeddawaadan, Asooretuu hinttena s'am"an shoc'iyaa wodenne barenttu gatimaa hintte bolla dentsiyaa wode yayyoppite. **25** S'ii guutsaa wodiyaappe guyyiyaan, taani hinttena hank'k'ettiyaawaa aggana; hewaappe guyyiyaan, ta hank'k'uu untuntta d'ayissanaw baana» yaagee. **26** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday Oreeba giyaa shuchchaa matan Miidiyaamatuwaa shoc'eeddawaadan, untunttu bolla lissuwaa dentsana. I Gibs'en ootseeddawaadan, bare gatimaa abbaa bolla dentsana. **27** He gallassi, Aa tookku hintte hashiyaappe wod'd'ana; Aa k'ambbaraykka hintte morggiyaappe kichchana. Hintte orddeedda diraw, k'ambbaray me"ana. **28** Morkkiyaa wotaadaratuu Aata katamaa geleeddino; Migiroonan aad'd'eedino; barenttu olaa miishshaakka Mikimaasa kataman wotseeddino. **29** Untunttu gadiyaa aad'd'iyasaana pinniide, Gebaa'a kataman ak'eedino. Raama kataman de'iyaa Asay ubbay kokkoreedda; kaatiyaa Saa'oola kataman Gib"an de'iyaa asaykka bak'ateedda. **30** Galliima asaw, waasuwa s'ulisite! Layisha asaw, sisite! Anaatoota kataman de'iyaa asaw, oochchiyaawaa odite! **31** Maadimeena giyaa katamaa Asay bak'ateedda; Gebiima asaykka bare shemppoo k'osetteedda.

32 Hachche morkkiyaa wotaadaratuu Nooba kataman de'iino;
 yan untuntu barenttu kushiyaa k'aatsiidde, S'iyoone Deriyaa,
 Yersaalame katamaa baabisiino. 33 Be'ite, Goday, Ubbaappe
 Wolk'k'aama Med'inaa Goday k'ankatuwaa wolk'k'aama
 wolk'k'an k'ans's'ana; aduk'k'eedda mitsatuukka k'ans's'ettana;
 k'ay bonchchetteeddawanttukka kawushshana. 34 S'oossay
 sikkeedda wora kalttan k'ans's'ana; Liibaanoosikka Wolk'k'aama
 sintsan kunddana.

11 Issey durumaappe aac'ay kesana; Aa s'ap'p'uwaaappe
 ayfiyaa tashii kesana. 2 Med'inaa Godaa Ayyaanay, aad'd'eeda
 eratetsaanne akeekaa Ayyaanay, zoriyaanne wolk'k'aa Ayyaanay,
 eratetsaanne Med'inaa Godaw yayyiyaa Ayyaanay Aa bolla
 shemppana. 3 Med'inaa Godaw yayyiyaawaan I nashetee;
 bare ayfii be'eeddawaan c'oo pirdenna; woy bare haytsay
 siseeddawaan c'oo pirdenna. 4 Shin hiyyeesatoo I s'illuwaan
 pirdana; sa'aan de'iyaa metootanchchatu yewuwaakka I
 suuretetsan pirdana. I bare ins's'arssaa gatiman sa'aa shoc'ana;
 bare doonaa shemppuwaan iitatuwaa wod'ana. 5 S'illotetsay
 Aa s'eessaw danc'c'o gidanawaa; ammanettiyaawekka Aa
 miyyiyaw sak'k'iyaa gidanawaa. 6 Jeerii dorssaa maraanna
 ittippe de'ana; maahiikka deeshshaa maraanna ittippe gisana;
 miizzaa maraanna, gaammuwaa maraanne ittippe heemettana;
 guutsaa na'i untunta heemmana. 7 Miizzatanne babantsaa
 geetettiyaa do'ay ittippe maana; untuntu maratuukka ittippe
 gisana; gaammuu booraadan utulaa maana. 8 D'antsaa
 d'ammiyaa na'ay shooshshaa ollaan kaa'ana; d'antsaa
 duutseedda na'ay wod'iyaa shooshshaa ollaan bare kushiyaa
 yeddana. 9 Ta geeshsha deriyaan ooninne k'ohettenna, woy
 bayenna; ayaw gooppe, abbay haatsaan kumiyaawaadan, sa'ay

Med'inaa Godaa eriyaawan kumana. **10** He gallassi Issey s'ap'uu asaw malaataa gidiide ek'k'ana; kawutetsaa ubbay Aa koyana; I de'iyaa sa'aykka bonchchettana. **11** He gallassi Goday bare asaa atatetsaa Asooreppe, Gibs'eppe, Patiroosappe, Top'p'iyaaappe, Elaamappe, Baablooneppe, Hamaatappenne abbaa doonaan de'iyaa biittatuwaappe laa"entsuwaa zaari akkanaw bare kushiyaa yeddana. **12** Kawutetsatoo malaataa I d'ok'k'u ootsiide dentsana; Israa'eeliyaappe laalettetteddawannta ittippe gatsana; Yihudaappe piskki geeddawanttakka sa'aa oyddu miizaanappe I shiishshana. **13** Hewaappe guyyiyaan, Efireema k'anaatii aappe shaakettana; k'ay Yihudaa waayissiyaawanttukka d'ok'k'oletti d'ayana. Efireeme Yihudaa k'anaatenna; Yihudaykka Efireema waayissenna. **14** Unttuntu away wulliyaa baggan de'iyaa Piliss's'eema gadiyaa bolla paalliide wod'd'ana; away doliyaa baggan de'iyaa asaakka untntuntu ittippe bonk'k'ana. Unttuntu Eedooma bollanne Moo'aaba bolla barenttu kushiyaa wotsana; Amoonatuukka untntuntu azazettana. **15** Med'inaa Goday Gibs'e miyyiyaan de'iyaa Zo'o Abbaa ubbaanna melissana; bare las'iyaa c'arkkuwaana bare kushiyaa Efiraas'iisa Shaafaa bolla dentsana. Yaatiide Asay mela ellekka pinnana mala, laappun k'eeri shaafaa kessiide shoc'ana. **16** Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe kesiyaa wode ogii de'eeddawaadan, Aa asaappe attedawanttoo Asoore gadiyaappe kesiyaa ogii de'anawaa.

12 He wode hintte hawaadan yaagana: «Abeet Med'inaa Godaw, neeni taana hank'k'ettaadda; hank'k'uwaaappekka simmaadda; yaataade taana mintsetsaadda. Hewaa diraw, taani neena galatay. **2** «Be'ite, Med'inaa Goday ta atatetsaa; taani aan ammanettaade, yayyikke. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday,

taw wolk'k'anne yetsaa. I ta atotetsaa gideedda» yaagana. **3** Ashshiyaa pulottotuwaappe haatsaa hintte nashshechchan duuk'k'ana. **4** He gallassi k'ay hintte hawaadan yaagana: «Med'inaa Godaa galatite! Aa suntsaakka s'eesite. Aa oosotuwaa kawutetsatuwaa ubbaa gidдон erissite. Aa suntsay d'ok'k'u d'ok'k'u geeddawaa awaayite. **5** Med'inaa Goday wolk'k'aama oosuwaa ootseedda diraw, aw yes's'ite. Hawe sa'aa ubbaan eretto. **6** Israa'eeliyaa Geeshshay hintte gidдон d'ok'k'u d'ok'k'u geedda diraw, hinttenoo, S'iyoonen de'iyaawanttoo, hobboc'ite! nashshechchaw yes's'ite!» yaagana.

13 Amos'a na'aa Isiyaasaw S'oossay Baabloonewaa k'onc'c'issina be'eeddawe hawaa. **2** Mela deriyaa bolla banddiraa essite; hintte k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, untunttoo waassite; untunttu kaappatuwaa penggiyaanna gelana mala, wuttite. **3** Taani hank'k'etteeddawantta murana mala, ta geeshshatuwaa azazaad; taani s'ooniyaawaan nashetiyaa ta wolk'k'aama tooranchchatuwaakka s'eesaad. **4** C'ora Asay c'abbottiyaawaadan, deriyaa huup'iyaan c'abbottiyaa walassaa sisite! K'ay kawutetsatuu ittippe shiik'iide shabbirettiyaa walassaa sisite! Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday tooranchchatuwaa olaw salppissee. **5** Med'inaa Godayne I bare hank'k'uwaa polissanaw go'ettiyaa miishshatuu biittaa ubbaa d'ayissanaw, haako gadiyaappe, salotuwaa gas'aappe yiino. **6** Med'inaa Godaa gallassay mateedda diraw yeekkite! He gallassay Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaa mataappe bashshaadan yaana. **7** Hewaa diraw, kushiyaa ubbay hilssi gaana; asaa ubbaa wozanaykka siilana. **8** Untunttu dagammana; oytayenne yeellay untuntta oyk'k'ana. Yeluu oyk'k'eedda mishirattiidan, untunttu oyk'etana. Untunttu dagammiide, ittuu

ittuwaa s'eelana; untunttu som"iikka dagamaan boos's'ana.

9 Be'ite; mek'etsaa iisiide, yiluwaaninne suulo hank'k'uwaan gadiyaa mela kessanawunne aan de'iyaa nagaranchchatuwaa d'ayissanaw, Med'inaa Godaa gallassay yee. 10 Saluwaa s'oolinttetuunne s'oolinttetuwaa c'itatu barenttu poo'uwaa immennan is's'ana; awa ayfii doliide d'umana; aginayikka poo'ennan aggana. 11 S'oossay hawaadan yaagee, «Taani ha sa'aa Aa iitatetsaa diraw, iitatuwaakka untunttu nagaraa diraw murana. Taani otoranchchattoo otoruwaa diggana; mek'etsaa iitatuwaa otoruwaakka kawushshana. 12 Atteeda Asay al"o work'k'aappe aad'd'iide al"ana; Ofiira work'k'aappekka aad'd'iide al"ana. 13 Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa hank'k'uwaan, Aa hank'k'uwaa suuluwaa gallassi taani salotuwaa kokkorssana; sa'aykka bare de'iyasaappe kaas's'ana» yaagee. 14 Shankkaappe bak'atiyaa gaaraadan, woy heemmiyaa Asay bayinna dorssaa wudiyaadan, Asay ubbay bare asaakko asaakko simmana; ubbaykka bare biittaa bak'atana. 15 Beetteeddawe ooninne c'adettana; oyk'k'etteeddawe ooninne mashshaan hayk'k'ana. 16 Untunttu guutsaa naanay untunttu sintsan busakettana; untunttu golletuukka bonk'k'ettanawaa; untunttu mac'c'a asatuwaannakka wolk'k'an hara attuma asatuu gakettana. 17 Be'ite, biraa koyenna, work'k'aankka nashettana Meedoona gadiyaa asatuwaa taani untunttu bolla dentsana. 18 Untunttu wonddaafetuu wodallatuwaa wod'iino; guutsa naanatuwaakka yeddi maarikkino; untunttu ayfii purgga"iyaa naanatookka k'arettenna. 19 Kawutetsattoo bonchchuwaa, k'ay Baabloone asawukka alleek'k'onne aw gideedda Baabloone gadiyaa S'oossay Sodoomadaaninne Gamooradan aatsi yeggana. 20 He gadiyaan mulekka Asay uttenna; woy yeletaappe yeletaa

gakkanawukka yan Asay de'enna; Araba asaykka yan bare
dunkkaaniyaa tolenna; dorssaa wudiyaa heemmiyaawanttukka
yan barenttu wudiyaa allas's'issiino. **21** Shin yan bazzuwaa
do'atuu allas's'ana. Worakanatuu untunttu golliyya kumana;
gutattuu hewan de'ana; bazzuwaa deeshshatuu hewan guppana.
22 Untunttu golletuwaan babark'k'ii waassana; untunttu bonchcho
kaatiyaa golletuwaanka worakanay boc'c'anna. Aa wodii
matatteedda; gallassaykka gam'enna.

14 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaw k'arettana;
Israa'eeliyaakka zaaretsiide doorana. Untuntta untunttu
buzo gadiyaan wotsana; imatsatuu yiide untuntunna
gakettiide, Israa'eeliyaa asaana ittippe de'ana. **2** Daro
kawutetsay Israa'eeliyaa asaa akkiide, untunttu sa'aa
ahana; Israa'eeliyaa Asay kawutetsatuwaa mac'c'anne
attuma k'oomaadan, Med'inaa Godaa gadiyaan mooddana.
Untunttu barena omoodeeddawanta omooddana; barena
uk'kunneeddawantakka mooddana. **3** Med'inaa Goday hinttena
hintte tuggaappe, metuwaappenne hintte moodetteedda iita
ayiletetsaappe shemppisseedda gallassi, **4** hintte Baabloone
kaatiyaa bolla hawaadan yaagiide k'iliic'ana; «Uk'kunniyaawe
waan aggeedee; Aa hank'k'uwaa suuluukka waan atteedee! **5**
Med'inaa Goday Kawutetsatuwaa s'am'aanne mooddiyaawantu
gatimaa mentseedda. **6** Untunttu asaa wurssetsi bayinna
hank'k'uwaaan shoc'eeddino. Barentta s'ooneedda asatuwaa
k'ans's'ennan un'etsiide de'eeddino. **7** Biittaa ubbay untuntuppe
shemppiide, woppan de'ee; asaykka yetsaa yes's'ee. **8**
Haray attina, zigatuukka Liibaanoosa s'idetuukka, kaatiyaa
kuddetsan nashettiide; «Neeni kawushaade wod'd'oodeppe,
nuuna k'ans's'anaw yiyaawe baawa» yaagiino. **9** «Neeni

yiyaa wode, Si'oolii neena mokkanaw hirkkin giigeedda; I
 kase gadiyaa kaaletseedda asatuwaa moyttilletuwaa neena
 sarotanaadan dentsetsee; k'ay kase kawutetsatoo kaatiyaa
 gideedda ubbatuwaakka untuntu araataappe dentsi essee.
(Sheol h7585) 10 Untuntu ubbaykka hawaadan yaagana; «Hekko
 neenikka nuwaadan, wolk'k'aa d'ayaadda; neenikka nu mala
 gidaadda! 11 Kase diitsaa diis's'iidde sabbiyaa ne bonchchuu
 Si'ooliyaan duge geleedda. Duuchchatuu neeni gisiyaa gisuwaa;
 gus'unetuukka neeni mayiyaa afilaa gidana» yaagana. **(Sheol
 h7585)** 12 «Neenoo wontta na'aw, bakkaaliyaw, saluwaappe
 waana kunddaadii! Neenoo kawutetsaa kawushsheeddawoo,
 waana k'ans's'ettaade sa'aan wod'd'aadii! 13 Neeni ne
 wozanaan, «Taani saluwaa kesana; ta kawutetsaa araataakka
 S'oossaa s'oolinttetuwaappe bollaanna d'ok'k'an wotsana;
 huup'issa bagga gas'an, yaa'ay shiik'iyaa deriyaa huup'iyaan
 uttana. 14 Shaaretuu de'iyaa d'ok'k'aappekka huup'iyaw pude
 aad'd'ana; taani taana Ubbaappe d'ok'k'iyaa S'oossaa mala
 ootsana» yaagaadda. 15 Shin neeni Si'ooliyaan, hirkki c'iimma
 ollaan duge yegettaadda. **(Sheol h7585)** 16 «Neena be'iyaawanttu,
 «Biittaa k'aatseeddawe, kawutetsatuwaa kokkorsseeddawe, 17
 sa'aa bazzuwaa kesseeddawe, sa'aan de'iyaa katamatuwaakka
 aatsi yeggeeddawe, bare k'asho asatuwaakka golle yeddennan
 diggeedda bitanii hawe?» yaagiide tishshi ootsi akeekiide
 s'eelana. 18 «Kawutetsatuwaa kaatetuu ubbay bare duufuwaan
 duufuwaan bonchchuwaan gisana. 19 Shin neeni is's'etteedda
 tashiyaadan, ne duufuwaappe gas'aa olettaadda; ne anhay
 mashshaan c'adetti hayk'k'eedda anhaan, k'ay ollaan de'iyaa
 shuchchatuwaakko duge wod'd'iyaawanttu anhaan kameteedda.
 Neeni gediyaan yedersseedda anhaa mala gidaadda. 20 Neeni

mooguwaakka untuntunna ittippe moogettakka; ayaw gooppe, neeni ne gadiyaa bayzzaadda; ne asaakka wod'aadda. Iitaa ootsiyaawanttu suntsay laa"entso mulekka s'eesettoppo. 21 Untunttu aawotuwaa nagaraa diraw, naanatuwaa wod'anaw giigissite; hewe d'ayooppe untunttu denddiide, gadiyaa laattana; sa'aa ubbaakka katamaa sallalaa ootsana» yaagana. 22 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani untunttu bollan denddana; untunttu suntsaa, untunttu atotetsaa, untunttu zeretsaanne untunttu yeletaa Baablooneppe d'ayissana. 23 Taani Baabloone Gutatta de'iyaasaanne haatsay eelliyasaa ootsana; bashshaa pus'an taani Aa pittana. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. 24 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagiide c'aak'keedda; «Taani halchcheeddawaadan hanana; taani k'oppeeddawaadankka polettana. 25 Taani Asoore gadiyaa bitaniyaa ta gadiyaan mentsereetsana; ta deretuwaa huup'yaan taani Aa yed'd'ana; Aa k'ambbaray untunttu bollaappe, Aa tookuukka untunttu hashiyaappe kichchana» yaageedda. 26 Sa'aw muliyaw k'ofetteedda k'ofay hawaa; kawutetsatuwaa ubbaa bollan mic'etteedda kushiikka hawaa. 27 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa k'oppeedda diraw, Aa ooni digganaw danddayii? Aa kushiikka mic'etteedda; hewaa ooni guyye zaaranaw danddayii? 28 Kaatii Akaazi hayk'keedda laytsi odetteedda k'aalay hawaadan yaagiyaawaa; 29 «Hinttenoo Piliss's'eema asatoo ubbatuukka, hinttena shoc'eedda s'am"ay me"eedda diraw nashettoppote; ayaw gooppe, he shooshshaa zariyaappe hasuu kesana; Aa zeretsaykka k'ay paalliyaa shooshshaa gidanawaa. 30 Hiyyeesatuwaa bayira naanay k'umaa maana; metootanchchatuu

woppu giide gisana. Shin taani ne zariyaa koshan wurssana; k'ay neeppe atteedawaanttakka wod'ana. **31** «Neenoo penggiyaw, yeekka! Neenoo katamaw, waassa! Hinttenoo Piliss's'eema asaw ubbaw, hintte ubbaykka hirggan muushite! Ayaw gooppe, huup'issa baggappe c'uway kesiide yee; he c'itaappe duus's'iide guyye attiyaawe baawa. **32** Kawutetsay kiiteeddawanttoo waagiide zaaranee? Med'inaa Goday <S'iyoono kees's'ee; k'ohetteedda Aa Asay I gidдон k'osetti attiyaasaa demmeeda» yaagana» yaagiyaa k'aalay odetteedda.

15 Moo'aaba biittaw S'oossay odeedda k'aalay hawaa: Moo'aaben de'iyaa Eera giyaa katamay itti k'amma kolettiide d'ayeedda; k'ay Moo'aaben de'iyaa K'iira giyaa katamaykka itti k'amma kolettiide d'ayeedda. **2** Diboona katamaa Asay barenttu eek'aa golliyaan yeekkanaw d'ok'k'a sa'aa keseeddino. Moo'aaba gadiyaa Asay Nabonne Medaaba giyaa katamattoo hewaadan yeekkee. Huup'ii ubbay bo"atikichcheedda; buuchchaa ubbaykka meedetteedda. **3** Ogii de'iyaa saan ubbaan untunttu maak'aa mayyeeddino; golliyaa bollan dembbayi kees's'osaanine dabaabaa bolla ubbaan untunttu yeekkiinonne afotsaa holssayiino. **4** Haseboona katamaa asayne El"aale katamaa Asay waassiino; untunttu waasuwa kooshshaykka Yahaas'a giyaasaa gakkanaw sisettee. Hewaa diraw, olaw danc'c'eedda Moo'aaba wotaadaratuu barenttu kooshshaa d'ok'k'issiide waasseeddino; untunttu shemppuukka untunttu garssan kokkoreedda. **5** Taani Moo'aabaw wozanaappe yeekkaad; aan de'iyaa Asay S'oo'aaronne Egilaati-Shaliishiyaa giyaa katamattoo bak'ateedda. Untunttu Luhiita ogiyaan yeekkiidde biino; baggatuu k'ay Horonayma biyaa ogiyaan, barenttu bashshaa diraw, waasuwa s'uliino. **6** Nimiriima

haatsatuu to'eeddino; maatay meleedda; aac'aykka shulleedda; irs's'abay ubbaykka d'ayeedda. 7 Hewaa diraw, untuntu barenttu shiishsheedda ak'uwaanne minjaa tookki akkiide, Ahaayaa giyaa mitsay de'iyaa wombaappe hefintsa afiino. 8 Moo'aaba yuushshuu ubbay waaso s'alalaa gideedda; untuntu waasuu Egilayimanne Bi'eeri-Eliima gakkanaw sisetee. 9 Dimoona katamaa haatsatuu suutsaa s'alalaa gideeddino; taani Dimoona katamaa bolla hewaappekka dariyaawaa ahana. Moo'aabappe kessi akkiide yiyaawanttu bollanne he gadiyaan pas'a atiide de'iyawanttu bolla gaammuwaa yeddaade wurssana.

16 Moo'aaba Asay bazzuwaa biyaa ogiyaan de'iyaa Selaa'a katamaappe yalaga dorssaa orgetuwaa Yersaalamen de'iyaa biittaa mooddiyaawoo yeddite. 2 Moo'aaba mac'c'a Asay barenttu de'iyaa golliyaappe gas'an laaletteedda kafotuwaadan, Arnnoona Shaafaa pinniyaa sa'aan laalettana. 3 Moo'aaba Asay Yihudaa asaa hawaadan yaagana; «Nuuna zorite; suure pirddite; seeta gallasan hintte kuwaa k'ammaadan kuwayite. Yederssettiyaawantta k'osite; bak'ati yeeddawanttakka aatsi immoppite. 4 Moo'aabappe yedersseeteeddawanttu hintte gidдон de'ino; untunta d'ayissiyaawanttuppe untuntu k'osetti attiyaasaa gidite. Untunta uk'kunniyaawanttu wureeddino; bashshay atteeda; untuntu tuggayiyaawanttukka gadiyaappe d'ayeeddino. 5 Hewaappe guyyiyaan, itti kaatetuwaaraatay aggena siik'uwaan ek'kana; he araatan, Daawita dunkkaaniyaan itti ammanettiyaadaannay uttana. I suuretetsaa koyana; s'illotetsaa ootsanawukka elleellana» yaagana. 6 Yihudaa Asay hawaadan yaagana; «Moo'aaba gadiyaa Asay ay keenaa otorettinto, nu untuntu otoruwaabaa siseeddo; untuntu ayyuwaanne untuntu shek'aakka siseeddo; shin untuntu

otoruu hada» yaagana. 7 Hewaa diraw, Moo'aabe yeekko; Asay ubbaykka Moo'aabaw yeekko; K'iirihereesa kataman hintte de'iyaa wode meedda lo'o k'umaa hassayiide yeekkite. 8 Haseboona shooyk'atuunne Siibima woyniyaa tokkiyaa sa'atuu d'ayeeddino; untunttoo tashii Yaa'izeera gakkiiide, bazzoo zaa'eedda dooretteedda woynnetuwaa kawutetsatuwaa kaappatuu yederssiide d'ayisseeddino; untunttu aac'aykka zaa'iide, abbaa pinneedda. 9 Taani Yaa'izeera katamaw yeekkiyaawaadan, Siibima katamaa woynnetookka yeekkay. Haseboonanne El'aale katamatoo, taani ta afotsaan hinttena holssayay. Ayaw gooppe, hintte mitsaa ayifiyaanne hintte booteedda katsaa bolla olaa waasuu denddeedda. 10 Katsaa ayifiyaan kumeedda shoyk'aappe nashechchayenne hashshu guussay aketeedda. Woynniyaa tokkiyaa saankka mazimurii yes'etenna. Nashechchan woyniyaa teeraa gum"iyaa sa'aan gum"iyaabay baawa. Taani gum"iyaawanttu ililiya ililssaakka d'ayissaad. 11 Hewaa diraw, ta wozanay Moo'aabaw, ta garssa asatetsaykka K'iirihereesaw diitsaadan waassee. 12 Moo'aabe bare d'ok'k'a sa'aa booppenne, c'oo barena daaburssee; k'ay I bare eek'aa golliyaa woossanaw booppekka, hewe Aa ayinne maaddenna. 13 Med'inaa Goday kasetiide, Moo'aabewaa odeedda k'aalay hewaa. 14 Shin ha"i Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Kontiraatiyaa oosanchchaa laytsaa payduwaadan, Moo'aaba bonchchuunne Aa c'oratetsay heezzu laytsatuwaa gidдон wurana; aan attiyaa asatuukka amareedawanttanne wolk'k'ay bayinnawantta gidanawantta» yaagee.

17 Damask'k'o katamaabaa S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, hawaappe sintsanaw Damask'k'uu katamaa gididiyaawe attana; I koletsaa dooriyaa gidanawaa. 2 Aruura katamatuu

Asay de'enna sa'aa gidanawantta; hewan mehiyaa wudii
 allas's'ana; untunttu yashissiyaawekka de'enna. **3** Efireemeppe
 geesatuu, Damask'k'oppekka kawutetsay d'ayana; Sooriyaa
 asaappe atteeddawanttu Israa'eeliyaa asaa bonchchuwaa mallaa
 gidanawantta. Taani, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday
 hawaa oday» yaagee. **4** S'oossay hawaadan yaagee; «He gallassi
 Israa'eeliyaa bonchchuu k'aarettana; Aa mod'd'uukka shoorana.
5 Israa'eelii c'akkiyaawe ek'uwaan de'iyaa katsaa shiishshi
 oyk'k'iide, mak'a zawaappe k'ans's'i k'ans's'i c'akkiyaawaa
 mala gidanawaa; woy Rafayma zanggaaraan katsaa c'akkiide,
 pushaleedda sa'aa mala gidanawaa. **6** Wogaraa k'aatsi simmina,
 s'eeran laa"u woy heezzu k'aarime ayifetuu attiyaawaadan,
 woy daashshaa gidдон oyddu woy ichcheshu ayifetuu
 attiyaawaadan, Israa'eeliyaappe k'aarimetuu attana» yaageedda.
 Hewaa Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay haasayeedda.
7 He gallassi Asay barena Med'd'eeddawaakko s'eelana;
 barenttu ayfiyaakka Israa'eeliyaa Geeshshaakko zaarana. **8**
 Untunttu barenttu kushiyan giigisseedda yarshshiyaa sa'aa
 s'eellikkino; Asheero giyaa eek'atti misiliyaa gidinakka, is'aanaa
 c'uwayiyaa sa'aa gidinakka, untunttu barenttu birad'd'iyaa
 med'd'eeddawan ammanettiyaawaa aggana. **9** He gallassi
 Israa'eeliyaa asaa gaasuwaan Hiiwetuwaanne Amooretuwaa
 katamatuu laaletteeddawaadan, untunttu mino katamatuu
 laalettana; he katamatuu mela gidanawantta. **10** Ayaw gooppe,
 hintte hinttena Ashshiyaa S'oossaa dogeeddita; hintte bak'ati
 attiyaa wogga Zaallaakka hassayibeykkita. Hewaa diraw,
 neeni lo"o mitsatuwaa tokkooppekka, kare gadiyaappe yeedda
 lo"o ataakilttiyaa tokkooppekka, **11** ne tokkeedda gallassi
 untunttu dic'c'inttokka, k'ay ne zereedda wontta ne untuntta

c'iishshissinttokka, ne kayyuwaanne ne pas'anaw danddayenna sakuwaa gallassi he c'akku gakkeedda katsay bak'ati d'ayana.

12 Be'a, daro Asay guummee; untunttu abbaa beetaadan guummiino. K'ay kawutetsatuu waassiino; untunttu wolk'k'aama haatsaadan waassiino. Untunttoo aayye ana. **13** Kawutetsatuu daro haatsatuwaa guntsaadan guummiino; shin S'oossay untuntta seerana; untunttu deriyaa huup'iyaan de'iyaa suullay c'arkkuwaan denddiyaawaadaninne gotii dentsiyaa baanaadan, yederssetiide, haako sa'aa bak'atana. **14** Sa'ay k'ammiyaa wode, untunttu shabbirettana; sa'ay wonttanaappe kasetiide, untunttu d'ayana; nuwaa wolk'k'an akkiyaawanttu kaac'aynne nuuna bonk'k'iaawanttu saamay hawaa.

18 Top'p'iyaa shaafatuwaappe hefintsa baggana de'iyaa k'efetuu giirettiyyaa biittaw aayye ana! **2** He gaddii kiitettiyyaa asatuwaa Nayle Shaafaa bollaanna kiittee; k'ay shombbok'uwaa woliwoluwaan wotsiide, haatsatuwaa bollaanakka kiittee. Hinttenoo, dirbbiyaa kiitettiyaawanttoo, itti adussanne liik'o asaakko biite; matay haakuu yayyiyaa asaakko, wolk'k'aamanne s'ooniyaa kawutetsaa gidiyaa, shaafay untunttu gadiyaa gidduwaan shaakkiide goggiyaa gadiyaa asaakko biite. **3** Hinttenoo, sa'aan de'iyaa ubbaa gede, hinttenoo, gadiyaan de'iaawanttoo, deretuwaa bollan malaatay ek'k'iyaa wode, hintte be'ana; k'ay malakataykka punettiyyaa wode, hintte sisana. **4** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Sa'ay seeta gallassaa gidiyaa wode kesiyaa wolk'k'aama mishuwaadan, k'ay katsaa c'akkiyaa aginaan hombbiyaa k'amman shiik'iyaa ketterssaadan, taani c'o'u gaade, ta de'iyaa sa'aappe duge s'eelana» yaageedda. **5** Katsaa c'akkiyaa wodiyaappe kase, c'iishshay koletti simmina, woyniyaa ayfii teeriyaa wode, I

s'unk'k'iyaa baac'aan Aa s'eeraa s'unk'k'ikichchana; daashiyaa maraa daashshaakka I diggana. 6 Unttuntu ubbaykka deriyaa huup'iyaa de'iyaa, miyaawaa wochchiyaa kafotoonne sa'aa do'atoo attana; miyaawaa wochchiyaa kafotuu balgguwaa, sa'aa do'atuu boniyaa untuntta miidde shaac'c'ana. 7 He wode adussanne liik'o asaappe, matay haakuu yayiyaa asaappe, wolk'k'aamane s'ooniyaa kawutetsaappe, k'ay shaafay untunttu gadiyaa gidduwaan shaakkiide goggiyaa gadiyaa asaappe, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw imotay S'iyooone Deriyaa, Med'inaa Godaa suntsay de'iyaa sa'aa yaana.

19 Gibs'e biittaa S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, Med'inaa Goday dirbbiyaa shaariyaa toggiide, Gibs'e yee. Gibs'e eek'atuu Aa sintsan kokkorana; Gibs'e asaa wozanaykka untunttu gidдон siilana» yaagee. 2 Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Gibs'e gadiyaa asaa Gibs'e asaa bolla dentsana; untunttu barenttu gidдон ishay ishaana, shooruu shooruwaanna, katamay katamaanna, kawutetsay kawutetsaanna olettana. 3 Gibs'e asaa ayyaanay gagettana; taani untunttu halchchuwaa hada ootsana. Untunttu eek'atuwaanne moytilliyaa haasayissiyaa asatuwaa, kaayiyaawantanne shareechchotuwaa zoretaa oochchana. 4 K'ay taani Gibs'e gadiyaa asaa itti mek'etsi bayinna godaa kushiyan aatsaade immana; itti mek'etsi bayinna kaatii untuntta mooddana» yaagee Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday. 5 Nayle Shaafaa haatsay melana; shaafaykka leelan leelan meli aggana. 6 Zeero haatsatuu s'ink'k'ana; Gibs'e pulatotuu guus's'ananne to"ana. Shombbok'otuunne c'aretuu shullana; 7 Nayle Shaafaa matan de'iyaa sa'atuu, abbaa matatuu ubbay koletti mela gidana. Nayle Shaafaa matan zereeddabay ubbay melana,

laalettananne d'ayana. **8** Moliyaa oyk'k'iyaawanttu kayyottana. Nayle Shaafaan gitiyaa yeggiyaa ubbatuu yeekkana; haatsaan gitiyaa yeggiyaawanttukka doc'c'ana. **9** Paatetteedda talbbaappe liinuwaa ootsiyaawanttu, k'ay bootsa puuttuwaa mayuwaa daddiyaa shemayinnetuukka yeellatana. **10** Shimaynnetuunne keraa ootsiyaa ubbatuukka kayyotana. **11** S'o'aane katamaa mooddiyaawanttu mulekka eeyya; aad'd'eeda eranchcha giyaa Gibbs'e kaatiyaa zoriyaawanttu zoriikka damma. Yaatina, hintte Gibbs'e kaatiyaw, «Nuuni aad'd'eeda eranchchatuwaa naanatuwaa; nuuni beni kaatetuu naanatuwaa» gaanaw waaniide danddayiitee? **12** Ne aad'd'eeda eranchcha asatuu yaatina ha'i hak'an de'iino? Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday Gibbs'e bolla ootsanaw halchcheeddawaa ane untunttu new odinonne neena erissino. **13** S'o'aane katamaa mooddiyaawanttukka eeyyeeddino; Mempiisa katamaa mooddiyaawanttukka c'imetteeddino. Gibbs'e asaa zariyaa giddoppe asaa kaaletsiyaawantta giide wotseeddawanttu Gibbs'e baletseeddino. **14** Med'inaa Goday untunttu gidдон geella ayaanaa walakkeedda; yaatina, untunttu matsottiide Asay bare c'ooshshan ganddigaariyaawaadan, Gibbs'ee bare ooso ubbaan ganddigaaranaadan ootseeddino. **15** Gibbs'ew Aa huup'ii woy Aa goyinay, Aa zambbaa tashii, woy Aa shombbok'uu ootsanabay ayaynne baawa. **16** He gallassi Gibbs'e gadiyaa Asay mac'c'a asaa mala gidanawaa. K'ay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday untunttu bollan wus'akkiyaa Aa kushiya be'iide, untunttu yashshan kokkorana. **17** Yihudaa gaddii Gibbs'e gadiyaa asaa yashshiyaawaa gidanawaa; Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday untunttu bollan ootsanaw k'oppeedda k'ofaa diraw, Yihudaabaa sisiyaa ubbay yayana. **18** He gallassi

Gibs'e gadiyaan de'iyaa ichcheshu katamatuu Kanaane k'aalan haasayiiaawantanne Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw ammanettanaw c'aak'k'iyaawantta gidana. He katamatuwaappe ittuu, «Awaa Katamaa» geetettiide s'eesettana. **19** He gallassi Gibs'e biittaw gidduwaan, Med'inaa Godaw yarshshiyaasay giigana; k'ay Gibs'e gadiyaa zawaanka Med'inaa Godaw tuussay ek'kana. **20** Hewe Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw Gibs'e gadiyaan malaatanne markka gidanawaa; untuntu barena uk'kunniyaawantuppe denddeeddawaan Med'inaa Godaakko waassiyaa wode, I untunttoo ashshiyaawaa kiittana; untunta ashshana. **21** He wode S'oossay Gibs'e gadiyaan eretteeddawaa gidanawaa; Gibs'e asaykka he gallassi S'oossaa eranne yarshshuwanne katsaa yarshshuwaa akki yiide, aw goyina. Untuntu S'oossaw shiik'kananne barenttu shiik'owaakka gatsana. **22** Med'inaa Goday Gibs'e shoc'ana; shoc'anne patsana. Untuntukka Med'inaa Godaakko simmana; ikka untuntu watiwuwaa sisiide, untuntu patsana. **23** He gallassi Gibs'eppe Asoore gakanaw aakko oge kesana; Asoore Asay Gibs'e, Gibs'e asaykka Asoore simerettana; k'ay Gibs'e Asay Asoore asaana ittippe goyinnana. **24** He gallassi Israa'eelii Gibs'enanne Asoorena heezzentso biittaa gidiide, sa'aa gidon anjjo gidanawaa. **25** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday untunta hawaadan yaagiide anjjana; «Ta asaw Gibs'ee, ta kushii med'd'eedda Asoorene taani dooredda Israa'eeliyaw anjjettedawantta gidite» yaagana.

20 Asoore gadiyaa Kaatii Sarggooni kiittedda olaa gadaaway yiide, Ashddooda giyaa Piliss's'eema katamaa oliide oyk'keedda laytsi, **2** he wode Med'inaa Goday Amos'a na'aa Isiyaasa hawaadan yaageedda; «Ba; ne bollappe maak'aa k'aara; ne

gediyaappekka ne c'aammaa kessa» yaageedda; Isiyaasi S'oossay geeddawaadan haniide, kallo s'iiranne mela gediyaan hametteedda. 3 Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Ta k'oomay Isiyaasi Gibs'enne Toop'p'iyaa bollan gakkiaabaw malaataa gidana mala, heezzu laysaa kallo s'iiranne mela gediyaan hametteedda. 4 Hewaadan Asoore kaatii, Gibs'eppe omoodetteeddawanttanne Top'p'iyaaappe betiide keseeddawantta kallo s'iiranne mela gediyaana, dullikka kallo de'ishshin laaggi, Gibs'e yeellaw afana. 5 Toop'p'iyaan ammanettiyaawanttunne Gibs'en c'ee'ettiyaawanttu yayyiide yeellatana. 6 Abbaa matan de'iyaa Asay he gallassi hawaadan yaagana; «Be'ite, nuuni Asoore kaatiyaappe attanaw maaddiino giide nu hidootaa wotseeddanne untuntukko bak'ateedda asaa bolla hawe gakteedda; yaatina, nuuni waan attanaw danddayeetoo?» yaagana» yaageedda.

21 Abbaa matan de'iyaa bazzoo odetteedda s'oossaa k'aalay hawaa. Gedissa baggappe gotiyaa c'arkkuu suraggiidde yiyaawaadan, bashshay mela biittaappe, yashshiyaa gadiyaappe yee. 2 Itti yashshiyaa sas'ay taw k'onc'c'eedda. Aatsi immiyaawe aatsi immee; omoodiyaawe omoodde; Elaama biittaw, woraajja! Meedoona biittaw, katamaa doodda! Baabloone gaasuwaan gakteedda ooliyaa taani gidissana. 3 Hewaa diraw, ta s'eessay sakko s'alalaa gideedda; mac'c'a asaa yeluu oyk'k'iyawaadan, taana un"uu oyk'k'eedda; taani sisiyaawaappe denddeeddawaan hokkaad; taani be'eeddawaappe denddeeddawaan dagamaad. 4 Taana yiic'oyee; taana yashshay kokkorssee; taani amotteedda omarsay taw kokkorssaw laametteedda. 5 Taani be'eedda sas'aan untunttu gibiraa giigisseeddino; mins's'aafiyaakka hiis's'eeddino; yaatiide miinonne ushiino. Yaatishin, «Hinttenoo

kaappatoo, denddite! Hintte gondalletuwaa k'uc'cite!» yaagiyaa
 azazuu yeedda. 6 Goday taana hawaadan yaageedda;
 «Ba; s'omoosiyaa asaa wotsa; I bare be'iyawaa odo. 7
 Gammaama mehiyaa toggiyaawantta, laa"uwaa laa"uwaa
 gidiide biyaa paraa asatuwaa, haretuwaa toggiyaawantanne
 gaalotuwa toggiyaawantta be'iyaa wode, loytsiide s'eello; d'ishi
 s'eello» yaageedda. 8 Hewaappe guyyiyaan, wochcheeddawe
 hawaadan yaagi waasseedda; «Godaw, taani wochchiyaasan
 gallassi gallassi pac'i bayinnan ek'k'aad; ta santtariyyankka
 k'ammaa muliyaa tolettaad. 9 Be'ite, gammaama mehiyaa
 toggiyaa paraa asatuu laa"a laa"a gidiide yiino» yaageedda. I
 k'aykka hawaadan yaageedda; «Baabloone kunddeedda; Aa
 s'oossatuwaa misiletuukka kunddeeddino. Unttuntu ubbaykka
 sa'aan duge kunddiide gaac'etteeddino» yaagiide waasseedda.
 10 Hinttenoo, ta uddumaan k'os'etteedda ta asatoo, Ubbaappe
 Wolk'kaama Med'inaa Godaappe, Israa'eeliyaa S'oossaappe
 siseeddawaa taani hinttenttoo erissay. 11 Eedooma biittaa
 S'oossay hawaadan yaageedda; «Itti bitanii Eedooma woy Duuma
 baggana taana S'eesiide, «Laa wochchiyaawoo, sa'ay wonttanaw
 aappunuu atteedee? Laa wochchiyaawoo, sa'ay wonttanaw
 aappunuu atteedee?» yaagee. 12 Wochchiyaawe zaariide, «Sa'ay
 wonttana hanee; k'ay k'ammana; hintte oochchanaw koyooppe,
 simmi yiide oochchite» yaagee» yaageedda. 13 Araba giyaa biittaa
 Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo Dadaana zal"anchatoo,
 hintte hintte c'aaniyaa gaalotuwaanakka Araba gadiyaa
 bazzuwaan ak'ana. 14 Hinttenoo, Teema giyaa gadiyaan de'iyaa
 asatoo, saametteeddawanttoo haatsaa ahite; betetoo miyaawaa
 immite. 15 Ayaw gooppe, untuntu mashshaappe, shookuwaappe
 shoddeedda mashshaappe, dafeedda wonddaafiyaappenne

mino olaappe bak'atiide yeeddino» yaagee. **16** Hewaappe guyyiyaan, Goday taana hawaadan yaageedda; «Kontiraatiyaa oosanchchaa wodiyaadan, mes's'i itti laytsaa gidдон K'eedaare bonchchuu ubbay wurana. **17** K'eedaare gadiyaan de'iyaa wonddaafiyaan dukkiyaa wolk'k'aama olanchchatuwaappe guutsatuu attana; hewaa Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay odeedda» yaageedda.

22 Sas'aa Wombbaa giyaa sa'aabaw S'oossay odeedda k'aalaa. Hintte ubbay golliyaa bolla dembbayiide ootseedda sa'aa keseeddawe ayaasee? **2** Neenoo waasuu, dirbbayenne c'abbuu kumeedda katamaw, ne gidдон hayk'k'eedda asatuu mashshaan hayk'k'ibeykkino; woy olanka hayk'k'ibeykkino. **3** Hintte kaappatuu ubbay ittippe bak'ateeddino; untunttu wonddaafii bayinan c'oo omoodetteeddino; untunttu haako sa'aa bak'atooppenne beetteedda ubbatuu oyk'k'etteeddino. **4** Hewaa diraw, taani hawaadan yaagaad; «Taana s'eelloppite; ane taani afos's'aadde misho yeekuwa yeekkay; d'ayeedda ta asaw yeekkiyaa taana mintsetsana giide daabuoppite» yaagaad. **5** Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday ha gallassaa Sas'aa Zanggaaraan dagama, yedersanne shabbirssaa gallassaa ootseedda; k'ay gimbbetuukka kolettiyaa gallassanne deretuwaakkokka waassiyaa gallassaa. **6** Elaame bare paraa gaaretuwaananne paraa asatuwaana bare wonddaafiya oyk'k'iide yeedda; K'iira gadiyaa wotaadaratuu k'ay barenttu gondalletuwaa giigisseeddino. **7** Loytsi lo"iyaa hintte zanggaaratuu paraa gaaretuwaan kumeeddino; paraa asatuu Yersaalame katamaa penggiyaa sintsan ek'k'eeddino. **8** I Yihudaa geessotuwaa k'aareedda. He gallassi hintte wora golliyaan de'iyaa kaatiyaa olaa miishshatuwaa s'eelleeddita.

9 K'ay hintte Daawita Katamaa gidдон koletteeddasay dareeddawaa be'eeddita; zik'k'a sa'aa shiik'eedda haatsaa dagayi de'iita. **10** Yaatiide hintte Yerusaalamen de'iyaa golletuwaa paydeeddita; gimbbiyaa mintsanaw golletuwaa koleeddita. **11** Kase ec'a dalbbantsan de'iyaa haatsaa zaariide, Aa minjiyaasaa laa"u gimbbetuwaappe gidduwaan giigisseeddita. Shin hintte hewaa med'd'eeddawe S'oossaa gidiyaawaa akeekibeykkita; woy daro wodiyaappe kase hewaa halchcheeddawaa yaynnibeykkita. **12** He gallassi Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hinttena yeekkanawunne zilaalanaw, hintte huup'iyaa meedettanawunne waaruwaa mayyanaw hinttena s'eeseedda. **13** Shin be'ite, hintte nashettiitanne pooc'u giita; booraanne dorssaa shukkiita; ashuwaa miita; woyniyaa eessaakka ushiita; «Nuuni wontti hayk'k'iyaa diraw, ane meettonne usheeto» yaagiita. **14** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa taw odeedda; I, «Hintte hayk'k'ana gakkanawukka ha nagaray hinttenttoo atto geetettenna. Taani Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday» yaageedda. **15** Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Ba; kaatiyaa golliyaan suntsetteedda kaappuwaa Sheebinakko baade hawaadan yaaga; **16** «Hawaan neeni ayaa ootsay? K'ay neeni hawaan new duufuwaa bookkanaw, new hawaan oonee de'iyawe? Neenoo d'ok'k'a sa'aan new duufuwaa massiyaawoo, k'ay shuchchaa gomppan new de'iyaa sa'aa wooc'iyawoo, **17** nenoo mino bitaniyaw, neena Med'inaa Goday wolk'k'an wora zaariide olana. Neena I p'irs's'otsi oyk'k'iide, **18** yuushshi yuushshi aatsiide kuwaadan, itti aakko gadiyaan oli aggana. Neenoo ne godaa golliyaw yeella gideedda bitaniyaw, neeni yan hayk'k'ana; ne bonchcho paraa gaaretuukka

yan attana. **19** Taani neena ne oosuwaappe kessana; ne daannatetsaappekka neena shaarana» yaaga. **20** «He gallassi taani Hilik'iyaa na'aa ta k'oomaa Eliyaak'iima s'eesana. **21** Ne mayuwaa Aa mayzzana; ne danc'c'yaawankka Aa danc'c'isana; ne suntsatetsaakka aw aatsaade immana. I Yerusaalamen de'iyaa asawunne Yihudaa asaw aawuwaa gidanawaa. **22** Taani Daawita golliyya k'ulppiyya Aa hashiyaan wotsana; I dooyana; ooninne gorddenna; k'ay I gorddana; ooninne dooyenna. **23** Taani Aa ammantsiyaa sa'aan shikaaliyaadan d'ogana; I bare aawuwaa golliyaw bonchcho kaatetuwaaraataa gidanawaa. **24** Wanc'c'aappe biide, d'ok'k'abaa gakkanaw koc'aan kak'k'eeddawaadan, untuntu Aa aawuwaa golliyya bonchchuwa ubbaa, naanatuwa, na'aa naanatuwaakka, Aa bolla wotsana» yaageedda. **25** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi ammanettiyaa sa'aan d'ogeedda shikaalii kichchana; k'ans's'ettananne kunddana. Aa bolla kak'k'eedda tookuwaa ubbay duus's'i wod'd'ana» yaagee. Hawaa Med'inaa Goday odeedda.

23 S'iirroosa katamaw odetteedda S'oossaa k'aalay hawaa. Hinttenoo Tarsseesa markkabiyya laaggiyaawanttoo yeekkite! Ayaw gooppe, S'iirroosa katamay gollii woy shemppiyaasay bayinna mela kaseedda; he oduu untunttoo K'op'iirroosa gadiyaappe yeedda. **2** Hinttenoo, abbaa matan de'iyaa asatoo, hinttenoo Sidoona katamaa zal"anchchatoo, c'o"u giite! Hintte kiittiyaa asatuu abbaa pinneeddino. **3** Hinttew yiyaa katsay Nayle Shaafaappe c'aketteedda Shihoora gadiyya katsaa. Hintte kawutetsatuu zal"iyaa zal"iyaa sa'aa gidana. **4** Neenoo Sidoona katamaw, abbaa geessoo, abbay, «Taani na'aa yelabeykke; taani attuma na'aakka mac'c'a na'aakka

dichchabeykke» yaagiide haasayeedda diraw yeellata. 5 Oduu Gibs'e gadiyaa gakkiiyaa wode, untuntu S'iirrosabaa sisiide seelettana. 6 Hinttenoo abbaa matan de'iyaa asatoo, zilaalite; hefintsa Tarsseesa biittaa pinnite. 7 Beni wode kees'etteedda, kare gadiyaa oyk'k'iide mooddanaw Aa gedii Aa haassi afeedanne, hintte aan nashettiiyaa S'iirroosa katamay hawaadan haneedee? 8 Kallachchaa wotsisiyaa katamaa Aa zal"anchchatuu gadiyaa mooddiyaawantta gideeddanne Aa gidдон zal"iyaawanttunne laammiyaawanttu gadiyaa bollan bonchchetteeddawantta gideedda S'iirroosa katamaa bolla hawaa halchcheeddawe oonee? 9 Ooretiiyaawanttu bonchchuwaa ubbaa guutsanaw, k'ay gadiyaa bollan bonchchetteeddawantta ubbaa kawushshanaw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa halchcheedda. 10 Hinttenoo, Tarsseesa gadiyaa asatoo, hinttena te"iyaabay bayinna diraw, Nayle Shaafaadan, hintte gadiyaa bollan kumiide goggite. 11 Med'inaa Goday abbaa bollan bare kushiyaa mic'c'eedda; I kawutetsaakka k'aatseedda; Kanaane gadiyaa geessotuwaa laalana mala, S'oossay azazuwaa immeedda. 12 K'ay I hawaadan yaageedda; «Hinttenoo, un"etteeddo Sidoona asatoo, hintte nashshechchaa pooc'u giyyaa wodii wureedda. Denddite; hefintsa K'op'iroosa pinnite. Haray atto yankka hinttentoo shemppuu beettena» yaageedda. 13 Baabloone gadiyaa be'ite; he gadiyaa Asay ha"i patsennabaa gideedda. Asoore gadiyaa asatuu he gadiyaan do'ay siiranaadan ootseeddino. Untuntu hewan de'iyaa wogga golletuwaa koliide, barenttu geessotuwaa gimbbeeddino; biittaakka mela ootseeddino. 14 Hinttenoo, Tarsseesa gadiyaa markkabiyyaa asatoo, hintte geessuu laaletteedda diraw, zilaalite. 15 S'iirroosa katamay laappun tammu laytsaa dogettiide de'ana wodii yaana;

hewenne, itti kaatiyaa laytsaa keeshshaa giyaawaa. Laappun tammu laytsay wuriyaa wode, sharmus'a mishiratiw yes'ettiyaa yetsaa malay, S'iirroosa katamaw yes'ettana. Unttuntu, 16 «Hanne, dogetteedda shaarmus'ate, ne diitsaa akka; kataman yuuyya. Neena Asay hassayana mala, mal"o k'aalan daro yetsaa yes's'a» yaagana. 17 Laappun tammu laytsay polettiyaa wode, Med'inaa Goday S'iirroosa s'omoosana. Shin hewaappe guyyiyaan, Aa beni bare shaarmus'aa oosoo simmana; sa'aan de'iyaa kawutetsatuwaa ubbaanna shaarmus'ana. 18 Gidooppenne, Izi zal"iinne I dirgguu Med'inaa Godaw dummateeddawaa gidana; izi zal"ii daro k'umaanne lo"o mayuwaa shammanaw, Med'inaa Godaw ootsiyaa asatoo imettanaappe attina, miishshaa golliyaaninne minjja golliyaan uttenna.

24 Be'ite, Med'inaa Goday gadiyaa koliide mela kessana; I gadiyaa bayzziide, aan de'iyaa asaakka laalana. 2 Hara asaa bollan haniyaawaadan k'eesetuwaa bollankka, k'oomaa bollan haniyaawaadan godaa bollankka, k'oomatti bollan haniyaawaadan godatti bollankka, shammiyaawaa bollan haniyaawaadan zal"iyaawaa bollankka, tal"iyaa immiyaawaa bollan haniyaawaadan tal"iyaa akkiyaawaa bollankka, ac'uwaa achchiyaawaa bollan haniyaawaadan, ac'uwaa ashettiyaawaa bollankka hanana. 3 Biittay ubbaanna mela kesana; k'ay ubbaannakka bonk'k'ettanawaa. Ayaw gooppe, ha k'aalaa Med'inaa Goday haasayeedda. 4 Biittay loytsi melina, Aa aac'ay ubbay shullee; gadiyaan de'iyaa wolk'k'aama asaykka daaburee. 5 Biittay barenan de'iyaa asaappe denddeeddawaan tuneedda. Ayaw gooppe, untuntu higgiiyaa koleeddino; wogaa mentseeddino; med'inaa c'aak'uwaakka koleeddino. 6 Hewaa diraw, S'oossaa shek'ay gadiyaa mee; k'ay aan de'iyaa

asatuukka barenttu bayzzuwaa gaasuwaan mureteeddino. Hewaa diraw, sa'aan de'iyaa asatuu s'uugetteeddino; yaatina payduwaan guutsaa Asay atteeda. 7 Woynniyaa turaa anuu melina, woyniyaa eessaykka wureedda; kase nashetiyyaa ubbay kayyotteedda. 8 Karabuwaa bak'aa nashechchay c'o'u geedda. Nashettiyaawanttu hombboc'etsaykka ek'k'eedda. Lo"iyaa diitsaa nashechchaykka c'o'u geedda. 9 Hawaappe sintsanaw yetsaa yes's'iid, untunttu woyniyaa eessaa ushikkino; matsoiyaa ushshay ushiyaawanttoo c'amo gidanawaa. 10 Maaraa mac'araa d'ayeedda katamay laaletteedda; ooninne gelennaadan, golliyyaa ubbay gorddetteedda. 11 Woynniyaa eessay d'ayeeddawoo Asay dabaaban waassee; nashechchaa ubbay kayyoo laametteedda; sa'aa nashechchay ubbay kichcheedda. 12 Katamay koletteedda; katamaa penggetuukka me'eretteeddino. 13 Wogaraa teeraa k'aatsiide k'ok'k'ofiyaawaadan, woy woyniyaa teeraa mas'i simmiide, k'aarimiyaa mas'iyawaadan, gadiyaa bollan de'iyaa kawutetsatuwaa gidдон hewaadan hanana. 14 Untunttu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, nashshechchan yes's'iino; away wulliyaa baggana de'iyaa ubbay Med'inaa Godaa gitatetsaa odana. 15 Hewaa diraw, away doliyyaa baggana de'iyaaawanttoo, Med'inaa Godaw bonchchuwaa immite; abbaa doonaan de'iyaa biittatuwaan de'iyaaawanttoo, Israa'eeliyyaa Med'inaa Godaa, S'oossaa suntsaw bonchchuwaa immite. 16 Biittaa gas'aappe, «S'illoo bonchchuu gido» yaagiyaa yetsaa nuuni siseetto. Shin taani, «Taani gil'k'ay! Taani gil'k'ay! Taw aayye anal Ayaw gooppe, kaddiyaawanttuu kaddiino; kaddiyaawanttuu loytsi aatsi immiino» yaagay. 17 Hinttenoo, sa'aa bollan de'iyaa asatoo, dagamay, aafuunne p'irii hinttena naagee. 18 Saluwaa maskkootetuu dooyetteedda dirawunne, gadiyaa

baasotuukka k'aas's'iyaa diraw, dagantsiyaa kooshshaappe
bak'atiyaawe ollaan kunddana; k'ay ollaappe pude kesiyaawe
p'iriyaan oyk'k'ettana. **19** Biittay za"iide p'alk'k'etteedda;
nippi giide me'eretteedda; wolk'k'aappe k'aas's'eedda. **20**
Biittay matsottiide asaadan ganddigaaree; c'arkkuu sugiyaa
daasiyaadan, yonk'k'u gee. Makkalanchchatuu bayzzuu Aa
loytsi dees'eedda diraw, laa"entso denddenaadan kunddee. **21**
He gallassi Med'inaa Goday saluwaa wolk'k'atuwaa saluwaan,
k'ay sa'aa kaatetuwaakka sa'aan murana. **22** Unttuntu
olla de'iyaa k'asho asatuwaadan, ittippe shiik'ana; k'asho
golliyaan gorddetiide uttana. K'ay daro gallasaappe guyyiyaan,
untuntu murettana. **23** Hewaappe guyyiyaan, aginayikka
awaykka yeellatana. Ayaw gooppe, Ubbaappe Wolk'k'aama
Med'inaa Goday S'yoone deriyaaninne Yersaalamen kaatetana;
k'ay I Yersaalame c'imatuwaa sintsan bare bonchchuwaa
k'onc'c'issana.

25 Abeet Med'inaa Godaw, neeni ta S'oossaa. Taani neena
d'ok'k'u d'ok'k'u ootsana; ne suntsaakka galatana. Ayaw gooppe,
neeni polo ammanettiyaawaan benippe halchchettiide de'iyaa
malalissiyaa oosotuwaa ootsaadda. **2** Neeni katamaa shuchchay
oletiyaa sa'aa ootsaadda; minuwaan gimbbetteedda katamaa
kolaadda. Allagatuwaa kaatiyaa golliyaakka laa"entso katamaa
gidennaadan ootsaadda. Simmiide mulekka kees'etenna. **3**
Hewaa diraw, mino asatuu neena bonchchana; mek'etsi bayinna
kawutetsatuwaa katamatuukka new yayana. **4** Neeni hiyyeesaw
bak'ati attiyaasaa. Metootanchchawukka bare metuwaa wode
bak'ati attiyaasaa, uushuwaappe atiyaa sa'aanne aawaa
seelaappe attiyaa kuwaa gidaadda. Ayaw gooppe, mek'etsi
bayinna asaa hank'k'uu gimbbiyaa shoc'iyaa uushuwaa malanne

5 bazzuwaa gadiyaa mishuwaa mala. Awaa mishuu shaariyaa kuwan gabbi giyaawaadan, neeni allagatuwaa walassaa hayzissaadda; yaatina, mek'etsi bayinna asatuwaa yetsay c'o'u geedda. 6 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday asaa ubbaw ha deriyaa bollan wolk'k'aama gibiraa giigissana; hewekka mod'd'otuwaa, kolzziyaana de'iyabatuwaanne lo"o ka"eedda woyniyaa eessaa gibiraa. 7 Ha deriyaan asaa ubbaa c'ammeeddawaa, kawutetsaa ubbaa bollanka mic'etteedda garidduwaa I d'ayissana. 8 Hayk'kuwaa I med'inaw mittana; Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday ayfiyaa ubbaappe afotsaa k'uc'c'ana; bare asaa kawushshaakka biittaa ubbaappe diggana. Hawaa Med'inaa Goday odeedda. 9 He gallassi untunttu hawaadan yaagana; «Hawe tumu nu S'oossaa; nuuni I nuuna ashshanaadan naageeddo; I nuuna ashsheeda. Hawe Med'inaa Godaa; nuuni Aa naageeddo. Ane Aa atatetsaan hashshu geettonne nashetteetto» yaagana. 10 Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa kushii ashshanaw ha deriyaa bollan gidanawaa. Shin darc'c'aa pituwaa ollaan yeggiide yed'd'iyawaadan, Moo'aaba biittaa Asay bare sa'aan yed'ettana. 11 Haatsaa wad'd'iyawe haatsaa wad'd'anaw bare kushiya pididi ootsiyaawaadan, untunttu hewaa gidon barenttu kushiya pididi ootsana. Shin S'oossay Aa otoruwaa Aa kushiya geniyaanakka gatsiide kawushshana. 12 Untunttu d'ok'k'issiide, minuwaan gimbbeedda gimbbiyaa I duge ahananne kawushshana; duge sa'aan, ubbaa hirkki baanan olana.

26 He gallassi Yihudaa gadiyaan ha yetsay yes'ettana. Nuw mino katamay de'ee; S'oossay atatetsaa Aa yuushshuwaan gimbbiyaadaaninne geessuwaadan essee. 2 Ammanuwaa naagiyaa s'illo kawutetsay gelana mala, penggiyaa dooyite. 3 Bare

k'ofaa neenan wotseedda asaa neeni polo sarotetsaan naagaasa;
 Ayaw gooppe, I neenan ammanettee. 4 Med'inaa Godaan
 med'inaw ammanettite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday, Med'inaa
 Goday med'inaa Zaallaa. 5 D'ok'k'an de'iyawantanne, untuntu
 d'ok'k'a katamaa zik'k'i ootseedda; I Aa kawushshee. Duge sa'aa
 gakkanaw zik'k'i ootsee; biittaa baanan olee. 6 Mank'kuwaa
 gedii, metootanchchaa gedii, Aa yed'd'ana. 7 S'illotuwaa ogii
 salalaa. Abeet S'illoo, neeni s'illotuwaa ogiyaa salallissaasa. 8 Ee
 Med'inaa Godaw, ne higgiiyaa ogiyaan hamettiidde, nuuni neena
 naageetto. Nu wozanaa amuu, ne suntsaa bonchchanawaa
 s'alalaa. 9 K'amman taani neena laamotay; Wonttan ta gidдон
 de'iyaa ta ayyaanay, tumuwaappe neena minisiide koyee. Ayaw
 gooppe, ne pirdday sa'aan de'iyaa wode, sa'aan de'iyaa Asay
 s'illotetsaa tamaaree. 10 lita asaw keekatetsaa ootsooppekka,
 I s'illotetsaa tamaareenna. Suure asatuwaa gadiyaan iitabaa
 ootsee; Med'inaa Godaa gitatetsaakka erenna. 11 Abeet
 Med'inaa Godaw, neeni, ne kushiyaa d'ok'k'u ootsaadda; Shin
 untuntu be'ikkino. Ne asaw neeni mishettiyaa mishuwaa be'iide
 yeellatino. Neeni ne morkketoo wotseedda tamay, untuntta mi
 d'ayisso. 12 Abeet S'oossaw, neeni, nuw sarotetsaa mintsaaadda;
 Nu ooso ubbaa neeni nuw ootsaadda. 13 Abeet Med'inaa
 Godaw, nu S'oossaw, neeppe haratuu nuuna mooddeeddino;
 Shin nuuni ne suntsaa s'alalaa bonchcheetto. 14 Untuntu
 hayk'keeddino; simmiide pas'a de'ikkino. Neeni d'ayisseedda
 diraw, simmiide dendikkino. Untuntu hassayettiyaawaa ubbaa
 k'uc'c'a d'ayissaadda. 15 Abeet Med'inaa Godaw! Neeni asaa
 darissaadda. Asaa darissaade, neeni bonchchettaadda; biittaa
 zawaa ubbaakka aassaada. 16 Abeet Med'inaa Godaw! Metuwaa
 wode untuntu neena koyeeddino. Neeni untuntta mureedda

wode, untunttu neena saasukki woosseeddino. **17** Abeet Med'inaa Godaw! Shahaaredda mishiratta, yeliyaa wodii gakkina, Yeluwaa un"ettaade waassiyaawaadan, Nuunikka ne sintsan hewaadan haneeddo. **18** Nuuni shahaareddo; oysaa oyk'k'eteeddo; Shin c'arkkuwaa yeliyaawaa gideeddo. Nuuni sa'aw atotetsaa ahibeykko; sa'aan de'iyaa asaakka yelibookko. **19** Hayk'keedda ne Asay pas'ana; untunttu anhay denddana. Hinttenoo, biittaa baanaa gidon de'iyawanttoo, hintte s'aasay wontta ketterssaa mala gidiyaa gishshawunne, sa'aykka hayk'keeddawantta zaaretsiide immiyaa diraw, Beegottitenne nashshechchaw yes's'ite. **20** Ta asatoo, haa yiite; hintte goll geliide, penggiyaa hintte bolla gorddite. S'oossaa hank'k'uu aad'd'ana gakkanaw, guutsaa wodiya hinttena k'osite. **21** Biittaa bolla de'iyaa asaa, untunttu nagaraa diraw murana, Med'inaa Goday bare de'iyasaappe kesiide yee. Biittaykka bare bolla gukkeedda suutsaa k'onc'c'issana; wod'eeddawanntakka laa"entso gentsenna.

27 He gallassi Med'inaa Goday bare mino, gitanne wolk'k'aama mashshaan Leewaataana giya kols's'iyanne s'aas'ettiyaa shooshshaa murana; abba de'iyaa dawiyaakka wod'ana. **2** He gallassi hawaadan geetettana; «Hawe dosetteedda woyniyaa turaa saa; aabaa yes's'ite! **3** Taani, Med'inaa Goday Aa naagiyaawaa; taani Aa ha"i ha"i haatsaa ushshay; ooninne Aa k'ohennaadan, taani k'amanne gallassi Aa naagay. **4** Taani hank'k'ettikke; taananna olettanaw, aguntsayinne gom"orii de'erikkinooshsha! Taani untunttu bolla kesa ek'k'aade, untuntta s'uugga wurssana. **5** Woy bak'ati k'osetti attanaw taakko yiino; taananna giigino; ee, taananna giigino» yaagettana. **6** Yaana gallassatuwaan Yaak'oobi s'ap'uwaa yeddana; Israa'eelii

aac'anne c'iishshaana; yaatiide ayifeedda ayfii sa'aa ubbaa kumana. 7 Unttunta shoc'eeddawannta shoc'eeddawaadan, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa shoc'eeddeyye? Woy untuntta wod'eeddawanntu hayk'k'eeddawaadan, untunttu hayk'k'eeddinooyye? 8 S'oossay bare asaa omoodoo yeddiyaawaan mureedda; away doliyaa bagga c'arkkuwaa gallassi untuntta bare yashshiyaa gotiyaan laaggi kesseedda. 9 Hewaa diraw, Yaak'ooba bayzzuu atto geetettanawenne Aa nagaray polo k'uc'ettanawe hawaana: hewekka yarshshiyaa sa'aa shuchchaa ubbaa I me'eretteedda book'intsa shuchchaadan ootsiyaa wodenne, Asheero giyaa mac'c'a s'oossatti misilii, woy is'aanaa c'uwayiide, yarshshiyaa sa'aykka ek'uwaan attenaadan ootsiyaa wode. 10 Minuwaa direkteedda katamay oneedda; kase Asay de'iyaa sa'ay ha"i bazzuwaadan, mela atteedanne dogetteedda; I mehii heemettiyaa sa'aa gideedda diraw, mitsaa bonc'c'iyaa miidde, maratuu hewan allas's'iino. 11 Mitsaa tashetuu meliyaa wode me'erettiino; mac'c'a asaykka yiide, untuntta eetsanaw afee. Ha Asay akeeki bayinna asaa gidiyaa diraw, untuntta Med'd'eeddawe untunttoo k'arettennanne maarena. 12 He gallassi Efiraas'iisa Shaafaappe Gibs'e Shaafaa gakkanaw, Med'inaa Goday katsaa bukana; hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hinttekka hintte taran taran shiik'ana. 13 He gallassi wolk'k'aama malakatay punettana; Asoore gadiyaan d'ayiyaawantunne Gibs'e biittaw yedersseeddawanntu yaana; Yerusaalamen geeshsha deriyaan Med'inaa Godaw goyinnana.

28 Efireeman de'iyaa matsottiyaawanttu kallachchawunne, woyniyaa eessay s'ooneeddawanntu aradda zanggaaraan de'iyaa, shulliyaa c'iishshaa mala gideedda Aa bonchchuwaa puulaw aayye ana! 2 Be'ite, Godaw wolk'k'aamanne mino gideedda itti

Asay de'ee; Goday Aa shachchaa uushuwaadan, bayzziyaa gotiyaadaaninne kuntsiide goggiyaa wolk'k'aama haatsaadan, mino kushiyan duge sa'aa olana. 3 He matsottiyaa Efireema asatuwaa otoruwaa kallachchay gediyaan yed'ettana. 4 Aradda zanggaaraa huup'iyaa de'iyaa k'ok'k'ofettiyaa c'iishshay, Aa bonchchuwaa puulay wodii gakkanaappe kasetiide teereedda balasiyaa mala gidanawaa; itti Asay he balasiyaa be'iyaa wode, bare kushiyan oyk'k'osaana maana. 5 He gallassi Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday bare asaappe atteedawanttoo bonchchuwaa kallachchaanne puulaw huup'iyaa uttiyaa aleek'kuwaa gidanawaa. 6 I daannatoo likke pirddiyaa ayaana, olaa miis'aappe zaariyaawanttookka wolk'k'aa gidanawaa. 7 Hawanttukka woyniyaa eessaa ushiide yiic'otiinonne matsoyiyaa ushshan ganddigaariino. K'eesiinne timbbitiyaa odiyaawe matsoyiyaa ushshan yiic'otiino; untunttu woyniyaa ushshan shaawetiino; matsoyiyaa ushshankka ganddigaariino. Sas'aa likke be'ikkino; pirddiiddekka d'ubettiino. 8 Untunttu miyaa maadda ubbay c'ooshsha s'alalaa gidiyaa diraw, baybeena sa'ay mulekka baawa. 9 Untunttu hawaadan yaagana; «Eratetsaa I oona tamarissanee? Kiitaakka oossi k'onc'c'issanee? Maatsaa pakuwaa biro aggeedawanttussee, woy d'antsaa biro duutseedawanttussee? 10 Ayaw gooppe, I giyaawe hawaa; azazuwaa bolla azazuwaa, azazuwaa bolla azazuwaa, wogaa bolla wogaa, wogaa bolla wogaa, hawaan guutsaa, hewan guutsaa» yaagana. 11 Shin S'oossay allagatuwaa k'aalaaninne imatsatuwaa doonaan ha asaw haasayana. 12 I untunttoo hawaadan yaageedda; «Hawe shemppuwaa. S'alaleeddawaa shemppissite. Hawe shemppi akkiyaa saa» yaageedda. Shin untunttu sisennan is's'eeddino. 13 Hewaa diraw, untunttu

biide kunddana mala, me"ana malanne gitiyaan oyk'k'ettiide omooduwaa baana mala, Med'inaa Godaa k'aalay untunttoo azazuwaa bolla azazuwaa, azazuwaa bolla azazuwaa, wogaa bolla wogaa, wogaa bolla wogaa gidiide, hawaan guutsay, hewan guutsay gideedda. **14** Hewaa diraw, hinttenoo, Yersaalamen de'iyaa asaa mooddiyaa k'iliic'iyaawanttoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite. **15** Hintte, «Nuuni hayk'k'uwaana giigeeddo; Si'ooliyaanakka c'aak'k'eteeddo; nuuni wordduwaa nuw de'uwaa ootseedda dirawunne malttiyaa nuw k'osetti attiyaasaa ootseedda diraw, wolk'k'aama boshay yiidekka nuuna bochchennan aad'd'ana» yaagiide c'ee'k'ettiita. **(Sheol h7585)** **16** Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, taani Si'yoonen baasuwaa shuchchaa, paac'etteedda shuchchaa, godaa s'ap'uwaa minisiyaa, al'o shuchchaa wotsaad; aan ammaniyaa ooninne yeellatenna. **17** Taani suure pirdaa baasuwaa likkiyaa wodoruwaa, s'illotetsaakka tumbbiyaa ootsana. K'ay hintte amanetiyaa wordduwaa geessuwaa, shachchay shoc'ana; hintte k'osetti attiyaasaakka haatsay muukkana» yaagee. **18** Hewaappe guyyiyaan, hintte hayk'k'uwaana c'aak'k'eteedda c'aak'k'uu laalettana. Si'ooliyaanakka c'aak'k'eteedda c'aak'uukka minnenna. Wolk'k'aama boshay yiyaa wode, hintte aan shoc'ettana. **(Sheol h7585)** **19** He boshay wontta wontta, k'amminne gallassi hewaana aad'd'ana; he aad'd'iyaa wode ubbankka, hinttena akki baana. Aa kiitaa akeekiyaawe hinttenttoo shabbirssaa dagama gidanawaa. **20** Arssay gediya c'ogottiide gisanaw k'antsaa; afilayikka gatsi mayyanaw guutsaa. **21** Ayaw gooppe, Paraas'iima Deriyaa bollan Med'inaa Goday ootseeddawaadan, bare oosuwaa, bare imatsaa oosuwaa, hewekka bare ooratsa

oosuwaa ootsanaw denddana. K'ay Gabaa'oona zanggaaraan
hank'k'etteeddawaadan hank'k'ettanawaa. 22 Godaappe,
Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaappe I boshaa biittaa
ubbaa bolla ahanaw k'achcheeddawaa taani siseedda diraw,
hintte k'ashuu minnenna mala, k'iliic'iyawaa aggite. 23 Hintte
haytsaa haa yeggiide, taani odiyaawaa sisite; ta haasayaakka
akeekiide sisite. 24 Katsaa zeranaw goshiyaa goshshanchchay
ubbaa gedekka goshiidde de'ii? K'ay I ubbaa gedekka guulluwaa
kinchchiidenne liik'issiidde de'ii? 25 Gadiyaa liik'issiiide, anuugaa
laalee; karetsa sawuwaakka zeree; zarggaakka Aa yippan,
banggaakka Aa k'omuwaan, morgge mitsaakka aw bessiyaa
sa'aan zeree gidennee? 26 Ayaw gooppe, ha hiillaa Aa S'oossay
Aa erisseenne tamarissee. 27 Karetsa sawuwaa udula mitsan
k'os's'enna; aanugaakka c'uguwaan bukkenna. Hewaa aggiide,
karetsa sawuwaakka gatiman, anuugaakka s'am'an k'os's'ee. 28
Ukitsaa uukkiyaa katsaa k'os's'iyaasan k'os's'iyaawe liik'issiiyye?
Giddenna, I Aa k'os's'iidde k'os's'iidde, med'inaw de'enna. K'ay I
katsaa bukkiyaa paraa gaaretuwaa Aa bollaanna laaggiiddekka
katsay gaac'ettanaadan ootsenna. 29 Hawekka k'ay malalissiyaa
zoriyaa zoriyaa, oosuwaakka aad'd'eeda eran ootsiyaa Ubbaappe
Wolk'k'aama Med'inaa Godaappe yee.

29 Neenoo Daawite de'eedda Arii'eela giyaa katamaw, new
aayye ana! Laytsaa bollan laytsaa gujja; baalatuwaakka zaara
zaaraade bonchcha. 2 Taani Arii'eela giyaa katamaa birokka
un"etsana; untunttu zilaalananne yeekkana. He katamay suutsay
kammeedda yarshshiyaa sa'aa mala gidanawaa. 3 Taani
ne yuushshuwaan dooddananne adussa gimbbiyaan neena
dirana; ne bollan olaa maammaa kees's'ana. 4 Hewaappe
guyyiyaan, neeni biittaa c'iimmuwaappe haa pude haasayana;

hirkki baanaappe ne kooshshay yaana. Ne kooshshay moytilliyaa kooshshaa, biittaa giddoppe kesana; ne haasayaykka baanaa giddoppe saasukettana. **5** Shin ne morkketuu liik'o baana keeshshaa c'oranne ne mek'etsi baynawanttu payduukka c'arkkuu afiyaa suullaa keeshshaa daro gidanawaa. K'oppennaan de'ishshin ellekka, **6** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday guuguntsaan, biittaa k'aatsan, wolk'k'aama kooshshaan, gotiyaan, c'arkkuwaaninne miyaa tamaa lac'uwaan hinttena s'omoosana. **7** Arii'eela katamaa oliyaa c'ora kawutetsaa ubbay, he katamaanne Aa geessuwaa oliyaa ubbay, Aa waayissiyaa ubbay akumuwaadan, k'amma sas'aadan hanana. **8** Koshatedda Asay akumuwaan mee; shin beegottiyaa wode Aa koshay aggena; woy saametteedda Asay akumuwaan ushee; shin beegottiyaa wode daaburee; saamuwaakka alibeenna; S'iyoonne Deriyaa oliyaa c'ora kawutetsaa ubbay hewaadan hanana. **9** Hintte hintterekka dammettiide, damma asaa gidite; hinttena hintterekka k'ook'issiide, k'ook'e asaa gidite. Matsottite; shin woyniyaa eessaanna gidoppo. Ganddigaarite; shin matsoyiyaa ushshaanna gidoppo. **10** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday gem"ishshuwaa sonnu ootsiyaa ayaanaa hintte bolla gussedda. Timbbitiyaa odiyaawanttoo, yaatiide hintte ayifetuwaan I goozeedda. Sas'aa be'yaawanttoo, hintte huup'etuwaakka gulloyeedda. **11** Ha ubbaa sas'ay new attametteedda mas'aafaa mala gideedda. Asay, «Hey, hawaa nabbaba» yaagi, itti nabbabi danddayiyaa uraw immiyaa wode I, «Mas'aafay attametteedda diraw, taani nabbabanaw danddaykke» yaagana. **12** K'ay mas'aafaa nabbabi danddayenna uraw, «Hey, hawaa nabbaba» yaagiide immiyaa wode, I, «Taani nabbabanaw danddaykke» yaagana. **13** Yaatina, Goday hawaadan yaagana; «Hawe Asay bare bolla doonaan

taakko shiik'ee; bare ins's'arssan taana bonchchee; shin untunttu
 wozanay taappe haakuwaan de'ee. Untunttu Asay med'd'eedda
 wogaa tamaariidde, taw c'oo goyinniino. **14** Hewaa diraw,
 be'ite, taani ha asaa bolla zaaretsadekka maalalissiyaabaa
 ootsana; maalaaliyaabaanne ooratsabaa ootsana. Untunttu
 eranchchatuwaa aad'd'eeda eratetsay daallamana; untunttu
 akeekanchchatuwaa akeekayikka k'osettana» yaageedda.
15 Bare halchchuwaa c'iimmayiide, Med'inaa Godaappe
 k'ossiyaawanttoo, barenttu oosuwaa d'uman ootsiidde, «Nuuna
 ooni be'ii? Nuuna ooni erii?» yaagiyaawanttoo aayye ana!
16 Hintte yewotuwaa laamiitta; urk'k'aa med'd'iyaaawe urk'k'aa
 mala giide k'oppiita! Med'etteeddawe med'd'eeddawaa, «I
 taana med'd'ibeenna» gaanee? Otuu barena med'd'eeddawaa,
 «I ayinne erenna» gaanaw danddayii? **17** Liibaanoosa
 woray aradda gadiyaw laamettanaw, aradda gadii k'ay
 wora gidanaw, guutsaa wodii atteeda gidenneeyye? **18** He
 gallassi tulletuu mas'aafaa k'aalaa sisana; lem"ilem"aappenne
 d'umaappe kesiide, k'ook'etuwaa ayfii s'eelana. **19** Ashkktuu
 gujjiidikka Med'inaa Godaan nashettana; asaa giddon de'iyaa
 hiyyeesatuukka Israa'eeliyaa Geeshshan hashshu gaana. **20**
 Mek'etsi bayinnawanttu wurana. K'iliic'iyaaawanttu tim"i gaana.
 litabaa ootsanaw wochchiyaawanttu ubbay d'ayana. **21** Hewanttu
 yewuwaan asaa bayzzanchcha kessiyaawantta, chilootan asaa
 seeriyaawanttoo gitiyaa wotsiyaawanttanne wordduwaan s'illo
 bitaniyaa pirddaa te"iyaawantta. **22** Hewaa diraw, Abrahaama
 wozeedda Med'inaa Goday Yaak'ooba zariyaw hawaadan
 yaagee; «Yaak'ooba zarii hawaappe sintsanaw yeellatenna;
 untunttu som"iikka yeellatiide, sa'aa s'eellenna. **23** Shin untunttu
 ta kushiyaa ooso gidiyaa barenttu naanatuwaa barenttu giddon

be'iyaa wode, ta suntsaa geeshshatetsaan naagana; untunttu Yaak'ooba Geeshsha geeshshatetsaa bayzikkino. Israa'eeliyaa S'oossaakka yashshatetsan bonchchana. 24 Ayyaanan baleeddawanttu simmiide akeekana; zuuzummiyaawanttukka timirttiyaa akkana» yaagee.

30 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Makkalanchcha naanaatoo aayye ana! Taani halchchabeennabaa ootsiyaawanttoo, ta Ayyaanaappe gidenna es'aa barew giigissiyaawanttoo, nagaraa nagaraa bolla gujjiyaawanttoo aayye ana. 2 Gibs'e kaatiyaa geessuwaan attanawunne Gibs'e kuwan attiyaasaa koyanaw, taana zoretaa bessenaan, duge Gibs'e wod'd'iyaaawanttoo aayye ana! 3 Hewaa diraw, Gibs'e kaatiyaa geessuu hinttenttoo yeella, kaatiikka kawushsha gidanawaa. 4 Untunttu kaappatuu S'o'aanen de'ooppekka, untunttu kiiteeddawanttu Haneesa giyaa katamaa gakkinttokka, 5 yeellappenne kawushshappe attina, harabaa ayaanne wod'd'enna asaa, ayaanne maaddenna woy go"enna asan ammanetteeda Asay ubbay kawushshana» yaagee. 6 Neegeeban de'iyaa do'atuwaabaa S'oossay giyaawe hawaa; kiitettiyaawanttu metuunne tuggay de'iyaa biittaa gidduwaana, gaammuunne gaammatta wod'iyaa shooshshatuunne paalliyaa dawetu kols's'iyaa iita biittaana aad'd'iidde baana. Bare duretetsaa haretuwaa zokkiyaan, barenttu ak'uwaa gaalotuwaa zimetsaan c'aani akkiide, untunttoo ayaanne wod'isenna biittaa baana. 7 Ayaw gooppe, Gibs'e maaduu gatii bayinnabaanne mela. Hewaa diraw, taani Aa, «C'o"u giide utteedda Ra'aaba» yaagaade suntsaad. 8 Ha"i ba; sintsanna yaana wodi yaw med'inaa malaataa gidana mala, untunttu sintsan shuchchaa masetsan wooc'a;

mazggobankka s'aafa. **9** Ayaw gooppe, hawanttu makkalanchcha asatuwaanne wordduwaa naanatuwaa; untunttu Med'inaa Goday odiyaawaa sisanaw koyenna naanatuwaa. **10** Untunttu sas'aa odiyaawantta, «Sas'aa be'oppite» yaagiino; timbbitiyaa odiyaawanttakka, «nashechchiyaabaappenne malatiyaabaappe attina, nuw suurebaa odoppite. **11** Ogiyaappe kichchite; loossuwaappekka itti bagga simmite; nuuni Israa'eeliyaa Geeshshabaa zaaretsiide sisokko» yaagiino. **12** Yaatina, Israa'eeliyaa Geeshshay hawaadan yaagee; «Hintte ha k'aalaa is's'iide, asaa naak'k'iyawaan ammanetteeda dirawunne c'immiyaawaan c'ee'etteedda diraw, **13** ha nagaray hinttenttoo za'iide wod'd'iyaa, akeekenan ellekka kunddiyaa adussa gimbbiyaa mala gidanawaa. **14** Aa me'uu urk'k'aappe med'd'eeddanne nippi giide me"eedda otuwaa mala gidanawaa; he me'uwaa gidдон tamaa kaashiyaa woy ollaappe haatsaa duuk'k'iide kessiyaa kon"ayenne beettena» yaagee. **15** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa Geeshshay hawaadan yaagee; «Hintte taakko simmiyaawaaninne shemppiyaawaan attana; c'o"u giyaawenne ammanettiyaawe hinttenttoo wolk'k'aa gidanawaa; shin hintte is's'eeddita. **16** Hawaadan yaageeddita; «Tuytti, nuuni paratuwaan uttiide bak'atana» yaageeddita; hewaa diraw, hintte bak'atana. K'aykka hintte, «elleelli paratuwaa toggiide bi kichchana» yaageeddita; hewaa diraw, hinttena yederssiyaawanttu elleellana. **17** Itti tooranchchaa be'iide, hintteppe sha"a Asay bak'atana; ichcheshu tooranchchatu hinttena muliyaa yederssana. Deriyaa huup'iyaan esseedda banddiraa mitsaadan, hintte tooranchchatuwaappe guutsatuu attana» yaagee. **18** Shin Med'inaa Goday hinttenttoo keekanaw naagee; I hinttenttoo k'arettiyaawaa bessanaw denddee.

Ayaw gooppe, Med'inaa Goday s'illo pirddiyaa S'oossaa; Aa naagiyaawanttu ubbatuu anijetteedawannta. 19 Hinttenoo, Yerusaalamen de'iyaa S'iyoonne asatoo, hawaappe sintsanaw yeekkikkita; hintte waasuwaan I hinttenttoo tumuwaappe k'arettana; I hintte waasuwaa sisiyaa wode, hinttenttoo zaaruwaa immana. 20 Goday hinttenttoo metuwaa ukitsaanne tuggaa haatsaa immooppekka, hintte asttamaarii hawaappe sintsan barena k'osenna. Shin hintte ayfii hintte asttamaariyaa be'ana. 21 Hintte ushechcha woy haddirssa simmiyaa wode, guyyenna hinttena, «Ogii hawaa; aan biite» yaagiyaa kooshshaa hintte sisana. 22 Hewaappe guyyiyaan, biran alleek'k'etteedda eek'atuwaanne work'k'aan kameteedda misiletuwaa hintte tunissana. K'ita c'urk'k'aadan hintte untuntta, «Nuuppe haakkite» yaagiide wora olana. 23 He wode hintte gadiyaan zereedda katsaw I iraa bukissana; gadiyaappe mokkiyaa katsaykka murutanne daro gidanawaa. He gallassi hintte miizzay aakko dembban hamettana. 24 Gadiyaa goshiyaa booratuunne haretuu laydaaninne gillan punetiide, geeyeedda hark'k'uwaa maana. 25 Hintte morkkatuwaa geessotuu omoodettina, Asay goora'ettiide wuriyaa gallassi, wolk'k'aama deretuwaappenne d'ok'k'a deretuwaappe pultto haatsatuu goggana. 26 He gallassi aginatti poo'uu aawaa poo'uwaadan hanana; aawaa poo'uukka kasewaappe laappun kushiya darana; laappun gallassaa poo'uwaa keenaa poo'ana. He gallassi Med'inaa Goday me"eedda bare asaa koolana; I dechchina madus'eedda madutsaakka patsana. 27 Be'ite, Med'inaa Godaa suntsay suulliyaa hank'k'uwaana, sikkeedda c'uwaa shaariyaanna haako saappe yaana; Aa doonay hank'k'uu kumeeddawaa; Aa ins's'arssaykka miyaa tamaa. 28 Bare

peenuwaan ubbabaa pitti afiyaa di'uwaadan, d'ayissiyaa haatsaa kuntsuwaa mala. I kawutetsatuwaa bashshaa zazziriyaan zazzirana; asaa gappataakka wora afiyaa bis'aalaa barssana. **29** Geeshsha baalay bonchchettiyaa k'amma yes's'iyawaadan, hintte yes's'ana; Med'inaa Godaa deriyaa Israa'eeliyaa Zaallaakko biyaa wode, suusuliyaa punniide yes's'iyaa Asay nashettiyaawaadan, hintte nashettana. **30** K'ay Med'inaa Goday bare yashshiyaa kooshshaa sissana; Aa k'esii wod'd'iide shoc'iyaa shochchaa bare suuliyaa hank'k'inaan, miyaa tamaa lac'inaan, gotiyaan, uushuwaaninne shachchaa burc'c'inaan k'onc'c'issana. **31** Med'inaa Goday bare kooshshan Asoore dagantsana. Aa s'am"aykka untuntta shoc'ana. **32** Med'inaa Goday untuntta bare muriyaa s'am"an shoc'ana shochchay ubbay darbbiyaaninne diitsaan gidanawaa. Olan I bare k'eesiyaa dentsiide, untuntta olana. **33** Ayaw gooppe, tamaa eetsiyaasa'aa Toofeeti beni giigeedda; he sa'ay giigeeddawe kaatiyaassa. He sa'ay zik'k'anne aakko gidiide, tamayenne daro mitsay dooretti utteedda saa. Med'inaa Godaa shemppuu diiniyaa shaafaadan yiide, he tamaa eetsi kessana.

31 Maaduwa koyanaw duge Gibs'e wod'd'iyawanttoonne paran ammanettiyaawanttoo aayye ana! C'ora gidiyaa diraw paraa gaaretuwaan, daroppe mino gidiyaa diraw paraa asatuwaan ammanettiyaawanttoo aayye ana! Untunttu Israa'eeliyaa Geeshshaakko s'eellikkino; woy Med'inaa Godaappe maaduwa koyikkino. **2** Shin ikka bashshaa ahanaw danddayiyaa aad'd'eeda eranchcha; bare geeddawaakka aggena; iitatuwaa golliyaa asaa bollanne iitabaa ootsiyaawantta maaddiyaawanttu bolla denddana. **3** Gibs'e gadiyaa asatuu asaappe attina, s'oossaa gidikkino. Untunttu paratuukka ashoppe attina, ayaana gidikkino.

Med'inaa Goday hank'k'inaan bare kushiya mic'c'iyaa wode,
 maaddiyaawe d'ubettana; maadettiyaawekka kunddana; untunttu
 ubbayka ittippe d'ayana. **4** S'oossay taana hawaadan yaagee;
 «Gaammuu woy wodalla gaammuu mehiyaa oyk'kiide gudiya
 wode, daro hentsanchchatuu Aa bolla s'eesetti shiik'ooppekka, I
 untunttu waasoo dagammenna. Untunttu waasookka yayyena.
 Hewaadanka, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday S'iyoonne
 Deriyaaninne Aa d'ok'k'an olaa gakkettanaw duge wod'd'ana.
5 Kafuu bollaanna awaaliyaawaadan, Ubbaappe Wolk'k'aama
 Med'inaa Goday Yersaalame gondallanne ashshi akkana;
 I Aa bollaanna aad'd'iidde, Aa wotsi akkana» yaagee. **6**
 Hinttenoo Israa'eeliyaa asatoo, hintte loytsi makkaleeddawaakko
 simmite. **7** Ayaw gooppe, asaa ubbay barenttu nagaranchcha
 kushiyan biraappenne work'k'aappe med'd'eedda eek'atuwaa
 he gallassi olana. **8** Tamay S'iyoonen, c'ooc'ii Yersaalamen
 de'iyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Asoore asaawaa gidenna
 mashshaan kunddana; asaawaa gidenna mashshay untuntta
 maana. Untunttu mashshaa sintsaappe bak'atana; untunttu
 wodalla asatuu dees'o oosoo azazettana. Dagamaa gaasuwaan,
 untunttu mino geessuu laalettana; untunttu olaa gadaawatuukka
 dagamaw olaa banddiraa aggi bashiide baana» yaagee Med'inaa
 Goday.

32 Be'ite, kaatii s'illotetsan kaatetana; mooodiyaawanttukka
 suuretetsan mooddana. **2** Asay huup'iyaa huup'iyaa
 c'arkkuwaappe geemmiyaa saa, gotiyaappe bak'atiyaa sa'aa
 gidanawaa; mela sa'aan goggiyaa haatsaanne zoozetyaa
 gadiyaan de'iyaa wolk'k'aama zaallaa kuwaa mala gidanawaa. **3**
 S'eelliyaa asatuu ayfii c'iilimmenna; sisiyaawantu haytsaykka
 hayzzana. **4** Tafitafiyaa asatuwaa wozanay erananne

akeekana. Deeddotiyaa asatuwaa ins's'arssaykka suure geeshshiide haasayana. 5 Hawaappe sintsanaw eeyyi bonchcho asaa geetettenna. Iita Asay bonchchettenna. 6 Ayaw gooppe, boozay boozatetsaa haasaye; Aa wozanaykka nagaraa ootsanaw, Med'inaa Godaa bolla s'alabaa haasayanaw, koshshatteeddawantta kalissennan agganawunne saametteeddawantta ushshennan digganaw, iitabaa mak'ettee. 7 Uuzetiyaawaa uuzii iita; metootanchchay suurebaa haasayiide, wordduwaan hiyyeesaa d'ayissanaw I iita k'ofaa k'oppee. 8 Lo"o uray lo"obaa halchchee; he lo"o halchchuwan minniide de'ee. 9 Hinttenoo k'ofay bayinnan de'iyaa mac'c'awanttoo, denddite; ta odiyaawaa sisite; hinttenoo ammanettiide utteedda mac'c'a naatoo, taani hinttenttoo odiyaawaa sisite. 10 Itti laytsaappe guutsaa aad'd'ishshin, hintte ammanettiide utteeddawanttu kokkorana; woyniyaa Aa wodiyaan s'unk'k'iyaaawe attana. Tookkeeddawaappe hintte ayfiyaa shiishshana wodiikka yeenna. 11 Hinttenoo ishaluwaan de'iyaa mac'c'awanttoo, kokkorite. Hinttenoo ammanettiide utteedda mac'c'a naatoo, gaji gajite. Hintte mayuwaa k'aarite; kayyuwaa afillaa hintte s'eessan danc'c'ite. 12 Lo"iyaa shoyk'ayne ayfiyaa dors's'os's'eedda woynnii d'ayeedda diraw, kayyottiidde, hintte tiraa bak'k'ite. 13 Aguntsaa buurayne kinddichchuu ta asaa gaden mokkeedda. Asay nashettiide de'eedda golletuwaassinne nashshechchan de'eedda ha katamaw yeekkite. 14 Miis'ay attana; daro Asay de'iyaa katamatuukka onana; geessuunne wochchiyaa gimbbetuu med'inaw mela gidanawaa; untunttu wora haretuu nashettiyaasaanne dorssaa wudii hamettiyaasaa gidanawaa. 15 Hewenne, bolla d'ok'k'aappe nu bolla ayyaanay gukkana gakkanaassa, mela bazzuu araddana gakkanaassanne aradda

biittaykka wora gideedda geetettiide k'ofettana gakkanaassa.

16 Hewaappe guyyiyaan, suure pirdday mela bazzuwaan, s'illotetsaykka aradda gadiyaan de'ana. **17** S'illotetsaa oosuu sarotetsaa gidanawaa; s'illotetsaa ayifiikka med'inaw woppatetsaanne ammanettiide de'iyawaa gidanawaa. **18** Ta Asay sarotetsay de'iyaa sa'aan, naagettiyya golliyaaninne woppu geedda shemppo sa'atuwaan de'ana. **19** Shachchaan woray diippooppenne, k'ay katamay ubbaanna kolettooppenne, **20** he haatsaa ubbaa matan hintte katsaa zeriide, hintte mehiyaakka hintte haretuwaakka hentsaw billi yeddiide, hintte loytsi anjjettana.

33 Neenoo, neena d'ayissennan de'ishshin d'ayissiyaawoo, new aayye ana! Neenoo, neena aatsi immennan de'ishshin, aatsa immiyaawoo, new aayye ana! Neeni d'ayissuwaa aggeeda wode neena d'ayissana; neeni aatsa imuwaa aggeeda wode neena aatsi immana. **2** Abeet Med'inaa Godaw, nuuna maara; nuuni neena naageetto; wontta wontta nuw wolk'k'aa gida; metuwaa wodekka nuuna ashshiyaawaa gida. **3** Ne kooshshay guuguntsaadan guummiyaa wode Asay bak'atee; neeni nuuna maaddanaw dendda ek'k'iyaa wode, kawutetsatuu laalettiiino. **4** Gondduu shiik'iyawaadan, hintte omooduu shiik'ana; boolii dirbbiyaawaadan, Asay Aa bolla dirbbana. **5** Med'inaa Goday bolla de'iyaa diraw, d'ok'k'u d'ok'k'u geedda; I S'iyooone suure pirdaaninne s'illotetsan kuntsana. **6** I hinttenttoo hintte wodiyya mintsiiyaawaa, hintte kumentsaa atotetsaa, aad'd'eeda eratetsaanne eraa gidanawaa; Med'inaa Godaw yayyiyaawe aw ak'o gidanawaa. **7** Be'ite, untunttu wolk'k'aama asatuu ogiyaan waassiino; sigatetsaw kiitteeddawantukka mishettiide yeekkiino. **8** Aakko ogetuu oneeddino; ogiyaanna aad'd'iyawe aggeeda. I bare c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa koleedda; katamatuwaakka

kad'eedda. Asaakka demibeena. **9** Biittay kayyoteenne labbanee. Liibaanoosi yeellatiide melee; Saaroona giyaa aradda dilbbay mela biittaa gideedda. Baasaane giyaa deriyaaninne K'armmeloosa deriyaan de'iyaa mitsatuwaa haytsay k'ok'k'ofettee.

10 Med'inaa Goday kawutetsatoo hawaadan yaagee; «Ha"i taani denddana; ha"i taani bonchchettana; ha"i taani d'ok'k'u d'ok'k'u gaana. **11** Hintte utulaa shahaariide, suullaa yeleeddita. Hintte shemppiyaa shemppuu hinttena miyaa tamaa. **12** Asay taman s'uugetteedda bidintsaa mala gidanawaa; k'ay k'ans's'ettiide, taman ees's'eedda aguntsa mala gidanawaa. **13** Hinttenoo, haakuwaan de'iyaa wanttoo, taani ootseeddawaa sisite; matan de'iyaa wanttoo, taani wolk'k'aama gidiyaawaa akeekite» yaagee.

14 S'iyoonen de'iyaa nagaranchchatuu yayyeeddino; S'oossaw gidennawantta kokkorssay oyk'k'eedda. Hewaa diraw, untunttu, «Miyaa tamaanna de'anaw danddayiyaa uray nu giddon oonee? Ees's'iidde de'i aggiyaawaana de'anaw danddayiyaa uray nu giddon oonee?» yaagiino. **15** S'illotetsan hamettiyaawe, suurebaa haasayyaawe, suure gidenna ogiyaanna beettiyaa go"aa is's'iyaaawe, mattaayiyaa akkanaw bare kushiya yeddennawe, suutsaa gussiyaawaa sisennaadan, bare haytsaa tuc'c'iyaaawe, iitabaa s'eellennaadan, bare ayfiyaa c'iilimmiyaawe, **16** he uray d'ok'k'asaan de'ana. I bak'atiide attana sa'aykka mino zaallaa de'uwaa gidanawaa; Aa ukitsaykka aw imettana; I ushiyaa haatsaykka pac'c'enna. **17** Hintte ayifetuu kaatiyaa Aa puulaana be'ana; haakkiide de'iyaa biittaakka be'ana. **18** Hintte wozanay, «paydeeddawe hak'an de'ii? Giiraa yiggi s'eelleeddawe hak'an de'ii? Adussa gimbbetuwaa paydeeddawe hak'an de'ii?» yaagiide yashshiyaa beniwaa k'oppana. **19** Hintte k'areti bayinna asatuwaa, hinttenttoo gelenna haasayaa haasayiyaa

asatuwaanne ins's'arssay deeddotiyaa asatuwaa hawaappe
sintsan be'ikkita. 20 Nuuni nu baalaa bonchchiyaa S'iyoonne
katamaa be'ite! Woppu giide de'iyasaa, Aa shikaalii shodettenna,
Aa wodoruukka duus's'ennanne k'aas's'enna dunkkaaniyaa
malaa, Yersaalame katamaa hintte hintte ayifiyaan be'ana.
21 Shin Med'inaa Goday nuw he sa'aan bare wolk'k'aama
wolk'k'aa k'onc'c'issana. He sa'ay aakko shaafatuunne goggiyaa
haatsatuwaa mala gidanawaa. Laaggiyaa woluwoluu Aa
bollaanna baanaw danddayenna; wolk'k'aama markkabiikka
yaana aad'anaw danddayenna. 22 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday
nu daannaa; Med'inaa Goday nuw higgiiyaa immeeddawaa.
Med'inaa Goday nu kaatiyaa; I nuuna ashshana. 23 Ne
wodoruwaa k'ashuu shol"eedda; markkabiyya tuussaa Aa sa'aan
minisi oyk'k'anaw woy sharaakka s'agaaganaw danddayenna.
He wode daro omoodiide aheeddabay shaakettana; haray attina,
wobbatuukka omooduwaa omooddana. 24 S'iyoonen de'iyaa
ooninne, «Taani harggay» yaagenna; yan de'iyaa asaa nagaray
atto geetettana.

34 Hinttenoo, kawutetsatto, shiik'iide sisite! Hinttenoo asatoo
sisite! Biittayenne gadiyaan de'iyabay ubbay, sa'ayenne sa'aan
de'iyabay ubbay siso! 2 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday
kawutetsaa ubbaa hank'k'etteedda; Aa yiluukka untunttu
tooranchchatuwaa ubbaa bollana. I untunttu ubbaanna
d'ayissana; untunttu siifiyaawanttoo aatsiide immana. 3
Untunttuppe wod'eeddawanttu olettana; untunttu anhay
s'ink'k'ana. Wogga deretuu untunttu suutsan kametana. 4
Saluwaa s'oolinttetuu ubbay siilana; salotuu warak'ataadan
s'aas'ettana. Untunttu s'oolinttetuu ubbay woyniyaappe haytsay
k'ok'ofettiyaawaadan, balasiyaappe ayfii k'ok'ofettiyaawaadan

k'ok'k'ofetanna. 5 Ta mashshay salotuwa giddon alana gakkanaw ushsheedda. Be'ite, I Eedooma bolla, taani shek'keedda asaa bolla pirddanaw wod'd'ee. 6 Med'inaa Godaw Boos'ira giyaa kataman yarshshuu, Eedooma gadiyaan wolk'k'aama shukay de'iyaa diraw, Med'inaa Godaa mashshay suutsan meec'ettiide, mod'd'uwaan s'aas'etteedda. Dorssatuwaanne deeshshatuwa suutsan meec'ettiide, dorssatuwa kilahotuwa mod'd'uwaan s'aas'etteedda. 7 K'ay mentsatuu, maratuunne korumaa booratu untuntunna kunddana. Untuntu biittay suutsaa s'alalaa gidana; untuntu biittaykka mod'd'uwaan munak'ettana. 8 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday haluwa kessiyaa gallassaa; S'iyoonne oleedda morkketoo kushiyaa zaariyaa laytsaa. 9 Goggiyaa Eedooma haatsatuu shidiyaw, Aa biittaykka diiniyaw laamettanawaa; Aa biittay ees's'iyaa shidiyaa gidanawaa. 10 Tamaykka k'amman gallassan to"enna; Aa c'uwaykka med'inaw c'uwattana. Eedooma biittay yeletaappe yeletaa gakkanaw, mela gidanawaa; ooninne med'inaw hewaana aad'd'ena. 11 Shin s'inggilliinne k'us'arssay Aa laattana; guttotuunne k'uuruu aan de'ana. S'oossay Eedooma bolla koletsaa likkiyaa wodoruwaanne melatetsaa likkiyaa tumbbiyaa pididi ootsiide yeddana. 12 He gadiyaan kaatetiyaawe d'ayana; kaappatuukka hewaappe kichchana. 13 Aa golletuwaan aguntsay, Aa miis'atuwaan okay odooruu mukkana. I worakanatuu allas's'iyaasaanne sogonii de'iyaasaa gidanawaa. 14 Wora do'atuu godaretuwaana gaketana; tuna ayyaanatuu ittuu ittuwaanna s'eesettana; k'amma s'alahetuu wod'd'iide, yan de'ana. 15 Gutatta yan golliyaa kees's'ana; k'uuk'k'ulleedda k'uuk'k'ulletuwa hap'p'aade k'os'ana. Bare maratuwaakka bare k'efetuwa garssan hap'p'ana; k'ay gac'etuu barenttu laggiyaanna laggiyaanna he sa'aa shiik'ana. 16 Med'inaa Godaa

mas'aafaappe koyiide nabbabite. S'oossaa doonay azazeedda dirawunne Aa ayyaanay shiishsheedda diraw, hawanttuppe ittuunne pac'c'enna; k'ay ittuunne bare laggii bayinnan de'enna. 17 I untunttoo saamaa kesseedda; Aa kushii untunttoo gadiyaa wordduwaan shaakkeedda; untunttu Aa med'inaw mooddana; yeletaappe yeletaa gakkanaw, untunttu aan de'ana.

35 Biittaa bazzuunne mela biittay nashettana; Mela biittay nashshechchaa pooc'u giidde, c'iishshaa c'iishshaana. 2 I daroppe c'iishshaana; pooc'u giide nashshechchan yes's'ana. Liibaanoosa bonchchuunne K'armmeloosanne Saaroona gitatetsay imettana; untunttu Med'inaa Godaa bonchchuwaanne nu S'oossaa gitatetsaa be'ana. 3 Daabureedda kushetuwaanne arggaac'eedda gulbbataa mintsetsite. 4 Wozanaan yashshay de'iyaawantta, «Minnite! Yayyoppite! Hekko, hintte S'oossay haluwaa kessanawunne bare s'oossatetsan untuntta muranaw yaana; I hinttena ashshana» yaagite. 5 He wode, k'ook'etuwaaw ayfii dooyettana; tulletuwaaw haytsaykka sisana. 6 Wobbatuwaaw gen"iyaadan guppana; duudetuukka nashshechchan yes's'ana; bazzuwaan haatsay melosaan pultuu d'uuk'k'ana. 7 S'uuggiyaa shafii dagatteedda haatsaa gidanawaa; mela biittay haatsaa pulttana; worakanatuu allas's'iyaasan maatay mak'k'aynne c'arii dolana. 8 Yan aakko ogii de'ana; ikka Geeshshatetsaa Ogiyaa geetettana. Geeshsha gidennawanttu he ogiyaanna aad'd'ikkino. Shin I geeshshatuwaassa gidanawaa; iita eeyyatuu aan simerettikkino. 9 Yan gaammuu de'enna; yashshiyaa do'atuukka hewaana aad'd'ikkino; yaanikka beettikkino; shin wozetteeddawanttu s'alalay hamettana. 10 Med'inaa Goday wozeeddawanttu simmana; yes's'iiddi, S'iyoonne yaana; med'inaa nashechchay untunttu huup'iyaan wod'd'ana. Untunttu

nashshechchaanne hashshu giyaawaa demmana; kayyuunne oolii wora bak'atana.

36 Kaatiyaa Hizk'k'iyaasi kaateteedda tammanne oyddentso laytsan, Asoore Kaatii Sanaakireebi gimbbetti utteedda Yihudaa katamatuwaa ubbaa oliide oyk'k'eedda. **2** Hewaappe guyyiyaan, Asoore gadiyaa Kaatii Laakisha giyaa katamaappe itti waannatiyaa olaa gadaawaa c'ora olanchchatuwaanna Kaatiyaa Hizk'k'iyaasakko Yersaalame yeddeedda. Biide, Mayuwaa Meec'c'iyaawaa gade afiyaa ogiyaappe k'ommo baggana de'iyaa dagatteedda haatsay goggiyaa haatsaa matan ek'k'eedda. **3** Yaatina, Hilk'k'iyaa na'ay kaatiyaa golliyaan aawotiyaa Eliyaak'iime, waanna s'aafii Sheebininne Asaafa na'ay taarikiyaa s'aafiyaa Yo'aahi aakko kare keseeddino. **4** Asooretuwaa gadaaway untuntta, «Hizk'k'iyaasaw hawaadan yaagiide odite; Asoore kaatii, wolk'k'aamay neena hawaadan yaagee; «Neeni hawaa keeshshaa ayan ammanettaadii? **5** Neeni c'oo mela, Olaa olettanaw taw aad'd'eeda eraynne wolk'k'ay de'ee yaagaasa. Shin neeni oonan ammanettaade ta bolla hawaa makkalaadii? **6** Neeni Gibs'e kaatii maaddana gaade k'oppeeddawaa gidoope, me"eedda mak'k'aa gatiman guufetiyaa asaa mala. Ayaw gooppe, s'am"ay me"ina, pinc'c'uu kushiya c'addeenne madus's'isee. Gibs'e kaatii barenan ammanettiyaa asaa ubbaw hewaa mala.» **7** Shin neeni taw, «Nuuni Med'inaa Godaan, nu S'oossan, ammanetteeto» yaagooppe, Hizk'k'iyaasi Yihudaa asaanne Yersaalame asaa, «Hintte Yersaalamen de'iyaa yarshshiyaasan goyinnanaw koshshee» giide, aw goyinniyaa d'ok'k'a sa'atuwaanne yarshshiyaa sa'aa diggeedda S'oossaa I gidennee? **8** Ane ha"i haaya! Ta godaa Asoore kaatiyaana naasetta. Neeni

togganaw danddayiyaa, gidiyaa asaa demmooppe, laa"u sha"a paratuwaa taani new immana. 9 Neeni, «Gibs'etuu paraa asatuwaanne paraa gaaretuwaa taw yeddana» gaade ammanooppenne, ta godaa olanchchatuwaa kaappatuwaappe itti laafiyaawaakka zaaranaw danddayakka. 10 Hewaa bollakka k'ay, taani ha"i tumu Med'inaa Godaa azazuu bayinnan ha gadiyaa d'ayissanaw kesaadditaa? Med'inaa Goday bare huup'iyaan taana, «neere, he gadiyaa baade, olaade bayzza» yaagiide odeedda yaagee yaagite yaageedda. 11 Hewaappe guyyiyaan Eliyaak'iime, Sheebininne Yo'aahi Asooretuwaa gadaawaa hawaadan yaageeddino; «Nuuni biletsaa eriyaa diraw, hayanaa neeni nuw ne k'oomatoo Sooriyaa k'aalan oda. Dirssaa gimbbiyaa huup'iyaan de'iyaa Asay sisenna mala, Ibrayiss's'e k'aalan odoppa» yaageeddino. 12 Shin gadaaway zaaretsiide, «Ha k'aalatuwaa taani hinttewunne hintte godaa s'alalaw odanaw taana ta goday kiitteenneeyye? Hinttenana ittippe barenttu urk'k'a sheeshaa maanawunne barenttu haatsaa sheeshshaa ushanaw de'iyaa, ha dirssaa gimbbiyaa bolla utteedda asaa ubbaw odanaassa gidenneeyye?» yaageedda. 13 Hewaappe guyyiyaan Asooretuwaa gadaaway dendi ek'kiide, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, Ibrayiss's'e k'aalan hawaadan yaageedda; «Asoore kaatii wolk'k'aamay hinttena giyaawaa sisite! 14 Kaatii hinttena hawaadan yaagee; «Hizk'k'iyaa hinttena c'immoppo; ayaw gooppe, I hinttena ta kushiyaappe wotsi akkanaw danddayenna. 15 I hinttena, «Med'inaa Goday tuma nuuna ashshana; ha katamaykka Asoore kaatiyaa kushiyan gelenna» giide hintte Med'inaa Godaan ammanetana mala ootsoppo» yaagee. 16 «Ee, hintte Hizk'k'iyaa odiyaawaa sisoppite. Asoore kaatii hinttena, «Taananna sigetite; haa taakko kesite.

Yaatooppe, hintte ubbaykka hintte woyniyaa teeraappenne hintte balasiyaa teeraappe maana; hintte bookkeedda ollaappekka haatsaa ushana. 17 Hewaappe guyyiyaan taani yaade, hinttena hintte biittaa malatiyaa biittaa akkaade afana. He biittay katsayenne woyniyaa eessay, ukitsayenne woyniyaa ataakiltii kumeedda biittaa yaagee. 18 «Hizk'k'yaasi hinttena, «Med'inaa Goday nuuna ashshana» yaagiide c'immennaadan naagettite. Gadiyaa asatuwaa s'oossatuwaappe bare biittaa Asoore kaatiyaa kushiyaappe ashsheeda s'oossi de'iiyye? 19 Hamaata s'oossatuunne Arifaada s'oossatuu hak'an de'iino? Safariwayma giyyaa katamaa s'oossatuu hak'an de'iino? Unttuntu Samaariyaa ta kushiyaappe wotsi akkeeddino? 20 Ha biittatuwaa s'oossatuwaa ubbaa gidдон bare gadiyaa ta kushiyaappe ay s'oossi ashsheedawaa shin, Med'inaa Goday Yersaalame ta kushiyaappe ashshanee?» yaageedda. 21 Shin Asay itti k'aalanne aw zaarennaan c'o'u geedda. Ayaw gooppe, kaatii untunta, «Aw ayinne zaariide odoppite» yaagi wotseedda. 22 Hewaappe guyyiyaan Hilk'k'iyaa na'ay kaatiyaa golliyaan aawotiyaa Eliyaak'iime, waanna s'aafii Sheebininne taarikiyaa s'aafii Asaafa na'ay Yo'aahi barenttu mayuwaa peed'iide, Hizk'k'iyasakko beeddino; Asooretuwaa gadaaway geeddawaa ubbaa aw odeeddino.

37 Kaatii Hizk'k'yaasi hewaa siseedda wode, bare mayuwaa peed'eedda; maak'aa mayyiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geleedda. 2 Kaatiyaa golliyaan aawotiyaa Eliyaak'iime, waanna s'aafii Sheebininne c'ima k'eesatuu maak'aa mayyiide, Amoos'a na'aa timbbitiyaa odiyaa Isiyaasakko baana mala kiiteedda. 3 Unttuntu Isiyaasakko biide, «Hizk'k'yaasi hawaadan yaagee; «Hachche gallassay meto gallassaa, seera gallassanne

yeella gallassaa. Hewekka na'i yelettanaw wodii gakkina, bannaade yelanaw mishiratiw wolk'k'ay d'ayiyaawaa mala. **4** De'uwaa S'oossaa shek'k'anaadan, Aa goday, Asoore kaatii, kiitteedda gadaawaa k'aalaa Med'inaa Goday ne S'oossay sisennan aggena. K'ay Med'inaa Goday ne S'oossay he siseedda k'aalaa hadan Aa murenan aggena. Hewaa diraw, nu asaa gidдон palahi attanawanttoo woossa!» yaagee» yaageeddino. **5** Kaatiyaa Hizk'k'iyaa k'oomatuu Isiyaasakko yeedda wode, **6** Isiyaasi untuntta hawaadan yaageedda; «Hintte godaw hawaadan yaagiide odite; Med'inaa Goday neena, «Asoore kaatiyaa k'oomatuu taana shek'ishshin, neeni siseedda boriyaa k'aalaw yayyoppa. **7** Be'a, oduwaa sisiide, I bare biittaa simmana mala, taani Aa gidдон itti ayaanaa wotsana. Yaataade I bare biittaa biide, yan mashshaan hayk'k'anaadan, taani Aa ootsana yaagee» » yaagite yaageedda. **8** Asoore kaatii Laakisha katamaappe denddiide bi kichcheeddawaa Asooretuwaa gadaaway sisiide, guyye simmeedda. Kaatii Liibina kataman olettiyaawaa demmeedda. **9** Kaatii Sanaakireebi, «Toop'p'iyaa Kaatii Tirihaak'i neena olanaw yeedda» yaagiyaa oduwaa siseedda. Hizk'k'iyasaw hawaadan yaagi kiitteedda; **10** «Yihudaa Kaatiyaa Hizk'k'iyasaa, neeni ammanettiyaa S'oossay neena, «Yerusaalame Asoore kaatiyaa kushiyan gelenna» yaagi c'immoppo. **11** Be'a, Asoore kaatetuu biittatuwaa ubbaa ubbaanna d'ayssiide, untunttu ootseeddawaa neeni sisaadda. Yaatina, neeni attanii? **12** Beni ta mayzza aawotuu bayzzedda biittatuwaa s'oossatuu, hewanttunne Gozaana, Kaaraanenne Res'eefa biittatuwaa s'oossatuunne Talassaaran de'iyaa Edene asaa s'oossatuu he biittatuwaa bashshaappe ashsheeddinoo? **13** Hamaata

kaatii, Arifaada kaatii, Safariwayma kaatii, Henaa'a kaatiinne
 liwa kaatii hak'an de'iino?» yaagi kiitteedda. 14 Hizk'k'iyaasi
 dabddaabbiyaa kiitetteedda asatuwaappe akkiide nabbabeedda.
 Dabddaabbiyaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa akki afiide,
 Med'inaa Godaa sintsan mic'c'eedda. 15 Yaatiide Med'inaa
 Godaa hawaadan yaagi woosseedda; 16 «Abeet Ubbaappe
 Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, kiruubetuwaappe gidduwaan
 uttiyaa Israa'eeliyaa S'oossaw, sa'aa kawutetsatuwaa ubbaa
 bolla ne s'alalay S'oossaa. Saluwaanne sa'aa neeni med'd'aadda.
 17 Abeet Med'inaa Godaw, ne haytsaa haa yeggaade sisa.
 Abeet Med'inaa Godaw, ne ayfiyaa pogaade s'eella. Neena,
 de'uwaa S'oossaa boranaw Sanaakireebi kiitteedda k'aalaa
 sisa. 18 «Abeet Med'inaa Godaw, Asoore biittaa kaatetuu
 kawutetsaa ubbaanne untunttu gadiyaa bayzzeeddawe ee
 tuma. 19 Untunttu s'oossatuwaa taman s'uuggi d'ayisseeddino;
 ayaw gooppe, untunttu s'oossatuu wonikka asaa kushii
 massiide Kesseedda mitsaanne shuchchaa gidiyaa diraw,
 tumu s'oossatuwaa gidikkino; hewaa diraw, untunttu untuntta
 d'ayisseeddino. 20 Ha'i simmi abeet Med'inaa Godaw, nu
 S'oossaw, ne s'alalay S'oossaa gidiyaawaa sa'aa kawutetsatuu
 ubbay erana mala, neeni nuuna Aa kushiyaappe wotsa akka!»
 yaagi woosseedda. 21 Hewaappe guyyiyaan, Amoos'a na'ay
 Isiyaasi Hizk'k'iyaasaw hawaadan yaagi kiitteedda; «Med'inaa
 Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Neeni
 Asoore Kaatiyaa Sanaakireeba gaasuwaan taana woosseedda
 woosaa sisaad» yaagee. 22 Med'inaa Goday Sanaakireebawaa
 hawaadan yaagi haasaye: «S'iyoonen de'iyyaa Asay neena kad'ee;
 Yersaalame Asay bare huup'iyaa k'aatsiide, neena k'iliic'ee. 23
 Neeni shek'keeddawenne toochcheeddawe oonee? Neeni O

bollan ne k'aalaa d'ok'k'u ootsaade haasayaadii? K'ay otoruwaan
 oona d'ok'k'u gaade s'eellaadii? Hewaa neeni ootseeddawe
 ta bollana, Israa'eeliyaa Geeshsha bollana gidennee! 24
 Neeni kiitteedda asatuwaa baggana Godaa shek'k'aadda.
 K'ay hawaadan yaagaadda; «Taani taw de'iyaa c'ora paraa
 gaaretuwaan d'ok'k'a deretuwaa huup'iyaa, Liibaanoosa Deriyaa
 kiikiyaa kesaad. Kesaade ubbaappe aduk'k'iyaa zigatuwaanne,
 ubbaappe lo"iyaa s'iiddatuwaa k'ans's'aad. Taani d'ok'k'aw
 wurssetsa gas'aanne, c'iilimmo woraa gakkAAD. 25 Taani
 allaga biittatuwaan haatsaa ollatuwaa bookkaade, Haatsaa
 untuntuppe ushaad. Gibs'e gadiyaan goggiyaa haatsaa ubbaa
 taani ta gediya gomppan yed'd'aade melissaad» yaagaadda. 26
 «Daro wodiyaappe kase, neeni gimbbetteedda katamatuwaa
 k'ok'k'ofaade, shuchchaa keelaa kessana mala, taani k'ofaa
 k'achcha wotseeddawaa neeni erabeykkii? Taani ha"i poliyaa
 halchchotuwaa, beni halchcha wotsaad. 27 Hewaa diraw,
 untuntu asaw wolk'k'ay is's'ina, untuntu kawushsheeddinonne
 yeellateeddino. Untuntu gade maataa mala; goshshan
 mokkeedda c'arshshaa mala. Untuntu golliyyaa huup'iyaan
 mokkiyaa sharafaadaaninne ka"ennan de'ishshin, tishaan waagi
 meedda katsaadan haneeddino. 28 «Shin neeni uttiyaasaa,
 kesiyaasaa, geliyaasaanne, ta bolla neeni hank'k'etteedda
 hank'k'uwaa taani eray. 29 Neeni ta bolla hank'k'etteedda
 dirawunne, ne otoruwaakka taani siseedda diraw, taani ne
 siid'iyaan ta maaggaa aatsana; ne doonaankka ta bis'aalaa
 barssana. Yaataade neeni yeedda ogiyaanna, taani neena
 guyye zaarana yaagee» yaageedda. 30 Hewaappe guyyiyaan,
 Isiyaasi Kaatiyaa Hizk'k'iyaasa hawaadan yaageedda; «Hawoo
 new malaatay hawaa: Ha laytsi hintte azabbaa mokkeedda

katsaa maana; laytsi k'ay ha laytsi mokkeeddawaa azabbaa maana. Shin kaala laytsi hintte hintte huup'iyaan zeritenne c'akkite; woyniyaa turaakka tokkitenne Aa teeraa miite. **31** Yihudaa asaappe atiyaawanttu s'ap'uwaa duge yeddiide, bollan ayfiyaa ayifiyaa mitsaa mala gidanawaa. **32** Ayaw gooppe, wuriidde atteedawaanttu Yerusaalameppe, palaheeddawanttukka S'iyooneppe kesana. Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa mishuu hewaa ootsiide polana. **33** «Hewaa diraw, Asoore kaatiyaabaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Asoore kaatii ha katamaa gelenna; woy hawaan bare wonddaafiyaa dukkenna; woy bare gondalliyyaa oyk'k'iide, ha katamaa sintsa aad'd'enna; woy k'ay katamaa yuushshuwaa biittaa dooriyaan dooddena. **34** Asoore Kaatii bare yeedda ogiyaanna guyye simmana; I ha katamaa gelenna. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **35** Taani ta bonchchuwaa dirawunne ta k'oomaa Daawita diraw, ha Katamaa boshissenaan ashsha akkana» yaagee» yaageedda. **36** He gallassi k'amma Med'inaa Godaa kiitanchchay kesiide, Asoore Asay dunkkaaneeddasan, itti s'eetanne hospun tammanne ichcheshu sha"a attuma asaa wod'eedda. Yaatina, Asay wontta suuriide be'iyaa wode, hayk'k'eedda asaa anhay hewan kumeedda. **37** Hewaa diraw, Asoore Kaatii Sanaakireebi denddiide, guyye simmi biide, Nanawe kataman utteedda. **38** Itti gallassi Sanaakireebi bare s'oossaa Nisirooka golliyaan goyinniid de'ishshin, Aa naanay Adiraameleekinne Sar"ees'eri mashshaan Aa wod'eeddino. Araaraate giyaa biittaa bak'ateeddino. Aa na'ay Asiraadooni Aa sa'aan kaateteedda. 37:38 Asiraadooni: I Ibraawetso k'aalan «Esar-Haddon» geetettee.

38 He wode Kaatii Hizk'k'iyaaasi harggiide, hayk'k'ana mateedda. Yaati de'ishshin Amoos'a na'ay timbbitiyaa odiyaa Isiyaasi

aakko biide, «Med'inaa Goday neena, <Neeni hayk'k'aasappe attina pas'akka; hewaa diraw, ne golliyaa giigissa> yaagee» yaageedda. 2 Hizk'k'iyaaasi godaakko simmi gisiide, Med'inaa Godaa woosseedda. 3 | «Abeet Med'inaa Godaw, taani ne sintsan tumatetsaaninne kumentsaa wozanaan hemetteeddawaanne k'ay neena nashechchiyaabaa ootseeddawaa taw neeni hassayana mala, taani neena woossay» yaagiide woosseedda; Hizk'k'iyaaasi loytsi mishettiide yeekkeedda. 4 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay Isiyaasakko hawaadan yaagiid yeedda. 5 «Baade; Hizk'k'iyaaasa, Med'inaa Goday ne mayzza aawuwaa Daawita S'oossay hawaadan yaagee; <Taani ne woosaa sisaad; ne afotsaakka be'aad. Ne laytsaa bolla taani new tammanne ichcheshu laytsaa gujjana. 6 Neenanne ha katamaa Asoore gadiyaa kaatiyaa kushiyaappe ashshana; taani ha katamaw olettaade ashshana yaagee> » yaaga yaageedda. 7 Isiyaasi gujjiidikka hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday bare geedda k'aalaa polanaw Med'inaa Godaw malaatay hawaa: 8 Be'a, Akaazi pude kesanaw giigisseedda detsaan de'iyaa kuway tammu tangguwaa guyye simmiide baanaadan, taani ootsana» yaageedda. Kuway tammu tangguwaa guyye simmiide beedda. 9 Yihudaa kaatii Hizk'k'iyaaasi harggi pas'eeddawaappe guyyiyaan, s'aafeedda mazimurii hawaa: 10 Taani, «Ta de'o laytsaw biro bagga gakkiiyaa wode, hayk'k'uwaa penggiyaanna gelana hanaytaa? Ta atteeda laytsaa bonk'k'i diggina, mela attana hanaytaa?» yaagaad. (Sheol h7585) 11 Hewaadankka k'ay, «Taani pas'a de'iyaawanttu gadiyaan Med'inaa Godaa be'ikke; ha sa'aan de'iyaawanttu gidдонkka laa"entso Med'inaa Godaa be'ikke. 12 Dorssaa heemmiyaawaa dunkkaaniyaadan, ta de'uu shodetteedda. Sheemayinnii afilaa

harbbaan s'aas'iyaawaadan, taani ta de'uwaa s'aas'aad; ikka
 taana shemayinniyaa harbbaappe duutseedda gallassaappe
 k'amma gakkanaw, neeni taana d'ayissaadda yaagaaddi. **13** Sa'ay
 wonttana gakkanaw taani maaduwa demmanaw waassaad.
 Shin gaammuwaadan I ta mek'etsaa ubbaa mentseedda. K'ay
 gallassaappe k'amma gakkanaw, neeni taana d'ayissaadda. **14**
 Taani c'iraashuwaadaaninne haatsaa kafuwaadan waassaad;
 harap'p'iyadankka zuuzummaad. Ta ayifetuu saluwaa pude
 s'eellidde s'eellidde daabureeddino. Abeet Godaw, taani
 un"ettaad; neeni taana ha un"uwaappe kessa!» yaagaad.
15 Hawaa ubbaa S'oossay I bare huup'iyaan ootseedda;
 yaatina, taani ayaa gaanaw danddayayitaa? Ta shemppuu loytsi
 un"etteedda diraw, ta laytsaa ubbaan ashkktetsaan hamettana.
16 Abeet Godaw, hawanttu mala yewotuwaan Asay pas'a de'ee.
 Hay ta pas'atetsaa zaaraade, taana pas'a wotsaarikkii! **17** Be'a,
 taani ha wolk'k'aama tuggaa tuggateeddawe taw lo"a gideedda.
 Neeni ta shemppuwaa bashshaa ollaappe guyye zaaraade
 ashshaada; neeni ta nagaraa ubbaa neeppe guyye zaaraade
 olaadda. **18** Ayaw gooppe, duufuu neena galatenna; hayk'k'uukka
 neena sabbenna. C'iimma ollaw duge wod'd'iyaawanttu neena
 ammantsee giide hidootaa ootsikkino. **(Sheol h7585)** **19** Taani
 hachchi neena galatiyaawaadan, pas'a de'iyaawanttu s'alalatuu
 neena galatiino; neeni ammantsiyaawaa aawuu bare naanaatoo
 odee. **20** Med'inaa Goday taana ashshana; hewaa diraw,
 nuuni nu de'uwaa laytsaa ubbaan, Med'inaa Godaa golliyaan
 bak'etteedda kiriyaan waas'etteedda diitsaan yes's'ana. **21**
 Hawaappe kase Isiyaasi, «Balasiyaa teeraa daas's'iide, Aa
 gaafuwaa bolla wotsite. Yaatooppe, I pas'ana» yaagi wotseedda.
22 Hizk'k'iyaasikka, «Taani pas'aade Med'inaa Godaa Geeshsha

Golliyaa pude kesianawoo malaatay ayee» yaagi Isiyaasa oochchi wotseedda.

39 He wode, Baladaana na'ay, Baabloone Kaatii Marodaaki Baladaani, Hizk'k'iyaasi harggiide pas'eeddawaa siseedda diraw, dabddaabbiyaanne imuwaa Hizk'k'iyasaw yeddeedda. **2** Hizk'k'iyaasi kiitettiide yeedda asatuwaa mokkeedda. Yaatiide bare shaluwaa minjiyyaa golliyaan de'iyaa biraa, work'k'aa, sawuwaa, al'o zayitiyaa, bare olaa miishshaanne bare shaluwaa minjiyyaa golliyaan de'iyawaa ubbaa untuntta besseedda. Bare son woy bare kawutetsaa gidдон de'iyawaa ubbaappe Hizk'k'iyaasi untuntta bessenaan aggeedabay ayaynne baawa. **3** Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Isiyaasi Kaatiyaa Hizk'k'iyasakko yiide, «Ha asatuu waageeddinoo? Untunttu hak'appe yeeddino?» yaagi oochcheedda. Hizk'k'iyaasi, «Untunttu taakko haakko gadiyaappe, Baablooneppe yeeddino» yaageedda. **4** Isiyaasi k'aykka, «Untunttu ne son ayaa ayaa be'eeddinoo?» yaageedda. Hizk'k'iyaasi, «Untunttu ta son de'iyaa ubbabaa be'eeddino; ta shaluwaa minjiyyaa golliyaan de'iyabaappe taani untuntta bessabeennabay ayaynne baawa» yaageedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, Isiyaasi Hizk'k'iyasaa, «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday giyaawaa sisa. **6** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ne kaatiyaa golliyaan de'iyabay ubbabaynne ne mayzza aawotuu hachchi gakkanaw shiishsheeddabay ubbabay ubbaanna omoodettiide, Baabloone biittaa baana gallassatuu yaana; aappe ayaynne attena. **7** K'ay new yelettana, ne ashonne ne suutsaa gidiyaa, ne attuma zaratuwaappekka omoodettiide baana; biide Baabloone kaatiyaa golliyaan goyro gidiide ootsana» yaagee» yaageedda. **8** Hizk'k'iyaasi zaariide, «Neeni odeedda Med'inaa Godaa k'aalay

lo'a» yaageedda. Ayaw gooppe, Hizk'k'yaasi, «Taani de'eedda laytsan saruunne woppay de'ana gidennee» yaagi k'oppeedda.

40 Hintte S'oossay hawaadan yaagee; «Ta asaa mintsetsite! Mintsetsite! 2 Yerusaalamewukka, iza omooduwaan de'eedda wodii poletteeddawaa, Izi nagaray atto geetetteeddawaa odite; Izi nagaraa diraw, Med'inaa Goday izo laa"u dakkuwaa mureeddawaa odite» yaagee. 3 Itti hawaadan yaagiyaa kooshshaa sisettee; «Mela biittaan Med'inaa Godaa ogiyaa giigissite; nu S'oossaw mela gadiyaan aakko ogiyaa sitti ootsite. 4 Wombbaa ubbay d'ok'k'u gaana; derii ubbayne yewuu ubbay zik'k'i gaana. Bayeedda ogii salallana; korp'p'ukorp'p'a biittaykka dembbattana. 5 He wode, Med'inaa Godaa bonchchuu k'onc'c'ana; ashuwaa mayyeedda ubbay hewaa ittippe be'ana. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa doonay hewaa haasayeedda» yaagee. 6 Itti kooshshay, «Waassa!» yaagiyaawaa sisaad. Taani, «Waagaade waassoo?» yaagaad. «Asay ubbay maataa mala; Aa bonchchuu ubbaykka dembbaa c'iishshaa mala. 7 Med'inaa Goday bare shemppuwaa Aa bolla shemppiyaa wode, maatay melee; c'iishshaykka k'ok'k'ofettee. Asay tumu maataa mala. 8 Maatay melee; c'iishshaykka k'ok'k'ofettee; shin nu S'oossaa k'aalay med'inaw ek'k'iide de'ee» yaaga waassa. 9 Neenoo mishiraachchuwaa odiyaa S'iyoonnee, d'ok'k'a deriyaa pude kesa; nenoo mishiraachchuwaa odiyaa Yerusaalame, ne kooshshaa wolk'k'aappe d'ok'k'u ootsa; yayyoppa; d'ok'k'u ootsa; yaataade Yihudaa katamatoo, «Hintte S'oossay haweko» yaaga oda. 10 Be'ite, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday wolk'k'aanna yee; Aa k'esii aw mooddana. Be'ite, Aa woytay aanana de'ee; Aa oosuwaa gatiikka Aa sintsaana. 11 I bare wudiyaa hentsanchchaadan mizee;

bare dorssaa maratuwaakka bare k'esiyaan shiishshiide, bare
 kiwuwaan idimmana. D'antsiyaawanttakka loddan kaaletsana.
 12 Haatsatuwaa bare kushiya kop'p'iyaan makkeeddawe,
 salotuwaa takkaad'iyaan likkeeddawe, biittaa baanaa k'un"aan
 makkeeddawe, k'ay deretuwaanne zoozetuwaakka miizaanan
 likkeeddawe oonee? 13 Med'inaa Godaa Ayaanaa azazeeddawe,
 woy Aa zoriyaawaa gidiide tamarisseeddawe oonee? 14 I
 barew k'onc'c'anaadan, Med'inaa Goday oonana zoretteedee?
 Woy Aa suure pirddaa ogiyaa tamarisseeddawe oonee? Woy
 Aa aad'd'eeda eratetsaa tamarisseeddawe woy Aa akeekaa
 ogiyaa besseeddawe oonee? 15 Be'ite, kawutetsatuu baareetaa
 giddon de'iyaa itti s'okiyaa haatsaa mala. Unttuntu miizaanan
 de'iyaa guutsaa baanaadan paydeteeddino. Be'ite I dagatteedda
 haatsaakka liik'o baanaadan mazzanee. 16 Liibaanoosa mitsay
 aw eetsanaw gidenna; aan de'iyaa do'atuukka s'uuggiyaa
 yarshshoo gidikkino. 17 Kawutetsatuu ubbay Aa sintsan
 baynnawaa mala; unttuntu Aa sintsan ubbaa baynabaappekka
 guutsaadan paydettiino. 18 Yaatina, S'oossaa hintte oonana
 malatissiitee? Woy ay misiletuwaanna likkii s'eelliitee? 19
 Eek'aa misiliyaa gidoope, kushiya hiillaa eriyaa Asay Aa
 massee; hewaa k'ay work'k'aa tigiyaawe work'k'aan sheeshshee;
 biraa tigiyaawekka Aa bolla biraa sanssalataa med'd'ee. 20
 Hewoo shaluu bayinna hiyyeesay yarshshoo wook'k'enna
 mitsaa dooree; yaatiide, he misilii k'aas's'ennaadan essanaw
 kushiya hiillaa eriyaa asaa koyee. 21 Eribeykkitee? Woy
 sisibeykkitee? Hawe hinttenttoo koyiroppe odettibeennee? Woy
 sa'ay med'ettoodeppe hawaa hintte akeekibeykkitee? 22 I biittaa
 yuushshuwaappe bolla baggan bare araatan uttee; gadiyaan
 de'iyaawanttu Aa sintsan bumbburetsaa mala. Salotuwaa

gaaridduwaadan piddi ootsiyaawe, k'ay de'iyasaa ootsiide, dunkkaaniyaadan toliyaawe, **23** kaappatuwaa bayinnabaadan ootsiyaawe, biittaa kaaletsiyaawantakka hada ootsiyaawe Aa. **24** Biro untunttu tokettosaanne zerettosaanna, k'ay s'ap'uwaakka biro gadiyaan yeddosaanna, S'oossay untunttu bolla c'arkkuwaa yeddi aggeeda; untunttukka meleeddino; gotii untuntta suullaadan afeeda. **25** Geeshshay untuntta, «Yaatina, taani aanana likkettanaw taana oonana malatissiitee?» yaagee. **26** Hintte ayfiyaa d'ok'k'u ootsiide, saluwaa s'eellite; he s'oolintetuwa med'd'eeddawe oonee? I untuntta olanchaadan kaaletsee; untunttu payduwaakka eree. I untuntta ubbaakka untunttu sunsan sunsan s'eese. Aa angaa gitatetsaappenne Aa wolk'k'aa minotetsaappe dendeeddawaan, untunttuppe ittuunne d'ayenna. **27** Neenoo Yaak'ooba, nenoo Israa'eeliyaw, «Ta ogii Med'inaa Godaappe geemmeedda; S'oossay ta pirddaa sheneko geedda» yaaga yaw amaassalay? K'ay yaw hawaadan haasayay? **28** Erabeykkii? Sisabeykkii? Med'inaa Goday med'inaa S'oossaa; I biittaa ubbaakka med'd'eeddawaa. I daabureenna; woy wolk'k'ay aw wureenna; ooninne Aa k'ofaa eranaw danddayenna. **29** Daaburanchchaw wolk'k'aa immee; minotetsay bayinnawookka minotetsaa gujee. **30** Haray atto yalaga naanaykka daaburiino; k'ay wolk'k'aa wuriino. Wodallatuukka ubbaanna daaburiide kunddiino. **31** Shin Med'inaa Godaa ammanettiide naagiyaawanttu, barenttu wolk'k'aa ooratsana. Untunttu arggantsatuwaadan, k'efiyaan pude kesana; wos's'iide daaburikkino; hamettiidekka wolk'k'aa wurikkino.

41 S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo abbaa doonaan de'iyaa biittatoo, c'o'u giide, taani odiyaawaa sisite! Asay barenttu

minotetsaa ooras's'isino; untunttu haa shiik'iide haasayiino. Ane nuuni pirdettanaw ittippe shiik'oytte. 2 «Biyaasaa ubbaan s'ooniyaa ittuwaa away doliyaa baggappe dentseeddawe oonee? I kawutetsatuwaa Aa sintsan aatsiide immee; yaatina, I kaatetuwaa gediyaappe garssana yed'd'ee. I untuntta bare mashshaan baanaadan ootsee; k'ay bare wonddaafiyaan suullaadan ootsee. 3 I untuntta yederssiide, Aa gedii kase yed'd'ibeenna ogiyaanakka saro aad'd'ee. 4 Hawaa ootseeddawenne poleeddawe k'ay yeletatuwaakka koyiroppe s'eeseeddawe oonee? Taani Med'inaa Goday, koyiruu, wurssetsaawanttunakka de'iyaaawe, taani Aa» yaagee. 5 Abbaa doonaan de'iyaa biittatuu be'iide yayyeeddino; sa'aa gas'atuukka kokkoreeddino. Untunttu ittippe shiik'iide, taakko yeeddino. 6 Asaa ubbay bare shooruwaa shooruwaa maaddee; k'ay bare ishaa, «Minna» yaagee. 7 Kushiya hiillanchchay work'k'aa tigiyaawaa mintsetsee; Madooshaan lee'issiyaawe baachan birataa seerisiyaawaa, «Minna» yaagee. I birataa ittippe gatsiyaawaa, «Hawe lo"a» yaagee; k'ay he eek'ay k'aas's'ennaadan, untunttu misimaariyan d'ogiino. 8 S'oossay hawaadan yaagee, «Shin nenoo Israa'eeliyaw, ta k'oomaw, taani dooreedda Yaak'ooba, ta dabbuwaa Abrahaama zariyaw, 9 taani neena biittaa gas'aappe akkaade, k'ay wurssetsa haako saappe s'eesaade, «Neeni ta k'oomaa» yaageeddawoo, taani neena dooraad; k'ay taani neena olikke. 10 Taani neenana de'iyaa diraw yayyoppa; taani ne S'oossaa gidiyaa diraw dagammoppa. Taani neena minisana; k'ay taani neena maaddana. Taani neena ta s'ooniyaa ushechcha kushiyan zempписаade oyk'k'ana. 11 «Be'a, neena hank'k'ettiyaa ubbay yeellatiide kawushshana; neenana ek'ettiyaawanttun kasekka bayinnawaadan haniide d'ayana. 12 Neenana walak'etiyaawantta neeni koyana; shin

neeni untuntta demmakka. Neenana olettiyaawanttu kasekka bayinnabaadan, shufuro gidiide d'ayana. 13 Ayaw gooppe, taani Med'inaa Goday, ne S'oossay, ne ushechcha kushiya oyk'k'ana. Neena, «Yayyoppa, taani neena maaddana. 14 Neenoo gus'unyaw, Yaak'ooba, hinttenoo Israa'eeliyaa asaw, yayyoppite; taani hinttena maaddana. Med'inaa Goday, hinttena woziyaawe, Israa'eeliyaa Geeshshaa» yaagay. 15 Be'a, taani neena ooratsa, k'aranne achchaana de'iyaa, k'os's'anaw go'ettiyaa miishshaa ootsaad. Neeni deretuwa k'os's'aade liik'issana; zoozetuwaakka suullaadan ootsana. 16 Neeni untuntta punnana; c'arkkuu untuntta afana; gotiikka untuntta laalana. Shin neeni Med'inaa Godaan nashettana; k'ay Israa'eeliyaa Geeshshan bonchchettana. 17 «Hiyyeesatuunne metootanchchatuu haatsaa koyina untunttoo d'ayiyaa wode, k'ay untunttu kookkiikka saamuwaan meliyaa wode, taani Med'inaa Goday untuntta sisana; taani, Israa'eeliyaa S'oossay untuntta aggikke. 18 Taani mela d'ok'k'a sa'atuwaan shaafaa, k'ay wombbatuwa giddonka puluttuwa d'uussana. Mela biittay haatsay eelliyaasaa, k'ay mela biittaakka haatsay d'uuk'k'iyasaa ootsana. 19 Bazzuwaan zigaanne guugantsaa, barsseenetiyaanne zayitiyaa wogaraa dolissana. K'aykka bazzuwaan s'idiyaa, odooruwaanne wogaraa ittippe wotsana yaagee. 20 Israa'eeliyaa Geeshshay hewaa med'd'eeddawaa, k'ay Med'inaa Godaa kushii hewaa ootseeddawaa Asay be'anne erana mala, k'ay k'oppananne ittippekka akeekana mala, taani hewaa ootsaad. 21 «Med'inaa Goday, «Ane hintte mootuwa haa aatsite» yaagee. Yaak'ooba Kaatii, «Ane hintte gaasuwaakka haa ahite» yaagee. 22 Ane untunttu barenttu misiletuwa haa ayina, ayay hananaw de'into, untunttu misiletuu nuw odino. Nuuni akeekana malanne untunttu

wursetsaakka erana mala, kase yewotuu ayentto nuw odite; woy k'ay sintsaappe timbbitiyaa nuw awaayite. **23** Hintte s'oossatuwaa gidiyaawaa nuuni erana mala, sintsaappe yaanaw de'iyawaa nuw odite. Nuuni dagamana malanne yayana mala, lo'o gidina iita gidina, ane ittibaa ootsite. **24** Be'ite, hintte baynnawaa mala; hintte oosuukka hada. Hinttena dooriyaa asaykka barew sheneyiawaa. **25** «Taani huup'issa baggappe ittuwaa dentsaad; I yeedda. K'ay ta suntsaa s'eesiyaa ittuu away doliyaa baggappe yaana. Urk'k'aa med'd'iyawe urk'k'aa yed'd'iyawaadan, I kaaletsiyaawantta yed'd'ana. **26** «Hawaa nuuni erana mala, koyiro nuw awaayeeddawe oonee? Woy nuuni, <l ikke> gaana mala, kasetiide nuw odeeddawe oonee? Ooninne hawaa odeeddawe baawa; ooninne timbbitiyaa odibeenna. K'ay hintte k'aalaakka siseeddawe baawa. **27** Taani hawaa kasetaade S'iyooniw awaayaad; k'ay taani Yerusalamewukka mishiraachchuwaa odiyaawaa immaad. **28** Shin taani s'eelledda wode ittuunne baawa; taani zoriyaa oochchiyaa wode, untunttu misiletuwa giddon zaaruwaa immiyaa ittuunne baawa. **29** Be'ite, untunttu ubbaykka hada; untunttu oosuukka mela; siilissiide med'd'eedda untunttu misiletuu mela c'arkkuwaa» yaagee.

42 Taani zemppisaade oykeedda ta k'oomay, ta shemppuu aan nashetiyaawe, taani dooreeddawe hawoko. Taani ta Ayaanaa Aa bolla wotsaad; I kawutetsatoo suure pirddaa ahana. **2** I waassenna; woy bare k'aalaa d'ok'k'issenna; woy k'ay bare k'aalaa ogiyaan sissenna. **3** Tinc'c'etteedda shombbok'uwa I mentsenna; k'ay lii'akattiide ees's'iyaa muk'aaddaakka I toyissenna. I ammanettiide, suure pirddaa ahana. **4** I biittaan suure pirddaa essennan de'iidde aggena; woy guyye geena. Abbaa doonaa biittatuwaan de'iyaa Asay ubbay Aa higgiiyaa

sisanaw naagee. 5 S'oossay Med'inaa Goday, salotuwaa
 med'd'iide mic'c'eeddawe, sa'aanne sa'aappe kesiyaawaa ubbaa
 ootseeddawe, sa'aan de'iyaa asaw shemppuwaa immiyaawe,
 aan hametiyaa ubbaw de'uwaa immiyaawe hawaadan yaagee;
 6 «Taani Med'inaa Godaa; taani neena s'illotetsan s'eesaad;
 taani ne kushiyaa oyk'k'aade, neena naagana. Taani neena
 kawutetsatoo poo'o ootsaade, k'ay asawukka c'aak'uwaa
 ootsaade immana. 7 Neeni k'ook'iyaa ayfiyaa dooyana mala,
 omoodetteeddawantta omooduwaa golliyaappe kessana mala,
 d'uman de'iyaawanttakka k'asho golliyaappe kessana mala,
 8 Taani Med'inaa Godaa; hewe ta suntsaa. Ta bonchchuwaa
 taani haraw immikke; ta galataakka masettiide giigeedda
 misiletoo immikke. 9 Be'ite, kase taani odeeddawanttu ubbay
 poletteeddino. Ha"i k'ay taani ooratsabaa awaayay; untunttu
 hananaappe kasetaade taani hinttenttoo oday» yaagee. 10
 Med'inaa Godaw ooratsa mazimuriyaa yes's'ite; biittaa gas'aappe
 doommiide, Aa galataa odite. Abbaa bollan biyaawanttunne,
 aan kumeedda ubbaykka ane waassino. Abbaa doonaa
 biittatuunne untunttun de'iyaa ubbaykka yes's'ino. 11 Mela
 biittayenne bazzuwaan de'iyaa katamatu, k'ay K'eedaare
 Asay de'iyaa mootsatuukka, barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsino.
 Sela'a giyaa kataman de'iyaawanttukka, deriyaa huup'iyaaappe
 barenttu ililssaa sissino. 12 Untunttu bonchchuwaa Med'inaa
 Godaw immino; Aa galataakka gas'aa biittatuwaan awaayyino.
 13 Med'inaa Goday mino asaadan kesana; olanchchaa
 asaadan, I bare hank'k'uwaa dentsana. I waassana; bare
 k'aalaakka d'ok'k'u ootsiide awaayana. I mino gidiyaawaa
 bare morkkatuwaa bessana. 14 S'oossay hawaadan yaagee;
 «Adussa wodiyaappe taani saruwaan takkaad; c'o"u gaade

danddayaad. Ha"i yeluu oykeedda mishiratiidan, taani waassana; tookka tookkaade shemppananne peenuk'ana. 15 Taani deretuwaanne zoozetuwaa laalana; untuntun mokkeeddawaa ubbaa melissana. Shaafatuwaa mela kessana; del"etuwaakka melissana. 16 «Taani k'ook'etuwaa untuntu erenna ogiyaanna ahana; untuntu erenna loossuwaanakka kaaletsana. Untuntu sintsan de'iyaa d'umaa poo'oo laammana; korp'p'ukorp'p'a sa'aakka salallissana. Hewantta taani untunttoo ootsana; taani geedda ha yewotuwaa ootsenan aggikke. 17 Shin massiide giigisseedda misiletuwaan ammanettiyaawantu, k'ay siilissiide giigisseedda misiletuwaa, «Hintte nu s'oossatuwaa» yaagiyaawantu, guyye simmana. Untuntu mule yeellatana» yaagee. 18 S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo tulleetoo, sisite; hinttenoo k'ook'etoo, hintte be'ana mala s'eellite. 19 Ta k'oomaappe hara k'ook'ii oonee? Taani kiittiyaa uraappe hara tullii oonee? S'oossaw dummateedda uraadan, woy Med'inaa Godaa k'oomaadan k'ook'ay oonee? 20 Darobaa s'eelliita; shin akeekikkita. Hinttenttu haytsatuukka dooyaa; shin sisikkino» yaagee. 21 Med'inaa Goday bare s'illotetsaa diraw, bare higgiiya gitayanawunne bonchchanaw doseedda. 22 Shin hawe Asay bonk'k'etteeddanne wotsi aketeedda. Untuntu ubbaykka diizzan oyk'k'ettiide, k'asho golliyaan k'osetteeddino. Untuntu bonk'k'etteeddino; shin untuntta ashshiyaawe baawa. K'ay omoodetteeddino; shin ooninne, «Zaarite» yaagiyaawe baawa. 23 Hintte giddoppe hawaa sisanawe oonee? K'ay sintsaappe yaana wodiyaabaa hayzzanawe oonee? 24 Yaak'ooba omooddiyaawoo, Israa'eeliyaa bonk'k'iyaawoo aatsiide immeeddawe oonee? Aa bolla nuuni nagaraa ootseedda, Aa ogiyaan untuntu beennan is'seeddanne Aa higgiiyawukka untuntu azazettenan

is's'eedda Med'inaa Godaa gidenneeyye? 25 Hewaa diraw, I untuntu bolla bare hank'kuwaa suuluwaanne yashshiyaa olaa gusseedda; I untuntu yuushshuwaan tamaa eetseedda, shin untunta eribeykkino; I untuntu s'uuggeedda; shin untuntu akeekibeykkino.

43 Shin nenoo Yaak'ooba neena med'eeddawoo, nenoo Israa'eeliyaw, neena giigiseedda Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani neena wozeedda diraw yayyoppa. Taani neena ne suntsan s'eesaad; neeni tawaa. 2 Neeni haatsaa gidduwaana pinniyaa wode, taani neenana gidana. Neeni shaafatuwaa gidduwaana pinniyaa wodekka untuntu neena muukkikkino. Neeni tamaa giddona aad'd'iyaa wode, s'uugettakka; lac'uukka neena meenna. 3 Ayaw gooppe, taani neena Ashshiyaa Israa'eeliyaa Geeshsha, Med'inaa Godaa ne S'oossaa. Taani Gibs'e new wozo ootsaade, Toop'p'iyaa Saaba ne laamiyaa ootsaade immana. 4 Neeni ta sintsan al"anne bonchcho gidiyaa dirawunne, taanikka neena siik'iyaa diraw, ne laamiyaw asaa, ne shemppuwaa laamiyawukka kawutetsatuwaa immana. 5 «Taani neenana de'iyaa diraw yayyoppa; taani ne zeretsatuwaa wulahaappenne dolahaappe shiishshaade ahana. 6 Taani huup'issa bagga, «Untunta zaaraade aha!» yaagana. Gedissa baggaakka, «Untunta te"oppa» yaagana. Ta attuma naanatuwaa haakuwaappe, ta mac'c'a naanatuwaakka sa'aa gas'aappe ahana; 7 ta suntsan s'eegetteedda ubbatuwaa, taani ta bonchchoo med'd'eeddawantta, taani giigisseeddawantanne ootseeddawantta hammite» yaagana. 8 Ayifii de'ishshin k'ook'eedda asatuwaa, haytsaykka de'ishshin tulleeddawantta kessa; 9 Kawutetsatuu ubbay ittippe shiik'ino; asaykka shiik'uwaa utto. Untuntu giddoppe hawaa odanawunne kase aad'd'eeda

yewotuwaa nuuna bessanaw danddayiyaawe oonee? Hara asaykka sisiide, «Hawe tuma» yaagana mala, untunttu likke gidiyaawaa bessanaw barenttu markkatuwaa ayino. **10** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte ta markkatuwaa; hintte taana erana malanne ammanana mala, k'ay taani S'oossaa gidiyaawaa akeekana mala, taani dooreedda ta k'oomatuu hinttena. Taappe kase hara s'oossi med'ettibeenna; woy taappe guyyiyanka hara s'oossi de'enna. **11** «Taanattee; taani Med'inaa Godaa. Taappe attina, hara ashshiyaawe baawa. **12** Taani odaad, ashshaadinne awaayaad. Hintte giddon hara allaga s'oossi de'ibeenna. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawoo taw hintte markkatuwaa. **13** Taani S'oossaa; s'ap'uwaappe doommaadekka taani taanattee. Ta kushiyaappe ooninne ashshenna; taani ootseeddawaa laammanaw danddayiyaawe baawa» yaagee. **14** Med'inaa Goday, hinttena Woziyaawe, Israa'eeliyaa Geeshshay hawaadan yaagee; «Hintte diraw, Baabloone bolla olanchchatuwaa kiittaade Baabloonatuwaa untunttu c'ee'k'etiyaa Markkabiyaanna betisana. **15** Taani Med'inaa Godaa, hintte Geeshsha, Israa'eeliyaa med'd'eeddawaa, hintte Kaatiyaa» yaagee. **16** Med'inaa Goday hawaadan yaagee, Abbaa giddon ogiyaa, wolk'k'aama haatsatuwaa giddooppekka loossuwaa kessiide, **17** paraa gaaretuwaanne paratuwaa, olanchchatuwaanne mino asatuwaa abbaw ahiide, untunttu denddenaadan zak'k'ulsseedda Med'inaa Goday, k'ay untunttu muk'aaddaa lac'uwaadan toysseedda yaagee **18** «Kase yewotuwaa haasayoppite; beniwaakka k'oppoppite. **19** Be'ite, ha"i taani ooratsabaa ootsay; ikka ha"i mokkee. Hintte hewaa erikkiteeyye? Taani bazzuwaan ogiyaa, mela biittanka shaafatuwaa kessana. **20** Wora do'atuu, worakanatuunne sagonatuu taana bonchchana.

Ayaw gooppe, ta galataa awaayana mala, ta giigisseeddanne dooreedda ta asaw taani bazzuwaan haatsaa, mela biittanka shaafatuwaa immay. **22** «Shin nenoo Yaak'ooba, neeni ta suntsaa s'eesaabaakka; nenoo Israa'eeliyaw, neenikka taana salettaadda. **23** Neeni taw s'uuggiyaa yarshshoo dorssaa ahabaakka; woy hara yarshshotuwaanka taana bonchchabeykka. Taani neena katsaa yarshshuwaa imma gaade waayissabeykke; woy k'ay is'aanaa imma gaade daaburssabeykke. **24** Neeni taw is'aanaa shaluwaan shammabaakka; woy ne mehiyaa yarshshuwaa mod'duwaan taana kalissabaakka. Shin neeni ne nagaran taana waayissaadda; ne naak'uwaanka taana daaburssaadda. **25** «Taana, ne bayzzuwaa ta diraw gaade k'uc'c'iyawe taanattee; ne nagaraakka zaaretsaade haassaykke. **26** Taana hassayissa; ane ittippe ha yewuwaa mootettoytte. Neeni s'illuwaa gidiyaawaa be'anaw ane ne yewuwaa bidda. **27** Ne koyiro aawuu nagaraa ootseedda; neena tamarissiyaawanttukka taana naak'k'eeddino. **28** Hewaa diraw, taani Geeshsha Mak'idasiyaa kaappatuwaa tunissaad; Yaak'ooba bashshaw, Israa'eeliyaakka shek'aw aatsaade immaad» yaagee.

44 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta k'oomaw Yaak'ooba, taani dooreedda Yishruunaa, ha"ikka sisa. **2** Taani neena med'd'aad; ne daay uluwaan neena giigissaadinne maaddaad. Ta k'oomaa Yaak'ooba, taani dooreeddawoo, yayyoppa. **3** Taani saametteedda gadiyaan haatsaa gussana; mela biittanka pulttuwaa gogissana. Taani ta Ayaanaa ne naanatu bolla, ta anjjuwaakka ne zeretsatuwaa bolla gussana. **4** Haatsaa doonaan mokkeedda maataadan, k'ay goggiyaa pulttuwaa matan de'iyaa mitsaadan, untuntu mokkana. **5** Ittuu, «Taani Med'inaa Godaawaa» yaagana; haray k'ay barena

Yaak'ooba suntsan s'eesana; haraykka, k'ay bare kushiya
 bolla, «Taani Med'inaa Godaawaa» yaagiide s'aafana; I k'ay
 barena Israa'eelii s'eesettiyaa siik'uwaa suntsan s'eesana»
 yaagee. 6 Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa Kaatii, Aa Woziyaawe,
 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee;
 «Koyiruu taana; wurssetsaykka taana. Taappe hara S'oossay
 baawa. 7 Ta malay oonee? De'ooppe ane awaayo; k'ay ane ta
 sintsan ek'kiide odo. Benippe doommiide, sintsaappe yaanawaa
 odiyaawe oonee? Ane untunttu sintsaappe timbbitiyaa nuw
 odino. 8 Yayyoppite; k'ay dagammoppite. Taani hawaa hinttentoo
 benippe doommaade odabeykkita? K'ay awaayabeykkita?
 Hewoo taw hintte markka. Taappe attina, hara S'oossay de'ii?
 Hara Zaalli baawa; taani oonanne erikke» yaagee. 9 Eek'aa
 misiletuwaa massiide med'diyaa ubbatuu hada; untunttu aan
 nashettiyaabatuu untuntta go'ikkino. Untunttu markkatuukka
 be'ikkinonne erikkino. Hewaa diraw, untunttu yeellatana. 10
 S'oossaa giigisseeddawe, woy ayawunne go'enna misiliyaa
 masseeddawe oonee? 11 Be'ite, Aa laggetuu ubbay yeellatana;
 kushiya hiillanchchatuu ubbay asaa. Ane untunttu ubbaykka
 ittippe shiik'iide ek'kino. Untunttu yayana; k'ay untunttu
 ubbaykka ittippe yeellatana. 12 Birataa k'os's'iyawe bare
 bukkiyaa birataa taman wotsee; bonk'k'eeddawaa baachan
 k'os's'iide, bare mino k'esiyaan Aa med'etaa giigissee. Hewaa
 giigissiide koshatee; Aa minotetsaykka wuree. Haatsaakka
 ushenna; labbanee. 13 Anaas'ii wodoruwaan likkee; irssaasiyan
 Aa bolla malaataa wotsee; yaatiide maloogiyaan lil"issee.
 Likkiide, puulaana de'iyaa asaa misiliyaa malatissi giigissiide,
 bare son wotsee. 14 I hewaa ootsanaw zigaa k'ans's'ee;
 woy wolaa woy s'idiyaa wora giddoppe dooriide dic'c'anaadan

ootsee. Woy is'sooppe, I zigaa tokkina, iray Aa dichchanaw naagee. 15 Hewaappe guyyiyaan, I Asay eetsiyaa mitsaa gidee; ikka aappe bagga akkiide, eetsiide ho"ee; k'ay bagga eetsiide, ukitsaa uukkee. Aappekka s'oossaa med'd'iide, aw goyinnee; k'ay misiliyaa massiide, Aa sintsan gufannee. 16 Aappe bagga taman eetsiide, k'umaa katsee; baggan ashuwaa s'iis's'iide, kaalliide mee. K'ay tamaa ho"i simmiide, «Hashshu, laa hawe ayaa ho"ii!» yaagee. 17 K'ay atteeda mitsaa massiide, barew goyinniyaa s'oossaa misiliyaa kessee. He misiliyaa sintsan guufanniide, aw goyinnee; yaatiide, «Neeni ta s'oossaa gideedda diraw, taana ashsha» yaagiide woossee. 18 Unttuntu ayinne erikkino; ayinekka akeekikkino. Ayaw gooppe, untunttu be'enna mala, untunttu ayfii goozetteedda; k'ay akeekena mala, untunttu wozanaykka gorddetteedda. 19 Eek'aa ootsiyaa Asay bare wozanaan, «Aappe bagga taman eetsaad; Aa bonk'k'uwaankka ukitsaa uukkaad; ashuwaakka aan s'iis's'aade maad. Yaatina, aappe attedawaa sheneyiyaa eek'aa ootsaade med'd'oo? K'ay mitsaa mudoo guufannaade goyinnoo?» yaagiyaa eri woy akeeki oossinne baawa. 20 I bidintsaa mee; Aa c'imetteedda wozanay Aa wora kaaletseedda. I bare shemppuwaa ashshanaw woy, «Ta ushechcha kushiyaan de'yaawe wordduwaa gidennee?» gaanaw danddayenna. 21 S'oossay hawaadan yaagee; «Yaak'ooba, nenoo Israa'eeliyaw, neeni ta k'oomaa gidiyaa diraw, ha yewotuwaa hassaya. Taani neena giigissaad; neeni ta k'oomaa. Neenoo Israa'eeliyaw, taani neena dogikke. 22 Taani ne bayzzuwaa shaariyaadan, ne nagaraakka c'aagaanaadan k'uc'c'aad. Taani neena wozeedda diraw, taakko simma» yaagee. 23 Hinttenoo salotoo, Med'inaa Goday hawaa ootseedda diraw, nashshechchan

yes's'ite. Hinttenoo biittaa c'iimmatoo, ililite. Hinttenoo deretoo, worawunne Aa gidдон de'iyaa mitsaa ubbaw, mazimuriyaa kinchchite. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Yaak'ooba wozeedda; k'ay Israa'eeliyaa gidдонkka I bonchchettana. 24 Neena Woziyaawe, daay uluwaan neena med'eeddawe Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Med'inaa Godaa, ubbaa yewotuwa Med'd'eeddawaa; salotuwa taarekka mic'c'eeddawe; sa'aakka taarekka mic'c'eeddawe taana. 25 Taani wordduwa timbbitiyaa odiyaawanttu malaataa hada ootsay; k'ay shareechchotuwaakka eeyya kessay. Taani aad'd'eeda eranchchatuwa guyye zaaray; untunttu eraakka eeyya ootsay. 26 Taani ta k'oomaa k'aalaa mintsetsay; ta kiitteeddawanttu hanana geeddawaakka polay. Taani Yersaalame katamaa, «Neeni Asay de'iyasaa gidana» yaagay; Yihudaa katamatuwaakka, «Hintte simmiide kees'ettana; hintte gimbbiyaakka ooras's'isana» yaagay. 27 Taani haatsaa c'iimatuwaakka, «Melite! Hintte goggiyaa haatsatuwaakka melissana» yaagay. 28 K'ay K'iiroosa, «Neeni ta asaa heemmiyaawaa; neeni Yersaalame katamaa, «Ne simmaade kees'ettana» yaagaade, Geeshsha Golliyaakka, «Ne baasuu baasettana» yaagaade ta halchchuwa poliyaawaa» yaagay» yaagee.

45 Med'inaa Goday okkeeddawoo, kawutetsatuwa aw moodisana mala, kaatetuu danc'c'uwaa billana malanne penggiikka aw Aa sintsan dooyettana mala, Aa ushechcha kushiya oyk'k'eedda K'iiroosaw S'oossay hawaadan yaagee; 2 «Taani ne sintsanna baana; deretuwa dembbayana. Nahaasiyaa birataa sank'k'atuwa mentsana; birataa kulbbotuwaakka k'ans's'ana. 3 Neena ne suntsan s'eesiyaawe taana Med'inaa Godaa, Israa'eeliyaa S'oossaa gidiyaawaa neeni erana mala,

taani new d'uma sa'aan de'iyaa ak'uwaanne geeman k'osettiide
 duretaa immana. 4 Ta k'oomaa Yaak'ooba dirawunne taani
 dooreedda Israa'eeliyaa diraw, taani neena ne suntsan s'eesay.
 Neeni taana erana d'ayooppe, taani neena bonchcho suntsan
 s'eesay. 5 «Taani Med'inaa Godaa; taappe haray baawa;
 taappe hara S'oossay de'enna. Away mokkiyaasaappe biide,
 wulliyaasaa gakkanaw de'iyaa Asay taappe haray bayinnawaa
 erana mala, taani neena gis'issa. Gidooppenne, neeni taana
 erabaakka. Taani Med'inaa Godaa; taappe haray baawa. 7
 Taani poo'uwaa ootsay; d'umaakka med'd'ay. Sarotetsaa ootsay;
 bashshaakka ayay. Taani Med'inaa Goday, ha ubbaa yewotuwaa
 ootsiyaawaa. 8 «Hinttenoo salotoo, bollappe duge s'illotetsaa
 tigate; shaaretuukka Aa bukkino. Biittay dooyetto; atotetsaykka
 pude mokko. S'illotetsaykka aanana ittippe dic'c'o. Taani Med'inaa
 Goday hawaa med'd'aad. 9 «Barena Med'd'eeddawaana
 baas'etiyaawoo aayye ana! Ayaw gooppe, I urk'k'a miishshaappe
 ittuwaa. Urk'k'ay med'd'iyawaa, «Ay ootsay?» woy k'ay, «New
 kushii baawa» yaagii? 10 Bare aawuwaa, «Ayaw yelaaddii?»
 yaagiyaa uraw, woy bare daayo, «Ayaw taana hawaadan
 yelaaddii?» yaagiyaa uraw aayye ana! 11 Med'inaa Goday,
 Israa'eeliyaa Geeshshay, Aa Med'd'eeddawe, hawaadan yaagee;
 «Sintsappe timbbitiyaa eranawunne ta naanatuwaabaa taana
 oochchanaw hintte bessiitee? Ta kushiyan taani ootsanabaakka
 taana azazanaw bessiitee? 12 Taani sa'aa ootsaad; asaakka
 Aa bolla med'd'aad. Salotuwaa taani ta kushiyan tolaad;
 untuntun de'iyaa med'etatuwaa ubbaakka azazaad. 13 Taani
 K'iirroosa s'illotetsan dentsaad; Aa ogiyaa ubbaakka suure
 ootsana. Shaluwaa c'iggenan, woy mattaayiyaa immennan, I
 ta katamaa kees's'ana; ta asaakka omooduwaappe kessana»

yaagee. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. 14 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Gibs'e duretayenne Toop'p'iyaa zal"ii, k'ay geesaa adussa gidiyaa Sabaa'a asatuukka neekko yiide, nebaa gidanawaa. Unttuntu sanssalatan k'ashettiide, neena kaallana. Unttuntu new goyinniid, <S'oossay ne s'alalaana de'ee; haray baawa; aappe hara s'oossi baawa» yaagiide new watiwatana» yaagee. 15 Abeet S'oossaw, Israa'eeliyaa Ashshiyaawoo, tumuwaappe neeni neena gentsiyaa S'oossaa. 16 Eek'aa med'd'iyawanttu ubbaykka yeellatananne kawushshana. Eek'aa misiliyaa med'd'iyawanttu ubbay ittippe kawushshaw baana. 17 Shin Israa'eeliyaa Med'inaa Goday med'inaa atatetsaan ashshi diggeedda; hintte med'inawukka yeellatikkitanne kawushikkita. 18 Salotuwa med'd'eedda Med'inaa Goday, biittaakka giigissiide ootseeddawe, k'ay Asay de'anaadaanappe attina, biittaa c'oo med'd'ibeenna Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Med'inaa Godaa; taappe haray baawa; 19 taani geeman, hak'anentto itti d'uma gadiyaan haasayabeykke. Yaak'ooba zeretsawukka, <Taana c'oo koyite» gabeykke. Taani Med'inaa Goday tumuwa haasayay; likkebaa oday. 20 «Hinttenoo kawutetsatuwaappe atteedawanttoo, ittippe shiik'iide haayite; mataa shiik'ite. Mitsaappe oosetteedda eek'aa misiliyaa tookki yuuyiyaawanttoonni, ashshanaw danddayenna s'oossaa woossiyaawanttoo eri baawa. 21 Ane odite; hintte mootuwa shiishshite; untunttukka ane ittippe zorettino. Adussa wodiyaappe kase hawaa odeeddawe oonee? Benippe hawaa awaayeeddawe oonee? Taana Med'inaa Godaa gidikkitaayye? Taappe attina hara S'oossay baawa. Taani s'illo S'oossanne Ashshiyaawaa. Taappe haray baawa. 22 «Hinttenoo biittaa gas'an de'iyaa ubba asatoo, taakko simmiide, attite. Ayaw

gooppe, taani S'oossaa; taappe haray baawa. **23** Taani ta huup'iyaan c'aak'k'aad; guyye simmenna k'aalay ta doonaappe s'illotetsan keseedda: «Asay ubbay taw gulbbatana; ins's'arssa ubbaykka taanan c'aak'k'ana» yaagaad. **24** «Unttuntu tawaa haasayiidde, «S'illotetsayne minotetsay Med'inaa Godaa s'alalan de'ee» yaagana» yaagee. Aa is's'iyaawanttu ubbay aakko yiide yeellatana. **25** Shin Israa'eeliyaa zeretsay ubbay Med'inaa Godaan, s'oonuwaanne bonchchuwaa demmana.

46 Beela giyaa Baabloone eek'ay goyinnee; Naba giyaa eek'aykka hokkee. Kase hintte tookkiyaa eek'atuu ha"i c'aanaa mehiyaa bollan c'aanetiide, untunttoo dees'o tookuwaa gideeddino. **2** C'aanaa mehetuu dees'uwaappe dendeeddawaan, c'aanaana ittippe kunddeeddino; eek'atuu barena ashshanaw danddayenna diraw, barenttu huup'iyawukka omoodettiide beeddino. **3** S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyaappe atteedawanttoo, Yaak'ooba zaretoo, taani odiyaaawaa sisite; hintte yeletteedda wodiyaappe doommaade taani hinttena tookkaad. **4** Hintte c'immana gakkanawukka taani taanakka; hintte puulumanna gakkanawukka, taani hinttena maaddana. Taani hinttena med'd'aad; taani hinttena dentsana; taani hinttena tookkananne ashshana. **5** «Taana O mala giite? K'ay oonana likkiitee? Nuuni itti mala gidanaadan, taana oonana gatsi s'eelliitee? **6** Work'k'aa barenttu k'arc'c'iitaappe k'oliyaawanttunne biraa miizaanan wotsiide likkiyaawanttu hewaa untunttoo s'oossaa ootsiide med'd'ana mala, work'k'aa tigiyaawaa k'as'ariino. Ikka s'oossaa ootsiide med'd'ee; yaatina, untunttu he eek'aa sintsan hokkiide goynniino. **7** Untunttu Aa dentsiide, barenttu hashiyaan tookkiino; Aa sa'aan Aa wotsiino. Yaatooppe I hewan ek'k'i aggee;

hewaappe yaa haa k'aas's'enna. Itti Asay aw waassooppekka, zaaruwaa immenna; k'ay Aa metuwaappekka Aa ashshenna. **8** «Hinttenoo nagaranchchatoo, hawaa hassayitenne k'oppite; hintte wozanaan kahan wotsite. **9** Beni wode haneedda yewotuwaa hassayite. Ayaw gooppe, taani S'oossaa; haray baawa. Taani S'oossaa; ta malay ooninne baawa. **10** «Ta k'ofay minnana; k'ay taanikka ta halchchuwaa ubbaa polana» yaagay. Wurssetsan timbbitiyaa doometsan, k'ay biro hanibeenna yewotuwaa beni wodiyaappe doommaade awaayay. **11** Away doliyaa baggappe bonk'k'iyaa kafuwaa, haakko gadiyaappe ta k'ofaa poliyaa asaa taani s'eesaade, taani geeddawaa taani polana; taani halchcheeddawaakka taani ootsana. **12** «Hinttenoo wozanay muumeeddawanttoo, s'illotetsaappekka haakkeeddawanttoo, taani odiyaawaa sisite; **13** taani ta s'illotetsaa mataa ayay; ikka hasakko gidenna. Ta atotetsay gam"enna; taani ta atotetsaa S'iyooniw, ta bonchchuwaakka Israa'eeliyaw immana» yaagee.

47 S'oossay hawaadan yaagee; «Hanne Baabloone wodorattee, duge wod'd'a; baanan utta. Hanne Kaladaawetuwa naattee, ne kaatetuwa araataa aggaade sa'aan utta. Ayaw gooppe, hawaappe sintsanaw neeni otorottiyaanonne shugatoo geetettakka. **2** Wos'aa akkaade katsaa gaac'c'a. Ne gulletsaa k'aara; ne adussa mayuwaakka kessa. Ne s'eppiyaa bessa; yaataade shaafatuwa pinna. **3** Ne kalluu k'aarettana; ne pokkuukka beettana. Taani haluwaa kesana; oossikka k'arettikke» yaagee. **4** Nuuna Woziyaawe, aw suntsay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa gidiyaawe, Israa'eeliyaa Geeshsha. **5** S'oossay hawaadan yaagee; «Hanne Kaladaawetuwa naatte, ba; d'uman c'o"u gaade uttashsha. Ayaw gooppe, hawaappe sintsaw neeni kawutetsatuwa kaatato geetettakka.

6 Taani ta asaa hank'k'ettaad; ta laataakka tunissaad; taani untunttu ne kushiyan aatsaade immaad. Neeni untunttoo k'arettabaakka; c'imeeddawanttu bollankka ne morgge mitsaan loytsa dees'ettaadda. 7 Neeni, <Taani med'inaw kaatato gidana> yaagaadda. Hewaa diraw, ha yewotuwaa ne wozanaan k'oppabaakka; untunttu wurssetsaakka hassayabaakka. 8 «Neenoo woppu gaade utteeddanne ishaluwaa dosiyaanne, sisa. Ne wozanaan, <Taana; taappe attina, haray baawa. Taani am'e gidikke; woy yelaade na'i bayinna maynne gidikke> yaagaadda. 9 Ha laa"u yewotuu itti gallassi ayfii lip'anaw, ne bolla yaana. Ne bitay dara, ne murunuukka wolk'k'aama wolk'k'aama gidooppenne, neeni ne naanatuwaappe mela attiyaawenne am"etetsay ne bolla kumentsan yiyaawe attena. 10 «Neeni ne iitatetsan ammanetta uttaadda; k'ay, <Taana ooninne be'enna> yaagaadda. Ne aad'd'eeda eratetsaynne c'inc'c'atetsay neena wora kaaletsina, neeni ne wozanaan, <Taana, taappe attina, haray baawa> yaagaadda. 11 Shin neeni waata murunuwaan haassanintto erenna iitay ne bolla yaana. Neeni gatiyaa c'igganaw danddayenna boshay ne bollan wod'd'ana; k'ay neeni ayaanne erenna bashshay k'oppennaan ne bolla yaana. 12 «Ane neeni ne na'atetsaadeppe ootsaade de'eedda ne bitaanne ne murunuwaa ha"ikka aggoppa. Ooni erii, ne goowaadan hananentto; woy neeni aan dagantsanintto. 13 Zore s'alalan ne daaburaadda. Saluwaa s'oolintiyaa paydiyaawanttu, Aa s'eelliide timbbitiyaa odiyaawanttu, k'ay, aginaa s'eeruwaan s'eeruwaan ne bollan yaanawaa odiyaawanttu ane neena ashshino. 14 Be'a, untunttu durc'c'aa mala; tamay untuntta maana. Untunttu tamaa lac'uwaappe barena ashshanaw danddaykkino. Hewe Asay bare bollaa ho'etsanaw ho"iyaa bonk'k'o woy k'ay Asay Aa sintsan

uttanaw danddayiyaa tamaa gidenna. 15 Neeni untuntunna daabureddawanttu, ne na'atetsaadeppa doommiide, neenana zal"eeddawanttu new hewaa mala. Untunttu ubbaykka bare baggana baggana laalettana; neena ashshiyaawekka ittuunne baawa.

48 «Hinttenoo Yaak'ooba zaretoo, Israa'eeliyaa suntsan s'eesettiyaawanttoo, k'ay Yihudaa zeretsaappe yeeddawanttoo, hawaa sisite. Hintte Med'inaa Godaa suntsan c'aak'k'iita; Israa'eeliyaa S'oossaa s'eesiita; shin tumatetsaaninne s'illotetsan gidenna. 2 Hintte hinttena geeshsha katamaa suntsan s'eesiita; Israa'eeliyaa S'oossan zempfiita; Aa suntsay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa. 3 «Taani kase haneeddawantta daro wodiyaappe kase odaad; ta doonaappe untunttu keseeddino. Untunttu ellekka polettanaadan, taani ootsaad. 4 Ayaw gooppe, neeni odina sisennawaa, ne morggii birataa mala gidiyaawaa, ne som"iikka nahaasiyaa giyaa birataadan leek'amennawaa taani eraad. 5 Hewaa diraw, neeni, «Hawaa ta eek'ay ootseedda; k'ay ta masetteedda misiletuunne ta siilissiide ootseedda misilii ootseedda» geenaadan, taani hewaa new benippe doommaade odaad. K'ay untunttu hananaappe kasetaade, taani untunttu new awaayaad. 6 «Neeni kase sisaadda; ha"i simmi hawaa ubbaa be'a. Yaatina, neeni hawaa ubbaa tuma giikkii? Ha"ippe doommaade sintsaaw neeni ooratsabaa sisanaadaan, taani ootsana. 7 Untunttu ha"i med'etteeddinoppe attina, beni med'ettibeykkino. Neeni, «Be'a, taani untunttu eray» geenaadan, hachchippe kase neeni mulekka untunttubaa sisabaakka. 8 Neeni mulekka sisabaakka; k'ay mulekka erabaakka. Ne haytsay benippe akka dooyettibeenna. Ayaw gooppe, neeni c'immiyaawaa gidiyaawaa taani eray;

k'ay yelettoodeppekka neeni makkalanchcha geetettaade s'eesettaadda. 9 «Ta suntsaa diraw, taani ta hank'kuwaa zaarana; taani neena d'ayissennaadan, ta hank'kuwaa te"ana. 10 Be'a, taani neena paac'c'aad; shin biraadan gidenna; taani neena metuwaa taman paac'c'aad. 11 Taani ta diraw, hawaa ootsay. Ayaw gooppe, ta suntsay tooshettanaw taani koyikke. Taani ta bonchchuwaa haraw immikke. 12 «Neenoo Yaak'oobaa, taani s'eeseedda Israa'eelew, taani giyaawaa sisa. Taani Aa; koyiruukka taana wurssetsaykka taana. 13 Biittaa baasuwaa ta kushii baaseeda. Salotuwaakka ta ushechcha kushii mic'c'eedda. Taani untuntta s'eesiyaa wode, untuntu ittippe ek'kiino. 14 «Hintte ubbay ittippe shiik'iide sisite; eek'atuwaappe hawe hananawaa kasetiide odeeddawe oonee? Med'inaa Goday dooreeddawe Aa k'ofaa Baabloone bolla polana; Aa k'esiikka Baabloone biittaa asaa bolla gidanawaa. 15 Taani ta huup'iyaw Aa s'eesaaddinne aw odaad; Aa aheeddawe taana. K'ay I ootsiyaabay ubbay aw injetana. 16 «Taakko haa shiik'iide, hawaa sisite; taani koyiroppe doommaadekka geeman haasayabeykke; hewe haneedda wodiyaappekka doommaade taani yan de'ay» yaagee. K'ay Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godayne Aa Ayyaanay ha"i taana kiitteeddino. 17 Med'inaa Goday, neena Woziyaawe, Israa'eeliyaa Geeshshay hawaadan yaagee; «Taani Med'inaa Goday, ne S'oossay, neena maaddiyaawaa tamarissiyaawaa. Neeni baanaw bessiyaa ogiyaankka neena kaaletsiyaawe taana. 18 Neeni ta azazuwaa siseeddawaa gidinttonne, ne sarotetsay shaafaa haatsaadan goggana shin; ne s'illotetsaykka abbaa beetaadan hanana shin. 19 Ne zarii abbaa shafiyaadan, ne naanaykka paydu bayinna sa'aa baanaadan c'orattana shin; untuntu suntsaykka

ta sintsaappe d'ayennan woy kichchennan aggana shin» yaagee.

20 Baabloone gadiyaappe kesite; Baabloone asaappekka bak'atite! K'aalaa d'ok'k'u ootsiide, nashshechchan hawaa haasayite; sa'aappe sa'aa gas'aa gakkanaw, hawaa kiittite. «Med'inaa Goday bare k'oomaa Yaak'ooba wozeedda» yaagiide odite. 21 I untuntta mela biittaa giddona kaaletseedda wode, untuntu saamettibeykkino. Zaallaappe haatsaakka untunttoo pulttisseedda; zaallaa I p'alk'k'ina, haatsay d'uuk'k'eedda. 22 Med'inaa Goday, «litatoo saruu baawa» yaagee.

49 Hinttenoo, abbaa doonaan de'iyaa biittatoo, taani odiyaawaa sisite. Hinttenoo, haakuwaan de'iyaa kawutetsatto, sisite. Taani yelettanaappe kase Med'inaa Goday taana s'eeseedda; k'ay ta daay uluwaan de'ishshin, ta suntsaa suntseedda. 2 Ta ins's'arssaa saataanna de'iyaa mashshaadan ootseedda; bare kushiya kuwan taana gentseedda; I taana poshsheedda tooraadan ootseedda; yaatiide bare shookuwaa gidдон taana yeggiide k'oseedda. 3 I taana, «Neeni taani neenan bonchchettiyaa ta k'oomaa Israa'eeliyaa» yaageedda. 4 Shin taani hawaadan yaagaad; «Taani mela c'oo daaburaad; ta wolk'k'aakka go"ennabaaninne hadaban c'oo wurssaad. Ta pirdday S'oossaa mataana; ta gatiikka ta Med'inaa Godaa mataana» yaagaad. 5 Ha"ikka, taani Med'inaa Godaa ayfiyaa sintsan bonchchetteedda dirawunne ta S'oossay taw wolk'k'aa gideedda diraw, Yaak'ooba aakko zaaranawunne Israa'eeliyaa aakko shiishshanaw, taani aw k'oomaa gidanaadan, taana ta daay uluwaan med'eeddawe Med'inaa Goday hawaadan yaagee; 6 «Neeni Yaak'ooba zariyaa dentsanawunne Israa'eeliyaappe attedawantta zaaraade ahanaw, neeni taw k'oomaa gidiyaawe k'eeru guutsabaa. Hewaa bolla gujjaade, ta atatetsay biittaa

gas'aa gakkanaadan, taani neena kawutetsatoo poo'o ootsana»
yaagee. 7 Asay kad'eeddawoo, is's'eeddawoonne deriyaa
mooddiyaawantto k'oomaw, Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa
Woziyaawe, Israa'eeliyaa Geeshshay hawaadan yaagee;
«Ammanettiyaa Med'inaa Godaa dirawunne neena dooreedda
Israa'eeliyaa Geeshsha diraw kaatetuu be'iide, denddi ek'k'ana.
Deriyaa mooddiyaawanttukka be'iide goyinnana» yaagee. 8
Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani dooreedda wodiyaan
ne ooshaa zaaraad. Atotetsaa gallassi taani neena maaddaad.
Taani neena naagana; neeni biittaa zaaretsaade essana mala,
Asay de'enna biittatuwaakka neeni laatissana mala, taani
neena asaw c'aak'uwaa ootsaade immaad. 9 Omooduwaan
de'iyawantta, «Kesite!» d'umaa k'ashuwaan de'iyawanttakka,
«Bilettite!» gaana mala, asaw c'aak'uwaa ootsaade neena immana.
Unttuntu ogiyaa matan heemettana; zoozetyaa keraa ubbaa
bolla allas's'ana. 10 Unttuntu koshattikkino woy saamettikkino.
Unttuntu bazzuwaa mishuu s'uuggenna; awaykka untuntta
meenna. Unttunttoo k'aretsiyaawe untuntta kaaletsana; pultto
haatsaakkokka untuntta laaggana. 11 «Taani ta deretuwa ubbaa
oge kessana; ta wogga ogetuukka zanggaaraappe d'ok'k'u gaana.
12 Be'a, ta Asay haako saappe yaana: huup'issa baggaappenne
away wulliyaa baggaappe yaana. K'ay Asiwaana biittaappekka
yaana» yaagee. 13 Hinttenoo salotoo, nashshechchan yes's'ite.
Neenoo biittaw nashetaa. Hinttenoo deretoo, ililite! Ayaw
gooppe, Med'inaa Goday bare asaa mintsetseedda; k'ay bare
metootanchchatookka k'aretee. 14 Shin S'iyoonaa, «Med'inaa
Goday taana aggeeda; Goday taana dogeedda» yaagaw. 15
S'oossay hawaadan yaagiide zaaree; «Aata bare d'antsiyaa
na'aa doganaw danddayay? Bare uluwaappe yeleedda na'aw

k'arettkekkeeyye? Geellaadan Aa doginttokka, taani neena dogikke! 16 Be'a, taani neena ta kushiya gomppan s'aafa wotsaad; ne dirssaa gimbbetuukka ubbaa gede ta sintsan de'iino. 17 «Neena zaaretsiide kees's'iyaawanttu yaana; neena koleeddawanttu kesiide baana. 18 Ane d'ok'k'u gaade, ne yuushshuwaa s'eella; ne naanay ubbay ittippe shiik'iide, neekko yaana. Taani Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay: neeni untunttu ubbaa alleek'k'uwaadan mayyana; bullachchettanaw haniyaa mishiratiidan, neeni untuntta mayyaanna. 19 «Ne bashshaa sa'atuunne mela biittatuu ha"i neenan de'iyaa asaw loytsi un"ana; k'ay neena koleeddawanttukka neeppe haakkana. 20 Neeni kayyottiyaa laysatuwaan new yeletteedda naanay ne haytsaan odiidde, «Hawe sa'ay nuw loytsi un"o; hewaa diraw, nuw de'anaw aakko sa'aa imma» yaagana. 21 Neeni ne wozanaan, «Hawantta naanatuwaa ubbaa taw oonee yeleeeddawe? Taani yelaade mantsa ataad shin; taani maynaad shin; taani omoodettaade wora baad shin. Yaatina, hawantta oonee dichcheedawe? Be'a; taani taarekka ataad; yaatina hawanttu naanay ubbay hak'appe yeeddinoo?» yaagana» yaagee. 22 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'a, taani kawutetsatoo malaataa bessana; taani asaw ta banddiraa essana. Untunttu ne attuma naanatuwaa idimmi ahana; ne mac'c'a naanatuwaakka barenttu hashiyaan tookkiide ahana. 23 Kaatetuu neena dichchiyaa aawotuwaa gidana; untunttu mac'c'a kaatetuukka neena d'antsiyaawantta gidana. Untunttu guufanniide, new goyinnana; k'ay ne gediya baanaakka laac'c'ana. Taani Med'inaa Godaa gideeddawaa neeni hewan erana; taanan ammanettiide naagiyaawanttu yeellatikino» yaagee. 24 Omooduwaan akkeeddawaa

wolk'k'aama kushiyaappe zaarissana danddayiiteeyye? Woy omoodiide afeeda Asay mek'etsi bayinna iitaa kushiyaappe kessi akkanaw danddayiyye? **25** Shin Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Wolk'k'aamay omoodiide afeedabay simmana; mek'etsi bayinna iitatuwaa kushiyan omoodetteedda asikka kessi akkana. Ayaw gooppe, neenana olettiyaawanttuna taani olettana; ne naanatuwaakka taani ashshana. **26** Neena uk'k'unniyaawanttu barenttu ashuwaa maanaadan, taani ootsana; k'ay woyniyaa eessaa ushiide matsottiyaawaadan, untunttu barenttu suutsaa ushiide matsottana. Yaatooppe asaa ubbay taani Med'inaa Godaa, neena Ashshiyaawaa, Woziyaawaanne, Yaak'ooba Wolk'k'aama gidiyaawaa hewan erana» yaagee.

50 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani hintte daayo yeddeedda pirimay hak'an de'ii? Woy oossi hinttena taani zal"aadditaa? Be'ite, hintte nagaraa diraw, hintte zal"eteeddita; hintte bayzzuwaa diraw, hintte daaya bilettaaddu. **2** Taani yeedda wode, ayaw hewan Asay d'ayeeddee? Taani s'eeseedda wode, <Yee!> gaanaw ayaw Asay hewan de'ibeennee? Taani hinttena wozanaw ta kushii k'antseeyye? Woy hinttena ashshanaw taw wolk'k'ay baaweeyye? Be'ite, taani seeraade abbaa melissay. Shaafatuwaakka mela biittaa ootsay. Untuntun de'iyaa moletuu haatsay d'ayina wook'k'iino; saamuu wod'ina hayk'k'iino. **3** Taani salotuwaa karetsabaa mayzzay; waaruwaakka untunttu kamettiyaabaa ootsay» yaagee. **4** Daabureeddawaa taani k'aalan waataade mintsetsanentto erana mala, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday taw tamaareedda ins's'arssaa immeedda. I taana wontta wontta beegotsiide, taani tamaariyaa asaadan sisanaadaan, ta haytsaa dooyee. **5** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta haytsaa dooyeedda; taanikka makkalanchcha

gidabeykke; guyyekka simmabeykke. **6** Taani ta zokkiyaa shoc'iyaawanttoo, ta gac'uwaa buuchchaa shoddiyaawanttoo aatsaade immaad. Ta som"uwaa kawushshaappenne c'uchchaa c'ushettiyaasaappe gentsabeykke. **7** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday taana maaddiyaa diraw, taani yeellatabeykke; hewaa diraw, taani ta som"uwaa saliyaa giyaa shuchchaadan udaad. Taani yeellatennaan attanawaakka eray. **8** Taana shatintsiyaawe matan de'ee; yaatina, taana mootiyaawe oonee? Ane ittippe taananna ek'k'o! Ta morkkii oonee? Ane taananna gakketto! **9** Be'ite, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday taana maaddee; yaatina, taana bayzzanchcha gaanawe oonee? Be'ite, untunttu ubbaykka mayuwaadan ec'i wurana; bil"ay untuntta maana. **10** Hintte giddoppe Med'inaa Godaw yayyiyaawenne Aa k'oomaa k'aalaw azazettiyaawe oonee? D'uman hamettiyaawenne poo'uu bayinnawe I oonee? He uray Med'inaa Godaa suntsan ammanetto; bare S'oossanka zemppo. **11** Be'ite, hinttenoo tamaa eetsiyaa ubbaa gede, yiichcha s'omppiyaa lac'uwaa hinttenttoo shiishshiyaawanttoo, hintte eetseedda tamaa poo'uwaan hemettite! Hintte yiic'eedda s'omppiyaa lac'uwaa poo'uwaan simerettite! Hintte ta kushiyaappe akkanaw de'iyaaabay hawaa: Hintte wolk'k'aama seelaan gisana.

51 S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo s'illotetsaa kaalliyaawanttoo, hinttenoo taana, Med'inaa Godaa koyiyaawanttoo, sisite. Hintte p'alk'k'ettiide aketeedda shuchchaanne hintte booketteedda keseedda ollaa s'eellite. **2** Hintte aawuwaa Abrahaamakonne hinttena yeleeedda Saarikko s'eellite. I barekka de'ishshin, taani Aa s'eesaaddi; anjaaddinne payduwaan c'orayaaddi. **3** «Med'inaa Goday S'iyooneninne Aa koleteedda sa'atuwaan de'iyaa ubbaa asaa mintsetsana. I

bazzuwaa Edene Gennetiyaadan, I mela sa'atuwaakka Med'inaa
 Godaa ataakiltiyaa sa'aadan ootsana. Nashechchayenne
 hashshu guussay yan de'ana; galataanne mazimuriyaa
 kooshshay yan sisettana. 4 «Ta asaw; taani odiyaawaa sisite. Ta
 kawutetsaw, ne haytsaa taakko yeggaade sisa. Ayaw gooppe,
 higgii taappe kesee; ta suure pirddaykka kawutetsatoo poo'o
 gidanawaa. 5 Ta s'illotetsay elleelliide shiik'ana; ta ashshuukka
 kesiide, ogiyaan de'ee. Ta k'esii asaa mooddana; abbaa doonaa
 biittatuwaan de'iyaa Asay ubbay taanan ammanettiide naagana;
 k'ay taani untuntta ta wolk'k'an ashshanawaa, nashechchaa
 ootsiide naagana. 6 Pude d'ok'k'u giide, salotuwa s'eellite;
 duge sa'aakka s'eellite. Ayaw gooppe, salotuu c'uwaadan piskki
 giide d'ayana; sa'aykka afilaadan wurana; aan de'iyaa Asay
 ubbay uduns's'etuwaadan hayk'k'ana. Shin ta ashshuu med'inaw
 de'ana; ta s'illotetsaykka wurena. 7 «Hinttenoo s'illotetsaa
 eriyaawanttoo, ta higgiiikka hintte wozanaan de'iyawanttoo,
 sisite. Asaa borinashshoo yayyoppite; untuntu boriyawukka
 dagammoppite. 8 Ayaw gooppe, mayuwaa miyaawaadan,
 bil"ay untuntta maana; dorssaa ikisiyaa miyaawaadan, gus'unii
 untuntta maana. Shin ta s'illotetsay med'inaw de'ana; ta
 ashshuukka yeletaa ubbaw gakkana» yaagee. 9 Abeet
 S'oossaw, beegotta! Beegotta! Med'inaa Godaa k'esiyaw,
 wolk'k'aa mayya; kase aad'd'eeda wodetuwaaninne yeletatuwaan
 beegotteeddawaadan beegotta. Ra'aaba giyaa dawiya
 k'ans's'ereetseeddawe, miiminttiyaakka c'addeeddawe neena
 gidikkiiyye? 10 Abbaanne wolk'k'aama c'iimuwaa haatsaa
 melisseeddawe neena gidikkiiyye? Neeni wozeeddawanttu
 pinnana mala, c'iimma abbaa oge ootseeddawe neena
 gidikkiiyye? 11 Med'inaa Goday wozeeddawanttu simmiide,

yes's'iid S'iyoone yaana; yiide med'inaa nashechchay untunttu
 bolla de'ana; untunttu nashshechchaanne hashshu giyaawaa
 demmana. K'ay kayyunnne yeekku untunttuppe haakkana. 12
 S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttena mintsetsiyaawe taana.
 Yaatina, hayk'k'iyaa asaw yayyanaw, maataadan ellekka meliyaa
 asaa na'aw yayyanaw hintte oonee? 13 Hintte salotuwaa
 mic'c'eeddanne sa'aa baasuwaakka baaseeda Med'inaa Godaa,
 hinttenakka med'd'eeddawaa dogeedditee? Untunttu hinttena
 d'ayissanaw giigisseedda, hinttena uk'k'unniyaa asatuwaa
 hank'k'uwaa gaasuwaan gallassaa kumentsaa yayyeeddita.
 Shin hinttena uk'k'unniyaawaa hank'k'uu hak'an de'ii? 14
 Omoodetteeddawe ellekka biletana; hayk'k'enna; ollankka
 gelenna; aw ukitsaykka pac'c'enna. 15 Ayaw gooppe, taani
 Med'inaa Godaa ne S'oossaattee. Beetay waassanaadan,
 abbaa k'aatsay. Ta sunsay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa
 Godaa. 16 Salotuwaa mic'c'anaadan, biittaa baasuwaakka
 baasanaadan, k'ay S'iyoone, «Neeni ta asa» gaanaadan, taani ta
 k'aalaa ne doonaan wotsaad; ta kushiya kuwan taani neena
 gentsaad» yaagee. 17 Neenoo, Med'inaa Godaa kushiyaappe Aa
 hank'k'uwaa s'uu'aa usheedda Yerusaalame, beegotta! Dendda!
 Neeni ganddigaarissiyaa s'uu'aa c'inggirssaade ushaadda. 18
 Aa yeleedda naanatu ubbaappe izo kaaletsiyaabay ittuunne
 baawa; k'ay Aa dichcheedda naanatu ubbaappekka I kushiya
 oyk'k'iyaa ittuunne baawa. 19 Dakko daro bashshay ne bolla
 gakkedda; yaatina, neena oonee mintsanaw danddayiyaawe?
 Hewanttukka koletsaa, koshaanne mashshaa. Yaatina, taani
 neena waataade mintsetsanee? 20 Ne naanay labbaneeddino;
 untunttu gitiyaa gidдон geleedda gen'iyaadan, oge ubbaa gas'an
 kunddeeddino. Untunttu Med'inaa Godaa hank'k'uwaaninne

ne S'oossaa seeran kumeeddino. **21** Hewaa diraw, nenoo, woyniyaa eessaa ushennaan matsotteedda metootanchchattee, hawaa sisa. **22** Ne S'oossay, bare asaw mootettiyaa Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'a; neena ganddigaarissiyaa, ta hank'k'uwaa s'uu'aa taani ne kushiyaappe akkaad; neeni laa"entsuwaa Aa mulekka ushakka. **23** Taani hewaa neena tuggayiyaawanttu kushiyan wotsana. Unttuntu neena, «Nuuni ne bollaanna hamettiide aad'd'ana mala, zak'k'ulla» yaageeddino. Neeni aad'd'ana gakkanaw, ne zokkiyaa untunttoo biittaadaaninne ogiyaadan ootsaadda» yaagee.

52 Neenoo S'iyoonne katamaw, beegotta; minotetsaa afilaadan mayya. Neenoo, geeshsha katamaw, Yersaalame, ne bonchchuwaa mayuwaa mayya; ayaw gooppe, hawaappe sintsanaw k'as's'arettibeennawenne tunay ne giddo gelenna. **2** Neenoo, omoodetteedda Yersaalame, ne baanaa k'ok'k'ofa. Denddaade ne kaatetuwaa araatan utta. Hinttenoo, omoodduwaan de'iyaa S'iyoonne asatoo, hintte k'ood'iyaan k'ashetteedda sansalataa birshshite. **3** Ayaw gooppe, Ubbaa Mooddiyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte kasekka gatiyaa akkenan zal"eteeddita; k'ay ha"ikka miishshaa immennan c'oo wozettana. **4** Ta Asay koyiro bete gidiide, Gibs'e biittaa beedda; shin Asooretuu ta asaa c'oo uk'kunneeddino. **5** Med'inaa Goday, ta Asay gatiyaa c'iggenan c'oo omooduwaan bi kichchina, taw hawaan ayee de'iyaawe? Unttunta mooddiyaawanttu waassiino; ta suntsaykka ubbaa gede gallassaa kumentsaa boretee yaagee Med'inaa Goday. **6** Hewaa diraw, ta Asay ta suntsaa erana; he gallassi haasayiyaawe taana gidiyaawaa untunttu erana. Ee hewe taana. Taani S'oossay hawaa oday» yaagee. **7** Lo"o mishiraachchuwaa ahiyaa, sarotetsaa

odiyaa, nashechchiyaa mishiraachchuwaa odiyaa, atotetsaa odiyaaanne, S'iyoonokka, «Ne S'oossay kaatetee» giidde deretuwa bollaanna yiyaa bitaniyaa gedetuu wooti lo'ino! **8** Sisite, hintte katamaa naagiyaawanttu barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsiide, nashshechchaw ittippe yes's'iino; Med'inaa Goday S'yoone simmiyaa wode, I simmowaa untunttu barenttu ayifiyaan be'ana. **9** Hinttenoo Yersaalamen koletteedda saatoo, ittippe nashshechchaw yes's'ite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday bare asaa mintsetseedda; Yersaalame katamaakka wozeedda. **10** Med'inaa Goday bare geeshsha k'esiya kawutetsatuwa ubbaa sintsan k'onc'c'isseedda; k'ay biittaa gas'ay ubbaykka nu S'oossaa atotetsaa be'ana. **11** Hinttenoo Med'inaa Godaa golliya miishshatuwa tookkiyaawanttoo, kichchite, kichchite; yaappe kesite. Tunabaa bochchoppite; Aa giddoppe kessi kichchite. Hintte huup'iyawukka geeyite. **12** Shin kesiide, ellekka kessikkita; woy betiide biikkita; ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintteppe sintsaw aad'd'iide kaaletsana; Israa'eeliyaa S'oossaykka guyyenna gidiide, hinttena naagana. **13** S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, ta k'oomay akeekan ootsana; I bonchchettiide, d'ok'ku d'ok'ku gaana; I loytsi gitatana. **14** Aa som"ii asaa ubbaawaappe, Aa malaykka asaa naanaa ubbaappe k'oheteedda; Aa be'iide, daro Asay dagammeedda. **15** Shin ha"i daro kawutetsatuu ubbay aban malalettana; aappe denddeeddawaan, kaatetuu barenttu doonaa oyk'k'ana; ayaw gooppe, untunttu barew odettibeennawaa be'ana; sisibeennawaakka akeekana» yaagee.

53 Nuuni odeeddawaa ooni ammaneeddee? Med'inaa Goday bare wol'k'aa oona besseedee? **2** I Aa sintsan mela gadiyaan de'iyaa durumaappe s'ap'uwaa yeddiide, aac'iya yalaga aac'aadan dic'c'eedda. Nuuni Aa loytsi s'eellanaw, aw malay

woy puulay baawa; nuuni aakko shiik'anaw aw puuli baawa.

3 I asan kad'etteeddanne is's'etteedda; I harggiyaappenne metuwaappe shaaketti erenna kayyottiyaa asaa gideedda. I Asay Aa be'anaappe giide, bare som"uwaa wora zaariyaa asaadan kad'etteedda; nuunikka Aa bonchchibeykko. 4 I tumu nu harggiyaa barew akkeedda; k'ay nu kayyuwaakka tookkeedda. Shin Aa gakkeedda metuu, deshetsayinne waayii S'oossaappe aw yeeddawaa giide nuuni k'oppeeddo. 5 Shin I nu bayzzuwaa diraw, c'adettiide maduns's'eedda; nu nagaraa dirawukka shoc'ettiide liik'eedda. I muretteeddawaan, nuuni saruwaa demmeeddo; Aa madutsan nuuni pas'eeddo. 6 Nuuni ubbay ogiyaa baleedda dorssatuwaadan wora beeddo; nuuni ubbaykka nu ogiyaw ogiyaw simmeedda. Med'inaa Goday nu ubbay naak'k'eedda naak'uwaa Aa bolla wotseedda. 7 I un"etteeddanne k'ohetteedda; shin bare doonaa pokibeenna. Shukkanaw afiyaa dorssaadan laagetteedda; bare isikiyaa meediyaawanttu sintsan c'o"u giyaa dorssaa maraadan, ikka bare doonaa pokibeenna. 8 Unttuntu Aa uk'k'unniidenne Aa bolla sugetsaa pirddaa pirddiide afeedino. I ta asaa bayzzuwaa diraw shoc'ettiide, pas'a de'iyaawanttu biittaappe I kichcheeddawaa Aa zariyaappe oonee akeekeddawe? 9 I bare hayk'k'ukaan iita asatuwaana paydeteedda; hayk'k'iidekka dure asaa duufuwaan moogetteedda. Gidooppenne, iitabaa I ootsibeenna; bare doonaanka wordduwaa haasayibeenna. 10 Shin I k'ohettanawe Med'inaa Godaa shene gideedda; k'ay Med'inaa Goday I tuggatanaadan ootseedda. I barena nagaraw yarshshuwaa ootsiyaa wode, bare zeretsaa be'ana. Aa barekka aduk'k'ana; Med'inaa Godaa sheniikka Aa kushiyan polettana. 11 Aa shemppuu waayetteeddawaappe guyyiyaan,

I de'uwaa poo'uwaa be'ana; nashettana. Ta s'illo k'oomay bare eratetsan darotuwaa s'illissana; untuntu bayzzuwaakka tookkana. 12 Hewaa diraw, wolk'k'aama asatuu gidduwaan taani aw bonchcho sa'aa shaakkaade immana; k'ay minotuwaanna I omooduwaa shaakkana. Ayaw gooppe, I bare shemppuwaa hayk'k'oo aatsiide immeedda; yaatiide bayzzanchchatuwaana paydetteedda. Gidooppenne, I daro asaa nagaraa tookkeedda; bayzzanchchatookka gaannateedda.

54 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hanne, yelabeenna maynatee, yes's'a! Neenoo, oysay oyk'k'i erennaanee, ne k'aalaa d'ok'k'u ootsaade ilila! Ayaw gooppe, bare asinaana de'iyaa mac'c'aani naanatuwaappe, barekka de'iyaa mac'c'aani naanay darana. 2 Ne dunkkaaniyaa sa'aa aassa; k'ay neeni de'iyaa sa'aan gaariddotuwaakka piddi ootsaade mic'c'a. Guyye gooppa; wodoruwaakka adussa; shikaaliyaakka minisa. 3 Neeni ushechcha baggananne haddirssa baggana aakkana; ne zaratuu kawutetsatuwaa laattana; untuntu mela katamatuwaan kees's'iide uttana. 4 «Yayyoppa; ayaw gooppe, neeni yeellatakka. Dagammoppa; ayaw gooppe, neeni kawushakka. Neeni ne yalagatetsaa yeellaa dogana; ne am''etetsaa boriyaakka hawaappe sintsan hassayakka. 5 Ayaw gooppe, neena Med'd'eeddawe new asinaa; aw suntsaykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa. Israa'eeliyaa Geeshshay neena Wozeeddawaa; I biittaa ubbaa S'oossaa geetettee» yaagee. 6 Ne S'oossay hawaadan yaagee; «Asinay ubbaanna aggi bashina, dogettaade kayyotiyaa mac'c'a mishirattiidaaninne yalagatetsan asinaa golleppe kaseedda mishiratiidan neeni hana de'ishin, taani Med'inaa Goday neena zaara s'eesaad. 7 «Itti guutsaa wodi yaw taani neena aggaad; shin wolk'k'aama maarotaan

neena taani zaara shiishshana. 8 Suulliyaa hank'k'uwaan, taani ta deemuwaa neeppe guutsaa wodiyaaw gentsaad; shin med'inaa siik'uwaan taani new k'arettana» yaagee. Med'inaa Goday, neena Woziyaawe hawaa odee. 9 New k'arettiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hawe taw Nohe wodiyaaw mala. He wode taani Nohe bashshaa haatsay laa"entsuwaa sa'aa mittennaadan c'aak'k'aad; hewaadankka, neena laa'entso hank'k'ettennaaninne seerennan agganaw taani c'aak'k'aad. 10 Deretuu k'as's'anaw, zoozetuukka barenttu de'yaasaappe kichchanaw danddayiino; shin ta aggena siik'uu neeppe shaakettenna; ta sarotetsaa c'aak'uukka kichchenna» yaagee. 11 S'oossay hawaadan yaagee; «Neenoo, metooteedda katamatee! Gotii yaanne haanne shoc'eeddanne, mintsetsiyaabi d'ayeeddanne, be'a, taani neena bonchcho shuchchaan alleek'k'issaade kees's'ana; ne baasuwanikka samppeeriyaa giyaa shuchchaa hiis's'ana. 12 Ne adussa shuchchaa gimbbiyaan de'iyaa gumbbuwaa taani ink'k'uwaa giyaa daro al'o zo'o shuchchaan gimbbana; ne penggiyaa p'ooliyaa al'o ink'k'uwaan, ne dirssaa ubbaakka bonchcho shuchchaan gimbbana. 13 Ne attuma naanatuwaa ubbaa Med'inaa Goday tamarissana; ne naanatu sarotetsayikka darana. 14 Neeni s'illotetsan minnaade ek'k'ana; sugetsayenne uk'k'unnay neeppe haakkana. Neeni ayawukka yayakka; dagamayikka neekko shiik'enna. 15 Neena olanaw denddiyaawe de'ooppe, hewe ta sheniyaa ootsenna; taani ne bagga gidiyaa diraw, neena olanaw denddiyaa ubbay kunddana. 16 «Be'a, womppiinaan tamaa punniide, bare halchchoo haniyaa olaa miishshaa k'os's'iyaa asatuwaa taani med'd'aad. K'ay bayzanaadan, bayzziyaawantakka taani med'd'aad. 17 Neena k'ohanaw ootseedda ay miishshayenne neena k'ohiide kantsi

kesenna. Neena mootiyaa ins's'arssa ubbaw gidiyaa zaaruwaa neeni immana. Med'inaa Godaa k'oomatuu laatay hawaa; untuntta taani shatintsana» yaagee. Med'inaa Goday hewaa odee.

55 S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo saametteeddawanttoo, ubbaykka haatsaakko haa yiite; shaluu bayinnawanttoo, haayite. Shammite; miite. Haa yiide, miishshaa c'iggenan c'oo woyniyaa eessaakka maatsaakka shammite.

2 Hintte miishshaa k'uma gidennabaw ayaw kessiitee? Kalissennawaan hintte wolk'k'aa ayaw wurssiitee? Ane loytsiide, taani odiyaawaa sisite; lo"obaa miite; k'ay mod'd'uwaan hintte asatetsaa nashechchite. **3** «Ta asaw, sisite; taakko haa yiite. Shemppuwaanna pas'a de'ana gooppe, taani odiyaawaa sisite. Taani hinttenana med'inaa c'aak'uwaa c'aak'k'etana. Taani anjjana gaade Daawita anjeedawaadan, hinttenakka anjjana. **4** Be'ite, taani Aa asaw markka, kaaletsiyaawaanne kaappuwaa udaad. **5** Be'a, neeni erenna kawutetsatuwaa s'eesana; k'ay Med'inaa Godaa ne S'oossaa Israa'eeliyaa Geeshsha gaasuwaan, neena erenna kawutetsatuu neekko elleelliide yaana. Ayaw gooppe, S'oossay neena bonchchedda» yaagee. **6** Med'inaa Goday beettiyaa wode Aa koyite; matan de'iyaa wode Aa s'eesite. **7** litay bare oosuwaa, nagaranchchaykka bare k'ofaa aggo; S'oossaakko I simmo. I Aa maarana. I nu Med'inaa Godaakko simmo. I aw c'oo atto gaana. **8** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday, «Ta k'ofay hintte k'ofaa mala gidenna; hintte ogiikka ta ogiyaa mala gidenna. **9** Salotuu sa'aappe d'ok'k'iyawaadan, ta ogii hintte ogiyaappe d'ok'k'ee; ta k'ofaykka hintte k'ofaappe d'ok'k'ee. **10** Irayne suuppa shachchay saluwaappe wod'd'iide, biittaa

aliide, mukkanaadaaninne ayifanaadan ootsiyaawaadan, k'ay zeriyaawoo zeretsaa, miyaawawukka katsaa immennan guyye saluwaa simmennawaadan, 11 ta doonaappe kesiyaa k'aalaykka hewaa mala. I taani halchcheeddawaa polana; k'ay kiitteeddawaa ootsanaappe attina, taakko c'oo simmenna. 12 «Hintte nashshechchan kesana; saruwaan moyzettana. Deretuunne keratuu hintte sintsan nashettiide yes's'ana; dembban de'iyaa mitsatuu ubbaykka barenttu kushiya bak'k'ana. 13 Aguntsaa diraw s'iidday, gom"oriyaa diraakka s'aytsay mukkana. Hewe Med'inaa Goday hassayettiyaawaanne med'inaw d'ayenna malaataa gidanawaa» yaagee.

56 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Tumu pirdaa naagite; s'illobaa hanite; ayaw gooppe, ta ashshuu elleelliide yaana; ta s'illotetsaykka matan k'onc'c'ana. 2 Hawaa ootsiyaa uraa, Sambbataa tunissennaadan bonchchiyaa uraanne iitabaa ootsennan is's'iyaa uraa taani anjjana» yaagee. 3 Med'inaa Godaakko shiik'eedda betii, «Med'inaa Goday taana bare asaappe tumu shaakkana» gooppo. K'ay muyreessaykka, «Be'a, taani meleedda mitsaa» gooppo. 4 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta Sambbatatuwaa bonchchiyaa, taana nashechchiyaabaa dooriyaanne ta c'aak'uwaa minisiide naagiyaa mureessatoo, 5 untunttoo taani ta Geeshsha Golliyya gidduwaaninne ta dirssaa gimbbiyaa gidдон, untunttu hassayettiyaawaa immana. Mac'c'a naanatuwaappenne attuma naanatuwaappe lo"iyaa suntsaa taani untunttoo immana; taani untunttoo med'inaw d'ayenna suntsaa immana. 6 Med'inaa Godaw ootsanaw, Med'inaa Godaa suntsaa dosanawunne Aa k'oomaa gidanaw, barentta aakko shiishshiyaa betetuwaa, k'ay Sambbataa tunissennan bonchchiyaawantanne ta c'aak'uwaa

minisiide naagiyaawantta ubbatuwaa 7 taani ta geeshsha deriyaa ahana; ta woosa golliyaan untuntta nashshechchana. Untunttu ta yarshshiyaa sa'aa bolla shiishshiyaa, s'uuggiyaa yarshshuunne hara yarshshuu aketana; ayaw gooppe, ta gollii Asay ubbay S'oossaa woossiyaa golliya geetettana» yaagee. 8 Israa'eeliyaappe laalettewardawantta shiishshiyaa, Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday, «Shiik'eewardawanttu bolla gujjaade, taani haratuwaakka shiishshana» yaagee. 9 Hinttenoo bazzuwaa do'atoo, hinttenoo woran de'iyaa do'atoo, ubbaykka haa yiide miite. 10 Israa'eeliyaa asaa naagiyaawanttu k'ook'e; untunttoo ubbawukka eri baawa. Untunttu ubbaykka boc'c'ana danddayenna duude kanatuwaa mala. Untunttu gisiide akumettiino; untunttu gem"ishuwaa dosiino. 11 Untunttu miide kallenna kanaa mala; kalli erikkino. Untunttu akeeki pac'c'eedda hentsanchchaa; untunttu ubbay barenttu ogiyaa ogiyaa simmeeddino; ubbaykka barenttu go"aa s'alalaa koyiino. 12 Untunttu ubbaykka, «Haa yiite; woyniyaa eessaa ane usheeto. Ane nu matsoyiyaa ushshaa kumentsaa gaanetoo! Wonttaykka hachchi mala gidanawaa; woy hachchippekka aad'd'i lo"ana» yaagiino.

57 S'illo Asay hayk'k'ee; shin hewaa akeekiide k'oppiyaawe baawa. Barena S'oossaw immeedda asatuu gadiyaappe d'ayiino; shin s'illo Asay bashshay yaanaappe kasetiide akettiyaawaa ooninne akeekena. 2 I biide sarotetsay de'iyaa sa'aa gelee. Suuretetsan hametiyaawanttu hayk'k'iide shemppuwaa demmiino. 3 S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo, shareechchatti naatoo, hinttenoo woshumiyaaninne shaarmus'iyaani zeretsatoo, haayite. 4 Hintte O bolla k'iliic'iitee? Hintte oona hintte doonaan bochchiitee? Hintte

ins's'arssaakka O bolla kessiitee? Hintte makkalanchchatuwaa naanatuwaanne worddanchchatuwaa naanatuwaa gidikkitee? 5 Hintte wolaa gidduwaaninne daashsha mitsaa ubbaa garssan amuwaan s'uugettiitane tunabaa ootsiita; hintte naanatuwaakka zanggaaraa shoobbaaninne shuchchaa kooppuwan shukkiide yarshshiita. 6 Zanggaaraa shoobban de'iyaa liik'o shuchchatuu hintte s'oossatuwaa. Hintte untunttoo ushshaa yarshshuwaa tigeeddita; katsaa yarshshuwaakka immeeddita. Yaatina, taani hawaan ubbaan nashettiyaawaa hinttenttoo malatii? 7 loytsi d'ok'k'anne adussa deriyaa huup'iyaan hintte gisuwaa yeggeeddita; yan yarshshanaw pude keseeddita. 8 Hintte penggiyaappenne k'osiletsaappe soo baggana eek'aa misiletuwaa esseeddita. Taana aggi bashiide, hintte arssaa aassiide, yaa pude keseeddita. Untunttunna c'aak'uwaa c'aak'k'etteeddita; yaatiide untunttu arssaa doseeddita; untunttu kalluwaakka be'eeddita. 9 Zayitiyaa akkiide, Molooka giyaa eek'aakko beeddita; hintte shittuwaakka darisseeddita; hinttew kiitettiyaawannta haako sa'aa kiitteeddita; haray attina, Si'ooliyaa gakkanaw wod'd'eeddita. (Sheol h7585) 10 Hintte hara s'oossatuwaa koyiidde daabureeddita; shin, <Hidooti baawa> yaagibeykkita. Hintte wolk'k'ay haa ooras's'eedda; hewaa diraw, labbaniide kunddibeykkita. 11 «Hintte oossi yayyiide, taw worddoteedditee? Hintte taana hassayibeykkita; hintte wozanaanka k'oppibeykkita. Taani daro wodiya c'o'u geedda diraw gidennee, hintte taw yayyenana aggeedawe? 12 Taani hintte s'illotetsaanne hintte oosotuwaa k'onc'c'issana; shin hinttena ayinne go'ikkino. 13 Hintte waassiyaa wode, hintte shiishsheedda eek'atuu hinttena ashshino! Untuntta ubbaakka c'arkkuu akki afana; ittooden shemppiyaa shemppuu untuntta

punni d'ayissana. Shin taana barew bak'ati attiyaasaa ootsiyaa Asay biittaa laattana; ta geeshsha deriyaakka I akkana» yaagee. **14** S'oossay hawaadan yaagee; «Gimbbite, Gimbbite! Ogiyaakka giigissite; ta asaa ogiyaappe d'ubbiyaawaa ubbaa diggite» yaagee. **15** Ayaw gooppe, med'inaw de'iyaaawe, gitay, d'ok'k'an de'iyaaawe, Aa sunsaykka Geeshsha geetettiyaawe, hawaadan yaagee; «Taani d'ok'k'u geeddanne geeshsha sa'aan de'ay; gidooppenne, barenttu ootseedda nagaraw kayyotiide simmiyaawanttunanne barena zik'k'i ootsiyaawanttuna de'ay. Yaataade taani barenttu ootseedda nagaraw kayyotiide simmiyaawanttu ayyaanaanne barena zik'k'i ootsiyaawanttu wozanaa ooras's'isay. **16** Taani med'inaw mootikke; ubbaa gedekka hank'k'ettikke. Asaa ayyaanay, taani med'd'eedda asaa shemppuu daaburana. **17** Unttuntu nagaraa gaasuwaaninne untunttu yaariyaa gaasuwaan, taani untuntta hank'k'ettaad. Untuntta shoc'aad; ta sintsaakka untuntuppe gentsaad. Shin untunttu ha"ikka simmiide, barenttu wozanaa k'ofaan beeddino. **18** Taani untunttu ogetuwaa be'aad; shin taani untuntta patsana, kaaletsananne yeekkiyaawantta mintsetsana. **19** Israa'eeliyaa gadiyaan yeekkiyaawanttu mettershshaan galataa wotsana. Haakuwaaninne matan de'iyaaawanttoo saruu gido. Taani untuntta patsana» yaagee Med'inaa Goday. **20** Shin iitatu bulluuk'k'iyaanne urk'k'aa pude pushakkiyaa, woppu gaanawukka danddayenna abbaa beetaa mala. **21** Ta S'oossay, «litatoo saruu baawa» yaagee.

58 S'oossay hawaadan yaagee; «Ne k'aalaa d'ok'k'u ootsaade waassa; guyye gooppa. Ne kooshshaa malakkataawaadan d'ok'k'issa. Ta asaw untunttu makkalaa, Yaak'ooba golliyyaa asawukka untunttu nagaraa oda. **2** Shin untunttu taana

hachchi hachchi koyiino; ta ogiyaakka kaallanaw dosiyaawaa malatiino. S'illobaa ootseedda kaatetetsaadaaninne S'oossaa azazuwaa olibeenna asaadan, untunttu taana suure pirddaa oochchiino; taakko S'oossaakko shiik'anawukka dosiino» yaagee.

3 Untunttu shiik'iide S'oossaa, «Nuuni s'oomeeddo; shin neeni ayaw nuuna s'eellabeykkii? Nuuni nuunatetsaa kawushsheeddo; shin neeni nuuna ayaw erabeykkii?» yaagiino. S'oossay zaariide, untuntta hawaadan yaagee; «Be'ite, hintte s'oomiyaa gallassi hinttena nashechchiyaabaa ootsiita; hintte oosanchcha ubbaa uk'kunniita. **4** Be'ite, hintte walassawunne wad'etaw s'oomiita; k'ay mek'etsi bayinna deshetsaa dechchanaw s'oomiita. Hachche hintte s'oomiyaa hawaa mala s'oomay, hintte k'aalay bollan sisettanaadan ootsenna. **5** Taani dooriyaa s'oomay hawaa maleeyye? Itti Asay barenatetsaa kawushshiyaawe hawaa mala gallassaaneeyye? K'ay taani koyiyaa s'oomay Asay bare huup'iyaa c'eecc'aadan duge hokissiyaaweeyye? Bidintsaa k'oliide, maak'aa hiis's'iide gisiyaaweeyye? Yaatina, hewaa s'oomaa giide s'eegiiteeyye? K'ay he s'oomiyaa gallassaykka Med'inaa Goday nashettiyaa gallassaa geetettiyye?

6 «Taani dooreedda s'oomaa hawaa be'ite: pirddaan naak'k'iide k'achcheeddawanttu sanssalataa leppiyaawaa, morgge mitsaa gonniyaa biliyaawaa, uk'kunnetteddawantta uk'kunnuwaappe kessiyaawaanne morgge mitsaa ubbaa mentsiyaawaa. **7** K'ay taani dooreedda s'oomay koshshatteeddawoo hintte k'umaa shaakkiyaawaa, gollii bayinna hiyyeesatuwaa golliyyaa akkiyaawaa, kallotteeddawantta be'iyaa wode, mayzziyaawaa, maaduwaawaa koyiyaa hintte dabbuwaappe hintte deemuwaa gentsennan aggiyaawaa. **8** «Yaatooppe, hintte poo'uu wontta s'alk'k'iyaaadan poo'ana; hintte pas'atetsaykka ellekka yaana.

Hintte s'illotetsay hintteppe sintsanna baana; Med'inaa Godaa bonchchuukka hintteppe guyyenna gidiide, hinttena naagana. 9 He wode hintte s'eesana; Med'inaa Goday hinttentoo koyana. Hintte maaduwa akkanaw waassana; Ikka, «Hekko, taani hawaan de'ay!» yaagana. «Hintte giddoppe hintte uk'k'unniyaa morgge mitsaa diggooppe, k'ay birad'd'iyaan malaatiyaawaanne iitabaa haasayiyaawaa aggooppe, 10 koshshaatteeddawaa k'umaa muziide kalissoppe, naak'etteeddawaa I koyiyaawaa kalissoppe, he wode hintte poo'uu d'uman poo'ana; hintte k'amaykka seeta gallassaa gidanawaa. 11 Med'inaa Goday hinttena ubbaa gede kaaletsana; hinttena mela bazzuwaan koshshiyaawaakka I hinttew kuntsana. Hintte bollaa s'ap'uwaakka minisana. K'ay hintte haatsaa ushiyaa gennetiyyaa malanne Aa haatsay mulekka to"enna puluttuwa mala gidanawaa. 12 Beni koletteeddawantta hintte zaaretsiide kees's'ana; daro wodiyaappe kase baasetteedda baasotuukka kees'ettiide d'ok'k'u gaana. Hinttekka koletteedda gimbbetuwa zaaretsiide gimbbiyaawanttanne Asay de'iyaa sa'atuwaan ogiyaa kessiyaawantta geetetti s'eesettana» yaagee. 13 K'aykka S'oossay hawaadan yaagee; «Sambbataa Med'inaa Godaw dumma gallassaadan s'eellooppe, he ta geeshsha gallassi hintte go"aa yederssiyaawantta gidana d'ayooppe, Sambbataa nashechiyaanne bonchchetteedda S'oossaa gallassaa bonchchuwa giide s'eesooppe, k'aykka hintte hintte ogiyaa beennan aggiide, bonchchiyaawaa gidooppe, woy hinttena nashechchiyaabaa ootsennaaninne hadabaa haasayennan aggooppe, 14 he wode hintte Med'inaa Godaan nashettana. K'ay taani hinttena daro bonchchetteeddawantta ootsana; hintte aawuwaa Yaak'ooba gadiyaappe laattetteeddawaa hintte

maanaadan, taani hinttena ootsana. Taani Med'inaa Goday hawaa haasayaad» yaagee.

59 Be'ite, Med'inaa Godaa kushii hinttena ashshanaw k'aammibeenna; Aa haytsaykka sisennan is's'anaw tullibeenna. **2** Shin hintte nagaray hintteppen hintte S'oossaappe gidduwaan shaakotetsaa med'd'eedda. K'ay I sisenna mala, hintte nagaray Aa deemuwaa hintteppe gentseedda. **3** Ayaw gooppe, hintte kushii suutsan, hintte birad'd'iikka naak'uwaan tuneedda; hintte doonay wordduwaa haasaye; hintte ins's'arssaykka iitabaa zuuzumme. **4** S'illotetsan mootiyaawe baawa; tumatetsan pirddiyaawekka baawa. Unttuntu mela palumiyaan c'ee'ettiino; wordduwaa haasayiino. K'ay metuwaa shahaariide, iitatetsaa yeliino. **5** Unttuntu shooshshaa k'uuk'k'ulliyaa k'os'iino; shararootiyaa golliyaakka kees's'iino. Unttuntu k'uuk'k'ulletuwaa miyaa Asay hayk'k'ee; k'uuk'k'ulliyaappe ittuu me"ooppe, shooshshay Aa giddoppe kesee. **6** Unttuntu kees's'eedda shararootatti gollii mayyanaw untunta go"enna. Unttuntu barenttu med'd'eeddawan barena kammikkino. Unttuntu oosuu iita ooso; makkalaa oosuu untuntu kushiyan de'ee. **7** Unttuntu gedetuu iitabaa ootsanaw wos's'iino; s'illuwaa suutsaa gussanawukka jaamiino. Unttuntu k'ofay iita k'ofa. Unttuntu beedda sa'aa ubbaan k'ohuunne bashshay de'ee. **8** Unttuntu sarotetsaa ogiyaa erikkino; untuntu biyaa ogiyaan suure pirddi baawa; untuntu barenttu ogiyaa geellayeeddino; he ogetuwaanna hametiyaa ooninne sarotetsaa erenna. **9** Hewaa diraw, suure pirdday nuuppe haakkeedda; s'illotetsaykka nuukko gakkenna. Nuuni poo'uwaa koyeetto; shin be'ite, d'uma gideedda; wolk'k'aama poo'uwaa koyeetto; shin d'uman hametteetto. **10** Nuuni ayfii bayinna k'ook'iyaadan, dirssaa gimbbiyaakko

tattaafetto. Sa'ay lem"ilem"ina hamettiyaawaadan, seeta gallassi d'ubetteetto. K'ay kumentsaa wolk'k'aanna de'iyaa asatuwaa gidдон nuuni hayk'k'eedda asatuwaa mala gideeddo. **11** Nuuni ubbaykka gaammuwaadan gudeeto; harap'p'etuwaadankka kayyottiidde ooleetto. Nuuni suure pirddaa koyeeddo; shin demmibeykko. K'ay atatetsaakka koyeeddo; shin I nuuppe haakkeedda. **12** Ayaw gooppe, nu bayzzuu ne sintsan dareedda; nu nagaraykka nu bolla markkattee. Nu bayzzuu nuunana de'ee; nu naak'uwaakka nuuni ereetto. **13** Nuuni makkaliide, S'oossaa kaddeeddo; nu Med'inaa Godaa kaalliyaawaa aggiide, guyye simmeeddo; sugetsanne geniyaa haasayeeddo. K'ay nuuni shahaareedda worddo k'aalaa nu wozanaappe yeleeddo. **14** Suure pirdday guyye sugetteedda; s'illotetsaykka nuuppe haakkeedda; ayaw gooppe, tumatetsay gutaran d'ubettee; ammanettiyaa hanotaw geliyaa sa'ay d'ayeedda. **15** Tumatetsay hak'aninne beettana; iitatetsaappe haakkiyaa Asay barew omoodettee. Med'inaa Goday be'iide, suure pirdday bayinnawoo kayyotteedda. **16** Uk'k'unnetteeddawantta maaddiyaa Asay bayinnawaa S'oossay be'eedda; gaannatiyaa Asay bayinnawoo garamettee. Hewaa diraw, Aa k'esii aw atatetsaa aheedda. Aa s'iltotetsay Aa zemppisiide oyk'k'eedda. **17** S'oossay s'illotetsaa tiraan wotsiyaa olaa miishshaadan mayyeedda; bare huup'iyankka atatetsaa k'oobiyaa wotseedda. Haluwaa kessiyaa mayuwaakka mayyiide, mishuwaa k'umayuwaa k'umayeedda. **18** I untunttoo untunttu oosuwaadan oosuwaadan zaarana; bare morkketoo hank'k'uwaa, bare baaligaaratookka muruwaa zaarana. Abbaa doonaa biittatuwaan de'iyaaawanttoo untunttu oosoo bessiyaawaa immana. **19** Hewaa diraw, away wulliyaa baggana de'iyaaawanttu Med'inaa Godaa suntsaw yayana; away

doliyaa baggana de'iyawanttukka Aa bonchchuwaa yayana. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa c'arkkuu gaagantsi yeddina, goggiyaa di'uwaadan I yaana. 20 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani S'iyooneewunne Yaak'ooba zaratuwaan barenttu nagaraappe simmiyaawanttoo Woziyaawaa gidaade yaana» yaagee. 21 K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taana gidoope, taani untuntunna c'aak'k'etiyaa c'aak'k'uu hawaa: hintte bolla de'iyaa ta Ayyaanayne taani hintte doonaan wotseedda ta k'aalay hachchippe doommiide, med'inaa gakkanaw, hintte doonaappe, hintte naanatu doonaappenne hintte naanatu naanatu doonaappe shaakettenna. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee.

60 S'oossay hawaadan yaagee: «Dendda! Denddaade poo'issa; ayaw gooppe, ne poo'uu yeedda. Med'inaa Godaa bonchchuukka ne bolla poo'eedda. 2 Be'a, d'umay sa'aa kammana; bara d'umaykka asaa bolla wod'd'ana. Shin Med'inaa Goday ne bolla denddana; Aa bonchchuukka ne bolla poo'ana. 3 Kawutetsatuu ne poo'uwaakko, kaatetuukka ne wontta wajajjaakko yaana. 4 «D'ok'k'u gaade ne yuushshuwaa s'eella. Untuntu ubbay ittippe shiik'iide, neekko yaana. Ne attuma naanay haakuwaappe yaana; ne mac'c'a naanaykka ba'ettiide, neekko yaana. 5 He wode neeni be'aade nashettana; ne wozanaykka loytsi pooc'u gaana. Ayaw gooppe, abbaa bolla de'iyaa giday neekko simmana; kawutetsatuwaa duretetsaykka neekko yaana. 6 Midiyaama biittaappenne Eefa gadiyaappe yeedda yalaga gaalotuwaa wudii ne biittaa kammana. K'ay work'k'aanne is'aanaa c'aaneteedda gaalotuu Med'inaa Godaa galataa awaayiide, Saabappe yaana. 7 K'eedaarenne Nabaayoota dorssaa wudetuu ubbay yarshshoo ta yarshshuwaa sa'aa neekko shiik'ana; k'ay taanikka ta bonchcho

Geeshsha Golliyaa bonchchana. 8 «Ha shaariyaadaaninne barenttu golliyaakko paalliyaa harap'p'etuwaadan paalliyaawanttu oonee? 9 Hawanttu Haatsaan dooddetteedda biittatuu taanan hidootaa ootsana. Israa'eeliyaa Geeshshay Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena bonchcheedda diraw, Tersseesse markkabatuu sintsati kesiide ne naanatuwaa haakko biittaappe untunttu biraananne work'k'aanna S'oossaa bonchchoo ahana. 10 «Allaga gadiyaa Asay ne dirssaa gimbbana; untunttu kaatetuu new ootsana. Neena taani ta hank'k'uwaan kase shoc'eeddawaa gidoopekka, ha"i ta k'aretan taani neena maaraad. 11 Ne penggetuu ubbaa gede dooyaa de'ana. Kawutetsatuwaa duretetsaanne omoodetteedda kaatetuwa neekko ahana mala, gallassikka k'ammakka gorddettikkino. 12 New ootsenna Asay woy kawutetsay ubbay ubbaanna d'ayana. 13 Ta Geeshsha Golliyaa sa'aa loytsana mala, Liibaanoosa bonchchuu, zigay, s'iiddayne s'aytsay neekko yaana; taani ta gediya wotsiyaa sa'aa bonchchana. 14 Neena uk'k'unneeddawanntu attuma naanay new hokkiide, neekko yaana; neena kad'eedda ubbatuu ne sintsan goynnana. Untunttu neena, «Med'inaa Godaa Katamatee S'iyoonnee, Israa'eeliyaa Geeshsha Katamatee» yaagiide s'eesana. 15 «Ooninne ne giddona aad'd'enawaa keenaa neeni kase olettaaddanne is's'ettaadda. Shin ha"i taani neena med'inaw wolk'k'aama ootsana; k'ay yeletaa ubbay nashettiyaa sa'aa ootsana. 16 Neeni kawutetsatuwaa maatsaa ushana; kaatetuu d'antsaakka d'ammana. Hewaappe guyyiyaan, taani Med'inaa Goday neena Ashshiyaawaa; Woziyaawaanne, Yaak'ooba Wolk'k'aama gidiyaawaa neeni erana. 17 Nahaasiyaa diraw work'k'aa, birataa diraakka biraa, mitsaa diraw nahaasiyaa, shuchchaa diraw birataa taani new ahana. Taani neena

mooddiyaawantta saro, ne kaappotuwaakka s'illuwaa ootsana. **18** Hawaappe guyyiyaan, sugetsaa oosuu ne gadiyaan sisettenna; ne zawaankka laaletsayenne bashshay sisettenna. Neeni ne dirssaa gimbbiyaa, «Atotetsaa» ne penggetuwaakka, «Galataa» yaagaade s'eesana. **19** «Hewaappe guyyiyaan, gallassi new aawaa poo'uwaa koshshenna; k'ammakka aginaa poo'uwaa koshshenna. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday new med'inaa poo'o gidanawaa; ne S'oossay new bonchcho gidanawaa. **20** Ne away laa"entso wullenna; ne aginayikka poo'iyawaa aggena. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday new med'inaa poo'o gidanawaa; neeni yeekkeedda gallassatuukka wurana. **21** Ne Asay ubbay s'illuwaa gidanawaa; untuntu biittatookka med'inaw laattana. Untuntu taani ta bonchchuwa k'onc'c'issanaw tokkeedda puutetuwa; untuntu ta kushiya oosotuwa. **22** Hintte giddon itti golliyaan de'iyaa payduwaan guutsaa asatuwa taani sha"issana; ubbaappe payduwaan guus's'iyawanttakka wolk'k'aama kawutetsaa ootsana. Taani Med'inaa Godaa; wodii gakkiiyaa wode, taani hawaa ellekka polana» yaagee.

61 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa Ayyaanay ta bolla de'ee; ayaw gooppe, k'ohetteeddawanttoo lo'o mishiraachchuwa odana mala, S'oossay taana okkeedda. I taana wozanay me"eeddawanttoo koolettiyaawaanne omoodetteeddawanttoo omooduwaappe kesiyaawaa awaayana malanne k'ashetteeddawanttoo biletsaa awaayana mala kiitteedda. **2** Med'inaa Goday dooreedda laytsaanne nu S'oossay haluwaa kessiyaa gallassaa awaayana malanne kayyottiyaawantta ubbatuwaa mintsetsana mala, taana kiitteedda. **3** Hewaadankka k'ay, S'iyoonen kayyottiyaawanttoo, bidintsaa diraw kalachchaa, kayyuu diraw nashshechchaa

zayitiyaa, labbana ayaanaa diraw galataa k'umayuwaa immana
 mala, taana kiitteedda. Unttuntu Med'inaa Goday bare
 bonchchoo tokkeedda s'illo mitsaa geetettiide s'eesettana.
 4 Unttuntu beni koletteeddawantta zaaretsiide kees's'ana;
 beni kunddeeddawanttakka zaaretsiide essana. Unttuntu
 oneeddawanttanne daro yeletaappe kase koletteedda
 katamatuwaa zaaretsiide kees's'ana. 5 Allaga biittaa asatuu
 hintte dorssaa wudiyaa heemmana; imatsuukka hintte
 gadiyaa goshananne hintte woyniyaa turaa naagiyaawantta
 gidana. 6 Hintte k'ay, «Med'inaa Godaa k'eesetuwaa»
 geetettiide s'eesettana; asaykka hinttena, «Nu S'oossaa
 oosanchchatuwaa» yaagiide s'eesana. Hintte kawutetsatuwaa
 duretetsaa maana; untuntu duretetsaankka hintte c'ee'k'etana.
 7 Hintte yeellaa diraw hintte laa"u kushiya saamaa akkana;
 kawusheeddawaa dirawukka hintte kaac'aan hintte nashettana.
 Hewaa diraw, hintte hintte gadiyaan laa"u dakkuwaa laattana;
 hintte nashechchaykka med'inaa nashechchaa gidanawaa.
 8 S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Med'inaa Goday
 suure pirdaa dosay; bonk'k'iyaanne bayzzuwaa is's'ay. Taani
 ammanettaade, untuntu oosuwaa gatiyaa untunttoo c'iggana.
 Taani untuntunna med'inaa c'aak'uwaa c'aak'k'etana. 9 Unttuntu
 zaratuu kawutetsatuwaa giddon, untuntu naanaykka gade
 asatuwaa giddon erettana; untunta be'eedda ubbay taani,
 Med'inaa Goday anjeeedda asatuwaa untuntu gidiyaawaa
 geeshshiide erana» yaagee. 10 Taani Med'inaa Godaan
 loytsa nashetay; ta shemppuukka ta S'oossan hashshu
 gee. Ayaw gooppe, bullachchiyaawe bare huup'iyaan K'eesii
 shaashiyaa wotsiyaawaadan, bullachchettiyaanakka dumma
 dumma alleek'k'uan alleek'k'ettiyaawaadan, I taana atotetsaa

mayuwaa mayzzedda; s'illotetsaa k'umayuwaakka bollaanna taw gujjeedda. 11 Biittay c'arshshaa mokkiyaawaadaaninne ataakiltiyaa sa'aykka tokkeeddawaa dichchiyaawaadan, hewaadankka, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday s'illotetsaanne galataa kawutetsaa ubbaa sintsan pulttissana.

62 S'iyoone diraw, taani c'o"u giikke; Yerusaalame s'illotetsay wolk'k'aama poo'uwaadan, I atotetsaykka ees's'iyaa s'omppiyaadan poo'ana gakkanaw, taani c'o"u giikke. 2 Kawutetsatuu ne s'illotetsaa, kaatetuu ubbaykka ne bonchchuwaa be'ana. Med'inaa Goday bare doonaappe suntsiyaa ooratsa suntsan neeni s'eesettana. 3 Neeni Med'inaa Godaa kushiyan lo"eedda aleek'k'uaanne kawutetsaa kallachchaa mala gidana. 4 Hawaappe sintsanaw neeni, «Dogetta atteedaano» geetettakka. K'ay ne biittatakka, «Mela atteedaano» geetettukku. Shin neeni, «Ta nashechchay in de'iyaanno» ne biittatakka, «Asinaa geleeddaano» geetettana. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday neenan nashettana; ne biittatiwukka I asinaa mala gidanawaa. 5 Wodallay wodoratto machchiyaawaadan, ne naanay neena akkana; machchato bullachchiyaawe bullachchetiyaanin nashettiyaawaadan, hewaadankka, ne s'oossay neenan nashettana. 6 Neenoo Yerusaalame, ne dirssaa gimbbiyaa bollan wochchiyaawantta taani wotsaad; untunttu gallassikka k'ammakka c'o"u giikkino. 7 Hinttenoo, Yerusaalamebaa Med'inaa Godaa hassayissiyaawanttoo, I Yerusaalame kees's'ana gakkanawunne biittaa ubbaa bollan nashetteedda katamaa ootsana gakkanaw, hinttewukka shemppoppite; aakka shemppissoppite. 8 Med'inaa Goday bare ushechcha kushiyaaninne bare wolk'k'aama k'esiyaan hawaadan yaagiide c'aak'k'eedda; «Taani laa"entso hintte

katsaa hintte morkketoo k'uma ootsaade immikke; k'ay hintte daaburedda hintte woyniyaa eessaakka allagatuu ushikkino. **9** Shin c'akkeeddawanttu barenttu katsaa maana; yaatiide Med'inaa Godaa untunttu galatana; woyniyaa teeraa mas'eeddawanttu ta Geeshsha Golliyaa dabaaban ushana» yaagee. **10** Aad'd'ite! Penggiyaanna kesiide biite! Asaw ogiyaa kessite! Kessite, wogga ogiyaa kessite! Shuchchatuwaakka diggite; kawutetsatuu ogiyaa demmana mala, banddiraa essite. **11** Be'ite, Med'inaa Goday biittaa sa'aa gas'aan hawaadan yaagiide awaayeedda; «S'iyoonne asaw hawaadan yaagite; «Be'ite, hinttena Ashshiyaawe gakkeedda! Be'ite, Aa gatii aanana de'ee; oosoo I immiyaa keerisuukka Aa sintsan de'ee» yaagite» yaageedda. **12** Hintte, «Med'inaa Goday Wozeedda Geeshsha Asatuwaa» geetettiide s'eesettana; Yersaalamekka, «Koyetteeddaano, Aggi Bashibeena Katamato» geetettana.

63 Eedooma gadiyaan de'iyaa Boos'ira giyaa katamaappe zo'o mayuwaa mayyiide yiyaawe, hewe I oonee? Ha puulaana de'iyaa mayuwaa mayyiide, bare wolk'k'aa minotetsan sintsaw hametiyaawe oonee? S'oossay, «Hewe s'illuwaa haasayiyaawenne wolk'k'an ashshiyaawe taana gidikkita!» yaagee. **2** Woynniyaa gum"iyaasan woyniyaa yed'd'iyaa bitaniyaa mayuwaadan, ne mayuu ayaw zo"eedee? **3** S'oossay hawaadan yaagiide zaarana; «Woynniyaa gum"iyaasaa taani taarekka yed'd'aad; kawutetsatuwaappe itti asaynne taananna baawa. Taani untuntta ta hank'k'ukaan yed'd'aad; ta yiluwaankka untuntta dirs's'eretsaad. Untunttu suutsay ta mayuwaa bollan d'ac'ettina, ta mayuu ubbay bayeedda. **4** Taani ta asaa woziyaa gallassaynne untunttu morkketoo haluwaa kessiyaa laysay gakkeedda. **5** Taani s'eellaad; shin taana maaddiyaa

itti asaynne beettibeenna. Maaddiyaawe d'ayeedda diraw, taani maalaalettaad. Hewaa diraw, ta k'esii taw s'oonuwaa aheedda; ta hank'k'uukka taana maaddeedda. 6 Taani ta hank'k'uwaan kawutetsatuwaa yed'd'aad; ta yiluwaankka untuntta mentsereetsaad; untunttu suutsaakka taani gadiyaan gussaad» yaagana. 7 Med'inaa Goday nuw ootseedda oosuwaa ubbaa diraw, Med'inaa Godaa aggena siik'uwaanne Aa galataa taani odana; ee, bare maarotaaninne bare keekatetsaa daruwaan Israa'eeliyaa asaw I immeedda c'ora lo"obaa taani odana. 8 S'oossay odiidde, «Untunttu tumu ta asatuwaanne ta naanatuwaa gidiyaa diraw, taana c'immanaw koyikkino» yaageedda. Hewaa diraw, I untuntta Ashshiyaawaa gideedda. 9 Untunttu waayiyaa ubbaan I waayetteedda. Aa de'ussaa Kiitanchchay untuntta ashsheeda. I untuntta bare siik'uwaaninne bare maarotaan wozeedda. Kase aad'd'eeda wodetuwaa ubbaan I untuntta dentsiide tookkeedda. 10 Shin untunttu makkaleeddino; Aa Geeshsha Ayaanaakka kayyoyeeddino. Hewaa diraw, I simmiide, untunttoo morkke gideedda; untunttunnakka oletteedda. 11 Hewaappe guyyiyaan Asay beniwaa, I bare k'oomaa Muse wode ootseeddawaa hassayiide, hawaadan yaageedda; «Bare wudiyaa hentsanchchatuwaanakka ubbaa abbaa giddona aatsiide kesseeddawe hak'an de'ii? K'ay he wode bare Geeshsha Ayaanaa untunttu gidдон wotseeddawe ha"i hak'an de'ii? 12 Bare bonchchuwaa k'esiyaa wolk'k'aama wolk'k'aa Musew ushechcha kushiyaa gidanaadan kiitteeddawe, bare med'inaa haytsaa kessanaw, untunttu sintsan de'iyaa haatsaa shaakkeeddawe, 13 untunttu c'iimmuwaa giddona pintseeddawe hak'an de'ii?» yaageeddino. Bazzuwaana aad'd'iyaa paraadan, untunttu d'ubettibeykkino.

14 Wombbaa duge wod'd'iyaa mehiyaadan, Med'inaa Godaa Ayyaanay untuntta shemppisseedda. Hewaadan neeni ne suntsaa bonchchissanaw ne asaa kaaletsaadda. 15 Abeet S'oossaw, saluwaana duge s'eella; neeni de'iyaa geeshshanne bonchcho gideedda saappe ellekka be'a. Neeni mishettiyaa mishuunne ne wolk'k'ay anee? Ne wozanay nuuna laamotiyaa laamotayenne ne k'aretay nuuppe haakkeedda. 16 Abrahaame nuuna erana d'ayooppekka, Yaak'oobi nuuna akeekenan d'ayooppekka, abeet Med'inaa Godaw, neeni nu aawuwaa. Beni wodeppekka doommiide, ne suntsay nuuna woziyaawaa. 17 Abeet Med'inaa Godaw, nuuni ne ogiyaappe bayanaadan, ayaw ootsaaddii? K'ay nuuni new yayyenaadan, nu wozanaa ayaw d'uleefayaadee? S'oossaw, ne k'oomatuu diraw, ne biittaa laatteedda zaratuwaa diraw, nuukko simma. 18 Ne geeshsha Asay ne Geeshsha Golliyya guutsaa wodiyaw laatteeddino; shin nu morkketuu Aa duge zaariide yed'd'eeddino. 19 Nuuni benippekka newantta; untuntta neeni mooddabaakka; untunttu ne suntsan s'eesettibeykkino.

64 Abeet Med'inaa Godaw, neeni salotuwa daakkaade duge wod'd'a! Deretuukka gajji gajjiide kokkorino. 2 Tamay k'ayis'eeriyaa miide, haatsaa penttissiyaawaadan, duge wod'd'aade, ne suntsaa ne morkketoo erissa; kawutetsatuwaakka ne sintsan kokkorssa. 3 Kasekka neeni nuuni naagibeenna maalalissiyaabaa ootseedda wode wod'd'aadda; deretuu ne sintsan gajji gajjiide kokkoreeddino. 4 Benippe doommiide, neenan ammanettiide, naagiyaawanttoo maalalissiyaabaa ootseedda neeppe attina, hara S'oossaa asaa haytsay sisibeenna; asaa ayifiikka be'ibeenna. 5 S'illotetsaa nashettiide ootsiyaawantanne ne ogiyaan neena hassayiyaawantta neeni g akkaade maaddaasa. Be'a, neeni

hank'k'ettaadda; shin nagaraa ootsiyaawaa aggibeykko. Nuuni nagaraa ootsiidde, adussa wodiyaa de'eeddo; yaatina, nuuni waaniide attanee? **6** Nuuni ubbaykka tuna asaa gideeddo; nu s'illotetsaa ooso ubbaykka k'ita c'urk'k'a mala. Nuuni ubbaykka bonc'c'iyaadan shulleeddo; nu nagaray nuuna c'arkkuwaadan, pittiide afeeda. **7** Ne suntsaa s'eesiyaawe, woy neena minisi oykkanaw koyiyaawe baawa. Ayaw gooppe, neeni ne deemuwaa nuuppe gentsaade nagaray d'ayssanaadan; nuuna nu nagaraa diraw, aggaada. **8** Gidooppenne, abeet Med'inaa Godaw, neeni nu aawuwaa; nuuni urk'k'a; neeni urk'k'aa med'd'eddawaa; nuuni ubbaykka ne kushiyan med'etteeddo. **9** Abeet Med'inaa Godaw, loytsa hank'k'ettoppa; nu nagaraakka med'inaw hassayoppa. Nuuna be'a, nuuni ubbaykka ne asaa. **10** Ne geeshsha katamatuu bazzuwaa gideeddino; haray attina, s'iyoonne katamaykka bazzuwaa gideedda; Yersaalamekka mela sa'aa gideedda. **11** Nu aawotuu neena galateedda geeshshanne lo'o gideedda nu Geeshsha Gollii taman s'uugetteedda; k'ay nu lo'o sa'atuu ubbaykka bayeeddino. **12** Abeet Med'inaa Godaw, neeni hawaa ubbaa be'aadekka nuuna agganii? Neeni c'o"u gaade, nuuna zaway bayinna muruwaa muranii?

65 S'oossay hawaadan yaagee; «Taani taana oochchibeennawanttoo k'onc'c'aad; k'ay taana koyibeennawanttoo beettaad. Taani ta suntsaa s'eesibeenna kawutetsaw, «Ta hawaana! Ta hawaana!» yaagaade koyaad. **2** Bare k'ofaa kaalliiddi, lo'o gidenna ogiyaan hametiyya makkalanchcha asatuwaakko gallassaa ubbaan ta kushiyya mic'c'aad. **3** Ha Asay ataakilttiyya gidдон yarshshiiddenne s'uubiyaa bolla is'aanaa c'uwayiidde, taani s'eellishin, taana ubbaa wode hank'k'etsiino. **4** K'ay untunttu duufuwaa

giddon uttiyaawantta; geema sa'aan k'ammaa ak'iyaawantta. Guduntsaa ashuwaa miyaawantta; untuntu s'aaruwaan tuna ashuwaa c'abbay de'iyaawantta. 5 Hewaa ootsiidde, untuntu k'ay haratuwaa, <Yan hinttentoo de'ite; nuuni hintteppe geeshsha gidiyaa diraw, nuukko shiik'oppite!> yaagiino. Untuntu ta siid'e giddoppe kesiyaa c'uwaanne gallassaa ubbaa ees's'iyaa tamaa. 6 «Be'ite, ta sintsan s'aafetti utteedda; taani untunttoo zaaranappe attina, c'o"u giikke; untuntta muranaw k'achchaad. 7 Ee, taani untuntu bayzzuwaanne untuntu aawotuwaa bayzzuwaa ac'uwaa ittippe untunttoo zaarana. Ayaw gooppe, untuntu deriyaa bollan is'aanaa c'uwayeeddino; k'ay zoozetuwaa bollan taana boreeddino. Untuntu kase ootseedda oosuwaa ac'uwaa taani untunttoo zaarana» yaagee Med'inaa Goday. 8 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Woynniyaa ayfii woyniyaa turaan de'iyaa wode asay, <Aa giddon anijjuu de'iyaa diraw, Aa d'ayissoppite> giyaawaadan, taani ta k'oomatuu diraw, hewaadan ootsana; taani untuntu ubbaa d'ayissikke. 9 Taani Yaak'oobappe zeretsaa, Yihudaappekka ta deretuwaa laattiyaawantta kessana; taani dooreeddawanttu Aa laattana; ta k'oomatuukka yan de'ana. 10 Taanna koyeeddo ta asaw Saaroona giyaa dembbay dorssaa wudiyaa heemmiyaa sa'aa gidanawaa; k'ay Akoora wombbay miizzaa wudiyaa allas's'issiyaa sa'aa gidanawaa. 11 «Shin hinttenoo, Med'inaa Godaa aggeeddawanttoo, ta geeshsha deriyaa dogeeddawanttoo, Kaac'aa giyaa eek'aw maaddaa giigisseeddawanttoo, k'ay hintte wurssetsaa eranaw, Saamaa giyaa eek'aw walaka woyniyaa eessaa wanc'c'an kuntseeddawanttoo, 12 taani hintte wurssetsaa mashshaw aatsaade immana; hintte ubbaykka goora'ettanaw hokkana. Ayaw gooppe, taani hinttena s'eesina koyibeykkita;

haasayiide sisibeykkita» yaagee. Hintte ta sintsan iitabaa
 ootseeddita; taani dosennabaakka dooreeddita. **13** Hewaa diraw,
 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite,
 ta k'oomatuu maana; shin hintte koshshattana. Ta k'oomatuu
 ushana; shin hintte saamettana. Ta k'oomatuu nashettana; shin
 hintte yeellatana. **14** Be'ite, ta k'oomatuu wozanaan nashettiide
 yes's'ana; shin hintte wozanaan kayyottiidde waassana. K'ay
 hintte ayyaanay me"eedda diraw, hintte zilaaliide yeekkana. **15**
 Hintte hintte suntsaa ta dooretteeddawanttoo shek'aw immana.
 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hinttena wod'ana; shin I
 bare k'oomatuwaa dumma suntsan s'eesana. **16** He gadiyaan
 anjuuwa koyiyaa ubbay tumatetsaa S'oossay anjjanaadan
 woosana. He gadiyaan c'aak'uwaa c'aak'k'iyaa ubbaykka
 tumatetsaa S'oossan c'aak'k'ana; ayaw gooppe, kase metotuu
 dogetteeddino; ta ayfiyaa sintsaappekka geemmeeddino»
 yaagee. **17** S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, taani
 ooratsa salotuwaanne ooratsa sa'aa med'd'ay; kasebay ubbay
 hassayettennanne k'ofetenna. **18** Shin taani med'd'iyaaaban
 med'inaw nashettitenne hashshu giite. Ayaw gooppe, taani
 med'd'eedda Yersaalama nashshechchan kumeeddaano
 gidana; Yersaalame asikka hashshutenne giyaawaa gidana. **19**
 Taani Yersaalamen nashettana; ta asanka hashshu gaana.
 Hawaappe sintsanaw yeekkiyaawaa kooshshayenne un"ettiide
 waassiyaawaa kooshshay yan sisetenna. **20** «Yersaalame
 gidдон hawaappe sintsanaw, guutsaa wode s'alalaa de'iide
 hayk'k'iyaa k'eerī na'i, woy bare laytsaa wurssennan hayk'k'iyaa
 c'ima Asay de'enna. S'eetu laytsaana hayk'k'iyaa uray daro
 yalagan hayk'k'eedda geetettana; s'eetu laytsaa gatsennan
 hayk'k'iyaawe sheek'etteeddawaadan paydetana. **21** He

wodetuwaan asatuu golletuwaa kees's'iide, untuntun de'ana;
woyniyaa turatuwaakka tokkiide, untuntu ayfiyaa maana. **22**
Untuntu kees'ina, haray de'enna; haray maanaw tokkiyaawaa
tokkikino. Ta asaa laysay mitsaa laytsaadan aduk'k'ana; k'ay
taani dooreeddawanttu barenttu adussa wodiyaaw barenttu
kushiya oosuwaan nashettana. **23** Untuntu c'oo daaburikino;
woy naanatuwaa boshaw yelikkino; ayaw gooppe, untuntu
barenttu naanatuwaannakka Med'inaa Godaan anjjetteda
zeretsaa gidanawaa. **24** Untuntu taana s'eesanaappe kasetaade
taani untunttoo koyana; k'ay untuntu biro haasayishin,
taani untunta sisana. **25** Okoruunne dorssaa maray ittippe
heemettana; gaammuukka booraadan, utulaa maana. K'ay
shooshshaw baanay k'uma gidanawaa. He wodetuwaan ta
geeshsha deriyaan ubbaan, untuntu k'ohetikkinonne baykkino.
Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee.

66 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Saluu ta araataa;
sa'aykka ta gedii yed'd'iyaa saa. Yaatina hintte taw kees's'ana
gollii ay mala gollee? Taani shemppana sa'ay hak'anne? **2**
Hewantta ubbabaakka ta kushii ootseedda gidennee? Hewaa
diraw, hawanttu ubbatuukka tawantta. Shin taani barena
zik'k'i ootsiyaawaakko, bare ootseedda nagaraw kayyotiide
simmiyaawaakkonne ta k'aalan kokkoriaawaakko s'eelana
yaagee Med'inaa Goday. **3** «Asay ubbay barew barew injjetiyaa
ogiyaa dooreedda gaasuwaan, korumaa yarshshiyaawe asaa
wod'iyaa uraa mala; dorssaa maraa yarshshiyaawekka kanaa
goora'iyaa asaa mala; katsaa yarshshuwaa yarshshiyaawekka
guduntsaa suutsaa yarshshiyaa asaa mala; k'ay hassayissiyaa
is'aanaa c'uwaiyaa uraykka eek'aw goyniyaa asaa mala.
Untuntu shemppuukka untuntu tunatetsan nashetee. **4**

Hewaa diraw, taani metuwaa untunttoo doorana; untunttu yayyeeddawaakka taani untunttu bolla ahana. Ayaw gooppe, taani s'eeseedda wode, ooninne koyibeenna; taani haasayeedda wodekka ooninne hayzibeenna. Untunttu ta sintsan iitabaa ootseeddino; taani nashettenawaa doreeddino» yaagee. 5 Hinttenoo, S'oossaa k'aalaw yayyiide kokkoriyaawanttoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite; «Hintte ishatuu, hinttena is's'iyaa wanttu, ta suntsaa diraw, hinttena bohiyaawanttu, «Hintte nashshechchaa nuuni be'ana mala, Med'inaa Goday ane bonchchettina be'ana» yaageeddino; shin untunttu yeellatana. 6 Katamaappe yiyaa waasuwa sisite; Geeshsha Golliyaappe yiyaa kooshshaakka sisite. Hewe kooshshay bare morkketoo untunttu oosuwa mala kushiyaa zaariyaa Med'inaa Godaa kooshshaa. 7 «Bannikkenan na'aa yeliyaa mac'c'a asi de'ii? Oytsay un"etsennan attuma na'aa yeliyaa mac'c'a asi de'ii? 8 Hawaa malabaa oonee siseeddawe? K'ay hawaa malabaa oonee be'eeddawe? Itti biittaa Asay pes's'i itti gallassi yelettanaw danddayiyye? Woy kawutetsay itti kutsan yelettii? Yersaalama bannikko saanakka, itti kutsan bare naanatuwaa yelaaddu. 9 Yelana wodiya gatsiyaa taani untunttu yelanaadan ootsikkitaayye? Yaagee Med'inaa Goday. K'ay yelanaadan ootsiyaa taani yeliyaa uluwaa gorddayttaayye? Hawaa giyaawe taana, S'oossaa. 10 «Hinttenoo Yersaalamo siik'iyaa ubbatoo, iinanna nashettite; I dirawukka nashshechchaan pooc'u giite. Hinttenoo iissi yeekkiyaa ubbatoo, iinanna loytsi nashettite. 11 Ayaw gooppe, hintte I mintsetsiyaa d'antsaa d'ammiide kallana; k'ay I daro bonchchuwaappe loytsi ushiide, hintte nashettana» yaagee. 12 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, taani iziw sarotetsaa shaafaadan darissana; kawutetsatuwaa duretetsaakka kumiide goggiyaa pulttuwaadan,

iziw ahana. Yaatooppe hintte hewaa d'ammana; I hashiyaan hintte
 tookettana; I kiwuwaan uttiide, hintte ishalettana. **13** Aata bare
 na'aa mintsetsiyaawaadan, taanikka hinttena mintsetsana; hintte
 Yersaalamen minettana. **14** Hintte hewaa be'iyaa wode, hintte
 wozanay nashettana; hintte mek'etsaykka maataadan aac'ana.
 K'ay Med'inaa Godaa kushii Aa k'oomatuuwaanna de'iyaaawenne
 Aa hank'k'uu Aa morkkatuuwa bolla de'iyaaawe erettana»
 yaagee. **15** Be'ite, Med'inaa Goday tamaa akkiide yaana. Bare
 hank'k'etteeddawantta muranawunne tamaa lac'uwaan seeranaw
 saragalaa toggiiide, I yaana. **16** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday
 ashuwaa mayyeedda ubbaa tamaaninne mashshaan pirdana.
 K'ay Med'inaa Godaa mashshaan hayk'k'eeddawanttu paydu
 darana. **17** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ataakiltiyaa
 sa'aan barenttu eek'aw goyinnanaw, barenttu gidдон de'iyaa
 ittuwaa kaalliide, barena dummayiide geeshshiyaawanttu, k'ay
 guduntsaa ashuwaa, sheneyiyaawaanne ec'eriya miyaawanttu
 ubbay ittippe d'ayana. **18** «Taani untunttu oosuwaanne
 untunttu k'ofaa eriyaa diraw, kawutetsatuwaa ubbaanne duma
 duma k'aalan haasayiyaawantta ittippe shiishshanaw yay;
 untunttu shiik'iide, ta bonchuwaa be'ana. **19** Taani untunttu
 gidдон malaataa ootsana; untunttuppe attedawaanttakka
 ta gitatetsaa sisibeennanne ta bonchuwaa be'ibeenna
 kawutetsatuwaakko, Tarsseesakko, Liibiyaakko, Liidiyaakko,
 Tubaalakko, Yaawaanakonne abbaa doonaan de'iyaa haakko
 biittatuwaakko kiittana; untunttu ta bonchuwaa kawutetsatuwaa
 gidдон odana. 66:19 Liibiyaakko: Ibraawetsuwaan Puus'a
 geetettee. **20** Israa'eeliyaa Asay katsaa yarshshuwaa geeshsha
 miishshan wotsiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa
 ahiyaawaadan, untunttu hintte ishatuwaa ubbaa kawutetsatuwaa

ubbaa giddoppe paratuwaan, paraa gaaretuwaan, gaalotuwaan,
bak'ulotuwaaninne miishshatuwaa c'aaniyaa gaaretuwaan
utissiide, taw imuwaa gidanaadan, Med'inaa Godaa geeshsha
deriyaa Yerusaalame ahana. 21 Unttuntuppe ittuwaa ittuwaa
taani k'eesetuwaanne Leewatuwaa kessana. Taani Med'inaa
Goday hawaa oday» yaagee. 22 K'aykka Med'inaa Goday
hawaadan yaagee; «Taani med'd'iyaa ooratsa salotuunne
ooratsa sa'ay ta sintsan minniide de'iyawaadan, hewaadanka,
hintte zeretsayne hintte suntsay minniide de'ana. 23
Aginaa s'eeruwaappe biide hara s'eeruwaa gakkanawunne itti
Sambbataappe biide hara Sambbataa gakkanaw, Asay ubbay ta
sintsan goynanaw yaana yaagee Med'inaa Goday. 24 Unttuntu
kesi biide, ta bolla makkaleedda asatuu anhaa be'ana. Hewantta
miyaa gus'unii hayk'k'enna; untuntta s'uuggiyaa tamaykka
to'enna. Unttuntu asaa ubbaw sheneyiyaabaa gidanawaa»
yaagee.

Ermaasa

1 Biiniyaama biittan Anatoota kataman de'iyaa k'eesetuwaappe ittuwaa gidiyaa Hilk'k'iyaa na'aa Ermaasa k'aalay hawaa. **2** Amoonna na'ay, Yihudaa Kaatii Iyoosiyaasi kaateteedda tammanne heezzentso laytsan Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasaw yeedda. **3** K'ay Iyoosiyaasa na'ay, Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi kaateteedda laytsatuwaan S'oossaa k'aalay Ermaasaw yeedda. K'aykka Iyoosiyaasa na'ay, Sedek'iyaa kaatetina, tammanne itti laytsaa gakkanaw, S'oossaa k'aalay daro gede aw yeedda. He laytsi ichcheshantsa aginaan Yersaalame Asay omoodettiide beedda. **4** Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **5** «Taani neena ne aatti uluwaan attanaappe kase eraad. Neeni uluwaappe yelettanaappe kase taani neena geeshshaade dummaya wotsaad. K'ay kawutetsatoo timbbitiyaa odiyaawaa ootsaade neena suntsaad» yaageedda. **6** Taani, «Ha"i Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, taani na'aa. Taani wooti haasayinttokka erikke» yaagaad. **7** Shin Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; « <Taani na'aa> gooppa. Taani neena kiitiyaa asaa ubbaakko ba. Taani azaziyaawaa ubbaakka oda. **8** Untunttoo yayyoppa. Ayaw gooppe, taani neena ashshanaw neenana ittippe de'ana. Med'inaa Goday hawaa odaad» yaageedda. **9** Med'inaa Goday bare kushiyaa yeddiide, ta doonaa bochcheedda. Yaatiide, «Be'a; taani ta k'aalaa ne doonaan wotsaad. **10** Neeni shoddanawunne kolanaw, d'ayissanawunne aatsa yegganaw, kees's'anawunne tokkanaw, deriyaa asaa bollanne kawutetsatuwaa bolla taani hachchi neena suntsaad» yaageedda. **11** Med'inaa Godaa k'aalay taakko yiide, «Ermaasaa, new ayay beettii?» yaageedda. Taani zaaraadde, «Lawuziyaa giyaa mitsaappe keseedda gatimay beettee»

yaagaad. 12 Med'inaa Goday taana, «Neeni likke be'aadda. Ayaw gooppe, taanikka ta k'aalay polettina, hewaadan be'anaw naagay» yaageedda. 13 Laa'entsuwaakka Med'inaa Godaa k'aalay taakko yiide, «Harabay k'ay ayay beettii?» yaageedda. Taani zaaraadde, «Itti penttiyaa s'aaruu huup'issa baggappe haa simmiide, kunddanaw mati utteeddawe beettee» yaagaad. 14 Med'inaa Goday taana, «Huup'issa baggappe bashshay pod'iide, biittan de'iyaa asaa ubbaa bolla gukkana. 15 Taani huup'issa bagga kawutetsatuwaan de'iyaa asaa ubbaa s'eesana hanay. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad. Unttuntu kaatetuu yiide, Yerusaalame geliyaa penggetuwaan, dirssaa yuushshuwaa ubbaaninne Yihudaa katamatuwaa ubbaan barenttu araatuwaa wotsana. 16 Yihudaa Asay taana aggiide, hara s'oossatoo yarshshiiddenne barenttu kushiyan untunttu ootseeddabaw goyinniide, ootseedda untunttu iitatetsaa ubbaa diraw, taani ta pirddaa untunttu bolla odana. 17 «Shin neeni ne huup'iyaw giiga! Dendda ek'k'aade, taani neena azaziyaawaa ubbaa untunttoo oda. Untunttoo yayyoppa. Neeni untunttoo yayyoppe, taani neena untunttu sintsan gujja yashissana. 18 Hachchi taani neena ha biittaa ubbaa bolla, Yihudaa kaatetuu bolla, kaappotuwaa bolla, k'eesetuwaa bollanne ha biittaa asaa bolla gimbbetteedda katamaadan, birataa tuussaadaaninne nahaasiyaa birataan direedda dirssaadan ootsaade minisaad. 19 Untunttu neenana olettana. Shin taani ashshanaw neenana ittippe de'iyaa diraw, neena s'oonikkino. Med'inaa Goday hawaa odaad» yaageedda.

2 Med'inaa Godaa k'aalay taw yiide, 2 «Baade Yerusaalame asaa haytsaan hawaadan yaagaade awaaya; «Neeni yalagatetsan taw ay keeshshaa ammanetteedentto, k'ay neeni biro mishiran de'iyaa wode, taana ay keeshshaa siik'eeddentto, taani S'oossay

hassayay. Neeni bazzo gidduwaanna, zeretsay zeretti erenna biittaana taana kaalaadda. **3** He wode Israa'eelii Med'inaa Godaw geeshsha. Aw bayira katsaa mala; aappe meedda ubbatuu bayzzanchcha gidiino. Yaatina, untuntu bolla iitabay yeedda. Med'inaa Goday hawaa odaad» yaaga» yaagee. **4** Hinttenoo, Yaak'ooba asatoo, Israa'eeliyaa zaretoo, ubbaykka Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! **5** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Kase hintte aawotuu taanan ay bayzzuwaa demmiide, taappe haakkiide beeddino? Untuntu patsenna eek'atoo goyinniide, patsennabaa gideeddino. **6** Untuntu, «Nuuna Gibs'eppe kesseeddawe, mela aaf gideedda bazzuwaana, koshayenne d'ip'p'i go d'umay de'iyaa biittaana, ay asayenne aad'd'enna woy de'enna saanna kaaletseedda Med'inaa Goday hak'an de'ii?» yaagibeykkino. **7** Hintte aappe teeraanne lo"obaa maana mala, taani hinttena tu'e biittaw ahaad; shin hintte yiide, ta biittaa tunisseedditanne ta laataa iiseedditta. **8** K'eesetuukka, «Med'inaa Goday hak'an de'ii?» yaagibeykkino. Ta higgii untuntu kushiyan de'iyaa asatuukka taana eribeykkino. Asaa mooddiyaawantukka ta bolla makkaleeddino. Timbbitiyaa odiyaawantukka Ba'aala suntsan timbbitiyaa odiide, patsenna eek'atoo goyinneeddino» yaagee. **9** K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hewaa diraw, taani hinttena birokka mootana; hintte naanatuwaa naanatuwaakka mootana. **10** Ane away doliyaa bagga biide, K'op'iroosa giyaa haatsaan dooddetteedda biittaa s'eellite. Woy away wulliyaa bagga K'eedaare giyaa biittaa asaa kiittiide s'omoosissite. Yaatiide ane hawaa malabay hawaappe kase baggan haneeddenttonne be'ite. **11** Untuntu tumu s'oossatuwaa gidana d'ayooppenne, derii bare s'oossatuwaa laammibeenna. Shin ta Asay taana bare bonchchuwaa patsenna eek'atuwaan

laammeedda» yaagee. 12 K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Salotoo, «Poora!» giite; dagammiide kokkorite! 13 Ayaw gooppe, ta Asay laa"u iitabatuwaa ootseedda; hewanttunne, de'uwaa haatsaa puluttuwa taana aggeeda; haatsaa oyk'k'anaw danddayenna, s'oo'etti diggeedda ollaa barew bookkeedda. 14 «Israa'eelii k'oomanne gidenna; son yeletteedda ayilenne gidenna. Yaatina, I ayaw do'ay oyk'k'iyawaa gideedee? 15 Aa morkketuu gaammuwaadan, Aa bollan gudeeddino. Unttuntu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide daareeddino; untutuntu Aa biittaa mela kesseeddino; Aa katamatuukka laalettide, de'iyawaa d'ayeeddino. 16 Hewaa bollakka Memppisanne S'aafinaasa asatuu Aa liip'iyaa meedeeddino. 17 Neenoo Israa'eeliyaw, I neena ogiyaan kaaletsishin, Med'inaa Godaa ne S'oossaa aggeedawan hawaa ne bolla aheeddawe neena gidikkii? 18 Nayle Shaafaappe haatsaa ushanaw Gibs'e biyaawe neena ayaa maaddanee? Woy Efiraas'iisa Shaafaappe haatsaa ushanaw Asoore biittaa biyaawe neena ayaa go"anee? 19 Simmi ne iitatetsay neena murana; neeni taana aggeedawe ne bolla pirddana» yaagee. Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay hawaadan yaagee; «Neeni taana Med'inaa Godaa ne S'oossaa aggeedawe ay keeshshaa iitanne c'ama gidintto, ane eranne be'a. Neeni taw yayyiyaa yashshay neenan baawa. 20 «Taani ne morgge mitsaa beni mentsaad; ne k'ashuwaakka duutsaad. Yaatinakka, «Taani new ootsikke» yaagaadda. Deriyaa ubbaa bollanne daashsha mitsaa ubbaa garssan sharmus'aadan gisaadda. 21 Taani neena bertte zeretsaappe akkaade, lo"o woyniyaa turaadan tokkaad. Yaatina, waana guyye simmaade, woran doleedda, bayeedda woyniyaa turaa gidaaddii?» yaagee. 22 K'aykka Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan

yaagee; «Neeni hanc'c'iic'iyaan meec'ettanttokka, saamunaa darissaade gorppettanttokka, ne bayzzuwaa k'itay ha"ikka ta sintsaana. 23 Neeni waanaade, «Taani tunabeykke; taani Ba'aala eek'atoo goyinnanaw wos's'abeykke» gaanaw danddayay? Ane neeni wombban haneeddawaa s'eella; neeni ootseeddawaanne akeeka. Neeni yaanne haanne wotsaa jaamiyaa gaalatti mala. 24 Neeni bazzuwaa meezeteedda, bare ziitaa wode c'arkkuwaa singgetsiyaa harati mala. Aa birassaw ek'k'a kichchina, ooni izo te"anaw danddayii? Izo ziittiyaa ay wodalla hariinne daabureenna; I izi c'eggenan izo demmi aggee. 25 Neenoo, Israa'eeliyaa, ne c'aammay wurana gakkanaasinne ne kookkii melana gakkanaw, hara s'oossatuwaa geeduwaa hawaadan wos's'oppa. Shin neeni, «Is's'aadda; hewe taana ayinne maaddenna. Ayaw gooppe, taani imatsaa s'oossatuwaa siik'a diggaad; taani untunttoo goinnana» yaagaadda. 26 «Kayisuu oyk'k'etteedda wode yeellatiyaawaadan, Israa'eeliyaa Asay yeellatee; untunttukka, untunttu kaatetuu, untunttu kaappatuu, untunttu k'eesatuu nne untunttu timbbitiyaa odiyaawanttu ubbay yeellatiino. 27 Untunttu mitsaa, «Neeni ta aawuwaa» yaagiino; k'ay shuchchaa, «Neeni taana yelaadda» yaagiino. Untunttu taw barenttu som"uwaa aggiide, barenttu zokkiyaa zaareeddino. Shin untunttu metootiyaa wode taana, «Dendda! Nuuna ashsha!» yaagiino. 28 Shin ane, hintte hinttew med'eedda s'oossatuu hak'an de'ino? Hintte metootiyaa wode hinttena ashshanaw danddayooppe, ane denddino! Hinttenoo, Yihudaa asatoo, hintte s'oossatuu hintte katamatuwaa keeshshaa c'ora» yaagee. 29 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte taananna ayaw mootettiitee? Hintte ubbaykka taw makkaleeddita. 30 Taani hinttena c'oo mela muraad; hintte baayibeykkita. Koshateedda gaammuwaadan, hintte mashshay hintte timbbitiyaa

odiyaawantta mi diggeedda» yaagee. **31** Hinttenoo, ha wodiyaay yeletatoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! I hawaadan yaagee; «Taani hinttew, Israa'elatoo bazzo mala woy d'ip'p'i go d'uma biittaa mala gidaadditayye? Yaatina, ayaw ta asay, «Nuuni nu sheniyaadan baana; laa"entso ubbakka neekko simmokko» yaagii? **32** Wodoratta bare alleek'kuwaa woy bullachchettiaana bare bullachchaa mayuwaa dogay? Shin ta Asay taana paydu bayinna gallassaa dogeedda. **33** Neeni ne laggetsatoo geeduwaa wos'siyaawaa ayaa meezetaadii! Loytsi iita mac'c'a asatuukka ne ogiyaappe tamaanaw danddayiino. **34** K'ay mentsiide gelishina oyk'keedda asaa suutsan gidennaan, s'illo hiyyeesatuwaa suutsaa d'ac'uwaan ne mayuu bay utteedda. «Neeni hawaa ubbaa ootsaadekka, **35** «Taani s'illo; tumuwaappe S'oossay ta bolla hank'k'ettenna» yaagaasa. Neeni, «Taani nagaraa ootsabeykke» giyaa diraw, taani ne bollan pirdana. **36** Yaatina neeni ne ogiyaa laammanaw ayaw bichchaaray? Kase neena Asoore biittay yeellayeeddawaadan, Gibs'e biittaykka yeellayana. **37** Neeni hawaappekka ne huup'iyaa oyk'k'aade kesana. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday neeni ammanettiyaawantta is's'eedda. Neeni untuntun maadettakka» yaagee.

3 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Itti Asay bare machchato yeddina, iza baade hara asinaa gelooppe, he bitanii laa"entso izo zaarii? Zaarooppe he biittay aad'd'eeda tunaa tuneel! Shin neeni sharmus'aadan, c'ora laggetsatuwaanna de'aadda; yaanaadekka ha'i neeni taakko simmanii! **2** Ane d'ok'ku gaade, ayayne bayinna deretuwaa s'eella. Neeni sharmus'aadan gisabeennasay hewan de'ii? Arabiyaa Asay bazzuwaan uttiide naagiyaawaadan, neeni laggetsatuwaa naagaadde ogiyaa gas'aan uttaadda. Yaataade ne sharmus'aaninne ne iitatetsan

biittaa tunissaadda. 3 Hewaa diraw, bad'd'eesay te"etteedda; balgguwaa iraykka bukkennaan aggeeda. Hewaa hanooppekka, new sharmus'iyaa malay de'ee; neeni yeellatennaan is's'aadda. 4 «Ha"i neeni taana, «Ta aawoo, ta na'atetsaadeppa doommina, neeni taana siik'aasa. 5 Neeni ubbaa gede ta bolla yilotay? Ne hank'k'uu med'inawukka aggennee?» yaagaasa. Ee, neeni hawaa yaagaasa; shin neeni ootsanaw danddayiyaa iitaa ubbaa ootsaasa» yaagee. 6 Kaatii lyoosiyaasi kaateteedda laytsi, Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Hanna ammanuu bayinna Israa'eelata ootseeddawaa neeni be'aaddi? Aa deriyaa ubbaa bollanne daashsha mitsatuu ubbaa garssa baade, yan sharmus'aaddu. 7 Iza hawaa ubbaa ootsaadekka, taakko simmanaannu gaade k'oppaad, shin simmabeykku. K'ay I michchata, ammanetena Yihudaakka hewaa be'aaddu. 8 Ammanuu bayinna Israa'eelii daro gede sharmus'eedda diraw, paramaa immaade izo yeddaad. Hewaa gidinakka Israa'eelii michchata, ammanetena Yihudaa yayyenawaa taani be'aad; akka kesaade sharmus'aaddu. 9 Sharmus'iyawe iw s'ii laafabaa gidiyaa diraw, mitsaananne shuchchaanna sharmus'aade biittaa tunissaaddu. 10 Hewan ubbankka I michchata, ammanetena Yihudaa, c'oo simmeeddawaa malatawuppe attina, kumentsaa wozanaappe taakko simmabeykku. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaageedda. 11 Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Ammanetena Yihudatippe ammanuu bayinna Israa'eelata s'illa. 12 Ba; huup'issa baggaw hawaadan yaagaade awaaya; Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hanne, ammanuu bayinna Israa'eelatee, simma! Taani maarotay kumeeddawaa gidiyaa diraw, taani neena iita ayifiyaan s'eellikke. Med'inaw hank'k'ettikke. 13 Gidooppenne, neeni, Taani Med'inaa Godaa ta

S'oossaa bolla makkalaad. Allaga s'oossatuwaanna daashsha mitsaa ubbaa garssan sharmus'aad. Ne k'aalaw azazettabeyikke» gaade ne bayzzuwaa ammananaw koshshee. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee yaaga yaageedda. 14 «K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, ammanettena asatoo, simmite; ayaw gooppe, taani hintte asinaa. Hinttena ittuwaa itti katamaappe, laa"uwaa itti yaraappe dooraade akkana; hinttena S'iyoonne ahana. 15 Hewaappe guyyiyaan, taani ta wozanaadan, hinttena heemmiyaa hentsanchchatuwaa hinttew immana. Unttuntu hinttena eratetsaaninne akeekan heemmana» » yaagee. 16 K'aykka Med'inaa Goday, «He gallassatuwaan hintte he biittan c'orattiyaa wode, asatuu, «Med'inaa Godaa C'aak'k'uwaa Taabootaa» giide haasayikkino. I unttuntuo karhinne geena, woy hassayettenna, woy bayinnawekka untuntuo k'ofettenna; k'ay haray oosettenna. 17 He wodiyaan untuntu Yerusaalame Med'inaa Godaa Kaatetuwaaraataa giide s'eesana. Kawutetsaa ubbaappe asay Med'inaa Godaa suntsaa bonchchanaw Yerusaalame shiik'ana. Hewaappe sintsan untuntu is'seedda giide, barenttu iita k'ofaa kaallikkino. 18 He gallassatuwaan Yihudaa asatuu Israa'eeliyaa asatuwaana ittippe gakketiide, huup'issa bagga biittaappe taani kase hintte aawotuwaara laatisseedda biittaa ittippe yaana» yaagee. 19 Med'inaa Goday; «Taani hinttena attuma naanatuwaadan woota wotsanenttonne, pas'a biittaa, kawutetsaa ubbaappe aad'd'iide, lo"iyaa biittaa woota laatissanenttonne k'oppaad. K'ay taana, «Ta aaboo» giide s'eesananne taana kaalliyaasaappe guyye simmikino gaade k'oppaad. 20 Shin Israa'eeliyaa asatoo, hintte bare asinaw ammanettena machchatiidan taw ammanettibeykkita» yaagee. 21 Ayentto bayinna d'ok'k'a

deretuwaa bolla kooshshay sisettee; hewenne, Israa'eeliyaa asaa yeekuwaanne watiwatuwaa. Ayaw gooppe, untuntu barenttu ogiyaa geellayeedinonne Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa dogeeddino. 22 S'oossay untunta, «Hinttenoo, ammanuu bayinna asattoo, taakko simmite. Hintte ammanettana mala, taani hinttena patsana» yaageedda. Untuntu, «Eeno, nuuni neekko simmana. Ayaw gooppe, neeni Med'inaa Godaa nu S'oossaa. 23 Nuuni zoozetuwaa huup'iyaaanne deretuwaa huup'iyaa eek'aw goyinniyaawe tumuwaappe c'imuwaa. Tumuppe nuw, Israa'elattoo atotetsay Med'inaa Godaana, nu S'oossaana. 24 Nu yalagatetsaadeppa doommina, nu aawotuu daaburiide demmeeddawaa, untuntu dorssaanne miizzaa, untuntu mac'c'anne attuma naanatuwaa, yeellayiyaa eek'atuu mi d'ayisseeddino. 25 Nu yalagatetsaadeppa doommiide, hachchi gakkanaaw, nuunikka nu aawotuukka Med'inaa Godaa nu S'oossaa bolla nagaraa ootseeddo. Med'inaa Godaa nu S'oossaa k'aalaw azazettibeykko. Hewaa diraw, ane nuuni yeellaw duge gufanneeto; k'ay kawushshay nuuna afilaadan kammo» yaagiino.

4 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa asaw, simmooppe, haa taakko simmite. Hintte taani shenetiyyaa hintte eek'atuwaa ta sintsappe diggooppe, taappe wora baana d'ayooppenne 2 hintte tumuwaan, suuretetsaaninne s'illotetsan, «Med'inaa Goday ero!» giide c'aak'k'ooppe, he wode kawutetsatuu an anjettananne an c'ee'k'ana» yaagee. 3 Med'inaa Goday Yihudaa asawunne Yersaalamen de'yaawanttoo hawaadan yaagee; «Hintte otsa biittaa goshite; aguntsaa bolla zeroppite. 4 Hinttenoo, Yihudaa asattoo, Yersaalamen de'yaawanttoo, hintte hintte huup'iyaa Med'inaa Godaw k'as's'arite; hintte

wozanaa shookuwaa diggite. Hewe d'ayooppe, hintte ootseedda
 iitatetsaa diraw, ta hank'k'uu tamaadan ees's'i kesana. Aa
 ooninne toyissanaw danddayenna» yaagee. 5 S'oossay
 hawaadan yaagee; «Yihudaan odite. Yersaalamen, «Biitta
 ubbaan malakataa punnite!» yaagiide awaayite. Hintte k'aalaa
 d'ok'k'issiide, hawaadan giide waassite! «Ittippe shiik'ite! Ane
 gimbbii yuuyyi aad'd'eeda katamaa denddite!» yaagite. 6 Asay
 S'iyoonne baana mala malaatite! Hinttew saro attanaw bak'atite!
 Gam"oppite! Ayaw gooppe, taani huup'issa bagga biittaappe
 iitabaanne wolk'k'aama bashaa ahana hanay. 7 Gaammuu
 bare de'iyaa buuraappe kesiyaawaadan, kawutetsatuwaa
 d'ayissiyaawe bare sa'aappe denddee. Hintte biittaa d'ayissanaw
 yeedda. Hintte katamatuu bayiide ona gidanawaa. 8 Hewaa
 diraw, maak'aa mayyiide, «Aayyee! Aayye!» yaagiide zilaalitenne
 yeekkite. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa hank'k'uu suulliyaawe
 nu bollappe kichchibeenna» yaagee. 9 K'aykka Med'inaa Goday,
 «He gallassi, kaatiyaa wozanayenne kaappotuwaa wozanay
 yayyana. K'eesetuukka dagamana. Timbbitiyaa odiyaawanttukka,
 «Poora!» giide doonaa oyk'k'ana» yaagee. 10 Taani, «Ha"i Ubbaa
 Mooddiyaa Med'inaa Godaw, mashshay untuntu k'ood'iyaan
 wod'd'iyaa wode, «Hinttew sa'ay saro gidana» yaagaade, ha
 asaanne Yersaalame loytsi c'imuwaa c'immaada» yaagaad. 11
 He wodiyaan ha asaassinne Yersaalamew, Med'inaa Goday
 hawaadan yaagee geetettana; «Bazzuwaan ayayenne bayinna
 d'ok'k'a deretuwaappe michchiyaa c'arkkuu ta asaa bolla
 c'arkkana; shin hewe katsaa ses's'anawunne geeshshanaassa
 gidenna. 12 Hewaappe loytsi wolk'k'aamiyaa c'arkkuu ta
 azazuwaan c'arkkana; ha"i taani untuntu bolla pirdana»
 gee geetettana. 13 Be'ite, morkkii shaariyaadan kesee. Aa

paraa gaaretuukka gotiyaa mala; Aa paratuu arggantsaappekka
 aad'd'i elleelliino. Aayye ana nuunoo! Baawa d'ayeeddo! 14
 Neenoo Yerusaalame, attana mala, ne wozanaa meec'c'aade
 iitatetsaappe geeshsha digga! lita k'ofay ne wozanaan awude
 gakkanaw gam"anee? 15 Daana katamaappenne Efireema
 Deriyaappe yeeddawantu iitabaa awaayiino. 16 Med'inaa Goday
 hawaadan yaagee; «Kawutetsatoo odite; Yerusaalamiwukka
 hawaadan yaagiide awaayite; Yihudaa katamatuwaa bolla,
 «Haako biittaappe olaa awaayiyaa olanchchatuu yi de'iino;
 17 I ta bolla makkaleedda diraw, gaden de'iyaa katsaa
 naagiyaawanttudan, he olanchchatuu Yihudaa yuushshuwaan
 yuuyyi aad'd'iino» yaagite» yaagee. 18 Yihudaa asatoo, Hintte
 hanuunne hintte oosuu hawaa ubbaa hintte bolla aheedda.
 Hawe hinttew muro. I ay keeshshaa c'ammiyaabee! Hintte
 wozanaa ay keeshshaa c'addiyaabee! 19 Aayye taanoo! Taani
 hawaa woota danddayanee! Aayye ta wozanaw! Ta wozanay
 diddik'ee; taani c'o'u gaanaw danddaykke. Ayaw gooppe, taani
 malakataa punuwaanne olaa waasuwa sisaad. 20 litabay
 iitabaa kaallee; mule biittay bayeedda. Ta dunkkaanetuunne
 gaaridatuu ellekka d'ayeeddino. 21 Awude gakkanaw olaa
 malaataa s'eellaneenne malakataa punusaa sisanee? 22
 S'oossay hawaadan yaagee; «Ta Asay booza; untunttu taana
 erikkino. Untunttu k'ofi bayinna naanatuwaa; untunttoo akeeki
 baawa. Untunttu iitabaa ootsanaw eranchcha; shin lo"obaa
 ootsanaw erikkino» yaagee. 23 Taani sa'aa s'eellaad; sa'ay
 giigibeennawaanne ayayne bayinna mela gidiyaawaa be'aad.
 K'ay salotuwa s'eellaad; untunttun poo'uu bayinnawaa be'aad.
 24 Deretuwa s'eellaaddi; untunttu k'aas's'iyaawaanne zoozetuu
 ubbay guyyenne sintsaw gaji gajiyaawaa be'aaddi. 25 Taani

s'eellaad; shin ay asanne be'abeykke; saluwaa kafotuukka ubbay paalliide bak'ateeddino. **26** S'eellaad; aradda biittay mela gideeddawaa be'aad; Med'inaa Godaa sintsan, Aa suulo hank'k'uwaa sintsan he biittaa katamatuukka yoodetteeddino. **27** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Mule biittay bayana; shin taani Aa wurssa d'ayissikke. **28** Hewaa diraw, sa'ay yeekkana; salotuukka bollan d'umana. Ayaw gooppe, taani ga diggaad; marssettikke. Taani k'ofaa k'achcha kichchaad; aggikke» yaagee. **29** Paraa asatuunne wonddaafiyaa asatuu garmmaamuwan, Asay katamaa ubbaappe bak'atana. Baggatuu wos's'iide wora garssa gelina, baggatuu k'ay zaallaa shibbiino. Katamay ubbay oniide, de'iyaa asaa d'ayeedda. **30** Neenoo, baya kichcheedaanee, neeni ay ootsay? Ne zo'o mayuwaa ayaw mayyay? Work'k'aa alleek'k'uwaa ayaw wotsay? Ne ayifiyaa sip'intsaay ayaw okkayi? Neeni c'oo mela neena loytsaadda. Ne laggetsatuu neena kad'eeddino; untunttu neena wod'anaw koyiino. **31** Taani yeluwaa oyk'k'eteedda mishirata waassiyaawaa mala waasuwwa sisaad. I waasuu koyiro na'aa yeliyaa mac'c'a mishirati ooliyaa mala. He waasuu, Yerusaalama shemppuwaa te"ettaade, bare kushiyaa mic'aade, «Aayye taanoo! Hekko taana wod'anaw haniino!» yaagaade waassiyaa waasuwwa.

5 S'oossay hawaadan yaagee; «Ane Yerusaalame ogiyaa pudenne duge hamettite; ane yuuyyi aad'd'iide s'eellitenne akeekite; Aa gutaranka koyite. S'illuwaa pirddiyaanne tumuwaa koyiyaa itti asaa Hintte demmooppe, taani Yerusaalame maarana. **2** Shin untunttu, «Med'inaa Goday ero» gooppekka, untunttu tumuwaappe wordduwaan c'aak'k'iino» yaagee. **3** Abeet Med'inaa Godaw, ne ayifetuu tumuwaa s'eellikkinooyye? Neeni untuntta dechchaadda, shin untuntta sakkibeenna. Neeni untuntta

kinchhereetsaadda, shin untuntu seeraa akkenan is's'eeddino. Untuntu barenttu som"uwaa zaallaappe aatsi minisiide, barenttu nagaraappe simmennaan is's'eeddino. 4 Hewaappe guyyiyaan, taani hawaadan yaagaade k'oppaad; «Hawanttu hiyyeesaa s'alala; hawanttu booza. Ayaw gooppe, untuntu Med'inaa Godaa ogiyaa, barenttu S'oossaa higgiiyaa erikkino. 5 Simmi taani wolk'k'aama asatuwaakko baananne untuntu odana. Ayaw gooppe, untuntu Med'inaa Godaa ogiyaa, barenttu S'oossaa higgiiyaa eriino» yaagaade k'oppaad. Shin untuntu ubbaykka ittipe Aa morgge mitsaa mentseeddinonne k'ashuwaakka duutseeddino. 6 Hewaa diraw, gaammuu bare woraappe kesiide, untunta wod'ana. Jeerii bazzuwaappe kesiide, untuntu mi d'ayissana. Maahii untuntu katamatuwaa zuggiide naagana. He katamatuwaappe kesiya ubbay puuzetti wurana. Ayaw gooppe, untuntu makkalay dalggeedda; untuntu tooshiikka dareedda. 7 S'oossay hawaadan yaagee; «Taani hintte nagaraa ayaw atto goo? Hintte naanatu taana aggiide, worddo S'oossatuwaan c'aak'k'eeddino. Taani untunta mizaade kalissaad; shin untuntu sharmus'eeddinonne sharmus'atuwaa golliiyaa siireeddino. 8 Untuntu d'iiketteedda koruma paraadan ziittiidde, hara asaa machchato woshumanaw amottiino. 9 Tumu taani ha yewotuwa diraw, untunta muranaw bessikkita? Hawaa mala kawutetsaw ta haluwaa kesikkita?» yaagee Med'inaa Goday. 10 K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «I woyniyaa turaa maaraa gidduwaana biidde bayzzite; shin wurssi d'ayissoppite. I tashetuwa penggii olite; ayaw gooppe, untuntu Med'inaa Godaassa gidikkino. 11 Israa'eeliyaa asatuunne Yihudaa asatuu mulekka ammanettibeykkino» yaagee. 12 Untuntu hawaadan giide, Med'inaa Godaa bolla wordduwaan haasayeeddino;

«I ayinne ootsenna; k'ohiyaabay ayaynne nu bolla yeenna. Morkkiyaa mashshaa woy koshaa nuuni mulekka be'okko. 13 Timbbitiyaa odiyaawanttu c'arkkuwaa mala; untuntun S'oossaa k'aalay baawa. Hewaa diraw, untunttu giyaawe ubbay untuntta gakk» yaagiino. 14 Hewaa diraw, Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaagee; «Untunttu ha k'aalaa haasayeedda diraw, taani ta k'aalaa ne doonaan tamaa kessana. Ha asaakka mitsaa kessana; he tamay untuntta mi d'ayissana» yaagee. 15 Med'inaa Goday hinttena hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, taani hintte bolla haakko biittaappe itti kawutetsaa ahana. Inne wolk'k'aamane beni kawutetsaa. Untunttu k'aalaa hintte erenna, untunttu haasayaykka hinttew gelenna kawutetsaa. 16 Untunttu c'ubiyaa shookuu dooyaa duufo mala. Untunttu ubbaykka wolk'k'aama asaa. 17 Untunttu hintte katsaanne k'umaa bonk'k'iide maana. Hintte attuma naanatuwaakka mac'c'a naanatuwaakka wod'ana. Hintte dorssaakka miizzaakka bonk'k'iide maana. Hintte woyniyaa turaa teeraakka balasiyaa giyaa mitsaa teeraakka bonk'k'iide maana. Hintte ammanettiyyaa, gimbbetteedda katamatuwaakka untunttu barenttu mashshaan oliide bayzzana» yaagee. 18 Med'inaa Goday Ermaasa hawaadan yaagee; «Shin he gallassatuwaan gidoppekka, taani ta asaa ubbaanna wurssa d'ayissikke. 19 Asay neena, «Med'inaa Goday nu S'oossay nu bolla hawaa ubbaa ayaw ootseedee?» giide oochchiyaa wode, neeni untunttoo, «Hintte taana, S'oossaa aggiide, hintte matan imatsaa s'oossatoo ootseeddawaadan, hewaadan hinttekka asaa matan imatsaa asatoo ootsana» yaaga» yaageedda. 20 K'aykka S'oossay, «Hawaa Yaak'ooba asatoo oda; Yihudaa biittankka hawaadan yaagaade awaaya; 21

«Hinttenoo, ayifii de'ishiina s'eellennawanttoo, haytsay de'ishiina sisennawanttoo, eeyyanne donc'c'illowannta asatoo, hawaa sisite! 22 Laa hintte taw ayaw yayyikkitee? Yaagee Med'inaa Goday. Hintte ta sintsan ayaw kokkorikkitee? Ayaw gooppe, taani shafetuwaa abbaw zawaa, med'inaw Aa pintsenna dirssaa ootsaad. Beetatuu pushakettooppekka s'oonanaw danddaykkino. Unttuntu guummooppekka pinnanaw danddaykkino. 23 Shin ha asatoo muumenne makkala wozanay de'ee. Unttuntu itti bagga simmiide, wora beeddino. 24 Unttuntu barenttu wozanaan, «Nuw adiliyaa iraanne asuuraa iraanna wodiyaan wodiyaan immiyaa, nuuna nu katsaa daaburssissennan shiishissiyaa Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, ane yayyeetto» gibeykkino. 25 Hintte iita oosuu hawantta te"eedda. Hintte nagaray hinttena lo"obaappe ashsheeda» yaaga» yaagee. 26 S'oossay hawaadan yaagee; «Ta asaa gidдон iita asatuu de'iino. Kafotuwaa oyk'k'anaw naagiyaa asatuwaadan zuggiide naagiino. Unttuntu gitiyaa yeggiino; asatuwaa oyk'k'iino. 27 Kootsan kafuu kumeeddawaadan, unttuntu golliyaan c'imuu kumeedda. Hewaa diraw, unttuntu wolk'k'aamanne dure gideeddino. 28 Unttuntu orddenne mod'd'o gidiide dic'c'eeddino. Unttuntu iita oosoo zaway baawa. Unttuntu aawuu bayinna naanatuwaa shatintsanaw unttuntu diraw mootettikkino; hiyyeesatuwaa maataakka naagibeykkino. 29 Yaatina, taani Med'inaa Goday unttunta hewaa diraw, muranaw bessikkita? Hawaa mala kawutetsaa bolla ta haluwaa kessanaw bessikkita?» yaagee. 30 K'aykka S'oossay hawaadan yaagee; «Daro iitabayenne dagantsiyaabay biittaa bollan haneedda. 31 Timbbitiyaa odiyaawanttu wordduwaa odiino; k'eesatuu kka unttuntu zoriyaan ayissiino. Ta asaykka hewaa malabaa doseel! Shin wurssetsan waaniitee?» yaagee.

6 K'aykka S'oossay, «Hinttenoo, Biiniyaama asatoo, hintte shemppuwaa ashshanaw bak'atite! Yersaalameppe kesite! Tak'o"a kataman malakataa punnite! Beeti-Hakkareema giyaa san malaataa bessite! Ayaw gooppe, huup'issa baggappe iitabayne balaa bashshay yaana hanee. **2** Taani lo"iyaanne nashechchiyaa S'yoone katamatuwaa d'ayissana. **3** Morkketuu hentsanchchatuwaadan barenttu wudiyaa akkiide, Aa bolla yaana. Aa yuushshuwaan barenttu dunkkaaniyaa essana; barenttu wudiyaanne barenttu sa'aan sa'aan heemmana. **4** Unttuntu ittuu ittuwaa, <Yersaalamenna olettanaw giigite! Denddite! Ane nuuni Aa seeta gallassi oleetto. Shin aayye anal! Sa'ay k'amme; omarssa kuway aduk'k'i aduk'k'i bee. **5** Hewaa diraw, denddite! ane k'amma oleetto; Aa geessuwaa laaleeddo> yaagiide mak'ettiino» yaagee. **6** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Mitsatuwaa k'ans's'ite. Yersaalame gimbbiyaa matan biittaa dooriide diddik'ite. He kataman naak'uu kumeedda diraw, I murettanaw bessee. **7** Ollay bare haatsaa pulittiyaawaadan, ikka bare iitatetsaa pultee. Makkalabayne bashshaabay Aa giddon sisettee. Ubbaa gede Aa sa'ayne madutsay ta sintsan beettee. **8** Neenoo Yersaalame, taani neena seeriyaawaa akka. Akkenan is's'ooppe, taani neeppe shaakkettananne ne biittaa itti asayne de'enna baaddinne biittaa kessana» yaagee. **9** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Woynniyaa teeraa mas'iyawaadan, Israa'eeliyaa asaa atteeddawantta loytsiide mas'ite. Woynniyaa teeraa k'oriyaa asaadan, hintte kushiya daashshatuwaa giddo laa"entsuwaakka yeddite» yaagee. **10** Taani oossi odooshsha? Oona seerooshsha? Ooni sisanddeeshsha? Be'ite, untuntu sisenna mala, untuntu haytsay baretti utteedda. Be'ite, Med'inaa

Godaa k'aalay untunttoo k'iliic'iyawaa gideedda; untuntu an nashetikkino. **11** Hewaa diraw, Med'inaa Godaa hank'k'uu taanan kumi utteedda. Taani ha hank'k'uwaa te"anaw danddaykke. Yaatina, S'oossay taana hawaadan yaagee; «Ta hank'k'uwaa ogiyaan de'iyaa naanatuwaa bollanne shiik'eedda yalaga asaa bolla tige. Machchatokka asinaakka, c'immi wureedda asaakka I akki baana. **12** Taani he biittan de'iyawanttu bolla ta kushiya yeddiya wode, untuntu golletuu, untuntu goshshaan akka untuntu machchetuwan akka ubbay haratoo imettana» yaagee Med'inaa Goday. **13** K'aykka S'oossay hawaadan yaagee; «Guutsay akka daruukka ubbay wod'iyaa maanaw yirgettee. Timbbitiya odiyawanttukka k'eesatuu kka ubbay asaa c'immiino. **14** Ta asaa madutsaa sakkennabaa giide, guutsa d'aliya wotsiino. Saruu bayinnan, «Saro; saro!» yaagiino. **15** Ha sheneyiya oosuwa ootsiide, untuntu yeellateeddinoo? Tuytti, untuntu mulekka yeellatibeykkino. Untuntu yeellay ayentokka erikkino. Hewaa diraw, untunttukka kunddeeddawanttu gidдон kunddana. Taani untunta muriya wode, untunta kawushshana» yaagee Med'inaa Goday. **16** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ogiyaan ek'k'iide s'eellite; beni loossotuu de'iyasaa oochchite. «Lo"o ogii hak'an de'ii?» yaagiide oochchitenne an hamettite. Yaatiide hintew shemppi akkite. Yaagina hintte, «Nuuni he ogiyaan hamettokko!» yaageedda. **17** Taani naagiyaawantta hintte bolla sunsaade, «Malakatay punettiya wode sisite!» yaagaade odaad. Shin hintte, «Nuuni sisokko» yaageedda. **18** «Hewaa diraw, kawutetsatoo, sisite! Maabarattoo, taani ta asaa ootsiyaawaa erite! **19** Sa'aan de'iyaa asattoo, hawaa sisite! Taani untuntu iita k'ofaa diraw, iitabaa ha asaa bolla ahaad. Ayaw gooppe, untuntu ta k'aalaa sisennan is's'eeddino; ta higgia akka oli basheeddino.

20 Saaba giyaa biittaappe yeedda is'aanay woy haakko biittaappe
 yeedda sawiyaa k'imaamii taw ayissee? Hintte s'uuggiyaa
 yarshshuukka aketena. Hintte yarshshuu taana nashechchena»
 yaagee. 21 Hewaa diraw, Med'inaa Goday hawaadan yaagee;
 «Be'ite, taani ha asaa sintsan d'ubetuwaa wotsana. Aawotuunne
 naanatuu ittippe untuntun d'ubettana. Shoorotuunne laggetuu
 d'ayana» yaagee. 22 K'aykka Med'inaa Goday hawaadan
 yaagee; «Be'ite, huup'issa bagga biittaappe olanchchatuu yiino;
 itti wolk'k'aama kawutetsay sa'aa gas'aappe denddee. 23
 Untunttu wonddaafiyaanne tooraa oyk'keeddino. Untunttu
 k'areti bayinnawantanne yeddi maarennawantta. Untunttu
 barenttu paran piriis'iyaa wode, abbay guummiyaawaadan
 guummiino. Hinttenoo, S'iyoonne katamaa asatoo, untunttu
 hinttena olanaw itti asaadan salppeeddino» yaagee. 24
 Nuuni he oduwaa sisina, nu kushii hilssi geedda. Mishirato
 oysay oyk'k'iyawaadan, nuuna metuu un"eedda. 25 Shoyk'aa
 kesoppite; ogiyaanakka hamettoppate. Ayaw gooppe, morkkii
 mashshaa oyk'keedda; yaana haanakka dagantsiyaabay de'ee.
 26 Ha"i ta asaw, maak'aa mayyiide, bidintsaan gonddorettite;
 bare mes's'i itti na'aw yeekkiyaawaadan seela yeekuwaaw
 yeekkite. Ayaw gooppe, d'ayissiyaawe akeekenan de'ishiina,
 nu bolla yaana. 27 S'oossay Ermaasa hawaadan yaagee;
 «Ermaasaa, neeni untunttu ogiyaa s'omoosana malanne
 paac'c'ana mala, taani neena birataa paac'c'iyaa asaa kessaad;
 ta asaakka paac'ettiyaa birataa kessaad. 28 Untunttu ubbay
 zigiri yuuyiyaa, odina akka makkalanchcha. Untunttu
 nahaasiyaanne birataa; untunttu ubbaykka bayzzuwaa ootsiino.
 29 Birataa bollan de'iyaa shi'aa s'uuggiide geeshshana mala,
 womppiinay wolk'k'aappe womppiinettee. Shin geeshshanaw

waayeteedda waayii ubbaykka mela; ta asaa gidдон de'iyaa iitatu kichchibeykkino. 30 Med'inaa Goday untuntta oli aggeeda diraw, untuntu Oletteedda Biraa geetettiino» yaagee.

7 Med'inaa Godaappe Ermaasakko yeedda k'aalay hawaa; 2 «Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya penggen ek'k'a. Ha k'aalaa hawaadan yaagaade awaaya; «Hinttenoo, Med'inaa Godaw goyinnanaw ha penggetuwaanna geliyaa Yihudaa asatoo, ubbaykka Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! 3 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte ogiyaanne hintte oosuwa laammite; taani hinttena ha sa'aan wotsana. 4 C'imo k'aalan, Hawe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya! Hawe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya! Hawe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya yaagiide ammanettoppote. 5 Hintte hintte ogiyaanne oosuwa tumuwaappe laammooppe, ittuu ittoo tumuwa pirdooppe, 6 betetuwaanne aawuu bayinna naanatuwaa, asinay hayk'k'eedda am'e mac'c'a asaa naak'k'ennan aggooppe, ha sa'aan s'illo asatuwaa suutsaa gussennan aggooppenne, hintte k'ohettennaadan, hara s'oossatoo goyinnennan aggooppe, 7 taani hintte mayzza aawaatoo med'i med'inaw immeedda biittan hinttena wotsana. 8 Be'ite! Hintte ayinne patsenna c'imuwa k'aalan ammanettiita» yaagee» yaaga» yaagee. 9 S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte wuu"iita, wod'iita, shaarmus'iita, c'aak'k'iide wordduwaa markattiita, Ba'aala giyaa eek'aw yarshshuwaa yarshshiita, hawaappe kase hintte erenna hara s'oossatoo goyinniita. 10 Yaatiide ta suntsan s'eegetteedda Geeshsha Golliyya yiide, ta sintsan ek'k'iide, «Nuuni saro atteedo!» yaagiita. Shin ha sheneyiyaa oosuwa ubbaa ootsanaw saro atteeditee? 11 Ta suntsan s'eegetteedda ha Geeshsha Golli hinttew panggatuu

k'osettiyaa gonggolo geedditeeyye? Hintte ootsiyaawaa ubbaa taani ta huup'iyaan be'aad» yaagee Med'inaa Goday. **12** S'oossay hawaadan yaagee; «Taani ta suntsaw de'iyasaa ootsaade koyiro dooredda, Seelon ta sa'aa ane biite. Ta asaa Israa'eeliyaa iitatetsaa diraw, taani he sa'aa waateedentto be'ite. **13** Hintte ha ubbabaa ootseeddita. Taani hinttew zaara zaaraadde odaad; shin sisennan is'seeddita. Taani hinttena s'eesaad; shin taw koyibeykkita Yaagee Med'inaa Goday. **14** Hewaa diraw, taani Seelo bolla ootseeddawaa, hawaan hintte ammanettiyaa, ta suntsan s'eegetteedda ha Geeshsha Golliyaa bollakka ootsana. Hinttewunne kase hintte aawaatoo immeedda sa'aan hawaan, taani Seelo bolla ootseeddawaa malaa zaaretsaade ootsana. **15** Hintte dabbotuwaa, Efireema zeretsatuwaa taani diggeeddawaadan, ta sintsappe hinttenakka diggana» yaagee. **16** S'oossay hawaadan yaagee; «Ermaasaa, hewaa diraw, ha asatoo woossoppa; untunttu gishshataa oochchoppa woy waassoppa; neeni untunttoo gaannatoppa. Ayaw gooppe, taani new sisikke. **17** Untunttu Yihudaa katamatuwaaninne Yerusaalame ogetuwaan ootsiyaawe ayentto be'ikkiiyye? **18** Naanay mitsaa mis'iino; aawotuu tamaa eetsiino; mac'c'a asatuu, «Saluwaa kaatato» giyaa s'oossatiw ukitsaa uukkanaw d'iiliyaa munak'k'iino. Untunttu taana k'ohana giide, ushshaa yarshshuwaa hara s'oossatoo gussiino. **19** Hawaan tumu k'ohettiyawe taanee? Hawaan k'ohettiide yeellatiyaawe barenttu huup'iyaw untuntta gidikkinoo?» yaagee Med'inaa Goday. **20** Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, ta yiluunne ta hank'k'uu ha sa'aa bolla, asaa bollanne mehiyaa bolla, gaden de'iyaa mitsaa bollanne biittan de'iyaa katsaa bolla gukkana. Gukkiide ees's'ana; to"anawukka

danddayenna» yaagee. 21 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte s'uuggiyaa yarshshuwaa hara yarshshotuwaanna gujiide, he ashuwaa hinttew miite. 22 Taani untuntta Gibs'e biittaappe kessiyaa gallassi, s'uuggiyaa yarshshuwaabaa gidina, hara yarshshotuwaabaa gidina, hintte mayzza aawaatoo odabeykke woy azazabeykke. 23 Shin taani untunttoo ha azazuwaa immaad; <Taw azazettite. Yaatooppe, taani hintte S'oossaa gidana; hinttekka ta asaa gidana. Hinttew lo"ana mala, taani hinttena azaziyaa ogiyaa ubbaan hamettite» yaagaad. 24 Shin untunttu taw sisennan woy hayzzennan is's'eeddino. Untunttu barenttu iita wozanaa muumetetsaadan hametteeddino; untunttu sintsaw biyaawaa aggiide, guyye beeddino. 25 Hintte mayzza aawotuu Gibs'e biittaappe keseedda gallasaappe doommiide, hachchi gakkanaw, taani ta k'oomatuwaa, timbbitiyaa odiyaawantta wonttina wonttina hinttew kiittaadde takkaad. 26 Shin hintte taw sisennan woy hayzzennan is's'eeddita. Hintte morggiyaa d'ulisseedditanne hintte mayzza aawotuwaappekka aad'd'iide, iitabaa ootseeddita. 27 «Hawaa ubbaa neeni untunttoo odana; shin untunttu ne giyaawaa sissikkino. Neeni untuntta s'eesana; shin untunttu new koyikkino. 28 Hewaa diraw, Ermaasaa, neeni untunttoo hawaadan yaaga; Med'inaa Godaw bare S'oossaw azazettena woy seerina simmenna kawutetsay hawaa. Tumuu d'ayeedda; tumay untunttu ins's'arssaappe bayeedda. 29 Hintte huup'iyaa meediide olite. Ayaynne bayinna d'ok'k'a deretuwaa bolla kesiide zilaalite. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday barena yiloyeedda yeletaa is's'eeddanne aggi basheedda yaaga» yaagee. 30 K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Yihudaa asatuu ta sintsan iitabaa ootseeddino. Untunttu ta suntsan

s'eegetteedda Geeshsha Golliyaa tunissanaw, taana sheneyiyaa eek'atuwaa ahiide, Aa giddon wotseeddino. **31** Unttuntu barenttu attuma naanatuwaanne mac'c'a naanatuwaa taman s'uuggiide yarshshanaw, Hinnooma Zanggaaraa d'ok'k'an Toofeeta giyaa yarshshuwaa sa'aa gimbbeeddino. Shin hewe taani untunttu azazabeenabaanne ta k'ofaan bayinnawaa. **32** Hewaa diraw, he sa'ay Hinnooma Zanggaaraa woy Toofeeta geetettiyaawe attiide, Shukaa Zanggaaraa yaagettiide s'eesettana gallassatuu yiino yaagee Med'inaa Goday. Ayaw gooppe, moogiyaa sa'ay bayinna diraw, Toofeeti untunttu barenttu anhaa moogiyaa sa'aa gidanawaa. **33** He wode he asatuwaa anhay saluwaa kafotoonne sa'aa do'atoo k'uma gidana; untunttu yashissiide yederssiyaawe de'enna. **34** Taani ililssaanne nashshechchaa kooshshay, bullachchiyaawaanne bullachchettiyaan kooshshay Yihudaa katamatuwaaninne Yerusaalame ogetuwaan sisettennaadan diggana. Ayaw gooppe, biittay mela attana» yaagee.

8 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He wodiyaan Yihudaa kaatetuwaa mek'etsay, kaappotuwaa mek'etsay, k'eesetuwaa mek'etsay, timbbitiyaa odiyaawanttu mek'etsayne Yerusaalamen de'iyaa asatuwaa mek'etsay ubbay duufuwaappe mas'ettiide kesana. **2** Unttuntu siik'eedda, kiitetteedda, kaalleedda, zoriyaa oochcheeddanne goyinneedda awaw, aginawunne saluwaa s'oolinttiyaa ubbaw mic'ettana. Unttuntu mek'etsay shiik'enna woy moogettenna; shin biittaa bollan pituwaa mala gidanawaa. **3** Laaleedda sa'atuwaan de'iyaa, ha iita kawutetsaappe atteeda asatuu ubbay de'uwaappe hayk'kuwaa doorana. Taani Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **4** Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Asatoo yaaga; S'oossay hawaadan yaagee; Itti Asay kunddoope,

simmiide denddenneeyye? Woy itti Asay wora booppe, guyye
simmenneeyye? 5 Yaatina, ha Asay ayaw wora beeddee?
Yerusaalame ayaw ubbaa gede wora beeddee? Unttuntu
c'imuwaa bak'ki oyk'keeddino; haa simmennaan is's'eeddino. 6
Taani minisaade hayzzaad; shin untuntu tumuwaa haasayikkino.
Ta ayaa ootsaadditaashsha? giide bare iita oosuwaa paas'iyawe
ittuunne baawa. Ubbayka olaw piriis'iyaa paraadan barew barew
wos's'ee. 7 Haray atto, shimalaa giyaa kafotuu barenttu wodiya
eriino; harap'petuu, dagic'etuunne waaliyaa giyaa kafotuu
barenttu simmiyaa wodiya naagiino; shin ta asay Med'inaa
Godaa wogaa erenna. 8 «Yaatina, waaniide, «Nuuni aad'd'eeda
eranchcha; ayaw gooppe, Med'inaa Godaa higgii nuunanna
de'ee» gaanaw danddayettii? Worddanchcha s'aafetuu barenttu
biiriyaa ta higgiiyaa wordduwaa kesseeddawaa be'ikkiteeyye? 9
Aad'd'eeda eranchchatuu yeellatana; untuntu kawushshanne
oyk'k'ettana. Untuntu Med'inaa Godaa k'aalaa oli aggina,
untunttoo ay c'inc'c'atetsay de'ii? 10 Hewaa diraw, taani
untuntu machchetuwaa haratoo, untuntu gadiyaakka untunta
s'ooneeddawanttoo immana. Ayaw gooppe, guutsayka daruukka
ubbay wod'iyaa maanaw yirgetiino. Timbbitiyaa odiyaawantukka
k'eesatuu kka ubbay asaa c'immiino. 11 Untuntu ta asaa
madutsaa sakkennabaa giide, guutsa d'aliyaa wotsiino. Saruu
bayinnan, «Saro, sara!» yaagiino. 12 Ha sheneyiyaa oosuwaa
ootsiide, untuntu yeellateeddinoo? Tuytti, untuntu mulekka
yeellatibeykkino. Untuntu yeellay ayenttokka erikkino. Hewaa
diraw, untuntukka kunddeeddawanttu gidдон kunddana;
untuntu k'as's'ayettiyyaa wode kawushshana. Med'inaa Goday
hawaa odaad» yaagee yaaga yaageedda. 13 Med'inaa Goday
hawaadan yaagee; «Taani untuntu tumuwaappe dafa akkana.

Unttuntu woyniyaa turaan ayifii d'ayana; balasiyaa giyaa mitsankka ayifii d'ayana. Aw bonc'c'iikka shullana; taani untunttoo immeeddabay untuntuppe aketti kichchana» yaagee. 14 Asatuu hawaadan yaagiino; «Nuuni c'o"u giide ayaw uttiinoo? Ane ittippe shiik'ite; hini gimbbetteedda katamatuwaa geliide, yaan hayk'k'etto. Med'inaa Goday nu S'oossay nuuna hayk'k'oo pirdi diggeedda; nuuni Aa bolla nagaraa ootseedda diraw, nuw ushanaw wod'iyaa haatsaa immi diggeedda. 15 «Sa'ay saro gidana» giide nashshechchan naageeddo; shin lo"obay yibeenna. «Nuuni pas'ana» giide naageeddo; shin dagama gideedda. 16 Nu morkketuu paraa daaretsay Daana giyaa kataman sisettee; untuntu wotara paratuwaa c'aagetsan biittay ubbay k'aas's'ee. Biittaanne biittan de'iyawaa ubbaa, katamaanne kataman asaa ubbaa mi d'ayissanaw yeeddino» yaagiino. 17 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, taani shooshshatuwaa hintte giddo yeddana. Muruniyaawanttu murunuu te"anaw danddayenna hasotuwaa hintte giddo yeddana; untuntu hinttena dukkana» yaagee. 18 Pas'anaw danddayenna keeshshaa taani kayyotaad; ta wozanaykka ta gidдон seeree. 19 Ta Asay haakko biittan waassiyaa waasuwa sisite. Untuntu, «Med'inaa Goday S'iyoonen baawee? Ha S'iyooone Kaatii laa"entso yaan de'ennee?» yaagiide waassiino. S'oossay untuntu Kaatii, «Untuntu barenttu masseedda misiletuwaan, barenttu patsenna allaga eek'atuwaan won taana ayaw yiloyeeddinoo?» yaagee. 20 Asay, «Hekko c'akaa wodiinne aad'd'eeda; boniinne wureedda; nuuninne attibookko» yaagiide waassiino. 21 Simmi ta Asay maduns's'eedda diraw, ta wozanaykka maduns's'eedda. Taani kayyottay; yashshay taana oyk'k'eedda. 22 Gala'aaden tiggiyaa

d'alii baaweeyye? Yaan aakimii de'ennee? Yaatina, ta asaa me'uu ayaw pas'ennee?

9 Ta huup'ii haatsaa ollaa gideerenneeshsha! Ta ayifetuukka afotsa pultto gideerikkinooshsha! Yaatinnto taani ta asatuwaappe morkketuu kushiyan hayk'k'eeddawanttoo k'ammanne gallassi yeekkana shin! **2** ta asaappe shaakkettaade baana mala, taw bazzuwaan siiray ak'iyaa sa'ay de'eerenneeshsha! Ayaw gooppe, untunttu ubbay sharmus'a; untunttu makkaliyaa asaa zata. **3** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta asatuu barenttu ins's'arssan odanaw ubbaa wode giigi utteeddino; untunttu biittan tumuwaa diraw wordduu minneedda. Untunttu iitaappe iitaw aad'd'iino; taana erikkino» yaagee. **4** K'aykka S'oossay hawaadan yaagee; «Shooruu shooruwaappe naagettite; hintte ishatuwaakka ammanettoppote. Ayaw gooppe, ishay ubbay c'immiyaawaanne shooro ubbay zigiriyaawaa. **5** Shooruu shooruwaa c'immee; ittuunne tumuwaa haasayenna. Untunttu barenttu ins's'arssaa haasayanaw tamarissi wotseeddino. Untunttu nagaraa ootsiide daaburiino. **6** Neeni c'imuwaa gidдон de'aassa. Untunttu barenttu c'imuwaan taana erennan is's'eeddino» yaagee Med'inaa Goday. **7** Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani untuntta seerissaade paac'c'ana. Ta asaa diraw, simmi taani harabaa ayaa ootsanaw danddayayitaa? **8** Untunttu ins's'arssay wod'iyaa wonddaafiyaa mala; untunttu an c'imuwaa haasayiino. Barenttu doonaan ittuu ittoo saro k'aalan haasayiino; shin barenttu wozanaan p'iriyaa wotsiino. **9** Yaatina, taani ha yewoo untuntta muranaw bessikkitaa? Taani ta huup'iyaw hawaa mala kawutetsaa bolla haluwaa kesikkitaa?» yaagee Med'inaa Goday. **10** Taani d'ok'k'a deretoo yeekkananne waassana; bazzo hentsaa gadetuwaa zilaalana. Ayaw gooppe,

unttuntu basheeddino; yaana itti asaynne aad'd'ena. Mehiyaa s'aaguunne sisettenna; saluwaa kafotuunne do'atuu bak'atiide bi kichcheeddino. **11** S'oossay hawaadan yaagee; «Yerusaalame katamaa taani koleteedda keelaanne worakanatuu geessuu ona ootsana. Yihudaa katamatuwaakka ooninne de'enna mela sa'aa ootsana» yaagee. **12** Hawaa akeekanaw aad'd'eeda eranchchay oonee? I hara asaw odana mala, Med'inaa Goday bare ins's'arssan oossi odeeddee? Itti asaynne Aa gidduwaana aad'd'ena mala, biittay bayiide, bazzuwaadan oneeddawe ayaasee? **13** Med'inaa Goday yaageedda; «Hawe haneeddawe, untunttoo taani immeedda higgiiyaa untunttu aggeeda diraassa. Untunttu taw azazettenaaninne ha higgiiyaa kaallennaan is's'edda diraassa. **14** Hewaa aggiide, untunttu barenttu wozanaa muumetetsaa kaalleeddino; untunttu barenttu aawotuwaataamaarisseeddawaadankka Ba'aala giyaa eek'atoo goyinneeddino» yaageedda. **15** Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, taani ha asaa c'ammiiyaa k'umaa miizaananne wod'iyaa haatsaa ushshana. **16** Untunttu woy untunttu aawotuu erenna kawutetsatuwaa gidдон taani untuntta laalana. Taani untuntta d'ayissana gakkanaaw, mashshaan yederssana» yaagee. **17** K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ane k'oppite. Yeekuwa yeeqqiyaa mac'c'a asatuwaa s'eesiide ayyissite; zilaassaa zilaaliyaa eranchcha mac'c'a asatoo kiittite. **18** Untunttu ellekka yiide, nu ayifii afotsaa s'illuwaa s'okana gakkanaassinne nu ayifiyaa c'iruu haatsaa pulitana gakkanaaw nu bolla zilaalino. **19** S'iyoonen hawaadan giyaa zilaassaa kooshshay sisettee; «Aayyeero! Nuuni bayeeddo! Nuuni mulekka kawushsheeddo! Nu Gollii koleti

kichcheedda diraw, nuuni biittaa aggiide baanaw koshshee»
 yaagiino» yaagee. **20** Hinttenoo, mac'c'a asatoo, Med'inaa Godaa
 k'aalaa sisite! Hintte haytsay Aa doonaappe kesiya k'aalaa
 hayzzo. Hintte mac'c'a naanatuwaa zilaassaa tamarissite;
 shoorata shoorato koyissuwaa tamarissu. **21** Ayaw gooppe,
 hayk'k'uu naanatuwaa ogiyaan, woddallatuwaakka gutaran
 k'ees'iidde yiide, nu maskkootetuwa gakkoodda; nu kaate
 golletuwaanka geledda. **22** Med'inaa Goday taana hawaadan
 yaagiide azazeedda; «S'oossay hawaadan yaagee; «Asaa anhay
 pituwaadan dembban laalettana; untuntu c'akkiyaawantu
 c'akkiide oleedda katsaa mala; untuntu ooninne shiishshenna»
 yaaga» yaagiide azazeedda. **23** Med'inaa Goday hawaadan
 yaagee; «Aad'd'eeda eranchchay bare eran c'ee'k'k'oppo;
 wolk'k'aamay bare wolk'k'an c'ee'k'k'oppo; woy durii bare
 durrettsan c'ee'k'k'oppo. **24** Shin c'ee'k'k'iyaa uray ooninne taana
 eriyaawaaninne akeekiyaawan c'ee'k'k'o. Aggena siik'uwaa, suure
 pirdaanne s'illotetsaa sa'aa bolla ootsiyaa Med'inaa Godaa,
 taana eriyaawan c'ee'k'k'o. Ayaw gooppe, taani hawanttun
 nashetay. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee. **25**
 K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, barenttu
 ashuwaa s'alala k'as's'arettedda asatuwaa taani murana
 gallassatu yiino. **26** Hewantukka Gibs'e, Yihudaa, Eedooma,
 Amoonanne Moo'aaba biittaa asatuwaanne barenttu huup'iyaa
 shufeeriyaa meediide, bazzuwaan de'iyaa asatuwaa ubbatuwaa.
 Ayaw gooppe, ha kawutetsatuwaa ubbaa Asay tumuwaappe
 k'as's'arettibeenna; Israa'eeliyaa Asay ubbaykka bare wozanaan
 k'as's'arettibeenna» yaagee.

10 Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, Med'inaa Goday hinttew
 odiyaa k'aalaa sisite! **2** Med'inaa Goday hawaadan yaagee;

«Deretuwaa ogiyaa hintte tamaroppite. Deretuu saluwaa bolla malaataa be'iide dagammoppikka, hintte dagammoppite. 3 Ayaw gooppe, deretuwaa wogay mela. Unttuntu mitsaa woraappe k'ans's'iino; massiyaawe kalttan massee. 4 Unttuntu biraaninne work'k'aan alleek'k'issiino; k'aas's'ennaadan madooshaan misimaariyaa d'ishiide oytsiino. 5 Unttuntu eek'atuu untunttu leekiyaa garssan kafuwaa dagantsanaw essiyaa misiliyaa mala. Haasayanaw danddaykkino. Hamettanaw danddayenna diraw, Asay untuntta tookkee. Unttunttoo mulekka yayyoppite. Ayaw gooppe, untunttu hinttena k'ohanaw danddaykkino; k'ay maaddanawukka danddaykkino» yaagee. 6 Abeet Med'inaa Godaw, ne malay ooninne baawa. Neeni wolk'k'aama; ne suntsaykka wolk'k'aamanne wolk'k'aama. 7 Abeet kawutetsatuwaa Kaatiyaw, neena bonchchennaan agganawe oonee? Neena bonchchanaw bessee; ayaw gooppe, aad'd'eeda eranchcha asaa giddoninne untunttu kawutetsaa ubbaa giddon ne mali baawa. 8 Unttuntu eeyyanne donc'c'illowantta; untunttu mitsaappe masseedda, patsenna eek'atuwaappe ayaa tamaariino? 9 He eek'atuu Tarsseesappe yeedda biraaninne Ufaazeppe yeedda work'k'aan alleek'k'etteedino. Unttuntu woyniyaa eessaanne saluwaa malatiyaa med'uwaana mayuwaan kameteeddino. Unttuntu ubbay kushiya oosuwa hiillatuwaan oosetteeddino. 10 Shin Med'inaa Goday tumu S'oossaa; I de'uwaa S'oossaanne med'inaa Kaatiyaa. Aa hank'k'uwaan biittay k'aas's'ee; kawutetsatuukka Aa hank'k'uwa danddaykkino. 11 S'oossay hawaadan yaagee; «unttunttoo hawaadan yaagaade oda; «Hewanttu saluwaanne sa'aa med'd'ibeenna s'oossatuu sa'aappenne saluwaa garssaappe d'ayana» yaaga» yaagee. 12 Bare wolk'k'an sa'aa med'd'eeddawe, bare aad'd'eeda eran

sa'aa esseeddawe, bare akeekan salotuwaa mic'c'eeddawe
Aa. 13 I wolk'k'aamiyaa wode, salotuwaan de'iyaa haatsatuu
guummiino. I shaaretuwaa sa'aa gas'aappe pude dentsee. I iraa
bukissiidde, walk'k'antsaa wolk'k'amissee. C'arkkuwaakka bare
minjja saappe kessee. 14 Asi ubbay era d'ayiide dammeedda;
work'k'aa tigiyya Asay ubbay bare eek'atuwaan yeellateedda.
Ayaw gooppe, he eek'atuu c'imuwaa; untuntun shemppuu
baawa. 15 Untuntu patsennabaa; untuntu k'id'e oosuwaa.
Untuntu murettiyya wodiyaan d'ayana. 16 Shin Yaak'ooba
Saamaa gidiyaawe hewanttu mala gidenna. Ayaw gooppe,
I ubbabaa med'd'eeddawaa; Israa'eelii I barew dooreedda
kawutetsaa. Aa suntsaykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa
Godaa. 17 Hinttenoo, morkkii doodeeddawanttoo, biittaappe
kesanaw hinttew de'iyawaa k'oriide shiishshite. 18 Ayaw
gooppe, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ha wodiyaan
ha biittan de'iyaa asatuwaa kessaade yambarana. Hintte
omoodettana mala, taani hintte bolla iitabaa ahana» yaagee.
19 Aayye ta madutsaw! Ta madutsay pas'ennawaa. Shin
taani, «Hawe ta harggiyaa; taani danddayanaw bessee»
yaagaad. 20 Ta dunkkaanii koletti d'ayeedda; Aa wodoruu
ubbay duus'eretteedda. Ta naanatuubbay taappe shaakkettiide
bi kichcheeddino; untuntu baawa. Ta dunkkaaniyaa zaariide
tolanaw woy ta gaaridduwaa kak'k'anaw ha"i itti asayenne
attibeenaa. 21 Hentsanchchatuu dammeeddino; untuntu Med'inaa
Godaa oochchibeykkino. Hewaa diraw, untunttoo injjetennan
is's'eeddanne untuntu wudii ubbay laaletteedda. 22 Sisite!
Ooratsa oduu yeedda; hewenne, «Huup'issa baggana de'iyaa
kawutetsan wolk'k'aama dirbbay denddee» yaagiyaawaa.
Aa olanchchatuu yiide, Yihudaa katamatuwaa bazuwaanne

worakanatuu geessoyiyaasaa kessana. **23** Abeet Med'inaa Godaw, asaa de'uu he aawoo buzo gidennawaanne bare hemetaa suurissanawe aawuu shene gidennawaa taani eray. **24** Abeet Med'inaa Godaw, taana seera; shin likkiyaan gido. Ne hank'k'inaan gidoppo; hewe d'ayooppe neeni taana guutsaade d'ayissana. **25** Ne hank'k'uwaa neena erenna kawutetsatuwaa bollanne ne suntsaa s'eesenna asatuwaa bolla tiga. Ayaw gooppe, untuntu Yaak'ooba asaa meeddino; untuntu untunta ashshenan mi diggeeddinonne untuntu aawuwaa biittaa d'ayisseeddino.

11 Med'inaa Godaappe Ermaasaw yeedda k'aalay hawaa; **2** «Ha c'aak'uwaa k'aalatuwaa sisa; Yihudaa asawunne Yersaalame kataman de'yaawanttoo oda. **3** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee gaade oda. Ha c'aak'uwaa k'aalaw azazettenawe shek'k'etteeddawaa gido. **4** Taani kase hintte aawotuwwa Gibbs'e biittaaappe, birataa seerissiyaa c'ooc'iyaaappe kessiyaa wode, Taw eeno giite; ta hinttena azaziyaawaa ubbaa ootsite. Yaatooppe, hintte ta asaa gidana; taanikka hintte S'oossaa gidana yaagaad. **5** Hewaadanka, maatsaanne eessaa goggiyaa biittaa kase hintte aawaatoo immanaw, taani c'aak'k'eedda c'aak'uwaa polana yaagaad. Hewenne, hachchi hintte laatteedda biittaa yaaga» yaagee. Taani, «Eeno, Med'inaa Godaw, amen"i» yaagaad. **6** Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Hawaa ta k'aalaa ubbaa Yihudaa katamatuwaaninne Yersaalame ogetuwaan hawaadan yaagaade awaaya; «Ha c'aak'uwaa k'aalaa sisite; Aa kaallite. **7** Kase hintte aawotuwwa taani Gibbs'e biittaaappe kessoodeppe hachchi gakkanaw, zaara zaaraadde, «Taw azazettite!» gaade seeraad. **8** Shin untuntu ta k'aalaa sisibeykkino woy

hayzzibeykkino. Hewaa agjiide, untuntu barenttu iita wozanaa muumetetsaa kaalleeddino. Taani ta c'aak'uwaa k'aalaa untuntu naagana mala azazaad; shin untuntu is's'eeddino. Hewaa diraw, he c'aak'uwaa gidдон s'aafetteedda shek'aa ubbaa untuntu bolla ahaad» yaaga» yaageedda. 9 Zaariidekka Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Yihudaa asaa gidдонinne Yersaalamen de'iyaawanttu gidдон mak'k'uu de'ee. 10 Untuntu kase ta k'aalaa sisennan is's'eedda barenttu mayzza aawotuwwa nagaraw guyye simmeeddino. Untuntu hara s'oossatoo goynneeddinonne untunttoo ootseeddino. Israa'eeliyaa asatuukka Yihudaa asatuukka taani kase untuntu mayzza aawotuwaana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa kantseeddino. 11 Hewaa diraw, Med'inaa Goday untuntta hawaadan yaagee; «Untuntu bak'atiide attanaw danddayenna metuwaa taani untuntu bolla ahana. Untuntu taw waassinakka, taani untunttoo sisikke. 12 He wode Yihudaa katamatuwwa asatuunne Yersaalame asatuu biide, barenttu is'aanaa c'uwayiyaa s'oossatoo waassana. Shin metuwaa wode he s'oossatuu mulekka untuntu maaddikkino. 13 Hinttenoo, Yihudaa asatoo, hintte s'oossatuu hintte katamatuwwa keeshshaa c'ora. K'ay Ba'aala giyaa he yeella s'oossaw is'aanaa c'uwayanaw hintte esseedda yarshshiyaa sa'atuu Yersaalame ogetuwaa keeshshaa c'ora» yaagee. 14 «Ermaasaa, ha asatoo taana ayinne woossoppa; untuntu diraw gaannatoppa woy oochchoppa. Ayaw gooppe, untuntu barenttu metuwaa gallassi taana s'eesiyaa wode taani untunttoo sisikke. 15 «Darotuwaana bare iita mak'k'uwaa mak'k'ettiide ta siik'iyaa Asay ta Geeshsha Golliyaan beettanaw bessii? Hintte hintte iita oosuwwa ootsishin, yarshshetteedda mehiyaa ashuu hinttena muruwaappe

ashshanee? Ashshintto hintte nashettana shin» yaageedda.

16 Med'inaa Goday neena, Dic'c'iyaa, Lo"o Ayifiyaa Ayifiyaa

Wogaraa yaagiide suntseedda. Shin I ha wogaraa wolk'k'aama dadaa guntsan, taman s'uuggana; Aa k'ankkatuukka me"erettana.

17 Taani, hinttena tokkeedda Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa

Goday hintte bolla iitabaa ahanaw awaayaad. Ayaw gooppe,

Israa'eeliyaa asatuunne Yihudaa asatuu Ba'aalaw is'aanaa

c'uwayiide, taana yiloyeeddino. **18** Med'inaa Goday untunttu

mak'k'uwaa taw k'onc'c'isseedda diraw, taani eraad. He wode

untunttu iitaa ootsiyaawaa I taana besseedda. **19** Taani shukaw

kaaletsiiide afiyaa aada dorssaa maraa mala gidaaddi. Untunttu

ta bolla, «Ane nuuni mitsaakka Aa ayifiyaakka d'ayisseetto.

Aa suntsay mulekka hassayettenna mala, ane nuuni Aa

pas'a de'iyaawanttu giddoppe d'ok'olliide d'ayisseetto» yaagiide

mak'etteeddawaa taani erabeykke. **20** Shin abeet Ubbaappe

Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, s'illuwaa pirddiyaawoo, asaa

wozanaa kahaa k'oriyaawoo, neeni untunttu bolla ne haluwaa

kesiyaawaa taana bessa. Ayaw gooppe, taani ta k'ohuwaa

new maganaad. **21** Hewaa diraw, «Med'inaa Godaa suntsan

timbbitiyaa odoppa; neeni nu kushiyan hayk'k'ana» yaagiide,

neena wod'anaw koyiyaa Anatoota asaw Med'inaa Goday

giyaawe hawaa. **22** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday

hawaadan yaagee; «Taani untuntta murana. Untunttu wodallatuu

mashshaan hayk'k'ana; untunttu mac'c'a naanatuunne attuma

naanatuu koshan hayk'k'ana; **23** untunttuppe ittuunne de'enna.

Ayaw gooppe, taani muriyaa laytsi Anatoota asaa bolla iitabaa

ahana» yaagee.

12 Abeet Med'inaa Godaw, taani neenanna mootettiyaa wode,

ubbabankka neeni s'illuwaa. Gidooppenne, taani s'illo pirddaabaa

neenanna haasayanaw koshshee. lita asatuu ootsiyaawe untunttoo ayaw injetii? Ammanetennawanttu ayaw ishaliide de'ino? 2 Neeni untuntta tokkina; s'ap'uwaa yeddeeddino; dic'ciide ayifiyaa ayifeeddino. Untunttu neena doonaappe yeggikkino; shin untunttu wozanaappe neeni haakuwaan de'aassa. 3 Shin abeet Med'inaa Godaw, neeni taana eraasa. Taana be'aasa; taani new ayaa k'oppintto paac'c'aasa. Shukkiyaa dorssatuwaadan, neeni he iita asatuwaa goochchaade kessa! Shukaa gallassaw untuntta dummayaade wotsa! 4 Biittay melanawenne dembbaa ubbaan doledda maatay shullanawe awude gakkanaassee? Biittan de'iyaa asaa iitatetsaa diraw, do'ayne kafuu wuredda. Hewaa bollakka asatuu, «S'oossay nuuni ootsiyaawaa demmenna» yaagiino. 5 S'oossay Ermaasaw hawaadan giide zaaredda; «Neeni gediyaan wos'siyaa asatuwaana wotsaa naasettaade daaburooppe, paraana waana naasettay? Neeni saro biittan d'ubettooppe, Yorddaanoosa wora garssan waana hamettay? 6 Ne ishatuu, hintte soo asatuu neena aatsiide immeeddino; untunttu ne bolla denddeeddino. Hewaa diraw, untunttu new lo'obaa haasayooppenne, untuntun ammanettoppa. 7 «Taani Israa'eeliyaa aggaad; taani ta doorettedda kawutetsaa olaad. Taani ta siik'iyaa asaa Aa morkketuu kushiyan aatsaade immaad. 8 Ta doorettedda Asay taw bazzuwaan gaammuwaa mala gidedda. I ta bolla gudedda; hewaa diraw, taani Aa is'saad. 9 Ta doorettedda Asay taw hara gac'etuu dooddiide dukkiyaa shachchaa gac'ati mala gideedee? Biite; do'atuwaa ubbaa shiishshite; Aa maana mala ahite. 10 «Daro allaga kaatetuu ta woyniyaa turaa sa'aa bayzzeeddino; ta gadiyaa yed'deeddino; ta lo'o biittaa bazzo ootseeddino. 11 He biittay bayiide os'seedda; ta sintsan melanne ayinne baynawaa

gideedda. K'arettiyaawe bayinna diraw, mule biittaykka bayeedda. **12** Bazzuwaan ayaynne bayinna d'ok'k'a deretuwaa ubbaa aad'd'iide, bonk'k'iyaawanttu yeeddino; ayaw gooppe, Med'inaa Godaa mashshay biittaa ha gas'aappe hini gas'aa gakkanaw meedda. Hewaa diraw, ooninne saro attanaw danddayenna. **13** Unttuntu zarggaa zeriide, aguntsaa c'akkeeddino. Unttuntu daro daabureeddino; shin ayinne wod'issibeykkino. Med'inaa Godaa hank'k'uwaa boshanne gaasuwaan untunttu katsay d'ayeedda» yaageedda. **14** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ta asatoo Israa'elattoo immeedda biittaa oyk'k'eedda, ta iita shooro kawutetsatuwaa gidoope, taani untuntta untunttu biittappe d'ok'ollana. K'ay Yihudaa asatuwaakka untunttu giddoppe ashana. **15** Shin untunttu biittaappe d'ok'olleeddawaappe guyyiyaan, zaaretsaade taani untunttoo k'arettana; taani untunttu huup'iyaan huup'iyaan untunttu laata gadiyaa, untunttu kawutetsaa biittaa zaaraadde ahana. **16** Kase ta asaa Ba'aala suntsan c'aak'k'anaadan tamarisseeddawaadan, untunttu ta asaa ogiyaa loytsi tamarooppenne ta suntsan, «Med'inaa Goday ero!» yaagiide c'aak'k'ooppe, untunttu ta asaa gidдон minniide de'ana. **17** Shin ay kawutetsaynne azazettenan is's'ooppe, taani Aa ubbaanna d'ok'olaade d'ayissana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee.

13 Med'inaa Goday taana, «Ba; baade layinuwaa giyaa k'ac'inaappe dadetteedda danc'c'uwaa shammaade, ne s'eessan danc'c'a; shin haatsaan boshissoppa» yaageedda. **2** Hewaa diraw, taani Med'inaa Goday azazeeddawaadan danc'c'uwaa shammaade, ta s'eessan danc'c'aad. **3** Med'inaa Godaa k'aalay laa"entso taakko yeedda; yiide, **4** «Neeni shammeedda danc'c'uwaa, ne s'eessan neeni danc'c'eeddawaa akkaade,

Efiraas'iisa Shaafaa afa. Shuchchaa kooppuwan k'osa»
yaageedda. 5 Taani Med'inaa Goday taw odeeddawaadan
afaade, Efiraas'iisa Shaafaa matan k'osaad. 6 Daro gallassaappe
guyyiyaan Med'inaa Goday, «Dendda; Efiraas'iisa Shaafaa
baade, taani neena, <Yaan k'osa> geedda danc'c'uwaa akka»
yaageedda. 7 Taani Efiraas'iisa Shaafaa baade, bookkaade,
danc'c'uwaa ta k'oseeddasaappe kessaade akkaad. Shin
he danc'c'uu ha"i bayiide, ubbaanna ayinne go"ennabaa
gideedda. 8 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay
taakko yeedda; 9 «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani
hawaadan Yihudaa asaa ayyuwaanne Yerusaalame wolk'k'aama
otoruwaa giishshana. 10 Ta k'aalaa sisennan is's'iide, barenttu
wozanaa muumetetsaa kaalliide, hara s'oossatoo ootsanawunne
goyinnanaw biyaa ha iita asatuu, ha danc'c'uwaaadan mulekka
go"ennabaa gidanawaa. 11 Danc'c'uu asaa s'eessaa bak'k'i
oyk'k'iyaaawaadan, Yihudaa Asay ubbayne Israa'eeliyaa Asay
ubbay ta asaa gidana malanne ta suntsaw galataanne bonchcho
gidana mala, untunttu taana bak'k'i oyk'k'anaadan ootsaad.
Shin untunttu sisennan is's'eeddino» yaagee Med'inaa Goday»
yaageedda. 12 K'aykka I, «Ermaasaa, asaw hawaadan yaaga;
Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay, <Itti itti s'uggan woyniyaa
eessay kumana» yaageedda yaaga. Untunttu neena, <Won
nuuni itti itti s'uggan woyniyaa eessay kumanawaa erokkooyye?»
yaagooppe, 13 neeni untunttoo yaagaade oda, Med'inaa
Goday yaagee; <Taani ha biittan de'iyaa asaa ubbaa, haray atto
Daawita kaatetuwwa araatan uttiyaa kaatetuwwa, k'easetuwwa,
timbbitiyaa odiyaawantanne Yerusaalamen de'iyaa asaa ubbaa,
untunttu matsottana gakkanaw, woyniyaa eessan kuntsana. 14
Taani untuntta, asaa asaana, aawuwaa na'aanna dom"issana.

Taani untuntta d'ayissanaappe attina, untunttoo keekikke, k'arettikkenne maarikke» yaagee Med'inaa Goday yaaga» yaageedda. 15 Sisitenne hayzzite; aggite otorettoppite. Ayaw gooppe, hawaa Med'inaa Goday odeedda. 16 Med'inaa Goday hintte S'oossay d'umissanaappe kasetiide, hintte gediikka d'umiyaa deriyaan d'ubettanaappe kasetiide, Aa bonchchite. Hintte, «Poo'uu yaana» giide naagiita; shin I d'ip'p'i go d'umaw laammana. 17 Shin hintte sisennan is'sooppe, hintte otoruwaa diraw, taani geeman yeekkay. Med'inaa Godaa wudii omoodettiide bi kichcheedda diraw, taani yeekkay; ta ayifiikka afotsaa holssayee. 18 S'oossay taana, «Kaatiyawunne kaatiyaa aattiw, kaatatiw hawaadan yaagaade oda; «Hintte bonchcho alleek'k'o kallachchay hintte huup'iyaaappe kunddeedda diraw, hintte kaatetuwaa araataappe duge wod'd'ite. 19 Neegeeba biittan de'iyaa katamatuu ubbay gorddetti kichcheeddino. Unttuntu dooyanaw itti asaykka yaan baawa. Yihudaa Asay ubbaanna betiide bi kichcheedda» yaaga» yaageedda. 20 K'aykka S'oossay, «Ane d'ok'k'u gaade, huup'issa baggaappe yiyaawantta s'eella. New imetteedda wudii, neeni c'ee'etteedda dorssatuu hak'an de'ino? 21 Neeni new lage gidana mala, koyeeddawaynttu neena s'ooniide mooddiyaa wode waagay? yeluwaa oytsay neena oyk'k'ennee? 22 Neenoo Yerusaalame, ne wozanaan, «Hawe ubbay ta bolla ayaw gakkeedee?» gooppe, ne mayuu k'aareteeddawenne Asay neena bonk'keeddawekka ne nagaray dareedda diraassa. 23 Tumu Toop'p'iyaa Asay bare bollaa malaa, woy maahii bare shachchatetsaa laammanaw danddayii? Danddayenna! Hewaadankka, iita oosuwaa ootsi meezeteeddawaynttu hintte, lo'o oosuwaa ootsanaw mulekka danddaykkita» yaageedda.

24 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani hinttena bazzo c'arkkuu afiyaa suullaadan laalana. 25 «Hintte saamay, taani hintte immiyaa gishuu hawaa. Hintte taana dogeedda dirawunne worddo s'oossatuwaan ammanetteedda dirassa. 26 Hintte kalluu beettana mala, taani hintte bollaappe mayuwaa k'aara yeggana. 27 Neeni woshumiyaawaa, neeni wotara paraadan, ziitaw c'aaggiyaawaanne ne yeellay bayinna sharmus'atetsaa, neeni deriyaaninne dembban ootsiyaa sheneyiyaa oosuwaa taani be'aad. Yersaalame, new aayye! Neeni awude gakkanaw geeyyennan de'ay?» yaagee.

14 Koshaabaa Med'inaa Goday Ermaasaw odeedda k'aalay hawaa; 2 «Yihudaa biittay kayyottee; Aa katamatuu labbaniino. An de'iyaa asatuu biittan uttiide yeekkiino; Yersaalame Asay waasuwwa s'ulisee. 3 Dure asatuu haatsaa tikkanaw barenttu k'oomatuwaa kiittiino. Unttuntu haatsaa ollaa biino; shin haatsaa demmikkino. Barenttu otuwaa mela tookki akkiide simmiino. Haniyaawaa d'ayi yeellatiide, barenttu huup'iyaa gullettiino. 4 Iray bukkenna diraw, biittay meliide za"ee. Goshshanchchatuu yeellatiide, barenttu huup'iyaa gullettiino. 5 Maatay bayinna diraw, dogatta bare yeleeedda galo maratto dembban olaade baw. 6 Wora haretuu ayayenne bayinna d'ok'k'a deretuwaan ek'kiide, worakanatuwaadan yaaretiino. Unttunttoo miyaabay d'ayina, untunttu ayifii s'eellanaw daabureedda» yaageedda. 7 Asay hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, nu nagaray nu bollan markkattooppenne, ne suntsaa diraw, nuw ittibaa ootsa. Nuuni neeppe daro gede guyye simmeeddo; ne bollan nagaraa ootseeddo. 8 Abeet Israa'eelii naagiyaa nashshechchaw, metuwaa wodiyaan Aa ashshiyaawoo, neeni biittan imatsaadan, itti k'amma

ak'anaw geleedda ogiyaa asaadan ayaw hanay? 9 Neeni dagammeedda asaadan, ashshanaw danddayenna mino asaadan ayaw hanay? Abeet Med'inaa Godaw, neeni nu gidduwaan de'aassa! Nuuni ne suntsan s'eesetteedda; nuuna neeni aggoppa!» yaageedda. 10 Ha asatuwaabaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Unttuntu toyilakattiyaawaa loytsi siik'iino; barenttu gediya te"ikkino. Hewaa diraw, Med'inaa Goday untuntun nashetena. I untunta iita oosuwa hassayiide, untuntu nagaraa diraw, untunta murana» yaagee. 11 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday taana; «Ha asatuwaa sarotetsaw taana woossoppa. 12 Unttuntu s'oomooppekka, taani untuntu waasuwa sisikke. S'uuggiyaa yarshshuwaanne katsaa yarshshuwa untuntu yarshshooppekka, taani untuntu yarshshuwa akkikke. Taani untuntu olan, koshaaninne iita harggiyaan d'ayissana» yaageedda. 13 Taani hawaadan yaagaad; «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, timbbitiyaa odiyaawanttu untunttoo, «Hintte olaa be'ikkita woy koshay hinttena oyk'k'enna. Taani hinttew ha biittan pac'c'enna sarotetsaa immana» yaagee yaagiino» yaagaad. 14 Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Timbbitiyaa odiyaawanttu ta suntsan wordduwa odiino. Taani untunta kiitabaykke, woy azabaykke, woy untunttoo odabaykke. Untuntu hinttew timbbitiyaa giide odiyawe wordduwa sas'aa, patsenna kaayuwaanne k'oppi akkiide odiyaa worddobaa. 15 Hewaa diraw, Ta suntsan timbbitiyaa odiyaawanttubaa gidoope, taani untunta kiitabaykke. Shin untuntu, «Olay woy koshay ha biittaa bochchenna» yaagiino. He timbbitiyaa odiyaawanttu barenttu huup'iyaw olaaninne koshan d'ayana yaagee med'inaa Goday! 16 K'ay untuntu timbbitiyaa odiyaa Asay koshaanne

olaa gaasuwaan hayk'k'ana; untunttu anhay karen Yersaalame
 ogiyaan olettana. Untunttu woy untunttu mac'c'a asaa,
 untunttu attuma naanatuwaa woy untunttu mac'c'a naanatuwaa
 moogiyaawe d'ayana. Taani untunttoo bessiyaa waayiyaa
 untunttu bolla tigana» yaageedda. 17 Ta kayyuwaabaa taani asaw
 hawaadan yaagaade odana mala, S'oossay taana azazeedda;
 « «Ta Asay daro deshettiide, loytsi maduns's'eedda diraw, ta
 ayifetuu k'ammenne gallassi shemppennan afos's'ino. 18 Taani
 dembbaa booppe, mashshaan siifetteeddawantta be'ay. Katamaa
 gelooppe, k'ay koshan gilk'k'eeddawantta be'ay. Timbbitiyaa
 odiyaawanttunne k'eesatuu, «Nuuni pac'i bayinnan ootseetto»
 giino; shin untunttu barenttu ootsiyaawaa erikkino» yaaga»
 yaageedda. 19 Abeet S'oossaw, neeni Yihudaa mule aggaadii?
 S'iyoone asaa is's'aadii? Neeni nuuna pas'ennaadan ootsaade
 ayaw dechchaadii? «Saro gidanawaa» giide naageeddo; shin
 ayayenne lo"obay nuw gakkibeenna. «Pas'ana wodii yaana»
 giide naageeddo; shin dagama s'alalay yeedda. 20 Abeet
 Med'inaa Godaw, nuuni nu iitatetsaa ereeddo; nu aawotuwwa
 bayzzuwaakka akeekeeddo; nuuni tumuwaappe ne bolla nagaraa
 ootseeddo. 21 Nuuna ne suntsaa diraw kad'oppa; ne bonchcho
 araatay de'iyaa Yersaalame kawushshoppa. Neeni nuunanna
 c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa hassaya; ne c'aak'uwaa kantsoppa.
 22 Won kawutetsatuwwa eek'atuwaappe ittuu iraa bukissanaw
 danddayii? Saluu bare sheniyaan puusiyaa duge kiittanaw
 danddayii? Danddayenna! Abeet Med'inaa Godaw, nu S'oossaw,
 hewaa danddayiyaawe neena! Hawaa ubbaa ootsiyaawe neena
 gidiyaa diraw, nuuni neenan nashshechchaa ootseetto.

15 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday taw hawaadan
 yaageedda; «Haray atto Musenne Sameeli ta sintsan

ek'k'inttonne, ta wozanay ha asatuwaakko simmenna. Unttunta ta sintsappe digga; untuntu biino. 2 K'ay untuntu neena, «Nuuni hak'a baanee?» giide oochchooppe, Med'inaa Goday hawaadan yaagee gaade untunttoo oda; «Hayk'k'oo pirddetteeddawanttu, hayk'k'oo biino. Mashshaw pirddetteeddawanttu, mashshaw biino. Koshaw pirddetteeddawanttu, koshaw biino. Omoodettanaw pirddetteeddawanttu, omoodoo biino» yaagee» yaageedda. 3 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani oyddu k'ommo bayetsaa untuntu bolla ahana; hewanttunne, untunta wod'anaw mashshaa, untuntu anhaa goochchanaw kanatuwaa, untuntu ashuwaa miide d'ayissanaw saluwaa kafotuwaanne sa'aa do'atuwaa. 4 Hizk'k'yaasa na'ay, Yihudaa Kaatii Minaase Yersaalamen ootseedda palaa diraw, taani untunta sa'aa kawutetsaa ubbaw dagama ootsana. 5 «Yersaalame asatoo, hinttew oonee k'arettanawe? Hinttew kayyotanawe oonee? «Hintte ay malee?» giide hinttena oochchanaw ek'k'anawe oonee?» yaagee. 6 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte taana aggeeddita; ha'i ha"ikka hintte guyye simmeeddita. Hewaa diraw, taani hintte bolla ta kushiya yeddaade hinttena d'ayissaad; taani hinttew k'arettaade daaburaad. 7 Taani untunta he biittaa katamatuwaa penggiyaan laydaa akkaade ses's'aad. Untuntu naanatuwaakka wod'a wurssaad; taani ta asaa d'ayissaad. Ayaw gooppe, untuntu barenttu iita ogiyaappe simmennaan is's'eeddino. 8 Taani untuntu am"etuwaa payduwaa abbaa shafiyaappekka darissaad. Taani gallassaa seetan untuntu wodallatuwaa wod'i d'ayissiyaawantta untuntu aayetuwaa bolla ahaad. K'oppennaan de'ishiina, mishuwaanne dagamaa taani untuntu bolla duge yeddaad. 9 Laappun naanatu hayk'k'eedda aata shemppuwaa labbanaaddu. Iziw gallassay k'ammeedda; Aa

kawushshaaddunne yeellataaddu. Biro pas'a de'iyaawanttakka taani untunttu morkkatuwaa sintsan mashshaan siifissaad. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee. **10** Taw aayye ta aatee! Taana yelennaan aggaarkiihsha! Taani biittaa ubbaan de'iyaa asaana walak'ettiyaanne baas'etiyaa asaa gidaaddi. Taani oossinne tal"abeykke, woy ooppenne tal"aade akkabeykke; gidooppenne, Asay ubbay taana shek'k'ee. **11** Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Tumuppe taani neena lo"obaw ashsha akkana. Tumuppe ne morkketuu metuwaa wodenne waayiyaa wode new watiwatanaadan, taani ootsana. **12** «Won Asay birataa, huup'issa baggana yiyaa birataa woy naasiyaa mentsanaw danddayii? **13** Biittaa ubbaan hintte ootseedda nagaraa diraw, taani hintte ak'uwaa peeshshaa, c'oo bonk'k'iyaa wanttoo immana. **14** Taani hinttena hintte erenna biittan hintte morkketoo ayileyana; ayaw gooppe, ta hank'k'uu miyaa tamaa gidiide, med'inaw ees's'ana» yaageedda. **15** Abeet Med'inaa Godaw, neeni eraasa. Taana hassayaade maadda; taana yederssiyaawanttu bolla ta haluwaa kessa. Neeni untunttoo danddayaade, taana wora yeggoppa. Taani ne diraw shek'ettiyaawaa k'oppa. **16** Abeet Med'inaa Godaw, Ubbaa Danddayiyaa S'oossaw, taani ne sunsan s'eesetteedda diraw, ne k'aalay taakko yiina maad. Taana pashikkiseeddanne ta wozanaa nashechcheedda. **17** C'oo pooc'ummiyaawanttu c'uguwaan uttabeykke; untunttunna nashetabeykke. Neeni ne kushiyaa ta bolla wotseedda dirawunne taw yilotiide diraw, taani taarekka duma uttaad. **18** Sakuu taappe duus's'ennan is's'iyaaawenne ta madutsay pas'ennan is's'iyaaawe ayaasee? Neeni taw meliyaa shaafaadan, to'iyaa pulttuwaadan, hanana hanayiyee? **19** Hewaa diraw, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni taakko

simmooppe, taani zaaraadde neena akkana; neeni taw ootsana. Hada yewuwaa aggade, bonchcho k'aalaa s'alala odooppe, neeni ta doonaa gidanaassa. Hawanttu asatuu neekko simmana; shin neeni untunttukko simmakka. 20 Taani neena ha asaw naasiyaa giyaa birataana gimbbetteedda gimbbiyaa ootsana. Untunttu neenanna olettana; shin neena s'oonikkino. Ayaw gooppe, taani Med'inaa Goday neena ashshanawunne wotsa akkanaw neenanna de'ay. 21 litatuwaa kushiyaappe taani neena ashshana; k'areti bayinnawanttuppekka taani neena wozana» yaagee.

16 Med'inaa Godaa k'aalay, hawaadan yaagiidde, taakko yeedda; 2 «Neeni machchato akkoppa; mac'c'awaa attumawaakka ha sa'aan yeloppa. 3 Ha sa'aan yeletteedda mac'c'a naanatuunne attuma naanatuu, untuntta yeleeedda aayetuunne aawotuu timbbitiyaa taani Med'inaa Goday new hawaa oday. 4 Untunttu iita harggiyaan hayk'k'ana; untunttoo yeekettenna, woy untunttu moogettikkino; untunttu anhay biittaa bolla pituwaa mala gidanawaa. Untunttu mashshaaninne koshan wurana; untunttu ashuu saluwaa kafotoonne sa'aa do'atoo k'uma gidanawaa» yaageedda. 5 Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Yeekko golliyya geloppa; yeekkanaw woy k'arettanaw booppa. Ayaw gooppe, taani Med'inaa Goday ha asaa bollappe ta sarotetsaa, aggena ta siik'uwaanne ta maarotaa digga kichchaad. 6 Woggaatuukka guutsatuukka ha biittan hayk'k'ana; untunttu moogettikkino. Ay asayenne untunttoo yeekkena; ay asayenne untunttoo gom"oreenna woy huup'iyaa meedissiide kayyottenna. 7 Yeekkiyaa asaw haatsaa ushshaw afiide, k'umaa aanana ittippe miiddinne ushiide, kayyuwaa baletsiyaawe ittuunne de'enna. Haray atto aata woy aawuu

hayk'k'eedda uraakka baletsiyaabay baawa. 8 «Gibiray de'iyaa golliyaakka geloppa; maanawunne ushanaw untuntunna ittippe uttoppa. 9 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaa oday. Be'a, taani nashshechchaanne ililssaa kooshshaa, machchato bullachchiyaawaanne bullachchettiiyaan kooshshaa ha sa'aappe diggana. Hewaa Asay bare laytsan bare ayifiyaan be'ana. 10 «Neeni ha k'aalaa ubbaa ha asaw odiyaa wode, untuntu neena, Med'inaa Goday ayaw hawaa mala wolk'k'aama iitabaa nu bolla awaayeedee? Nuuni ayaa bayzzeddo? Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, «nuuni ootseedda nagaray ayee?» yaagana. 11 He wode neeni untunttoo yaaga; < «Taani Med'inaa Goday hawaa ootseeddawe kase hintte aawotuu taana aggeeda diraassa, untuntu hara s'oossatuwaa kaalledda diraassa, untunttoo ootseeddanne goyinneedda diraassa, taana aggeedanne ta higgiiyaa naagennan is'seedda diraassanne 12 hintte kase hintte aawotuwaappekka aad'd'i iitedda diraassa. Be'ite, hintte huup'iyaan huup'iyaan hintte iita wozanaa muumetetsaa kaalledditaa; taw azazettenan is'seeddita. 13 Hewaa diraw, taani hinttena ha biittaappe dentsaade, hintte woy hintte aawotuu erenna biittaa olana. Yaan hintte hara s'oossatoo gallassinne k'amma haggaazana. Mulekka hinttew k'arettikke» yaagee» yaaga» yaageedda. 14 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; « <Israa'eeliyaa asaa Gibs'e biittaappe kesseedda Med'inaa Goday ero» yaagiide c'aak'k'enna wodii yaana. 15 <Israa'eeliyaa asaa huup'issa bagga biittaappenne untunta I laaledda biittatuwaa ubbaappe zaariide aheedda Med'inaa Goday ero» yaagiide c'aak'k'ana. Ayaw gooppe, taani untuntu kase untuntu aawaatoo immeedda buzo biittaa zaaraadde ahana» yaagee. 16 Med'inaa Goday

hawaadan yaagee; «Be'ite, taani moliyaa oyk'kiyaa daro asatoo kiittay; untuntu untunta oyk'k'ana. Hewaappe guyyiyaan, taani daro shankkanchchatoo kiittana; shankkanchchatuu deriyaa ubbaappe, zooziyaa ubbaappenne shuchchaa kooppotuwaappe untunta shankkatiide kessana. 17 Ayaw gooppe, taani untuntu ogiyaa ubbaa be'ay. Untuntu taappe k'osetibeykkino; untuntu nagaraykka ta ayifiyaappe geemmibeenna. 18 Taani untuntu iitatetsaanne untuntu nagaraa diraw untuntu laa"u kushiya zaarana. Ayaw gooppe, untuntu barenttu is's'etteedda eek'atuwaan, he anhaa malatiyaawanttun ta biittaa tunisseeddionne barenttu sheneyiyaa misiletuwaan ta laataa kuntseeddino» yaagee. 19 Abeet Med'inaa Godaw, ta wolk'k'aw, ta wolk'k'aama miis'aw, metuwaa gallasan taani bak'ata attiyaa sa'aw, kawutetsatuu sa'aa gas'aappe neekko yaana. Yiide hawaadan yaagana; «Nu aawotuu patsennanne maaddenna worddo s'oossatuwaa s'alala laatteeddino. 20 Won Asay barew s'oossatuwaa med'd'anaw danddayiyye? Danddayenna! I med'd'inttokka untuntu tumu s'oossatuwaa gidikkino!» yaagana. 21 S'oossay hawaadan yaagee; «Hewaa diraw, taani untunta erissana. Itti gedenne ta wolk'k'aanne ta minotetsaa untunta erissana; yaatooppe untuntu ta suntsay Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana» yaagee.

17 S'oossay hawaadan yaagee; «Yihudaa nagaray birataa biiriyan s'aafetteedda; untuntu wozanaa bollanne untuntu yarshshiyaasan de'iyaa kac'iyaa bolla almaaziya giyaa shuchchaa s'eeran k'aac'ettiide s'aafetteedda. 2 Untuntu naanatuu irs's'a mitsaa ubbaa garssan, d'ok'k'a zoozetuwaa bollanne biittan de'iyaa deretuwaa bollan, giigisseedda yarshshiya sa'atuwaan Asheero giyaa s'oossatiw esseedda

misiliyaw goynniino. **3** Hintte biittaa ubbaa bollan ootseedda nagaraa ac'oo c'iga ootsaade, hintte miishshaanne hintte ak'otuwa ubbaa taani hintte morkketoo immana. **4** Taani hinttena laatisseedda biittaappe hintte baana; taani hinttena hintte erenna biittan hintte morkketoo ayileyana. Ayaw gooppe, hintte ta hank'k'uwaa oysetseeddita; I med'inaw ees's'ana» yaagee. **5** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Asan, hayk'k'iyaa asaa wolk'k'an ammanettiyaawenne bare wozana Med'inaa Godaappe wora zaariyaawe shek'k'etteeddawaa. **6** He Asay bazzuwaan doleedda suuppa mitsaa mala. Keekabay yiyaa wode be'enna. I bazzuwaan, mela sa'aan, Asay de'enna mas'ine biittan de'ana. **7** «Med'inaa Godaan ammanettiyaasay, I ammanettiyaawe S'oossaa gidiyaa Asay anjjettedawaa. **8** I haatsaa matan tokettiide, bare s'ap'uwaa goggiyaa haatsaw yeddeedda mitsaa mala. Awaa suulookka I yayyena. Ayaw gooppe, he mitsaa haytsay irs's'i irs's'aashin de'ee. Iray bukkenna laytsanka hirggenna; ayifiyaa ayifiyaawaakka k'ans's'enna. **9** «Asaa wozanay ubbabaappe aad'd'i c'immiyaawaanne loytsi iita. Aa ooni eranaw danddayii? **10** Med'inaa Goday asaw ubbaw Aa ogiyaadaaninne Aa oosuwaadan zaaranaw, asaa wozanaa biddayinne Aa kahaa paac'c'ay» yaagee. **11** S'illenna ogiyaanna durettiyaasay barewaa gidenna k'uuk'ulliyaa k'os'iyaa akkati mala. I bare laytsaa biro baggayiide, Aa aggiide d'ayana; wurssetsan I booza gidanawaa. **12** Nu Geeshsha Gollii koyiroppe doommiide, bonchcho kaatetuwa araataadan, d'ok'k'a deriyaa huup'iyaan beettee. **13** Abeet Med'inaa Godaw, Israa'eelii hidootan naagiyaawoo, neena aggeeda ubbatuu yeellatana. Neena aggiide wora biyaawanttu, neena Med'inaa Godaa, de'uwaa haatsaa pulttuwaa aggeeda

diraw, untunttu baana bolla s'aafettana. **14** Abeet Med'inaa Godaw, taana patsa; taani pas'ana. Taana ashsha; taani attana. Ayaw gooppe, neeni taani galatiyaawaa. **15** Asatuu taana, «Med'inaa Goday nuuna naasseedda naasii hak'an de'ii? Ane polo!» yaagiino. **16** Hentsaanchchaa gidaadde New ootsiyaawaa aggabeykke; untunttu metootana gallassaa taani amottabeykke. Ta doonaappe kaseedda k'aalaa neeni eraasa. **17** Taana dagantsoppa. Neeni metuwaa gallassi taw bak'ata attiyaa sa'aa. **18** Taana yederssiyaawantta yeellaya; shin taana yeellayoppa. Untuntta dagantsa; shin taana dagantsoppa. Untunttu bolla meto gallassaa ayaa; untuntta laa"u kushiya muruwa mura. **19** Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Ba, Yihudaa kaatetuu katamaa geliyaanne kesiyaa Asay geliyaa penggiyaaninne hara Yersaalame penggetuwaa ubbaan baade ek'k'a. **20** Untuntta hawaadan yaaga; «Hinttenoo Yihudaa kaatetoo, hinttenoo Yihudaa asatoo, hinttenoo Yersaalame asatoo, hinttenoo ha penggetuwaanna geliyaa asatoo, ubbayka Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! **21** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Sambbata gallassan tookuwaa tookkenna malanne ayaanne tookkiide, Yersaalame penggiyaanna gelenna mala, hinttew naagettite! **22** Sambbata gallassan hintte golliyaappe tookuwaa tookkiide kessoppite, woy ay oosuwaanne ootsoppite. Kase hintte aawotuwa taani azazeeddawaadan, Sambbata gallassaa dummayiide bonchchite. **23** Gidooppenne, untunttu sisibeykkino; barenttu haytsaakka taakko yeggibeykkino. Untunttu sisennaaninne taappe tamaarennaan is's'eeddino. **24** « < «Shin hintte taani Med'inaa Goday odiyaawaa sisooppe, Sambbata gallassan ay tookuwaanne tookkiide, ha katamaa penggetuwaanna gelennaan

aggooppe, Sambbata gallassaa dummayiide, an ay oosuwaanne ootsennan bonchchooppe, 25 Daawita kaatetuwaaraatan uttiyaa kaatetuu barenttu mooddiyaawanttunna paratuwaanne paraa gaaretuwaaraa toggiide, he penggetuwaanna gelana. Unttuntu Yihudaa asaananne Yersaalame kataman de'iyaa asaana gelana; ha katamay med'inaw Asay de'iyaa katamaa gidanawaa. 26 « < «Asay s'uuggiyaa yarshshuwaanne hara yarshshuwaa, katsaa yarshshuwaa, is'aanaanne galataa yarshshuwaa akkiide, Yihudaa katamatuwaappe, Yersaalame yuushshuwaan de'iyaa mootsatuwaappe, Biiniyaama biittaappe, gad'aappe, gezziyaappenne Neegeebappe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa yaana. 27 « < «Shin hintte Sambbata gallassatuwaara dummayiide bonchchanaadaaninne Sambbata gallassatuwaan tookuwaa tookkiide, Yersaalame penggetuwaanna gelennaadan, taani odeeddawaa sisennan is's'ooppe, taani he penggetuwaan tamaa oytsana. Yersaalame kaatiyaa golletuwaa maana. He tamay to"enna» yaagee» yaaga» yaageedda.

18 Med'inaa Godaappe Ermaasaw yeedda k'aalay hawaa; 2 «Dendda; urk'k'aa med'd'iyaa bitaniyaa golle ba. Yaan taani neena ta k'aalaa sissana» yaageedda. 3 Taani duge urk'k'aa med'd'iyaa bitaniyaa golle baade, I bare med'd'iyaa yingiriyaawaan urk'k'aa med'd'iyawaa be'aad. 4 I med'd'ishina, miishshay Aa kushiyan bayeedda. I he urk'k'aa zaariide munak'k'iide, barena lo"iyaa hara miishshaa kessiide med'd'eedda. 5 He wodiyaan Med'inaa Godaa k'aalay, hawaadan yaagiidde, taakko yeedda; 6 «Israa'eeliyaa asatoo, ha urk'k'aa med'd'iyaa bitanii ootsiyaawaadan, taani hinttena ootsanaw danddaykkitaa? Yaagee Med'inaa Goday. Israa'eeliyaa asatoo, be'ite; urk'k'ay barena med'd'iyawaa kushiyan de'iyawaadan, hinttekka ta kushiyan de'iita. 7 Ay

wode gidooppenne, taani itti biittaabaa woy itti kawutetsaabaa, <Taani hinttena d'ok'ollana, yooddananne d'ayissana> gaade odina, **8** he taani odeedda kawutetsay bare iitatetsaappe aggiide simmooppe, taani untuntu bolla ahana geedda iitabaa ahenan agga bashana. **9** K'ay ay wode gidooppenne, taani itti biittaabaa woy itti kawutetsaabaa, Taani hinttena kees's'anne tokkana gaade odina, **10** he kawutetsay taani odiyaawaa sisennan is's'ooppe ta sintsan iitabaa ootsooppe, taani ootsana geedda lo"obaa ootsennan aggaashana. **11** «Hewaa diraw, ha"i Yihudaa asatoonne Yerusaalamen de'iyawanttu hawaadan yaaga; Med'inaa Goday yaagee; Be'ite, taani hintte bolla iitabaa med'd'ayenne halchchaad. Hintte ubbaykka hintte iita ogiyaappe simmite; hintte ogiyaanne hintte oosuwaa laammite yaagee yaaga. **12** Shin untuntu, <Hewe ayinne maaddenna! Nuuni nu halchcheeddawaadan hanana; nuuni huup'iyaa huup'iyaa nu iita wozanaa muumetetsaadan ootsana> yaagana» yaageedda. **13** Hewaa diraw, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hawaa malabaa sisi eritee? yaagiide ane kawutetsatuwaa gidдон lal"ite. Wodoratta Israa'eeliyaa loytsi sheneyiyaawaa ootsaaddu. **14** I barew, Liibaanoosa deriyaa bolla de'iyaa shachchay, zaallaa s'eeraappe d'ayi erii? He deriyaappe goggiyaa irs's'a haatsay meli erii? **15** Shin ta asatuu taana dogeeddino; untuntu patsenna s'oossatoo is'aanaa c'uwayiino. Barenttu ogiyaappe, barenttu beni loossuwaappe d'ubetteeddino; untuntu ogiyaa aggiide, gas'aana beeddino. **16** Untuntu barenttu biittaa dagantsiyaabanne, med'inaw kad'etteeddawaa kesseeddino. Yaana aad'd'iyaa ooninne sheneteenne bare huup'iyaa k'aatsee. **17** Away wulliyaa bagga c'arkkuwaadan, taani untunta untuntu morkkatuwaa sintsan laalana. Untuntu metuwaa gallassi

taani untunttoo zokkiyaa zaaranaappe attina, ta som"uwaa haasayikke» yaagee. **18** Asatuu hawaadan yaageeddino; «Haa yiite; ane Ermaasa bolla mak'etteetto. Ayaw gooppe, k'eesatuu tamarissiyaa higgii, aad'd'eeda eranchchatuu immiyaa zorii, timbbitiyaa odiyaawanttu odiyaa k'aalay d'ayenna. Haa yiite; ane Aa nu ins's'arssan p'iroytte. I odiyaa k'aalaa sisennan aggeeto» yaageeddino. **19** Abeet Med'inaa Godaw, ta odiyaawaa sisa; ta morkketuu ta bolla haasayiyaawaa hayzza. **20** Lo"o ootseedda asaw iitaa zaarii? Shin untunttu taw ollaa bookkiino. Taani ne hank'k'uu untunttuppe simmana mala, untunttu diraw lo"obaa haasayanaw ne sintsan ek'k'eeddawaa k'oppa. **21** Hewaa diraw, untunttu naanatuwaa koshaw aatsaade imma; untunttakka mashshaw aatsaade imma. Untunttu mac'c'a asatuukka na'ay bayinnawantanne am"e gidino. Untunttu attuma asatuukka wod'iyaa harggiyaan gakketino; untunttu wodallatuukka olan siifettino. **22** Untunttu k'oppennaan neeni untunttu bolla bonk'k'iyaawantta yeddina, untunttu golliyaan waasuu keso. Ayaw gooppe, untunttu taana kunddisanaw ollaa bookkeeddino; ta gediawukka p'iriyaa wotseeddino. **23** Shin abeet Med'inaa Godaw, untunttu taana wod'anaw mak'etteeddawaa ubbaa neeni eraasa. Neeni untunttu iitatetsaa atto gooppa, woy untunttu nagaraa ne sintsappe k'uc'c'oppa. Untunttu ne sintsan s'oonettiide kunddino. Ne hank'k'uwaa wode neeni untuntta hawaadan ootsa.

19 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ba; urk'k'aa med'd'iyawaappe baareetaa shamma. Neenanna amareedda gadiyaa c'imatuwaanne amareedda k'eesiyaa c'imatuwaa akkaade, **2** Kon"aa Me'uwaa Penggiyaa giyaa penggiyaa lank'k'iyana aad'd'aade, Hinnooma Zanggaaraa ba; yaan taani

new odiiyaa k'aalaa awaaya. 3 Hawaadan yaaga; «Hinttenoo Yihudaa kaatetoo, hinttenoo Yerusaalame katamaa asatoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, sisiyaa ubbaw haytsaw iitiyaa palabaa ha biittaa bolla taani ahana. 4 Ayaw gooppe, asatuu taana aggeeddino; untunttu woy untunttu aawotuu, woy Yihudaa kaatetuu erenna hara s'oossatoo is'aanaa c'uwayiide yarshshiyaawaan ha sa'aa tunisseeddino. Untunttu s'illo asatuwaa suutsaa ha sa'aan kuntseeddino. 5 K'ay taani untuntta azazabeenabaa, woy odabeennabaa, woy ta wozanaan k'oppabeennabaa ootseeddino; untunttu barenttu attuma naanatuwaa Ba'aalaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide yarshshanaw, goyinniyaa d'ok'k'a sa'atuwaan yarshshiyaa sa'aa gimbbeeddino. 6 Hewaa diraw, ha sa'ay Toofeeta woy Hinnooma Zanggaaraa geetettiyaawe attiide, Shukaa Zanggaaraa yaagettiide s'eegettana gallassatuu yiino yaagee Med'inaa Goday. 7 « < «Yihudaanne Yerusaalame asaa halchchuwaa taani ha sa'aan polettenaadan ootsana. Untunttu barenttu morkkatuwaa mashshaaninne barentta wod'anaw koyiyaawanttu kushiyan hayk'k'anaadan taani ootsana. Untunttu anhaa saluwaa kafotoonne sa'aa do'atoo k'uma ootsaade immana. 8 Ha katamaa bazuwaanne k'iliic'iyawaa kessana. Hewaana aad'd'iyaa ubbay Aa bashshaan malaletiide, Poora! yaagana. 9 Untunttu barenttu mac'c'a naanatuunne attuma naanatuwaa ashuwaa maanaadan taani ootsana. Untunttu wod'anaw koyiyaa morkketuu untuntta waayissiyaa waayiyaaninne dooddiyaa dooddan, untunttu ubbay ittuu ittuwaa ashuwaa maana» yaagee» yaaga. 10 «Hewaappe guyyiyaan, neenanna ittippe beedda asatuwaa sintsan he baaretaa mentsa. 11 Untuntta

hawaadan yaaga; «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Zaariide koolina oyk'k'ennaadan ootsiide, itti Asay baaretaa mentsiyaawaadan, taani ha kawutetsaanne ha katamaa mentsereetsana. Asatuu anhaa moogiyaa sa'ay bayinna diraw, Toofeetan moogana. 12 Taani ha sa'aanne an de'iyaa asaa ootsanawe hawaa; taani Med'inaa Goday ha katamaa Toofeetadan ootsana. 13 Yersaalame asaa golletuunne Yihudaa kaatetuwaaw golletuu, golliiyaa bolla dembbayiide ootseeddino saluwaa s'oolinttetoo is'aanaa c'uwayeeddanne hara s'oossatoo ushshaa yarshshuwaa gussedda golletuu ubbay Toofeeta giyyaa sa'aadan tuneeddawantta gidana» yaagee» yaaga» yaagee. 14 Hewaappe guyyiyaan, Ermaasi Med'inaa Goday timbbitiyaa odanaw kiitteedda Toofeetappe simmiide yiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliiyaa giddon de'iyaa dabaaban ek'k'eedda. Asaa ubbaw hawaadan yaageedda; 15 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Sisite, taani ha katamaa bollanne Aa heeraan de'iyaa mootsatuu ubbaa bolla ahana geedda iitabaa ubbaa untunttu bolla ahana hanay. Ayaw gooppe, untunttu morggii makkalaa gidiide, taani odeeddabaa sisennan is's'eeddino» yaagee» yaageedda.

20 He wode Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan kaappuwaa gidiyaa, Imeera na'aa Paashihuura giyyaa k'eesii, Ermaasi ha yewotuu timbbitiyaa odishin siseedda. 2 Paashihuuri timbbitiyaa odiyaa Ermaasa deshisseedda; K'ommo Biiniyaama Penggiyaa giyyaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliiyaa geliyaasan de'iyaa dutsaa lukuwaan k'ashisseedda. 3 Wonttetsa gallassi Paashihuuri Ermaasa k'ashuwaappe bilina, Ermaasi aw hawaadan yaageedda; «Hachchippe doommina, Med'inaa Goday ne suntsaa Paashihuura yaagenna; I ne suntsaa

Yaan Haan Dagama yaagana. 4 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani neena ne huup'iyawunne ne laggetuwaa ubbaw dagama kessana. Unttuntu neeni s'eellishshin, barenttu morkkatuwaa mashshaan wurana. Yihudaa asaa ubbaa Baabloone kaatiyaa kushiyan aatsaade immana. I untunta omoodiide, Baabloone afana; afiide yaan mashshaan untunta wod'ana. 5 Hewaadankka, ha katamaa ak'uwa peeshshaa ubbaa, ootsi kesseeddabaa ubbaa, duretetsaa ubbaanne Yihudaa kaatetuwa miishshaa ubbaa taani untuntu morkketoo aatsaade immana. Untuntu untunta bonk'k'i oyk'k'iide, Baabloone afana. 6 K'ay neeni Paashihuurikka ne son de'iyaa Asay ubbay omoodettiide, Baabloone baana. Neeni timbbitiyaa odeedda ne laggetuwaa ubbaannakka yaan hayk'k'anne yaan moogettana» yaagee» yaageedda. 7 Abeet Med'inaa Godaw, neeni taana c'immaada; taanikka c'imettaad. Neeni taappe minnaade, taana s'onaadda. Gallassaa kumentsaa taani Asay miic'c'iyawaa kesaad; ubbay taana k'iliic'ee. 8 Taani haasayiyaa wodiyaan ubbaan d'ok'k'issaade, «Makkalabayne bashshay gakeedda» yaagaade waassay. Med'inaa Godaa k'aalay taw gallassaa kumentsan kad'iyanne k'iliic'uwaa aheedda. 9 Taani, «Taani S'oossaabaa dentsaade haasayikke» woy, «Aa suntsan laa"entso odikke» gooppe, S'oossaa k'aalay ta mek'etsaa gidдон k'um"ettiide, ees's'iyaa tamaa mala gidiide, ta wozanaan michchee. Taani gidдон oyk'k'aade ashshana gaade daaburaad; shin te"anaw danddayabeykke. 10 Taani daro saasuketsaa sisaad; «Yaan haan dagamay de'ee! Ane Aa mootite! Nuunikka Aa mootoytte» yaagiino. Taw mata laggetuu ubbay ta kunddetsaa naagiide, «Oni erii, nuuni Aa oyk'k'ana malanne nu haluwaa kessana mala, I c'imettanaw danddayee» yaagiino. 11

Shin Med'inaa Goday yashissiyaa tooranchchaadan taananna de'ee. Hewaa diraw, taana yederssiyaawanttu d'ubettana; untunttu taana s'oonikkino. Untunttoo giigenna diraw, untunttu wolk'k'aama yeellaa yeellatana. Untunttu kawushshay mulekka dogettena. **12** Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, s'illotuwa paac'c'iyaaawoo, wozanaa kahaa be'iyaaawoo, neeni ta morkkatuwa bolla ta haluwa kessaade taana bessa. Ayaw gooppe, taani ta mootuwa new aatsaad. **13** Med'inaa Godaw Yes's'ite! Med'inaa Godaa galatite! Ayaw gooppe, I hiyyeesatuwa iitatuwa kushiyaappe ashshee. **14** Taani yeletteedda gallassay shek'k'etteeddawaa gido! Ta aata taana yeleeedda gallassay anjjettoppo! **15** Ta aawoo, «New mishiraachcho; new attuma na'ay yeletteedda!» yaagi odiide, daro nashechcheedda bitaniikka shek'k'etteeddawaa gido! **16** He bitanii Med'inaa Goday k'aretennaan aatsi yeggiide d'ayisseedda katamatuwaadan hano. He bitanii wontta waasuwa, gallassaa seetan, «Olay gakeedda!» giyaa oduwa siso. **17** Ayaw gooppe, ta aata taw duufo gidana malanne I uluukka taana wogaa oyk'k'i uttana mala, taana uluwaan wod'ibeenna. **18** Taani metuwaanne kayyuwa be'anawunne laysaa ubbaa yeellataade wurssanaw, ayaw ta aatti uluwaappe kesaadditaashsha?

21 Kaatii Sedek'iyaa Malkkiyaa na'aa Paashihuuranne Ma'iseeya na'aa k'eesiyaa Soofonaasa ha ooshaa oochchana mala, Med'inaa Goday Ermaasakko kiiteedda. **2** Untunttu, «Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori bare olanchchatuwaanna ha katamaa yuuyyi aad'd'iide dooddeedda diraw, ane nuw Med'inaa Godaa oochcha. Ooni erii, Med'inaa Goday beniwaadan, malalissiyaa oosuwa nu diraw ootsiide, Aa guyye zaaranenttonne» yaageeddino. **3** Ermaasi untunttoo

zaariide, hawaadan yaageedda; «Biide Sedek'iyaasaw yaagite;
4 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee;
«Neeni Baabloone kaatiyaananne gimbbiyaappe karenna ne
katamaa dooddiyaa Aa olanchchatuwaanna olettiyaa, ne
kushiyan de'iyaa olaa miishshaa taani guyye ne bolla zaarana.
K'ay untuntta ubbaakka ha katamatiw giddo gelissana.
5 Taani ta huup'iyaa yeddeedda kushiyan, wolk'k'aama
k'esiyaan, yiluwaan, hank'k'uwaaninne wolk'k'aama seeran
neena olana. 6 Taani ha kataman de'iyaawantta, asaakka
mehiyaakka shoc'ana. Untunttu iita harggiyaan wurana. 7
Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa Kaatiyaa Sedek'iyyaasa, Aa
oosanchchatuwaanne iita harggiyaappe, mashshaappenne
koshaappe palaheedda, ha katamaa asaa ubbaa, Baabloone
Kaatiyaa Naabukadanas'oorawunne untuntta wod'anaw koyiyaa
morkketoo taani Med'inaa Goday aatsaade immana. I untunttu
k'ara mashshaan siifana. I untunttoo k'arettenna, woy saaliide
aggena, woy maarenn» yaagee yaagite» yaageedda. 8 Med'inaa
Goday Ermaasa, «Gujjaadekka asaw hawaadan yaagaade oda;
S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, taani hintte sintsan de'uwa
ogiyaa hayk'k'uwa ogiyaa wotsaad. 9 Ha katamaa gidдон
takkiyaa Asay ooninne mashshaan, koshan woy iita harggiyaan
hayk'k'ana. Shin katamaappe kesiide biide, katamaa dooddiide
oyk'k'eedda Baabloonetoo bare kushiya immiyaa Asay ooninne
pas'a attanawaa; he uray bare shemppuwaa s'alala ashshana.
10 Ayaw gooppe, taani ha katamaw keekanaw gidennaan iitanaw
ta k'ofaa k'achchaad. Baabloone kaatiyaw Aa aatsaade immana;
ikka ha katamaa taman s'uuggana. Taani Med'inaa Goday hawaa
odaad» yaagee» yaaga. 11 K'aykka Yihudaa kaatiyaa golliyya
asaw hawaadan yaaga; Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! 12

Hinttenoo, Daawita zaretoo, Med'inaa Goday hinttena hawaadan yaagee; «Wonttina wonttina suure pirdдите; bonk'k'etteeddawantta uk'k'unniyaawanttu kushiyaappe ashshite. Hewe d'ayooppe, hintte iita oosuwaa gaasuwaan ta hank'k'uu tamaadan ees's'i kesana; ooninne Aa toyissenna yaagee yaaga» yaageedda. **13** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo, Yersaalame, neeni dembban de'iyaa zaallaadan, zanggaaraappe pude d'ok'k'u gaade beettaasa; shin taani neenanna olettana. Neeni, «Ooninne ta bolla s'alenna woy ta de'iyasaa gelenna» yaagaasa; **14** shin taani Med'inaa Goday neena ne oosuwaadan murana. Taani ne kaate golliyaan tamaa oytsana; ne yuushshuwaan de'iyawaa ubbaa mi d'ayissana» yaagee.

22 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ba; duge Yihudaa kaatiyaa golle baade, yan ha k'aalaa oda. **2** «Neenoo Yihudaa kaatiyaw, Daawita kawutetsaa araatan uttiyaawoo, neenikka ne k'oomatuukka ha penggiyaanna geliyaa ne Asay ubbaykka Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! **3** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Suure pirddaanne s'illobaa ootsite. Bonk'k'etteeddawantta uk'k'unniyaawanttu kushiyaappe ashshite. Betetuwa bolla, aawuu bayinna naanatuwaa bollanne asinatu hayk'k'eedda mac'c'a asatuwaa bolla geniyaabaa woy makkalabaa ootsoppite. K'ay s'illo asaa suutsaa ha sa'aan gussoppite. **4** Hintte taani geeddawaadan tumu azazettooppe, Daawita kawutetsaa araatan uttiyaa kaatetuu paraanne paraa gaariyaa toggiiide, barenttu oosanchchatuwaananne barenttu asaana ha kaatiyaa golliyaa penggetuwaanna gelana. **5** Shin hintte azazettenan is's'ooppe, ha kaatiyaa Gollii ona gidana yaagaade taani Med'inaa Goday ta huup'iyaan c'aak'k'ay» yaagee» yaaga» yaagee. **6** Med'inaa Goday Yihudaa kaatiyaa

golliyaabaa hawaadan yaagee; «Neeni taw Gala'aade biittaaanne Liibaanoosa asaa s'eeraa mala gidoopekka, taani neena bazzuwaanne Asay de'enna katamaa ootsana. 7 Taani neena koliyaawantta huup'iyaan huup'iyaan olaa miishshaa oytsaade, new kiittana. Unttuntu zigaappe masetteedda ne tuuk'etuwa k'ans's'ereetsiide, taman olana. 8 «C'ora kawutetsaappe Asay he katamaa lank'k'iyaana aad'd'ana. Ittuu ittuwaa, «Med'inaa Goday ayaw ha wolk'k'aama katamaa hawaadan ootseedee?» yaagiide oochchana. 9 Unttuntu, «Unttuntu Med'inaa Godaa barenttu S'oossaanna c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa aggeeda gishshaassanne hara s'oossatoo goyinneeddanne ootseedda gishshaassa» yaagana» yaagee. 10 Hayk'k'eedda Kaatiyaa lyoosiyaasaw yeekkoppite woy kayyottoppite. Hewaa aggiide, omoodettiide beedda Shaalumaw seelettiide yeekkite. Ayaw gooppe, I ubbakka guyye simmenna; bare yeletteedda biittaa laa"entso be'enna. 11 Bare aawuwaa diraw Yihudaan kaatetiide de'iiddi, ha sa'aappe beedda lyoosiyaasa na'aa Shaalumabaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «I ubbakka guyye simmenna. 12 I omoodettiide beedda biittan hayk'k'ana. Ubbakka ha biittaa be'enna» yaagee. 13 Bare golliyaa naak'uwaan kees's'iyaawoo, s'illo gidenna ogiyaan pook'iyaa bolla pook'iyaa gujjiyaawoo, bare gadiyaa asaw ayinne immennaaninne wolk'k'aa gatiyaa c'iggenan oosissiyaawo, aw aayye! 14 I, «Taani taw aakko pook'iyanna de'iyaa wolk'k'aama golliyaa kees's'ana» yaagee. Bare golliyaw wolk'k'aama maskkootetuwa; kessiide zigaa masetan bollaa kammiide, zo'o k'alamiyaa okkee. 15 Barew neeni daro zigan kees's'eeddawe neena lo"o kaatiyaa kessee gaade k'oppaadii? Ne aawuwaa lyoosiyaasaw miyaawenne ushiyaawe d'ayeeddee? I suure pirddanne s'illobaa ootseedda.

Hewaa diraw, aw ubbabaykka injjeteedda. 16 I hiyyeesatoonne metootanchchatoo suure pirddiyaa diraw, aw ubbabaykka haneedda. Med'inaa Godaa eree yaagiyaawe hawaa. 17 Shin harabaa aggiide, ne ayifiinne ne wozanay jaamiyaawe ne go"aa demmanaassanne s'illo suutsaa gussanaassa, asaa naak'k'anaassanne uk'k'unnanaassa. 18 Hewaa diraw, Med'inaa Goday Iyoosiyaasa na'aa, Yihudaa Kaatiyaa Iyo'ak'eemabaa hawaadan yaagee; «I hayk'k'iyaa wode untuntu aw, «Aayye! Aayye! Ta ishaw!» yaagiide yeekkikino. K'ay, «Ta godaw, aayye! Ta kaatiyaw, aayye!» yaagiide zilaalikkino. 19 Aa mooguukka hariyaa mooguwa mala gidanawaa. Aa anhay gooshettiide, Yersaalame penggetuwaappe ya baggan olettana» yaagee. 20 S'oossay Yersaalamebaa hawaadan yaagee; «Ba; pude Liibaanoosa baade, yaan waassa. Baasaane biittan waasuwa s'ulisa. Abaarima Deriyaanka waassa. Ayaw gooppe, olaw neenana zuppetiyaawanttu ubbay s'oonetteeddino. 21 Neeni saro de'ishiina, taani new odaad; shin neeni, «Taani sisikke» yaagaadda. Ne yalagatetsaadeppe doommiidekka ne hanuu hawaa; neeni taw azazettenan is's'aadda. 22 Ne hentsanchchatuwaa ubbaa c'arkkuu afana; olaw neenana zuppetiyaawanttukka omoodettiide baana. He wode ne iitatetsaa ubbaa diraw, yeellatananne kawushshana. 23 Hinttenoo, Liibaanoosa zigan kees'etteedda golliyaan de'iyawanttoo, oysay oyk'k'eedda mac'c'a mishiratiwaa mala un"uu hintte bolla puttu gintto, waan oolandditeeshsha!» yaagee. 24 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta de'uu ero! Neeni Iyo'ak'eema na'ay, Yihudaa Kaatii Yo'aakiini, ta ushechcha kushiyan de'iyaa ta attamiyaa migiduwa gidinttokka ta neena kessa yeggana. 25 Neena wod'anaw koyiyaawanttoo, neeni yayiyaa Baabloone

Kaatiyaa Naabukadanas'oorawunne Aa olanchchatoo taani neena aatsaade immana. **26** Taani neenakka neena yeleedda ne aatokka hintte yeletaa biittaa gidenna hara biittaw olana; hintte laa"uukka yaan hayk'k'ana. **27** Hintte simmanaw laamotiyaa biittaa ubbakka simmikkita» yaagee. **28** Barew ha bitanii Yo'aakiini, kad'eeddanne me"eedda baaretee? I ooninne koyenna miishshee? Ayaw inne Aa naanatu yederssetiide, barenttu erenna biittan olettiide atteeddino? **29** Hanne biittatee, biittatee, biittatee! Med'inaa Godaa k'aalaa sisa! **30** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha bitaniyaa, «Na'ay bayinna asaa, bare laytsaa ubbaan de'uu injjetenna asaa» gaade s'aafa. Ayaw gooppe, Aa zeretsaappe ittoonni injjetenna; Daawita kawutetsaa araatan uttiyaawe woy Yihudaan kaatetiyaawe untuntuppe ittuunne de'enna» yaagee.

23 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta hentsaa gaden de'iyaa dorssatuwaa bayzziyaanne laaliyaa hentsanchchatoo aayye ana!» yaagee. **2** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay bare asaa heemmiyaa hentsanchchatuwaabaa hawaadan yaagee; «Hintte ta dorssatuwaa laaliide, wora yedersseeddita. Hintte untunta s'omoosibeenna diraw, taani hintte ootseedda iitatetsaw ubbaw hinttena muruwaan s'omoosana yaagee Med'inaa Goday. **3** Hewaappe guyyiyaan, ta wudiyaappe atteedawannta kase laaleedda biittaa ubbaappe taani ta huup'iyaan shiishshana. Untunta guyye untunta hentsaa gadiyaa zaarana. Untuntukka hawaan yelettiide c'orattana. **4** Taani untunta loytsi heemmiyaa hentsanchchatuwaa untunttoo wotsana. Untuntu laa"entso yayyikkinonne dagammikkino; untuntuppe ittuunne bayenna. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee. **5** Med'inaa Goday hawaadan yaagee;

«Taani Daawitew s'illo aac'aa dentsana gallassatuu yaana. I kaatiyaadan kawutananne aad'd'eeda eratetsan mooddana; biittan I suurebaanne s'illobaa ootsana. 6 I kaatetiyya laytsan Yihuday attana; Israa'eeliikka saro de'ana. I s'eesettana suntsay Med'inaa Godaa, nu S'illotetsaa geetettana» yaagee. 7 Hewaa diraw, S'oossay hawaadan yaagee; «Asay, «Israa'eeliyaa asaa Gibs'e biittaappe kessiide aheedda Med'inaa Goday ero» yaagiide c'aak'k'iyawaa aggana. 8 Shin, «Israa'eeliyaa zeretsaa huup'issa bagga biittaappenne I laaleedda biittatuwaa ubbaappe aheedda Med'inaa Goday ero» yaagiide c'aak'k'ana gallassatuu yaana. Hewaappe guyiyaan untunttu barenttu buzo biittan de'ana» yaagee. 9 Timbbitiyaa odiyaawantubaa taani k'oppiyaa wode, ta wozanay kayyuwaan me'ee; ta mek'etsatuu ubbaykka kokkoriino. Med'inaa Godaa dirawunne Aa geeshsha k'aalaa diraw, taani matsotteedda asaa mala, woyniyaa eessay wolk'k'aa diggeedda asaa mala gidaaddi. 10 Ayaw gooppe, biittay sharmus'atuwaan kumeedda. Shek'k'aa diraw, biittay yeekkee; bazzo hentsaa gadetuukka meleeddino. Timbbitiyaa odiyaawanttu iita ogiyaa hamettiino; barenttu wolk'k'aakka likke gidennasan go'ettiino. 11 Med'inaa Goday, «Timbbitiyaa odiyaawenne k'eesiinne laa"uukka tuneeddino; haray attina, ta Geeshsha Golliyaanka untunttu iitatetsaa taani demmaad» yaagee. 12 K'aykka Med'inaa Goday, «Hewaa diraw, untunttu ogii halis's'ana; untunttu d'umaw laagettiide, an kunddana. Untunttu k'as's'ayettiyya laytsi taani untunttu bollan iitabaa ahana» yaagee. 13 K'aykka I hawaadan yaagee; «Samaariyaan de'iyaa timbbitiyaa odiyaawanttu gidдон sheneyiyaawaa be'aad. Untunttu Ba'aala suntsan timbbitiyaa odiinonne ta asaa Israa'eeliyaa wora kaaletsiino. 14 K'ay Yerusaalamen de'iyaa

timbbitiyaa odiyaawanttu gidдонkka dagantsiyaabaa be'aad. Unttuntu sharmus'iinonne worddotiidde hamettiino. Ooninne bare iita oosuwaappe simmennaadan, unttuntu iitaa ootsiyaawantta gedde mintsetsiino. Unttuntu ubbaykka taw Sodooma mala; Yersaalame asaykka Gamooraa mala» yaagee. **15** Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday timbbitiyaa odiyaawanttubaa hawaadan yaagee; «Yersaalamen de'iyaa timbbitiyaa odiyaawanttuppe tunabay kesiide, biittaa ubbaan laalettettedda diraw, taani unttuntta c'ammiyaa k'umaa mizana; taani unttuntta wod'iyaa haatsaa ushshana» yaagee. **16** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Timbbitiyaa odiyaawanttu odiyaabaa sisoppite. Unttuntu hanennabaa, hanana giide, wordduwaa odiino. Med'inaa Goday bare doonaappe odina gidennaan, unttuntu bareppe k'oppi akkiide, sas'aa odiino. **17** Taana kad'iyaaawantta unttuntu, «Med'inaa Goday, hintte saro de'ana» yaagee yaagiino. K'ay barenttu wozanaa muumetetsaa kaaletsiyaawantta ubbaa unttuntu, «Hintte bolla ayaa iitabayenne yeenna» yaagiino» yaagee. **18** Shin be'anaw woy Aa k'aalaa sisanaw Med'inaa Goday zoriyaasan unttuntuppe ooninne ek'k'ibeenna. Aa k'aalaa hayzeeddawe woy siseeddawe ooninne baawa. **19** Med'inaa Godaa gotii, aatsi yeggiyaa beetay hank'k'uu hawesho keseedda! I iita asatuwaa huup'iyaan ek'k'ana. **20** Aa wozanaa k'ofaa ootsiide polennan de'iiddi, Med'inaa Godaa hank'k'uu simmenna. Wurssetsa gallassatuwaan hawaa hintte akeekana. **21** S'oossay hawaadan yaagee; «Taani timbbitiyaa odiyaawantta kiitabaykke; shin unttuntu wos's'iino. Taani unttunttoo odabaykke; shin unttuntu timbbitiyaa odiino. **22** Unttuntu taani zoriyaasan ek'keeddawaa gidintto, ta k'aalaa ta asaw odana shin! Unttuntu

unttuntu iita ogiyaappenne untunttu iita oosuwaappe zaarana shin!» yaagee. 23 K'aykka Med'inaa Goday, «Taani mata s'alala S'oossee? Haako san S'oossaa gidikkita? 24 Taani be'ennaadan, geema sa'aan barena k'osanaw Asay danddayii? Saluwaaninne sa'aan kumeeddawe taana Med'inaa Godaa gidikkita?» yaagee Med'inaa Goday. 25 S'oossay hawaadan yaagee; «Ta suntsan wordduwaa timbbitiyaa odiyaawanttu giyaawaa sisaad. Untunttu, «Taani akumetaad; taani akumetaad!» yaagiino. 26 Ha yewuu bare wozana c'imuwaa timbbitiyaa odiyaa worddo nabetuwaa wozanaan awude gakkanaw gam"annee? 27 Untunttu aawotuu Ba'aala giyaa eek'aa gaasuwaan ta suntsaa dogeeddawaadan, untunttu ittuu ittoo odiyaa akumuwaan ta Asay ta suntsaa doganaadan ootsanaw k'oppiino. 28 Akumuwaa akumettiide timbbitiyaa odiyaaawe bare akumuwaa odo. Shin ta k'aalaa siseeddawe he k'aalaa ashshenan gujjennan odo. Dalayne zarggay hak'an gakketi? yaagee Med'inaa Goday. 29 Ta k'aalay tamaa mala gidennee? Zaallaa mentsereetsiyaa madooshaa mala gidennee?» yaagee Med'inaa Goday. 30 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hewaa diraw, taani ta k'aalaa ittuu ittuwaappe wuu"iyaa timbbitiyaa odiyaawanttu bolla de'ay. 31 Hewaadankka, barenttu ins's'arssan haasayiidde, Med'inaa Goday yaagee yaagiyaa timbbitiyaa odiyaawanttu bolla de'ay yaagee Med'inaa Goday. 32 Taani Med'inaa Goday hawaa oday! Wordduwaa akumetiide, timbbitiyaa odiyaawanttu bolla taani gidana. Untunttu he akumuwaa odiide, barenttu wordduwaaninne barenttu c'ee'k'inaan ta asaa wora kaaletsiino. Taani untuntta kiittabeykke woy, odite gabeykke. Untunttu ha asaa ayinne maaddikkino. Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee. 33 Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda;

«Ermaasaa, ha asaappe ittuu, woy timbbitiyaa odiyaawe, woy k'eesii, «Med'inaa Godaa kiitay ayee?» giide oochchooppe, neeni untuntta, «Med'inaa Godaa kiitay hinttena; hewaa diraw, ta hinttena agga bashana» yaagee yaaga. **34** Timbbitiyaa odiyaawe, woy k'eesii, woy asaappe ittuu, «Hawe Med'inaa Godaa kiitaa» yaagiide haasayooppe, taani he bitaniyaanne Aa soo asaa murana. **35** Hewaa aggiide asay, «Med'inaa Goday waageedee?» woy, «Med'inaa Goday odeeddabay ayee?» yaagiide bare laggetuwaanne bare dabbotuwaa oochchanaw bessee. **36** Hewaa diraw, ooninne, «Med'inaa Godaa kiitaa» yaagiide laa"entso haasayanaw bessena. Ayaw gooppe, aawuu doonaappe kesiyya k'aalay aawoo kiitaa gidee. Hewan de'uwaa S'oossaa, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa, nu S'oossaa k'aalaa hintte mirk'kiita. **37** «Neenikka timbbitiyaa odiyaawantta, «Med'inaa Goday hinttena waageedee? woy, Med'inaa Goday Ayaa odeeddee?» yaagaade oochchanaw bessee. **38** Shin hintte, «Hawe Med'inaa Godaa kiitaa» gooppe, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani hinttena, Hawe Med'inaa Godaa kiitaa gooppite» yaaginakka hintte, «Hawe Med'inaa Godaa kiitaa» geeddita. **39** Hewaa diraw, tumuwaappe taani hinttena dogana; hinttewunne hintte aawoo immeedda katamaa ta sintsappe wora olana. **40** Taani hintte bolla med'inaa kawushshaanne med'inaw dogettenna yeellaa ahana yaagee» yaageedda.

24 Iyo'ak'eema na'aa, Yihudaa Kaatiyaa Yo'aakiina Yihudaa mooddiyaawanttunna, kushiyya oosuwaa hiillatuwaananne birataa k'os'siyyaawanttuna Yerusaalameppe Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori omoodiide, Baabloone afa simmina, Med'inaa Goday taana sas'aa besseedda; taani Med'inaa Godaa Geeshsha golliyaw sintsa baggana balasiyaa teeraa oykeedda laa"u

keeshshatuwaa be'aad. 2 Itti keeshshan koyiro teereeddawaa malatiyaa daro lo"o balasiyaa teeray de'ee. Laa"entso keeshshan k'ay maanaw giigenna daroppe iita balasiyaa teeray de'ee. 3 Med'inaa Goday taana, «Ermaasaa, hewe neeni be'iyaa we ayee?» yaagiide oochcheedda. Taani, «Balasiyaa teeraa be'ay. Lo"o teeray loytsi lo"a; iita teeray k'ay maanaw giigenna loytsi iita» yaagaade odaad. 4 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko yeedda; 5 «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; <Taani Yihudaa biittaappe omooduwaan Baabloone biittaa yeddeedda asatuwaa, ha lo"o balasiyaa teeraadan lo"a gaana. 6 Taani keeka ayifiyaan untuntta s'eelana; k'ay taani untuntta zaaraadde ha biittaa ahana. Taani untuntta kees's'anappe attina kolikke. Taani untuntta tokkanaappe attina shoddikke. 7 Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu eranaadan, taani untunttoo wozanaa immana. Untunttu barenttu kumentsaa wozanaappe taakko simmanaw de'iyaa diraw, untunttu ta asaa gidana; taanikka untunttu S'oossaa gidana» yaagee. 8 «K'ay Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Yihudaa Kaatiyaa Sedek'iyyaasa, Aa kaappatuwaa, ha biittan atteeda Yersaalame asaa atteeddawantanne Gibs'e biittan de'iyaa wantta, maanaw giigenna he loytsi iita balasiyaa teeraadan iita gaana. 9 Laalaade yeddiyaa biittaa ubbaan taani untuntta ha sa'aa kawutetsatuwaan untuntta be'iyaa ubbaw dagamaanne shek'aa, boriyaanne leemisuwaa, k'iliic'uwaanne bohetteddawaa ootsana. 10 Taani untunttoonni untunttu mayzza aawaatoo immeedda biittaappe untunttu ubbaanna d'ayana gakkanaw, mashshaa, koshaanne iita harggiyaa untunttu bolla yeddana» yaagee» yaageedda.

25 Iyoosiyaasa na'ay, Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi kaateteedda oyddentso laytsan, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori kaateteedda koyiro laytsan, Yihudaa asaa ubbaa s'eelliaawaan Ermaasakko yeedda k'aalay hawaa. **2** Timbbitiyaa odiyaa Ermaasi Yihudaa asaa ubbawunne Yerusaalamen de'iyaa ubbatoo hawaadan yaageedda; **3** «Amoos'a na'ay, Yihudaa Kaatii Iyoosiyaasi kaateteedda tammanne heezzentso laysaappe doommiide, hachchi gakkanaw, laatamanne heezzu laytsaa Med'inaa Godaa k'aalay taakko yeedda. Taanikka zaara zaaraadde hinttew odaad; shin hintte sisennan is's'eeddita. **4** «Med'inaa Goday bare k'oomatuwaa, timbbitiyaa odiyaawantta ubbaa zaari zaariidekka hinttew kiiteedda; shin hintte hayziide sisennan is's'eeddita. **5** Unttuntu hawaadan yaageeddino; «Hintte ubbaykka hintte iita ogiyaappenne hintte iita oosuwaappe ha"i simmite. Simmooppe, Med'inaa Goday hinttewunne hintte mayzza aawaatoo med'i med'inaw immeedda biittan hintte de'ana. **6** Hara s'oossatoo ootsanawunne goyinnanaw kaaloppite. K'ay hintte kushii ootseeddabaan S'oossaa yiloyoppite. Yaatooppe S'oossay hinttena k'ohenna» yaageeddino. **7** «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte taani odiyaawaa sisanawaa aggiide, hintte kushii ootseeddabaan taana yiloyeeddita; yaatiide hinttena k'ohiyaawaa hintte huup'iyaan aheeddita» yaagee. **8** «Hewaa diraw, Ubbaa Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte ta k'aalaw azazettenan is's'eedda diraw, **9** taani huup'issa bagga asaa ubbaanne ta k'oomaa, Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'oori s'eesana. Unttunta ha biittaa bolla, ha biittan de'iyaa asaa bollanne hawaa heeraan de'iyaa kawutetsatuwaa ubbaa bolla ahana. Taani ha biittatuwaa ubbaanna d'ayissana; k'ay be'eeddawe dagammiyaabaa, «Poora!» giyaabaanne

med'inaw ayinne baynawaa ootsana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad. 10 Taani untuntuppe ililssanne nashshechchaa kooshshaa, bullachchiyaawaanne bullachchettiaa kooshshaa, wos'aan gaac'ciyaa kooshshaanne s'omppiyaa poo'uwa d'ayissana. 11 Ha biittay ubbaanna bashshaa ayinne bayna biittaa gidanawaa; ha kawutetsatuukka Baabloone kaatiyaw laappun tammu laytsaa moodetana. 12 «Laappun tammu laytsay poletti simmina, taani Med'inaa Goday Baabloone kaatiyaanne Aa kawutetsaa asaa untuntu bayzzuwa diraw murana; untuntu biittaakka med'inaw ayinne baynawaa ootsana. 13 Taani he biittaa bolla haasayeeddawaa ubbaa, Ermaasi kawutetsatuwa ubbaa bolla, «Hanana» giide odeedda, ha mas'aafan s'aafetteeddawaa ubbaa he biittaa bolla ahana. 14 Daro kawutetsatuunne wolk'k'aama kaatetu Baabloonetuwa ayileyiide moodana. Taani untuntu hanuwaadaaninne untuntu kushiyaa oosuwaadan k'ans's'ana yaagee» yaageedda. 15 Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay taw hawaadan yaageedda; «Hawaa ta hank'kuwa woyniyaa eessay kumeedda wanc'c'aa hey. Afaade taani neena kiittiyaa kawutetsatuwa ubbaa ushsha. 16 Untuntu ushiide, taani untuntu giddo yeddiya mashshaa gaasuwaan ganddigaarananne gooyana» yaageedda. 17 Taani Med'inaa Godaa kushiyaappe wanc'c'aa akkaade, I taana kiitteenka kawutetsatuwa ubbaa ushshaad. 18 Hachchi haneeddawaadanka untuntu ubbaa bashshaanne dagama, c'ashshaanne k'anggetsaa ootsana mala, Yersaalammenne Yihudaa katamatuwa, Aa kaatetuwaanne Aa kaappatuwa ubbaa ushshaad. 19 Gibs'e biittaa kaatiyaa, Aa k'oomatuwa, Aa kaappatuwa, Aa biittaa asaa ubbaanne 20 yaan de'iyaa allaga asatuwa ubbaa ushshaad. Uus'a biittaa kaatetuwa

ubbaa ushshaad. Piliss's'eema biittan de'iyaa Ask'k'aloona, Gaaza, Ek'iroonanne Ashddoodappe atteeda bagga kaatetuwaa ubbaa ushshaad. 21 Eedooma, Moo'aabanne Amoonaa ushshaad. 22 S'iirroosa kaatetuwaa ubbaa, Sidoona kaatetuwaa ubbaanne Meediteraane Abbaappe hefintsa gas'an de'iyaa biittaa kaatetuwaakka ushshaad. 23 Dadaana, Temaana, Buuzanne barenttu huup'iyaa shufeeriyaa meediyaa asatuwaa ubbatuwaa ushshaad. 24 Araba biittaa kaatetuwaa ubbaanne bazzuwaan de'iyaa zaratuwaa kaatetuwaa ubbaa ushshaad. 25 Zimira, Elaamane Meedoona kaatetuwaa ubbaa ushshaad. 26 Huup'issa bagga biittaa kaatetuwaa ubbaa, haakuwaaninne matan de'iyaa kaatetuwaa ubbaa untunttu kaali kaali, sa'aa bolla de'iyaa kawutetsatuwaa ubbaa ushshaad. Untunttu ubbaappe guyyiyaan, Baabloone kawuukka ushana. 27 S'oossay; «Hewaa diraw, untunttoo oda; «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hinttena, «Ushitenne matsottite. C'ooshitenne kunddite. Taani hintte giddo yeddiyaa mashshaa gaasuwaan laa"entso denddoppite» yaagee» yaaga. 28 Shin untunttu ne kushiyaappe wanc'c'aa akkenaaninne ushennaan is's'ooppe, untunttoo hawaadan yaagaade oda; «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hinttena, «Hintte ushanaw koshshee! 29 Be'ite, taani ta suntsan s'eesetteedda katamaa bolla iitabaa ootsanaw doommay. Yaanina hintte murettennaan attiide biitee? Hintte murettennaan attiide biikkita! Ayaw gooppe, taani sa'aan ubbaa bolla mashshaa s'eesay. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee» yaaga. 30 «Hewaa diraw, Ermaasaa, ha k'aalay ubbay untunttu bolla hananawaa untunttoo oda. S'oossay bolla d'ok'k'an guummana. Med'inaa Goday bare de'iyaa

geeshsha sa'aappe bare guntsaa sissana. I bare hentsaa gadiyaa bollan wolk'k'aappe guummana. I woyniyaa teeraa yed'd'iide, gum"iyaawanttu waassiyaawaadan, sa'aan de'iyaa ubbaa bolla waassana. **31** Aa c'abbuu sa'aa gas'aa gakkii de sisettee. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaw kawutetsatuwaanna mootuu de'ee. S'oossay asaa ubbaanna pirdettana; I iitatuwaa mashshaw aatsiide immana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad yaaga» yaageedda. **32** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Be'a, iitabay kawutetsaappe kawutetsaw laalettee; sa'aa gas'aappe gotiyaa c'arkkuu denddee» yaagee. **33** He wodiyaan S'oossay wod'eeddawanttu anhay, biittaa bollan ha gas'aappe hini gas'aa gakkanaw laalettana. Unttunttoo yeekettenna, untunttu anhay shiik'enna woy moogettenna. Unttunttu biittan pituwaa mala gidanawaa. **34** Hinttenoo, hentsanchchatoo, yeekkittenne waassite. Hinttenoo, wudiyaa kaaletsiyaawanttu, bidintsaan gondorettite. Ayaw gooppe, hintte shukettiyaa wodii gakkedda; hintte kunddananne lo"o urk'k'aa miishshaadan me"erettana. **35** Hentsanchchatuu bak'atiide biyaasa'ay baawa; wudiyaa kaaletsiyaawanttukka kessi akkiyaa sa'ay baawa. **36** Med'inaa Goday untunttu hentsaa gadiyaa d'ayissiyaa diraw, hentsanchchatuu waassiyaa waasuwaanne wudiyaa kaaletsiyaawanttu yeekkiyaa yeekuwa sisite. **37** Med'inaa Godaa suulo hank'k'uwaa gaasuwaan saro de'iyaa hentsaa gadii onana. **38** Gaammuu bare de'iyaa woraappe kesiyaawaadan, S'oossaykka bare de'iyasaappe kesana. Unttunttu biittaykka naak'k'iyaawanttu mashshaaninne Med'inaa Godaa suulo hank'k'uwaa ayinne baynawaa biittaa gidanawaa.

26 Iyoosiyaasa na'ay Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi koyiro kaateteedda wode, ha k'aalay Med'inaa Godaappe yeedda.

2 Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Med'inaa Godaa Golliyaa dabaaban ek'k'a. Med'inaa Godaa Golliyaan goyinnanaw Yihudaa katamatuwaappe yiyaa ubbaw oda. Taani, «Oda» gaade azazeedda k'aalaa ubbaappe ittuwaanne ashshoppa. 3 Ooni erii, untunttu sisiide, barenttu iita ogiyaappe simmanenttonne. Yaatintto taanikka untunttu oosuwa iitatetsaa diraw, untuntta d'ayissanaw k'oppeeddawaa agga bashana. 4 «Untunttoo oda; Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte taani odiyaawaa sisennan is'sooppe, taani hinttew immeedda higgiiyan beennan is'sooppe, 5 (hintte sisennan is's'inakka) taani zaara zaaraadde hinttekkoo kiitteedda, timbbitiyaa odiyaa ta k'oomatuwaa k'aalaa sisennan is's'ooppe, 6 yaatooppe taani ha Geeshsha Golliyaa Seelodan ootsana. Ha katamaakka sa'aan de'iyaa kawutetsatoo ubbaw k'anggetsaa ootsana» yaagee» yaaga yaageedda. 7 Ermaasi Med'inaa Godaa Golliyaan ha k'aalaa odishin, k'eesatuu, timbbitiyaa odiyaawanttunne Asay ubbay siseeddino. 8 K'ay Ermaasi Med'inaa Goday, «Asaa ubbaw oda» giide Aa azazeedda k'aalaa ubbaa odiide poleedda wode, k'eesatuu, timbbitiyaa odiyaawanttunne Asay ubbay Aa oyk'k'eeddino. Oy'k'k'iide, «Neeni hayk'k'anaw bessaasa! 9 Neeni, «Ha Gollii Seelodan hanana; k'ay ha katamaykka bazuwaanne ona gidana» yaagaade, Med'inaa Godaa suntsan ayaw timbbitiyaa odaaddii?» yaageeddino. Med'inaa Godaa Golliyaan shiik'eedda asatuu ubbay Ermaasa doodeeddino. 10 Yihudaa kaappatuu hewaa siseedda wode, kaatiyaa golliyaappe kesiide, Med'inaa Godaa Golliyaa yeeddino. Yiide Med'inaa Godaa Golliyaa yuushshuwaa gimbbiyaw Ooratsa Penggiyaa giyaa penggiyaan utteeddino. 11 K'eesetuunne timbbitiyaa odiyaawanttu kaappatoonne asaa ubbaw hawaadan

yaageeddino; «Hintte hintte haytsaan siseeddawaadan, ha bitanii ha katamaa bolla timbbitiyaa odeedda diraw, I hayk'k'anaw bessee!» yaageeddino. **12** Ermaasi kaappatoonne asaa ubbaw hawaadan yaagiide haasayeedda; «Ha hintte siseedda k'aalay ubbay ha Golliyaa bollanne ha katamaa bolla, «Hanana» gaade taani odana mala, Med'inaa Goday taana kiitteedda. **13** Hewaa diraw, ha"i hintte ogiyaakka hintte oosuwaakka laammite; Med'inaa Godaa hintte S'oossaa k'aalaw azazettite. Yaatooppe, Med'inaa Goday hintte bolla ahana geedda iitabaa aggi bashana. **14** Taana gidoope, taani hintte kushiyan de'ay. Hintte lo"anne suure maleteeddabaa ta bolla ootsite. **15** Hintte mata sid'ii bayinnan ittibaa erite. Hintte taana wod'ooppe, hintte hintte bolla, ha katamaa bollanne Aa giddon asaa bolla s'illo suutsaa ac'uwaa ahana. Ayaw gooppe, taani ha k'aalaa ubbaa hintte haytsaan yeggana mala, tumuwaappe Med'inaa Goday taana kiitteedda» yaageedda. **16** Kaappatuunne Asay ubbay k'eesatoo nne timbbitiyaa odiyaawanttoo hawaadan yaageeddino; «Ha bitanii hayk'k'anaw bessena! Ayaw gooppe, I Med'inaa Godaa nu S'oossaa suntsan nuw odeedda» yaageeddino. **17** Gadiyaa c'imatuwaappekka ittuu ittuu ek'k'iide, shiik'eedda asaw ubbaw hawaadan yaagiide odeeddino; **18** «Hizk'k'yaasi Yihudaan kaateteedda laytsan Mooreshetappe yeedda Mikiyaasi Yihudaa asaw ubbaw hawaadan yaagiide, timbbitiyaa odeedda; «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «S'yoonee shoyk'aadan goshettana. Yerusaalame katamaykka koletiide, shuchchaa dooriyaa gidanawaa. Geeshsha Gollii kees'etteedda derii wora mayyana» yaagee» yaageedda. **19** Yaatina, Yihudaa Kaatii Hizk'k'yaasinne Yihudaa Asay ubbay Aa wod'eeddee? Tuytti, Hizk'k'yaasi Med'inaa Godaw yayyiide,

S'oossaw watiwateedda. Med'inaa Goday bare ootsana geedda iitabaa aggi basheedda. Shin nuuni nuurekka nu bolla loytsi iitabaa ahana haneetto» yaageedda. **20** (K'iriyaati-Yi'aariima giyaa saan de'iyaa Shamaa'iyaa na'aa Ooriyoona giyaa itti hara bitanii de'ee; ikka Ermaasi odeeddawaadan, ha katamaa bollanne ha biittaa bolla Med'inaa Godaa suntsan timbbitiyaa odeedda. **21** Kaatii Iyo'ak'eemi, Aa olanchchatuu, Aa oosanchchatuu Ooriyoon odeeddawaa siseedda wode, kaatii Aa wod'anaw koyeedda. Ooriyoon hewaa sisiide yayyiide, Gibs'e biittaa bak'ateedda. **22** Gido shin, Kaatii Iyo'ak'eemi Akiboora na'aa Elnnaataanne hara asatuwaa Gibs'e kiitteedda. **23** Unttuntu Ooriyoona Gibs'eppe kessiide, Kaatiyaa Yo'ak'eemaw afeedino. Mashshaan I Aa wod'isiide, Aa anhaa gadiyaa makkaanan olisseedda.) **24** Shin Saafaana na'aa Ahik'aami Ermaasa maaddeedda diraw, Asay Aa wod'anaw aatsiide immibeenna.

27 Iyoosiyaasa na'ay Sedek'iyaasi, Yihudaan kawutetsaa doommeedda heeraan, ha k'aalay Med'inaa Godaappe Ermaasakko yeedda. **2** Med'inaa Goday taw odeeddawe hawaa; «New morgge mitsaanne gonniyaa dafuwaa wodoruwaanna de'iyaa k'ink'iriitiyaa med'd'a; ne morggiyaan wotsa. **3** Yihudaa Kaatiyaa Sedek'iyaasakko Yersaalame kiitetteedda asatuwaa bolla, Eedooma kaatiyaw, Moo'aaba kaatiyaw, Amoonaa asatuwaa kaatiyaw, S'iiroosa kaatiyawunne Sidoona kaatiyaw kiitta. **4** Unttuntu barenttu godatoo hawaadan yaagiide odana mala, untunta azaza; «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; **5** «Ta wolk'k'aama wolk'k'aaninne ta yeddeedda kushiyan ha sa'aa, sa'aan de'iyaa asaa, mehiyaanne do'aa taani med'd'aad. Aa taani ta koyiyaa uraw immay. **6** Simmi ha'i taani biittaa ubbaa ta k'oomaw,

Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw aatsaade immaad.
 K'ay taani bazzo do'atuukka aw moodetana mala ootsaad. 7 Aa
 biittay moodettiyya wodii gakkanaw, kawutetsatuu ubbay aw, Aa
 na'awunne Aa na'aa na'aw moodetana. Hewaappe guyyiyaan,
 daro kawutetsatuunne wolk'k'aama kaatetuu Aa mooddana. 8 « <
 «Shin ay biittayne woy ay kawutetsayne ha Baabloone Kaatiyaa
 Naabukadanas'ooraw azazettenan is'sooppe Aa morgge mitsaan
 gelennaan is'sooppe, taani Med'inaa Goday he kawutetsaa
 Aa kushiyan d'ayissana gakkanaw, mashshaan, koshaaninne
 iita harggiyaan murana. 9 Hewaa diraw, hinttena, Baabloone
 kaatiyaw haarettikkita yaagiyya hintte timbbitiyya odiyaawantta,
 hinttew kaayiyaawanttu, hintte akumuwa biliyaawantta, hintte
 shareechchotuunne maliyaawanttu odiyaawaa sisoppite. 10
 Ayaw gooppe, untunttu hinttew wordduwaa odiino; hewaa
 hinttena hintte biittaappe haassiino. Hinttena laaggaade kessana;
 hinttekka d'ayana. 11 Shin ay kawutetsayne Baabloone kaatiyaa
 morgge mitsaan geliide, aw moodetoope, taani Med'inaa
 Goday he kawutetsaa Aa biittan ashshana; untunttu he biittaa
 goshananne yaan de'ana» yaagee» yaaga» yaageedda. 12
 Taani Yihudaa Kaatiyaa Sedek'yaasawukka hawaa malatiyya
 k'aalaa odaad; «Baabloone kaatiyaa morgge mitsaan hokkaade
 gela. Awunne Aa asaw moodeta. Yaatooppe, neeni pas'a
 de'ana. 13 Med'inaa Goday Baabloone kaatiyaw moodettenaan
 is's'iyya kawutetsaw geeddawaadan mashshaan, koshaaninne
 iita harggiyaan neeninne ne Asay ayaw hayk'k'iitee? 14 «Hintte
 Baabloone kaatiyaw haarettikkita» giyya timbbitiyya odiyaawanttu
 k'aalaa sisoppite. Ayaw gooppe, hewe untunttu hinttew odiyaawe
 wordduwaa. 15 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani
 untunttu kiittabeykke; shin untunttu ta suntsan, «Timbbitiyya»

giide odiino. Hewaa diraw, taani hinttena laaggaade kessana; hinttekka hinttew timbbitiyaa odiyaawanttukka d'ayana» yaagee» yaagaad. 16 Hewaappe guyyiyaan, taani k'eesatoo nne ha asaa ubbaw hawaadan yaagaade haasayaad; «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; Med'inaa Godaa Golliyaa miishshay Baablooneppe ha"i mataana simmiide yaana» yaagiide odiyaa hintte timbbitiyaa odiyaawanttu k'aalaa sisoppite. Ayaw gooppe, untunttu hinttew odiyaawe wordduwaa. 17 Untunttu giyaawaa sisoppite; Baabloone kaatiyaw moodettitenne pas'a de'ite! Ha katamayenne ayaw koleti kichcheedda sa'aa gidanee? 18 Untunttu timbbitiyaa odiyaawantta gidooppenne Med'inaa Godaa k'aalay untuntun de'ooppe, Med'inaa Godaa Golliyaan, Yihudaa kaatiyaa golliyaaninne Yerusaalamen atteeda keeshshaa miishshay Baabloone beennaadan taana, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa woossino yaagee. 19 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Geeshsha golliyaappe sintsa baggan ek'keedda laa"u naasiyaa tuusatuwaabaa, Aako-Keriyabaa, C'aanaa gaaretuwaabanne hara miishshatuwaa ubbatuwaabaa hawaadan yaagee, 20 Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori Iyo'ak'eema na'aa, Yihudaa Kaatiyaa Yo'aakiinanne Yihudaaninne Yerusaalamen de'iyaa wolk'k'aama asaa ubbaa omoodiide afeeda wode, 21 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay Med'inaa Godaa Golliyaan, Yihudaa kaatiyaa golliyaaninne Yerusaalamen atteeda miishshatuwaabaa hawaadan yaagee; 22 «Untunttu Baabloone biittaw keezettana; taani untunttu diraw yaana gallassay gakkanaw, untunttu yaan de'ana. He wode taani untuntta guyye zaaraadde untunttu sa'aan wotsana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee» yaagaad.

28 He laytsi, Yihudaa Kaatii Sedek'iyaasi kawutetsaa doommeedda heeraan, oyddentso laytsan, ichcheshentso aginaan Gabaa'oonappe yeedda Azuura na'ay timbbitiyaa odiyaa Hanaanii, Med'inaa Godaa Golliyaan k'eesetuwaanne asatuwaa ubbaa sintsan taw hawaadan yaagiide haasayeedda; **2** «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; <Taani Baabloone kaatiyaa morgge mitsaa mentsana. **3** Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori hawaappe dentsiide, Baabloone afeeda, Med'inaa Godaa Golliyaa miishshaa ubbaa taani laa'u laytsaa giddon zaaraadde, ha sa'aa ahana. **4** K'ay taani Iyo'ak'eema na'aa Yihudaa Kaatiyaa Iyo'aakiinakka, Yihudaappe omoodettiide, Baabloone beedda asaa ubbaa zaaraadde ha sa'aa ahana. Ayaw gooppe, taani Baabloone kaatiyaa morgge mitsaa mentsana. Med'inaa Goday hawaa odaad» yaageedda. **5** Med'inaa Godaa Golliyaa giddon ek'k'eedda k'eesetuwaanne asatuwaa ubbatuwaa sintsan timbbitiyaa odiyaa Ermaasi timbbitiyaa odiyaa Hanaaniyaw **6** hawaadan yaageedda; «Amen"i! Med'inaa Goday yaato! Med'inaa Godaa Golliyaa miishshatuwaanne omoodettiide beedda asaa ubbaa Baablooneppe zaariide, ha sa'aa ahiide, neeni odeedda k'aalaa Med'inaa Goday polo! **7** Gidooppenne, ane taani newukka ha asaa ubbawukka odiyaawaa sisa. **8** Beni neeppenne taappe kase de'eedda timbbitiyaa odiyaawanttu olay, iitabayenne iita harggiyaa daro biittatuwaa bollanne wolk'k'aama kawutetsatuwaa bolla hananawaa odeeddino. **9** Shin, <Sarobay hanana» giide odiyaa timbbitiyaa odiyaawaabaa gidoope, he odiyaawaa k'aalay polettiyaa wode, he wode tumuwaappe Med'inaa Goday Aa kiitteeddawaa erettana» yaageedda. **10** Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Hanaanii timbbitiyaa odiyaa

Ermaasa morggiyaappe morgge mitsaa akkiide mentseedda. **11** Hanaanii asaa ubbaa sintsan hawaadan yaagiide haasayeedda; «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani laa"u laysatuu giddon Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw morgge mitsaa kawutetsatuwaa ubbaa morggiyaappe dentsaade hawaadan mentsana» yaagee» yaageedda. Yaatina, timbbitiyaa odiyaa Ermaasi dendiide, bare biyaasaa beedda. **12** Timbbitiyaa odiyaa Hanaanii timbbitiyaa odiyaa Ermaasa morggiyaappe morgge mitsaa mentseeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiyaa Ermaasaw yeedda; **13** «Ba; baade Hanaaniyaw oda; Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Neeni mitsaa morgge mitsaa mentsaadda; shin neeni Aa diraw birataa morgge mitsaa med'd'ana» yaagee. **14** K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; <Unttuntu Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw moodetana mala, taani ha kawutetsatuwaa ubbaa morggiyaan birataa morgge mitsaa wotsana; untunttukka aw moodetana. Haray attina, bazzo do'atuwaakka aw immaad» yaagee yaaga» yaageedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Ermaasi timbbitiyaa odiyaa Hanaaniyaa hawaadan yaageedda; «Hanaaniyaw, sisa! Med'inaa Goday neena kiittibeenna; shin neeni ha Asay worddobaan ammanettana mala ootsaadda. **16** Hewaa diraw, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani neena ha sa'aa bollaappe diggana. Neeni ha Asay ta bollan makkalanaadan zoreedda diraw, neeni ha laytsi hayk'k'ana» yaagee» yaageedda Med'inaa Goday. **17** He laysikka laappuntsa aginaan timbbitiyaa odiyaa Hanaanii hayk'k'eedda.

29 Timbbitiyaa odiyaa Ermaasi omoodetteeddawanttu giddon de'iyaa atteeda c'imatoo, k'eesatoo, timbbitiyaa

odiyaawanttoonne Naabukadanas'oori Yersaalameppe
omoodiide, Baabloone afeeda hara asatoo ubbaw
Yersaalameppe yeddeedda dabddaabbii hawaappe
kaalliide s'aafetteeddawaa. 2 Hawe haneeddawe, Kaatii
Yo'aakiini, kaatata Aa aata, Aa oosanchchatuu, Yihudaanne
Yersaalame kaappatuu, kushiyaa oosuwaa hiillanchchatuunne
birataa k'os's'iyaawanttu Yersaalameppe kesi simmina. 3
Ermaasi Yihudaa Kaatii Sedek'iyaasi Baabloone Kaatiyaa
Naabukadanas'ooraw kiittiyaa Saafaana na'aa El'aasanne
Hilk'kiyaa na'aa Gamaariyaa bollan he dabddaabbiiyaa
kiitteedda. Dabddaabbii hawaadan yaageedda; 4 «Ubbaappe
Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, taani
Yersaalameppe Baabloone omoodissaade yeddeedda asaw
ubbaw hawaadan yaagay; 5 golletuwaa kees's'iide, untuntun
de'ite. Katsaa zeriide, ayifiyaa miite. 6 Mac'c'a asaa akkite;
akkiide mac'c'awaa attumawaa yelite. Hintte naanatookka
mac'c'a asaa giigissiide immite; hintte mac'c'a naanatuwaakka
asinaw immite. Untunttukka mac'c'awaa attumawaa yelino.
Yaan payduwaa c'orattite; guus's'oppite. 7 K'ay taani hinttena
omoodoo yeddeedda katamaw saruu de'anaadan koyite.
He katamaw Med'inaa Godaa woossite. Ayaw gooppe,
«Aw saruu de'ooppe, hinttewukka saruu de'ana» yaagay.
8 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa
S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte gidдон hintte timbbitiyaa
odiyaawanttunne shareechhotuu odiyaaaban c'imettoppite.
Untunttu akumetiyyaa akumuwaakka sisoppite. 9 Ayaw gooppe,
untunttu ta suntsan «Timbbitiyaa» giide worddobaa odiino; taani
untuntta kiitabeykke» yaagee Med'inaa Goday. 10 «Med'inaa
Goday hawaadan yaagee; «Baabloone laysay laappun tammuu

polettiyaa wode, taani hintte diraw yaana; Taani hinttena hintte biittaa zaaraadde ahana geedda lo'o k'aalaa polana. **11** Ayaw gooppe, taani hinttew halchchiyaa halchchuwaa taani Med'inaa Goday eray; hewekka, hinttew sintsa hidootaanne nashshechchaa immana mala, saro halchchuwaappe attina, iita halchchuwaa gidenna. **12** Hewaappe guyyiyaan, hintte taana s'eesana; taakko yaananne taana woosana; taanikka hinttew sisana. **13** Hintte taana koyana; hintte taana hintte polo wozanaappe koyeedda wode demmana. **14** Taani hinttew beettana. Taani hinttena omooduwaappe zaarana. Taani hinttena laaleedda kawutetsatuwaa ubbaappenne sa'aa ubbaappe shiishshana yaagee Med'inaa Goday. Taani hinttena omoodoo yeddanaappe kase hintte de'eedda sa'aa guyye zaaraadde ahana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad' yaagee.» **15** Hintte, «Med'inaa Goday timbbitiyaa odiyaaabaa nuw Baabloonon dentseedda yaageedda. **16** Hewaa diraw, Daawita kawutetsaa araatan uttiyaa kaatiyaabaa, ha kataman de'iyaa asaa ubbabaanne hinttenana omooduwaan kesibeenna hintte dabbotuwaabaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee. **17** Ee, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani untunttu bolla mashshaa, koshaanne iita harggiyaa ahana. K'ay taani untuntta maanaw giigenna wook'k'eedda balasiyaa teeraa mala ootsana. **18** Taani untuntta mashshaan, koshaanne iita harggiyaan yederssana; taani untunttu sa'aan de'iyaa kawutetsaa ubbaw dagamaa ootsana. K'ay taani untuntta kessaade yeddeedda biittaa ubbaan k'anggetsaa, dagama, boriyaanne shek'k'aa ootsana. **19** Ayaw gooppe, timbbitiyaa odiyaa ta k'oomatuwaa bolla taani untunttoo zaara zaaraadde kiitheedda ta k'aalaa untunttu sisennan

is's'eeddino yaagee Med'inaa Goday. Hinttekka omoodetti beeddawanttu sisennan is's'eeddita yaagee Med'inaa Goday. 20 Taani Yerusaalameppe Baabloone omoodissaade yeddeedda asatoo, hintte ubbaykka ta k'aalaa, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite» yaagee. 21 «Hananawaa giide hinttew ta suntsan worddobaa odiyaa K'olaaya na'aa Akaababanne Ma'iseeya na'aa S'idik'iyabaa Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taani untuntta Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw aatsaade immana. Hintte s'eellishshin, I untuntta wod'ana. 22 Hewaappe guyyiyaan, Yihudaappe omoodettiide, Baabloone beedda Asay itti uraa shek'k'anaw koyooppe, «Med'inaa Goday neena Baabloone kaatii taman s'uuggeedda S'idik'iyadaaninne Akaabadan ootso» yaagana. 23 Ayaw gooppe, untunttu Israa'eeliyaan loytsi nagaraa ootseeddino. Untunttu barenttu shoorotuwa mac'c'a asaa woshumeeddino; yaatiide taani untuntta azazabeena worddobaa ta suntsan haasayiino. Hewaa eriyaawe taana; hewoo taani markka. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee» yaageedda. 24 S'oossay Nehelaamiyaa Shamaa'iyaw ha kiitaa kiittana mala, Ermaasaw odeedda. 25 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Neeni ne suntsan dabddaabbiiyaa Yerusaalamen de'iyaa asaw ubbaw, Ma'iseeya na'aa k'eesiyaa S'afaaniyaawunne hara k'eesetuwa ubbaw yeddaadda. Neeni S'afaaniyaa hawaadan yaagaadda; 26 «Med'inaa Godaa Golliyaan kaappuwaa gidana mala, neena Med'inaa Goday Yoodaah diraw k'eesiyaa ootsiide suntseedda. Timbbitiyaa odeetto giyaa gooyiyaa asatuwaa, k'ap'iyaaanne tollan gelissanaw bessee. 27 Hewaa diraw, hintte giddon timbbitiyaa odiyaa Anatootappe yeedda Ermaasa ayaw

hewaadan ootsabeykkii?» 28 Nuuni Baabloonon de'ishiina, Ermaasi s'aafiide, nuw hawaadan yaagiide kiitteedda; Yaan hintte gam"ana. Golletuwaa kees's'iide, de'ite. Katsaa zeriide, ayifiyaa miite» yaageedda.» 29 K'eesiyaa S'afaanii timbbitiyaa odiyaa Ermaasaw ha dabddaabbiyaa nabbabeedda. 30 Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasaw hawaadan yaagiide yeedda; 31 «Kiitaa omooduwaan asaw ubbaw hawaadan yaagaade kiitta; «Nehelaamiyaa Shamaa'iyabaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani kiittennan Shamaa'ii hinttew, Hananawaa giide odeedda dirawunne hinttena wordduwaa ammantseedda diraw, 32 taani Med'inaa Goday Nehelaamiyaa Shamaa'iyanne Aa soo asaa murana. Ta bolla I makkalabaa haasayeedda diraw, ha asaa gidдон aw itti uraynne pas'a de'enna. K'ay I bare huup'iyanka taani ta asaw ootsana keekkatetsaa be'enna. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee» yaaga» yaageedda.

30 Med'inaa Godaappe Ermaasaw yeedda k'aalay hawaa. 2 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Ermaasaa, taani new odeedda k'aalaa ubbaa s'aatsa mas'aafan s'aafa. 3 Ta asaa Israa'eeliyaanne Yihudaa omooduwaappe guyye zaaraadde ishalissiyaa gallassatuu yaana; taani untunttu mayzza aawaatoo immeedda biittaw untuntta zaarana yaagee Med'inaa Goday; untunttukka laattanawantta. Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. 4 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaabaanne Yihudaa asaawaa odeedda k'aalay hawaa. 5 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Asay yashshaw waassiyaa waasuwa sisaad; dagama waasoppe attina, hawe saro waaso gidenna. 6 Ane lal"itenne wochchite! Attuma asi bannikkiide, na'aa yelanaw danddayii? Yaatina, attuma Asay ubbay oytsay oyk'k'eedda mac'c'a asaadan, bare kushiyan bare uluwaa oyk'k'a de'ishshin

taani be'iyaaawe ayee? Asaa ubbaa som"ii ayaw tossu geeddee?

7 Aayye ana! He gallassay iita gallassaa; hewaa mala gallassi ubbakka baawa. He gallassay Yaak'ooba zaretoo meto wode gidanawaa. Gidooppenne untuntu hewaappe attana» yaagee.

8 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi taani untuntu morggiyaappe morgge mitsaa mentsana; untuntu k'ashetteedda sanssalataakka duutsana. Hawaappe sintsanaw allaga biittaa Asay untunta ayileyena. 9 Hewaa aggiide untuntu Med'inaa Godaw, barenttu S'oossaw, ootsana; taani untuntu dentsiyaa Kaatiyaa Daawitew untuntu moodetana. 10 «Hewaa diraw, ta k'oomatoo, Yaak'ooba zaretoo, yayyoppite! Hinttenoo, Israa'eelattoo, dagammoppite! Hintte haako san de'ishiina, taani hinttena ashshana; hintte zaratuwaakka untuntu omoodettiide biittaappe yedissana. Yaak'ooba zaaretsi simmiide, ayentto bochchennan saro de'ana; untunta ay asayenne yashissenna. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 11 Taani hinttena ashshanaw hinttenanna de'ay. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. Taani hinttena laaleeddawaa ubbaa ubbaanna d'ayissana; shin hinttena ubbaanna d'ayissikke. Taani hinttena likke pirddan murana; muruwa bayinnan hinttena ubbaanna c'oo yeddikke» yaagee. 12 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte deshetsay pas'ennawaa; hintte madutsaykka iita. 13 Hintte yewuwaan hinttena maaddiyaawe baawa; hintte madutsaykka d'alii baawa; hintte pas'uu baawa. 14 Hintte siik'otuu ubbatuu hinttena dogeeddino; untuntu hinttebaa giddikkino. Hinttena morkkiyaadan shoc'aad; mek'etsi bayinna Asay muriyaawaadan muraaddi. Ayaw gooppe, hintte bayzzuu dalggeedda; hintte nagaraykka dareedda. 15 Ha pas'enna hintte deshetsaw ayaw waassiitee? Hintte bayzzuu dalggiide dirawunne hintte nagaray

dariide diraw, hawaa hintte bolla taani ootsay. **16** «Shin hinttena biittaa kessi meedda ubbatuu meetettana; hintte morkketuu ubbatuukka omoodoo baana. Hinttena bonk'keeddawanttu bonk'k'ettana; hinttebaa olan akkeedawanttubaakka olan akkana. **17** Taani hinttew keekissana; hintte madutsaakka patsana. Ayaw gooppe, untunttu hinttena, «Hawanttu oletteeddawantta; S'iyoono giide koyiyaawe baawa» yaagiino. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **18** Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Taani Yaak'ooba zaratuwaa golliyya omoodettoodeppe guyye zaaraadde, ishalissana; untunttu de'iyaa sa'awukka k'arettana. Yersaalame katamaykka kase bare koletteeddino, kaatiyaa golliikka kase bare sa'aan simmiide kees'ettana. **19** Yaan de'iyaa Asay ubbay galataa mazimuriyaanne nashshechchaa yetsaa yes's'ana. Taani untunttu payduwaa darissana; untunttu payduu laa"entso guus's'enna. Taani untunttu bonchchetteedda deriyaa ootsana; untunttu kad'etikkino. **20** Untunttu zeretsay beni wode de'uwaadan de'ana; untunttu maabaraykka ta sintsan min ek'k'ana. Untuntta un"etsiyaawantta ubbaakka taani murana. **21** Untunttu kaappuu untunttu asaappe ittuwaa gidanawaa; untuntta mooddiyaawe untunttu giddoppe kesana. Taani Aa ta mata ahana; I taakko shiik'ana. Taani shiishshennan de'ishiina, s'aliide taakko shiik'anaw danddayiyaawe oonee? Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **22** Hewaa diraw, hintte ta asaa gidana; taanikka hintte S'oossaa gidanawaa» yaagee. **23** Be'ite, Med'inaa Godaa hank'k'uu gotiyaadan hanee; ikka sirimettiide, iitatuwaa huup'iyaan yaana. **24** Med'inaa Goday bare wozanaa halchchuwaa wurssiide polana gakkanaw, Aa ees's'iyaa hank'k'uu guyye simmenna. Hewaa guyyeppe yiyaa wodetuwaan hintte akeekana.

31 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He wode taani Israa'eeliyaa yarattoo ubbaw S'oossaa gidana; untuntukka ta asaa gidanawaa» yaagee. **2** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Adaappe palaheedda Asay taappe aad'd'o keekkatetsaa Mela biittaan demmeedda. Israa'eeliyaa Asay shemppi akkanaw koyeedda wode, **3** taani Med'inaa Goday untunttoo haako saappe hawaadan yaagaade k'onc'c'aad; «Israa'eeliyaa asaw, taani hinttena med'inaa siik'uwaan siik'ay; ta aggena siik'uwaan taani hinttena taakko shiishshaad. **4** Israa'eeliyaa asaw, taani hinttena zaaretsaade kees's'ana; hinttekka kees'ettana. Zaaretsiidekka karabuwa oyk'k'iide, nashettiyaawanttunna yes's'anne durana. **5** Hintte zaaretsiidekka Samaariyaa zoozetuwa bolla woyniyaa turatuwa tokkana; tokkeeddawanttu Aa teeran nashettana. **6** Efireema gezziyaan naagiyaawanttu, «Haayite; Med'inaa Godaakko, nu S'oossaakko, pude S'yoone ane boytte!» yaagiide s'eesiyaa wodii yaana» yaagaad» yaagee. **7** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Yaak'ooba asaw nashshechchan yes's'ite; kawutetsatuwa ubbaappe aad'd'iya Israa'eeliyaw hobboc'ite. Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaappe atteedawantta ashsheeda yaagiide galataa mazamuriyaa yes's'ite. **8** Be'ite, taani untunttu huup'issa bagga biittaappe ahana; sa'aa gas'aappekka taani untuntta shiishshana. K'ook'etuu, wobbatuu, shahaara mac'c'a asatuunne oytsay oyk'k'eedda mac'c'a asatuu untuntunna ittippe yaana; loytsi daro Asay bare biittaa simmana. **9** Taani untuntta zaaraadde ahiyaa wode, untunttu nashshechchaa daruwaan yeekiiddenne woossiide yaana. Taani untuntta shaafaa lank'k'yaana, untuntta d'ubbenna sitta ogiyaanna kaaletsana. Ayaw gooppe, taani Israa'eeliyaa asaw aawuwaa; Efireemikka taw bayira na'aa.

10 «Hinttenoo, kawutetsatoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite!
 haako san, abbaa doonaan de'iyaa biittatuwaan hawaadan
 yaagiide awaayite; «Israa'eelatuwaa laaleeddawe I untuntta
 shiishshana; k'ay hentsanchchay bare wudiyaa dorssaa
 heemmiyaawaadan, I untuntta heemmana» yaagite. **11** Ayaw
 gooppe, Med'inaa Goday Yaak'ooba zaratuwaa wozeedda;
 I untuntta untuntuppe minniyaawantuppe kushiyaappe
 ashsheeda. **12** Untunttu yiide S'yoone Deriyan nashshechchaw
 yes's'ana; untunttu Med'inaa Goday immiyaa keekkatetsan,
 kasaan, woyniyaa eessan, zayitiyaan, dorssaa maratuwaaninne
 miizzaa maratuwaan nashettana. Untunttu haatsaa loytsi
 ushsheedda ataakiltiyaa sa'aa mala gidanawaa; untunttu
 laa"entso shullikkino. **13** He wode geelayotuu nashettiide durana;
 wodallatuukka c'imatuuikka nashettana. Taani untunttu yeekuwa
 nashshechchaw laammana; taani untuntta mintsetsana; untunttu
 kayyuwaa diraw taani untuntta nashshechchana. **14** Taani
 k'eesatoo daro k'umaa immana; ta asaykka ta keekkatetsan
 kaallana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **15**
 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Yeekuunne zilaassay
 Raama giyaa kataman sisetteedda; Raaheela bare naanaatoo
 yeekkaw; untunttu d'ayeedda diraw, agga giina, aggenaan
 is's'aaddu» yaagee. **16** Med'inaa Goday hawaadan yaagee;
 «Yeekkiyaawaa aggiide, hintte ayifiyaa afotsaa k'uc'cite. Ayaw
 gooppe, hintte ootseedda oosoo woytuwaa hintte akkana;
 morkkiyaa biittaappe hintte naanatuukka simmana. Taani
 Med'inaa Goday hawaa oday. **17** Hintte naanatu barenttu biittaa
 simmanaw de'iyaa diraw, hinttew sintsanaw hidooy de'ee.
 Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **18** «Efireema zaaretsi
 kayyottiide, hawaadan yaagiide odiyaawaa tumuwaappe taani

sisaad; «Neeni nuuna wad'ettibeenna korumaadan wad'd'aadda;
 nuunikka azazetibookko. Neeni Med'inaa Godaa nu S'oossaa
 gidiyaa diraw, ane nuuna zaara; nuuni neekko simmana. 19
 Nuuni kase neeppe wora simmiide beeddo; shin ha"i paas'eeddo.
 Neeni nuuna mura simmina yeellatiide, nu tiraa bak'k'eeddo;
 nuuni nu yalagatetsaa laytsaa nagaraa diraw, kawusheeddonne
 yeellateeddo» yaageeddino. 20 «Tumu Efireeme taw al"o na'aa
 gidenee? I taani siik'iyaa na'aa gidenee? Ee! Taani daro gede
 Aa suntsaa dentseedda wode ubbaan, Aa hassayyaawaa
 aggabeyikke. Hewaa diraw, ta wozanay Aa laamotee; taani aw
 loytsi k'arettay. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 21 «Ogiyaan
 mallaa wotsite; mallaa mitsatuwaakka essite. Yaatiide hintte
 beedda ogiyaa akeekite. Israa'eeliyaa asaw, simmite; hintte
 katamatuwaakko simmite. 22 Hinttenoo, ammanuu bayinna
 Israa'eelattoo, awude gakkanaaw toyilakattanitee? Med'inaa
 Goday sa'aa bolla itti ooratsabaa med'd'ana; hewenne,
 mac'c'a Asay attuma asaa yuushshuwaan ek'k'ana.» 23
 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay,
 hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa asaa omooduwaappe
 zaaraadde ahiyaa wode, Yihudaa biittaaninne Aa katamatuwaan
 untunttu laa"entsuwaa, «Neenoo s'illotetsay de'iyaa sa'aw,
 nenoo geeshsha deriyaw, Med'inaa Goday neena anjjo»
 yaagana. 24 Yihudaanne Yihudaan de'iyaa katamatuwaan ubbaan
 Asay de'ana; goshshanchchatuukka wudiyaanna yuuyiyaa
 hentsanchchatuukka yaan de'ana. 25 Taani daaburanchchatuwaa
 wolk'k'aa ooratsana; k'ay koshatiide gil'k'k'eeddawantakka
 kalissana» yaagee. 26 Hewan beegottaade ta yuushshuwaa
 s'eellaad; ta gem"ishuukka taw mal"o gem"ishuwaa gideedda.
 27 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa

biittaaaninne Yihudaa biittan asaanne mehiyaa kuntsiyaa wodii
 yaana. 28 Unttuntu d'ok'ollanaw, kolanaw, aatsa aatsa yegganaw,
 d'ayissanawunne bayetsaa ahanaw dosaade naageeddawaa
 keeshshaa, untuntta zaaraadde gimbbanawunne tokkanaw
 dosaade naagana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 29 «He
 wode asay, «Aawotuu gam"e woyniyaa teeraa miina, naanatuwaa
 achchay zil"eedda» yaagiide haasayaawaa aggana. 30 Shin
 Asay Ittuu Ittuu bare nagaran nagaran hayk'k'ana; gam"e
 woyniyaa teeraa miyaa asaa ubbaw Aa achchay achchay
 zil"ana» yaagee. 31 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani
 Israa'eeliyaa asaananne Yihudaa asaana ooratsa c'aak'uwaa
 c'aak'k'etiyaa gallassatuu yaana. 32 He c'aak'k'uu taani untuntta
 Gibs'eppe kessanaw untunttu kushiyaa oyk'k'eedda wode,
 untunttu mayzza aawotuwaana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa mala
 gidenna; taani untunttoo asinaa mala gida uttinakka untunttu ta
 c'aak'uwaa mentseeddino. Taani Med'inaa Goday hawaa oday.
 33 Shin taani Med'inaa Goday he gallassatuwaappe guyyiyaan
 Israa'eeliyaa asaanna c'aak'k'etana c'aak'k'uu hawaa: taani ta
 higgiiyaa untunttu gidдон wotsana; k'ay untunttu wozanaankka
 s'aafana. Taani untunttu S'oossaa gidana; k'ay untunttukka
 ta asaa gidana. 34 Asay bare shoоруwaa woy bare ishaa,
 «Med'inaa Godaa era» yaagiide tamarissiyaawaa aggana; ayaw
 gooppe, guutsaappe doommiide, wogaa gakkanaw, untunttu
 ubbay taana erana. Taani untunttu naak'uwaa atto gaana;
 untunttu nagaraakka laa"entso hassaykke. Taani Med'inaa
 Goday hawaa oday» yaagee. 35 Med'inaa Goday, aawaa
 gallassan poo'isseeddawe, aginayinne s'oolinttetuu k'amman
 poo'anaadan higgiiyaa wotseeddawe, abbaakka k'aatsiide,
 beetay guummanaadan ootsiyaawe, Ubbaappe Wolk'k'aama

Med'inaa Godaa geetettiyaawe, hawaadan yaagee; **36** «Ha ek'kiide de'iyaa med'etaa higgii ta sintsappe kichchooppe, he wode Israa'eeliyaa zeretsatuu ta sintsan med'inaw ta asaa gidiide de'iyaa attanawaa. Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **37** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Bolla salotuu likkettanaw, woy garssa sa'aa baasuukka erettanaw danddayooppe, he wode taani Israa'eeliyaa zeretsatuwaa ubbaa, untuntu ootseedda bayzzuwa ubbaa diraw, ta sintsappe diggana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **38** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hanaani'eela Adussa Gimbbiyaappe doommiide, Zooziyaa Penggiyaa gakkanaw, Yersaalame katamay taw, S'oossaw, katamaa gidiide, simmiide kees'ettiyaa gallassatuu yaana. **39** He katamaa zawaykka away wulliyaa baggaappe kaalli biide, Gaareeba zooziyaanne Go"a yuushshuwa gakkanaw aakkana. **40** Anhaa moogiyaanne bidintsaa oliyaa zanggaarayenne K'ediroona Zanggaaraappe k'ommonna away doliyaa bagga baggana biide, Paraa Penggiyaa zooziyaa gakkanaw de'iyaa gadiyaa ubbay Med'inaa Godaw dummatiide, geeshsha gidanawaa. Hawaappe sintsanaw katamay med'inaw shodettennanne kolettenna» yaagee.

32 Yihudaa Kaatii Sedek'iyaasi kaateteedda tammantsa laytsan, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori kaateteedda tammanne hosppuntsa laytsan Med'inaa Godaappe Ermaasaw kaalay yeedda. **2** He wode Baabloone kaatiyaa olanchchatuu Yersaalame dooddeeddino; timbbitiyaa odiiyaa Ermaasi Yihudaa kaatiyaa golliyaan de'iyaa, naagiyaawanttu dabaaban gorddetti utteedda. **3** Yihudaa Kaatii Sedek'iyaasi Aa hewan k'achchiide, hawaadan yaageedda; «Neeni ayaw hawaadan yaagaade timbbitiyaa oday? Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'a,

taani ha katamaa Baabloone kaatiyaa kushiyan aatsaade immana hanay; immina I omooddana. 4 Yihudaa Kaatii Sedek'iyasaw Baabloonatuwaa kushiyaappe kessi akka; I tumuwaappe Baabloone kaatiyaa kushiyan gelana. I Aa sintsan ek'kiide, aanana haasayana; I Aa bare ayifiyaan be'ana. 5 Hewaappe guyyiyaan, Naabukadanas'oori Sedek'iyasaa Baabloone afana; taani aabaa be'ana gakkanaw, I yaan de'ana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. Neeni Baabloonetuwaana olettiyaawaa gidoope, hewe neena kessenna yaagee yaagaadda» yaageedda. 6 Ermaasi, «Med'inaa Godaa k'aalay he wode taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 7 «Ne aawuwaa ishaa Shaaluuma na'ay, Hanaami'eeli neekko yiide, «Anatoota kataman de'iyaa ta gadiyaa shamma; ayaw gooppe, wozanaw dabbotay gatsiyaawe neena» yaaganawaa» yaageedda. 8 «Med'inaa Goday geeddawaadan, ta aawuwaa ishaa na'ay Hanaami'eeli taakko naagiyaawanttu dabaabaa yiide, «Biiniyaama biittan Anatootan de'iyaa ta gadiyaa shamma; gadiyaa wozanawunne buzotanaw bessiyaawe neena» yaageedda. Taani hewan Med'inaa Godaa k'aalaa gidiyaawaa eraad. 9 Yaataade Anatoota kataman de'iyaa gadiyaa ta aawuwaa ishaa na'aa Hanaami'eelappe; shammaade I akkiyaa gatiyaa aw miizaanan likkaad; tammanne laappun s'agaraa biraa gideedda. 10 Shamaa paramaa markkatuu de'iyaa saan paramaade, ashagaade maatafaa an wotsaad; miishshaakka miizaanan likkaade immaad. 11 «Hewaappe guyyiyaan, taani ashagetiide attametteedda shamaa hanotaa k'onc'c'isiyaa paramaanne attamettibeena shamaa hanotaa k'onc'c'isiyaa paramaa akkaad. 12 Ta aawuwaa ishaa na'ay Hanaami'eeli, shamaa paramaa parameedda markkatuunne naagiyaawanttu dabaaban utteedda Ayihudatuu

ubbay s'eellishshin, he shamaa paramaa Mahiseeya na'aa
 na'aa, Neeriyaa na'aa Baarookkaw immaad. 13 Unttunta sintsan
 taani Baaroka hawaadan yaagaade azazaad; 14 «Ubbaappe
 Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan
 yaagee; «Daro wodiya gam"ana mala, ha shamaa hanotaa
 k'onc'c'isiyaa ashagetiide attametteedda paramaanne shamaa
 hanotaa k'onc'c'isiyaa attamettibeena paramaa akka afaade,
 urk'k'aappe med'etteedda otuwaan wotsa» yaagee. 15 Ayaw
 gooppe, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa
 S'oossay, hawaadan yaagee; «Ha biittan Asay zaariidekka
 golliyaa, gadiyaanne woyniyaa turaa tokkiyaa sa'aa shammana»
 yaagee» yaagaad» yaageedda. 16 Taani Neeriyaa na'aa
 Baarookkaw shamaa paramaa warak'ataa immeeddawaappe
 guyyiyaan, Med'inaa Godaa hawaadan yaagaade woossaad; 17
 «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, neeni salotuwaanne
 sa'aa ne wolk'k'aama wolk'k'aaninne ne mic'eteedda kushiyan
 med'd'aadda! New danddayettennawe ubbakka baawa. 18
 Neeni sha"atoo aggena siik'uwaa bessaasa; shin aawotuwaaw
 bayzzuwaaw untuntu naanatuwaaw bolla zaaraasa. Abeet
 d'ok'k'anne wolk'k'aama S'oossaw, ne suntsay Ubbaappe
 Wolk'k'aama Med'inaa Godaa geetettee. 19 Ne zorii wolk'k'aama;
 ne ootsiyaa oosuukka wolk'k'aama. Asaa ogiyaa ubbaa neeni
 be'aasa; asaw ubbawukka Aa ogiyaadaaninne Aa oosuwaadan
 zaaraasa. 20 «Neeni Gibs'en malaataanne ooratsabaa
 ootsaadda; hachchi gakkanawukka ha ooratsa oosotuwaaw
 Israa'eeliyaa asaa gididoninne hara kawutetsatuwaaw ubbaa
 gididon ootsiyaawaa agga beyikka. Hewaappe denddeeddawaan
 ne suntsay ubba saan eretteedda. 21 Neeni ne asaa Israa'eeliyaa
 Gibs'eppe malaataaninne ooratsaban, ne mino k'esiyaaninne ne

yeddeedda kushiyan, k'ay wolk'k'aama dagamaan kessaadda. 22 Unttuntu mayzza aawaatoo neeni immanaw c'aak'k'eedda biittaa, maatsayenne eessay goggiyaa ha biittaa untunttoo immaadda; 23 untunttu ha biittaa geliide laatteeddino. Shin untunttu new azazettibeykkino; ne higgiaakka kaallibeykkino; untunttu ootsanaadan neeni azazeeddawaa ubbaakka ootsibeykkino. Hewaa diraw, neeni untunttu bolla ha bashshaa ubbaa ahaada. 24 «Be'a, Baabloonetuu katamaa oyk'k'anaw gimbbiyaa yuushshuwaan biittaa dooriide dooddi de'iino; olaappe, koshaappenne iita harggiyaappe dendeeddawaan, katamay untunttunna olettiiyaa Baabloonatuwaa kushiyan aad'd'iide imetti de'ee. Neeni ha"i be'iyawaadan, ne geeddawe ubbay poletteedda. 25 Abeet Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Godaw, katamay Baabloonetoo imettanaw hanodekka, neeni taana, «Markkatuwaa s'eesaade, shaluwaan ha gadiyaa shamma» yaagaadda» yaagaade woossaad. 26 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasaw hawaadan yaagiidde yeedda; 27 «Taani Med'inaa Godaa, asaa ubbaa S'oossaa. Taw danddayettennawe de'ii?» yaageedda. 28 Hewaa diraw, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ha katamaa Baabloonetoonne Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw aatsaade immana; untunttu Aa oyk'k'ana. 29 Ha katamaa bolla olaw kaseedda Baabloonetuu yiide, katamaa taman s'uuggana; golliyya bollan dembbayiide ootseeddino Ba'aalaw is'aanaa c'uwaysiidinne hara s'oossatoo ushshaa yarshshuwaa gussiide, taana hank'k'etseedda asatuu de'eedda golletuwaakka s'uuggana. 30 «Israa'eeliyaa asayenne Yihudaa Asay barenttu yalagatetsaappe doommiide, ta sintsan iitabaa ootseeddinoppe attina, harabaa ootsibeykkino; untunttu barenttu kushiyan

ootseedda oosuwaan taana hank'k'etseeddino yaagee Med'inaa Goday. 31 Kees'etteedda wodiyaappe hachchi gakkanaw, ha katamaa asatuu taana hank'k'etseeddinonne yiloyeeddino; hewaa diraw, taani ha katamaa ta sintsappe d'ayissana. 32 Israa'eeliyaa asaynne Yihudaa asay, untunttu kaatetuunne kaappatuu, untunttu k'eesatuu nne timbbitiyaa odiyaawanttu ootseedda iita oosuwaa ubbaan taana hank'k'etseeddino. 33 Untunttu barenttu som"uwaa aggiide, barenttu zokkiyaa taw zaareeddino. Taani untuntta zaara zaaraadde tamarissintokka, untunttu sisibeykkinonne seeraakka akkibeykino. 34 Untunttu sheneyiyaa barenttu eek'atuwaa ta suntsan s'eesetteedda Geeshsha Golliyaa gidдон essiide tunisseeddino. 35 Untunttu barenttu attuma naanatuwaanne mac'c'a naanatuwaa Molooka eek'aw yarshshanaw Hinnooma Zanggaaraan Ba'aalaw yarshshiyaa d'ok'k'a sa'atuwaa giigisseeddino. Untunttu hewaa ootsana mala, taani untuntta azazabeykke; Yihudaa asaa untunttu nagaraa oosissanaw hewaa mala sheneyiyaawaa ootsanawe ta wozanaan ubbakka aad'd'ibeenna» yaageedda. 36 Hintte Yerusaalame asay, «Ha katamay olan, koshaaninne iita harggiyaan Baabloone kaatiyaa kushiyan aad'd'iide imettana» yaageedda ha katamaabaa Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; 37 «Be'ite, taani ta suulo hank'k'uwaaninne ta wolk'k'aama yiluwaan untuntta laaleedda biittaa ubbaappe shiishshana; ha sa'aa zaaraadde ahaade, untunttu sarotetsaan de'anaadan ootsana. 38 Untunttu ta asaa gidana; taanikka untunttu S'oossaa gidana. 39 Untunttu taw med'inaw yayana mala, taani untunttoo itti wozanaanne itti ogiyaa immana; hewe untunttoonni untuntuppe guyyiyaan, untunttu naanaatoo lo"a gidanawaa. 40 Taani untunttunna

med'inaw k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'etana. He c'aak'uwaan taani untunttoo lo"obaa ootsiyaawaa aggikke; untuntu taappe wora simmenna mala, taani untuntu taw yayanaadan ootsana. **41** Taani untunttoo lo"obaa ootsiyaawaadan nashettana; k'ay taani ta kumentsaa wozanaappenne ta kumentsaa shemppuwaappe ha biittan untunta tumuwaappe tokkana» yaagee. **42** K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ha asaa bolla ha iita bayetsaa ubbaa aheeddawaadan, hewaadankka taani untunttoo immana geedda lo"obaa ubbaa immana. **43** Hintte, «Ha biittay asaykka mehiikka de'enna, ayinne bayinna biittaa gidanawaa; I Baabloonetoo imetti kichcheedda» yaageedda biittan Asay zaaretsiide, gadiyaa shammana. **44** Asay gadiyaa shaluwaan shammana; markkaa sintsan paramaa paramiide, maatafaa wotsana. Hawe ubbay Biiniyaama biittan, Yerusaalame yuushshuwaan de'iyaa heeratuwaan, Yihudaa katamatuwaan, gezziyaan de'iyaa katamatuwaan, zooziyaappe garssaana de'iyaa katamatuwaaninne Neegeeba mela biittaa katamatuwaa ubbaan hanana. Ayaw gooppe, taani untuntu zaaraadde ishalissana. Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee.

33 Ermaasi biro naagiyaawanttu dabaaban de'ishiina, Med'inaa Godaa k'aalay laa"entsuwaakka yeedda. **2** Sa'aa med'deedda Med'inaa Goday, giigissiide Aa sa'aan wotseedda Med'inaa Goday, Aa suntsaykka Med'inaa Godaa geetettiyaawe taana hawaadan yaagee; **3** «Neeni taana S'eesa; taani new koyana; neeni erenna woggabaanne wolk'k'aamabaa taani new odana. **4** Baabloonatuwaa biittaa dooriita, dooddetsaanne mashshaa diggana mala, dirssaa gimbbiyaa minisanaw koleedda ha katamaa golletuwaabaanne Yihudaa kaatetuwaa golletuwaabaa taani Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay oday. **5** Hinttenana

olettanawunne taani ta hank'k'uwaaninne yiluwaan shoc'ana
 asatuwaa anhaa he sa'atuwaan kuntsanaw Baabloonetuu
 geliino. Ayaw gooppe, untunttu iitatetsaa ubbaa diraw, taani
 ha katamaappe ta som"uwaa gentsaad. 6 «Gidooppenne,
 taani ha katamaanne an de'iyaa asaa zaaraadde patsana;
 untunttu pas'atetsaakka zaarana; loytsi daro saruwaanne
 woppa de'uwaa taani untunttoo immana. 7 Yihudaa asaanne
 Israa'eeliyaa asaa omooduwaappe zaaraadde ishalissana;
 untunttu kase de'eeddawaadan ootsaade taani untuntta
 gimbbana. 8 Untunttu taana naak'k'eedda nagaraa ubbaappe
 taani untuntta geeshshana; geeshshaade untunttu taana
 naak'k'eedda naak'uwaanne makkaleedda makkala ubbaa
 atto yaagana. 9 Hewaappe guyyiyaan, Yersaalame katamay
 taw nashshechchaa, bonchchuwaanne galataa sa'aan de'iyaa
 kawutetsatuwaa ubbaa sintsan ahana. Taani Yersaalame
 asaw ootsiyaa lo"obaanne he katamaw ahiyaa duretetsaanne
 sarotetsaa sisiide, kawutetsatuu ubbay yashshan kokkorana»
 yaagee. 10 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte,
 «Asayinne mehii bayinna mela biittaa» geedda ha sa'atuwaan,
 asayinne mehii bayinna Yihudaa katamatuwaaninne Yersaalame
 ogetuwaan, nashshechchaanne ililssaa kooshshay, 11
 bullachchiyaawaanne bullachchettiyaan kooshshayne Med'inaa
 Godaa Geeshsha Golliyaa galataa yarshshuwaa ahiidde,
 hawaadan yaagiide yes's'iyaa asaa kooshshay sisettana.
 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa galatite; ayaw gooppe,
 I keeka. Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaagiino. Ayaw
 gooppe, «Taani untuntta omooduwaappe zaaraadde untunttu
 biittaa ahana; untuntta kase de'eeddawaadan ootsaade,
 taani ishalissaade wotsana» yaagee Med'inaa Goday. 12

Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha
 asayenne mehii bayinna ayinne baynna biittaaninne an de'iyaa
 katamatuwaan hentsanchchatuu barenttu dorssaa wudiyaa
 allas's'issiyaa gadii de'ana. 13 Gezziyaan de'iyaa katamatuwaan,
 zooziyaappe garssaana de'iyaa katamatuwaan, Neegeeba mela
 biittaan de'iyaa katamatuwaan, Biiniyaama biittan, Yersaalame
 yuushshuwaan de'iyaa heeratuwaaninne Yihudaa katamatuwaan
 hentsanchchatuu barenttu dorssaa zaaretsiide payduwaan.
 Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. 14 Med'inaa
 Goday hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa asawunne
 Yihudaa asaw ootsana geedda lo'o k'aalaa poliyaa gallassatuu
 yaana; 15 he gallassatwaaninne he wodetuwaan taani
 Daawita zariyaappe itti s'illo Aac'aa dentsana; I he biittan
 suure pirddaanne s'illotetsaa ootsana. 16 He wode Yihudaa
 Asay attana; Yersaalame asaykka woppu giide de'ana; ha
 katamaykka Med'inaa Godaa, Nu S'illotetsaa yaagetti s'eesettana.
 17 Daawita zeretsaappe Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan
 uttiyaa Asay ubbakka d'ayenna. 18 Hewaadankka, s'uuggiyaa
 yarshshuwaa, katsaa yarshshoonne hara yarshshuwaa ubbaa
 gede yarshshanaw Leewiyaa zariyaappe k'eesiyaa gidiyaa Asay
 med'inawukka ta sintsan d'ayenna. Taani Med'inaa Goday hawaa
 oday» yaagee. 19 Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasakko yeedda.
 20 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani gallassaananne
 k'ammaana k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'etaad; he c'aak'uwaan
 untunttu barenttoo keeretteedda wodiyaan simeretteeddino.
 He gallassaanne k'ammaa c'aak'uwaa hintte laammanaw
 danddayooppe, 21 taani Aa zariyaappe kawutetsaa araatan
 uttana Asay ubbakka d'ayennaadan, ta k'ooma Daawitenna
 c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa laammana; k'ay ubbatoo taw

ootsiyaa, Leewiyaa zare gidiyaa k'eesetuwaana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaakka laammana. **22** Taani ta k'oomaa Daawita zeretsatuwaanne ta sintsan ootsiyaa Leewiyaa zare k'eesetuwaaw paydanaw danddayettenna saluwaa s'oolinttetuwaadaaninne makkina wurenna abbaa shafiyaadan c'orayana» yaagee. **23** Med'inaa Godaa k'aalay k'aykka Ermaasakko hawaadan yaagiidde yeedda; **24** «Ha asay, «Med'inaa Goday bare dooreedda laa"u kawutetsatuwaa, Israa'eeliyaanne Yihudaa aggi basheedda» yaagiide haasayiaawaa neeni akeekabeyikkii? Unttuntu ta asaa kad'iide, barena danddayeedda kawutetsaa kesikkino giide k'oppiino. **25** Taani Med'inaa Goday gallaasaanne k'ammaana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaanne saluwaanne sa'aa higgiiyaa mintsabeennabaa gidintto, **26** taani Yaak'ooba zeretsatuwaanne ta k'oomaa Daawita zeretsatuwaa agga bashana; yaatabeennawaa gidintto, Abrahaama, Yisaak'anne Yaak'ooba zaratuwaa bolla kaateyanaw Daawita zeretsaa doorennan aggana. Taani ta asaa maarana; taani untuntta zaaraadde ishalissana» yaageedda.

34 Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori, Aa olanchchatuu ubbayne I mooddiyaa kawutetsatuwaan Asay ubbay, Yersaalamenne Yersaalame yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaa ubbaa oliyaa wode, ha k'aalay Med'inaa Godaappe Ermaasaw yeedda; **2** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaageedda; «Ba; baade Yihudaa Kaatiyaa Sedek'iyaasa hawaadan yaaga; Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'a, taani ha katamaa Baabloone kaatiyaa kushiyan aatsaade immana; I ha katamaa taman s'uuggana. **3** Neeni Aa kushiyaappe kessa akkakka; neeni omoodettanne aw aad'd'a imettana. Neeni ne ayifiyaan Baabloone kaatiyaa be'ana; ikka

neenana haasayana. Hewaappe guyyiyaan, neeni Baabloone biittaa baana yaagee. 4 «Gidooppenne, Yihudaa Kaatiyaw Sedek'iyaasaa, Med'inaa Goday giyaawaa sisa! Newaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni olan hayk'k'akka; 5 neeni saro hayk'k'uwaa hayk'k'ana. Neeppe kase de'eedda kaatetuwaa bonchchoo, ne mayzza aawaatoo is'aanaa c'uwayeeddawaadan, Asay ne bonchhookka is'aanaa c'uwissana. Yaatiide, Aayyee nu kaatiyaw yaagiide new yeekkana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaagaade oda» yaageedda. 6 Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiiyaa Ermaasi ha timbbitiyaa ubbaa Yihudaa Kaatiyaa Sedek'iyaasaw Yersaalamen odeedda. 7 He wode Baabloone kaatiyaa olanchchatuu Yersaalame katamaanne Yihudaan atteeda katamatuwaa oleeddino. Laakishanne Azeek'a geetettiyaa katamatuwaa s'alalay Yihudaan atteeda gimbbetteedda katamatuwaa. 8 Kaatii Sedek'iyaasi ayiletuwaa ayiletetsaappe kessiyaa awaayuwaa awaayanaw Yersaalamen asaa ubbaanna k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteeddawaappe guyyiyaan, Ermaasaw Med'inaa Godaappe k'aalay yeedda. He awaayuu, 9 «Asay ubbay bare Ibraawe attuma asatuwaanne mac'c'a asatuwaa ayiletetsaappe kesso; ooninne Ayihuda asaa gideedda bare ishaa ayile ootsoppo» yaagee. 10 Hewaa diraw, Asay ubbayne kaappatuu ubbay c'aak'k'eteedda c'aak'uwaadan, barenttu attumanne mac'c'a ayiletuwaa ayiletetsaappe kessanawunne laa"entso zaariide ayileyenan agganaw mayyeeddino; untuntta ayiletetsaappe kesseeddino. 11 Shin barenttu k'ofaa laammiide, ayiletetsaappe kesseedda barenttu attumanne mac'c'a ayiletuwaa zaariide ayileyeedino. 12 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasakko yeedda. 13 Med'inaa

Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taani hintte mayzza aawotuwwa Gibs'eppe, ayiletetsaa biittaappe kesseedda wode, untuntunna k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'a uttaad. 14 He k'aalaa c'aak'uwaa maaran, «Ibraawe ayilii de'iyaa Asay ubbay, ayiletuwaa usuppun laytsaa oosissi simmiide, laappunsa laytsi ayiletetsaappe kessi yeddite» yaagaade azazaad. Shin hintte mayzza aawotuu taani odiyaawaa sisennan is's'eeddino taw azazettibeykkino. 15 Hinttekka mata wodiyaappe kase hintte nagaraa aggiide, ayiletuwaa ayiletetsaappe kessanaw awaayeeddita; ta sintsan likkebaa ootseeddita. K'ay hewaa ootsanaw ta sintsan, ta suntsay s'eesettiyaa ta Geeshsha Golliyaan c'aak'uwaa c'aak'k'eteeddita. 16 Shin ha"ikka hintte hintte k'ofaa laammiide, ta suntsaa tunisseeddita. Wootiide gooppe, untunttu koyeeddawaadan, ayiletetsaappe kesseedda hintte attumanne mac'c'a ayiletuwaa zaariide ayileyeedita. 17 «Hewaa diraw, taani Med'inaa Goday odiyaawe hawaa: hintte taw azazettenan is's'iide, hintte ishaa woy hintte shooruwaa ayiletetsaappe kessiyaa awaayuwaa awaayibeykkita. Be'ite, hintte bolla olay iita harggiinne koshay kesana mala, taani awaayay. Taani hinttena sa'aa bolla de'iyaa kawutetsatoo dagama ootsana. 18 Ta k'aalaa c'aak'uwaa mentseedda asaa, ta sintsan k'aalaa c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa k'aalatuwaa naagennan is's'eedda asaa, untunttu c'aak'k'oo shukkiide, bagga bagga kessi maaran wotsiide, laa"u baggaappe gidduwaana aad'd'iide, he maraadan taani untuntta ootsana. 19 He asatuukka Yihudaa kaappatuwaa, Yersaalame kaappatuwaa, biittaa mooddiyaawannta, k'eesetuwaanne maaran wotseedda maraa ashuwaa gidduwaana mentseedda asaa ubbaa. 20 Taani untuntta untunttu morkkatuwaa kushiyaaninne untuntta

wod'anaw koyiyaa asatuwaa kushiyan aatsaade immana; untunttu anhay saluwaa kafotoonne sa'aa do'atoo k'uma gidanawaa. **21** «Taani Yihudaa Kaatiyaa Sedek'iyyaasanne Aa kaappatuwaakka untunttu morkkatuwaa kushiyan, untuntta wod'anaw koyiyaawanttu kushiyaaninne hinttena oliyaawaa aggeeda Baabloone kaatiyaa olanchchatuwaa kushiyan aatsaade immana. **22** Taani Med'inaa Goday Baabloone olanchchatuwaa azazana; untunttu ha katamaa simmana. Untunttu ha katamaa olana, omooddananne taman s'uuggana. Yihudaan de'iyaa katamatuwaakka Asay de'enna ayinne baynna sa'aa ootsana» yaagee.

35 Iyoosiyaasa na'aa Yihudaa Kaatiyaa Iyo'ak'eema laysan, Ermaasaw Med'inaa Godaappe k'aalay hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Rekaaba yara gidiyaa asaakko baade, untuntunna haasaya. Geeshsha Golliyaa kifiletuwaappe ittuwaa giddo gelissaade woyniyaa eessaa untunttoo imma» yaageedda. **3** Baade, Habaadiiniyaa na'aa na'aa, Ermaasa na'aa Ya'azaaniyaa, Aa ishatuwaanne Aa attuma naanatuwaa ubbaa, hewaa giyaawe Rekaaba yaraa muliyaa akkaade, **4** Med'inaa Godaa Golliyaa ahaad. Yigidaaliyaa na'aa, timbbitiyaa odiiyaa Hanaana erissiyaa k'oomatuwaa kifiliyaa untuntta gelissaad. He kifilii penggiyaa naagiyaa Shaaluuma na'aa Ma'iseeya kifiliyaappe bolla baggana, kaappotuwaa kifiliyaa matan de'ee. **5** Hewaappe guyyiyaan, taani Rekaaba yratuwaa sintsan woyniyaa eessay kumeedda s'uggatuwaanne s'uu'atuwaa wotsaade, «Woynniyaa eessaa ushite» yaagaad. **6** Shin untunttu zaariide, «Nuuni woyniyaa eessaa ushokko; ayaw gooppe, nu mayzza aawuwaa Rekaaba na'ay Yonadaabi nuuna, «Hinttekka hintte naanatuukka woyniyaa eessaa med'inaw ushoppite.

7 K'ay golliyaa kees's'oppite; zeretsaa zeroppite; woyniyaa turaakka tokkoppite. Hewaa aggiide, dunkkaane gidдон de'ite. Yaatooppe hintte adussa laytsaa ha biittan de'ana» yaageedda.

8 Nu mayzza aawuwaa Rekaaba na'ay Yonadaabi nuuna azazeedda ubbaw nuuni azazetteeddo. Nuuni, woy nu mac'c'a asatuu, woy nu attuma naanatu, woy nu mac'c'a naanatu nu de'uwa laytsaa ubbaan woyniyaa eessaa ushibeykko; 9 de'iyaa golliyaakka kees's'ibeykko; woyniyaa tura sa'ay, woy goshshay, woy zeretsaykka nuw baawa. 10 Nuuni dunkkaane gidдон de'eeddo; nu mayzza aawuu Yonadaabi azazeedda ubbawukka azazetteeddo. 11 Shin Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori nu biittaa bolla woraajjeedda wode, «Baabloonetuwaanne Sooretuwaa olanchchatuwaappe attanaw, haa Yersaalame ane boytte» yaageedda. Ha"i nuuni Yersaalamen de'iyaawe hewaassa» yaageeddino. 12 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasaw yeedda. 13 Ubbaa Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Ba; baade Yihudaa asaanne Yersaalame asaa hawaadan yaaga; «Ta k'aalaa sisiyaawaanne taani tamarisseeddawoo azazettiyaawaa ayaw is's'eedditee? Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 14 Rekaaba na'ay Yonadaabi bare attuma naanatuwaa woyniyaa eessaa ushennaadan azazeedda azazuwaa untuntu naageeddino; untuntu barenttu mayzza aawuwaa azazoo azazetteedda diraw, hachchi gakkanaw woyniyaa eessaa ushokko. Hintte zaara zaaraadde oday; shin hintte taani odiyaawaa sisibeykita. 15 K'ay taani zaara zaaraadde timbbitiyaa odiyaa ta k'oomatuwaa ubbaa hinttekkoo yeddaad; untuntu, «Hintte ubbaykka hintte iita ogiyaappe ha"i simmite; hintte oosuwaakka loytsite; hara s'oossatoo goyinnoppitenne

ootsoppite. Yaatooppe, taani S'oossay hinttewunne hintte mayzza aawaatoo immeedda biittan hintte de'ana» yaageeddino. Shin hintte taani odiyaawaa sisanaw hintte haytsaa taakko yeggikkita. **16** Rekaaba na'aa Yonadaaba zeretsatuu untunttu mayzza aawuu untuntta azazeedda azazuwaa poleeddino; shin ha Asay taw azazettibeenna» yaaga» yaagee. **17** Hewaa diraw, Med'inaa Goday S'oossay, Ubbaappe Wolk'k'aamay, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Sisite, taani Yihudaa asaa bollanne Yerusaalamen de'iyawanttu bolla ahana geedda iitabaa ahana. Ayaw gooppe, taani untunttoo odaad; untunttu sisennan is's'eeddino. Taani untuntta s'eesaad; s'eesina untunttu koyennan is's'eeddino» yaagee. **18** Hewaappe guyyiyaan, Ermaasi Rekaaba yratuwaa hawaadan yaageedda; «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hinttena hawaadan yaagee; «Hintte hintte mayzza aawuwaa Yonadaabaw azazetteedda diraw, Aa wogaa kaalleedda dirawunne I azazeeddawaa ubbaakka poleedda diraw, **19** Rekaaba na'ay Yonadaabi taw Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw Israa'eeliyaa S'oossaw ootsiyaa attuma asaa awudenne d'ayenna» yaagee» yaageedda.

36 Iyoosiyaasa na'ay Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi kaateteedda oyddentso laytsan, Med'inaa Goday Ermaasa hawaadan yaageedda; **2** «Itti s'aatsa mas'aafaa akkaade, taani Iyoosiyaasa wodiyaan koyiro new odeedda gallasaappe doommaade, hachchi gakkanaw Israa'eeliyaa bolla, Yihudaa bollanne hara kawutetsatuwaa ubbaa bolla haasayeedda k'aalaa ubbaa s'aafa. **3** Taani Yihudaa asaa bolla ahana gaade halchcheedda boshaa ubbaa sisiide, ooni erii, untunttu barenttu iita oosuwaappe simmanenttonne. Taani untunttu naak'uwaanne untunttu

nagaraa atto gaana» yaageedda. **4** Hewaa diraw, Ermaasi Neeriyaa na'aa Baaroka s'eeseedda; Med'inaa Goday aw odeeddabaa ubbaa Baarookkaw odina, I s'aatsa mas'aafan s'aafeedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, Ermaasi Baaroka, «Taani k'asho golliyaan de'iyaa diraw, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa gelanaw danddaykke. **6** Hewaa diraw, neeni Asay s'oomiyaa gallassi Med'inaa Godaa Golliyaa baade, taani odina, neeni s'aatsa mas'aafan s'aafeedda Med'inaa Godaa k'aalaa untunttoo nabbaba; barenttu katamatuwaappe yeedda Yihudaa asaw ubbawukka nabbaba. **7** Ha asaa bolla Med'inaa Goday awaayeedda hank'k'uunne yiluu iita gidiyaa diraw, ooni erii, untunttu barenttu iita oosuwaappe simmiide, Med'inaa Godaa woossanenttonne» yaageedda. **8** Neeriyaa na'ay Baaruki timbbitiyaa odiyaa Ermaasi azazeeddawaadan, Med'inaa Godaa Golliyaan Med'inaa Godaa k'aalaa ubbaa nabbabeedda. **9** Iyoosiyaasa na'ay Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi kaateteedda ichcheshentso laytsan, udduppuntsa aginaan, Yersaalamen de'iyaa asawunne Yihudaa katamatuwaappe yeedda asaw ubbaw Med'inaa Godaa sintsan s'oomanaadan awaayeeddino. **10** Baaruki Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan, k'ommo bagga dabaaban, Ooratsa Penggiyaa giyaasan de'iyaa, s'aafiyaa Saafaana na'aa, Gamaariyaa kifiliyaan ek'k'iide, Ermaasa k'aalay s'aafettiide s'aatsa mas'aafaa asaw ubbaw nabbabeedda. **11** Saafaana na'aa na'ay, Gamaariyaa na'ay Mikaayi mas'aafaappe Med'inaa Godaa k'aalaa Baaruki nabbabishina siseedda wode, **12** kaatiyaa golliyaan s'aafii uttiyaa kifiliyaa beedda. I biyaa wode, s'aafii Elishamaa'i, Shamaa'iyaa na'ay Dalaayi, Akiboora na'ay Elnaataani, Saafaana na'ay Gamaarii, Hanaaniyaa na'ay S'idik'eenne hara kaappatuu hewan utteeddino. **13** Baaruki asaw

mas'aafaappe nabbabishina siseedda k'aalaa ubbaa Mikaayi untunttoo odeedda. **14** Kaappatuu Nataaniyaa na'aa Yihuda Baaruukakko kiittiide, «Asaw neeni nabbabeedda mas'aafaa akkaade haaya» yaageeddino. Nataanii Sheleemiyaa na'aa; Sheleemi Kuusha na'aa. Yaagina Baaruki mas'aafaa akkiide, untunttukko yeedda. **15** Untunttukka Aa, «Ane uttaade, nuw mas'aafaa nabbaba» yaageeddino. Baaruki mas'aafaa nabbabeedda. **16** I nabbabeedda k'aalaa ubbaa siseeddino; ubbaykka yayyiide, Ittuu ittuwaa s'eelliide, Baaroka, «Ha k'aalaa ubbaa nuuni kaatiyaw odanaw koshshee» yaageeddino. **17** K'aykka zaariide Baaruka, «Neeni ha k'aalaa ubbaa wootaade s'afeeddentto nuw oda. Hawaa new Ermaasi bare doonaappe odina s'aafaadii?» yaageeddino. **18** Baaruki, «Ee, ha k'aalaa ubbaa Ermaasi bare doonaappe taw odeedda; taani k'alamiyaan ha s'aatsa mas'aafan s'aafaad» yaageedda. **19** Untunttu Baaroka, «Neeninne Ermaasi biide k'osettite; hintte de'iyaa sa'aakka ooninne eroppo» yaageeddino. **20** Kaappatuu mas'aafaa s'aafiyaa Elishamaa'a kifiliyaan wotsowaappe guyyiyaan, kaatii de'iyaa dabaabaa biide, haneeddawaa ubbaa kaatiyaw odeeddino. **21** He mas'aafaa ahana mala, kaatii Yihuda kiitteedda; Yihuday s'aatsa mas'aafaa Elishamaa'a kifiliyaappe ahiide, kaatiyawunne Aa yuushshuwaan ek'k'eedda kaappatoo nabbabeedda. **22** Udduppuntsa aginaan sa'ay balgguwaa gidiyaa diraw, kaatii balgguwaa aatsiyaa golliyaan utteedda. He wode kaatiyaa sintsan de'iyaa c'ooc'iyaa tamay ees's'ee. **23** Yihuday heezzu woy oyddu sa'atuwaa nabbabeeddawaappe guyyiyaan, kaatii he sa'atuwaa s'aatsa mas'aafaappe sans's'iyaa k'ans's'i k'ans's'iide, taman oleedda; hewaadan ootsiide, he mas'aafaa mulennakka s'uuggi aggeeda. **24** Ha k'aalaa ubbaa sisiidekka kawuunne aanana

ootsiyaa kaappatuu ayinne yayyibeykkino; woy kayyotiide, barenttu mayuwa peed'ibeykkino. 25 Haray atto Elnaataani, Dalaayinne Gamaarii kaatii he mas'aafaa s'uuggennaadan woossinakka, untunttu woosaa sisennan is'seedda. 26 Kaatiyaa na'aa Yiraahima'eela, Aziri'eela na'aa Saraayanne Abddi'eela na'aa Sheleemiyaa, s'aafiyaa Baarokanne timbbitiyaa odiyaa Ermaasa oyk'kana mala kaatii azazeedda. Shin Med'inaa Goday untuntta k'oseedda. 27 Ermaasi odina, Baaruki s'aafeedda k'aalay de'iyaa mas'aafaa kaatii s'uuggi simmina, Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasakko hawaadan yaagiidde yeedda; 28 «Ha"ikka hara s'aatsa mas'aafaa akkaade, Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi kase s'uuggeedda s'aatsa mas'aafaa gidдон de'iyaa k'aalaa ubbaa s'aafa. 29 K'ay Yihudaa Kaatiyaa Iyo'ak'eema hawaadan yaaga: «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni, Baabloone kaatii tumuwaappe yiide, ha biittaa bayzzana; k'ay izi gidдон de'iyaa asaanne mehiyaakka wurssana» gaade ayaw s'aafaadii?» yaagaade mas'aafaa s'uuggaadda. 30 Hewaa diraw, taani Med'inaa Goday new Yihudaa Kaatiyaa Yo'ak'eemaw hawaa oday: Daawita kawutetsaa araatan uttiyaa zarii new ubbakka de'enna. Ne anhayikka c'oo olettiide, gallassi awaa suuluwaaninne k'amma meeguwaan shoc'ettana. 31 Hintte nagaraa diraw neena, ne zariyaanne neenana ootsiyaa ubbaa taani murana. Hintte taani odeeddawaa sisennan is'seedda diraw, taani odeedda iitabaa ubbaa hintte bollanne Yihudaaninne Yerusaalamen de'iyaa asaa bolla ahana yaagee yaaga» yaageedda. 32 Hewaappe guyyiyaan, Ermaasi hara s'aatsa mas'aafaa akkiide, Neeriyaa na'aa s'aafiyaa Baarookkaw immeedda. Baaruki Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi taman s'uuggeedda s'aatsa mas'aafaa k'aalaa ubbaa Ermaasi

aw doonaan odina s'aafeedda. K'ay Ermaasi hewaa malatiyaa hara k'aalaakka gujjin, ubbaakka Baaruki s'aafeedda.

37 Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori Iyo'ak'eema na'aa Yo'aakiina sa'aan Iyoosiyaasa na'aa Sedek'iyaasa Yihudaa biittan kawutseedda. **2** Sedek'iyaasi, aanana ootsiyaa Kaappatuunne he biittan de'iyaa Asay ubbaykka Med'inaa Goday timbbitiyaa odiyaa Ermaasa baggana odeedda k'aalaw azazetibeykkino. **3** Shin Kaatii Sedek'iyaasi Sheleemiyaa na'aa Yehukaalanne Ma'iseeya na'aa k'eesiyaa S'afaaniyaa hawaadan yaagiide, Ermaasakko kiitseedda; «Hayana nu diraw Med'inaa Godaa nu S'oossaa woossa» yaageedda. **4** He wode Ermaasi biro k'ashetti beenna diraw, asaa gidдон simerettee. **5** Gibs'e kaatiyaa olanchchatuu, Gibs'eppe kesiide yiyaawaa Yersaalame dooddeedda Baabloone olanchchatuu siseedda wode, untunttu Yersaalameppe aggiide, guyye simmeeddino. **6** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiyaa Ermaasakko yeedda. **7** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taana hintte oochchana mala, hinttena kiitseedda Yihudaa kaatiyaw hawaadan yaagite; «Be'ite, hinttena maaddanaw keseedda Gibs'e kaatiyaa olanchchatuu barenttu biittaa simmiide baana. **8** K'ay Baabloone olanchchatuu simmiide yaana; olettiide, ha katamaa oyk'k'ana; tamankka Aa s'uuggana» yaagite» yaagee. **9** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; « «Baabloone olanchchatuu laa"entso simmiide yiikkino» yaagiide hinttena hintterekka c'immoppite. Ayaw gooppe, untunttu simmiide yaanawe de'enna! **10** Hintte Baabloone olanchchatuwaa muliyaa s'ooninttonne untuntuppe attiide, olan madus's'iide, dunkkaaniyaa gidдон giseeddawanttukka denddiide, ha katamaa taman s'uuggana» yaagee. **11** Gibs'e kaatiyaa olanchchatuu

mateedda diraw, Baabloone olanchchatuu Yerusaalame aggiide,
 barenttu de'iyaa sa'aappe guyye simmeeddino. **12** He wode
 Ermaasi barena gakkiiyaa gadiyaa akkanaw Biiniyaama biittaa
 baanaw Yerusaalameppe denddee. **13** Gido shin, I biide,
 Biiniyaama Penggiyaa giyaa penggiyaa gakkishina, penggiyaa
 naagiyaawantuppe ittuu, Hanaaniyaa na'aa Sheleemiyaa na'ay,
 Yiiriyaa giyaawe Aa, «Ne nuuna kadaade Baabloone baasa
 gidikkii?» yaagiide oyk'k'eedda. **14** Ermaasi zaariide, hawaadan
 yaageedda; «Neeni giyaawe wordduwaa; taani Baabloone
 biyaa asaa gidikke» yaageedda. Shin Yiirii I giyaawaa sisennan
 is's'eedda; Ermaasa oyk'k'i akkiide, kaappatuwaakko afeeda.
15 Kaappatuukka loytsi hank'k'ettiide, Ermaasa wad'd'eeddino;
 untunttu k'asho golliyyaa kesseedda, s'aafiyaa Yoonataana
 golliyaan afiide wotseeddino. **16** Ermaasi hewan biittaa gidдон
 de'iyaa kifiliyaan daro wodiyaa gam"eedda. **17** Hewaappe
 guyyiyaan, Kaatii Sedek'iyaaasi asaa kiittiide, Ermaasa bare
 de'iyasaa kaatiyaa golliyyaa s'eesisseedda; Asay erennan Aa,
 «Med'inaa Goday new odeeddawe ayentto de'ii?» yaagiide
 oochcheedda. Ermaasi zaariide, «Ee de'ee; neeni Baabloone
 kaatiyaa kushiyan aad'd'aade imettana» yaageedda. **18**
 K'aykka Ermaasi Kaatiyaa Sedek'iyasaa hawaadan yaagiide
 oochcheedda; «Taana hintte k'asho golliyaan yegganaw taani ne
 bollan, new ootsiyaa kaappotuwa bollan woy ha asaa bollan
 ayaa bayzzuwa ootsaadditaa? **19** K'ay, «Baabloone kaatii hintte
 bollaninne ha biittaa bollan yiide olenna» yaagiide new timbbitiyaa
 odeedda ne nabatuu ha"i hak'an de'ino? **20** Hewaa diraw,
 ta godaw kaatiyaw, sisa! Taani oochchiyaawaa neeni polana
 mala, neena woossay. Taani he sa'aan hayk'k'ennaadan, k'asho
 golliyyaa gidiyaa s'aafiyaa Yoonataana golliyaw taana guyye

zaaroppa» yaageedda. **21** Hewaa diraw, Kaatii Sedek'iyaasi naagiyaawanttu dabaaban Ermaasa wotsana mala azazeedda. Hewan Aa wotsi de'ishshin, katamaappe daabbuu d'ayana gakkanaw, hachchi hachchi itti itti daabbuwaa uukkiyaasaappe ayi ahiide, aw immeeddino. Hewaa diraw Ermaasi kaatiyaa zabban naaguwaan gam"eedda.

38 Mataana na'ay Shafaas'e, Paashihuura na'ay Gadaalee, Sheleemiyaa na'ay Yehukaalinne Malkkiyaa na'ay Paashihuuri Ermaasi asaa ubbaw odeedda k'aalatuwaa siseeddino. **2** Ermaasi giidde, «med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha kataman attiyaa ooninne olan, koshaaninne iita harggiyaan hayk'k'ana. Shin Baabloonetuwaakko biyaa ooninne hayk'k'enna. Bare huup'iyaa ashshana; pas'akka de'ana» yaagee. **3** K'aykka Med'inaa Goday, «Hawe Yersaalame katamay tumuppe Baabloone kaatiyaa olanchchatuwaa kushiyan aad'd'iide imettana; untuntukka Aa omooddana» yaagee» yaageedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, kaappatuu kaatiyaakko biide, hawaadan yaageeddino; «Ha bitanii hayk'k'anaw koshshee; hawaa mala s'ala k'aalaa haasayiide, ha kataman de'iyaa olanchchatuunne Asay ubbay shugganaadan ootseedda. I asaa k'ohiyaawaa amotteeppe attina, sarobaa amottenna» yaageeddino. **5** Kaatii Sedek'iyaasi zaariide, hawaadan yaageedda; «Hintte Aa bolla ootsana geeddawaa ayaanne taani hinttena digganaw danddaykke» yaageedda. **6** Untunttu Ermaasa kaatiyaa golliyaa dabaaban de'iyaa, kaatiyaa na'aa Malkkiyaa haatsaa ollaan yegeeddino; untunttu wodoruwaan Aa duge wotseeddino. He wode he ollaan silimuwaappe attina, haatsi baawa; Ermaasi he silimuwaa giddo geleedda. **7** Shin Toop'p'iyaa asaa gidiyaa, kaatiyaa golliyaan ootsiyaa, Abedmeleeka giyaawe Ermaasi ollaan oletteeddawaa

siseedda. He wode kaatii Biiniyaama Penggiyaan pirda chiloatan utteedda. 8 Abedmeleeki kaatiyaakko biide, hawaadan yaageedda; 9 «Ta godaw kaatiyaw, ha asatuu wolk'k'aama iitabaa ootseeddino; hewekka ayee gooppe, timbbitiyaa odiyaa Ermaasa haatsaa ollaan yeggeeddino. K'ay kataman k'umi bayinna diraw, I hewan koshaan hayk'k'ee» yaageedda. 10 Kaatii zaariide, Toop'piyaa asaa gidiyaa Abedmeleeka, «Hawaappe hattamu asaa neenana akkaade baade, Ermaasi hayk'k'ennan de'ishiina, haatsaa ollaappe kessite» yaageedda. 11 Abedmeleeki asaa akkiide beedda; kaatiyaa golliyaan duretaa minjiyaa kifiliyaappe garssa baggana de'iyaa kifiliyaa geliide, ec'a mayuwaa c'urk'k'aa akkeedda. He c'urk'k'aa wodoruwaa s'eeran k'achchiide, Ermaasaw duge ollaa giddo yeddeedda. 12 Toop'piyaa asaa gidiyaa Abedmeleeki Ermaasa ollaa giddo duge s'eegiide, «Hawaa mayuwaa c'urk'k'aa wodoruwaappe garssa baggana ne shop'piyaan wotsa» yaageedda. Ermaasikka I geeddawaadan ootseedda. 13 Yaatina, he wodoruwaan goochchiide, Ermaasa ollaappe kesseeddino. Naagiyaawanttu dabaabaa gelissiide gorddeeddino. 14 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Sedek'iyaasi Ermaasakko kiitti ahisiide, Med'inaa Goday Geeshsha Golliyaa geliyaa heezzentso penggiyaa matan Aa, «Taani ittibaa neena oochchana. Neeni taappe ayaanne k'osoppa» yaageedda. 15 Ermaasi zaariide Sedek'iyasaw, «Taani odooppe, neeni taana wod'ikkii? Taani zorinakka, neeni sisakka» yaageedda. 16 Kaatii Sedek'iyaasi Ermaasaw k'osuwaan hawaadan yaagiide c'aak'keedda; «Taani neena wod'ennawaanne k'ay neena wod'anaw koyiyaawanttoo aatsaade immennawaa nuw de'uwaa immeedda Med'inaa Godaa suntsan c'aak'k'ay» yaageedda. 17 Ermaasi Sedek'iyasaw zaariide, «Med'inaa Goday, Ubbaappe

Wolk'k'aama S'oossay, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee;
 «Baabloone kaatiyaa kaappotoo kushiya immooppe, neeni
 pas'a attana; ha katamaykka taman s'uugettenna; neenikka
 ne golliyaa asaykka pas'a de'ana. 18 Shin neeni untunttoo
 kushiya immennan is'sooppe, ha katamaa Baabloonetuu
 omooddana; untuntu Aa s'uuggana; neenikka untuntuppe
 kessa akkakka» yaagee» yaageedda. 19 K'aykka Kaatii
 Sedek'iyaasi Ermaasa, «Taani yayyiyaawe ha biittaappe kaddiide,
 Baabloonetuwaakko beedda Ayihudatuwaassa. Ayaw gooppe,
 Baabloonetuu taana untuntu kushiyan aatsiide immooppe,
 Ayihudatu taana tuggayana» yaageedda. 20 Ermaasi zaariide,
 «Ayentto baawa! Untuntu neena untunttoo aatsiide immikkino.
 Odiyaa Med'inaa Godaa k'aalaw hayyanaa azazetta. Hewe
 new lo'o gidanawaa; neenikka pas'a attanaassa. 21 Shin
 neeni kushiya immennan is'sooppe, Med'inaa Goday taana
 besseedda sas'ay de'ee. 22 Hewekka ayee gooppe, Yihudaa
 kaatiyaa golliyaan atteeda mac'c'a asatuu ubbay omoodettiide,
 Baabloone kaappatuwaakko baana. Untuntu neena hawaadan
 yaagana; «New mata lagge gidiyaawantu neena baletseeddino;
 untuntu neena s'ooneeddino. Shin ha"i ne gedii silimuwaa
 giddo gelina, he laggetuu neena yeggiide beeddino» yaagana. 23
 K'ay ne machchetuunne ne naanatu ubbay Baabloonetuwaan
 omoodettiide baana. Neenikka untuntu kushiyaappe kessa
 akkakka; Baabloone kaatii neena oyk'k'ana. Ha katamaykka
 taman s'uugettana» yaageedda. 24 Sedek'iyaasi Ermaasaw
 zaariide, hawaadan yaageedda; «Hawaa neeni taw odeeddawaa
 asaw odana d'ayooppe, neeni hayk'k'akka. 25 Kaappatuu taani
 neenana haasayeeddawaa sisiide yiide, «Neenana kaatiyaanna
 ayaa haasayeeddentto, nuw oda. Neeni nuw k'osennan odooppe,

nuuni neena wod'okko» yaagiide neena oochchana. 26 Neeni, <Taani he sa'aan hayk'k'ennaadan, taana zaaraadde k'asho golliyaa gidiyaa Yoonataana golliyaa yeddennaadan, kaatiyaa woossaad» yaagaade zaara» yaageedda. 27 Hewaappe guyyiyaan, kaappatuu ubbay Ermaasakko yiide, he ooshaa oochcheeddino. Kaatii Aa azazeeddawaadan, ikka untunttoo odeedda. Untunttukka c'o"u giide bashi aggeeddino; ayaw gooppe, Ermaasi kaatiyaanna haasayishin siseeddawe ooninne baawa. 28 Yerusaalame oyk'k'ettana wodii gakkanaw, Ermaasi naagiyaawanttu dabaaban gorddettiide gam"eedda.

39 Sedek'iyaasi Yihudaan kaateteedda udduppuntsa laytsan, tammantsa aginaan, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oorinne Aa olanchchatuu ubbay yiide, Yerusaalame dooddeeddino. 2 Sedek'iyaasi kaateteedda tammanne ittentsa laytsan, oyddentso aginaan, udduppuntsa gallasan Baabloone olanchchatuu katamaa gimbbiyaa mentseeddino. 3 He wode Baabloone kaatiyaa kaappatuu, Nerggaali-Sharees'era, Samggari-Neba, Sarssekiimanne hara Nerggaali-Sharees'era geetettiyaawanttu, hara c'ora mooddiyaawanttunna ittippe yeeddino; Giddo Penggiyaa giyaa penggiyaan utteeddino. 4 Yihudaa Kaatii Sedek'iyaasinne Aa olanchchatuu ubbay Baabloone olanchchatuwaa be'eedda wode, k'амman katamaappe kesiide, kaatiyaa ataakilttiyaa sa'aa afiyaa ogiyaa oyk'k'iide, laa"u dirssaa gimbbetuwaa ittippe gatsiyaa penggiyaanna bak'ateeddino. Untunttu Yorddaanoosa Dilbbuwaakko simmiide beeddino. 5 Shin Baabloone olanchchatuu untuntta guyyenna yederssiide, Iyaarikko dembbaa gatsiidde, Sedek'iyaasa oyk'k'eeddino. Hamaata biittan, Ribila kataman de'iyaa Kaatiyaa Naabukadanas'oorakko afeedino. Kaatii Naabukadanas'oori

yaan Sedek'iyaasa bolla pirddeedda. 6 K'ay Sedek'iyaasa attuma naanatuwaa Sedek'iyaasi s'eellishshin, yaan Ribila kataman wod'eedda; Yihudaa kaappatuwaa ubbaakka wod'eedda. 7 Hewaappe guyyiyaan, Sedek'iyaasa ayifetuwaa wooc'i kessiide, Aa Baabloone biittaa afanaw sanssalatan k'achcheeda. 8 He wode Baabloone olanchchatuu kaatiyaa golliyaanne Asay de'iyaa keetsatuwaa ubbaa taman s'uuggeeddino; Yerusaalame gimbbiyaakka koleeddino. 9 Kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu Naabuzaradaani kataman atteeda asatuwaanne kaddiide barenan gakketeedda asatuwaa ubbaa ittippe omooduwaan Baabloone biittaa afeeda. 10 Shin kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu Naabuzaradaani ayaynne untunttoo bayinna hiyyeesatuwaappe amareedawantta Yihudaan aggiide, untunttoo woyniyaa turaa sa'atuwaanne goshiyaa gadetuwaa immeedda. 11 Naabukadanas'oori kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuwaa Naabuzaradaana hawaadan yaagiide azazeedda; 12 «Baade Ermaasa koya demmaade, aw koshshiyaabaa ubbaa ootsa; Aa bolla hara iitabaa ayaanne ootsoppa» yaageedda. 13 Hewaa diraw, Naabuzaradaani, Naabushaazibaani, Nerggaali-Sharees'erinne Baabloone kaatiyaa kaappatuu ubbay ittippe gidiide kiittiide, 14 Ermaasi k'ashetti utteedda, naagiyaawanttu dabaabaappe kesseeddino. Bare golle afiide wotsana mala, Saafaana na'aa na'aa, Ahik'aama na'aa Gadaaliyaw hadaraa immeeddino. Hewaappe denddeeddawaan Ermaasi bare biittaa asaana ittippe de'eedda. 15 Ermaasi naagiyaawanttu dabaaban gorddetti utti de'ishshin, Med'inaa Godaa k'aalay aakko hawaadan yaagiidde yeedda; 16 «Baade Top'p'iyaa asaa gidiyaa Abedmeleekaw hawaadan yaaga; «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan

yaagee; «Hawaappe kase taani odeeddawaadankka ha katamaa bolla lo"obaa gidennaan, bayetsaa ahana. Hewe ubbay haniyaa wode, neenikka ha kataman uttaade, ne ayifiyaan be'ana. 17 Gido shin, he gallassan taani Med'inaa Goday neena wotsa akkana; neeni yayyiyaa ne morkkatuwaa kushiyanikka aad'd'aade imettakka. 18 Taani neena ashshana; neeni olan hayk'k'akka; neeni taanan ammanetteeda diraw, hayk'k'uwaappe attanaassa. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaageedda.

40 Kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu Naabuzaradaani Ermaasa Raaman billi simmina, Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasakko yeedda. Ermaasi kase Naabuzaradaani Yerusaalameppenne Yihudaappe omoodiide, Baabloone biittaa afanaw sanssalatan k'achcheeda asaa gidдон de'ee. 2 Kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu Ermaasa duma kessiide, hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday ne S'oossay ha bayetsaa ha biittaa bolla ahana geedda. 3 Geeddawaadan ha"i Med'inaa Goday aheedda; Med'inaa Godaa bolla hintte nagaraa ootseedda dirawunne aw azazettenan is'seedda diraw, hawe ubbay haneedda. 4 Be'a, ha"i taani ne kushiyan de'iyaa sanssalataa billaade neena yeddaad. Taananna Baabloone biittaa baana gooppe dendda; taani new koshshiyaabaa ubbaa kuntsana. Baabloone biittaa baanaw koyana d'ayooppe booppa. Biittay ubbay ne sintsan de'ee; neena lo"eedda sa'aa hak'anne ba» yaageedda. 5 Ermaasi Aa matappe beennan de'ishiina, Naabuzaradaani gujjiidekka yaageedda; «Saafaana na'aa na'aa, Ahik'aama na'aa Gadaaliyaakko ba; ayaw gooppe, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori Aa Yihudaa katamatuwaa mooddiyaawaa ootsiide suntseedda. Hewaa diraw, aanana

ittippe gidaade, hewan asaana de'a. Woy neena lo"eedda sa'aa hak'anne ba» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu aw k'umaanne hara shink'k'aa immiide yeddeedda. **6** Ermaasi Mis'ip'p'an de'iyaa Ahik'aama na'aa Gadaaliyaakko beedda. I hewan atteeda asaana ittippe de'eedda. **7** Yihudaa olaa gadaawatuwaappenne olanchchatuwaappe amareedawanttu barenttu kushiyaa Baabloone kaatiyaw biro immibeykkino. Unttuntu Baabloone kaatii Gadaaliyaa he biittaa mooddiyaawaa ootsiide suntseeddawaanne Baabloone biittaa omoodettiide beennan Yihudaan atteeda hiyyeesatoo kaappuwaa ootseeddawaa siseeddino. **8** Nataaniyaa na'ay Isimaa'eeli, K'aareeha naanatu Yohanaaninne Yoonataani, Taanihumeeta na'ay Saraayi, Nas'oofa katamaappe yeedda Efaaya naanatuunne Maa'ika katamaappe yeedda itti bitaniyaa na'ay Yazaanii barenttu olanchchatuwaa ubbaanna Gadaaliyaakko Mis'ip'p'a yeeddino. **9** Saafaana na'aa na'ay, Ahik'aama na'ay Gadaalii untunttoo hawaadan yaagiide c'aak'k'eedda; «Baabloonetoo kushiyaa immanaw yayyoppite; ha biittan uttiide de'ite; Baabloone kaatiyawukka moodettite. Yaatooppe, ubbabay hinttew lo"a gidanawaa. **10** Taani Mis'ip'p'an uttaade, Baabloone biittaappe hinttenana gakketanaw yiyaa ubbaanna hintte doonaa gidaade haasayana. Shin hintte hintte de'iyaa heeraan heeraan woyniyaa, wogaraa zayitiyaanne hara ofintsaa katsaa ayifiyaa ubbaa shiishshiide dagayite» yaageedda. **11** He wode Moo'aaba biittan, Amoona biittan, Eedooma biittaaninne hara biittatuwaan Ayihuda ubbay Baabloone kaatii amareeda Yihudaa asatuu Yihudaan attana mala ootseeddawaanne untunta mooddiyaawaa ootsiide, Shaafaanna na'aa Ahik'aama na'aa Gadaaliyaa suntseeddawaa

siseeddino. 12 Barenttu laalettii de'iyaa biittatuwaappe Yihudaa simmiide, Gadaalii de'iyasaa Mis'ip'p'a yeeddino. Hewan untuntu daro woyniyaanne hara ofintsaa katsaa ayifiyaa shiishshiide dagayeeddino. 13 Hewaappe guyyiyaan, K'aareeha na'ay Yohanaaninne kushiya immibeenna olaa gadaawatuu ubbay Gadaaliyaakko Mis'ip'p'a yiide, 14 «Amoona Kaatii Ba'aliisi Nataaniyaa na'aa Isimaa'eela neena wod'ana mala yeddeeddawaa eray?» yaageeddino. Shin I untuntu giyaawaa ammanennan is's'eedda. 15 Hewaappe guyyiyaan, K'aareeha na'ay Yohanaani Mis'ip'p'an de'iyaa Gadaaliyaakko yiide, s'uuran hawaadan yaageedda; «Ooninne erennan de'ishiina baade, Nataaniyaa na'aa Isimaa'eela taani wod'ana. Ayaw gooppe, I neena wod'iyawaa gidoope, ne matan shiik'eedda Ayihuda ubbay laalettana; k'ay Yihudaan atteeda Asay ubbaykka wurana» yaageedda. 16 Shin Ahik'aama na'ay Gadaalee zaariide, hawaadan yaageedda; «Isimaa'eelabaa neeni odiyaabay ubbay wordduwaa gidiyaa diraw, hewaa malabaa ootsoppa» yaageedda.

41 Laappuntsa aginaan kaatiyaa zare gidiide, kaatiyaanna ootsiyaa kaappatuwaappe ittuu, Elishamaa'a na'aa na'ay, Nataaniyaa na'ay Isimaa'eeli tammu asatuwaana ittippe biittaa mooddiyaa Gadaaliyaana gakketanaw Mis'ip'p'a beedda. Ubbaykka ittippe uttiide k'umaa miishshin, 2 Nataaniyaa na'ay Isimaa'eelinne aanana de'iyaa tammu asatuu barenttu mashshaa mashshaa kessiide, Baabloone kaatii Yihudaa mooddiyaawaa ootsiide suntseedda Ahikaama na'aa Gadaaliyaa wod'eeddino. 3 Hewaa bollakka k'ay Isimaa'eeli Mis'ip'p'an Gadaaliyaana de'iyaa Ayhudatuwaanne Baabloone olanchchatuwaa ubbaa wod'eedda. 4 Gadaalii hayk'k'eedda wonttetsa gallassi, Aa hayk'k'uwaa

ooninne eranaappe kasetiide, 5 Sekeemappe, Seeloppenne Samaariyaappe hosppun tammu asatuu kayyottiidde, barenttu buuchchaa meediide, barenttu mayuwaa peed'iidenne barenttu bollaakka puuziide yeeddino. Unttuntu Med'inaa Godaa Golliyaw immiyaa katsaa yarshshuwaanne is'aanaa imotaa aheeddino. 6 Isimaa'eeli Mis'ip'p'appe kesiide, yeekkiidde untuntunna gakketanaw beedda; untuntunna gakettedda wode, «Ahik'aama na'aa Gadaaliyaakko haa yiite; Aa be'ite» yaageedda. 7 Unttuntu katamaa giddo geliyaanin, Isimaa'eelinne aanana de'iyaa asatuu he asatuwaa wod'iide, haatsaa dagayiyaa ollaan oli aggeeddino. 8 Shin he hosppun tammu asatuwaappe tammatuu Isimaa'eela hawaadan yaagiide woosseeddino; «Ha"i nuuna wod'oppa! Nuuni nu shoyk'an k'oseedda daro zarggay, banggay, wogaraa zayitiinne eessay de'ee» yaageeddino. I unttuntu wod'enaan yeddi aggeeda. 9 Isimaa'eeli wod'eedda asaa ubbaa oleedda haatsaa dagayiyaa ollay, Israa'eeliyaa kaatii Baa'ishi olanaw yeedda wode, Kaatii Asaa bookisseedda wolk'k'aama haatsaa dagayanaw gimbbeedda ollaa. Nataaniyaa na'ay Isimaa'eeli he ollaa anhaan kuntseedda. 10 Isimaa'eeli kaatiyaa mac'c'a naanatuwaanne Mis'ip'p'an atteeda asaa ubbaa omoodeedda. Hewanttu kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu Naabuzaradaani Ahik'aama na'aa Gadaaliyaana ittippe Mis'ip'p'an wotseeddawannta. I unttunta omoodiide, barenanna akkiide, Amoonaa biittaa baanaw denddee. 11 K'aareeha na'ay Yohanaaninne aanana ittippe de'iyaa olaa gadaawatuu Isimaa'eeli ootseedda iitabaa ubbaa siseeddino. 12 Barenttu asaa akkiide, aanana olettanaw beeddino; Isimaa'eelakka Gabaa'oonan de'iyaa wolk'k'aama del"iyaa matan gakkide oyk'k'eeddino. 13 Isimaa'eeli omoodiide barenanna afeeda Asay

ubbay K'aareeha na'aa Yohanaananne aanana de'iyaa olaa gadaawatuwaa be'eedda wode, loytsi nashetteeddino. **14** He omoodetteeddawanttu ubbay guyye simmiide biide, K'aareeha na'aa Yohanaan gakketeeddino. **15** Shin Isimaa'eelinne hara hosppun asatuu ittippe Yohanaanappe kessi akkiide, Amoonaa biittaa bak'ateeddino. **16** Hewaappe guyyiyaan, Isimaa'eeli Gadaaliyaa wod'i simmiide, Mis'ip'p'appe omoodiide aheedda olanchchatuu, mac'c'a asatuu, naanatuunne mureessatuu ubbay K'aareeha na'aa Yohanaananne hara olaa gadaawatuwaana dendiide beeddino. **17** Unttuntu yaappe dendiide, Gibs'e baanaw Beeteleeme matan de'iyaa Geeruuta-Kimhaama giyaa sa'aan shemppeeddino. **18** Unttuntu Gibs'e beeddawe Baabloonaa kaatii suntseedda Akik'aama na'aa Godooliyaa Isma'eelii wod'eedda diraw Baabloonatoo yayyiide Baabloonappe bak'atiide, Gibs'e baanaw danddayeeddino.

42 Olaa gadaawatuu ubbay, K'aareeha na'ay Yohanaani, Hoshaya na'ay Azaariyaasinne Asay ubbay, guutsaappe wogaa gakkanaw yiide, 2 timbbitiyaa odiyaa Ermaasa hawaadan yaageeddino; «Nuuni neena oochchiyaawaa nuw ootsaariikkii! Ha atteeda nu diraw Med'inaa Godaa ne S'oossaa woossariikkii! Nuuni kase dara; shin ha"i neeni be'iyawaadan, guutsatuwaa s'alalay atteedo. **3** Nuuni biyaa ogiyaanne nuuni ootsanabaa I nuuna bessanaadan, Med'inaa Godaa ne S'oossaa nu diraw woossa» yaageeddino. **4** Timbbitiyaa odiyaa Ermaasi zaariide, «Lo"aa. Hintte geeddawaadankka, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa taani woosana; k'ay hintteppe ayaanne k'osennan, Med'inaa Goday odiyaabaa ubbaakka hinttew odana» yaageedda. **5** Unttuntu zaariide, Ermaasaw hawaadan yaageeddino; «Med'inaa Goday ne S'oossay ne baggana nuw

kiittiyaawaa ubbaa nuuni polana d'ayooppe, S'oossay bare
 huup'iyaan nu bolla tumunne ammanetteeda markka gido. 6
 Nuuni dosiyaawaa gidina, is's'iyaawaa gidinakka, nuuni neena
 aakko kiittiyaa Med'inaa Goday nu S'oossay azaziyaawaa nuuni
 ootsana. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaw azazettooppe, nuw
 ubbabay lo'a gidanawaa» yaageeddino. 7 Tammu gallassaappe
 guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasakko yeedda. 8
 Yaatina, I K'aareeha na'aa Yohanaana, aanana de'iyaa olaa
 gadaawatuwaanne asaa ubbaa, guutsaappe wogaa gakkanaw
 s'eegjiide, 9 hawaadan yaageedda; «Hintte woosaa taani aakko
 shiishshana mala, hintte taana kiitteedda Med'inaa Goday
 Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; 10 «Hintte ha'i ha
 biittan uttooppe, taani hinttena kees's'anappe attina kolikke;
 tokkanappe attina, shoddikke. Ayaw gooppe, taani kase hintte
 bollan aheedda iitabay taana kayyoyeedda. 11 Hintte ha'i
 yayyiyaa Baabloone kaatiyaw ayinne yayyoppite! Hinttena
 Aa kushiyaappe ashshanaw taani hinttenanna de'iyaa diraw
 yayyoppite! Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 12 Taani
 hinttew k'arettana; yaataade I hinttew k'arettiide, hinttena hintte
 biittaw zaaranaadan ootsana» yaagee. 13 «Shin hintte Med'inaa
 Godaw, hintte S'oossaw, azazettenan is's'iide, «Ha biittan uttokko»
 gooppe, 14 k'ay hintte, «Olaa woriyaanne olaw punniyaa
 malakataa sisennasaaninne koshay bayinnasaa Gibbs'e biide,
 yaan de'ana» gooppe, 15 hinttenoo Yihudaan atteedawanttoo,
 Med'inaa Goday hinttena giyaawaa sisite. Ubbaappe Wolk'k'aama
 Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee;
 «Hintte Gibbs'e biide, yaan de'anaw k'ofaa k'achchooppe, 16
 he hintte yayyeedda olay Gibbs'en hinttena oyk'k'ana; hintte
 hirggeedda koshaykka hinttena kaalliide baana; hinttekka yaan

Gibs'en hayk'k'ana. 17 Gibbs'e biittaa biide de'anaw k'ofaa k'achcheeda Asay ubbay olan, woy koshan woy iita harggiyaan hayk'k'ana. Taani untunttu bollan ahiyaa iitabaappe ittuunne kessi akka; ittuunne attena» yaagee. 18 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; <Yerusaalamen de'iyaawanttu bollan ta hank'k'uunne ta yiluu gukkeeddawaadan, hintte Gibbs'e geliyaa wode hintte bollanka ta hank'k'uu hewaadan gukkana. Hintte dagama, shek'k'aa, tooshiyaanne k'iliic'iyawaa gidanita; ha sa'aa laa"entso ubbakka be'ikkita» yaagee. 19 «Yihudaan atteedawanttoo, Med'inaa Goday hinttena, <Gibs'e booppite!» yaageedda. Taani hachchi hinttena, <Ye"e!» geeddawaa erite. 20 Hintte taana, <Nu diraw Med'inaa Godaa nu S'oossaa woossa; I new odiyaabaa ubbaakka nuw oda; nuuni ootsana» yaagiide, taana Med'inaa Godaakko, hintte S'oossaakko, kiitteeddita; hewan wolk'k'aama balaa baleeddita. 21 I geeddawaa ubbaa hachchi hinttew odaad. Shin Med'inaa Goday hintte S'oossay ta baggana hinttew kiitteedda k'aalaw hintte azazettenan is's'eeddita. 22 Simmi hawaa erite: hintte biide de'anaw koyiyaa biittan hintte olan, koshaaninne iita harggiyaan hayk'k'iide wurana» yaageedda.

43 Med'inaa Goday untunttu S'oossay kiitteedda k'aalaa ubbaa Ermaasi untunttoo odiide wursseeddawaappe guyyiyaan, 2 Hoshaaya na'ay Azaariyaasi, K'aareeha na'aa Yohanaaninne otoranchcha Asay ubbay Ermaasa hawaadan yaageeddino; «Neeni wordduwaa odaasa! Med'inaa Goday nu S'oossay nuuni Gibbs'e biide uttenna mala odanaw, neena nuukko mule kiittiibenna. 3 Shin Baabloone biittaa Asay nuuna wod'anaadan woy omoodiide barenttu biittaa afanaadan, neeni nuuna untunttu kushiyan aatsaade immana mala, neena nu bollan dentseeddawe

Neeriyaa na'aa Baaroka» yaageeddino. 4 Hewaa diraw, K'aareeha na'ay Yohanaani, olaa gadaawatuu ubbayne Asay ubbay Yihudaa biittan de'anaw, Med'inaa Goday untuntta azazeedda azazuwaa polennan is's'eeddino. 5 K'aareeha na'ay Yohanaanne olaa gadaawatuu ubbay barenttu laaletteedda kawutetsatuwaa ubbaappe Yihudaan de'anaw simmeedda Yihudaa asaa barenttuna akkiide, Gibbs'e beeddino. 6 K'ay kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu Naabuzaradaani Saafaana na'aa, Ahik'aama na'aa Gadaaliyaana ittippe de'ana mala ashsheeda attuma asatuwaa, mac'c'a asatuwaa, naanatuwaanne kaatiyaa mac'c'a naanatuwaa ubbaa afeedino. K'aykka timbbitiyaa odiyaa Ermaasanne Neeriyaa na'aa Baarokakka afeedino. 7 Hewaadan haniide, Med'inaa Goday azazeeddawaa is's'iide, Gibbs'e biittaa geliide, S'aafinaasa giyaa katamaa gakkanaw beeddino. 8 S'aafinaasan Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasakko hawaadan yaagiidde yeedda; 9 «Wolk'k'aama shuchchatuwaa ne kushiyan oyk'k'a akkaade, Yihudaa Asay be'ishina, s'aafinaasan de'iyaa Gibbs'e kaatiyaa golliyaa geliyaa saappe sintsa baggana de'iyaa baasuwaan mooga. 10 Untuntta hawaadan yaaga; «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taani kiittaade, ta k'oomaa Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraa ahissana; ha moogetteedda shuchchatuwaa bolla Aa kawutetsaa araataa wotsana. Yaatooppe I bare kawutetsaa dunkkaaniyaa Aa bolla essana. 11 I yiide Gibbs'e biittaa olana. Hayk'k'oo de'iyaa wanttu hayk'k'ana; omoodoo de'iyaa wanttukka omoodettana; k'ay olan hayk'k'anaw de'iyaa wanttukka olan hayk'k'ana. 12 Gibbs'e s'oossatuwaa keetsatuwaa I taman oytsana; eek'atuwaakka s'uuggana, woy omoodoo akkiide afana. Hentsanchchay bare c'alaa

mayiyaawaadan, I Gibbs'e biittaa mayyana. Yaatiide hewaappe saro baana. 13 Gibbs'e biittan Heliyoopoolisa giyaa kataman de'iyaa hawulttiyaa I mentsereetsana; Gibbs'e s'oossatuwaa golletuwaakka taman s'uuggana» yaagee» yaaga» yaageedda.

44 Gibbs'e biittan Migidoola, S'aafinaasanne Memppiisa geetettiyaa katamatuwaaninne gedissa baggana de'iyaa Patiroosa biittan de'iyaa Ayihudatuwaa s'eelliyawaan S'oossaa k'aalay Ermaasakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; «Yerusaalame bollanninne Yihudaa katamatuwaa ubbaa bollann taani aheedda bayetsaa ubbaa hintte hintte huup'iyaaan be'eeddita. Unttuntu hachchi gakkanaaw, koletti utteeddino; ooninne yaan de'enna. 3 Hewe haneeddawe untuntu iita oosuwa ootsiide, taana hank'k'etsiisiiide diraassa. Unttuntu gidina, hinttena gidina, woy hintte mayzza aawotuwa gidina, ooninne erenna hara s'oossaw is'aanaa c'uwayiide, aw goyinneeddino. 4 «Hawaa malaa taani S'oossay is'siyaa sheneyiyaabatuwaa ootsoppite!» yaagiide odana mala, zaara zaaraadde ta k'oomatuwaa, timbbitiyaa odiyaawantta, kiittaad. 5 Shin odiyaawaa untuntu sisennan woy hayzzennan is's'eeddino. Unttuntu hara s'oossatoo is'aanaa c'uwayiyaa iita oosuwa aggenaana is's'eeddino. 6 Hewaa gaasuwaan ta suulliyaa hank'k'uunne yiluu tigetteedda; Yihudaa katamatuwaaninne Yerusaalame ogetuwaan ees's'eedda. Unttuntukka hachchi hintte be'iyawaadan, koletteeddawantanne ayinne baynawantta gideedino» yaagee. 7 «Ha"ikka Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; «Hinttew zeretsay de'enna mala, mac'c'a asaa, attuma asaa, naanatuwaanne zeretsaa Yihudaa biittaappe d'ayissanaadan,

ha loytsi iitabaa hintte hintte bolla ayaw ootsiitee? **8** Hintte
 de'anaw geleedda ha Gibs'e biittan hara s'oossatoo is'aanaa
 c'uwayiyaawaan taana ayaw hank'k'etsiitee? Woy sa'aan de'iyaa
 kawutetsatuwaa ubbaa gidдон shek'anne bore gidiide, hintte
 huup'iyaa bayzzanaw ayaw koyiitee? **9** Kase hintte aawotuu,
 Yihudaa kaatetuunne untunttu machchetuu, k'ay hinttenne
 hintte machchetuu Yihudaa katamatuwaaninne Yersaalame
 ogetuwaan ootseedda iitatetsaa ubbaa dogeedditeeyye? **10**
 Hintte hachchi gakkanaw, hinttenatetsaa hokisibeykkita; tawukka
 yayyibeykkita. K'ay taani hinttewunne hintte mayzza aawaatoo
 immeedda higgiiyaaninne wogaan bibeykkita» yaagee. **11**
 «Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday,
 Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; taani hinttena yihudaa
 zeretsaa ubbaa, d'ayissanaw k'ofaa k'achchaad. **12** Yihudaan
 atteedawanttu gidдoppe, Gibs'e biide, yaan de'anaw k'ofaa
 k'achcheeddawantta taani d'ayissana. Untunttu ubbay Gibs'en
 wurana; olaaninne koshan hayk'k'ana. Wogaappe guutsaa
 gakkanaw de'iyaa ubbay olaaninne koshan wurana. Untunttu
 dagama, shek'k'aa, tooshiyaanne k'iliic'iyaaawaa gidanawantta.
13 Taani Yersaalame olan, koshaaninne iita harggiyaan
 mureeddawaadan, Gibs'e biittan de'iyawanttakka murana. **14**
 Atteedda Yihudaa asatuwaappe Gibs'en de'anaw yeeddawanttu
 Gibs'etuwaa kushiyaappe kessi akkikkino. Untunttu simmi
 yiide de'ana giide amottiyaa Yihudaa biittaa ay asaynne
 simmenna; hayk'k'uwaappe palaheedda itti amara asaappe attina,
 simmiide yaana hara Asay de'enna yaagee» yaageedda. **15**
 Barenttu mac'c'a asatuu hara s'oossatoo is'aanaa c'uwayiyaawaa
 eriyaa attuma asatuu ubbaynne hewan ek'k'eedda mac'c'a
 asatuu ubbay wolk'k'aama maabaraa gidiide, Gibs'en gedissa

baggana Patiroosa giyaa saan de'iyaa Asay ubbay Ermaasa hawaadan yaageeddino; **16** «Neeni Med'inaa Godaa suntsan nuw odiyaabaa ubbaa nuuni sisokko. **17** Nuuni ootsana geeddawaa ubbaa ootsana. Nuuni, nu mayzza aawotuu, nu kaatetuunne nu kaappatuu Yihudaa katamatuwaaninne Yersaalame ogetuwaan kase ootseeddawaadan, Saluwaa Kaatatto geetettiyaa nu s'oossattiw is'aanaa c'uwissana; ushshaa yarshshuwaakka iw gussana. Ayaw gooppe, nuuni kase hewaa ootsiyaa wode, nuw daro k'umay de'ee; he wode nuw sa'ay keeka; nuuna ayaynne metibeenna. **18** Shin Saluwaa Kaatatiw is'aanaa c'uwayiyaawaanne ushshaa yarshshuwaa gussiyaawaa aggoodeppe haa simmina, nuw ubbabaykka pac'c'eedda; nuuni olaaninne koshan wureddo» yaageeddino. **19** Mac'c'a asatuu gujjiidekka hawaadan yaageeddino; «Nuuni Saluwaa Kaatato malatiyaa ukitsaa uukkiyaa wode, is'aanaa c'uwayiyaa wodenne ushshaa yarshshuwaa iw gussiyaa wode ubbaan, nu asinatuu erennan de'ishiina, nuuni ootseeddawe ayaynne baawa» yaageeddino. **20** Aw hewaadan giide zaaredda asaw ubbaw, mac'c'anne attumawoo, Ermaasi hawaadan yaageedda; **21** «Hinttenne hintte mayzza aawotuu, hintte kaatetuunne hintte kaappatuu, k'ay biittan de'iyaa Asay ubbay Yihudaa katamatuwaaninne Yersaalame ogetuwaan is'aanaa c'uwayeeddawaa Med'inaa Goday erenna woy dogeedda giide k'oppiitee? **22** Hintte ootsiyaa iitanne sheneyiyaa oosuwaa Med'inaa Goday c'o'u gaanaw danddayibeenna diraw, hintte biittay bayeedda, bazuwaanne shek'etteedda biittaa ootseedda. Hachchi hintte be'iyawaadan, hintte biittay Asay de'enna biittaa gideedda. **23** Ha bashshay ubbay hinttena gakkeeddawe hintte hara s'oossatoo is'aanaa c'uwayeedda diraassa, Med'inaa

Godaa naak'k'eedda diraassa, Med'inaa Godaa k'aalaa
 sisennan is's'eedda gishshaassanne Aa higgiiyawunne Aa
 wogaw azazettenan is's'eedda diraassa» yaageedda. 24
 Hewaappe guyyiyaan, Ermaasi asaw ubbaw, mac'c'anne
 attumawoo hawaadan yaageedda; «Hinttenoo, Yihudaappe
 yiide, Gibs'e biittan de'iyaa asatoo, ubbaykka Med'inaa Goday
 giyaawaa sisite! 25 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday,
 Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; «Hinttenne hintte
 machchetuu, «Nuuni Saluwaa Kaatattiw is'aanaa c'uwissana;
 ushshaa yarshshuwaakka iw gussana» giide c'aak'k'eedda
 c'aak'uwaa poliide, oosuwaan besseedita. Ha"ikka gidoope,
 hintte c'aak'uwaa minisittenne polite» yaagee. 26 «Gidooppenne,
 hinttenoo, Gibs'e biittan de'iyaa Yihudaa asatoo, Med'inaa Goday
 giyaawaa sisite! Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hawaappe
 hini baggan Gibs'e biittan de'iyaa Yihudaa asaappe ittuunne
 ta suntsan, «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ero!» giide
 c'aak'k'enna mala, taani ta wolk'k'aama suntsan c'aak'k'aad.
 27 Taani untunttu bolla lo"obaa ahanaw gidennaan, iitabaa
 ahanaw s'eellay. Gibs'en de'iyaa Yihudaa Asay ubbaanna wurana
 gakkanaw, olaaninne koshan hayk'k'ana. 28 Shin olaappe
 atteeda itti amareedawanttu Gibs'eppe Yihudaa simmana. He
 wode Gibs'en de'iyaa Yihudaa Asay ta k'aalaappenne untunttu
 k'aalaappe oogi tumatteeddenttonne akeekiide erana. 29 «
 «Taani hinttena ha sa'aan muranne, «Taani hintte bolla iitabaa
 ahana» geeddawe tumattanawoo, taani Med'inaa Goday hinttew
 mallaa immay: 30 taani Yihudaa Kaatiyaa Sedek'yaasa aw
 morkke gidiide, Aa wod'anaw koyiyaa Baabloone Kaatiyaa
 Naabukadanas'ooraw aatsaade immeeddawaadan, Gibs'e

Kaatiyaa Hofirakka Aa wod'anaw koyiyaa Aa morkketoo aatsaade immana. Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaageedda.

45 Iyoosiyaasa na'ay Iyo'ak'eemi Yihudaan kaateteedda oyddentso laytsan, Neeriyaa na'ay Baaruki ha k'aalatuwaa Ermaasi odina sisiide, mas'aafan s'aafeedda. He wode Ermaasi aw odeedda k'aalay hawaa. 2 «Baaroka, neena Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; 3 «Neeni, «Med'inaa Goday ta sakuwaa bollan kayyuu gujjeedda diraw, aayye taanoo! ooliyaan daaburaade shemppuwaakka d'ayaad» yaagaadda» yaagee. 4 «Baaroka, neena Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani kees's'eeddawaa taani kolana; taani tokkeeddawaakka taani shoddana. Hewaakka k'ay taani biittan sa'aan ubbaan ootsana. 5 Yaatina, neeni new wolk'k'aamabaa koyayiyye? Hewaa koyoppa. Ayaw gooppe, asaa ubbaa bollan taani iitabaa ahana. Taani S'oossay hawaa oday. Shin neeni beeddasaan ubbaan taani neena hayk'k'uwaappe ashshana» yaagee» yaageedda.

46 Kawutetsatuwaabaa odanaw Med'inaa Goday Ermaasaw kiitteedda k'aalay hawaa. 2 Iyoosiyaasa na'ay Iyo'ak'eemi Yihudaan kaateteedda oyddentso laytsan, Efiraas'iisa Shaafaa matan, Karkkamiisha giyaa sa'aan, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori s'ooneedda Gibs'e Kaatiyaa Nako olanchchatuwaabaa S'oossay hawaadan yaagee; 3 «Hintte wogga gonnalliyaanne k'eeri gonnalliyyaa giigissite; olaw salppite! 4 Hintte paraa bis'aaliide toggite; hintte huup'iyaaan birataa k'oobiyyaa wotsiide, hintte sa'aa sa'aa oyk'k'ite! Hintte tooraa leefite; hintte olaa mayuwaakka mayyite! yaagiino. 5 «Shin hawe taani be'iyawe ayee? Gibs'e olanchchatuu yayyiide, guyye simmeeddino. Wolk'k'aamatuu s'oonetteeddino; guyyenne s'eellennan elleelliide bak'ateeddino.

Unttuntu yuushsho ubbaan dagamay de'ee! Med'inaa Goday hawaa oday. 6 Elleelliide wos's'iyaawanttu kessi akkanaw danddaykkino; mino olanchchatuukka attanaw danddaykkino. Huup'issa bagga biittan, Efiraas'iisa Shaafaa matan ubbaykka d'ubettiide kunddi aggiino. 7 «Hewe Nayle Shaafay kumiide, yuushshuwaa ubbaa kumiyaawaadan, biittaa ubbaa kumeeddawe oonee? 8 Hewe Nayle Shaafay kumiide, yuushshuwaa ubbaa kumiyaawaadan, biittaa ubbaa kumeeddawe Gibs'e! Gibs'e hawaadan yaagee; <Taani kis's'aade, biittan sa'aan eellana; katamatuwaanne katamatuwaan asaa ubbaa bayzzana. 9 Paratoo, piriis'ite! Paraa gaaretuwaa laaggiyaawanttoo, ellekka laaggite! Gonddalliyaa oyk'k'eedda Top'p'iyappenne Liibiyaappe yeedda olanchchatoo, kesite! Liidiyaappe yeedda wonddaafiyaa duketsan looheedda olanchchatoo, woraajjite!» yaagee» yaageedda. 10 He gallassay Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa gallassaa, S'oossay bare morkkatuwaa bollan haluwaa kesiyaa gallassaa. Aa mashshay kallana gakkanaw, untuntta maana; alana gakkanaasikka untuntu suutsaa ushana. Ayaw gooppe, Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday huup'issa bagga biittan, Efiraas'iisa Shaafaa matan untuntta yarshshuwaa ootsiide akkana. 11 Hinttenoo, Gibs'e asatoo, Gala'aade biittaa biide, hinttew okettiyaa d'aliyaa demmite. Gido shin, hintte c'oo mela d'aliyaa darissiitappe attina, hinttew pas'uu mule baawa. 12 Hintte yeellaa kawutetsatuu siseeddino; Hintte yeekkiyaa yeekuwaa biittay sa'ay siseedda. Ayaw gooppe, hintte olanchchatuu ittuu ittuwaan d'ubettiide, ubbay ittippe kunddeeddino. 13 Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori Gibs'e biittaa olanaw yiyaa wode, Med'inaa Goday timbbitiyaa odiyaa Ermaasaw odeedda k'aalay

hawaa: **14** «Hawaa Gibs'en oda; k'ay Gibs'e katamatuwaan Migidoolan, Memppisaaninne S'aafinaasan awaaya. «Olay hintte yuushshuwaan de'iyaa asaa ubbaa wurssiid de'iyaa diraw, denddi ek'kiide giigettite!» yaaga. **15** Hintte wolk'k'aama olanchchatuu ayaw kunddeeddino? Med'inaa Goday untuntta sugeedda diraw kunddeeddino. **16** Hintte olanchchatuu d'ubettiide kunddeeddino. Ittuu ittuwaa, «Denddite! ha morkkiyaa mashshaappe attanaw, nu asaakko, nu biittaa ane simmeetto» yaagiino. **17** Untunttu yaan Gibs'e kaatiyaa paroona, «Bare kaac'aan go"etenan c'oo aatsiyaa odanchchaa» giide suntsana» yaageedda. **18** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa geetettiyaa Kaatii hawaadan yaagee; «Taani ta de'uwaan c'aak'k'ay: deretuwaa gidduwaan Taaboora Derii, woy abbaa lank'k'iyaa de'iyaa K'armmeloosa Derii aduk'k'iyawaadan aduk'k'iyaa morkkii hintte bolla yaana. **19** Hinttenoo, Gibs'e biittan de'iyawanttoo, omooduwaan baanaw giigite. Ayaw gooppe, Memppiisa katamay kolettiide, ooninne de'enna bazzo gidanawaa. **20** «Gibs'e biittay lo"iyaa ussatti mala; shin huup'issa bagga biittaappe yiyaa dukkiyaa uduns's'iyaa Aa sa"ettana. **21** Gibs'en miishshay c'igetiyya olanchchatuu mod'd'eedda korumatuwaa mala. Ee, untunttukka ittippe guyye simmiide bak'ateeddino; untunttu barenttu sa'aan ek'k'ibeykkino. Ayaw gooppe, untunttu bayetsaa gallassay, untunttu murettana wodii gakkii kichcheedda. **22** «Morkketuu wolk'k'an geliyaa wode, Gibs'e Asay bak'atiyaa shooshshaadan solddana; he morkketuu mitsaa k'ans's'iyaa asatuwaadan, kalttaa akkiide, Aa bolla yaana. **23** Asay sis'ima wora butsiide d'ayissiyaawaadan, Gibs'e asaa siifi wurssana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. Morkketuwaa payduu booliyaappekka c'orattee; untuntta paydanaw danddayetenna. **24** Gibs'e Asay kawushshana;

huup'issa baggappe yiyaa asatuwaa kushiyanikka aad'd'iide imettana» yaagee. 25 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Teebisa katamaa s'oossaa Amoonaa, Gibs'e kaatiyaa, Gibs'e biittaaanne Gibs'e s'oossatuwaa, Gibs'e kaatetuwaanne Gibs'e kaatiyaan zemp'piyaawantta ubbaa murana. 26 Unttuntu wod'anaw koyiyaa Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraa kushiyaaninne Aa olanchchatuwaa kushiyan aatsaade immana. «Hewaappe simmina, Gibs'e biittay kasewaadan Asay de'iyaa biittaa gidanawaa. Med'inaa Goday hawaa oday. 27 «Hinttenoo, ta k'oomatoo, Yaak'ooba zaretoo, yayyoppite! Hinttenoo, Israa'eelatoo, dagammoppite! Hintte haako san de'ishiina, taani hinttena ashshana; hintte zaratuwaakka unttuntu omoodettiide biittaaappe yedissana. Yaak'ooba zaratuu simmiide, ayentto bochchennan saro de'ana. Unttunta ay asayenne yashissenna. 28 Hinttenoo, ta k'oomatoo, Yaak'ooba zaretoo, taani Med'inaa Goday hinttenanna de'iyaa diraw, yayyoppite! Taani hinttena laaleedda kawutetsatuwaa ubbaa ubbaanna d'ayissana; shin hinttena ubbaanna d'ayissikke. Taani hinttena likke pirddan murana; muray bayinnan hinttena ubbaanna c'oo yeddikke. S'oossay hawaa oday» yaagee.

47 Gibs'e kaatii Gaaza oliide s'oonanaappe kasetiide, Piliss's'eema biittaa s'eelliyaawaan Med'inaa Godaappe timbbitiyaa odiiyaa Ermaasakko yeedda k'aalay hawaa. 2 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, huup'issa bagga biittaaappe haatsay d'uuk'k'anne di'uu geleeedda kuntso haatsaadan goggana. Biittaaanne biittaa bolla de'iyawaa ubbaa, katamatuwaanne katamatuwaa gidon de'iyaa asaa ubbaakka muukkana. Yaatooppe Asay waassana; he biittan de'iyaa ubbay

yeekkana. 3 Ayaw gooppe, untunttu paratuwaa kottiyaa, paraa gaaretuwaa giiretsaanne gaaretuwaa yinggiyaawaan gondorssaa sisana; aawotuu barenttu kushii arggaac'eedda diraw, barenttu naanatuwaa maaddanaw guyye simmikino. 4 Piliss's'eema asaa d'ayissanawunne S'iiroosanne Sidoona Asay piliss's'eematuwaan maaddetenaadan, attedawantta biittaaappe wod'anaw wodii gakeedda. Med'inaa Goday Piliss's'eema asatuwaa, hewantukka Meediteraane Abbaa haatsaan dooddetteedda sa'aan attedawantta Kafttoorappe yeeddawantta d'ayissana hanee. 5 Gaaza Asay wolk'k'aama kayyuwaa kayyotteedda; Ask'k'aloona asaykka sirp'p'i geedda. Hinttenoo, abbaa zanggaaraan bashshaappe attedawanttoo, hintte awude gakkanaw, hintte bolla k'ans's'eretsiidde kayyottiitee? 6 «Hintte, «Neenoo Med'inaa Godaa mashshaw, neeni c'o"u geenan is's'iyaawe awude gakkanaasee? Ne shookuwaan simma gela! C'o"u gaade shemppa!» yaagiita. 7 Shin Med'inaa Goday Aa azazina, I waan c'o"u go giitee? Ask'k'aloona bollanne abbaa zanggaaraan biittan de'iyaa asaa bolla I Aa suntsidiggeedda» yaagee.

48 Moo'aaba biittaa s'eelliaawaan Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Nabo katamaw aayye ana! Ayaw gooppe, I bayana. K'iriyatayima katamay kawushshananne omoodettana; untunttu geessuukka kawushshananne me"erettana. 2 Hawaappe hini baggan Moo'aaba c'ee'uu d'ayana. Ayaw gooppe, Haseboona kataman de'iyaa Asay Moo'aaba bolla, «Haayite! He biittaa ane ubbaanna d'ayisseeto» yaagiide iitabaa mak'etteedda. Neenoo, Maadimeena katamatiw, neenakka sirp'p'i ootsana; ne geeduwaa olay kaallana. 3 «Horonayma

asay, «Laaletsayenne wolk'k'aama bashshay gakkeeda» yaagiide
 waassiyaa waasuwa sisite! 4 Moo'aabe me"erettana; Aa
 naanatuu yeekkiyaa yeekuwa sisite! 5 Unttuntu yeekkiide,
 Luhiita pudetsaa kesana; Horonayma dugetsakka bashshaw
 waassiyaawanttu waasuwa sisiide wod'd'ana. 6 Unttuntu
 ittuu ittuwa, «Bak'atite! hintte shemppuwaa ashshite!» Mela
 dembbaan de'iyaa Aaro'eera katamaa mala gidite. 7
 Neenoo, Moo'aaba biittaw, neeni ne wolk'k'aaninne ne
 duretetsan c'ee'etteedda diraw, neenikka omoodettana. K'ay
 Kaamoosha giyaa s'oossaykka bare k'eesetuwaanne bare
 mooddiyaawantunna ittippe omoodettiide, harasaa baana.
 8 Med'inaa Goday odeeddawaadan, katamatuwa ubbaa
 d'ayissiyaawe yaana; itti kataminne de'enna; wombbayenne
 dembbay ubbay ittippe d'ayana. 9 Moo'aabaw I paalliide
 attiyaa k'efiyaa immite. Aa katamatuu ubbay ayinne baynnawaa
 gidana; itti asayenne untuntun de'enna. 10 «Med'inaa Godaa
 oosuwa sheneko giide ootsiyaa uray shek'k'etteeddawaa gido!
 S'oossay azazi wotsina, suutsaa gussennaadan bare mashshaa
 te"iyaa uraykka shek'k'etteeddawaa gido! 11 «Moo'aabe
 yalagatetsaappe doommiide, ishaluwaan de'eedda asaa mala; I
 hara biittaw omoodettibeenna. Moo'aabe baatsaappe baatsaw
 tigettennaaninne k'aas's'ennan, mal"uu laamettennaaninne
 sawuu aggenaan, uttiide de'iyaa woyniyaa eessaa mala.
 12 Moo'aaba aatsi yeggiyaawantta taani Med'inaa Goday
 kiittiyaa gallassatuu yaana. Unttuntu Aa aatsi yeggiide,
 baatsaappe c'inggirssana; Aa baatsaa mentsereetsana. 13
 Yaatina, Israa'eeliyaa Asay bare ammanetteeda, Beeteelen
 de'iyaa eek'an kawusheeddawaadan, Moo'aaba asaykka bare
 s'oossan Kaamooshan kawushshana. 14 «Hintte, «Nuuni

wolk'k'aama asanne mino olanchchaa> giide ayaw c'ee'ettiitee?

15 Be'ite, Moo'aaba biittayne yaan de'iyaa katamatuu bayeeddino. Aa yalaga attuma asatuukka shukettanaw duge beeddino. Taani Kaatii, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa geetettiyaawe hawaa oday. 16 Moo'aaba bashshay matatteedda; tuggay Aa bolla yiyaa wodiikka elleelliide gakkedda. 17 «Aa yuushshuwaan de'iyaa asaw, Aa woggatetsaakka eriyaa ubbaw, «Mino gideedda kawutetsaa s'am"ay waan me"eeddee! Bonchchetteedda s'am"ay waan kinchchetteedde!» yaagiide zilaalite. 18 «Hinttenoo, Diboona kataman de'iyaa wanttoo, hintte bonchcho sa'aappe wod'd'iide, mela biittan uttite. Ayaw gooppe, Moo'aaba d'ayissiyaawe hintte bollanka yaana; hintte geessuwaa ubbaakka laalana. 19 «Aaro'eera kataman de'iyaa wanttoo, ogiyaa doonaan ek'kiide s'eellite; kessi akkiide bak'atiyaa attuma asanne mac'c'a asaa, «Ayee kesseeddawe?» yaagiide oochchite. 20 «Unttuntu, «Moo'aabe me"eedda diraw kawusheedda; aw yeekkittenne zilaalite! Moo'aabe bayeeddawaa Arnoona Shaafaa lank'kiyaan awaayite!» yaagiide zaarana. 21 «Gezziyaan de'iyaa Holoona, Yaahis'a, Mefa'aata, 22 Diboona, Nabo, Beeti-Dibilaatayima, 23 K'iriyaatayima, Beeti-Gamuula, Beeti-Ma'oonaa, 24 K'iriyaatanne, Boos'ira geetettiya katamatuwaa bollanne mataanne haakuwaan de'iyaa Moo'aaba katamatuwaa bolla pirdday yeedda. 25 Moo'aaba kac'ii k'ans's'etteedda; Aa k'esiikka me"eedda. 26 «Med'inaa Godaa bolla otoretteedda diraw, Moo'aaba ushshiide matsoyite. Bare c'oosheedda c'ooshshaa bolla gondoretto; Asay ubbaykka Aa bolla k'iliic'o. 27 Kase neeni Israa'eeliyaa bolla k'iliic'abeykkii? Aabaa haasayiyaa wode, neeni kad'aade huup'iyaa k'aatseeddawe

Israa'eelii kayisotuwaa giddoppe oyk'k'ettiineeyye? 28
 «Hinttenoo, Moo'aaban de'iyaawanttoo, katamaappe kesi biide,
 Shuchchaa gonggoluwaa giddon de'ite. Aafuwaa doonaan
 bare golliyaa kees's'iyaa harap'p'atti mala gidite. 29 Moo'aabe
 loytsi otoretteedda; Moo'aaba Asay ay keeshshaa ayyintto,
 aleek'inttonne otorettintto, k'ay barentta untunttu ay keeshshaa
 d'ok'k'issi wotseeddentto, taani sisaad. 30 Taani Med'inaa Goday
 untunttu aleek'k'uwaa eray; shin ayinne maaddenna; untunttu
 c'ee'k'uukka ayaakka ootsenna. 31 Hewaa diraw, taani Moo'aabaw
 waassay; K'iirihereesa asawukka kayyottaade yeekkay. 32
 «Hinttenoo, Siibima asaw, Yaa'izeera asaw yeekkiyaawaappe
 aatsaade taani hinttew yeekkay. Hintte tashii daashiide,
 Mas'iyaa Abbaa pinniide, Yaa'izeera gakkeedda woyniyaa
 turaa mala; shin hintte ofintsaa teeraanne hintte woyniyaa
 wurc'c'uwaa bonk'k'iyaawanttu yiide d'ayissidiggeeddino. 33
 Lo'o katsay ayifiyaa Moo'aaba biittaappe pashikkayne
 nashechchay aketti kichcheedda. Woynniyaa teeraa gum"iyaa
 sa'atuwaappekka woyniyaa eessay goggennaadan te"a diggaad.
 Ooninne laa"entso Aa ililiiddi gum"enna. Asaa kooshshay
 sisettooppekka, nashshechchaa kooshsha gidenna. 34 «Untunttu
 Haseboonaanne El'aalen waassiyaa waasuu Yahaas'a
 gakkanaw sisetee. K'ay S'oo'aaroppe biide, Horonaymanne
 Egilaati-Shaliishiyaa gakkanaw sisetee. Haray atto Nimiriima
 haatsaykka meleedda. 35 «Taani Moo'aaban Asay goyinniyaa
 d'ok'k'a sa'atuwaan yarshshiyaawantta barenttu s'oossatoo
 is'aanaa c'uwayiyaawantta d'ayissana. Taani Med'inaa Goday
 hawaa oday. 36 Untunttu kase demmeedda duretetsay ubbay ha"i
 d'ayikichcheedda diraw, ta wozanay Moo'aabawunne K'iirihereesa
 asaw baliyaan his'is'iyaan yeekkiyaawaadan yeekkee. 37

Unttuntu ubbay barenttu huup'iyanne barenttu buuchchaa meedeeddino; barenttu kushiyaakka k'ans's'iide madutseeddino; k'ay barenttu s'eessankka maak'aa danc'c'eeddino. **38** Moo'aaban de'iyaa golliyaa huup'iyaa ubbaaninne dabaaban yeekuwaappe attina, harabay baawa. Ayaw gooppe, Moo'aaba taani ooninne koyenna otuwaadan mentsaad. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **39** «Moo'aabe ay me'uwaa me"eeddee! Aa asaynne ay waasuwa waassi! Moo'aabe yeellatiide, bare zokkiyaa wora ay zaaruwaa zaarii! Hewaa diraw, Moo'aabe bare yuushshuwaan de'iyaa ubbatoo miic'c'iyawaanne dagammiyaabaa gideedda» yaagee. **40** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Arggantsay bare k'efiyaa pididi ootsi paallidde yiyaawaadan, morkkii Moo'aaba bollan yaana. **41** Aa katamatuu oyk'k'ettana; Aa geesatuukka aketana. He gallassi Moo'aaba mino olanchchatuwaa wozanaykka oytsay oyk'k'eedda mac'c'a mishirati wozanaa mala gidanawaa. **42** Moo'aabe ta bollan, Med'inaa Godaa bollan makkaleedda diraw d'ayana; hawaappe sintasaw I kawutetsaa gidenna. **43** «Hinttenoo, Moo'aaban de'iyawaanttoo, yashshiyaawe, ollaynne p'irii hinttena naagee. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **44** Yashshiyaawaappe bak'atiide wos's'iyaa ooninne ollaan kunddana; k'ay ollaappe pude kesiyaa ooninne p'iriyaan oyk'k'ettana. Ayaw gooppe, taani Moo'aaba muriyaa wodiyaan hewaa ootsana. Med'inaa Goday hawaa oday. **45** «Bak'atiide beeddawanttu wolk'k'aa d'ayiide, Haseboona katamaa kuwan ek'k'eeddino. Ayaw gooppe, Haseboona katamaappe tamay, k'ay Kaatii Sihooni beni de'eedda golliyaappe lac'uu kesiide, Moo'aaba biittaa ubbaanne an de'iyaa makkalanchcha asaa maana. **46** Moo'aaba asaw, hinttew aayye ana! Kaamoosha

giyaa s'oossaw goyinniyaawanttu d'ayeeddino; untunttu attuma naanatuunne mac'c'a naanatu omoodettiide beeddino. 47 «Gidooppenne, wurssetsa wodetuwaan taani Moo'aaba asaw zaaraadde sa'aa ishalissana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. Moo'aaba bolla odetteedda timbbitii hawaan wuredda.

49 Amoonaa asaa s'eelliyawaan Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaw attuma na'ay baawee? Woy laattiyaawe baawee? Yaatina, Molooka giyaa s'oossaw goyinniyaa asatuu Gaada biittaa ayaw oyk'keeddino? Untunttu katamankka ayaw utteeddino? 2 Amoonaa Asay de'iyaa Raaba katamaa bolla olaa waasuu sisettanaadan, taani Med'inaa Goday ootsana gallassatuu yaana. He katamay koletide, mela attanawaa. Aa yuushshuwaan de'iyaa k'eeri katamatuukka taman s'uugettana. Israa'eeliyaa asaykka barena bare laataappe yedersseeddawantta yederssana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 3 «Hinttenoo, Haseboona asatoo, Aata katamay koletti kichcheedda diraw zilaalite! Hinttenoo, Raaba asatoo, yeekkite! Maak'aa mayyiide kayyottite! K'ay wozanaa bayiide, katamaa gimbbiyaa gidдон was'ereetite! Ayaw gooppe, hintte s'oossay Molooki bare k'eesetuwaanne bare mooddiyaawanttunna omoodettana. 4 Hinttenoo, ammanuu bayinna asatoo, hintte, «Nu bolla ooni woraajjii?» yaagiide hintte darettsaaninne hintte aradda wombbatuwaan ayaw c'eekeettiitee? 5 Taani ne yuushshuwaan de'iyawaanttu ubbay neena dagantsanaadan ootsana. Taani Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. Hintte ubbaykka kesiide bak'atana; k'ay bak'atiide beeddawantta shiishshiyaawe d'ayana. 6 «Gidooppenne, wurssetsa wodetuwaan taani Amoonaa

asaw zaaraadde ishalissana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. 7 Eedooma biittaa s'eelliaawaan Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Temaana asaw aad'd'eeda eratetsay baawee? C'inc'c'a asatuwaappe zorii d'ayi kichcheeddee? Unttuntu aad'd'eeda eratetsay untuntuppe goozeti kichcheeddee? 8 Hinttenoo, Dadaan de'iyaa wanttoo, bak'atiide c'iimma gonggoluwaan k'osettite! Ayaw gooppe, taani Eesaa zeretsaa muriyaa wodiyaan, Aa bolla bayetsaa ahana. 9 Woynniyaa mas'iyaa wanttu yooppe, mas'iidde k'aarimiyaa ashshikkino? Kayisatuu k'amma gelooppeka, barentta koshshiyaawaa s'alala akkikkino? 10 Shin taani Eesaa zeretsaa k'aaraade kallo ashshana; unttuntu k'osettanaw danddayenna mala, unttuntu k'osettiyya sa'atuwaakka taani k'aaraade, k'onc'c'e sa'aa ootsana. Eesaa zeretsay, Aa dabbotuunne Aa shoorotuu ubbay d'ayana. 11 Hintte gidдон de'iyaa aawuu hayi diggeedda naanatuwaa taw aggi bashite; unttunta taani dichchana. K'ay hintte am"etuukka taanan ammanettino» yaagee. 12 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Simmi murettanaw bessena asatuu muruwaa s'uu'aa ushiyaawantta gidowaappe attina, hintte waan murettan attana giide k'oppiitee? Tuma hinttekka muruwaa s'uu'aappe ushiitappe attina, c'oo attikkita. 13 Boos'ira katamay mela gidiide attana; Aa be'eedda asaw ubbaw dagantsiyaabaa, k'iliic'iyaa baanne boriyaabaa gidanawaa. K'ay Aa yuushshuwaan de'iyaa k'eeri katamatuu ubbaykka med'inaw kolettiide attanawaa. Hawaa taani Med'inaa Goday ta suntsan c'aak'k'ay» yaagee. 14 Taani Med'inaa Godaappe yeedda itti kiitaa sisaad. Kawutetsatuwaa giddo kiitetteeddawe, «Eedooma bolla dooddanaw shiik'ite! Aanana olettanaw denddite!» yaageedda. 15 Med'inaa Goday

hawaadan yaagee; «Simmi taani hinttena kawutetsatuwaa giddon guutsana; asaa giddonka kad'etteeddawanta ootsana. 16 Hinttenoo, shuchchaa gonggoluwaaanne deriyaa bolla de'iyaa wanttoo, hintte yashissiyaa yashshayne hintte otoruu hinttena c'immeedda. Hintte hintte golliyyaa arggantsawaadan d'ok'k'an kees's'ooppekka, taani hinttena hewaappekka duge wotsana. 17 «Eedooma biittay asaa dagantsiyaa biittaa gidanawaa. Yaana aad'd'iyaa Asay ubbay Aa bayetsaa be'iide, dagamananne, «Poora!» gaana. 18 Sodoominne Gamoori barenttu yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaanna bayiyaa wode haneeddawaadan, ooninne yaan de'enna; Asay ubbakka yaan uttena. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 19 «Yorddaanoosa Shaafaa lank'kiyaan de'iyaa woraappe lo'o k'ooruu de'iyasaa k'oppennaan kesiyaa gaammuwaadan, taani yaade, Eedooma asatuwaa k'oppennaan untunttu biittaaappe yederssana. Hewaappe guyyiyaan, ta dooredda asaa Aa bolla suntsana. Ta malay baawa; taani ootsana geeddawaakka te"anaw danddayiyaa Asay baawa. Ay hentsanchchay taananna ek'ettanaw danddayii? 20 «Hewaa diraw, taani Med'inaa Goday Eedooma bollanne Temaana katamaa asaa bolla ootsanaw halchcheeddawaanne k'oppeeddawaa sisite! Untunttu naanatuwaa wolk'k'an goochchiide afana; hewaa gaasuwaan untunttu soo Asay ubbay dagamana. 21 Eedooma kunddetsaa giiretsay biittaa k'aatsana; Eedoomatuwaa waasuukka Zo'o Abbaa gakkanaw sisettana. 22 Arggantsay bare k'efiyaa pidde ootsiide, bollappe duge ellekka paalliide yiyaawaadan, morkkii Boos'ira bolla yaana. He gallassi Eedooma olanchchatuu oytsay oyk'keedda mishirattiidan hirggana» yaagee. 23 Damask'k'o seelliyawaan S'oossay hawaadan yaagee; «lita oduwaa

siseedda diraw, Hamaatanne Arifaada katamatuwaan de'iyaa Asay yeellateeddanne yayyeedda. Beetay shoc'iyaa abbaadan, untuntta wozanay shemppuwaa demmanaw danddayibeenna.

24 Damask'k'o Asay daabureedda; untuntu dagamaan shabbaretiide bak'ateeddino; mishirato oytsay oyk'k'iyawaadan, metuunne tuggay untuntta oyk'k'eedda. 25 Nashechchay kumeedda he eretteedda katamay Asay de'enna sa'aa gidanawaa! 26 Hewaa diraw, he gallasan he kataman de'iyaa yalaga attuma asaa ubbay katamaa giddo ogetuwaan hayk'k'ana; olanchchatuu ubbayka wurana. Taani, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. 27 Taani Damask'k'o katamaa dirssaa gimbbiyaan tamaa yeddana; he tamay Benihadaada kawutetsaa golliyya ubbaa maana» yaagee. 28 Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori oliide s'ooneedda K'eedaarenne Has'oori kawutetsatuwaa s'eelliyawaan Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Denddite; K'eedaare asaa olite! He away doliyya baggana de'iyaa asaa wurssite! 29 Untuntu dunkkaanetuwaanne untuntu wudetuwaa akkite! Untuntu gariddotuwaa, untuntu mas'uwaa ubbaanne untuntu gaalotuwaa akkite! Yaatiide untunttoo, «Hintte yuushsho ubbaan shabbirssay denddeedda!» yaagiide odite. 30 «Hinttenoo, Has'ooran de'iyawanttoo, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori hintte bollan iitabaa ootsanaw mak'etti utteedda diraw, bak'atite; haako sa'aa biide, c'iimma gonggoluwaan k'osettite! Med'inaa Goday hawaa odaad. 31 «Naabukadanas'ooraa, dendda! Hirggi bayinnan saro de'iyaa kawutetsatuwaa bolla woraajja! Taani Med'inaa Goday hawaa oday. Untuntu katamaa gimbbiyaw ifitsay woy kulubbuu baawa. Untuntu barekka de'iino. 32 «Untuntu gaalotuu bonk'k'ettana; untuntu wudiikka omoodettana. Barenttu huup'iyaa shufeeriyya

meedissiyaawantta ubbaa taani c'arkkuwaan laalana; taani ubba saanna untunttu bolla bayetsaa ahana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **33** Has'oori med'inawukka worakanatuu de'iyaa bazzo gidiide attanawaa. Ooninne yaan de'enna; Asay ubbakka yaan uttenna» yaagee. **34** Yihudaa Kaatii Sedek'iyaaasi koyiro kaateteedda wode, Elaama biittaa s'eelliaawaan Med'inaa Godaappe Ermaasakko yeedda k'aalay hawaa. **35** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Elaamaw waanna wolk'k'aa gidiyaa untunttu wonddaafiyaa asatuwaa taani wod'ana. **36** Ubba saanna taani Elaama bollan c'arkkuwaa ahana; untunttakka he c'arkkuwaan ubbasaa laalana. Hewaa diraw, Elaama Asay laalettide gakkenna biittay de'enna. **37** Untunttu morkkatuwaa sintsaaninne untuntta wod'anaw koyiyaawanttu sintsan taani Elaama dagantsana. Taani ta wolk'k'aama hank'k'inaan untunttu bolla bayetsaa ahana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. Taani untuntta d'ayissana gakkanaw, mashshaan yederssana. **38** Taani Elaama kaatiyaanne untunttu kaappotuwaa d'ayissaade, ta kawutetsaa araataa yaan wotsana yaagee Med'inaa Goday. **39** «Gidooppenne, wurssetsa wodetuwaan taani Elaama asaa zaaraadde ishalissana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee.

50 Baabloone biittaaanne Baabloone asaa s'eelliaawaan timbbitiyaa odiyaa Ermaasa baggana Med'inaa Goday odeedda k'aalay hawaa: **2** «Kawutetsatuwaa gidдон oditenne awaayite. Banddiraa d'ok'k'u ootsi oyk'k'iide, ayaanne k'osennan, hawaadan yaagiide odite; «Baabloone kunddeedda! Beelanne Mardduuka geetettiyaa Aa s'oossatuukka yeellateeddinonne me"eretteeddino. K'ay Aa misiletuunne Aa eek'atuu me"eretteeddino. **3** Huup'issa bagga biittaappe itti

kawutetsay yaana; Baabloone biittaa bayzzana. Yaatooppe asaykka mehiikka ubbay bak'atana; ooninne yaan de'enna» yaagite» yaageedda. 4 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He wodiyaaninne he gallassatuwaan Israa'eeliyaa asayenne Yihudaa Asay ittippe gidiide, yeekkiidde yaana; Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa koyana. 5 Unttuntu S'iyoonne afiyaa ogiyaa oochchiide, barenttu sintsa yaa zaariide, «Haayite!» Nuuni ubbakka dogettenna med'inaa c'aak'uwaa Med'inaa Godaana ane c'aak'k'eteetto yaagana. 6 «Ta Asay bayeedda dorssatuwaa mala gideedda; untunttu hentsanchchatuu untuntta baletsiiide, deriyaan wora yeddeeddino. Itti saappe hara deriyaa toyilakattiidde, barenttu ak'iyaa sa'aa dogeeddino. 7 Demmeedda ubbay untuntta shankkateedda. Unttuntu morkketuu, «Nuuni ayinne bayzzibeykko; hawe metuu ubbay untuntta gakkeeddawe, untunttu Med'inaa Godaa, barenttu shemppuwaa sa'aa, Med'inaa Godaa barenttu mayzza aawotuwwa hidootaa naak'k'eedda gishshaassa» yaageeddino. 8 «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, ha"i simmi Baabloone asaa giddoppe kesiide bak'atite! Baabloonatuwaa biittaappe biite! Yaatiide wudiyaa kaaletsiyaa deeshsha orggiyaa mala gidite. 9 Ayaw gooppe, taani huup'issa bagga biittaappe wolk'k'aama wolk'k'aama kawutetsatuwaa c'itatuwaa dentsaade, Baabloone bolla ahaade de'ay. Unttuntu Aa oliidekka oyk'k'ana; untunttu wonddaafii dukkiide yedeedda hiilanchcha olanchchaa mala. 10 Baabloone biittay bonk'k'ettana; Aa bonk'k'iyaa ubbay kallana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 11 «Hinttenoo, Baabloone asatoo, ta asaa bonk'k'iyaaawanttoo, hintte nashettiide, pooc'u geeddita. K'ooruwaa kalleedda ussattiidan, hintte p'is's'illeeddita; wotara paraadan c'aaggeeddita. 12 Shin ha"i hintte waanna katamay yeellatananne kawushshana.

K'ay kawutetsatuwaa giddonkka Baabloone ubbaappe wurssetsa gidanawaa; haatsi bayinna mela biittaa gidanawaa. 13 Med'inaa Godaa hank'k'uwaa gaasuwaan, Baabloone Asay de'ennasaa gidanawaa; I ubbaanna kolettenna. Aa lank'k'iyaa aad'd'iyaa ubbay Aa bollan gakeedda boshaa be'iide, dagamananne, <Poora!> gaana. 14 «Hinttenoo, wonddaafiyaa dukkiyaawantto, Baabloone olanaw Aa yuushshuwaan salppite; I Med'inaa Godaa bollan nagaraa ootseedda diraw, hintte pootsatuwaan ubbaan Aa dukkite. 15 Ubbaa bagganakka Baabloone bollan olaa waasuwa waassite! Baabloone kushiyaa immeedda; Aa adussa gimbbetuu kunddeeddino; Aa gimbbiyaa dirssaykka koletteedda. Med'inaa Goday Aa bollan haluwaa kesiidde de'iyaa diraw, hinttekka Aa bollan haluwaa kesite! I haratuu bollan ootseeddawaa hinttekka Aa bollan ootsite! 16 Zeretsaa zeriyaawaanne c'akaa wode shiishshanaw kesiyaawaa ubbaa Baablooneppe d'ayissite. Un"etsiyaawanttu mashshaw yayyeedda diraw, he biittan de'iyaa Asay ubbay bare yaraakko yaraakko simmiide, bare biittaa biittaa bak'atana. 17 «Israa'eelii gaammuu yederssiide laaleedda dorssaa mala. Koyiro Asoore kaatii Aa ashuwaa meedda; wurssetsan k'ay Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori Aa mek'etsaa d'ogeedda. 18 Hewaa diraw, Ubbappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, taani hawaa oday: Asoore kaatiyaa taani mureeddawaadan, Baabloone kaatiyaakka Aa biittaakka murana. 19 Shin Israa'eeliyaa I heemettiyaa sa'aa zaarana; K'armmeloosanne Baasaane Deretuwaan I heemettana. K'ay untuntu Efireema gezziyaaninne Gala'aade gezziyaan kalliide maana. 20 He wodiyaaninne he gallassatuwaan Asay Israa'eeliyaan bayzzuwaa koyana; shin bayzzuu d'ayana; Yihudaan nagaraa koyana; shin beettana.

Ayaw gooppe, hayk'k'uaappe taani ashsheeda Israa'eeliyaa
 asaa atteeddawanttu nagaraa taani atto yaagana. Taani Med'inaa
 Goday hawaa oday» yaagee. **21** K'aykka Med'inaa Goday
 hawaadan yaagee; «Miraatayima biittanne Pik'ooda biittan
 de'iyaa asaa bolla d'ayissite; untunttu olite, wod'itenne untunttu
 mule d'ayissite. Taani hinttena azazeeddawaadan ubbabaa
 ootsite. **22** He biittan olaa waasuu sisettee; wolk'k'aama
 bashshayikka gakeedda. **23** Biittaa sa'aa ubbaa liik'issiyaa
 dijinuu ay me'uwaa me'eeddee! Ayiba liik'uwaa liik'eedee!
 Kawutetsatuwaa ubbaa gidдон Baabloone ayiba dagantsiyaabaa
 gideedee! **24** Neenoo, Baabloone, taani neena oyk'k'anaw p'iriyaa
 wotsaad; neeni erennan de'aadde gelaade oyk'k'ettaadda.
 Neeni taananna, Med'inaa Godaana gaaddateedda diraw
 oyk'k'ettaadda. **25** Taani Med'inaa Goday ta olaa miishshaa
 wotsiyaa golliyya dooyaad; ta hank'k'uwaa olaa miishshaa
 aappe kessaad. Ayaw gooppe, taani Goday, Ubbaappe
 Wolk'k'aama Med'inaa Goday Baabloone biittan ootsiyaa oosuu
 de'ee. **26** Yaana haana Aa bolla dooddite! Katsay de'iyaa
 Aa gootatuwaa pogite; omooduwaakka katsaadan itti diiran
 guuppite! Ayaanne ashshenan wurssi d'ayissite! **27** Booratuwaa
 shukkiyaawaadan, untunttu olanchchatuwaa siifite! Baabloone
 asaw aayye ana! Ayaw gooppe, untunttu gallassay, untunttu
 muretiyaa wodii gakeedda. **28** «Omoodetteedda asatuu
 Baablooneppe kessi akkiide, Yersaalame bak'atana. Baabloone
 biittaa Asay Geeshsha Golliyya bolla ootseeddabaw Med'inaa
 Goday untunttu S'oossay haluwaa kesiyaawaa untunttu
 S'iyoonen haasayana. **29** «Baabloone olanaw wonddaafiyaa
 dukkiyaawantta ubbaa s'eegite; ittuunne kessi akkenaadan,
 untunttu Aa yuushshuwaan dooddino. Med'inaa Godaa bolla,

Israa'eeliyaa Geeshsha bolla, I otoresheedda diraw, aw Aa
 oosuwaadan zaarite. I haratuu bollan ootseeddawaadan,
 Aa bollanka ootsite. 30 Hewaa diraw, Aa yalaga attuma
 asatuu katamaa giddo ogiyaan hayk'k'ana; he gallassi Aa
 olanchchatuu ubbay d'ayana. Taani Med'inaa Goday hawaa
 oday» yaagee. 31 Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa
 Goday hawaadan yaagee; «Neenoo, otoranchchaw, taani ne
 bolla denddaad. Ayaw gooppe, ne gallassay, neeni muretiyaa
 wodii gakkedda. 32 Otoranchchay d'ubettiide kunddana; Aa
 pude dentsiyaawekka de'enna. Taani Aa katamatuwaa gidдон
 tamaa eetsana; he tamay yuushshuwaan de'iyaa ubbaa mi
 diggana» yaagee. 33 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday
 hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa asayne Yihudaa Asay ittippe
 naak'etteedda. Unttunta omoooddiide afeeddawanntu untuntta
 wolk'k'appe minissi oyk'k'eeddino; yeddennan diggeeddino. 34
 Shin untuntta Woziyaawe mina; Aa suntsaykka Ubbaappe
 Wolk'k'aama S'oossaa. I untunttu biittaw shemppuwaa immanaw,
 untunttu diraw mootettee. Shin Baabloone biittan de'iyaawanttu
 shabbirssaa immana. 35 «Baabloone asayne Baabloone
 biittan de'iyaawanttu mashshaan hayk'k'ino! «Aa Kaappatuunne
 Aa aad'd'eeda eranchchatuu mashshaan hayk'k'ino! Taani
 Med'inaa Goday hawaa oday. 36 «Aa wordduwaa timbbitiyaa
 odiyaawanttu, eeyyatuu mashshaan hayk'k'ino! «Aa wolk'k'aama
 olanchchatuu, dagammeeddawanttu mashshaan hayk'k'ino!
 37 «Aa paratuwaa bollanne Aa paratuwaa gaaretuwaa bolla,
 k'ay mac'c'a asaa mala gideedda Aa allaga olanchchatuwaa
 bolla mashshay yo! «Aa duretaa minjiyaa golliyya bolla
 mashshay yo! Yaatooppe Aa duretay ubbay bonk'k'ettana. 38
 «Aa bolla koshay yo! Yaatooppe Aa haatsay melana. Ayaw

gooppe, Baabloone biittay eek'aa misiletuu kumeedda biittaa;
he misiletuu asaa dagantsiinonne eeyyayiino. 39 «Hewaa
diraw, Baabloone bazzo do'atuunne worakanatuu de'iyaa sa'aa
gidanawaa; k'ay sogonetuukka an de'ana. An med'inawukka
Asay de'enna; yeletaa ubbankka Asay an uttena. 40 S'oossay
beni Sodoomaanne Gamooraa untunttu yuushshuwaan de'iyaa
katamatuwaanna ittippe d'ayisseeddawaadan, Baabloonan
ooninne de'enna; Asay ubbakka yaan uttena. Taani Med'inaa
Goday hawaa oday. 41 «Be'ite, Asay huup'issa bagga biittaappe
yee; mino kawutetsatuunne daro kaatetuu sa'aa gas'aappe
yaanaw dendiino. 42 Untunttu barenttu wonddaafiyaanne tooraa
oyk'keeddino; untunttu mek'etsaa iitanne yeddi maarena asaa.
Untunttu barenttu paraa toggiiide biyaa wode, beetay shoc'iyaa
abbaa guntsaadan hanee. Neenoo, Baabloone, untunttu
ubbaykka olaw giigeedda asaa gidiide, ne bolla salppeeddino.
43 «Baabloone kaatii untunttu oduwaa siseedda; Aa kushii
daaburiide, hilssi geedda; oytsay oyk'keedda mishirattiidan,
un"uu Aa oyk'keedda. 44 «Yorddaanoosa Shaafaa lank'kiyaan
de'iyaa woraappe lo'o k'ooruu de'iyasaa k'oppennaan kesiyaa
gaammuwaadan, taani yaade, Baabloone asaa untunttu
biittaappe yederssana. Hewaappe guyyiyaan, ta dooreedda
asaa Aa bolla suntsana. Ayaw gooppe, ta mali baawa; taani
ootsana geeddawaakka te"anaw danddayiia Asay baawa. Ay
hentsanchchay taananna ek'ettanaw danddayii? 45 Hewaa diraw,
taani Med'inaa Goday Baabloone asaa bollaanne Baabloone
biittaa bolla halchcheeddawaanne k'oppeeddawaa sisite!
Untunttu naanatuwaa wolk'k'an goochchiide afana; hewaa
gaasuwaan untunttu soo Asay ubbay dagamana. 46 Baabloone

kunddetsaa giiretsay biittaa k'aatsana; Baabloonatuwaa waasuukka kawutetsatuwaa ubbaan sisettana» yaagee.

51 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Baabloone asaanne Baabloone biittaa d'ayissiyaa c'arkkuwaa taani kiittana. 2 Taani Baabloone bolla allagatuwaa, c'arkkuwaadan punniyaawantta kiittana; Aa biittaa ayinne baynawaa ootsana. Aa bayetsaa gallassi untunttu ubba saanna Aa dooddana. 3 Aa olanchchatuu wonddaafiyaa dukkanaw woy barenttu olaa miishshaa danc'c'anaw naagoppite. Aa yalagatuwaa ashshoppite; Aa olanchchatuwaa muliyaa d'ayissite. 4 Untunttu Baabloone biittan siifetti wurana; untunttu katamatuwaa ogetuwaanka c'adetti kunddana. 5 Israa'eeliyaa biittayenne Yihudaa biittay Israa'eeliyaa Geeshsha, taana, naak'k'eedda nagaran kumeeddawaa gidooппenne, Israa'eeliyaa gidina, Yihudaa gidina, laa"uwaakka taani untunttu S'oossay, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday am"atiidan yeggabeykke. 6 «Baablooneppe bak'atite! Asay ubbay bare shemppuwaa shemppuwaa ashsho! I ootseedda nagaraa gaasuwaan hintte wod'oppite! Hawe wodii taani Med'inaa Goday ta haluwaa kesiyaa wode. 7 Baabloone sa'aan de'iyaa Asay ubbay ushiide matsottiyaa woyniyaa eessay tigettiyaa, Med'inaa Godaa kushiyan de'iyaa work'k'aa wanc'c'aa mala. Kawutetsatuu ubbatuu he woyniyaa eessaa ushiide gooyeeddino. 8 Baabloone k'oppennaan kunddiide me"eedda. Hewaa diraw, aw yeekkite! Aa madutsaw d'aliyaa immite. Ooni erii, I pas'anenttonne. 9 Baabloonon de'iyaa allaga asatuu, «Nuuni Baabloone patsanaw koyeeddo; shin pas'anaw danddayibeenna. Ane Aa aggi bashiide, nu biittaa biittaa simmeetto. Ayaw gooppe, Aa pirdday haakkiide, saluwaa gakkeedda; bolla shaariyaa gakkanaw pude d'ok'k'eedda»

yaageeddino» yaagee. 10 Israa'eeliyaa asay, «Med'inaa Goday nuuna shatintseedda! Ane S'iyoonne biide, Med'inaa Goday nu S'oossay ootseeddawaa asaw odoytte!» yaagana. 11 Med'inaa Goday Baabloone d'ayissanaw k'ofaa k'achcheeda diraw, Meedoonatuwaa kaatetuwaa olaw dentseedda; Med'inaa Goday bare Geeshsha Golliyaa haluwaa hawaadan ootsiide c'igetana. Meedoonatuwaa gadaawatuu hawaadan yaageeddino; «Wonddaafiyaa leefite; gondalletuwaa oyk'k'ite! 12 Baabloone bolla olaa banddiraa dentsite; naagiyaawanttakka mintsetsite! Wochchiyaawanttakka untuntu sa'aan sa'aan wotsite; zuggiide naagiya olanchchatuwaakka giigissite!» yaageeddino. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Baabloonon de'iyaa asaa bolla haasayeeddawaanne k'oppeeddawaa ootsana. 13 Baabloone, neeni daro shaafatuunne daro mas'uu kumeedda biittaa; shin ne wurssetsay gakeedda; neeni bessena ogiyaan demiyaa go'aykka duus's'eedda. 14 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Boolii biittaa kumiyaawaadan, taani asatuwaa ne biittan kuntsana; untunttukka neena s'ooneedda nashshechchaa barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, ne bollan gayrana» yaagiide bare suntsan c'aak'k'eedda. 15 S'oossay bare wolk'k'an sa'aa med'd'eedda; bare aad'd'eeda eratetsan biittaa baaseeda; salotuwaakka bare akeekan mic'c'eedda. 16 I haasayiyaa wode, saluwaan de'iyaa haatsatuu guummiino. Shaaratuwaa I sa'aa gas'aappe ayee. K'ay iray bukkiiyaa wodekka, walk'k'antsaa wolk'k'amissee. Bare minjiyyaa sa'aappekka c'arkkuwaa kessee. 17 Asay ubbay akeekayinne eray bayinnawaa. K'ay work'k'aa tigiide, eek'aa misiletuwaa med'd'iyaa wanttu ubbatuu yeellateeddino. Ayaw gooppe, untuntu misiletuu worddonne shemppuu bayinnawantta. 18 He misiletuu patsennawanttanne, kad'etteeddawantta.

Unttuntu bolla pirdday yiyaa wode, untuntu d'ayana. 19
 Shin Yaak'ooba S'oossay, hewaa mala gidenna. Ayaw gooppe,
 I ubbabaa med'd'eddawaa. Israa'eeliyaa Asay I barew
 dooredda zare. Aa suntsaykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa
 Godaa. 20 S'oossay hawaadan yaagee; «Baabloone, neeni
 ta dijinuwaanne ta olaa miishshaa. Neenan go'ettaade taani
 biittatuwaa mentsereetsaad; kawutetsatuwaakka d'ayissaad. 21
 Neenan go'etaade paratuwaanne paraa toggiaawantta, paraa
 gaaretuwaanne untunta laaggiyaawantta mentsereetsaad. 22
 Neenan mac'c'awaanne attumawaa, c'imaanne naanatuwaa,
 wodallatuwaanne geelayotuwaa mentsereetsaad. 23 Neenan
 hentsanchaanne Aa wudiyaa, goshiyaawaanne Aa waatsa
 booratuwaa, deriyaa mooddiyaawantanne kaappotuwaa
 mentsereetsaad» yaagee. 24 Med'inaa Goday hawaadan yaagee;
 «Baabloone asayne Baabloonon de'iaawanttu S'iyoonne bolla
 ootseedda itaa haluwaa taani hintte s'eellishshin kessana. 25
 «Neenoo, Baabloone, neeni biittaa sa'aa bayzziyaa wogga
 deriyaa mala; shin taani Med'inaa Goday neena morkkay.
 Taani ta kushiyaa yeddaade, neena deriyaa bollappe duge
 gondorssana; hewaappe guyyiyaan, neeni s'uugeteedda deriyaa
 gidaade attana. 26 Laa"entso neeppe baasuwaan yeggiyaa woy
 gimbbiyaw akkiyaa shuchchay de'enna; neeni med'inawukka
 ayinne baynawaa gidanawaa. Taani Med'inaa Goday hawaa
 oday. 27 «Baabloone bolla olaa banddiraa dentsite; asaa
 ubbaa giddon malakataa punnite. Aa olanaw asaa ubbaa
 giigissite; Araaraate, Miinanne Ashkkanaaza kawutetsatuwaa
 s'eesite. Olaa gadaawaakka suntsite; booliyaa keeshshaa daro
 paratuwaakka ahite. 28 Baabloone olanaw kawutetsatuwaa
 ubbaa giigissite; Meedoona kaatetuwaa, untuntu kaappotuwaa,

deriyaa mooddiyaawanttanne untunttu mooddiyaa biittaa asaa ubbaa dentsite. 29 «Baabloone ooninne de'enna bazzo ootsanaw Med'inaa Goday halchchedda halchchuwaa poliyaa diraw, biittay ubbay kokkorene pork'k'akatee. 30 Baabloone olanchchatuu olaa olettiyaawaa aggeeddino; barenttu geesuwaan utti basheeddino. Untunttu wolk'k'ay is's'ina; untunttu mac'c'a asaa mala gideeddino. Untunttu gollatuukka s'uugetteeddino; untunttu katamaa yuushshuwaa gimbbiyaa penggetuwaa kulbbuukka me"eeddino. 31 Ha gas'aappe hini gas'aa gakkanaw, katamay morkkiyaan oyk'k'etteeddawaa Baabloone kaatiyaw odanaw, wos's'iyaawe wos's'iyaawaa kaalliide, kiitetteeddawekka kiitetteeddawaa kaalliide biino. 32 K'ay shaafaanna pinniyaa sa'atuu oyk'k'etteeddawaa, shaafaa yuushshuwaan de'iyaa woray s'uugetteeddawaanne olanchchatuu dagammeeddawaa untunttu kaatiyaw odanaw biino» yaagee. 33 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Baabloone biittay katsaa k'os's'iyaa uddumaa mala; guutsa wodiyaappe guyyiyaan, I c'akettiyaa wodii yaana» yaagee. 34 Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori nuuna wurssiide meedda; nu katamaakka mela de'iyaa otuwaa mala kesseedda. Dawii mittiyaawaadan, Aa mitteedda; mal"obaa miide kuntseeddawaadan, I nu ak'uwaan bare ganjjiyaa kuntseedda; yaatiide atteedawaa muc'iide c'uchchedda. 35 Hewaa diraw, S'yoone asay, «Baabloone nu bollanne nu asaa bolla ootseedda iitabay ubbay Aa bolla simmo.» Yersaalame asay, «Nu suutsaa ac'uu Baabloonon de'iyaa asaa achcho» yaagee. 36 Hewaa diraw, Med'inaa Goday Yersaalame asaw hawaadan yaagee; «Ne diraw taani mootettana; ne haluwaakka taani kessana. Taani Baabloone

haatsaa melissana; Aa pulttotuwaakka toyissana. 37 Baabloone
 shuchchaa keelaanne worakanatuu de'iyaa geesso gidanawaa.
 K'ay Aa be'eedda ubbay dagamananne, «Poora!» gaana. An
 itti asaynne laa"entso de'enna. 38 Baabloone Asay ubbay
 gaammuwaadan gudana; k'ay gaammuwaa maraadan daarana.
 39 Unttunttoo bollay ho"iyaa wode, taani untunttoo nashechchiyaa
 ushshaa gibiraa giigissana; untunttu hewaappe ushiide,
 barentta dogana gakkanaw, taani untuntta matsoyana. Unttunttu
 laa"entso denddenaadan, med'inaw gem"ishana. Taani Med'inaa
 Goday hawaa oday. 40 Shukkanaw afiyaa dorssatuwaadan,
 dorssaa orggetuwaadaaninne deeshsha orggetuwaadan, taani
 untuntta shukaw afana. 41 «Asay ubbay sabbiyaa Baabloone
 oyk'k'etteedda! Baabloone kawutetsatuwaa ubbaa gidдон айба
 dagantsiyaabaa gideedee! 42 Baabloone morkketuu abbaa
 beetay denddiyaawaadan denddiide, kataman eelleeddino.
 43 Aa katamatuu kolettiide, dagantsiyaabaa gideeddino; iray
 bukkenna bazzo biittaa, ay asaynne de'enna biittanne asaa
 na'ay gidduwaana aad'd'ena biittaa gideeddino. 44 Beela giyaa
 Baabloone s'oossaa taani murana; I mitteeddawaakka taani
 Aa uluwaappe kesissana. Hewaappe guyyiyaan, kawutetsatuu
 aakko zuliyaawaa aggana; Baabloone gimbbiikka kunddana. 45
 «Ta asaw, Aa gidloppe kesite! Hintte ubbaykka Med'inaa Godaa
 hank'k'uwaa suuluwaappe hintte huup'iyaa huup'iyaa ashshite!
 46 Biittan odettiyaa oduwaa sisiyaa wode, hirgoppitenne
 yayyoppite! Laytsan laytsan oduu oduwaa kaalli kaalliide yaana.
 He wode kaatii kaatiyaa bolla denddiyaa makkala oduu biittan
 sisettana. 47 «Hewaa diraw, taani Baabloone eek'aa misiletuwaa
 muriyaa gallassatuu yaana. He biittay ubbaykka yeellatana;
 siifetteeddawanttu ubbay katamaa gidдон kunddana. 48

Huup'issa baggappe yiyaa bayzziyaawanttu kushiyan Baabloone oyk'k'ettiyaa diraw, saluunne sa'ay k'ay untunttu gidдон de'iyaa ubbabay ililana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 49 Baabloone Israa'eeliyaa asaanne hara biittan de'iyaa asaa ubbaa wod'eeddawaadan, Baabloone asaykka hayk'k'anaw koshshee. 50 «Ta asaw, hintte olaappe kessi akkeeddata. Hewaa diraw, biite! Hawaan ek'k'oppite! Hintte de'iyaa haakko biittanka taana Med'inaa Godaa hassayite; Yersaalamekka k'oppite. 51 Hintte, «Nuuni boreteedda diraw kawushsheeddo; allagatuu Med'inaa Godaa Golliyaan geeshsha sa'atuwaa geleeedda diraw, nuuni yeellaa mayeedo» yaageeddata. 52 «Shin taani Med'inaa Goday Baabloone eek'atuwaa muriyaa wodii yaana. Deshetteedawaanttu biittaa ubbaan olana. 53 Baabloone saluwaa pude kesiide, yan geessuwaa med'd'anaw danddayinttonne, yaa gakkanaw kesiide, Aa yaan bayzziyaa asaa taani kiittana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 54 «Baablooneppe asaa waasuwa kooshshay, Baabloone biittaappe wolk'k'aama bayetsaa kooshunchay sisettana! 55 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Baabloone bayzzana; Aa wolk'k'aama kooshshaakka c'o"u ootsana. Abbaa beetaadan guummiyaa morkketuu woraajjiidde garmmaamana. 56 Bayzziyaawanttu Baabloone bolla yaana; Aa olanchchatuu oyk'k'ettana; untunttu wondaaifiikka me"ana. Taani Med'inaa Goday haluwaa kessiyaa S'oossaa gidiyaa diraw, untunttu oosuwaadan taani untunttoo zaarana. 57 Taani Aa kaappotuwa, Aa aad'd'eeda eranchchatuwaa, Aa deriyaa mooddiyaawantta, Aa olaa gadaawatuwaanne Aa olanchchatuwaa matsoyana; untunttu laa"entso denddenaadan, med'inaw gem"ishana. Taani Kaatii, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa geetettiyaawe hawaa oday» yaagee. 58

Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee;
 «Orddiyaan gimbbetteedda Baabloone yuushshuwaa gimbbii
 sa'aan walakettana; Aa adussa penggetuukka taman s'uugettana.
 Asay ootseeddawe ubbay mela; kawutetsatuukka tamay
 maanabaw c'oo daaburiino» yaagee. **59** Mahiseeya na'aa
 Neeriyaa na'ay Saraayi Kaatiyaa Sedek'iyasaw ootsiyaa
 kaappuwaa. Sedek'iyaa Yihudaan kaateteedda oyddentso
 laytsi, Saraayi aanana Baabloone biyaa wode Ermaasi Saraaya
 bolla kiitaa yeddeedda. **60** Baabloone bollan gakkaw de'iyaa
 iitabaa ubbaanne Baabloone s'eelliyaa harabaa ubbaa Ermaasi
 itti s'aatsa mas'aafan s'aafeedda. **61** Saraaya hawaadan
 yaageedda; «Neeni Baabloone biittaa gakeedda wode, ne
 k'aalaa d'ok'ku ootsaade, asaw ha mas'aafaa nabbaba. **62** K'ay
 hawaadan yaagaade woossa; «Abeet Med'inaa Godaw, neeni,
 «Taani ha sa'aa bayzzana; ha sa'aan pas'a k'aas's'iyaa med'eti,
 asaykka, mehiikka de'enna; ha sa'ay med'inaw bazzo gidanawaa»
 yaagaadda» yaaga. **63** Ha s'aatsa mas'aafaa nabbabaade
 wursseeddawaappe guyyiyaan, shuchchaa he mas'aafaanna
 gatsa k'achchaade, Efiraas'iisa Shaafaan olaa. **64** «Taani
 S'oossay Aa bollan ahiyaa iitaa gaasuwaan, Baabloonekka
 hawaadan laa"entso denddenaadan muukettana» yaagay»
 yaaga» yaageedda. Ermaasi haasayeedda k'aalay hawaan
 poletteedda.

52 Sedek'iyaa kaatetiyya wode, laytsay aw laatamanne itta;
 Yersaalamen I tammanne itti laytsaa kaateteedda. Aa aatti
 suntsay Hamus'aalo; Aa Liibina kataman de'iyaa Ermaasa
 naatto. **2** Iyo'ak'eemi ootseeddawaadan, Sedek'iyasikka
 Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda. **3** Med'inaa
 Goday Yersaalame asaa bollanne Yihudaa asaa bolla

hank'k'etteedda diraw, wurssetsan untuntta bare sintsappe diggeedda. Sedek'iyaasi Baabloone kaatiyaa bolla makkaliide denddee. **4** Sedek'iyaasi kaateteedda udduppuntsa laytsi, tammantsa aginaan, tammantsa gallassi Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori bare olanchchatuwaa ubbaa akki yiide, Yersaalame doodeedda. Untuntu Aa yuushshuwanka biittaa keelaa keeleeddino. **5** Sedek'iyaasi kaateteedda tammanne ittentsa laysaa gakkanaw, Yersaalame katamay dooddettiide gam"eedda. **6** Hewaa gaasuwaan biittan koshay suullina, he laytsi oyddentso aginaan, udduppuntsa gallasan, he biittaa asaw miyaabay d'ayeedda. **7** Yaan de'ishshin katamaa yuushshuwaa gimbii itti baggana koleteedda. Baabloone Asay katamaa yuuyyi aad'd'iide naagooppekka, Yihudaa kaatiyaa olanchchatuu mule ubbay k'amma kaatiyaa ataakiltiyaa sa'aa afiyaa ogiyaa oyk'k'iide, laa"u dirssaa gimbbetuwa ittippe gatsiyaa penggiyaanna kesiide bak'ateeddino. Untuntu Yorddaanoosa Dilbbuwaakko simmiide beeddino. **8** Shin Baabloone olanchchatuu Kaatiyaa Sedek'iyaasa yederssiide, Iyaarikko dembbaa gatsiidde oyk'k'eeddino. Aa olanchchatuu ubbay aappe shaakkettiide laaletteeddino. **9** Hewaappe guyyiyaan, untuntu Aa Hamaata biittan, Ribila kataman de'iyaa Baabloone kaatiyaakko afeedino. Yaan Naabukadanas'oori Sedek'iyaasa bolla pirddeedda. **10** K'ay Sedek'iyaasa naanatuwa Sedek'iyaasi s'eellishshin, Baabloone kaatii wod'eedda. Yihudaa kaappotuwa ubbaakka untuntu yaan Ribila kataman wod'eeddino. **11** Hewaappe guyyiyaan, Sedek'iyaasa ayifetuwa wooc'i kessiide, sanssalatan Aa k'achchiide, Baabloone biittaa akkiide afeedino. I hayk'k'ana gakkanaw, yaan k'asho golliyaan Aa wotseeddino. **12** Naabukadanas'oori

Baabloonen kaateteedda tammanne udduppuntsa laysan,
 ichcheshentso aginaan, tammantso gallassan, kaatiyaa
 oosanchchatuwaappe ittuu, kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu
 Naabuzaradaani Yerusaalame geleedda. **13** Med'inaa Godaa
 Geeshsha Golliyaa, kaatiyaa golliyaanne Yerusaalamen
 de'iyaa keetsatuwaa ubbaa taman s'uuggeedda; wolk'k'aama
 golliyaa giyaa golliyaa ubbaa s'uuggeedda. **14** Baabloone
 olanchchatuu ubbay kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuwaa
 azazuwaan, Yerusaalame katamaa yuushshuwaan de'iyaa
 dirssaa gimbbiyaa ubbaa k'oleeddino. **15** Naabuzaradaani
 amareeda hiyyeesatuwaa, kataman atteeda asatuwaanne
 kaddiide Baabloone olanchchatuwaan gakketeedda asatuwaa
 kushiya hiillaa eriyaa asatuwaanakka gujjiide, omoodoo afeeda.
16 Shin Naabuzaradaani hiyyeesatuwaappe amareedawantta
 woyniyaa turaa tokkanaadaaninne gadiyaa goshanaadan,
 Yihudaan ashsheeda. **17** Baabloone asatuu Med'inaa Godaa
 Geeshsha Golliyaa sintsaan de'iyaa nahaasiyaappe med'd'eedda
 tuussatuwaa, miishshatuwaa wotsiyaa gaaretuwaanne Aako-
 Keriya mentseereetseeddino; naasiyaa ubbaa Baabloone
 afeedino. **18** Hewaadanka, k'ay keretuwaa, akaafatuwaa,
 s'omppiyaa shaluwaa s'eeraa pittiyaabatuwaa, kuyis'aarotuwaa,
 is'aanaa saanetuwaanne yarshshiyaa wode go'ettiyaa nahaasiyaa
 miishshatuwaa ubbaa akki afeedino. **19** Kaatiyaa naagiyaawanttu
 kaappuu Naabuzaradaani k'aykka work'k'aappenne biraappe
 oosetteedda disttetuwaa, tamaa akkiyaa miishshatuwaa,
 kuyis'aarotuwaa, keretuwaa, s'omppiyaa wotsiyaa ballatuwaa,
 is'aanaa saanetuwaanne ushshaa yarshshoo go'ettiyaa ototuwaa
 akki beedda. **20** Kaatii Solomon Med'inaa Godaa Geeshsha
 Golliyaan oosettiyaabato med'd'eedda laa"u tuussatuu, Abbaa

Gap'atii, aappe garssaana de'iyaa tammanne laa"u korumatuwaa misiletuunne miishshatuwaa wotsiyaa gaaretuu med'etteedda nahaasiyaa biratatu miizaanan likkanaw danddayettenawaa keeshshaa dara. **21** Laa"u tuussatuukka itti mala gidiide, ittuu ittuu tammanne hosppun wad'aa adussa. Unttuntu s'eessaa yuushshuu tammanne laa"u wad'aa. Unttuntu gidduu kofa gidiide, biratay oyddu birad'd'iyaa keeshshaa orddo. **22** Laa"u tuussatuwaa huup'iyanka nahaasiyaappe oosetteedda gumbbotuu de'iino. Itti gumbbuwaa geesay ichcheshu wad'aa gidiide, yuushshuu gitiyaa misiliyaaninne roomaaniyaa teeraa misiliyaan alleek'k'etti utteedda. Laa"entso gumbbuukka Aa mala. **23** Gumbbotoo miyyiyaan miyyiyaan de'iyaa roomaanetuwa misiletuu udduppun tammanne usuppuna; yuushshuwaan de'iyaa gitiyaa malatiyaa misiletuwaappe bolla baggana de'iyaa roomaaniyaa misiletuu ubbaanna itti s'eeta. **24** Kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu Naabuzaradaani k'eesiyaa ubbatuwa kaappuwaa Saraaya, aappe kaaliyaa k'eesiyaa S'afaaniyaanne penggiyaa naagiya hara heezzu asatuwaa oyk'k'eedda. **25** K'ay he wode gakkanaw, kataman de'iyaa asaappe olaa gadaawaa, kaatiyaa zoriyaawantuppe laappun asatuwaa afeeda. Olaa gadaawaa s'aafiyaa, hewenne olanchchatuwaa asaa giddoppe k'oriide kessiyaawaanne hara usuppun tammu wolk'k'aama asatuwaa afeeda. **26** Kaappuu Naabuzaradaani untuntta ubbaa akkiide, Baabloone kaatiyaakko, Ribila katamaa afeeda. **27** Yaan Ribila kataman, Hamaata biittan Baabloone kaatii untuntta ubbaa wod'eedda. Hewaadan haniide, Yihudaa Asay bare biittaappe denddiide, omoodoo beedda. **28** Naabukadanas'oori kaateteedda laappuntsa laytsan heezzu sha"anne laatamanne heezzu asaa Yihudaappe omoodeedda.

29 K'ay tammanne hosppuntsa laytsan hosppun s'eetanne
hattamanne laa"u asaa Yersaalameppe omoodeedda. 30
Naabukadanas'oori kaateteedda laatamanne heezzentso laytsan
kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu Naabuzaradaani laappun
s'eetanne oytamanne ichcheshu asaa omoodeedda. Asaa
payduu ubbaanna oyddu sha"anne usuppun s'eeta. 31 Ewiili-
Marodaaki kaateteedda laytsi Yihudaa kaatiyaa Yo'aakiina
bonchchiidde, k'ashuwaappe billeedda. Hewe haneeddawe
Yo'aakiini omoodetti k'ashettiide beedda hattamanne laappuntsa
laytsi, tammanne laa"entso aginaan, laatamanne ichcheshentso
gallassaana. 32 Ewiili-Marodaaki Yo'akiinaanna mal"o k'aalaa
haasayiide, Baabloonen omooduwaan de'iyaa hara kaatetuwaa
ubbaappe aatsiide, Aa bonchcheedda. 33 Hewaa diraw,
Yo'aakiini k'asho golliyaan mayyeedda mayuwaa laammeedda. I
atteeda bare de'uwaa laytsaa ubbaan kaatiyaa maaddaappe
meedda. 34 Yo'aakiini hayk'k'ana gakkanaw, hachchi hachchi aw
koshshiyaabaa ubbaa Baabloone kaatii immeedda.

Ermaasa Seelaa

1 Kase Asay kumeedda Yersaalame katamata ha"i waanaade mela attadee! Kase kawutetsatuwaa gidдон wolk'k'aama gideeddaana ha"i asinay hayk'k'eedda mishirattiidan, waanaade barekka attadee! Katamatuwaa ubbaa gidдон kaatato gideeddaana ha"i waanaade ayile gidaadee! **2** K'amma ubbaan afotsay I gac'uwaana holssakkattishin, yeekkaade ak'aadu. Kase izo dosiyaawantuppe ha"i izo mintsetsiyaawe ittuunne baawa. I laggetuu izo aatsi immiide, iw morkke gideeddino. **3** Yihudata naak'ettaadenne ayiletaade omoodettaade baaddu. Iza ha"i kawutetsatuwaa gidдон de'aw; shin shemppiyaa sa'aa demmabeykku. Izo yedersseeddawantu iza metoota de'ishshin gakkiiide demmeeddino. **4** Laytsaa gidдон bonchchiyaa baalatuwaa yiyaawe bayinna diraw, S'iyoon ogetuu kayyottiino. Katamaa penggetuu mela atteeddino; I k'eesatuu kka ooliino. I wodoro naanatuukka tuggateeddino; k'ay iza bare huup'iyawukka iita tuggaa tuggataaddu. **5** I morkketuu iw goda gideeddino; untunttoo injina de'eeddino. Ayaw gooppe, I nagaraa daruwaa gaasuwaan Med'inaa Goday izo tuggayeedda; I guutsa naanatu morkkiyaan omoodettiide beeddino. **6** S'iyoon bonchchuu ubbay iippe k'aaretti kichcheedda; I kaappatuukka maataa miyaa sa'aa d'ayeedda gaaraa mala gideeddino. Untuntu wolk'k'aa d'ayiide, barentta yederssiyaawantu sintsaappe bak'ateeddino. **7** Yersaalama ha"i bare tuggaanne bare un"aa gallassatuwaan beni bare bonchcho duretaa hassayaw. I Asay ubbay morkkatuwaa kushiyan aad'd'iide imetteedda wode, izo maaddiyaawe ittuunne attibeenaa. I morkketuu izo s'eelliide, I bashshaan miic'c'eeddino. **8** Yersaalama wolk'k'aama nagaraa ootsaaddu; hewaa diraw, iza tunabaa gidaw. Kase

izo bonchcheedda ubbay ha"i I kalluwaa be'eedda diraw, izo
 kad'ee. Akka oolawunne guyye simmaw. 9 I tunatetsay I afilaa
 s'eeraa bak'ki oyk'k'eedda. Sintsappe bare bolla yaanabaa iza
 k'oppabeykku. Hewaa diraw, izi kunddetsay dagantsiyaawaa.
 Iza, «Abeet Med'inaa Godaw, ta tuggaa be'a! Ta morkketuu
 taana s'ooneeddino» giinakka, izo mintsetsiyaawe ittuunne
 baawa. 10 Morkketuu izi bonchcho duretaa ubbaa bollan barenttu
 kushiya yeddeeddino. Gadiyaa kawutetsatuu, kase neeni
 S'oossaa maabaraa giddo gelissennan diggeedda asatuu, I
 Geeshsha Golliyaa gelishin be'aaddu. 11 Izi asatuu koshatiide,
 k'umaa demmanaw ooliino. Unttuntu pas'a de'ana diraw
 giide, barenttu bonchcho duretaa ubbaa k'uman laammiino.
 Yersaalama hawaadan yaagaw; «Abeet Med'inaa Godaw,
 s'eella; taani kad'etteeddawaa be'a! 12 Hinttenoo, hawaana
 aad'd'iyawanttoo, hawe hinttew ubbaw ayaanne gidennee?
 Metuu ubbay Med'inaa Goday bare ees's'iyaa hank'kuwaa
 gallassi ta bolla aheedda metuwaa malee? 13 S'oossay
 bolla d'ok'k'aappe tamaa duge yeddeedda; he tamay ta
 mek'etsaa giddo geleeedda. Ta gediya oyk'k'anaw p'iriyaa
 wotseedda; taana guyye zaareedda. I taana gallassaa ubbaan
 labbantsiide, yeggi basheedda. 14 Taani ootseedda nagaraa
 ubbaa shiishshi k'achchiide, morgge mitsaadan ta morggiyaan
 wotseedda. Yaatiide ta wolk'k'aa wursseedda. Taani ek'ettanaw
 danddayennawanttoo Goday taana aatsi immeedda. 15 Goday
 ta gidдон wolk'k'aama olanchchatuwaa ubbaa is's'eedda. Ta
 yalagatuwaakka d'ayissanaw wodiya keereedda. Woynniyaa
 teeraa gum"iyaa sa'aan yed'd'iyawaadan, Goday Yihudaa
 asaa yed'd'eedda. 16 Taani yeekkiyaawenne ta ayifii afotsaa
 holssayiyaawe hewaassa. Taana mintsetsanawunne ta wolk'k'aa

minisiyaawe itti asaynne baawa. Morkkii goobeedda; ta naanatuunne mela atteeddino» yaagaw. **17** S'iyoona bare kushiya mic'c'aaddu; shin izo mintsetsiyaawe baawa. I yuushshuwaan de'iyaawanttu izo morkkanaadan, Med'inaa Goday ootseedda. Yersaalama untunttu gidдон tunabaa gidaaddu. **18** Iza hawaadan yaagaw; «Med'inaa Goday s'illuwa; Aa k'aalaw azazettenan makkaleeddaanna taana. Hinttenoo, asatoo ubbayka sisite! Ta metuwaakka be'ite. Ta wodallatuunne ta geelayotuu omoodettiide beeddino. **19** Taani taana dosiyaawantta s'eesaad; shin untunttu taana c'immeeddino. Ta k'eesatuu nne ta c'imatuu barenttu akataa minisanaw k'umaa koyiidde, katamaa gidдон hayk'keeddino. **20** Abeet Med'inaa Godaw, ta waayiyaa be'a! Ta garssay shabbiretteedda. Taani loytsa makkaleedda diraw, ta wozanay me"eedda. Karen mashshay wurssee; soonikka hayk'k'o s'alalay de'ee. **21** Asay taani zilaaliyaawaa siseedda; shin taana mintsetsiyaa itti asaynne baawa. Ta morkketuu ubbay taani metootiyaawaa siseeddino; neeni ootseeddabaan nashetteeddino. Untunttukka taanaadan hanana mala, untunttu bolla neeni awaayeedda gallassaa ayaa! **22** Untunttu iitatetsay ubbay ne sintsa gakkoo; ta nagaraa ubbaa diraw, neeni taana mureeddawaadan, untunttakka mura! Ayaw gooppe, ta zilaassay dareedda; ta wozanaykka me"eedda» yaagaw.

2 Goday bare hank'kuwaan shaariyaappe garssana S'iyoona wooti wotseeddee! I Israa'eeliyaa puulaa saluwaappe duge sa'aa oleedda. I bare hank'kuwaa gallassan bare Geeshsha Golliyaakka k'oppibeenna. **2** Goday Yihudaan de'iyaa keetsatuwaa ubbaa k'arettennaan d'ayisseedda. K'ay bare hank'kuwaan he biittaa geessuwaa ubbaa koleedda. He

kawutetsaanne Aa kaappotuwa sa'aan duge wotsiide kawushshiseedda. 3 Bare suuliyaa hank'k'uaan Israa'eeliyaa wolk'k'aa ubbaa mentseereetseedda. Morkkii Aa olanaw yiyaa wode, Goday bare ushechcha kushiyaa untunttu bollappe diggeedda. Bare yuushshuwaan de'iyawaa ubbaa miyaa lac'ottiyaa tamaadan, Yaak'ooba bolla ees's'i keseedda. 4 Morkkiyaadan I bare wonddaafiyaa untunttu bolla dafeedda. Uk'kunniyaawantuwaadan I bare ushechcha kushiyaa minisiide, s'eellina lo"iyaa asaa ubbaa wod'eedda. S'iyoon golletuwaa bolla bare hank'k'uwaa suuluwaa tamaadan gusseedda. 5 Goday morkkiyaadan haniide, Israa'eeliyaa d'ayisseedda. I kaatiyaa golletuwaanne geessotuwa ubbaa koleedda. Yihudaa asaa bolla kayyuwaanne yeekuwa gujjeedda. 6 I bare Geeshsha Golliya atakiltiyaa gidon de'iyaa daasiyaadan, shod oleedda. Laytsaa gidon bonchchiyaa baalatuunne Sambbatatuu mule dogettanaadan, Med'inaa Goday ootseedda. Bare wolk'k'aama hank'k'uaan kaatiyaanne k'eesiyaa kad'eedda. 7 Goday barew yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa is's'eedda; bare Geeshsha Golliyaakka basheedda. Kaatiyaa golletuwaa gimbbiyaa morkkatuwaa kushiyaa aatsiide immeedda. Asay laytsaa baalaa bonchchiidde waassiyaawaadan, morkketuu Med'inaa Godaa Golliyaan waasseeddino. 8 Med'inaa Goday S'iyoon gimbbiyaa kolanaw k'achcheeda; izo likkiyaa wodoruwaa mic'c'eedda; izo d'ayissennan de'iiddi, bare kushiyaa zaarena. Hewaa diraw, gimbbiinne geessuu ittippe kunddanaadan ootseedda. 9 Yersaalame penggiyaa sank'k'atuu biittan duge moogetteeddino; untunttu kulbbotuwaakka I mentseereetsiide d'ayisseedda. I kaatiinne kaappatuu omoodettiide, kawutetsatuwaa giddo beeddino. Higgiyaa tamarissiyaawekka baawa; Izi timbbitiyaa

odiyaawanttookka Med'inaa Godaappe sas'ay yiyaawaa aggeeda.

10 S'iyoon c'imatuu c'o"u giide, biittan utti aggeeddino; barenttu huup'iyaa baanaa k'oliide, maak'aakka mayyeeddino. Yersaalame wodorotuu sa'aw duge hokkeeddino. 11 Ta ayifii afos's'i afos's'iidde jolleedda; ta wozanaykka kayyuwaan shabbiretteedda. Ayaw gooppe, ta Asay d'ayeedda; guutsa naanatuunne yii'o naanatuu katamaa ogiyaan labbaniide kunddeeddino. 12 Unttuntu barenttu aayetuwaa, «K'umaa imma! Woynniyaa eessaa imma!» yaagiide waassiino. Katamaa ogiyaan deshettiide labbaniyaa asatuwaadan unttuntu labbanina, unttuntu aayetuwaa kiwuwaan unttuntu shemppuu kesee. 13 Neenoo, Yersaalame, taani nebaa ay gaanaw danddayayitaa? Woy k'ay ne k'ohuwaa taani ayaana likkanaw danddayayitaa? Neenoo, dosetteedda S'iyoonnee, k'ay taani neena woota mintsetsanaw danddayayitaa? Ne madutsay abbaa keeshshaa c'iimma. Yaatina, neena ooni patsanaw danddayii? 14 Ne timbbitiyaa odiyaawanttu new worddonne patsenna sas'aa be'eeddino; unttuntu neeni omoodoo beenna mala, ne nagaraa k'onc'c'issiide odibeykkino. Unttuntu baletsiyaa worddo sas'aa new be'eeddino. 15 Ne mataana aad'd'iyaa ubbay bare birad'd'iyaa ne bolla dukkee. K'ay, «Biittan sa'aan ubbaappe aad'd'aade lo"iyaa katamata hannii? Kumentsaa biittaw nashshechchaa geetetteedda katamata hannii?» yaagiide neena k'iliic'eeddino; barenttu huup'iyaa k'aatsiino. 16 Ne morkketuu ubbay barenttu doonaa ne bolla dooyeeddino; k'iliic'iiddinne yiluwaan barenttu achchaa garc'c'iidde, «Nuuni izo d'ayisseeddo! Nuuni naageedda gallassaykka hawaa; ha"i gakkiiide be'eedda!» yaagiino. 17 Med'inaa Goday bare halchcheeddawaa ootseedda; beni wode I awaayeedda bare

k'aalaakka poleedda. Yersaalamiiw k'arettennaan izo koleedda. I morkatuwaakka nashechcheedda; izo uk'kunneeddawanttu wolk'k'aakka d'ok'k'u d'ok'k'u ootseedda. **18** Neenoo, S'iyoonee, Godaakko ne dirssaa gimbbii waasso! Ne afotsayikka k'ammenne gallassi shaafaadan goggo! Neeni neena shemppissoppa; ne ayifiyawukka shemppuwaa immoppa! **19** Dendda; k'amma denddaade waassa. Godaa sintsan ne wozanaa haatsaadan gussa. Ogiyaa doonaan ubbaan koshatiide, labbaneedda ne naanatuwaa shemppoo ne kushiya aakko pude dentsaade woossa! **20** Abeet Med'inaa Godaw, be'a! Neeni O bolla kase hawaadan ootsaaddintto, ane k'oppa. Aayetuu barenttu kiwuwaan ishalissiide dichcheedda barenttu naanatuwaa miino gay? K'ay k'eesatuu nne nabetuu Godaa Geeshsha Golliya gidдон hayk'k'ino gay? **21** C'imaynne naanay katamaa gidдо ogiyaa baanan giseedda; ta wodorotuunne ta wodallatuu mashshaan wureeddino. Neeni ne hank'k'uwaa gallassi untuntta wod'aadda; untunttoo k'arettennaan untuntta siifaadda. **22** Gibiraa gallassaw asaa s'eesiyaawaadan, neeni taana dagantsiyaawantta ubba saappe s'eesaadda. Med'inaa Godaa hank'k'uwaa gallasan kessi akki pas'a atteedawe ittuunne baawa. Taani ta kiwuwaan ishalissaade dichcheedda naanatuwaa ubbaa morkkii wod'i d'ayisseedda.

3 S'oossaa hank'k'uwaa gatiman metuwaa be'eedda Asay taana. **2** I taana laaggi kessiide, poo'uu bayinna d'umaw afeeda. **3** I zaari zaariidekka gallassaa muliyaa taana shoc'anaw bare kushiya ta bolla dentseedda. **4** I ta galbbaanne ta ashuwaa ec'iseedda; ta mek'etsaakka mentseedda. **5** I taana direedda; metuwaaninne daaburan I taana dooddeedda. **6** Beni ayidentto hayk'k'eedda asaadan, taana d'umaa gidдон

wotseedda. 7 Taani kesennaadan, ta yuushshuwaa direedda; dees'o sanssalatanka taana k'achcheeda. 8 Taani Aa s'eesaad; aakko waassinakka, I ta woosaa sisennan is's'eedda. 9 Ta ogiyaan masetteedda shuchchaa wotsiide gorddeedda; ta ogiyaakka geellayeedda. 10 I taw muggiyaa Babantsaa mala, woy k'osettiide naagiyaa gaammuwaa mala gideedda. 11 I taana ta ogiyaappe kessi oliide, duuseretseedda. Yaatiide taana Asay bayinna saan yeggi basheedda. 12 Bare wonddaafiyaa dafiide, taana dukkanaw maleedda. 13 I bare wonddaafiyaa dafiide, ta wozanaa ayifiyaa c'addeedda. 14 Taani asaa ubbaw miichchaanne gallassaa kumentsaa boriidde yes's'iyawaa gidaaddi. 15 I taana c'amuwaan kuntseedda; k'ay godare uutsaadan c'ammiyaa s'uu'aa ushshiide, taana kalisseedda. 16 I ta achchaa anc'c'uwaan mentseedda; baana gidдон I taana yed'd'eedda. 17 Saruu taappe haakkeedda; taani injje de'uwa dogaad. 18 Hewaa diraw, taani, «Ta wolk'k'ay taappe kichcheedda; taani Med'inaa Godaan hidootaa wotseeddawe ubbaykka d'ayeedda» yaagaad. 19 Ta metuwaanne taani toylakattiyaawaa hassayina, de'uu taana c'ammeedda. 20 Hewe taani ubbakka dogennabaanne ta shemppuukka kayyottiyaawaa. 21 Gidooppenne, taani ha ittibaa ta wozanaan k'oppiyaa wode, taw sintsanaw hidootay de'ee. 22 Hewenne, Med'inaa Godaa aggena siik'uwaappe dendeeddawaan nuuni d'ayibookko. Aa k'aretaykka mule wuri erenna; 23 untuntu wontta wontta ooratsa. Neeni loytsa ammanettiyaawaa. 24 Taani taw, «Med'inaa Goday taana gakkeedda saamaa; hewaa diraw, taani aan hidootaa wotsay» yaagaad. 25 Barenttu hidootaa an wotsiyaawanttoonне Aa koyiyaawanttoo Med'inaa Goday lo'o. 26 Hewaa diraw, Asay Med'inaa Goday ashshiyaa ashshuwaa danddayan naagooppe

lo'a. 27 K'ay Asay bare yalagatetsan de'iiddi, danddayaa tamaarooppe lo'a. 28 Med'inaa Goday metuwaa ahiyaa wode, I c'o'u giide, barekka utti aggo. 29 I bare som"uwaa biittaa gatsiide hayzzo. Ooni erii, aw sintsanaw hidootay de'anenttonne. 30 I bare shaiyaa bak'k'iyaawoo besso; bare morkketuu shek'k'iyaa shek'aakka kallo. 31 Ayaw gooppe, Goday asaa med'inaw olenna; 32 itti wode kayyuwaa ahooppenne, I bare aggena siik'uwaa daruwaadan k'aretee. 33 Ayaw gooppe, I asaa tuggaiyaawaaninne metoyiyaawan nashetena. 34 Aa asaa kaaletsiyaawanttu k'ashetteeddawantta barenttu gediyaappe garssa baggana yed'd'eeddino; 35 k'ay Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossaa sintsan asaw de'iyaa maataa diggiino; 36 k'aykka chilootan pirddaa geellayino. Unttuntu Goday hewaa ubbaa be'enna giide k'oppiinoyye? 37 Goday azazibeenawaa azaziide, polissanaw danddayiyaawe oonee? 38 litabaa gidina lo"obaa gidinakka, haasayiide poliyaawe Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossaa gidenneeyye? 39 Yaatina, nuuni asaa gidiyaawanttu nu nagaraa diraw, I nuuna muriyaa wode, ayaw zuuzummeetoo? 40 Hewaa aggiide, ane nu ogiyaa paac'c'oyttenne k'oroytte; Med'inaa Godaakkokka ane simmoytte. 41 Ane nu wozanaanne nu kushiya saluwaan de'iyaa S'oossaakko dentsiide, hawaadan yaagoytte; 42 «Nuuni neena naak'k'eeddo; new makkaleddo; neenikka nuw atto gabaakka. 43 Ne hank'k'uwaa nuuna yederssaadda; k'ay neeni nuw k'arettennaan nuuna siifaadda. 44 Nu woosay neekko aad'd'enaadan, ne huup'iyaa shaariyaan kammaadda. 45 Asaa giddon nuuna pittonne buuraa ootsaadda. 46 Nu morkketuu ubbay nu bolla haasayeeddino. 47 Nuuni dagammeeddonne gitiyaan geleddo; bayeeddonne d'ayeeddo» yaageetto. 48 Ta Asay metuwaan d'ayeedda diraw, ta ayifii

shaafaadan afotsaa goggee. 49 Ta ayifii mule wode aggenaan afotsaa tige. 50 Med'inaa Goday saluwaappe duge s'eelliide be'ana gakkanaw hewe hanee. 51 Ta kataman de'iyaa mac'c'a asatuwaa ubbaa bolla gakeeddawaa ta ayifii be'eedda wode, ta wozanay kayyotteedda. 52 C'oo taana morkkiyaawanttu taana kafuwaa shankkatiyaawaadan shankkateeddino. 53 Unttuntu taana pas'a de'ishiina ollaan yeggiide, ollaa doonaa shuchchaan gorddeeddino. 54 Haatsay kumiide, ta huup'iyana goggiyaa wode, taani d'ayaad gaade k'oppaad. 55 Abeet Med'inaa Godaw, taani c'iimma ollaa gidдон de'aadde ne suntsaa s'eesaad. 56 Ta waasuwa sisanaadaan taani neena woossiyaa wode, neeni taw sisaadda. 57 Taani neena s'eeseedda wode, taakko shiik'aade, «Yayyoppa» yaagaadda. 58 Abeet Godaw, neeni ta mootuwaa mootettaade, taana wozaadda. 59 Abeet Med'inaa Godaw, neeni ta tuggaa be'aadda. Hewaa diraw, ta mootuwaa neeni pirda. 60 Unttuntu haluwaa kessanaw ta bolla mak'ettiyaa mak'k'uwaa ubbaa be'aadda. 61 Abeet Med'inaa Godaw, untntuntu taana shek'kiyaa shek'aanne ta bolla mak'ettiyaa mak'k'uwaa ubbaa sisaadda. 62 K'ay ta morkketuu gallassaa kumentsaa ta bolla zuuzummiyaawaanne saasukkiyaawaa sisaadda. 63 Be'a, untntuntu uttiiddinne ek'kiide, taana bori boriidde yes's'iino. 64 Abeet Med'inaa Godaw, untntuntu ootseedda oosoo bessiyaa gatiyaa untntuntu c'igga! 65 Untntuntu wozanaa dammissa! Ne shek'ay untntunta gakko! 66 Abeet Med'inaa Godaw, neeni untntunta ne hank'kuwaan yederssa, salotuwaappe garssaana untntuntu de'iyaasaappe untntunta d'ayissa!

4 P'ooliyaa work'k'ay bare malaa waaniide taseeddee. Geeshsha work'k'ay waaniide malaa d'ayeedde. Geeshsha Gollii kees'etteedda shuchchay katamatuwaa ogiyaa ubbaa

doonaan laaletti utteedda. 2 Kase bonchchetteedda work'k'aa lagge gideedda S'iyoonne naanatu ha'i kushiya hiillay urk'k'aappe med'd'eedda miishshaa mala gideeddino. 3 Haray atto worakanatuwaanne bare maraa d'antsaw; shin ta Asay bazzuwaan de'iyaa sogoniyaadan, bare naanaatoo mek'etsaa iiteedda. 4 Saamuwaa gaasuwaan d'ammiyaa naanatuwaa ins's'arssay kookkiyaana oyk'k'etteedda; naanatu k'umaa woosseeddino; shin untunttoo immiyaawe ittuunne baawa. 5 Kase mal'iyaa k'uma s'alala meeddawanttu ha'i ogiyaa doonaan koshaan wuriino; k'ay kase ishaluwaan dic'c'eeddawanttu ha'i bidintsaa bolla zak'k'ulleeddino. 6 Ta asaa nagaray O kushiinne bochchennaaninne k'oppennaan aad'd'i wod'd'eedda Sodooma katamaa asaa nagaraappekka dareedda 7 Yihudaa kaappatuu kase shachchaappe aad'd'eeda geeshshanne maatsaappe aad'd'eeda bootsa. Untunttu bollay zo'o ink'k'uwaappe aad'd'eeda arssa; untunttu malaykka samppeeriyaa giya al'o ink'k'uwaa mala. 8 Shin ha'i untunttu som"ii shaalaappe aad'd'iide kares's'eedda; Asay ogiyaan be'iide untuntta erenna. Untunttu galbbaykka untunttu mek'etsaanna oyk'k'ettiide, mitsaadan meleedda. 9 Miyaabaa d'ayiide, loddu giide, koshan hayk'k'eeddawanttuppe olan hayk'k'eeddawanttu keeka. 10 Ta asaa bolla yeedda bayetsaa gaasuwaan, k'arettiyyaa aayetuu barenttu yeleedda naanatuwaa doyiissiide, barenttoo k'uma kessiide meeddino. 11 Med'inaa Godaa hank'k'uwaa s'uu'ay kumeedda; I bare suulliyaa hank'k'uwaa tigeedda. Yersaalame katamaa baasuwaana meedda tamaa eetsi kesseedda. 12 Ha sa'aan de'iyaa kaatetuwaappe woy kawutetsatuwaa gidдон de'iyaa asaappe ooninne morkkii Yersaalame penggiyaanna gelana giide ammanibeenna. 13

Shin hawe haneeddawe Aa nabetuunne Aa k'eesatuu ootseedda nagaraa diraassa; k'ay untunttu s'illotuwaa suutsaa Aa gidдон gussedda diraassa. 14 Untunttu k'ook'e asaadan, ogiyaan tattaafiino; k'ay untunttu suutsan tuneedda diraw, untunttu mayuwaa ooninne bochchanaw koyenna. 15 Hewaa diraw, Asay untuntta, «Kichchite! Hintte tuna! Kichchite! Nuuna bochchoppite!» yaagiide untunttu bolla waasseedda. Yaatina, untunttu bak'atiide toyilakatteedda wode, kawutetsatuwaa gidдон de'iyaa Asay untuntta, «Hintte nuunanna hawaan de'anaw danddaykkita» yaageeddino. 16 Med'inaa Goday bare huup'iyaan untuntta laaleedda; I untunttoo laa"entso k'oppenna. Untunttu k'eesatuu kka bonchchettibeykkino; untunttu c'imatuukka nashettibeykkino. 17 Nu ayifii maaduwa demmanaw s'eelliidde, c'oo mela daabureedda. Nuuna ashshanaw danddayenna kawutetsatuwaa, untunttu yaana giide wochcheeddo. 18 Asatuu nu k'atamaa kaalliyaa diraw, nu katamaa ogiyaan hemettanaw danddayibeykko. Nu wurssetsay matatteedda; nu laysay wureedda; nu d'ayiyaa wodiikka gakkeedda. 19 Nuuna yederssiyaawanttu saluwaana paalliyaa arggantsaappekka aad'd'iide elleelliino. Untunttu nuuna deriyaa huup'iyaana yedersseeddino; k'ay bazzuwaan zuggiide, nuuna naageeddino. 20 Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa, nuuni siid'iyaanna shemppiyaa nu shemppuwaa, untunttu barenttu p'iriyaan oyk'keeddino. Nuuni Aa kuwaa garssan uttiide, kawutetsatuwaa gidдон de'ana giide k'oppeeddo. 21 Hinttenoo, Uus'a biittan de'iyaa Eedooma asatoo, nashetitenne pooc'u giite. Shin hank'kuwaa s'uu'ay hinttekkokka gakkanawaa; hinttekk matsottiide, kallo attana. 22 Hinttenoo, S'iyoonne asatoo, hintte bayzzuwaa muruu poletteedda. Hawaappe sintsan I hinttena

omooduwaan wotsenna. Shin Eedooma asatoo, hintte bayzzuwaa
I murana; hintte nagaraakka k'onc'c'issana.

5 Abeet Med'inaa Godaw, nu bolla gakeeddawaa ubbaa
hassaya; nuuna s'eella; nu kawushshaakka be'a! **2** Nu laata
biittay allagatoo, nu golliikka betetoo imetteedda. **3** Nuuni aawuu
hayk'k'eedda naanatuwaa gideeddo; nu aayetuukka am"e mac'c'a
asaa gideeddino. **4** Nu ushiyaa haatsaw miishshaa c'iggeeto;
eetsiyaa mitsaakka shammi akkeetto. **5** Nuuna yederssiyaawanttu
nu ginddiyaa s'ap'uwaa gakeeddino. Nuuni daabureddo,
shin shemppanaw danddayibeykko. **6** Nuuni k'uma kallana
giide, Gibs'e asatoonne Asoore asatoo kushiyaa immeeddo.
7 Nagaraa ootseeddawanttu nu mayzza aawotuwaa; shin
untunttu ha"i de'ikkino. Untunttu akkanaw bessiyaa muruwaa
akkiyaawanttu nuuna. **8** Ayiletuu nuuna mooddiyaawantta
gideeddino; untunttu kushiyaappekka nuuna wotsi akkiyaawe
ittuunne baawa. **9** Mashshaan wod'iyaawanttu bazzuwaan
de'iyaa diraw, nuuni nu shemppuwaa sheneko giide, nu k'umaa
demmeeddo. **10** Koshay suulleedda gaasuwaan harggina, nu
galbbay tamaa c'ooc'iyaaadan michchee. **11** S'iyoonen mac'c'a
asatuwaa, Yihudaa katamatuwaankka wodorotuwaa wolk'k'an
oyk'k'iide bayzzeeddino. **12** Kaappatuwaa afiide kak'k'eeddino;
c'imatuukka bonchchettibeykino. **13** Yalaga attuma asatuu
wos'aan gaac'c'eeddino; attuma naanatuukka dees'o mitsaa
tookkiide ganddigaareeddino. **14** C'ima asatuu katamaa penggen
pirddanaw uttiyaawaa aggeeddino; yalaga attuma asatuu yetsaa
yes's'iyaawaa aggeeddino. **15** Nu wozanaappe nashechchay
bi kichcheedda; nu durussaykka yeekoo laametteedda; **16**
kallachchay nu huup'iyaaappe kunddi kichcheedda. Nuuni nagaraa
ootseedda diraw, nuw aayye ana! **17** Hewaa diraw, nu wozanay

daabureedda; nu ayifiikka galjjeedda. 18 Ayaw gooppe, S'iyoon
Derii mela gideedda; worakanatuukka an simeretiino. 19
Shin abeet Med'inaa Godaw, neeni med'inaw kawutaasa; ne
kawutetsaa araataykka yeletaa ubbaa gakkanaw de'ee. 20 Neeni
nuuna ayaw ubbaa wode dogay? K'ay hawaa keeshshaa adussa
wodiya nuuna ayaw aggay? 21 Abeet Med'inaa Godaw, nuuna
neekko zaara; nuunikka simmana! Nu wodiyaakka beniwaadan
zaaraadde ooratsa! 22 Neeni nuuna ubbaa mule aggaadiiyye?
Ne hank'k'ookka zaway baaweeyye?

Hizik'k'eela

1 Hattamantsa laytsan, Oyddentsiyaa aginaan, ichcheshentsiyaa gallassan, taani Kabaara Shaafaan omoodetti beeddawanttu giddon de'ishshin, salotuu dooyettina, S'oossaa sas'aa be'aad. **2** Kaatii Yo'aakiini omoodettoodeppe ichcheshantsiyaa laytsan, he aginaappe ichcheshentsiyaa gallasaan, **3** Baabloone biittan Kabaara Shaafaa matan de'iyaa taakko, Buuza na'aa, k'eesiyaa Hizk'k'eelakko Med'inaa Godaa k'aalay yeedda; hewan Med'inaa Godaa kushii taana mooddeedda. **4** Taani s'eelliyaa wode, gotii huup'issana yiyaawaa be'aad; wolk'k'aama poo'uu wolk'k'aama shaariyaa dooddi wotseedda; he shaariyaa gidduwaan walk'k'antsay pozhzhu gee. Walk'k'antsaw giddo wozanay p'ooliyaa naasiyaa malatee. **5** Hewaa giddon oyddu pas'a med'etatu de'iino. Unttuntu asaa malatiino; **6** shin untunttoo ittoo ittoo oyddu oyddu som'uunne oyddu oyddu k'efii de'ee. **7** Unttuntu gedii sitti geeddawaa; unttuntu gediya yachchay maraa gediya malanne k'uc'c'iide geeshsheedda naasiyaa birataadan p'olee. **8** Unttuntu k'efiyaappe garssaana oyddu bagganakka asaa kushiya malatiya kushii de'ee. He oyddatookka deemuunne k'efii de'ee. **9** Unttuntu k'efii ittuu ittuwaa bochchee; unttuntu ubbaykka yaanne haanne simmennaan sitti giide sintsaw biino. **10** Unttunttoo ittoo ittoo sintsa baggana asaa som"ii de'ee; ushechcha baggana gaammuwaa som"ii de'ee; k'ay haddirssa baggana booraa som"ii de'ee; k'ay guyye baggana arggantsaa som"ii de'ee; **11** unttuntu som"ii hewaa malatee. Unttuntu k'efii bollaw mic'etti utteedda; unttuntu ittoo ittoo laa"u k'efii laa"u bagganakka hinkko med'etaa k'efiyaa bochchee; k'ay laa"u k'efii unttuntu bollaa bollaa kammee. **12** Unttuntu ubbaykka sitti giide sintsaw beeddino; yaanne haanne

simmennaan, S'oossaa Ayyaanay biyaasaa hak'anne biino.

13 Ha pas'a de'iyaa med'etatu giddon itti ees's'iyaa tamaa bonk'k'uwaa malatiyaawenne sintawunne guyye k'aas's'iyaa, ees's'iyaa s'ompiyaa malatiyaawe de'ee; he tamay p'oleenne Aa giddoppekka walk'k'antsay kesee. 14 Ha pas'a med'etatu walk'k'antsaadan, sintawunne guyye elleelli simerettiino. 15 Ha oydu med'etatu taani s'eellishin, untuntu miyye bagga sa'aan de'iyaa yinggiretiyaawanta be'aad; itti itti med'eta miyye bagga itti itti yinggiretiyaawe de'ee. 16 Ha yinggiretiyaawantu al'o shuchchaadan p'ooliino; untuntu oyduukka med'aaninne malaan ittuu ittuwaa malatiino. Itti yinggiresay laa'u yinggiresaa gidiide med'etteedda; ittuu ittuwaa gidduwana kansi aad'd'owaa malatee. 17 Untuntu biyaa wode barenttu sinta zaari wotseedda oydu baggaappe ittuwaakko hak'awaa gidoppenne biino; ha med'etatu biyaa wode yinggiretiyaawe wora simmenna. 18 Wogganne yashshiyaa oydu yinggiresatu de'iino; he yinggiresatuwaa gas'aa yuushshuwaa ubbaan s'eelliyaa ayifii kumeedda. 19 Ha med'etatu biyaa wode, untuntu miyyiyaan ha yinggiresatu gonddoretiino; he med'etatu biitaappe pude denddiyaa wode, ha yinggiresatuukka denddiino. 20 De'uwaa Ayyaanay biyaa hak'anne ha yinggiresatuukka denddiide biino; ayaw gooppe, ha de'uwaa ayyaanay yinggiresatuwaa giddon de'iyaa diraassa. 21 Ha med'etatu biyaa wode, yinggiresatuukka biino; med'etatu ek'k'iyaa wode, yinggiresatuukka ek'k'iino; k'ay med'etatu biitaappe pude denddiyaa wode, yinggiresatu untuntunna ittippe denddiino. Ayaw gooppe, De'uwaa Ayyaanay yinggiresatuwaa giddon de'ee. 22 Ha pas'a med'etatuwaa huup'iyappe bolla baggana masttootiyaadan p'ooliide ayfiyaa c'addiyaa mic'eteedda saluwaa guufantsuwaa malatiyaabay

de'ee. 23 He guufantsuwaappe garssa baggana untunttu k'efii sitti giide, ittuwaawe ittuwaakko mic'etti utteedda; k'ay untunttu ubbawukka untunttu bolla kammiyaa laa"u laa"u k'efii de'ee. 24 Ha med'etatu paalliyaa wode, untunttu k'efiyaa giiretsay haatsaa kuntsuwaa guntsaadan, k'ay Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa kooshshaadaaninne c'ora olanchchatuwaa c'abbuwaadan haniyaawaa sisaad. Untunttu paaluwaa aggiyaa wode, barenttu k'efiyaa shiishshi akkiino. 25 Untunttu barenttu k'efiyaa shiishshi akkiide, he sa'aan ek'k'ide'ishshin, untunttu huup'iyaaappe bolla baggana de'iyaa he guufantsuwaa malatiyaawaa bolla baggappe kooshshay yeedda. 26 He guufantsuwaa malatiyaawaappe bolla baggana sampeeriyaa giyaa ink'k'uwaaappe med'etteedda kawutetsaa araataa malatiyaawe de'ee; he kawutetsaa araataa malatiyaawaa bolla asaa malatiyaawe utteedda. 27 Taani Aa be'iyaa wode, Aa s'eessaa malatiyaassaappe bolla baggay taman bonk'k'eedda naasiyaa birataadan p'oolee; k'ay s'eessaappe garssa baggay tamaa malatee; Aa yuushshuwaan p'ooliyaa poo'uu de'ee. 28 Aa yuushshuwaan p'ooliyaa poo'uu iraa gallassi shaariyaan ek'k'eedda zuluwaa malatee. Hawe Med'inaa Godaa bonchchuwaa k'onc'c'etsaa malatee. Hewaa be'eedda wode, biittan duge gufannaade, ittuu haasayiyaa kooshshaa sisaad.

2 I taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, denddaade ne gediyaan ek'k'a. New odana» yaageedda. 2 I haasayeedda wode S'oossaa Ayyaanay ta gidde geliide, taana ta gediyaan esseedda. I taw odiyaawaakka sisaad. 3 Hawaadan yaageedda; «Neenoo asaa na'aw, taani neena Israa'eeliyaa asaakko, ta bolla makkaleedda makkalanchcha kawutetsaakko kiittay; untunttunne untunttu aawotuu hachchi gakkanawukka ta bolla makkaliidde de'iino. 4 Untunttu wozana muumenne yeellay baynnawantta

gidiyaa diraw, taani neena untunttukko kiittay. Baade, «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee» yaaga. **5** Untuntu makkalanchcha asaa gidiyaa diraw, untuntu sisinakka is's'inakka, nabii untuntu gidдон de'iyaawaa untuntu erana. **6** Neenoo asaa na'aw, untunttookka untuntu k'aalawukka yayyoppa! Konay de'iyaa ne aguntsay ne yuushshuwaan de'iyaawaa gidoppukka, k'ay soggotuwaa gidduwaan neeni uttooppukka, yayyoppa. Untuntu makkalanchcha asaa gidiyaa diraw, untuntu k'aalaw yayyoppa; woy untunttoo shabbirettoppa. **7** Untuntu makkalanchcha asaa gidiyaa diraw, sisinakka is's'inakka, ta k'aalaa untunttoo oda. **8** «Shin, asaa na'aw, taani new odiyaawaa sisa! He makkalanchchatuwaadan, neenikka makkalanchcha gidoppa; ne doonaa dooyaade, taani new immiyaawaa ma» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, taani s'eelliyaa wode, kushii taakko mic'eti utteeddawaa be'aad; he kushiyan s'aatsa mas'aafay de'ee. **10** I ta sintsan he s'aatsa mas'aafaa billeedda; he s'aatsa mas'aafan laa"u bagganakka yeekuu, kayyuumne seela waasuu s'aafetti utteedda.

3 K'ay I taw hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, he ne sintsan de'iyaawaa ma; ha s'aatsa mas'aafaa ma. Baade, Israa'eeliyaa asaw oda» yaageedda. **2** Taani hanggaad; taani maanaadan, s'aatsa mas'aafaa I taana barsseedda. **3** Taana, «Laa asaa na'aw, ha taani neena barssiyaa s'aatsa mas'aafaa ma; ne uluwaa an kuntsa» yaageedda. Taani miyaa wode, ta doonaan eessaadan mal"eedda. **4** Hewaappe simmiide, I taana hawaadan yaageedda; «Neenoo asaa na'aw, ha"i Israa'eeliyaa asaakko ba; ta k'aalaa untunttoo oda. **5** Neeni kiitetteeddawe Israa'eeliyaa asaassappe attina, doonay eretennanne k'aalay gelenna haasayay akeeketena asaakko

gidenna. 6 K'ay taanikka neena untunttu k'aalay gelenna, untunttu haasayaykka eretenna untunttu k'aalaa neeni eranaw danddayenna daro asaakko kiittabeykke allaga biittaa k'aalaa dees'uwaa haasayiyaa daro asaakko kiittabeykke. Tumu taani neena hewanttukko kiittaadditantto, untunttu neeni giyaawaa sisana shin! 7 Israa'eeliyaa Asay taani odiyaawaa sisanaw koyenna diraw, untunttu neeni odiyaawaakka sissikkino. Ayaw gooppe, kumentsaa Israa'eeliyaa Asay morggii zoozanne yeellay baynnawantta gidiyaa diraw, ne odiyaawaa sissikkino.

8 Shin taani neenakka untunttuwaadan wozana minonne yeellay baynnawaa ootsana. 9 Taani neena yashshay baynna asaa ootsana; zaallaappekka aad'd'o mino kesana. Untunttu makkalanchcha asaa gidoopekka, untunttoo yayyoppa; woy untunttoo dagamoppa» yaageedda. 10 K'ay I taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, taani new odiyaa k'aalaa ubbaa minisaade hayzzanne ne wozanaan wotsa. 11 Ha'i dendda baade, omooduwaan de'iyaa ne asaw oda. Untunttu sisina is's'inakka untunttoo, «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee» yaagaade oda» yaageedda. 12 Hewaappe guyyiyaan, taana Ayyaanay pude dentseedda; «Med'inaa Godaa bonchchuu de'yaasaappe denddiyaa wode» taappe guyyenna, wolk'k'aama kooshshaa sisaaddi. 13 K'ay pas'a med'etatu k'efii ittuu ittuwaanna shoc'ettiyaa kooshshay, untunttu miyyiyaan de'iyaa yinggiriyaawaa kooshshaanna gakketiide, guuguntsaa kooshshaadan haniyaa kooshshaa sisaad. 14 Hewaappe guyyiyaan, Ayyaanay taana pude dentsiide, hara sa'aa afeeda. Yaatina, taani Med'inaa Godaa Wolk'k'ay taana mooddi de'ishshin, ta ayyaanan c'amettaaddenne yilotaadde baad. 15 Kebaara Shaafaa matan, Tel-Abiiban omoodetteeddawanttukko gakkad.

Taani hewan dagamaade, untuntunna laappun gallassaa gam"aad. 16 Laappuntsa gallassaa wurssetsan Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 17 «Neenoo asaa na'aw, taani neena Israa'eeliyaa asaw wochchiyaawaa ootsaad. Ta doonaappe kesiyaa k'aalaa siseedda payduwaa ubbaan, untuntukka naagettanaadan seera. 18 Taani nagaranchchaa, «Tumuwaa neeni hayk'k'ana» yaagiyaa wode, neeni baade Aa seerana d'ayooppe, Aa shemppuukka attana mala, I bare nagaraa ogiyaappe simmanaadan neeni Aa, «Neena ye"e!» gaana d'ayooppe, he nagaranchchay bare nagaran hayk'k'ana; shin Aa suutsaa taani neeppe c'igetana. 19 Shin neeni nagaranchchaa seerina, I bare nagaraappe woy bare iita ogiyaappe simmennaan is'sooppe, I bare nagaran hayk'k'ana; shin neeni ne huup'iyaa ashshana. 20 «K'ay s'illo Asay bare s'illotetsaappe guyye simmiide, iitaa ootsiyaa wode, taani Aa sintsan d'ubiyaa wotsina, I hayk'k'ana. I simmanaadan neeni Aa, «Neena ye"e!» gabeenna diraw, I bare nagaran hayk'k'ana; I kase ootseedda s'illo oosuu zaariide k'ofetenna; shin taani Aa suutsaakka neeppe c'igetana. 21 K'ay neeni s'illo Asay nagaraa ootsennaadan seerina, ikka nagaraappe barena naagooppe, tuma I pas'a de'ana. Ayaw gooppe, I neeni seereeddawaa siseedda; neenikka ne huup'iyaa ashshana» yaagiidde yeedda. 22 He sa'aan Med'inaa Godaa wolk'k'ay taana mooddeedda; k'ay I taana, «Dendda; zanggaaraa ba. New yaan odana» yaageedda. 23 Taani denddaade, zanggaaraa baad. He sa'aan kase Kabaara Shaafaa matan taani be'eeddawaadan, hewan Med'inaa Godaa bonchchuu ek'keeddawaa be'aad; taani ta som"uwaa biittaa gatsaade gufannaad. 24 Hewaappe guyyiyaan, Ayyaanay ta giddo geliide, taana ta gediyaan essiide, taana hawaadan yaageedda; «Ba; ne

golle baade, ne bolla kariyaa gorddaade uttashsha. 25 Neenoo asaa na'aw, neeni wodoruwaan k'ashettana; neeni asaakko kesianaw danddayakka. 26 K'ay neeni duude gidanaadaaninne untuntta seerennaadan, taani ne ins's'arssaa ne kookkiyaana gatsa oysana. Ayaw gooppe, untunttu makkalanchcha asaa. 27 Shin taani new odiyaa wode, taani ne doonaa dooyina, neenikka untunttoo, «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee» yaagana. Sisiyaa ooninne siso; sisennan is'siyaa ooninne is's'o. Ayaw gooppe, untunttu makkalanchcha asaa.

4 «Neenoo asaa na'aw, urk'k'aappe med'd'eedda S'uubiyaa akkaade, ne sintsan wotsa; yaataade Yersaalame katamaa misiliyaa Aa bolla med'd'a. 2 Aa doodda; dirssaa ooninne kesi akkaanaada diraa, katamaa gimbbiyaa yuushshuwaan biittaa doora; olanchchatuu ek'k'iyasaa giigissa; gimbbiyaa laaliyaa olaa miishshaa yuushshuwaan giigisaa. 3 K'ay birataa bashiyaa akkaade, birataa godaadan neeppenne katamaappe gidduwaan essa. Ne som"uwaakka hank'k'uuwaan aakko zaara. He katamay doodettana; k'ay dooddeeddawekka neena. Hawe Israa'eeliyaa asaw mallaa gidanawaa. 4 «Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa asaw muruwaa mallaa gidana mala ne haddirssa miyyiyaan gisa. Neeni ne haddirssa miyyiyaan giseedda gallassatuwaa payduwaa keeshshaa Israa'eeliyaa asaa untunttu waan murettanentto bessaasa. 5 K'ay neeni gisaade Israa'eelii wooti murettanentto bessanaadan 390 gallassaa new immaad. He itti itti gallassay untunttu muretiyaa itti itti laytsaana k'ara. 6 «He gallassaa ne wursseeddawaappe guyyiyaan, k'ay zaaraadde ne ushechcha miyyiyaan Yihudaa Asay wooti murettanentto bessanaw gisa; Itti itti gallassay itti itti laytsaa muruwaanna k'ara gidiyaa diraw, hewaadan untunttu ootseedda nagaraa muruwaa oytamu

gallassaa neeni gisanaadan, taani new immaad. 7 Ne som"uwaa Yersaalame dooddetsaakko hank'k'uwaa zaaraadde, ne kushiya dentsa manddaade, Yersaalame bolla timbbitiyaa oda. 8 He dooddetsan neeni gam"iyaa gallassay wuranaw, itti miyyiyaappe hara miyyiyaw aad'd'a wod'd'ennaadan, taani neena wodoruwaan k'achchana. 9 «Ha"i neeni, zarggaanne banggaa, baa"eelaanne missiriyaa, maldduwaanne morgge mitsaa akkaade, katsaa wotsiyaa itti baatsan k'olaade, aappe new k'umaa katsaade; hewaa neeni miyyiyaan gisiyaa 390 gallassaa maana. 10 Hachchi hachchi neeni miyaa ukitsaa likka; ikka 230 giraamiyaa dees'iyawaa gido; hewaa Aa wodiyaan wodiyaan ma. 11 K'ay neeni hachchi hachchi ushiyaa haatsaakka likka; ikka laa"u burc'c'ukko gido; hewaa Aa wodiyaan wodiyaan usha. 12 He walakkeedda katsaa banggaa ukitsaa uukkiyaawaadan uukka; Asay s'eellishshin, asaa wora sheeshsha mela eetsaade uukka; yaataade ma. 13 Hewe Israa'eeliyaa Asay taani untuntta laaliyaa kawutetsatuwaa gidдон de'iiddi, tuneedda k'umaa maanawoo malaataa» yaageedda Med'inaa Goday. 14 Yaatina, taani zaaraadde hawaadan yaagaad; «Hay! Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, hewe hanoppo! Taani taana tunissa erikke. Ta na'atetsaappe doommaade hachchi gakkanaw, bakkutaa woy bazzo do'ay puuziide wod'eeddawaa ma erikke; tuneedda ashuu ta doonaakko shiik'i erenna» yaagaad. 15 I zaariide, taana hawaadan yaageedda; «Daro lo"a, yaatoope, asaa wora sheeshshaa melan uukkiyaawaa aggade, miizaa oshaa kewiyaan ne ukitsaa uukaasa» yaageedda. 16 I k'aykka hawaadan yaageedda; «Neenoo asaa na'aw, be'a; Yersaalame katamaa katsi gelennaadan, taani diggana hanay. Asay katsaa hirggiidde, makkiide maana; k'ay haatsaakka yayyiidde, likkiide

ushana. 17 Hewoo untunttoo de'iyaa katsayne haatsay wurana; untuntu ittuu ittuwaa, «Poora!» giidde s'eelana; untuntu barenttu nagaraa muruwaan gilk'k'ana.

5 «Neenoo asaa na'aw, k'ara mashshaa akkaade, ne huup'iyaa ne buuchchaa huup'iyaa giigisiyaawanttu milaac'c'iyaa an meedda. Yaataade miizaanan likkaade, ne binnaanaa heezzu kessaade shaakka. 2 Neeni dooddiyaa wodii wuriyaa wode, ne shaakkeedda binnaanaw itti kushiyaa Yersaalame katamaa misiliyaw gidduwaan tamaan s'uugga. Laa"entso kushiyaa katamaa yuushshuwaan ubbaan mashshaan k'ans's'ereetsaa. Heezzentso kushiyaa k'ay c'arkoo laala; ayaw gooppe, taani untuntta mashshaan yederssana. 3 K'ay hewaappe guutsa binnaanaa akkaade, ne mayuwaa s'eeran k'achcha. 4 He neeni k'achcheeddawaappe guutsaa akkaade, taman olaade s'uugga. Hewan doommeedda tamay Israa'eeliyaa asaa ubbaa gakkawaa» yaageedda. 5 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hawe Yersaalame katamaa; taani biittatuwaa izi yuushshuwaan wotsaade, kawutetsatuwaa ubbaw giddo gul"an izo wotsaad. 6 Shin iza bare iita oosuwaan, bare yuushshuwaan de'iyaa biittatuwaappenne kawutetsatuwaappe yaa iitaade, ta higgiaanne ta wogaa naagennan is's'aaddu; tumukka iza ta higgiiyaw makkalaaddu; ta wogaakka kaallennaan is's'aaddu» yaagee. 7 Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenttu hintte yuushshuwaa kawutetsaappe aatsiide metuwaa med'eeddita; ta azazuwaa kaallennaanne ta wogaa naagennan is's'eeddita. Haray atto shin hinttenttu yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaa wogaakka naagibeykkita» yaagee. 8 Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo,

Yerusaalame, taani new morkke; hara kawutetsatuu ubbay be'ishina, ne bolla ta pirddaa ahana. **9** Neeni taani is'siyaa eek'aa goynaa ubbaa ootseedda diraw, taani hawaappe kase hanibeennawaa, k'ay hawaappe sintawukka hanenna pirddaa ne bolla ahana. **10** Hewaappe dendeeddawaan, hintte gidдон aawotuu barenttu naanatuwaa maana; k'ay naanatuukka barenttu aawotu waa maana. Taani hintte bolla pirddaa ahana; hintteppe atteedawanttakka oyddu c'arkkuwaa miizaanaa ubbaw laalana. **11** «Hewaa diraw, taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay: Hintte hintte sheneyiyaa eek'atuwaaninne tuna oosotuwaan ta Geeshsha Golli yaa tunisseedda diraw, taanikka hinttena butsa d'ayissana. Hinttew k'arettikkenne hintteppe ittuwaanne ashshikke. **12** Ne asaappe itti kushii katamaa gidдон iita harggiyaan woy koshaan hayk'k'ana; laa"entso kushii katamaappe karenna olan wurana; k'ay heezzentso kushiyaa taani oyddu c'arkkuwaa miizaanaw ubbaw laalaade, untuntta mashshaan yederssana. **13** «Ta yiluu wurana; taani untunttu bolla hank'k'etteedda hank'k'uukka ek'k'ana; yaatooppe ta hank'k'uu dochchana. Taani untunttu bolla hank'k'etteedda hank'k'u waa wurssiyaa wode, taani Med'inaa Goday k'anaatiyaan haasayeeddawaa untunttu erana. **14** «Hinttentu yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaa gidдонinne hintte mataana aad'd'iyaa ubbaa sintan taani hinttena bazuwaanne k'iliic'iyawaa ootsana. **15** Taani hinttena ta hank'k'uwaan, ta yiluwaaninne k'aretay baynna seeran pirddiyaa wode, hintte hintte yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatoo k'iliic'oonne shek'aw, hinttena be'eedda asaw naagettiyaabaanne dagamiyaabaa gidana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad. **16** Taani hintte bolla wod'iyaaanne d'ayissiyaa koshaa wonddaafiyaa dukkiyaa wode, hinttena

d'ayissanaw dukkana. Hinttew koshaa yaa yaa darissana;
Yerusaalame katamaa katsay gelennaadan, taani diggana. 17
Taani koshaanne bazzo do'aa hintte bolla yeddina, untunttu
hintte naanatuwaa d'ayissana. Taani iita harggiyaa, suutsaa
gussiyaawaanne olaa hintte bolla ahana. Med'inaa Goday hawaa
odaad» yaagee.

6 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda;
2 «Neenoo asaa na'aw, Israa'eeliyaa zoozetuwaakko ne
som"uwaa derek'k'aan zaaraadde, untunttu bolla timbbitiyaa
oda. 3 Hawaadan yaaga, «Hinttenoo, Israa'eeliyaa zoozetoo,
Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! Ubbaa
Mooodiyaa Med'inaa Goday Israa'eeliyaa zoozetonne keratoo,
bubuhatonne zanggaaratoo hawaadan yaagee; Be'ite, taani, ta
mashshaa hintte bolla yeddana; k'ay hintte eek'aa goyinniyaa
sa'aakka d'ayissana. 4 Hintte yarshshiyaa sa'atuu kolettenna;
k'ay hintte is'aanaa c'uwayiyaa miishshatuukka me"erettana.
Taani hintte asaa hintte eek'atuwaa sintsan wod'ana. 5 Taani
Israa'eeliyaa asaa anhaa untunttu eek'atuwaa sintsan gisisana;
hintte mek'etsaakka hintte yarshshiyaa sa'atuwaa yuushshuwaan
laalana. 6 Hintte de'iyaa saan ubbaan, hintte katamatuunne
hintte goyinniyaa sa'atuu kolettenna. Hewaadankka hintte
yarshshiyaa sa'atuu tunananne laalettana; hintte eek'atuu
me'erettanne d'ayana; hintte is'aanaa c'uwayiyaa sa'atuukka
me'eretti wod'd'ana; hintte ootseedda oosuu ubbay pitetti
d'ayana. 7 Hintte Asay shukettiide, hintte gidдон kunddana.
Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana.
8 « «Taani hintteppe amareedawannta pas'a ashshana;
mashshaappe atteeddawanntu biittaanne kawutetsaa gidдон
laalettana. 9 Mashshaappe atteeddawanntu yaan omooduwaan

de'ana. Yaan de'iyaa wode, untunttu taana hassayana; k'ay woshumiya wozanaaninne barenttu ayfiyaan eek'aa goynnaw guyye simmiyaawaan, untunttu ta wozana mentseeddawaa hassayana. Untunttu barenttu ootseedda iita oosuwaappenne untuntta yeellaiyaa hanotaappe denddeeddawaan, barena bare huup'iyaw shaataanna. **10** K'ay taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu erana. Taani untunttu bolla iitabaa ahana geeddawe c'oo mela baabisuwaa gidenna » yaagee. **11** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday taana hawaadan yaagee; «Ne birad'd'iyaa hank'k'inaan s'orssa! yiluwaan ne gediyanikka biittaa k'akka! K'ay hawaadan yaaga; «Israa'eeliyaa asaa sheneyiyaa oosoo aayye ana!» yaaga. Ayaw gooppe, untunttu olan, koshaaninne iita harggiyaan wurana. **12** Haakuwaan de'iyaa iita harggiyaan hayk'k'ana; matan de'iyaa olan hayk'k'ana; k'ay pas'a atteedawe koshan hayk'k'ana. Hewaadan ootsaade, taani ta hank'k'uwaa untunttu bolla wurssana. **13** Untunttu asaa anhay untunttu eek'atuwaa giduwaa ubbaan, untunttu yarshshiyaa sa'aa yuushshuwaa ubbaan, d'ok'k'a zoozetuwaa bollanne deretuwaa kiikiyaa ubbaa bolla, irs's'a mitsaa garssaa ubbaan, daro bonc'c'ii de'iyaa etsaa garssaa ubbaan, barenttu eek'atoo sawiyaa yarshshuwaa s'uuggeedda sa'aa ubbaan kunddeedda wode, untunttu taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana. **14** K'ay taani ta kushiyaa untunttu bolla mic'aade, untunttu de'iyaa biittaa ubbaa, gedissa bagga bazuwaappe biide huup'issa bagga Ribila giyaa katamaa gakkanaw, mela ootsana. Taan Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu hewan erana yaagee yaaga» yaagiidde yeedda.

7 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda;
2 «Neenoo asaa na'aw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday

Israa'eeliyaa biittaw hawaadan yaagee; <Wurssetsaa be'ite!
 Ubbaa baggaana biittaa bolla wurssetsay gakteedda. 3
 Hekko, wurssetsay hintte bolla gakteedda! Taani ta hank'k'uwaa
 hintte bolla yeddana. Taani hintte oosuwaadan, hintte bolla
 pirdana; hintte tuna hanotaadan, taani hinttena murana. 4 Taani
 hintte k'arettikenne hinttepe ittuwaanne ashshikke. Hintte iita
 oosuwaa dirawukka murana; hintte giduwaan de'iyaa is's'eteedda
 eek'aa goynnuwaakka k'onc'c'isana. Taani Med'inaa Godaa
 gidiyaawaa hintte hewan erana> yaagee. 5 «Ubbaa Mooddiyaa
 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Bashshaa! Bashshaa bolla
 bashshay yee. 6 Wurssetsay gakteedda! Wurssetsay gakteedda!
 I hintte bolla dendeedda. Be'ite, I gakteedda! 7 Ha biittan
 de'iyawanttoo, hintte pirdday gakteedda; wodii gakteedda;
 gallassay matatteedda! Hewe shabbirssaa gallassaappe attina,
 zooziyaa bolla nashshechchan ililiya gallassaa gidenna. 8
 Ha'i matan taani ta hank'k'uwaa hintte bolla gussana; ta
 yiluwaakka hintte bolla wurssana. Taani hintte oosuwaadan,
 hintte bolla pirdana; hintte tuna hanotaadan, hinttena murana.
 9 Taani hintte k'arettikenne hinttepe ittuwaanne ashshikke.
 Hintte iita oosuwaa dirawukka murana; hintte giduwaan de'iyaa
 eek'aa goynnuwaakka k'onc'c'isana. Yaatooppe hintte hinttena
 shoc'eeddawe taana Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana. 10 «
 <Hekko gallassay! hawesh gakteedda! Hintte bayetsay hintte
 penggiyaa gakteedda! Hintte iitatsay kuukumeedda; hintte
 otoruukka c'iisheedda. 11 Makkalaa gaasuwaan iita oosuu
 dareedda; untuntuppe ittuunne attena; untuntu c'oratetsaappe,
 woy untuntu doretetsaappe, woy untuntu bonchchuwaappe
 ayinne attena. 12 Wodii gakteedda; gallassaykka matatteedda!
 Hank'k'uu asaa ubbaa bollaanna gidiyaa diraw, shammiyaawe

nashettoppo; woy zal"iyaawekka kayyottoppo. 13 Unttuntu laa"uu pas'a de'iyaa wodiyaan, zal"eeddawe bare zal"eeddawoo guyye simmenna. Iraa'eliyaa asaa ubbaa bolla odeteedda ha sas'ay laametтена; untunttu nagaraappe denddeeddawaan untunttuppe ittuunne bare shemppuwaa ashshenna. 14 Ta hank'k'uu asaa ubbaa bolla de'iyaa diraw, untunttu olaw ulttuwaa punniide, ubbabaa giigissopppekka, ooninne olaw kesenna. 15 « «Kareenna olay, soonna iita harggiinne koshay de'ee. Katamaappe gas'an de'iyaawe olan hayk'k'ana; katamaa giddon de'iyaawanttu koshaaninne iita harggiyaan wurana. 16 Unttuntuppe atteedawanttu, dembba gadiyaappe yashshan bak'ateedda harap'p'etuwaadan barenttu nagaraa gaasuwaan deriyaa bollan olana. 17 Kushiya ubbay donc'c'ilana; gulbbatay ubbay kolddina yashshan muushana. 18 Unttuntu maak'aa mayyana; k'ay yashshan kokkorana. Unttuntu ubbaa som"iikka yeellaa mayyana; untunttu ubbaa huup'iikka meedettana. 19 Unttuntu barenttu biraa ogiyaan olana; untunttu work'k'aykka tunabaa gidanawaa. Ees's'iyaa Med'inaa Godaa hank'k'uwaa gallassi, untunttu biraynne untunttu work'k'ay untuntta ashshanaw danddayenna. Unttunttoo d'ube gidiide, nagaran gelisseedda biraynne work'k'ay untunttu uluwaa kumiide, untuntta koshaappe ashshenna. 20 « «Unttuntu barenttu lo"o alleek'k'uwaa otoretteeddino; hewantta barenttu is's'eteedda tuna eek'anne yeellayiyaa misiliyaa med'd'anaw go'etteeddino. Hewaa diraw, taani he lo"o alleek'k'uwaa untunttoo tunabaa kessaad. 21 Taani untunttu alleek'k'uwaa omooduwaa ootsaade, allagawunne biittaa ubbaan de'iyaa iitattoo aatsaade immina, untunttu Aa tunabaa kessana. 22 He wode taani ta som"uwaa wora zaarana; k'ay ta bonchcho Geeshsha Golliyaa panggatuu

geliide tunissana. 23 « Suure pirddaa d'ayussaan, biittay ubbay suutsaan kumeedda dirawunne katamaykka makkala oosuwaan kumeedda diraw, sanssalataa giigissa. 24 Unttuntu golletuwaa baressa ootsana mala, taani ubbaappe iita kawutetsaa ahana. Wolk'k'aamatuwaa otoruwaakka taani d'ayissana; untntuntu geeshsha sa'atuukka tunana. 25 Dagamay yiyaa wode, untntuntu saruwaa koyana; shin demmikkino. 26 Bashshay bashshaa bolla, k'ay iita oduu iita oduwaa bolla yaana. Unttuntu timbbitiyaa odiyaawaa, «Ne sas'aa oda» yaagana. K'eesetoo tamarissiyaa timirttii d'ayana; c'imatookka zoriyaawe d'ayana. 27 Kaatii yeekkana; kaappuu hidootaa k'ans's'ana; he biittaa asaa kushii yashshan kokkorana. Taani untntuntu untntuntu oosuwaadan ootsana; untntuntu pirddaadan, untntuntu bolla pirddana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untntuntu hewan erana» yaagee» yaagiidde yeedda.

8 Nuuni omoodetteedda usuppuntsa laytsan, usuppuntsa aginaan, ichcheshantsa gallasan, taani ta son utti de'ishshin, Yihudaa c'imatuukka ta sintsan utti de'ishshin, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa wolk'k'ay taana mooddeedda. 2 Taani tishshi udaade s'eelliyaa wode, asaa malatiyaawaa be'aad; aw s'eessaappe garssa bagga malatiyaa sa'ay tamaa malatee; k'ay s'eessaappe bolla bagga malatiyaa sa'ay p'ooliyaa naasiyaa birataa malatee. 3 I kushiyaa malatiyaawaa taakko yeddiide, ta huup'iyaa binnaanaa oyk'k'eedda. Ayyaanay taana sa'aappenne saluwaappe giddoo pude dentsiide, S'oossaa sas'aan taana Yerusaalame afeeda. Huup'issa baggana Geeshsha Golliyya giddo dabaabaa geliyaa penggiyaanna gelissiide, S'oossaa k'anaatiyaa dentsetsiyaa eek'ay ek'k'eeddawaa besseedda. 4 Kase taani kabaara shaafaa matan sas'aan be'eeddawaadan,

Israa'eeliyaa S'oossaa bonchchuwaa hewan be'aad. 5 Hewan I
 taw hawaadan yaageedda; «Neenoo asaa na'aw, huup'issa bagga
 s'eella» yaageedda. Taani s'eeliyaa wode, S'oossaa k'anaatiyaa
 dentsetsiyaa eek'aa misiliyaa sintsan de'iyaa yarshshiyaa
 sa'aa matan de'iyawaa be'aad. 6 K'aykka I taw hawaadan
 yaageedda; «Neenoo asaa na'aw, untunttu ootsiyaawaa be'ay?
 Taana ta Geeshsha Golliyaappe haassanaw Israa'eeliyaa Asay
 ootsiyaa wol'k'aama is's'etiyaa eek'aa goynnuwaabaa be'ay?
 Hewaappekka aad'd'iyaa iitiyaa eek'aa s'oossatuwaa goynaa
 neeni biro be'ana» yaageedda. 7 Hewaappe guyyiyaan, taana
 Geeshsha Golliyaa dabaabaa pengge aheedda; hekko taani
 s'eeliyaa wode, godan s'oo'ii de'iyawaa be'aad. 8 I taana, «Laa
 asaa na'aw, godaa bookka» yaageedda; taani bookkiyaa wode, itti
 penggii hewan de'iyawaa be'aad. 9 K'ay I taana, «Gela; untunttu
 hawaan ootsiyaa iitanne sheneyiyaa eek'aa s'oossatuwaa
 goynnuwaa be'a» yaageedda. 10 Taani giddo gelaade s'eeliyaa
 wode, godaa bolla yuuyyi aad'd'iide biittaana gooshettiyyaa
 med'etatu misilii, geeshsha gidenna do'atuwaa misilii ubbayne
 Israa'eeliyaa asaa eek'atuwaa ubbaa misilii kumeeddawaa
 be'aad. 11 Untunttuppe sintsa baggana Israa'eeliyaa asaappe
 laappun tammu c'imatuu ek'k'eeddino; k'ay Shaafaanna na'aa
 Yazaaniikka untunttu gidдон ek'k'eedda. Ubbaykka is'aanaa
 c'uwayiyaawaa barenttu kushiyan oyk'k'eeddino; is'aanaa
 c'uwaykka tullu gee. 12 K'ay I taana hawaadan yaageedda;
 «Laa asaa na'aw, hawaa Israa'eeliyaa asaa c'imatuu ubbaykka
 d'uman barenttu eek'aa misiliyaa golliyaan untunttu ootsiyaawaa
 be'ay? Ayaw gooppe, untunttu, Med'inaa Goday nuuna be'enna;
 Med'inaa Goday ha biittaa aggeeda yaagiino» yaageedda. 13
 K'aykka I taana, «Hewaappekka aad'd'iyaa is's'eteedda ek'k'aa

goynnuwaa neeni biro be'ana» yaageedda. 14 Hewaappe guyyiyaan, I taana Geeshsha Golliyaa huup'issa bagga penggiyaakko afina, hewan Tamuuza giyaa barenttu s'oossaw uttiide yeekkiyaa mac'c'a asatuwaa be'aad. 15 I taana, «Neenoo asaa na'aw, hawaa be'ay? Hewaappe aad'd'iyaa is's'eteedda ek'k'aa goynaa neeni biro be'ana» yaageedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, I taana Med'inaa Godaa Golliyaa giddo dabaabaa afeeda; hewan Geeshsha Golliyaa penggen baranddaappenne yarshshiyaa saappe gidduwaan laatamanne ichcheshu attuma asaa gidiyaawaa be'aad. Unttuntu barenttu zokkiyaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaakko, barenttu som"uwaa away doliyaa bagga zaariide, away doliyaa baggana awaaw goynniino. 17 I taana hawaadan yaageedda; «Neenoo asaa na'aw, hawaa be'aaddi? Yihudaa asaw ha is's'eteedda ek'k'aa goynnuwaa hawaan ootsiyaawe ubbay laafabaa gideedee? Unttuntu biittaa makkala oosuwaan kuntsiide, zaari zaariide taana hank'k'etissanaw bessii? Be'a, untntuntu barenttu danddayeedda keenan taana iissiide c'ashiino. 18 Hewaa diraw, taani untntuntunna hank'k'uwaan gakkettana. Taani untntunttoo k'arettikkenne untntuntuppe ittuwaanne ashshikke. Untntuntu barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, ta haytsaan waassinakka, taani untntunttoo sisikke» yaageedda.

9 Hewaappe guyyiyaan, d'ok'k'a kooshshaan, taani sisishshin, «Hawanttu, katamato muranaw kiitetteeddawanttu, ubbaykka barenttu wod'iyaa olaa miishshaa barenttu kushiyaan kushiyaan oyk'k'iide, haa yiino» yaageedda. 2 Hewaappe, huup'issa s'eelliyaa k'ommo bagga penggiyaanna wod'iyaa olaa miishshaa oyk'k'iide, yiyaa usuppun asatuwaa be'aad. Untntuntunna ittippe liinuwaappe dadetteedda mayuwaa mayyiide, bare

miyyiyaan s'aafiyaawaa korojuwaan oyk'k'eedda itti bitanii de'ee. Unttuntu giddo geliide, nahaasiyaappe oosetteedda yarshshiyaa sa'aa matan ek'k'eeddino. 3 Israa'eeliyaa S'oossaa bonchchuu kase bare de'iyaa kiruubetuwaappe dendiide, Geeshsha Golliyaa penggiyaa gubaniyaakko biide ek'k'eedda. Hewan Med'inaa Goday layinuwaa mayyiide, bare miyyiyaan s'aafiyaawaa korojuwaan oyk'k'eedda bitaniyaa s'eeseedda. 4 Aa hawaadan yaageedda; «Yerusaalame katamaa gidduwaa baade, yaan oosettiyaa is's'eteedda eek'aa goynnuwaa diraw, ooliiddinne kayyottiide de'iyaa asaa som"uwaan mallaa wotsa» yaageedda. 5 Taani sisishshin, I haratuwaakka hawaadan yaageedda; «Aa geeddo kaalliide, katamaa gidduwaa aad'd'iidde wod'ite! Ittuwaanne ashshoppite; oossinne k'aretoppote. 6 C'imatuwaa, wodallatuwaanne wodorotuwaa, mac'c'a asatuwaanne naanatuwaa ubbaakka shukkite; shin som"uwaan malay de'iyaa asaa oonanne bochchoppite. Wod'uwaa ta Geeshsha Golliyaan doommite» yaageedda. Unttunta wod'uwaa Geeshsha Golliyaa sintsaan ek'k'eedda c'imatuwaan doommeeddino. 7 Hewaappe guyyiyaan, I unttunta hawaadan yaageedda; «Geeshsha Golliyaa tunissite; dabaabatuwaakka anhaan kuntsite; kesite» yaageedda. Unttuntu kesiide, katamaa giddon ubbaan wod'uwaa doommeeddino. 8 Unttuntu wod'i de'ishshin, taani taarekka ataade, ta som"uwaa biittaa gatsa gufannaade, ta k'aalaa d'ok'k'u ootsaade, «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, ha neeni Yerusaalame bollan gussiyaa ne hank'k'uwaan, Israa'eeliyaappe atteeda muliyaakka wurssaayye?» yaagaad. 9 I zaariide, taw hawaadan yaageedda; «Israa'eeliyaanne Yihudaa nagaray loytsi dareedda; biittaa ubbay suutsan kumeedda; k'ay katamaa ubbaan suure pirdday baawa.

Ayaw gooppe, «Asay, Med'inaa Goday ha biittaa aggeeda; Med'inaa Goday be'enna» yaagiino. 10 Hewaa diraw, taani untuntntoo k'arettikkenne untunttuppe ittuwaanne ashshikke. Taani untuntntoo untunttu ogiyaada ootsana» yaageedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, layinuwaa mayyiide, bare miyyiyaan s'aafiyaawaa korojuwaan oyk'k'eedda bitanii guyye simmiide, «Neeni taana azazeeddawaadan ootsaad» yaageedda.

10 Taani s'eelliyaa wode samppeeriyaa giyaa ink'k'uwaappe oosetteedda kawutetsaa araataa malatiyaa kiruubetuwaa huup'iyappe bolla baggana de'iyaa mic'etteedda saluwaa guufantsuwaa malatiyaawaan de'iyawaa be'aad. 2 Liinuwaa mayyeedda bitaniyaa Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Kiruubetuwaappe garssa baggana yinggiriyaawaan gidduwaana aad'a ba; hewaappe s'iis'untsaa bonk'k'uwaa ne kushiyan kop'p'eta akkaade, katamaa bolla laala» yaageedda. Taani s'eellishshin, tamaa akkanaw geledde. 3 Bitanii geliyaa wode, kiruubetuu Geeshsha Golliyaappe gedissa baggana ek'keeddino; giddo dabaabaakka shaarii kumeedda. 4 Med'inaa Godaa bonchchuu kiruubetuwaa bollappe denddiide, Geeshsha Golliyaa penggiyaa gubaniyaakko biide ek'k'eedda. Shaarii Geeshsha Golliyaa kumeedda; dabaabaykka Med'inaa Godaa bonchchuwaa p'ooletsan kumeedda. 5 Kiruubetuwaa k'efiyaa giiretsay Ubbaa Mooddiyaa S'oossay haasayoode sisetiyaa kooshshaadan, kare dabaaban sisettee. 6 Liinuwaa mayyeedda bitaniyaa Med'inaa Goday, «Kiruubetuwaa garssa bagga yinggiriyaawaa gidloppe tamaa akka» yaagiide azazina, I geliide itti yinggiretiyaawaa miyyiyaan ek'k'eedda. 7 Kiruubetuwaappe ittuu barenttu gidдон de'iyaa tamaakko bare kushiya yeddiide, aappe guutsaa akkiide, layinuwaa mayyeedda bitaniyaa

kushiyan wotsina, ikka akkiide keseedda. 8 Kiruubetuwa k'efiyaappe garssa baggana asaa kushiya malatiyaawe de'ee. 9 Taani s'eelliyaa wode, kiruubetuwa miyye bagga oyddu yinggirotuu de'iino; itti kiruubiyaa miyyiyaan itti itti yinggirii de'iyawaa be'aad; he yinggiretsatuu ink'k'uwaadan p'ooliino. 10 Unttuntu oydduukka ittuu ittuwaa malatiino; itti irzzuu laa"u irzzuwaa gidiide med'etteedda; ittuu ittuwaa gidduwaana kantsi utteedda. 11 Kiruubetuu biyaa wode, oyddu baggawukka yaanne haanne simmennaan biino; itti yinggiretsay beedda geeduwaa yenkko yinggiretiyaawanttu yaanne haanne simmennaan oydduwaappe ittuwaa huup'ii simmo sa'aa sitti giide biino. 12 Unttuntu kumentsaa bollan, hewenne untuntu zokkuwaan, untuntu kushiyan, untuntu k'efiyaanne untuntu oyddu yinggiretiyaawanttu ayifii kumeedda. 13 Taani sisishshin, yinggiretiyaawanttu elleelliyaa Yinggiretiyaawantta geetetti s'eesetteeddino. 14 Itti itti kiruubiyaw oyddu som"ii de'ee. Itti som"ii kiruubiyaa som"uwaa, laa"entsuu asaa som"uwaa, heezentsuu gaammuwaa som"uwaanne, oyddentsuu arggantsaa som"uwaa. 15 Hewaappe guyyiyaan, kiruubetuu pude denddeeddino. Hawanttu taani Kabaara Shaafaa matan be'eedda pas'a de'iyaa med'etatuwaa. 16 K'ay kiruubetuu biyaa wode, untuntu miyye baggan de'iyaa irzzotuukka buluuliino; k'ay kiruubetuu biittaappe pude denddanaw barenttu k'efiyaa mic'c'iyaa wodekka yinggiretiyaawanttu untuntu miyyiyaappe shaakkettikkino. 17 Unttuntu ek'k'iyaa wode, yinggiretsatuukka ek'k'iino; k'ay untuntu biittaappe pude denddiyaa wode, untuntukka denddiino. Hewekka pas'a de'iyaa med'etatu ayyaanatuu untuntun de'iyaa diraassa. 18 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa bonchchuu Geeshsha Golliya penggiyaappe denddiide,

kiruubetuwaappe bolla baggan ek'keedda. **19** Taani s'eellishshin, kiruubetuu barenttu k'efiyaa mic'c'iide, yinggiretiyaawaannakka ittippe biittaappe pude denddeeddino. Unttuntu Med'inaa Godaa Golliyaa away doliyaa baggan de'iyaa dirssaa penggiyaanna ek'keeddino; Israa'eeliyaa S'oossaa bonchchuukka untuntuppe bolla baggana de'ee. **20** Hawanttu Kabaara Shaafaan taani Israa'eeliyaa S'oossaappe garssa baggana be'eedda pas'a med'etatuwaa; k'ay untunttu kiruubetuwaa gidiyaawaa taani eraad. **21** Unttunttoo ubbawukka oyddu oyddu som"otuunne, oyddu oyddu k'efetuu de'iino; untunttu k'efetuwaappe garssa baggana asaa kushetuwaa malatiyaawe de'ee. **22** Unttuntu som"otuu Kabaara Shaafaa matan taani be'eedda som"otuwaa malatiino. Unttuntu ubbaykka sitti giide, sintsaaw biino.

11 Hewaappe guyyiyaan, Ayyaanay taana dentsiide, away doliyaa bagga s'eelliyaa Med'inaa Godaa Golliyaa dirssaa pengge afeeda. Hewan he penggiyaa geliyaasan laatamanne ichcheshu attuma Asay de'ee; untunttu gidдон asaa kaaletsiyaa Azuura na'aa Azaaniyaanne Banaaya na'aa Palaas'iyaa be'aad. **2** Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, ha attuma asatuu ha kataman iita halchchuwaa halchchiyaawanttanne iita zoriyaa zoriyaawantta. **3** Unttuntu hawaadan yaagiino; «Nuuni golliyaa zaaretsi kees's'ana wodii ha" a gidena. Ha katamay ashuwaa s'aaruwaa; k'ay nuuni asho» yaagiino. **4** Hewaa diraw, asaa na'aw, timbbitiyaa oda! Unttuntu bolla timbbitiyaa oda!» yaageedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa Ayyaanay ta bolla wod'd'iide, taana hawaadan yaageedda; «Unttunta yaaga; Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa asaw, hintte hawaadan giita; taani hintte ayaa k'oppintto eray. **6** Ha kataman hintte daro

asaa wod'iide, ogiyaa ubbaan anhaa kuntseeddita yaagee. 7 «
 «Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan
 yaagee; «Hintte wod'iide hewan oleedda anhay ashuwaa;
 k'ay ha katamaykka ashuwaa doyyssiyaa s'aaruwaa; shin taani
 hinttena ha katamaappe yederssaade kessana. 8 Hintte olaw
 yayyeeddita; taani he hintte yayyeedda olaa hintte bolla ahana.
 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 9 Taani hinttena
 ha katamaappe kessaade, allagatuwaa kushiyaan aatsa immana;
 taani hintte bolla pirddana. 10 Hintte olan wurana; taani hinttena
 hintte biittan pirddana. Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan
 erana. 11 Ha katamay hinttew ashuwaa s'aaruwaa gidenna;
 hinttekka Aa gidдон ashuwaa gidikkita. Hintte bolla Israa'eeliyaa
 biittan pirddana. 12 Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan
 erana. Ayaw gooppe, hintte ta azazuwaa kaallennaan is's'eeddita;
 ta wogaakka naagennan is's'iide, hintte yuushshuwaan de'iyaa
 kawutetsatuwaa wogaadan de'eeddita» yaagee» yaaga»
 yaageedda. 13 Taani timbbitiyaa odishin, Banaaya na'aa
 Palaas'ee hayk'k'eedda; taani duge gufannaade, ta k'aalaa
 d'ok'k'u ootsaade, hawaadan yaagaade waassaad; «Abeet Ubbaa
 Mooddiyaa Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaappe attedawantta
 ubbaanna wurssana hanayiyee?» yaagaad. 14 Hewaappe
 guyiyaan Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde
 yeedda; 15 «Laa asaa na'aw, Yerusalaamen de'iyaa Israa'eeliyaa
 Asay ne ishatuwaabaanne ne dabbotuwaabaa, omooduwaan
 de'iyaa Israa'eelatuwaabaa «Unttuntu Med'inaa Godaappe
 haakkeeddino; ha biittaykka nuw laata gidiide imetteedda»
 yaagiide haasayiino. 16 «Hewaa diraw, neeni hawaadan
 yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee;
 «Unttunta haakko kawutetsatuwaa giddo yeddooppekka, k'ay

biittatuwaan laalooppekka, beedda biittatuwaan guutsa wodiyaaw taani untuntunna gidana» yaagee» yaaga. 17 «Hewaa diraw, neeni hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani hinttena kawutetsatuwaappenne hintte laaletteedda biittatuwaappe shiishshana; k'ay Israa'eeliyaa biittaa taani zaaraadde hinttew immana» yaagee» yaaga. 18 «Untunttu guyye simmiide yiide, sheneyiyaa misiliyaanne tuna eek'aa biittaappe d'ayissana. 19 Taanikka untunttoo itti wozanaa immana; k'ay ooratsa ayaanaakka untunttu gidдон wotsana. Untunttuppe shuchchaa wozanaa diggaade, ashuwaa wozanaa untunttoo immana. 20 He wodiyaan untunttu ta higgiiyaa kaallana; ta azazuwaakka naagana. Untunttu ta asaa gidana; taanikka untunttu S'oossaa gidana. 21 Shin he sheneyiyaa misiliyawunne tuna eek'aw goyinnanaw doseeddawantta gidoope, taani untunttu oosuwaadan untunttoo ootsana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagiidde yeedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, untunttu miyyiyaan yinggiretiyaawanttu de'iyaa kiruubetuu, barenttu k'efiyaa mic'c'eeddino; Israa'eeliyaa S'oossaa bonchchuukka untunttuppe bollaanna de'ee. 23 Med'inaa Godaa bonchchuu katamaa giddoppe dendiide, away doliyaa bagga deriyaa bolla ek'k'eedda. 24 S'oossaa Ayyaanay taw immeedda sas'aan Ayyaanay taana biittaappe pude dentsiide, Baabloonon omoodetteeddawanttukko afeeda. Hewaappe guyyiyaan, sas'ay taappe shaakketteedda. 25 Taanikka Med'inaa Goday taana besseeddawaa ubbaa omoodduwaan de'iyaawanttoo odaaddi.

12 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Laa asaa na'aw, neeni makkalanchcha asaa gidдон de'aassa. Untunttu makkalanchcha asaa gidiyaa diraw,

untunttoo ayifii de'ee, shin demmikkino; untunttoo haytsay de'ee, shin sissikkino. **3** Hewaa diraw, asaa na'aw, omooduwaan biyaa asaadan, neeni afanaw danddayiyaawaa ubbaa shiishsha k'achchaade, gallassi untuntu s'eellishshin kesaade, ne de'yaasaappe hara sa'aa ba. Untuntu makkalanchcha asaa gidooppenne, ooni erii, untuntu akeekana. **4** Gallassi untuntu s'eellishshin, omooduwaa biyaa asaadan, neeni k'achcheeddawaa kare kessa; k'ay omarssi untuntu s'eellishshin, omooduwaa biyaa asaadan kesa. **5** Untuntu s'eellishshin, ne golliyaa godaa mentsaade; he me'o sa'aanna mulutsaade kessa. **6** Neeni kesseedda miishshaa untuntu s'eellishshin, ne hashiyaan tookkaade, lem"i lem"ishin kessa. Biittaa be'ennaadan, ne som"uwaa kamma. Ha neeni haniyaawe Israa'eeliyaa asaw malaataa gidanaadan, taani ootsaad» yaageedda. **7** Taanikka I taana azazeeddawaadan ootsaad. Omoodoo biyaa asaadan, gallassi taani k'achcheeddawaa kare kessaad. Omarssan k'ay ta golliyaa godaa ta kushiyan mentsaade kesaad; taani kesseedda miishshaa untuntu s'eellishshin, ta hashiyaan tookkaade, lem"i lem"ishina baad. **8** Wonttetsa Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **9** «Laa asaa na'aw, he makkalanchcha zaratuu, Israa'eeliyaa asatuu neena, «Neeni ootsiyaawe ayee?» giide oochcheeddino gidikkino? **10** Neeni untunta hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha timbbitii Yerusaalamen kaappuwaabaanne Israa'eeliyaa asaa kumentsabaa» yaaga» yaagee. **11** Neeni untunta, «Taani hinttew malaataa. Taani ootseeddawaadan, untuntu bolla hanana; untuntu omoodettiide, hara biittaa baana» yaaga. **12** «Untuntu gidдон de'iyaa kaappuu godaa lukki kesiide, bare miishshaa

bare hashiyaan tookkiide, lem"i lem"ishina baana; I biittaa
 be'ennaadan, bare som"uwaa kammanna. 13 Taani gitiyaa Aa
 sintsan yeggana ta p'iriyaankka oyk'k'ana. Taani Aa Baabloone
 katamaa ahana; shin I Kaladaawetuwa biittaa Baabloone
 katamaa be'ennaan hayk'k'ana. 14 Aa yuushshuwaan de'iyaa
 Aa maaddiyaawantanne Aa olanchchatuwaa ubbaa taani ubbaa
 sa'aa piskki ootsana; taani untunttu mashshaan yedersana.
 15 «Untunttaa taani hara biittatuunne kawutetsatuwaa giddo
 laaliyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu erana.
 16 Untunttu barenttu biyaa kawutetsatuwaa giddon barenttu tuna
 oosuwa paas'ana mala, taani untunttuppe amareedawantta
 olaappe, koshaappenne iita harggiyaappe kessi akkanaadan
 ootsana. He wode Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu
 hewan erana» yaagiidde yeedda. 17 Med'inaa Godaa k'aalay
 taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 18 «Laa asaa na'aw,
 ne ukitsaa dagaman ma; k'ay ne haatsaakka yashshaan
 kokkoraadde usha. 19 Biittan de'iyaa asaw hawaadan yaaga;
 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday Israa'eeliyaa biittan de'iyaa
 Yersaalame asaabaa hawaadan yaagee; «Untunttu barenttu
 ukitsaa hirggan maana; barenttu haatsaakka shabbirssan
 ushana. Ayaw gooppe, yaan Asay ubbay genanchchanne
 makkalanchcha gideedda diraw, untunttu biittay ona gidanawaa.
 20 Ha"i Asay kumeedda katamatuu d'ayana; k'ay biittaykka
 ona gidanawaa. He wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa
 hintte hewan erana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. 21
 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 22
 «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa biittabaw, «Gallassay aad'd'eeda;
 sas'ay ubbaykka mela gideeda» yaagiide hinttentu leemisiyaawe
 I ayee? 23 Hewaa diraw, untunttoo neeni, «Ubbaa Mooddiyaa

Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ha leemisuu laa"entso hassayettennaadan ootsana; untuntu zaaretsiide, hewaa Israa'eeliyaa biittan leemisikkino» yaagee» yaaga. K'ay untuntu, «Gallassay matatteedda; sas'ay ubbaykka polettana hanee» yaaga. **24** Hawaappe sintsaw Israa'eeliyaa asaa gidдон wordduwaa sas'ayne murunuu ubbay de'enna. **25** Taani Med'inaa Goday, odana koyowaa oday; hewekka gam"ennan polettana. Hinttenoo, makkalanchcha asatoo, taani odiyaabaa ubbaa hintte laytsan taani polana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagiidde yeedda. **26** K'aykka Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **27** «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa Asay hawaadan yaagee; «I be'eedda sas'ay sintsanaw daro laytsaassa; k'ay I adussa wodiyaan hananawaa ode» yaagee. **28** Hewaa diraw, neeni untuntu hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani odiyaa k'aalay polettanaappe attina, ittuukka gam"enna. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

13 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaan ha"i timbbitiyaa odiyaawanttu bolla timbbitiyaa oda. Barenttu k'ofaappe denddiide, timbbitiyaa odiyaawantta hawaadan yaaga; «Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! **3** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; Ayaanne be'ennaan c'oo barenttoo denddiyaa booza timbbitiyaa odiyaawanttoo aayye ana! **4** Israa'eeliyaa asaw, hintte timbbitiyaa odiyaawanttu koleteedda katamaa gidдон de'iyaa worakanatuwaa mala. **5** Med'inaa Godaa gallassi dirssay olan min ek'k'anaadan, Israa'eeliyaa Asay dirssaa gimbbiyaa zaari gimbbi minisanaw, gimbbii koletteeddasaa pude bibeykkino. **6** Untuntu

sas'ay wordduwaa, k'ay untunttu murunuukka wordduwaa.
 Untunttu Med'inaa Goday kiittennan, Med'inaa Goday hawaadan
 yaagee yaagiino. Yaatiide untunttu odeeddawaa S'oossay
 polana yaagiide naagiino. 7 Taani odennan de'ishiina, Med'inaa
 Goday hawaadan yaagee yaagiide odiyaa hintte wordduwaa
 sas'aanne wordduwaa murunuwaa be'ibeykkitee?» » yaagee. 8
 Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan
 yaagee; «Hintte worddobaa haasayeedda dirawunne hintte
 be"eedda sas'ay worddo gido diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa
 Goday hinttew morkke. 9 Ta kushii, worddo sas'aa be'iide,
 wordduwaa muruniyaawanttu bolla pirddanaw dendeedda.
 Untunttu ta asaa zoriyaa gidon k'ofaa k'achchanaw gelikkino, woy
 Israa'eeliyaa Asay s'aafetteedda mazggobiyaan s'aafettikkino,
 woy untunttu Israa'eeliyaa biittaakka gelikkino. He wode Taani
 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan
 erana. 10 «Saruu bayinnan de'ishiina, untunttu ta asaa, «Sa'ay
 sara!» yaagiide wora kaaletseeddino. K'ay Asay shuchchaa
 c'oo keeliide dirina, untunttu booshunchchaa okkiino. 11
 Hewaa diraw, he booshunchchaa okkiyaawantta, «He hintte
 okkeedda gimbbii kunddana! Wolk'k'aama iray bukkana; k'ay
 taani S'oossay orddo shachchaa duge yeggana; iita gotiikka
 denddana» yaagiide odite. 12 He gimbbii kunddeedda wode,
 Asay hinttena, hintte Aa okkeedda booshunchchay ane?» giide
 oochchennan agganee? yaagee. 13 Hewaa diraw, Ubbaa
 Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ta
 hank'k'uwaan iita gotiyaa yeddana; k'ay gimbbiyaa dirssaa
 kolanaw ta yiluwaan orddo shachchaanne wolk'k'aama iraa
 suulliyaa hank'k'uwaana kiittana. 14 Hintte booshunchchaa
 okkeedda gimbbiyaa taani mentsereetsana, biittan laalananne

baasuwaa mela ashshana. I kunddiyaa wode hintte Aa gidдон
 hayk'k'ana. He wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte
 hewan erana. **15** Hewaadan haniide, ta hank'k'uu gimbbiyaa
 bollanne gimbbiyaa booshunchchaa okkeedda asatuwaa bolla
 wod'd'ana. Taani hinttena, «Ha"i gimbbii baawa; gimbbiyaa
 booshunchchaa okkeeddawanttukka de'ikkino. **16** Israa'eeliyaan
 de'iyaa, Yerusaalamebaa timbbitiyaa odeeddawanttu, saruu
 bayinnan aw saruwaa sas'aa be'eeddawanttu, untunttu
 de'ikkino» yaagay. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday
 hawaa oday» yaagee yaaga. **17** «Laa asaa na'aw, barenttu
 k'ofaappe denddiide, timbbitiyaa odiiyaa ne asaa mac'c'a
 asatuwaakko ha"i ne som"uwaa derek'k'aan zaara; untunttu
 bolla timbbitiyaa oda. **18** Hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa
 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hara asaa bolla asaw
 wolk'k'ay de'anaadan, untunttu kushiyan ubbaan murunuwaabaa
 sikkiide wotsiyaanne asaa ubbaw huup'p'iyaa shaashiyaa
 giigissiyaa mac'c'a asatoo, hintteew aayye ana! Hintte ta asaa
 shemppuwaa p'riide hintte hintte shemppuwaa ashanitee?
19 Itti kop'p'iyaa bangga woy itti baso ukitsaa demmanaw,
 yeellayiyaawaa ootsiide, ta asaa sintsan taana kawushshisiita.
 Hewaa giyaawe hintte hayk'k'anaw bessenawantta wod'iide,
 attanaw bessenawantta ashshiita giyaawaa. Yaatiide ta asaw
 wordduwaa odiita; untunttukka hintte wordduwaa sisiino»
 yaagee. **20** ««Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday
 hawaadan yaagee; «Hintte hara asaa bolla asaw wolk'k'ay
 de'anaadan, hintte kushiyan wotseedda murunuwaa taani
 dentsana. Taani Aa hintte kushiyaappe duutsa olana; p'iriyaappe
 kessi akkiyaa kafuwaadan, taani untuntta hintte wolk'k'aappe
 ashsha akkana. **21** Taani hintte biittaa shaashiyaakka dafa

akkaade, ta asaa med'inaw hintte kushiyaappe wotsa akkana. He wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana. 22 Taani kayyoyyabeena s'illo asaa wozanaa hintte wordduwaan kayyoyiita; nagaranchchatuukka barenttu iita oosuwaappe simmiide, barenttu shemppuwaa ashshenaadan, hintte untuntta mintsetseeddita. 23 Hewaa diraw, laa"entso worddo sas'aa be'ikkita; murunuwaabaakka ootsikkita. Taani ta asaa hintte kushiyaappe wotsa akkana. He wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

14 Israa'eeliyaa c'imatuwaappe amareedawanttu taakko yiide, ta sintsan utteeddino. 2 Yaatina Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 3 «Laa asaa na'aw, ha asatuu barenttu wozanaan eek'aa esseeddino; k'ay untunttu nagaray untunttoo d'ubbiyaa shuchchaa mala gideedda. Yaatina, taani untunttu taana oochchanaadan ootsooyye? 4 Hewaa diraw, neeni untunttoo hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa asaappe ooninne eek'aa bare wozanaan wotsooppe, Aa nagaray aw d'ubbiyaa shuchchaa mala gidoope, k'ay timbbitiyaa odiyaawaakko I booppe, taani Med'inaa Goday ta huup'iyaan Aa eek'atuwaa c'oratetsaadan aw zaarana. 5 He eek'atuu ubbatuu Israa'eeliyaa asaa taappe wora zaareeddino; shin ha"i taani untunttoo immiyaa zaaruwaan untunttu wozanaa taakko zaarana» yaagee» yaaga. 6 «Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Nagaraa paas'ite! Hintte eek'aappe simmite! Hintte tuna oosuwaa ubbaappekka simmite! 7 « < «Israa'eeliyaa asaa gidina, woy Israa'eeliyaa biittan de'iyaa allaga

asaa gidinakka, taappe shaakkettiide, bare wozanaan eek'aa wotsooppe, Aa nagaray aw d'ubbiyaa shuchchaa mala gidooppe, k'ay I ta zoriyaa oochchanaw timbbitiyaa odiyaawaakko booppe, taani Med'inaa Goday ta huup'iyaan aw zaaruwaa immana.

8 Taani he uraanna ek'ettana; taani Aa leemisonne malaataa ootsana; taani Aa ta asaa giddoppe d'ayissana. He wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana. **9** « < «Timbbitiyaa odiyaawe c'imettiide, timbbitiyaa odooppe, he timbbitiyaa odiyaawaa c'immeeddawe taana Med'inaa Godaa. Taani Aa bolla ta kushiya yeddaade, ta asaa giddoppe Aa d'ayissana. **10** Unttuntu laa"uukka barenttu nagaraa nagaraa muruwaa tookkana; timbbitiyaa odiyaawaa muruunne timbbitiyaa oochchiyaawaa muruukka itti mala gidanawaa. **11** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asatuu taappe wora biikkino; barenttu nagaran ubbaan barentta tunissikkino. Unttuntu ta asaa gidana; taanikka unttuntu S'oossaa gidana. He wode taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. **12** Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **13** «Laa asaa na'aw, itti biittaa Asay nagaraa ootsiide, taw ammanetennan is'sooppe, taani ta kushiya yeddaade, untunttoo k'umaa d'ayissaade, koshaa ahana; he biittaa asaanne mehiyaa wod'ana. **14** Haray atto ha heezzu asatuu, Nohe, Daaneelinne lyyoobi he biittan de'inttokka, unttuntu barenttu s'illotetsan barenttu shemppuwaa s'alala ashshana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **15** «Woy taani unttuntu biittaa bolla bazzuwaa do'atuwaa yeddina, he do'atuu an de'iyaa asaa d'ayissina, he do'atuwaa gaasuwaan ooninne gidduwaana aad'd'enaadan, he biittay ona gidooppe, **16** taani Ubbaa Mooddiyaa S'oossay ta de'uwaan

c'aak'k'ay: Haray atto, ha heezzu asatuu he biittan de'inttokka, untunttu barenttu attumanne barenttu mac'c'a naanatuwaa ashshanaw danddaykkino. Untunttu s'alalay attanawaa; shin biittay ona gidanawaa. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 17 «Woy taani he biittaa bollan mashshaa ahaade, Ha biittaana mashshay aad'd'o gaade, an asaanne mehiyaa wod'ooppe, 18 taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay: Ha heezzu asatuu he biittan de'inttokka, barenttu attumanne barenttu mac'c'a naanatuwaa ashshanaw danddaykkino. Untunttu s'alalay attanawaa. Taani S'oossay hawaa oday. 19 «Woy taani he biittaa bollan iita harggiyaa yeddaade, ta hank'k'uwaan Asay suutsaa gussana mala ootsooppe, an de'iyaa asaanne mehiyaa wod'ooppe, 20 taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay: Haray atto, Nohe, Daaneelinne lyyoobi he biittan de'inttokka, untunttu barenttu s'illotetsan barenttu shemppuwaa s'alala ashshanaappe attina, barenttu attumanne barenttu mac'c'a naanatuwaakka ashshikkino. Taani Ubbaa Mooddiyaa S'oossay hawaa oday» yaagiidde yeedda. 21 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani asaanne mehiyaa wod'anaw Yersaalame bolla ta oyddu iita murotuwaa, mashshaa, koshaa, bazzo do'aanne iita harggiyaa yeddiyaa wode, I ay keeshshaa aad'd'o iitabaa gidanddeeshsha! 22 Gido shin attiide keseedda amareeda asatuu de'ana; attumanne mac'c'a naanatuwaakka yaappe kesana. Untunttu hinttekko yiyaa wode, untunttu hanotaanne untunttu oosuwa hintte be'iide, taani Yersaalame bolla aheedda bashshay ubbay bessiyaawaa gidiyaawaa akeekana. 23 Hintte untunttu hanotaanne untunttu oosuwa

be'iide, taani untunttu bolla c'oo pirddabeennawaa erana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa hawaa oday» yaagee.

15 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Laa asaa na'aw, woyniyaa anuu bazzuwaan de'iyaa hara mitsaappe ayaayaani keeki? 3 Go"ay de'iyabaa ootsanaw Aa anuwaappe k'ans's'etti erii? Ayentto kak'k'iyaa koc'aa aappe kessa eray? 4 Aa oysetsuwaadan taman yeggina, ya baggayne ha baggay taman meetettina, gidduwaan atteeda s'iis'untsay ay maaddanee? 5 S'uugettennan de'iiddi, kase ayentto maaddibeennawe, tamay miina ees's'i kichchiide ayentto maaddenna. 6 «Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani bazzo mitsaa gidдон de'iyaa woyniyaa anuwaa tamaw oysetso ootsaade immeeddawaadan, Yersaalamen de'iyaa asaakka hewaadan ootsana. 7 Taani ta som"uwaa untunttu bolla zaarana. Untunttu itti tamaappe kesoopekka, hara tamay untuntta maana. Taani ta som"uwaa untunttu bolla zaariyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hinttenttu erana. 8 Untunttu taanan ammanettennan aggeeda diraw, taani untunttu biittaa ona kesana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaagiidde yeedda.

16 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Laa asaa na'aw, Yersaalamo I tuna oosotuwaa erissa. 3 Hawaadan yaaga; <Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday Yersaalamo hawaadan yaagee; «Ne mayzzayne ne sheeshshay Kanaane biittaana; ne aawuu Amore biittaa asaa; ne aataakka Hiite biittaa asaa. 4 Ne yeletay gallassi ne gul"ay k'ans's'ettibeenna; woy neena geeshshanaw haatsaan meec'ettabaakka; woy mas'iniyaan gorppettaade c'ark'k'iyaan s'aas'ettabaakka. 5 Ha geetetteeddawantuppe ittuwaanne

ootsanaw new kayyotteeddawe baawa. Neeni yeletteedda gallassi kad'etteedda diraw, dembban olettaaddappe attina, new ooninne k'arettibeenna. 6 « < «Hewaana taani kantsaade, neeni ne suutsaa gidдон murk'k'uk'k'aade zohettishina be'aad; neeni ne suutsaa gidдон gisa de'ishiina, Pas'a de'a yaagaad. 7 Taani neena shoyk'an de'iyaa katsaadan dichchaad. Neeni dic'c'a aduk'k'aade, gamma g akkaadda. Ne d'antsay utteedda; ne binnaanaykka dic'c'eedda; shin neeni s'iira kallo attada. 8 « < «Laa"entsuwaa taani hewaana aad'aadde, neena s'eelliyaa wode, neeni wodoro g akkaade borsseedda asaa gidaadda. Yaatina, ta mayuwaa ne bolla yeggaade, ne kalluwaa kammaad. Taani new c'aak'k'aade neenana c'aak'uwaa c'aak'k'etina, neeni taanno gidaadda. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 9 « < «Taani ne bollay suutsan bayeeddawaa haatsaan meec'c'a geeshshaade, zayitiyaan okkaad. 10 Taani neena s'ibabiyaa k'amishiyaa mayzzaad; k'ay lo"o galbbaappe oosetteedda c'aammaakka wosissaad; k'ay layinuwaa shaashiyakka neena goozisaad; k'ay al"o kutaakka k'umayissaad. 11 Neena ta alleek'k'uwan alleek'k'aad; ne kushiyan sagaayuwaa wotsaad; ne k'ood'iyankka k'ood'iyaa aleek'k'uwaa wotsaad. 12 K'ay ne siid'iyaan gutichchaa, ne haytsankka gutichchaa, ne huup'iyankka lo"o kallachchaa wotsaad. 13 Neeni work'k'aaninne biran alleek'k'ettaadda; ne mayuu ubbay pas'a layinuwaa, al"o kutaanne alleek'k'o k'amishiyaa. Ne miyaa k'umay bertte d'iiliyaa, eessaanne zayitiyaa. Neeni loytsa darii puulanchcha gidaade, kaatato kesanaw denddaadda. 14 Neeni puulanchcha gidiyaa diraw, kawutetsatuwaan erettaadda. Ayaw gooppe, taani new immeedda bonchchuu neena hawaadan polo ootseedda. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 15

« < «Shin neeni ne puulan ammanettaada; haratuwaan eretteeddawaappe denddeeddawaan sharmus'a gidaadda; ogiyaanna aad'd'iyaa ubbaw neena aatsa immaadda. 16 Ne mayuwaappe amareedawaa akkaade, goyniyaa sa'aa med'aade alleek'k'issaada; yaataade yaan sharmus'aadda. Hewaa mala hanotay hawaappe kase hanibeenna; hawaappe sintsanawukka hananaw bessena. 17 New immeedda work'k'aappenne biraappe oosetteedda lo'o alleek'k'uwaa, attuma misiletuwaa ootsaade med'd'aadda; yaataade untuntunna sharmus'aadda. 18 Taani immeedda alleek'k'o mayuwaa he misiletuwaa mayzzaadda. K'ay ta zayitiyaanne ta is'aanaa untunttoo shiishshaadda. 19 K'ay taani new immeedda k'umaa, bertte d'iiliyaa, zayitiyaanne eessaa untuntu sintsan sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa ootsaade shiishshaadda. Hawekka haneedda. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 20 « < «K'aykka, neeni taw yeleedda attuma naanatuwaanne mac'c'a naanatuwaa afaade, eek'atuu maana mala k'umaa ootsaade yarshshaadda. Neeni sharmus'a keseeddawe new guus's'eeddee? 21 Neeni ta naanatuwaa shukkaade, eek'aw taman yarshshaadda. 22 Neeni tunatetsaaninne ne sharmus'an ubbaan de'aadde, kase ne yalagatetsaa laytsaa, s'iira kallo ne suutsan murk'k'uk'k'aade, zohetteedda wodiya dogaadda. 23 « < «Aayye ana! New aayye ana! Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. Ha ne iitatetsaa ubbaa bolla k'ay, 24 dabaabaa ubbaan d'ok'k'a sa'aa gimmbaade eek'aw goyinniyaa sa'atuwaa new giigissaadda. 25 Oge doonaan ubbaan sharmus'iyaa sa'atuwaa kees's'aadda, ne puulaa tunissaadda; ogiyaanna kantsiyaa ubbaw ne asatetsaa aatsa immaade, sharmus'uwaa darissaadda. 26 Neeni amo s'alalan kumeedda, ne shooro Gibbs'etuwaana sharmus'aadda;

ne sharmus'uwaa daruwankka taana hank'k'etsaadda. 27 Hewaa diraw, taani ta kushiya ne bolla yeddaad; neena gakkiiya ne shaakuwaakka guutsaad. Taani neena ne pokko hanotan yeellatiyaa, koyowaa ootsanaadan ne morkkatuwaa Piliss's'eema mac'c'a asatuwaa sheniyaw aatsaade immaad. 28 Neeni alenna asaa gidiyaa diraw, Asoore biittaa asaanakka sharmus'aadda. He ubbankka hawe taw gidana gabaakka. 29 Hewaappe k'ay, zal"iyaan ak'eeda Baabloonetuwaanakka sharmus'iyawaa darssaadda; hewankka gidanawaa gabaakka. 30 « < «Neeni ha yeellay bayinna sharmus'atiidan haniyaana, ne ayiba laafa asee! Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 31 Neeni ogiyaa doonaan sharmus'iyaa sa'atuwaa new kees's'aadanne dabaabaa ubbaan eek'aw goyinniyaa sa'atuwaa giigissaadda. Shin hara sharmus'atuwaadan, sharmus'atuu akkiyaa miishshaakka akkabaakka. 32 « < «Hane ha sharmus'a mac'c'a mishiratee, neeni ne asinaa c'imaade, allagatuwaana gisaadda! 33 Attuma Asay sharmus'atoo miishshaa c'iggee; shin neeni neenana gisiyaawanttoo imotaa immaasaa; untunttu ubbaa saappe neekko yaanaadan, magans's'aa untunttoo immaasa. 34 Hewan ne sharmus'atetsay hara mac'c'a asatuwaappe duma; neenana sharmus'anaw neena kaalliyaawe ittuunne baawa. Haray new c'iggenan, yaa c'iggaade sharmus'iyawaan, haratuwaappe neeni duma» yaagee. 35 « < «Hewaa diraw, hanee sharmus'atee, Med'inaa Godaa k'aalaa sisa! 36 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni ne sharmus'atetsaa amuwaan ne laggetsatoo ne bollaa k'aaredda diraw, ne tuna eek'atuwaa ubbaa dirawunne ne naanatuwaa suutsaa neeni untunttoo gussedda diraw, 37 neeni untuntun nashettedda ne laggetsatuwaa ubbaa, neeni siik'iyawanttanne

neeni is's'iyaawantta taani new morkke ootsaade shiishshana. Taani untunttu ne bolla ubba saanna shiishshaade, untunttu sintsan neena mul's's'u ootsaade k'aarana; untunttu ne kalluwaa be'ana. **38** Taani sharmus'eedda mac'c'a asatuwaa bollanne suutsaa gussedda mac'c'a asatuwaa bolla pirddiyaawaadan, ne bolla pirddana; taani ta hank'k'uwaaninne ta mishuwaan ne bolla hayk'k'uwaa ahana. **39** Taani neena ne laggetsatoo aatsa immana; untunttu ne sharmus'iyaa sa'atuwaanne eek'aw goyinniyaa sa'atuwaa koli d'ayissana. Untunttu ne mayuwaa mul's's'u ootsi k'aariide, ne lo'o alleek'k'uwaakka wotsi akkiide, neena kallo s'iira ashshana. **40** Untunttu neena shuchchaan c'addi wod'iyaa barenttu mashshaan k'ans's'ereetsiyaa guytte asaa ne bolla untunttu ahana. **41** Untunttu ne golliyya s'uuggiide, daro mac'c'a asaa sintsan ne bolla pirddana. Taani ne sharmus'atetsaa agissana; neenikka ne laggetsatoo laa"entso yaa miishshaa c'iggakka. **42** Hewaadan ootsina, taani ne bolla hank'k'etteedda hank'k'uu zarbbana; taani ne hanotan mishetteedda mishuukka hewan aad'd'ana. Taani hewan woppu gaade, laa"entso hank'k'ettikke. **43** « < «Neeni ne yalagatetsaa laysaa dogaade, ha iita oosuwaa ubbaan taana hank'k'etsaadda. Hewaa diraw, tumuwaappe ne ootseeddawaa ubbaa taani ne bolla zaarana. Neeni ne tuna oosotuwaa ubbaa bolla sharmus'atetsaa ayaw gujjaadii? Taani Ubbaa Mooddiyya Med'inaa Goday hawaa oday. **44** « < «Hane Yersaalame, Asay ne bolla, Naattakka aatti mala giide leemisuwaa odana. **45** Tumu neeni bare asinaanne bare naanatuwaa sheneteedda ne aatti mala; k'ay barenttu asinaa asinaanne barenttu naanatuwaa naanatuwaa sheneteedda ne michchetuwaa mala. Ne aata Hiite biittaa asaa; ne aawuu k'ay Amooore biittaa asaa. **46** Ne bayira

michchata bare mac'c'a naanatuwaanna neeppe huup'issa
 baggana de'iyaa Samaariyaa; k'ay neeppe teefa michchata
 bare mac'c'a naanatuwaanna neeppe gedissa baggana de'iyaa
 Sodoomo. 47 Neeni untuntu ogiyaa kaalleeddawenne untuntu
 tuna oosotuwaa ootseeddawe neena alibeenna. Shin neeni
 guutsa wodiyaan ootseedda oosuu untuntuwaappe iitaa daree.
 48 « < «Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaan
 c'aak'k'ay: Neeninne ne mac'c'a naanatu ootseeddawaadan, ne
 michchata Sodoomaanne I mac'c'a naanatu ootsibeykkino.
 49 Ne michchata Sodooma ootseedda nagaray hawaa: aane I
 mac'c'a naanatu otoranchcha, kalleeddawanttanne ishaluwaan
 de'iyaa wantta gidooppenne, untuntu naak'eteeddawanttanne
 hiyyeesaa maaddibeykkino. 50 Untuntu otoranchcha gidiide,
 ta sintsan tuna oosotuwaa ootseeddino. Hewaa diraw, hintte
 be'eeddawaadan, taani untunta d'ayissaad. 51 « < «Samaaratta
 neeni ootseedda nagaraw baggaakka ootsabeykku; neeni
 untuntuwaappe aad'd'eeda tuna oosotuwaa ootsaadda.
 Yaataade he ne ootseedda tuna oosotuwaa ubbaa gaasuwaan,
 ne michchetuu s'illuwa malatanaadan ootsaadda. 52 Neeni ne
 michchetuwa suure asaa kesseedda diraw, kawushshaa mayya.
 Ayaw gooppe, ne nagaray untuntuwaappe aad'd'i iitina, hewan
 untuntu neeppe s'illo malateeddino. Hewaa diraw, yeellataade,
 kawushshaa mayya. 53 « < «Gidooppenne, Sodoomonne I
 mac'c'a naanatuwaa, k'ay Samaariyaanne I mac'c'a naanatuwaa
 taani zaaraadde ishalissiyaa wode, neenakka ishalissana. 54
 Nebaan neeni loytsa yeellatana; neeni kawusheeddawaan,
 ne michchetuu neeppe keekiyaawaa eriide minetana. 55 Ne
 michchetuu, Sodooma bare mac'c'a naanatuwaanna, k'ay
 Samaarattakka bare mac'c'a naanatuwaanna barenttu kase

ishaloo simmana; neenikka ne mac'c'a naanatuwaanna hintte kase ishaloo simmana. **56** Ne iitatetsay k'onc'c'anaappe kase, ne otoruwa wode, neeni haray atto, ne michchatu Sodoomi bolla k'ilic'abeykkii? **57** Gidooppenne, ha'i neeni Eedooma mac'c'a naanatuunne Aa shooro ubbay, k'ay Piliss's'eema mac'c'a naanatuunne ne yuushshuwaan de'iyaa, neena is's'iyaa ubbay k'id'iyaaaba kesaadda. **58** Ne sharmus'atetsaaninne ne tuna oosotuwa gaasuwaan murettana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **59** « «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni k'aalaa c'aak'uwaa kad'o dirawunne hidootaa k'aalaa koleedda diraw, neeni ootseedda oosuwaadan, taani new ootsana. **60** Gidooppenne, Taani ne yalagatetsaa wodiyaan neenana c'aak'k'eteedda k'aalaa c'aak'uwaa hassayana; k'ay med'inaa c'aak'uwaakka neenana c'aak'k'etanawaa. **61** Hewaappe guyyiyaan, taani ne bayiranne ne teefa michchetuwa neekko ahiyaa wode, neeni ne hemetaa hassayaade yeellatana. Taani untuntta new mac'c'a naanatuwa ootsaade immana; shin hewe taani neenana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaadan gidenna. **62** Hewoo taani ta c'aak'uwaa neenana wotsana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa neeni hewan erana. **63** Taani neeni ootseedda nagaraa ubbaa atto yaagiyaa wode, neeni ne ootseeddawaa hassayaade, yeellaw ne doonaa oyk'k'ana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

17 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa asaa k'an"ishiyaa k'an"isha; untunttoo leemisuwaan oda. **3** Hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Duma duma malaana de'iyaa baalletuunne wolk'k'aama

wolk'k'aama k'efetuu de'iyaa itti arggantsay de'ee. He arggantsay Liibaanoosa yiide zigaa s'eeraa oyk'k'eedda. 4 He zigaa lic'uwaa mentseedda; he mentseedda lic'uwaa akkiide, zal"ii dariyaa biittaa, zal"anchchatuwaa katamaa afeeda. 5 « < «I Israa'eeliyaa biittaappe zeretsaa afiide, tu'e biittan, daro haatsay de'yaasaa matan tokkeedda. 6 Pude aac'eedda turay darii aduk'kenan daasheedda. Aa daashshay arggantsaakko simmiide daasheedda; shin Aa s'ap'uu biittaa giddo geleedda. He turay maraa yeleedda; haytsaakka kesseedda. 7 « < «Hewaadankka, c'ora k'efetuunne wolk'k'aama wolk'k'aama baalletuu de'iyaa hara itti arggantsay de'ee. Haatsaa demmana giide, he turay bare toketteedda saappe he arggantsay de'yaasaakko, bare s'ap'uwaanne bare daashshaa yeddeedda. 8 Shin koyro arggantsay toketteeddawe aac'anaw, ayifanawunne loysi lo"o woyniyaa gidanaw danddayiyaasan, tu'e biittan, daro haatsay de'yaasaana» yaagee» yaaga. 9 «Unttunttoo neeni hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He turay dic'c'anee? Koyiro Aa tokkeedda arggantsay Aa shoddennee? Aa ayifetuwaa k'ok'k'ofiide, Aa irs's'a haytsatuwaa melissennee? Aa he sa'aappe s'ap'uwaanna pude shoddanaw wolk'k'aama wolk'k'aa, woy daro asaa koshshenna. 10 Aa shoddiide, hara sa'aan tokkintto, I dic'c'anee? Away doliyaa bagga bazzo c'arkkuu shoc'ina, bare toketteeddasan ubbaanna mellennee?» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 12 «Ha makkalanchcha asaw hawaadan yaaga; «He leemisuwaa biletsay ayentto erikkitee? Hewe ayee gooppe, Baabloone kaatii Yerusaalame yiide, untunttu kaatiyaanne untunttu kaappotuwaa omoodiide,

Baabloone afeeda. 13 K'ay kaatiyaa golliyaa asaappekka ittuwaa akkiide, aanana ittippe c'aak'k'iide c'aak'k'eteedda; yaatiide asaa gidon ereteeddawantta omoodiide afeeda. 14 Hewaa ootseeddawe untunttu kawutetsay wolk'k'aa d'ayiide, laa"entso denddenaadan, barenttu c'aak'uwaa s'alala naagiide de'anaadaana. 15 Shin Yihudaa kaatii makkali denddiide, paratuwaanne daro olanchchatuwaa yeddanaadan, Gibs'e kiitteedda. Aw hewe hananddeeshsha? Hawaa malabaa ootseeddawe I barew kessi akkanddee? K'ay c'aak'uwaa aad'd'iidde, I barew kessi akkanddee? 16 « <Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay: Barena kaateyedda kaatiyaanna mayetteedda k'aalaa dirawunne c'aak'uwaa kad'eedda diraw, he kaatiyaa biittan, Baabloonon I hayk'k'ana. 17 Baabloone olanchchatuu daro asaa wod'anaw gimbbiyaa matan biittaa diddik'iide giigissooppenne dirooppekka, Gibs'e kaatii bare olanchchatuwaananne bare daro asaana yiinakka, ayinne maaddenna. 18 I c'aak'uwaa kad'eedda; c'aak'uwaa mentseedda. I bare kushiyaakka immiide, bare geeddawaa polibeenna. Hewaa diraw, aw kessi akkiyaa sa'ay baawa. 19 « <Hewaa diraw, taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay; I kad'eedda ta c'aak'uwaanne I mentseedda ta c'aak'uwaa taani Aa huup'iyaa bolla zaaraadde ahana. 20 Taani ta p'iriyaa Aa bolla yeggana, I ta p'iriyaan oyk'k'ettana. I taw ammanetennan is's'eedda diraw, taani Aa Baabloone afaade, hewan Aa bolla pirddana. 21 Dooretteedda Aa olanchchatuu ubbay mashshaan hayk'k'ana; pas'a ateedawanttu duma duma sa'aa laalettana. He wode hawaa haasayeeddawe taana Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte erana. 22 « <Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ta

huup'iyaw adussa zigaa s'eeraa lic'uwaappe s'unk'k'a akkaade, d'ok'k'anne adussa deriyaa huup'iyaan tokkana. **23** Taani Aa Israa'eeliyaa deriyaa huup'iyaan tokkana; hewan maraa yeliide, ayifiyaakka ayifananne lo'o zigaa gidanawaa. Kafo zarii ubbay an kees's'ana; untuntu Aa k'ankkaa kuwan shemppana. **24** D'ok'k'a mitsaa zik'k'i ootsiyaawe, zik'k'a mitsaa d'ok'k'u ootsiyaawe, irs's'a mitsaa melissiyaawenne mela mitsaakka aac'issiyaawe, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa bazzo mitsaa ubbay erana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad; taani odeeddawaa taanikka ootsana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

18 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Israa'eeliyaa biittaabaa hintte, «Aawotuu gam"e woyniyaa miina, naanatuwaa achchay zil"eedda» giide hintte leemisiyaawe ayee? **3** Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay: Hawaappe sintsaw hintte Israa'eeliyaa biittan ha leemisuwaa leemisikkita. **4** Asaa ubbaa shemppuu tawaa; aawuwaa shemppuukka na'aa shemppuukka tawaa. Nagaraa ootsiyaa shemppuu I barew hayk'k'ana. **5** «Itti Asay s'illo gidoope, tumu pirddaanne suuretetsaa ootsoope, **6** I deriyaa bolla de'iyaa eek'aw goyinniyaa sa'atuwaan maana d'ayoope, I Israa'eeliyaa asaa eek'aw goyinnana d'ayoope, bare shooruwaa mac'c'a asaa tunissana d'ayoope, k'ay piilay yeedda mac'c'aasaanna gisana d'ayoope, **7** oonanne uk'k'unnana d'ayoope, ac'oo oyk'k'eeddawaa guyye zaaroope, itti uraanne bonk'k'ana d'ayoope, barew de'iyawaappe koshatedda asaa mizoope, kallotteeddawaa mayzoope, **8** I wod'iyaa akkanaw dichchaw tal"ana d'ayoope, bare kushiya balaappe shiishshi akkooppe, asaa gidдон tumuwaa pirddoope, **9** ta higgiiyan hemettoope, ta wogaakka ammanetiide naagoope,

yaatooppe, I s'illo asaa, I tumu pas'a de'ana. Taani Ubbaa
 Mooddiiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 10 «Ha bitaniyaw
 shemppuwaa wod'iyaa, woy hawaappe kaaliide de'iyaaawanttuppe
 hak'awaa gidinakka ootsiyaa itti iita na'ay de'ooppe, 11 bare
 aawuu ootsibeennawaa ubbabaa ootsee. I deriyaa bolla de'iyaa
 eek'aw goyinniyaa sa'atuwaan mee; I bare shooruwaa mac'c'a
 asaa tunissee; 12 I hiyyeesaanne mank'k'uwaa uk'k'unnee; I
 asaabaa bonk'k'ee; ac'oo oyk'k'eeddawaa zaareenna; eek'awukka
 goyinnnee; tunabaakka ootsee; 13 I dichchaw tal'iide, wod'iyaa
 akkee. Hewaa mala Asay pas'a de'anee? Tuytti, I pas'a de'enna!
 I hewaa mala tunabaa ootseedda diraw, I tuma hayk'k'ana; Aa
 suutsaa ac'uukka Aa bollaanna gidanawaa. 14 «Ha iita bitaniyaw
 na'ay de'ooppe he na'ay bare aawuu ootsiyaa ha nagaraa ubbaa
 be'iide, I hewaa malabaa ootsana d'ayooppe, 15 I deriyaa bolla
 eek'aw goyinniyaa sa'atuwaan maana d'ayooppe, Israa'eeliyaa
 asaa eek'aw goyinnana d'ayooppe, I bare shooruwaa mac'c'a
 asaa tunissana d'ayooppe, 16 I oonanne uk'k'unnana d'ayooppe,
 ac'oo oyk'k'eeddawaa guyye zaaroppe, I asaawaa bonk'k'ana
 d'ayooppe, barew de'iyawaappe koshateeddawantta mizooppe,
 kallotteeddawanttakka mayzzippe, 17 I balaappe kushiyyaa
 shiishshi akkooppe, wod'iyaa akkanaw dichchaw tal'ana
 d'ayooppe, I ta higgiiyaa naagooppe, ta wogankka hamettooppe,
 yaatooppe, I pas'a de'anappe attina, bare aawuwaa nagaran
 hayk'k'enna. 18 Shin Aa aawuu asaa maataa bonchchibeenna
 diraw, bare ishatuwaakka wolk'k'an bonk'k'eedda dirawunne bare
 asaa gidдон iitaa ootseedda diraw, bare nagaran hayk'k'ana. 19
 «Shin hintte, «Na'ay bare aawuwaa nagaran ayaw muretennee
 yaagiita. Na'ay tumu pirdaanne suuretetsaa ootsiide, ta
 higgiiyaa minisiide naagooppe, I tumu pas'a de'ana. 20 Nagaraa

ootsiyaa shemppuu I barew hayk'k'ana. Na'ay aawuwaa nagaran murettena; hewaadankka, aawuu na'aa nagaran murettana. S'illo asaa s'illotetsay he aawuwaassa gidanawaa; iita asaa iitatetsaykka he aawuwaassa gidanawaa. 21 « <Shin nagaranchchay bare ootseedda nagaraa ubbaappe simmiide, ta azazuwaa naagooppenne tumu pirddaanne suuretetsaa ootsooppe, I tumu pas'a de'anaappe attina hayk'k'enna. 22 I ootseedda nagaraappe ittuunne k'ofettenna. Bare ootseedda s'illo oosuwaa diraw, I pas'a de'ana. 23 Nagaranchchay bare ogiyaappe simmiide, pas'a de'iyaa nashettayippe attina, taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday Aa hayk'k'uwaan nashetikke. 24 « <Shin s'illo Asay bare s'illotetsaappe guyye simmiide, nagaranchcha Asay ootsiyaa nagaraanne tuna oosuwaa ootsooppe, I pas'a de'anee? Tuytti, I ootseedda s'illo oosuwaappe ittuunne k'ofettenna; I ammanetennan is'seedda dirawunne I ootseedda nagaraa ubbaa diraw, I hayk'k'ana. 25 « <Shin hintte, S'oossaa ogii suure gidenna> yaagiita. Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, ha'i sisite! Suure gidennawe ta ogee? suure gidennawe hintte ogiyaa gidennee? 26 S'illo Asay bare s'illotetsaappe guyye simmiide, nagaraa ootsiyaa wode, bare nagaraan hayk'k'ee. I bare ootseedda nagaraa diraw de'uwaan de'enna. 27 Shin iita Asay bare iitatetsaappe guyye simmiide, tumu pirddaanne suuretetsaa ootsiyaa wode, I bare shemppuwaa ashshana. 28 I bare ootseedda nagaraa ubbaa akeekiide simmeedda diraw, I tumu pas'a de'anaappe attina hayk'k'enna. 29 Shin Israa'eeliyaa asatuu, S'oossaa ogii suure gidenna yaageeddino. Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, suure gidennawe ta ogee? suure gidennawe hintte ogiyaa gidennee? 30 «Hewaa diraw, hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, taani hinttena ubbaakka

hintte ogiyaadan ogiyaadan pirddana. Nagaray hintte d'ayoo gaaso gidennaadan paas'ite; hintte bayzzuwaa ubbaappekka simmite. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **31** Hintte naak'keedda naak'uwaa ubbaa hintteppe haasiide, ooratsa wozanaanne ooratsa ayaanaa akkite. Hinttenoo Israa'eeliyaa asatoo, ayaw hayk'k'itee? **32** Taani itti asaa hayk'k'uwaaninne nashetikke. Hewaa diraw, hintte nagaraa paas'i simmiide, pas'a de'ite! Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaageedda.

19 S'oossay Hizk'k'eela, «Israa'eeliyaa kaappatoo hawaadan yaagaade zilaala; **2** «Hintte aata gaammotuwaa gidдон, iza ayiba gaammatii! Yalaga gaammotuwaa gidдон gisaade, bare maratuwaa dichchaaddu. **3** Iza bare maratuwaappe ittuwaa dichchina, wodalla gaammuwaa keseedda. I shankkaa tamaariide, asaa meedda. **4** Kawutetsatuu ubbay aabaa sisiide, ollaan geliide oyk'k'eteedda. Unttuntu Aa maaggan goochchiide, Gibs'e biittaa afeeddino. **5** «Aa aata naagowe polettennaan is's'ina, hidootay d'ayeeddawaa be'aade, bare maratuwaappe laa"entsuwaa dichchaade, wodalla gaammuwaa kessaaddu. **6** I wodalla gaammuwaa gidiide, hara gaammotuwaa gidдон, yaanne haanne simeretteedda. I shankkaa tamaariide, asaa meedda. **7** I unttuntu wolk'k'aama geessuwaa mentsereetsiide, katamaakka bayzreedda. Biittayne biittan de'iyaa Asay ubbay, Aa gudetsan shabbiretteedda. **8** Yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuu ubbay, Aa oyk'k'anaw p'iriyaa yeggeeddino. Barenttu gitiyaakka mic'c'eeddino; barenttu ollaan Aa oyk'k'eeddino. **9** Unttuntu barenttu maaggaan Aa goochchiide, kootsaadan giigeedda guutsa golliyaan yeggiide, Baabloone kaatiyaakko afeedino. Laa"entso Aa gudetsay Israa'eeliyaa deretuwaan sisettennaadan,

untuntu Aa k'asho golliyya gelisseeddino. 10 «Ne aata haatsaa doonaan, toketteedda woyniyaa turaa mala. Daro haatsay de'iyaa diraw, he woyniyaa turay ayifiyaa dars's'as's'i utteedda; k'ay daro daashana de'ee. 11 Aa maratuwaappe minniyaawe, mooddiyaawanttu s'am"aa gideedda. Aa maray wolk'k'aama maratuwaappe aduk'k'iide, bollaw aad'd'eeda. Bare maratuwaa c'oratetsaaninne d'ok'k'atetsan bollaanna beetteedda. 12 Shin he turay hank'k'uaan shodettiide, biittan oletteedda. Away doliyaa c'arkkuu Aa ayifiyaa melissina k'ok'ofetteedda; Aa mino tashii melina, tamay meedda. 13 Ha"i k'ay I haatsi bayinna, mela biittan toketteedda. 14 Tamay Aa maratuwaappe ittuwaa oyk'k'iide, Aa ayifiyaanakka dippi ootsiide meedda. Yaatina, kawutetsaa s'am"aa gidiyaa, ay mino maraykka Aa bollan attibeen. «Hawe yeekuwa zilaassaa; hawaa zilaassaadan go'ettanaw bessee» yaaga» yaageedda.

20 Nuuni omoodetteedda laappunsa laytsan, ichcheshantsa aginaan, tammantsa gallasan, Israa'eeliyaa c'imatuwaappe amareedawanttu Med'inaa Godaa oochchanaw yiide, ta sintsan utteeddino. 2 Yaatina, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 3 «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa c'imatoo hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte yeeddawe taana oochchanaassee? Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay: Taani hinttenan ooshettikke» yaagee» yaaga. 4 «Untuntu bolla pirdiitee? Laa asaa na'aw, tumu untuntu bolla pirdiitee? Hewaa gidoope, untuntu mayzza aawotuwa tuna oosuwa untuntta erissa. 5 Untunttoo hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa dooreedda wode ta kushiyya dentsaade c'aak'k'aad, Yaak'ooba

zaretoo Gibs'en de'ishiina, taanatetsaa erissaade, ta kushiyaakka dentsaade c'aak'k'aadde, Taani Med'inaa Godaa hintte S'oossaa» gaade odaad. 6 Taani hinttena Gibs'eppe kessaade, hinttew dooreedda biittaa, maatsaynne eessay goggiyaa biittaa, biittaa ubbaappe aad'd'eeda lo"o biittaa ahana gaade c'aak'k'aad. 7 K'ay taani untuntta; «Hintteppe ittuu ittuu bare siik'iyaa tuna eek'atuwaa diggo; Gibs'e eek'atuwaan tunoppite. Taani Med'inaa Godaa hintte S'oossaa» yaagaad. 8 «<Shin untunttu taw makkaliide, ta odiyaawaa sisennan is's'eeddino. Untunttu barenttu amotteedda tuna eek'atuwaa diggibeykkino; Gibs'e eek'awukka goyinniyaawaa aggibeykkino. Hewaa diraw, untunttu Gibs'en de'ishiina, ta hank'k'uwaa untunttu bolla gussanaw, ta yiluwaakka untunttu bolla wurssanaw k'oppaad. 9 Shin untunttu de'iyaa kawutetsatuwaa giddoninne Israa'eeliyaa asaa Gibs'eppe kessiyaawaan, taani taanatetsaa erisseedda asaa sintsan ta suntsay tunennaadan ootsaad. 10 Hewaa diraw, taani untuntta Gibs'eppe kessaade, mela biittaa ahaad. 11 Azazettiyaa ubbaw de'uwaa immiyaa ta wogaa taani untunttoo immaad; ta higgiaakka untunttu tamarissaad. 12 K'ay untuntta geeshshiyaawe taana Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu erana mala, taani ta Sambbataa taappenne untuntuppe gidduwaan mallaa ootsaade immaad. 13 «<Shin Israa'eeliyaa Asay ha mela biitaanka ta bolla makkaleeddino. Azazetteedda ubbaw de'uwaa immiyaa ta wogaadan hamettibeykkino; ta higgiaakka mentseeddino; ta Sambbataakka daro tunisseeddino. Yaatina, taani mela biitaan ta hank'k'uwaa untunttu bolla gussaade, untuntta wurssanaw k'oppaad. 14 Shin taani untuntta Gibs'eppe kesiyaawoo be'eedda kawutetsatuwaa sintsan ta suntsay tunennaadan, untuntta d'ayissabeykke. 15

K'ay untunttoo immeedda biittaa, maatsaynne eessay goggiyaa biittaa, biittaa ubbaappe lo"iyaa biittaa untuntta gelissennaadan mela biittan de'ishshin c'aak'k'aad. **16** Ayaw gooppe, untunttu eek'aw goyinniide, ta higgiiyaa is'seedda diraassa, ta wogaadan hamettibeenna diraassanne ta Sambbataakka tunisseedda diraassa. **17** Gidooppenne, taani untunttoo k'arettedda diraw, mela biittan untuntta wurssa d'ayissabeykke. **18** « Untunttu mela biittan de'ishiina, taani untunttu naanatuwaa hawaadan yaagaad; «Hintte aawotuwaa wogaadan hamettoppate; untunttu higgiiyaakka naagoppate; woy untunttu eek'atuwaan tunoppate. **19** Taani Med'inaa Godaa hintte S'oossaa. Ta wogaadan hamettite; ta higgiiyaakka naagite. **20** Taappenne hintteppe gidduwaan mallaa gidana malanne taani Med'inaa Godaa hintte S'oossaa gidiyaawaa hintte erana mala, Sambbataa hara gallasaappe dummayite» yaagaad. **21** « «Shin he naanatuukka ta bollan makkaleeddino; azazettiiyaa asaa ubbaw de'uwaa immiyaa ta wogaadan hamettibeykkino; ta higgiiyaakka untunttu naagibeykkino; ta Sambbataakka tunisseeddino. Yaatina, taani mela biittaan ta hank'k'uwaa untunttu bolla gussanaw, ta yiluwaakka untunttu bolla wurssanaw koyaad. **22** Shin taani ta kushiya shiishsha akkaad. Taani untuntta Gibs'eppe kessiyaawaa be'eedda kawutetsatuwaa sintsan ta suntsay tunennaadan, untuntta d'ayissabeykke. **23** K'ay untuntta hara kawutetsatoonne hara biittatoo laalanaw mela biittaan c'aak'k'aad. **24** Ayaw gooppe, untunttu ta wogaw azazettenan is'seeddino; ta higgiiyaakka mentseeddino; ta Sambbataa tunisseeddinonne barenttu aawotuwaa eek'aa amotteeddino. **25** Hewaadanka, k'ay untunttoo lo"o gidenna wogatuwaanne de'uwaa immenna higgetuwaa immaad. **26** Untunttu barenttu yarshshuwaan

tunanaadan, barenttu bayira naanatuwaa yarshshanaadan, taani untuntta yedda bessaad. Taani hewaa ootseeddawe untuntta dagantsanaassanne taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntta erissanaassa yaagee» yaaga. 27 «Hewaa diraw, asaa na'aw, Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; hintte aawotuukka taanan ammanettennan is's'iide, he yewotuwaan taana boreeddino. 28 Untunttoo immanaw ta kushiya dentsa c'aak'keedda biittaa untuntta aheedda wode, Untunttukka d'ok'k'a deriyaa ubbaanne irs's'a mitsaa ubbaa be'eeddino. Untunttun ubbaan barenttu yarshshuwaa yarshsheeddino. Barenttu c'uwayiyaa is'aanaaninne barenttu gussiyaa ushshaa yarshshuwaan taana hank'k'etseeddino. 29 Yaatina, taani untuntta, Hawe hintte biyaa d'ok'k'a sa'ay ayee? yaagaade oochchaad. Hachchi gakkanaw he sa'ay Baama geetettee; hewaa guusaykka goyinniyaa d'ok'k'a sa'aa guusaa » yaagee yaaga. 30 Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Mooddiyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte mayzza aawotuu ootseedda nagaraa ubbaa ootsiide, ayaw hinttena tunissiitee? Untunttu tuna eek'aa goynanaw amottiide ayaw kaaliitee? 31 Hachchikka hewaa mala imuwaa shiishshiyaa wodenne hintte attuma naanatuwaa taman s'uuggiide yarshshiyaa wode, hintte eek'an ubbaan hinttena tunissiita. Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, taani hinttenan ooshettoo? Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay: Taani hinttenan ooshettikke. 32 Hintte, «Nuuni mitsawunne shuchchaw goyinniyaa hara kawutetsatuwaa malanne S'oossaa amanena asaa mala gidana» yaagiide k'oppiita. Shin hintte k'ofay ubbakka hanenna. 33 « <Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta

de'uwaan c'aak'k'ay: Taani ta mino k'esiyaan, ta muranaw dentseedda kushiyaaninne ta gusseedda hank'k'uwaan hintte bolla kaatetana. **34** Kawutetsatuwaa giddoppe taani hinttena kessana; hintte laaletteedda biittaa ubbaappe ta mino k'esiyaan, ta mic'eteedda kushiyaaninne ta gusseedda hank'k'uwaan taani hinttena shiishshana. **35** Taani hinttena kawutetsatuwaa mela biittaa giyaa bazzuwaa ahana; hinttena ta sintsan essaade, hintte bolla pirddana. **36** Gibs'e biittaa bazzuwaan hintte mayzza aawotuwwa bolla pirddeeddawaadan, hewaadankka hintte bolla pirddana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **37** Taani hinttena ta kawutetsaa s'am"aa garssaan wotsana; ta c'aak'uwwa hintte naaganaadan, taani hinttena ootsana. **38** Makkalanchchatuwaanne nagaranchchatuwaa taani hintte giddoppe diggana; ha"i untuntu de'iyya imatsatetsaa biittaappe taani untuntta kessana; shin untuntu Israa'eeliyaa biittaa gelennaadan diggana. He wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewaan erana yaagee. **39** «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hintte ha"i taani odiyaawaa sisennan is's'ooppe, biide ubbaykka hintte eek'aw goyinnite. Shin hewaappe guyyiyaan, hintte imuwaaninne hintte eek'an ta geeshsha suntsaa tunissikkita. **40** Ta geeshsha deriyaan, d'ok'k'u geedda Israa'eeliyaa deriyaa bolla hintte Israa'eeliyaa Asay kumentsay taw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw he biittan goyinnana. Taanikka hinttena mokka akkana; hintte yarshshuwaa, hintte dooreteedda imuwaanne hintte geeshsha imuwaa taani hintteppe koyay. **41** Hintte laaletteedda kawutetsatuwaa giddoppe taani hinttena ahiyaa wodenne hara biittatuwaappe taani hinttena shiishshiyaa wode, sawuwaa

toshukku giyaa yarshshuwaa akkiyaawaadan, taani hinttena akkana. Kawutetsatuu s'eellishshin, taani hintte gidдон geeshsha gidiyaawaa erissana. **42** Taani kase hintte mayzza aawaatoo immana gaade c'aak'k'eedda Israa'eeliyaa biittaa hinttena zaaraadde aheedda wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte erana. **43** Hintte hintte iita hametaanne hintte tuna oosuwaa hintte he sa'aan hassayana; hintte ootseedda iita oosuwaa ubbaa hintte shenetana. **44** Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, taani hintte iita hametaadaaninne hintte tuna oosuwaadan gidennaan, ta suntsaa diraw taani ootsiyaa wode, taani S'oossaa gidiyaawaa hintte erana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. **45** Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **46** «Laa asaa na'aw, gedissa bagga simmaade s'eella; gedissa baggaw oda; gedissa wora bolla timbbitiyaa oda. **47** Gedissa woraw hawaadan yaaga; Med'inaa Godaa k'aalaa sisa! Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ne gidдон tamaa oytsana; he tamay ne irs's'a mitsaakka ne mela mitsaakka ubbaa maana. He ees's'iyaa tamay to'enna; gedissappe biide, huup'issa gakkanaw de'iyaa asaa som"uwaa ubbaa he lac'uu labbana. **48** Taani Med'inaa Goday oytseedda tamaa gidiyaawaa Asay ubbay be'ana. He tamay to'enna yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. **49** Taani zaaraadde, «Ha"i Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, hawaa ta odanaw taana azazoppa. Unttuntu taana, «I ubbatoo leemisuwaa odee gidennee?» yaagiide haasayiino» yaagaad.

21 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, ne som"uwaa Yerusaalamekko zaaraadde, Asay goyinniyaa sa'atuwaa bolla k'aalaa oda; Israa'eeliyaa biittaa bollan timbbitiyaa oda. **3** Hawaadan yaaga;

Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani new morkke. Taani ta mashshaa shookuwaappe shoddaade, s'illo asaanne iita asaa ubbaa ne giduwaappe wurssana. 4 S'illuwaanne nagaranchchaa ubbaa d'ayssanaw huup'issappe gedissa gakkanaw de'iyaa asaa ubbaa bolla ta mashshaa shodana. 5 Hewan taani Med'inaa Goday ta mashshaa Aa shookuwaappe shoddeeddawaanne guyye zaarennawaa Asay ubbay erana> yaagee» yaaga. 6 Hewaa diraw, «Asaa na'aw, Asay ubbay s'eellishshin, ne wozanay me"ina oola, c'amo un"an oola. 7 Unttuntu neena, <Ayaw oolay?> giide oochchiyaa wode, hawaadan yaaga; <Sintsanna yiyaa iita odoo oolay. Wozani ubbay yashshan muushana; kushiyaa ubbay arggaac'ana; untuntu goobatetsay ubbay untuntuppe kichchana; gulbbatay ubbaykka kokkorana. He wodii gakteedda! I elle polettana! Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday> yaaga» yaagiidde yeedda. 8 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 9 «Laa asaa na'aw, hawaadan yaagaade timbbitiyaa oda; S'oossay hawaadan yaagee; <Mashshaa! leefetteeddanne k'uc'etteedda mashshaa! 10 Shukkanaw leefetteedda. Walk'k'antsaadan p'olk'k'u gaanaw k'uc'etteedda. Ta Asay imetteedda seeraanne muruwaa ubbaa is'seedda diraw, hawaappe guyyiyaan, ooninne nashetena. 11 Go'ettanaw mashshay k'uc'etteedda; leefettiidenne k'uc'ettiide, shukkiyaawoo imetteedda. 12 « <Laa asaa na'aw, yeekkanne zilaala! Ayaw gooppe, he mashshay giigetteeddawe ta asaa bollaanne Israa'eeliyaa kaappotuwaaw ubbaa bollaanna. Kaappatuukka ta asaana ittippe mashshaan hayk'k'ana. Hewaa diraw, ne tiraa bak'k'a. 13 Taani ta asaa paac'c'ana; untuntu nagaraa paas'ennan is'sooppe, ha metuu ubbay untuntu bolla gakkanawaa. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa

oday yaagee yaaga. 14 «Ha"ikka asaa na'aw, timbbitiyaa oda; ne kushiyaakka bak'k'a. He wode mashshay laa"u heezzu zaariide shoc'ana; hewekka yuushshuwaa ubbaanna yuuyyiide, dagantsiyaa, wod'iyaanne shukkiyaa mashshaa. 15 Hewe untunttu wozanay muushanaadaninne untunttuppe darotuu d'ubettanaadan ootsana. Aayye ana! Mashshay ubbay geliyaa gimbbiyaa penggetuwaan walk'k'antsaadan p'olk'k'u gee; shookuwaappe shodetiide shukkanaw k'uc'etteedda. 16 Neenoo, k'ara mashshaw, ushechchawunne haddirssaw, ne simmeedda bagga ubbaa busakka. 17 Taanikka k'ay ta kushiya bak'k'ana; ta hank'k'uukka dochchana.» Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagiidde yeedda. 18 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 19 «Laa asaa na'aw, Baabloone kaatiyaa mashshay yiyaa laa"u ogetuwaan mallaa wotsa. Laa"u ogetuukka itti biittaappe denddiino. Laa"u ogetuu gakketiyyaa dantsuwaan katamaakko afiyaa sa'aan malla gidiyaa tuussaa essa. 20 Itti ogiyaan de'iyaa mallay Raaba giyaa Amoonatuwaa katamaa biyaasaa mallee; hinkkuu k'ay Yihudaan gimbbetteedda Yersaalame katamaa biyaasaa mallee. 21 Baabloone kaatii ogetuu gakketiyyaa dantsuwaan, mallaa tuussatuwaa matan ek'k'ee. I hak'a ogiyaa baanentto eranaw, wonddaafiyaa mashshatuwaa saamaa yeggana; bare eek'atuwaanna zorettana; mehiyaa marac'c'iyaaakka s'eelana. 22 Dirssaa gimbbetuwaa penggiyaa laaliyaa durumaa ahana mala, wod'anaw azazuwaa aatsana mala, c'ee'uwaa c'ee'ettana mala, dirssaa gimbbetuwaa penggiyaa laaliyaa durumatuwaa katamaa penggiyaan essana malanne biittaa keelaana mala, gimbbiyaana gatsiide miis'aa giigissana mala, yersaalame saamay Aa ushechcha kushiyaan wod'eedda. 23 Yersaalame

Asay Baabloone kaatiyaanna c'aak'k'eteedda diraw, hawe barenttu bolla gakkee giide k'oppibeykkino. Shin Baabloone kaatii untuntta untuntu nagaraa hassayissiide, omoodo afana.

24 «Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte nagaray k'onc'c'eedda; hintte bayzzanchcha asaa gidiyaawaa Asay ubbay eree; hintte oosuu hintte nagaranchcha gidiyaawaa bessee. Hewaa diraw, hintte bayzzuu hassayettana; hintteikka hintte morkkiyaw aad'd'iide imettana» yaagee.

25 «Neenoo iitanne tuna gideedda Israa'eeliyaa kaappoo, ne wurssetsa pirdaa gallassay gakeedda. 26 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ne huup'iyappe kallachchaa dentsa; ne huup'iyaan s'aas'eeddawaakka k'aara. Hawaappe sintsanaw kasewaadan hananawe baawa; zik'k'i geeddawe d'ok'k'u gaana; d'ok'k'u geeddawekka zik'k'i gaana.

27 Bashshaa! Bashshaa! Taani ha katamaa bayzzana! Pirddiyaa maatay de'iyawe yaana gakkanaw, ha katamay laa"entso kees'etenna. I yiyaa wode taani aw aatsaade immana» yaagee.

28 «Laa asaa na'aw, hawaadan yaagaade timbbitiyaa oda; «Israa'eeliyaa boriyaa Amoonatoo Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Mashshaa! mashshay wod'anaw shookuwaappe shodetteedda; wurssanawunne walk'k'antsaadan p'olk'k'u gaanaw k'uc'etteedda. 29 Hintte be'iyaa sas'ay wordduwaa; hintte odiyaa timbbitiikka wordduwaa. Hintte iitanne tuna asaa; hintte wurssetsa pirdaa gallassay gakeedda. Hintte k'ood'iyaan mashshay wod'd'ana hanee. 30 Mashshaa shookuwaan zaarite. Hintte med'etteedda sa'aan, hintte yeletteedda biittan taani hintte bolla pirdana. 31 Ta hank'k'uwaa hintte bolla gussana; ta hank'k'uwaa tamay hintte bolla ees's'i kesana. Hinttena bayzziyaawan looheedda, mek'etsi

bayinna asatoo aatsa immana. 32 Hintte tamaw eetsiyaa mitsaa gidana; hintte suutsay hintte biittan gukkana; hintte laa"entso hassayettikkita. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

22 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Laa asaa na'aw, suutsaa gussiyaawanttu kumeedda katamaa bolla pirddanaw giigaadii? Yaatooppe, I ootseedda tuna oosuwaa ubbaa aw oda. 3 Hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni daro asaa suutsaa gusseedda dirawunne eek'aw goyinniyaawan neena tunisseedda diraw, ne wodii yeedda. 4 Neeni gusseedda suutsan bayzzanchcha gidaadda; ne med'd'eedda eek'anka tunaadda. Yaatina, ne pirddaa gallassay matatteedda; ne wurssetsaa laysaykka gakeedda. Hewaa diraw, taani neena kawutetsatoo kad'iyawaanne hara biittatookka k'iliic'iyawaa kessana. 5 Neenoo, suntsi bayeeddanne shabbiretteedda katamatiw, mataaninne haakuwaan de'iyawanttu neena k'iliic'ana. 6 « < «Ne gidдон de'iyaa Israa'eeliyaa kaappatuu ubbatuu suutsaa gussanaw barenttu wolk'k'aa ay keeshshaa go'ettintto be'a. 7 Ne gidдон de'iyawanttu barenttu aawuwaanne barenttu aato bonchchikkino; untunttu betetuwaakka uk'k'unneeddino; am"etuwaanne aawuu aata bayinna naanatuwaa naak'k'iino. 8 Untunttu ta geeshsha yewotuwaa kad'iinonne ta Sambbataakka tunissiino. 9 Ne gidдон de'iyawanttuppe ittuu ittuu haratuwaa wod'isanaw wordduwaa odiino; haratuu deriyaa bolla de'iyaa eek'aw goyinniyaa sa'atuwaan miino; k'ay haratuu ubbabaan tuniyaawanttu ne gidon de'ino. 10 Ne gidдон de'iyawanttuppe ittuu ittuu bare aawuwaa machchattinna gisiino; haratuu k'ay piilay yeedda mac'c'a mishiratina wolk'k'an gakkettiino.

11 Ne giddon de'yaawantuppe ittuu ittuu bare shooruwaa machchattinna gisiino; bare na'aa machchattinna gisiino; bare aawuwaa naatti, bare michchatina wolk'k'an gisiino. **12** Ne giddon de'yaawantuppe ittuu ittuu miishshaa akkiide, shemppuwaa wod'iino; haratuu barenttu miishshaa dichchaw immiinonne, barenttu shooruwaa miishshaa yashissiide akkiino. K'ay hintte taana ubbakka dogeeddita. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **13** « < «Ne giddon de'iyaa Asay bessena miishshaa akkiyaa dirawunne shemppuwaa wod'iyaa diraw, taani hank'k'uwaan ta kushiya bak'k'ana. **14** Taani neena muriyaa gallassi ne goobatetsay neenana de'anee? Woy ne kushii mino gidanee? Taani Med'inaa Goday hawaa odaad; taani odeeddawaa taanikka ootsana. **15** Taani ne asaa kawutetsatuwaa giddoninne hara biittatuwaa giddon laalana; ne tunatetsaakka taani ne bollappe d'ayissana. **16** Hara kawutetsatuwaa sintsan neeni kawushshana; shin he wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa neeni erana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **18** «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa Asay ayinne patsenna birataa shi'aa mala; untunttu ubbaykka biraa muushisiide geeshshiyaa wode, shi'aa gidiide attiyaa nahaasiyaa, k'ork'k'oruwaa, birataanne irssaasiyaa mala. **19** Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Hintte ubbaykka birataa shi'aa mala gideedda diraw, taani hinttena ubbaakka Yerusaalame giddo shiishshana. **20** Asay biraa, naasiyaa, birataa, irssaasiyaanne k'ork'k'oruwaa tamaa c'ooc'iyaa shiishshiide womppiinaan punniide muushissiyaawaadan, taani ta hank'k'uwaaninne ta yiluwaan hinttena shiishshaade, katamaa giddon muushisanna.

21 Taani hinttena shiishshaade, ta hank'k'uwaa tamaa hintte bolla womppiinaa punnina, hintte hewan muushana. 22 Biray c'ooc'iyaa muushiyaawaadan, hintte Yersaalamen muushana. He wode taani Med'inaa Goday ta hank'k'uwaa hintte bolla gusseeddawaa hintte erana» yaagee» yaagiidde yeedda. 23 Med'inaa Godaa k'aalay taakko zaariidekka hawaadan yaagiidde yeedda; 24 «Laa asaa na'aw, untunttu biittay tuneedda diraw, ta hank'k'uwaan iray bukkennaadan diggaade, taani Israa'eeliyaa asaa muruwaa doommowaa untunttoo oda. 25 Untunttu kaappatuu bare wod'eeddawaa gudiidde mentsereetsiyaa gaammuwaa mala; untunttu asaa wod'iino; al'o miishshaa gidina, hara duretaa gidina, ubbaa barenttoo akkiino; untunttu he biittaan daro mac'c'a asaa am'e kesseeddino. 26 K'eesetuu ta higgiiyaa mentseeddino; ta geeshshabaakka tunisseeddino. Geeshshaanne tunaa shaakkikkino; k'ay tunaappenne tuna gidenawaappe gidduwaan de'iyaa dummatetsaa tamarissikkino; ta Sambbataw gatiyaa immibeykkino. Hewaappe denddeeddawaan, taani Israa'eeliyaa asaa gidдон bonchchettabeykke. 27 Aa gidдон de'iyaa kaappatuu barenttu wod'eeddawaa duuseretsiyaa okorotuwaa mala; untunttu barenttoo bessenna duretetsaa demanaw shemppuwaa wod'iino. 28 Yersaalame kataman timbbitiyaa odiyaawanttu godaa booshunchchaa okkiyaa asaadan, wordduwaa sas'aa be'iyawaaninne wordduwaa timbbitiyaa odiyaawan, untunttu nagaraa gentsiino. Med'inaa Goday odennan de'ishiina, «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee» yaagiino. 29 He biittaa asatuu bonk'k'iino; zaraafino; hiyyeesatuwaanne metootanchchatuwaa uk'k'unniino; untunttu betetuwaakka un"etsiide suure pirdaa geelayiino. 30 «Taani biittaa

d'ayissennaadan, dirssaa gimbbiyaa kees's'iyaa, koletteedda dirssaa penggiyaa baggana ek'k'iide naagiyaa itti asaa koyaad; shin oonanne demmabeykke. 31 Hewaa diraw, ta hank'k'uwaa untuntu bolla gussana; taani ta hank'k'uwaa taman untunta d'ayissana; taani untuntu ootseedda oosuwa untuntu bolla zaarana. Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagiidde yeedda.

23 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Laa asaa na'aw, itti aattippe yeletteedda laa'u mac'c'a asatuu de'iino. 3 Untuntu Gibs'en de'iiddi, barenttu yalagatetsaappekka doommiide, sharmus'a gideeddino. He biittan untuntu d'antsan attuma Asay kaa'eedda; untuntu wodorotetsaykka aketeedda. 4 Untuntuppe bayirati sunsay Ohoolo k'ay I michchati teefati sunsay Ohoolibo Untuntu laa"uwaakka taani akkina, taw attumanne mac'c'a naanatuwaa yelededdino. Ohoola Samaaratto; Ohooliba k'ay Yersaalamo. 5 «Ohoola taw machchato gidaade de'aadekka sharmus'aaddu; iza bare laggetsati Asoore wotaadaratuwaa amuwaan s'uugettaade kaalaaddu. 6 Untuntu saluwaa malatiyaa mayuwaa mayyeedda olanchchatuwaa, biittaa mooddiyaawantanne olaa gadaawatuwaa; untuntu ubbaykka malssassaa, yalaga attuma asatuwaanne paraa toggiyaa paraa asatuwaa. 7 Iza barena sharmus'a ootsaade, ubbaappe lo"iyaa Asoore attuma asatoo immaaddu. I sharmus'atetsay Asoore biittaa eek'atoo goyinnaade, tunanaadan izo ootseedda. 8 Aa Gibs'en doommeedda sharmus'atetsaa ha"ikka agga beyikku; I yalagatetsaappe doommiide, attuma asatuu I d'antsaa kaa'iinonne iinanna sharmus'iino. 9 «Hewaa diraw, iza minisaade amuwaan siik'iyaa Asoore biittaa laggetsatoo taani izo aatsaade immaad. 10 Untuntu izo k'aariide kalloyeeddino; izi attumanne

mac'c'a naanatuwaa omooddi oyk'k'eeddino; izokka mashshaan wod'eeddino. Barena gakkeedda pirddaa gaasuwaan, mac'c'a asatuwaa gidдон k'iliic'iyawaa gidaaddu. 11 «I michchata Ohooliba hawaa be'aaddu; iza bare amuwaaninne bare sharmus'an bare michchatippe tunaa daraaddu. 12 Akka k'ay Asoore biittaa mooddiyaawanta, olaa gadaawatuwaa, lo"o mayuwaa mayyeedda olanchchatuwaanne paraa toggiyaa paraa asatuwaa, ubbatuukka amoyiyaa, yalaga asatuwaa minisaade siik'aaddu. 13 Akka barena tunisseeddawaa be'aaddu; untuntu laa"uukka itti ogiyaa biino. 14 «Iza bare sharmus'atetsaa yaa darissaaddu; iza attuma asatuwaa misilii godaa bolla wooc'etti med'eteeddawaa, zo'o k'alamiyaan oketti utteeddawaa be'aaddu. 15 Untuntu barenttu s'eessan zinnaariyaa danc'c'eeddawanntanne barenttu huup'iyanka lo"iyaa c'ark'k'iyaa s'aas'eeddawannta. Untuntu ubbaykka Kaladaawanatuwaa biittaaappe yeedda Baabloone kaappotuwaa malatiino. 16 Iza untuntu misiletuwaa be'osaanakka daro amuwaa s'uugetaade, untunta s'eesanaw Baabloone biittaa asaa kiittaaddu. 17 Yaatina, Baabloonetuu iikko yiide, iinanna sharmus'iide, iza tunisseeddino. Tuneeddawaappe guyyiyaan, iza untuntakka shenetaade, wora simmaaddu. 18 Iza bare sharmus'atetsaa k'onc'c'iyaan ootseedda wodenne bare kalluwaa k'aara besseedda wode, taani I michchatippe wora simmeeddawaadan, iippekka shenetaade wora simmaad. 19 Shin iza Gibs'en sharmus'a gidaade de'iyaa, bare yalagatetsaa wodiyaan hassayaade, bare sharmus'aa kasewaappe yaa darissaaddu. 20 Untuntu attumatetsay hariyaawaa mala, untuntuppe kesiyaa zeretsaykka paraawaa mala gideedda bare laggetsatuwaa amuwaan kaalaaddu. 21 (Neenoo, Ohoolibee, ne

yalagatetsaa wode, attumawanttu ne d'antsan kaa'ishina, ne wodorotetsaakka akkishina, neeni poleedda sharmus'atetsaa zaaraadekka ha"i ootsanaw amottaasa.) 22 «Hewaa diraw, Ohoolibee, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani ne laggetsatuwaa, he neeni shenetaade wora simmeeddawantta ne bolla dentsana; taani untuntta ne bolla ubba saanna ahana. 23 Untunttukka Baabloonetuwaanne Kaladaawetuwaa ubbaa, Pak'ooda, Shoo'anne K'o'aana attuma asatuwaa, Asooretuwaa ubbaa, amoyiyaa yalaga asatuwaa, biittaa mooddiyaawantta, olaa gadaawatuwaa, olanchchatuwaa, kaappatuwaanne paraa toggiyaa paraa asatuwaa. 24 Untunttu olaa paraa gaaretuwaana, c'aanaa gaaretuwaananne daro olanchchatuwaanna huup'issa baggaappe hintte bolla yaana. Untunttu wogga gondalliyaanne k'eeru gondalliyyaa oyk'k'iide, birataa k'oobiyyaa wotsiide, ne yuushshuwaan salppana. Taani neena untunttun pirdissana; untunttukka neena barenttu wogaadan pirdana. 25 Hank'k'uwaa ne bolla yeddana; untunttukka neenana hank'k'uwaa suuluwaan gakkettana. Untunttu ne siid'iyaaanne ne haytsaa k'ans's'ana; neeppe ateedawanttukka mashshaan busakettana. Untunttu ne attuma naanatuwaanne ne mac'c'a naanatuwaa oyk'k'ana; neeppe ateedawanttakka taman s'uuggana. 26 Untunttu ne mayuwaa ubbaa neeppe k'aari akkana; ne alleek'k'o ubbaakka neeppe kessi akkana. 27 Hewaadan ootsaade, neeni Gibs'eppe aheedda sharmus'atetsaa k'aak'k'aanne ne sharmus'atetsaa ubbaa taani neena agissana. Neeni laa"entso Gibs'etuwaa eek'aa misiletuwaa d'ok'k'u gaade s'eellennaadan, woy untuntta hassayennaadan, taani neena ootsana» yaagee. 28 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani neena

neeni is's'iyaawanttoo, neeni shenetaade, untuntuppe wora
simmeeddawanttoo aatsaade immana. 29 Untuntu neena
is's'anne neeni daaburaade demmeeddawaa bonk'k'i diggiide,
neena kallo s'iira ashshana. Ne sharmus'atetsaa pokkuu
k'onc'c'anaadan ootsana. Ne ziitayenne ne sharmus'atetsaa
amuu, 30 hawaa ne bolla aheedda. Ayaw gooppe, neeni
kawutetsatuwaanna sharmus'aadda; untuntu eek'atuwaan
neena tunissaadda. 31 Ne michchata beedda ogiyaa neenikka
baada. Hewaa diraw, neenakka taani I s'uu'aa ushshana»
yaagee. 32 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan
yaagee; «Neeni ne michchati s'uu'aappe ushana; he s'uu'aykka
wolk'k'aamanne c'in"a. I tigina, daruwaa akkiyaa diraw, ne
bolla k'id'iaanne miichchaa ahana. 33 Neeni matsuwaa
jollanne kayyotana. Hewe he ne michchati Samaariyaa
s'uu'ay dagamaanne bayetsaa s'uu'aa. 34 Ne Aa c'inggirssaade
ushana; s'uu'aakka mentsana; mentseedda kon"ankka ne
d'antsaa gaarana. Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa
oday» yaagee. 35 «Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa
Goday hawaadan yaagee; «Neeni taana dogeedda dirawunne
taw zokkiyaa zaareedda diraw, neeni ne amuwaanne ne
sharmus'uwaa gatiyaa akkana» yaagee» yaagiidde yeedda.
36 Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa
na'aw, Ohooli bollanne Ohoolibi bolla pirddiitee? Pirddooppe,
untuntu ootseedda tuna oosuwaa untunttoo oda. 37 Untuntu
laa"uukka sharmus'eeddinonne shemppuwaa wod'eeddino.
Untuntu barenttu eek'aw goyinneeddino. Haray attina, untuntu
taw yeledda barenttu attuma naanatuwaakka barenttu eek'atoo
k'uma ootsiide yarshsheeddino. 38 Hewaappekka harabaa
untuntu ta bolla ootseeddino; untuntu ta Geeshsha Golliyaa

tunisseeddino; Eek'atoo yarshsheedda gallassi ta Sambbataakka shaareeddino. 39 Unttuntu barenttu naanatuwaa eek'atoo yarshsheedda gallassi, he gallassi unttuntu ta Geeshsha Golliyaa geliide tunisseeddino. Unttuntu ta golliyaan ootseeddawe hawaa. 40 «Hewaadankka k'ay, unttuntu haako saappe attuma asatuu yaanaadan, asaa kiitteeddino; unttuntukka yeeddino. Hintte laa"u michchetuu hintte bollaa meec'etteeddita; hintte ayifiyaakka k'alamiyaa okkeeddita; alleek'k'uwaakka wotseeddita. 41 S'arp'p'eezay sintsan de'iyaa lo"o arssaa bolla utteeddita; hintte he s'arp'p'eeza bolla ta is'aanaanne ta wogaraa zayitiyaa wotseeddita. 42 Hirggi bayinna asaa kooshshay hintte matan sisetee; matsotteeddawanttukka maaray bayinna asaana bazzuwaappe yeeddino. Hintte kushiyan sagaayetuwa wotseeddino; k'ay lo"iyaa kallachchatuwaakka hintte huup'iyaan wotseeddino. 43 «Taani ta wozanaan, «Hawanttu attuma asatuu ha bollay sharmus's'aan wuri kichcheedda mac'c'a asatuwaana de'uukka Aa gideeddawanttuna sharmus'ana giide haniino?» yaagaad. 44 Attuma Asay sharmus'attinna sharmus'iaawaadan, unttuntu untuntunna sharmus'eeddino. Ee, unttuntu he sharmus'anaw k'aak'k'atiyaa Ohooliianne Ohoolibina sharmus'eeddino. 45 Unttuntu sharmus's'a gidiyaa dirawunne shemppuwaa wod'iyaa diraw, s'illo asatuu sharmus'atuwaa bollanne shemppuwaa wod'iyaawanttu bolla pirddiyaa pirddaa unttuntu bolla pirddiino» yaageedda. 46 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Unttuntu bolla daro asatuwaa dentsetsa akkaade ya. Unttunta shabbirissiyaanne unttunta bonk'k'iyaa asatoo aatsaade imma. 47 Ha shabbiriyaa asatuu yiide, unttunta shuchchaan c'addinonne mashshaan busakkino; unttuntu unttuntu attumanne mac'c'a

naanatuwaa wod'ana; untunttu golliyaakka taman s'uuggino. **48** Mac'c'a Asay ubbay hinttena k'ullennaadan duutsanaw, taani biittaa ubbaappe sharmus'atetsaa essana. **49** Hintte laa"u michchetuu hintte sharmus'atetsaa muruwaanne eek'atoo hintte goyinneedda nagaraa gatiyaa akkana. He wode taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana» yaagee.

24 Nuuni omoodetteedda udduppuntsa laysan, tammantsa aginaan, tammantsa gallassan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, hawaa hachchi gallassaa mazggobiyaan s'aafa. Ayaw gooppe, Baabloone kaatii Yersaalame dooddeeddawe hachcha. **3** Ha makkalanchcha asaw ha leemisuwaa oda; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Madaabiyaa disttiyaa taman wotsaade, haatsaa an tiga. **4** Yaataade gediyaanne anggoosuwaa malatiyaa lo"o ashuwaa ubbaa mus'aade, an yegga; lo"o mek'etsaakka k'ans's'ereetsaade, an kuntsa. **5** Hewoo neeni akkana dorssaayne deeshshay wudiyaappe dooretteeddawaa gido. Mitsaa disttiyaappe garssaana maaraade, ashuwaakka mek'etsaakka ka"ana gakkanaw doyissa» yaagee» yaagaade oda. **6** «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Suutsaa gussiyaawanttu katamatiw aayye ana! Shi'iide ubbakka geeyennan is's'eedda madaabiyaa disttiyaa mala iza gidaaddu. I giddon de'iyaa mus'etteedda ashuwaa ubbaa saamaa yegganaan kushiyaan gaketteddawaa, ittuwaa ittuwaa kessaade akka. **7** « «Ayaw gooppe, he katamata wod'eedda asaa suutsay hanno gakkanaasikka iinan de'ee; suutsaa gussaade, baanan kammanaw biittan gussennan, ayayne kammenna zaallaa bollan gussaaddu. **8** Haluwaa kesanaw, ta hank'k'uwaa

dentsetsanaadan, I kametenna mala, iza gusseedda suutsaa taani zaallaa bollan wotsaad» yaagee. 9 «Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Suutsaa gussiyaa katamatiw aayye ana! Taanikka mitsaa loytza guuppana. 10 Hewaa diraw, daro mitsaa wotsa; tamaakka eetsa. Ashuwaa loytzaade doyissa; c'abbaakka mal"etsa; mek'etsay s'uugetto. 11 I suulliide penttina, Aa bollan de'iyaa madaabiikka bonk'k'ina, Aa bollan de'iyaa k'itay seeranaadaaninne Aa bollan de'iyaa shi'ay s'uugetti d'ayanaadan, mela disttiyaa tamaa bonk'k'uwaa bolla wotsa. 12 He daaburay ubbay c'oo mela gideedda; Aa bollan de'iyaa daro shi'ay haray atto, tamankka kichchibeenna. 13 Hanne Yersaalame, neeni tuneeddawe ne iita oosuwaanna. Taani neena geeshshanaw daaburinakka, neeni ne tunatetsaappenne ne iita oosuwaappe geeyennan is's'eedda diraw, ne bollan ta hank'k'uu wurana gakkanaw, neeni laa"entso geeyakka. 14 Taani Med'inaa Goday hawaa odaad; hawe hanana. Taani guyye simmikke; k'arettikke; ta k'ofaa laammikke. Ne ogiyaadaaninne ne oosuwaadan, taani neena pirddana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaagiidde yeedda. 15 Med'inaa Godaa k'aalay k'aykka taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 16 «Laa asaa na'aw, neeni siik'iyaa ne ayifiyaw lo"iyaa ne machchato taani itti kutsan wod'a aggana. Hewan kayyottoppa, yeekkoppa afos's'oppa. 17 Oola, shin ne ooliyaa Asay sisoppo; hayk'k'eeddawoo kayyottoppa. Neeni ne huup'iyaan s'aas'iyawaa s'aas'a; ne gediyanikka c'aammaa wotsa. Ne doonaa kammoppa; shochchaakka mooppa» yaagiidde yeedda. 18 Wontta taani asaw odaad; he gallassi omarssi ta machchata hayk'k'aaddu. Wonttetsa gallassi wontta S'oossay taana azazeeddawaadan ootsaad. 19 Yaatina, Asay taana, «Ha

neeni ootsiyaawoo biletsey ayentto nuw ayaw odikkii?» yaagiide oochcheedda. 20 Taani untunttoo hawaadan yaagaade zaaraad; «Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 21 «Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaaga; Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; hintte c'ee'ettiyaa, hintte ayifiyaw lo"iyaanne hintte shemppuu amottiyaa ta Geeshsha Golliyyaa taani tunissana hanay. Hintte guyye ashsheeda hintte attuma naanatuunne hintte mac'c'a naanatu mashshaan wurana. 22 He wode taani ootseeddawaadan, hintte kka ootsana. Hintte doonaa kammikkita; shochchaakka miikkita. 23 Hintte huup'iyaa s'aas'iita; hintte gediyaan c'aammaa wotsiita. Kayyottikkita woy yeekkikkita. Shin hintte hintte nagaraa gaasuwaan gil'k'ananne ittuu ittoo olana. 24 He wodiyaan Hizk'k'eeli hintte malaataa gidanawaa; ubbabaakka I ootseeddawaadan, hintte ootsana. Hawe haniyaa wode, taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte erana» yaagee» yaaga. 25 S'oossay taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, taani untunttu nashshechchaanne bonchuwaa, untunttu ayifiyaw lo"iyaabaanne untunttu wozanay amottiyaabaa, k'ay mino gideedda Geeshsha Golliyyaa, untunttu attuma naanatuwaanne untunttu mac'c'a naanatuwaa untunttuppe wotsa akkana. 26 He gallassi new woriyaa odanaw itti kessi akkiide atteeda Asay yaana. 27 He gallassi ne doonay dooyettana; neenikka aanana haasayana; laa"entso duude kesakka. Hewaadan hanaade, neeni asaw malaataa gidanaassa. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu hewan erana yaageedda yaagiidde yeedda» yaagaad.

25 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Laa asaa na'aw, ne som"uwaa Amoona biittaakko zaaraadde, Amoonatuwaa bolla timbbitiyaa oda. 3 Hawaadan

yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa k'aalaa sisite. Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte ta Geeshsha Gollii tuniyaa wode, Israa'eeliyaa biittay mela attiyaa wodenne Yihudaa Asay omoodoo biyaa wode, Hashshu! geedda diraw, 4 taani hinttena away doliyaa bagga biittaa asaw laata ootsaade immana. Yaatooppe untunttu hintte gidдон kambbiyaa kees's'ana; de'ana. Hintte maana teeraa untunttu maana; hintte maatsaakka untunttu ushana. 5 Taani Raaba katamaa gaalotuu heemettiyaa sa'aa kessana; Amoonatuwaa gadiyaakka dorssaa wudii allas's'iya sa'aa ootsana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana» yaagee. 6 « «Ayaw gooppe, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte Israa'eeliyaa bashshaan kushiya bak'k'eedda diraw, guppeedda dirawunne nashettiide k'iliic'eedda diraw, 7 taani hintte bolla ta kushiya yeddaad. Hinttena kawutetsatoo omooduwaa ootsaade immana. Taani hinttena asaa giddoppe shoddana; kawutetsatuwaa giddoppekka d'ayissana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana» yaagee. 8 « «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Moo'aabinne Se'iiri, be'ite, Yihuday hara kawutetsatuwaa mala yaageedda diraw, 9 taani Moo'aaba biittaa bollan gelaade; woraajjaade Aa zawaa naagiyaa, Beeti-Yashimoota, Ba'aali-Ma'oonanne K'iriyaatayima geetettiyaa, eretteedda katamatuwaa d'ayissana. 10 Hawaappe sintsanaw Amoonatuwaanakka gujjaade, untunttu kawutetsatuwaa gidдон hassayettennaadan, taani untuntta away doliyaa bagga biittaappe yeedda asatoo duretaadan aatsaade immana. 11 Taani Moo'aaba pirddana. He wode Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu hewan erana» yaagee. 12 « «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee;

«Eedoomatuu Yihudaa bolla haluwaa keseedda dirawunne daro bayzzanchcha gideedda diraw, 13 taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta kushiya Eedooma bolla yeddana. An de'iyaa asaanne mehiyaa mule d'ayissana; d'ayissaade mela kessana. Temaana katamaappe biide, Dadaana katamaa gakkanaw, untuntu mashshaan busakettana. 14 Taani Eedoomaw ta asaa Israa'eeliyaa baggana haluwaa kesana. Israa'eelatuu untuntu bolla ta hank'k'uwaan ta hank'k'uwa keeshshaa ootsana. Taani haluwaa keseeddawaa untuntu erana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. 15 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Piliss's'eematu barenttu wozanaa iitatetsan haluwaa keseedda dirawunne gam"eedda morkketetsaan Yihudaa kad'iide d'ayissanaw koyeedda, 16 hewaa diraw Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; taani ta kushiya Piliss's'eematu bolla yeddaade Keliitawetu b'ans's'ana. Taani untuntanne abbaa doonaan atteedawanta ubbaa d'ayissana. 17 Taani untunttoo wolk'k'aama haluwaa kesana; ta hank'k'uwaan untunta murana. Taani untunttoo haluwaa kesiyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu erana» yaagee yaaga» yaagiidde yeedda.

26 Nuuni omoodetteedda tammanne ittentsa laytsan, aginaw koyiro gallasan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Laa asaa na'aw, S'iirroosa katamaa Asay nashettiide, «Hashshu! Yerusaalame kunddaaddu; Iza laalettaade d'ayeeddanne, izi penggii wagaggi giide dooyetteedda diraw hawaappe sintsan nuuni daretana» yaagiino. 3 Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo, S'iirroosa katamatee, taani new morkke. Abbaa beetay yiyaawaadan, taani daro kawutetsatu bolla ne bolla ahana. 4

Unttuntu ne dirssaa gimbbiyaa kolana; ne miis'aakka laalana. Taani neena biittaa ubbaa k'uc'c'i afi diggina, kallo de'iyaa zaallaa ootsana. 5 Yaatooppe neeni abbaa gidon asatuu Barenttu moliyaa gitiyaa melissanaw mic'c'iyaa sa'aa gidana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. Hara kawutetsatuu S'iiroosa katamaa bonk'k'anawantta. 6 He biittan huup'etiyaa katamatuwaan de'iyaa k'eeri katamatuu abbaappe guutsa haakkiyaawanttu mashshaan wurssana. He wode Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu hewan erana yaagee. 7 «Ubbaa Mooddiyaa S'oossay hawaadan yaagee; <S'iiroosa bolla olaa dentsana mala, kaatetoo kaatiyaa gidiyaa Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraa taani huup'issa baggappe ahana; Aa taani paratuwaana, paraa gaaretuwaana, paraa asatuwaananne daro olanchchatuwaanna ahana. 8 Untuntu huup'etiyaa biittan k'eeri katamatuwaa mashshaan wurssana; untuntu neena dooddiide, ne dirssaa gimbbiyaana gatsiide, biittaa kaafana. Yaatiide barenttu gondalliyaa ne bolla dentsana. 9 Dirssaa gimbbetuwaa dom'iide laaliyaa miishshaan dirssaa gimbbiyaa mentsereetsana; barenttu olaa miishshankka ne miis'aa laalana. 10 Aa paratuu daro gidiyaa diraw, untuntu dentsiyaa baanay neena kammana. Paratuunne paratuwaa gaaretuu laaletteedda katamaa dirssaa penggiyaa geliyaawaadan, geliyaa wode, untuntu sissiyaa garmaassunne giiretsay ne dirssaa gimbbiyaa k'aatsana. 11 Untuntu paratuu ne giddon de'iyaa ogetuwaa ubbaa yed'd'ana. Ne asaakka mashshaan wurssana; ne wolk'k'aama tuussatuukka sa'aan kunddana. 12 Baabloonetuu ne ak'uwaanne ne zal'iyyaa miishshatuwaa bonk'k'anawantta. Ne dirssaa gimbbetuwaanne ne lo'o keetsatuwaa ubbaa kolana; he shuchchaa, he mitsaanne he laaletteedda burc'c'e ubbaa afiide, abban olana. 13 Ne

mal"o yetsaa taani diggana; ne diitsaa kooshshaykka laa"entso
sisettenna. 14 Taani neena kallo de'iyaa zaallaa ootsana; k'ay
neeni asatuu barenttu moliyaa gitiyaa melissanaw mic'c'iyaa
sa'aa gidana. Taani Med'inaa Goday hawaa odeedda diraw,
neeni laa"entso kees'ettakka. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa
Goday hawaa oday» yaagee. 15 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa
Goday S'iirsoosa katamaw hawaadan yaagee; «Ne morkketuu
ne bolla geliyaa wode, abbaa doonaa biittatuwaan de'iyaa ne
Asay siifettiid giirimmiyaa giirintsaa sisiide, yashshaw kokkorana.
16 Hewaappe guyyiyaan, abbaa doonaa biittatuwaan de'iyaa
mooddiyaawanttu barenttu oydiyaappe wod'd'ana. Barenttu
k'umayuwaanne kushiyan sikkiide alleek'k'isseedda barenttu
mayuwaa k'aarana; yashshaw kokkoriidde, biittan uttana. Ne bolla
gakkeedda metuwaa k'oppiide, untunttu daro shabbirettana;
kokkorssaykka untuntta aggenaan is's'ana. 17 « «Hewaappe
guyyiyaan, untunttu new hawaadan yaagiide zilaalana; «
«Aayye, eretteedda katamatee, abbaa gidдон wolk'k'aamiyaa
asatuu de'iyaa katamatee, neeni waana laalettadii! Neeninne
ne gidдон de'eedda asatuu abbaa lank'k'iyaan de'iyaa asaa
ubbaa yashisseeddita shin! 18 Neeni kunddiyaa gallassi, abbaa
gas'aan de'iyaawanttu kokkoreeddino. Abbaa gidдон de'iyaa
asatuukka, neeni laaleteedda gaasuwaan dagammeeddino»
yaaganawaa yaagee. 19 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday
hawaadan yaagee; «Ha"i Asay de'enna katamatuwaadan,
taani neena mela kessana. K'ay taani c'iimma abbaa ne
bolla ahina, he daro haatsay neena kammaana. 20 He wode
taani neena duge c'iimma ollaw biyaawanttuna ittippe, adussa
wodiyaappe kase hayk'k'eedda asatuwaakko duge yeggana.
Neeni biittaappe garssan, beni moogetteedda burc'c'etuu de'iyaa

saan, c'iimma ollaw biyaawanttuna ittippe de'anaadan, taani neena ootsana. Neeni laa"entso Asay de'iyaa katamaa kesakka; pas'a de'iyaa wanttu biittanka simmaade, ne sa'aa oyk'k'akka. 21 Taani ne wurssetsaa dagantsiyaa wurssetsa ootsana; neeni laa"entso ubbakka de'akka. Asay neena koyana; shin neeni laa"entso ubbakka beettakka. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaagiidde yeedda.

27 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Laa asaa na'aw, S'iirrosaw zilaala. 3 Abbaa doonaan de'iyaa abbaa doonaa daro biittatuwaan de'iyaa asaana zal"iyaa, he katamaw hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo S'iirrosaa, neeni, taani puulan likketiyaawe bayinna kumentsa yaagaade otorettaadda. 4 Ne zaway abbaa gul"aana; neena kees's'iyaa wanttu neena loytsiide kees's'eeddino. 5 Ne sank'k'aa Saniira giyaa sa'aappe k'ans's'eedda s'iidan ootseeddino; ne markkabiyyaa tuussaa Liibaanoosappe yeedda zigaappe giigisseeddino. 6 Markkabiyyaa soldissanaw haatsaa guyye pushakkiyaa ne mook'etuwa Baasaane etsaappe ootseeddino; ne wuyggiyaa K'op'iroosappe yeedda dumma s'iidaa sank'k'aan ootseeddino; he wuyggiyaa danggarssaa zaaliyaan alleek'k'etteedda. 7 Ne sharay banddiraadan haakuwaan beettana mala, kushiyan sikkiide alleek'k'isseeda Gibs'etuwa liinuwaappe oosetteeddawaa; neena kamiyyaa gaariddotuukka Eliisha wombaappe yeedda, saluwaa malatiyaanne ochchaa teeraa malatiyyaa c'ark'k'iyaaappe oosetteeddawantta. 8 Ne markkabiyyaa soldissiyaawanttu Sidoonanne Ariwaada geetettiyyaa katamatuwaappe yeddawantta; ne markkabiyyaa laaggiyaawanttu looheedda ne asatuwaa. 9 Markkabiyyaa gidдон

za"edasaa shiddiyaawanttu Gebaalappe yeedda c'imatuwaanne eranchcha asatuwaa; abban biyaa markkabiyya ubbaan de'iyaa oosanchchatuu ne gidon wod'a woy gujja giide palumetiide zal"iino. 10 « < «Paareesappe, Liidiyaappenne Liibiyaappe yeedda olanchchatuu ne olanchchatuwaa maaddiide oletteeddino; barenttu gondalliyaanne barenttu olaa k'oobiyya ne giddon kak'k'eeddino; untunttu neena bonchchisseeddawantta. 11 Ariwaadepenne Heleekappe yeedda olanchchatuu ne dirssaa gimbbiyaan naagiino; Gamaadappe yeedda asatuu ne adussa gimbbiyaan naagiino. Untunttu barenttu gondalliyya ne gimbbiyaa yuushshuwaan kak'k'eeddino; ne puulaana likketiyaawe bayinna kumentsaa gidanaadan ootseeddawanttu untuntta. 12 « < «Ne duretetsaa daruwaa gaasuwaan Tarsseesi neenana zal"eedda; I biraa, birataa, k'ork'k'oruwaanne irssaasiyaa immiide, ne miishshaanna laammeedda. 13 Giriikii, Tubaalinne Mesheki neenana zal"eeddino; ayiletuwaanne naasiyaa birataappe oosetteedda miishshaa immiide, ne miishshaanna laammeeddino. 14 Beeti-Togarmmi toggiyaa paratuwaa, olaa paratuwaanne baluk'otuwaa immiide, ne miishshaanna laammeedda. 15 Rooda biittaa Asay neenana zal"eedda; k'ay abbaa doonaa biittatuwaan Asay danggarssaa zaaliyaanne zop'p'iyaa giyaa mitsaa ahiide, new k'ans's'eedda. 16 « < «Ne duretetsaa daruwaa gaasuwaan, Sooriyaa asatuukka neenana zal"eeddino; untunttu maata malatiyaa ink'k'uwaa, zo'o ink'k'uwaa, yeleelluwaappe oosetteedda alleek'k'uwaa, ochchaa teeraa malatiyaa c'ark'k'iyaa, lee"o liinuwaanne alleek'k'uwaa sikkeedda mayuwaa immiide, ne miishshaanna laammeeddino. 17 Yihudaanne Israa'eeliyaa asatuu neenana zal"eeddino; untunttu Minitte gade zarggaa, maldduwaa, eessaa,

zayitiyaanne balasaame giyaa d'aliyaa zayitiyaa immiide, ne
 miishshaanna laammeeddino. 18 Ne duretetsaa daruwaa
 gaasuwaaninne ne shiishsheedda duma duma miishshatuwaa
 gaasuwaan Damask'k'o asatuu neenana zal"eeddino; untuntu
 Helbboona woyniyaa eessaanne Saahooraa dorssaa isikiyaa
 immiino. 19 Uzaalan de'iyaa Daanaawetuunne Giriike
 Amoonatuu ne miishshaanna laammeeddino. Hewaadankka
 k'ay, k'os's'eedda birataanne duma duma k'imaametuwaa
 new immiide laammeeddino. 20 « < «Dadaana asatuu kooraa
 gilaasiyaa ahiide zal"eeddino. 21 Arabatuunne K'eedaare
 biittaa kaappatuu ubbay ne zal"iyaa miishshaw dorssaa
 maratuwaa, dorssaa orggetuwaanne deeshshatuwaa ahiide
 zal"eeddino. 22 Saabanne Raa'ima zal"anchchatuu ink'kuwaa,
 work'k'aanne lo"o dooretteedda k'imaametuwaa immiide, ne
 miishshaanna laammeeddino. 23 Kaaraane, Kaneeha, Edene,
 Saaba, Asoorene Kilimmaada geetettiyaa katamatuu ubbay
 neenana zal"eeddino. 24 Untuntu lo"o mayotuwaa, saluwaa
 malatiyaa mayuwaa, alleek'kuwaa sikkeedda mayuwaa, gazza
 mins's'aafetuwaa, loytsi dook'k'eedda bak'etsaanne wodoruwaa
 immiide, ne geyaan miishshaanna laammeeddino. 25 « <
 «Ne miishshatuu Tersseesse zal"anchchatuwaa wolk'k'aama
 markkabatuwaan c'aanetiide beeddino. Neenikka darobay
 c'aanetina kumaade, abbaa bollan biyaa markkabiyyaa mala
 gidaadda. 26 Ne markkabiyyaa solddiyyaawanttu neena akkiide,
 abbaw giddo gishachchaa afeedino; shin away wulliyaa bagga
 c'arkkuu neena abbaw giddo gishechchan mentseretseedda.
 27 Neeni me'eretteedda gallassi ne duretetsayenne ne zal"iyaa
 miishshay ubbay, ne markkabiyyaa solddiyyaawanttu, ne
 markkabiyyaa laaggiyaawanttu, ne markkabiyyaa gidдон za"edasaa

shiddiyaawanttu, ne zal"anchchatuunne ne giddon olanchchatuu
 ubbay abbaa giddo muuketteeddino. **28** Markkabiyaan biyaa
 asatuwaa waasuwaa kooshshay abbaa gas'aa gakkanaw
 sisettee. **29** « < «Markkabiya solddissiyaawanttunne
 laaggiyaawanttu ubbay barenttu markkabetuwaappe kesiide,
 abbaa gas'an ek'keeddino. **30** Unttuntu ubbaykka barenttu
 huup'iyaa baanaa k'oliide, bidintsaan gondorettiide, ne
 bayetsaa diraw, iita yeekuwa yeekkeeddino. **31** New kayyottiide,
 barenttu huup'iyaa meediide, maak'aa mayyeeddino; untunttu
 daro seeletiide, new yeekkeeddino. **32** New untunttu hawaadan
 yaagiide zilaaleeddino; « < «Ha"i abbaa giddon sirp'i geedda,
 S'iirrosana likkettiyaawe oonee? **33** Ne zal"iyaa miishshay abbaa
 pinniide yiya wode, biittan de'iyaa daro asaa kalissaadda; ne
 mas'uwaan kaatetuu duretteeddino. **34** Shin ha"i abbaa c'iimman
 me'erettaadda. Ne zal"iyaa miishshaykka, new ootsiyaa asatuu
 ubbatuukka, neenana abbaa giddon muukettiide d'ayeeddino.
35 Abbaa doonaa biittatuwaan de'iyaa Asay ubbay, ne bolla
 gakeeddawaa be'iide dagammeeddino. Unttuntu kaatetuukka
 daro yayyeeddino; untunttu som"ii yashshaa erissee. **36** Ne
 wurssetsay dagantsiyaawaa gideedda; neeni laa"entso ubbakka
 de'akka. Hewaa diraw, biittaa ubbaan de'iyaa, zal"anchchatuu,
 Poora! geeddino yaagiide zilaaleeddino» yaagee» yaaga»
 yaagiidde yeedda.

28 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda;
2 «Laa asaa na'aw, S'iirroosa kaappuwaa hawaadan yaagaade
 oda; «Ubbaa Mooddiiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee;
 «Ne wozanay otoretteedda diraw, Taani s'oossaa; taani abbaa
 giddo gishechchan, s'oossatuwaa araatan uttaad yaagaadda.
 Neeni, taani s'oossaadan, aad'd'eeda eranchcha kesaad gaade

k'oppooppenne, neeni asaappe attina, s'oossaa gidakka. 3 Neeni
 Daaneelappekka aad'd'eeda eranchchee? Ay s'uuraykka neeppe
 geemmennee? 4 Tumukka neeni ne aad'd'eeda eraaninne
 ne akeekan dure gidaadda; biraanne work'k'aa ne duretaa
 minjiyaa golliyaa shiishshaadda. 5 Ne zal"iyaa eran daro
 wod'iyaa demmaadda; ne duretaappe denddeeddawaan ne
 wozanay otoretteedda» yaagee. 6 « «Hewaa diraw, Ubbaa
 Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni, taani
 s'oossaadan, aad'd'eeda eranchcha gaade k'oppiyaa diraw, 7
 taani ne bolla kawutetsatuwaa ubbaappe mek'etsi bayinna, iita
 morkkatuwaa ahana; neeni ne aad'd'eeda eran shiishsheedda
 mas'uwaa ubbaa untunttu barenttu mashshaan d'ayissana;
 ne bonchchuwaakka untunttu tunissana. 8 Neena untunttu
 wod'iide, abbaa c'iimman olana. 9 Yaatina, neena wod'ana
 haniyaawaa sintsan neeni, tumu taani s'oossaa gaanii? Neena
 wod'iyaa wanttu kushiyan neeni asaappe attina, s'oossaa gidakka.
 10 Neeni allagatuwaa kushiyan ammanenna Asay hayk'k'iyaa
 hayk'k'uwaa hayk'k'ana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa
 Goday hawaa odaad» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. 11
 K'aykka Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde
 yeedda; 12 «Laa asaa na'aw, S'iirroosa kaatiyaw hawaadan
 yaagaade zilaala; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan
 yaagee; «Neeni kase aad'd'eeda eran kumeeddawaa; neeni
 Asay leemisiide odiyaa aad'd'eeda puulanchcha gidaadda.
 13 Neeni Edenen, S'oossaa gennetiyaan kase de'aadda;
 sarddiyoone, toop'aaziyoone, almaaze, biralle, margide,
 yasp'p'iide, sampeerenne baluura geetettiyaa al"o shuchchaan
 alleek'k'ettaade, lo"o work'k'aa alleek'k'uwaa kase mayyaadda;
 neeni med'etteedda gallassi hawe ubbay new giigeedda. 14

Taani neena naagiyaa kiruube ootsaade suntsaad; yaataade neena okkaad. Ta geeshsha deriyaa bollan neeni de'aadda; k'ay tamaadan p'ooliyaa al"o shuchchatuwaa gidдон simerettaadda. 15 « < «Neeni med'etteedda gallassaappe doommaade, iitabay ne bolla beetteedda gallassay gakkanaw, ne ogiyaa ubbaan tooshii bayinnan de'aadda. 16 Ne daro zal"iyaappe denddeeddawaan, makkalan kumaade, nagaraa ootsaadda. Hewaa diraw, ta geeshsha deriyaappe tunabaadan, neena wolk'k'an kessaad. Neenoo, naagiyaa kiruubiyaw, he tamaadan p'ooliyaa al"o shuchchatuwaa gidдoppe taani neena yederssaad. 17 Neeni puulanchcha gidiyaa diraw, daro otorettaadda; ne bonchchuwaa gaasuwaan, ne aad'd'eeda eraa tunissaadda. Hewaa diraw, taani neena sa'aan olaad; hara kaatetuu neena be'iide seeretanaadan ootsaad. 18 Ne nagaraa daruwaaninne ne c'imuwaa zal"iyaan, ne goyinniyaa sa'atuwaa ubbaa tunissaadda. Hewaa diraw, taani tamay ne gidдoppe kesanaadan ootsaad; ikka neena meedda. Ubbatuu s'eellishshin, taani neena sa'aa bollan bidintsaa kessaad. 19 Neena kase eriyaa kawutetsatuu ubbay nebaan dagammeeddino. Ne wurssetsay yashshiyaawaa gideedda; neeni laa"entso ubbakka de'akka» yaagee» yaagaade zilaala» yaagiidde yeedda. 20 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 21 «Laa asaa na'aw, ne som"uwaa Sidoona katamaakko zaaraadde, Aa bolla timbbitiyaa oda. 22 Hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo, Sidoonaa, taani new morkke! ne bolla ootsiyaawaan ta bonchchuu k'onc'c'ana. Ne gidдон de'iyaawantta pirddiyaawaan taani ta geeshshatetsaa bessiyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu ubbay erana. 23 Taani ne gidдон iita harggiyaa yeddana; ne ogiyaan suutsay gukkanaadan ootsana.

Ubbaa baggana yiyaa olaa gaasuwaan ne Asay mashshaan hayk'k'ana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu hewan erana. **24** «[<] «Hawaappe sintsanaw Israa'eeliyaa yuushshuwaan de'iyaa, Aa kad'iide s'eelliyaa biittaa ubbaappe, aguntsa malanne kashiyaa mala gidiide k'ohiyaabay ooninne de'enna. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu hewan erana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. **25** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa asaa untunttu laaletteedda kawutetsaa ubbaappe shiishshaade, taani ahiyaa wodenne untunttu he kawutetsatuwaa ubbaa sintsan taani ta geeshshatetsaa bessiyaa wode, taani ta k'oomaa Yaak'oobaw immeedda barenttu biittan untunttu de'ana. **26** Hewan untunttu saruwaan de'ana; golliyyaa kees's'ana; woyniyaa turaakka tokkana. Untunttu kad'iide s'eelliyaa untunttu shoorotuwaa ubbaakka taani pirddiyaa wode, Israa'eeliyaa Asay saruwaan de'ana. He wode taani Med'inaa Goday untunttu S'oossaa gidiyaawaa untunttu hewan erana» yaagee.

29 Nuuni omoodetteedda tammantsa laytsan, tammantsa aginaan, tammanne Laa"entsa gallassan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, ne som"uwaa Gibs'e kaatiyaakko zaaraadde, Aa bollanne Gibs'e biittaa ubbaa bolla timbbitiyaa oda. **3** Hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo, par"oona; Nayle Shaafaa gidдон giseedda, loytsa wolk'k'aamanne yashshiyaa do'aw, Nayle Shaafay tawaa; Aa med'd'eeddawe taana yaagiyaa Gibs'e kaatiyaw, taani new morkke! **4** Taani ne goggoc'c'uwaaan hinggitsaa gelissana; ne shaafaan de'iyaa moletuu ne galbbaa pok'uwaaanna oyk'k'ettanaadan ootsana; moletuu ne galbbaana oyk'k'etti utti de'ishshin,

taani neena haatsuwaappe goochchaade gas'aa kessana.

5 Taani neenanne ne shaafaan de'iyaa moletuwaa ubbaa mela biittan olana; ne anhay dembban oletti attanawaa; ne anhaa shiishshiide moogiyaawe d'ayana. Taani neena saluwaa kafotoonne sa'aa do'atoo k'uma ootsana. 6 Gibs'en de'iyaa Asay ubbay taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hewan erana. « < «Neeni Israa'eeliyaa asaw mak'k'aa guufiyaa gidaadda; 7 untunttu neena oyk'k'eedda wode me"ade, untunttu hashiyaa c'addaadda; untunttu neenan zemppeedda wode me"ade, untunttu zokkiyaa duutsaadda. 8 Hewaa diraw, taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ne bolla mashshaa dentsiyaawantta ahana; untunttu ne asaanne ne mehiyaa ubbaa wurssana. 9 Gibs'e biittay Asay bayinna melanne ona biittaa gidana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu hewan erana. « < «Hewekka neeni, Nayle Shaafay tawaa; Aa med'd'eeddawe taana yaageedda diraw, 10 taani ne bollanne ne shaafaa bolla denddaad. Taani huup'issa baggana Migidoolappe doommaade, gedissa baggana Asiwaane katamaa, hewaappekka Toop'p'iyaa zawaa gakkanaw Gibs'e ubbaa Asay bayinna melanne ona sa'aa kessana. 11 Asaa gidina mehiyaa gidina, hewaana aad'd'ena; oytamu laysay wurana gakkanaw, ayaynne hewan de'enna. 12 Taani Gibs'e biittay biittaa ubbaappe aad'd'eeda melanne ona biittaa ootsana; Aa katamatuukka oytamu laysay wuranaw, hara koletteedda katamaa ubbaappe aad'uwa kolettiide de'ana. Gibs'e asaa taani kawutetsatuwaa giddoninne hara asaa giddon laalana» yaagee. 13 « <Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Oytamu laysaappe guyyiyaan, taani Gibs'etuwa laaleedda kawutetsatuwaa giddoppe shiishshana. 14 Taani untuntta zaaraade ishalssana; untunttu yeletteedda

gedissa Gibbs'en de'iyaa Patiroosa biittaa zaarana; hewan untuntu laafa kawutetsaa gidiide de'ana. 15 Gibbs'e hara kawutetsatuwaa ubbaappe aad'd'eeda laafa kawutetsaa gidana. Laa"entso hara kawutetsatuwaa bolla barena d'ok'k'u d'ok'k'u ootsenna. Laa"entso I hara kawutetsaa mooddennaadan, taani izo guutsana. 16 Israa'eeliyaa Asay laa"entso maaduwa demmanaw untuntun ammanettena; Gibbs'en ammanetteedawe ay keeshshaa bayzzentto Israa'eeliyaa Asay akeekana. Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu hewan erana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. 17 Nuuni omooddetteedda laatamanne laappunsa laytsan, koyiro aginaan, koyiro gallasan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 18 «Laa asaa na'aw, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori S'iirrosa bolla olaa dentsetsanaw giigeedda; untunttoo huup'ii bo"atana gakkanaasinne hashiikka madus's'ana gakkanaw, olanchchatuu dees'o tookuwa tookkanaadan ootseeddino; gido shin, kawuukka olanchchatuukka ha daabura ubbaan untuntu S'iirrosappe demmeeddawe baawa. 19 Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Gibbs'e biittaa Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw aatsaade immana; ikka bare olanchchatuwaa dirguwaa gidana mala, omooduwaaninne bonk'k'iyaan akkeeddawaa ubbaa akkiide baana. 20 Inne Aa olanchchatuu taw ootseedda diraw, taani aw Gibbs'e biittaa untuntu daaburaw dirguwaa ootsaade immana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. 21 «He gallassi taani Israa'eeliyaa asaa mintsana. Hizk'k'eelaa, neenikka asaw odanaadan, taani neena mintsana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu hewan erana» yaagiidde yeedda.

30 K'aykka Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, hawaadan yaagaade timbbitiyaa oda; «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassaw, Aayye ana! yaagiide zilaalite! **3** Ayaw gooppe, he gallassay mateedda! Med'inaa Godaa gallassay gakteedda! He gallassay shaarii sikkeedda gallassanne kawutetsatuwaa ubbaw meto gallassaa gidanawaa. **4** Gibs'e bolla olay yaana; Toop'p'iyaa bollanka tuggay yaana. Darotuu Gibs'e biittan hayk'k'ana; he biittaa duretetsay bonk'k'ettana; Aa baasuukka bayana. **5** He olay Toop'p'iyaa, Liidiyaa, Liibiyaa, Arabaanne ta c'aak'k'o biittaa asaa ubbaa Gibs'ena gatsiide wurssana» yaagee. **6** «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Gibs'e maaddiyaawanttu kunddana; Aa otorettiyyaa wolk'k'ay wurana. Migidoolappe biide Asiwaane gakkanaw, untunttu mashshaan hayk'k'ana. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **7** Gibs'e biittay biittaa ubbaappe aad'd'eeda mela biittaa gidanawaa; Aa katamatuukka hara koletteedda katamaa ubbaappe aad'uwaa kolettiide de'ana. **8** Taani Gibs'e taman oytsiyaa wodenne Aa maaddiyaawanttu ubbay hayk'k'i wuriyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu erana. **9** « «He gallassi taani saro de'iyaa Toop'p'iyaa asaa dagantsanaw asatuwaa markkabiyaan kiittana. Gibs'e muretiyaa gallassi Toop'p'iyaa asaa bolla tuggay yaana. Be'ite, he gallassay gakteedda!» yaagee. **10** « «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraa kushiyan taani Gibs'e duretetsaa d'ayissana. **11** Kawutetsatuwaa ubbaappe aad'd'iide, mek'etsaa iitiyaa olanchchatuwaa kaaletsiide yiide, I biittaa d'ayissana; untunttu Gibs'e asaa bolla mashsha shoddiide, biittan anhaa kuntsana. **12** Nayle Shaafaa taani melissana; taani

Gibs'e iita asatuwaa kushiyan aatsaade immana; untuntta, he biittanne an de'iyawaa ubbaa allagatuwaa kushiyaan d'ayissana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee. 13 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Memppiisa kataman de'iyaa eek'atuwaanne misiletuwa ubbaa taani d'ayissana; Gibs'e biittan laa"entso kaappo gidiyaawe de'enna; biittaa ubbaa taani yashissana. 14 Taani Patiroosa giya gedissa bagga Gibs'e mela kessana; huup'issa baggana de'iyaa S'o'aane kataman tamaa yeddana; Teebisa katamaakka murana. 15 Gibs'ew geesso gideedda Pelusiyaaman ta hank'kuwaa gussana; Teebisa asaa ubbaa wurssana. 16 Taani Gibs'en tamaa oytsana; Pelusiyaamikka loytsi tuggatana; Teebisa dirssaa gimbbii kolettana; Memppiisa kataman duus's'enna metuu gakkanawaa. 17 Oona katamaa yalaga asatuunne Bibaasita kataman de'iyaa yalagay ubbay mashshaan wurana; he katamatuukka omoodettiide baana. 18 Gibs'e wolk'k'aa taani mentsereetsiyaa wode, S'aafinaasan gallassay k'ammana; I otorettiyyaa wolk'k'ay wurana; Gibs'a shaarii kammana; S'aafinaasa yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaa ubbaan de'iyaa Asay omooduwaan baana. 19 Taani Gibs'a hawaadan murana. He wode Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu hewan erana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. 20 Nuuni omooddettedda tammanne ittentsa laytsan, koyiro aginaan, laappuntsa gallassan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 21 «Laa asaa na'aw, taani Gibs'e kaatiyaa k'esiyaa mentsaad; Aa wooshshaaninne c'urk'k'aan s'aas'i kooliide patsiyaa hiillaykka baawa; hawaappe sintsanaw I minotetsaa ahiide, mashshaa oyk'k'anaw danddayenna. 22 Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Gibs'e kaatiyaw

morkke. Aw kase me'o k'esiyaanne pas'a de'iyaa k'esiya
 laa"uwaakka taani mentsana; Aa mashshaykka Aa kushiyaappe
 sa'aan wod'd'anaadan ootsana. 23 Gibbs'etuwaaw kawutetsatuwaaw
 giddoninne hara biittatuwaan laalana. 24 « Taani Baabloone
 kaatiyaa laa"u k'esiya minisaade, ta mashshaa Aa oytsana.
 Shin Gibbs'e kaatiyaa k'esiya mentsana; bare morkkiyaa sintsan
 I hayk'k'ana haniyaawe ooliyaawaadan olana. 25 Ee, taani Gibbs'e
 kaatiyaa laa"u k'esiya daaburssaade, Baabloone kaatiyaa
 k'esiya mintsana. Taani Baabloone kaatiyaa ta mashshaa
 oytsiyaa wodenne I Gibbs'e bolla Aa dentsiyaa wode, Gibbs'etuu
 taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana. 26 Gibbs'etuwaaw taani
 kawutetsatuwaaw giddoninne biittaa ubbaan laalana. He wode
 taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu hewan erana»
 yaagee» yaagiidde yeedda.

31 Nuuni omoodetteedda tammanne ittentsa laytsan,
 heezentsa aginaan, koyiro gallasan, Med'inaa Godaa k'aalay
 taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Laa asaa na'aw,
 Gibbs'e kaatiyawunne asaa ubbaw hawaadan yaagaade oda; «Ne
 gitatetsan neena taani oonana likkoo? 3 « Neeni lo'o daashsha
 kuway de'iyaa Liibaanoosa zigaa mala. I aduk'k'iide dic'c'eedda;
 Aa s'eeraykka shaariyaa gakkeedda. 4 Hewan Aa dichchiyaa
 haatsay de'ee; c'iimmuwaappe kesiyaa pulttotuukka I toketteedda
 sa'aan yuushshuwaan ubbaan goggiino; he pulttotuu mitsay
 mokkiyaasaa ubbaa gakkiiide ushshiino. 5 He mitsay haatsay
 dareedda diraw, woran de'iyaa hara mitsaa ubbaappe geesaa
 aduk'k'ee; Aa daashshatuukka orddenne adussa. 6 Saluwaa
 kafotuu ubbay Aa daashshan barenttu golliyaa kees's'eeddino;
 bazzuwaa do'atuukka Aa daashshaa garssan maraa yeleeddino;
 wolk'k'aama kawutetsatuu ubbay Aa kuwan uttiino. 7 He mitsay

bare gitatetsaanne bare daashshaa adussatetsaana ayaa lo"ii!
 Bare s'ap'uwaakka haatsaa c'iimmaw duge yeddi wotseedda.
8 Haray atto S'oossaa gannatiyanka he zigaanna likkettiyaa
 zigi baawa; aawaa mala daashshay de'iyaa s'iidaykka baawa;
 hewaa mala boo'iyaa mitsikka baawa. S'oossaa gannatiyanka
 hewaa mala lo"o mitsay baawa. **9** « <Taani Aa daro daashshan
 puulanchcha ootsaad. Edene giyaa S'oossaa gennetiyaan
 de'iyaa mitsatuu ubbay Aa k'anaateeddino. **10** « <Hewaa diraw,
 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He
 mitsay aduk'k'iide dic'c'eedda diraw, Aa s'eeraykka shaariyaa
 gakkeedda dirawunne I bare geesan otoretteedda diraw, **11** taani
 Aa agga aggaad; yaataade wolk'k'aama, allaga kawutetsaw
 aatsaade immaad. He kawutetsay aw Aa iitatetsaadan ootsana.
12 Mek'etsaa iita allagatuu he mitsaa k'ans's'i olana; k'ans's'eedda
 tashetuu deretuwaan, wombbatuwaaninne zanggaaratuwaan
 oletti attana. Aa kuwan uttiyaa hara kawutetsatuu ubbay he sa'aa
 aggiide baana. **13** Saluwaa kafotuu yiide kunddeedda mitsaa
 bolla uttana; bazzuwaa do'atuukka Aa tashetuwaa yed'd'ana. **14**
 Haatsaa matan dic'c'iyaa mitsatuu gidddon aawaadan aduk'k'iide,
 s'eeray shaariyaa gakkiyaa mitsay de'enna. Hayk'k'iya asaa
 bolla gakkiyaa hayk'k'uwaa pirdday he mitsaa bolla gakkanawaa;
 he pirdday I hayk'k'iide, duufuwaan geliyaawanttuna Si'ooliyaan
 gelanaassa» yaagee. **15** « <Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday
 hawaadan yaagee; «He mitsay Si'ooliyaan geliyaa gallassi
 c'iimmuwaappe kesiyaa pulottotuu aw kayyottanaadan taani
 ootsana; he pulottotuwaa haatsay goggennaadan taani ootsana;
 Liibaanoosikka Aa diraw kayyottanaadan ootsana. K'ay wora
 mitsay ubbay shullana. (Sheol h7585) **16** Taani he mitsaa Si'ooliyaan
 oliyaa wode, Aa kunddetsaa kooshshaan kawutetsay ubbay

k'aas's'ana. Kunddiide Si'ooliyaan geleedda Edene mitsatuunne haatsaa ushiyaa dooretteeddanne lo'o Liibaanoosa mitsatuu ubbay Aa kunddetsan minetana. (Sheol h7585) 17 Kawutetsatuwaa gidдон aanana maadetteedanne Aa kuwan utteedda ubbay kase mashshaan hayk'k'eeddawayttuna gakketanaw aanana ittippe Si'ooliyaan gelana. (Sheol h7585) 18 Edene gannatiyaa gidдо mitsatuwaankka hewaa keeshshaa gitayne lo"uu baawa; shin ha"i Edene mitsatuwaadan, ikka hayk'k'i Si'ooliyaan gelee; hewan I mashshaan hayk'k'eedda ammanibeennawanttu ubbaan gakkettana. « < «He mitsay Gibs'e kaatiyaanne Aa asaa ubbaa leemiso. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

32 Nuuni omoodetteedda tammanne laa"entso laysan, tammanne laa"entso aginaan, koyiro gallasan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Laa asaa na'aw, Gibs'e kaatiyaw zilaala! Hawaadan yaaga; «Neeni kawutetsatuwaa gidдон neena gaammuwaa kessaadda; shin neeni abbaa gidдон de'iyaa S'adiyaa mala. Neeni haatsatuwaappe kessaadda; ne gedetuwaan purchchakkaade, haatsaa bulluk'k'aadda. 3 « «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Daro Asay shiik'iyaa wode, taani ta gitiyaan neena oyk'k'ana; he Asay neena goochchiide, haatsaappe gas'aa kessana. 4 Taani neena biittan olaa aggana; dembbaa bollakka mic'ana; yaataade saluwaa kafotuwaa ubbay ne bolla utissana; biittaa ubbaan de'iyaa bazzuwaa do'atuwaakka ne ashuwaa kalissana. 5 Taani ne ashuwaa deretuwaa bollan laalana; ne wombbatuwaakka ne anhaan kuntsana. 6 Deretuwaa kammiide, shaafatuwaa kumana gakkanaw, ne suutsay gukkanaadan ootsana. 7 Taani neena d'ayissiyaa wode, saluwaa goozana;

s'oolinttetuwaakka d'umissana; awaakka shaariyaan kammama;
 aginayikka bare poo'uwaaw diggana. 8 Neepe bollaanna de'iyaa
 saluwaaw poo'otuwaaw ubbaa d'ayissaade, new biittaa d'umissana.
 Taani Ubbaa Moooddiyaaw Med'inaa Goday hawaa oday. 9 « <
 «Taani ne bolla gakeedda bayetsaa oduwaaw neeni erenna
 kawutetsatuwaaw ubbaa sisiyaaw wode, c'ora asaa wozanay
 shabbirettana. 10 Taani ne bolla gatsiyaawe kawutetsatuwaaw
 ubbaa dagantsana. Taani ta mashshaaw untuntu sintsan llessiyaaw
 wode, kaatetuu yashshan kokkorana; neeni kunddiyaaw gallassi
 untuntu ubbaykka barenttu shempoo shempoo yayana»
 yaagee. 11 « <Ubbaa Moooddiyaaw Med'inaa Goday Gibs'e kaatiyaw
 hawaadan yaagee; «Baabloone kaatiyaaw mashshay ne bolla
 yaana. 12 Hara kawutetsaappe aad'd'iide, mek'etsaa iitiyaaw
 olanchatuu barenttu mashshaan ne c'ora asaa wurssanaadan
 taani ootsana. Untuntu Gibs'e otoruwaaw d'ayissana; Aa c'ora
 asaykka wurana. 13 Daro haatsaa matan de'iyaa mehiyaaw
 ubbaakka taani d'ayissana; hewaappe guyyiyaan, haatsaa
 bulluk'kiyaaw asaa gidina mehiyaaw gidina, ubbakka de'enna. 14
 He wode taani ne haatsatuwaaw s'illissana; ne shaafatuwaakka
 woppu ootsaade gogissana. Taani Ubbaa Moooddiyaaw Med'inaa
 Goday hawaa oday. 15 Taani Gibs'e mela kessiyaaw wode,
 an de'iyaawaa ubbaa k'uc'c'aade d'ayissiyaaw wodenne an
 de'iyaa asaa ubbaa shoc'iyaa wode, taani Med'inaa Godaa
 gidiyaawaa untuntu erana. 16 « < «Hewe ubbay untunttoo
 zilaaliyaaw zilaassaa gidanawaa. Kawutetsatuwaaw mac'c'a asatuu
 Gibs'essinne Aa c'ora asaw zilaalana. Taani Ubbaa Moooddiyaaw
 Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaagiidde
 yeedda. 17 Nuuni omoodetteedda tammanne laa"entso laytsan,
 he aginaan, tammanne ichcheshentso gallasan, Med'inaa

Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **18** «Laa
 asaa na'aw, Gibs'e c'ora olanchchatuwaa diraw yeekka!
 Gibs'enne wolk'k'aama kawutetsatuwaa mac'c'a naanatuwaa,
 hara hayk'k'iide duufuwaan geleeddawanttuna ittippe Si'ooliyaa
 moyzza. **19** Unttuntu, «Hinttenoo Gibs'etoo, hintte haratuwaappe
 aad'd'i lo"iittee? Hintte Si'ooliyaan gelana; hewan hintte S'oossaa
 ammanibeennawanttuna ittippe moogettana.» **20** «Gibs'e biittaw
 mashshay shodetti utteedda diraw, untunttu mashshaan
 hayk'k'eeddawanttu giddo kunddana; Gibs'e bare c'ora asaa
 ubbaanna duge goossettana. **21** Si'ooliyaan de'iyaa wolk'k'aama
 kaappatuu Gibs'ebaanne Gibs'e maaddeeddawanttubaa
 haasayiidde, «Unttuntu haa duge yeeddino; S'oossaa
 ammanennan, mashshaan hayk'k'eeddawanttuna untunttu
 giseeddino» yaagiino. (Sheol h7585) **22** «Asoore Si'ooliyaan
 de'ee. Olan hayk'k'eedda Asoore olanchchatuwaa duufotuu
 Aa yuushshuwaan dooddi utteeddino. **23** He duufotuu c'iimma
 ollatuwaappe wurssetsaan de'iino. Aa olanchchatuu, kase
 kawutetsatuwaa ubbaa yashshan kokkorseeddawanttu, ha"i
 Aa olanchchatuu duufuwaa yuushshuwaan shiik'k'eeddino.
 De'uwaan de'yaawanttu biittaan shabiretsaa med'eeddawanttu
 ubbatuu mashshaan wureeddino. **24** «Elaamikka Si'ooliyaan
 de'ee. Elaama olanchchatuu ubbay Aa duufuwaa yuushshuwaan
 dooddi utteeddino. Ubbatuu shuketteeddino, mashshaan
 kunddeeddino; de'uwaan de'iyaa asaa biittaan shabbarssa
 dentseedda ubbay ammanenawantta gidiide yeellaan biittaa
 garssaa aad'd'eedino; duufuwaa garssa geliide giseeddino. **25**
 Hayk'k'eeddawanttu gidduwaan Elaamaw sa'ay giigi utteedda.
 Elaama olanchchatuwaa ubbaa duufotuu Aa yuushshuwaan
 de'iino; untunttu ubbayka mashshaan hayk'k'eeddino. Untunttu

ubbaykka S'oossaa ammanibeennawantta. Unttuntu de'uwaan
 de'yaawanttu gidon shabiretsaa dentseedda diraw duufuwa
 geleeddawanttuna ittippe giseeddino. **26** «Meshekinne Tubaali
 olanchchatuwaa asatuwaa duufuu ittippe hewaan de'iino;
 untuntu kase de'uwaan de'yaawanttu biittaa kawutetsatuwaa
 ubbaa yashshan shabbarseeddawantta gidoopekka, untuntu
 ubbaykka mashshaan hayk'k'eeddino. Unttuntu ubbaykka
 S'oossaa ammanennawantta. **27** Kase olanchchatuu
 moogettiyaawe barenttu kumentsaa olaa miishshaanna;
 untuntu gondalletuwaa untuntu tiraan wotsina, untuntu
 mashshatuwaa untuntu huup'isaan wotsina, moogetteeddino.
 Shin hawanttu hewaa mala kumentsaa bonchchuu imettina
 moogettibeykkino. Unttuntu kase de'uwaan de'yaawanttu
 kawutetsatuwaa shabbarseeddino. (Sheol h7585) **28** «Hintte
 Gibs'e asatuukka s'oonettananne mashshaan hayk'k'eedda,
 ammanenna asatuwaana ittippe gisana. **29** «Eedoomi bare
 kaatetuwaannanne bare mooddiyaawanttunna ittippe Si'ooliyaan
 de'ee; untunttukka kase mino olanchchatuwaa; shin ha"i
 olan hayk'k'eedda, ammanenna asatuwaana c'iimma ollaan
 geleeddino. **30** «Huup'issa bagga kaappatuunne Sidoona asatuu
 ubbay duufuwaan de'iino. Unttuntu kase barenttu wolk'k'an asaa
 yashisseeddino; shin ha"i untunttukka shuketeeddawanttunna
 barenttu yeellaana yaa geleeddino. S'oossaa ammanennawantta
 gidiide, mashshaan hayk'k'eedda asatuwaana ittippe gakketiide,
 yeellatiide duufuwa geliino. **31** «Gibs'e kawuunne Aa
 olanchchatuu mashshaan hayk'k'eedda olanchchatuwaa yaan
 be'iide minetana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday
 hawaa oday. **32** Taani hawaappe kase kawutetsatuu ubbay
 Gibs'e kaatiyaw de'uwaan de'yaawanttu biittan yayanaadan

ootseeddawaa gidoopekka, inne Aa olanchchatuu S'oossaa ammanennan, mashshaan hayk'k'eedda asatuwaana ittippe gisana. Taani Ubbaa Mooddiiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaageedda.

33 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, ne biittaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Taani itti biittaa bollan olaa ahiyaa wode, he biittaa Asay barenttu bolla yiyaawaa wochchiyaa asaa dooro. **3** He wochchiyaawe morkkii yiyaawaa be'inne Asay naagettanaadan, malakataa punnoope; **4** ay asayne he malakataa kooshshaa sisiide, naagettennan is's'ina, olay yiide Aa wod'ooppe, suutsaa ac'uu aawaa. **5** I malakataa kooshshaa sisiide, naagettennan is's'eedda diraw, Aa suutsaa ac'uu Aa bollaanna. I sisiide naagetteeddento, hayk'k'uwaappe attiyaawaa shin! **6** Shin he wochchiyaawe morkkii yiyaawaa be'iide, malakataa punnennan aggooppenne asaa erissana d'ayooppe, olayka yiide, he asaappe itti uraa wod'ooppe, he uray bare nagaran hayk'k'ee; shin taani Aa suutsaa wochchiyaawaa achchana» yaaga. **7** «Laa asaa na'aw, taani neena Israa'eeliyaa asaw wochchiyaawaa ootsaad; taani new odiaawaa sisaade asaakka erissa. **8** Itti iita asaa taani, «Laa neeni tumu hayk'k'ana» yaagiyaa wode, I bare nagaraappe simmana mala, neeni aw odana d'ayooppe, he nagaranchchay bare nagaran hayk'k'ee; shin taani Aa suutsaa neeppe c'igetana. **9** Shin nagaranchchay bare nagaraappe simmanaadan neeni odina, I is's'ooppe, bare nagaran hayk'k'ee; shin neeni ne shemppuwaa ashshaada. **10** «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaaga; «Hintte, «Nuuni ootseedda nagarayne naak'uu nu bolla de'ee; hewaappe denddeeddawaan nuuni gil'k'i wureeddo. Yaatina, nuuni waaniide pas'a de'anaw

danddayeetto?» yaagiita. **11** Taani Med'inaa Goday de'uwaan hawaadan yaagaade c'aak'k'ay; «Nagaranchchay bare nagaraa aggiide, pas'a de'ana mala koyayippe attina, nagaranchchaa hayk'k'uwaan nashetikke. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. Hinttenoo, Israa'eeliyaa asaw, simmite; hintte iita oosuwaappe guyye simmite! Ayaw hayk'k'anaw koyiitee?» yaagay» yaaga. **12** «Laa asaa na'aw, ne biittaa asaw hawaadan yaagaade oda; «S'illo Asay nagaraa ootsooppe, Aa s'illotetsay Aa ashshenna; k'ay nagaranchchay bare nagaraappe simmi kichchooppe, kase nagaran I murettenna. S'illo asaykka nagaraa ootsooppe, kase s'illotetsaa diraw de'uwaan de'anaw danddayenna. **13** Taani s'illo asaa, «Neeni tumu pas'a de'ana» yaageedda wode, I bare s'illotetsan ammanettiide nagaraa ootsooppe, bare ootseedda nagaran I hayk'k'anaappe attina, kase s'illotetsay aw k'ofettenna. **14** K'ay taani nagaranchcha asaa, «Neeni tuma hayk'k'ana» yaageedda wode, I bare nagaraappe simmiide, pirddaanne suure oosuwaa ootsooppe, **15** miishshaa tal"anaw oytseeddawaa zaaroppe, wuu"eeddabaakka guyye zaaroppe, nagaraa ootsiyaawaa aggiide, de'uwaa immiyaa higgiiyaa kaallooppe, yaatoppe, I tuma pas'a de'anaappe attina hayk'k'enna. **16** I kase ootseedda nagaray ittuunne k'ofettenna; ha"i pirddaanne suure oosuwaa ootseedda diraw, I tuma pas'a de'ana. **17** «Shin ne biittaa asay, «Godaa ogii likke gidenna» yaagiino; shin likke gidennawe untunttu ogiyaa. **18** S'illo Asay bare s'illotetsaa aggiide, nagaraa ootsooppe, I bare nagaran hayk'k'ana. **19** K'ay nagaranchcha Asay bare nagaraappe simmiide, pirddaanne suure oosuwaa ootsooppe, he oosuwaan I pas'a de'ana. **20** Shin hintte, «Godaa ogii likke gidenna» yaagiita. Israa'eeliyaa asaw, taani ittuwaa ittuwaa bolla hintte

oosuwaadan oosuwaadan pirddana» yaaga» yaagiidde yeedda.

21 Nuuni omoodettiide tammanne laa"entso laytsan, tammantso aginaan, ichcheshentso gallassan, Yerusaalameppe kessi akki yeedda itti Asay katamay kunddeeddawaa taw odeedda. 22 He bitanii yaanaappe itti gallassaa kasetiide de'iyaa omarssi Med'inaa Godaa kushii ta bolla shemppeedda; ta doonaykka dooyetteedda; wonttetsa gallassi he bitanii taakko gakkanaappe kasetaade, taanikka haasayaanaw danddayaad. 23 Yaatina, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 24 «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa biittan koletteedda katamatuwaan de'iyaa asatuu hawaadan yaagiino; «Abrahaame barekka de'iyaa itti asaa; ha biittaa laatteedda; shin nuuni c'ora; biittaykka tuma nuw laataa gadiyaa gidiide imetteedda» yaagiino. 25 «Hewaa diraw, untunttoo hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte ha"ikka shukkiide, suutsay kesibeenna ashuwaa miita; k'ay eek'aw goyinniita; shemppuwaa wod'iita. Hawaa ubbaa ootsiidde, tumu hintte biittaa laattiitee? 26 Hintte hintte mashshaan ammanettiita; hintte tuna oosuwaa ootsiita; hintte ubbaykka hintte shooruwaa shooruwaa mac'c'a asaa tunissiita. Hewaa ubbaa ootsiidde, tumu hintte biittaa laattiitee?» yaagee» yaaga. 27 «Untunttoo hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ta de'inaan c'aak'k'ay: Koletteedda katamatuwaan de'iyaa asatuu mashshaan hayk'k'ana; katamaappe gas'an de'iyaa asatuwaa taani bazzuwaa do'aw k'uma ootsaade immana; deretuwaa bolla gonggolotuwaan de'iyaa asatuu iita harggiyaan hayk'k'ana. 28 Taani he biittaa bayeeddanne mela biittaa kessana; untuntu otorettiyyaa wolk'k'ay wurana; Israa'eeliyaa deretuu ay asayenne aad'd'ena mela sa'aa gidana. 29 Untuntu

ootseedda tunabaa gaasuwaan taani biittaa bayeeddanne mela biittaa kessiyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu erana» yaagee» yaaga. **30** «Laa asaa na'aw, Asay katamaa dirssaa miyiyaaninne barenttu golletuwaa penggiyaan ek'kiide, ittuu ittuwaanna hawaadan yaagiide, nebbaa haasayee; «Haayite; Med'inaa Godaa mataappe yeedda k'aalay ayentto ane siseetto» yaagiino. **31** Untunttu kase Asay yiyaawaadan neekko yiino; ta asaadan ne sintsan uttiino; neeni odiyaawaakka sisiino; shin ootsikkino. Untunttu siik'uwaabaa haasayiino; shin untunttu wozanay go"aa s'alalaw yaaretee. **32** Be'a, neeni untunttoo itti siik'uwaa mazamuriyaa lo"o kooshshan yes's'iyaaanne diitsaa loytsiide diis's'iyaa asaa mala. Ayaw gooppe, untunttu neeni odiyaawaa sisiino; shin ittuwaakka ootsikkino. **33** «Shin neeni odeeddawe tumu polettana; polettiyaa wode, timbbitiyaa odiyaawe untunttu gidдон de'iyawaa untunttu erana» yaagiidde yeedda.

34 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa hentsanchatuwaa bolla hawaadan yaagaade timbbitiyaa oda; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, hinttena heemmiyaa Israa'eeliyaa hentsanchatoo, hinttew aayye anal Hintte wudiyaa heemmanaw bessennee? **3** Untunttu maatsaa ushiita; untunttu isikiyaappe dadetteedda suufiyaa mayiita; untunttuppe mod'd'eddawantta shukkiide miita; shin wudiyaa suure heemmikkita. **4** Daabureddawantta minisibeykkita; hargeeddawantta patsibeykkita; me"eddawantta koolibeykkita; wora beeddawantta zaaribeykkita; bayeeddawantta koyibeykkita. Hintte untuntta wolk'k'an mek'etsaa iitiide mooddeedda. **5** Wudii ubbay heemmiyaawe d'ayina laaletteeddino; bazzuwaa do'atoo

ubbaw k'uma gideeddino. 6 Ta wudetuu laaletteeddino; untunttu
 zoozetuwaa ubbaa bollanne d'ok'k'a deretuwaa ubbaa bolla
 bichchaareedino. Biittaa ubbaa gas'aa gakkanaw laaletteeddino;
 shin untuntta s'omoosiyaa wey koyiyaawe baawa» yaagee. 7
 «Hewaa diraw, hinttenoo, hentsanchchatoo, Med'inaa Godaa
 k'aalaa sisite! 8 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan
 yaagee; «Taani ta de'uwaan c'aak'k'ay: Ta wudiyaa heemmiyaawe
 d'ayina, ta dorssatuu oyk'k'ettiide, bazzuwaa do'atoo ubbaw
 k'uma gideeddino. Ta hentsanchchatuu ta wudetuwaa koyibeenna
 dirawunne untunttu ta wudetuwaa heemmennan aggiide,
 barentta heemmedda diraw, 9 hinttenoo, hentsanchchatoo,
 Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! 10 Taani hintte hentsanchchatoo
 morkke; ta wudetuwaa taani hintteppe akkana; taani hinttena
 laa"entso untunttoo hentsanchchaa kessikke. Hawaappe sintaw
 hintte hintte s'alalaa heemmiidde de'ikkita. Ta wudetuwaa taani
 hintteppe wotsa akkana; hawaappe sintan untunttu hinttew
 k'uma kesikkino. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday
 hawaa oday» yaagee. 11 «Ayaw gooppe, Ubbaa Mooddiyaa
 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ta huup'iyaa
 ta wudetuwaa s'omoosanne koyana. 12 Hentsanchchay
 bare wudetuwappe bayina koyiyaawaadan, taanikka ta
 wudetuwaa koyana; shaarii goozeeddanne d'umay sikkeedda
 gallassi untunttu laaletteedda sa'aa ubbaappe taani untuntta
 shiishshana. 13 K'ay taani kawutetsatuwaa giddooppenne
 hara biittaa ubbaappe kessaade shiishshana; untunttu biittaa
 ahana. Israa'eeliyaa deretuwaan, puluttuwaaninne Asay de'iyaa
 sa'atuwaa ubbaan taani untuntta heemmana. 14 Taani untuntta
 lo"o k'ooruwaan heemmana; k'ay Israa'eeliyaa d'ok'k'a deretuu
 untunttu heemettiyaa sa'aa gidanawaa. Hewan untunttu lo"o

k'ooruu de'iyaa Israa'eeliyaa zoozetuwaa bolla heemettananne
 allas's'ana. 15 Taani ta huup'iyaa ta wudetuwaa heemmananne
 allas's'issana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa
 oday. 16 Bayeeddawaa koyana; wora beeddawaa zaarana;
 me"eeddawaa koolana; harggeeddawaakka patsana. Shin
 mod'd'eeddawaanne minneeddawaa d'ayissana; ayaw gooppe,
 taani suure pirddiyaa hentsanchchaa» yaagee. 17 « «Hinttenoo,
 ta wudiyaa dorssatoo, hinttebaa gidooppe, Ubbaa Mooddiyaa
 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttena ubbaakka
 taani pirddana; keekaa iitaappe, dorssaa deeshshaappe taani
 shaakkana. 18 Hintte lo'o k'ooruwaan heemettiyaawe gidana
 d'ayinee, atteeda maataa hintte gediyaan yed'ereetsiyaawe? K'ay
 hintte s'illo haatsaa ushiyaawe gidana d'ayinee, atteeda haatsaa
 gediyaan bulluk'k'iyaawe? 19 Ta wudetuu hintte hintte gediyaan
 yed'ereetseedda maataa maanawunne hintte hintte gediyaan
 bulluuk'k'oyeedda haatsaa ushanaw bessii?» yaagee. 20 «
 «Hewaa diraw, untunttoo, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday
 hawaadan yaagee; «Be'ite, mod'd'o mehiyaa gidonne gil'k'a
 mehiyaa gidduwaan taani ta huup'iyaw pirddana. 21 Laafatuwaa
 hintte hintte miyyiyaaninne hintte morggiyaan sugiyaa dirawunne
 gas'aa kessana gakkanaw, hintte untuntta hintte kac'iyaa
 k'ayc'iyaa diraw, 22 taani ta wudetuwaa ashshana. Hawaappe
 sintsaaw ooninne untuntta oyk'k'enna; ta keeka mehiyaappenne
 ta iita mehetuwaappe gidduwaan taani pirddana. 23 Taani
 untunttu bolla itti hentsanchchaa, ta k'oomaa Daawita suntsana;
 I untuntta heemmananne untunttoo hentsanchchaa gidanawaa.
 24 Hewaappe sintsan taani Med'inaa Goday untunttu S'oossaa
 gidana; ta k'oomay Daawite untunttu gidon kaappuwaa gidana.
 Taani Med'inaa Goday hawaa odaad. 25 « «Taani untunttunna

sarotetsaa c'aak'uwaa c'aak'k'etana; iita do'atuwaakka taani biittaappe diggana; yaatooppe ta wudii bazzuwaan saro de'ana; wora garssankka hirggi bayinnan allas's'ana. **26** Unttuntanne ta deriyaa yuushshuwaan de'iyaa sa'atuwaa anjjana. Unttunttoo koshshiyaa iraakka wodiyaan immana; he iray untunttoo anjjo gidana. **27** Gaden de'iyaa mitsatuu ayifana; biittaykka katsaa mukkana. Asay ubbay barenttu biittan saro de'ana. Taani untunttu morgge mitsaa mentsaade, untuntta ayileyeedawanttu kushiyaappe kessiyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu erana. **28** Hewaappe guyyiyaan, untunttu hara kawutetsatoo bonk'k'iyabaa gidikkino; biittan de'iyaa do'atuukka untuntta miikkino. Ayayne dagantsennan, untunttu saro de'ana. **29** Taani untunttoo aradda gadiyaa immana; untunttu laa"entso koshan wurikkino; woy k'ay hara kawutetsatoo shek'k'iyabaa kesikkino. **30** He wode untunttu taani Med'inaa Goday, untunttu S'oossay untunttunna de'iyawaanne Israa'eeliyaa Asay ta asaa gidiyaawaa erana. Ubbaa Mooddiyaa S'oossay hawaa oday. **31** Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hintte ta wudetuwaa; ta k'ooruwaan miyaa wudetuwaa; hintte ta asaa; taanikka hintte S'oossaa. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

35 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, Eedooma biittan de'iyaa Se'iira deriyaa bolla ne som"iyaa zaaraade timbbitiyaa oda. **3** Hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; Neenoo, Se'iira Deriyaw, taani new morkke; taani ta kushiya ne bolla yeddaade, neena bayeeddanne mela sa'aa kessana. **4** Taani ne katamatuwaa kolana; neenikka mela gidana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa neeni hewan erana. **5** « «New

Israa'eeliyaana wurennan morkketetsay de'iyaa diraw, untunttu
 metuwaa wode, untunttu wurssetsa muruwaa wode, untuntta
 neeni mashshaw aatsaade immeedda diraw, 6 taani Ubbaa
 Mooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay; taani neena
 hayk'k'uwaan murana; neeni hayk'k'uwaappe kessa akkanaw
 ubbakka danddayakka! Neeni asaa wod'iyawaa is's'enna diraw,
 neena wod'iyaa Asay neena kaallana! 7 Taani Se'iira deriyaa
 bayeedda mela kessana; k'ay hewaana yaanne haanne aad'd'iyaa
 ubbaakka diggana. 8 Taani ne deretuwaa ubbaa anhaan
 kuntsana; ne zooziyaa, ne wombbatuunne ne zanggaaratuu
 mashshaan hayk'k'eeddawanttu anhaan kametana. 9 Taani
 neena med'inaw mela ootsana; ne katamatuu ona gidana. Taani
 Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte he wode erana. 10 « Taani
 Med'inaa Goday Israa'eeliyaanne Yihudaa biittatuwaan de'ishiina
 hintte, ha laa"u kawutetsatuwaanne ha laa"u biittatuwaa nuuni
 oyk'k'ana; untunttu nuussa gidana geedda diraw, 11 taani
 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay; hintte
 untuntta morkkiide, untunttu bolla yiloteedda yiluwaadaaninne
 k'anaateedda k'anaatiyaadan, taani hinttew zaarana. Taani
 hinttena pirddiyaa wode, Taani taanatetsaa hinttena erissana.
 12 K'ay hintte, Israa'eeliyaa deretuu mela atteeddino; nuuni
 untuntta maana mala, nuw imetteeddino> giide, haasayeedda
 boriyaa ubbaa taani Med'inaa Goday siseeddawaa hintte he
 wode erana. 13 Neeni ta bolla otorettaaddanne darissaade
 haasayaadda; taanikka hewaa sisaad» yaagee. 14 Ubbaa
 Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Biittay sa'ay
 nashettana mala, taani hinttena mela kessana. 15 Israa'eeliyaa
 asaa laatay mela gideeddawaan hintte nashetteedda diraw,
 Se'iira Deriyaanne Eedooma biittaa ubbaa taani mela ootsana.

Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana yaagee yaaga.»

36 «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa deretoo timbbitiyaa hawaadan yaagaade oda; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa deretoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! 2 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hintte morkketuu, hashshu! «Beni d'ok'k'a deretuu ubbay nuw laataa gideeddino!» yaageeddino. Hewaa diraw yaagi timbbitiyaa odite, untunttu hinttena ubbaa sa'aanna mentsereetsiide mela ootseedda diraw, hintte c'ora kawutetsatuwaan moodetanaadan ootseedda diraw, hintte daro boretiyaabaanne k'iliic'ettiyaabaa oosetteeddita yaagee Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday. 4 Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday deretoonne zoozetoo, zanggaaratoonne wombbatoo, yuushshuwaan de'iyaa hara kawutetsatuu oyk'k'eeddanne k'iliic'eedda sa'atoonne bayeeddanne mela gideedda katamatoo hawaadan yaagee. 5 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday tumuwaappe hawaadan yaagee; «Taani ta ees's'iyaa hank'k'uwaan hara kawutetsatuwaa bollanne Eedooma ubbaa bolla haasayaad. Untunttu wozanaappe nashettiiddenne kad'iidde, ta biittaa barenttoo akkeeddino; hentsaa gadetuwaakka laatteeddino. 6 Hewaa diraw, Israa'eeliyaa biittaabaa timbbitiyaa oda. Kawutetsatuwaa boriyaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hank'k'uwaan mishettaade giyaawaa ubbaa deretoo zoozetoo, zanggaaratoonne wombbatoo oda. 7 Yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuu ubbay borettanawaa taani Ubbaa Mooddiyaa Med'ina Goday tumuwaappe c'aak'k'aade oday. 8 « ««Shin hinttenoo, Israa'eeliyaa deretoo, hintte daashana; ta asaw Israa'eeliyaw ayifana. Ayaw gooppe, untunttu ellekka barenttu

biittaa simmana. 9 Taani hinttenanna de'ay; taani hinttekko simmana; hintte biittay goshettananne zerettana. 10 Taani Israa'eeliyaa asaa payduwaa ha biittan darissana; katamatuwaan Asay de'ana; laaletteedda sa'atuu simmiide gimbbettana. 11 Taani asaakka mehiyaakka hintte bolla darissana; untunttu yelettananne c'orattana. Beniwaadankka hintte bolla Asay de'anaadan taani ootsana. Taani hinttew kasewaappe aad'd'iyya lo'obaa ootsana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana. 12 Taani ta Asay Israa'eelii hintte bolla zaari de'anaadan ootsana. Laa"entso he biittay hintte naanatuwaa d'ayissenna. Untunttu hinttena laattana; hinttekka untunttoo laata gidana» yaagee. 13 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; Asay he biittaa, hintte kawutetsaykka na'ay bayinnawaa ootseedda hintte biittaykka asaa miyaawaa yaagiyaawe tuma. 14 Hewaa diraw, hawaappe sintsanaw ha biittatuu asaa miikkitanne hintte kawutetsaa na'ay bayinnawaa kessikkita. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 15 K'ay kawutetsatuwaa boriyaa hawaappe sintsanaw taani hinttena sissikke; hintte asaa yeellaakka hawaappe sintsanaw tookkikkita; k'ay he biittay hinttew d'ube gidana. Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. 16 K'aykka Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 17 «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa asatuu barenttu biittan de'iyya wode, untunttu barenttu ogiyaaninne barenttu oosuwaan biittaa tunisseeddino; ta sintsan untunttu eeshshay mac'c'a asaa piilaa tunatetsaa mala. 18 Untunttu biittan suutsaa gusseedda dirawunne barenttu eek'an biittaa tunisseedda diraw, ta hank'k'uwaa untunttu bolla gussaad. 19 Taani untuntta kawutetsatuwaa gidдон laalaad; untunttukka biittaa ubbaan

laalettseeddino. Taani untuntta untuntu eeshshaadaaninne untuntu oosuwaadan pirdaad. 20 Untuntu beedda sa'aa ubbaan Asay untuntta, «Hawanttu Med'inaa Godaa asatuwaa; shin untuntu Aa biittaappe kesseeddawantta» yaagee; hewan untuntu ta geeshsha suntsaa tunisseeddino. 21 Shin Israa'eeliyaa Asay beedda kawutetsatuwaa ubbaa gidдон tunisseedda ta geeshsha suntsaabay taana michchee. 22 «Hewaa diraw, neeni Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, taani hawaa ootsiyaawe, hintte beedda kawutetsatuwaa ubbaa gidдон tunisseedda ta geeshsha suntsaa diraassappe attina, hintte diraassa giddenna. 23 Hintte tunissina, kawutetsatuwaa gidдон tuneedda ta wolk'k'aama suntsaa geeshshatetsaa taani bessana. Untuntu s'eellishshin, hintte baggana taani ta geeshshatetsaa bessiyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu erana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 24 « < «Ayaw gooppe, taani hinttena kawutetsatuwaa giddoppe kessana; biittaa ubbaappekka shiishshana. Hintte biittaa zaaraadde ahana. 25 Taani hinttena s'illo haatsaan pushakkana; hinttekka geeyana; yaataade hinttena hintte tunatetsaa ubbaappenne hintte eek'aa ubbaappe geeshshana. 26 « < «Taani hinttew ooratsa wozanaa immana; ooratsa ayaanaakka hintte gidдон wotsana; k'ay shuchchaa wozanaa hintteppe kessaade, ashuwaa wozanaa immana. 27 Taani ta Ayaanaa hintte gidдон wotsana; yaataade hintte ta wogaa kaallanaadaaninne ta higgiiyaa minisiide naaganaadan ootsana. 28 Taani hintte mayzza aawaatoo immeedda biittan hintte de'ana; hintte ta asaa gidana; taanikka hintte S'oossaa gidana. 29 Hintte tunatetsaa ubbaappe taani hinttena ashshana;

katsay hinttew daranaadan ootsana; koshaakka laa"entso hintte bolla ahikke. 30 Koshaa gaasuwaan hintte kawutetsatuwaa gidдон kawushshennaadan, taani hintte mitsaa ayifiyaanne hintte shoyk'aa katsaa darissana. 31 He wode hintte hintte iita ogiyaanne hintte lo"o gidenna oosuwaa hassayana; hintte nagaraanne hintte tuna oosuwaa diraw, hintte hinttena shenetana. 32 Taani hawaa ubbaa ootsiyaawe hintte diraassa gidennawaa erite. Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hintte hintte hanotan yeellatitenne kawushshite. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. 33 « «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani hinttena hintte nagaraa ubbaappe geeshshiyaa gallassi, hintte katamatuwaan zaaretsiide Asay de'anaadan ootsana; koletteeddawanttukka simmiide gimbbettana. 34 Aa mataana aad'd'iyaa asaa sintsan mela gidiide de'iyaa biittay mela gidiyaawaa aggiide goshettana. 35 Asay haasayiidde, hawe kase mela gideedda biittay ha"i Edene Gennetiyya mala gideedda; kase koletteedda, Asay de'ennanne mela katamatuukka ha"i yuushshuu gimbbetteedanne Asay de'iyaa katamatuwaa gideedino yaagana. 36 He wode hintte yuushshuwaan de'iyaa atteeda kawutetsatuu, taani Med'inaa Goday koletteedda katamatuwaa zaaraadde kees's'eeddawaanne mela biittay simmiide katsaa mokkanaadan ootseeddawaa erana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad; taani odeeddawaa taanikka ootsana» yaagee. 37 « «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa Asay k'aykka itti gedenne taana maaduwa oochchanaadan ootsana; yaataade untunttu payduwaa wudiyaadan c'orissana. 38 Yarshshiyaa mehiyaa wudiyaadan, Yerusaalamen baalaa gallassan yarshshoo shiishsheedda wudiyaadan, untunttu koletteedda katamatuwaan

asaa wudii kumana. Taani Med'inaa Godaa gidiaawaa untuntu he wode erana» yaageedda» yaaga» yaagiidde yeedda.

37 Med'inaa Godaa kushii ta bolla wod'd'eedda; I taana Med'inaa Godaa Ayyaanan kessiide, mek'etsay kumi utteedda wombban wotseedda. 2 I taana untuntu gidдон yaanne haanne kaaletseedda; taanikka kinchilli meleedda daro mek'etsatuu kumeeddawantta wombbaa gidдон be'aad. 3 I taana, «Laa asaa na'aw, ha mek'etsatuu simmiide, pas'a shemppuwaanna de'anaw danddayiino?» yaageedda. Taani, «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, hawaa neeni eraasa» yaagaad. 4 I taana hawaadan yaageedda; «Ha mek'etsatoo hawaadan yaagaade timbbityaa oda; «Hinttenoo, mela mek'etsatoo Med'inaa Godaa k'aalaa sisite, 5 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ha mek'etsatoo hawaadan yaagee; «Taani shemppuwaa hintte gidдо gelissana; yaatooppe hintte pas'a de'ana. 6 Taani hintte bolla gildayiyaa (s'ap'otuwaaw) wotsaade, ashuukka hintte bolla simmanaadan ootsaade, hinttena galbbaa mayzzana. Hintte pas'a shemppuwaanna de'ana mala, taani hintte gidдо shemppuwaa gelissana. He wode hintte taani Med'inaa Godaa gidiaawaa erana» yaagee» yaaga» yaageedda. 7 I taana azazeeddawaadan timbbityaa odaad; taani timbbityaa odishin, k'alc'c'ik'alc'c'iyaa kooshshay sisetteedda; k'ay mek'etsatuu shiik'iide, bare sa'aan sa'aan oyk'k'etteeddino. 8 Taani s'eelliyaa wode, untuntu bollan s'ap'otuu de'iino; ashuukka untuntu bollan simmeedda; galbbaakka mayyeeddino; shin shemppuu untuntun de'enna. 9 Yaatina, I taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, c'arkkoo timbbityaa hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo, c'arkkoo, oyddu zooziyaannakka haaya; untuntu shemppuwaanna de'anaadan,

ha hayk'k'eeddawanntu giddo zaaraadde punna» yaagee»
 yaaga» yaageedda. **10** I taana azazeeddawaadankka, taani
 timbbitiyaa odaaddi; shemppuu untunttu giddo gelina pas'iide,
 loytsi daro olanchchatuwaa gidiide ek'k'eeddino. **11** Hewaappe
 guyyiyaan, I taw hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, ha
 mek'etsatuu kumentsaa Israa'eeliyaa asaa leemiso; Israa'eeliyaa
 asaykka, «Nu mek'etsatuu meleeddino; nu sintsa nashechchaykka
 kichcheedda; nuuni ubbaanna d'ayeeddo» yaagiino. **12** Hewaa
 diraw, untunttoo hawaadan yaagaade timbbitiyaa oda; «Ubbaa
 Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo,
 ta asatoo, taani hintte duufuwaa dooyana; hinttena hewaappe
 kessana; taani hinttena zaaraadde, Israa'eeliyaa biittaa ahana.
13 Ta asatoo, taani hintte duufuwaa dooyiyaa wodenne hinttena
 kessiyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte erana.
14 Taani ta Ayaanaa hintte gidдон wotsana; hintte pas'a de'ana.
 K'ay taani hinttena hintte biittan wotsana. He wode taani Med'inaa
 Goday odiyaawaanne odaade ootseeddawaa hintte erana. Taani
 Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaageedda. **15**
 Zaariidekka Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde
 yeedda; **16** «Laa asaa na'aw, itti mitsaa S'am"aa akkaade,
 Aa bolla, «Hawe Yihudaawaanne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa
 asaawaa» yaagiyaawaa s'aafa. K'ay hara S'am"aa akkaade,
 Aa bolla, «Hawe Efireemawaa; ikka k'ay Yooseefowaanne
 aanana de'iyaa Israa'eeliyaa asaawaa» yaagiyaawaa s'aafa.
17 Hewaappe guyyiyaan, untunttu ne kushiyan itti gatimaa
 gidanaadan, untunttu laa"uwaa ittippe gatsa. **18** «Ne biittaa
 Asay neena, «Hawe neeni ootsiyaawe ayee? Nuw bilettaa
 oda» yaagiide oochchiyaa wode, **19** untunttoo hawaadan
 yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee;

«Taani Efireema kushiyan de'iyaa Yooseefo gatimaanne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa zaratuwaa akkanaw hanay; akkaade untunttu laa"uwaa itti gatimaa ootsanaw, Yihudaa gatimaana gatsana. Yaatooppe untunttu laa"uu ta kushiyan ittuwaa gidana» yaagee» yaaga. 20 «He neeni untunttu bolla s'aafeedda laa"u gatimatuwaa untunttu sintsan oyk'k'aade, 21 untuntta hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa asaa untunttu beedda kawutetsatuwaa giddoppe kessana; taani untuntta ubba saappe shiishshaade, untunttu biittaa zaaraadde ahana. 22 Israa'eeliyaa deretuwaa bolla, untunttu biittan taani untuntta itti kawutetsaa ootsana; untunttu ubbaa bolla itti kaatii kaatetana. K'ay untunttu laa"entso laa"u biittaa kesikkino; woy laa"u kawutetsaa gidiide shaakkettikkino. 23 Hewaappe guyyiyaan, untunttu barenttu eek'atuwaaninne barenttu sheneyiyaabatuwaan, woy barenttu naak'uwaan barentta tunissikkino. Waaniide gooppe, taani untuntta untunttu guyye simmeedda nagaraa ubbaappe ashshana; k'ay taani untuntta geeshshana. Untunttu ta asaa gidana; taanikka untunttu S'oossaa gidana. 24 « < «Ta k'oomay Daawite untunttoo kaatiyaa gidana; untunttoo ubbaw itti hentsanchchaa s'alalay de'ana. Untunttu ta higgiiyaa kaallana; ta wogaakka minisiide naagana. 25 Taani ta k'oomaa Yaak'oobaw immeeddanne hintte mayzza aawotuu de'eedda biittan untunttu de'ana. He biittan untunttu, untunttu naanatuunne untunttu naanatuwaa naanatu med'inaw de'ana; ta k'oomay Daawite untunttu bolla med'inaw kaappuwaa gidana. 26 Taani untunttunna Sarotetsaa c'aak'uwaa c'aak'k'etana; he c'aak'uukka untunttunna med'inaa c'aak'uwaa gidanawaa. Taani untuntta minisaade essana; untunttu payduwaakka c'orissana; ta Geeshsha

Golliyaakka med'inaw untunttu gidдон wotsana. 27 Yaataade taani hewan untuntunna de'ana. Taani untunttu S'oossaa gidana; untunttukka ta asaa gidana. 28 Ta Geeshsha Gollii untunttu gidдон med'inaw de'iyaa wode, Israa'eelatuwaa geeshshiyaawe taana, Med'inaa Godaa gidiyaawaa kawutetsatuu erana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

38 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Laa asaa na'aw, Maagooga biittan de'iyaa Googakko, Meshekanne Tubaala asaw waanna kaappuwaakko simmaade, Aa bolla timbbitiyaa oda. 3 Hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; Laa Googaa, Meshekanne Tubaala asaw waanna kaappoo, taani new morkke. 4 Taani neena guyye zaarana; ne goggoc'c'uwaan maaggaa gelissaade, neena ne kumentsaa olanchchatuwaanna, ne paratuwaana, kumentsaa olaa miishshaa mayyeedda ne paraa asatuwaananne barenttu mashshaa lellesiyaa, wolk'k'aamanne guutsa gondalliyyaa oyk'k'eedda guyte asaana neena goochchaade kessana. 5 Paariseppe, Top'p'iyaaappenne Liibiyaappe yeedda Asay gondalliyyaa oyk'k'iide, huup'iyaan birataa k'oobiyya wotsiide, untuntunna gidana. 6 K'ay Goomerinne Aa olanchchatuu ubbay, huup'issa gas'an Beeti-Togarmminne Aa olanchchatuu guytii, he c'ora asatuu neenana gidana. 7 ««Neeninne neekko shiik'eedda Asay ubbay giigite; hinttena makkite. Yaataade neeni untuntta azaziyaawaa gida. 8 Daro wodiyaappe guyyiyaan, neeni koyettana; sintsappe yaana laytsatuwaan neeni daro wodiyya mela gidiide de'eedda biittaa, olaappe shemppeedda biittaa, an Asay daro kawutetsatuwaappe Israa'eeliyya deretuwaakko shiik'eedda biittaa geleedda. Untunttu daro kawutetsatuwaappe shiik'eeddawanntanne ubbaykka ha"i saruwaan de'iyaawantta. 9

Neeni, ne olanchchatuunne neenana de'iyaa daro kawutetsatuu gotiyaadan denddana; hintte shaariyaadan, biittaa kammana» » yaagee. 10 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He wode k'ofay ne wozana giddo yiina, neeni iitabaa halchchana. 11 Neeni hawaadan yaagana; «Taani he direttibeenna k'eer katamatu de'iyaa biittaa gelaade; he woppu giide, hirggi bayinnan de'iyaa asatuwaa, untunttoo ubbawukka dirssaa, penggii woy kulubbuu bayinnawantta taani olana. 12 Taani untuntta omooddanne bonk'k'ana; kase mela gideedda biittaa simmiide utteedda, kawutetsatuwaa giddoppe shiik'eedda, miizzaanne miishshaa mooddeedda, biittaw gul'an utteedda asaa bolla ta kushiyaa dentsana yaagana. 13 Saaba asay, Dadaana asayne Tarsseese katamatuwaa zal'anchchatuu yalaga olanchchatuu ubbay, Neeni bonk'k'anaw yaad? Neeni ne olanchchatuwaa omooduwaa toossanaw, biraanne work'k'aa afissanaw, miizzaanne miishshaa akkanawunne loytsi daro omooduwaa oyk'k'anaw shiishshaaddii? yaagana» yaagee» yaaga. 14 Hewaa diraw, «Asaa na'aw, Googa bolla timbbitiyaa oda. Hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; he wode, ta Asay Israa'eelii hirggi bayinnan de'iyaa wode, neeni akeekana. 15 Neeni de'iyaa huup'issa gas'aa biittaappe yaana. Neeninne neenana c'ora kawutetsatuu paraa toggiiide, mino olanchchaa gidiide, guyttii yaana. 16 Biittaa kammiyaa shaariyaadan, neeni ta asaa Israa'eeliyaa bolla olana. Laa Googaa, sintsaappe yaana wode, taani neena ta biittaa bolla woraajjissana. Hewaa taani ootsiyaawe kawutetsatuu taana eranaassanne taani ne baggana ootsiyaawaan ta geeshshatetsay untuntu sintsan beettanaassa» » yaagee. 17 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ta k'oomatuwaa

baggana, Israa'eeliyaan timbbitiyaa odiyaawanttu baggana kase aad'd'eeda wode odeeddawe neena. Unttuntu he wode daro laytsaa taani neena untunttu bolla ahanawaa odeeddino» yaagee. 18 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Googi Israa'eeliyaa bolla geliyaa wode, ta hank'k'uu suullana. 19 He wode Israa'eeliyaa biittan wolk'k'aama biittaa k'aatsay hanana; hewaa taani ta mishuwaaninne ta ees's'iyaa hank'k'inaan awaayay. 20 Abbaa molii, saluwaa kafuu, deriyaan de'iyaa mehiinne do'ay, sa'aa bollan wos's'i k'aas's'iyaa med'etaa ubbayne sa'aan de'iyaa Asay ubbay ta sintsan kokkorana. Deretuu kunddana; aafotuukka woddana; k'ay dirssaa gimbbii ubbayka kolettenna. 21 Taani ta deretuwaa ubbaan Googa bolla mashshay dendanaadan ootsana; olanchchatuu barenttu mashshaa barenttu bolla zaariide, ittuu ittuwaa siifana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 22 Taani iita harggiyaaninne hayk'k'inaan Aa murana; k'ay wolk'k'aama iraa, shachchaa, ees's'iyaa diiniyaa taani Aa bolla, Aa olanchchatuwaa bollanne aanana de'iyaa c'ora kawutetsatuwaa bolla bukissana. 23 Hewaadan ootsaade, taani ta gitatetsaanne ta geeshshatetsaa bessana. K'ay daro kawutetsatuwaa taani taanatetsaa erissana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu hewan erana» yaagee yaaga.

39 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Laa asaa na'aw, Googe bolla timbbitiyaa oda. Hawaadan yaaga; «Meshekanne Tubaala asaw waanna kaappoo Googaa, taani new morkke. 2 Taani neena guyye zaarana; huup'issa haakko biittaappe goochcha kessaade, Israa'eeliyaa deretuwaa bolla taani neena ahana. 3 Hewaappe guyyiyaan, taani ne haddirssa kushiyaappe wonddaafiyaa, ne ushechcha

kushiyaappe wonddaafiyaa pootsaa shoc'aade olissana. 4
 Neeni, ne olanchchatuunne neenana de'iyaa kawutetsatuu ubbay
 Israa'eeliyaa deriyaa bollan kunddi attana. Taani hintte ashuwaa
 miyaa kafotoonne bazzuwaa do'atoo k'uma ootsaade immana.
 5 Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday odeedda diraw,
 hintte mils's'i geedda dembban kunddi attana. 6 Maagooga
 biittaaninne abbaa doonaan, hirggi bayinnan utteedda asaa
 bollan taani ees's'iyaa tamaa yeddana. Taani Med'inaa Godaa
 gidiyaawaa untunttu hewan erana. 7 Taani ta geeshsha
 suntsay ta asaa Israa'eeliyaa gidдон erettanaadan ootsana.
 Hawaappe sintsanaw ta geeshsha suntsay shek'k'etenna.
 Hewaappe guyyiyaan, kawutetsatuu taani Med'inaa Godaa,
 Israa'eeliyaa Geeshsha gidiyaawaa erana» yaaga» yaagee.
 8 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee;
 < «He gallassay yaana; atenna» yaagaade taani odeedda
 gallassay hawaa. 9 He wode Israa'eeliyaa katamatuwaan
 de'iyaa Asay kesiide, olaa miishshatuwaa ubbaa taman
 eetsana; hewantukka wolk'k'aamanne guutsa gondalletuwaa,
 wonddaafetuwaanne mashshatuwaa, tooratuwaanne dullatuwaa.
 Laappun laytsaa kumentsaa untunttu hewantta eetsiyaa
 mitsaa kessiide go'ettana. 10 Untunttu mitsaa mis'anaw woy
 woraappe eetsiyaa mitsaa k'ans's'anaw koshshenna. Ayaw
 gooppe, untunttu shiishsheedda olaa miishshatuwaa eetsiyaa
 mitsaa ootsiide go'ettana. Barentta bonk'k'eeddawannta untunttu
 bonk'k'ana; barenttubaa akkeedawantuppe untunttuwaa akkana.
 Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 11 « <He
 gallassi Googi moogettiyaa sa'aa taani aw Israa'eeliyaa biittan
 immana. He sa'ay abbaappe away doliyaa baggana de'iyaa
 Ogiyaa Asatuwaa Wombbaa giyaa wombbaa gidдонa gidanawaa.

Googinne Aa olanchchatuu ubbay hewan moogettiyaa diraw, untunttu duufuu hewaana hamettiyya asaw ogiyaa gorddana. He sa'aykka k'ay, «Googa Olanchchatuwaa Wombbaa» geetettiide s'eegettana. 12 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay biittaa geeshshanaw, laappun aginaa kumentsaa he anhaa moogiidde gam"ana. 13 He biittan de'iyaa Asay ubbay anhaa moogiyaawaan maadettana; hewaa diraw, taani ta bonchchuwaa k'onc'issiyaa wode untunttoo bonchcho suntsaa gidanawaa. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 14 Laappun aginaappe guyyiyaan, atteeda anhay de'ooppe, biittay geeyanaadan, yuuyyi yuuyyiide atteeda anhaa koyi mooganaw, Asay doorettana. 15 Untunttu biittan yuuyyishina, asaa mek'etsay beettooppe, he mek'etsaa miyyiyaan malaataa wotsana. Moogiyaawanttu yiide, Googa Olanchchatuwaa Wombban moogana. 16 Hewaadan ootsina biittay simmiide geeyana. Hewaa heeraan, «Olanchchatuwaa Katamaa» geetetti s'eegettiyaa katamay de'ana» yaagee. 17 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Laa asaa na'aw, kafuwaa zare ubbaanne sa'aa do'atuwaa ubbaa hawaadan yaagaade s'eesa; «Taani hinttew Israa'eeliyaa deretuwa hup'iyaan giigissedda wolk'k'aama yarshshuwaa ubba saappe shiik'iide, ittippe haayite. Hewan hintte ashuwaa maana; suutsaakka ushana. 18 Hintte mino asatuwaa ashuwaa maana; biittaa kaappotuwaa suutsaakka ushana. Untunttu hinttew dorssaa galssaa, ank'k'ara dorssaa, deeshsha koliyaanne orddo booraa mala gidana. Untunttu ubbaykka d'iiketteedda Baasaane mehetuwaa mala. 19 Taani hinttew giigissiyaa yarshshuwaappe kallana gakkanaw, mod'duwaa hintte maana; k'ay matsottana gakkanaw, suutsaa hintte ushana. 20 Taani hinttew aatsiyaa

maaddaappe paratuwaa, paraa asatuwaa, mino asatuwaanne
dumma dumma k'ommo wotaadaratuwaa hintte ganjii kallana
gakkanaw hintte maana» yaagaade s'eesa. Ubbaa Mooddiyaa
Med'inaa Goday hawaa oday. **21** «
«Taani kawutetsatuwaa
gidдон ta bonchchuwaa k'onc'c'issana. K'ay taani muriyaa
muruwaanne taani untunttu bollan dentseedda ta kushiya
kawutetsatuu ubbay be'ana. **22** He gallassaappe doommiide,
Israa'eeliyaa Asay taani Med'inaa Godaa untunttu S'oossaa
gidiyaawaa erana. **23** K'ay Israa'eeliyaa Asay omooduwaan
beeddawe barenttu nagaraa gaasuwaana gidiyaawaa hara
kawutetsatuu erana. Untunttu taw ammanettennan is'seedda
diraw, taani ta som"uwaa untunttuppe gentsaade, untuntta
untunttu morkketoo aatsaade immaad; untunttu ubbaykka
olan hayk'k'i wureddino. **24** Untunttu tunatetsaanne untunttu
iitatetsaa keeshshaa untunttoo bessiyaa muruwaa muraad;
ta som"uwaakka untunttuppe gentsaad» yaagee. **25** «Ubbaa
Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha"i taani
Yaak'ooba zaratuwaa omooduwaappe zaaraadde dureyana;
k'ay Israa'eeliyaa asaa ubbaw k'arettana. Taani ta geeshsha
suntsay shek'k'etennaadan ootsana. **26** Untunttu untuntta
yashshiyaawe ittuunne bayinna saan, barenttu biittan saro
de'ussaa doommiyaa wode, kase barenttu yeellaanne taw
untunttu ammanettennan is'seeddawaa dogana. **27** Taani
untunttu kawutetsatuwaa ubbaa giddoppe zaaraadde ahana;
k'ay untunttu morkkatuwaa biittaappekka untuntta shiishshana.
Hewaadan ootsaade, taani geeshsha gidiyaawaa untunttu
baggana kawutetsatuwaa ubbaa bessana. **28** Taani untunttu
kawutetsatuwaa gidдо omoodoo yeddeedda dirawunne untuntta
shiishshaade, untunttu biittaa zaareedda diraw, taani Med'inaa

Godaa untuntu S'oossaa gidiyaawaa untuntu erana. Taani untuntuppe ittuwaanne kawutetsatuwaa gidдон aggikke. 29 Taani ta Ayaanaa Israa'eeliyaa asaa bolla gussana; laa"entso ta som"uwaa untuntuppe ubbakka gentsikke. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaagiidde yeedda.

40 Nuuni omoodetteedda laatamanne ichcheshentsa laytsan, Yersaalame s'oonetteedda tammanne oyddentso laytsan, ooratsa laytsay geleeedda koyro aginaan tammantsa gallassan, Med'inaa Godaa wolk'k'ay ta bolla de'ee. I taana dentsiide Yersaalame afeedda. 2 S'oossaa sas'aan I taana Israa'eeliyaa biittaa afiide, itti daro d'ok'k'a deriyaa huup'iyaa esseedda. He deriyaappe gedissa baggana katamaa malatiyaa gimbbiyaa golletuwaa be'aad. 3 I taana yaa akkiide afeeda; taani naasiyaa birataadan p'ooliyaa itti bitaniyaa be'aad. He bitanii liinuwaappe oosetteedda meetiriyaanne likkiyaa S'am"aa oyk'k'iide, dirssaa penggen ek'keedda. 4 I taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, neena taani ha sa'aa aheeddawe taani neena bessiyaawaa ubbaa neeni minisa akeekanaassa. Hewaa diraw, ne ayifiyaan s'eella; ne haytsaan sisa; ne wozanaan wotsa. Neeni be'iyawaa ubbaa Israa'eeliyaa asaw oda» yaageedda. 5 Taani Geeshsha Golliyaa ubbaanna yuuyyi aad'd'eeda dirssaa gimbbiyaa be'aad. He bitaniyaa kushiyan likkiyaa usuppun adussa wad'aa s'am"ay de'ee. Itti adussa wad'ay itti wad'aa bolla oyddu birad'd'etuwwa gujjeeddawaa. I gimbbiyaa likkeedda; gimbbiyaw geesay 6 wad'aa; gomppaykka 6 wad'aa gideedda. 6 Hewaappe guyyiyaan, away doliyaa baggana de'iyaa dirssaa penggiyaakko beedda. Detsatuwaa pude kesiide, penggiyaa goc'c'illaa likkina 6 wad'aa gideedda. 7 Hewaappe aad'd'ina, loossuunne ushechchannanne

haddirssana penggiyaa naagiyaawanttu ek'kiyaa heezzu heezzu
 kifiletuu de'iino; itti itti kifilii 6 wad'aa adussanne 6 wad'aa aaka.
 Unttuntu gidдон de'iyaa godatuu 5 wad'aa ordduwaa. Penggiyaa
 naagiyaawanttu kifiletuwaappe ya baggana, Geeshsha Golliyaa
 s'eelliyaa baranddaa goc'c'illay 6 wad'aa. 8 Hewaappe guyyiyaan,
 he bitanii geliyaasaa baranddaa likkeedda; 8 wad'aa gideedda. 9
 Hewe Geeshsha Golliyaa s'eelliyaa penggiyaa wurssetsan de'ee.
 He baranddaa k'osiletsatuwaa orddotetsay laa"u laa"u wad'aa. 10
 Away doliyaa bagga penggiyaan soo baggana, geliyaa loossuwaa
 penggiyaa naagiyaawanttu kifiletuu, ha baggana heezzuu ya
 baggana heezzuu de'iino. Unttuntu gomppay ubbaawekka k'ara;
 untunta shaakkiyaa dirssaa gimbbiyaa orddotetsaykka k'ara. 11
 Hewaappe guyyiyaan, he bitanii dirssaa penggiyaa aad'd'iyaa
 sa'aa gomppaa likkeedda; ubbaanna 10 wad'aa gideedda.
 Penggetuwaappe gidduwaan de'iyaa loossuu 13 wad'aa. 12 Itti
 itti penggiyaa naagiyaawanttu kifiliyaa sintsan de'iyaa gimbbiyaa
 geesay itti wad'aa, gomppaykka itti wad'aa gideedda goday de'ee;
 naagiyaawanttu kifiletuu laa"u bagganakka usuppun usuppun
 wad'aa. 13 Hafintsan de'iyaa naagiyaawanttu kifiletuwaa guyye
 gas'aappe hefintsan de'iyaa naagiyaawanttu kifiletuwaa guyye
 gas'aa gakkanaw de'iyaa sa'aa likkina 25 wad'aa gideedda.
 14 He bitanii dabaabaa s'eelliyaa wurssetsa kifiliyaa likkina 20
 wad'aa gideedda. 15 Penggiyaa geliyaa saappe biide, hini
 wurssetsan de'iyaa Aa baranddaa gakkanaw de'iyaa adusatetsay
 50 wad'aa. 16 Kifiletuwaa ubbaan kare bagga s'eelliyaa guutsa
 guutsa maskkootetuu de'iino; k'ay kifiletuwaappe gidduwaan
 de'iyaa godawukka maskkootetuu de'iino. Yaanne haanne
 shaakkiyaa godatuwaa bollan zambbaa misilii med'etti utteedda.
 17 Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana kare dabaabaakko

afeeda. Hewan taani dabaabaa yuushshuwaan shuchchaa
hiis's'etteedda baasuwaanne he baasuwaa yuushshuwaan
kees'etteedda hattamu kifiletuwaa be'aad. **18** Shuchchay
hiis'etteedda baasuu dabaabaa yuushshuwaa ubbaa gakkweedda;
hewe kare dabaabay giddo dabaabaappe zik'k'ee. **19** Giddo
dabaabaakko gatsiyaa, d'ok'k'an oosetteedda, dirssaa penggii
de'ee. He bitanii laa"u penggetuwaappe gidduwaan de'iyaa
sa'aa likkina huup'issa baggaanne gedissa bagga gomppay
100 wad'aa gideedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, he bitanii
taana huup'issa bagga afeeda. Huup'issa bagga s'eelliyaa
dirssaa penggiyaa gutaraanne gomppaa I likkeedda. He dirssaa
penggii kare dabaabaakko gatsiyaawaa. **21** Loossuwaappe
ushechchanne haddirssa baggana de'iyaa heezzu heezzu
naagiyaawanttu kifiletuu, untuntuppe gidduwaan de'iyaa
godatuunne Aa barandday koyiro Away doliyaa Penggiyaa
baggan likkeeddawanttuna bis'e lagge gideeddino. Dirssaa
penggiyaa gutaray ubbaanna 50 wad'aa; gomppaykka 25
wad'aa. **22** Barandday, maskkootetuunne med'etteedda zambbaa
misilii kase Away doliyaa Penggiyaa baggan be'eeddawanttuna
itti mala. Yaa gatsiyaa laappun detsatuu de'iino. Barandday
dabaabaa sintsan wurssetsa baggana de'ee. **23** Away doliyaa
baggaadan, ha huup'issa baggankka giddo dabaabawukka hara
penggii de'ee. He bitanii ha laa"u dirssaa penggetuwaappe
gidduwaan sa'aa likkina 100 wad'aa gideedda. **24** Hewaappe
simmiide, he bitanii taana gedissa bagga dirssaa pengge
kaaletsina baade, hewan hara dirssaa penggiyaa be'aad. I Aa
likkiyaa wode, gido gimbbetuwaanne haratuwaa likkina ikka
haratuwaa keeshshaa gideedda. **25** Likkiyaa haratuwaadan, ha
dirssaa penggiyaa matan de'iyaa kifiletoo ubbaw maskkootetuu

de'iino. Dirssaa penggiyaa adusatetsay 50 wad'aa; gomppaykka 25 wad'aa. 26 Yaa gatsiyaa laappun detsatuu de'iino. Barandday dabaabaa sintsan wurssetsa baggana de'ee. Penggiyaa bolla ya baggananne ha baggana zambbaa misilii med'etti utteedda. 27 Giddo dabaabawukka hara penggii de'ee. He bitanii ha laa"u dirssaa penggetuwaappe gidduwaan de'iyaa sa'aa likkina 100 wad'aa gideedda. 28 He bitanii taana gedissa dirssaa penggiyaa baggana hini giddo dabaabaakko afeeda. I dirssaa penggiyaa likkina, hara penggetuwaanna likke gideedda. 29 Hewoo naagiyaawanttu kifiletuu, godatuunne baranddatuu ubbay hara dirssaa penggetuwaanna itti mala. He dirssaa penggiyaa yuushshuwaan kifiletuwaa ubbaw maskkootetuu de'iino. Ha penggiyaa adusatetsay 50 wad'aa; gomppaykka 25 wad'aa. 30 Aa yuushshuwaan baranddatuu de'iino; untunttu adusatetsay 25 wad'aa; gomppaykka 5 wad'aa. 31 He baranddatuu kare bagga dabaabaa s'eelliino. Penggiyaa bolla ya baggananne ha baggana zambbaa misilii med'etti utteedda. Yaa gatsiyaa hosppun detsatuu de'iino. 32 He bitanii taana away doliyaa bagga dirssaa penggiyaanna hini giddo dabaabaakko afeeda. I he dirssaa penggiyaa likkina, hara penggetuwaanna likke gideedda. 33 Naagiyaawanttu kifiletuu, godatuunne barandday ubbay hara dirssaa penggetuwaanna itti mala. He dirssaa penggiyaa yuushshuwaan de'iyaa kifiletuwaa ubbaw maskkootetuu de'iino. He penggiyaa adusatetsay 50 wad'aa; gomppaykka 25 wad'aa. 34 Barandday kare bagga dabaabaa s'eellee. Penggiyaa bolla ya baggananne ha baggana zambbaa misilii med'etti utteedda. Yaa gatsiyaa hosppun detsatuu de'iino. 35 He bitanii taana huup'issa bagga dirssaa penggiyaakko afeeda. I he dirssaa penggiyaa likkina, ikka hara penggetuwaanna likke gideedda.

36 Naagiyaawanttu kifiletuu, godatuunne barandday ubbay hara dirssaa penggetuwaanna itti mala. He dirssaa penggiyaa yuushshuwaan maskkootetuu de'iino. He penggiyaa adusatetsay 50 wad'aa; gomppaykka 25 wad'aa. **37** Barandday kare bagga dabaabaa s'eellee. Penggiyaa bolla ya baggananne ha baggana zambbaa misilii med'etti utteedda. Yaa gatsiyaa hospupun detsatuu de'iino. **38** Kare dabaabaw huup'issa baggana, giddo dirssaa penggiyaa baranddaana oyk'k'eteedda, hara kifiliikka de'ee. S'uuggiyaa yarshshoo ahiyaa mehiyaa ashuu meec'ettiyaawe he kifiliyaana. **39** He baranddan ha baggana laa"u s'arp'p'eezatuu, ya bagganakka laa"u s'arp'p'eezatuu de'iino; s'uuggiyaa yarshshoo, nagaraa yarshshoonne naak'uwaa yarshshoo shukkiyaa mehiyaa ubbay shukettiyaawe he s'arp'p'eezatuwaa bollaanna. **40** Baranddaappe kare baggana huup'issa dirssaa penggiyaa matan laa"u s'arp'p'eezatuu ha baggana, laa"u s'arp'p'eezatuu ya baggana de'iino. **41** Hewaa diraw, yarshshoo shiik'eedda mehii shukettiya ubbaanna hospupun s'arp'p'eezatuu de'iino; untuntuppe oyddatuu baranddan de'iino; oyddatuu k'ay kare dabaaban de'iino. **42** K'ay s'uuggiyaa yarshshuwaa wotsanaw giigisseedda, shuchchaappe masettiide oosetteedda oyddu s'arp'p'eezatuu de'iino. Untunttoo geesay itti wad'aa; adusatetsay itti wad'anne takkaad'e; k'ay gomppaykka itti wad'anne takkaad'e. S'uuggiyaa yarshshuwaanne hara yarshshotuwaa ubbaa shukkiyaa miishshatuu he s'arp'p'eezatuwaa bollan uttiino. **43** Oyddu birad'd'iyaa aduk'k'iyaa kak'k'iyaa maaggatuu godaa bolla yuuyyi aad'd'iide d'ishetti utteeddino. Yarshshoo shiishshiyaa ashuu ubbay he s'arp'p'eezatuwaa bolla wod'd'ee. **44** Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana giddo dabaabaa gelisseedda. Hewan penggetuu giddo dabaabaakko dooyettiya

laa"u kifiletuu de'iino. Unttuntuppe itti kifilii huup'issa dirssaa penggiyaa mataana gedissa bagga s'eellee; laa"entsuu k'ay gedissa dirssaa penggiyaa mataana huup'issa bagga s'eellee. 45 He bitanii taana hawaadan yaageedda; «Gedissa bagga s'eelliyaa kifilii Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'eesetuwaa. 46 Huup'issa bagga s'eelliyaa kifilii k'ay yarshshiyaasan ootsiyaa k'eesetuwaa. K'eesetuu ubbay S'aadook'a yaraappe yeletteedda Leewatuwaa; Med'inaa Godaakko shiik'iide, aassi ootsanaw bessino geetetteeddawe untuntu s'alala» yaageedda. 47 He bitanii dabaabaa likkina adusatetsay 100 wad'aa, gomppaykka 100 wad'aa gideedda. Dabaaban Geeshsha Golliyaappe sintsa baggana itti yarshshiyaasay de'ee. 48 Hewaappe guyyiyaan, I taana Geeshsha Golliyaa baranddaa afeeda. Baranddaa geliyaa k'osiletsaa likkina geesay 5 wad'aa; gomppaykka 14 wad'aa. Haddirssanne ushechchanna de'iyaa godatuwaa orddotetsay heezzu heezzu wad'aa gideedda. 49 Baranddaa adusatetsay 20 wad'aa; gomppaykka 12 wad'aa. Yaa gatsiyaa 10 detsatuu de'iino. Geliyaasan ushechchannanne haddirssana ek'keedda laa"u tuuk'etuu de'iino.

41 Hewaappe simmiide, he bitanii taana Geeshsha Golliyaan de'iyaa Geeshsha Sa'aa gelisseedda. He Geeshsha Sa'aa godaa orddotetsaa likkina 6 wad'aa gideedda. 2 Penggiyaa gomppay k'ay 10 wad'aa gideedda. Haddirssanne ushechchanna de'iyaa godatuwaa gomppay ichcheshu ichcheshu wad'aa. K'ay I Geeshsha Sa'aa likkina 40 wad'aa, gomppaykka 20 wad'aa gideedda. 3 Hewaappe guyyiyaan, k'ol"o geleedda. He geliyaa penggiyaa godaa orddotetsaa likkina 2 wad'aa gideedda. Penggiyaa gomppay 6 wad'aa gideedda; haddirssanne ushechchanna de'iyaa godatuwaa aakotetsay laappun laappun

wad'aa. 4 K'ay I k'ol"uwaa likkina adusatetsay 20 wad'aa, gomppaykka 20 wad'aa gideedda. Hewaappe guyyiyaan I taana, «Hawe Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'aa» yaageedda.

5 He bitanii Geeshsha Golliyaa godaa likkina orddotetsay 6 wad'aa gideedda. He godaana oyk'k'ettiide, Geeshsha Golliyaa yuushshuwaan kees'etteedda oyddu oyddu wad'aa aakkiyaa daro kifiletuu de'iino. 6 He kifiletuu ittuu ittuwaa bolla kees'etteedda heezzu pook'e gidishina, itti itti pook'iyaw hattamu kifiletuu de'iino. Zonggolissi yeggiyaa mitsay Geeshsha Sa'aa giddo gelenna mala, koyiro godaana oysetsiide, hara shuchchaa wotseeddino.

7 He shuchchay garssa wurssetsa pook'iyaa orddeedda dirawunne pude shiik'iidde lee'iyaa diraw, kifiletuukka pude shiik'iyaa wode, aakki aakkiide biino. Koyiro wuyggiyaappe giddo pook'iyaanna aad'd'iidde, killi wurssetsa pook'iyaa gakkanaw afiyaa detsatuu de'iino. 8 Taani Geeshsha Golliyaa yuushshuwaan d'ok'k'u geedda baasuu de'iyawaa be'aad. Aa yuushshuwaan de'iyaa kifiletuu he baasuwa bolla kees'etteeddino; he baasuu giddo dabaabaappe 6 wad'aa d'ok'k'ee. 9 He kifiletuwa kare bagga godaa orddotetsay 5 wad'aa. Kifiletuwa geliyaa laa"u penggetuu, ittuu huup'issa baggana, ittuu k'ay gedissa baggana de'iino; k'ay he kifiletuwa yuushshuwaan de'iyaa baasuwa aakotetsay 5 wad'aa. Geeshsha Golliyaa baasuwaappenne giddo dabaaban de'iyaa kifiletuwaappe gidduwaan de'iyaa mela sa'ay 20 wad'aa. 12 Geeshsha Golliyaappe away wuliyaa baggana de'iyaa mela sa'aappe hefintsa baggana itti Gollii de'ee. He golliyaa 90 wad'aa; gomppaykka 70 wad'aa. He golliyaa goday 5 wad'aa ordda. 13 He bitanii Geeshsha Golliyaa kare bagga likkina adusatetsay 100 wad'aa. Geeshsha Golliyaa zokkissaappe biide, hini away wuliyaa bagga golliyaa

zokkissaa gakkanaw sa'aa likkina, 100 wad'aa gideedda. 14
 Away doliyaa baggana de'iyaa Geeshsha Golliyaa gomppay
 laa"u mela sa'atuwaa gujjiide likkina, 100 wad'aa aakkee.
 15 Laa"u bagganakka de'iyaa aad'd'iyaa sa'atuwaa gujjiide,
 away wulliyaa baggana de'iyaa golliyaa likkina 100 wad'aa
 gideedda. Geeshsha Golliyaa Geeshsha Sa'ay, Aa k'ol'uunne Aa
 barandday 16 wuyggiyaappe biide, maskkootetuwaa gakkanaw,
 mitsan lees'etti utteedda; maskkootetuukka mitsan lees'etti
 utteeddino. 17 Geeshsha golliyaw soo bagga kifiletuwaa goday
 penggetuwaappe bollaw aad'd'ana gakkanaw, zambbatuwaanne
 kiruubetuwaa misiletuwaan alleek'k'etti utteedda; kifiliyaan
 yuuyyi aad'd'anawukka zambbaa misiliinne kiruubiyaa misilii
 walakan med'etti utteedda. Kiruubetoo ubbaw laa"u laa"u
 som"ii de'ee. 19 Itti baggana asaa som"uwaa malatiyaawe
 zambbaa misiliyaakko s'eellee; k'ay hara baggana gaammuwaa
 som"uwaa malatiyaawe zambbaa misiliyaakko s'eellee. 20
 Wuyggiyaappe denddi biide, penggetuwaappe bolla baggan
 de'iyaa sa'aa gakkanaw, godaa yuushshuwaa ubbay hewaadan
 alleek'k'etteedda. 21 Geeshsha Golliyaa pengge k'osiletsatuu
 ubbay oyddu mare gidiide masetteeddawantta; untunttu
 ubbaykka itti likke. Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa
 geliyaasaa sintsan 22 mitsaappe med'etteedda yarshshiyaa
 sa'aa malatiyaawe beettee. Ikka oyddu mare gidiide, adusatetsay
 gomppaykka k'ara; untunttu laa"uukka laa"u laa"u wad'aa;
 aw geesay k'ay heezzu wad'aa. Maazanatuwaa tuussatuu,
 gedetuunne miyyiyaanna de'iyaa sank'k'atuu ubbaykka mitsaappe
 oosetteeddawantta. He bitanii taana, «Hawe Med'inaa Godaa
 sintsan de'iyaa s'arp'p'eezaa» yaageedda. 23 Geeshsha
 Sa'aw itti penggii de'ee; k'ay ubbaappe aad'd'eeda geeshsha

sa'aw itti penggii de'ee. **24** Itti itti penggiyaw gidduwaan dakkotiide dooyettiyaa laa"u sank'k'atuu de'iino. **25** Geeshsha Sa'aa godatuwaa bolla med'etteeddawaadan, penggetuwaa sank'k'atuwaa bollakka kiruubetuwaanne zambbatuwaa misilii med'etti utteedda. Baranddaappe bolla baggana sintsanna de'iyaa sank'k'aa kaaray mitsaappe oosetteeddawaa. **26** He baranddaa godatuwaa miyyiyaan maskkootetuu de'iino. Laa"u bagga godatuukka zambbaa misiliyaan alleek'k'etteedino. Haddirssa baggananne ushechcha baggana de'iyaa detsaa kifiletoo kameedda kaaray de'ee.

42 Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana huup'issa bagga penggiyaanna kare dabaabaa kaaletsiide Geeshsha Golliyaa giddo dabaabaa gimbbiyaana oyk'k'etteedda golliyaakko, taana aheedda. **2** He golliyaa penggii pude bagga simiide, he Gollii 100 wad'aa adussanne 50 wad'aa aakko. **3** Gido dabaabaappe laatamu wad'aa haakkiide, k'ay sintsa baggana kare dabaabaan de'iyaa hiis's'etteedda shuchchaappe sintsa baggana ittuu ittuwaanna s'eeletiyaa heezu detsay de'iyaa pook'ii de'ee. **4** He kifiletuwaa penggetuu huup'issa s'eelliino. Unttuntuppe sintsa baggana 10 wad'aa aakonne 100 wad'aa adussa gideedda, giduwaana aatsiyaa ogii de'ee. **5** He golliyaa bolla heezzentso pook'ii laa"entsuwaappe s'uume; laa"entsuu k'ay koyiruwaappe s'uume. Gaasotaykka untunttu ittuu ittuwaappe guyye shiik'i shiik'iide gimbbetteedda diraassa. **6** K'ay untunttu heezzu pook'iyaan de'iyaa kifiletuu k'omowantuppe garssawanttunne gido zawaan de'iyaa kifiletuu s'uumiyaa diraw kare dabaabaan de'iyaa hara golletuwaadan, untunttoo tuussay baawa. **7** He kifiletuwaappe sintsa baggana, 50 wad'aa aduk'k'iyaa kare dabaabaa baggana de'iyaa itti gimbbii de'ee. **8** Kare

dabaabaa baggana de'iyaa kifiletuwaa adusatetsay 50 wad'aa aduk'k'iyawaa gidishin Geeshsha golliyaa sintsan de'iyaa kifiliyaa adusatetsay 100 wad'aa. 9 Kare dabaabaappe soo geliyaa wode away doliyaa baggana garssa kifiletuwaa geliyaa penggii de'ee. 10 Hewaadankka, Geeshsha Golliyaappe gedissa baggana kare dabaabaa gimbbiyaa kaaliide Geeshsha Golliyaa dabaabaanna oyk'k'eteeddanne kare dabaabaakko s'eeliyaa hara kifiletuu de'iino. 11 He golliyaa kifiletuwaa sintsan Asay hamettiyaa ogii de'ee. He Gollii huup'issa baggan de'iyaa golliyaana itti mala; adussatetsay, aakotetsay, kifiletuunne penggetuu ubbay itti mala. 12 Dirssaa gimbbii wuriyaa away doliyaa bagga gas'aappe doomiide gimbbi doommiiyaa gedissa baggana de'iyaa kifiletuwaa geliyaa penggii de'ee. 13 Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana hawaadan yaageedda; «Hawanttu kifiletuu, huup'issananne gedissanna Geeshsha Golliyaa kare dabaabaakko s'eelliyawanttu k'eesetuwaa kifiletuwaa. Unttuntu gidдон Med'inaa Godaa sintsan ootsiyaa k'eesatuu ubbaappe aad'd'eeda geeshsha k'umaa maana. He kifiletuu geeshsha gideedda diraw, ubbaappe aad'd'eeda geeshsha imotaa, hewanttunne katsaa yarshshuwaa, nagaraa yarshshuwaanne naak'uwaa yarshshuwaa ubbaa, unttuntu hewan wotsana. 14 Geeshsha Golliyaa geledda k'eesatuu kare dabaabaa kesiyaa wode, S'oossaw ootsiyaa wode mayyeedda geeshsha mayuwaa kessiide, he kifiletuwaan wotsennan kesikkino. Ayaw gooppe, mayotuu geeshsha. Unttuntu kare asaakko kesiidde, kase mayiyaa hara mayotuwaa mayyiide kesanaw koshshee» yaageedda. 15 He bitanii Geeshsha Golliyaa garssa dabaaban de'iyaa keetsatuwaa likkii wurssiide, away doliyaa bagga s'eelliyaa dirssaa penggiyaanna taana kare kesseedda. Geeshsha Golliyaa

yuushshi aatsiide likkeedda. 16 S'am"aa akkiide, away doliyaa bagga likkina, 500 wad'aa gideedda. 17 Simmiide huup'issa bagga he gatiman likkina 500 wad'aa gideedda. 18 Simmiide gedissa bagga likkina 500 wad'aa gideedda. 19 Simmiidekka away wulliyaa bagga likkeedda; ikka 500 wad'aa gideedda. 20 Hewaadan ootsiide, I oyddu baggatuwaakka likkeedda. Aa yuushshuwaan 500 wad'aa aduk'k'iide, 500 wad'aa aakkiyaa dirssaa gimbbii de'ee. He gimbbii geeshsha sa'aa yenkko c'oo sa'aappe shaakkanaassa.

43 Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana away doliyaa bagga s'eelliyaa penggiyaakko aheedda. 2 Taani Israa'eeliyaa S'oossaa bonchchuu away doliyaa baggappe yiyaawaa be'aad. Aa yuussaa kooshshay daro haatsaa kuntsuwaa guntsaa mala; k'ay biittaykka Aa bonchchuwaan poo'eedda. 3 Be'eedda sas'ay kase S'oossay Yersaalame katamaa d'ayissanaw yeedda wode be'eedda sas'aa malatee; k'ay Kobaara Shaafaa matan taani be'eedda sas'aakka malatee. Hewaa be'aade, taani ta som"uwaa biittaa gatsaade gufannaad. 4 Med'inaa Godaa bonchchuu away doliyaa bagga s'eelliyaa penggiyaanna Geeshsha Golliiyaa giddo geleedda. 5 He wode S'oossaa Ayyaanay taana pude dentsiide, giddo dabaabaa gelisseedda; Be'a! Med'inaa Godaa bonchchuu Geeshsha Golliiyaa kumeedda. 6 Hewan he bitanii ta miyyiyaan ek'k'ide'ishshin, ittuu Geeshsha Golliiyaa giddoppe taw haasayishin sisaad. 7 I hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, hawe ta araataa saanne ta gedii yed'd'iyaa sa'aa. Taani Israa'eeliyaa asaa gidдон med'inaw de'ana. Hawaappe sintsaw Israa'eeliyaa asaa gidina, untunttu kaatetuwaa gidina, hara s'oossatoo goyinniyaawan, woy shemppuu baynna barenttu kaatetuwaa hawulttiyaw goyniyaawaan ta geeshsha

suntsaa tunissikkino. 8 Waatiide gooppe, itti godaa s'alalay taananne untunttanne shaakkina, barenttu penggiyaa tawaa miyyiyaan, barenttu pengge mitsaakka tawaa miyyiyaan esseeddino. Barenttu sheneyiyaa oosuwaan ta geeshsha suntsaa tunisseeddino. Hewaa diraw, taani ta hank'k'uwaan untuntta d'ayissaad. 9 Ha'i simmi hara s'oossatoo goyinniyaawaa aggino; barenttu kaatetuwa hawulttiyaa goynniyaawaa ta mataappe diggino. Yaatooppe, taani untuntu gidдон med'inaw de'ana. 10 «Laa asaa na'aw, taani neena besseedda Geeshsha Golliyaabaa Israa'eeliyaa asaw oda; untuntu barenttu ootseedda nagaran yeellatana mala, Aa med'aabaanne I kees'etteedda maaraa untunttoo oda. 11 Untuntu barenttu ootseeddabaan yeellatiyaawantta gidoppe, Geeshsha Golliyaa malaa, I kees'etteedda maaraa, kesiyaa sa'atuwaa, geliyaa sa'atuwaanne Aa kumentsaa misiliyaa untunttoo k'onc'c'issa. Hewaadankka k'ay, Aa wogaa ubbaanne Aa higgiiyaa ubbaa untuntta erissa. K'aykka he gollii wooti kees'eteeddenttonne untuntu Aa woga ubbaanne higgiiyaa ubbaa naaganawunne polanaw danddayana mala, neeni untuntu s'eellishshin s'aafa. 12 «Geeshsha Golliyaa higgii hawaa: Geeshsha Gollii kees'etteedda deriyaa huup'iinne Aa yuushshuwaan de'iyaa heeray ubbay ubbaappe aad'd'eeda geeshsha gidanawaa. Ee, Geeshsha Golliyaa higgii hawaa. 13 «Yarshshiyaa kase Geeshsha Golliyaa likkiyaadankka, itti wad'aa bolla oyddu birad'd'etuwa gujjeedda, adussa wad'aan likketteedda. Yarshshiyaa sa'aa baasuwa yuushshuwaan itti wad'aa zik'k'iyaa itti wad'aa aakkiyaa ollay de'ee; he ollaw kare bagga detsay itti takkaad'iyaa d'ok'k'ee. Yarshshiyaa sa'aa geesay hawaa mala: 14 Baasuwaappe biide, koyiro detsaa gakkanaw 2 wad'aa; laa"entso detsay itti wad'aa yarshshiyaa sa'aakko shiik'i

doommiide, 4 wad'aa d'ok'k'ee; k'aykka itti wad'aa yarshshiyaa
 saakko shiik'iide, 15 yarshshuu s'uugettiyaa c'ooc'ii de'iyaa
 heezzentso detsay 4 wad'aa d'ok'k'ee. I oyddu mizana gidiide,
 oyddu mariyankka itti itti kac'ii de'ee. 16 Yarshshuwaa s'uuggiyaa
 c'ooc'ii oyddu miizaanan gidiide, 12 wad'aa, gomppaykka 12
 wad'aa. 17 Laa"entso detsaykka hewaa mala oyddu mizana
 gidiide, 14 wad'aa, gomppaykka 14 wad'aa. He detsaw kare
 bagga gas'ay itti takkaad'e d'ok'k'ee. Yuushshuwaa ubbaan
 itti wad'aa gideedda ollay de'ee. Yarshshiyaa sa'aa pude
 afiyaa detsatuu away doliyaa baggan de'iino» yaageedda. 18
 K'aykka I taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, Ubbaa
 Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Yarshshiyaa
 sa'aa wogay hawaa. S'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshanawunne
 suutsaa pushakkaw, yarshshiyaa sa'aa gimbbiide poliyaa
 gallassi, 19 taakko shiik'iide, taw ootsiyaa S'aadook'a yaraappe
 yeletteedda Leewiyaa zare k'eesatoo nagaraa yarshshuwaa
 ootsaade, itti Korumaa imma. Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa
 Goday hawaa oday. 20 Neeni he suutsaappe akkaade,
 oyddu kac'etuwwaa, laa"entso detsaa oyddu miizaananne he
 detsaw gas'aa okka. Hewaadan ootsaade, yarshshiyaa sa'aa
 tunatetsaappe geeshsha. 21 K'ay nagaraa yarshshoo imetteedda
 he korumaa akkaade, Geeshsha Golliyaawaa gidiide, geeshsha
 sa'aappe kare baggana aw azazetteedda sa'aan s'uugga.
 22 « <Wonttetsa gallassi tilla bollaanna de'iyaa itti deeshsha
 orggiyaa akkaade, nagaraa yarshshoo yarshsha. Kase korumaa
 suutsan geeshsheeddawaadan, he deeshsha orggiyaa suutsan
 yarshshiyaa sa'aa geeshsha. 23 Geeshshiyaawaa polaade,
 tilla bollaanna de'iyaa itti korumaanne tilla bollaanna de'iyaa itti
 dorssaa orggiyaa akkaade, 24 laa"uwaakka Med'inaa Godaa

sintsa shiishsha. Yaatooppe k'eesatuu untunttu bolla mas'iniyaa k'oliide, Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide yarshshino. **25** « Laappun gallassaa kumentsaa, hachchi hachchi itti deeshshaa koliyaa nagaraa yarshshoo, k'ay tilla bollaanna de'iyaa itti korumaanne tilla bollaanna de'iyaa itti dorssaa orggiyaa shiishsha. **26** K'eesetuu laappun gallassaa kumentsaa yarshshiyaa sa'aa tunatetsaappe geeshshino. Yaatiide S'oossaw Aa dummayino. **27** Ha gallassatuu wuriyaa wode, hosppuntsa gallassaappe doommiide, k'eesatuu hintte s'uuggiyaa yarshshuwaanne hintte ittippetetsaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa bolla yarshshino. He wode taani hinttenan nashettana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaageedda.

44 Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana guyye zaariide, Geeshsha golliyaw away doliyaa baggana de'iyaa kare bagga dirssaa penggiyaakko ahiyaa wode, dirssaa penggii gorddetti utteedda. **2** Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Ha penggii gordduwan de'i bashanaappe attina, laa"entso dooyetenna. Asaykka aanana gelenna; ayaw gooppe, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay aanana geleedda. Hewaa diraw, he penggii gordduwan de'ana. **3** Gidooppenne, Israa'eeliyaa k'eesiyaa s'alalay Med'inaa Godaa sintsan ukitsaa maanaw hewan uttana danddayee. Penggiyaa baranddaana I gelanawunne kesianaw danddayee» yaageedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana Huup'issa Penggiyaakko afiyaa ogiyaanna afiide, Geeshsha Golliyaa sintsa bagga gatseedda. Hewan taani s'eelliyaa wode, Med'inaa Godaa bonchchuu Med'inaa Godaa Golliyaa kumi utteeddawaa be'aad; hekko, ta som"uwaa biittaa gatsaade gufannaad. **5** Yaatina, Med'inaa

Goday taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, Med'inaa
 Godaa Geeshsha Golliyaa wogatuwaa ubbaanne Aa higgetuwaa
 ubbaa s'eelliaawaan taani new odiyaaawaa ne haytsaan
 loytsaade sisa; ne ayifiyaankka loytsaade s'eella. Geeshsha
 Golliyaa gelanawunne kesanaw bessiyaa asatuunne bessena
 asatuu hak'awanttentto loytsaade akeeka. **6** Makkalanchcha
 Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Mooddiyaa
 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa
 asatoo, hintte ootsiyaa tuna oosuu ek'k'o. **7** Hintte taw
 ta k'umaa, mod'd'uaanne suutsaa yarshshuwaa ootsiide
 shiishshiyaa wode, wozanaynne ashuu k'as's'arettibeenna
 allaga asatuwaa ta Geeshsha Golliyaa gelissiide, untunttu
 Aa tunissanaadan ootseeddita. Hintte tunatetsaa ubbaa
 bollankka gujjiide, ta k'aalaa c'aak'uwaa koleeddita. **8** K'ay
 ta geeshsha miishshatuwaa bolla aawotennan is's'iide, ta
 Geeshsha Golliyaan allagatuwaa aawoyeedita» yaagee. **9** «
 «Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan
 yaagee; «Israa'eeliyaa asaa gidдон de'iyaa allaga asay,
 bare wozanaanne bare ashuwaan k'as's'arettibeennawe,
 ooninne ta Geeshsha Golliyaa geloppo. **10** « < «Taappe
 haakkeedda Leewatuu, Israa'eeliyaa Asay taana aggiide wora
 simmina, barenttu eek'atoo goyinnanaw wora simmeeddawanttu,
 barenttu muruwaa akkino. **11** Gidooppenne, untunttu ta
 Geeshsha Golliyaan oosanchcha gidino; ta Geeshsha Golliyaa
 dirssaa penggetuwaa naagino; Geeshsha Golliyaa oosuwaakka
 ootsino. Untunttu s'uuggiyaa yarshshuwaanne Asay ahiyaa
 hara yarshshuwaa shukkino; k'ay asaw ootsanaw, untunttu
 asaakko shiik'ino. **12** Shin untunttu kase Israa'eeliyaa asaa
 eek'atoo goyinniseedda dirawunne asaa nagaran kunddisiyaa

d'ube gideedda diraw, untunttu barenttu nagaraa muruwaa akkanaadan, taani kushiyaa dentsaade c'aak'k'aad. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 13 Untunttu k'eesiyaa gidiide ootsanaw taakko shiik'oppino; woy taw dummateedda geeshshabaakkonne ubbaappe aad'd'eeda geeshshabaakko shiik'oppino. Untunttu barenttu ootseedda tuna oosuwaa diraw, yeellaa mayno. 14 Gidooppenne, untunttu Geeshsha Golliyaan aawotanaadaaninne Aa giddon ootsanaw de'iyaa oosuwaa ubbaakka ootsanaadan, taani untuntta suntsana. 15 « < «Shin Israa'eeliyaa Asay taana aggiide, wora simmeedda wode, ta Geeshsha Golliyaa wogaa ammanettiide poleedda, Leewiyaa zare k'eesatuu, S'aadook'a yaratuu, untunttu taw ootsanaw taakko shiik'ino. Mod'd'uwaanne suutsaa shiishshiidde, untunttu ta sintsan ootsino. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 16 Ta Geeshsha Golliyaa untunttu gelino; taw ootsanaw ta yarshshiyaa sa'aa untunttu shiik'ino; aawotetsaakka untunttu oyk'k'ino. 17 Untunttu Geeshsha Golliyaw giddo dabaabaa geliyaa wode, liinuwaappe dadetteedda mayuwaa mayno; giddo dabaabaa penggen woy Geeshsha Golliyaa giddon ootsiyaa wode, suufiyaa mayuwaa mayyoppino. 18 Untunttu barenttu huup'iyaan layinuwaa shaashiyaa s'aas'ino; barenttu s'eessankka layinuwaa k'antsa suriyaa danc'c'ino. Barentta c'awayiyaawaa ayaanne mayyoppino. 19 Asay de'iyaa kare dabaabaa untunttu kesiyaa wode, Geeshsha Golliyaan ootsiidde mayyeedda mayuwaa k'aariide, geeshsha kifiletuwaan wotsino. Hewe d'ayooppe, untunttu barenttu geeshsha mayuwaan asaa S'oossaw geeshshana. 20 « < «K'eesetuu barenttu huup'iyaa meedettoppino, woy barenttu binnaanaa adussoppino; barenttu huup'iyaa likkiyaan

k'ans's'issino. 21 Ay k'eesiinne gido dabaabaa geliyaa wode, woyniyaa eessaa ushoppo. 22 Unttuntu asinay hayk'k'eedda, woy yedeteedda mac'c'a asaa akkoppino. Israa'eeliyaa asaappe geelayatto akkino; woy asinay k'eesiyaa gidiide de'iiddi hayk'k'eedda mac'c'a asaa akkino. 23 « < «K'eesetuu S'oossaw dummateeddawaappenne dummatennan c'oo de'iyawaappe gidduwaan de'iyaa dummatetsaa ta asaa tamarissino. K'ay geeshshaappenne tunaappe gidduwaan de'iyaa dummatetsaa untuntu bessino. 24 Ay mootuu denddoopekka, k'eesatuu ta higgii odiyaawaadan pirdino. Ta higgiaanne ta wogaa naagiide, ta baalatuwaa bonchchino; ta Sambbataakka dummayiide bonchchino. 25 « < «K'eesii hayk'k'eedda anhaakko shiik'iide, barena tunissoppo. Gidooppenne, hayk'k'eeddawe aawuwaa, woy aato, woy yeledda attuma na'aa, woy mac'c'a na'aa, woy ishaa, woy asinaa gelabeenna michchato gidoope, anhaa bochchanaw danddayee. 26 I bare tunatetsaappe geeyeeddawaappe guyyiyaan, laappun gallassaa paydiide takko. Hewaappe guyyiyaan, I geeshsha gidana. 27 Hewaappe simmiide, Geeshsha Sa'aan ootsanaw giddo dabaabaa biyaa gallassi, bare nagaraa yarshshuwaa shiishsho. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 28 « < «K'eesetoo laatay baawa; taani untunttoo laata. Israa'eeliyaa biittan untunttoo ay laataanne immoppite; untuntu laatay Taana. 29 Untuntu katsaa yarshshuwaa, nagaraa yarshshuwaanne naak'uwaa yarshshuwaa miino. Israa'eeliyaa biittan Med'inaa Godaw dummayeeddawe ubbay untuntussa. 30 Koyiro gakkiiyaa dumma dumma katsaw koyiro ayifiinne hintte S'oossaw immiyaa imotaa ubbay k'eesetuwaassa. Hintte golliyaan anjjuu shemppana mala, hintte d'iilliyaappe koyiro kushiyaa untunttoo immite. 31

K'eesetuu bakkuteedawaa woy do'ay wod'eeddawaa kafuwaa ashuwaa gidina, mehiyaa ashuwaa gidina, ayaanne mooppino.

45 « < «Biittaa hintte laattanaw saaman shaakkiyaa wode, he biittaaappe itti saamaa Med'inaa Godaw dummayiide wotsite. Hewekka tammanne laa"u kilo meetireenne bagga aduk'k'iyaanne tammu kilo meetire aakkiyaa sa'aa gido. He sa'ay ubbaykka geeshsha sa'aa gido. 2 He sa'aappe oyddu maazani k'ara gideedda adusatetsay 500 wad'aa, gomppaykka 500 wad'aa gideedda sa'ay Geeshsha Golliyaassa gido; Aa yuushshuwaan 50 wad'aa gideedda mela sa'ay de'o. 3 He S'oossaw dummayeedda sa'aappe adusatetsay tammanne laa"u kilo meetireenne bagga, gomppay k'ay ichcheshu kilo meetire gideedda sa'aa likkaade shaakka. Hewan Geeshsha Gollii, ikka, ubbaappe aad'd'eeda geeshshay de'iyaa Geeshsha Golliyaw sa'aa gidiide de'o. 4 Hewe Geeshsha Golliyaa gidдон Med'inaa Godaw ootsanaw, aakko shiik'iyaa k'eesatoo dummateedda geeshsha sa'aa gido; k'ay untunttu barenttu golliyaa kees's'iyaa saanne Geeshsha Golliyawukka geeshsha sa'aa gido. 5 K'ay attiyaa tammanne laa"u kilo meetire bagga aduk'k'iyaanne ichcheshu kilo meetire bagga aakkiyaa sa'ay Geeshsha Golliyaan ootsiyaa Leewatuwaassa laata gido; untunttu barenttoo de'iyaa katamatuwaa hewan kees's'ino. 6 « < «He Med'inaa Godaw dummayeedda sa'aa miyyiyaan tammanne laa"u kilo meetireenne bagga aduk'k'iyaanne laa"u kilo meetireenne bagga aakkiyaa sa'ay katamaa kees's'anaw de'uwaa; he sa'ay Israa'eeliyaa asaw ubbaw gido. 7 « < «Israa'eeliyaa kaappoo imetteedda saamay laa"u bagganakka S'oossaw dummayeedda sa'aaninne katamaa sa'aan zawatee. I away wulliyaa baggana Meediteraane Abbaa gakkee; away doliyaa baggana Israa'eeliyaa biittaa zawaa gakkee. Aw

Israa'eeliyaa zariyaappe ittuwaa saamaadan, away wulliyaa
 bagga zawaappe biide, away doliyaa bagga zawaa gakkee.
8 He saamay Israa'eeliyaa biittaa kaappoo laata gadiyaa
 gido. Hawaappe sintsan ta kaappatuu ta asaa uk'k'unnoppino;
 untunttu Israa'eeliyaa Asay ubbay bare zariyaan zariyaan
 gadiyaa akkanaadan ootsino» yaagee. **9** «Ubbaa Mooddiyaa
 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa
 kaappatoo, hinttew ha"i gidana! Hintte shabbiretsaanne asaa
 uk'kunniyaawaa aggite; suure pirdaanne s'illotetsaa ootsite.
 Ta asaa untunttu laata biittaaappe d'ok'olliide yederssiyaawaa
 aggite. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday.
10 « «Hintte ubbawukka likke miizaanaynne k'araa gideedda
 makkiyaabay de'o. **11** Likkiyaabatuu ubbaw giddo gidiyaa
 gomoore yaagiyaa likkiyaa miishshaa gido. Melabaa makkiyaa
 Efaa giyaa miishshay Gomoore oyk'k'iyaawoo tammuwaappe
 itti kushiyaa gido; k'ay gukkiyaawaa makkiyaa Baatiyaa giyaa
 miishshaykka gomooriyaw tammuwaappe itti kushiyaa gido.
 Hewaa giyaawe Afayinne Baatii bis'e lagge giyaawaa. **12**
 Guutsabaa likkiyaa wode, hintte likkiyaa miishshay Sak'ile gido.
 Laatamu Geeray itti Sak'ile gido; k'ay usuppun tammu Sak'ilii itti
 Minaane gido. **13** « «Hintte imuwaa immiidde, hawaadan immite.
 Hintte k'os's'i shiishshiyaa zarggaappe usuppun tammuwaappe
 itti kushiyaa, banggaappe usuppun tammuwaappe itti kushiyaa,
14 k'ay wogaraa zayitiyaappe s'eetuwaappe itti kushiyaa immite.
 Hawantta likkiyaa wode, neeni makkiyaa miishshay Baate
 gido. Tammu Baatii itti gomoore woy itti Koore gidee. **15**
 Israa'eeliyaa Asay heemmiyaa laa"u laa"u s'eetu mehiyaa
 wudii de'yaawaappe itti wudiyaappe itti itti dorssaa immite.
 Hewanttu asaa nagaraa atto giissanaw, katsaa yarshshuwaa,

s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshoo gidino. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 16 Biittan de'iyaa Asay ubbay hawaa ubbaa Israa'eeliyaa kaappoo immo. 17 Kaappuu ootsanaw bessiyaa oosuu, Israa'eeliyaa Asay bonchchiyaa baalatuwaan, aginay s'eeriya gallassatuwaanne Sambbatatuwaan s'uuggiyaa yarshshotoo, katsaa yarshshotoonne ushshaa yarshshotoo koshiyaawaa immo. Israa'eeliyaa asaa nagaraa atto giissanaw, nagaraa yarshshotuwaa, katsaa yarshshotoo, s'uuggiyaa yarshshotoonne ittippetetsaa yarshshotoo ubbaw koshiyaawaa | immo» yaagee. 18 « «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Koyiro aginaan, koyiro gallassi tilla bollaanna itti korumaa Geeshsha Golliyaa geeshshanaw shiishsha. 19 K'eesii ha nagaraa yarshshuwa suutsaappe akkiide, Geeshsha Golliyaa penggiyaa k'osiletsatuwaa, yarshshiyaa sa'aa yuushshuwaan de'iyaa detsaw oyddu mizaanawunne giddo dabaabaa afiyaa dirssaa penggiyaa k'osiletsatuwaa okko. 20 Ooninne k'oppennaan woy erana d'ayiide ootseedda nagaraa atto giissanaw, aginaw laappunsa gallassan hewaadanka ootsa. Yaataade Geeshsha Golliyaa tunatetsaappe geeshsha. 21 « «Koyiro aginaan, tammanne oyddentso gallassan Paasigaa Baalaa bonchchite; k'ay laappun gallassi gakkanaw, irshshuu gelibeenna ukitsaa miite. 22 He koyiro gallassan kaappuu bare gishshaanne bare asaa diraw nagaraa yarshshuwa ootsiide koshiyaawaa, itti korumaa immo. 23 He baalay bonchchettiyaa laappun gallassatuwaan hachchi hachchi laappun korumatuwaanne laappun dorssaa orggetuwaa ubbaykka tilla bollaanna de'iyaa wantta s'uuggiyaa yarshshuwa ootsiide, Med'inaa Godaw koshiyaawaa immo. Hewaanakka ittippe nagaraa yarshshoo hachchi hachchi itti

deeshsha orggiyaa immo. 24 Itti itti korumaanne itti itti dorssaa orggiyaa yarshshiyaa wode, katsaa yarshshoo 17 kilo giraame zarggaanne heezzu liitiro zayitiyaa immo. 25 « < «Laappuntsa aginaan, tammanne ichcheshantsa gallassan doommiyaa laappun gallassaa baalaa wodiyaan ubbaan, nagaraa yarshshuwaa, s'uuggiyaa yarshshuwaa, katsaa yarshshuwaanne zayitiyaa kasewaappe dummayennan kaappuu immo» yaagee.

46 « «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Giddo dabaabaa gelissiyaa away doliyaa bagga dirssaa penggii oosuwaa gallassatuwaan usuppunatuwaankka gorddettiide gam"o; shin Sambbata gallassinne aginay s'eeriya gallassi dooyetto. 2 Israa'eeliyaa asaa kaappuu dirssaw pengge bagga dabaabaappe geliyaa baranddaa baggana geliide, dirssaa pengge mitsaa matan ek'k'o. K'eesetuu I immeedda s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa yarshshino. I hewan dirssaa penggen goyinniide, simmiide kare keso. Shin dirssaa penggii omarrsanaasikka gorddettoppo. 3 He biittaa asaykka Sambbataaninne aginay s'eeriya wodiyaan giddo dabaabaa dirssaa penggiyaa geliyaasan, Med'inaa Godaa sintsan goyinnino. 4 « < «Kaappuu Sambbata gallassi Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide, usuppun dorssaa maratuwaanne itti dorssaa orggiyaa, ubbaykka tilla bollaanna de'yaawantta immo. 5 Itti dorssaa orggiyaana 17 kilo giraame katsaa yarshshuwaa immo. Dorssaa maratuwaanna shiik'iyaa katsaa yarshshuu kaappuu barew shiishshanaw koyeeddawaa keeshshaa gido. K'ay itti itti 17 kilo giraame katsanna heezzu heezzu liitiro zayitiyaa immo. 6 « < «Aginay s'eeriya gallassi gallassi k'ay itti korumaa, usuppun dorssaa maratuwaanne itti dorssaa orggiyaa, ubbaykka tilla bollaanna de'yaawantta immo. 7 Itti itti korumaanne itti

itti dorssaa orggiyaa yarshshiyaa wode, katsaa yarshshoo itti
 itti 17 kilo giraame zarggaanne heezzu heezzu liitiro zayitiyaa
 immo. Dorssaa maratuwaanna shiik'iyaa katsaa yarshshuu
 kaappuu barew shiishshanaw koyeeddawaa keeshshaa gido. 8
 Kaappuu geliidde, dirssaa penggiyaa baranddaana aad'd'iide
 gelo; kesiiddeikka hewaana keso. 9 « < «Shin he biittaa
 Asay baala gallassi Med'inaa Godaa sintsan goyinnanaw
 yiyaa wode, goyinoo huup'issa penggiyaanna geleeddawanttu
 gedissa penggiyaanna kesino; k'ay gedissa penggiyaanna
 geleeddawanttu huup'issa penggiyaanna kesino. Ay asayne bare
 sintsan de'iyaa penggiyaanna sitti giide kesooppe attina, bare
 geleedda saana kesoppo. 10 Unttuntu geliyaa wode, kaappuu
 untuntunna gelo; untuntu kesiyaa wodekka, untuntunna keso.
 11 « < «Nashechchaa gallassatwaaninne laytsaa baalatuwaan itti
 itti korumaananne itti itti dorssaa orggiyaana shiik'iyaa katsaa
 yarshshuu itti itti 17 kilo giraame zarggaanne heezzu heezzu liitiro
 zayite gido. K'ay dorssaa maratuwaanna shiik'iyaa yarshshuu
 kaappuu barew shiishshanaw koyeeddawaa keeshshaa gido. 12
 Kaappuu bare dosuwaan immiyaa yarshshuwaa, s'uuggiyaa
 yarshshuwaa, woy ittippetetsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw
 ahiyaa wode, away doliyaa bagga giddo dabaabaa dirssaa
 penggii aw dooyetto. Bare s'uuggiyaa yarshshuwaa woy
 ittippetetsaa yarshshuwaa Sambbata gallassi I immiyaawaadan
 immo. Yaatiide I kesiide biina, dirssaa penggii gorddetto.
 13 « < «Kaappuu hachchi hachchi tilla bollaanna de'iyaa itti
 laytsaa gideedda itti dorssaa s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide,
 Med'inaa Godaw immo; I hewaa wontta wontta pac'c'ennan
 aho. 14 Hewaanakka laa"u kilo giraame d'iilii itti liitiro zayitiyaan
 munak'ettiide, wontta wontta katsaa yarshshuwaa gidiide shiik'o.

Hawe hintte Med'inaa Godaw hachchi hachchi shiishshiyaa yarshshuwaa wogaa. 15 Hawe simmi orgge dorssay, katsaa yarshshuunne zayitii pac'i bayinnan wontta wontta shiik'anaw bessiyaa s'uugetiyaa yarshshuwaa» yaagee. 16 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Kaappuu bare gadiyaappe shaakkiide, bare attuma naanatuwaappe ittoo immooppe, hewe he na'aassanne Aa naanatuwaassi laataa gidee. 17 Shin kaappuu bare gadiyaappe shaakkiide, bare k'oomatuwaappe ittoo immooppe, Ishatamantsa Laytsaa baalay gakkanaw, he gadii aawaa. Hewaappe guyyiyaan, kaappoo simmo; hewe kaappoo gidiyaa diraw, med'inaw aassanne Aa naanaatoo laataa gidee. 18 Kaappuu asaa sugiide, asaa laata gadiyaa wolk'k'an akkoppo. Ta Asay bare laata gadiyaappe d'ok'k'olettenna mala, I bare attuma naanaatoo bare gadiyaappe immo» yaagee» yaaga» yaageedda. 19 Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana huup'issa s'eelliyaa, k'eesetuwaa geeshsha kifiletuwaakko geliyaasaa aheedda. Hewanttukka giddo dabaabaw gatsiyaa duge bagga dirssaa penggiyaa matan de'iyaa wantta. Untuntuppe away wulliyaa bagganna taani itti sa'aa be'aaddi. I taana hawaadan yaageedda; 20 «Ha sa'ay k'eesatuu nagaraa yarshshuwaanne naak'uwaa yarshshuwaa dooyissiyaa saanne katsaa yarshshuwaa uukkiyaa sa'aa. Ha sa'aan go'ettiyaa gaasuu he geeshsha yarshshotuwaa asaakko kare dabaabaa kessina, Asay geeshshabaa bochchiide geeyennaadan naaganaassa» yaageedda. 21 Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana kare bagga dabaabaw afiide, he dabaabaw oyddu mazzaniyaa taana yuushsheedda. He dabaabaa mariyaan ubbankka k'eeri dabaabatuu de'iyaa wantta be'aad. 22 Untunttoo ubbawukka 40 wad'aa; gomppaykka 30

wad'aa; oyddu mariyaan de'iyaa dabaabatuukka itti lagge. 23 He oyddu dabaabatuwaa yuushshuwanka shuchchaa gimbbii de'ee; k'ay gimbbiyaa lank'kiyaan aakko shiik'iide oosetteedda, tamaa eetsiyaa sa'atuu de'iino. 24 He bitanii taana, «Hawanttu ubbay Geeshsha Golliyaan ootsiyaawanttu ahiyaa yarshshuwaa doyissiyaa sa'atuwaa» yaageedda.

47 He bitanii zaariide, taana Geeshsha Golliyaa geliyaasaa afeeda. Geeshsha Golliyaa geliyaa penggiyaappe garssaana haatsay pulttiide, Geeshsha Golliyaappe away doliyaa bagga goggee. Gaasuukka Med'inaa Godaa Geeshsha Golliiyaa penggii away doliyaa baggappe sintsanna de'ee. Geeshsha golliyaw gedissa baggana duge goggiide, yarshshiyaa saappe gedissa baggana aad'd'ee. 2 I taana huup'issa penggiyaa baggana kessiide, away doliyaa bagga s'eelliyaa penggiyaa yuushshuwaana kaaletsiide afeeda. He penggiyaappe gedissa baggana haatsay goggee. 3 He bitanii likkiyaa meetiriyaa bare kushiyan oyk'kiide, away doliyaa bagga biide, goggiyaa haatsaa kaalliide, 1,000 wad'aa likkeedda. Taana haatsaa gidduwaana kaaletseedda; haatsay taw meeshi mek'etsaa gakkee. 4 Laa"entsuwaakka 1,000 wad'aa likkiide, haatsaa gidduwaana taana kaaletseedda. Haatsay taw gulbbataa gakkeedda. K'ay 1,000 wad'aa likkiide, taana haatsaa gidduwaana kaaletseedda. He wode haatsay taw s'eessaa gakkeedda. 5 I k'aykka 1,000 wad'aa likkeedda. Shin he haatsay daro c'iimma gideedda diraw, taani pinnanaw danddayabeykke; I Asay wad'd'ennan pinnanaw danddayenna shaafaa gideedda. 6 He bitanii taana, «Laa asaa na'aw, hawaa be'aaddi?» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, I taana shaafaa gas'aw guyye zaareedda. 7 Taani simmaade yaa gakkiiyaa wode, shaafaa doonaan ha baggananne

ya baggana loytsi daro mitsay de'iyaaawaa be'aad. **8** I taana hawaadan yaageedda; «Ha haatsay away doliyaa bagga biittaw goggiide, Aaraba Wombban gelee. I hewan goggenna Mas'iniyaa Abban geliyaa wode, he haatsay ooras's'iide, s'illo haatsaa kesee. **9** Ha shaafay goggiide biyaa sa'aan de'iyaa, sham"i giyaa med'etatuub bay pas'a de'ana; k'ay he shaafay yaa goggiide, abbaa haatsaa ooras's'isiide s'illissiyaa diraw, payduwaan daro c'oratteedda moletuu yaan de'ana. Hewaappe denddeeddawaan, he shaafay goggiyaasan de'iyaabay ubbay pas'a de'ana. **10** Moliyaa oyk'k'iyaa wanttu abbaa doonaan ek'k'ana; Enggaadappe biide En-Egilayima gakkanaw de'iyaa sa'ay gitiyaa mic'c'iyaa sa'aa gidana. Meediteraane Abban de'iyaa moletuwaadan, hewankka daro dumma dumma k'ommo moletuu de'ana. **11** Shin abbaa doonaan de'iyaa c'ariinne haatsay kumo ollay mas'ine gidiide attanappe attina, ooras's'ikkino. **12** He shaafaa doonaan ha baggananne ya baggana miyaa ayifiyaa ayifiyaa, daro dumma dumma k'ommo mitsatuu de'ana. Unttuntu haytsay k'ok'k'ofettenna; ayifiyaawaakka aggikkino. Geeshsha Golliyaappe kesiyaa haatsay untunttukko goggiyaa diraw, unttuntu aginaan aginaan ooratsa ayifiyaa ayifana. Unttuntu ayifeedda ayifii k'uma gidanawaa; unttuntu haytsaykka d'ale gidanawaa» yaagee. **13** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa zaretoo tammanne laa"atoo biittaa laata gadiyaa ootsaade, neeni shaakana zaway hawaa. Yooseefo zaretoo laa"u saamay imetto. **14** Taani kase hintte mayzza aawaatoo ha biittaa laatissanaw ta kushiya dentsaade c'aak'k'aad; ha"i hintte ubbaykka likkiyaan shaakkiide laattite. **15** «Biittaw huup'issa bagga zaway hawaa: Meediteraane Abbaappe denddiide, Hetiloona katamaanne

Hamaata Pinuwaa aad'diidde, S'edaade katamaa gakkee.

16 Hewaappe k'ay Damask'k'oppenne Hamaatappe giddo zawaan de'iyaa Berootanne Sibrayima katamatuwaa aad'diidde, Hawuraana zawaan de'iyaa Tiikona katamaa gakkee. **17** Hewoo Israa'eeliyaa biittaw zaway Hamaata biittaa huup'issa baggaw aggiide, Meediteraane Abbaappe away doliyaa bagga biide, Damask'k'o biittaa zawaan de'iyaa Has'aari-Enaana katamaa gakkee. **18** «Away doliyaa bagga zaway Has'aari-Enaanappe denddiide, Damask'k'oppenne Hawuraanappe gidduwaana aad'd'ee. Hewaappe k'ay Israa'eeliyaappenne Gala'aadeppe gidduwaan de'iyaa Yorddaanoosa Shaafaan zawatiidde, Mas'iniyaa Abbaa aad'd'idde biide, Taamaara katamaa gakkee. **19** «Gedissa bagga zaway Taamaarappe denddiide biide, Mariiba-K'aadeesan de'iyaa pulttuwaa gakkee. Hewaappe huup'issana away wulliyaa bagga oyk'k'iide, Gibs'e Shaafaa kaalliide biide, Meeditiraaniyaa Abbaa gakkee. **20** «Away wulliyaa bagga zaway Meediteraane Abbaa gidiide, huup'issa baggana aad'd'iide Hamaaten zawatee. **21** «Hewaa diraw, ha biittaa Israa'eeliyaa zaratuwaa payduwaa likkiyaan shaakki akkite. **22** Hinttewunne hintte gidдон naanatuwaa yeliide de'iyaa betetoo biittaa laata ootsiide shaakkite. Unttunta hintte hintte biittan yeletteedda Israa'eeliyaa asaadan s'eellite. Unttuntu hinttenanna ittippe Israa'eeliyaa zaratuwaanna gadiyaa saaman akkino. **23** Betii Israa'eeliyaan ay zariyaanna de'ooppekka, he I de'iyaa zariyaa gidдон aw laata biittaa immite. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday.

48 «Biittaa shaakkanaw mazggabetteedda zaratuwaa suntsay hawaa: Huup'issa baggana itti saamay Daana zariyaw imetto. Hewekka Hetiloonappe Hamaataw afiyaa ogiyaa kaalliide,

hewaappekka Damask'k'o zawaan de'iyaa Has'aari-Enaana
 mata katamaa aad'd'iidde Hamaate matan zawatee. Hewe away
 doliyaa baggappe biide away wulliyaa bagga gakkanaw de'iyaa
 sa'aw huup'issa bagga zawaa gidana. 2 Daana zawaanna
 oyk'k'ettiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa gakkanaw
 de'iyaa itti saamay Aaseera zariyaw imetto. 3 Aaseera zawaanna
 oyk'k'ettiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa gakkanaw
 de'iyaa itti saamay Niftaaleema zariyaw imetto. 4 Niftaaleema
 zawaanna oyk'k'ettiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa
 gakkanaw de'iyaa itti saamay Minaase zariyaw imetto. 5
 Minaase zawaanna oyk'k'ettiide, away doliyaa baggappe away
 wulliyaa bagga gakkanaw itti saamay Efireema zariyaw imetto.
 6 Efireema zawaanna oyk'k'ettiide, away doliyaa baggappe
 away wulliyaa gakkanaw itti saamay Roobeela zariyaw imetto.
 7 Roobeela zawaanna oyk'k'ettiide, away doliyaa baggappe
 away wulliyaa gakkanaw itti saamay Yihudaa zariyaw imetto.
 8 «Yihudaa zawaanna oyk'k'ettiide, away doliyaa baggappe
 away wulliyaa bagga gakkanaw de'iyaa itti saamaa dummaya
 wotsa. Aw gomppay tammanne laa"u kilo meetireenne bagga
 gidee. Away doliyaa baggappe away wulliyaa bagga gakkanaw
 de'iyaa itti zariyaa shaakkina gakkiiyaa saamaana k'ara. Aw
 giddo gishechchan Geeshsha Gollii de'ee. 9 «He saamaappe
 neeni Med'inaa Godaw dummayaade wotsiyaa sa'ay tammanne
 laa"u kilo meetireenne bagga adussanne tammu kilo meetire
 aakko gido. 10 He sa'ay k'eesatoo dummayeedda sa'aa
 gido; I huup'issa baggana tammanne laa"u kilo meetireenne
 bagga adussa; away wulliyaa baggana ichcheshu kilo meetire
 aakonne away doliyaa bagganakka ichcheshu kilo meetire
 aakko; k'ay gedissa baggana tammanne laa"u kilo meetireenne

bagga adussa. Med'inaa Godaa Geeshsha Gollii aw giddo gishechchan de'ee. **11** Ha dummay wotseedda sa'ay Israa'eeliyaa Asay ta ogiyaappe wora simmiyaa wode, untuntunna wora simmeedda Leewatuwaadan gidennaan, ammanettiide taw ootsiidde gam"eedda, geeshsha k'eesatoo, S'aadook'a yarattoo imetto. **12** Hewe Med'inaa Godaw dummayeedda biittaappe untunttoo duma saamaa; I ubbaappe aad'd'eeda geeshsha. Untunttu saamay Leewatoo saaman zawato. **13** «K'eesetuwaa zawaanna oyk'k'ettiide, Leewatookka adusatetsaa tammanne laa"u kilo meetireenne bagga, gomppaykka ichcheshu kilo meetire gideedda itti saamay imetto. **14** Untunttu he gadiyaappe ayaanne bayizzoppino woy laammoppino. Hewe biittaa ubbaan dummateeddawaa gidiyaa diraw, hara asaa kushiyan gelanaw bessena; Med'inaa Godaw I geeshsha sa'aa. **15** «Atteeda laa"u kilo meetireenne bagga aakonne tammanne laa"u kilo meetireenne bagga adussa sa'ay katamaa Asay ubbay kotsaan go'etiyaa golliyaa kees's'iyaanne mehiyaa heemmiyaa sa'aa gido; katamay he biittaw giddo gishechchan de'o. **16** He katamay oyddu miizaanan de'ee. Huup'issa baggay 4 kilo meetireenne bagga; gedissa baggay 4 kilo meetireenne bagga; away doliyaa baggay 4 kilo meetireenne bagga; away wulliyaa baggaykka 4 kilo meetireenne bagga. **17** Katamaw hentsaa gadii de'o; he gadii huup'issa baggana, gedissa baggana, away doliyaa baggananne away wulliyaa baggana 250 wad'aa aakko gido. **18** Geeshsha sa'aa baggana atteeda sa'ay away doliyaa bagga wad'd'iyaa wode, adusatetsay ichcheshu kilo meetire; away wulliyaa bagga wad'd'iyaa wode, adusatetsay ichcheshu kilo meetire. He sa'aan mokkeeddawe ubbay he kataman ootsiyaawanttoo k'uma gidana. **19** Israa'eeliyaa zare ubbaappe he kataman ootsanaw

yiyaawanttu he biittaa goshino. 20 Hintte dummayiyaa sa'ay
 ubbaanna oyddu mariyaanakka tammanne laa"u kilo meetireenne
 bagga aduk'k'ee. He sa'ay katamay kees'etteedda sa'aanne
 geeshsha sa'aa barenan gujje. 21 «Geeshsha Golliyaappe,
 k'eesetuwaa saamaappe, Leewatuwaa saamaappenne katamaa
 sa'aappe away doliyaa baggananne away wulliyaa baggana
 de'iyaa atteeda biittay kaappoo gido. He biittaw gomppay
 tammanne laa"u kilo meetireenne bagga. He kaappuwaa biittay
 huup'issa baggana Yihudaa gakkeedda saaman, gedissa
 baggana Biiniyaama gakkeedda saaman zawatee. 23 Atteeda
 zaretoo biittay hawaadan shaakkettee. Away doliyaa baggappe
 away wulliyaa bagga gakkanaw, itti saamay Biiniyaama zariyaw
 imetto. 24 Biiniyaama zawaanna oyk'k'ettiide, away doliyaa
 baggappe away wulliyaa bagga gakkanaw de'iyaa itti saamay
 Simoona zariyaw imetto. 25 Simoona zawaanna oyk'k'ettiide,
 away doliyaa baggappe away wulliyaa bagga gakkanaw de'iyaa
 itti saamay Yisaakooraa zariyaw imetto. 26 Yisaakooraa zawaanna
 oyk'k'ettiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa bagga
 gakkanaw de'iyaa itti saamay Zaabiloona zariyaw imetto. 27
 Zaabiloona zawaanna oyk'k'ettiide, away doliyaa baggappe
 away wulliyaa bagga gakkanaw de'iyaa itti saamay Gaada
 zariyaw imetto. 28 Gaada gedissa zaway Taamaara katamaappe
 denddiide, Mariiba-K'aadeesan de'iyaa pulttuwaanna aad'd'iidde,
 Gibs'e Shaafaa kaalliide biide, Meediteraane Abbaa gakkee. 29
 «Hintte Israa'eeliyaa asaw laata ootsaade shaakkana biittay
 hawaa; hawanttu untuntta gakkana saamatuwaa. Taani Ubbaa
 Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 30 «Katamaappe
 kesiyaa penggetuu hawantta. Untunttu Israa'eeliyaa zaratuwaa
 suntsan s'eegettana. Huup'issa dirssaa gimbbii 4,500 wad'aa

aduk'k'ana; **31** Katamaa penggetuu Israa'eeliyaa Zeretsaa suntsaan s'eegetana. Huup'isa baggana; Roobeela penggiyaa, Yihudaa penggiyaanne Leewiyaa penggiyaa geetettiyaa heezzu penggetuu de'ana. **32** Away wulliyaa dirssaa gimbbii 4,500 wad'aa aduk'k'ana; he gimbbiyaan Yooseefo penggiyaa, Biiniyaama penggiyaanne Daana penggiyaa geetettiyaa heezzu penggetuu de'ana. **33** Gedissa dirssaa gimbbii 4,500 wad'aa aduk'k'ana; he gimbbiyaan Simoona penggiyaa, Yisaakoorra penggiyaanne Zaabiloona penggiyaa geetettiyaa heezzu penggetuu de'ana. **34** Away wulliyaa dirssaa gimbbii 4,500 wad'aa aduk'k'ana; he gimbbiyaan Gaada penggiyaa, Aaseera penggiyaanne Niftaaleema penggiyaa geetettiyaa heezzu penggetuu de'ana. **35** «Katamaa yuushshuu ubbaanna likkina, 18,000 wad'aa gidanawaa. He wodiyaappe doommiide he katamay, «Med'inaa Goday Hewan De'ee» yaageettiide s'eesettana» yaagee.

Daaneela

1 Yihudaa Kaatii Yo'ak'eemi kaateteedda heezzentso laytsi, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori Yerusaalame katamaa bolla denddiide, he katamaa dooddeedda. **2** Goday Yihudaa Kaatiyaa Yo'ak'eemanne S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa miishshatuwaappe unddenneeddawaa Aa kushiyan aatsiide immeedda. Ikka he miishshatuwaa Baabloone gadiyaan de'iyaa bare s'oossatuwaa eek'aa golliyaa aheedda; bare s'oossaa miishshaa minjiyyaa golliyaan wotseedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, kaatii Ashifanaaza giyaa bare oosanchchatuwaa kaappuwaa hawaadan yaagiide azazeedda; «Israa'eeliyaa asaa giddoppe kaatiyaa zare gidiyaawanttanne wolk'k'aama asatuwaa zare gidiyaawantta doora. **4** Yalagatuu asatetsan pac'ay bayinnawantta, malanchchatuwaa, ayaa tamarissoopekka eranaw danddayiyaawantta, akeekiyaawantta, eratetsay kumeeddawanttanne kaatiyaa golliyaan ootsanaw danddayiyaawantta. Unttunta Baabloonetuwaa k'aalaanne s'ifatiyaa tamarissa» yaageedda. **5** K'ay untuntu hachchi hachchi maana k'umaynne ushana woyniyaa eessay kaatiyaw ka"eedda k'umaappenne usshaappe gidanaadan, kaatii azazeedda. Hewaadankka, heezzu laytsaa looheeddawaappe guyyiyaan, kaatiyaa sintsa shiik'iide, oosuwa doommanaadan k'achcheedda. **6** Dooretteeddawanttu giddoppe Yihudaa zare gidiyaawanttu Daaneela, Hanaaniyaa, Mishaa'eelanne Azaariyaa giyaawanttu de'iino. **7** Oosanchchatuwaa kaappuu untuntu suntsaa laammiide, Daaneela Bils's'aasoora, Hanaaniyaa Sidiraak'a, Mishaa'eela Misaak'a, Azaariyaa Abddanaago giide suntseedda. **8** Daaneeli kaatiyaa k'umaa miyaawaaninne woyniyaa eessaa ushiyaawan barena tunissenna mala, bare

wozanaan k'ofaa k'achcheedda; he k'ofaan mayyanaadan,
 oosanchchatuwaa kaappuwaa woosseedda. **9** He kaappuu
 Daaneela sabbana malanne aw k'arettana mala, S'oossay
 ootseedda. **10** Gido shin, oosanchchatuwaa kaappuu Daaneelaw
 odiiidde, «Taani hinttenttoo ha k'umaanne ushshaa azazeedda
 ta godaa kaatiyaw yayyay. Hinttenana laggetiyaa yalagatuu
 som"uwaappe hintte som"ii gil'k'i beettooppe, hintte gaasuwaan
 kaatii taana wod'ana» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan,
 oosanchchatuwaa kaappuu suntsina Daaneela, Hanaaniyaa,
 Mishaa'eelanne Azaariyaa hadaraa akkeedda bitaniyaa
 Daaneeli hawaadan yaageedda, **12** «Nuw maanaw ataakilttiyaa,
 ushanawukka haatsaa s'alalaa immaade, nuuna ne k'oomatuwaa
 tammu gallassatuwaan paac'c'a. **13** Hewaappe guyyiyaan,
 nu som"uwaanne kaatiyaa k'umaa miyaa yalaga asatuwaa
 som"uwaa geedara s'eellaade, nuuna ne k'oomatuwaa new
 malati beetteeddawaadan ootsa» yaageedda. **14** I hewaa
 mayyiide, tammu gallassaa untuntta paac'c'eedda. **15** Tammu
 gallassaappe guyyiyaan untunttu, kaatiyaa k'umaa meedda
 yalagatuwaa ubbaappe pas'iidenne ank'k'ariide beetteeddino. **16**
 Yaatina, untunttoo giigeedda k'umaanne woyniyaa eessaa
 diggiide, ataakilttiyaa immeedda. **17** Ha oyddu yalagatoo
 S'oossay eraanne ubbaa k'ommo s'ifatiinne timirtii geliyaa
 akeekaa immeedda. Daaneeli k'ay sas'anne akumuwaa
 ubbaa biletsaa eree. **18** Kaatii yalagatuu barekko gelanaaddan
 azazeedda wodii polettina, oosanchchatuwaa kaappuu untuntta
 Naabukadanas'oore sintsa aatseedda. **19** Kaatii untuntta
 haasayisseedda wode, Daaneela, Hanaaniyaa, Mishaa'eelanne
 Azaariyaa mala Asay untunttu gidдон beettibeenna. Yaatina,
 untunttu kaatiyaw ootsanaw geleeddino. **20** Kaatii untuntta

oochcheedda ay aad'd'eeda eratetsaanne akeeka ooshaan, Aa kawutetsan de'iyaa shareechchotuwaappenne muruniyaawanttu ubbaappe untunttu tammu kushiya aad'd'iide beetteeddino. 21 Daaneeli Kaatii K'iirroose kaateteedda koyiro laytsay gakkanaw gam"eedda.

2 Naabukadanas'oori bare kaateteedda laa"entso laytsi akumuwa akumetteedda. He akumuu Aa loytsi shabbirina, gem"ishuu Aa afeenan is's'eedda. 2 Yaatina, I akumetteedda akumuwa aw odana mala, shareechchotuu, muruniyaawanttu, bitiyaawanttunne s'oolinttiyaa s'eeliide kaayiyaawanttu s'eegetti yaanaadan kaatii azazeedda. Yiide, Aa sintsan ek'keeddino. 3 Kaatii untuntta, «Taani taana shabbirissiyaa akumuwa akumetaad; he akumuu ayentto eranaw koyay» yaageedda. 4 S'oolinttiyaa s'eeliide kaayiyaawanttu kaatiyaa Sooratuwa k'aalan, «Kaatiyaw, med'inaw de'a! Ne akumuwa nuw ne k'oomatoo oda; nuuni new Aa biletsaa odana» yaageeddino. 5 Kaatii s'oolinttiyaa s'eeliide kaayiyaawantta hawaadan yaageedda; «Taani loytsaade k'achcheeda k'ofay hawaa. Hintte ha akumuwaanne Aa biletsaa taana erissana d'ayooppe, taani hinttena k'ans's'a yeggana; hintte golletuukka buuraa oliyaa sa'aa kesana. 6 Shin hintte akumuwaanne Aa biletsaa taw odooppe, imuwaa, woytuwaanne daro bonchchuwa taappe hintte akkana. Hewaa diraw, ane akumuwaanne Aa biletsaa taana erissite» yaageedda. 7 Laa"entsuwaakka untunttu zaariide, «Kaatii akumuwa nuw bare k'oomatoo odo; nuuni Aa biletsaa erissana» yaageeddino. 8 Kaatii untunttoo zaariide, «Taani hintte halchchuwa eray; taani loytsaade k'achcheeda k'ofaa hinttekkereedda diraw, hawaa sugana giide haniita yaageedda. 9 Hintte akumuwa taw odana d'ayooppe, itti

k'ec'uu hinttena naagee. Hanotay laamettanawaa giide hintte hidootaa ootsiyaa diraw, taw worddonne geniyaa k'aalaa odanaw mak'etteeddita. Hewaa diraw, akumuwaa taw odite; yaatooppe, hintte Aa biletsaa erissanaw danddayiyaawaa taani eray» yaageedda. 10 S'oolinttiyaa s'eeliide kaayiyaawanttu kaatiyaw zaariide, «Kaatii oochchiyaa ooshaa zaaranaw danddayiyaa itti asayenne gadiyaan baawa. Ay gitateeddanne wolk'k'aameedda kawuukka hawaa malabaa shareechhotuwaa, muruniyaawantta woy s'oolinttiyaa s'eeliide kaayiyaawantta oochchi erenna. 11 Kaatii oochcheedda ooshay dees'a; asaana ittippe de'enna s'oossatuwaappe attina, hawaa kaatiyaw k'onc'c'issanaw danddayiyaawe mulekka baawa» yaageeddino. 12 Hewaa diraw, kaatii loytsi hank'k'ettiide Baabloonon de'iyaa kaatiyaa zoriyaawantta ubbaa wurssanaadan azazeedda. 13 Kaatiyaa zoriyaawantta wod'anaw awaayuu keseedda. Wod'iyaaawanttu Daaneelanne Aa laggetuwaa wod'anaw koyeeddino. 14 Kaatiyaa naagiyaa olanchchatuwaa kaappuu Ariyooki, Baabloonon de'iyaa kaatiyaa zoriyaawantta wod'anaw kesiyaa wode, Daaneeli Aa akeekaaninne hiillan haasayisseedda. 15 I kaatiyaa naagiyaa olanchchatuwaa kaappuwaa Ariyooka, «Kaatiyaa awaayuu ayaw hawaadan palatteedee?» giide oochcheedda. Ariyooki hanotaa Daaneelaw odeedda. 16 Hewaan Daaneeli kaatiyaakko geliide, akumuwaa biletsaa erissanaw, barew wodii imettana mala woosseedda. 17 Hewaappe guyyiyaan, Daaneeli bare golle simmiide, bare heezzu laggetoo, Hanaaniyaw, Mishaa'eelawunne Azaariyaw hanotaa odeedda. 18 Unttuntu Baabloonon de'iyaa yenkko kaatiyaa zoriyaawanttunna ittippe hayk'k'ennaadan, saluwaa S'oossay maarotaa untunttoo ootsiide, ha s'uuraa untunttoo k'onc'c'issanaw woosana mala, untunttoo odeedda. 19

He k'amman s'uuray Daaneelaw sas'aan k'onc'ceedda. Yaatina, Daaneeli saluwaa S'oossaa hawaadan yaagiide galateedda; 20 «Aad'd'eeda eratetsayenne wolk'k'ay, S'oossaassa gidiyaa diraw, Aa suntsay med'inaappe med'inaa gakkanaw galatetteeddawaa gido. 21 Wodetuwaanne aginatuwaa I laammee. Kaatetuwaa kawutetsaappe diggee; k'ay kaatetuwaa kawutetsan utissee. Aad'd'eeda eranchchatoo aad'd'eeda eraa, akeekiyaawanttookka eraa I immee. 22 C'iimma s'uuraanne geemmedda yewuwaa, I k'onc'c'issee. D'uman de'iyawaakka I eree; poo'uukka aanana de'ee. 23 Abeet ta mayzza aawotuwwa S'oossaw, taani neena galatayenne sabbay. Ayaw gooppe, neeni taw, aad'd'eeda eraanne wolk'k'aa immaadda. Nuuni neena oochcheeddawaa, taana ha"i erissaadda. Kaatiyaa akumuwwa nuuna erissaadda» yaageedda. 24 Hewaappe guyyiyaan, Daaneeli Baabloonon de'iyaa kaatiyaa zoriyaawantta wurssanaw kaatiyaappe azazuwaa akkeedda Ariyookakko biide, «Kaatiyaa zoriyaawantta wod'oppa. Taanna kaatiyaakko gelissa; yaatooppe taani Aa akumuwwa bilettaa Aa erissana» yaageedda. 25 Ariyooki ellekka Daaneela kaatiyaakko gelissiide, kaatiyaw, «Yihudaappe omoodettiide yeedda asaappe kaatiyaa akumuwwa bilettaa erissanaw danddayiyaa asaa demmaad» yaageedda. 26 Kaatii Bils's'aasoora geetettiyaa Daaneela, «Taani akumetteedda akumuwaanne Aa bilettaa taana erissanaw danddayay?» giide oochcheedda. 27 Daaneeli hawaadan yaagiide zaareedda; «Kaatiyaw, neeni oochcheedda s'uuraa k'onc'c'issanaw danddayiyaa aad'd'eeda eranchchay, shareechchuu, muruniyaawe, woy ayanttiyaw baawa. 28 Shin s'uuruwaa k'onc'c'issiyaa itti S'oossay saluwaan de'ee. Wurssetsa gallassatuwaan hananabaa I neena besseedda. Ne arssaan zak'k'ullaade, neeni akumetteedda akumuunne sas'ay

hawaa. 29 «Kaatiyaw, neeni arssaan zak'k'ullaade, sintsaappe hananabaa k'oppaadda. He wode s'uuraa k'onc'c'issiyaa S'oossay sintsaappe hananawaa neena besseedda. 30 Ha s'uurray taw k'onc'c'eeddawe taani hara asaappe aad'd'eeda eranchcha gidina gidennaan, neeni kaatii akumuwa biletsaa eranaadaanne ne huup'iyaa giddon simeretteedda k'ofaa akeekanaadaana. 31 «Kaatiyaw, neeni loytsi wolk'k'aama, p'ooliyaanne s'eellanaw yashshiyaa misilii ne sintsan ek'k'eeddawaa be'aadda. 32 Ha misiliyaa huup'ii geeshsha work'k'aappe, Aa tirayne kushetuu biraappe, uluunne wodiretuu nahaasiyaa giyaa birataappe, 33 suyilii birataappenne gediya yachchay baggay birataappe baggay urk'k'aappe med'etteedda. 34 Neeni ha misiliyaa s'eellishin, itti shuchchay asaa kushii bochchennan deriyaappe d'ok'olettiide, birataappenne urk'k'aappe med'etteedda misiliyaa gediya yachchatuwaa bolla wod'd'iide gaac'c'eedda. 35 He wode biratay, urk'k'ay, nahaase giyaa biratay, birayne work'k'ay ubbay gaac'ettiide, boniyaan uddumaan de'iyaa suullaa mala gideedda; ayaanne ashshenan c'arkkuu pittiide afeeda. Shin misiliyaa bolla wod'd'eedda shuchchay wogga deriyaa kesiide, biittaa sa'aa kumeedda. 36 «Hawe ne akumuwa; k'ay ha"i biletsaa nuuni new odana. 37 Kaatiyaw, neeni kaatetoo kaatiyaa. Saluwaa S'oossay new kawutetsaanne wolk'k'aa, minotetsaanne bonchchuwa immeedda. 38 Biittaa ubbaa bolla neena mooddiyaawaa ootseedda; asaa, bazzuwaa do'anne saluwaa kafuwaa ne kushiyan wotseedda. Hewaa diraw, work'k'aa huup'ii neena. 39 «Neepe guyyiyaan, minotetsan neena gakkenna hara kawutetsay denddana. Kaalliide, biittaa ubbaa mooddiyaa, nahaase birataa gidiyaa, heezzentso kawutetsay denddana. 40 Wurssetsan ubbabaa gaac'ereetsi liik'issiyaa

birataadan minneedda oyddentso kawutetsay denddana. Biratay
 ubbabaa gaac'ereetsiide liik'issiyaawaadan, ikka bareppe kase
 denddeedda kawutetsatuwaa gaac'ereetsiide liik'issana. 41
 «Gedetuunne gediya birad'd'etuu baggay birataappe, baggay
 urk'k'aappe med'etteeddawantta neeni be'eeddawaadankka,
 he kawutetsay shaakettiide kawutetsaa gidanawaa. Biratay
 urk'k'aanna walaketteeddawaa ne be'eeddawaadankka, baggay
 birataadan minneeddawaa gidana. 42 Gediya birad'd'etuu
 baggay birataa, baggay urk'k'a gideeddawaadan, hewaadankka
 ha kawutetsaw baggay mino, baggay laafa gidanawaa. 43
 Biratay urk'k'aanna walaketteeddawaa ne be'eeddawaadan,
 he laa"u bagga Asay geluwaan akuwaan walakettana; shin
 biratay urk'k'aanna walakettanaw danddayennawaadankka,
 untunttu ittuwaa gidiide gam"anaw danddaykkino. 44 «He
 kaatetuwa laytsan, saluwaa S'oossay mulekka kunddenna,
 hara asawukka imettenna kawutetsaa essana. He ek'k'eedda
 kawutetsay he kawutetsatuwaa ubbaa gaac'ereetsi d'ayissana;
 shin I med'inaw ek'k'iide de'ana. 45 Asaa kushii bochchennan
 deriyaappe d'ok'k'oletti wod'd'iide, birataappe, nahaasiyaappe,
 urk'k'aappe, biraappenne work'k'aappe med'etteedda misiliyaa
 gaac'ereetseedda shuchchaa biletsay he kawutetsaa.
 «Wolk'k'aama S'oossay sintsanaw hananabaa kaatiyaa
 besseedda. Akumuukka tuma; biletsaykka ammanetteedawaa»
 yaagiide zaaredda. 46 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii
 Naabukadanas'oori Daaneela bonchchiidde, som"uwaa biittaa
 gatsiide guufanneedda; yaatiide Asay Aa sintsan yarshshuwaa
 yarshshanaadaaninne is'aanaa c'uwayanaadan azazeedda. 47
 Kaatii Daaneela, «Tumuwaappe ne S'oossay s'oossatuwaa
 S'oossaa, kaatetuu Godaanne s'uuraa k'onc'c'issiyaawaa.

Neeni ha s'uuraa k'onc'c'issanaw danddayiyaawe hewaassa»
yaageedda. 48 Hewaappe guyyiyaan, kaatii Daaneela loytsi
bonchcheedda; daronne al'o imotatuwaakka aw immeedda;
Baabloone biittaa mooddiyaawaa ootseedda. K'ay Baabloonan
de'iyaa aad'd'eeda eranchchatuwaa ubbaa bolla kaappuwaa
ootsiide, Aa suntseedda. 49 Daaneeli oochchina, kaatii
Sidiraak'a, Misaak'anne Abddanaaga Baabloone biittaa
ayissiyaawantta ootsiide suntseedda; shin Daaneeli kaatiyaa
golliyaan gam"eedda.

3 Kaatii Naabukadanas'oori geesay usuppun tammu wad'aa,
gomppay usuppun wad'aa gidiyaa misiliyaa work'k'aappe
med'd'iide, Baabloone gadiyaan Duura Dembban esseedda. 2 He
misiliyaa anjijissanaw yaanaadan, kaatiyaappe garssana gadiyaa
mooddiyaawantta, suntsatuwaa, awuraajjaa mooddiyaawantta,
kaatiyaa zoriyaawantta, miishshaa golliyaan ootsiyaawantta,
pirddaa daannatuwaa, higge eranchchatuwaanne awuraajjaan
awuraajjaan de'iyaa hara kaappotuwaa s'eegeedda. 3
Yaatina, kaatiyaappe garssana gadiyaa mooddiyaawanttu,
suntsatuu, awuraajjaa mooddiyaawanttu, kaatiyaa zoriyaawanttu,
miishshaa golliyaan ootsiyaawanttu, pirddaa daannatuu,
higge eranchchatuunne awuraajjaan awuraajjaan de'iyaa hara
kaappatuu ittippe he misiliyaa anjijissanaw shiik'iide, Kaatii
Naabukadanas'oori esseedda misiliyaa sintsan ek'k'eeddino.
4 He wode awaayuwaa awaayiyaawe bare k'aalaa d'ok'k'u
ootsiide, hawaadan yaageedda; «Hinttenoo, asaw, kawutetsatto,
dumma dumma k'aalan haasayiyaa zaretoo, 5 ubbaykka
malakataa, suusuliyaa, zayyiyaa, maasink'k'uwaa, diitsaanne
c'ora bak'etteedda kiriyaan waas'etteedda diitsaanne hara
muuziik'aa miishshatuwaa ittippe kaa'iyaa wode siso saannakka,

Kaatii Naabukadanas'oore esseedda work'k'aa misiliyaw guufanniide goynnite. 6 Misiliyaa sintsan guufanniide goynnena ooninne he saatiyaan ees's'iyya itooniyaa tamaa giddo olettana» yaageedda. 7 Asay ubbay, kawutetsatuu ubbayne dumma dumma k'aalan haasayiyaa zaratuu ubbay malakataa, suusuliyaa zayiyaa, maasink'k'uwaa, diitsaanne c'ora bak'etteedda kiriyaan waas'etteedda diitsaa ittippe kaa'iyaa wode siso saannakka, sa'aan guufanniide, Kaatii Naabukadanas'oori esseedda work'k'aa misiliyaw goyinneeddino. 8 Hewaa diraw, he wode itti itti Baabloone asatuu sintsaw aad'd'iide, Ayihudatuwaa mooteeddino. 9 Unttuntu Kaatiyaa Naabukadanas'oori hawaadan yaageeddino; «Kaatiyaw, med'inaw de'a. 10 Kaatiyaw, neeni malakataa, suusuliyaa, zayiyaa, maasink'k'uwaa, diitsaanne c'ora bak'etteedda kiriyaan waas'etteedda diitsaa ittippe kaa'iyaa wode, sisiyaa ooninne sa'aan guufanniide, work'k'aa misiliyaw goynnanaadan, 11 k'ay sa'aan guufanniide goynnena Asay de'ooppe, ees's'iyya itoone tamaa giddo olettanaadan awaayuwaa kessaadda. 12 Shin kaatiyaw, neeni Baabloone biittaa bolla suntseedda Ayihudatuu, Sidiraak'i, Misaak'inne Abddanaaguu ne azazuwaa is's'eeddino; ne s'oossatoo ootsikkino; k'ay ne esseedda work'k'aa misiliyaawukka goyinnikkino» yaageeddino. 13 Naabukadanas'oori hewaa siseedda wode, hank'k'uwaa ees's'i kesiide, Sidiraak'a, Misaak'anne Abddanaaga ahanaadan azazeedda. Unttunta kaatiyaa sintsa aheeddino. 14 Naabukadanas'oori untuntta hawaadan yaageedda; «Sidiraak'aa, Misaak'aa, Abddanaagoo, ha hintte ta s'oossatoo ootsennawenne ta esseedda work'k'aa misiliyaw goyinnennawe tumee? 15 Ha"i malakataa, suusuliyaa, zayiyaa maasink'k'uwaa, diitsaanne c'ora bak'etteedda kiriyaan

waas'etteedda diitsaanne hara muuziik'aa miishshatuwaa
 kaa'iyawaa siso wode, taani esseedda misiliyaw guufanniide
 goyinooppe, daro lo"a. Shin hintte goyinnennan is'sooppe,
 ellekka ees's'iyaa itooniyaa tamaa gidдон olettana. Ay s'oossatuu
 hinttena ta kushiyaappe ashshanawe?» yaageedda. **16**
 Shidiraak'i, Mishaak'inne Abddanaaguu kaatiyaw zaariide,
 «Kaatiyaw, Naabukadanas'ooraa, ha yewuwaa nuuni new
 zaaruwaa immanaw bessena. **17** Kaatiyaw, nuuni ees's'iyaa
 itoone tamaa gidдо olettintokka, nuuni aw ootsiyaa S'oossay he
 tamaappe ashshanaw danddayee. K'ay kaatiyaw, I nuuna ne
 kushiyaappekka ashshana. **18** Shin kaatiyaw, ubbaa I nuuna
 ashshenan is's'inttokka, nuuni ne s'oossatoo ootsennawaanne
 neeni esseedda work'k'aa misiliyaw goyinnennawaa era»
 yaageeddino. **19** He wode Naabukadanas'oori Shidiraak'a,
 Mishaak'anne Abddanaago bolla hank'k'uwaa suulleedda; Aa
 som"ii untunttoo kasewaappe dummateedda. Tamay kase
 ees's'iyawaappe laappun kushiya aad'd'iide ees's'anaadan
 azazeedda. **20** Shidiraak'a, Mishaak'anne Abddanaaga
 k'achchiide, ees's'iyaa itooniyaa tamaa gidдо olanaadan, bare
 olanchchatuwaa giddoppe mino asatuwaa azazeedda. **21**
 Yaatina, ha asatuwaa, untunttu mayuwaanna, suriyaanna,
 huup'iyaa s'aas'eedda s'aatsaanne hara mayuwaa ubbaanna
 gatsi k'achchiide, ees's'iyaa itooniyaa tamaa gidдо oleeddino.
22 Kaatiyaa azazuu loysi elleellisiyaawaa gideedda dirawunne
 itooniyaa tamaykka kasewaappe aad'd'i ees's'iyaa diraw,
 Sidiraak'a, Misaak'anne, Abddanaaga taman oleedda he mino
 asatuwaa tamaa lac'uu labiide wod'eedda. **23** Ha heezzu
 k'ashetteedda asatuu, Shidiraak'i, Mishaak'inne Abddanaaguu,
 ees's'iyaa itoone tamaa gidдо wod'd'eeddino. **24** Hewaappe

guyyiyaan, Kaatii Naabukadanas'oori barena maalalissina ellekka denddi ek'k'iide, «Nuuni k'achchiide ees's'iyaa itooniyaa tamaa giddo oleedda asatuu heezza gidikkinooyye?» yaagiide barena zoriyaawantta oochcheedda. Unttuntu, «Kaatiyaw, ee heezza» yaagiide zaareeddino. 25 Kaatii zaariide, «Be'ite, taani k'ashuwaappekka biletteedda, tamaa gidдон yaa, haa hametiyaa, tamaykka ayinne bochchenna oyddu asatuwaa be'ay! Oyddentsuu k'ay s'oossatuwaa na'aa malatee» yaageedda. 26 Yaatina, Naabukadanas'oori ees's'iyaa itoone tamaa mata shiik'iide, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Ubbaappe d'ok'k'iyaa S'oossaa k'oomatoo, Shidiraak'aa, Mishaak'aa, Abbdanaagoo, kesite! haayite!» yaagiide s'eegeedda. Yaatina, Shidiraak'i, Mishaak'inne Abbdanaaguu tamaa giddoppe keseeddino. 27 Kaatiyaappe garssana biittaa mooddiyaawanttu, suntsatuu, awuraajjaa mooddiyaawanttu, kaatiyaw ootsiyaa hara kaappatuu ubbay untunttukko shiik'eeddino. Tamay untuntu bollaa bochchibeennawaa, untuntu huup'iyaa binnaanaappe ittuukka malaatettibeennawaa, untuntu mayuukka boshetibeennawaanne tamaa peenuukka untuntun bayinnawaa be'eeddino. 28 Hewaappe guyyiyaan, Naabukadanas'oori hawaadan yaageedda; «Sidiraak'a, Misaak'anne Abbdanaago S'oossay galatetto! I bare kiitanchchaa kiittiide, barenan ammanetteeda bare k'oomatuwaa ashsheeda. Untuntu kaatiyaa azazuwaa is's'eeddino; barenttu S'oossaappe attina, hara s'oossaw ootsanaappenne goynnanaappe hayk'k'anawaa doseeddino. 29 Hewaa diraw, Shidiraak'a, Mishaak'anne Abbdanaago S'oossaa toochchiide haasayiyaa ay asikka, woy ay kawutetsaykka, woy duma duma k'aalan haasayiyaa ay zariikka k'ans's'ettananne mus'ettana mala, untuntu golliikka

laalettii, pituu oletiyaa sa'aa gidana mala, taani awaayaad. Ayaw gooppe, hara ay s'oossinne hawaadan ootsiide, asaa ashshenna» yaageedda. 30 Hewaappe guyyiyaan, kaatii Shidiraak'a, Mishaak'anne Abddanaaga Baabloone gadiyaan d'ok'k'u d'ok'k'u ootsiide suntseedda.

4 Kaatii Naabukadanas'oori asaa ubbaw, kawutetsatuwaa ubbawunne dumma dumma k'aalan haasayiyaa zaratuwaa ubbaw hawaadan yaagi, dabddaabbiiyaa kiitseedda. «Saro de'iitee! 2 «Ubbappe d'ok'kiyaa S'oossay taw ootseedda malalissiyaanne ooratsabaa taani hinttenttoo odanaw koyay. 3 «Aa malaatay wooti gitee! I ootsiyaa ooratsabay wooti minee! Aa kawutetsay med'inaa kawutetsaa; Aa maataykka yeletaappe yeletaa gakkanaasa. 4 «Taani Naabukadanas'oori, ta golliyaa injjiyaan, ta kawutetsaa golliyaan miikkuwaan de'ay. 5 Itti gallassi taani yashshiyaa akumuwaa akumetaad. Taani ta arssaan zak'k'ullaade, be'eedda akumuunne sas'ay taana dagantseedda. 6 Hewaa diraw, ha akumuwaa biletsaa taana erissana mala, Baabloonon de'iyaa kaatiyaa zoriyaawantta ubbaa taakko ahanaadan azazaad. 7 He wode shareechotuu, muruniyaawanttu, ayanttiyaawanttunne s'oolinttiyaa s'eeliide kaayiyaawanttu taakko yiina, ta akumuwaa untunttoo odaad; shin untunttu biletsaa taana erissanaw danddayibeykkino. 8 Wurssetsan ta s'oossaa suntsan Bils's'aasoora geetetti s'eegettiyaa, geeshsha s'oossatuwaa ayyaanay aan de'iyaa Daaneeli taakko gelina, aw ta akumuwaa hawaadan gaade odaad. 9 «Aad'd'eeda eranchchatuwaa kaappuwaa Bils's'aasoora, geeshsha s'oossatuwaa ayyaanay neenan de'iyawaanne ayaa s'uurinne neeppe geemmennawaa taani eray. Taani akumetteedda akumuu hawaa; ane taw Aa biletsaa oda. 10

«Taani ta arssaan zak'k'ullaade, biittaw giddo likkiyaan itti mitsay ek'keeddawaa sas'aan be'aad; he mitsaw geesay daro adussa.

11 He mitsay dic'c'iide gitateeddanne minneedda; aw s'eeray saluwaa gakkee; sa'aappe sa'aa gas'aa gakkanaw beettee. **12** He mitsaa haytsay s'eellanaw lo"iyaawaa; Aa ayifiikka loytsi dara; ubbawukka miyaabay aan de'ee. Wora do'atuu Aa kuwan shemppeeddino; saluwaa kafotuukka Aa daashshaa gidдон kees's'iide de'eeddino. Pas'a de'iyaa ubbay aappe meedda. **13** «Ta arssaan zak'k'ullaade, geeshsha kiitanchchay saluwaappe wod'd'ishin sas'aan be'aad. **14** Ikka bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, hawaadan yaageedda; «Ha mitsaa k'ans's'ite; Aa tashiyaa karite; Aa haytsaakka piriis's'ite; Aa ayfiyaakka laalite. Aa garssan de'iyaa do'atuunne Aa daashshan de'iyaa kafotuu ubbay bak'atino. **15** Shin durumaanne Aa s'ap'uwaa, birataappenne nahaasiyaappe k'os's'eedda sanssalatan k'achchiide, sa'aan, maataa gidдон agji bashite. Saluwaappe wod'd'iyaa ketterssaan kallo; k'ay bazzuwaan maataa gidдон do'aana de'o. **16** Aa wozanay kahay asaawaappe do'aaw laametto. Hewaadan hani de"ishin, Aa bolla laappun laytsay wuro. **17** Ubbaaappe d'ok'k'iyaa S'oossay asaa naanatu kawutetsaa ubbaa mooddiyaawaa, kawutetsaa I bare koyiyaa uraw immiyaawaanne haray atto, asaa ubbaappe kad'etteeddawanttakka I suntsiyaawaa pas'a de'iyaa Asay ubbay erana mala, k'ashetteedda k'ofaa kiitanchchatuu awaayeeddino. Pirddaakka geeshshatuu odeeddino» yaageedda.

18 «Taani Kaatii Naabukadanas'oori akumetteedda akumuu hawaa. Ha"i simmi Bils's'aasoora, taw Aa biletsaa oda. Ayaw gooppe, ta kawutetsaa gidдон de'iyaa kaatiyaa zoriyaawanttuppe ittuunne taana biletsaa erissanaw danddayibeenna; shin geeshsha s'oossatuwaa ayyaanay neenan de'iyaa diraw,

neeni danddayaasa» yaagaad. **19** He wodiyaan Bils's'aasoora geetettiyya Daaneeli dagammiide, haniyaawaa d'ayeedda. I bare k'ofaan shabbareteedda diraw, guutsaa wodiyya c'o"u giide takkeedda. Yaatina, kaatii, «Bils's'aasoora, ha akumuunne Aa biletsay neena dagantsoppo» yaageedda. Bils's'aasoori zaariide, «Ta godaw, ha akumuu neena is's'iyaawanttoo, Aa biletsaykka k'ay ne morkketoo gideerenneeshsha! **20** Neeni akumuwaan be'eedda mitsay, dic'c'iide minneeddawe, s'eeray saluwaa gakteedawe, sa'aappe sa'aa gas'aa gakkanaw beetteedawe, **21** haytsay s'eellanaw lo"eedawe, ayifiikka loytsi dareedawe, ubbaw miyaabay aan de'iyawe, bazzuwaa do'atuu Aa kuwan shemppeeddawenne saluwaa kafotuukka Aa daashshaa gidдон kees's'iide de'eedawe, **22** kaatiyaw, he mitsay neena! Neeni gitataaddanne minnaadda; ne gitatetsay dic'c'iide, saluwaa gakteedda; ne kaatetetsaa maataykka sa'aa gas'aa gakteedda. **23** «Kaatiyaw, neeni geeshsha kiitanchchay saluwaappe wod'd'iide, «Ha mitsaa k'ans's'iide d'ayissite; shin Aa durumaanne Aa s'ap'uwaa birataappenne nahaasiyaappe k'os's'eedda sanssalatan k'achchiide, sa'aan, maataa gidдон aggi bashite. Saluwaappe wod'd'iyaa katterssaan I kallo; laappun laytsay wurana gakkanaw, bazzuwaa do'aadan de'o!» giyaa wode be'aadda. **24** «Kaatiyaw, Aa biletsay hawaa. Hawe Ubbaappe d'ok'k'iyaa S'oossay ta godaa kaatiyaa bolla polanaw kiitteedda pirdaa. **25** Neeni asaa giddoppe yedersseetaade, bazzuwaa do'atuwaana ittippe de'ana. Neeni booraadan maataa maananne saluwaappe wod'd'iyaa katterssaan kallana. K'ay Ubbaappe d'ok'k'iyaa S'oossay asaa naanatu kawutetsaa ubbaa mooddiyaawaanne kawutetsaa bare koyeedda uraw immiyaawaa neeni erana gakkanaw,

laappun laytsay ne bolla aad'd'ana. 26 «Durumay bare s'ap'uwaanna gadiyaan attanaada azazetteeddawe, neeni saluwaa S'oossay biittaa ubbaa mooddiyaawaa eriyaa wode, ne kawutetsay new simmanawaa besse. 27 Hewaa diraw, kawoo, ta zoriyaa akka. Nagaraa ootsiyaawaa aggaade, s'illobaa ootsa; metuwaan uk'k'unnetteeddawantta naak'k'iyawaa aggaade, untunttoo k'aretta. Yaatooppe, neeni saro de'ana wodii aduk'k'enan aggena» yaageedda. 28 Hawe ubbay Kaatiyaa Naabukadanas'oore bolla gakteedda. 29 Tammanne laa"u aginaappe guyyiyaan, kaatii Baabloonen de'iyaa kaatiyaa golliyaa bolla dembbayi kees's'eeddasan hamettiidde 30 hawaadan yaageedda; Hawe ta kawutetsaa gollii aan de'ana mala, taani ta wolk'k'aama wolk'k'an, ta gitatetsaa bonchchoo gimbbisseedda Baabloone katamaa gitaa gidennee? yaageedda. 31 I haasayiide wurssennan de'ishshin, saluwaappe hawaadan giyaa k'aalay puttu geedda; Kaatiyaa Naabukadanas'ooraa, ne bolla pirddettedda pirdday hawaa: ne kawutetsay neeppe aketeedda. 32 Neeni asaa giddoppe yederssetaade, bazzuwaa do'aana de'ana; neeni booraadan maataa maana. Ubbaappe d'ok'k'iyaa S'oossay asaa naanatu kawutetsaa ubbaa mooddiyaawaanne kawutetsaa I bare koyeedda uraw immiyaawaa neeni erana gakkanaw, laappun laytsay ne bolla aad'd'ana yaageedda. 33 Naabukadanas'oore bolla geeddawe baasuwaanakka poletteedda. Asaa giddoppe goodettiide, booraadan maataa meedda. Aa bollaykka saluwaappe wod'd'iyaa ketterssaan kalleedda. Aa binnaanay ankuwaa baalliyaadan, Aa s'uguntsaykka kafuwaa s'uguntsaadan dic'c'eedda. 34 He laappun laytsay wuredda wode, taani Naabukadanas'oore d'ok'k'u gaade saluwaa s'eellaad; ta wozanay kahaykka

simmeedda. Ubbaappe d'ok'kiyaa S'oossaa galataad; med'inaw de'iyawaakka bonchchaaddinne sabbaad. Aa maatay med'inaa maataa; Aa kawutetsaykka yeletaappe yeletaa gakkanaasa. **35** Sa'aan de'iyaa Asay ubbay aw ayaanne gidenna. Saluwaan de'iyaa med'etatuwaa bollanne sa'aan de'iyaa asaa bolla I bare dosowaa ootsee. Aa kushiya te"anaw danddayiyaawe baawa, woy Aa Ayaa ootsay? yaagiide oochchiyaawe baawa. **36** Ta wozanay simmina, ta kawutetsaa bonchchuwaa diraw, ta anggayinne ta puulay taw simmi aggeeda. Kase taana zoriyaawanttunne ta kaappatuu taana koyeeddino. Taani ta kawutetsan minnaad; kasewaappekka aad'd'iyaa gitatetsay taw gujetteedda. **37** Ha"i simmi taani Naabukadanas'oori saluwaa Kaatiyaa galatay; Aa d'ok'k'u d'ok'k'u ootsayinne bonchchay. Ayaw gooppe, I ootsiyaabay ubbay likke; Aa ogetuu ubbaykka s'illuwaa; k'ay otoruwaan biyaawantta I kawushshanaw danddayee yaageedda.

5 Itti gallassi Kaatii Belshshaas'aari bare oosanchchatuwaappe itti sha"atoo gibiraa giigissiide untuntunna ittippe woyniyaa eessaa ushsheedda. **2** Belshshaas'aari woyniyaa eessaa ushiide matsoteedda wode, bare aawuu Naabukadanas'oori Yersaalamen de'iyaa Geeshsha Golliyaappe aheedda work'k'aappenne biraappe oosetteedda ushshaa miishshatuwaa ahana mala azazeedda. Ayaw gooppe, inne Aa oosanchchatuu, Aa machchetuunne Aa baakkotuu ubbay he ushshaa miishshatuwaan eessaa ushana mala, I koyeedda. **3** Yaatina, untuntu he Yersaalamen de'iyaa S'oossaa Geeshsha Golliyaappe aheedda work'k'aappe oosetteedda ushshaa miishshatuwaa kaatiyaw aheeddino. Kaatii, Aa oosanchchatuu, Aa machchetuunne Aa baakkotuu he miishshatuwaan tigetteedda

woyniyaa eessaa usheeddino. 4 Unttuntu he woyniyaa eessaa ushiidde, work'k'aappe biraappe, nahaasiyaappe, birataappe, mitsaappenne shuchchaappe oosetteedda s'oossatuwaa galateeddino. 5 He wode k'oppennaan de'ishshin, asaa kushiya birad'd'etuu hak'appentto kesiide yiide, kaatiyaa golliyaan lasanetteedda godaa bollan, s'omppiyaa wotsiyaa ballaa sintsan s'aafeedda. He kushii s'aafiyaa wode, kaatii bare huup'iyaaan be'eedda. 6 Aa som"ii laamettiide, bidintsaa malateedda; k'ay yashshan Aa gadii kokkoreedda; Aa gulbbataykka is's'eedda. 7 Kaatii bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, muruniyaawantta, s'oolinttiyaa s'eeliide kaayiyaawanttanne shareechchotuwaahanaadan azazeedda. Unttuntu yiina Baabloone aad'd'eeda eranchchatuwaahawaadan yaageedda; «Ha s'ifatiyaa nabbabiide, Aa biletsaa taw odiyaa uray ooninne, ochchaa teeraa malatiyaa mayuwaa mayyana; Aa k'ood'iyaaan work'k'aa habiliyaa aatsana; k'ay I ta kawutetsaa mooddiyaa heezzentso asaa gidanawaa» yaageedda. 8 Hewaappe guyyiyaan, kaatiyaa zoriyaawanttu ubbay Aa sintsa aad'd'eedino; shin untuntuppe ooninne he s'ifatiyaa nabbabanaw, woy Aa biletsaa odanaw danddayibeenna. 9 Hewaan Kaatii Belshshaas'aari kasewaappe aad'd'i dagamma, Aa som"iikka kasewaappe aad'd'i bidintsaa malateedda. Aa kaappatuukka haniyaawaa d'ayeeddino. 10 Kaatiinne Aa kaappatuu c'abbuwaa Aa daaya kaatata sisaade, untuntu gibiraa miyaa aakko golliyaa gelaade, hawaadan yaagaaddu; «Kaatiyaw, med'inaw de'a! Ha k'ofaan loytsa shabbarettoppa; ne som"iikka laamettoppo. 11 Geeshsha s'oossatuwaa ayyaanay aan de'iyaa itti Asay ne kawutetsaa gidдон de'ee. Eray, akeekayinne s'oossatuwaa mala aad'd'eeda eratetsay aan de'ee. Kase ne aawuu Kaatii

Naabukadanas'oori Aa shareechchotoo, muruniyaawanttoo, s'oolinttiyaa s'eeliide kaayiyaawanttoonni ayanttiyaawanttoo kaappuwaa ootsiide suntseedda. 12 Ayaw gooppe, aw lo'o ayyaanay, eraynne akeekay de'ee; akumuwaa billanaw, k'an"ishiyaa odanawunne s'uuraa k'onc'c'issanaw I danddayee. Hewaa diraw, kaatii Bils's'aasoora giide suntseedda Daaneela s'eesa. I new s'ifatiyaa biletsaa odana» yaagaaddu. 13 He wode Daaneela kaatiyaakko ahina, kaatii Aa hawaadan yaageedda; «Neeni Daaneelee? Ta aawuu kaatii Yihudaappe omoodiide aheedawanttuppe ittuwaa giyaawe neenee? 14 S'oossatuwaa ayyaanay neenan de'iyawaanne eray, akeekayinne loytsi aad'd'eeda eratetsay new de'iyawaa taani sisaad. 15 Ha s'ifatiyaa nabbabanawunne Aa biletsaa taw odanaw muruniyaawanttunne kaatiyaa zoriyaawanttu yeeddino; shin untunttu biletsaa taw odanaw danddayibeykkino. 16 Neeni biletsaa odanawunne dees'o ooshatuwaa zaaruwaa immanaw danddayiyaawaa taani sisaad. Ha"i simmi neeni ha s'ifatiyaa nabbabanawunne Aa biletsaa taw odanaw danddayooppe, ochchaa teeraa malatiyaa mayuwaa mayyana; ne k'ood'iyaa work'k'aa habilii aad'd'ana; k'ay neeni kawutetsaa mooddiyaa heezzentso asaa gidanaassa» yaageedda. 17 Daaneeli kaatiyaw zaariide, «Neeni immiyaa imuu neessa gido; ne woytuwaakka hara uraw imma. Hanooppenne taani s'ifatiyaa kaatiyaw nabbabana; biletsaakka odana. 18 «Kaatiyaw, Ubbaappe d'ok'k'iyaa S'oossay ne aawuwaa Naabukadanas'ooraw kaatetuwwa, gitatetsaa, bonchchuwaanne anggaa immeedda. 19 I aw immeedda gitatetsaa gaasuwaan he asatuunne dumma dumma k'aalaa haasayiyaa zaratu aw yayyeeddinonne kokkoreeddino. Bare wod'anaw koyiyaawaa wod'eedda; ashshanaw koyiyaawaakka ashsheeda; bare

d'ok'kissanaw koyeeddawaakka d'ok'k'isseedda; kawushshanaw koyeeddawaakka kawushsheedda. 20 Shin I otoretteedda wodenne Aa wozanay muumeedda wode, bare kawutetsaa araataappe wod'd'eedda; Aa bonchchuukka k'aaretteedda. 21 Asaa giddoppe yedersseteedda; Aa wozanay kahaykka laamettina, do'aa mala gideedda. Booraadan maataa miidde, dembbaa haretuwaana ittippe de'eedda. Aa bollaaykka saluwaappe wod'd'iyaa kettterssaan s'irkkikkeedda. Hewekka Ubbaappe d'ok'k'iyaa S'oossay asaa naanatu kawutetsaa ubbaa mooddiyaawaanne I bare koyeedda uraw immiyaawaa I erana gakkanaassa. 22 «Shin nenoo, Belshshaas'aara, neeni Aa na'ay he ubbaa eraaddekka, ne huup'iyaa zik'k'i ootsabaakka. 23 K'ay Saluwaa Godaa bolla otorettaade, ne huup'iyaa d'ok'k'u d'ok'k'u ootsaadda. Aa Geeshsha Golliyaappe bonk'k'iyaan yeedda work'k'aa miishshatuwaa neeni ahissina, ne oosanchchatuu, ne machchetuunne ne baakkotuu woyniyaa eessaa untuntun usheeddino. K'ay s'eellanaw, sisanawunne eranaw danddayenna s'oossatuwaa, biraappe, work'k'aappe, nahaasiyaappe, birataappe, mitsaappenne shuchchaappe oosetteeddawantta galataadda. Ne shemppuwaanne ne gelaa kessaa bare kushiyan oyk'k'eedda S'oossaa bonchchabeykka. 24 Hewaa diraw, ha kushiya birad'd'etuu aappe kiitettina, ha s'ifatii s'aafetteedda. 25 «S'aafuukka, «Maanne, Maanne, Tek'el, Paarees» yaagiyaawaa. 26 Aa biletseykka hawaa: «Maanne giyaawe, S'oossay ne kaatetetsaa laytsaa paydiide, wuranaadan ootseedda giyaawaa. 27 Tek'el giyaawe miizaanaan likketaade, kawushaade beettaadda giyaawaa. 28 Paarees giyaawe ne kawutetsay shaakettiide, Meedoonatoonne Parssetoo imetteedda giyaawaa» yaageedda. 29 Hewaappe guyyiyaan,

Belshshaas'aari azazina, ochchaa teeraa malatiyaa mayuwaa Daaneela mayzzeeddino; Aa k'ood'iyankka work'k'aa habiliyaa aatseeddino; k'ay kawutetsaa mooddiyaa heezzentso asaa gidanaadan awaayeeddino. 30 He gallassi k'amma morkketuu geliide, Baabloone Kaatiyaa Belshshaas'aara wod'eeddino. 31 Aa kawutetsaa Meedooniyaa Daariyoose akkeedda. He wode Daariyosaw laysay usuppun tammanne laa"a.

6 Kaatii Daariyoose bare kawutetsaa ubbaa gidдон bareppe garssana biittaa mooddiyaa s'eetanne laatamu asatuwaa suntsiyaawe lo"a giide k'oppeedda. 2 K'ay kaatiyaw ayaanne pac'issennaadan, he biittaa mooddiyaawantta s'eelana mala, heezzu asatuwaa kaappuwaa ootsiide dooreedda; dooretteeddawanttuppe ittuu Daaneela. 3 Daaneeli oosuwaa ootsanaw barew de'iyaa duma eran hara kaappatuwaappenne biittaa mooddiyaawanttuppe aad'd'iide beetteedda. Hewaa diraw, kaatii Aa bare kumentsaa kawutetsaa bolla d'ok'k'a ootsiide suntsanaw halchcheedda. 4 Yaatina, biittaa mooddiyaawanttunne kaappatuu Daaneela mootanaw, I ayissiyaa ayissuwaa bolla balaa demmana giide koyeeddino. Shin I loytsi suureenne ammanettiyaa asaa; k'ay geellabaa ootsenna asaa gideedda diraw, Aa mootanaw Aa bolla ay balanne demmibeykkino. 5 Wurssetsan untunttu giidde, «Aa S'oossaa higgiiyaa baggana gidooeppepe attina, hara baggana Daaneela mootiyaabaa demmokko» yaageeddino. 6 Hewaappe guyyiyaan, biittaa mooddiyaawanttunne kaappatuu ittippe kaatiyaakko biide, hawaadan yaageeddino; «Kaatiyaw Daariyosaa, med'inaw de'a! 7 Nuuni ne kawutetsaa oosuwaa ootsiyaa kaappatuu, biittaa mooddiyaawanttu, olaa gadaawatuu, zoriyaawanttunne awuraajjaa mooddiyaawanttu ubbay mayyeedda itti zoretay

de'ee. Hewekka hachchippe biide hattamu gallassay gakkanaw, ay asaynne neena kaatiyaa woossanaappe attina, hara ay asaakka woy ay s'oossakka woossennaadan, neeni awaayuwaa kessanaadan is's'eedda woossiyaawe de'ooppe, gaammotuwwa ollaan olettanaadan neeni azazanaassa. **8** Simmi kaatiyaw, ha awaayuu shaarettenna Meedoonatuwaanne Parssetuwaa higgiaadan, minonne laamettennawaa gidana mala parama» yaageeddino. **9** Hewaa diraw, Kaatii Daariyoose awaayuwaa s'aafiide parameedda. **10** Daaneeli awaayuu parametti kesseeddawaa ereedda wode, bare golle beedda; pook'iyaan de'iyaa kifiliyaa geleedda. He kifiliyaa maskkootii Yersaalame bagga simmiide dooyetti de'ishin, bare kase woossiyaawaadanka gulbbatiide, bare S'oossaa galatiidde, hachchi hachchi heezzu gede woosseedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, ha asatuu ittippe biide, Daaneeli bare S'oossaa woossishiinanne maaduwwa oochchishin demmeeddino. **12** Kaatiyaakko beeddino; kaatiyaa, «Kaatiyaw, ha hattamu gallassatuwwa gidon neena woossanaappe attina, hara ay asaakka woy ay s'oossakka woossiyaawe gaammotuwwa ollaan olettanaadan awaayabeykkiyye?» yaagiide awaayuwaa haasayeeddino. Kaatii zaariide, «Awaayaad; awaayuu shaarettenna Meedoonatuwaanne Parssetuwaa higgiaadan minneeddawaa» yaageedda. **13** Untuntu, «Kaatiyaw, yaatina hekko Yihudaappe omoodettiide, yeeddawantuppe ittuwwa gidiyaa Daaneeli, newukka neeni paramaade kesseedda ne awaayookka azazetena. I ha"ikka hachchi hachchi heezzu gede bare S'oossaa woossee» yaageeddino. **14** Kaatii hewaa siseedda wode loytsi kayyotteedda; Daaneela ashshanaw k'ofaa k'achchiide, away wullana gakkanaw, ashshiyaa ogiyaa

ubbaa koyeedda. 15 He wode asatuu ittippe kaatiyaakko biide, «Kaatiyaw, Meedoonatuwaanne Parssetuwaa higgiaadan gidoope, kaatii awaayeedda awaayuu woy azazeedda azazuu laamettennawaa new era» yaageeddino. 16 Hewaa diraw, kaatii azazina, Daaneela ahiide, gaammotuwaa ollaan oleeddino. Kaatii Daaneela, «Neeni ubbaa gede goyinniyaa S'oossay neena ashsho» yaageedda. 17 Unttuntu shuchchaa ahiide, ollaa doonaa bareedino; Daaneela bolla oosetteeddabay laamettena mala, kaatii bare maatafaanne bare kawutetsaa kaappatuwaa maatafaa gorddeedda shuchchaa bolla wotseedda. 18 Hewaappe guyyiyaan, kaatii bare golliya simmiide, k'uma meennaaninne pashikkisiyaawaa ayaakka barekko shiishshennan, gem"ishuwaana d'ayiide ak'eeda. 19 Wontta guuran kaatii denddiide, elleelliide gaammotuwaa ollaakko beedda. 20 Ollaakko gakkiiide kayyuwaan, «De'uwaa S'oossaa k'oomaw Daaneelaa, neeni ubbaa gede goynniyaa ne S'oossay neena gaammotuwaappe ashshanaw danddayeeddee?» yaagiide s'eeseedda. 21 Daaneeli zaariide, «Kaatiyaw, med'inaw de'a! 22 Ta S'oossay bare kiitanchchaa kiittiide, gaammotuwaa doonaa gorddeedda; untunttu taana bochchibeykkino. Ayaw gooppe, taani Aa sintsan s'illuwaa. K'ay kawoo, taani ne sintsankka iitabaa ootsabeykke» yaageedda. 23 Kaatii loytsi nashetteedda; Daaneela ollaappe kessanaadan azazeedda. Daaneeli ollaappe keseedda; bare S'oossan I ammanetteeda diraw, Aa bollan ayaa desheteedda sa'aykka beettibeenna. 24 Hewaappe guyyiyaan, Daaneela mooteedda asatuwaa ahanaadan kaatii azazeedda. Unttuntu oyk'k'ettiide, barenttu mac'c'a asaananne barenttu naanatuwaanna ittippe yiide, ubbaykka gaammuwaa ollaan oletteeddino. Unttuntu ollaa

wurssetsaa gakkennan de'ishshin, gaammotuu sop'i akkiide, untuntu mek'etsaa mentsereetseeddino. 25 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Daariyoose asaa ubbaw, kawutetsatoo ubbawunne dumma dumma k'aalan haasayiyaa zaretoo ubbaw hawaadan yaagiide s'aafeedda: «Saro de'iitee! 26 «Ta kawutetsan de'iyaa Asay ubbay Daaneela S'oossaw yayana malanne kokkorana mala, taani awaayuwaa kessaad. «Ayaw gooppe, I de'uwaa S'oossaa; k'ay I med'inaw de'iyawaa. Aa kawutetsay mulekka d'ayenna; Aa kaatetuwa maataykka mule attena. 27 I ashsheenne, metuwaappe kessi akkee. Saluwanka saanka, malaataanne ooratsabaa ootsee. Daaneela gaammotuwa doonaappe, ashsheeddawe Aa!» yaageedda. 28 Hewaa diraw, ha Daaneeli Daariyoosa kawutetsaa wodenne Parssiyaa K'iirrosa kawutetsaa wode ubbaan ishaliide de'eedda.

7 Baabloone Kaatii Belshshaas'aari kaateteedda koyiro laytsi, Daaneeli bare arssaan zak'k'ulliide, akumuwaanne sas'aa be'eedda. I bare akumuwaan be'eedda ayfe yewotuwa s'aafeedda. 2 Daaneeli hawaadan yaagiide s'aafeedda; «K'amma taani ta sas'aan saluwaappe yeedda oyddu c'arkkotuu wogga abbaa bul"akkishin be'aad. 3 K'ay ittuu ittuwaappe dummatiyaa oyddu wolk'k'aama do'atuu abbaappe kaseeddino. 4 «Koyro do'ay gaammuwa malatee; k'ay aw ankuwaadan k'efii de'ee. Ta s'eellishin, Aa k'efii shodettina, sa'aappe dendiide, asaadan laa"u gediyaan ek'k'anaadan oosetteedda; k'ay asaa wozanaykka aw imetteedda. 5 «K'ay laa"entso do'ay itti bagga d'ok'k'u giide ek'k'eedda babantsaa giyaa iita do'aa malatee. He do'ay heezzu gaylliyaa mek'etsaa bare doonaan baariide, bare matan sa"i oyk'k'eedda. Yaateeddawe, «Denddaade daro ashuwa ma» geetetteedda. 6 «Hewaappe simmina k'ay, maahiyaa malatiyaa

hara do'aa be'aad. Aa zokkiyaan kafuwaa k'efiyaa malatiyaa oyddu k'efetuu de'iino. K'ay aw oyddu huup'etuu de'iino. Ha do'aw mooddiyaa maatay imetteedda. 7 «Hewaappe simmina, k'amma sas'aan yashshiyaa, dagantsiyaanne loytsi minniyaa oyddentso do'aa be'aad. Aw wolk'k'aama birataa achchatuu de'iino. I barenan gakketeeddawaa ubbaa untuntun mentseereetsiide meenne atteedawaa bare gediyaan yed'ereetsee. Kase ta be'eedda do'atuwaa ubbaappe I dummatee; aw tammu kac'ii de'ee. 8 Taani ha kac'etuwaabaa k'oppishina, he kac'etuwaa giddoppe hara itti guutsaa kac'ii kesishshin be'aad; he kac'ii yenkko kac'etuwaappe heezatuwaa d'ok'k'oliide oleedda. Ha kac'iyaw asaa ayfiyaa malatiyaa ayifiinne otoruwaan haasayiyaa ins's'arssay de'ee. 9 «Taani hewaa s'eellishin, kaatetuwaaraatatuutetsaw giigeeddino. Med'inaappe De'iyawe bare araatan utteedda. Aa mayuu shachchaadan, Aa huup'iyaa binnaanaykka puuttuwaadan bootsa. Aa araatayenne araataa yinggiretsatuu tamaadan lac'ottiino. 10 Tamaa shaafay Aa sintsaappe pulittiide kesee. Sha"a gede sha"atuu aw ootsiino; k'ay daro miiloonetuu Aa sintsan ek'keeddino. Yaati de'ishin pirddaa pirddiyaawe doometteedda; mas'aafatuukka dooyetteeddino. 11 «Ha guutsaa kac'ii haasayiyaa otori k'aalay taw sisettiyaa diraw, taani ha"ikka d'iishisaade s'eellaad. Taani s'eelishin ha do'ay hayk'k'iide, ees's'iyaa taman oletiide d'ayeedda. 12 Yenkkoo heezzu do'atuwaappe, untunttu maataykka aketeedda; shin untunttu keereetteedda wodiyaapas'a de'ino geetetteeddino. 13 «K'aykka taani he k'amma sas'aan, asaa na'aa malatiyaawe saluwaa shaariyaanna yiyaawaa be'aad. Med'inaappe De'iyawaakko shiik'ina, untunttu Aa Aa sintsaatseeddino. 14 Aw maatay, bonchchuunne kawutetsay

imetteedda. Asay ubbay, kawutetsatuu ubbayne dumma dumma k'aalan haasayiyaa zaratuu ubbay aw moodeteeddino. Aa maataay med'inaw shaarettenna maataa; Aa kawutetsay mulekka d'ayennawaa. 15 «Taanna Daaneela gidoope, ta be'eeddawaan ubbaan dagamaad; ta sas'aykka taana shabbarseedda. 16 Taani hewaa ek'keeddawanttuppe ittuwaakko shiik'aade, ha ubbaw tumu biletsay ayentto oochchaad. I taw Aa biletsaa ubbaa hawaadan yaagiide odeedda; 17 «Ha oyddu wolk'k'aama do'atuu ha sa'aan sintsaappe denddana oyddu kawutetsatuwaa. 18 Shin Ubbaappe d'ok'kiyaa S'oossaa geeshshatuu Aa kawutetsaa akkiide, med'inaw baressa ootsana; med'inaa kawutetsaa untunttu laattana» yaageedda. 19 «Hewaappe guyyiyaan, taani hara do'atuwaa ubbaappe dummatiide yashshiyaa oyddentso do'aw de'iyaa tumu biletsaa eranaw koyaad. He do'aw birataa achchayinne nahaase birataa s'uguntsay de'ee; I barenan gakketeeddawaa ubbaa mentsereetsiide meenne miishshin atteedawaa bare gediyaan yed'ereetsee. 20 K'ay ha do'aa huup'iyaan de'iyaa tammu kac'etuwaabaanne k'ay guyyeppe kesiide, untunttuppe heezzatuuwaa d'ok'olli oleedda k'eerii kac'iyaabaakka eranaw koyaad. He k'eerii kac'iyaw ayifetuunne ooro k'aalaa haasayiyaa ins's'arssay de'ee. He kac'ii yenkkotuwaa ubbaappe aad'd'i yashshiyaawaa. 21 Taani s'eellishin, ha kac'ii geeshshatuwaanna olaa gaketiiide, untuntta s'ooneedda. 22 Hewe haneeddawe, Med'inaappe De'iyawe yaana gakkanawunne, Ubbaappe d'ok'kiyaa S'oossaa geeshshatoo pirdday pirdettana gakkanaassa; untunttu kawutetsaa laattiyaa wodiikka gakeedda. 23 «I taw biletsaa hawaadan yaagi odeedda; «Oydentso do'ay ha sa'aan sintsaappe denddana oyddentso kawutetsaa. He

kawutetsay hara kawutetsaa ubbaappe dumma; biittaa sa'aa
 I maana, yed'd'anne mentsereetsana. 24 K'ay tammu
 kac'etuu ha kawutetsatuwaappe denddana tammu kaatetuwaa.
 Hewaappe guyyiyaan, kase tammu kaatetuwaappe dummatiyaa
 hara kaatii denddana. I untuntuppe heezzu kaatetuwaa
 s'ooniide mooddana. 25 I Ubbaappe d'ok'kiyaa S'oossaa
 bolla s'aliide haasayana; Aa geeshshatuwaakka uk'k'unnana.
 K'ay wodetuwaanne wogaa laammanaw k'aak'k'atanawaa.
 Wodii, wodetuunne wodiya baggay gakkanaw geeshshatuu
 Aa maataappe garssana moodetana. 26 «Shin hewaappe
 guyyiyaan, pirddaa pirddiyaawe doomettana; Aa maatay mulii
 aketana; I med'inaw d'ayana. 27 Saluwaappe garssana
 de'iyaa kawutetsatuwaa ubbaa maatay, wolk'k'ayne gitatetsay
 Ubbaappe d'ok'kiyaa S'oossaa geeshsha asatoo imettana.
 Aa kawutetsaykka med'inaa kawutetsaa gidanawaa; sa'aa
 mooddiyaawanttu ubbatuu aw azazettananne aw ootsana»
 yaageedda. 28 «Ta sas'aabay hawaan wureedda. Taani Daaneeli,
 ta k'ofaan daro shabbarettaad; ta som'iikka hewaa erissee. Shin
 ubbabaakka taani ta wozanaan wotsaad» yaagiide s'aafeedda.

8 Belshshaas'aari kaateteedda heezzentso laytsi, taani Daaneeli
 hawaappe kase be'eedda sas'aappe hara sas'aa be'aad. 2
 He sas'aan ayaa be'aaddita gooppe, Elaama gadiyaan Suusa
 giyaa kataman, Uulaaya giyaa shaafaa matan ek'k'eedda
 taana be'aad. 3 He shaafaa matan laa"u adussa kac'etuu
 de'iyaa dorssaa orggii ek'k'eedda. Laa"u kac'etuwaappe ittuu
 guyyeppe doleedda; shin koyiro doleedawaappe aduk'k'ee. 4
 He dorssaa orggii bare kac'iyaan k'ayc'c'anaw, away wulliyaa
 bagga, huup'issa baggananne gedissa bagga d'engginshin be'aad.
 Aanana ek'ettanawunne Aa wolk'k'aappe kessi akkanaw ay

mehiikka danddayibeenna. I bare koyeeddawaa ootseedda;
 yaatiide barena gitayeedda. 5 Taani ha sas'aabaa k'oppishin,
 itti deeshshaa orggii away wulliyaa baggappe kesiide, biittaa
 sa'aa aad'd'iidde, gedii sa'aa yed'd'ennaan yeedda; aw laa"u
 ayifetuwaappe gidduwaan itti wogga kac'ii de'ee. 6 Ikka
 daro hank'k'uwaana diisiide, shaafaa matan taani be'eedda
 laa"u kac'iyaa de'iyaa dorssaakko, wad'etaw d'enggiidde
 yeedda. 7 Gakkiide, daro yilotiide, taani s'eellishin, dorssaa
 orggiyaa kac'etuu laa"uukka me"ana gakkanaw, iita dom"etsaa
 dom"eedda. Dorssaa orggiyaw aanana ek'ettanaw wolk'k'ay
 baawa; hewaa diraw, deeshshaa orggii Aa kunddissiidde,
 yed'd'i ek'k'eedda. Deeshsha orggiyaa wolk'k'aappe he dorssaa
 orggiyaa ashshiyaawe baawa. 8 He deeshshaa orggii loytsi
 gitateedda; shin Aa wolk'k'ay dari dari biyaa wode, Aa wogga
 kac'ii me"eedda; ellekka, oyddu wogga kac'etuu biittaw oyddu
 bagga simmiide dic'c'eeddino. 9 Ha oyddu kac'etuwaappe ittuwaa
 bolla hara guutsaa kac'ii doliide, wolk'k'an gedissakko, away
 doliyaa bagga Israa'eeliyaa gadiyaakko simmiide dic'c'eedda. 10
 I biide saluwaan de'iyaa olanchchatuwaa gakkanaw dic'c'eedda;
 saluwaa s'oolinttetuwaappe unddennawantta sa'aan duge oliide,
 untuntta yed'd'eedda. 11 K'ay I barena d'ok'k'u ootsiide,
 olanchchatuwaa Gadaawuwaa S'oossaanna likkisseedda.
 Hachche hachchi Asay yarshshiyaa s'uugetiyaa yarshshuwaakka
 te"eedda. K'ay Aa Geeshsha Golliyaakka tunisseedda. 12
 Makkalaa gaasuwaan geeshshatuwaa olanchchatuunne hachchi
 hachchi yarshshiyaa yarshshuu he kac'iyaw imetteedda.
 Tumuukka sa'aan oletteedda; he kac'ii ootsiyaabay ubbay aw
 injjeteedda. 13 Hewaappe guyyiyaan, itti geeshsha kiitanchchay
 haasayishin taani sisaad. Yenkkko geeshsha kiitanchchay ha

kiitanchchaa, «Ha hachchi hachchi yarshshiyaa yarshshuwaabaa, Ha makkalay ahiyaa bashshaabanne saluwaa olanchchatuunne geeshsha sa'ay yed'ettiidde de'anabbaa odiyaa sas'ay awude polettanee?» yaagiide oochcheedda. 14 I zaariide, «Laa"u sha"aane heezzu s'eetu wonttaynne omarssay gakkanaw gam"ana; hewaappe guyyiyaan, Geeshsha Gollii geeyana» yaagiide odishin sisaad. 15 Taani, Daaneeli, ha sas'aa be'aaddenne Aa biletsaa eranaw k'oppaadde de'ishshin, itti asaa malatiyaawe ta sintsan ek'k'eeddawaa be'aad. 16 K'ay taani Uulaaya Shaafaappe, «Gabreelaa, ha bitaniyaw ha sas'aa biletsaa oda» yaagiyaa kooshshaa sisaad. 17 I yiide taani ek'k'eedda sa'aa mateedda wode, taani dagamaade, ta som"uwaa biittaw duge zaaraade kunddaad. I taana, «Asaa na'aw, ha sas'ay wurssetsaa wodiyaabaa bessiyaawaa gidiyaawaa akeeka» yaageedda. 18 I taananna haasayiyaa wode, taani sa'aan gufannaade, gem"ishshuwaa kayirotaad. Yaatina, I taana sa'aappe pude dentsiide, ta gediyaan esseedda. 19 Taana, «Sisa, taani S'oossaa hank'k'uwaa wurssetsan hananaw de'iyawaa oday; ayaw gooppe, ha sas'ay S'oossay keeri wotseedda wurssetsaa wodiyaan hananabaa odee. 20 «Neeni be'eedda laa"u kac'iyanna de'iyaa dorssaa orggii Meedoonanne Paarise kaatetuu leemisuwaa. 21 Deeshshaa orggii k'ay Giriike kaatiyaa leemisuwaa; Aa laa"u ayifetuwaappe gidduwaan de'iyaa wogga kac'ii koyiro kaatiyaa. 22 Kac'ii me"i wod'd'ina, Aa sa'aan doleedda oyddu kac'etuu Aa kawutetsaappe shaakettiide kesana oyddu kawutetsatuwaa leemisuwaa; shin untunttu wolk'k'ay koyirowaa wolk'k'aa gakkenna. 23 «Untunttu kawutetsaa wurssetsay gakkiiyaa wodenne untunttu makkalay zawaa gakkiiyaa wode, itti mek'etsaa iitanne c'immiyaa c'inc'c'a kaatii denddana. 24 I

loytsi mino gidana; shin bare wolk'k'aanna gidenna. Dagantsiyaa bashshaa l bayizzana; l ootsiyaabay ubbabay aw injjetana. l mino asatuwaanne geeshsha asatuwaa d'ayissana. 25 l c'immiyaa diraw, aw injjetana; k'ay l barena ubbaappe d'ok'k'u d'ok'k'u ootsana. Unttuntu sa'ay sara gi de'ishin, untuntuppe darotuwaa wod'ana; k'ay kaappatuwaa Kaappuwaanna ek'ettana. Shin Asay bochchennan l barew d'ayana. 26 «New odetteedda laa"u sha"anne heezzu s'eetu wonttaanne omarssa s'eelliyaa sas'ay tuma; shin daro wodiyaappe guyyiyaan polettanaw de'iyaa diraw, gorddaade maatafaa Aa bolla wotsaade naaga» yaageedda. 27 Taani Daaneeli, loytsi daabureedda diraw, sakettaade daro gallassaa gisaad. Hewaappe guyyiyaan denddaade, kaatiyaa oosuwaa baad. Ha sas'aan taani loytsi shabbirettaad; akeekanawukka danddayabeykke.

9 Meedoona biittaa asaa gidiyaa Ars's'ekissisa na'ay Daariyoose Baabloonon kaateteedda. 2 l kaateteedda koyiro laytsi, taani Daaneeli, Geeshsha Mas'aafatuwaa nabbabaad; timbbitiyaa odiyaa Ermaasaw Med'inaa Goday odeeddawaadan Yersaalame laappun tammu laytsaa kolettiide gam"anaw de'iyawaa akeekaad. 3 Hewaa diraw, taani Godaa S'oossaakko simmaade; maak'aa mayyaade, bidintsaa ta huup'iyaa bolla k'olaade, s'oomaadde, Aa woossayne aw watiwatay. 4 Taani nagaraa paas'aadde, Med'inaa Godaa ta S'oossaa hawaadan yaagaade woossaaddi; «Abeet Godaw, wolk'k'aamane yashshiyaa S'oossaw, neena siik'iyawanttoon ne azazoo eeno giyaawanttoo ne aggenna siik'uwaanne c'aak'uwaa naagiyaawoo, 5 nuuni nagaraa ootseeddonne baleeddo; nuuni iitabaa ootseeddonne makkaleeddo; ne azazuwaappenne ne wogaappe wora simmeeddo. 6 Nu kaatetoo, nu kaappatoo, nu

aawaatoonne sa'aan de'iyaa asaa ubbaw ne suntsan timbbitiyaa odeedda ne k'oomatuu odeeddawaa sisennan is's'eeddo. 7 «Abeet Godaw, neeni s'illuwaa; shin nuuni hachchi yeellaa mayyeeddo. Yihudaaninne Yerusaalamen de'iyaa Asay ubbay, nuuni new ammanetennan is's'ina, neeni haako biittaaaninne mata gadiyaan laaleedda Israa'eeliyaa Asay ubbay yeellateeddo. 8 Abeet Med'inaa Godaw, nuuni, nu kaatetuu, nu kaappatuunne nu aawotuu neena naak'keedda gaasuwaan yeellaa mayyeeddo. 9 Shin nuuni aw makkaleeddabaa gidooppekka, Goday nu S'oossay maariyaawaanne atto yaagiyaawaa. 10 Nuuni Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, azazettibookko; k'ay timbbitiyaa odiyaa bare k'oomatuu baggana I immeedda Aa higgiiyaa naagibeykko. 11 Israa'eeliyaa Asay ubbay ne higgiiyaa mentsiide, wora simmeeddino; ne azazookka eeno gibeykkino. «Nuuni ne bolla nagaraa ootseedda diraw, S'oossaa k'oomaa Muse Higgiiyaa Mas'aafan s'aafetteedda shek'k'aynne pirdday nu bolla tigetteedda. 12 K'ay nu bollanne nuuna kaaletsiyaawanttu bolla wol'k'kaama bashshaa ahanaw neeni haasayeedda k'aalaa nu bolla polaadda. Ayaw gooppe, Yerusaalame bolla gakeeddawaa malay saluwaappe garssan hara gadiyaa bolla mulekka gakkibeenna. 13 Muse Higgiiyan s'aafetteeddawaadan, ha bashshay ubbay nu bolla gakeedda. Nu nagaraappe simmibeykko; ne tumuwaa sissibeykko; neena, Med'inaa Godaa nu S'oossaakka maarotaa oochchibeykko. 14 Med'inaa Goday ha bashshaa nu bollan ahanaw guyye gibeenna; ayaw gooppe, Med'inaa Goday nu S'oossay bare ootsiyaaban ubbaan s'illuwaa; shin nuuni aw azazettenan is's'eeddo. 15 «Abeet Godaw, nu S'oossaw, kase ne asaa ne mino kushiyan Gibs'eppe kessaade, hachchewaadankka ne suntsaa s'eesisseeddawo, nuuni nagaraa

ootseeddo; nuuni baleeddo. **16** Abeet Godaw, neeni kase ne s'illo oosuwaa ubbaa ootseeddawaadan, ha"i ne hank'k'uwaanne ne boshanne ne katamaappe, Yersaalameppe, ne geeshsha deriyaappe, wora zaara. Nuuni ootseedda nagaraynne nu aawotuu ootseedda bayzzuu Yersaalammenne ne asaanne nu yuushshuwaan de'iyaa ubbaw k'iliic'uwaa kesseedda. **17** «Simmi ha"i nu S'oossaw, taani ne k'oomay woossiyaa woosaanne watiwatuwaa sisa. S'oossaw, ne suntsaa diraw gaade, ha koletteedda ne Geeshsha Golliyaa ne keeka ayifiyaan s'eella. **18** Abeet ta S'oossaw, ne haytsaa nuukko yeggaade sisa; ne ayifiyaakka dooyaade, ne suntsan s'eesetteedda katamaa bayetsaa s'eella. Nuuni new watiwatiyaawe, nu s'illotetsaa diraw gidennaan, ne wolk'k'aama maarotetsaa dirassa. **19** «Abeet S'oossaw, sisa! Abeet S'oossaw, atto ga! Abeet S'oossaw, hayzzanne ootsa! Ne katamaynne ne Asay ne suntsan s'eesetteedda diraw, abeet ta S'oossaw, ne suntsaa diraw gam"oppa» yaagaad. **20** Taani woossaade, ta nagaraanne ta asaa Israa'eeliyaa nagaraa paas'aaddenne ta S'oossaa geeshsha asaabaa, Yersaalamebaa Med'inaa Godaw ta S'oossaw watiwataadde takkaad. **21** Hewaadan hanaadde taani de'ishiina, kase sas'aan taani be'eedda Gabreeli, taakko ellekka paalliidde, omarssa yarshshuwaa yarshshiyaa saatiyaan puttu geedda. **22** I hawaadan yaagiide, taw odeedda; «Daaneela, taani eraanne akeekaa new immanaw ha"i yaad. **23** Neeni biro woosaa doommooode ne woosaa zaaruu imetteedda; taanikka hewaa new odanaw yaad. Ayaw gooppe, S'oossay neena loytsi dose. Hewaa diraw, taani odiyaawaa k'oppa; sas'aakka akeeka. **24** «Laappu gede laappun tammu laytsay S'oossay ne asawunne ne geeshsha katamaw keereedda

wodiyaa. He wodetuwaan naak'uu wurana; nagaraa oosuu attana; bayzzuu maarettana; med'inaa s'illotetsay gelana; sas'aynne timbbitii polettanne Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'ay oketana. 25 «Hewaa diraw, hawaa eranne akeeka. Yersaalame katamay ooras's'anaadaninne kees'ettanaadan azazuu keseedda gallasaappe biide Kaappuu Okettowe yaana gakkanaw, laappun gede laappunuunne usuppun tammanne laa"u gede laappun laytsay aad'd'ana. Hewan Yersaalame katamay ooras's'ana; ogetuukka yuushshuwaa gimbbetuukka oosettana. Shin gimbbettiyaa wodii meto wode gidanawaa. 26 «Usuppun tammanne laa"u gede laappun laytsaappe guyyiyaan, Okeetteeddawaa Asay wod'ana. Aa matan ayaynne baawa. Yiyaa kaappuwaa asay, katamaanne Geeshsha Golliyyaa laalana. He katamaa wurssetsay di'uwaaadan akeekenan yaana. He wodiyaappe biide wurssetsay gakkanaw, olaanne bashshaa awaayeedda. 27 He kaappuu laappun laytsay gidon asaana mino c'aak'uwaa c'aak'k'etanawaa. He laappun laytsatuwaa gido gishechchan I yarshshuwaa yarshshiyaawaanne imotaa immiyaawaa diggana. Geeshsha golliyaw giddo gishechchan bayetsaa tunatetsaa I essana. Wurssetsan awaayeteedda boshay Aa bolla tigettanawaa» yaageedda.

10 Paarise Kaatii K'iirroosi kaateteedda heezzentso laytsi, Bils's'aasoore giyaa Daaneelaw hara sas'ay k'onc'c'eedda. He sas'aan k'onc'c'eeddawe tuma; k'onc'c'eeddawekka wolk'k'aama olaabaa. He akeekay aw imetteeddawe sas'aanna. 2 He wode taani, Daaneeli, heezzu saaminttaa yeekkaad. 3 Heezzu saaminttay wurana gakkanaw lo"o k'uma mabeykke; ashuu woy woyniyaa eessay ta doonaakko shiik'ibeenna. Ta huup'iyakka ayaanne okettabeykke. 4 Koyiro aginaan laatamanne oyddentso

gallassan, S'egiroosa giyaa wolk'k'aama shaafaa matan taani
ek'k'aade s'eellaad; 5 layinuwaa giyaa mayuwaa mayyeedda
itti bitaniyaa be'aad. I bare s'eessan bertte work'k'aappe
oosetteedda sak'kiyaa danc'c'eedda. 6 Aa bollay p'ooliyaa
ink'kuwaa malatee; Aa som"ii walk'k'antsaadan p'olk'k'u gee; Aa
ayifetuukka tamaa lac'uwaa malatiino; Aa kushiinne Aa gedii
k'uc'etteedda naasiyaa birataadan poo'issee; Aa k'aalaykka
daro Asay haasayiyaa k'aalaadan hanee. 7 Ha sas'aa taani
Daaneeli taarekka be'aad. Taananna de'iyaa asatuu be'ibeykkino;
untuntu loytsi dagammeedda diraw, bak'ati k'osetteeddino. 8
Taani ha wolk'k'aama sas'aa s'eellaade, taarekka ataad; taw
wolk'k'ay is's'ina daaburaad; ta som"ii loytsi bullatteedda. 9 He
wode taani I haasayiyaawaa sisaad; biittan duge ta som"uwaan
gufannaad; gem"ishshuwaa tayrottaad. 10 Hewaappe guyyiyaan,
itti kushii taana bochcheedda; taani kokkoraadde de'ishiina,
taana ta kushiyaaninne ta gulbbatan dentsiide esseedda. 11 I
taana, «Laa, S'oossay loytsi siik'eedda Daaneela, taani new
odiyaa k'aalaa loytsaade akeeka; dendda ek'k'a. Ayaw gooppe,
taani neekko kiitettaade yaad» yaageedda. I taana hawaadan
yaagina, taani kokkoraadde dendda ek'k'aad. 12 K'aykka I
hawaadan yaageedda; «Daaneela, ayinne yayyoppa! Ayaw
gooppe, neeni akeekaa demmanaw k'ofaa k'achcheeddanne
ne S'oossaa sintsan ne huup'iyaa kawushsheedda koyiro
gallassaappe doommiide, ne woosay sisetteedda; taanikka
hewoo zaaruwaa akkaade yaad. 13 Shin Paarise kawutetsaa
kaappuwaa gidiyaa ayyaanay laatamanne itti gallassaa taana
te'eedda. Taani taarekka Paarise kawutetsaa kaappuwaanna
yaan ataad. Hewaa diraw kiitanchchatuwaa kaappatuwaappe
ittuu, Mikaa'eeli taana maaddanaw yeedda. 14 Taani ha"i

neekko yeeddawe, wurssetsa gallassatuwaan ne asaa bolla hananaw de'iyaaawaa new k'onc'c'issanaassa; ayaw gooppe, ha sas'ay sintsappe hananaw de'iyaaawaa» yaageedda. **15** I hewaa taw odiyaa wode, taani ta som"uwaan s'uggunnaade, giyaawaa d'ayaad. **16** Hewaappe guyyiyaan, asaa malatiyaa ittuu ta mettershshaa bochcheedda; ta doonay dooyettina, haasayaa doommaad. Ta sintsan ek'keeddawaa hawaadan yaagaad; «Ta godaw, ha sas'aan taani loytsi dagammeedda diraw, daro daaburaad. **17** Taani ne k'oomay neenanna ta godaana haasayanaw woota danddayayitaa? Ta wolk'k'ay wureedda; shemppanawukka taw is's'etteedda» yaagaad. **18** He asaa malatiyaa ittuu laa"entsuwaakka taana bochchiide, taw wolk'k'aa immeedda. **19** Yaatiide taana, «Laa, S'oossay loytsi siik'eedda bitaniyaw, ayinne yayyoppa! Saruu new gido. Ha"i simmi minna; ee minna» yaageedda. I hewaadan giina, taani minnaad; «Ta godaw, neeni taana miniso diraw, ha"i oda» yaagaad. **20** I zaariide, «Taani neekko ayaw yaadditantto eray? Ha"i taani simmaade baade, Parisse kaappuwaa gidiyaa ayaanaana olettana; k'ay taani biina, Giriike kaappuwaa gidiyaa ayyaanay yaana. **21** Shin taani new Tumuwa Mas'aafan s'aafetteeddawaa odana. Taani untuntunna olettiiyaa wode, hintte kaappuwaa Mikaa'eeleppa attina, taana maaddiyaa haray ittuunne baawa.

11 «Meedoona biittaa asaa gidiyaa Daariyoosi kaateteedda koyiro laytsan, taani Aa maaddanawunne minisanaw Aa miyyiyaan ek'k'aad. **2** «Ha"i simmi taani new tumuwaa oday. Hara heezzu kaatetuu Parisse biittan kaatetana; k'ay untuntuppe guyyiyaan kaatetiyyaa oyddentso kaatii, kasewanttu ubbatuwaappe aad'd'eeda dure gidanawaa. I

bare daretetsaa gaasuwaan wolk'k'aa demmiyaa wode, Asay ubbay Giriike kawutetsaanna olettana mala dentsetsana.

3 «Hewaappe guyyiyaan, wolk'k'an mooddiyaa mino kaatii denddanawaa; bare koyeeddawaa ubbaa ootsana. 4 I denddeeddawaappe guyyiyaan, Aa kawutetsay duus'erettiide, oyddu sa'aan shaakettana. Aa zaaretsi Aa kawutetsaa laattikkino; I ayissiyaa wodewaadan kawutetsaw wolk'k'ay de'enna. Ayaw gooppe, Aa kawutetsay aappe aketiide, haratoo imettana. 5 «Gedissa biittaa kaatii mino gidanawaa; shin Aa kaappatuwaappe ittuu aappe aad'd'i minniide, he wolk'k'aama kawutetsaa mooddana. 6 «Guutsa laytsaappe guyyiyaan, gedissa biittaa kaatiinne huup'issa biittaa kaatii barenttu gidдон dabbotetsaa c'aak'uwaa c'aak'k'etanawantta. Gedissa biittaa kaatiyaa naatta huup'issa biittaa kaatiyaa gelanaanu; shin izi wolk'k'aykka minnenna; k'ay ikka Aa wolk'k'aykka daro wodiya gam"enna. He wode izo, izo ajabiyaawanttu, izi na'ayne izi asinay ubbay aad'd'iide imettana. 7 «Hewaappe simmina, izi dabbotuwaappe ittuu gedissa biittan kaatetana. Huup'issa biittaa kaatiyaa bolla geliide; Aa geessuwaa mentsi geliide, Aa s'oonana. 8 K'ay untunttu s'oossatuwaa, misiletuwaanne biraappenne work'k'aappe oosetteedda miishshatuwaa akkiide, Gibs'e afana. Yaatiide amareeda wodiya huup'issa biittaa kaatiyaa bochchennan aggana. 9 Hewaappe guyyiyaan, huup'issa biittaa kaatii gedissa biittaa kawutetsaa bolla gelana; shin diggina, guyye bare biittaa simmana. 10 «Huup'issa biittaa kaatiyaa attuma naanatu olaw giigiide, daro olanchchatuwaa shiishshana; sintsan gakketiyaawaa ubbaa meec'c'iyaa wolk'k'aama di'uwaaadan, aad'd'iide oliide, gedissa kaatiyaa geessuwaa olanawantta. 11 He wodiyaan gedissa

biittaa kaatii loytsi hank'k'ettiide, huup'issa biittaa kaatiyaa
 olanaw denddanawaa. Huup'issa biittaa kaatii shiishsheedda
 daro olanchchatuwaanna olettiide, untuntta s'oonana. **12** Daro
 olanchchatuwaa omoodeeddawaappe guyyiyaan, gedissa biittaa
 kaatii otoruwaan pugettana. Yaatiide daro sha"aa wod'ana; shin
 Aa s'oonuu aanana gam"enna. **13** «Waaniide gooppe, huup'issa
 biittaa kaatii kasewaappe aad'd'iyaa hara olanchchatuwaa
 giigissana; amareeda laytsatuwaa gam"iidde, kumentsaa olaa
 miishshaa oyk'k'eedda ha olanchchatuwaa akkiide, olaw
 kesana. **14** He wodiyaan daruu gedissa biittaa kaatiyaa bolla
 denddanawaa. Sas'ay polettana mala, ne asaappekka itti itti
 makkalanchcha asatuu denddanawantta; shin s'oonikkino. **15**
 «Hewaappe guyyiyaan, huup'issa biittaa kaatii gedissa biittaa
 yiide, yuushshuu gimbbetti utteedda itti katamaa oliide oyk'k'ana.
 Gedissa biittaa kaatiyaa olanchchatuu wolk'k'aa d'ayana; haray
 atto untunttuppe mino olanchchatuukka untunttunna ek'ettanaw
 danddaykkino. **16** Aanana ek'ettiyaawe mulekka bayinna diraw,
 huup'issa biittaa kaatii bare koyiyaawaa ubbaa ootsana. I
 Israa'eeliyaa giyaa lo"o biittan barew min ek'k'iide, Aa d'ayissiyaa
 wolk'k'aa demmana. **17** I bare kawutetsaw de'iyaa wolk'k'aa
 ubbaa akkiide yaanaw k'ofaa k'achchana; yiide, gedissa biittaa
 kaatiyaanna dabbotetsaa c'aak'uwaa c'aak'k'etanawaa. He
 kawutetsaa ungganaw halchchiide, bare naatto aw immana; shin
 Aa halchchuu polettenna. **18** «Hewaappe guyyiyaan, I bare k'ofaa
 abbaa gas'aan de'iyaa biittatuwaakko zaariide, untunttuppe
 darotuwaa oliide, barew akkana. Shin itti olaa gadawuu Aa
 otoruwaa giishshana; yaatiide Aa otoruwaa Aa bolla zaarana.
19 Hewaappe guyyiyaan, huup'issa biittaa kaatii bare biittaa
 bare geessuwaa simmana. Shin I hewan d'ubettiide kunddana;

Aa laa"entso ooninne be'enna. 20 «Aa sa'aan kaateteeddawe bare kawutetsaa bonchchuwaa naaganaw giiraa giirissiyaa asaa kawutetsaa giddo kiittana. Gidooppenne, k'antsa wodiyaappe guyyiyaan, k'onc'c'iyaan woy olan gidennaan I c'oo hayk'k'i d'ayana. 21 «Aa sa'aan k'ay itti kad'etteedda Asay denddanawaa; shin untuntu kawutetsaa bonchchuwaa aw immikkino. Asay sa'ay sara giide de'ishshin, c'immi geliide, kawutetsaa I oyk'k'ana. 22 Hewaappe guyyiyaan, daro olanchchatuu Aa sintsappe pitettiide d'ayana; c'aak'uwaa kaappuukka hayk'k'ana. 23 Aanana c'aak'uwaa c'aak'k'etti simmiide, bare ootsiyaawaa c'imuwaan ootsana; amareeda asatuwaa s'alalana I minnana. 24 Asay sa'ay saro giide de'ishshin, he biittan daro durettiyya itti bagga I gelana. Kase bare aawuu woy bare mayzza aawotuu ootsibeennawaa ootsana; bare omooddi shiishsheedda duretetsaanne ak'uwaa barena kaalliyaawanttoo gishana. Geessotuwaakka laalanaw I halchchanawaa; shin hewaa I ootsiyaawe guutsa wodiyaassa. 25 «Hewaappe guyyiyaan s'aliide, bare wolk'k'aakka minisiide, daro olanchchatuwaanna gedissa biittaa kaatiyaa bolla denddanawaa. K'ay gedissa biittaa kaatii loytsi daronne wolk'k'aama olanchchatuwaanna olaw denddiide, aanana olettana. Shin Aa bolla untuntu kasetiide mak'k'eedda mak'k'uwaa gaasuwaan, I untuntunna ek'ettanaw danddayenna. 26 Kaatiyaanna itti maaddan miyaawanttu Aa d'ayssana; Aa olanchchatuu pitettana; Aa olanchchatuwaappe darotuu olan hayk'k'ana. 27 Ha laa"u kaatetuukka barenttu wozanaan iitaa k'oppiyaa diraw, untuntu ittippe itti oydiyaan uttiide haasayiide, ittuu ittoo worddotana. Shin untuntu ootsana giyaawe untunttoo injjetenna; ayaw gooppe, S'oossay keereedda wodii biro gakkibeenna. 28 «Huup'issa biittaa

kaatii daro duretetsaana bare biittaa simmana. Shin I bare
 wozanaan geeshsha c'aak'uwaa is's'ana. Aa k'ohanaw ittibaa Aa
 bolla ootsiide, bare biittaa simmana. **29** «S'oossay keereedda
 wodii gakkina, I zaariide gedissa biittaa bolla gelana; shin
 aw kasewaadan injjetenna. **30** Ayaw gooppe, away wulliyaa
 bagga biittaappe yiyaa olaa markkabatuu Aa dagantsana.
 Yaatooppe I guyye simmiide, geeshsha c'aak'uwaa bolla
 hank'k'ettana. K'ay hewaappe simmiide, geeshsha c'aak'uwaa
 aggiyaawanttuna dabbotana. **31** «Aa olanchchatuu Geeshsha
 Golliyaakka Aa yuushshuwaa gimbbiyaakka tunissananne
 hachchi hachchi yarshshiyaa yarshshuwaakka diggana. Yaatiide
 untunttu bayetsaa tunatetsaa yan essana. **32** C'aak'k'uwaa
 koliyaawantta I bare c'imuwaa k'aalan bare bagga ootsana;
 shin barenttu S'oossaa eriyaa Asay minnananne aanana
 ek'ettana. **33** «Asaa gidдон de'iyaa aad'd'eeda eranchchatuu
 daro asaa tamarissana; shin guutsa wodiyaа garssan
 ha tamarissiyaawanttu mashshaan busakettana, taman
 s'uugettana, omoodettana woy bonk'k'ettana. **34** He metotuwaa
 gidдон de'iiddi, untunttu guutsa maaduwaa demmana; daro
 asaykka untunttu bagga malatiide, untunttukko shiik'ana;
 shin wozanaappe gidenna. **35** Aad'd'eeda eranchchatuwaappe
 unddennawanttu d'ubettana. Hewaadan haniide, wurssetsaa
 wodii gakkanaw, untunttu paac'ettiide kesana, geeyananne
 tooshii bayinnawantta gidana. Ayaw gooppe, S'oossay keereedda
 wodii biro gakkibeenna. **36** «Kaatii barena koshshowaa ootsana;
 s'oossatuwaa ubbaappe bolla barena d'ok'k'u ootsiide darssana;
 k'ay s'oossatuwaa S'oossaa bolla kase sisetti erenna iita
 k'aalaa haasayana. Hananaw k'ofaan k'ashetti utteeddawe
 hananaw de'iyaa diraw, S'oossaa hank'k'uu polettana gakkanaw, I

ootsiyaawe ubbay aw injetana. 37 I kase bare mayzza aawotuwaaw s'oossatuwaaw, woy mac'c'a Asay siik'iyaa s'oossaa kad'ana; I bare s'alala hara ubbaappe aatsiide d'ok'k'u ootsanaappe attina, hara ay s'oossaanne koyenna. 38 I untuntta bonchchanawaa aggiide geessuwaa s'oossaa bonchchana; Aa mayzza aawotuu erenna s'oossaw work'k'aa, biraa, al'o shuchchaanne lo"o imuwaa immiide bonchchana. 39 Imatsaa s'oossaa maaduwaan mino geessuwaa bolla I denddana. K'ay bare maataa eriyaawantta I daro bonchchana. I untuntta daro asaa mooddiyaawantta ootsiide suntsana; k'ay biittaakka woytuwaaw ootsiide, untunttoo shaakki shaakkiide immana. 40 «Wurssetsaa wodii gakkina, gedissa biittaa kaatii denddiide, huup'issa biittaa kaatiyaa olana. Shin huup'issa biittaa kaatii paraa gaaretuwaa, paraa asatuwaanne daro markkabatuwaaw akkiide, Aa bolla gotiyaadan yaana. Daro biittaa bolla geliide; di'uwaadan untuntta meec'c'iidde aad'ana. 41 K'ay I Israa'eeliyaa giyaa lo"o biittaa bollankka gelana. Daro biittatuu Aa kushiyan kunddana; shin Eedooma, Moo'aabanne Amoonaa biittatuu Aa kushiyaappe attana. 42 I daro biittatuwaaw bolla geliyaa wode, Gibs'ekka aappe kessi akkena. 43 Gibs'e biittaa work'k'aa, biraanne duretetsaa ubbaa I bare kushiyaaw aatsana. Liibiinne Toop'p'ii aw moodetana. 44 «Shin away doliyaa baggaappenne huup'issa baggaappe yiyaa oduu Aa dagantsana; hank'k'uwaa ees's'i kesiide, darotuwaaw wod'anawunne mule d'ayissanaw denddanawaa. 45 I bare kaatetuwaaw dunkkaaniyaa abbaappenne puulanchcha geeshsha asaappe gidduwaan tokkana. Shin Aa wurssetsay gakkanawaa; Aa maaddiyaawekka d'ayana.

12 «He wodiyaan, ne asaa heemmiyaa wolk'k'aama kaappuu Mikaa'eeli denddanawaa. Kawutetsay doommoodeppe

doommina, he wode gakkanaw, be'i erenna meto wodii hanana. Gidooppenne, Aa suntsay S'oossaa Mas'aafan s'aafetteedda ne Asay ubbay he wode attanawaa. 2 Kase hayk'k'iide moogetteedda asaappe darotuu denddana. Untuntuppe baggatu med'inaa de'oo, baggatu k'ay yeellawunne med'inaa kawushshaw denddana. 3 Aad'd'eedda eranchchatuu, saluwaa poo'uwaadan, k'ay darotuwaa s'illotetsaa ogiyaa kaaletseeddawanttu med'i med'inaw s'oolintiyaadan poo'ana. 4 «Shin nenoo Daaneela, neeni wurssetsaa wodii gakkanaw, ha mas'aafaa k'aalaa gorddaade, maatafaa wotsa. Darotuu yaanne haanne binkottana; eraykka darana» yaageedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, taani Daaneeli, hara laa"atuwaa, ittuu shaafaappe hafintsa lank'k'iyaan, ittuu shaafaappe hefintsa lank'k'iyaan ek'keeddawantta be'aad. 6 Untuntuppe ittuu layinuwaa mayyiide, shaafaa haatsaappe bolla baggana ek'keeddawaa oochchiide, «Ha malalissiyaawanttu polettana woyssa wodiya gam"anddeeshsha?» yaageedda. 7 He layinuwaa mayyiide, shaafaa haatsaappe bolla baggana de'iyaawe bare ushechcha kushiyaanne bare haddirssa kushiya saluwaa zaari dentsiide, med'inaw de'iyaawaa suntsan hawaadan yaagiide c'aak'k'eedda; «Hawe wodii, wodetuunne wodiya baggay gakkanaw gam"ana; k'ay geeshsha asatuu wolk'k'ay kinchchetiide wuriya wode, ha ubbabaykka polettana» yaageedda. 8 Hawaa ubbaa taani sisaad; shin taw gelibeenna. Yaatina, taani, «Ta godaw, ha yewoo ubbaw wurssetsay ayaa gidanee?» gaade oochchaad. 9 I zaariide, hawaadan yaageedda; «Daaneela, ba. Ayaw gooppe, hawe mas'aafay wurssetsaa wodii gakkanaw gorddetteddawaanne maatafay Aa bolla wod'd'eeddawaa. 10 Darotuu paac'ettiide kesana, geeyananne tooshii bayinnawantta gidana; shin iitatu

iitabaa ootsana. litatuwaappe itti uraynne akeekena; shin aad'd'eeda eranchchatuu akeekana. **11** «Hachchi hachchi yarshshiyaa yarshshuu diggettoodeppenne bayetsaa tunatetsay he sa'aan ek'k'odeppe 1,290 gallassaa. **12** Genc'c'iide 1,335 gallassatuu wuranaw gatsiyaa uray anjjetteedawaa. **13** «Neena gidoope, neeni wurssetsay gakkanaw ba. Neeni shemppana; gallassatuwaa wurssetsan neena gakkiiyaa laataa akkanaw denddanaassa» yaageedda.

Hoose

1 Ooziyaane, Iyo'aataami, Akaazinne Hizk'k'yaasi kaalli kaalliide Yihudaan kaateteedda wode, k'ay Yo'aasha na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaan kaateteedda wode, Bi'eera na'aa Hoosekko yeedda Med'inaa Godaa k'aalay hawaa. **2** Med'inaa Goday koyiro Hoose'a baggana haasayeedda wode, Med'inaa Goday Hoose'a, «Ba; sharmus'a mishirato new akka; sharmus'attippe naanatuwaa yela. Ayaw gooppe, shaarmus'iyaa mishiratta bare asinaappe shaakettiyaawaadan, ta Asay taappe shaakketteedda» yaagee Med'inaa Goday. **3** Biide, Dibilayima naatto Gomeero akkeedda; shahaaraade, attuma na'aa aw yelaaddu. **4** Yaatina, Med'inaa Goday Hoose'a, «Na'aa suntsaa «Iziraa'eela» yaagaade suntsaa. Ayaw gooppe, Iziraa'eelen gukkeedda suutsaa ac'uwaa taani Yeehu zaratuwaa k'antsaa wodiyaan achchana; Israa'eeliyaa kawutetsaakka d'ayissana. **5** He gallassi taani Iziraa'eela zanggaaraan Israa'eeliyaa olanchchatuwaa mentsereetsana» yaageedda. **6** Gomeera laa"entsuwaa shahaaraade, mac'c'a naatto yelaaddu. Yaatina, Med'inaa Goday Hoose'a, «I suntsaa «Loruhaamo» yaagaade suntsaa. Ayaw gooppe, hawaappe sintsanaw taani Israa'eeliyaa asaw k'arettikke; untunttoo mulekka atto giikke. 1:6 Loruhaamo: Loruhaamo giyaawe K'arettennaano giyaawaa. **7** Shin taani Yihudaa asaw k'arettana; taani Med'inaa Godaan, untunttu S'oossan, untuntta ashshanaappe attina, wonddaafiyaan woy mashshaan woy olan woy paratuwaan woy paraa asatuwaan ashshikke» yaageedda. **8** Gomeera Loruhaamo d'antsaa duutseeddawaappe guyyiyaan, hara shahaaraade, attuma na'aa yelaaddu. **9** Yaatina, Med'inaa Goday Hoose'a, «Aa suntsaa «Lo'aama» yaagaade suntsaa. Ayaw gooppe, hintte ta asaa gidikkita; taanikka hintte S'oossaa

gidikke» giyaawaa. 10 Gidooppenne «Israa'eeliyaa Asay likkanawunne paydanaw danddayetenna abbaa shafiyaa keeshshaa gidanawaa. Unttunttoo, «Hintte ta asaa gidikkita» geetetti odetteeddasan, «Hintte de'uwaa S'oossaa naanatuwaa» geetettana. 11 Yihudaa asayenne Israa'eeliyaa Asay ittippe shiik'ana; barew itti kaappuwaa doorana; omooduwaa gadiyaappe simmananne ishaliide de'ana. Ayaw gooppe, Iziraa'eela gallassay wolk'k'aama gallassaa gidanawaa.

2 «Hintte ishatuwaa, S'oossay hinttena, «Aami (ta asaa giyaawaa) yaagee» yaagite. K'ay hintte michchetuwaa, S'oossay hinttena, «Ruhaamaata (hinttenttoo k'aretay giyaawaa) yaagee» yaagite. 2 «Hintte daayo seerite; izo seerite. Ayaw gooppe, Aa ta machche gidukku; taanikka I asinaa gidikke. Iza bare som'uwaa sharmus'aadan bessiyaawaa aggu; bare sharmus'a oosuwaakka bare d'antsatuwaa gidduwaappe diggu. 3 Hewe d'ayooppe, iza yeletteedda gallassaadan, taani izo s'iira kallo ashshana. K'ay meeledda biittaadan izo ootsana; taani izo saamuwaan wod'ana. 4 Unttuntu sharmus'attippe yeletteedda naanatuwaa gideedda diraw, taani I naanaatoo k'arettikke. 5 Unttuntu daaya sharmus'aaddu; untunta bare uluwaan tookkeeddaana kawushshabaa hanaaddu. Waanaade gooppe, iza, «Taani ta k'umaanne ta haatsaa, ta suufiyaanne ta liinuwaa, ta zayitiyaanne ta ushshaa taw immiyaa ta laggetsatuwaa kaalaade baana» yaagaaddu. 6 «Hewaa diraw, taani I ogiyaa aguntsan gorddana; iza bare loossuwaa demmenna mala, taani gimbbiyaa gimbbana. 7 Iza bare laggetsatuwaa geeduwaa wos's'ana, shin gakkukku; untunta koyana, shin demmukku. Hewaappe guyyiyaan iza, «Taw ha''i de'ussaappe beniwe keekiyaa diraw, simmaade ta koyiro asinaakko baana» yaagana. 8 «Katsaa, woyniyaa

eessaanne zayitiyaa iziw immeeddawenne untunttu Ba'aala giyaa eek'aw shiishshiyaa biraanne work'k'aa iziw darisseeddawe taana gidiyaawaa iza erennan is's'aaddu. **9** Hewaa diraw, ka"iyaa wode ta katsaa, k'ay teeriyaa wode ta woyniyaa taani iippe zaaraade akkana. Hewaadankka, izi kalluwaa mayzzanaw, suufiyaappenne liinuwaappe dadetteedda mayuwaakka iippe k'aara akkana. **10** K'ay izi siik'atuwaa sintsan taani izi kalluwaa bessana; ta kushiyaappe ooninne izo ashshenna. **11** Taani izi nashechchay ubbay, izi baalay, izi aginay s'eeriya gallassatuu, izi Sambbata gallassatuu, laytsan laytsan bonchchettiyaa izi baalatuu ubbay attanaadan, ootsana. **12** Izakka, <Ta siik'atuu taw immeedda yewuu hawaa> yaageedda izi woyniyaa turatuwaanne balasiyaa geetettiyaa mitsatuwaa taani d'ayissana; taani untuntta wora ootsana; bazzuwaa do'atuu untuntta maana. **13** Iza taana dogaa, bare siik'atuwaa kaalaadde, gutuchchatuwaaninne alleek'k'otuwaan barew alleek'k'ettaade, Ba'aala giyaa eek'aw is'aanaa c'uwayeedda baala gallassatuwaa diraw, taani izo murana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad. **14** «Hewaa diraw, taani izo labaade mela biittaa ahana; taani iziw siik'uwaa k'aalan odana. **15** Yan taani izi woyniyaa turaa sa'aa iziw zaaraade immana; Metuwaa zanggaaraa iza hidootaan naagiyaabay geliyaa penggiyaa ootsana. Gibs'e gadiyaappe kaseedda wodiyaadan, yes's'eeddawaada bare wodorotetsaa laytsaadan, iza yan yes's'ana» yaagee. **16** K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi iza taana, <Ta asinaa> yaaga s'eesanappe attina, hawaappe sintsanaw, <Ta Ba'aala> yaaga s'eesukku. **17** Ayaw gooppe, taani izi doonaappe Ba'aala suntsaa diggana; hawaappe sintsanaw taani izo Ba'aala suntsaa s'eesissikke. **18** He gallassi taani ta asaa

diraw sa'aa do'atuwaana, saluwaa kafotuwaananne biittaana gooshettiyyaa med'etatuwaanna c'aak'uwaa c'aak'k'etana. Taani gadiyaappe wonddaafiyaa, mashshaanne olaa d'ayissana; yaatooppe untunttu woppu giide, saro de'ana. **19** «Taani neena med'inaw taw giigissana; s'illotetsaaninne suure pirdan, aggena siik'uwaaninne maarotaan taw giigissana; **20** taani ammanettaade neena taw giigissana. Neenikka Med'inaa Godaa erana» yaagee. **21** K'aykka Med'inaa Goday, «He gallassi taani zaaruwaa immana; taani salotoo zaaruwaa immina, untunttu sa'aw zaaruwaa immana. **22** Sa'aykka katsaw, woyniyaa eessawunne zayitiyaw zaaruwaa immana; untunttu Iziraa'eeliyaw zaaruwaa immana. **23** Taani izo gadiyaan taw tokkana. Kase taani «Looruhaama gooniw» (k'arettabeennaniw) ha"i k'arettana. K'ay «Loo'aami» goowaw (ta asaa gidennawantta), «Aami» (Ta asaa) gaana; untunttukka taana, «Neeni nu S'oossaa» yaagana» yaagee.

3 Med'inaa Goday taana, «Israa'eeliyaa Asay hara s'oossatuwaakko simmiide, woyniyaa teeraa mela ukitsaa siik'ishinkka Med'inaa Goday untuntta siik'iyawaadan, ba; baade laggetsatuwaa siik'aade, sharmus'aade de'iyaa beni ne machchato neenikka zaaretsaade siik'a» yaageedda. **2** Taani izo tammanne ichcheshu s'agaraa biraaninne s'eetanne ishatamu kiilo giraame dees'iyaa zarggan shammaad. **3** Izo, «Neeni sharmus'ennaaninne hara asaana de'ennaan taananna daro wodiyyaa de'anaw koshshee. Taanikka neenana de'ana» yaagaad. **4** Hewaadankka, Israa'eeliyaa Asay kaatii woy kaappuu bayinnan, yarshshuu woy eek'aa tuussi baynnaaninne eefuudiyaa giyaa mayuu woy soo giddo eek'aa misilii bayinnan daro wodiyyaa de'ana. **5** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay simmiide, Med'inaa Godaa barenttu S'oossaanne Daawita

barenttu kaatiyaa koyana; wurssetsa gallassatuwaan untunttu kokkoriidde, Med'inaa Godaakkonne Aa anjuwaakko yaana.

4 Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! Ayaw gooppe, ha gadiyaan de'iyaa asaa ubbaa Med'inaa Goday mootiyaabay de'ee. Hewekka, ha gadiyaan ammanuu, siik'uunne S'oossaa eriyaawe baawa. **2** Ha gadiyaan de'iyaa shek'aa, wordduwaa, asaa wod'iyawaa, wuu'etsaanne sharmus'a s'alalaa. Untunttu c'aak'uwaa ubbaa koleeddinno; asaa wod'uu wod'uwaa kaallee. **3** Hewaa gaasuwaan biittay melana; gadiyaan de'iyaa ubbay daaburana. Sa'aa do'atuukka, saluwaa kafotuukka, haray attina, abbaa moletuukka hayk'k'ana. **4** S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo, k'eesatoo, taani hinttena mootiyaabay de'ee. Hewaa diraw, ooninne hara asaana palumettoppo; k'ay ooninne hara asaa mootoppo. **5** Hintte gallassi d'ubettana; timbbitiyaa odiyaawanttukka hinttenana k'amma d'ubettana. Hewaa diraw, taani hintte daayo d'ayissana. **6** Ta Asay eratetsay d'ayina bayeedda. Hintte eratetsaa is'seedda diraw, taanikka hintte taw k'eesiyaa gidanawaa is's'ay. Hintte S'oossaa higgiiyaa hintte dogeedda diraw, taanikka hintte naanatuwaa dogana. **7** «K'eesetuu dari dari beedda keenaa, taana darssi naak'k'eeddino; taanikka untunttu bonchchuwaa yeellaw laammana. **8** Ta asaa nagaray untunttoo k'uma gideedda; hewaa diraw, untunttu ta asaa iitabaa oosissanaw jaamiino. **9** K'eesetuukka Asay haniyaawaadan hanana. Taani untunttu hanotaa diraw, untuntta murana; k'ay untunttu oosuwaadan, untunttoo zaarana. **10** Untunttu Med'inaa Godaa aggeeda diraw, maana, shin kallikkino; shaarmus'ana, shin naanatuwaa c'orissikkino. **11** «Sharmus'atetsay, gam"eedda woyniyaa eessayne yalaga woyniyaa eessay ta asaa wozanaa

bayzzee. **12** Ta Asay mitsaappe oosetteedda eek'aa misiliyaa zoriyaa oochchee; untuntu s'am"ay untuntu ooshaa zaaree. Shaarmus'a ayyaanay untunta baletsee; untuntu barenttu S'oossaappe shaakettiide sharmus'eeddino. **13** Deretuwaa huup'yaan yarshshuwaa yarshshiino; zoozetuwaa bollankka kuway lo"o gidiyaa adussanne daashsha mitsatuwaa garssankka is'aanaa c'uwaiino. «Hewaa diraw, hintte mac'c'a naanay sharmus'a gidiino; hintte naanatuwaa mac'c'a asatuukka sharmus'iino. **14** Hintte mac'c'a naanay sharmus'iyaa wodenne hintte naanatu mac'c'a asatuu sharmus'iyaa wode, taani k'as's'aykke; ayaw gooppe, attuma asatuu barenttu huup'yaan sharmus'iyaa wanttunna zuppetiino; sharmus'iyaa wanttunna yarshshuwaa yarshshiino. Hewaa diraw, akeekay bayinna Asay aad'd'i wod'd'ana. **15** «Israa'eeliyaa asatoo, hintte sharmus'a kesooppekka, Yihudaa Asay hinttewaadan, bayzzanchcha gidoppo. Gelggala booppite; Beeti-Aweenekka pude kesoppite; De'uwaan de'iyaa Med'inaa Goday ero! yaagiide c'aak'k'oppite. **16** Israa'eeliyaa Asay makkalanchcha ussattiwaadan makkaleedda. Yaatina, Med'inaa Goday untunta aakko dembban dorssaa maratuwaadan wootiide heemmanee? **17** Efireema Asay eek'atuwaan gakketeedda; untunta aggi bashite. **18** Untuntu daro woyniyaa ushi simmiide, sharmus'iyaa aggikkino; untunta mooddiyaawanttukka yeellayyaawaa loysi dosiino. **19** C'arkkuu untunta afana; barenttu eek'aw yarshsheedda yarshshotuu gaasuwaan untuntu yeellatana.

5 «Hinttenoo, k'eesatoo, hawaa sisite! Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, sisite! Kaatiyaa golliyaa asatoo, akeekite! Ha pirdday hintte bolla pirddetteedda. Hintte Mis'ip'p'an p'iriyaadan haneeddita; Taaboora Deriyaa bollakka mic'c'eedda gitiyaadan

haneeddita. 2 Makkalanchchatuu wod'iyaa diizzaadan haneeddino; hewaa diraw, taani untuntta ubbaa murana. 3 Efireemawaa taani eray; Israa'eelikka taappe geemmibeenna. Efireemaa, neeni ha"i sharmus'a kesaadda; Israa'eelikka tuneedda» yaagee. 4 Israa'eeliyaa Asay barenttu S'oossaakko simmennaadan, untuntu iita oosuu untuntta te"eedda; sharmus'a ayyaanay untuntu gidдон de'ee. Hewaa diraw, untuntu Med'inaa Godaa erikkino. 5 Israa'eeliyaa asaa otoruu untuntu bolla markkattee; hewaa diraw, Israa'eeliyaa asayne Efireema Asay barenttu nagaran d'ubettiino; Yihudaa asaykka untuntunna d'ubettee. 6 Untuntu Med'inaa Godaw yarshshanaw barenttu dorssatuwaa wudiyaanne mehiyaa wudiya laaggi akkiide baana; shin untuntu Aa demmikkino. Ayaw gooppe, I untuntuppe shaakketteedda. 7 Untuntu Med'inaa Godaw ammanettibeykkino; untuntu yeleedda naanaykka sharmus's'aa naanaa. Hewaa diraw, ha aginay s'eeranaw, untuntukka untuntu biittaykka d'ayana. 8 Gib'aa kataman malakataa, Raama kataman s'urumbbaa punnite. «Biiniyaama asaw, hintte guyyiyaan de'iyaabaa s'eelite; hewaa erite!» yaagiide, Beeti-Aweenan waasuwa s'ulisite. 9 K'as's'ayettiya gallassi Efireeme mela attana; Israa'eeliyaa zaratuu gidдон tumu timbbitiyaa taani oday. 10 S'oossay hawaadan yaagee; «Yihudaa kaappatuu zawaa shuchchaa sugiyaawanttu mala gideeddino; taani ta hank'k'uwaa untuntu bolla haatsaadan gussana. 11 Efireema Asay maaddanaw danddayenna kawutetsatuwaappe maaduwa oochchanaw k'achcheeda diraw, naak'etteeddanne pirddan k'ohetteedda. 12 Hewaa diraw, taani Efireema asaw bil"aa mala, Yihudaa asawukka k'unuwaa mala. 13 «Efireeme bare harggiyaa, Yihudaykka bare madutsaa be'eedda wode, Efireeme

Asoore biittaa beedda; he biittaa mooddiyaa wolk'k'aama kaatiyaa maaduwa oochcheedda. Shin I untunttu harggiyaa d'allanaw woy untunttu madutsaa patsanaw danddayibeenna.

14 Hewaa diraw, taani Efireemaw gaammuwaadan hanana; Yihudawukka wodalla gaammuwaadan hanana. Taani untuntta mentsereetsaadde, tookka akkaade baana; ooninne untuntta taappe wotsi akka. 15 Untunttu barenttu bayzzuwaa akeekana gakkanawunne taana koyana gakkanaw, taani guyye ta sa'aa simmashshana. Untunttu barenttu tuggaw taana minisiide koyana» yaagee.

6 Israa'eeliyaa Asay hawaadan yaagee; «Haayite! Ane Med'inaa Godaakko simmoytte. I nuuna mentsereetseedda, shin I nuuna patsana; I nuuna madutseedda, shin I nu madutsaa k'achchanawaa. 2 Laa"u gallassaappe guyyiyaan, I nuuna patsana; heezzentso gallassi nuuni Aa sintsan de'ana mala, I nuuna dentsana. 3 Med'inaa Godaa ane eroytte; Aa erana mala, minisiide ane Aa kaalloytte. Away mokkiyaawe tuma gidiyaawaadan, ikka tumu beettana. Bad'd'eesaa iraaadan, biittaa aliyaa balguwaa iraaadan, I nuukko yaana» yaagee. 4 S'oossay hawaadan yaagee; «Efireema asaw, taani hinttena waatooshsha! Yihudaa asaw, taani hinttena waatooshsha! Ayaw gooppe, hintte siik'uu wontta shaariyaa mala; ellekka d'ayiyaa guura ketterssaa mala. 5 Hewaa diraw, taani timbbitiyaa odiyaawanttu baggana hinttena k'ans's'ereetsaad; ta doonaappe keseedda k'aalan taani hinttena wod'aad. Ta pirddaykka hintte bolla walk'k'antsaadan walk'k'ammana. 6 Ayaw gooppe, taani aggena siik'uwaa koyayippe attina, yarshshuwaa koyikke; S'oossaa eriyaawaa koyayippe attina, s'uuggiyaa yarshshuwaa koyikke. 7 «Shin untunttu Addaamewaadan, c'aak'uwaa koleeddinno;

yan taw ammanettennan is's'eeddino. 8 Gala'aade katamay iita oosuwa ootsiyaa asatuu de'iyaa katamaa; he katamay asaa suutsan bayi utteedda. 9 Panggatu asaa wod'anaw k'osetti uttiide naagiyaawaadan, k'eesetuwa c'itaykka hewaadan naagee; Sekeema katamaa afiyaa ogiyaan asaa wod'ee. Ee, untunttu yeellayiyaa kobabaa ootsiino. 10 Taani Israa'eeliyaa asan dagantsiyaabaa be'aad. Efireema gidon sharmus'atetsay de'ee; Israa'eelikka tuneedda. 11 «Yihudaa biittaa asatoo, hinttenakka murana gallassaa taani keera wotsaad.

7 «Taani Israa'eeliyaa patsanawunne zaaretsaade ishalissanaw koyiyaa wode, Efireema nagaraynne Samaariyaa asaa iita oosuu k'onc'c'i beettee. Ayaw gooppe, untunttu worddotiino; kayisatuu son golliyya mentsi geliide wuu"iino; panggatuukka karen bonk'k'iino. 2 Shin taani untunttu iita oosuwa ubbaa hassayyaawaa untunttu akeekikkino. Untunttu iita oosotu untuntta dooddi wotseeddino; he iita oosotuu ubbaa wodekka ta sintsan de'iino. 3 «Untunttu kaatiyaa barenttu iitatetsan, kaappatuwaakka barena wordduwaan nashechchiino. 4 Untunttu ubbaykka sharmus's'atuwaa; daabbuwa uukkiyaawe c'ooc'iyaa eetseedda tamaadan, untunttu hank'k'uwaan ees's'i kesiino. He uukkiyaawe munak'k'iyawaa poliide, munak'ay denddana gakkanaw, tamaa eetsenna. 5 Nu kaatiyaa baalaa bonchchiyaa gallassi, makkalanchchatuu kaappatuwaa woyniyaa eessan matsoyiide harggisseeddino; uukkiyaawe bare kushiyaa dentsiide, k'iiliic'iyawanttoo mic'c'ee. 6 Untunttu wozanay tamaa c'ooc'e mala; untunttu shiik'iide mak'etteeddino. Uukkiyaawe k'amma ubbaa gem"ishiidde ak'ee; sa'ay wonttiyaa wode tamaa lac'uwaadan, Aa hank'k'uu ees's'i kesee. 7 Untunttu ubbaykka tamaa c'ooc'iyaaadan michchiino; barena mooddiyaawantta

miino. Unttuntu kaatetuu ubbaykka kunddeeddino; untuntuppe
ooninne taana s'eesiyaawe baawa. 8 «Efireema Asay hara
kawutetsatuwaa asaana walaketteedda; Efireema Asay aatsi
yeggibeenna ukitsaa mala gideedda. 9 Allagatuu Aa wolk'k'aa
meeddino, shin I hewaa eribeenna; Aa huup'iikka puulummeedda,
shin I hewaa eribeenna. 10 Israa'eeliyaa asaa otoruu untunttu
bollan markkattee. Hewe ubbay haninakka untunttu Med'inaa
Godaakko, barenttu S'oossaakko, simmibeykkino woy Aa
koyibeykkino. 11 «Efireema Asay k'ofay bayinna eeyya
harap'p'iyya mala. Maaduwa demmanaw ittooden Gibs'e
s'eese; ittooden k'ay Asoorekko simmee. 12 Unttuntu biyaa
wode, taani untunttu bollan gitiyaa yeggana; taani untunttu
saluwaa kafotuwaadan, duge goochchaade wotsana. Unttuntu
iita oosuwa diraw, taani untuntta murana. 13 «Unttuntoo
aayye ana! Ayaw gooppe, untunttu taappe wora simmeeddino.
Unttunta bayzziyaabay yo! Ayaw gooppe, untunttu ta bolla
makkaleeddino. Taani untunttu wozanaw koyaad; shin untunttu
ta bolla wordduwaa haasayiino. 14 Bare hiis'an gisiide
zilaaliinoppe attina, barenttu wozanaappe taana woossikkino.
Katsawunne woyniyaa eessaw barenttu bollaa mashshaan
k'ans's'iide, hara s'oossatuwaa woossiino; shin untunttu ta bolla
makkaleeddino. 15 «Taani untuntta loohissaadinne minisaad;
yaatinakka taw iitabaa mak'ettiino. 16 Unttuntu simmiino, shin
taakko simmikkino. Unttuntu wora s'onggiyaa wondaafiyaa
mala. Unttuntu kaappatuu iitabaa haasayaawaa hadan,
mashshaan wurana; hewan untunttu Gibs'e asan k'ilic'ettana.

8 «Malakataa punna! Ayaw gooppe, untunttu ta c'aak'uwaa
aad'd'iidde, ta higgiiyaa mentseedda diraw, Med'inaa Godaa
asaa bolla morkkii arggantsaadan kuweedda. 2 Unttuntu,

«Abeet nu S'oossaw, nuuni Israa'eeliyaa Asay neena ereetto»
 yaagiide taw waassiino. 3 Shin Israa'eeliyaa Asay lo'obaa
 is's'eedda diraw, morkkii untuntta yederssana. 4 «Untunttu taana
 oochchennan barew kaatetuwaa kaateyeeddino; taani odenaan
 de'ishshin, kaappatuwaa doreeddino. Bare d'ayoo gaasuwaa
 gidiyaa eek'aa misiletuwaa barenttu biraappenne work'k'aappe
 med'd'eeddino. 5 Samaariyaa asaw, mara malatissiide hintte
 med'd'eedda eek'aa taani is's'aad; ta hank'k'uu hintte bolla
 ees's'i keseedda. Untunttu geeshsha gidennaan awude
 gakkanaw de'anee? 6 Kushiya hiillanchchay Israa'eeliyaappe
 Aa med'd'eeddappe attina, I S'oossaa gidenna. Samaariyaa
 eek'aa misilii me"erettana. 7 «Untunttu c'arkkuwaa zeriino;
 gotiyaa k'oyc'c'iino. Ek'uan de'iyaa untunttu katsaw ayfii
 baawa; hewaa diraw, d'iilii baawa; d'iilii de'inttokka allagatuu
 maana. 8 Israa'eeliyaa Asay mitetteedda; ha"i untunttu allaga
 asatuwaa gidдон de'iino; untunttu me"eedda miishshaadan,
 patsenna asaa gideeddino. 9 Untunttu baddo harddiiday
 barekka yuuyyiyaawaadan yuuyyiidde, Asoore biittaa beeddino;
 Efireema Asay barena maaddiyaa asaa shaluwaan shammeedda.
 10 Taani untuntta shiishshana. Kare gadiyaa kaatetuunne
 kaappatuu untuntta uk'k'unnoope, untunttu ellekka gilk'k'ana.
 11 «Efireema Asay nagaraa yarshshuwaa yarshshiyaa daro sa'aa
 kees's'ee; shin he yarshshuwaa sa'atuu nagaraa ootsiyaa sa'aa
 gideeddino. 12 Taani untunttoo ta higgiiyan darobaa s'aafaad;
 shin untunttu he higgiiyaa allagabaadan s'eelleeddino. 13
 Untunttu yarshshanaw dosiino; yarshshuwaa ashuwaakka miino;
 shin Med'inaa Goday untunttun nashettiibeenaa. I ha"i untunttu
 bayzzuwaa hassayana; k'ay untunttu nagaraa gishshawukka
 untuntta murana; untunttu Gibs'e biittaa baana. 14 Israa'eeliyaa

Asay barena Med'd'eeddawaa dogiide, kaatiyaa golletuwaa kees's'ee; Yihudaa asaykka gimbbetteedda daro katamatuwaa kees's'ee. Shin taani he katamatuwaan tamaa yeddana; untunttu geessotuwaa maana» yaagee.

9 Israa'eeliyaa asatoo, nashettoppite! Hara kawutetsaatuwaadan, pooc'u gooppite! Ayaw gooppe, hintte hintte S'oossaappe shaakettiide, sharmus'eeddita; katsaa bukkiiyaa uddumaa ubbaan sharmus'ata immiyaa gatiyaa doseeddita. **2** Hewaa hadan hintte uddumaappe katsaa, woyniyaa gum"iyaasaappekka eessaa demmikkita; k'ay woyniyaa turaykka untunttoo ayifena. **3** Untunttu Med'inaa Godaa biittankka gam"ikkino. Shin Efireeme Gibs'e biittaa simmana; k'ay Asoore gadiyaan tuna k'umaa maana. **4** Untunttu Med'inaa Godaw woyniyaa eessaa yarshshuwaa gussikkino; untunttu yarshshuukka Aa nashechchena. He yarshshuu untunttoo shochchaa mala gidanawaa; hewaa miyaa ubbay tunana. He ukitsay untunttu maanaassappe attina, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa gelenna. **5** Keereedda baala gallassinne Med'inaa Godaa bonchchiyya baala gallassi, hintte ayaa udanitee? **6** Untunttu bashshaappe kessi akkooppekka, Gibs'ee untuntta shiishshana; Mempoisa giyaa katamay untuntta moogana. Untunttu shiishsheedda biraa miishshaa ubbay sharafaa mayyi attana; untunttu dunkkaaniyya giddonkka buluu buuzzuu mukkana. **7** Muruwaa gallassay yeedda; S'oossay asaw Aa oosuwaadan oosuwaadan zaariyya wodii gakkedda. Israa'eeliyaa Asay hewaa ero! Hintte iita nagaraa dirawunne hintte morkketetsaa diraw hintte, «Timbbitiyya odiyaawantu eeyya; sas'aa be'iyaawantukka gooyiyaawanta» yaageeddita. **8** Timbbitiyya odiyaawe ta S'oossaanna ittippe

gidiide, Efireema naagiyaawaa. Shin hamettiyaa oge ubbaan Efireemaw kafuwaa oyk'k'yaawaadan, p'irii wod'd'i utteedda; Aa S'oossaa golliyaanka morkketetsay de'ee. 9 Beni Gib'aa kataman haneeddawaadan, untuntu loysii tuneeddino. S'oossay untuntu bayzzuwaa hassayana; untuntu nagaraa murana. 10 S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa asaa mela biittaaan woyniyaa teeraa demmiyaawaadan demmaad. Taani hintte aawotuwwa balasiyaa giyyaa mitsan de'iyaa koyiro ayfiyyaa be"iyaawaadan be'aad. Shin untuntu Ba'aali-Pa'ooraa giyaasaa yiide, Ba'aala giyyaa eek'aw goyinneeddino; yaatiide barenttu doseedda eek'aadanka tuneeddino. 11 Efireema bonchchuu kafuwaadan paalli d'ayana; hawaappe sintsanaw yeliyaabay baawa; shahaaraykka baawa; shahaariyaabay baawa. 12 Untuntu naanatuwwa yeliide dichchooppekka, ittuunne attenan wod'a diggaade, untuntu yeluu bayinna asaa kessana. Taani untuntuppe haakkeedda wode, untunttoo aayye ana. 13 Efireema Asay loysii lo"iyaa Tayere biittaa matiyaawaa be'aad; Efireema Asay barenttu naanatuwwa shukkiyaawanttoo kessiide immanaw koshshee» yaagee. 14 Abeet Med'inaa Godaw, untunttoo imma! Neeni untunttoo ayaa immanii? Neeni untunttoo boshettiyaa k'antsaanne meleedda d'antsaa imma. 15 S'oossay hawaadan yaagee; «Untuntu iitatetsaa ubbay Gelggala giyyaa saana; taani untunta is's'iyawaa yan doommaad. Untuntu oosuwwa iitatetsaa diraw, taani untunta ta golliyaappe yederssana; hawaappe sintsanaw taani untunta siik'ikke; untunta mooddiyaawanttukka makkalanchcha. 16 Efireema Asay deshettina, untuntu s'ap'uu meleedda; ayfiyaakka ayifikkino. Untuntu naanatuwwa yelooppekka, taani untuntu siik'iyaa naanatuwwa wod'ana» yaagee. 17 Untuntu

taan S'oossay giyaawaa sisenna diraw, I untunttu pis's'i olana;
untunttu kawutetsatuwaa gidдон toyilakattiyaawanta gidana.

10 Israa'eeliyaa Asay daasheedda woyniyaa turaa mala;
untunttu barew ayfiyaa ayifiino. Untunttu ayifiyaa ayfii dareedda
keenaa yarshshiyaa sa'aa darssi kees's'eeddino. Untunttu
biittay duretteedda keenaa, goyinniyaa eek'aa tuussatuwaa
alleek'k'issiide med'd'eeddino. **2** Untunttu wozanaan genii
kumeedda; ha"i untunttu barenttu bayzzuwaa muruwaa akkanaw
koshshee. Med'inaa Goday untunttu yarshshiyaa sa'aa laalana;
untunttu eek'aa tuussatuwaa d'ayissana. **3** He wode untunttu,
«Nuuni Med'inaa Godaw yayyibeenna diraw, nuw kaatii baawa;
shin nuw won kaatii de'inttonne ayaa ootsanee?» yaagana. **4**
Untunttu hadabaa haasayiino; c'aak'uwaa c'aak'k'etiiddekka
wordduwaan c'aak'k'iino. Hewaa diraw, wod'iyaa sharafay
shoyk'aan doliyaawaadan, untunttu bollan pirdday dolana. **5**
Samaariyaa kataman de'iyaa Asay Beeti-Aweenan de'iyaa maraa
misiliyaw yayyiino. Aa bonchchuu aappe shaaketti kichcheedda
diraw, Asay aw yeekkana; he eek'aa misiliyaw ootsiyaa k'eesatuu
kka waassana. **6** He eek'aa misilii Asoore biittaa tooketti
biide, wolk'k'aama kaatiyaw giiraadan imettana. Efireema Asay
yeellatana; Israa'eeliyaa asaykka bare eek'aa misiletuwaa hadan
kawushshana. **7** Samaariyaa kaatii haatsaa bollan k'ayis'eerii
tookettiyaawaadan, tooketti d'ayana. **8** K'ay Israa'eeliyaa
Asay Aweena giyaa kataman eek'aw goyinniide, nagaraa
ootsiyaa d'ok'k'a sa'atuukka kolettana; untunttu yarshshiyaasan
aguntsayinne gom"orii mukkana. Yaatina, untunttu deretuwaa,
«Nuuna gentsite!» yaagana. Keratuwaakka, «Nu bolla kunddite!»
yaagana. **9** S'oossay hawaadan yaagee; «Israa'eelatoo,
hintte Gib'an nagaraa ootseedda gallassaappe doommiide,

nagaraa ootsiyaawaa aggibeykkita. Hewaa diraw, Gib'aa kataman hintte bolla olay denddana. **10** Taani koyiyaa wode, he makkalanchchatuwaa murana. Unttuntu ootseedda laa"u nagaraa gaasuwaan taani untuntta muriyaa wode, kawutetsatuu untunttu bolla shiik'ana. **11** «Efireeme katsaa yed'etsaa dosiyaa, wad'd'iide kesseedda korumaa mala; shin taani Aa puula morggiyaan morgge mitsaa wotsaade waas'ana. Yihudaa Asay goshshanaw koshshee; Yaak'ooba asaykka gadiyaa p'alk'k'anaw koshshee. **12** Med'inaa Goday yiide, s'illotetsaa hintte bolla iraadana bukissana gakkana, hintte Aa koyiyaa wode gidiyaa diraw, hintte s'illotetsaa zerite; aggena siik'uwwa c'akkite; otsa biittaakka p'alk'k'ite. **13** «Hintte iitetsaa zeriide, nagaraa c'akkeedda; hintte wordduwaa ayfiyaakka meedda. «Hintte hintte wolk'k'aaninne hintte daro olanchchatuwaan ammanetteeda diraw, **14** hintte asaa bolla olaa dirbbay denddana; beni olaa wode Kaatii Shalmaaani Beeti-Arbeela katamaa oliide bayzeedawaadaaninne aayetuwaananne naanatuwaanna gatso mentsereetseeddawaadan, hintte geesotuu hewaadan olina bayana. **15** Hinttenoo, Beetele katamaa asattoo, hintte wolk'k'aama iitetsaa hadan hintte bollakka hawaa malabay gakkana. He gallassi sa'ay wanttiyaa wode, Israa'eeliyaa kaatii ubbaanna d'ayana.

11 «Israa'eelii na'atetsaan de'iyaa wode, taani Aa siik'aad; taani ta na'aa Gibs'e gadiyaappe s'eesaad. **2** Taani untuntta darissaade s'eesina, untunttu taappe daro haakkiide beeddino. Ba'aala geetettiyya eek'atoo yarshshuwaa yarshsheeddino; k'ay eek'aa misiletoo is'aanaa c'uwayeeddino. **3** Efireema asaa harak'iyaa oyk'k'aade hametsaa tamarisseeddawe taana; shin untunttu patseeddawe taana gidiyaawaa untunttu erikkino. **4**

Taani untunttu k'aretaaninne siik'uwaa wodoruwaan goochchaad; untunttu morggiyaappe morgge mitsaa dentsaad; hokkaade untuntta muzaad. 5 «Untunttu taakko simmennaan is'seedda diraw, Gibs'e biittaa simmana; k'ay Asoore biittaa kaatii untunttu bolla kaatetana. 6 Untunttu morkkiyaa mashshay untunttu katamatuwaa olana. Untunttu katamatuwaa penggetuwaakka mentsereetsana; untunttu zoretaykka laalettana. 7 Ta Asay taappe haakkiide baanaw k'ofaa k'achcheedda. Huk'k'unnaa morgge mitsaa gaasuwaan untunttu waassana; shin ooninne he morgge mitsaa untunttu morggiyaappe dentsenna. 8 «Efireemaa, taani neena waataade aggoo? Israa'eeliyaw, taani neena waataade aatsa immoo? Taani neena waataade Adaama giyaa katamaadan ootsoo? Taani neena waataade S'aboyma giyaa katamaadan ootsoo? Taani neena loytsi siik'iyaa diraw, ta wozanay hewaa eeno geena. 9 Taani ta suulliyaa hank'k'uwaan untuntta ayinne ootsikke; k'ay Efireema laa"entsuwaa d'ayissikke. Ayaw gooppe, taani S'oossappe attina, asaa gidikke. Taani Geeshsha S'oossay hintte gidдон de'ay; hinttekko suulo hank'k'uwaan yiikke. 10 «Untunttu Med'inaa Godaa kaallana; ikka gaammuwaadan gudana. I gudiya wode, Aa naanay away wulliyaa baggappe yaana; 11 Gibs'e gadiyaappe kafotuwaadan, Asoore biittaappekka harap'petuwaadan, paalliidde yaana. Taani untuntta untunttu golliyaan golliyaan wotsana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee. 12 Efireema Asay wordduwaan, Israa'eeliyaa asaykka c'imuwaan taana dooddeeddino. Yihudaa asaykka ammantsiyaa Geeshsha S'oossaa bolla s'alttaameedda.

12 Efireema Asay wonttappe omarssi gakkanaw ootsiyaabay ubbay, away wulliyaa baggappe yiyaa c'arkkuwaa

kuuc'c'iyawaadan woy yederssiyaawaa mala go"enna. Unttuntu wordduwaanne makkalaa oosuwaa darissiino; Asoore biittaa c'aak'uwaa c'aak'k'etiino; wogaraa zayitiyaa Gibbs'e biittaa yeddiino. 2 Med'inaa Godaw Yihudaa asaana mootuu de'ee; I Yaak'ooba asaa untunttu ogiyaadan murana; untunttu oosuwaadankka aw zaarana. 3 Yaak'oobi bare daay uluwaan de'iidde, bare ishaa ginddiyaa oyk'k'eedda. K'ay gamma gakkiiide, S'oossaanna baas'eteedda; 4 kiitanchchaannakka baas'eteedda s'ooneedda. Barena keeka ayifiyaan s'eelanaadan, yeekkiide woosseedda. Yaak'oobi S'oossaa Beeteelen demmeedda; S'oossay yan aanana haasayeedda. 5 Hewe Med'inaa Godaa, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaa. I eretteedda sunsaykka Med'inaa Godaa geetettee. 6 Hewaa diraw, hintte S'oossaakko simmite; siik'uwaaanne suure pirddaa minisi oyk'k'ite; hintte S'oossay ootsanaw naagite. 7 Zal"anchchaa kushiyan worddo miizaanay de'ee; asaa I c'immiyaawaa dose. 8 Efireeme, «Taani daro dure; taani taw duretaa demmaad. Ta ak'uwaa ubbaa gidдон taanan untunttu balaa woy nagaraa gidiyaabaa demmikkino» yaageedda. 9 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani hinttena Gibbs'e gadiyaappe kessaade aheedda Med'inaa Godaa hintte S'oossaa; Daasiyaa Baalaa gallassaadan, taani hinttena laa"entsuwaakka dunkkaaniyaan wotsana. 10 Taani timbbitiyaa odiyaawanttoo haasayaad. Daro sas'aakka untunttoo immaad; k'ay untunttu baggana daro leemisatwaa odaad» yaagee. 11 Gala'aaden nagaray de'ee; Gala'aade asatuu tumuwaappe patsennawantta. Untunttu Gelggalan korumatuwaa yarshshiino. Hewaa diraw, untunttu yarshshiyaa sa'atuu goshsha gidдон keeleedda shuchchaa mala gidanawaa. 12 Yaak'oobi Sooriyaa biittaa bak'ateedda; Israa'eelii mac'c'a asaa

akkanaw keraa ootseedda. Mac'c'a asaa akkana diraw, I yan dorssaa heemmeedda. 13 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa timbbitiyaa odiyaawaa baggana Gibs'e gadiyaappe kesseedda; he timbbitiyaa odiyaawaa baggana untuntta naageedda. 14 Shin Efireeme S'oossaa loytsi hank'k'etsisseedda; suutsaa I gusseeddawaa ac'uwaa Aa Goday Aa achchana; k'ay Aa c'ashshaa aw zaarana.

13 Efireema Asay haasayeedda wode, siseedda Asay yashshaw kokkoreedda; Israa'eeliyaa gadiyaan untunttu bonchchetteedda asaa. Shin Ba'aala giyaa eek'aw goyinneeddino; he bayzzuwaa gaasuwaan hayk'k'eeddino. 2 Ha"ikka nagaraa bolla nagaraa ootsiino; k'ay barew goyinnanaw, siilissiide misiletuwaa med'd'iino. He misiletuu hiillan biraappe med'etteeddawantta; untunttu ubbaykka kushiya hiillay med'd'eeddawantta. Untunttuwaa Asay haasayiidde; «Asaa yarshshuwaa yarshshite; ha maraa misiliyaakka yerite» yaagino. 3 Hewaa hadan untunttu wontta shaariyaa mala, woy guuran k'olettiyaa wontta ketterssaa mala woy c'arkkuu uddumaappe dentsiide afiyaa suullaa mala woy maskkootiyaanna kesiyaa peenuwaa mala gidanawaa. 4 S'oossay hawaadan yaagee; «Taani hinttena Gibs'e gadiyaappe kessaade aheedda Med'inaa Godaa hintte S'oossaa. Hintte taappe attina, hara s'oossaa erikkita; ashshiyaawekka taappe attina, haray baawa. 5 Mela Biittaaan, mela gadiyaan taani hinttena naagaad. 6 Taani hinttena mizina, miide kalleeddita; kaalliide otoretteeddita; hewaappe guyyiyaan, taana dogeeddita. 7 Hewaa diraw, taani hintte bolla gaammuwaa mala gidanawaa; k'ay maahiyaadan, ogiyaa doonaan zuggana. 8 Maratuwaa wotsi akkeedda maahattiidan, taani hinttenana gakettana; hinttena daakereetsana. K'ay taani

hinttena gaammuwaadan yan maana; bazzuwaa do'aadan, hinttena poosheretsana. **9** «Israa'eeliyaa asatoo, hintte ta bolla, hinttena maaddiyaawaa bolla morkketetsaan denddiyaa diraw, taani hinttena d'ayissana. **10** Hintte taana, «Nuw kaatiyaanne gadiyaa mooddiyaawantta imma» yaagiide oochcheeddita. Hinttena ashshanaw hintte kaatii anee? Hintte gadiyaa mooddiyaawanttuu hintte katamatuwaa gidдон hak'an de'iino? **11** Taani ta hank'k'ukaan hinttenttoo kaatiyaa immaad; ta yiluwaan Aa diggaad. **12** «Efireema bayzzuunne nagaray s'aafettiide, mazggoba golliyaan utteedda. **13** Yeluu oyk'k'eedda mishiratta tuggatiyaawaa mala tuggay Aa bolla yaana. Shin I eri bayinna na'aa; ayaw gooppe, I yelettiyaa wodii gakkina, bare daay uluwaappe wod'd'ennaan is'siyaa na'aa mala. **14** Unttunta taani duufuwaappe ashshana; hayk'k'uwaa wolk'k'aappekka wozana. Hayk'k'oo, ne iita harggetuu hak'anne? Duufoo, ne bashshay hak'anne? «Taani ta asaw k'arettikke. (Sheol h7585) **15** Efireeme bare ishatuwaa gidдон minnintokka, Med'inaa Goday yeddeedda away doliyaa bagga c'arkkuu mela biittaappe c'arkkiidde yaana. Aa pulttotuu to"ana; Aa haatsaa ollatuukka melana. I minjiyyaa golletuwaan de'iyaa al"o miishshaa ubbay bonk'k'ettanawaa. **16** Samaariyaa Asay barenttu S'oossaa bolla makkaleedda diraw, barenttu bayzzuwaa muraa akkanaw besse. Unttuntu mashshaan busakettana; unttuntu guutsaa naanaykka kinchchettana; unttuntu shahaara mac'c'a asatuwaa uluukka p'alk'k'ettana» yaagee.

14 Israa'eeliyaa asaw, hintte nagaraa gaasuwaan d'ubettiide kunddeeddita. Hintte ha"i Med'inaa Godaakko, hintte S'oossaakko simmite. **2** Med'inaa Godaakko simmiide, hawaadan yaagiide woossite; «Nu nagaraa ubbaappe nuuna maara; neeni nuuna

ne keekatetsan shiishsha akka; yaatina nuuni nu ins's'arssan neena galatana. 3 Asoore gaddii nuuna ashshenna; nuuni olaa paratuwaakka toggokko. Nuuni nu kushiyaan med'd'eedda eek'aa misiletuwaa mulekka, «Hawanttu nu s'oossatuwaa» gookko. Aawuu bayinnawanttoo k'aretsiyaawe neena» yaagite. 4 S'oossay hawaadan yaagee; «Ta hank'k'uu untuntuppe simmeedda; hewaa diraw, taani untunttu makkalaa hanuwaappe untuntta patsana; untuntta wozanaappe siik'ana. 5 Taani Israa'eeliyaa asaw c'okkuwaa mala gidana; untunttu c'iishshaadan c'iishiide, Liibaanoosa zigaadan, s'ap'uwaa yeddana. 6 Untunttu yalaga maratuu daashana; wogaraadan untunttu lo"ana. Untunttu sawuukka Liibaanoosa zigaadan toshukku gaana. 7 Asay simmiide, ta kuwaa garssan de'ana; katsaa c'arshshaadan, untunttu salkkisalkkana; k'ay untunttu woyniyaa turaadan c'iishshaana; Liibaanoosa woyniyaa eessaadan, derii eriyaawaa gidanawaa. 8 Hawaappe sintsan Efireema Asay eek'aa misilatinna gakkettenna; taani hintte woosaa sisananne hinttena naagana. Taani irs's'a zigaa mala; hinttenttoo anjjo ubbay taappe beettana» yaagee. 9 Aad'd'eeda eray de'iyaa ooninne hawaa akeeko; wozani de'iyaa ooninne hawaa ero. Med'inaa Godaa ogii suure; s'illotuu he ogiyaanna hamettiino. Shin nagaranchchatuu aan d'ubettiino.

Iyyu'eela

1 Putu'eela na'aa Iyyu'eelakko Med'inaa Goday kiitteedda k'aalay hawaa. **2** Hinttenoo c'imatoo, hawaa sisite! Yihudaa gadiyaan de'iyaa asaw ubbaw, sisite! Hawaa malabay hintte wode woy hintte aawotuwaa wode hani erii? **3** Hewaa hintte naanaatoo odite; hintte naanay barenttu naanaatoo odino; k'ay untunttu naanaykka kaalliyaa yeletaw odino. **4** Gondduwaappe atteeda katsaa wude boolii meedda; wude booliyaappe atteeda katsaa bumbburetsay meedda; k'ay bumbburetsaappekka atteeda katsaa kukubbay meedda. **5** Hinttenoo matsottiyaawanttoo, beegottiide yeekkite! Hinttenoo, woyniyaa eessaa ushiyaawanttoo ubbaa gede, zilaalite! Ayaw gooppe, mal"iyaa woyniyaa eessay hintte doonaappe atteeda. **6** Payduu bayinna olanchchay ta gadiyaa mayyeedda. Untunttu achchay gaammuwaa achchaa mala; k'ay untunttu kasiliikka gaammatti kasiliyaa mala. **7** Untunttu ta woyniyaa turaa bayzzeeddino; ta balasiyaa mitsaakka c'oommeeddino. Untunttu pok'uwaa ubbaa mi diggeedda diraw, woyniyaanne balasiyaa tashetuu ubbay boos's'eeddino. **8** Attumawoo, bare yalagatetsan Aa giigeedda asinay hayk'k'ina, waaruwa mayyaade yeekkiyaa geelayattiidan, ubbaykka yeekkite! **9** Katsaa yarshshuunne ushshaa yarshshuu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa biyaawaa aggeeda; hewaa diraw, Med'inaa Godaw ootsiyaa k'eesatuu yeekkiino. **10** Shoyk'ay mela atteeda; biittaykka yeekkee. Ayaw gooppe, katsay d'ayeedda; woyniyaa turay meleedda; zayitiikka laafeedda. **11** Hinttenoo goshshanchchatoo, kayyottite! Hinttenoo, woyniyaa turaa tokkiyaawanttoo, zilaalite! Ayaw gooppe, c'akku gakeedda zarggayne banggay gaden d'ayikichcheedda. **12** Woynniyaa turay meleedda; balasiyaa

mitsaykka shulleedda; roomaaniyaa giyaa mitsay, temiriyaa giyaa mitsay, appiliyaa giyaa mitsayne k'ay shoyk'aan de'iyaa hara mitsaa ubbaykka meleedda. Hewaa diraw, asaappe nashechchay haakkeedda. **13** Hinttenoo k'eesatoo, waaruwa mayyiide yeekkite! Hinttenoo, yarshshiyaasan ootsiyaa k'eesatoo, ayee! ayee! giite; Hinttenoo, ta S'oossaa sintsan ootsiyaawanttoo, Geeshsha Golliyaa gelite; waaruwa mayyiide ak'ite. Ayaw gooppe, katsaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwa S'oossaa Geeshsha Golliyaan yarshshiyaawe baawa. **14** S'oomaa awaayite; geeshsha yaa'aw asaa s'eesiide shiishshite; c'imatuwaanne gadiyaan de'iyaa asaa ubbaa Med'inaa Godaa hintte S'oossaa Geeshsha Golliyaa shiishshite; yaatiide yan Med'inaa Godaakko waassite! **15** Med'inaa Godaa gallassay mateedda; he gallassaw aayye ana! He gallassay Ubbaa Danddayiyaa S'oossaappe bashshaa gallassaa gidiide yee. **16** Nu ayifiyaa sintsaappe katsay, nu S'oossaa Geeshsha Golliyaappe nashechchayne ililssay d'ayeedda gidennee? **17** Zereteedda zeretsay biittaa gidдон buuk'k'eedda; katsay meli kichcheedda diraw, Yeesiikka ubbay mela gideedda; diyetuukka koletteeddino. **18** Mehetuu loytsi waassiino; miizzaa wudiyawukka maatay bayinna diraw, yaanne haanne bichchaariino. Haray atto, dorssaa wudetuukka tuggatiino. **19** Abeet Med'inaa Godaw, tamay bazzuwaan de'iyaa hentsaa gadetuwa mi diggeedda dirawunne dembban de'iyaa mitsaa ubbaa lac'uu s'uuggi diggeedda diraw, taani neekko waassay. **20** Goggiyaa haatsay meleedda dirawunne tamay bazzuwaan de'iyaa maataa mi diggeedda diraw, haray atto, bazzuwa do'atuukka neekko waassiino.

2 S'iyoonen malakataa punnite; ta geeshsha deriyaankka malakataa sissite! Yihudaa gadiyaan de'iyaa Asay ubbay

yashshaw kokkoro; ayaw gooppe, Med'inaa Godaa gallassay yee; matatteedda. 2 He gallassay d'umanne shaannochchaa gallassaa; shaariyaanne bara d'uma gallassaa! C'oranne mino olanchchatuu deretuwaa bolla s'alk'k'ii kesiyaawaadan kessi wod'd'eeddino. Unttuntu malay benippe doommina de'ibeenna; hawaappe sintsanaw daro yeletaa gakkanawukka unttuntu malay de'enna. 3 Unttuntu bareppe sintsanna de'iyaa c'arshshaa ubbaa tamaadan miino; k'ay untuntuppe guyyenna de'iyaabaa lac'uwaadan s'uuggiino; untuntuppe sintsanna de'iyaa sa'ay Edene Gennetiyya mala; shin untuntuppe guyyii mela bazzuwa mala; untuntuppe ayayenne attena. 4 Unttuntu malay paraa malaa mala; unttuntu olaa paratuwaadan, ellekka wos's'iino. 5 Paray goochchiyya gaaretuwa kooshshaa giiriino; unttuntu deretuwa s'eeraana guppiino; dalaa miyaa tamaa lac'uwaadan s'aragiino; olaa baanaw salpeedda wolk'k'aama olanchchatuwaadan maaran hametiino. 6 Unttuntuppe sintsanna Asay kokkoree; unttuntu yashshaw ubbaa som"ii laametteedda. 7 Unttuntu olanchchatuwaadan wos's'iino; dirssaa gimbbiyaakka gi"iino. Unttuntu ubbaykka bare maaran salppiino; barenttu salppiyaappe gas'aa kesikkino. 8 Unttuntu ittuu ittuwaanna sugettikkino; ubbaykka bare salppiyaan salppiyaan sitti giide, sintsaw hametiino. Unttuntu barennana olettiyaawanttu gidduwaana d'uussiide aad'd'iino; he wode untuntta te"iyaabay baawa. 9 Unttuntu katamaa ellekka woraajjiino; dirssaa gimbbiyaa bollanka wos's'iino. Unttuntu golliyya bollakka kesiino; k'ay kayisuwaadan, maskkootiyaanna geliino. 10 Unttuntuppe sintsanna gaddii k'aas's'ee; salotuukka kokkoriino. Awayenne aginay d'umiino; k'ay s'oolinttetuukka barenttu poo'uwa gentsiino. 11 Med'inaa Goday bare olanchchatuwa sintsan

guummee; aw azazettiyaa olanchchatuu c'oranne wolk'k'aama. Med'inaa Godaa gallassay gitanne daroppe yashshiyaawaa. He gallassaa danddayanawe oonee? **12** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha"ikka s'oomiidde, yeekkiiddinne kayyottiidde polo wozanaappe taakko simmite. **13** Hintte wozanaappe attina, hintte mayuwaa peed'oppite» yaagee. Med'inaa Godaakko, hintte S'oossaakko, simmite; ayaw gooppe, I k'aretaynne maarotay kumeeddawaa; hank'k'oo elleellennawaanne siik'uu dareeddawaa; I hinttena muranaw koyennawaa. **14** Ooni erii, S'oossay hintte S'oossay, bare hank'k'uwaappe simmiide, hinttenttoo daro katsaa anjuwaa immanenttonne. He wode Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, katsaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaa hintte yarshshana. **15** S'iyoonen malakataa punnite; yaa'aw asaa shiishshite! S'oomaa awaayite; **16** Shiik'uwaa geeshshite; c'imatuwaa ittippe ahite; guutsaa naanatuwaanne d'ammiyaawantakka ashshoppite. Akkiyaawe Bullachchaa golliyaappe keso; bullachchettiyaanakka bare siiris'aappe kesu. **17** Med'inaa Godaw ootsiyaa k'eesatuu Geeshsha Golliyyaa baranddaappenne yarshshiyaa sa'aappe gidduwaan ek'k'iide yeekkino. Unttuntu hawaadan yaagiide woossino; «Abeet Med'inaa Godaw, ne asaw k'aretta; ne asaa kawutetsatuwaa gidдон boriyaabaanne k'iliic'isiyaawaa kessoppa. Asay bare gidдон ayaw, «Unttuntu S'oossay hak'an de'ii?» yaagane?» yaagino. **18** Yaatina, Med'inaa Goday bare biittaw seelettana; k'ay bare asawukka k'arettana. **19** Med'inaa Goday zaariide bare asaa hawaadan yaagee; «Be'ite, taani hinttenttoo katsaa, woyniyaa eessaanne zayitiyaa hinttena adda kalissiyaawaa yeddana; taani hinttena mulekka kawutetsatuwaa gidдон boriyaa kessikke. **20** «Huup'issa baggana yeedda

booliyaadan gideedda morkkatuwaa taani yederssaade, hintteppe
 haassana; bazzuwaanne mela biittaa taani untuntta yederssana.
 Away doliyaa bagganna de'iyaawantta Mas'ine Abbaw, Away
 wulliyaa bagganna de'iyaawantta k'ay Meediteraane Abbaw
 zaaraade yeddana; untunttu anhay s'ink'k'uwaa s'o'u gaana.
 Hewe ubbay untunttu hintte bolla wolk'k'aama iitabaa ootseedda
 gishshaassa» yaagee. 21 Biittaw, simmi yayyoppa; Med'inaa
 Goday gitabaa ootseedda diraw, nashettanne hashshu ga! 22
 Hinttenoo sa'aa mehetoo, yayyoppite; ayaw gooppe, bazzuwaan
 de'iyaa hentsaa gadii aac'eedda; mitsaykka bare ayfiyaa ayiffee;
 Etsaa mitsayenne woyniyaa turaykka ayfiyaa dors's'os's'ee.
 23 Hinttenoo S'ioone asatoo, nashetite; Med'inaa Godaan,
 hintte S'oossan, hashshu giite! Ayaw gooppe, I balguwaa iraa
 hinttenttoo darissiide immeedda; k'ay I kasewaadan, hinttenttoo
 balguwaa iraanne adilliyaa iraa gidissiide immeedda. 24 Katsaa
 bukkiyaa uddumatuwaan katsay kumana; woyniyaa eessayenne
 wogaraa zayitii gum"iyaa ollatuwaa kumiide palahana. 25
 Med'inaa Goday hintte S'oossay hawaadan yaagee; «Kase
 taani hintte giddo yeddeedda, ta wolk'k'aama olanchchatuwaa,
 gonddotuu, booletuu, bumbburotuunne kukkubbotu meedda
 laytsatuwaa ac'uwaa taani hinttenttoo c'iggana. 26 Maanaw
 hinttenttoo daro k'umay de'ana. Hewaa diraw, hintte kallananne
 maalalissiyaabaa hinttenttoo ootseedda taana Med'inaa Godaa
 hintte S'oossaa suntsaa galatana. K'ay ta Asay laa"entso mulekka
 yeellatenna. 27 He wode taani Israa'eeliyaa gidдон de'iyaawaa,
 taani Med'inaa Goday hintte S'oossaa gidiyaawaanne taappe
 attina, hara s'oossi bayinnawaa hintte erana. K'ay ta Asay
 laa"entso mulekka yeellatenna. 28 «Hewaappe guyyiyaan
 hawaadan hanana; Taani asaa ubbaa bolla ta Ayaanaa gussana.

Hintte attuma naanatuunne hintte mac'c'a naanay timbbitiyaa odana; hintte c'imatuukka akumuwaa akumetana; hintte wodalla naanaykka sas'aa be'ana. **29** He gallassatuwaan ta attuma k'oomatuu bollanne ta mac'c'a k'oomatuu bolla taani ta Ayaanaa gussana. **30** «K'ay taani bolla saluwaan maalalissiyaabaa, garssa saankka suutsaa, tamaanne sitti giide pude denddiyaa c'uwaa bessana. **31** Gitanne daroppe yashshiyaa Med'inaa Godaa gallassay gakkanaappe kase away d'umana; aginayikka suutsaa malatana. **32** He wode hawaadan hanana; Med'inaa Godaa suntsaa s'eesiyaa ubbay attana. Med'inaa Goday geeddawaadan, S'iyoone Deriyaaninne Yersaalamen attiyaawanttu de'ana. Hewanttuppekka Med'inaa Goday s'eeseeddawanttu pas'a de'ana.»

3 Med'inaa Goday hawaadan yaagee, «He gallassatuwaaninne he wodiyaan taani Yihudaanne Yersaalame asaa omooduwaa zaarananne ishalissaade wotsana. **2** Taani kawutetsatuwaa ubbaan de'iyaa asaa shiishshaade, duge lyoosaafes'a Wombbaa wotsana; untunttu ta asaa Israa'eeliyaa bolla ootseedda bayzzuwaa ubbaa diraw, taani untuntta yan pirddana. Ayaw gooppe, untunttu ta asaa kawutetsatuwaa gidдон laaleeddino; k'ay ta biittaakka barew gishi akkeeddino; **3** omoodeteedda ta asaa bollan saamaa yeggeeddino; sharmus'a mac'c'a asaa demmanaw, attuma na'aa immeeddino; k'ay woyniyaa eessaa ushanaw, mac'c'a naatto bayzzeeddino. **4** «Hewaadanka, Hinttenoo, S'iiroosa, Sidoonanne Piliss's'eema gadiyaa asatoo, hintte ta bolla ay ootsanaw k'oppeeditee? Taani ootseeddawaa haluwaa kessanaw koyiitee? Hewaa hintte koyooppe, taani elleellaadde hintte ootseedda oosuwa hintte bolla zaarana. **5** Ayaw gooppe, hintte ta biraanne ta work'k'aa akkeeddita; ta

al'o miishshaakka hintte eek'aa golletuwaa gelisseeddita. 6
Yihudaa gadiyaa asaanne Yerusaalame katamaa asaa untunttu
gadiyaappe haassi afiide, Giriike gadiyaa asaw zal"eeddita. 7
Be'ite, hintte zal"eedda sa'aappe taani untuntta ha"i dentsetsana;
hintte ootseeddawaa ubbaa hintte huup'iyaa zaarana. 8 Taani
hintte attuma naanatuwaanne hintte mac'c'a naanatuwaa Yihudaa
gadiyaa asaw zal"etanaadan ootsana; k'ay untunttukka haako
gadiyaan de'iyaa Saaba gadiyaa asaw untuntta zal"ana. Taani
Med'inaa Goday hawaa odaad. 9 «Hawaadan yaagiide Ayihuda
gidena asatuwaa giddon awaayite; <Olaw giigite; mino asatuwaa
dentsetsite! Olanchchatuu ubbay shiik'inonne kesino. 10 Hintte
maraashaa mashshaa, hintte baac'aakka tooraa kessanaw
k'os's'ite! Daaburanchchay, Taani mina! yaago. 11 Hinttenoo,
yuushshuwaan de'iyaa kawutetsaa ubbatoo, ellekka haa yiite;
hewan shiik'ite» yaagite» yaagee. Abeet Med'inaa Godaw, ne
olanchchatuwaa yaa duge wotsa! 12 K'aykka S'oossay hawaadan
yaagee; «Kawutetsatuu denddiide, Iyoosaafes'a Wombbaa
biino; ayaw gooppe, yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaa
ubbaa bolla pirddanaw taani yan uttana. 13 Untunttu iitatetsay
loytsi dareedda. Hewaa diraw, c'akaa wodii gakkina baac'aan
c'akkiyaawaadan, untuntta c'akkite; woyniyaa ayfii gum"iyaa
olla kumina yed'd'iyawaadankka, untuntta yed'd'ite.» 14
Pirddaa zanggaaraan Med'inaa Godaa gallassay gakkedda;
hewaa diraw, daro daro Asay pirddaa zanggaaraan de'ee. 15
He gallassi awayenne aginay d'umana; s'oolinttetuukka barenttu
poo'uwaa gentsana. 16 Med'inaa Goday S'iyoonen gidiide
guummana; Yerusaalamenkka bare kooshshaa sissana; saluunne
sa'ay kokkorana. Shin Med'inaa Goday bare asaw Israa'eelaw
bak'ati attiyaa sa'anne de'uwwa gidanawaa. 17 Med'inaa Goday,

«Taani ta geeshsha deriyaan S'iyoonen de'iyaa Med'inaa Godaa hintte S'oossaa gidiyaawaa hintte he wode erana. Yersaalame katamay geeshsha gidanawaa; k'ay allagatuwaa olanchchatuu laa"entso Yersaalame woraajikkino. 18 «He gallassi deretuu ayfiyaa woyniyaa turaan kametana; deretuwaa bollankka daro maatsaa immiyaa miizay heemettana. Yihudaa gadiyaan de'iyaa shaafaa ubbaanna haatsay pulttana. Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe pulttuu goggana; Shiis'ima Zanggaaraa ushshana. 19 «Gibs'e gaddii mela gidanawaa; Eedooma biittaykka ayinne dolenna biittaa gidanawaa. Ayaw gooppe, untunttu Yihudaa asaa bolla iitabaa ootseeddino; k'ay Yihudaa gadiyaan s'illo asaa suutsaakka gusseeddino. 20 Shin Yihudaa gaddii med'inaw, Yersaalamekka yeletaa ubbaa gakkanaw, Asay de'iyaasaa gidanawaa. 21 Taani haluwaa c'gettennaan aggeedda untunttu suutsaa haluwaa biro kessana; ayaw gooppe, S'oossay S'iyoonen de'ee» yaagee.

Amoos'a

1 Ooziyaane Yihudaa gadiyaan kaatiyaa, k'ay Yo'aasha na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa gadiyaan kaatiyaa gidiide de'eedda laytsan Tak'o'a gadiyaan dorssaa heemmiyaawanttuppe ittuu Amoos'i, biittay k'aas's'anaappe laa"u laytsaappe kase Israa'eeliyaabaa be'eedda sas'ay hawaa. **2** I hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday S'iyoonne Deriyan gudee; Yersaalame katamankka bare kooshshaa sissee. Hentsanchchatuu mehiyaa heemmiyaa hentsaa gadetuu meliino; K'armmeloosa Deriyaa huup'iyaan de'iyaa irs's'aykka shullee» yaageedda. **3** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Damask'k'o Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untunttu Gala'aade biittaa asaa birataa achchaana de'iyaa gaariyan yed'isiide k'os's'eeddino. **4** Hewaa diraw, taani Kaatiyaa Hazaa'eela golliyaan tamaa yeddana; yeddina he tamay Kaatiyaa Benihadaada geessuwaakka maana. **5** Taani Damask'k'o katamaa penggiyaa kulbbuwaa mentsana; Aweena zanggaaraan de'iyaa asaa yederssananne kaatetuwa s'am"aa oyk'k'eeddawaakka Beeti-Edeenappe d'ayissana; k'ay Sooriyaa gadiyaa asaykka omoodettiide, K'iira giyaasaa baana» yaagee Med'inaa Goday. **6** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Gaaza katamaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untunttu gadiyaan de'iyaa asaa ubbaa omoodiide, Eedooma gadiyaa asaw bayzzeeddino. **7** Hewaa diraw, taani Gaaza katamaa dirsaan tamaa yeddana; he tamay katamaa geessuwaakka maana. **8** Ashddoodan de'iyaa asaa taani yederssananne kaatetuwa s'am"aa oyk'k'eeddawaakka Ask'k'elonappe d'ayissana. Ek'iroona

kataman de'iyaa asaakka murana; k'ay Piliss's'eema gadiyaa asaappe atteedawanttukka hayk'k'ana. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **9** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «S'iirroosa katamaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untuntu c'aak'k'eteedda ishatetsaa c'aak'uwaa aad'd'iidde, omoodetteedda asaa ubbaa Eedooma asaw bayzeeddino. **10** Hewaa diraw, taani S'iirroosa katamaa dirsaan tamaa yeddana; he tamay katamaa geessuwaakka maana» yaagee. **11** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Eedooma gadiyaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murrenna aggikke. Ayaw gooppe, untuntu barenttu ishatawaa Israa'eelatuwaa mashshaan yedersseeddino; untuntu untunttoo k'arettibeykkino. Untuntu ubbaa gede hank'k'ettiino; untuntu yiluu med'inawukka simmenna. **12** Hewaa diraw, taani Teemaana katamaa bolla tamaa yeddana; he tamay Boos'ira katamaa geessotuwa maana» yaagee. **13** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Amoona gadiyaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untuntu barenttu zawaa aassanaw Gala'aade gadiyaan de'iyaa shahaara mac'c'a asatuu uluwaa daakkeeddino. **14** Hewaa diraw, taani Raaba katamaa dirsaan tamaa yeddana; he tamay katamaa geessotuwa maana. Hewaappe guyyiyaan, olaa gallassi waasuu darana; k'ay olanchchatuu gotiyaadan wolk'k'aamana. **15** Untuntu kaatiinne aanana ootsiyaa kaappatuu ubbay omoodettiide ittippe baana» yaagee Med'inaa Goday.

2 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Moo'aaba gadiyaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untuntu Eedooma gadiyaa kaatiyaa

mek'etsaa bidintsaa kesana gakkanaw s'uuggeeddino. 2 Hewaa diraw, taani Moo'aaba gadiyaan tamaa yeddana; he tamay K'iriyoota katamaa geessotuwaa maana. Moo'aaba gadiyaa Asay shabbirssaa gidдон, olaa waasuwaa gidduwaaninne malakataa punuwaa gidдон hayk'k'i wurana. 3 Taani Moo'aaba gadiyaa mooodiyaawaa d'ayissana; k'ay kaappatuwaa ubbaakka aanana ittippe wod'ana» yaagee Med'inaa Goday. 4 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Yihudaa gadiyaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untunttu Med'inaa Godaa higgiiyaa is's'eeddino; Aa azazuwaakka naagibeykkino. Untunttu aawotuu kaalledda worddo s'oossatuu untunttakka baletseeddino. 5 Hewaa diraw, taani Yihudaa gadiyaa bolla tamaa yeddana; he tamay Yerusaalame geessotuwaa maana» yaagee. 6 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untunttu miishshaa akkana diraw, s'illuwaa zal"iino; k'ay c'aammaa ac'uwaa akkana gishshawukka hiyyeesaa zal"iino. 7 Mank'k'otuwaa gadiyaa baanan kunddissiidde, untunttu huup'iyaa yed'd'iino; naak'etteeddawanttu pirdaakka geellayiino. K'ay aawunne na'ay laa"u itti mishirato woshumiyaawaan ta geeshsha suntsaa loytsi tunissiino. 8 Untunttu asaappe ac'oo oyk'k'eedda mayuwaa yarshshiyaa sa'aan ubbaa matan hiis's'iide, aan gisiino; k'ay asaappe mak'k'ac'o ootsiide akkeedda woyniyaa eessaa barenttu S'oossaa golliyaan ushiino. 9 «Gidooppenne, zigaadan aduk'k'iide, wolaadan minneedda Amoore gadiyaa asatuwaa untunttu sintsaappe d'ayisseeddawe taana. Taani untunttoo bolla ayifiyaanakka garssa s'ap'uwaanakka ubbaa d'ayissaad. 10 Taani hinttena Gibs'e gadiyaappe kessaade,

bazzuwaan oytamu laytsaa kaaletsaad; k'ay Amooretuu biittaakka hinttentoo laata ootsaade immaad. **11** «Hintte attuma naanatu giddoppe timbbitiyaa odiyaawantta, hintte yalaga asaa giddoppekka barena S'oossaw dummayeedda Naaziraawetuwaa dentsaad. Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hawe tuma gidennee? Hawaa taani S'oossay odaad. **12** Shin hintte he Naaziraawetuwaa c'aak'uwaa kolissiide, woyniyaa eessaa ushsheeddita; timbbitiyaa odiyaawanttakka, «Timbbitiyaa odoppite» yaagiide azazeeddita. **13** «Be'ite, katsaa darissiide c'aaneedda gaarii me"iyaawaadan, taani hinttena mentsana. **14** Pala wos's'iyaawe bak'atiide kessi akka; minoo wolk'k'ay is's'ana; olanchchaykka bare shemppuwaa ashshenna. **15** Wonddaafiyaan dukkiyaawe bare sa'aan ek'k'anaw danddayenna; gediya eesukka kessi akka; paraawukka bare shemppuwaa ashshenna. **16** He gallassi haray atto olanchchatuwaa gidдон loytsi s'alanchcha giyaawanttukka kallo s'iira bak'atana» yaagee Med'inaa Goday.

3 Hinttenoo Israa'eeliyaa asatoo, Med'inaa Goday hintte bolla, Gibs'e gadiyaappe I Kesseedda asaa ubbaa bolla haasayeeddawaa sisite. **2** «Sa'aan de'iyaa asaa ubbaappe taani hintte s'alalaa dooraad. Hewaa diraw, hintte ootseedda nagaraa ubbaw taani hinttena murana» yaagee. **3** Laa"u asatuu k'ofay itta gidenaan de'iidde ittippe hamettiino? **4** Gaammuu oyk'k'iyawaa demmennaan woran c'oo gudiiyye? Woy wodalla gaammuu ayentto yederssiide oyk'k'ennan bare geessuwaan daariyye? **5** Oy'k'k'anaw yeggeedda gitiyaa gidдон katsay d'ayooppe, kafuu c'oo oyk'k'ettii? Woy p'irii ayentto oyk'k'iyabay bayinnan c'oo pirii? **6** Katamaa gidдон olaa malakatay punettiyaa wode, Asay yashshan kokkoreenneeyye? Woy Med'inaa Goday kiittennan de'ishshin, bashshay itti katamaa bollan yiyye? **7** Tumuwaappe

Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday bare s'uuraa timbbitiyaa
 odiiyaa bare k'oomatoo kasetiide k'onc'c'issennaan de'iidde,
 ayaanne ootsenna. **8** Gaammuu gudina, yayyenawe oonee?
 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday odina, timbbitiyaa odenawe
 oonee? **9** Ashddooda katamaaninne Gibs'e kaatiyaa golletuwaan
 de'iyaa ubbatoo hawaadan yaagiide awaayite; «Samaariyaa
 deretuwaa bolla shiik'ite; shiik'iide yan haniyaa wolk'k'aama
 wac'etsaanne sugetsaa oosuwaa be'ite» yaagite. **10** Med'inaa
 Goday hawaadan yaagee; «Ha asatuu suurebaa ootsiyaawaa
 erikkino; sugetsaaninne bonk'k'iide aheedda shaluwaan barenttu
 golliyaa kuntsi wotseeddino» yaagee. **11** Hewaa diraw, Ubbaa
 Mooddiyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Morkkii hintte biittaa
 dooddana; hintte geesuwaa laalana; hintte duretuwaa golliyaakka
 bonk'k'ana» yaagee. **12** Med'inaa Goday hawaadan yaagee;
 «Hentsanchay gaammuwaa doonaappe dorssaa wotsi akkiyaa
 wode, dorssaw laa"u gedetuwaa woy duus'a haytsaa wotsi
 akkiyaawaadan, hewaadankka Samaariyaa gadiyaan ishaluwaan
 utteedda Israa'eeliyaa asaappe amareedawanttu s'alalay attana»
 yaagee. **13** Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay
 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hawaa sisite; Yaak'ooba
 zaratuwaa bolla markkattite. **14** Taani Israa'eeliyaa asaa untunttu
 nagaraa diraw muriyaa gallassi, Beetele kataman de'iyaa
 yarshshiyaa sa'aa kolana; yarshshiyaa sa'aan de'iyaa kac'etuukka
 me"iide, sa'aan wod'd'ana. **15** Balguwaan untunttu de'iyaa
 golliyaanne boniyaan untunttu de'iyaa golliyaa ubbaa taani
 d'ayissana. Danggarssaa zaaliyaan alleek'k'issiide, untunttu
 kees's'eedda golliikka kolettana; k'ay wolk'k'aama wolk'k'aama
 golletuu ubbaykka d'ayana» yaagee Med'inaa Goday.

4 Hinttenoo, Samaariyaa mac'c'awanttoo, Baasaane gadiyaa
 mac'c'a miizzatuwaadan mod'd'eeddawanttoo, hawaa sisite!
 Hintte hiyyeesatuwaa uk'k'unniita; man'k'otuwaakka tuggayiita.
 Hintte asinatuwaakka, «Nuw ushshaa hammite» yaagiita.

2 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagiide,
 bare geeshshatetsaan c'ak'k'a; «Hintte maaggan oyk'k'iide
 goossettana gallassayne hintteppe atteeda amareedawanttukka
 maaggan oyk'k'iide biyaa moletuwaadan hanana gallassay
 yaana.

3 Hintte ubbaykka dirssaa s'oo'yaanna goochchina
 kesiide, Hermmoonen olettana» yaagiide c'aak'k'eedda Med'inaa
 Goday.

4 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee;
 «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, biite; Beetele biide, nagaraa
 ootsite; Galgalakka biide, nagaraa gujjiide ootsite. Wontta
 wontta hintte yarshshuwaa yarshshite; heezzentso gallassi
 gallassi hintte asiraataa ahite. Irshshuwaa yeggiide uukkeedda
 ukitsaa s'uugiide, galataa yarshshuwaa yarshshite. Hintte hintte
 dosuwaan immiyaawaa diraw, otorettiidde awaayite. Ayaw
 gooppe, hintte ootsanaw dosiyaawe hewaa» yaagee.

6 K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte katamaa ubbaan
 taani koshaa yeddaade, haray atto hintte matan das'yaabaakka
 d'ayissaad; shin hintte hewaankka taakko simmibeykkita.

7 Katsaa c'akkiyaa wodii gakkanaw biro heezzu aginay de'ishshin,
 taani hinttenttoo iraa te"aad. Taani itti kataman iraa bukissaade
 hara kataman bukkennaadan diggaad; itti shoyk'aan bukkeedda;
 hara bukkibeenna shoyk'ay k'ay meleedda.

8 Hewaa diraw,
 laa"u woy heezzu katamatuwaa Asay haatsaa ushanaw itti
 katamaa beeddino; shin alibeykkino. Hewankka k'ay hintte
 taakko simmibeykkita» yaagee Med'inaa Goday.

9 Med'inaa Goday, «Taani hintte katsaa bollan harggiyaa yeddaad; hintte

ataakiltiyaanne hintte woyniyaa turaa, hintte balasiyaa mitsaanne hintte wogaraa ubbaa boolii meedda; shin hintte hewaankka taakko simmibeykkita» yaagee. **10** Med'inaa Goday, «Taani Gibs'e asatuwaa bolla iita harggiyaa yeddeeddawaadan, hintte bollankka boshaa yeddaad; hintte wodalla naanatuwaa mashshaan wod'aad; hintte paratuukka omoodettanaadan udaad. Hintte mootsan hayk'keedda asaa anhaa s'ink'k'uwaan hinttena ulaad; shin hintte hewaankka taakko simmibeykkita» yaagee. **11** Med'inaa Goday, «Sodoomanne Gamooraa katamatuwaa d'aysseeddawaadan, hintteppekka darotuwa d'ayissaad; ha atteeda hintteikka tamaappe ees's'iidde atteeda s'iifa mala; shin hintte hewaankka taakko simmibeykkita» yaagee. **12** S'oossay, «Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asatoo, taani hinttena hewaadan ootsaade murana hanay. Taani hinttena hawaadan ootsaade murana haniyaa diraw, Israa'eeliyaa asaw, hintte S'oossaanna gakkettanaw giigite» yaagee. **13** Deretuwa giigisseeddawe, c'arkkuwaakka med'd'eeddawe, bare wozanaa k'ofaa asaw k'onc'c'issiyaawe, wonnta poo'uwa d'umaw laammiyaawe, gadiyaan de'iyaa d'ok'k'a deretuwa yed'd'iyaaawe, aw suntsay Med'inaa Godaa, Ubaappe Wolk'k'aama S'oossaa.

5 Israa'eeliyaa asatoo, taani hintte bolla zilaaliyaa zilaassaa sisite! **2** «Wodoro Israa'eelatta kunddaaddu; simmi laa"entso denddukku. Sa'aan olettaaddu; izo dentsiyaawekka baawa!» yaagaad. **3** Ubaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Sha"u olanchchatuwaa olaw yeddiyaa Israa'eeliyaa katamaw s'eetu olanchchatuwaa s'alalay attana; s'eetu olanchchatuwaa olaw yeddiyaa Israa'eeliyaa katamaw k'ay tammu olanchchatuwaa s'alalay attana» yaagee. **4** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagee; «Taanna koyite;

yaatoope, hintte de'uwaan de'ana. 5 Shin Beetele koyoppite. Gelggala geloppite. Berssaabehe pinnoppite. Ayaw gooppe, Gelggali omoodettana; Beeteelikka d'ayana» yaagee. 6 Med'inaa Godaa koyite; yaatoope, hintte de'uwaan de'ana. Hewe d'ayoope, I Yooseefo zariyaa tamaadan s'uuggana; Beeteelen de'iyaa asaakka tamay maana. He tamaa untunttoo ooninne toyissenna. 7 Hinttenoo, suure pirddaa geellayeeddawanttoo, s'illotetsaakka sa'aan oliyaawanttoo, hawaa sisite. 8 Piliyaadisa geetettiyaa laappun s'oolinttetuwaanne Ooriyoona geetettiyaa s'oolinttetuwaa c'itaa med'd'eeddawe, bara d'umaa wonttaw, gallassaa poo'uwaakka k'ammaw laammiyaawenne abban de'iyaa haatsuwaawaa pude saluwaa s'eesiide, sa'aa mic'etsaa bolla duge tigiyaaawe, aw suntsay Med'inaa Godaa. 9 I geessotuwaawaa laalanaw wolk'k'aamatuwaawaa bolla bashshaa ayee. 10 Hintte pirddaa gutaran seeriyaawaa is's'iita; tumuwaa odiyaawaakka shenetiita. 11 Hintte hiyyeesatuwaawaa yed'd'iide, untunttu katsaakka untunttuppe bonk'k'iide akkeeddita. Yaatiide masetteedda shuchchaan golletuwaa gimbbeeddita; shin hintte he golletuwaan de'ikkita. Lo"iyaa woyniyaa turatuwaakka tokkeeddita; shin hintte he woyniyaa eessaa ushikkita. 12 Ayaw gooppe, hintte naak'uu aappunenttonne hintte nagaraykka ay keeshshaa wolk'k'aamentto taani eray. Hintte s'illotuwaawaa naak'k'iita; mattaayiyaakka akkiita; k'ay gutaran hiyyeesatuwaawaa pirddaa geellayiita. 13 Hewaa diraw, hawaa mala wodiyaan c'inc'c'a Asay c'o'u gee; ayaw gooppe, wodii iita. 14 De'uwaan de'anaw lo"obaappe attina, iitabaa ootsoppite; yaatoope, hintte giyaawaadan, Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hinttenana gidanawaa. 15 Iitabaa is's'ite. Lo"obaa dosite. Pirddaa gutaranka suure pirddaa pirddite. Yaatoope, ooni

erii, S'oossay, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay Yooseefo
zeretsatuwaappe atteeda amareedawanttoo k'arettanenttonne.
16 Hewaa diraw, Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday
hawaadan yaagee; «Dabaabaa ubbaan waasuu kesana; oge
ubbankka asay, «Aayye, aayye!» gaana. Goshshanchchatuu
yeekoo, zilaaliyaawanttukka zilaassaw s'eesettana. **17** Woynniyaa
turaa sa'aa ubbaan yeekku de'ana; ayaw gooppe, taani
hinttena muranaw hintte giddona aad'ana» yaagee Med'inaa
Goday. **18** Hinttenoo, Med'inaa Godaa gallassay yaanaadan
amottiyaawanttoo, hinttenttoo aayye ana! Med'inaa Godaa
gallassaa ayaw amottiitee? He gallassay d'umaappe attina, poo'o
gallassaa gidenna. **19** He gallassi hintte gaammuwaappe bak'ati
attiyaa wode, maahii gaketiyaa asaa mala, hewaappekka k'ay
bak'ati bare golle geliide, bare kushiya godan zemppissiyaa
wode, shooshshay dukkiyaa asaa mala gidanawaa. **20** Med'inaa
Godaa gallassay d'umaappe attina, poo'o gidenna; bara
d'umaappe attina, poo'o shoray mulekka baawa! **21** S'oossay
hawaadan yaagee; «Taani hintte bonchchiyaa baalatuwaa
is's'aaddinne shenetaad; hintte geeshsha shiik'uukka taana
nashechchikkino. **22** Hintte taw s'uuggiyaa yarshshuwaanne
katsaa yarshshuwaakka yarshshiita; shin taani hewaa akkikke.
K'ay hintte taw galataw ahiyaa ittipetetsaa yarshshuwaa mod'd'o
mehetuwaakka s'eellikke. **23** Hintte mazimuriyaa c'anc'c'etsaa
ta mataappe haassite; hintte diis's'iyaa diitsaakka sisikke. **24**
Shin suure pirdday pultto haatsaadan, s'illotetsaykka to"enna
shaafaa haatsaadan goggo. **25** «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo,
taani hinttena bazzuwaan oytamu laytsaa kaaletsiyaa wode,
taw yarshshuwaa yarshsheedditee? Woy imotaa immeedditee?
26 He wode hintte hintte kushiyan med'd'eedda Kaatiyaa

Sakkuuta giyaa eek'aanne Keewaana giyaa hintte s'oolinttiyaa s'oossaa eek'aa tookkeeddita. 27 Hewaa diraw, taani hinttena omoodissaade Damask'k'o katamaappe aatsaade haako sa'aa yeddana» yaagee. Hawaa giyaawe aw suntsay Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaa geetettiyaa Med'inaa Godaattee.

6 Hinttenoo, Israa'eeliyaa Asay maaduwa oochchiyaa bonchchetteedda Israa'eeliyaa gadiyaa kaappatoo, hinttenoo, S'iyoonen ishaluwaan de'iyaawanttoo, Samaariyaa katamankka hirggi bayinnan utteeddawanttoo, hinttentoo aayye ana! 2 Ane Kalne giyaa katamaa biide be'ite. Hewaappe k'ay Hamaata giyaa wolk'k'aama katamaa biide, yaana k'ay duge Piliss's'eematuwaa katamaa Gaate wod'd'ite. Unttuntu hintte laa"u kawutetsatuwaappe keekkiino? Unttuntu gaddii hintte gadiyaappe aakkii? 3 Hinttenoo, iita gallassay ellekka yeenna giide, sugetsaa oosuwa ootsiyaawanttoo, 4 danggarssaa zaaliyaappe ootseedda arsaan gisiyaawanttoo, mins's'aafiyankka injjetiide uttiyaawanttoo, k'ay dorssaa wudiyaappe boltti bolttatuwaanne miizaa zadalawaappe mod'd'o maraa ashuwaa miyaawanttoo, 5 Daawitedan yetsaa miishshaa hinttentoo giigissiide, maasink'k'uwaan duma duma yetsaa yes's'iyaawanttoo, 6 woyniyaa eessaa keriyaanna ganiyaawanttoo, loytsi al"o shittuwaakka okettiyaawanttoo, Yooseefo zaratuwaa bayzzaad ayinne kayyottenawanttoo, hinttentoo aayye ana! 7 Hewaa diraw, omoodettiide baanawanttuppe koyrotuu hinttena gidana; he wode hintte injje de'ussayne hintte ishaliyaawe attana. 8 Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday S'oossay hawaadan yaaggiide, barekka barenan c'aak'k'eedda; «Taani Yaak'ooba otoruwa is's'ay; untunttu geessuwaakka shenetaad; taani

katamaanne kataman de'iyaa ubbaa untunttu morkketoo aatsaade immana» yaageedda. **9** Itti golliyaan tammu Asay attooppe, untunttukka hayk'k'ana. **10** Untunttu dabbotuwaappe ittuu anhaa mooganaw golleppe kessiide afana; he golliyaa k'ol'on de'iyaa bitaniyaa, «Neenana atteeda hara Asay de'ii?» yaagiide oochchana. I zaariide, «Baawa» yaagana. Oochchiyaawe, «Hayzza, hayzza! Med'inaa Godaa suntsaa nuuni s'eesanaw koshshenna» yaagana. **11** Med'inaa Goday azazina, wogga golletuu kolettana; k'eeri golletuukka me'ereetana. **12** Paratuu zaallaa bolla gaalifanaw danddayiino? Woy k'ay goshshanchay booraa waas'iide, abbaa goshshanaw danddayii? Shin hintte tumu pirddaa marzziyaw, s'illotetsaa ayfiyaakka c'amoo laammeedda. **13** Hintte Lodabaara katamaa s'ooneedda diraw nashettiita; k'ay, «Nuuni K'arnnayima katamaakka nu minotetsan oyk'k'eeddo» yaagiita. **14** Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, taani hintte bolla itti kawutetsaa dentsana; untunttu hinttena Hamaata Pinuwaappe doommiide, Araba Wombbaa gakkanaw tuggayana» yaagee.

7 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday taana sas'aa besseedda. He sas'aan taani kaatiyaa gakkiiyaa katsay c'aketteeddawaappe guyyiyaan, laa"entsuwaa c'aareeda c'arshshaa bolla I booliyaa wudiyaa med'd'ishin be'aad. **2** Untunttu irs's'abaa ubbaa miide wursseedda wode taani, «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, hayyanaa atto gaarikkii! Yaak'ooba zaratuu waaniide attanaw danddayiino? Untunttu k'eeri guutsattuwaattee!» yaagaad. **3** Hewaa diraw, Med'inaa Goday k'aretteedda, bare k'ofaa laammeedda; laammiide hawaadan yaageedda; «Ha neeni be'eeddabay polettenawaa» yaageedda Med'inaa

Goday. 4 Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday taana hara sas'aa besseedda. Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday bare asaa pirddanaw tamaa s'eeseedda; he tamay wolk'k'aama c'iimma abbaa mi diggiide, biittaakka s'uugganaw doommeedda. 5 Yaatina taani hawaadan yaagaad; «Abeet Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Godaw, hayyanaa ha tamaa toyissaarikkii! Yaak'ooba zaratuu waaniide attanaw danddayiino? Unttuntu k'eri guutsattuwaattee!» yaagaad. 6 Hewaa diraw, Med'inaa Goday k'aretteedda, bare k'ofaa laammeedda; laammiide Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Hawekka k'ay polettennawaa» yaageedda. 7 K'aykka I taana hara sas'aa besseedda. Taani he sas'aan be'iyaa wode, Goday gimbbiyaa sittatetsaa likkiyaa tumbbiyaa oyk'k'iide, tumbbiyaan likkettiide gimbbetteedda gimbbiyaa matan ek'keedda. 8 Med'inaa Goday taana, «Amoos'aa, ha neeni s'eelliaawe ayee?» yaagiide oochcheedda. Taani, «Tumbbiyaa» yaagaad. Med'inaa Goday taana, «Be'a, taani ta asaa Israa'eeliyaa gidдон tumbbiyaa yeggay; taani untunta murenan aad'd'ikke. 9 Yisaak'a zaratuu goyinniyaa d'ok'k'a sa'atuu kolettana; Israa'eeliyaa geeshsha sa'atuukka d'ayana; k'ay lyorbbaama kawutetsaa bollakka taani mashshaanna denddana» yaageedda. 10 Beetele kataman k'eesiyaa gidiide de'iyaa Ameesiyaasee Israa'eeliyaa Kaatiyaa lyorbbaamekko hawaadan yaagiide kiitteedda; «Amoos'i Israa'eeliyaa asaa gidдон de'iidde, ne bolla mak'k'eteedda; I bare oduwaan gadiyaa bayzzee. 11 Ayaw gooppe, I hawaadan yaagee; <lyorbbaami mashshaan hayk'k'ana; Israa'eeliyaa asaykka barenttu gadiyaappe omoodettiide baana» yaagee» yaageedda. 12 Yaatina Ameesiyaasee Amoos'a hawaadan yaageedda; «Neenoo timbbitiyaa odiyaaawoo, ba; hini Yihudaa

biittaa bak'ata baade, yan k'uma ma; timbbitiyaa yan oda. **13** Shin hawe Beetele kaatii goyinniyaa sa'anne kawutetsaa geeshsha sa'aa gidiyaa diraw, laa"entso ha sa'aan timbbitiyaa odoppa» yaageedda. **14** Amos'i zaariide, Ameesiyaasassi hawaadan yaageedda; «Taani mehiyaa heemmiyaawaanne untuntu ayfiyaa mas'iyawaappe attina, timbbitiyaa odiyaa woy timbbitiyaa odiyaa na'aa gidikke. **15** Shin Med'inaa Goday taana dorssaa wudiyaa heemmiyaa saappe akkiide, «Baade ta asaw Israa'eeliyaw timbbitiyaa oda» yaageedda. **16** Ha"i simmi Med'inaa Goday giyaawaa sisa! Neeni, «Israa'eeliyaa bolla timbbitiyaa odoppa; Yisaak'a zaratuwaa bollakka markkattoppa» yaagaadda. **17** Hewaa diraw, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ne machchata katamaa gidдон sharmus'a gidanawaa; ne attuma naanatuunne ne mac'c'a naanay mashshaan hayk'k'ana; ne biittaykka wodoruwaan shaakettana; k'ay neeni ne huup'iyawukka allaga gadiyaan hayk'k'ana. Israa'eeliyaa asaykka barenttu gadiyaappe omoodettiide tuma baana» yaagee» yaageedda.

8 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday taana hara sas'aa besseedda; hewekka, teeray kumeedda keeshshaa. **2** I taana, «Amos'aa, ha neeni be'iyawe ayee?» yaagiide oochcheedda. Taani, «Teeray kumeedda keeshshaa be'ay» yaagaad. Yaatina Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Ta asaa Israa'eelaw wurssetsay gakeedda; hawaappe sintsanaw taani untunta murenan aad'd'ikke» yaageedda. **3** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi kaatiyaa golliyaan yes's'iyaa yetsay yeekoo laamettanawaa; hayk'k'eedda asaa anhay mule sa'aan darana; k'ay c'o"u giina, yan haan olettana» yaagee. **4** Hinttenoo, metootanchchatuwaa yed'd'iyawanttoo, gadiyaan de'iyaa hiyyeesatuwaakka d'ayissanaw koyiyaawanttoo,

hawaa sisite! 5 Hintte hawaadan yaagiita; «Nuuni katsaa
 zal'anaw aginay s'eeriya baalay awude aad'd'anee! K'ay nuuni
 nu zal''iyaa doommanaw Sambbatay awude aad'd'anddeeshsha!
 Yaatintto nuuni katsaa guutsaban makki makkiide, daro miishshaa
 akkiide bayizzana. K'ay worddo miizaanan likkii likkiide, asaa
 c'immana. 6 Nuuni hiyyeesaa biran, metootanchchaakka mes's'i
 laa''u gediyyaa c'aamman shammana; k'ay zarggaa hark'k'uwaa
 muruta zarggaa gatiyaan bayizzana» yaagiita. 7 Med'inaa
 Goday Yaak'oobi c'ee'ettiyaa bare suntsan hawaadan yaagiide
 c'aak'k'eedda; «Taani untunttu ootseedda iita oosuwa mulekka
 dogikke. 8 Biittay k'aas's'iyawenne gadiyaan de'iyaa Asay
 ubbay yeekkiyaawe hewaa gaasuwaana gidenneeyye? Ee
 Nayle Shaafay kuntsiide k'aas's'iyawaadan, biittaa ubbay
 k'aas's'iide balbbuk'ettana; k'ay he kuntsuu wod'd'iyawaadan
 wod'd'ana» yaageedda. 9 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday
 hawaadan yaagee; «He gallassi taani aawaa seeta gallassi
 wulissana; sa'aakka gallassi d'umissana. 10 Taani hintte
 baalaa nashshechchaa kayyoo, hintte yetsaakka yeekoo
 laammana. Mes's'i itti na'ay hayk'k'ina yeekkiyaa asaadan,
 hintte hintte huup'iyaa meedettiide waaruwaa mayyanaadan,
 taani hinttena ootsana. He gallassaa wurssetsay daro c'amo
 gidanawaa» yaagee. 11 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday
 hawaadan yaagee; «Be'ite, taani biittaa ubbaa bollan koshaa
 yeddiyyaa gallassatuu yiino. Taani koshaa yeddiyyaa gallassi,
 Asay sisanaw Med'inaa Godaa k'aalaa d'ayiide koshatanappe
 attina, katsaa d'ayiide koshattenna woy haatsaa d'ayiide
 saamettenna. 12 Asay away wuliyaa bagga abbaappe away
 doliyyaa bagga abbaa gakkanawunne huup'issappe gedissa
 gakkanaw bichchaarana. Untunttu Med'inaa Godaa k'aalaa

koyanaw yaanne haanne wos's'ana, shin demmikkino. **13** He gallassi malaa lo'o wodoratuunne wodallatuu saamuwaan ziili aggana. **14** Samaariyaa eek'atuwaan c'aak'k'iyaawanttu, «Daana s'oossay ero!» yaagiyaawanttunne, «Berssaabeeha s'oossay ero» yaagiyaawanttu kunddana. Unttuntu laa"entso mulekka denddikkino» yaagee.

9 Yarshshiyaa sa'aa matan Goday ek'k'a de'ishin, taani be'aad. I taana hawaadan yaageedda; «Baasuu k'aas's'anaadan, Geeshsha Mak'idasiyaa gumbbuwaa shoc'a; asaa ubbaa huup'iyaan mentseereetsa. Hewaappe attiyaa asaa taani mashshaan wod'ana. Bak'atiyaa Asay kessi akka; kessi akkeedda asikka pas'a attena. **2** Unttuntu gadiyaa bookkiide, Si'ooliyaw duge wod'd'ooppekka, taani untunta hewaappe kessana. Saluwaa pude kesooppekka, taani untunta hewaappe duge wotsana. (Sheol h7585) **3** Unttuntu K'armmeloosa Deriyaa s'eeran k'osettooppekka, taani untunta koyaa hewaappe kessana. Abbaa c'iimuwaa giddo geliide, ta sintsaappe geemmooppekka, taani dawayaa azazina, I untunta dukkana. **4** K'ay barenttu morkkatuwaan omoodettiide, untuntu booppekka, yan untuntu mashshaan hayk'k'anaadan, taani azazana; taani untunta iita ayifiyaan s'eellanaappe attina, lo'o ayifiyaan s'eellikke» yaageedda. **5** Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday sa'aa bochchee; sa'ay seeree; k'ay sa'aan de'iyaabay ubbaykka yeekkee. Nayle Shaafay kuntsiide balbbuk'ettiyaawaadan, biittaa ubbay balbbuk'ettee; k'ay he kuntsuu wod'd'iyaawaadankka wod'd'ee. **6** I barew de'iyaa sa'aa saluwaan giigissee; Aa baasuwaakka sa'aan baasee. K'ay I abbaa haatsatuwaa s'eesiide, gadiyaa bollan duge gussee; aw suntsay Med'inaa Godaa. **7** Med'inaa

Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hintte taw Toop'p'iyaa asaa mala gidikkiteeyye? Taani hinttena Gibs'e gadiyaappe kesseeddawaadan, Piliss's'eema asaa Kaftoorappe, k'ay Sooriyaa asaakka K'iirappe kessaad» yaagee.

8 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa ayfii nagaranchcha kawutetsaa bollan de'ee. Taani Aa gadiyaa bollappe d'ayssana; shin taani Yaak'ooba zariyaa ubbaanna d'ayissikke.

9 «Be'ite, katsaa zazziriyaan zazziriyaawaadan, Israa'eeliyaa asaa kawutetsatuwaa ubbaa giddon zazziranaadan, taani azazana; shin untunttu giddon ammanettiyaawantuppe ittuunne sa'aan wod'd'iide d'ayenna.

10 «Nuuna ayaa iitabayenne gakkenna woy demmenna» yaagiyaa ta asaa giddon de'iyaa nagaranchchatuu ubbay mashshaan wurana» yaagee.

11 K'aykka S'oossay, «He gallassi taani kolettiide kunddedda golliyaadan haneedda Daawita kawutetsaa dentsana; s'oo'eteedda sa'atuwaakka barana; k'ay koletteeddasaakka ooratsana; taani Aa beniwaadan ootsaade kees's'ana.

12 Hewenne Israa'eeliyaa Asay Eedooma gadiyaappe atteedawanttanne ta suntsan s'eesetteedda kawutetsatuwaa ubbaa laattanaassa» yaagee. Hawaa ootsiyaawe taana Med'inaa Godaa.

13 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, katsaa c'akkiyaawanttu c'akkiide wurssennan de'ishshin, gadiyaa goshiyaawanttu gakkiiyaa wodii, woyniyaa teeraa gum"iyaawanttukka gum"iide wurssennan de'ishshin, woyniyaa zeriyaawanttu gakkiiyaa gallassatuu yaana. He wode deretuu mal"o woyniyaa eessaa s'okana; zoozetuwaa ubbaappekka woyniyaa eessay goggana.

14 Omooduwaan beedda ta asaa Israa'eeliyaa zaaraade ishalissana. Untunttu koletteedda katamatuwaa zaaretsi kees's'iide, untunttun de'ana. Woynniyaa

turaakka tokkiide, aappe woyniyaa eessaa ushana. K'ay
ataakiltetuwaakka tokkiide, untuntu ayfiyaa maana. 15
Taani Israa'eeliyaa untuntu gadiyaan tokkana; untuntu
taani untunttoo immeedda gadiyaappe laa"entso mulekka
shodettikkino» yaagee. Hawaa odiyaawe Med'inaa Godaa hintte
S'oossaa.

Abdiyyu

1 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday Eedooma asaabaa Abdiyyussi k'onc'c'isseedda sas'ay hawaa. Eedoomabaa Med'ina Goday hawaadan yaagiide, bare kiittiyaa uraa bollan kawutetsatuwaakko kiitteeddawaa nuuni siseeddo; «Denddite! Eedooma biittaa oleetto» yaagiide kiitteedda. **2** Med'ina Goday Eedooma hawaadan yaagee; «Be'a, kawutetsatuwaa gidдон taani neena laafa kessana; neeni loytsi kad'ettana. **3** Neenoo, Mino zaallaan geessuu kees'eteedda katamaa gidдон de'iyaaawoo, ne golliyyaa d'ok'k'a deretuwaa bollan kees's'eeddawoo, k'ay ne wozanaan, «Taana hawaappe duge ooni wotsii?» yaagiyaawoo, neena ne wozanaa otoruu c'immeedda. **4** Neeni arggantsaa golliyaadan, ne golliyyaa d'ok'k'asaan kees'ooppekka, ne de'iyasaa s'oolinttetuwaa gidдон ootsooppekka, taani neena hewaappe duge wotsana» yaagee Med'ina Goday. **5** «Kayisatuu woy bonk'k'iyaaawanttu k'amma yooppe, barenttoo koshiyaawaa keeshshaa s'alala wuu"iino; woyniyaa teeraa mas'iyaaawanttukka mas'iidde, k'aarimiyaa ashshiino; shin neekko yiyaa bayzzanchchatuu neena ubbaanna d'ayissana. **6** Hintten Eedooma asatoo Eesaa zeretsatoo, waan bonk'k'ettandditeesha! K'osuwaan de'iyaa hinttenttu ak'uukka waan k'oc'irettanddeeshsha! **7** Neenana c'aak'uwaan de'iyaaawanttu ubbay neena ne biittaappe gas'aa yederssana; k'ay ne laggetsatuukka c'immiidde neena s'oonana. Neenana miyaawanttukka new p'iriyaa p'irana; shin neeni hewaa akeekakka» yaagee. **8** Med'ina Goday k'aykka hawaadan yaagee; «Edomiyaase muretiyaa He gallassi taani Eedoomappe aad'd'eeda eranchchatuwaanne Eesaa Deriyaappekka eraa d'ayissana. **9** Hinttenoo, Temaana asatoo, hintte olanchchatuu

dagamana; Eesaa asaa bolla de'iyaa Asay ubbaykka shuketana.

10 «Yaak'ooba zare gidiyaa ne ishatuwaa neeni wod'eeddanne bonk'k'eedda diraw, neeni yeellaa mayyana; neeni med'inaw d'ayana. **11** Morkketuu yiide untuntu ak'uwaa bonk'k'iyaa wode, he gallassi neeni gas'aa shiik'aade ek'k'a s'eellaadda. K'ay penggiyaanna geliide, Yersaalame katamaa saamaa yeggiide shaakkeedda allagatuwaappe neeni ittuwaa malataassa. **12** Neeni ne ishay metootiyaa gallassi Aa metuwaan nashetanaw bessena; k'ay Yihudaa gadiyaan de'iyaa ne ishatuwaa bolla bashshay gakkiiyaa gallassi hashshu gaanaw bessena. Ee, untuntu un"aa gallassi untuntu bolla miic'c'anawunne otorettanaw bessena! **13** Untuntu tuggaa gallassi ta Asay de'iyaa katamaa gelanawunne untuntu waaiyaa gallassi neeni nashetanaw bessena shin! K'ay untuntu bashshaa gallassi neeni untuntu duretaa bonk'k'anaw bessena; **14** untuntuppe bak'atiyaawantta wod'anaw neeni balla ogiyaan k'osetta uttaade naaganawunne attedawantakka untuntu un"aa gallassi morkketoo aatsaade immanaw bessena shin! **15** «Ayi'huda gidenna asatuwaa ubbaa bolla Med'inaa Godaa gallassay gakk'eedda. Neenoo Eedoomaa, neeni haratuu bolla ootseeddawe ne bolla oosettana; ne kobaykka ne huup'iyaan simmana. **16** Ta geeshsha deriyaa bollan usheeddawaadan, hewaadankka untuntu yuushshuwaan kawutetsatuu zaari zaariidekka metuwaa s'uu'aa ushana; ushiide untuntu ubbaykka kase hani erennawaa hanana. **17** «Shin S'iyoonne Deriyan bashshaappe kessi akkiyaawanttu de'ana; S'iyooniikka geeshsha gidanawaa; Yaak'ooba zaratuukka barenttu biittaa laattana. **18** Yaak'ooba zeretsay tamaa gidana; Yooseefo zaratuukka lac'o gidana; Eesaa zaratuu utulaa gidanawantta. Tamay utulaa miyaawaadan, Yaak'ooba zaratuunne Yooseefo zaratuu Eesaa

zaratuwaa miide ubbaannakka d'ayissana» yaagee Med'ina
Goday. 19 Yihudaappe gedissa baggan de'iyaa Asay Eesaa
asaa laattana; gad'atiyaa biittan de'iyaa Asay Piliss's'eematuwaa
biittaa laattana. Unttuntu Efireema biittaaanne Samaariyaa
biittaa laattana. K'ay Biiniyaama zaratuukka Gala'aade biittaa
laattana. 20 Omoodettiide de'eedda Israa'eeliyaa Asay simmiide,
Kanaane biittaa Siraafita giyaa katamaa gakkanaw laattana;
k'ay Yerusaalameppe omoodettiide, Safaraada giyaa sa'aan
de'iyaa asatuu Yihudaappe gedissa baggan de'iyaa katamatuwaa
laattanawantta. 21 Ashshiyaa Israa'eeliyaa asatuu Eesaa biittaa
mooddanaw S'iyoonne biittaa bolla kesana; kawutetsaykka
Med'ina Godaawaa gidanawaa.

Yoonaasa

1 Med'inaa Godaa k'aalay Amiitaaya na'aa Yoonaasakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Dendda! He wolk'k'aama katamaa Nanawe ba; baade he katamaa asaa iitatetsay ta sintsa gakkeedda gishaw, untunttoo markkatta» yaageedda. **3** Shin Yoonaasi Med'inaa Godaa sintsaappe bak'atiide, Tarsseese giyyaa gadiyaa baanaw denddeedda; I Yoop'p'e katamaa wod'd'iide, Tarsseese biyaa markkabiyyaa demmeedda. Med'inaa Godaa sintsaappe bak'atiide, untunttuna Tarsseese baanaw miishshaa c'iggiide, markkabiyaan geleedda. **4** Shin markkabii biishshin, Med'inaa Goday abbaa bolla wolk'k'aama c'arkkuwaa dentseedda; dentsina abbaa beetay loytsi dareedda gishaw, markkabii me"ana haneedda. **5** Yaatina, markkabiyyaa laaggiyaawanttu yayyiide, ubbaykka barenttu s'oossaakko s'oossaakko waasseeddino. K'ay markkabii kawushana mala, Aa gidдон de'iyaa c'aanaa dentsiide, abban oleeddino. Shin Yoonaasi markkabiyyaw gidдо kifiliyyaa geliide, yan gisiide, gem"ishuwa pannureedda. **6** Markkabiyyaa kaappuu gem"ishaad biide, «Ayaw gem"ishaaddii? Dendda, ne s'oossaa woossa! Ooni erii, I bare lo"o ayfiyaan s'eelliide, nuuna ashshanaawenttone» yaageedda. **7** Markkabiyyaa laaggiyaawanttu ittuu ittoo hawaadan yaageeddino; «Haayite; ha iitabay nuuna O gaasuwaan gakeddenttone eranaw saamaa yeggoytte» yaageeddino. Saamaa yeggina, saamay Yoonaasa bollan wod'd'eedda. **8** Untunttu Yoonaasa hawaadan yaagiide oochcheeddino; «Ha iitabay O gaasuwaan nu bolla gakeddenttone, ane nuw oda. Ne kiitay ayee? Hak'appe yaad? Ne gadii hak'ee? Neeni O zare?» yaageeddino. **9** Yoonaasi zaariide, hawaadan yaageedda; «Taani Ibraawe asaa; abbaanne gadiyaa med'd'eedda Med'inaa Godaw, saluwaa S'oossaw goynnay»

yaageedda. **10** Med'inaa Godaa sintsappe I bak'atiyaawaa I untunttoo odeeddabaappe asatuu ereedda gishaw yayyeeddino. Aa, «Laa ayba palabaa ootsaaddii?» yaageeddino. **11** K'ay abbaa beetay kasewaappe haa dareedda gishaw, asatuu Yoonaasa, «Nuw abbay woppaana mala, neena nuuni waatane?» yaagiide oochcheeddino. **12** I untunttoo, «Ha wolk'k'aama beetay hinttenttu bollan dendiide ta gaasuwaana gidiyaawaa taani eray. Hewaa gishaw, taana dentsiide, abban olite. Yaatooppe, abbay hinttenttoo woppu gaanawaa» yaageedda. **13** Shin markkabiya laaggiyaawanttu markkabiya guyye abbaa doonaw kessanaw wolk'k'appe baas'eteeddino; giddoppenne, abbaa beetay loytsi dareedda gishaw, kessanaw danddayibeykkino. **14** Hewaa gishaw, untunttu hawaadan yaagiide, Med'inaa Godaakko waasseeddino; «Abeet Med'inaa Godaw, ha bitaniyaa shemppuwaa gishaw, neeni nuuna d'ayssennaadaaninne ha geeshsha suutsaa ac'uwaa neeni nuuppe achchenaadan, nuuni neena minisiidde woosseetto. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaw, neeni ne koyyowaadan ootsaadda» yaageeddino. **15** Hewaappe guyye, Yoonaasa dentsiide, abban oleeddino; olina abbaa beetay woppu geedda. **16** Yaatina, asatuu Med'inaa Godaw loytsi yayyeeddino; Med'inaa Godaw yarshshuwaa yarshsheeddino; shiik'awaakka shiik'keeddino. **17** Yoonaasa mittana mala, itti wolk'k'aama moliyaa Med'inaa Goday giigisseedda; he moliyaa uluwaan Yoonaasi heezzu gallassanne heezzu k'ammaa de'eedda.

2 Yoonaasi moliyaa uluwaan de'iidde, hawaadan yaagiide, Med'inaa Godaakko, bare S'oossaakko, woosseedda; **2** «Taani ta tuggaa gidдон de'aadde Med'inaa Godaa s'eesaad; s'eesina I taw koyeedda. Taani Si'ooliyaa ulo gidдон de'aadde

waassaad; neenikka ta waasuwa sisaadda. (Sheol h7585) 3

Neeni taana c'iimma abbaa garissan duge olaadda; haatsay ta yuushshuwaa dooddeedda; ne umbuletiyaa ne beetay ta bollaanna aad'deedino. 4 Hewaa gishaw, taani hawaadan yaagaaddi; «Taani ne sintsappe wora olettaad; giddoppenne, taani ne Geeshsha Golliyaa zaaraade be'ana» yaagaaddi. 5 «Haatsay taw k'ood'iyaa gakkanaw mitteedda; c'iimma abbay taana muukkeedda; abban de'iyaa maataykka ta huup'iyaan s'aas'etteedda. 6 Taani deri baasetteedda sa'aa duge wod'd'aad; biittaaanne Aa kubuwan med'inaw gorddettad. Shin abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, neeni ta shemppuwaa c'iimma ollaappe kessaadda. 7 «Taani wode, neena Med'inaa Godaa hassayaadi. Ta woosaykka neekko, ne geeshsha Golliyaa Mak'idasiyaa gakeedda. 8 Hada eek'atoo goynniyaawaanttu GODAN ammanettiyaawaa aggeeddino. 9 Shin taani galataana new yarshshana; taani shiik'keeddawaa ubbaakka gatsana. Ayaw gooppe, atatetsay Med'inaa Godaappe yee» yaageedda. 10 Hewaappe guyye, Med'inaa Goday moliyaa azazina, molii Yoonaasa biittaa bollan c'oosheedda.

3 Med'inaa Godaa k'aalay laa'entsuwaa Yoonaasakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Dendda! He wolk'k'aama katamaa Nanawe ba; taani new odiyaa k'aalaa untunttoo markkatta» yaageedda. 3 Yoonaasi denddiide, Med'inaa Godaa k'aalaadan Nanawe beedda. Nanawe loytsi wolk'k'aama katamaa; ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw heezzu gallassaa hametisee. 4 Yoonaasi katamaa bi gakkiiide, itti gallassaa ogiyaa katamaa giduwaakko hametteedda; hamettiidde, «Oytamu gallassaappe guyye, Nanawe d'ayana» yaagiide awaayeedda. 5 Yaatina, Nanawe Asay S'oossaa ammaneedda; s'oomaa

awaayeedda. Wogaappe k'eera gakkanaw, ubbaykka maak'iyaa mayyeeddino. 6 Oduu Nanawe kaatiyaakko gakkeedda; I bare kawutetsaa araataappe wod'd'iide, kawutetsaa mayuwaa mayyeeddawaakka k'aariide, maak'iyaa mayyiide, bidintsaan utteedda. 7 Yaatide Nanawe asaw hawaadan yaagiide awaayiseedda; «Kaatiyaappene kaatiyaa oosanchchatuwaappe imetteedda azazuwaa maaran, hachcheppe doommiide, asayenne mehii, miizzayenne dorssaykka ubbay ayaanne ins's'arssaani laac'c'oppino; haatsaakka gans's'oppino. 8 Asaykka mehiikka maak'iyaa mayyo; Asay ubbay minisiidde S'oossaakko waasso; barenttu iita ogiyaappenne naak'o oosuwaappekka simmino. 9 Yaatintto ooni erii, S'oossay nuw k'arettiide, nuuni d'ayennaadan, bare wolk'k'aama hank'k'uwaappe simmanenttonne» yaageedda. 10 Unttuntu barenttu iita ogiyaappe simmeeddawaa S'oossay be'eedda wode, untntntoo k'arettiide, untntntu bolla ahana geedda iitabaa aggi basheedda.

4 Shin hewe Yoonaasa ubbakka nashechibeenna. Hewaa gishaw, I loytsi hank'k'etteedda; 2 Med'inaa Godaa hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, taani biro ta gaden de'aadde geeddawe hawaa gidennnee? Taani ne sintsappe bak'ataade Tarsseese baanaw elleelleeddawe hawaassa. Neeni k'aretayenne maarotetsay kumeedda S'oossaa gidiyaawaa, hank'k'oo elleellenawaanne aggena siik'uwaan kumeeddawaa, k'ay ahana geedda iitabaakka aggiyaa S'oossaa gidiyaawaa taani kasekka eraad. 3 Abeet Med'inaa Godaw, ha"i simmi hay hayyanaa taana wod'a; pas'a de'iyawaappe hayk'k'iyawe taw lo"a» yaageedda. 4 Med'inaa Goday Aa hawaadan yaageedda; «Tumu neeni hawoo hank'k'ettanaw bessii?» yaageedda. 5 Yoonaasi katamaappe kesiide beedda; biide katamaappe away

doliyaa baggan utteedda. Hewan barew daasiyaa daaseedda, Aa kuwan uttiide, katamaa bolla gakkiiyaawaa be'anaw naageedda.

6 Awaa suuluwaappe Yoonaasa ashshana mala, Med'inaa Goday S'oossay itti gosiyaa dolisiide giigisseedda; he gosiyaa haytsaykka Yoonaasa huup'iyaaappe bolla baggana kuwaa gidanaadan ootseedda. Yoonaasi he gosiyaa gaasuwaan loytsi nashetteedda.

7 Shin wonttetsa gallassi wontta S'oossay gus'uniyaa giigisseedda; he gus'unii gosiyaa moowaan, gosii meli aggeeda.

8 Away kesso wode, S'oossay michchiyaa c'arkkuwaa away doliyaa baggappe yeddeedda; hewaappe dendeddawaan Yoonaasi labbanana gakkanaw, away Yoonaasa huup'iyaa s'uuggeedda. Yaatina I, «Pas'a de'iyawaappe hayk'k'iyawe taw lo"a» yaagiide hayk'k'anaw woosseedda.

9 S'oossay Yoonaasa hawaadan yaageedda; «Tumu neeni ha gosiyaa gishaw hank'k'ettanaw bessii?» yaageedda. Yoonaasi, «Ee besse; ubbaa hayk'k'ana gakkanaw hank'k'ettanaw besse» yaageedda.

10 Med'inaa Goday Yoonaasa hawaadan yaageedda; «Itti k'amman dolaade, laa"entso k'amma meleedda gosiyaw, neeni an daaburabeenabawunne dichchabeenabaw hawaa keeshshaa k'aretaadda.

11 Ushechchaanne haddirssaa shaakki eribeenna s'eetanne laatamu sha"a asaynne daro mehii Nanawen de'ee. Yaatina taani ha wolk'k'aama katamaw k'arettanaw bessennee?» yaageedda.

Mikiyaasa

1 Iyo'aataami, Akaazinne Hizk'k'iyaa si kaalli kaalliide Yihudaan kaateteedda wode, Mooresheta katamaa asaa gidiyaa Mikiyaasakko yeedda Med'ina Godaa k'aalay hawaa; I be'eedda sas'ay Samaariyaawaanne Yersaalamebaa. **2** Hinttenoo, asaw ubbaw, sisite! K'ay sa'awunne sa'aan de'iyaa ubbaa gede, hawaa sisite! Ubbaa Mooddiyaa Med'ina Goday hintte bolla markkattee; I bare geeshsha Geeshsha Golliyaan hinttewaa haasaye. **3** Be'ite, Med'ina Goday bare de'iyaa geeshsha sa'aappe yee; duge yiide, deretuwa hup'iyaa hamettee. **4** Eessaa muk'aadday taman seeriyawaadan, deretuu Aa gediyaappe garssana siilana; untuntu deriyaappe zanggaaray duge goggiyaa haatsaadan goggana. **5** Hawe ubbay haniyaawe Yaak'ooba zaratuwa bayzuwaa gishshaassanne Israa'eeliyaa asaa nagaraa gishshaassa. Yaak'ooba zaratuwa bayzoo gaasuwa gideeddawe oonee? Untuntu katamaa Samaariyaa gidennee? Yihudaa Asay goyinniyaa d'ok'k'a sa'ay hak'ee? Yersaalame gidenneeyye? **6** Hewaa diraw, S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Samaariyaa, dembban keeleteedda burc'c'e shuchchaanne woyniyaa turaa tokkiyaa sa'aa ootsana. K'ay taani Aa shuchchaa burc'c'iyaa duge zanggaaraw olana; Aa baasuwaakka kalloyana. **7** Aa eek'aa misiletuu ubbay kinchchettana; Aa eek'aa golliyaan ootsiyaa sharmus'atoo imetteedda shaarmus'aa yewuu ubbay taman s'uugettanawaa; taani Aa eek'atuwa ubbaa d'ayissana. Ayaw gooppe, he yewuu ubbaykka sharmus'iide demmeeddawaa gidiyaa diraw, ikka k'ay simmiide, hara sharmus'aw imettana» yaagee. **8** Hewaa diraw, taani yeekkananne waassana; kallo s'iiranne mela gediyaan hamettana; worakanaadan waassana; k'ay sogoniyaadankka

aayye gaana. **9** Ayaw gooppe, Samaariyaa madutsay pas'anaw danddayennawaa. He tuggay Yihudaa gadiyaa gakteedda; k'ay ta Asay de'iyaa Yerusaalame katamaa penggiyaakka mateedda. **10** Gaate kataman de'iyaa nu morkketoo hewaa odoppite; untunttu sintsan mule yeekkoppite. Beeti-Ofira kataman baanan gondorettite. **11** Hinttenoo, Shafiira kataman de'iaawantoo, kallottiide yeellatiide, omoodoo biite. S'aa'inaana kataman de'iaawanttu yaappe kesianaw s'alikkino. Beeti-Es'eela katamay yeekku de'iaasaa gidiyaa diraw, I hinttentoo attiyaasaa gidanaw danddayenna. **12** Metuu Med'ina Godaappe Yerusaalame pengge gakkanaw yeedda diraw, Marootan de'iyaa asay, «Lo"obay yanddeeshsha!» giide naagiidde daaburedda. **13** Hinttenoo, Laakisha kataman de'iaawantoo, gaariyaa goochchiyaa paratuwaa waas'ite. Yerusaalame Asay nagaraa ootsanaadan gaasuwa gideeddawe hinttena; ayaw gooppe, S'yoone asaa nagaray koyiro hintte bolla beetteedda. **14** Hewaa diraw, hinttenoo Yihudaa asatoo, hintte biide, Mooresheta-Gaate katamaa asaw imotaa immana. Akiziiba katamaa asaykka Israa'eeliyaa kaatetuwa c'immiyaawantta gidana. **15** Hinttenoo, Mareesha kataman de'iaawantoo, Med'ina Goday hinttena s'ooniyaawaa hintte bolla ahana; bonchchetteedda Israa'eeliyaa kaaletsiyaawanttu Adulaama gonggolukaan k'osettana. **16** Hinttenoo, Yihudaa asatoo, hintte siik'iyaa naanay hintteppe omoodettiide baanaw de'iyaa diraw, hintte huup'iyaa meedettite; hintte huup'iyakka ankuwaa huup'iyaadan bo"ayite.

2 Iitabaa halchchiyaawantoo, k'ay barenttu hiis'an de'iidde, iitabaa wooti ootsanentto k'oppiyaawantto aayye ana! Wolk'k'ay untunttu kushiyan de'iyaa diraw, sa'ay wonttiyaa wode, barenttu halchchuwa poliino. **2** Untunttu goshsha gadiyaa amottooppe,

asaawaa wolk'k'an akki agjiino; golletuwaa koyooppekka akki agjiino. Asaa maataa yed'd'iide, Aa laataa c'oo bonk'k'iino. **3** Hewaa diraw, Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, taani hintte bolla iitabaa ahanaw halchchay; hewaappe hintte kessi akkanaw danddaykkita. Hewe iita wode gidiyaa diraw, hintte otorettiide simerettanaw danddaykkita. **4** He gallassi untunttu hintte bolla leemisi leemisiide k'iliic'ana; k'ay hawaadan yaagi zilaaliidde, hinttena hidoota k'ans's'issana; «Nuuni ubbaykka ubbaanna d'ayeeddo. Med'ina Goday nu gadiyaa akkiide, makkalanchchatoo gishi gishiide, immi digeedda yaagana» yaagee. **5** Hewaa diraw, gadiyaa es's'an gishiyaa wode, Med'ina Godaa shiik'uwaa gidдон ne saamaa kessiyaa itti asayenne de'enna. **6** Asay taana hawaadan yaagee; «Nu bolla timbbitiyaa odoppa. «Hawe hawe hintte bolla hanana» giide ooninne haasayanaw koshshenna. Hewaa mala kawushshay nu bolla mulekka yeenna» yaagiino. **7** Taani untunttu, «Hinttenoo Yaak'ooba zaretoo, «Med'ina Godaa Ayyaanay danddayanchchaa gidenneeyye? I hewaa malabaa ootsiiyye?» yaagiide hintte oochchanaw bessii?» yaagaad. S'oossay hawaadan yaagee; «Suure ogiyaan biyaawanttoo ta k'aalay lo"obaa ootsee gidennee? **8** Shin mata wodiyaappe doommiide, ta Asay ittuu ittuwaa bolla morkkiyaadan danddeedda. Hintte saro asatuwaa mayuwaa, olaa k'ofay mulekka bayinnan ammanettiide aad'd'iyaa asatuwaa mayuwaa k'aari akkiita; **9** ta asaa gidдон de'iyaa mac'c'a asatuwaa untunttu lo"o golliyaappe laaggi kessiita; ta anjjuwaakka untunttu naanatu bollappe med'inaw akki diggiita. **10** Denddiide biite! Hawe hinttenttoo shemppiyya sa'aa gidenna. Ayaw gooppe, ha sa'ay tunatetsaappe danddeeddawaan daro bayeedda. **11** «Itti c'immiyaa worddanchchay yiide, «Hinttew

sintsaappe woyniyaa eessayinne matsoyiyaa ushshay guufettana»
 yaagiide wordduwaa timbbitiyaa odintto, I hinttenttoo timbbitiyaa
 odiyaawaa gidana. **12** «Hinttenoo, Yaak'ooba zaretoo, taani
 hinttena ubbaakka shiishshana; taani Israa'eeliyaa asaappe
 atteedawannta tumuwaappe ubbaakka shiishshana. Dorssatuu
 kaaluwaan shiik'iyawaadaninne dorssaa wudii hentsaa gaden
 shiik'iyawaadan, taani untuntta ittippe shiishshaade wotsana.
 He sa'ay daro asaa shabbaretussan kumana. **13** Untuntta
 kessiyaawe untunttuppe sintsatiide kesana; untunttukka
 penggiyaa mentsiide, hewaana kesiide baana. Med'ina Goday
 bare huup'iyaa untunttoo kaatiyaa gidiide, untuntta sintsaw
 aad'd'iide, untuntta kaaletsana» yaagee.

3 Taani hawaadan yaagaad; «Hinttenoo, Yaak'ooba zaratuwaa
 kaappatoonne Israa'eeliyaa asaa kaaletsiyaawanttoo, sisite!
 Hintte suure pirdaa eranaw hinttenttoo bessenneeyye? **2**
 Hintte lo"uwaa is's'iide, iitaa dosiita. Ta asaappe untunttu
 galbbaa k'aariita; untunttu ashuwaakka untunttu mek'etsaappe
 shaakkiita. **3** Hintte ta asaa ashuwaa miita; untunttu galbbaakka
 untunttuppe k'aariita; untunttu mek'etsaa mentsereetsiide,
 untunttu ashuwaakka s'aaruwaan yegganaw mus'iyawaadan
 mus'erettiita» yaagaad. **4** He wode untunttu Med'ina Godaakko
 waassana, shin I untunttoo zaarena; I bare deemuwaa
 he wode untunttuppe k'osana; ayaw gooppe, untunttu iita
 oosuwaa ootseeddino. **5** Bare asaa wora kaaletsiyaa timbbitiyaa
 odiyaawantubaa Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Hinttew
 miyaawaa immiyaa wode, «New sa'ay sara» yaagiita; shin
 hinttena k'uma mizennawaa bolla olaa awaayiita. **6** Hewaa diraw,
 hinttenttoo gallassay k'amma gidanappe attina, sas'aa be'ikkita;
 sa'aykka d'umanappe attina, laa"entso murunikkita. Timbbitiyaa

odiyaawanttoo away wullina, gallassay d'umana. 7 Sas'aa be'iyaawanttu yeellatana; muruniyaawanttukka kawushshana. S'oossaa mataappe untunttoo zaaruu bayinna diraw, untunttu yeellatiide, ubbaykka barenttu doonaa oyk'k'ana» yaagee. 8 Shin taana gidooppe, taani Yaak'ooba zaretoo untuntta bayzzuwaa, Israa'eeliyaa asaassikka untunttu nagaraa odana mala, wolk'k'an, Med'ina Godaa Ayyaanan, suure pirdaaninne minotetsan kumaad. 9 Hinttenoo, suure pirddaa is's'iyaanne sitta yewuwaakka dook'k'iyaaawanttoo Yaak'ooba zaratuwaa kaappatoonne Israa'eeliyaa asaa mooddiyaawanttoo, hawaa sisite. 10 Hintte S'iyoonne katamaa suutsaa gussiide kees's'iita; Yersaalame katamaakka makkalan kees's'iita. 11 Aa kaappatuu mattaayiyaan pirdiino; Aa k'eesatuu dirguwaan tamarisiino; k'ay Aa timbbitiyaa odiyaawanttukka miishshaa k'ans's'ina muruniino. Shin yaatiidekka, «Med'ina Goday nu gidдон de'ee gidennee? Nu bolla ayaa iitabaykka yeenna» yaagiide Med'inaa Godaan ammanettiino. 12 Hewaa diraw, hintte gaasuwaan S'iyoonne deriyaa shoyk'aadan goshettana; Yersaalame katamaykka kolettiide ittisaan dooretteedda suuppa shuchchaa gidanawaa. Geeshsha Golliyyaa kees'etteedda sa'aykka wora gidanawaa.

4 Wurssetsaa gallassatuwaan Med'ina Godaa Geeshsha Golliyyaa kees'etteedda derii deretuwaa ubbaappe d'ok'k'iide beettana; keraa ubbatuwaappekka bollana d'ok'k'u d'ok'k'u gaana. Gadiyaa Asay aakko zattana. 2 Daro kawutetsatuwaa Asay yiide, «Haayite; Med'ina Godaa deriyaa, Yaak'ooba S'oossaa Geeshsha Golliyyaa ane pude kesoytte. I koyiyaawaadan nuuni baana mala, I nuuna bare ogiyaa tamarissana» yaagana. Ayaw gooppe, higgii S'iyooneppe, Med'inaa Godaa k'aalaykka Yersaalameppe

kesana. 3 I daro asatuu gidduwaan pirddana; haakuwaan de'iyaa mino kawutetsatuwaa palumiyaakka shaakkana. Unttuntu barenttu mashshaa maraashaa, barenttu tooraakka baac'aa kessanaw k'os's'ana; kaatetetsay kawutetsaa bolla mashshaa dentsenna. Hawaappe guyyiyaan, unttuntu ubbaanna olaa timirttiyaa tamarikkino. 4 Shin Asay ubbay bare woyniyaa turaa kuwaaninne balasiyaa kuwan woppu giide uttana; ay asayne unttunta yashissenna. Ayaw gooppe, Ubbaappe Wolk'kaama Med'ina Goday hawaa haasayeedda. 5 Asay ubbay bare Med'inaa Godaa s'oossaa suntsan hamettana; shin nuuni Med'ina Godaa nu S'oossaa suntsan med'ippe med'inaw hamettana. 6 Med'ina Goday hawaadan yaagee; «He gallassi taani wobbatuwaa shiishshana; k'ay omooduwaan haako sa'aa beeddawantanne taani tuggayeeddawantakka shiishshana. 7 Taani wobbatuwaa wuriidde atteeda atowantta ootsana; k'ay omooduwaan haako sa'aa beeddawantakka mino kawutetsaa kessana. He wodiyaappe doommaade med'inaa gakkanaw, taani Med'ina Goday S'iyoonne Deriyan unttuntu bolla kaatetana» yaagee. 8 Neenoo, Med'ina Godaa asaa wochchiyaa Yerusaalame d'ok'k'a gimbbiyaw, new kase ne mooddiyaa maatay, k'ay Yerusaalame kawutetsaa zaway ubbaykka simmana. 9 Ha'i neeni kooshshaa d'ok'k'u ootsaade waassiyaawenne yeluu oyk'k'eedda mishiratiidan un"etsiyaawe ayaasee? New kaatii bayinna gishshaasseeyye? Woy neena zoriyaawe d'ayeedda diraasee? 10 Hinttenoo, S'iyoonne asatoo, yeluu oyk'k'eedda mishiratiidan ooliidde gondoretitte. Ayaw gooppe, hintte katamaappe kesiyaawe attena; kesiide dembban de'ana; hewaappekka Baabloone baana. Gidooppenne, yan hintte attana; Med'inaa Goday hinttena hintte morkkatuwaa

kushiyaappe wozana. **11** Shin ha'i daro kawutetsatuu ne bolla shiik'eeddino; shiik'iide, «Yerusaalame tuno; nu ayifiikka S'iyoonne derek'k'o» yaagiino. **12** Shin untunttu Med'ina Godaa k'ofaa erikkino; Aa halchchuwaakka akeekikkino. Katsaa bukkiyaa uddumaw shiishsheedda mirk'k'iyaaadan, Med'ina Goday untuntta muranaw shiishsheedda. **13** Hinttenoo, Yerusaalame asatoo, denddite; denddiide, hintte morkkatuwaa k'os's'ite. Taani hintte kac'iyaa birataa, hintte k'inc'c'afiliyaakka nahaase ootsana. Hintte daro kawutetsatuwaa kinchchereetsana; untunttu sugetsan shiishsheeddabaa ubbaa hintte Med'ina Godaw dummayana; hintte, untunttu ak'uwaakka sa'aa ubbaa Godaw immana yaagee.

5 Hinttenoo, Yerusaalame asatoo, hintte olanchchatuwaa shiishshite! Ayaw gooppe, nuuni morkkatuwaan dadetteedda; untunttukka Israa'eeliyaa kaaletsiyaawaa gappataa gatiman shoc'anaw haniino. **2** Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Neenoo Efiraataa, Beeteleeme katamaw, neeni Yihudaa katamatuwaa gidдон guutsaa; shin aw dendduu benippe doommiide, med'inaappe gideeddawe, Israa'eeliyaa asaa mooddiyaawe taw neeppe kesana» yaagee. **3** Hewaa diraw, yeluwaa oyk'k'ettiyaa mishiratta he na'aa yelana gakkanaw, Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa morkkatuwaa kushiyan aatsiide immana. Hewaappe guyyiyaan, omooduwaan de'iyaa Aa ishatuu simmiide, barenttu asaana walakettana. **4** I yaana; Med'ina Godaa minotetsan, Med'ina Godaa bare S'oossaa suntsaa gitatetsan bare asaa heemmana. I sa'aa gas'aa gakkanaw wolk'k'aama gidiyaa diraw, untunttu sarotetsaan de'ana. **5** I untunttoo sarotetsaa gidanawaa. Asoore gadiyaa asatuu nu gadiyaa woraajjiyaa wodenne nu geessuwaakka yederssiide

geliyaa wode, nuuni asaa heemmanawunne kaaletsanaw gidiyaanne gidiide palahiyaa asaa dentsiide, untuntunna olaa gakettana. **6** Untuntu Asoore gadiyaa olan s'oonana; k'ay he gadiyaan de'iyaa Naamiruudi kees's'eedda gadiyaa mooddana. Asoore gadiyaa asatuu nu gadiyaa woraajjiyaa wodenne nu zawaakka yed'd'iyaa wode, nu gadiyaa mooddiyaawe nuuna untuntuppe ashshana. **7** Yaak'ooba zaratuu atiyaawanttu daro gade asaa gidдон Med'ina Goday kiiteedda c'okkuwaa malanne maataa bolla wod'd'iyaa puusiyaa mala gidanawaa. C'okkuunne puusi yaanaw asaa azazuwaa naagennawaadan, Israa'eeliyaa asaykka Med'ina Godaappe attina, asaa naagenna. **8** Yaak'ooba zaratuu atiyaawanttu kawutetsatuwaa gidдон, daro asaa gidдон, bazzuwaa do'atuwaa gidдон de'iyaa gaammuwaa malanne dorssaa wudiyaa gidдон de'iyaa wodalla gaammuwaa mala gidanawaa. I hewaana kantsiyaa wode yereretteenne mentsereetsee; ooninne ashshanaw danddayenna. **9** Ne kushii neenana ek'ettiyaawanttu bolla denddana; ne morkketuu ubbaykka d'ayana. **10** Med'ina Goday hawaadan yaagee; «He gallassi taani ne paratuwaa ne giddoppe d'ayissana; ne paraa gaaretuwaakka mentsereetsana. **11** Taani ne gadiyaa katamatuwaa d'ayissana; ne geessuwaakka ubbaa laalana. **12** K'ay ne kaayuwaa taani d'ayissana; muruniyaawanttukka hawaappe sintsanaw ne gidдон de'ikkino. **13** Taani ne eek'aa misiletuwaanne ne goyinnanaw esseedda shuchchatuwaa ne giddoppe d'ayissana; hawaappe sintsanaw neeni ne kushiyan med'd'eeddabaw goyinnakka. **14** Taani Asheero giyaa s'oossatti misiliyaa ne giddoppe d'ok'ollana; ne katamatuwaakka d'ayissana. **15** Taw azazettibeena kawutetsatuwaa bolla yiluwaaninne hank'k'uwaan taani haluwaa kesana» yaagee.

6 Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaana mootettiyaawaa sisite. «Dendda! Denddaade d'ok'k'a deretuwwa sintsan pirddetta; neeni giyaawaa deretuukka sisino. **2** Hinttenoo deretoo, hinttenoo, sa'ay ek'keedda mino baasotoo, Med'ina Goday mootiyaa mootuwwa sisite. Med'ina Goday bare asaana mootettee; Israa'eeliyaa asaana I palumettee.» **3** Med'ina Goday untuntta hawaadan yaagee; «Ta asaw, taani hinttena waataadditaa? Taani hinttentoo waanaade tookuwwa gidaadditaa? Ane taw odite! **4** Taani hinttena Gibs'e gadiyaappe kessaad; k'ay hinttena ayiletetsaappe wozaad. Hinttena kaaletsana mala Musa, Aaroonanne Miiriyaamo hinttew kiittaad. **5** Ta asaw, Moo'aaba Kaatiyaa Baalaak'i halchcheeddawaanne Bi'ooraa na'ay Balaami aw zaareeddawaa hassaya. Shiis'ima giyaa saappe Gelggali neeni biyaa wode, ogiyaan haneeddawaa ane hassaya. Hewaa hassayooppe, taani Med'inaa Goday neena ashshanaw ootseedda oosuwwa neeni akeekana» yaagee. **6** Med'inaa Godaa, d'ok'k'a sa'aan de'iyaa S'oossaa sintsan goyinnanaw yaadde taani ayaa akkaade shiik'oo? Aw s'uugettiyaa yarshshuwwa gidana mala, itti laytsaa gideedda korumatuwwa akkaade, Aa sintsa yooshsha? **7** Med'inaa Goday sha"a dorssaa orggetuwaan woy tammu sha"a shaafatuwaan de'iyaa haatsaa keeshshaa wogaraa zayitiyaan nashettanddee? Ta naak'uwaa diraw, ta bayira na'aa, ta shemppuwwa nagaraa gishshawukka ta yeluwwa immooshsha? **8** Hay asaw, Med'ina Goday new lo"obaa odi wotseeddattee. Med'ina Goday neeppe koyiyaawe ayee gooppe, neeni suurebaa ootsanawaa, aggena siik'uwaa bessanawaanne ashkktetsan ne S'oossaanna hamettanawaa. **9** Med'ina Godaw yayyiyaawe aad'd'eeda eratetsaa. Yersaalame katamaa asaa S'oossay hawaadan

yaagee; «Murana gatimaanne he gatimaa giigisseeddawekka oonentto akeekite. 10 Nagaranchchaa golliyaan de'iyaa nagaran shiishsheedda shaluwaanne ta is's'iyaa worddo makkiyaa miishshatuwaa taani doganeeyye? 11 Yaatina, ha worddo miizaanan likkiyaawaanne worddo miishshan makkiyaa asaa nagaraa taani waataade atto gaanaw danddayayitaa? 12 He katamaa duretuu makkalan kumeeddawantta; aan de'iyaa Asay ubbay wordduwaa. Unttuntu doonaa gidдон de'iyaa unttuntu ins's'arssaykka bare huup'iyaw geella. 13 «Hewaa diraw, taani hintte nagaraa gaasuwaan hinttena d'ayissanawunne digganaw denddaad. 14 Hintte maana, shin kallikkita; nafisaykka hintteppe duus's'enna. Hintte buuriide shiishshana, shin hinttenttoo dagattenna; hintte dagayeeddawaakka taani olaa yeddaade d'ayissana. 15 Hintte katsaa zerana, shin gakkina c'akkikkita; wogaraa teeraa gum"ana, shin he zayitiyaa okettikkita; woyniyaa teeraakka hintte gum"ana, shin Aa eessaa ushikkita. 16 Hintte Kaatiyaa Omira wogaa, Aa na'aa Kaatiyaa Akaaba golle iita oosuwaanne unttuntu zoriyaa kaalleedda diraw, taani hinttena d'ayissana; taani hinttena Asay ubbay boriyaabaa ootsana. Asay ubbay hinttena shek'k'iyaa shek'aakka hintte tookkana» yaagee.

7 Aayye ana taanoo! Taani teeray mas'etti wuri kichchina yiide, woyniyaa turaappenne balasiyaa mitsaappe bare amotteeddawaa demmanaw danddayibeenna koshatteedda bitaniyaa mala gida kichchaad. 2 S'oossaa dosiyaa keeka Asay gadiyaan mulekka baawa; asaa garssan suure Asay d'ayeedda. Asay ubbay asaa suutsaa gussanaw zuggiid naagee; k'ay ubbaykka bare ishaa gitiyaan oyk'k'anaw kaallee. 3 Unttuntu kushetuu laa"uukka iitabaa ootsanaw loohi utteeddino. Kaappuunne daannay mattaayiyaa oochchiino; wolk'k'aama asatuu barenttu

amotteeddawaa odiino; untunttu ubbaykka ittippe iitaa ootsiino.

4 Untunttu garssan ebelo keeka giyaawe aguntsa mala; k'ay ebelo suure giyaawe gom"oriyaa mala. S'oossay timbbitiyaa odiyaawanttu baggana odeeddawaadan, I bare asaa muriyaa gallassay gakteedda; untunttu shabbirettiyya wodiikka ha"a. 5 Ne shooruwa ammanoppa; ne laggiyaakka ammanettoppa. Neeni k'oommaade ak'iyaa ne machchattiwukka odiyaawaakka akeekaade oda. 6 Ayaw gooppe, na'ay bare aawuwa kad'ee; naatta bare daay bolla, na'aa machchatakka bare bollotatti bolla denddino; aawoo aawuu soo Asay morkke gidee. 7 Shin taana gidooppe, taani hidootaan Med'ina Godaa s'eellashshana; taana ashshiyaa S'oossaa taani naagashshana; ta S'oossay tawaa sisana. 8 Ta morkkiyaw, ta metuwaan nashettoppa. Taani kunddooppekka denddana; taani d'uman uttooppekka, Med'ina Goday taw poo'ana. 9 Taani S'oossaa naak'k'aad; hewaa diraw, I taw mootettiide, ta pirdaa kessana gakkanaw, taani Aa hank'k'uwaa danddayana. I taana poo'uwaa kessana; taanikka I ashshiyaa ashshuwaa be'ana. 10 He wode ta morkkiikka be'ana; k'ay taana, «Med'ina Goday ne S'oossay hak'an de'ii?» yaagi yaagi k'iliic'iyawe yeellaa mayyana; I ogiyaan de'iyaa urk'k'aadan yed'ettishinkka taani ta ayifiyaan be'ana. 11 Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hintte katamaa gimbbiyaa dirssatuu direttiyya gallassay yaana; he gallassi hintte zawaykka aakkana. 12 He gallassi hintte Asay hinttekko simmana. Untunttu Asoore gadiyaappe, Gibs'e katamatuwaappe, Efiraas'iisa Shaafaa heeraan de'iyaa sa'atuwaappenne k'ay haako san de'iyaa abbatuwaa doonaappenne d'ok'k'a deretuwaappe hinttekko simmana. 13 Shin biittay aan de'iyaa asaa iitatetsaa gaasuwaan Asay bayinna mela gidana. 14 Neeni ne asaa, aradda biittay

yuushshuwaan de'iyaa bazzuwaan barekka de'iyaa ne buzo
dorssaa wudiyaa ne gatiman heemma. Unttuntu kasewaadankka
Baasaaneninne Gala'aaden heemettino. 15 Med'ina Goday,
«Hintte Gibs'e gadiyaappe keseedda wodiyaadan, taani hinttena
maalalissiyaabaa bessana» yaagee. 16 Kawutetsatuu ubbay
hewaa be'iide yeellatana; untunttu wolk'k'aykka hada gidiyaa
diraw, untunttu yeellatiide, barenttu doonaa oyk'k'ana; untunttu
haytsaykka tullana. 17 Unttuntu shooshshaadan, biittaa
laac'c'ana; sa'aanna tiraan gooshettiyaa med'etatuwaadan
kokkoriidde, barenttu geessuwaappe kesana. Wolk'k'aama
dagamaan Med'ina Godaakko, nu S'oossaakko, simmana;
untunttu neena yayyiidde de'ana. 18 Naak'uwaa atto yaagiyaawe,
bare asaa attedawanttu makkalaa paydennawe ne mala
S'oossay oonee? Neeni hank'k'uu hank'k'oshin, med'inaw de'a
aggakka; ayaw gooppe, neeni ne asaw ne aggena siik'uwaa
bessiyaawan nashettaasa. 19 Neeni nuw k'aykka k'arettana; nu
naak'uwaa ne gediyaan yed'd'ana; ee nu nagaraakka abbaa
c'iimmuwaan olana. 20 Neeni benippeka doommaade nu mayzza
aawaatoo geppaade c'aak'k'eeddawaadan, Abrahaamane
Yaak'ooba zare gideedda ne asaw ne ammanettiyaawaanne ne
aggena siik'uwaa bessana.

Naahooma

1 Elk'k'oosha geetettiyaa saan de'iyaa Nahoome Nanawe bolla S'oossaappe akkeedda kiitayne be'eedda sas'aa mas'aafay hawaa. **2** Med'inaa Goday k'anaatiyaanne haluwaa kessiyaa S'oossaa; Med'inaa Goday haluwaa kessiyaawaanne hank'k'uwaan kumeeddawaa; Med'inaa Goday barenanna ek'ettiyaawanttoo haluwaa kesee; k'ay bare morkkatuwaa muranaw bare hank'k'uwaa giigissi wotseedda. **3** Med'inaa Goday hank'k'ettanaw elleellenna; wolk'k'aykka aawe wolk'k'aama; I bayzzanchchaa ayaa gidooppenne, murenaan aggena. Med'inaa Godaw gotuwaaninne beetaa gidдон ogii de'ee; shaariikka Aa gedii yed'd'ina denddiyaa baana. **4** I abbaa seeriide melissee; shaafatuwaa ubbaakka toyissee. Baasaaneninne K'armmeloosan de'iyaa mitsatuunne maatatuu shulliino. Liibaanoosa c'iishshaykka k'ok'k'ofettee. **5** Aa sintsan deretuu k'aas's'iino; zoozetuukka siiliino. I k'onc'c'iyaa wode biittay sa'ay k'aas's'ana; sa'aan de'iyaabay ubbaykka kokkorana. **6** Aa hank'k'uwaa sintsan ek'k'anawe oonee? Aa hank'k'uwaa suuluwaakka danddayanawe oonee? Aa hank'k'uu tamaadan bukkiyaa wode, zaallatuu za"iide p'alk'k'ettiino. **7** Med'inaa Goday keeka; metuwaa gallassikka bak'ati attiyaasaa; I barekko bak'ati attanaw koyyiyaawantta eree. **8** Shin I bare morkkatuwaa di'uwaan muukissiide d'ayissana; barenana ek'ettiyaawanttakka d'umaw yederssana. **9** Hintte Med'inaa Godaa bolla mak'k'ettiyaawe I ayee? I hinttena ubbaanna d'ayissana; laa"entsuwaa d'ayissanaw denddenna. **10** Hinttenttu, bas's'iballetteedda aguntsa malatuu, k'ay ushiide matsotteeddawaadan ganddigaariyaawanttuu, mela utulaadan taman s'uugetti d'ayana. **11** Nanawee, Med'inaa Godaa

bolla iitabaa k'oppiyaawe, iita zoriyaa zoriyaawe ne giddoppe keseedda. **12** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Nanawetuu minonne c'ora gidoopekka, d'ok'olettiide d'ayana. Yihudaa asaw, taani hinttena kase tuggayaad; shin hawaappe sintsanaw tuggayikke. **13** Ha"i taani Asooretuwaa morgge mitsaa hintte morggiyaappe mentsana; hintte uk'kunna k'ashuwaakka taani duuseretsana» yaagee. **14** Nanawee, Med'inaa Goday ne bolla pirddeedda pirdday hawaadan yaagiyaawaa; «Hawaappe sintsanaw ne suntsaa s'eesissiyaa zeretsay new de'enna. Ne s'oossatuwaa golliyaan de'iyaa misiletuwaanne eek'atuwaa taani d'ayissana. Neeni dambbennawaa gideedda diraw, taani ne duufuwaa bookkana» yaagiyaawaa. **15** Be'ite, itti kiitetteeddawe lo'o mishiraachchuwaa odiiddinne sarotetsaa awaayiidde, d'ok'k'a deretuwaa bollana gakeedda. Hinttenoo, Yihudaa asatoo, hinttena d'ayissiyaa morkketuu ubbaanna d'ayeeddino; untunttu laa"entso hintte biittaa woraajikkino. Hewaa diraw, hintte baalatuwaa bonchchite; hintte shiik'k'eeddawaakka gatsite.

2 Neenoo Nanawe katamaw, d'ayssiyaabay yeedda! Hewaa diraw, ne geessuwaa naaga; ne ogiyaakka wochcha; ne danc'c'uwaa minisa; ne wolk'k'aakka loytsa minisa. **2** D'ayssiyaawanttu, Israa'eeliyaa asaanne woyniyaa turaa d'ayissoopekka, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa bonchchuwaanne Yaak'ooba bonchchuwaa zaarana. **3** Olanchatuwaa gondallatuu zo'o; olanchchatuukka zo'o mayuwaa mayyeeddino. Untunttu olaw giigiyaa wode, paraa gaaretuwaa biratay tamaa lac'uwaadan p'olk'ku giino; untunttu barenttu tooraa toomaakka giigiseeddino. **4** Paraa gaaretuu ogiyaan andaraasuwa kinchchiino; untunttu yaanne haanne jaamiidde, katamaa ogiyaan yuuyyiino. K'ay untunttu lac'uu poddu giyaa s'omppiyaa

malatiino; walk'k'antsaadankka elleelliino. 5 I bare olaa kaappatuwaa s'eesiide shiishshee; shin Aa kaappatuu hamettiidde d'ubettiino. Unttuntu katamaa gimbbiyaa dirssaakko elleelliino; untunta morkkatuwaa k'ohuwaappe naagiyaa wolk'k'aama gonnallii giigeedda. 6 Shaafaa baggana de'iyaa katamaa dirssaa penggetuu dooyetteeddino; kaatiyaa golliikka shabbiretteedda. 7 Katamata omoodettaade baaddu; izi mac'c'a k'oomatuukka kayyottiidde, harap'p'etuwaadan waassiino; barenttu tiraakka bak'k'iino. 8 Dagatti utteedda haatsay poki bessina goggiyaawaadan, Nanawe Asay katamaappe bak'atana. Asay untuntu bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Ek'k'ite; ek'k'ite!» yaagiide s'eesana; shin ooninne guyye s'eellenna. 9 He katamaa ak'oo, aan minjetteedda bonchcho miishshaassikka paydu baawa. Hewaa diraw, he biraa bonk'k'ite! He work'k'aakka k'ay bonk'k'ite! 10 Nanawe katamay mela gideedda; k'ay oniide bayeedda! Asaa wozanay yashshan siileedda; gaaduukka kokkoreedda; asaa ubbaa s'eessay gaji gajeedda; som'iikka bullatteedda! 11 Gaammatuwaa geessuwaa mala, wodalla gaammatuu de'iyaasaa malanne attumanne mac'c'a gaammatuu barenttu maratuwaanna untuntu yashissiyaawe bayinnan, yuuyiyaa wora mala gideedda Nanawe katamay ha'i hak'an de'ii? 12 Gaammuu bare maratoo gidiyaabaa oyk'k'eedda; mac'c'a gaammattissikka mentsereetsiide immeedda. Bare geessuwaa haassi oyk'k'eeddawan, bare gonggoluwaa haassi aheedda ashuwaan kuntseedda. 13 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'a, taani ne bolla dendaad! Taani ne paraa gaaretuwaa taman s'uuggana; ne wodalla gaammatuwaakka mashshay maana. Neeni haasayyaawaa

taani biittaa ubbaappe d'ayissana; new kiitettiyawanttu k'aalaykka laa"entso mulekka sisettenna» yaagee.

3 Daro asaa suutsaa gussedda Nanawe katamatiw aayyeero! Wordduu izin kumi utteedda. Iza wolk'k'aan akkeeddanne bonk'k'eedda duretaw paydu baawa. **2** Nanawe katamatin lissuwaa arpeelluu, paraa gaariyaa gediya guntsay, paratuwaa anddaraasuunne paraa gaaretuwaa gufay sisettee. **3** Paraa asatuu ne bolla yeeddino; mashshay p'oolup'oollee; tooratuukka p'ooliino. Daro Asay hayk'k'eedda! Anhay anhaa bolla dooretteedda! Hayk'k'eeddabaw payduu baawa! Hewaanna aad'diidde biyaa asaykka anhaan d'ubettee. **4** Hawe ubbay haneeddawe zaway bayinna Nanawe c'aaratetsaa gaasuwaana. Iza c'ora murunoo aatto; kawutetsatuwaa bare c'aaratetsaan, asaakka bare murunuwaan ayileyaaddu. **5** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Be'a, taani ne bolla dendaad! Taani ne mayuwaa ne bollappe k'aarana; ne kalluwaa gade asaa, ne pokkuwaakka kawutetsatuwaa bessana. **6** Taani neena pituwaa oliyaa sa'aa kessana; taani neena kad'ana; k'ay Asay ubbay neenan k'iliic'iyawaa ootsana. **7** Neena be'iyaa ubbay neeppe shel'i giide, «Be'ite, Nanawe katamata mela gidaaddu. Iziw kayyottiyaawe oonee? Izo mintsetsiyaawekka hak'appe beettanddeeshsha!» yaagana» yaagee. **8** Neenoo Nanawe katamatee, neeni Teebiso giyaa Gibs'e katamattippe daray? Izo Nayle Shaafay dooddi wotseedda. Shaafay iziw te"iyaa gimbbiyaa; haatsatuukka iziw dirssaa. **9** Top'p'iinne Gibs'e iziw zaway bayinna wolk'k'aa; Puus'enne Liibii izo maaddiyaawantta. **10** Gidooppenne, iza omoodettaade baaddu; izin de'iyaa guutsaa naanaykka daras'ettiide, ogiyaa gas'an ubbaan kunddeeddino. Izi bonchchetteedda asatuwaa

bollan saamay yegetteedda; izi wolk'k'aama asatuu ubbaykka
 santsalatan k'ashetteeddino. **11** Neenoo Nanawe katamatee,
 neeni k'ay matsottiide ganddigaariyaa asaadan hanana. Ne
 morkkatuwaa sintsaappe k'osettaade attiyaasaa neeni koyana.
12 Ne geesatuu ubbay koyiro teereedda teeray gawuc'eteedda
 balasiyaa mitsatuwaa mala; he balasiyaa mitsaa k'aatsiyaa wode,
 teeray miyaawoo doonaan wod'd'ee. **13** Be'a, ne olanchchatuu
 ubbay mac'c'a asaa mala. Ne zawaa penggetuukka ne
 morkketoo aakkiide dooyetteeddino; gorddiyaa mitsaakka tamay
 mi diggeedda. **14** Ne morkketuu neena dooddiide un"etsiyaa
 wode ushanaw haatsaa tikka. Ne geessuwaakka minisa; urk'k'aa
 yed'd'a; aappe s'uubiyaa med'd'iyaa miishshan s'uubiyaa giigissa.
15 Neena yaan tamay maana; boolii katsaa miyaawaadan,
 neena mashshaan k'ans's'ereetsana. Neeni booliyaadan dara;
 booliyaawaadankka c'oratta. **16** Neeni ne zal"anchchatuwaa
 saluwaa s'oolinttetuwaappe aatsaade c'orayaadda. Shin hewanttu
 ubbay booliyaadan ubbabaa mi diggiide, paalli d'ayana. **17** Ne
 kaappatuunne maatay de'iyawanttu, meego gallassi dirssaa
 bollan uttiide, away kesiyaa wode paalli d'ayiyaa booletuwaa
 mala; untunttu beedda saakka eriyaawe baawa. **18** Neenoo
 Asoore kaatew, ne hentsanchchatuu gem"ishheeddino; ne
 bonchchetteedda asatuukka geerotteeddino. Ne Asay deretuwaa
 bollan laaletteedda; untuntta shiishshiyaawekka baawa. **19** Ne
 me'uu koolettenna; ne madutsaykka pas'enna. Nebaa siseedda
 ubbay nashettiide, kushiyaa bak'k'ana. Ayaw gooppe, ne zaway
 bayinna iitatetsaappe kessi akkeedda Asay mulekka baawa.

Imbbaak'ooma

1 Timbbitiyaa odiiyaa Imbbaak'oomaw Med'ina Goday sas'aan immeedda kiitay hawaa. **2** Imbbaak'oome, «Abeet Med'ina Godaw, neeni maaddanaadan taani s'eesiyaa wode, awude gakkanaw sisennan is's'ay? K'ay taani makkalaw new waassiyaa wode, awude gakkanaw ashshenan is's'ay? **3** Ha naak'uwaanne bayzzuwaa taana ayaw bessay? Makkalaanne bashshaa s'eellaadde neeni ayaw c'o"u gaade danddayay? Wad'etaynne ooshay biittaa ubbaan dareedda. **4** Hewaa diraw, higgii leppeedda; tumuu kesi erenna. K'ay nagaranchchatuu s'illo asatuwaa dooddi oyk'k'eedda diraw, pirdday geellattee» yaageedda. **5** S'oossay zaariide, «Hintte yuushshuwaan de'iyaa kawutetsaa s'eelliide maalaalettite! Ayaw gooppe, hinttew odinttokka hintte ammanenna oosuwaa taani hintte wodiyaan ootsana hanay. **6** Taani Baabloonawetuwaa, he mek'etsi bayinna dirbbiyaa asatuwaa dentsay. Unttuntu barenttubaa gidenna biittaa oliide oyk'k'anaw biittaa ubbaan yuuyyiino. **7** Unttuntu yashissiyaawanttanne dagantsiyaawantta. Unttuntu pirddaynne bonchchuu untuntuppe kesee. **8** Unttuntu paratuu maahetuwaappekka aad'd'eedda dirbbiyaanne omarssa okoratuwaappekka aad'd'eedda iita. Unttuntu paraa asatuu piriis'iidde, haako saappe yiino; unttuntu arggantsay ayentto oyk'k'anaw paalliyaawaadan paalliino. **9** Unttuntu olanchchatuu ubbay makkalaabaa ootsanaw bazzo c'arkkuwaadan c'arkkiide yiino. Asaa omoodiide, shafiyaadan shiishshiino. **10** Unttuntu kaatetuwaa bolla k'iliic'iino; mooddiyaawanttakka miichchaa kessiino; k'ay shuchchaan direkteedda geessatuwaa ubbaan unttuntu miic'c'iino. He geessotuwaa omooddanaw unttuntu lank'kiyaan biittaa keeliino. **11** Hewaappe guyyiyaan, unttuntu

c'arkkuwaadan aad'ana. He naak'k'iyaaawanttoo untunttu wolk'k'ay untunttu s'oossaa» yaageedda. **12** Abeet Med'ina Godaw, ta S'oossaw, ta Geeshshaw, neeni med'inaappe doommaade de'iyaa Med'ina Godaa gidikkii? Neeni nu Zaallaa gidiyaa diraw, nuuni hayk'k'okko. Abeet S'oossaw, Baabloonawetuwaa nu bolla pirddaa polanaadan, neeni dentsaade wolk'k'aakka untunttoo immaadda. **13** Ne ayifetuu daro geeshsha gidiyaa diraw, iitabaa s'eellanaw dosikkino; iitabay oosettiyaa wode be'aadde c'o"u gaanaw danddayakka. Yaatina, ha c'immiyaawanta ayaw c'o"u gaade s'eellay? Nagaranchchatuu bareppe s'illiyaa asatuwaa mittiyaa wode ayaw c'o"u gay? **14** Neeni asaa abbaa moletuwaadan, kaaletsiyaawe untunttoo bayinna tiraan gooshettiyaa med'etatuwaadan ootsaadda. **15** Baabloonawetu gadiyaa asaa ubbaa k'ap'iyaan k'oriide kessana; untunttu untuntta barenttu k'eeri gitiyaan oyk'k'ana; k'aykka untunttu untuntta barenttu wogga gitiyaan buuriide shiishshana; yaatiide untunttu nashettananne hashshu gaana. **16** Hewaa diraw, untunttu barenttu k'eera gitiyaw yarshshiino; barenttu wogga gitiyaw is'aanaa c'uwayiino. Ayaw gooppe, untunttu ishaluwaan de'iyaaawenne mal"uwaa miyaawe he gitetuwaa wolk'k'aanna. **17** Yaatina, untunttu barenttu gitiyaa k'ok'k'ofiide kawutetsatuwaa ubbaa wode k'areti bayinnan wod'iide de'anee?

2 Wochchiyaa adussa gimbbiyaa bolla kesa ek'k'aade taani naagana. He sa'aan S'oossay taana giyaabaanne ta maganaw I immiyaa zaaruwaa sisanaw s'eellashshana. **2** Med'ina Goday taw zaariide, «Wos's'iyaa uraykka nabbabana mala, masetteedda shuchchaa bolla taani new k'onc'c'issiyaa sas'aa ordduwaan s'aafa. **3** Ayaw gooppe, sas'aan beetteeddawe bare keeretteedda wodiya naagee. He sas'ay polettiyaa wodii ellekka gakkanawaa;

wordduwaa gidiide de'enna. Takkiyaabaa malatinttokka naaga; ayaw gooppe, I tumuwaappe yaana; gam"enna. 4 «Be'a, I otoretteedda; Aa k'ofa ubbaykka suure gidenna; shin s'lluu bare ammanuwaan de'ana.» 5 Duretetsay asaa c'immee; otoranchcha asaw shemppo baawa. I duufuwaadan yora gidiyaa dirawunne hayk'k'uwaadan kalli erenna asaa gidiyaa diraw, kawutetsatuwaa ubbaa barew shiishshee; asaa ubbaakka barew omoodee. (Sheol h7585) 6 «Asay barentta omoodeeddawantta, «Barewaa gidenna miishshaa shiishshiide dagayiyaawoonne ac'uwaa asaappe wolk'k'an akkeedda mas'uwaan durettiyaawoo aayyero! Hawe hawaadan haniidde, awude gakkanaw de'anee?» yaagi k'iiliic'ananne toochchana. 7 Neeni untunttoo tal"eedda asatuu ne akeekenan ne bolla denddiide, neena kokkorssana. Hewaappe guyyiyaan, untunttu ne mas'uwaa ubbaa bonk'k'anawantta. 8 Neeni c'ora yaraa mas'uwaa bonk'k'eedda diraw, untunttuppe atteeddawanttu ne mas'uwaa bonk'k'anawantta. Ayaw gooppe, ne daro asaa suutsaa gussaadda; k'ay sa'aa ubbaan, katamatuwaa bollanne untunttun asaa bollakka sugetsaa oosuwaa ootsaadda. 9 «Metuu neena gakkennaadan, ne golliyya d'ok'k'asaan kees's'anaw naak'uwaan miishshaa shiishshiyaawoo, new aayyero! 10 Daro asaa ne genaade d'ayisseeddawaa gaasuwaan ne soo asaa kawushshaadda; neeni ne bolla bayetsaa ahaada. 11 Haray atto ne golliyya gimbbiyaa shuchchaykka ne bolla waassana; tuusatuukka waasuwa allanawantta. 12 «Katamaa makkalan baasiide, asaa suutsan kees's'iyawanttoo, hinttew aayye ana! 13 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday Asay ootsiyaawe ubbay tamaa kaate gidanaadan, k'ay kawutetsatuu ubbay daaburiyaawe c'oo mela gidanaadan, k'ofaa k'achchi wotseedda. 14 Ayaw gooppe, haatsay abbaa kammiyaawaadan,

Med'ina Godaa bonchchuwaa eratetsay sa'aa kumana. 15 «Bare shooro Asay kallottina be'ana giide, iitabaa gujaanine unttunta ushshiide matsoyiyaa uraw aayye ana! 16 Neeni bonchchuwaa diraw kawushshaa mayyana. Ha"i simmi laa neenoo, usha! Ushaade ganddigaara! Med'ina Godaw ushechcha kushiyan de'iyaa s'uu'ay neekko yaana; ne bonchchuu kawushshaw laamettana. 17 Neeni Liibaanoosa d'ayisseeddawaadan, neenikka d'ayana. Neeni do'atuwaa wora wurssaadda; ha"i k'ay unttuntu neena yashissana. Ayaw gooppe, ne daro asaa suutsaa gussaadda; k'ay sa'aa ubbaan, katamatuwaa bollanne unttuntun de'iyaa asaa bollakka sugetsaa oosuwaa ootsaadda. 18 «I barew eek'ay ayaa maaddii? Aa Asay giigisseedda gidennee? Wordduwaappe attina, aan harabay ayayne beetena. Yaatina, Aa med'd'eedda bitanii ha ayinne haasayenna eek'aa ammaniyaawe Aa ayaa maaddanaassee? 19 Mitsaappe masetteeddawaa «Beegotta!» giyaawoo, k'ay shuchchaappe masetteedda duudiyaa, «Dendda ek'k'a!» giyaawoo, new aayye ana! I won new ayentto k'onc'c'issanaw danddayii? Be'a, I work'k'aanine biran sheeshsheeddawaa; aw shemppuu baawa. 20 «Shin Med'ina Goday bare geeshsha Geeshsha Golliyaana. Hewaa diraw, biittan sa'aan de'iyaa Asay ubbay Aa sintsan c'o"u go» yaageedda.

3 Timbbitiyaa odiiyaa Imbbaak'oomi mazimuriyaadan yes's'iidde, woosseedda woosay hawaa: 2 Abeet Med'ina Godaw, neeni kase ootseeddawaa taani sisaade yayaad. Abeet Med'ina Godaw, nu wodiyaankka he oosotuwaa zaaretsaade ootsa; unttuntu nu wodiyaankka erettino. Neeni hank'k'etsiyaa wode ne maarotaa k'oppa. 3 S'oossay Temaana giyaa sa'aappe yee; He Geeshshay Paaraana Deriyaappe yee.

Aa bonchchuu saluwaa kammeedda; Aa galataykka sa'aa
 kumeedda. 4 Aa p'ooletsaykka aawaa poo'uwaa mala; Aa
 wolk'k'ay k'osetti utteedda Aa kushiyaappe pozhzhu giyaa
 poo'uu kesee. 5 S'oossay iita harggiyaa bareppe sintsaw kiittee;
 hayk'k'uwaakka bare geeduwaa kaaletsee. 6 I ek'k'iide biittaa
 k'aatseedda. K'ay I s'eelliide kawutetsatuwaa kokkorsseedda.
 Med'inaadeppa de'eedda deretuu me"eretteeddino; k'ay I
 untunttu bollan hamettiyaa beniideppa de'eedda deretuukka
 laaletteeddino. 7 Taani Toop'p'iyaa Asay tuggatishin be'aad;
 Midiyaama biittaa asaykka kokkorishiina be'aad. 8 Abeet
 Med'ina Godaw, neeni ayaw hank'k'ettaadii? Shaafatuu neena
 hank'k'etsisseeddino? Woy abbaa bolla hank'k'uwaa ees's'a
 kesaadii? Tuytti, neeni ne paratuwaanne ne paraa gaaretuwaa
 toggeeddawe ne asaw s'oonuwaa immanaassa. 9 Neeni ne
 wonddaafiyaa giigissaadda; pootsatuwaa dukkanaw dafaadda.
 Biittaa p'alk'k'aade haatsaa kessaadda. 10 Deretuu neena
 be'iide, yashshaw kokkoreeddino; haatsaa kis'aykka aad'd'eedda.
 K'ay haatsaa c'iimmatuukka waassiino; waassiidde barenttu
 dambbalaa haa haa darisseeddino. 11 I s'onggiide yeddeedda
 pootsatuu poo'uwaaninne ne tooratuwaa p'ooletsan awaynne
 aginay barenttu de'iyaa saan de'iyaa saan ek'k'eeddino. 12 Neeni
 hank'k'ettaade biittaa ubbaan yuuyyaadda; kawutetsatuwaakka
 hank'k'uwaan yed'd'aadda. 13 Neeni ne asaa ashshanawunne
 ne oketteeddawaa ashshanaw kesaadda; iitatuwaa kaappuwaa
 shoc'aadda; Aa mayuwaa k'aaraade Aa kallo s'iira ashshaada. 14
 Aa olanchchatuwaa gadaawaa neeni Aa tooraan Aa c'addaadda.
 Untunttu nuuna laalanaw gotiyaadan yiino; metootanchchaakka
 geeman mittanaw dosiino. 15 Neeni ne paratuwaan abbaa
 yed'd'aade aad'd'iyaa wode, daro haatsay hoommuwaa goppu

gee. 16 Taani hawaa ubbaa sisina, ta bollay gajj gajeedda;
ta mettershshay kokkoreedda; ta mek'etsaykka wook'k'eedda;
ta gedetuukka k'ay gunddeeddino. Nuuna tuggayyaawantta
S'oossay murana gakkanaw, metuwaa gallassaa taani danddayan
naagana. 17 Balasiyaa giyaa mitsay ayifana d'ayooppekka,
woyniyaa turaan ayifii d'ayooppekka, wogaray ayifenan
is's'ooppekka, gadii katsaa mukkennan is's'ooppekka, sikkuwan
dorssi d'ayooppekka, k'ay ak'uwaan mehii d'ayooppekka, 18
hewe ubbay d'ayooppekka, taani Med'ina Godaan nashettana;
taana ashshiyaa Med'ina Godaan taani nashshechchaa
pooc'u gaana. 19 Ubbaa Moordiyaa Med'ina Goday taw
wolk'k'aa; ta gediya gaaraa gediyaadan minisee; taani d'ok'k'a
sa'atuwaan hemettanaw taana danddayissee. (Yes's'iyaaawantta
kaaletsiaawaa hassayissiyaawaa: ha mazamurii diis's'iyawaa
diis's'iidde yes's'iyaa mazimuriyaa.)

Sofonaasa

1 Amoonaa na'ay Iyoosiyaa Yihudaan kaateteedda wode Sofonaasakko yeedda Med'inaa Godaa k'aalay hawaa. Sofonaasi Kuusha na'aa; Kuushi Gadaaliyaa na'aa; Gadaalii Amaariyaa na'aa; Amaari kaatiyaa Hizk'k'iyaa na'aa. **2** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani gadiyaa bolla de'iyawaa ubbaa mul's'u ootsaade d'ayissana. **3** Taani asaanne mehiyaa, saluwaa kafotuwaanne abbaa moletuwaakka d'ayissana. K'ay taani iita asatuwaa aatsa yeggana; asaa zariyaakka biittaa bollappe d'ayissana» yaagee Med'inaa Goday. **4** K'aykka S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Yihudaaninne Yersaalamen de'iyaa ubbaa muranaw ta kushiyaa dentsana; Ba'aala giyaa eek'aw goyinniyaa atteeddawantanne aw ootsiyaa k'eesetuwaa he sa'aappe mul's'u ootsaade d'ayissana. **5** Golliyaa huup'iyaa dembbayiide ootseeddino; hewaa bolla kesiide, awaaw, aginaassinne s'oolintetoo goyinniyaawantta taani d'ayissana. Med'inaa Godaw goyinniiddinne Aa suntsan c'aak'k'iidde, k'ay Molooka giyaa eek'aa suntsan c'aak'k'iyaaawantta taani d'ayissana. **6** Med'inaa Godaa kaalliyaawaa aggiide guyye simmeeddawantta, Med'inaa Godaa koyibeennawantanne untuntta kaaletsanaadan oochchibeennawanttakka taani d'ayissana» yaagee. **7** Med'inaa Godaa gallassay mateedda diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa sintsan c'o"u giite! Med'inaa Goday bare asaa yarshshoo giigeedda mehiyaadan aatsi immanaw giigisseedda; k'ay Yihudaa bonk'k'iyaa morkkatuwaakka dummayiide giigiseedda. **8** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta asaa aatsa immiyaa gallassi kaappatuwaa, kaatiyaa naanatuwaanne allaga biittaa wogaa kaaliyaawantta ubbatuwaa taani murana. **9** He gallassi allaga

biittaa asatuwaadan, eek'aw goyinniyaawanttanne barenttu godaa golliyyaa makkalaaninne c'imuwaan kuntsiyaawantta taani murana» yaagee. 10 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi Yersaalame dirsaan Moliyaa Penggiyaa matan de'iyaa ooratsa katamaa shaakuwaan waasuunne yeekuu sisettana, zoozetuwaa bollanka d'ok'k'u geedda dom"etsaa kooshshay giirumana. 11 Hinttenoo, katamaw hirkki baggana de'iyaaawanttoo, yeekkite; ayaw gooppe, hewan zal"iyaa ubbatuu d'ayeeddino; aleek'k'oo haniyaa biraa zal"iyaawanttukka hayk'k'i wureeddino. 12 He gallassi taani Yersaalame gidduwaa s'omppiyaan koyana; hirggi bayinnan woppu gi uttiide, barenttu wozanaan, «med'inaa Goday lo"obaanne ootsenna; iitabaanne ootsenna» yaagiyaawantta taani murana. 13 Unttuntu mas'uu bonk'k'ettanawaa; unttuntu golliikka kolettana. Unttuntu golliyyaa kees's'ana, shin he golliyaan de'ikkino; k'ay woyniyaa turatuwaakka tokkana, shin he woyniyaa eessaa ushikkino» yaagee. 14 Med'inaa Godaa wolk'k'aama gallassay mateedda; k'ay loytsi elleelliide yee. Med'inaa Godaa gallassay c'amo gallassaa. He gallassi mino olanchchatuukka waasuwwa s'ulisana. 15 He gallassay hank'k'uwaa gallassaa, metonne un"o gallassaa, bashshaanne koletsaa gallassaa, d'umanne shaannochchaa gallassanne shaariyaanne bara d'uma gallassaa gidanawaa. 16 He gallassay yuushshuwaa direkteedda katamatuwaa bollanne adussa gimbbetuwaa bolla olaa malakatay punettiyya gallassanne olanchchatuu olaa kooshshay sisetiyya gallassaa gidanawaa. 17 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Unttuntu S'oossaa naak'k'eedda diraw, k'ook'iyaaadan tattaafana gakkanaw, asatuwaa bolla taani metuwwa ahana. Unttuntu suutsay di'uwaadan goggana; unttuntu anhay pituwaadan

olettana. 18 Med'inaa Godaa hank'k'uwaa gallassi untunttu biraa gidina, untunttu work'k'aykka untunta ashshanaw danddayenna. I sa'aan de'iyaa ubbaa akeekenan de'ishshin, wurssi d'ayissana; biittaa ubbaykka Aa hank'k'uwaa taman meetettana» yaagee.

2 Hinttenoo, yeellay bayinna asatoo, ane ittippe shiik'ite;
2 C'arkkuu punniide afiyaa suullaadan beennan de'iidde, yashshiyaa Med'inaa Godaa hank'k'uu hintte bolla wod'd'ennaan de'ishshin, Med'inaa Godaa hank'k'uwaa suuluwaa gallassaykka hintte bolla gakkennan de'ishshin, med'inaa Godaakko simmite.
3 Hinttenoo, gadiyaan de'iyaa ashkketoonne Aa azazuwaa ootsiyaa ubbaa gede, Med'inaa Godaa koyite; s'illotetsaa koyite; k'ay ashkketetsaakka koyite. Yaatooppe, ooni erii, Med'inaa Godaa hank'k'uwaa gallassi hinttena k'osiide ashshanenttonne.
4 Gaaza katamay onana; Ask'k'aloona katamaykka mela gidanawaa; Ashddooda katamaa Asay seeta gallassi goodettana; Ek'iroona katamaykka d'ok'k'olettanawaa. 5 Hinttenoo, abbaa doonaan de'iyaa Piliss's'eema asatoo, hinttenttoo aayye anal! Neenoo, Piliss's'eematu de'iyaa Kanaane biittaw, Med'inaa Godaa pirdday ne bolla yee. Taani neena d'ayissana; neenan itti asayne attena. 6 Abbaa doonaan de'iyaa hintte biittay mehiyaa heemmiyaa saa, hentsanchchatuu de'iyaasaanne mehiyaa wudiyaa balluwa gidanawaa. 7 Abbaa doonay Yihudaa asaappe attedawanttoo laata gidanawaa; hewan untunttu heemettana. Sa'ay k'ammiyaa wode untunttu Ask'k'aloona kataman de'iyaa golletuwaan ak'ana; ayaw gooppe, Med'inaa Goday untunttu S'oossay untuntuwaa k'oppaana; I untunta zaariide ishalissana. 8 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; «Taani Moo'aaba asaa k'iliic'uwaanne Amoonaa asaa boriyaa sisaad.

Unttuntu ta asaa k'illiic'c'eeddino; unttuntu biittaa bollankka otoretteeddino. **9** Hewaa diraw, ta de'uwaa suntsan c'aak'k'ay, Moo'aabe Sodoomadan hanana; Amoonaa asaykka Gamoora asaadan hanana. Unttuntu med'inaw mas'iniyaa bookkiyaa ollaanne aguntsay mayyeedda bazzuwaa gidanawaa. Ta asaappe attedawaanttu unttuntu duretaa bonk'k'anawantta; unttuntu biittaaakka laattanawantta» yaagee. **10** Amoonanne Moo'aabe Asay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa asaa bolla k'illiic'iiddinne otorettiide haasayeedda diraw, unttuntu bolla ha metuu gakkanawaa. **11** Med'inaa Goday untuntun yayetteeddawaa gidanawaa; biittan de'iyaa s'oossatuwaa ubbaa I d'ayissana; k'ay sa'aan de'iyaa kawutetsatuwaan de'iyaa Asay ubbay bare de'iyaa saan de'iyaa saan aw goyinnana. **12** Hinttenoo, Toop'p'iyaa asatoo, hinttekka ta mashshaan hayk'k'ana. **13** Med'inaa Goday bare kushiyaa huup'issa bagga zaariide yeddana; Asoore biittaa d'ayissana. K'ay Nanawe katamaakka mela bazzuwaadan, mela sa'aa ootsana. **14** Wudiinne do'atuu ubbay Aa gidдон allas's'ana; guttuunne k'us'arssay Aa koletteedda gimbbetuwaa gidдон de'ana; unttuntu kooshshay maskkootiyaananne penggiyaanna sisettana. Golletuu kees'etteedda zigay kallottana. **15** Ha katamay, «Taana! Taappe attina, haray baawa» yaagiide otorettiide de'eeddawaa; shin I ha"i do'atuu geessuu mela sa'aa gideedda. Aa miyiyaanna aad'd'iyaa ubbay daroppe maalalettiide, barenttu kushiyaa s'orssiidde, «barchche!» gaana.

3 Makkalanchchatiw, tuneeddaaniwunne bare asaa tuggayeedda Yersaalame katamatiw aayye ana! **2** Iza oonanne sisukku; seerina simmukku; Med'inaa Godaan ammanettukku; bare S'oossaakkokka shiik'ukku. **3** Izi gidдон de'iyaa

kaappatuu gudiyaa gaammotuwaa mala; daannatuukka wonttiw
 ashshenan demmeeddawaa ubbaa wurssi mi diggiyaa omarsa
 wanggireellotuwaa mala. 4 Izin nabatuu otoranchchanne
 genanchcha. Izi k'eesatuu kka geeshshabaa tunissiyaawantta;
 k'ay untunttu S'oossaa higgiiyaa barenttoo injjetiyaawaadan,
 mirk'k'iide biliino. 5 Shin izi giddon de'iyaa Med'inaa Goday
 s'illuwaa; I balabaa ootsenna; wonttina wonttinakka I bare s'illo
 pirddaa pirddee; ay wonttankka aggi erenna. Gidooppenne,
 izin de'iyaa makkalanchchay ayinne yeella erenna. 6 S'oossay
 hawaadan yaagee; «Taani kawutetsatuwaa d'ayissaad; untunttu
 gimbbetteedda sa'atuukka koletti kichcheeddino. Untunttu
 katamatuwaa itti asayenne de'enna ona biittaa ootsaad;
 ogetuukka ooninne hewaana aad'd'enawaa gideeddino. 7
 Taani hawaa ubbaa Yersaalamew ootsaade, «Simmi ta
 Asay taana bonchchana; taani seeriyaa seeraakka akkana;
 taani azazeeddawaakka dogenna» yaagaad. Shin untunttu
 kasewaappekka yaa yaa barenttu oosuwaan tuniidde beeddino»
 yaagee. 8 Med'inaa Goday hawaadan yaagee, «Ane taani
 pirddiyaa gallassay gakkanaw, takki giite. Ayaw gooppe,
 taani asatuwaanne kawutetsatuwaa shiishshanaw k'achchaad;
 shiishshaade ta hank'k'uwaa suuluwaa untunttu bolla gussana.
 Sa'ay mulennakka ta hank'k'uwaa taman s'uugettana. 9 «He
 wode taani asaa ubbay geeshsha haasayaa haasayana mala
 ootsana; yaatina, untunttu ubbaykka Med'inaa Godaa suntsaa
 s'eeganne ittippe aw ootsana. 10 Laaletteedda ta asatuu, taw
 tumu goyinniyaawanttu Toop'p'iyaa shaafatuwaappe hefintsa
 baggappe taw imotaa ahana. 11 He wode hintte ta bolla
 makkaliide ootseedda oosotuwaa gaasuwaan yeellatikkita; ayaw
 gooppe, otorettiyaanne ayyiyaawantta taani hintte giddoppe

digga diggana. K'ay hinttekka hawaappe sintsan ta geeshsha deriyan oturettikkita. **12** Taani hintte giddoppe barenttu huup'iyaa kawushshiyaawantanne zik'k'i ootsiyaa asatuwaa ashshana; untuntukka Med'inaa Godaa suntsan ammanettiyaawantanne taappe maaduwaaw koyiyaawantta gidana. **13** Israa'eeliyaa asaappe atteedawanttu O bollanne iitabaa ootsikkino; wordduwaa haasayikkino; untunttu ins's'arssankka c'imuu beettena. Hewaa gishshaw, untunttu heemettananne allas's'ana; untuntta yashissiyaabaykka de'enna» yaagee. **14** S'iyoone naatee, mazamuriyaa yes's'a! Israa'eeliyaa asaw, illite! Yersaalame naatee, ne polo wozanaappe nashetta; hashshukka ga! **15** Med'inaa Goday hintte bolla pirddeedda pirdaa aggeeda; hintte morkkatuwaakka diggeedda. Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa Kaatii, hintte gidon de'ee; hawaappe sintsanaw hinttena yashissiyaawe baawa. **16** He gallassi Yersaalamebay hawaadan yaagettana; «S'iyoonee, yayyoppa! Ne kushetuukka arggaac'oppino. **17** Med'inaa Goday ne S'oossay ne gidon de'ee; I new s'oonuwaaw immiyaa olanchchaa. I neenan nashettana; I bare siik'uwaan neena ooras's'isana; Asay baala gallassi yes's'iyawaadan, I neenan nashetteedawaa mazamuriyaa yes's'iide bessana» yaagana. **18** S'oossay hawaadan yaagee; «Hawaappe sintsanaw ne bolla bashshay gakkennaadan taani ootsana; ne yeellaakka k'uc'c'ana. **19** Be'a, he wode taani neena uk'k'unneeddawannta ubbaa murana. Taani wobbatuwaaw ashshana; laaletteeddawanttakka shiishshana. Taani untunttu kawushshaa bonchchoo laammana; yaatooppe sa'aan de'iyaa asaa ubbaa matan untunttu suntsay eretteeddawaa gidanawaa. **20** He wode taani hinttena shiishshana; taani hinttena ittippe shiishshaade zaarana; yaataade taani hintte ayfii be'ishin hinttena

ishalissiyaa wode, hintte ha sa'aan de'iyaa asaa ubbaa matan
bonchchetteeddawanttanne eretteeddawantta gidanita» yaagee
Med'inaa Goday.

Haage

1 Kaatii Daariyoose kaateteedda laa"entso laytsi, usuppuntsa aginaan koyiro gallassi Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiiyaa Haage baggana Salaatiyaala na'aa, Yihudaa gadiyaa mooddiyaa Zarubaabeelakkonne Iyos'edeek'a na'aa, k'eese ubbatuu kaappuwaa Iyyaasukko yeedda; **2** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Hawe asay, «Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa zaaretsiide kees's'iyaa wodii biro gakkibeenna» yaagee.» **3** Yaatina, Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiiyaa Haage baggana, **4** «Ta asaw, ta Geeshsha Gollii koletti de'ishin, hintte hintte alleek'k'etteedda golletuwaan de'anaw hawe hinttenttoo wodeeyye?» yaagiid yeedda. **5** Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Ane hintte hinttena gakkiiidde de'iyawaa k'oppite. **6** Hintte daruwaa zereeddita; shin guutsaa shiishsheeddita. Miita, shin kallikkita; ushiita, shin alikkita. Mayyiita, shin hinttena ho"enna; dirgguwaa akkiyaawe daaketto k'arc'c'iitiyaan yegganaw akkee» yaagee. **7** K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Ane hintte hinttena gakkiiidde de'iyawaa k'oppite. **8** Simmi deriyaa pude kesiide, mitsaa k'ans's'iide ahite; Geeshsha Golliyaa zaaretsiide kees's'ite. Yaatooppe taani aan nashettananne bonchchettana» yaagee Med'inaa Goday. **9** K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Hintte daro katsaa shiishshanaw halchcheeddita; shin guutsaa gideedda; aakka hintte golle gelisseedda wode, taani punniyaawaan d'ay aggeedda. Hawe ayaw haneeddee? Taani hawaa ootseeddawe, hintte ubbaykka hintte golliyaa golliyaa oosoo wos's'ishin, ta gollii kolettiide atteedda gishshaassa. **10** Hewaa diraw, bolla saluu iraa immennan, biittaykka katsaa mukkennan is's'eeddino. **11** K'ay

biittaanne deretuwaa bolla, katsaa bolla, woyniyaa turaanne zayitiyaa wogaratuu bolla, biittay pude mokkiyaawaa bolla, asaanne mehiyaa bollanne hintte daaburiide ootseeddawaa ubbaa bolla taani iraa d'ayssaad» yaagee. 12 Hewaappe guyyiyaan, Salaatiyaala na'ay Zarubaabeeli, lyos'edeek'a na'ay, k'eesiyaa ubbatuu kaappuu Iyyaasunne hara Asay ubbay Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa k'aalawunne Med'inaa Goday untunttu S'oossay timbbitiyaa odiyaa Haage baggana kiitteedda k'aalaw azazetteeddino; asaykka Med'inaa Godaw yayyeeddino. 13 Yaatina, Med'inaa Goday kiitteedda Haggii asaa, «Asaw, Med'inaa Goday hinttena, <Taani hinttenana de'ay> yaagee» yaagi Med'inaa Godaa kiitaa asaw odeedda. 14 Yaatina, Med'inaa Goday Salaatiyaala na'aa, Yihudaa biittaa mooddiyaa Zarubaabeela, lyos'edeek'a na'aa, k'eesiyaa ubbatuu kaappuwaa Iyyaasanne hara asaa ubbaa dentsetseedda; untunttu yiide, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa, barenttu S'oossaa Geeshsha Golliyaa kees'uwaa doommeeddino. 15 Hawe haneeddawe Kaatii Daariyoose kaateteedda laa"entso laytsan, usuppuntsa aginaan laatamanne oyddentso gallassaana.

2 He laytsan laappuntsa aginaan laatamanne ittentsa gallasan Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiyaa Haage baggana hawaadan yaagiid yeedda; 2 «Salaatiyaala na'aa, Yihudaa mooddiyaa Zarubaabeelaw, lyos'edeek'a na'aa, k'eesiyaa ubbatuu kaappuwaa Iyyaasuwwunne hara asaw hawaadan yaagaade oda; 3 <Ha Geeshsha Golliyaa bonchchuu kase ayaa malentto be'eedda asaappe atteedawe hintte gidдон de'ii? Hachche hintte Aa s'eelliyaa wode, waan utteeddee? Hintte ayifiyaan I baynnawaa malatee gidennee? 4 « <Zarubaabeelaa, ha"i minna! Taani Med'inaa Goday hawaa oday. lyos'edeek'a

na'aw, k'eesiyaa ubbatuu kaappoo lyyaasuu, neenikka minna!
 Biittan de'iyaa asaa ubbaw, hinttekka minnite! Minniide
 ootsite; ayaw gooppe, taani hinttenana de'ay. Taani Ubbaappe
 Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. 5 Hintte Gibbs'eppe
 kesiyaa wode, taani hinttenana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaadan, ta
 Ayyaanay hinttenana de'iyaa diraw yayyoppite! 6 «K'aykka taani
 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. Taani mata
 wodiyaan itti gede gujjaade, salotuwaanne sa'aa, abbaanne mela
 biittaakka k'aatsana. 7 Kawutetsatuwaa ubbaakka k'aatsana;
 kawutetsatuwaa ubbaan de'iyaa duretay haa yaanaadan ootsana.
 Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday ha Geeshsha
 Golliyya bonchchuwaan kuntsana. 8 Biray tawaa; work'k'aykka
 tawaa. 9 Koyirowaa bonchchuwaappe ha laa"entso Geeshsha
 Golliyya bonchchuu darana; taani Ubbaappe Wolk'k'aama
 Med'inaa Goday ha sa'aan sarotetsaakka immana» yaagaade
 oda» yaageedda Med'inaa Goday. 10 Daariyoose kaateteedda
 laa"entso laytsan, udduppuntsa aginaan laatamanne oyddentso
 gallassan Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiyaa Haage
 baggana hawaadan yaagiid yeedda; 11 «Ubbaappe Wolk'k'aama
 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Higgii waagintto eranaw
 ane k'eesetuwaa hawaa oochcha: 12 Itti uray yarshshoo
 geeshshi wotseedda ashuwaa bare afilaa s'eeran s'aas'i
 akkiide afishshin, he afilaa s'eeray ukitsaa, woy wos'iyaa,
 woy woyniyaa eessaanne zayitiyaa, woy hara ayaa k'ommo
 k'umanne bochchooppe, he bosheteedda k'umay tumu geeshsha
 gidanaw danddayii?» yaaga» yaageedda. K'eesetuu, «Gidanaw
 danddayenna» yaagiide zaareeddino. 13 Haggii k'aykka, «Anhaa
 bochchiide tuneedda itti uray hawantuppe itti k'ommo k'umaanne
 bochchooppe, he k'umay tumu tunanee?» yaagiide oochcheedda.

K'eesatuu, «Ee tunana» yaagiide zaareeddino. **14** Yaatina, Haggii zaaretsiide, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha asayenne ha kawutetsay ta sintsan hewaakka mala; untunttu ootsiyaa oosuunne untunttu shiishshiyaa yarshshuu ubbaykka hewaakka mala tuna» yaagee» yaageedda. **15** S'oossay, «Hachcheppe doommiide, hintte bolla gakeeddawaaa akeekite! Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya gimbbetuwa doommanaappe kase, **16** hintte laa"u kunttaale katsaa akkana giide, katsaa wotsosaa beeddita; shin itti kunttaale s'alalaa demmeeddita. K'ay itti s'eetu liitiro woyniyaa eessaa akkanaw woyniyaa gum"iyaa ollaakko beeddita; shin hintte mes's'i oytamu liitiro s'alalaa woyniyaa eessaa demmeeddita. **17** Taani hintte kushii ootseedda oosuwa ubbaa bolla melissiyaa c'arkkuwa, katsaa harggiyaanne shachchaa yeddaade d'ayissaad. Shin hintte ha ubbankka taakko simmibeykkita» yaagee Med'inaa Goday. **18** «Hachche gallassaappe, ha udduppuntsa agenaan laatamanne oyddentsa gallassaappe doommiide, ane akeekite; k'ay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya baasuu baasetteedda gallassaappe doommiide k'oppite. **19** Ha"i zeretsaw haniyya katsay hintte yeesiyaan d'ayooppe, k'ay woyniyaa turay, balasiyya geetettiyaa mitsaa, roomaaniyya geetettiyaa mitsaanne wogaraa zayitiyya mitsaykka hachche gakkanaw ayfiyya ayifana d'ayooppe, hachcheppe doommaade taani hinttena anjjana» yaagee. **20** He agenaan laatamanne oyddentso gallasan Med'inaa Godaa k'aalay laa"entsuwa Haagekko hawaadan yaagiid yeedda; **21** «Yihudaa mooddiyya Zarubaabeelaw hawaadan yaagaade oda; «Taani salotuwaanne sa'aa k'aatsana; **22** kawutetsatuwa araatuwa aatsa yeggana; untunttu wolk'k'aa d'ayissana. Paraa gaaretuwa untunttu laaggiyaawanttunna

aatsa yeggana; paratuunne paraa asatuukka ubbay barenttu
gidдон hayk'k'ettana. 23 Ta k'oomaw, Salaatiyaala na'aw
Zerubaabeelaa, taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday
neena he gallassi akkaade ta maatafaa migiduwaala mala ootsana.
Ayaw gooppe, taani neena dooraaddi» yaagaade oda» yaagee
Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday.

Zakkaraasa

1 Daariyoose kaateteedda laa"entso laytsan, hosppuntsa aginaan Med'inaa Godaa k'aalay Iddo na'aa Berekiyaa na'aa timbbitiyaa odiyaa Zakkaraasakko yeedda. **2** «Med'inaa Goday hintte mayzza aawotuwa bolla loytsi hank'k'etteedda. **3** Shin ha"i asaw hawaadan yaagaade oda; <Taakko simmite; k'ay taanikka hinttekkoo simmana.> Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. **4** Kase timbbitiyaa odiyaaawanttu, <Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, hintte iita ogiyaappenne iita oosuwaappe simmite> yaagee» yaagiide odina sisennan is'seedinonne taan akka sisennan is'seedda hintte mayzza aawotuwaadan hanoppite. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **5** Hintte mayzza aawotuu ha"i hak'an de'iino? He timbbitiyaa odeeddawanttu med'inaw pas'a de'iino? **6** Gido shin, timbbitiyaa odiyaa ta k'oomatuu baggana taani odeedda k'aalatuunne higgetuu ubbay hintte mayzza aawotuwa bolla gakkibeykkinoo? Yaatina, untuntukka kayyotiide, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday nu ogiyaadaaninne nu oosuwaadan nuw immana geeddawaadan, bare geeddawaa ootseedda yaageeddino yaaga yaageedda. **7** Daariyoose kaateteedda laa"entso laytsan, Shabaas'a giyaa tammanne ittentsa aginaan, laatamanne oyddentso gallassi Med'inaa Goday k'aalay Iddo na'aa Berekiyaa na'aa timbbitiyaa odiyaa Zakkaraasakko yeedda. **8** Taani k'amma sas'aan zo'o paraa toggeedda itti bitaniyaa be'aad; ikka zanggaaraan de'iyaa barsseenetiyaa giyaa mitsatuwaa garssan ek'k'eedda; k'ay aappe guyye baggana daama, zo'onne bootsa paratuu de'iino. **9** Yaatina, taani, Ta godaw, hawanttu ayee? yaagaad. Taananna haasayiyaa kiitanchchay zaariide taana, «Hawanttu ayentto taani neena bessana yaageedda. **10**

«Yaatina, barsseenetiyaa garssan ek'keedda bitanii, Hawanttu sa'aa ubbaa yuuyyi yuuyyiide s'omoosana mala, Med'inaa Goday kiitteeddawantta yaageedda. 11 «Unttuntu barsseenetiyaa garssan ek'keedda Med'inaa Godaa kiitanchchaw hawaadan yaageeddino; «Nuuni sa'aa ubbaa yuuyyi yuuyyiide s'omoosiide; biittay sa'ay woppu giide, saro de'ee» yaageeddino. 12 «Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa kiitanchchay hawaadan yaageedda; «Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, neeni hank'k'ettoodeppe laappun tammu laytsaa gideedda ha Yersaalamenne Yihudaa katamatuwaa maarennan awude gakkanaaw gam"ay?» yaageedda.» 13 Med'inaa Goday taananna haasayiyaa kiitanchchaw lo"onne mintsetsiyaa k'aalan zaaruwaa immeedda. 14 Hewaa diraw, taananna haasayiyaa kiitanchchay taana, «Ha k'aalaa awaaya; Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Yersaalamewunne S'iyooniw daro mishettay. 15 Nuuni saro de'eetto giyyaa kawutetsatuwaa bolla taan daro hank'k'etaad, taan ta asaa bolla guutsaa hank'k'ettaad shin untuntu ta asaa bolla daro tuggaa gatseeddino. 16 Hewaa diraw, taani Med'inaa Goday hawaa oday; taani Yersaalamewunne maaroona simmaad. Ta Geeshsha Gollii yan kees'ettana; Yersaalamewunne katamaykka wodoruwaan likkettana. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaagaade awaaya. 17 «Zaaretsaadekka hawaadan yaagaade awaaya; «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday ta katamatuwaa duretetsay kumi goggana k'ay taani Med'inaa Goday S'iyoone zaaretsaade mintsetsana; Yersaalamewunne zaaretsaade doorana yaagee» yaagaade awaaya» yaageedda. 18 K'aykka taani sas'aan oyduu kac'etuwwa be'aad. 19 Taananna haasayiyaa kiitanchchaa, «Hawanttu

ayee?» yaagaade oochchaad. Ikka taw zaariide, «Ha kac'etuu Yihudaa, Israa'eelanne Yersaalame laaleedda kawutetsatuwaa» kawutetsatuwaa leemisatwaa yaageedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday taana birataa k'os's'iyaa oyddu hiillatuwaa besseedda. **21** Taani, «Hawanttu ayaa ootsanaw yeeddino?» yaagaade oochchaad. I zaariide, «Hawanttu ooninne d'ok'k'u giide s'eellennaadan, Yihudaa biittaa laaleedda kac'etuwaa yashissanaw yeeddino; k'ay Yihudaa biittaa laalanaw barenttu kac'iyaa dentseedda Ayihuda gidenna kawutetsatuwaa kac'iyaa k'os's'iide, sa'aan yegganaw yeeddino» yaageedda.

2 K'aykka hara sas'aan bare kushiyan likkiyaa wodoruwaa oyk'k'eedda itti bitaniyaa be'aad. **2** Taani, «Neeni hak'a bay?» yaagaade Aa oochchaad. I, «Taani Yersaalame gomppayenne geesay ay keeshshentto be'anaw, likkanaw bay» yaageedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, taananna haasayiyaa kiitanchchay kesiide beedda; k'ay aanana gakkettanaw hara kiitanchchaykka yeedda. **4** Aa hawaadan yaageedda; «Wos's'a; baade he yalaga bitaniyaa, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Asaanne mehiyaa darotetsaappe denddeeddawaan Yersaalame katamaa yuushshuu dirssaa gimbbii bayinna katamaadan de'ana. **5** Taani Aa yuushshuwaan tamaa dirssaa gidana; taani Aa gidдон bonchchuwaa gidana yaagee» yaaga» yaageedda med'inaa Goday. **6** Med'inaa Goday bare asaa hawaadan yaagee; «Taani hinttena ubba saan laalaad. Shin ha"i huup'issa bagga gadiyaappe bak'atiide kichchite!» yaagee Med'inaa Goday. **7** K'aykka S'oossay, «Neenoo, s'iyoonnee, Baabloone mac'c'a naanatuwaanna de'iyanne kessa akkaade haaya!» yaagee. **8** Ayaw gooppe, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday bare bonchchuwaa k'onc'c'issana mala, bare asaa bonk'k'eedda

kawutetsatuwaakko taana kiittiidde, hawaadan yaageedda;
 «Hinttena bochchiyaawe ta ayfiyaa buluwa bochchee. 9 Be'ite,
 taani ta kushiya untuntu bolla dentsana; k'ay untuntukka
 kase barenttu k'oomatuwaan omoodettana» yaageedda. He
 wode hintte Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday taana
 kiitteeddawaa erana. 10 Med'ina Goday hawaadan yaagee;
 «S'iyoonne asaw, yes's'itenne nashetite! Ayaw gooppe, taani
 yaade hintte gidдон de'ana» yaagee. 11 He wode daro Ayihuda
 gidenna kawutetsatuu Med'inaa Godaana gakettiide, Aa asaa
 gidana; ikka untuntu gidдон de'ana. K'ay hintteikka Ubbaappe
 Wolk'k'aama Med'inaa Goday taana hintteikko kiitteeddawaa he
 wode erana. 12 Geeshsha biittaan Med'inaa Goday Yihudaa
 barena gakeedda gishuwaa ootsiide laattana; Yersaalamekka I
 zaaretsiide doorana. 13 Med'inaa Goday bare de'iyaa geeshsha
 sa'aan denddeedda; hewaa diraw, ashuwaa mayyeedda ubbay
 Aa sintsan c'o"u go!

3 Hewaappe guyyiyaan, k'eesiyaa ubbatuu kaappuu lyyaasu
 Med'inaa Godaa kiitanchchaa sintsan ek'keeddawaanne
 Sees'aanaykka lyyaasa mootanaw aappe ushechcha baggana
 ek'keeddawaa Med'inaa Goday sas'aan taana besseedda. 2
 Med'inaa Goday Sees'aanaa, «Sees'aanaw, Med'inaa Goday
 neena seero; Yersaalame dooreedda Med'inaa Goday neena
 seero! Ha bitanii tamaappe kesiide atteeda s'iifaa mala
 gidennee?» yaageedda. 3 lyyaasu kiitanchchaa sintsan
 ek'keedda wode, k'ita mayuwaa mayyi utteedda. 4 Kiitanchchay
 bare sintsan ek'keeddawantta, «Aappe ha k'ita mayuwaa
 k'aarite» yaageedda. K'ay I lyyaasa, «Be'a, taani ne bayzzuwaa
 neeppe diggaad; bonchuwaa mayuwaakka neena mayzzana»
 yaageedda. 5 K'aykka Taan, «Geeshsha shaashiyaa Aa

huup'iyaaan s'aas'ite» yaagaad. Unttuntukka l azazeeddawaadan ootseeddino; mayuwaakka Aa mayzzeeddino. Med'inaa Godaa kiitanchchay he wode Aa miyyiyaan ek'k'eedda. 6 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa kiitanchchay Iyyaasu hawaadan yaagiide d'iishisseedda; 7 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni ta ogiyaan hamettooppenne ta azazuwaa naagooppe, neeni ta Geeshsha Golliyaa ayissana; ta dabaabanka aawotana. K'ay hawaan ek'k'eeddawanttuna ittippe neeni geliyaa maataa taani new immana. 8 « «Nenoo k'eesiyaa ubbatuwaa kaappuwaa Iyyaasuu, hawaa sisa! Sintsanna yaana keekabaw malaataa gidiyaa neenana ootsiyaawanttukka hawaa sisino! Taani Tashiyaa geetettiyaa ta k'oomaa ahana. 9 Be'a, taani Iyyaasu sintsan shuchchaa wotsana; he shuchchaa bollaa laappun ayifetuu de'iino; taani Aa bollan wooc'aade s'uufiyaa s'aafana. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. He gadiyaa nagaraakka taani itti gallassi diggana» yaagee. 10 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi hintte ubbaykka hintte woyniyaa turaanne hintte balasiyaa mitsaa garssan uttiide, hintte shoorotuwaa shoobbana» yaagee» yaageedda.

4 Hewaappe guyyiyaan, taananna haasayeedda kiitanchchay simmi yiide, gem"ishsheedda asaa beegotsiyaawaadan, taana beegotseedda. 2 l taana, «Neeni be'iyawe ayee?» yaageedda. Taani, «Taani work'k'aa s'alaalaappe oosetteedda s'omppiyaa wotsiyaa ballaa be'ay; Aa s'eeran zayitiyaa s'aaruu de'ee; k'ay Aa bollan laappun s'omppetuu de'iino; he laappun s'omppetookka laappun laappun lukotuu de'iino. 3 He s'omppiyaa wotsiyaa ballaa matan laa"u wogaratu de'iino; untuntu zayitiyaa s'aaruwaappe ushechcha baggananne haddirssa baggana

de'iino» yaagaad. 4 Taani taananna haasayiyaa kiitanchchaa k'aykka, «Ta godaw, hawanttu ayee?» yaagaade oochchaad. 5 Taananna haasayiyaa kiitanchchay zaariide, «Hawanttu ayentto erikkii?» yaageedda. Taani, «Ta godaw, taani erikke» yaagaad. 6 K'aykka I, «Zarubaabeelaw Med'inaa Goday odeedda k'aalay hawaa; «Ta Ayyaanaanappe attina, wolk'k'an woy minotetsan gidenna. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. 7 Wolk'k'aama deriyaw, neeni ayee? Neeni Zarubaabeela sintsan lip'i geedda dembba gidana. K'ay Zarubaabeeli Geeshsha Golliyya kees's'i poliide, wurssetsa shuchchaa pude kessiyaa wode asay, «Hashshu! Hashshu polettee!» yaagana» yaageedda.» 8 K'aykka Med'inaa Godaa k'aalay Zakkaraasakko yeedda. 9 Zakkaraasi hawaadan yaageedda; «Ha Geeshsha Golliyya baasuwa Zarubaabeela kushetuu baaseeddino; k'ay poluwaakka Aa kushetuu kees's'iide polana. Hewaappe guyyiyaan, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday taana hinttekko kiitteeddawaa hintte erana. 10 Ha guutsaa doometsaa kad'iyaa oonanne gidoope Zarubaabeela kushiyan tumbbiyya be'eedda wode nashettana; Hawanttu laappun s'omppetuu biittaa ubbaa yuuyyiide s'eelliyaa Med'inaa Godaa ayifetuwa» yaageedda. 11 Taani kiitanchchaa zaaraade, «Ha s'ompiyya wotsiyaa ballaappe ushechcha baggananne haddirssa baggana de'iyaa ha laa"u wogaratuu ayee?» yaagaade oochchaad. 12 Taani laa"entsuwaakka, «Ha zayitii untuntuppe goggiyya laa"u work'k'aa bombbatuwaa matan de'iyaa laa"u wogaraa tashetuukka ayee?» yaagaade oochchaad. 13 Ikka zaariide, «Hawanttu ayentto neeni erikkii?» yaageedda. Taanikka, «Ta godaw, taani erikke» yaagaad. 14 I zaariide, «Hawanttu

sa'aa ubbaa Godaw ootsiyaa, laa"u oketteedda asatuwaa»
yaageedda.

5 K'aykka taani d'ok'k'u gaade s'eelliyaa wode, itti s'aas'etti
utteedda mas'aafay bollana paalliyawaa be'aad. **2** Kiitanchchay
taana, «Ha neeni be'iyaaawe ayee?» yaagiide oochcheedda.
Taani, «Taani itti s'aas'etti utteedda paalliyaa mas'aafaa be'ay;
aw geesay laatamu wad'aa; gomppaykka tammu wad'aa»
yaagaad. **3** I taana hawaadan yaageedda; «Ha s'aatsa mas'aafaa
giddon de'iyaaawe biittaa ubbaa bollan yiyaa shek'k'aa. He
mas'aafan itti baggana, «Wuu"iyaa ubbay gadiyaappe d'ayana»
yaagiyaawe s'aafetteedda; k'ay yenkko baggana, «Wordduwaan
c'aak'k'iyaa ubbay d'ayana» yaagiyaawe s'aafetteedda. **4**
Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee;
«Taani he shek'k'aa kiittana; I biide, kayisuwaa soonne ta suntsan
wordduwaan c'aak'k'iyawaa golle gelana; yan de'iidde, he
golliyya I kees'etteedda mitsaananne shuchchaanna gatsiide, mi
d'ayissana» yaagee» yaageedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, he
taananna haasayiyaa kiitanchchay taakko yiide, «Ane d'ok'k'u
gaade, ha yiyaawe ayentto be'a» yaageedda. **6** Taani, «I ayee?»
yaagaade oochchaad. I zaariide, «Hawe makkiyaa k'un"aa»
yaageedda. K'aykka gujjiide, «Hawe Asay ha biittaa ubbaan
ootseedda naak'uwaa malaataa» yaageedda. **7** Irssaasiyaa
giyaa birataappe oosetteedda k'un"aa k'um"ii poketteedda wode
itti mishiratta k'un"aa giddon utteeddaano be'aad. **8** Kiitanchchay
taw odiiidde, «Hanna litatetsatto geetettaw» yaageedda. Izo
guyye k'un"aa giddo sugi gelissiide, irssaasiyaa k'um"iyaakka
duge naak'k'iide, k'un"aa k'um"eedda. **9** Hewaappe guyyiyaan,
taani d'ok'k'u gaade s'eelliyaa wode, untunttu k'efiyaan c'arkkuu
de'iyaa laa"u mac'c'a asatuu yiyaawantta be'aad; untunttu k'efii

shortiyaa k'efiyaa mala. Unttuntu he keeshshaa sa'aappenne saluwaappe giddoo pude dentseeddino. 10 Yaatina, taani taananna haasayiyaa kiitanchchaa, «Hawanttu k'un"aa hak'a afiino?» yaagaade oochchaad. 11 I, «Unttuntu k'un"aa golliyya kees's'anaw Baabloone biittaa afiino; gollii kees'etteedda wode, untunttu he k'un"aa aw giigeedda sa'aan wotsana» yaageedda.

6 K'aykka taani d'ok'k'u gaade s'eellaad; s'eelliyaa wode oyddu paraa gaaretuu laa"u deretuwaappe gidduwaana yiyaawantta be'aad; deretuukka k'ay nahaase giyaa birataa deretuwa. 2 Koyro paraa gaariyaa zo'o paratuu goochchiino; laa"entso paraa gaariyaa karetsa paratuu goochchiino; 3 heezzentso paraa gaariyaa bootsa paratuu goochchiino; oyddentso paraa gaariyaa wanc'c'o paratuu goochchiino; untunttu ubbatuukka wolk'k'aama. 4 Taani taananna haasayiyaa kiitanchchaa, «Ta godaw, hawanttu ayee?» yaagaade oochchaad. 5 Kiitanchchay, «Hawanttu sa'aa ubbaa Godaa sintsan barena shiishshiide kesiyaa oyddu saluwaa c'arkkotuwaa. 6 Karetsa paratuu goochchiyaa gaarii huup'issa bagga biittaa bee; bootsa paratuu goochchiyaa gaarii away doliyaa bagga bee; wanc'c'o paratuu goochchiyaa gaarii k'ay gedissa bagga bee» yaagiide zaareedda. 7 He paratuu keseedda wode, biittaa ubbaa yuuyyiide s'omoosanaw paachchuriino. Kiitanchchay untuntta, «Biite, biittaa ubbaa yuuyyiide s'omoosite» yaageedda. Unttuntu biittaa ubbaa yuuyyiide wochcheeddino. 8 Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay bare k'aalaa d'ok'k'u ootsi taakko waassiide, «Be'a, huup'issa bagga biittaa beedda paratuu barenttu beedda huup'issa bagga gadiyaan S'oossaa Ayaanaa shemppisseeddino» yaageedda. 9 Med'inaa Godaa k'aalay taakko, k'aykka hawaadan yaagiid yeedda; 10 «Baabloone omooduwaappe simmeedda Helddaayi,

S'oobbiinne Yadaayi immiyaa imotaa akka; he gallassikka S'afaaniyaa na'aa Iyoosiyaa galle ba. **11** Unttuntuppe akkeedda biraappenne work'k'aappe kallachchaa med'd'a; Iyos'edeek'a na'aa, k'eesiyaa ubbatuu kaappuwaa Iyyaasu huup'iyaan wotsa. **12** Aw, «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'a, Aa sunsay Tashiyaa geetettiyaa itti bitanii bare de'iyaa saan dic'c'ana; I Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa zaari kees's'ana. **13** Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa kees's'anawe Aa; I kaatiyaadan bonchchuwaa mayyiide, bare kaatetuwaa araatan uttananne mooddana. K'ay I bare araataan uttiide k'eesetetsan ootsana; untuntu laa"u barenttu k'ofaan ittuwaa gidana» yaagee yaaga. **14** He kallachchay Helddaaya, S'oobbiyya, Yadaayanne S'afaaniyaa na'aa Iyoosiyaa hassayissiyawaa gidiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'ana» yaageedda. **15** He wode haako san de'iyawanttu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa kees's'iide maaddanaw yaana. Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaykka taana hinttekkoo kiitteeddawaa hintte hewan erana. Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, hintte polo azazettooppe, hewe hanana.

7 Daariyoose kaateteedda oyddentso laytsan, Kisileewa giyyaa udduppuntsa aginaan, oyddentso gallasan Med'inaa Godaa k'aalay Zakkaraasakko yeedda. **2** Beetele katamaa Asay Sars's'ees'ena, Regeemi-Melekanne untuntunna ittippe de'iyaa asatuwaa Med'inaa Godaappe anjjuu yaana mala woossanaw kiitteeddino. **3** K'ay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'eesetuwaanne timbbitiyya odiyaawantta, «Daro laytsaappe ootsaade gam"eeddawaadan, taani ha"ikka aggenaan ichcheshentso aginaan yeekkanawunne s'oomanaw bessii?» yaagiide oochchanaadan kiitteeddino.

4 Hewaappe guyyiyaan, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa
 Godaa k'aalay hawaadan yaagiid taakko yeedda; 5 «Biittan
 de'iyaa asaa ubbaanne k'eesetuwaa hawaadan yaagaade
 oochcha; <Hintte he aad'd'eeda laappun tammu laytsaa
 gidдон ichcheshentso aginaaninne laappuntsa aginaan
 s'oomeddawaanne yeekkeeddawaa taw s'oomedditee? 6
 Hintte miyaa wodenne ushiyaa wode, hinttenttoo miitanne ushiita
 gidennee. 7 Yerusaalame katamaaninne Aa yuushshuwaan
 de'iyaa katamatuwaan Asay de'eedda wode, untunttu ishaliide
 de'eedda wodenne Neegeebeninne away doliyaa bagga
 zik'k'a gadiyaan Asay de'eedda wode, Med'inaa Goday bare
 timbbitiyaa odiyaawanttu baggana odeedda k'aalay hawaa
 gidennee?» yaaga» yaageedda. 8 Med'inaa Godaa k'aalay
 k'aykka Zakkaraasakko hawaadan yaagiid yeedda; 9 «Ubbaappe
 Wolk'k'aama Med'inaa Goday kase hawaadan yaageedda;
 <Tumu pirddaa pirddite. Hintte gidдон ittuu ittoo keekatetsaanne
 maarotetsaa ootsite. 10 Am"etuwaa, aata aawuu bayinna
 naanatuwaa, betetuwaanne hiyyeesatuwaa naak'k'oppite. K'ay
 hintteppe ooninne bare ishaa bollan iitabaa ootsanaw bare
 wozanaan k'oppoppo» yaageedda» yaagiid yeedda. 11 Shin
 untunttu sisennan is's'eeddino; k'ay zokkiyaa zaareeddinonne
 sisennaadan, barenttu haytsaakka tuc'c'eeddino. 12 Ubbaappe
 Wolk'k'aama Med'inaa Goday bare Ayyaanan kase bare
 timbbitiyaa odiyaawanttu baggana kiiteedda higgijaanne
 k'aalaa sisenna mala, untunttu barenttu wozanaa zaallaadan
 miniseeddino. Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa
 Godaa mataappe wolk'k'aama hank'k'uu untunttu bolla yeedda.
 13 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee;
 «Taani s'eeseedda wode, untunttu sisennan is's'eeddawaadan,

unttuntu s'eeseedda wode, taanikka sisikke. 14 Taani gotiyaa ahaade, untunta untuntu eribeenna kawutetsatuwaa gidдон laalaad; biittay Asay yaanne haanne simerettenna mela biittaa gideedda; hewaadan haniide, ha lo"o biittay mela gideedda» yaagee.

8 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa k'aalay k'aykka taakko, hawaadan yaagiid yeedda; 2 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Taani S'iyooniw loytsa mishettay; taana I mishuu s'uuggee» yaagee. 3 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani S'iyoone simmana; Yersaalame gidдон de'ana. K'ay Yersaalamekka Ammanettiyaa Katamaa geetettana; Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa derii k'ay Geeshsha Deriyaa geetettiide s'eesettana» yaagee. 4 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «C'imiide guufiyan biyaa attuma asaynne mac'c'a Asay kasewanttuwaadan k'aykka Yersaalame dabaaban uttana. 5 Yersaalame katamaa ogetuu kaassaa kaa'iyaa attuma naanatuwaaninne mac'c'a naanatuwaan kumana» yaagee. 6 Ubbaappe Wolk'k'aamay Med'inaa Goday, «Hawe hak'a asaappe atteedawanttoo maalalissiyaabaa gidooppenne, taw maalalissiyaabaa gidenna» yaagee Ubbaappe Wolk'k'aamay Med'inaa Goday. 7 Ubbaappe Wolk'k'aamay Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, taani ta asaa away wulliyaa bagga biittaappenne away doliyaa bagga gadiyaappe ashshana. 8 Unttuntu Yersaalame gidдон de'anaadan ahana. Unttuntu ta asaa gidana; taanikka unttuntu S'oossaa, ammanettiyaanne s'illo S'oossaa gidana» yaagee» yaagiid yeedda. 9 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya baasuwaa baasiya

gallassappe doommiide, timbbitiyaa odiyaawanttu odeedda
k'aalaa siseeddawanttoo, hintte kushiya minisiide polite. 10
Ayaw gooppe, he gallassatuwaappe kase baggan asaw dirgguu
baawa; mehiyawukka keraa c'iggay baawa; k'ay taani asaa
ubbaa ittuwaa ittuwaa bolla morkketetsaan dentsa wotseedda
diraw, geliyaawawunne kesiyaawoo saruu baawa. 11 Shin
ha"i taani ha asaappe atteedawantta kase ootseeddawaadan
ootsikke. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa
oday. 12 «Unttuntu barenttu zeretsaa saruwaan zerana;
unttuntu woyniyaa turaykka bare ayfiyaa ayifana; biittaykka
katsaa darissiide mukkana; salotuukka iraa bukkana. Ha
asaappe atteedawanttoo taani ha ubbaa anjuwaa immana.
13 Hinttenoo Yihudaa asatoo, hinttenoo Israa'eeliyaa asatoo,
kawutetsatuwaa giddon hintte shek'etteeddawaantta gidiide
de'eeddita; shin ha"i taani hinttena ashshana; hinttekka
anjetteedawantta gidana. Yayyoppite! Hintte kushiyaakka
minisite!» yaagee. 14 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa
Goday hawaadan yaagee; «Hintte mayzza aawotuu taana
hank'k'etseedda wode, unttuntu bolla iitabaa ahana gaade
k'achcheeda k'ofaa laammennan ootseeddawaadan, 15
hewaadankka ha"i taani Yerusalamewunne Yihudaw lo"obaa
ootsanaw k'ofaa k'achchaad. Simmi yayyoppite! 16 Hintte
ootsanaw koshshiyaawe hawantta: ittuu ittuwaanna tumuwaa
haasayite; hintte pirddaa golliyaankka tumuwaanne saruwaa
ahiyaa pirddaa pirddite; 17 ittuu ittuwaa k'ohanaw iitabaa hintte
wozanaan mak'ettoppite; wordduwaan c'aak'k'iyawaa dosoppite.
Hewannta ubbaa taani Med'inaa Goday is's'ay» yaagee. 18
Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa k'aalay k'aykka
taakko, hawaadan yaagiid yeedda; 19 «Ubbaappe Wolk'k'aama

Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Oyddentso, ichcheshentso, laappuntsonne tammantso aginatuwaan hintte s'oomeedda s'oomatuu Yihudaa asaw pashikkissiyaa wodenne nashechchiyaa gibiraa gidanawaa. Hewaa diraw, hintte tumatetsaanne sarotetsaa dosite» yaagee. 20 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Asay, ubbaa k'ay daro katamatuwaan de'iyaa Asay biro Yerusaalame yaana. 21 Itti kataman de'iyaa Asay hara kataman de'iyaa asaakko biide, «Med'inaa Goda anjjuu yaana mala woossanawunne Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa koyanaw ane beeto; taanikka bay» yaagana. 22 K'ay daro asayenne wolk'k'aama kawutetsatuu Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa koyanawunne woossanaw Yerusaalame yaana» yaagee. 23 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassatuwaan dumma dumma k'aalan haasayiyaa kawutetsatuwaa ubbaappe tammu asatuu yiide, itti Ayihuda bitaniyaa mayuwaa mac'araa oyk'k'iide, «S'oossay hinttenana de'iyaawaa nuuni siseedda diraw, ane nuunikka neenana beeto» yaagana» yaagee» yaagiid yeedda.

9 Hadiraaka giyyaa biittayenne Damask'k'o katamay murettanawaa S'oossay odeedda pirddaa k'aalay hawaa. Sooriyaa waanna katamay Damask'k'uukka Med'inaa Godaassa gidiyaa diraw, Israa'eeliyaa zaratuwaa s'alalaa gidennaan asaa ubbaa ayfii pude Med'inaa Godaakko s'eellee. 2 K'ay he pirdday Hadiraakana zawatiyaa Hamaata katamaa bollakka gakkana; untunttu aad'd'eeda eranchcha gidooppenne, S'iirroosanne Sidoona katamatuwaakka ha pirdday gakkana. 3 S'iirroosa katamay daro mino geessuwaa gimbbeedda. K'ay biraa biittaadan dooreedda; work'k'aakka ogiyaa urk'k'aadan guuppeedda. 4 Shin iza shiishsheeddawaa ubbaa Goday wurssi akkana; izi

abbaa wolk'k'aa d'ayssana; katamaykka taman meetettana. 5
 Ask'k'aloona katamay hewaa be'iide yayana; Gaaza katamaykka
 be'iide un"etsana; k'ay Ek'iroona katamaykka hidoota d'ayana.
 Gaaza bare kaatiyaa d'ayana; Ask'k'aloona katamaykka mela
 gidanawaa. 6 Ashddooda kataman walaka Asay de'ana. Taani,
 «Piliss's'eematuwaa otoruwaakka d'ayssana. 7 Taani suutsaa
 untunttu doonaappe, diggetteedda k'umaa untunttu achchaappe
 diggana. Untunttuppe atteedawaanttu nu S'oossaa asaa gidana.
 K'ay Yihudaa yara mala gidana. Ek'iroona Asay Yaabuusa
 asaadan, ta asaa gidana. 8 Hewaappe guyyiyaan, olanchchatuu
 kantsennaadan, taani ta gadiyaa naagana. Taani ta huup'iyaan
 naagiyaa diraw, laa"entso ooninne ta asaa uk'k'unnenna» yaagee.
 9 Neenoo S'iyoonne katamateenne Yersaalame katamatee,
 ilila! Be'a, s'ooneedda ne s'illo kaatii neekko yee. Ne kaatii
 ashkke gidiide, hariyaa bolla, hariyaa maraa bolla uttiide,
 neekko yee. 10 Taani, «paraa gaaretuwaa Israa'eeliyaappe, olaa
 paratuwaakka Yersaalameppe d'ayissana; olaa wonddaafiikka
 me"ereettana. K'ay ne kaatii kawutetsatoo saruwaa awaayana;
 I ha abbaa gas'aappe hini abbaa gas'aa gakkanawunne
 Efiraas'iisa Shaafaappe sa'aa gas'aa gakkanaw mooddana
 yaagee. 11 «Neena gidoope, k'ay taani neenana c'aak'k'eteedda
 c'aak'uwaa suutsaa diraw, ne asatuwaa untunttu k'ashetteedda
 haatsay bayinna ollaappe taani kessaade yeddana. 12
 Hinttenoo hidootan de'iyaa k'ashetto asatoo, hintte geessuwaakko
 simmite; kasewaa diraw dakkuwaa ak'uwaa hinttenttoo
 immanawaa hachchi taani hinttenttoo awaayay. 13 Ayaw
 gooppe, taani Yihudaa wonddaafiyaadan, Israa'eeliyaakka
 wonddaafiyaa pootsaadan go'ettana. S'iyoonnee, taani ne
 naanatuwaa Giriike gadiyaa naanatu bolla dentsana; neenakka

wolk'k'aama olanchchaa mashshaa mala ootsana» yaagee.

14 He wode Med'inaa Goday untunttu bolla k'onc'c'ana; Aa wonddaafiikka walk'k'antsaadan walk'k'ammaana. Ubbaa Maariyaa Med'inaa Goday malakataa punnana; gedissa bagga gotii aad'd'iyawaadankka aad'd'ana. 15 Ubbappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday untunttu naagana. Untunttukka barenttu morkkatuwaa wurssana; yambarshshan oliyaawantakka yed'd'ana. Untunttu barenttu morkkatuwaa suutsaa woyniyaa eessaadan ushana; suutsay keriyaan kumiyaawaadan kumana; k'ay yarshshiyaa sa'an gukkiyaawaadan gukkana. 16 He gallassi Med'inaa Goday untunttu S'oossay untunttu ashshana; ayaw gooppe, untunttu Aa asaa wudetuwaa. Kallachchaa bolla de'iyaa alleek'k'uwaaadan, S'oossaa gadiyaa bolla untunttu p'oolana. 17 Untunttu waaniide lo"anne malaa puula gidandinooshsha! Wodalla naanatuwaa katsay, wodoro naanatuwaakka woyniyaa eessay aac'issana.

10 Balgguu gakkiiyaa wode, Med'inaa Goday iraa immanaadan woossite. Med'inaa Goday Iraa tookkeedda shaariyaa kiittee; k'ay I asaw iraa immee; ataakiltiyaakka shoyk'aan mokissee. 2 Soo eek'aa misiletuu odiyaawe hada; kaayiyaawanttu worddo sas'aa be'iino; akumetiyaawanttukka worddo akumuwaa odiino; hada mintsetsuwaakka mintsetsiino. Hewaa diraw, Asay duus's'eedda dorssaadan toyilakattee; untunttu heemmiyaawe bayinna diraw, untunttu k'ohettiino. 3 Ta hank'k'uu hentsanchchatuwaa bolla ees's'i keseedda; he kaaletsiyaawantta taani murana. Ayaw gooppe, Ubbappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday bare dorssaa wude gidiyaa Yihudaa asaa I heemmee; I untunttu olaw salppeedda bare wolk'k'aama paraa mala ootsana. 4 Yihudaa asaa giddoppe kaaletsiyaawanttu kesana; untunttu golliyaw

godaa s'ap'uwaa minisiyaa shuchchaadan, dunkkaaniyaa
 d'ogeeddawaadaaninne olaa miishshaadan mino gidanawaa.
 5 Unttuntu ogiyaa urk'k'aa yed'd'iyaa mino olanchchatuwaa
 mala gidanawantta; Med'inaa Goday untuntunna de'iyaa
 diraw, untunttu olettana; paraa asatuwaakka s'oonana. 6
 «Taani Yihudaa asaa mintsetsana; Yooseefo asaakka ashshana;
 taani untunttoo k'arettiyya diraw, untunttu zaaraade ahana;
 k'ay untunttukka taani untuntta kasekka aggabeennabaa
 mala gidanawaa. Taani Med'inaa Godaa untunttu S'oossaa
 gidiyaa diraw, untunttu woosaa sisana. 7 Efireemaa Asay
 mino olanchchaa mala gidanawaa; woyniyaa eessaa usheedda
 asaadan, untunttu wozanay nashettana. Untunttu naanaykka
 hewaa be'iide, hashshu gaana; untunttu wozanay Med'inaa
 Godaan nashettana. 8 «Taani ta asaa suyk'k'aade s'eesana;
 yaataade, untuntta ittippe shiishshana. Ayaw gooppe, taani
 untuntta wozaad; untunttu kasewaadankka c'ora gidanawantta.
 9 Taani untuntta Ayihuda gidenna kawutetsatuwaa giddon
 laalintokka, untunttu barenttu de'iyaa haako gadiyaan taana
 hassayana; k'ay untunttukka untunttu naanaykka pas'a
 attananne barenttu biittaa simmana. 10 Taani untuntta Gibs'e
 gadiyaappe zaarana; Asoore biittaappekka taani untuntta
 shiishshana. Untunttoo uttiyaa sa'ay d'ayana gakkanaw, taani
 untuntta Gala'aade biittaaninne Liibaanoosa gadiyaan kuntsana.
 11 Untunttu meto abbaa giddona aad'd'ishshin, taani S'oossay
 abbaa beetaa shoc'ana; c'iimma gideedda Nayle Shaafaykka
 melana. Asoore biittaa otoruu giyyana; Gibs'e kaatetuwaa
 s'am"aykka me"ana. 12 Taani untuntta Med'inaa Godaan
 minisana; untunttukka Aa suntsan hamettana. Taani Med'inaa
 Goday hawaa oday» yaagee.

11 Neenoo, Libaanoosaa, tamay ne zigatuwaa maana mala, ne penggetuwaa dooyaa! **2** Neenoo s'idiyaw, zigay kunddi kichcheedda diraw, k'ay he bonchchuwaa mitsatuukka d'ayikichcheedda diraw, aayye gaade yeekka! Hinttenoo Baasaane gadiyaa wolatoo, he konssoseedda woray k'ans's'etti kichcheedda diraw, aayye giide yeekkite. **3** Hentsanchchatuu zilaassaa sisite; ayaw gooppe, untunttu bonchchuu d'ayeedda! Gaammotuu gudiyaawaakka sisite; ayaw gooppe, Yorddaanoosa woray d'ayikichcheedda. **4** Med'inaa Goday ta S'oossay taana hawaadan yaageedda; «He shukettanaw de'iyaa dorssatuwaa wudiyaa heemma. **5** Untuntta shammiyaawanttu shukkino; murettanan attino. K'ay zal"iyaawanttukka, «Nuuni duretteeddo; Med'inaa Goday galatetto» yaagiino; haray attina, untunttu hentsanchchatuukka untunttoo k'arettikkino» yaageedda. **6** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taanikka hawaappe sintsanaw ha gadiyaan de'iyaa asaw k'arettikke; taani asaa ubbaa ittuwaa ittuwaa kushiyaaninne kaatiyaa kushiyan aatsaade immana. Untunttu gadiyaa bayizzana; taanikka itti asanne untunttu kushiyaappe ashshikke» yaagee. **7** Hewaa diraw, taani shukettanaw de'iyaa dorssatuwaa, ubbaa k'ay wudiyaa gidдон tuggateeddawantta heemmiyaawaa gidaad. K'ay laa"u gatimatuwaa akkaade untunttuppe ittuwaa Keekkatetsaa gaade suntsaad; laa"entsuwaakka Ittippetetsaa gaade suntsaad. Yaataade dorssaa wudiyaa heemmaal. **8** Hewaappe guyyiyaan, taani itti aginaa gidдон heezzu hentsanchchatuwaa diggaad. Ayaw gooppe, untunttu hanotetsay taw danddayettibeenna; yaatina, untunttukka taana is's'eeddino. **9** Yaata simmaade taani dorssatuwaa, «Taani hinttena laa"entso heemmikke; hayk'k'iyaaawe hayk'k'o; bayiyaawe bayo; attiyaawekka ittuu

ittuwaanna meetettiide wuro» yaagaad. **10** Simmaade taani kawutetsatuwaa ubbaanna c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa mentseeddawaa bessanaw Keekkatetsaa giyaa ta gatimaa akkaade mentsaad. **11** Hewaa diraw, he gallassikka c'aak'uwaa mentsi aggeeda; yaatina, he wode un"etti utteedda taana s'eeliyaa dorssatuu be'iide, hawe Med'inaa Godaa k'aalaa gidiyaawaa ereeddino. **12** Taani untunttu, «Immanaw besse gooppe, ta dirgguwaa hammite; koshshenna gooppekka, aggi bashite» yaagaad. Untunttu ta dirgguwaa hattamu s'agaraa biraa taw immeeddino. **13** Yaatina, Med'inaa Goday taana, «Untunttu hewaa kessana gi mayettiide immeedda he kad'eteedda biraa Med'inaa Godaa Golliyaa shaluwaa minjiyaa golliyaa gidduwaa ola» yaageedda. Taani he hattamu s'agaraa biraa afaade, Med'inaa Godaa Golliyaa shaluwaa minjiyaa golliyaa giddo olaad. **14** Hewaappe guyyiyaan, taani Yihudaappenne Israa'eeliyaappe gidduwaan de'iyaa ishatetsay me"eeddawaa bessanaw Ittipetetsaa giyaa ta laa"entso s'am"aa mentsaad. **15** K'aykka Med'inaa Goday taana, «Laa"entsuwaakka azalla hentsanchchaa miishshatuwaa akka. **16** Ayaw gooppe, taani ha gadiyaan itti hentsanchchaa dentsana. Shin I waayettiyyaa dorssatuwaa maaddenna; laaletteeddawantta shiishshenna; wobbiyaawaa koolenna; pas'aakka mizenna. I hewaa aggiide, mod'd'eeddawantta shukki shukkiide mee; untunttu shuk'uliyaakka k'ans's'ee. **17** Dorssaa wudiyaa yeggi basheedda he laafa patsenna hentsanchchaw aayye ana! Aa k'esiyaanne Aa ushechcha ayfiyaa bollan mashshay wod'd'o. Aa k'esii silo; Aa ushechcha ayifiikka tippi giide to'o» yaageedda.

12 Hawe Israa'eeliyaabaa odiyaa Med'inaa Godaa k'aalaa. Salotuwaa mic'c'eeddawe, sa'aakka med'd'eeddawe, asaa

giddonkka ayaanaa med'd'eedda Med'inaa Goday hawaadan yaagee; 2 «Be'a, taani Yersaalame katamaa Aa yuushshuwaan de'iyaa asaa ubbaa ushina ganddigaarissiyaa woyniyaa eessaa tigiyya wanc'c'aa mala ootsana; Yersaalame doodettiyya wode, Yihudaa katamatuukka doodettana. 3 He gallassi taani Yersaalame Katamaa asaa ubbaw dees'o shuchchaa mala ootsana; Aa dentsiyaa ubbay barew deshettana. K'ay sa'aa kawutetsatuu ubbay Aa olettanaw ittippe shiik'ana. 4 He gallassi taani paraa ubbaa dagantsana; paraa toggiyaawanttakka gooshshana. Hewaa taani Med'inaa Goday oday. Yihudaa asaa taani ta keeka ayifiyaan s'eelana; shin morkkatuwaa paratuwaa ubbaakka k'ook'issana. 5 He wode Yihudaan kaaletsiyaawanttu barenttu wozanaan, «Yersaalame Asay Ubbappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaan, barenttu S'oossan, minotetsaa demmeeddino» yaagana. 6 «He gallassi taani Yihudaan kaletsiyaawantta mitsaa dooriyaa giddon de'iyaa s'iifanne mirk'k'etuwaa giddon lac'ottiyaa s'ompiyya ootsana. Unttuntu barenttu ushechchan haddirssaaninne barenttu yuushshuwaan de'iyaa asaa ubbaa maana; shin Yersaalame katamay Asay saro de'iyaasaa gidanawaa. 7 «Daawita golliyya bonchchuunne Yersaalamen de'iyaawanttu bonchchuu Yihudaa asaa bonchchuwaappe aad'd'enna mala, taani Med'inaa Goday kasetaade Yihudaa asaw s'oonuwaa immana. 8 He gallassi untuntu giddon daro laafa giyya asikka Daawita mala mino gidanaadan, taani Med'inaa Goday Yersaalamen de'iyaawanttoo gondalle gidana. Daawita golletuukka S'oossaa mala, untuntta kaaletsiyya Med'inaa Godaa kiitanchchaa mala gidana. 9 He gallassi taani Yersaalame olanaw denddiyya kawutetsatuwaa ubbaa d'ayissanaw denddana. 10 «Taani Daawita golletuwaa bollanne

Yerusaalamen de'iyaa asaa bolla aad'd'o keekatetsaanne woosaa ayaanaa gussana; hewaa diraw, untunttu barenttu c'addeeddawaa be'iyaa wode, Asay bare mes's'i itti na'aw yeekkiyaawaadan yeekkana; k'ay bare bayira na'awukka kayyottiyaa asaadan kayyottana. **11** He gallassi Yerusaalamen yeekettiyaa yeekku Magido Dembban Hadaadi-Rimmoonassi yeeketteedda yeekuwa keeshshaa wolk'k'aama gidanawaa. **12** Biittan de'iyaa itti itti zarii barew barew yeekkana; Daawita zaratuu barew, untunttu machchetuukka barew, Naataana zaratuu barew, untunttu machchetuukka k'ay barew yeekkana. **13** K'aykka Leewiyaa zaratuu barew, untunttu machchetuukka barew, Shim"a zaratuu barew, untunttu machchetuukka barew yeekkana. **14** K'ay atteeda zarii ubbaykka barew barew yeekkana; untunttu machchetuukka barew barew yeekkana» yaagee.

13 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi Daawita golletuwaanne Yerusaalamen de'iyaa wantta nagaraappenne tunatetsaappe geeshshanaw pultuu pulttana. **2** He gallassi taani untunttu laa"entso hassayettennaadan, eek'atuwaa suntsaa gadiyaappe d'ayissana. K'ay timbbitiyaa odiyaawanttanne tuna ayaanaa gadiyaappe d'ayissana. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. **3** K'aykka ooninne, Taani timbbitiyaa odiyaawaa gooppe, Aa yeleedda aawunne aata Aa, «Neeni Med'inaa Godaa suntsan wordduwaa odiyaa diraw, pas'a de'akka» yaagana; yaagiide I timbbitiyaa odishin, Aa yeleedda aawunne aata Aa c'addiide wod'ana. **4** He gallassi worddo timbbitiyaa odiyaa wode, bare be'eedda sas'aa gaasuwaan yeellatana; k'ay c'immanaw isikiyaana de'iyaa waaruwaakka mayyenna. **5** Shin I, «Taani na'atetsaadeppikka doommaade biittaa ootsiyaa goshshanchchaappe attina,

timbbitiyaa odiyaawaa gidikke» yaagana. 6 Itti Asay Aa, «Yaatina, ha ne bolla de'iyaa madutsay ayee?» yaagiide oochchooppe, I, «Hawe taani ta laggetuwaa son madus's'eeddawaa» yaagana» yaagee. 7 Ubbaappe Wolk'k'aama Goday hawaadan yaagee; «Mashshaw, taw mata gidiyaa ta dorssaa heemmiyaawaa bolla beegotta! dorssatu laalettanaadan, dorssaa heemmiyaawaa shoc'a. Taanikka he guutsaa dorssatuwaa bolla ta kushiyaadentsana. 8 Biittaa ubbaan de'iyaa heezzu kushe asaappe laa"u kushii shoc'ettiide hayk'k'ana; itti kushe s'alalay pas'a attana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 9 Ha atteeda heezzentso kushe asaa taani taman yeggana; biray taman geeyiyaawaadan, untuntta geeshshana; k'ay work'k'ay paac'ettiyaawaadankka paac'c'ana. Hewaappe guyyiyaan, untuntu ta sunsan woosana; taanikka untuntta sisana. Taani, «Hawanttu ta asatuwaa» yaagana. Untunttukka, «Med'inaa Goday nu S'oossaa» yaagana» yaagee.

14 Be'ite, Med'inaa Godaa gallassay yee; he wode hintteppe bonk'k'eeddawaa hintte s'eellishin, untuntu shaakki akkana. 2 S'oossay kawutetsatuwaa ubbaa Yersaalame bolla olaw shiishshana; katamay oyk'k'ettana; golletuukka bonk'k'ettanawaa; mac'c'a asaanakka Asay wolk'k'an gakettana. Katamaa asaappe baggay omoodettiide baana; shin atteeda Asay katamaappe kesenna. 3 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday kesiide, kasekka olaa gallassi olettiyaawaadan, he kawutetsatuwaanna olettana. 4 He gallassi Aa gedetuu Yersaalameppe away wulliyaa baggana de'iyaa Dabire Zayite Deriyaa bolla ek'k'ana. Dabire Zayite Deriikka away wulliyaa baggappe away doliyaa bagga gakkanaw, laa"u kesiide p'alk'k'ettana; loytsi aakko wombbay med'ettana; yaatooppe deriyaw baggay huup'issa

bagga, k'ay baggaykka gedissa bagga sher"i gaana. **5** He wombbay biide As'eela gakkana; hintte he wombbaanna aad'd'iide bak'atana. Beni Yihudaa Kaatiyaa Ooziyaana laytsaa biittay k'aas's'ina, hintte mayzza aawotuu bak'ateeddawaadan, hinttekka bak'atana. Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday ta S'oossay yaana; k'ay geeshshatuu ubbaykka aanana ittippe yaana. **6** He gallassi meeguu, shachchayenne d'umay de'enna; **7** he gallassay k'amminne gallassi bayinna, Med'inaa Goday eriyaa duma gallassaa gidanawaa; he gallassi k'ammaykka poo'o gidanawaa. **8** He gallassi de'uwaa haatsay Yersaalameppe goggana; aappe baggay Mas'iniyaa Abban gelana; k'ay baggay Meeditaane Abban gelana. He haatsay balguwaan boniyaan goggiidde de'ana. **9** K'ay Med'inaa Goday sa'aa ubbaa bolla kaatetana; he gallassi itti Med'inaa Godaa s'alalay de'ana; Aa sunsaykka mes's'i ittuwaa gidanawaa. **10** Gebaa'appe doommiide, Yersaalameppe gedissa baggana de'iyaa Rimoona giyaa katamaa gakkanaw de'iyaa biittay ubbay dembbattana. Shin Yersaalame Biiniyaama Penggiyaappe biide, beni penggiyaa baggana Zooziyaa Penggiyaa gakkanawunne, k'ay Hanaani'eela Adussa Gimbbiyaappe biide, kaatiyaa woyniyaa gum"iyaasaa gakkanaw, bare sa'aan d'ok'k'u giide de'ana. **11** Yersaalame, Asay de'iyaasaa gidana; hewaappe guyyiyaan iza d'ayukku; izin de'iyaa asaykka hirggi bayinnan saro de'ana. **12** Med'inaa Goday Yersaalamenna oletteedda asaa ubbaa shoc'ana boshay hawaa: untuntu ek'uwaa de'ishshin, untuntu ashuu wook'k'ana; untuntu ayfii c'ooc'iyaan, untuntu ins's'arssaykka untuntu kookkiyaan wook'k'ana. **13** He gallassi Med'inaa Goday untuntu wolk'k'aama dagamaa dagantsana; Asay ubbay ittuu ittuwaa kushiyaa oyk'k'iide, ittuu

ittuwaanna olettana. 14 Yihudaa Asay Yersaalame bagga gidiide olettana. K'ay yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaa ubbatuwaa ak'uwaa, work'k'aa, biraanne mayuwaa paydu bayinnawaa omoodiide shiishshana. 15 Ha boshaa mala boshay paratuwaa bolla, bak'ulotuwaa bolla, gaalotuwaa bolla, haretuwaa bollanne morkketuu dunkkaaneeddasan de'iyaa mehiyaa ubbaa bolla yaana. 16 Hewaappe guyyiyaan, Yersaalamenna olettedda kawutetsatuwaa ubbaappe pas'a atteeda ubbay Kaatiyaw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw goyinnanawunne Daasiyaa Ba'aalaa bonchchanaw laytsan laytsan Yersaalame baana. 17 K'ay ha sa'aan de'iyaa asaappe ooninne Kaatiyaw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw goyinnanaw Yersaalame beennan d'ayooppe, he asaw iray bukkenna. 18 Gibs'e biittaa asaykka biide goyinnennan is's'ooppe iray bukkenna, Daasiyaa Baalaa bonchchanaw beennan is's'iyaa asaa Med'inaa Goday shoc'iyaa boshay untunttu bollankka yaana. 19 Daasiyaa Baalaa bonchchanaw beennan is's'iyaa Gibs'enne hara kawutetsatuu ubbay murettana muruu hawaa gidanawaa. 20 He gallassi paratuwaa k'ood'iyaan aatsiya daalatuwaa bollankka, «Med'inaa Godaw Geeyeeddawaa» geetettiide s'aafettana. Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa katsiyaa ototuukka yarshshiyaa sa'aa sintsan de'iyaa geeshsha keretuwaa mala gidanawaa. 21 Yersaalameninne Yihudaan de'iyaa oto ubbay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw geeshsha gidanawaa; yaatooppe yarshshuwaa yarshshiyaa Asay ubbay yiide, he ototuwaa akkiide, yarshshuwaa ashuwaa untunttun katsanna. He gallassi Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa gidдон ay zal"anchchaynne de'enna.

Milkkiyaasa

1 Med'ina Goday Milkkiyaasa baggana Israa'eeliyaa asaa bolla odeedda timbbitiyaa kiitay hawaa. **2** Med'ina Goday bare asaa, «Taani hinttena siik'aaddi» yaagee. Shin hintte, «Neeni nuuna ayan siik'aaddi?» yaagiita. Med'ina Goday, «Eesay Yaak'ooba ishaa gidenneeyee? Gidooppenne taani Yaak'ooba siik'aaddi; **3** shin Eesaa is's'aaddi. Taani Eesaa deretuwa mela udaad; Aa gadiyaakka worakanatuu de'iyaa bazzuwaa udaad» yaagee. **4** Eesaa zeretsaa gidiyaa Eedoomatuu, «Nu katamatuu koletteeddino; shin nuuni untuntta zaaretsiide kees's'ana» yaagana. Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Untunttu zaaretsiide kees's'anawantta; shin taani kolana. Asay untuntta, «Ha biittay, iita biittaa; ha biittaa asaykka Med'ina Goday med'inaw hank'k'etteedda asaa» yaagana» yaagee. **5** Hewaa hintte hintte ayifiyaan be'iide, «Med'ina Goday Israa'eeliyaa biittaa zawaappe karenakka wolk'k'aama» yaagana. **6** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Hinttenoo, ta suntsaa kawushshiyaa k'eesatoo, na'ay bare aawuwaa, k'oomaykka bare godaa bonchchee. Yaatina, taani hinttenttoo aawuwaa gidooppe, hintte taana bonchchiyaa bonchchuu ane? K'ay taani hinttenttoo goda gidooppe, hintte taw yayyiyaa yashshay anee? yaatiide k'ay, «Nuuni ne suntsaa wootiide kawushsheeddoo?» yaagiita. **7** Hintte taw yarshshiyaa sa'aa bolla tuneedda yarshshuwaa shiishshiyawaan ta suntsaa kawushsheeddita. «K'aykka hintte, «Nuuni neena wootiide tunisseeddoo?» yaagiita. «Hintte Med'ina Godaw shiishshiyaa Gaytay kad'etteeddawaa gidennee yaagiide k'oppiyaawan taana tunisseeddita. **8** Hintte yarshshuwaa yarshshiyaa wode, k'ook'aa woy hargganchchaa woy wobba gideedda mehiyaa yarshshooppe, hewe iitabaa gidennee?

Hintte hewaa mala mehiyaa hintte kaappo imotaa ootsiide immintto, I hewaa nashechchaan akkanawaa hinttenttoo malatii?» yaagee Med'inaa Goday. 9 K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «S'oossay hinttenttoo k'arettana mala, ha"i Aa woossite. Won hintte hewaa malabaa ootsina, I hinttew zaaranawaa malatii?» yaagee. 10 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Hintte taw yarshshiyaa sa'aa bolla c'oo tamaa eetsiyaawaappe, hintteppe itti uray Geeshsha Golliyaa penggiyaa gorddiyaawaa gideerenneeshsha! Taani hinttenan nashettikke; hintte yarshshiyaa yarshshuwaakka akkikke» yaagee. 11 K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Away doliyaasaappe biide wulliyaasaa gakkanaw, ta suntsay kawutetsatuwaa gidдон wolk'k'aama. Sa'aa ubbaan asatuu taw is'aanaa c'uwissiino; geeshsha yarshshuwaakka yarshshiino; ayaw gooppe, ta suntsay kawutetsatuwaa gidдон wolk'k'aama» yaagee. 12 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Shin hintte, <Med'ina Godaw shiishshiyaa Gaytay tuna; aan wotsiyaa yarshshuukka kad'etteeddawaa» yaagiide Aa kawushsheeddita. 13 K'ay hintte, <Hawe daaburssiyaawaa» yaagi k'iliic'iide, hintte siid'iyaa sim"iita. «Hintte bonk'k'i akkeeddawaa woy wobbaa woy hargganchcha imotaa ootsiide shiishshiita. Yaatina, taani hintte kushiyaappe hewaa akkoo? 14 Taw yarshshana giide shiik'etteedda attuma dorssay Aa wudiyaa gidдон de'ishshin, sheneyiyaabay de'iyaa dorssaa yarshshiyaa he c'immiyaawe shek'etteeddawaa gido! Ayaw gooppe, taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Godaanne Wolk'k'aama Kaatiyaa; ta suntsaykka kawutetsatuwaa gidдон yayetteeddawaa» yaagee.

2 K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay hawaadan yaagee; «K'eesetoo, ha"i ha azazuu hinttessa. 2 Ta suntsaa bonchchanaw

hintte sisennaan is's'ooppenne hintte wozanaan k'oppennaan
is's'ooppe, taani hintte bolla shek'k'aa kiittana; hintte anjuwaakka
taani shek'k'ana. Hintte hintte wozanaan taana bonchchanaw
k'oppibeenra diraw, taani ha"ikka hinttena shek'k'a diggaad.
3 Be'ite, taani hintte zeretsatuwaa murana. Hintte yarshshoo
aheedda mehiyaa toc'iyaa akka hintte som"iyaan laalana; hintte akka
he toc'iyaa ittippe Aa oliyaa sa'aa baana. **4** He wode ta
c'aak'k'uu Leewiyaanna minniide de'anaadan, taani hinttenttoo
ha azazuwaa kiitteeddawaa hintte erana» yaagee. **5** «Taani
Leewiyaanna c'aak'k'eteedda c'aak'k'uu de'uwaanne sarotetsaa
c'aak'uwa; I taw yayanaadan, taani untuntta aw immaaddi;
ikka taw yayeeddanne ta suntsaakka bonchcheedda. **6**
Tumuwa higgii Aa doonaan de'eedda; Aa ins's'arssankka
wordduu beetibeenna. I taananna sarotetsaaninne suuretetsaan
hametteedda; k'ay c'oratuwaakka nagaraappe zaareedda. **7**
K'eesay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday kiitteeddawaa
gideedda diraw, Aa doonay eratetsaan kumanaw koshshee;
asay akka higgii Aa doonaappe tamaanaw bessee» yaagee
Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday. **8** Ubbaappe Wolk'k'aama
Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Shin k'eesatoo, hintte
ogiyaappe wora simmeeddita; hintte timirttiyanka c'oratuwaa
d'ubbeeddita; taani Leewiyaanna c'aak'k'eteedda c'aak'uwaakka
koleeddita. **9** Hewaa diraw, hintte ta ogiyaan hamettennan
is's'eeddaanidan, hintte tamarissiyaa higgiiyanka asaa ubbaa
itti likke s'eellennan is's'eeddaanidan, taani hinttena asaa
ubbaa sintsan kad'etteeddawantanne kawusheeddawantta
udaad» yaagee. **10** Nuw ubbaw itti aawuu de'ee gidenneeyye?
Nuuna itti S'oossay med'd'eedda gidenneeyye? Yaatina,
nuuni nu mayzza aawotuwa c'aak'uwa kolyaawan ittuu

ittoo ayaw ammanetennan is's'eettoo? **11** Yihudaa Asay
 ammanettibeenna; k'ay Israa'eeliyaaninne Yerusaalamen Asay
 tunatetsaa ootseedda; ayaw gooppe, Yihudaa Asay S'oossay
 dosiyaa Geeshsha Golliyaa tunisseedda; k'ay allaga s'oossaw
 goyinniyaa mac'c'a naanatuwaakka akkeedda. **12** Hawaa
 ootsiyaawe oona gidoppekka, Med'ina Goday Aa Yaak'ooba
 maabaraappe d'ayisso; he Asay Ubbaappe Wolk'k'aama
 Med'ina Godaw yarshshuwaa ahiyaawaa gidoppekka, Med'ina
 Goday Aa shoddo. **13** K'ay hintte ootsiyaa harabay ayee
 gooppe, Med'ina Goday hintte yarshshuwaakko s'eellenna
 diraw, woy Aa akka diraw, yarshshiyaa sa'aa yeekuwaan,
 afotsaaninne zilaassan kuntsiita. **14** Hintte, «I ayaw nu
 yarshshuwaa akkenee?» yaagiide oochchooppe, gaasuu hawaa:
 hintte hintte yalagatetsan akkina itta gideedda machchattinna
 machchattinna he wode c'aak'k'eteedda c'aak'uwwa koleeddita;
 Hewoo Med'ina Goday markka. **15** Med'ina Goday hintte wunne
 hintte machatiwukka machatiwukka itti bollayenne itti ayyaanay
 de'anaadan ootsibeenneeye? Hewaa ayaw ootseedde?
 Geeshsha zeretsay de'anaadaana gidennee? Hewaa diraw,
 hintteppe ooninne bare yalagatetsan akkeedda machchattinna
 c'aak'k'eteedda c'aak'k'oo ammanetennawaa gidennaadan
 naagetto. **16** Ayaw gooppe, «Taani Med'ina Goday, Israa'eeliyaa
 S'oossay, asinayenne machchata bilettiyaawaa is's'ay; hewe
 iitabaa» yaagee. Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina
 Goday, «Hintte machchattinna machchattinna c'aak'k'eteedda
 c'aak'k'oo ammanetennawannta gidennaadan naagettite» yaagee
 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday. **17** Hintte hintte haasayan
 Med'ina Godaa daabursseeddita. Shin hintte, «Nuuni Aa wootiide
 daabursseeddoo?» yaagiita. Hintte Aa daabursseeddawe, «lita

ootsiyaawanttu ubbay Med'ina Godaa sintsan lo"a; k'ay ikka untuntun nashettee» yaagiyaawaan woy, «Tumuwaa pirddiyaa S'oossay hak'an de'ii?» yaagiyaawaana.

3 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Be'ite, ta biyaa ogiyaa giigissanaadan, taani kiittiyaa asaa kasetaade yeddana; k'ay hintte koyiyaa Godaykka hintte k'oppennaan de'ishshin, bare Geeshsha Golliyya puttu gaana. Hintte nashettiyaa, k'aalaa c'aak'uwaa kiitanchchay yaana» yaagee.

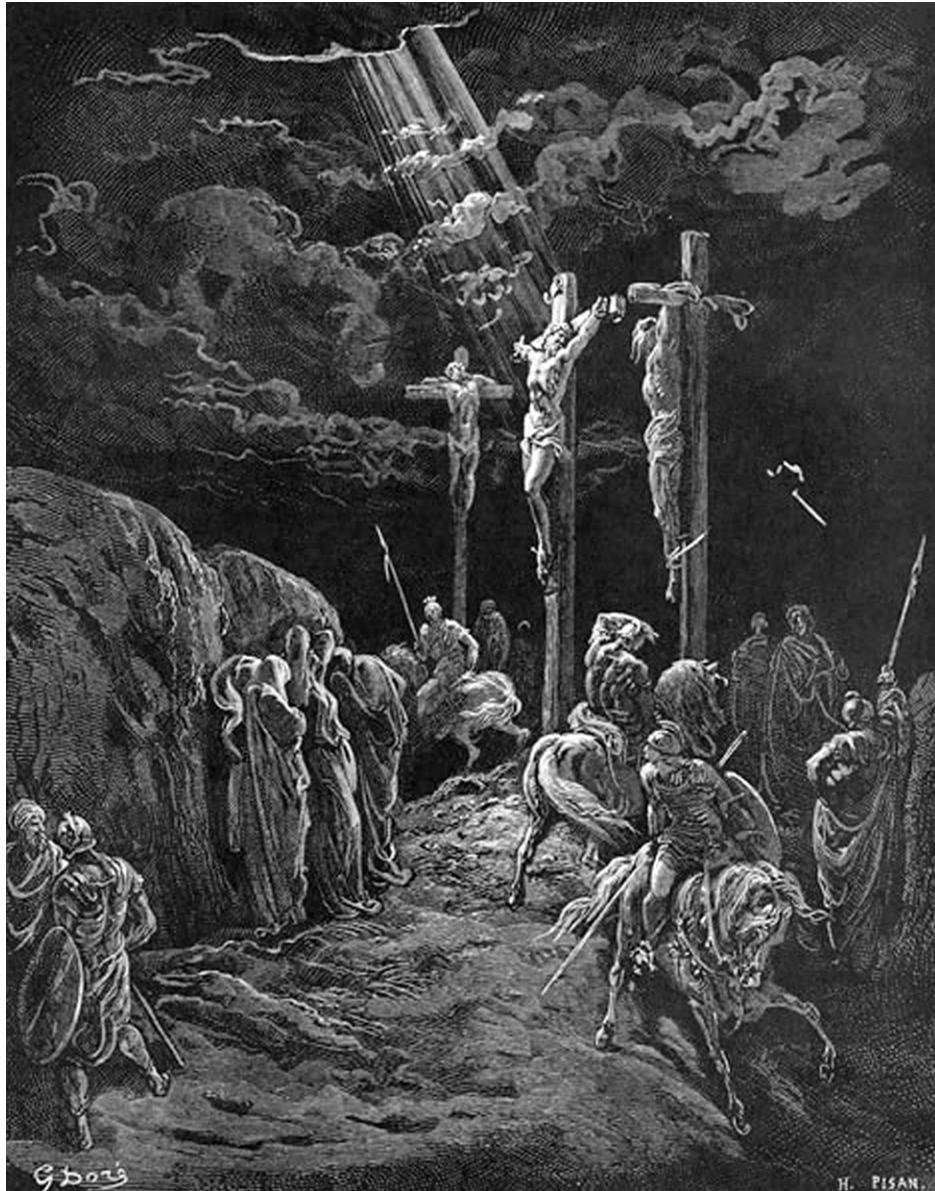
2 Shin I biraanne work'k'aa siilissiide geeshshiyaa tamaa malanne mayuwaa meec'c'iyaa saamonaa mala gidiyaa diraw, I yiyaa gallassi danddayanawe oonee? K'ay I k'onc'c'iyaa wode Aa sintsan ek'k'anaw danddayiyaawe oonee? **3** I biraanne work'k'aa geeshshiyaawaadaaninne tigiyaawaadan uttiide, Leewiyaa zaratuwaa geeshshana; untunttu Med'ina Godaw likke yarshshuwaa yarshshana gakkanaw, I untuntta geeshshana. **4** Yaatooppe beni wodetuwaadaaninne aad'd'eedda laysatuwaadan, Yihudaa asaynne Yerusaalame Asay yarshshiyaa yarshshuu Med'ina Godaa nashechchiyaawaa gidanawaa. **5** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Hewaappe guyyiyaan, taani pirddaa pirddanaw hinttekko yaade, muruniyaawanttu bolla, woshummiyaawanttu bolla, wordduwaan c'aak'k'iyaaawanttu bolla, oosanchchatoo bessiyaa dirguwaa immennan diggiyaawanttu bolla, asinay hayk'k'eedda am"attonne aata aawuu hayk'k'eedda naanatuwaa tuggayiyaawanttu bolla, betiyaa pirddaa geellayiyaawanttu bollanne taw yayyenawanttu bolla ellekka markkattana» yaagee. **6** K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Taani Med'ina Goday laamettikke; hewaa diraw, hinttenoo Yaak'ooba zaretoo, hintte d'aykkita. **7** Hintte mayzza aawotuwwa wodiyaappe doommiide, hintte ta

wogaappe wora simmeeddita; aakka naagibeykkita. Ha'i taakko simmite; taanikka hintteikko simmana» yaagee. Shin hintte, «Nuuni waan simmanne?» yaagiide oochchiita. 8 Med'ina Goday, «Asay Med'ina Godaa wuu"ii? Shin hintte taana wuu"iita» yaagee. K'aykka hintte, «Nuuni neena wooti wuu"eettoo? yaagiita» yaagee. Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay, «Hintte asiraataaninne imotaan taana wuu"iita. 9 Hintte Israa'eeliyaa Asay ubbay taana wuu"iyaa diraw, hintte shek'etteeddawaantta. 10 Ta Geeshsha Golliyaan k'umay de'anaadan, asiraataa ubbaa yeesiyaan yeggite. Yaatiide taani saluwaa maskkootiyaa dooyaade anjjuwaa hinttenttoo palahissaade gussana d'ayooppe, taana hewan paac'c'ite. 11 Hintte biittay mokkiyaa katsaa bayzzenaadan, taani hintte diraw katsaa bayizziyaabaa ubbaa seerana; gaden de'iyaa woyniyaa turaykka ayifiyaa diggenna. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday hawaa oday. 12 Hintte biittay de'anaw nashechchiyaa biittaa gidiyaa diraw, kawutetsatuu ubbay hinttena, «Anjjetteddawannta» yaagana» yaagee. 13 Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Hintte ta bolla s'ala k'aalaa haasayeeddita. «Yaatiide k'ay, «Nuuni ne bolla waagi haasayeeddo?» yaagiide oochchiita. 14 «K'aykka hintte, «S'oossaw ootsiyaawe hada. Aa azazuwaa naagiyaawaaninne Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Godaa sintsan kayyottiide hamettiyaawan nuuni ayaa go"etteettoo? 15 Nuuni otoresettiyaawanttu anjjettiina be'eetto; iitaa ootsiyaawanttukka ishaliide de'iyawaa s'alalaa gidennaan, S'oossaa paac'c'iiddekka kessi akkiino» yaagiita» yaagee. 16 He wode Med'ina Godaw yayyiyaawanttu ittuu ittuwaanna haasayeeddino; Med'ina Godaykka hayzziide siseedda. Med'ina Godaw yayyeeddawanttunne Aa suntsaakka bonchcheeddawantta hassayissiyaa mas'aafay Aa sintsan

s'aafetteedda. 17 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Unttuntu tawaa gidanawantta; taani ootsiyaa gallassi untuntu taw dummateedda asaa gidanawantta; aawuu barew ootsiyaa bare na'aa maariyaawaadan, taani untunta maarana. 18 He wode hintte zaaretsiidekka s'illuwaappenne nagaranchchaappe gidduwaan de'iyaa zawaanne S'oossaw azazettiyaawanttupenne azazettenawanttuppe gidduwaan de'iyaa zawaa be'ana» yaagee.

4 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, c'ooc'iyaa tamaadan ees's'iyaa gallassay matatteedda; otorettiyaawanttunne iitaa ootsiyaawantu ubbay utulaa mala gidanawaa. He yiyaa gallassay untunta s'uuggana; untunttoo s'ap'uwaa s'eeraakka ashshenna. 2 Shin hinttenttoo, ta suntsaw yayyiyaawanttoo Aa k'efiyaa gidдон patsiyaabay de'iyaa s'illotetsaa away mukkana. Hinttekka ak'uwaappe biletteedda galo maraadan buraak'ana. 3 Taani ootsiyaa gallassi, nagaranchchatuu hintte gediyaappe garssa baggana bidintsaa mala gidanawantta; hinttekka untunta yed'd'anita. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday hawaa oday. 4 «Israa'eeliyaa asaa ubbaw Siinaa Deriyaa bolla taani ta k'oomaa Muse baggana azazeedda azazuwaanne higgiiyaa hassayite. 5 «Be'ite, gitanne bonchchetteedda s'oossaa gallassay yaanaappe kasetaade, taani hinttew timbbitiyaa odiyaa Eelaasa kiittana. 6 I yiide, taani yaade biittaa shek'an shoc'ennaadan, aawotuwaa wozanaa naanatuwaakko, naanatuwaa wozanaakka aawotuwaakko zaarana» yaagee Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday.

NEW TESTAMENT

Yesuusi, «Ta Aabboo, untuntu barenttu ootsiyaawaa erenna diraw, untuntu nagaraa atto ga»
yaageedda. Untuntukka Aa mayuwaa saamaa yegettiide gishetti akkeeddino.
Luuk'aasa 23:34

Maatoossa

1 Hawe Daawita zariyaanne Abraahaame zare gideedda Yesuusi Kiristtoosa yeletaa odiyaa mas'aafaa. **2** Abraahaame, Yisaak'a yeledda; Yisaak'i, Yaak'ooba yeledda; Yaak'oobi, Yihudaanne Aa ishatuwaa yeledda. **3** Yihuday Ti'imaarippe Paareesanne Zaraaha yeledda; Paareese, Hes'iroona yeledda; Hes'iroone, Raama yeledda. **4** Raame Aminaadaaba yeledda; Aminaadaabe, Na'asoonaa yeledda; Na'asoone, Selimoona yeledda. **5** Selimoone, Ra'aabo geetettiyyaa mishirattippe Boo'eeza yeledda; Boo'eezi, Uruuto geetettiyyaa mishirattippe lyyoobeedda yeledda; lyyoobeede, Issey yeledda. **6** Issey Kaatiyaa Daawita yeledda. Kaatiyaa Daawite, Ooriyaa machchattippe Solomona yeledda. **7** Solomone, Robi'aama yeledda; Robi'aame, Aabiyaa yeledda; Abii, Asaafa yeledda. **8** Aasaafe, Yoosaafees'a yeledda; Yoosaafees'e, lyyooraama yeledda; lyyooraame, Ooziyaana yeledda. **9** Ooziyaane, lyyoo'aataama yeledda; lyyoo'aataame, Akaaza yeledda; Akaazi, Hizk'k'iyaa yeledda. **10** Hizk'k'iyaaase Minaasa yeledda; Minaase, Amos'a yeledda; Amos'e, lyyoosiyaasa yeledda. **11** Israa'eeliyaa Asay omoddettiide, Baabloone gadiyaa beedda wode, lyyoosiyaase Ikkoniyaananne Aa ishatuwaa yeledda. **12** Baabloone omooduwaappe guyyiyaan, Ikkoniyaananne Salaatiyaala yeledda; Salaatiyaale, Zerubaabeela yeledda. **13** Zerubaabeeli, Abiyuuda yeledda; Abiyuude, Eeliyaak'eema yeledda; Eeliyaak'eemi, Azoora yeledda. **14** Azoore Saadook'a yeledda; Saadook'e, Akiima yeledda; Akiime Eliyuuda yeledda. **15** Eliyuude, Ali'aazara yeledda; Ali'aazare, Maataana yeledda; Maataane, Yaak'ooba yeledda. **16** Yaak'oobi, Kiristtoosa geetettiyyaa Yesuusa

yeleedda Mayraamo oochcheedda Yooseefa yeleedda. 17 Simmi yeletay ubbay Abraahaamoppe Daawita gakkanaw tammanne oyddu yeletaa; Daawiteppe doommiide, Asay Baabloone gadiyaa omoddettiide beedda wodiya gakkanaw tammanne oyddu yeletaa; Asay Baabloone gadiyaa omoddettiide beedda wodiyaappe Kiristtoosi yeletteedda wodiya gakkanaw tammanne oyddu yeletaa. 18 Yesuusi Kiristtoosa yeletay hawaa mala; Aa daaya Mayraama Yooseefoo ooshetta k'ashetta uttaaddu. He wode Yooseefonna gakettennaan de'aadde, Geeshsha Ayyaanan shahaaraaddu. 19 Izo giigissi wotseedda Yooseefo s'illo asaa gideedda diraw, izo kawushshanaw koyyibeenna; iibaa k'onc'c'issennaan izo agganaw k'oppeedda. 20 Shin I hewaa k'oppishin, Godaa kiitanchchay akumuwaan aanana gakettiide, «Daawite na'aa Yooseefoo, Mayraama Geeshsha Ayyaanan shahaareedda diraw izo akkanaw yayyoppa. 21 Iza attuma na'aa yelanawunnu; neenikka, I asaa nagaraappe ashshiyaa diraw Aa suntsaa Yesuusa gaade s'eesanaassa» yaageedda. 22 K'ay Goday nabiya baggana, «Wodoratta shahaaranawunnu; na'aakka yelanawunnu; Aa suntsaykka Ammaneela geetettanawaa» yaageeddawe polettana mala, hawe ubbay haaneedda; «Ammaneela» yaagiyaawe, «S'oossay nuunanna de'ee» yaagiyaawaa. 24 Yooseefo gem"ishuwaappe beegottiide, Godaa kiitanchchay barena azazowaadan, Mayraamo bare golle afeedda. 25 Shin na'ay yelettana gakkanaw Yooseefo izikko shiik'ibeenna; k'ay na'aakka Yesuusa giide suntseedda.

2 Yesuusi Yihudaa gadiyaan Beeteleeme geetettiyaa katamaan Heroodise kawutiide de'iyaa wode yeletteedda; hewaappe guyyiyaan, s'oolinttiyaa paydiyaa asay awayifii doliyaa

baggappe Yerusaalame yiide, 2 «Ayihuda kaatiyaa gidanaw
 yeletteedda na'ay hak'an de'ii? Nuuni awayifii doliyaa baggana
 keseedda Aa s'oolinttiyaa be'iide, aw goyinnanaw yeeddo»
 yaagiide oochcheeddino. 3 Kaatiyaa Heroodise, hewaa
 sisiide dagammeedda; Yerusaalamen de'iyaa Asay ubbaykka
 wozanaa bayeeddino. 4 Heroodise k'eesatuwaa kaappatuwaa
 ubbatuwaanne Muse higgiiyaa tamarissiyaawantta s'eesiide,
 «Kirsttoosi hak'an yelettanddeeshsha?» yaagiide oochcheedda.
 5 Unttuntu zaariide, «Yihudaa gadiyaan Beeteleeme katamaan
 yelettanawaa. Nabii, «Yihudaa gadiyaan de'iyaa Beeteleeme,
 neeni Yihudaa gadiyaan de'iyaa wolk'k'aama katamatuwaappe
 laafakka. Israa'eeliyaa mooddiyaawe neeppe kesanawaa» giide
 s'aafeedda» yaageeddino. 7 Hewaappe kaala, Heroodise
 awayifii doliyaa baggappe yeedda asatuwaa geeman s'eesiide,
 s'oolinttii untunttoo beetteedda wodiya untuntuppe geeshshiide
 ereedda. 8 Yaatiide Beeteleeme untuntta yeddiide, «Biide
 na'aa loytsi koyyite; Aa demmeedda wode taanikka baade aw
 goyinnanaadan, taan akka erissite» yaageedda. 9 Unttuntu kaatii
 geeddawaa sisi biide ogiyaan awayifii doliyaa baggana untunttu
 kase be'eedda s'oolinttiyaa be'eeddino; na'ay de'iyasaa gakkiiide
 ek'k'ana gakkanaw, s'oolinttii untuntta kaaletseedda. 10 Unttuntu
 he s'oolinttiyaa be'eedda wode, zaway bayinna daro nashechchaa
 nashetteeddino. 11 Golle geliide, na'ay bare daay Mayraamina
 de'iyawaa be'eeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino; hewaappe
 kaala, barenttu saas'iniyaa dooyyiide, work'k'aa, is'aanaanne
 kawaraa aw imotaa shiishsheeddino. 12 Unttuntu Heroodisakko
 simmenna mala, S'oossay akumuwaan untuntta, «Hinttena erite»
 giina hara ogiyaanna barenttu gade simmeeddino. 13 Unttuntu
 beeddawaappe guyyiyaan, Godaa kiitanchchay akumuwaan

Yooseefoo beettiide, «Heroodise na'aa wod'anaw koyyiyaa diraw, denddaade na'aanne Aa daayo akkaade Gibs'e gadiyaa beta; taani new odana gakkanaw, yaan de'ashsha» yaageedda.

14 Yooseefo k'amma denddiide, na'aanne Aa daayo akkiide, Gibs'e gadiyaa beedda; Goday nabiyyaa baggana, «Taani ta na'aa Gibs'e gadiyaappe s'eesaad» yaageeddawe polettana mala, Heroodise hayk'k'ana gakkanaw I yaan de'eedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, Heroodise awayifii doliyaa baggappe yeeddawanttu barena c'immeeddawaa ereedda wode, daro hank'k'ettiide, s'oolintii kase beetteedda wodiyya untuntuppe siseeddawaadan, wotaadaratuwaa yeddiide, Beeteleemeninne yuushshuwaan de'iyaa laa"u laytsaa attuma naanaanne laa"u laytsaappe garssanna de'iyaa attuma naanaa ubbaa wod'iseedda.

17 Nabiyya Ermaasi, «Yeekuunne zilaassay Raama geetettiyaa katamaan sisettedda; Raaheela bare naanaw yeekkaw. Untunttu hayk'k'idiggo diraw, agga giina, aggenaan is's'aaddu» giide odeeddawe poletteedda. 19 Heroodise hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Godaa kiitanchchay Gibs'en Yooseefoo akumuwaan beettiide 20 Aa, «Dendda; na'aanne Aa daayo akkaade, Israa'eeliyaa gadiyaa simma. Na'aa wod'anaw koyyiyaawanttu hayk'k'i diggeeddino» yaageedda. 21 Yooseefo denddiide, na'aanne Aa daayo akkiide, Israa'eeliyaa simmeedda. 22 Shin Yooseefo Arkkelawoosi bare aawuwaa Heroodisa oydiyaan Yihudaa gadiyaan kawuteeddawaa siseedda wode, yaa baanaw yayyeedda; S'oossay aw akumuwaan hinttena erite giina, Galiilaa gadiyaa beedda. 23 Nabatuu, «Asay Aa, «Naazireetiyaa asaa» giide s'eesana» yaageeddawe polettana mala, Naazireete geetettiyaa katamaa biide de'eedda.

3 He wode S'ammak'iyaa Yohaannisi asaa, «Saluwaa kawutetsay matatteedda diraw, hintte nagaraappe simmite» yaagiidde, Yihudaa mela biittaaan odiidde yeedda. **3** Ayaw gooppe, nabiyya Isiyaase, Yohaannisabaa odiidde, «Ittuu mela biittaaan bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Godaa ogiyaa giigissite. I hemettana loossuwaakka aw sitti ootsite» geedda» yaageedda. **4** Yohaannisaw gaaluwaa isikiyaa dadetteedda mayuu de'ee; k'ay bare s'eessan dafuwaa danc'c'eedda; I miyaa k'umaykka booliyaanne bazzuwaa eessaa. **5** Asay he wode Yersaalameppe, Yihudaa gadiyaa ubbaa saappenne Yorddaanoosa Shaafaa heeraan de'iyaa gadiyaa ubbaappe aakko yiino. **6** Barenttu nagaraa paas'ina, Yorddaanoosa Shaafaan asaa s'ammak'eedda. **7** Shin Yohaannisi daro Parisaawatuunne Saduk'aawanatuu s'ammak'ettanaw barekko yiyaawantta be'iide, «Ha shooshshatoo, S'oossaa hank'k'uu yaana haniyaawaappe attana mala, hinttew oonee odeeddawe? **8** Simmi hintte, hinttenttu nagaraappe simmeeddawaa erissiyaa oosuwaa, ootsite. **9** Hintte hinttenttu wozanaan, «Abraahaame nu aabba» giide k'oppiyaawaa hinttew malatoppo. Ayaw gooppe, taani hinttenttoo oday; S'oossay ha shuchchatuwaappe Abraahaamoo naanaa ootsi dentsanaw danddayee. **10** Bees'i mitsaa s'ap'uwaan k'ans's'anaw giigi utteedda; lo"o ayfiyaa ayfena mitsaa ubbay k'ans's'ettiide, tamaan yegettana. **11** «Hintte hinttenttu nagaraappe simmiyaawaa bessanaw, taani hinttena haatsaan s'ammak'ay; shin taappe guyyenna yiyaawe, hinttentta Geeshsha Ayyaanaaninne tamaan s'ammak'ana. I taappe daro minnee; Aa c'aammaa tookkanawukka taani bessiyaa asaa gidikke. **12** Aa kushiyan katsaa ses's'iyaa layday de'ee. Uddumaan de'iyaa katsaa loytsi geeshshee; bare zarggaa diyiyaan k'olana;

shin dalaa to'enna tamaan guuddana» yaageedda. 13 Yesuusi he wode Yohaannis s'ammak'ettanaw, Galiilaappe Yorddaanoosa geetettiyyaa shaafaa aakko beedda. 14 Shin Yohaannisi, «Taani neenan s'ammak'ettanaw bessiyaa wode, neeni taakko yay?» yaagiide, Aa digganaw koyyeedda. 15 Shin Yesuusi zaariide Aa, «Nuuni s'illotetsaa oosuwa ubbaa hawaadan polanaw bessiyaa diraw, ha"i taw eeno ga» yaageedda. Yohaannisikka aw eeno geedda. 16 Yesuusi s'ammak'ettowaappe guyyiyaan, ellekka haatsaappe keseedda; saluu dooyettina, S'oossaa Ayyaanay harap'p'iyaa saluwaappe wod'd'iide bare bolla yiyaa wode be'eedda; 17 k'ay saluwaappe, «Taani siik'iyaa, taana nashechchiyyaa, ta Na'ay hawaa» yaagiyyaa k'aalay yeedda.

4 Hewaappe guyyiyaan, s'alahiyaan paac'ettana mala, Geeshsha Ayyaanay Asay de'enna sa'aa Yesuusa afeedda. 2 Yesuusi oytamu gallaasanne oytamu k'ammaa s'oomowaappe guyyiyaan koshatteedda. 3 S'alahii yiide Aa, «Neeni S'oossaa Na'aa gidoope, ane ha shuchchatuwaa ukitsaa gidana mala ga» yaageedda. 4 Shin Yesuusi zaariide, «S'oossaa mas'aafaan, «Asay S'oossay haasayiyaa k'aalaa ubbaan de'anaappe attin, ukitsaa s'alalaan de'enna» yaagetti s'aafetteedda» yaageedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, s'alahii Yesuusa geeshsha katamaa afi Geeshsha Golliyyaa s'eeraan essiide, 6 «Neeni S'oossaa Na'aa gidoope, ane duge kundda. Ayaw gooppe, S'oossaa mas'aafaan, «S'oossay bare kiitanchchatuwaa new azazanawaa» k'ay «Unttuntu ne gedii shuchchaan d'ubettenna mala, barenttu kushiyan neena dentsanawantta» yaagetti s'aafetteedda» yaageedda. 7 Yesuusi zaariide Aa, «K'aykka S'oossaa mas'aafaan, «Godaa ne S'oossaa paac'c'oppa» yaagetti s'aafetteedda» yaageedda. 8 K'ay s'alahii Yesuusa itti daro

wolk'k'aama deriyaa s'eeraa kessiide, ha alamiyaan de'iyaa kawutetsaa ubbaanne untuntu bonchuwaa 9 bessiide Aa, «Neeni taw gulbbataade goyinnoppe, taani hawaa ubbaa new immana» yaageedda. 10 He wode Yesuusi zaariide Aa, «Laa ha Sees'aanaw haakka; ayaw gooppe, S'oossaa mas'aafaan, «Godaw, ne S'oossaw goyinna; Aa s'alalaa gosheta» geetetti s'aafetteedda» yaageedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, s'alahii Yesuusa aggina, kiitanchatuu yiide, aw ootseeddino. 12 Yohaannisi k'ashetteeddawaa Yesuusi siseedda wode, Galiilaa geetettiyaa gadiyaa beedda. 13 Naazireeteppe kesiide, K'ifirinaahooma katamaa biide, yaan de'eedda; K'ifirinaahoomi Zaabiloonaninne Niftaaleeme gadiyaan de'iyaa Galiilaa abbaa mataan de'ee. 14 Hawe haneeddawe nabiyya Isiyaasi, 15 «Zaabiloone gadiyaaninne Niftaaleeme gadiyaan, abbaa ogiyaan Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa baggan, Ayihuda gidenna Asay de'iyaa Galiilaan, 16 d'umaan de'iyaa asay, wolk'k'aama poo'uwwa be'eedda. K'ay hayk'uwwa kuway de'iyaa gadiyaan utteeddawanttoo poo'uu keseedda» yaageeddawe polettana malaasa. 17 He wodiyaappe doommiide Yesuusi, «Hintte nagaraa paas'ite; ayaw gooppe, saluwaa kawutetsay matatteedda diraassa» giide k'aalaa oduwaa doommeedda. 18 Yesuusi Galiilaa Abbaa mataanna aad'diidde, laa"u ishatuu P'es'iroosa geetettiyaa Simooninne Aa ishaa Inddiraasi, moliyaa oyk'k'iyaa wantta gido diraw, dabbaa abbaan yeggiyaawantta be'eedda. 19 Unttunta, «Taana kaallite; taani hinttena moliyaa oyk'k'iyawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamarissana» yaageedda. 20 Unttuntu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino. 21 Yesuusi hewaappe sintsakko biidde, hara laa"u ishatuwaa, Zabddiyoosa naanaa Yaak'oobanne Aa ishaa Yohaannisa

be'eedda; untunttu barenttu aawuwaa Zabddiyoosanna haatsaa bolla biyaa wonggiriya gidon barenttu dabbaa giigissiyaawantta be'iide, s'eeseedda. **22** Untunttu ellekka haatsaan biyaa wonggiriyaanne barenttu aawuwaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino. **23** Yesuusi Ayihuda woosa golletuwaan tamarissiidde, kawutetsaa mishiraachchuwaa k'aalaa odiiddinne k'ay harggiyaa ubbaappenne sakuwaa ubbaappe asaa patsiidde, Galiilaa gadiyaa ubbaan yuuyyeedda. **24** Aa waarii Sooriyaa gadiyaa ubbaa gakeedda; duma duma harggiyaan oyk'ettiide harggeedda asaa ubbaa, s'alahatuwaan oyk'etteeddawantta, yiic'uwaa sakuu de'iyaaawantta, k'ay gunddeeddawantta Asay Yesuusakko aheedda; I untunta patseedda. **25** C'ora Asay Galiilaappe, tammu katamatuwaappe, Yersaalameppe, Yihudaappenne Yorddaanoosappe hefintan de'iyaa gadiyaappe Yesuusa kaalleeddino.

5 Yesuusi c'ora asaa be'iide, pude deriyaa kesiide utteedda. Aa kaalliyaawanttu aakko shiik'eeddino. **2** Untunta hawaadan yaagi tamarissuwaa doommeedda. **3** «Barenttu ayaanaa de'uwaa, hiyyeesaa gideeddawaa eriyaawanttu anjjetteddawannta; ayaw gooppe, saluwaa kawutetsay untuntussa. **4** Kayyottiyaawanttu anjjetteddawannta; ayaw gooppe, S'oossay untunta minisana. **5** Ashikke gideeddawanttu anjjetteddawannta; ayaw gooppe, untunttu sa'aa laattana. **6** S'illotetsaa koshattiyaawanttunne saamettiyaawanttu, anjjetteddawannta; ayaw gooppe, S'oossay untunta kalissana. **7** Maariyaawanttu anjjetteddawannta; ayaw gooppe, S'oossay untunta maarana. **8** Wozanaa geeshshatuu anjjetteddawannta; ayaw gooppe, untunttu S'oossaa be'ana. **9** Asaa sigetsiyaawanttu anjjetteddawannta; ayaw gooppe, S'oossay untunta, bare naanaa giide s'eesana. **10** S'illotetsaa

diraw, yederssettiyaawanttu anjjetteddawannta; ayaw gooppe, saluwaa kawutetsay untuntussa. 11 «Hintte taana kaalliyaa diraw, Asay hinttena boriyaa wodenne waayissiyaa wode, k'ay hintte bolla iitabaa ubbaa wordduwaan haasayiyaa wode, hintte anjjetteddawannta. 12 Hinttew saluwaan wolk'k'aama woytay de'iyaa diraw, nashettite; hashshu giite; ayaw gooppe, Asay hintteppe kase de'eedda nabatuwaa hewaadan yedersseeddino. 13 «Asaa ubbaw hintte mas'ine mala; shin mas'inii mal"ana d'ayooppe, zaariide Aa wooti mal"etsanee? Kare olina, Asay Aa yed'd'i hamettanaappe attin, sintsaw ayinne maaddenna. 14 «Ha alamew hintte poo'o; deriyaa huup'iyaaan kees'etteedda katamay geemmana danddayenna. 15 S'omppiyyaa s'omppiide, soyin de'iyaa asaa ubbaw poo'ana mala, d'ok'k'iyaa saan wotseeppe attin, kammiyaa miishshaa gidдон k'um"i wotsiyaa Asay ooninne baawa. 16 Hewaadankka, Asay hintte ootsiyaa lo"o oosuwaa be'iide, saluwaan de'iyaa hintte Aawuwaa bonchchana mala, hintte poo'uu asaa sintsaan poo'o. 17 «Taani Muse higgiiyaanne nabatuu tamarissiyaawaa d'ayissanaw yeeddawaa hinttew malatoppo; taani polanaw yeeddawaappe attin, d'ayissanaw yabeykke. 18 Ayaw gooppe, taani hinttew tumuwaa oday; saluunne sa'ay aad'd'ana gakkanaw, k'ay ubbabaykka polettana gakkanaw, higgiiyaappe itti c'achchaykka woy k'eeri pidoliikka aad'd'enna. 19 Hewaa diraw, ha azazuwaa ubbaappe guus's'iyaa itti azazuwaa mentsiyaa uray ooninne, k'ay haratuukka barewaadan hananaadan tamarissiyaa uray ooninne, saluwaa kawutetsaan ubbaappe guutsa gidana; shin azazuwaa ootsiyaawenne haranttukka ootsanaadan tamarissiyaawe ooninne saluwaa kawutetsaan d'ok'k'a gidana. 20 Ayaw gooppe, hintte s'illotetsay Muse

higgiyaa tamarissiyaawanttu s'illotetsaappenne Parisaawatuwaa s'illotetsaappe darana d'ayooppe, saluwaa kawutetsaa hintte mule gelennawaa taani oday. 21 «Beni asaw, «Asaa wod'oppa; asaa wod'edda ooninne pirddettana» geeddawaa siseeddita. 22 Shin taani hinttew oday; bare ishaa hank'k'ettiyaa ubbay pirddettana; bare ishaa boriyaa ubbay shangguwaa pirddaw shiik'ana; k'ay bare ishaa, «D'ullove» giyaa ubbay Gaannamiyaa tamaa pirddaw shiik'ana. (Geenna g1067) 23 Hewaa diraw, neeni yarshshiyaasaan yarshshishshin, ne ishaa naak'k'eeddabay new hewaan hassayettooppe, 24 ne yarshshuwaa hewaan aggaade ba; kasetaade ne ishaanna sigetta digga; hewaappe kaala yaade, ne yarshshuwaa yarshsha. 25 «Neena mootiyaawaanna wodii de'ishshin elle aanana sigetta digga; hewe d'ayooppe, I neena daannaa sintsa aatsana; k'ay daannay neena polisew aatsi immina, polisii neena k'asho gollen yeggana. 26 Taani new tumuwaa oday; neeni itti santtimii attenaan, ne maggac'c'uwaa wurssaade c'iggana gakkanaw, mulekka k'asho golleppe kesakka. 27 « «Woshummoppa» geeddawaa siseeddita. 28 Shin taani hinttew yaagay; «Mac'c'awuno s'eelliide amottiyaa ubbay, bare wozanaa gidдон he wode iinanna woshummeedda.» 29 Ne ushechcha ayfii neena nagaraa oosisooppe, neeppe wooc'aade olaa agga; ayaw gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiaawaappe, aappe ittuu pac'c'into new lo"a. (Geenna g1067) 30 K'ay ne ushechcha kushii neena nagaraa oosisooppe, neeppe k'ans's'aade olaa agga; ayaw gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiaawaappe, aappe ittuu pac'c'into new lo"a. (Geenna g1067) 31 « «K'ay bare machchatto yeddiyaa ooninne izo yeddiyaa paramaa immo» geetetteedda. 32 Shin taani hinttew yaagay; «Bare machchata woshummennaan de'ishshin

yeddiyaa ooninne izo woshumma kessee; k'ay asinay yeddeedda mishiratto akkiyaawe ooninne woshumme.› 33 «K'ay beni asaw, ›Wordduwaan c'aak'k'oppa; shin ne Godaw c'aak'k'eeddawaa pola› geeddawaa siseeddita. 34 Shin taani hinttew yaagay; ›Ubbakka c'aak'k'oppite›; saluu S'oossaa kawutetsaa oydiyaa gidiyaa diraw, ›Saluwaan c'aak'k'oppite› 35 k'ay sa'ay Aa gedii yed'd'iyaa sa'aa gidiyaa diraw, ›Sa'aan c'aak'k'oppite›; k'aykka, Yersaalame wolk'k'aama kaatiyaa katamaa gidiyaa diraw, ›Yersaalamenikka c'aak'k'oppite.› 36 Neeni itti binnanaakka bootsa woy karetsa kessanaw danddayenna diraw, ›Ne huup'iyanka c'aak'k'oppa.› 37 Shin hintte, ›Ee› woy, ›Gidenna› giite; hawanttuppe haray Sees'aanaappe yee. 38 « ›Ayifiyaa diraw ayifiyaa; achchaa diraw achchaa› geeddawaa siseeddita. 39 Shin taani hinttew yaagay; ›Hinttew iitabaa ootsiyaa uraw iitan zaaroppite; ooninne ne ushechcha bagga shaiyaa bak'k'ooppe, ne haddirssa bagga shaiyaakka Aa bessa; 40 ne shaamic'c'iyaa akkanaw itti uray neena mootooppe, he uraw ne kootiyaakka gujja imma. 41 Ooninne neena itti saatiyaa ogiyaa barenanna baanaadan wolk'k'antsooppe, aanana laa"u saatiyaa ogiyaa ba. 42 Neena woossiyaa uraw imma; k'ay neeppe tal"ana koyiyaa urawukka diggoppa.› 43 « ›Ne laggetsatuwaa siik'a; ne morkkiyaa morkka› geeddawaa siseeddita. 44 Shin taani hinttew yaagay; saluwaan de'iyaa hintte Aawoo naanaa gidana mala, hintte morkkatuwaa siik'ite; hinttena shek'k'iyaawantta anjjite; hinttena is's'iyaawanttoo lo"obaa ootsite; hinttena yederssiyaawanttoo, S'oossaa woossite; ayaw gooppe, iita asawukka lo"o asawukka S'oossay bare aawaa awas's'issee; k'ay s'illatookka nagaranchchatookka bare iraa bukissee. 46 Hintte hinttena siik'iyaawanttu s'alalaa siik'ooppe, hinttew ay woytay

de'ii? Haray atto, nagaranchchatuukka hewaadan ootsiino.
47 Hintte hinttenttu ishātuwaa s'alalaa sarotooppe, haratuu
ootsiyaawaappe aad'd'iyaaabaa ayaa ootseeditee? Haray atto,
Ayihude gidenna asaykka hewaadan ootsee. 48 Hewaa diraw,
saluwaan de'iyaa hintte Aawuu polo gidowaadan, hinttekka polo
gidite.

6 «Hintte lo"o oosuwaa asaa bessanaw asaa sintsaan ootsenna
mala naagettite; hewe d'ayooppe, saluwaan de'iyaa hintte
Aawuu hinttew gatiyaa immenna. 2 «Hewaa diraw, hintte
awudenne hiyyeesaw immiyaa wode, lo"a malatiyaa iitatuu
barentta bonchchissanaw, Ayihuda woosa golleninne ogiyaan
haraani be'ettanaw ootsiyaawaadan ootsoppite; taani hinttew
tumuwaa oday; untunttu barenttu gatiyaa akki diggeeddino. 3
Shin neeni hiyyeesaw immiyaa wode, geeman immanaadan,
ne ushechcha kushii ootsiyaawaa haddirssa kushii eroppo.
Geeman ootseeddawaa be'iyaa ne Aabbu, ne lo"o oosuwaa
gatiyaa zaaranawaa. 5 «S'oossaa woossiide, lo"a malatiyaa
iitatuwaadan hanoppite; ayaw gooppe, barentta Asay be'ana
mala, Ayihuda woosa golleninne ogiyaa doonaan ek'kiide,
S'oossaa woossiyaawaa dosiino; taani hinttew tumuwaa oday;
untunttu barenttu gatiyaa ubbaakka akkeeddino. 6 Shin neeni
S'oossaa woossiyaa wode, ne golle gela; ifitsaa k'achchaade,
beetena ne Aawuwaa woossa; geeman oosettowaa be'iyaa
ne Aabbu new immanawaa. 7 «S'oossaa hintte woossiyaa
wode, S'oossaa ammanenna asaadan, c'oo mela zaaretsuwaa
darissoppite; untunttu haasayaa daruwaan sisettee giide
k'oppiino. 8 Hewaa diraw, he asaadan hanoppite; ayaw gooppe,
hintte Aabbu hinttenu koshshiyaawaa hinttenttu woossanaappe
kasetiide eree. 9 «Simmi hinttenttu hawaa mala woosaa

woossite; « «Saluwaan de'iyaa nu Aabboo, ne geeshsha suntsay anijetto. 10 Ne Kawutetsay yo; ne shenii saluwaan haneeddawaadan, saankka hano. 11 Gallasaan gallassan koshshiyaa k'umaa nuw hachche imma. 12 Nuuni nuuna naak'k'owanttoo atto yaagiyaawaadan, neenikka nu naak'uwaa atto ga. 13 Nuuna iitabaappe ashshappe attin, paac'iyaa gelissoppa. Kawutetsay, wolk'k'ayne bonchchuu med'inawukka neessa. Amen"i.» 14 «Hinttenttu hinttena naak'k'eedda hara asaa naak'uwaa atto gooppe, saluwaan de'iyaa hinttenttu Aawuukka hinttew atto gaana. 15 «Shin hinttenttu hinttena naak'k'eedda hara asaa naak'uwaa atto gaana d'ayooppe, hinttenttu Aawuukka hintte naak'uwaa atto geena. 16 «K'ay hinttenttu s'oomiyaa wode, lo"a malatiyaa iitatuwaadan, kayyottiyaawaa malatoppite; ayaw gooppe, untunttu s'oomiyaawaa Asay be'ana mala, barenttu som"iyaa bullaalissiino; taani hinttenttoo tumuwaa oday; untunttu barenttu gatiyaa akkeeddino. 17 «Shin hinttenttu s'oomiyaa wode, hinttenttu Aabbu hintte s'oomiyaawaa erooppe attin, Asay erenna mala, hintte som"iyaa meec'ettite; hintte huup'iyakka okettite; yaatoope, beettena hintte Aawuu hinttenttu ootsiyaawaa geeman be'iide, hintte gatiyaa immanawaa. 19 «Miishshaa bil"ay miyasaaninne biratay shi'iide bayizziyaasan, kayisuukka bookkiide wuu"iyaasan, ha sa'aan hinttenttu huup'iyaw dagayoppite. 20 Shin bil"ay meennasaaninne shi'enna saan, kayisuukka bookkiide wuu"enna saan hinttenttu huup'iyaw saluwaan miishshaa dagayite. 21 Ayaw gooppe, ne wozanay ne miishshay de'iyaa saan de'ana. 22 «Bollaa poo'uu ayfiyaa; hewaa diraw, ne ayfii pas'a gidooppe, ne bollaa ubbay poo'o gidana. 23 Shin ne ayfii pas'a gidana d'ayooppe, ne bollaa ubbay d'umana; simmi

neenan de'iyaa poo'uu d'umooppe, d'umay ay keenaa daranee!

24 «Laa"u godatoo moodettanaw danddayiyaawe ooninne baawa; ayaw gooppe, ittuwaa is's'iide, yekkuwaa siik'ee; woy ittuwaa bonchchiidde, yekkuwaa kad'ee; itti Asay S'oossawunne shaloo moodettanaw danddayenna. 25 «Hewaa diraw, taani hinttentoo oday; hintte de'oo maanabawunne ushanabaw, woy hintte bollaw mayyanabaw hirggoppite; shemppuu k'umaappe aad'd'ennee? K'ay bollay mayuwaappe aad'd'ennee? 26 Paalliyaa kafatuwaa s'eellite; untunttu zerikkino; c'akkikkino; diyyiyankka k'olikkino; shin saluwaan de'iyaa hinttenttu Aawuu untuntta mizee; hinttenttu untunttuppe loytsi darikkitee? 27 Hinttenttu giddon darssi hirggiide, bare geesaa bolla itti wad'aa gujjanaw danddayiyaawe oonee? 28 «Ayaw mayoo hirggiitee? Dembban de'iyaa c'iishshatuu wooti dic'c'iinontto, akeeki s'eellite; untunttu daaburikkino woy puuttuwa suk'k'ikkino. 29 Shin taani hinttentoo oday; haray atto, Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa gidiidde, he c'iishshatuwaappe ittuwaa malaakka mayyibeenna. 30 Shin laafa ammanuu de'iyaawantoo, S'oossay, hachche de'iide, wontti tamaan ees's'iyaa dembbaa maataa mayzziyaawe, hinttena untuwaappe aatsiide wooti mayzzennee? 31 Simmi, «Nuuni ayaa maanee? Woy ayaa ushane? Woy ayaa mayyanee?» yaagiide hirggoppite. 32 Ayaw gooppe, he ubbabaa S'oossaa ammanennawanttu darissiide koyyiino; he ubbay hinttena koshshiyaawaa saluwaan de'iyaa hinttenttu Aawuu eree. 33 Shin kasetiide, S'oossaa kawutetsaanne Aa s'illotetsaa koyyite; I hinttentoo he ubbabaa immana. 34 Hewaa diraw, wonttibaw hirggoppite; ayaw gooppe, wontti gallassay barew hirggana; gallassaa ubbawukka Aa huup'ew gidiyaa waayyii de'ee.

7 «S'oossay hinttenttu bolla pirddenna mala, hinttekka haratuwaa bolla pirddoppite. **2** Ayaw gooppe, hinttenttu haratuwaa bolla pirddiyaawaadan, S'oossay hinttenttu bolla pirddana; k'ay hinttenttu haratoo immanaw makkiyaabaan I hinttew makkana. **3** Ne ayfiyaan de'iyaa tuussaa be'akka; shin ne ishaa ayfiyaan de'iyaa suullaa ayaw s'eellay? **4** Woy ne ayfiyaan tuussay de'ishshin, neeni ne ishaa, «Taani ne ayfiyaappe suullaa kessoo» waanaade gaanaw danddayay? **5** Laa ha lo"uwaa malatiyaa iitaw! Kasetaade ne ayfiyaappe tuussaa kessa digga; hewaappe guyyiyaan, ne ishaa ayfiyaappe suullaa kessanaw geeshshaade s'eellanaw danddayaa. **6** «Geeshshabaa kanatoo immoppite; untunttu guyye simmiide, hinttena sa"ana. K'ay ink'k'uwaa geetettiyaa hinttenttu al"o shuchchaa guduntsatuwaa sintsan oloppite; untunttu barenttu gediyaan yed'd'ana. **7** «Woossite; hintte akkana. Koyyite; hintte demmana. Kariyaakko yiide s'eesite; hinttew penggii dooyettana. **8** Ayaw gooppe, woossiyaa ubbay akkana; koyyiyaa uray demmana; k'ay kariyaakko yiide s'eesiyaa uraw penggii dooyettana. **9** Woy hinttenttu gidдон bare na'ay, «Ukitsaa imma» gooppe, shuchchaa immiyaa aawuu de'ii? **10** K'ay, «Moliyaa imma» gooppe, aw shooshshaa immanawee? **11** Hinttenttu iita gidiidde, hinttenttu naanaatoo lo"obaa immiyaawaa erooppe, yaatina, saluwaan de'iyaa hinttenttu Aawuu barena woossiyaawanttoo lo"obaa wooti darssi immennee! **12** «Hewaa diraw, hara Asay hinttew ootsanaw koyyiyaa ubbabaa hinttekka asaw ootsite; ayaw gooppe, Muse higgiiyaa biletsayne nabatuu tamarissiyaawe hawaa. **13** «Un"a penggiyaanna gelite. Ayaw gooppe, bayetsaw afiyaa penggii aakuwaa; ogiikka wogaa. Hewaanna geliyaa asaykka c'ora. **14** «Shin, de'oo afiyaa penggii un"a; ogiikka s'untsaa. K'ay hewaa demmiyaawanttukka

guutsa. 15 «Bolla baggana dorssaa malatiide, hintteikko yiyaa worddo nabatuwaappe naagettite; shin untuntu garssa baggana wallatuwaa mala. 16 Untuntu ayfiyaa ayfiyaawaan hintte untunta erana; aguntsay woddentsaa ayfiyaa ayfena; gomi"oriikka kookkiyaa ayfiyaa ayfena. 17 Hewaadankka, lo"o mitsaa ubbay lo"o ayfiyaa ayfee; shin iita mitsay iita ayfiyaa ayfee. 18 Lo"o mitsay iita ayfiyaa ayfanaw danddayenna; k'ay iita mitsaykka lo"o ayfiyaa ayfanaw danddayenna. 19 Lo"o ayfiyaa ayfena mitsaa ubbay k'ans's'ettiide, tamaan yegettana. 20 Hewaa diraw, hintte untuntu ayfiyaa ayfiyaawaan untunta eranita. 21 «Saluwaan de'iyaa Ta Aabbu geeddawaa ootsiyaa uray saluwaa kawutetsaa gelanaappe attin, <Godaw, Godaw> giyaa ubbay gelenna. 22 Pirddaa gallassi daro Asay taana, <Godaw, Godaw, nuuni ne suntsan S'oossay kiittowaa odibeykkoo? Ne suntsan s'alahatuwaa kessibeykkoo? K'ay nuuni S'oossay ootsiyaa maalalissiyaabaa ne suntsaan ootsibeykkoo?» yaaganawantta. 23 Taani he wode untunta, <Taani hinttena ubbakka erikke; iitabaa ootsiyaawanttu hintte ta matappe haakkite> yaagana. 24 «Hewaa diraw, hawaa ta k'aalaa sisiide ootsiyaa ubbay mino zaallaa bolla bare golliyaa kees's'eedda wozanaama asaa mala. 25 Iray bukkiide, di'uu di"eedda; c'arkkuukka c'arkkiide, he golliyaa sugeedda. Shin gollii mino zaallaa bolla kees'etteedda diraw, kunddibeenna. 26 «Hawaa ta k'aalaa sisiide ootsenna Asay ubbay, bare golliyaa shafiyaa bolla kees's'eedda booza asaa mala. 27 Iray bukkiide, di'uu di"eedda; c'arkkuukka c'arkkiide, he golliyaa sugina, gollii ellekka kunddeedda. He gollii wolk'k'aama kunddetsaa kunddeedda.» 28 Yesuusi bare haasayyaawaa wursseedda wode, Asay I tamarissiyaawaan maalaletteeddino. 29 Ayaw gooppe, I untunta tamarissiidde, Muse higgiiyaa

tamaariissiyaawanttudan gidennaan, maatay de'iyaa asaadan tamaariisso diraassa.

8 Yesuusi deriyaappe wod'd'eedda wode, c'ora Asay Aa kaalleedda. **2** He wode oolluu oyk'k'eedda itti bitanii Yesuusakko yi Aa sintsaan gulbbatiide, «Godaw, ne shene gidoope, taana patsaade geeshshanaw danddayaa» yaageedda. **3** Yesuusi bare kushiyaa yeddi Aa bochchiide, «Taani koyyay; pas'aade geeyya!» yaageedda. Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggeedda. **4** Yesuusi Aa, «Simmi hawaa oossinne odoppa; shin k'eesaakko baade ne pas'aade geeyyeeddawaa Aa bessa; ne pas'aade geeyyeeddawaa asaa erissanaw Muse azazeedda yarshshuwaa S'oossaw yarshsha» yaageedda. **5** Yesuusi K'ifirinaahooma katamaa geleedda wode, itti Roomaa gade S'eetuwaa Kaappuu aakko yiide, «Ta Godaw, ta k'oomaa bollay gunddina, daro sakettiidde, soyin giseedda; hayya godo taw patsaarikkii» yaagi woosseedda. **7** Yesuusi, «Taani baade Aa patsana» yaageedda. **8** Shin s'eetuwaa kaappuu zaariide, «Ta Godaw, neena ta soy gelissanaw taw bessena; shin neeni k'aalaa s'alalaa haasaya; ta k'oomay pas'anawaa. **9** Ayaw gooppe, taani taappe bollanna de'iyaaawanttoo eeno giyaa asaa; k'ay taappe garssaanna wotaadaratuu de'iino. Taani ittuwaa, «Ba!» gooppe bee; k'ay yekkuwaa, «Haaya!» gooppe yee; ta k'oomaa, «Hawaa ootsa!» gooppe ootsee» yaageedda. **10** Yesuusi hewaa siseedda wode maalalettiide, barena kaalliyaa asaa, «Taani hinttew tumuwaa oday; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Israa'eeliyaa gadiyankka be'abeykke. **11** C'ora Asay awayifii doliyaa baggappenne wulliyaa baggappe yiide, Abraahaamona, Yisaak'anne Yak'oobanna saluwaa kawutetsaa gaytaan ittippe uttanawantta yaagay. **12** Shin

kawutetsaan de'anaw bessiyaa Asay wolk'k'aama d'umaa garssa kare olettana; hewaan untuntu yeekkananne barenttu achchaa d'ak'anawantta» yaageedda. 13 Hewaappe kaala Yesuusi s'eetuwaa kaappuwaa, «Ne soy ba; neeni ammaneeddawaadan new hano» yaageedda; s'eetuwaa kaappuwaa k'oomay he saatiyanka pas'i aggeedda. 14 Yesuusi P'es'iroosa soy biide, Aa bollotatta k'os'uwaa harggaade giseeddawunno be'eedda. 15 Izi kushiya Yesuusi bochchina, k'os'uu izo bashi aggeedda; izakka denddaade aw miyaabaa giigissaaddu. 16 Sa'ay omarsseedda wode, Asay iita ayyaanatuu oyk'k'eedda c'ora asaa Yesuusakko aheedda; nabiya Isiyaasi, «I nu daaburaa barew akkeedda; k'ay nu harggiyaakka tookkeedda» yaageeddawe polettana mala, Yesuusi iita ayyaanatuwaa bare k'aalaan kessiide, harggeedda asaa ubbaakka patseedda. 18 Yesuusi c'ora Asay bare yuushshuwaan de'iyawantta be'iide, abbaappe hefintsa pinnana mala, barena kaalliyaawantta azazeedda. 19 Hewaappe guyyiyaan Muse higgiiya tamarissiyaa ittuu aakko yiide, «Tamarissiyaawoo, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaallana» yaageedda. 20 Yesuusi Aa, «Worakanatoo ollay de'ee; kafatuwaassikka keetsay de'ee; shin Taw, Asaa Na'aw, shemppa akkiyaasaykka baawa» yaageedda. 21 K'ay kaalliyaawantuppe ittuu Yesuusa, «Godaw, taani sintsa baade ta aabba mooganaw ba yaagaarikkii» yaageedda. 22 Shin Yesuusi Aa, «Neeni taana kaala; hayk'k'eeddawanttu barenttu anhaa moogino» yaageedda. 23 Yesuusi wonggiriyaan geloode, Aa kaalliyaawanttu aanana beeddino. 24 Beetay wonggiriyaan mittana gakkanaw, abbaan wolk'k'aama hobbii denddeedda; shin Yesuusi gem"iisheedda. 25 Aa kaalliyaawanttu aakko biide, gem"ishuwaappe dentseeddino; hewaappe simmiide Aa, «Godaw, nuuni d'ayeetto; nuuna

ashshaarikii» yaageeddino. **26** Yesuusi untuntta, «Ha ammanuu pac'c'eeddawanttoo, ayaw yayyiitee?» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan dendiide, gotuwaanne beetaa aggite giina, gotuunne beetay c'o'u geedda. **27** Asay maalalettiide, «Hawe laa haray atto, gotuunne beetay azazettiyaawe ayba asee?» yaageeddino. **28** Yesuusi Galiilaa abbaappe hefintsan de'iyaa Gerggesenoona geetettiyyaa gadiyaa pinneedda; iita ayyaanatuu oyk'k'eedda laa'u asatuu he gadiyaan de'iyaa wanttu duufuwaappe kesiide, aanana gaketteddino. Untunttu daro iita gidiyaa diraw, ooninne he ogiyaanna aad'd'anaw danddayibeenna. **29** Untunttu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «S'oossaa Na'aw, nuunanna new ayi allaallii de'ii? Wodii gakkennaan nuuna muranaw yaaddii?» yaageeddino. **30** Untunttuppe laafaa haakkiyaasan guduntsaa wudii heemettee. **31** Iita ayyaanatuu Yesuusa, «Neeni nuuna kessiyaawaa gidoope, hini guduntsaa wudiyaa giddo yeddaarikii» yaagiide woosseeddino. **32** Yesuusi untuntta, «Biite!» giina untunttu bitanatuwaappe kesi biide, guduntsatuwaan geleeddino. Guduntsaa wudii ubbay kakaa lank'kiyaanna kajjottiidde, abbaan geliide, mitetti aggeeddino. **33** Guduntsaa wudiyaa heemmiyaawanttu bak'atiide katamaa bi aggeeddino; beeddasaan iita ayyaanatuu oyk'k'eedda asatuu haneeddabaa ubbaa odeeddino. **34** Hewaa siseedda katamaan de'iyaa Asay ubbay Yesuusanna gakettanaw keseeddino; Aa be'eedda wode, barenttu gadiyaappe baana mala woosseeddino.

9 Hawaappe kaala Yesuusi wonggiriyaan geliide, abbaa pinniide, bare katamaa yeedda. **2** Amareeda Asay bollay gunddeedda itti bitaniyaa shanchchamaan tookkiide, Yesuusakko aheeddino; Yesuusi untunttu ammanuwaa be'iide, bollay gunddeedda bitaniyaa, «Ta na'aw, yayyoppa; ne nagaray atto

geetetteedda» yaageedda. 3 Higgiyaa tamarissiyaawantuppe ittuu ittuu barenttu wozanaan, «Laa ha bitanii S'oossaa bolla iitabaa haasayeetee!» yaagi k'oppeeddino. 4 Yesuusi untunttu k'ofaa eriide, untuntta hawaadan yaageedda; «Hinttenttu hintte wozanaan hawaa mala iitabaa ayaw k'oppiitee? 5 «Ne nagaray atto geetetteedda» yaagiyaawe mateeyee? Woy, «Dendda ek'k'aade hametta» yaagiyaawe matee? 6 Shin sa'aa bolla nagaraa atto gaanaw taw, Asaa Na'aw, maatay de'yaawaa taani hinttena erissana» yaagiide, hewaappe guyye I he bollay gunddeedda bitaniyaa, «Dendda ek'k'a; yaataade ne shanchchamaa tookkaade, ne golle ba» yaageedda. 7 Gunddeedda bitaniikka denddi ek'kiide, bare golle beedda. 8 Shin daro Asay hewaa be'iide yayyeeddino; asaw hawaa mala maataa immeedda S'oossaa galateeddino. 9 Yesuusi hewaanna aad'd'iide, Maatoossa yaagiyaawe k'aras'aa k'ans's'iyaa saan utteeddawaa demmiide Aa, «Taana kaala» yaageedda. Maatoossikka denddi ek'kiide, Aa kaalleedda. 10 Yesuusi Maatoossa gollen k'umaa maanaw utti de'ishshin, k'aras'aa akkiyaa c'ora asayenne nagaranchchatuu yiide, aanananne Aa kaalliyaawanttunna ittippe gaytaan utteeddino. 11 Itti itti Parisaawatuu hewaa be'iide, Yesuusa kaalliyaawantta, «Hinttena tamarissiyaawe k'aras'aa k'ans's'iyaawanttunanne nagaranchchatuwaanna k'umaa ayaw ittippe mii?» yaageeddino. 12 Shin Yesuusi untunttu yaagiyaawaa sisiide, «Hargganchchatuwaappe attin, pas'atoo aakimii koshshenna. 13 Shin hinttenttu biide, S'oossaa Mas'aafay, «Taani maarotetsaa koyyayippe attin, yarshshuwaa koyyikke» yaagiyaawe waagiyaawentto erite; ayaw gooppe, taani nagaranchchatuwaa s'eesanaw yeeddawaappe attin, s'illatuwaa

s'eesanaw yabeykke» yaageedda. 14 He wode Yohaannisa kaalliyaawanttu Yesuusakko yiide, «Nuuninne Parisaawatuu ubbaa wode s'oomeetto; shin neena kaalliyaawanttu ayaw s'oomikkino?» yaagiide Aa oochcheeddino. 15 Yesuusi untuntta, «Bullachchaa yeedda Asay machchatto akkiyaawe barenttuna de'ishshin, kayyottanaw danddayiino? Danddayikkino; shin machchatto akkiyaawaa untunttu matappe afana wodii yaana; untunttu he wode s'oomanawantta» yaageedda. 16 «Ec'a mayuwaa bolla ooratsa d'efiyaa wotsiide sikkiyaa Asay baawa; ayaw gooppe, ooratsa d'efii ec'a mayuwaa peed'ereetsana; peed'etsaykka kasewaappe daranawaa. 17 Ho"o woyniyaa eessaa ec'a ogoruwaan naa"iyaa Asay baawa. Shin naa"ooppe, he woyniyaa eessay ogoruwa daakkana; barewukka woofettana; ogoruukka bayanawaa. Shin, ho"o woyniyaa eessaa ooratsa ogoruwaan naa"anaw bessee; laa"uukka baykkino» yaageedda. 18 Yesuusi untunttoo hewaa odishin, Ayihude Woosa Golle kaappatuwaappe ittuu aakko yi Aa sintsaan gulbbatiide, «Ta naatta ha"i hayk'k'aaddu; shin neeni yaade ne kushiyaa izi bolla wotsaarikkii; iza de'uwaan de'anawunnu» yaageedda. 19 Yesuusi denddiide, barena kaalliyaawanttunna ittippe bitaniyaa kaalliide beedda. 20 He wode tammanne laa"u laytsaa kumentsaa, izi bollaappe suutsay goggiyaa itti mishiratta guyyenna shiik'aade, Yesuusa mayuwaa mac'araa bochchaaddu. 21 Hawaa iza ootsowe, iza bare wozanaan, «Taani Aa mayuwaa s'alalaa bochchantto pas'ana» yaagaade k'oppaaddu. 22 Shin Yesuusi yuuyyi izo s'eelliide, «Ta naattee, yayyoppa; neena ne ammanuu patseedda» yaageedda. He man"iyaan mishiratta pas'aa aggaaddu. 23 Yesuusi Ayihuda Woosa Golle kaappuwaa soy gakteedda wode, yeekuwaan dinkkaa punniyaa

asaanne yeekkiyaa asaa be'iide, **24** «Kare kesite; guutsa naatta gem"ishshaadduppe attin, hayk'k'abeykku» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan Asay Aa bolla darii miic'cedda. **25** Shin c'ora asaa kare I kesseeddawaappe guyyiyaan, golle geliide, naatti kushiya oyk'k'eedda; naattakka dendda aggaaddu. **26** He waarii, he man"iyaan he gadiyaan ubbaan sisetteedda. **27** Yesuusi hewaanna aad'd'iide biyaa wode, laa"u k'ook'atuu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Daawite na'aw, nuuna maaraarikkii» yaagiidde Aa kaalleeddino. **28** Yesuusi golle geledda wode, k'ook'atuu aakko yeeddino; Yesuusi untuntta, «Taani hawaa ootsanaw danddayaawaa ammaniitee?» yaageedda. Untunttu, «Ee Godaw» yaagi zaareeddino. **29** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi untunttu ayfiyaa bare kushiyaan bochchiide untuntta, «Hinttew hinttenttu ammanuwaadan hano» yaageedda. **30** Untunttu ayfii dooyetti aggeedda; Yesuusi untunttoo, «Hawaa oossinne odoppite» yaagiide minisiide odeedda. **31** Shin untunttu biide, he gadiyaa ubbaan Yesuusabaa odeeddino. **32** Untunttu kesiide biyaa wode, amareeda Asay iita ayyaanay oyk'k'ina duudeedda bitaniyaa Yesuusakko aheeddino. **33** Yesuusi iita ayaanaa kesseeddawaappe guyyiyaan, duude bitanii haasayeedda. Asay, «Hawe ooratsabaa; hawaa malabay Israa'eeliyaa gadiyaan ubbakka hanibeenna» yaagi maalaletteeddino. **34** Shin Parisaawatuu, «I iita ayyaanatuwaa kaappuwaa wolk'k'aan s'alahatuwaa kessee» yaageeddino. **35** Yesuusi untuntta Ayihuda woosa golletuwaan tamarissiiddenne kawutetsaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiiide, k'ay harggiyaa ubbaappenne sakuwaa ubbaappe asaa patsiidde, wogga katamatuwaaninne k'eerii katamatuwaa ubbaan yuuyyeedda. **36** C'ora asaa be'iide, heemmiyaa Asay bayinna dorssaadan Asay hirggettiyaa

dirawunne asaa maaddiyaabay bayinna diraw, asaw k'aretteedda.
37 Yaatiide barena kaalliyaawantta, «K'oychaw g akka katsay
dara; shin c'akkiyaa Asay guutsa. 38 Simmi katsaa Goday katsaa
c'akkanaw oosanchchatuwaa yeddana mala, Aa woossite»
yaageedda.

10 Yesuusi bare tammanne laa"u kaalliyaawantta s'eesiide,
untunttu iita ayaanaa kessana mala, k'ay harggiyaa ubbaanne
sakuwaa ubbaa patsana mala, untunttoo maataa immeedda.
2 Yesuusi kiitteenndda tammanne laa"atuwaa suntsay, koyrowe
P'es'iroosa geetettiyaa Simoonanne Aa ishaa Inddiraasa,
Zabddiyoosa naanaa, Yaak'oobanne Yohaannisa, 3 Pilip'p'oosa,
Barttalamoosa, Toomaasa, k'aras'aa akkiyaa Maatoossa,
Ilppiyoosa na'aa Yaak'oobanne Taadoosa; 4 bare gadew
k'arettiyaa Simoonanne Yesuusa aatsi immeedda Ask'k'orootu
Yihudaa. 5 Yesuusi ha tammanne laa"atuwaa hawaadan yaagiide
kiitteenndda; «Ayihuda gidenna asaa gadiyaa booppite; k'ay
Samaaretuwaa katamaakka geloppite; 6 hewaa diraa bayeedda
dorssaakko, Israa'eeliyaa asaakko 7 biide, «Saluwaa kawutetsay
mateedda» yaagiide odite. 8 Hargganchchatuwaa patsite; anhaa
hay'k'uwappe dentsite; oolluu oyk'k'eeddawanntta patsite; iita
ayyaanatuwaakka kessite. Hinttenttu c'oo akkeeddita; c'oo
immite. 9 Work'k'aa woy biraa woy santtimiyaa hinttenttu kiisiyaan
oyk'k'oppite; 10 woy ogew k'arc'c'iitiyaa, woy laa'entsiyaa
mayuwaa, woy c'aammaa woy s'am"aa oyk'k'oppite. Ayaw
gooppe, oosanchchaw koshshiyaabay k'umaa. 11 «Hinttenttu
geliyaa katamaan woy k'eeri katamaa ubbaan hinttena mokkanaw
nashettiyaawe oonentto akeekan s'omoosite; hinttenttu hewaappe
kesana gakkanaw, hewaan uttite. 12 K'ay golle geliidde sarotite. 13
He gollen de'iyaa Asay hinttena mokkooppe, hinttenttu saroteedda

sarotay untunttu gakkoo. Shin untunttu hinttena mokennaan is's'ooppe, hinttentu saroteedda sarotay hinttew guyye simmo.

14 K'ay itti itti gollii woy katamay hinttena mokennaan woy hinttentu odiyaawaa sisennaan is's'ooppe, he golleppa woy he katamaappe kesiidde, hinttentu gediyaappe baanaa shoc'ite. 15 Taani hinttew tumuwaa oday; S'oossay pirddiyaa gallassi he katamaa asaappe, Sodoomaa katamaa asawunne Gamoora katamaa asaw pirddaa kawushissana. 16 «Be'ite! Taani hinttena dorssaa wallatuwaa giddo yeddiyaawaadan yedday. Hewaa diraw, shooshshaadan c'inc'c'a gidite; k'ay harap'p'iyadaan, ashikke gidite. 17 Shin asaappe naagettite. Ayaw gooppe, Asay hinttena pirddaa gollew aatsiide immana; k'ay bare Ayihuda woosa golletuwaanka hinttena lissuwaan peeddana. 18 Gadiyaa ayissiyaawantu sintsaaninne kaatatuwaa sintsaan ta diraw hinttentu ek'k'iide, untunttoonni Ayihuda gidenna asaa sintsaan taw markka gidanita. 19 Shin untunttu hinttena pirddaw aatsiyaa wode, hinttentu haasayanabaa he saatiyaan S'oossay hinttew immiyaa diraw, hinttentu gaanabawunne woy waagiide haasayanenttonne hirggoppite. 20 Ayaw gooppe, hinttentun ak'iide haasayiyaawe hinttentu Aawuwaa Geeshsha Ayyaanaappe attin, haasayiyaawantu hinttentta gidikkita. 21 «Ishay bare ishaa, aawuu bare na'aa bolla denddana; naanay barenttu aattinne aawuwaa bolla dendiide, untunttu wod'isana. 22 K'ay Asay ubbay hinttentta ta suntsaa diraw is's'ana; shin wurssetsay gakkanaw genc'c'iyawe attanawaa. 23 Untunttu hinttena itti katamaappe yederssooppe, hara katamaa biite. Ayaw gooppe, taani hinttew tumuwaa gay; taani, Asaa Na'ay, yaana gakkanaw, hinttentu hintte oosuwa Israa'eeliyaa katamaa ubbaan ootsiide wurssikkita. 24 «Tamaariyaawe barena

tamaariissiyaawaappe darenna; k'oomaykka bare godaappe darenna. 25 Tamaariyaawe barena tamaariissiyaawaa keena gidiyaawe, k'oomaykka bare godaa keena gidiyaawe aw gidana; untuntu golle godaa Bi'eel-Zebuula giide s'eesooppe, Aa golle asaa waagi s'eesaneeshsha! 26 «Simmi asaw yayyoppite; ayaw gooppe, gentsi wotseeddabay k'onc'c'iyaa kesennaan attena; k'oseeddabaykka erettennaan attena. 27 Taani hinttentoo d'umaan odiyaabaa poo'uwaan haasayite; hinttew haytsaan saasukkiide odeeddawaa, d'ok'k'asaan awaayite. 28 Ashuwaa wod'iyaawantoo yayyoppite; untuntu, shemppuwaa wod'anaw danddaykkino. Shin shemppuwaanne ashuwaa Gaannamiyan d'ayissanaw danddayiyaa S'oossaw yayyite. (Geenna g1067) 29 Laa"u suunniyaa kafatuu santtimiyaan zal"ettikkinoo? Hinttentu Aawuwaa sheniyaa gidana d'ayooppe, he suunniyaa kafatuwaappe ittinnakka sa'aan wod'd'aade bayukku. 30 Shin haray atto, hinttentu huup'iyaan de'iyaa binnaanay ubbaykka payduwaan de'ee. 31 Simmi yayyoppite; daro suunniyaa kafatuwaappe hinttentu aad'd'iita. 32 «Hewaa diraw, asaa sintsaan tabaa markkattiyaa oossi gidooppenne, taanikka saluwaan de'iyaa ta Aabbu sintsan markkattana; 33 shin asaa sintsaan taana kaddiyaa oonanne taanikka k'ay saluwaan de'iyaa ta Aabbu sintsaan Aa kaddana. 34 «Taani sa'aw sarotetsaa ahanaw yeeddawaa hinttew malatoppo; taani tooraa ahanaw yeeddawaappe attin, sarotetsaa ahanaw yabeykke. 35 Ayaw gooppe, taani na'aa Aa aabbuppe, naatto izi daayippe, na'aa machchattokka izi bollotattippe shaakkanaw yaad; 36 asaw morkketuu Aa golle asatuwaa gidanawantta. 37 «Bare aabba woy bare daayo taappe aatsiide siik'yaawe tawaa gidanaw bessena; bare attuma na'aa woy bare mac'c'a naatto taappe aatsiide

siik'iyaaawe tawaa gidanaw bessena. **38** Bare mask'k'aliyaa tookkiide, ta geeduwaa kaallennawe tawaa gidanaw bessena. **39** Bare shemppuwaa ashshiyaawe bayizzanawaa; shin ta diraw bare shemppuwaa bayizziyaawe ashshanawaa. **40** «Hinttentta mokkiyaawe taana mokkee; k'ay taana mokkiyaawe taana kiitteeddawaa mokkee. **41** Nabiyya, nabiyya suntsaan mokkiyaawe, nabiyya gatiyaa aanana gishettanawaa; k'ay s'illuwaa, s'illuwaa suntsaan mokkiyaawe, s'illuwaa gatiyaa aanana gishettanawaa. **42** Oninne ha taana kaalliyaaawantuppe guus's'iyaa ittoo, haray atto buliyaa haatsaa s'alalaa ushanaw immooppekka, taani hinttenttoo tumuwaa gay; I bare gatiyaa akkana» yaageedda.

11 Yesuusi bare tammanne laa"u kaalliyaaawantta azaziyaawaa poleedda wode, hewaappe dendiide, katamatuwaan tamarissanawunne odanaw beedda. **2** S'ammak'iyaa Yohaannisi k'asho gollen de'iide, Kiristtoosi ootseeddawaa sisiide, barena kaalliyaaawantta aakko kiittiide, **3** «Yaanaawe neeneeyye? Woy haraa naagane?» yaagi oochchanaadan ootseedda. **4** Yesuusi zaariide, untunttoo hawaadan yaageedda; «Biide hinttenttu be'iyaaawaanne sisiyaawaa Yohaannisaw odite; **5** k'ook'atuu s'eelliino; wobbatuu hamettiino; oolluu oyk'keeddawanttu pas'iide geeyyiino; tullatuu sisiino; hayk'keeddawanttu dendiino; hiyyeesatuu wonggalaa mishiraachchuwaa sisiino. **6** Tabaa sid'enna uray anjjetteddaawaa» yaageedda. **7** Yohaannisa kaalliyaaawanttu simmi beedda wode, Yesuusi Yohaannisabaa shiik'eedda asaw hawaadan yaagi haasayeedda; «Ayaa be'anaw Asay de'enna mela biittaa keseedditee? C'arkkuu k'aatsiyaa mak'k'aa be'anaw keseedditee? **8** Yaatina, ayaa be'anaw keseedditee? Lo"iyaa mayuwaa mayyeedda bitaniyaa

be'anaw keseedditee? Lo"iyaa mayuwaa mayyeeddawanttu kaatatuwaa gollen de'iino. 9 Yaatina, ayaa be'anaw keseedditee? Nabiyya be'anaw keseedditee? Ee, Taani hinttew oday; nabiyaappekka aad'd'iyawaa be'eeddita. 10 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafan, « S'oossay, «Be'a, taani kiittiyaawaa neeppe sintasaw yeddana.» I new ogiyaa giigissanawaa» yaageedda geetettiide Yohaannisabay s'aafetteedda.» 11 Taani hinttentoo tumuwaa oday; aatti uluwaappe yeletteedda asaa ubbaan S'ammak'iyaa Yohaannisappe aad'd'iyawe ooninne denddibeenna; shin saluwaa kawutetsaan ubbaappe laafiyaawe aappe aad'd'ana. 12 S'ammak'iyaa Yohaannisa wodiyaappe doommiide, hachche gakkanaw, saluwaa kawutetsatta daro naak'ettaw; min baas'etiyaawanttu izo demmiino. 13 Ayaw gooppe, nabatuu ubbatuunne Muse higgii Yohaannisa wodii gakkanaw, timbbitiyaa haasayeeddino; 14 simmi hinttenttu untunttu haasayowaa ammananawaa gidoope, yaanawaa geetetteedda Eelaas ha Yohaannisa. 15 Sisiyaa haytsay de'iyawe siso! 16 «Shin taani ha wodiyya asaa ayaanna leemisoo? Untunttu k'oc'aan uttiyaa naanaa malatiino; untunttu barenttu laggetsatuwaa s'eesiide, 17 «Nuuni hinttentoo his'is'iyaa punneeddo; shin duribeykkita; yeekuwwa yetsaakka kesseeddo; shin yeekkibeykkita» yaagiino. 18 Ayaw gooppe, Yohaannisi s'oomiidenne woyniyaa eessaa ushennaan yiina untunttu, «Aa bolla iita ayyaanay de'ee» yaageeddino. 19 Taani, Asaa Na'ay, maaddenne ushaadde yiina, untunttu taana, «Ha nafisaamaanne woyniyaa eessaa ushiyaawaa be'ite; k'aras'aa k'ans's'iyawanttunanne nagaranchchatuwaanna siik'ettee» yaagiino; shin S'oossaa aad'd'eedda eratetsay bare oosuwaan tuma gidiide beettee» yaageedda. 20

Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi bare malaataappe dariyaa bagga ootseedda katamatuwaan de'iyaa Asay barenttu nagaraappe simmibeenna diraw, untuntta hawaadan yaagiide, tooshiyaa doommeedda; **21** «Koraaziine katamaw, new aayyero; Beetesayda katamaw, newukka aayyero; ayaw gooppe, hinttenttu bolla S'oossay ootseedda malaatay S'iirroosa katamaaninne Sidoonaa katamaan oosettowaa gidintto, untunttu maak'iyaa mayyiide, bidintsaa okettiide, beni barenttu nagaraappe simmanawantashshin. **22** Taani hinttew oday; pirddaa gallassi S'oossay hintteppe S'iirroosa katamawunne Sidoonaa katamaw pirddaa kawushissana. **23** K'ay K'ifirinaahooma katamaw, neeni saluwaa pude d'ok'ku gaanaw koyaad? Neeni Si'ooliyaa duge yegettana; ayaw gooppe, ne bolla S'oossay ootseedda malaatay Sodoomaa katamaan oosettowaa gidintto, Sodoomaa katamay hachche gakkanaassikka de'anawaashshin. (Hadēs g86) **24** Taani hinttew oday; pirddaa gallassi S'oossay neeppe Sodoomaw pirddaa kawushissana» yaageedda. **25** Yesuusi he wode zaariide, hawaadan yaageedda; «Ta Aabboo, saluwaa sa'aa Godaw, neeni hawaa aad'd'eedda eranchchatuwaappenne akeekanchchatuwaappe gentsaade, erenna naanaatoo k'onc'c'isseedda diraw, neena galatay; **26** Ee ta Aabboo, ayaw gooppe, hawe ne sheniyaadan oosetteedda. **27** «Ta Aabbu taw ubbabaa immeedda; Aawuwaappe haray Na'aa erenna; Na'aappenne Na'ay Aawuwaa k'onc'c'issanaw koyiyaa asaappe attin, haray Aawuwaa erenna. **28** «Daaburanchchatoo, dees'uwaa tookkowanttoo ubbatoo, taakko haa yiite; taani hinttentta shemppissana. **29** Taani garanne ta wozanaan ashikke gido diraw, ta morgge mitsaan waas'ettite; taappe tamarite; hinttenttu sheemppookka hintte shemppuwaa demmana. **30**

Ayaw gooppe, ta morgge mitsay giigaa; k'ay taani hinttentta toosseeddawekka kawushsha» yaageedda.

12 Yesuusi he wode Sambbata gallassi, tisha banggaa gidonna aad'd'ishshin Aa kaalliyaawanttu koshattiide, tisha banggaa duutsiide, muussaa doommeeddino. **2** Shin Parisaawatuu hewaa be'iide Yesuusa, «Be'a, neena kaalliyaawanttu Sambbata gallassi ootsanaw woga gidennabaa ootsiino» yaageeddino. **3** Shin Yesuusi untunttoo hawaadan yaageedda; «Daawitenne aanana de'yaawanttu koshatteedda wode, Daawite ootseeddawaa nabbabi beykkitee? **4** Daawite S'oossaa golle geliide, k'eesatuwaa s'alalay maanaappe attin, inne aanana de'yaawanttu maanaw woga gidenna S'oossaw yarshsheedda k'umaa meedda. **5** Woy Sambbataa ubbaan Geeshsha Golliyaan de'iyaa k'eesatuu Sambbataa wogaa mentsiyaawaa, k'ay untunttoo hewe bayizzo gidennawaa Muse higgayan nabbabi beykkitee? **6** Shin taani hinttew oday; Geeshsha Golliyaappe aad'd'iyaawe hawaan de'ee. **7** S'oossaa Mas'aafay, «Taani maarotetsaa koyyayippe attin, yarshshuwaa koyyikke» yaagiyaawe waagiyaawentto hinttenttu eriitentto, bayizzuu bayinna asaa bolla pirdikkita. **8** Ayaw gooppe, taani, Asaa Na'ay, Sambbataa Godaa» yaageedda. **9** Yesuusi hewaappe dendiide, Ayihuda woosa golle beedda. **10** Hewaan kushii gunddeedda itti bitanii de'ee; Yesuusa mootanaw gaasuwa koyiyaa asatuu, «Sambbataan, hargganchchaa patsiyaawe wogee?» yaagiide Aa oochcheeddino. **11** Yesuusi untuntta, «Hinttenttu gidon itti dorssay de'iyaa uray, he dorssay Sambbata gallassi ollaan kunddooppe, oyk'k'iide kessennawe oonee? **12** Yaatina, Asay dorssaappe wooti loytsiide darennee! Hewaa diraw, Sambbata gallassi lo"obaa ootsiyaawe woga» yaageedda. **13** Hewaappe guyyiyaan bitaniyaa, «Ne kushiya pididi ootsa»

yaagina bitanii piddi ootsowaappe guyyiyaan, Aa kushii yekko
 kushiyaawaadankka pas'i aggeedda. **14** Shin Parisaawatuu
 kare kesiide, Yesuusa wooti wod'anentto mak'k'eteeddino. **15**
 Shin Yesuusi untunttu zoretaa eriide, hewaappe aggiide biyaa
 wode, daro Asay Aa kaalleedda; harggeedda ubbaa patseedda.
16 S'oossay nabiya Isiyaasa baggana odeeddawe polettana
 mala, Yesuusi asatoo, «Tabaa hara asaw odoppite» yaageedda.
18 S'oossay Isiyaasa baggana hawaadan yaageedda; «Taani
 dooreedda ta ayilii, taani siik'iyaa, taana nashechchiyaawe
 haweku. Taani ta Ayaanaa Aa bolla wotsana. I suure pirddaa
 asaw ubbaw odanawaa. **19** I palumettenna; woy waassenna.
 Bare k'aalaakka ogiyaan sissenna. **20** Suure pirdday s'ooni
 kesana gakkanaw, tinc'c'etteedda mak'k'aa mentsenna; k'ay
 c'uwattiyaa muk'aaddaa k'unc'c'uutiyaakka I toyissenna. **21**
 Ayihuda gidenna Asay ubbay, Aa bolla barenttu hidootaa
 wotsana» yaageedda. **22** Hewaappe guyyiyaan, amareeda
 asatuu iita ayyaanay oyk'k'ina duudeedda itti k'ook'a bitaniyaa
 Yesuusakko aheeddino; Yesuusi he duude bitaniyaa patseedda;
 bitaniikka haasayaanne s'eelaa doommeedda. **23** Asay ubbay
 maalalettiide, «Laa hawe Daawite na'aa gidanddeeshsha?»
 yaageeddino. **24** Shin Parisaawatuu hewaa sisiide, «Ha bitanii
 iita ayyaanatuwaa kaappuu «Bi'eel-Zebuuli» barew wolk'k'aa
 immina, s'alahatuwaa kessee» yaageeddino. **25** Shin Yesuusi
 untunttu k'ofaa eriide, untuntta hawaadan yaageedda; «Bare
 gidдон shaakettiyaa kawutetsay ubbay d'ayana; k'ay bare gidдон
 shaakettiyaa katamay woy gollen de'iyaa asaykka minnenna.
26 K'ay Sees'aanay Sees'aanaa kessiyaawaa gidoope, bare
 gidдон shaakettee; yaatina, Aa kawutetsay waaniide min
 ek'k'anawee? **27** Taw Bi'eel-Zebuuli wolk'k'aa immina, taani

s'alahatuwaa kessiyaawaa gidoope, hinttenttu asaw wolk'k'aa ooni immina s'alahatuwaa kessanee? Hewaa diraw, untunttu hintte bolla pirddana. 28 Shin S'oossaa Geeshsha Ayyaanay taw wolk'k'aa immina, taani s'alahatuwaa kessiyaawaa gidoope, simmi S'oossaa kawutetsay hintte bolla yi diggeedda. 29 «Woy Asay kasetiide, wolk'k'aama asaa k'achchennaan de'iidde, Aa golle geliide, Aa miishshaa bonk'k'anaw waaniide danddayii? K'achcheeddawaappe guyyiyaan, Aa miishshaa bonk'k'anaw danddayee. 30 «Ta bagga gidenna uray tawaa is's'ee; k'ay taananna ittippe shiishshennawe laalee. 31 Hewaa diraw, taani hinttew oday; S'oossay asaw ay nagaraa gidinakka, k'ay ay bore gidinakka atto gaana; shin Geeshsha Ayaanaa boriyaawaa atto geena. 32 Ta bolla, Asaa Na'aa bolla, iitabaa haasayiyaa O nagaraanne S'oossay atto gaana; shin Geeshsha Ayaanaa bolla iitabaa haasayiyaa O nagaraanne sa'aan gidina, saluwankka S'oossay atto geena. (aiōn g165) 33 «Lo'o ayfiyaa demmanaw lo'o mitsaa dichchanaw bessee; iita mitsaa hinttenttu dichchooppe, iita ayfiyaa demmanita; ayaw gooppe, mitsay erettiyaawe bare ayfiyaa ayfiyaawaana. 34 Shooshshatoo, hinttenttu iita gididde, wooti lo'obaa haasayanaw danddayiitee? Ayaw gooppe, doonay wozanaa gidдон kumeeddawaa haasayee. 35 Lo'o Asay bare lo'o minjjuwaappe lo'obaa kessee; k'ay iita Asay bare iita minjjuwaappe iitabaa kessee. 36 Taani hinttenttoo oday; Asay bare haasayeedda maaddenna haasayaa ubbaw pirddaa gallassi zaaruwaa immanawaa. 37 Ayaw gooppe, ne haasayay neena s'illissana; woy ne haasayay ne bolla pirddissana» yaageedda. 38 Hewaappe guyyiyaan, higgiiyaa taaariissiyaa itti itti asayenne Parisaawatuu zaariide Yesuusa, «Taaariissiyaawoo, neeni malaataa ootsishshin, nuuni be'anaw koyyeetto» yaageeddino.

39 Shin I zaariide, untunttoo hawaadan yaageedda; «Ha wodiya
 Asay iitanne S'oossaa ammanenna diraw, malaataa koyyee;
 nabiya Yoonasa malaataappe attin, hara malaatay imettenna.

40 Yoonasi wogga moliyaa uluwaan heezzu gallaanne
 heezzu k'ammaa de'eeddawaadan, Asaa Na'aykka, biittaa gidдон
 heezzu gallaanne heezzu k'ammaa de'anawaa. 41 Nanawe
 Asay Yoonasi odeeddawaan barenttu nagaraappe simmeedda
 diraw, pirddaa gallassi denddiide, hinttentta mootanawantta;
 beyte, Yoonasappe aad'd'iyaawe hawaan de'ee. 42 Duge bagga
 gadiyaa kaatatta Solomone de'iyaa aad'd'o eratetsaa sisanaw
 sa'aa gas'aappe yeedda diraw, pirddaa gallassi denddaade,
 hinttentta mootanawunnu; beyte, Solomoneppekka aad'd'iyaawe
 hawaan de'ee. 43 «lita ayyaanay asaappe kaseedda wode,
 barew shempiyaa sa'aa koyyiide, haatsay baynna melasaanna
 yuuyyee; shin demmenna. 44 He wode, «Taani aggaade
 yeedda ta golle simmana» yaagee; simmiide yiyaa wode,
 gollii mela de'iyawaanne pitetti geeyyiide, giigi utteeddawaa
 demmee. 45 Hewaappe guyyiyaan, biide bareppe iitiyaa
 laappu hara ayyaanatuwaa akkiide yee; he ayyaanatuu geliide,
 hawaan de'iino. He bitaniyaa de'uu kasewaappe darii iitee. Ha
 wodiya iita asawukka k'ay hawaadan hanana» yaageedda. 46
 Yesuusi daro asaw haasayishshin, Aa daayanne Aa ishatuu
 aanana haasayanaw koyyiide, karen ek'keeddino. 47 Hewaan
 de'iyaa asaappe ittuu Aa, «Ne daayanne ne ishatuu neenanna
 haasayanaw koyyiide, karen ek'keeddino» yaageedda. 48
 Shin Yesuusi zaariide, «Ta daaya oonee? Ta ishatuu oonee?»
 yaageedda. 49 Bare kushiyan barena kaalliyaawanttukko
 s'orssiide, «Beyte, ta daayanne ta ishatuu hawanttushi. 50 Ayaw

gooppe, saluwaan de'iyaa ta Aabbu sheniyaa ootsiyaa ubbay, ta ishaa, ta michchatonne ta daayo» yaageedda.

13 Yesuusi he gallassi soyippe kesiide, abbaa gas'aan utteedda. **2** Daro c'ora Asay bare yuushshuwaan yuuyyi aad'd'iide shiik'ina, wonggiriya gidde geliide utteedda; Asay ubbay abbaa gas'aan ek'keedda. **3** Asaw leemisuwaan darobaa hawaadan yaagiide odeedda; «Itti bitanii zeretsaa zeranaw keseedda. **4** I zerishshin, itti itti zeretsay ogiyaa doonaan wod'd'eedda; yaatina kafuu yiide meedda. **5** K'ay itti itti zeretsay anc'c'o gideedda biittaa bolla wod'd'eedda; daro biittay baynna diraw, he zeretsay ellekka doleedda. **6** Shin away keseedda wode c'arshshay shulleedda; adussa s'ap'uwaa yeddibeenna diraw meli aggeedda. **7** Itti itti zeretsay aguntsaa gidдон wod'd'eedda; hewaan doleeddawaa aguntsay dic'c'iide c'uulleedda. **8** Itti itti zeretsay tu'e biittaan wod'd'iide doleedda; ittuu s'eetu ayfiyaa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfeedda. **9** Sisiyaa haytsay de'iyaa uray siso!» yaageedda. **10** Yesuusa kaalliyaawanttu aakko shiik'iide, «Neeni ayaw asaw leemisuwaan oday?» yaageeddino. **11** Yesuusi zaariide, untunttoo hawaadan yaageedda; «Hinttenttoo saluwaa kawutetsaa s'uuraa erussay imetteedda; shin untunttoo imettibeenna. **12** Ayaw gooppe, de'iyaaawoo gujettana; aw daranawaa; shin baynnawaappe haray atto, he de'iyaaawekka aketanawaa. **13** Taani untunttu s'eellidde s'eellennawaadan, sisiide sisennawaadan haniyaa diraw, woy k'ay akeekena diraw untunttoo leemisuwaan oday. **14** «Isiyaasi untunttubaa hawaadan odowe polettanawaa; « «Hinttenttu sissaa sisana; shin hinttenttoo gelenna; hinttenttu s'eelaa s'eelana; shin be'ikkita. **15** Ayaw gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda; barenttu

haytsaa tullisseeddino; barenttu ayifiyaakka c'iilummeeddino.
 Hawe baawentto, untunttu barenttu ayfiyaan be'ana; barenttu
 haytsaan sisana; barenttu wozanaanka akeekaana; untunttu
 taakko, S'oossaakko simmana; taanikka untuntta patsana»
 yaagee. **16** «Shin hinttentu ayfii s'eelliyaa dirawunne hinttentu
 haytsaykka sisiyaa diraw, hinttentu anjjetteddawannta. **17** Taani
 hinttentoo tumuwaa oday; daro nabatuunne s'illatuu hinttentu
 be'iyawaa be'anaw amotteeddino; shin be'ibeykkino. Hinttentu
 sisiyaawaa sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino. **18** «Simmi
 katsaa zeriyaawaa leemisuwaa biletsay giyaawaa sisite. **19**
 Kawutetsaa k'aalaa sisiide, akeekena ooninne ogiyaa doonaan
 wod'd'eedda zeretsaa mala; s'alahiyaa kaappuu yiide, untunttu
 wozanaan zeretteeddawaa mas'i diggee. **20** Anc'c'o biittaaan
 wod'd'eedda zeretsay k'aalaa sisiide, ellekka nashechchaan
 akkiyaawantta malatee. **21** Shin he asatuu ha"issappe attin,
 untunttun s'ap'uu baawa; k'aalaa gaasuwaan metuu woy
 yedesay yiyaa wode, ellekka d'ubetti aggiino. **22** K'ay aguntsaa
 giddon wod'd'eeddawe k'aalaa sisiyaawaa bessee; shin ha sa'aa
 de'oo hirgussayenne duretetsaa siik'ussay k'aalaa c'uullee; ha
 gaasuwaan he zeretsaykka ayfenaan atti aggee. (aiōn g165) **23**
 Tu'e biittaaan zeretteeddawe, k'aalaa sisiide, akeekiyaa asaa
 bessee; ikka ayfee; ittuu s'eetuwwa, ittuu usuppun tammuwwa,
 ittuu hattamuwwa ayfee» yaageedda. **24** Yesuusi untunttoo hara
 leemisuwaa hawaadan yaagiide odeedda; «Saluwaa kawutetsay
 bare goshshan lo"o zeretsaa zereedda bitaniyaa malatee. **25**
 Shin k'amma Asay gem"ishidiggina, Aa morkkii yiide, zarggaa
 zereeddawaa bolla zaaringgiyaa zeriide beedda. **26** Shin
 zarggay doli ayfeedda wode, zaaringgii he wode beetteedda. **27**
 «Aa k'oomatuu aakko yiide, «Godaw, neeni ne goshshan lo"o

zeretsaa zerabeykkii? Yaatina, zaaringgii hak'appe yeeddee?»
yaageeddino. 28 «Hewaappe guyyiyaan goday, «Hewaa morkkii
ootseedda» yaageedda. K'oomatuu, «Nuuni biide shoddanaadan
dosay?» yaageeddino. 29 «Shin I, «Aggite, zaaringgiyaa
hinttenttu shoddiiidde, zarggaanna shoddanita. 30 Bochchoppite;
k'oyc'iyaa wodii gakkanaw, ittippe dic'c'ino. K'oyc'iyaa wodii
gakkooode, taani k'oyc'iyaawantta, kasetiide zaaringgiyaa mas'ite;
tamaan guddanaw pochchiyaan pochchiyaan k'achchite; shin
zarggaa shiishshiide diyiyaan k'olite» gaana» yaageedda.
31 Yesuusi untunttoo hara leemisuwaa yaagiide odeedda;
«Saluwaa kawutetsay sannaafic'iyaa geetettiyaa guutsa mitsatti
ayfiyaa malatee; he mitsatti ayfiyaa Asay akkiide, bare
goshshan zereedda. 32 He zeretsata hara zeretsaa ubbaappe
guus's'aw; shin dic'c'eedda wode, hara atakilttiyyaa ubbaappe
daraw; kafuu yiide, izi k'ankkaan kees's'iyaawaa keena
wogga mitsaa gidaaddu» yaageedda. 33 K'ay Yesuusi hara
leemisuwaa untunttoo yaagiide odeedda; «Saluwaa kawutetsay
itti mishiratta heezzu keriyaa d'iiliyaa akkaade, munak'k'eedda
munak'ay ubbay denddana gakkanaw, aan tigeedda irshshuwaa
malatee» yaageedda. 34 Yesuusi asaw he ubbaa leemisuwaan
odeedda; leemisuu baynnaan I ittibaakka odenna; nabii,
«Taani untunttoo haasayiyaa wode, leemisuwaan haasayay.
Alamii med'ettoodeppe doommiide geemmeedda yewatuwaa
oday» yaageeddawe polettana mala, hewaa I odeedda. 36
Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi asaa aggiide, soy geledda; Aa
kaalliyaawanttu aakko biide, «Goshshan de'iyaa zaaringgiyaa
leemisuwaa bilettaa nuw oda» yaageeddino. 37 Yesuusi zaariide,
hawaadan yaageedda; «Lo"o zeretsaa zeriyaawe Asaa Na'aa;
38 goshshay ha alamiyaa; lo"o zeretsay S'oossaa kawutetsaa

asaa; zaaringgii s'alahiyaa kaappuwaa naanaa. **39** Zaaringgiyaa zereeddawe morkkiyaa s'alahiyaa; k'oychchaa wodii, wodiyaa wurssetsaa; k'ay k'oyc'iyaawanttu kiitanchchatuwaa. (aiōn g165) **40** «Hewaa diraw, zaaringgiyaa mas'iide, tamaan guuddiyaawaadan, wodiyaa wurssetsaan hewaa mala gidanawaa. (aiōn g165)

41 Asaa Na'ay, kiitanchchatuwaa kiittanawaa; untunttu Aa kawutetsaa gidon nagaraw gaaso gidiyaa ubbatuwaanne iitabaa ootsiyaawantta mas'iide kessanawantta. **42** Yaatiide to'enna tamaan olanawantta; hewaan untunttu yeekkanawanttanne achchaa d'ak'anawantta. **43** He wode s'illatuu barenttu aabbu kawutetsaan awaadan poo'ana. Sisiyaa haytsay de'iyaa uray siso!

44 «Saluwaa kawutetsay goshshaan moogetteedda miishshaa bessee; itti bitanii he miishshaa demmiide, zaariide moogi aggeedda; daro nashettiidde biide, barew de'iyawaa ubbaa zal"iide, he goshshaa shammeedda. **45** «K'ay saluwaa kawutetsay ink'k'uwaa geetettiyaa daro al"o shuchchaa shammanaw koyyiyaa zal"anchchaa malatee. **46** He zal"anchchay daro al"o ink'k'uwaa demmiide, biide barew de'iyawaa ubbaa zal"iide, Aa shammeedda. **47** «K'ay saluwaa kawutetsay ubbaa k'ommo moliyaa oyk'k'iyaa, abbaan yegetteedda dabbaa malatee. **48** Molii dabbaa kumeedda wode, moliyaa oyk'k'iyaa asatuu abbaappe gas'aa kesiide utteeddino; yaatiide lo"o moliyaa k'oriide, yeggiyaa miishshaan yeggeeddino; shin iita moliyaa wora oleeddino. **49** Wodiyaa wurssetsaan hewaadan hanana; kiitanchchatuu yiide, nagaranchchatuwaa s'illatuwaa gidooppe k'oriide, (aiōn g165) **50** to'enna tamaan olanawantta; hewaan untunttu yeekkanawanttanne achchaa d'ak'anawantta.

51 «Hawe ubbay hinttentoo geleeddee?» yaagiide untuntta oochcheedda. Untunttu, «Ee» yaageeddino. **52** I, «Hewaa

diraw, saluwaa kawutetsaa s'uuraa loytsi eriyaa, higgiiyaa tamarissiyaa ubbay, bare miishshaa shiishshi wotseedda golliyaappe ooratsa miishshaanne ec'a miishshaa shaakki kessiyaa izaawa malatee» yaagi zaareedda. **53** Yesuusi ha leemisatuwaa odi wurssowaappe guyyiyaan, hewaappe dendiide, **54** bare katamaa Naazireete beedda. Ayihuda woosa gollen tamarissiyaawaa siseedda Asay maalalettiide, hawaadan yaageedda; «Hawe ha aad'd'o eratetsaanne S'oossay ootsiyaa malaataa ootsanaw wolk'k'aa hak'appe akkeeddee? **55** Hawe anaas'iyaa na'aa gidennee? Aa daaya Mayraamo gidekke? Aa ishatauu Yaak'ooba, Yooseefo, Simoonanne Yihudaa gidikkinoo? **56** Aa michchatuu ubbay nuunanna de'ikkinoo? Yaatina, I ha eraa ubbaa hak'appe demmeeddee?» yaageeddino. **57** Unttuntu I giyaabaa akkenaan is's'eeddino. Shin Yesuusi he asaw, «Nabii bare gadiyaanne bare soy asaan bonchchettenna; shin harasaa ubbaan bonchchete» yaageedda. **58** Unttuntu ammanibeenna diraw, Yesuusi daro malaataa he saan ootsibeenna.

14 He wode Galiilaa gadiyaa ayissiyaa Heroodise Yesuusabaa siseedda; **2** yaatiide bare k'oomatoo, «Hawe hayk'uwaappe denddeedda S'ammak'iyaa Yohaannisa; S'oossay ootsiyaa wolk'k'aama malaataa I ootsiyaawe hewaassa» yaageedda. **3** Ayaw gooppe, Heroodisi bare ishaa Pilip'p'oosa machchatti Heeroodiyaadi gaasotaan Yohaannisa oytsi k'ashissiide, k'asho gollen yeggi wotseedda. **4** Ayaw gooppe, Yohaannisi Heroodisa, «Neeni Heeroodiyaado, ne ishaa machchatto akkanaw higgii diggee» yaageedda. **5** Heroodisi Yohaannisa wod'anaw koyyeedda; shin Yihudaa Asay nabiyaadan Yohaannisa s'eelleedda diraw, asaw yayyeedda. **6** Shin Heroodisi yeletteedda gallassaa baalay gakkina, Heeroodiyaadi naatta asaa sintsaan

duraadde Heroodisa nashechchaw. 7 Heroodisi naatto, «Neena lo'eeddawaa ayaanne gidoope, taana oochcha; taani new immana» yaagiide iziw c'aak'k'eedda. 8 Naatta bare daay zoriyaa akkaade Heroodisa, «S'ammak'iyaa Yohaannisa huup'iyaa ha woc'iitiyaan wotsaade taw imma» yaagaaddu. 9 Kaatii aw k'aretteedda; shin bare c'aak'uwaa dirawunne barenanna maaddaan utteedda imatsaa diraw, iziw Yohaannisa huup'ii imettana mala azazeedda. 10 Kaatii kiittiide, Yohaannisa k'ood'iyaa k'asho gollen muuc'isseedda. 11 Huup'iyaa woc'iitiyaan wotsi ahiide, naattiw immeeddino; naatta he huup'iyaa bare aattikko afaaddu. 12 Yohaannisa kaalliyaa wanttu yiide, Aa anhaa afiide moogeeddino; hewaappe simmiide ha yewuwaa Yesuusaw biide odeeddino. 13 Yesuusi hewaa sisiide, wonggiriyaan geliide, hewaappe barekka Asay baynnasaa beedda; Asay hewaa sisiide, katamaappe denddiide, gediyaan Aa kaalleeddino. 14 Yesuusi wonggiriyaappe kaseedda wode, daro asaa be'iide, he asaw k'aretteedda; yaatiide untuntunna de'iyaa hargganchchatuwaa patseedda. 15 Sa'ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaa wanttu aakko yiide, «Hawe sa'ay Asay baynnasaa; ha"i sa'ay k'ammi diggeedda; Asay ubbay k'eeru katamatuwaa biide, barenttoo k'umaa shammana mala, asaa moyzza» yaageeddino. 16 Shin Yesuusi untuntta, «Asay baanaw koshshenna; asaw meetettiyaabaa hinttenttu immite» yaageedda. 17 Untunttu zaariide Aa, «Nuw hawaan ichcheshu ukitsaappenne laa"u moliyaappe attin, haray baawa» yaageeddino. 18 Yesuusi untuntta, «Hewantta, haa taakko ahite» yaageedda. 19 Asay maattaani uttana mala, Yesuusi azazeedda; ichcheshu ukitsaanne laa"u moliyaa oyk'kiide, saluwaa pude s'eelliide, S'oossaa galateedda; he ukitsaa mentsiide, barena kaalliyaa wanttoo

immina, untuntu c'ora asaw gisheeddino. 20 Asay ubbay
 miide kalleedda; atteedda suuppa dokkaa tammanne laa"u
 zambbeeliyaa kumeeddawaa dentseeddino. 21 Meedda Asay
 mac'c'a asaanne naanaa paydennaan, ichcheshu sha"aa
 gidiyaawaa keena. 22 Yesuusi c'ora asaa moyzziidde, barena
 kaalliyaawantta wonggiriyaan geliide, bareppe sintsiide,
 abbaappe hefintsa pinnana mala azazeedda. 23 Asaa moyzziide,
 S'oossaa woossanaw deriyaa huup'iyaa barekka keseedda;
 sa'ay k'ammi digginakka hewaan barekka de'ee. 24 Shin
 wonggirii he wode, abbaa bollan de'ishshin, sintsa baggana
 c'arkkuu c'arkkiyaa diraw, beetay wonggiriyaan yaanne haanne
 sugée. 25 Bayira kuttuu waassi simmina, Yesuusi abbaa bolla
 hamettiide, untuntukko yeedda. 26 Aa kaalliyaawanttu abbaa
 bolla I hamettishshin be'i dagammiide, «Hawe moytilliyaa
 gidennee!» gi yayyiide waasseeddino. 27 Shin Yesuusi
 ellekka untunta, «Ayinne baawa; taanatee; yayyoppite!»
 yaageedda. 28 P'es'iroosi zaariide Aa, «Ta Godaw, hawe neena
 gidoope, taani haatsaa bollanna neekko baana mala, taana
 azazaarikkii» yaageedda. 29 Yesuusi P'es'iroosa, «Haaya!»
 yaageedda. P'es'iroosi wonggiriyaappe wod'd'iide, haatsaa
 bollanna hamettiide, Yesuusakko buussaa doommeedda. 30
 Shin c'arkkuwaa wolk'k'aa be'iide, yayyeedda; haatsay barena
 mituwaa doommeedda wode, bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide,
 «Ta Godaw taana ashshaarikkii!» yaagi waasseedda. 31 He
 man"iyaan Yesuusi bare kushiya yeddi P'es'iroosa oyk'k'iide,
 «Laa ha ammanuu laafeeddawoo! Ayaw sid'aaddii?» yaageedda.
 32 Untuntu laa"uu wonggiriyaan geledda wode, c'arkkuu woppu
 geedda. 33 Wonggiriyaan gidon de'iyaa Aa kaalliyaawanttu
 Yesuusa, «Neeni S'oossaa Na'aa gideeddawe tuma» yaagiide

aw goyinneeddino. **34** Unttuntu abbaa pinniide, Gensaarees'a geetettiyyaa gadiyaa gakeedidino. **35** He gadiyaa Asay Yesuusa gidiyaawaa ereedidino; hewaa heeraa gadiyaa ubbaa kiittiide, harggiyaa asaa ubbaa aakko aheedidino. **36** Harggiyaa Asay Aa mayuwaa mac'araa s'alalaa bochchana mala, Aa woosseeddino; Aa mayuwaa mac'araa bochcheedda ubbaykka pas'eedda.

15 Hewaappe guyyiyaan, higgiiyaa tamarissiiyaa itti itti asayenne Parisaawatuu Yerusaalameppe Yesuusakko yiide, **2** «Neena kaalliyaawanttu ayaw nu aawotuwwa wogaa bayzziinoo? Ayaw gooppe, unttuntu k'umaa maanaappe kasetiide, barenttu kushiyyaa meec'ettikkino» yaageedidino. **3** Yesuusi zaariide, unttunta hawaadan yaageedda; «Hinttenttu hintte wogaa diraw, S'oossaa azazuwaa poliyaawaa ayaw is's'iitee? **4** Ayaw gooppe S'oossay, «Ne aabbanne ne daayo bonchcha» k'ay, Bare aabba woy bare daayo boriyaawe hayk'ko yaageedda. **5** Shin hinttenttu, «Itti Asay bare aabba woy bare daayo maaddiyaabay barew de'iina, Hewe S'oossaawaa gooppe, bare aabba woy bare daayo bonchchanaw bessena» yaagiita; yaatiide hinttenttu hinttenttu wogaa polanaw S'oossaa k'aalaw azazettikkita. **7** Ha lo"aa malatiyyaa iita asatoo, Isiyaasi balenaan hinttenttubaw timbbitiyyaa odiidde, **8** «**«** S'oossay hawaadan yaageedda; «Hawe Asay taana, bare bolla doonaan bonchchee; shin unttuntu wozanay, taappe haakuwaan de'ee. **9** Asay taw mela goyinnee; ayaw gooppe, Asay ootseedda azazuwaa, S'oossaa higgiiyaa malatissiiide, tamarisseeddino» geedda » yaageedda. **10** Yesuusi daro asaa barekko s'eesiide, «Sisitenne akeekite; **11** asaa tunissiyaawe doonaa giddo geliyaawaa gidenna; shin asaa tunissiyaawe doonaappe kesiyaawaa» yaageedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Aa kaalliyaawanttu

aakko yiide, «Parisaawatuu neeni haasayeeddawaa sisiide, hank'k'etteeddawaa akeekay?» yaageeddino. **13** Shin Yesuusi zaariide, «Saluwaan de'iyaa ta Aabbu tokkibeenna mitsaa ubbay shodettanawaa. **14** Unttunttoo hirgoppite; untuntu k'ook'aa kaaletsiyaa k'ook'atuwaa; k'ook'ay k'ook'aa kaaletsooppe, laa"uukka ollaan kunddee» yaageedda. **15** P'es'iroosi zaariide, «Ha leemisuwaa biletsaa nuw odaarikkii» yaageedda. **16** Yesuusi untunta hawaadan yaageedda; «Hinttenttoo k'ay ha"i gakkanawukka gelibeennee? **17** Doonaana geliyaa ubbay uluwaa giddo biide, k'ay uluwaappe kare kesiyaawaa erikkitee? **18** Shin doonaappe kesiyaawe wozanaappe kesee; asaa tunissiyaawe hewaa malaa. **19** Ayaw gooppe, wozanaa giddoppe iita k'ofay, wod'iyaaawe, woshummiyaawe, k'ay woshummanaw kajeeliyaawe ubbay, wuu"iyaawe, wordduwaan markkattiyaawe, borii kesee. **20** Hewaa malatiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, meec'c'ibeenna kushiyaan miyaawe asaa tunissenna» yaageedda. **21** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi hewaappe aggiide, S'iirroosanne Sidoonaa geetettiyaa katamatuu de'iyaa gadiyaa beedda. **22** Kanaane geetettiyaa gadiyaa mac'c'awunna itinna hewaappe Yesuusakko yaade, bare kooshshaa d'ok'k'u ootsaade, «Ta Godaw, Daawita na'aw, taw k'arettaarikkii; ta naatto iita ayyaanay lo"enna oytsaa oyk'k'eedda» yaagaaddu. **23** Shin Yesuusi iziwi ay k'aalaanne k'aattibeenna; Aa kaalliyawanttu aakko yiide, «Ha mishiratta nu geeduwaa kaala kaalaade, bare kooshshaa d'ok'k'u ootsaade odaw; hewaa diraw, neeni izo yeddaarikkii» yaagiide woosseeddino. **24** Yesuusi zaariide, «Taani bayeedda dorssaw, Israa'eeliyaa asaa s'alalaw kiitettaad» yaageedda. **25** Shin iza yaade, «Ta Godaw, taana maaddaarikkii!» yaagaade aw goyinnaaddu. **26** K'ay I zaariide, «Naanaa k'umaa

akkiide, kanaa maraw oliyaawe lo" a gidenna» yaageedda. 27 Mishiratta, «Ee ta Godaw, hewe tuma; shin haray atto kanaa maratuu barenttu godatuu miina, samppaappe laaletteedda suuppaa miinottennee» yaagaaddu. 28 Yesuusi zaariide izo, «Ha mishirattee, ne ammanuu wolk'k'aama; neeni koyyeeddawaadan new hano» yaageedda. Izi naatta ellekka pas'a aggaaddu. 29 Yesuusi hewaappe denddiide, Galiilaa Abbaa mataa beedda; k'ay itti deriyaa bolla kesiide, hewaan utteedda. 30 Daro Asay wobbatuwaa, k'ook'atuwaa, k'uunatuwaanne duudetuwaa, k'ay hara c'oratuwaa aakko ahiide, Aa mataan wotseedda. Yesuusi untuntta patseedda. 31 Hewaa diraw, Asay duudatuu haasayishshin, k'uunatuu suurishshin wobbatuu hamettishshin, k'ook'atuu s'eellishshin be'i maalalettiide, Israa'eeliyaa S'oossaa galateeddino. 32 Yesuusi barena kaalliyaawantta barekko s'eesiide, «Ha c'ora Asay taananna heezzu gallassay gakkanaw gam"eedda diraw, taani ha asaw k'arettay; untunttoo ha"i miyaawe baawa. K'ay untunttu ogiyaan daaburiide kunddenna mala, k'umaa mizennaan untuntta mela yeddanaawukka koyyikke» yaageedda. 33 Aa kaalliyaawanttu zaariide Yesuusa, «Nuuni ha bazzuwaan hawaa keena asaa kalissiyaa k'umaa hak'appe demmanee?» yaageeddino. 34 K'ay Yesuusi untuntta, «Hinttenttoo aappun ukitsay de'ii?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Laappu ukitsayne moletuwaappe amareedawanttu de'iino» yaageeddino. 35 Yesuusi asaa, «Sa'aan uttite» yaageedda. 36 He laappu ukitsaanne moliyaa oyk'kiide, S'oossaa galateedda; mentsereetsiide barena kaalliyaawanttoo immeedda; k'ay untunttu c'ora asaw immeeddino. 37 Asay ubbay miide kalleedda; miina atteedda laappu zambbeeliyaa kumeedda suuppaa Aa kaalliyaawanttu dentseeddino. 38 Meedda Asay

mac'c'a asaanne naanaa paydennaan, oyddu sha'a attuma asaa. **39** Yesuusi asaa yeddowaappe guyyiyaan, wonggiriyaan geliide, Megedoone geetettiyaa gadiyaa beedda.

16 Itti itti Parisaawatuunne Saduk'aawanatuu Yesuusakko yiide, Aa paac'c'anaw koyyeeddino; yaatiide barentta saluwaappe malaataa bessana mala woosseeddino. **2** Shin Yesuusi zaariide, untuntta hawaadan yaageedda; «Sa'ay k'ammiyaa wode hinttenttu, «Saluu zo"eedda diraw, sa'ay shammanawaa» yaagiita; **3** wontumaatsaan k'ay, «Saluu zo"iide gubbaneedda diraw, hachche iray bukkawaa» yaagiita; saluwaa s'eelliide, sa'ay hananawaa eranaw danddayiita; shin ta yuussaa wodiya malaataa shaakki eranaw danddaykitee? **4** Ha wodiya Asay iitaynne woshummiyaawe, S'oossaw ammanetennawe, malaataa koyyee; nabiya Yoonasa malaataappe attin, hara malaatay aw imettenna» yaageedda. Hewaappe simmiide, untuntta aggiide beedda. **5** Aa kaaliyaawanttu abbaa pinneedda wode, k'umaa afanawaa dogeeddino. **6** Yesuusi untuntta, «Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduk'aawanatuwaa irshshuwaappe hinttentta eriide naagettite» yaageedda. **7** Untunttu barenttu gidдон, «I hawaa yaagiyaawe nuuni k'umaa ahibeena diraassa» yaagiide haasayaa doommeeddino. **8** Shin untunttu giyaawaa Yesuusi eriide, «Ha ammanuu pac'c'eeddawanttoo, k'umay baynna diraw, ayaw hinttenttu gidдон haasayiitee? **9** Ha"ikka hinttenttoo gelibeennee? Taani ichcheshu ukitsaa ichcheshu sha'a asaa mizaade kalisseeddawaa, k'ay hinttenttu aappun zambbeeliyaa kuntsiide atteedda suuppaa dentseeditentto wozanaa aatsikkitee? **10** Woy taani laappu ukitsaa oyddu sha'a asaa miza kalisseeddawaa, k'ay hinttenttu aappun zambbeeliyaa kuntsiide atteedda suuppaa

dentseeditentto wozanaa aatsikkitee? **11** Taani hinttentta Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduk'aawanatuwaa irshshuwaappe naagettite giyaawaappe attin, ukitsaabaa hinttenttoo haasayabeennaawaa hinttenttu waaniide akeekikkitee?» yaageedda. **12** Aa kaalliyaawanttu Yesuusi barenttoo odeeddawaa, Parisaawatuwaa timirttiyaappenne Saduk'aawanatuwaa timirttiyaappe untunttu naagettana mala odettowaappe attin, munak'aan tigiya irshshuwaappe naagettana mala gidennawaa he wode akeekeeddino. **13** Yesuusi K'iisaariyaa Piliip'p'oota geetettiyaa gadiyaa gakeedda wode, barena kaalliyaawantta, «Asay taana, Asaa Na'aa oona gii?» yaagiide oochcheedda. **14** Aa kaalliyaawanttu zaariide, «Neena itti itti asay, S'ammak'iyaa Yohaannisa yaagee; haranttu k'ay Eelaasa yaagiino; k'ay haranttu Ermaasa woy nabatuwaappe ittuwaa yaagiino» yaageeddino. **15** Yesuusi untuntta, «Yaatina hinttenttu taana oona giitee?» yaageedda. **16** Simooni P'es'iroosi zaariide, «Neeni de'uwaa S'oossaa Na'aa Kiristtoosa» yaageedda. **17** Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; «Yoona na'aa Simoonaa, hawaa new saluwaan de'iyaa ta Aabbu erisseeddawaappe attin, Asay ooninne neena erissibeenna diraw, neeni anjetteeddaawaa. **18** P'es'iroosaa, taani new oday; neeni shuchchaa; taani ha zaallaa bolla ta woosa golliyaa kees's'ana; ta woosa golliyaa haray atto, Si'ooliyaa wolk'k'aykka s'oonanaw danddayenna. (Hadēs g86) **19** Taani new saluwaa kawutetsaa k'ulppiyaa immana; neeni sa'aan hano goowe ubbay saluwaan S'oossaa sintsan hanana; shin neeni sa'aan hanoppo geeddawe saluwankka hanenna» yaageedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, I Kiristtoosa gideeddawaa Aa kaalliyaawanttu oossinne odenna mala, untuntta azazeedda.

21 He wodiyaappe doommiide Yesuusi, «Taani Yerusaalame biina, taana c'imatuu, k'eesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu darii waayissanaw bessee; untunttu taana wod'anawunne taani heezzentso gallassi hayk'uwaappe denddanaw bessee» yaagiide, barena kaalliyaawanttoo geeshshiide oduwaa doommedda. 22 P'es'iroosi Aa itti bagga zaariide, «Ta Godaw, S'oossay neena hewaappe ashsho; hawe ne bolla ubbakka yeenna» yaagiide Aa zoranaw doommedda. 23 Shin Yesuusi guyye simmiide P'es'iroosa, «Ha Sees'aanaw, neeni ta matappe kichcha; neeni Asay dosiyaawaa k'oppiyaawaappe attin, S'oossay dosiyaawaa k'oppenna diraw, taw d'ubo gidaadda» yaageedda. 24 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi barena kaalliyaawantta hawaadan yaageedda; «Taana kaallanaw koyyiyaa uray de'ooppe, barena kaado; yaatiide bare mask'k'aliyaa tookkiide, taana kaallo. 25 Ayaw gooppe, bare shemppuwaa ashshanaw koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin bare shemppuwaa ta diraw bayizziyaa uray ashshanawaa. 26 Itti uray sa'aan de'iyaa ubbabaa barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizzooppe, Aa ayaa maaddanee? Woy itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayii? 27 Ayaw gooppe, taani, Asaa Na'ay, ta Aabbu bonchchuwaan ta kiitanchchatuwaanna yaana hanay; asaa ubbaw he wode Aa oosuwaa gatiyaa immana. 28 Taani hinttenttoo tumuwaa gay; amareeda asatuu, taani, Asaa Na'ay, kaatiyaa gidaade yiyaawaa be'ana gakkanaw, hayk'k'ennawanttu hawaan de'iino» yaageedda.

17 Yesuusi usuppun gallassaappe guyyiyaan, barenanna P'es'iroosa, Yaak'oobanne, Yaak'ooba ishaa Yohaannisa akkiide, untunttu s'alalaa wogga deriyaa huup'iyaa kesseedda. 2 K'ay

unttuntu s'eellishshin, unttuntu sintsaan laametteedda; Aa deemuu awayfiyaadaan poo'eedda; Aa mayuukka poo'uwaadan p'ooleedda. 3 Musenne Eelaas Yesuusanna haasayishshin, ha heezzu Aa kaalliyaawanttu be'eeddino. 4 P'es'iroosi Yesuusa, «Ta Godaw, nuuni hawaan de'iyaawe nuw lo"a; neeni dosooppe, nuuni hawaan heezzu daasiyaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, ittuwaa Eelaasaw kees's'ana» yaageedda. 5 I haasayishshin, poo'iyaa shaarii yinne untunta kammi aggeedda; shaariyaa giddoppe, «Hawe taani siik'iyaa taana nashechchiyaa ta Na'aa; I giyaawaa sisite» giyaa k'aalay yeedda. 6 Aa kaalliyaawanttu he k'aalaa siseedda wode, daro yayyiide, guufanni aggeeddino. 7 Yesuusi untunttukko yiide, untunta bochchiide, «Denddite; yayyoppite» yaageedda. 8 Unttuntu d'ok'k'u giide s'eelliyaa wode, Yesuusa s'alalaappe attin, hara asaa oonanne be'ibeykkino. 9 Unttuntu deriyaappe wod'd'ishin, Yesuusi untunta, «Taani Asaa Na'ay, hayk'uwaappe denddana gakkanaw, ha hinttenttu be"eeddawaa oossinne odoppite» yaagiide azazeedda. 10 Aa kaalliyaawanttu Yesuusa, «Yaatina, higgiiyaa tamarissiyaawanttu ayaw, «Eelaas kasetiide yaanaw bessee» giinoo?» yaagiide oochcheeddino. 11 I zaariide yaageedda; «Eelaas kaseti yiide, ubbabaa giigissanawaa. 12 Shin taani hinttenttoo oday; Eelaas hawaappe kase yi diggeedda. He wode Asay Aa, barenttoo koyyeeddawaadan ubbaa ootseeddawaappe attin Aa eribeykkino; hewaadankka, k'ay taana, Asaa Na'aa, Asay waayissanawaa» yaageedda. 13 Aa kaalliyaawanttu he wode barenttoo Yesuusi S'ammak'iyaa Yohaannisabaa odiyaawaa akeekeeddino. 14 Unttuntu daro asaakko yeedda wode, itti bitanii Yesuusakko yiide, Aa sintsaan gulbbatiide, 15 «Ta Godaw, ta na'aa wozanaa bayizziyaa harggii oyk'k'ina, I daro wode tamaan,

k'ay daro wode haatsaan kunddiyaa diraw, I darii sakettee;
 Aa patsaarikii. 16 Neena kaalliyaaawanttukokka Aa ahaad;
 shin patsanaw danddayibeykkino» yaageedda. 17 Yesuusi
 zaariide untuntta, «Ammanenna ha wodiya geella asaw! Taani
 hinttenanna awude gakkanaw de'anee? K'ay hinttentubaa
 awude gakkanaw danddayanee? Na'aa taakko haa akkiide
 yiite» yaageedda. 18 Yesuusi iita ayaana, «Aappe kesa» giide
 azazina, iita ayyaanay na'aappe kesi aggeedda; ellekka na'ay
 pas'i aggeedda. 19 Hewaappe guyyiyaan, Aa kaalliyaaawanttu
 barenttu s'alala Yesuusakko yiide, «Nuuni iita ayaana kessanaw
 ayaw danddayibeykkoo?» yaageeddino. 20 Yesuusi untuntta
 yaageedda; «Hewe hinttenttu ammanuu guus's'eedda diraassa;
 taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttoo sannaafic'iyaa
 geetettiyaa guutsa mitsatti ayfiyaa keena ammanuu de'into,
 hinttenttu ha deriyaa, «Hawaappe yaa shiik'a» yaaginto I shiik'ana;
 hinttenttu ayaanne ootsanawukka danddayanita. 21 Shin
 hawaa malaa woosaappenne s'oomaappe harabay kessanaw
 danddayenna» yaageedda. 22 Aa kaalliyaaawanttu Galiilaan,
 ittippe shiik'i utti de'ishshin, Yesuusi untuntta, «Taana, Asaa
 Na'aa, Asay asaw aatsiide immana. 23 Asay taana wod'anawaa;
 hewaappe guyyiyaan taani heezentsiyaa gallassi hayk'uwaappe
 denddana» yaageedda. Aa kaalliyaaawanttu daro k'areteeddino.
 24 Yesuusinne Aa kaalliyaaawanttu K'ifirinaahooma katamaa
 yeedda wode, Geeshsha Golliyaassi k'aras'aa akkiyaawanttu
 P'es'iroosakko yiide, «Hinttentta tamarissiyaawe Geeshsha
 Golliya giiraa giirenee?» yaageeddino. 25 I zaariide, «Giiree»
 yaageedda. P'es'iroosi soy geleeedda wode, Yesuusi kasetiide
 Aa, «Simoonaa, ne k'ofay ayee? Ha sa'aa kaatatuu k'aras'aa woy
 giiraa ooppe akkiino? Barenttu gadiyaa asaappe akkiino woy

hara gadiyaa asaappe akkiinoo?» yaageedda. **26** P'es'iroosi, «Hara gadiyaa asaappe akkiino» yaageedda. Yesuusi P'es'iroosa, «Yaatooppe, gadiyaa Asay giiranaw bessena. **27** Shin nuuni ha asatuwaa hank'k'etsanaw koyyokko; neeni abbaa baade aan dabbaa yegga; yaataade koyro kesiyaa moliyaa oyk'k'aade, Aa doonaa pook'iyaa wode, giiraw gidiyaa miishshaa neeni demmana. Hewaa akkaade, ta giiraanne ne giiraa untunttoo imma» yaageedda.

18 Aa kaalliyaawantu Yesuusakko he wode yiide, «Saluwaa kawutetsaan ubbaappe aad'd'iyaaawe oonee?» yaageeddino. **2** Yesuusi itti guutsa na'aa s'eesi untunttu gidдон essiide, hawaadan yaageedda; **3** «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; S'oossaakko hinttenttu simmiide, guutsa naanaadan hanana d'ayooppe, saluwaa kawutetsaa ubbakka gelanaw danddaykkita. **4** Simmi ha guutsa na'aadan, barena kawushshiyaa ooninne saluwaa kawutetsaan ubbaappe aad'd'iyaaawaa. **5** K'ay hawaa mala na'aa ta suntsaan mokkiyaa ooninne taana mokkee. **6** Shin taana ammaniyaa ha guutsa naanaappe ittuwaa baletsiyaa ooninne, gaac'c'iyaa wogga wos'aa bare k'ood'iyaan k'achchiide, abbaa c'iimmuwaan mitettiyaawe aw lo"a. **7** «Alamii asaa d'ubbiyaa diraw, sa'aw aayyero; ayaw gooppe, d'ubbiyaabay yuussaa aggena; shin d'ubuu Aa gaasotaan yiyaa uraw aayyero. **8** «Neena kushii woy ne gedii neena baletsooppe, neeppe k'ans's'a ola; neeni laa"u kushiyaannanne laa"u gediyaanna med'inaa tamaan olettiyaawaappe wobba woy duus'a kushiyaanna med'inaa de'uwaa geliyaawe new lo"a. (aiōnios g166) **9** K'ay ne ayfii neena baletsooppe, neeppe wooc'a kessa ola; neeni laa"u ayifiyaana Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe itti ayifiyaana med'inaa de'uwaa geliyaawe

new lo"ä. (Geenna g1067) 10 «Hinttenttu ha guutsatuwaappe ittuwaanne kad'enna mala, hinttentta naagite; ayaw gooppe, taani hinttenttoo oday; saluwaan untunttu kiitanchchatuu ubbaa wode, saluwaan de'iyaa ta Aabbu sintsaan de'iino. 11 Ayaw gooppe, taani, Asaa Na'ay, bayeeddawaa ashshanaw yaad. 12 «Itti asaw s'eetu dorssatuu de'iyaa wanttuppe ittuu bayooppe, udduppu tammanne udduppunuwaa deriyaan aggiide, he bayeeddawaa koyyanaw beennee? Hinttenttu waagiitee? 13 Taani hinttenttoo tumuwaa gay; I demmooppe, bayibeenna udduppu tammanne udduppu dorssatuwaappe aatsiide, he itti dorssaan nashettee. 14 Hewaadankka, saluwaan de'iyaa hinttenttu Aabbu ha guutsatuwaappe ittuu bayanawaakka koyyenna. 15 «Ne ishay neena naak'kooppe, neerekka aakko baade, Aa naak'uwaa aw oda; I newaa sisooppe, ne ishaa balaappe zaaraadda. 16 Shin I newaa sisennaan is'sooppe, laa"u woy heezzu markkay markkattowaan yewuu ubbay tumattiyaa diraw, hara itti woy laa"u asaa neenanna ittippe afa. 17 I untuntubaa sisennaan is'sooppe, ubbabaa ammaniyaa asaw oda; K'ay ammaniyaa Asay giyaawaakka I sisennaan is'sooppe, ammanenna asaadaaninne k'aras'aa shiishshiyaa asaadan Aa payda. 18 «Taani hinttenttoo tumuwaa gay; neeni sa'aan hano goowe ubbay saluwaan S'oossaa sintsaan hanana; shin neeni sa'aan hanoppo geeddawe saluwankka hanenna. 19 «K'aykka taani hinttenttoo oday; hintteppe laa"u uray sa'aan S'oossaa woossiyaawaan ay yewuwaaninne itti wozanaa gidoope, saluwaan de'iyaa ta Aabbu hewaa hinttenttoo immana. 20 Ayaw gooppe, laa"u uray woy heezzu uray ta suntsaan shiik'yaasaan, taani hewaan untunttu gidduwaan de'ay» yaageedda. 21 P'es'iroosi; he wode Yesuusakko yiide, «Godaw,

ta ishay taana aappu kaala naak'k'ooppe taani aw atto gaanaw bessii? Laappunuwaa gakkanaw naak'k'ineeyee?» yaagiide Aa oochcheedda. 22 Yesuusi zaariide Aa, «Gidenna, taani neena laappun tammu kaala laappunuwaa gayippe attin, laappunuwaa s'alalaa giikke. 23 «Ayaw gooppe, saluwaa kawutetsay bare k'oomatuwaanna miishshaa heetettanaw k'oppeedda kaatiyaa bessee. 24 He kaatii miishshaa heetettanaw doommeedda wode, daro miiloone biraa ac'uu de'iyaa itti bitaniyaa aakko aheeddino. 25 Shin he k'oomaw ac'uwaa c'iggiyaawe d'ayina, Aa goday he ac'uwaa c'igganaw, Aa machchattanne inne Aa naanay, k'ay aw de'iyaa ubbabay zal"ettana mala, Aa azazeedda. 26 Hewaa diraw, k'oomay bare godaa sintsaan gulbbatiide, «Ta godaw, hayya godo guutsa wodiya naagaarikkii; taani new ubbabaakka c'iggana yaagiide Aa woosseedda.» 27 Aa goday aw k'arettiide, Aa yeddi aggeedda; Aa ac'uwaakka aw maari aggeedda. 28 «Shin he k'oomay kesiide, bare laggetsaa k'oomatuwaappe ittuu bareppe s'eetu biraa santtimiyaa tal"eeddawaanna gakettiide, «Ne bolla de'iyaa ta miishshaa c'igga» yaagi oyk'k'iide, Aa c'uulleedda. 29 «Yaatina he Aa laggetsaa k'oomay Aa sintsaan gulbbatiide, «Ha"i tayishay guutsa wodiya naagaarikkii; taani new ubbabaakka c'iggana» yaagiide Aa woosseedda. 30 «Shin is's'i akki biide, Aa laggetsay he ac'uwaa k'ans's'ana gakkanaw, k'asho golle gelisseedda. 31 Hewaa diraw, Aa laggetsaa k'oomatuu hewaa be'iide, daro yiloteeddino; barenttu godaakko biide, I ootseedda ubbabaa aw odeeddino. 32 «Hewaappe guyyiyaan, goday he k'oomaa s'eesiide, «Ha iita k'oomaw, neeni taana woosseedda diraw, taani he ac'uwaa ubbaa new maaraa aggaad. 33 Taani new he ac'uwaa maareeddawaadan, neenikka ne laggetsaa k'oomaw maaranaw bessennee?» yaageedda.

34 Hewaappe simmiide aw daro hank'k'ettiide, bare ac'uwaa ubbaa I c'iggi wurssana gakkanaw, pas'a kaa'ettana mala, k'asho golle gelisseedda. **35** «Hinttenttu huup'iyaa huup'iyaa hinttenttu ishaw wozanaappe atto gaana d'ayooppe, he goday bare k'oomaa ootseeddawaadan, saluwaan de'iyaa ta Aabbukka hinttentta hewaadan ootsana» yaageedda.

19 Yesuusi he haasayaa wurssowaappe guyyiyaan, Galiilaappe denddiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsan de'iyaa Yihudaa gadiyaa beedda. **2** Daro Asay Aa kaalliide beeddawaa hewaan patseedda. **3** Itti itti Parisaawatuu paac'c'anaw Yesuusakko yiide, «Itti Asay ay gaasuwaaninne, bare machchatto yeddana nu higgii azazii?» yaagiide Aa oochcheeddino. **4** Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; «S'oossay koyro untuntta med'd'iide, attumawaanne mac'c'awuno ootseedda. **5** Hewaa diraw, «Itti Asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittippe de'ee; untunttu laa'uu itti asaa gidiino» yaagiyaa k'aalaa nabbabibeykkitee? **6** Hewaa diraw, untunttu itti asaa gidiyaawaappe attin, laa'u asaa gidikkino; hewaa diraw, S'oossay ittippe de'anaadan gatsowaa Asay shaakkoppo» yaageedda. **7** Parisaawatuu Yesuusa, «Yaatina, Muse ayaw itti uray bare machchatto pirimaa peed'iide yeddana mala azazeeddee?» yaageeddino. **8** Yesuusi zaariide, «Hinttenttu hinttenttu machchatuwaa yeddana mala, Muse hinttentta azazeeddawe, hinttenttu odina sisenna guzuma gido diraappe attin, koyro hewaa mala gidenna. **9** Taani hinttenttoo oday; bare machchatto woshummennaan de'ishshin yeddiide, hararo akkiyaa ooninne woshummee; haray yeddeeddawunno akkiyaawekka woshummee» yaageedda. **10** Yesuusa kaalliyaawanttu Aa, «Asinaa gidduwaaninne machchatti gidduwaan de'iyaa wogay

hewaa mala gidooppe, akkaananinne gelennaan de'iyaawe lo'a» yaageeddino. **11** Shin Yesuusi untuntta yaageedda; «Hewaa mala timirtii S'oossay immowanttussappe attin, asaa ubbaassa gidenna; **12** ayaw gooppe, barenttu daay uluwaappe yelettiyaa wodekka, shuufa gideeddawanttu de'iino; k'ay Asay k'aaratina mureesa gideeddawanttu de'iino; k'ay saluwaa kawutetsaa diraw, barentta shuufa ootseeddawanttu de'iino; ha timirttiyaa akkanaw danddayiyaawe ooninne akko» yaageedda. **13** Yesuusi he wode bare kushiya guutsa naanaa bolla wotsiide, S'oossaa woosana mala, itti itti Asay naanaa aakko aheedda; shin Yesuusa kaalliyaawanttu he asaa ahenna mala hank'k'etteeddino. **14** Shin Yesuusi, «K'eeri naanay taakko yiyaawaa diggoppite; ayaw gooppe, saluwaa kawutetsay hewanttu malaasa» yaageedda. **15** Hewaappe simmiide bare kushiya untunttu bolla wotseeddawaappe guyyiyaan, hewaappe bashi beedda. **16** Itti bitanii Yesuusakko yiide, «Tamaariissiyaawoo, taani med'inaa de'uwa demmanaw lo'obaa ayaa ootsoo?» yaageedda. (aiōnios g166) **17** Yesuusi Aa, «Lo'obay ayentto taana ayaw oochchay? Ittuwaa s'alalay lo'a; shin neeni med'inaw de'anaw koyyoope, azazatuwaa naaga» yaageedda. **18** Bitanii, «Hak'awantta?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi zaariide, «Wod'oppa; woshummoppa; wuu"oppa; wordduwaa markkattoppa; **19** ne aabbanne ne daayo bonchcha; ne shooruwaakka ne huup'iyaadaan siik'a» yaageedda. **20** He yalaga bitanii Yesuusa, «Taani hewaa ubbaakka guutsatetsaappe doommaade naagaad; yaatina, taw pac'c'iyaawe ayee?» yaageedda. **21** Yesuusi bitaniyaa, «Neeni polo asaa gidanaw koyyoope, baade new de'iyaawaa zal'aade, he miishshaa hiyyeesaw imma; neeni saluwaan

durettana; yaataade yaade taana kaala» yaageedda. **22** Shin he yalaga bitanii hewaa siseedda wode, I daro dure gidiyaa diraw, k'arettiidde bashi beedda. **23** Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, «Taani hinttentoo tumuwaa gay; dure Asay saluwaa kawutetsaa gelanawe daro meto gidanawaa. **24** Taani gujjaadekka hinttentoo oday; dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanaappe, gaaluu marppiyaa lukuwaanna aad'd'anawe matattee» yaageedda. **25** Aa kaalliyaawanttu hewaa sisi maalalettiide, «Yaatina, ooni attanaw danddayii?» yaageeddino. **26** Yesuusi untuntta c'addi s'eelliide, «Hawe asaw danddayettenna; shin S'oossaw ubbabay danddayettee» yaageedda. **27** P'es'iroosi he wode zaariide Yesuusa, «Be'a, nuuni nuw de'iyaa ubbabaa bashiide, neena kaalleeddo; yaatiide nuuni ayaa demmaneeshsha?» yaageedda. **28** Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; «Taani hinttentoo tumuwaa gay; taani, Asaa Na'ay, ooratsa gadiyaan ta kawutetsaa oydiyaan uttiyaa wode, taana kaalleedda hinttenttukka tammanne laa"u Israa'eeliyaa zaratuwaa bolla pirdanaw, tammanne laa"u kawutetsaa oydiyaan uttanita. **29** Ta suntsaa diraw, golliyyaa woy ishatuwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa aggeedda ooninne, s'eetu dakuwaappe daruwaa akkana; k'ay med'inaa de'uwaakka laattana. (aiōnios g166) **30** Shin c'oratu ha"i sintsateeddawanttu guyyetanawantta; k'ay c'oratu ha"i guyyen de'iyaaawanttu sintsatanawantta.

20 «Saluwaa kawutetsay woyniyaa geetettiyaa turaa gidduwaa ootsiyaawantta uniyaa oosissanaw, wontta guuraan keseedda woyniyaa turaa godaa bessee. **2** I he oosanchchatoo hachche hachche ootseeddawaa wolk'aa gatiyaa c'igganaw untuntunna giigiide, bare woyniyaa turaa gidduwaa oosissanaw untuntta

yeddeedda. 3 «K'ay heezzu saatiyaa gidoodde kesiide, oosuu baynnaan k'oc'aan ek'keedda hara asatuwaa be'iide, 4 untuntta, «Hinttentukka k'ay ta woyniyaa turaa gidduwaa ootsanaw biite; taani hinttenttoo bessiyaa gatiyaa c'iggana» yaageedda; hewaappe guyyiyaan untunttu beeddino. 5 Laa'entsuwaakka usuppun saatiyaaninne udduppu saatiyaan kesiide, hewaadan ootseedda. 6 Tammanne itti saatiyaa heeraan I kesiya wode, haranttu hewaan ek'keeddawantta demmiide, «Oosuwaa ootsennaan kumentsaa gallassaa hawaan ayaw ek'ki peesheedditee?» yaageedda. 7 «Untunttu, «Nuuna oosissiyaa Asay d'ayeedda diraw ek'ki peesheeddo» yaageeddino. «I, «Untunttakka k'ay ta woyniyaa turaa gidduwaa ootsanaw biite» yaageedda. 8 «Sa'ay omarssiyaa wode, woyniyaa turaa goday ootsiyaawanttu kaappuwaa, «Oosanchchatuwaa s'eesaade, wurssetsaan oosuwaan geleeddawanttuppe doommaade koyro geleeddawantta gakkanaw, untunttu oosuwaa dirgguwaa c'igga» yaageedda. 9 «Tammanne itti saatiyaa heeraan oosuwaa doommeeddawanttu yiide, huup'iyaan huup'iyaan ootsiide peesheedda wolk'k'aa gatiyaa akkeeddino. 10 Koyro oosuwaa doommeedda Asay yeedda wode, daruwaa akkanaw k'oppeeddino; shin untunttukka huup'iyaan huup'iyaan barenttu oosuwaa wolk'k'aa gatiyaa akkeeddino. 11 Hewaappe guyyiyaan, «Ha guyyeppe yeeddawanttu itti saatiyaa s'alalaa ootseeddino; kumentsaa gallassaa daaburiide c'awotteedda nuwaanna untunttu oosuwaa dirgguwaa k'araa ootsaadda» yaagiide barentta oosuwaan gelisseeddawaa bolla zuuzummeeddino. 13 «Shin I untunttuppe ittuwaa hawaadan yaageedda; «Ta laggew, taani neena naak'k'abeykke; ootsaade peesheedda wolk'k'aa gatiyaa taananna giigabeykkiyee? 14 Newaa akkaade ba; taani

ha"i wurssetsaan oosuwaan geleeeddawookka newaa keenaa immanaw koyyay. 15 Taani ta miishshaan ta koyyeeddawaadan ootsanaw taw maatay baawee? Woy taani lo"a gideedda diraw, neeni k'anaatay?» yaageedda. 16 «Hewaadankka, k'ay guyyeteeddawanttu sintsatanawantta; sintsateeddawanttu k'ay guyyetanawantta; ayaw gooppe, s'eesetteeddawanttu c'ora; shin dooretteeddawanttu guutsa» yaageedda. 17 Yesuusi Yersaalame biidde, ogiyaan barenanna biyaa tammanne laa"u barena kaalliyaawantta gas'aa kessiide, duma untunttoo yaageedda. 18 «Be'ite, nuuni Yersaalame ha"i keseetto. Yaan taana, Asaa Na'aa k'eesatuwaa kaappatoonne higgiiyaa tamarissiyaawanttoo aatsiide immanawantta; untunttu ta bolla hayk'uwaa pirddaa pirddanawantta. 19 K'ay Ayihuda gidenna asawukka taana aatsiide immanawantta; he Ayihuda gidenna Asay ta bolla k'iliic'anawanttanne taana lissuwaan shoc'anawantta; yaatiide mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide, taana kak'k'anawantta; taani heezentsiyaa gallassi hayk'uwappe denddana» yaageedda. 20 He wode Zabddiyoosa naanaa daaya bare naanaanna Yesuusakko yaaddu; Aa sintsaan gulbbataade ittibaa Aa woossaaddu. 21 Yesuusi izo, «Ayaa koyyay?» yaagiide oochcheedda. Iza zaaraade, «Ha ta laa"u naanay ne kawutetsaan ittuu neeppe ushechcha baggana, k'ay ittuu neeppe haddirssa baggana uttino yaagaarikkii» yaagaade woossaaddu. 22 Shin Yesuusi zaariide naanaa, «Hinttenttu ayaa woossanaw bessintto erikkita. Taana gakkiiyaa wolk'k'aama metuwaa metootanitee? Taani s'ammak'ettana s'ink'k'ataa s'ammak'ettanaw danddayiitee?» yaageedda. Untunttu, «Ee danddayana» yaageeddino. 23 Yesuusi, «Taana gakkiiyaa wolk'k'aama metuwaa tumakka hinttenttu

metootanita; shin taappe ushechcha baggannanne haddirssa baggana uttanawantta dooranaw taw maatay baawa; shin he sa'ay ta Aabbu immanaw giigissi wotseeddawanttussa» yaageedda. 24 Yekko tammu Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa siseedda wode, he laa"u ishato hank'k'etteeddino. 25 Shin Yesuusi untunttu ubbatuwaakka barekko s'eesiide, hawaadan yaageedda; «Ahizaabe asatuwaa kaappatuunne hawantta kaaletsiyaa asatuu barenttu asaa ayissiyaawaa eriita. 26 Hinttenttu gidduwaan hewaa mala gidenna; shin hinttenttu gidduwaan d'ok'k'atetsaa koyiyaa ooninne hinttenttoo k'ooma gidanaw bessee. 27 K'ay hinttenttu gidduwaan ubbaappe bolla gidanaw koyiyaawe ooninne hinttenttoo ayile gidanaw bessee. 28 Hewaadan taani, Asaa Na'ay, asaw ootsanawunne daro asaa wozanaw ta shemppuwaa immanaw yeeddawaappe attin, Asay taw ootsana mala yabeykke» yaageedda. 29 Yesuusinne Aa kaalliyaawanttu Iyyarkoppe kesishshin, daro Asay untuntta kaalleedda. 30 Laa"u k'ook'a asatuu ogiyaa doonaan utteeddawanttu Yesuusi hewaanna aad'd'iyawaa sisiide, barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Godaw, Daawita na'aw, nuw k'arettarikii» yaageeddino. 31 Daro Asay untuntta, «Hayzzite» giide hank'k'etteedda; shin untunttu barenttu kooshshaa darii d'ok'k'u ootsiide, «Godaw, Daawita na'aw, nuuna maaraarikii!» yaageeddino. 32 Yesuusi ogiyaan ek'k'iide, untuntta s'eesiide, «Taani hinttenttoo ayaa ootsana mala koyiitee?» yaageedda. 33 K'ook'atuu, «Godaw, nu ayiyaa patsaarikii» yaageeddino. 34 Yesuusi untunttoo k'arettiide, untunttu ayiyaa bochcheedda; ellekka untunttu ayfii s'eelli aggina, Aa kaalli aggeeddino.

21 Unttuntu Yersaalame matiide, Debre Zayite geetettiyaa deriyaa lank'kiyaan de'iyaa Beetefaage geetettiyaa k'eri katamaa gakteeddino; Yesuusi barena kaalliyawantuppe laa"uwaa sintsaaw kiittiide, 2 untunta hawaadan yaageedda; «Hinttentuppe sintsaan de'iyaa k'eri katamaa biite; hewaan itti haratta k'ashuwaan de'ewunno izi maraanna hinttentu bi simmo sankka demmanita; untunta billiide, taw akki yiite. 3 Ooninne hinttentu oochchooppe, «Goday hawanta koyyee» yaagite; ellekka I untunta yeddi agganawaa.» 4 Timbbitiyaa odiiya nabii, «S'iyoonne katamaa asaw, «Be'a, ne kaatii ashikke gidiiide, hariyaa bolla, hare maraa bolla uttiide, neekko yee» yaagite» yaagiide haasayeeddawe polettana mala, hawe haaneedda. 6 Aa kaalliyawanttu biide, Yesuusi barentta azazowaadan ootseeddino. 7 Harattonne hare maraa ahiide, barenttu mayuwaa untuntu zokkiyaan wotseeddino; hewaappe simmina Yesuusi toggeedda. 8 He c'ora asaappe dariyaa baggay bare mayuwaa ogiyaan hiis's'eedda; k'ay haranttu mitsaa haytsaa kar kariide, ogiyaan yeggeeddino. 9 Yesuusappe sintsaana hamettiyaa c'ora asayenne k'ay Aa geeduwaa kaalliyaa c'ora asay, barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Daawita na'ay galatetto! Godaa suntsaan yiyaawe anijetteeddawaa! S'oossay galatetto!» yaageedda. 10 Yesuusi Yersaalame katamaa geledda wode, katamaan de'iyaa Asay ubbay, «Hawe oonee?» yaagiide shabbiretteeddino. 11 Asay, «Hawe Galiilaan de'iyaa Naazireete geetettiyaa katamaappe yeedda nabiyya Yesuusa» yaageedda. 12 Yesuusi Geeshsha Golliyya geliide, hewaan zal"iyaawanttanne shammiyaawantta ubbaa kare yedersseedda; k'ay miishshaa laammiyaawanttu s'arap'peezaanne dogommuwaa zal"iyaawanttu oydiyaa gup'p'i

yeggiide, 13 untuntta, «S'oossaa Mas'aafan, «Ta gollii S'oossaa woossiyaa golliyaa geetettana» yaagettiide s'aafetti utteedda; shin hinttenttu Aa bonk'k'iyaa wanttu k'osettiyaa gonggoluwaa kesseeddita» yaageedda. 14 K'ook'atuunne gedii sileeddawanttu Yesuusakko Geeshsha Golliyaa yiina, I untuntta patseedda. 15 Shin k'eesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu Yesuusi ootsiyaa ooratsabaa be'eedda wodenne, guutsa naanay Geeshsha Golliyaan barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Daawita na'ay galatetto» yaagiyaawaa be'eedda wode hank'k'etteeddino. 16 Yaatiide Yesuusa, «Hawanttu giyaawaa sisay?» yaageeddino. Yesuusi, «Ee sisay; S'oossaa Mas'aafay, «Guutsa naanayne d'ammiyaa naanay neena galatana mala, untuntta erissaadda» yaagiyaawaa ubbakka nabbabi beykkitee?» yaageedda. 17 Yesuusi untuntta aggiide, he katamaappe Biitaaniyaa geetettiyaa katamaa biide, yaan ak'eeda. 18 Yesuusi wantta guuraanna katamaa beedda diraw koshatteedda. 19 Ogiyaa doonaan itti balasiyaa geetettiyaa mitsatto be'iide, iikko beedda; bi gakkiiyaa wode he mitsattin haytsaa s'alalaappe attin, ayfiyaa ayinne demmibeenna; izo, «Laa'entsuwaa med'inawukka ayfoppa» yaagina, he balasatta elekka mela aggaaddu. (aiōn g165) 20 Aa kaalliyaawanttu hewaa be'iide maalalettiide, «Ha balasatta waanaade itti kutsaan mela aggaaddee?» yaageeddino. 21 Yesuusi zaariide, «Taani hinttenttoo tumuwaa gay; hinttenttu ammanuu de'iyaa wanttanne sid'ennawantta gidooppe, ha balasatto taani ootseeddawaa mala s'alalaa ootsikkita; shin haray atto hinttenttu ha deriyaa, «Denddaade abbaan kundda» ginttokka hanana; 22 hinttenttu ammaniide S'oossaa woossiyaawaa ayaa gidinttokka akkana» yaageedda. 23 Yesuusi Geeshsha Golliyaa yiide tamarissishshin, k'eesatuwaa kaappatuunne Ayihuda

c'imatuu aakko yiide, «Neeni hawaa ootsanaw new ay maataay de'ii? New ha maataa oonee immeeddawee?» yaageeddino. **24** Yesuusi zaariide untuntta, «Taanikka hinttentta ittibaa oochchana; hinttenttu taw hewaa odooppe, taani hawaa ay maattaani ootsaytantto, hinttenttoo odana; **25** Yohaannisi s'ammak'iyaa maataay hak'appe yeeddee? S'oossaappe yeeddeyye asaappe yeeddee?» yaageedda. Untunttu barenttu gidduwaan palumaa doommiide, «Nuuni, <S'oossaappe yeedda> yaagooppe I nuuna, <Yaatooppe, Yohaannisi odeeddawaa ayaw ammanibeykkitee?» yaaganawaa. **26** Shin nuuni, <Asaappe yeedda> yaagooppe, Asay ubbay Yohaannisi nabiyya gideeddawaa eriyaa diraw, asaw yayyeetto» yaageeddino. **27** Untunttu Yesuusaw, «Nuuni erokko» yaagiide zaareeddino. Yesuusi, «Taanikka hawaa ay maattaani ootsaytantto, hinttenttoo odikke» yaageedda. **28** «Shin hinttenttu ayaa k'oppiitee? Laa"u naanay de'iyaa itti bitanii de'ee; he bitanii bayira na'aakko biide, <Ta na'aw, hachche baade ta woyniyaa turaa ootsa> yaageedda. **29** Na'ay zaariide, <Biikke> geedda; shin guyyeppe bare wozanaan k'oppi akkiide, woyniyaa turaa ootsanaw beedda. **30** Aawuu yekko na'aakko biide, bayiraw geeddawaadankka aw geedda; teefa na'ay zaariide, <Lo"a ta godaw> yaageedda; shin bibeena. **31** Ha laa"u naanaappe bare aawuu koyyeeddawaa ootseeddawe hak'awee?» yaageedda. Untunttu, «Bayiraa» yaageeddino. Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; «Taani hinttenttoo tumuwaa gay; k'aras'aa akkiyaawanttunne woshummiyaawanttu hintteppe sintsatiide, S'oossaa kawutetsaa gelana. **32** Ayaw gooppe, S'ammak'iyaa Yohaannisi s'illotetsaa ogiyaa tamarissiidde, hinttekko yiina, I giyaawaa ammanibeykkita. Shin k'aras'aa akkiyaawanttunne woshummiyaawanttu I giyaawaa

ammaneeddino; hinttenttu haray atto hewaa be'iidekka,
 hinttenttu nagaraappe simmiide, I giyyaawaa ammanibeykita»
 yaageedda. 33 K'aykka Yesuusi hawaadan yaageedda; «Hara
 leemisuwaakka sisite; woyniyaa geetettiyaa turaa tokkeedda
 itti bitanii de'ee; woyniyaa turaa yuushshi aatsiide direedda;
 k'ay he woyniyaa gumi"iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa
 naagiyaa asaw adussa shuchchaa gimbbeedda. Hewaappe
 guyyiyaan, kotsaa ootsiyaa asaw immiide, hara gade beedda. 34
 Woynniyaa ayfiyaa mas'iyaa wodii gakkina, barena gakkiaawaa
 akkiide yaana mala, bare k'oomatuwaa bare kotsaawatuwaakko
 kiitteedda. 35 Kotsaawatu Aa k'oomatuwaa oyk'k'iide, ittuwaa
 wod'eeddino; k'ay yekkuwaa shuchchaan p'alk'k'eeddino. 36
 K'aykka he bitanii kasewantuppe dariyaa hara k'oomatuwaa
 kiitteedda; kotsaawatu he k'oomatuwaakka kasewantuwaadan
 ootseeddino. 37 «Shin wurssetsaan I, <Ta na'aa untunttu
 bonchchanawantta» yaagiide bare na'aa untunttukko kiitteedda.
 38 «Shin kotsaawatu na'aa be'iide, barenttu gidduwaan, <Gadiyaa
 laattanawe hawaa; biide Aa wod'iide, gadiyaa nuuni laattana»
 yaageeddino. 39 Na'aa oyk'k'iide, woyniyaa turaa giddoppe gas'aa
 kessiide wod'eeddino. 40 «Simmi woyniyaa turaa goday yiyaa
 wode, he kotsaawatuwaa wootanee?» yaagiide oochcheedda.
 41 Untunttu, «I he iita asatuwaa wod'i wurssiide, woyniyaa
 turay ayfiyaa wode barena gakkiaawaa wodiyaan sheed'd'iyaa
 hara kotsaawatoo immana» yaageeddino. 42 Yesuusi untuntta
 hawaadan yaageedda; «<Gimbbiyaawanttu kad'iide is's'eedda
 shuchchay, godaa s'ap'uwaa minisiyaa, ubbaappe aad'd'iyaa
 shuchchaa gideedda. Hawe Goday ootseeddawaa; k'ay
 nu s'eelawukka maalalissiyaawaa» yaagiyaawaa S'oossaa
 mas'aafaappe ubbakka nabbabi beykkitee? 43 «Hewaa diraw,

taani hinttentoo oday; S'oossaa kawutetsay hintteppe aketiide, lo'o ayfiyaa immiyaa asaw imettanawaa. **44** He shuchchaa bolla kunddiyaa ubbay me'ereetana; k'ay he shuchchay asaa bolla kunddooppe, he kunddeedda uraa liik'issana» yaageedda. **45** K'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusi odeedda leemisuwaa siseedda wode, barenttuwaa haasayiyaawaa ereeddino. **46** Unttuntu Yesuusa oyk'k'anaw koyyeeddino; shin Yesuusa daro Asay nabiyya giide k'oppi utteedda diraw, he asaw yayyeeddino.

22 Yesuusi asaw laa'entsuwaa leemisuwaan hawaadan yaagiide haasayeedda; **2** «Saluwaa kawutetsay bare na'aw machchiyaa immanaw ubbabaa makkeedda kaatiyaa mala. **3** He kaatii bullachchaw odi wotseedda asatuwaa s'eesanaw bare k'oomatuwaa kiitteedda; shin asatuu yaanaw koyyibeykkino. **4** «K'ay hara k'oomatuwaa, «S'eesetteeddawantta, «Taani k'umaa giigissaaddi; ta sanggatuunne ta mod'd'o miyatuu shuketteeddino; ubbaykka maketteedda. Bullachchaa haa yiite» yaagite» yaagiide kiitteedda. **5** Shin s'eesetteeddawanttu koyyennaan is's'iide, barenttu oosoo beeddino; ittuu bare goshshaw biina, yekkuu bare zal"ew beedda. **6** Atteeddawanttu k'ay kaatiyaa k'oomatuwaa oyk'k'i wad'd'iide wod'eeddino. **7** «Kaatii daro hank'k'etteedda; k'ay bare wotaadaratuwaa yeddiide, he shemppuwaa wod'eeddawantta wod'isiide, untunttu katamaa guudisseedda. **8** Hewaappe guyyiyaan, bare k'oomatuwaa, «Bullachchay maketteedda; shin s'eesetteeddawanttu bullachchaw bessiyaa asaa gidikkino. **9** Hewaa diraw, wogga k'ad'd'aa biide, hinttenttu demmeedda asaa ubbaa bullachchaw s'eesite» yaageedda. **10** He k'oomatuu k'ad'd'aa biide, barenttu demmeedda asaa ubbaa

lo"uwaa iitaa shiishshiide, bullachchaa daasiyaa kuntseeddino.

11 «Shin kaatii k'umaa maanaw utteedda asaa be'anaw geleeedda wode, bullachchaa mayuwaa mayyibeenna itti bitaniyaa hewaan be'iide, 12 «Ta laggew, bullachchaa mayuwaa mayyennaan waanaade hawaa gelaaddii?» yaagina bitanii c'o"u geedda. 13 «Hewaappe guyyiyaan, kaatii bare k'oomatuwaa, «Ha bitaniyaa kushiyaanne gadiyaa k'achchiide, kare d'umaa kessi olite; I hewaan yeekkananne achchaa d'ak'ana» yaageedda. 14 «Ayaw gooppe, s'eesetteeddawanttu dara; shin dooretteeddawanttu guutsa» yaageedda. 15 Hewaappe guyyiyaan, Parisaawatuu biide, Aa haasayaappe balaa demmiide, Aa oyk'k'ana mala mak'k'eteeddino. 16 K'ay barentta kaalliyaawantupenne Heroodisa baggatuwaappe amareedawantta aakko kiitteeddino. Unttuntu, «Tamaariissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayaawaanne S'oossaa ogiyaa tumatetsaan tamarissiyaawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, neeni asaappe asaa shaakkakkanne dummayakka. 17 Ne k'ofay ayentto nuw oda; nuuni Roome gadiyaa Kaatiyaa K'eesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyye woga gidennee?» yaageeddino. 18 Shin Yesuusi untunttu iita k'ofaa eriide, «Ha lo"a malatiyaa iita asatoo, ayaw taana paac'c'iitee? 19 Giiraa giiriya miishshaa taana bessite» yaageedda. Hewaappe guyye untunttu biraa santimiyaa aw aheeddino. 20 I, «Ha malayenne suntsay oowee?» yaageedda. 21 Hewaappe simmiide untuntta oochchina, untunttu, «Roome gadiyaa Kaatiyaa K'eesaarewaa» yaageeddino. Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi untuntta, «Yaatooppe, K'eesaarewaa K'eesaarew, S'oossaawaa S'oossaw immite» yaageedda. 22 Untunttu hewaa siseedda wode, maalalettiide Aa aggiide beeddino. 23

Hayk'keedda Asay denddenna giyaa Saduk'aawanatuwaappe
 itti itti asatuu he gallassi Yesuusakko yiide, hawaadan
 yaagiide, Aa oochcheeddino; **24** «Tamaariissiyaawoo, Muse,
 «Itti Asay na'aa yelennaan hayk'kooppe, he hayk'keeddawaa
 ishay Aa machchatto laattiide, bare ishaw na'aa yelanaw
 bessee» yaageedda. **25** Nuunanna laappu ishatuu de'iino;
 bayiray machchatto akkiide, na'aa yelennaan hayk'keedda;
 hewaappe guyyiyaan Aa machchatto Aa ishay akkeedda. **26**
 K'ay laa'entsiyaawekka hayk'keedda; heezzetsiyaawekka,
 laappuntsa gakkanawukka hewaadan haneeddino. **27** Ubbaappe
 guyyiyaan, he mishiratta hayk'kaaddu. **28** Yaatina, hayk'keedda
 Asay hayk'uwaappe dendiya gallassi he mishiratta
 laappunatuwaappe hak'awoo machche gidanee? Ayaw gooppe,
 laappunatuu ubbayka izo akkeeddino» yaageeddino. **29** Yesuusi
 zaariide, hawaadan yaageedda; «S'oossaa Mas'aafatuwaa
 woy Aa wol'k'aa hinttenttu erenna diraw baliita. **30** Ayaw
 gooppe, hayk'keedda Asay hayk'uwaappe dendiya gallassi,
 saluwaan de'iyaa kiitanchchatuwaa mala gidanaappe attin,
 attuma asaynne akkena; mac'c'a asaynne gelenna. **31** Shin
 hayk'keeddawanttu dendduwaabaa gidooppe, S'oossay, «Taani
 Abraahaame S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa»
 yaagiide hinttew odeeddawaa ubbakka nabbabi beykkitee?
 S'oossay pas'a de'iyaawanttu S'oossaa gidiyaawaappe attin,
 hayk'keeddawanttu S'oossaa gidenna» yaageedda. **33** Daro
 Asay hewaa sisiide, Aa timirttiyaan maalalletteeddino. **34** Shin
 Yesuusi Saduk'aawanatuwaa c'o'u ootseeddawaa Parisaawatuu
 siseedda wode, ittisaa shiik'eeddino. **35** Unttunttu giddoppe
 higgiiyaa tamaariissiyaa ittuu, Yesuusa paac'c'anaw ittibaa
 oochcheedda. **36** «Tamaariissiyaawoo, higgiiyaa gidduwaan

ubbaappe aad'd'iyyaa azazuu hak'awee?» yaagiide Aa oochcheedda. 37 Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; «Neeni Godaa ne S'oossaa ne kumentsaa wozanaappe, ne kumentsaa shemppuwaappe, ne kumentsaa k'ofaappe siik'a» yaageedda. 38 Hewe ubbaappe dariyaa azazuwaanne k'ay ubbaappe aad'd'iyyaa azazuwaa. 39 K'ay laa'entsiyaa azazuukka Aa mala; hewe, «Neeni ne shooruwaa ne huup'iyadaan siik'a» giyaawaa. 40 Muse higgiiyaa ubbayne nabatuwaa timirttii ha laa"u azazatuwaan k'ashettee» yaageedda. 41 Parisaawatuu ittisaa shiik'eeddasaan Yesuusi untuntta, «Kiristtoosabaa waagiide k'oppiitee? I O na'ee?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Kiristtoosi Daawita na'aa» yaageeddino. 43 Yesuusi untuntta, «Yaatina, Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina Kiristtoosa waagiide, «Godaa» giide s'eesii? 44 K'aykka Daawite, «Goday ta Godaa, Taani, «Ne morkkatuwaa, neeni yed'd'a ek'k'iyawaa ootsana gakkanaaw, hawaan taappe ushechcha baggana uttaade taananna ittippe daannata geedda» yaageedda. 45 Daawite Kiristtoosa, «Godaa» giide s'eesooppe, yaatina, Kiristtoosi waaniide Daawita na'aa gidii?» yaageedda. 46 Yesuusaw itti k'aalaa zaaranaw danddayeedda itti asaynne baawa; k'ay he gallasaappe doommina, hara ooshaa Aa oochchanaw s'aleeddawe ooninne baawa.

23 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi shiik'eedda asawunne barena kaalliyawanttoo hawaadan yaagiide haasayeedda; 2 «Higgiiyaa tamarissiyawanttunne Parisaawatuu Muse higgiiyaa tamarissiyaa maataanna de'iino. 3 Hewaa diraw, hinttentu ootsana mala, untunttu hinttentta azaziyaa ubbabaa ootsitenne k'ay naagite; shin untunttu ootsiyaawaadan ootsoppite; ayaw gooppe, untunttu barenttu odiyaawaa

ootsikkino. 4 Tookkanaw dees'iyaa tookuwaa untunttu
k'achchiide, asaa toossiino; shin barenttu huup'iyaa haray
atto, he tookuwaa birad'd'iyaa bochchanawukka koyyikkino.
5 «Shin untunttu barenttu oosuwa ubbaa Asay be'anaadan
ootsiino; ayaw gooppe, barenttu som"iyaaninne barenttu
kushiya k'esiyaan k'achchiya s'ik'isiyaanna de'iyaa kitaafaa
aassinonne barenttu mayuwaa mac'araakka adussiino. 6
Asay barentta shoobbiide afosaan bonchcho utuwaa dosiino;
k'ay Ayihuda woosa golletuwaanka daro lo"iyaa oydiya
dosiino. 7 Asay gewaan barentta bonchchiidde sarotana
malanne «Tamaariissiyaawoo» giide barentta s'eesanaadan
koyyiino. 8 «Shin hinttentta tamaariissiyaawe ittuwaa s'alalaa
gideedda dirawunne hinttenttu ubbay ishaturaa gideedda
diraw, ittuu ittuwaa, «Tamaariissiyaawoo» giide s'eesoppite.
9 Ha sa'aan oonanne «Aawuwaa» giide s'eesoppite; ayaw
gooppe, hinttenttoo saluwaan de'iyaa itti Aawuu de'ee. 10
Ittuu ittuwaa, «Tamaariissiyaawoo» giidekka s'eesoppite; ayaw
gooppe, hinttenttoo itti Goday, Kiristtoosa s'alalay de'ee. 11
Hinttenttu gidon ubbaappe dariyaawe hinttenttoo k'ooma
gidanaw bessee. 12 Barena dariissiyaawe ooninne tooshettana;
k'ay barena toochchiyaawe ooninne d'ok'ku gaana. 13
«Lo"aa malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamaariissiyaawanttoonni
Parisaawatoo, asaw saluwaa kawutetsaa hinttenttu gorddiya
diraw, hinttenttoo aayyero; ayaw gooppe, hinttenttu huup'ewunne
gelikkita; k'ay gelanaw koyyiyaawanttakka gelissikkita. 14
«Lo"aa malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamaariissiyaawanttoonni
Parisaawatoo am"etuwa golliya hinttenttu bonk'kiide,
hinttenttoo lo"aa malatanaw S'oossaa woosaa adussiita; hewaa
diraw, hinttenttoo aayyero; ubbaappe aad'd'iyaa pirddaa

hinttenttu akkana. 15 «Lo" a malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamarissiyaawanttoonni Parisaawatoo hinttenttu itti uraa ammansanaw abbaaninne sa'aan yuuyyiyaa dirawunne k'ay hinttenttu Aa ammansiyaa wode, he uraa hinttenttuwaappe laa"u kushiya iiteedda Gaannamew na'aa ootsiyaa diraw, hinttenttoo aayyero. (Geenna g1067) 16 « <Ooninne Geeshsha Golliyaan c'aak'k'ooppe, ayinne baawa; shin Geeshsha Golliyaan de'iyaa work'k'aan c'aak'k'ooppe, he c'aak'uu Aa gakee> giyaa hinttenttoo k'ook'i uttiide asaa kaaletsiyaawanttoo, hinttenttoo aayyero. 17 Ha eeyatuu, ha k'ook'atuu, work'k'ay aad'd'iyyee? Work'k'aa geeshsha ootsiyaa Geeshsha Gollii aad'd'ii? 18 K'ay hinttenttu, <Ooninne yarshshuwaa yarshshiyaaban c'aak'k'ooppe, ayinneekka baawa; shin ooninne Aa bolla de'iyaa yarshshuwaan c'aak'k'ooppe, he c'aak'uu Aa gakee> yaagiide tamarissiita. 19 Ha eeyatuu, ha k'ook'atuu, yarshshuu aad'd'iyyee? Woy yarshshuwaa geeshsha ootsiyaa Aa yarshshiyaabay aad'd'ii? 20 Hewaa diraw, yarshshuwaa yarshshiyaaban c'aak'k'iyaa uray he yarshshiyaawaanikka c'aak'k'ee; k'ay Aa bolla de'iyaa ubbabankka c'aak'k'ee. 21 Geeshsha Golliyaan c'aak'k'iyaa uray, he Geeshsha Golliyaaninne Aa gidдон de'iyaa S'oossaan c'aak'k'ee. 22 Saluwaan c'aak'k'iyaa uray, S'oossaa kawutetsaa oydiyaaninne he oydiyaan uttiyaawaan c'aak'k'ee. 23 «Lo" a malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamarissiyaawanttoonni Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayaw gooppe, karetsa anuugaappe, shillaariyaappenne okashiyaappe asiraataa hinttenttu immiita; shin higgiiyan de'iyaa darii koshshiyaawantta aggiita; hewanttu pirddaa, maarotetsaanne s'illotetsaa. Harantakka aggenaan, hinttenttu ootsanaw bessiyaa yewatuu hawantta. 24 Hinttenttoo

k'ook'i uttiide, asaa kaaletsiyaawanttoo, hinttenttu ushshaappe uduns's'iyyaa gac'c'iide, gaaluwaa mittiita. **25** «Lo" a malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamarissiyaawanttoonni Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayaw gooppe, hinttenttu shaataanne keriya bolla bagga geeshshiita; shin Aa gidduwaan bonk'k'iyaaninne uuzetetsaan kuntseeddita. **26** Ha k'ook'a Parisaawew, shaataanne keriya garssaa kasetaade geeshsha digga; hewaappe guyyiyaan, bolla baggaykka geeshsha gidanawaa. **27** «Lo" a malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamarissiyaawanttoonni Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayaw gooppe, kare baggana booshinchchaan okettiide, lo"o uttiide, k'ay garssa baggana hayk'k'eedda asaa mek'etsayenne wook'k'eeddabay ubbabay kumeedda duufotuwa malatiita. **28** Hewaadankka, k'ay bolla baggana asaa ubbaw s'illuwa malatiita; shin hinttenttoo garssa baggana lo" a malatiyaa iitatetsayenne makkalay kumi utteedda. **29** «Lo" a malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamarissiyaawanttoonni Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayaw gooppe, nabatuwaa duufuwaa bolla golliya kees's'iita; k'ay s'illatuwaa duufuwaakka loytsiita. **30** K'ay hinttenttu, «Nuuni beni nu aawotuwa wode de'eeddawannta gidintto, untuntunna ittippe nabatuwaa wod'okko shin» yaagiita. **31** Hewaa gidooppe, nabatuwaa wod'eeddawanntu naanaa hinttenttu gideeddawaa hinttenttu huup'iyaan markkatiita. **32** Simmi hinttenttu aawotuu doommeeddawaa polikkitee! **33** «Ha shooshshattoo, shooshshaa naanaw, Gaannamiyaa pirdaappe waaniide attanitee? (Geenna g1067) **34** Hewaa diraw, beyte, taani nabatuwaa aad'd'o eranchchatuwaanne higgiiyaa tamarissiyaawantta hinttekkoo kiittana. Untuntuppe ittuwaa ittuwaa hinttenttu wod'ananne mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'k'anita; k'ay ittuwaa ittuwaa hinttenttu woosa golletun

lissuwaan shoc'anitanne katamaappe katamaa yederssanita. **35** Hewaa diraw, s'illuwaa Aabeela wod'oodeppe doommiide, Geeshsha Golliyaappenne yarshshiyaa saappe gidduwaan hinttenttu wod'eedda Baraakiyaa na'aa Zakkaraasa wodiyaa gakkanaw, hayk'k'eedda s'illatuwaa ubbatuwaa suutsaa diraw, hinttenttu murettanita. **36** Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay ha wodiyaa asaa bolla gakkanawaa. **37** «Yerusaalame katamaa asaw, Yerusaalame katamaa asaw, nabatuwaa hinttenttu wod'iita; S'oossay hinttenttukko kiitteeddawanttakka shuchchaan c'addiita; kuttatta bare maratuwaa bare k'efiyaan hap'p'iyawaadan, taani hinttenttu asaa ittisaa shiishshanaw aappu kaala koyaadditaa! Shin taana diggeeddita. **38** Be'ite, hinttenttu gollii ubbakka ona gidanawaa. **39** Ayaw gooppe, taani hinttenttoo oday; hinttenttu, «Godaa suntsaan yiyaawe anjjetteddawaa gaana gakkanaw, laa'entsuwaa taana be'ikkita» gay» yaageedda.

24 Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesiide biyaa wode, Geeshsha Golliyaa dirssaa giddon de'iyaa golliyaa bessanaw Aa kaalliyaawanttu aakko yeeddino. **2** Yesuusi zaariide untuntta, «Hewaa ubbaa be'iitee? Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha golletuwaan de'iyaa itti shuchchayenne attenaan ubbay kolettana» yaageedda. **3** Yesuusi Debre Zayite geetettiyaa deriyaa bollan utti de'ishshin, Aa kaalliyaawanttu barenttu s'alalaa aakko yiide Aa, «Hewe awude hananentto, nuw odaarikkii; k'ay ne yuussawunne wodiyaa wurssetsaw mallay ayaa gidanee?» yaageeddino. (aiōn g165) **4** Yesuusi zaariide, untuntta hawaadan yaageedda; «Hinttentta ooninne baletsena mala naagettite. **5** Ayaw gooppe, daro Asay ta suntsaan, «Taani Kiristtoosa» yaagiidde yaana; yaatiide daro asaa baletsana. **6** Matan de'iyaa

olaa waasuwaanne haakuwaan de'iyaa olaa oduwaa sisanaw
 hinttenttu de'iita; hewaa malabay hananaw bessiyaa diraw,
 naagettite; higgoppite; shin wurssetsay biraa. 7 Ayaw gooppe, itti
 gadiyaa Asay hara gadiyaa asaana olettana; k'ay itti kawutetsay
 hara kawutetsaanna olettana; koshayenne biittaa k'aatsay ubba
 saan de'anawaa. 8 Hewe ubbaykka koyro oytsaa mala. 9 «Asay
 he wode hinttentta waayissananne wod'anawaa; ta suntsaa
 diraw, gade ubbay hinttentta is's'anawaa. 10 He wode c'ora Asay
 ammanuwaa agganawantta; barenttu gidдон ittuu ittuwaa aatsiide
 immananne ittuu ittuwaa is's'anawaa. 11 K'ay worddo nabatuu
 c'oratuu denddiide, daro asaa c'immanawantta. 12 Makkalay
 dariyaa diraw, c'ora asaa siik'uu irs's'anawaa. 13 Shin wurssetsay
 gakkanaw genc'ciyaa uray attanawaa. 14 Asaw ubbaw
 markka gidana mala, kawutetsaa wonggalaa mishiraachchuu
 sa'aa ubbaan odettanawaa; hewaappe guyyiyaan, wurssetsay
 gakkanawaa.» 15 «Hewaa diraw, nabiyya Daaneel odeedda
 bashshaa tunatetsay geeshsha saan ek'k'eeddawaa hinttenttu
 be'ana; hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko. 16
 «Yihudaa gadiyaan he wode de'iyaa wanttu deriyaakko
 kesino. 17 Golliyya huup'iyaa de'iyaa uraykka bare soyin
 de'iyawaa akkanaw wod'd'oppo. 18 Gaden de'iyawe bare
 mayuwaa akkanaw guyye simmoppo. 19 He wode shahaara
 mac'c'awanttoonni d'antsiyaa mac'c'awanttoo aayyero. 20
 Balguwaan woy Sambbataan hinttenttu betenna mala, S'oossaa
 woossite; 21 ayaw gooppe, alamii med'ettoodeppe hachche
 gakkanaw de'ibeennabayenne k'ay hawaappe sintawukka
 ubbaa de'enna iita waayyii he wode de'anawaa. 22 S'oossay
 he gallassatuwaa payduwaa guutsiyaawe baawentto, asaa
 gideedda ooninne attena; shin I bare dooreedda asatuwaa

diraw, he gallassatuwaa payduwaa guutsanawaa. 23 «He wode ooninne hinttentta, «Be'ite. Kiristtoosi hawaan de'ee» woy, «Hewaan de'ee» yaagooppe aawaa ammanoppite. 24 Ayaw gooppe, worddo Kiristtoosatuunne worddo nabatuu denddana; yaatiide barenttoo danddayettooppe, haray atto S'oossay dooreeddawanttakka baletsanaw wolk'k'aama malaataanne maalalissiyaabaa bessanawaa. 25 Be'ite, taani hinttew hewaa kasetaade odaaddi. 26 «Hewaa diraw, Asay hinttentta, «Be'ite, Kiristtoosi bazzuwaan de'ee» gooppe, yaa booppite; woy hinttentta, «Be'ite, k'ol"on de'ee» ginttokka, untuntubaa ammanoppite. 27 Ayaw gooppe, walk'k'antsay awayifii doliyaa baggappe walk'k'ammiide, awayifii wulliyaa bagga gakkanaw p'olk'k'u giyaawaadan, ta yuussay, Asaa Na'aa yuussay, hewaadan hananawaa. 28 «Bakkutay de'iyasaa shorttii shiik'ana.» 29 «He wode waayiyaappe guyyiyaan, elekka away d'umaana; agenay poo'iyawaa agganawaa; s'oolintatuu saluwaappe kunddanawantta; k'ay saluwaan de'iyaa wolk'k'atuukka k'aas'ettanawantta. 30 He wode ta mallay, Asaa Na'aa mallay, saluwaan beettanawaa; sa'aan he wode de'iyaa asaa zarii ubbay yeekkanawantta. K'ay taani, Asaa Na'ay, wolk'k'aannanne wolk'k'aama bonchchuwaanna saluwaappe shaariyaa gidonna yiishshin, untuntu be'ana. 31 I bare kiitanchchatuwaa wolk'k'aama malakataanna kiittana; kiitanchchatuu alamew ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw, k'ay sa'aan oyddu baggappe aw dooretteedda asaa shiishshanawaa. 32 «Leemisuwaa balasatto geetettiyaa mitsattippe akeekite; balasatta aac'iya wodenne izi haytsay k'olettiiyaa wode, bonii mateeddawaa hinttenttu eranita. 33 Hewaadankka, hinttenttu he ubbabaa be'iyaa wode, I matiide penggiyaa shiik'eeddawaa

erite. 34 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay hanana gakkaw, ha wodiya Asay hayk'k'idiggenna. 35 Saluunne sa'ay aad'd'ana; shin ta k'aalay ubbakka aad'd'enna. 36 «Shin he gallaanne he saatiyaa Aawuwaa s'alalaappe attin, haray atto saluwaan de'iyaa kiitanchchatuwaa gidina, woy taana Na'aa gidinakka ooninne eriyaawe baawa. 37 Ta yuussay, Asaa Na'aa yuussay, Nohe wode hanowaa mala gidanawaa. 38 Ayaw gooppe, bashshaa haatsaa yuussaappe kase wode, Nohe markkabiyaan geleedda gallasay gakkaw, Asay meenne usheenne; k'ay attuma Asay akkeenne mac'c'a Asay asinaa gelee. 39 Bashshaa haatsay yiide, untuntta ubbaa afana gakkaw, untuntu akeekibeykkino; taani, Asaa Na'ay, yiyaa wodii, hewaa mala gidanawaa. 40 «He wode laa"u asatuu gaden ootsiyaawantuppe ittuwaa afana; ittuu attanawaa. 41 Laa"u mac'c'awanttu wos'aan gaac'c'iyaawantuppe ittinno afana; ittinna attana. 42 «Simmi hintte Goday ay gallassi yaanawentto hinttenttu erenna diraw, naagi uttite. 43 Shin kayisuu k'ammaappe woyssa wodiyaan yaanentto golliya goday ereeddentto, bare gollii bookettenna mala, beegottiide naagi uttanawaa erite. 44 Hewaa diraw, hinttentukka giigi uttite; ayaw gooppe, taani, Asaa Na'ay, hinttenttu k'oppenna saatiyaan yaana. 45 «Yaatina, bare soy asaw k'umaa koshshiyaa wodiyaan immana mala, Aa goday suntseedda ammanetteeda wozanaama k'oomay oonee? 46 I hewaadan ootsishshin, Aa goday yiide demmiyaa k'oomay anjjetteddaawaa. 47 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; goday he k'oomaa barewaa ubbaa bolla suntsana. 48 Shin k'oomay iita gidoope, «Ta goday gam"iide yaanawaa» yaagiide bare wozanaan k'oppiide, 49 bare laggetsaa k'oomatuwaa wad'aa doommoope, matsottiyaawantunna mooppenne ushoope, 50

he k'oomaa goday I k'oppibeenna gallasaaninne I eribeenna
saatiyaan yaana. 51 Hewaappe guyyiyaan Aa k'ans's'ereetsiide,
lo'a malatiyaa iita asatuu de'iyaa saan wotsina; hewaan I
yeekkananne achchaa d'ak'ana.

25 «He wode saluwaa kawutetsay barenttu kuraaziyaa
oyk'k'iide, machchatto akkiyaawaa mokkanaw kare keseedda
tammu wodoratuwaa malatana. 2 Unttuntuppe ichcheshatuu
boozatuwaa; k'ay ichcheshatuu c'inc'c'a. 3 Boozatuu barenttu
kuraaziyaa oyk'k'eeddino; shin lambbaa oyk'k'ibeykkino. 4 Shin
c'inc'c'atuu barenttu kuraaziyaanne s'aaramusiyaan lambbaa
oyk'k'eeddino. 5 Machchatto akkiyaawe yeennaan gam"ina, he
wodoratuu barentta gem"ishissina gisi aggeeddino. 6 «Bilahe
gideedda wode, «Be'ite, machchatto akkiyaawe gakeedda;
Aa mokkanaw kare kesite» yaagiyaa wolk'k'aama c'abbuu
denddeedda. 7 «He wode he wodoratuu ubbatuu beegottiide,
barenttu kuraaziyaa giigisseeddino. 8 Boozatuu c'inc'c'atuwaa,
«Nu kuraazi to'ana haniyaa diraw, hinttenttu lambbaappe nuw
immeerikkitee» yaageeddino. 9 «Shin c'inc'c'atuu zaariide
unttunta, «Aggite, nuwunne hinttenttoo gidenna; hewaa diraa
hinttew zal"iyaawanttukko biide shammi akkite» yaageeddino.
10 Hewaappe guyye booza wodoratuu lambbaa shammanaw
bidiggina, machchatto akkiyaawe puttu giina, giigi utteedda
ichcheshu wodoratuu aanana ittippe bullachchaa golliyaa
geleeddino; ifitsaykka gorddetti aggeedda. 11 «Guyyeppe k'ay
yekko wodoratuu yiide, «Godaw, godaw, nuw dooyaarikkii»
yaageeddino. 12 «Shin machchatto akkiyaawe zaariide, «Taani
hinttenttoo tumuwaa oday; taani hinttentta erikke» yaageedda.
13 «Simmi taani, Asaa Na'ay, yaana gallassaa woy saatiyaa
hinttenttu erenna diraw, naagi uttite. 14 «Ayaw gooppe, saluwaa

kawutetsay bare k'oomatuwaa s'eesiide, barew de'iyawaa untunttoo sheed'd'iide, ogiyaa baana haniyaa bitaniyaa bessee.

15 Untuntu huup'iyaan huup'iyaan untuntu wolk'k'aa keenaa ittoo ichcheshu sha"a biraa, ittoo laa"u sha"a biraa, k'ay ittoo itti sha"a biraa immiide, bare ogiyaa beedda. **16** Ichcheshu sha"a biraa akkeedda k'oomay ellekka biide zal"iide, hara ichcheshu sha"a biraa wod'iseedda. **17** Hewaadankka, k'ay laa"u sha"a biraa akkeedda k'oomay hara laa"u sha"a biraa wod'iseedda. **18** Shin itti sha"a biraa akkeeddawe biide, ollaa bookkiide, bare godaa miishshaa moogi aggeedda. **19** «Daro wodiyaappe guyyiyaan, he k'oomatuwaa goday yiide, bare miishshaa untuntunna heetetteedda. **20** Ichcheshu sha"a biraa akkeedda k'oomay yiide, hara ichcheshu sha"a biraa sheed'd'iide, <Ta godaw, neeni taw ichcheshu sha"a biraa immaadda; be'a, hara ichcheshu sha"a biraa wod'isaad> yaageedda. **21** Aa goday Aa, <Hayyanaashsho! Neeni lo"anne ammanettiyaa k'oomaa; neeni guutsaban ammanettaada. Taani neena darobaw kaappo ootsana; haa gelaade ne godaanna nashetta> yaageedda. **22** «K'ay laa"u sha"a biraa akkeeddawekka yiide, <Ta godaw, neeni taw laa"u sha"a biraa immaadda; be'a, taani hara laa"u sha"a biraa wod'isaad> yaageedda. **23** Aa goday Aa, <Hayyanaashsho! Neeni lo"anne ammanettiyaa k'oomaa; neeni guutsaban ammanettaada. Taani neena darobaw kaappo ootsana; haa gelaade ne godaanna nashetta> yaageedda. **24** «Itti sha"a biraa akkeeddawe k'ay yiide, <Ta godaw, neeni zerabeennasaappe k'oyc'iyaa asaa gidiyaawaanne katsaa laalabeennasaappe mas'iyaa mek'etsi baynna asaa gidiyaawaa taani eray. **25** Taani yayaad; yaataade baade ne biraa biittaan moogaad; be'a, ne biray haweku> yaageedda. **26** «Aa goday

zaariide, Aa hawaadan yaageedda; <Ha iita azalla k'oomaw, taani zerabeennasaappe k'oyc'iyaa asaa gidiyaawaanne katsaa laalabeennasaappe mas'iyaa asaa gidiyaawaa eraaddii?

27 Yaatina, neeni ta miishshaa wod'isiyaawanttu matan wotseeddawaa gidintto, taani simmiyaa wode ta miishshaa wod'iyaanna akkanawaashshin atteedda. 28 Hewaa diraw, he miishshaa aappe wotsi akkiide, tammu sha"a biray de'iyaaawoo immite. 29 Ayaw gooppe, de'iyaa ubbaw haray gujettana; I barew gidiyaawaappe darissiide akkana; shin baynnawoo haray atto, he aw de'iyaa guutsaykka aappe aketanawaa.

30 Go"enna k'oomaa kare d'umaa kessi olite; hewaan I yeekkananne bare achchaa d'ak'ana» yaageedda. 31 «Taani, Asaa Na'ay, kiitanchchatuwaa ubbatuwanna bonchchuwaan yiyaa wode, ta bonchcho kawutetsaa oydiyaan uttana. 32 Sa'aan de'iyaa Asay ubbay ta sintsa shiik'anawantta; heemmiyaawe dorssatuwaa deeshshatuwaappe shaakkiyaawaadan, taani he asaa laa"u kessaade shaakkana. 33 K'ay dorssatuwaa taappe ushechcha baggana essaade, deeshshatuwaa taappe haddirssa baggana essana. 34 «Hewaappe guyyiyaan, taani kaatii taappe ushechcha baggana de'iyaaawantta hawaadan yaagana; <Ta Aabbu anjeeeddawantto, haa yiide sa'ay med'ettoodeppe hachche gakkanaw, hinttenttoo giigeedda kawutetsaa laattite.

35 Ayaw gooppe, taani koshattina mizeeddita; saamettina ushsheeddita; imatsaa gidaade biinakka mokkeeddita. 36 Taani kallottina mayzzeeddita; harggina be'eeddita; k'ashettina taakko gakkiide oochcheeddita» yaagana. 37 «Hewaappe guyyiyaan, s'illatuu zaariide, Aa hawaadan yaagana; <Godaw, neeni koshattina, awude be'iide mizeeddoo? Woy neeni saamettina, awude be'iide ushsheeddoo? 38 Neeni imatsaa gidaade yiina

awude be'iide mokkeeddoo? Woy neeni kallottina awude mayzzeddo? **39** K'ay neeni harggina, woy k'ashettina neekko biide awude neena be'eeddoo? yaaganawantta. **40** Taani kaatii zaaraade, <Taani hinttentoo tumuwaa oday; hinttenttu ha ta ishatuwaa ubbaappe haray atto, laafiyaa ittoo ootseeddawaa gidintokka, hewaa taw ootseeddita> yaagana. **41** «He wode, taappe haddirssa baggana de'yaawantta taani yaagana; <Ha shek'etteeddawanttoo, ta matappe kichchite; biide s'alahiyaa kaappoonne Aa kiitanchchatoo giigeedda med'inaa tamaan gelite. (aiōnios g166) **42** Ayaw gooppe, taani koshattina, taana mizibeykkita; saamettina ushshibeykkita. **43** Taani imatsaa gidaade biina, taana morkibeykkita; kallottina mayzibeykkita; k'ay harggina, k'ashettinakka taana be'ibeykkita> yaagana. **44** «He wode untunttu k'ay hawaadan yaagiide zaaranawantta; <Godaw, neeni koshattina woy saamettina, woy imatsaa gidaade biina woy kallottina, woy harggina woy k'ashettina, awude be'iide, neena maaddennaan is's'eeddoo?> yaaganawantta. **45** «He wode taani kaatii zaaraade untuntta, <Taani hinttentoo tumuwaa oday; hinttenttu ha ubbaappe laafiyaa ittuwaa maaddennaan is's'eeddawe, taana maaddennaan is's'eeddawaa> yaagana. **46** Hewanttu med'inaa muraw baana; shin s'illatuu med'inaa de'oo baana» yaageedda. (aiōnios g166)

26 Yesuusi ha timirtiyaa ubbaa wurisseedda wode, barena kaalliyaawantta, **2** «Laa"u gallassaappe guyyiyaan, Paasigaa Baalaa bonchchiya gallassaa gidiyaawaa eriita. He gallassi Taana, Asaa Na'aa, Asay mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'k'anaw aatsiide immana» yaageedda. **3** He wode k'eesatuwaa kaappatuunne gadiyaa c'imatuu K'ayaafaa geetettiyaa k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa wogga golliyaan

shiik'iide, 4 asay erennaan Yesuusa oyk'k'iide, wod'anaw mak'k'eteeddino. 5 Shin untuntu, «Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiyaa gallassi hewaa ootsokko» yaageeddino. 6 Yesuusi Biitaaniyaa katamaan oolluwa harggiyaa Simoonaa soyyin de'ishshin, 7 itti mishiratta albbass's'iroosa geetettiyyaa shuchchaappe oosetteedda albbass's'iroosa baareeta kumeedda darii al'o shittuwaa akkaade yeeddawunna k'umaa I miina, he shittuwaa Yesuusa huup'iyaan c'ac'c'afaaddu. 8 Shin Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa be'iide, «Ha shittuwaa c'oo bayizzussay ayaasee? 9 Ayaw gooppe, ha shittuwaa al'o gatiyaan zal'iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee» yaageeddino. 10 Yesuusi untuntu giyaawaa eriide, untunta hawaadan yaageedda; «Ha mishiratto ayaw waayissiitee? Iza taw lo'obaa ootsaaddu. 11 Hiyyeesatuu ubbaa wode hinttenanna de'iino; shin taani hinttenanna ubbaa wode de'ikke; 12 Iza ha shittuwaa ta bolla tigiyaawe taana mooganaw giigissanaassa. 13 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; sa'aa ubbaan ha wonggalaa mishiraachchuwa odiyaasan hak'aninne, Asay izo wozanaa aatsana mala, iza ootseeddawe odettanawaa» yaageedda. 14 He wode tammanne laa'u Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu Yihudaa Ask'k'orootu yaagettiyaawe k'eesatuwa kaappatuwaakko 15 biide, «Taani hinttenttoo Yesuusa oytsooppe, taw ayaa immanitee?» yaagina untuntu aw hattamu biraa k'oppiide immeeddino. 16 Hewaappe guyyiyaan, Yihuday Yesuusa aatsi immanaw injjetiyaa wodiya wochchee. 17 Baalaa daabbuwaa miyaa gallassaa bonchchiyaa koyro gallassi, Yesuusa kaalliyaawanttu aakko yiide, «Paasigaa bonchchiyaa gallassi neeni maana k'umaa hak'an giigissanee?» yaageeddino. 18 Hewaappe guyye Yesuusi untunta, «Katamaa biide, itti

bitaniyaa, «Tamaariissiyaawe neena, «Taw wodii gakkedda; taani taana kaalliyaawanttunna Paasigaa bonchchiyaa gallassaa ne soyin aatsana» geedda» giite» yaageedda. 19 Aa kaalliyaawanttu Yesuusi barentta azazowaadan ootsiide, Paasigaa bonchchiyaa gallassi maana k'umaa giigisseeddino. 20 Sa'ay omarsseedda wode, Yesuusi tammanne laa'u Aa kaalliyaawanttunna k'umaa maanaw utteedda. 21 Unttuntu miishshin, Yesuusi unttunta, «Taani hinttentoo tumuwaa oday; hintteppe itti uray taana aatsiide immanawaa» yaageedda. 22 Unttuntu darii dagammiide, huup'iyaan huup'iyaan, «Godaw, tumu taaneeshsha?» guussaa doommeeddino. 23 Yesuusi zaariide, «Bare kushiyaa taananna ittippe woc'iitiyaappe yeddiide tushiyaawe taana aatsi immana. 24 Taani, Asaa Na'ay, S'oossaa Mas'aafay hayk'k'ana geeddawaadan hayk'k'ana; shin Taana, Asaa Na'aa, aatsi immiyaa uraw aayyero; he uray yelettennaan atteeddento aw lo'a shshin» yaageedda. 25 Aa aatsi immiyaa Yihuday zaariide, «Tamaariissiyaawoo, neeni giyaawe taanee?» yaageedda. Yesuusi zaariide Aa, «Neeni ne huup'iyaan gaadda» yaageedda. 26 Unttuntu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, S'oossaa galateedda; he daabbuwaa mentsereetsiide, barena kaalliyaawanttoo immiidde, «Heytte; miite; hawe ta ashuwaa» yaageedda. 27 S'uu'aa akkiide, S'oossaa galateedda. Unttunttoo immiidde, «Ubbay hawaappe ushite; 28 ayaw gooppe, hawe daro asaa nagaray atto geetettana diraw gukkiyaa ta suutsaa; ta suutsay ooratsa c'aak'uwaa. 29 Shin taani hinttentoo oday; taani ta Aabbu kawutetsaan ooratsa woyniyaa eessaa hinttentunna ushana gallassay gakkanaw, laa'entsuwaa ha woyniyaa eessaa ubbakka ushikke» yaageedda. 30 Mazimuriyaa yes's'owaappe guyyiyaan, Debre Zayite geetettiyaa deriyaa beeddino. 31

Yesuusi he wode untuntta, «Hachche k'amma hinttenttu ubbay
 taana aggiide kichchana; ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay,
 «S'oossay dorssaa heemmiyaawaa wod'anawaa; hewaappe
 guyyiyaan dorssaa wudii laalettanawaa» yaagee. 32 Shin taani
 hayk'uwaappe denddowaappe guyyiyaan, hintteppe kasetaade
 Galiilaa baana» yaageedda. 33 P'es'iroosi zaariide, «Untunttu
 ubbatuu neena aggiide kichchanawantta; taani neena ubbakka
 yeggaade kichchikke» yaageedda. 34 Yesuusi P'es'iroosa, «Taani
 new tumuwaa oday; hachche k'amma kuttuu waassanaappe
 kase, neeni taana heezzu kaala kaadanaassa» yaageedda.
 35 P'es'iroosi zaariide, «Taani haray atto, neenanna ittippe
 hayk'k'inttokka, neena ubbakka kaddikke» yaageedda. K'ay
 Yesuusa kaalliyaawanttu ubbatuukka hewaadan geeddino. 36
 Yesuusi he wode barena kaalliyaawanttunna Geetesemaaniyaa
 geetettiyaasaa biide untuntta, «Taani hini baade S'oossaa
 woossishin, hinttenttu hawaan uttishshite» yaageedda. 37
 Hewaappe guyye P'es'iroosanne Zabddiyoosa naanaa laa"uwaa
 barenanna afiide, daro kayyuwaanne uгаа doommeedda. 38
 K'ay untuntta, «Taani hayk'k'ana gakkanawukka kayyottay;
 hawaan beegottiide, taananna naagite» yaageedda. 39
 Laafaa sintsakko shiik'iide, sa'aan guufanniide, «Ta Aabboo,
 danddayettiyaawaa gidoope, ha s'uu'aa taappe digga; shin
 neeni koyyiyaawaadan hanoppe attin, taani koyyiyaawaadan
 hanoppo» yaagiide S'oossaa woosseedda. 40 Yesuusi barena
 kaalliyaawanttukko simmiide yeedda; gem"ishowantta demmiide
 P'es'iroosa, «Hinttenttu itti saatenttonnekka gem"ishennaan
 taananna naaganaw danddayibeykkitee? 41 Paac'iyaan hinttenttu
 gelenna mala, minnitenne S'oossaa woossite; ayyaanay
 giigi utteedda; shin asatetsaa eeshshay daaburanchchaa»

yaageedda. 42 Yesuusi k'ay laa'entsuwaa biide, «Ta Aabbo, taani ha wolk'kaama metuwaa akkenaan de'ishshin s'uu'aa dentsanaw danddayettenawaa gidoope, neeni giyaawe hano» yaagiide S'oossaa woosseedda. 43 K'aykka simmi yiide, Aa kaalliyaawanttu ayfiyaa gem"ishuu goozi wotseedda diraw, gem"ishowannta demmeedda. 44 K'aykka untuntta yeggi biide, hezentsuwaa kase k'aalaa zaariide, S'oossaa woosseedda. 45 Hewaappe guyyiyaan, barena kaalliyaawanttoo yiide, «Ha"i gakkanawukka gem"ishiiteenne shemppiitee? Be'ite, Taana, Asaa Na'aa, nagaranchcha asatoo aatsiide immiyaa wodii gakeedda. 46 Denddina boytte; be'ite, taana aatsi immiyaawe haweku gakeedda» yaageedda. 47 Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa"u Aa kaalliyaawanttuppe ittuu, Yihuday, gakki wod'd'eedda; k'ay k'eesatuwaa kaappatuunne gadiyaa c'imatuu kiittina, mashshaanne s'am"aa oyk'k'eedda c'ora Asay aanana ittippe yeedda. 48 Yesuusa aatsi immiyaawe he c'ora asaa, «Taani yeriyaawe Aa; Aa oyk'k'ite» yaagiide mallaa odi wotseedda. 49 Ellekka Yesuusakko shiik'iide, «Tamaarissiyaawoo, saro de'ay» yaagiide Aa yeri akkeedda. 50 Yesuusi Yihudaa, «Ta laggew, neeni ootsanabaa ootsa agga» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, he c'ora Asay shiik'iide, Yesuusa loytsi oyk'k'eedda. 51 Yesuusanna de'yaawanttuppe ittuu bare mashshaa kessiide k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa k'oomaa haytsaa k'ans's'i oleedda. 52 Yesuusi he wode Aa hawaadan yaageedda; «Ne mashshaa akkeeddasaani zaaraade wotsa; ayaw gooppe, mashshaa dentsiyaa ubbay mashshaan hayk'k'ana. 53 Ta Aabbu daro sha"a kiitanchchatuwaa itti kutsaan yeddiide, taana maaddana mala, taani Aa woossanaw danddayiyaawaa erikkii? 54 Yaatina, S'oossaa k'aalay hawaadan hananaw bessee yaageeddawe

waaniide polettanaw danddayii?» yaageedda. **55** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi hewaan shiik'eedda c'ora asaa hawaadan yaageedda; «Taana kayiso kessiide, kayisuwaa oyk'k'iyaawaadan oyk'k'anaw mashshaanne s'am"aa oyk'k'iide yeedditee? Taani Geeshsha Golliyaan tamarissaadde, gallasan gallasan hinttentunna ootsiyaa wode taana oyk'k'ibeykkita; **56** shin hawe ubbay haneeddawe nabatuu S'oossaa k'aalaan s'aafeeddawe polettanaassa» yaageedda. Yesuusa kaalliyaawanttu he wode ubbatuu Aa yeggi beeddino. **57** Yesuusa oyk'k'eeddawanttu k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa K'ayaafaakko, higgiiyaa tamarissiyaawanttunne c'imatuu shiik'eeddasaa aakkiide beeddino. **58** Shin P'es'iroosi k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa dirssaa giddo gakkanaw, haakuwaan Aa kaalleedda; yewuwaa wurssetsaa be'anaw dirssaa giddo geliide, naagiyaawanttunna utti aggeedda. **59** K'eesatuwaa kaappatuunne shiik'eedda Asay ubbay Yesuusa wod'anaw Aa bolla wordduwaa markkaa demmanaw koyyeeddino. **60** Shin haray atto c'ora Asay yiide, Aa bolla wordduwaan markkattinakka aappe ayinne demmibeykkino. Guyyeppe laa"atuu yiide, **61** «Ha bitanii, <Taani S'oossaa Geeshsha Golliyaa kolaade, heezzu gallasaan zaaraade kees's'anaw danddayay» geedda» yaageeddino. **62** K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu denddi ek'k'iide Yesuusa, «Hawanttu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?» yaageedda. **63** Shin Yesuusi c'o"u geedda; k'aykka k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Aa, «Taani neena de'uwaa S'oossaa suntsaan c'allay; neeni S'oossaa Na'aa Kiristtoosa gidoope nuw oda» yaageedda. **64** Yesuusi zaariide, «Neeni ne huup'ewukka gaadda; shin taani hinttentoo oday; hawaappe sintsaan, hinttenttu taana, Asaa Na'aa, wolk'k'aama S'oossaappe ushechcha baggana

utteeddawaanne saluwaa shaariyaanna yiishshin be'ana»
yaageedda. **65** Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuwaa ubbatuwaa
kaappuu bare mayuwaa peed'i oliide, «Hawe boreedda; nuuna
hawaappe sintsan ayaw hara markkaa koshshii? I ha"i boriyaawaa
hinttenttu siseeddita. **66** Hinttenttu k'ofay ayee?» yaageedda.
Unttuntu, «Aw hayk'uu bessee» yaagiide zaareeddino. **67**
Hewaappe guyyiyaan, untuntu Aa deemuwaan c'uchchiide, Aa
dechcheeddino; haranttu k'ay Aa bak'k'iide, **68** «Kiristtoosaa!
Neeni neena nabe gaasashshin, neena shoc'eeddawe oonentto
ane nuw oda!» yaageeddino. **69** P'es'iroosi golliyaappe karenna
dirssaa gidдон utti de'ishshin, itti k'oomata aakko yaade,
«Neenikka Galiilaa Yesuusanna ittippe de'aa» yaagaaddu. **70**
Shin I untuntu ubbaa sintsaan he k'oomato, «Neeni giyaawe
ayentto taani erikke» yaagiide kaadeedda. **71** K'ay biide dirssaa
penggiyaakko kesishshin, hara k'oomata Aa be'aade, hewaan
de'iyaa asatoo, «Ha bitanii Naazireetiyyaa Yesuusanna de'ee»
yaagaaddu. **72** P'es'iroosi laa'entsuwaa c'aak'k'iidde, «Taani
hewaa bitaniyaa erikke» yaageedda. **73** Laafaa gam"ishin,
hewaan ek'k'eedda Asay P'es'iroosakko yiide, «Neenikka tuma
untuntunna ittippe de'aa; ayaw gooppe, neeni haasayiyaa
haasayaykka neena erissee» yaageeddino. **74** Hewaappe
guyyiyaan P'es'iroosi, «Taani hewaa bitaniyaa erikke!» yaagiide,
barena shek'aanne c'aak'uwaa doommeedda. He wode ellekka
kuttuu waassi aggeedda. **75** P'es'iroosi barena Yesuusi, «Neeni
kuttuu waassanaappe kase heezzu kaala taana kaadanaassa»
geeddawaa hassayiide, kare kesiide, seeletti yeekkeedda.

27 Wontta guuraan k'eesatuwaa kaappatuu ubbatuunne
gadiyaa c'imatuu Yesuusa wod'anaw mak'k'eteeddino; **2** untuntu
Yesuusa k'achchi afiide, gadiyaa ayissiyaa P'ilaas'oosaw

aatsi immeeddino. **3** Yesuusa he wode oytseedda Yihuday P'ilaas'oosi Yesuusa bolla pirddeeddawaa be'iide, «Aayyeero! Oytseennaan aggaarikkita!» yaagiide, he man"iyaan hattamu biraa k'eesatuwaa kaappatoonne gadiyaa c'imatoo guyye zaariide, **4** «Taani geeshsha asaa oytsaade nagaraa ootsaad» yaageedda. Shin untuntu Aa, «Hewe nuw ayaa metee? Hewe ne shene» yaageeddino. **5** Yihuday biraa Geeshsha Golliyaan oli aggeedda; untuntu matappe biide, suletti hayk'k'eedda. **6** K'eesatuwaa kaappatuu biraa akkiide, «Ha biray suutsaa miishshaa gidishin, nuuni Geeshsha Golliyaa miishshaanna gatsiyaawe woga gidenna» yaageeddino. **7** Hewaappe guyye ittippe zorettiide, imatsaa asaw moogo gadiyaa ootsanaw urk'k'aappe miishshaa med'd'yaawanttu gadiyaa shammeeddino. **8** Hewaa diraw, he gadii hachche gakkanawukka, suutsaa gadiyaa geetettiide s'eesettee. **9** Nabiyya Ermaasi, «Untuntu aw immanaw k'oppeedda hattamu shuchchaa biraa akkiide, **10** Goday taana azazowaadan, urk'k'aappe miishshaa med'd'yaawanttu gadiyaa shammanaw immeeddino» geetettowe he wode poletteedda geedda. **11** Yesuusi gadiyaa ayissiyaawaa sintsa shiik'ina, gadiyaa ayissiyaawe Aa, «Neeni Ayihudatuwaa kaatee?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi Aa, «Neenikka gade'aa» yaageedda. **12** K'eesatuwaa kaappatuunne gadiyaa c'imatuu Aa mootina, untunttoo ayinne zaaruwaa immibeenna. **13** He wode, P'ilaas'oosi Yesuusa, «Hawanttu neena mootiyaabaa ubbaa sisikkii?» yaageedda. **14** Yesuusi haray atto, itti k'aalaakka zaarennaan is's'ina, gadiyaa ayissiyaawanttu darii maalaletteedda. **15** Gadiyaa ayissiyaawe Paasigaa bonchchiyaa gallasaan, Asay koyyiyaa itti uraa k'ashuwaappe billiyaa wogay de'ee. **16** He wode itti Barbbaana geetettiyaa Yesuusi daro

eretteedda iita bitanii k'asho gollen de'ee. 17 Hewaa diraw,
 c'ora Asay ittisaa shiik'eeddasaan P'ilaas'oosi, «Taani hinttentoo
 Barbbaana giyaa Yesuusa billoo, woy Kiristtoosa geetettiyaa
 Yesuusa billoo?» yaagiide asaa oochcheedda. 18 Ayaw gooppe,
 untunttu k'anaatiide Yesuusa ootseeddawaa l eree. 19 P'ilaas'oosi
 pirddaa gollen utti de'ishshin, Aa machchata aw, «He s'illo
 bitaniyaa ayinne ootsoppa; ayaw gooppe, taani hachche k'amma
 akumuwaan aabaan daro metootaad» yaagaade kiittaaddu. 20
 Shin k'eesatuwaa kaappatuunne gadiyaa c'imatuu P'ilaas'oosi
 Barbbaana billiide, Yesuusa wod'anaadan, shiik'eedda Asay
 Aa woosana mala, asaa c'immeeddino. 21 P'ilaas'oosi
 zaariide untuntta, «Taani untunttu laa"atuwaappe hinttew
 oona billanaadan koyyiitee?» yaagina untunttu, «Barbbaana
 billanaadan koyyeetto» yaageeddino. 22 P'ilaas'oosi, «Yaatina,
 Kiristtoosa geetettiyaa Yesuusa wootoo?» yaagiide untuntta
 oochchina ubbay, «Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide
 kak'etto» yaageeddino. 23 P'ilaas'oosi asaa, «Ayaw? Ay
 iitabaa ootseedee?» yaageedda. Shin Asay kasewaappekka
 barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Mask'k'aliyaa bolla
 misimaariyan d'ishettiide l kak'etto» yaageeddino. 24 Walassay
 denddanawaappe attin, ayinne hanennawaa P'ilaas'oosi be'iide,
 haatsaa akkiide, «Ha bitanii hayk'k'iyawaan taani gelikke;
 hewaa hinttentu erite» yaagiide shiik'eedda asaa sintsaan bare
 kushiya meec'etteedda. 25 Shiik'eedda Asay ubbay zaariide,
 «Aa suutsaa gomii nuunanne nu naanaa gakko» yaageedda.
 26 Hewaappe guyyiyaan, P'ilaas'oosi Barbbaana untunttoo
 billeedda; lissuwaan Yesuusa shoc'iide, mask'k'aliyaa bolla
 misimaariyan d'ishiide kak'k'anaw untunttoo aatsiide immeedda.
 27 Hewaappe guyyiyaan, P'ilaas'oosa wotaadaratuu Yesuusa

gadiyaa ayissiyaawaa beeruwaa afina, wotaadaratuu ubbay
Aa miyyiyaan yuuyyi aad'd'iide ek'k'eeddino. 28 Aa mayuwaa
k'aari akkiide, zo'o mayuwaa Aa mayzzeeddino. 29 K'ay
aguntsaa kalachchaa giigissiide, Aa huup'iyaaan wotseeddino;
Aa ushechcha kushiyan mak'k'aa s'am"aa oytsiide, Aa sintsan
gulbbatiide, «Ayihudatuwaa kaatew, saro de'ay!» yaagiide,
Aa bolla k'iliic'eeddino. 30 Aa bolla c'uchcheeddino; he
mak'k'aa s'am"aa akkiide, Aa huup'iyaa shoc'eeddino. 31
Unttuntu Aa bolla k'iliic'eeddawaappe guyyiyaan, zo'o mayuwaa
aappe k'aari akkiide, Aa mayuwaa Aa mayzzeeddino; k'ay
mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide Aa kak'k'anaw
afeeddino. 32 Unttuntu kare kesiide, itti Simoonaa geetettiyaa
K'ereena gade asaa demmiide, Yesuusa mask'k'aliyaa wolk'k'aan
toosseeddino. 33 Golggootaa geetettiyaasaa gakkeeddino.
«Golggootaa» yaagettiyaawe «Huup'iyasaa» giyaawaa. 34
Hewaan untuntu c'ammeedda woyniyaa eessaa Yesuusaw
ushanaw immeeddino; I hewaa gans's'i s'eelliide, ushennaan
is's'eedda. 35 Unttuntu mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide
Aa kak'k'owaappe guyyiyaan, Aa mayuwaa shaakkiide, saamaa
yeggiide akkeeddino. 36 Hewaappe guyyiyaan, Aa naaganaw
hewaan utti aggeeddino. 37 K'ay, «Hawe Ayihudatuu Kaatiyaa
Yesuusa» yaagiide mootuu s'aafettowaa Aa huup'e baggana
wotseeddino. 38 Yesuusanna he wode laa"u kayisatuwaa
ittuwaa aappe ushechcha baggana, k'ay ittuwaa aappe
haddirssa baggana, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide
kak'k'eeddino. 39 Ogiyaanna aad'd'iyaa Asay Yesuusa kad'iide,
barenttu huup'iyaa k'aatsiidde boreeddino. 40 «Geeshsha Golliyaa
kolaade heezzu gallassaa gidдон kees's'iyawoo, ne huup'iyaa
ashsha; neeni S'oossaa Na'aa gidoope, ane mask'k'aliyaa

bollappe wod'd'a» yaageeddino. 41 Hewaadankka, k'eesatuwaa
 kaappatuu higgiiyaa tamarissiyaawantunanne c'imatuwaanna
 ittippe Yesuusa bolla k'iliic'iidde, hawaadan yaageeddino; 42
 «Harantta ashsheeda; shin barena ashshanaw danddayenna. I
 Israa'eeliyaa kaatiyaa; ane mask'k'aliyaa bollappe ha"i wod'd'o;
 nuunikka k'ay aan ammanana. 43 S'oossaan I ammanettee;
 S'oossay Aa ashshanaw koyyoope ane ashsho; ayaw gooppe,
 I barena, «Taani S'oossaa Na'aa» gee» yaageeddino. 44
 K'ay haray atto, aanana mask'k'aliyaa bolla misimaariyan
 d'ishettiide kak'etteedda kayisatuukka hawaadan giide, Aa
 bolla k'iliic'eeddino. 45 Usuppun saatiyaappe doommiide,
 udduppu saatiyaa gakkanaw, biittay ubbay d'umeedda. 46
 Udduppu saate gidiyaa heeraan Yesuusi bare k'aalaa d'ok'k'u
 ootsiide, «Elohee, Elohee, laamaa sabak'itaanii?» yaageedda.
 Hewaa guussay, «Ta S'oossaw, ta S'oossaw, taana ayaw
 c'o"u gaad?» guussaa. 47 Hewaan ek'k'eedda asaappe ittuu
 hewaa sisiide, «Ha bitanii Eelaasa s'eese» yaageedda. 48 He
 man"iyaan untuntuppe ittuu wos'siidde, isponjiyaa akkiide,
 c'aala woyniyaa eessaa giddo yeggiide, hewaa mak'k'aa s'am"aa
 s'eeraan wotsiide, ushshanaw Aa doonaakko shiishsheedda.
 49 Shin yekkonttu, «Ane de'ashsha, Eelaas Aa ashshanaw
 yaanawentto be'ana» yaageeddino. 50 Yesuusi laa'entsuwaa bare
 k'aalaa d'ok'k'u ootsi waassiide, hayk'k'i aggeedda. 51 Akeekite;
 Geeshsha Golliyaan kak'etteedda gaaridduu k'ommoppe
 duge gakkanaw, laa"u kesiide, pooshetti wod'd'eedda; sa'ay
 k'aas's'eedda. K'ay zaallaykka p'alk'k'etteedda; 52 c'ora duufuu
 dooyetteedda. S'oossaa asaappe c'oratuu hayk'k'eeddawanntu,
 hayk'uwaappe denddeeddino. 53 Untunttu duufuwaappe
 kesiide, Yesuusi hayk'uwaappe denddowaappe guyyiyaan,

geeshsha katamaa beeddino; hewaan untuntta c'ora Asay be'eedda. **54** S'eetuwa kaappuunne aanana Yesuusa naagiyaa wotaadaratu sa'ay k'aas's'iyaawaanne hewaan haneeddawaa ubbaa be'eedda wode daro yayyeeddino; yashshaa gaasuwaan, «Tumu hawe S'oossaa Na'aa» yaageeddino. **55** Hewaan c'ora mac'c'awanttu, Galiilaappe doommiide, Yesuusa maaddiidde kaalliyaawanttu, haakuwaan ek'k'iide s'eelliino. **56** Untunttu gidдон Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama, Yaak'oobanne Yooseefo daaya Mayraamanne Zabddiyoosa naanaa daaya de'iino. **57** Sa'ay omarssiyaa wode, Yooseefo geetettiyaa itti dure bitanii, Armmaatiyaasa katamaa bitanii yeedda; I bare huup'ewukka Yesuusa kaalliyaawaa. **58** Yooseefo P'ilaas'oosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda; P'ilaas'oosi Yooseefo imettana mala azazeedda. **59** Yesuusa anhaa akkiide, geeshsha mooguwa mayuwaan **60** s'aas'iide barew moogettanaw shuchchaa wooc'eedda ooratsa gonggoluwaa gidдон Aa anhaa wotseedda; k'ay he gonggoluwaa doonaan wogga shuchchaa gondдорssi wotsiide, bashi beedda. **61** Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne yekko Mayraama hewaan gonggoluwaa simmiide utteeddino. **62** Sambbataw giigettiyaa gallasaappe wonttetsa gallassi, k'eesatuwa kaappatuunne Parisaawatu P'ilaas'oosanna gakettiide, hawaadan yaageeddino; **63** «Godaw, he wordduu pas'a de'iyaa wode, «Taani heezzu gallasaappe guyyiyaan, hayk'uwaappe denddana» yaagowaa nuuni hassayeeddo. **64** Hewaa diraw, Aa moogeedda gonggoluwaa heezzu gallassaa gakkanaw, loytsi naagana mala azazaarikkii; hewe d'ayooppe Aa kaalliyaawanttu biide, Aa anhaa wuu"iide asaw, «Hayk'uwaappe denddeedda» yaaganawantta; laa'entsiyaa balay

kase balaappe ubbaa yaa iitana» yaageeddino. **65** P'ilaas'oosi untuntta, «Hinttenttoo naagiyaawanttu de'iino; biide hinttenttoo danddayettiya keenaa naagishshite» yaageedda. **66** Hewaappe guyye untunttu biide, shuchchaa bolla maatafaa attamiide, k'ay naagiyaawaa yaan wotsiide, Yesuusa moogeedda gonggoluwaa naagisseeddino.

28 Sambbatay aad'd'ina Wogaa gallassi wontta bakkaaliyan, Magdala geetettiya katamaappe yeedda Mayraamane yekko Mayraama Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa be'anaw beeddino. **2** Godaa kiitanchchay saluwaappe wod'd'eedda diraw, sa'ay daro k'aas's'eedda; he kiitanchchay yiide, shuchchaa gonddorssi oliide, Aa bolla kesi utteedda. **3** Aa malay walk'k'antsaa malatee; Aa mayuukka shachchaadan bootsaa. **4** Naagiyaawanttu kiitanchchaw yashshaa kokkoriide, hayk'k'eedda asaadan haneeddino. **5** Kiitanchchay mac'c'awantta hawaadan yaageedda; «Yayyoppite; ayaw gooppe, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'k'eedda Yesuusa hinttenttu koyyiyaawaa taani eray. **6** I hawaan baawa; ayaw gooppe, I bare geeddawaadankka hayk'uwaappe denddi diggeedda; haa yiide, I moogetti gisosaa be'ite. **7** Hinttenttu ha'i ellekka biide, Yesuusa kaalliyaawanttoo, «Yesuusi hayk'uwaappe denddi diggeedda. K'ay I hintteppe kasetiide, Galiilaa bee; hinttenttu Aa yaan be'ana» yaagiide odite. Be'ite, taani hinttenttoo odaaddi» yaageedda. **8** Untunttu yayyiiddinne k'ay daro nashettiidde, Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa matappe ellekka kichchiide, Yesuusa kaalliyaawanttoo odanaw wos's'eeddino. **9** He man"iyaan Yesuusi untuntunna gaketiiide untuntta, «Saro de'iitee» yaagi aggeedda; untunttu aakko shiik'i Aa gediyaay oyk'k'iide, aw goyinneeddino. **10** Yesuusi he wode untuntta, «Yayyoppite; ta ishatuu Galiilaa

baana mala, biide untunttoo odite; untuntu taana yaan be'anawantta» yaageedda. **11** He mac'c'awanttu biyaa wode, gonggoluwaa naagiyaa wotaadaratuwaappe amareedawanttu katamaa biide, haneeddawaa ubbaa k'eesatuwaa kaappatoo odeeddino. **12** K'eesatuwaa kaappatuu c'imatuwanna ittippe shiik'i zorettiide, wotaadaratoo daro miishshaa immiide, **13** «
 «Nuuni gem"ishuwaan de'ishshin Aa kaalliyaawanttu k'amma yiide, Aa anhaa wuu"eeddino» yaagite. **14** Ha yewuwaa gadiyaa ayissiyaawe sisooppe, nuuni aw odi ammantsana; k'ay hinttentta ayinne hirgissennaadan ootsana» yaageeddino. **15** Wotaadaratuu miishshaa akkiide, barenttoo odeeddawaadan ootseeddino. Ha yewuu Ayihudatuwaa mataan hachche gakkanaw, odettiidde de'ee. **16** Shin tammanne itti Aa kaalliyaawanttu Yesuusi barentta biite geedda Galiilaa gadiyaa biide Aa be'eedda wode, aw goyinneeddino; shin untunttuppe ittuu ittuu sid'eeddino. **18** Yesuusi untunttukko shiik'iide, untuntta hawaadan yaageedda; «Maatay ubbay saluwaaninne sa'aan taw imetteedda. **19** Hewaa diraw, hinttenttu biide, asaa ubbaa taana kaalliyaawantta ootsite; Aawuwaa suntsaan, Na'aa suntsaaninne Geeshsha Ayaanaa suntsaan untuntta s'ammak'ite. **20** Taani hinttentta azazeeddabaa ubbaa untuntu naagana mala, untuntta tamarissite; taani wodiya wurssetsay gakkanawukka ubbaa wode hinttenttunna de'iyawaa akeekite» yaageedda. (aiōn g165)

Mark'k'oossa

1 S'oossaa Na'aa Yesuusi Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchuwaa doometsaa. **2** Nabiyya Isiyaasi s'aafeedda Mas'aafan S'oossay, «Be'a; ta kiittiyaawaa taani neeppe sintsaw yeddana. I new ogiyaa kessanawaa. **3** Itti bitanii biittaa bazzuwaan bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Godaa ogiyaa giigissite. I hamettana loossuwaakka, aw suurissite» geeddawaadan» haneedda. **4** S'ammak'iyaa Yohaannisi asaa s'ammak'iiddinne, «S'oossay hintte nagaraa atto gaana mala, hinttenttu nagaraappe simmiide s'ammak'ettite» yaagi k'aalaa odiidde biittaa bazzuwaan kesi wod'd'eedda. **5** Yihudaa gadiyaan de'iyaa Asay ubbayne Yersaalame katamaa Asay ubbay Yohaannisakko yeeddino. Barenttu nagaraakka paas'ina, Yohaannisi he asaa Yorddaanoosa Shaafaan s'ammak'eedda. **6** Yohaannisi gaaluwaa isikiyaappe dadetteedda mayuwaa mayyiide, bare s'eessan dafuwaa danc'c'eedda; k'ay booliyaanne wora eessaa meedda. **7** Yohaannisi k'aalaa odiidde, «Taappe guyyenna daro minniyaawe yee; haray atto, Aa c'aammaakka gediyaappe kessa tookkanaw taani bessikke. **8** Taani hinttentta haatsaan s'ammak'ay; shin I hinttentta Geeshsha Ayyaanay s'ammak'anawaa» yaageedda. **9** Yesuusi he wode Galiilaa gadiyaan de'iyaa Naazireete katamaappe yiina, Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafaan Aa s'ammak'eedda. **10** Yesuusi haatsaappe kesosaanna saluu dooyettishiinanne Geeshsha Ayyaanay bare bolla harap'p'iyaaan wod'd'ishin be'eedda. **11** K'ay saluwaappe, «Taani siik'iyaa ta Na'ay neena; taana nebay nashechchee» yaagiyaa k'aalay sisetteedda. **12** Ellekka Geeshsha Ayyaanay Asay bayinna mela sa'aa Aa yeddeedda. **13** Yesuusi Asay bayinna saan barena Sees'aanay

paac'c'ishshin, oytamu gallassaa gatseedda; du'aannakka de'eedda; kiitanchchatuukka yiide, aw ootseeddino. **14** Yohaannisi k'ashettowaappe guyyiyaan, Yesuusi S'oossaa kawutetsaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, Galiilaa gadiyaa biide, **15** «Wodii gakkeedda; S'oossaa kawutetsaykka matatteedda. Hinttenttu nagaraappe simmiide, wonggalaa mishiraachchuwaa ammanite» yaageedda. **16** Yesuusi Galiilaa Abbaa lank'k'iyaanna aad'd'iidde, moliyaa oyk'k'iyaawantta, Simoonanne Aa ishaa Inddiraasa, barenttu dabbaa abbaan yeggiyaawantta be'eedda. **17** Yaatiide untuntta, «Taana kaallite; taani hinttentta moliyaa oyk'k'iyaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamarissana» yaageedda. **18** Hewaappe guyyiyaan untunttu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino. **19** Yesuusi guutsaa sintsawukko biide, Zabddiyoosa naanaa laa"u ishatawaa, Yaak'oobanne Yohaannisa wonggiriya gidдон barenttu dabbaa giigissiyaawantta be'eedda. **20** I be'osanka untuntta s'eesina, barenttu aawuwaa, Zabddiyoosa, Aa oosanchchatawanna wonggiriya gidдон aggiide, Yesuusa kaalliide beeddino. **21** Untunttu K'ifirinaahooma geetettiya katamaa yiide geleeddino; Yesuusi Sambbata gallasay gako wode, Ayihuda woosa golle geliide, tamarissuwaa doommi aggeedda. **22** Barew maatay de'iyaa asaadan, asaa I tamarissiyaawaappe attin, higgiiya tamarissiyaawanttudan tamarissenna diraw, Asay Aa timirttiyaan maalaletteedda. **23** He wode iita ayyaanay de'iyaa itti bitanii Ayihuda woosa golle gelsaannakka bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, **24** «Naazireetiya Yesuusaa, Neeni nuuppe ayaa koyyay? Nuuna d'ayissanaw yaad? Neeni oonentto eray; neeni S'oossaappe kiitetteedda geeshsha gidikkii!» yaageedda. **25** Yesuusi he iita

ayaanaa, «Hayzza; bitaniyaappe kesa» yaagiide azazeedda. 26
 lita ayyaanay bitaniyaa buc'ereetsi, darii waasissii, aappe
 kesi aggeedda. 27 Asay ubbay maalalettiide, «Hawe ayee?
 Ha bitanii bare maattaani haray atto, iita ayyaanatuwaakka
 azazeedda; untuntukka k'ay aw azazettiino; hawe aybe ooratsa
 timirttee?» yaagiide, bare gidдон ittuu ittuwaa oochcheedda.
 28 Galiilaa gadiyaan de'iyaa heeray ubbay ellekka Yesuusa
 waariyaa siiseeddino. 29 Yesuusi Ayihuda woosa golliyaappe
 kesosaan, Yaak'oobannanne Yohaannisanna ittippe Simoonanne
 Inddiraasa soy bi aggeedda. 30 Simoonna bollotatta k'os'uwaa
 harggaade giseeddawunnibaa I yaa gakkosaannakka aw odi
 aggeeddino. 31 I izikko shiik'iide, izi kushiyaay oyk'k'iide, izo
 dentsi esseedda; k'os'uu izo aggina, iza untunttoo ootsaaddu.
 32 Harggeedda asaa ubbaanne iita ayyaanatuu oyk'k'eedda
 asaa ubbaa omarssi away wulleeddawaappe guyyiyaan, Asay
 aakko aheeddino. 33 Katamaan de'iyaa Asay ubbay he kariyaa
 shiik'eedda. 34 Yesuusi dumma dumma harggiyaan oyk'etteedda
 c'ora asaa patsiide, c'ora s'alahatuwaakka kesseedda. I
 Kiristtoosa gidiyaawaa iita ayyaanatuu ereedda diraw, untuntta
 haasayissennaan diggeedda. 35 Yesuusi guura wonttumaatsaan
 denddiide, soyippe kesiide, Asay baynnasaa biide yaan
 S'oossaa woosseedda. 36 Simooninne aanana de'iyaawantu Aa
 koyyiide beeddino. 37 Untunttu Aa demmiide, «Asay ubbay
 neena koyyee» yaageeddino. 38 Hewaappe guyye Yesuusi
 k'ay untuntta, «Hewaa heeraan de'iyaa hara katamatuwaa
 boytte; taani hewaan k'aalaa odanaw bessee; ayaw gooppe,
 taani yeeddawe hewaassa» yaageedda. 39 Ayihuda woosa
 golletuwaan k'aalaa odiiddinne iita ayyaanatuwaa kesiide,
 Galiilaa gadiyaa ubbaa yuuyyeedda. 40 Oolluu oyk'k'eedda

itti bitanii Yesuusakko yiide, Aa sintsan gulbbatiide, «Neeni koyyoope, taana geeshsha patsanaw danddayaa» yaagiide woosseedda. 41 Yesuusi aw k'aretteedda; bare kushiya yeddi, Aa bochchiide, «Taani koyyay; geeyya; pas'a!» yaageedda. 42 Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggina, bitanii geeyyi pas'i aggeedda. 43 Yesuusi darii hank'k'ettiide, ellekka Aa kessi yeddeedda. 44 I bitaniyaa, «Neena era! Hawaa oossinne odoppa; shin baade ne bollaa k'eesaa bessa; k'ay neeni ha"i geeshsha gideeddawaa asaa erissanaw, Muse azazeedda yarshshuwaa yarshsha» yaageedda. 45 Shin bitanii biide, yewuwaa ubba saan asaa ubbaw oduwaanne laaletsaa doommeedda; hewaa diraw, Yesuusi k'onc'c'iyaa kesiide, katamaa gelanaw danddayibeenna; shin Asay bayinnasaa gas'aan de'eedda; k'ay Asay ubba saappe aakko yeeddino.

2 Amareeda gallasaappe guyyiyaan, «Yesuusi K'ifirinaahooma guyye simmiide, soyin de'ee» giyaa haasayay sisetteedda. 2 Gollii akkenaan is's'ina, haray atto, kariikka un"ana gakkanaw c'ora Asay shiik'eedda; hewanttoo Yesuusi k'aalaa ode. 3 Oyddu asatuu bollay sileedda itti bitaniyaa tookkiide, aakko aheeddino. 4 Asay c'oreedda diraw, bitaniyaa Yesuusakko afanaw untunttoo danddayettennan is's'ina, Yesuusi de'iyaa baggana golliyaa k'aariide, kaaraa lukkeeddino; he lukkeeddasaanna bitaniyaa I giseedda shanchchamaanna duge wotseeddino. 5 Yesuusi untunttu ammanuwaa be'iide, he bollay sileedda bitaniyaa, «Ta na'aw, ne nagaray atto geetetteedda» yaageedda. 6 Higgiyaa tamarissiyaawantuppe hewaan utteedda ittuu ittuu barenttu wozanaan, 7 «Laa ha bitanii hawaa mala iitabaa S'oossaa bolla ayaw haasayii? S'oossaa s'alalaappe attin, haray oonee nagaraa atto gaanaw danddayiyaawe?» yaagiide

k'oppeeddino. 8 Unttuntu barenttu wozanaan hewaadan k'oppowaa Yesuusi ellekka bare ayyaanan eriide, untunta «Hinttenttu hintte wozanaan ayaw hewaadan k'oppiitee? 9 Bollay sileedda bitaniyaa, «Ne nagaray atto geetetteedda» giyaawe mateeyee? Woy, «Dendda ek'k'aade ne shanchchamaa tookkaade hametta» giyaawe matee? 10 Shin taani, Asaa Na'aw, sa'aa bollan nagaraa atto gaanaw maatay de'iyawaa taani hinttentta erissana» yaagiide he bollay sileedda bitaniyaa, 11 «Neena gay; dendda ek'k'a; yaataade ne shanchchamaa tookkaade ne soy ba» yaageedda. 12 Bitanii ellekka denddi ek'k'iide, bare shanchchamaa tookkiide, Asay ubbay s'eellishshin biina Asay ubbay maalalettiide, «Nuuni hawaa malabaa ubbakka be'i erokko» yaagiide S'oossaa galateeddino. 13 Yesuusi gujjikka Galiilaa Abbaa doonaa beedda; Asay ubbay aakko yeeddawannta tamarisseedda. 14 Hewaanna aad'd'iidde, Ilppiyoosa na'aa Leewiyaa, giyaawe k'aras'aa k'ans'siyaa saan utteeddawaa demmiide, «Taana kaala» yaageedda. Hewaappe guyye Leewii denddi ek'k'iide, Aa kaalleedda. 15 Yesuusi k'umaa maanaw Leewiyaa soyin utteedda wode, k'aras'aa akkiyaa c'ora asaynne nagaranchchatuu aanananne Aa kaalliyaawantunna ittippe utteeddino. Aa kaalliyaawanttu gidдон hewanttu mala asatuu dareeddino. 16 Higgiiyaa tamarisseyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusi nagaranchchatuwaannanne k'aras'aa akkiyaawantunna k'umaa miishshin be'iide, «I ayaw nagaranchchatuwaannanne k'aras'aa akkiyaawantunna k'umaa mii?» yaagiide, Aa kaalliyaawantta oochcheeddino. 17 Yesuusi untuntu giyaawaa sisiide, «Hargganchchatuwaappe attin, pas'a asaw aakimii koshshenna; taani nagaranchchatuwaa s'eesanaw yeeddawaappe attin,

s'illatuwaa s'eesanaw yabeykke» yaagiide untunttoo zaareedda.

18 S'ammak'kiyaa Yohaannisa kaalliyaawanttunne Parisaawatuu s'oomiino; amareeda asatuu Yesuusakko yiide, «Yohaannisa kaalliyaawanttunne Parisaawatuwaa kaalliyaawanttu s'oomiino; shin neena kaalliyaawanttu ayaw s'oomikkinoo?» yaageeddino.

19 Yesuusi untuntta «Bullachchaa yeedda asatuu machchatto akkiyaawe barenttuna de'ishshin, s'oomanaw danddayiinoo? Machchatto akkiyaawe untunttunna de'ishshin, s'oomanaw danddaykkino. **20** Shin machchatto akkiyaawaa untunttu matappe afana wodii yaanawaa; untunttu he wode s'oomanawantta. **21** «Ec'a mayuwaa bolla ooratsa d'efiyaa wotsi sikkiyaa Asay baawa; ec'aa wotsi sikkooppe, ooratsa d'efii ec'a mayuwaa peed'ereetsee; peed'etsaykka koyrowaappe darana. **22** K'ay ho"o woyniyaa eessaa ec'a ogoruwaan naa"iyaa Asay baawa; shin naa"ooppe, he woyniyaa eessay ogoruwa daakkee; barewukka woofettee; ogoruukka bayee; shin ho"o woyniyaa eessaa ooratsa ogoruwaan naa'ettee» yaageedda. **23** Yesuusi itti Sambbata gallassi tisha banggaa gidonna aad'd'ishshin, Aa kaalliyaawanttunna aanana biidde, banggaa tishaappe duusaa doommeeddino. **24** Parisaawatuu Yesuusa, «Be'a; neena kaalliyaawanttu Sambbata gallassi higge gidennabaa ayaw ootsiinoo?» yaageeddino. **25** Yesuusi untuntta, «Daawite koshattiide, miyaabaa koyyeedda wode, barenanna de'iyaawanttunna ootseeddawaa ubbakka nabbabi beykkitee? **26** Abiyaataari k'eesatoo ubbatoo kaappo gideedda wode, Daawite S'oossaa golliyya geliide, k'eesatuwaa s'alalay maanaappe attin, ooninne maanaw higge gidennawaa Godaa sintsan wotseedda k'umaa miide, barenanna de'iyaawanttookka immeedda» yaageedda. **27** K'aykka Yesuusi untuntta, «Sambbatay asaw med'etteeddawaappe attin, Asay

Sambbataw med'ettibeenna. 28 Hewaa diraw, taani, Asaa Na'ay, haray atto, Sambbatawukka Godaa» yaageedda.

3 Yesuusi Ayihuda woosa golliyaa shirettikka geleedda; hewaan kushii sileedda itti bitanii de'ee. 2 Itti itti Asay Yesuusa mootanaw koyyiide, kushii sileedda bitaniyaa Sambbataan I patsooppe be'anaw naagee. 3 Yesuusi he kushii sileedda bitaniyaa, «Dendda ek'k'aade sintsaw haaya» yaageedda. 4 Hewaappe guyyiyaan asaa, «Sambbataan lo"obaa ootsiyaawe wogeeyye iitabaa ootsiyaawe wogee? Asaa shemppuwaa ashshiyaawe wogeeyye wod'iyaaawe wogee?» yaagiide oochcheedda. Shin Asay c'o"u geedda. 5 Yesuusi hank'k'ettiide, untuntta yuushshi aatsi s'eelliide, untuntu odina sisennawantta gidiyaa diraw, untunttoo darii kayyotteedda; he bitaniyaa, «Ne kushiyaa piddi ootsa» yaageedda; bitanii piddi ootsina, Aa kushii pas'i aggeedda. 6 Parisaawatuu Ayihuda woosa golliyaappe kare kesiide, Yesuusa wooti wod'anentto Heroodisanna de'iyaaawanttunna mak'k'eteeddino. 7 Yesuusi barena kaalliyaawanttunna Galiilaa Abbaa beedda; Galiilaappe c'ora Asay Aa kaalleedda. 8 K'aykka c'ora Asay Yihudaappe, Yersaalameppe, Eedomiyaasappe, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa baggappe, S'iiroosa katamaappenne Sidoonaa katamaappe Yesuusi ootseeddawaa sisiide, aakko yeedda. 9 Yesuusi c'ora Asay barena sugi un"etsenna mala, barena kaalliyaawantta wonggiriya barew gam"etsana mala azazeedda. 10 Daro asaa I patseedda diraw, harggiyaa Asay ubbay Aa bochchanaw sugerettee. 11 Iita ayyaanay de'iyaa asatuukka Aa be'eedda wode ubbaan Aa sintsan guufanniide, barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Neeni S'oossaa Na'aa gidikkii!» yaageeddino. 12 Yesuusi he iita ayyaanatuu barebaa asaw odiide, barena k'onc'c'iyaa

kessenna mala, untuntta minisiide azazeedda. **13** Yesuusi deriyaa bolla kesiide, bare koyyeedda asatuwaa barekko s'eeseedda; hewaappe guyye aakko beeddino. **14** Untunttu barenanna de'ana malanne k'aalaa odanaw untuntta kiittana mala, iita ayyaanatuwaa asaappe kessanaw untunttoo maatay de'ana mala, tammanne laa"u asatuwaa dooreedda. **16** I dooreedda tammanne laa"atuu hawantta: P'es'iroosa yaagiide suntseedda Simoona, **17** Bo'aanerggeessa yaagiide suntseedda Zabddiyoosa naanaa Yaak'oobanne Yaak'ooba ishaa Yohaannisa. «Bo'aanerggeessa» giyaawe «Wolk'k'aama asatuwaa» giyaawaa. **18** Inddiraasanne Pilip'p'oosa, Barttalamoosanne Maatoossa, Toomaasanne Ilppiyoosa na'aa Yaak'ooba, Taadoosanne bare biittaw seelettiyaa Simoona, **19** Yesuusa aatsi immeedda Yihudaa Ask'k'oroota. **20** Yesuusi soy beedda; laa'entsuwaakka k'ay c'ora Asay shiik'ina, inne Aa kaalliyaawanttunna haray atto, k'umaa maanawukka danddaybbeykkino; **21** asay Aa, «Gooyee» giyaa diraw, Aa dabbattuu hewaa sisiide, Aa akkanaw beeddino. **22** Higgiiyaa tamarissiyaa itti itti asatuu Yersaalameppe yiide, «Yesuusa bolla Bi'eel-Zebuuli de'ee» yaageeddino; k'ay, «S'alahatuwaa kaappuu barew wolk'k'aa immina, iita ayyaanatuwaa kessee» yaagiide haasayeeddino. **23** Yesuusi asaa barekko s'eesiide, leemisuwaa odiidde, «Sees'aanay Sees'aanaa wooti kessanaw danddayi? **24** Itti kawutetsay bare gidдон shaakettooppe, he kawutetsay ek'k'anaw danddayenna; **25** k'ay itti golle asaykka bare gidдон shaakettooppe, he golle asaykka ek'k'anaw danddayenna. **26** Sees'aanay barenanna walak'ettiide shaakettooppe, bayanaappe attin, de'ana danddayenna. **27** «Shin wolk'k'aama asaa golle geliide kasetiide Aa k'achchennaan de'iidde, Aa miishshaa bonk'k'anaw danddayiyaa Asay baawa;

k'achcheeddawaappe guyyiyaan, Aa golliyaa bonk'k'anaw danddayee. 28 «Taani hinttenttoo tumuwaa gay; S'oossay asaa naanaw nagaraa ubbaanne untunttu boriyaa boriyaa ubbaa atto gaana; 29 shin Geeshsha Ayaanaa bolla iita boriyaa haasayiyaa oossinne med'inaw nagaraa gidanaappe attin, S'oossay ubbakka atto geena» yaageedda. (aiōn g165, aiōnios g166) 30 Yesuusi hewaa geeddawe, itti itti asatuu, «Yesuusa bolla iita ayyaanay de'ee» yaageedda diraassa. 31 Yesuusa daayanne Aa ishatuu yiide, karen ek'k'i aakko asaa kiittiide, Aa s'eesisseeddino. 32 C'ora Asay Aa matan utteeddino; he kiitetteeddawe Aa, «Be'a; ne daayanne ne ishatuu karen ek'k'iide, neenanna gakettanaw koyyiino» yaageedda. 33 Yesuusi zaariide, «Ta daaya oonee? K'ay ta ishatuu oonee?» yaageedda. 34 Bare matan utteedda asaa yuushshi aatsi s'eelliide, «Be'ite; ta daayanne ta ishatuu hawanttushi. 35 S'oossay koyyiyaawaa ootsiyaa ubbay ta ishaa, ta michchatonne ta daayo» yaageedda.

4 Yesuusi shirettikka Galiilaa Abbaa mataan tamarissuwaa doommeedda; c'ora Asay bare miyyiyaan yuuyyi aad'd'iide shiik'i uttina, abbaan de'iyaa wonggiriya giddo geliide, aan utteeddino; k'ay he Asay ubbay abbaa miyyiyaan de'ee. 2 I untuntta darobaa leemisuwaan tamarissiidde, 3 «Sisite; itti bitanii zeretsaa zeranaw keseedda. 4 I zerishshin, itti itti zeretsay ogiyaa doonaan wod'd'eedda; hewaa kafuu yiide meedda. 5 Itti itti zeretsay anc'c'o biittaa bolla wod'd'eedda; daro biittay bayinna diraw, he zeretsay ellekka mokkeedda. 6 Away keseedda wode shulleedda; adussa s'ap'uwaa yeddibeenna diraw, meli aggeedda. 7 Itti itti zeretsay aguntsaa gidдон wod'd'eedda; hewaan mokkeeddawaa aguntsay dic'c'iide c'uullina, ayfenaan atteedda. 8 Itti itti zeretsay tu'e biittaa zerettiide mokkeedda; dic'c'iide ittuu hattamuwaa, ittuu

usuppun tammuwaa ayfina, ittuu s'eetuwaa ayfeedda.» 9 K'aykka Yesuusi, «Sisanaw haytsay de'iyaa uray siso» yaageedda. 10 Tammanne laa"u Yesuusa kaalliyaawanttunne I odeeddawaa siseedda hara asatuu I barekka de'ishshin aakko shiik'iide, he leemisuwaa biletsaa Aa oochcheeddino. 11 Yesuusi untunttoo, «Hinttenttoo S'oossaa kawutetsaa s'uuraa yewuwaa eray imetteedda; shin haratuu kawutetsaappe karenna de'iyaawanttu, s'eelaa s'eelliidde be'enna mala, k'ay sissaa sisiiddikka akeekena mala, untunttu shirettiide S'oossaakko simmina, I untunttu nagaraa atto geena mala, untunttoo ubbabay leemisuwaan odettee» yaageedda. 13 Yesuusi untuntta, «Ha leemisuwaa erikkitee? Yaatina, leemisuwaa ubbaa wooti eranitee? 14 Zeriyaawe S'oossaa k'aalaa zeree. 15 K'aalay zerettiyaa ogiyaa doonaan de'iyaawanttu hawantta; untunttu k'aalaa sisiyaa wode, Sees'aanay ellekka yiide, untunttu wozanaan zeretteedda k'aalaa afi diggeedda. 16 Hawaadankka k'ay anc'c'otiyaa biittaan zeretteeddawanttu hawantta; untunttu k'aalaa sisiide, ellekka nashechchaan akkiino. 17 Untunttu ha"iw de'iinoppe attin, untunttoo mino s'ap'uu baawa; guyyeppe k'aalaa gaasuwaan waayyii woy yederssuu yiyaa wode, untunttu ellekka d'ubetti aggiino. 18 K'ay aguntsaa gidдон zeretteeddawanttu hawantta; untunttu k'aalaa sisiyaawantta. 19 Shin ha sa'aa de'oo hirggiyaawe duretetsaa dosiyaawenne harabaa amottiyaawe untunttu wozanaan geliide, k'aalaa c'uullina ayfenaan atti aggeedda. (aiōn g165) 20 Shin tu'e biittaan zeretteeddawanttu k'aalaa sisiide akkiyaawantta; ittuu hattamuwaa, ittuu usuppun tammuwaa ayfina, ittuu s'eetuwaa ayfeedda» yaageedda. 21 Yesuusi gujjiide, «S'omppiyaa ahiide, gillaappe woy arssaappe garssanna wotsiyaa Asay de'ii? D'ok'k'asaan wotsennee? 22

Ayaw gooppe, k'oseeddabay ubbay k'onc'c'iyaa kesianawaa;
 k'ay geeman wotseeddabay ubbay beettenaan attena. **23**
 Sisanaw haytsay de'iyaa uray de'ooppe siso» yaageedda.
24 K'aykka untuntta, «Hinttenttu sisiyaawaa akeekiide sisite;
 S'oossay hintte makkeedda k'un"aan hinttenttoo makkanawaa. I
 hinttenttoo darissiide immana; **25** de'iyaa uraw gujji immana;
 baynnawaappe haray atto, aw de'iyaa he guutsattokka akki
 diggana» yaageedda. **26** Yesuusi k'aykka, «S'oossaa kawutetsay
 gaden katsaa zeriya asaa mala. **27** He bitanii k'amma gem"ishee;
 guura denddee; I bare huup'ew waaninto erennaan, he zeretsay
 mokkeenne dic'c'ee. **28** Biittay katsaa barekka mokkeenne ayfee;
 koyro c'arshshay c'aaree; guyyeppe ayfanaw kuukumee; k'ay
 wurssetsaan kumentsaa ayfiyaa ayfee. **29** Shin katsay gakkiiyaa
 wode, katsaa shiishshiyaa wodii gakeedda diraw, bitanii ellekka
 baac'aan c'akuwaa geli aggeedda» yaageedda. **30** Yesuusi,
 «Nuuni S'oossaa kawutetsaa ayaa malatee gaanee? Woy
 ayaanna leemisanee? **31** S'oossaa kawutetsay sannaafic'iyaa
 ayfatto malatee. He ayfatta zeriya wode, sa'aan de'iyaa mitsaa
 ayfiyaa ubbaappekka guus's'aw; **32** henno zerina mokkaade
 hara atakilttiyaa ubbaappe daraw; daro daashshaa daashaw.
 Kafuu izi k'ankkaa kuwaan golliya kees's'ana danddayee»
 yaageedda. **33** Yesuusi hawaa mala daro leemisuwaan Asay
 sisanaw danddayiyaawaa keenaa, bare k'aalaa odeedda.
34 Asaw leemisuu baynnaan odenna; shin Yesuusi barena
 kaalliyaawanttu s'alalaanna de'iyaa wode, untunttoo ubbabaa
 billiide odee. **35** He gallassi sa'ay omarssina, Yesuusi barena
 kaalliyaawantta «Abbaappe hefintsa pinnoytte» yaageedda. **36**
 Aa kaalliyaawanttu asaa aggiide, Yesuusi kase geli utteedda
 wonggiriyaan geliide, Yesuusa barenttuna afeeddino; hara

wonggiratuukka hewaan de'iino. 37 Wolk'k'aama gotuu denddina, beetay wonggiriya shoc'ina, haatsay kumana gakkanaw wonggiriya gidde geledde. 38 He wode Yesuusi wonggiriyaan guyye baggana borkkotsaa borkkotiide gem"i'sheedde. Yesuusa kaalliyaawanttu Aa dentsiide, «Tamaariissiyaawoo, nuuni d'ayiyaa wode c'o"u gaade s'eellay?» yaageeddino. 39 I beegottiide gotuwaa, «C'o"u ga» giide, abbaakka, «Woppu ga» geedde; gotuukka c'o"u giina, ubbabaykka woppu geedde. 40 Yesuusi barena kaalliyaawanttu «Ayaw hawaadan yayyiitee? Hinttenttu waan ammanikkitee?» yaageedde. 41 Unttuntu daro yayyiide barenttu gidde, «Hawe laa haray atto, gotuunne abbay azazettiyaawe oonee?» yaageeddino.

5 Yesuusinne Aa kaalliyaawanttu abbaappe hefintsaw pinniide, Gerggesenoona geetettiyaa gadiyaa gakeeddino. 2 Asaa moogiyaa duufuu de'yaasaappe iita ayyaanay de'iyaa itti bitanii kesiide, Yesuusi wonggiriyaappe keseedde wode, Yesuusanna gakettedde. 3 Bitanii he duufuu de'iyaa saan ak'i peeshiide, yaan de'ee; Aa ooninne haray atto, santsalataan k'achchanawukka danddaybbeenna. 4 Ayaw gooppe, I daro wode uk'k'unaaninne santsalataan k'ashettiide de'ee; shin santsalataa duseretseedde; uk'k'unnaakka mentsereetseedde; Aa s'oonanaw danddayeeddawe ooninne baawa. 5 I ubbaa wode gallassinne k'amma, he duufuu de'yaasaaninne deriyaa bolla waassee; bare bollaakka shuchchaan gaaree. 6 Yesuusa haakuwaan be'eedde wode, aakko wos's'i yiide aw goyinneedde. 7 He bitanii bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Ubbaappe Bolla S'oossaa Na'aw, Yesuusaa, neenanne taana ayee gatsii? Taana murenn mala, taani neena S'oossaa suntsan woossay» yaageedde. 8 I hewaa ayaw geeddee gooppe,

Yesuusi Aa, «Laa ha iita ayyaanaw, ha bitaniyaappe kesa»
yaageeddawaassa. 9 Yesuusi Aa, «Ne suntsay oonee?»
yaagiide oochcheedda. I, «Nuuni c'ora gidiyaa diraw, ta suntsay
Leegiyoona» yaageedda. 10 Iita ayyaanatuwaa he gadiyaappe
kessi yeddenna mala, Yesuusa minisiide woosseedda. 11
He deriyaa bollan c'ora guduntsaa wudii heemettee; 12 Iita
ayyaanatu Yesuusa, «Nuuna hini guduntsaa wudiyaakko
yeddaarikkii; untuntun biide gelana» yaagiide woossina, 13
Yesuusi, «Biite» yaageedda. Iita ayyaanatu bitaniyaappe kesiide,
guduntsatuwaan geleeddino; laa"u sha"a gidiyaa guduntsaa
wudii kakaa huup'iyaanna kajjottiidde, abbaan geliide, mitetti
aggeedda. 14 Guduntsaa wudiya heemmiyaawantu bak'atiide,
haneeddawaa katamaaninne katamaappe gas'aa gadiyaan
odeeddino; hewaa be'anaw Asay yeedda. 15 Asay Yesuusakko
yiide, c'ora iita ayyaanatu beni oyk'k'eedda bitanii bare
wozanay simmina, mayuwaa mayyiide, hewaan utteeddawaa
be'iide, ubbay yayyeedda. 16 Hewaa be'eedda asatu iita
ayyaanatu oyk'k'eedda bitanii haneeddawaanne k'ay guduntsaa
wudiyaabaa he asaw odeeddino. 17 Hewaa diraw, Asay barenttu
gadiyaappe Yesuusi baana mala, woosaa doommeedda. 18
Yesuusi wonggiriyaan gelishshin, iita ayyaanatu oyk'k'eedda
bitanii Yesuusanna de'ana mala, Yesuusa woosseedda. 19 Shin
Yesuusi is's'iide Aa, «Ne soy simmaade, Goday new ay mala
wolk'k'aamabaa ootseeddenttonne k'ay I new ay mala keekentto
ne soy asaw oda» yaageedda. 20 Bitanii biide, Tammu Katamaa
giyaa saan yuuyyiide, Yesuusi barew ay mala wolk'k'aamabaa
ootseeddentto, oduwaa doommeedda; I odeeddawaa siseedda
Asay ubbay maalaletteedda. 21 Yesuusi simmiide, wonggiriyaan
geliide, abbaa pinneeddawaappe guyyiyaan, c'ora Asay abbaa

mataan Aakko yuuyyi aad'd'iide shiik'eeddino. **22** Yaa'iroosa
 giyaawe, Ayihuda woosa golliyya kaappatuwaappe ittuu, Yesuusa
 be'eedda wode aakko yi Aa gediyaan kunddiide, **23** «Ta naatta
 harggaade hayk'k'anaw; iza pas'iide lo"o de'ana mala, yaade
 ne kushiyaa izi bolla wotsaarikkii» yaagiide Yesuusa minisiide
 woosseedda. **24** Yesuusi Yaa'iroosanna beedda; I biishshin
 c'ora Asay Aa kaalliidde metootseeddino. **25** Tammanne laa"u
 laytsaa ubbaa izi bollaappe suutsay goggiyaa itti mishiratta
 de'aw. **26** C'ora aakimatuu izo aakimishshinkka, iza pas'a
 kaa'ettaaddu; bare miishshaa ubbaa wurssinakka iziw haa
 iiteeddawaappe attin, ayinne izo maaddibeenna. **27** He mishiratta
 Yesuusabaa sisaade, asaa gidonna Yesuusappe guyyenna
 yaade, Aa mayuwaa bochchaaddu. **28** Ayaw gooppe iza,
 «Taani haray atto, Aa mayuwaa bochchooppekka pas'ana»
 yaagaade k'oppaaddu. **29** lippe goggiyaa suutsay ellekka ek'k'i
 aggeedda; iza bare waayiyaappe pas'eeddawaa bare bolla
 eraa aggaaddu. **30** Yesuusi bareppe wolk'k'ay kesseeddawaa
 bare huup'ew eriide, ellekka c'ora asaa gidon guyye simmiide,
 «Ta mayuwaa bochcheeddawe oonee?» yaageedda. **31** Yesuusa
 kaalliyaawanttu Aa, «Asay neena sugiyaa wode be'aadde,
 «Taana oonee bochcheeddawe?» yaagay?» geeddino. **32** Yesuusi
 hewaa oonee ootseeddenttonne be'anaw yuushshi aatsiide
 s'eelleedda; **33** shin mishiratta barew haneeddawaa eraade,
 yashshaa kokkoraadde yaade Yesuusa sintsan guufannaaddu;
 k'ay tumatetsaan haneeddawaa ubbaa aw odaaddu. **34** Yesuusi
 izo, «Ta naattee, neena ne ammanuu patseedda; saruwaan
 ba; ne waayiyaappenne pas'a» yaageedda. **35** Yesuusi biro
 hewaa giishshin, Ayihuda woosa golliyya kaappuwaa soyippe
 kiitetteedda asatuu yiide, «Ne naatta hayk'k'adiggaaddu; simmi

tamaariissiyaawaa ayaw daaburssay?» yaageeddino. **36** Shin Yesuusi untunttu giyaawaa sisiide, Ayihuda woosa golliyaa kaappuwaa, «Ammano s'alalaa ammanappe attin, yayyoppa» yaageedda. **37** Yesuusi P'es'iroosappe, Yaak'oobappenne Yaak'ooba ishaa Yohaannisappe haray ooninne barena kaallenna mala diggeedda. **38** Untunttu Ayihuda woosa golliyaa kaappuwaa soy gakteedda wode, Yesuusi Asay loytsi yeekkiyaawaanne zilaaliyaawaa be'eedda. **39** Geliide asaa, «Ayaw loytsi yeekkiitee? Naatta gem"ishshaadduppe attin, hayk'k'abeykku» yaageedda. **40** Hewaappe guyye Asay Aa bolla miic'c'eedda; shin asaa ubbaa kare kessiide, naatti aawuwaanne aatto hewaan barenanna de'iyaa Aa kaalliyaawanttanne akkiide, naatta de'iyaasaa geleedda. **41** Yesuusi naatti kushiya oyk'k'iide, «S'aalita, k'uumii» yaageedda; hewaa biletsay, «Guutsa naattee, taani neena dendda gay» giyaawaa. **42** Naatta ellekka dendda ek'k'aade hamettaaddu; iza tammanne laa"u laysaa naatto; hewe haniyaawaan Asay daro maalaletteedda. **43** Yesuusi hewaa untunttu oossinne odenna mala, untunta minisi azaziide, «lziw miyaabaa immite» yaageedda.

6 Yesuusi hewaappe kesiide, bare gadiyaa Naazireete katamaa beedda; Aa kaalliyaawanttukka Aa kaalliide beeddino. **2** Sambbataa gallassi Ayihuda woosa golliyaan tamaarissuwaa doommeedda; I tamaariissiyaawaa siseedda c'ora Asay maalalettiide, «Hawe ha ubbabaa hak'appe demmeeddee? Ha aw imetteedda aad'd'o eratetsay ayee? S'oossay ootsiyaa malaataa I wooti ootsii? **3** Hawe anaas'iyaa gidennee? Mayraami na'aa, Yaak'ooba ishaa, Yoosa ishaa, Yihudaa ishaa, Simoonaa ishaa gidennee? Aa michchatuu nuunanna hawaan de'iyaawantta gidikkinoo?» yaagiide, I giyaawaa akkenaan is's'eeddino. **4**

Yesuusi he asaw, «Nabii bare gadiyaan, bare dabbatuwaaninne
 barenttu soy asaan bonchchettennawaappe attin, ubba saan
 bonchchete» yaageedda. **5** I hewaan bare kushiya amareeda
 asatuwaa bolla wotsiide, untuntta patseeddawaappe attin,
 c'ora malaataa ootsanaw ayinne danddaybbeenna. **6** Asay
 ammanibeenna diraw maalaletteedda. Hewaappe guyyiyaan,
 Yesuusi hewaa heeraan de'iyaa k'eeri katamatuwaan yuuyyi
 yuuyyiide, asaa tamarisseedda. **7** Yesuusi tammanne laa"u
 barena kaalliyaawantta barekko s'eesiide, laa"uwaa laa"uwaa
 kiitteedda; k'ay untunttoo iita ayyaanatuwaa kessiyaa maataa
 immeedda. **8** Untuntta, «Ogiyaa s'am"aappe attin, k'umaa,
 k'arc'c'iitiyaa, hinttew miishshaa ayaanneekka oyk'k'oppite. **9**
 Hinttenttu gediyaan c'aammaakka wotsite; shin laa"u mayuwaa
 mayyoppite» yaageedda. **10** K'aykka untuntta, «Hinttentta
 Asay hak'an mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw,
 he golliyaan utti aggite. **11** Hinttentta Asay mokennasaa woy
 hintte odiyaabaa sisennasaa hak'a gidooppekka, he gadiyaan
 de'iyaa asaw hewe markka gidana mala, hewaappe kesiidde,
 hintte gediyaappe baanaa shoc'ite» yaageedda. **12** Tammanne
 laa"u Aa kaalliyaawanttu biide, Asay barenttu nagaraappe
 simmanaadan, k'aalaa odeeddino. **13** Untunttu asaappe daro
 iita ayyaanatuwaa kessiide, harggiyaa asaa c'ora zayitiyaa
 okkiide patseeddino. **14** Asay Yesuusa suntsaa dentsiyaa
 diraw, Kaatiyaa Heroodise hewaa ubbaa siseedda; itti itti
 asay, «S'ammak'iyaa Yohaannisi hayk'uwaappe denddeedda;
 hewoo aw wolk'k'aama malaataa ootsiyaa wolk'k'ay de'ee»
 yaageedda. **15** Shin haranttu Aa, «Hawe Eelaasa» yaageeddino.
 Haranttu k'ay, «Hawe beni wode nabatuwaa malatiyaa nabiya»
 yaageeddino. **16** Shin Heroodise hewaa siseedda wode, «Hewe

taani k'ood'iyaa muuc'isseedda s'ammak'iyaa Yohaannisa.
 I hayk'uwaappe pas'eedda» yaageedda. **17** Ayaw gooppe,
 Heroodise bare ishaa Pilip'p'oosa machchatto Heroodiyaado
 akki wotseedda; Heroodise izi diraw, bare huup'ew asaa kiittiide,
 Yohaannisa oytsiide, k'ashissi wotseedda. **18** Ayaw gooppe,
 Yohaannisi Heroodisa, «Neeni ne ishaa machchatto akkanaw
 bessena» yaagi wotseedda. **19** Heroodiyaada Yohaannisaw
 uluwaan morkkiyaa oyk'k'aade Aa wod'isanaw koyaaddu; shin
 danddayabeykku. **20** Yohaannisi s'illo asanne geeshsha asaa
 gideeddawaa Heroodise ereedda diraw, aw yayyiide, loytsi
 naagi wotseedda; Yohaannisi giyaawaa sisiide, bare wozanaan
 darssi metootiiddekka aabaa nashechchaan siseedda. **21**
 Heroodise bare yeletteedda gallassi, gadiyaa ayissiyaawanttoo,
 shaalak'atoonne Galiilaan de'iyaa wolk'k'aama asaw shoobiyya
 giigisseedda wode, wurssetsaan Heroodiyaada injje gallassaa
 demmaaddu. **22** Heroodiyaadi naatta imatsaa mokkiyaasaa gela
 duraadde, Heroodisanne Aa imatsatuwaa nashechchaaddu;
 Hewaappe guyye kaatii naattiw, «Neena lo"eeddawaa ayaa
 gidooppenne taana oochcha; taani new immana» yaageedda.
23 K'ay iziw darii c'aak'k'iide, «Neeni oochcheeddawaa ayaa
 gidooppekka, taani new immana; haray atto, ta kawutetsaappe
 bagga gidooppekka, taani new immana» yaageedda. **24** Naatta
 kare kesaade bare daayo, «Ayaa imma goo?» yaagaade
 oochchaaddu. I daaya, «S'ammak'iyaa Yohaannisa huup'iyaa
 imma ga» yaagaaddu. **25** Naatta ellekka kaatiyaakko baade Aa,
 «S'ammak'iyaa Yohaannisa huup'iyaa woc'iitiyaan wotsaade,
 neeni ha"i taw immanaadan koyyay» yaagaaddu. **26** Hewaappe
 guyye kaatii darii k'aretteedda; shin bare c'aak'uwaa dirawunne
 bare imatsatuwaa diraw iziw c'aak'k'eedda c'aak'uwaa kolanaw

koyyibeenna. 27 Hewaa diraw, ellekka naagiyaawaa kiittiide, Yohaannisa huup'iyaa ahana mala azazeedda; naagiyaawe k'asho golle biide, Yohaannisa k'ood'iyaa muuc'eedda. 28 He muuc'eeddawaa woc'iitiyaan wotsi ahiide, naattiw immeedda; naatta k'ay bare aattiw immaaddu. 29 Yohaannisa kaalliyaawanttu hewaa siseedda wode yiide, Aa anhaa afiide moogeeddino. 30 Yesuusi kiitteeddawanttu simmiide, Yesuusanna gakettiide, barenttu ootseeddabaanne barenttu tamarisseeddabaa ubbaa Yesuusaw odeeddino. 31 Biyaa asaynne yiyaa Asay darina, haray atto k'umaa maanawukka untuntta gatsennaan is's'eedda diraw, Yesuusi untuntta, «Nuurekka guutsaa shemppi akkanaw Asay baynnasaa boytte» yaageedda. 32 Yesuusinne untunttu barenttu s'alalaa wonggiriyaan uttiide, Asay baynnasaa beeddino. 33 Untunttu biishshin, c'ora Asay untuntta be'iide ereedda; katamaa ubbaappe gediyaan wos's'iidde, untunttu biyaasaa untuntuppe kasetiide gakkeeddino. 34 Yesuusi wonggiriyaappe kesiide, c'ora asaa be'eedda; Asay heemmiyaa Asay baynna dorssaa mala gideedda diraw, k'arettiide asaa darobaa tamarissuwaa doommeedda. 35 Sa'ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaawanttu aakko yiide, «Hawe sa'ay Asay baynna sa'aa; ha"i sa'aykka k'ammi diggeedda; 36 asay heeraanne k'eeru katamatuwaa giddu biide, barenttoo miyaabaa shammana mala, asaa moyzza» yaageeddino. 37 Shin Yesuusi zaariide untuntta, «Asaw miyaabaa hintte immite» yaageedda. Hewaappe guyye untunttu, «Nuuni biide, laa"u s'eetu biraa santtimiyaa k'umaa shammiide, Asay maanaw immanee?» yaagiide Aa oochcheeddino. 38 Yesuusi untuntta, «Hinttenttoo aappun daabbuu de'ii? Biide be'ite» yaageedda. Untunttu be'iide, «Ichcheshu daabbuwaanne laa"u moliyaa» yaageeddino. 39

Yesuusi barena kaalliyaawantta asaa ubbaa c'itan c'itan shaakki
 shaakkiide, maataan utissana mala azazeedda. **40** Asay s'eetuu
 s'eetuunne ishatamuu ishatamuu c'itan c'itan utteeddino. **41**
 Yesuusi ichcheshu daabbuwaanne laa'u moliyaa oyk'k'iide, pude
 saluwaa s'eelliide, S'oossaa galateedda; daabbotuwaa mentsiide
 asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttoo immeedda; k'ay
 laa'u moliyaakka untunttu ubbaw shaakkeedda. **42** Asay ubbay
 miide kalleeddino. **43** Hewaappe guyye atteedda daabbotuwaa
 dokkayenne moliyaa dokkay tammanne laa'u zambbeeliyaa
 kumeeddawaa Yesuusa kaalliyaawanttu dentseeddino. **44**
 Daabbuwaa meedda attuma Asay ichcheshu sha"a. **45** Ellekka
 Yesuusi he c'ora asaa moyzziide, barena kaalliyaawanttu
 wonggiriyaan geliide, abbaappe hefintsan de'iyaa Beetesayda
 giyaa katamaa bareppe sintsiide baanaadan azazeedda. **46**
 Untuntta moyzseeddawaappe guyyiyaan, S'oossaa woossanaw
 zooziyaa keseedda. **47** Sa'ay k'ammiyaa wode wonggirii
 wombbaa gidduwaan de'ishshin, Yesuusi wombaappe gas'aan
 barekka de'ee. **48** C'arkkuu Aa kaalliyaawanttukko c'arkkiyaa
 diraw, barena kaalliyaawantta wombbaa beetay metootsiyaawaa
 Yesuusi be'iide, kuttuu waassana haniyaa wode wombbaa bollan
 hamettiidde, untunttukko yeedda; untuntta yeggi aad'd'anaw
 koyyeedda. **49** Shin wombbaa bollan I hamettishshin, untunttu Aa
 be'iide, barenttoo moytilliyaa malatina waasseeddino. **50** Ayaw
 gooppe, untunttu ubbay Aa be'iide, yashshaa kokkoreeddino;
 shin ellekka Yesuusi untuntta, «Ayyinne baawa; taanattennee
 yayyoppite» yaageedda. **51** Yesuusi untunttunna ittippe
 wonggiriyaan gelina, c'arkkuu woppu geedda; untunttu daro
 maalaletteeddino. **52** Ayaw gooppe, untunttu wozanay jolleedda
 diraw, untunttu ukitsaabaa akeekibeykkino. **53** Untunttu

abbaa pinniide, Gensaarees'a giyaa biittaa gakkeeddino; yaan wonggiriyyaa gas'aa shiishshi k'achcheeddino. **54** Unttuntu wonggiriyaappe wod'd'iyawaan, Asay ellekka Yesuusa erinne **55** hewaa heeraan de'iyaa gadiyaa ubbaan wos'erettiide, hargganchchatuwaa shanchchamaan tookkiide, «Yesuusi de'ee» giina siseeddasaa ahuwaa doommeedda. **56** Yesuusi beedda sa'aa ubbaan k'eeri katamaan gidina, wolk'k'aama katamaan gidina, heeraa gidдон gidinakka, geyaa denbbaan Asay hargganchchatuwaa aakko afee. Yesuusi bare mayuwaa mac'araa gidooppenne hargganchchatuwaa boshissana mala, Asay Aa woosseedda; bochcheedda ubbay pas'eedda.

7 Parisaawatuunne Yerusaalameppe yiide, Muse higgiiyaa tamarissiyaa amareeda asatuu Yesuusakko shiik'eeddino. **2** Yesuusa kaalliyaawantuppe ittuu ittuu tuna kushiyan, hewaa giyaawe meec'ettennaan k'umaa miyaawantta be'eeddino. **3** Ayaw gooppe, Parisaawatuunne Ayihuda Asay ubbay barenttu aawotuwaa wogaa naagiide, barenttu kushiya loytsi meec'ettennaan miikkino. **4** K'ay geyaappe yiidekka meec'ettennaan de'iidde miikkino. K'ay untuntu barenttu aawotuwaappe akkeedda hara c'ora wogay de'ee; hewekka wanc'c'aa, keriya, birataappe med'd'eedda miishshaanne arssaa meec'c'iyaa wogaa. **5** Parisaawatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu Yesuusa, «Neena kaalliyaawanttu ayaw nu aawotuwaa wogaa kaallennaan is's'iide, barenttu kushiya meec'ettennaan k'umaa miinoo?» yaagiide oochcheeddino. **6** Yesuusi untunta hawaadan yaageedda; «Isiyaasi timbbitiyaa odeedda wode, hinttentubaa, lo'a malatiyaa iitatubaa s'aafeeddawaadankka, «‹S'oossay, «Hawe Asay taana, bare bolla doonaan bonchchee. Shin untuntu wozanay taappe

haakuwaan de'ee; asay taw mela goyinee. Ayaw gooppe, Asay ootseedda azazuwaa, S'oossaa higgiiyaa malatissiiide tamarissee» geedda» yaagiide timbbitiyaa tumuwaa odeedda. 8 «S'oossaa azazuwaa hintte aggiide, asaa wogaa minisiide naagiita» yaageedda. 9 K'aykka Yesuusi, «Hinttenttu hintte wogaa naaganaw S'oossaa azazuwaa aggiita. 10 Ayaw gooppe Muse, «Ne aabbanne ne daayo bonchcha» K'ay, «Bare aabbanne bare aatto boriyaawe hayk'uwaan muretto» yaageedda. 11 Shin itti uraw bare aawuwaa woy bare aatto maaddiyaabay de'ishshin I, «Hawe k'urbbaaniyaa; hawaa guussay S'oossaabaa giyaawaa» gooppe, 12 I bare aawuwaa woy bare aatto wodeppe maaddanawaa ayinne koyyikkita. 13 Ha hanotaan hintte hinttenttu wogaa naaganaw, S'oossaa k'aalaa koliide, hewaa mala darobaa ootsiita» yaageedda. 14 Yesuusi c'ora asaa k'aykka barekko s'eesiide, «Ubbay taani giyaawaa sisitenne akeekite. 15 Asaappe kesiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, kareppe asaa giddo geliide, asaa tunissiyaabay ayinne baawa; 16 sisanaw haytsay de'iyaa uray ooninne siso» yaageedda. 17 Yesuusi c'ora asaa aggiide soy geleedda wode, Aa kaalliyaawanttu he leemisuwaabaa Aa oochcheeddino. 18 I untuntta, «Hinttenttookka k'ay gelibeennee? Kareppe asaa wozanaan geliyaabay ayinne asaa tunissanaw danddayennawaa akeekiitee? 19 Ayaw gooppe, k'umay asaa uluwaa giddo geliide, karew kesiyaawaappe attin, asaa wozanaa giddo gelenna» yaageedda. Hawaadankka Yesuusi k'umaa ubbay tuna gidennawaa erisseedda. 20 K'aykka Yesuusi hawaadan yaageedda; «Asaa tunissiyaabay asaa wozanaa giddoppe kesiyaabaa. 21 Ayaw gooppe, asaa wozanaa giddoppe kesiyaawe iita k'ofaa; woshummiyaawaa; wuu"iyaawaa; wod'iyawaa; c'aaratetsaa; 22 yoratetsaa; uuziyaa woy barena

dosiyaawaa; iitatetsaa woy c'immiyaawaa; geniyaa; mac'c'awaa
 amottiyaawaa; k'anaatiyaawaa; boriyaawaa woy zigiriyaawaa;
 ayyuwa; eeyatetsaa. 23 Ha iitabay ubbay asaa wozanaa
 giddoppe kesiide, asaa tunissee» yaageedda. 24 Yesuusi
 hewaappe aggiide, S'iiroosanne Sidoonaa giyaa katamatuwaa
 matan de'iyaa gadiyaa biide, itti golliyaa geleedda; k'ay I yaan
 de'iyaa ooninne eranawaa koyyibeenna; shin k'osettiide
 gam"anaw danddayibeenna. 25 Shin bare guutsa naatti bolla iita
 ayyaanay de'iyaa itti mishiratta Yesuusabaa sisaade, ellekka
 aakko yanne Aa gediyaan guufanna aggaaddu. 26 He mishiratta
 Ayihuda asaa gidukku; Aa yeletteeddawekka Sooriyaa giyaa
 gadiyaanna; Aa bare naattippe s'alahiyaa kessana mala,
 Yesuusa woossaaddu. 27 Shin Yesuusi zaariide, «Naanay
 kasetiide k'umaa kallino; ayaw gooppe, naanaa k'umaa akkiide,
 kanatoo oliyaawe lo"a gidenna» yaageedda. 28 Mishiratta
 zaaraade, «Tumakka ta Godaw, haray atto sampkaa miyyiyaan
 de'iyaa kanatuukka naanatuwaappe atteedda suuppaa miino»
 yaagaaddu. 29 Yesuusi k'ay izo, «Ha neeni haasayeedda
 k'aalaa diraw, s'alahii ne naattippe keseedda; simmi ne soy ba»
 yaageedda. 30 Mishiratta bare soy biyaa wode, izi naattippe
 s'alahii kesina, hiis'an giseeddawunno demmaaddu. 31 Yesuusi
 S'iiroosa gadiyaappe kesiide, Sidoonaannanne Tammu Katamaa
 giyaa gadiyaanna kantsiide, Galiilaa Abbaakko beedda. 32 Asay
 tullenne duude gideedda bitaniyaa Yesuusakko ahiide, bare
 kushiya Aa bollan wotsana mala, Yesuusa woosseeddino. 33
 Yesuusi barekka he bitaniyaa c'ora asaappe gas'aa kessiide, bare
 birad'd'iyaa Aa haytsaan yeddeedda; k'ay c'uchchaa c'uchchiide,
 Aa ins's'arssaa bochcheedda. 34 Saluwaa pude s'eelliide, tookki
 shemppiide, «Eftahi» yaageedda; hewaa giyaawe dooyetta

giyaawaa. **35** Bitaniyaa haytsay ellekka dooyetti aggeedda; k'ay Aa haasayenna ins's'arssaykka biletti aggeedda; bitanii ayinne waayettennan haasayii aggeedda. **36** Yesuusi asaw, «Hawaa oossinne odoppite» yaagiide odeedda; shin I darssi minisi odina, Asay k'ay oduwaa yaa darisseedda. **37** Hewaa siseedda Asay ubbay daro maalalettiide, «Ubbabaakka I loytsi ootsee. Haray atto tulliyaakka sisse; k'ay duudiyaakka haasayissee» yaageeddino.

8 He wode, c'ora Asay k'ay Yesuusakko shiik'eedda; asaw miyaabay d'ayina, Yesuusi barena kaalliyaawantta barekko s'eesiide, **2** «Ha c'ora Asay taananna heezzu gallassay gakkanaw gam'iide, miyaabaa ayinne demmibeenna diraw, taani untunttoo k'arettay. **3** Taani untuntta koshaanna soy yeddoope, biidde ogiyaan daaburiide kunddana; ayaw gooppe, ittuu ittuu haako saappe yeedda» yaageedda. **4** Aa kaalliyaawanttu zaariide, «Ha Asay bayinna saan ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa k'umaa demmanaw danddayiyaawe oonee?» yaageeddino. **5** Yesuusi untuntta, «Hinttenttoo aappun daabbuu de'ii?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Laappu daabbuu de'ee» yaageeddino. **6** Yesuusi asaa, «Sa'aan uttite» yaagiide azazeedda; k'ay laappu daabbuwaa akkiide, S'oossaa galateedda; he daabbuwaa mentsiide, asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttoo immeedda. Yesuusa kaalliyaawanttu he c'ora asaw gisheeddino. **7** Untunttoo k'aykka amareeda suuppaa moletuu de'iino; Yesuusi hewanttookka S'oossaa galatiide, asaw gishana mala, barena kaalliyaawantta azazeedda. **8** Asay ubbay miide kallina atteedda dokkay laappu zambbeeliyaa kumeeddawaa Aa kaalliyaawanttu dentseeddino. **9** K'umaa meedda Asay oyddu sha"a gidana; hewaappe guyyiyaan, Yesuusi asaa yeddeedda. **10** I k'ay barena

kaalliyaawanttunna ellekka wonggiriyaan geliide, Dalmmanutaa giyaa gadiyaa beedda. **11** Parisaawatuu yiide, Yesuusanna palumaa doommeeddino. Yesuusa paac'c'anaw koyyiide, saluwaappe malaataa barentta bessana mala oochcheeddino. **12** Yesuusi darssi tookki shemppiide, «Ha wodiya Asay ayaw malaataa koyyii? Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha wodiya asaw malaatay ubbaakka imettenna» yaageedda. **13** K'ay untuntta hewaan aggiide, zaari wonggiriyaan geliide, abbaappe hefintsa pinneedda. **14** Yesuusa kaalliyaawanttu k'umaa afanawaa dogeeddino; untunttoo wonggiriya giddon itti ukitsaappe haray baawa. **15** Yesuusi untuntta, «Hinttentta erite; Parsaawatuwaa irshshuwaappenne Heroodisa irshshuwaappe naagettite» yaagiide azazeedda. **16** Untunttu barenttu giddon, «I hawaa giyaawe nuw k'umay baynna diraassa» yaagiide haasayaa doommeeddino. **17** Yesuusi untunttu giyaawaa eriide, «Hinttenttoo daabbuu bayinnawaa ayaw haasayitee? Ha"i gakkanaw hinttew gelennee? Woy akeekikkitee? Hintte wozanay jolleeddee? **18** Hinttenttoo ayfii de'ee; be'ikkitee? K'ay haytsay de'ee; sisikkitee? Hinttenttoo hassayettennee? **19** Taani ichcheshu daabbuwaa ichcheshu sha"a asaw mentsa immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentseedditee?» yaageedda. Untunttu, «Tammanne laa"u zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentseeddo» yaageeddino. **20** «Taani k'aykka laappu daabbuwaa oyddu sha"a asaw mentsaade immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentseedditee?» yaageedda. Untunttu, «Laappu zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentseeddo» yaageeddino. **21** I k'ay, «Ha"ikka akeekibeykkitee?» yaageedda. **22** Yesuusinne Aa kaalliyaawanttu Beetesayda giyaa katamaa beeddino; asatuu

k'ook'a bitaniyaa Yesuusakko ahiide, he bitaniyaa bochchana mala, Aa woosseeddino. 23 Yesuusi k'ook'a bitaniyaa kushiyaay oyk'k'iide, heeraappe gas'aa kesseedda; Aa ayfiyaan c'uchchiide, bare kushiyaay Aa bolla wotsiide, «New ayentto beettii?» yaagiide oochcheedda. 24 Bitanii d'ok'k'iide, «Taani asaa be'ay; shin Asay hamettiidde, mitsaa malatee» yaageedda. 25 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi shirettiide bitaniyaa ayfiyaan bare kushiyaay wotseedda. Aa ayfii pas'eedda; bitaniikka loytsi s'eelleedda; k'ay ubbabaakka geeshshiide be'eedda. 26 Yesuusi bitaniyaa, «Heeraa geloppa» yaagi Aa soy yeddeedda. 27 Yesuusi barena kaalliyaawanttunna K'iisaariyaa Piliip'p'oosa de'iyaa k'eerii heeratuwaa beedda; I biishshin ogiyaan Yesuusi, «Taana Asay oona gii?» yaagiide barena kaalliyaawantta oochcheedda. 28 Aa kaalliyaawanttu, «Itti itti Asay neena, «S'ammak'iyaa Yohaannisa» gee; haranttu, «Eelaasa» giino; k'ay haranttu, «Nabatuwaappe ittuwaa» giino» yaageeddino. 29 Yesuusi untuntta, «Hintteshi taana oona giitee?» yaagiide oochcheedda. P'es'iroosi, «Neeni Dooretteedda Kiristtoosa» yaagiide zaareedda. 30 Yesuusi, «Tabaa oossinne odoppite» yaagiide untuntta azazeedda. 31 Yesuusi barena kaalliyaawantta, «Taani, Asaa Na'ay, darii waayettanaw bessee; c'imatuu, k'eesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu taana is's'anaw bessee; untunttu taana wod'anawunne taani heezzeentsiyaa gallasaappe guyyiyaan, hayk'uwaappe denddanaw bessee» yaagiide tamarissuwaa doommeedda. 32 Hewaa I untunttoo geeshshiide odeedda; P'es'iroosi Aa itti bagga zaariide, zoretaa doommeedda. 33 Shin Yesuusi guyye simmiide, barena kaalliyaawantta s'eelliide P'es'iroosa, «Ha Sees'aanaw, kichcha ta matappe! Neeni Asay k'oppiyaawaa

k'oppaasappe attin, S'oossay k'oppiyaawaa gidenna» yaageedda.

34 Yesuusi c'ora asaanne barena kaalliyaawantta barekko s'eesiide, «Taana kaallana koyyiyaa uray de'ooppe, barena kaddo; yaatiide bare mask'k'aliyaa tookkiide, taana kaallo. 35 Ayaw gooppe, bare shemppuwaa ashshana koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin ta dirawunne wonggalaa mishiraachchuwaa diraw bare shemppuwaa bayizziyaa uray ashshanawaa. 36 Itti uray sa'aan de'iyaa ubbabaa barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizzooppe, Aa ayaa maaddanee? 37 Itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayi? 38 S'oossaa ammanenna ha nagaranchcha yeletaa wodiyaan, itti uray taananinne ta k'aalaan yeellatooppe, taanikka, Asaa Na'ay, k'ay ta Aawuwaa bonchchuwaan geeshsha kiitanchchatuwaanna yiyaa wodekka, aan yeellatana» yaageedda.

9 Yesuusi untuntta, «Taani hinttenttoo tumuwaa gay; amareeda asatuu S'oossaa kawutetsay wolk'k'aanna yiyaawaa be'ennaan hayk'k'ennawanttu hawaan de'iino» yaageedda. 2 Yesuusi usuppun gallasaappe guyyiyaan, barenanna P'es'iroosa, Yaak'oobanne Yohaannisa akkiide, untunttu s'alalaa wolk'k'aama deriyaa bolla kesseedda; untunttu sintsaan laametteedda; 3 Aa mayuukka p'ooleedda; sa'aan mayuwaa meec'c'iyaa ooninne geeshshanaw danddayennawaa keenaa darii boos's'eedda. 4 He heezzu Yesuusa kaalliyaawanttu, Eelaasinne Muse Yesuusanna haasayiyaawantta be'eeddino. 5 P'es'iroosi Yesuusa, «Tamaarissiyaawoo, nuuni hawaan de'iyawe nuw lo"a; nuuni heezzu daasatuwaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, k'ay ittuwaa Eelaasaw kees's'ana» yaageedda. 6 I waaganenttonne eribeenna; ayaw gooppe, ikka yekkonttukka darii yayyeeddino. 7 Hewaappe guyyiyaan, shaarii yiide untuntta kammina

shaariyaappe, «Hawe taani siik'iyaa ta Na'aa; I giyaawaa sisite» giyaa k'aalay yeedda. **8** Ellekka untunttu yuushshi aatsi s'eelliyaa wode, Yesuusappe attin, haraa oonanne barenttu matan be'ibeykkino. **9** Untunttu deriyaappe wod'd'ishin, Yesuusi untuntta, «Taani, Asaa Na'ay, hayk'uwaappe denddana gakkanaw, hintte be'eeddabaa oossinne odoppite» yaagiide azazeedda. **10** I azazeeddawaa untunttu, « «Eeno» giide, ha hayk'uwaappe denddiyaawaa giyaawe waagiyaawee» yaagiide, barenttu gidon haasayetteeddino. **11** Untunttu Yesuusa, «Higgiyaa tamarissiyaawanttu ayaw, «Eelaas kasetiide yaanaw bessee» giinoo?» yaagiide oochcheeddino. **12** I zaariide yaageedda; «Tumakka, Eelaas kaseti yiide, ubbabaa giigissee; yaatina, ayaw S'oossaa Mas'aafay, «Asaa Na'ay darii waayettanne is's'ettana» yaagii? **13** Shin taani hinttenttoo oday; Eelaas yeedda; k'ay aabay S'oossaa Mas'aafan s'aafetteeddawaadankka, Asay Aa bare koyyeeddabaa ootseedda» yaageedda. **14** Yesuusi, P'es'iroosi, Yaak'oobinne Yohaannisi yekko Yesuusa kaalliyaawanttukko simmiide yiyaa wode, c'ora Asay he kaalliyaawanttu yuushshuwaan ek'keeddawaanne higgiyaa tamarissiyaa amareeda asatuu untunttunna palumettiyaawantta be'eeddino. **15** He c'ora Asay Yesuusa be'eedda wode maalaletti dagammiide, ellekka aakko wos's'i yiide, Aa saroteedda. **16** Yesuusi barena kaalliyaawantta «Untunttunna ayaa palumettiitee?» yaagiide oochcheedda. **17** He c'ora asaa gidloppe itti bitanii zaariide, «Tamarissiyaawoo, ta na'aa bolla haasayaa diggiyaa iita ayyaanay de'iyaa diraw, Aa neekko akkaade yaad. **18** Ha iita ayyaanay Aa oyk'k'iyaa wode ubbaan, Aa olee; Aa doonaannakka hoommuu paarottee; k'ay achchaa garc'c'issee; bollaakka zoolissee. Aappe ha iita

ayaanaa kessana mala, neena kaalliyaawanttoo odaaddi, shin
 kessanaw danddaybbeykkino» yaageedda. 19 Yesuusi zaariide
 untunttu, «Ammanenna ha wodiya asaw! Taani hinttentunna
 awude gakkanaw de'anee? K'ay hinttentubaa awude gakkanaw
 danddayanee? Na'aa taakko haa akki yiite» yaageedda. 20
 Untunttu na'aa aakko aheeddino; he iita ayyaanay Yesuusa
 be'iide elekka na'aa kokkorssii aggeedda; na'ay sa'aan kunddiide,
 doonaana hoommuu goppu giishshin gondoretteedda. 21
 Yesuusi he na'aa aawuwaa, «Hawe ne na'aa oyk'k'oodeppe
 woyssa wode gidanee?» yaagiide oochcheedda. Na'aa aabbu,
 «I na'atetsaan de'iyaa wodiyaappe doommeedda. 22 Aa
 wod'anaw daro wode tamaaninne haatsaan oleedda; shin
 neeni danddayooppe, nuw k'arettaade nuuna maaddaarikkii»
 yaageedda. 23 Yesuusi Aa, «Neeni danddayooppe gay?
 Ammaniyaa asaw ubbabay danddayettee» yaageedda. 24
 Ellekka na'aa aabbu bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Taani
 ammanay; shin gujja ammananaadan, taana maaddaarikkii»
 yaageedda. 25 Yesuusi Asay dari dari biyaawaa be'iide, iita
 ayaanaa, «Na'aa tullenne duude ootseedda ayyaanaw, ha
 na'aappe kesa gaade neena ta azazay; k'ay zaaretsaade aan
 geloppa» yaageedda. 26 He iita ayyaanay waassiide, na'aa
 darssi kokkorssiide, aappe keseedda. Na'ay hayk'keeddawaa
 malatina, daro asay, «Na'ay hayk'keedda» yaageedda. 27
 Shin Yesuusi na'aa kushiyaa oyk'k'iide dentsina, na'ay dendi
 ek'keedda. 28 Yesuusi soy geleeddawaappe guyyiyaan, Aa
 kaalliyaawanttu Yesuusa dumma, «Nuuni he iita ayaanaa
 kessanaw ayaw danddaybeykkoo?» yaagiide oochcheeddino.
 29 Yesuusi zaariide, «Hewaa malay woossappenne s'oomaappe
 attin, harabaan kesanaw danddayenna» yaageedda. 30 Untunttu

hewaappe denddiide, Galiilaanna aad'd'iide beeddino; Yesuusi bare de'iyaasaa ooninne erana mala koyyibeenna. **31** Ayaw gooppe, I barena kaalliyaawantta «Taana, Asaa Na'aa, Asay asaw aatsiide immananne wod'ana; taani k'ay heezzu gallassaappe guyyiyaan, hayk'uwaappe denddana» yaagiide tamaarissee. **32** Shin untunttoo I giyaawe gelibeenna; k'ay Aa oochchanawukka yayyeeddino. **33** Unttuntu K'ifirinaahooma giyaa katamaa beeddino; soy geleeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi untuntta, «Ogiyaan ayaa palumettiite?» yaagiide oochcheedda. **34** Shin untunttu biidde ogiyaan, «Nu gidдон nu ubbaappe aad'd'yaawe oonee?» yaagiide palumetteedda diraw, c'o"u geeddino. **35** Yesuusi uttiide, tammanne laa"u barena kaalliyaawantta s'eesiide untuntta, «Ooninne sintsaw aad'd'ana koyyooппe, ubbaappe guyye aad'd'iide, he ubbaw k'ooma gidanaw bessee» yaageedda. **36** Itti guutsa na'aa oyk'k'iide, untunttu gidдон esseedda; he guutsa na'aa idimmiide untuntta, **37** «Hawanttu mala guutsa naanaappe ittuwaa ta suntsan mokkiyaa ooninne taana mokkee; k'ay taana mokkiyaa ooninne taana kiitteeddawaa mokkiyaawaappe attin, ta s'alalaa mokenna» yaageedda. **38** Yohaannisi Aa, «Tamaariissiyaawoo, itti Asay ne suntsan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be'iide, nu bagga gidenna diraw, Aa diggeeddo» yaageedda. **39** Shin Yesuusi yaageedda; «Ooninne ta suntsan malaataa ootsiide, ellekka ta bolla iitabaa haasayanaw danddayiyaawe bayinna diraw diggoppite; **40** ayaw gooppe, nubaa ek'etenna uray nu bagga. **41** Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hintte tawantta Kiristtoosawantta gidiyaa diraw, ooninne hinttenttoo ta suntsan buliyaa haatsaa ushanaw immooppekka, bare gatiyaa akkanawaa. **42** «Taana ammaniyaa ha guutsatuwaappe ittuwaa baletsiyaa oonanne,

gaac'c'iyaa wogga wos'aa Aa k'ood'iyaa k'achchiide, abbaan Aa oliyaawe aw lo"a. **43** Ne kushii neena baletsooppe, k'ans's'a ola; neeni laa"u kushiyaanna k'ay ubbakka to'enna Gaannamiyaa tamaan geliyaawaappe, duus'a kushiyaanna de'uwaaw geliyaawe new lo"a. **(Geenna g1067)** **45** Ne gedii neena baletsooppe, k'ans's'a ola; neeni laa"u gediyaanna ubbakka to'enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, dooma gidaade de'uwaaw geliyaawe new lo"a. **(Geenna g1067)** **47** Ne ayfii neena baletsooppe, wooc'a ola; neeni laa"u ayfiyaana ubbakka to'enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, itti ayfiyaana S'oossaa kawutetsaa geliyaawe new lo"a. **(Geenna g1067)** **49** «K'umaan mas'iniyaa yeggiyaawaadan, tamay asaa ubbaa bolla yegettana. **50** Mas'inii lo"a; shin I mal"ana d'ayooppe, zaariide Aa wooti mal"etsanitee? Hinttentun mas'inii de'o; yaatiide ittuu ittuwaanna sarotetsaan de'ite» yaageedda.

10 Yesuusi hewaappe denddiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa baggana Yihudaa gadiyaa beedda. C'ora Asay shirettiide aakko shiik'ina, kase I ootsiyaawaadankka he asaa tamarissuwaa doommeedda. **2** Itti itti Parisaawatuu paac'c'anaw Yesuusakko yiide, «Itti Asay bare machchatto yeddana nuw higgii azazii?» yaagiide Aa oochcheeddino. **3** I zaariide, «Muse hinttentta waagi azazeeddee?» yaageedda. **4** Untunttu, «Muse, «Itti Asay bare machchatto paramaa immiide yeddo» geedda» yaageeddino. **5** Yesuusi zaariide untuntta, «Hinttenttu odina sisennawantta gidiyaa diraw, Muse ha azazuwaa hinttenttoo s'afeedda. **6** Shin S'oossay koyro med'd'iyaa wode, attuma asanne mac'c'a asaa ootsiide, untuntta med'd'eedda. **7** Hewaa diraw, itti Asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittuwaa gidee; **8** untunttu laa"atuu itti

asho gidiino; hewaa diraw, untunttu itti asaa gidiyaawaappe
 attin, laa"u asaa gidikkino. 9 Hewaa diraw, S'oossay ittippe
 gatseeddawaa Asay shaakkoppo» yaageedda. 10 Untunttu soy
 simmeedda wode, Yesuusa kaalliyaawanttu ha yewuwaabaa
 Yesuusa zaari oochcheeddino. 11 Yesuusi untuntta, «Bare
 machchatto yeddiide, hararo akkiyaa uray ooninne izinna
 woshummee. 12 K'ay mac'c'awunakka bare asinaappe kesaade
 hara asinaa gelooppe woshummaw» yaageedda. 13 Yesuusi
 guutsa naanaa bochchana mala, itti itti Asay naanaa aakko
 aheedda; shin Yesuusa kaalliyaawanttu he asaa seereeddino. 14
 Yesuusi hewaa be'iide, barena kaalliyaawantta hank'k'etteedda;
 untuntta, «Guutsa naanay taakko yiyaawantta diggoppite;
 ayaw gooppe, S'oossaa kawutetsay hawanttu malaasa. 15
 Taani hinttenttoo tumuwaa gay; S'oossaa kawutetsaa guutsa
 na'aadan akka uray ooninne he kawutetsaa ubbakka
 gelenna» yaageedda. 16 Guutsa naanaa idimmiide, bare
 kushiyaa untunttu bolla huup'iyaan huup'iyaan wotsiide, untuntta
 anijjeedda. 17 Yesuusi baanaw keseedda wode, itti bitanii
 wos'siidde yi Aa sintsan gulbbatiide, «Lo"o tamarissiyaawoo,
 med'inaa de'uwa laattanaw taani ayaa ootsoo?» yaagiide
 Aa oochcheedda. (aiōnios g166) 18 Yesuusi, «Ayaw taana
 lo"oo gay? S'oossaa s'alalaappe attin, hara lo"uu ooninne
 baawa. 19 S'oossaa azazuwaa, «Wod'oppa; woshummoppa;
 wuu"oppa; wordduwaa markkattoppa; c'immoppa; ne aabbanne
 ne daayo bonchcha» yaagiyaawaa eraasa» yaageedda. 20 Bitanii
 Yesuusa, «Tamarissiyaawoo, taani hewaa ubbaa na'atetsaappe
 doommaade ha"i gakkanawukka naagay» yaageedda. 21 Yesuusi
 bitaniyaa doseedda; Aa c'addi s'eelliide, «New ittibay pac'c'eedda;
 baade new de'iyabaa ubbaa zal"aade, he miishshaa hiyyeesaw

imma; neeni saluwaan durettana. Yaatoowaappe guyyiyaan yaade taana kaala» yaageedda. **22** Shin bitanii hewaa sisiide, I daro dure gidiyaa diraw, bare som"iyaa d'umissiide, nashetennan aggiide beedda. **23** Yesuusi barena kaalliyaawantta yuushshi aatsi s'eelliide, «Daro dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanaw waan metanddeeshsha!» yaageedda. **24** Aa kaalliyaawanttu Aa haasayaa sisiide maalaletteeddino; shin Yesuusi k'aykka untuntta, «Naatoo, S'oossaa kawutetsaa gelanaw wooti metanddeeshsha! **25** Dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanawaappe, gaaluu marppiyaa s'oo'iyaanna aad'd'anawe matattee» yaageedda. **26** Yesuusa kaalliyaawanttu maalalettiide, «Yaatina, oonee attanaw danddayiyaawe?» yaagiide ittuu ittuwaa oochcheeddino. **27** Yesuusi untuntta c'addi s'eelliide, «Hawe S'oossaw danddayettiyaawaappe attin, asaw danddayettenna; ayaw gooppe, S'oossaw ubbabaykka danddayettee» yaageedda. **28** P'es'iroosi Yesuusa, «Be'a; nuuni nubaa ubbaa aggiide, neena kaalleeddo» yaageedda. **29** Yesuusi, «Taani hinttenttoo tumuwaa gay; ta dirawunne wonggalaa mishiraachchuwaa diraw, golliyaa woy ishatuwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa aggeeda Asay ooninne, **30** ha"i ha wodiyaan s'eetu dakuwaappe dariyaa golletuwaa, ishatuwaa, michchatuwaa, aatto, naanaa, gadiyaa, k'ay metuwaakka akkanawaa. Sintsappe yaana wodiyaanka med'inaa de'uwaa akkanawaa. (aiōn g165, aiōnios g166) **31** Shin c'oratu ha"i sintsan de'iyawanttu guyye aad'd'ana; k'ay c'oratu ha"i guyyen de'iyawanttu sintsaw aad'd'ana» yaageedda. **32** Untunttu Yersaalame biidde, ogiyaan de'iino; Yesuusi barena kaalliyaawanttuppe sintsanna hamettee. Untunttu maalaletteeddino; Aa kaalliyaawanttu

yayyeeddino. Zaariide tammanne laa"u barena kaalliyaawantta
 gas'aa kessiide, barena gakkanabaa dummayiide untunttoo
 hawaadan yaagiide odeedda; **33** «Be'ite; nuuni Yersaalame ha'i
 kesoytte; yaan taana, Asaa Na'aa, k'eesatuwaa kaappatoonne
 Muse higgiiya tamarissiyaawanttoo aatsiide immana. Untunttu
 ta bolla hayk'uwaa pirddaa pirddana; k'ay ayihuda gidenna
 asawukka taana aatsiide immana. **34** He Ayihuda gidenna
 Asay ta bolla k'ilic'ananne c'uchchana; taana lissuwaan
 shoc'ananne wod'ana; taani k'ay heezzu gallasaappe guyyiyaan,
 hayk'uaappe denddana.» **35** Zabddiyoosa naanay Yaak'oobinne
 Yohaannisi Yesuusakko yiide, «Tamarissiyaawoo, nuuni neena
 woossiyaabaa ubbabaa nuw ootsaarikkii» yaageeddino. **36**
 Yesuusi untunttu, «Taani hinttenttoo ayaa ootsoo?» yaageedda.
37 Untunttu Aa, «Ne bonchcho kawutetsaan neeni uttiyaa
 wode, nuuppe ittuwaa neeppe ushechcha baggana k'ay
 ittuwaa haddirssa baggana utissaarikkii» yaageeddino. **38** Shin
 Yesuusi untunttu, «Hinttenttu ayaa woossanaw bessintokka
 erikkita; taani ushanaw bessiyaa metuwaa s'uu'aa ushanaw
 danddayiitee? K'ay taani s'ammak'ettanaw bessiyaa s'ink'k'ataa
 s'ammak'ettanaw danddayiitee?» yaageedda. **39** Hewaappe
 guyye untunttu zaariide, «Ee danddayeetto» yaageeddino.
 Yesuusi k'ay, «Taani ushanaw bessiyaa metuwaa s'uu'aa hintte
 ushana; taani s'ammak'ettanaw bessiyaa s'ink'k'ataakka hintte
 s'ammak'ettana. **40** Shin taappe ushechcha baggannanne
 haddirssa baggana uttanawantta dooriyaawe taana gidikke;
 shin he sa'ay S'oossay immanaw giigissi wotseeddawayantussa»
 yaageedda. **41** Yekko tammu Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa
 siseedda wode, Yaak'oobanne Yohaannisa hank'k'etteeddino.
42 Yesuusi untunttu ubbaa barekko s'eesiide, hawaadan

yaageedda; «*«Ayihera gidennawantta mooddiyaawantta» giide k'oppiyaawanttunne hewantta kaaletsiyaa asatuu barenttu asaa mooddiyaawaa eriita. 43 Shin hintte giddon hewaa mala gidenna; hintte giddon woggatana koyyiyaa ooninne hinttenttoo k'oomaa gidanaw bessee. 44 K'ay hintte giddon ubbaappe bolla gidana koyyiyaa ooninne hintte ubbaw ayile gidanaw bessee. 45 Ayaw gooppe, haray atto taani, Asaa Na'aykka, asaw ootsanawunne c'oratuwaa wozanaw yeeddawaappe attin, Asay taw ootsana mala yabeykke» yaageedda. 46 Unttuntu Iyarkko giyaa katamaa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaawanttunanne c'ora asaana Iyarkkoppe kesishshin, S'imoosa na'ay k'ook'ay, Bars's'amoosa giyaawe, ogiyaa doonaan woossiidae utteedda. 47 Bars's'amoos Naazireetiyaa Yesuusa gideeddawaa sisiide, bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Daawite na'aa Yesuusaa, taana maaraarikkii!» yaagussaa doommeedda. 48 C'ora Asay Aa, «Hayzza!» giide hank'k'etteedda. Shin, I bare kooshshaa kasewaappekka darssi d'ok'k'u ootsiide, «Daawite na'aw, taana maaraarikkii!» yaageedda. 49 Yesuusi ogiyaan ek'k'iide, «Aa haa s'eesite» yaageedda. Unttuntu k'ook'aa, «Ayyinne baawa; dendda ek'k'a; neena s'eesee» yaagiide s'eeseeddino. 50 K'ook'ay bare mayuwaa oli aggiide, guppi denddi ek'k'iide, Yesuusakko beedda. 51 Yesuusi Aa, «Taani new ayaa ootsanaw koyyay?» yaageedda. K'ook'ay, «Tamaariissiyaawoo, taani s'eellanawaa koyyay» yaageedda. 52 Yesuusi Aa, «Ba; ne ammanuu neena patseedda» yaageedda. Ellekka Aa ayfii s'eelli aggina, ogiyaan Yesuusa kaalli aggeedda.*

11 Unttuntu Yerusaalame matiidae, Debre Zayite Deriyaa matan de'iyaa Beetefaagenne Biitaaniyaa gakeeeddino; Yesuusi barena kaalliyaawanttuppe laa"uwaa sintsaaw kiittiide, 2 «Hinttenttuppe

sintsan de'iyaa heeraa biite; yaa gelosaanna ooninne ubbaa
toggibeenna k'ashuwaan de'iyaa hare maraa hintte demmana;
Aa billi haa akkiide yiite. 3 Ooninne hinttentta, «Hewaa ayaw
ootsite?» yaagiide oochchooppe, «Godaw hawe koshshee; ellekka
zaari haa yeddanaawaa» yaagite» yaageedda. 4 Unttuntu biide,
hare maraa penggiyaa matan ogiyaan k'achchi wotseeddawaa
demmiide billeeddino. 5 Hewaan ek'keedda itti itti asatuu
unttunta, «Hare maraa wootanaw billiite?» yaageeddino. 6
Yesuusa kaalliyaa wanttu Yesuusi barentta azazeeddawaa odina,
asatuu yeddi aggeeddino. 7 Unttuntu hare maraa Yesuusakko
ahiide, barenttu mayuwaa Aa zokkiyaan wotseeddino; Yesuusi
he hare maraa toggeedda. 8 C'ora Asay barenttu mayuwaa
ogiyaan hiis'eedda; k'ay haranttuu mitsaa haytsaa kar kariide,
ogiyaan hiis's'eeddino. 9 Yesuusappe sintsanna hamettiyyaa
asayne Aa geeduwaa kaalliyaa Asay barenttu kooshshaa
d'ok'k'u ootsiide, «S'oossay galatetto! Godaa suntsan yiyaawe
anjetteeddawaa. 10 Godaa suntsan yiyaa nu aawuwaa
Daawite kawutetsay anjetteeddawaa. Saluwaa ubbaappe bolla
saluwaan de'iyaa S'oossay galatetto» yaageeddino. 11 Yesuusi
Yerusaalame biide, Geeshsha Golliyyaa geledda; k'ay ubbabaa
yuuyyi yuuyyi s'eelleeddawaappe guyyiyaan, sa'ay k'ammiyaa
diraw, tammanne laa'u Yesuusa kaalliyaa wanttunna Biitaaniyaa
beedda. 12 Wonttetsa gallassi unttuntu Biitaaniyaappe
kesiide biishshin, Yesuusi koshatteedda. 13 Haakuwaan
itti balasiyaa giyaa mitsatto haytsaa mayya utteeddawunno
be'iide, ooni eri I bolla ayfii beettooppenne giide, be'anaw
izikko beedda; shin izikko I biyaa wode, haytsaa s'alalaappe
attin, ayinne ayfiyaa demmibeenna; ayaw gooppe, balasii
ayfiyaa wodii gakkibeenna. 14 Yesuusi he balasatto, «Neepe

shirettiide med'inaw ooninne ayfiyaa mooppo» yaageedda. Yesuusa kaalliyaawanttu I giyaawaa siseeddino. (aiōn g165) 15 Unttuntu Yerusaalame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyya geliide, hewaan zal'iyaawanttanne shammiyaawantta kare yederssuwaa doommeedda; k'ay miishshaa laammiyaawanttu s'arap'peezaanne dogommuwaa zal'iyaawanttu oydiyaa aatsi yeggiide, 16 ooninne ayentto tookkiide, Geeshsha Golliyya gibbiyaa gidonna aad'd'anawaa diggeedda. 17 Yesuusi asaa hawaadan yaagiide tamarisseedda: «S'oossaa Mas'aafan, «Ta gollii Ayihuda gidenna Asay ubbay S'oossaa woossiyaa golle geetettana» yaagettiide s'aafeetti utteedda; shin hintte Aa bonk'k'anchchatuu k'osettiyaa gonggoluwaa kesseeddita.» 18 K'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu hewaa sisiide, Aa wod'ana ogiyaa koshshaa doommeeddino; shin c'ora Asay I tamarissiyaawaan maalalettiyaa diraw, aw yayyeeddino. 19 Sa'ay omarsseedda wode, Yesuusinne Aa kaalliyaawanttu katamaappe gas'aa keseeddino. 20 Unttuntu wonttetsa gallassi guura ogiyaanna aad'd'iidde, he balasatta s'ap'uwaanna mela diggeeddawunno be'eeddino. 21 P'es'iroosi hassayiide, «Tamarissiyaawoo, be'a; neeni shek'k'eedda balasatta mela diggaaddu» yaageedda. 22 Yesuusi zaariide, untunta hawaadan yaageedda; «S'oossaa ammanite. 23 Taani hinttentoo tumuwaa gay; ooninne bare wozanaan sid'ennaan bare geeddabay hananawaa ammaniide, ha deriyaa, «Denddaade abbaan kundda» gooppe hanana. 24 Hewaa diraw, S'oossaa hintte woossiyaabanne oochchiyaabaa ubbaa akki diggowaadan ammanite; hintte akkana. 25 S'oossaa woossanaw hintte ek'k'iyaa wode, saluwaan de'iyaa hintte Aawuu hintte nagaraa atto gaana mala, ooninne hinttentta naak'k'eeddabay de'ooppe, aw atto giite.

26 Shin asaa nagaraa hintte atto gaana d'ayooppe, saluwaan de'iyaa hintte Aawuukka hintte nagaraa hinttenttoo atto geena.»

27 Unttuntu k'aykka Yersaalame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyaan hamettishshin, k'eesatuwaa kaappatuu, Muse higgiiyaa tamarissiyaawantunne c'imatuu Yesuusakko yeeddino. 28 Aa, «Neeni hawaa ootsanaw new ay maatay de'ii? Woy new ha maataa immeeddawe oonee?» yaageeddino. 29 Yesuusi zaariide untuntta, «Taanikka hinttentta ittibaa oochchana; taw odite; taani k'ay hawaa ay maataan ootsaytantto, hinttenttoo odana. 30 Yohaannisi s'ammak'iyaa maataa akkeeddawe S'oossaappeeyye woy asaappee? Taw odite» yaageedda. 31 Unttuntu barenttu gidдон palumaa doommiide, «Nuuni, <S'oossaappe yeedda> yaagooppe, I nuuna, <Yaatina, Yohaannisi odeeddawaa ayaw ammanibeykkitee?» yaagana. 32 Shin, <Asaappe yeedda gaanee?» » yaageeddino; k'ay Asay ubbay Yohaannisi nabiyya gideeddawaa eriyaa diraw, asaw yayyeeddino. 33 Hewaa diraw, untunttu Yesuusaw, «Nuuni erokko» yaagiide zaareeddino. Yesuusi, «Taanikka hawaa ay maataan ootsaytantto, hinttenttoo odikke» yaageedda.

12 Yesuusi untunttoo oduwaa leemisuwaan yaagiide doommeedda; «Itti bitanii woyniyaa giyaa turaa tokkiide, dirssaa yuushshi aatsiide direedda; k'ay he woyniyaa gumi"iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa naagiyaa asaw naagiyaasaa kees's'eedda; hewaappe guyyiyaan, kotsaa ootsiyaa asaw immiide, hara gade beedda. 2 Woynniyyaa ayfiyaa mas'iyaa wodii gakkina, barena gakkiaawaa akkiide yaana mala, itti k'oottaa bare kotsaawatuwaakko kiitteedda. 3 Kotsaa ootsiyaawanttu Aa k'oottaa oyk'ki wad'd'iide, kushe mela yeddeeddino. 4 Laa'entsuwaa hara k'oottaa untunttukko kiitteedda; untunttu he

k'oomaa huup'iyaa p'alk'k'iide pukkissi yeddeeddino. 5 Woynniyaa turaa goday k'aykka hara k'oomaa kiitteedda; he k'oomaa wod'eeddino; k'ay hara c'oratuwaakka hewaadan ootseeddino; ittuwaa ittuwaa wad'd'iide, haratuwaa wod'eeddino. 6 «Woynniyaa turaa godaw kiittanaw ubbaappe wurssetsaan I darii siik'iyaa Aa na'aa s'alalay atteedda; I, «Unttuntu ta na'aa bonchchennaan aggikkino» giide, bare na'aa untunttukko kiitteedda. 7 «Shin kotsaa ootsiyaawanttu barenttu gidдон, «Laattanawe hawaa; biide Aa wod'oytte; aw de'iyaaawe nuwaa gidana!» yaageeddino. 8 Na'aa oyk'k'i wod'iide, Aa anhaa woyniyaa turaa giddoppe gas'aa kessi oleeddino. 9 «Simmi woyniyaa turaa goday wootanee? Yiide he kotsaawatuwaa wod'i wurssiide, woyniyaa turaa kotsaa ootsiyaa hara asaw immanawaa. 10 ««Gimbbiyaawanttu kad'i is's'eedda shuchchay godaa s'ap'uwaa minisiyaa, ubbaappe aad'd'iyaa shuchchaa gideedda. Hawe Goday ootseeddawaa; k'ay nuunakka maalalissiyaawaa» yaagiyaawaa S'oossaa mas'aafaappe nabbabi beykkitee?» yaageedda. 12 K'eesatuwaa kaappatuu, higgiiyaa tamarissiyaawanttunne c'imatuu Yesuusi he leemisuwaa barenttun leemiseeddawaa ereedda diraw, Aa oyk'k'anaw koyyeeddino; shin asaw yayyiide, bashi beeddino. 13 K'ay Aa haasayaappe balaa demmana mala, Parisaawatuwaappenne Heroodisa baggatuwaappe amareedawanttu aakko kiittina yiide, 14 «Tamarissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayaawaanne asaappe asaa shaakkennawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, neeni asaa dummayakka; k'ay S'oossaa ogiyaa tumatetsaan tamarissaa. Nuuni Roomaa Kaatiyaa K'eesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyye woga gidennee? Giiraa giiraneeyee digganee?» yaageeddino. 15 Shin untuntu lo"a malatiyaa iita asaa gideeddawaa Yesuusi eriide, «Taana ayaw paac'c'iitee?

Itti santtimiyaa haa taakko ahite; taani ane be'ana»
yaageedda. 16 Unttuntu aw aheeddino; «Ha malayenne
suntsay oowee?» yaagiide untuntta oochcheedda. Unttuntu,
«K'eesaarewaa» yaageeddino. 17 Yesuusi zaariide untuntta,
«Yaatooppe, K'eesaarewaa K'eesaarew, S'oossaawaa S'oossaw
immite» yaagina untuntu aabaa maalaletteeddino. 18
Hayk'keedda Asay denddenna giyaa Saduk'aawanatuwaappe
itti itti asatuu Yesuusakko yiide, hawaadan yaagiide, Aa
oochcheeddino; 19 «Tamaarissiyaawoo, Muse nuw higgiiyaa
s'aafiide, «Machchatto akkeedda Asay na'aa yelennaan
hayk'k'ooppe, he hayk'k'eeddawaa ishay Aa machchatto
laattiide, bare ishaw na'aa yelanaw bessee» yaagiyaawaa
s'aafeedda. 20 Itti wode laappu ishatuu de'yaawanttuppe
bayiray machchatto akkiide, na'aa yelennaan hayk'k'eedda.
21 Laa'entsiyaa ishay izo akkeedda; ikka na'aa yelennaan
hayk'k'eedda; heezentsiyaawekka hewaadan haneedda. 22
Laappunatuukka izo akkiide, na'aa yelennaan hayk'k'eeddino;
ubbaappe guyyiyaan, k'ay he mishiratta hayk'k'aaddu. 23
Yaatina, hayk'k'eedda Asay hayk'uwaappe denddiyaa wode,
iza untunttuppe hak'awoo machche gidanee? Ayaw gooppe,
laappunatuukka izo akkeeddino». 24 Yesuusi zaariide untuntta,
«Hinttenttu balettiyaawe, S'oossaa Mas'aafatuwaanne Aa
wolk'k'aa erenna diraassa! 25 Ayaw gooppe, hayk'k'eedda
Asay hayk'uwaappe denddiyaa wode, saluwaan de'iyaa
kiitanchchatuwaa mala gidanaappe attin, attuma asayenne
akkena; mac'c'a asayenne gelenna. 26 Shin hayk'k'eeddawantu
dendduwaabaa gidoope, Muse mas'aafan s'aafetteedda
s'aragay miyaa buuraabaa odiyaa sa'aan, S'oossay Musa, «Taani
Abraahaame S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa»

gidiyaawaa ubbakka nabbabi beykkitee? 27 I pas'a de'iyaa wanttu S'oossaa gidiyaawaappe attin, hayk'keeddawanttu S'oossaa gidenna; hintte darssi baleeddita» yaageedda. 28 Higgiyaa tamarissiyaawantuppe ittuu untunttu palumettiyaawaa shiik'iide siseedda; k'ay Yesuusi untunttoo lo"o zaareeddawaa sisiide, «Azazuwaa ubbaappe aad'd'iyaa azazuu hak'awee?» yaagiide Yesuusa oochcheedda. 29 Yesuusi zaariide, Aa «Azazuwaa ubbaappe aad'd'iyaa azazuwaa, «Israa'eeliyaa Asay sisite, Goday nu S'oossay itti Godaa. 30 Hinttenttu Godaa hintte S'oossaa hintte kumentsaa wozanaappe, hintte kumentsaa shemppuwaappe, hintte kumentsaa k'ofaappe, hintte kumentsaa wolk'k'aappe siik'ite» yaagee. 31 K'ay azazuwaa ubbaappe aad'd'iyaa laa'entso azazuu hawaa; «Neeni ne shooruwaa ne huup'iyaadan siik'a» giyaawaa; hawantuppe aad'd'iyaa hara azazuu baawa» yaageedda. 32 Higgiyaa tamarissiyaawe Yesuusa yaageedda; «Tamarissiyaawoo, tumuwaa gaadda; neeni «S'oossay itti S'oossaa s'alala. Aappe attin, haray baawa» geeddawe tuma. 33 S'oossaa kumentsaa wozanaappe, kumentsaa k'ofaappenne kumentsaa wolk'k'aappe dosiyaawenne k'ay bare shooruwaakka bare huup'iyaadan siik'iyaa, guuddiyaa yarshshuwaappenne hara yarshshuwaa ubbaappe aad'd'ee» yaageedda. 34 Yesuusi higgiyaa tamarissiyaawaa zaaruu aad'd'o erancha asaa zaaruwaa gideeddawaa be'iide, «Neeni S'oossaa kawutetsaappe haakkabeykka» yaageedda; hewaappe guyyiyaan, Yesuusa harabaa oochchanaw ooninne s'alibeenna. 35 Yesuusi Geeshsha Golliyaan tamarissiidde, «Higgiyaa tamarissiyaawanttu Kiristtoosa wooti Daawite na'aa giinoo? 36 Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina, « «Goday ta Godaa, «Taani ne morkkatuwaa, neeni yed'd'a ek'k'iyabaa

ootsana gakkanaw, hawaan taappe ushechcha baggana, bonchchettaade utta» geedda» yaageedda. 37 Daawite bare huup'ew Kiristtoosa, «Godaa» giide s'eesooppe, yaatina, Kiristtoosi waaniide, Daawite na'aa gidii?» yaageedda. C'ora Asay Yesuusi giyaawaa nashechchaan siseedda. 38 Yesuusi tamarissiidde, «Higgiyaa tamarissiyaawantuppe naagettite; untunttu adussa mayuwa mayyiide yuuyiyaawaanne geyaa heerankka Asay untuntta bonchchiidde sarotiyaawaa dosiino. 39 Untunttu Ayihuda woosa golletuwaan darii lo"iyaa oydiyaa dosiino; k'ay Asay barentta imatsatetsaan mokkiyaasankka bonchcho sa'aa dosiino. 40 Untunttu am"etuu golliyaa bonk'k'iidde, barenttoo lo"a malatanaw S'oossaa woosaa adussiino; untunttu ubbaappe aad'd'iyaa muraa akkanawantta» yaageedda. 41 Yesuusi Geeshsha Golliyaan imotaa yeggiyaa saas'iniyaa matan uttiide, Asay bare miishshaa he saas'iniyaan yeggiyaawaa be'eedda; c'ora dure Asay daro miishshaa he saas'iniyaan yeggeeddino. 42 Itti hiyyeesaa am"atta yaade, itti santtimiyaan laamettiyaa laa"u sembberatuwaa he saas'iniyaan yeggaaddu. 43 Yesuusi barena kaalliyaawantta s'eesiide, «Taani hinttenttoo tumuwaa gay; imotaa saas'iniyaan yeggeedda asaa ubbaappe ha hiyyeesaa am"atta darissaade yeggaaddu. 44 Ayaw gooppe, haratuu ubbay barenttoo palaheedda miishshaappe yeggeeddino; shin iza bare pac'aappe, barew de'iyaa de'uwaaw mulekka imma aggaaddu» yaageedda.

13 Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesishshin, Aa kaalliyaawantuppe ittuu Aa, «Tamarissiyaawoo, hawe aybe lo"o shuchchatenttonne k'ay aybe lo"o shuchchaa gollatuwaa be'ay!» yaageedda. 2 Yesuusi zaariide, «Ha wolk'k'aama shuchchaa gollatuwaa be'ay? Ha gollatuwaan de'iyaa itti shuchchayenne

attenaan ubbay kolettana» yaageedda. **3** Yesuusi Geeshsha Golliyaappe hini baggana Debre Zayite Deriyaa bollan utteedda wode, P'es'iroosi, Yaak'oobi, Yohaannisinne Inddiraasi barenttu s'alala aakko yiide Aa, **4** «Hewe awude hananentto, nuw odaarikkii; k'ay hewe ubbay polettana wodiyaa erissiyaa mallatuu ayaa gidanee?» yaagiide oochcheeddino. **5** Yesuusi k'ay untunttoo hawaadan yaagiide, oduwaa doommeedda; Hinttentta ooninne baletsena mala naagettite. **6** C'ora asatuu ta suntsan, «Taani Kiristtoosa» yaagiidde yaanawaa; c'ora asaa baletsana. **7** Matan de'iyaa olaa kooshshaanne haakuwaan de'iyaa olaa oduwaa hintte sisiyaa wode, hirggoppite; hewaa malabay hananaw bessee; shin wurssetsay biraa. **8** Ayaw gooppe, itti gade Asay hara gade asaana olettana; k'ay itti kawutetsay hara kawutetsaanna olettana; biittaa k'aatsay ubba saan de'ana; koshaykka de'ana; shin hewe koyro yeluwaa oytsaa mala. **9** Shin hintte hinttenttu huup'ew naagettite; ayaw gooppe, Asay hinttentta oyk'k'iide, pirdaa gollew aatsiide immana; k'ay bare Ayihuda woosa golletuwankka hinttentta lissuwaan shoc'ana; gadiyaa mooddiyaawanttu sintsaaninne kaatatuwaa sintsan ta diraw hintte markkattanaw ek'k'ana. **10** Mishiraachchuwaa k'aalay koyronna asaw ubbaw odetti digganaw bessee. **11** Unttuntu hinttentta pirdaa golle ahiyaa wodenne aatsiide immiyaa wode, wooti haasayanitentto koyronna hirggoppite; he saatiyaan S'oossay hinttenttoo immiyaabaa haasayite. Ayaw gooppe, Geeshsha Ayyaanay haasayanaappe attin, haasayiyaawanttu hinttentta gidikkita. **12** Ishay bare ishaa, aawuu bare na'aa wod'isana; k'ay naanay barenttu aawotuwaa bollaninne barenttu aayetuwaa bolla denddiide, untuntta wod'isana. **13** Asay ubbay hinttentta ta suntsaa diraw is's'ana; shin wurssetsay gakkanaw

genc'c'iyaaawe attana. 14 Shin nabiya Daaneel odeedda bashshaa tunatetsay ek'k'anaw bessenasan ek'k'ishshin hintte be'iyaa wode, hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko; Yihudaa gadiyaan he wode de'iyaaawanttu deriyaakko betino. 15 Golliya huup'iyaa de'iyaa uraykka ittibaa akkanaw duge wod'd'iide, bare soy geloppo. 16 Gaden de'iyaaawekka bare mayuwaa akkanaw guyye simmoppo. 17 He wode shahaara mac'c'awanttoonne d'antsiyaa mac'c'awanttoo aayyeero. 18 Shin hawe ubbay haniya wodii balguwaa gidenna mala, S'oossaa woossite; 19 ayaw gooppe, S'oossay sa'aa koyro med'd'eeddawaappe doommiide, ha"i gakkanaw, ubbakka de'ibeenna metuu, k'ay hawaappe sintsawukka ubbaa de'enna metuu asaa bolla he wode de'ana. 20 Goday he gallassatuwaa payduwaa guutsiyaawe baawentto, asaa gideedda ooninne attena; shin I bare dooreedda asatuwaa diraw, he gallassatuwaa payduwaa guutseedda. 21 He wode ooninne hinttentta, «Be'ite; Kiristtoosi hawaan de'ee» woy, «Be'ite; Kiristtoosi, hawaan de'ee» yaagooppe, hewaa ammanoppite. 22 Ayaw gooppe, worddanchcha Kiristtoosatuunne worddo nabatuu denddiide barenttoo danddayettooppe, haray atto S'oossay dooreeddawanttakka baletsanaw malaataanne maalalissiyaabaa bessana. 23 Shin hintte naagettite; taani hinttenttoo ubbabaa kasetaade odaaddi. 24 Shin he wode he waayiyaappe guyyiyaan, away d'umana; agenay poo'iyawaa aggana; 25 S'oolintatuu saluwaappe kunddana. K'ay saluwaan de'iyaa wolk'k'atuukka k'aas'ettana. 26 He wode taani, Asaa Na'ay, wolk'k'aama wolk'k'aannanne bonchchuwaanna shaariyaa gidonna yiishshin, untunttu be'ana. 27 He wode taani kiitanchchatuwaa sa'aa oyddu bagga kiittana; sa'aa gas'aappe saluwaa gas'aa gakkanaw,

S'oossay dooreedda asaa shiishshana. **28** Leemisuwaa balasatto giyaa mitsattippe tamarite; balasatta aac'iya wodenne izi haytsay haytiyaa wode, bonii mateeddawaa hintte eriita. **29** Hawaadankka hintte he ubbabay haniyaawaa be'iyaa wode, I matattiide penggiyaa shiik'eeddawaa erite. **30** Taani hinttentoo tumuwaa oday; ha ubbabay hanana gakkaw, ha wodiya yeletay hayk'k'idiggenna. **31** Saluunne sa'ay aad'd'ana; shin ta k'aalay ubbakka aad'd'enna. **32** Shin he gallaasanne he saatiyaa Aawuwaa s'alalaappe attin, haray atto saluwaan de'iyaa kiitanchchatuwaa gidina, woy taana Na'aa gidinakka ooninne eriyaabay baawa. **33** He wodii awude gidanentto, hintte erenna diraw, naagettite; minnite; S'oossaa woossite. **34** Ta yuussay bare golliya aggiide, ogiyya biyaa bitaniyaa mala; bitanii bare k'oomatoo huup'iyaan huup'iyaan oosuwaa immiide, untuntta bare oosoo kaappo ootseedda; k'ay kariyaa naagiyaawekka minisiide naagana mala azazeedda. **35** Hewaa diraw, minnite; ayaw gooppe, golliyaw omarsa gidina, woy k'amma bilahe gidina, woy kuttuu waassiyaa wode gidina, woy guura wontumaatsaan gidina awude yaanentto, hintte erikita. **36** Hinttenttu akeekenaan I yooppe, hinttentta gem"isheeddawantta demmenna mala minnite. **37** Taani hinttenttoo odiyaawaa asaa ubbaw oday; minnite.

14 Paasigaa Baalaa giyaawaa bonchchiyaa gallassayne C'aalibeenna ukitsaa muussaa bonchchiyaa baalaa gallassay gakkaw laa"u gallassay atteedda; k'eesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu Asay erennaan Yesuusa oyk'k'iide wod'ana ogiyya koyyiino. **2** «Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiyaa gallassi hewaa ootsokko» yaageeddino. **3** Yesuusi Biitaaniyaa gadiyaan oolluwaa harggiyaa Simoonaa soyin

k'umaa maanaw utteedda wode, itti mishiratta albass's'iroosa baaretaa kumeedda narddoosa giyaa darii al"o shittuwaa akkaade yaaddu; he albbass's'iroosa baareeta mentsaade shittuwaa Yesuusa huup'iyaaan tigaaddu. 4 Hewaan de'iyaa asaappe ittuu ittuu hank'k'ettiide, «Ha shittuwaa c'oo ayaw bayizzay? Ha shittuwaa heezzu s'eetu biraa santtimiyaan zal"iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee» yaagiide barenttu gidдон haasayiino; yaatiide he mishiratto darssi hank'k'etteeddino. 6 Shin Yesuusi hawaadan yaageedda; «Ha mishiratto ayinne gooppite; izo ayaw metootsiitee? Iza taw lo"obaa ootsaaddu. 7 Hiyyeesatuu ubbaa wode hinttentunna de'iino; hintte koyyeedda wode awudenne untuntta maaddanaw danddayiita; shin taani ubbaa wode hinttentunna de'ikke. 8 Iza barew danddayetteeddawaa ootsaaddu; k'ay ta asatetsay moogettanaappe kasetaade moogoo giigissanaw shittuwaa okkaaddu. 9 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; sa'aa ubbaan wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaasan hak'aninneekka, Asay izo k'oppana mala, ha iza ootseeddawe odettana» yaageedda. 10 Tammanne laa"u Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu Yihudaa Ask'k'orootu giyaawe, Yesuusa k'eesatuwaa kaappatoo aatsiide immanaw untunttukko beedda. 11 Untunttu hewaa siseedda wode nashettiide, «Nuuni new miishshaa immana» yaageeddino; Yihudaa Ask'k'orootu Yesuusa aatsiide immanaw injjetiyaa wodiyaa wochchee. 12 C'aalibeenna ukitsaa miyaa baalaa gallassaa bonchchiyaa koyro gallassi, Paasigaa k'umaa maanaw dorssaa shukkiyaa wode, Yesuusa kaalliyaawanttu Aa, «Paasigaa bonchchiyaa gallassi neeni maana k'umaa nuuni hak'a biide giigissanee?» yaagiide oochcheeddino. 13 Yesuusi barena kaalliyaawanttuppe laa"atuwaa hawaadan yaagiide kiitteedda;

«Katamaa biite; hintte biishshin, otuwaan haatsaa tookkeedda itti bitanii hinttentunna gaketanawaa; Aa kaallite. 14 I biide geliyaa golliyaawuwaa, «Tamaarissiyaawe neena, «Taani taana kaalliyaawanttunna Paasigaa k'umaa maanaw ta imatsaa kifilii hak'anee?» yaagee» yaagite. 15 Golliyaawuu hinttentta pook'iyaa bollan de'iyaa giigi utteedda aako kifiliyaa bessana; hewaan nuw giigissite» yaageedda. 16 He laa"u Yesuusa kaalliyaawanttu kesiide, katamaa beeddino; Yesuusi barenttoo odeeddawaadankka ubbabaa demmiide, Paasigaa k'umaa giigisseeddino. 17 Sa'ay omarssiyaa wode Yesuusi tammanne laa"u barena kaalliyaawanttunna yaa beedda. 18 Unttuntu uttiide samppaappe k'umaa miishshin, Yesuusi untuntta, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttentuppe ittuu taananna miyaawe, taana aatsiide immanawaa» yaageedda. 19 Aa kaalliyaawanttu loytsi sisetina, huup'iyaan huup'iyaan Aa, «Tumu taaneeshsha?» giyaawaa doommeeddino. 20 Yesuusi zaariide, «I ha hinttenttu tammanne laa"atuwaappe ittuwaa; I taananna ittippe tushanaw bare daabbuwaa shaataan yeddiyaawaa. 21 Taani, Asaa Na'ay, S'oossaa mas'aafay hayk'k'ana geeddawaadan hayk'k'ana; shin taana, Asaa Na'aa, aatsiide immiyaa uraw aayyeero; he uray yelettennaan atteeddentto, aw lo"a shin» yaageedda. 22 Unttuntu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, S'oossaa galateedda; he daabbuwaa mentsiide, barena kaalliyaawanttoo immiidde, «Heytte; hawe ta ashuwaa» yaageedda. 23 S'uu'aa akkiide, S'oossaa galatiide, untunttoo immeedda; ubbay he s'uu'aappe usheeddino. 24 Yesuusi, «Hawe ooratsa c'aak'uwaan c'ora asaa diraw gukkiyaa ta suutsaa. 25 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; taani S'oossaa kawutetsaan ooratsa woyniyaa eessaa ushana gallassay gakkanaw, laa'entsuwaa ha woyniyaa eessaa ubbakka

ushikke» yaageedda. 26 Mazimuriyaa yes's'eeddawaappe guyyiyaan, Debre Zayite Deriyaa beeddino. 27 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, «Hinttenttu ubbay taana yeggiide wos's'anita; ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, <S'oossay dorssaa heemmiyaawaa wod'ana; hewaappe guyyiyaan dorssay ubbay laalettana gee» yaageedda. 28 Shin taani hayk'uwaappe denddeeddawaappe guyyiyaan, hinttentuppe kasetaade Galiilaa baana» yaageedda. 29 P'es'iroosi zaariide, «Unttuntu ubbatuu neena yeggiide booppekka, taani neena mulekka yeggikke» yaageedda. 30 Yesuusi P'es'iroosa, «Taani new tumuwaa oday; hachche k'amma kuttuu laa'entsuwaa waassanaappe kase, neeni taana heezzu gede kaddanaassa» yaageedda. 31 Shin P'es'iroosi kasewaappekka minisiide, «Taani haray atto, neenanna ittippe hayk'k'inttokka, neena mulekka kaddikke» yaageedda. K'ay haratuu ubbatuukka hewaadan geeddino. 32 Geetesemaane giyaa sa'aa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaawantta «Taani S'oossaa woossanaw, hinttenttu hawaan uttishshite» yaageedda. 33 Yesuusi P'es'iroosa, Yaak'oobanne Yohaannisa barenanna afeedda; darii kayyotteeddanne metooteedda. 34 K'ay untuntta, «Taani hayk'k'ana gakkanawukka kayyottay; hawaan takkishshite; gem"ishoppite» yaageedda. 35 Guutsaa sintsakko shiik'iide, sa'aan guufanniide, danddayettiyaawaa gidoope, he wodii bareppe aad'd'ana mala, S'oossaa woosseedda. 36 K'aykka, «Abbabboo, ta Aabboo, ubbabay new danddayettee; ha s'uu'aa taappe digga; shin ne sheniyaadan hanoppe attin, ta sheniyaadan hanoppo» yaageedda. 37 Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmi yiide, gem"isheeddawantta demmiide P'es'iroosa, «Simoonaa, gem"ishshaaddii? Neeni itti saantenttonne naaganaw danddayabeykkii? 38 Paac'iyaan hintte gelenna

mala, naagettitenne S'oossaa woossite; ayyaanay giigi utteedda; shin ashuu daaburanchcha» yaageedda. 39 K'aykka biide kasewaadankka S'oossaa woosseedda. 40 Aa kaalliyaawanttukko guyye simmiide l yiyaa wode, gem"isheeddawannta demmeedda; untunttu ayfiyaa gem"ishuu goozi wotseedda diraw, aw ayaa haasayiinntokka eribeykkino. 41 Heezentsuwaa untunttukko yiide, «Ha"i gakkanawukka gem"ishiiteenne shemppiitee? Gidana; wodii gakeedda; be'ite, taana, Asaa Na'aa, nagaranchcha asatuwaa kushiyaan aatsiide immiyaa wodii gakeedda. 42 Denddina boytte; be'ite, taana aatsiide immiyaawe haweku gakeedda» yaageedda. 43 Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa"u Aa kaalliyaawanttuppe ittuu, Yihudaa Ask'k'orootu, ellekka gakki wod'd'eedda; k'ay k'eesatuwaa kaappatuu higgiiyaa tamarissiyaawanttunne c'imatuu kiittina, mashshaanne s'am"aa oyk'k'eedda c'ora Asay aanana ittippe yeedda. 44 Yesuusa aatsi immiyaawe he c'ora asaw, «Taani yeriyaawe Aa; Aa oyk'k'iide loytsi naagiide, afite» yaagiide mallaa odi wotseedda. 45 Yihudaa Ask'k'orootu gakkosaannakka Yesuusakko shiik'iide, «Tamarissiyaawoo» yaagiide Yesuusa yeri akkeedda. 46 He c'ora Asay Yesuusa minisi oyk'k'eedda. 47 Shin matan ek'k'eeddawanttuppe ittuu bare c'ubiyaa shoddinne k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa k'oomaa shoc'iide, Aa haytsaa k'ans's'i oleedda. 48 Yesuusi zaariide, he shiik'eedda c'ora asaa, «Taana bonk'k'anchcha kessiide, bonk'k'anchchaa oyk'k'iyawaadan oyk'k'anaw c'ubiyaanne s'am"aa oyk'k'iide yeedditee? 49 Taani Geeshsha Golliyaan tamarissaadde, gallasan gallasan hinttentunna de'iyaa wode taana oyk'k'ibeykkita; shin S'oossaa Mas'aafatuu geeddawe polettanaw bessee» yaageedda. 50 Yesuusa kaalliyaawanttu

ubbatuu Aa yeggiide bi aggeeddino. **51** Nas'alaa s'alalaa mayyeedda itti yalaga bitanii Yesuusa kaalliyaawaa Asay oyk'keedda. **52** Shin he bitanii nas'alaa oliide, kallo s'iira wos's'eedda. **53** Asay Yesuusa k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa soy, k'eesatuwaa kaappatuwaa ubbatuu, c'imatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu shiik'eeddasaa afeeddino. **54** P'es'iroosi k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa dirssaa gidduwaa gakkanaw haakuwaan Aa kaalleedda; yaan naagiyaawaanna tamaa kashiidde, utti aggeedda. **55** K'eesatuwaa kaappatuunne hewaan shiik'eedda Asay ubbay Yesuusa wod'anaw Aa bolla markkaa koyyeeddino; shin ayinne demmibeykkino. **56** Ayaw gooppe, c'ora asatuu Aa bollan wordduwaa markkatteeddino; shin untunttu markkatetsay itti mala gidenna. **57** Itti itti asatuu denddi ek'kiide Yesuusa bolla, «I, «Taani Asay kees's'eedda ha Geeshsha Golliyaa kolaade, Asay kees's'ibeenna hara Geeshsha Golliyaa heezzu gallassaa gidдон kees's'ana» giishshin, nuuni siseeddo» yaagiide wordduwaa markkatteeddino. **59** Shin haray atto untunttu markkatetsay hewaan itti mala gidibeenna. **60** K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu asaa ubbaa sintsan denddi ek'kiide Yesuusa, «Hawanttu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?» yaagiide oochcheedda. **61** Shin Yesuusi c'o'u giide, ayinne zaaribeenna; k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Aa, «Anjjettedda S'oossaa Na'ay Kiristoosi neene?» yaagiide laa'entsuwaa oochcheedda. **62** Yesuusi zaariide, «Ee, taana; hintte taana, Asaa Na'aa, wolk'k'aama S'oossaappe ushechcha baggana uttide'ishshinanne saluwaa shaariyaanna yiishshin be'ana» yaageedda. **63** K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu bare mayuwaa peed'i oliide, «Nuuna hawaappe sintsan ayaw hara markkaa koshshii? **64** Hinttenttu Aa boriyaa siseeddita; hintte

k'ofay ayee?» yaageedda; untuntu ubbay, «I hayk'k'ana bessee» yaagiide Aa bolla pirddeeddino. **65** Untuntuppe ittuu ittuu Aa bolla c'ushetsaa doommeeddino; Aa ayfiyaa kammi dechchiide, «Neena dechcheeddawe oonee? Ane timbbitiyaa oda!» yaageeddino; k'ay naagiyaawantukka Aa k'ins's'alliyaa bak'k'iidde afeeddino. **66** P'es'iroosi dirssaa gidдон hirkkinna de'ishshin, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa mac'c'a k'oomatuwaappe ittinna yaaddu. **67** P'es'iroosi tamaa kashiyaawaa be'aade, c'adda s'eellaade, «Neenikka Naazireetiyaa Yesuusanna ittippe de'aa» yaagaaddu. **68** Shin P'es'iroosi, «Neeni giyaawe ayentto taani erikke; taw akeeketenna» yaagiide kaddeedda; yaatiide dirssaa penggiyaakko keseedda; kuttuukka waasseedda. **69** He k'oomata P'es'iroosa be'aade, Aa matan ek'k'eedda asatuwaa, «Ha bitaniikka untuntunna de'ee» gaade gujjaade oduwaa doommaaddu. **70** Shin P'es'iroosi k'aykka kaddeedda. Guutsaa gam"ishin, matan ek'k'eedda asatuu laa'entsuwaa P'es'iroosa, «Neeni tuma untuntunna ittippe de'aa; ayaw gooppe, neeni Galiilaa gadiyaa asaa» yaageeddino. **71** Shin P'es'iroosi, «Taani hewaa hintte giyaa bitaniyaa erikke!» yaagiide barena shek'aanne c'aak'uwaa doommeedda. **72** Ellekka kuttuu laa'entsuwaa waassi aggeedda; P'es'iroosi barena Yesuusi, «Neeni kuttuu laa'entsuwaa waassanaappe kase heezzu gede taana kaddanaassa» geeddawaa hassayiide, darii yeekkeedda.

15 Wontta guuran ellekka k'eesatuwaa kaappatuu c'imatuwaannannee Muse higgiiyaa tamarissiyaawaantunna hewaan shiik'eedda Ayihuda shanggatuwaa ubbaanna mak'k'ettiide, Yesuusa k'achchi afiide, P'ilaas'oosaw aatsiide immeeddino. **2** P'ilaas'oosi Aa, «Neeni Ayihudatuwaa kaatee?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi zaariide Aa, «Ne giyaawaadana»

yaageedda. 3 K'eesatuwaa kaappatuu Yesuusa daroban
 mooteeddino. 4 P'ilaas'oosi shirettiide Yesuusa, «New
 zaariyaabay baawee? Unttuntu ne bolla woyissa mootuwaa
 ahintto be'ikkii?» yaagiide oochcheedda. 5 Shin Yesuusi
 harabaa zaarennaan is's'ina, P'ilaas'oosi maalaletteedda. 6
 P'ilaas'oosaw Paasigaa Baalaa bonchchiyaa gallasaan Asay
 koyiyaa itti uraa k'ashuwaappe billiyaa wogay de'ee. 7 He wode
 itti Barbbaana giyaa bitanii walassaa kessiide shemppuwaa
 wod'eedda asatuwaana ittippe k'asho golliyaan de'ee. 8
 Shiik'eedda c'ora Asay P'ilaas'oosi kase erettowaadankka
 barenttoo maarotaa ootsana mala, Aa oochcheeddino. 9
 P'ilaas'oosi asaa zaariide, «Taani hinttenttoo Ayihudatuwaa
 kaatiyaa billiyaawaa koyyiitee?» yaagiide oochcheedda. 10
 Ayaw gooppe, k'eesatuwaa kaappatuu Yesuusa k'anaatiide
 aatsi immeeddawaa P'ilaas'oosi ereedda. 11 Shin k'eesatuwaa
 kaappatuu Yesuusa kotaa Barbbaana billanaadan, he shiik'eedda
 Asay P'ilaas'oosa woosana mala, asaa mak'keeddino. 12
 P'ilaas'oosi laa'entsuwaa zaariide, «Yaatina, ha Ayihuda
 kaatiyaa hinttenttu giyaawaa wootoo?» yaageedda. 13 Asay
 P'ilaas'oosaw zaari zaari barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide,
 «Aa kak'k'a» yaageeddino. 14 P'ilaas'oosi asaa, «Ayaw? I ay
 iitabaa ootseedee?» yaageedda. Shin Asay kasewaappekka
 bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Aa kak'k'a» yaageeddino.
 15 P'ilaas'oosi asaa nashechchanaw koyyiide, Barbbaana
 asaw billeedda; yaatiide lissuwaan Yesuusa wotaadaratuwaan
 shoc'issiide, kak'k'ana mala untunttoo aatsi immeedda.
 16 Hewaappe guyyiyaan, wotaadaratuu Yesuusa gadiyaa
 mooddiyaawaa gibbiyaa afiide, hara wotaadaratuwaa ubbaa
 ittippe s'eeseeddino. 17 K'ay zo'o mayuwaa Aa mayzzeeddino;

aguntsaa kalachchaa giigissiide, Aa huup'iyaaan wotseeddino.

18 Hewaappe guyyiyaan Aa, «Ayihudatuwaa kaatew, sarotay new gido» yaagi sarotiide, Aa k'iliic'uwaa doommeeddino. 19 Yesuusa huup'iyaa mak'k'aa s'am"aan shoc'eeddino; k'ay Aa bolla c'uchcheeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino. 20 Aa bolla k'iliic'eeddawaappe guyyiyaan, zo'o mayuwaa aappe k'aari akkiide, Aa mayuwaa Aa mayzzeeddino; yaatiide mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide, Aa kak'k'anaw afeeddino. 21 Unttuntu biide, Iskinddiranne Rufoosa yeledda aawuwaa, itti Simoona giyaa K'ereena gadiyaa asay, gas'aappe katamaa yiyaawaana gakettiide, Yesuusa mask'k'aliyaa wolk'k'aan toosseeddino. 22 Yaatiide Golggootaa geetettiyaasaa Yesuusa afeeddino. «Golggootaa» giyaawe «Huup'iyaa Gosiyaasaa» giyaawaa. 23 Kawaraa giyaa d'alii walaketteedda woyniyaa eessaa Yesuusaw ushanaw immeeddino; shin I ushennaan is's'eedda. 24 Unttuntu Aa kak'k'eeddino; k'ay oona oona gakkanentto eranaw Aa mayuwaa shaakkiide, saamaa yeggeeddino. 25 Unttuntu Aa kak'k'iyaa wode, wonttaappe heezzu saate. 26 «Ayihudatuwaa kaatiyaa» yaagi Aa mootiyaa s'aafuu s'aafetti utteedda. 27 Yesuusanna laa"u kayisatuwaa ittuwaa aappe ushechcha baggana, k'ay ittuwaa aappe haddirssa baggana mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'k'eeddino. 28 S'oossaa Mas'aafay, «litabaa ootseedda asatuwaana I paydetteedda» yaagiyaawe poletteedda. 29 Ogiyaanna aad'd'iyaa Asay Yesuusa kad'iide, barenttu huup'iyaa k'aatsiidde boreeddino; «Simmi, Geeshsha Golliyaa kolaade heezzu gallassaa gidon kees's'iyaawoo, 30 ane mask'k'aliyaa bollappe wod'd'aade, ne huup'iyaa ashsha» yaageeddino. 31 Hawaadankka k'eesatuwaa kaappatuu Muse higgiiyaa

tamaariissiyaawaanttunna ittippe Yesuusa bolla, «Hara asatuwaa ashsheeda; shin barena ashshanaw danddayenna; 32 nuuni be'iide ammanana mala, Kiristtoosi Israa'eeliyaa kaatii, ane mask'k'aliyaa bollappe ha"i wod'd'o» giide k'iliic'eeddino. K'ay haray atto, aanana mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide kak'etteeddawanttukka Aa bolla k'iliic'eeddino. 33 Usuppun saatiyaappe doommiide, udduppu saatiyaa gakkanaw, gadiyaa ubbay d'umeedda. 34 Udduppu saatiyaan Yesuusi bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Elohee, Elohee, laamaa sabak'itaanii?» yaageedda. Hewaa giyaawe, «Ta S'oossaw, ta S'oossaw, taana ayaw aggaaddii?» giyaawaa. 35 Hewaan ek'k'eedda asaappe ittuu ittuu hewaa sisiide, «Be'ite; Eelaasa s'eese» yaageedda. 36 He asaappe ittuu wos's'i yiide, zanzzaa malatiyaawaan c'aala woyniyaa eessaa kuntseedda; hewaa mak'k'aa gatimaa s'eeraan wotsiide, «De'ishshite ane; Eelaas mask'k'aliyaappe Aa wotsanaw yaanenttonne ane be'oytte» yaagiidde Yesuusa doonaakko ushshanaw shiishsheedda. 37 Yesuusi k'aalaa d'ok'k'u ootsi waassiide, hayk'k'i aggeedda. 38 Geeshsha Golliyaan k'ashetteedda gaaridduu k'ommoppe duge gakkanaw, laa"u kesiide pooshetti wod'd'eedda. 39 Mask'k'aliyaappe sintsa baggana hewaan ek'k'eedda itti s'eetuwaa Kaappuu, hewaa keenaa Yesuusi waassiide hayk'k'eeddawaa be'eedda wode, «Ha bitanii tumu S'oossaa Na'aa» yaageedda. 40 Hewaan haakuwaan ek'k'iide s'eelliyaa amareeda mac'c'awanttu de'iino; untunttu gidдон Magdala giyaa katamaappe yeedda Mayraama, teefa Yaak'oobanne Yoosa daaya Mayraamanne Salooma de'iino. 41 He mac'c'a asatuu Yesuusi Galiilaan de'iyaa wode, Aa kaalleddawanttanne Aa maaddeeddawantta; k'ay Yesuusanna ittippe Yerusaalame beedda hara c'ora mac'c'a asatuu hewaan

de'iino. **42** Sa'ay omarsseedda wode, hewaan shiik'eedda asaan bonchchetteedda itti Yoosefo giyaa bitanii, S'oossaa kawutetsay yaanawaa naagi utteeddawe, Armmaatiyaasa giyaa katamaa Asay yeedda; he gallassay wonttetsa Sambbataw giigettiyyaa gallassaa gideedda diraw, Yoosefo s'aliide P'ilaas'oosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. **44** P'ilaas'oosi, Yesuusi elekka hayk'k'i diggeeddawaa siseedda wode maalaletteedda; s'eetuwaa kaappuwaa s'eesiide, «I hayk'k'oodeppe gam"eeddee?» yaagiide oochcheedda. **45** P'ilaas'oosi Yesuusi hayk'k'eeddawaa s'eetuwaa kaappuwaappe sisiide, Aa anhaa Yoosefo akkanaadan ootseedda. **46** Yoosefo mooguwa mayuwa shammeedda; Yesuusa anhaa mask'k'aliyaappe wotsi mayuwaan s'aas'iide, shuchchaa wooc'eedda asaa moogiyaa gonggoluwa giddon Aa anhaa wotseedda; k'ay he gonggoluwa doonaan wolk'k'aama shuchchaa gondorssiide wotseedda. **47** Magdala katamaappe yeedda Mayraamane Yoosa daaya Mayraama Yesuusa anhaa untuntu hak'an wotsintto be'iino.

16 Sambbatay aad'd'eeddawaappe guyyiyaan, Magdala katamaappe yeedda Mayraama, Yaak'ooba daaya Mayraamane Salooma biide, Yesuusa anhaa okkanaw shittuwaa shammeeddino. **2** Wogaa gallassi wonttumaatsa daro guuran s'alk'k'ii kesishshin, he gonggoluwa beeddino. **3** Untuntu barenttu giddon ittuu ittuwaanna, «Gonggoluwa doonaappe nuw shuchchaa oonee gondorssiide digganaweesha?» yaagiide haasayiino. **4** Untuntu s'eelliyaa wode, he daro wolk'k'aama shuchchaa gondorssidiggeeddawaa be'eeddino. **5** Yesuusi moogetteedda gonggoluwa giddo geliyaa wode, itti wodalla bitanii bootsa mayuwa mayyiide, ushechcha

baggana utteeddawaa be'iide dagammeeddino. **6** Shin I
 untuntta, «Dagammoppite. Mask'k'aliyaa bolla kak'etteedda
 Naazireetiyya Yesuusa hinttenttu koyyiyaawaa eray. I hawaan
 baawa; denddi diggeedda. Untunttu Aa wotseeddasaa hawaa
 be'ite. **7** Shin biide Yesuusi barena kaalliyaawanttoonne
 P'es'iroosaw, «Yesuusi hinttentuppe kasetiide Galiilaa bee;
 I hinttenttoo odeeddawaadankka hinttenttu Aa yaan be'ana»
 yaagiide hawaa odite» yaageedda. **8** Mac'c'a asatuu yashshaan
 kokkoriidde, Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa kesiide
 bak'ati aggeeddino; k'ay untunttu yayyeedda diraw, asaw
 hewaa oossinne ayinne odibeykkino. Mac'c'a asatuu biide,
 barenttoo odetteeddabaa ubbaa P'es'iroosawunne aanana
 de'iyaawanttoo k'antsaan odeeddino; hewaappe guyyiyaan,
 Yesuusi bare huup'ew barena kaalliyaawanttu bolla, med'inaw
 ashshiyaa laamettenna geeshsha mishiraachchuwaa k'aalaa,
 away mokkiyaasaappe wulliyaasaa gakkanaw kiitteedda. **9**
 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark
 16:9-20.) Yesuusi hayk'uwaappe denddeeddawaappe guyyiyaan,
 Wogaa gallassi guura, laappu iita ayyaanatuwaa kesseedda
 Magdala katamaappe yeedda Mayraamiw kasetiide beetteedda.
10 Iza baade kase aanana de'iyaawanttoo, k'arettiiddinne
 yeekkiidde utteeddawanttoo odaaddu; **11** shin Yesuusi pas'a
 de'iyaaawaanne iziw beetteeddawaa untunttu siseedda wode, Izi
 oduwaa tuma gibeykkino. **12** Hewaappe guyyiyaan, untuntuppe
 laa"atuu katamaappe kesiide biishshin, ogiyaan Yesuusi
 koyrowaappe dummatiide, untunttoo beetteedda. **13** Untunttu
 guyye simmiide, haratoo odeeddino; shin hewanttu untunttu
 oduwaa tuma gibeykkino. **14** Guyyeppe tammanne itti Yesuusa
 kaalliyaawanttu k'umaa miishshin, Yesuusi untunttoo beetteedda.

Unttunttoo ammanuu baynna diraw, I untuntta seereedda; k'ay hayk'uwaappe I denddeeddawaa be'eeddawanntu untunttoo odina, untunttu ammanennaan is's'eedda dirawunne odina sisennawannta gidiyaa diraw, I untuntta seereedda. 15 I untuntta hawaadan yaageedda; «Alamiyaa ubbaa biide, asaa ubbaw wonggalaa mishiraachchuwaa k'aalaa odite. 16 Ammanowenne s'ammak'ettowe attana; shin ammanennawaa bolla S'oossay pirddana. 17 Taanan ammaniyaawanttu ha malaatatuwaa ootsanawannta: untunttu ta suntsan iita ayyaanatuwaa kessanawannta; k'ay untunttu duma duma ooratsa k'aalaan haasayanawannta. 18 Untunttu shooshshaa oyk'k'oopekka, woy ayaanne wod'iyaa marzziyaa ushintokka untuntta k'ohenna. K'ay untunttu barenttu kushiyaa hargganchchatuwaa bolla wotsana; he hargganchchatuu pas'ana» yaageedda. 19 Godaa Yesuusi barena kaalliyaawantunna haasayeeddawaappe guyyiyaan, S'oossay Aa pude saluwaa afina, S'oossaappe ushechcha baggana utteedda. 20 Aa kaalliyaawanttu biide, ubba saan wonggalaa mishiraachchuwaa odeeddino. Godaykka untunttunna ittippe ootsee; untunttu odiyaa k'aalaykka tuma gideeddawaa untunttu ootsiyaa malaatatuwaan erisseedda.

Luuk'aasa

1 Bonchchetteedda Toofiloosa, koyro barenttu ayfiyaan be'eeddawanttunne barenttu k'aalaan markkatteeddawanttu nuw odeeddino. S'aafetteedda yewuwaa ta baggan ubbaa S'ap'uwaappe bidda s'eellowaappe guyye, taarikiyaa maaraa naageedda ogiyaan new s'aafanaw lo"a gideeddawe taw beetteedda. **5** Yihudaa gadiyaa Kaatiyaa Heroodisa wodiyaan, Aabiyaa k'eesatetsaa oosuwa baggappe gideedda Zakkaraasa geetettiyaa itti k'eesay de'ee. Machchattakka Elssaabees'o geetettiyaa Aaroone yaraappe yeletteeddawunno. **6** Laa"atuukka Godaa azazuwaanne seeraa darissiide naagiyaawanttanne kad'ee banttaan S'oossaa sintsan de'iyaa s'illatuwaa. **7** Gidoppe attin Elssaabees'a mantsa gido diraw, yeluu untunttoo baawa. Laa"atuukka laytsaa sugeeddawantta. **8** Itti gallassi Zakkaraasi bare bagga kaallaan S'oossaa sintsan K'eesatetsan ootsiyaa wode, **9** bare K'eesatetsaa wogaa dooyaadan Geeshsha Golliyaa geliide is'aanaa c'uwissuwaa saamay Aa gakteedda. **10** Is'aanay c'uwiyaa wode Asay ubbay karen ek'k'iide woossi de'ee. **11** Godaa kiitanchchay is'aanaa yarshshuwaa saappe ushechchanna ek'k'iide aw beetteedda. **12** Zakkaraasikka be'eedda wode dagammiide yashshaan mitetteedda. **13** Kiitanchchaykka k'ay yaageedda, «Zakkaraasaa, yayyoppa; ne woosay sisetteedda, ne machchata Elssaabees'a attuma na'aa yelanawunnu. **14** Aa yeletaan nashetaynne ishaluu new hananawaa; c'oratuukka I yeletto diraw hashshu gaanawantta; **15** Ikka Godaa sintsan dara gidanawaa. Matsoyiyaa woyniyaa ushshaa gido haraa matsoyiyaa ushshaa ayinne ushenna; bare daay uluwaan de'ishshin Ayaanaa Geeshshay aan kumanawaa. **16** «Israa'eeliyaa asatuwaappekka c'oratuwaa

untuntu Godaa S'oossaakko, I zaaranawaa. 17 Ikka giigenna
 asaa Godaw giigissanaw, aawotuwaa wozanaa naanatuwaakko,
 azazettenawanttakka s'illotetsaa eraakko zaaranaw, Eelaasa
 ayyaanaaninne wolk'k'aan Godaappe sintsanna bee.» 18
 Zakkaraasikka kiitanchchaa, «Taani c'imaad, tamachchattakka
 bare laytsaan sugeeddawunno, hawaa taani ayaan eranita?»
 geedda. 19 Kiitanchchaykka zaariide, «Taani S'oossaa sintsan
 ek'kiyaa Gabreela; hawaa mishiraachchuwaa new odanaw
 neekko kiitettaad; 20 Hekko he wodiyaan hanana ta k'aalaa ne
 ammanabeenna diraw, ha yewuu hanana gallassay gakkanaw
 neeni duude gidanaassa; haasayanawukka danddayakka»
 geedda. 21 He wode asay, Zakkaraasi Geeshsha Golliyaappe
 kesennaan ayaw gam"eeddentto maalalettiidde naagiino.
 22 Keseedda wodiyaankka haasayanaw danddaybbeenna;
 Geeshsha Golliyaan sas'aa I be'eeddawaa akeekeddino;
 ikka haasayanaw danddayibeennawaa s'orssi besside, duude
 gidiide de'eedda. 23 Zakkaraasikka bare oosuwaa wodiyaan
 wursso wode, bare golle simmeedda. 24 Hewaappe guyyiyaan
 Aa machchata Elssaabees'a shahaaraade ichcheshu agenaa
 barena gentsaaddu. 25 Elssaabees'akka, «Ta tooshiyaa asaa
 giddoppe digganaw Goday bare maarotetsaan taana s'eello
 wode, hawaadan taw ootseedda» gaaddu. 26 Usuppuntsa
 agenaan S'oossaa kiitanchchaa Gabreel Galiilaa gadiyaan
 Naazireete Katamaa 27 Daawita yaraappe gideedda Yoosefo
 geetettiyaa bitanew ooshetta k'ashetteedda wodorattikko
 S'oossaa matappe kiitetteedda; wodoratti suntsaykka Mayraamo
 geetettee. 28 Kiitanchchaykka Mayraamikko yiide, «Darissaade
 dosettawunnee, sarotetsay new gido; Godaykka neenanna gatso
 de'ee; Neenikka mac'c'awanttu gidдон anjjetteddawunno»

yaageedda. 29 Mayraamakka Aa haasayaappe denddowaan
 darissa dagamaade, «Hawe ayaa mala sarotaa gidanee»
 gaade yewuwaa k'oppaaddu. 30 Kiitanchchay izo, «Hanne
 Mayraamee, S'oossaa matan sabaa demmaadda yayyoppa. 31
 Neeni shahaaraade, attuma na'aa yelanaassa; Aa suntsaakka
 Yesuusa gaanaassa. 32 Ikka dara gidanawaa; Ubbaappe
 D'ok'k'a S'oossaa Na'aa geetettana; Godaa S'oossay Aa
 aabbu Daawita kawutetsaa oydiyaa aw immanawaa. 33 Ikka
 Yaak'ooba gollen med'inaw kawutanawaa; Aa kawutetsawukka
 wurssetsay baawa» yaageedda. (aiōn g165) 34 Mayraamakka
 kiitanchchaa, «Taani wodoratto gido diraw, hawe wooti
 hananawee?» yaagaaddu. 35 Kiitanchchaykka zaariide iziwi,
 «Ayaanaa Geeshshay ne bolla yaanawaa; D'ok'k'a S'oossaa
 wolk'k'ay neenan shemppanawaa. Hewaa diraw, neeppe
 yelettiyaawe geeshsha S'oossaa Na'aa geetettana. 36 Ne
 dabbatta Elssaabees'a bare c'imatetsaa wodiyaan attuma
 na'aa shahaaraaddu. Mantsa geetetteeddawunna Elssaabees'a
 shahaaroodeppe usuppuntsa agenaa oyk'k'aaddu. 37 S'oossaa
 s'ooniyaa yewuu baawa» yaageedda. 38 Mayraamakka,
 «Taani Godaa ayilatto; neeni goowaadan hano» gaaddu.
 Hewaappe guyyiyaan kiitanchchay izi matappe beedda. 39
 Mayraamakka he agenaa gidдон denddaade killi zoozetiyyaa
 Yihudaa gaden de'iyaa itti katamaa elleella kesaaddu. 40
 Zakkaraasa golle gelaade Elssaabees'o sarotaaddu. 41
 Elssaabees'akka Mayraami sarotaa siseedda wode, izi uluwaan
 de'iyaa shahaaray guppeedda; Elssaabees'akka Ayaanaa
 Geeshshaan kumaaddu. 42 Bare kooshshaakka d'ok'k'u
 ootsaade, «Neeni mac'c'awanttu giddoppe anjjetteddawunno.
 Neeppe yelettiyaawekka anjjettowaa. 43 Neeni ta Godaa

daaya taakko yaanaw taani oonee? **44** Hekko ne sarotaa kooshshay ta haytsaan sisetteedda wode, ta uluwaan de'iyaa shahaaray nashechchaan guppeedda. **45** Goday polettee giide iziw odeeddawaa ammaneeddawunna iza anijetteeddawunno» yaagaaddu. **46** Mayraamakka, «Ta shemppatta ta Godaa bonchchaw, **47** Ta ayyaanaykka ta S'oossaa, ta d'aliyaan, loytsa nashettaw. **48** Ikka bare ayilatti tooshiyaa s'eelleedda. Hachcheppe doommiide yeletay ubbay anijetteeddawunnee giino. **49** Wolk'k'aama gideedda I, daro yewuwaa taw ootseedda; Aa suntsaykka geeshsha. **50** Aa maarotay yayyiyaawanttoo, yeletaappe yeletay gakkanaw de'ee. **51** Bare wolk'k'aan mino kiitaa kiitetteedda; barenttu wozanaa k'ofaan otorettiyaawantta, laaleedda. **52** Mooddiyaawantta kawutetsaa maataa oydiyaappe wotseedda; ashikkatuwaakka k'ay d'ok'k'u d'ok'k'u ootseedda. **53** Koshatteeddawantta lo"o yewuwaan kalisseedda; duratuwaa k'ay mela yedersseedda. **54** Bare maarotetsaa k'oppiide, bare ayiliyaa Israa'eeliyaa maadeedda. **55** Nu aawaatoo I odeeddawaadan, Abrahaamewunne Aa yaraw geeddawaa, med'inaw naagana diraassa» yaagaaddu. (aiōn g165) **56** Mayraamakka heezzu agenaa keena Elssaabees'i matan gam"owaappe guyyiyaan bare golle simmaaddu. **57** Elssaabees'iwukka yeliyaa wodii gakkina, attuma na'aa yelaaddu. **58** Izi shooratuunne izi dabbo gideeddawanttu, Goday maarotetsaa iziw ootseeddawaa sisiide izinna ittippe nashetteeddino. **59** Hosppuntsa gallasaan na'aa k'as's'aranaw yeeddino; Aa, aawuwaa suntsaan Zakkaraasa giide suntsanaw koyyeeddino. **60** Aa daaya k'ay, «Hanenna, Yohaannisa geetettanaw koshshee» yaagaaddu. **61** Unttuntukka izo, «Ne dabbatuwaappe hachche gakkanaw ituukka ha suntsaan s'eesettibeenna» yaageeddino. **62** Aa aabba, oona giyaa suntsan

s'eegettanaw koyyintto s'orssi oochcheeddino. **63** Aa aabbukka s'aafiyaabaa oochchi akkiide, «Na'aa suntsay Yohaannisa» giide s'aafina, ubbatuukka yewuwaan maalaletteeddino. **64** Hewankka Zakkaraasa doonay dooyetteedda, Aa ins's'arssaykka biletina haasayaa doommeedda, S'oossaakka galateedda. **65** Aa shooratuukka de'iyaasaa ubbaan yashshaan kumeeddino. Ha yewuukka zoozetiyya Yihudaa gadiyaa ubbaan darii haasayetteedda. **66** Hawaakka siseeddawanttu ubbatuu, «Ha na'ay ayaa gidaneeshsha?» yaagiide yewuwaa barenttu wozanaan oyk'keeddino; S'oossaykka aanana de'iyaawaa ereeddino. **67** Yohaannisa aabbu Zakkaraasi Ayaanaa Geeshshaan kumiide timbbitiyaa yaagi odeedda: **68** «Israa'eeliyaa Goday S'oossay anjjetto; yiide bare asaa s'omooseeddanne wozeedda. **69** Bare ayiliyaa Daawite golliyaan; wolk'k'aama ashshiyaawaa nuw giigisseedda. **70** Hawekka beni Godaa geeshsha nabatuwaa doonaan odettowaadan, (aiōn g165) **71** I nuuna, nu morkkatuwaappenne, nuunanna ek'ettiyaawanttu kushiyaappe ashshanaassa. **72** Hawaakka I ootseeddawe, nu aawaatoo, maarotetsaa bessanaassanne, bare geeshsha c'aak'uwaa wozanaa aatsanaassa. **73** Nu aawuwaa Abraahaamoo, c'aak'keedda c'aak'uwaa k'oppanaw, **74** nu morkkatuwaa kushiyaappe kesiide, yashshay banttaan aw ootsanaadan, maataa nuw immeedda. **75** Hawenneekka, nuuna nu wodiyya ubbaan, geeshshatetsaaninne s'illotetsaan, bare sintsaan essana diraassa. **76** Zaariidekka, neenoo, ta na'aw, D'ok'k'a S'oossaa nabiyya geetettanaassa; ogiyaa giigissanaw Godaappe sintsanna, baanaassa. **77** Asaa nagaraa maariyaa atatetsaa eraa, untunttoo immanaassa. **78** Hewekka killippe yeedda poo'uu, nuuna s'omooseeddawe, nu S'oossaa

maarotetsaanne k'aretaa gaasuwaana. 79 Aa poo'uukka d'umaaninne hayk'uwaa kuwaan, utteeddawanttoo poo'issee; nu gediyaakka sarotetsaa ogiyaan suurissee.» 80 Na'aykka dic'ciide, ayaanaan minneedda; Israa'eeliyaa asaw beetteedda gallassay gakkanaw mela biittaaan de'eedda.

2 He wode Roomaa kawutetsaa garssan de'iyaa Asay ubbay suntsaa s'aafettanaadaninne paydettanaadan Awugiss's'oose K'eesareppe azazuu keseedda. 2 Hewenneekka, K'ereneyoose Sooriyaa gadiyaa mooddiyaa wode haneedda koyro asaa payduwaa. 3 Hawaa diraw itti itti Asay s'aafettanaw bare katamaa bare katamaa beedda. 4 Yooseefokka Daawita golliyaappenne yaraappe gidiyaa diraw Galiilaa Awuraajjaan de'iyaa Naazireete katamaappe dendiide Daawita katamaa gideeddawunnikko Yihudaan de'iyaa Beeteleeme geetettiyaa katamaa keseedda. 5 He wode yeliyaa wodii mateedda aw ooshetta utteedda Mayraamakka aanana ittippe baaddu. 6 Unttuntu hewaan de'ishshin iziw yeliyaa wodii gakkii aggeedda. 7 Izakka Bayira Na'aa gideedda attuma Na'aa yelaaddu; imatsay shemppiyaa sa'aa demmabeenna diraw, na'aa mayuwaan s'aas'aade Gap'atiyaan k'eraaddu. 8 He gadiyaan k'amma barenttu wudiyaa heemmiidde dembban ak'iyaaawantu de'iino. 9 S'oossaa kiitanchchay k'oppennaan yiide untunttu miyyiyaan ek'k'eedda; Godaa bonchchuu untunttu yuushshuwaan poo'eedda wode, wolk'k'aama yashshay untuntta oyk'k'eedda. 10 Kiitanchchay untuntta, «Yayyoppite, asaw ubbaw haniyaa daro nashechchiyaa mishiraachchuwaa taani hinttenttoo ahaad. 11 Hachche Daawita katamaan ashshiyaawe yeletteedda. Ikka Godaa Kiristtoosa. 12 Hawe hinttenttoo malla gido: Gac'ino na'ay mayuwaan s'aas'ettiide gap'atiyaa giddon giseeddawaa

demmanita» yaageedda. 13 K'oppennaan c'ora S'oossaa kiitanchchatuu koyro kiitanchchaanna ittippe k'onc'c'eeddino. 14 S'oossaakka galatiide, hawaadan geeddino: «Bonchchuu S'oossaw bolla saluwaan gido. Sa'aan I dosiyaa asaw sarotetsay gido» yaageeddino. 15 Kiitanchchatuu untuntuppe shaakettiide saluwaa kesowaappe guyye, wudiyaa heemmiyaawanttu, «Goday nuw k'onc'c'isseeddawaa, hawaa haneedda yewuwaa be'anaw Beeteleeme boytte» geetetteeddino. 16 Untuntukka elleelliide beeddino. Mayraamonne Yoosefo demmiide, gacino na'aykka gap'atiyaan giseeddawaa be'eeddino. 17 Hewaappe guyyiyaan guutsa na'aa diraw odetteeddawaa k'onc'c'issiide odeeddino. 18 Hawaa siseedda ubbay untunttu odeedda yewuwaan maalaletteeddino. 19 Mayraama k'ay hawaa ubbaa bare wozanaan oyk'k'aade k'oppaadde gam"aaddu. 20 Wudiyaa heemmiyaawanttukka ubbaa yewuu untunttoo odetteeddawaadan hanina demmo diraw, siseeddawoonne be'eeddawoo ubbaw S'oossaa bonchchiiddinne galatiidde simmeeddino. 21 Na'aw hosppun gallassaa gidina k'as's'arettiyya wodii gakko wode, I aatti uluwaan attanaappe kase, kiitanchchay kesso sunsaan, Yesuusa geetetteedda. 22 Muse wogaa maaraadan geeyiyaa wodii poletteedda wode Yoosefonne Mayraama gac'ino na'aa S'oossaw sheed'd'anaw Yersaalame akki beeddino. 23 Hewenneekka Godaa wogaan, «Attuma na'aa gideedda bayira na'ay ubbay S'oossaw dummateeddawaa gidanawaa» geetetti s'aafetteeddawaadaaninne, 24 k'aykka Godaa wogaan, «Laa"u dogommatuwaa woy laa"u harap'p'e maratuwaa» geettettowaadan, Godaw yarshshuwaa yarshshanaw afeeddino. 25 He wode s'illonne genc'c'a gideedda Simoona geetettiyya itti bitanii Yersaalamen de'ee. Ikka, Israa'eeliyya

asaw atotetsaa hidootaa naagiyaawaanne Ayaanaa Geeshshay
Aa bollaana shemppeedda asaa. 26 Godan oketteedda
Kirsttoosa be'ennaan hayk'k'ennawaa Ayaanaa Geeshshaan
aw k'onc'c'isseedda. 27 Ikka he wode Ayaanaa Geeshshay
kaaletsina, Geeshsha Golliyya geledda. Na'aa yelawanttu
eriyaa wogaa maaraadan, koshshiyaawaa aw polanaw guutsa
na'aa Yesuusa oyk'k'iide gelo wode, 28 Simoone mokki akki
na'aa idimmiide S'oossaa galatiidde hawaa yaageedda: 29
«Godaw, Neeni k'aalaa gelo maaraadan, ha'i taana ne ayiliyaa
saruwaan neekko afa. 30 Gaasuukka, ta ayfatu, asaa ubbaa
sintan Neeni giigisseedda, ashshiyaa hidootaa be'eeddino. 32
Hewekka Israa'eeliyaa gidenna asaw, k'onc'c'etsaa immiyaa
poo'uwwa. K'ay Ne asaw Israa'eelew bonchchuwwa.» 33
Yooseefonne Aa daaya Aa diraw haasayetteedda yewoo
maalalteeeddino. 34 Simoonikka anjiide Mayraamo, «Hawe
Na'ay Israa'eeliyan c'orato dendummaassinne kunddetsaw
gaaso gidanaw, k'aykka iitaa haasayyaawanttoo malla gidanaw
dooretteedda. 35 C'oratookka wozanaa k'ofay k'onc'c'owaa
gidanaw, ne shemppuukka mashshaan k'ans's'owaadan
seelettanawaa» yaageedda. 36 K'aykka Aaseera yaraappe
gideedda Paanu'eela naatta Haanno geetettiyaa nabatta
de'aw; Izakka loytsa c'imaaddu. Bare wodorotetsaan geledda
asinaana laappu laytsaa de'eeddawunno. 37 Izi laytsaykka
hosppun tammanne oydduwwa gidana gakkana gallaasanne
k'ammaa geeshsha golliyaappe shaakettinnaan s'oomaaninne
woosaan kiitettaadde am"e gidaade gam"aaddu. 38 He
wodekka shiik'aade S'oossaa galataaddu; K'aykka Yersaalame
Asay wozettanaw naagiyaawanttoo ubbatoo gac'ino Na'aa
Yesuusabaa odaaddu. 39 Yooseefonne Mayraama Godaa

higgiyan azazetteeddawaa ubbaa polowaappe guyye Galiilaa
Awuraajjaan de'iyaa barenttu katamaa Naazireete simmeeddino.
40 Guutsa na'aykka dic'c'iiddenne minniidde beedda; aad'd'o
eraankka kumeedda; S'oossaa aad'd'o keekatetsay Aa bolla
shemppeedda. **41** Yooseefonne Mayraama laytsaan laytsaan
Paasigaa Baalaa bonchchanaw Yersaalame katamaa biino.
42 Na'awukka tammanne laa"u laytsaa gido wode dooyaadan
baalaw hini Yersaalame keseeddino. **43** Baalaa polowaappe
kaala barenttu golle untunttu simmoode guutsa na'aa Yesuusi
Yooseefonne Mayraama erennaan Yersaalamen atti aggeedda.
44 Untuntunna ittippe de'iyaawaa malatina itti gallassaa ogiyaa
hametteeddino. Guyyeppe k'aykka barenttu dabbatuwaannanne
barenttu siik'ettiyaawanttu matan koshshaa doommeeddino. **45**
D'ayo wode koyyiidde hini Yersaalame simmeeddino. **46** Heezzu
gallasaappe guyye, tamarissiyaawanttu gidon Yesuusi uttiide
untunttu giyaawaa sisiiddenne untuntta oochchiidde Geeshsha
Golliyyaa garssan de'iyaawaa be'eeddino. **47** Sisiyaawanttu
ubbatuukka, Aa akeekaaninne Aa zaaruwaan maalaletteeddino.
48 Yooseefonne Aa daaya Aa be'o wode maalaletteeddino.
Aa daayakka, «Ta Na'aw, ayaw nuuna hawadan ootsay?
Ne aabbunne tanne Neena koyyiidde, daro metooteeddo»
yaagaaddu. **49** Yesuusikka untunttoo, «Ayaw taana koyyiitee?
Ta aabbu gollen de'anaw taw koshshiyaawaa eribeykkitee?»
yaagi zaareedda. **50** Hewaa yaagi odooppe attin, untunttoo
I odeedda yewuu ayaa gintto gelibeenna. **51** Hewaappe
simmiide, untuntunna ittippe hini Naazireete beedda; hewankka
untunttoo azazettee. Aa daayakka hewaa ubbaa bare wozanaan
wotsaaddu. **52** Yesuusikka eraaninne geesan, sabaanikka
S'oossaanne asaa sintsan dic'c'eedda.

3 S'ibaariyoosa geetettiyaa kaatii kawuteedda tammanne ichcheshetsiyaa laytsaan P'ens's'enaawiyaa P'ilaas'oosi Yihudaa mooddiyaa wode, Heroodise Galiilaan oyddentsiyaa shaakuwaa mooddiyaa wode, Aa ishay Pilip'p'oosikka Is'uuriyaaninne S'irkkonddoosan oyddentsiyaa shaakuwaa mooddiyaa wode, Lisaaniyoosikka Abileenen oyddentsiyaa shaakuwaa mooddiyaawaa gidiide mooddi de'ishshin, **2** Haanninne K'eyyaafay k'eesatuwaa kaappatuwaa gidiide de'ishshin, S'oossaa k'aalay Zakkaraasa na'aa Yohaannisakko mela biittaan yeedda. **3** Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafaa heeraa ubbaa biide, «Hintte nagaray atto geetettana mala nagaraa paas'iide s'ammak'ettite» yaagi tamarisseedda. **4** Nabyaa Isiyaasa mas'aafan s'aafetteedda k'aalaadan, «Mela biittaan waassiyaa bitaniyaa kooshshay, Godaw ogiyaa giigissite; Aa ogiyaakka suurissite. **5** Ollay ubbay kumo; deriinne zoozii denbbaa gido, giigenna ogii ubbay giigo, hanchchiro ogii ubbay liik'o. **6** Hewaa gidoope, Asay ubbay S'oossay ashshiyaawaa be'ana» » yaageedda. **7** Hawaa diraw Yohaannisi Aa kushiyan s'ammak'ettanaw keseedda asaw hawaadan oduwaa doommeedda, «Henttenoo, shooshshaa naatoo; yiyaa hank'k'uaappe attana mala hinttentta ooni mak'k'eeddee? **8** Simmi hinttenttu nagaraappe simmeeddawanttoo bessiyaa ayfiyaa ayfite. Hinttenttu wozanaan Abraahaamo nu aabbu de'ee gooppite. S'oossay Abraahaamoo naanaa ha shuchchatuwaappe dentsanaw danddayee yaagaade taani hinttenttoo oday. **9** Ha'i ubbaa bees'i mitsaa s'ap'uwaan k'ans's'anaw giigi utteedda; simmi lo"o ayfiyaa ayfena mitsay ubbay k'ans's'ettiide tamaan olettanawaa.» **10** «Yaatina ha'i nu ayaa udanee?» yaagiide Aa c'ora Asay oochcheedda. **11** Yohaannisikka, «Laa"u mayuu

de'yaawe baynnawoo immo; k'umay de'yaawekka baynnawoo gisho» yaagi zaaredda. **12** K'aras'aa shiishshiyaawanttukka s'ammak'ettanaw yiide, «Tamaarissiyaawoo, nu ayaa udanee?» yaagi oochcheeddino. **13** I untunttoo, «Geetettowaappe aad'd'o k'aras'aa aatsi shiishshoppite» yaagi odeedda. **14** Hewaappe kaala wotaadaratuu, «Nuunishi, ayaa udanee?» yaagi Aa oochcheeddino. Yohaannisikka, «Asaa shaluwaa naak'uwaan bonk'k'i akkoppite, oonanne wordduwaan mootoppite, hinttentu dirgguu hinttentoo gidana» yaagi zaaredda. **15** He wode Asay ubbay Kiristtoosa yuussaa naagiidde de'iyaa diraw Yohaannisa, «Hawekka Kiristtoosa gidennaan attena» yaagiide barenttu wozanaan maleeddino. **16** Yohaannisi ubbatuwaakka, «Taani haatsaan s'ammak'ay; gidoppe attin taappe wolk'k'aamaynne taanikka Aa c'aammaa k'ashuwaa billana danddayennawe biro yaanawaa; ikka Ayaanaa Geeshshaaninne tamaan s'ammak'anawaa; **17** Aa kushiyan katsaa dalaappe shaakki geeshshiyaa layday de'ee. Katsaa uddumaan bukkowaa geeshshi punniide ayfiyaa diyiyaan k'olee; shin dalaa to'enna tamaan guuddee.» **18** Yohaannisikka hara c'ora k'aalaan c'ora asaa mak'k'iidde mishiraachchuwaa k'aalaa odeedda. **19** Galiilaa mooddiyaa Heroodisa k'ay bare ishaa Pilip'p'oosa machchatto Herodiyaado I akkeedda dirawunne haraakka c'ora iita kiitaa kiitetto diraw, Yohaannisi seereedda. **20** Hawaa diraw ha ubbaa gujjiide Heroodise Yohaannisa k'asho golle gelisseedda. **21** Asay ubbay s'ammak'etti simmowaappe guyyiyaan Yesuusi s'ammak'etteedda. I woossi de'ishshinkka saluu dooyetti aggeedda. **22** Geeshsha Ayyaanaykka harap'p'iyaa malatiide Aa bollaam wod'd'eedda. Saluwaappekka, «Ta dosiyaa na'ay neena; neenan Taani nashettay» yaagiyaa k'aalay yeedda.

23 Yesuusi tamarissuwaa doommooፊ aw hattamu laytsaa
 gideedda; c'ora asaykka barenttoo malatowaadan Aa Yooseefo
 na'aa yaagiino; Yooseefo Eele na'aa; **24** Eele Maate na'aa;
 Maate Leewiyaa na'aa; Leewii Milkke na'aa; Milkke Yoona na'aa;
 Yooni Yooseefo na'aa; **25** Yooseefo Maataatiyaa na'aa; Maataati
 Amoos'e na'aa; Amoos'e Naahooma na'aa; Naahooma Esiliime
 na'aa; Esiliime Naage na'aa; **26** Naage Maa'aate na'aa; Maa'aate
 Maataatiyyu na'aa; Maataatiyyu Seemeye na'aa; Seemeyi
 Yooseefo na'aa; Yooseefo Yooda na'aa; **27** Yoodi Yoonaana na'aa;
 Yoonaani Reese na'aa; Reese Zerubaabeela na'aa; Zerubaabeeli
 Salaatiyaala na'aa; Salaatiyaale Neele na'aa; **28** Neeli Milkke
 na'aa; Milkke Haadde na'aa; Haadde Yoosaase na'aa; Yoosaase
 K'ooaama na'aa; K'ooaami Elmaadooma na'aa; Elmaadooma
 Eere na'aa; **29** Eere Yoosee'e na'aa; Yoosee'e, Eli'eezera
 na'aa; Eli'eezere, Yoorame na'aa; Yoorami Maas'aate na'aa;
 Maas'aate Leewiyaa na'aa; **30** Leewii Simoona na'aa; Simoone
 Yihudaa na'aa; Yihuday Yooseefo na'aa; Yooseefo Yoonaana
 na'aa; Yoonaani Eeliyaak'eema na'aa; **31** Eeliyaak'eemi Meeliya
 na'aa; Meeliye Mayinaana na'aa; Mayinaani Maas'aate na'aa;
 Maas'aate Naataane na'aa; Naataane Daawite na'aa; **32**
 Daawite Issey na'aa; Issey Iyyoobeedda na'aa; Iyyoobeedi
 Boo'eeza Na'aa; Boo'eezi Salmoona na'aa; Salmooni Nahishoona
 na'aa; **33** Nahishooni Aminaadaaba na'aa; Aminaadaabi Raama
 na'aa; Raami Ariina na'aa; Ariinay Hezroona na'aa; Hezrooni
 Pereeza na'aa; Pereezi Yihudaa na'aa; **34** Yihuday Yaak'ooba
 na'aa; Yaak'oobi Yisaak'a na'aa; Yisaak'i Abraahaamo na'aa;
 Abraahaamo Taara na'aa; Taari Naakoora na'aa; **35** Naakoori
 Seeroohe na'aa; Seeroohi Ragawa na'aa; Ragawi Pelega na'aa;
 Pelegi Abeera na'aa; Abeeri Saalla na'aa; **36** Saalli K'aynaana

na'aa; K'aynaani Arfaakisiide na'aa; Arfaakisiide Seeme na'aa;
Seemi Nohe na'aa; Nohe Laameehe na'aa; 37 Laameehi
Maatusaala na'aa; Maatusaali Heenooke na'aa; Heenooki
Yaaredda na'aa; Yaareed Malaali'eela na'aa; Malaali'eeli
K'aynaana na'aa; 38 K'aynaani Heenoosa na'aa; Heenoosi
Seete na'aa; Seeti Addaama na'aa; Addaami S'oossaa na'aa.

4 Yesuusi Geeshsha Ayyaanaan kumiide Yorddaanoosa
Shaafaappe simmeedda; Ayyaanaan mela sa'aa kaalesettiide
beedda. 2 Hewaan oytamu gallassaa daabiloosan paac'etteedda.
He gallassatuwaan ayaanne mibeenna diraw wurssetsaa
poluwaa heeraan I koshatteedda. 3 Daabiloosikka, «Neeni
S'oossaa Na'aa gidoope ha shuchchaa, «Ukitsaa gida» gaade
azaza» yaageedda. 4 Yesuusikka, « «Asay S'oossaa K'aalaa
ubbaappe attin ukitsaa s'alalaan de'enna» geetetti S'oossaa
K'aalaan s'aafetteedda» yaagi zaareedda. 5 Daabiloosikka
d'ok'k'a gideedda deriyaa Yesuusa kessiide alamiyaa kawutetsaa
ubbaa lip'o ayfii simmanaw besseedda. 6 Daabiloosikka, «Ha
kawutetsaa maataynne bonchchuu ubbay taw imetteedda.
Taani ta dosiyaa oossinne immana; newukka immana. 7
Hewaa gidiyaa diraw, ne ta sintsaan taw goyinnoope ha
ubbay neessa gidanawaa» yaageedda. 8 Yesuusikka zaariide,
« «Godaa S'oossaw goyinna, Aa s'alalaa Godaya» geetetti
S'oossaa K'aalaan s'aafetteedda» yaageedda. 9 Daabiloosikka
Yesuusa Yerusaalame afiide Geeshsha Golliyaa huup'iyaa
kessiide, « «S'oossay neena naagana mala, kiitanchchatuwaa
kiittanawaa, untunttukka ne gedii shuchchaan d'ubettenna
mala, barenttu kushiyaan neena dentsanawantta» yaagettiide,
Geeshsha Mas'aafaan s'aafetteedda; ane Neeni S'oossaa
Na'aa gidoope, hawaappe duge neena ola» yaageedda.

12 Yesuusikka zaariide, «Ne Godaa S'oossaa paac'c'oppa»
 geetetteedda» yaageedda. 13 Daabiloosikka paac'iyaa ubbaa
 wurssowaappe guyye guutsa wodew Yesuusappe shaaketteedda.
 14 Yesuusikka Ayaanaa wolk'k'aan Galiilaa gadiyaa simmeedda.
 Aa waariikka yuushshuwaan de'iyaa ubbaa gakeedda. 15
 Yesuusikka Ayihudatuwaa Woosa Golliyaan tamarissiide
 asaan ubbaan galatetteedda. 16 I bare dic'c'o katamaa
 Naazireete yeedda; kase ootsiyaawaadankka sambbata gallassi
 Ayihudatuwaa woosa golle geliide nabbabanaw dendiide
 ek'keedda. 17 Nabiyaa Isiyaasan s'aafettiide s'aas'etteedda
 mas'aafaa aw immeeddino. He mas'aafaa billiide: «Taani
 hiyyesatoo mishiraachchuwaa odanaw oketteedda diraw Godaa
 Ayyaanay Ta bollan de'ee. K'ashetteeddawanttoo biletsaa,
 k'ook'atoo s'eelana mala odanaw, k'aykka naak'etteeddawantta
 naak'uwaappe kessana mala dosetteedda Godaa laytsaa
 odana mala, Taana kiitteedda» geetetti s'aafetteeddasaa
 demmeedda. 20 Mas'aafaakka s'aas'iide Ayihudatuwaa
 woosa golliyaan ootsiyaawoo immiide utteedda. Ayihudatuwaa
 woosa golliyaan de'iyaa Asay ubbay Aa c'addi s'eelleedda.
 21 Yesuusikka, «Hachche hinttew nabbabettina hinttentu
 siseedda k'aalay poletteedda» yaageedda. 22 Ubbay aw
 markkatteeddino. Aa doonaappe kesiyaa aad'd'o keekatetsaa
 k'aalaappe denddeeddawaan maalalettiidde, «Hawe Yoosefo
 na'aa gidennee?» geeddino. 23 Yesuusikka sid'e banttaan ha
 leemisuwaan, «Hinttentu taw D'aliyaa Godaw, ne huup'iyaa
 patsa, neeni K'ifirinaahooman ootsina nu sisowaa ubbaa ha ne
 katamaankka k'ay ootsa» yaagiide odiita» yaageedda. 24 K'aykka,
 «Tumuwaa yaagay, nabii bare yeletto gadiyaan gammakka
 bonchchettenna. 25 «Yewuwaan k'ay tumuwaa oday: Eelaasa

wodiyaan heezzu laytsanne usuppun agenaa iray bukkennaan is's'ina sa'aa ubbaan wolk'k'aama koshay geleedda wode, Israa'eelen c'ora am"atuu de'iino. 26 Eelaasikka Sidoonaa gadiyaan de'iyaa Seraafta heeraa itti am"attikko kiitetteeddappe attin ookkonne kiitettibeenna. 27 Nabiyaa Elssaa'a wodiyaanka Israa'eeliyaan c'ora oolluwaa harggiyaan oyk'etteeddawanttu de'iino; Sooriyaa biittaa de'iyaa Ni'imaaneppe attin untuntuppe ooninne pas'i beenna» yaageedda. 28 Ayihudatuwaa woosa golliyaan de'iyaa wanttu ubbatuu hawaa sisiide darissiide hank'k'etteeddino. 29 Untunttu dendiide Yesuusa katamaappe gas'aa kessiide duge olanaw katamay kees'etteedda deriyaa huup'iyaa afeeddino. 30 Shin Yesuusi untunttu gidduwaanna aad'd'iide beedda. 31 Hewaappe guyyiyaan Yesuusi Galiilaa gadiyaan de'iyaa K'firinaahooma katamaa beedda. Sambbata gallasaanka asaa tamarisseedda. 32 I tamarissiyaa timirtii maataan gidiyaa diraw siseedda Asay ubbay maalaletteeddino. 33 Ayihudatuwaa woosa golliyaan iita ayyaanay oyk'k'eedda bitanii de'ee; bare kooshshaa d'ok'k'u ootsi waassiide, 34 «Hayya godo agaarikkii Naazireetiyaa Yesuusa; nuw neenanna ay ittippetetsay de'ii? Nuuna bayizzanaw yaad? Neeni oonentto eraad; Neeni S'oossaa Aawuu kiitteenne geeshsha gidikkii!» yaageedda. 35 Yesuusikka, «C'o"u ga, aappekka kesa» yaagi seereedda. Iita ayyaanay bitaniyaa untunttu gidduwaan kunddissiide ayinne k'ohennaan aappe keseedda. 36 Asay ubbay maalalettiide ittuu ittoo, «Hawe ayaa k'aalee? Barew de'iyaa maataaninne wolk'k'aan iita ayyaanatuwaa seeree; k'ay iita ayyaanaykka kesee» yaagiidde haasayeeddino. 37 Aa waariikka he yuushshuwaan de'iyaa gadiyaa ubbaa gakeedda. 38 Yesuusi Ayihudatuwaa woosa golliyaappe dendiide Simoonaa golliyaa

geleedda, Simoona bollotatta wolk'k'aama k'os'uwaa harggiyaan harggettaade giseeddawunniw Yesuusi izo patsanaadan Asay Aa woosseedda. **39** I matan ek'k'iide k'os'uwaa harggiyaa seerina, harggii yeddiisheedda; he wodiyaanka denddaade untunttoo kiitettaaddu. **40** Away wullo wodiyaan duma duma harggiyaan oyk'k'etteedda harganchchatuwaa ubbaa aakko aheeddino; ikka ittuwaa ittuwaa bolla bare kushiyaa wotsiide patseedda. **41** Iita ayyaanatuukka, «Neeni Kiristtoosa S'oossaa Na'aa» yaagi waassiidde c'ora asaappe keseeddino. I Kiristtoosa gidowaa untuntu ereedda diraw haasayenna mala diggeedda. **42** Sa'ay wontto wode Asay baynnasaa beedda; Asay ubbay Aa koyyiidde I de'iyasaa yeeddino. Barenttuppe shaaketti beennaadan digganaw koyyeeddino. **43** I k'ay, «Hini hara katamattoo baade S'oossaa Kawutetsaa mishiraachchuwaa K'aalaa odanaw koshshee; taani kiitetteeddawe hawaa diraassa» yaageedda. **44** Galiilaan de'iyaa Ayihudatuwaa woosa gollen K'aalaa tamarissiidde gam"eedda.

5 Itti gallassi Yesuusi Gensaarees'e Abbaa gas'aan ek'k'iide de'ishshin c'ora Asay aakko shiik'iide S'oossaa k'aalaa sisanaw sugetti de'iino. **2** He wode laa"u wonggiratuu Abbaa gas'aan ek'k'owaa I be'eedda; moliyaa p'iriyawanttu k'ay wonggiratuwaappe wod'd'iide barenttu dabbaa meec'c'i de'iino. **3** Yesuusi wonggiratuwaa giddoppe Simoonawunno gideeddawunnin geliide sa'aappe yaa abbaakko guutsaa shiishshanaadan oochcheedda. Hewaappe guyye wonggiriya bolla uttiide asaa tamarissuwaa doommeedda. **4** Tamarissuwaa betsowaappe guyyiyaan Simoona, «Wonggiriya yaa abbaa c'iimmuwaakko shiishshite; hinttenttu dabbakka moliyaa p'iranaw olite» yaageedda. **5** Simoonikka, «Godaw,

k'ammaa kummentsaa daaburi ak'iide ayinekka oyk'k'ibeykko;
 shin ha"i Neeni goowaadan dabbaa oleetto» yaagi zaaredda. 6
 Hewaadanka ootseedda wode, daro c'ora moliyaa oyk'k'eeddino.
 Unttuntu dabbatuukka duus'ereetanaw haneeddino. 7
 Hara wonggiriyaan de'iyaa laggetsatuu yiide maaddanaadan
 wutteeddino; untunttu laa"u wonggiratuwaanka moliyaa
 kuntsina wonggiratuu mitettussaa doommeeddino. 8 Simooni
 P'es'iroosikka hawaa be'eedda wode Yesuusa gulbbatan
 kunddiide, «Godaw, taani nagaranchcha asaa gido diraw
 taappe shaaketta» yaageedda. 9 Hawaa geeddawe inne
 aanana ittippe de'iyaa wanttu ubbay barenttu oyk'k'eedda
 moliyaa c'oratetsaan maalaletteeddino. 10 Hewaadanka k'ay
 Simooni laggetsaa gideeddawanttu Zabddiyoosa naanatu
 Yaak'oobinne Yohaannisi maalaletteeddino. Yesuusikka Simooni,
 «Yayyoppa hawaappe guyyiyaan asaa p'iriyaawaa gidanaassa»
 geedda. 11 Unttunttukka wonggiratuwaa haatsaappe gas'aa
 kessiide, ubbabaa agjiide Yesuusa kaalleeddino. 12 Yesuusi
 katamatuwaappe ittuwaan de'ishshin oolluu bollaa ubbaa meedda
 bitanii de'iyaa wode Yesuusa be'iide Aa sintsanka kunddiide,
 «Godaw, neeni koyyoope taana patsanaw danddayaa»
 yaagiide woosseedda. 13 Yesuusikka bare kushiya yeddi
 boochiide, «Dosay geeyya!» geedda. Heman"iyanka oolluu
 Aa yeddeedda. 14 Yesuusi Aa, «Hawaa oossinne odoppa.
 Shin k'eesaakko baade neena bessa. Hewaappe guyye
 oolluwaa harggiyaappe pas'eeddawoo markka gidanaadan
 Muse higgian azazetteedda yarshshuwaa shiishsha» geedda.
 15 Gido shin Aa waarii loytsi aakkiide beedda; daro c'ora
 asaykka Yesuusi odiyaawaa sisanawunne barenttu harggiyaappe
 pas'anaw shiik'eeddino. 16 Yesuusi c'ora wode geemasaa biide

woossee. 17 Itti gallassi Yesuusi tamarissiidde de'ishshin Galiilaappenne Yihudaa heeraa ubbaappe, Yersaalame yeedda Parisaawatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu utti de'ishshin hargganchchatuwaa patsana mala S'oossaa Aawuwaa wolk'k'ay aw imetteedda. 18 He wode bollay sileedda itti bitaniyaa amareeda Asay shanchchamaan tookki ahi golle gelissiiide Yesuusa sintsan wotsanaw koyyeeddino. 19 Asaa c'oratetsaappe denddeeddawaan Yesuusakko shiik'anaw danddayibeykkino. Hewaa diraw bollaw gi'i golliyaa kaaraa k'aariide Aa, shanchchamaanna asaa gidдон Yesuusa sintsaan wotseeddino. 20 Yesuusikka untunttu ammanuwaa be'iide, «Ha bitanew, ne nagaray atto geetetteedda» yaageedda. 21 Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttunne Parisaawatuu, «Hawe S'oossaa boriyaawe oonee? Itti S'oossaappe attin nagaraa atto gaanaw ooni danddayii?» yaagi k'ofaa doommeeddino. 22 Yesuusikka untunttu k'ofaa ero diraw hawaadan geedda, «Ayaw hinttenttu wozanaan hawaadan k'oppiitee? 23 «Ne nagaray atto geetetteedda» gaanawaappenne «Denddaade ba» gaanawaappe hak'awe matee? 24 Yewuwaan k'ay hawaa taani geeddawe, Asaa Na'ay biittaa bollan nagaraa maaranaw maatay de'iyawaa hinttenttu eranaadana.» Hewaappekka gundeedda bitaniyaa, «Dendda ne shanchchamaa tookkaade ne golle ba gay» yaageedda. 25 Gunddayikka asaa sintsaan denddowaashshin bare shanchchamaa tookkiide S'oossaa galatiidde bare soy beedda. 26 Ha wode ubbatuukka darii maalaletteeddino; S'oossaakka galatiidde, «Hachche malabaa be'eeddo» yaagiide yashshaan kumeeddino. 27 Hewaappe guyyiyaan Yesuusi kesiide beedda; Leewiyaa geetettiiyaa k'aras'aa shiishshiyaawe, k'aras'aa shiishshiyaasan uttowaa

be'iide, «Taana kaala» geedda. 28 Ikka dendiide ubbabaa aggiide Aa kaalleedda. 29 Hewaappe simmiide Leewii bare gollen daro shoobiya giigisseedda; c'ora k'aras'aa shiishshiyaawanttunne hara c'ora asaykka untuntunna uttiide mi de'iino. 30 Parisaawatuunne higgiiya tamarissiyaa, untuntunna ootsiyaawanttu, Yesuusa kaalliyaawanttu bolla, «Ayaw k'aras'aa k'ans'siyaawanttunne nagaranchchatuwaanna miiteennee ushiitee?» yaagiide zuuzummeeddino. 31 Yesuusikka, «Hargganchcha asaappe attin pas'a asaw aakimiyaa koshshenna. 32 Taani yeeddawe, nagaranchchatuu barenttu nagaraa paas'iide simmanaadaanappe attin, s'illatuwaa s'eesanaw yabeykke» yaagi zaareedda. 33 Hawaappe guyyiyaan Yesuusa, «Yohaannisa kaalliyaawanttunne Parisaawatuwaa kaalliyaawanttu ubbaa wode s'oomiinonne woossiino; shin Neena kaalliyaawanttu k'ay ubbaa gallassi miinonne ushiino» yaagiide oochcheeddino. 34 Yesuusikka, «Mishiray untuntunna de'ishshin miyaatatuu s'oomanaw danddayiino? 35 Yewuwaan k'ay mishiray untuntuppe shaakettiide baana wodii yaanawaa; he wode s'oomanawantta» yaagi zaareedda. 36 Yesuusikka kaalliyaa leemisuwaa odeedda: «Ooratsa mayuwaappe peed'i akkiide ec'a mayuwaa bolla d'eppiyaawe baawa; gaasuukka hawaada ootsooppe ooratsa mayuwaa peed'ee; ooratsa d'efiikka ec'a mayuwaan giigenna. 37 Hawaadanka ec'eedda c'ilggiyaan ooratsa woyniyaa eessaa wotsiyaawe baawa; wotsooppe k'ay ooratsa woyniyaa eessay c'ilggiyaa d'uussee; eessaykka gukkee; c'ilggaykka bayee. 38 Ooratsa woyniyaa eessaa, ooratsa c'ilggiyaan wotsanaw bessee. 39 Ec'a woyniyaa eessaa ushiide ooratsa koyyiyaawe ooninne baawa; gaasuukka ec'ay mal"ee giyaa diraw.»

6 Sambbata gallassi Yesuusi barena kaalliyaawanttunna ittippe itti goshshaa gidduwaanna aad'd'iyaa wode Aa kaalliyaawanttu zarggaappe tishaa duutsiide barenttu kushiyan shigechchiide muussaa doommeeddino. **2** Parisaawatuwaa giddoppe, «Sambbata gallasaan ootsanaw woga gidennawaa ayaw ootsiitee?» yaageeddino. **3** Yesuusi, «Kaatiyaa Daawitenne ittippe de'iyawanttu koshatteedda wode ootseeddawaa nabbabi beykkitee? **4** Daawite S'oossaa golliyaa geliide k'eesatuwaappe attin hara Asay meennaadan digetteedda, S'oossaw yarshshetteedda k'umaa meedda. Ittippe de'iyawanttukka I imminaade meeddino» yaagi zaareedda. **5** Hawaappe kaalliide Yesuusi, «Asaa na'ay sambbataw Godaa!» geedda. **6** Hara sambbata gallasaan Yesuusi Ayihudatuwaa woossiyaa golliyaa geliide tamarissi de'ee. Hewankka ushechcha kushii sileedda bitanii de'ee. **7** Higgiyaa tamarissiyaawanttunne Parisaawatuu Yesuusa mootiyaa gaasuwa demmanaw I sambbataan asaa patsooppe be'ana giide naagi de'iino. **8** Ikka untunttu k'ofaa eriide kushii sileedda bitaniyaa, «Dendda asaa gidduwaan ek'k'a» yaageedda. Bitaniikka denddi ek'keedda. **9** Hewaappe simmiide Yesuusi, «Haninttonne sambbata gallasaan lo'obaa ootsanaw bessiyee iitabaa ootsanaw bessii? Shemppuwaa ashshanaw bessiyee wod'anaw bessii?» yaageedda. **10** Yesuusi bare yuushshuwaan de'iyaa asaa ubbaa s'eellowaappe guyyiyaan bitaniyaa, «Ne kushiya mic'c'a!» yaageedda. Ikka mic'c'iide pas'eedda. **11** Untunttu loytsi hank'keettiide Yesuusa bolla ootsanawaa barenttu gidдон mak'k'eteeddino. **12** He wodiyaan Yesuusi deriyaa bolla woossanaw keseedda; hewankka k'ammaa kumentsaa S'oossaakko woossiide ak'eeda. **13** Sa'ay wonttowaan

barena kaalliyaawantta s'eeseedda. Hewantuppekka tammanne
 laa"atuwaa dooriide, «Kiitetteeddawantta» yaagiide suntseedda.
 14 Unttuntu suntsaykka: P'es'iroosa giide I suntseedda Simoona,
 Aa ishaa Inddiraasa, Yaak'ooba, Yohaannisa, Pilip'p'oosanne
 Barttalamoosa, 15 Maatoossa, Toomaasa, Ilppiyoosa na'aa
 Yaak'ooba, bare gadew seelettiyaa Simoona, 16 Yaak'ooba
 na'aa Yihudaanne Yesuusa aatsi immeedda ask'k'orootu
 Yihudaa. 17 Yesuusikka untuntunna ittippe deriyaappe wod'd'iide
 dembbasaan ek'k'eedda. Aa kaalliyaawantuppekka c'ora
 Asay hewaan de'ee. K'aykka Aappe sisanawunne barenttu
 harggiyaappe pas'anaw Yihudaa gadiyaappe, Yerusaalame
 katamaappe, abbaa matan de'iyaa S'iioosappenne Sidonaappe
 yeedda c'ora Asay hewaan de'iino. 18 Ha asaykka Aa
 sisanawunne barenttu harggiyaappe pas'anaw yeeddino. Tuna
 ayyaanan oyk'ettiide metootiyaawanttukka pas'eeddino. 19
 Wolk'k'ay aappe kesiide ubbaa patsiyaa diraw Asay ubbay
 Aa bochchanaw koyyee. 20 Barena kaalliyaawantta s'eelliide
 yaageedda: «Hinttenttu man'k'atuu anjjetteddawannta; Ayaw
 gooppe, S'oossaa kawutetsay hinttenttuwaa. 21 Hinttenttu ha"i
 koshattiyaawanttu anjjetteddawannta; gidini kaallanita; hinttenttu
 ha"i yeekkiyaawanttu anjjetteddawannta; gidini miic'c'anita. 22
 «Asaa na'aa diraw hinttentta Asay is's'iyaa wodenne toochchiyaa
 wode, hinttenttu suntsaakka iitaan dentsiyaa wode, anjjetteddita.
 23 Saluwaan hinttenttu akkana woytay dara gidiyaa diraw he
 gallassi nashechchaan guppite; gaasuukka kase hinttenttu
 aawotuu nabatuwaa bolla hawaadan ootsiidde de'eeddino.
 24 «Yewuwaan k'ay, dure asatoo hinttenttoo aayye; hinttenttu
 ishala de'uwaan de'eeddita. 25 Hinttenttoo ha"i kalleeddawanttoo
 aayye; gidini koshattanita; hinttenttoo ha"i miic'c'iyawanttoo

aayye; gidini kayyottanitanne yeekkanita. 26 Asay ubbay hinttenttu lo"otetsaabaa haasayiyaa wode, hinttenttoo aayye; kase hinttenttu aawotuu worddo nabatoo, hawaadan ootseeddino.

27 «Shin Taani odiyaaawaa sisiyaawanttoo yaagay: hinttenttu morkkatuwaa dosite; hinttena is's'iyaaawanttoo, lo"uwaa ootsite; 28 hinttena shek'k'iyaaawantta anjjite, hinttena naak'k'iyaaawanttoo, woossite. 29 Itti bagga shayiyaa bak'k'iyaaawoo, laa'entsuwaakka bessa; ooninne ne kootiyaa akkiyaawoo, ne shaamic'c'iyaaakka diggoppa. 30 «New de'iyaaawaa neena woossiyaawoo, imma; newaa akkeeddawaa, zaara gaade oochchoppa. 31 Asay hinttenttoo ootsana mala hinttenttu dosiyaawaadan, hinttenttukka haraw hawaadan ootsite. 32 «Hinttentta dosiyaawantta s'alalaa dosooppe ay galatay de'ii? Hawaa gidooppe nagaranchchatuukka barena dosiyaawantta dosiino. 33 Hinttenttoo lo"obaa ootsiyaawanttu s'alalaw hinttenttu lo"obaa ootsooppe hewoo ay galatay de'ii? Nagaranchchatuukka hawaadan ootsiino.

34 Tal"iide hinttew zaaranaw danddayiyaawanttu s'alalaw tal"ooppe ay galatay de'ii? Bare tal"eeddawaa zaariide akkanaw nagaranchchatuukka barenttu garssan tal"ettiino. 35 Shin hinttenttu, hinttenttu morkkiyaa dosite; untunttookka lo"obaa ootsite; hinttenttuppe tal"owaa zaariid akkanaw k'oppoppite. Hawaa hinttenttu polooppe hinttenttoo gatii daranawaa. K'ay hinttenttu Ubbaappe Bolla S'oossaa naanaa gidanita. I iitatoonne galatennawanttookka keeka. 36 Hinttenttu aabbu maariyaawaa gidowaadan hinttenttukka maariyaawantta gidite. 37 «O bollanka pirddoppite, hinttenttu bollanka pirddettena; haraa bolla kunaaniyaa ootsoppite; hinttenttu bollanka kunaani oosettenna. Atto giite; S'oossay hinttenttoo atto gaana. 38 Immite; hinttenttoo imettana. Hinttenttu makkeedda makaan

hinttenttoo makettana. Bak'k'i naak'k'ina siilli kumi palah
 laalettiiyaa makaa hinttenttu kiwuwaan idintsana» geedda. **39**
 K'aykka Yesuusi hawaappe kaalliyaa leemisuwaa odeedda;
 «K'ook'ay k'ook'aa kaaletsanaw danddayii? K'ook'ay k'ook'aa
 kaaletsooppe laa"atuukka oyk'ettiide ollaan kunddikkinoo?
40 Tamaariyaawe barena tamarissiyaawaappe aad'd'enna;
 tamaariyaawe min tamarooppe barena tamarissowaa mala
 gidanaw danddayee. **41** «Ne ayfiyaa gidдон de'iyaa tuussaa
 kessennaan de'aadde hara ne laggiyaa ayfiyaa gidдон de'iyaa
 suullaa ayaw s'eellay? **42** Ne ayfiyaa garssan de'iyaa tuussaa
 be'ennaan hara asaakko shiik'aade, «Ta ishaw, ne ayfiyaa
 garssappe suullaa ta kessoo?» yaaganaw woota danddayay?
 Ha lo"uwaa malatiyaa iitaw, koyrottaade ne ayfiyaa gidдон
 de'iyaa tuussaa kessa. Hewaappe guyyiyaan ne ishaa ayfiyaa
 gidдон de'iyaa suullaa kessanaw geeshshaade s'eellanaw
 danddayaa. **43** «Lo"o mitsay iita ayfiyaa ayfena; hewaadankka
 iita mitsay lo"o ayfiyaa ayfanaw danddayenna. **44** Mitsay ubbay
 bare ayfiyaa ayfiyaawaan erettee. Aguntsaappe woddentsaa
 ayfii mas'ettenna; hawaadankka, s'undduk'k'iyaaappe laadiyaa
 ayfiyaa mas'anaw danddayettenna. **45** Lo"o Asay bare lo"o
 wozanaappe lo"o yewuwaa haasayee. K'ay iita Asay bare iita
 wozanaappe iita yewuwaa haasayee. Ayaw gooppe, Asay bare
 doonaan haasayiyaawe bare wozanaan kumeeddawaa doonay
 haasayiyya diraassa. **46** «Taani odowaa ootsikkita, shin ayaw
 Godaw, Godaw, yaagiide Taana s'eegiiitee? **47** Taakko yiyaa
 ubbay ta k'aalaakka sisiide oosuwaan peeshshiyaawe oona
 malatintto ta hinttentta bessana; **48** ikka golliyyaa kees's'iide
 daro ollaa bookkiide zaallaa bolla ginbbiide kees's'eedda asaa
 malatee; di'uu di"iide he golliyyaa suginakka, mino zaallaa bolla

kees'etto diraw k'aatsanaw danddaybbeenna. **49** K'ay Ta k'aalaa sisiide oosuwaan peeshshenna uray baasuu banttasaa shafiyaa bollan golliiyaa kees's'eeddawaa malatee. Di'uu di"iide he golliiyaa sugo wode elekka kunddeedda; he golliikka iita wodaa woddiide bayeedda» yaageedda.

7 Yesuusikka hawaa ubbaa asaa sintsan haasay wurssowaappe guyyiyaan hini K'ifirinaahooma beedda. **2** Hewankka itti s'eetuwaa kaappuu de'ee. I daroppe dosiyaa Aa k'oomay harggiide hayyanaw mateedda. **3** Ikka Yesuusabaa siseedda wode, bare k'oomaa woossiide patsana mala Yihudaa c'imatuwaa hini aakko kiitteedda. **4** Untunttukka Yesuusakko yiide, «Ha bitanii, Neeni Aa maaddanaadan daroppe koyyeedda; **5** gaasuukka nu asaa I daroppe dosiide Ayihudatuwaa woossiyaa golliiyaa kees'issowekka Aa» yaagiide daroppe woosseeddino. **6** Yesuusikka untunttunna ittippe beedda. Ikka hini golliiyaa heeraa gakteedda wode s'eetuwaa kaappuu bare laggetsatuwaa barekko s'eesiide, «Ta Godaw, daaburoppa; ayaw gooppe, neena ta golliiyaa kaaraappe garssa baggana gelissanaw taw bessena. **7** Hawaa diraw ne sintsaan ek'k'anawukka haray atto bessiyaawaa gidikke. Shin neeni k'aalaa s'alalaa oda; ta k'oomaykka pas'anawaa. **8** Taani taappe bollanna maatay de'yaawanttoo eeno gaade de'iyaa asaa. Taappe garssannakka taani kiitissiyaa wotaadaratuu de'iino. Ittuwaa, «Ba» yaagiyaa wode, bee; haraakka k'ay, «Haaya» gooppe yee. Ta k'oomaykka, hawaa «Ootsa» giyaa wode azazettee; ootsee» yaageedda. **9** Yesuusikka hawaa sisiide Aa yewuwaan maalaletteedda; guyye simmiide Aa kaalliyaa daro asaa, «Taani hinttenttoo tumuwaa gay; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Israa'eeliyaa garssankka be'abeykke» yaageedda. **10** Kase

kiitetteedda asatuukka s'eetuwaa kaappuwaa golle guyye
simmiyaa wode, Aa k'oomay pas'owaa be'eeddino. **11** Wonttisa
gallassi Yesuusi barena kaalliyaawanttunanne c'ora asaana
ittippe Nayno geetettiyaa katamato beeddino. **12** Yesuusi
katamaa gakkana s'eetuwaa wode, Asay hayk'k'eedda anhaa
tookkiide keseeddino. Hayk'k'owekka bare daayiw mes's'i itti
na'aa; aata akka asinay baynna am"atto. Daro katamaa asay akka
izo kaalleeddino. **13** Yesuusikka izo be'eedda wode k'arettiide,
«Yeekkoppa!» yaageedda. **14** Shiik'iide shanchchamaa
bochcheedda; tookkowanttukka ek'k'eeddino. Yesuusi, «Neenoo
yalagaw, dendda gay!» yaagina, **15** bitanii suuri utteedda.
Haasayaakka doommeedda. Yesuusikka Aa, Aa daayiw
immeedda. **16** Ubbay akka yashshaan kumiide, «Wolk'k'aama nabii
nu garssan denddeedda; S'oossay akka bare asaa ashshanaw
yeedda!» yaagiide S'oossaa galateeddino. **17** Hewenneekka
Yesuusa waarii Yihudaa yuushshuwaan de'iyaa gadiyaa ubbaan
sisetteedda. **18** Yohaannisa kaalliyaawanttu hanowaa ubbaa
aw odeeddino. Yohaannisikka barena kaalliyaawanttuppe
laa"atuwaa s'eesiide, **19** «Yaanawe neeneeyye? Woy nuuni
haraa naagane?» yaagi, untunttu oochchana mala hini
Yesuusakko kiitteedda. **20** Asatuukka Yesuusakko yiide,
«S'ammak'iyaa Yohaannisi, yaana geetetteeddawe neeneeyye?
Woy haraa naagane?» Yaagiide oochchana mala neekko
kiitteedda» yaageeddino. **21** He wodiyaan Yesuusi c'ora asaa
dumma dumma harggiyaappe patseedda; tuna ayyaanatuwaakka
asaappe kesseedda; c'ora k'ook'atuwaa ayfiyaa dooyyeedda.
22 Yesuusikka Yohaannisi kiittowanttoo, «Biide hinttenttu
be'eeddawaanne siseeddawaa Yohaannisaw odite; k'ook'atuu
s'eellanawantta; gunddatuu hamettanawantta; oolluu

oyk'k'owanttu geeyyanawantta; tulleeddawanttu sisanawantta;
 hayk'k'eeddawanttu dendanawantta; hiyyeesatookka
 mishiraachchuwaa k'aalay odettanawaa. **23** Taanan d'ubettenna
 Asay ubbay anjjetteddawantta» yaageedda. **24** Yohaannisi
 kiitteddawanttu bidiggowaappe guyyiyaan Yesuusi asaw
 Yohaannisabaa oduwaa doommeedda: «Ayaa be'anaw biittaa
 bazzuwaa keseedditee? C'arkkuu k'aatsiyaa uusuntsaa? **25**
 Woy ayaa be'anaw keseedditee? Lo"o mayuwaa mayyeedda
 asaa de'uwaa? Lo"o mayuwaa mayyeeddawanttunne barena
 giigissiyaawanttu kaatiyaa gollen de'iino. **26** Woy ayaa
 be'anaw keseedditee? Nabiyya be'anaw keseedditee? Ee; taani
 hinttentoo yaagay; hinttenttu be'anaw kesowe nabiyaappekka
 aad'uwaa. **27** S'oossaa Mas'aafan, «Ne ogiyaa neeppe sintsanna
 giigissiyaa kiitanchchaa neeppe sintsayaade kiittana» geetetti
 Yohaannisabay s'aafetteeddawe hawaa. **28** Mac'c'awanttuppe
 yeletteeddawanttu garssan s'ammak'iyaa Yohaannisappe
 aad'd'iyaa ooninne baawa. S'oossaa kawutetsaan k'ay ubbaappe
 laafa geetettiyaawekka aappe aad'd'anawaa» yaageedda.
29 Haray atto shin k'aras'aa kessiyaawanttu attenaan
 hawaa Yesuusi haasayowaa siseedda ubbay Yohaannisa
 kushiyan s'ammak'ettowanttu S'oossaw bessiyaa bonchchuwaa
 immeeddino. **30** Shin higgiiyaa tamarissiyaawanttunne
 Parisaawatuu Yohaannisan s'ammak'ettibeenna diraw, S'oossay
 untunttoo k'oppeeddawaa is's'eeddino. **31** Yesuusi, «Simmi
 Taani ha wodiyya asaa ayaanna leemisoo? Untunttu ayaa
 malatiinoo? **32** Untunttu geyaasan uttiide ittuu ittuwaa s'eesiide,
 «Suusulliyaa hinttenttoo punninakka kaa'ibeykkita; yeekuwwa
 yetsaa kesseeddoshshinkka yeekkibeykkita yaagettiyya
 naanaa malatiino» geedda. **33** S'ammak'iyaa Yohaannisi

k'umaa meennaan woyniyaa eessaakka ushennaan yiina, «Aa bollaana gaaleenay de'ee» yaageeddita. **34** Taani Asaa Na'ay maaddenne ushaadde yiina, «Hawe nafisaamaa; woyniyaa eessaakka ushiyaawaa; k'aras'iyaaawanttoonni nagaranchchatoo dabbuwaa» yaagiita. **35** Gidoppe attin S'oossaa aad'd'o eratetsay bare oosuwaan tuma gidiide beetteedda» yaageedda. **36** Parisaawatuwaappe ittuu barenanna k'umaa maana mala shoobbina, Yesuusi Aa soy biide maanaw utteedda. **37** He katamaan nagaranchchaa geetetteedda itti mishiratta de'ewunna, Yesuusi Aa soyin utteeddawaa sisaade, albbass's'iroosa geetettiyaa shuchchaappe oosetteedda albbass's'iroosa baareeta kumeedda shittuwaa akka yaaddu. **38** Guyyenna Aa gediya mataan ek'kaade, yeekkaadde Aa gediyaakka bare afotsaan okaa doommaaddu; izi afotsay bayizzeedda Aa gediyaakka bare huup'iyaa binnanaan k'uc'c'aaddenne Aa gediya yeraade gediyaan shittuwaakka c'ac'c'afaaddu. **39** Yesuusa bare soy s'eeseedda Parisaawiikka hawaa be'iide, «Hawe nabiya gideeddentto, hanna Aa bochchiya mishiratta oonenttonne k'aykka iza nagaranchchaa gidiyaawaa I erana shin» yaageedda. **40** Yesuusikka zaariide, «Simoonna, taani new odiyaa yewuu de'ee» yaagina, Simoonikka, «Tamaarissiyaawoo, oda» yaageedda. **41** Yesuusi, «Itti bitaniyaappe miishshaa tal"eedda laa"u asatuu de'iino. Ittuwaa matan ichcheshu s'eetu diinaari, k'ay yekkuwaa matan ishatamuu de'ee. **42** Laa"atookka c'iggiyaawe d'ayina, laa"atuwaa ac'uwaakka maari aggeedda. Hawanttuppe hak'awe loytsi dosiyaawaa malatii?» yaageedda. **43** Simoonikka zaariide, «Daruwaa aggowaa malatee» yaageedda. Yesuusikka, «Tumuwaa zaaraadda» yaageedda. **44** Yesuusi mishirattikko s'eelliide, Simoonna

hawaadan yaageedda; «Hanno mishiratto be'aaddii? Taani ne golle yiina haray atto shin haatsaakka ta gediyaaw immo beykka; shin iza bare afotsaan ta gediyaaw irs's'issaaddu; bare huup'iyaa binnanaankka k'uc'c'aaddu. 45 Neeni Taana yera beykka; shin iza taani geloodeppe doommaade ta gediyaaw yeriyaawaa agga beykku. 46 Neeni ta huup'iyaan zayitiyaa okka beykka; shin iza ta gediyaan shittuwaa c'ac'c'afaaddu. 47 Hawaa diraw ta hinttentoo oday: daroppe iza doseeddawaa diraw, daro nagaray iziww de'iyaaawe maaretteedda; guutsay maarettiyaawe guutsaa dose» yaageedda. 48 Yesuusi mishiratto, «Ne nagaray k'uc'etteedda» yaageedda. 49 Yesuusanna ittippe k'umaa maanaw utteeddawanttu barenttu wozanaan, «Nagaraa maaranaw danddayiyaawe hawe oonee?» yaageeddino. 50 Yesuusi mishiratto, «Ne ammanuu neena ashsheeda, sarotetsaan ne golle ba» yaageedda.

8 Yesuusi hawaappe simmiide, sabbakiiddinne S'oossaa kawutetsaa mishiraachchuwaa k'aalaa katamaaninne heeraan odiidde aad'd'eedda. Tammanne laa"u Yesuusa kaalliyaawantukka aanana ittippe de'iino. 2 lita ayyaanaappenne wolk'k'aama harggiyaappe pas'eeddawanttu itti itti mac'c'awanttukka de'iino. Hewanttukka: Laappu s'alahii keseedda Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraamonne, 3 Heroodisa golliyaan suntsaa gideedda Kuuza machchatti Yohaanno, Soosina geetettewunнанne hara c'oratuwaanna ittippe gidiide, Yesuusanne Aa kaalliyaawantta miishshaan maaddeeddino. 4 C'ora Asay daro katamatuwaappe shiik'iide, Yesuusakko yeedda wodiyaan leemisuwaan, 5 «Zeriyaawe zeretsaa zeraanaw keseedda. Zeriyaawode itti itti zeretsay, ogiyaa doonaan wod'd'iide yed'etteedda. Yaatina saluwaa

kafuu hewaa meedda. 6 Haray k'ay zaallaa bolla wod'd'iide doleedda wode koshshiyaa haatsaa demmenna diraw meleedda. 7 Hara zeretsay aguntsaa garssan wod'd'eedda. Aguntsay ittippe dic'c'iide mitteedda. 8 Haray lo"iyaa tu'e biittaan wod'd'eedda. Dolowaappe guyyiyaan, zerettowaappe s'eetu kushiyaa dakkuwaa mokkeedda» yaageedda. Yesuusi hawaa haasayiide, «Haytsay de'iyaa ubbay siso» yaagi k'aalaa d'ok'k'u ootsiide waasseedda. 9 Aa kaalliyaawanttu, «Ha leemisuu ayaa guussee?» yaagi Aa oochcheeddino. 10 Ikka zaariide, «Hinttenttoo S'oossaa kawutetsaa s'uuraa eray imetteedda; shin haratoo, s'eelliiddikka erenna mala, sisiiddikka akeekena mala leemisuwaan oday» yaageedda. 11 Yesuusi, «Zeretsaa leemisuu hawaa: Zeretsay S'oossaa k'aalaa. 12 Ogiyaa gas'aan wod'd'eedda zeretsay, guutsa wodew k'aalaa sisiyaa asaa; ellekka s'alahii yinne, untunttu sisowaan ammani attena malanne k'aalay wozanaappe dogettana mala ootsee. 13 Zaallaa bollan wod'd'eedda zeretsay, koyro k'aalaa nashechchaan sisiyaawantta. Hewantukka guutsa wodiyaan ammaninnee paac'ii gakkiiyaa wodiyaan s'ap'uu bantta diraw ellekka ammanuwaa kaddiino. 14 Aguntsaa garssan wod'd'eedda zeretsay, k'aalaa sisiyaawantta; shin de'uwaa hirggayenne duretetsaa ishaluu c'uulleeddawantta. Hewanttu lo"o ayfiyaa immanaw danddaykkino. 15 Lo"o tu'e biittaan wod'eedda zeretsay bessiyaawe, lo"anne s'illo wozanaan k'aalaa sisiide naagiyaa asanne he k'aalaan min ek'k'iide lo"o ayfiyaa ayfiyaawantta. 16 «S'omppiyaa satsiide ittibaan k'um"i aggiyaawe woy arssaappe garssanna wotsiyaawe ooninne baawa. 17 K'onc'c'ennaan k'osuwaan attiyaabay itti yewuunne baawa. Erettennaaninne beettiyaasaa kesennaan

attanabay ayinne baawa. **18** Hewaa gidiyaa diraw loytsi
 akeekaan sisite. Wozanaappe sisiyaawoo ubbaw gujji akeekay
 imettana; akeekenawaappe he aw de'iyaaawaa malatiyaa
 akeekayikka aketanawaa» yaageedda. **19** He wodiyaan
 aatanne ishatuu Yesuusanna gaketanaw aakko yeeddino;
 shin asaa c'oratetsaappe denddo gaasuwaan Aa demmanaw
 danddaybbeykino. **20** Itti bitanii, «Ne daayanne ne ishatuu
 neenanna gaketanaw koyyo diraw karen yiide ek'k'eeddino»
 yaagi odeedda. **21** Ikka, «Ta daayanne ta ishatuu, S'oossaa
 k'aalaa sisiide oosuwaa bollan peeshshiyaawantta» yaagi
 zaareedda. **22** Itti gallassi Yesuusi barena kaalliyaawanttunna
 ittippe wonggiriya geliide, «Abbaappe hefintsa boytte» geedda.
 Unttuntukka denddiide hametaa doommeeddino. **23** Pinni
 de'iyaa wode, Yesuusi gem"i'sheedda. Abbaan gotuwaa c'arkkuu
 denddo diraw, wonggiriya garssan haatsay kumina daro
 metooteeddino. **24** Unttuntu Yesuusakko shiik'iide, «Godaw,
 Godaw! Nuuni bayoyttette!» yaagiide Aa beegotseeddino. Ikka
 beegottiide gotuwaanne haatsaa beetaa seerina, gotuunne
 haatsaa beetay ek'k'eedda; ubbabaykka c'o"u geedda. **25**
 Ikka, «Hinttenttoo ammanuu hak'an de'ii?» yaageedda.
 Unttuntukka yayyi maalalettiide ittuu ittuwaa, «Hawaadan
 c'arkkuunne haatsay c'o"u giite giina azazettiyaawe hawe
 oonee?» yaagetteeddino. **26** Galiilaa Abbaappe hefintsanna
 de'iyaa Gerggesenoona geetettiya gadiyaa, Yesuusinne Aa
 kaalliyaawanttu, wonggiriyaan pinniide gakeeddino. **27** He
 haatsaappe pinni sa'aa wod'd'o wode, iita ayyaanan oyk'etteedda
 itti bitanii, katamaappe kesiide aanana gakettedda. Daro
 wodiyaappe doommiide mayuwaa mayyennaan kallo golliya
 aggiide duufuwaan de'ee. **28** Yesuusa demmowaappe guyyiyaan,

waassi Aa sintsaan guufanniide wolk'k'aama kooshshaan,
 «Wolk'k'aama S'oossaa na'aa Yesuusaa, tawunne new aybe
 ittippetetsay de'ii? Taana waayissoppaariikkii; ta neena woossay»
 yaageedda. 29 I hewaa ayaw geeddee gooppe, bitaniyaa yeggi
 kesana mala Yesuusi Aa azazo diraassa. lita ayyaanay bitaniyaa
 oyk'k'oodeppe daro wode gido diraw, birataa santsalataan
 gediyaanne kushiyaa k'ashettiide naagetee. Santsalataa
 duutsi akkiide iita ayyaanay kaaletsina bazzuwaa bee. 30
 Yesuusikka, «Ne suntsay oonee?» yaagi oochcheedda. Ikka
 c'ora iita ayyaanay geli utto diraw, «Leegiyoonaa» yaageedda. 31
 Barentta Yesuusi, «Hini c'iimmo ollaa biite» yaagenna mala
 woosseeddino. (Abyssos g12) 32 Hewaan de'iyaa zooziyaa
 gas'aan hemettiyaa c'ora guduntsatuu de'iino. C'ora tuna
 ayyaanatuu, he guduntsatuwaa garssa, «Gelite» gaana mala
 Yesuusa woosseeddino. Ikka, «Biide gelite» geedda. 33 lita
 ayyaanatuukka bitaniyaappe kesiide guduntsatuwaa garssa
 geleeddino. Guduntsaa wudiikka lank'k'iyaaappe kajjottiidde
 ellekka abbaan mitetteeddino. 34 Guduntsaa heemmiyaawantu
 hanowaa ubbaa be'o wode harasaa biide, he katamaaninne
 yuushshuwaan hanowaa odeeddino. 35 Ayee haneeddento
 be'anaw kesiide, Asay Yesuusakko yeeddino. lita ayyaanay
 keseedda bitanii, Aa wozanay simmina mayuwaa mayyiide
 Yesuusa gediya mataan uttowaa be'iide yayyeeddino. 36 lita
 ayyaanan oyk'etteedda bitanii wooti pas'eeddento be'eedda
 asay, hara asaw odeeddino. 37 Gerggesenoona gadiyaaninne
 he heeraan de'iyaa Asay ubbay darii yayyeedda diraw, Yesuusi
 barenttu matappe baana mala woosseeddino. Ikka wonggiriyaan
 geliide beedda. 38 lita ayyaanay keseedda bitaniikka
 Yesuusanna baana giide, Aa woosseedda; shin Yesuusi, 39 «Ne

golle simmaade S'oossay new ootso wolk'k'aamabay ayentto
 markkatta» yaagi yeddeedda. 40 Yesuusi simmeedda wode
 Asay ubbay naagi de'iyaa diraw, Aa mokki akkeeddino. 41 He
 wode, Ayihude asaa woosa gollew suntsaa gideedda Yaa'iroosa
 yaagettiyaa bitanii aakko yeedda. Ikka Yesuusa gediya
 sintsaan kunddiide, bare golle gelana mala woosseedda. 42
 Gaasotetsaykka tammanne laa"u laytsay kumeedda aw de'iyaa
 itti naatta hayk'k'anaw mata utto diraassa. Yesuusi biyaa wode
 c'ora Asay Aa yuushshuwaan sugettiidde metootseeddino. 43
 He asaa gidдон he wodiyaan tammanne laa"u laytsaa ubbaa
 suutsay goggiyaa mishiratta de'aw. Bare de'iyaa shaluwaa ubbaa
 d'aliyaa eriyaawanttoo wurssinakka patsanaw danddayowe
 ooninne baawa. 44 Guyyenna yaade Aa mayuwaa mac'araa
 bochchaaddu; he man"iyaan iippe goggiyaa suutsay ek'k'i
 aggeedda. 45 Yesuusi, «Oonee taana bochchowe?» yaageedda.
 Ubbay kaddina P'es'iroosi, «Godaw, Asay sugettiidde metootiyaa
 wode, «Oonee taana bochchowe» yaagay?» geedda. 46
 Shin Yesuusi, «Itti Asay taana bochcheedda; wolk'k'aykka
 taappe kesowaa taani eray» yaageedda. 47 Mishirattakka,
 Yesuusa iza bochchowe eretennaan attibeenawaa eraade,
 kokkoraadde yonna Yesuusa sintsan kunddaa aggaaddu.
 Ayaa gaasuwaan Yesuusa bochchaaddentto iza pas'owaa
 ubbaa asaa sintsan odaaddu. 48 Ikka iziwi, «Ha mishiratte!
 Ne ammanuu neena patseedda; saro ba» yaageedda. 49
 Yesuusi haasay de'ishshin, Ayihuda asaa ammaniyaawanttu
 suntsaa soyippe itti bitanii yeeddawe, «Ne naatta hayyaaddu;
 simmi tamarissiyaawaa metootsoppa» yaageedda. 50 Yesuusi
 hawaa sisiide, «Yaa'iroosaa, ammanappe attin, yayyoppa! Iza
 pas'anawunnu» yaagi zaareedda. 51 Soy geliide: P'es'iroosappe,

Yaak'oobappe, Yohaannisappe, naatti aabbuppenne naatti daayippe attin, ooninne gelanaaddan eeno gibeenna. **52** Ubbay he naattiw yeekkiiddenne kayyottiid de'iino. Shin Yesuusi, «Yeekkoppite, gisaadduppe attin hayyabeykku» yaageedda. **53** Iza hayk'keeddawaa eriide Aa bolla miic'ceeddino. **54** Gidoppe attin Yesuusi izi kushiyaa oyk'k'iide, «Ha naattee, beegotta!» yaageedda. **55** Izi shemppuukka simmina ellekka dendda ek'kina maanabaa immana mala, Yesuusi azazeedda. **56** Izi aabbunne izi daaya maalaletteeddino; shin Yesuusi untuntta, hano yewuwaa oossinne odenna mala azazeedda.

9 Yesuusi tammanne laa"u Aa kaalliyaawantta ittippe barekko s'eesiide, s'alahiyaa ubbaa asaappe kessanawunne harggiyaawantta patsana mala wolk'k'aanne maataa immeedda. **2** S'oossaa kawutetsaabaa odanawunne hargganchchatuwaa patsana mala untuntta kiitteedda. **3** I untuntta kiittiidde, «Ogiyaa biidde, s'am"aa gidinakka, woy k'arc'c'iitiyaa, woy k'umaa, woy miishshaa gidinakka ayaanne oyk'k'oppite; laa'entsiyaa mayuwaakka oyk'k'oppite. **4** Hinttena Asay hak'an mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, hinttenttu geleedda golliyaan gam"ite. **5** He katamaa Asay hinttena mukkennaan is's'ooppe, hewaappe kesiidde, untunttu hinttena mukkennaan is's'owoo markka gidana mala, hinttenttu gediyaappe baanaa shoc'i diggiide biite» yaageedda. **6** Aa kaalliyaawanttu biide, k'eri katamaa ubbaan mishiraachchuwaa k'aalaa odiiddenne hargganchchaa patsiidde yuuyyeeddino. **7** Ha"i Galiilaa biittaa kaatiyaa Heroodisekka haneedda yewuwaa sisiide yatti geedda. Gaasotetsaynekka itti itti asay, «Yohaannisi hayk'uwaappe denddeedda» yaagee. **8** Hara asay, «Eelaasi kesiide beetteedda» yaagiyaa wode, haranttu

k'ay, «Beni nabatuwaappe ittuu hayk'uwaappe dendeedda»
yaagiino. 9 Heroodisekka, «Taani Yohaannisa k'ood'iyaa
k'ans's'issa diggaaddishshin, hawaadan Asay haasayiyaa
bitanii oonee?» yaagiide, Yesuusa be'anaw koyyeedda. 10
Yesuusi kiittowanttu simmiide, untunttu ootseeddawaa ubbabaa
Yesuusaw odeeddino. Ikka untuntta akkiide, Beetesayda
yaagettiyya katamaa matan de'iyaa takkasaa beedda. 11
Asay I de'iyasaa eriide kaallina, untuntta mokki akkiide
S'oossaa kawutetsaabaa odeedda; harggiyaappe pas'anaw
bessiyaawantakka patseedda. 12 Sa'ay omarssiyaa wode,
Yesuusa kaalliyaa tammanne laa"atuu aakko yiide, «Ha Asay
ubbay nu yuushshuwaan de'iyaa heeraa gid donne k'eeri
katamatuwaa gid do biide, ak'iyasaanne k'umaa demmana mala
moyzza; ayaw gooppe nuuni hawaan Asay baynnasaan de'eetto»
yaageeddino. 13 Shin Yesuusi untuntta, «Asaw meetettiyaabaa
hinttenttu immite» yaageedda. Untunttu zaariide, «Ane biide, ha
ubbaa asaw k'umaa shammanaan d'ayooppe nuw ichcheshu
sooluwaappenne laa"u moliyaappe haray baawa; hewoo nuuni
ha c'ora asaw k'umaa shammana mala koyyay?» yaageeddino.
14 (Gaasuukka, hewaan de'iyaa Asay ichcheshu sha"aa keena.)
Yesuusi barena kaalliyawantta, «Ishatamu ishatamu asaa c'itan
c'itan shaakki shaakki utissite» yaageedda. 15 Untunttukka
I goowaadan ubbaa asaakka utisseeddino. 16 Yesuusikka
ichcheshu soolluwanne laa"u moliyaa oyk'kiide, pude saluwaa
bonggotti s'eellidde S'oossaa galateedda; duutsiide, asaw
gishana mala Aa kaalliyawanttoo immeedda. 17 Asay ubbaykka
miide kalleeddino. Untunttuppe atteedda dokkaa, tammanne
laa"u sampkaa kumeeddawaa dentseeddino. 18 Itti gallassi
Yesuusi barekka woossiyaa wode, Aa kaalliyawanttukka aanana

ittippe de'ishshin, «Asay taana oona giinoo?» giide untuntta oochchedda. **19** Untuntu zaariide, «Asay neena s'ammak'iyaa Yohaannisa yaagee; hara Asay k'ay Eelaasa yaagee; haray k'ay beni nabatuwaappe ittuu denddeedda yaagee» yaageeddino. **20** Yesuusi untuntta, «Hinttेशi, taana oona giitee?» yaageedda. P'es'iroosikka zaariide, «Neeni S'oossay okkeedda Kiristtoosa» yaageedda. **21** Yesuusikka untuntta, «Hawaa oossinne odoppite» yaagi minisi azaziidde, **22** «Taani, Asaa Na'ay, daro metuwaa akkanaw bessee; c'imatukaan, k'eesatuwaa kaappatuwaaninne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttun is's'ettanaw koshshee; untuntu taana wod'anawantta; taanikka heezzentso gallassi hayk'uwaappe denddanaw bessee» yaageedda. **23** Yesuusikka asaa ubbaa, «Taana kaallanaw dosiyaawe de'ooppe, bare huup'iyaa kaddo; bare mask'k'aliyaa gallasaan gallasaan tookkiide taana kaallo. **24** Bare shemppuwaa ashshanaw dosiyaawe ubbay bayizzee; shin ta diraw bare shemppuwaa bayizziyaawe ubbay ashshee. **25** Itti uray ha alamiyaabaa ubbaa ashshiide bare shemppuwaa bayizzooppe woy barew pac'issooppe, ayaa maaddii? **26** Asay taananinne ta k'aalaan yeellatooppe, taani Asaa Na'ay, ta bonchchuwaannanne geeshsha kiitanchchatuwaa bonchchuwaanna yiyaa wode aan yeellatanawaa. **27** Taani hinttenttoo tumuwaa yaagay; hawaan de'iyaa asaappe, S'oossaa kawutetsaa be'ana gakkanaw hayk'uwaa hayk'k'ennawanttu ittuu ittuu de'iino» yaageedda. **28** Yesuusi hawaa goowaappe guyyiyaan, itti saaminttaa keena gam"iide, P'es'iroosanne Yohaannisa, Yaak'oobakka akkiide, woossanaw deriyaa huup'iyaa keseedda. **29** I woossishin, Aa deemuwaa malay laametteedda; Aa mayuukka boos's'iide p'olk'k'eedda. **30** K'oppennaan laa"u asatuu, Musenne Eelaas

kesi beettiide, Yesuusanna haasay de'iino. 31 Unttuntu bonchchuwaan k'onc'i beettiide, Yesuusi S'oossaa k'ofaa polanaw Yerusalaamen hayk'k'anawaa aanana haasayeeddino. 32 P'es'iroosanne aanana ittippe de'iyaawantta gem"ishuu geeroyeeddashshin, ellekka beegottiide Aa bonchchuwaanne aanana gatso ek'k'eedda laa"u asatuwaa be'eeddino. 33 He laa"u asatuu, Yesuusa miyyiyaappe shaakettiyaa wode, P'es'iroosi Yesuusa, «Godaw, hawaan de'iyaaawe nuw lo"a gidiyaa diraw, heezzu daasiyaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, ittuwaa Eelaasaw kees's'ana» yaageedda. 34 P'es'iroosi hewaa haasay de'ishshin, shaarii yiide untuntta kammi aggina Yesuusa kaalliyaawanttu yayyeeddino. 35 Shaariyaappekka, «Taani dooreedda ta Na'ay hawaa; I giyaawaa sisite» yaagiyaa k'aalay yeedda. 36 K'aalay sisettowaappe guyyiyaan, Yesuusi bare s'alalaa gidiide beetteedda; untuntukka yewuwaa barenttu wozanaan oyk'k'iide he wodiyaan ooninneka ayaanne odibeenna. 37 Wonttetsa gallassi, Yesuusinne heezzu Aa kaalliyaawanttu deriyaappe duge wod'd'iyaa wode, c'ora Asay Yesuusanna gaketteedda. 38 He wode asaappe itti bitanii bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Tamaariissiyaawoo, taw de'iyaaawe itti na'aa gido diraw, neeni Aa be'ana mala neena woossay; 39 k'ay iita ayyaanay wozanaa aatsenan denddiide Aa waasissee; doonaana paaroyana gakkanaw Aa kokkorssiide, ubbaa gallassi metootsiyaawaappe attin, Aa elle yeddenna. 40 Neena kaalliyaawanttu he iita ayaanaa kessana mala, taani untuntta woossaad; shin danddaybbeykkino» yaageedda. 41 Yesuusi zaariide untuntta, «Ammanenna ha wodiya desha asaw, taani hinttenanna awude gakkanaw de'anee? K'ay hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Ne na'aa haa akkaaya»

yaageedda. 42 Na'ay yiidde de'ishshin, iita ayyaanay Aa sa'aan oliide kokkorsseedda; Yesuusi iita ayaanaa agga gi na'aa patsiide Aa aabboo zaariide immeedda. 43 Asay ubbaykka S'oossaa wolk'k'aama wolk'k'aappe denddowaan maalaletteeddino. 44 «Taana Asaa Na'aa, Asay asaa kushiyaan aatsiide immanawaa; hinttenttu ha yewuwaa dogoppite» yaageedda. 45 Shin I giyaawaa untunttu akeekibeykkino. Untunttoo gelenna mala untuntuppe geemmeedda diraw, ha yewuwaa Yesuusa oochchanaw yayyeeddino. 46 Aa kaalliyaawanttu, «Nu giddoppe dariyaawe oonee?» yaagiide palumetteeddino. 47 Yesuusi untunttu wozanaa k'ofaa eriide, guutsa na'aa ahiide, bare matan essiide, 48 «Ha guutsa na'aa ta sunsaan mokkiyaawe ooninne taana mokkeedda; k'ay taana mokkiyaa ubbay, taana kiitteedda ta aabba mokkee. Hinttenttu ubbaappe guus's'iyaaawe ubbaappe dara» yaageedda. 49 Yohaannisikka zaariide, «Godaw, itti Asay ne sunsaan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be'iide, nu bagga gidenna diraw, Aa diggeeddo» yaageedda. 50 Shin Yesuusi Aa, «Hinttenttu giyaawaa p'alk'k'ennawe hinttenttu bagga gidiyaa diraw, Aa diggoppite» yaageedda. 51 Yesuusi saluwaa biyaa wodii matina, bare wozanaa k'ofaa Yersaalamekko zaareedda. 52 Bareppe sintsaw ubbaa yewuwaa giigissana mala, kiitettiyaa asaa Sammaariyaa katamaa kiitteedda. 53 Shin I Yersaalame baanaw denddeedda diraw, Asay Aa mokiibeykkino. 54 Aa kaalliyaawanttu Yaak'oobinne Yohaannisi hewaa be'iide, «Godaw, nuuni Eelaasi ootsowaadan, tamay saluwaappe yiide untuntta maanaadan s'eesana mala koyyay?» yaageeddino. 55 Shin Yesuusi guyye simmiide, untuntta seereedda. 56 «Taani, Asaa Na'ay, asaa shemppuwaa ashshanaw yoowaappe attin, bayizzanaw yabeykke» yaageedda. Untunttu harasaan de'iyaa

k'eri katamaa beeddino. **57** Unttuntu ogiyaanna biishshin, itti bitanii Yesuusa, «Godaw, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaallana» yaageedda. **58** Yesuusi Aa, «Worakanatoo ollay, saluwaa kafatookka gollii de'ee; shin taani, Asaa Na'ay, gela shemppa akkiyaa sa'ay taw baawa» yaageedda. **59** Yesuusi hara uraa, «Taana kaala» yaageedda. Shin, bitanii, «Godaw, taani kasiyaan baade ta aabba moogana» yaageedda. **60** Yesuusi, «Hayk'k'owantta barenttu hayk'k'owanttu moogino; neeni baade, S'oossaa kawutetsaabaa oda» yaageedda. **61** K'ay hara bitanii, «Godaw, taani neena kaallana; shin koyruwaan ta soy asaa baade sarotana» yaageedda. **62** Shin Yesuusi Aa, «Booraa goshanaw doommowe ooninne guyye s'eellooppe S'oossaa kawutetsaw bessena» yaageedda.

10 Hawaappe kaala Goday hara laappun tammu asaa suntsiide laa"uwaa laa"uwaa ootsiide I baanaw de'iyaa katamaa ubbaa kiiteedda. **2** Yesuusi untuntta, «K'oychchaw gakkeedda katsay dara; kiitettiyya Asay guutsa. Simmi k'oyc'ettiyya katsaa Goday, k'oychchaw kiitettiyaawantta yeddana mala woossite. **3** Taani dorssatuwaadan wallatuwaa giddo hinttena kiittay, biite. **4** Hinttenttu ogew ayaanne oyk'k'oppite: borssaa, k'arc'c'iitiyya, c'aammaa, gidinakka oyk'k'oppite; asaana sarotettiidde ogiyaan wodiyya wurssoppite. **5** «Hinttenttu geliyaa golle ubbaa kasiyaan, «Sarotetsay ha gollew gido» yaagite. **6** He golliyaan sarotetsaa dosiyaa Asay de'ooppe, hinttenttu sarotay he golliyaan ak'anawaa; koyyennawaa gidoope, hinttenttu sarotay hinttenttoo simmanawaa. **7** He golliyaan untunttoo de'iyawaappe miiddinne ushiidde de'ishshite; oosanchchaw Aa dirgguwaa c'iggay koshshee; itti golliyaappe hara golliyaa yuuyyoppite. **8** «Ay katamaanne hinttenttu geliyaa wode, Asay hinttena mokki akkiide

mizanaw shiishshowaa ayaanne miite. **9** He katamatin de'iyaa hargganchchatuwaa patsiidde asaw, «S'oossaa Kawutetsay hinttekko mateedda» yaagiide odite. **10** Yewuwaan k'ay ay katamaanne geloode, Asay hinttentta mokki akkenawantta gidoppe he katamaa k'ad'd'aakko kesinnee, **11** «Nuuni hinttena yeellayanaw, haray atto nu gediya bolla de'iyaa hinttenttu katamaa baanaakka hinttenttoo k'ok'k'ofeetto; yewuwaan k'ay, S'oossaa Kawutetsay hinttenttukko mateeddawaa erite» yaagite. **12** Pirddaa gallassi ha katamattippe Sodoomaa katamaa gakkedda muray kawushanawaa yaagaade taani hinttew oday. **13** «Aayye new Koraaziine; aayye new Beetesayde; hinttentun haneedda malaatatuu S'iirrosa katamaaninne Sidoonaa katamaan haneeddentto, hewaan de'iyaa asatuu kayyuwaa mayuwaa mayyiide, bidintsaa bolla uttiide, benippe barenttu nagaraappe simmanawanttashshin. **14** Hawaa diraw, murettiya gallassi hinttenttuppe aatsiide S'iirrosa katamawunne Sidoonaa katamaw muray kawushanawaa. **15** Hanne K'ifirinaahoome, neeni saluwaa pude d'ok'k'u gaanaw koyaad? Duge Si'ooliyaa wod'd'anaassa. (Hadēs g86) **16** «Hinttenttu giyaawaa sisiyaa asay, taani giyaawaa sisee; hinttentta is's'iyaa uray taana is's'ee; taana is's'iyaa uray taana kiiteeddawaakka is's'ee» yaageedda. **17** Laappun tammu asatuukka, «Godaw, iita ayyaanatuukka ne suntsaan nuw azazetteeddino» yaagiidde nashechchaan simmeeddino. **18** Yesuusikka untunttoo, «Sees'aanay walk'k'antsaadan saluwaappe wod'd'ishin be'aaddi. **19** Simmi shooshshaanne sogguwaa yed'd'anaadan hinttenttu morkkiyaa s'alahiyaa wolk'k'aa s'oonana mala maataa immaaddi. Hinttentta k'ohanawe ayinneekka de'enna. **20** Gidoppe attin hinttenttu suntsay saluwaa maziiggobiyaan s'aafetto diraw,

nashettiippe attin iita ayyaanatuu azazetto diraw nashettoppita»
yaageedda. **21** He wodiyaan Yesuusi Ayaanaa Geeshshaan
daro nashettiide, «Saluwaanne sa'aa Godaw, neeni ha yewuwaa
tamaarowantuppenne aad'd'o eranchchatuwaappe gentsaade,
k'eeri naanaw k'onc'c'isso diraw, neena galatay; Ee, ta
Aabboo, ayaw gooppe, hawaa ootsanaw ne lo"o shene
gideedda. **22** «Ubbaa yewuu taw ta Aabbuppe imetteedda. Na'ay
oonentto Aawuwaappe attishshin ooninne eriyaawe baawa;
hewaadankka Aawuu oonentto Na'aappenne I k'onc'c'issanaw
koyyo uraappe attin, haray ooninne eriyaawe baawa» yaageedda.
23 Kaalliidekka Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmi
wod'd'iide, untuntu s'alalaa, «Hinttenttu be'iyawaa s'eelliyaa
ayfatu anijetteeddawanta. **24** Ta hintte wodiyaawe ayee gooppe,
c'ora nabatuunne kaatatuu hinttenttu be'iyawaa be'anaw
amotteeddinoshshin be'ibeykkino; hinttenttu sisiyaawaakka
sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino» yaageedda. **25**
Itti gallassi higgiiyaa eriyaawe ittuu Yesuusa paac'c'anaw
aakko yiide, «Tamaarissiyaawoo, med'inaa de'uwa laattanaw,
taani ayaa ootsoo?» yaagi oochcheedda. (aiōnios g166) **26**
Yesuusi zaariide, «Muse higgiiyaa mas'aafan s'aafettowe ayee?
Neeni ayaa gaade billay?» yaageedda. **27** Bitaniikka, «Muse
higgiiyaa mas'aafay, «S'oossaa ne Godaa polo ne wozanaappe,
polo ne shemppuwaappe, polo ne wolk'k'aappenne polo ne
k'ofaappe siik'a; hewaadankka ne laggetsaakka ne huup'iyaaadan
dosa» gee» yaageedda. **28** Yesuusi Aa, «Likke, tumuwaa
gaadda; simmi neenikka hawaa ootsa; de'uwaan de'anaassa»
yaageedda. **29** Muse higgiiyaa tamaarissiyaa bitanii k'ay barena
s'illo ootsanaw koyyiide Yesuusa, «Hanoshshin, ta laggetsay
oonee?» yaagiide oochcheedda. **30** Yesuusi zaariide, «Itti

bitanii Yerusaalameppe Iyyarkko biidde de'ishshin, ogiyaa bollan paannatuu Aa demmiide, Aa mayuwaa k'aarowaappe guyye shoc'iide, hayk'k'anaw pollu goode oliide beeddino. **31** K'oppennaan itti k'eesay he ogiyaanna bide'iyawe, shoc'ettiide kunddeedda bitaniyaa be'eedda wode, ayaanne ootsenaan miyyiyaanna aad'd'iide beedda. **32** Hewaadankka itti Leewii he ogiyaanna bide'ee. Ikka bitaniyaa be'iide, miyyeti aad'd'eedda. **33** Shin Sammaariyaa asaa gideedda itti bitanii, he baggana aad'd'iidde, ha bitaniyaakko yeedda. Aa be'eedda wode aw k'arettedda. **34** Aakkokka shiik'iide, zayitiyaanne woyniyaa eessaa Aa maytsaan tigiide, k'achcheedda. Hewaappe guyye bare hariyaa togissiide, imatsay ak'iyaa golliyaa akki beedda; hewaan bid'ayiide naageedda. **35** Wonttetsa gallassi guutsa biraa bare kiisiyaappe kessiide, imatsay ak'iyaa golliyaa godaw immiide, «Ha bitaniyaa taw loytsa bid'ayaa; hawaappe daruwaa neeni kessooppekka, taani simmiyaa wode new c'iggana» yaageedda. **36** «Simmi ha heezzu asatuwaappe, paannatuwaa kushiyan shoc'ettiide kunddeedda bitanew, lagge gideeddawe hak'awaa malatii?» yaageedda. **37** Higgiyaa tamarissiyaawekka, «He aw k'arettowaa» yaageedda. Yesuusikka Aa, «Simmi baade neenikka hewaadan ootsa» yaageedda. **38** Yesuusi barena kaalliyaawanttunna ogiyaa biidde, itti heeraa garssa gakkeedda. Hewaan Martto geetettiyaa itti mishiratta bare gollen mokkaaddu. **39** Iziwukka Mayraamo geetettiyaa michchata de'aw; hennakka Yesuusa gediya mataan uttaade, I odiyaawaa hayzzaadde de'aw. **40** Martta k'ay soybaa giigissaadde daabura de'aw; hewaa diraw Yesuusakko shiik'aade, «Hanna ta michchata, kiitaa ubbaa ta bolla olina, taani taarekka labbanoodde s'eellaadde c'o"u gay? Hayyanaa taana maaddanaadan iziw oda» yaagaaddu. **41**

Yesuusikka zaariide izo, «Marttee, Marttee, neeni c'ora yewuwaa k'oppaadde hirggaa; k'aykka metootaa. 42 Shin koshshiyaawe ittibaa; Mayraama bareppe ooninne akkena lo"obaa dooraaddu» yaageedda.

11 Itti gallassi Yesuusi ittisaan woosaa woossi de'ee. Woosaa wurssowaappe guyye Aa kaalliyaawanttuppe ittuu, «Godaw! Yohaannisi barena kaalliyaawantta woosaa tamarissowaadan, nuunakka neeni waagi woossanentto tamarissa» yaageedda. 2 Ikka untuntta, «S'oossaa woossiidde yaagi woossite: «Saluwaan de'iyaa nu aabboo, ne suntsay anjjetto; ne kawutetsay yo; ne shenii saluwaan hanowaadan saankka hano; 3 Gallasaan gallasaan koshshiyaa k'umaa, nuw hachche imma; 4 Nuuni nuuna naak'k'eeddawanntuwaa, ubbaa atto goowaadan, neenikka nu naak'uwaa atto yaaga; nuuna iitaappe naagappe attin, paac'iyaaan gelissoppa» yaagite» yaageedda. 5 K'aykka Yesuusi barena kaalliyaawantta, «Hinttenttuppe ittoo siik'o laggii de'into giddo bilahiyaan aakko yiide, «Ta siik'o laggew, taw heezzu sooluwaa tal"a; 6 Ayaw gooppe, itti ta laggetsay yiina Aa miziyaawaa d'ayaad» yaagi woosseedda goytte. 7 Bare gollen de'iyaa Aa siik'o laggii soyippe haasayiidde, «Taana metootsoppa; penggii k'ashetteedda; tanaanaykka taananna giseeddino; hewaa diraw taani denddaade new ayinne immanaw danddaykke» gaanawee? 8 Taani hinttenttoo odiyaawe ayee gooppe, I aw siik'o laggiyaa gido diraw, immennenttonneekka un"etso diraw I koyyiyaawaa ubbaa immee. 9 Hawaa diraw, «Woossite, hinttenttookka imettanawaa; koyyite, demmanita; kariyaa yiide s'eesite, hinttenttoo dooyettanawaa» yaagay. 10 Gaasuukka, woossiyaa ubbay akkanawaa; koyyiya uraykka demmanawaa; kariyaa yiide s'eesiyaa uraw, penggii

dooyettanawaa. **11** «Hinttenttu giddoppe bare na'aw, moliyaa woossina shooshshaa, k'umaa imma giina shuchchaa immiyaa aawuu de'ii? **12** Woy k'uuk'ulliyaa woossina sogguwaa immiyee? **13** Hinttenttu iita gidi de'iidde hinttenttu naanaw lo'obaa immiyaawaa erooppe, yaatina saluwaan de'iyaa hinttenttu aawuu barena woossiyaawanttoo Ayaanaa Geeshsha wooti darissiiide immanddeeshsha?» yaageedda. **14** Itti gallassi Yesuusi itti bitaniyaappe duudissiyaa ayaanaa kessowaappe guyye duude bitanii haasayaa doommina, Asay maalaletteedda. **15** Shin untuntuppe ittuu ittuu, «Gaaleenatuwaa kaappuwaa Bi'eel-Zebuuli aw wolk'k'aa immina gaaleenatuwaa kessee» yaageeddino. **16** Ittuu ittuu k'ay Yesuusa paac'c'anaw saluwaappe malaataa bessanaadan aappe koyyeeddino. **17** Shin Yesuusikka untunttu k'ofaa eriide untuntta hawaa yaageedda: «Bare giddon shaakettiyaa kawutetsay ubbay d'ayanawaa; shaakettiyaa golliikka kunddee. **18** Yaatina Sees'aanaa kawutetsay bare giddon shaakettooppe Aa kawutetsay wooti ek'k'anawee? Hinttenttu taana, <S'alahiyaa kaappuwaa Bi'eel-Zebuuli new wolk'k'aa immina kessaa» yaagi haasayiita. **19** Simmi taani bi'eel-zebuula wolk'k'aan gaaleenatuwaa kessiyaawaa gidoope hinttenttu naanay O wolk'k'aan kessanawanttee? Hawaa gidiyaa diraw, untunttu hinttenttu bolla pirddiyaawantta gidanawantta. **20** Shin taani gaaleenatuwaa kessiyaawe S'oossaa wolk'k'aana gidoope, simmi S'oossaa kawutetsay hinttenttukko yeeddawaa erite. **21** «Wolk'k'aama Asay bessiyaawaadan minniide bare golliyaa naagooppe, Aa shaluu loytsi naagettanawaa. **22** Yewuwaan k'ay aappe minuwaa dariyaawe yiide Aa k'ohooppenne s'oonooppe I ammanetteeda tooraanne gondalliyaa aappe wotsi akkiide, aw de'iyaa miishshaa gishetti akkee. **23** «Ta bagga

gidennawe taananna ek'ettee; taananna shiishshi beennawekka laalee. 24 «Tuna ayyaanay asaappe keseedda wode, barew shemppiyaa sa'aa koyyiidde, haatsay banttasaanna aad'd'i bee. Shemppiyaa sa'aa demmennaan attooppe, «Taani kase yegga keseedda ta golliyya simmana» yaagee; 25 simmiyaa wodekka gollii pitettiide giigowaa demmee. 26 Hewaappe kaala, biide haraa aappe iita laappu tuna ayyaanatuwaa akki yaa geliide, hewaan de'iino; he bitaniyaa de'uu koyrowaappe kaallawe iitowaa gidee» yaageedda. 27 Yesuusi hawaa haasay de'ishshin, itti mishiratta c'ora asaa giddoppe bare kooshshaa d'ok'k'u ootsaade, «Neena yeleeddawunnanne d'antseedda ne daaya anjjetteddawunno» yaagaaddu. 28 Yesuusi k'ay, «Anjjetteddawanttu S'oossaa k'aalaa sisiide azazettiyaawantta» yaagi zaareedda. 29 C'ora Asay shiik'o wode Yesuusi, «Ha yeletay iita; ooratsa malaataa koyyee; shin nabiyya Yoonaasa malaataappe haray imettena. 30 Gaasuukka Yoonaasi Nanawe katamaa asaw malaataa gidowaadan, Taani, Asaa Na'aykka, ha yeletaw malaataa gidana. 31 Away mokkiyaasaa s'eelliyaa wode, ushechcha duge bagganna de'iyaa gadiyaa kaatatta Solomone wode'iyaa aad'd'o eratetsaa sisanaw biittaa gas'aappe yeedda diraw, pirddaa wode ha yeletaan denddaade pirddanawunnu; be'ite, Solomoneppekka aad'd'iyawe hawaan de'ee. 32 Nanawe Asay pirddaa wode hinttenttu bolla denddiide pirddanawantta; ayaw gooppe, untunttu Yoonaasi odowaa sisiide barenttu nagaraa paas'i simmeedda diraassa; be'ite, Yoonaasappe aad'd'iyawe hawaan de'ee. 33 «Soy geliyaa asaw poo'anaadan, S'omppiyaa s'omppiide d'ok'k'asaan wotsanaappe attin, geemasaan woy poo'uwa kammiyaa yewuwaappe garssanna wotsiyaawe ooninne baawa. 34 Ne asatetsaw ne ayfii s'omppiyaa mala;

ne ayfii pas'a gidooppe ne kumentsaa asatetsaykka poo'uwaaw demmee; shin ne ayfii harggooppe ne kumentsaa asatetsaykka d'umaa. **35** Akeeka; hewaa gidiyaa diraw, ne garssan de'iyaa poo'uu d'umennaadan naagetta. **36** Simmi ne asatetsay ubbay poo'uwaan kumeeddawaa gidooppenne, d'umeedda asatetsay neenan baynnawaa gidooppe, ne asatetsay ubbay, s'omppii bare poo'uwaaw ne bolla poo'issiyaawaadan, ne bolla wagagga poo'uwaaw gidanawaa» yaageedda. **37** Yesuusi haasayaa wurssowaappe kaala, itti Parisaawe bitanii bare gollen k'umaa maanaadan ataalleedda; Yesuusikka ittippe geliide gaytaan utteedda. **38** Parisaawiikka Yesuusa k'umaa maanaappe kasiyaan kushiyaaw meec'etti beennawaa be'iide maalalettina, **39** Godaykka, «Hinttenttoo Parisaawatoo, s'uu'aanne shaataa bolla bagga geeshshiita; shin hinttenttu garssay uuziyaaninne iitatetsaan kumeedda. **40** Hinttenttoo eeyatoo! Bolla bagga med'd'eeddawe garssaa med'd'ibeennee? **41** Shin hinttenttu s'uu'aaninne shaataa garssan de'iyaaawaa hiyyeesatoo immite; he wode ubbabaykka hinttew geeshsha gidanawaa. **42** «Shin hinttenttoo Parisaawatoo, hinttew aayye! Ayaw gooppe, anuugaappenne s'alotiyaappe, aguppiyaa do'uwaappe, tammu kushiyaappe itti kushiyaaw S'oossaw immiita; shin tumu pirdaanne S'oossaa siik'iyaaawaa hinttenttu aggiita. Yewuwaan k'ay hewaa aggenaan hawaa ootsanaw bessee. **43** «Hinttenttoo Parisaawatoo, hinttew aayye! Ayaw gooppe, Ayihuda asaa woosa gollen bonchcho utuwaa, geyaa giddonkka bonchcho sarotaa koyyiita. **44** «Asay erennaan bollanna hamettiyaa beettana duufuwaa malatiyaa diraw hinttew aayye!» yaageedda. **45** Muse higgiiyaa tamarissiyaawantuppe ittuu, «Tamarissiyaawoo, neeni hawaa yaaga haasayo diraw nuuna boraadda» yaagi zaareedda. **46** Yesuusi, «Hinttenoo

higgiyaa eriyaawanttoo, hanttew aayye! Ayaw gooppe, Asay tookkiide danddayenna dees'o tookuwaa haraa toossiita; shin hinttenttu hintte huup'ew birad'd'iyankka bochchikkita. 47 «Hinttenttu aawotuu wod'eedda nabatuwaa duufuwaa loysiyaa diraw hanttew aayye! 48 Simmi hinttenttu aawotuu nabatuwaa wod'ina, hinttenttu untunttu duufuwaa bolla golliyya kees's'iyaa diraw, Nabatuwaa oosuu lo'a yaagiide, untunttuwaa markkattiita. 49 Hawaa diraw, S'oossaa aad'd'o eratetsay, Taani nabatuwaanne Yesuusi kiittowantta untunttukko kiittana; untunttukka hewantuppe ittuwaa ittuwaa wod'anawantta; ittuwaa ittuwaa metootsanawantta yaageedda. 50 Hawaa gidiyaa diraw, ha alamii med'ettoodeppe doommiide gukkeedda nabatuwaa suutsaw ha yeletay ooshettee. 51 Aabeelappe doommiide yarshshuwaasaappenne geeshsha golliyaappe gidduwaan gukkeedda Zakkaraasa suutsaa gakkanaw koyettee. Ee! Taani gay; ha yeletay hawoo ooshettiyaawaa. 52 «Hinttenttoo Muse higgiyaa eriyaawanttoo, hanttew aayye! Ayaw gooppe eraa penggiyaa dooyiyaa k'ulppiyaa akkeeddita. Hinttenttu hintte huup'ewukka gelibeykkita; k'ay gelanaw koyiyaawanttakka diggeeddita» yaageedda. 53 Yesuusi hewaappe kesowaappe guyyiyaan, higgiyaa tamarissiyaawanttunne Parisaawatuu Aa ooshaan urgguntsusaanne ek'ettussaa doommeeddino. 54 Aa doonaappe lo'ennabay kesooppe oyk'k'anaw geeddiino; shin demmibeykkino.

12 He wodiyaan c'ora sha"aan paydettiyaa Asay ittuu ittuwaa yed'd'ana gakkanaw shiik'i de'ishshin, Yesuusi barena kaalliyaawanttoo koyro odanaw doommiidde, «Parisaawatuwaa irshshuwaappe naagettite; hawekka lo'a malatiyaa untunttu immiyaa iita timirttiyaa. 2 Shin ayaaninne kameteedda yewuu

k'onc'c'iyaa kesennaan attena; k'aykka geemmeedda yewuu erettennaan attena. **3** Hewaa diraw hintte d'umaan haasayowe ubbay, gallassi poo'uwaan sisettanawaa; hinttenttu Asay baynasaan hini giso golliyaan haytsaan saasukkowe ubbay d'ok'k'u geedda sisettiyaa k'onc'c'esaan awaayetanawaa. **4** «Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttew yaagay; ha"i ashuwaa wod'iyaaawantta, hewaappe kaala k'ay ayaanne ootsanaw danddayennawantta yayyoppite. **5** Yewuwaan k'ay hinttenttu oossi yayyanaw bessintto taani hinttentta erissana; hewekka wod'owaappe guyyiyaan gaannamiyan olanaw maatay de'iyaa S'oossaa s'alalaw yayyite; Ee, aw yayyite yaagay. (Geenna g1067) **6** «Ichcheshu suunniyaa kafatuu santtimiyaan shamettikkinooyye? Hewanttuppe ittinnonne usa S'oossay dogenna. **7** Shin haray atto hinttenttu huup'iyaan de'iyaa binnaanay ubbaykka paydetteeddawaa; hawaa diraw yayyoppite; hinttenttu c'ora suunniyaa kafatuwaappe dariita. **8** «Taani hinttew oday; tabaa asaa sintsan markkattiyaawoo oossinne Taanikka Asaa Na'ay, k'ay S'oossaa kiitanchchatuwaa sintsan markkattana; **9** shin asaa sintsan taana kaddiyaawantta taanikka asaa na'ay, k'ay S'oossaa kiitanchchatuwaa sintsan kaddana. **10** «Ta bolla, asaa na'aa bolla, boriyaa k'aalaa haasayiyaawe de'ooppe Aa naak'uu atto geetettana; shin Geeshsha Ayaanaa bolla boriyaa k'aalaa haasayiyaawe de'ooppe k'ay Aa naak'uu atto geetettenna. **11** «Asay hinttentta Ayihude woossiyaa golliyaakko, gadiyaa ayissiyaawanttukkonne maatay de'iyaawanttu sintsa pirddaw shiishshiyaa wode, «Waagi zaaraneeshsha? Woy ayaa giide haasayaneeshsha?» yaagiide hirgoppite; **12** ayaw gooppe, hinttena Ayaanaa Geeshshay hinttenttu he saatiyaan haasayanaw bessiyaabaa tamarissanawaa» yaageedda. **13**

Asaa garssappe itti bitanii Yesuusa, «Tamaarissiyaawoo, nu aabbu hayk'k'ina nuuni laattana mala atteeddabaa, taw gishana mala hayya godo ta ishaw oda» yaageedda. **14** Yesuusi k'ay, «Ha bitanew, hinttenttu bolla pirddiyaawaa gidanaadanne hewaa hinttew gishanaadan taana oonee suntseeddawe?» yaageedda. **15** Gujjiidekka ubbatuwa, «Asaa shemppoo shaluwa duretetsay de'uwa immenna diraw, yaaretiyaawaappenne yorattiyaawaappe naagettite; duretetsaa amuwa ubbaappekka hinttena naagite» yaageedda. **16** Kaalliidekka hawaadan yaagi leemisuwa untunttoo odeedda: «Aw de'iyaa biittay darissiide katsaa mokkeedda itti dure bitanii de'ee. **17** Ha bitanii, «Taw ta katsaa wotsanaw gidiyaa sa'ay bantawaa diraw ayaa ootsooshsha?» yaagiide, bare wozanaan k'oppeedda; **18** hawaadan yaagi maleedda; «Taani wootane gooppe, taw de'iyaa yeesiyaa kolaade, hara aakkiyaa yeesiyaa med'd'ana yaagiide maleedda; hewaan ta katsaanne taw de'iyaa miishshaa ubbaa wotsana. **19** Yaataade taana, «Ne kaac'ay daro lo'a; new daro wodiyaw gidiyaa mas'uwa shiishshaadda; simmi shemppaade ma, usha, nashetta» gaana yaageedda. **20** «Shin S'oossay Aa, «Ha boozaw, hachche k'amma neeni hayk'k'a. Yaatina ha neeni shiishsheedda mas'uu ubbay oossi gidanawee?» yaageedda. **21** «Barew biittaa bolla shaluwa shiishshiyaawe, S'oossaa sintsan k'ay mank'k'o gideedda Asay ha bitaniyaa mala» yaageedda. **22** Hawaappe kaala Yesuusi barena kaalliyaawantta, «Hawaa diraw, ta hinttew oday: hinttenttu pas'a de'anaw ayaa maanee? Hinttenttu bollaw ayaa mayyanee? yaagiide hirgoppite. **23** «Gaasuukka, shemppuu k'umaappe, k'ay asatetsay mayuwaappe aad'd'ennee? **24** Ane k'uuratuwa s'eellite; untunttu zerikkino; c'akkikkino; untunttoo katsaa shiishshiyaa sa'ay woy yeesii

baawa; hanoppe attin, untuntta S'oossay mizee; hinttenttu kafatuwaappe daroppe darikkitee? 25 Hinttentuppe darii k'oppiide daro wodiyaa de'anaw danddayiyaawe oonee? 26 «Simmi hinttenttu ha laafabaa ootsanaw danddayennawantta gidoope ayaw harabaw hirgettiitee? 27 C'iishshatuu wooti dic'c'iinontto ane s'eellite; untunttu kiitaan daaburikkino; puuttuwaa suk'k'ikkino; gido shin taani hinttew odiyaawe, Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa gidiide, he c'iishshatuwaappe ittuwaa malaanne mayyibeenna. 28 Hinttenttoo laafa ammanuu de'iyaawanttoo, yaatoope S'oossay hachche beettiide, wontti tamaan ees's'anaw olettiyaa, denbbaan doliyaa maataa hawaadan mayzziyaawaa gidoope, hinttentta wootiide untunttuppe aatsiide mayzzennee? 29 «Hawaa diraw, «Ayaa maanee? Ayaa ushanee?» yaagiide ubbaa wode koyyoppitenne hirgoppite. 30 Ayaw gooppe, hawaa demmanaw ha alamiyaan de'iyaa S'oossaan ammanetena Asay hirgettiino. Hinttenttoo hawe ubbay koshshiyaawaa saluwaan de'iyaa hinttenttu aawuu eree. 31 Hewaa haniyaawaa aggiide, S'oossaa kawutetsaa koyyite; I hinttentta koshshiyaawaa ubbaa immanawaa. 32 «Hinttenttu guutsa gidinttonne, saluwaa hinttenttu aawuu bare kawutetsaa hinttenttoo immanaw nashetteedda diraw yayyoppite. 33 «Hinttew de'iyaaawaa zal'iide mank'k'oo immite; kayisuu shiik'ennasaan, bil'aykka meennasaan, saluwaan wurena miishshaa dagayiide, ec'enna k'arc'c'itatuwaa hinttenttu huup'ew wotsite. 34 Ayaw gooppe, hinttenttu wozanay hintte miishshay de'iyaa saan de'anawaa. 35 «Hintte s'eessay danc'c'ettowaa, hintte s'omppiikka poo'eeddawaa gido. 36 Hinttenttukka, barenttu Goday yiide penggiyaa k'os's'iyaa wode, ellekka dooyyanaw bullachchaappe simmana gakkanaw naagiyaa oosanchchatuwaa

malatite. 37 Barenttu Goday soy yeedda wode beegotti de'ishshin demmiyaa he oosanchchatuu anjjetteddawannta. Taani tumuwaa gay; I untuntta, «Uttite» giide, bare danc'c'uwaa minisiide untunttoo k'umaa aatsiide shoobbanawaa. 38 Goday hekka bilahiyaan woy hekka bilahiyaappe kaala yeedda wode, beegottiide genc'c'i naagiidde beettiyaa k'oomatuu anjjetteddawannta. 39 Hawaa k'ay erite; kayisuu ay saatiyaan yintto golliyaawuu erintto, gollii bookettiyaa wode c'o"u giide s'eellennashshin. 40 Asaa na'ay k'oppenna saatiyaan yaanawaa; hinttenttu giigetti naagite» yaageedda. 41 P'es'iroosikka «Godaw, ha leemisuwaa neeni odiyaaawe nu s'alalaassee haraa ubbawukka ittippe oday?» yaageedda. 42 Godaykka, «Simmi untunttu bare soy asaw k'umaa immanaw bessiyaa saatiyaan immana mala, Aa goday suntsiyaa ammanetteedanne eranchcha miziyaa k'oomay oonee?» yaageedda. 43 Goday simmiyaa wode hawaadan kiitettiina demmiyaa k'oomay I anjjetteddawaa. 44 Taani hinttew tumuwaa oday; de'iyaa mas'uwaa ubbaa bollan Aa suntsanawaa. 45 Yewuwaan k'ay he k'oomay, «Ta goday elle yeenna; gam"anawaa» yaagi bare wozanaan k'oppoopenne attumanne mac'c'a k'oomatuwaa shochchaa doommoope, k'aykka koyyowaadan muussaanne ushshaa, matsottussaakka doommoope, 46 he k'oomaa goday, I k'oppenna gallassinne sid'ibeenna saatiyaan yaanawaa; he wodiyaan Aa k'ans's'ereetsiide, Aa gishuwaa kaac'aakka ammanennawanttunna ittisaa udanawaa. 47 Bare godaa sheniyaa eriide giigennawenne Aa sheniyaadan kiitettenna k'oomay, I iita d'oobaa d'oobettanawaa. 48 Eribeennawe k'ay d'oobettanaw bessiyaawaa ootseeddawe, guutsaa d'oobettee. Darobay imetteedda asaa ubbaappe, aappe

darobay koyettee; wolk'k'aama hadaray imettowaappe, aappe darissiide koyettee. 49 Yesuusi, «Taani yeeddawe, ha sa'aa bolla tamaa satsanaassa; ha"ikka ees's'eeddentto, taana ay keena nashechchanaweeshsha. 50 Taani s'ammak'ettana metuwaa s'ink'k'atay polettana gakkanaw waanaade un"ettaytaa! 51 Ha sa'aa taani yeeddawe, sarotetsaa ahanaassa malatiiyee? Hinttew malatoppo. Taani yoowe, sarotaw gidennaan shaakkanaassappe attin. 52 Ayaw gooppe, ha"ippe doommuna itti golliyaan de'iyaa ichcheshu asatuu shaakettanawantta; heezzatuu laa"atuwaa bolla, laa"atuukka heezzatuwaa bolla denddiide walak'ettanawantta. 53 Aawuu na'aa bolla, na'aykka aawuwaa bolla, aata naatti bolla, naattakka aatti bolla, bollotatta na'aa machchi bolla, na'aa machchakka bollotatti bolla, walassaan denddiide shaakettanawantta» yaageedda. 54 K'aykka Yesuusi asaw, «Away wulliyaa baggana hintte shaariyaa be'ooppe, «Ha"i ha saatiyaan hekko wolk'k'aama iray bukkana hanee» yaagiita; tumukka k'ay bukkee. 55 Duge baggana c'arkkuu c'arkkoode, «Hachche shammanawaa» yaagiita; geetettowaadankka k'ay hanee. 56 Hinttenoo lo"a malatiyaa iitatoo, sa'aanne saluwaa s'eelliide, hananawaa eriita; shin ha wodiyaabaa wooti eranaw danddaykkitee? 57 «Wode hinttenttu s'illo gideedda yewuwaa hinttenttoo ayaw pirdikkitee? 58 Ne morkkiyaanna ittippe pirddiyaa daannaa sintsan shiik'anaw boode, biro ogiyaa bolla de'ishshin sigetta digga. Hewe d'ayooppe neena goochchiide pirddiyaa daannaakko afana; daannaykka polisew aatsi immanawaa; polisii k'asho gollen yegganawaa. 59 Taani new odiyaawe, wurssetsaa ac'uwaa c'iggana gakkanaw hewaappe kesakka» yaageedda.

13 He wodiyaan itti itti asatuu Yesuusakko yiide P'ilaas'oosi Galiilaa asaa wod'iide untunttu suutsaa jaarshshuwaanna ittippe walakkeeddawaa aw odeeddino. **2** Yesuusikka zaariide, «Hawanttu Galiilaa asatuu hayk'k'eedda diraw, yaatina untunttoo hara Galiilaa asaa ubbaappekka aad'd'iide nagaranchchatuwaa gidowantta malatiinoo? **3** Taani yaagay, hawaadan gidenna; yewuwaan k'ay hintte nagaraa paas'iide nagaraappe simmennaan is's'ooppe, hinttenttu ubbatuukka hewaadan hayk'k'iita. **4** Woy Salihooma gimbbii untunttu bolla kunddiide, wod'eedda tammanne hosppun asatuwaa Yersaalamen de'iyaaawanttu ubbaappe aad'd'iide naak'k'owantta malatiinoo? **5** Hawaadan gidenna yaagay; yewuwaan k'ay nagaraa paas'ana d'ayooppe ubbatuukka hawaadan bayanita» yaageedda. **6** Yesuusikka hawaadan yaagi leemisuwaa odeedda, «Itti bitanew woyniyaa turaa goshshaa gaden toketteedda balasiyaa geetettiyaa ayfii meetettiyaa mitsatta de'aw; he bitaniikka mitsatta ayfaaddenttonne giide yeeddawe, ayinneekka ayfiyaa demmibeenna. **7** Woyniyaa turaa naagiyaawaa I, «Taani ha balasiyaa geetettiyaa mitsattippe ayfiyaa demmanaw heezzu laytsaa simerettaade ayaanne demmabeykke. Hewaa diraw deka dentsa digga; ayaw biittaa c'oo melissay?» yaageedda. **8** Naagiyaawekka zaariide, «Godaw, taani I yuushshuwaa harumanawunne pituwaa olanaw, ha laytsaa s'alalaw basha. **9** Sintsaw ayfooppe lo"a; shin ayfenaan is's'ooppe deketto» geedda» yaageedda. **10** Yesuusikka itti Sambbataa gallassi Ayihuda woosa gollatuwaappe ittuwaan tamarissi de'ee. **11** Hewaanikka tammanne hosppun laytsaa kumentsaa tuna ayyaanay k'uunisseedda mishiratta de'aw. Izakka suuraade ek'k'anaw ayinne danddayabeykku. **12** Yesuusikka izo be'eedda

wode s'eesiide, «Ha mishirattee, ne harggiyaappe pas'aadda» yaageedda. 13 Yesuusi bare kushiya izi bolla wotsina, he wode suura sitti ga ek'k'aade bare S'oossaa galataaddu. 14 Shin Ayihuda woosa golle kaappuu k'ay Yesuusi Sambbataan patseeddawaa diraw hank'k'etti zaarowaashshin asatuwaa, «Kiitettanaw bessiyaa usuppun gallassatuu de'iino; he gallassatun yiide pas'iteppe attin Sambbataan gidenna» yaageedda. 15 Godaykka zaariide, «Ha lo"a malatiyaa iita asatoo, hinttentuppe ittuukka Sambbata gallassi booraa magaduwaappe woy hariyaa gaas'aataappe billiide haatsaa ushshanaw afennee? 16 Hanna Abraahaamo yaraa gideeddawunna, tammanne hosppun laytsaa kumentsaa s'alahii k'achcheeddawunna sambbata gallassi he k'ashuwaappe bilettanaw bessekkee?» yaageedda. 17 Hawaa odeedda wode ek'ettiyaawanttu ubbay yeellateeddino; Asay ubbay k'ay I ootseedda maalalissiyaa oosuwaan ubbaan nashetteeddino. 18 Yesuusikka, «S'oossaa kawutetsay ayaa malatii? I ayaa malatintto, taani hinttentta woota bessoo? 19 S'oossaa kawutetsay sannaafic'iyaa geetettiyaa k'eeri mitsatti ayfiyaa malatee. He mitsatti ayfiyaa Asay akkiide goshshaa garssan zereedda; zerettoonna dic'c'aade wogga mitsaa gidaaddu; yaatina saluwaa kafatuukka izi aac'aa bolla barenttoo golliyaa kees's'eeddino» yaageedda. 20 Yesuusikka zaariide, «S'oossaa kawutetsay ayaa malatintto, taani hinttentta woota bessoo? 21 Itti mishiratta heezzu keriya d'iiliyaa akkaade, munak'k'eedda munak'ay ubbay denddana gakkanaw, aan tigeedda irshshuwaa malatee» yaageedda. 22 Hewaappe kaala Yesuusi Yerusaalame biide, wogga katamaaninne k'eeri katamaan de'iyaa asaa tamarissiidde aad'd'eedda. 23 He wode itti bitanii shiik'iide Aa, «Godaw, S'oossaa pirdaappe attiyaawanttu

guutsa asaa s'alalee?» yaageedda. Hewaappe guyye Yesuusi untuntta, **24** «Taani hinttentoo oday; un" a penggiyaanna gelanaw baas'etite. C'ora Asay gelanaw koyyiino; shin danddaybbeykino. **25** Golliyaawuu denddiide, ifitsaa k'achchowaappe guyye hinttenttu karen ek'k'iide, «Godaw, Godaw, nuw dooyaarikkii» yaagiide s'eessaa doommiyaa wode, ikka zaariide, «Hak'appe yeedditentto, taani hinttentta erikke» yaaganawaa. **26** «He wode hinttenttu, «Nuuni neenanna ittippe meeddo; usheeddo; neeni nu heerankka tamarissaadda» yaaganawantta. **27** «Yesuusi k'ay, «Taani hinttentoo oday; hinttenttu hak'appe yeedditentto, taani hinttentta erikke; ubbatuukka makkalanchchatuu ta mataappe haakkite» yaaganawaa. **28** «Abrahaamo, Yisaak'i, Yaak'oobinne nabatuu ubbay hinttenttu karen ek'k'ishshin, S'oossaa kawutetsaan de'yaawantta hinttenttu be'iyaa wode, hinttenttoo yeekonne achchaa d'ak'uwaa gidanawaa. **29** «Asay away doliyaasaappenne wulliyaasaappe, k'ay killibaggappenne hirkibaggappe yiide, S'oossaa kawutetsaa gaytaan uttiino. **30** Be'ite; guyyeteeddawanttu, sintsatanawantta; sintsateeddawanttu k'ay guyyetanawantta» yaageedda. **31** He wode Parisaawatuwaappe ittuu ittuu Yesuusakko yiide, «Heroodise neena wod'anaw koyyiya diraw, hawaappe ba digga» yaageeddino. **32** Yesuusi zaariide, «Biide he worakanaw, «Hachchenne wontti iita ayyaanatuwaa kessana; hargganchchatuwaakka patsana; heezzentso gallassi ta oosuwa wurssana» yaagite. **33** Hanoppe attin nabii Yersaalameppe harasaan hayk'k'anaw bessena diraw, taani hachche, wonttinne wonttipeeshi ogiyaa bolla de'anaw bessee. **34** «Yersaalame katamaa asaw, Yersaalame katamaa asaw, Nabatuwaa wod'yaawanttoo, hinttenttukko kiitettowantta shuchchaan

c'addiyaawanttoo, kuttatta bare maratuwaa bare k'efiyaappe garssanna shiishsha hap'p'iyawaadan, taani hinttenttu naanaa itti gadiyaa shiishshanaw aappu gede koyaadditaa! Shin taana diggeeddita. **35** Be'ite; S'oossay hinttenttu golliyaa ayinne olibeenna; taani hinttenttoo yaagay; hinttenttu, «Godaa suntsaan yiyaawe anjjetteddawaa» gaana gakkanaw, taana be'ikkita» yaageedda.

14 Sambbata gallassi Parisaawatuwaa suntsatuwaappe ittuwaa golle Yesuusi k'umaa maanaw geledda wode, ayaa kiitettintto be'anaw asatuu naagi de'iino. **2** Bollay gaafina metootiyaa itti bitanii Yesuusappe sintsanna de'ee. **3** Yesuusi higgiiyaa tamarissiyaawanttanne Parisaawatuwaa, «Sambbataan patsanaw danddayetti danddayettennee?» giide oochcheedda. **4** Unttuntukka c'o'u geeddino. I he bitaniyaa bollaa bochchi patsiide Aa moyzzedda. **5** Yesuusi untuntta, «Hinttentuppe harii woy booray ollaan kunddintto, Sambbataa giide elleelli kessennawe oonee?» geedda. **6** Unttuntukka ha yewoo itti zaaruwaanne immanaw danddayibeykkino. **7** Yesuusi shoobettowanttu bonchchosaa dooriyaa wode s'eeliide, **8** «Oninne bullachchaa s'eesooppe, bonchchetteeddasaan uttoppa; ooni eri neeppe aatsiide bonchchettowe s'eesetteeddawaa gidanawaa. **9** Neenanne aanne s'eesawe yiide, «Hawo, utuwaa aw yeedda» yaagina; he wodiyaan yeellataade s'adenna de'iyaa saan utuwaa doommaasa; **10** Yewuwaan k'ay neeni s'eseetto wode neena s'eesowe yiide, «Ta laggew, killi d'ok'k'asaan utta» gaana mala, baade ubbaappe hokasaan utta; he wode neenanna ittippe utteeddawanttu ubbatuwaa sintsan new bonchchuu imettanawaa; **11** Bare huup'iyaa d'ok'k'u ootsiyaa ubbay

tooshettanawaa; bare huup'iyaa toochchiyaawanttu d'ok'k'u giino» yaagi leemisuwaa untunttoo odeedda. 12 Yesuusi barena s'eeseeddawaa zaariide, «Neeni laas'aa woy kawuwaa giigisseedda wode, ne laggetsatuwaa woy ne ishatuwaa woy dure ne shooratuwaa s'eesoppa; ayaw gooppe, untunttu neena barenttu taraan s'eesiide kushiya c'iggana danddayiino. 13 Shin ataalliyaabaa giigisseedda wode, hiyyeesatuwaa, gunddatuwaa, doomatuwaanne k'ook'atuwaa s'eesa. 14 Untunttu new kushiya zaaranaw danddayennawantta gidiyaa diraw, neeni anjettanaassa. S'illatuu hayk'uwaappe denddiyaa wode S'oossay new kushiya zaaranawaa» yaageedda. 15 Yesuusi haasayaa wurssiyaa wode, k'umaa maanaw utto asaappe ittuu hawaa sisiide, «S'oossaa kawutetsaa gaytaan uttiyaawe anjetteeddawaa» geedda. 16 Yesuusikka hawaadan geedda; «Itti bitanii daro lo"o kawuwaa giigissiide, c'ora asatuwaa s'eeseedda. 17 Kawuwaa wodii gakkina, kase s'eesettowantta, «Ha"i kawuu giigeedda, haayite» giide s'eesana mala bare gollen kiitettiyaa k'oomaa untunttukko kiitteedda. 18 Shin ubbatuukka ittippe, beennaadan agkana mala woosseeddino; koyro bitanii k'oomaw odiidde, «Taani biittaa shammeedda diraw baade be'anaw koshshee; hewaa diraw hayya godo taw hank'k'ettoppaarikki» geedda. 19 «Laa'entsiyaawe k'ay, «Taani ichcheshu waatsa booratuwaa shammeeddawantta waas'a be'anaw biyaa diraw, hayya godo taw hank'k'ettoppaarikki» geedda. 20 «Haray k'ay, «Taani machchatto akkeedda diraw, yaanaw daanddayabeykke» geedda. 21 «K'oomaykka yiide bare godaw, hanowaa ubbaa odeedda. He wode Goday daro hank'k'ettiide, bare golliyaan kiitettiyaa k'oomaa, «Hini katamaa ogiyaanne loosso ogiyaa elleellaade kesa; mank'k'atuwaanne gunddatuwaa,

doomatuwaanne k'ook'atuwaa haa akkaade ya» geedda. 22 «Aa k'oomaykka, «Godaw, neeni taana azazowaadan ootsaad; shin ha"ikka hara asaa akkiyaa sa'ay de'ee» geedda. 23 Godaykka bare k'oomaa, «Ta gollii kumanaadan hini ogiyaappe kare bagganne dirssaa gas'aa ubbaa kesaade, asaa ta golle akkaade ya. 24 Ayaw gooppe, koyro ta golle shoobetteeddawanttuppe itti asaynne ta k'umaa meenna» geedda» yaageedda. 25 C'ora Asay Yesuusanna ittippe bide'iyaa wode, ikka asaakko guyye simmiide, 26 «Ooninne taakko yiyaawe de'ooppe bare aabbanne aatto, bare machchattonne bare naanaa, bare ishātuwaanne michchatuwaa, bare de'uwaa ashshenaan taappe aatsi dosooppe, taana kaalliyawaa geetettanaw danddayenna. 27 Ooninne bare mask'k'aliyaa tookkiide, ta geeduwaa kaallennaan d'ayooppe, taana kaalliyawaa gidanaw danddayenna. 28 «Hinttentuppe ittuu shuchchaa golliyaa kees's'anaw koyyoope, kiitaa wurssanaw gidiyaa shaluwaa kasetiide utti heettenawe oonee? 29 Hewe d'ayooppe, golliyaa doommiide, kiitaa wurssanaw wolk'k'ay is's'ooppe, 30 be'eeddawanttu ubbay, «Ha bitanii kees's'anaw doommeedda; shin kiitaa wurssanaw danddaybbeena» giide k'ilic'iino. 31 «Woy tammu sha"a olanchchatuwaa oyk'k'eedda itti kaatii, hara laatamu sha"a olanchchatuwaa oyk'k'eeddawanttunna olettanaw danddayooppenne koyronna, taani s'oonanee s'oonikkitaashsha giide utti k'oppennee? 32 Barew danddayettennaan d'ayooppe, olaw yiyaa yekko kaatii haakuwaan de'ishshin kiittiide sigettanaw woossee. 33 Simmi hawaadankka hinttentuppe ooninne barew de'iyawaa ubbaa aggenawe, taana kaalliyawaa gidanaw danddayenna. 34 «Mas'inii lo"a; shin lok'ilok'ennaan d'ayooppe, laa'entso Aa wooti lok'ilok'issanaw danddayettii? 35 Biittawukka

lo"enna; tu'eyanawukka maaddennawaa gido diraw, Asay Aa oli aggee. Sisiyaa haytsay de'iyaa hawaa siso» yaageedda.

15 Itti gallassi, k'aras'aa shiishshiyaawanttunne nagaranchchatuu ubbay Yesuusa sisanaw aakko shiik'eeddino. 2 Parisaawatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu, «Ha bitanii, nagaranchchatuwaa shiishshiyaawaanne untuntunna k'umaa miyaawaa» yaagiide zuuzummeeddino. 3 Yesuusikka leemisuwaan zaaruwaa hawaadan yaagi odeedda: 4 «S'eetu dorssay de'iyaa uray hinttenttu giddoppe de'into hewaappe ittuu bayintto udduppu tammanne udduppunuwaa denbbaan aggiide bayeeddawaa beettana gakkanaw koyyennawe oonee? 5 Demmeedda wode nashechchaan bare hashiyaa bollan dorssaa tookki, 6 bare golle simmiide, bare dosiyaawanttanne shooratuwaa ittippe s'eesiide, «Bayeedda ta dorssaa demmo diraw, taananna ittippe nashettite» yaagiide odee. 7 Hewaadankka nagaraa paas'etsaa koshshenna udduppu tammanne udduppu s'illatuwaappe aatsiide nagaraa paas'iyaa itti nagaranchchaan saluwaan daro nashechchay gidanawaa. 8 «K'aykka tammu nahaasiyaa santtimii de'iyaa mishiratta tammuwaappe ittuu bayintto demmana gakkanaw s'omppiyaa s'omppaade, golliyaa pittaade loytsa koyyennawunna iza oonee? 9 Izakka demmeedda wodiyaan bare dosiyaawanttanne bare shooratuwaa ittippe s'eesaade, «Taappe bayeedda santtimiyaa demmeedda diraw, taananna ittippe nashettite» yaagaade odaw. 10 Hewaadankka nagaraa paas'iyaa itti nagaranchchaa gaasotetsaan S'oossaa kiitanchchatuwaa sintsan nashechchay hananawaa» yaageedda. 11 Gujjiide Yesuusi, «Laa"u naanay de'iyaa itti bitanii de'ee; 12 untunttuppekka teefa na'ay, «Ne mas'uwaappe taana gakkiiyaawaa imma» geedda. Aawuukka bare mas'uwaappe

naanaatoo gisheedda. 13 Guutsa wodiyaappe guyyiyaan teefa na'ay barena gakteeddawaa ubbaa shiishshi akkiide hini haako gade beedda; hewaan bare akkeedda miishshaa ubbaa laali wurssi aggeedda. 14 Ikka de'iyawaa ubbaa wursseeddawaappe guyyiyaan he gaden wolk'k'aama koshay geledda; ikka metuwaan un"ettussaa doommeedda. 15 Hawaa diraw he gaden de'iyawantuppe ittuwaakko shiik'iide, «Taana new k'oomaa ootsaariikkii?» yaagina, bitaniikka bare guduntsaa wudiyaa heemmana mala Aa dembbaa yeddeedda. 16 Guduntsaa wudii miyaa hal"uwaa maanaw amotteedda; shin hewenttokka aw immiyaawe beettibeenna. 17 «Bare bayizzuwaa ero wode, «K'umay s'ooniide sa'aan attiyaa ta aabboo ootsiyaawanttu aappunee; shin taani hawaan koshaan hayk'k'ana mataytaa? 18 Denddaade ta aabbukko baanee» hawaadan yaagana; «Ta aabboo, S'oossaakka neenakka naak'k'aad; 19 Hannippe guyye ne na'aa yaagettaade s'eesettanaw bessikke; new kiiitettiyaawantuppe ittuwaadan taana wotsaariikkii gaana» geedda. 20 He man"iyaan denddiide bare aabbukko yeedda. «I biro haakuwaan de'ishshin, aawuu be'iide, aw k'aretteedda; aakko wos's'i biide, Aa idimmi yereedda. 21 «Na'aykka, «Ta aabboo, taani S'oossaakka neenakka naak'k'aad; hannippe guyye ne na'aa geetettaade s'eesettanaw bessikke» yaageedda. 22 «Shin aawuu bare oosanchchatuwaa, «Elleelli biide, ubbaappe dooretteedda lo'o mayuwaa ahiide, Aa mayzzite; Aa birad'd'iyaa migiduwaa, Aa gediyaankka c'aammaa wotsite. 23 Mod'd'eedda korumaa ahiide shukkite; moytte, nashettoytte. 24 Ayaw gooppe, hawe ta na'ay hayk'k'eedda; shin ha"i pas'eedda; bayeedda; shin ha"i beetteedda» yaagina, nashechchaa doommeeddino. 25 «He wodiyaan, bayira na'ay gaden de'iyawe yiide gollekko

matiyaa wode, yetsaanne duruwaa kooshunchchaa siseedda.
26 Ikka yewuu ayentto eranaw koyyiide, k'oomatuwaappe ittuwaa
s'eesiide, «Hawe ayee?» giide oochcheedda. **27** K'oomatuukka,
«Ne ishay saro yeedda diraw, ne aabbu mod'd'o korumaa aw
shukkeedda» yaagi odeeddino. **28** «Bayira na'ay hank'k'ettiide
golle gelikke yaagi is's'ina, aawuu karew kesiide, gelanaadaa
woosseedda. **29** Shin I zaariide bare aabba, «Hekko hawaa
keena wodiya k'oomaadan new kiitettaad; ne azazowaappe
ittuwaannekka pac'issa beykke; ta laggetsatuwaanna ittippe
nashettana mala haray atto itti deeshshaa bul"uwaanne
taw imma beykka; **30** shin hawe ne na'ay ne miishshaa
c'aaratuwaanna ittippe diifissiide yiina, d'iiko booraa shukkaadda»
yaageedda. **31** «Aawuukka Aa, «Ta na'aw, neeni ubbaa gallassaa
taananna ittippe de'aa; taassa gideeddabay ubbaykka newaa.
32 Shin hawe ne ishay, hayk'k'eeddawe pas'o dirawunne
bayeeddawe beetto diraw, nuuni miiddinne ushiidde nashettanaw
bessee» yaageedda» giide odeedda.

16 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo odiidde, «Itti dure bitanii,
bare golliyaa ubbaa bolla suntseedda itti bitanii de'ee; shin ha
bitanii Aa miishshaa bayizzee yaagiya zigurssay Aa gakteedda;
2 hewaa diraw bare suntseedda bitaniyaa s'eesiide, «Hawe taani
sisiyaa yewuu ayee? Hannippe guyye neeni ta Golliyaaninne
ta miishshaa bolla taappe garssanna suntsettaade kiitettanaw
danddayabeenna diraw, hachche gakkanaw kiitetteeddawaa
heettaade sheed'd'a» yaageedda. **3** «Suntsetteeddawe bare
wozanaa, «Ta goday taana suntsatetsaappe kolana hanee;
shin ta waanooshsha? Goshanaw wolk'k'ay taw baawa;
woossanaw k'ay taw pokkee. **4** Ta ootsanabaa ta eray; I
taana suntsatetsaappe kessooppe, barenttu golle biina, taana

mokkiyaa laggetsatuwaa taani demmana» yaageedda. **5**
 «Bare godaappe shaluwaa tal"eedda asatuwaa huup'iyaan
 huup'iyaan s'eesiide, koyro bitaniyaa, «Neeni ta godaappe
 woyssa keena shaluwaa tal"aaddii?» yaageedda. **6** «Ikka,
 «Taani s'eetu baareetaa kumeedda zayitiyaa tal"aad» yaageedda.
 «Suntsetteedda bitaniikka, Neeni paramana warak'ataa hey;
 uttaade ellekka «Ishatama» gaade s'aafa yaageedda. **7**
 «Hewaappe hara bitaniyaa, «Neeni aappunuwaa tal"aaddii?»
 yaageedda. ««S'eetu k'un"aa zarggaa» yaageedda. «Suntsaykka,
 «Warak'ataa hey; hosppun tamma gaade s'aafa» yaageedda.
8 «He suntsay c'inc'c'atetsaan ootseedda diraw, Aa goday
 Aa galateedda; ayaw gooppe, ha alamiyaa Asay barenttuwoo
 poo'uwaa asaappe aad'd'eedda c'inc'c'atuwaa. (aiōn g165) **9**
 «Taani hinttenttoo yaagay, «Ha alamiyaa shaluu wuriyaa wode,
 med'inaw wurenna golliyaan hinttentta mukkana mala, ha
 miishshaan hinttenttoo laggiyaa demmite. (aiōnios g166) **10** Laafa
 yewuwaan ammanetteedawe, woggabaankka ammanettee.
 Shin laafa yewuwaan ammanettibeennawe, woggabaankka
 ammanettena. **11** Simmi hinttenttu ha alamiyaa shaluwaan
 ammanettennawaa gidoope, tumatetsaa shaluwaa hinttenttoo
 oonee hadaraa giide immanawe? **12** Hinttenttu hara asaa
 shaluwaan ammanettennawaa gidoope, hinttenttu miishshaa
 oonee hinttenttoo immanawe?» geedda. **13** «Itti kaala laa"u
 godatoo k'oomatanaw danddayiyaawe ay k'oomaykka baawa;
 ayaw gooppe, ittuwaa is's'iide, haraa dose; woy ittuwaa
 bonchchiidde, haraa kad'ee; S'oossawunne shaloo moodettanaw
 danddaykkita» yaageedda. **14** Shaluwaa dosiyaa Parisaawatuu
 hawaa ubbaa sisiide, Yesuusa bolla k'iliic'eeddino. **15** Shin
 Yesuusi untuntta, «Hinttenttu asaa sintsan hinttentta s'illo asaa

ootsiyaawantta; shin S'oossay hinttenttu wozanaa eree; ayaw gooppe, asaa sintsan bonchchetteeddawe S'oossaa sintsan tuna gidee. 16 «Muse higgsiyaanne nabatuu s'aafeedda mas'aafaa Yohaannisa wodiya gakkanaw Asay azazettiidde de'eeddino; hewaappe kaala k'ay S'oossaa kawutetsay odetteedda; Asay ubbay yaa gelanaw keesetee. 17 Shin higgsiyaappe ittibay attiyaawaappe saluunne sa'ay aad'd'iyaaawe matattee. 18 «Bare machchatto billiide hararo akkiyaawe ubbay woshummee; k'ay asinaappe biletteedda mac'c'awuno akkiyaawe ooninneikka woshummee. 19 «Gatii loytsiide al"o gideedda mayuwaa mayyiiddinne gallasaan gallasaan otoruwaan nashettiidde de'iyaa itti dure bitanii de'ee. 20 K'aykka kumentsaa asatetsan maytsay de'iyaa itti Ali'aazara geetettiyaa hiyyeesay, ha dure bitaniyaa kariyaan giseedda. 21 Ha dure bitaniyaa sampapaappe laaletteedda suuppaa maanaw amottee; haray atto kanatuukka yiide Aa maytsaa laac'c'iino. 22 «Ha hiyyeesaa bitanii hayk'k'ina, kiitanchchatuu Aa Abraahaamo bagga bonchchosaa afeeddino; dure bitaniikka k'ay hayk'k'iide moogetteedda. 23 Si'ooliyaan daro seelettiidde de'ishshin, d'ok'k'u giide haakuwaan Ali'aazara, Abraahaamo baggan de'iyawaa be'eedda. (Hadēs 986) 24 «Ikka bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Abraahaamo, ta aabboo, taw k'aretta. Ha tamaa seelaan metoota de'iyaa diraw, Ali'aazar bare birad'd'iyaa s'eeraa haatsaan bochchiide, ta ins's'arssaa irs's'issanaadan hayyanaa taakko kiittaarikii» yaageedda. 25 «Abraahaamo k'ay, «Ta na'aw, neeni pas'a de'aadde, lo"o de'uwaa de'ina, Ali'aazar lo"enna meto de'uwaa de'eddawaa k'oppa. Ha"i k'ay I hawaan nashettiyaa wode, neeni metuwaa bolla de'aa. 26 « «Hawaappe haray k'ay, hawaappe yaa hinttenttukko aad'd'anaw koyyiyaawanttu aad'd'ennaadan, yaan

de'yaawanttukka k'ay haa nuukko pinnennaadan, nu giddoninne hinttenttu gidдон wogga aafuu med'etteedda» yaageedda. 27 «Dure bitaniikka, «Abraahaamo, simmi hewaa gidoope, neeni Ali'aazara ta aabbu golle yeddana mala, neena woossay. 28 Ayaw gooppe, taw ichcheshu ishatuu de'iyaa diraw, untunttu k'ay ha metuwaasaa yeenna mala, untunttoo Ali'aazar biide markkatto» yaageedda. 29 «Abraahaamo k'ay, «Musenne nabatuu s'aafedda mas'aafay untunttoo de'ee; he mas'aafay giyaawaa untunttu sisiino» yaageedda. 30 «Dure bitanii, «Hi"ii; Abraahaamo, ta aabboo, hewaa gidenna; shin itti bitanii hayk'uwaappe denddiide, untunttukko bintto, untunttu barenttu nagaraa paas'iide, simmanawantta» yaageedda. 31 «Abraahaamokka, «Untunttu Musenne nabatuu s'aafedda mas'aafaa sisennawaa gidoope, haray atto itti uray hayk'uwaappe denddi yinttokka ammanikkino» geedda» yaageedda.

17 Yesuusi barena kaalliyaawantta, «Asaa baletsiyaawe yeennaan attena; shin baletsiyaawaa ahiyaa uraw aw aayye; 2 He bitanii ha guutsatuwaappe ittuwaa baletsiyaawaappe, gaac'c'iyaa wos'aa bare k'ood'iyaa k'ashettiide abbaan mitettiyaawe aw lo"a. 3 Hintte huup'ew naagettite. «Ne ishaya neena naak'k'ooppe, Aa zora. K'ay nagaraappe I simmooppe, aw atto yaaga. 4 Itti gallassi I neena laappu gede naak'k'iide, laappu gedekka, «Neena ta naak'k'aad, taana maara» giidde neekko yooppe, aw atto ga» yaageedda. 5 Kiitetteeddawanttukka Godaa, «Nuw ammanuwaa gujja» yaagiide oochcheeddino. 6 Godaykka, «Hinttew sannaafic'iyaa ayfiyaa keena ammanuu de'into, hinttenttu ha boo'iyaa, «Hawaappe shodettaade, abbaan tooketta» gintto hinttew eeno gaana» yaageedda. 7 K'aykka Yesuusi, «Hintteppe goshiyaawe woy miyaa heemmiyaa k'oomay de'iyaa

Asay hak'et de'ooppe, goshsha gadeppe woy miyaa gadeppe
simmo wode ellekka, «Haaya shemppa akka, k'umaa maanaw
utta» yaagiyaawe oonee? 8 Yewuwaan k'ay, «Ta maana kawuwaa
giigissa; ta maananne ushana gakkanaw minnaade taana
ek'kaade miza. Hewaappe guyye new ma, usha» yaagiyaawaa
gidennee? 9 He k'oomay kiitetteeddabaa ootseedda diraw,
he bitanii galatanaw bessennee? 10 Hewaadankka hintte
k'ay Asay hinttena kiitto oosuwa ootseedda wode, «Nuuni
maaddenna k'oomatuwaa; nu ooso s'alalaa ootseeddo» yaagite»
yaageedda. 11 Yesuusi Yersaalame biidde, Galiilaappenne
Sammaariyaa giyaa gadatuwaappe gidduwaanna aad'd'eedda.
12 I itti guutsa katamato geliyaa wodiyaan, haakuwaan
ek'keedda tammu oolluwaan oyk'etteeddawanttu Aa be'eeddino.
Unttuntukka haakuwaan ek'kiide, 13 barenttu kooshshaa d'ok'ku
ootsiide, «Yesuusa, Godaw, hayya godo nuuna patsaarikkii!»
yaageeddino. 14 Yesuusi untunta be'iide, «Biide, hinttentu bollaa
k'eesatuwaa bessite» yaageedda. Unttuntukka k'eesatuwaakko
bide'iide oolluwaappe pas'eeddino. 15 Unttuntuppe ittuu
bare harggiyaappe pas'eeddawaa be'iide, bare kooshshaa
d'ok'ku ootsiide, S'oossaa bonchchiidde simmeedda. 16
Galatiiddekka Yesuusa gediya matan gulbbateedda. He
bitanii Sammaariyaa asaa. 17 Yesuusi zaariide, «Tammuu
pas'ibeykkinoo? Yaatina udduppunatuu hak'an de'iinoo? 18
Ayihauda asaa gidenna Sammaariyaa bitaniyaappe attin,
S'oossaa bonchchanaw simmeeddawanttu baawa guussee?»
yaageedda. 19 Yesuusi Aa, «Dendda ba; ne ammanuu
neena patseedda» yaageedda. 20 Parisaawatuu itti gallassi,
«S'oossaa kawutetsay awude yaannee?» giide oochchina
Yesuusi, «S'oossaa kawutetsay hinttentu naagiyaa ogiyaan

yeenna» yaagi zaareedda. 21 K'aykka, «Ooninne, <S'oossaa Kawutetsay hawaan de'ee>, woy <Hewaan de'ee> gaanaw danddayenna; S'oossaa Kawutetsay hinttenttu wozanaa gidдон de'ee» yaageedda. 22 Yesuusi barena kaalliyaa wantoo odiidde, «Asaa Na'ay k'onc'c'iyaa gallassatuwaappe ittuwaa be'anaw hinttenttu amottiyaa wodii yaana; shin be'ikkita. 23 K'ay untunttu hinttena, <Haweku hawaana> woy <Hewaana> yaaganawantta. Shin untuntta kaalliide, untunttunna booppite. 24 Walk'k'antsay saluwaan wolk'k'aamiyaa wode, ha gas'aappe hini gas'aa poo'uu poo'iyaa waadan, asaa na'aa yuussaykka hewaadan hananawaa. 25 Shin koyrottiide Asaa Na'ay daro metuwaa metootanawunne he wodiyaan de'iyaa yeletaan is's'ettanaw bessee. 26 «Nohe wodiyaan hanowaadankka, Asaa Na'ay k'onc'c'iyaa gallassankka hewaadan hananawaa. 27 Nohe markkabiya gello gallassay gakkanaw untunttu, miiddinne ushiidde, akkiiddinne akettiidde de'ishshin, bashshaa haatsay yiide ubbaa asaakka bayizzeedda. 28 «Hewaadankka, Loos'e wodiyaan, Asay miiddinne ushiidde, zal"iidde, tokkiiddinne golliya kees's'iide de'eeddino. 29 Shin Loos'e, Sodoomaappe keso gallasaan k'ay saluwaappe tamaynne ees's'iyaa bonk'k'o shuchchay bukkeedda; ubbabaakka miide wursseedda. 30 «Asaa na'ay k'onc'c'iyaa gallassaankka hawaadan hananawaa. 31 He gallasaan, golliya huup'iyaan de'iyaa we, golle garssan de'iyaa miishshaa akkanaw wod'd'oppo; hawaadankka goshsha gaden de'iyaa we, guyye simmoppo. 32 Ane Loos'e machchattibaa k'oppite! 33 Bare shemppuwaa ashshanaw koyyiyaa ubbay, bayizzee; bare shemppuwaa bayizziya ubbay, de'uwaan naagee. 34 Ta hinttew odiyaawe ayee gooppe, he k'ammaan laa"u asatuu itti gisuwaan gisanawantta; untunttuppe ittuu

akettina laa'entsiyaawe attanawaa. **35** Laa"u mac'c'a asatuu itti wos'aan gaac'c'anawantta; ittinna akettina, ittinna attanawunnu. **36** Laa"u asatuu goshsha garssan de'iino; ittuu aketanawaa, laa'entsiyaawe attanawaa» yaageedda. **37** Aa kaalliyaawanttu Yesuusa, «Godaw, hewe hak'an hananawee?» yaageeddino. Ikka zaariide, «Bakkutay de'iyasaa shorttii shiik'anawaa» yaageedda.

18 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, salettenaan ubbaa gallassi woossanaadan leemisuwaan odeedda. **2** Ikka, «Itti katamaan S'oossaw yayyenawe, asaakka bonchchenna itti daannay de'ee. **3** He katamaan am'e mishiratta de'aw. Izakka he daannaakko yaade, <Ta morkkewunne taw de'iyaa yewuwaa pirddaa» yaagaaddu. **4** «Daro wodiyaan iziw pirddennaan is'seedda. Shin bare wozanaan k'oppiide, <Taani, ubbaa S'oossaw yayana d'ayooppekka, asaakka k'ay bonchchana d'ayooppe, **5** ha am'e mishiratta taana labbantsiyaa dirawunne ubbaa wode taakko yaade taana daaburssenna mala, taani iziw pirddana» geedda. **6** «He makkalanchcha daannay goowaa akeekite. **7** S'oossay gallassinne k'amma barentta maaddana mala, danddayaan aakko waassiyaa doorettawanttoo pirddenneeyye? I untunttoo ellekka zaarennee? **8** Taani hinttenttoo yaagay; untunttoo elleelli pirddana; shin Asaa Na'ay yiyaa wode ha biittaa ammanuwaa demmaneeshsha?» yaageedda. **9** Barentta geeshsha giide ammanettiyaawanttoonni haraa ubbaa darii kad'iyaa wanttoo, Yesuusi ha leemisuwaa odeedda: **10** «Laa"u asatuu woossanaw geeshsha golliyya geleeddino. Hewantuppe ittuu Parisaawiyaa; ittuu k'ay k'aras'aa k'ans's'iyawaa. **11** Parisaawii dendi ek'kiide bare wozanaan woossiidde, <S'oossaw, taani hara asaadan: bonk'k'iyaa wanttudan, makkaliyaawanttudan,

woshummiyaawanttudan, woy hawaadan k'aras'aa shiishshenna diraw neena galatay. **12** Saaminttaan laa"u kaala s'oomay; taani demmiyaa ubbaappe tammu kushiyaappe ittuwaa immay» yaageedda. **13** «Shin k'aras'iyaa bitanii haakuwaan ek'k'iide, bare ayfiyaan pude saluwaa d'ok'k'u giide s'eellanaawukka koyyibeenna. Shin bare tiraa bak'k'iide, «S'oossaw, taani nagaranchchaa; taana maara» yaageedda. **14** Taani hinttenttoo odiyaaawe ayee gooppe, kase bitaniyaappe aad'd'iide ha bitanii s'illo gidiide bare golle simmeedda; barena d'ok'k'u ootsiyaa ubbay kawushana; barena k'ay kawushissiyaa uray d'ok'k'u gaana» yaageedda. **15** Yesuusi bare kushiya wotsiide anijana mala Asay guutsa naanaa akkiide aakko yeeddino. Aa kaalliyaawanttukka be'iide, asaa ahenna mala geeddino. **16** Yesuusi k'ay guutsa naanaa barekko s'eesiide, «Guutsa naanay taakko yaana mala aggite, diggoppite; S'oossaa kawutetsay hawanttu malaasa. **17** Taani hinttenttoo tumuwaa oday; S'oossaa kawutetsaa guutsa na'aadan akkenawanttu ubbay he kawutetsaa mulekka gelenna» yaageedda. **18** Yihudaa biittaa Mooddiyaawanttuppe ittuu, «Lo"o tamarissiyaawoo, taani med'inaa de'uwa laattanaw ayaa ootsanaw bessii?» yaagiide Yesuusa oochcheedda. **(aiōnios g166)** **19** Yesuusikka aw, «Ayaw taana lo"oo, yaagay? Itti S'oossaappe attin, lo"uu ooninne baawa; **20** S'oossaa azazatuwaa, «Woshummoppa, wod'oppa, wuu"oppa, wordduwaa markkattoppa, ne aabbanne ne daayo bonchcha yaagiyaawaa eraa» » yaagiide zaareedda. **21** Bitanii zaariide, «Hawaa ubbaa, na'atetsaappe doommaade naagaad» yaageedda. **22** Yesuusikka hawaa sisiide, «Ittibay neeni biroon ootsennaan attowe de'ee; hewenneekka, new de'iyaawaa ubbaa zal"aade mank'k'atoo imma; hawaa ootsooppe saluwankka neeni durettana; hewaappe

guyye ta geeduwaa kaala» yaageedda. **23** He bitanii k'ay hewaa sisiide daro dure gido diraw daro kayyotteedda. **24** Yesuusikka ha bitanii daro kayyottowaa be'iide, «Dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanaw wooti metanddeeshsha! **25** Dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanawaappe gaaluu marppiyaa s'oo'yaanna aad'd'anawe matattee» yaageedda. **26** Hewaa siseedda asay, «Simmi ooni attanaw danddayii?» yaageeddino. **27** Ikka k'ay zaariide, «Asaw danddayettennawe S'oossaw danddayettee» yaageedda. **28** P'es'iroosi zaariide, «Simmi nuuni nuw de'iyaa ubbaa aggiide neena kaalleeddo» yaageedda. **29** Ikka, «Tumuwaa gay, S'oossaa kawutetsaa diraw bare golliyyaa, woy barena yelawantta, woy bare machchiyyaa, woy bare naanaa, woy ishatuwaa aggeeddawe, **30** ha wodiyaan daro dakuwaa, sintsa yiyaa kawutetsaankka med'inaa de'uwaa akkenawe ooninne baawa» yaageedda. (aiōn g165, aiōnios g166)

31 Yesuusikka tammanne laa"u barena kaalliyaawantta barekko s'eesiide, «Simmi Yerusaalame baana; Asaa Na'aabaykka nabatuu mas'aafan s'aafetteeddabay ubbay yaan polettana. **32** Ayihude gidennawanttoo Aa aatsi immana, k'iliic'ana, daro metootsana, Aa bollan c'uchchana; **33** shoc'owaappe guyyiyaan wod'ana, heezzentsiyaa gallassi I denddana» yaageedda. **34** Untunttukka ha yewuwaappe ayaanne akeekibeykkino; hayk'uukka untunttoo akeekettibeenna diraw I haasayobaakka eribeykkino. **35** Yesuusi Iyarkkokko mateedda wodiyaan, itti k'ook'a bitanii woossiide ogiyaa gas'aan utteedda. **36** C'ora Asay aad'd'iyaawaa sisiide, «Hawe ayeeshsha?» yaagi oochcheedda. **37** Asaykka aw, «Naazireetiyaa Yesuusi hawaanna aad'd'i de'ee» yaagi zaareeddino. **38** Ikka, «Daawite na'aa Yesuusaa, taana maaraarikkii» giide waasseedda. **39** Aappe sintsanna biidde

de'iyawanttukka, c'o'u gaanaadan hank'k'etteeddino. I k'ay,
«Daawite na'aw, taana maaraarikkii» giide darii waasseedda.
40 Yesuusikka ek'k'iide, barekko ahanaadan asaw odeedda.
41 Yesuusakko I s'eetuwaa wodiyaan, Yesuusi, «Taani new
ayaa ootsanaadan koyyay?» yaagiide Aa oochcheedda. Ikka
zaariide, «Godaw, s'eellanaw koyyay» geedda. **42** Yesuusikka,
«S'eella, ne ammanuu neena patseedda» yaageedda. **43** He
wodiyaankka s'eelli aggeedda; S'oossaakka bonchchiidde Aa
geeduwaa kaalleedda. Asay ubbay bitaniyaa s'eelliide, S'oossaa
galateeddino.

19 Yesuusi hini lyyarkko katamaa geliide, hewaanna aad'd'i
de'ee. **2** Sunsay Zakkiyoosa geetettiyaa itti dure bitanii
hewaan de'ee. Ikka k'aras'iyawanttoo kaappuwaa. **3** Zakkiyoosi
Yesuusa geetettiyaawe hak'awentto be'anaw koyyishshin k'antsa
gideeddawaa diraw, asaa c'oratetsaappe denddowaan be'anaw
danddayibeenna. **4** Yesuusi he ogiyaanna aad'd'iyaa diraw,
sintsaw aad'd'iide itti boo'iyaa bolla keseedda. **5** Yesuusi he
sa'aa gakkiiide, d'ok'k'u gi pude s'eelliide, «Zakkiyoosa, hachche
ne gollen peeshanaw bessiyaa diraw elle wod'd'a» yaageedda.
6 Ikka elleelli boo'iyappe wod'd'iide, nashechchaan Yesuusa
mokkeedda. **7** Hewaan de'iyaa asaa ubbay hawaa be'iide, «Hawe
nagaranchchaa gollen geliide imatsaa gidiide shoobettana
hanee» giide ubbatuukka zuuzuntsaa doommeeddino. **8**
Zakkiyoosikka k'ay ek'k'iide Godaa, «Godaw, simmi taw
de'iyawaa ubbaappe bagga hiyyesatoo immana; ooppennekka
wordduwaan akkeeddawaa gidoope, oyddu dakkuwaa udaade
zaarana» yaageedda. **9** Yesuusikka Zakkiyoosaw odiiide,
«Neenikka Abraahaamo sheeshshaa gidiyaa diraw, hachche
atotetsay ha golle asaw yeedda. **10** Ayaw gooppe, Asaa

Na'ay bayeeddawaa koyyanawunne ashshanaw yeedda»
yaageedda. **11** Asay hawaa sisiide de'ishshin Yesuusi,
hini Yersaalame s'eetuwwa dirawunne untunttoo S'oossaa
kawutetsay ha"ikka k'onc'c'iyawaa malato diraw leemisuwwa
odeedda. **12** Hawaadan yaagi doommeedda; «Itti wolk'k'aama
bitanii barew kawutetsaa bonchchuwwa akkiide simmanaw,
hini haako gadiyaa beedda. **13** Bare k'oomatuwwa giddoppe
tammuwwa s'eesiide, untunttoo tammu miinaa geetettiyaa
miishshaa immowaashshin, «Taani simmaade yaana gakkanaw,
ha miishshaan zal"ishshite» yaageedda. **14** «Shin Aa gadiyaa
Asay Aa is's'o diraw, «Ha bitanii nu bolla kaatetanaadan nuuni
koyyokko» yaagiide, guyyenna I de'iyasaa asaa kiitteeddino. **15**
Gidoppe attin, ha bitanii kaate gidiide hini bare gade simmeedda.
He k'oomatuu huup'iyaan huup'iyaan I immo miishshaan
zal"iide ay keena wod'iseeddinontto eranaw s'eesisseedda.
16 «Koyro k'oomay shiik'iide, «Godaw, neeni taw immeedda
tammu miinaa wod'iyaa tammuwwa demmaad» yaageedda.
17 Aa Goday Aa, «Hayyanaashsho! Neeni lo"o k'oomaa;
neeni guutsa yewuwaan ammanetteedawaa gidaade beetto
diraw, tammu katamatuwwa bollan maatay new imetteedda»
yaageedda. **18** «Laa'entsiyaawekka shiik'iide, «Godaw, neeni taw
immeedda ichcheshu miinaa geetettiyaa miishshay ichcheshuwwa
wod'd'eedda» yaageedda. **19** Aa Godaykka Aa, «New ichcheshu
katamatuwwa bollan maatay imetteedda» yaageedda. **20** Hara
heezzeentsiyaa k'oomay shiik'iide, «Godaw, c'urk'k'aan s'aas'a
wotseedda ne miishshaa hawaa be'a. **21** Ayaw gooppe, neeni
wotsabeennasaappe akkiyaawaa; zerabeennawaa k'oyc'iyaa
mek'etsi baynna asaa gidiyaa diraw, new yayaad» yaageedda.
22 «Godaykka, «Ha iita k'oomay; neeni haasayo k'aalaan ne bolla

taani pirddana. Wotsabeennawaa akkiyaawaa, zerabeennawaa
 k'oyc'iyaa mek'etsi baynna asaa gidiyaawaa erooppe, **23**
 taani yaade ta miishshaa wod'iyaanna akkana mala, ayaw
 wod'isiyaawanttoo immabeykkii?» yaageedda. **24** «Godaykka,
 hewaan ek'k'owantta, «Ha miishshaa aappe wotsi akkiide tammu
 miinay de'iyaawoo immite» yaageedda. **25** Unttuntukka, «Godaw,
 aw tammu miinay de'ee» yaageeddino. **26** «Ikka, «Taani hinttenttoo
 odiyaawe, de'iyaawoo ubbaw gujettanawaa; baynnawaappe
 k'ay he de'iyaaawekka aketanawaa. **27** Yewuwaan k'ay taani
 untuntu bolla kawutennaadan koyyeedda ta morkkatuwaawaa
 taakko ahiide ta sintsaan shukkite» geedda» yaageedda. **28**
 Yesuusi hawaa goowaappe kaala hini Yersaalame kesianaw
 barena kaalliyawantuppe sintsaatiide beedda. **29** Debre Zayite
 geetettiyaa deriyaa matan de'iyaa hini Beetefaagen Biitaaniyaa
 geetettiyaa heeraa katamatuwaakko shiik'eedda wode barena
 kaalliyawantuppe laa"atuwaa, **30** «Hinttentuppe sintsan de'iyaa
 k'eeri katamatuwaawaa biite; yaa hinttenttu geliyaa wode, ooninne
 biro uttibeenna hare maray k'ashetti utteeddawaa demmanita;
 Aa billiide haa akki yiite. **31** Ooninne hinttentta, «Hawaa ayaw
 billiite?» giide oochchooppe, «I bare godaw koshshiyaa diraassa»
 yaagite» yaageedda. **32** Kiitetteeddawanttukka biide, Yesuusi
 untunttoo odowaadan hanina demmeeddino. **33** Unttuntu hare
 maraa billiyaa wode be'iide hariyaa Goday, «Hare maraa ayaw
 billiite?» yaageedda. **34** Unttuntukka, «Godaw hawe koshshee»
 yaagiide, **35** hare maraa Yesuusakko aheeddino; barenttu
 mayuwaa Aa bolla wotsiide Yesuusa hariyaa togisseeddino.
36 Asaykka Yesuusi biyaa ogiyaa bolla barenttu mayuwaa
 hiis's'eeddino. **37** I Debre Zayite geetettiyaa deriyaa dugetsaa
 afiyaa ogiyaa mateedda wode, daro c'ora gideedda Aa

kaalliyaawanttu be'eedda S'oossay ootseedda malaataw ubbaw nashettiide, barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, **38** «Godaa suntsaan yiyaa kaatii, anjjetteeddawaa; saluwaan sarotay gido. K'ay killi d'ok'k'a saluwaan de'iyaa, S'oossay bonchchetto» yaageeddino. **39** Asaa garssan de'iyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusa, «Tamaariissiyaawoo, neena kaalliyaawantta c'o"u ootsaarikkii» yaageeddino. **40** Ikka zaariide, «Taani hinttenttoo oday, untunttu c'o"u gooppe, shuchchaykka waassanawaa» yaageedda. **41** Yesuusi Yerusaalame mateedda wode, katamato be'iide, yeekkiidde, **42** «Ne sarotaw gidiyaawaa neeni hachche eraaddintto lo"a; shin ha"i hewe ne ayfiyaappe geemmeedda. **43** Ayaw gooppe, ne bolla yaana wodii de'ee; he wode neena is's'iyaaawanttu ne yuushshuwaan dirssaa diriide, yaappenne haappenne dooddiide, neena un"etsiyaa wodii yaanawaa. **44** Neenanne ne dirssaa garssan de'iyaa ne asaa mentereetsana. S'oossay neena be'anaw yeedda wodiya neeni erabeenna diraw, neena is's'iyaaawanttu shuchchaa ubbaa ittuwaa ittuwaa bollappe dentsiide laalanawaa» yaageedda. **45** Hawaappe kaala Yesuusi geeshsha golliya geliide, zal"iyaawantta hewaappe kesseedda. **46** Yesuusi zaariide, « <Ta gollii S'oossaa woossiyaa golliya gidanawaa» geetettiide S'oossaa k'aalaan s'aafetteedda. Shin hinttenttu Aa paannuwaa gonggoluwaa ootseeddita» yaageedda. **47** Yesuusi ubbaa wode geeshsha golliyaan tamarissi de'ishshin, k'eesatuwaa kaappatuu, Muse higgiiya tamarissiyaawanttunne asaa ayissiyaawanttu Aa wod'anaw koyyiino. **48** Shin Asay ubbay Aa haasayaappe ittuunne attenaan sisi utto diraw, Aa wod'iyaa ogiyaa untunttu d'ayeeddino.

20 Itti gallassi Yesuusi asaa geeshsha golliyaan tamarissiiddenne mishiraachchuwaa k'aalaa odiiidde

de'iyaa wode, k'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu gadiyaa c'imatuwaanna ittippe Yesuusakko yeeddino. **2** Unttuntukka, «Ha yewuwaa neeni ootsiyaawe ay maataanentto oda; ha maataakka new immeeddawe I oonee?» yaagiide oochcheeddino. **3** Ikka, «Ta hinttena itti ooshaa oochchiyaawe de'iyawaa ane zaarite. **4** Yohaannisa s'ink'k'atay S'oossaappee woy asaappee?» yaagi oochcheedda. **5** Unttuntu bare giddon mak'k'ettiidde, «S'oossaappe gooppe, hewaa gidoope <Ayaw ammanibeykkitee> nuuna yaaganawaa; **6** <Asaappe> gooppe, Asay ubbay Yohaannisi nabiyya gidiyaawaa ammaniyaa diraw shuchchaan nuuna dechchanawantta» yaageeddino. **7** Hawaassi, «Hak'appe yeeddentto erokko» giide aw zaareeddino. **8** Yesuusikka, «Hawaa gidoope taanikka, taani O maataan ha yewuwaa ootsaytantto hinttenttoo odikke» yaageedda. **9** Hawaappe simmiide Yesuusi asaw ha leemisuwaa yaagi oduwaa doommeedda: «Itti bitanii daro woyniyaa turatuwaa tokkeedda. Goshshanchchatoo kotsaw immiide, I hini hara gadiyaa biide c'ora wodiyya gam"eedda. **10** Woynnii ayfiyaa ayfo wode, woyniyaa goshshaa Goday barena gakkiaawaa ahanaadan itti k'oomaa kotsaawatuwaakko kiitteedda. Kiitetti beeddawaakka d'oobbiide, mela kushiyaa yeddeeddino. **11** Hewaappe hara k'oomaa kiitteedda. Unttuntu hewaakka k'ay d'oobbiide, toochchiide, mela kushiyaa yeddeeddino. **12** Ha"ikka haraa heezzeentsiyaa k'oomaa kiitteedda. Unttuntukka k'ay Aa masuntsiide, hini kare oleeddino. **13** «He woyniyaa turaa Godaykka, <Simmi ayaa ootsoo? Ane ha"i ta dosiyaa na'aa kiittana; ooni eri Aa bonchchooppenne» geedda. **14** Goshshanchchatuu k'ay na'aa be'eedda wode, <Hawe Aa laattiyaawaa gido diraw,

hayite wod'oytte; hewaappe guyye, biittay nuussa gidanawaa» giide zoretteeddino. 15 Woynniyaa turaa sa'aappe, hini karew kessiide Aa wod'eeddino. «Woynniyaa turaa Godaykka untuntta ayaa ootsanddeeshsha? 16 Yooppe he goshshanchchatuwaa, wod'anawaa; woyniyaa turaa sa'aakka haranttoo immanawaa» yaageeddino. Asatuukka hawaa siso wode, «Hawaa malabaa ahoppo» yaageeddino. 17 Yesuusikka hini untunttukko s'eelliide, «
 «Simmi shuchchaa golliyaa kees's'iyaa wanttu kad'eedda shuchchay, I waanna golliyaa minisiyaa huup'e shuchchaa gideedda» geetettiide s'aafetteeddawaa biletsay ayee? 18 Ha shuchchaa bollan kunddiyaa ubbay me'erettee; shuchchaykka Aa bollan kunddiyaa ubbay bunchchettanawaa» yaageedda. 19 Muse higgiiyaa s'aafiyaawanttunne k'eesatuwaa kaappatuu Yesuusi haasayeedda leemisu, untunttu bollan geetettowaa ero diraw, he saatiyankka Aa oyk'k'anaw koyyeeddino. Shin asaw yayyeeddino. 20 Yesuusa, he gadiyaa mooddiyawoonne Aa maataw aatsiide immanaw Aa doonaappe kesiyaa k'aalaan oyk'k'anaw injjetiyaa wodiya naagiino. Hewaa diraw geeshsha malatiidde oytsanaw wochchiyaawantta kiitteeddino. 21 He kiitettowanttukka Yesuusa, «Tamaarissiyaawoo, neeni tuma yewuwaa haasayiaawaanne tamaarissiyaawaa, hewaadankka k'ay S'oossaa ogiyaa tumatetsaan tamaarissiyaawaanne oossinne dummayennawaa nuuni ereetto. 22 K'aykka untunttu, Roomaa kaatiyaa K'eesaarew giiraa c'igganaw koshshii woy koshshennee?» yaagi oochcheeddino. 23 I k'ay untunttu deshatetsaa eriide, 24 «Ane taana itti diinaariyaa bessite; hewaa bollan de'iyaa misiliinne s'aafettowe oona bessii?» geedda. 25 Untunttukka, «K'eesaarewaa» giide zaareeddino. Inneekka, «Hewaa gidooppe: K'eesaarewaa, K'eesaarew

immite; S'oossaawaa, S'oossaw immite» yaageedda. 26 Unttuntukka, I haasayeedda K'aalaan asaa sintsan oyk'k'anaw danddayibeykkino. Aa zaaruwaan maalalettiide c'o"u geeddino.

27 Saduk'aawanatuppe ittuu ittuu Yesuusakko yiide, ooshaa aw shiishsheeddino. 28 Unttuntukka Yesuusa, «Tamaarissiyaawoo, itti bitanii machchatto akkiide na'aa yelennaan hayyiyaawaa gidoope, mishiratto hewaa ishay laataa akki na'aa yeliide bare ishaw zeretsaa wotsana mala Muse nuw s'aafeedda. 29 Itti wodiyaan laappu ishatuu de'yaawantuppe, bayiray machchatto akkiide yelennaan hayk'k'i aggeedda. 30 Laa'entsiyaawekka izo laatteedda. 31 Heezentsiyaawekka k'ay izo akkeedda; laappunatuukka izo akkiide na'aa yelennaan hayk'k'eeddino. 32 Wurssetsaan mishirattakka hayk'k'a aggaaddu. 33 Simmi laappunatuukka he mishiratto akkeedda diraw, hayk'uwaappe denddeedda wode, iza oossi machche gidanee?» yaagi oochcheeddino. 34 Yesuusikka, «Ha alamiyaa naanay akkiinonne akettiino. (aiōn g165) 35 Shin hayk'uwaappe denddiide, sintsappe yiyaa wodiyaan de'anaw bessiyaawanttu akkikkinonne akettikkino. (aiōn g165) 36 Unttuntu S'oossaa kiitanchchaa malatiide de'iyaa diraw, hewaappe simmiide hayk'k'ikkino. Hayk'uwaappe denddiyaawantta gidiyaa diraw untuntu S'oossaa naanaa. 37 Muse, S'oossay aw k'onc'c'eedda woraabaa s'aafeedda taarikiyaa garssan, Godaa S'oossaa, «Abraahaamo S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa» yaagiide s'eesussay, hayk'k'awanttu denddiyaawaa bessee. 38 Ubbaykka aw hayk'k'i beennawantta gidiyaa diraw, I hayk'k'ibeennawanttu S'oossappe attin, hayk'k'owanttuwaa gidenna» yaageedda. 39 Itti itti Muse higgiiyaa s'aafeeddawanttukka, «Tamaarissiyaawoo, lo"uwaa haasayaadda» yaageeddino. 40 Hawaappe simmiide,

ittuukka Aa oochchanaw s'alowē baawa. **41** Hawaappe kaala Yesuusi untuntta, «Asay Kiristtoosa wooti <Daawite na'aa> yaagiinoo? **42** Gaasotetsaynneekka, Daawite bare huup'ew Mazimure Mas'aafaa garssan, «<Goday ta Godaa, «Taani ne morkkatuwaa, ne gediyaappe garssanna de'anaadan ootsana gakkanaw, ta ushechchaan utta» geedda» yaageedda. **44** «Simmi Daawite Kiristtoosa, <Godaa>, giide s'eesiyaawaa gidoope, wooti aw na'aa gidana danddayii?» yaageedda. **45** Asay ubbay sisishshin barena kaalliyaawanttoo, **46** «Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttuppe naagetite; untunttukka, adussa k'amishiyaa mayyiide yuuyyanaw, geyay de'iyaa saan bonchcho sarotaa akkanaw, woossiyaa gollen bonchcho oydiyaan uttanaw, shoobetteeddasan bonchchosaa koyyiyaawantta. **47** Hewanttukka am"atuwaa golliiyaa kalloyiyaawantta; barentta bessanaw woosaa adussiyaawantta; untuntta iita pirdday naage» yaageedda.

21 Yesuusi d'ok'k'u giide s'eelliyaa wode, dure Asay geeshsha golliyaan imotaa shiishshiyaa miishshaa gidдон barenttoo de'iyawaappe untunttu yeggiyaa wode be'eedda. **2** K'aykka itti hiyyeesaa am"e mishiratta laa"u sembberiyaa hewaan yeggiyaa wode be'iide, **3** «Ta hinttew tumuwaa gay, ha hiyyeesaa am"e mishiratta, ooppenne daruwaa immaaddu. **4** Ha Asay ubbay barenttoo palahowaappe immeeddino; shin iza bare hiyyeesateshaa wolk'k'aan barew de'iyawaa ubbaa immaaddu» yaageedda. **5** Aa kaalliyaawanttuppe ittuu ittuu, «Geeshsha gollii lo"o shuchchaaninne baalaa shiik'uwaa imotaan lo"eeddawaa» yaagi haasayiyaa wode Yesuusi, **6** «Hawe hinttenttu be'iyawe ubbay kolettennaan, shuchchay shuchchaa bolla keelettiide attena wodii yaanawaa» yaageedda. **7**

Unttuntukka, «Tamaarissiyaawoo, simmi hawe hananawe awudee? K'aykka hawe hananaw mallay ayee?» yaagiid oochcheeddino. 8 Ikka, «Ooninne baletsennaadan naagettite; c'ora asay, «Taani Kiristtoosa» yaagiidde k'aykka, «Wodii mateedda» yaagiidde ta suntsaan yaanawantta; hinttentu k'ay untuntta kaalloppite. 9 Olaa yewuwaanne asaa makkalaabaa sisiyaa wode dagammoppite; hawe koyro hananaw bessiyaawaa gido diraappe attin wurssetsay biraa» yaageedda. 10 Hewaappe kaalliide asaw, «Asay asaa bolla, kawutetsaykka kawutetsaa bolla, denddanawaa; 11 wolk'k'aama biittaa k'aatsay hananawaa; koshayenne harggii, duma dummasaan med'ettanawaa; yashshiyaa yewuunne ubbaakka wolk'k'aama malaatay saluwaappe hananawaa. 12 «Hawe ubbay hananaappe kasiyaan k'ay Asay hinttentta oyk'k'anawantta, metootsanawantta; hini Ayihudatuwaa woosa golle asaw aatsi immanawantta; k'asho gollekka gelissanawantta; kaatatuwaa sintsaninne mooddiyaawanttu sintsan shiishshanawantta; hawe ubbay ta suntsaa gaasuwaan hinttentta gakkanawaa. 13 Hawekka markkattanaw hinttew lo"o kaac'aa gidanawaa. 14 Hawaa gidiyaa diraw, ay zaaruwaa immanee giidde koyrottiide hinttenttu un"etenna mala hawaa wozanaa aatsite. 15 Ek'ettiyaawanttu ubbay, ek'ettanawunne lakanaw danddayenna k'aalaanne aad'd'o c'inc'c'atetsaa taani hinttenttoo immana. 16 Hinttentta yelededdawanttunne hinttenttu ishatuu, hinttenttu dabbatuunne hinttenttu laggetsatuukka attenaan hinttentta aatsi immanawantta; hinttenttuppekka ittuwaa ittuwaa wod'anawantta. 17 Ta suntsaa diraw asaa ubbaa matan is's'etteddawantta gidanita. 18 Yewuwaan k'ay hinttenttu huup'iyaa binnanaappekka ittinnanne bayukku. 19 Min ek'k'iide hinttenttu shemppuwaa

ashshiita. 20 «Yerusaalame olaa asaan dooddetteedda wode, izi bayetsay mateeddawaa erite. 21 He wode Yihudaan de'iyaawanttu deriyaakko bak'atino; katamaan de'iyaawanttu k'ay hewaappe kesino; baalaagariyan de'iyaawanttukka yaa katamaakko geloppino; 22 S'oossaa k'aalaan s'aafetteeddawe ubbay polettanaadan hawe haluwaa kesiyaa wodiya. 23 Biittaa bollan wolk'k'aama metuu hananawaa; ha"i de'iyaa asaa bollan hank'k'uu yaanawaa; hewaa diraw he wodiyaan shahaarowanttoonno d'antsiyawanttoo aayye! 24 Asay ubbay mashshaan hayk'k'anawantta; S'oossaa erenna gadiyaa ubbatuukka omooduwaan baanawantta; Yerusaalamekka Ayihuda gidennawanttu wodii polettana gakkanaw, untuntun yed'etteeddawunno gidanawunnu. 25 «Awaa, agenaaninne s'oolintiyaa bolla malaatay hananawaa; abbaappenne beetaa kooshshaappe dendo gaasuwaan biittaa bollan de'iyaa Asay ubbay un"ettanawantta; hirrganawantta. 26 Saluwaa wolk'k'ay ubbay k'aas'siyaa diraw Asay yashshaaninne alamiyaa bolla ayee yaanaweeshsha yaagiidde naaguwaan daaburanawantta. 27 He wode Asaa Na'ay wolk'k'aaninne wolk'k'aama bonchchuwaan shaariyaan yiyaa wode be'anawantta. 28 Hinttentukka, ha yewuu polettussaa doommiiyaa wode, wozuu s'eetuwwa diraw sitti giide ek'k'ite; pude d'ok'k'u giide s'eellite» geedda. 29 Kaalliidekka, hawaa yaagi leemisuwaa odeedda, «Woddentsaappenne hara mitsaa ubbaappe s'eellite; 30 Haytsay aac'ina be'iyaa wode, he wode bonii mateeddawaa hinttentu eriita. 31 Hewaadankka k'ay yewatuu polettiyaawaa be'iyaa wode, S'oossaa Kawutetsatta mateeddawunno erite. 32 «Taani hinttew tumuwaa gay; hawe ubbay polettana gakkanaw ha yeletay aad'd'enna. 33 Saluunne sa'ay aad'd'ana; shin ta k'aalay aad'd'enna. 34 Simmi

zaway baynna de'uwaan, ushshaa daruwaanne de'uwaaban
un"ettishshin hinttenttu wozanay leppennaadaninne he gallassay
p'iriyaaadan k'oppennaan hinttena gakkennaadan naagettite;
35 Hawe biittaa ubbaan de'iyaaawanttu ubbatuwaa bollan
gakkanawaa. **36** Simmi yiyaa iitabaa ubbaappe hinttenttu
attanaadaaninne asaa na'aa sintsankka ek'k'anaw danddayana
mala, ubbaa wode min woossite» yaageedda. **37** Yesuusi gallassi
gallassi geeshsha golliyaan tamarisside, k'amma k'amma
Debre Zayite yaagettiyaa deriyaakko kesiide ak'ee. **38** Asay
ubbay Aa sisanaw guuran yaa geeshsha golliyaa aakko yiino.

22 Paasigaa geetettiyaa magaage Ukitsaa Miyaa Baalay
mateedda. **2** K'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa
s'aafiyaawanttu Yesuusa wooti wod'anentto, wod'iyaa ogiiyaa
geeman koyyiino; shin asaw yayyiino. **3** S'alahiikka tammanne
laa"u kaalliyaawanttuppe ittuwaa gideedda Ask'k'orootu
Yihudaan geleedda. **4** Ikka biide, Yesuusa wooti aatsi
immanentto k'eesatuwaa kaappatuwaannanne geeshsha golliyaa
naagiyaawanttu kaappatuwaanna ittippe haasayeedda. **5**
Unttuntukka nashettiide, miishshaakka Yihudaw immanaw
wulletteeddino. **6** Ikka eeno geedda; Asay baynna saan Yesuusa
aatsi immanaw injetiyaa wodiya koyyee. **7** Magaage Ukitsaa
Miyaa Baalaa bonchchiyaa wodii gakkeedda; he wodiikka
Paasigaw dorssaa shukkanaw bessiyaa wodiya. **8** Yesuusi
P'es'iroosanne Yohaannisa, «Paasigaa k'umaa nuuni maanaadan
biide giigissite» giide kiitteedda. **9** Unttuntukka zaariide,
«Hak'an giigissanaadan koyyay?» yaagi oochcheeddino. **10**
Ikka, «Hinttenttu, katamaa geliyaa wode otuwaanna haatsaa
tookkeedda bitanii hinttenttunna gaketanawaa; I geliyaa golliyaa
Aa kaalliide gelite; **11** He golliyaawaakka, «Tamarissiyaawe

neena, «Taani, taana kaalliyaawanttunna ittippe Paasigaa k'umaa miyaa imatsaa kifilii hak'a baggana de'ii?» yaagee» giite. 12 He bitaniikka pook'iyaa bolla de'iyaa hiis'etti utteedda aako kifiliyaa hinttentta bessanawaa; hewaanikka sa'aa giigissite» yaageedda. 13 Unttuntu biide, Yesuusi goowaadanka bitaniyaa demmiide Paasigaa k'umaa giigisseeddino. 14 Paasigaa k'umay meetettiyaa saatii gakko wode, tammanne laa'u kiitettowanttunna ittippe k'umaa maanaw utteedda. 15 Ikka, «Taana metuu gakkanaappe kasiyaan hinttenttunna ha Paasigaa k'umaa maanaw daro amottaadde de'ay. 16 Ayaw gooppe, ta hinttew odiyaawe, hawe S'oossaa kawutetsaan polettana gakkanaw, taani laa'entsuwaa hawaappe miikke» yaageedda. 17 S'uu'aa akkiide, S'oossaa galatiide, «Hawaa heyte, hinttenttu gidduwaan gishetti ushite. 18 Ayaw gooppe, ta hinttenttoo yaagay, S'oossaa Kawutetsay yaana gakkanaw, hachcheppe doommaade woyniyaa eessaa ushikke» yaageedda. 19 K'ay magaage ukitsaa akkiide, S'oossaa galateedda; he ukitsaa mentsi untunttoo immiidde, «Hawe hinttenttoo imettiyaawe ta ashuwaa; hawaan taana k'oppa mala hawaa miite» yaageedda. 20 Kawuwaa moowaappe guyyiyaan, kasewaadan s'uu'aa dentsi untunttoo immiide, hawaadan yaageedda: «Ha s'uu'ay, ta hinttenttu diraw gussiyaa ta suutsaa k'ofetsiyaa ooratsa c'aak'uwaa. 21 Shin be'ite, taana aatsi immanaw de'iyaa bitanii gaytaan taananna ittippe mee. 22 Ayaw gooppe, taani Asaa Na'ay S'oossay goowaadan bay; shin taana aatsiide immiyaa uraw aw aayye» yaageedda. 23 Unttuntu giddoppe hewaa ootsanaw de'iyaaawe oona gidanentto, barenttu gidдон ooshaa doommeeddino. 24 K'ay barenttu giddoppe ooni aad'd'into yaagettiyaa palumay untunttu gidдон keseedda. 25 Yesuusi untuntta yaageedda:

«Ha alamiyaa mooddiyaawanttu barenttu asaa bolla godattiino; untuntta mooddiyaawanttu keekatuwaa geetettiino. 26 Shin hinttentu hawaadan hanoppite; yewuwaan k'ay hinttentuppe d'ok'k'a gideeddawe hintte ubbaappe guus's'iyawaa; hinttentta mooddiyaawekka, hinttenttoo k'oomaadan hano. 27 «K'umaa maanaw utteeddawaappenne k'umaa asaw aatsiyaawaappenne ooni bonchchettii? K'umaa maanaw utteeddawaa gidennee? Taani k'ay hinttenttu gidдон k'umaa aatsiyaa k'oomaa mala. 28 K'ay taani paac'ettiyaa wodiyaan hinttenttu taananna ittippe min ek'keeddawantta. 29 Aa kawutetsaa oydiyaan uttana mala Ta aabbu taana suntsowaadan, Taani k'ay Ta kawutetsaan ta gaytaappe maanaadaaninne ushanaadan, tammanne laa"u Israa'eeliyaa yaratuwaa bolla pirddiidde, kawutetsaa oydiyaan uttana mala hinttentta suntsaad» yaageedda. 31 Goday, «Simoonaa, Simoonaa, taani odiyaaawaa sisa; s'alahii hinttentta Asay zarggaa hal"iyaawaadan, hal"anaw S'oossaa woosseedda. 32 Shin taani ne ammanuu bayennaadan ne diraw gaannataaddi. Neeni taakko simmiyaa wode ne ishatuwaa minisa» yaageedda. 33 Simooni zaariide, «Godaw, taani neenanna k'ashettanawunne neenanna ittippe hayk'k'anaw giiga uttaad» yaageedda. 34 Yesuusi k'ay, «P'es'iroosa, taani new yaagay; hachche bilahiyaan, kuttuu waassanaw heezzu gede taana neeni, «Aa taani erikke» gaade kaadanaassa» yaageedda. 35 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, «Korojjuu, k'arc'c'iitiinne c'aammay banttaan taani hinttentta kiitto wode, hinttenttoo ittibay pac'c'owe de'ii?» yaageedda. Unttuntukka, «Ittibayenne nuw pac'c'ibeenna» yaageeddino. 36 Ikka zaariide, «Ha"i k'ay korojjuu de'iyawe akki bo; k'arc'c'iiti de'iyawekka hewaadan ootso; baynnawe k'ay bare mayuwaa zal"iide

mashshaa shammo. 37 Ayaw gooppe ta hinttew yaagay, «Hawe makkalanchchatunna ittippe paydetteedda» yaagetti S'oossaa Mas'aafan s'aafetteeddawe, taanan polettennaan attena. Ee, taw geetetteeddawe ha"i polettanawaa» yaageedda. 38 Aa kaalliyaawanttu, «Godaw, hawaan laa"u mashshay de'ee» yaagina ikka, «Hewe gidanawaa» yaageedda. 39 Yesuusi katamaappe kesiide, hara gallassi biyaawaadankka Debre Zayite beedda. K'ay Aa kaalliyaawanttukka Aa geeduwaa beeddino. 40 He sa'aa gakkiiide, «Paac'iyaan hinttenttu gelennaan attana mala, woossite» yaageedda. 41 Shuchchaa olina gakkiiyaasaa keena untuntuppe haakki beedda. Gulbbatiide, 42 «Ta Aabboo, neeni koyyiyaawaa gidooppe, ha metuwaa s'uu'aa taappe digga; shin ta shene gidoppo; ne shene gidoppe attin» yaagiide woosseedda. 43 Saluwaappe yiide minisiyaa kiitanchchay aw beetteedda. 44 Bare wozanaa gidдон seelettiidde, darii woosseedda. I c'awottiyaa c'awuukka sa'aa bollan s'okiyaa suutsaa malateedda. 45 Woosaappe denddiide, barena kaalliyaawanttukko guyye biide, untunttu daroppe k'aretteedda diraw, daaburiide gem"ishowannta s'eelliide, 46 «Ayaw gem"ishiitee? Paac'iyaan gelennaadan denddi woossite» yaageedda. 47 Yesuusi hewaa haasay de'ishshin, c'ora Asay yeeddino. Tammanne laa"u Aa kaalliyaawanttuppe ittuwaa gideedda Yihudaa geetettiyaawe he asaa kaaletsiide yeranaw Yesuusakko shiik'eedda. 48 Yesuusi k'ay, «Yihudaw, neeni taana Asaa Na'aa yeraade aatsa immay?» yaageedda. 49 Aa yuushshuwaan de'iyaa Aa kaalliyaawanttu hanettiyaa yewuwaa be'o wode Aa, «Godaw, ha asaa nuuni mashshaan k'ans's'anee?» yaageeddino. 50 Untuntuppe ittuu, K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa k'oomaa shoc'iide, Aa ushechcha haytsaa k'ans's'i

oleedda. 51 Yesuusi k'ay zaariide, «Aggite, bashite» yaageedda. Bitaniyaa haytsaakka bochchiide patseedda. 52 Yesuusikka barekko yeedda k'eesatuwaa kaappatoo, geeshsha golliyaa naagiyaawanttoo, suntsatoonne gadiyaa c'imatoo, «Paannuwaa oyk'k'iyawaadan mashshaanne s'am"aa oyk'k'iide yiitee? 53 Geeshsha golliyaan taani gallasaan, gallasaan hinttentunna de'iyaa wode, taana oyk'k'ibeykkita; shin ha"i hawe hinttentu wodenne d'umaa wolk'k'aa wode» yaageedda. 54 Yesuusa oyk'k'i k'achchiide, K'eesatuwaa ubbaa kaappuwaa golle afiide gelisseeddino. P'es'iroosikka untuntuppe guyye haakuwaan untuntu geeduwaa kaallee. 55 Dirssaa gidдон tamaa eetsiide, ittippe utti de'ishshin, P'es'iroosi untuntu gidдон yiide utti aggeedda. 56 Tamay poo'iyaa baggana P'es'iroosi uttiide de'ishshin, itti k'oomata loytasa s'eellaade, «Hawekka aanana ittippe de'ee» yaagaaddu. 57 P'es'iroosi k'ay, «Hanne mishiratte, taani Aa erikke» yaagi kaddeedda. 58 Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hara bitanii P'es'iroosa be'iide, «Neeni untuntunna gatso de'aa» yaagina: P'es'iroosi k'ay, «Hawo bitanew, taani aanana gatso de'ikke» yaageedda. 59 Itti saate gidiyaawaa gam"iide hara bitanii k'onc'c'issiide, «I Galiilaa gade asaa gidiyaa diraw, ha bitanii aanana ittippe de'iyawe tuma» yaageedda. 60 P'es'iroosi k'ay, «Ha bitanew, neeni giyaawe ayentto taani erikke» yaageedda. He wodiyaan I birokka haasay de'ishshin, ellekka kuttuu waassi aggeedda. 61 Goday guyye simmiide, P'es'iroosa s'eelleedda. P'es'iroosi Goday barena, «Hachche kuttuu waassana gakkanaw, heezzu gede taana kaddanaassa» geedda Godaa k'aalay aw k'ofetti aggeedda. 62 P'es'iroosi dirssaappe kare kesiide, seelettiide yeekkeedda. 63 Yesuusa oyk'k'eedda Asay k'iliic'iononne shoc'iino. 64 Aa ayfiyaa goozi

bak'k'iide, «Neena bak'k'eeddawe oonee? Nabiyaa gidoppe neena dechchawaa ane oda» yaagiide Aa oochcheeddino. 65 K'ay Aa hara c'ora boriyaa boreeddino. 66 Sa'ay wonttina gadiyaa c'ima asatuu, k'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu, Yesuusa barenttu shiik'eeddasaa afiide, 67 «Kiristtoosi neenee? Ane nu oda» yaageeddino. Shin I, «Taani hinttentoo odoppe taana ammanikkita; 68 K'ay hinttentta taani oochchooppe odikkita; woy k'ashuwaappe taana billikkita. 69 Shin ha saatiyaappe doommina taani Asaa Na'ay, ha"ippe doommaade, wolk'k'aama S'oossaa ushechcha baggana uttana» yaageedda. 70 Unttuntu ubbay Yesuusa, «Yaatina neeni S'oossaa Na'ee?» yaageeddino. Ikka zaariide, «Taani S'oossaa Na'aa gidowaa hinttenttu haasayeeddita» yaageedda. 71 Unttuntukka, «Nuuni nu huup'ew Aa doonaappe siseeddo; hawaappe sintsaw ay markkaa koshshii?» yaageeddino.

23 Hewaan shiik'eedda ubbatuukka ittippe denddiide, Yesuusa P'ilaas'oosakko afeeddino. 2 Unttuntukka, «Ha bitanii nu asaa baletsiide, Asay Roome biittaa kaatiyaa K'eesaraw giiraa immenna mala diggiide, k'ay, «Taani Kiristtoosa» yaagishin demmeeddo» yaagiide mootuwaa doommeeddino. 3 P'ilaas'oosikka Yesuusa, «Hawo, Ayihudatuwaa kaatii neenee?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi zaariide Aa, «Neeni ga de'aassa» yaageedda. 4 P'ilaas'oosi k'eesatuwaa kaappatoonne asaw odiidde, «Taani ha bitaniyaa bollan ayinne iita oosuwaa demmabeykke» yaageedda. 5 Gidoppe attin unttuntu, «Ha bitanii Galiilaappe doommiide, haray atto hawaa gakkanawukka, Yihudaa gadiyaa ubbaa bare timirttiyaan k'aatsiidde de'ee» yaagiide minisi odeeddino. 6 P'ilaas'oosikka hawaa sisiide, «I Galiilaa asee?» yaagiide eranaw oochcheedda. 7 P'ilaas'oosi

Heroodise mooddiyaa gadiyaappe Yesuusi yeeddawaa ereedda wode, Heroodisekka k'ay he wodiyaan Yerusalaamen de'iyaa diraw, aakko Yesuusa yeddeedda. **8** Heroodise daro wodiyaappe doommiide Yesuusa be'anaw amotti de'iyaa diraw, Aa be'eedda wode daroppe nashetteedda. Yesuusa waariyaa siseeddawaa diraw, I ooratsabaa ootsishshin be'anaw hidootaan gam"eedda. **9** Heroodise Yesuusa darobaa oochcheedda; shin Yesuusi aw ayaanne zaaribeenna. **10** K'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu hewaan ek'k'iide, Yesuusa loytsi mootiidde de'iino. **11** Heroodisenne Aa wotaadaratuu Yesuusa kad'iide, Aa bolla k'iliic'eeddino. Bonchchetteedda mayuwaa Aa mayzziide, P'ilaas'oosakko zaariide yeddeeddino. **12** Heroodisenne P'ilaas'oosi hawaappe kasenna morkkiyaan de'iino; shin he gallassi sigetteeddino. **13** P'ilaas'oosi k'eesatuwaa kaappatuwaa, ayissiyaawanttanne hara c'ora asaa ittippe s'eesiide, **14** Hawaadan yaageedda, « «Ha bitanii asaa makkalatetsaw dentsetsee», yaagiide taakko aheeddita; taanikka hinttentu sintsaan bidda s'eellaade, hinttentu shiishsheedda mootuwaan itti balaanne Aa bollan demmabeykke. **15** K'ay Heroodisekka Aa bollan ayinne demmibeenna diraw, haa nuukko zaari yeddeedda; hinttentu be'iyawaadankka, ha bitanii Aa hayk'oo gatsiyaabaa ayinne ootsibeenna. **16** Hawaa diraw taani Aa muraade billana» yaageedda. **18** Asay ubbay ittippe gidiide, «Ha bitaniyaa yaa digga! Barbbaana giyaa Yesuusa nuw billa!» yaagiide c'abbotteeddino. **19** Barbbaan katamaan walassaa dentsiide, asaa wod'eedda diraw, k'ashetteeddawaa. **20** P'ilaas'oosi Yesuusa billanaw koyyiide, asaw laa'entsuwaa gujjiide haasayeedda. **21** Shin untunttu, «Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade kak'k'a! Kak'k'a!» yaagi waasseeddino.

22 P'ilaas'oosikka heezzenzuuwa untunttu, «Ayaw? Ha bitanii
 ootseedda iita oosuu ayee? Taani Aa hayk'oo gatsiyaa naak'uwaa
 ayinne aappe demmabeykke; hawaa diraw, Aa muraade billa
 yeddana» yaageedda. 23 Shin untunttu barenttu kooshshaa
 d'ok'k'u ootsiide, kak'ettanaadaan darii waasseeddino. Untunttu
 waasuukka P'ilaas'oota k'ofaa laammeedda. 24 Hawaa diraw,
 P'ilaas'oosikka untunttu ooshay simmanaadan Yesuusa bolla
 pirddeedda. 25 Asaa makkalaw dentsetsiiddenne shemppuwaa
 wod'iide, k'ashetteedda bitaniyaa bilettanaadan untunttu woosso
 diraw, he bitaniyaa billeedda. Shin Yesuusa barenttu sheniyaadan
 koyyowaa ootsana mala, aatsi immeedda. 26 Yesuusa
 oyk'k'i afidde de'ishshin, Simoon geetettiyaa K'ereena bitanii
 heeraappe yiidde de'ishshin demmiide, mask'k'aliyaa toossiide
 Yesuusanna baana mala ootseeddino. 27 Daro c'ora asayenne
 yeekkiyaa mac'c'awanttu guyyenna kaalliino. 28 Yesuusi guyye
 simmiide untunttoo, «Hinttenoo, Yersaalame mac'c'awanttoo,
 hinttentu huup'ewunne hinttentu naanaw yeekkiteppe attin,
 taw yeekkoppite; 29 «Mantsa gideeddawanttunne yelibeenna
 uluu, d'antsibeenna d'antsay, anjetteeddawantta» geetettiyaa
 wodii yaanawaa. 30 He wodiyaan, «Zoozattoo, nu bolla woddite;
 zukkullatuwaakka, nuuna k'osite» yaaganita. 31 Simmi k'ayye
 mitsaan hawaadan hanoope, mela mitsaan waananawee?»
 yaageedda. 32 Yesuusanna ittippe kak'k'etana mala, iita
 oosuwaa ootseedda hara laa"u asatuwaakka afeeddino. 33
 K'eeraanew geetettiyaasaa gakeedda wodiyaan, Yesuusa
 kak'k'eeddino. Iitaa ootsowanttakka, ittuwaa ushechchanna,
 yekkuwaa haddirssanna kak'k'eeddino. 34 Yesuusi, «Ta Aabboo,
 untunttu barenttu ootsiyaawaa erenna diraw, untunttu nagaraa
 atto ga» yaageedda. Untunttukka Aa mayuwaa saamaa

yegettiide gishetti akkeeddino. **35** Asay ek'k'i s'eellishshin, gadiyaa mooddiyaawanttu, «Harantta ashshee; S'oossaan dooretteedda Kiristtoosi Aa gidooppe, ane bare huup'iyaa ashshennee?» yaagiide k'iliic'eeddino. **36** K'ay wotaadaratuukka shiik'iide k'iliic'eeddino; c'ammeedda woyniyaa eessaa aw ahi immiide, **37** «Hawo, neeni Ayihuda kaatiyaa gidooppe, ne huup'iyaa ashsha!» yaageeddino. **38** Huup'issannakka, «Hawe Ayihuda kaatiyaa» yaagiyaa s'aafuwaa s'aafeeddino. **39** litaa ootsiide kak'etteeddawantuppe ittuu, boriiddinne toochchiidde, «Hawo neeni Kiristtoosa gidikkii? Ane Aa gidooppe, ne huup'iyaaanne nuuna ashsha» yaageedda. **40** Yekkuu k'ay Aa, «Neeni hawaa malatiyaa pirdaa bolla de'aaddekka S'oossaw yayyikkii? **41** Nuuni kiitetteedda balaan muraa akkiidde de'eetto; nuw bessiyaa muraa bollan de'eetto; shin ha bitanii itti itabaanne ootsibeenna» yaagi zaareedda. **42** I Yesuusa, «Neeni ne kawutetsaa wolk'k'aan yiyaa wode, taana k'oppa» yaageedda. **43** Yesuusikka, «Taani new tumuwaa oday, hachche taananna ittippe gannatiyaan de'anaassa» yaageedda. **44** He wode usuppun saate gidiyaa keena; hewaappe udduppu saatiyaa gakkanaw, biittaa ubbaa bollan d'uma gideedda. **45** Awaykka bare poo'uwaa diggeedda; geeshsha golliyaa gaaridduukka peed'ettiide laa"uwaa keseedda. **46** Yesuusikka daro d'ok'k'u geedda k'aalaan waassiide, «Ta Aabboo, taani ta shemppuwaa ne kushiyaan aatsa immay!» yaagi simmowaappe guyyiyaan I hayk'k'eedda. **47** S'eetuwwa kaappuu haneedda yewuwaa be'eedda wode, «Ha bitanii tumakka s'illo asaa» yaagiide S'oossaa galateedda. **48** Hawaa be'anaw ittisaa shiik'eedda Asay ubbay haneedda yewuwaa be'iide, barenttu tiraa bak'k'iidde simmeeddino. **49** Yesuusa eriyaa Asay ubbayne Galiilaappe doommiide

Aa kaalleedda mac'c'awanttu hawaa s'eelliide, haakuwaan ek'k'eeddino. **50** Ayihuda shanggatuwaa gideeddawanttuppe ittuu, Yooseefo geetettiyaa lo"anne s'illo bitanii de'ee. **51** Ha bitanii shanggatuwaa mak'kuwaanne untunttu oosuwaan ittippetetsaa ootsibeenna. S'oossaa kawutetsaa yuussaa hidootaan naagiidde de'ee. **52** Yooseefokka P'ilaas'oosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. **53** Akkanaadan geetettowaappe guyye, anhaa bollappe wotsiide, lo"o mooguwa mayuwaan s'aas'iide, shuchchaappe wooc'ettiide med'etteedda, ooninne kase moogettibeenna ollaa gidдон wotseedda. **54** Gallassaykka sambbataa mokkanaw giigiyaa gallassaa; sambbataykka gelana hanee. **55** Galiilaappe doommiide Yesuusanna ittippe yeedda mac'c'awanttu kaalliidde, duufuwaan Aa anhaa wootiide wotseeddinontto be'eeddino. **56** Untunttu hawaappe soy simmiide, shittuwaanne okkiyaawaa anhaw giigisseeddino. Higgiyaa maaraadan sambbata gallassi shemppeeddino.

24 Saaminttaappe koyro gallassaa, mac'c'awanttu giigisseedda shittuwaa oyk'k'iide darii guuriide duufuwaakko beeddino. **2** Shuchchaykka duufuwaa doonaappe gondorettina be'eeddino. **3** Untunttu duufuwaa garssa ollaa gelo wode, Godaa Yesuusa anhaa demmibeykkino. **4** Mac'c'awanttu sid'iidde de'ishshin, wac'iwac'iyaa mayuwaa mayyeedda laa"u asatuu, k'oppennaan untunttu miyyiyaan ek'k'eeddino. **5** Mac'c'awanttukka yashshaappe denddowaan sa'aa s'eelliidde de'ishshin, laa"u asatuu, «De'uwaan de'iyawaa, Aa ayaw hayk'k'owanttu gid Doppe koyyiitee? **6** I denddeedda; hawaan baawa. K'aykka Galiilaan de'iyaa wodiyaan, «Asaa na'ay nagaranchchatuwaa kushiyan aad'd'i imettanawaa; mask'k'aliyaa bolla kak'ettanawaa, heezzentso gallassi hayk'uwaappe

denddanawaa» yaagettowaa k'oppite» yaageeddino. 8 Mac'c'awanttukka he wode k'aalaa akeekeddino. 9 Unttuntukka duufuwaappe simmiide ha ubbaa yewuwaa tammanne itti kiitettowanttoonne untuntta kaalliyaawanttoo ubbatoo odeeddino. 10 Hawaa Yesuusi kiittowanttoo odeeddawanttu: Magdalappe yeedda Mayraamo, Yohaanno, Yaak'ooba daayo Mayraamonne untuntunna ittippe de'iyaa hara Mac'c'awantta. 11 Unttunttoo mac'c'awanttu odiyaa k'aalay k'aajjiyaawaa malatina ammanibeykkino. 12 Shin he wode P'es'iroosi denddiide duufuwaakko wos's'eedda. Yaa gakkii de hokki s'eelliyaa wode, garssan mooguwa mayyo s'alalay de'iyaa be'eedda. Hano yewuwaanka maalalettiide, golle simmeedda. 13 He gallassi Yesuusa kaalliyaawantuppe laa"u asatuu Yersaalameppe laa"u saatiyaa haakkiyaa Emaahuusa geetettiyaa heeraa biidde; 14 ittuu ittuwaanna haneedda yewuwaa ubbaa haasay de'iino. 15 Unttuntu haasayiidinne zorettiide de'ishshin, Yesuusi bare huup'ew yiide untuntu miyyiyaa shiik'iide untuntunna biidde de'ee. 16 Shin untuntu bare ayfiyaan s'eellidde Aa gidiyaawaa shaakki eranaw danddaybbeykkino. 17 Yesuusi, «Hinttenttu ogiyaa bolla ittuu ittuwaanna haasayyaawe ayee?» yaagi oochcheedda. Unttuntukka dagamaan lechchummiide ek'keeddino. 18 Unttuntuppe ittuu K'eliyoop'aa geetettiyaawe, «Ha gidduwaan Yersaalamen hano yewuwaa erennawe ne s'alalay ha gadew imatsee?» yaagi zaareedda. 19 Yesuusi, «I ayee?» yaagina, unttuntukka, «S'oossaa sintsaninne asaa ubbaa sintsan k'aalaaninne kiitaan mino nabiyyaa gideedda Naazireetiyaa Yesuusabaa haasayeetto. 20 Aakka k'eesatuwaa kaappatuunne nuuna mooddiyaawanttu hayk'uwaa pirddaw aatsi immeeddino; mask'k'aliyaa bolla wod'eeddino. 21 Nuuni

kasenna, «Israa'eeliyaa asaa wozanawaa» yaagi hidootowe Aa; shin ha yewuu hanettiide aad'd'oodeppe heezzu k'amma gideedda. 22 Nu giddoppe itti itti mac'c'awanttu nuuna maalalisseeddino. Unttuntu guuraan hini duufuwaa beeddino, 23 shin Yesuusa anhaa untunttu d'ayo wode shiretti simmiide, I dendeedda; yaagiyaawaa kiitanchchatuu odishin be'eeddo yaagi odeeddino. 24 Nu giddoppekka itti itti Asay duufuwaa biide untunttu goowaadan hanina be'eeddino; shin Yesuusa anhaa demmibeykkino» yaageeddino. 25 Yesuusi untunttoo, «Hinttenoo, akeekena asatoo, hinttenttu wozanaan nabatuu odowaa ubbaa elle ammanennawanttoo; 26 Kiristtoosi ha metuwaa akkanawunne bare bonchchuwaakko gelanaw bessennee?» yaageedda. 27 Hewaappe simmiide Yesuusi Muse mas'aafatuwaappenne Nabatuu s'aafeedda mas'aafatuwaappe doommiide, S'oossaa Mas'aafatuwaa ubbaan s'aafetteedda barebaa untunttoo billiide odeedda. 28 Untunttu bide'iyaa heeraa mateedda wode, Yesuusi harasaa biyaawaa malateedda. 29 He wode untunttu Aa, «Gallassay k'ammiidde de'iyaa diraw, omarssay mateedda; nuunanna ittippe ak'a!» yaagi minisi woosseeddino. Hawaa diraw, ikka untunttunna ittippe ak'anaw geleedda. 30 Untunttu ittippe gaytaan utteedda wode, daabbuwaa dentsiide anjeeedda; mentsiide untunttoo immeedda. 31 Untunttu ayfiikka Aa akeekaana mala dooyettina, Yesuusa gidiyaawaa ereeddino. Ikka untunttu sintsaappe geemmeedda. 32 Untunttukka ittuu ittuwaa, «K'ad'd'aan ittippe nu de'ishshin, nuuna I haasayissiyaa wodiyaaninne S'oossaa mas'aafatuwaakka nuw k'onc'c'issiide I odiyaa wodiyaan, nu wozanaa gidдон tamaadan seellee gidennee?» geetetteeddino. 33 He wodiyaanka denddiide Yersaalame simmeeddino. Yesuusi kiitto tammanne ittatoonne

untuntunna ittippe de'yaawanttoo, «Goday tumuwaakka dendeedda, Simoonawukka beetteedda» yaagiide hewaan ittippe shiik'i utteeddawantta demmeeddino. **35** He laa"atuu, k'ad'd'aan haneeddawaanne Yesuusi daabbuwaa mentsiyaa wode wooti Aa ereeddinontto untunttoo odeeddino. **36** Hawaa untuntu haasay de'ishshin, Yesuusi untuntu gidдон ek'kiide, «Saretsey hintew gido» yaageedda. **37** Untunttoo moytilliyaa be'owaa malatina dagammiide, yashshaan kumeeddino. **38** Ikka untuntta, «Ayaw dagammiitee? Ayaa diraw hinttenttu wozanay sid'ii? **39** Taani Yesuusa gidiyaawaa eranaw, ane ta kushiyaanne ta gediya be'ite; taanan hinttenttu be'yaawaadan, moytillew ashuunne mek'etsay baawa. Ane taana hinttenttu kushiyaan oyk'k'i be'ite» yaageedda. **40** Hawaa yaagi simmiide, bare kushiyaanne bare gediya besseedda. **41** Untunttukka nashechchaappe denddowaan, ammanennaan maalaletti de'ishshin I, «Hawaan meetettiyaawe hinttenttoo de'ii?» yaagi untuntta oochcheedda. **42** Untunttukka, s'iis'etteedda moliyaappe laafa puruwaa aw immeeddino. **43** Ikka akkiide untuntu sintsaan meedda. **44** Ikka, «Taani hinttentunna ittippe de'aadde, «Muse mas'aafaan, nabatuwaa mas'aafaaninne k'aalaan s'aafetto mazimuretuwaan ta diraw s'aafetteedda ubbay polettanaw bessee» yaagaade hinttenttoo odeedda yewuu hawaa» yaageedda. **45** He wodiyaankka S'oossaa Mas'aafatuwan geetettowaa akeekaana mala, untuntu wozanaa dooyeedda. **46** Untunttoo, « «Kiristtoosa metuu gakkanawaa; heezzensiyaa gallassi hayk'uwaappe denddanawaa. **47** Aa Aa suntsan nagaraa paas'etsayne maarotaa demussay Yersaalameppe doommiide asaw ubbaw odettanawaa» yaagettiide s'aafetteedda. **48** «Hinttenttukka hawoo markkatuwaa.

49 Ta hinttenttoo, Ta aabbu k'aalaa geleedda hidootaa yeddana;
hewe gakkanawunne hinttenttoo wolk'k'ay saluwaappe imettana
gakkanaw, Yersaalame katamaan naagishshite» yaageedda.
50 Hawaappe guyyiyaan, Biitaaniyaa geetettiyaa katamaa
gakkanaw, untuntta afeedda; bare kushiyaa mic'c'iide untuntta
anjjeedda. 51 Untunttuppe shaakettiide, saluwaa beedda.
52 Untunttu aw goyinniide, daro nashechchaan Yersaalame
simmeeddino. 53 K'ay pac'c'ennan S'oossaa galatiidde, Geeshsha
Golliyaan de'eeddino.

Yohaannisa

1 K'aalay koyro de'ee; k'aalaykka S'oossaanna ittippe de'ee; k'aalaykka S'oossaa. **2** I koyroppekka S'oossaanna de'ee. **3** Ubbabay k'aalaa baggana med'etteedda. Med'etteeddabaan ubbabaan I baynnaan ittibayne med'ettibeenna. **4** Aan de'uu de'ee; de'uu asaw poo'uwa. **5** Poo'uu d'umaan poo'ee; d'umay poo'uwa s'oonibeenna. **6** S'oossaappe kiitetti yeedda Aa suntsay Yohaannisa geetettiyaa itti bitanii de'ee. **7** Asay ubbay Aa baggana ammanana mala, poo'uwaabaa markkattanaw yeedda. **8** Poo'uwaabaa markkattanaw yeeddappe attin, I bare huup'ew poo'uwa gidenna. **9** Ikka tumu poo'uwa gideeddawe asaw poo'issanaw ha sa'aa yiyaawaa. **10** K'aalay alamiyaan de'ee; S'oossay K'aalaan alamiyaa med'deedda; shin alamii Aa eribeenna. **11** I bare baggatuwaakko yeedda; shin untunttu Aa shiishshi akkibeykkino. **12** Gidoppe attin I barena shiishshi akkeedda ubbatoo, bare suntsaan ammaneeddawayntoo, S'oossaa naanaa gidana mala, maataa immeedda. **13** Untunttu S'oossaappe yeletteeddinoppe attin, Asay yeliyaa maaraan woy ashuwaa sheniyaan woy attuma asaa sheniya s'alalaan yelettibeykkino. **14** K'aalay asaa gidiide, aad'd'o keekatetsaaninne tumatetsaan kumiide nu gidduwaan de'eedda. Nuuni, I bare aabboo itti Na'aa gidiide akkeedda aw de'iyaa bare Aawuwa bonchuwaa be'eeddo. **15** Yohaannisi aabaa bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Taani, <Taappe kaala yiyaawe taappe bollaa; ayaw gooppe, ta yeletanaappe kasenna I de'iyawaa» gaade hinttentoo odowe hawaa» yaagi markkatteedda. **16** Nuuni ubbay Aa kumentsaa aad'd'o keekatetsaan palaheedda anijjuwa akkeeddo. **17** S'oossay higgiiyaa Muse baggana immeedda; shin aad'd'o keekatetsayne tumatetsay Yesuusi

Kiristtoosa baggana yeedda. 18 S'oossaa be'eedda Asay ooninne baawa; bare Aawuwaa matan de'iyaa bare huup'ew S'oossaa gideeddawe itti Na'aa s'alalay aabaa markkatteedda. 19 Yerusaalamen de'iyaa Ayihudatuwaa ayissiyaawanttu k'eesatuwaanne Leewatuwaa Yohaannisakko, «Neeni oonee?» giide Aa oochchana mala kiittina, Yohaannisi untunttoo markkatteedda markkatetsay hawaa. 20 Yohaannisi, «Taani Kiristtoosa gidikke» yaagiide geeshshi markkatteeddawaappe attin, markkattussaa is'sibeenna. 21 Untunttu, «Yaatina, neeni oonee? Neeni Eelaasee?» yaagiide oochcheeddino. Yohaannisi, «Aa gidikke» yaageedda. K'aykka untunttu, «Neeni nabee?» yaagiide oochcheeddino. Yohaannisi, «Gidikke» yaagi zaareedda. 22 Untunttu, «Yaatina neeni oonee? Nuuni nuuna kiitteeddawanttoo odana mala, neeni neena oona gay?» yaageeddino. 23 Yohaannisi zaariide, «Nabiyaa Isiyaasi geeddawaadan, woraan bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, « <Godaa ogiyaa sitti ootsite!» giyaa kooshshay tawaa» yaageedda. 24 K'ay Parisaawatuu kiitteedda asatuu 25 Yohaannisa, «Neeni Kiristtoosa woy, Eelaasa woy nabiyaa gidana d'ayooppe, yaatina ayaw s'ammak'ay?» yaagiide oochcheeddino. 26 Yohaannisi, «Taani haatsaan s'ammak'ay; shin hinttenttu erennawe ittuu hawaan hinttenttu gidduwaan de'ee. 27 I taappe kaala yee. Taani Aa c'aammaa k'ashuwaa billanawukka bessikke» yaagi zaareedda. 28 Hawe ubbay Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa bagga Yohaannisi s'ammak'iyasaa Biitaaniyaan haneedda. 29 Yohaannisi wonttetsa gallassi Yesuusi barekko yiyaawaa be'iide, «S'oossaa orgge dorssaa, Alamiyaa asaa nagaraa d'ayissiyaawe, hawesh! 30 Taani, <Taappe kaala ittuu yaanawaa; I taappe bollaa; ayaw gooppe,

ta yelettanaappe kasenna I de'iyawaa gaade odeeddawe hawaa. 31 I oonentto taani erikke; shin Israa'eeliyaa asaw Aa k'onc'c'issanaw haatsaan s'ammak'aadde yaad» yaageedda. 32 Yohaannisi markkattiidde, «Geeshsha Ayyaanay saluwaappe harap'p'iyaaadan wod'd'ishiinanne Aa bollan uttishshin, taani be'aaddi. 33 Taani Aa erikke; shin haatsaani s'ammak'ana mala taana kiitteedda S'oossay, «Geeshsha Ayyaanay wod'iide, itti asaa bolla shemppishshin, neeni be'ana; ikka Geeshsha Ayyaanaan s'ammak'ee» yaagiide taw odeedda. 34 Taani hewaa be'aaddi; I S'oossaa Na'aa gidiyaawaakka markkattay» yaageedda. 35 Wonttetsa gallassi Yohaannisi shirettiidekka barena kaalliyaawantuppe laa"atuwaanna ittippe ek'k'eedda; 36 I Yesuusi aad'd'ishshin be'iide, «S'oossaa dorssay hawesh!» yaageedda. 37 Yohaannisa kaalliyaa laa"atuu Yohaannisi giyaawaa sisiide, Yesuusa kaalleeddino. 38 Yesuusi barena kaalliyaawantta guyye simmi be'iide, «Ayaa koyyiitee?» yaagi oochcheedda. Unttuntu zaariide, «Rebii, neeni hak'an de'ay?» yaageeddino. «Rebii» guussay «Tamaarissiyaawoo» giyaawaa. 39 Yesuusi untuntta, «Haa yiide be'ite» yaageedda. Unttuntu biide, I de'iyasaa be'eddino; he gallassi sa'ay tammu saate heera gidiyaa diraw, unttuntu aanana peesheeddino. 40 Yohaannisi geeddawaa sisiide, Yesuusa kaalleedda laa"u asatuwaappe ittuu, Simoona P'es'iroosa ishaa Inddiraasa. 41 Inddiraase koyro bare ishaa Simoona demmiide, «Nuuni S'oossay kiitteeddawaanna gaketteeddo» yaageedda. Hewaa guussay «Kirisstoosa» giyaawaa. 42 Inddiraase Simoona Yesuusakko aheedda. Yesuusi Simoona be'iide, «Neeni Yohaannisa na'aa Simoona; ne suntsay Keefaa geetettanawaa» yaageedda. «Keefaa» giyaawaa biletsay «P'es'iroosa» woy

«Zaallaa» giyaawaa. **43** Wonttetsa gallassi Yesuusi Galiilaa baanaw k'ofaa k'achcheedda; I Pilip'p'oosanna gaketiiide, «Taana kaala!» yaageedda. **44** Pilip'oosi, Inddiraasinne P'es'iroose de'eedda Beetesayda geetettiyaa katamaappe yeedda asaa. **45** Pilip'oosi Naatinaa'eelanna gaketiiide, «Muse mas'aafatuwaaninne Nabatuwaa mas'aafatuwaan aabay s'afetteeddawaadan, Yooseefo na'aa Yesuusi Naazireete katamaan de'iyawaanna nuuni gaketteddo» yaagi odeedda. **46** Naatinaa'eeli zaariide, «Naazireete katamaappe lo"obay kesanaw danddayii?» yaageedda. Pilip'oosi, «Yaade be'a» yaageedda. **47** Naatinaa'eeli barekko yiyaawaa Yesuusi be'iide, «Makkalay baynna tumu Israa'eeliyaa Asay hawaa!» yaageedda. **48** Naatinaa'eeli Yesuusa, «Neeni taana hak'an eray?» yaagi oochcheedda. Yesuusi zaariide, «Pilip'oosi neena s'eesanaappe kase, neeni balasiyaa geetettiyaa mitsaappe hirkkinna de'ishshin, taani neena be'aaddi» yaageedda. **49** Naatinaa'eeli zaariide, «Tamaarissiyaawoo, neeni S'oossaa Na'aa! Neeni Israa'eeliyaa kaatiyaa!» yaageedda. **50** Yesuusi, «Taani neena balasiyaa geetettiyaa mitsaappe hirkkinna be'aaddi geedda diraw ammanay? Neeni hawaappe aad'd'iyawaa be'ana!» yaageedda. **51** K'aykka Yesuusi, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; saluu dooyettina, S'oossaa kiitanchchatuu ta bolla, Asaa Na'aa bolla, pude kesishshiinanne duge wod'd'ishiin, hinttenttu be'ana» yaageedda.

2 Heezzentso gallassi Galiilaa gadiyaan K'aanaa geetettiyaa katamaan bullachchay bullachchetteedda; Yesuusa daaya he bullachchaan de'aw. **2** Yesuusikka barena kaalliyaawanttunna ittippe he bullachchaa s'eesetteedda. **3** Woynniyaa ushshay wuri diggina, Yesuusa daaya Aa, «Unttunttoo woyniyaa ushshay

wuri diggeedda» yaaga oochchaaddu. 4 Yesuusi zaariide, «Ta daayee, hawe ta oosuwaa gidiyaa diraw, ne yayana kosshenna. Ta wodii biro gakkibeenna» yaageedda. 5 Yesuusa daaya kiitettiyaawantoo, «I hinttentoo odiyaaawaa ayaa gidooppenne ootsite» yaaga odaaddu. 6 Ayihudatuu kase ootsiyaa dooyaadan, meechchaa wogaw ittuu ittuu s'eetu s'aaramusiyaa oyk'kiyaa usuppun shuchchaa baatsatuu hewan de'iino. 7 Yesuusi kiitettiyaawantta, «Baatsatuwaan haatsaa kuntsite» yaageedda; geetettowaadankka untunttu baatsatuwaan doonaa gakkanaw haatsaa kuntseeddino. 8 Yesuusi untuntta, «Ha"i duuk'kiide, bullachchaa kaappoo immite» yaageedda; untunttu aw afiide immeeddino. 9 Bullachchaa kaappuu woyniyaa ushshaa gideedda haatsaa gans's'i s'eelliide, hak'appe yeeddentto eribeenna; shin haatsaa kuntseedda oosanchchatuu eriino. Bullachchaa kaappuu machchatto akkiyaawaa s'eesiide, 10 «Ooninne ayife gideedda woyniyaa ushshaa imatsaa asaa kasetiide ushshee; yaatiide Asay darssi usheeddawaappe guyyiyaan, k'iraariyaa ushshee. Shin neeni ayife gideedda woyniyaa ushshaa hanno gakkanaw naagaadda!» yaageedda. 11 Yesuusi bare ootseedda wolk'k'aama malaatatuwaappe hawaa koyruwaa Galiilaa gadiyaan K'aanaa geetettiyaa heeraan ootseedda; hewan bare bonchchuwaa I k'onc'c'issina, Aa kaalliyaawanttu aan ammaneeddino. 12 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi bare daayinna, bare ishatuwaannanne barena kaalliyaawanttunna ittippe K'ifirinaahooma geetettiyaa katamaa biide amareeda gallassaa takkeeddino. 13 Ayihudatuu bonchchiyaa Paasigaa Baalaa gallassay matattina, Yesuusi Yerusaalame beedda. 14 Geeshsha Golliyaa gibbiyaan miizzaa, dorssaanne dogommatuwaa zal"iyaa asaa demmeedda; k'ay haratuu barenttu oydiyaan

uttiide, miishshaa laammiyaawantta demmeedda. **15** I golaa jiraafiyaa dook'k'iide, asaa ubbaa dorssaannanne miyaanna Geeshsha Golliyya gibbiyaappe karew kessiide yederisseedda. Miishshaa laammiyaawanttu oydiyaakka aatsi yeggiide, untunttu miishshaa laaleedda. **16** Dogommuwaa zal"iyaawantta I, «Ha dogommatuwaa hawaappe kessite; Ta Aabbu golliyya geyaa ootsoppite!» yaageedda. **17** Yesuusa kaalliyaawanttu S'oossaa mas'aafan, «Taani ne gollew seelettiyaa seelay taana tamaadan guuddee» geetettiide s'aafetteeddawaa hassayeeddino. **18** Hewaappe guyye, Ayihude asaa ayissiyaawanttu zaariide, «New hawaa ootsanaw danddayiyaa maatay de'iyawaa nuuna ayaa malaataa bessanii?» yaageeddino. **19** Yesuusi, «Ha Geeshsha Golliyya kolite; taani heezzu gallasaan zaaraade kees's'ana» yaageedda. **20** K'aykka Ayihude asaa ayissiyaawanttu, «Ha Geeshsha Golliyya kees's'anaw oytamanne usuppun laysaa akkeedda; shin neeni heezzu gallasaan kees's'anii?» yaageeddino. **21** Shin I haasayeedda Geeshsha Gollii bare asatetsaabaa. **22** Hewaa diraw, Yesuusi hayk'uwaappe denddeeddawaappe guyyiyaan, Yesuusa kaalliyaawanttu I hewaa geeddawaa hassayeeddino. K'ay untunttu S'oossaa Mas'aafay geeddawaanne Yesuusi haasayeeddawaa ammaneeddino. **23** Paasigaa baalaa bonchchiyya wode, Yesuusi Yersaalamen de'ishshin, I ootseedda malaataa be'iide, c'ora Asay Aa ammaneeddino. **24** Shin Yesuusi asaa ubbaa eriyaa diraw, hewantta ammanibeenna. **25** Asaabaa ooninne aw markkattana mala koyyibeenna; ayaw gooppe, asaa wozanaan ayee de'into, I bare huup'ew eriyaa diraassa.

3 Parisaawatuwaappe gideedda kaappuwaa Nik'oodimoosa geetettiyya itti bitanii de'ee. **2** Nik'oodimoosi k'amma Yesuusakko

yiide, «Tamaariissiyaawoo, neeni nuuna tamarissana mala S'oossay kiitteedda gidiyaawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, S'oossay aanana de'iyaa asaappe attin, ha neeni ootsiyaa wolk'k'aama malaatatuwaa ootsanaw danddayiyaa Asay baawa» yaageedda. 3 Yesuusi zaariide, «Taani new tumuwaa oday; Asay laa'entsuwaa yelettana d'ayooppe, S'oossaa kawutetsaa be'anaw danddayenna» yaageedda. 4 Nik'oodimoosi, «C'ima Asay waaniide laa'entsuwaa yelettanaw danddayii? Bare daay uluwaa simmi geliide, laa'entsuwaa yelettanaw Asay danddayii?» yaageedda. 5 Yesuusi zaariide, «Taani new tumuwaa oday; Asay haatsaappenne Geeshsha Ayyaanaappe yelettana d'ayooppe, S'oossaa kawutetsaa gelanaw danddayenna. 6 Asay ashuwaan asaappe yelettee; shin Asay ayyaanaan Geeshsha Ayyaanaappe yelettee; 7 «Hinttenttu laa'entsuwaa yelettanaw bessee» gaade taani odeedda diraw, maalalettoppa. 8 C'arkkuu bare koyyeeddasaa c'arkkee. Neeni Aa kooshunchchaa sisaasa; shin I hak'appe yintto woy hak'a bintto erakka. Geeshsha Ayyaanaappe yeletteedda ubbay hewaa mala» yaageedda. 9 Nik'oodimoosi, «Hawe waaniide hananaw danddayii?» yaagiide oochcheedda. 10 Yesuusi zaariide, «Neeni Israa'eelatuwaa tamarissiyaawaa gidaadde hawaa erikkii? 11 Taani new tumuwaa oday; nuuni eriyaawaa haasayeettonne be'eddawaa markkatteetto; shin nuuni markkattiyaawaa hinttenttu akkikkita. 12 Taani hinttenttoo sa'aabaa odina, ammanennawantta gidoope, saluwaabaa odina waan ammananitee? 13 Saluwaappe wod'd'eedda taappe attin, saluwaa keseeddawe ooninne baawa; saluwaan de'iyaa Asaa Na'ay taana. 14 «Muse woraan s'ank'k'imaaluwaa shooshshaa sulleeddawaadan, taana ammaneedda ubbay med'inaa de'uwaa akkana mala, taani Asaa Na'ay mask'k'aliyaa bolla pude

denddana bessee. (aiōnios g166) 16 «S'oossaa Na'aa ammaniyaa ubbay med'inaa de'uwaa akkanaappe attin, d'ayenna mala, S'oossay ha alamiyaa asaa loytsi siik'eedda diraw, bare mes's'i itti Na'aa immeedda. (aiōnios g166) 17 Ayaw gooppe, S'oossay bare Na'aa ha alamiyaa asaa pirddanaw kiittibeenna; shin untuntta Aa baggana ashshanaw kiitteedda. 18 «Aa Na'aa ammaniyaa ooninne pirddettenna; shin Na'aan ammanenna ooninne, S'oossaa Na'aa ittuwaa ammanibeenna diraw, ha"ikka pirddetti utteedda. 19 Asaa bolla yiyaa pirdday hawaa: Poo'uu ha alamiyaa yeedda; shin asaa kiitay iita gidiyaa diraw, poo'uwaappe aatsiide, d'umaa siik'eedda. 20 litabaa ootsiyaa ooninne poo'uwaa is's'ee; ayaw gooppe, bare kiitay k'onc'c'enna mala, poo'uwaakko shiik'enna. 21 Shin tumuwaa ootsiyaa ooninne S'oossay azazeeddawaadan, I ootseeddawaa poo'uu k'onc'c'issana mala, poo'uwaakko shiik'ee» yaageedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusinne Aa kaalliyaawanttu Yihudaa gadiyaa beeddino; Yesuusi he gadiyaan untuntunna amareeda wodiyaan uttiide, asaa s'ammak'iidde de'ee. 23 K'ay Yohaannisi Saaleeme mataan de'iyaa Henoona giyaa saan wogga haatsay de'iyaa diraw, Asay aakko yiina s'ammak'ee. 24 Hewe haneeddawe Yohaannisi k'ashettanaappe kasenna. 25 Hewaappe guyyiyaan, Yohaannisa kaalliyaawanttunna amareeda Ayihudatuwaa meechchaa wogaabaa palumetteeddino. 26 Untunttu Yohaannisakko biide, «Tamaariissiyaawoo, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsan neenanna de'iyaawe, neeni aabaa markkattowe, be'a ha"i s'ammak'ee; Asay ubbaykka aakko bee» yaageeddino. 27 Yohaannisi zaariide, «S'oossay immana d'ayooppe, Asay ayinne akkanaw danddayenna. 28 «Taani Kiristtoosa gidikke; shin taani aappe sintsaw kiitettaad» geeddawoo hintte hinttenttu huup'ew

markka. **29** Mishira mac'c'awunna de'iyaa uray ikka mishiraa; he mishiraa miyaatay ek'kiide, I giyaawaa sisiyaawe Aa haasayaan daro nashettee. Hewaa diraw, hawe ta nashechchay poletteedda. **30** I darina ta guus's'ana bessee» yaageedda. **31** Bollappe yiyaawe ubbaappe bollaa. Sa'aappe beetteeddawe sa'aassa. Ikka sa'aabaa haasayee. Saluwaappe yiyaawe ubbaappe bollaa. **32** I bare be'eeddabaanne siseeddabaa markkattee; shin Aa markkatetsaa akkiyaawe baawa. **33** Aa markkatetsaa akkiyaa ooninne S'oossay tumanchcha gidiyaawaa hewan markkattee. **34** S'oossay kiitteeddawe S'oossaa k'aalaa odee; ayaw gooppe, S'oossay bare Geeshsha Ayaanaa palahissiide immee. **35** S'oossay bare Na'aa siik'iide ubbabaa Aa kushiyan wotseedda. **36** Na'aa ammaniyaa uraw med'inaa de'uu de'ee; shin Na'aa ammanennaawaa bolla S'oossaa hank'k'uu de'anawaappe attin, I de'uwa be'enna. (aiōnios g166)

4 Yesuusi Yohaannisawaappe dariyaa barena kaalliyaawantta barekko shiishsheenne s'ammak'ee giyaawaa Parisaawatuu siseeddawaa Yesuusi ereedda wode, Yihudaa aggiide, Galiilaa beedda; gidooppenne, Yesuusa kaalliyaawanttu s'ammak'eeddawaappe attin, Yesuusi bare huup'ew oonanne s'ammak'ibeenna. **4** Galiilaa biidde, Sammaariyaanna aad'd'anawe Aa ashshenabaa gideedda. **5** Hewaa diraw, Yaak'oobi bare na'aa Yooseefoo immeedda gadiyaa matan de'iyaa Sikaaro geetettiyaa Sammaariyaa katamaa beedda. **6** He sa'aan Yaak'ooba haatsaa ollay de'ee; Yesuusi hametan daaburiide, he haatsaa ollaa matan utteedda. He wode sa'ay usuppun saatiyaa heera. **7** Sammaariyaa mishiratta haatsaa duuk'k'anaw yeeddawunno Yesuusi, «Taana haatsaa ushshaarikkii!» yaageedda. **8** Yesuusa kaalliyaawanttu k'umaa

shammanaw katamaa beeddino. **9** He Mishiratta zaaraade Aa, «Neeni Ayihuda asaa gidaadde, Sammaariyaa mac'c'a asaa gideedda taana, woota de'uwaa immiyaa haatsaa ushsha gay?» yaagaaddu; ayaw gooppe, Ayihudatoonne Sammaariyaa asaw ittipetetsay bayinna diraassa. **10** Yesuusi zaariide izo, «Neeni S'oossaa imotaanne k'ay neena «Taana haatsaa ushsha» giyaawe oonentto eriyawaa gidintto, Aa woossanaassa; ikka new de'uwaa immiyaa haatsaa immana» yaageedda. **11** Mishiratta zaaraade, «Godaw, new duuk'k'iyabay baawa; ollaykka c'iimmuwa. Yaatina, de'uwaa immiyaa haatsaa hak'appe akkanii? **12** Nuw ha haatsaa ollaa immeedda nu aawuwaa Yaak'oobappe neeni daray? I, Aa naanaynne Aa mehii hawaappe usheeddino» yaagaaddu. **13** Yesuusi zaariide, «Ha haatsaappe ushiyaa ooninne laa'entsuwaa saamettanawaa. **14** Shin taani immiyaa haatsaa ushiyaa ooninne laa'entsuwaa saamettenna. Taani immiyaa haatsay he Aa gidдон med'inaa de'uwaassi pulttiyya pulttuwaa gidanawaa» yaageedda. (aiōn g165, aiōnios g166) **15** Mishiratta, «Godaw, taani saamettenna malanne haatsaa tikkanawukka haa yeenna mala, taw he haatsaa immal!» yaagaaddu. **16** Yesuusi izo, «Baade ne asinaa s'eesaade haa simma» yaageedda. **17** Mishiratta zaaraade, «Taw asinay baawa» yaagaaddu. Yesuusi, «Taw asinay baawa giyaawaan tumuwaa gaadda. **18** Neeni ichcheshu asinaa gelaadda; ha"i neenanna de'iyaa bitanii ne asinaa gidenna. Neeni ha"i taw odeeddawe tuma» yaageedda. **19** Mishiratta k'ay, «Godaw, neeni nabiyya gidiyaawaa ta ha"i eraad; **20** nu Sammaariyaa asaa aawotuu ha deriyaan goyinneeddino; shin Ayihudatuu hinttenttu Asay S'oossaw goyinnanaw bessiyaa sa'ay Yerusaalamenna yaagiita» yaagaaddu. **21** Yesuusi, «Ha mishirattee, taana ammana; ha

deriyaan woy Yersaalamen Aawuwaa S'oossaw hinttenttu goyinnenna wodii yaanawaa. **22** Hinttenttu Sammaariyaa Asay hintte erennabaw goyinniita; S'oossay nuuna Ayihudatuwaa go"ettiide atosetsaa ahiyaa diraw, nuuni nu eriyaawoo goyinneetto. **23** Shin Aawuwaa S'oossaw tumuwaappe goyinniyaawanttu Aa, Geeshsha Ayaanaa wolk'k'aaninne S'oossaa S'oossatetsaadan goyinniyaa wodii matatteedda; ubbaa ha"ikka gakeedda. Ayaw gooppe, asaa barew goyinnana mala, Aawuu S'oossaykka ha ogiyaan goyinniyaawantta koyyee. **24** S'oossay Ayaanaa; aw goyinniyaawanttukka Geeshsha Ayaanaa wolk'k'aan S'oossaa S'oossatetsaadan goyinnanaw bessee» yaageedda. **25** Mishiratta, «Masihiyaa geetettiyaa Kiristoosi yaanawaa taani eray. I yiyaa wode nuw ubbabaa odanawaa» yaagaaddu. **26** Yesuusi, «Ha neenanna haasayiyaawe taani Aa» yaageedda. **27** Hawaa untunttu haasayishshin, Yesuusa kaalliyaawanttu beeddasaappe simmeeddino. Yesuusi mishirattinna haasayishshin untunttu be'iide darssi maalaletteeddino; shin mishiratto, «Ayaa koyyay?» woy Yesuusa, «linanna ayaw haasayay?» giide oochchowe ooninne baawa. **28** Hewaappe guyyiyaan, Mishiratta bare haatsaa otuwaa agga basha guyye katamaa baade asaw, **29** «Taani ootseeddawaa ubbaa taw odeedda bitaniyaa be'anaw denddite; hewe Kiristoosa gidaanddeeshsha?» yaagaaddu. **30** Asay katamaappe kesiide, Yesuusakko beedda. **31** Hewe hanishin, Aa kaalliyaawanttu Yesuusa, «Guutsabaa maarikkii!» yaagiide woosseeddino. **32** Shin I, «Taw hinttenttu erenna k'umay taani miyaawe de'ee» yaageedda. **33** Hewaa diraw, Aa kaalliyaawanttu barenttu gidдон, «Aw miyaabaa aheedda Asay de'anddeeshsha?» yaageeddino. **34** Yesuusi untunttoo, «Ta

k'umay taana kiitteeddawaa sheniyaa oosussaanne Aa oosuwaa polussaa. **35** Hinttenttu, «Oyddu agenaappe guyyiyaan, katsay c'akettanawaa» giikkiteeyee? Taani hinttenttoo oday; goshshaa loytsi s'eellite; katsay c'aka besseedda. **36** Zeriyaawenne c'akkiyaawe ittippe nashettana mala, c'akkiyaawe dirgguwaa akkeenne katsaa med'inaa de'oo shiishshee. (aiōnios g166)

37 Ha gaasuwaan, «Ittuu zeree; k'ay ittuu c'akkee» giyaa haasayay tuma. **38** Hinttenttu daaburibeennawaa c'akkana mala, taani hinttentta kiittaad; haratuu ootsi daabureeddino; hinttenttu haratuwaa daaburan geleeddita» yaageedda. **39** Mishiratta, «I taani ootseedda ubbabaa odeedda» gaade markkatteedda diraw, he katamaan de'iyaa Sammaariyaa asaappe c'oray Yesuusa ammaneedda. **40** Sammaariyaa Asay Yesuusakko yeedda wode, barenttu mataan gam"ana mala, Yesuusa woossina I yaan laa"u gallassaa utteedda. **41** I odiiyaa k'aalaa diraw, kasewaappe c'ora Asay ammaneedda; **42** k'ay untunttu mishiratto, «Nuuni nu huup'ew I giyaawaa sisiide ammaneeddawaappe attin, neeni markkatteedda diraassa gidenna; I tumu alamiyaa asaa ashshiyaawaa gidiyaawaakka nuuni ereeddo» yaageeddino. **43** Laa"u gallasaappe guyyiyaan, Yesuusi Sammaariyaappe kesiide, Galiilaa gadiyaa beedda. **44** Ayaw gooppe, I bare huup'ew, «Nabii bare gadiyaan bonchchettenna» yaagi odeedda. **45** Yesuusi Galiilaa gakkeedda wode, Galiilaa Asay Aa mokkeedda; Paasigaa bonchchiyaa gallassi untunttu Yerusaalamen de'iyaa diraw, I ootseedda ubbabaa be'eeddino. **46** Yesuusi haatsaa woyniyaa ushshaa kesseedda, Galiilaan de'iyaa K'aanaa katamaa beedda. K'ifirinaahooman Aa na'ay sakettiyaa, kaatiyaa gollen ootsiyaa itti kaappuu de'ee. **47** Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yeeddawaa

he kaappuu sisiide, aakko yiide hayk'k'anaw mateedda bare na'aa biide patsana mala, Yesuusa woosseedda. 48 Yesuusi he kaappuwaa, «S'oossay ootsiyaa malaataanne hechcho giissiyaabaa be'ennaan de'iidde, hinttenttu ayinne ammanikkita» yaageedda. 49 He kaappuu zaariide, «Godaw, ta na'ay hayk'k'ennan de'ishshin, taananna baarikkii» yaageedda. 50 Yesuusi, «Ba; ne na'ay pas'a de'anawaa!» yaageedda. He kaappuu Yesuusi geeddawaa ammaniide beedda. 51 I bare golle biishshin, Aa k'oomatuu aanana ogiyaan gakettiide Aa, «Ne na'ay pas'a de'ee» geeddino. 52 I bare k'oomatuwaa bare na'aw ay saatiyaan keekeeddentto oochchina untunttu, «Zino laappu saatiyaan k'oos'uu Aa aggeedda» yaageeddino. 53 Na'aa aawuu Yesuusi barew, «Ne na'ay pas'a de'anawaa» geeddawe he saatiyaanna gideeddawaa hassayeedda. Hewaa diraw, inne Aa soy Asay ubbay ammaneeddino. 54 Hawe Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yiide ootseedda laa'entso malaataa.

5 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi Ayihudatuu bonchchiyaa baalaw Yersaalame beedda. 2 Yersaalamen dorssaa penggiyaa matan Ibraayiss's'e k'aalaan Beetesayda geetettiyaa dagatti utteedda haatsay de'ee; he dagatti utteedda haatsaa yuuyyi aad'd'eedda ichcheshu kashay de'ee. 3 Hewaan c'ora hargganchatuu, k'ook'atuu, wobbatuunne sileeddawanttu giseeddino. [Haatsay k'aas's'iyawaa naagiino. 4 Ayaw gooppe, itti itti gede Godaa kiitanchchay he dagatteedda haatsaakko geliide, haatsaa k'aatsee; haatsay k'aas's'eeddawaappe guyyiyaan, koyro geleedda uray barena oyk'keedda ay harggiyaappekka pas'ee.] 5 Hewaan hattamanne hospun laytsaa saketteedda itti bitanii de'ee. 6 He bitanii hewan giseeddawaa Yesuusi be'iide, daro wodiya saketteeddawaakka

eriide bitaniyaa, «Pas'anaw koyyay?» yaageedda. 7 Sakettiyaa bitanii zaariide, «Godaw, haatsay k'aas's'iyya wode, taana haatsaan yeggiyaa Asay d'ayeedda; taani gelana haniyaa wode, hara uray taappe kasetiide geli aggee» yaageedda. 8 Yesuusi Aa, «Dendda ek'k'a; neeni gisowaa tookkaade ba» yaageedda. 9 Bitanii ellekka pas'i aggeedda; bare gisuwaa tookkiide beedda. Hewe haneeddawe Sambbata gallassaana. 10 Hewaa diraw, Ayihudatu pas'eedda bitaniyaa, «Hachche sa'ay Sambbataa; neeni ne gisuwaa tookka biyaawe woga gidenna» yaageeddino. 11 Shin bitanii, «Taana patseeddawe, «Ne gisuwaa tookkaade ba» yaageedda» giide untunttoo zaareedda. 12 Untunttu Aa, «Neena, «Ne gisuwaa tookkaade ba» geeddawe I oonee?» giide oochcheeddino. 13 Shin hewaan c'ora Asay de'iyaa dirawunne, Yesuusikka geemetteedda diraw, bitanii barena patseeddawe oonentto erenna. 14 Yesuusi guyyeppe he bitaniyaa Geeshsha Golliyaan demmiide, «Be'a, neeni ha"i pas'aadda; hawaappekka iitabay neena gakkenna mala, laa'entso nagaraa ootsoppa» yaageedda. 15 Hewaappe guyyiyaan, bitanii biide, barena patseeddawe Yesuusa gidiyaawaa Ayihuda asaa kaappatoo odeedda. 16 Yesuusi hawaa Sambbataan ootseedda diraw, untunttu Yesuusa yedesaan waayissuwaa doommeeddino. 17 Yesuusi zaariide untunttoo, «Ta Aabbu ubbaa wode ootsee; taanikka ootsanaw bessee» yaageedda. 18 Hewaa diraw, Yesuusi Sambbata gallassaa bonchchenna diraa s'alalaassa gidennaan, barena S'oossaanna k'arayiide, «S'oossay ta Aabba» geedda diraw, Ayihuda asaa kaappatuu Aa wod'anaw kasewaappe minisiide koyyiino. 19 Yesuusi zaariide untunttoo, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Na'ay barekka ayinne ootsenna. I bare Aabbu ootsishshin be'iyawaa s'alalaa

ootsee; Aawuu ootsiyaawaa Na'aykka ootsee. 20 Ayaw gooppe, Aawuu bare Na'aa siik'ee; k'ay I ootsiyaa oosuwaa ubbabaa bare Na'aa bessee. Ubbaa hinttenttu maalalettana gakkanaw, I hawaappe aad'd'iyaa oosuwaakka bare Na'aa bessanawaa.

21 Gaasuunnee, Aawuu hayk'k'eeddawannta hayk'uwaappe detsiide shemppuwaanna wotsiyaawaadan, Na'aykka k'ay bare koyyowannta shemppuwaanna wotsee. 22 Asay ubbay Aawuwaa bonchchiyaawaadan, Na'aakka bonchchana mala, Aawuu pirddaa ubbaa Na'aw immeeddawaappe attin, I oonanne pirddenna; Na'aa bonchchenna uray, Aa kiitteedda Aawuwaakka bonchchenna. 24 «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ta k'aalaa sisiyaawoonne taana kiitteeddawaan ammaniyaawoo med'inaa de'uu de'ee. Hayk'uwaappe de'oo I pinneeddawaappe attin, pirddettenna. (aiōnios g166) 25 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hayk'k'eedda Asay S'oossaa Na'aa kooshshaa sisiyaa wodii yaanawaa; hewenneekka ha"a. He kooshshaa sisiyaawanttu shemppuwaanna de'ana. 26 Ayaw gooppe, Aawoo de'uwaaw immiyaa wolk'k'ay de'iyawaadan, de'uwaaw immiyaa he wolk'k'aa bare Na'awukka immeedda. 27 S'oossaa Aawuu bare Na'aw pirddiyaa maataa immeedda; ayaw gooppe, Na'ay Asaa Na'aa. 28 «Hawaan malalettoppate; ayaw gooppe, duufuwaan de'iyawanttu Aa kooshshaa sisiyaa wodii yee. 29 Sisiide untunttu duufuwaappe gas'aa kesana; lo"obaa ootseeddawanntu de'uwaan de'anaw denddana; k'ay iitabaa ootseeddaawanttu pirddettanaw denddanawannta. 30 «Taani taappe ayinne ootsanaw danddaykke; S'oossay taw odeeddawaadan pirdday. Ta pirdday tuma; ayaw gooppe, taani taana kiitteeddawaa sheniyaa poliyaawaappe attin, taani dosiyaawaa ootsikke. 31 «Taani ta huup'ew tabaa markkattooppe, ta markkatetsay tuma gidenna. 32

Tabaa markkattiyaawe haray de'ee; I tabaa markkattiyaawe tuma gidiyaawaa taani eray. **33** «Hinttenttu Yohaannisakko asaa kiittina, I untunttoo tumuwa markkatteedda. **34** Taani hewaa hinttentta attino gaade giyaawaappe attin, asaa markkatetsay taw koshshina gidenna. **35** Yohaannisi muk'aaddaadan, ees's'eeddanne poo'isseedda; hinttenttukka amareeda wodiya Aa poo'uwaan nashettanaw koyyeeddita. **36** «Shin taw Yohaannisawaappe aad'd'iyaa markkatetsay de'ee; ayaw gooppe, taani wurssanaw Ta Aabbu taw immeedda kiitay, ha taani ootsiyaawe, I taana kiiteeddawaa gidiyaawaa markkattee. **37** «K'ay taana kiiteedda Ta Aabbu bare huup'ew tabaa markkattee. Hinttenttu Aa kooshshaa ayinne sisibeykkita; Aa malaakka be'ibeykkita. **38** I kiiteeddawaa ammanenna diraw, Aa k'aalay hinttenttu wozanaan baawa. **39** «S'oossaa Mas'aafatuwaappe med'inaa de'uwa demmiyaawaa hinttew malatina, untuntta biddiita; untunttukka tabaa markkattiyaawanta. (aiōnios g166) **40** Shin de'uwa demmanaw taakko yiyaawaa hinttenttu koyyikkita. **41** «Taani asaappe bonchuwaa koyyikke. **42** Shin taani hinttenttu wozanaan S'oossaa siik'uu baynnawaa eray. **43** Taani ta Aabbu suntsan yaad; shin taana akkibeykkita. Shin hara Asay bare suntsan yiyaa wode, Aa akkiita. **44** Hinttenttu ittuu ittuwaa bonchchiita; shin itti S'oossaappe yiyaa bonchuwaa koyyikkita. Yaatina, waaniide ammananaw danddayiite? **45** «Taani Ta Aabbu sintsan hinttentta mootiyaawaa hinttew malatoppo; hinttentta mootiyaawe, hintte hidootaa wotsiyaa Musa. **46** Hinttenttu Musa ammaneeddabaa gidintto, taanakka ammananita; ayaw gooppe, tabaa s'aafeeddawe Aa. **47** Shin hinttenttu I s'aafeeddawaa ammanennaan is's'ooppe, taani giyaawaa wooti ammananitee?» yaageedda.

6 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi Galiilaa Abbaappe woy S'ibiriyaadoosa Abbaappe hefintsa pinneedda. **2** I hargganchchatuwaa bolla ootseedda wolk'k'aama malaataa be'eedda diraw, c'ora Asay Aa kaalleedda. **3** Yesuusi deriyaa kesiide, yaan barena kaalliyaawantunna ittippe utteedda. **4** Ayihudatuu bonchchiyaa Paasigaa gallassay gakteedda. **5** Yesuusi sintsakko s'eelliide, c'ora Asay barekko yiyaawaa be'iide Pilip'p'oosa, «Ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa k'umaa hak'appe shammanee?» yaageedda. **6** I hewaa Pilip'p'oosa paac'c'anaw geedda; ayaw gooppe, I bare huup'ew ayaa ootsana bessintto ootsanabaa eree. **7** Pilip'p'oosi zaariide Yesuusa, «Huup'iyaan huup'iyaan, haray atto itti itti barssuwaa gatsanaw, laa"u s'eetu dinaariyaan shammeedda ukitsaykka gidenna» yaageedda. **8** K'ay Yesuusa kaalliyaawantuppe ittuu, Simooni P'es'iroosa ishay Inddiraasi, **9** «Banggaa ukitsaa ichcheshuunne laa"u molii de'iyaa itti na'ay hawaan de'ee; shin ha asaa ubbaw hewe wooti gidanee?» yaageedda. **10** Yesuusi barena kaalliyaawantta, «Asay uttanaadan ootsite» yaageedda. He sa'aan daro maatay de'ee. Asay ubbay utteedda; attuma Asay ichcheshu sha"aa gidiyaawaa. **11** Yesuusi ukitsaa akkeedda; S'oossaa galatiide, hewaan utteedda asaw gisheedda. Moliyaakka hewaadan ootsina Asay bare koyyeeddawaa keenaa meedda. **12** Unttuntu ubbay kalleeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi barena kaalliyaawantta «Ittibaykka c'oo bayenna mala, atteedda dokkaa shiishshite» yaageedda. **13** Hewaa diraw, unttuntu ubbaakka shiishsheeddino; Asay kallina atteedda banggaa ukitsaa dokkaa shiishshiide, tammanne laa"u zambbeeliyaa kuntseeddino. **14** Asay Yesuusi ootseedda wolk'k'aama malaataa be'eedda wode, «Hawe tumuwaappe ha sa'aa yaana geedda nabiyyaa»

yaageeddino. 15 Unttuntu yiide barena wolk'k'an oyk'k'i kaatiyaa ootsanaw haniyaawaa Yesuusi eriide, barekka deriyaa bolla shirettiide keseedda. 16 Sa'ay omarsseedda wode, Yesuusa kaalliyaawanttu abbaakko beeddino; 17 Sa'ay k'ammeedda; shin Yesuusi untunttukko he saatii gakkanaw yibeenna; hewoo unttuntu wonggiriyaan geliide, abbaa pinni hefintsa K'ifirinaahooma beeddino. 18 Wolk'k'aama c'arkkuu c'arkkeedda diraw, abbay k'aas's'eedda; 19 itti saatiyaa keenaa unttuntu abbaa shaagowaappe guyyiyaan, Yesuusi abbaa bollanna hamettiide yiyaawaa be'iide yayyeeddino. 20 Shin I, «Yayyoppite; taanattee!» yaageedda. 21 Unttuntu wonggiriyaan Aa gelissanaw koyyeeddino; wonggirii unttuntu biyaasaa abbaa gas'aa ellekka gakkii aggeedda. 22 Wonttetsa gallassi, abbaappe hefintsanna atteedda c'ora Asay abbaa bolla itti wonggiriyaan s'alalay de'iyawaa be'eeddino; Yesuusi barena kaalliyaawanttunna wonggiriyaan geliide, untuntunna beennaan, unttuntu barekka beeddawaa akeekeeddino. 23 Shin S'ibiriyaadoosappe hara wonggiratuu Yesuusi S'oossaa galatina, Asay ukitsaa meeddasaa mataa yeeddino. 24 Asay Yesuusi woy Aa kaalliyaawanttu hewaan baynnawaa be'iide, Yesuusa koyyanaw wonggiriyaan geliide, K'ifirinaahooma beeddino. 25 Asay Yesuusa abbaappe hefintsan demmeedda wode, «Tamaarissiyaawoo, hawaa awude yaaddii?» yaageeddino. 26 Yesuusi zaariide, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttu taana koyyiyaawe ukitsaa meedda diraassanne kalleedda diraassa gidyaawaappe attin, wolk'k'aama malaataa be'eedda diraassa gidenna. 27 Med'inaa de'uwaa k'umaw, taani Asaa Na'ay hinttenttoo immanawoo, oositeppe attin, samiyaa k'umaw ootsoppite; ayaw gooppe, Aawuu S'oossay hewaa d'iishissanaw maatafaa attami wotseedda» yaageedda.

(aiōnios g166) 28 Hewaappe guyyiyaan untunttu, «Nuuni S'oossaa oosuwa ootsanaw ayaa ootsanaw bessii?» yaagiide Yesuusa oochcheeddino. 29 Yesuusi zaariide, «Hinttenttu ootsana mala, S'oossay koyyiyaa kiitay hawaa; I kiitteeddawaan ammanite» yaageedda. 30 Untunttu zaariide, «Nuuni be'iide, neenan ammanana mala, ay wolk'k'aama malaataa ootsanii? Ayaa kiitettanii? 31 S'oossaa mas'aafaan, «Untunttu mannaa mala saluwaappe ukitsaa immeedda» yaagetti s'aafettowaadan, nu aawotuu mela biittaa mannaa meeddino» yaageeddino. 32 Yesuusi, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttoo saluwaappe tumu ukitsaa immiyaawe ta Aabbappe attin, hinttenttoo saluwaappe ukitsaa immeeddawe Musa gidenna. 33 Ayaw gooppe, tuma gideedda S'oossaa ukitsay, saluwaappe wod'd'yaawe ha alamiyaa asaw de'uwaa immee» yaageedda. 34 Untunttu zaariide, «Godaw, nukka he ukitsaa ubbaa wode imma» yaageeddino. 35 Yesuusi, «Taani de'uwaa ukitsaa; taakko yiyaa uray ubbakka koshattenna. K'ay taana ammaniyaa uray ayinne saamettenna. 36 Shin taani hinttenttoo odeeddawaadan, hinttenttu taana be'eeddita; shin ammanikkita. 37 Ta Aabbu taw immiyaa ubbay taakko yaanawaa; k'ay taakko yiyaa oonanne ubbakka taani kare yeddikke. 38 Ayaw gooppe, taani taana kiitteeddawaa sheniyaa polanaw saluwaappe yaaddippe attin, ta sheniyaa polanaw yabeykke. 39 Taana kiitteeddawe koyyiyaawe hawaa; taani I taw immeedda ubbatuwaakka wurssetsaa gallassi dentsanaappe attin, ittuwaakka bayizzana mala koyyenna. 40 Ayaw gooppe, ta Aabbu koyyiyaawe hawaa; taana Na'aa be'iide, ammaniyaa ubbatuu med'inaa de'uwaa akkanawantta; taanikka he ubbatuwaa wurssetsaa gallassi dentsana» yaageedda. (aiōnios g166) 41 Yesuusi, «Taani

saluwaappe wod'd'eedda ukitsaa» geedda diraw, Ayihudatuu Aa bolla zuuzummeeddino. **42** Unttuntu, «Hawe nuuni Aa aawuwaanne Aa aatto eriyaa Yooseefo na'aa Yesuusa gidennee? Yaatina, I waagiide, <Taani saluwaappe wod'd'aaddi> gaanaw danddayii?» yaageeddino. **43** Yesuusi zaariide, «Ittuu ittuwaanna zuuzummiyaawaa aggite. **44** Taana kiitteedda ta Aabbu taakko aheedda asaappe attin, taakko yaanaw danddayiyaa Asay baawa; taanikka wurssetsaa gallassi Aa dentsana. **45** Nabatuu <S'oossay asaa ubbaa tamarissana> yaagiide s'aafeeddino; Aawuu giyaawaa sisiyaawenne Aawuwaappe tamariyaawe ooninne taakko yee. **46** S'oossaa matappe yeeddawaappe attin, S'oossaa be'eedda Asay baawa; Aa s'alalay S'oossaa be'eedda. **47** «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; taana ammaniyaa uraw med'inaa de'uu de'ee. (aiōnios g166) **48** Taani de'uwaa ukitsaa. **49** Hinttenttu aawotuu mela biittaan mannaa meeddino; shin hayk'k'eeddino. **50** Asay aappe miide hayk'k'enna ukitsay saluwaappe yiyaawe hawaa. **51** Saluwaappe wod'd'eedda de'uwaa ukitsay taana; ooninne ha Ukitsaappe mooppe, med'inaw de'anawaa; k'ay ha alamiyaa asaw de'o gidana mala, taani immana ukitsay ta ashuwaa» yaageedda. (aiōn g165) **52** Ayihudatu, «Ha bitanii bare ashuwaa nuuni maana mala, nuw wootiide immanaw danddayii?» yaagiide barenttu gidduwaan palumetteeddino. **53** Hewaa diraw, Yesuusi untuntta, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ta ashuwaa, Asaa Na'aa ashuwaa, hinttenttu maana d'ayooppe, k'ay ta suutsaakka ushana d'ayooppe, hinttew de'uu baawa. **54** Ta ashuwaa miyaa urawunne, ta suutsaa ushiyaa uraw med'inaa de'uu de'ee. Taani wurssetsa gallassi untuntta dentsana. (aiōnios g166) **55** Ayaw gooppe, ta ashuu tumu k'umaa; ta suutsaykka tumu ushshaa. **56** Ta ashuwaa miyaa

urayinne ta suutsaa ushiyaa uray taanan de'ee; taanikka aanani
 de'ay. **57** De'uwaa Aawuu taana kiittina, taani Aa gaasuwaan
 de'yaawaadan, taana miyaa uraykka ta gaasuwaan de'ana. **58**
 Saluwaappe wod'deedda ukitsay hawaa; hinttentu aawotuu
 miide hayk'keedda mannaa mala gidenna; ha ukitsaa miyaa
 uray med'inaw de'ana» yaageedda. (aiōn g165) **59** Yesuusi
 K'ifirinaahooma katamaan Ayihuda woosa gollen tamarissiidde,
 hawaa odeedda. **60** Yesuusa kaalliyaawanttuppe dariyaa
 baggay hewaa siseedda wode, «Hawe gelenna timirttiyaa;
 hawaa ooni akkanawee?» yaageeddino. **61** Shin Yesuusi
 barena kaalliyaawanttu hewoo zuuzummeeddawaa eriide,
 «Hawe hinttentta d'ubbii? **62** Simmi taani, Asaa Na'ay, kase
 de'yaasaa pude kesishshin be'into ayaa gaanitee? **63** Geeshsha
 Ayyaanay de'uwaa immee; asaa minotay ayinne go"enna. Taani
 hinttenttoo odeedda k'aalay ayyaanaanne de'uwaa. **64** Shin
 hinttenttu gidduwaan ammanennawanttu de'iino» yaageedda;
 ayaw gooppe, ammanennawanttu hak'awanttenttonne barena
 aatsi immanawe oonentto Yesuusi koyroppe doommiide
 ereedda. **65** K'aykka Yesuusi, «Ta Aabbuppe gidana d'ayooppe
 ooninne taakko yaanaw danddayenna yaagaade ta odeeddawe
 hewaa diraassa» yaageedda. **66** Hewaa gaasuwaan, Yesuusa
 kaalliyaawanttuppe c'oratu Aa aggiide, guyye simmeeddino;
 laa'entso Aa kaallibeykkino. **67** Yesuusi k'ay tammanne
 laa"u barena kaalliyaawantta «Hinttekka aggiide baanaw
 koyyiitee?» yaageedda. **68** Simooni P'es'iroose zaariide, «Godaw,
 nuuni ookko baanee? New med'inaa de'uwaa k'aalay de'ee.
 (aiōnios g166) **69** Neeni S'oossaa Geeshsha gidiyaawaa nuuni
 ammaneeettonne ereetto» yaageedda. **70** Yesuusi untuntta,
 «Taani hinttentta tammanne laa"atuwaa doorabeykkita? K'ay

hintteppe ittuu s'alahiyaa» yaageedda. 71 Yesuusi hewaa Simoon na'aa Yihudaa Ask'k'oroota gee; ayaw gooppe, Yihuday Yesuusa kaalliyaa tammanne laa"atuwaappe ittuwaa; I Yesuusa aatsi immanawaa.

7 Hewaappe guyye, Yesuusi Galiilaan yaa haa yuuyyeedda; Ayihudatuu Aa wod'anaw koyyiyaa diraw, Yihudaan yuuyyana koyyibeenna. 2 Ayihudatuu bonchchiyaa Daasiyaa Baalay gakkii utteedda. 3 Hewaa diraw, Yesuusa ishatuu Aa, «Neena kaalliyaawanttu neeni ootsiyaawaa be'ana mala, hawaappe denddaade Yihudaa gadiyaa ba. 4 Ayaw gooppe, barew erettanaw koyyiyaa Asay ooninne bare oosuwaa gentsenna. Neeni hawantta ootsina, nebaa alamiyaa ubbay ero!» yaageeddino. 5 Ayaw gooppe, haray atto Aa ishatuukka Aa ammanibeykkino. 6 Yesuusi untuntta, «Taw injjetiyaa wodii gakkibeenna; shin hinttenttoo ay wodekka injjetee. 7 Alamii hinttentta is's'anaw danddayenna; shin taani sa'aa kiittay iita gidiyaawaa markkattiyaa diraw, taana is's'eedda. 8 Baalaa bonchchiyaasaa hinttenttu biite; taw injjetiyaa wodii gakkibeenna diraw, taani baalaa bonchchiyaasaa baanawe biraa» yaageedda. 9 I hawaa giide, Galiilaan atteedda. 10 Shin Aa ishatuu baalaa gallassaa bonchchiyaasaa beeddawaappe guyyiyaan, ikka Asay be'ennaan geeman yaa beedda. 11 Ayihudatuu baalaa gallassaa bonchchiyaasan Aa koyyiinonne, «I hak'an de'ii?» yaagiidde, Aa labiino. 12 Asaa gidduwaan daro zuuzuntsay denddeedda. Amareeda asay, «I lo'o asaa» yaagee; haratuu k'ay, «Aa, I asaa baletsee» yaagiino. 13 Shin Ayihudatuu yayyeedda diraw, ooninne aabaa k'onc'c'iyaan haasayenna. 14 Baalaa bonchchiyaa gallassaa baggan, Yesuusi Geeshsha Golliyya biide, tamarissuwaa doommeedda. 15 Ayihudatuu maalalettiide, «Ha bitanii ayinne

tamaarennan hawaa keena waan ereeddee?» yaageeddino.

16 Hewaa diraw, Yesuusi zaariide, «Taana tamarissiyaawe taana kiiteedda S'oossaa matappe yiyaawaappe attin, tawaa gidenna. **17** S'oossaa sheniyaa ootsanaw dosiyaa ooninne ha taani tamarissiyaawe S'oossaa matappe yintto woy k'ay taani taappe haasayayitanto erana. **18** Barewaa haasayiyaa uray bare huup'iyaw bonchchuwaa koyyee; shin barena kiiteeddawe bonchchettana mala koyyiyaa uray tumanchchaa; aan worddobay baawa. **19** Muse hinttentoo higgiiyaa immibeennee? Shin hintteppe ittuunne higgiiyaa naagenna. Taana ayaw wod'anaw koyyiitee?» yaageedda. **20** Asay zaariide, «Neenan s'alahii de'ee; neena wod'anaw oonee koyyeeddawe?» yaageedda. **21** Yesuusi, «Taani itti wolk'k'aamabaa ootsina, hinttenttu ubbay maalaletteedda. **22** Hinttenttu naanaa hinttenttu dookaalana mala, Muse hinttentta azazeedda. Shin dookaalussay hinttenttu aawotuwaana yeeddawaappe attin, Musenna yibeenna; hewoo hinttenttu Sambbataan attuma naanaa dookaaliita. **23** Muse higgii azazeedda diraw, hinttenttu Sambbataan dookaaliyaawaa gidoope, yaatina taani itti asaw kumentsaa bollaa patseedda diraw, taana ayaw hank'k'ettiitee? **24** Tumu pirddaa pirdditeppe attin, asaa deemuwaa s'eelliide pirddoppite» yaageedda. **25** Hewaa diraw, Yersaalame asaappe ittuu ittuu, «Untunttu wod'anaw koyyiyaa bitanii hawaa gidennee? **26** Be'ite, k'onc'c'iyaan I haasayee; untunttu Aa ayinne giikkino. Hawe Kiristtoosa gidiyaawaa nu kaappatuu tumu eriinooshsha? **27** Shin nuuni Aa hak'appe yeeddentto eroytte; Kiristtoosi yiyaa wode, I hak'appe yinttonne ooninne erenna» yaageeddino. **28** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi Geeshsha Golliyaan tamarissiidde, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Hinttenttu taana eriita; k'ay taani

hak'appe yeeddentokka eriita. Taani ta sheniyaan yabeykke; shin taana kiitteeddawe tumanchchaa; hinttenttu Aa erikkita.

29 Shin taani Aa eray; ayaw gooppe, I taana kiittina, taani Aa matappe yaad» yaageedda. 30 Hewaa diraw, untunttu Aa oyk'k'anaw koyyeeddino; shin Aa wodii biro gakkibeenna diraw, ooninne Aa bolla kushiya wotsibeenna. 31 Shin daro Asay Yesuusa ammaniide, «Kirsttoosi yiyaa wode, ha bitanii ootseedda malaataappe dariyaawaa ootsaneeyee?» yaageeddino. 32 Parisaawatuu daro Asay Yesuusabaa zuuzummiyaawaa siseeddino; k'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Aa oyk'k'i k'ashissanaw amareeda wotaadaratuwaa kiitteeddino. 33 Yesuusi, «Taani hinttenanna laafaa gam"ana; hewaappe guyyiyaan, taana kiitteeddawaakko baana. 34 Hinttenttu taana koyyana; shin demmikkita; ayaw gooppe, taani de'iyaa sa'aa hinttenttu baanaw danddaykkita» yaageedda. 35 Ayihudatu ittuu ittuwaanna, «Hawe nuuni Aa demmennassaa hak'a baana hanii? Ayihudatu de'iyaa Giriike katamaa biide, Giriike asatuwaa tamarissana hanii? 36 I, «Hintte taana koyyana; shin demmikkita» k'ay, «Taani de'iyasaa hinttenttu baanaw danddaykkita» yaagee; hewaa giyaawe waagiyaawee?» yaageeddino. 37 He baalaa gallasaa bonchchiya gallasaappe waannatiya wurssetsa gallasaan Yesuusi dendi ek'kiide, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Saametteedda uray ooninne taakko yiide usho. 38 Taanan ammaniyaawoo, S'oossaa Mas'aafay giyaawaadan, Aa uluwaappe de'uwaa immiyaa haatsaa pultuu gogganawaa» yaageedda. 39 I hewaa Aa ammaneeddawanntu akkana Geeshsha Ayaanaabaa haasayeedda. Yesuusi biro bare bonchchuwaakko kesibeenna diraw, he wode Geeshsha Ayyaanay untunttoo imettibeenna.

40 He asaappe dariyaa baggay I giyaawaa sisiide, «Tumu hawe naagettiyaa Nabiyyaa» yaageeddino. 41 Haranttu, «Hawe Kiristtoosa» yaageeddino. Shin haranttu k'ay, «Kiristtoosi Galiilaappe yeenna. 42 S'oossaa Mas'aafay, «Kiristtoosi Daawite zariyaappe, Daawite de'eedda Beeteleeme katamaappe yaana» geenneyee?» yaageeddino. 43 Yesuusa gaasuwaan Asay bare gidduwaan shaaketteedda. 44 He asaappe ittuu ittuu Aa oyk'k'anaw koyyeeddino; shin kushiyaaninne Aa bochchibeykkino. 45 Geeshsha Golliyya naagiyaawanttu k'eesatuwaa kaappatuwaakkonne Parisaawatuwaakko simmi yeedda wode untunttu naagiyaawantta, «Ayaw Aa ahibeykkitee?» yaagiide oochcheeddino. 46 Geeshsha Golliyya naagiyaawanttu untunttoo, «Ha bitanii haasayeeddawaadan, ubbakka ooninne haasayibeenna!» yaagiide zaareeddino. 47 Parisaawatuu zaariide, «I hinttenakka baletsuwaa? 48 Kaappatuwaappe woy Parisaawatuwaappe Aa ammaneedda Asay de'ii? 49 Shin higgiiyaa erenna ha Asay shek'etteeddawaa» yaageeddino. 50 Untunttuppe ittuu kasenna Yesuusakko beedda Nik'oodimoosi untuntta, 51 «Itti uray giyaabaa sisennaan woy I ayaa ootseeddentto erennaan de'iidde, kasetiide Aa bolla pirddiyaawe nu higgiiyan de'ii?» yaageedda. 52 Untunttu zaariide Aa, «Neenikka k'ay Galiilaa gadiyaa asee? Galiilaa gadiyaappe Nabii beettenawaa S'oossaa Mas'aafatuwaa biddaade era» yaageeddino. 53 Asay ubbay aggiide, bare soy bare soy beedda.

8 Shin Yesuusi Wogaraa Mitsaan eretteedda Deriyaakko beedda. 2 Wonttetsa gallassi guuran Geeshsha Golliyya simmeedda; ubbaa Asay aakko yiina, uttiide untuntta tamarissuwaa doommeedda. 3 Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttunne Parisaawatuu woshummishshin oyk'etteedda itti mishiratto

aakko aheeddino. Unttuntu asaa ubbaa sintsan izo essiide Yesuusa, 4 «Tamaariissiyaawoo, ha mishiratta woshummaadde oyk'ettaaddu. 5 Higgiyaa bolla Muse hanni mala mac'c'a asaa shuchchaan c'addana mala, nuuna azazeedda. Yaatina neeni waagay?» yaageeddino. 6 Unttuntu hewaa geeddawe Yesuusa mootiyaawaa demmiide Aa paac'c'anaassa; shin Yesuusi hokkiide, bare birad'd'iyen biittaa bolla s'aafeedda. 7 Unttuntu Aa oochchiide aggenaan is's'ina, pude d'ok'k'u giide, «Hinttenttu gidduwaan nagaraa ootsibeenna Asay kasetiide, izo shuchchaan c'addo» yaageedda. 8 K'aykka hokkiide, biittaa bolla s'aafeedda. 9 Unttuntu hewaa siseedda wode, kasetiide c'imatuu kesina, ittuu ittuu kesiidde wureeddino; Aa sintsaan mishiratta ek'k'a de'ishshin, Yesuusi bare s'alalaa atteedda. 10 I pude d'ok'k'u giide mishiratto, «Mishiratte, asatuu hak'an de'iino? Ooninne ne bolla pirddibeenne?» yaageedda. 11 Mishiratta, «Godaw, ooninne ta bolla pirddibeenna» yaagaaddu. Yesuusi izo, «Taanikka ne bolla pirddikke; ba; laa'entsaade nagaraa ootsoppa» yaageedda. 12 K'aykka Yesuusi asaw, «Taani alamew poo'uwaa; Taana kaalliyaa ooninne de'uwaa immiyaa poo'uwaa demmanaappe attin, d'umaan ubbaakka hamettenna» yaagiide haasayeedda. 13 Hewaappe guyye Parisaawatuu, «Neeni nebaa markkattaasa; ne markkatetsay tuma gidenna» yaageeddino. 14 Yesuusi zaariide, «Taani Tabaa markkattooppekka, Ta markkatetsay tuma; ayaw gooppe, Taani hak'appe yaadditanttonne k'ay hak'a baytantto eray; shin hinttenttu erikkita. 15 Asay pirddiyaa ogiyaan hinttenttu pirddiita; Taani itti uraa bollaakka pirddikke. 16 Shin Taani pirddiyaawaa gidooppenne, Ta pirdday tuma; ayaw gooppe, Taana kiitteedda Ta Aabbu Taananna de'eeppe attin, Taani

Taarekka de'ikke. 17 Laa"u asaa markkatetsay tuma gidiyaawe hinttenttu higgiiyaan s'aafetti utteedda. 18 Taani Tabaa Ta huup'ew markkattaaddi; k'ay Taana kiitteedda Ta Aabbukka Tabaa markkattee» yaageedda. 19 Unttuntu, «Ne aabbu hak'an de'ii?» yaagiide Yesuusa oochcheeddino. Yesuusi zaariide, «Hinttenttu Taanakka woy Ta Aabbakka erikkita; Taana ereeddawaa gidintto, Ta Aabbakka eranita» yaageedda. 20 Yesuusi Geeshsha Golliyaa tamarissiidde, imotaa miishshay uttiyaa saas'iniyaa matan hewaa haasayeedda. Aa ooninne oyk'k'ibeenna; ayaw gooppe, Aa wodii biro gakkibenna. 21 K'aykka Yesuusi untuntta, «Taani baana hinttenttu Taana koyyana; shin hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayk'k'anita. Taani biyaasaakka baanaw hinttenttu danddaykkita» yaageedda. 22 Ayihudatu, «I, <Taani biyaasaa hinttenttu baanaw danddaykkita» yaagee; I barena barekka wod'aneeyye?» yaageeddino. 23 Yesuusi zaariide, «Hinttenttu garssa asaa; Taani bolla asaa. Hinttenttu ha alamiyaa asaa; Taani ha alamiyaa asaa gidikke. 24 Hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayk'k'anawaa Taani hinttenttoo odeeddawe hawaassa; Taani Taana gidiyaawaa hinttenttu ammanana d'ayooppe, hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayyanita» yaageedda. 25 Unttuntu, «Neeni oonee?» yaagiide oochcheeddino. Yesuusi zaariide, «Taani Taana. 26 Taani hinttebaa haasayiyaabayne pirdiyaabay darobay de'ee. Shin Taana kiitteeddawe tumanchchaa; k'ay Taani aappe siseeddawaa alamiyaa asaw oday» yaageedda. 27 I bare Aawuwabaa haasayiyaawaa untunttu akeekibeykkino. 28 Hewaa diraw, Yesuusi untuntta, «Taana Asaa Na'aa hinttenttu mask'k'aliyaa bolla pude dentsiyaa wode, Taani Taana gidiyaawaanne k'ay Taani Ta Aabbu Taana tamarisseeddawaadan haasayiyaawaappe attin, Ta sheniyaan ayinne ootsennawaa hinttenttu eranita.

29 K'ay taana kiitteeddawe Taananna de'ee; Taani ubbaa wode Aa nashechchiyaawaa ootsiyaa diraw, I Ta s'alalaa aggibeenna» yaageedda. **30** Yesuusi hewaa haasayishshin siseedda daro Asay Aa ammaneeddino. **31** Yesuusi barena ammaneedda Ayihudatuwaa, «Hinttenttu Taani tamarissiyaawoo azazettooppe, tumu Taana kaalliyaawantta. **32** Hinttenttu tumatetsaakka eranita; k'ay tumatetsay hinttentta ayiletetsaappe kessanawaa» yaageedda. **33** Unttuntu zaariide, «Nuuni Abraahaamo zare; nuuni oossinne akka ayiletibeykko. Yaatina neeni waagaade, «Ayiletetsaappe hinttenttu ksanita» gay?» yaageeddino. **34** Yesuusi, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; nagaraa ootsiyaa ooninne nagaraa ayiliyaa. **35** Ayilii ubbaa wode soyin de'enna; shin na'ay med'inaw gollen de'ee. (aiōn g165) **36** Na'ay hinttentta ayiletetsaappe kesoooppe, hinttenttu ayiletetsaappe tumu ksanita. **37** Hinttenttu Abraahaamo zare gidiyaawaa Taani eray; shin Ta tamarissiyaawaa hinttenttu akka diraw, Taana wod'anaw koyyiita. **38** Taani Ta Aabbu Taana besseeddawaa haasayay; k'ay hinttenttukka hinttenttu aawuwaappe siseeddawaa ootsiita» yaageedda. **39** Unttuntu zaariide, «Nu aabbu Abraahaama» yaageeddino. Yesuusi untuntta, «Hinttenttu Abraahaamo naanaa gideeddentto, I ootseedda oosuwa malaa ootsanita. **40** Shin S'oossaappe siseedda tumuwaa odeedda Taana hinttenttu wod'anaw koyyiita; Abraahaame hewaadan ootsibeenna. **41** Hinttenttu, hinttenttu aawuu ootseeddawaa ootsiita» yaageedda. Unttuntu zaariide, «Nuuni woshumaan dik'aalatetsaa yelettibeykko; nuw itti Aawuu, S'oossaa s'alalay de'ee» yaageeddino. **42** Yesuusi untuntta, «Hinttenttu S'oossaa naanaa tumu gideeddentto, Taana siik'ana; ayaw gooppe, Taani S'oossaa matappe yaade

hawaan de'ay. Taana I kiitteeddawaappe attin, Taani Ta sheniyaan yabeykke. **43** Taani tamarissiyaawaa hinttenttu akeekenawe ayaasee? Taani tamarissiyaawaa hinttenttu akka diraassa. **44** Hinttenttu, hinttenttu aawuwaa iita ayaanaa naanaa; k'ay hinttenttu, hinttenttu aawuu amottiyaawaa ootsanaw koyyiita. I kaseppe doommiide, shemppuwaa wod'eeddawaa; tumatetsay aan baynna diraw, tumatetsaakko shiik'i erenna. I wordduwaa haasayiyaa wode, bareppe haasayee; ayaw gooppe, I worddanchchaanne k'ay worddookka aawuwaa. **45** Shin Taani tumuwaa haasayiyaa diraw, hinttenttu Taana ammanikkita. **46** Hintteppe Taana nagaraa ootsishshin be'aaddi gaanaw danddayiyaawe oonee? Taani tumuwaa haasayiyaawaa gidoppe, Taana ayaw ammanikkitee? **47** S'oossaa asaa gideedda uray S'oossay giyaawaa sisee; hinttenttu S'oossaa asaa gidenna diraw, S'oossay giyaawaa sisikkita» yaageedda. **48** Ayihudatu zaariide, «Nuuni neena, «Neeni Sammaariyaa asaa; neenan iita ayyaanay de'ee» giidde bayizzeeddoo?» yaageeddino. **49** Yesuusi untuntta, «Ta bolla iita ayyaanay baawa. Taani Ta Aabba bonchchay; shin hinttenttu Taana kawushshiita. **50** Taani Ta huup'iyaw bonchchuwaa koyyikke; hewaa Taw koyyiyaawenne pirddiyaawe de'ee. **51** Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Taani tamarissiyaawaa naagiyaa ooninne ubbakka hayk'k'enna» yaageedda. (aiōn g165) **52** Ayihudatu zaariide, «Ne bolla iita ayyaanay de'iyawaa nuuni ha'i ereeddo. Abraahaame hayk'k'eedda; nabatuu hayk'k'eeddino; shin neeni, «Ta k'aalaa naagiyaa ooninne ubbakka hayk'k'enna» yaaga. (aiōn g165) **53** Neeni hayk'k'eedda nu aawuwaa Abraahaamoppe daray? Nabatuu k'ay hayk'k'eeddino. Neeni neena oona gaade k'oppay?» yaageeddino. **54** Yesuusi, «Taani Taana bonchchooppe, Ta

bonchchuu mela; hinttenttu nu S'oossaa giyaa Ta Aabbu Taana bonchchee. **55** Hinttenttu Aa erana d'ayooppekka, Taani Aa eray. Taani Aa erikke gooppe, hinttenttuwaadan worddo giday; shin Taani Aa eray; k'ay Aa k'aalaakka naagay. **56** Hinttenttu aawuu Abraahaame, Ta yuussaa wodiya be'anaw laamoteedda; be'iidekka nashetteedda» yaageedda. **57** Ayihudatu zaariide Aa, «New haray atto ishatamu laysaa kumibeennawe Abraahaama be'aaddii?» yaageeddino. **58** Yesuusi untuntta, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Abraahaamo yelettanaappekka kase Taani Taana» yaageedda. **59** Hewaa diraw, untunttu Yesuusa c'addanaw shuchchaa akkeeddino; shin Yesuusi untuntuppe geemettiide, Geeshsha Golliyaappe beedda.

9 Yesuusi biidde, yelettoodeppe k'ook'a gidiide de'iyaa itti bitaniyaa be'eedda. **2** Yesuusa kaalliyaawanttu Yesuusa, «Tamaariissiyaawoo, ha bitanii k'ook'a gidiide yelettanaadan, nagaraa ootseeddawe oonee? I ootseedeeyye? Woy Aa yeleddawanttu ootseeddino?» yaagiide oochcheeddino. **3** Yesuusi, «S'oossaa kiitay Aa bollan k'onc'c'ana mala k'ook'eeddappe attin, I woy Aa daayanne Aa aabbu nagaraa ootsibeykkino. **4** Nuuni sa'ay k'ammennaan de'ishshin, Taana kiitteeddawaa oosuwa ootsanaw bessee. Oninne ootsanaw danddayenna k'ammay yee. **5** Taani alamiyaan de'aadde alamew poo'o» yaageedda. **6** Yesuusi hewaa giide, sa'aan c'uchcheedda; bare c'uchchaan guutsa urk'k'aa shugissiide, he urk'k'aan k'ook'a bitaniyaa ayfiyaa okkiide, **7** «Baade Salihooma giyaa dagatteedda haatsaan ne ayfiyaa meec'c'a» yaageedda. «Salihooma» giyaawe «Kiitetteeddawaa» guussaa. Hewaa diraw, bitanii biide, bare ayfiyaa meec'ettiide, s'eelliidde simmeedda. **8** Bitaniyaa shooratuunne bitanii kase woossishin be'eedda asay,

«Hawe uttiide woossiyaa bitaniyaa gidenneeyee?» yaageeddino.

9 K'ay amareedawanttu, «Hawe aattennee» yaageeddino. Haranttu k'ay, «Tuytti, hawe Aa malatiyaawaappe attin, Aa gidenna» yaageeddino. Shin bitanii, «Taani aattee» yaageedda.

10 Unttunttu bitaniyaa, «Yaatina, ne ayfii waan s'eelleeddee?» yaagiide oochcheeddino. 11 I zaariide, «Yesuusa geetettiyaa bitanii guutsa urk'k'aa shugissiide, ta ayfiyaa okkiide, «Salihooma geetettiyaa dagatteedda haatsaani baade ne ayfiyaa meec'etta» yaageedda. Taani baade meec'ettaade s'eellaad» yaageedda.

12 Unttunttu Aa, «I hak'an de'ii?» yaagiide oochcheeddino. Bitanii, «Taani erikke» yaageedda. 13 Unttunttu kase k'ook'iide s'eelleedda bitaniyaa Parisaawatuwaakko afeeddino. 14 Yesuusi urk'k'aa shugissiide, bitaniyaa ayfiyaa patseedda gallassay Sambbata gallassaa. 15 Hewaa diraw, bitanii waan s'eelleeddenttonne Parisaawatuu Aa gujjiide oochcheeddino. Bitanii untunttoo, «I ta ayfiyaan guutsa urk'k'aa wotseedda. Ta ayfiyaa meec'ettaade ha"i s'eellaad» yaageedda. 16 Parisaawatuwaappe ittuu ittuu, «Hawaa ootseedda bitanii Sambbataa higgiiyaa naagenna diraw, S'oossaa mataappe yibeenna» yaageeddino. Shin haranttu, «Nagaranchcha Asay hawaa mala wolk'k'aama malaataa waan ootsanaw danddayii?» yaagiide untunttu barenttu gidduwaan shaaketteeddino. 17 Hewaa diraw, Parisaawatuu bitaniyaa itti kaala gujjiide, «I ne ayfiyaa dooyyeedda diraw, aabaa waagay?» yaageeddino. Bitanii, «I nabiyya» yaageedda. 18 Ayihudatuu he s'eelleedda bitaniyaa aattonne aawuwaa s'eesiide oochchana gakkanaaw, bitanii k'ook'a gideeddawaanne ha"i I s'eelliaawaa ammanibeykkino. 19 Ayihudatuu Aa aattonne aawuwaa, «Hinttenttu, «K'ook'a gidiide yeletteedda» giyaa hinttenttu na'ay hawe? Yaatina,

ha"i waaniide s'eelleeddee?» yaagiide oochcheeddino. 20
 Bitaniyaa daayanne aawuu, «Hawe nu na'aa gideeddawaanne
 k'ook'a gidiide yeletteeddawaa nuuni ereetto. 21 Shin ha"i
 I waan s'eelleeddentto, nuuni erokko; woy Aa ayfiyaa
 ooni patseeddentto, nuuni erokko. Aa oochchite; I donzza
 asaa; barebaa haasayanaw danddayee!» yaageeddino. 22
 Bitaniyaa daayanne aawuu Ayihudatoo yayyeedda diraw,
 hewaa geeddino; ayaw gooppe, Ayihudatuu Yesuusi Kiristtoosa
 yaagiide markkattiyaa uray de'ooppe, he uraa Ayihuda woosa
 golliyaappe kessanaw kaseti k'ofaa k'achchi wotseeddino.
 23 Aa daayanne aawuu, «I donzza asaa; Aa oochchite!»
 geeddawe hawaassa. 24 Hewaa diraw, k'ook'a gidiide yeletteedda
 bitaniyaa untunttu laa'entsuwaa s'eesiide, «S'oossaa galataa; ha
 bitanii nagaranchcha gidiyaawaa nuuni ereetto» yaageeddino.
 25 Bitanii, «I nagaranchcha gidiyaawaanne, gidennawaa
 erikke; taani k'ook'a gidiyaawaanne ha"i s'eelliyawaa he
 ittibaa eray» yaageedda. 26 Untunttu zaariide bitaniyaa,
 «I new ayaa ootseedee? I ne ayfiyaa wooti patseedee?»
 yaageeddino. 27 I untunttu, «Taani hinttenttoo odaaddi;
 sisibeykkita. Ayaw laa'entsuwaa sisanaw koyyiitee? Hinttekka
 Yesuusa kaalliyawantta gidanaw koyyiitee?» yaageedda. 28
 Untunttu Aa boriidde, «Neeni he bitaniyaa kaalliyawaa; nuuni
 Musa kaalliyawantta. 29 S'oossay Musew haasayeeddawaa
 nuuni ereetto; shin ha bitaniyaa gidooppe, I hak'appe
 yeeddenttonne nuuni erokko» yaageeddino. 30 Bitanii, «I
 hak'appe yeeddenttonne hinttenttu erennawe maalalissiyaawaa;
 shin I ta ayfiyaa patseedda! 31 S'oossaw yayyiyaa uraynne
 S'oossay koyyiyaawaa ootsiyaa uray de'ooppe, he urabaa
 S'oossay sisiyaawaappe attin, nagaranchchatuwaabaa sisenna.

32 K'ook'a gidiide yeletteedda asaa ayfiyaa ooninne patsina, sa'ay med'ettoodeppe doommina, sisetti erenna. (aiōn g165) 33 Ha bitanii S'oossaappe yibeennawaa gidintto, ittibaanne ootsanawukka danddayenna» yaageedda. 34 Unttuntu zaariide aw, «Neeni nagaraan yelettaade dic'c'eeddawe nuuna tamarissanaw koyyay?» yaageeddino; Ayihuda woosa golliyaappe kare Aa kesseeddino. 35 Unttuntu bitaniyaa kare kesseeddawaa Yesuusi siseedda; Yesuusi bitaniyaa demmiide, «Asaa Na'aa ammanay?» yaageedda. 36 Bitanii Yesuusa, «Godaw, taani Aa ammananaadan I oonee? Taw odaarikkii!» yaageedda. 37 Yesuusi bitaniyaa, «Neeni Aa be'aadda; ha neenanna haasayiyaawekka Aa» yaageedda. 38 Bitanii zaariide, «Godaw, ammanay» yaagiide Yesuusaw goyinneedda. 39 Yesuusi, «K'ook'atuu s'eelana malanne s'eelliaawanttu k'ook'ana mala, taani pirddanaw ha sa'aa yaad» yaageedda. 40 Aanana de'iyaa amareeda Parisaawatuu hewaa sisiide, «Nuunikka k'ook'eyee?» yaagiide oochcheeddino. 41 Yesuusi, «Hinttenttu k'ook'a gideeddentto, hinttenttoo nagaraa gidenna; shin ha"i hinttenttu, «Nuuni s'eelleetto» yaagiita; hinttenttu nagaraanna de'iita» yaageedda.

10 Yesuusi, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; dorssaa sikuwaa penggiyaanna gelennaan harasaanna geliyaa ooninne kaysuwaanne paannuwaa. 2 Shin penggiyanna geliyaawe dorssaa heemmiyaa asaa. 3 Penggiyaa naagiyaawe aw penggiyaa dooyyee; dorssatuukka Aa kooshshaa sisana; I bare dorssatuwaa untunttu suntsan suntsan s'eesiide, kare kaaletsana. 4 I barewantta kare kesseeddawaappe guyyiyaan, untunttuppe sintsanna hamettee; untunttukka Aa kooshshaa eriyaa diraw, Aa kaalliino. 5 Hara uraa kooshshaa untunttu erenna

diraw, aappe bak'atanaappe attin, Aa geeduwaa kaallikkino»
 yaageedda. 6 Yesuusi untunttoo ha leemisuwaa odeedda;
 shin I untunttoo ay odinttonekka untuntu akeekibeykkino.
 7 Yesuusi k'aykka untunttoo, «Taani hinttenttoo tumuwaa
 oday; taani dorssatoo geliyaa penggiyaa. 8 Taappe kase
 yeedda ubbay kayisuwaanne paannuwaa; shin dorssatuu
 untuntu giyaawaa sisibeykkino. 9 Penggii taana; taanan
 geliyaa ooninne attanawaa. I gelananne kesana; k'ay lo"o
 maatay de'iyaa saakka demmanawaa. 10 Kayisuu wuu"anaw,
 wod'anawunne d'ayissanaw yiyaawaappe attin, harabaw yeenna;
 taani untunttoo de'uu de'ana malanne kumiide palahana mala
 yaad. 11 «Taani dorssaa loytsa heemmiyaawaa; dorssaa loytsi
 heemmiyaawe he dorssatuwaa diraw hayk'k'ee. 12 Miishshaa
 akkiide heemmiyaa uray walliyaa yiyaa wode be'iide, dorssatuwaa
 yeggi bashiide bak'atee. Ayaw gooppe, dorssatuu aawantta
 gidikkino; k'ay ikka dorssatuwaa heemmiyaawaa gidenna.
 Hewaa diraw, dorssatuwaa oyk'k'eenne laalee. 13 Shaluwaa
 akkiide heemmiyaawe bare shaloo heemmiyaa dirawunne
 dorssaabay Aa k'ofetsenna diraw, dorssatuwaa aggiide bak'atee.
 14 «Taani dorssaa loytsa heemmiyaawaa; Ta Aabbu Taana
 eriyaawaadan, Taanikka k'ay Ta Aabba eray. Hewaadankka,
 Taani Ta dorssatuwaa eray; Ta dorssatuukka Taana eriino.
 K'ay Taani Ta dorssatuwaa diraw, hayk'k'anaw koyaad. 16
 Ha sikkukaan baynna hara dorssatuukka Taw de'iino. Taani
 untunttakka ahanaw bessee. K'ay untuntu Ta kooshshaa
 sisana; itti wudii de'ana; heemmiyaawekka ituwaa gidanawaa.
 17 «Taani Ta shemppuwaa zaaraadde akkana mala, aatsaade
 immanaw koyiyaa diraw, Ta Aabbu Taana siik'ee. 18 Taani
 dosaade Ta shemppuwaa aatsa immiyaawaappe attin, Taappe

ooninne akka. Taw Ta shemppuwaa aatsa immiyaa maatay de'ee; k'ay zaaraadde akkanawukka maatay de'ee. Taani ha azazuwaa Ta Aawuwaappe akkaad» yaageedda. **19** He haasayaa diraw, Ayihudatuwaa gidduwaan k'aykka shaakuu med'etteedda. **20** Unttuntuppe dariyaa baggay, «Aan s'alahii de'ee! I gooyee! Aa haasayaa ayaw sisiitee?» yaageeddino. **21** Haratuu k'ay «S'alahii oyk'k'eedda Asay hawaadan haasayenna; s'alahii k'ook'a asaa ayfiyaa s'eelissanaw danddayiyyee?» yaageeddino. **22** Yersaalamen Geeshsha Golliyaa anjisseedda gallassaa hassayissiyaa Baalay gakeedda; sa'ay he wode balguwaa. **23** Yesuusi Geeshsha Golliyaan Solomona baranddaan, yaanne haanne hamettee. **24** Ayihudatuu Yesuusa matan yuuyyi aad'd'iide, «Neeni nuuna awude gakkanaw sid'issaadde wotsanii? Neeni Kiristtoosa giddoppe, nuw geeshshaade oda» yaageeddino. **25** Yesuusi untunttoo zaariide, «Taani hinttenttoo odaaddi; shin Taana ammanikkita; Taani Ta Aabbu suntsan ootsiyaa kiitay Tabaa markkattee. **26** Shin hinttenttu Ta dorssaa gidenna diraw ammanikkita. **27** Ta dorssatuu Ta kooshshaa sisiino; Taani untuntta eray; untunttukka Taana kaalliino. **28** Taani untunttoo med'inaa de'uwaa immay; k'ay untunttu ubbakka hayk'k'ikkino. Ooninne Ta kushiyaappe untuntta wotsi akkanaw danddayenna. (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Untuntta Taw immeedda Ta Aabbu ooppenne aad'd'ee; ooninne Ta Aabbu kushiyaappe untuntta wotsi akkanaw danddayenna. **30** Tanne Ta Aabbu ittuwaa» yaageedda. **31** Ayihudatuu Yesuusa c'addanaw k'aykka shuchchaa dentseeddino. **32** Yesuusi untuntta, «Taani ootsanaw Ta Aabbu Taw immeedda daro lo'o oosuwa hinttentta bessaaddi; hewantuppe hak'awanttu diraw, Taana shuchchaan c'addanaw koyyiitee?» yaageedda.

33 Ayihudatuu zaariide, «Nuuni neena lo"o oosuwaa diraw, shuchchaan c'addanaw koyyokko; shin neeni S'oossaa bolla boriyaa k'aalaa haasayiyaa dirawunne k'ay asaa gidaadde ne huup'iyaa S'oossaa ootseedda diraw, c'addanaw koyyeetto!» yaageeddino. 34 Yesuusi zaariide, «Hinttenttu higgiiyan S'oossay, <Hintte s'oossatuwaa> geeddawe s'aafettibeennee? 35 S'oossaa Mas'aafatuwaa laammanaw danddayettenna; S'oossay bare k'aalay yeedda asatuu, <s'oossatuwaa> giide s'eeseeddawaa gidoope, 36 Taani, <Taani S'oossaa Na'aa> geedda diraw, Ta Aabbu anjjiide, sa'aa kiitteedda Taana, <S'oossaa bolla boriyaa k'aalaa haasayaa> yaagiitee? 37 Taani Ta Aabbu ootsiyaawaa ootsana d'ayoope, Taana ammanoppite. 38 Shin Taani ootsiyaawaa gidoope, haray atto hinttenttu Taana ammanana d'ayooppekka, Ta Aabbu Taanan de'iyawaanne Taanikka Ta Aabbun de'iyawaa eranaadaaninne akeekanaadan, Ta oosuwaa ammanite» yaageedda. 39 K'aykka untunttu Aa oyk'k'anaw koyyeeddino; shin I untuntuppe kessi akkiide beedda. 40 Yohaannisi kase s'ammak'iyasaa Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa Yesuusi pinniide, yaan de'eedda. 41 Daro Asay Yesuusakko yiide, «Yohaannisi wolk'k'aama malaataa ootsibeenna; shin I ha bitaniyaabaa haasayeeddabay ubbay tuma» yaageeddino. 42 Yaan daro Asay Yesuusa ammaneedda.

11 Biitaaniyaa giyaa k'eeri katamaan Ali'aazara giyaa itti bitanii harggeedda; he katamay Mayraamane izi michchata Martta de'eedda katamaa. 2 Godaa gediya shittuwaa okkaade, bare binnanaan Aa gediya k'uc'c'eeddawunna he Mayraamo; harggeeddawe k'ay izi ishaa Ali'aazara. 3 Hewaa diraw, michchatuu, «Godaw, neeni siik'iyawe harggeedda» giide Yesuusaw kiitteeddino. 4 Yesuusi hewaa

siseedda wode, «Taani S'oossaa Na'ay harggiyaa gaasuwaan bonchchettana mala, S'oossaa bonchchoo ha harggii Ali'aazara oyk'k'eeddappe attin, wod'iyaa harggiyaa gidenna» yaageedda.

5 Yesuusi Martto, izi michchatonne Ali'aazara siik'ee; 6 Ali'aazar harggeeddawaa Yesuusi siseedda wode, bare de'iyaa sa'aan laa"u gallassaa peesheedda. 7 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi barena kaalliyaawantta «Laa'entsuwaa Yihudaa gadiyaa boytte» yaageedda. 8 Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide, «Tamaarissiyaawoo, guutsa wodiyaappe kase Ayihudatuu neena shuchchaan c'addanaw koyyeeddino; k'aykka yaa baanii?» yaageeddino. 9 Yesuusi, «Itti gallassan tammanne laa"u saatii de'enneeyye? Gallassi hamettiyaa Asay d'ubettenna; ayaw gooppe, I ha sa'aa poo'uwwa be'ee. 10 Shin k'amma hamettiyaa uray de'ooppe, poo'uu aan baynna diraw, d'ubettee» yaageedda. 11 Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, k'aykka untunttoo, «Nu dabboo Ali'aazar gem"isehedda; shin gem"ishuwaappe Aa dentsanaw Taani bay» yaageedda. 12 Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide, «Godaw, I gem"iseheddawaa gidoope, aw lo"anawaa» yaageeddino. 13 Ali'aazar hayk'k'eeddawaa Yesuusi odeedda; shin Ali'aazar gem"ishiide giseeddawaa odeedda giide, untunttu k'oppeeddino. 14 Hewaa diraw, Yesuusi geeshshiide untuntta, «Ali'aazar hayk'k'eedda. 15 Hinttenttu ammanana mala, taani he sa'aan de'ennawoo, hinttenttu diraw nashettay. Shin denddite; aakko boytte» yaageedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, manttiyaa geetettiyaa Toomaasi bare laggetsatuwaa Yesuusa kaalliyaawantta, «Yesuusanna hayk'k'anaw nuunikka k'ay boytte!» yaageedda. 17 Yesuusi gakkiiyaa wode, Ali'aazaraw moogettoodeppe oyddu gallassaa gideeddawaa demmeedda. 18 Biitaaniyaa katamay Yerusaalameppe heezzu kiilo miitiriya

keenaa haakkee. **19** Daro Ayihudatuu Marttonne Mayraamo untuntu ishay hayk'keeddawoo mentsetsanaw yeeddino. **20** Martta Yesuusi yeeddawaa sisaadde, Aa mokkanaw kessaaddu; shin Mayraama gollen ataadu. **21** Martta Yesuusa, «Godaw, neeni hawaan de'eeddawaa gidintto, ta ishay hayk'k'enna. **22** Shin neeni woossiyaawaa ay gidooppenne, S'oossay new haray atto ha"ikka immanawaa taani eray» yaagaaddu. **23** Yesuusi, «Ne ishay hayk'uwaappe denddana» yaageedda. **24** Martta, «Wodiyaa wurssetsaan dendduwaa gallassi, I hayk'uwaappe denddanawaa taani eray» yaagaaddu. **25** Yesuusi iziw, «Taani dendduwaanne de'uwaa; Taana ammaniyaa uray haray atto, hayk'k'ooppekka de'uwaan de'anawaa. **26** K'ay de'uwaan de'iyaa urayne Taana ammaniyaa uray ubbay ubbaakka hayk'k'enna; hewaa neeni ammanay?» yaageedda. (aiōn g165) **27** Martta zaaraadde, «Godaw, Ee taani ammanay; neeni S'oossaa Na'aa, sa'aa yaanaw de'iyaa Kiristtoosa gidiyaawaa taani ammanay» yaagaaddu. **28** Martta hewaa geeddawaappe guyyiyaan, baade bare michchatiw geeman s'eesaade, «Tamaarissiyaawe yiide, neena koyyee» yaagaaddu. **29** Mayraama hewaa siseedda wode, elleella dendda ek'k'aade Yesuusakko baaddu. **30** Yesuusi Martta Aa mokkeedda sa'aan de'eeppe attin, biro k'eri katamaa gakkibeenna. **31** Mayraamo mentsetsiidde, gollen izinna de'iyaa Ayihudatuu, iza ellekka dendda ek'k'aade kare kesiyaawaa be'iide, Ali'aazar moogetteedda duufuwaa baade yaan yeekkanaw hanaw yaagiide, izo kaalliide keseeddino. **32** Mayraama Yesuusi de'iyaasaa baade Yesuusa be'eedda wode, Aa gediya bollan kunddaaddu; «Godaw, neeni hawaan de'eeddawaa gidintto, ta ishay hayk'k'enna shin!» yaagaaddu. **33** Yesuusi iza yeekkiyaawaanne k'ay izinna yeedda Ayihudatuukka

yeekkiyaawaa be'iide, bare wozanaan daro seeletteedda; k'ay tookki shemppeedda. 34 Unttunta, «Hak'an moogeedditee?» yaagiide oochchina, «Godaw, yaade be'a» yaagiide zaareeddino. 35 Yesuusi afos's'eedda. 36 Hewaa diraw, Ayihudatu, «Ali'aazara I ay keenaa siik'into be'ite!» yaageeddino. 37 Shin untuntuppe ittuu ittuu, «Hawe k'ook'a bitaniyaa s'eelisseeddawe ha bitanii hayk'k'ennaadan udanaw danddayennee?» yaageeddino. 38 Yesuusi k'aykka wozanaappe k'arettiide, Ali'aazar moogetteedda duufuwaakko beedda; he duufuu gonggoluwaa gidiide shuchchaan k'um"etti utteedda. 39 Yesuusi, «Shuchchaa diggite!» yaagiide azazeedda. Hayk'k'eedda bitaniyaa michchata Martta, «Godaw, I hayk'k'oodeppe oyddu gallassaa gideedda diraw, ha"i s'ink'k'anawaa!» yaagaaddu. 40 Yesuusi Martto, «Ammaniyaawaa gidoope, neeni S'oossaa bonchchuwaa be'anawaa Taani new odabeykkita?» yaageedda. 41 Unttuntu shuchchaa dentseeddino; Yesuusi saluwaa pude s'eelliide, «Aawoo, Taani giyaawaa neeni siseedda diraw, neena galatay. 42 Neeni ubbaa wode sisiyaawaa Taani eray; shin hawaan yuuyyi aad'd'iide ek'k'eedda Asay neeni Taana kiitteeddawaa ammanana mala, hawaa Taani untuntu diraw gay» yaageedda. 43 Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Ali'aazaraa, haa kessa!» yaageedda. 44 Hayk'k'eedda Ali'aazara kushiinne gedii shaluwaan k'ashetti uttiide Aa deemuukka afilaan kametti utteeddawe kesina Yesuusi untunta, «Billi aggite! Bo!» yaageedda. 45 Hewaa diraw, Mayraamikko yeedda Ayihudatuwaappe c'oratu Yesuusi ootseeddawaa be'iide, Aa ammaneeddino. 46 Shin untuntuppe ittuu ittuu Parisaawatuwaakko biide, Yesuusi ootseeddawaa untunttoo odeeddino. 47 Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuwaa

kaappatuunne Parisaawatuu shiik'uwaa shiishshiide, «Ha bitanii daro wolk'kaama malaataa ootsiyaa diraw, ayaa ootsanee? 48 Nuuni Aa c'o'u giide, aggooppe, Asay ubbay Aa ammananawaa; k'ay Roome gadiyaa asatuu yiide, nu Geeshsha Golliyaanne nu asaa d'ayissana» yaageeddino. 49 Unttuntuppe ittuu K'ayaafaa giyaa, he laytsi k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappo gideeddawe, «Hinttenttu ayinne erikkita! 50 Asay ubbay d'ayiyaawaappe asaa ubbaa diraw, itti Asay hayk'k'yaawe lo"a gidiyaawaa hinttenttu akeekite?» yaageedda. 51 I hewaa bareppe gibeenna; shin he laytsi k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappo gidiyaa diraw, Yesuusi Ayihuda asaa diraw hayk'k'anaw bessiyaawaa Nabii odeedda. 52 K'ay Yesuusi Ayihuda asaa s'alalaw hayk'k'enna; shin laaletti de'iyaa S'oossaa naanaa ittuwaa ootsi shiishshanaw hayk'k'anawaa. 53 He gallassaappe doommiide, untunttu Aa wod'anaw mak'k'eteeddino. 54 Hewaa diraw, Yesuusi Ayihudatuu gidduwaan k'onc'c'yaan yaa haa hamettibeenna; shin mela biittaa gas'aan de'iyaa gadiyaa, Efireema geetettiyaa katamaa beedda. Barena kaalliyaawanttunna hewaan takkeedda. 55 Ayihudatuu Paasigaa bonchchiyaa gallassay mateedda; k'ay daro Asay barena geeshshanaw, Paasigaa bonchchiyaa gallassay gakkanaappe kase dumma dumma saappe Yersaalame beedda. 56 Unttunttu Yesuusa koyyiino; Geeshsha Golliyaan ek'k'iide, «Ayaa k'oppiitee? Paasigaa bonchchiyaasaa Yesuusi yeennee?» yaagiide ittuu ittuwaa oochcheeddino. 57 K'ay k'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusa k'achchanaw, I de'iyaasaa eriyaawe ooninne barenttoo odana mala azazeeddino.

12 Paasigaa bonchchiyaa gallassaappe usuppun gallassaa kasetiide, Yesuusi I hayk'uwaaappe dentseedda Ali'aazar de'iyaa Biitaaniyaa giyaa katamaa beedda. 2 He sa'aan

unttuntu aw kawuwaa katseeddino; Ali'aazar aanana uttiide ittippe miyaawanttu gidдон utti de'ishshin, Martta kawuwaa gisha mizaaddu. 3 Mayraama darо shaluwaan zal"ettiyaa itti s'aaramusiyaa gidiyaa narddoosa geetettiyaa geeshsha shittuwaa ahaade, Yesuusa gediyaа okkaade bare binnanaan Aa gediyaа k'uc'c'aaddu; golliyaа ubbay shittuwaa sawuwaan toshikku gee. 4 Shin Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu, Yesuusa aatsi immanawe, Yihudaa Ask'k'orootu, 5 «Ha shittuu heezzu s'eetu diinaariyaani zal"ettina, ayaw hewe hiyyeesaw imettennee?» yaageedda. 6 I kayisuwaa gideedda diraw, hewaa geeddappe attin, hiyyeesaw k'arettiide gibeenna; I miishshaa k'arc'c'iitiyaа oyk'k'iyawaa gidiyaа diraw, ubbaа wode aappe barew akkeedda. 7 Yesuusi, «Ha shittuwaa Taani moogettiyaа gallassay gakkanaw iza ayaw minjjanee? Izo aggite. 8 Hiyyeesatuu ubbaа wode hinttenanna de'ana; shin Taani ubbaа wode hinttenana de'ikke» yaageedda. 9 Ayihudatuwaappe darо Asay Yesuusi Biitaaniyaan de'iyawaa sisiide, yaa beedda; unttuntu Yesuusa be'ana gishsha s'alalaw gidennaan, I hayk'uwaappe dentseedda Ali'aazarakka be'anaw beeddino. 10 Hewaa diraw, k'eesatuwaa kaappatuu Ali'aazarakka k'ay wod'anaw mak'k'eteeddino. 11 Ayaw gooppe, Ali'aazara gaasuwaan darо Ayihudatuu barena kaaletsiyaawantta aggiide, Yesuusa ammaniino. 12 Wonttetsa gallassi Paasigaa bonchchiyaasaa yeedda darо Asay Yesuusi Yersaalame biyaawaa siseedda. 13 Yaatiide zambbaа haytsaa oyk'k'iide, Aa mokkanaw keseeddino. Barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «S'oossay galatetto! S'oossaa suntsan yiyaa Israa'eeliyaа kaatii anjjetteeddawaa!» yaageeddino. 14 S'oossaa Mas'aafay, «S'iyooone katamaw, yayyoppa! Be'a, ne kaatii hare maraa bolla uttiide yee»

giyaawaadan, Yesuusi hare maraa demmiide, Aa toggeedda.

16 Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa kase akeekibeykkino; shin Yesuusi bonchchetteeddawaappe guyyiyaan, S'oossaa Mas'aafay hewaa ubbaa geeddawaanne k'ay untunttukka hewaa ubbaa Yesuusaw ootseeddawaa hassayeeddino. 17 Ali'aazar moogetteedda gonggoluwaaappe Yesuusi Aa s'eesiide, hayk'uwaappe dentseedda wode, Yesuusanna de'iyaa daro Asay Yesuusaw markkatteedda. 18 Daro Asay Aa mokkanaw kesseeddawe, I he wolk'k'aama maalaliyaawaa ootseedda diraassa. 19 Hewaa diraw, Parisaawatuu ittuu ittuwaa, «Hinttentu ayinne ootsanaw danddayennawaa be'iitee! Be'ite, gade ubbay Aa geeduwaa kaalleedda» yaageeddino. 20 Paasigaa bonchchiyaa gallassi goyinnanaw Yersaalame beeddawanttu gidдон itti itti Giriike asatuu de'iino. 21 Untunttu Galiilaa gadiyaan Beetesayda geetettiyaa katamaappe yeedda Pilip'p'oosakko biide, «Godaw, nuuni Yesuusa be'anaw koyeetto» yaagiide woosseeddino. 22 Pilip'p'oosi biide, Inddiraasaw odina laa"atuukka biide, Yesuusaw odeeddino. 23 Yesuusi untunttoo hawaadan yaageedda; «Taani, Asaa Na'ay, bonchchettiyaa saatii gakkeedda. 24 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; itti zarggaa ayfatta biittaan wod'd'aade wook'k'ana d'ayooppe, barekka attaw. Shin he zarggaa ayfatta wook'k'ooppe, daro ayfiyaa ayfaw. 25 Bare shemppuwaa siik'iyaa ooninne bayizzee; k'ay bare shemppuwaa ha sa'aan is's'iyaa ooninne med'inaa de'oo ashshee. (aiōnios g166) 26 Ooninne Taw ootsooppe, Taana kaallanaw bessee; k'ay Taani de'iyaa sa'aan Taw ootsiyaawekka de'anawaa. Taw ootsiyaa oonanne, Ta Aabbukka Aa bonchchanawaa. 27 «Ha'i Ta shemppuu daro un"etteedda; yaatina waagoo? Taani, <Ta Aabboo, Taana ha saatattippe ashsharikki> yaagoo? Tuytti, Taani ha

saatiyaan yeeddawe hawaa diraassa. 28 Ta Aabboo, ne suntsaa bonchcha» yaageedda. He wode saluwaappe, «Taani Ta suntsaa bonchchaad; k'aykka gujjaade bonchchana» yaagiyaa k'aalay yeedda. 29 He sa'aan ek'keedda c'ora Asay he k'aalaa sisiide, «Hewe guuguntsaa» yaageedda. Haranttu k'ay, «Kiitanchchay aw haasayeedda» yaageeddino. 30 Yesuusi zaariide untuntta, «Ha k'aalay hinttenttu diraw yeeddawaappe attin, Ta diraassa gidenna. 31 Ha sa'ay pirddettiyaa wodii ha"a; ha sa'aa mooddiyaawe ha"i kare olettanawaa. 32 K'ay Taani mask'k'aliyaa bolla kak'ettiyaa wode, asaa ubbaa Taakko goochchana» yaageedda. 33 I hewaa geeddawe ay mala hayk'uwaa I hayk'k'anenttonne untuntta erissanaassa. 34 Daro Asay zaariide Yesuusa, «Nu higgii Kiristtoosi med'inaw de'yaawaa ode. Yaatina, neeni waagaade, «Asaa Na'ay mask'k'aliyaa bolla kak'k'etana» gay? He Asaa Na'ay oonee?» yaageeddino. (aiōn g165) 35 Yesuusi, «Poo'uu hinttenanna guutsa wodiya gam"anawaa. Hinttenttoo d'umenna mala, poo'uu de'ishshin, poo'uwaan hamettite. D'umaan hamettiyaa uray hak'a binttonne erenna. 36 Poo'uwaasaa gidana mala, hinttenttoo poo'uu de'ishshin, poo'uwaas ammanite» yaageedda. Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyaan, biide untunttuppe geemetteedda. 37 I hewaa keena wolk'k'aama malaataa untunttu sintsan ootsoopekka, nabiya Isiyaasi, «Godaw, nu markkatetsaa ooni ammaneeddee? Goday bare wolk'k'aa oona besseedee?» geeddawe tuma gidana mala, untunttu Aa ammanibeykkino. 38 Isiyaasi k'aykka, «Untunttu ayfii s'eellenna mala, untunttu wozanaykka akeekena mala, untunttu S'oossaakko simmina, I untuntta patsenna mala, S'oossay untunttu ayfiyaa k'ook'isseedda. Untunttu wozanaa dammisseedda» geedda diraw, untunttu ammananaw

danddayibeykkino. **41** Isiyaasi Yesuusa bonchchuwaa be'eedda dirawunne k'ay aabaa haasayeedda diraw, hewaa geedda. **42** Hewaa gidinakka, haray atto Ayihudatuu kaappatuwaappekka c'oratuu Yesuusa ammaneeddino. Shin Parisaawatuu barena Ayihudatuu woosa golliyaappe kessiino giide yayyeedda diraw, ammaneedda giide markattibeykkino. **43** Ayaw gooppe, untunttu S'oossaa sabaappe aatsiide, asaa sabaa siik'eeddino. **44** Yesuusi bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide yaageedda; «Taana ammaniyaa ooninne Taana kiitteeddawaakka ammaniyaawaappe attin, Ta s'alalaa ammanenna. **45** Taana be'iyaa ooninne Taana kiitteeddawaakka be'ee. **46** Taana ammaniyaa ubbay d'umaan de'enna mala, Taani poo'uwaa gidaade sa'aa yaad. **47** Ta k'aalaa sisiide azazettena uraa oonanne Taani pirddikke; ayaw gooppe, Taani alamiyaa ashshanaw yeeddawaappe attin, pirddanaw yabeykke. **48** Taana is'siyaa oonanne k'ay Ta k'aalaa akkena oonanne pirddiyaawe de'ee. Taani odeedda k'aalay wurssetsaa gallassi he uraa pirddana. **49** Ayaw gooppe, Taani hawaa Taappe haasayabeykke; shin Taana kiitteedda Ta Aabbu Taani gaanawaanne haasayanawaa Taana azazeedda. **50** K'ay Aa azazuu med'inaa de'uwaa ahiyaawaa Taani eray; hewaa diraw, Taani odiyaawe Ta Aabbu Taana oda giide odeeddawaa» yaageedda. (aiōnios g166)

13 Paasigaa bonchchiyaa gallassay gakkanaappe kasetiide, ha sa'aappe shaakettiide, Aawuwaakko biyaa wodii gakeeddawaa Yesuusi ereedda; ha sa'aan de'iyaa barewantta ubbaa wode siik'eedda; wurssetsay gakkanaw untuntta siik'eedda. **2** Yesuusinne kaalliyaawanttu kawuwaa miishshin, Simoonna na'aa Yihudaa Ask'k'orootu Yesuusa aatsi immanaadan, s'alahii Aa k'ofissi wotseedda. **3** Yesuusi bare Aawuu ubbabaa Aa kushiyan

wotseeddawaa, k'ay S'oossaa matappe I yeeddawaanne, simmiide aakko baanawaa ereedda. 4 Yesuusi miyasaappe dendi ek'kiide, bolla bagga mayuwaa k'aari wotsiide, poos'aa bare s'eessan danc'c'eedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, haatsaa meechchaa miishshaan tigiide, barena kaalliyaawanttu gediya meechchaanne bare s'eessan danc'c'eedda poos'an k'uc'ussaa doommeedda. 6 Yesuusi Simooni P'es'iroosakko yiina P'es'iroose, «Godaw, neeni ta gediya meec'c'anaw hanayiyee?» yaageedda. 7 Yesuusi zaariide Aa, «Taani ootsiyaawaa neeni ha"i erakka; shin guyyeppe eranaassa» yaageedda. 8 P'es'iroose, «Neeni ta gediya ubbakka meec'c'akka!» yaageedda. Yesuusi Aa, «Taani ne gediya meec'c'ana d'ayooppe, newunne Tawunne ittipetetsay baawa» yaagiide zaareedda. (aiōn g165) 9 Simooni P'es'iroose Yesuusa, «Godaw, yaatooppe, ta gediya s'alalaa meec'c'oppa; ta kushiyaakka ta huup'iyaakka meec'c'al» yaageedda. 10 Yesuusi zaariide, «Bollaa meec'etti diggeedda uray ooninne gediyaappe harabaa meec'ettanaw koshshenna; aw ubbasaykka geeshsha. K'ay hinttenttukka geeshsha; shin ubbay geeshsha gidikkita» yaageedda. 11 Ayaw gooppe, Yesuusi barena aatsi immana uray oonenttonne ereedda; I, «Hinttenttu ubbay geeshsha gidikkita» geeddawe hawaassa. 12 Unttuntu gediya meec'c'eeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi bare mayuwaa mayyiide, baresaa guyye simmi bi uttiide unttunta yaageedda; «Taani hinttenttoo ootseeddawaa akeekiitee? 13 Hinttenttu Taana, tamarissiyaawoonne Godaw giita; Taani he hinttenttu giyaawaa gidiya diraw, loytseeddita. 14 Taani hinttenttoo Godaanne hinttentta tamarissiyaawaa gidaadde, hinttenttu gediya meec'c'iyawaa gidooppe, hinttenttukka ittuu ittuwaa gediya meec'c'anaw bessee. 15 Ayaw gooppe, Taani

hinttenttoo ootseeddawaadan, hinttenttukka ootsana mala, hinttenttoo leemisuwaa gidaaddi. 16 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; k'oomay bare godaappe aad'd'enna. K'ay kiitetteedda uraykka barena kiitteeddawaappe aad'd'enna. 17 Hinttenttu hewaa eriide ootsiyaawaa gidooppe anjetteeddawantta. 18 «Taani hinttenttoo ubbabaa haasayikke. Taani dooreeddawantta eray; shin S'oossaa Mas'aafay, «Taani barsseeddawe Ta kushiya sa'eedda» geeddawe tuma gidanaw bessee. 19 Hewe haniyaa wode Taani Taana gidiyaawaa hinttenttu ammanana mala, hewe hananaappe kasetaade hinttenttoo hananawaa oday. 20 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Taani kiittiyaa oonanne mokkiyaa uray taanakka mokkee; k'ay Taana mokkiyaa ooninne Taana kiitteeddawaa mokkee» yaageedda. 21 Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyaan, bare wozanaan daro metootiide, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Taana hintteppe ittuu aatsi immanawaa» giide k'onc'c'iyaan odeedda. 22 I oona haasayinttonne, kaalliyaawanttoo ubbaakka erettennaan is's'ina, ittuu ittuwaa s'eelleeddino. 23 Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu, Yesuusi siik'iyaawe, Yesuusa matan utteedda. 24 Hewaa diraw, Simoona P'es'iroose he kaalliyaawaa simi'iide, «I oona gintto, ane Aa oochcha» yaageedda. 25 Hewaa diraw, he kaalliyaawe Yesuusa haytsaakko shiik'iide, «Godaw, I oonee?» yaageedda. 26 Yesuusi zaariide, «Taani ukitsaan c'abbaa tushaade immiyaawe Aa» yaageedda. K'ay ukitsaa mentsi akkiide, c'abbaa tushiide, Simoona na'aa, Yihudaa Ask'k'orootaw immeedda. 27 Yihuday ukitsaa mentsowaa akkowaappe guyyiyaan, Sees'aanay ellekka Yihudaan geleedda. Yesuusi Aa, «Neeni ootsanawaa elleella ootsa!» yaageedda. 28 Shin he sa'aan utteeddawanttuppe ooninne Yesuusi hewaa Aa ayaw

geeddenttonne eribeenna. 29 Yihuday miishshaa k'arc'c'iitiyaa oyk'k'iyya diraw, kaalliyaawanttuppe ittuu ittuu Yesuusi Yihudaa, «Paasigaa bonchchiyaa gallassaw barena koshshiyaawaa baade shamma woy hiyyeesaw mis'uwaataa imma geedda» yaagiide k'oppeeddino. 30 Yihuday ukitsaa mentsowaa akkiide, ellekka kare kesseedda; he wode sa'ay k'amma. 31 Yihuday kare keseeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi yaageedda; «Ha"i Taani Asaa Na'ay bonchchettaaddi: S'oossaykka Ta baggana bonchchetteedda. 32 S'oossay Ta baggana, Asaa Na'aa baggana bonchchettooppe, I bare huup'ew Taana Asaa Na'aa bonchchanawaa; k'ay I Taana ellekka bonchchanawaa. 33 Ta naatoo, Taani hinttenanna daro wodiyaa gam"ikke. Hinttenttu Taana koyyana; shin Taani Ayihudatuwaa, «Taani biyaasaa hinttenttu baanaw danddaykkita» geeddawaadan, hinttewukka ha"i oday. 34 Taani hinttentta ooratsa azazuwaa azazay; ittuu ittuwaa siik'ite. Taani hinttentta siik'eeddawaadankka, hinttenttu ittuu ittuwaa siik'ana bessee. 35 Hinttenttu ittuu ittuwaanna siik'ettooppe, Taana kaalliyaawantta gidiyaawaa Asay ubbay erana» yaageedda. 36 Simooni P'es'iroose Yesuusa, «Godaw, neeni hak'a bay?» yaageedda. Yesuusi zaariide, «Taani biyaasaa neeni ha"i Taana kaallanaw danddayakka; shin guyyeppe kaallana» yaageedda. 37 P'es'iroose, «Godaw, taani neena ha"i kaallanaw ayaw danddaykkitaa? Taani ne diraw, hayk'k'anawukka giiga uttaad!» yaageedda. 38 Yesuusi zaariide, «Ta diraw hayk'k'anaw ha"i tumu giiga uttaaddii? Taani new tumuwaa oday; kuttuu waassanaappe kase, neeni Taana heezzu gede kaddanaassa» yaageedda.

14 Yesuusi kaalliyaawantta «Hinttenttu wozanay hirggoppo; S'oossaan ammanite; Taanankka ammanite. 2 Ta Aabbu gollen

daro sa'ay de'ee. Hewaa gidennentto, Taani hinttenttoo hewaa odikke; Taani hinttenttoo sa'aa giigissanaw bay. **3** Taani baade sa'aa giigisseeddawaappe guyyiyaan, Taani de'iyaa sa'aan hinttenttukka de'ana mala, simma yaade hinttentta Taakko afana. **4** K'ay hinttenttu Taani biyaa ogiyaa eriita» yaageedda. **5** Toomaasi, «Godaw, neeni biyaasaa nuuni erokko; ogiyaa waaniide eranaw danddayeetto?» yaageedda. **6** Yesuusi zaariide, «Ogii, tumuunne de'uu Taana; Ta baggannappe attin, ooninne Ta Aabbukko baanaw danddayenna. **7** Hinttenttu Taana eriyaawaa gidintto, Ta Aabbakka erana; ha"ippe doommiide, hinttenttu Aa eriitanne k'ay Aa be'eeddita» yaageedda. **8** Pilip'p'oosi Yesuusa, «Godaw, Aawuwaa nuuna bessa; hewe nuw gidanawaa» yaageedda. **9** Yesuusi zaariide yaageedda; «Pilip'p'oosaa, Taani hawaa keena wodiyaa hinttenanna de'inakka Taana erikkii? Taana be'eedda uray Aawuwaakka be'eedda; yaatina, neeni waagaade, «Aawuwaa nuuna bessa» gay?» **10** Taani Aawuwaa gidдон de'iyawaa k'ay Aawukka Ta gidдон de'iyawaa neeni ammanikkii? Taani hinttenttoo odiyaa k'aalaa Taani Taappe odikke; shin Ta gidдон de'iyaa Aawuu bare oosuwa ootsee. **11** Taani Aawuwaa gidдон de'iyawaanne k'ay Aawukka Ta gidдон de'iyawaa Taana ammanite; hewe d'ayooppe, Ta oosuwaabaw Taana ammanite. **12** «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Taana ammaniyaa uray Taani ootsiyaa oosuwa ootsana. Taani Aawuwaakko biyaa diraw, he uray hawaappe aad'd'iyaa oosuwa ootsana. **13** Aawuu Na'aa gaasuwaan, Ta baggana bonchchettana mala, Ta suntsan hinttenttu woosiyaa ubbabaa Taani hinttenttoo polana. **14** Hinttenttu Ta suntsan Taana ayaanne oochchooppekka, Taani polana. **15** «Hinttenttu Taana siik'iyawaa gidoope, Ta azazuwaa naagana. **16** Taani Aawuwaa

woosana; hinttenanna med'inaw de'ana mala, tumatetsaa Ayaanaa, hara mentsetsiyaawaa hinttenttoo I immana. Ha sa'ay he tumatetsaa Ayaana be'ennawaanne erennawaa gidiyaa diraw, Aa akkanaw danddayenna; shin I hinttenanna de'iyaa dirawunne hinttenttu gidдон de'ana diraw, hinttenttu Aa eriita. (aiōn g165) **18** «Taani hinttentta aawuunne aata bayinna yii'o naanaadan hintterekka aggabashikke; Taani simmaade hinttenttukko yaana. **19** Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, alamii Taana laa'entsuwaa be'enna; shin hinttenttu Taana be'ana; Taani de'uwaan de'iyaa diraw, hinttenttukka k'ay de'uwaan de'ana. **20** Taani Ta Aawuwaa gidдон de'iyaawaanne hinttenttu Ta gidдон de'iyaawaa, k'ay Taani hinttenttu gidдон de'iyaawaanne hinttenttu he gallassi erana. **21** «Ta azazuu Aa matan de'iyaa asay, k'ay he azazuwaakka naagiyawe, I Taana siik'iyaa asaa. Taana siik'iyaa asaa Ta Aabbukka siik'ee; Taanikka Aa siik'ay. Taani aw k'onc'c'ana» yaageedda. **22** Yihudaa Ask'k'oroota gidenna Yihuday Yesuusa, «Godaw, neeni ne huup'iyaa alamiyaa bessenaan, nuuna bessana giyaawaa waagaade gay?» yaageedda. **23** Yesuusi, «Taana siik'iyaa ooninne Ta k'aalaa naagee; Ta Aabbu Aa siik'anawaa; k'ay Ta Aabbunne Taaninne aakko yiide, aanana de'ana. **24** Taana siik'enna uray ooninne Ta k'aalaw azazetena; hinttenttu sisiyaa k'aalay Taana kiitteedda Aawuwaappe attin, Tawaa gidenna. **25** «Taani hinttenanna ittippe de'aadde hawaa hinttenttoo odaaddi; **26** shin Geeshsha Ayyaanay, mentsetsiyaawe, Aawuu Ta suntsan kiittanawe, hinttentta ubbabaa tamarissanawaa. Taani hinttenttoo odeedda ubbabaakka hinttentta hassayissanawaa. **27** «Taani sarotetsaa hinttenanna wotsay; Ta sarotetsaa hinttenttoo immay. Taani alamii immiyaa sarotetsaa malaa immikke. Hinttenttu hirgoppitenne

yayyoppite. 28 Taani hinttenttoo, «Taani bay; shin simmaade hinttenttukko yaana» geeddawaa siseeddita; hinttenttu Taana siik'eeddawaa gidintto, Taappe Aawuu dariyaa diraw, Taani Aawuwaakko biyaawan hinttenttu nashettanita. 29 Hewe haniyaa wode hinttenttu ammanana mala, hewe hanennaan de'ishshin, haananna kasetaade Taani hinttenttoo odaaddi. 30 «Ha alamiyaa mooddiyaawe yiyaa diraw, Taani hawaappe sintsan hinttenanna loytsa haasayikke. Taana I ayinne ootsanaw danddayenna. 31 Shin Taani Aawuwaa siik'iyawaa alamii eranaw bessee; k'ay Taanikka Aawuu Taana azazeeddawaadan ootsay. Denddi ek'k'ite; hawaappe boytte.

15 «Taani woyniyaa geetettiyaa turaw tumu ano; goshshanchchay Ta Aabba. 2 Ta giddon de'iyaa ayfiyaa ayfena turaa maraa ubbaa I karee; ayfiyaa turaa maraa ubbay kasewaappe loytsi ayfanaadan, he maraa s'eeraa I c'iggiide geeshshana. 3 Taani hinttenttoo ha"i odeedda k'aalaa gaasuwaan, hinttenttu geeshsha. 4 Ta giddon de'ite; Taanikka hinttenttu giddon de'ana. Woynniyaa turaa maray anuwaanna ittippe de'ennaan d'ayooppe, he maray barekka ayfiyaa ayfanaw danddayennawaadan, hinttenttukka Ta giddon de'ennaan d'ayooppe, ayfiyaa ayfanaw danddaykkita. 5 «Taani woyniyaa turaw ano; hinttenttu he turaa maratuwaa. Ta giddon de'iyaa uray, Taanikka Aa giddon de'iyaa uray, daro ayfiyaa ayfana; ayaw gooppe, Taani baynnaa hintterekka ayinne ootsanaw danddaykkita. 6 Ta giddon de'enna uray turaa maraadan, karen yeggina meleeddawaa shiishshiide tamaan wotsina, I ees's'anawaa. 7 Hinttenttu Ta giddon de'ooppe, k'ay Ta k'aalaykka hinttenttu giddon de'ooppe, hinttenttu koyyeeddawaa ayaa gidinakka woossite; hinttenttu akkanita. 8

Hinttenttu daro ayfiyaa ayfooppenne k'ay Taana kaalliyaawantta gidoope, hewan Ta Aabbu bonchchettanawaa. 9 Aawuu Taana siik'eeddawaadan, Taanikka hinttentta siik'aaddi; Ta siik'uwaan de'ite. 10 Taani Ta Aabbu azazuwaa naagaade Aa siik'uwaan de'eeddawaadan, hinttenttukka Ta azazuwaa naagooppe, Ta siik'uwaan de'anita. 11 «Ta nashechchay hinttenanna de'ana malanne, hinttenttu nashechchay kumentsaa gidana mala, Taani hawaa hinttenttoo odaaddi. 12 Ta azazuu hawaa; Taani hinttentta siik'yaawaadan, hinttenttukka ittuu ittuwaanna siik'ettite. 13 Bare shemppuwaa bare laggew aatsiide immiyaawaappe aad'diyaa siik'uu oossinneikka baawa. 14 Taani hinttentta azazeeddawaa ubbaa ootsooppe, hinttenttu Ta laggetuwaa. 15 «Ayilii bare goday ootsiyaawaa erenna diraw, Taani hinttentta hawaappe sintsaw ayilatuwaa giikke; shin Taani hinttentta Ta laggetuwaa gaad. Ayaw gooppe, Ta Aawuwaappe siseedda ubbabaa Taani hinttenttoo odaaddi. 16 Taani hinttentta dooreeddawaappe attin, hinttenttu Taana dooribeykkita. Hinttenttu biide ayfiyaa ayfana malanne de'ana mala, Taani hinttentta suntsaad. K'ay Aawuukka hinttenttu Ta suntsan woosseeddawaa ubbaa immana. 17 Taani hinttentta azaziyaawe hawaa; ittuu ittuwaanna siik'ettite. 18 «Alamii hinttentta is's'ooppe, kasetiide Taana is's'eeddawaa akeekite. 19 Hinttenttu alamiyaassa gideeddentto, alamii barewaadan hinttentta siik'ana; shin Taani hinttentta alamiyaappe dooreeddawaappe attin, hinttenttu alamiyaassa gidikkita; alamii hinttentta is's'iyaawe hawaassa. 20 «Ayilii bare godaappe darenn» gaade Taani hinttenttoo odeeddawaa hassayite. Unttunttu Taana yedersseeddawaa gidoope, hinttenakka yederssana. Unttunttu Ta k'aalaa naageeddawaa gidoope, hinttenttu k'aalaakka naaganawantta. 21 Shin unttunttu Taana

kiitteeddawaa erenna diraw, ha ubbaa Ta gaasuwaan untunttu hinttenttu bolla ootsanawantta. 22 Taani yaade untunttoo odennawaa gidintto, untunttoo nagaraa gidenna; shin ha"i untunttu ootsiyaa nagaraa gaasoyiyaawe baawa. 23 Taana is's'iyaaawe Ta Aawuwaakka is's'eedda. Ooninne ootsibeenna oosuwaa untunttu giddon Taani ootsabeennabaa gidintto, untunttoo nagaraa gidennaan attanawaa; shin ha"i untunttu Taani ootseedda oosuwaa be'iide, Taanakka Ta Aawuwaakka is's'eeddino. 25 Shin untunttu higgayan, «Taana c'oo is's'eeddino» geetettiide s'aafetteeddawe polettana mala, hawe haneedda. 26 «Shin Aawuwaappe yiyaa tumatetsaa Ayyaanay mentsetsiyaawe yaanawaa. Taani Aawuwaappe hinttenttoo Aa yeddana; k'ay I Tabaa markkattanawaa. 27 Hinttekka k'ay kaseppe doommiide, Taananna de'iyaa diraw, Tabaa markkattana.

16 «Taani hawaa hinttenttu d'ubettenna mala, hinttenttoo odaaddi. 2 Untunttu hinttentta barenttu Ayihuda woosa golliyaappe kessi yeddawantta. Hewaa bolla k'ay hinttentta wod'iyaa uray S'oossaw ootsiyaawaa aw malatiyaa wodii yaanawaa. 3 Untunttu hewaa hinttenttu bolla ootsiyaawe Taananne Aawuwaa erenna diraassa. 4 Shin untunttu hewaa hinttenttu bolla ootsiyaa wodii gakkiiyaa wode, Taani hinttenttoo odeeddawaa hinttenttu hassayana mala, Taani hinttenttoo hawaa odaaddi. «Taani hinttenanna de'iyaa diraw, koyro hewaa hinttenttoo odabeykke. 5 Shin ha"i Taani Taana kiitteeddawaakko bay; shin hintteppe ooninne, «Hak'a bay?» giide Taana oochchiyaawe baawa. 6 Shin Taani hawaa odeedda diraw, hinttenttu wozanaan daro kayyuu de'ee. 7 Shin Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Taani biyaawe hinttenttoo lo"a. Ayaw gooppe, Taani baana d'ayooppe,

mentsetsiyaawe hinttentukko yeenna; shin Taani booppe, Aa hinttentukko yeddana. 8 K'ay mentsetsiyaawe yiide, untuntu nagaraabaa, S'oossaa s'illotetsaabaanne pirdaabaa ha sa'aa Asay bayizzeeddawaa bessanawaa. 9 Nagaraabay Asay Taana ammanenna diraassa. 10 S'illotetsaabay k'ay Taani Aawuwaakko biyaa diraw, hinttentu Taana laa'entsuwaa be'ikkita. 11 S'oossaa pirdaabay k'ay alamiyaa mooddiyaawe pirdetteedda diraassa. 12 «Taani hinttentoo odiyaabay darobay de'ee; shin ha'i hinttentoo gelenna. 13 Tumatetsaa Ayyaanay yiyaa wode, hinttentta tumatetsaa ubbaakko kaalletsanawaa. Ayaw gooppe, I bare siseeddawaa odanaappe attin, bareppe ayinne odenna. K'ay sintsappe yaanabaa hinttentoo I odanawaa. 14 I Taana bonchchanawaa; ayaw gooppe, I Taw de'iyawaappe akkiide, hinttentoo odanawaa. 15 Aawoo de'iyabay ubbay Tawaa; mentsetsiyaawe Taw de'iyabaappe akkiide, hinttentoo odanawaa Taani geeddawe hawaassa. 16 «Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttentu Taana be'ikkita; k'ay guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttentu Taana be'ana» yaageedda. 17 Yesuusa kaaliyaawantuppe ittuu ittuu barenttu gidдон, « «Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttentu Taana be'ikkita; k'ay guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttentu Taana be'anita; ayaw gooppe, Taani Aawuwaakko bay> giyaawe hewe waagiyaawee?» yaageeddino. 18 « «Guutsa wodiyaappe guyyiyaan> giyaawe waagiyaawee? I ayaw haasayinttonne nuw erettenna» yaageeddino. 19 Untuntu barena oochchanaw koyiyaawaa Yesuusi eriide, untunta yaageedda; «Taani, «Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttentu Taana be'ikkita; k'ay guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttentu Taana be'ana» geeddawoo hinttentu ittuu ittuwaa oochchiitee? 20 Taani

hinttenttoo tumuwaa oday. Hinttenttu yeekkananne kayyottana; shin ha alamii nashettana. K'ay hinttenttu kayyottana; shin hinttenttu kayyottowe nashechchaa gidanawaa. **21** Itti mishiratta na'aa yelana haniyaa wode, bare yeliyaa wodii gakeedda diraw, oyk'ettaw; shin na'ay yeletteeddawaappe guyyiyaan, na'ay ha sa'aan yeletteedda nashechchaa diraw, bare oytsaa hassayukku. **22** Hewaa diraw, hinttenttukka hinttenttu wozanaan kayyottiita; shin Taani laa'entsuwaa hinttentta be'ana; k'ay hinttenttu wozanay loytsi nashettana; hinttenttu nashechchaa ooninne hintteppe akkena. **23** «He gallassi hinttenttu Taana ayinne woossikkita. Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttu Ta suntsan woossiyaawaa ubbaa Aawuu hinttenttoo immanawaa. **24** Ha"i gakkanaw Ta suntsan ayinne woossibeykkita; hinttenttu nashechchay polettana mala, S'oossaa woossite; hinttenttu akkana. **25** «Hawaa Taani hinttenttoo leemisuwaan odaaddi; shin Taani leemisuwaan odenna wodii yaanawaa; shin Aawuwaabaa Taani hinttenttoo k'onc'c'iyaan odana. **26** Taani he gallassi, hinttenttu Ta suntsan Aawuwaa woosana; k'ay hinttenttu diraw, Taani Aawuwaa woosana giikke. **27** Ayaw gooppe, Aawuu bare huup'ew hinttentta siik'ee; hinttenttu Taana siik'iya dirawunne Taani Aawuwaa matappe yeeddawaa ammano diraw, I hinttentta siik'ee. **28** Taani Aawuwaa matappe ha alamiyaa yaad; k'ay ha alamiyaa aggaade Aawuwaakko baana» yaageedda. **29** Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide Yesuusa, «Be'a, ha"i neeni k'onc'c'iyaan haasayaasa; leemisuwaan ayinne haasayakka. **30** Neeni ubbabaa eriyaawaa nuuni ha"i ereetto; k'ay neena ooninne oochchana mala, neeni koyyennawaa ereetto. Hewe nuuna neeni S'oossaappe yeeddawaa ammantsee» yaageeddino. **31** Yesuusi zaariide untuntta, «Ha"i ammaniitee? **32** Be'ite,

hinttenttu hinttenttu golle golle laalettiiyaa wodiinne Ta s'alalaa yeggi bashiyaa wodii yaanawaa; ha"ikka yi diggeedda. Shin Aawuu Taananna de'iyaa diraw, Ta s'alalaa gidikke. **33** Hinttenttu Ta giddon de'iidde, saro de'ana mala, Taani hawaa hinttenttoo odaaddi. Alamiyaan hinttenttu waayettana. Shin minnite; Taani alamiyaa s'oonaad» yaageedda.

17 Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyaan, pude saluwaa s'eelliide, hawaadan yaageedda; «Ta Aabbo, wodii gakkedda; ne Na'ay neena bonchchana mala, neenikka ne Na'aa bonchcha. **2** Ayaw gooppe, neeni aw immeedda ubbaw med'inaa de'uwwa I immana mala, asaa ubbaa bollan aw maataa immaadda. (aiōnios g166) **3** Asay neena itti tumu S'oossaa gideeddawaa erana malanne, k'ay neeni kiitteedda Yesuusi Kiristtoosa erana mala, hawe med'inaa de'uwwa. (aiōnios g166) **4** Neeni Taw ootsanaw immeedda oosuwwa polaade, neena sa'aan bonchchaad. **5** Ha"ikka k'ay Aawoo, alamii med'ettanaappe kase ne matan Taw de'iyaa bonchchuwaan ne sintsan Taana bonchcha. **6** «Alamiyaa asaappe neeni Taw immeeddawanttoo ne suntsaa erissaad; untunttu newantta; k'ay neeni untuntta Taw immaadda. Untunttu ne k'aalawukka azazetteeddino. **7** Ha"i neeni Taw immeedda ubbabay neeppe yeeddawaa untunttu eriino. **8** Ayaw gooppe, neeni Taw immeedda k'aalaa Taani untunttoo immaaddi; untunttukka he k'aalaa akkeeddino. Taani ne matappe yeeddawe tuma gidiyaawaa eriide Neeni Taana kiitteeddawaakka ammaneeddino. **9** «Taani untunttoo woossay; alamew neena woossikke. Shin Neeni Taw immeedda asaw woossay; ayaw gooppe, untunttu newantta. **10** Taw de'iyaa ubbabay nebaa; k'ay New de'iyaa ubbabaykka Tabaa. Taani untunttu baggana bonchchettaaddi.

11 Taani hawaappe guyyiyaan, alamiyaan de'ikke; untuntu alamiyaan de'iino; Taani ha"i neekko bay. Geeshsha Aawoo, ha Neeni Taw immeeddawanttu Neeninne Taani ittuwaa gidiyaawaadan, untuntu ittuwaa gidana mala, untunta ne suntsan naaga. **12** Taani untuntunna alamiyaan de'aadde, neeni Taw immeedda ne suntsaa wolk'k'an untunta naagaad. Taani untunta naagaad; S'oossaa Mas'aafay geeddawe polettana mala, bashshay bessiyaa uraappe attin, untuntuppe haray ooninne baybeena. **13** «Ha"i Taani Neekko bay; untuntu wozanaan Ta nashechchay polettana mala, hawaa Taani alamiyaan haasayay. **14** Taani untunttoo ne k'aalaa immaaddi; Taani alamiyaassa gidennawaadan, untuntukka alamiyaassa gidenna diraw, alamii untunta is's'eedda. **15** Neeni s'alahiyaappe untunta naagana mala woossiyaawaappe attin, alamiyaappe kessana mala woossikke. **16** Taani alamiyaassa gidennawaadan, untuntukka alamiyaassa gidikkino. **17** Neeni tumatetsaan untunta newantta ootsa; ne k'aalayka tumatetsaa. **18** Neeni Taana alamiyaa kiiteeddawaadan, Taanikka untunta alamiyaa kiittaad; **19** k'ay untuntu tumatetsaan new dumatana mala, untuntu diraw, Taani Ta huup'iyaa new dummayaad. **20** «Taani untuntu s'alalaw woossikke; shin untuntu k'aalaa odina, Taana ammaneeddawanttookka woossay. **21** Untuntu ubbay ittuwaa gidana mala, Taani woossay. Aawoo, Neeni Ta gidдон de'iyaawaadan, k'ay Taanikka Ne gidдон de'iyaawaadan, untuntu nu gidдон de'iino. K'ay neeni Taana kiiteeddawaa alamii ammanana mala, untuntu ittuwaa gidino. **22** Neeninne Taani ittuwaa gidiyaawaadan, untuntu ittuwaa gidana mala, neeni Taana bonchcheeddawaadan, Taanikka untunta bonchchaad. **23** Taani untuntu gidдон de'ina, Neeni Ta gidдон de'ina, k'ay

Neeni Taana siisiyaawaadan, untunttakka siik'owaanne Neeni Taana ha alamiyaa kiiteeddawaa alamii eranaadan, untuntu ubbaa ittuwaa gidino. **24** «Aawoo, sa'ay med'ettanaappe kase Neeni Taana siik'eedda diraw, Taw immeedda Ta bonchchuwaa untuntu be'ana mala, Neeni Taw immeeddawanttu Taani de'iyaa sa'aan Taananna de'ana mala koyaad. **25** «S'illo Aawoo, alamiyaa Asay Neena erenna; shin Taani neena eray. K'ay Neeni Taana kiiteeddawaa hawanttu eriino. **26** Neeni Taana siik'eedda siik'uu untuntu gidдон de'ana mala, k'ay Taanikka untuntu gidдон de'ana mala, Taani Ne suntsaa untunta erissaad; sintsawukka erissana» yaageedda.

18 Yesuusi hewaa giide, S'oossaa woosseeddawaappe guyyiyaan, barena kaalliyaawantunna K'ediroona giyaa zanggaaraa pinneedda. He sa'aan atikiltiyaa sa'ay de'ee; Yesuusinne Yesuusa kaalliyaawanttu geleeddino. **2** Yesuusa aatsi immeedda Yihuday he sa'aa ereedda; ayaw gooppe, Yesuusi ubbaa wode barena kaalliyaawantunna hewan shiik'ee. **3** Hewaa diraw, kaaletsiyaa k'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yihudaanna baanaadan immeedda Roomaa wotaadaratuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu kuraaziyaa, yabbiyaanne tooraa oyk'kiide he sa'aa beeddino. **4** Yesuusi barena gakkana haniyaa ubbabaa eriide, gas'aa kesiide, «Oona koyiitee?» yaageedda. **5** Untuntu zaariide, «Naazireetiyaa Yesuusa koyyeetto» yaageeddino. Yesuusi zaariide, «Taani Aa» yaageedda. Yesuusa aatsi immeedda Yihudaykka hewan untuntunna ek'k'eedda; **6** Yesuusi, «Taani Aa» geedda wode, untuntu guyyekko shiik'iide, sa'aan kunddeeddino. **7** Yesuusi k'aykka, «Oona koyiitee?» Yaagi oochchina untuntu, «Naazireetiyaa Yesuusa» yaageeddino. **8** Yesuusi zaariide,

«Taani Aa gidiyaawaa hinttenttoo odaaddi; simmi hinttenttu Taana koyyiyaawaa gidoope, hawantta yeddite» yaageedda.

9 I, «Ta Aabboo, neeni Taw immeeddawanttuppe haray atto, ittuwaakka bayizzabeykke» geeddawe polettana mala, hewaa geedda. 10 Simooni P'es'iroosaw mashshay de'ee; I he mashshaa shoddinne k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa k'oomaa ushechcha haytsaa shoc'iide, k'ans's'i yeggeedda. He k'oomaa suntsay Malkkoosa. 11 Yesuusi P'es'iroosa, «Ne mashshaa shookuwaan zaaraade wotsa! Ta Aabbu Taw immeedda metuwaa s'uu'aa Taani ushikkita?» yaageedda.

12 Shaalak'ay, daro wotaadaratuunne k'ay Geeshsha Golliyya naagiyaawantu Yesuusa oyk'k'iide k'achcheeddino. 13 Koyro Yesuusa Haannakko afeeddino; Haanni he laytsi k'eesatuwaa kaappatuwaa gideedda K'ayaafaa bolluwaa. 14 «Asaa ubbaa diraw, itti Asay hayk'k'into lo"a» giide Ayihudatuwaa zoreeddawe K'ayaafaa. 15 Simooni P'es'iroosinne hara itti kaalliyaawe Yesuusa kaalliide beeddino. He hara kaalliyaawaa k'eesatuwaa kaappuu ereedda; hewe Yesuusanna k'eesatuwaa kaappuwaa dirssaa garssa geledda. 16 Shin P'es'iroose karenna dirssaa penggiyaan ek'keedda. K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu eriyaa hara kaalliyaawe kare kesiide, penggiyaa naagiya naattiw odiide, P'es'iroosa dirssaa garssa gelisseedda. 17 Penggiyaa naagiya naatta P'es'iroosa, «Neeni ha bitaniyaa kaalliyaawanttuppe ittuwaa gidikkiiyee?» yaagaaddu. I, «Tuytti, taani gidikke» yaageedda. 18 Sa'ay meeggiyaa diraw, ayilatuunne Geeshsha Golliyya naagiyaawantu tamaa ees's'iidde, bonk'keeddawaa yuuyyi aad'd'i ek'k'iide kashiino; P'es'iroosikka untuntunna ek'k'iide, he tamaa kashee. 19 K'eesatuwaa ubbatuwaa Kaappuu, Yesuusa kaalliyaawanttubaane Aa timirttiyaabaa oochcheedda.

20 Yesuusi aw zaariide, «Taani asaa ubbaw k'onc'c'iyaaan odaaddi. Taani Ayihuda ubbay shiik'iyaa Ayihuda woosa golleninne Geeshsha Golliyaan ubbaa wode tamarissaad; geeman ayinne haasayabeykke. 21 Yaatina, neeni Taana ayaw oochchay? Taani odeeddawaa siseedda asaa oochcha; he Asay Taani odeeddawaa ereedda» yaageedda. 22 Yesuusi hewaa geedda wode, hewaan ek'k'eedda wotaadaratuwaappe ittuu Yesuusa bak'k'iide, «K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa bolla hawaadan zaaray?» yaageedda. 23 Yesuusi zaariide, «Taani balabaa haasayeeddawaa gidooppe, hawaan de'iyaa asaa ubbaw oda; shin Taani tumuwaa haasayeeddawaa gidooppe, Taana ayaw bak'k'ay?» yaageedda. 24 Hewaa diraw, Haanni, k'ashetti utteedda Yesuusa, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa, K'ayaafaakko yeddeedda. 25 P'es'iroosi hewan ek'k'iide, tamaa kashee; haranttu Aa, «Neeni ha bitaniyaa kaalliyaawantuppe ittuwaa gidikkiiyee?» yaageedda. P'es'iroose, «Tuytti; taani gidikke» yaagiide kaddeedda. 26 K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa k'oomatuwaappe ittuwaa, P'es'iroose haytsaa k'ans'seedda bitaniyaa dabuu P'es'iroosa, «Taani neena aanana daro ataakiltiyaa gidдон be'abeykkityee?» yaagiide oochcheedda. 27 P'es'iroose k'aykka kaddeedda; ellekka kuttuu waassi aggeedda. 28 Untunttu Yesuusa K'ayaafaa golleppe Roome asaa ayissiyaawaa ooso golliyaa afeeddino. Sa'ay wontta guura; Ayihudatuu Paasigaa bonchchiyaa gallassaa k'umaa maanaw, barenttu huup'iyaw tunenna mala, Roome asaa ayissiyaawaa ooso golliyaa gelibeykkino. 29 Hewaa diraw, P'ilaas'oosi untunttukko kare kesiide, «Ha bitaniyaa hinttenttu ayaan mootiitee?» yaageedda. 30 Untunttu, «I iitabaa ootsibeennawaa gidintto, nuuni Aa neekko ahokko» yaageeddino.

31 P'ilaas'oosi zaariide untunttoo, «Hinttenttu Aa afiide, hinttenttu higgii giyaawaadan, Aa bolla pirddite» yaageedda. Ayihudatu, «Oonanne wod'iyaa maatay nuw baawa» yaageeddino. **32** Hawe haneeddawe Yesuusi ay mala hayk'uwaaw hayk'k'anentto erissanaw haasayeeddawe polettanaassa. **33** P'ilaas'oosi bare oosuwaaw golle laa'entsuwaaw geliide, Yesuusa s'eesiide, «Neeni Ayihuda kaatee?» yaagiide Aa oochcheedda. **34** Yesuusi P'ilaas'oosa, «Ha ooshaa neeni neeppe oochchayiyee woy hara Asay new tabaa odeeddee?» yaageedda. **35** P'ilaas'oosi zaariide, «Taana Ayihuda asaa gay? Ne zaratuunne k'eesatuwaaw kaappatuu neena taw aatsi immeeddino; neeni ayaa ootsaaddii?» yaageedda. **36** Yesuusi, «Ta kawutetsay ha alamiyaanna gidenna. Ta kawutetsay ha alamiyaanna gideeddentto, Taana Ayihudatoo aatsi immennaadan, Taw ootsiyaawanttu Taw olettana; shin Ta kawutetsay ha alamiyaana gidenna» yaageedda. **37** Hewaa diraw, P'ilaas'oosi Yesuusa, «Yaatina, neeni kaateeyye?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi zaariide, «Neeni Taana kaatiyaa gaadda. Taani tumuwaaw markkattana diraw yelettaad; k'ay hewaa diraw, ha alamiyaa yaad. Tumuwaaw bagga gideedda ooninne Taani giyaawaa siseedda» yaageedda. **38** P'ilaas'oosi, «Tumuu ayee?» yaageedda. P'ilaas'oosi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, Ayihudatuwaakko kare kesiide, «Taani aan ay balaanne demmabeykke. **39** Shin Paasigaa bonchchiyaa gallassi, itti asaa taani hinttenttoo k'ashuwaappe billiyaa dooyay de'ee; taani hinttenttoo Ayihudatu kaatiyaa billiyaawaa koyyiitee?» yaageedda. **40** Unttuntu zaariide, barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Barbbaana billappe attin, Aa gidenna!» yaageeddino. Shin Barbbaani paannuwaaw.

19 Hewaappe guyyiyaan, P'ilaas'oosi Yesuusa oyk'k'iide, lissuwaan shoc'eedda. **2** Wotaadaratuu aguntsaappe kalachchaa giigissiiide, Aa huup'iyaa wotseeddino; k'ay zo'o mayuwaakka Aa mayzseeddino. **3** Aakko shiik'iide, «Ayihuda kaatew, shemppuwaa gam"a!» yaagiide Aa shayiyaa bak'k'eeddino. **4** P'ilaas'oosi k'aykka kare kesiide Ayihudatuwaa, «Be'ite, taani aan ay balaanne demmabeennawaa hinttenttu erana mala, Aa hinttenttukko kare kessana» yaageedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi aguntsaa kalachchaa bare huup'iyaa wotsiide, zo'o mayuwaa mayyiide, kare kesseedda; P'ilaas'oosi Ayihudatuwaa, «Bitaniyaa hawaa be'ite» yaageedda. **6** K'eesatuwaa kaappatuunne wotaadaratuu Aa be'eedda wode, barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade Aa sullal! Sullal!» yaageeddino. P'ilaas'oosi untuntta, «Hinttenttu Aa afiide, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide sullite; ayaw gooppe, taani ay balaanne demmabeykke» yaageedda. **7** Ayihudatuu zaariide, «Nuw higgii de'ee; nu higgii giyaawaadan, I hayk'k'anaw bessee; ayaw gooppe, I barena S'oossaa Na'aa ootseedda» yaageeddino. **8** P'ilaas'oosi hewaa siseedda wode, kasewaappe loytsi yayyeedda. **9** K'aykka P'ilaas'oosi bare oosuwaa golle simmi geliide Yesuusa, «Neeni hak'appe yaaddii?» yaagiide oochcheedda; shin Yesuusi aw aynne zaaribeenna. **10** Hewaa diraw, P'ilaas'oosi Aa, «Taw odikkii? Neena billanaw woy mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade kak'k'anaw taw maatay de'iyawaa erikkiyye?» yaageedda. **11** Yesuusi, «S'oossay new bollappe maataa immibeennabaa gidintto, new Ta bolla maatay de'enna shin. Hewaa diraw, Taana new aatsi immeeddawe aad'd'iyaa nagaraa ootseedda» yaageedda. **12** P'ilaas'oosi hewaa siseedda wode, Yesuusa billanaw ogiyaa

koyyeedda; shin Ayihudatuu barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Neeni Aa billiyaawaa gidooppe, Kaatiyaa K'eesaare dabbo gidakka! Barena kaatiyaa giyaa ooninne K'eesaare morkke!» yaageeddino. **13** P'ilaas'oosi hewaa sisiide, Yesuusa kare kesseedda. Yaatiide shuchchaa baasuwwa giyaa sa'aan pirddaa oydiyaan utteedda; Ibraayiss's'e k'aalaan he sa'ay gaytaa giyaawaa. **14** He gallassay Paasigaa bonchchiyaa gallassaw giigissiyaa gallassaa; sa'ay usuppun saatiyaa heera gidanawaa. P'ilaas'oosi Ayihudatuwaa, «Hinttenttu kaatiyaa hawaa be'ite!» yaageedda. **15** Ayihudatuu barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Digga! Digga! Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade sulla!» yaageeddino. P'ilaas'oosi zaariide, «Hinttenttu kaatiyaa taani mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade sulliyaawaa koyyiitee?» yaagiide oochcheedda. K'eesatuwaa kaappatuu, «K'eesaareppe hara kaatii nuw baawa!» yaageeddino. **16** Hewaappe guyyiyaan, untunttu mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide, Yesuusa kak'k'ana mala, P'ilaas'oosi untunttoo aatsi immeedda. Untunttu Yesuusa oyk'k'iide, afeeddino. **17** Yesuusi bare mask'k'aliyaa tookkiide, Guuggiyaasaa geetettiyaasaa beedda. «Guuggiyaasaa» giyaawe Ibraayiss's'e k'aalaan «Golgootaa» giyaawaa. **18** Untunttu he sa'aan mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide, Yesuusa kak'k'eeddino; k'ay aanana hara laa"u asatuu, ittuwaa ya baggana k'ay ittuwaa ha baggana Yesuusa gidduwaan wotsiide, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'k'eeddino. **19** P'ilaas'oosi s'ifatiyaa s'aafiide, mask'k'aliyaa bolla wotseedda. I s'aafeeddawe, «Ayihudatuu Kaatiyaa, Naazireetiyaa Yesuusa» yaagee. **20** Yesuusi mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide suletteedda sa'ay katamaa matan de'iyaa diraw, daro Ayihudatuu he s'ifatiyaa

nabbabeeddino. S'ifatii Ibraayiss's'e k'aalaan, Roomayss's'e k'aalaaninne Giriike k'aalaan s'aafetteedda. **21** Hewaa diraw, Ayihuda k'eesatuwaa kaappatuu P'ilaas'oota, «Ha bitanii barena Ayihuda kaatiyaa yaageedda» gaade s'aafappe attin, «Ayihuda kaatiyaa» gaade s'aafoppa» yaageeddino. **22** P'ilaas'ooti, «Taani s'aafeddawaa s'aafa diggaad» yaagiide zaareedda. **23** Wotaadaratuu mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide, Yesuusa kak'k'eeddawaappe guyyiyaan, Aa mayuwaa akkiide, oyddu kessi shaakkeeddino; itti itti wotaadaraa itti shaakuu gakteedda. Aa adussa mayuwaakka akkeeddino; adussa mayuu hashiyaappe doommiide, duge gakkanaw yeddi mayettiyaawaappe attin, k'ans's'ettiide sikettibeenna. **24** Wotaadaratuu ittuu ittuwaa, «Oona gakkanentto, saamaa woy es'aa yegganaappe attin, mayuwaa peed'okko» yaageeddino. Hewe haneeddawe S'oossaa Mas'aafay, «Ta mayuwaa shaakki akkeeddino; ta adussa mayuwaan saamaa yeggeeddino» giyaawe polettanaassa. Hewaa diraw, wotaadaratuu hewaa ootseeddino. **25** Shin Yesuusa mask'k'aliyaa matan Aa daaya, Aa aatti michchata, K'aliyoo'aa machchata Mayraamanne Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama ek'k'eeddino. **26** Yesuusi bare daayanne I siik'iyaa kaalliyaawe hewan ek'k'eeddawannta be'iide, bare daayo, «Ha mishiratee, ne na'aa hawaa be'a!» yaageedda. **27** Hewaappe guyyiyaan, he kaalliyaawaa «Ne daayo hanno be'a!» yaageedda. He kaalliyaawe izo he saatiyaappe doommiide, bare soy afeedda. **28** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi ubbabay hak'i poletteeddawaa eriide, S'oossaa Mas'aafay geeddawe polettana mala, «Taana saammee» yaageedda. **29** He sa'aan itti s'uggaa kumeedda c'aala woyniyaa eessay de'ee. Unttuntu isponjiyyaa he woyniyaa eessaan yeggiide, hisoop'p'iyaa geetettiyaa mitsaa

s'eeraan wotsiide, Yesuusa doonaakko shiishsheeddino. **30** Yesuusi woyniyaa eessaa gans's'i be'eeddawaappe guyyiyaan, «Poletteedda» yaageedda. K'ay hewaappe guyyiyaan, bare huup'iyaa toochchiide, bare shemppuwaa immeedda. **31** He gallassay Ayihudatoo giigettiyaa gallassaa gidiyaa dirawunne k'ay he Sambbatay daro bonchcho gidiyaa diraw, Sambbataan asatuwaa anhay mask'k'aliyaa bolla peeshenna mala, suletteedda asatuwaa suyiliyaa mentsiide, mask'k'aliyaappe wotsana mala, Ayihudatuu P'ilaas'oosa woosseeddino. **32** Hewaa diraw, wotaadaratuu yiide, Yesuusanna suletteedda koyro bitaniyaa suyiliyaa mentseeddino; k'ay aanana suletteedda laa'entso bitaniyaa suyiliyaakka mentseeddino. **33** Shin Yesuusakko yeedda wode I hayk'k'i diggeeddawaa be'iide, Aa suyiliyaa mentsibeykkino. **34** Gidooppenne, wotaadaratuwaappe ittuu Aa miyyiyaa tooraan c'addeedda. Ellekka suutsayenne haatsay goggi aggeedda. **35** Hinttenttu ammanana mala, hawaa be'eeddawe markkatteedda; I markkattiyaawekka tumuwaa; k'ay bare haasayay tuma gidiyaawaa I ereedda. **36** Hewe haneeddawe S'oossaa Mas'aafay, «Aa mek'etsatuwaappe ittuunne me"enna» geeddawe polettanaassa. **37** K'aykka S'oossaa Mas'aafay haray, «Asay bare c'addeeddawaa be'ana» yaagee. **38** Hewaappe guyyiyaan, Armmaatiyaasa geetettiyaa katamaappe yeedda Yooseefo Yesuusa anhaa akkiide afanaw P'ilaas'oosa woosseedda; Yooseefo Ayihudatoo yayyeedda diraw, Asay erennaan Yesuusa kaalliyaawaa. Yooseefo woossina P'ilaas'oosi, «Afa» yaageedda. Hewaa diraw, Yooseefo biide, Yesuusa anhaa afeedda. **39** K'ay Nik'oodimoosi hewaappe kase Yesuusakko k'amma yeeddawe, kawaraannanne godare uutsaanna walaketteedda oytamanne ichcheshu kiilo giraame

gidiyaawaa keena shittuwaa oyk'k'i akkiide, Yooseefonna yeedda.

40 He laa"u asatuu Yesuusa anhaa akkiide, Ayihudatuu anhaa s'aas'iyaa wogaadan, shittuwaanna gatsiide, mooguwaaf afilaan s'aas'eeddino. **41** Yesuusi mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide suletteedda sa'aan daro atikilttiyaa sa'ay de'ee; he atikilttiyaa sa'aa gidдон shuchchaa wooc'i kesseedda biro ooninne moogettibeenna ooratsa duufuu de'ee. **42** He duufuu matan de'iyaa dirawunne k'ay Ayihudatuu Sambbataw giigettiyyaa gallassaa gidiyaa diraw, Yesuusa yaan wotseeddino.

20 Wogaa gallassi guuran, biro daabidaabiyaawaan, Magdala geetettiyyaa katamaappe yeedda Mayraama Yesuusi moogetteedda duufuwaakko baade shuchchay he gonggoluwaa doonaappe denddikiichcheeddawaa be'aaddu. **2** Simooni P'es'iroosakkonne Yesuusi siik'iyaa yekko kaalliyawaakko, iza wos's'aadde baade, «Duufuwaappe Godaa afi diggeeddino; hak'an Aa wotseeddinonttonne nuuni erokko» yaagaaddu. **3** Hewaa diraw, P'es'iroosinne yekko kaalliyawe aggiide, duufuwaakko beeddino. **4** Laa"uukka ittippe wos's'eeddino; shin yekko kaalliyawe P'es'iroosappe aad'd'i kasetiide, he duufuwaakko gakkoodda. **5** He kaalliyawe hokkiide, mooguwaaf afilaa be'eedda; shin gidдо gelibeenna. **6** Simooni P'es'iroose Aa kaalli yiide, duufuwaaf gidдо geleedda. Yaatiide mooguwaaf afilay hewan de'iyawaa be'eedda; **7** k'ay Yesuusa huup'iyaan s'aas'etti utteedda afilay he s'aas'etteeddawaadankka dumma itti sa'aan de'iyawaa be'eedda; he afilay dumma de'eeppe attin, mooguwaaf afilaanna ittippe de'enna. **8** He wode, kasetiide gonggoluwaa gakkoodda yekko kaalliyawe geli be'iide ammaneedda. **9** Yesuusi hayk'uwaappe denddanaw bessiyaawaa odiyaa S'oossaa mas'aafaa untunttu biro akeekibeykkino. **10**

Hewaappe guyyiyaan, kaalliyaawanttu barenttu golle simmiide beeddino. **11** Shin Mayraama he duufuwaa doonaan ek'k'aade yeekkaadde hokkaade duufuwaa giddo s'eellaaddu. **12** Bootsaa mayuwaa mayyeedda laa"u kiitanchchatuu Yesuusa anhay giseedda sa'aan ittuu huup'issanna ittuu gedissanna utteeddawantta be'aaddu. **13** Unttuntu izo, «Mishirattee, ayaw yeekkay?» yaagiide oochcheeddino. Iza, «Asatuu ta Godaa afi diggeeddino; untnttu hak'an wotseeddinonttonne taani erikke» yaagaaddu. **14** Hewaa geeddawaappe guyyiyaan, guyye simma s'eellaade, Yesuusi ek'k'eeddawaa be"aaddu. Shin I Yesuusa gideeddawaa akeekabeyikku. **15** Yesuusi izo, «Mishirattee, ayaw yeekkay? Oona koyyay?» yaagiide oochcheedda. Mayraama atikiltiyaa naagiyaawaa gaade, «Godaw, neeni akkeeddawaa gidoope, Aa hak'an wotsaaddintto, taw odaarikkii; taani Aa akkana» yaagaaddu. **16** Yesuusi izo, «Mayraamee» yaageedda. Aa aakko simmaade, Ibraayiss's'e k'aalaan «Rabunii» yaagaaddu; hewaa biletsay «Tamaariissiyaawoo» giyaawaa. **17** Yesuusi izo, «Taani biro Ta Aawuwaakko babeena diraw, Taana bochchoppa; shin Ta ishatuwaakko baade, <Taani Ta Aawuwaakkonne hinttenttu Aawuwaakko, Ta S'oossaakkonne hinttenttu S'oossaakko, pude bay geedda» gaade untntntoo oda» yaageedda. **18** Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama Godaa be'eeddawaanne iziw I hewaa odeeddawaa baade kaalliyaawanttoo odaaddu. **19** He Wogaa gallassi omarssi, kaalliyaawanttu Ayihudatoo yayyeedda diraw, penggiyaa gorddiidde, shiik'i utti de'ishshin, Yesuusi yiide, untntntu gidduwaan ek'k'iide, «Sarotetsay hinttenttoo gido» yaageedda. **20** Hewaa geeddawaappe guyyiyaan, bare kushiyaanne bare miyyiyaa untntnta besseedda; kaalliyaawanttu Godaa be'eedda

wode loytsi nashetteeddino. **21** Yesuusi laa'entsuwaa untunttoo, «Sarotetsay hinttenttoo gido; Ta Aabbu Taana kiitteeddawaadan, Taanikka hinttentta kiittay» yaageedda. **22** Hewaa geeddawaappe guyyiyaan, untuntu bolla ufu giide shemppeedda; k'ay, «Geeshsha Ayaanaa akkite. **23** Hinttenttu atto geedda asaa nagaray atto geetettanawaa; hinttenttu atto geenawanttu nagaray atto geetettenna» yaageedda. **24** Shin tammanne laa'u kaalliyaawantuppe ittuu, Manttiyaa giyaa Toomaasi, Yesuusi yeedda wode untuntunna baawa. **25** Hewaa diraw, yekko kaalliyaawanttu Toomaasaw, «Nuuni Godaa be'eeddo!» yaageeddino. Shin Toomaasi untunttoo, «Misimaariyan I c'adetteedda Aa kushiyan de'iyaa mallaa be'ennaaninne he mallaa ta birad'd'iyen bochchennan, k'ay ta kushiya Aa miyyiyaan yeedda be'ennaan taani ammanikke» yaageedda. **26** Saamintaappe guyyiyaan, Yesuusa kaalliyaawanttu k'aykka gollen shiik'i utteeddino; Toomaasikka untuntunna de'ee. Penggii k'ashetti utti de'ishshin, Yesuusi yiide, untuntu gidduwaan ek'k'iide, «Sarotetsay hinttenttoo gido» yaageedda. **27** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi Toomaasa, «Ne kushiya haa ahaade, Ta kushiya be'a, k'ay ne kushiya haa ahaade, Ta miyyiyaan yeedda be'a, neeni ammaniyaawaa gidappe attin, ammanennawaa gidoppa!» yaageedda. **28** Toomaasi zaariide, «Ta Godaw, ta S'oossaw!» yaageedda. **29** Yesuusi, «Neeni Taana be'eedda diraw ammanaadda; be'ennaan ammaneeddawanttu anjjetteddawannta» yaageedda. **30** Yesuusi ha mas'aafan s'aafettiibeenaa hara daro malaatatuwaa barena kaalliyaawanttu sintsan ootseedda. **31** Shin Yesuusi, I Kiristtoosa, S'oossaa Na'aa gidiyaawaa hinttenttu ammanana malanne, k'ay Aa

ammaniide Aa suntsan de'uwaa hinttenttu demmana mala, hawe s'aafetteedda.

21 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi S'ibiriyaadoosa geetettiyaa abbaa gas'aan bare kaalliyawanttoo laa'entsuwaa beetteedda. I untunttoo hawaadan beetteedda. **2** Simooni P'es'iroosinne manttiyaa geetettiyaa Toomaasi, K'aanaa Galiilaappe yeedda Naatinaa'eeli, Zabddiyoosa naanayne Yesuusa kaalliyawanttuppe hara laa"atuu ittippe de'iino. **3** Simooni P'es'iroose untunttoo, «Taani moliyaa oyk'k'anaw bay» yaageedda. Untunttu, «Nuunikka neenanna baana» yaagiide, kesiide wonggiriya giddo geleeddino; shin untunttu he gallassi k'amma moliyaa ayinne oyk'k'ibeykkino. **4** Wonttiyaa wode away kessanaappe kase, Yesuusi abbaa gas'aan ek'k'eedda; shin Aa kaalliyawanttu Yesuusa gideeddawaa eribeykkino. **5** Yesuusi untuntta, «Naatoo, moliyaa oyk'k'ibeykkiteeyye?» yaageedda. Untunttu zaariide, «Ayinne oyk'k'ibeykko» yaageeddino. **6** I zaariide, «Hinttenttu dabbaa wonggiriyaappe ushechcha baggako yeggite; amareedawaa hinttenttu oyk'k'ana» yaageedda. Hewaa diraw, dabbaa ushechcha baggako yeggina, molii dareedda diraw, goochchi kessanawe untuntta s'ooneedda. **7** Yesuusi siik'iyaa Aa kaalliyawe P'es'iroosa, «Hawe Godaattennee!» yaageedda. Simooni P'es'iroose Godaa I gideeddawaa siseedda wode, kallo de'iyaa diraw, bare mayuwaa mayyiide, abbaa giddo guppi geleedda. **8** Shin yekko kaalliyawanttu molii kumi utteedda dabbaa goochchiide, wonggiriyaan abbaappe gas'aa kesseeddino; untunttu abbaappe laa"u s'eetu wad'aa keenaa haakkiide de'iinoppe attin, loytsi haakkiide de'ikkino. **9** Untunttu abbaappe gas'aa kesseedda wode, s'iis'untsaa bonk'k'uwaaan molii

de'iyawaanne ukitsaa be'eeddino. **10** Yesuusi untuntta, «Ha'i hinttenttu oyk'keedda moliyaappe amareedawaa haammite» yaageedda. **11** Simooni P'es'iroose wonggiriyaan geliide, s'eetanne ishatamanne heezzu wogga moletuu kumi utteedda dabbaa goochchiide, abbaappe gas'aa kesseedda; molii hewaa keena daro gidinakka dabbay daakettibeenna. **12** Yesuusi untuntta, «Ha yiide, k'an"iyaa k'an"ite» yaageedda. Yesuusa kaalliyaawantuppe ittuunne, «Neeni oonee?» giide Aa oochchanaw s'alibeenna; ayaw gooppe, Godaa I gideeddawaa untunttu ereeddino. **13** Yesuusi yiide, ukitsaa akkiide, untunttoo immeedda; moliyaakka hewaadan immeedda. **14** Yesuusi hayk'uwaappe denddeeddawaappe guyyiyaan, bare kaalliyaawanttoo beettishshin hawe heezzentsuwaa. **15** Untunttu k'umaa meeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi Simooni P'es'iroosa, «Yohaannisa na'aa Simoonaa, Taana hawantuppe aatsaade siik'ay?» yaageedda. Simooni P'es'iroose, «Ee Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa» yaageedda. Yesuusi Aa, «Ta dorssaa maratuwaa heemma» yaageedda. **16** Yesuusi k'aykka, «Yohaannisa na'aa Simoonaa, Taana siik'ay?» yaageedda. Simooni P'es'iroose, «Ee Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa» yaageedda. Yesuusi, «Ta dorssatuwaa heemma» yaageedda. **17** Yesuusi heezzentsuwaa, «Yohaannisa na'aa Simoonaa, Taana dosay?» yaageedda. Yesuusi heezzentsuwaa Simooni P'es'iroosa, «Taana dosay?» yaagiide oochcheedda diraw, P'es'iroose kayyottiidde, «Godaw, neeni ubbabaa eraasa; taani neena dosiyaawaa neeni eraasa» yaageedda. Yesuusi, «Ta dorssatuwaa heemma. **18** Taani new tumuwaa oday; neeni wodallatetsaan de'iyaa wode, ne s'eessan sak'kiyaa neerekka danc'c'aade, neeni koyyeeddasaa baasa. Shin

c'imeeddawaappe guyyiyaan, ne kushiyaa mic'c'a bessaasa. Neena hara uray danc'c'issanawaa; neeni dosennasaakka afee» yaageedda. 19 Yesuusi hewaa P'es'iroose ay mala hayk'uwaa hayk'kiide, S'oossaa bonchchissanenttonne erissanaw geedda; k'ay hewaa geeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi P'es'iroosa, «Taana kaala» yaageedda. 20 P'es'iroose guyye simmiide, Yesuusi siik'iyya kaalliyaawe bareppe guyyenna yiyaawaa be'eedda; he kaalliyaawe kawuwaa miyaa sa'aan Yesuusakko shiik'iide Aa, «Godaw, neena aatsi immanawe oonee?» yaageeddawaa. 21 P'es'iroose he kaalliyaawaa be'iide Yesuusa, «Godaw, ha bitanii k'ay waananee?» yaageedda. 22 Yesuusi Aa, «Taani yaana gakkanaw I de'ana mala Taani koyyoope, hewe neena ayaa metii? Neeni Taana kaala» yaageedda. 23 Hewaa diraw, he kaalliyaawe hayk'k'enna giyaa haasayay ishatuwaa ubbaakko gakeedda; shin Yesuusi, «Taani yaana gakkanaw, I de'ana mala, Taani koyyoope, neena ayaa metii?» geeddawaappe attin, «Hayk'k'enna» gibeenna. 24 He yewuwaabaa markatteeddawenne k'ay hewaa s'aafeddawe he kaalliyaawaa Aa markkatetsay tuma gidiyaawaa nuuni ereetto. 25 Yesuusi ootseedda hara darobaykka de'ee; ubbabay huup'iyaan huup'iyaan s'aafettinto, s'aafettiyya mas'aafatoo ha mule alamii gidanawaa taw malatenna.

Kiitaa

1 Toofiloosaa, Yesuusi saluwaa beedda gallassay gakkanaw, ootsanawunne tamarissanaw doommeeddawaa ubbabaa taani ta koyro mas'aafaan s'aafaad. Saluwaa baanaappe kase I bare dooriide kiiteeddawantta Geeshsha Ayyaanaan azazeedda. **3** I bare kiiteeddawanttoo oytamu gallassaa beettiiddinne k'ay S'oossaa kawutetsaabaa untunttoo odiidde, bare waayiyaappe guyyiyaan, hayk'uwaappe dendeeddawaa sid'e baynnaan loytsi ammansiiide, barena untuntta besseedda. **4** Untunttunna ittippe de'iidde, untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; «Yerusaalameppe kesoppite; shin hinttentu Taappe siseedda Ta Aabbu hinttenttoo immana giide hidooteeddawaa naagite. **5** Ayaw gooppe, Yohaannisi haatsaan s'ammak'eedda; shin guutsa wodiyaappe guyyiyaan, Geeshsha Ayyaanaan hinttentu s'ammak'ettanita» yaageedda. **6** Yesuusi kiiteeddawanttu Yesuusanna gakettedda wode Aa, «Godaw, ha wodiyaan Israa'eelattoo kawutetsaa zaaranii?» yaagiide oochcheeddino. **7** Yesuusi untuntta, «Ta Aabbu bare godatetsaan keereedda akenaanne wodiya hinttentu eranaassa gidenna. **8** Shin Geeshsha Ayyaanay hinttentu bolla wod'diyaa wode, wolk'k'aa hinttentu akkanita; yaatiide Yerusaalameninne Yihudaa gadiyaa ubbaan, Sammaariyaaninne gadiyaa gas'aa ubbaa gakkanaw Taw markkattiyaawantta gidanita» yaageedda. **9** Hewaa geeddawaappe guyyiyaan, untuntu s'eellishshin, d'ok'k'u d'ok'k'u giidde, saluwaa biina, untuntu ayfiyaappe shaarii Aa gentseedda. **10** Yesuusi bollaw denddiyaa wode, untuntu saluwaa c'addi s'eellishshin, bootsa mayuwaa mayyeedda laa"u asatuu ellekka untuntu matan ek'kiide, **11** «Galiilaa asattoo, saluwaa s'eelliidde, hinttentu ayaw ek'keedditee? Ha hinttentuppe saluwaa beedda

Yesuusi saluwaa biyaawaa hinttenttu be'eeddawaadankka, simmiide yaanawaa» yaageeddino. 12 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi kiiteeddawanttu Debre Zayite geetettiyaa Wogaraa mitsaa deriyaappe Yersaalame simmeeddino. Wogaraa mitsaa derii Yersaalameppe itti kiilo mitiriyaa keena. 13 Yesuusi kiiteeddawanttu Yersaalame geliide, barenttu de'iyaa sa'aa d'ok'k'aa pude keseeddino; yaa keseeddawanttu sunsay P'es'iroosa, Yohaannisa, Yaak'ooba, Inddiraasa, Pilip'p'oosa, Toomaasa, Barttalamoosa, Maatoossa, Ilppiyoosa na'aa Yaak'ooba, bare gadiyaw seelettii Simoonanne Yaak'ooba na'aa Yihudaa. 14 Hawanttu ubbatuu mac'c'awanttunna, Yesuusa daayi Mayraaminanne Yesuusa ishatuwaanna ubbay itti wozanaa gidiide, ubbaa wode ittippetetsaan woossaw shiik'iino. 15 He wode, P'es'iroosi s'eetanne laatama gidiyaa ammaniyaa asaa shiik'uwaan ittippe de'iyaa bare ishatuwaa gidдон denddi ek'k'iide, hawaadan yaageedda; 16 «Taanaadan ammaniyaawanttoo, Yesuusa oyk'k'eeddawannta kaaletseedda Yihudaabaa Geeshsha Ayyaanay kase Daawite doonaan odeedda S'oossaa mas'aafaa k'aalay polettanaw bessee. 17 Ayaw gooppe, Yihudaa Ask'k'orootu nuunanna de'ee; k'ay nuunanna ittuwaa gidi paydettiide oosuwa baggay de'ana mala dooretteedda» yaageedda. 18 Yihudaa Ask'k'orootu bare iita oosuwaan demmeedda miishshaan gadiyaa shammeedda; sintsaw guufanniide kunddina, Aa uluu gidduwaappe daaketteedda; Aa marac'c'ii ubbaykka karew p'uls's'etti kesi aggeedda. 19 Yihudaa bolla haneeddawaa Yersaalamen de'iyaa Asay ubbay siseedda; hewaa diraw, he gadiyaa barenttu k'aalaan Akelddaamaa giide suntseeddino; hewaa biletsey suutsaa gadiyaa giyaawaa. 20 P'es'iroosi

odiidde, Ayaw gooppe, Mazimuriyaa Mas'aafaan, Aa gollii mela atto; ooninne hewaan de'oppo k'ay Aa suntsatetsaakka haray akko geetettiide s'aafetteedda. **21** Hewaa diraw, itti Asay Godaa Yesuusa dendduwaa markattanaw, nuunanna gaketanaw bessee; Yohaannisi s'ammak'eedda wodiyaappe doommiide, Yesuusi nuuppe saluwaa beedda wodii gakkanaw, Godaa Yesuusi nuunanna hametteedda wodiya ubbaan I nuunanna de'iyawantuppe ittuwaa gidi suntsettanaw bessee. **23** Hewaappe guyye ammaniyaa Asay dooroo Yoss's'oota giyaa Barssaabaa geetettiyaa Yooseefonne Maatiyaasa laa"uwaa esseeddino. **24** Hewaappe guyyiyaan, S'oossaa woossiide, «Ubbaa wozanaa eriyaa Godaw, Yihudaa Ask'k'orootu baresaa baanaw yeggiide beedda oosuwaanne Yesuusi kiitteedda oosuwaa hadaraa akkanaadan, ha laa"u asatuwaappe ittuwaa neeni dooreeddawaa nuuna bessa» yaageeddino. **26** Unttuntun saamaa yeggeeddino; saamay Maatiyaasa bollan wod'd'ina, Maatiyaasi Yesuusi kiitteedda tammanne itti kiitettawanttunna paydetteedda.

2 P'ens's'ek'ostte giyaa gallasay gakeedda wode, ammaniyaawantu ubbatuu ittippe gidiide, ittisaa shiik'i de'ishshin, **2** wolk'k'aama gotuwaadan guummiyaa guntsay wozanaa aatsenan saluwaappe yiide, untuntu utteedda golliyaa ubbaa kumeedda. **3** K'ay tamaa lac'uwaadan poddugiyaawe untunttoo beettiide, shaaketti shaaketti, untuntu ubbaa bolla wod'd'eedda. **4** Unttuntu ubbaan Geeshsha Ayyaanay kumiide, dumma dumma k'aalaan haasayana mala, untunta danddayissina, haasayaa doommeeddino. **5** Sa'aan de'iyaa asaa zeretsaa ubbaappe yiide, S'oossaw yayyiyaa ittippe de'iyaa Ayihudatuu Yerusaalamen de'iino. **6** Ha guntsaa siseedda wode, Asay ubbay shiik'eedda;

unttuntu barenttu k'aalaan k'aalaan haasayishshin siseedda diraw, giyaawaa d'ayeeddino. 7 Asay ubbay maalalettiiddenne hawe ooratsabaa giidde, «Be'ite; ha haasayiyaawanttu ubbatuu Galiilaa asatuwaa gidikkinoo? 8 Yaatina, nuuni nu yeletteedda gade k'aalaan untunttu haasayishshin waaniide siseettoo? 9 Nuuni P'artte asatuu, Meedoone asatuu, Elaamees'e asatuu, laa"u shaafatuwaappe gidduwaan de'iyaawanttu, Yihudaan, K'ap'p'adook'iyen, P'ans's'oossan, lisiyaan, 10 Pirggiyaan, P'inifiliyaan, Gibs'en, K'ereena baggan de'iyaa Liibiyaa woradatuwaan de'iyaawanttu, Roomeppe yeedda imatsatuu, Ayihudatuu, Ayihudatetsaw laametteedda nuuppe amareedawanttu, K'aris's'eese asatuunne, Arabiyaa asatuu, S'oossay ootseedda wolk'k'aama oosuwa nu k'aalaan untunttu haasayishshin siseeddo» yaageeddino. 12 Ubbaykka maalalettiide, yewuu barenttoo gelennaan is's'ina barenttu gidдон, «Laa hawe waagiyaawee?» yaageeddino. 13 Shin hara asatuu ammaniyaawanttu bollan K'iliic'iidde, «Hawanttu ushiide matsotteeddino» yaageeddino. 14 Shin P'es'iroosi, Yesuusi kiitteedda hara tammanne itti kiitettowanttunna denddi ek'k'iide, bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, untunttoo hawaadan yaagi odeedda; «Ayihudatoo, k'ay Yerusaalamen de'iyaa ubbatoo, taani odiyaawaa sisite. Hawe hinttenttoo eretto; hinttenttu k'oppiyaawaadan, hawanttu matsottibeykkino. 15 Ayaw gooppe, wonttaappe biro heezzu saate gidee. 16 Shin hawe Nabiya lyy'eel haasayeeddawaa. 17 «I haasayiide, «S'oossay hawaadan yaageedda; wodiya wurssetsaan hawaadan hananawaa. Taani asaa ubbaa bollan ta Ayaanaa gussana. Hinttenttu attuma naanayenne hinttenttu mac'c'a naanay timbbitiyaa odanawantta. Hinttenttu wodalla naanaykka sas'aa be'anawantta;

hinttenttu c'imatuukka akumuwaa akumettanawantta. **18** He gallassatun ta attuma k'oomatuwaa bollanine ta mac'c'a k'oomatuwaa bolla Taani Ta Ayaanaa gussana. Hewaappe guyye untunttu timbbitiyaa odanawantta. **19** K'ay Taani bolla saluwaan ooratsabaa, garssa saankka malaataa bessana. Suutsay, tamaynne shaariyaadan, kammeedda c'uway de'ana. **20** Wolk'k'aamanne bonchcho gideedda Godaa gallassay, gakkanaappe kase away d'umaana; agenaykka suutsaa malatana. **21** He wode hawaadan hananawaa; Godaa suntsaa s'eesiyaa ooninne attana yaageedda. **22** «Israa'eeliyaa asatoo, ha k'aalaa sisite; Naazireetiyaa Yesuusi hinttenttu gidдон S'oossay barenan ootseedda wolk'k'aama oosuwaan, ooratsabaaninne malaatan hinttenttoo d'iishisseedda asaa; hewaa hinttenttukka eriita. **23** Yesuusi hinttenttoo imettana mala, S'oossay kase bare sheniyaaninne bare eraan bare k'ofaa k'achchi wotseedda; yaatina, Aa hinttenttu nagaranchchatuwaa kushiyan mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishissiide, kak'issi wod'iseeddita. **24** Shin hayk'uu Yesuusa oyk'k'anaw danddayibeenna diraw, S'oossay hayk'uwwa seelaa aappe d'ayissiide, Aa dentseedda. **25** Ayaw gooppe, Daawite Yesuusabaa hawaadan yaageedda; « Taani metootennaadan, Goday ta ushechchaan de'iyaa diraw, taani ubbaa wode Godaa ta matan be'ay. **26** Hewaa diraw, ta wozanay nashetteedda; ta ins's'arssankka nashechchay kumeedda. K'ay ta bollaykka lo"o de'ana giide, nashechchaan naagee. **27** Ayaw gooppe, ta shemppuwaa, Si'ooliyaan aggakka. K'ay ne Geeshsha Na'aa anhaakka wook'etsakka. (Hadēs g86) **28** Neeni taana de'uwwa ogiyaa erissaadda. Neeni taananna de'iyawaan, taani darii nashettay yaageedda.

29 «Ishatoo, nu aawotuwaa kaappuwaa Daawitebaa taani hinttentoo geeshshaade odanaw bessee; Daawite hayk'k'iide moogetteedda; Aa duufuu hachche gakkanawukka nu matan de'ee. 30 Daawite Nabiyya gideedda dirawunne S'oossay Aa naanaa zeretsaappe ittuwaa Aa kawutetsaa oydiyaan utissanaw aw c'aak'keeddawaa ereedda diraw, 31 Kiristtoosa dendduwaa sintasaw s'eelliide, «Aa shemppuu Si'ooliyaan attibeenaa; Aa bollaykka wook'k'ibeenna» giide odeedda. (Hadēs g86) 32 «S'oossay Yesuusa hayk'uwaappe dentseeddawoo nuuni ubbay markka. 33 Hewaa diraw, S'oossay bareppe ushechcha baggan Aa d'ok'k'u d'ok'k'u ootsiide, aw Geeshsha Ayaanaa immana geeddawaadan, Geeshsha Ayaanaa akkiide, hawaa hinttenttu ha"i be'yaawaanne sisiyaawaa nu bolla gusseedda. 34 «Ayaw gooppe, Daawite bare huup'ew saluwaa kesibeenna; shin yaageedda; « «Goday ta Godaa; «Taani ne morkkatuwaa, neeni gediyaan yed'd'a ek'k'yaawaa ootsana gakkanaw hawaan taappe ushechcha baggana utta» geedda» yaageedda. 36 «Hewaa diraw, S'oossay mask'k'aliyaa bolla misimaariyan ha hinttenttu d'ishiide kak'k'eedda Yesuusa Godanne Kiristtoosa ootseeddawaa Israa'eeliyaa asaa zeretsay ubbay tumuppe ero» yaageedda. 37 Asay P'es'iroosi geeddawaa siseedda wode, asaw wozanay daroppe boshettina, P'es'iroosanne Yesuusi kiitteedda haratuwaa, «Nu ishadoo, yaatina nuuni ayaa udanee?» yaageeddino. 38 P'es'iroosi untuntta, «Hinttenttu nagaray atto geetettana mala, nagaraappe simmiide, hinttenttu huup'iyaan huup'iyaan Yesuusi Kiristtoosa suntsan s'ammak'ettite. S'oossay immiyaa Geeshsha Ayaanaa hinttenttu akkana. 39 Ayaw gooppe, S'oossay immana geedda k'aalay hinttenttussa, hinttenttu naanatuwaassanne Goday nu S'oossay barekko s'eesiyaa

haakuwaan de'iyaawanttu ubbaassa» yaageedda. **40** P'es'iroosi untunttoo k'aalaa haraakka gujji markattiide, «Ha wodiya geella asaappe hinttenttu huup'iyaa ashshite» yaagiide zoreedda. **41** P'es'iroosi odeeddawaa akkeeddawanttu s'ammak'etteeddino; he gallassi heezzu sha"a gidiyaa Asay ammaneeddino. **42** Untunttu Yesuusi kiiteeddawanttu timirtiyaan, ittippetetsaan ukitsaa mentsi miyaawaaninne S'oossaa woosan genc'c'iino. **43** Yesuusi kiiteeddawanttu kushiyan daro ooratsabayanne malaatatuu oosettina, asaa ubbaa yashshay oyk'k'eedda. **44** Ammaneedda ubbatuu ittippe de'iino; k'ay barenttoo de'iyabaa ubbaakka ittippe shaakki akkeeddino. **45** Untunttu barenttu gadiyaanne barenttoo de'iyabaa zal"i zal"iide, oonanne koshsheedda keena miishshaa ubbaw shaakkeeddino. **46** K'ay ubbaa gallassi, itti wozanaa gidiide, Geeshsha Golliyaan pac'c'ennan gaketiiide, barenttu golle golle s'eesettiide nashechchaaninne pashikka wozanaan k'umaa miino. **47** S'oossaa galatiidde, asaa ubbaan sabetteeddino. K'ay Goday ammani attiyaawantta gallassi gallassikka untunttu bolla gujje.

3 Itti gallassi, P'es'iroossinne Yohaannisi S'oossaa woossanaw udduppu saatiyaan Geeshsha Golliyaa beeddino. **2** Yelettoodeppe doommiide, gundda gidiide de'iyaa itti bitanii Geeshsha Golliyaa geliyaa asaappe miishshaa woossanaw, ubbaa gallassi darii lo"a giyaa Geeshsha Golliyaa penggiyaan Asay afiide wotsiyaawe de'ee. **3** He wobba bitanii, P'es'iroossinne Yohaannisi Geeshsha Golliyaa gelana hanishin be'iide, miishshaa untuntta woosseedda. **4** P'es'iroosi Yohaannisanna Aa c'addi s'eelliide, «Nuukko haa s'eella» yaageedda. **5** Wobba bitanii untunttuppe ittibaa akkanaw koyyiide, untunttukko s'eelleedda. **6** Shin P'es'iroosi Aa, «Taw miishshay baawa; shin taw de'iyabaa

taani new immana; Naazireetiyaa Yesuusi Kiristtoosa suntsan dendaade hametta» yaageedda. 7 Yaatiide, wobba bitaniyaa bare ushechcha kushiyan oyk'k'iide, pude dentseedda; ellekka Aa gediinne meeshi mek'etsay min aggeedda. 8 Bitanii pude guppiide, denddi ek'k'eedda; yaanne haanne hametaa doommeedda. Hewaappe guyyiyaan hamettiidde, guppiiddinne S'oossaa galatiidde, untuntunna ittippe Geeshsha Golliyaa geleedda. 9 I hamettishshiinanne S'oossaa galatishshin, Asay ubbay Aa be'eedda. 10 Yaatiide, miishshaa woossanaw darii lo'a giyaa Geeshsha Golliyaa penggiyaan utteeddawe Aa gideeddawaa akeekeddino; I haneeddawaa be'iide maalaletteeddino. 11 Bitanii P'es'iroosanne Yohaannisa oyk'k'i utteedda wode, Asay ubbay maalalettiide, Solomone baranddaa giyaa saan ittippe untuntukko wos's'eeddino. 12 P'es'iroosi asaa be'eedda wode untunttoo yaageedda; «Israa'eeliyaa asatoo, ayaw hawoo maalalettiitee? Woy ayaw nuuna c'addi s'eelliitee? Nuuni nu wolk'k'aan woy S'oossaa malatiyaawaan ha bitaniyaa hametseeddawaa hinttenttoo malatii? 13 Abraahaamo S'oossay, Yisaak'a S'oossay, Yaak'ooba S'oossay, nu aawotuwwa S'oossay, hinttenttu aatsi immeeddawaa P'ilaas'oosi billanaw k'oppi utteedda wode, hinttenttu Aa sintsan, «Nuuni Aa erokko» geedda bare Na'aa Yesuusa bonchcheedda. 14 Shin hinttenttu geeshshaanne s'illuwaa, «Nuuni Aa erokko» giide, shemppuwaa wod'eeddawaa Aa diraa hinttenttoo billanaw P'ilaas'oosa woosseedita. 15 De'uwwa immiyaawaa hinttenttu wod'eeddita; shin S'oossay hayk'uwaappe Aa dentseeddawoo nuuni markka. 16 Ha wobba bitaniyaa Yesuusa suntsaa wolk'k'ay miniseedda; hinttenttu be'iyaawenne eriyaawekka I Aa suntsan ammaniyaawaan oosetteedda; ha hinttenttu ubbaa sintsan

Aa hawaadan loytseeddawe, Yesuusa I ammaniyaawaa. 17
 «Ha"ikka taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttentukka hinttentta
 kaalliyaawanttudan, erennaan ootseeddawaa taani eray. 18
 Shin S'oossay beni, nabatuwaa ubbatuwaa doonaan, «Kirsttoosi
 waayettana bessee» yaagiide odeedda; bare odeeddawaakka
 hewaadan poleedda. 19 Simmi S'oossay hinttenttu nagaraa
 maaranaadan, Godaa matappe ayaanaa minotetsaa wodii
 hinttenttoo yaanaadaaninne S'oossay Yesuusi Kirsttoosa kase
 hinttenttoo odettowaadan yeddanaadan, hinttenttu nagaraa
 paas'iide S'oossaakko simmite. 21 S'oossay geeshsha
 gideedda bare nabatuwaa doonaan benippe doommiide
 haasayeeddawaadan, ubbabay ooras's'iyaa wodii gakkanaw,
 Yesuusi saluwaan gam"anaw bessee. (aiōn g165) 22 Muse, «Goday
 S'oossay, hinttenttu zariyaa giddoppe hinttenttoo taanaadan
 nabiya dentsana; hinttenttu I giyaawaa ubbaa sisite. 23
 He nabii odiyaaawaa sisenna Asay ooninne asaa giddoppe
 shaaketti d'ayo» yaageedda. 24 «K'ay Saameelappe doommiide,
 aappe kaala denddeedda nabatuu ubbatuu, ha wodiyaabaa
 odeeddino. 25 Hinttenttu nabatuwaa naanaa; k'ay S'oossay
 Abraahaamoo, «Sa'aan de'iyaa asaa ubbaa taani ne zeretsaa
 baggana anjjana» yaagiide nu aawotuwaana c'aak'k'eedda
 c'aak'uwaa laattiyaa naanaa. 26 S'oossay hinttentta ubbatuwaa
 hinttenttu iita oosuwaappe zaariide anjjana mala, bare K'oomaa
 dentsiide, hinttenttoo koyro yeddeedda» yaageedda.

4 P'es'iroossinne Yohaannisi asaw odishin, k'eesatuwaa
 kaappatuu, Geeshsha Golliya wotaadaratuwaa azaziyaawenne
 Saduk'aawanatuu, 2 untunttu asaa tamarissiyaa dirawunne
 hara asatuu hayk'uwaappe denddanawoo markka gidana
 mala, Yesuusi hayk'uwaappe denddeeddawaa odeedda

diraw, darii yilotiide, untuntukko yeeddino. 3 Untuntta oyk'kiide, sa'ay omarsidiggo diraw wonttanaw k'asho golle gelisseeddino. 4 Shin k'aalaa siseeddawantuppe c'oratuu ammaneeddino; attuma asaa payduu ichcheshu sha"a keena gideedda. 5 Wonttetsa gallassi, untuntta mooddiyaawanttu, Ayihuda asaa c'imatuu, Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappatu Haanni, K'ayaafi, Yohaannisi Iskinddirinne k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappatuwaa dabbattuu ubbay Yersaalamen shiik'eeddino. 7 Yesuusi kiiteeddawantta barenttu gidduwaan essiide, «Ayaa wolk'k'aan woy O suntsan hawaa hinttenttu ootseedditee?» yaagiide oochcheeddino. 8 He wode P'es'iroosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, untuntta hawaadan yaageedda; «Asaa kaaletsiyaawanttoo, Ayihuda asaa c'imatoo, 9 hachche ha hargganchcha bitaniyaw oosetteedda lo"o oosuwaabaanne I waan pas'eeddentto, hinttenttu nuuna oochchooppe, 10 mask'k'aliyaa bolla misimaariyan hinttenttu d'ishiide kak'k'ina, S'oossay hayk'uwaappe dentseedda Naazireetiyaa Yesuusi Kiristtoosa suntsan ha bitanii pas'iide, hinttenttu sintsaan ek'keeddawe hinttenttu ubbawunne Israa'eeliyaa asaa ubbaw eretto. 11 Golliyya kees's'iyaaawanttu hinttenttu kad'iide is's'eedda tuussay golliyya ubbaa tookkiyaa koshshiyaa tuussaa gideedda. 12 Asay atatetsaa Yesuusa baggana demmanaappe attin, hara O baggannanne demmenna; nuuni Aa suntsan ootsanaw bessee; ayaw gooppe, S'oossay saluwaappe garssan asaw immeedda hara suntsay baawa» yaageedda. 13 Shiik'uwaa Asay P'es'iroossinne Yohaannisi s'aleedda s'alaa be'eedda wode, untunttu tamaribeenna c'oo asaa gideeddawaa akeekiide maalalteeeddino; untunttu

Yesuusanna de'iyawaakka ereeddino. **14** K'ay pas'eedda bitanii P'es'iroossannanne Yohaannisanna ek'keeddawaa Asay be'iide, giyaawaa d'ayeeddino. **15** Shin P'es'iroossinne Yohaannisi shiik'uwaappe kare kesana mala Asay azaziide, bare gidдон zorettiide, **16** «Ha asatuwaa ayaa udanee? Ayaw gooppe, untunttu kushiyan oosetteedda wolk'k'aama malaatatu Yerusalaamen de'iyaa ubbaw beetteedda. Nuuni hewaa erokko gaanaw danddayokko. **17** Shin yewuu asaw laalettenna mala, hawaappe sintsaw ha asatu Yesuusa suntsaa oossinne odennaadan, minisiide untuntta, «Hinttena erite» goytte» yaageeddino. **18** Untunttu s'eesiide, Yesuusa suntsaa mulekka dentsenaadaaninne aabaa tamarissennaadan azazeeddino. **19** Shin P'es'iroossinne Yohaannisi zaariide, «S'oossaw eeno giyaawaa aggiide, hinttentoo eeno giyaawe S'oossaa sintsan lo'enttonne ane hintte pirddite. **20** Ayaw gooppe, nuuni be'eeddabaanne siseeddabaa odennaan agganaw danddayokko» yaagiide shiik'eedda asaw odeeddino. **21** Shiik'eedda Asay untuntta muranaw gaasottiyaabay d'ayina, laa'entsuwaa darssi palumettiide, haneeddabaw Asay ubbay S'oossaa galatiyaa diraw, untuntta billiide yeddeeddino. **22** He harggiyaappe patsiyaa malaatatu aw oosetteedda bitanii yelettoodeppe laytsay aw oytamuwaappe aad'd'eedda. **23** P'es'iroossinne Yohaannisi bilettiide, barenttu dabbatuwaakko biide, k'eesatuwaa kaappatuunne Ayihuda c'imatu barentta geeddabaa ubbaa untunttoo odeeddino. **24** Untunttu hewaa siseedda wode, itti wozana gidiide, S'oossaa hawaadan yaagiide woosseeddino; «Ubbaa Mooddiyaa Godaw, saluwaa, sa'aa, abbaanne untunttu gidдон de'iyaa ubbabaa med'd'eeddawoo, **25** Neeni New ootsiyaa nu aawuwaa Daawite doonaan

Geeshsha Ayyaanan haasayaadde, « ‹Ayihuda gidenna Asay ayaw yiloteeddee? K'ay Asay ayaw danbbennabaw mak'k'eteeddee? 26 Sa'aa kaatatuu giigetteeddino; gadiyaa mooddiyaawanttu Godaa bollaninne I okkeedda Kiristoosa bolla ittippe denddeeddino› yaagaade haasayaadda. 27 ‹Ayaw gooppe, Heeroodisinne P'ens's'enaawiyaa P'ilaas'oosi Ayihuda gidenna asaananne Israa'eeliyaa asaana, neeni okkeedda Kiristoosa ne Geeshsha Na'aa Yesuusa bolla denddanaw, ha katamaan shiik'eeddawe tuma. 28 K'ay neeni ne wolk'k'aaninne ne sheniyaan hanana gaade k'oppa utteeddabaa ubbaa ootsanaw shiik'eeddino. 29 Ha''ikka Godaw, untunttu naasiyaa s'eella; nuuni neena kaalliyaawanttu, ne k'aalaa kumentsaa k'onc'c'etetsaan odanaadan, nuuna danddayissa. 30 Patsanaw ne wolk'k'aa besa; k'ay ne Geeshsha Na'aa Yesuusa suntsan ooratsabaanne malaataa oosissa› giide woosseeddino. 31 Untunttu S'oossaa woosseeddawaappe guyyiyaan, he untunttu shiik'eeddasay k'aas's'eedda. Untunttu ubbaan Geeshsha Ayyaanay kumina, S'oossaa k'aalaa k'onc'c'etetsaan odeeddino. 32 Ammaniyaawanttu ubbatuu k'ofaaninne wozanaan ittuwaa gideeddino. Untunttu mehii ubbay ittippe de'iyawaappe attin, barew de'eeddabaa ooninne barentubaa gibeenna. 33 Yesuusi kiitteeddawanttu Godaa Yesuusi hayk'uwaappe denddeeddawaa wolk'k'aama wolk'k'aan markkattiino; k'ay S'oossay untunttoo ubbaw aad'd'o keekatetsaa darissiide immeedda. 34 Ammaniyaawanttu giddon metootanchay ittuunne baawa; ayaw gooppe, biittay woy gollii de'iyawaanttu ubbatuu zal''iide, akkeedda miishshaa ahiide, 35 Yesuusi kiitteeddawanttoo immiino; he miishshay asaw koshshiyaawaadan shaaketti, huup'iyaa huup'iyaa imettee.

36 K'op'iroosa geetettiyaa saan yeletteedda Yooseefo giyaa Leewiyaa zarii ittuu de'ee; Aa suntsaa Yesuusi kiitteeddawanttu Barnaabaasa geeddino. Hewaa biletsay «Mentsetsiyaa Na'aa» giyaawaa. 37 Barnaabaasi barew de'iyaa gadiyaa zal"eedda miishshaa ahiide, Yesuusi kiitteeddawanttoo immeedda.

5 Itti Hanaaniyaa geetettiyaa bitanii bare machchatti Sap'p'iirinna gadiyaa zal"eedda. 2 He zal"eedda miishshaappe bare machchata erishshin ashshiide, attowaa Yesuusi kiitteeddawanttoo immeedda. 3 Shin P'es'iroosi Hanaaniyaa, «Neeni Geeshsha Ayaanaa c'immaade ne gadiyaa zal"eedda miishshaappe shaakka ashshana mala, s'alahii ne wozanaan ayaw geleeeddee? 4 Neeni zal"anaappe kase gadii newaa gidennee? K'ay neeni zal"a simminakka miishshay neessa gidennee? Yaatina, hawaa malabaa ootsanaw ayaw ne wozanaan k'oppaaddii? Neeni S'oossaw worddotowaappe attin, asaw worddotabeykka» yaageedda. 5 Hanaanii he k'aalaa siseedda elekka kunddiide hayk'k'i aggeedda; hewaa siseedda ubbay daro yayyeedda. 6 Wodalla asatuu soy geliide, Aa anhaa s'aas'iide, karew kesi Aa moogeeddino. 7 Heezzu saate gidowaappe guyyiyaan, Hanaaniyaa machchata hewaa erennaan de'aadde gelaaddu. 8 P'es'iroosi izo, «Hinttentu gadiyaa hanni keena miishshaan zal"eedditee? Ane taw oda» yaageedda. Iza, «Ee hanni keena miishshaan zal"eeddo» yaagaaddu. 9 P'es'iroosi mishiratto, «Neeninne ne asinay Godaa Ayaanaa paac'c'anaw ayaw zoretteedditee? Be'a; ne asinaa moogeedda asatuu karen de'iino; ne anhaakka untunttu kare kessana» yaageedda. 10 Mishiratta he man"iyaan P'es'iroosa gadiyaa matan kunddaade hayk'k'a aggaaddu; wodalla asatuu geliyaa wode hayk'k'eeddawunno demmiide,

kare kesseeddawaappe guyye, izi asinaa duufuwaa matan moogeeddino. **11** Ammaniyaa asaa ubbayne hewaa siseedda hara Asay ubbay darii yayyeedda. **12** Yesuusi kiiteeddawanttu daro malaataanne ooratsabaa asaa gidдон ootsiino; ammaniyaa ubbatuu Solomone baranddaan ittippe shiik'iino. **13** Hara asaappe untuntunna gaketanaw haray atto ittuunne s'alibeenna; shin Asay untuntta bonchchee. **14** Ammaniyaa attuma asayne mac'c'a Asay kasewaappe c'oray Godaw gujettee. **15** Hewaa diraw, Asay hargganchchatuwaa shanchchamaaninne saleenan k'eri tookkiide, P'es'iroosi hewaanna aad'd'iyaa wode haray atto, aw kuwenttonne untuntuppe ittuwaa ittuwaa bollanna aad'd'ana mala, katamaa ogiyaa doonaa kessiide wotsee. **16** K'ay c'ora Asay Yersaalame matan de'iyaa katamatuwaappe hargganchchatuwaanne iita ayyaanan oyk'etteedda asatuwaa akki yeeddino; ubbatuukka pas'eeddino. **17** Hewaappe simmina k'eesatuwaa kaappuunne aanana de'iyaa Saduk'aawanatuu ubbatuu Yesuusi kiiteeddawantta daro k'anaatiide, untunttu bolla denddeeddino. **18** K'ay Yesuusi kiiteeddawantta oyk'kiide, ubbaa asaa k'achchiyaa golliyaan yeggeeddino. **19** Shin Godaa kiitanchchay k'amma k'asho golle penggiyaa dooyyiide, Yesuusi kiiteeddawantta kare kessiide, **20** «Hinttenttu biide, Geeshsha Golliyaan ek'kiide, ha ooratsa de'uwaa k'aalaa ubbaa asaw odite» yaageedda. **21** Yesuusi kiiteeddawanttu hewaa siseedda wode, wontumaatsaan Geeshsha Golliyaa geliide, tamarissanaw doommeeddino. K'ay k'eesatuwaa kaappuunne aanana de'iyaawanttu yiide, shiik'eedda asaana Israa'eeliyaa c'imatuwaa ubbatuwaa ittippe s'eesiide, Yesuusi kiiteeddawantta barenttu sintsa ahana mala, wotaadaratuwaa k'asho golle kiiteeddino. **22** Shin wotaadaratuu k'asho golle biide, Yesuusi

kiiteeddawantta demmibeykkino; guyye simmiide shiik'eedda asaw, «Nuuni biyaa wode k'asho golle kariyaa daro minisi k'achchina, naagiyaawanttukka penggiyaan ek'keeddawantta demmeeddo; shin nuuni k'asho golliya dooyiyaa wode, golle garssan haray atto itti asayne baawa» yaageeddino. **24** Geeshsha Golliya wotaadaratuwaa kiitiyaawenne k'eesatuwaa kaappatuu hewaa siseedda wode, «Hawe waanuwaashsha? K'ay gidini ayee hananddeeshsha?» yaagiide hirggeeddino. **25** Hewaappe guyyiyaan, itti bitanii untuntukko yiide, «Be'ite; k'asho golliyaan hintte k'achcheedda asatuu Geeshsha Golliyaan ek'kiide, asaa tamarissiino» yaagiide untunttoo odeedda. **26** Geeshsha Golliya wotaadaratuwaa azaziyaawe wotaadaratuwaanna biide, Yesuusi kiiteeddawantta aheedda; shin untunttu barentta Asay shuchchaan c'addanawantta giide yayyeedda diraw, untuntta loddan aheeddino. **27** Untunttu Yesuusi kiiteeddawantta ahiide, hewaa shiik'eedda shangguwaa sintsan essina, k'eesatuwaa kaappuu untuntta, **28** «Hinttentta nuuni he bitaniyaa suntsan tamarissenna mala minisiide azazibeykkoo? Be'ite; hintte timirttiyaa Yersaalame katamaa ubbaa gatseeddita; k'ay he bitaniyaa shemppuwaan nuuna oytsanaw k'oppiita!» yaagiide oochcheedda. **29** P'es'iroossinne Yesuusi kiiteedda haranttu zaariide yaageeddino; «Nuuni asaw azazettanaappe S'oossaw azazettanaw bessee. **30** Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishi kak'kiide, hintte wod'eedda Yesuusa nu aawotuwa S'oossay hayk'uwaaappe dentseedda; **31** Israa'eelattoo nagaraappe simaanne nagaraa atto guussaa Yesuusi immana mala, S'oossay mooddiyaawaanne ashshiyaawaa Aa ootsiide, bareppe ushechcha baggan d'ok'k'u d'ok'k'u ootseedda. **32** Hewoo nuuni markka; k'ay S'oossay barew azazettiyaawanttoo

immeedda Geeshsha Ayyaanaykka markka» yaageeddino. **33** Shiik'eedda Asay hewaa siseedda wode, daro yilotiide, Yesuusi kiiteeddawantta wod'anaw k'oppeeddino. **34** Shin asaa ubbaan daro bonchchetteedda Gamaaliyaala geetettiyaa, higgiiyaa tamarissiyaa itti Parisaawii, shiik'uwaan denddi ek'kiide, Yesuusi kiiteeddawantu guutsa wodiya kare kesana mala **35** azaziide hewaan shiik'eedda asaa hawaadan yaageedda; «Israa'eeliyaa asatoo, hintte ha asatuwaa ootsana k'oppiyaawaan hinttentta naagite. **36** Ayaw gooppe, hawaappe kase wodiyaan Tewodaasa geettettiyaawe barena wolk'k'aama giide denddeedda; denddina oydu s'eetu gidiyaa asatuu aanana gaketteddino; shin Aa wod'ina, Aa kaalleedda ubbatuukka laalettiide, maaddenna asaa gidiide atteeddino. **37** Hewaappe guyyiyaan, Asay paydettiyaa wode, Galiilaa Yihuday denddiide, daro asaa paannuwaa ootsiide kaaletseedda; shin aakka wod'ina, Aa kaalleedda Asay ubbay laaletteedda. **38** «Ha"ikka taani hinttenttoo oday; ha asatuwaappe shaakettite; untuntta bochchoppite. Ayaw gooppe, ha k'ofaynne ha oosuu Asay ootseeddawaa gidoope d'ayana. **39** Shin ha k'ofaynne ha oosuu S'oossaappe yeeddawaa gidoope, hintte untuntta d'ayissanaw danddaykkita; ooni eri hawaa haniide S'oossaanna hintte iitettennaadan» yaageedda. **40** Hewaappe guyye shiik'eedda Asay Gamaaliyaala zoriyaa akkiide, Yesuusi kiiteeddawantta s'eesiide, lissuwaan shoc'isseeddino; hewaappe guyyiyaan untuntta, «Yesuusa suntsaa laa'entsuwaa ubbakka dentsoppite» gi billiide yeddeeddino. **41** Yesuusa suntsaa diraw, untuntu ugatiide yeellatanaw bessiyaabaa k'oppeedda diraw, shanguwaa sintsaappe nashettiide keseeddino. **42** Untuntu ubbaa gallassi Geeshsha Golliyaaninne asaa soyin Yesuusi,

Kiristtoosa gideeddawaa tamarissiyaawaanne odiyaawaa yaa gujjeeddino.

6 He wode, kaalliyaawanttu payduu dari dari biishshin, Giriike k'aalaa haasayiyaa Ayihudatuunne Yihudaan de'iyaa Ayihudatuu walak'etteeddino; ayaw gooppe, Giriike k'aalaa haasayiyaa Ayihudatuu, «Ubbaa gallassi gishettiyaa k'umaan nu asinay hayk'k'o mac'c'awanttu naak'ettiino» yaageeddino.

2 Yesuusi kiitteedda tammanne laa"atuu woosa golle asaa ubbaa s'eesiide, hawaadan yaageeddino; «Nuuni S'oossaa k'aalaa odiyaawaa aggiide, k'umaa gishanaw nuw bessena. **3** Ishatoo, lo"a geetettiyaawantta Geeshsha Ayyaanaynne aad'd'o eratetsay kumeedda laappu asatuwaa hintte giddoppe doorite; nuuni k'ay untuntta ha oosoo suntsana. **4** Shin nuuni S'oossaa woosaaninne k'aalaa oduwaan minnana» yaageeddino. **5** Yesuusi kiitteeddawanttu haasayeedda haasayay asaa ubbaa nashechcheedda; hewaappe guyye, ammanuunne Geeshsha Ayyaanay kumeedda Iss's'ifaanoosa, Pilip'p'oosa, P'irookoroosa, Nik'aaroona, S'imoonna, P'arimeenanne Ayihudatuwaa ammanuwaan geleedda Ans's'ookiyaa Niik'olaawoosa dooreeddino. **6** Yaatiide Yesuusi kiitteeddawanttu sintsaan untuntta essina, Yesuusi kiitteeddawanttu S'oossaa woosseeddawaappe guyyiyaan, barenttu kushiya untunttu bolla wotseeddino. **7** S'oossaa k'aalay aakki aakki beedda; kaalliyaawanttu payduwaan Yerusaalamen darssi dari dari beedda; k'ay c'ora k'eesatuukka ammaneeddino. **8** Aad'o keekatetsaynne wolk'k'ay kumeedda Iss's'ifaanoosi, asaa gidдон ooratsabaanne wolk'k'aama malaataa ootsee. **9** Ayiletetsaappe keseedda asaa giyyaa Ayihuda ammaniyaawanttuppe, K'ereenappe, Iskkinddiriyaa

asatuwaappe, Kilk'k'iyaaappenne lisiyaappe yeedda itti itti asatuu denddiide, Iss's'ifaanoosanna palumetteeddino. **10** Shin Iss's'ifaanoosi aad'd'o eratetsaaninne Ayyaanaan haasayiyaawaa digganaw danddaybbeykkino. **11** He wode untuntu, «Muse bollanne S'oossaa bolla I boriyaa k'aalaa haasayishshin siseeddo» giyaa worddo asatuwaa shammeeddino. **12** Asaa ubbaa, c'imatuuwaanne Muse higgiiyaa tamarissiyaawantta hank'k'etseeddino; Iss's'ifaanoosakko yiide Aa oyk'k'iide, shiik'eedda asaakko ahina, **13** Aa bolla s'eeseedda worddo markkatuu, «Ha bitanii ha Geeshsha Golliyaanne Muse higgiiyaa boriyaawaa awudenne aggena. **14** Ayaw gooppe I, «Hawe Naazireetiyaa Yesuusi ha Geeshsha Golliyaa kolana; Muse nuw immeedda higgiiyaakka laammana» yaagishin, nuuni siseeddo» yaageeddino. **15** Shiik'uwaan utteedda Asay ubbay Iss's'ifaanoosa akeekiide s'eelliyaa wode, Aa som"i kiitanchchaa som"iyaa malatee.

7 K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Iss's'ifaanoosa, «Hawe tumee?» yaagiide oochcheedda. **2** Iss's'ifaanoosi, «Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawaatoo, sisite! Nu aawuwaa Abraahaamo biro Kaaraane baanaappe kase Masip'p'es'oomiyan de'ishshin, bonchcho S'oossay aw beettiide, **3** «Ne biittaappenne ne dabbatuwaappe shaakettaade, taani neena bessiyaa gadiyaa ba» yaageedda. **4** He wode Abraahaamo Kaladaawatuu gadiyaappe kesiide, Kaaraanen de'anaw beedda. Aa aabbu hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, S'oossay Aa ha gade hintte ha"i de'iyasaa aheedda. **5** I ha gadiyaappe haray atto, gediyaan yed'd'iyaa sa'aakka Abraahaamoo immibeenna; shin aw na'ay d'ayooppekka, S'oossay Aa, «Taani newunne neeppe guyyiyaan, ne zeretsaw ha gadiyaa laata ootsaade

immana» yaageedda. 6 S'oossay Abraahaamoo, «Ne zaratuu hara gadiyaan de'ana; yaan oyddu s'eetu laytsaw untuntu ayiletanne naak'ettana. 7 Shin taani ne zeretsaa mooddiyaa asaa bolla pirdana; hewaappe guyyiyaan, untuntu he gadiyaappe kesiide, hawaan taw goyinnana» yaageedda. 8 S'oossay Abraahaame zeretsay k'as's'arettana mala aanana c'aak'k'ina, Yisaak'a I yeliide, hosspuntsa gallassi k'as's'areedda; Yisaak'i Yaak'ooba k'as's'arina, k'ay Yaak'oobi tammanne laa"u aawotuwaaw kaappatuwaaw k'as's'areedda. 9 «Aawotuwaaw kaappatuu Yooseefo k'anaatiide, Gibs'e gadiyaw ayiletanaadan, Aa zal"eeddino; shin S'oossay aanana ittippe de'ee. 10 S'oossay waayiyaa ubbaappekka Aa kesseedda; k'ay Gibs'e kaatiyaa sintsankka nashshuwaanne aad'd'o eratetsaa aw immeedda; Gibs'e kaatii Yooseefow Gibs'e gadiyaanne bare golliyaa ubbaa mooddanaadan, suntsatetsaa immeedda. 11 «Gibs'e gadiyaaninne Kanaane gadiyaan ubbaan koshay geliide, c'ora asaa metootseedda; he gaasuwaan nu aawotuu k'umaa demmibeykkino. 12 Yaak'oobi Gibs'e gadiyaan katsay de'yaawaa sisiide, nu aawotuwaaw koyro yaa yeddeedda. 13 Laa'entsuwaaw buussan Yooseefo bare ishatoo eretteedda; k'ay Gibs'e kaatiikka Yooseefo zariyaa ereedda. 14 Yooseefo bare aawuwaaw Yaak'oobinne bare dabboo ubbay mulekka laappun tammanne ichcheshu Asay barekko yaana mala, kiittiide s'eegisseedda. 15 Yaak'oobi Gibs'e gadiyaa wod'd'iide hayk'k'eedda; nu aawotuukka yaan hayk'k'eeddino. 16 Untuntu anhay hewaappe Sekeema geetettiyaa gadiyaa tookettiide, yaan Abraahaamo Hamooraa naanaappe daro biraan shammeedda duufuwaan moogetteedda. 17 «Shin S'oossay Abraahaamoo immana geeddawe polettiiyaa wodii gakkana matina, Yooseefo erenna

hara kaatii Gibbs'e gadiyaan denddana gakkanaw, Asay dari dari beedda. 19 He kaatii nu zariyaa c'immiidde, guutsa naanay hayk'k'ana mala, kare untuntta kessi olanaadan, nu aawotuwaaw un"etseedda. 20 «Muse yeletteeddawe he wode; S'oossaa sintsan I daro lo"o na'aa gideedda; bare aawuwaa golliyaan heezzu agenaa gakkanaw dic'c'eedda. 21 Muse wora oletteedda wode, Gibbs'e kaatiyaa naatta demmaade bare na'aadan Aa dichchaaddu. 22 Muse Gibbs'atuwaa aad'd'o eratetsaa ubbaa tamaariide, k'aalaaninne oosuwaan wolk'k'aama asaa gideedda. 23 «Shin Musew yelettoodeppe laysay oytamuwaa kumeedda wode, bare ishatuwaa, Israa'eeliyaa asatuwaa be'anaw bare wozanaan k'oppeedda. 24 Israa'eelatuwaappe ittuwaa Gibbs'eppe ittuu naak'k'ishshin be'iide, he Israa'eeliyaa maaddeedda; he naak'k'eedda Gibbs'e bitaniyaa wod'iide, Aa haluwaa kesseedda. 25 Muse bare ishatuwaa bare baggana S'oossay ashshana haniyaawaa untunttu akeekeddino giide k'oppeedda; shin untunttu akeekibeykkino. 26 «Wonttetsa gallassi laa"u Israa'eeliyaa asatuu ittuu ittuwaanna wad'ettiyaawantta demmiide, untuntta sigetsanaw koyyiide, «Asatoo, ishatuu hinttenttu ayaw ittuu ittuwaa naak'k'iitee?» yaageedda. 27 «Shin he bare shooruwaa naak'k'iyawe Musa, «Neena nu bolla mooddiyaawaanne daannaa ootsiide, suntseeddawe oonee? 28 Neeni zino Gibbs'e bitaniyaa wod'eeddawaadan, taan akka wod'anaw koyyay?» yaagiide, Musa karew sugi yegeedda. 29 Muse hewaa siseedda wode Gibbs'eppe kesiide, Midiyaama gadiyaan bete gidi de'iidde, laa"u attuma naanaa yaan yeleeedda. 30 «Godaa kiitanchchay oytamu laytsaappe guyyiyaan, Siinaa Deriyaa matan de'iyaa bazzuwaa buuran ees's'iyaa tamaa lac'uwaa gidдон Musew beetteedda. 31 Muse bare be'eeddawoo

maalalettiide, akeeki s'eellanaw buuraa mataan I shiik'i de'ishshin,
 Godaa k'aalay, «Taani ne aawotuwaaw S'oossaa, Abraahaame
 S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa» yaagiide
 Musekko yeedda. Muse yashshaa kokkoriide, s'eellanaw
 s'alibeenna. **33** «Goday Musa, «Neeni ek'keedda biittay geeshsha
 gidiyaa diraw, ne gediyaan de'iyaa c'aammaakka kessa. **34**
 Taani Gibs'en de'iyaa Ta asaa waayiyaa geeshsha be'aade, k'ay
 untunttu ooliyaakka sisaade, untuntta ashshanaw wod'd'aad.
 Ha"i haaya. Taani neena Gibs'e kiittana» yaageedda. **35** «He Musa
 Israa'eelatu; «Neena nuuna mooddiyaawaanne daannaa ootsiide
 suntseeddawe oonee?» yaagiide is's'eeddino; buuraa gidдон
 aw beetteedda kiitanchchan mooddiyaawaanne ashshiyaawaa
 gidana mala, S'oossay Aa kiitteedda. **36** He Muse Israa'eelatuwaaw
 Gibs'e gadiyaan Zo'o Abbaaninne mela biittaan, oytamu laytsaw
 ooratsabaanne malaataa ootsiide, Gibs'eppe kaaletseedda. **37**
 «Israa'eeliyaa asaw, «S'oossay taana dentseeddawaadan, hintte
 zariyaa giddoppe ta mala nabiya hinttenttoo dentsanawaa»
 yaageeddawe he Musa. **38** I Israa'eeliyaa asaa maabaraanna
 ittippe mela biittaan de'eeddawaa; I nu aawotuwaananne
 Siinaa Deriyaa bollan barew haasayeedda kiitanchchaanna
 ittippe de'eedda. Yaatiide S'oossaappe de'uwaaw k'aalaa nuw
 immanaw akkeedda. **39** «Musew nu aawotuu azazettanaw
 dosibeykkino; shin gede Aa sugi oliide, guyye Gibs'e simmanaw
 amotteeddino. **40** K'ay Aaroona, «Nuuna kaaletsiyaa s'oossatuwaaw
 nuw med'd'a; ayaw gooppe, ha nuuna Gibs'eppe aheedda
 Muse waaneeddentto nuuni erokko» yaageeddino. **41** Miizzaa
 Maraa malatissiide, he wode eek'aa ootseeddino; he eek'aw
 yarshshuwaaw yarshshiide, barenttu kushii ootseedda oosuwaan
 nashetteeddino. **42** Shin S'oossay untunttoo zokkiyaa zaareedda;

unttuntu saluwaa s'oolinttiyaw goyinnanaadan, untunta aggeedda; nabatuwaa mas'aafan, « ‹Israa'eeliyaa asatoo, oytamu laysaa, asay baynna saan shukkeedda mehiyaanne yarshshuwaa, taw yarshsheedditee? 43 Hinttenttu hinttenttoo goyinnanaw ootseedda eek'atuwaa, Molooka dunkkaaniyaanne Refaana giyaa hintte s'oossaa s'oolinttiyaa tookkeedda. Taani hinttentta Baablooneppe hini bagga yeddana» geetettiide s'aafetteedda. 44 «Muse bare be'eeddawaa malatissiide, Goday aw odeeddawaadan med'd'eedda markkaa dunkkaanii nu aawaatoo mela biittaan de'ee. 45 K'ay nu aawotuu dunkkaaniyaa barenttu aawotuwaappe kaallaan akkiide, S'oossay kase yedersseedda Ayihuda gidenna asaa biittaa oyk'k'eedda wode, Iyyaasunna gelisseeddino; he dunkkaanii Daawite de'iyaa wodii gakkanawukka hewaan de'eedda. 46 Daawite S'oossaan sabetteedda; k'ay Yaak'ooba, Goday de'ana golliyaa kees's'anaw S'oossaa woosseedda. 47 Shin aw golliyaa kees's'eeddawe Solomona. 48 «Shin nabii, « ‹Goday, «Saluu ta kawutetsaa oydiyaa; sa'aykka ta gedii yed'd'iyaa saa. Yaatina, taw ayaa mala golliyaa kees's'anitee? Woy taani shemppanasay hak'anee? Ha ubbabaa ta kushiyan med'd'abeykkita?» yaagee» geeddawaadan, Ubbaappe Bolla S'oossay Asay kees's'eedda golliyaan de'enna. 51 «Hinttenttu aybe morggii mino asee? Hinttenttu wozanay S'oossaa k'aalaa akkanaw aybe dammeeddawee? Hinttenttu haytsaykka waan tulleeddee? Ubbaa wode Geeshsha Ayyaanaw azazettenan is's'iita. 52 Nabatuwaan hinttenttu aawotuu yederssibeennawe oonee? S'oossaa Na'ay S'illuu yaanawaa kasetiide odeeddawanttakka wod'eeddino. Ha"i hinttenttukka kiitanchchatuwaa kushiyaappe S'oossaa higgiiyaa akkiide azazettibeenawanttu, S'illuwaa aatsi

immiide wod'eeddita» yaageedda. **54** Unttuntu hewaa siseedda wode, barenttu wozanaan Iss's'ifaanoosaw daro yilotiide, barenttu mettershshaa sa"iide naasseeddino. **55** Shin Iss's'ifaanoosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, saluwaa pude c'addi s'eelliide, S'oossaa bonchchuwaanne Yesuusi S'oossaappe ushechcha baggan ek'k'eeddawaa be'eedda. **56** Yaatiide, «S'eellite, taani saluu dooyettina, Asaa Na'ay S'oossaappe ushechcha baggan ek'k'eeddawaa be'ay» yaageedda. **57** Kooshshaa d'ok'k'u ootsi waassiidde, barenttu haytsaa tuc'c'iide, ittippe gidi aakko wos's'eeddino. **58** Katamaappe gas'aa Aa kessiide, shuchchaan c'addeeddino. Markkatuukka barenttu mayuwaa kessiide, itti Saa'oola geetettiyaa wodallaa matan wotseeddino. **59** Iss's'ifaanoosi, «Ta Godaa Yesuusaa, ta shemppuwaa akka» yaagiide s'eegishshin, untuntu shuchchaan Aa dechchiino. **60** He wode I gulbbatiide, bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Ta Godaw, ha nagaraa untuntu atto ga» yaageedda. Hewaa giinne hayk'k'i aggeedda.

8 Saa'ooli Iss's'ifaanoose hayk'uu lo"aa gi akkeedda. He gallassi Yersaalamen de'iyaa ammaniyaawanttu bolla wolk'k'aama yederssuu denddeedda; Yesuusi kiiteeddawantuppe attin, ammaniyaawanttu ubbatuu Yihudaa gadiyaaninne Sammaariyaa gadiyaan laaletteeddino. **2** S'oossaa asatuu Iss's'ifaanoosa moogeeddino; k'ay aw daro yeekkeeddino. **3** Shin Saa'ooli ammaniya asaa d'ayissanaw baas'etee; ubbaa golliyya geli geliide, attuma asaanne mac'c'a asaa goochchi goochchiide, k'asho golle yeddee. **4** Laaletteedda ammaniyaawanttu k'aalaa odiidde, ubbasaa beeddino. **5** Pilip'p'oosi Sammaariyaa katamaa wod'd'iide, Kiristoosabaa asaw odeedda. **6** C'ora Asay Pilip'p'oosi geeddawaa darssi akeekiide siseedda; I ootsiyaa

malaataakka be'eedda. 7 Ayaw gooppe, iita ayyaanatuu kooshshaa d'ok'ku ootsi haasayiidde, c'ora asaappe keseeddino; k'ay c'ora sileeddawanttunne wobbatuu pas'eeddino. 8 He katamaan Asay daro nashetteedda. 9 Shin Simoona geetettiyaa itti bitanii kase, barena wolk'k'aama gi kaayiid, Sammaariyaa asaa, «Laa hawe aybe ooratsabee» giissiidde he katamaan de'eedda. 10 Guutsatetsaappe doommiide, woggatetsaa gakkanaw, Asay ubbay, «S'oossaa wolk'k'ay daro wolk'k'aamay hawaa» giide aabaa sisee. 11 Daro wodiyaappe doommiide, kaayuwaan Sammaariyaa asaa «Laa hawe ayba ooratsabee» giisseedda diraw, Asay aabaa sisee. 12 Shin Pilip'p'oosi S'oossaa kawutetsaabaanne Yesuusi Kiristtoosa suntsaabaa attumawanttoonni mac'c'awanttoo mishiraachchuwaa odiiidde, untunttu aabaa ammaniide s'ammak'etteeddino. 13 K'ay Simoonikka bare huup'ew ammaniide s'ammak'etteeddawaappe guyyiyaan, Pilip'p'oosanna ittippe de'iidde, oosettiyaa malaataanne S'oossay ootseedda wolk'k'aama malaataa be'iide maalaletteedda. 14 Yesuusi kiitteedda Yersaalamen de'iyawanttu, Sammaariyaa Asay S'oossaa k'aalaa akkeeddawaa siseedda wode, P'es'iroosanne Yohaannisa untunttukko yeddeeddino. 15 P'es'iroossinne Yohaannisi wod'd'iide, ammaniyaawanttu Geeshsha Ayaanaa akkana mala, untunttu S'oossaa woosseeddino; 16 ayaw gooppe, Sammaariyaa asatuu Godaa Yesuusa suntsan s'ink'k'ataa s'alalaa s'ammak'etteeddawaappe attin, untunttuppe ittuwaa bollanninne Geeshsha Ayyaanay wod'd'ibeenna. 17 He wode P'es'iroossinne Yohaannisi barenttu kushiyaa untunttu bolla wotsowaappe guyyiyaan untunttu Geeshsha Ayaanaa akkeeddino. 18 Yesuusi kiitteeddawanttu barenttu kushiyaa

unttuntu bolla wotsina, untuntu Geeshsha Ayyaanay imetteeddawaa Simooni be'eedda wode, P'es'iroosassinne Yohaannisaw miishshaa ahiide, **19** «Taanikka ta kushiya wotsiyaa ubbay Geeshsha Ayaanaa akkana mala, ha maataa tawukka immeerikkitee» yaageedda. **20** Shin P'es'iroosi aw hawaadan yaageedda; «Neeni S'oossaa imotaa miishshaan shammanaw k'oppeedda diraw, ne miishshay neenanna c'oo d'ayo. **21** Ne wozanay S'oossaa sintsan suure gidenna diraw, new hawaan gishuu baawa. **22** Yaatowaappe guyyiyaan ha ne wozanaa iita k'ofaa diraw, nagaraappe simma; ooni eri ne wozanaan de'iyaa iita k'ofaa S'oossay atto gaanenttonne S'oossaa woossa. **23** Ayaw gooppe, neeni daro k'anaatiyaa oyk'kaade nagaraa k'ashuwaan de'iyawaa taani be'ay» yaageedda. **24** Hewaappe guyye Simooni P'es'iroosassinne Yohaannisaw zaariide, «Hinttenttu geeddawaappe ittibayenne taana gakkenna mala, hintte taw S'oossaa woossite» yaageedda. **25** P'es'iroosinne Yohaannisi markkatteeddawaappenne Godaa k'aalaa odeeddawaappe guyyiyaan, guyye Yersaalame simmeeddino; yaatiide Sammaariyaan de'iyaa daro k'eri katamatuwaan mishiraachchuwaa k'aalaa odeeddino. **26** Godaa kiitanchchay Pilip'p'oota, «Denddaade Yersaalameppe Gaaza afiyaa asi bayinna mela sa'aa ogiyaakko ba; he ogii away kesiyaasaa s'eelliyaa wode ushechcha dugehaa baggana de'ee» yaageedda. **27** Pilip'p'ooti denddiide beedda. Hinddekko geetettiyaa Top'p'iyaa kaatattiw biittaa mooddiyaa I miishshaa ubbaakka naagiyaa Top'p'iyaa asaa gideedda itti shuufay de'iyawe goyinnanaw Yersaalame beedda. **28** Paray goochchiyaa gaariyaan uttiide, Yersaalameppe guyye simmiide, nabiya Isiyaasa mas'aafaa nabbabee. **29**

Geeshsha Ayyaanay Pilip'p'oosa, «He gaariyaakko shiik'aade ittippe gida» yaageedda. 30 Pilip'p'oosi wos's'i yiide, nabiya Isiyaasa mas'aafaa shuufay nabbabishshin sisiide Aa, «Neeni nabbabiyaawaa akeekay?» yaageedda. 31 Shuufay, «Taw odiide akeekissiyaa Asay baynnaan waaniide akeekettii?» yaageedda; k'ay barenanna gaariyaan kesiide uttana mala, Pilip'p'oosa woosseedda. 32 Shuufay nabbabiyaa mas'aafay, «Dorssaadan I shukettanaw laagettee. Dorssaa maray bare isikiyaa k'ans's'iyawaa sintsan c'o'u giyaawaadan, ikka bare doonaa pokibeenna. 33 I kawusheeddawaadan aw s'illo pirdday d'ayeedda. Yesuusa de'uu ha sa'aappe pude aketti diggeedda diraw, Aa zariyaabaa oonee odanawe?» yaageedda. 34 Shuufay zaariide Pilip'p'oosaw, «Nabii hawaa oowaa odii? Barebaa odiiyee woy hara asaabaa odii? Taw odaarikkii» yaageedda. 35 Pilip'p'oosi zaariide, S'oossaa mas'aafaa I nabbabiyaasaappe doommiide, Yesuusabaa mishiraachchuwaa k'aalaa aw odeedda. 36 Unttuntu ogiyaa oyk'k'i biidde, haatsay de'iyasaa gakeeddino; shuufay, «Haatsaa hawaa be'a; s'ammak'ettiyaawaa taana diggiyaawe ayee?» yaageedda. 37 Pilip'p'oosi Aa, «Neeni ne kumentsaa wozanaappe ammanooppe, dandayaa» yaageedda. I zaariide, «Yesuusi Kiristtoosi S'oossaa Na'aa gidiyaawaa taani ammanay» yaageedda. 38 Gaari ek'k'ana mala shuufay azazina, inne Pilip'p'oosi laa"atuu duge wod'd'iide, haatsaan gelina Pilip'p'oosi Aa s'ammak'eedda. 39 Unttuntu haatsaappe gas'aa keseedda wode, Godaa Ayyaanay Pilip'p'oosa lip'p'i ootsiide, afi aggeedda; laa'entsuwaa shuufay Pilip'p'oosa be'ibeenna; shin bare ogiyaa nashettiide beedda. 40 Pilip'p'oosi bare huup'ew Azos's'oosan de'iyawaa ereedda; k'ay K'iisaariyaa yaana gakkanawukka, katamaa ubbaan yuuyyiidde mishiraachchuwaa k'aalaa odee.

9 Shin Saa'ooli Godaa kaalliyaawantta wod'anaw manddiide,
 k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaakko beedda. **2**
 Yaatiide Godaa ogiyaa kaalliya asatuwaa mac'c'awanttanne
 attumawantta demmooppe, k'achchiide Yerusaalame ahanaw,
 Damask'k'on de'iyaa Ayihuda woosa golletoo dabddaabbiyaa
 s'aafanaw Aa woosseedda. **3** I biidde, Damask'k'o katamaa
 gakkana matoode, k'oppennaan saluwaappe wolk'k'aama poo'uu
 Aa yuushshuwaa ubbaan poo'eedda. **4** Saa'ooli sa'aan kunddi
 uttina, «Saa'oolaa Saa'oolaa, ayaw Taana waayissay?» giyaa
 k'aalaa siseedda. **5** Saa'ooli, «Ta Godaw, neeni oonee?»
 yaagiide oochcheedda. Yesuusikka, «Taani neeni yederssaadde
 de'iyaa Yesuusa» yaageedda. **6** Shin Saa'ooli kokkoriiddinne
 maalalettiidde, «Ta Godaw, taani ayaa ootsanaadan koyyay?»
 yaageedda. Goday Aa, «Denddaade katamaa gela; neeni
 ootsanaw bessiyaabay new yaan odettanawaa» yaageedda. **7**
 Saa'oolanna ogiyaan biyaa asatuu ayinne haasayennan ek'k'i
 aggiide, kooshshaa sisiino; shin oonanne be'ibeykkino. **8**
 Saa'ooli sa'aappe denddina, Aa ayfii doyettedda wode, ayinne
 s'eellanaw danddayibeenna; hewaa diraw, untunttu Aa kushiya
 oyk'k'i goochchiide, Damask'k'o gelisseeddino. **9** Heezzu
 gallassaa gakkanawukka I s'eellibeenna; ayinne mibeenna;
 ayaanneekka ushibeenna. **10** Damask'k'on itti Hanaaniyaa giyaa
 kaalliyaawe de'ee; Goday sas'aan Aa, «Hanaanew» yaageedda.
 Hanaanii, «Ta Godaw, hawaan de'ay» yaageedda. **11** Goday
 Aa, «Denddaade Suure geetettiyaa ogiyaa baade, Yihudaa
 soyin itti Saa'oola giyaa S'ersseeseppe yeedda bitaniyaa koya;
 ayaw gooppe, I woossee. **12** K'ay Hanaaniyaa giyaa bitanii
 geliide, Saa'ooli laa'entsuwaa s'eelanaadan, bare kushiya Aa
 bolla wotsiyaawaa sas'aan be'eedda» yaageedda. **13** Hanaanii

zaariide, «Ta Godaw, Yerusaalamen ne geeshsha asaa bolla
 he bitanii ay keena iitabaa ootseeddentto, taani daro asaappe
 sisaad. 14 K'ay Damask'k'on ne suntsaa s'eesiyaawantta ubbaa
 k'achchanaw, k'eesatuwaa kaappatuu aw maataa immeeddino»
 yaageedda. 15 Shin Goday Aa, «Saa'ooli Ayihuda gidenna asaa
 sintsan, kaatatuwaa sintsaaninne Israa'eeliyaa asaa sintsan,
 Ta suntsaa erissanawunne Taw ootsanaadan dooretteedda
 miishshaa gidiyaa diraw, neeni ba. 16 Ayaw gooppe, Ta
 suntsaa diraw, I ay keenaa waayettanaw bessintto, Taani
 Aa bessana» yaageedda. 17 Hanaanii biide, soy geliide,
 bare kushiyaa Saa'oola bolla wotsiide, «Ta ishaw Saa'oolaa,
 neeni yiyaa ogiyaan new beetteedda Yesuusi, neeni s'eelana
 malanne Geeshsha Ayyaanay neenan kumana mala, taana
 kiitteedda» yaageedda. 18 Ellekka, ayentto pok'uwaa malay
 Saa'oola ayfiyaappe wod'd'ina, Saa'ooli laa'entsuwaa s'eelleedda;
 k'ay denddiide s'ammak'etteedda. 19 K'umaa miide minetti,
 Damask'k'on de'iyaa kaalliyaawanttunna amareeda gallassaa
 gam"eedda. 20 Ellekka, «Yesuusi Kiristtoosi S'oossaa Na'aa»
 yaagiide, Ayihuda woosa golletuwaan k'aalaa odeedda. 21
 Hewaa siseedda ubbay maalalettiide, «Hawe Yerusaalamen
 Yesuusa suntsaa s'eesiyaawantta d'ayissiyaawaa gidennee? K'ay
 untuntta k'achchiide, k'eesatuwaa kaappatuwaa sintsa afanaw
 yibeenneeyye?» yaageeddino. 22 Shin Saa'ooli k'aalaa odiyaa
 oduu min min beedda; Yesuusi k'ay Kiristtoosa gidiyaawaakka I
 akeekissiide odeedda diraw, Damask'k'on de'iyaa Ayihudatuu aw
 zaariyaawaa d'ayeeddino. 23 C'ora gallassaappe guyyiyaan,
 Ayihudatuu shiik'iide, Saa'oola wod'anaw zoretteeddino. 24 Shin
 Ayihudatuu barena wod'anaw k'oppowaa Saa'ooli siseedda;
 untunttu Aa wod'anaw k'ammanne gallassi katamaa penggiyaa

naagiino. 25 Shin kaalliyaawantta Aa k'amma afiide, dirssaa huup'iyaanna k'un'aan duge wotseeddino. 26 Saa'ooli Yersaalame gakteedda wode, kaalliyaawanttunna ittippe gaketanaw shiik'i be'eedda; shin kaalliyaawaa I gideeddawaa ubbay ammanennaan is'siide, aw yayyeeddino. 27 Shin Barnaabaasi Saa'oola Yesuusi kiiteeddawanttukko afeedda; ogiyaan Godaa I waaniide be'eeddentto, aw Goday wooti haasayeeddenttonne k'ay Saa'ooli Damask'k'on Yesuusa suntsan yayyenaan wooti k'aalaa odeeddentto, untunttoo geeshshiide odeedda. 28 Saa'ooli Yersaalamen yuuyyiiddenne Godaa Yesuusa suntsan yayyenaan k'aalaa odiidde, Yesuusi kiiteeddawanttunna ittippe de'eedda. 29 K'ay Saa'ooli Giriike k'aalaa haasayiyaa Ayihudatuwaana haasayeenne palumettee; shin untunttu Aa wod'anaw koyyeeddino. 30 Ishatuu hewaa sisiide, Saa'oola duge K'iisaariyaa afiide, S'ersseese yeddeeddino. 31 Yihudaan, Galiilaaninne Sammaariyaan ubbaan de'iyaa ammaniyaa asatuu sarotetsaan de'eeddino; k'ay minneeddino; Godaw yayyiyaawaaninne Geeshsha Ayaanaa maaduwaan geemettiidde, payduwaankka dari dari beeddino. 32 P'es'iroosi ubba saan yuuyyiidde, Liidaan de'iyaa geeshsha asatuwaakko k'ay wod'd'eedda. 33 Yaatiide hewaan hosppun laysaa siliide, arssaan gisiide de'iyaa itti Eeniyyaa giyaa bitaniyaa demmeedda. 34 P'es'iroosi Eeniyyaa, «Eenaw, Yesuusi Kiristtoosi neena patsee; denddaade ne hiis'aa yegga» yaageedda. Hewaappe guyye ellekka denddi ek'k'eedda. 35 Liidaaninne Saaronan de'iyaa Asay ubbay Eeniyyaa be'iide, Godaakko simmeeddino. 36 Yoop'p'e katamaan itti S'aabbito geetettiyaa ammanewunna de'aw; S'aabbito guussay Giriike k'aalaan Dork'k'o giyaawaa. Iza bare de'eedda wodiyya ubbaan lo'obaa

ootsaaddenne hiyyeesaa maaddaadde de'aw. 37 He wode iza harggaade hayk'k'ina, Asay izi anhaa meec'c'iide, poo'iyaa pude kessiide gisisseedda. 38 Liiday Yoop'p'ew mata; kaalliyaawanttu P'es'iroosi Liidiyaan de'iyawaa Yoop'p'en sisiide, «Hayyanaa nuukko ellekka yaarikkii» yaagiyaa kiitaa laa"u asatuwaa bolla aakko kiitteeddino. 39 Hewaappe guyye P'es'iroosi denddiide, untuntunna bi gakkina, pook'iyaa pude Aa kessiide, kifiliyaa gelisseeddino. Asini baynna am"e mac'c'awanttu ubbay yeekkiiddenne Dork'k'a untuntunna de'iyaa wode ootseedda k'amishatuwaanne mayatuwaa ubbaa P'es'iroosa bessiide, Aa yuushshuwaan yuuyyi aad'd'iide ek'k'eeddino. 40 P'es'iroosi untunta ubbaa kare kessiide, gulbbati S'oossaa woosseedda; k'ay anhaakko simmiide, «S'aabbitee, dendda» yaageedda; S'aabbitakka bare ayfiyaa dooya P'es'iroosa be'aade, d'ok'k'a uttaaddu. 41 P'es'iroosi izo bare kushiyan maaddiide, dentsi esseedda; hewaappe guyyiyaan, ammaniyaawanttanne asini baynna am"e mac'c'awantta s'eesiide, pas'eeddawunno untunttoo immeedda. 42 Ha yewuu Yoop'p'e katamaa ubbaan laalettina c'ora Asay Godaa ammaneeddino. 43 P'es'iroosi Yoop'p'en itti Simoonaa giyaa galbbaa k'aac'iyawaanna daro wodiyaan gam"eedda.

10 K'iisaariyaan «S'aalatuwaa Olaa asatuwaa» geetettiyaa olanchchattoo itti s'eetatuwaa kaappuu K'ornneliyoosa giyaawe de'ee. 2 K'ornneliyoosi S'oossaa loytsiide ammaniyaa asanne, bare soy asaa ubbaanna ittippe S'oossaw goyinniyaa asaa; Ayihuda hiyyeesaakka I daro maaddee; k'ay S'oossaa ubbaa wode woossee. 3 Itti gallassi udduppu saatiyaa heeraan, «K'ornneliyoosa» giide s'eesiyaa S'oossaa kiitanchchay barekko gelishshin, K'ornneliyoosi sas'aan geeshshiide be'eedda. 4

K'ornneliyoosi yayyiide, kiitanchchaa c'addi s'eelliide, «Ta Godaw, I ayee?» yaageedda. Kiitanchchay zaariide, hawaadan yaageedda; «Ne woosayenne neeni hiyyeesaa maaddiyaawe S'oossaa sintsan hassayettanaw saluwaa beedda. 5 Ha"i Yoop'p'e asaa kiittaade, P'es'iroosa geetettiyaa Simoona ahissa. 6 P'es'iroosi abbaa doonaan de'iyaa galbbaa k'aac'iyaa Simoona gollen imatsatetsaan utteedda; neeni ootsanaw bessiyaawaa I new odanawaa» yaageedda. 7 K'ornneliyoosi barew odeedda kiitanchchay biina, bare k'oomatuwaappe laa"atuwaanne S'oossaw goyinniyaa bareppe shaakettenna wotaadaratuwaappe ittuwaa s'eesiide, 8 untunttoo ubbabaa odiide, untuntta Yoop'p'e kiitteedda. 9 Wonttetsa gallassi untunttu biide, Yoop'p'e katamaakko matishshin, P'es'iroosi usuppun saatiyaa heeraan golliyyaa bollan dembbayiide ootseeddasaa S'oossaa woossanaw kesseedda. 10 K'ay koshattiide, k'umaa maanaw koyyeedda; shin k'umay ka"ishshin, sas'aa be'eedda. 11 Saluu dooyettina, wolk'k'aama mayuwaa malatiyaabay oyddu baggana oyk'ettiide, sa'aan wod'd'ishin, P'es'iroosi be'eedda. 12 Hewaan oyddu gediyaanna de'iyaa mehii, do'ay, shooshshay, zariinne kafuu ubbay de'ee. 13 «P'es'iroosaa, dendda ek'k'aade shukka ma» giyaa k'aalay aakko yeedda. 14 Shin P'es'iroosi, «Ta Godaw, hanenna! Taani tunabaanne sheneyiyaabaa ubbakka ma erikke» yaageedda. 15 K'ay laa'entsuwaa, «S'oossay geeshsheeddawaa neeni tunissoppa» giyaa k'aalay aakko yeedda. 16 Heezzu gede hewaadan geedda; hewaappe guyyiyaan, ellekka he wolk'k'aama mayuwaa malatiyaawe pude saluwaa aketti aggeedda. 17 P'es'iroosi bare be'eedda sas'aa biletsay ayaa gidanddeeshsha? Yaagiide, bare wozanaa gidдон, «Laa hawe ayee?» giishshin, K'ornneliyoosi

kiitteedda asatuu Simoona gollii de'iyasaa koyyiidde, Aa penggiyaan ek'keeddino. 18 Barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «P'es'iroosa geetettiyaa Simoona giyaa imatsay hewaan de'ii?» yaagiide oochcheeddino. 19 P'es'iroosi sas'aan be'eeddabaa akeekanaw k'ofaan sheekkide'ishshin, Geeshsha Ayyaanay Aa, «Be'a, heezzu asatuu neena koyyiino; 20 denddaade wod'd'a; Taani untuntta kiitteedda diraw, sid'ennaan untunttunna ba» yaageedda. 21 P'es'iroosi asatuwaakko wod'd'iide, «Hinttentu koyyiyaawe taana. Ayaa akkana yeedditee?» yaageedda. 22 Untunttu, «S'oossaw yayyiyaa s'illuu Ayihuda asaa ubbaan daro bonchchetteedda s'eetatuwaa kaappuwaa K'ornneliyoosi, neena bare soy afissiide, k'aalaa neeppe sisana mala, S'oossaa geeshsha kiitanchchay aw odeedda» yaageeddino. 23 P'es'iroosi asatuwaa imatsa ootsi shoobbanaw soy mokkeedda. Wonttetsa gallassi, denddiide untunttunna beedda; Yoop'p'e katamaan de'iyaa ishātuwaappe ittuu ittuu aanana ittippe beeddino. 24 Wonttetsa gallassi, K'iisaariyaa gakkkeeddino; K'ornneliyoosi bare dabbatuwaanne bare laggetsatuwaa ittippe s'eesi shiishshiide, P'es'iroosa naagee. 25 P'es'iroosi gelana hanishin, K'ornneliyoosi aanana gakketiide, Aa sintsan kunddiide, aw goyinneedda. 26 Shin P'es'iroosi, «Dendda! Taanikka ta huup'ew asaa» yaagiide Aa dentseedda. 27 P'es'iroosi K'ornneliyoosanna haasayiide, soy geleedda; I geliyaa wode c'ora Asay shiik'eeddawaa demmiide, 28 asaa, «Ayihuda Asay hara zariyaanna ittippetetsaan de'anaw, woy gaketanaw woga gidennawaa hintte huup'ew eriita; shin taani oonanne tunaa woy sheneyiyaabaa geena mala, S'oossay taana besseedda. 29 Hewaa diraw, hintte taw kiittina, palumay baynnaan yaad. Ha"i, «Taana ayaw ahisseedditee?» yaagaade hinttentta oochchay» yaageedda. 30 K'ornneliyoosi

hawaadan yaageedda; «Taani hachche oyddu gallassaappe
 kase ha saatiyaan udduppu saatiyaa woosaa ta soyin S'oossaa
 woossishin, p'olk'k'iyaa mayuwaa mayyeedda Asay ta sintsaan
 ek'kiide, 31 taana, k'ornneliyooosa, S'oossay ne woosaa siseedda;
 neeni hiyyeesaa maaddiyaawaakka hassayeedda. 32 Simmi
 asaa Yoop'p'e kiittaade, Simooni P'es'iroosa giyaawaa s'eesissa;
 Simooni P'es'iroosi Simooni giyaawaa galbbaa k'aac'c'iyawaa gollen
 abbaa doonaan imatsatetsaa utteedda» yaageedda. 33 Hewaa
 diraw, taani neekko ellekka kiittaad; neeninne yaadde loytsaadda;
 simmi neeni nuw odanaw S'oossay neena azazeeddawaa
 ubbaa sisanaw ha"i nuuni ubbay hawaan S'oossaa sintsan
 de'eetto» yaageedda. 34 P'es'iroosi haasayaa hawaadan yaagi
 doommeedda; «S'oossay asaa som"iyaa s'eellenna; shin gade
 ubbaan barew yayyiyaawaanne s'illo oosuwa ootsiyaawaa
 galatiyaawaa taani tumu akeekaad. 36 S'oossay asaa ubbaa
 Godaa, Yesuusi Kiristoosa baggana, sarotetsaa odiidde, ha
 wonggalaa mishiraachchuwa Israa'eeliyaa asaw kiitteeddawaa
 hinttenttu eriita. 37 Yohaannisi k'aalaa odeedda s'ink'k'ataappe
 guyyiyaan, Galiilaappe doommiide, Yihudaa gadiyaa ubbaan
 haneeddawaa hintte eriita. 38 S'oossay Naazireetiyaa Yesuusa
 Geeshsha Ayyaanaaninne wolk'k'aan kuntseedda; S'oossay
 aanana de'iyaa diraw, lo"obaa I ootsiiddinne s'alahiyaa kaappoo
 moodetteedda ubbaa patsiidde yuuyyeedda. 39 «Ayihuda
 gadiyaaninne Yerusalaamen I ootseedda ubbabaw nuuni markka.
 Unttuntu mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishi kak'kiide,
 Aa wod'eeddino. 40 Shin S'oossay heezzeentsiyaa gallasan
 hayk'uwaappe Aa dentsiide besseedda. 41 S'oossay koyro
 dooreedda markkatuwaa nuuna, Aa besseeddappe attin, asaa
 ubbaa gidenna; hayk'uwaappe I denddeeddawaappe guyyiyaan,

nuuni aanana meeddonne usheeddo. **42** S'oossay wonggalaa mishiraachchuwaa asaw nuuni odanawunne, pas'a de'iyaa wanttu bollaninne hayk'k'eeddawayantu bollan pirdanaw I suntseeddawe Yesuusa gideeddawaa nuuni markkattanaw nuuna azazeedda. **43** S'oossay aan ammaniyaa ubbaa nagaraa Aa suntsan atto gaanawaa nabatuu ubbatuu markattiino» yaageedda. **44** P'es'iroosi biro he yewuwaa odishin, k'aalaa sisiyaa ubbaa bolla Geeshsha Ayyaanay wod'd'i aggeedda. **45** P'es'iroosanna Yoop'p'eppe yeedda, ammaniyaa k'as's'aretteedda Ayihuda ubbatuu Ayihuda gidennawayantu bollanka Geeshsha Ayaanaa imotay gukkeedda diraw maalaletteeddino. **46** Ayaw gooppe, untuntu duma duma k'aalaan haasayishshiinne S'oossaa darotetsaa sabbishshin siseeddino. He wode P'es'iroosi zaariide, **47** «Hawayantu k'ay nuunaadan Geeshsha Ayaanaa akkeeddawayantu s'ammak'ettennaadan, haatsaa untuntta digganaw danddayiyaawe oonee?» yaageedda. **48** Untuntu Yesuusi Kiristoosa suntsan s'ammak'ettana mala, untuntta azazeedda; hewaappe guyyiyaan, untuntu barenttuna amareeda gallassaa uttana mala, Aa woosseeddino.

11 Yesuusi kiitteeddawayantunne Yihudaa ubbaan de'iyaa ishatuu, Ayihuda gidennawayantukka S'oossaa k'aalaa akkeeddawaa siseeddino. **2** P'es'iroosi Yersaalame beedda wode, k'as's'aretteedda asatuu aanana palumettiide, **3** Aa, «Neeni k'as's'arettiibeennawayantukko gelaade, untuntunna k'umaa maada» yaageeddino. **4** Shin P'es'iroosi haneeddawaa koyruwaappe doommiide, maaran maaran hawaadan yaagiide odeedda; **5** «Taani Yoop'p'e katamaan S'oossaa woossishin, taani Ayyaanaan gidaade sas'aa be'aaddi; wolk'k'aama mayuwaa malatiyaawe oyddu baggana oyk'ettiide, saluwaappe wod'd'iide,

taakko yeedda. 6 Hewaa gidduwaa taani c'adda s'eelliyaa wode, oyddu gedii de'iyaa mehiyaa, du'aa, shooshshaa, zariyaanne kafuwaa be'aaddi. 7 K'ay, <P'es'iroosaa, dendda; shukka ma> giyaa k'aalaa taani sisaad. 8 «Shin taani, <Ta Godaw, hanenna! Tunabay woy sheneyiyaabay ubbakka ta doonaakko shiik'i erenna> gaad. 9 «K'aalay saluwaappe laa'entsuwaakka, <S'oossay geeshsheeddawaa neeni tunaa gooppa> yaagiide taw zaareedda. 10 «Hewe heezzu gede hanina, wurssetsaan ubbabay saluwaa pude gooshetteedda. 11 He man"iyaan heezzu asatuu K'iisaariyaappe taakko kiitettiide, taani de'iyaa golliyya gakkii aggeeddino. 12 Taanikka sid'ennaan untuntunna baana mala, Geeshsha Ayyaanay taw odeedda. K'ay ha usuppun ishatuu Yoop'p'eppe taananna K'iisaariyaa biina, nuuni K'ornneliyoosa soy geleeddo. 13 Kiitanchchay bare soyin ek'k'iide barena, <P'es'iroosa geetettiyaa Simoona s'eesanaw asaa Yoop'p'e kiitta; neeninne ne golle Asay ubbay attiyaa k'aalaa I new odanawaa> geeddawaa K'ornneliyoosi wooti siseeddentto, nuw odeedda. 15 «Taani haasayanaw doommiyaawaan Geeshsha Ayyaanay koyro nu bolla wod'd'eeddawaadan, untunttu bollaakka wod'd'i aggeedda. 16 Goday, <Yohaannisi haatsaan s'ammak'eedda; shin hinttenttu Geeshsha Ayyaanaan s'ammak'ettanita> yaageedda k'aalaa taani hassayaaddi. 17 S'oossay nuw Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammaneeddawayntoo immeedda imotaa malaa Ayihuda gidennawanttookka k'ay immooppe, simmi S'oossaa digganaw taani oonee?» yaageedda. 18 Untunttu hawaa siseedda wode barenttu palumaa aggiide, «Yaatina, S'oossay Ayihuda gidennawanttukka k'ay nagaraappe simmiide de'anaadan, untuntta kaac'eedda» yaagiide S'oossaa galateeddino. 19 Iss's'ifaanoosa bolla

gakkeedda waayiyaa geeduwaan laaletteedda ammaniyaawanttu k'aalaa Ayihudatuwaa s'alalaappe attin, haraw ittoonne odennaan, Pink'k'e, K'op'iroosanne Ans's'ookiyaa gakkanaw yuuyyeeddino. 20 Shin K'op'iroosappenne K'ereenappe yeedda itti itti ammaniyaasatuu Ans's'ookiyaa biide, Godaa Yesuusa wonggalaa mishiraachchuwaa odiiide, Giriike asawukka odeeddino. 21 Godaa wolk'k'ay untuntunna de'ee; k'ay c'ora Asay ammaniide, Godaakko simmeeddino. 22 Ha yewuu Yersaalamen de'iyaa ammaniyaasaw sisettina, ammaniyaasay Barnaabaasa Ans's'ookiyaa kiitteedda. 23 Barnaabaasi Ans's'ookiyaa beedda wode, S'oossaa aad'd'o keekatetsaa oosuwa be'iide nashetteedda; untuntu ubbay Godan barenttu kumentsaa wozanaappe min de'anaadan, untuntta zoreedda. 24 Ayaw gooppe, Barnaabaasi Geeshsha Ayyaanayenne ammanuu kumeedda lo"o asaa; he gaasuwaan c'ora Asay Godaakko yeeddino. 25 Hewaappe guyyiyaan, Barnaabaasi Saa'oola koyyanaw S'ersseese beedda. 26 Yaatiide Saa'oola demmeedda wode, Ans's'ookiyaa aheedda. Barnaabaasinne Saa'ooli ammaniyaasaa itti laytsaa kumentsaa uttiide, c'ora asaa tamarisseeddino; kaalliyaawanttu Ans's'ookiyaan Ammaniyaasaa geetettiide, koyro s'eesetteeddino. 27 Nabatuu Yersaalameppe Ans's'ookiyaa he wode wod'd'eeddino. 28 Untunttu giddoppe Agaaboosa giyaawe dendiide, sa'aa ubbaan wolk'k'aama koshay dendanawaa Ayaanaa wolk'k'aan timbbitiyaa odeedda; hewe haneeddawe K'alawudeyoosa kawutetsaa wodiyaanna. 29 Kaalliyaawanttu huup'iyaan huup'iyaan barenttu wolk'k'aa keena miishshaa kessiide, Yihudaan de'iyaa barenttu ishato maaduwa yeddana k'ofaa k'achcheeddino. 30 Untunttu hewaadan ootsiide, miishshaa

Barnaabaasa bollaninne Saa'oola bolla woosa golle c'imatoo yeddeeddino.

12 Kaatiyaa Heroodise he wode woosa golle asaappe amareedawantta waayissuwaa doommeedda. **2** Yohaannisa ishaa Yaak'ooba mashshaan wod'iseedda. **3** Hewe Ayihudatuwaa nashechcheeddawaa be'iide, gujji P'es'iroosakka oyk'k'eedda; hewe Maagage Ukitsaa Baalaa bonchchiyaa gallassatuwaanna. **4** P'es'iroosa oyk'k'iide k'achcheedda. Paasigaa Baalaa Bonchchiyaa gallassatuwaappe guyyiyaan, gade asaa sintsa aatsanaw k'oppiide, oyddu oyddu wotaadaratuu Aa naaganaadan, tammanne usuppun wotaadaratoo aatsiide immeedda. **5** Hewaa diraw, P'es'iroosi k'asho golliyaan naagettee; shin woosa golle Asay aw minisiide S'oossaa woossee. **6** Heroodise P'es'iroosa asaa sintsa aatsanaw k'oppanaappe kase k'amma, P'es'iroosi laa"u santsalataan k'ashettiide, laa"u wotaadaratuwaappe gidduwaan gem"iishedda; naagiyaawanttukka k'asho golle penggiyaan ek'k'iide naagiino. **7** Akeekenaan de'ishshin, Godaa kiitanchchay hewaan ek'k'i aggeedda; k'asho gollenkka poo'uu poo'ii aggeedda. Kiitanchchay P'es'iroosa miyyiyaa dechchi beegotsiide Aa, «Elle dendda» yaageedda; he man"iyaan santsalatay Aa kushiyaappe wod'd'i aggeedda. **8** Kiitanchchay Aa, «Ne suriyaa danc'c'a; ne c'aammaakka wotsa» yaagina, P'es'iroosi hewaadan ootseedda; kiitanchchay, «Ne mayuwaa mayyaade taana kaala» yaageedda. **9** P'es'iroosi k'asho golliyaappe kesiide, kiitanchchaa kaalleedda; aw sas'aa be'iyawaa malateeddappe attin, kiitanchchay ootsiyaabay tuma gideeddawaa eribeenna. **10** Kiitanchchayne P'es'iroosi koyro wotaadaraappenne laa'entso wotaadaraappe aad'd'iide, katamaa afiyaa birataa penggiyaakko gakeeddino; penggiikka

unttunttoo barekka dooyetti aggeedda; untunttu kesiide itti ogiyaanna biishshin, kiitanchchay ellekka P'es'iroosappe shaaketti aggeedda. **11** P'es'iroosi barena gakeeddabaa akeekiide, «Taana Goday bare kiitanchchaa kiittiide, Heroodisa kushiyaappenne Ayihuda Asay naagi utteedda ubbabaappe ashsheeddawaa ha'i tumu eraad» yaageedda. **12** I hewaa akeekedda wode, c'ora Asay ittippe shiik'iide S'oossaa woossiyaasaa, Mark'k'oossa giyaa Yohaannisa daayi Mayraami soy **13** biide penggiyaan s'eesina, itti Roodo giyaa k'oomata dooyanaw yaaddu. **14** Rooda P'es'iroosa k'aalaa gideeddawaa ereedda wode, barena nashechchina, penggiyaa dooyennan guyye wos'saadde, P'es'iroosi karen ek'k'eeddawaa asaw odaaddu. **15** Asay izo, «Hanne, neeni gooyaa» yaageedda. Rooda P'es'iroosa gideeddawaa geeshshaade odaaddu. Untunttu, «Hewe Aa kiitanchchaa» yaageeddino. **16** Shin P'es'iroosi karen s'eesiide aggenaan is's'ina, Asay kariyaa dooyyi, Aa be'iide maalalteeeddino. **17** Shin untunttu c'o'u gaana mala, P'es'iroosi bare kushiyan s'orssiide, Goday k'asho golliyaappe Aa wooti kesseeddentto, untunttoo k'onc'c'issi odiide, «Hawaa Yaak'oobawunne ishato odite» giide, kesi harasaa beedda. **18** Sa'ay wontteedda wode, P'es'iroosi hak'a bidiggeeddentto giina wotaadaratuwaa gidдон daro walassay kaseedda. **19** Heroodise P'es'iroosa koyyishshin, I d'ayeedda wode, naagiyaawantta k'oriide, untuntta wod'ana mala azazeedda; hewaappe guyyiyaan, Yihudaappe K'iisaariyaa wod'd'iide, hewaan amareeda wodiyaa utteedda. **20** Heroodise S'i'iroosa asawunne Sidoonaa asaw loytsi hank'k'etteedda; untunttu gade Asay katsaa Heroodisa gade asaappe demmiyaa diraw, untunttu ittippe gidiide, Aa golliyaa kaappuwaa

Bilass's'oosa barenttu bagga ootsiide, sigettana mala woossanaw Heeroodisakko beeddino. **21** Heroodise suntsetteedda gallassi, bare kawutetsaa mayuwaa mayyiide, kawutetsaa oydiyaan uttiide, asaw haasayeedda. **22** Asay, «Hawe S'oossaa k'aalaa; asaa k'aalaa gidenna» yaagiide kooshshaa d'ok'k'issiide haasayeedda. **23** Heroodise S'oossaa bonchchibeenna diraw, he man"iyaan Godaa kiitanchchay Aa dechchina, gus'uniyaan meetettiide, hayk'k'i aggeedda. **24** Shin S'oossaa k'aalay dic'c'eenne dari dari bee. **25** Barnnaabaasinne Saa'ooli barenttu oosuwa poliide, Mark'k'oossa giyaa Yohaannisa barenttuna akkiide, Yersaalameppe simmeeddino.

13 Ans's'ookiyaan de'iyaa ammaniyaa asaa gidдон nabatuunne tamarissiyaawanttu de'iino; untunttukka Barnaabaasa, Karetsa giyaa Simoona, K'ereenappe yeedda Luuk'iyooosa, gadiyaa mooddiyaa Heroodisanna dic'c'eedda Minaahanne Saa'oola. **2** Untunttu Godaw goyinnishshinanne s'oomishshin, Geeshsha Ayyaanay, «Taani s'eeseedda oosoo Barnnaabaasanne Saa'oola taw dummayite» yaageedda. **3** Untunttu s'oomeeddawaappenne woosseeddawaappe guyyiyaan, barenttu kushiya Barnaabaasa bollaninne Saa'oola bollan wotsiide, untuntta yeddeeddino. **4** Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay untuntta kiittina, Seeluuk'iyaa wod'd'eeddino; hewaappe wonggiriyaan geliide, K'op'iroosa haatsaani dooddetteeddasaa beeddino. **5** Untunttu Silmaana gakkiiide, Ayihuda woosa golletuwaan S'oossaa k'aalaa odeeddino; untuntta maaddanaw Yohaannisi untunttunna de'ee. **6** Untunttu K'op'iroosa haatsaan dooddetteedda sa'aa ubbaa P'aafu gakkanaw yuuyyiide, nabiya itti worddanchchaa, Ayihuda asaa Bar-Yesuusa giyaa shareechchuwa demmeeddino. **7** He shareechchuu gadiyaa mooddiyaa Sarggiyoosa P'awuloosa giyaa

akeekanchcha bitaniyaanna de'ee. Sarggiyoosa P'awuloosa Barnnaabaasanne Saa'oola barekko s'eesiide, S'oossaa k'aalaa sisanaw koyyeedda. **8** Shin shareechchuwaa Elimaasi (Giriike k'aalaan hewe Aa suntsaa) gadiyaa mooddiyaawaa ammanuwaa digganaw koyyiide, untuntu haasayaa p'alk'keedda. **9** Shin P'awuloosa giyaa Saa'ooli barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, shareechchuwaa c'addi s'eelliide, **10** Aa, «Laa ha s'alahiyaa kaappuwaa na'aw, genetetsay ubbayne iitatetsay ubbay kumeeddawoo, s'illotetsaa ubbaa morkkew, Godaa ogiyaa suuriyaa geellayiyaawaa aggikkii? **11** Be'a; ha'i Godaa kushii ne bolla de'ee; neeni k'ook'a gidana; amareeda wodii gakkanaw, aawaa poo'uwwa be'akka» yaageedda. He man"iyaan shaannochchayne d'umay Aa ayfiyaa goozina, bare kushiyaa oyk'kiide, kaaletsiyaa uraa koyyiidde yuuyyeedda. **12** He wode gadiyaa mooddiyaawe hewaa be'eedda wode, Goday tamarissiyaawaan maalalettiide ammaneedda. **13** P'awuloosinne aanana de'iyaa wanttu P'aafuppe dendiide, P'inifiliyaan de'iyaa P'ergge wonggiriyaan beeddino; Yohaannisi untuntuppe shaaketti, Yersaalame simmeedda. **14** Shin untuntu P'erggeppe aad'd'iide, P'iisiidiyan de'iyaa Ans's'ookiyaa gakeeddino; Sambbata gallasan Ayihuda woosa golle geliide utteeddino. **15** Muse higginne nabatuwaa mas'aafay nabbabetteeddawaappe guyyiyaan, Ayihuda woosa golle kaappatuu, «Nu ishato asaa minisiyaa k'aalay hinttentoo de'ooppe, asaw haasayerikkitee» yaagiide untunttoo kiitteeddino. **16** P'awuloosi dendi ek'kiide, bare kushiyan s'orssiide, hawaadan yaageedda; «Israa'eeliyaa asatoo, S'oossaw yayyiyaawanttoo sisite. **17** Ha Israa'eeliyaa asaa S'oossay nu aawotuwwa dooriide, Gibs'e gadiyaan imatsatetsaan untuntu de'ishshin, untunta c'orisseedda;

bare wolk'k'aama wolk'k'aankka Gibbs'e gadiyaappe untuntta
 kesseedda. **18** Bazzuwaan oytamu laytsaa keenaa nu aawotuwaa
 I danddayeedda. **19** Kanaane giyaa gadiyaan Ayihuda
 gidenna laappu kawutetsaa d'ayissiide, untuntu gadiyaa
 bare asaa laatisseedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, nabiyya
 Saameela wodiyya gakkanaaw, oyddu s'eetanne ishatamu laytsaa
 keenaa daannatuwaa untunttoo immeedda. **21** Hewaappe
 guyyiyaan, untuntu barenttoo kaatiyaa immana mala woossina,
 S'oossay Biiniyaama zariyaappe K'iisa na'aa Saa'oola oytamu
 laytsaw kaatetana mala, untunttoo immeedda. **22** S'oossay
 Saa'oola shaareeddawaappe guyyiyaan, untuntu bolla Daawite
 kaatetana mala, Aa dentseedda; Daawitebaa markkattiidde,
 «Taani koyyiyaa ubbabaa ta wozanaadan ootsiyaa Issey na'aa
 Daawita demmaad» yaageedda. **23** «S'oossay, «Taani Daawita
 zariyaappe Israa'eeliyaa asaa ashshiyaawaa ahana» k'aalaa
 geleeddawaadankka, Yesuusa aheedda. **24** Yesuusi yaanaappe
 kase Israa'eeliyaa Asay ubbay barenttu nagaraappe simmiide
 s'ammak'ettana mala, Yohaannisi k'aalaa odeedda. **25** K'ay
 Yohaannisi bare oosuwaa wurssana haniidde asaa, «Taana oona
 giide k'oppiitee? Taani hintte naagiyaawaa gidikke; shin be'ite,
 Aa gediyya c'aammaa k'ashuwaakka gediyaappe billanaw taw
 bessenawe taappe guyyenna yee» yaageedda. **26** «Taanaadan
 ammaniyaawanttoo, Abraahaame zeretsatoo, k'ay hawaan
 Ayihuda gidennawanttoo S'oossaw yayyiyaawanttoo, ha atotetsaa
 k'aalay nuw kiitetteedda. **27** Ayaw gooppe, Yerusaalamen de'iyaa
 asayne untuntu kaappatuu Yesuusanne Sambbata gallassaa
 ubbaan nabbabettiyya nabatuwaa k'aalaa akeekibeenna diraw,
 Aa bolla pirddiide, nabatuwaa k'aalaa poleeddino. **28** Yesuusa
 wod'isanaw itti gaasuukka untunttoo beettenaan is's'ina,

P'ilaas'oosi Aa wod'ana mala woosseeddino. 29 «Unttuntu Yesuusabay S'oossaa Mas'aafan s'aafetteeddawaa ubbaa poleedda wode, mask'k'aliyaappe Aa wotsiide moogeeddino. 30 Shin S'oossay hayk'uwaappe Yesuusa dentseedda. 31 Hewaappe guyyiyaan I barenanna Galiilaappe Yerusaalame yeedda asatoo c'ora gallassaa beettedda untuntu ha"i aabaa asaw markkattiino. 32 «S'oossay nu aawaatoo immana geedda wonggalaa mishiraachchuwaa nuuni hinttenttoo odeetto. 33 Daawite Mazimuriyaa Mas'aafaan laa'entso shemppuwaan, « ‹Neeni Ta Na'aa. Hachche Taani ne Aawuwaa gidaaddi› geetettiide s'aafetteeddawaadan, S'oossay Yesuusa dentsiide, nu aawaatoo immana geeddawaa nuw untuntu naanaw poleedda. 34 Laa'entsuwaa I hayk'k'enna mala, hayk'uwaappe Aa dentseeddawoo S'oossay, ‹Taani Daawitew immana geedda ammanetteeda geeshsha anjuwaa hinttenttoo immana› yaagiide haasayeedda. 35 Hewaa diraw, Mazimuriyaa Mas'aafaan harasaan k'ay, ‹Ne Geeshsha Na'aa anhaakka musissakka› yaageedda. 36 Ayaw gooppe, Daawite bare wodiyaan S'oossaa k'ofaa ootseeddawaappe guyyiyaan hayk'k'iide, bare aawotuwaana hayk'k'i museedda. 37 Shin S'oossay hayk'uwaappe dentseeddawe musibeenna. 38 «Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nagaraa atto geetetteeddawe hinttenttoo Yesuusa baggana odetteeddawenne, Muse higgayan s'illanaw hinttenttoo danddayettenna ubbabaappe aan ammaniya ubbay s'illanawe hinttenttoo eretto. 40 Hewaa diraw, nabatuu geeddawe hintte bolla gakkenna mala naagettite; 41 « ‹S'oossay geeddabaa k'iliic'iyaawanttoo, be'ite; haray atto itti uray hinttenttoo odinttokka, hintte ammanenna oosuwaa taani hinttenttu wodiyaan, ootsiyaa diraw, poora

giite; hayk'k'ite» geeddino» yaageedda. **42** P'awuloosinne Barnaabaasi Ayihuda woosa golliyaappe kesishshin, Asay untuntta laa'entsuwaa Sambbatanka hewaa gujjiide odana mala woosseeddino. **43** Shiik'uu laaletteeddawaappe guyyiyaan, c'ora Ayihudatuunne Ayihudatuwaa ammanuwaan geliide S'oossaw yayyiya c'oratu, P'awuloosanne Barnaabaasa kaalleeddino; Yesuusi kiitteeddawanttu S'oossaa aad'd'o keekatetsaan min de'ana mala, untunttoo odiide miniseeddino. **44** Laa'entsuwaa Sambataan amareeda asatuwaappe attin, katamaa Asay ubbay S'oossaa k'aalaa sisanaw shiik'eedda. **45** Shin Ayihudatu c'ora asaa be'eedda wode, P'awuloosa k'anaateeddino; Aa haasayaa p'alk'k'iide, Aa boreeddino. **46** P'awuloosinne Barnaabaasi s'aliide, «S'oossaa k'aalay kasetiide hinttenttoo odettanaw koshshee; shin k'aalaa hintte is's'eedda dirawunne med'inaa de'uwaa akkanaw hinttenttoo bessena giide, hintte hinttenttu huup'iyaan pirddeedda diraw, be'ite, nuuni Ayihuda gidennawanttukko simmeetto. (aiōnios g166) **47** Ayaw gooppe, Goday nuuna, «Asay ubbay hintte baggana attana mala, hinttentta taani, Ayihuda gidennawanttoo poo'uwaa ootsaad» yaagi azazeedda» yaageeddino. **48** Ayihuda gidennawanttu hewaa siseedda wode, nashettiide S'oossaa k'aalaa bonchcheeddino; k'ay med'inaa de'oo dooretteedda ubbay ammaneeddino. (aiōnios g166) **49** Godaa k'aalay he gadiyaa ubbaa gakkeedda. **50** Shin Ayihudatu S'oossaw goyinniyaa bonchchetteedda mac'c'awanttanne katamaan de'iyaa wolk'k'aama asatuwaa P'awuloosa bollaninne Barnaabaasa bolla dentsetsina, asatu untuntta yederssuwaa doommiide, barenttu gadiyaappe keseeddino. **51** Shin Yesuusi kiitteeddawanttu untuntta is's'iyaawanttoo malaataa gidana mala, barenttu gediyaappe baanaa shoc'iide, Ik'ooniyoone katamaa beeddino.

52 K'ay Ans's'ookiyaan de'iyaa kaalliyaawanttunkka Geeshsha
Ayyaanayenne nashechchay kumeedda.

14 Kasewaadankka P'awuloosinne Barnaabaasi Ik'ooniyoonen
Ayihudatuwaa woosa golle geliide, k'aalaa odeeddino; hewaappe
guyyiyaan c'ora Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu
ammaneeddino. 2 Shin ammanibeenna Ayihudatuu
Ayihuda gidennawanttu wozanaa laammiide, ishatuwaa
bolla hank'k'etseeddino. 3 Yesuusi kiiteeddawanttu hewaan
daro wodiyaan gam'eeddino; untunttu Godaabaa yayyenaan
odeeddino; Goday malaataanne ooratsabaa untunttu ootsana
mala, untunttoo wolk'k'aa immeeddawaan bare aad'd'o
keekatetsaa k'aalaabay tuma gideeddawaa markkatteedda.
4 Shin katamaa Asay shaaketti, baggay Ayihudatuwaakko,
baggay Yesuusi kiiteeddawanttukko simmeeddino. 5 Ayihuda
gidennawanttunne Ayihudatuu barenttu kaappatuwaanna
ittippe Yesuusi kiiteeddawantta k'ohanawunne shuchchaan
c'addanaw k'oppeedda wode, 6 Yesuusi kiiteeddawanttu
hewaa eriide, Liss's'iraanne Derbbe geetettiyaa Lik'aa'ooniyaa
katamatuwaanne untunttu heeraan de'iyaa gadiyaa bi
aggeeddino; 7 hewaan wonggalaa mishiraachchuwaa odiino. 8
Bare daayi uluwaappe yelettoodeppe doommiide, laa'u gedii
silina, ubbakka hamettenna itti bitanii Liss's'iraan de'ee. 9 He
bitanii P'awuloosi odishin sisee; P'awuloosi Aa c'addi s'eelliyaa
wode, pas'anaw aw ammanuu de'iyawaa be'iide, 10 kooshshaa
d'ok'k'issiide Aa, «Sitti gaade ne gediyaan ek'k'a» yaageedda;
guppi denddiide, hametaa doommeedda. 11 P'awuloosi
ootseeddawaa Asay be'iide, bare kooshshaa Lik'aa'ooniyaa
k'aalaan d'ok'k'u ootsiide, «S'oossatuu asaa malatiide nuukko
wod'd'eeddino» yaageedda. 12 Asay Barnaabaasa, «Diyaa»

giide, P'awuloosi haasayaw waannatiyaa diraw, Aa, «Hermeesa» giide suntseedda. **13** Geeshsha Gollii katamaa matan de'iyaa Diyaa k'eesaynne Asay korumatuwaanne darii lo"iyaa c'iishshatuwaa Yesuusi kiiteeddawantoo yarshshuwaa yarshshanaw koyyiide, penggiyaa aheeddino. **14** Shin Yesuusi kiiteedda Barnaabaasinne P'awuloosi hewaa siseedda wode barenttu mayuwaa peed'iide, asaa giddo wos'siidde, **15** barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, hawaadan yaageeddino; «Asaw, hawaa ayaw ootsiitee? Nuunikka hinttentuwaadan med'etteedda asaa; ha patsenna yewuwaappe saluwaanne sa'aa, abbaanne untunttu gidдон de'iyaa ubbabaa med'd'eedda de'uwwa S'oossaakko hintte simmana mala, hinttentoo nuuni wonggalaa mishiraachchuwwa odeetto. **16** I beni asaa zeretsay ubbay barenttu ogiyaa baana mala yeddi aggeedda. **17** Hinttentoo iraa saluwaappe bukisseedda; katsaakka I wodiyaan immeedda; k'ay k'umaa immiide, hinttentta loytsi nashechchee; yaatiide hinttentoo lo"obaa ootsiide, ubbaa wodekka barew markkaa d'ayibeenna» yaageeddino. **18** Yesuusi kiiteeddawanttu hewaa giide, barenttoo Asay yarshshenna mala, metootiide diggeeddino. **19** Ans's'ookiyaappenne Ik'ooniyooneppe yeedda Ayihudatu asaa barenttu bagga zaariide, shuchchaan P'awuloosa c'addeeddino; untunttoo hayk'k'eeddawaa malatina, katamaappe karew Aa goochchi kesseeddino. **20** Shin kaalliyaawanttu Aa matan yuuyyi aad'd'iide ek'k'ishshin, I denddiide, katamaa geleedda. Wonttetsa gallassi Barinabaasanna ittippe Derbbe beedda. **21** Untunttu Derbbe katamaan wonggalaa mishiraachchuwwa odiide, c'ora Asay Yesuusa ammanana mala ootseeddawaappe guyyiyaan, Liss's'iraa, Ik'ooniyoonenne P'iisiidiyan de'iyaa Ans's'ookiyaa simmeeddino; yaatiide hewaan kaalliyaawantta

minisiiddenne untunttu ammanuwaan min de'ana mala zoriidde,
 «Nuuni S'oossaa kawutetsaa gelanaw loytsi waayettana
 bessee» yaageeddino. **23** K'ay ammaniyaawanttoo de'iyaa
 saan de'iyaa saan c'imatuwaa dooriide, s'oomeeddawaappenne
 woosseeddawaappe guyyiyaan, untunttu ammaneedda Godaw
 untuntta hadaraa immeeddino. **24** P'iisiidiyaa gadiyaappe
 aad'd'iide, P'inifiliyaa yeeddino; **25** P'erggen k'aalaa
 odeeddawaappe guyyiyaan, As'aaliyaa beeddino. **26** Hewaappe
 untunttu barenttu poleedda oosuwa diraw, Asay untunttu
 hadaraa S'oossaa aad'd'o keekatetsaw immeedda Ans's'ookiyaa
 Markkabiyaan simmeeddino. **27** Ans's'ookiyaa gakkeedda wode
 ammaniyaa asaa shiishshiide, S'oossay barenttuna ittippe
 ootseedda ubbabaanne, Ayihuda gidenna Asay ammanana mala,
 untunttoo penggiyaa dooyyeeddawaa, asaw odeeddino. **28**
 Yaatiide hewaan kaalliyaawanttunna daro wodiya gam"eeddino.

15 Itti itti asatuu Yihudaappe Ans's'ookiyaa wod'd'iide,
 «Muse wogaadan, hintte k'as's'arettennawaa gidoope,
 attanaw danddaykkita» yaagiide ishātuwaa tamarissuwaa
 doommeeddino. **2** P'awuloosinne Barnaabaasi untunttunna
 darssi walak'ettiide palumettina, Ans's'ookiyaan de'iyaa itti itti hara
 asatuu he palumaa diraw, P'awuloosannanne Barinabaasanna
 Yersaalame biide, Yesuusi kiiteeddawanttunanne
 c'imatuwaanna gaketanaw k'ofay k'ashetteedda. **3** Ammaniyaa
 asatuu untuntta kiittiide ogiyaan maaddishshin, Ayihuda
 gidennawanttu S'oossaakko simmeeddawaa odiiide,
 Pink'k'iyannanne Sammaariyaanna aad'd'eeddino; hewe
 ishātuwaa ubbaa loytsi nashechcheedda. **4** Untunttu
 Yersaalame gakkeedda wode, ammaniyaawanttu, Yesuusi
 kiiteeddawanttunne c'imatuu untuntta mokkeeddino;

S'oossay barenttun ootseeddawaa ubbaa odeeddino. **5** Shin Parisaawatuwaa baggappe ammaneedda itti itti asatuu denddi ek'k'iide, «Hinttenttu untuntta k'as's'aranawunne Muse higgiiyaa naagana mala azazanaw bessee» yaageeddino.

6 Yesuusi kiitteeddawantunne c'imatuu hewaa zorettanaw shiik'eeddino. **7** Loytsi haasayeeddawaappe guyyiyaan, P'es'iroosi denddi ek'k'iide, untuntta hawaadan yaageedda; «Taanaadan ammaniyaawanttoo, Ayihuda gidennawanttu wonggalaa mishiraachchuwaa k'aalaa ta doonaappe sisiide ammanana mala, taana S'oossay hintte giddoppe beni dooreeddawaa hinttenttu eriita. **8** Asaa wozanaa eriyaa S'oossay Geeshsha Ayaanaa nuw immeeddawaadan, untunttookka immiide tumayeedda. **9** Untunttu ammaneedda diraw, I untunttu wozanaa geeshshiide, nu gidduwaaninne untunttu gidduwaan dummatetsaa wotsibeenna. **10** Hewaa diraw, nu aawotuunne nuuni tookkanaw danddayibeenna wolk'k'aama tookuwaa kaalliyaawanttu morggiyaan wotsiide, ha"i hintte ayaw S'oossaa paac'c'iitee? **11** Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsaan untunttu atteeddawaadan, nuunikka atteeddawaa ammaneeetto» yaageedda. **12** Asay ubbay c'o"u giide, Barnnaabaasinne P'awuloosi Ayihuda gidenna asaa gidдон barenttu baggana S'oossay ootseedda malaataanne ooratsabaa ubbaa odishin sisee. **13** Untunttu haasayaa wursseeddawaappe guyyiyaan, Yaak'oobi hawaadan yaagiide zaareedda; «Ishatoo, taani giyaawaa sisite. **14** S'oossay Ayihuda gidennawanttu giddoppe barew haniyaa asaa akkanaw Ayihuda gidennawanttoo koyro wooti k'oppeeddentto Simooni odeedda.

15 Nabiyyaa k'aalay hawaanna giigee; Goday daro wodiyaappe doommiide, asaa hawaa erissiide, S'oossaa Mas'aafan

hawaadan yaageedda; «Hawaappe guyyiyaan, sa'aan de'iyaa hara Asay ubbay, tawaa gidanaw, taani s'eeseedda Ayihuda gidenna Asay ubbay, Godaa koyyana mala, taani simmana. Taani kolettiide kunddeedda golliyaadan, haneedda Daawite kawutetsaa dentsana. Koletteeddawaakka zaaraade kees's'ana; taani laa'entsuwaa Aa essana» yaageedda. (aiōn g165) 19 «Hewaa diraw, ta k'ofaa gidoope, Ayihuda gidennawantuppe S'oossaakko simmiyaawantta nuuni metootsanaw kosshenna. 20 Shin untunttu eek'aani tuneeddawaa meenna mala, woshummenna mala, bakkuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne suutsaa ushenna mala, untunttoo nuuni dabddaabbiiyaa s'aafanaw koshshee. 21 Ayaw gooppe, Muse higgiiyaa kase yeletaappe doommiide Sambbataan Sambbataan Ayihuda woosa golletuwaan nabbabiidde, Aa k'aalaa katamaa ubbaan odiyaaawanttu de'iino» yaageedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi kiitteeddawanttunne c'imatuu woosa golle asaa ubbaanna ittippe barenttu giddoppe amareeda asatuwaa dooriide, P'awuloosannanne Barinabaasanna Ans's'ookiyaa yeddanaaw k'ofaa k'achcheeddino; untunttu daro bonchchetteedda laa"u asatuwaa Barssaabaa geetettiiyaa Yihudaanne Sillaasa dooreeddino. 23 Yaatiide hawaadan giyaa dabddaabbiiyaa s'aafiide, untunttu bolla kiitteeddino; «Nuuni Yesuusi kiitteeddawanttunne c'imatuu hintte ishataa, Ans's'ookiyaan, Sooriyaaninne Kilik'kiyaan de'iyaa Ayihuda bagga gidenna ishataa nu sarotaa kiitteetto. 24 «Nuuni azazibeena asatuu nu giddoppe biide, «Hinttenttu k'as's'arettanawunne Muse higgiiyaa naaganaw bessee» giide, hinttentta metootseeddawaanne yiloyeeddawaa sisiide, 25 nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa suntsaa diraw, barenttu shemppuwaa

oleedda nuuni siik'iyaa Barnnaabaasannanne P'awuloosanna dooretteedda asatuwaa hinttenttukko kiittanaw itti wozanaan nu k'ofaa k'achcheeddo. 27 Hewaa diraw, nuuni s'aafeddawaa untunttu barenttu huup'ew barenttu doonaan hinttenttoo odana mala, Yihudaanne Sillaasa kiitteeddo. 28 «Ayaw gooppe, eek'aw yarshsheeddawaa mooppite; suutsaa ushoppite; bakkuteedda mehiyaa ashuwaa mooppite; woshummoppite. Ha kosshiyaawanttuppe attin, hara dees'iyaa yewuwaa hinttentta toossenna mala, nuuninne Geeshsha Ayyaanay yewuwaa eeno giide akkeeddo; ha ubbabaappe hintte huup'iyaa naagooppe, hinttenttu lo"obaa ootsiita. Simmi saro de'ite» yaageeddino. 30 Hewaa diraw, kiitetteeddawanttu moyzzetti, Ans'sookiyaa wod'd'iide, ammaniyaa asaa shiishshiide, dabddaabbiyaa asaw immeeddino. 31 Untunttu he minisiyaa dabddaabbiyaa nabbabeedda wode, nashetteeddino. 32 K'ay Yihudayenne Sillaase barenttu huup'ew nabatuwaa gidiyaa diraw, ishatuwaa loytsi mak'k'iide miniseeddino. 33 Untunttu Ans'sookiyaan amareeda gallassaa utteeddawaappe guyyiyaan, ishatuu sarotetsaan moyzzina, barentta kiitteeddawanttukko simmeeddino. 34 Shin Sillaase yaan attanaw bare k'ofaa k'achcheedda. 35 K'ay P'awuloosinne Barnaabaasi hara c'ora asatuwaana ittippe Godaa k'aalaa tamarissiiddenne wonggalaa mishiraachchuwaa odidde, Ans'sookiyaan utteeddino. 36 Amareeda gallassaappe guyyiyaan, P'awuloosi Barnaabaasa, «Nuuni Godaa k'aalaa odeedda katamaa ubbaan nu ishatuu wooti de'iinontto, guyye simmiide, s'omoos be'oytte» yaageedda. 37 Hewaappe guyye Barnaabaasi Mark'k'oossa geetettiyaa Yohaannisa barenttuna afanaw koyyeedda. 38 Shin P'awuloosi Mark'k'oossa barenttuna afanaw koyyibeenna; ayaw gooppe, I

untuntuppe P'inifiliyaan shaaketteedda; k'ay untuntunna oosoo bibeena. **39** Untuntu gidduwaan lo"enna walassay kesina, ittuu ittuwaappe shaaketteedda; Barnaabaasi Mark'k'oossa akkiide, markkabiyaan K'op'iroosa beedda. **40** Shin P'awuloosi Sillaasa akkina, ishatuu Aa hadaraa S'oossaa aad'd'o keekatetsaw immeeddawaappe guyyiyaan beedda. **41** Yaatiide ammaniyaa asatuwaa minisiide, Sooriyaannanne Kilk'k'iyaanna aad'd'eedda.

16 P'awuloosi k'ay Derbbenne Liss's'iraa beedda; hewaan S'imootoosa geetettiyaa kaalliyaawe, itti ammaniyaa Ayihuda mishiratti na'ay de'ee; Aa aabbu Giriike asaa. **2** Liss's'iraaninne Ik'ooniyoonen de'iyaa ishatuu S'imootoosabaa loytsi markkatteeddino. **3** P'awuloosi Aa S'imootoosa barenanna afanaw koyyiide, Aa aabbu Giriike asaa gideeddawaa hewaan de'iyaa Ayihuda ubbay eriyaa diraw, Aa oyk'k'iide k'as's'areedda. **4** Untuntu katamatuwaanna biidde, Yesuusi kiitteedda Yerusalaamen de'iyaa wantunne c'imatuu wotseedda higgiiyaa ammaniyaawanttu naagana mala, untunttoo odiidde aad'd'eeddino. **5** Hewaa diraw, ammaniyaawanttu ammanuwaan min, payduwaanka gallasaappe gallassan dari dari beeddino. **6** Iisiyaan k'aalaa odenna mala, Geeshsha Ayyaanay untunta diggeedda diraw, Pirggiyaa gadiyaannanne Galaatiyaa gadiyaanna aad'd'eeddino. **7** Untuntu Miisiyaa zawaa gakkeedda wode, Biitaniyaa baanaw koyyeeddino; shin Yesuusa Ayyaanay untunta diggeedda. **8** Hewaa diraw, untuntu Miisiyaa mataanna aad'd'iide, S'iro'aadaa wod'd'eeddino. **9** P'awuloosi k'amma sas'aan itti Mak'idooniyaa bitanii barena, «Mak'idooniyaa pinnaade nuuna maaddaarikkii» yaagiidde ek'k'i woossishin be'eedda. **10** Sas'aa I be'eeddawaappe guyyiyaan, nuuni ellekka Mak'idooniyaa baanaw koyyeeddo; ayaw gooppe, wonggalaa

mishiraachchuwaa yaan de'iyaa asaw odanaw, S'oossay nuuna s'eeseeddawaa nuw malateedda. 11 Hewaa diraw, S'iro'aadappe denddiide, sitti giide markkabiyaan Saamootiraak'e beeddo; wonttetsa gallassi Naap'p'ule beeddo. 12 Hewaappe Pilip'p'isiyoosa beeddo; Pilip'p'isiyoosi Mak'idooniyaa biittaw huup'e katamaa; k'ay Roome Asay de'iyaa katamaa; nuuni he katamaan amareeda gallassaa utteeddo. 13 Sambbata gallassi, katamaappe gas'aan shaafaa doonaan Ayihudatuu S'oossaa woossiyaa sa'ay de'iyawaa akeekiide beeddo; hewaan uttiide shiik'eedda mac'c'a asaw k'aalaa odeeddo. 14 Itti Liidiyaa geetettewunna, Tiyaas'iroona katamaappe yaade S'oossaa ammanewunna, zo'o mayuwaa zal"iyaa mishiratta, nuuni odiyaawaa sisaaddu; P'awuloosi odiyaawaakka iza sisana mala S'oossay I wozanaa dooyeedda. 15 Liidiyaa bare soy asaana ittippe s'ammak'etteeddawaappe guyyiyaan nuuna, «Hinttentu taana Godaa tumatetsaan ammanaw giide k'oppooppe, ta soyin de'ishshite» gaade woossaaddu; minisaade shoobbaaddu. 16 Nuuni S'oossaa woossiyaasaa biishshin, iita ayyaanay izi bolla ak'ina kaayiyaa itti k'ooma naatta nuunanna gakettaaddu; he naatta kaayaade daro miishshaa bare godatoo demmaaddu. 17 Gakettaade P'awuloosanne nuuna kaalaadde, «Hawanttu hinttentoo attana ogiyaa odiyaawanttu, Ubbaappe Bolla S'oossaa ayiletuwaa» gaade kooshshaa d'ok'k'u ootsaade haasayaw. 18 Ubbaa gallassi hewaadan gaw; shin P'awuloosi yilotiide guyye simmi, he iita ayaanaa, «Neeni iippe kesana mala Yesuusi Kiristtoosa suntsan neena azazay» yaageedda; he man"iyaan iita ayyaanay iippe kesi aggeedda. 19 Shin izi godatuu barenttu miishshaa demmana ogii d'ayeeddawaa be'iide, P'awuloosanne Sillaasa oyk'k'iide, geyaa

sa'aan de'iyaa daannatuwaa sintsa goochchi kesseeddino. 20 Daannatuwaa sintsa untuntta afiide, «Hawanttu Ayihuda asaa gidiide, nu katamaa asaa loytsi metootsiino. 21 Nuuni Roome gadiyaa asaa gidiide, akkanawunne ootsanaw woga gidennabaa tamarissiino» yaageeddino. 22 Asay itti bagga gidiide, P'awuloosa bollaninne Sillaasa bolla denddeedda; daannatuukka untunttu mayuwaa k'aari akkiide, s'am"aan untuntta shoc'ana mala azazeeddino. 23 Untunttu darssi wad'd'eeddawaappe guyyiyaan, k'asho golliyaan yeggeeddino. K'asho golliyaa naagiyaawekka untuntta minisi naaganaadan azazeeddino. 24 K'asho golliyaa naagiyaawe he azazuwaa akkiide, P'awuloosanne Sillaasa k'asho golliyaa k'ol"o gelisseedda; untunttu gediyaakka mitsaanna gatsi daras'iide k'achcheedda. 25 Shin k'amma bilahe gidiyaa heeraan P'awuloosinne Sillaase S'oossaa woossiide, mazimuriyaa yes's'iide S'oossaa galatiino; k'ashetto Asay untunttu giyaawaa sisee. 26 K'asho golliyaa s'ap'uu k'aas's'ana gakkanaw wozanaa aatsenan biittay darssi k'aas's'eedda; he man"iyaan penggiikka ubbay dooyetti aggina, k'ashetteedda asaa ubbaa santsalatay biletti wod'd'eedda. 27 K'asho golliyaa naagiyaawe gem"ishuwaappe beegottiyaa wode, k'asho golliyaa penggiikka ubbay dooyetteeddawaa be'iide, k'ashetto Asay kessi akkiide bidiggeeddawaa aw malatina, barena wod'anaw k'oppiide, c'ubiyaa akkeedda. 28 Shin P'awuloosi kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Neeni neena ayaanne ootsoppa; ayaw gooppe, nuuni ubbay hawaan de'eetto» yaageedda. 29 K'asho golliyaa naagiyaawe s'ompiiyaa woossi akkiide, ellekka k'ol"o wos's'eedda; kokkoriidde P'awuloosa sintsaaninne Sillaase sintsan guufanneedda; 30 untuntta kare kessiide, «Ta godatoo, taani attanaw ayaa ootsana bessii?» yaageedda. 31

P'awuloosinne Sillaase Aa, «Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammana; neeni attana; ne soy asaykka» yaageeddino. **32** Unttuntu awunne Aa soyin de'iyaa ubbaw Godaa k'aalaa odeeddino. **33** K'amma he saatiyankka k'asho golliyaa naagiyaawe untunta afiide untuntu maytsaa meec'c'eedda; he man"iyaan bare soy asaa ubbaanna s'ammak'etti aggeedda. **34** P'awuloosanne Sillaasa pude bare soy afiide, untunttoo k'umaa aatseedda; I bare soy asaa ubbaanna S'oossaa ammaneedda diraw, nashetteedda. **35** Wonttina daannatuu, «He asatuwaa billa» yaagiide, polisiyaa kaappatuwaa aakko kiiteeddino. **36** Hewaappe guyye k'asho golliyaa naagiyaawe, «Hinttenttu bilettana mala, daannatuu taw kiiteeddino; simmi ha"i kesiide sarotetsaan biite» yaagiide he kiitaa P'awuloosaw odeedda. **37** Shin P'awuloosi he polisiyaa kaappatuwaa, «Nuuni Roome gade asaa gidishin, untuntu nuuna pirdday baynnaan asaa sintsan wad'd'iide, k'asho golliyaan yeggeeddino. Ha"i nuuna geeman kessi yeddiinoo? Hanenna; untuntu barenttu huup'ew yiide, nuuna kessino» yaageedda. **38** Polisiyaa kaappatuu daannatoo hewaa odina, P'awuloosinne Sillaase Roome gade asaa gideeddawaa siseedda wode, yayyeeddino. **39** Hewaa diraw, daannatuu yiide untunta, «Nuuni hinttentta naak'k'eeddo» geeddino. K'asho golliyaappe kare untunta kessiide, katamaappe kesiide baana mala woosseeddino. **40** P'awuloosinne Sillaase k'asho golliyaappe kesiide, Liidiyaa soy beeddino; yaan ishatuwaanna gakettiide, untunta minisiide hewaappe beeddino.

17 P'awuloosinne Sillaase, Amppip'oliisaannanne Ap'olooniyanna aad'd'iide, Teselonk'k'e yeeddino; Teselonk'k'en Ayihuda woosa gollii de'ee. **2** P'awuloosi bare dooyaadankka yaa geleedda; hewaan heezzu Sambbata gallassatuwaan

S'oossaa Mas'aafatuwaappe asaana haasayeedda; **3** Kiristtoosi waayiyaa akkanawunne hayk'uwaappe denddanaw bessiyaawaa untunttoo billiide odiiddinne tuma gideeddawaakka untuntta erissiidde, «Yesuusi ha taani hinttenttoo odiyaawe Kiristtoosa» yaagee. **4** Untunttuppe ittuu ittuu yewuu tuma gideeddawaa akeekiide, P'awuloosannanne Sillaasenna gaketteddino; hawaadanka, S'oossaw goyinniyaa c'ora Giriike asayenne c'ora bonchchetteedda mac'c'awantu, P'awuloosannanne Sillaasenna gaketteddino. **5** Shin Ayihudatuu k'anaatiide, itti itti oosuu bayinna iita asatuwaa k'oc'aappe shiishshiide katamaa asaa walasseeddino; P'awuloosanne Sillaasa asaakko kessana mala koyyiide, Yaasooni golliiyaa doodeeddino. **6** P'awuloosinne Sillaase untunttoo beettenaan is's'ina, Yaasoonanne itti itti ishatuwaa katamaa kaappatuwaakko afiide, «Hawantu gadiyaa ubbaa metootseeddawantu, hawaakka yeeddino. **7** Yaatina Yaasooni untuntta bare soyin wotseedda; hawantu ubbay, «Yesuusa giyaa hara kaatii de'ee» giide K'eesaare azazuwaa minisiino» yaagiide, kooshshaa d'ok'k'issiide haasayeeddino. **8** Shiik'eedda asayenne katamaa kaappatuu hewaa sisiide metootseeddino. **9** Kaappatuu Yaasoonanne haratuwaa waasiyaan billeeddino. **10** Ammaniyaawantu P'awuloosanne Sillaasa sa'ay k'ammiyaawaan ellekka Beeriyaa yeddeeddino. Yaa gakkiiide, Ayihuda woosa golle geleeddino. **11** Beeriyaa asatuu Teselonk'k'en de'iyaa asatuwaappekka aad'd'i dooyetto wozanay de'iyaa diraw, «P'awuloosi geeddawe tumenttonne» yaagiide, ubbaa gallassi S'oossaa Mas'aafatuwaa tamaariidde, k'aalaa kumentsaa laamotaan akkeeddino. **12** Hewaa diraw, untunttuppe c'oratu, Giriikatuwaappe bonchchetteedda c'ora mac'c'awanttunne c'ora attuma asatuu ammaneeddino. **13**

Shin Teselonk'k'en de'iyaa Ayihudatuu P'awuloosi S'oossaa k'aalaa Beeriyankka odeeddawaa siseedda wode, Beeriyaa yiide, asaa aanana walasseeddino. **14** Hewaappe guyyiyaan, ishatuu ellekka P'awuloosa abbaa mataan yeddi aggeeddino; shin Sillaasenne S'imootoose Beeriyaa atteeddino. **15** P'awuloosa moyzseedda asatuu Ateenaa gatseeddino; he asatuu Sillaasenne S'imootoose barenttoo danddayetteeddawaadan, ellekka barekko yaana mala, P'awuloosi kiitseedda kiitaa akkiide, Beeriyaa simmeeddino. **16** P'awuloosi Ateenaan Sillaasenne S'imootoosa naagiidde, katamaan eek'ay kumeeddawaa be'iide yiloteedda. **17** Hewaa diraw, Ayihuda woosa golliyaan Ayihudatuwaananne S'oossaw goyinniyaa Ayihuda gidenna asatuwaana palumettee; k'ay ubbaa gallassi geyaan barenanna gaketiyaa asaanakka palumettee. **18** K'ay Eppik'oroosappenne Iss's'o'ikiyaappe yeedda itti itti eranchchatuu P'awuloosanna palumetteeddino; untuntuppe ittuu ittuu, «Ha toofiinay ayaa haasayanaw koyyii?» yaageeddino. Haratuu P'awuloosa Yesuusabaanne hayk'uwaappe I denddeeddawaa barenttoo odiiya diraw, «Ooratsa s'oossatubaa odiyaawaa malatee» yaageeddino. **19** P'awuloosa oyk'k'iide, «Ha neeni tamarissiyaa ooratsa yewuu ayentto nuuna erissarikki? Ayaw gooppe, neeni nuw ooratsabaa odaasa; simmi hawe ayentto nuuni eranaw koyyeetto» yaagiide P'awuloosa Ariyosppaagoosa geetettiyaasaa afeeddino. **21** Ateenaa Asay ubbayne hewaan de'iyaa imatsatuu ooratsabaa haasayiidinne sisiide peeshiyaawaappe attin, harabaan peeshikkino. **22** P'awuloosi Ariyosppaagoosan de'iyaa shiik'uwaa sintsan ek'k'iide, hawaadan yaageedda; «Ateenaa asatoo, s'oossatoo ubbabaan hinttenttu darii yayyiyaawaa taani be'ay. **23** Ayaw gooppe, taani

hinttenttu goyinniyaawaa s'eellaadde aad'd'ishshin, «Erettenna S'oossaw» geetettiide s'aafetteedda yarshshuwaa sa'aa k'ay demmaad; hewaa diraw, ha hintte erennaan goyinniyaawaa taani hinttenttoo oday. 24 «Alamiyaanne alamiyaan de'iyaa ubbabaa med'd'eedda S'oossay saluwaanne sa'aa Goday, Asay kees's'eedda Geeshsha Golliyaan de'enna. 25 Ayentto pac'c'eedda asaadan, asaa kushiya I s'eellenna; ayaw gooppe, I bare huup'ew de'uwaa shemppuwaanne ubbabaa asaa ubbaw immeedda. 26 S'oossay asaa zariyaa ubbaa itti uraappe med'd'iide, gadiyaa ubbaan wotseedda; I bare huup'ew untunttu de'ana wodiyaanne sa'aa kase zawayeedda. 27 «I hewaa ootseeddawe untunttu oyk'k'i oyk'k'i s'eelliide, barena koyyiide, ooni eri demmanawanteeshsha giyaawaana; gidooppenne, S'oossay nuuppe oossinne haako gidenna. 28 Ayaw gooppe, hinttenttuppe itti itti eranchchatuu, «Nuuni Aa naanaa» geeddawaadan, nuuni aan pas'a de'eettonne k'aas'etteetto. 29 Simmi nuuni S'oossaa naanaa gideedda diraw, S'oossay asaa c'inc'c'atetsaaninne k'ofaan work'k'aappe woy biraappe woy shuchchaappe oosetteeddawaa malatee yaagiide, k'oppanaw bessena. 30 Hewaa diraw, S'oossay Asay eribeenna wodiya aatseedda; shin ha"i ubba saan Asay ubbay nagaraappe simmana mala azazeedda. 31 Ayaw gooppe, S'oossay wodiya keeri wotseedda; he wodiyaan bare dooreedda uraan sa'aan de'iyaa asaa ubbaa bolla s'illo pirddaa I pirddana; asaa ubbaw hayk'uwaappe Yesuusa dentseeddawaan hewaa tumayeedda» yaageedda. 32 Untunttuppe itti itti asatuu hayk'uwaappe dendduwaabaa P'awuloosappe sisiide, Aa bolla k'iliic'eddino; shin hara asatuu Aa, «Nuuni hawaa neeppe gujiide sisana koyyeetto» geeddino. 33 Hewaa diraw,

P'awuloosi untunttu giddoppe keseedda. **34** Shin itti itti attuma asatuu P'awuloosanna gakettiide ammaneeddino; untunttu gidduwaan Ariyosppaagoosan de'iyaa pirddaa golle daannay Diyoonaasiyoosi, Damaariiso geetettiyaa itti mishirattinna hara asatuu de'iino.

18 Hewaappe guyyiyaan, P'awuloosi Ateenaappe kesiide, K'oronttoosa beedda. **2** Hewaan Ak'iilaa giyaa itti Ayihuda bitaniyaa demmeedda; Ak'iilay P'ans's'oossan yeletteedda; Ayihuda Asay ubbay Roomeppe kesana mala, K'alawudeyoosi azazeedda diraw, amareeda wodiyaappe kase, I bare machchatti P'irisk'k'illanna S'aaliyaappe yeedda; P'awuloosi untunttunna gakettanaw beedda. **3** Aa oosuunne untunttu oosuu itti mala dunkkaaniyaa sikaa gidiyaa diraw, untunttunna uttiide, ittippe ootseedda. **4** P'awuloosi Sambbataa ubbaan Ayihudatuwaana Giriikatuwaa ammansanaw Ayihuda woosa golliyaan palumettee. **5** Sillaasenne S'imootoose Mak'idooniyaappe yeedda wode, P'awuloosi Ayihudatoo Yesuusi bare huup'ew Kiristtoosa gideeddawoo k'aalaa oduwaa toleedda. **6** Shin untunttu P'awuloosa haasayaa p'alk'k'innan Aa borina, P'awuloosi bare mayuwaappe baanaa k'ok'k'ofiidde, «Hinttenttu iitatetsay hinttentta oyk'k'o; taani hewaan gelikke; hawaappe hini baggan taani Ayihuda gidenna asaakko bay» yaageedda. **7** Hewaappe kesiide, S'oossaw goyinniyaa Yoss's'oosa giyaa bitaniyaa soy beedda; Yoss's'oosa gollii Ayihuda woosa golliyaa matan de'ee. **8** Ayihuda woosa golle kaappuu K'arisip'p'oosi bare soy asaa ubbaanna Godaa ammaneedda; K'oronttoosa asatuwaappekka c'oratu S'oossaa k'aalaa siseedda wode, ammaniide s'ammak'etteeddino. **9** Goday itti k'amma sas'aan P'awuloosa, «Yayyoppa; oda; c'o'u gooppa. Taani

neenanna de'iyaa diraw, neena k'ohanaw iitabaan yeggana Asay ooninne baawa; ayaw gooppe, taw ha katamaan c'ora Asay de'ee» yaageedda. 11 P'awuloosi S'oossaa k'aalaa asaa tamarissiidde, itti laytsanne usuppun agenaa untuntunna utteedda. 12 Gaaliyoose Akaayiyaa gadiyaa mooddiyaa wode, Ayihudatuu ittippe P'awuloosa bolla dendiide, pirddaa golle Aa afiide, 13 «Ha bitanii Muse higgiiyaa is's'iide, Asay S'oossaw goyinnana mala c'immee» yaageeddino. 14 P'awuloosi haasayana hanishin, Gaaliyoose Ayihudatuwaa, «Ayihudatoo, hewe balaa oosuwa woy iita naak'o gidoope, taani hinttentubaa danddayaade sisanaw bessee. 15 Shin k'aalaw suntsawunne hintte huup'e higgiiyaw hinttentu palumettooppe, hintte huup'ew erite; hawaa taani pirddikke» yaageedda. 16 Pirddaa golliyaappe karew untunta kesseedda. 17 Hewaappe guyyiyaan, Giriike Asay ubbay Ayihuda woosa golle kaappuwaa Sostteniisa oyk'k'iide, pirddaa golliyaa sintsan shoc'eeddino; shin Gaaliyoosa hewe ayinne metibeenna. 18 P'awuloosi daro wodiya K'oronttoosan utteeddawaappe guyyiyaan, ishatuwaa sarotiide, P'irisk'k'illinnan Ak'iilaanna markkabiyaan Sooriyaa beedda; barew shiik'k'eedda gaasuu de'iyaa diraw, Kinkkiriya katamaan bare huup'iyaa meedetteedda. 19 Untuntu Efesoone gakeedda wode, P'awuloosi P'irisk'k'illonne Ak'iilaa yaan yeggi yeedda; shin barew Ayihuda woosa golle geliide, Ayihudatuwaana palumetteedda. 20 Untuntu barentuna daro wodiya uttana mala P'awuloosa woossina I is's'eedda. 21 Shin untuntuppe shaakettiide, «S'oossay gooppe, laa'entsuwaa hinttentukko simmana» yaagiide Efesoonappe markkabiyaan beedda. 22 K'iisaariyaa gakeedda wode Yersaalame biide, ammaniyaa asaa saroteeddawaappe guyyiyaan, Ans's'ookiyaa

wod'd'eedda. **23** Yaan amareeda wodiya gam"iide beedda; kaalliyaawanta ubbaa minisiide, Galaatiyaannanne Pirggiyaanna aad'd'eedda. **24** Iskinddiriyaan yeletteedda Ayihuda asaa itti Ap'iloosa giyaa lo"o haasayiyaawe Efesoone beedda; S'oossaa Mas'aafatuwaa I darssi eriyaa asaa. **25** Godaa ogiyaakka tamaareedda asaa; Yohaannisa s'ink'kataa s'alalaa eriide, ayyaanan bare garssan ees'ettiide, Yesuusabaa suurissiide haasayeeddanne tamarisseedda. **26** Yaatiide Ayihuda woosa golliyaan yayyenaan haasayaa doommeedda. P'irisk'killayne Ak'iilay I odiyaawaa siseedda wode, barenttuna soy Aa afiide, S'oossaa ogiyaa kaseppe suurissiide, aw geeshshi odeeddino. **27** Ap'iloosi Akaayiyaa pinnana koyyina, ishatuu Aa minisiide, Akaayiyaan de'iyaa kaalliyaawantu Aa mukkana mala, untunttoo dabddaabbiiyaa s'aafeddino; I yaa gakkiiide, S'oossaa aad'd'o keekatetsaan ammaniyaawanta daro maaddeedda. **28** Ayaw gooppe, Yesuusi bare huup'ew Kiristtoosa gideeddawaa Ayihudatoo S'oossaa Mas'aafatuwaappe k'onc'c'issiide, asaa sintsan minisiide odeedda.

19 Ap'iloosi K'oronttoosan de'ishshin, P'awuloosi k'ommo baggana aad'd'iide, Efesoone beedda; itti itti kaalliyaawanta demmeedda. **2** P'awuloosi untuntta, «Hinttenttu ammaneedda wode Geeshsha Ayaanaa akkeedditee?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Tuytti, akkibeykko; haray atto, Geeshsha Ayyaanay de'iyawaakka sisibeykko» yaageeddino. **3** P'awuloosi untuntta, «Yaatina, Ayaan s'ammak'etteedditee?» yaageedda. Untunttu, «Nuuni Yohaannisa s'ink'kataani s'ammak'etteddo» yaagiide zaareeddino. **4** P'awuloosi, «Yohaannisi bareppe guyyiyaan yiyaa Yesuusi Kiristtoosan Asay ammanana mala, asaw odiide, nagaraappe simmiyaa s'ink'kataani s'ammak'eedda»

yaageedda. 5 Unttuntu hewaa siseedda wode, Godaa Yesuusi Kiristtoossaw gidanaw s'ammak'etteeddino. 6 P'awuloosi bare kushiya untunttu bolla wotseedda wode Geeshsha Ayyaanay untunttu bolla wod'd'ina, duma duma k'aalaan haasayeeddino; k'ay timbbitiyaakka odeeddino. 7 Hewaan tammanne laa"u asatuwaa gidiyaawanttu de'iino. 8 P'awuloosi Ayihuda woosa golle geliide, S'oossaa kawutetsaabaa palumettiiddinne akeekissiide, asaana heezzu agenaa gidiyaawaa keenaa yayyenaan haasayee. 9 Shin untunttuppe ittuu ittuu makkaliide, c'ora asaa sintsan Godaa ogiyaa boriidde ammanennaan is's'ina, P'awuloosi untunttuppe shaaketti, barena kaalliyaawantta barenanna afeedda; S'iraanoosa giyaa timirtte golliyaan ubbaa gallassi palumettee. 10 P'awuloosi laa"u laytsaa gakkanaw k'aalaa odeedda; hewaa diraw, lisiyaan de'iyaa Asay ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka Godaa k'aalaa siseeddino. 11 S'oossay P'awuloosa baggana duma malaataa ootseedda. 12 Hewaa diraw, Asay Aa bollay bochcheedda maarabiyaa woy mayuwaa hargganchchatoo afee; hargganchchatuukka pas'iino; iita ayyaanatuukka untunttuppe kesiino. 13 Iita ayyaanatuwaa kesiide yuuyiyaa Ayihudatuwaappe ittuu ittuu, «P'awuloosi k'aalaa odiyaa Yesuusa suntsan nuuni hinttentta kesite giide azazeetto» yaagiide, iita ayyaanatuu de'iyaa asatuwaa bolla Godaa Yesuusa suntsaa s'eesi be'eeddino. 14 K'eesatuwaa kaappuwaa Ask'keewa giyaa itti Ayihuda bitaniyaw hewaa ootseedda laappu naanay de'iino. 15 Iita ayyaanay untunttoo zaariide, «Taani Yesuusa eray; P'awuloosakka eray. Shin hinttenttu oonee?» yaageedda. 16 Iita ayyaanay de'iyaa bitanii untunttu bolla guppi wod'd'ina, untunttu masuns's'iide, he golliyaappe kallo wos's'ana

gakkanaw, wolk'k'aamiide s'ooneedda. 17 Efesoonen de'iyaa Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ubbay hewaa sisiide ubbay daro yayyeeddino; Godaa Yesuusa sunsaykka daro bonchchetteedda. 18 Ammaniyaawantuppe c'ora asatuu barenttu ootseeddawaa paas'iiddinne k'onc'c'iyaan odiidde yiino. 19 Bitiyaawantuppe c'oratu barenttu mas'aafatuwaa shiishshiide, asaa ubbaa sintsan guuddeeddino; he mas'aafatuwaa gatiyaa heettiyaa wode, ishatamu sha"a Biraa santtimiyaa gideedda. 20 Hewaa mala wolk'k'aama ogiyaan S'oossaa k'aalay dic'c'eenne aakkee. 21 Hewe poletteeddawaappe guyyiyaan P'awuloosi, «Taani Yerusaalame baade Roomekka k'ay be'anaw bessee» yaagiide, Mak'idooniyaannanne Akaayiyaana aad'd'iide, Yerusaalame baanaw k'ofaa k'achcheedda. 22 K'ay barena maaddiyaawantuppe laa"atuwaa S'imootoosanne Erass's'oosa Mak'idooniyaa kiittiide, barew lisiyaan amareeda wodiyaa gam"eedda. 23 Godaa ogiyaa diraw, he wode daro walassay kaseedda. 24 Ayaw gooppe, s'agaraa biraa muushissiide tigi med'd'iyaa Dimes'iroosa giyaa itti bitanii Ars's'emiisi Geeshsha Golliyya misiliyya biraappe tigi tigiide, oosanchchato daro wod'iyaa demmee. 25 Hewantanne untuntuwaa mala oosuwa ootsiyaawantta ittippe shiishshiide, hawaadan yaageedda; «Asaw, nu duretetsay ha oosuwaanna gidiyaawaa hintte eriita. 26 Hewe P'awuloosi, «Asaa kushii med'd'eeddawatantu s'oossatuwaa gidikkino» yaagiide, Efesoone s'alalaan gidennaan amareeda gadatuwaappe attin, lisiyaan ubbaan c'ora asaw odi ammantseeddawaa hinttenttu be'eedditanne siseeddita. 27 Lo"ennabay, nu oosuu kad'ettanawaa s'alalaa gidenna; shin lisiyaan de'iyaa ubbatuunne sa'aa ubbaan de'iyaaawatantu goyinniyaa wolk'k'aama s'oossatto

geetettiyyaa Ars's'emiisi geeshsha gollii bonchchettennan
 attanawaanne, izi darotetsay kunddanawaa» yaageedda. **28** Asay
 hewaa siseedda wode loytsi hank'k'ettiide «Efesoone Ars's'emiisa
 wolk'k'aama» yaagiide c'abbotteeddino. **29** Katamaa ubbaan
 walassay denddeedda; P'awuloosanna hamettiyya Mak'idooniyaa
 asatuwaa Gaayoosanne Ariss's'irokoosa barenttuna oyk'k'i
 akkiide, ittippe kaassaa sa'aa wos's'eeddino. **30** P'awuloosikka
 Asay shiik'eeddasaa gelanaw koyyeedda. Shin kaalliyaa wanttu
 Aa diggeeddino. **31** Iisiyaa gadiyaa kaappatuwaappe P'awuloosa
 laggetsatuwaappe ittuu ittuu P'awuloosaw kiittiide, kaassaa
 sa'aan k'onc'c'iyaa kesiide I beettana mala, Aa woosseeddino.
32 Shiik'uuwaan walassay denddina, dariyaa bagga Asay haray
 atto ayaw shiik'eeddento erenna diraw, ittuu ittibaw walak'ettiyya
 wode, yekkuu k'ay harabaw walak'ettee. **33** Ayihudatuu
 Iskkinddira aatsi bessina, itti itti Asay I haasayana mala,
 asaa giddoppe sintsaw Aa aatseedda; Asay c'o"u gaana
 mala, I bare kushiyan s'orssi bessiide, asaw mootettanaw
 koyyeedda. **34** Shin Iskkinddire Ayihuda asaa gideeddawaa
 Asay ereedda wode, laa"u saate gidiyaawaa keenaa ubbay
 itti k'aalaan, «Efesoone Ars's'emiisa wolk'k'aama» yaagiide
 c'abbotteeddino. **35** Katamaw s'aafe gideeddawe asaa c'o"u
 ootsiide, hawaadan yaageedda; «Efesoone asaw, Efesoone
 katamay wolk'k'aama Ars's'emisisinne saluwaappe wod'd'eedda
 eek'aa shuchchaw eek'aa golliyya naagiyaawaa gideeddawaa
 erenna Asay oonee? **36** Hawaa kaddiyaa Asay bayinna diraw,
 hinttenttu woppu gaanawunne dirbbennan agganaw bessee.
37 Ayaw gooppe, hawanttu Geeshsha Golliyya miishshaa
 wuu"ibeennawantta nu s'oossatuwaakka boribeennawantta
 aheeddita. **38** Hewaa diraw, Dimes'iroosinne aanana de'iyaa

oosanchchatuu asaa mootanaw koyyoope, pirdaa gollii dooyaa de'ee; k'ay gadiyaa mooddiyaawanttukka de'iino; untuntu barenttu gidдон mootettiino. **39** Shin hintte hara yewuwaa koyyoope, higgiiyaa shiik'uwaan yewuwaa k'achchana. **40** Ayaw goope, hachche haneeddawaa shabbiretsaa giide, Roome gadiyaa asatuu nuuna mootana; ha shiik'ookka gaasuu bayinna diraw, nuuni gaasuwa odanaw danddayokko» **41** yaagiide shiik'uwa laaledda.

20 Walassay irs's'eeddawaappe guyyiyaan, P'awuloosi kaalliyaawantta ahissiide zoredda; untuntta, «Saruwaan de'ite» giide, Mak'idooniyaa baanaw kesedda. **2** He gadiyaanna aad'd'iidde, k'aalaa odiide, asaa loytsi miniseeddawaappe guyyiyaan, Giriike gade yeedda. **3** I hewaan heezzu agenaa uttiide, markkabiyaan Sooriyaa baanaw k'oppishin, Ayihudatuu barena wod'anaw koyyiyaawaa be'iide, Mak'idooniyaanna guyye simmanaw bare k'ofaa k'achchedda. **4** P'awuloosa moyzzeeddawanttu, Beeriyaappe P'arihaasa na'aa Sosiip'aas'iroosa, Teselonk'k'eppe Ariss's'irokoosanne Sikondisa, Derbbeppe Gaayoosanne lisiyaappe Tikik'oosanne S'irofimoosa, k'ay S'imootoosa. **5** Hewanttu sintsaw biide, nuuna S'iro'aadan naagiino. **6** Nuuni Ukitsaa Baalaa gallassaa bonchchowaappe guyyiyaan, Pilip'p'isiyoosa giyaa gadiyaappe markkabiyaan denddiide, ichcheshu gallassan S'iro'aadan untuntta gakkiiide, yaan laappu gallassaa utteeddo. **7** Nuuni Wogaa gallassi ukitsaa mentsanaw shiik'i de'ishshin, P'awuloosi wonttina baanaw k'oppeedda diraw, untunttoo k'aalaa odiidde, k'amma bilahii gakkanaw yewuwaa adusseedda. **8** Nuuni shiik'i utteedda pook'iyaan c'ora s'omppii de'ee. **9** Ewus'ikoosa giyaa itti wodallay maskkootiyaa

bolla uttiide, darssi gem"isheedda. P'awuloosi haasayaa
 adusseedda wode, Ewus'ikoosi gem"ishuwaan hayreeddawe
 heezzeentsiyaa pook'iyaaappe sa'aan kunddiide hayk'keeddawaa
 Asay dentseedda. 10 Shin P'awuloosi wod'd'iide, Aa bolla
 guufanneedda. Aa idimmiide, «Aa shemppuu kesibeenna diraw
 hirggoppite» yaageedda. 11 Yaatiide pude pook'iyaa kesiide,
 ukitsaa mentsiide meedda; sa'ay wonttana gakkanaw, daro
 wodiya haasayeeddawaappe guyyiyaan beedda. 12 Wodallay
 pas'ina, soy afiide, darssi nashetteeddino. 13 Shin P'awuloosi
 barena yaappe nuuni mukkana mala, nuw odeedda diraw,
 kasetiide markkabiyaakko biide, Asoosa baanaw denddeeddo;
 ayaw gooppe, gediyaan baanaw I k'oppeedda diraw nuuna
 hewaadan azazeedda. 14 I nuunanna Asoosan gaketina,
 markkabiyaan Aa akkiide Mis'iliine yeeddo. 15 Wonttetsa
 gallassi yaappe markkabiyaan denddiide, Kiyoosa heeraa
 gakeeddo; k'ay wonttetsa gallassi Saamoosa pinneeddo;
 Tirogiliyoomen ak'iide, wonttina Milliis'e yeeddo. 16 Ayaw gooppe,
 P'awuloosi lisiyaan darii gam"ennaan Efesoone lank'k'iyanna
 aad'd'anaw bare k'ofaa k'achcheedda; barew danddayettooppe,
 P'ens's'ek'ostte geetettiyaa gallassi Yersaalame gakkanaw
 elleellee. 17 P'awuloosi Milliis'eppe Efesoone kiittiide, ammaniyaa
 asaa kaaletsiyaawantta s'eegisseedda. 18 Woosa golle
 c'imatuu P'awuloosakko yiina, untuntta I hawaadan yaageedda;
 «Taani lisiyaa geleedda koyro gallassaappe doommina,
 kawushshatetsaaninne daro afotsaan Godaw ootsaadde,
 Ayihudatuwaa shiik'uwaappe taana gakeedda paac'e gideedda
 wodiya ubbaan hinttentunna waanaade de'aadditantto hinttenttu
 eriita. 20 Nagaraappe S'oossaakko simmiyaawaanne nu Godaa
 Yesuusi Kiristtoosa ammaniyaawaa Ayihudatoonne Ayihuda

gidennawanttoo markkattaadde, shiik'uwaankka hinttenttu gollen gollenkka hinttenttoo odaadde tamaarisseeddawaappe attin, hinttentta go"iyaabaappe ittibaanne pac'issa beykke. 22 «Be'ite; ha"ikka taani Geeshsha Ayyaanaw azazettaade, Yersaalamebay; yaan taw ayee kesanenttonne erikke. 23 Geeshsha Ayyaanay k'ashuunne waayyii taana naagiyaawaa katamaa ubbaan taw odee. 24 Shin ta wotsaa polanawunne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe taani akkeedda oosuwaa S'oossaa aad'd'o keekatetsaa wonggalaa mishiraachchuwaa markkattiyaawaa polanaw, ta shemppuwaa maaddennawaadan payday. 25 «Be'ite; taani ha"ikka S'oossaa kawutetsaabaa odaadde, hinttenttu ubbaa gidдон yuuyyaad; simmi hawaappe sintsaw hinttenttuppe ooninne taana be'ennawaa eray. 26 Hewaa diraw, hinttenttuppe itti uray bayooppekka taani hewaan gelennawaa hachche hinttenttoo geeshshaade oday. 27 Ayaw gooppe, S'oossay ootsanaw k'oppeeddawaa ubbaa hinttenttoo ayinne ashshenaan odaaddi. 28 «Yesuusi bare suutsaan wozeedda S'oossaa ammaniyaawantta naagite; k'ay Geeshsha Ayyaanay hinttentta kaappatuwaa ootsiide suntseedda wudiyaa ubbaanne hinttenttu huup'iyaa naagite. 29 Taani beeddawaappe guyyiyaan, wudiyaw k'arettenna iita worakanatuu hinttenttu gidдо gelanawanttanne, kaalliyaawantta barenttu geeduwaa kaaletsanaw wordduwaa haasayiyaa asatuu hinttenttu giddoppe denddanawaa eray. 31 Hewaa diraw, taani heezzu laytsaa k'ammanne gallassaa afotsaan hinttentta huup'iyaan huup'iyaan minisiyaawaa aggabeennawaa k'oppiide genc'cite. 32 «Ha"ikka hinttentta minisanawunne geeshsha asaa ubbaa gidдон laatissanaw danddayiyaa S'oossawunne Aa aad'd'o keekatetsaa k'aalaw hinttentta

hadaraa immay. **33** «Taani ooppenne biraa woy work'k'aa woy mayuwaa amottabeykke; **34** taani ha ta kushiyan taananne taananna ittippe de'iyaawanta koshsheeddawaa ootseeddawaa hinttenttu hinttenttu huup'ew eriita. **35** Hinttenttu hawaadan daaburi ootsiidde, daaburanchchatuwaa maaddanawunne Godaa Yesuusi bare huup'ew, «Akkiyaawaappe immiyaawe anjjetteddawaa» geeddawaadan, Aa k'aalaa hinttenttu wozanaa aatsanaw bessiyaawaa taani c'ora ogiyaan hinttentta besaaddi» yaageedda. **36** P'awuloosi hewaa haasay wurssiide, untunttu ubbaanna ittippe gulbbatiide, S'oossaa woosseedda. **37** Untunttu ubbay P'awuloosa idimmiide, yeekkiide yereeddino. **38** Ubbappe I, «Taana laa'entsuwaa ubbakka be'ikkita» yaageedda k'aalay untuntta daro k'aretsina markkabiya gakkanaaw Aa moyzeeddino.

21 Nuuni Efesoone c'imatuwaappe shaakettiide, K'oosa geetettiyaa haatsaan doodetto sa'aa yii aggeeddo; wonttisa gallassi Rooda gakeeddo; hewaappe P'aas'ira beeddo. **2** Pink'k'e pinniyaa markkabiya demmiide, aan geliide baanaw denddeeddo. **3** Nuuni K'op'iroosappe be'anaw danddayiyaasaa yiide, away kesiyaasaa s'eelliyaa wode K'op'iroosa haddirssa bagga yeggiide, Sooriya beeddo; hewaappe guyyiyaan S'iirrosa gakeeddo; ayaw gooppe, markkabii bare c'aanaa S'iirrosan wotsee. **4** Yaan kaalliyaawanta demmiide, untunttunna laappu gallassaa utteeddo; P'awuloosi Yerusaalame beenna mala, untunttu aw Ayyaanaan odeeddino. **5** Nuuni untunttunna uttiyaa wodii wurina, kesiide beeddo; untunttu ubbatuu barenttu mac'c'awanttunne barenttu naanaanna ittippe katamaappe karew kessana gakkanaaw, nuuna moyzeeddino; nuuni abbaa doonaan gulbbatiide, S'oossaa woosseeddo. **6** Hewaappe

guyyiyaan, ittuu ittuwaa sarotiide, markkabiyaan geleeddo;
 untunttu barenttu soy simmeeddino. 7 Nuuni abbaa ogiyaa
 wurssiide, S'iirroosappe P'es'elemayse gakeeddo; ishatuwa
 sarotiide, untunttu matan itti gallassaa peesheeddo. 8
 Wonttisa gallassi kesiide, K'iisaariyaa beeddo; wonggalaa
 mishiraachchuwaa odiyaa Pilip'p'oosa soy gakkiiide, Aa matan
 utteeddo; Yerusaalamen dooretteedda laappunatuwaappe I
 ittuwaa. 9 Pilip'p'oosaw nabatuwaa gideedda oyddu wodoro
 mac'c'a naanatu de'iino. 10 Nuuni unddenneedda gallassaa
 utteedda wode, nabiyya Agaaboosa giyaa bitanii Yihudaappe
 K'iisaariyaa yeedda. 11 Nuukko yiide, P'awuloosa sak'k'iyaa
 akkiide bare kushiyaanne bare gediyya k'achchiide, «Geeshsha
 Ayyaanay giyaawe hawaa; ha sak'k'iyaa godaa Yerusaalamen
 Ayihudatu hawaadan k'achchiide, Ayihuda gidenna asatoo
 aatsiide immana» yaageedda. 12 Nuuni hewaa siseedda wode,
 nuuninne yaan de'iyaa asatuu P'awuloosi Yerusaalame beenna
 mala woosseeddo. 13 Shin P'awuloosi zaariide, «Hinttenttu
 yeekkiidenne ta wozanaa k'aretissiidde waaniitee? Taani Godaa
 Yesuusa suntsaa diraw k'ashettanawaa s'alalaa gidennaan, haray
 atto Yerusaalamen hayk'k'anawukka giiga uttaad» yaageedda.
 14 Zoriyya I akkenaan is's'ina, «Goday geeddawe hano» yaagiide
 c'o'u geeddo. 15 Yaan amareeda wodiyya gam"eeddawaappe
 guyyiyaan, giigettiide Yerusaalame baanaw keseedda. 16
 K'iisaariyaan de'iyaa kaalliyaawantuppe amareedawanttu k'ay
 nuunanna beeddino; untunttu nuuni ak'anasaa Minaasooni giyaa
 K'op'iroosa bitaniyya soy nuuna afeeddino; Minaasooni daro
 wodiyaappe doommiide kaalliyaawaa. 17 Nuuni Yerusaalame
 gakeedda wode, ishatuu nuuna nashechchaan mokkeeddino. 18
 Wonttisa gallassi, P'awuloosinne nuuni Yak'oobanna gaketanaw

beeddo. Woosa golle c'imatuu ubbatuukka de'iino. **19** P'awuloosi untuntta saroteeddawaappe guyyiyaan, Ayihuda gidenna asaa gidдон bare baggana S'oossay ootseeddawaa untunttoo wurssiide odeedda. **20** Untunttu hewaa siseedda wode S'oossaa galatiide, P'awuloosa hawaadan yaageeddino; «Nu ishaw, Ayihudatuwaa gidдон S'oossaa ammaneeddawantuppe aappun sha"ay de'iinontto be'aasa; untunttu ubbay higgiiyaa minisi naagiino. **21** Yersaalame Ayihudatuu, Ayihuda gidennawanttu gadiyaan de'iyaa Ayihuda ubbatuu barenttu naanaa k'as's'arena mala, woy Ayihudatuu ootsiyaawaa kaallenna mala, Muse higgiiyaakka bayizzana mala neeni tamarissiyaawaa siseeddino. **22** Yaatina, ayee lo"uu? Neeni yeeddawaa c'oratuu sisiyaa diraw, shiik'ennaan aggikkino. **23** «Hewaa diraw, hawaa nuuni new odiyaawaa ootsa; ittippe shiik'uu de'iyaa oyddu asatuu nu matan de'iino. **24** Untuntta akkaade untunttunna geeyya; k'ay untunttu barenttu huup'iyaa meedettana mala, untunttoo miishshaa imma; untunttu ubbay newaa siiseeddawe tuma gidennawaanne neeni ne huup'ewukka k'ay Muse higgiiyaa naagaadde maaran de'iyawaa erana. **25** «Shin ammaneedda Ayihuda gidenna asatuwaa gidoope, untunttu eek'aw yarshsheeddawaa meenna malanne suutsaa ushenna mala, bakkuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne woshummenna mala, nuuni yewuwaa k'achchiide, untunttoo dabddaabbiiyaa s'aafeeddo» yaageeddino. **26** Hewaappe guyyiyaan, P'awuloosi wonttisa gallassi asatuwaa akkiide, untunttunna geeyyeedda; I barentta geeshshussaa awude polintto erissanawunne k'ay yarshshuwaa huup'iyaan huup'iyaan awude immanentto erissanaw Geeshsha Golliyaa geleedda. **27** Laappu gallassay wurana hanooде, lisiyaappe yeedda

Ayihudatuu Geeshsha Golliyaan P'awuloosa be'iide, asaa ubbaa hank'k'etsiide, «Israa'eeliyaa asaw, nuuna maaddite; Israa'eeliyaa asaa, Muse higgiiyaanne ha Geeshsha Golliyaa is's'iide, ubba saan asaa ubbaa tamarissiyaawe ha bitaniyaa; gujjiide k'ay Giriike asaakka Geeshsha Golliyaa gelissiide, ha geeshsha sa'aa tunisseedda» yaagi waassiidde, P'awuloosa oyk'keeddino. **29** Unttuntu kase Efesoonen de'iyaa S'irofimoosa P'awuloosanna katamaan be'eedda diraw, Geeshsha Golliyaa P'awuloosi Aa gelisseeddawaa untunttoo malateedda. **30** Katamaa ubbay shabbiretteedda; Asay ubbay shiik'iide P'awuloosa oyk'k'iide, Geeshsha Golliyaappe karew goochchi kesseedda; he man"iyaan Geeshsha Golliyaa penggetuu k'ashetti aggeeddino. **31** Asay P'awuloosa wod'ana hanishin, «Yerusaalame katamay mulekka shabbiretti diggeedda» giyaa haasayay Roome gadiyaa olaa kaappoo gakteedda. **32** He olaa kaappuu wotaadaratuwaanne s'eetatuwaa kaappatuwaa ittippe akkiide, wos's'iidde asaa bolla kesi wod'd'eedda; Asay olaa kaappuwaanne wotaadaratuwaa be'eedda wode, P'awuloosa shoc'iyawaa bashi aggeedda. **33** He wode, he olaa kaappuu shiik'i, P'awuloosa oyk'k'iide, laa"u santsalataan k'ashettana mala azaziide, I oonenttonne k'ay ayaa ootseeddenttonne asaa oochcheedda. **34** Asaappe baggay ittibaw waassiyaa wode, baggay harabaw waassee; waasuu c'oreedda diraw, olaa kaappoo tumuwaa eranaw danddayettennan is's'ina, wotaadaratuu P'awuloosa barenttu de'iyasaa afana mala, untuntta azazeedda. **35** Yed'd'iide kesiyaa detsaa P'awuloosi gakteedda wode, asaa sugetsaa diraw, wotaadaratuu Aa tookkeeddino. **36** Ayaw gooppe, c'ora asay, «Aa wod'a!» yaagiiddinne waassiidde kaallee. **37** Wotaadaratuu P'awuloosa barenttu de'iyasaa afana hanishin P'awuloosi

olaa kaappuwaa, «Taani new ittibaa odoo?» yaageedda. He
 olaa kaappuu P'awuloosa, «Neeni Giriike k'aalaa eray? 38
 Neeni hawaappe kase wode, walassaa kessaade shemppuwaa
 wod'eeddawanttuppe oyddu sha"a asatuwaa Asay baynna
 mela sa'aa kaaletseedda Gibs'e bitaniyaa gidikkii?» yaageedda.
 39 Shin P'awuloosi, «Taani Ayihuda asaa; k'ay Kilk'k'iyaan
 de'iyaa S'ersseesen yeletteedda huup'e katamaan de'iyaa asaa.
 Hayyanaa taana asaw haasayissaarikii?» yaageedda. 40 Olaa
 kaappuu Aa, «Haasaya» yaagina, P'awuloosi yed'd'iide kesiyaa
 detsaan ek'k'iide, Asay c'o'u gaana mala, bare kushiyan asaakko
 s'orsseedda. Asay c'o'u giina, Ibraayiss's'e k'aalaan haasayiidde,
 hawaadan yaageedda.

22 «Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawaatoo, taani ha"i
 hinttenttoo odiyaa yewuwaa sisite!» 2 P'awuloosi untunttoo
 Ibraayiss's'e k'aalaan haasayiyaawaa sisiide, kaseppe loytsi
 c'o'u giina I hawaadan yaageedda. 3 «Taani Kilk'k'iyaan
 de'iyaa S'ersseesen yelettaade, ha katamaan Gamaaliyaali
 taana tamarissina dic'c'aade, nu aawotuwwa higgiaakka
 minisa tamaaraade, hachche hintte ubbay haniyaawaadanka,
 taani S'oossaa yewoo seelettiyaa Ayihuda asaa. 4 Taani
 mac'c'a asaanne attuma asaa oyk'k'a oyk'k'aade k'asho gollen
 yeggeedda asaanne, ha ogiyaa kaalliyaa asaa wod'isana
 gakkanaw metootseedda asaa. 5 Hawaadanka, k'ay,
 k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuunne c'ima ubbaa shiik'uu tawaa
 markkattanaw danddayee; taani Damask'k'on de'iyaa untunttu
 ishatuwaa Ayihudatoo, untunttuppe dabddaabbiyaa akkaade,
 hewaan de'iyaa asatuu k'ohettiide murettanaadan, Yersaalame
 untuntta ahanaw yaa baad. 6 «Taani baade Damask'k'o
 mateedda wode, seeta gallassaa gidishin, k'oppennaan

saluwaappe wolk'k'aama poo'uu ta matan yuuyyi aad'd'iide poo'eedda. 7 Taani sa'aan kundda uttaade, «Saa'oolaa, Saa'oolaa, taana ayaw yederssay?» giyaa k'aalaa sisaad. 8 «Taani zaaraade, «Ta Godaw, neeni oonee?» yaagaad. «Hewaappe guyye, «Taani neeni yederssiyaa Naazireetiyaa Yesuusa» yaageedda. 9 Taananna ittippe de'iyaa wanttu poo'uwa be'iide yayyeeddino; shin taw haasayyaawaa k'aalaa sisibeykkino. 10 ««Ta Godaw, taani ayaa ootsoo?» yaagaad. «Goday taana, «Denddaade Damask'k'o ba. Neeni ootsanaw S'oossay k'oppeedda ubbabay new yaan odettanawaa» yaageedda. 11 He wolk'k'aama poo'uwa diraw, ta ayfii k'ook'ina, taananna de'iyaa asatuu ta kushiya oyk'k'iide, taana goochchina, Damask'k'o gakkaaaddi. 12 «Damask'k'on de'iyaa Ayihuda ubbay loytsi bonchchiya itti Hanaaniya giyaa bitanii, nu higgiiyaw azazettiide, S'oossaw imetteedda asaa. 13 Hanaanii taakko yiide, ta matan ek'k'iide taana, «Ta ishaw Saa'oolaa, s'eella» yaageedda. Taani he wode he man'iyaan aakko s'eella aggaad. 14 «I taana hawaadan yaageedda; «Nu aawotuwa S'oossay neeni Aa k'ofaa eranaw, Aa s'illo Na'aa be'anawunne Aa doonaappekka haasayaa sisanaw neena kasenna dooreedda. 15 Ayaw gooppe, neeni be'eeddabaanne siseeddabaa asaa ubbaa sintsan aw markkattanaassa. 16 Ha"ikka ayaw gam"ay? Denddaade s'ammak'etta; Aa suntsaa s'eesaadde, ne nagaraappekka meec'etta» yaageedda. 17 «Taani guyye Yersaalame simmaade Geeshsha Golliyaan woossishin, ta ayaanaan gidaaddi. 18 Goday taana, «Elleellaade, Yersaalame kesa ayaw gooppe, neeni taw hawaan markkattiyaawaa Asay akka» yaagishin taani Aa be'aaddi. 19 «Taani, «Ta Godaw, Ayihuda woosa golliya ubbaan neena ammaniyaawantta oyk'k'aade wad'd'eeddawaanne k'asho

golliyaan yeggeeddawaa untunttu eriino. 20 Untunttu ne markkaa Iss's'ifaanoosa wod'iyaa wode, taani he yewuwaa eeno gaad. K'ay untunttu miyyiyaan ek'k'aade, Aa wod'iyaawanttu mayuwaa naagay» yaageedda. 21 «Goday taana, «Taani neena Ayihuda gidenna asaakko haako sa'aa kiittiyaa diraw ba» geedda» yaageedda. 22 P'awuloosi he k'aalaa haasayana gakkanaw Asay I giyaawaa sisee; hewaappe guyyiyaan, barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Hawaa gadiyaappe d'ayissa; I de'anaw bessena» yaageeddino. 23 Untunttu waassishshin, barenttu mayuwaa bollaw olishshiinne baanaa c'arkkuwaan laalishshin, olaa kaappuu wotaadaratuu P'awuloosa barenttu de'yaasaa afana mala azazeedda. K'ay Asay ayaw hewaadan Aa bolla waasseeddinontto eranaw, P'awuloosa lissuwaan shoc'ana mala, untuntta azazeedda. 25 Shin wotaadaratuu P'awuloosa dafuwaan minisi k'achcheedda wode, P'awuloosi bare matan ek'k'eedda s'eetatuwaa kaappuwaa, «Roome gadiyaa asaa pirdday baynnaan shoc'iyawe hinttenttoo wogee?» yaageedda. 26 Hewaa s'eetatuwaa kaappuu siseedda wode, olaa kaappuwaakko biide, «Ha bitanii Roome asaa. Neeni ayaa ootsana k'oppay?» yaagiide oochcheedda. 27 Olaa kaappuu P'awuloosakko shiik'iide, «Neeni Roome asee? Taw oda» yaageedda. P'awuloosi, «Ee» yaageedda. 28 Olaa kaappuu P'awuloosaw zaariide, «Taani ha zaretetsaa daro miishshaan shammaad» yaageedda. Shin P'awuloosi, «Taani he zeretsaappe yelettaad» yaageedda. 29 Hewaa diraw, P'awuloosa biddanaw k'ooppeeddawanttu elekka aappe shaaketti aggeeddino. Olaa kaappuukka P'awuloosi Roome asaa gideeddawaa ereedda wode yayyeedda; ayaw gooppe, santsalataan Aa k'ashissi wotseedda. 30 Wonttetsa gallassi olaa kaappuu, Ayihudatuu P'awuloosa ayaw

mooteeddinonttonne geeshshiide eranaw koyyiide, P'awuloosa billeedda. Yaatiide k'eesatuwaa kaappatuunne Asay ubbay shiik'ana mala azazeedda; k'ay P'awuloosa duge wotsiide, untunttu sintsan esseedda.

23 P'awuloosi hewaan shiik'eedda asaa c'addi s'eelliide, «Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hachche gakkanawukka S'oossaa sintsan ta de'uwaa ubbaan tilla wozanaan de'aaddi» yaageedda. **2** K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Hanaanii, P'awuloosa doonaa bak'k'ana mala, Aa matan ek'k'eeddawannta azazeedda. **3** P'awuloosi he wode Aa, «Laa ha booshinchchaan okkeedda godaw, S'oossay neena bak'k'ana. Neeni ta bolla higgayan pirddanaw uttaade, wogay baynnaan taana bak'k'ana mala azazay?» yaageedda. **4** P'awuloosa matan ek'k'eeddawanntu Aa, «Neeni S'oossaa k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa boray?» yaageeddino. **5** Hewaappe guyye P'awuloosi, «Taanaadan ammaniyaawanttoo, I k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gideeddawaa taani erabeykke; ayaw gooppe, «Ne gadiyaa mooddiyaawaa bolla iita k'aalaa haasayoppa» geetettiide S'oossaa Mas'aafan s'aafetteedda» yaageedda. **6** Shin P'awuloosi baggatuu Saduk'aawanatuwaa; baggatuu Parisaawatuwaa gideeddawaa be'iide, «Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Parisaawiyaanne Parisaawiyaa na'aa; «Hayk'k'eeddawanntu hayk'uwaappe denddanawannta» gaade taani nashechchaan naagiyaa diraw, untunttu ta bolla pirddiino» yaagiide, d'ok'k'u ootsiide haasayeedda. **7** P'awuloosi hewaa yaagina, Parisaawatuwaa gidдонinne Saduk'aawanatuwaa gidдон walassay kesina, shiik'eedda Asay laaletteedda. **8** Ayaw gooppe, Saduk'aawanatu, «Hayk'k'eedda Asay denddena; kiitanchchaykka ayyaanaykka baawa» yaageeddino;

Parisaawatuu k'ay laa"uukka de'iyaaawaa ammaniino. 9 Wolk'k'aama walassay denddeedda; Parisaawatuwaa baggappe Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu denddi ek'k'iide, «Ha bitaniyaa bolla ayinne balaa demmibeykko; aw ayyaanay woy kiitanchchay haasayennan aggena» yaagiide palumetteeddino. 10 Walassay darina, olaa kaappuu P'awuloosa untunttu mentsereetsanenttonne gi yayyiide, bare wotaadaratuu wod'd'iide, untunttu giddoppe Aa ellekka kesiide, barenttu de'iyasaa afana mala azazeedda. 11 He k'amma Goday P'awuloosa matan ek'k'iide, «P'awuloosaa, neeni taw Yersaalamen markkatteeddawaadan, Roomenkka markkattanaw bessee; minna; ayinne baawa» yaageedda. 12 Wontisa gallassi, Ayihudatuu P'awuloosa wod'ana gakkanaaw, meennaadaaninne ushennaadan, c'aak'k'etiide giigetteeddino. 13 P'awuloosa bolla hewaa mak'k'eteedda asatuu oytamuwaappe dariino. 14 Untunttu k'eesatuwaa kaappatuwaakkonne c'imatuwaakko yiide, «Nuuni P'awuloosa wod'ana gakkanaaw, ayinne baarennaadan, giigetti utteeddo. 15 Hewaa diraw, hinttentunne shiik'eedda Asay P'awuloosabaa geeshshiide biddiyaawaa malatiide, olaa kaappuu Aa hinttentukko duge wotsana mala oochchite; nuuni I haa shiik'anaappe kasenna Aa wod'anaw giigi utteeddo» yaageeddino. 16 Shin P'awuloosa michchati na'ay he mak'k'uwaa siseedda wode, biide wotaadaratuu de'iyasaa geliide, P'awuloosaw odeedda. 17 P'awuloosi s'eetatuwaa kaappatuwaappe ittuwaa s'eesiide, «Ha na'aa olaa kaappuwaakko afa; ayaw gooppe, olaa kaappoo I odiyaawe de'ee» yaageedda. 18 Hewaa diraw, s'eetatuwaa kaappuu na'aa olaa kaappuwaakko afiide, «K'asho gollen de'iyaa P'awuloosi, ha na'ay new ayentto odiyaabay de'iyaa

diraw, taana barekko s'eesiide, Aa neekko ahanaadan, taana
 woosseedda» yaageedda. 19 Olaa kaappuu na'aa kushiya
 oyk'k'iide, duma gas'aa kessiide, «Neeni taw odanabay ayee?»
 yaagiide oochcheedda. 20 Na'ay olaa kaappoo, «Ayihudatuu
 P'awuloosabaa kaseppe minisi oochchiyaawaa malatiide, neeni
 shiik'uwa Aa utissanaadan, neena wontti woossanaw zoretaa
 k'achcheeddino. 21 Shin neeni untunttu giyaawaa sisoppa; ayaw
 gooppe, oytamuwaappe dariyaa asatuu p'awuloosa wod'ana
 gakkanaw, k'umaa meennaadaaninne haatsaa ushennaadan,
 c'aak'k'etiide geemetti uttiide Aa naagiino; neeni giyaawaa
 sisanaw ha"ikka gigetti uttiide naagiino» yaageedda. 22
 Hewaa diraw, olaa kaappuu na'aa, «Ha yewuwaa neeni taana
 erisseeddawaa oossinne odoppa» yaagiide azazeeddawaappe
 guyyiyaan, Aa yeddeedda. 23 Olaa kaappuu s'eetatuwaa
 kaappatuwaappe laa"uwaa s'eesiide, «K'iisaariyaa baanaw,
 laa"u s'eetu wotaadaratuwaa, laappun tammu paraa oyk'k'eedda
 asatuwaanne laa"u s'eetu tooranchchatuwaa k'ammaappe
 heezzu saatiyaan giigissite; 24 gadiyaa mooddiyaa Filikisakko
 P'awuloosa sarotetsaan gatsanaw togissiyaa mehiyaanne
 giigissite» yaagiide, untuntta azazeedda. 25 Olaa kaappuu
 hawaadan giyaa dabddaabbiyaa s'aafedda. 26 «K'alawudeyoosa
 Luusiyoosappe; gadiyaa mooddiyaa bonchchetteedda Filikisaa!
 Sarotetsay new gido. 27 Ayihudatuu ha bitaniyaa oyk'k'iide
 wod'ana hanishin, Roome katamaa asaa I gideeddawaa eraade,
 wotaadaratuwaanna g akkaade Aa ashshaad. 28 Untunttu Aa
 ayaw mooteeddinonto eranaw koyaade, duge untunttu shiik'oo
 Aa afaad. 29 Untunttu barenttu higgiaabaa I oochcheeddawoo
 Aa mooteeddawaappe attin, Aa wod'isiyaa woy k'ashissiyaa
 mooto gidenna. 30 Untunttu ha bitaniyaa bolla mak'k'etti

utteedda zigurissay taana gakkina, taani he man"iyaan Aa neekko yedda aggaad; Aa mootiyaawantukka biide, ne sintsan mootana mala odaaddi; saro de'a» yaageedda. **31** Hewaa diraw, wotaadaratuu azazetteeddawaadankka P'awuloosa akkiide, k'amma Anttip'aas'iriisa gatseeddino. **32** Wonttisa gallassi aanana baana mala paraa toggo asatuwaa wotsiide, gediyaan biyaawanttu guyye wotaadaratuu de'iyaasaa simmeeddino. **33** Paraawanttu K'iisaariyaa geliide, dabddaabbiyaa gadiyaa mooddiyaawoo immiide, P'awuloosa Aa sintsa aatseeddino. **34** Gadiyaa mooddiyaawe dabddaabbiyaa nabbabeeddawaappe guyyiyaan, P'awuloosi hak'a awuraajjaa asentto Aa oochcheedda; Kil'k'iyaa asaa I gideeddawaa ereedda wode, **35** «Taani nebaa neena mootiyaawanttu yiyaa wode sisana» yaagiide, wotaadaratuu Heroodisa kawutetsaa gollen Aa naagana mala azazeedda.

24 Ichcheshu gallassaappe guyyiyaan, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu, Hanaaniyaa, c'imatuwaannannee S'ars's'aluusa giyyaa itti s'abak'aanna duge K'iisaariyaa wod'd'eedda; untunttu gadiyaa mooddiyaawaa bolla P'awuloosa mooteeddino. **2** P'awuloosi s'eesetteedda wode, S'ars's'aluuse Aa hawaadan yaagiide, mootuwaa doommeedda. «Bonchchetteedda Filikisaa, nuuni ne baggana daro sarotetsaa demmeeddoshshin, ne k'ofaan ha gadiyaw ubbabaan ubbasankka lo'o laamii beettiyaawoo neena loytsi galatiide, hawaa akkeetto. **4** Shin taani neena gam"etsennaan, dooyaa gideedda ne keekatetsaan nubaa neeni k'antsaan sisana mala, neena woossay. **5** Ayaw gooppe, ha bitanii d'ubo gidiide, sa'aa ubbaan de'iyaa Ayihudatuwaa giddon walassaa dentseedda, Naaziraawatu bagga asaa kaaletsiyaawaa gideeddawaa ereeddo. **6** Haray atto Geeshsha Golliyaakka

tunissanaw koyyishshin Aa oyk'k'iide, nu higgiaadan, Aa bolla pirddanaw k'oppeeddo; 7 shin olaa kaappuwaa Luusiyoosi yiide, wolk'k'aan nu kushiyaappe Aa wotsi akkeedda. 8 Aa mootiyaawanttukka neekko yaana mala azazeedda; neeni ne huup'ew ha bitaniyaa biddaade, nuuni Aa mootiyaa yewuwaa ubbaa eranaw danddayaa» yaageedda. 9 Ayihudatuukka k'ay, «Ha yewuu tuma» giide, Aa k'ofaa akkeeddino. 10 Gadiyaa mooddiyaawe P'awuloosa yaanaadan wuttina, I hawaadan yaagiide zaareedda; «Neeni daro wodiyaappe doommaade, ha asaw pirddaadde de'iyawaa taani eraade, ta yewuwaa nashechchaan zaaray. 11 Taani Yerusaalame goyinnanaw kesoodeppe tammanne laa"u gallassaappe darennawaa neeni ne huup'ew erana danddayaa. 12 Ayihudatu taana Geeshsha Golliyaan gidina, Ayihuda woosa gollen gidina, katamaan gidina, oonannanne palumettishshin woy asaa shiishshaade mak'k'ishshin, itti uraannanne be'ibeykkino. 13 Unttuntu ha"ikka taana mootiyaawaa shatimmanaw danddaykkino. 14 «Shin taani hawaa new oday; taani Muse higgian de'iyawaanne nabatuu s'aafeedda ubbabaa ammananaadan, nu aawotuwaa S'oossaw untuntu worddo giyaa ogiyaan goshetay. 15 Hawanttu barenttu huup'ew, «Asay ubbay, wordduukka s'illuukka hayk'uwaappe denddanawanta» giyaawaadan, taanikka untuntu denddiyaawaa S'oossaan hidootaa wotsaade amuwaan naagay. 16 Hewaa diraw, taani k'ay, S'oossaa sintsaninne asaa sintsan ubbaa wode, pokkuu baynna tilla wozanay taw de'ana mala minnay. 17 «Taani Yerusaalameppe kesoodeppe c'ora laytsaappe guyyiyaan, ta gade hiyyeesaw miishshaa immanawunne yarshshuwaa yarshshanaw Yerusaalame baad. 18 Hewaa ootsishshin, Asay shiik'ennaan, walassay denddenaan, taani Geeshsha

Golliyaan geeyyishshin, untunttu taana demmeeddino. **19** Shin lisiyaappe yeedda itti itti Ayihudatu hewaan de'iino; untunttu ta bolla yewuwaa koyyoope, yiide taana ne bollan mootanaw bessee. **20** Woy taani untunttu gidдон ek'k'aade, «Hayk'keeddawanttu denddanawaa ammaniyaa diraw, hachche hintte sintsaan ta bolla pirddiino» gaade haa d'ok'k'issaade haasayeedda itti k'aalaappe attin, shiik'uwaa sintsan ek'k'ishshin, ta bolla itti bayizzuwaa demmeeddawaa gidoope, hawanttu barenttu huup'ew hawaan odanawantta» yaageedda. **22** Shin Filikise S'oossaa ogiyaabaa geeshshi ereedda diraw, «Taani hintte yewuwaa olaa kaappuwaa Luusiyoosi yiyaa wode ogiyaa oytsana» yaagiide, pirddiyaa wodiya sintsaw keereedda. **23** Filikise k'ay P'awuloosa k'achchennaan naagana malanne Aa dabbatuwaappe ooninne aw ootsishshin, woy aakko yiishshin diggenna mala, s'eetatuwaa kaappuwaa azazeedda. **24** Amareeda gallasaappe guyyiyaan, Filikise Ayihuda asaa zare gideedda bare machchatti Dirusillinna yiide, P'awuloosa kiitti ahissiide, Yesuusi Kiristtoosan ammaniyaa ogiyaa I haasayishshin siseedda. **25** P'awuloosi s'illotetsaabaa, bare huup'iyaa naaguwaabaanne yaana pirddaabaa haasayishshin, Filikise yayyiide, «Neeni ha"iw ba; taw miikkeedda wode, neena kiittaade s'eegissana» yaageedda. **26** He wode k'ay P'awuloosi biletanaw, barew magans's'aa immanddeeshsha giide k'oppeedda; hewaa diraw, daro wode Aa ahissi ahissiide, aanana haasayee. **27** Laa"u laytsaa kumeeddawaappe guyyiyaan, Filikisa kotaa P'ork'k'iyooosa Piss's'oosi akkeedda. Filikise Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide, k'asho gollen P'awuloosa bashi aggeedda.

25 Piss's'oosi awuraaajaa geleedda heezentsiyaa gallasaappe guyyiyaan, K'iisaariyaappe Yersaalame beedda. **2** Yaan k'eesatuwaa kaappatuunne Ayihudatuwaa kaaletsiyaawanttu P'awuloosa mooteeddino. **3** Unttuntu P'awuloosa wod'anaw ogiyaan k'osetti uttanaw, barenttoo lo"obaa ootsiide Aa Yersaalame ahana mala, Piss's'oosa woosseeddino. **4** Piss's'oosi untunttoo, «P'awuloosi K'iisaariyaan k'ashetti utteedda; taani ta huup'ewukka ellekka yaa guyye simmanaw k'oppa uttaad. **5** Hewaa diraw, I ayentto bayizzeeddawe de'ooppe, hinttenttu gidдон aawotiyaawanttu taananna K'iisaariyaa biide, Aa mootino» yaagiide zaareedda. **6** Piss's'oosi Yersaalamen hosppun woy tammu gallasaappe aatsenan uttiide, K'iisaariyaa beedda; wonttisa gallassi pirddiyaasan uttiide, P'awuloosa ahana mala azazeedda. **7** I gakeedda wode, Yersaalameppe yeedda Ayihudatu Aa matan yuuyyi aad'd'i ek'kiide, barenttoo shatimmanaw danddayettenna daro dees'o mootuwaa Aa bolla wotseeddino. **8** P'awuloosi mootettiide, «Taani Ayihudatuwaa higgiaakka Geeshsha Golliyaakka Roome Kaatiyaa K'eesarakka ayinne naak'k'abeykke» yaageedda. **9** Piss's'oosi Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide P'awuloosa, «Pude Yersaalame kesaade, ha yewuwaabaa yaan ta sintsan ooshettanaw koyyay?» yaagiide oochcheedda. **10** Shin P'awuloosi, «Taani ooshettanaw bessiyaa K'eesaara pirddaa gollen ek'k'aad. Neenikka loytza eriyaawaadan, taani Ayihudatuwaa ayinne naak'k'abeykke. **11** Simmi taani naak'k'eeddawaa woy hayk'k'anaw bessiyaawaa ootseeddawaa gidoope, hayk'uwaappe attana giikke; shin untuntu taana mootiyaa mootuu mela gideeddawaappe hini baggan, ooninne taana untunttoo aatsiide immanaw danddayenna; K'eesaare

tabaa pirddo gaade oochchay» yaageedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Piss's'oosi barenanna zorettiyaawanttunna zoretti simmiide Aa, «Neeni K'eesaare tabaa pirddo gaade oochchaadda; K'eesaarakko baanaassa» yaagiide zaareedda. **13** Amareeda gallasaappe guyyiyaan, Kaatiyaa Agriip'p'ayne Bariniik'e Piss's'oosa sarotanaw K'iisaariyaa beeddino. **14** Yaan untunttu c'ora gallassaa utti de'ishshin, Piss's'oosi kaatiyaw P'awuloosabaa hawaadan yaagiide odeedda; «Hawaan Filikise k'achchiide bashi beedda itti bitanii de'ee. **15** Taani Yerusaalamen de'ishshin, k'eesatuwaa kaappatuunne Ayihuda c'imatuu Aa bolla pirddana mala, taana woossiidae, aabaa taw odeeddino. **16** Taani, «Mootetteedda uray barena mootiyaawanttunna ittippe ek'k'ennaaninne barena mooteedda yewoo zaaruwaa immennaan, oona gidooppenne aatsiide immiyaawe Roome asaw woga gidenna» yaagaade untunttoo zaaraad. **17** «Hewaa diraw, untunttu hawaan shiik'eedda wode, taani gam"ennaan wonttisa gallassi, pirddaa golle gelaade P'awuloosa ahana mala azazaad. **18** Aa mootiyaawantu ek'k'iide, iitabaan Aa mootennaan aggikkino gaade taani k'oppeeddawaadan, ayinne Aa mootibeykkino. **19** Shin untunttu barenttu ammaneeddabantubaanne P'awuloosi, «Pas'a de'ee» giyaa hayk'k'eedda itti Yesuusa geetettiyaa bitaniyaabaa aanana palumetteeddino. **20** Taani ha yewuwaa wootaade bidda demmanitantto, k'ofaa k'achchennaan de'aadde, P'awuloosi Yerusaalame biide, ha yewuwaa yaan ooshettanaw koyyinttonne gaade Aa oochchaad; **21** shin P'awuloosi bare yewuwaa Awugiss's'oose k'eesaare ogiyaa oytsana gakkanaw naagettanaadan oochchina, taani Aa K'eesaarakko yeddana gakkanaw, I k'ashettana mala azazaad» yaageedda. **22** Hewaappe guyye Agriip'p'ay Piss's'oosa, «Taani ta huup'ewukka

k'ay he bitanii giyaawaa sisana koyyay» yaageedda. Piss's'oosi Aa, «Neeni wontti I giyaawaa sisanaassa» yaageedda. **23** Wonttisa gallassi, Agriip'p'aynne Bariniik'e daro bonchchuwaan olaa kaappatuwaannanne katamaan de'iyaa wolk'k'aama asaana yiide, pirddaa golle geleeddino; Piss's'oosi P'awuloosa ahana mala azazina aheeddino. **24** Piss's'oosi hawaadan yaageedda; «Kaatiyaa Agriip'p'aa, hawaan nuunanna de'iyaa asaa ubbaw, Ayihuda Asay ubbay Yersaalamenikka hawankka waassiidde, «I hawaappe sintsaw pas'a de'anaw bessena» yaagiide, taana woosseedda bitaniyaa hawaa be'iita. **25** Shin I ayinne hayk'k'anaw bessiyaawaa ootseeddawaa taani demmabeykke; I bare huup'ew, «Awugiss's'oose K'eesaare tabaa pirddo yaagaade oochchaad» geedda diraw, K'eesaarakko Aa yeddanaaw taani k'oppaad. **26** Taani aabaa ta godaa Awugiss's'oose K'eesaarew s'aafanaw tumu yewuu taw ayinne baawa; hewaa diraw, I loytsi ooshettowaappe guyyiyaan, taani s'aafiyaabaa demmana mala, hinttenttu sintsa, Kaatiyaa Agriip'p'aa, ubbaa ne sintsa Aa ahaad. **27** Ayaw gooppe, k'ashetteedda uraa kiittiyaa wode, Aa ayaw mooteeddentto, erissennan c'o"u gi bashiyaawe taw eeyatetsaa malatee» yaageedda.

26 Agriip'p'ay P'awuloosa, «Neeni nebbaa haasayanaw danddayaa» yaageedda. He wode P'awuloosi bare kushiya mic'c'iide hawaadan yaagi zaareedda. **2** «Kaatiyaa Agriip'p'aa, Ayihudatuwaa wogaanne palumaa ubbaa neeni loytsaade eriyaa diraw, taana Ayihudatuu mootiyaa yewuwaa ubbaa hachche taani ne sintsan zaariyaawoo ta kaac'ay darssi lo"a yaagaade k'oppay; hewaa diraw, neeni ta haasayaa salettenaan sisana mala, neena woossay. **4** «Taani na'atetsaappe doommaade ta asaa gididoninne Yersaalamen de'eedda ta de'uwaa Ayihuda ubbatuu

kaseppe doommiide eriino. **5** Taani koyroppe doommaade,
 nu ammanuwaa higgiiyaa ooppenne minisiide naagiyaa
 Parisaawatuwaa bagga Parisaawe gidaade de'iyawaa, untunttu
 markkattanaw koyyoope eriino. **6** Taani ha"ikka S'oossay
 nu aawaatoo immana geeddawaa nashechchaan naagiyaa
 diraw, pirddettanaw hawaan ek'k'ay. **7** K'ay tammanne laa"u
 nu aawotuwwa zaratuu S'oossaw k'ammanne gallassi ubbaade
 minisi goyinniide, S'oossay immana geeddawaa akkanaw
 nashechchaan naagiino; Kaatiyaa Agriip'p'aa, Ayihudatuu taana
 mootiyaawe taani hewaa nashechchaan naagiyaa diraassa. **8**
 Ayihudatoo, S'oossay hayk'k'eeddawannta dentsiyaawaa ayaw
 ammanikkitee? **9** «Taani ta huup'ewukka Naazireetiyaa Yesuusa
 ek'ettanaw bessee gaade kase k'oppaad. **10** Taani Yerusaalamen
 ootseeddawe hawaa; k'eesatuwaa kaappatuwaappe maataa
 akkaade, S'oossaa asatuwaappe c'oratuwaa k'ashissaad;
 untuntta wod'iyaa wodekka untunttu hayk'k'iyawaa dosaad. **11**
 Ayihuda woosa golle ubbaan daro wode untuntta muraadde,
 barenttu ammanuwaa untunttu aggana mala godetaaddi; taani
 wogay baynnawaa untunttoo hank'k'ettaade, haray atto, hara
 gadiyaa katamaa gakkanawukka untuntta metootsay. **12** «Taani
 ha yewoo k'eesatuwaa kaappatuwaappe maataanne azazuwaa
 akkaade Damask'k'o baad. **13** Kaatew, taani seeta gallassi
 ogiyaan de'ishshin, aawaa poo'uwaappe loytsi aad'd'iyaa poo'uu
 taananne taananna beeddawannta yuuyyi aad'd'iide, saluwaappe
 poo'ishshin be'aaddi. **14** Nuuni ubbay sa'aan kunddeedda
 wode, Ibraayiss's'e k'aalaan, «Saa'oolaa, Saa'oolaa, taana
 ayaw yedesaan metootsay? Neeni taana is'ussaan neena
 k'ohaasa» yaagiide taw odishin sisaad. **15** «Yaataade, «Ta
 Godaw, neeni oonee?» yaagaad. «Goday, «Taani neeni yedesaan

metootsiyaa Yesuusa. 16 Shin dendda ek'k'a; ayaw gooppe, hachche neeni taana bee'eeddawaanne taani neena sintsappe bessanawaa haranttoo markkattana mala, taw ootsiyaawaa udaade neena suntsanaw new k'onc'c'aad. 17 Unttuntu taana ammanina, unttuntu nagaray atto geetettanaadan, S'oossay dooredda asaa giddon unttuntu barenttu de'iyasaa demmanaadan, k'ay d'umaappe poo'uwaa simmanaadaaninne s'alahiyaa godatetsaappekka S'oossaakko simmanaadan, unttuntu ayfiyaa neeni dooyana mala, Israa'eeliyaa asaappenne taani neena unttunttukko kiittiyaa Ayihuda gidennawanttuppe neena ashshana» yaageedda. 19 «Kaatiyaa Agriip'p'aa, hewaa diraw, taw saluwaappe beettedda sas'aw taani azazettanawaa is's'abeykke. 20 Shin taani kasetaade, Damask'oninne Yersaalamen hewaappe guyyiyaan, Yihudaa gadiyaa ubbaan de'iyawanttussinne Ayihuda gidennawanttoo barenttu nagaraappe simmana mala, k'ay nagaraappe simmanaw bessiyaawaa ootsiidde, S'oossaakko simmana mala k'aalaa odaaddi. 21 Hewaa diraw, Ayihudatu taana Geeshsha Golliyaan oyk'k'iide wod'anaw koyyeeddino. 22 Hewaa diraw, taani S'oossaa maaduwa akkaade, daronne guutsaw hachche gakkanawukka ek'k'aade markkattay. Nabatuunne Muse, «Kirsttoosi metootanaw bessee; k'ay hayk'uwaappe koyro denddiide, Ayihudatoonne Ayihuda gidennawanttoo atatetsaa poo'uwaa odanaw bessee» geeddawaadan, taanikka unttuntu haasayeeddawaappe haraa ittibaanne haasayeeddabay baawa» yaageedda. 24 P'awuloosi barenttubaa hawaadan yaagiide zaarishshin, Piss's'oosi kooshshaa d'ok'k'u ootsiide Aa haasayaa d'ubbanaw, «P'awuloosaa, neeni gooyaa; neeni darii tamaareeddawe neena gooshshana hanee» yaageedda.

25 Shin P'awuloosi hawaadan yaageedda; «Bonchchetteedda Piss's'oosaa, taani tumatetsaan lo"o yewuwaanne wozanaa k'ofaa haasayiyaawaappe attin gooyikke. 26 Taani Kaatiyaa Agriip'p'aw ha yewuwaa k'onc'c'iyaa odiyaaawaa l eree; ayaw gooppe, ha yewuu geeman oosettibeenna diraw, hawaappe ittuunne aappe geemmennawaa taani geeshshaade eray. 27 «Kaatiyaa Agriip'p'aa, neeni nabatuu geeddawaa ammanay? Neeni untunttu geeddawaa ammaniyaawaa taani eray» yaageedda. 28 Kaatiyaa Agriip'p'ay P'awuloosa, «Ha"i ha k'antsa wodattinkka taana ammantsanaw koyyay?» yaageedda. 29 Hewaappe guyye P'awuloosi, «Daro wode gidina, guutsa wode gidina, ne s'alalaa gidakka; shin hachche taani odiyaaawaa sisiyaa ubbay k'ay tawaadan k'ashettoppino attin, ta mala gidanaadan S'oossaa woossay» yaageedda. 30 Hewaappe guyyiyaan kaatii, mooddiyaa Piss's'oose, Bariniik'enne, untunttunna de'iyaa ubbay denddi, 31 itti bagga simmiide, ittuu ittuwaanna, «Ha bitanii hayk'ussay atto shin, k'ashuwaassikka bessiyaabaa ootsibeenna» yaagi haasayeeddino. 32 Agriip'p'ay Piss's'oosa, «Ha bitanii, «K'eesaarii tabaa pirddo» gibeennentto, biletanaw danddayee shin» yaageedda.

27 Nuuni markkabiyaan S'aaliyaa baanaw k'oppi utteedda wode, P'awuloosanne hara amareeda k'ashetteedda asatuwaa Awugiss's'oosa wotaadaratuwaa giyaawantuppe itti Yuuliyooosa giyaa s'eetatuwaa kaappoo aatsiide immeeddino. 2 lisiyaa gas'aan de'iyaa gadatuwaa biyaa Adiraamis'iyoona markkabiyaan geliide beeddo; Mak'idooniyaa asaa gidiyaa Teselonk'k'e Ariss's'irokoosi nuunanna de'ee. 3 Wonttisa gallassi nuuni Sidoonaa gakkishshin, Yuuliyooosi P'awuloosaw daroppe Aa, «Ne dabbattuu neena koshshiyaabaa maaddana mala, neeni

unttunttukko baanaw danddayaa» yaageedda. 4 Hewaappe dendiide, sintsanna nu bolla c'arkkiyaa diraw, K'op'iroosa haatsaan dooddetteedda sa'aan c'arkkenna bagga beeddo. 5 Kil'k'iyaa mataaninne P'inifiliyaa matan de'iyaa abbaa pinniide, Lik'iyaa de'iyaa Muura gakeeddo. 6 Hewaan s'eetatuwaa kaappuu S'aaliyaa biyaa Iskinddiriyaa markkabiyyaa demmiide, aan nuuna gelisseedda. 7 Nuuni c'ora wodiyyaa loddan biidde, daro metuwaan K'enidoosa katamaa gakeeddo; hewaanna baanaw nuuna c'arkkuu diggina Salmoonanna aad'd'iide, haatsaan dooddetteedda K'ars's'eesan c'arkkuwaappe te'ettiidde beeddo. 8 K'aykka daro metuwaan gas'anna gas'anna aad'd'iide, Laasiya katamaa matan de'iyaa abbaa doonaan Markkabii Woppu Giide Shemppiyaa sa'aa geetettiyaasaa yeeddo. 9 Nuuni hewaan c'ora wodiyyaa gam"eeddawaappe guyyiyaan, S'oomay biletti diggeedda diraw, markkabiyaan biyaawekka hirggishshin P'awuloosi untunta zoriidde, 10 «Asaw, nu buusan wolk'k'aama boshayne daro bashshay de'anawe taw beettee; bashshay yiyaawe c'aanaa bollanne markkabiyyaa bolla s'alalaan gidenna; nu shemppuwaa bollaakka yaanawaa» yaageedda. 11 Shin s'eetatuwaa kaappuu P'awuloosi geeddawaappe aatsiide, markkabiyaan de'iyaa wantta azaziyaawenne markkabiyyaa goday giyaawaa ammanee. 12 He abbaa mataa katamay balgguwaa shaac'c'anaw untunttoo miikkenna katamaa; hewaa diraw, c'ora asatuu barenttoo danddayettooppe, Pink'k'e giyyaa katamaa gakkiiide, balgguwaa yaan shaac'c'ana mala, yaappe danddanaw zoretteeddino; Pink'k'en de'iyaa markkabii shemppiyaa miikko sa'ay doyetteddawe, away wulliyaasaappenne ushechcha baggappe gidduwaan, k'ay wulliyaasaappenne haddirssappe gidduwaanna. 13 Away

kesiyaasaa s'eelliyaa wode ushechcha dugehaa bagga c'arkkuu loddan c'arkkeedda wode, barenttu k'oppeeddawaadan haneeddawaa untunttoo malatina denddeeddino; markkabii beenna mala oyk'kiyaa birataa pude dafiide, K'ars's'eesa matattiide, lank'kiyaanna aad'd'eeddino. 14 Shin darii gam"ennaan, «Awuraak'iis» giyaa daro wolk'k'aama gotuu haatsaa gidдон de'iyaa sa'aappe duge untunttu bolla denddeedda. 15 He gotuu markkabiyyaa dechchiide aatsenan diggina, baanaw nuw danddayetennan is's'eedda diraw, markkabiyyaa I afiyaasaa aggiide beeddo. 16 Nuuni K'eeda giyaa haatsaan dooddetteedda c'arkkuwaappe geemmeedda saanna aad'd'iyaa wode, darssi metootiide markkabiyyaa wonggiriyaan naagi ashshanaw danddayeeddo. 17 Untunttu wonggiriyyaa pude kesseeddawaappe guyyiyaan, gaadiyaan markkabiyyaa s'aas'iide, minisi k'achcheeddino; Sirs's'isa giyaa shafii kumeedda saan barentta kunddissanenttonne giide hirggiide, markkabiyyaa afiyaa sharaa wotsiide, c'arkkuwaan markkabiyyaa c'oo yeddi aggeeddino. 18 Gotuu wolk'k'aamiide nu bollan wolk'k'aameedda diraw, wonttisa gallassi c'aanaappe abbaan oluwaa doommeeddino. 19 Heezentsiyaa gallassikka markkabiyaan de'iyaa miishshaa untunttu barenttu kushiyan oleeddino. 20 Nuuni daro wodiyaa awaanne s'oolinttiyaa be'ennaan, wolk'k'aama uushuu nu bolla bukkishshin, sintsappe d'ayenaan attokko giide k'oppeeddo. 21 Untunttu daro wodiyaa k'umaa meennaan gam"eeddawaappe guyyiyaan, P'awuloosi he wode untunttu gidдон denddi ek'kiide, hawaadan yaageedda; «Asaw, hinttenttu ta zoriyaa akkeeddenttonne K'ars's'eesappe denddenaan atteeddentto, hawaa mala bayetsayne k'ohuu nuuna gakkenna. 22 Shin ha"ikka taani hinttentta yayyoppite

gaade zoray; ayaw gooppe, ha markkabii bayanaappe attin, hinttentuppe itti uraa shemppuukka bayenna. **23** Ayaw gooppe, S'oossaa kiitanchchay, taana mooddeedda taani goyinniyaa S'oossaawe, zino k'amma ta matan ek'k'iide, **24** «P'awuloosaa, yayyoppa; neeni Roome gadiyaa Kaatiyaa K'eesaara sintsan ek'kanaw bessee; be'a, S'oossay bare keekatetsaan neenanna biyaa asaa ubbaa shemppuwaa ashshana» yaageedda. **25** Hewaa diraw asaw, yayyoppite. Ayaw gooppe, he kiitanchchay taw odeeddawaadan hananawaa taani S'oossaa ammanay; **26** shin c'arkkuu nuuna itti haatsaan dooddetteedda sa'aan abbaa doonaan dom"issana» yaageedda. **27** Tammanne oyddentso gallassi Meeditiraaniyaa Abbaan nuuna c'arkkuu yaanne haanne sugishshin, markkabiyaan ootsiyaawanttoo k'amma bilahii biittaakko mateeddawaa malateedda. **28** Unttuntu likkiyaa gaadiyaa s'eeraan dees's'iyabaa k'achchiide, haatsaan yeggina, haatsay oytamu mitiriyaa c'iimateeddawaa ereeddino. Guutsaa gam"iidde, laa'entsuwaa yeggiide, hattamu mitiriyaa c'iimateeddawaa ereeddino. **29** Unttuntu shuchchattiyaasan kunddenna mala yayyiide, markkabii beenna mala oyk'k'iyaa oyddu birataa markkabiyaappe guyyenna abbaan yeggiide, sa'ay wonttana mala, barenttu s'oossatuwaa woossiino. **30** Markkabiyaan ootsiyaawanttu markkabiyaappe kichchanaw koyyiide, markkabii beenna mala oyk'k'iyaa amareeda biratatuwaa markkabiyaappe sintsa baggana abbaan yeggiyaawaa malatiide, wonggiriya abbaan wotseedda wode, **31** P'awuloosi s'eetatuwaa kaappuwaanne wotaadaratuwaa, «Hawanttu markkabiya giddon de'ana d'ayooppe, hinttenttu attanaw danddaykkita» yaageedda. **32** Hewaappe guyyiyaan, wotaadaratuu wonggirii k'ashetteedda gaadiyaa k'ans's'iide, yeddi aggeeddino. **33** Sa'ay wonttana

hanishin, P'awuloosi ubbay k'umaa maana mala, hawaadan yaagiide woosseedda; «Hinttentu hachchenna tammanne oydu gallassaa naageeddita; k'ay he ubbankka k'umaa mibeykkita. 34 Hewaa diraw, guutsa k'umaa hinttentu maana mala, taani hinttentta woossay; ayaw gooppe, hinttentu pas'a de'anaw guutsa k'umaa maana koshshee; haray atto hinttentu huup'iyaa binnanaappe ittuukka bayenna» yaageedda. 35 P'awuloosi hawaa giide, ukitsaa akkiide, ubbaa sintsan S'oossaa galateedda; mentsi Muussaa doommeedda. 36 Hewaappe guyyiyaan ubbay loytsi, barenttoo k'ay k'umaa meeddino. 37 Nuuni markkabiyaan de'iyaaawantu laa'u s'eetanne laappun tammanne usuppuna. 38 Unttuntu miide kaalleedda wode, c'aanaa zarggaa abbaan oliide markkabiya dees'uwaa kawushisseeddino. 39 Sa'ay wontteedda wode, markkabiyaan ootsiyaawantu gadiyaa eribeykkino; shin haatsay goggiide abbaan geleeddasaa miyyiyaan de'iyaa shafiyaa akeekaan s'eelleeddino. Barenttoo danddayettinto, markkabiya he shafiyaakko laagganaw barenttu k'ofaa k'achcheeddino. 40 Yaatiide markkabii beenna mala oyk'k'iyaa biratatuwaa billiide, abbaa giddo yeggeeddino; he wode, markkabiya koyyeeddasaa zaariide laaggiyaa mitsaa k'achcheedda gaadiyaa billeeddino; hewaappe guyyiyaan, c'arkkuu markkabiya sintsaw sugana mala, markkabiya afiyaa sharaa sintsa baggana d'ok'k'u ootsiide, buussaa doommeeddino. 41 Shin markkabii c'iimmuu de'iyasaappe aad'd'iide haatsaan dooddetteedda sa'aa matan de'iyaa detsasaan dom"etti ek'k'eedda; markkabiya guyye baggay beetaa sugetsaa me'ereetishshin, sintsa baggay duge d'ishettiide, k'aas's'ennaan is's'i aggeedda. 42 Wotaadaratuu k'ashetteedda asaappe ittuunne haatsaa wad'd'iide kessi akkibeenna mala, untunta wod'anaw zoretteeddino. 43

Shin s'eetatuwaa kaappuu P'awuloosa ashshanaw koyyiide, wotaadaratuwaa mak'k'uwaa is's'eedda; haatsaa wad'aa eriyaa ubbay markkabiyaappe haatsaan guppi guppiide kasetiide gas'aa kesana mala azazeedda. ⁴⁴Atteeddawantuppe amareedawanttu sank'k'aan, amareedawanttu k'ay markkabiya me'uwaan kesana mala azazeedda; hewaadan ubbatuukka gas'aa sarotetsaan keseeddino.

28 Nuuni gas'aa sarotetsaan keseedda wode, he haatsaan dooddetteedda sa'ay Maltaa geetettiyaawaa ereeddo. ² Haatsaan dooddetteedda sa'aan de'iyaa asatuu nuw daro keekatetsaa keekeeddino; iray bukkanaaw doommeedda dirawunne meeguwa diraw, tamaa eetsiide, nuuna ubbaa mokkeeddino. ³ P'awuloosi daro k'ays's'eeriyaa mitsaa mis'iide tamaan yeggishshin, marzzaama shooshshay seelaa diraw kesiide, Aa kushiyan s'aas'ettiide, Aa dukkeedda. ⁴ Haatsaan dooddetteedda sa'aan de'iyaa asatuu k'irc'c'anttiyaa shooshshay P'awuloosa kushiyan s'aas'etteeddawaa be'eedda wode ittuu ittoo, «Tumu ha bitanii shemppuwaa wod'iyaa asaa; haray atto abbaappe I attinakka nu S'oossaa pirdday Aa pas'a de'o gibeenna» yaageeddino. ⁵ Shin P'awuloosi bare kushiyaappe k'irc'c'anttiyaa shooshshaa wus'akkiide, tamaan oleedda; Aa ayinne ootsibeenna. ⁶ Unttuntu, «Aa bollaykka gaafee; woy akeekenaan kunddiide hayyee» yaagiide Aa naagiino; shin c'ora wodiya naagiide, Aa bollan ayinne dummateeddabay d'ayina, «Hawe s'oossaa» yaagiide barenttu k'ofaa bashi aggeeddino. ⁷ Hewaa heeraan haatsaan dooddetti utteedda sa'aa kaappuwaa Pupiliyoosa giyaawoo gadii de'ee; I nuuna imatsatetsaa, heezzu gallassaa siik'uwaan mokki moyzzedda. ⁸ Pupiliyoosa aabbu k'os'uwaa, seelaanne

uluwaa kad'aa saketti gisiide de'ee; P'awuloosi Aa soy geliide, aw S'oossaa woosseedda; bare kushiya Aa bolla wotsiide, Aa patseedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, he haatsaan dooddetteedda sa'aan harggiyaa hara ubbaa asaykka k'ay yiide pas'eedda. **10** Hewaappe simmina nuuna daro bonchchuwaa bonchcheeddino; nuuni markkabiyaan baanaw denddeedda wode, ogew nuuna koshshiyaabaa nuw immeeddino. **11** Heezzu agenaappe guyyiyaan, haatsaan dooddetteedda sa'aan balgguwaa aatsiide, «mantte s'oossaa» giyaa Iskkinddiriyaa markkabiyaan baanaw denddeeddo. **12** Nuuni Siraakuse giyaa katamaa geliide, yaan heezzu gallassaa utteeddo. **13** Hewaappe yuuyyiidde, Regiiyume giyaa katamaa gakeeddo. Itti gallassaappe guyyiyaan, away kesiyaasaa s'eelliyaa wode ushechcha dugehaa bagga c'arkkuu c'arkkina, wonttisa gallassi Putiyaaluusa giyaa katamaa yeeddo. **14** Hewaan nuuni itti itti ammaniyaawanta demmina, barenttuna laappu gallassaa uttana mala, nuuna woosseeddino; hewaappe k'ay Roome yeeddo. **15** Roomen de'iyaa ammaniyaawanttu nubaa sisiide, Afiyaasaa Geyaanne «Heezzu Ak'iyasaa geetettiyaasaa» gakkanaw nuuna mokkanaw yeeddino; P'awuloosi untuntta be'eedda wode S'oossaa galatiide, wozanaan miniseedda. **16** Nuuni Roome geledda wode, P'awuloosi barena naagiyaa wotaadaraanna barekka de'anaadan ooseteedda. **17** Heezzu gallassaappe guyyiyaan, P'awuloosi Ayihudatuwaa kaappatuwaa barekko s'eeseedda; untunttu shiik'eedda wode, untuntta hawaadan yaageedda; «Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu asaa woy nu aawotuwaa wogaa iitabaa ayinne ootsennaan, taana Yersaalamen k'achchiide, Roome asaw aatsiide immeeddino. **18** Untunttu taana biddeeddawaappe guyye, hayk'k'anaw

bessiyaabay ta bolla ayinne bayinna diraw, taana billanaw koyyeeddino. 19 Shin hewaa Ayihudatu eeno geenaan is's'edda wode, «Tabaa K'eesaare pirddo» gaanawe taana koshsheeddappe attin, taani ta zariyaa mootiyaabay taw de'ina gidenna. 20 Taani hinttentunna gaketanawunne haasayanaw hinttentta s'eeseeddawe hewaassa; ayaw gooppe, Israa'eeliyaa Asay nashechchaan naagiyaawaa diraw taani ha santsalataan k'ashettaad» yaageedda. 21 Ayihuda c'imatuu P'awuloosa, «Nuuni Yihudaappe nebaw dabddaabbiyaa akkibeykko. Nu ishatuwaappekka haray atto, ittuukka yiide, nebaw odibeenna; woy ne suntsaa bayizziide, nuw odibeenna. 22 Shin he asaa suntsaa ubba saan Asay bayizziide haasayiyaawaa nuuni eriyaa diraw, ne k'ofaa sisanaw koyyeetto» yaageeddino. 23 Unttuntu barenttu yaana gallassaa P'awuloosaw keeriide, he gallassi c'oriide I de'yaasaa yeeddino; ikka untunttoo S'oossaa kawutetsaabaa markkatteedda. K'ay untunttu Yesuusabaa ammanana mala, Muse higgiaappenne nabatuu s'aafeddawaappe akkiide untuntta tamarissiidde, wonttappe omarssi gakkanaw loytsi odeedda. 24 Baggatuu P'awuloosi geeddawaa ammaneeddino; shin baggatuu ammanibeykkino. 25 Unttuntu barenttu gidдон yewuwaa eeno geenaan is's'edda wode, P'awuloosi ittibaa geeddawaappe guyyiyaan beeddino; I hawaadan yaageedda; «Geesha Ayyaanay nu aawaatoo nabiya Isiyaasa mas'aafaan, 26 « «Neeni he asaakko baade hawaadan ga; «Hinttenttu sissaa sisana, shin hinttenttoo gelenna; hinttenttu s'eelaa s'eelana, shin be'ikkita. 27 Ayaw gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda; barenttu haytsaa tullisseeddino; barenttu ayifiyaakka c'iilummeeddino. Hewe baawentto, barenttu ayifiyaan be'ana; untunttu haytsaykka sisana; untunttu wozanaykka

akeekana; untuntu taakko S'oossaakko simmana. K'ay taanikka untunta patsana» yaaga» yaageedda. 28 «Simmi hawe S'oossaa atotetsay, Ayihuda gidennawanttoo kiitetteeddawe hinttenttoo eretto. K'ay untuntukka sisana» yaageedda. 29 [P'awuloosi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, Ayihudatu barenttu gidдон darо palumettiidde beeddino.] 30 P'awuloosi kiraa golliyaan laa"u laytsaa kumentsaa de'iidde, barekko yiyaa ubbaa mokkee. 31 Barena ooninne diggennan S'oossaa kawutetsaabaanne Godaa Yesuusi Kiristtoosabaa odiidde, yayyenaan darii k'onc'c'issiide tamarisseedda.

Roome

1 Bare mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw S'oossay dooriide s'eeseedda Kiristtoosa Yesuusa k'oomay, Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda P'awuloosi, taani ha dabddaabbiyaa s'aafay. **2** S'oossay daro wodeppe kase bare nabatuwaa baggana mishiraachchuwaa k'aalaa immana yaageeddawe S'oossaa Geeshsha Mas'aafatuwan s'aafetteedda; **3** he mishiraachchuwaa k'aalay asaa gidiide Daawite zariyaappe yeletteedda S'oossaa Na'aa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosabaa. **4** K'ay I bare Geeshsha Ayyaanaan hayk'uwaappe denddeeddawaan, S'oossaa Na'aa gidiyaawaa wolk'k'aama wolk'k'aan besseedda. **5** Ayihuda gidenna Asay ubbay ammananaadaaninne azazettanaadan, nuuni untuntta kaaletsana mala, S'oossay Kiristtoosa suntsaa diraw, Kiristtoosa baggana aad'd'o keekatetsaanne Yesuusi kiitteeddawantta gidiyaa maataa nuw immeedda. **6** Yesuusi Kiristtoosawaa gidanaadan, S'oossay s'eeseedda hinttenttukka hewanttu giddon de'iita. **7** S'oossay siik'iyawanttoonne geeshshabaa ootsanaw s'eeseedda Roome gadiyaan de'iyaa ubbatoo S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay hinttenttoo gido. **8** Kasetaade taani hinttenttu ammanuu sa'aa ubbaan sisetteedda diraw, Yesuusi Kiristtoosa baggana hinttenttoo taani S'oossaa galatay. **9** Ayaw gooppe, taani ubbaa wode ta woosaan hinttentta hassayissiyaawoo, S'oossay, taani Aa Na'aa mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaawaan ta ayyaanan aw ootsiyaawe markka. S'oossay, bare sheniyaan, taani ha"i hinttenttukko baanaw ta ogiyaa miikkoyanaadaan, ubbaa wode woossay. **11** Ayaw gooppe, taani hinttentta minisanaw, hinttenttunna ittippe Ayaanaa imotaa shaakkana mala, hinttentta

be'anaw laamotay. **12** Taani giyaawe, hinttentukka takka itti wode minettana. Hinttentu ta ammanuwaan, k'ay taanikka hintte ammanuwaan minettana. **13** Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani ubbaa wode hinttentukko baanaw k'oppaad. Shin taana diggiyaabay de'iyaa hintte eranaw bessee; taani haray atto Ayihuda gidenna hara asaappekka ayfiyaa demmeeddawaadan, hinttentuppekka ayfiyaa demmanaw koyyay. **14** Taani asaa ubbaw, Giriike asawunne tamaaribeenna asaw k'ay aad'd'o eranchchatoonne eeyatoo k'ans's'ana ac'uu de'ee. **15** Hewaa diraw, taw danddayetteedda keenaan Roomen de'iyaa hinttentookka mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw amottay. **16** Mishiraachchuwaa k'aalay taana yeellayenna; I amaniyaa ubbaa, kasetiide Ayihuda asaa k'ay Ayihuda gidenna asaa ashshanaw S'oossaappe yiyaa wolk'kaa. **17** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «S'illuu S'oossaan ammanettiide de'ana» yaagiyaawaadan, S'oossay asaa koyroppe wurssetsaa gakkanaw, ammanuwaan s'illissiyaawaa mishiraachchuwaa k'aalay k'onc'c'issee. **18** Tumatetsay erettanawaa barenttu iita hanotaan diggiyaa nagaraa oosuwaa ubbaa bollaninne asaa iita oosuwaa ubbaa bollan, S'oossaa hank'k'uu saluwaappe wod'd'iide k'onc'c'ana. **19** Unttuntu S'oossaabaa erana danddayiyaawe untunttoo k'onc'c'ee; ayaw gooppe, S'oossay untunttoo k'onc'c'isseedda. **20** Beetena Aa hanotay, hewekka Aa med'inaa wolk'k'aynne Aa S'oossatetsay ittippe S'oossay ha alamiyaa med'd'eeddawaappe doommiide, untunttoo k'onc'c'iide beetteedda; untuntu hewaa S'oossay med'd'eeddabaappe be'anaw danddayiyaa diraw, untunttoo gaasoyiyaabay baawa. (aidios g126) **21** Ayaw gooppe, untuntu S'oossaa erooppekka, aw bessiyaa bonchchuwaa

immibeykkino; k'ay Aa galatikkino. Shin untunttu allaalle kessennabaa k'ooppiino; k'ay untunttu akeekena wozanay d'umeedda. **22** Untunttu barentta aad'd'eedda eranchcha giino; shin untunttu eeyaa. **23** Untunttu hayk'k'enna S'oossaw goynniyaawaa is's'iide, hayk'k'iyaa asaa med'etaa, kafatuwaa med'etaa, do'atuwaa med'etaanne tiraan gooshettiyaawanttu med'etaa med'etteeddawanttoo goyinneeddino. **24** Hewaa diraw, untunttu ittuu ittuwaanna pokkobaa ootsana mala, S'oossay untunttu wozanay amottiyaa tunabaa ootsanaadan untuntta aggeedda. **25** Ayaw gooppe, untunttu S'oossaa tumatetsaa wordduwaan laammeeddino; k'ay med'd'eedda S'oossaa aggiide, I med'eeddabaw goyinneeddinonne ootseeddino. S'oossay med'inaw galatetteeddawaa. Amen"i. (aiōn g165)

26 Hewaa diraw, S'oossay untunttu pokkobaa amottana mala, untuntta aggeedda; haray atto untunttu mac'c'awanttu barenttoo bessiyaawaa aggiide, bessenawaa haneeddino. **27** Hawaadankka, attuma Asay k'ay barenttoo bessiyaawaadan mac'c'awanttunna gakettiyaawaa aggiide, ittuu ittuwaanna gakettanaw koyyeeddino; attuma Asay ittuu ittuwaanna pokkobaa ootsiide, barenttu ootseedda balaan barenttoo bessiyaa pirddaa akkeeddino. **28** Untunttu S'oossaa eranaw dosennaan is's'eeddawaa keenaa S'oossay untunttu bessenawaa ootsana mala, untunttoo patsenna k'ofaa immeedda. **29** Untunttun tunatetsay, iitatetsay, yoratetsayne iita hanotay kumeedda; k'ay untunttun k'anaatii, shemppuwaa wod'iyaa k'ofay, palumay, c'immussayne iita k'ofay kumeedda; k'ay untunttu sok'iyaawantta, **30** zigiriyaawantta, S'oossaa is's'iyaawantta, boriyaawantta, otoresettiyaawantta, c'EEK'ettiyaawantta, iitabaa ootsanaw koyyiyaawanttanne barenttu aawoonne aattiw

azazettenawantta, 31 k'ofay baynnawantta, ammanuu baynnawantta, haranttoo k'arettennawanttanne maarennawantta. 32 Unttuntu hawanttu malaa ootsiyaawanttoo hayk'uu bessee giyaa S'oossaa higgiiyaa eriidde, hawantta ootsiino; hewaa s'alalaa gidennaan, hawantta ootsiyaawanttakka ootsite giide minisiino.

2 Hewaa diraw, neenoo haranttu bolla pirddiyaawoo, new gaasoyiyaabay baawa; ayaw gooppe, neeni haranttu bolla pirddaadde, he neeni untuntu bolla pirddiyaawaa malaa ootsooppe, ne bolla pirddaasa. 2 Nuuni hawaa mala oosuwaa ootsiyaawanttu bolla S'oossay s'illo pirddaa pirddiyaawaa ereetto. 3 Neenoo, hawaa mala oosuwaa ootsiyaawanttu bolla pirddiyaawoo, k'ay he neeni pirddiyaawaa malaa ootsiyaawoo, neeni S'oossaa pirddaappe attiyaawaa malatii? 4 Woy S'oossaa wolk'k'aama keekatetsaa, genc'c'uwaanne danddayaa kad'ayishsha? S'oossay neena nagaraappe zaaranaw koyiyaa diraw, I keeka gidiyaawaa neeni eraasa. 5 Shin hinttenttoo guzuma wozanayenne nagaraappe simmenna wozanay de'ee; hewaa diraw, S'oossaa hank'k'uunne s'illo pirdday k'onc'c'iyyaa gallassi, neeni ne bolla hank'k'uwaa kasewaappe darissaasa. 6 S'oossay asaa ubbaw Aa oosuwaa malaa immanawaa. 7 Itti itti asatuu lo'obaa danddayan ootsiino; k'ay galataa, bonchchuwaanne bayenna de'uwaa koyiino; untunttoo S'oossay med'inaa de'uwaa immana. (aiōnios g166) 8 Shin haranttu iitabaa ootsanaw yaaretiionne tumatetsaa is's'iino; S'oossay untuntu bolla bashshaanne hank'k'uwaa yeddana. 9 Iitabaa ootsiyaa Asay ubbay metootananne waayettana; hewe kasetiide, Ayihuda asaa gakkana; hewaappe k'ay Ayihuda gidenna asaa gakkana. 10 Shin S'oossay lo'o oosuwaa ootsiyaa

ubbatoo galataa, bonchchuwaanne sarotetsaa immana. Kasetiide Ayihudatoo immana; hewaappe k'ay Ayihuda gidennawanttoo immana. **11** Ayaw gooppe, S'oossaa Ayifiyaan Asay ubbay itti mala. **12** Muse higgii baynnaan nagaraa ootseedda ubbay higgii baynnaan d'ayana. Muse higgii de'ishshin, nagaraa ootseedda ubbay higgiiyan pirdettana. **13** Ayaw gooppe, S'oossaa sintsan higgiiyaa naagiyaawanttu s'illiinoppe attin, higgiiyaa sisiyaawanttu s'illikkino. **14** Ayihuda gidenna asaw higgii baawa; shin barenttu tilla k'ofaan higgii azaziyaawaa ootsiino; untunttoo higgii d'ayooppekka, untunttu barenttu huup'ew higge. **15** Higgii azaziyaawe untunttu wozanaa gidдон s'aafetteeddawaa untunttu hanotay bessee; itti itti kaala untunttu tilla k'ofay untunttoo markkattiyaa dirawunne k'ay itti itti kaala untunttu k'ofay untuntta mootiyaa diraw, woy k'ay untuntunna gaaddatiyaa diraw, hewe tuma gidiyaawaa erissee. **16** Taani tamarisseedda mishiraachchuwaa k'aalaadan, asaa wozanaan geemmedda k'ofaa S'oossay Yesuusi Kiristtoosa baggana hawaadan pirdana. **17** Shin neeni neena Ayihuda gaasa; higgiiyan zemppaade S'oossaan c'ee'ettaasa. **18** Neeni ootsana mala, S'oossay koyiyaawe ayentto eraa; k'ay tuma gidiyaawaa dooranaw higgiiyaappe tamararaadda. **19** Neeni k'ook'atuwaa kaaletsiyaawaa, k'ay d'umaan de'iyawanttookka poo'issiyaawaa, erennawanta erissiyaawaanne naanatuwaa tamarissiyaawaa gidiyaawaa eraad; higgiiyaappe neeni kumentsaa eratetsaanne tumatetsaa demmiyaawaa eraasa. **21** Yaatina, neeni haratuwaa tamarissiyaawe neena ne huup'ew ayaw tamarissikkii? Neeni, «Wuu"oppa» yaagaade k'aalaa odaasa. Shin neeni ne huup'ew wuu"ayiiye? **22** Neeni, «Woshummoppa» yaaga. Shin neeni ne huup'ew woshummay? Neeni eek'aa sheneta. Shin eek'ay de'iyaa

golliyaa bonk'k'ay? **23** S'oossaa higgii new de'iyaa diraw, neeni c'ee'ettaasa; shin he higgiiyaa mentsaade S'oossaa yeellayay? **24** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Ayihuda asatoo, hintte gaasuwaan Ayihuda gidenna asatuwaa gidдон S'oossaa sunsay bayee» yaagee. **25** Neeni higgew azazettooppe, ne k'as's'aray maaduwaanna de'ee; shin neeni higgiiyaa mentsooppe, neeni k'as's'aretteddawe k'as's'arettibeennawaadan paydettee. **26** Ayihuda gidenna Asay k'as's'arettennan higgii azaziyaawaa naagooppe, S'oossay Aa k'as's'aretteddawaadan paydennee? **27** Hinttenttu, Ayihuda asatuu, hinttenttoo s'aafetteedda higgii de'ooppekka k'ay hintte k'as's'arettooppekka, higgiiyaa hintte mentsiyaa diraw, Ayihuda gidenna Asay bollaa k'as's'arettana d'ayooppekka, higgew azazettiide, hintte bolla pirddana. **28** Ayaw gooppe, Ayihuda asaa malatiyaa ubbay tumu Ayihuda asaa gidenna; k'ay Asay bare ashuwaa asatetsaa k'as's'aretteedda diraw, tumu Ayihuda asaa gidenna. **29** Shin tumu Ayihuda asaa giyaa uray garssa baggana Ayihuda asaa gideeddawaa; k'as's'arettiyaawaa S'oossaa Ayyaanan oosettiyaa wozanaa k'as's'araappe attin, s'aafetteedda higgiiyaanna gidenna; he uray bare galataa S'oossaappe akkiyaawaappe attin, asaappe akkibeenna.

3 Yaatina, Ayihuda asatuu ayaan Ayihuda gidenna asaappe aad'd'iinoo? Woy k'as's'arettiyaawaan ay maaduu de'ii? **2** Hawe Ayihudatuwaa ubbabaan loytsi maaddee; ubbabaappe kase S'oossay bare kiitaa hadaraa Ayihudatoo immeedda. **3** Yaatina untuntuppe ittuu ittuu ammanetennawaa gidoope, waanii? Hewaa diraw, S'oossay ammanetena yaagiyaawe? **4** Hewaa gidenna; Asay ubbay worddanchchaa gidoopekka, S'oossay giyaawe tuma gidanaw bessee. S'oossaa Mas'aafay, «Neeni

haasayiyaa wode, neeni s'illo gidiyaawaa erissanaw koshshee;
 neeni mootettiyyaa wode, shatimmanaw bessee» yaagee. 5 Shin
 nu bayizzuu S'oossaa s'illo oosuwaa erissintto, nuuni waagane? Nu
 bolla hank'k'uwaa ahiyaa S'oossay bayizzanchchee? Taani
 Asay giyaawaadan gay. 6 Hewe waayyii hanana. Ayaw
 gooppe, hewaadan gidooppe, S'oossay ha alamiyaa bolla wooti
 pirddanee? 7 Shin ta wordduwaan S'oossaa tumatetsay Aa
 bonchchoo darooppe, yaatina, hawaa gakkanaw ayaw ta bolla
 nagaranchchaadan pirddii? 8 Yaatina nuuni, «Lo"uu yaanaadan,
 ane iitabaa ootsoytte» ayaw gookkoo? Itti itti Asay hawaa taana
 mootiidde boreeddino; untunttu S'oossaappe bessiyyaa pirddaa
 akkana. 9 Hewaa diraw, nuuni waagane? Nuuni Ayihudatu, Ayihuda
 gidenna asaappe dareettoo? Hewaa gidenna; ayaw gooppe,
 Ayihudatuukka Ayihuda gidenna asatuukka ubbay ittippe
 nagaraappe garssan de'iyawaa taani kase hinttenttoo odaaddi.
 10 S'oossaa Mas'aafay hawaadan yaagee; «S'illo Asay ittuunne
 baawa. 11 Akeekiyaa asaykka baawa; woy S'oossaa koyiyaawekka
 baawa. 12 Asay ubbay ogiyaappe kare kaseeddino; ubbay mulekka
 maaddennawaa gideedda. Lo"obaa ootsiyaa ooninne baawa; haray
 atto ittuunne baawa. 13 Untunttu doonay dooyaa de'iyaa duufuwaa
 mala. Barenttu ins's'arssan worddoteeddino. Untunttu doonaappe
 asaa wod'iyaa shooshshaa yishsha mala haasayay kesee. 14
 Untunttu doonaan shek'ayenne c'amobay kumeedda. 15 Untunttu
 suutsaa gussanaw, darii elleelliino. 16 Bayzzuunne koletsay,
 untunttu beeddasaan hak'anine d'ayenna. 17 Untunttu sarotetsaa
 ogiyaakka erikkino. 18 K'ay S'oossaw yayyiyaabay, untunttu
 k'ofaan baawa» yaagee. 19 Asaa ubbaa haasayaa diggana
 malanne kumentsaa sa'aa S'oossaa pirddaappe garssaw aatsana

mala, higgiiyaa gidдон одеттеедда ubbabay higgiiyaappe garssan de'iyaa asaw haasayiyaawaa nuuni ereetto. 20 S'oossaa sintsan ooninne higgii azaziyaawaa ootsiyaawaan s'illenna; higgii itti Asay nagaraa ootseeddawaa eranaadan ootsee. 21 Shin S'oossay asaa s'illissiyaa ogii higgii baynnaan ha'i k'onc'c'eedda; higgiiinne nabatuu he s'illotetsaabaa markkatteeddino. 22 S'oossay asaa Yesuusi Kiristtoosa ammaniyaawaan s'illisse; S'oossay hewaa Aa ammaniyaa ubbaw ootsee; ay shaakotetsaynne baawa. 23 Ayaw gooppe, Asay ubbay nagaraa ootseedda; S'oossaa bonchchuukka untunttoo guus's'eedda. 24 Shin untunttu S'oossay immiyaa Aa aad'd'o keekatetsaan, barentta woziyaa Kiristtoosi Yesuusa baggana c'oo s'illeeddino. 25 Yesuusa suutsaan Asay Aa ammaniide, bare nagaraw maarotetsaa demmanaw, S'oossay Aa immeedda; S'oossay hewaa bare s'illotetsaa bessanaw ootseedda; I beni wodiyaan asaa nagaraa danddayiide, kad'i bashi aggeedda; shin 26 ha wodiyaan bare s'illotetsaa bessanaw asaa nagaraa aggena; S'oossay hewaa ootsiyaawaan I bare huup'ew s'illo gidiyaawaanne Yesuusa ammaniyaa ubbaa s'illissiyaawaa bessee. 27 Yaatina, nuuni ayaw c'ee'ettanee? Ayinne baawa. Ayaa gaasuwaanee? Nuuni higgew eeno giyaawaanee? Gidenna; ammanuwaa higgiiyaanappe attin. 28 Ayaw gooppe, Asay ammanuwaan s'illanaappe attin, higgii azaziyaawaa ootsiyaawaana gidenna yaagiide k'oppeetto. 29 Woy S'oossay Ayihudatuwaa s'alalaw S'oossee? Ayihuda gidenna asaw S'oossaa gidennee? Tuma, Ayihuda gidennawanttookka I k'ay S'oossaa. 30 Itti S'oossaa s'alalay de'ee; Ayihudatuwaa untunttu ammanuwaan I s'illissana; k'ay Ayihuda gidennawanttakka untunttu ammanuwaan s'illissana.

31 Yaatina, nuuni higgiiyaa ammanuwaan gas'aa suganee?
Gidenna; higgiiyaa minisoytteppe attin.

4 Yaatina, nuuni nuw ashuwaan zare gidiiyaa Abraahaamo ayaa demmeedda gaanee? **2** Ayaw gooppe, Abraahaamo oosuwaan s'illeeddawaa gidooppe, aw c'ee'ettiyaabay de'ee; shin S'oossaa sintsan c'ee'ettana danddayenna. **3** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay waagii? «Abraahaamo S'oossaa ammaneedda; S'oossay hewaa aw s'illotetsaan paydeedda» yaagee. **4** Ootsiyaa uray akkiyaa miishshaa barew bessina akkeeppe attin, aw c'oo imettiyaawaadan paydettenna. **5** Shin oosuwaa ootsennaan, nagaranchchaa s'illissiyaa S'oossaa ammaniyaa uraa, S'oossay Aa ammanuwaan Aa s'illisse. **6** Hawaadanka, ay oosuunne baynnaan, S'oossay s'illuwaadan paydeedda asaa nashechchiyaabaa Daawite haasayeedda wode geeddawe hawaa. **7** «S'oossay untunttu bayizzuwaa atto geeddawantunne untunttu nagaraa kammeeddawanttu anjjetteddawannta. **8** Goday Aa nagaraa paydenna asay anjjetteddawaa» yaagee. **9** Yaatina, ha Daawite haasayeedda anjuu k'as's'arettedda asaa s'alalaasseeyye? Woy k'ay k'as's'arettibeenna asatuwaassee? Ayaw gooppe nuuni, «S'oossaa Mas'aafay, «Abraahaamo S'oossaa ammaneedda; S'oossay hewaa aw s'illotetsaan paydeedda» yaagee» goytte. **10** Yaatina, hawe awude haneeddee? Abraahaamo k'as's'aretti simmineyye? Woy k'as's'arettanaappe kasennee? K'as's'arettanaappe kasennappe attin, k'as's'arettina gidenna. **11** Guyyeppe I k'as's'arettedda; S'oossay Aa ammanuwaa diraw, I k'as's'arettanaappe kase Aa s'illo ootseeddawaa erissanaw, Aa k'as's'aray malla gideedda. Hewekka k'ay k'as's'arettennan S'oossaa ammaniyaa ubbatuwaa S'oossay s'illo ootsiide paydanaadan, untunttoo Abraahaamo

aawuwaa gidanaassa. 12 I k'as's'aretteddawanttookka aawuwaa; gidoopekka, untuntu k'as's'arettedda diraassa gidenna; shin nu aawuwaa Abraahaamo k'as's'arettanaappe kase ammaniyaa ammanuwaa malaa kaalliyawanttookka aawuwaa. 13 Abraahaamossinne Aa zeretsaw S'oossay, «Ha sa'aa taani hinttentoo immana» yaageeddawe, Abraahaamo S'oossaa ammaniide s'illeedda diraassappe attin, higgew I azazetteedda diraassa gidenna. 14 Ayaw gooppe, higgew azazettiyaawanttu S'oossay immana geeddawaa laattiyaawantta gidoope, asaa ammanuu maaddennabaa gideedda; S'oossay geeddawekka mela gideedda; 15 higgii S'oossaa boshaa ahee; shin higgii baynnasaan higgiiya mentsiyaabay baawa. 16 Hewaa diraw, higgiiya naagiyaawanttu s'alalaw gidennaan, k'ay Abraahaamo ammaneeddawaadan, ammaniyaa Abraahaame zeretsaa ubbaw S'oossay immana geeddawe, woytaadan tumattanawe ammanuwaana. Abraahaamo nuw ubbaw aawuwaa. S'oossaa Mas'aafay, «Taani neena c'ora kawutetsatoo aawo ootsaad» giyaawaadan, hayk'k'eeddawanttoo de'uwaa immiyaa, bare azazuwaan baynnabaa de'iyabaadan ootsiide s'eesiyaa, I ammaneedda S'oossaa sintsan Abraahaamo nuw ubbaw aawuwaa. 18 S'oossaa Mas'aafay Abraahaamoo, «Ne zeretsay hawaa keena gidana» yaageeddawaadan, hawaa keena gidana giide, nashechchaan naaganaw danddayenna wode, Abraahaamo ammaniidenne sintsappe demmana giide, nashechchaan naagiide, c'ora zeretsaw aawuwaa gideedda. 19 He wode, Abraahaamo yellettoodeppe s'eetu laytsaa kumana haniyaa c'imaa; shin bare daaburanchcha asatetsaanne Saara na'aa yelanaw danddayennawaa k'oppeedda wode, I bare ammanuwaan daaburibeenna. 20 S'oossaa I bonchchiidde,

aw immana geedda S'oossay k'ay polanaw danddayiyaawaa
 loytsi eriide bare ammanuwaan minneeddawaappe attin,
 ammanennaan is'siide, S'oossay immana geeddawaa
 sid'ibeenna. 22 Hewaa diraw, S'oossay k'ay Aa ammanuwaa
 s'illotetsaan paydeedda. 23 «Aw s'illotetsaan paydeedda» giyaa
 k'aalay Aa s'alalaw s'aafettibeenna. 24 He k'aalay nu Godaa
 Yesuusa hayk'uwaappe dentseedda S'oossaa ammaniyaa
 nuwukka s'illotetsaan paydettana mala s'aafetteedda. 25
 S'oossay Aa nu nagaraa diraw, hayk'oo aatsiide immina, I nuuna
 s'illissanaw hayk'uwaappe denddeedda.

5 Hewaa diraw, nuuni ammanuwaan S'illeeddawaan, nu Godaa
 Yesuusi Kiristoosa baggana nuw S'oossaanna sarotetsay
 de'ee; 2 k'ay I nuuna ha"i nuuni de'iyaa S'oossaa aad'd'o
 keekatetsaa giddo ammanuwaan aheedda; yaatina, nuuni
 S'oossaa bonchchuwaa shaakkanaw nuw de'iyaa hidootaan
 c'ee'etteetto. 3 Hewaa s'alalaa gidenna; nuuni nu waayiyankka
 nashetteetto; ayaw gooppe, waayiyaappe danddayay, k'ay
 danddayaappe paac'iyaan minniyaawe, paac'iyaan minotaappe
 hidootay yiyaawaa nuuni ereetto. 5 S'oossay nuw immeedda
 Geeshsha Ayaanaa baggana bare siik'uwaa nu wozanaan
 gusseedda diraw, he nuuni demmanaw nashechchaan naagi
 utteeddawe nuuna yeellayenna. 6 Ayaw gooppe, nuuni biro
 wolk'k'ay baynnawantta gidiide de'ishshin, S'oossay dooreedda
 wodii gakkina, Kiristoosi nagaranchchatuwaa diraw hayk'k'eedda.
 7 S'illo uraa diraw, itti uray hayk'k'anawe daro metobaa; shin lo"o
 asaa diraw hayk'k'anaw, «Eeno» giyaa uray ooni eri beettenaan
 aggena. 8 Shin nuuni biro nagaranchcha gidiide de'ishshin,
 Kiristoosi nu diraw hayk'k'eedda; hewe S'oossay nuuna ay
 keenaa siik'inttonne Aa siik'uwaa erissee. 9 Simmi nuuni ha"i

Aa suutsaan s'illeeddawaa gidoope, Aa baggana S'oossaa hank'k'uwaaappe attana. **10** Ayaw gooppe, nuuni S'oossaanna kase morkke; shin Aa Na'aa hayk'uwaaan aanana sigetteeddo. Hewaappe aatsiide, ha'i nuuni S'oossaanna sigetteeddawaappe guyyiyaan, I pas'a gidiyaa diraw nuuna ashshana. **11** Shin hewaa s'alalaa gidenna; ha'i nuuna S'oossaanna sigetseedda nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggana nuuna S'oossaabay nashechchee. **12** Hewaa diraw, nagaray ha sa'aa itti asaa baggana geleedda; he nagaray barenanna hayk'uwaa aheedda; hewaa gaasuwaan, Asay ubbay Addaama baggana nagaraa ootseedda diraw, hayk'uu asaa zariyaa ubbaa gakeedda. **13** Higgii imettanaappe kase, ha alamiyaan nagaray de'ee; shin higgii bayinna wode nagaray paydettenna. **14** Shin Addaama wodiyaappe, Muse wodiya gakkanaw, hayk'uu asaa ubbaa mooddeedda; haray atto Addaami S'oossaa higgew azazettenan is's'eeddawaadan, nagaraa ootsibeennawantakka hayk'uu mooddeedda. Ayaw gooppe, Addaami yaanawoo leemisuwaa. **15** Shin S'oossaa imotay Addaama nagaraa keena gidenna diraw, untunttu itti mala gidikkino; itti bitaniyaa nagaraa diraw, c'ora Asay hayk'k'eeddawe tuma; shin S'oossaa aad'd'o keekatetsayne Aa imotay itti asaa aad'd'o keekatetsaa baggana, Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsaa baggana c'ora asaw dareedda. **16** S'oossaa imotay nagaraa ootseedda bitaniyaa baggana yeeddawaa mala gidenna; ayaw gooppe, Addaami itti nagaraa ootseeddawaappe guyyiyaan, S'oossay Aa bayizzeeddawaadan pirddeedda; shin Asay daro nagaraa ootseeddawaappe guyyiyaan S'oossay, «Hinttenttu bayizzibeykkita» giide, bare aad'd'o keekatetsaa untuntta bessee. **17** Ayaw gooppe, itti bitaniyaa nagaraa gaasuwaan, Aa nagaraa baggana, hayk'uu kawuteeddawe tuma; shin itti uray,

Yesuusi Kiristtoosi ootseeddabay ay keena daree; S'oossaa daro aad'd'o keekatetsaanne s'illotetsaa imotaa akkiyaa ubbay Kiristtoosa baggana s'ooniide de'ana. **18** Simmi itti uray nagaraa ootseedda gaasuwaan asaa ubbaa bolla bayizzeeddawaadan pirdday yeedda. Hewaadankka itti uray s'illobaa ootseedda gaasuwaan, S'oossay asaa ubbaa, «Bayzibeykkita» giide untunttoo de'uwaaw immeedda. **19** Ayaw gooppe, itti uray azazettenan is's'eedda gaasuwaan, daro Asay nagaranchcha gideedda, hawaadankka k'ay ittuu eeno geeddawaan c'ora Asay s'illana. **20** Nagaraa darissanaw, higgii yeedda; shin nagaray dariyaa wode S'oossaa aad'd'o keekatetsay loytsi dareedda. **21** Nagaray hayk'uwaawolk'k'aan kawuteeddawaadan, hawaadankka k'ay S'oossaa aad'd'o keekatetsay s'illotetsaa wolk'k'aan kawutiide, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggana, nuuna med'inaa de'oo kaaletsee. (aiōnios g166)

6 Yaatina, nuuni waagane? S'oossaa aad'd'o keekatetsay daranaadan, nagaraan minniide de'anee? **2** Gidenna; nuuni nagaraa ootsenna mala hayk'k'idiggeeddo. Yaatina, nuuni hawaappe sintsaw wooti Aa giddon de'anee? **3** Woy nuuni ubbatuu Kiristtoosa Yesuusanna ittippe gidanaw, s'ammak'etteedda wode, Aa hayk'uwaankka aanana ittippe gidanaw s'ammak'etteeddawaa erikkitee? **4** Hewaa diraw, Kiristtoosi bare Aawuwaa bonchcho wolk'k'aan hayk'uwaappe denddowaadan, nuunikka ooratsa de'uwaaw de'anaw, Aa hayk'uwaaw aanana shaakkanaw s'ink'k'ataani aanana ittippe moogetteeddo. **5** Ayaw gooppe, nuuni I hayk'k'eeddawaadan hayk'k'iide, aanana ittuwaa gidooppe, hawaadankka, hayk'uwaappe I denddowaadan nuunikka denddiide, aanana ittuwaa gidana. **6** Nuuni hawaappe sintsaw

nagaraw ayile gidenna mala, k'ay nu nagaranchcha asatetsaa
wolk'k'ay d'ayana mala, nu ec'a asatetsaa Kiristtoosanna
mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishetti kak'etteeddawaa
ereetto. 7 Ayaw gooppe, itti uray hayk'k'iyaa wode nagaraa
wolk'k'ay Aa mooddenna; shin 8 nuuni Kiristtoosanna
hayk'k'eeddawaa gidooppe, aanana k'ay de'anawaa ammaneetto.
9 Ayaw gooppe, Kiristtoosi hayk'uwaappe denddeeddawaa,
k'ay laa'entsuwaa I hayk'k'ennawaanne hayk'uu sintsappe Aa
mooddennawaa nuuni ereetto. 10 I itti kaallakka hayk'k'eedda;
nagaraw Aa bolla wolk'k'ay baawa; shin I ha de'iyaa
de'uwaa S'oossaw de'ee. 11 Hawaadan k'ay hintte nagaraa
ootsennaadan, hinttentta hayk'k'eeddawaadan k'oppite; shin
Godaa Kiristtoosa Yesuusa baggana S'oossaw hintte pas'a
de'iyawaadan, hinttentta k'oppite. 12 Hewaa diraw, hintte
hinttenttu asatetsaa amoo azazettana mala, nagaray hayk'k'iyaa
hintte asatetsaa mooddoppo. 13 K'ay hintte asatetsaappe
itti saanne iita oosuwaa ootsanaw nagaraw immoppite; shin
hayk'uwaappe denddeedda asaadan hinttentta S'oossaw
immite; k'ay hintte kumentsaa asatetsaakka s'illo oosuwaa
ootsanaw S'oossaw immite; 14 ayaw gooppe, nagaray
hinttentta mooddanaw danddayenna; hintte S'oossaa aad'd'o
keekatetsaa garssanna de'iitappe attin, higgiaappe garssanna
de'ikkita. 15 Yaatina, waanane? S'oossaa aad'd'o keekatetsaa
garssanna de'iinoppe attin, higgiaappe garssanna de'enna
diraw, nagaraa ootsanee? Gidenna; 16 hintte hinttentta itti uraw
azazettanaw, ayiliyaadan ootsiide immiyaa wode, he hinttentta
azaziyaawoo ayiletuwaa gidiyaawaa eriita; woy hintte hinttenttoo
hayk'uwaa ahiyaa nagaraw eeno giita; woy hintte hinttentta
s'illo ootsiyaa azazoo eeno giita. 17 Shin S'oossaw galatay

gido; ayaw gooppe, nagaraw kase hintte ayile; shin guyyeppe hintte akkeedda timirttiyaa gidдон de'iyaa tumatetsaw hintte kumentsaa wozanaappe azazetteeddita. **18** Hinttenttu nagaraa ayiletetsaappe kesiide, s'illotetsaw ayile gideeddita. **19** Hinttenttu med'etaan daaburanchcha gidiyaa diraw, taani oossikka geliyaa haasayaa haasayay; hintte kase hintte kumentsaa asatetsaa naak'uwaa ootsanaw, tunatetsawunne naak'oo ayile ootsiide immeeddita; ha"i hewaadankka hintte kumentsaa asatetsaa geeshshabaa ootsanaw, s'illotetsaw ayile ootsiide immite. **20** Hinttenttu nagaraw ayiletiide de'iyaa wode, s'illotetsay hinttenttoo godaa gidenna. **21** Hinttentta ha"i yeellayiyaa yewatuwaa he wode ootseeddawaappe ay maaduwa demmeedditee? Ayaw gooppe, he yewatuwaa wurssetsay hayk'uwaa. **22** Shin nagaraa ayiletetsaappe hintte kesiide, S'oossaw eeno geeddita; k'ay hintte ootsiyaa ubbabaan hinttentta ubbakka aw aatsiide immeeddita. Hewe hinttenttoo wore; hewaa wurssetsay med'inaa de'uwa. (aiōnios g166) **23** Ayaw gooppe, nagaraa gatii hayk'uwaa. Shin S'oossay nu Godaa Kiristtoosa Yesuusa baggana immiyaa imotay med'inaa de'uwa. (aiōnios g166)

7 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttu ubbay higgiiyaa eriyaa diraw, taani giyaawaa loytsi eriita; higgii itti Asay pas'a de'eedda wode s'alalaan Aa mooddee. **2** Ayaw gooppe, asinaa geleedda mishiratta izi asinay pas'a de'eedda keenan, higgiiyan aanana k'ashetta uttaaddu; shin izi asinay hayk'k'ooppe, aanana c'aak'k'eedda higgii izo mooddenna. **3** Hewaa diraw, iza bare asinay pas'a de'ishshin, hara attumawaa gelooppe, Asay izo, «Woshummewunno» gaana. Shin izi asinay hayk'k'ooppe, higgii izo mooddenna; iza hara asinaa gelooppenne izo ooninne, «Woshummewunno» geena. **4** Taanaadan ammaniyaawanttoo,

hewaadan hinttenttu k'ay Kiristtoosa asatetsaappe itti bagga gidiyaa diraw, hinttenttu Aa bagganna hayk'keeddita. K'ay nuuni S'oossaa maaddiyaa oosuwaa ootsana mala, hinttenttu S'oossay hayk'uwaappe dentseedda Kiristtoosawantta. 5 Ayaw gooppe, nuuni nu asatetsay koyyeeddawaadan de'iyaa wode, higgii nuuni nagaraa ootsanaadan, nuuna dentsetsee; nu asatetsaa gidдон iita amuu de'iyaa diraw, nuuni hayk'oo ayfiyaa ayfeeddo. 6 Shin ha"i nuuni nuuna k'achcheeddawoo hayk'keedda diraw, S'oossay nuuna higgiiyaa k'ashuwaappe billeedda. Hewaa diraw, nuuni Geeshsha Ayyaanay giigisseedda ooratsa ogiyaan S'oossaw eeno gaanawaappe attin, s'aafetteedda higgii nuw giigisseedda ec'a ogiyaan eeno gookko. 7 Yaatina, nuuni waagane? Higgii bare huup'ew nagaree? Hewaa gidenna; shin higgii nagaray ayentto taana erisseedda. Ayaw gooppe, taani higgii, «Asaabaa amottoppa» gibeennentto, asaabaa amottiyaawe ayentto erikke. 8 Shin nagaray taani ubbabaa amottana mala, azazuwaa baggana ta bolla ogiyaa demmeedda; ayaw gooppe, higgii baawentto, nagaraw wolk'k'ay baawa. 9 Kase higgii baynna wode taani pas'a; shin azazuu yeedda wode nagaray de'oo simmina, 10 taani k'ay hayk'k'aaddi; taana pas'a wotsanaw S'oossay k'oppeedda azazuu, taw hayk'uwaa aheedda. 11 Ayaw gooppe, nagaray azazuwaa baggana taana c'immiiyaa ogiyaa demmiide, he azazuwaan taana wod'eedda. 12 Hewaa diraw, higgii geeshsha; azazuukka geeshsha, s'illanne lo"a. 13 Yaatina, lo"obay taw hayk'uwaa aheeddee? Hewaa gidenna; shin taw hewaa nagaray aheedda; Asay nagaray ayentto shaakkiide erana mala, nagaray lo"obaa baggana, taw hayk'uwaa aheedda. K'ay azazuu, «Oninne nagaraa ootsanaw bessena» yaagiyaa diraw, nagaray kasewaappe

aad'd'i iiteedda. **14** Nuuni higgii S'oossawaa gidiyaawaa ereetto; shin taani taana nagaraw zal"eedda hayk'k'iyaa asaa; **15** taani ootsiyaawaa wozanaa aatsikke; ayaw gooppe, taani is's'iyaaawaa ootsayppe attin, taani ootsanaw dosiyaawaa ootsikke. **16** Taani is's'iyaaawaa ootsiyaawaa gidoope, higgii lo"a gidiyaawaa markkattay. **17** Hewaa gidoope, he yewuwaa ta bolla de'iyaa nagaray ootsiyaawaappe attin, ha"i taani ootsikke. **18** Taanan, hewenne ta asatetsaan lo"obay de'ennawaa taani eray; ayaw gooppe, lo"obaa ootsiyaa amuu ta bolla de'ooppekka, taani he lo"obaa ootsanaw danddaykke. **19** Taani is's'iyaa iitabaa ootsayppe attin, taani dosiyaa lo"obaa ootsikke. **20** Shin taani is's'iyaaawaa ootsiyaawaa gidoope, hewaa ta bolla de'iyaa nagaray ootsiyaawaappe attin, ha"i hewaa ootsiyaawe taana gidikke. **21** Simmi taani lo"obaa ootsanaw dosishshin, iitabaa ootsiyaawe taw higge gidiyaawaa demmaad. **22** Ayaw gooppe, taani ta wozanaa gidдон S'oossaa higgiiyan nashettay; **23** shin ta bollaa gidдон de'iyaa ta wozanaa k'ofaa higgiiyanna wad'ettiyaa dumma higgiiyaa be'ay. He higgii ta bollaa gidдон de'iyaa nagaraa oosissiyaa higgiiyan taana k'ashissee. **24** Taani ayba nashechchi bayinna asee! Taana hayk'oo afiyaa ha asatetsaappe ashshanawe oonee? **25** Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggana S'oossaw galatay gido. Simmi taani ta wozanaa k'ofaan S'oossaa higgew eeno gay. Shin ta asatetsaan taana nagaraa oosissiyaa higgew eeno gay.

8 Hewaa diraw, Kiristtoosa Yesuusanna de'iyaaawanttu bollan pirdday ha"i baawa; **2** ayaw gooppe, Kiristtoosa Yesuusa baggana nuw de'uwaaw immiyaa Geeshsha Ayaanaa higgii taana nagaraa higgiiyaa ayiletetsaappenne hayk'uwaaw higgiiyaa ayiletetsaappe kesseedda. **3** Asaa asatetsay daaburanchcha gidiyaa diraw,

higgii ootsanaw danddayibeennawaa S'oossay ootseedda; nagaranchchatuwaa asatetsaa mala asatetsaana de'iyaa bare Na'aa, Asay ootseedda nagaraw yarshshuwaa gidanaw S'oossay kiittiide, asaa asatetsaa gidдон de'iyaa nagaraa pirddeedda.

4 Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de'iyawantuppe attin, nu asatetsay koyyiyaawaadan de'anawanttu bolla, nu bolla, higgiiyaa s'illo azazuu polettana mala, S'oossay hawaa ootseedda. **5** Barenttu asatetsay koyyiyaawaadan de'iyawanttu barenttu asatetsaabaa k'oppiino; shin Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de'iyawanttu Geeshsha Ayaanaabaa k'oppiino. **6** Asatetsaabaa k'ofussay hayk'uwaa ahee; shin Geeshsha Ayaanaabaa k'ofussay de'uwaanne sarotetsaa ahee. **7** Asatetsaabaa k'ofussay S'oossaw is'o; ayaw gooppe, asatetsay S'oossaa higgew eeno geena; k'ay eeno gaanawukka aw danddayettenna. **8** Barenttu asatetsaw eeno giyaawanttu S'oossaa nashechchanaw danddaykkino. **9** Shin S'oossaa Ayyaanay hinttentun de'ooppe, Geeshsha Ayyaanay giyaawaadan de'iitappe attin, hintte asatetsay koyyiyaawaadan de'ikkita. Shin ooninne Kiristtoosa Ayyaanay baynnawaa gidooppe, he uray Kiristtoosawaa gidenna. **10** Shin Kiristtoosi hinttentun de'ooppe, hintte asatetsay nagaraa gaasuwaan hayk'k'eeddawaa; shin hintte ayyaanay s'illotetsaa gaasuwaan hinttentun pas'a de'ee. **11** Shin Yesuusa hayk'uwaappe dentseedda S'oossaa Ayyaanay hintte gidдон de'ooppe, hayk'uwaappe Kiristtoosa dentseedda S'oossay k'ay hinttentun de'iyaa bare Geeshsha Ayyaanaan, hayk'k'iyaa hintte asatetsawukka de'uwaa immana. **12** Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni ac'uwaana de'eetto; nu asatetsay koyyiyaawaadan de'anaw nuw bessena. **13** Ayaw gooppe, hintte

hintte asatetsay giyaawaadan de'ooppe, hintte hayk'k'ana; shin
 hintte hintte nagaraa oosuwaa Geeshsha Ayyaanay wod'ooppe,
 pas'a de'ana. 14 S'oossaa Ayyaanay kaaletsiyaa ubbatuu
 S'oossaa naanaa. 15 Ayaw gooppe, nuuni nu kooshshaa
 d'ok'k'u ootsiide, «Abbaa! Ta Aabboo» yaagiide s'eesiyaa, nuuna
 S'oossaa naanaa kessiyaa Geeshsha Ayaanaa S'oossaappe
 akkeeddoppe attin, laa'entsuwaa yayyanaw ayile kessiyaa
 ayaanaa akkibeykko. 16 S'oossaa Ayyaanay bare huup'ew
 nu ayyaanaanna gidiide, nuuni S'oossaa naanaa gidiyaawaa
 markkattee. 17 Nuuni Aa naanaa gidooppe, I bare asaw
 minjjeedda anjiuwaa laattana; k'ay nuuni S'oossay Kiristtoosaw
 minjjeeddawaakka aanana laattana; nuuni Kiristtoosa waayiyaa
 aanana shaakkooppe, Aa bonchchuwaakka aanana shaakkana.
 18 Ayaw gooppe, nuuni ha"i waayettiyyaa waayiyaa nuw
 sintsappe k'onc'c'ana bonchchuwaanna gatsanaw, ubbakka
 danddayettenna gaade taani k'oppay. 19 S'oossay med'd'eedda
 med'etaa ubbay S'oossaa naanay k'onc'c'anawaa loytsi laamoti
 utteedda. 20 Ayaw gooppe, med'etaa ubbay maaduu baynabaa
 gidanaadan, S'oossay Aa bolla pirddeedda; sintsappe demmana
 giide nashechchaan naagi uttanaadan ootseedda S'oossay
 koyyeedda diraw haneeddappe attin, med'etaa ubbay bare
 huup'ew koyyeeddawaan gidenna. 21 Med'etaa ubbay bare
 huup'ew bashshaa ayiletetsaappe itti gallassi kesanawaa; k'ay he
 med'etatuu S'oossaa naanay ayiletetsaappe keseedda bonchcho
 kessaa shaakkana. 22 Ayaw gooppe, med'etaa ubbay ittippe
 hawaa gakkanaw, mac'c'a asaa yeluu oyk'k'ina ooliyaawaadan,
 sakuwaan ooliyaawaa nuuni ereetto. 23 K'ay hewaa s'alalaa
 gidenna; nuuni, Geeshsha Ayaanaa S'oossaa bayira imotaadan
 ootsiide akkeeddawanttu, nu huup'ew S'oossay nuuna bare

naanaa ootsanaadaninne nu kumentsaa asatetsaa wozanaadan naagiidde, nu giddon ooleetto. 24 Ayaw gooppe, nuuni S'oossay immana geeddawaan atteeddo. Shin nuuni S'oossay immana geeddawaa be'ooppe, yaatina, hewe nashechchaan naagiyaawaa gidenna; ayaw gooppe, bare be'iyawaa demmana giidde, nashechchaan naagiyaawe oonee? 25 Shin nuuni be'ennawaa demmana giide, nashechchaan naagooppe, hewaa danddayiide naageetto. 26 Hawaadan k'ay Geeshsha Ayyaanay nu daaburaa maaddanaw yee; ayaw gooppe, nuuni S'oossaa wooti woossanaw bessintto erokko; shin Geeshsha Ayyaanay bare huup'ew k'aalaan k'onc'c'issanaw danddayettenna ooliyaan nuw gaannatee. 27 K'ay asaa wozanaa biddiyaa S'oossay, Geeshsha Ayyaanay I koyiyaawaadan, S'oossaa naatoo gaannatiyaa diraw, Geeshsha Ayaanaa k'ofay ayentto eree. 28 S'oossay barena siik'iyawanttoo, bare k'ofaadan s'eeseeddawanttoo, ubbaa yewuwaa lo"otetsaw ootsiyaawaa nuuni ereetto. 29 S'oossay bare Na'ay c'ora ishatuwaa giddon bayira gidanaadan, I kase ereeddawantta k'ay bare Na'aa malatanaadan, kasetiide k'ofaa k'achcheedda. 30 S'oossay kasetiide k'oppeeddawantta, untuntta k'ay s'eeseedda; he s'eeseeddawanttakka geeshsheedda; he geeshsheeddawanttakka k'ay bonchcheedda. 31 Yaatina, nuuni hawaa ubbaa waagane? S'oossay nu bagga gidooppe, nuuna ooni ek'ettanawe? 32 I haray atto bare Na'aakka waayiyaappe guyye ashshibeenna; shin Aa nuw ubbaw aatsiide immi aggeedda. I bare Na'aa immeeddawe k'ay nuw ubbabaa c'oo immennee? 33 S'oossay dooreeddawantta oonee mootanawe? S'oossay bare huup'ew untuntta s'illiseedda. 34 Yaatina, untuntu bolla pirddanaw danddayiyaawe oonee? Hewaa gooppe, hayk'uwaappe denddiide, S'oossaappe ushechcha

baggana utteedda, Kiristtoosi Yesuusa; I k'ay nuw gaannatee.
35 Simmi nuuna Kiristtoosa siik'uwaappe shaakkanawe oonee?
 Waayyii woy metuu woy yederssuu woy koshay woy kalluu
 woy yashshay woy olay nuuna shaakkanee? **36** S'oossaa
 Mas'aafay, «Nuuni ne diraw, ubbaa gallassi hayk'k'etto; shukaw
 afiyaa dorssaadan paydetteetto» yaagee. **37** Shin nuuni nuuna
 siik'eedda aan ha yewuwaa ubbaan nuuna s'ooniyaawantuppe
 aad'd'etto. **38** Ayaw gooppe, hayk'uwaa gidina, de'uwaa,
 kiitanchchatuwaa gidina, mooddiyaawantta, ha"i de'iyawantta
 gidina, sintsappe yaanawaa, wolk'k'aamatuwaa gidina, bolla
 saluwaa gidina, garssa sa'aa, ay med'etaa gidinakka, nu Godaa
 Kiristtoosa Yesuusan de'iyaa S'oossaa siik'uwaappe nuuna
 shaakkanaw danddayennawaa taani eraad.

9 Taani tumuwaa haasayay; taani Kiristtoosassa; k'ay
 worddotikke. Geeshsha Ayyaanay mooddiyaa ta tilla wozanay
 taani worddotennawaa taw markkattee. **2** Taw ashuwaan
 zare gidiyaa taanaadan ammaniyaawanttoo, ta wozanaan
 daro k'aretayenne aggena k'ofay de'ee. Ayaw gooppe,
 taani ta huup'ew untunttu diraw, S'oossaa shek'aappe
 garssanna de'aarikkitaashsha! K'ay Kiristtoosappekka
 shaakettaarikkitaashsha! **4** Untunttu Israa'eeliyaa asatuwaa;
 S'oossay untuntta bare naanaa ootsiide, bare bonchchuwaa
 untunttunna shaakkeedda. Untunttunna k'aalaa geliide,
 higgiiyaa untunttoo immeedda. Untunttu S'oossaw bessiyaa
 ogiyaan goyinniino; k'ay S'oossay immana geeddawaakka
 akkeeddino. **5** Untunttu zeretsaan kase aawotuwaa zare; k'ay
 Kiristtoosikka ashuwaan untunttu zare. I, ubbaappe bolla gidiide
 mooddiyaa, med'inaw galatetteeddawe S'oossaa. Amen"i. (aiōn
 g165) **6** Shin taani, «S'oossay immana geeddawe attana»

yaagikke. Ayaw gooppe, Israa'eeliyaa asaa ubbatuu S'oossay
 dooreeddawantta gidikkino. 7 K'ay Abraahaame zeretsatuu
 ubbatuu S'oossaa naanaa gidikkino. S'oossay Abraahaamoo,
 «Ne zeretsay Yisaak'a baggana s'eesettanawaa» yaageedda. 8
 Hewaa guussay untunttu S'oossay immana geedda ogiyaan
 yeletteedda naanay zariyaadan paydettana; shin asaa k'ofaadan
 yeletteeddawanttu S'oossaa naanaa gidikkino guussaa. 9 Ayaw
 gooppe, S'oossay immana giide haasayeeddawe hawaa; «Taani
 ha geetetteeddawaadan he wode yaana; Saarakka attuma na'aa
 yelana» yaageedda. 10 Hewaa s'alalaakka gidenna; Irbik'a
 yeledda mantte naanaa aawuu ittuwaa; ikka nu aawuwaa
 Yisaak'a. 11 Shin itti na'aa dooreedda S'oossay bare huup'ew
 k'oppeeddawaa gidanaadan, S'oossay Irbik'iww, «Bayiray teefaw
 azazettana» yaageedda; I hewaa untunttu yelettanaappenne
 iitabaa woy lo"obaa ayinne ootsanaappe kasenna geedda.
 Hewaa diraw, S'oossaa dooruu Aa s'eeseeddawaadanippe attin,
 untunttu ootseeddawaanna gidenna. 13 S'oossaa Mas'aafay,
 «Yaak'ooba siik'aaddi; shin Eesaa is's'aaddi» yaagee. 14 Yaatina,
 nuuni waagane? S'oossay deshissiide pirdii? Hewaa gidenna.
 15 Ayaw gooppe, Musew I, «Taani maaranaw koyyiyaawantta
 maarana; k'ay k'arettanaw koyyiyaawanttookka k'arettana»
 yaageedda. 16 Simmi S'oossay asaa maariyaawe I maaranaw
 koyyiya diraassappe attin, Asay koyyiya woy ootsiyaa
 diraassa gidenna. 17 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay Gibs'e
 kaatiyaw, «Taani ta wolk'k'aa neenan bessanawunne ta suntsay
 alamiyaa ubbaan odettanaw, hewoo taani neena kawutsaad»
 yaagee. 18 Simmi S'oossay maarana koyyiyaawaa maaree;
 k'ay wozanaa gorddana koyyiyaawaa wozanaa gorddee.
 19 Simmi hintte taana, «Hewe tuma gidooppe, S'oossay

asaa bayizzoo ayaw tooshii? S'oossay geeddawaa is's'aaddi
 gaanawe oonee?» yaaganaw danddayiita. 20 Shin ta laggew,
 S'oossaw zaaranaw neeni oonee? Urk'k'aappe med'etteedda
 miishshay guyye zaariide barena med'd'eeddawaa, «Taana
 hawaadan ayaw med'd'aaddii?» giide oochchanaw danddayii?
 21 Woy urk'k'aa med'd'iyaa bare med'd'iyaa urk'k'aa bare
 koyyiyaawaadan ootsanawunne itti mala urk'k'aappe ittuwaa
 bonchcho miishshaa ootsiide, k'ay ittuwaa tooshetteedda
 oosuwaa ootsiyaa miishshaa ootsiide med'd'anaw aw maati
 baawee? 22 S'oossay ootseeddawe hawaanna ittuwaa. I
 bare hank'k'uwaa bessanawunne bare wolk'k'aa erissanaw
 koyyeedda; I bare hank'k'uwaan pirddanawantta, bayizzanaw
 giigi utteeddawantta, daro genc'c'uwaan danddayeedda.
 23 K'ay I maareeddawanttoo, bare bonchchuwaa akkanaw
 giigissi wotseeddawanttoo I ay keenaa bonchchettinttonne
 bessanaw koyyeedda. 24 Nuuni I s'eeseeddawantta; shin
 Ayihuda asaa s'alalaappe gidennaan, Ayihuda gidenna asaa
 giddoppekka s'eeseedda. 25 Hoose'a mas'aafan I giyaawe
 hawaa; «Ta asaa gidennawantta, «Ta asaa» gaade s'eesana.
 Taani siik'abeenna zariyaakka, «Ta siik'k'aatoo» gaade s'eesana.
 26 «Hinttenttu ta asaa gidikkita» giyaawaa, untunttu siseedda
 he sa'aan, untunttu, «De'uwaa S'oossaa naanaa» geetettiide
 s'esettanawantta» yaagee. 27 Isiyaasi Israa'eeliyaa asaabaa
 yaagiide haasayeedda; «Israa'eeliyaa Asay abbaa matan de'iyaa
 shafiyaa keena gidoppekka, untunttuppe amareedawanttu
 s'alalay attana. 28 Ayaw gooppe, Goday sa'aa bolla de'iyaa
 asaa ubbaa bolla, ellekka pirddana» yaageedda. 29 Isiyaasi
 kasetiide, «Ubbaappe Wolk'k'aama Goday, nuw amareedda
 zeretsaa ashshenentto, nuuni, Sodoomaa katamaadaaninne,

Gamoorā katamaadan haneeddoshshin» yaagi haasayeedda.
30 Yaatina, nuuni waagane? S'illotetsaa koyyibeenna Ayihuda
gidenna Asay ammanuwaan s'illeepda; **31** shin Israa'eeliyaa
Asay barentta s'illissiyaa higgiiyaa koyyeeddawanttu he
higgiiyaa demmibeykkino. **32** Ayaw demmibeykkinoo? Untunttu
oosuwaanappe attin, ammanuwaan s'illotetsaa koyyibeenna
diraassa. Untunttu S'oossaa Mas'aafay, «Akeekite; taani
S'iyoonen asaa d'ubbiyaa shuchchaa, untunttu ogiyaan zaallaa
wotsana. Shin aan ammaniyaa ooninne yeellatenna» yaagiide
s'aafettowaadan d'ubbiyaa shuchchaan d'ubetteeddino.

10 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Israa'eeliyaa asaw ta
kumentsaa wozanaappe amottiyaawenne S'oossaa woossiyaawe
untunttu attanaassa; **2** ayaw gooppe, untunttu S'oossaw
ootsanaw loytsi koyyiyaawaa taani markkattay; shin untunttu
S'oossaw ootsanaw loytsi koyyiya koshshay tumu eratetsaappe
gidenna. **3** Ayaw gooppe, S'oossay asaa s'illissiyaa ogiyaa
untunttu erennaan, barenttu huup'e s'illotetsaa essanaw
koyyeeddino; k'ay barenttu huup'ew S'oossay asaa s'illissiyaa
ogew eeno gibeykkino. **4** Ayaw gooppe, ammaneedda ubbay
s'illanaadan, Kiristtoosi higgiiyaa k'ofaa poleedda. **5** Asay
higgew azazettiide s'illiyaabaw Muse, «Higgii azaziyaawaa
ootsiyaa ooninne he higgiiyan pas'a de'ana» yaagi s'aafeedda; **6**
shin ammanuwaan s'illiyaabaw geetetteeddawe hawaa; «Ne
wozanaan, «Ooni saluwaa pude baanee?» gooppa. Hewe
Kiristtoosa duge wotsanaassa; **7** woy «Duge sa'aa garssa
wod'd'anawe oonee?» gooppa. Hewe Kiristtoosa hayk'uwaappe
dentsanaassa. (Abyssos g12) **8** Shin I giyaawe hawaa; «S'oossaa
k'aalay ne mataana; ne doonaaninne ne wozanaan de'ee»
geetetteedda» yaagee. Hewekka nuuni hinttenttoo odiiyaa

ammanuwaa k'aalaa. **9** Neeni, «Yesuusi Godaa» gaade ne doonaan markkattooppe, k'ay S'oossay hayk'uwaappe Aa dentseeddawaa ne wozanaan ammanooppe, neeni attana. **10** Ayaw gooppe, Asay bare wozanaan ammaniide s'illee; bare doonaanka markkattiide attee. **11** S'oossaa Mas'aafay, «Aan ammaniyaa ooninne yeellatenna» yaagee. **12** Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa gidдон dummatetsay baawa. Itti S'oossay ubbaa Godaa; I barena s'eesiyaa ubbatoo daro keeka. **13** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Godaa suntsaa s'eesiyaa ooninne attana» yaagee. **14** Yaatina, untunttu Aa ammanibeennawantta gidooppe, wooti Aa s'eesanaw danddayiinoo? K'ay k'aalaa sisibeennawanttu waan ammananaw danddayiinoo? K'aalaa odiyaawe d'ayooppe, untunttu waan sisanaw danddayiinoo? **15** K'ay k'aalaa odiyaawanttu kiitettennan aggooppe, oosuu wooti odettanaw danddayii? Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Nashechchiyaa mishiraachchuwaa odiyaawanttu yuussay wooti lo"ii!» yaagee. **16** Shin untunttu ubbay wonggalaw azazettibeykkino; ayaw gooppe Isiyaasi, «Ta Godaw, nuuni markkatteeddawaa ooni ammaneeddee?» yaageedda. **17** Simmi Asay k'aalaa sisiide ammanee; k'ay itti uray Kiristtoosa k'aalaa, odina sisee. **18** Shin untunttu k'aalaa sisibeennawe tumee gaade taani oochchay. Tuma untunttu siseeddino; S'oossaa Mas'aafay, «Untunttu haasayaa kooshshay sa'aa ubbaan laaletteedda; untunttu k'aalaykka sa'aa gas'aa gakeedda» yaageedda. **19** Shin Israa'eeliyaa asatuu eribeykkinoyee gaade taani oochchay. Muse kase, «Taani hinttentta asaa gidenna asatuwaan seelissana; k'ay eeyaa asatuwaan taani hinttentta hank'k'etsissana» yaageedda. **20** K'ay Isiyaasi daro s'aliide, «Taana koyyibeennawanttoo

beettaad; taana oochchibeennawanttookka k'onc'c'aad» yaagee.

21 Shin Israa'eelatuwaabaa I haasayiidde, «Gallassaa ubbaa azazettenawanttoonne tawaa is's'iyaawanttoo ta kushiya mic'c'aad» yaagee.

11 Yaatina, S'oossay bare asaa is's'eedde gaade oochchoo? Hewaa gidenna; ayaw gooppe, taani ta huup'ew Israa'eeliyaa asaa; Abraahaame zare; Biiniyaama yaraa. 2 S'oossay koyro dooreedda bare asatuwaa is's'enna; S'oossaa Mas'aafay, Eelaasa taarikiyaa gidдон, Eelaasi Israa'eelatuwaa S'oossaa sintsan wooti mootinto, hintte eriita. 3 «Godaw, untuntu he sunsan nabatuwaa wod'eeddino; ne yarshshiyaa saakka koleeddino. Yaatina, taani ta s'alalay ataad. K'ay untuntu taanakka wod'anaw koyyiino» yaageedda. 4 S'oossay aw waagi zaareeddee? «Taani Eek'aa Ba'aalaw gulbbatibeenna laappu sha"a asaa taw ashshaad» yaageedda. 5 Hawaadankka k'ay ha wodiyaan, S'oossay bare aad'd'o keekatetsaan dooreedda amareeda asatuu de'iino. 6 Shin I bare aad'd'o keekatetsaan dooreeddappe attin, untuntu oosuwaan untunta dooribeenna; hewe d'ayooppe, Aa aad'd'o keekatetsay tumu aad'd'o keekatetsaa gidenna. 7 Yaatina, ayee? Israa'eeliyaa asatuu barenttu koyyiyaawaa demmibeykkino; shin S'oossay dooreedda amareedawanttu demmeeddino. Yekkontu wozanay minneedda. 8 Hawaadankka, S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay untuntu barenttu ayfiyaan be'ennaadaaninne barenttu haytsaan sisennaadan, hawaa gakkanaw untunttoo, azalla ayaanaa immeedda» yaageedda. 9 K'ay Daawite yaageedda; «Untuntu miyaa gaytay untunta p'iriyaadan oyk'k'o; untunta guufantso; untunttoo kushiya shiri c'iggo. 10 Untuntu s'eellennaadan, untuntu ayfii goozetto; ubbaa wode barenttu metuwaan k'uunniide de'iino» yaageedda. 11 Yaatina, Ayihudatuu

d'ubetteedda wode, denddenaan kundaeddino? Hewaa gidenna; untuntu nagaraa ootseedda diraw, atatetsay untuntu Ayihuda gidenna asatuwaa k'anaatanadan, Ayihuda gidenna asaw yeedda. 12 Shin Ayihudatu nagaraa ootseedda diraw, alamew daro anjuu yeedda; k'ay untuntu kunddetsaykka Ayihuda gidenna asaw daro anjuwaa aheedda. Yaatina, Ayihudatu ubbay gujettiyaa wode, anjuu woyssa keena daranddeeshsha! 13 Shin taani ha'i hinttenttoo, Ayihuda gidenna asaw haasayay; taani Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiiteeddawaa gidiyaa diraw, ta oosuwaa bonchchana. 14 Taani ta zare gidiyaa asatuwaa k'anaatanchchatuwaa ootsooppe, ooni eri untuntuppe amareedawantta ashshenaan aggikke. 15 Ayaw gooppe, S'oossay untuntta is's'eedda wode, ha alamii S'oossaanna sigetteedda. Yaatina S'oossay untuntta shiishshi akkiyaa wode, hayk'k'eeddawe de'uwaa demmanaappe attin, ayee hananee? 16 Koyro ayfe bagga munak'ay anjetteeddawaa gidoooppe, muume munak'aykka k'ay anjetteeddawaa gidana; itti mitsaa s'ap'uu anjetteeddawaa gidoooppe, haytsay ubbaykka k'ay anjetteeddawaa gidana. 17 Shin woraan doleedda wogaraa mitsaa k'ankkaappe ittuwaa ittuwaa kareeddasaan, neena woraan doleedda wogaraa mitsaa mallaa he wogaraanna gatsi k'achcheeddo; neeni k'ay zayitii kesiyaa wogaraa mitsaa s'ap'uwaanna ittippe de'aa. 18 Simmi neeni he karetti wod'd'eedda k'ankkatu wolla otoretanaw bessena; shin neeni otorettiyaawaa gidoopekka, s'ap'uu neena tookkeeppe attin, neeni s'ap'u waa tookkennawaa akeeka. 19 Hewaa diraw neeni, «Ee; shin k'ankkatu taani untuntu sa'aan gelanaaddan kareteeddino» yaagana. 20 Hewe tuma; untuntu ammanibeenna diraw, kareteeddino; neeni ammaneedda

diraw, he sa'aan ek'k'aadda. Shin yayyappe attin, otero k'ofaa k'oppoppa. 21 Ayaw gooppe, S'oossay med'etaa k'ankkaa malatiyaawanttoo, Ayihudatoo k'arettibeennawaa gidooppe, new k'arettiyaawaa malatii? 22 Simmi S'oossaa keekatetsaanne s'alatetsaa be'a. Kunddeeddawanttoo I s'alaa; shin neeni Aa keekatetsaani minnaade de'ooppe, I new keeka; hewe d'ayooppe, neenikka k'ay k'ans's'ettana. 23 Ayihudatuukka k'ay ammanennaan is's'iaawaa aggooppe, S'oossay kase untunttu de'iyaa saan zaariide wotsana; ayaw gooppe, I untuntta zaariide wotsanaw danddayee. 24 Ayaw gooppe, S'oossay hinttentta woraan de'iyaa koyro med'etaa wogaraa mitsaappe k'ans's'iide, hinttenttu med'etaan woraan dolowanttudan gidennaan gaden tokkeedda wogaraa mitsaanna gatsi oytseeddawaa gidooppe, yaatina, he karetti wod'd'eedda koyro med'etaa k'ankkatuwaa zaaretsiide, untuntta koyro med'etaan doleedda barenttu wogaraa mitsaanna gatsi k'achchanaw, Aa ayee s'oonanawe? 25 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte eranaadan koyiyaa tumu s'uuraa yewuu de'ee; hewe hintte hinttentta hintterekka, nuuni aad'd'eedda eranchcha yaagiide k'oppiyaawaa diggee; Israa'eeliyaa asaappe baggay sisennaan is's'eedda; shin he sisennaan is's'iaawe Ayihuda gidenna asaa kumentsaa payduu S'oossaakko gakkanaw gam"ana. 26 Hawaadankka, Israa'eeliyaa Asay ubbay attana; S'oossaa Mas'aafay hawaadan yaagee; «Ashshiyaawe S'iyooone geetettiyaa katamaappe yiide, nagaraa oosuwaa ubbaa Yaak'ooba zariyaappe diggana. 27 Taani untunttu nagaraa atto yaagiyaa wode, untunttunna gelana k'aalaa c'aak'uu hawaa» yaagee. 28 Ayihuda gidenna asatoo, Ayihudatuu wonggalaa mishiraachchuwaa baggana hintte diraw, S'oossaanna morkke; shin S'oossaa dooruwaa

bagkana aawotuwaa diraw, untunttu I siik'iyaawantta. **29** Ayaw gooppe, S'oossay bare immeeddawaa guyye akka; k'ay bare s'eeseeddawaa is's'aaddi geena. **30** Ayihuda gidennawanttoo, S'oossaw hintte kasenna azazettibeykkita; shin Ayihudatu azazettenan is's'edda diraw, S'oossaa maarotetsaa ha"i hintte akkeeddita. **31** Hawaadan, hintte akkeedda maarotetsaa diraw, Ayihudatu k'ay S'oossaa maarotetsaa ha"i akkanaadan, S'oossaw azazettenan is's'eeddino. **32** Ayaw gooppe, S'oossay asaa ubbaa maarana mala, Asay ubbay aw azazettenan is's'iyaa hanotaan k'achcheedda. (eleēē g1653) **33** S'oossaa duretetsay woyssa keena daree? Aa aad'd'o eratetsayne Aa eratetsay woyssa keena c'iimmee? Aa pirddaa odanawe oonee? I bare ootsiyaawaa ayaw ootsintto, oonee akeekiyaawe? **34** Hewaa S'oossaa Mas'aafay, «Godaa wozanaa eriyaawe oonee? Aa zoranaw danddayiyaawe oonee? **35** Woy bare kushiya zaarana mala, aw ittibaa immeeddawe de'ii?» yaagee. **36** Ayaw gooppe, ubbabaa I med'd'eedda; k'ay ubbabaykka Aa maataaninne awunne de'ee; S'oossaw med'inaw bonchchuu gido. Amen"i. (aiōn g165)

12 Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte oonatetsaa S'oossaa nashechchiya de'onne geeshsha yarshshuwaa ootsiide, S'oossaw shiishshanaadan, taani hinttentta S'oossaa maarotetsaan woossay; S'oossaw hintte goyinnanaw bessiyaa tumu ogii hewaa. **2** S'oossay hintte k'ofaa ubbaanna dummayiide, hinttentta laammoonpe attin, ha alamiyaa asaa malatoppite. He wode hintte, S'oossaa shenii, lo"obay, Aa nashechchiyaabayne k'ay polo gideeddabay ayentto eranita. (aiōn g165) **3** S'oossay taw immeedda aad'd'o keekatetsaan taani hinttenttoo oday. Hinttenttu k'oppanaw bessiyaawaappe aatsiide,

otoruwaan k'oppoppite; hewaa aggiide, wozanaama asaadan
 k'oppite; S'oossay hinttenttoo huup'iyaan huup'iyaan immeedda
 ammanuwaa keenan hintte bolla pirddite. 4 Nu itti bollaa gidдон,
 c'ora bollaa k'ommotuu de'iino; he k'ommotuwaa ubbawukka
 dumma dumma oosuu de'ee. 5 Hawaadan, nuuni c'ora asaa
 gidoopekka, Kiristtoosa baggana itti asaa. K'ay nuuni itti
 asatetsaa k'ommotuwaaдан, ittuu ittuwaanna oyk'etti utteeddo.
 6 S'oossay nuw immeedda aad'd'o keekatetsaan dumma dumma
 imotay de'ee. Nu imotay nabetetsaa gidoope, nuw de'iyaa
 ammanuwaa keenaa odanaw bessee. 7 Haratuwaa maaddussaa
 gidoope, he oosuwaan minnanaw bessee; tamarissussaa
 gidoope, he tamarissuwaan minnanaw bessee. 8 Hara
 asatuwaa minisussaa gidoope, he oosuwaan minnanaw
 bessee. Bare huup'ew de'yaabaappe haratoo immiyaa ooninne
 wozanaappe immo. Maatay de'iyaa uray minisi ootsanaw
 bessee; haratoo keekiyaa uray nashechchaan keekanaw
 bessee. 9 Hinttenttu siik'uu asaa bessanaw siik'ettiyaawaa
 gidanaw bessena. litabaa is's'ite; lo'obaa minisiide oyk'k'ite.
 10 Ittuu ittuwaanna ishatuwaadan siik'ettite; ittuu ittuwaa
 bonchchiyaawan nashettite. 11 Minniide ootsite; azalloppite;
 hintte kumentsaa wozanaappe Godaw ootsite. 12 S'oossay
 hinttenttoo immana geeddawaan nashettite; waayiyaan genc'c'ite.
 Ubbaa wode S'oossaa woossite; 13 S'oossaa asatuwaa
 koshshiyaaban maaddite; imatsaa mukkite. 14 Hinttentta
 yederssiyaawantta anjjite; untuntta anjjiteppe attin, shek'k'oppite.
 15 Nashettiyaawanttunna nashettite; yeekkiyaawanttunnakka
 yeekkite. 16 Asaa ubbaw itti mala k'ofaa k'oppite; ootsiyaaban
 ubbaan hinttentta toochchiide de'iteppe attin, otorettoppite;
 hinttentta hintterekka aad'd'o eranchcha giide k'oppoppite.

17 Ooninne hinttenttoo iitabaa ootsooppe, he uraw iitabaa ootsi zaaroppite; asaa ubbaw lo"obaa ootsanaw k'oppite.

18 Asaa ubbaanna sarotetsaan de'anaw, hintte baggana, hinttenttoo danddayetteeddabaa ubbaa ootsite. 19 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte huup'ew asaw haluwaa kesoppite. S'oossay haluwaa kesanaadan, Aa bolla olite. Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Goday, <Taani haluwaa kesana; taani kushiya c'iggana> gee» yaagee. 20 Shin S'oossaa Mas'aafay, «Ne morkkii koshattooppe, miza. Saamettooppe, ushsha. Ayaw gooppe, neeni hewaa ootsiyaawaan, Aa darissa yeellayaasa» yaagee. 21 Iitabaa lo"obaan s'oonappe attin, iitabay neena s'oonoppo.

13 Asay ubbay gadiyaa ayissiyaawanttoo eeno gaanaw bessee; ayaw gooppe, S'oossay geenaan de'ishshin, gadiyaa ayissiyaawe de'anaw danddayenna. Ha"i de'iyaa ayissiyaawanttukka S'oossay wotseeddawannta. 2 Hewaa diraw, ha"i de'iyaa ayissiyaawantta is's'iyaa ooninne S'oossaa azazuwaa is's'ee; bare bolla pirddaa ahee. 3 Ayaw gooppe, ayissiyaawanttu iitabaa ootsiyaawantta yashshanawaappe attin, lo"obaa ootsiyaawantta yashshikkino. Ayissiyaawoo yayyenaan agganaw koyyay? Yaattooppe lo"obaa ootsa; I neena galatana. 4 Ayaw gooppe, I new lo"obaa ootsanaw, S'oossaw k'ooma. Shin neeni iitabaa ootsooppe, iitabaa ootseeddawaa I seeriyaa diraw, aw yayya; I S'oossaa k'oomaa. K'ay iitabaa ootsiyaawanttu bolla S'oossaa hank'k'uwaa I ahee. 5 Hewaa diraw, gadiyaa ayissiyaawanttoo eeno giyaawe S'oossaa muraa s'alalaassa gidennaan, hinttenttu wozanaa k'ofaa dirawukka eeno gaanaw bessee. 6 Ayaw gooppe, gadiyaa ayissiyaawanttu barenttu oosuwaa ootsiyaa wode, S'oossaw ootsiyaa diraw, hintte k'aras'aa k'ans's'iyawe hewaassa. 7 Ubbaa

asawukka bessiyaawaa immite. Giiraa giiranaw bessiyaawoo giirite; k'aras'aa k'ans's'anaw bessiyaawoo k'ans's'ite; yayyanaw bessiyaawoo yayyite; bonchchuu bessiyaawaa bonchchite. **8** Hinttenttu ittuu ittuwaanna siik'ettanaappe attin, hara ac'uu O bollanine de'oppo. Ayaw gooppe, haraa siik'iyaa ooninne higgii giyaawaa poleedda. **9** «Woshummoppa; wod'oppa; wuu"oppa; asaabaa amottoppa» giyaa azazatuunne hara azazatuu ubbatuu, «Ne shooruwaa ne huup'iyaadan siik'a» giyaa azazuwaan kumiino. **10** Bare shooruwaa siik'iyaa ooninne aw iitabaa ootsenna; hewaa diraw, shooruwaa siik'iyaa higgiiyaa ubbaw eeno giyaawaa. **11** Gem"ishuwaappe hintte beegottiyaa saatii ha"i gakeedda diraw, ha wodiya akeekite. Ayaw gooppe, nuuni koyro ammaneedda wodiyaappe, nuuni attiyaa wodii ha"i nuukko matatteedda. **12** K'ammay aad'd'anaw hanee; gallassay matatteedda. Simmi nuuni d'umaa oosuwa aggiide, poo'uwaan olettanaw, olaa miishshaa mayyoytte; **13** gallassi poo'uwaan de'iyaa asaadan, ane maara de'oytte. Yetsaaninne matsuwaan gidoppo; woshummussaanne woshummanaw kajeelussaana gidoppo; palumaanne k'anaatiyaan gidoppo. **14** Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa, olaa miishshaa Aa mayyite; hintte nagaranchcha asatetsay bare wozanaa amuwaa polanaadan, aw k'oppoppite.

14 Ammanuwaan azalliyaa uraa shiishshi akkite. Shin I bare huup'ew k'oppiyaabaan aanana palumettoppote. **2** Itti uraa ammanuu I ayaa miinanne diggenna. Shin ammanuwaan azalliyaa uray gaden mokkeeddabaa s'alalaa mee. **3** Ubbabaa miyaa uray ubbabaa meenna uraa kad'oppo; ubbabaa meenna uraykka ubbabaa miyaa uraa bolla pirdoppo. Ayaw gooppe, S'oossay Aa shiishshi akkeedda. **4** Hara asaa k'oomaa

bolla pirddiyaawe neeni oonee? I kunddina woy denddina
 bare Godaassa; shin Goday Aa dentsanaw danddayiyaa
 diraw, I ek'k'ana. 5 Itti uray, «Hik'k'a gallassay hara
 gallassatuwaappe aad'd'ee» yaagiide k'oppiyaa wode, haray,
 «Ubbaa gallassatuukka itti mala» giide k'oppee. Asay ubbay
 huup'iyaa huup'iyaa hewaadan ayaw k'oppinto akeeko. 6 Itti
 gallassaa hara gallassatuwaappe aatsiide bonchchiyaa uray
 Godaa bonchchoo bonchchee; k'umaa miyaa uraykka Godaa
 bonchchoo mee. Ayaw gooppe, I he k'umaa diraw, S'oossaa
 galatee. K'umaa meennawekka Godaa bonchchoo meennaan
 aggeedda; k'ay S'oossaa galatee. 7 Ayaw gooppe, nuuppe
 ooninne bare huup'e s'alalaw de'enna; k'ay ooninne bare huup'e
 s'alalaw hayk'k'enna. 8 Nuuni pas'a de'ooppe, Godaw de'eetto;
 k'ay hayk'k'ooppekka, Godaw hayk'k'eetto. Simmi nuuni pas'a
 de'ooppe woy hayk'k'ooppekka Godaassa. 9 Hewaa diraw,
 Kiristtoosi pas'a de'iyaawanttoonni hayk'k'eeddawanttoo Godaa
 gidanaw hayk'k'iide, hayk'uwaappe denddeedda. 10 Yaatina,
 neeni ne ishaa bolla ayaw pirdday? Woy neeni ne ishaa ayaw
 kad'ay? Nuuni ubbaykka S'oossaa pirddaa oydiyaa sintsan
 ek'k'ana. 11 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «‹Taani Goday
 ta de'uwaan c'aak'k'ay; asay ubbay ta sintsan gulbbatana.
 K'ay taani S'oossaa gidiyaawaa, asay ubbay markkattana›
 yaagay» yaagee. 12 Simmi nuuni huup'iyaa huup'iyaa nubaa
 S'oossaw odana. 13 Hewaa diraw, nuuni ittuu ittuwaa bolla
 pirddiyaawaa hawaappe sintsaw ane aggoytte. Shin ubbaappe
 aatsiide, hintte ishaa d'ubbiyaabaa woy nagaraan oliyaabaa
 ootsennaadan k'ofaa k'achchite. 14 Taani Godaa Yesuusi
 Kiristtoosanna de'iyaaawaan, bare huup'ew tuna gidiyaabay
 baynnawaa erayenne akeekay. Shin itti uray ittibaa tuna giide

k'oppooppe, hewe aw tuna gidee. **15** Neeni miyaabaa diraw, ne ishaa k'ohooppe, simmi neeni siik'uwaan de'akka. Kiristtoosi Aa diraw hayk'k'eedda asaa ne miyaa k'umaan bayizzoppa. **16** Simmi neeni lo"obaa giyaawaa Asay kad'oppo. **17** Ayaw gooppe, S'oossaa kawutetsay Geeshsha Ayyaanay immiyaa s'illotetsaa, sarotetsaanne nashechchaa gidiyaawaappe attin, muussaanne ushshaa gidenna. **18** Ayaw gooppe, Kiristtoosaw hawaadan ootsiyaa uray ooninne S'oossaa nashechchee; asaykka Aa galatee. **19** Yaatooppe, ane nuuni sarotetsaa ahiyaabaanne nuuna ittuwaa ittuwaanna minisiyaabaa ubbaa koyyeetto. **20** S'oossaa oosuwaa k'umaa diraw bayizzoppa. K'umay ubbay geeshsha; shin hara uraa nagaraan yeggiyaawaa muussay iita. **21** Hewoo ashuwaa meennaan woy ushshaa ushennaan aggiyaawe woy ne ishaa d'ubbiyaabaa ayaanne ootsennaan aggiyaawe lo"a. **22** Ha yewuwaan ne ammanuwaa neeppen S'oossaappe gidduwaan naaga. Itti uray lo"a giide I ammanetteedawaa ootsiyaa wode, «Taani lo"uwaa ootsaad» giide bare wozanaan ammanettooppe, he uray tumu anjetteeddawaa. **23** Shin I he miyaabaan sid'ooppe, Aa muussay ammanuwaana gidenna diraw, S'oossay Aa bolla pirddee; k'ay ammanuu baynnaan ootseeddawe ayayneekka nagaraa.

15 Nuuni ammanuwaan minneeddawanttu daaburanchchatuwaa tookuwaa tookkanaw bessee; nuuni nu s'alalaa nashechchanaw bessena. **2** Nuuni huup'iyaan huup'iyaan nu ishaa maaddanaw, ammanuwaan Aa minisanawunne nashechchanaw bessee. **3** Ayaw gooppe, haray atto Kiristtoosikka barena nashechchibeenna. Shin S'oossaa Mas'aafay, «Neena boreeddawanttu boreedda borii ta bolla wod'd'eedda» geeddawaadan haneedda. **4** S'oossaa Mas'aafay

nuw immiyaa genc'c'aaninne minotaan nuuni demmana giide
 nashechchaan naagi utteeddawe de'ana mala, S'oossaa
 Mas'aafan s'aafetteedda ubbay nuuna tamarissanaw
 s'aafetteedda. 5 Hinttenttu ubbay itti wozana gidiide, itti
 k'aalaan S'oossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa,
 bonchhana mala, genc'c'uwaanne minotetsaa immiyaa
 S'oossay, hinttenttoo Kiristtoosi Yesuusi ootseeddawaadan,
 ittuu ittuwaanna ittippe de'iyaa itti k'ofaa immo. 7 Hewaa
 diraw, Kiristtoosi hinttentta mokkeeddawaadan, S'oossaa
 bonchchoo ittuu ittuwaa makkite. 8 Ayaw gooppe, S'oossay
 ammanetteedawaa gidiyaawaa erissanaw, S'oossay aawaatoo
 immana geeddawaa tumayanawunne Ayihuda gidenna Asay
 S'oossaa Aa maarotetsaa diraw bonchchanaw Kiristtoosi
 Ayihudatoo k'ooma gideeddawaa hinttenttoo oday. Hewaa
 S'oossaa Mas'aafay, «Hewaa diraw, taani neena, Ayihuda
 gidenna asaa gidдон galatana; ne suntsaakka sabbana» yaagee.
 10 K'aykka, «Ayihuda gidenna asatoo, S'oossaa asatuwaana
 nashettite» yaagee. 11 K'aykka gujjiide, «Hinttenttoo, Ayihuda
 gidenna asatoo ubbatoo, Godaa galatite; asaw ubbaw, Aa
 galatite» yaagee. 12 K'aykka Isiyaasi, «Issey zeretsay yiide,
 Ayihuda gidenna asaa mooddanaw denddana. K'ay untunttu Aa
 baggana demmana giide, nashechchaan naagana» yaagee. 13
 Hinttenttu akkana giide nashechchaan naagiyaawe Geeshsha
 Ayaanaa wolk'k'aan dic'c'anaadan, hinttenttoo immana
 geedda S'oossay, hintte Aa ammaniyaa diraw, hinttenttoo
 nashechchaanne sarotetsaa kuntsiide immo. 14 Taanaadan
 ammaniyaawanttoo, hinttenttun lo"otetsayne eratetsay ubbay
 kumeeddawaanne k'ay ittuu ittuwaa zoranaw danddayiyaawaa
 taani ta huup'ew eraad. 15 Shin taani hinttentta ittibaa ittibaa

gujja k'ofissanaw, ha dabddaabbiiyaa gidдон айинне yayyenaan
 hinttenttoo s'aafaad. Taani Kiristtoosa Yesuusa k'ooma gidaade,
 Ayihuda gidenna asaw ootsanaadan, S'oossay taw aad'd'o
 keekatetsaa immeedda diraw, taani ayinne yayabeykke; Ayihuda
 gidenna Asay Geeshsha Ayaanaa baggana S'oossaw geeshsha
 gidiide, Aa nashechchiyaa yarshshuwaa gidanaadan, S'oossaa
 wonggalaa mishiraachchuwaa odiyawaan geeshshatetsaan
 ootsay. 17 Hewaa diraw, taani Kiristtoosa Yesuusan gidaade
 S'oossaw ootsiyaaban c'ee'ettanaw danddayay. 18 Ayihuda
 gidenna Asay S'oossaw azazettanaadan, Kiristtoosi ta baggana
 k'aalaan, oosuwaan, mallaan, malaataa wolk'k'aaninne
 Geeshsha Ayaanaa wolk'k'aan ootseeddawaa s'alalaa taani
 odanaappe attin, harabaa odanaw s'alikke. Hewaa diraw,
 Yersaalameppe doommaade, Iliwaarik'oona geetettiyaa
 gadiyaa gakkanaw yuuyyaade, Kiristtoosa wonggalaa
 mishiraachchuwaa wurssa odaaddi. 20 Hawaadankka, taani hara
 Asay doommeeddawaa bolla doommennaadan, Kiristtoosa
 suntsay s'eesettibeennasan wonggalaa mishiraachchuwaa
 odanaw amottaad. 21 Shin S'oossaa Mas'aafay, «Aabay hawaa
 gakkanaw odettibeennawanttu Aa be'anawantta; k'ay aabaa
 sisibeennawanttu akeekanawantta» yaagee. 22 Hewaa diraw,
 taani c'ora wode hinttenttukko yaanaw koyyay; shin yaanaw
 danddayabeykke. 23 Shin taani ha"i ha heeraan ta oosuwaa
 wursseedda dirawunne c'ora laytsaappe doommaade hinttentta
 baade be'anaw laamoteedda diraw 24 ha"ikka hinttenttukko
 baana gaade k'oppay; taani Isippeene geetettiyaa gadiyaa
 baadde hinttentta be'anaw koyyay; k'ay amareeda wodiya
 hinttentta be'aade nashettowaappe guyyiyaan, Isippeene
 biishshin, hintte taana maaddana mala koyyay. 25 Shin ha"i taani

S'oossaa asatuwaa maaddanaw, Yersaalamebay. 26 Ayaw gooppe, Mak'idooniyaanne Akaaiyaa geetettiyaa gadiyaan de'iyaa woosa golle asatuu Yersaalamen de'iyaa hiyyeesatoo miishshaa immanaw koyyeeddino. 27 Unttuntu barenttu huup'ew hawaa ootsanaw k'ofaa k'achcheeddino. Unttuntu he hiyyeesatuwaa maaddanawe untunttoo ac'uu de'ee; ayaw gooppe, Ayihudatuu barenttu ayaanaa anjuwaa Ayihuda gidenna asatuwaana shaakkeeddawaa gidoope, Ayihuda gidenna asatuukka k'ay barenttoo de'eeddabaan Ayihudatuwaa maaddanaw bessee. 28 Hewaa diraw, taani ha oosuwaa wursseeddawaappe guyyiyaaninne untunttoo shiik'eedda miishshaa ubbaa immeeddawaappe guyyiyaan, Isippeene baadde hintte mataanna aad'd'ana. 29 Taani hinttentukko biyaa wode, Kiristtoosa anjuu taanan kumina baanawaa eray. 30 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taw S'oossaa hintte woossiide, woosan hintte taananna minnanaadan, Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggannanne Geeshsha Ayyaanay immiyaa siik'otetsan taani hinttentta woossay. 31 Taani Yihudaan de'iyaa ammanennawantuppe attanaadaaninne k'ay taani Yersaalamen ootsiyaa oosuu yaan de'iyaa S'oossaa asatuwaa nashechchiyaawaa gidanaadan, S'oossaa woossite. 32 K'ay S'oossay gooppe, taani hinttentukko nashechchaan baade, hintte matan shemppana. 33 Sarotetsaa S'oossay hinttentunna ubbaanna gido. Amen'i.

16 Kinkkiriya geetettiyaa katamaan de'iyaa ammaniya asaana ootsiyaa nu michchata Peeba lo'o mac'c'a asaa gidiyaawaa taani hinttentta erissay. 2 Hinttenttu izo geeshshatuu Godaa suntsan mokkiyaawaadan mukkite; k'ay iza hinttentuppe koyyiyaawe ayaa gidoopekka, izo maaddite; ayaw gooppe, iza bare huup'ew

c'ora asaa maaddaw; k'ay taana ta huup'ewukka darissa maaddaw. **3** Kiristtoosa Yesuusa oosuwaa taananna ittippe ootsiyaa P'irisk'k'illiwunne izi asinaa Ak'iilassi ta sarotowaa odite. **4** Unttuntu ta shemppuwaa diraw, barenttu shemppuwaa aatsi immeeddino. Unttunta ta s'alalaa gidennaan, Ayihuda gidenna asaa ammaniyaa Asay ubbaykka galatee. **5** K'ay untuntu golliyya ammaniyaa Asay shiik'iyasaa ootsiide gakettiyaa asaa ubbaa saro giite. Iisiyya gadiyaan Kiristtoosa koyro ammaneedda ta siik'iyaa Eppanetoosaw, ta sarotowaa odite. **6** Hinttenttoo loytsa daaburedda Mayraamo sarotite. **7** Taananna k'asho gollen de'eedda ta dabbo gideedda Ayihudatuwaa, Anddironik'oosanne Yuuniyaasa sarotite. Yesuusi kiiteeddawanttu gidдон untuntu loytsi eretteeddawantta. K'ay untuntu Kiristtoosa taappe kasenna ammaneeddino. **8** Godaanna ittippetetsaan de'iyaa ta siik'o laggiyya Ampiliyaatoosaw ta sarotowaa odite. **9** Kiristtoosa oosuwaa nuunanna ittippe ootsiyaa Urbbaanoosanne taani siik'iyaa Iss's'aakusa sarotite. **10** Kiristtoosanna I de'iyawe erettina paac'iyaa s'ooneedda Ap'eliisaw ta sarotowaa odite; Ariss's'obiloosa soy asawukka ta sarotowaa odite. **11** Ta dabbo gideedda Ayihudawiyaa Heeroodiyoonanne Kiristtoosa ammaniyaa Narssiisesa soy asaa sarotite. **12** Godaa oosuwaan daaburiyya Tirufaynanne Tirufooso geetettiyaa mac'c'awantta sarotite; k'ay Godaw daro daaburaade ootsiyaa siik'iyaa Perssiiso sarotite. **13** Godaa oosuwaan loytsi eretteedda Rufoosayewunne taana bare na'aadan maaddeedda Aa daayiw ta sarotowaa odite. **14** Ta sarotowaa Asinkkiriitoosaw, Pileegoonaw, Hermeesaw, Patirobaasawunne untuntunna de'iyaa ammaniyaa ishatuwaa ubbaw odite. **15** Pileegoona, Yuulo, Neeriyaa, Aa michchato, Olumppoosanne untuntunna de'iyaa S'oossaa asatuwaa ubbaa

sarotite. **16** Geeshsha asaw bessiyaa yeretaa yerettiidde, ittuu ittuwaa sarotite; Kiristtoosan ammaniyaawanttu ubbatuu hinttentta saro yaageeddino. **17** Taanaadan ammaniyaawanttoo, asaa giddon shaakotetsaa med'd'iyaawantta, asaa ammanoo d'ubo gidiyaawanttanne hintte tamaareedda timirttiyaanna gakettennawaa tamarissiyaawantta akeekanaadan, taani hinttentta woossay. Unttuntukko shiik'oppite. **18** Ayaw gooppe, hewaa malabaa ootsiyaawanttu barenttu uloo ootsiinoppe attin, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosaw ootsikkino; barenttu labiyaa haasayaaninne k'id'iyaan iitabaa k'oppenna asaa wozanaa baletsiiino. **19** Wonggalaw hintte azazetteeddawaa Asay ubbay siseedda. Hewaa diraw, taani hinttebaan nashettay; shin lo"otetsaw hintte aad'd'eedda eranchcha gidanaadaaninne k'ay iitabaw ashikke gidanaadan koyyay. **20** Sarotetsaa S'oossay Sees'aanaa hintte gediyaappe garssanna haakkenna mata wode gaac'c'ana. Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttenttunna gido. **21** Taananna ootsiyaa S'imootoose hinttentta saro yaagee; k'ay hawaadankka, ta dabbattuu Luuk'iyooosi, Yaasooninne Sosiip'aas'iroosi hinttentta saro yaagiino. **22** Taani, S'ars's'iyooosi, ha dabddaabbiiyaa s'aafeddawe, hinttenttoo Godaa suntsan sarotaa kiittay. **23** Ammaniyaa Asay ubbay Aa soyin shiik'iyaa ta siiraa Gaayoosi hinttentta saro yaagee; katamaa miishshaa oyk'k'iyaa Erass's'oosinne nu ishay K'uvars's'oosi hinttentta saro yaagiino. **24** Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttenttunna ubbaanna gido. Amen"i. **25** Nuuni S'oossaa galateetto. Taani wonggalaa baggana Yesuusi Kiristtoosabaa odeeddawaadaninne daro wodiyaappe geemmiide, ha"i k'onc'c'eedda tumatetsaadan, hintte ammanuwaan hinttentta S'oossay minisanaw danddayee. (aiōnios

g166) 26 Shin ha"i nabatuu s'aafeeddawaa baggana tumatetsay
k'onc'c'iyaan erettanaadan ootseedda; k'ay asaa ubbay S'oossaa
ammaniide azazettanaadan, Med'inaa S'oossaa azazuwaan, ha
alamiyaan de'iyaa asaa zeretsaa ubbaw k'onc'c'eedda. (aiōnios
g166) 27 Aad'd'eedda eratetsay Aa s'alalaw de'iyaa itti S'oossaw
Yesuusi Kiristtoosa baggana med'inaw bonchchuu gido. Amen"i.
(aiōn g165)

1 K'oronttoosa

1 Taani, S'oossaa sheniyaan Yesuusi Kiristtoosi kiitteeddawaa gidanaw s'eesetteedda P'awuloosinne, nu ishaa Sostteniisi, **2** K'oronttoosan de'iyaa S'oossaa ammaniyaa asatoo, Yesuusi Kiristtoosan geeyyeeddawanttussinne, nuw Godaa gidiyaa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa suntsaa ubbaa sa'aan s'eesiyaa ubbatuwaanna geeshsha gidanaw s'eesetteeddawanttoo ha dabddaabbiiyaa s'aafetto. **3** S'oossay, nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristtoosi hinttenttoo aad'd'o keekatetsaanne sarotetsaa immo. **4** S'oossay Kiristtoosa Yesuusa baggana hinttenttoo immeedda aad'd'o keekatetsaa diraw, taani ubbaa wode hinttenttoo S'oossaa galatay. **5** Taani Kiristtoosaw markattiyaawe hinttenttun minneedda diraw, hintte ubbabaan, haasayaa ubbaan eratetsaa ubbaan, aan duretteeddita. **7** Hawaadan hintte nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa yuussaa naagishin, ayaanaa imotaappe haray atto ittuunne hinttenttoo pac'c'enna. **8** K'ay nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa gallasan hintte kad'ee baynnawantta gidanaadan, wurssetsay gakkanaw I hinttentta minisanawaa. **9** Bare Na'aa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa ittippetetsaw hinttentta s'eeseedda S'oossay ammanetteeddawaa. **10** Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, itti wozanaaninne itti k'ofaan ittippe gidanaappe attin, shaakotetsay hintte giddon de'enna mala, hintte ubbay itti haasayaa haasayanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa suntsan taani hinttentta woossay. **11** Ayaw gooppe, taanaadan ammaniyaawanttoo, K'aloo'a soy Asay hinttenttubaa, hintte giddon walassay de'iyaawaa, taw odeeddino. **12** Taani giyaawe hawaa; hinttenttu huup'iyaan huup'iyaan, «Taani P'awuloosawaa. Taani Ap'iloosawaa. Taani Keefawaa. Taani Kiristtoosawaa» yaagiita.

13 Kiristtoosi shaaketteeddee? Hinttenttu diraw, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide kak'etteeddawe P'awuloosi? Woy hintte P'awuloosaw gidanaw s'ammak'etteedditee? **14** Taani K'arisip'p'oosappenne Gaayoosappe attin, hinttenttuppe oonanne s'ammak'abeenna diraw, S'oossaa galatay. **15** Hewaa diraw, ooninne hinttentta taw gidanaadan s'ammak'etteeddita gaanaw danddayenna. **16** K'ay, Ee, Iss's'ifaanoosa soy asaakka taani s'ammak'aad. Shin haraa gujjaade s'ammak'aadditanttonne wozanaa aatsikke. **17** Ayaw gooppe, Kiristtoosi taana mishiraachchuwaa k'aalaa odana mala kiitteeddappe attin, s'ammak'ana mala kiitti-beenna; k'ay Kiristtoosi mask'k'aliyaa bolla hayk'k'eeddawe mela gidenna mala, taani asaa aad'd'eedda eratetsaa k'aalaan tamarissikke. **18** Ayaw gooppe, Kiristtoosi mask'k'aliyaa bolla hayk'k'eeddawaa odiyaa k'aalay d'ayiyaawanttoo eeyatetsaa. Shin nuw attiyaawanttoo S'oossaa wolk'k'aa. **19** S'oossaa Mas'aafay, «Taani eranchchatuwaa aad'd'eedda eratetsaa, bayizzana; k'ay akeekanchchatuwaa akeekaakka d'ayissana» yaagee. **20** Aad'd'eedda eranchchay hak'an de'ii? Higgiyaa tamarissiyaawe hak'an de'ii? Woy ha alamiyaa s'oonanaw palumettiyaawanttu waananddinooshsha? S'oossay ha sa'aa aad'd'o eratetsay eeyatetsaa gidiyaawaa besseedda! (aiōn g165) **21** Ayaw gooppe, Asay bare huup'e aad'd'o eratetsaan barena S'oossaa erenna mala, S'oossay bare aad'd'o eratetsaan diggiide, nuuni odiyaa eeyaa k'aalaan ammaniyaawantta ashshanaw k'oppeedda. **22** Ayihudatuu malaataa oochchiino. K'ay Giriike asatuu aad'd'o eratetsaa wolk'k'aama kosshaa koyyiino. **23** Shin nuuni mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide kak'etteedda Kiristtoosabaa odeetto. Hewe Ayihudatoo d'ubo; k'ay Ayihuda gidennawanttoo

eeyatetsaa. **24** Shin S'oossay s'eeseeddawanttoo Ayihudatookka Giriikatookka nuuni odiyaa S'oossaa wolk'k'aynne Aa aad'd'o eratetsay Kiristtoosa. **25** Ayaw gooppe, S'oossaa eeyatetsay asaa aad'd'eedda eratetsaappe aad'd'ee; k'ay Aa laafatetsaa geetettiyaawekka asaa minotetsaappe minnee. **26** Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, S'oossay hinttentta s'eesiyaa wode hintte woyssa mala asentto k'oppite. Asaa k'ofaan hintte gidдон aad'd'o eranchchatuu, wolk'k'aamatuunne d'ok'k'a sheeshshatuu dara gidikkino. **27** Shin S'oossay aad'd'eedda eranchchatuwaa yeellayanaw, alamiyaan de'iyaa eeyatuwaa dooreedda; k'ay minatuwaa yeellayanaw, alamiyaan de'iyaa laafatuwaa dooreedda. **28** S'oossay ha alamiyaan wolk'k'aamabaa giide k'oppiyaawaa d'ayissanaw, ha alamiyaa maaddennabaa kad'ettobaanne hanibeennabaa dooreedda. **29** Hewaa diraw, ooninne S'oossaa sintsan c'ee'ettanaw bessena. **30** Shin S'oossay hinttenttoo Kiristtoosi Yesuusa de'uwaa ootsi immeedda. Kiristtoosi nuw aad'd'o eratetsaa, s'illotetsaa, geeshshatetsaanne atotetsaa gideedda. **31** Hewaa diraw, S'oossaa Mas'aafay, «C'ee'ettiyaa uray ooninne, Goday ootseeddawaan c'ee'etto» yaagee.

2 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani S'oossaa tumatetsaa s'uuraa hinttenttoo odanaw hinttenttukko yeedda wode, d'ok'k'a k'aalaaninne aad'd'eedda eratetsaan odanaw yabeykke. **2** Ayaw gooppe, taani hinttenttunna de'aadde, Yesuusi Kiristtoosappenne k'ay mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide I kak'etteeddawaappe attin, harabaa erennaadan, ta k'ofaa k'achchaad. **3** Taani daaburaaninne yashshaan daro kokkorssaan hinttenttunna de'aaddi. **4** Taani tamarissiyaawaanne odiyaaawaa S'oossaa Ayyaanaaninne

wolk'k'aan k'onc'c'issayppe attin, c'iimma gidiide aad'd'edda eratetsaa k'aalaanna gidenna. **5** Hewaa diraw, hintte ammanuu S'oossaa wolk'k'aanappe attin, asaa aad'd'o eratetsaan zemppibeenna. **6** Nuuni ayyaanan wozanaamatuwaa gidдон aad'd'o eratetsaa haasayeetto. Shin hewekka ha alamiyaa aad'd'o eratetsaa gidenna; woy ha alamiyaa mooddiyaa d'ayiyaawanttu aad'd'o eratetsaa gidenna. (aiōn g165) **7** Shin nuuni odiyaa aad'd'o eratetsay, S'oossay kasetiide, c'ora wodiyaappe kase nu bonchchoo dooreedda asaappe geemmedda Aa s'uuraa aad'd'o eratetsaa. (aiōn g165) **8** Ha alamiyaa mooddiyaawanttuppe ooninne ha aad'd'o eratetsaa eribeenna. Untunttu ereeddawaa gidintto, bonchcho Godaa mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'k'ikkino. (aiōn g165) **9** Shin S'oossaa Mas'aafay, «Ooninne ayfiyaan be'ibeennawe, haytsankka sisibeennawe, k'ay ooninne bare wozanaan k'oppibeennawe S'oossay barena siik'iyaaawanttoo giigisseeddawaa» giyaawaadan nuuni haasayeetto. **10** S'oossay bare S'uura yewuwaa bare Ayyaanaan nuuna erisseedda; ayaw gooppe, Geeshsha Ayyaanay S'oossaabaa haray atto geemmedda yewuwaa ubbaa biddee. **11** Ayaw gooppe, asaan de'iyaa asaa ayyaanaappe attin, asaabaa eriyaawe oonee? Hawaadanka, k'ay S'oossaabaa S'oossaa Ayyaanaappe attin, ooninne erenna. **12** Nuuni S'oossay nuw immeeddabaa ubbaa eranaw I nuw yeddeedda Ayaanaa akkeeddoppe attin, alamiyaa ayaanaa akkibeykko. **13** Nuuni ayaanaa yewuwaa ayaanaa yewuwaanna gatsiide, Geeshsha Ayyaanay nuuna tamarisseedda k'aalaan hawaa haasayeettoppe attin, asaa aad'd'o eratetsay nuuna tamarisseedda k'aalaan haasayokko. **14** Shin Geeshsha Ayyaanay bayinna Asay S'oossaa Ayaanaa

yewuwaa akka; ayaw gooppe, hewe aw eeyatetsaa. Yewuu Geeshsha Ayyaanay paac'ettiyaa diraw, I eranaw danddayenna. 15 Shin Geeshsha Ayyaanay de'iyaa Asay ubbabaa shaakkee; shin I bare huup'ew oonaninne shaakettenna. 16 Ayaw gooppe, S'oossaa mas'aafay, «Godaa wozanaa eriyaawe oonee? Aa zoranaw danddayiyaawe oonee?» yaagee. Shin nuw Kiristtoosa wozanay de'ee.

3 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Geeshsha Ayyaanay de'iyaa asaw haasayyaawaadan, hinttenttoo haasayanaw danddayabeykke. Shin ha alamiyaa asaw haasayyaawaadaaninne ammanuwaan minnibeenna Kiristtoosan de'iyaa guutsa naanaa mala asaw haasayyaawaadan haasayaaddi. 2 Hinttenttu biro mino k'umaa maanaw danddaybbeenna diraw, taani hinttentta maatsaa pakaad; haray atto, ha"ikka danddaybeykkita. 3 Ayaw gooppe, hintte ha"ikka ha alamiyaa asaadan de'iita. Hinttenttu ha alamiyaa asaa gidiyaawaa hintte gidдон de'iyaa k'anaatiinne palumay erissennee? K'ay ha alamiyaa asaadan simerettiita. 4 Ayaw gooppe, hinttenttuppe ittuu, «Taani P'awuloosawaa» gooppe, haray k'ay, «Taani Ap'iloosawaa» gooppe, ha alamiyaa asaa mala gidikkitee? 5 Yaatina, Ap'iloosi oonee? P'awuloosi oonee? Nuuni hinttentta ammantseedda S'oossaa kaalliyaawantta. S'oossay nuw huup'iyaan huup'iyaan immeedda oosuwaa ootseetto. 6 Taani puutiyaa tokkaad; Ap'iloosi haatsaa ushsheedda; shin S'oossay puutiyaa dichcheedda. 7 Hewaa diraw, dichchiyaa S'oossaappe attin, tokkiyaawekka haatsaa ushshiyaawekka ayaanne gidenna. 8 Tokkiyaawenne haatsaa ushshiyaawe itti mala; shin S'oossay huup'iyaan huup'iyaan Aa daaburaa keenaa aw woytana. 9 Nuuni S'oossaw ittippe

ootsiyaa Aa oosanchchatuwaa gidiyaa diraw, hintte Aa oosuwaa sa'aa. K'aykka hintte S'oossaa golliiyaa. 10 S'oossay taw immeedda aad'd'o keekatetsaan eranchcha anaas'iyaaadan, golliiyaa baasuwaa baasaad. Hara uray Aa bolla kees's'ee. Shin Aa bolla kees's'iyaa ooninne wooti kees's'intto, bare huup'ew naagetto. 11 Ayaw gooppe, S'oossay Yesuusi Kiristtoosa s'alalaa baaso ootsiide wotseedda. Appe hara baasuwaa baasanaw ooninne danddayenna. 12 Shin ha baasuwaa bolla ooninne work'k'aan gidina, biraan gidina, al'o shuchchaan gidina, mitsaan gidina, gattan woy mak'aan kees's'ooppe, 13 asaa ubbaa oosuu k'onc'c'iyaa kesanaawaa. Ayaw gooppe, tamaan k'onc'c'ana diraw, he gallassay asaa ubbaa oosuwaa bessana. Asay ubbay bare oosuwaa wooti ootseeddenttonne tamay paac'c'ana. 14 Ooninne baasuwaa bolla kees's'eedda oosuu minniide attooppe, I woytaa akkanaawaa. 15 O oosuunne guudettoppe, he uray k'ohettana. I bare huup'ew attana; shin tamaa giddoppe kessi akkowaadan attana. 16 Hinttenttu S'oossay ak'iyaa geeshsha golliiyaa gidiyaawaanne S'oossaa Ayyaanay hinttenttun de'iyaaawaa erikkitee? 17 Ooninne S'oossaa geeshsha golliiyaa kolooppe, S'oossay Aa kolana. Ayaw gooppe, S'oossay ak'iyaa geeshsha gollii geeshsha; he geeshsha golliikka hinttentta. 18 Ooninne bare huup'iyaa c'immoppo. Hinttenttuppe ooninne barena ha alamiyaan aad'd'o eranchcha yaagiide k'oppooppe, aad'd'o eranchcha gidanaw, eeyaa gido. (aiōn g165) 19 Ayaw gooppe, ha alamiyaa aad'd'o eratetsay S'oossaa sintsan eeyatetsaa. S'oossaa mas'aafay, «S'oossay aad'd'o eranchchatuwaa, untuntta untunttu geniyaan oyk'k'ee» yaagee. 20 K'ay, «Aad'd'eedda eranchchatuwaa k'ofaykka, maaduu baynawaa gidiyaawaa Goday eree»

yaagee. 21 Hewaa diraw, ooninne asaan c'ee'ettoppo. Ayaw gooppe, ubbabaykka hinttewaa. 22 P'awuloosikka, Ap'iloosikka, Keefaykka, ha alamiikka, de'uukka, hayk'uukka, ha"i de'yaawekka, sintsappe yaanawekka, ubbaykka hinttewaa. 23 Hinttenttu Kiristtoosawantta; Kiristtoosikka S'oossawaa.

4 Asay nuuna Kiristtoosaw ootsiyaawanttudaninne S'oossaa gollen de'iyaa S'uuraa naagiyaa asaadan k'oppo. 2 Yaatiide he asatuu barenttu Godaw ammanetteedawantta gidiide, beettanaw koshshee. 3 Shin hintte woy haray ta bolla pirddooppe, ayinne gidenna. Haray atto, taanikka ta huup'iyaan pirddikke. 4 Ayaw gooppe, taani ta huup'iyaan ayaanneekka eriyaabay baawa; shin taana hewe s'illissenna. Taana pirddiyaawe Godaa. 5 Hewaa diraw, Goday d'umaan geemmeeddabaa poo'uwaa kessiyaawe, wozanaa k'ofaa k'onc'c'issiyaawe yaana wodii gakkanaw O bollanine oonanne pirddoppite. He wode, Asay ubbay huup'iyaan huup'iyaan S'oossaappe sabaa demmanawaa. 6 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttentuppe ooninne ittuu tamarissiyaawaa sabbiide, haray tamarissiyaawaa boreenna mala, «S'oossaa mas'aafan s'aafetteeddawaa bonchcha» yaagiyawaa hintte nuunanna tamarana mala, hintte diraw, tabaanne Ap'iloosabaa leemisuwaadan odaaddi. 7 Ayaw gooppe, haratuwaappe neena oonee d'ok'k'isseeddawe? Neeni S'oossaappe akkabeenabay new ayee de'iyawe? Yaatina, neeni akkeeddawaa gidoope, ayaw akkabeenawaadan c'ee'ettay? 8 Ha"i hintte kalleeddita. Ha"i duretteeddita. Nuuni baynnaan hintterekka kawuteeddita. Nuunikka hinttenttunna kaatetanaadan, hintte kawuteedditentto lo"a shin. 9 Ayaw gooppe, taw malatiyaawaadan, nuuni ha sa'aw, kiitanchchatoonne asaw kaassaa gideedda diraw, S'oossay nuuna Yesuusi

kiitteeddawantta hayk'oo pirdetteedda asaadan, ubbaappe wurssetsaa ootseedda. **10** Nuuni Kiristtoosa diraw eeyaa, shin hintte Kiristtoosan aad'd'eedda eranchcha. Nuuni daaburanchcha, shin hintte mina. Hinttenttu bonchchetteeddawantta, shin nuuni tooshetteeddawantta. **11** Ha wodii gakkanaw, nuuni koshatteetto; saametteetto; kallotteetto; deshetteetto. K'ay de'iyaa sa'aa d'ayiide yuuyyeetto. **12** Nuuni nu kushiyan ootsiide daabureetto. Nuuna Asay shek'k'iyaa wode, anjeetto. Nuuna yederssi yuuyyiyaa wodekka danddayeetto. **13** Nu bolla iitabaa haasayiyaa wode, nuuni lo'o k'aalaa zaareetto. Nuuni hawaa gakkanaassikka, ha sa'aa pituwaanne ubbabaa buuraa gideeddo. **14** Taani ta siik'iyaa naanaadan, hinttentta seeranaw hawaa s'aafaaddippe attin, yeellayanaw s'aafabeykke. **15** Ayaw gooppe, Kiristtoosan hinttentta dichchiyaa tammu sha"a Asay hinttenttoo de'ooppekka, hinttenttoo itti aawuwaappe haray baawa. Ayaw gooppe, taani mishiraachchuwaa k'aalaa hinttenttoo aheeddawaadan, Kiristtoosa Yesuusan hinttenttoo aawuwaa gidaaddi. **16** Simmi taanaadan hanite yaagaade hinttentta woossay. **17** Hewaa diraw, Godan ammanetteeda ta siik'iyaa ta na'aa S'imootoosa hinttenttukko kiittaad. I ubbaa sa'aan de'iyaa ammaniyaa asaa ubbaw taani tamarissiyaa Kiristtoosa Yesuusan de'iyaa ta ogiyaa hinttentta hassayissanawaa. **18** Taani hinttentta be'anaw hinttenttukko yeennabaa malatina, otorettiyaa itti itti asatuu de'iino. **19** Shin Goday gooppe, taani hinttenttukko ellekka baade he otorettiyaa asatoo haasayaa gidennaan, untunttu wolk'k'aa erana. **20** Ayaw gooppe, S'oossaa kawutetsay S'oossaa wolk'k'aanappe attin, haasayaana gidenna. **21** Taani hinttenttukko muriyaa s'am"aanna yooyye woy siik'uwaannanne ashikke ayyaanaanna yoo? Hak'awaa dooriitee?

5 Hinttenttu gidдон pokko woshumma oosuu de'iyaaawe zigirettee; hewaa mala pokko woshumma oosuu haray atto, S'oossaa ammanenna asaa gidдонinne baawa. Ayaw gooppe, bare aawuwaa machchatto akkeedda Asay de'ee. **2** Hinttenttukka otoretteeddita. Hewaappe hintte kayyottanaw bessennee? Hewaa mala pokko oosuwaa ootseedda bitanii hintte giddoppe kichchanaw bessee. **3** Ayaa gidinakka taani ta asatetsaan hinttenttunna de'ennaan d'ayooppekka, ayyaanan hinttenttunna de'ay. Ha"i hinttenttunna de'iyawaadan hanaade, hewaa mala oosuwaa ootseedda bitaniyaa bolla nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa suntsan pirddadiggaaddi. Hinttenttunne ta ayyaanay nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa wolk'k'aanna ittippe shiik'iide, **5** he bitaniyaa ayyaanay Godaa Yesuusi pirddaw yiyaa gallasan attana mala, nagaraan kumeedda Aa bollaa kolanaadan Sees'aanaw hintte immanaadan, taani pirddaaddi. **6** Hinttenttu c'ee'uu lo"a gidenna. Guutsa irshshuu munak'aa ubbaa dentsiyaawaa erikkitee? **7** Hinttenttu ooratsa gidana mala, nagaraa irshshuu c'aaleeddawaa kessite. Hinttenttu irshshuu bayinna munak'aa mala. Ayaw gooppe, nu Paasigaa dorssay, Kiristtoosi yarshshetteedda. **8** Hewaa diraw, nuuni Ukitsaa Baalaa suuretetsaaninne tumatetsaan bonchchanaappe attin, c'aala irshshuwaan, iitatetsaa irshshuwaaninne geellatetsaa irshshuwaan bonchchokko. **9** Woshummanaw k'oppiyaawanttunna hintte ittippe gaytenna mala, hinttenttoo dabddaabbiiyaa s'aafaad. **10** Taani giyaawe ha alamiyaan de'iyaa woshummanaw k'oppiyaawanttuppe woy yorattiyaawanttuppe, kayisotiyaawanttupenne woy eek'aw goyinniyaawanttuppe ubbakka shaakettana mala gidenna. Hewaa gidoope, ha alamiyaappe hintte shaaketti baanaw bessee guussaa. **11** Shin ishatuwaa ha"i geetettiyaawanttuppe ittuunne

woshummanaw k'oppiyaawanttu woy miishshaw yorattiyaawanttu
 woy eek'aw goyinniyaawanttu woy asaa suntsaa bayzziyaawanttu
 woy matsottiyaawanttu woy wuu"iyaawanttunna hinttenttu
 ittippetetsaa ootsenna mala, taani hinttenttoo s'aafaad. Hewanttu
 malaanna haray atto, k'umaakka ittippe mooppite. **12** Ayaw
 gooppe, woosa golleppe karenna de'iyaawanttu bolla pirddanaw
 taana ayee gatsii? Hinttenttu giddon woosa gollen de'iyaawanttu
 bollan hintte pirddikkiteeyye? **13** Shin karenna de'iyaawanttu
 bollan S'oossay pirddana. He iitabaa ootsiyaa uraa hintte
 giddoppe kessi diggite.

6 Hinttenttuppe itti uraw bare ishaanna mootuu de'iyabaa
 gidoope, ammaniyaawanttu bolla pirddettanawaa bashiide,
 ammanennawanttu bolla pirddettanaw waan s'aliide beedda?
2 Ammaniyaawanttu alamiyaa bolla pirddanawaa erikkitee?
 Yaatina, alamiyaa bolla hintte pirddanawantta gidoope,
 ubbabaappe guus's'iyawaa pirddanaw danddaykkitee? **3** Ha
 de'uwaabay atto shin, ammaniyaawanttu kiitanchchatuwaa
 bolla pirddanawaa erikkitee? **4** Yaatina, hinttentta ha alamiyaa
 de'uwaabaw pirddaa golle buussay koshshooppe, ammaniyaa
 Asay kad'eedda asaan pirddissanaw afiitee? **5** Taani hinttentta
 yeellayanaw hawaa gay; hawaa gidanaw bessii? Hinttenttu
 giddon ishatawaa sigetsanaw danddayiyaa lo"o eranchcha Asay
 ittuunne baawee? **6** Shin itti ishaya yekko ishaa pirddaa gollen
 mootiidde, he yewuwaa ammanenna asaan pirddissii? **7** Simmi
 ittuu ittuwaa mootiyaawe hintte giddon de'ooppe, hewe hintte
 kunddeeddawaa bessee. Hewaappe hintte naak'ettiyaawenne
 c'imettiyaawe lo"ennee? **8** Shin hintte hintte huup'ew ittuu
 ittuwaa haray atto, hintte ishatawaakka naak'k'iitanne c'immiitta.
9 Woy makkalanchchatuu S'oossaa kawutetsaa laattennawaa

erikkitee? Baloppite. Woshummanaw k'oppiyaawanttu woy eek'aw goyinniyaawanttu woy woshummiyaawanttu woy attumawaa gidiide, attumawaana gisiyaawanttu, **10** woy kayisatuu woy miishshaw yorattiyaawanttu woy matsottiyaawanttu woy asaa suntsaa bayzziyaawanttu woy bonk'k'iyaaawanttu S'oossaa kawutetsaa laattikkino. **11** Hinttenttuppekka itti itti Asay hewanttu mala. Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa suntsaaninne nu S'oossaa Ayyaanaan hintte meec'ettiide geeyyeeddita; k'ay s'illeeddita. **12** Itti uray, «Taani koyyeeddabaa ubbaa ootsanaw danddayay» gaana danddayee. Shin ubbaykka taana maaddenna. Taani koyyeeddabaa ubbaa ootsanaw danddayay. Shin ayeenneekka taana mooddenna. **13** K'ay haraykka, «K'umay uluwaassa; uluukka k'umaassa» gee. Shin S'oossay uluwaakka k'umaakka d'ayissana. Asaa asatetsay Godaa Yesuusassappe attin, woshummaassa gidenna. Godaa Yesuusikka asaa asatetsaassa. **14** S'oossay Godaa Yesuusa hayk'uwaappe dentseedda; k'ay nuunakka hayk'uwaappe bare wolk'k'aan dentsana. **15** Hinttenttu asatetsay Kiristtoosa asatetsaana ittuwaa gidiyaawaa hintte erikkitee? Yaatina, taani Kiristtoosa asatetsaana ittuwaa gideeddawaa afaade, c'aaratti asatetsaana ittuwaa ootsanaw bessii? Bessena! **16** Woy c'aarattinna ittipetetsaa med'd'iyaa uray izinna itti asatetsaa gidiyaawaa erikkitee? Ayaw gooppe, S'oossaa mas'aafay, «Unttuntu laa"atuu itti asho gidana» yaagee. **17** Shin Godaanna ittipetetsaa med'd'iyaa uray ayyaanan aanana ittuwaa gidee. **18** Woshummaappe haakkite. Itti uray ootsiyaa hara nagaraa ubbay Aa asatetsaappe karenna de'ee; shin woshummiyaawe bare bolla nagaraa ootsee. **19** Woy hintte bollay S'oossay hinttenttoo immeedda hinttentun de'iyaa Geeshsha Ayyaanay ak'iyaa geeshsha golliyya gidiyaawaa

erikkitee? K'ay hintte hintte huup'iyaassa gidikkita. 20 Ayaw gooppe, S'oossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Hewaa diraw, hintte asatetsaan Aa bonchchite.

7 Hinttenttu taw s'aafeedda yewoo attuma Asay mac'c'awuno bochchennentto lo"a. 2 Shin woshumma gaasuwaa diraw, attuma asaw huup'iyaan huup'iyaan machchata de'uu. K'ay mac'c'a asawukka huup'iyaan huup'iyaan asinay de'o. 3 Asinay bare machchattiw asinatetsaan bessiyaabaa ootso; k'ay hewaadan, machchattakka bare asinaw machchetetsaan bessiyaabaa ootsu. 4 Machchata bare asatetsaw goda gidukku; shin izi asinay goda. Hawaadankka, k'ay asinay bare asatetsaw godaa gidenna; shin Aa machchata goda. 5 Hinttenttu hintte gidдон S'oossaa woosaan genc'c'anaw he wodiyaw zoretan digettanaappe attin, ittuu ittuwaa diggoppite. Hinttenttu hinttentta naagenna diraw, Sees'aanay hinttentta paac'c'ennaadan, ittippe de'ite. 6 Shin taani hinttentta hewaa hintte dosowaadan hanite gayippe attin, azazikke. 7 Taani Asay ubbay taanaadan hanintto dosay. Shin S'oossay asaw huup'iyaan huup'iyaan dumma dumma imotaa immi wotseedda; ittoo hawaadan, k'ay yekkoo hewaadan immi wotseedda. 8 Hewaa diraw, taani machchatto akkibeennawanttunne asinay hayk'k'o mac'c'awanttu taanaadan c'oo de'iinontto, untunttoo lo"a gay. 9 Shin amuwaan guudettiyaawaappe akkiyaawenne geliyaawe lo"a gidiyaa diraw, untunttu barentta naaganaw danddayana d'ayooppe, akkinonne gelino. 10 Machchata bare asinaappe shaakettuppu. Shin shaakettooppenne gelennaan de'uu; woy bare asinaana sigettu. Asinaykka bare machchatto yeddoppo yaagaade, akkeeddawanttanne geleeddawantta azazay. Shin hawaa azaziyaawe Godaappe attin, taana gidikke. 12 Taani haratuwaa hawaadan gay; Godaa gidenna. Ammanenna

machchata de'iyaa ammaniyaa Asay ooninne de'ooppe, Aa machchata aanana ittippe de'iyaawaa I dosooppe, izo yeddoppo. **13** K'ay ammanenna asinay de'iyaa ammaniyaa machchata de'ooppe, izi asinay izinna ittippe de'iyaawaa iza dosooppe, aappe shaakettuppu. **14** Ayaw gooppe, ammanenna asinay bare ammaniyaa machchattinna de'iide geeyyeedda. K'ay ammanenna machchata bare ammaniyaa asinaana de'aade geeyyaaddu. Hewe baawentto, hinttenttu naanay tunaa; shin ha"i untunttu geeshsha. **15** Shin ammanennawe shaakettana koyyoooppe shaaketto. Ammaniyaa machchatto gidina, woy asinaa gidina, hawaa mala yewuwaan k'ashettikkino. Ayaw gooppe, S'oossay nuuna sarotetsaan de'anaw s'eeseedda. **16** Ammaniyaa machchattee, neeni ne asinaa ashshaninttonne O eri? Woy ammaniyaa asinaw neeni ne machchatto ashshaninttonne O eri? **17** Gidooppenne, Asay huup'iyaan huup'iyaan Goday aw immeeddawaadaaninne k'ay S'oossay barena s'eeseeddawaadan de'o. Hewe ammaniyaa asaa ubbaa taani tamarisseedda higgiiyaa. **18** Ooninne k'as's'aretti uttiide, S'oossaa ammaneeddawaa gidooppe, bare k'as's'araa mallaa diggoppo. K'ay ooninne k'as's'arettennan de'iidde, s'oossaa ammaneeddawaa gidooppe k'as's'arettoppo. **19** Ayaw gooppe, S'oossaa azazuwaa naaganaappe attin, k'as's'arettina k'as's'arettana d'ayina allaallii baawa. **20** Asay huup'iyaan huup'iyaan S'oossay barena s'eesiyaa wode de'iyaawaadan de'o. **21** S'oossay neena s'eesiyaa wode neeni ayile? Ayinne baawa; shin neeni ayiletetsaappe kesanaaw danddayooppe kesa. **22** Ayaw gooppe, ayile gidi utteedda asaa Goday s'eesooppe, I Goday ayiletetsaappe kesseedda asaa. Hawaadankka, ayile gidenna asaa Kiristtoosi s'eesooppe, I Kiristtoosa ayile. **23**

S'oossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Asaa ayile gidoppite.

24 Taanaadan ammaniyaawanttoo, Asay huup'iyaan huup'iyaan S'oossay Aa s'eesiyaa wode de'iyaa de'uwaadan, S'oossaanna de'o. 25 Wodoratoo Goday taana azazeeddabay baawa. Shin taani Godaw ammanetteedawaa gideedda diraw, aappe maarotetsaa akkeeddawaadan, hinttentta zoray. 26 Simmi ha"i metoo taw hawe lo"a malatee; Asay hawaadan haniide de'ooppe lo"a. 27 Neeni machchatto akka diggeeddawaa gidooppe, izo yeddanaaw koyyoppa. Machchatto akkabeenawaa gidooppe, akkanaaw koyyoppa. 28 Shin neeni machchatto akkooppe, nagaraa ootsabeykka. Wodorattaakka asinaa gelooppe, nagaraa ootsabeykku. Shin akettiyaawanttoonni gelettiyaawanttoo untuntu de'uwaan wolk'k'aama metuu de'ee. Taani hinttentta he metuwaappe ashshanaw koyyay. 29 Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; wodii wureedda. Hawaappe sintsaaw akkeedda asatuu, akkibeenna asaadan hanino. 30 Yeekkiyaawanttu yeekkennawaadan, nashettiyaawanttu nashetennawaadan, shammiyaawanttukka shammiide ayinne baynawaadan, 31 ha alamiyaa de'uwaan maadettiyaawanttu ubbakka maadettennawaadan hanino. Ayaw gooppe, ha alamiyaa de'uu attiyaawaa. 32 Hinttenttu hirgennan de'anawaa taani dosay. Akkibeennawe Godaa nashechchanaw koyyiyyaa diraw, Aa oosuwaabaa k'oppee. 33 Shin akkeeddawe bare machchatto nashechchanaw koyyiyyaa diraw, sa'aabaa k'oppee. 34 Aa k'ofay shaaketteedda. Asinaa gelabeenna gellayatta bare ashuwaaninne bare shemppuwaan geeyyanaw koyyiyyaa diraw, Godaa oosuwaabaa k'oppaw. Shin asinaa geleeddawunna bare asinaa nashechchanaw koyyiyyaa diraw, sa'aabaa k'oppaw. 35 Taani hawaa hinttentta maaddana

mala gayippe attin, hinttentta d'ubbanaw giikke. Shin hintte
bessiyaawaadan de'iidde, Godaa oosuwa hinttena immiide
ootsana mala koyyay. **36** Ooninne bare giigisseedda wodoratto
akkiyaa wodii gakkina, barena naaganaw aw danddayettennaan
is'sooppe, izo akko. I izo akkooppe, hewaan nagaray baawa.
37 Shin I bare wozanaan minnooppe, akkenaan gam"ana
danddayee. K'ay barena naagiide, bare giigisseedda wodoratto
akkenaan gam"ana gooppe, ooninne wolk'k'antsennaan bare
wozanaan k'ofaa k'achcheeddawaa gidooppe loytseedda. **38**
Hewaa diraw, wodoratto akkiyaa uray loytseedda; k'ay akkenawe
ubbaa aatsi loytseedda. **39** Asinaa geleeedda mishiratta bare
asinay de'eedda keenan aanana ittippe de'anaadan k'ashetta
uttaaddu. Shin I hayk'kooppe, Godaa ammaniyaa asaa oonanne
gidooppe, bare doseedda asinaa gelanaw danddayaw. **40** Ta
k'ofaa gidooppe, gelennaan de'antto, iza nashechchaan de'ana.
K'ay taanan S'oossaa Ayyaanay de'iyaawaa taani eray.

8 Eek'aw yarshsheedda k'umaabaa gidooppe, nuuni ubbaykka
ereetto. Eray otorssee; shin siik'uu ammanuwaan dichchee. **2**
Ooninne barew ittibaa eriyaawaa malatooppe, I biro eranaw
bessiyaawaa eribeenna. **3** Shin ooninne S'oossaa siik'ooppe,
S'oossay Aa eree. **4** Hewaa diraw, eek'aw yarshsheedda
k'umaa muussaabaa gidooppe, eek'aa ubbay alamiyaan ayaanne
gidennawaanne, itti S'oossaappe attin, haray baynnawaa
nuuni ereetto. **5** Ayaw gooppe, c'ora s'oossatuunne c'ora
godatuu de'iino. Shin haray atto, saluwaan gidina sa'aan
gidina, s'oossatuwaa geetettiyaawanttu de'ooppekka, **6** ubbabaa
med'd'eeddawe nuuni aw de'iyaawe, itti S'oossay, Aawuu,
nuw de'ee. K'ay ubbabay aan med'etteeddawenne nuuni aan
de'iyaawe itti Goday, Yesuusi Kiristoosikka nuw de'ee. **7** Shin

ha eray asaa ubbaw de'enna. Itti itti asatuu eek'aa dooyeedda diraw, ha"i gakkanawukka, «Eek'aw yarshsheedda k'umaa» yaagiidde miino. K'ay untunttu wozanay shuga gideeddawaan, untunttoo ha k'umaan tuneeddawaa malatee. **8** Shin k'umay nuuna S'oossaakko shiik'anaadan maaddenna. Nuuni maana d'ayintokka nuw ayinne pac'c'enna; mooppenne nuw ayinne gujettenna. **9** Shin hawe hintte hintte dosowaadan haniyaawe shugo ammanuwaanna de'iyaa wantta nagaraan yeggenna mala naagettite. **10** Ayaw gooppe, neeni eranchchay eek'aw yarshsheedda k'umaa maanaw eek'aa golliyaan utteedda wode, shugo ammanuwaanna de'iyaa itti Asay neena be'ooppe, eek'aw yarshsheedda k'umaa I maanaw Aa wozanay k'oppenneeyee? **11** Hewaa gidooppe ha shugo ammanuwaanna de'iyaa ne ishaya, Kiristtoosi Aa diraw hayk'k'eeddawe, ne eraan bayee. **12** Hawaadanka, hintte hintte ishatuwaa naak'k'iyawaaninne untunttu shugo wozanaa maytsiyaawaan Kiristtoosa naak'k'iita. **13** Hewaa diraw, k'umay ammaniyaa ta ishaa d'ubbiyaawaa gidooppe, Aa d'ubbenna mala, ta de'iyaa laytsaan mulekka ashuwaa miikke. (aiōn g165)

9 Taani ayiletetsay bayinna asaa gidikkitaa? Yesuusi kiitteeddawaa gidikkitaa? Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa be'abeykkitaa? Hinttenttu taani Godaw ootseedda ta oosuwaappe beetteeddawanta gidikkiteeyee? **2** Taani haranttoo Yesuusi kiitteeddawaa gidana d'ayooppekka, hinttenttoo Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaawe eretteeddawaa; ayaw gooppe, taani Godan Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaawoo hintte markka. **3** Taana boriyaawanttoo taani immiyaa zaaruu hawaa. **4** Maanawunne ushanaw nuw maati baawee? **5** Yesuusi kiitteedda haratuwaadaaninne Godaa ishatuwaadan, P'es'iroosawaadan,

eeno giyaa machchatto ittippe akkiide baanaw nuw maatay
 baawee? 6 Woy nu de'oo ootsiidde baas'etanaw bessiyaawe
 taananne Barnaabaasa s'alalee? 7 Ay wodenne bare
 miishshaa miidde, wotaadaratetsaa ootsiyaawe oonee? Woy
 woyniyaa turaa tokkiide, Aa ayfiyaa meennawe oonee?
 Woy miizza wudiyaa heemmiidde, he miizza wudiyaappe
 maatsaa ushennawe oonee? 8 Taani hawaa asaa k'ofaa
 s'alalaan gaytaa? Woy higgii k'ay hawaa geennee? 9 Ayaw
 gooppe, Muse Higgiiyan, «Katsaa yed'd'iyaa mehiyaa doonaa
 k'achchoppa» geetettiide s'aafetteedda. S'oossay mehiyaabaa
 k'oppiide hawaa gii? 10 Woy I hewaa giyaawe mulekka nu
 diraassa gidennee? Tumakka nu diraw s'aafetteedda; goshiyaa
 bitaniikka katsaa bukkiyaa bitaniikka, «Taana gakkiaawaa
 akkana» yaagiidde ootsanaw bessee. 11 Nuuni hintte gidдон
 ayaanaa yewuwaa zereeddawantta gidiide, nu ashoo maado
 gidiyaawaa hinttentuppe c'akkooppe darobee? 12 Haratuu
 hewaa hinttentuppe akkanaw untunttoo maatay de'ooppe,
 nuw untuntuwaappe aad'd'iyaa maatay baawee? Shin nuuni
 Kiristtoosa mishiraachchuwaa k'aalaw d'ubo gidennaadan,
 ubbabaa genc'c'iyawaappe attin, he maataan go"ettibeykko. 13
 Geeshsha Golliyaan ootsiyaa asatuu barenttu k'umaa Geeshsha
 Golliyaappe akkiyaawaa erikkitee? K'ay yarshshiyaasaan
 ootsiyaawanttu yarshshuwaappe akkiyaawaa erikkitee? 14
 Hawaadankka, k'ay mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaawanttu
 barenttu de'oo koshshiyaabaa aappe demmanaadan, Goday
 azazeedda. 15 Shin taani ha maataa ubbaan ayinne
 go"ettabeykke. Taani hawaa s'aafeddawe hewaa mala maatay
 taw de'anaw bessee yaagiyaawaana gidenna. Ayaw gooppe,
 ta c'EEK'uwaa ooninne mela kessiyaawaappe hayk'k'iyawe

taw lo"a. 16 Mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw taani azazetta utteedda diraw, Aa odooppekka taw c'ee'ettiyaabay baawa. Mishiraachchuwaa k'aalaa odennaan aggooppe, taw aayyero. 17 Ayaw gooppe, taani hawaa dosaade ootsooppe, taw woytay de'ee. Shin taani dosennaan is'sooppekka, mishiraachchuwaa k'aalaa diraw hadaraa S'oossay taw immeedda. 18 Yaatina, ta woytay ayee? Mishiraachchuwaa k'aalaa odaadde, taw wonggalaan de'iyaa kumentsaa maataan go"ettennan, mishiraachchuwaa k'aalaa c'oo odiyaawaa. 19 Taani oossinne ayile gidikke shin, c'oratuwaa zaaranaw taana ubbaw ayile kessaad. 20 Taani Ayihudatuwaa zaaranaw untuntunna untuntta gidaade de'aaddi. Ta huup'ew higgiaappe garssanna de'ikke. Shin higgiaappe garssanna de'iyaa wantta zaaranaw higgiaappe garssanna de'iyaa asaa mala gidaaddi. 21 Taani higgii baynna asatuwaana de'aadde, higgii baynna asaadan hanaad. S'oossaa higgii d'ayina gidenna. Shin higgii baynnawantta zaaranaw, Kiristtoosa higgiaappe garssanna de'aaddi. 22 Taani ammanuwaan daaburiyaawantta zaaranaw, untunttu mala gidaaddi. Taani ay ogiyaaninne amareeda asatuwaa ashshanaw, ubbaa asatuwaana ubbabaan untunttu mala gidaaddi. 23 Taani mishiraachchuwaa k'aalaa anjuwaa shaakkanaw, mishiraachchuwaa k'aalaa diraw, ubbabaa ootsay. 24 Wotsaan s'oonana giide wos's'iyaa ubbay ittippe wos's'ee. Shin ittuwaa s'alalay woytaa akkiyaawaa erikkitee? Hawaadan hinttentukka woytaa akkanaw wos's'ite. 25 Kaassaw barena giigissiyaa ooninne ubbabaan barena naagee. Asay hewaa daaburiyaawe s'ooneeddawoo imettiyaa bayiyaa kalachchaa demmanaassa. Shin nuuni daaburiyaawe med'inaw de'iyawaanne bayenna kalachchaa demmanaassa. 26 Hewaa

diraw, taani k'ofi baynnaan wos's'iyawaadan wos's'ikke. C'arkkuwaa yimppiyaa asaadanka c'oo olettikke. 27 Shin taani haranttoo odeeddawaappe guyyiyaan, ta huup'ew woytaappe attena mala, ta asatetsaa naagettanaadan ootsay.

10 Hewaa bolla taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte hawaa erana mala koyyay. Nu aawotuu ubbay shaariyaappe garssanna de'eeddino; ubbayka abbaa gidonna pinneeddino. 2 Untuntu ubbay Mussenna ittippe gidanaw, shaariyaanne abbaan s'ammak'etteeddino. 3 Untuntu ubbay he itti ayaanaa k'umaa meeddino. 4 K'ay ubbayka he itti ayaanaa ushshaa usheeddino. Ayaw gooppe, untuntu barentta kaaletsiyaa ayaanaa zaallaappe pulitowaa usheeddino; he zaallayka Kiristtoosa. 5 Shin S'oossay untuntuppe dariyaa baggatuwaan nashettibeenna diraw, untuntu anhay Asay bayna saan laalettedda. 6 Untuntu iitabaa amotteeddawaadan, nu wozanay k'ay iitabaa amuwaappe naagettanaadan, hewe ubbay nuw timirte gidedda. 7 S'oossaa mas'aafay, «Asay maanawunne ushanaw utteeddino; k'ay duroo dendi ek'keeddino» yaagiyaawaadan, untuntuppe ittuu ittuu eek'aw goyinneeddawaadan, hintte goyinnoppite. 8 Untuntuppe ittuu ittuu woshummeeddawaadan, nuuni woshummanaw bessena. Hewaa gaasuwaan untuntuppe itti gallassi laatamane heezzu sha"ay hayk'keedda. 9 Untuntuppe ittuu ittuu Godaa paac'c'iide, shooshshaan duketti hayk'keeddawaadan, nuuni Kiristtoosa paac'c'anaw bessena. 10 Untuntuppe ittuu ittuu zuuzummina, wod'iyaa kiitanchchaan untunta d'ayisseeddawaadan zuuzummoppite. 11 Hawe ubbay haratoo timirte gidanaadan untuntu bolla gakeedda. K'ay nuuna wodiya wurssetsay gakkana mateeddawanta seeranaw

s'aafetteedda. (aiōn g165) 12 Hewaa diraw, minna ek'k'aad giide k'oppiyaa uray ooninne kunddenaadan, barena naago. 13 Hinttentta gakkiiyaa paac'ii, asaa ubbaa gakkiiyaa paac'iyaa malappe attin, ayinne dummatenna. Hinttenttu wolk'k'ay danddayiawaappe aad'd'iyaa paac'iyaan hintte paac'ettanaw koyyenna S'oossay ammanetteedawaa. Shin hinttentta paac'ii gakkiiyaa wode, he paac'iyaa I hinttentta danddayissana. K'ay he paac'iaappe hinttenttu kesiyaa ogiyaakka I immana. 14 Hewaa diraw, ta dosiyaawanttoo, eek'aw goyinnoppite. 15 Hinttenttu wozanaama asaa gideedda diraw, taani hinttenttoo oday. Taani giyaawaa hintte pirddite. 16 Nuuni S'oossaa galatiide shaakkiiyaa anjuuwa s'uu'ay Kiristtoosa suutsaanna ittippetetsay de'iyawaa gidennee? K'ay nuuni mentsiyaa ukitsay Kiristtoosa ashuwaana ittippetetsay de'iyawaa gidennee? 17 Itti ukitsay de'iyaa diraw, nuuni c'ora gidoopekka, itti asatetsaa. Ayaw gooppe, nuuni ubbaykka he itti ukitsaa shaaketteetto. 18 Israa'eeliyaa asaa s'eellite. Yarshshuwaa miyaawanttu yarshshiyaasaanna ittippetetsay de'iyawantta gidikkino? 19 Simmi taani waagaytaa? Eek'aw yarshshetteedda k'umay maaddii woy eek'ay maaddii? 20 Maaddenna; shin taani giyaawe S'oossaa ammanenna asatuu iita ayyaanatoo yarshshiyaawaappe attin, S'oossaw yarshshikkino. Iita ayyaanatuwaana hintte ittippe zuppetana mala, taani koyyikke. 21 Godaa s'uu'aappe ushiidde k'ay iita ayyaanatuwaa s'uu'aappe ushanaw hintte danddaykkita. Godaa gaytaappe hintte gishettiidde k'ay iita ayyaanatuwaa gaytaappe maanaw danddaykkita. 22 Hewaa ootsiide nuuni Godaana s'iinottanaw koshshii? Nuuni aappe minneettoo? 23 Hintteppe ittuu ittuu, «Ubbabaa ootsanaw taana diggiyaabay baawa»; shin ubbabay maaddenna. «Ubbabaa ootsanaw

diggiyaabay baawa; shin ubbabay geeshshenna» yaagiino. **24** Oninne hara asaa maaddiyaabaa k'oppooppe attin, haray atto ittuunne barena maaddiyaabaa k'oppoppo. **25** Geyaan as'aare taraan zal'ettiyaa ashuwaa hintte wozanaa k'ofaan, ayinne sid'ennaan miite. **26** Ayaw gooppe, alamiinne aan de'iyabay ubbay Godaabaa. **27** Itti ammanenna Asay hinttentta imatsa ootsi shoobbanaw s'eesina baanaw koyyoope, hintte wozanaa k'ofaan, ayinne sid'ennaan hintte sintsa l aatsiyaabaa ubbaa miite. **28** Shin itti uray hinttenttoo, «Hawe eek'aw yarshsheeddawaa» gooppe, he hinttenttoo odeedda bitaniyaa dirawunne k'ay hintte wozanaa k'ofaa diraw, he k'umaa mooppite. **29** Taani giyaawe ne wozanaa k'ofaa diraassa gidenna; shin yekko bitaniyaa wozanaa k'ofaa diraassa. Taani ta hananaw danddayiyaa ta hanotaa hara asaa wozanay ayaw pirddii? **30** Taani S'oossaa galataade k'umaa mooppe, S'oossaa galataade meedda k'umaw ayaw borettaytaa? **31** Simmi hintte ayaanne mooppe, woy ayaanne ushooppe, woy hintte ayaanne ootsooppe, ubbabaa S'oossaa bonchchoo ootsite. **32** Hinttenttu Ayihuda asatoo woy Giriike asatoo woy S'oossaa ammaniyaawanttoo d'ubo gidoppite. **33** Taani k'ay c'oratu attana mala, untunttu ubbaa maaddanaadaanippe attin, ta huup'ew maaduwa koyyennaan, asaa ubbaa ubbabaan nashechchiyaawaadan, hinttenttukka hewaada ootsite.

11 Taani Kiristoosa leemisuwaa kaalliyaawaadan, hinttenttukka tawaa kaallite. **2** Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte ubbabaan taana hassayiyaa dirawunne, wogaa taani hinttenttoo immeeddawaadan, hintte minisiide naagiya diraw, hinttentta galatay. **3** Shin Kiristoosi attumawaa ubbaw huup'e gidiyaawaa, attuma Asay mac'c'a asaw huup'e gidiyaawaanne k'ay

S'oossay Kiristtoosaw huup'e gidiyaawaa hintte erana mala koyyay. 4 S'oossaa woossiidae, woy timbbitiyaa odiiide, bare huup'iyaa gooziyaa attuma Asay ubbay Kiristtoosa toochchee. 5 K'ay S'oossaa woossaade woy timbbitiyaa odaadde, bare huup'iyaa goozenna mac'c'awunna bare asinaa toochchaw; ayaw gooppe, iza bare huup'iyaa meedetta diggooninna itti mala. 6 Mac'c'awunna bare huup'iyaa goozana d'ayooppe, k'ans's'issu. Shin iza bare huup'iyaa k'ans's'issanawe woy meedissanawe pokkooppe, bare huup'iyaa goozu. 7 Attumawe S'oossaa leemisuwaanne bonchchuwaa gidiyaa diraw, bare huup'iyaa goozanaw bessena; shin mac'c'awunna attumawoo bonchcho. 8 Ayaw gooppe, mac'c'awunna attumawaappe beettaadduppe attin, attumawe mac'c'awunippe beettibeenna. 9 Ayaw gooppe, mac'c'awunna attumawaa diraw med'ettaadduppe attin, attumawe mac'c'awuni diraw med'ettibeenna. 10 Hewaa diraw, mac'c'awunna bare asinaa ayissuwaappe garssanna de'iyawaa erissanawunne kiitanchchatuwaa diraw, izi huup'iyaan gooziyaabay de'anaw bessee. 11 Shin Godaan mac'c'awunna attumawe baynnaan de'ukku; attumawekka mac'c'awunna baynnaan de'enna. 12 Ayaw gooppe, mac'c'awunna attumawaappe med'etteeddawaadan, k'ay attumawekka mac'c'awunippe yeletteedda. K'ay ubbabaykka S'oossaappe yee. 13 Hinttenttu hintte huup'ew pirddite. Mac'c'awunna bare huup'iyaa goozennaan S'oossaa woossanaw bessii? 14 Attumawe bare huup'iyaa dichchooppe, aw pokko. Shin mac'c'awunna bare huup'iyaa dichchooppe, iziw bonchcho gidiyaawaa haray atto, med'etenttonne hinttentta tamarissennee? Ayaw gooppe, mac'c'awuni huup'ii izo kammanaw iziw imetteedda. 16 Shin ooninne ha

yewuwaan palumettanaw koyyoope, nuw gidina woy S'oossaa ammaniyaawanttoo gidinakka, hawaappe hara wogay baawa.

17 Hintte shiik'iyaa we iitabaassappe attin, lo"obaassa gidenna diraw, taani ha azazuwaa immaadde hinttentta galatikke. 18 Shin hintte woosa gollen shiik'iyaa wode, hintte gidдон p'alk'k'etsay de'iyaa waa taani sisay. K'ay hewe itti baggana tuma gidiyaawaa ammanay. 19 Ayaw gooppe, hintte matan ammanetteedawanttu k'onc'c'i erettana mala, hintte gidдонkka k'ay shaakuu de'anaw bessee. 20 Hewaa diraw, hintte ittippe shiik'iyaa wode, hintte shiik'uu Godaa kawuwaa maanaassa gidenna. 21 Ayaw gooppe, hintte k'umaa miyaa wode, ubbay huup'iyaan huup'iyaan barewaa barewaa miyaa diraw, ittuu koshattee; ittuu k'ay matsottee.

22 Maanawunne ushanaw hinttenttoo gollii baawee? Woy S'oossaa woosa golliyaa kad'iitee? K'ay ayinne baynnawantta yeellayiitee? Taani hinttentta waagoo? Ha yewuwaan taani hinttentta galatoo? Galatikke. 23 Ayaw gooppe, taani k'ay hinttenttoo immeedda timirttiyaa Godaappe akkaad. Godaa Yesuusi untunttu Aa aatsiide immeedda k'amma daabbuwaa akkiide, 24 S'oossaa galateedda; daabbuwaa mentsiide, «Heytte; miite. Hawe hintte gishshataw barena immeedda ta ashuwaa. Hawaan taana k'oppite» yaageedda. 25 Hawaadankka, kawuwaa miide simmina, s'uu'aa k'ay akkiide, «Hawe s'uu'ay ta suutsaan taani c'aak'keedda ooratsa c'aak'uwaa. Hinttenttu aappe usheedda wode ubbaan hewaan taana k'oppite» yaageedda. 26 Ayaw gooppe, hintte ha daabbuwaa meedda wode ubbaaninne ha s'uu'aappe usheedda wode ubbaan Goday yaana gakkanawukka, Aa hayk'uwaa odiita. 27 Hewaa diraw, bessenaan de'iidde Godaa daabbuwaa miyaawe, woy Godaa s'uu'aappe ushiyaawe ooninne Aa ashuwaanne Aa suutsaa ac'otee.

28 Shin Asay bare huup'iyaa paac'c'o. Yaatiide daabbuwaa mo. S'uu'aappekka usho. 29 Ayaw gooppe, Godaa ashuwaa shaakkiide erennaan daabbuwaa miyaawenne s'uu'aappekka ushiyaawe bare huup'ewaa pirddaa meennee ushee. 30 Hewaa diraw, hintte gidдон c'oratuу daaburanchchanne hargganchcha gideeddino; k'ay unddenneeddawanntu hayk'k'eeddino. 31 Shin nuuni nu huup'iyaa tumu paac'c'eeddentto, S'oossay nuuna pirddenna. 32 Nuuni pirddettiyaa wode, ha alamiyaanna ittippe pirddettenna mala, Goday nuuna seeree. 33 Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, Godaa kawuwaa maanaw hintte shiik'iyaa wode, ittuu ittuwaa naagite. 34 Ooninne koshatteeddawaa gidoope, ittippe shiik'iyaa wode S'oossaa pirddan hintte gelenna mala, bare soyin mo. Atteeddawaa taani yaa baade giigissana.

12 Taanaadan ammaniyaawanttoo, Geeshsha Ayaanaa imotaabaa hintte eranaw koyyay. 2 Hinttenttu S'oossaa ammanenna wode, ubbaa wode kaalliyaawaadankka, haasayenna eek'atuwaakko hintte beeddawaa eriita. 3 Hewaa diraw, S'oossaa Ayyaanay kaaletsiyaa Asay ooninne, «Yesuusi shek'etto» yaagiide haasayennawaanne k'ay Geeshsha Ayyaanay kaaletsooppeppe attin, haray atto itti asaynne, «Yesuusi Godaa» gaanaw danddayennawaa taani hinttentta erissay. 4 Ayaanaa imotay dumma dumma; shin immiyaa Ayyaanay ittuwaa. 5 K'ay ootsiyaa oosuu dumma dumma; shin Goday ittuwaa. 6 Oosuwaa ootsanaw dumma dumma ogii de'ishshin, he ootsiyaa ogiyaa ubbaa asaa ubbaw k'onc'c'issiyaa S'oossay ittuwaa. 7 Shin asaa ubbaa maaddanaw, Geeshsha Ayaanaa k'onc'c'issiyaa wolk'k'ay ubbaw huup'iyaan huup'iyaan imetteedda. 8 Ayaw gooppe, Geeshsha Ayyaanay ittoo aad'o

eratetsaa haasayaa immeedda; k'ay ittoo eratetsaa haasayaa immeedda. **9** He Geeshsha Ayyaanay ittoo ammanuwaa immiide, yekkoo hargganchchaa patsiyaa wolk'k'aa immeedda. **10** Geeshsha Ayyaanay ittoo malaataa ootsiyaa wolk'k'aa immiide, ittoo timbbitiyaa odiyaa wolk'k'aa immeedda. Ittoo ayyaanatuwaa gidduwaan de'iyaa dummatetsaa eriyaa wolk'k'aa immiide, ittoo duma duma k'aalaan haasayiyaa wolk'k'aa immeedda. K'ay ittoo duma duma k'aalaan haasayeeddawaa billiyaa wolk'k'aa immeedda **11** Shin ha ubbabaa ootsiyaawe he itti Geeshsha Ayaanaa. Asaa ubbaw I bare koyyiyaawaadan, duma duma imotaa shaakki shaakkiide immeedda. **12** Kiristtoosi c'ora asatetsatuu de'iyaa itti bollaa mala. Bollay c'ora asatetsatuwaappe med'etteeddawaa gidoopekka, itti bollaa. **13** Ayaw gooppe, nuuni Ayihuda asaa gidooppenney woy Giriike asaa gidoope, woy ayile gidooppenney woy womaanno gidoope, ubbay itti Geeshsha Ayyaanaa itti bollaa gidanaw s'ammak'etteeddo. K'ay nuuni ubbay itti Geeshsha Ayaanaa usheeddo. **14** Ayaw gooppe, bollaw asatetsay c'ora gidiyaawaappe attin, ittuwaa gidenna. **15** Gedii, «Taani kushiya gidenna diraw, bollaa k'ommo gidikke» gooppe, I hewaa giyaawe bollaa k'ommo gidiyaawaa digganee? **16** Haytsaykka, «Taani ayfiyaa gidenna diraw, bollaa k'ommo gidikke» gooppe, I hewaa giyaawe bollaa k'ommo gidiyaawaa digganee? **17** Bollay ubbay ayfiyaa s'alalaa gidintto, wootiide sisanaw danddayii? K'ay bollay ubbay haytsaa s'alalaa gidintto, wootiide singganaw danddayii? **18** Shin S'oossay bare koyyeeddawaadan, bollaa asatetsatuwaa ittuwaa ittuwaa bolla wotseedda. **19** Ubbay itti k'ommo gidintto, bollay hak'an de'anee? **20** Shin asatetsatuu c'ora gidoopekka, bollay ittuwaa. **21** Ayifii kushiya, «Neeni taana koshshakka»

gaanaw danddayenna. Woy k'ay huup'ii gedatuwaa, «Hinttenttu taana koshshikkita» gaanaw danddayenna. 22 Shin laafa malatiyaa bolla asatetsatuu loytsi koshshiyaawantta. 23 Bolla asatetsatuwaappe bonchchettennawantta nuw malatiyaawantta nuuni loytsi bonchcheetto. K'ay nuuna yeellaiyaa bolla asatetsatuwaakka loytsi bonchcheetto. 24 Nu bollaappe beettiyaa baggaw mayuu koshshenna; shin pokkiyaa bagga asatetsatuwaa loytsi mayzzanaadan, S'oossay asatetsaa ittippe gatseedda. 25 Bolla asatetsatuu ittuu ittoo itti mala k'ofaa k'oppanaappe attin, bolla dumatetsay de'anaw bessena. 26 Bolla asatetsatuwaappe ittuu seelettooppe, bolla asatetsatuu ubbaykka aanana seelettiino; bolla asatetsatuwaappe ittuu bonchchettooppe, bolla asatetsatuu ubbay aanana nashettiino. 27 Hinttenttu ubbay Kiristoosa bolla; k'ay huup'iyaa huup'iyaa hintte ubbaykka Aa bolla asatetsatuwaa. 28 S'oossay woosa gollen itti itti asatuwaa, koyruwaan Yesuusi kiiteeddawantta, laa'entsuwaan nabatuwaa, heezentsuwaan tamarissiyaawantta, hewaappe guyyiyaan, malaataa ootsiyaawantta, hewaappe guyyiyaan, patsiyaa wolk'k'ay de'iyaaawantta, maaddiyaawantta, woosa golliyaa ayissiyaawantta dumma dumma k'aalaan haasayaawantta ootseedda. 29 Ubbatuu Yesuusi kiiteeddawanttee? Ubbatuu nabatee? Ubbatuu tamarissiyaawanttee? Ubbatuu malaataa ootsiino? 30 Ubbaw patsiyaa wolk'k'ay de'ii? Ubbatuu dumma dumma k'aalaan haasayiino? K'ay dumma dumma k'aalaan haasayeeddawaa ubbatuu billiino? 31 Shin ubbaappe aad'd'iyaa imotaa loytsi koyyite. K'ay ubbaappe loytsi aad'd'iyaa ogiyaa taani hinttentta bessana.

13 Taani asaa k'aalaaninne kiitanchchaa k'aalaan haasayooppekka taw siik'uu d'ayooppe, ta haasayay c'oo waassiyaa dawalaa mala; woy k'olc'c'akattiyaa s'inaas'iliyaa mala. **2** Nabetetsaa imotay taw de'ooppekka, taani geemmeedda yewuwaa ubbaanne eratetsaa ubbaa erinttokka, k'ay deriyaa dentsi diggiyaa ammanuu taw de'ooppekka, siik'uu d'ayooppe, taani ayaanne gidikke. **3** Taw de'iyawaa ubbaa hiyyeesatuwaa mizanaw imminttokka haray atto, ta bollaa tamaan guuddanaw aatsa imminttokka siik'uu d'ayooppe, taana ayinne maaddenna. **4** Siik'uu danddayanchchaa. Siik'uu keekke. Siik'uu k'anaatenna. C'ee'k'ettenna; k'ay otorettena. **5** Siik'uu barew bessenawaa ootsenna; Uuzeetenna; Yilotenna; Siik'uu naak'etteeddawaakka paydenna. **6** Siik'uu tumatetsaan nashettiyaawaappe attin, wordduwaan nashettenna. **7** Siik'uu ubbabaa danddayee. Ubbabaykka hananawaa giide, nashechchaan naagee. Ubbabaan genc'c'ee. **8** Siik'uu mulekka d'ayenna. Shin nabetetsaykka attana. Dumma dumma k'aalaan haasayiyaawekka attana. Eratetsaykka d'ayana. **9** Ayaw gooppe, nuuni eratetsaappe pac'aa ereetto; timbbitiyaappekka pac'aa odeetto. **10** Shin kumentsaa gideeddawe yiyaa wode, pac'ay d'ayana. **11** Taani na'atetsaan de'iyaa wode, na'aadan haasayay. Na'aadan k'oppay. K'ay na'aadankka akeekay. Wodalla gideedda wode, na'atetsaa hanuwaa aggaad. **12** Nuuni ha"i be'iyawe masttootayan be'iyaa lem"i lem"iyaa malaa mala; shin he wode nuuni nu ayfiyaan k'onc'c'iyaan be'ana. Ha"i taani eratetsaappe pac'aa eray; shin S'oossay taana wurssiide eriyaawaadan, he wode taanikka wurssa erana. **13** Shin hewaa gidoope, ammanuu, hananawaa giide nashechchaan naagiyaaawenne

siik'uu, hawanttu heezzatuu minniide de'iino. Hawanttuppe aad'd'iyaawe siik'uwaa.

14 Siik'uwaa kaallite. Ayaanaa imotaakka loytsi koyyite. Shin ubbaappe aatsiide, nabetetsaa koyyite. 2 Ayaw gooppe, dumma dumma k'aalaan haasayiyaa uray S'oossaw haasayeepppe attin, asaw haasayenna. Ayaw gooppe, I haasayiyaawaa ooninne akeekena. Shin asaw k'onc'c'ibeenna yewuwaa Ayaanaa wolk'k'aan haasayee. 3 Shin nabii asaa maaddanaw, zoranawunne minisanaw asaw haasayee. 4 Dumma dumma k'aalaan haasayiyaa uray barena maaddee. Shin nabii woosa golliiyaa maaddee. 5 Hinttenttu ubbay dumma dumma k'aalaan hasayaanawaa taani dosay. Shin nabetetsaa hewaappe aatsaade dosay. Ayaw gooppe, dumma dumma k'aalaan haasayiyaawe he haasayeeddawaa woosa golliiyaa maaddanaw billiyaa Asay d'ayooppe, dumma dumma k'aalaan haasayiyaawaappe nabetetsay aad'd'ee. 6 Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, ha"i taani hinttenttukko baade, dumma dumma k'aalaan haasayaadde, sas'aan woy eratetsaan woy nabetetsaan woy tamarissiyaawaan hinttenttoo odana d'ayooppe, taani hinttentta ayaa maaddaytaa? 7 Haray atto, shemppuu baynnabay suusulliyaa gidina woy diitsaa gidina kaa'iidde, bare kaassaa dummatetsaa erissana d'ayooppe, suusulliyaa punnooppenne, woy diitsaa diis's'ooppe, Asay wootiide eranee? 8 K'ay s'urumbbaa waasuu loytsi erettana d'ayooppe, olaw oonee giigettanawee? 9 Hawaadankka, k'ay dumma dumma k'aalaan hintte haasaayiyaawe k'onc'c'e gidennaan d'ayooppe, hintte haasayiyaawaa Asay wooti akeekanee? Ayaw gooppe, c'arkkoo hintte haasayiita. 10 Ha alamiyaan c'ora k'aalay de'ee; shin biletsay baynna k'aalay ittuunne baawa. 11 Shin itti Asay haasayiyaa k'aalaa taani

erana d'ayooppe, he haasayiyaawe taw imatsaa gidee; taanikka
 aw imatsaa giday. **12** Hawaadankka, k'ay Geeshsha Ayaanaa
 imotaa hintte akkanaw loytsi koyyiyaawantta gidiyaa diraw,
 woosa golliyaa dichchanaw maaddawaa ubbabaappe aatsiide
 koyyite. **13** Hewaa diraw, dumma dumma k'aalaan haasayiyaawe
 bare haasayeeddawaa billanaw danddayana mala, S'oossaa
 woosso. **14** Ayaw gooppe, taani dumma dumma k'aalaan
 S'oossaa woossooppe, ta ayyaanaykka woossee; shin ta garssa
 k'ofay ayinne go"etenna. **15** Yaatina, taani wootoo? Taani
 ta ayyaanan S'oossaa woosana; k'ay ta k'ofankka S'oossaa
 woosana. Ta ayyaanan yes's'ana; k'ay ta k'ofankka yes's'ana.
16 Hewaa gidana d'ayooppe, neeni ne ayaanaa s'alalaan
 S'oossaa galatiyaawaa gidooppe, he sa'aan neeni giyaawaa
 erenna Asay neeni S'oossaa galatiyaawaa erennaan, neeni
 galateeddawaan wootiide, «Amen"i» gaanee? **17** Neeni S'oossaa
 galatiyaawe lo"a; shin hewe yekko bitaniyaa maaddenna. **18**
 Taani dumma dumma k'aalaan hintte ubbaappe aatsaade
 haasayiyyaa diraw, S'oossaa galatay. **19** Shin taani woosa gollen
 haratuwaa tamarissanaw dumma dumma k'aalaan tammu
 sha"a k'aalatuwaa haasayiyaawaappe ichcheshu k'aalatuwaa
 ta wozanaa k'ofaan haasayanaw dosay. **20** Taanaadan
 ammaniyaawanttoo, hintte iita yewuwaan guutsa naanaa mala
 gidanaappe attin, k'ofaan guutsa naanaa mala gidoppite;
 hintte garssa k'ofaan wozanaamatuwaa gidite. **21** S'oossaa
 Mas'aafan, «Goday, <Taani ha asaw, dumma dumma k'aalaan
 haasayiyyaa asaaninne, imatsatuwaa doonaan haasayana.
 Shin hewankka, taani giyaawaa untunttu sisikkino> yaagee»
 geetettiide s'aafetteedda. **22** Simmi dumma dumma k'aalaan
 haasaayiyaawe ammanennawanttoo malaataa gidiyaawaappe

attin, ammaniyaawanttoo malaataa gidenna. K'ay nabatuwaappe
 haasayettiyaawe ammaniyaawanttoo malaataa gidiyaawaappe
 attin, ammanennawanttoo malaataa gidenna. **23** Hewaa diraw,
 ammaniyaa Asay ubbay ittippe shiik'iide, k'ay ubbaykka dumma
 dumma k'aalaan haasayooppe, tamaribeenna Asay woy
 ammanenna Asay geliide, hinttentta ubbaa, «Gooyiita» geennee?
24 Shin tamaribeenna Asay woy ammanenna Asay woosa
 golle geliyaa wode, Asay ubbay timbbitiyaa odooppe, I bare
 sisiyaawaan bare nagaraa akeekke. K'ay he siseeddabaa
 ubbankka I pirdettana. **25** Aa wozanaan geemmedda k'ofaykka
 k'onc'c'ana. Hawaadankka k'ay, «S'oossay tumu hintte gidдон
 de'ee» yaagiide markattiidde, guufanniide S'oossaw goyinnana.
26 Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, ayee? Hinttenttu
 ittippe shiik'iyyaa wode, huup'iyaan huup'iyaan, ittoo mazimurii
 de'ee; ittoo tamarissiyaawe de'ee; ittoo sas'ay de'ee; k'ay
 ittoo dumma dumma k'aalaan haasaayiyaawe de'ee; ittoo
 billiyaawe de'ee. Ubbaykka woosa golliyyaa maaddiyaawaa
 gidanaw bessee. **27** Ooninne dumma dumma k'aalaan
 haasayooppe, laa"u gidiide, woy darooppe heezzu gidiide,
 kaallaan kaallaan haasayanaw bessee. K'ay hara ittuu untunttu
 haasayeeddawaa billo. **28** Shin billiyaa Asay d'ayooppe, dumma
 dumma k'aalaan haasayiyaawe woosa golliyaan c'o"u go.
 Bare huup'ewunne S'oossaw haasayo. **29** Nabatuukka laa"u
 gidiide woy heezzu gidiide haasayino. K'ay haranttu untunttu
 giyaawaa shaakkino. **30** Shin S'oossay he sa'aan utteedda
 haraw ittibaa k'onc'c'issooppe, kasenna haasayiyaawe c'o"u go.
31 Ayaw gooppe, ubbay tamarana malanne ubbay minnana
 mala, kaallaan kaallaan timbbitiyaa odanaw danddayiita. **32**
 Timbbitiyaa odiyaawanttu imotay untunttoo azazettee. **33** Ayaw

gooppe, S'oossay sarotetsaa S'oossaappe attin, c'abbuwaa S'oossaa gidenna. Geeshshatuu woosa golletuwaa ubbaan, **34** mac'c'awanttu shiik'uwaa garssan c'o'u giino. Ayaw gooppe, Ayihudatuwaa higgii giyaawaadanka untunttu moodettanaappe attin, shiik'uwaa garssan haasayanaw untunttoo maati baawa. **35** Mac'c'awanttu shiik'uwaa garssan haasaayiyaawe pokko gidiyaa diraw, ayentto eranaw koyyooppenne soyin barenttu asinaa oochchino. **36** S'oossaa k'aalay koyro hintteppe yeeddee? Woy hintte s'alalaakko yeeddee? **37** Ooninne barena nabiyya woy S'oossaa Ayyaanay de'iyya asaa yaagiide k'oppooppe, taani hinttenttoo s'aafiyaawe Godaa azazuwaa gidiyaawaa akeeko. **38** Shin ooninne akeekana d'ayooppe, akeekoppo bashi aggo. **39** Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, timbbitiyaa odanaw loytsi amottite. K'ay duma duma k'aalaan haasayiyaawaakka diggoppite. **40** Shin ubbabaykka wogaaninne maaran hano.

15 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttoo odeedda mishiraachchuwaa k'aalaa hintte akkeeddawaanne k'ay hintte ammanuu aan ek'keeddawaa hinttentta k'ofetsay. **2** Hinttenttu ammanuu mela gidana d'ayooppe, k'ay taani hinttenttoo odeedda k'aalaa loytsi oyk'k'ooppe, hintte he mishiraachchuwaa k'aalaan atteeddita. **3** Ayaw gooppe, taani k'ay akkeeddawaa ubbabaappe aad'd'iide koshshiyaawaa kasetaade hinttenttoo immaaddi. Hewe ayee gooppe, S'oossaa mas'aafay giyaawaadan, Kiristtoosi nu nagaraa diraw **4** hayk'k'iide moogetteedda. S'oossaa Mas'aafay giyaawaadanka, heezentsiyaa gallassi hayk'uwaappe **5** denddiide, P'es'iroosaw k'onc'c'eedda. Hewaappe guyyiyaan, bare kiitteedda tammanne laa"atoo k'onc'c'eedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, ichcheshu s'eetuwaappe

dariyaa barena kaalliyaa asaw itti kaala k'onc'c'eedda.
 Unttuntuppe dariyaa baggay hanno gakkanaassikka pas'a
 de'iino; shin amareedawanttu hayk'k'eeddino. 7 Hewaappe
 guyyiyaan, Yaak'oobaw k'onc'c'eedda; guyyeppe bare kiitteedda
 ubbatoo k'onc'c'eedda. 8 K'ay ubbaappe wurssetsaan, wodii
 gakkennaan yeletteedda tawukka k'onc'c'eedda. 9 Ayaw
 gooppe, Yesuusi kiitteedda ubbaappe taani laafa; taani S'oossaa
 woosa golliyaa waayisseedda diraw, Yesuusi kiitteeddawaa
 geetettaade s'esettanawukka bessikke. 10 Shin S'oossaa
 aad'd'o keekatetsaan taani taanakka. K'ay taw I immeedda
 aad'd'o keekatetsay mela gidibeenna; shin taani untuntta
 ubbaappe aatsaade ootsaad. Shin taananna de'iyaa S'oossaa
 aad'd'o keekatetsay ootseeddappe attin, taana gidikke. 11
 Simmi taana gidooppekka, woy untuntta gidooppekka, nuuni
 ubbay odiyaawe hawaa; hinttentukka hawaa ammaneeddita. 12
 Kiristtoosi hayk'uwaappe dendeeddawaa odiyaawaa gidooppe,
 hinttentuppe itti itti asatuu yaatina wootiide, «Hayk'k'eedda
 Asay hayk'uwaappe denddenna» yaagiinoo? 13 Hayk'k'eedda
 uray hayk'uwaappe denddibeennawaa gidooppe, yaatina hekko
 Kiristtoosikka hayk'uwaappe denddibeenna giyaawaa. 14
 Kiristtoosi hayk'uwaappe denddibeennawaa gidooppe, yaatina
 nuuni odiyaawekka mela; k'ay hintte ammanuukka mela. 15
 K'ay nuuni, «Kiristtoosa hayk'uwaappe dentseedda» yaagiide
 S'oossaabaa markkatteedda diraw, Aa worddo markkatuwaa
 gidiide beetteeddo. Shin hayk'k'eeddawaynta hayk'uwaappe I
 dentsibeennawaa gidooppe, Kiristtoosakka dentsibeenna. 16
 Ayaw gooppe, hayk'k'eeddawayntu hayk'uwaappe denddennawaa
 gidooppe, simmi Kiristtoosikka denddibeenna. 17 Kiristtoosi
 hayk'uwaappe denddibeennawaa gidooppe, hintte ammanuukka

mela; k'ay hintte hawaa gakkanawukka nagaraanna de'iita.

18 Simmi Kiristtoosa ammaniide hayk'k'eeddawanttukka k'ay d'ayeeddino giyaawaa. **19** Nuuni ha de'uwaa s'alalaw Kiristtoosan hidooteedda gidoope, ha alamiyaan de'iyaa asaa ubbaappekka nubay lo"enna. **20** Shin Kiristtoosi hayk'k'eeddawanttu denddoo bayira gidiide, hayk'uwaappe denddeeddawe tuma. **21** Ayaw gooppe, hayk'uu itti asaa baggana ha alamiyaa yeedda, hayk'k'eeddawanttu dendduukka k'ay itti asaa baggana yeedda.

22 Ayaw gooppe, Asay ubbay Addaamana ittippetetsaa med'd'eedda diraw hayk'k'eeddawaadan, Kiristtoosanna ittippetetsaa med'd'eedda diraw, ubbay de'oo denddana. **23** Shin ubbaykka bare kaallaan kaallaan denddana. Kiristtoosi ubbaappe kasetiide denddeedda; hewaappe guyyiyaan, Kiristtoosawanttu Kiristtoosi yiyaa wode denddana. **24** Hewaappe guyyiyaan, Kiristtoosi maataa ubbaa, godatetsaa ubbaanne wolk'k'aa ubbaa d'ayissiide, S'oossaw bare Aabboo kawutetsaa immiyaa wode, wodiya wurssetsay yaanawaa. **25** Ayaw gooppe, S'oossay Aa morkkatuwaa ubbaa Aa gediyaappe garssanna wotsana gakkanaw, Kiristtoosi mooddanaw bessee. **26** Ubbaappe wurssetsaan d'ayiidde de'iyaa morkkii hayk'uwaa. **27** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay ubbabaa Aa gediyaappe garssanna wotsiide moodisseedda» yaagee. Shin ubbabaa Aa gediyaappe garssanna wotsiide moodisseedda giyaa wode, ubbabaa ootseedda S'oossaappe attin, yekko ubbay moodetteedda giyaawe k'onc'c'e. **28** Shin ubbabay Kiristtoosaw moodetteeddawaappe guyyiyaan, Kiristtoosi k'ay bare huup'ew ubbabaa barena moodisseedda S'oossaw moodetana. S'oossay k'ay ubbabaa wurssiide mooddana. **29** Hewaa gidana d'ayooppe, hayk'k'eeddawanttu kotaa s'ammak'ettiyaawanttu

ayaa ootsiinoo? Hayk'k'eeddawanttu ubbakka denddennawaa gidoope, Asay hayk'k'eeddawanttu kotaa ayaw s'ammak'ettii?

30 Yaatina, nuuni ubbaa wode ayaw hassayenna metuwaan geleettoo? **31** Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu Godaa Kiristtoosa Yesuusan taw de'iyaa hinttenan c'ee'ettaadde, gallasaan gallasaan hayk'k'ay. **32** Taani Efesoonen asaa k'ofaadan du'aanna baas'eteeddawe taana ayaa maaddii? Shin hayk'k'eeddawanttu hayk'uwaappe denddennawaa gidoope, «Simmi moyttenne ushoytte; ayaw gooppe, nuuni wontti hayk'k'ana» giyaawaa mala. **33** C'imettoppiti; iita laggetetsay lo'o hanotaa bayizze. **34** S'illotetsaakko simmite. Nagaraa ootsoppiti. Hinttentuppe itti itti Asay S'oossaa erenna; taani hawaa hinttentta yeellayanaw gay. **35** Shin itti asay, «Hayk'k'eedda Asay waaniide denddane? Unttuntu ayaa mala bollaanna yaanne?» yaagennaan aggena. **36** Neenoo eeyaw, neeni gadiyaan zeriya zeretsay hayk'k'ennan mukkenna. **37** Neeni zeriyaawe zarggaa gidina woy hara k'ommo katsaa gidina, ayfiyaa s'alalaappe attin, lammi doliide kesiyaawaa gidenna. **38** Shin S'oossay zeretsaw bare dosedda bollaa immee; k'ay zeretsaa ubbawukka huup'iyaan huup'iyaan untunttu bollaa immee. **39** Med'etaa ubbaa ashuu ittuwaa gidenna. Shin asaa ashuu ittuwaa; mehiyaa ashuu dumma; kafatuwaa ashuukka dumma; k'ay moliyaa ashuukka dumma. **40** K'ay saluwaa asatetsatuunne sa'aa asatetsatuu de'iino. Shin saluwaa bollaa bonchchuu dumma; k'ay sa'aa bollaa bonchchuu dumma. **41** Awayfiyaw Aa huup'e bonchchuu de'ee. Agenawukka Aa huup'e bonchchuu de'ee. K'ay s'oolintatookka dumma bonchchuu de'ee; ayaw gooppe, itti s'oolintii yekko s'oolintiyaappe bonchchuwaan dummatee. **42** K'ay hayk'k'eeddawanttu

hayk'uwaappe denddiyaa wode hewaadan hanana; hayk'k'iyaa
 bollay moogettiide, hayk'k'enna bollaa gidiide denddana. 43
 Bollay tooshiyaan moogettiide, bonchchuwaan denddana. K'ay
 daaburaan moogettiide, wolk'k'aan denddana. 44 Med'etaa
 bollay moogettiide, Geeshsha Ayyaanan kaalesettiyaa bollaa
 gidiide denddana. Med'etaa bollay de'ooppe, k'ay Geeshsha
 Ayyaanaan kaalesettiyaa bollaykka de'ee. 45 Hawaadankka,
 k'ay S'oossaa Mas'aafan, «Koyro bitanii, Addaami, pas'a
 de'iyaa asaa gidiide med'etteedda» yaagee. Shin wurssetsaa
 Addaami de'uwaa immiyaa asaa gideedda. 46 Shin med'etaa
 Asay koyro yiina, geeddoppe ayaanaa Asay yeeddappe attin,
 ayyaanaawe koyro yibeenna. 47 Koyro Addaami biittaappe
 med'etteedda; I biittaappe med'etteeddawaa. Laa'entsuwaa
 Addaami saluwaappe yeedda. 48 Ha sa'aa asatuu biittaappe
 med'etteeddawaa malatiino. K'ay saluwaa asatuu saluwaappe
 yeeddawaa malatiino. 49 Nuuni biittaappe med'etteeddawaa
 malaa mayyeeddawaadan, saluwaappe yeeddawaa malaakka
 k'ay mayyana. 50 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe
 hawaa; ashuunne suutsay S'oossaa kawutetsaa laattana
 danddayenna. K'ay wook'k'iyaaawe wook'k'ennawaa laattenna. 51
 Sisite! Taani hinttenttoo ittibaa s'uurray. Nuuni ubbay hayk'k'okko.
 Shin wurssetsaa s'urumbbay punettiyaa wode, lip'eedda ayfii
 s'eellanaw wozanaa aatsenan laamettana. Ayaw gooppe,
 s'urumbbay punettiyaa wode, hayk'k'eedda Asay wook'k'enna
 asaa gidiide denddana; nuunikka laamettana. 53 Ayaw gooppe,
 hawe wook'k'iyaaawe wook'k'ennawaa mayyanaw bessee; k'ay
 hawe hayk'k'iyaaawe hayk'k'ennawaa mayyanaw bessee. 54 Shin
 hawe wook'k'iyaaawe wook'k'ennawaa mayiyaa wode, k'ay hawe
 hayk'k'iyaaawe hayk'k'ennawaa mayiyaa wode, he wode, S'oossaa

Mas'aafay, «Hayk'uu s'oonettiide mitetteedda. **55** Hayk'oo, ne yishshay hak'anee? Hayk'oo, ne s'oonuu hak'anee?» geedda k'aalay polettana. (Hadēs g86) **56** Hayk'uu dukkiyaa wolk'k'aa nagaraappe demmee; k'ay nagaray wolk'k'aa higgiaappe demmee. **57** Shin nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggana nuuna s'oonissiyaa S'oossaa galatay gakkoo. **58** Taani siik'iyyaa taanaadan ammaniyaawanttoo, hewaa diraw, k'aas's'ennaan min ek'kite. Hinttenttu daaburay Godaa baggana mela gidennawaa eriide, ubbaa wode Godaa oosuwaa azallenan ootsite.

16 S'oossaa asatoo miishshaa shiishshanaw Galaatiyaan de'iyaa ammaniyaa asatoo taani k'aalaa geleeddawaadan, hinttenttukka k'ay hewaadan ootsite. **2** Hinttenttu taani yaa biyaa wode, miishshaa shiishshenna mala, hintte ubbay Wogaa gallassi gallassi, hintte demmiyaa keenaappe hintte gollen dagayite. **3** Taani yaa gakkiiyaa wode, hintte ammaniyaa asaa oona gidooppenne, hintte immeeddawaa gatsana mala, dabddaabbiyaanna untuntta Yerusaalame kiittana. **4** K'ay taani untuntunna baanaw koshshooppe, untunttu taananna ittippe baanawantta. **5** Taani Mak'idooniyaanna aad'd'aadde, hinttenttukko baana; ayaw gooppe, taani Mak'idooniyaanna aad'd'ay. **6** Taani biyaasaa hak'a gidooppenne, ta buussan hintte taana maaddana mala, hintte matan amareeda wodiyya gam"ennaan aggikke. Woy balguuwaakka hintte matan shaac'c'ennan waayya aggana. **7** Ayaw gooppe, taani ha"i yaanna aad'd'aadde he ogiyaanna hinttentta be'anaw koyyikke. Goday gooppe, hintte matan amareeda wodiyya takkanaw k'oppay. **8** Shin taani P'ens's'ek'ostte giyya gallasay gakkanaw Efesoonen gam"ana. **9** Taw oosuu kumeedda aako penggiikka yaan dooyetteedda. K'ay taw c'ora morkketuu de'iino. **10**

S'imootoose hinttentukko yooppe, hintte matan I yayyenaan de'anaadan, Aa loytsi oyk'k'ite. Ayaw gooppe, ikka k'ay Godaa oosuwaa ootsee. **11** Hewaa diraw, ooninne Aa kad'oppo. Shin I taakko saro simmana mala, Aa maaddiide sarotetsaan moyzzite. Ayaw gooppe, taani I ishatuwaanna simmanawaa naaga uttaad. **12** Shin nu ishaa Ap'iloosi yekko ishatuwaanna hinttentukko baana mala, taani Aa minisa woossaad. Shin ha'i hinttentukko baanaw koyyibeenna; I barew miikkiyaa wode hinttentukko baanawaa. **13** Beegottite. Ammanuwaan min ek'k'ite. S'alite. Goobite. **14** Oosuwaa ubbaa siik'uwaan ootsite. **15** Taanaadan ammaniyaawanttoo, Iss's'ifaanoosinne Aa soy Asay Giriiken koyro ammaneeddawannta gidiyaawaanne S'oossaa asatoo ootsanaw barentta immeeddawaa hintte eriita. Hinttentukka untunttu mala asawunne, untunttunna ootsiyaa ubbaw daaburiyaa ubbaw eeno gaanaadan, taani hinttentta woossay. **17** Iss's'ifaanoosi, Paddonaas'isinne Akayk'oosi hintte baynnasaan taana boorasissibeenna diraw, untunttu yuussaan taani nashettay. **18** Untunttu hinttentta ayyaanan miniseeddawaadan, taanakka ayyaanan miniseedda diraw, hewanttu mala asatuwaa dogoppite. **19** lisiyaan de'iyaa ammaniyaa Asay hinttentta, «Saree, lo'ee» giino. Ak'iilayne P'irisk'k'illa barenttu soyin shiik'iyaa woosa golle asaanakka hinttenttoo Godaa sarotaa wozanaappe kiittiino. **20** Ishatuu ubbay hinttenttoo sarotaa kiittiino. Ittuu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiidde sarotettite. **21** Taani P'awuloosi ha sarotaa ta kushiyan s'aafaad. **22** Godaa Yesuusi Kiristtoosa siik'enna Asay de'ooppe, I shek'etteeddawaa gido. Nu Godaw, haaya. **23** Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttenttunna

gido. 24 Kiristtoosa Yesuusan de'iyaa hinttenttu ubbaanna ta
siik'uu gido. Amen'i.

2 K'oronttoosa

1 Taani P'awuloosi, S'oossaa sheniyaan, Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawenne nu ishay S'imootoosi S'oossaw goyinniyaa K'oronttoosa katamaan de'iyaa ammaniyaawanttoonne Akaayiyaan de'iyaa S'oossaa naanaatoo ha dabddaabbiyaa s'aafeetto. **2** S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay hinttenttoo gido. **3** S'oossaa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, maarotetsaa Aawuwaanne mentsetsuwaa ubbaa S'oossaa galatay gakko; **4** S'oossay nuuna nu huup'ew mentsetseedda mentsetsuwaadan, daro waayiyaa waayettiyaawantta nuunikka mentsetsanaadan, nu waayiyaa ubbaan I nuuna mentsetsee. **5** Ayaw gooppe, nuuni Kiristtoosa baggana daro waayiyaa waayettiyaawaadan, hewaadankka, k'ay nuuna Aa baggana daro mentsetsuwaan mentsetsee. **6** Nuuni waayettooppe, hewe hinttena mentsetsanaassanne hinttena ashshanaassa; k'ay nuuni minettooppe, nuuni danddayeedda waayiyaa malaa hinttekka genc'c'iide danddayana mala, S'oossay hinttewukka k'ay mentsetsuwaanne danddayaa immanaassa. **7** Hintte demmana giide, hidootaan naagi utteeddawe daro mina; ayaw gooppe, hintte nuunanna waayetteeddawaadan, hewaadan mentsetsuwaakka nuunanna akkanawaa nuuni ereetto. **8** Nu nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nuuni lisiyaa gadiyaan waayetteedda waayiyaa hinttena hassayissanaw koyyeetto; nu waayyii nu wolk'k'aappe darina, nuuna wod'ee giide, hirggana gakkanaw, nuuna wogay bayinnawaa dees's'eedda. **9** Nuuni nu bolla hayk'uwaa pirdday pirddetteedda yaagiide k'oppeeddo; shin hewe haneeddawe hayk'k'eedda asaa hayk'uwaappe dentsiyaa S'oossaan nuuni ammanettanappe attin, nu huup'iyaan ammanettennaadaana.

10 S'oossay hawaa mala iita hayk'uwaaappe nuuna ashsheeda;
 I nuuna ashshana; sintsappekka I nuuna ashshanawaa
 giide, hidootaan naagi utteeddo. **11** Hintte woosseedda
 daro woosan nuw anjjuu simmeedda diraw, daro Asay nu
 diraw S'oossaa galatana mala, hinttekka k'ay nuuna woosan
 maaddana koshshee. **12** Nuuni c'ee'ettiyaawe hawaa; ha
 sa'aan nuuni de'iyaa de'uu, ubbaa k'ay hinttenanna nuw de'iyaa
 ittippetetsay S'oossaa aad'd'o keekatetsaanappe attin, asaa
 aad'd'eedda eratetsaanna gidennawaa, k'ay S'oossay immeedda
 geeshshatetsaaninne suuretetsaan nuuni de'iyawaa wozanaa
 k'ofay nuw markkattee. **13** Ayaw gooppe, hintte nabbabanawunne
 akeekanaw danddayiawaa s'alalaa hinttenttoo s'aafiyaawaappe
 attin, nuuni harabaa hinttenttoo s'aafokko. Nu Godaa Yesuusa
 gallassi nuuni hinttenan c'ee'ettanawaadan, hinttekka nuunan
 c'ee'ettana mala, hintte ha"i wurssi akeekena yewuwaa gidini
 wurssi akeekana gaade k'oppay. **15** Hewaa taani loytsa
 ereedda diraw, hintte laa"u gede go"ettana mala, ubbaappe
 kasetaade hinttekko baanaw k'ofaa k'achchaad. **16** Taani
 Mak'idooniya baadde hinttenanna gakettanawaanne k'ay
 yaappe simmaadde hintte mataanna Yihudaa aad'd'ishshin,
 hintte taana maaddanawaa k'oppa uttaad. **17** Hewaa diraw,
 taani hewaa k'oppaadde taanan ammanettibeykkita? Taani ta
 k'ofaa k'achchiya wode, sa'aa asaadan itti kutsaan, «Ee, Ee»
 woy, «Gidenna, gidenna» gaanaw giiga uttaadditaa? **18** Shin
 S'oossay ammanetteedawaa gidiyaawe tuma gidiyaawaadan,
 nuuni hinttenttoo odiyaa k'aalay «Ee» giyaawaanne «Gidenna»
 giyaawaa gidenna. **19** Ayaw gooppe, taani, Sillaasenne
 S'imootoosi hintte giddon odeedda S'oossaa Na'ay, Yesuusi
 Kiristtoosi «Ee» giyaawaappe attin, «Gidenna» giyaawaa

gidenna. Shin S'oossaa baggana I ubbaa wodekka «Ee». 20
 Ayaw gooppe, S'oossay immana geeddabaw ubbaw eeno
 geeddawe Kiristtoosa baggana polettana; hewaa diraw, nuuni
 Kiristtoosa baggana S'oossaa bonchchoo, amen"i geetto. 21
 S'oossay Kiristtoosa baggana nuunanne hinttena mentsetseenne
 okkee. 22 Nuuni aawaa gidiyaawaa erissiyaa maatafaa I nu bolla
 wotsiide, bare Geeshsha Ayaanaa waasiyaadan, nu wozanaa
 gidдон wotseedda. 23 K'ay taani K'oronttoosa beennaan
 aggeeddawe hinttena K'ohennaadaana. Hewe worddo gidoope
 taana muranaw ta shemppuwaan S'oossay markka. 24 Nuuni
 hinttena nashechchanaw hinttenanna ittippe ootsiyaawantappe
 attin, hintte ammaniyaawaan hinttena godetanaw koyyiyaawantta
 gidokko; ayaw gooppe, hinttenttu hintte ammanussan minniide
 de'iita.

2 Taani laa'entsuwaa hinttena kayyoyenna mala, hinttekko
 beennaadan, ta k'ofaa k'achchaad. 2 Ayaw gooppe, taani
 hinttena kayyoyiyaawaa gidoope, ha taani kayyoyeedda hintte
 taana nashechchanaappe attin, oonee taana nashechchanawe?
 3 Taani hinttenttoo he dabddaabbiiyaa s'aafeeddawe, taana
 nashechchanaw bessiyaa asatuwaan taani kayyottanaw hinttekko
 baanaw koyabeennawaassa; taani nashettiyyaa wode, hintte
 ubbaykka k'ay nashettanawaa hintte ubbaan ammanettay. 4
 Ayaw gooppe, taani hinttenttoo daro waayiyaaninne tuggaan
 k'ay daro afotsaana s'aafeeddawe, hinttena kayyoyanaassa
 gidenna; shin taani hinttena ubbatuwaa ay keenaa siik'aytantto
 hintte eranaadaana. 5 Shin itti uray haraa kayyoyeeddawaa
 gidoope, taani Aa yewuwaa darissanaw koyyikke; I hinttena
 ubbatuwaa kayyoyeeddappe attin, ta s'alalaa kayyoyibeenna.
 6 Hintteppe dariyaa bagga Asay he bitaniyaa mala asaa

hewaadan murooppe, he muray aw gidanawaa. 7 Hewaa diraw, he bitanii loytsi kayyottenna mala, hintte aw atto gaanawunne Aa mentsetsanaw bessee. 8 Hewaa diraw, hintte Aa minisiide siik'iyaa I erana mala, taani hinttena woossay. 9 Ayaw gooppe, hintte taw azazettanaw ubbaa wode giigi utteedditenttonne k'ay paac'iyaa hintte danddayintto eranaw, he dabddaabbiyaa hinttenttoo s'aafaad. 10 Itti uray naak'k'eeddawaa hintte atto giyaa wode, taanikka k'ay atto gay; taani atto geeddawaa gidooppe, atto geeddawaa ayaanne Kiristtoosa sintsan hintte diraw, atto gaad. 11 Sees'aanay nuukko yiide, nuuna c'immenna mala, taani aatto gaad; ayaw gooppe, nuuni Aa k'ofaa ereetto. 12 Taani Kiristtoosa mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw S'iro'aadaa beedda wode, Goday yaan taw penggiyaa dooyyi wotseedda. 13 Taani ta ishaa Tiita yaan demmabeenna diraw, taw ayyaanay shemppibeenna. Hewaa diraw, yaan de'iyaa asaa, «Saro de'ite» gaade Mak'idooniyaa baad. 14 Shin Kiristtoosa baggana ubbaa wode nuuna s'oonoo kaaletsiyaa S'oossaa, k'ay Kiristtoosa timirttiyaa nu baggana shittuwaadan, ubbasaa gatsiyaawaa galatay gakko. 15 Ayaw gooppe, nuuni attiyaa asaa gidduwaaninne d'ayiyaa asaa gidдон Kiristtoosi S'oossaw yarshshiyaa sawuwaa toshikku giyaa shittuwaa mala. 16 Nuuni d'ayiyaawanttoo zee"iyaa hayk'uwaa; k'ay attiyaawanttoo de'uwaa immiyaa sawiyaa shittuwaa; yaatina, hewaa ootsanaw danddayiyaawe oonee? 17 Nuuni S'oossaa k'aalaa gelobaadan, walakkiide zal"iyaa hara c'ora asatuwaa mala gidokko; shin S'oossay nuuna kiittina, ammanettiide S'oossaa sintsan Kiristtoosa baggana k'aalaa odeetto.

3 Nuuni shirettiide, nu huup'iyaa sabbanaw doommeeddoyee? Woy hara asatuwaawaadan, sabaa dabddaabbiyaa hinttenttoo

yeddanaw woy hintteppe akkanaw koyyeetoo? **2** Hinttenttu hintte huup'iyaan Asay ubbay eranaadaaninne nabbabanaadan, nu wozanaan s'aafetti utteedda nu dabddaabbiyaa. **3** Ha dabddaabbiyaa Kiristtoosi bare huup'iyaan s'aafiide, nu bolla kiitteeddawe tuma; ha dabddaabbii de'uwa S'oossaa Geeshsha Ayyaan asaa wozanaan s'aafetteeddawaappe attin, shuchchaa bolla k'alamiyaan s'aafettibeenna. **4** Nuw Kiristtoosa baggana S'oossaan hawaa mala ammanuu de'ee. **5** Nu danddayay S'oossaappe yiyaawaappe attin, ha oosuwa nuuni nu huup'iyaan ootsanaw danddayeetto giyaawe nuw ayayne baawa. **6** Nuuni Ooratsa C'aak'k'oo ootsana mala, S'oossay nuuna danddayisseedda; he Ooratsa C'aak'uu Geeshsha Ayyaanawaappe attin, s'aafetteedda higgiiyaawaa gidenna. S'aafetteedda higgii hayk'uwa ahee; shin Geeshsha Ayyaanay de'uwa ahee. **7** Shuchchaa wooc'iide s'aafedda higgii imettiyaa wode, S'oossaa bonchchuu beetteedda; Muse som"iyaan de'iyaa p'ooletsay d'ayiyaawaa gidoopekka, he p'ooletsay daro wolk'k'aama gidiyaa diraw, Israa'eeliyaa Asay Aa som"iyaa tishshi ootsi s'eellanaw danddayibeenna. Hayk'uwa ahiyaa higgii ootsiyaa oosuu hawaa mala bonchchuwaanna yiyaawaa gidoope, **8** Geeshsha Ayyaanay ootsiyaa oosuwa bonchchuu ay keenaa daranee? **9** Ayaw gooppe, Asay pirdaa akkiyaa oosuu bonchcho gidoope, Asay s'illiyaa oosuwa bonchchuu waaniide daranddeeshsha? **10** Ayaw gooppe, kase bonchchuu ha"i bareppe loytsi aad'd'iyaa bonchchuwa gaasuwaan bonchchuwa d'ayeeddawe tuma. **11** Ayaw gooppe, he d'ayeeddawan bonchchuu de'iyawaa gidoope, med'inaw de'iyawaan ay keenaa wolk'k'aama bonchchuu de'anddeeshsha? **12** Nuuni hidootaan naagiyaa hawaa malabay nuw de'iyaa diraw,

k'onc'c'iyaaan s'aliide haasayeetto. **13** Israa'eeliyaa Asay d'ayiyaa bonchchuwaa wurssetsaa be'enna mala, bare som"iyaa nas'alaan kammeedda Muse mala gidokko. **14** Shin untuntu wozanay donc'c'illeedda; ayaw gooppe, untuntu Ec'a C'aak'uwaa nabbabiyaa wode, hachche gakkanawukka, he nas'alay untuntu wozanaa kammi wotseedda; ooninne Kiristoosanna gaketiyaa wode s'alalaan he nas'alay kichchee. **15** Shin untuntu Muse mas'aafaa nabbabiyaa wode ubbaan hachche gakkanawukka, he nas'alay untuntu wozanaa kammi wotseedda. **16** Shin S'oossaa Mas'aafay, «Ooninne Godaakko simmiyaa wode, awudenne he nas'alay k'aaretee» yaagee. **17** Goday Geeshsha Ayaana. Godaa Ayyaanay de'iyaa saan ayiletetsay baawa. **18** Nuuni ubbaykka nas'alaan kamettibeenna som"iyaan Godaa bonchchuwaa be'ana k'ay Geeshsha Ayaana gidiyaa Godaappe yiyaa he bonchchuu nuuna barena malatissiide, bonchchuwaappe bonchchoo laammana.

4 Simmi S'oossay nuw ha oosuwaa bare maarotetsaan ootsanaadan immeedda diraw, nuuni salettokko. **2** Nuuni geeman ootsiyaa yeellayiyaa oosuwaa ubbaa aggoytte; k'ay geniyaa oosuwaakka ootsokko; woy S'oossaa k'aalaa wordduwaanna walakkokko. Hewaadankka, tumuwaa k'onc'c'iyaaan haasayiide, S'oossaa sintsan suure wozanaw nuuna shiishshoytte. **3** Nuuni odiyaa wonggalaa mishiraachchuu geemmeeddawaa gidooppekka, d'ayiyaa asatuwaa s'alalaw geemmeedda. **4** Ha sa'aa s'oossay ammanenna asatuwaa k'ofaa jollisseedda; Kiristoosa bonchchuwaa, wonggalaa mishiraachchuwaa poo'uwaa barenttoo poo'yaawaa, S'oossaa malatiyaawaa untuntu be'enna mala, untunta diggeedda. (aiōn g165) **5** Ayaw gooppe, Yesuusi Kiristoosi Godaa gidiyaawaanne Aa diraw nuuni

nu huup'yaan hinttenttoo k'ooma gidiyaawaa odettooppe attin,
 nubaa odokko. 6 Ayaw gooppe, «D'umaappe poo'uu poo'ana»
 geedda S'oossay nu wozanaan bare poo'uwaawaa poo'isseedda;
 k'ay I bare bonchcho eratetsaa poo'uwaawaa Kiristtoosa sintsan
 poo'yaawaa nuw immanaw poo'isseedda. 7 Shin ubbaappe
 aad'd'iyaa wolk'k'ay S'oossawaappe attin, nuussa gidennawaa
 bessanaw nuw ha minjay urk'k'aappe med'etteedda miishshaa
 gideedda nu giddon de'ee. 8 Nuuni ubbaa bagganakka
 un"etteeddo; shin me'ereetibeykko; k'ay itti itti wode sid'eetto;
 shin nu ubbaannakka aggibeykko. 9 Nuuni yederssetteeddo;
 shin S'oossay nuuna olibeenna; k'ay nu morkketuu nuuna oli
 aggeeddino; shin nuuni d'ayibeykko. 10 K'ay Yesuusa de'uu nu
 asatetsan beettana mala, nuuni ubbaa wode Aa hayk'uwaawaa nu
 asatetsan tookki yuuyyeetto. 11 Ayaw gooppe, hayk'k'iyaa nu
 asatetsaa bolla Yesuusa de'uu beettana mala, pas'a de'iyaa
 nuuni Aa diraw, ubbaa wode hayk'k'eetto. 12 Hewaa diraw,
 hayk'uu nu giddon ootsee; shin de'uu k'ay hintte giddon ootsee.
 13 S'oossaa Mas'aafay, «Taani ammaneedda diraw haasayaaddi»
 yaagee; he ammanuwaa ayyaanay nuwukka de'iyaa diraw,
 nuunikka ammaneetto; hewaa diraw, haasayeetto. 14 S'oossay,
 Godaa Yesuusa hayk'uwaappe dentseeddawe, nuunakka k'ay
 Yesuusanna hayk'uwaappe dentsiide, hinttenanna ittippe bare
 sintsa shiishshanawaa ereetto. 15 Hawe ubbay hintte diraassa;
 S'oossaa aad'd'o keekatetsay daro asaa gakkiiyaa wode,
 Asay S'oossaa bonchchoo daro galataa immana. 16 Hewaa
 diraw, nuuni salettokko; nuw haray atto, bolla bagga asatetsay
 wook'k'inttokka, garssa bagga asatetsay gallassan gallassan
 ooras's'ee. 17 Ayaw gooppe, ha"iw waayettiyyaa ha guutsa
 waayyii, ubbaappe loytsi dariyaa med'inaa bonchchuwaawaa nuw

beetissana. (aiōnios g166) 18 Nuuni beettenawaa s'eelleettoppe
attin, beettiyaawaa s'eellokko; ayaw gooppe, beettiyaabay
ha"issa; shin beettenawe med'inaw de'yaawaa. (aiōnios g166)

5 Ayaw gooppe, nuuni de'iyaa ha sa'aa dunkkaanii kolettooppe,
nuw Asay kees's'ibeenna gollii, S'oossay kees's'eeddawe,
saluwaan med'inaw de'yaawaa nuuni ereetto. (aiōnios g166)

2 Nuuni ha alamiyaan de'iidde daro ooleettonne saluwaan
de'ana nu golliyaa mayyanaw loytsi amotteetto. 3 Nuuni hewaa
mayyiide, kallottokko; 4 nuuni ha sa'aa dunkkaaniyaan de'iidde,
dees'ettiide ooleetto; ayaw gooppe, hayk'k'iyaa asatetsay
de'uwaan mitettana mala, nuuni mayyanaw koyeettoppe attin,
kallottanaw koyyokko. 5 Nuuna hawoo giigisseeddawe S'oossaa;
k'ay I bare Geeshsha Ayaanaa waase ootsiide, immeeddawe
Aa. 6 Hewaa diraw, nuuni ubbaa wode ammanetteeto; k'ay
nuuni nu gollen ha asatetsan de'eedda keenan, Godaappe
shaakettiide de'yaawaakka ereetto. 7 Ayaw gooppe, nuuni
ammanuwaan de'eettoppe attin, be'yaawaan de'okko. 8
Nuuna ammantsee; k'ay ha asatetsan nu golliyaa aggi golle
biide Godaanna ittippe de'yaawe nuuna nashechchee. 9
Hewaa diraw, nuuni k'ay ashuwaan de'ina de'ana d'ayina,
nu k'ofay Aa nashechchanaassa. 10 Ayaw gooppe, nuuni
huup'iyaan huup'iyaan ootseedda oosuu lo"a gidina, woy iita
gidina, nuw bessiyaawaa akkanaw, Kiristtoosa pirdaa oydiyaa
sintsan ubbaykka shiik'anaw bessee. 11 Hewaa diraw, nuuni
S'oossaw yayyussay ayentto eriide, hewaadan k'ay asaakka
ammantseetto; S'oossay nuuna ubbaanna eree; k'ay hinttekka
hintte wozanaa k'ofaan nuuna eriita yaagaade k'oppay. 12
Beettiyaaban c'ee'k'ettiyaawantuppe attin, wozanaan de'yaawan
c'ee'k'etenna asatoo hintte odi zaariyaabay de'ana mala,

hintte nuunan c'ee'ettanaadan, nuuni hinttenttoo gaasuwaaw
gidanaw koyyiyaawaappe attin, nuuna galatanaw koyyokko.
13 Nuuni gooyiyaawaa gidoope, S'oossaa bonchchuwaassa;
woy k'ay wozanaanna de'iyawaa gidoopekka, hinttena
go"anaassa. **14** Kiristtoosa siik'uu nuuna giddee; ayaw gooppe,
itti Asay asaa ubbaw hayk'k'eeddawaa nuuni akeekeeddo;
hewaa gidoope Asay ubbay aanana hayk'k'eedda. **15**
Pas'a de'iyawanttu barenttu diraw hayk'k'eeddawoonne k'ay
hayk'uwaappe denddeeddawoo de'anaappe attin, sintsappe
barenttu huup'ew de'enna mala, I asaa ubbaa diraw hayk'k'eedda.
16 Hewaa diraw, nuuni hawaappe sintsaw oonanne asaa
k'ofaan pirddokko; haray atto, nuuni Kiristtoosa kase asaa
k'ofaan pirddeeddawaa gidoopekka, simmi sintsappe hewaadan
pirddokko. **17** Hewaa diraw, ooninne Kiristtoosanna de'ooppe,
ooratsa med'etaa; c'imay aad'd'eedda; be'ite, ubbabaykka
ooras's'eedda. **18** Kiristtoosa baggana nuuna barenanna
sigetseedda S'oossay ubbabaakka ootseedda; k'ay I nuw
haratuwaa barenanna sigetsiyaa oosuwaaw immedda. **19**
S'oossay Kiristtoosa baggana asaa ubbaa barenanna sigetsee;
asaa nagaraakka asaa bolla paydenna; k'ay asaa barenanna
sigetsiyaa kiitaakka nuw immedda. **20** Simmi S'oossay nu
baggana hinttenttoo haasayiyaawaadan, nuunikka Kiristtoosa
diraw haasayiyya I kiitteeddawantta; k'ay nuuni hinttena,
«S'oossaanna sigettite» giide, Kiristtoosa diraw woosseetto. **21**
Nuuni S'oossaa s'illotetsaa Kiristtoosa baggana akkana mala,
nagaraa erenna Kiristtoosa nu diraw, S'oossay nagaranchcha
ootseedda.

6 Hintte nuunanna S'oossaa oosuwaaw ootsiidde, Aa aad'd'o
keekatetsaa akkiide hanenna ogiyaan go"etenna mala,

nuuni hinttena woosseetto. 2 Ayaw gooppe S'oossay,
 «Taani injje wodiyaan, neeni giyaawaa sisaad; k'ay atotetsaa
 gallassi, neena maaddaaddi» yaagee. Be'ite, injje wodii ha"a.
 Be'ite, atotetsaa gallassay hachcha. 3 Nuuni nu oosuwaa
 ooninne boranawaa koyyokko; k'ay oonanne d'ubbanawaa
 koyyokko. 4 Shin ubbabaan nuuni S'oossaa oosanchchatuwaa
 gidiyaawaa nu huup'iyaan besseeddo; daro genc'c'an, waayiyaan,
 metuwaan, wolk'k'aama tuggaan, 5 lissuwaan shoc'ettiyaawaan,
 k'ashuwaan, shabbirettussaan, daaburaan, gem"ishuwaa
 d'ayiyaawan, s'oomaan, 6 geeshshatetsaan, eratetsan,
 danddayan, keekatetsan, Geeshsha Ayyaanan, tumu siik'uwaa,
 7 tumuwaa haasayiyaawan, S'oossaa wolk'k'an nuuni S'oossaa
 oosanchchatuwaa gidiyaawaa nu huup'iyaan besseeddo; k'ay
 s'illotetsaa tooraa ushechcha kushiyan, gondalliyaa haddirssa
 kushiyan oyk'k'ana. 8 Nuuni bonchchetteeddonne tooshetteeddo;
 boretteeddonne galatetteeddo. K'ay tumuwaa haasayeetto; shin
 Asay nuuna wordduwaa giide k'oppee. 9 Nuuni Asay erenna
 asaa mala; shin Asay ubbay nuuna eree; nuuni hayk'k'eedda
 asaa mala; shin hintte be'iyawaadankka de'eetto; muretteedda
 asaa mala; shin hayk'k'ibeykko. 10 Nuuni kayyottiyaawantta
 gidoopekka, ubbaa wode nashetteetto. Hiyyeesaa malateetto;
 shin daro asaa dureyeetto; k'ay ayayenne baynna asaa malateetto;
 shin ubbabaykka nuwaa. 11 K'oronttoosan de'iyaa asaw,
 nuuni hinttenttoo k'onc'c'iyaan odeeddo; nu uluwaakka hinttena
 besseeddo; 12 Nuuni hinttenttoo d'ibibeykko; d'ibeeddawanttu
 hinttena. Nuuni nu uluwaa hinttenttoo gentsibeykko; shin
 hintte uluwaa nuw gentseeddawanttu hinttena. 13 Ha"i taani
 ta naanaw haasayiyaawaadan, hinttenttoo haasayay; nuuni
 hinttena nu uluwaa besseeddawaadan, hinttekka nuuna hintte

uluwaa aassi dooyyiide bessite. **14** Ammanenna asatuwaana zuppetiide, giigenna oosuwa ootsoppite. Ayaw gooppe, s'illotetsawunne nagaraw ayaan gaketsay de'ii? Poo'oonne d'umaw ayaan ittippetetsay de'ii? **15** Kiristtoosanne Daabiloosa ittippe gatsiyaabay ayee? K'ay ammaniyaawenne ammanennawe kos's'iyaawe ayee de'ii? **16** S'oossaa Geeshsha Gollewunne eek'aw aybe zuppetetsay de'ii? Ayaw gooppe S'oossay, «Taani untunttu gidдон de'anne untunttu gidдон hamettana. Taani untunttu S'oossaa gidana; k'ay untunttukka ta asatuwaa gidana» geeddawaadan, nuuni de'uwa S'oossaa geeshsha golliyya. **17** Hewaadankka, k'ay Goday, «Untunttu giddoppe kesite; untunttuppe shaakettite. Tunabaakka bochchoppite. Taani hinttena mokka akkana. **18** K'ay taani hinttenttoo aawuwaa gidana; hinttekka taw attuma naanatuwaanne, mac'c'a naanatuwaa gidanita. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Goday, hawaa oday» yaageedda.

7 Hewaa diraw, ta siik'atoo, S'oossay ha ubbabaa nuw immana geeddawaappe hini baggan, nu ashuwaanne nu shemppuwaa tunissiyaa ubbabaappe nu huup'iyaa ane geeshshoytte; k'ay S'oossaw yayyiyaawaan ubbaanna geeyyiide de'eetto. **2** Hintte uluwaa nuuna bessite; nuuni oonanne naak'k'ibeykko; oonanne k'ohibeykko; k'ay oonanne c'immibeykko. **3** Taani hewaa hintte bolla pirddanaw giikke; ayaw gooppe, taani kase hinttenttoo geeddawaadankka, hinttenttu nu wozanaan de'iita; nuuni de'inakka hayk'k'inakka, ittippe de'eetto. **4** Taani haasayiyaawaa hintteppe k'osikke; taani hinttenan c'ee'ettay; nu waayiyaa ubbaan taani loytza minnaynne nashettay. **5** Ayaw gooppe, haray atto nuuni Mak'idooniyaa beedda wode, ubbaa baggankka waayetteeddoppe attin,

shemppibeykko; hara asaana walassay de'ee; nu wozanaanka yashshay de'ee. 6 Shin kawusheeddawantta mentsetsiyaa S'oossay, Tiito yuussaan nuuna mentsetseedda. 7 Nuuna kasewaappe aatsi nashechchiyaawe, Tiito yuussaa s'alalaa gidenna; shin hintte Aa mentsetseeddawe, hintte taana be'anaw amotteeddawaanne taw k'aretteeddawaa k'ay hintte taana maaddanaw giigetteeddawaa I nuw odeedda. 8 Ayaw gooppe, ta dabddaabbii hinttena kayyoyeeddawaa gidooppekka, ayaw s'aafaadditaashsha giikke; ayaw s'aafaadditaashsha gooppekka, ta dabddaabbii hinttena guutsaa wodiya kayyoyeeddawaa be'ay. 9 Ha"i taana nashechchiyaawe taani hinttena kayyoyeedda diraassa gidenna; shin hintte kayyuu hinttena nagaraappe zaareeddawaa diraassa; ayaw gooppe, nuuni hinttena ayaaninne k'ohennaadan, S'oossay bare koyyeeddawaadan, hinttena kayyoyeedda. 10 Ayaw gooppe, S'oossay koyyiyaa kayyuu nagaraappe zaariide atosetsaakko ahee; hewekka taani bayizzaaddi geena wozanaa; shin alamiyaa kayyuu hayk'uwaa ahee. 11 S'oossay he hintte kayyuuwaan ay ayifiyaa immeeddentto be'ite. Hinttena ay keenaa dentsetseeddenttonne hintte geeshshatetsaa tumayanaw hinttena ay keenaa zaaruwaa imisseeddentto, ay keenaa hank'k'etseeddenttonne ay keenaa taw yashisseeddentto, ay keenaa seelisseeddentto, ayaa keenaa taana laamotisseeddenttonne naak'o oosuwaa ootsawantta muranaw ay keenaa giigisseeddentto paac'c'i be'ite; hintte hintte huup'iyaa geeshsha gideeddawaa ubbabanka erisseeddita. 12 Hewaa diraw, taani he dabddaabbii hinttentoo s'aafeddawaa gidooppekka, naak'k'eedda uraa woy naak'etteedda uraa diraassa gidenna; shin hintte nuw woyissaa k'oppinttonne S'oossaa sintsan hinttentoo k'onc'c'issanaw taani s'aafaad.

13 Nuuni minneeddawe hewaa diraassa; he nu minotaa bolla, Tiito nashetteeddawoo nuuni ubbaappe dariyaa nashechchaa nashetteeddo. Ayaw gooppe, hintte ubbay Aa hirggaappe shemppisseeddita. 14 Taani hinttewaa sabbaade aw odina, hintte taana yeellayibeykkita; shin nuuni hinttenttoo ubbaa wode tumuwaa haasayeeddo; hewaadankka, nuuni Tiito sintsan hinttewaa sabbeeddawe tuma gideedda. 15 Hewaa diraw, hintte ubbay aw yayyiide kokkoriidde, Aa wooti mokkeedditenttonne k'ay aw ay keenaa azazetteedditentto I hassayiyaa wode, hinttena loytsi siik'ee. 16 Taani ubbabaan hinttena ammaniyaa diraw nashettay.

8 Nuwaadan S'oossaa asatoo, S'oossaa aad'd'o keekatetsay Mak'idooniyaa ammaniyaawanttu giddon ootseeddawaa hinttena erissanaw koyyeetto. 2 Unttuntu aad'd'eedda waayiyaan wolk'k'aama paac'iyaa paac'etteeddino; shin unttuntu hiyyeesaa gidoopekka, barenttu immiyaawan daro keekinonne k'ay wolk'k'aama nashechchaa nashettiino. 3 Ayaw gooppe, unttuntu barenttu wolk'k'aa keenaa k'ay haray atto barenttu wolk'k'aappekka dariyaawaa dosiide immeeddawoo taani markka. 4 Unttuntu S'oossaa asatuwaa maaddiyaa lo"o oosuwaa nuunanna ootsanaw nuuna daro woosseeddino. 5 Unttuntu nuuni k'oppeeddawaappe aatsiide ootseeddino; kasetiide unttuntu barenttu huup'iyaa Godaw immeeddawaappe guyyiyaan, S'oossaa sheniyaadan, nuwukka barenttu huup'iyaa immeeddino. 6 Hewaa diraw, nuuni ha lo"o oosuwaa doommeedda Tiito gujji ootsanaadaninne hinttena maaddiide, he oosuwaa polissanaadan Aa woosseeddo. 7 Shin hintte ubbabaan, ammanuwaan, haasayan, eratetsan, wolk'k'aama lo"o amuwaan, nuuna siik'iyawankka duretteeddawaadan, ha lo"o oosuwaankka

hinttenttu keeka gidanawaa nuuni koyyeetto. **8** Taani hewaa azazanaw giikke; shin haratuwaa wolk'k'aama lo"o amuwaa baggana hintte siik'uu ay keenaa tumentto eranaw gay. **9** Ayaw gooppe, hintte nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsaa eriita; Kiristtoosi dure gidi de'iide, hintte Aa hiyyeesatetsan durettanaadan, hintte diraw hiyyeeseedda. **10** Taani ha yewuwaa hinttena zoriyaawe hawaa; zillaytsi hintte doommeeddawaa ha"i wurssiyaawe hinttenttoo lo"a; hintte ooso s'alalaw gidennaan, ootsana k'ofawukka kaseteeddawannta. **11** Hintte ootsanaw loytsi amotteeddawe ootsiide poleeddawaanna giiga gidana mala, hinttenttoo danddayetteeddawaadankka oosuwa polite. **12** Ayaw gooppe, itti uray immanaw loytsi koyyooppe, I barew de'eedda keenaa immanaappe attin, aw baynnawaa aappe akkena. **13** Ayaw gooppe, taani haranttu waayiyaappe shemppina, hintte waayettite giikke; hintte ubbaykka k'araa de'anaadanappe attin. **14** Unttuntu palahay hintte pac'aa kuntsana mala, hinttenttoo ha wodiyaan de'iyaa palahay unttuntu pac'aa kuntsana koshshee; laa"uukka hewan k'araan go"ettiino. **15** S'oossaa Mas'aafan, «Darissiide shiishsheeddawoo palahibeenna; k'ay guutsaa shiishsheeddawookka pac'c'ibeenna» geetettiide s'aafetteedda. **16** Shin nuuni hinttenttoo k'oppiyaawaa mala, wolk'k'aama k'ofaa Tiita k'ofisseedda S'oossaa galatay gakkoo. **17** Tiito hinttekko baanaw bare k'ofaa k'achcheeddawe, bare huup'iyaa hinttena maaddanaw daro amotteedda gishshaappe attin, nu zoriyaa s'alalaa akkeeddawaana gidenna. **18** Mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaa bare oosuwaan ammanettiyaa ammaniyaawanttu sintsa ubbaan daro bonchchetteedda ishaa nuuni aanana ittippe kiitteetto. **19** Hewaa bollan k'ay, ha nuuni ootsiyaa lo"o oosuwa I nuunanna ittippe ootsanawunne Godaa bonchchoo

nuuni haratuwaa maaddanaw loytsi amottiyaawaa bessanaw ammaniyaa asatuu Aa dooriide suntseeddino. 20 Nuuni ootsiyaa ha keeka imotaa diraw, ooninne nuuna zigireenna mala naagetteetto. 21 Ayaw gooppe, nuuni Godaa sintsaan lo"obaa ootsanawaa s'alalaa gidenna; shin asaa sintsankka lo"obaa ootsanaw k'oppeetto. 22 Nuuni daro gede paac'c'i be'eedda nu ishaa, ubbaa wode hinttena maaddanaw daro amottiyaawaa, ha asatuwaana hinttekko kiitteetto; k'ay ha"i I hinttena daro ammaniyaa diraw, hinttena maaddanaw kasewaappe aatsiide loytsi amottee. 23 Tiitowaa gidoope, I hinttena maaddanaw taananna ittippe ootsiyaa ta laggiyaa; yekko ishatuwaabaa gidoope, untunttu ammaniyaa asatuu kiiteeddawanttanne untunttu de'uu Kiristtoosa bonchchissiyaawaa. 24 Simmi ammaniyaawanttu ubbatuu hintte siik'uu tuma gidiyaawaa erana mala, k'ay nuuni hinttewaa sabbiyaawe likke gidiyaawaa erana mala, hintte siik'uwaa untuntta bessite.

9 Yihudaan de'iyaa geeshsha asatuwaa maaddanaw yeddiyaabaw taani hinttenttoo s'aafanaw koshshenna. 2 Hintte maaddanaw loytsi amottiyaawaa taani eriyaa diraw, Mak'idooniyaan de'iyaa asaw hinttewaa sabbaad. Taani untunttoo, «Akaayiyaan de'iyaa ishatuu zillaytsippe doommiide, maaddanaw giigetteeddino» yaagaade odaaddi; k'ay hintte wolk'k'aama amuukka untuntuppe dariyaa bagga dentsetseedda. 3 Shin taani untunttoo geeddawaadankka nuuni ha yewuwaa hinttenan c'ee'ettiyaawe mela gidenna mala, hintte giigetteeddawantta gidanaadan, ha ishatuwaa hinttekko kiittay. 4 Mak'idooniyaa asatuu taananna yiide, hintte giigettennan de'ishshin, hinttena demmoope, nu s'alalaa gidennaadan, hintte nuuppe aad'uwaa yeellatanita; shin nuuni

hinttena loytsi ammaniide c'ee'etteeddawaassa. **5** Hewaa diraw, taani ha ishatuu taappe sintsati hinttekkoo biide, hintte immana geedda imotaa kasetiide giigissana mala, untuntta woossanaw koshshiyaawaa akeekaad. Hewaappe guyyiyaan, he imotay taani gakkiiyaa wode giigi uttanawaa; hewe k'ay wolk'k'aan hintte immiyaawaa gidennaan, dosiide immiyaawaa erissee. **6** Hawaa akeekite; guutsa zeretsaa zeriyaay uray guutsa katsaa c'akkana; daro zeretsaa zeriyaay uray k'ay daro katsaa c'akkana. **7** S'oossay nashechchan immiyaa uraa siik'iyaa diraw, k'arettiide woy dosennan immiyaawaa gidennaan, immiyaa uray huup'iyaan huup'iyaan bare wozanaan k'oppeeddawaa immo. **8** S'oossay hinttenttoo gidiyaawe ubbaa wode de'anaadaaninne k'ay haratookka hintte immanaw gidiyaawe de'anaadan hinttena koshshiyaay ubbabaa hinttenttoo immanaw danddayee. **9** S'oossaa Mas'aafay, «I hiyyeesaa asaw darissiide immee; k'ay Aa s'illotetsay med'inaw de'anawaa» yaagee. (aiōn g165) **10** S'oossay, zeriyaawoo zeretsaanne maanaw k'umaa immiyaawe, hinttena koshshiyaay zeretsaa ubbaa hinttenttoo immana; k'ay hintte s'illotetsaappe daro ayfiyaa ayifiisanaw he zeretsaa dichchanawaa. **11** Daro Asay hintte immiyaa imotaa nuuppe akkiide, S'oossaa galatanaadan, hintte ubbaa wode darissiide immiyaawanta gidana mala, S'oossay hinttena ubbaa baggana dureyana. **12** Ayaw gooppe, ha hintte ootsiyaa oosuu S'oossaa naanaw koshshiyaawaa kuntsi immiyaawaa s'alalaa gidenna; shin S'oossaw daro galataa immiyaawan kumiide goggee. **13** Ha hintte oosuu hintte ammanuwaa erissiyaa diraw, daro Asay Kiristtoosa wonggalaa hintte ammaniide markkattiyaawoonne hintte maaduwwa untunttunanne haraa ubbatuwaanna shaakkiide, darssi immiyaawoo S'oossaa bonchchana. **14**

Unttuntu hinttentoo S'oossaa woossiidae, hinttenan de'iyaa S'oossaa aad'd'o keekatetsay zaway bayinnawaa diraw, hinttena laamoteetto. 15 Zaway bayinna S'oossaa aad'd'o keekatetsaa diraw, S'oossaa galatay gakko.

10 Taani P'awuloosi, hintte, «I nuunanna de'iyaa wode ashikke» giyaawe, k'ay, «Nuuppe haakki de'iyaa wode nu bolla s'alee» giyaawe, lo"anne ashikke gideedda Kiristtoosa baggana hinttena woossay. 2 Nuuna ha sa'aa dooyaadan de'iino giide k'oppiyaa itti itti asatuwaa bolla taani s'alanawaa eray; shin taani hinttekko biyaa wode hintte taana s'alissenna mala, hinttena woossay. 3 Ayaw gooppe, nuuni ha sa'aan de'ooppekka, ha sa'aa asaadan olettokko. 4 Ayaw gooppe, nuuni olettiiyaa tooray ha sa'aawaa gidenna. Shin geessuwaa laalanaw wolk'k'aanna de'iyaa S'oossaa tooraa. Nuuni asaa k'ofaa d'ayisseetto; k'ay S'oossaa eratetsaa bolla dendiide d'ubbiyaa otero k'ofaa ubbaa laaleetto. He k'ofaa ubbay Kiristtoosaw azazettana mala omoodeetto. 6 Hintte azazettiyaawaa poleeddawaappe guyyiyaan, azazettenan is's'iyawaa ubbaa nuuni muranaw giigettana. 7 Hintte sintsan de'iyawaa s'eellite; ooninne barena Kiristtoosawaa giide k'oppooppe, hewaa gujji k'oppo; Kiristtoosawaa I gideeddawaadan, nuunikka k'ay aawaa. 8 Ayaw gooppe, Goday nuw immeedda nu aawotetsaan taani loytsa orettiyaawaa gidooppekka, hewan yeellatikke; he nuw immeedda aawotetsay hinttena kees's'anaassappe attin, kolanaassa gidenna. 9 Taani ta dabddaabbiyaan hinttena yashissanaw s'aafu asaa malaataade beettanaw koyyikke. 10 Ayaw gooppe, itti itti asay, «P'awuloosa dabddaabbii dees'onne wolk'k'aama; shin s'eelliyaa wode I daaburanchcha; Aa haasayaykka patsenna» yaagee. 11 Hewaa mala Asay

nuuni haakuwaan de'iidde s'aafiyaa dabddaabbiyaaninne yaan hinttenanna de'iidde ootsiyaa oosuwaan dummatetsi bayinnawaa akeekana koshshee. **12** Nuuni barena nashshiyaa itti itti asatuwaana nuuna paydanaw woy likkissanaw koyyokko; shin untunttu barena ittuu ittuwaanna likkissiiddinne k'ay barena ittuu ittuwaanna k'arayiidde, ubbaanna eeyeeddino. **13** Shin nuuni S'oossay nuw esseedda zawaa gidдон c'ee'ettiyaawaappe attin, he zawaappe pinniide c'ee'ettokko; he zaway hinttekkokka gakkee. **14** Nuuni hinttekkko gakkibeennawaa malatiide, zawaa pinnokko; ayaw gooppe, nuuni Kiristtoosa mishiraachchuwaa k'aalaa odiidde, hinttekkko kase gakeeddo. **15** Nuuni S'oossay esseedda zawaa pinniide, hara Asay ootseedda oosuwaan c'ee'ettokko; shin hintte ammanuu dic'c'i dic'c'i biyaa wode, nuuni hintte gidдон ootsiyaa oosuwaa zaway kasewaappe loysi aakki aakki baanawaa giide k'oppeetto. **16** Nuuni mishiraachchuwaa k'aalaa hintte de'iyasaappe hini baggan odana; k'ay hara zawaan oosetti diggeedda oosuwaankka c'ee'ettokko. **17** Shin S'oossaa Mas'aafay, «C'ee'ettiyaay uray ooninne Godaa lo"otetsaabaan c'ee'etto» yaagee. **18** Ayaw gooppe, Goday nashshiyaa uraappe attin, barena nashshiyaa uray galatettenna.

11 Hintte ta eeyatetsaa guutsaa danddayintto lo"a. Hayyanaa danddayite. **2** S'oossay k'anaattiyaawaadan, taanikka hinttew k'anaatay; ayaw gooppe, taani hinttena itti attumawoo, Kiristtoosaw immana gaade, attumawaa erenna geeshsha wodorattiidan giigissa wotsaad. **3** Shin shooshshay bare makkalaan Hewaano baletseeddawaadan, Kiristtoosaw hintte immeedda hintte suure k'ofay bayibeennawe wora banddeeshsha gaade hirggay. **4** Ayaw gooppe, itti uray yiide, nuuni hinttenttoo odeedda Yesuusappe hara Yesuusa hinttenttoo odooppe,

woy hintte akkeedda Ayyaanaappenne wonggalaappe duma
ayyaanaanne wonggalaa hintte akkooppe, hintte eeno giide
akkeeddita guussa. **5** Yesuusi kiitteedda ha waannatuwaappe
taani ayanka laafiyaawaa taw malatenna. **6** Taani haasayyaa
haasayan tamarabeenna asaa gidoppekka, eratetsan gidikke;
shin nuuni hinttenttoo ha yewuwaa asaa ubbaa gidдон
ubbaa baggana k'onc'c'isseeddo. **7** Woy taani hinttena
miishshaa oochchennan, S'oossaa mishiraachchuwaa k'aalaa
hinttenttoo c'oo odeeddawenne hinttena d'ok'k'u ootsanaw ta
huup'iyaa toochcheeddawe taw nagaraa gidanddeeshsha?
8 Taani hinttenttoo ootsanaw hara ammaniyaa asaappe
miishshaa akkeeddawoo, hewantta bonk'k'aad. **9** K'ay taani
hinttenanna de'ishshin, taana metina, hintteppe itti uraakka
waayissabeykke. Ayaw gooppe, Mak'idooniyaappe yeedda
ishatuu taana koshsheedda ubbabaa taw immeeddino; taani
hinttena waayissenna mala, kase tooko gidabeenawaadankka
sintsawukka tooko gidikke. **10** Kiristtoosa tumatetsay taanan
de'ishshin, ha ta c'ee'k'uu Akaayiyaa gadiyaan hak'aninne
attena. **11** Taani hawaa ayaw gaytaa? Hinttena siik'enna
diraassee? Taani hinttena siik'iyawaa S'oossay eree. **12**
Shin he barenttu c'ee'k'ettiyaawaan nuuni ootsiyaawaadan
ootsanaw gaasottiyaawanttu gaasuwaa digganaw, ha"i taani
ootsiyaa oosuwaa gujjaade ootsana. **13** Ayaw gooppe,
untunttu Yesuusi kiittibeenna worddo asatuwaa; hewanttu
mala asatuu Kiristtoosi kiitteeddawantta malatanaw barenttu
malaa laameretsiyaa kiittibeenna worddanchchatuwaanne
labanchchaa oosanchchatuwaa. **14** Hewe maalalissiyaawaa
gidenna; ayaw gooppe, Sees'aanay bare huup'ew poo'uwwa
kiitanchchaa malatanaw bare malaa laammee. **15** Hewaa

diraw, Sees'aanaa oosanchchatuu s'illotetsaa oosanchchatuwaa malatanaw barenttu malaa laammooppe, hewe wolk'k'aamabaa gidenna; untunttu wurssetsaan barenttu oosuwa malaa akkana.

16 Taani laa"entsuwaakka gay; taana ooninne eeyaa giide k'oppoppo; shin hintte taana, I eeyaa gooppekka, taani guutsaa c'EEK'ettanaadan, taana eeyaa giite. **17** Taani hawaadan s'alaade c'EEK'ettaadde haasayyaawe, eeyatetsaa haasayaappe attin, taana Goday azazina gidenna. **18** Daro Asay ha sa'aaban c'EEK'ettiyaa diraw, taanikka c'EEK'ettana. **19** Hintte aad'd'eedda eranchcha gidiyaa diraw, eeyaa asaawaa nashechchan danddayiita. **20** Ayaw gooppe, ooninne hinttena ayileyooppe, woy hinttewaa mooppe, woy hinttewaa bonk'k'ooppe, hintte bolla otorettooppe, woy hintte shayiyaa bak'k'ooppe, danddayiita. **21** Nuuni hewaa ootsanaw daro daaburanchcha gideeddawaa taani yeellataadde oday. Shin ooninne ittibaan s'aliide c'EEK'ettooppe, taanikka c'EEK'ettanaw s'alay; taani eeyaa asaadan haasayay.

22 Untunttu Ibraawee? Taanikka Ibraawe. Untunttu Israa'eeliyaa asee? Taanikka Israa'eeliyaa asaa. Untunttu Abraahaame zare? Taanikka k'ay Abraahaama zare. **23** Untunttu Kiristtoosa k'oomatee? Taanikka untunttuppe aad'd'iyaa k'oomaa; taani gooyiyaa asaadan haasayay; taani daro ootsa daaburaad; daro wodiya k'ashettaaddinne lissuwaan shoc'ettaad; k'ay daro wodiya hayk'k'aadde ataad. **24** Ayihudatuu taana ichcheshu gede, hattamanne udduppunuwaa lissuwaan shoc'eeddino.

25 Roome Asay taana heezzu gede s'am"aan shoc'eedda; itti gallassi shuchchaan c'addi c'addiide aggeedda; markkabii heezzu gede me"ina, abbaa gidдон itti k'ammanne itti gallassaa ak'aade peeshaad. **26** Taani daro ogiyaa hamettaaddi; taana kuntso haatsaynne bonk'k'anchchatuu bonk'k'i diggiide

ashsheeda; k'ay ta biittaa asaynne Ayihuda gidenna Asay bonk'k'i diggiide ashsheeddino. K'aykka katamay, bazzuu, abbay, taana yashisseedda; wordduwaa dabbatuukka taana bonk'k'i diggiide ashsheeddino. 27 Taani daaburaaddinne metootaad. Daro gede gem"ishuwaa d'ayaad; koshattaad; saamettaaddi. Daro gede s'oomaad; k'ay meegettaaddinne kallottaad. 28 Harabaa ubbaappekka ubbaa gallassi taw tookuwaa gideeddabay, woosa golliyaa ubbaw hirggiyaawaa. 29 Daaburiyaawe oonee? Taani daaburikkitaayee? Nagaraan geliyaawe oonee? Taani un"ettaade aw k'arettikkitaayee? 30 Taani c'ee'ettanaw koshshiyaawaa gidoope, taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaawan c'ee'ettana. 31 Med'inaw anjjetteedda S'oossay, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuu, taani worddotennawaa eree. (aiōn g165) 32 Damask'k'o katamaan Aretaasa giyaa kaatiyaappe garssanna gadiyaa mooddiyaawe, taana oytsanaw Damask'k'o Katamaa naagissee. 33 Shin Katamaa gimbbiyaa dirssaa maskkootiyaanna taana k'un"aan duge wotsina, aappe kessa akkaad.

12 C'ee'ettiyaawe taw ayinne go"ennawaa gidoopeekka, taani c'ee'ettanaw bessee. Shin taani sas'aabaanne Godaappe k'onc'ceeddawaa haasayana. 2 Tammanne oyddu laytsaappe kase, heezzentso saluwaa pude beedda itti bitaniyaa, Kiristtoosa ammaniyaawaa, taani eray; he bitanii bare asatetsaan beedee woy sas'aan beeddentto, taani erikke; S'oossay eree. 3 He bitaniyaa, heezzentso saluwaa pude beeddawaa, eray; I bare asatetsaan beeddenttonne woy sas'aan beeddentto, taani erikke; S'oossay eree. 4 Hewan he bitanii Asay haasayanaw danddayennawaa, asaa ins's'arssaykka haasayanaw danddayennawaa siseedda. 5 Taani he bitaniyaaban

c'ee'k'ettana; shin taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaa diraw, ta huup'iyaan c'ee'k'ettikke. **6** Taani c'ee'k'ettanaw koyyiyaawaa gidooppekka eeyaa gidikke; ayaw gooppe, taani tumuwaa haasayay. Shin Asay tawaa taanan be'iyawaappenne taappe sisiyaawaappe aatsiide k'oppenna mala naagettay. **7** K'ay S'oossay taw daro k'onc'c'eedda wolk'k'aama yewuwaappe denddeeddawaan otorettennaadan digganaw taana c'addi oyk'k'iyaa, Sees'aanaa kiitanchchay, taana metootsanawunne taani otorettenna mala, taana naaganaw taw imetteedda. **8** Hewaa taappe shaakkana mala, taani Godaa heezzu gede woossaad. **9** Goday taana, «Ta aad'd'o keekatetsay new gidanawaa; ayaw gooppe, ta wolk'k'ay ne daaburan polettee» yaageedda; hewaa diraw, Kiristtoosa wolk'k'ay taanan de'ana mala, ta daaburan c'ee'k'ettanaw taani daro nashettay. **10** Taani Kiristtoosa diraw daaburiyaawaan, asaan borettiyaawan, waayettiyaawaan, yederssettiyaawaan, metootiyaawan nashettay; ayaw gooppe, taani daaburiyaa wode, he wode minnay. **11** Taani c'ee'k'etteeddawaan eeyaad; shin hewaa hintte taana wolk'k'an oosisseeddita; ayaw gooppe, hintte taana galatanaw bessee; taani ayaaninne erettennaan d'ayooppekka, Yesuusi kiitteedda d'ok'k'a geetetteedda ubbatuwaappe laafikke. **12** Taana Yesuusi kiitteeddawe tuma gidiyaawaa erissiyaa mallay, ooratsabayenne wolk'k'aama oosuu hintte giddon daro genc'c'an oosetteedda. **13** Taani ta huup'iyaan hinttena waayissabeennawaappe attin, hara ammaniyaa asatuwaappe hintte ayaan laafiitee? Hayyanaa taani hinttena naak'k'eeddawaa taw atto giite. **14** Taani hinttekko baanaw giigoodeppe, hawe taw heezzentso wode; taani hinttena waayissikke. Taani hinttena koyyiyaawaappe attin, hintte miishshaa koyyikke; ayaw gooppe, aawuunne aata barenttu

naanaw miishshaa minjiyaawaappe attin, naanay barenttu aawoonne aattiw minjiikkino. **15** Taani hintte shemppoo taw de'yaawaa taananna gatsaade nashechchaan immana; yaatina, taani hinttena loytasa siik'iyaa diraw, hintte taana laafaa siik'iitee? **16** Gidooppekka, taani hinttena waayissabeykke; shin hintte taana, «Neeni nuuna c'immaade makkalaan oyk'k'aadda» yaaganita. **17** Taani haray atto, hinttekko kiitteenne itti asaa bagganakka hintteppe go"ettaadditaa? **18** Tiito hinttekko baana mala, taani woossaad; k'ay ammaniyaa ishaakka aanana yeddaad. Tiito hintteppe go"etteeddee? Nuuni nu oosuwa itti k'ofaan ootsibeykoo? K'ay nu hanuukka ittuwa gidenneeyee? **19** Nuuni ubbaa wodekka hintte sintsaan nu huup'ew mootettiyaawaa hinttentoo malatii? Nuuni Kiristoosan de'yaawanttudan, S'oossaa sintsan ha"i gakkanaassikka haasayeetto. Nu siik'atoo, nuuni ootsiyaa ubbabaykka hinttena maaddanaassa. **20** Ayaw gooppe, taani hinttekko biyaa wode, ooni eri taani koyiyaawaa mala hintte gidennaan agganenttonne; k'ay taanikka hintte koyiyaawaa mala gidennaan agganenttonne. K'ay ooni eri hewan palumii, k'anaatii, hank'k'uu, yoray, zigorssay, sarotetsaa digussay, otoruu, metuu de'ennaan waayyii aggana; taana yashshee. **21** Taani hinttekko laa'entsuwaa biyaa wode, ta S'oossay hintte sintsan taana kawushshanenttonne yayyay; taani nagaraa kase ootsiide, barenttu ootseedda tunatetsaappe, woshummiyaawaappenne amuwaappe simmibeenna daro asatoo yeekkenaan aggikke gaade yayyay.

13 Hawe taw hinttekko yuussay heezzentso wode. Ay mootuukka laa"u woy heezzu markkay markkattina pirddetanaw koshshee. **2** Taani laa'entsuwaa hinttenanna gakettedda wode, hinttena naagettite gaad; ha"ikka haakuwaan de'ooppekka,

hinttena naagettite gay. Taani k'aykka hinttekkko biyaa wode, nagaraa kase ootseeddawanttakka k'ay haratuwaa ubbatuwaakka murenan aggikke. 3 Ayaw gooppe, Kiristtoosi ta baggana haasayiyaawaa erissiyaawaa hintte koyyiita. I hinttenanna haasayiyya wode Aa wolk'k'aappe attin beettiyaawe Aa daaburaa gidenna. 4 Ayaw gooppe, Kiristtoosi mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide, daaburan kak'etteedda; shin S'oossaa wolk'k'an pas'a de'ee. Ayaw gooppe, I daaburanchcha gideeddawaadan, nuunikka daaburanchcha; shin hinttenanna haasayiyaawan nuuni S'oossaa wolk'k'aan aanana de'ana. 5 Ammanuwaan hintte min de'intto ane hinttena paac'c'ite; hinttena biddite. Kiristtoosi hinttenan de'iyawaa hintte erikkitee? Hewe d'ayooppe paac'iyaa kunddeeddita guussa. 6 Nuuni paac'iyaa kunddibeennawaa hintte eriyaawaa ammanay. 7 Hintte iitabaa mulekka ootsenna mala, nuuni S'oossaa woosseetto. Nuuni paac'iyaa danddayiyaawantta gidiide beettanaassa gidenna; shin nuuni paac'iyaa danddayennawantta malatiide beettooppekka, lo"obaa hintte ootsanaassa. 8 Ayaw gooppe, nuuni tumuwaa s'alalaw ootsanaappe attin, tumuwaappe haraa ayinne ootsanaw danddayokko; 9 nuuni daaburanchcha shin hintte wolk'k'aama gidooode nashetteetto. Hintte polo gidana mala nuuni S'oossaa woosseetto. 10 Taani hintteppe haakuwaan de'aadde s'aafeddawe hewaa diraassa; taani hinttekkko biyaa wode, Goday taw immeedda maattaani zemppaade, hinttena metootsanaw taana waayyii koshshana. He maatay taani hinttena kees's'anaw taw imetteeddawaappe attin, hinttena kolanaw imettibeenna. 11 Wurssetsaan taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, saro de'ite; bali baynnaan de'ite; ta zoriyaa sisite; itti wozana gidiide de'ite; sarotetsaan de'ite. Siik'uwaanne

sarotetsaa S'oossay, hinttenanna ittippe de'ana. 12 Ittuu
ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiidde sarotettite. 13 S'oossaa
asaa ubbatuu hinttena saro saro giino. 14 Godaa Yesuusi
Kirsttoosa aad'd'o keekatetsay, S'oossaa siik'uu, Geeshsha
Ayaanaa ittippetetsay hinttenanna ubbaanna gido. Amen"i.

Galaatiyaa

1 Taani P'awuloosi, Yesuusi Kiristtoosinne k'ay hayk'uwaappe Aa dentseedda S'oossay Aawuu kiitteeddawaappe attin, asaappe woy asaa baggana kiitetteeddawaa gidikke. **2** Ha taaninne taananna de'iyaa ammaniyaa ishatuu ubbay, Galaatiyaa gadiyaan de'iyaa ammaniyaa asaa ubbaw sarotaa kiitreetto. **3** S'oossay nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristtoosi hinttenttoo aad'd'o keekatetsaanne sarotetsaa immo. **4** Nu S'oossaa, nu Aawuwaa sheniyaan Kiristtoosi ha iita oosuu oosettiyya wodiyaappe nuuna ashshana mala, nu nagaraa diraw, bare huup'iyaa immeedda. (aiōn g165) **5** S'oossaw med'ippe med'inaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen"i. (aiōn g165) **6** Kiristtoosa aad'd'o keekatetsaan hinttentta s'eeseedda S'oossaa aggiide, hara wonggalaakko, hintte elleelliide, wooti simmeedditentto taw ooratsabaa gideedda. **7** Hinttentta bul"akkiyaawanttunne Kiristtoosa mishiraachchuwaa k'aalaa geellayanaw koyyiyaa amareeda asatuu de'iinoppe attin, tumuppe hara mishiraachchuwaa k'aalay baawa. **8** Shin haray atto nuuna gidina, woy saluwaappe kiitanchchaa gidina, nuuni hinttenttoo kase odeedda mishiraachchuwaa k'aalaappe dummatiyaawaa hinttenttoo odiyaawaa gidooppe, I med'inaw shek'etteeddawaa gido. **9** Kase nuuni geeddawaadan, ha"ikka laa'entsuwaa taani oday; hintte akkeedda mishiraachchuwaa k'aalaappe dummatiyaawaa ooninne hinttenttoo odooppe, he uray med'inaw shek'etteeddawaa gido. **10** Hawe taana asaappe sabaa koyyiyaawaa malatissii? Malatissenna! Taani S'oossay lo"a giyaawaa koyyay. Woy taani asaa nashechchanaw koyyaytaa? Taani ha"ikka asaa nashechchanaw koyyiyaawaa gidooppe, Kiristtoosa ayile gidikke. **11** Ta ishatoo, taani hinttenttoo odeedda mishiraachchuwaa k'aalay asaappe gidennawaa hinttenttoo oday.

12 Ayaw gooppe, taw Yesuusi Kiristtoosi k'onc'c'isseeddappe attin, taani mishiraachchuwaa k'aalaa asaappe akkabeyikke; Asay taana tamarissibeenna. 13 Kase taani Ayihuda ammanuwaan de'iyaa wode, waanaade de'aadditantto, hintte siseeddita; taani Kiristtoosa ammaniyaawantta k'aretay baynnaan yederssaaddinne d'ayissanaw baas'etaaddi. 14 Ta wode de'eedda asatuwaappe c'oratuwaa Ayihuda ammanuwaa higgiiyaa naaguwaan aad'd'ay; nu aawotuwaa wogaa ooppenne aad'd'aade siik'aaddi. 15 Shin S'oossay bare aad'd'o keekatetsaan, taani biro ta daayi uluwaan de'ishshin, barew ootsanaw taana s'eeseedda; aabaa odiiyaa mishiraachchuwaa k'aalaa Ayihuda gidenna asaw taani odana mala, S'oossay bare Na'aa taw k'onc'c'issanaw koyyeedda wode, zorettanaw ookkonne babeykke. 17 Woy taappe kase Yesuusi kiitteeddawanttunna gaketanaw Yersaalame babeykke; shin taani ellekka Arabiiyaa geetettiiyaa gadiyaa baad. Hewaappe Damask'k'o giyaa katamaa simmaaddi. 18 Heezzu laytsaappe guuyiyaan, P'es'iroosanna gaketanaw Yersaalame baade, aanana tammanne ichcheshu gallassaa uttaad. 19 Shin Yesuusi kiitteeddawanttuppe Godaa ishaa Yaak'oobappe attin, haratuwaanna gakettabeykki. 20 Taani hinttenttoo s'aafiyaawaan worii baawa; taani hinttenttoo wordduwaa odennawaa S'oossay markka! 21 Hewaappe guuyiyaan, Sooriyaa geetettiiyaa gadiyaanne Kil'k'iyaa geetettiiyaa gadiyaa baad. 22 Yihudaan de'iyaa Kiristtoosan ammaniyaawanttu taananna eretaa gidikkino. 23 Shin hara asay, «Nuuna yederssi yuuyiyaa bitanii hawaappe kase I d'ayissanaw koyyiyaa ammanuwaabaa ha"i ode» giyaawaa untunttu 24 sisiide tabaan S'oossaa galateeddino.

2 Hewaappe simmaade taani tammanne oyddu laytsaappe guuyiyaan, Barinabaasanna laa'entsuwaa Yersaalame baade,

Tiitakka taananna akkaade baad. 2 S'oossay taw sas'aan k'onc'c'isseedda diraw baade taani ha"i ootsiyaa oosuu woy kase ootseeddawe mela attena mala, Kiristtoosan ammaniyaawantta kaaletsiyaawantta dumma shiishshaade, Ayihuda gidenna asaw taani odiyaa mishiraachchuwaa k'aalay ay malentto untunttoo odaaddi. 3 Shin haray atto taananna de'iyaa Tiita I Giriike gadiyaa asaa gidishin, k'as's'aretto giide godetibeykkino. 4 Gidooppennekka, wordduwaan nuw ishatuwaa malati yiide, nuunanna walaketteedda c'ora asatuu Aa k'as's'aranaw koyyeeddino. He asatuu Kiristtoosa Yesuusan nuw de'iyaa nuuni koyyeeddawaadan hanana danddayiyaa la"atetsaa wochchiide d'iishanaw, wuu'ettiide nu giddo geliide nuuna ayile ootsanaw koyyeeddino. 5 Shin mishiraachchuwaa k'aalaa tumatetsay hinttenttunna min de'ana mala, nuuni haray atto guutsa wodiyaakka untunttoo moodettibeykko. 6 Shin kaappatuwaa malatiyaawanttu taw ayinne ooratsa k'ofaa immibeykkino; hawaa ayaw gaytaa gooppe, hawaappe kase untunttu oona gidinakka taana metiyaabaa gidenna; S'oossay asaa som"iyaa s'eelliide pirdenna. 7 Shin guyyeppe S'oossay P'es'iroosaw, Ayihudatoo mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaa hadaraa immeeddawaadan, tawukka Ayihuda gidenna asaw mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaa hadaraa immeeddawaa untunttu be'eeddino. 8 Ayaw gooppe, P'es'iroosi Ayihudatoo Yesuusi kiitteeddawaa gideeddawaadan, taanikka S'oossaa wolk'k'aan Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiitteeddawaa gidaaddi. 9 K'ay kaaletsiyaawantta malatiide beettiyaawanttu, Yaak'oobi, P'es'iroossinne Yohaannisi, taw imetteedda aad'd'o keekatetsaa eriide, taananne Barnaabaasa nu kushiya oyk'k'iide saroteeddino. Taaninne Barnaabaasi Ayihuda gidenna asaa gidдон ootsanaadan, k'ay untunttu

Ayihudatuwaa gidдон ootsanaadan k'achchiide dendeeddo.

10 Unttuntu nuuna kaseppekka taani ootsanaw k'oppaadde de'iyaa hiyyeesatuwaa maaddanawaa s'alalaa k'ofisseeddino.

11 Shin P'es'iroosi Ans's'ookiyaa giyaa katamaa yeedda wode, I bayizzeedda diraw, k'onc'c'iyaa taani Aa, «Neeni bayizzanchchaa» yaagaad. 12 Ayaw gooppe, Yaak'ooba matappe kiitetteedda amareeda Asay yaanaappe kase Ayihuda gidenna asatuwaana k'umaa mee; shin untuntu yeeddawaappe guyyiyaan, Ayihuda gidennawantu ammaniyaawantta gidanaw k'as's'arettanaw koshshee giyaawanttoo yayyeedda diraw, miyaawaa essiide, Ayihuda gidennawanttuppe shaaketteedda.

13 K'ay yekko ammaneedda Ayihudatu P'es'iroosanna yashshaa doommeeddino; haray atto Barnnaabaasikka untuntunna yashshanchcha gideedda. 14 Shin untuntu mishiraachchuwaa k'aalaa tumatetsaadan, suure hametennawaa be'aade, P'es'iroosa he ubbaa asaa sintsan, «Neeni S'oossaa asaa Ayihuda gidaadde, untuntuudan gidennaan S'oossaa asaa gidenna Ayihuda gidennawanttudan de'aa; shin yaatina, wootaade Ayihuda gidennawantta, «Ayihudatuwaadan de'ite» gaade gidday?» yaagaad. 15 Nuuni yeletaan Ayihuda; «Nagaranchcha gideedda Ayihuda gidenna asatuwaa» gidokko.

16 Hewaa gidooppekka, Asay Yesuusi Kiristoosa ammaniide S'oossaa sintsan s'illanaappe attin, Muse higgiiyaa naaguwaan s'illennawaa ereeddo; ashuwaa mayyeedda Asay ubbay Muse higgiiyaa naaguwaan s'illenna diraw, nuuni nu huup'ewukka Muse higgiiyaa naaguwaan gidennaan, Kiristoosan ammaniide s'illana mala, Kiristoosi Yesuusan ammaneeddo. 17 Shin nuw Kiristoosan de'iyaa ittippetetsaan s'illanaw koyyiyaawantta gidiide, nu huup'ew nagaranchcha gidiide beettooppe, yaatina

Kiristtoosi nagaraa tamarissiyaawe? Hewe mulekka worddo!
18 Ayaw gooppe, itti kaallakka agga diggeeddawaa taani
 laa'entsuwwa ootsiyaawaa gidoope, taani ta huup'ew higgiiyaa
 mentsiyaawaa gidiyaawaa erissay. **19** Taani Kiristtoosaw pas'a
 de'ana mala, higgiiyaa baggana higgew hayk'k'aaddi. **20** Taani
 Kiristtoosanna Aa mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettaade
 kak'k'etaad; simmi, ha"i pas'a de'iyaa taana gidikke. Shin
 Kiristtoosi ta gidдон de'ee; taani ha"i de'iyaa de'uu, taana siik'iide,
 ta diraw, bare huup'iyaa immeedda S'oossaa Na'aan de'iyaa
 ammanuwaana. **21** Taani S'oossaa aad'd'o keekatetsaa is'sikke;
 Asay higgiiyaa baggana s'illotetsaa demmiyaawaa gidoope,
 Kiristtoosi c'oo mela hayk'k'eedda guussaa.

3 Akeekay baynna Galaatiyaa asatoo, taani hinttena Kiristtoosi
 mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide kak'etteeddawaa
 k'onc'c'issaade tamarissaad. Yaatina, tumoo hintte eeno
 geena mala, hinttentta biteeddawe oonee? **2** Ane taw ha itti
 yewuwwa s'alalaa odite: S'oossaa Ayaanaa, higgii giyaawaa
 naagiide akkeedditee woy ammanuwaan sisiide akkeedditee? **3**
 Hinttenttu hewaa keena eeyee? S'oossaa Ayyaanan de'uwwa
 doommiide, ha"i hintte wolk'k'aan poliitee? **4** Hinttenttu daaburaa
 ubbaw ayinne maaduu baawee? Tuma maaduu de'ee. **5**
 Yaatina, S'oossay hinttenttoo Geeshsha Ayaanaa immiyaawenne
 hintte gidдон malaataa ootsiyaawe, Muse higgiiyaa hintte
 ootseedda diraassee? Woy mishiraachchuwwa k'aalaa sisiide,
 hintte ammaneedda diraassee? **6** Hawaadankka, Abraahaamo
 S'oossaa ammaneedda diraw, S'oossay Aa s'illuwaadan
 s'eelleedda. **7** Hewaa diraw, ammaniyaawanttu Abraahaame
 zare gidiyaawaa erite. **8** S'oossay Ayihuda gidenna asaa
 ammanuwaan s'illissanawaa S'oossaa Mas'aafay kaseti be'iide,

«Ha alamiyaan de'iyaa Asay ubbay neenan anjettana» yaagiide, mishiraachchuwaa k'aalaa Abraahaamoo kasetiide odeedda. **9** Hewaa diraw, Abraahaamo ammaniide anjetteeddawaadan, ammaniyaawanttu aawaad akka anjettana. **10** Higgiyaa oosuwaan ammanettiide de'iyaa wanttu ubbay shek'aa gidдон de'iino; ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Higgiyaa mas'aafan s'aafetteedda ubbabaan de'ennawenne polennawe ooninne shek'etteeddawaa» yaagee. **11** S'oossaa Mas'aafay, «S'oossaa sintsaan s'illatuu aan ammanettiide de'uwaan de'ana» giyaa diraw, ooninne S'oossaa sintsan higgiyaa naagiyaawaan s'illennawe eretteeddawaa. **12** Higgii ammanuwaan baasetti ek'k'ibeenna; shin S'oossaa Mas'aafay, «Higgii giyaawaa poliyaawe aan de'uwaan de'ana» yaagee. **13** S'oossaa Mas'aafan, «Mitsaa bolla kak'etti hayk'k'iyaa ooninne shek'etteeddawaa» geetetti s'aafetteedda diraw, Kiristtoosi nu diraw shek'etteeddawaa gidiide, nuuna higgiyaa shek'aappe wozi akkeedda. **14** Kiristtoosi hewaa ayaw ootseedee gooppe, S'oossay immana gooppe, Geeshsha Ayaanaa nuuni ammanuwaan akkanaaddaaninne Abraahaame anjuu bare baggana Ayihuda gidenna asaa gakkana mala giide ootseedda. **15** Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Asay giyaawaadan hinttenttoo gay; haray atto laa"u asatuu itti yewuwaa haasayiide, c'aak'uwaa wotseeddawaappe hini baggan, ooninne he c'aak'uwaa billanaw woy harabaa he c'aak'uwaa bolla gujjanaw danddayenna. **16** Abraahaamonne Aa zarii S'oossay sintsappe immana giide haasayeeddawaa siseeddino. S'oossaa Mas'aafay c'ora asaw haasayiyaawaadan, «Ne zeretsatoo» geena; waagii gooppe, «Ne zarew» yaagee. Hewenne, itti asaa s'alalaa gee; ikka Kiristtoosa. **17** Taani giyaawe hawaa; S'oossay Abraahaamoo c'aak'k'iidde, ha c'aak'uwaa taani naagana yaageedda. Oyddu

s'eetanne hattamu laytsaappe guyyiyaan yeedda Muse higgii S'oossay wotseedda ha c'aak'uwaa d'ayissanawunne sintsappe immana giide haasayeeddawaa digganaw danddayenna. 18 Ayaw gooppe, S'oossay immiyaa laatay higgiiyan beettiyaawaa gidooppe, yaatina S'oossay sintsappe immana giide, k'aalaa geleeddawaana gidenna giyaawaa; shin S'oossay immana giide k'aalaa geleeddawaan laataa Abraahaamoo immeedda. 19 Yaatina, higgii ayaw de'ii? Higgii bayizzo oosuwa gidiyaabay ayentto bessanaw S'oossay immana giide haasayeedda Abraahaame zarii yaana gakkanaw gujetteedda; kiitanchchaa baggana Muse gaannatiyaawaan imetteedda. 20 Gaannay itti uraa s'alalaassa gidenna; shin S'oossay ittuwaa. 21 Yaatina, S'oossay sintsappe immana giide haasayeeddawaa, itti higgii, «Hanenna» yaagii? A"al Hewaa geena. Ayaw gooppe, higgii asaw de'uwaa immanaw danddayiyaabaa gidooppe, s'illotetsaykka tumu higgiiya azazettiyaawaappe beettee giyaawaa. 22 Shin Yesuusi Kiristtoosa ammanina, S'oossay sintsappe immana giide k'aalaa geleedda la"atetsay, ammaniyaawanttoo imettana mala, Asay ubbay nagaraw moodettiide de'iyawaa, S'oossaa Mas'aafay ode. 23 Shin kase ha ammanuu yaanaw, sintsappe k'onc'c'ana ammanoo higgii nuuna k'ashetteedda asaadan gorddi wotseedda. 24 Hewaa diraw, nuuni ammanuwaan s'illana mala, Kiristtoosi yaana gakkanaw higgii nuuna naagiyaawaa gideedda. 25 Shin ha"i simmi ammanuu yeedda diraw, higgii hawaappe sintsaw nuuna naagiyaawaa gidenna. 26 Hinttenttu ubbay ammanuwaa baggana Kiristtoosa Yesuusan ittuwaa gideedda S'oossaa naanaa. 27 Ayaw gooppe, hintte Kiristtoosanna ittuwaa gidana mala s'ammak'etteedda ubbatuu Kiristtoosa mayyeeddita. 28 Hewaa diraw, Ayihuda asaa giddoninne Giriike

asaa gidдон dummatetsay baawa; ayiliyaa woy womaannuwaa gidдон dummatetsay baawa; attumawaa woy mac'c'a asaa gidдон dummatetsay baawa. Ayaw gooppe, hinttenttu ubbaykka Kiristtoosa Yesuusan itti asaa. 29 Hinttenttu Kiristtoosawaa gidoppe, simmi hinttenttu Abraahaame zare; k'ay S'oossay sintsappe immana giide k'aalaa geleeddawaa laattiyaawantta.

4 Shin akeekite; bare aabbuwaa laattiyaa na'ay na'atetsaan de'iidde, de'iyawaa ubbaw godaa gidoppekka, ayilatuwaappe aw dummatiyaasay baawa. 2 Shin bare aabbu geedda wodii wurana gakkanaw, Aa hadaraa akkeeddawanttu kushiyaaninne Aa miishshaa naagiyaawanttu kushiyan de'ee. 3 Hawaadan nuunikka k'ay na'atetsaan de'iyaa wode, ha alamiyaa mooddiyaa ayyaanatoo ayileteeddo. 4 Shin yaanaw bessiyaa wodii gakeedda wode, S'oossay mac'c'awunippe yelettowaa, Muse higgew moodettiyaa asaa garssan yeletteeddawaa, bare Na'aa kiiteedda. 5 Ayaw kiiteeddee gooppe, higgayan moodettiide de'iyawantta wozanawunne nuuna bare naanaa ootsanaw kiiteedda. 6 S'oossay hintte Aa naanaa gidiyaa diraw, «Abbabboo, ta Aabboo» giide waassiyaa bare Na'aa Ayaanaa, nu wozanaa giddo kiiteedda. 7 Hewaa diraw, hawaappe sintsaw neeni S'oossaa na'aa gidiyaawaappe attin, ayile gidakka; k'ay neeni Aa na'aa gidoppe, Kiristtoosa baggana S'oossay k'aalaa geleeddabaa laattiyaawaa. 8 Shin hintte hawaappe kase S'oossaa erennaan de'iidde, tuma gidenna s'oossatoo ayile gidiide eeno geeddata. 9 Shin ha'i S'oossaa eriide, ubbaakka S'oossaan erettiide, laafanne k'ay kad'etteedda ha ayyaanatuwaakko waaniide simmiitee? Shiretti simmi, ayile gidiide, laa'entsuwaa untunttoo eeno gaanaw koyyiitee? 10 Dummateedda gallassattuwa, agenatuwa,

wodetuwaanne laysatuwaa hintte loytsi naaguwaan ayileteeddita.

11 Taana hinttebay yashshee; taani hinttenttoo c'oo gaade mela daaburaadditaashsha? **12** Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttuudan haneedda diraw, «Hinttenttukka taanaadan hanite» gaade, hinttentta woossay; hintte taana ayinne naak'k'ibeykkita. **13** Taani koyro hinttenttoo mishiraachchuwaa k'aalaa odeeddawe taana harggissishshiina gidiyaawaa hintte eriita. **14** Taw pas'atetsay d'ayiide, hinttenttoo paac'e gidinakka, taana kad'ibeykkita; shenetikkabeykkita. Hewaa diraa ubbaa taana S'oossaa kiitanchchaa mokkiyaawaadan, woy Kiristtoosa Yesuusa mokkiyaawaadan mokkeeddita. **15** Yaatina, hekko hintte nashettiyaawe beettana! Taana gidooppe, hinttenttoo danddayettiyaabaa gidina, taw hintte hinttenttu ayfiyaa wooc'i imminttonne is's'ennawaa markattay. **16** Yaatina taani hinttenttoo tumuwaa odiyaa diraw, hintte morkke gidaytaa? **17** Hara asatuu hinttenttoo k'arettiyaawaa malatiino; shin untunttu k'ofay lo"enna; ayaw gooppe, hintte untunttoo k'arettana mala, taappe hinttentta shaakkanaw koyyiino. **18** Shin taani hintte matan de'iyaa wode s'alalaan gidennaan, ubbaa wodekka lo"obaan hintte koyettiyaawantta gidooppe lo"a. **19** Ta siik'o naatoo, Kiristtoosa med'etay hinttenttun beettana gakkanaw, mac'c'awuno oytsay sakkiyaa keenaa, taani hintte diraw sakettay. **20** Shin taani hinttenttoo hirggiyaa diraw, ha"i hintte mata baade hinttenttunna doonaan haasayantto, darii dosay. **21** Muse higgiiyan moodettiide de'anaw koyyiyaawanttoo, higgii giyaawaa sisikkitee? Ane taw odite. **22** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Abraahaamoo danggaas'irattippenne godattippe yeletteedda laa"u naanay de'iino» yaagee. **23** Shin danggaas'iratti na'ay Asay na'aa yeliyaa maaraadankka yeletteedda; k'ay godatti

na'ay, S'oossay sintsappe immana giide k'aalaa geleeddawaan yeletteedda. **24** Ha laa"u mac'c'awanttu laa"u c'aak'k'oo gidiyaa leemiso. Unttuntuppe ittinna, Musew higgii imetteedda Siinaa Deriyaappe c'aak'uu yeeddawunna, bare naanaa ayiletetsaw yelaaddu; izakka Aggaaro. **25** Ha Aggaara Arabiyaa geetettiyaa gadiyaan de'iyaa Siinaa Deriyaan leemisettaw; k'aykka ha"i de'iyaa Yersaalamen leemisettaw; ayaw gooppe, Yersaalame katamay bare gidдон de'iyaa asaa ubbaanna Muse higgiiyaa ayiletetsaan de'ee. **26** Shin saluwaan de'iyaa Yersaalame ayiletetsaan de'ukku; iza nuw aatto gideedda Saaro. **27** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Hannee, yelabeenna mantsatee, nashetta; yeluwaa oytsay oyk'k'i erennawunnee, ne kooshshaa d'ok'k'u ootsaade ilila! Ayaw gooppe, bare asinaana de'iyaa mac'c'awunippe, barekka de'iyaa mac'c'awuniw c'ora naanay de'ana» yaagee. **28** Taanaadan ammaniyaawanttoo, nuunikka Saari na'aa Yisaak'aadan, S'oossay sintsappe immana giide k'aalaa geleedda naanaa. **29** Shin he wode asaa maaraadan yeletteeddawe, S'oossaa Ayyaanay geeddawaadan yeletteeddawaa yederssi diggowaadan, ha"ikka hewaa mala. **30** Shin S'oossaa Mas'aafay waagii? «Danggaas'iratti na'ay godatti na'aanna ittippe laattenna diraw, danggaas'iratto izi na'aanna ittippe kessa yedda» yaagee. **31** Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni godatti naanaa gidiyaawaappe attin, danggaas'iratti naanaa gidokko.

5 Nuuni ayiletetsay baynnaan, de'ana mala, Kiristtoosi nuuna ayiletetsaappe kesseedda; simmi minniide ek'k'ite; laa'entsuwaa ayiletetsaa morgge mitsaan waas'ettoppate. **2** Sisite, taani P'awuloosi, hinttentta yaagay; hintte k'as's'arettiyaawaa gidoope, Kiristtoosi hinttentta ayinne maaddenna. **3**

K'as's'arettiyya ubbatuu higgii giyaawaa ubbaa poliide naaganaw bessiyaawaa gujjaade k'ofetsay. 4 Higgiiyaa naagiide s'illanaw koyyiyaawanttoo, Kiristtoosappe shaaketteedditaa; S'oossaa aad'd'o keekatetsaappekka kunddeedditaa. 5 Nuuna gidoope, nuuni S'oossaa Ayaanaa baggana ammanuwaan s'illanaw nashechchaan naageetto. 6 Ayaw gooppe, nuuni Kiristtoosi Yesuusanna ittippe de'ooppe, siik'uwaan ootsiyaa ammanuwaappe attin, k'as's'arettinakka, k'as's'arettinnaan agginakka nuuna ayinne maaddenna. 7 Kase lo"o wos's'iita; shin tumatetsaw hintte eeno geena mala, oonee hinttentta diggeeddawe? 8 Ha c'imuu hinttentta s'eeseedda S'oossaappe yibeenna. 9 Asay giyaawaadan, guutsa irshshuu munak'aa ubbaa dentsee. 10 Hinttenttu harabaa k'oppennawaa taani S'oossaan ammanettay; shin hinttentta metiyaa uray oona gidooppenne, S'oossaappe bare pirddaa akkanawaa. 11 Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hawaa gakkanaw k'as's'aray koshshiyaawaa odiyaawaa gidoope, taana ayaw yederssiinoo? Hewe tuma gidoope, taani Kiristtoosa mask'k'aliyaabaa tamarissina ayinne metiyaabay baawa. 12 Hinttentta metootsiyaawanttu barentta barenttookka goyreerikkinooshsha! 13 Hinttentta gidoope, taanaadan ammaniyaawanttoo, ayiletetsaappe kesianaw s'eesetteedditaa. Gidooppennekka ayiletetsaappe hintte keseeddawaan, hintte asatetsaa amuu hinttentta mooddoppo. Hewaa diraa siik'uwaan ittuu ittoo moodettite. 14 Ayaw gooppe, higgii ubbay itti haasayan k'ashetteedda; ikka, «Ne shooruwa ne huup'yaadan siik'a» yaagiyaawaa. 15 Shin hintte ittuu ittuwaanna sa'ettiyaawaanne meetettiyaawaa gidoope, hintte hintte gidдон wurena mala naagettite. 16 Shin sisite;

S'oossaa Ayyaanay hinttentta kaaletsiyaawaa gidoope, hintte ashuwaa amuwaa mulekka polikkita. 17 Ayaw gooppe, nu ashuu amottiyaawaa Geeshsha Ayyaanay is's'ee; k'ay Geeshsha Ayyaanay amottiyaawaa nu ashuu is's'ee; hawanttu ittuu ittuwaanna is'ettiino. Hewaa diraw, hintte dosiyaawaa ootsanaw danddaykkita. 18 Shin S'oossaa Ayyaanay hinttentta kaaletsiyaawaa gidoope, Muse higgii hinttentta mooddenna. 19 Ashuwaa oosuu eretteeddawaa; ikka ayee gooppe, woshummiyaawaa, tunatetsaa, aad'd'eedda tunatetsaa oosuwaa, 20 eek'aw goyinniyaawaa, bitiyaawaa, morkketetsaa, palumaa, k'anaatiyaawaa, hank'k'uwaa, barena dosiyaawaa, walak'ettiyaawaa, ittuu ittuwaappe shaakettiyaawaa, 21 asaawaa amottiyaawaa, matsottiyaawaa, yetsanchchaa gidiyaawaanne hawantta malatiyaawantta. Kasekka taani hinttenttoo odeeddawaadan, hawantta malatiyaawantta ootsiyaawanttoo S'oossaa kawutetsaan geliyaasay baawa. 22 Shin Geeshsha Ayaanaa ayfii, siik'uwaa, nashechchaa, sarotetsaa, danddayaa, keekatetsaa, lo"otetsaa, ammanettiyaawaa, 23 ashikketetsaa, bare huup'iyaa naagiyaawaa. Hewantta malatiyaawantta diggiyaa higgii baawa. 24 Kiristtoosa Yesuusabaa gidiyaawanttu barenttu asatetsaa Aa iita k'ofaannanne Aa amuwaanna ittippe mask'k'aliyaa bollan misimaariyan d'ishiide kak'k'eeddino. 25 Nuw Geeshsha Ayyaanay de'uwaa immowaappe guyyiyaan, nuuna k'ay I kaaletso. 26 Ane otorettiyaawaa, woy ittuu ittuwaa hank'k'etsiyaawaa, woy ittuu ittuwaa k'anaatiyaawaa aggoytte.

6 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenan Geeshsha Ayyaanay de'iyaawanttu itti uray ay bayizzuwaa ootsiide, beettoopekka, ashikketetsaa ayyaanay Aa suurissite; k'ay hintte paac'ettenna mala, hintte huup'iyaa naagite. 2 Ittuu

ittuwaa tookuwaa tookkite; hewaa ootsiyaawaan Kiristtoosa higgew azazettiita. **3** Ayaw gooppe, itti uray ayinne hanennaan de'iidde, ittibaa I haneeddawaa aw malatoope, bare huup'iyaa c'imme. **4** Shin Asay ubbay huup'iyaan huup'iyaan bare oosuwaa paac'c'o; hewaappe guyyiyaan, hara asaawaana likkennaan, bare huup'e oosuwaa s'alalaan ammanettiyaawaa demmana. **5** Ayaw gooppe, Asay ubbay huup'iyaan huup'iyaan bareppe naagettiyaawaa ootsana bessee. **6** Shin S'oossaa k'aalaa tamaariyaawe barew de'iyaa lo"obaa ubbaa barena tamarissiyaawaanna shaakko. **7** Hinttentta hintterekka c'immoppite. Ooninne S'oossaa bolla k'iliic'anaw danddayenna; ayaw gooppe, Asay bare zeriyaawaa zaaretsiide k'oyc'ana. **8** Bare ashuwaa amuwaan zeriyaawaa gidoope, ashuwaa amuwaappe hayk'uwaa k'oyc'ana. Shin S'oossaa Ayyaanan zeriyaawaa gidoope, S'oossaa Ayyaanaappe med'inaa de'uwaa k'oyc'ana. (aiōnios g166) **9** Ane lo"o oosuwaa ootsanaw minnoytte. Ayaw gooppe, nuuni min ootsooppe, k'oyc'iyaa wodii sintsappe yaanawaa. **10** Hewaa gidoope ha ootsanaw nuuni danddayiawaan, asaa ubbaw lo"obaa ootsoytte; shin ubbaappe aatsiide, nuunanna ammanuwaan de'iyaawanttoo lo"obaa ootsoytte. **11** Taani ta kushiyan, ay mala wolk'k'aama pidolatuwaan, hawaa hinttenttoo s'aafaadditantto be'ite. **12** Asaa sintsan lo"iide beettanaw koyyiya ubbatuu, hintte k'as's'arettana mala koyyiino; shin hewaa untuntu ootsiyaawe barenttoo Kiristtoosa mask'k'aliyaa diraw yederssettenaan attana s'alalaassa. **13** Ayaw gooppe, untuntu hintte k'as's'aretteeddawaan c'ee'ettanaw hinttentta k'as's'arettino giinoppe attin, haray atto k'as's'aretteeddawanttukka barenttu huup'ew Muse higgiyaa naagikkino. **14** Shin alamii taw

kak'ettina, taanikka alamew kak'etteedda Yesuusi Kiristtoosa mask'k'aliyaappe attin, taani c'ee'k'ettiyaabay harabay taappe haakko. **15** Ayaw gooppe, Kiristtoosi Yesuusan ooratsa med'etaa gidiyaawe maaddeeppe attin, k'as's'arettinakka k'as's'arettennaan agginakka ayinne maaddenna. **16** Ha wogaan hamettiyaa ubbatuwaa bollanine S'oossaa asaa ubbaa bolla, sarotetsayne maarotetsay gido. **17** Taani Yesuusaw maytteedda mallaa ta bolla tokkeedda diraw, hawaappe sintsaw itti asaykka taana metootsoppo. **18** Taanaadan ammaniyaawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttentunna gido. Amen"i.

Efesoona

1 Taani S'oossaa sheniyaan Kiristtoosi Yesuusi kiitteedda P'awuloosi, Efesoonaan de'iyaa S'oossaa naanaw k'ay Kiristtoosa Yesuusaw ammanettiide de'iyaawanttoo ha dabddaabbiyaa s'aafay. **2** S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aad'd'o keekatetsayne sarotetsay hinttenttoo gido. **3** Ayaanaa anjuuwa ubbaan Kiristtoosa baggana bolla saluwaan nuuna anjeedda S'oossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, nuuni galateetto. **4** Nuuni Aa sintsan geeshshatuwaanne pokkuu bayinnawantta gidana mala, S'oossay nuuna sa'ay med'ettanaappe kase, Kiristtoosa baggana bare siik'inaan dooredda. **5** S'oossay bare sheniyaan bare doseeddawaadan, Yesuusi Kiristtoosa baggana nuuna bare naanatuwaa ootsanaw kasetiide k'oppi wotseedda. **6** S'oossay bare siik'iyaa Na'aa baggana nuw c'oo immeedda aad'd'o keekatetsaa bonchchuwaa diraw, nuuppe galataa akkanaw hewaa ootseedda. **7** Nuuni S'oossaa aad'd'o keekatetsaa daruwaadan, Kiristtoosa suutsan wozetteeddo; hewan S'oossay nu nagaraa atto geedda. **8** S'oossay bare aad'd'eedda eratetsaa ubbaaninne bare wozanaa k'ofaa ubbaan bare aad'd'o keekatetsaa nuw darissiide immeedda. **9** Ayaw gooppe, S'oossay bare k'oppeeddawaa ootseedda; k'ay Kiristtoosa baggana polanaw k'oppi wotseedda S'uura yewuwaa nuuna erisseedda. **10** S'oossay wodiya wurssetsay gakkiiyaa wode polanaw k'oppeedda k'ofay Kiristtoosa waanna ootsiide, saluwaaninne sa'aan de'iyaa med'etaa ubbaa ittippe aan shiishshanawaa. **11** Ubbabay S'oossaa k'ofaadaaninne I geeddawaadan haneedda; S'oossay kasetiide k'oppi wotseeddawaadan, Kiristtoosa baggana nuuni aawantta gidanaadan, nuuna dooredda. **12** Nuuni

kasetiide, Kiristtoosa baggana akkana giide nashechchan
 naagiyaawanttu, S'oossaa bonchchuwaa galateetto. **13**
 Hinttewukka k'ay hewaadan haneedda; tumu kiitaa, hinttenttoo
 atotetsaa aheedda mishiraachchuwaa k'aalaa, hintte siseedda
 wode Kiristtoosa ammaneeddita; S'oossay hinttenttoo immana
 geedda Geeshsha Ayaanaa baggana, hintte Aawaa gidiyaawaa
 erissiyaa maatafaa hintte bolla wotseedda. **14** S'oossay bare
 asaw immana geeddawaa nuuni laattana gakkanaw, Geeshsha
 Ayaanaa waasetetsaa oyk'k'eeddo. Hewe k'ay Aa bonchchoo,
 galataa gidanawaa. **15** Hewaa diraw, Godaa Yesuusa hintte
 ammaniyaawaanne geeshshatuwaa ubbaa hintte siik'iyawaa
 taani sisoodeppe doommaade, **16** hinttenttoo S'oossaa
 galatiyaawaa aggabeyikke; S'oossaa woossaade hinttewukka
 woossay. **17** K'ay Godaa Yesuusi Kiristtoosa S'oossay,
 bonchchuwaa Aawuu, S'oossaa hintte eranaadan, hinttena
 aad'd'eedda eranchcha ootsiyaa k'ay S'oossaa hinttenttoo
 k'onc'c'issiyaa Geeshsha Ayaanaa hinttenttoo immanaadan, taani
 woossay. **18** S'oossay hintte akkana giide, nashechchan naagi
 utteeddawoo hinttena s'eeseeddawaanne I bare asaw immana
 giyaa anjuu ay keenaa durentto hintte eranaadan, S'oossay
 hintte wozanaa dooyyina, Aa poo'uwaa hintte be'anaadan, taani
 S'oossaa woossay. **19** K'ay Aa ammaniyaa nuunan Aa wolk'k'ay
 loytsi ootsee. Ha nuunan de'iyaa wolk'k'ayenne hayk'uwaappe
 Kiristtoosa dentsiide, saluwaa sa'aan S'oossaappe ushechcha
 baggana utisseedda wolk'k'aama wolk'k'ay ittuwaa. **21** Kiristtoosi
 saluwaa suntsatuwaappe, godatetsay de'iyawanttuppe,
 wolk'k'aamatuwaappenne godatuwaa ubbaappe bolla gidiide
 mooddee; I ha'i de'iyaa yeletaa s'alalaan gidennaan, sintsaappe
 yaana yeletaanikka hara suntsatetsaa ubbaappe d'ok'k'ee. (aiōn

g165) 22 S'oossay ubbabaa Kiristtoosa gediyaappe garssan moodissiide, k'ay S'oossay I ubbabaan ubbaappe bollanna Godaa gidanaadan, woosa gollew Aa immeedda. 23 Woosa gollii Kiristtoosa asatetsaa; woosa gollii Kiristtoosi ubba saan ubbabaa kuntsiyaa Aa poluwaa.

2 Hintte azazettenan is's'edda dirawunne hintte nagaraa diraw, kase wodiyaan ayaana hayk'uwaa hayk'k'eeddita. **2** He wode hintte ha alamiyaa yeletaa iita ogiyaa hametteeddita; c'arkkuwaa gidдон de'iyaa wolk'k'aama ayyaanatuwaa kaappoo k'ay S'oossaw azazetena asaa ha"i mooddiyaa ayyaanaw azazetteeddita. **(aiōn g165)** 3 Nuunikka k'ay ubbay he asaa mala; k'ay nuuni nu ashuwaa amuwaadan de'eeddo; nu ashuunne nu wozanay koyyeeddawaa ootseeddo. Nuunikka haratuwaadan, nu med'etaan S'oossaa hank'k'uwaa akkanaw de'eetto. 4 Shin S'oossaa maarotetsay dara gidiyaa diraw, bare siik'uwaa daruwaadan, 5 Nuuni aw azazettenan is's'iide, haray atto ayyaanan hayk'k'eeddawantta gidinakka, I Kiristtoosanna nuw de'uwaa immeedda. S'oossaa aad'd'o keekatetsan hintte atteeddita. 6 Nuuni Kiristtoosi Yesuusanna saluwaanne sa'anne mooddanaadan, S'oossay nuuna aanana ittippe hayk'uwaappe dentseedda. 7 I sintsappe yaana wodiyaan, nuw Kiristtoosi Yesuusan de'iyaa keekatetsan, ubbaappe aad'd'iyaa bare aad'd'o keekatetsaa d'ok'k'atetsaa bessanaw hewaa ootseedda. **(aiōn g165)** 8 Ayaw gooppe, hintte S'oossaa aad'd'o keekatetsan, ammanuwaan atteeddita; hawe S'oossaa imuwaappe attin, hintte oosuwaanna gidenna. 9 Hintte daaburan beettibeenna diraw, hintte c'ee'ettiyaabay ayayenne baawa. 10 Ayaw gooppe, nuuni S'oossaa med'etaa; I nuw kasetiide giigissi wotseedda lo"o oosuwaa nuuni ootsanaadan, Kiristtoosi Yesuusa

baggana nuuna med'd'eedda. **11** Hewaa diraw, hinttenoo zariyaan Ayihuda gidenna asatoo, barenttu asatetsaa bolla kushiyan oosetteeddawan, barena k'as's'aretteeddawantta giyaa Ayihudatuu, k'as's'arettibeennawantta giide s'eesiyaawanttoo, hintte kase oonentto akeekite. **12** He wode hintte Kiristtoosappe shaaketteeddita; imatsaa gidiide, Israa'eeliyaa asaappe haakkiide de'eeddita; S'oossay bare asaw immana giide c'aak'k'eedda c'aak'uwaappe ayinne demmibeykkita; ha sa'aa bolla hintte demmana giide, nashechchan naagi utteeddawaa demmennaaninne k'ay S'oossay bayinnaan de'eeddita. **13** Shin hintte kase haakkiide de'iyaawanttu ha"i Kiristtoosa Yesuusanna de'iide, Kiristtoosa hayk'uwaan mataa shiik'eeddita. **14** Ayaw gooppe, Kiristtoosi Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa ittuwaa ootsiide, nuw sarotetsaa aheedda. Unttuntu laa"uwaa shaakkiide, morkke ootsi wotseedda morkketetsaa godaa bare asatetsan koli yeggeedda. **15** I bare huup'ew ha laa"u zaratuwaappe itti ooratsa asaa med'd'iide sarotetsaa wotsanaw, Ayihuda asatuwaa higgiiyaa Aa azazatuwaanne wogatuwaanna ittippe d'ayisseedda. **16** Kiristtoosi mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide hayk'k'eedda bare hayk'uwaan morkketetsaa d'ayisseedda; k'ay mask'k'aliyaa baggana laa"u zaratuwaakka itti asaa ootsi sigetsiide, S'oossaakko aheedda. **17** Kiristtoosi yiide, S'oossaappe haakkiide de'iyaa hinttenttoo Ayihuda gidennawanttoonne, Aa matan de'iyaa Ayihudatoo ubbaw, mishiraachchuwaa k'aalaa sarotetsaa odeedda. **18** Ayaw gooppe, nuuni ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka, itti Geeshsha Ayyaanan Kiristtoosa baggana Aawuwaa sintsa shiik'anaw danddayeetto. **19** Simmi hintte Ayihuda gidenna asatuu hawaappe sintsaw allaga woy imatsaa gidikkita; ha"i

hinttenne geeshshatuu itti biittaa asaa; k'ay S'oossaw hintte soy asaa. 20 Yesuusi kiiteeddawanttunne timbbitiyaa odiyaawanttu baaseeda baasuwaa bolla hinttekka kees'etteeddita; godaa s'ap'uwaa minisiyaa waanna shuchchay Kiristtoosi Yesuusa. 21 I golliyaa ubbaa ittippe shiishshi oyk'k'iide, S'oossaa baggana Geeshsha, S'oossaa Geeshsha golle gidana mala dichchee. 22 Hintte k'ay S'oossay bare Ayyaanan de'iyaa golliyaa gidanaw, haratuwaa ubbaanna ittippe Kiristtoosan kees'ettiita.

3 Hewaa diraw, hinttenoo Ayihuda gidenna asatoo, taani P'awuloosi hintte diraw Kiristtoosi Yesuusa k'asho asaa gideeddawe, S'oossaa woossay. 2 S'oossay bare aad'd'o keekatetsan, taani hinttena maaddanaadan, ha oosuwaa taw immeeddawaa hintte loytsi siseeddita. 3 S'oossay bare S'uura k'ofaa taw k'onc'c'issiide, taana erisseedda; taani hewaa k'antsaan s'aafaad. 4 K'ay taani s'aafeeddawaa hintte nabbabiyaa wode, Kiristtoosa s'uuraa taani woota akeekaadditanttonne eranaw danddayiita. 5 Beni wode Asay he S'uura yewuwaa sisibeenna; shin S'oossay hewaa Yesuusi kiiteedda S'oossaa naanatoonne timbbitiyaa odiyaawanttoo, Geeshsha Ayyaanan ha"i k'onc'c'isseedda. 6 S'uura yewuu hawaa; Ayihuda gidenna Asay wonggalaa baggana, S'oossaa anjuwaa Ayihudatuwaana ittippe laattiino; untuntu itti asatetsan shaakettennaan de'iino; k'ay Kiristtoosi Yesuusa baggana S'oossay immana geeddawaa Ayihudatuwaana shaakkiino. 7 S'oossay bare oosuwaa wolk'k'aa baggana taw immeedda aad'd'o keekatetsan taani ha wonggalaw k'ooma gidaaddi. 8 Taani geeshshatuwaa ubbaa gidдон laafiyaawaa gidooppekka, Ayihuda gidenna asaw zaway bayinna Kiristtoosa duretetsaa mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaa ha kaac'aa S'oossay taw immeedda. **9** K'ay taani

hewan S'oossaa S'uura k'ofaa asaa ubbaw k'onc'c'issa odana;
 ubbabaa med'd'eedda S'oossay bare S'uura yewuwaa beni
 wode gentsi wotseedda. S'oossay ha"i hewaa woosa golliyyaa
 baggana saluwaa sa'aan de'iyaa kaappatoonne godatetsay
 de'iyawanttoo zaway bayinna bare aad'd'eedda eratetsaa
 k'onc'c'issanaw ootseedda. (aiōn g165) **11** S'oossay hewaa
 nu Godaa Kiristtoosi Yesuusa baggana I poleedda bare
 med'inaa k'ofaadan ootseedda. (aiōn g165) **12** Nuuni Kiristtoosi
 Yesuusanna ittippe gidiide, Aa ammaniyaa ammanuwaan
 ammanettiide, ayinne yayyenaan S'oossaa sintsa shiik'anaw
 danddayeetto. **13** Hewaa diraw, taani hinttewaan metootiyaawan
 hintte hirggenna mala, hinttena woossay; ayaw gooppe, taani
 hintte bonchchoo metootay. **14** Hewaa diraw, taani saluwaaninne
 sa'aan de'iyaa ammaniyaa golliyyaa Asay ubbay aappe yeedda
 S'oossaa sintsan gulbbatay. **16** S'oossay bare bonchchuwaa
 daruwaadan, bare Geeshsha Ayyaanan, hinttenttoo hintte
 garssa asatetsan hintte minniyaa wolk'k'aa immanaadaaninne,
 k'ay ammanuwaa baggana Kiristtoosi hintte wozanaa bare
 golliyyaa med'd'anaadan, taani S'oossaa woossay; k'aykka hintte
 s'ap'uwaa yeddiide, tokettiide siik'uwaan minnanaadan, S'oossaa
 woossay. **18** K'ay geeshshatuwaa ubbaanna Kiristtoosa siik'uu
 ay keenaa aakentto, adussentto, d'ok'k'enttonne c'iimmentto
 eriyaa wolk'k'aa hinttenttu demmanaadan, taani S'oossaa
 woossay. **19** Eratetsaappe aad'd'iyaa Kiristtoosa siik'uwaa hintte
 eranaadaaninne k'ay S'oossawaa gidiyaa ubbabaan hintte poli
 kumanaadan, taani S'oossaa woossay. **20** Simmi nu giddon
 ootsiyaa bare wolk'k'aa baggana nuuni woossiyaawaa woy
 k'oppiyaawaa ubbaappe loytsi darssi ootsanaw danddayiyaa
 S'oossaw, woosa golliyaaninne Kiristtoosi Yesuusan ubbaa wode

med'inaappe med'inaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen"i. (aiōn
g165)

4 Hewaa diraw, taani Godaw ootsiyaa diraw k'ashetteeddawe
S'oossay hinttena s'eeseedda s'eessaw bessiyaa de'uwaa
hintte de'anaadan, taani hinttena woossay. **2** Ubbaa wode
hintte hintte huup'iyaa kawushshiyaawantta, ashikketuwaanne
danddayanchchatuwaa gidite; ittuu ittuwaa maaddiyaawaan hintte
siik'uwaa bessite. **3** Hinttena ittippe gatsi k'achchiyaa sarotetsaan,
Geeshsha Ayyaanay hinttenttoo immiyaa ittippetetsaa naaganaw
minnite. **4** S'oossay hinttena s'eeseedda hidootay, hintte
demmana giide naagi utteeddawe mes's'i ittuwaa gidowaadan,
itti asatetsayenne itti Geeshsha Ayyaanay de'ee. **5** Itti Goday,
itti ammanuunne itti s'ink'k'atay de'ee. **6** Ubbaa Goday, ubbaa
baggana ootsiyaawe, ubbaa gidдон de'iyaaawe, itti S'oossay,
ubbaa Aawuu de'ee. **7** Shin Kiristtoosi immeedda imuwaadan,
nuuni huup'iyaa huup'iyaa dumma imuwaa akkeeddo. **8** Hewaa
diraw, S'oossaa Mas'aafay, «I pude d'ok'k'asaa keseedda wode,
omoodetteeddawantta afeedda; asawukka imotaa immeedda»
yaagee. **9** Yaatina, «Pude keseedda» giyaawe waagiyaawee?
I koyiro duge wod'd'eedda; hewe sa'aw hirkki wurssetsasaa
wod'd'eedda giyaawaa. **10** Ha duge wod'd'eeddawe bare
huup'ew Aa; he I ubbabaa kumanaadan, saluwaa ubbaappe
d'ok'k'iyasaa pude keseedda. **11** Asaw imotaa immeeddawe
Aa; I ittuwaa ittuwaa Yesuusi kiitteeddawantta, haratuwaa
timbbitiyaa odiyaawantta, k'ay haratuwaa mishiraachchuwaa
k'aalaa odiyaawantta, k'aykka haratuwaa woosa golliyyaa
kaaletsiyaawanttanne tamarissiyaawantta ootsi suntseedda.
12 I hewaa geeshshatuu ubbay ammaniyaa asaa oosuwaa
ootsanaadaninne Kiristtoosa bolla kees'ettanaadan giigissanaw

ootseedda. **13** K'ay nuuni ubbay S'oossaa Na'aa ammaninanne erina beettiyaa ittippetetsaakko gakkana; nuuni Kiristtoosa polo dichchaa keenaa dic'c'iide, donzza asaa gidanaadaana. **14** Nuuni beetan yaanne haanne shoc'ettiide, barenttu c'immiyaa hanotaan asaa balaa ogiyaa kaaletsiyaa geniyaa asaa timirttiyaa c'arkkuwaa ubbaan sugettiidde, hawaappe sintsaw na'aa gidanaw bessena. **15** Shin nuuni siik'otetsan tumuwaa haasayiidde, huup'e gidiyaa Kiristtoosakko ubbabaan dic'c'anaw bessee. **16** Bollaa giddon de'iyaa dumma dumma shaakotay aan ittippe oyk'etteeddino; k'ay kumentsaa bollay barew imetteeddasaa ubbaan ittuu ittuwaanna gakettiide, ittippe oyk'k'etti utteedda; he dumma dumma shaakotay ootsanaw bessiyaawaa ootsiyaa wode, kumentsaa bollay siik'uwaan dic'c'eenne barena kees's'ee. **17** Hewaa diraw, taani hawaa hinttenttoo Godaa suntsan odaynne markkattay. Hintte go"i bayinna k'ofaa k'oppiyaa Ayihuda gidenna asatuwaadan de'oppite. **18** Unttuntu wozanay d'umaan de'ee; unttuntu ayinne erennawanttanne azazetena diraw, S'oossay immiyaa de'uwaappe haakkeeddino. **19** Unttuntu matan yeella giyaawe baawa; unttuntu woshummaw kajjeelanaw barenttu huup'iyaa aatsi immiino; k'ay tunabaa ubbaa pac'i bayinnaan ootsanaw loytsi yorattiyaawantta. **20** Shin hintte Kiristtoosawaa hewaadan tamaaribeykkita. **21** Aabaa tumu siseeddita; k'ay tumatetsaykka Yesuusan de'iyaawaa, aappe tamaareeddita. **22** Hintte kase de'iyaa de'uwaa aggite; k'ay bare c'immiyaa amuwaan d'ayiyaa hintte ec'a asatetsaa d'ayissite. **23** Hintte wozanaynne k'ofay ubbaanna ooras's'anaw bessee. **24** Tumu s'illotetsaaninne geeshshatetsaan S'oossaa leemisuwaan med'etteedda ooratsa asatetsaa mayyite. **25** Simmi worddotoppite. Nuuni ubbay Kiristtoosa asatetsan itti asaa gidiyaa diraw, Asay ubbay bare

ishaw tumuwaa haasayanaw bessee. 26 Hank'k'ettite; shin hintte hank'k'uwaan nagaraa ootsoppite. Hintte hank'k'uwaan de'ishshin, away wulloppo. 27 S'alahew s'oo'iyaa immoppite. 28 Wuu"iyaa uray hawaappe sintsaw wuu"oppo; shin hewaa aggiide, hiyyeesatuwaa maaddanaw, bare kushiyan lo"obaa ootsiidde daaburo. 29 Hintte haasayay sisiyaawantta go"ana mala, koshshiyaawaadan mentsetsiyaa lo"o k'aalay hintte doonaappe kesoppe attin, iita k'aalay mulekka kesoppo. 30 S'oossay hinttena woziyaa gallassaw hintte attametti utteedda S'oossaa Geeshsha Ayaanaa kayyoyoppite. 31 Is's'iyaa hanotaa, yiluwaa, hank'k'uwaa, waasuwaanne c'ashshaa ubbaa iitatetsaa ubbaanna hintteppe d'ayissite. 32 Ittuu ittoo keekitenne k'arettite; k'ay S'oossay Kiristtoosa baggana hinttenttoo atto geeddawaadan, hinttekka ittuu ittuwaa atto giite.

5 Simmi S'oossay siik'iyaa naanatuwaadan, Aa malatite. 2 K'ay Kiristtoosi nuuna siik'iide, bare huup'iyaa S'oossaw nashechchiyaa yarshshuwaadaaninne imotaa ootsiide immeeddawaadan, hinttekka siik'uwaan de'anaw bessee. 3 Shin S'oossaa naanaw bessiyaawaadan, hintte giddon woshummiyaawenne tunatetsaa ubbay, woy miishshaa amottiyaawe mulekka sisettoppo. 4 Yeellayiyaawenne eeyaa haasayay woy patsenna k'id'ii hinttenttoo bessenawaa gidiyaa diraw, hintte matan ubbakka de'oppo; hintte hewaa ubbaa aggiide, S'oossaa galatanaw bessee. 5 Hawaa erite; ooninne woshummiyaawaa woy tunabaa ootsiyaawaa, woy miishshaa amottiyaawaa gidooppe, Kiristtoosa kawutetsaanne S'oossaa kawutetsaa laattanaw danddayenna; miishshaa amottiyaawe eek'aw goyinniyaawaappe dummattenna. 6 Hinttena ooninne patsenna haasayan c'immoppo; ayaw gooppe, hawaa

gaasuwaan S'oossaa hank'k'uu azazetena asaa bolla yaana.

7 Simmi hewaa mala asaana zuppetteppite. 8 Ayaw gooppe, kase hintte d'umaan de'eeddita; shin Godaa baggana ha'i poo'uwaan de'iita; poo'uwaan de'iyaa asaadan poo'uwaan hamettite. 9 Ayaw gooppe, poo'uu lo"otetsaa, s'illotetsaanne tumatetsaa ubbaa ayiffee. 10 Godaa nashechchiyaabay ayentto tamarite. 11 Go"i bayinna d'umaa oosuwa k'onc'c'issi bessiteppe attin aanana walaketteppite. 12 Unttuntu geeman ootsiyaawe haray atto haasayaawekka pokkee. 13 Shin ubbabay poo'uwa kesiyaa wode, k'onc'c'iyaan beettana; ayaw gooppe, k'onc'c'iyaan beettiyaa ubbabay poo'uwa. 14 Hewaa diraw, «Gem"ishiyaawoo, beegotta; hayk'uaappekka dendda; Kiristtoosi new poo'issanawaa» yaagee. 15 Simmi hintte waan de'into akeekite; aad'd'eedda eratetsaanna de'iyaa asaadan de'iteppe attin, aad'd'eedda eratetsay bayinna asaadan de'oppite. 16 Wodii iita gidiyaa diraw, hintte wodiya hinttew danddayettowaadan lo"otetsaw go"ettite. 17 Hewaa diraw, Goday koyiyaawe ayentto akeekiteppe attin, eeyaa gidoppite. 18 K'ay hinttenan Geeshsha Ayyaanay k'ans's'ennaan kumooppe attin, hinttena bayizziyaa woyniyaa giyaa eessaa ushiide matsotteppite. 19 Mazimuriyaa yetsaan, galatiidde yes's'iyawaaninne ayaana yetsaan ittuu ittuwaanna haasayite; k'ay galatiyaa yetsaaninne mazimuriyaa yes's'iyawaan hintte wozanaan Godaa galatiidde yes's'ite. 20 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa suntsan, Aawuwaa S'oossaa ubbabaw ubbaa wode galatite. 21 Kiristtoosaw yayyiidde, ittuu ittoo moodettite. 22 Machchetoo, Godaw moodettiyaawaadan, hintte asinaw moodettite. 23 Ayaw gooppe, Kiristtoosi woosa gollew huup'e gidiyaawaadan, asinaykka bare machchattiw huup'e; k'ay Kiristtoosi bare huup'iyaan, bare bollaa

gidiyaa woosa golliyyaa ashshiyaawaa. **24** Shin woosa gollii Kiristtoosaw moodettiyaawaadan, machchetuu k'ay barenttu asinaw ubbabaan moodettanaw bessee. **25** Asinatoo, Kiristtoosi woosa golliyyaa siik'iide, bare huup'iyaa iziw immeeddawaadan, hinttekka hintte machchatuwaa siik'ite. **26** I woosa golliyyaa bare k'aalaaninne haatsaan meec'c'i geeshshiide, S'oossaw dummayanaw hawaa ootseedda. **27** Kiristtoosi woosa golliyyaa k'itay woy deemuwaa c'id'd'issiyaawe woy hewaa malatiyaawe bayinnaan, Aa kumentsaa bonchchuwaanna geeshshaanne borettennawaa ootsiide, bare huup'ew shiishshanaw koyyeedda. **28** Simmi k'ay asinay bare machchatto bare bollaadan siik'anaw bessee; bare machchatto siik'iyaawe barena siik'ee. **29** Ayaw gooppe, bare bollaa is's'iyaa Asay mulekka baawa; shin Kiristtoosi woosa golliyyaa muziyaawaadaaninne naagiyaawaadan ooninne bare bollaa muzeenne naagee. **30** Ayaw gooppe, nuuni Aa bollaa duma duma asatetsaa. **31** S'oossaa Mas'aafay; «Hewaa diraw, attumawe bare aawuwaanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittippe de'ana; untuntu laa"uukka itti ashuwaa gidana» yaagee. **32** Ha s'uuray wolk'k'aama tumatetsaa; shin taani hawe Kiristtoosabaanne woosa golliyaabaa odee yaagay. **33** Gidooppekka, k'ay asinay huup'iyaan huup'iyaan machchiyaa bare huup'iyaadan siik'anaw bessee; machchattakka bare asinaa bonchchanaw bessee.

6 Naatoo, hinttena yeleeddawanttoo Godaa bonchchiyaawaadan azazetti; ayaw gooppe, hawe ootsanaw bessiyaawaa. **2** «New ubbabay lo"anaadaaninne sa'aan ne laytsay aduk'k'anaadan, ne aawuwaanne ne daayo bonchcha» giyaa azazuu S'oossay immana geedda hidootaana de'iyaa koyiro azazuwaa. **4** Aawotoo, hintte hintte naanatuwaa

Godaa seeraaninne zoriyaan dichchiteppe attin, untuntta hank'ketsoppite. 5 Ayilattoo, Kiristtoosaw ootsiyaawaadan, hintte godattoo yashshatetsaaninne kokkorssaan suure wozanaappe azazettite. 6 S'oossay geeddawaa ootsiyaawanttudan, Kiristtoosa ayilatuwaadan, wozanaappe ootsiteppe attin, asaa nashechchanaw ootsiyaawaadan, Asay be'o giide ootsoppite. 7 Asaw gidennaan Godaw ootsiyaawaadan, d'ibennaan wozanaappe ootsite. 8 Ayile gidina woy womaannuwaa gidina, I ootsiyaa lo"o ooso ubbaw Goday huup'iyaan huup'iyaan woytanawaa eriita. 9 Godattoo, hintte ayiletuwaa naassiyaawaa aggiide, untunttoo hewaadan ootsite; hinttenanne untuntta gatsi mooddiyaa Goday, oonanne maaddi pirddennawe, saluwaan de'iyawaa eriita. 10 Wurssetsaan, Godaaninne Aa wolk'k'aama wolk'k'an ubbaa wode minnite. 11 S'alahiyaa iita c'imuwaa te"anaw hintte danddayana mala, S'oossay hinttenttoo immiyaa ollaa mayuwaa ubbaa mayyite. 12 Ayaw gooppe, nuuni bolla saluwaa de'iyaa iita ayaana wolk'k'atuwaanna, mooddiyaawanttunna, godatetsay de'iyawanttunne ha d'uma biittaa mooddiyaawanttunna olettiyaawaappe attin, asaana olettokko. (aiōn g165) 13 Hewaa diraw, iita gallasaan te"anawunne k'ay wurssetsay gakkanaw wad'ettowaappe guyyiyaan, min ek'k'anaw hintte danddayana mala, S'oossaa olaa miishshaa ubbaa oyk'k'ite. 14 Hewaa diraw, s'eessan sak'k'iyaa danc'c'iyawaadan tumatetsaa danc'c'iide, tiraan wotsiyaa olaa miishshaadan s'illotetsaa mayyiide, hintte gediyaan c'aammaa wotsiyaawaadan sarotetsaa mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw giigiide, min ek'k'ite. 16 He ubbaappe aatsiide, s'alahii yeddiyaa wonddaafiyaa tamaa ubbaa toyissanaw, ammanuwaa ubbaa wode gondalliyaadan oyk'k'ite. 17 Atotetsaa

huup'iyaa wotsiyaa birataa k'oobiyaadan wotsite; k'ay Geeshsha Ayaanaa mashshaa gideedda S'oossaa k'aalaa oyk'k'ite. **18** S'oossaa woossiiddenne Aa maaduwa oochchiidde, ubbaa wode Geeshsha Ayyaanan S'oossaa woossite. Hewaa diraw, minnite; salettoppite; geeshshatuwa ubbaw S'oossaa ubbaa wode woossite. **19** K'ay taani yayyenaan wonggalaa s'uura odanaw, S'oossay ta doonaa dooyyiide, haasayyaawaa immanaadan, tawukka S'oossaa woossite. **20** Taani ha'i k'ashuwaan de'ooppekka, ha wonggalaa diraw taani kiitetteeddawaa; taani aabaa taw bessiyaawaadan yayyenaan odana mala, taw S'oossaa woossite. **21** Shin taani waana de'inttonne ayaa ootsaytantto hinttekka eranaadan, nu siik'o ishay, Godaa oosuwaan ammanetteeda k'oomay Tikik'oosi, tawaa ubbaa hinttenttoo odanawaa. **22** Nuuni ubbay waan de'into hinttenttoo odiide, hinttena minisana mala, taani Aa hinttekko kiittaad. **23** S'oossaa Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe sarotetsayne siik'otetsay ammanuwaana ittippe ishatuwa ubbaw gido; **24** Dochchenna siik'uwaan nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa siik'iyaa ubbatuwaanna S'oossaa aad'd'o keekatetsay gido. Amen"i.

Pilip'p'isiyoosa

1 Nuuni Yesuusi Kiristtoosa oosanchchatuu P'awuloosinne S'imootoosi, Kiristtoosa Yesuusan de'iyaawanttoo, Pilip'p'isiyoosa giyaa katamaan de'iyaa geeshshatoo ubbatoo, ammaniyaawantta kaaletsiyaawanttoonni maaddiyaawanttoo ha dabddaabbiyaa s'aafeetto. **2** Nu Aawuwaa S'oossaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay hinttenttoo gido. **3** Taani hinttena hassayiyaa wode ubbaan ta S'oossaa galatay. **4** Hintte koyiro gallasaappe hanno gakkanaw, mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaawaan taana maaddeedda diraw, taani ubbaa wode hinttenttoo ubbaw nashechchan S'oossaa woossay. **6** K'ay hinttenttu gidдон lo"o oosuwa doommeedda S'oossay, Kiristtoosi Yesuusi simmiyaa gallassay gakkanaw polanawaa eray. **7** Taani hinttenttoo ubbaw hewaadan k'oppanaw bessee; ayaw gooppe, taani hinttena ubbaa wode hassayay. Ha"i taani k'ashuwaan de'iyawaaninne wonggalaw mootettiyaawan, k'ay wonggalaa minisa essiyaawaaninne, S'oossay taw kaac'eedda kaac'aa hinttekka taananna gishi akkeeddita. **8** Ayaw gooppe, taani hinttena ubbatuwaa Kiristtoosi Yesuusappe yiyaa siik'uwaan ay keenaa siik'intto, S'oossay taw markka. **9** K'ay taani hinttenttoo S'oossaa woossiyaawe hawaa; lo"obaa ayaanneekka dooranaw hinttenttu danddayanaadaaninne, k'ay hinttenttu siik'uu tumu eratetsaananne akeeka ubbaanna ittippe gujji gujji dic'c'anaadan, S'oossaa woossay; yaatiide Kiristtoosi simmiyaa gallasan hinttenttu suurenne pokkuu baynnawantta gidana. **11** K'ay hinttenttu shemppuukka S'oossaa bonchchoonne galataw Yesuusi Kiristtoosa baggana beettiyaa s'illotetsaa ayfiyaa ayifana. **12** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, ha taana gakeeddawe mishiraachchuwaa k'aalay aakkanaadan

tumu maaddeeddawaa hinttenttu erana mala koyyay. **13** Taani Kiristtoosa diraw k'ashetteeddawaa, kaatiyaa golliyaa naagiyaa ubbatuunne hawaan de'iyaa haratuu ubbatuu eriino. **14** K'ay taani k'ashetteeddawe nu ishatuwaappe dariyaawanttu Godan loytsi ammanettiide, S'oossaa k'aalaa yashshi baynnaan kasewaappe s'aliide odanaadan maaddeedda. **15** Tumuppe ittuu ittuu k'anaatiyaa dirawunne palumiyaa diraw, Kiristtoosawaa odiino; shin haranttu lo"o amuwaan odiino. **16** Hawanttu S'oossay taw wonggalaa naagiyaa oosuwaa immeedda diraw, siik'iide k'aalaa odiino. **17** Shin yekkonttu taani k'ashuwaan de'ishshin, ta bolla waaiyaa ahanawaa untunttoo malatina, barena siik'iyaa wolk'k'aama amuwaan Kiristtoosawaa odinoppe attin, wozanaappe odikkino. **18** Ayinne baawa; malatissiyaa odonne gido woy tumu odonne gido, ay ogiyaaninne Kiristtoosawaa odooppe, taani hewan nashettay. Sintsanawukka k'ay taani nashettana. **19** Ayaw gooppe, taani hinttenttu woosaaninne Yesuusi Kiristtoosa Ayyaanaappe yiyaa maaduwaan attanawaa eray. **20** Ta wolk'k'aama amuunne S'oossaappe akkana gaade taani nashechchan naagiyaa naaguu ayee gooppe, taani pas'a de'inakka woy hayk'k'inakka yayyenaan, kasewaadan ha"ikka ta kumentsaa asatetsan Kiristtoosi bonchchettanawaappe attin, taani haray atto ittibankka yeellatennaan attanaassa. **21** Ayaw gooppe, taw de'uu Kiristtoosa; k'ay hayk'uukka taw go"a. **22** Shin taani pas'a de'iyawaan daro go"iyaawaa ootsanawaa gidoope, hak'awaa dooranentto taw erettenna. **23** Taani ha laa"u yewatuwaan metootay; ha de'uwaappe shaakettanawunne k'ay Kiristtoosanna ittippe de'anaw amottay; Kiristtoosanna ittippe de'iyawe ubbaappe aad'd'eedda daro lo"obaa. **24** Shin taani hayk'k'iyawaappe hinttenttu diraw

pas'a de'iyaaawe hinttena daro koshshiyaawaa. **25** Hawe tuma gidiyaawaa taani geeshshaade eray; k'ay ammanuwaan hinttenttu dic'c'anaadaaninne nashettanaadan, taani hinttenanna ubbaanna pas'a de'ana. **26** Hewaa diraw, taani hinttenanna laa'entsuwaa yiyaa wode, Kiristtoosa Yesuusanna hintte de'iyaa de'uwaan, tabaan c'ee'ettiyaabay hinttenttoo darana. **27** Gidooppekka, hinttenttu hinttenttu huup'ew Kiristtoosa wonggalaw bessiyaa de'uwaa de'ite; taani hinttena baade woy be'ana d'ayina, hinttenttu itti k'ofaan minniide ek'k'eeddawaanne, k'ay wonggalaa ammanoo itti wozanaa gidiide ittippe baas'etiyaawaa sisana. **28** Hintte morkketoo ayankka yayyoppite; hewe untunttoo untunttu bashaa d'iishissee; shin S'oossay hinttena s'oonissiyaa diraw, hinttenttoo atotetsaa d'iishissee. **29** Ayaw gooppe, Kiristtoosaw ootsiyaa kaac'ay hinttena gakeeddawe hinttenttu aan ammanana s'alalaassa gidennaan Aa diraw waayaakka akkanaassa. **30** Taani kase baas'etishshin hinttenttu be'eeddawaa mala baas'iinne k'ay ha"ikka taani baas'etiyaawaa hinttenttu sisiyaawaa malay hinttena gakeedda.

2 Kiristtoosan hinttenttu de'iyaa de'uu hinttena wozantsii? Aa siik'uu hinttena mentsetsii? Geeshsha Ayyaanana hinttenttoo ittippetetsay de'ii? Hintte ittuu ittoo keekiiteennee k'arettiitee? **2** Yaatooppe, hinttenttu k'ofaan, siik'uwaan, wozanaaninne k'ofaa poluwaan ittuwaa gidiide, taana polo nashechchite. **3** Hinttena siik'iyawaan woy c'ee'ettanaw koyiyaa mela amuwaan ittibaanne ootsoppite; shin ittuu ittuwaappe d'ok'k'ay yaagiide k'oppennaan, ittuu ittoo hinttenttu huup'iyaa kawushshite. **4** K'ay ittuu ittuwaa go"iyaawaa koyyanaappe attin, hinttenttu huup'e s'alalaa go"iyaawaa koyyoppite. **5** Kiristtoosa Yesuusan de'iyaa ha ashikketetsaa k'ofay k'ay hinttenanka de'anaw bessee. **6** I ubbaa

wode S'oossaa gidiide de'eedda; shin I wolk'k'aan S'oossaa keena gidiyaa maataay de'iyaaawaa bessiyaawaadan paydibeenna. 7 Shin I bare sheniyaan ubbabaa aggiide, ayiliyaa med'etaa akkeedda; k'ay asaa malatiide k'onc'c'eedda. 8 I barena kawushsheedda; hayk'oo, ubbaa haray atto, mask'k'aliyaa bolla hayk'k'anawukka azazetteedda. 9 Hewaa diraw, S'oossay Aa loytsi d'ok'k'u d'ok'k'u ootseedda; k'ay suntsaa ubbaappekka aad'd'iyaa d'ok'k'a suntsaa aw immeedda. 10 Hewaa diraw, saluwaaninne sa'aan, sa'aappe garssan de'iyaa ubbay, Yesuusa suntsaa bonchchanaw gulbbatana. 11 K'ay Asay ubbay Yesuusi Kiristtoosi Godaa yaagiide, S'oossaa Aawuwaa bonchchoo markkattana. 12 Hewaa diraw, ta dabbatoo, taani hinttenanna de'iyaa wode ubbaan hinttenttu taw azazetteeddawaadan, ha"i taani hinttenttu matan de'enna wodekka, hinttenttu kasewaappe aatsiide taw azazettanaw bessee; yashshatetsaaninne kokkorssaan hinttenttu atosetsaa polanaw ootsite. 13 Ayaw gooppe, S'oossay hinttena barew eeno giissanaadaaninne k'ay I k'oppeeddawaa hinttenttu ootsanaadan hinttenttu gidдон ubbaa wode ootsee. 14 Geellanne nagaranchcha asaa gidдон pokkuu baynnawantta, geeshshatuwaa, S'oossaa naanatuwaadankka pokkuu bayinnawantta gidite; k'ay zuuzummennan woy iitabaa k'oppennaan ubbabaa ootsite. He asaa gidдонkka saluwaan poo'iyaa s'oolinttiyaadan poo'iidde, 16 de'uwaa mishiraachchuwaa k'aalaa untunttoo odite; he wode ta daaburaynne ta oosuu mela d'ayibeennawe erettiyaa diraw, Kiristtoosi simmiyaa gallassi taani hinttenan c'ee'ettana. 17 Haray atto hinttenttu ammanuu S'oossaw yarshshiyaa yarshshuwaa bolla ta suutsay ushshaa yarshshuwaadan gukkooppekka, taani nashettay; hinttenanna ubbaanna ittippe nashettay. 18 Hewaadan hinttekka k'ay

nashettanaw bessee; taananna ittippe nashettite. **19** Shin taani hinttenttu de'uwaabaa sisaade nashettanaadan, S'imootoosa hinttekko ellekka yeddanaawaa Godaa Yesuusan ammanettay. **20** Ayaw gooppe, hinttenttu de'uwaabaw wozanaappe hirggiyaa Aa mala Asay haray ooninne taw baawa. **21** Ayaw gooppe, haratuu ubbatuu barenttu huup'e go"aa koyyiino; Yesuusi Kiristtoosawaa koyyikkino. **22** Shin na'ay bare aabbu ootsiyaawaadan, S'imootoosi taananna ittippe gidiide, wonggalaa oosuwa ootseeddawaan, ammanettiyaa asaa gidiyaawaa erisseeddawaa hinttenttu eriita. **23** Hewaa diraw, taani yewuu haniyaawaa be'aade, ellekka Aa hinttekko yeddana gaade k'oppay. **24** Taani ta huup'ew mata wodiyaan hinttekko baanawaa Godan ammanettay. **25** Shin taani ta ishaa Eppafiroditoosa, taananna ittippe ta bagga gidiide ootseeddawaa, oletteeddawaanne, k'ay taana maaddiyaawaan hinttenttoo kiitettiide ootseeddawaa hinttekko kiitanaw koshshiyaawaa k'oppaad. **26** Ayaw gooppe, I hinttena ubbaa be'anaw laamotee; k'ay I saketteeddawaa hinttenttu siseedda diraw, bare wozanaan daro metootee. **27** I tumu sakettiide, hayk'k'i atteedda; shin S'oossay aw k'aretteedda; Aa s'alalaw gidennaan kayyuu kayyuwaa bolla gujettennaadan, tawukka k'aretteedda. **28** Simmi hinttenttu laa'entsuwaa Aa be'iide nashettanaadan, tawukka ta wozanaa kayyuu irs's'anaadan, taani ellekka Aa hinttekko yeddana. **29** Hewaa diraw, Godan de'iyaa ishaadan, kumentsaa nashechchan Aa mokitte; k'ay Aa malatiyaa asaa ubbaakka bonchchite. **30** Ayaw gooppe, hinttenttu hinttenttu huup'ew taana maaddana danddayenna maaduwa maaddanaw, Kiristtoosa oosuwa diraw, bare shemppuwaa sheneko giide, hayk'k'i atteedda.

3 Wurssetsaan, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, Goday hinttenttoo nashechchaa immo. Taani kase s'aafeeddawaa zaaretsaade s'aafiyaawe taana waayissenna; k'ay he s'aafiyaawe hinttena naagana. **2** litabaa ootsiyaawanttuppe, he kanatuwaa eeshshay de'iyaaawanttuppe, k'as's'aray koshshee giyaa asatuwaappe naagettite. **3** Ayaw gooppe, nuuni S'oossaa Geeshsha Ayyaanan S'oossaw goyinniyaa dirawunne nu de'uwaan Godaa Kiristtoosa Yesuusan nashettiyaa diraw, tumu k'as's'araa k'as's'aretteeddawantta; asatetsaa bolla oosettiyaawan ammanokko. **4** K'ay taw ta huup'iyankka ta asatetsan ammanettiyaawe de'ee. Ay asaynne bare asatetsan ammanettiyaawe barew de'ee giide k'oppooppe, taani aappe loytsa aad'd'ay. **5** Taani yelettoodeppe hosppuntsa gallasaan k'as's'arettaad. Taani yeletaan Israa'eeliyaa; Biiniyaama zare; walakay bayinna Ayihuda asaa. Ayihuda higgiiyaa naagiyaawaan gidooppe, taani Parisaawe; **6** Ayihuda ammanoo seelaa gidooppe, taani ammaniyaawantta waayissaaddi; itti uray Muse higgew azazettiide s'illiyaawaa bagga gidooppe, taanan pokkobay beettibeenna. **7** Shin taana go"iyaa he ubbabaa Kiristtoosa diraw bayeeddawaadan payday. **8** Tumakka, hewanttu s'alalaa gidenna; taani ta Godaa Kiristtoosi Yesuusa eriyaawe ubbabaappe loytsi aad'd'iyaa diraw, ubbabaa taana mulekka go"ennawaadan payday; taani Aa diraw ubbabaa yegga bashaaddi. Kiristtoosa demmanawunne aanana de'anaw ubbabaa wora oleeddawaadan payday; taani Muse higgew azazettaade demmiyaa ta huup'e s'illotetsay taw baawa. Kiristtoosa ammanina, S'oossay immiyaa s'illotetsay, ammanuwaan S'oossaa matappe yiyaa s'illotetsay taw ha"i de'ee. **10** Taani Kiristtoosanne Aa dendduwaa wolk'k'aa eranaw koyyay; yaataade taani ta huup'ew

hayk'uwaappe denddana yaagiyaawaan, Aa waayiyaa aanana
 waayettanawunne Aa hayk'uwaan Aa malatanaw amottay. 12
 Taani ha"i demma diggaad woy taanan bali baawa giikke. Shin
 Kiristtoosi Yesuusi taana barew ootseedda woytaa demmana
 gaade elleellay. 13 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, taani
 hewaa demma diggaad gaade k'oppikke; shin taani ittibaa ootsay;
 taappe guyyenna de'iyawaa dogaa de'iyawaa
 oyk'k'anaw wad'ettay. 14 S'oossay Kiristtoosi Yesuusa baggana
 bolla de'oo s'eesiyaa woytaa akkanaw, ta gakkanaw wos'ay.
 15 Simmi nuuni Ayyaanan minneeddawanttu ubbatuu hawaa
 k'oppanaw bessee; k'ay hintteppe amareedawanttoo ayaaninne
 duma k'ofay de'ooppe, hewaakka S'oossay hinttenttoo
 k'onc'c'issana. 16 Gidooppekka, nuuni hanno gakkanaw de'eedda
 maaraadan, ane sintasaw he maaraa kaalloytte. 17 Taanaadan
 S'oossaa kaalliyaawanttoo, taani haniyaawaadan hanite. Nuuni
 hinttenttoo leemisuwaa gideeddo; hewaadan hinttekka nuuni
 hinttenttoo leemisuwaa gideedda maaraa kaalliyaawantta
 akeekite. 18 Ayaw gooppe, taani hewaa hinttenttoo kase c'orattoo
 odaaddi; k'ay ha"i laa'entsuwaakka afos's'aadde hinttenttoo
 oday; Kiristtoosi mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide
 hayk'k'eeddawoo barenttu shemppuu barena morkke ootseedda
 daro asatuu de'iino. 19 Unttuntu wurssetsay bashshaa; unttuntu
 uluu unttunttoo S'oossaa; yeellatanaw bessiyaawan unttuntu
 otorettiino; k'ay ha sa'aabaa s'alalaa k'oppiino. 20 Ayaw
 gooppe, nu biittay saluwaana; nuuni k'ay saluwaappe yaana
 nuuna ashshiyaa Godaa Yesuusi Kiristtoosa naageetto. 21
 Kiristtoosi ubbabaa bareppe garssan wotsanaw danddayiyaa
 bare wolk'k'an, nu daaburanchcha asatetsaa laammiide, bare
 bonchcho asatetsaa malatissiide ootsana.

4 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, taani siik'iyaawanttoo, laamotiyaawanttoo, taana nashechchiyaawaanttoo, taana d'ok'ku ootsiyaawanttoo, ta dabbatoo, simmi Godan hinttenttu min ek'kanaw bessee. **2** Ewoodenne Sins's'iikee, hinttenttu laa"uukka k'ofaan ittuwaa gidiiide, Godan de'anaadan, taani hinttena zoray. **3** K'ay taananna ootsiyaa ammanetteedawoo, neeni ha mac'c'a asatuwaa maaddanaadan, taani neena woossay; ayaw gooppe, untunttu taanannanne untunttu suntsay S'oossaa de'uwaa mas'aafan s'aafetteedda K'alemins's'oosanna k'ay taananna ittippe ootsiyaa haratuwaa ubbaanna wonggalaa ubbasaa gatsanaw daabureeddino. **4** Godaanna hinttenttu de'iyaa de'uwaan ubbaa wode nashettite; taani hawaa gujjaadekka gay; nashettite. **5** Asay ubbay hinttenttu ashikketetsaa ero; Goday matan yaana. **6** S'oossaa hinttenttu woossiyaa woosaa ubbaan Aa loytsi galatiidde, hinttena koshshiyaawaa ubbaw woossiteppe attin, ittibawukka hirggoppite. **7** K'ay asaa eratetsaa ubbaappe aad'd'iyaa S'oossaa sarotetsay hinttenttu wozanaanne hinttenttu k'ofaa Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggana naagana. **8** Wurssetsaan, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu wozanaan lo"obaanne galatissiyaawaa k'oppite; tuma gidiyaabaa ubbaa, bonchchissiyaawaa ubbaa, bayizzuwaa gidennabaa ubbaa, geeshshabaa ubbaa, siik'uwaa ubbaa, suure gidiyaabaa ubbaa k'oppite. **9** Hinttenttu taappe tamaareeddawaa, akkeeddawaa, siseeddawaanne be'eeddawaa ubbaa ootsite; k'ay nuw sarotetsaa immiyaa S'oossay hinttenanna ittippe gidanawaa. **10** Shin daro wodiyaappe guyyiyaan, ha"i hinttenttu tawaa laa'entsuwaa k'oppanaw doommeedda diraw, taani Godan loytsa nashettay; taw k'oppanaw hinttenttoo injjetennan is's'eeddawaappe attin, taw k'ofaa k'oppiita. **11** Taani hawaa

taana meteedda diraw giikke; ayaw gooppe, taw de'iyaaabay
 taw gidana giyaawaa taani tamaaraad. **12** Taani metootiide
 wooti de'anentto eray; k'ay durettiide de'iyaaawekka ayentto
 eray; hak'an gidinakka awude gidinakka, taani kaluwaanne
 koshshaa k'ay pac'aanne palahaa tamaaraad. **13** Kiristtoosi taw
 immeedda wolk'k'an, ubbabaa ootsanaw taani danddayay. **14**
 Gidooppekka, hinttenttu ta metuwaa taananna metootiide daro
 loytseeddita; **15** Pilip'p'isiyoosa asaw, wonggalaa mishiraachchuu
 koyro hintte giddon odetteedda; shin taani Mak'idooniyaappe
 keseedda wode, taana ammaniyaa hinttenttuppe attin, haray
 maaddibeennawaa hinttenttu hinttenttu huup'ew eriita; k'ay
 immiyaabankka akkiyaabankka hintteppe attin, haray taana
 maaddibeenna. **16** Ayaw gooppe, taana metuu oyk'k'eedda
 wode, haray atto taani Teselonk'k'en de'ishshinkka taana zaari
 zaariide maaddeeddita. **17** Taani hinttewaa bolla harabay
 gujettanawaa koyyiyaawaappe attin, woytaa s'alalaa akkanaw
 koyyikke. **18** Shin taani hinttenttu immeeddawaa ubbaa akkaad;
 k'ay taw palahiide gidiyaawe de'ee. Hintte kiitteedda ubbabaa
 Eppafiroditoosappe akkaad; koshshiyaa ubbay taw de'ee. Hintte
 taw kiitteedda imuu S'oossaw sawuwaa toshikku giyaanne
 I dosiyaa, Aa nashechchiyaa yarshshuwaa mala. **19** K'ay
 ta S'oossay bare bonchcho duretetsaa daruwaan Kiristtoosi
 Yesuusa baggana hinttena koshshiyaawaa ubbaa hinttenttoo
 immana. **20** Nu S'oossaw, nu Aawoo med'inaappe med'inaa
 gakkanaw bonchchuu gido. Amen"i. (aiōn g165) **21** Kiristtoosi
 Yesuusawaa gidiyaa S'oossaa asatuwaa ubbatuwaa saro giite.
 Taananna hawaan de'iyaa ishatuu hinttena saro giino. **22**
 Hawaan de'iyaa S'oossaa asatuwaa ubbatuu, ubbaappekka
 aatsiide Kaatiyaa K'eesaare golliyaan de'iyaaawanttu hinttena

saro giino. 23 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay
hinttenanna gido.

K'olaasiyaasa

1 Taani P'awuloosi, S'oossaa sheniyaan Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawaa gideeddawenne nu ishay S'imootoosi, **2** K'olaasiyaasa giyaa katamaan de'iyaa S'oossaa naanaatoo, Kiristtoosan ammanetteeda ishatoo ha dabddaabbiyaa s'aafetto. S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay hinttenttoo gido. **3** Nuuni hinttenttoo woossiidae, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, S'oossaa ubbaa wode galateetto. **4** Ayaw gooppe, nuuni Kiristtoosi Yesuusa hinttenttu ammaniyaawaanne S'oossaa asatuwaa ubbaa siik'iyawaa siseeddo. **5** Tumu kiitay wonggalay koyiro hinttekko yeedda wode, S'oossay sintsaappe immana geeddawaa siseeddita. Simmi hinttenttu ammanuunne siik'uu saluwaan giigiide naagiyaa, S'oossay sintsaappe immana geeddawan doometteedda. **6** He wonggelii hinttekko gakeedda; hinttenttu Aa sisooddeppenne S'oossaa aad'd'o keekatetsaa tumatetsaan eroodeppe doommiide, hinttenttu gidдон de'iyawaadankka, biittaa ubbaan anjuwaa aheenne ubbasaa aakkee. **7** Hinttenttu hewaa nuunanna ittippe k'ooma gideedda siik'o Eppaafiraappe tamaareeddita; I nu diraw Kiristtoosaw ammanettiide ootsiyaawe, **8** S'oossaa Ayyaanan haratuwaa hinttenttu siik'iyawaa nuw odeedda. **9** Hewaa diraw, nuuni k'ay hewaa siseedda gallasaappe doommiide, S'oossay hinttenttoo bare sheniyaa eriyaa eratetsaa, S'oossaa Ayyaanay immiyaa aad'd'eedda eratetsaannanne akeekaana ittippe kuntsiide immanaadan, ubbaa wode balenaan S'oossaa woosseetto. **10** Hewaappe guyyiyaan, Goday koyyiyaawaadan hinttenttu de'anawunne, ubbaa wode Aa nashechchiyaabaa ootsanaw danddayana; hinttenttu ootsiyaa lo"o oosuwaa

ubbaan hinttenttu de'uu go"ana de'iyaaawaa gidanawaa; k'ay S'oossaa eriyaawan dic'c'i dic'c'i baanita. 11 Hinttenttu ubbabaan nashechchan genc'c'anaadaaninne danddayanaadan, S'oossay bare bonchchuwaa gitatetsaadan immiyaa wolk'k'aa ubbaan minnite. 12 K'ay S'oossaa naanaatoo giigeedda poo'o kawutetsaa laattanaw, nuuna danddayisseedda S'oossaa Aawuwaa galatite. 13 I nuuna d'umaa wolk'k'aappe ashshiide, bare siik'iyaa Na'aa kawutetsaakko pintseedda. 14 K'ay I bare Na'aan nuuna woziiide, nu nagaraa atto geedda. 15 Kiristtoosi beetena S'oossaa k'onc'c'issiyaawaa; I med'etteeddawaa ubbaappe aad'd'iyaa bayira Na'aa. 16 Ayaw gooppe, ubbabaykka aan med'etteedda; beettiyaawanttu, beettenawanttu, ayyaanatuwaappe beettiya wolk'k'aynne godatetsay, d'ok'k'atetsaynne maatay, saluwaaninne sa'aan de'iyaa ubbabaykka Aaninne Aw med'etteedda. 17 I ubbabaappe kase de'eedda; ubbabaykka Aan bare sa'aa sa'aa oyk'k'iide de'ee. 18 I bare huup'ew, woosa gollew huup'enne de'o; I ubbaappe bolla gidana mala, kasetiide hayk'uwaappe denddeedda Bayira Na'aa gideedda. 19 Ayaw gooppe, S'oossay koyyeeddawaadan, Aan S'oossatetsaa kumentsay de'ee. 20 Yaatina S'oossay Kiristtoosa baggana ubbabaa barenanna sigetsanaw yewuwaa k'achcheedda; bare Na'ay mask'k'aliyaa bollan gusseedda suutsan saluwaaninne sa'aan de'iyaa ubbabaa barenanna sigetseedda. 21 Hawaappe kase, hinttenttu iitabaa k'oppeedda dirawunne ootseedda diraw, S'oossaappe shaakettiide, Aanana morkketteeddita. 22 Shin S'oossay ha"i hinttentta pokkobay bayinnawanttanne k'ay geeshshatuwaa ootsiide, bare sintsa shiishshanaw, bare Na'aa hayk'k'eeddawaa asatetsan barenanna hinttentta sigetseedda. 23 Hewe hinttenttu tumu ammanuwaan min

ek'kiide, mishiraachchuwaa k'aalaa sisiide, sintsaappe akkana geeddawaappe k'aas'sennan minniide de'ooppe hanana; he wonggalaa mishiraachchuu sa'aan de'iyaa med'etaa ubbaa matan odetteedda. Taani P'awuloosikka mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaawaa gidaaddi. **24** Taani hinttenttoo waayetteedda diraw, ha"i nashettay; Kiristtoosi bare huup'ew, hewaa giyaawe woosa gollew, waayettishin pac'c'eeddawaa taani ta bollaa sakuwaan kuntsay. **25** S'oossay taana hinttentta maaddiyaawaanne Aa k'aalaa polaade odiyaa k'oomatetsaa kiitaa taw immeedda. **26** Ha k'aalay hawaappe kase bagga ubbaan, asaa ubbaw erettennaan geemmiide de'ee; shin barena ammaniyaawanttoo S'oossay ha"i k'onc'c'isseedda. (aiōn g165) **27** S'oossay Ayihuda gidenna asaw wotseedda ha asaw k'onc'c'ibeenna bonchchuwaanne dure yewuu ayentto geeshshatuwaa erissanaw koyyeedda; ha asaw ha"i k'onc'c'eeddawe ayee gooppe, Kiristtoosi hinttenttun de'iyawaa; hewaa giyaawe S'oossaa bonchchuwaa aanana hinttenttu akkanawaa. **28** Hewaa diraw, nuuni asaa ubbaw Kiristtoosawaa odeetto; asaa ubbaa Kiristtoosan kumentsaa asaa ootsiide, S'oossaakko shiishshana mala, nuw aad'd'eedda eratetsaa ubbaan hinttentta seerettonne tamarisseetto. **29** Taani hawaa polanaw, taanan ootsiyaa Kiristtoosi taw immiyaa wolk'k'an baas'etayne daaburay.

2 Taani hinttenttoonni Lodook'iyaa giyaa katamaan de'iyaa asatoonni k'ay taana be'ibeenna ammaniyaawanttoo ubbatoo ay keenaa baas'etaadditantto hinttenttu erana mala koyyay. **2** Unttuntu wozanay minnana mala, siik'uwaan ittippe gidiide, tumu akeekan beettiyaa daretetsaa ubbaa untunttu akkana malanne k'ay untunttu S'oossay asaw k'onc'c'issibeennawaa, Kiristtoosa Aa huup'ew erana mala, taani daaburay. **3** Geeman S'oossay

minjjeedda erayenne aad'd'eedda eratetsay ubbay Aan de'ee. **4**
 Ooninne hinttentta c'immiyaa k'aalaan baletsena mala, taani
 hinttentta hassayissay. **5** Ayaw gooppe, taani hinttenttu matappe
 haakkaade de'ooppekka, ayyaanan hinttenttunna de'ay; hinttenttu
 de'iyaa maaraanne Kiristtoosa hinttenttu minniide ammaniyaawaa
 be'aade nashettay. **6** Simmi hinttenttu Godaa Kiristtoosi Yesuusa
 akkeeddawaadan, Aan de'ite. **7** Aan s'ap'uwaa yeddiide dic'cite;
 hinttenttu tamaareeddawaadan ammanuwaan minnite; S'oossaa
 ubbaa wode galatite. **8** Kiristtoosappe gidenna timirttiyaan,
 ha sa'aa mooddiyaa ayyaanatuwaa timirttiyaaninne, asaappe
 yeedda eratetsan, k'ay mela c'imuwaan hinttentta ooninne
 omoodenna mala naagettite. **9** Ayaw gooppe, Kiristtoosa
 asatetsaa bolla S'oossatetsaa med'etaa kumentsay de'ee. **10**
 K'ay ubbaa ayyaanatuwaa kaappotetsawunne godatetsaw ubbaw
 huup'e gidiyaa Kiristtoosappe kumentsaa de'uwaa demmeeddita.
11 Hinttenttu Kiristtoosanna itti asaa mala gidiide, asaa
 k'as's'araa mala gidennaan, hinttenttu nagaranchcha med'etaa
 diggiyaa k'as's'araa, hawekka ashuwaa k'as's'araa gidennaan
 Kiristtoosi ootseeddawaa. **12** Hinttenttu s'ammak'etteedda wode,
 Kiristtoosanna moogettiide, Kiristtoosa hayk'uwaappe dentseedda
 S'oossaa wolk'k'aa ammaneedda diraw, ooratsa de'oo s'ink'k'atan
 Kiristtoosanna ittippe denddeeddita. **13** Hinttenttu hinttenttu
 naak'uwaaninne hinttenttu ec'a asatetsaa k'as's'arettennan
 aggeeddawan hayk'k'iide de'iyaa wode, S'oossay hinttenttu
 naak'uwaa atto giide, Kiristtoosanna hinttentta pas'a wotseedda.
14 Nuuna is's'iyaa, ac'uwaa paramaa Aa c'aak'uwaanna ittippe
 S'oossay daakkeedda; mask'k'aliyaa bolla d'ishiide, ogiyaappe
 diggeedda. **15** Kiristtoosi he mask'k'aliyan kaappatuwaappenne
 godatuwaappe wolk'k'aa wotsi akkiide, bare s'oonuwaanne

omoodetteeddawannta k'onc'c'iyaa besseedda. **16** Hewaa diraw, muusnaan woy ushshaan, baalaa gallassaa woy agenay s'eeriya wodiya bonchchiyaawan, woy Sambbataa bonchchiyaawan, ooninne hinttenttu bolla pirddoppo. **17** Hawanttu sintsaappe yaana yewatoo eeshuwaa; shin tumatetsay Kiristtoosawaa. **18** Wordduwaa ashikke malatanawunne kiitanchchaw goyinnanaw koyyiyaawe, be'ibeennawaa sas'aan be'aaddi giide otorettiyaawe, asatetsaa k'ofaan c'oo ayyiyaawe, ooninne hinttenttu bolla pirddoppo. **19** Hewaa mala Asay huup'e gidiyaa Kiristtoosa minisi oyk'k'eeddawaa leppissee. Bollaa ubbay he huup'iyaaappe wolk'k'aa demmiide, bolla de'iyaa kuriyaannanne s'ap'uwaanna ittippe oyk'k'ettiide, S'oossay dichchiyaa dishuwaadan dic'c'ee. **20** Hinttenttu ha sa'aa mooddiyaa ayyaanatuwaappe haakkiide, Kiristtoosanna hayk'k'eeddita; yaatina, ayaw ha sa'aa wogaan de'iyaa asaadan de'iitee? «Oyk'k'oppa; baara be'oppa; bochchoppa» yaagiyaa higgetoo ayaw azazettiitee? **22** Ha ubbabaykka Asay med'd'eedda higgenne timirtte gidiyaa diraw, wodiyaappe guyyiyaan d'ayana. **23** Unttuntu kiitanchchaw goyinniyaawaaninne wordduwaa ashikke malatiyaawaan k'ay barenttu asatetsaa gil'k'issiyaawan aad'd'eedda eranchcha malatiino; shin ashuwaa amuwaa digganaw go"enna.

3 Simmi hinttenttu Kiristtoosanna hayk'uwaappe dendeeddawaa gidoope, S'oossaappe ushechcha baggana utteedda Kiristtoosi de'iyaa saan saluwaan de'iyawaa minisi koyyite. **2** Saluwaan de'iyawaa hinttenttu k'oppaanaappe attin, sa'aan de'iyawaa k'oppoppite. **3** Ayaw gooppe, hinttenttu hayk'k'eeddita; k'ay hinttenttu shemppuu S'oossaan Kiristtoosanna geemmeedda. **4** Hinttew de'o gideedda Kiristtoosi k'onc'c'iyaa wode, he wode hinttekka aanana

bonchchuwaan k'onc'c'ana. **5** Hewaa diraw, hinttentun de'iyaa
 ha sa'aa amotuwaa wod'ite; hewantukka woshummiyaawaa,
 tunatetsaa, woshummanaw koyiyaawaa, iita amuwaa, miishshaa
 amottiyaawaa. Yoranchchaa gidussay eek'aw goyinniyaawaappe
 dummatenna. **6** Hawanttu gaasuwaan, S'oossay azazetena
 asatuwaa hank'k'ettanawaa. **7** Kase hinttenttu ha iita k'ofatuwaan
 de'iyaa wode untuntun moodetteeddit. **8** Shin ha"i hinttenttu
 k'ay hank'k'uwaa, yiluwa, is'uwaa, hinttenttu doonaappe
 kesiyaa c'ashshaanne yeellayiyaa haasayaa hawantta ubbaa
 hintteppe d'ayissite. **9** Ittuu ittoo worddotoppite; ayaw
 gooppe, nagaranchcha med'etaa Aa oosuwaanna hintteppe
 d'ayissi diggiide, **10** S'oossay, Aa med'd'eeddawe, barena
 malatissanawunne barew de'iyaa eratetsaa ubbaa immanaw,
 ubbaa wode ooratsiyaa ooratsa med'etaa mayyeeddit.
11 Ha ooratsa med'etaan, Giriike asaa woy Ayihuda
 asaa, k'as's'aretteddawaa woy k'as's'arettibeennawaa,
 imatsatuwaanne ayinne tamaribeennawaa, ayiliyaa woy
 womaannuwaa giide shaakkiyaabay baawa; huup'e allaallii
 Kiristtoosa; I ubbankka de'ee. **12** Hewaa diraw, S'oossay
 dooreeddawanttudan, geeshshanne siik'iyaa wantta gidiide,
 maarotetsaa, k'aretaa, keekatetsaa, hinttenttu huup'iyaa
 kawushshiyaawaa, ashikketetsaanne danddayaa mayyite.
13 Ittuu ittuwaawaa danddayite; ooninne bare laggiyaa bolla
 hank'k'etteeddawe de'ooppe, ittuu ittoo atto yaago. Kiristtoosi
 hinttenttoo atto geeddawaadan, hinttekka atto giite. **14**
 Hewaa ubbaa bolla, ubbabaa ittippe shiishshi k'achchiyaa
 siik'uwaa mayyite. **15** Kiristtoosi immiyaa sarotetsay hinttentta
 mooddo; ayaw gooppe, S'oossay hinttentta itti asaa ootsiide,
 he sarotetsaw s'eeseedda S'oossaa galatite. **16** Kiristtoosa

k'aalay hinttenttu wozanaan kumiide de'o; hinttenttoo de'iyaa aad'd'eedda eratetsaa ubbaan ittuu ittuwaa tamarissitenne zorite; hinttenttu wozanaan S'oossaa galatiidde, woosaanne mazimuriyaa, S'oossaa suntsaa d'ok'k'u ootsiyaa yetsaa yes's'ite. **17** Hintte ay haasayyaawaa woy ay ootsiyaawaa gidooppeka, Aawuwaa S'oossaa Yesuusa baggana galatiidde, ootsiyaawaa ubbaa Godaa Yesuusa suntsan ootsite. **18** Machchetoo, ammaniyaa asaw bessiyaawaadan, hinttenttu asinaw moodettiite. **19** Attuma asatoo, hinttenttu mac'c'a asaa siik'ite; untuntunna woppu giide de'ite. **20** Naatoo, hinttentta yeleddawanttoo ubbabaan azazettiite. Ayaw gooppe, hinttenttu untunttoo azazettiyaawe S'oossaa daro nashechchee. **21** Aawotoo, hinttenttu naanay wozanaa bayenna mala, untuntta yiloyoppite. **22** Ayiletoo, sa'aan hinttenttoo godaa gidiyaawanttoo ubbabaan azazettiite; Godaw yayyiide, suure wozanaan ootsiteppe attin, asaa nashechchanawunne Asay be'o giyaawaan azazettiyaawantta gidoppite. **23** Hintte ootsiyaa oosuu ubbaa asaw gidennaan Godaw ootsiyaawaadan, wozanaappe ootsite. **24** Godaa Kiristtoosaw hinttenttu ootsiyaa diraw, I barewanttoo immanaw giigissi wotseeddawaa hinttenttu laattanawaa akeekite. **25** Balabaa ootseedda uray ooninne, bare ootseedda balaadan woytaa akkana; ayaw gooppe, S'oossay pirddiidde, oonanne maaddenna.

4 Godatoo, hinttewukka saluwaan Goday de'iyawaa eriide, hinttenttu ayiletoo s'illotetsaaninne suuretetsaan koshshiyaawaa ootsite. **2** S'oossaa aggenaan woossite; k'ay woossiide azallenan, Aa galatiidde woossite. **3** K'ay hinttenttu woossiyaa wode ubbaan, kaseedeppe asaw k'onc'c'ibeennawaa, Kiristtoosawaa nuuni odana mala, S'oossay nuw injjeyanaadan,

nuwukka S'oossaa woossite; ayaw gooppe, ha"i taani k'asho
 golliyaan de'iyaa hewaassa. 4 K'aykka taani bessiyaawaa
 keenaa k'onc'c'issaade ha yewuwaa odana mala, taw S'oossaa
 woossite. 5 Hinttew de'iyaa wodiya go"i bayinnasaan
 d'ayissennan, ammanennawanttu matan c'inc'c'atetsaan de'ite.
 6 Hinttenttu asaa ubbaw wooti zaaranaw bessintto erana
 mala, hinttenttu haasayay ubbaa wode, sisanaw lo"iyaawaanne
 nashechchiyaawaa gidanaw bessee. 7 Nu siik'o ishay
 Tikik'oosi, taananna ittippe Godaa oosuwaan k'oomaa gideedda
 ammanettiyaa oosanchchay, ta de'uwaabaa hinttentta erissana.
 8 Taani Aa hinttekko kiittiyaawe, nuuni waan de'intto hinttenttoo
 I odiide, hinttentta mentsetsana diraassa. 9 Anaasimoosi,
 ammanettiyaa siik'o ishay, hinttenttu gadewe, aanana ittippe
 hinttekko bee; untunttu hawaan haniyaa ubbabaa hinttentta
 erissana. 10 Taananna k'ashuwaan de'iyaa Ariss's'irokoosinne
 Barnnaabaasaw aawuwaa gideedda Mark'k'oossi hinttentta
 sarotiino; taani hinttentta kase azazeeddawaadan, Mark'k'oossi
 hinttekko booppe, wozanaappe Aa mukkite. 11 Yoss's'oota giya
 Yesuusikka hinttentta saro saro gee; Ayihuda asatuwaappe
 taananna S'oossaa kawutetsaw ootsiyaawe, ha heezzu
 asatuwaappe haray baawa; hawanttu taana daro maaddeeddino.
 12 Eppaafiri, hinttenttu gadewe, Kiristtoosi Yesuusa k'oomay,
 hinttentta saro saro gee. I hinttenttu S'oossaan minniide
 ek'k'anaadaaninne S'oossay koyyiyaawe ubbay ayentto eriide,
 poli ammananaadan, ubbaa wode S'oossaa minisi woossee. 13
 Ayaw gooppe, I hinttenttoo, Lodook'iyaa asawunne Hirapoliisa
 giya katamaa asaw daro daaburiyaawaa taani markkattay. 14
 Nu siik'o dottorii Luk'aasinne Deemaasi hinttentta saro de'iitee
 yaagiino. 15 Lodook'iyaan de'iyaa nu ishatoonne Nimppiw

k'ay izi golliyaan shiik'iyaa ammaniyaa asatoo nu sarotaa odite. **16** Ha dabddaabbiyaa hinttenttu nabbabeeddawaappe guyyiyaan, Lodook'iyaa ammaniyaawanttookka nabbabissite; hinttekka Lodook'iyaa ammaniyaawanttukka hinttenttoo yeddiyaa dabddaabbiyaa nabbabite. **17** K'ay Arkkipoosaw, «Goday new immeedda oosuwaa polanawaa dogoppa» yaagiide odite. **18** Taani P'awuloosi, ta kushiyan sarotaa s'aafeddawaa hawaa be'ite; taani k'ashuwaan de'iyawaa dogoppite. S'oossaa aad'd'o keekatetsay hinttenttunna gido.

1 Teselonk'k'e

1 Nuuni P'awuloosi, Sillaasenne S'imootoosi Teselonk'k'en de'iyaa ammaniyaa asatoo ha dabddaabbiyaa s'aafeetto; hewanttu S'oossaa nu Aabbuwanttoonni Godaa Yesuusi Kiristtoosawanttoo, aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay gido.

2 Nuuni woosaan S'oossaa galatiidde, ubbaa wode hinttena ubbatuwaa hassayeetto. **3** Nuuni nu S'oossaa, nu Aawuwaa sintsan ammanuwaan hinttenttu ootseedda oosuwaanne, siik'inaan hinttenttu daaburedda daaburaa, k'ay nu Godaa Yesuusi Kiristtoosan hinttew de'iyaa hidootaan genc'ciyaa genc'cuwaa ubbaa wode hassayeetto. **4** Nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, S'oossay hinttena siik'iyawaanne hinttena barew naanaa ootsanaw dooreeddawaa nuuni ereetto. **5** Ayaw gooppe, nuuni wonggalaa, wolk'kaan, Geeshsha Ayyaanaaninne he wonggelii tuma gideeddawaa wurssi ammaniyaawaan hinttenttoo aheeddawaappe attin, asaa k'aalaa s'alalaan ahibeykko. Nuuni hinttenanna de'iyaa wode, hinttenttu diraw waan de'eeddentto, hinttenttu eriita. **6** K'ay hinttenttu daro waayettooppekka, Geeshsha Ayyaanay immeedda nashechchaan kiitaa akkeeddita; hewan nu leemisuwaanne Godaawaa kaalleeddita. **7** Hewaa diraw, Mak'idooniyaaninne Akaayiyaa giyaa gadiyaan de'iyaa ammaniyaa ubbatoo leemisuwaa gideeddita. **8** Ayaw gooppe, Godaa k'aalay hintteppe kesiide, Mak'idooniyaaninne Akaayiyaa s'alalaan sisettibeenna; shin S'oossaa hinttenttu ammaniyaawe ubba saan sisetteedda. Simmi nuuni haasayanaw koshshishshin attowe ayinne baawa.

9 Ayaw gooppe, nuuni hinttekko beedda wode, hinttenttu nuuna wooti mokkeeddenttonne k'ay hinttenttu hinttenttu eek'aw ootsiyaawaa aggiide, worddotenna de'uwwaa S'oossaw

ootsanaw waan S'oossaakko simmeedditentto, untuntu barenttu huup'iyaa haasayiino. 10 K'ay S'oossaa Na'ay Yesuusi, S'oossay hayk'uwaappe dentseeddawe, nuuna sintsaappe yaana S'oossaa hank'k'uwaappe ashshiyaawe saluwaappe yaanawaa hinttentu naagiyaawaa untuntu haasayiino.

2 Nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nuuni hinttekko beeddawe mela gidennawaa hinttentu hinttentu huup'ew eriita.

2 Shin nuuni hinttekko yaanaappe kase Pilip'p'isiyoosa giyaa katamaan waayetteeddawaanne boretteeddawaa hinttentu eriita; daro p'alk'k'etsay de'ooppekka, hinttentoo Aa mishiraachchuwa k'aalaa odana mala, S'oossay nuw minotetsaa immeedda.

3 Nuuni hinttena woossiyaawe baliide woy tunatetsaan woy geniyaan gidenna. 4 Shin S'oossay wonggalaa hadaraa akkanaw nuuni ammanettiyaawantta gidina, nuw he hadaraa immeedda; he immeeddawaadanka nuuni haasayeetto. K'ay nuuni nu wozanaa s'omoosiyaa S'oossaa nashechchiyaawaadan haasayeettotte attin, asaa nashechchiyaawaadan haasayokko.

5 Nuuni hinttekko c'immiyaa haasayaanna, woy nuuni yoraa gentsiyaa hanotaan yibeennawaa hinttentu loytsi eriita; S'oossaykka nuw markka. 6 Nuuni asaappe, woy hintteppe, woy haranttu oppennekka bonchchuwa akkanaw koyyibeykko.

7 Nuuni Kiristoosi kiitteeddawantta gidiidde, bonchchuwa hinttentuppe oochchanaw danddayeetto. Shin aata bare naanatuwa siik'uwaan dichchiyaawaadan, hinttentu gidдон ashikke gideeddo. 8 Hinttentu nuw daro al'o gideedda diraw, S'oossaa wonggalaa hinttentoo immanawaa s'alalaa gidennaan, nu de'uwaakka hinttentoo immanaw giigi utteeddo; ayaw gooppe, hinttena nuuni loytsi siik'eeddo. 9 Nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nu oosuwaanne nu daaburaa hinttentu

akeekiita; hinttentoo S'oossaa mishiraachchuwaa k'aalaa odiidde, hinttena ayinne waayissenna mala, k'ammenne gallassi nuuni ootseeddo. **10** Nu de'uu hinttenttu matan, ammaniyaawanttu matan, geeshsha, s'illonne borettennawaa gidiyaawoo hinttenne S'oossay markka. **11** Nuuni hinttentoo huup'iyaa huup'iyaa aawuu bare naanaw haniyaawaadan haneeddawaa eriita. **12** Nuuni hinttena zoreeddo; mentsetseeddonne hinttentoo markkatteeddo. Hewenneekka hinttena s'eeseedda S'oossaa nashechchiya de'uwaa hinttenttu de'anaadananne Aa kawutetsaanne Aa bonchchuwaa gelanaaddaana. **13** Hintte nuuppe S'oossaa k'aalaa tuma gideeddawaadan akkeedda wode, S'oossaa kiitaadan akkeeddawaappe attin, asaa kiitaadan akkibeenna diraw, S'oossaa k'aalay ammaniyaa hinttenan ootsee; he gaasuwaan nuuni S'oossaa ubbaa wode galateetto. **14** Ayaw gooppe, nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, Kiristtoosi Yesuusan ittuwaa gideedda Yihudaa giya gadiyaan de'iyaa ammaniyaawantta, hinttenttu leemissettiita; hewanttu S'oossaa ammaniyaawantta. Ayihudatu uuntuntu waayisseeddawaadan, hinttenttu biittaa asaykka hinttena waayisseedda. **15** He Ayihudatu Godaa Yesuusanne nabatuwaa wod'eeddino; k'ay nuuna yedersseeddino. Uuntuntu S'oossaa nashechchikino; asaa ubbaakka is'siino. **16** Ayihuda gidenna Asay attana mala, nuuni uuntuntu k'aalaa odiyaawaa diggiino. K'ay uuntuntu nagaraykka ubbaa wode dari dari bee. Shin wurssetsaan S'oossaa hank'kuu uuntuntu bolla wod'd'eedda. **17** Shin nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nuuni nu k'ofaan gidennaadan, asatetsaa s'alalaan hintteppe guutsaa wodew shaaketteedda wode, hinttena daro laamotiide, ayfiyaan be'anaw loytsi koyyeeddo. **18** Ayaw gooppe, nuuni hinttekko simmiide

baanaw koyyeeddo. Ubbaa taani P'awuloosi zaara zaaraade hinttekko baanaw mala be'aaddi; shin Sees'aanay nuuna diggeedda. **19** Ayaw gooppe, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi yiyaa wode, nuuni be'ana giide nashechchan naagiyaawe, woy nu nashechchay, woy nuuni c'ee'ettiyaa kalachchay oonee? Hinttena gidikkiteeyee? **20** Ayaw gooppe, hinttentu nu bonchchuwaanne nu nashechchaa.

3 Hewaa diraw, nuw genc'c'anaw danddayettennan is's'eedda wode, Ateenaa giyaa katamaan nuurekka attanaw k'ofaa k'achcheeddo. **2** Hinttena zoranaadaaninne hinttentu ammanuwaan hinttena minisanaadan, S'oossaw ootsiyaa nu ishaa, nuunanna ittippe Kiristtoosa mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaa S'imootoosa hinttekko kiitteeddo. **3** Ha waayiyaa gaasuwaan hintteppe ooninne guyye simmenna mala, Aa kiitteeddo. Nuuni hewoo dooretteeddawaa hinttentu hinttentu huup'ew eriita. **4** Ayaw gooppe, nuuni hinttenanna de'iidde, nuuni waayettanawaa kasetiide hinttentoo odeeddo; k'ay hinttentu eriyaawaadankka kase hewaadan haneedda. **5** Hewaa diraw, k'ay genc'c'anaw taw danddayettennan is's'eedda wode, «Ooni eri s'alahiyaa kaappuu hinttena paac'c'ennan aggena. Nu daaburaykka mela gidennaan aggena» yaagaade hinttentu ammanuwaa eranaw S'imootoosa hinttekko kiittaad. **6** Shin ha"i S'imootoosi hinttentu matappe nuukko yiide, hinttentu ammanuwaabaanne hinttentu siik'uwaabaa hinttentoo mishiraachchu giide nuw odeedda. K'ay nuuni hinttena be'anaw laamotiyaawaadan hinttekka nuuna be'anaw laamotiidde, ubbaa wode nuw lo"obaa k'oppiyaawaa I odeedda. **7** Hewaa diraw, nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nu waayiyaaninne nu tuggaan ubbaan hinttentu ammanuwaa baggana hinttewaan nu

minetteeddo. **8** Godan minniide hinttenttu de'ooppe, nuunikka ha'i de'eetto. **9** Ayaw gooppe, nuuni hinttebaw S'oossaa galateetto. Nuuni nu S'oossaa sintsan hinttenttu diraw de'iyaa nashechchaa ubbaw Aa daro galateetto. **10** Nuuni hinttena be'anawunne hinttenttu ammanoo pac'c'eeddawaa kuntsanaw, k'ammenne gallassi nu kumentsaa wozanaappe S'oossaa woosseetto. **11** Nu Aawuu, nu S'oossay bare huup'ew, k'ay nu Goday Yesuusi Kiristtoosi nuuni hinttekko biyaa ogiyaa nuw giigisso. **12** Nuuni hinttena loytsi siik'iyawaadan, Goday hinttenttu ittuu ittuwaa siik'iyaa siik'uwaanne k'ay asaa ubbaa siik'iyaa siik'uwaa hinttenttoo darissonne gujjo. **13** Nu Goday Yesuusi bare geeshshatuwaa ubbaanna yiyaa wode, nu S'oossaa, nu aawuwaa sintsan hintte wozanay geeshshanne pokkuu baynnawaa ootsiide, hinttena I mentsetso.

4 Simmi wurssetsaan, nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, S'oossaa nashechchanaw hinttenttu waan de'anaw bessintto, nuuppe tamaareeddita. Hewe hinttenttu kaseedeppe de'iyaa maaraa; shin ha'i hinttenttu kasewaappe loytsiide ootsanaadan, Godaa Yesuusa suntsan hinttena woosseettonne zoreetto. **2** Ayaw gooppe, nuuni Godaa Yesuusa maataa baggana hinttenttoo immeedda azazuu hak'awentto, hinttenttu eriita. **3** Ayaw gooppe, S'oossay hintteppe koyyiyaawe ayee gooppe, hinttenttu geeshsha gidanawaanne woshummiyaawaa ubbaanna agganawaa koyyee. **4** Hinttenttu huup'iyaan huup'iyaan geeshshatetsaaninne bonchchuwaan hinttenttu machchiyaanna wooti de'anentto eranaw besseeppe attin, **5** S'oossaa erenna ammanenna asatuwaadan, loytsi amottiyaawaan akkanaw bessena. **6** Nuuni k'ay kase hinttenttoo odeeddawaadaninne hinttena minisi zoreeddawaadan, Goday hawaa malaban ubbaan

haluwaa kesiyaawaa gidiyaa diraw, ooninne ha yewuwaan bare
 ishaa naak'k'anawunne c'immanaw bessena. 7 Ayaw gooppe,
 S'oossay nuuna geeshshatetsaan de'anaw s'eeseeddawaappe
 attin, tunatetsaan de'anaw s'eesibeenna. 8 Hewaa diraw, ha
 timirttiyaa is's'iyaa ooninne hinttenttoo bare Geeshsha Ayaanaa
 immiyaa S'oossaa is's'eeppe attin, asaa is's'enna. 9 Hintte
 hinttenttu huup'iyaaan ittuu ittuwaa siik'anaadan, S'oossay hinttena
 tamarisseedda diraw, hinttenttu hinttenttu ishatuwaa wooti
 siik'anaw bessintto, nuuni s'aafanaw koshshenna. 10 K'ay
 Mak'idooniyaa biittaa ubbaan de'iyaa ishatuwaa ubbatuwaa tumu
 hinttenttu siik'iita. Shin nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo,
 hinttenttu hewaappe gujji gujjiide untuntta siik'ana mala, hinttena
 woosseetto. 11 Nuuni kase hinttenttoo odeeddawaadan, woppu
 geedda de'uwaa de'ite. K'ay hinttena koshshiyaawaa demmanaw,
 hintte kushiyan ootsite. 12 Hewaa gidooppe, ammanennawanttu
 matan hinttenttu bonchchettananne k'ay hinttena koshshiyaabaw
 oonanne awuddashikkita. 13 Shin nuunaadan S'oossaa
 kaalliyaawanttoo, hinttenttu hidootay baynna asatuwaadan
 kayyottenna mala, hayk'k'eedda asatuwaabaa hinttenttu erana
 mala koyeetto. 14 Nuuni Yesuusi hayk'k'eeddawaanne k'ay
 hayk'uwaappe I denddeeddawaa ammaneetto; hewaadanka,
 S'oossay Yesuusa ammaniide hayk'k'eeddawannta Yesuusanna
 ahanawaa ammaneetto. 15 Ayaw gooppe, nuuni hinttenttoo
 odiyaa Godaa k'aalay hawaa; nuuni, Godaa laa'entsuwaa
 yuussaa gallassay gakkanaw hawaan pas'a de'iyaawanttu,
 hayk'k'eeddawanntuppe kasetokko. 16 Ayaw gooppe, Goday
 bare huup'iyaaan azazuwaana, kiitanchchatuwaa kaappuwaa
 kooshshaanna, S'oossaa malakataa giiretsaanna saluwaappe
 wod'd'ana. Kiristtoosa ammaniide hayk'k'eeddawanntu kasetiide

hayk'uwaappe denddana. 17 Hewaappe guyyiyaan, nuuni he wode pas'a de'iyaawanttu, Godaanna c'arkkuwaa gidдон gakkettanaw untuntunna ittippe shaariyaan denddana. Hewaa diraw nuuni Godaanna ittippe ubbaa wode de'ana. 18 Hewoo, ha k'aalaan ittuu ittuwaa mentsetsite.

5 Shin nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, ha yewatuu awude hananentto, wodiyaanne agenaa hinttenttoo s'aafanaw koshshenna. 2 Ayaw gooppe, Godaa gallassay kayisuu k'amma yiyaawaadan yaanawaa hinttenttu loytsi eriita. 3 Asay, «Ubbabay sara; ayaykka hanenna» giishshin, mac'c'a asaa yeluu oyk'k'iyawaadan, bashshay untunttu k'oppennaan untunttu bolla yaana. Untunttu mulekka kessi akkikkino. 4 Shin nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, he gallassay hinttenttoo kayisuu yiyaawaadan yaanaw hinttenttu d'umaan de'ikkita. 5 Hintte ubbay poo'uwaas asanne gallassaa asaa; nuuni k'amma asaa woy d'umaa asaa gidokko. 6 Hewaa diraw, nuuni haratuu gem"ishiyaawaadan gem"ishshanaw bessena. Nuuni beegottanawunne wogaan de'anaw bessee. 7 Ayaw gooppe, gem"ishiyaawanttu k'amma gem"ishiino; matsottiyaawanttukka k'amma matsottiino. 8 Shin nuuni gallassaa asaa gidiyaawanttu wogaan de'anaw bessee. Nuuni ammanuwaanne siik'uwaas tiraan wotsiyaa olaa miishshaadan oyk'k'iide, nuuni hidootaan naagiyaa atatetsaa, birataa k'oobiyaadan, huup'iyaa wotsanaw bessee. 9 Ayaw gooppe, S'oossay nuuna nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggana atatetsaa demmanaw dooreeddawaappe attin, Aa hank'k'uwaas akkanaw dooribeenna. 10 Nuuni pas'a gidina woy hayk'k'eeddawannta gidina, Kiristtoosanna ittippe de'ana mala, Kiristtoosi nu diraw hayk'k'eedda. 11 Hewaa diraw, hinttenttu k'ay ha"i ootsiyaawaadan, haratuwaa mentsetsitenne

ittuu ittuwaa dichchite. 12 Nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo,
 hinttenttu gidдон ootsiyaawantta, hinttena ammanuwaa ogiyaan
 kaaletsiyaawanttanne zoriyaawantta, hinttenttu bonchchana
 mala, hinttena woosseetto. 13 Unttuntu ootsiyaa oosuwaa
 diraw, unttunta loysi bonchchitenne siik'ite. Ittuu ittuwaanna
 sarotetsaan de'ite. 14 Nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo,
 nuuni hinttena zoreetto; maaray bayinna de'uwaa de'iyaawantta
 seerite. Yayyiyaawantta mentsetsite. Wolk'k'i baynnawantta
 maaddite. Asaa ubbaa danddayite. 15 Ooninne iitaa diraw iitaa
 zaarena mala naagettite; shin ubbaa wode, ittuu ittoonni k'ay
 asaa ubbaw lo"obaa ootsanaw minnite. 16 Ubbaa wode nashettite.
 17 Ubbaa wode k'ans's'ennaan S'oossaa woossite. 18 Ubbabaan
 galatite. Ayaw gooppe, Kiristtoosa Yesuusa baggana S'oossay
 hintteppe koyyiyaawe hewaa. 19 Geeshsha Ayaanaa tamaa
 toyissoppite. 20 Timbbitiyaa k'aalaa kad'oppite. 21 Ubbabaakka
 paac'c'ite. Lo"obaa oyk'k'ite. 22 Iita oosuwaa ubbaappe haakkite.
 23 Sarotetsaa S'oossay bare huup'ew hinttena ubbabaan polo
 geeshsho; k'ay nu Goday Yesuusi Kiristtoosi yiyaa wode,
 S'oossay hinttenttu ayaanaa, shemppuwaanne asatetsaa ittippe
 borettennawaanne polo ootsiide naago. 24 Hinttena s'eesiyaawe
 ammanetteedawaa; k'ay hewaa I polana. 25 Nuunaadan S'oossaa
 kaalliyaawanttoo, nuw S'oossaa woossite. 26 Ishatuwaa ubbaa
 geeshsha yeruwaa yeriide sarotite. 27 Hintte ha dabddaabbiyaa
 geeshsha ishatuwaa ubbaw nabbabanaadan, Godaa suntsan
 hinttena woossay. 28 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o
 keekatetsay hinttenanna ittippe gido.

2 Teselonk'k'e

1 Nuuni P'awuloosi, Sillaasenne S'imootoosi, Teselonk'k'en de'iyaa ammaniyaa asatoo ha dabddaabbiyaa s'aafetto. Hewanttu S'oossaa nu Aabbuwanttanne Godaa Yesuusi Kiristtoosawantta. **2** S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay hinttentoo gido. **3** Nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu ammanuu loytsi dic'c'iyaa dirawunne, hinttenttu ittuu ittuwaa siik'iyaa siik'uu dariyaa diraw, nuuni hinttenttoo bessiyaawaadan, S'oossaa ubbaa wode galatanaw bessee. **4** Hewaa diraw, hinttentta yedesayenne waayiyaa ubbay gakkinakka hinttenttu genc'c'iyawaanne ammaniyaawaa nuuni nu huup'ew S'oossaa ammaniyaawanttoo odiiide, hinttewaan c'ee'etteetto. **5** Hinttenttu waayettiyyaa S'oossaa kawutetsaw bessiyaawantta giidiide paydettana mala, S'oossay pirddiyaa s'illo pirddaa bessiyaa mallaa. **6** S'oossay tumu pirddaa pirddana. Goday Yesuusi bare wolk'k'aama kiitanchchatuwaanna tamaa lac'uwaa gidдон saluwaappe yiyaa wode, S'oossay hinttentta waayissiyaawanttu bolla waayiyaa ahana. K'ay waayettiyyaa hinttenanne nuuna shemppissana. **8** K'ay S'oossay barena erennawanttanne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchoo azazettenawantta murana. **9** He gallassi I bare geeshshatuwaan bonchchettanawunne k'ay barena ammaniyaa ubbatuwaan sabettanaw yiyaa wode, untunttu Godaa sintsappenne Aa wolk'k'aa bonchchuwaappe shaakettiide, med'inaa bashshaan murettana. Gaasuunneka, nuuni hinttenttoo odeedda kiitay ammanetteeda. (aiōnios g166) **11** Nuuni hinttenttoo ubbaa wode S'oossaa woossiyaawe hewaassa. Nu S'oossay s'eeseedda de'oo hinttentta bessiyaawantta giide paydanaadan,

nuuni Aa woossetto; hinttenttu lo"obaa ubbaa amottiyaawaanne
hinttenttu ammanuwaa oosuwaa I bare wolk'k'an polo. 12
Hewaan nu S'oossaa aad'd'o keekatetsaaninne k'ay nu Godaa
Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsan, Godaa Yesuusa suntsaa
hinttenttu bonchchana; hinttenakka I bonchchana.

2 Ha"i nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nu Godaa
Yesuusi Kiristtoosa yuussaabawunne nuuni aanana de'anaw
aakko shiik'anabaw, 2 timbbitiyaa Asay hinttenttoo odiyaawaan
woy hara asaappe siseedda k'aalaan, woy ooninne nuuppe
yeedda kiitaadan haasayiyaawan, «Godaa gallassay gakkreedda»
giide hinttenttu ellekka dagammennaadaaninne wozanaa
bayennaadan, nuuni hinttentta woossetto. 3 Hinttentta
ooninne ay ogiyaaninne baletsoppo. Ayaw gooppe, kasetiide
makkaliyaawenne k'ay nagaranchchay, bashshaa na'ay
k'onc'c'ennaan de'ishshin, he gallassay gakkenna. 4 Asay
goyinniyaa ubbabaanne Asay S'oossaa giyaa ubbabaa I
is's'ana. I barena untunttu ubbaappe d'ok'k'u ootsana. K'ay
haray atto S'oossaa Geeshsha Golliyaa geli uttiidekka, «Taani
S'oossaa» gaana. 5 Hinttenttu hassaykkitee? Taani hewaa
hinttenttoo hinttenanna de'aadde odaaddi. 6 I bare wodiyaan
yaanaappe attin, ha"i yaanawaa ayay Aa tek'k'into, hinttenttu
eriita. 7 Ayaw gooppe, s'uuraa gideedda makkalay ha"i
ootsee; shin he te"iyaawe ogiyaappe kichchana gakkanaw,
I k'onc'c'enna. 8 Hewaappe guyyiyaan, he makkalanchchay
k'onc'c'ina, Goday Yesuusi bare doonaa peenuwaan Aa wod'ana.
K'ay Yesuusi bare laa'entso bonchcho yuussaan Aa mulekka
d'ayissana. 9 He makkalanchchay Sees'aanaa oosuwaan
yiide, daro wolk'k'aan worddo malaataanne maalalissiyaawaa
ootsana. 10 Hewaadankka, k'ay d'ayiyaa asatuwaa dumma

dumma iita c'imuwaan baletsana. D'ayiyaawanttu attanaw tumatetsaa siik'iide akkibeenna diraw d'ayana. **11** Hewaa diraw, tumatetsaa ammanibeenna ubbaa asatuu, nagaraa ootsiyaawaan nashettiyaawanttu ubbay pirdettanaadaaninne worddo gidiyaabaa ammananaadan, S'oossay wolk'k'aama balaa untunttu giddo yeddana. **13** Shin Goday siik'iyya nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nuuni S'oossaa hinttenttu diraw, ubbaa wode galatanaw bessee. Ayaw gooppe, Geeshsha Ayaanaa wolk'k'aaninne tumatetsaa hinttenttu ammaniyaawaan hinttentta ashshanaw, S'oossay hinttena bayiraadan dooredda. **14** S'oossay hinttentta nuuni hinttenttoo odeedda nu mishiraachchuwaa k'aalaa baggana s'eeseeddawe, hinttenttu nu Godaa Yesuusi Kiristtoosanna ittippe bonchchettanaassa. **15** Simmi nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, minniide ek'k'ite; nuuni hinttena nu doonaan gidina, woy nu dabddaabbiyaan gidina, tamarisseedda wogaa oyk'k'ite. **16** Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi bare huup'iyaan k'ay S'oossay, nu Aawuu nuuna siik'iide, bare aad'd'o keekatetsan nuw med'inaa danddayaanne lo"o hidootaa immeeddawe, k'ay hinttenttu lo"obaa ubbaa ootsanaadaninne haasayanaadan, hinttenttu wozanaa minisonne mentsetso. (aiōnios g166)

3 Wurssetsaan nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, Godaa K'aalay hinttenttu gidдон, ellekka aakkanaadaaninne bonchchettanaadan, nuw S'oossaa woossite. **2** K'ay Asay ubbay ammanenna diraw, S'oossay nuuna nagaranchcha asatuwaappenne iita asatuwaappe ashshana mala, nuw woossite. **3** Shin Goday ammantsiyaawaa; I hinttena mentsetsananne k'ay iitaappekka naagana. **4** Nuuni hinttena azaziyaawaa hinttenttu ha"i ootsiyaawaanne k'ay sintsappekka ootsanawaa Goday

nuuna hinttewaan ammantsee. 5 Goday hinttenttu wozanaa S'oossaa siik'uwaakkonne Kiristtoosi immiyaa danddayaakko kaaletso. 6 Nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu nuuppe akkeedda wogaa kaallennaan azalla de'uwaa de'iyaa ishaa ubbaappe hinttenttu shaakettanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa suntsan hinttena azazeetto. 7 Ayaw gooppe, nuuni hinttenanna de'iyaa wode azallibeena diraw, hinttenttu nuwaadan haniide de'anaw bessiyaawaa hinttenttu hinttenttu huup'iyaaan eriita. 8 Nuuni hintteppe oossinne tookuwaa gidenna mala, k'ammenne gallassi daaburiiddenne jaamiidde ootsiide de'eeddawaappe attin, ooppenne k'umaa c'oo mibookko. 9 Nuuni hewaa ootseeddawe hinttenttu nuwaadan haniide de'anaadan, nuuni hinttenttoo leemisuwaa gidanaadappe attin, hewaa hinttena oochchanaw nuw maatay d'ayina gidenna. 10 Ayaw gooppe, nuuni haray atto hinttenanna de'iiddekka, «Ootsanaw koyyenna uray ooninne mooppo» yaagiide hinttena azazeeddo. 11 Ayaw gooppe, asaa yewuwaan geliyaawaappe attin, ayinne ootsenawanttu, azalla de'uwaa de'iyaa amareeda asatuu hinttenttu giddon de'iyawaa nuuni siseeddo. 12 Nuuni hewanttu mala asatuu maara de'uwaa de'anaadaaninne ootsiide k'umaa maanaadan, Godaa Yesuusi Kiristtoosa suntsan azazeettonne zoreetto. 13 Shin hinttenttu nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, lo'o oosuwaa ootsanaw azalloppite. 14 K'ay nuuni ha dabddaabbiyaan kiitteedda kiitaw azazettana uray ooninne de'ooppe, he uraa akeekite. I yeellatana mala, aappe shaakettite. 15 Shin ishaadan Aa seeriteppe attin, morkkiyaadan s'eelloppite. 16 Sarotetsaa Goday bare huup'iyaaan hinttenttoo ubbaa wodenne ubbaa baggana sarotetsaa immo. Goday hinttenanna ubbaanna gido. 17 Taani P'awuloosi, ha sarotaa ta

kushiyan s'aafaad; ta dabddaabbiiyaa ubbaw hawe ta firmaa.
Hawe taani s'aafiyaa ogiyaa. 18 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa
aad'd'o keekatetsay hinttenanna ubbaanna gido.

1 S'imootoosa

1 Nuuna ashshiyaa S'oossaynne nuuni be'ana giide nashechchan naagiyaa Yesuusi Kiristtoosi azazeedda azazuwaadan, Yesuusi Kiristtoosi kiitteeddawaa gideedda taani P'awuloosi, 2 ammanuwaa baggana ta tumu na'aw, S'imootoosaw ha dabddaabbiiyaa s'aafay. S'oossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Kiristtoosa Yesuusappe aad'd'o keekatetsay, maarotetsaynne sarotetsay new gido. **3** Taani Mak'idooniyaa baade new geeddawaadan, neeni Efesoonen gam"ana mala koyaad. Itti itti asatuu wordduwaa timirttiyaa tamarissiiino; hewanttu tamarissenna mala, aggite gaade oda. **4** Untunttu tossaa odiyaawaanne barenttu zariyaa gayriyaawaa agganaadan oda. Ayaw gooppe, hewaa malabay palumaa kaaletsee; k'ay S'oossaa k'ofaa ammanuwaan erettiyaawaa ootsikkino. **5** Ha azazoo waanna k'ofay geeshsha wozanaappe, lo"o suure wozanaappe, Asay be'o giyaabay baynna ammanuwaappe beettiiyaa siik'uwaa dentsetsanaassa. **6** Itti itti asatuu hawaa aggiide, maaddenna haasayaakko simmeeddino. **7** Untunttu ayaa haasayinttonne woy barenttun ammanettiide odiyaabay ayentto erikkino; shin S'oossaa higgiiyaa tamarissiyaawantta gidanaw koyyiino. **8** Asay bessiyaawaadan higgiiyan go"ettooppe, higgii lo"a gidiyaawaa nuuni ereetto. **9** Ittibaa akeekanaw koshshee. Higgii lo"o asaw med'ettibeenna. Shin higgiiyaa mentsiyaawanttoo, azazettenawanttoo, makkalanchchatoo, nagaranchchatoo, geeshshatetsay baynnawanttoo, tunatoo, barenttu daayo woy aabba wod'iyaawanttoo, shemppuwaa wod'iyaawanttoo, **10** woshummanaw kajeeliyaawanttoo, attuma Asay attuma asaana woshummiyaawanttoo, asaa zal"iyaawanttoo,

worddanchchatoonne wordduwaan c'aak'k'iyawanttoo,
 woy tumu timirttiyaanna gakettenna ay oosuwa gidinakka
 ootsiyaawanttoo keseedda. **11** He tumo timirttii anijetteedda
 S'oossay taani awaayana mala, taw hadaraa immeedda
 bonchcho wonggalaa gidduwaan de'ee. **12** Taani ootsiyaa
 kiitaan taw wolk'k'aa immeedda nu Godaa Kiristtoosa Yesuusa
 galatay. Taana bare oosanchchaa suntsiide, taana he oosoo
 bessiyaa ammanettowaa giide paydeedda dirawukka Aa galatay.
13 Taani hawaappe kase Aa boriyaawaa, Aa yederssiyaawaanne
 tuggayiyaawaa gidooppenne, taw hawaa I ootseedda. Shin taani
 erennaan ootseedda dirawunne ammanabeenna diraw, S'oossay
 taana maareedda. **14** K'ay nu Goday zaway baynna bare aad'd'o
 keekatetsaa ta bolla gussiide, Kiristtoosa Yesuusa baggana
 nubaa gideedda ammanuwaanne siik'uwaa taw immeedda.
15 Kiristtoosa Yesuusi nagaranchchatuwaa ashshanaw ha
 sa'aa yeedda giyaa haasayay ammanetteedawaanne Asay
 ubbay tuma giide akkanaw bessiyaawaa. Ubbaappe aad'd'iyaa
 nagaranchchay taana. **16** Shin med'inaa de'uwaa akkanaw Aan
 ammananaw bessiyaa asaw taani leemisuwaa gidanaadan,
 ubbaappe aad'd'iyaa nagaranchchaw taw Yesuusi Kiristtoosa
 daro danddayaadan, S'oossay taana maareedda. (aiōnios g166)
17 Ayfiyaan beettena med'inaa S'oossaw Ittoo, med'inaa Kaatew,
 med'inaappe med'inaa gakkanaw galatayenne bonchchuu gido.
 Amen"i! (aiōn g165) **18** Ta na'aa S'imootoosaa, kase nebaa
 timbbitiyaa odeeddawaadan, he odeeddawaadan lo"o olaa
 neeni olettana mala, ha azazuwaa new hadaraa immay. **19**
 Ammanuunne lo"o suure wozanay new de'o. Ittuu ittuu barenttu
 suure wozanaa yeggi aggiide, laaggiyaawe baynna markkabii
 bayiyaawaadan, barenttu ammanuwaa bayizzeeddinno. **20**

S'oossaa boriyaawaa aggana mala, hewaa tamaaranaw taani Sees'aanaw aatsa immeedda Hemeneyoosinne Iskkinddiri untuntu gidдон de'iino.

2 Nuuni S'oossaa malatiyaawaan, geeshshatetsaa ubbaan, sarotetsaaninne ashikketetsan de'ana mala, asaa ubbaw, kaatetoonne suntsatetsay de'iyaa ubbatoo, S'oossaa oochchanaw, woossanaw, gaannatanawunne galatanaw bessiyaawaa ubbabaappe kasetaade taani neena erissay. **3** Asay ubbay attanaadaaninne tumatetsaa eranaadan koyiyiia nuuna ashshiyaa S'oossaa sintsan hawe lo"iyaabaanne nashechchiyaawaa. **5** Ayaw gooppe, itti S'oossay de'ee; S'oossaappenne asaappe gidduwaan gidiide gaannatiyaa ittuu de'ee. Hewekka Kiristtoosi Yesuusa giyaa asaa. **6** I asaa ubbaa wozanaw barena ubbaw immeedda. S'oossay bare wodiyaan asaa ubbaa wozanaw koyiyaawaa bessiyaa markkay hawaa. **7** Taani S'oossaa k'aalaa odiyaawaa, Yesuusi kiitteeddawaanne k'ay ammanuwaaninne tumatetsaan Ayihuda gidenna asaa tamarissiyaawaa gidaade suntseteeddawe hawaassa. Taani worddotikke; tumuwaa haasayay. **8** Hewaa diraw, ubba saan de'iyaa attuma Asay hank'k'uunne palumii baynnaan, bare geeshsha kushiya pude dentsiide, S'oossaa woossanaadan, taani koyyay. **9** Hewaadan k'ay mac'c'awanttukka bessiyaa mayuwaa yashshatetsaaninne barentta mooddiyaawaan mayyino. S'oossaw yayyay giyaa mac'c'a asaa bessiyaawaadan, lo"obaa ootsiyaawaanappe attin, huup'iyaa shurubbaa daddiyaawaan, work'k'aan woy ink'k'uaan, woy daro al'o afilaan barena alleek'k'issoppino. **11** Mac'c'awunna ubbabaan moodettaadde, c'o"u gaade tamaaru. **12** Taani mac'c'awunna c'o"u gaade de'uu gayippe attin, attuma

asaa tamarissunne woy untuntu bolla aawotuu giikke.

13 Ayaw gooppe, Addaami koyro med'etteedda; Hewaana guyyeppe med'ettaaddu. 14 Hewaana c'imettaade S'oossaa higgiiya mentsaadduppe attin, Addaami c'imettibeenna. 15 Shin mac'c'awunna ammanuwaan, siik'uwaan, geeshshatetsaaninne barena mooddaade de'ooppe, naanaa yeliyaawaan attana.

3 Ooninne woosa golliiyyaa kaaletsiyaawaa gidanaw koyyoooppe, lo'obaa amotteedda giyyaa haasayay tuma. 2 Woosa golliiyyaa kaaletsiyyaa uray borissennawaa, itti machchatti s'alalay de'iyaaawaa, barena mooodiyaawaa, barena naagiyaawaa, barew bessiyaawaa ootsiyaawaa, imatsaa mokkiyaawaa, tamarissanaw danddayiyaawaa, 3 matsottennawaa, ashikketetsaappe attin walak'ettennawaa, palumettennawaa, shaluwaa siik'ennawaa, 4 naanay aw azazettiyaawaanne bonchchiyaawaa, k'ay bare golliiyyaa ayissanaw danddayiyaawaa gidanaw bessee. 5 Ayaw gooppe, itti uray bare golliiyyaa ayissanaw danddayennawaa gidoooppe, S'oossaa ammaniyaawantta wooti ayissanaw danddayii? 6 Otoruwaan sugettiid, s'alahiyaa kaappuu S'oossaa pirddan kunddeeddawaadan kunddenna mala, ooratsa ammaneedda asaa gidanaw bessena. 7 S'alahiyaa kaappuwaa boriyaaninne p'iriyaan gelenna mala, he uray woosa golliyaappe karenna de'iyaa asaan nashettiyaawaa gidanaw bessee. 8 Hewaadan k'ay woosa golliiyyaa maaddiyaawanttu Asay bonchchiyaawantta, laa'u doonaa haasayennawantta, daro woyniyaa eessaa ushennawantta, miishshaw yaaretennawantta, 9 ammanuwaa s'uuraa geeshsha wozanaa k'ofaan naagiyaawantta gidanaw bessee. 10 Hewanttu kasetiide paac'ettanaw koshshee. Paac'iyaa aad'd'owaappe guyyiyaan, woosa gollen ootsiyaawantta gidiide

ootsino. **11** Hewaadankka k'ay untunttu machchatuu Asay bonchchiyaawantta, zigirennawantta, barena mooddiyaawantta, ubbabaan ammanettiyaawantta gidanaw bessee. **12** Woosa golliyaa maaddiyaawe itti machchatti s'alalay de'iyawaanne k'ay bare naanaanne bare golliyaa loytsi ayissiyaawaa gidanaw bessee. **13** Ayaw gooppe, woosa golliyaa maaddiyaawantta gidiide, lo'o oosuwaa ootsiyaawanttu barenttu huup'ew wolk'k'aama bonchchuwaa demmiino; k'ay Kiristtoosa Yesuusan barenttoo de'iyaa ammanuwaa loytsi s'aliide haasayanaw danddayiino. **14** Taani neekko ellekka baana gaade hawaa new s'aafay. **15** Shin taani beennaan gam"ooppe, S'oossaa gollen neeni woota de'anaw bessintto erana mala s'aafay. He gollii tumatetsaw tuussaanne baaso gidiyaa de'uwaa S'oossaa woosa golliyaa. **16** Nu ammanuwaa s'uuray wolk'k'aama gidiyaawaa ooninne sid'anaw danddayenna. Kiristtoosi ashuwaan k'onc'c'eedda; I s'illuwaa gidiyaawaa Geeshsha Ayyaanay markkatteedda. Kiitanchchatuukka Aa be'eeddino; Ayihuda gidenna Asay aabaa odina siseedda. Sa'aan de'iyaa Asay Aa ammaneedda; bonchchuwaan I saluwaa beedda.

4 Itti itti Asay wurssetsaa wodiyaan ammanuwaa agganawaa Geeshsha Ayyaanay k'onc'c'iyaan odeedda. Untunttu worddo ayyaanatoo azazettana; k'ay s'alahatuwaa timirttiyaa kaallana. **2** Hawaa mala timirttii, tilla wozanaa tamaan bonk'k'eedda birataan guuddeeddawaadan donc'c'illeedda worddo asatuwaa baggana yeedda. **3** Hawanttu mala asatuu akkiyaawaanne geliyaawaa k'ay itti itti k'ommo katsaa miyaawaa diggiino. Shin ammaniyaawanttunne tumatetsaa eriyaawanttu S'oossaa galateeddawaappe guyyiyaan maana mala, S'oossay katsaa med'd'eedda. **4** Ayaw gooppe, S'oossay med'd'eeddabay

ubbabaykka lo"o. S'oossaa galatiide akkooppe, olettiyaawe
 ayayne baawa. 5 Ayaw gooppe, he ubbabay S'oossaa
 k'aalaaninne woosan anjjetteddawaa. 6 Hewaa diraw, neeni
 ishatuwaa hewaa hassayissiyaawaa gidooppe, ammanuwaanne
 neeni kaalleedda lo"o timirttiyaa k'aalaan ek'ooppe neeni
 Kiristoosi Yesuusaw lo"o oosanchcha gidanaassa. 7 Shin
 ammaniyaa asaw lo"enna haasayaappenne k'ay c'ima mac'c'a
 asaa tossaappe bak'ata. K'ay S'oossaa malatiyaawaan neena
 loohissa. 8 Ayaw gooppe, Asay bare bollaa minisiyaawe laafa
 go"ee. Shin S'oossaa malatiyaawaan loohissiyaawe ha"ikka
 sintsappekka de'uwa immana giyaa diraw, ubbabawukka
 go"ee. 9 Ha haasayay Asay ubbay akkanaw bessiyaa tumu
 haasaya. 10 Nuuni hewaa demmanaw daabureetonne loytsi
 ootseetto; hewoo nuuni hidootaa wotseeddawe asaa ubbaa,
 ubbaappe aatsiide, ammaniyaawantta ashshiyaa de'uwa
 S'oossaa. 11 Hawaa azazanne tamarissa. 12 Neeni yalaga
 gidiyaa diraw, neena ooninne kad'oppo. Shin ammaniyaawanttoo
 ne haasayan, hanotetsan, siik'ukaan, ammanuwaaninne
 geeshshatetsaan leemisuwaa gida. 13 Taani yaana gakkanaw
 asaw S'oossaa mas'aafaa nabbabiyaawaani, S'oossaa k'aalaa
 odiyaawaaninne tamarissiyaawaan minna. 14 Timbbitiyaa
 odiyaawanttu haasayinanne c'imatuu barenttu kushiyaa ne
 bolla wotsina, neeni akkeedda, neenan de'iyaa Geeshsha
 Ayaanaa imuwaa toochchoppa. 15 Ne dichchay asaa ubbaw
 k'onc'c'ana mala, hewaa minisa k'oppa. Hawaa ubbaa wode
 ootsa. 16 Ne huup'iyaa ne timirttiyaa naaga. Neeni hewaa
 ootsooppe, neenanne neeni giyaawaa sisiyaawantta ashshiyaa
 diraw, aggenaana ootsa.

5 C'ima asaa ne aabba bonchchiyaawaadan bonchchappe attin, toochchoppa. Yalagatuwaa ne ishaadan, **2** k'ay c'ima mac'c'a asaa ne aattiidan, yalaga mac'c'a asaa ne michchatiidan, kumentsaa geeshshatetsaan bonchcha. **3** Bare s'alalaa gideedda tumu am"etuwaa bonchcha. **4** Shin am"attiw naanay woy naanaa naanay de'ooppe, he naanay S'oossaa malatiyaawaa barenttu soy asaa bessiyaawaaninne k'ay hewaa ootsiyaawaan barentta yeleeeddawanttu kushiyaa zaariyaawaa tamarino. Ayaw gooppe, hewe S'oossaa nashechchiyaawaa. **5** Ayaa maaduukka bayinna bare de'iyaa tumu am"atta S'oossay immana gaade nashechchan naaga uttaaddu. K'ay gallassinne k'amma S'oossay izo maaddana mala, woossawunne oochchaw. **6** Shin barena ishalissiyaa am"atta pas'a de'ooppekka, iza hayk'k'adiggaaddu. **7** K'ay ooninne untuntta borena mala, ha azazuwaa imma. **8** Shin barenttuwoo k'ay ubbaappe aatsiide, bare soy asaw k'oppenna uray oonanne gidoope, hewe bare ammanuwaa kaddeeddawaa. Ammanenna asaappekka aad'd'iide aw iita. **9** Usuppun tammu laysay kumibeenna am"atti suntsaa mazinggobiyaan s'aafoppa. Hewaa bollan k'ay iza itti asinaappe haraa gelabeennawunno gidanaw koshshee. **10** Naanaa dichchiyaawan, imatsaa mokkiyaawaan, geeshshatuwaa gediya meec'c'iyawaan, waayetteedda asaa maaddiyaawaan, lo"o oosuwaa ubbaa kaalliyaawan, ha lo"o kiitaa kiitettiyaawaan eretteeddawunno gidanaw bessee. **11** Shin yalaga am"etuwaa yekkonttu suntsaanna gatsa s'aafoppa. Ayaw gooppe, untunttu barentta, asinaa gela gela giyaa wode, Kiristoosa agganawantta. **12** Koyro ammanuwaa kad'eedda diraw, untunttu pirdettana. **13** Hewe baynnaan oosuwaa d'ayiide itti golliyaappe hara golliya yuuyyiide, hamettiyaawaa salalaa gidennaan,

barenttoo bessenabaa haasayiidae, zigirssaanne yewuwaan c'oo geliyaawaa tamaariino. 14 Hewaa diraw, nu morkketuu nu bolla haasayiyyaa iitabaa demmenna mala, yalaga am"atuu asinaa geliide, na'aa yeliide, barenttu golliyyaa ayissana mala zoray. 15 Ayaw gooppe, hawaappe kase amareeda am"atuu Sees'aanaa kaallanaw aggiide guyye simmeeddino. 16 Ammaniyaa mishirattiw hak'ankka dabbo am"atuu de'ooppe, iza untuntta maaddanaw bessee. Ammaniyaa asatuu maaduu bessiyaa tumu am"etuwwa maaddana mala, untunttu ammaniyaawanttoo tooko gidoppino. 17 Loytsi heemmiyyaa c'imatuu, k'ay ubbaappe aatsiide, k'aalaa odiyaawaaninne tamarissiyaawaan daaburiyaawanttu, dakko bonchchuwwa akkanaw bessiino. 18 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Uddumaan katsaa yed'd'iyya booraa doonaa k'achchoppa» k'ay, «Oosanchchay bare dirguwwa akkanaw bessee» yaagee. 19 Laa"u woy heezzu markkay baynnaan, woosa golliyyaa c'ima mootiyaawaa sisoppa. 20 Haratuu yayana mala, nagaraa ootsiyaa ubbatuwwa asaa ubbaa sintsan seera. 21 Neeni ayinne asaa deemuwwa s'eellennan, ittuwwa ittuwaappe dummayennan ha azazuwwa naagana mala, S'oossaaninne Yesuusi Kiristtoosan dooretteedda kiitanchchatuwwa sintsan neena taani zoray. 22 O bollaanne elleellaade ne kushiyaa wotsoppa. Haratuwwa nagaraan geloppa. Neena geeshshatetsaan naaga. 23 Neeni ubbaa wode sakettiyya dirawunne ne uluwwa diraw, guutsa woyniyaa eessaa ushappe attin, haatsaa s'alalaa ushoppa. 24 Itti itti asatuwwa nagaray be'anaw k'onc'c'e; untunttu nagaray untuntta pirdanaw untuntuppe sintsaw aad'd'ee. Shin haratuu nagaray guyyeppe k'onc'c'ee. 25 Hewaadankka, lo"o oosuukka k'onc'c'ee. K'onc'c'ibeennabaa gidooppenne, geemmanaw danddayenna.

6 S'oossaa suntsayenne nu timirttii borettenna mala, ayiletetsaa morgge mitsaa giddon de'iyaawanttu barena mooddiyaa godatoo bonchchuu bessiyaawaa erino. **2** Ammaniyaa asaa ayiliyaa gideeddawanttoo untunttu godatuu untunttoo ishaa gidiyaa diraw, untuntta kad'oppino. Shin barenttu kiitaan go"ettiyaawanttu untunttu siik'iyaa ammaniyaawantta gidiyaa diraw, untunttu kasewaappe aatsiide ootsanaw bessee. Neeni ha yewatuwaa tamarissanawunne odanaw bessee. **3** Ooninne dumma timirttiyaa tamarissiyaawaa gidoope, k'ay nu Godaa Yesuusi Kiristoosa tumu k'aalaananne nu ammanuwaa timirttiyaanna gakettena uray daro otorettee; ayinne erenna. K'ay k'aalaa bolla palumettanawunne walak'ettanaw untunttoo giigenna k'ofay de'ee. Hewe k'anaatiyaa, palumaa, boriyaa, iita sid'iyaa kaaletsee. **5** K'ay untunttu huup'ii ootsenna. Tumatetsay bayna asatuwaanakka palumaa kaaletsee. Untunttu S'oossaa malatiyaawaan durettana giide k'oppiino. Neeni he asatuwaappe shaaketta. **6** Shin taw de'iyaabay taw gidana giyaa uraa S'oossaa malatiyaawe dureyee. **7** Ayaw gooppe, nuuni ha alamiyaa ayinne ahibeykko; k'ay aappe ayinne afokko. **8** Shin miyaabayenne mayiyaabay de'ooppe, hewe nuw gidanawaa. **9** Shin durettanaw koyyiyaawanttu paac'iyaaninne p'iriyaan geliino; k'ay daro asaa bashshawunne d'ayoo goochchi afiyaa daro eeyanne k'ohiyaa amuwaan kunddiino. **10** Ayaw gooppe, shaluwaa siik'iyaaawe iitatetsaa ubbaw pulttuwaa. Ittuu ittuu hewaa amottiide, ammanuwaappe balettiide, daro metuwaan barentta k'oheeddino. **11** Shin neenoo, S'oossaa asaw, hewaappe bak'ata. S'illotetsaa, S'oossaa malatiyaawaa, ammanuwaa, siik'uwaa, danddayaanne ashikketetsaa kaala. **12** Ammanuwaa baas'iyaa loytsa baas'eta. Daro asaa sintsan lo"o markkaa markkattaade, neena S'oossay

s'eeseedda med'inaa de'uwaaw oyk'k'a. (aiōnios g166) 13 Ubbabaw de'uwaaw immiyaa S'oossaa sintsaaninne, k'ay P'ens's'eenaawiyaa P'ilaas'oosa geetettiyaa gadiyaa mooddiyaawaa sintsan lo'o markkaa markkatteedda Kiristtoosi Yesuusa sintsan taani neena hawaa azazay. 14 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi k'onc'c'ana gakkanaw, k'itay bayinnaaninne borii baynnaan he azazuwaa naaga. 15 Aa k'onc'c'etsaa, Itti suntsay de'iyaa anjetteedda S'oossay, kaatatuwaa Kaatii, godatuwaa Goday, bare bessiyaa wodiyaan bessana. 16 Hayk'k'ennawe itti Aa s'alalaa. Ooninne Aakko shiik'anaw danddayenna poo'uwaan de'ee. Ooninne Aa be'ibeenna; k'ay be'anawukka danddayenna. Bonchchuunne med'inaa wolk'k'ay aw gido. Amen'i. (aiōnios g166) 17 Ha'i ha wodiyaan dure gidiyaawanttu otorettennaadaaninne k'ay nuuni nashettanaadan, ubbabaa palahissiide Nuw immiyaa de'uwaaw S'oossaan ammanettanawaappe attin, aad'd'iyaa duretetsaan untunttu ammanettanaadan, untuntta azaza. (aiōn g165) 18 Untunttu lo'obaa ootsanaadan, lo'o kiitaan durettanaadan, keekiyaawanttanne haratuwaanna shaakki akkiyaawantta gidanaadan azaza. 19 Hewaa yaatiyaawaan untunttu sintsaw barenttoo mino baaso gidiyaa shaluwaa barenttoo shiishshino. Hewaappe guyyiyaan, untunttu tumu de'uwaaw akkana. 20 S'imootoosaa, itti itti Asay balaan eratetsaa giyaa eeyaa palumiyaappenne mela haasayaappe bak'ataadde, new imetteedda hadaraa naaga. 21 Ayaw gooppe, ittuu ittuu nuw eratetsay de'ee yaagiidde, ammanuwaa baleeddino. S'oossaa aad'd'o keekatetsay hinttenanna ubbaanna gido.

2 S'imootoosa

1 Taani P'awuloosi, S'oossay immana geedda Kiristtoosi Yesuusanna nuw de'iyaa de'uwaabaa odanaw, S'oossay geeddawaadan, Kiristtoosi Yesuusi kiiteeddawe, **2** ta siik'o na'aa S'imootoosaw ha dabddaabbiyaa s'aafay. S'oossaa Aawuwaappenne nu Godaa Kiristtoosi Yesuusappe, aad'd'o keekatetsay, maarotetsayne sarotetsay new gido. **3** Ta zaratuu ootseeddawaadan, taanikka taana zoriyaa geeshsha wozanaappe ootsiyaa S'oossaa k'ammanne gallassi woossiyaa woosaan ubbaa wode neena hassayiyaa diraw, Aa galatay. **4** Taani ne afotsaa hassaya hassayaade nashettana mala, neena be'anaw daro laamotay. **5** Neenan de'iyaa worddo bayinna ammanuwaa hassayay. He ammanuu beni ne daay daay Loydininne ne daay Ewuniik'in de'iyaa ammanuwaa mala; k'ay neenankka hewe de'iyawaa eraad. **6** Hewaa diraw, taani ta kushiyaa laa"uwaa ne bolla wotseedda wode, S'oossay new immeedda imuwaa neeni doshissenna mala, neena hassayissay. **7** Ayaw gooppe, S'oossay nuw wolk'k'aa, siik'uwaanne nu huup'iyaa naagiyaawaa immiyaa Geeshsha Ayaanaa immeeddappe attin, yashshaa ayaanaa immibeenna. **8** Simmi, nu Godaw markkattiyaawaan woy Aa diraw k'ashuwaan de'iyaa tawaankka yeellatoppa. Shin S'oossay new immiyaa wolk'k'aa keenaan taananna mishiraachchuwaa k'aalaw waayetta. **9** S'oossay bare k'ofaaninne bare aad'd'o keekatetsan nuuna ashshiide, bare asaa ootsanaw s'eesowaappe attin, nuuni ootseedda oosuwaa diraw gidenna. I ha aad'd'o keekatetsaa Kiristtoosi Yesuusa baggana wodii doomettanaappe kase nuw immeedda. (aiōnios g166) **10** Shin ha"i ha aad'd'o keekatetsay nuuna ashshiyaa Kiristtoosi Yesuusa yuussaan

nuw k'onc'ceedda. K'ay hayk'uwaa wolk'k'aakka I d'ayisseedda. Wonggalaa mishiraachchuwaa baggana bayenna de'uwaa nuw k'onc'c'isseedda. **11** Taani Yesuusi kiitteeddawaanne Ayihuda gidenna asaa tamarissiyaawaa gidaade, wonggalaa mishiraachchuwaa odana mala, S'oossay taana dooredda. **12** K'ay taani ha metuwaa akkiyaawe hewaa diraassa. Shin taani ammaneeddawaa eriyaa diraw, yeellatikke. K'ay I taw immeedda hadaraa he gallassay gakkanaw, I naaganaw danddayiyaawaa eray. **13** Taani neena tamarisseedda tumu k'aalaa leemisuwaa uda oyk'k'aade, Kiristtoosi Yesuusan nuw de'iyaa ammanuwaaninne siik'uwaan de'a. **14** Nu gidдон de'iyaa Geeshsha Ayaanaa baggana new hadaraa immeedda lo'obaa naaga. **15** lisiyaa giyaa biittaa de'iyaa ubbatuu taappe bak'ateeddawaa eraasa; untunttu gidдон Pigeluusinne Hermogeneesi de'iino. **16** Henesifooru taana daro wode mentsetseedda diraw, Goday Aa soy asaw maarotetsaa immo. K'ay taani k'asho gollen de'iyawaa I yeellatibeenна. **17** Shin Roome giyaa katamaa gakeeddasaanna taana loytsi koyyiide demmeedda. **18** He gallassi Godaappe maarotetsaa demmanaadan, Goday aw immo. K'ay Efesoona giyaa katamaan I taana ay keenaa maaddeeddenttonne neeni loytsa eraasa.

2 Simmi ta na'aw, Kiristtoosi Yesuusan de'iyaa aad'd'o keekatetsan minna. **2** K'ay daro markkatuu de'iyaa saan taappe neeni siseedda yewatuwaa haratuwaa tamarissanaw danddayiyaa ammanetteeda asatoo hadaraa imma. **3** Kiristtoosa Yesuusaw ammanetteeda wotaadaraadan, taananna waayetta. **4** Olaa biyaa wotaadaray bare kaappuwaa nashechchanaw, wotaadara gidenna Asay ootsiyaa kiitaan walakettenna. **5** K'ay wotsaan keesetiyya uraykka wogaadan wos's'ana d'ayooppe,

woytaa akkena. 6 Daro daaburiide ootseedda biittaa goshiyaa bitanii shiik'eedda katsaappe barena gakkiaawaa koyro akkanaw bessee. 7 Neeni ubbabaa akeekanaadan, Goday neena danddayissana diraw, taani giyaawaa k'oppa. 8 Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaaawaadan, hayk'uwaappe denddeedda Daawite zariyaa Yesuusi Kiristtoosa k'oppa. 9 Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaa diraw, iitabaa ootseeddawaadan, haray atto k'ashettana gakkanaw waayettay. Shin S'oossaa k'aalay k'ashettenna. 10 Hewaa diraw, taani S'oossay dooreedda asatuukka Kiristtoosi Yesuusana de'iyaa atatetsaa med'inaa bonchchuwaanna demmanaadan, untunttu diraw, taani ubbabaan waayettay. (aiōnios g166) 11 Hawe, «Nuuni aanana ittippe hayk'keeddawaa gidoope, aanana ittippe de'ana. 12 Nuuni genc'c'ooppe, aanana ittippe kaatetana. Nuuni Aa kaddoope, ikka nuuna kaddana. 13 Nuuni ammanettennaan aggooppekka, I ammanettiyaawaa gidiide de'anawaa. Ayaw gooppe, I barena bare huup'ew erikke gaanaw danddayenna» giyaawe tumu haasaya. 14 Neeni ne asaa hawaa hassayissa; untunttu k'aalaan palumettenna mala, S'oossaa sintsan zora. Hewe sisiyaa asaa bayizziyaawaappe attin, ayinne go"enna. 15 Neeni S'oossaa tumatetsaa k'aalaa suuretetsaan odiyaaawaanne k'ay Aa oosoo yeellatenna oosanchcha gidaade, S'oossay sabbiyaa asaadan, ne huup'iyaa S'oossaw immanaw minna. 16 Shin ha sa'aw injjetiyaa maaddenna haasayaappe neena naaga. Ayaw gooppe, hewe S'oossaappe asaa haassee. 17 K'ay untunttu tamarissiyaawe bollaa c'ittuwaadan ubbasaa gakkanaassa. He tamarissiyaawantuppe laa"atuu Hemeneyoosanne Piliis'oota. 18 Untunttu tumuwaa ogiyaa aggiide, «Hayk'uwaappe denddiyaawe kase aad'd'idiggeedda»

yaaggiide amareeda ammaniyaa asatuwaa ammanuwaa bayizziino. **19** Gidooppekka, S'oossay esseedda mino tuussay k'aas's'ana danddayenna. K'ay Aa bollan, «Goday barewantta eree»; k'ay «Godaawaa gidiyaa ooninne iita oosuwaa aggo» yaagiyaa K'aalatuu s'aafetteeddino. **20** Itti wolk'k'aama gollen work'k'aappenne biraappe med'etteedda miishshaa s'alalaa gidennaan, mitsaappenne urk'k'aappe med'etteedda miishshatuukka de'iino. Hewanttuppe baggatuu bonchcho oosuwaa untuntun ootsanaw, k'ay baggatuu tooshettiyaabaa untuntun ootsanaw med'etteeddino. **21** Hewaa diraw, ooninne ha iitabaa ubbaappe barena geeshshooppe, I bare Godaa go"iyaa oosuwaa ootsanaw barena immeedda diraw, bonchcho oosuwaa ootsiyaa miishshaa gidanawaa. K'ay lo"o oosuwaa ubbaa ootsanaw giigetteeddawaa gidanawaa. **22** Shin neeni iita wodallatetsaa amuwaappe bak'ata. Barentta maaddanaw geeshsha wozanaappe Godaa s'eesisiyaawanttunna ittippe, s'illotetsaa, ammanuwaa, siik'otetsaanne sarotetsaa minisaade kaala. **23** Shin eeyatuwaa palumiinne ayinne erennawanttu palumii walassaa kaaletsiyaawaa eraade aappe bak'ata. **24** Godaa k'oomay ubbaw keekiyaawaa, loytsi tamarissiyaawaanne danddayanchcha gidanaw besseeppe attin, walak'ettanaw bessena. **25** K'ay I barena is's'iyaawantta ashikketetsan seeriyaawaa gidanaw bessee. Untunttu barenttu nagaraappe simmiide, tumatetsaa eranaadan S'oossay ootsanento, ooni eri. **26** K'ay untunttu barenttu wozanaa k'ofaw simmiide, untuntta bare koyyeeddabaw azazettana mala oyk'k'eedda s'alahiyaa kaappuwaa dabaappe kessi akkana.

3 Shin wurssetsa gallassi waayissiyaa wodii yaanawaa akeeka. **2** Ayaw gooppe, Asay barena siik'iyaawantta,

shaluwaa siik'iyaawantta, c'ee'k'ettiyaawantta, ayyiyaawantta,
 boriyaawantta, barena yeleeddawanttoo azazettenawantta,
 galatennawantta, geeshshatetsay baynnawantta, 3 siik'uu
 baynnawantta, sigettenawantta, zigirssanchchatuwaa, barena
 naagennawantta, keekennawantta, lo'obaa dosennawantta,
 4 ubbaa erikke giyaawantta, dirbbiyaawantta, otoruwaan
 sugettiyaawantta, k'ay S'oossaappe aatsiide, ishaluwaa
 dosiyaawantta gidana. 5 Unttuntu S'oossaw goyinniyaawaa
 malatiino; shin Aa wolk'k'aa kaddeeddino. Hewanttu mala
 asatuwaakko shiik'oppa. 6 Ayaw gooppe, untuntuppe ittuu
 ittuu asaa golliya geliide, nagaray dees'eeddawantta, dumma
 dumma amuwaan sugettiyaawantta, ubbaa wode tamaariide,
 tumatetsaa era akkanaw mule danddayibeenna daaburanchcha
 mac'c'awantta baletsiino. 8 Yaaneesinne Yambbareesi
 Muse yewuwaa p'alk'k'owaadan, hewaadan k'ay hawanttu,
 suure k'ofay baynnawantta ammanuwaan kunddeeddawanttu,
 tumatetsaaba p'alk'k'iino. 9 Shin Yaaneesa eeyatetsayne
 Yambbareesa eeyatetsay k'ay k'onc'c'eeddawaadan, untunttu
 eeyatetsaykka asaa ubbaw k'onc'c'ana diraw, untunttu
 kasewaappe aad'd'iide dic'c'ikkino. 10 Shin neeni ta timirttiyaa,
 ta hanotaanne ta k'ofaa, ta ammanuwaanne ta danddayaa, ta
 siik'uwaanne ta genc'c'uwaa, 11 ta yedesaa ta waayiyaa
 be'aadda. Ans'sookiyaanne, Ik'ooniyoonenne Liss's'iraa giyaa
 katamatuwaan taana gakkeeddabaanne taani danddayeedda
 yedesaa eraasa. Goday taana he ubbaappe ashsheeda.
 12 Tumatetsaan Kiristtoosi Yesuusan S'oossaa malatiide
 de'anaw dosiyaa ubbay yederssettana. 13 Shin iita asatuunne
 baletsiyaawanttu haratuwaa baletsiiddenne barenttu huup'ew
 baliidde, kaseppe iiti iiti biino. 14 Shin neeni he tumatetsaa ooppe

tamaareeddenttonne eraade, neeni tamaareeddawaaninne ereeddawaan minnaade de'a. **15** Neeni guutsa na'atetsaappe doommaade Kiristtoosi Yesuusa ammanaade, atotetsay beettiyaa aad'd'eedda eraa immanaw danddayiyaa Geeshsha Mas'aafatuwaa eraadda. **16** S'oossaa Mas'aafaa ubbaan S'oossaa Ayyaanay de'ee. K'ay he mas'aafatuu S'oossaw ootsiyaa Asay kumentsanne lo"o oosuwaa ubbaw giigeeddawaa gidana mala, tumatetsaa tamarissanaw, balaa seeranaw, bayizzuwaa suurissanawunne s'illotetsaa de'oo zoriyaa immanaw maaddiino.

4 Taani neena S'oossaa sintsaaninne, de'uwaan de'iyaa asaanne hayk'k'eedda asaa pirddanaw de'iyaa Kiristtoosi Yesuusa sintsan, k'ay Aa yuussaaninne Aa kawutetsaan neena zoray. **2** K'aalaa oda. Wodii injjetina injjetana d'ayina, minnaade oda. Daro danddayan asaa tamarissaadde suurissa, seeranne zora. **3** Ayaw gooppe, Asay tumu timirttiyaa sisennaan is's'iyaa wodii yaanawaa. Shin Asay barenttu amuwaa kaalliide, sisanaw nashechchiyaawaa odiyaa tamarissiyaawanta gujji gujji shiishshana. **4** Unttuntu tumu yewuwaa sisiyaawaa aggiide, tossaa sisanaw barenttu haytsaa wora zaarana. **5** Shin neeni ubbabaan ne huup'iyaa naaganaw bessee. Waayiyaa danddaya. Wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaaawe ootsiyaa oosuwaa ootsa. S'oossaa k'oomaadan, ne ootsiyaa oosuwaa ubbaa pola. **6** Taana gidooppe, ta suutsay gukkiide yarshshettiyaa wodiinne k'ay ha de'uwaa aggaade biyaa wodii gakkeedda. **7** Taani lo"o baas'iyaa baas'etaaddi; wotsaa wos's'aadde wurssaad; ammanuwaakka naagaad. **8** Sintsappe taw s'illotetsaa kalachchay giigi utteedda. Hewaa s'illo pirddaa pirddiyaa Goday he gallassi taw immana. K'ay Kiristtoosi k'onc'c'anawaa dosiyaa

ubba saappe attin, ta s'alalaassa gidenna. **9** Taakko ellekka yaanaw minna. **10** Ayaw gooppe, Deemaasi ha alamiyaa dosiide, taana aggiide, Teselonk'k'e giyaa katamaa beedda. K'erk'k'iisi Galaatiyaa giyaa gadiyaa biina, k'ay Tiito Dilmaas'iyaa giyaa gadiyaa beedda. (aiōn g165) **11** Luk'aasa s'alalay taananna de'ee. Mark'k'oossi taana kiitaan loytsi maaddanaw danddayiyaa diraw, Aa demmaade neenanna akkaade ya. **12** Shin taani Tikik'oosa Efesoona giyaa katamaa kiittaad. **13** Neeni yaadde, S'iro'aadaa giyaa katamaan Karppoosawan taani yeggaade yeedda ta gaabiyaanne k'ay mas'aafatuwaa taw akkaade ya. Shin dummayaade galbbaan s'aafetteedda mas'aafatuwaa ayaa giddoppenne, akkenaan yooppa. **14** Birataa k'os'siyaa Iskkinddiri taana daro k'oheedda; Goday aw Aa oosuwaadan zaarana. **15** I nuuni odiyaawaa loytsi p'alk'k'iyaa diraw, neeni aappe neena naaga. **16** Koyro taana mootiyaa wode, ubbaykka aggeeddawaappe attin, taana ooninne maaddibeenna. S'oossay hewaa untunttoo paydoppo. **17** Shin taani kumentsaa kiitaa Ayihuda gidenna Asay ubbay sisanaw odana mala, Goday ta matan ek'k'iide, taw wolk'k'aa immeedda. K'ay gaammuwaa doonaappekka taana ashsheeda. **18** Goday taana iitabaa ubbaappe ashshiide, bare saluwaa kawutetsaa sarotetsaan afana; aw med'i med'inaw bonchchuu gido. Amen"i. (aiōn g165) **19** P'irisk'k'illiw, Ak'iilassinne Henesifooru soy asaw ta sarotaa oda. **20** Erass's'oosi K'orontoosa giyaa katamaan atteedda. Shin S'irofiimoosi saketteedda diraw, Miliis'e giyaa katamaan Aa wotsaad. **21** Balgguu wod'd'anaappe kase yaanaw minna. Ewubuluusi, P'uudeesi, Liinoosinne K'ilawude k'ay hara ishatuu ubbaykka neena saro saro giino. **22** Goday ne ayyaanaanna gido. Aad'o keekatetsay hinttenanna ubbaanna gido. Amen"i.

Tiitoo

1 Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda taani P'awuloosi, S'oossaa ayili, ha dabddaabbiiyaa s'aafay. S'oossay dooreedda asaw ammanuu de'anaadaaninne S'oossaa tumatetsaa eraakko untuntta kaaletsanaadan taani doorettaade kiitettaad. **2** Worddotenna S'oossay nuw ha med'inaa de'uwa daro wodiyaappe kase immana geedda. (aiōnios g166) **3** S'oossay nuuna ashshiyaawe likke wodiyaan bare k'aalaan hawaa k'onc'c'isseedda; I hadariide taana azazeeddawaadan, taani Aa k'aalaa oday. **4** Ammanuwaa ittippetetsaan ta tumu na'aa new Tiitoo, S'oossaa Aawuwaappenne nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristtoosappe, aad'd'o keekatetsay, maarotetsayne sarotetsay gido. **5** Taani neena K'ars's'eesan aggaade yeeddawe, neeni attowaa giigissanaassanne, taani azazeeddawaadan, katamaa ubbaan woosa golliyyaa c'imatuwaa dooranaassa. **6** C'imay borettennawaanne itti machchatti s'alalay de'iyawaanne ammaniyaa naanay de'iyawaa gidanaw bessee; Aa naanay shaluwaa bayizziyaabaaninne woy azazettenaan is's'iyaaan Asay amaassalenawantta gidanaw bessee. **7** Ayaw gooppe, he c'imay S'oossaa oosuwa azaziyaa kaappuwaa gidiidde, pukkissennawaa, oorettennawaanne elle hank'k'ettenawaa gidanaw bessee; k'ay matsottennawaa, sugennawaanne yorattennawaa gidanaw bessee. **8** Shin imatsaa mokkiyaawaanne lo'obaa dosiyaawaa gidanaw bessee; k'ay akeekanchchaa, s'illuwaa, geeshshaanne barena naagiyaawaa gidanaw bessee. **9** Ammanettiyaa de'uu beettiyaa timirttiyaanna giigiyaa k'aalaa I loytsi oyk'k'o. Yaatooppe haratuwaa tumu ammanuwaa tamarissiyaawaan mentsetsanawunne k'ay hewaa is's'iyawanttakka zoranaw danddayanawaa. **10** Ayaw

gooppe, azazettenawanttu, maaddennawaa haasayyaawanttu, haratuwaa c'immiyaawanttunne k'as's'aretteedda Ayihuda ammaniyaawanttu bagga gideedda daro asatuu de'iino. **11** Unttuntu tamarissanaw bessena pokkiyaa ogiyaan miishshaa demmanaw tamarissiyaawaan golliyaa ubbaa bayzziyaa diraw, unttuntu haasayaa te"ana bessee. **12** Unttuntu giddoppe ittuu, timbbitiyaa odiyaawe untunttoo, «K'aris's'eese Asay ubbaa wode, worddatuwaa, iita du'atuwaanne yoranchchaa; k'ay azalla asaa» yaageedda. **13** I markkattowe tuma; hewaa diraw, neeni untunttoo mino ammanuu de'anaadaaninne k'ay Ayihudatuwaa tossaanne tumuwaa is's'eedda asatuwaa azazuwaa untuntu sisennaadan, untunta minisaade seeranaw bessee. **15** Barenttu huup'ew geeshsha gideeddawanttoo ubbabaykka geeshsha; shin tunatoonne ammanennawanttoo untuntu wozanaa k'ofayne untunta suure wozanay tuneedda diraw, untunttoo ayayne geeshsha gidenna. **16** Unttuntu barenttu S'oossaa eriyaawaa k'onc'c'iyaan odiino; shin untuntu sheneyiyaawantta, azazettenawanttanne oosuwa ubbawukka giigennawantta gidiyaa diraw, barenttu kiitaan Aa erokko giino.

2 Shin neeni de'uwaa demmanaw giigiyaa timirtiyaa tamarissanaw bessee. **2** C'ima attuma Asay ammanuwaan, siik'uaaninne danddayan mino gidanaadan, k'ay matsottennawaa, bonchchettiyaawaanne barenakka naagiyaawaa gidanaadan zora. **3** Hewaadankka c'ima mac'c'a Asay geeshsha de'uwaa de'iyaawantta, zigirennawantta, woyniyaa eessaw moodetennawanttanne lo"obaa tamarissiyaawantta gidanaw bessee. **4** Unttuntu S'oossaa k'aalay borettenna mala, barenttu asinatuwaanne barenttu naanaa siik'iyaawantta, barenttakka naagiyaawantta,

geeshshatuwaa, barenttu gollen ootsiyaawantta, keekatuwaanne barenttu asinatookka azazettiyaawantta gidana mala, yalaga mac'c'awantta tamarissa. **6** Hewaadankka yalaga attuma asatuu barentta naagana mala zora. **7** Neeni ne huup'ewukka lo'o oosuwaa ubbaan untunttoo leemiso gida; neeni tamarissiyaawankka ammanettiyaawaanne bonchchettiyaawaa gida. **8** Ne morkketuu nuuna zigiriyaabay untunttoo d'ayiyaa wode untuntu yeellatana mala, neeni borettenna lo'o haasayaa haasaya. **9** Ayiletuu barenttu godatoo azazettana malanne, untuntunna palumetennan ubbabaan untunta nashechchana mala zora. **10** Untuntu barenttu godatuwaappe wuu"enna mala, k'ay nuuna ashshiyaa S'oossawaa tamarissiyaawaa ubbabaan galatissanaw, barenttu ootsiyaa kiitaan ubbaa wode lo"anne ammanettiyaawantta gidiyaawaa bessana mala, untunta zora. **11** Ayaw gooppe, S'oossay asaa ubbaa ashshiyaa bare aad'd'o keekatetsaa k'onc'c'isseedda. **12** He aad'd'o keekatetsay nagaraa oosuwaanne ha alamiyaa amuwaa nuuni aganaadaaninne nu huup'iyaa naagiide, S'oossaa malatiide, s'illotetsan de'anaadan, nuuna tamarissee. (aiōn g165) **13** Nuuni nu wolk'k'aama S'oossay, nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristtoosi beettana geedda anjetteedda bonchcho gallassaa naageetto. **14** Iita oosuwaa ubbaappe I nuuna wozanawunne lo"obaa ootsanaw amottiyaa bare geeshsha asaa kessanaw, nu diraw, bare huup'iyaa immeedda. **15** Neeni hawaa tamarissa, ne kumentsaa maattaani zoranne seera; ooninne neena kad'oppo.

3 Untuntu mooddiyaawanttoonni maatay de'iyawanttoo moodettanaw, azazettanawunne lo'o oosuwaa ubbaa ootsanaw gigettanaadan untunta hassayissa; k'ay untuntu O bollanninne iita k'aalaa haasayenna mala, oonannanne walak'etenna

mala, asaa ubbaa ashikketetsaanne sigatetsaa bessiyaawantta gidanaadan zora. 3 Ayaw gooppe, nuuni kase nu huup'ewukka eeyatuwaa, azazettenawantta, baliyaawanttanne amoonne duma duma nashechchaw ayiliyaadan moodettiyaawantta; k'ay iitatetsaaninne k'anaatiyaan de'iyaaawantta; asaan is'ettiyaawanttanne ittuu ittuwaakka is's'iyaaawantta. 4 Shin nuuna ashshiyaa S'oossaa keekatetsayne asaa I siik'iyaa siik'uu k'onc'cedda wode, 5 I bare maarotetsaadanka, ooratsa yelettusnaan haneedda geeyyusnaaninne Geeshsha Ayyaanan ooras's'eeddawan nuuna ashsheeddawaappe attin, nuuni s'illo oosuwaa ootseeddawaanna gidenna. 6 S'oossay bare aad'd'o keekatetsan nuuni s'llanaadaaninne, I immana geedda med'inaa de'uwaa laattanaadan, nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristoosa baggana Geeshsha Ayaanaa nu bolla darissiide tigeedda. (aiōnios g166) 8 Ha haasayay ammanetteedawaa; S'oossaa asatuu lo'o oosuwaa ootsanaw giiganaadan, ha yewuwaa untunttoo neeni minisaade odanaw koyyay; hawanttu asaw lo"anne go"iyaawantta. 9 Shin eeyatetsaa palumaappe, zariyaa paydiyaawaappe, walassaappenne higgiaaban walak'ettiyaawaappe naagetta. Ayaw gooppe, hewanttu go"ennawanttanne maaddennawantta. 10 Shaakotetsaa med'd'iyaa uray geella asaa gidiyaawaanne bare huup'iyaan pirdiide nagaraa ootsiyaawaa eraade, itti gede woy laa"u gede Aa seereeddawaappe guyyiyaan, hewaa malatiyaa asaappe shaaketta. 12 Taani Ars's'emaasa woy Tikik'oosa neekko kiittiyaa wode, neeni taakko Nik'oop'iliyoona yaanaw minna. Ayaw gooppe, taani balguwaa yaan shaac'c'anaw k'ofaa k'achchaad. 13 Higgiaa eriyaa Zeenaasinne Ap'iloosi ogiyaa biyaa wode, untunttoo ayayne pac'c'enna mala, untuntta loytsa maadda. 14

Nu asaykka maaddenna asaa gidiide attena mala, barentta loytsi
koshshiyaawaa demmanaw, lo"o oosuwaa minniide ootsiyaawaa
tamaarino. 15 Taananna de'iyaa ubbatuu neena saro saro
geeddino. Nuuna ammanuwaan siik'iyaawantta saro saro ga.
S'oossaa aad'd'o keekatetsay hinttenanna ubbaanna ittippe gido.
Amen"i.

Pilimoona

1 Taani P'awuloosi, Yesuusi Kiristtoosa diraw k'ashuwaan de'iyaaawenne nu ishaa S'imootoosi, nuunanna ootsiyaa nuuni siik'iyaa Pilimoonaw, **2** ne gollen shiik'iyaa ammaniyaawanttoo, nu michchatu Afibissinne nuunanna ittippe de'iyaa Kiristtoosa wotaadaraa Arkkipoosaw ha dabddaabbiyaa s'aafetto. **3** S'oossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aad'd'o keekatetsayne sarotetsay hinttenttoo gido. **4** Neeni S'oossaa asatuwaa siik'iyawaanne Godaa Yesuusa ammaniyaawaa taani sisiyaa diraw, S'oossaa woossaade neena hassayiyaa wode ubbaan, ta S'oossaa galatay. **6** Neeni ne ammanuwaa haratuwaanna shaakkiyaawe nuw Kiristtoosi Yesuusa baggana yiyaa lo'obaa ubbaa erissana mala, taani S'oossaa woossay. **7** Ayaw gooppe, S'oossaa asatuwaa wozanay ne kiitaan minneedda diraw, ta ishaw, taani ne siik'uwaan daro nashechchaanne mentsetsuwaa demmaad. **8** Hewaa diraw, neeni ootsanaw bessiyaawaa ootsana mala, taani neena azazanaw Kiristtoosa baggana s'aloopekka, **9** Taani P'awuloosi c'imeeddawe, Kiristtoosi Yesuusaw ha"ikka k'ashuwaan de'iyaaawe, siik'uwaa diraw, neena woossay. **10** Taani k'ashuwaan de'aadde aw aawuwaa gideedda ta na'aa Anaasimoosa diraw, neena woossay. **11** I kase neena go"enna; shin ha"i neenakka taanakka tumu go"ee. **12** Taani wozanaappe dosiyaa Anaasimoosa neekko yeddowe ta wozanaa yeddowaa. Taani wonggalaa diraw k'ashetta utta de'ishshin, neena kochchiide, taana maaddana mala, ta matan Aa ashshanaw koyyay. **14** Shin neeni ne sheniyaadan ootsanaawaa koyyayippe attin, neenanna zorettennan wolk'k'an ayinne ootsanaw koyyikke. **15** Anaasimoosi guutsa wodiya nEEPPE

shaaketteeddawe, ooni eri simmiide, ubbaa wodekka neenanna de'anaassenttonne. (aiōnios g166) 16 Simmi hawaappe sintsaw Anaasimoosi ayiliyaa gidenna; shin ayiliyaappe I loytsi aad'd'ee; I taw ay keena siik'o ishee! K'ay I new asaa baggaanakka Godaa baggaanakka ay keena aad'd'eedda ishaa gidanddeeshsha! 17 Simmi neeni taana ne laggetsaa giyaawaa gidoope, taana mokkiyaawaadan, Aa mokka. 18 I new bayizzeeddabay woy Aa bolla new ac'uu de'oope, taappe c'igaa akka. 19 He ac'uwaa taani c'iggana gaade, taani P'awuloosi ta kushiyan s'aafay. Neeni taw ne shemppuwaa ac'ota utteeddawaa taani neena hassayissanaw koshshenna. 20 Ee, ta ishaw, Godaa baggana neeppe maaduwa demmanaw koyyay. Kiristtoosa baggana taana mentsetsa. 21 Taani geeddawaappe daruwaa neeni ootsanaawaa eraade, k'ay ne taw azazettanawaakka ammanaade, hawaa new s'aafay. 22 K'ay hinttenttu ellekka taw imatsay shemppiyaa golliyaa giigissite. Ayaw gooppe, S'oossay hinttenttu woosan taana hinttenttoo guyye zaariide immana gaade k'oppay. 23 Kiristtoosi Yesuusa diraw, taananna k'ashuwaan de'iyaa Eppaafiri neena saro saro gee. 24 K'ay taananna ittippe ootsiyaa Mark'koossi, Ariss's'irokoosi, Deemaasinne Luk'aasi neena saro saro giino. 25 Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttenttu ayyaanaanna gido.

Ibraawe

1 S'oossay beni wode, nu aawotuu nabatuwaa baggana dumma dumma ogiyaaninne daro wodiyaan haasayeedda. **2** Shin ha wurssetsa wodiyaan, ubbabaa Aa laatissiide, yeletaa Aa baggana med'd'eedda bare Na'aa baggana nuw haasayeedda. (aiōn g165)

3 Na'ay S'oossaa bonchcho poo'uwaa p'oollee; k'ay kumentsaa S'oossaa eeshshaa akkiide, bare wolk'k'aama k'aalaan ha sa'aa naagee; yaatiide asaa nagaraappe geeshshiide, Ubbaappe Bolla S'oossaappe ushechcha baggana saluwaan utteedda.

4 S'oossay aw immeedda suntsatetsay kiitanchchatuwaappe d'ok'k'a gidiyaawaadankka, untuntuppe Aa loytsi d'ok'k'u ootseedda. **5** Ayaw gooppe, S'oossay bare kiitanchchatuwaappe oona, «Neeni ta Na'aa; taani hachche new aawuwaa gidaaddi» geeddee? Woy k'ay oona, «Taani aw aawuwaa gidana; ikka taw na'aa gidana» geeddee? **6** K'ay S'oossay bare bayira Na'aa ha sa'aa yeddana haniidde, «Ta kiitanchchatuwaa ubbatuukka aw goyinnino» yaageedda. **7** S'essay kiitanchchatuwaabaa haasayiidde, «Taani ta kiitanchchatuwaa c'arkkuwaa kessay; k'ay ta oosanchchatuwaakka tamaa lac'uwaa kessay» yaagee. **8** Shin bare Na'aawaa haasayiidde, «S'oossaw, ne kawutetsaa oydi, med'i med'inaw de'ee. Ne kawutetsaa s'illotetsaan ahaassa. (aiōn g165) **9** Neeni s'illotetsaa siik'aade; naak'uwaa is's'aadda. S'oossay, ne S'oossay neena, ne laggetuwaappe aatsiide, nashechchaan ililissiyaa zayitiyaa okkeeddawe hawaassa» yaagee. **10** S'oossay hawaadan yaagee; «Godaw, koyro neeni sa'aa med'd'aadda; saluwaakka ne kushiyan med'd'aadda. **11** Hewanttu ubbay d'ayana; shin neeni de'ana. Untunttu ubbaykka afilaadan wurana. **12** Neeni untuntta gaabiyaadan dakkoyana; k'ay untunttu afilaadan laamettanawantta. Shin neeni neenakka;

ne laytsay ubbaakka wureenna» yaagee. 13 Shin S'oossay bare kiitanchchatuwaappe ittuwaanne, «Taani ne morkkatuwaa neeni gediyaan yed'd'yaawaa ootsana gakkanaw, hawaan taappe ushechcha baggan utta» gibeenna. 14 Kiitanchchatuu ubbay S'oossaw ootsanawunne atotetsaa demmana asatuwaa maaddanaw S'oossay kiitceedda ayyaanatuwaa gidikkinooyee?

2 Hewaa diraw, nuuni siseedda tumu yewuwaappe sugetti wora beenna mala, he yewuwaa loytsi oyk'k'anaw bessee. 2 Ayaw gooppe, kiitanchchatuu odeedda k'aalay tuma gidiyaa diraw, naak'k'iyaa woy azazetena Asay ubbay muretteeddawaa gidooppe, 3 Yaatina, nuuni ha wolk'k'aama atotetsaa sheneko gooppe, waaniide attanee? Goday koyro bare huup'ew ha atotetsaa odeedda; k'ay I odeeddawaa siseeddawanttu nuw geeshshiide odeeddino. 4 He siseeddawanttu markkatteeddawe bolla S'oossaykka mallaa, ooratsabaanne dumma dumma malaataa kiitettiyaawaan gujji markkatteedda; k'ay Geeshsha Ayaanaa imuwaakka bare koyyeeddawaadan, gishi gatseedda. 5 Ayaw gooppe, S'oossay nuuni haasayiyaa sintsaappe yaana alamiyaa, kiitanchchatuwaa moodissibeenna. 6 Shin S'oossaa Mas'aafay ittisaan hawaadan yaagee; «S'oossaw, neeni asaawaa k'oppanaw Asay ayee? Woy neeni aw hirgganaw I ayee? 7 Neeni kiitanchchatuwaappe, amareeda wodiya Aa guutsaadda. Aa huup'iyankka bonchchuwaanne, sabaa kalachchaa wotsaadda. 8 K'ay ubbabaa Aa gediyaappe garssanna wotsaade moodissaadda» yaagee. Ayaw gooppe, S'oossay ubbabaakka Aa moodisseeddawaadan aan moodettiweennawe ayaynne baawa; shin ha"i ubbabay aw moodettiyaawe nuw beettena. 9 Shin nuuni Yesuusa be'eetto; Yesuusi S'oossaa aad'd'o keekatetsaa baggana asaa ubbaw hayk'k'ana mala, amareeda

wodiyaa kiitanchchatuwaappe garssa gideedda. K'ay hayk'uwaa waayiyaa I waayetteedda diraw, poo'iyaa bonchchuwaanne sabaa kalachchaa wotseeddawaa ha"i nuuni be'eetto. 10 S'oossay ubbabaa med'd'eeddawe, ubbabaakka naagiyawe, Yesuusi daro naanaa ahiide, barenanna bonchchissana mala, waayiyaa baggana Yesuusa balay baynnawaa ootseeddawaa bessee; ayaw gooppe, he naanaa atosetsaw kaaletsiyaawe Yesuusa. 11 Ayaw gooppe, asaa geeshshiyaa Yesuusawukka k'ay he geeyyeedda asaa ubbawukka Aawuu ittuwaa. Yesuusi untuntta, «Ta ishatuwaa» giide yeellatennaan s'eesiyaawe hawaassa. 12 Yesuusi, «Taani ne suntsaa ta ishatoo awaayana. Maabaraa shiik'uwaankka neena galatana» yaagee. 13 K'ay I, «Taani ta ammanuwaa S'oossaan wotsana» k'aykka, «S'oossay taw immeedda naanatuwaanna taani hawaan de'ay» yaagee. 14 Naanaa giide I s'eesiyaawanttu, ashuwaappenne suutsaappe med'etteedda asatuwaa gidiyaa diraw, Yesuusi bare huup'ew untuntta malatiide, untunttu med'etaa akkeedda; k'ay I hewaa ootseeddawe, s'alahiyaa kaappuwaa hayk'uwaa bolla maatay de'iyawaa bare hayk'uwaan d'ayissanaassa. 15 K'ay barenttu de'uwa ubbaan hayk'oo yayyiide, hayk'oo ayiletiide de'iyawantta ubbatuwaa ayiletetsaappe kesseedda. 16 Ayaw gooppe, Abraahaama zariyaa I maaddiyaawaappe attin, kiitanchchatuwaa maaddennawe eretteedda. 17 Hewaa diraw, asaa nagaray atto geetettana mala, S'oossaa kiitaan ammanetteeda maariyaa k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidana mala, ubbabaan I bare ishatuwaa malatanaw bessee. 18 Ayaw gooppe, I bare huup'ew paac'etteedda dirawunne waayetteedda diraw, paac'ettiyaawantta maaddanaw danddayee.

3 Hewaa diraw, S'oossay s'eeseedda geeshsha ishatoo, nu markkatetsaa S'oossay kiitteeddawaa k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa, Yesuusi Kiristtoosa k'oppite. **2** Muse bare kiitaan S'oossaa golliyaa ubbaan ammanetteedawaa gideeddawaadan, Yesuusikka barena dooriide, ha oosoo yeddeedda S'oossaw ammanetteedawaa. **3** Ayaw gooppe, kees'ettiyaa golliyaappe kees's'iyaa bitanii bonchchettiyaawaadan, Musewaappe aad'd'iyaa bonchchuwaa I akkanaw bessiyaawe eretteeddawaa. **4** Ayaw gooppe, golliyaa ubbaa kees's'eeddawe itti asaa; shin ubbabaa kees's'eeddawe S'oossaa. **5** Muse S'oossaa golliyaa ubbaan ammanetteeda oosanchchaa gidiide, S'oossay sintsaappe gaanawaa markkatteedda. **6** Shin Kiristtoosi S'oossaa gollen na'aadan ammanetteedawaa; nuuni akkana giide nashechchaan naagiyaawaa s'alatetsaaninne ammanuwaan naagooppe, S'oossaw golliyaa gideetto. **7** Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay hawaadan yaagee; «S'oossaa k'aalaa hinttentu hachche sisiyaabaa gidoope, **8** hinttentu aawotuu taw is's'i makkaliide, oytamu laytsaa ta oosuwaa be'eedda bazzuwaa paac'iyaa gallassaadan, hinttentukka zoriyaa akkenaan is's'oppite. **10** Hewaa diraw, taani, he asaa hank'k'ettaade, «Unttuntu ubbaa wode barenttu wozanaan baliino. Ta ogiyaakka eribeykkino» yaagaad. **11** Hewaadankka k'ay, taani hank'k'etta c'aak'k'aade, «Taani shemppiyaa sa'aa untuntu, ubbakka gelikkino» yaagaad» yaagee. **12** Taanaadan ammaniyaawanttoo, de'uwaa S'oossaappe hinttentta shaakkiyaa iita ammanenna wozanay hinttenan oonaninne de'enna mala naagetite. **13** Shin S'oossay hinttentta ubbaa gallassi hachche giide s'eesishin, hintteppe oonanne nagaray baletsina, zoriyaa akkenaan is's'enna mala, ittuu ittuwaa zorite. **14** Ayaw gooppe,

nuuni koyro nuw de'iyaa ammanuwaa wurssetsay gakkanaw
 loytsi naagoope, Kiristtoosanna ittippe shaakkana. 15 S'oossaa
 Mas'aafay, «S'oossaa k'aalaa hinttenttu, hachche sisiyaawaa
 gidoope, he wode untunttu is's'i makkaleeddawaadan, zoriyaa
 akkaanan is's'oppite» yaageedda. 16 S'oossay giyaawaa sisiide,
 aw makkaleedda asatu oonee? Muse Gibs'eppe kaaletsina
 keseedda ubbatuwaa gidikkinooyee? 17 S'oossay oytamu
 laytsaa oonan hank'k'etteeddee? Anhay woraan atteedda
 asatuwaa, nagaraa ootseeddawantta gidikkinooyee? 18 K'ay
 S'oossay barew azazettenan is's'eeddawanttu I shemppiyaa
 sa'aa ubbaakka gelenna mala, untunttu c'aak'k'eeddawaappe
 attin, oossi c'aak'k'eeddee? 19 Untunttu ammanibeenna diraw,
 shemppiyaa sa'aa gelanaw danddayibeenawaa nuuni be'etto.

4 Simmi S'oossay nuuna bare shemppiyaa saa, «Gelissana»
 geeddawe biraa gidoope, hintteppe ooninne he shemppiyaa
 sa'aa gelennaan attena mala naagetto. 2 Ayaw gooppe,
 untunttu wonggalaa mishiraachchuwaa siseeddawaadan,
 nuunikka siseeddo; untunttu siseeddino, shin ammaniide
 akkibeenna diraw, ayinne untuntta go"ibeenna. 3 Gidooppekka,
 S'oossaa kiitay sa'ay med'ettoodeppe doommina poletteeddawaa
 gidooppenne, S'oossay, «Taani hank'k'etta c'aak'k'aade,
 «Untunttu taani shemppiyaa saa ubbaakka gelikkino» yaagaad»
 geeddawaadan, nuuni ammaneeddawanttu I shemppiyaa
 sa'aa gelana. 4 Ayaw gooppe, laappuntsa gallassaabaa
 ittisaan S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay laappuntsa gallasan
 bare oosuwa ubbaappe shempeedda» yaageedda. 5
 K'ay he sa'aan, «Untunttu taani shemppiyaa sa'aa ubbakka
 gelikkino» yaageedda. 6 Wonggalaa mishiraachchuwaa koyro
 siseeddawanttu azazettibeena diraw, shemppuwaa sa'aa

gelibeykkino; itti itti asatuu yaa gelanawanttu de'iino. 7 S'oossay daro wodiyaappe guyyiyaan, Daawita baggana laa'entsuwaa itti gallassaa, «Hachche» giyaa k'aalaan keeriide, «S'oossaa k'aalaa hinttenttu hachche sisiyaawaa gidooppe, zoriyaa akkenaan is'soppite» yaageedda. 8 S'oossay shemppiyaa sa'aa asaa afiide lyyaasu shemppisseeddawaa gidintto, S'oossay hara gallassaawaa guyye keerenna. 9 Hewaa diraw, S'oossaa asaw Sambbataa shemppuu naagetti utteedda. 10 Ayaw gooppe, S'oossay shemppiyaa sa'aa geliyaa ooninne, S'oossay bare oosuwaappe shemppeddawaadan, ikka bare oosuwaappe shemppana. 11 Simmi Israa'eeliyaa Asay azazettenan is's'iide, S'oossaanna ittippe shemppiyaa sa'aa gelennaan atteeddawaadan, nuuppe ooninne hewaa mala eeno geenan is'uwaan yaa gelennaan attena mala minnoytte. 12 Ayaw gooppe, S'oossaa k'aalay med'inaw de'iyawaannee ootsiyaawaa; laa'u baggana leefetteedda mashshaappekka aad'd'iide kuusee. He k'aalay shemppuunne ayyaanay, kuriinne kolzzii ittippe gakettiyaasaa shaakkana gakkanaw c'addee. K'ay asaa wozanaan de'iyaa koshaanne k'ofaa I shaakkee. 13 Nuuni ootsiyaawaa wochchiyaa S'oossaa sintsan ubbabaykka beettiyaawaappenne k'onc'c'iyaa de'iyawaappe attin, Aa ayfiyaan geemmiyaa med'etay ayayenne baawa. 14 Simmi saluwaa beedda, k'eesatuwaa ubbatuwaa wolk'k'aama kaappuu, S'oossaa Na'ay Yesuusi, nuw de'iyaa diraw, nu ammanuwaa loytsi naageetto. 15 Ayaw gooppe, nu k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu nuuni daaburiyaa wode nuw k'arettanaw danddayee; nagaraa I ootsibeennaawaappe attin, nuunaadan ubbabankka paac'etteedda. 16 Simmi nuuna koshshiyaa wode maaddiyaa maarotetsaa akkanawunne aad'd'o keekatetsaa demmanaw,

aad'd'o keekatetsay de'iyaa sa'aa S'oossaa araataakko,
yayyenaan shiik'oytte.

5 K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappatuu huup'iyaa huup'iyaa
bare asaa giddoppe doorettiide, he asaa gishshataw
S'oossaw ootsanaw, imuwaa immanawunne nagaraa
yarshshuwaa yarshshanaw suntsetteeddino. **2** I bare huup'ew
daaburanchcha gidiyaa diraw, tamaribeennawanttoon
baliyaawanttoo k'arettanaw danddayee. **3** Hewaa diraw, he
k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu asaa diraw yarshshuwaa
yarshshiyaawaadan, bare huup'e nagaraa dirawukka
yarshshanaw bessee. **4** S'oossay Aaroona k'eesatuwaa
ubbatuwaa kaappuwaa gidana mala s'eeseeddawaadan,
S'oossay s'eesanaappe attin, ooninne k'eesatuwaa ubbatuwaa
kaappuwaa gidiyaa bonchchuwaa barew akkanaw danddayenna.
5 Hewaadankka, Kiristtoosi k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa
gidiyaa bonchchuwaa barew akkibeenna; shin S'oossay
Aa, «Neeni ta Na'aa. Taani hachche new Aawuwaa
gidaaddi» yaageedda. **6** Hewaadankka k'ay harasaan,
«Malki-S'edek'k'i k'eesa gideeddawaadan, neenikka med'inaw
k'eesa gidana» yaageedda. (aiōn g165) **7** Yesuusi sa'aan
de'iyaa wode, barena hayk'uwaappe ashshanaw danddayiyaa
S'oossaa loytsi yeekkiidenne afos's'iidde woosseeddanne
oochcheedda; S'oossay Aa woosaa siseeddawe, I barena
toochcheeddawaassanne aw yayyeeddawaassa. **8** Yesuusi
S'oossaa Na'aa gidooppenne, bare waayetteedda waayiyaan
azazettiyaawaa tamaareedda. **9** Yesuusi bare oosuwa poleedda
wode, barew azazettiya ubbaw med'inaa atatetsaa demmanaw
gaaso gideedda. (aiōnios g166) **10** K'ay S'oossay Malki-S'edek'k'a
suntsatetsaadan, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidana

mala, Aa suntseedda. **11** Nuuni ha yewuwaan haasayanabay darobay de'ee; shin hinttenttu akeekanaw azalla gidiyaa diraw, hinttenttoo odi gelissanaw waayissee. **12** Ayaw gooppe, hinttenttu ha wodiyaan tamarissiyaawantta gidanaw bessooppeka, S'oossaa k'aalaa koyro timirttiyaa hinttentta zaari tamarissiyaa itti uraa koshshee; hinttentta ushiyaa maatsaa koshsheeppe attin, c'oommiyaa k'umaa koshshenna. **13** Maatsaa pakettiide de'iyaa ooninne gac'ino na'aa gidiyaa diraw, s'illotetsaa timirttiyaawaa erenna. **14** Shin mino k'umay iitanne keeka de'uwaa daruwaan shaakki ereedda wozanaama asaassa.

6 Hewaa diraw, Kiristtoosa timirttiyaa biro doommiyaawaa aggiide, wozanaama asaa timirttew sintsaw boytte; koyro nuuni tamaranaw koshshiyaa timirttiyaa wod'd'i ek'kiide tamaranaw nuw bessena; he timirttii ayee gooppe, maaddenna oosuwaappe simmiyaawaa, S'oossaa ammaniyaawaa, s'ink'k'atatuwaabaa, kushiya wotsuwaabaa, hayk'uwaappe dendduwaabaanne med'inaa pirdaabaa. (aiōnios g166) **3** S'oossay ootsite gooppe, hewaa nuuni ootsana. **4** Ayaw gooppe, ittoodekka poo'uu poo'eeddawanttanne saluwaa imuwaa baari be'eeddawantta, k'ay Geeshsha Ayaanaakka shaakki akkeeddawanttanne S'oossaa k'aalay lo"a gideeddawaa sisi ereeddawantta, sintsaappe yaana sa'aa wolk'k'aakka bochchi s'eelleeddawantta, (aiōn g165) **6** hewaappe guyye simmiide kaddeeddawantta nagaraappe laa'entsuwaa zaaranawe danddayettenna. Ayaw gooppe, hewanttu S'oossaa Na'aa mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'k'iyaawanttanne asaa sintsan kawushshiyaawanttu mala. **7** Ubbaa wode bukkiyaa iraa ushina, gosheedda uraa go"iyaa katsaa mokkiyaa biittaa S'oossay anjee. **8** Shin buluwaanne buuzzuwaa mokkooppe,

ayinne go"enna; shek'aw shiik'i utteedda. K'ay wurssetsaan
 guudettana. **9** Shin nu siik'atoo, nuuni hawaadan haasayiyaawaa
 gidooppenne, hinttenttu atatetsaw gidiyaa lo"obay hinttenttoo
 de'iyawaa ereetto. **10** Ayaw gooppe, hinttenttu ootseedda
 oosuwaanne k'ay ammaniyaawantta maaddeeddawaaninne
 ha"ikka maaddiyaawaan S'oossaa siik'eedda siik'uwaa S'oossay
 doganaw makkala gidenna. **11** Hinttenttu huup'iyaan huup'iyaan
 demmana giide, hidootaan naagi utteedda kumentsaa tumatetsaa
 wurssetsay gakkanaw, kasewaadan minisiide ootsana mala
 amotteetto. **12** S'oossay immana geeddawaa ammanuwaaninne
 genc'c'an laattiyaawaanttu mala hinttenttu gidanawaa nuuni
 koyyiyaawaappe attin, azalla gidanawaa koyyokko. **13** S'oossay
 Abraahaamoo immana giide c'aak'k'eedda wode, bareppe
 aad'd'iyaa wolk'k'aamay bayinna diraw, bare huup'iyaan
 c'aak'k'eedda. **14** S'oossay Aa, «Taani neena anjjana;
 ne zeretsaakka c'orissana» yaagiide c'aak'k'eedda. **15**
 Hewaadankka, Abraahaamo genc'c'i naagiide, S'oossay immana
 geeddawaa akkeedda. **16** Ayaw gooppe, Asay bareppe d'ok'k'iyaa
 uraan c'aak'k'ee; k'ay he c'aak'uu palumiyaa ubbaakka te"ee. **17**
 Hewaa diraw, S'oossay bare immana geeddawaa laattanawanttoo
 bare k'ofaa ubbaakka laammennawaa geeshshi odanaw loytsi
 koyyiide, hewe tuma gideeddawoo c'aak'k'eedda. **18** S'oossay
 worddotanaw danddayenna ha laa"u laamettenna yewatuwaan,
 I immana geedda nu sintsan de'iyawaa oyk'k'anaw aakko
 bak'ateedda nuw wolk'k'aama mentsetsuu de'ee. **19** Ha nuuni
 demmana giide nashechchaan naagi utteeddawe, nu shemppoo
 markkabiyaay oyk'k'iyaa k'aas's'enna birataa mala; he nuuni
 demmana giide, nashechchaan naagi utteeddawe eretteedda
 mino giidiide, Gaaridduwaa giddo geeshsha sa'aa gelee. **20**

K'ay Yesuusi Malkki-S'edek'k'a suntsatetsaadan, med'inaw k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiide, nu gishshataw nuuppe kasetiide, he sa'aa geleedda. (aiōn g165)

7 Ha Malkki-S'edek'k'i, Saleema kaatii, Ubbaappe Bolla S'oossaa k'eesay, Abraahaamo kaatetuwwa wodiide olaappe simmishshin, aanana gakettiide, Aa anjeeedda. **2** Abraahaamo bare omoodeedda ubbaappe asiraataa kessiide, aw immeedda; Malkki-S'edek'k'a suntsaw koyro biletsay s'illotetsaa kaatiyaa giyaawaa; k'ay Saleema kaatiyaa I gidiyaa diraw, laa'entso biletsay sarotetsaa kaatiyaa giyaawaa. **3** Malkki-S'edek'k'aw daaya woy aawuu, woy aw zariyaa payduu baawa; k'ay Aa yeletaw doometsay woy Aa hayk'oo wurssetsay baawa; shin S'oossaa Na'aa malatiide, med'inaw k'eesa gideedda. **4** Nu aawotuwwa kaappuu Abraahaamo olaan omoodiide, aheeddawaappe asiraataa immeedda Malkki-S'edek'k'i ay keena d'ok'k'u giyaawentto be'ite. **5** K'eesaa gidiyaa Leewiyaa zaratuu Israa'eeliyaa asaappe, hewenne barenttu gade asaappe haray atto untunttu Abraahaamo zare gidooppenne, asiraataa akkana mala, higgiiyan azazetteeddino. **6** Malkki-S'edek'k'i Leewiyaa zare gidenna; shin Abraahaamoppe asiraataa akkiide, S'oossay immana geeddawaa naagiyaa Abraahaama anjeeedda. **7** K'ay anjjiyaawe anjjetiyaawaappe d'ok'k'u giyaawe paluntsenna. **8** Itti baggana, hayk'kiyaa Asay asiraataa kessee; shin hara baggana k'ay, hayk'k'enna giide markkattiyaa uray asiraataa kessee. **9** Hawaadan haasayanaw haray atto, asiraataa kessiyaa Leewikka Abraahaamo baggana asiraataa immeedda. **10** Ayaw gooppe, Malkki-S'edek'k'i Abraahaamona gakettiyaa wode, Leewii biro yelettibeenna; shin bare zariyaa Abraahaama gulbbatan de'ee. **11** Israa'eeliyaa asaw higgii Leewiyaa zeretsatuwwa k'eesetetsaa

baggana imetteedda. He k'eesetetsaa kiitay balay baynnawaa gidoope, Aaroonawaa mala gidennaan Malkki-S'edek'k'a mala hara k'eesay suntsettanaw ayaw koshshii? **12** Ayaw gooppe, k'eesetetsay laamettiyaa wode, higgsikka k'ay laamettanaw koshshee. **13** Ha yewuu haasayetteedda uray hara zarii; Aa zariyaappe ooninne yarshshiyaasaan k'eesaadan ootsibeenna. **14** Nu Goday Yihudaa zariyaappe yeeddawe eretteeddawaa gidiyaa diraw, Muse k'eesatuwaabaa haasayiidde, he zariyaabaa ayinne haasayibeenna. **15** Malkki-S'edek'k'a mala hara k'eesay yeeddawaa gidintto, hawe aad'd'iide erettanawaa. **16** I asaa higgsiyaaninne wogaan k'eesa gidibeenna; shin wurenna de'uwaawolk'k'aan k'eesa gideedda. **17** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Malkki-S'edek'k'i k'eesa gideeddawaadan, neenikka med'inaw k'eesa gidanawaa» yaagiide markkattee. (aiōn g165) **18** Beni de'iyaa higgii laafanne maaddennawaa gidiyaa diraw atteedda. **19** Ayaw gooppe, Muse higgii ayaanne balay baynnawaa ootsanaw danddayenna; k'ay nuuni Aa baggana S'oossaakko shiik'ana giide nashechchaan naagi utteedda ubbaappe aad'd'iyawe yeedda. **20** Hewaa bollan k'ay S'oossaa c'aak'uukka de'ee; haratuu k'eesa gideedda wode, hewaa mala c'aak'uu baawa. **21** Shin Yesuusi c'aak'uwaan k'eesa gideedda; S'oossay Aa, «Goday c'aak'keedda; I bare k'ofaa laammenna. «Neeni med'inaw k'eesa gidana» geedda» yaageedda. (aiōn g165) **22** Hewaa diraw, Yesuusi ubbaappe aad'd'iyaa c'aak'k'oo waase gideedda. **23** Kase k'eesatuwaa payduu c'ora; ayaw gooppe, untuntu ootsana oosuwa hayk'uu diggeedda. **24** Shin Yesuusi med'inaw de'iyaa diraw, Aa k'eesetetsay laamettenna. (aiōn g165) **25** Hewaa diraw, I untuntu gishshataw gaannatanaw med'inaw de'iyaa diraw, S'oossaakko bare baggana yiyaawantta

ubbatuwaa ashshanaw danddayee. 26 Nuw giigiya hawaa mala, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu de'anaw koshshee; I geeshsha; aan geniinne kad'etsiyaabay baawa; nagaranchchatuwaanna I gakettenna; k'ay d'ok'k'a saluwankka I bonchchetteedda. 27 Hara k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappatuwaadan, I koyro bare huup'e nagaraw yarshshiide, k'ay guyyeppe asaa nagaraw hachche hachche yarshshanaw koshshenna; I barena yarshsheedda wode, laa'entsennaan itti gede yarshsheedda. 28 Ayaw gooppe, Muse higgii daaburanchcha asaa k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa ootsiide suntsee; shin S'oossay immana giide c'aak'keedda higgiaappe guyye yeedda k'aalay med'inaw balay baynnawaa, S'oossaa Na'aa suntsee. (aiōn g165)

8 Nuuni haasayiyaa wolk'k'aamabay hawaa; saluwaan Ubbaappe Bolla S'oossay uttiyaa kawutetsaa oydiyaappe ushechcha baggana utteedda k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu, hawaa malay nuw de'ee. 2 Geeshsha Sa'aaninne tumu Dunkkaaniyaan I ootsee; he Dunkkaanii Asay esseeddawaa gidennaan, S'oossay esseeddawaa. 3 K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu ubbay imuwaanne yarshshuwaa S'oossaw immanaw suntsetteedda diraw, ha k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappookka yarshshanaw ittibay de'anaw koshshee. 4 Simmi sa'aan I de'iyawaa gidooppe, ubbakka k'eesa gidenna; ayaw gooppe, higgii azaziyaawaadan, imuwaa immiyaa k'eesatuu de'iino. 5 Unttuntu k'eesatuwaadan ootsiyaa kiitay saluwaan de'iyaa oosoo tumu leemisuwaanne eeshuwaa; ayaw gooppe, Muse Dunkkaaniyaa essana hanishin, S'oossay Aa, «Akeeka; ubbabaakka taani neena deriyaa huup'iyaan besseedda leemisuwaa kaalaade ootsa» yaageedda. 6 Shin Yesuusi gaannatiyaa c'aak'uu kasewaappe aad'd'iyawaadankka, aw

imetteedda oosuukka untuntuwaappe aad'd'ee; ayaw gooppe, he c'aak'uu S'oossay immana geedda ubbaappe aad'd'iyaa kiitaan oosetteedda. 7 Ayaw gooppe, koyro c'aak'uwaan balay baynnawaa gidintto, laa'entso c'aak'uwaa koshshenna. 8 Shin untuntta boriidde, Goday hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa asaananne Yihudaa asaana, ooratsa c'aak'uwaa c'aak'k'etiyaa gallassatuu yaanawaa. 9 He c'aak'uu taani Gibs'e gadiyaappe, untuntu aawotuwwa kushiyya oyk'k'aade, goochcha kesseedda wode, untuntunna c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa mala gidenna. Untuntu ta c'aak'uwaan ammanettibeenra diraw, taanikka untuntta aggaad. Taani, Goday, hawaa oday. 10 Ayaw gooppe, he gallassatuwaappe guyyiyaan, taani Israa'eeliyaa asaana c'aak'k'etana c'aak'uu hawaa: Taani ta higgiiyaa untuntu k'ofaan wotsana; k'ay untuntu wozanaanka s'aafana. Taani untuntu S'oossaa gidana; untunttukka ta asaa gidana. 11 Untuntuppe ooninne bare shooruwwa, woy bare ishaa, «Godaa era» yaagiide tamarissenna. Ayaw gooppe, untuntu na'aappe c'ima gakkana ubbay taana eriino. 12 Taani untuntu naak'uwwa maarana; untuntu nagaraakka laa'entso hassaykke» yaagee. 13 S'oossay ooratsa c'aak'uwwa giide haasayyaawan koyrowaa ec'iseedda; k'ay ec'iyaa bayne wuriyaabay ellekka d'ayana.

9 Koyro c'aak'k'oo S'oossaw goyinniyaa wogayne Asay ootseedda Geeshsha Gollii de'ee. 2 Ayaw gooppe, koyro Dunkkaanii ek'k'eedda; Aa gidduwaan muk'aaddaa wotsiyaawe, s'arap'p'eezayne Godaa sintsan wotsiyaa ukitsay de'ee; he sa'ay Geeshsha sa'aa giide s'eeseetee. 3 Laa'entso gaaridduwwa guyye baggana Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'aa geetettiyaa Dunkkaanii de'ee. 4 Aa gidduwaan is'aanaa

c'uwayanaw work'k'aappe ootseedda saas'iniinne ubba saanna
work'k'aan sheeshsheedda K'aalaa c'aak'uwaa Taabootay
de'ee. He K'aalaa c'aak'uwaa Taabootan mannay de'iyaa
work'k'aa s'aaruu, Aaroona s'am"ay aac'eeddawenne k'ay Muse
higgii s'aafetteedda laa"u masetteedda shuchchatuu de'iino.
5 He k'aalaa c'aak'uwaa Taabootaappe bolla baggana atto
giyaa sa'aa k'um"iyaa barenttu k'efiyaan gentsiyaa bonchcho
kiruubetuu de'iino; shin ha ubbabaa ha"i wurssi odanaw
danddayokko. 6 Hewe hewaadan giigi de'ishshin, k'eesatuu
ubbaa wode, barenttu oosuwaa ootsanaw koyro Dunkkaaniyaa
geliino. 7 Shin k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa s'alalay
laa'entso Dunkkaaniyaa laytsaappe itti gede geliidde bare
dirawunne erennaan Asay ootseedda nagaraa diraw, S'oossaw
yarshshiyaa suutsaa akkiide gelee. 8 Koyro Dunkkaanii
ek'k'ide'ishshin, ubbaappe aad'd'iyaa geeshsha sa'aa afiyaa
ogii biro dooyettibeennawaa Geeshsha Ayyaanay hewan
erissee. 9 He Dunkkaanii ha wodew leemisuwaa; hewaa
giyaawe S'oossaw immiyaa imuunne yarshshuu goyinniyaawaa
suure wozanaa balay baynnawaa ootsanaw danddaykkino.
10 Hewanttu muussaabaa, ushshaabanne dumma dumma
meechchaabaa odiyaa kare bagga wogatuwaa; untunttu
ooras's'iyaa wodii gakkanaw oosettiyaa wogatuwaa. 11 Shin
Kiristtoosi hawaan de'iyaa lo"obaw k'eesatuwaa ubbatuwaa
kaappuwaa gidiide yi diggeedda. I geliide ootsiyaa Dunkkaanii
ubbaappe aad'd'iyawaanne balay baynnawaa; k'ay he
Dunkkaaniyaa Asay ootsibeenna; ha med'etteedda sa'aabaakka
gidenna. 12 Kiristtoosi Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa
geliyaa wode, deeshshaa suutsaanne galo maraa suutsaa
oyk'k'iide gelibeenna; shin bare suutsaa oyk'k'iide, nuw med'inaa

atotetsaa immiide, laa'etsennaan itti gede geleedda. (aiṯnios g166) 13 Tuneedda asaa bolla korumaa suutsaanne deeshshaa suutsaa c'ac'c'afiide, guudetteedda ussatti bidintsaa k'olina, he uraa tunatetsaappe geeshshanaw danddayooppe, 14 Med'inaa Geeshsha Ayaanaa baggana balay baynna yarshshuwaadan, S'oossaw barena immeedda Kiristtoosa suutsay, nuuni de'uwaaw S'oossaw ootsana mala, kase nu hayk'k'eedda oosuwaappe nu suure wozanaa wooti geeshshanddeeshsha! (aiṯnios g166) 15 Hewaa diraw, S'oossay s'eeseeddawanttu I immana geedda med'inaa anjiuwaaw laattana mala, Kiristtoosi ooratsa c'aak'k'oo gaannateedda; hewe hanana danddayiyaawe, Asay koyro c'aak'uwaappe garssan de'iidde ootseedda balaa ayiletetsaappe kessiyaa hayk'uu de'iyaa diraassa. (aiṯnios g166) 16 Ayaw gooppe, hayk'k'iyaa uray woyteeddawe de'ooppe, he uray hayk'k'owe erettanaw koshshee. 17 Ayaw gooppe, woyteedda uray hayk'k'eedda wode, I woyteeddawe poletteedda; he woyteeddawe pas'a de'ishshin, ayinne polettena. 18 Haray atto, koyro c'aak'uukka suutsay baynnaan injjetibeennawe hawaassa. 19 Ayaw gooppe, higgiiyan de'iyaa azazuwaaw ubbaa Muse asaa ubbaaw odeedda; hewaappe guyyiyaan, galo maraa suutsaanne deeshshaa suutsaa, haatsaanna, zo'o dorssaa isikiyaannanne hisoop'p'iyaa giyaa mitsaa bonc'c'iyaanna ittippe akkiide, «Hawe hinttentta S'oossay azazeedda c'aak'uwaaw suutsaa» yaagiide, higgiiyan mas'aafaa bollanne asaa ubbaa bolla c'ac'c'afeedda. 21 Hewaadankka, Dunkkaaniyaa bollanne ootsiyaa miishshaa ubbaa bolla suutsaa Muse c'ac'c'afeedda. 22 Higgii giyaawaadan, tumukka amareedawaappe attin, ubbabaykka suutsan geeyyee; suutsay gukkana d'ayooppe, atotetsay baawa. 23 Hewaa diraw, saluwaan de'iyaa wantta malatiyaawanttu he yarshshuwaan

geeyyanaw koshshee; shin saluwaan de'iyaaawanttukka barenttu
huup'ew geeyyanaw aad'd'iyaa yarshshuwaa untuntta koshshee.

24 Ayaw gooppe, Kiristtoosi tumu geeshsha san leemisettiyya
Asay ootseedda geeshsha sa'aa gelibeenna; shin I ha'i nu
gishshataw S'oossaa sintsan beettanaw yaa saluwaa geleedda.

25 K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu laytsaan laytsaan bare
suutsaa gidennawaa oyk'k'iide, Geeshsha sa'aa geliyaawaadan,
Kiristtoosi barena ubbaade yarshshanaw gelibeenna. **26** Hewaa
gidintto, Kiristtoosi sa'ay med'ettoodeppe doommiide daro
gede waayettanaw koshshee; shin ha'i wodiyaawurssetsaan
nagaraa d'ayissanaw barena yarshshiide, laa'etsennaan itti gede
beetteedda. (aion g165) **27** Asay ubbay itti gede hayk'k'anaw
bessee; hewaappe guyyiyaan S'oossay asaa pirddana. **28**
Hewaadanka, k'ay Kiristtoosi daro asaa nagaraa d'ayissanaw
itti gede yarshshetteedda; k'ay I barena loytsi naagiyaawantta
ashshanaw beettanaappe attin, laa'entso nagaraa tookkanaw
beetena.

10 Ayaw gooppe, higgew yaana lo"obaa eeshuwaa s'alalay
de'ee; aw tumu leemisuu baawa. Ubbaa wode laytsan
laytsan itti mala yarshshuu yarshshettee; hewaa diraw,
higgii S'oossaakko shiik'iyaa asaa he yarshshuwaan balay
baynna asaa ootsanaw ubbaakka danddayenna. **2** S'oossaw
goyinniyaa Asay bare nagaraappe ubbaanna geeyyeeddabaa
gidintto, suure wozanaan laa'entsuwaa nagaraa k'oppenna;
k'ay yarshshiyaawaakka aggana. **3** Shin Asay laytsan laytsan
he yarshshuwaan bare nagaraa hassayee. **4** Ayaw gooppe,
korumaa suutsayenne deeshshaa suutsay nagaraa d'ayissanaw
ubbaakka danddayenna. **5** Hewaa diraw, Kiristtoosi ha
alamiyaa yaana haniidde, hawaadan yaageedda; «Neeni

yarshshuwaanne imuwaa koyyabeykka; shin taw bollaa
 giigissaadda. **6** Neeni s'uuggiyaa yarshshuwaaninne, nagaraa
 yarshshuwaan ubbaakka nashetakka. **7** Taani he wode, «S'aatsa
 mas'aafan tabay s'aafetteeddawaadankka, S'oossaw, taani neeni
 koyiyaawaa ootsanaw yaad» yaageedda. **8** Yarshshuu
 yarshshettana mala, higgii azaziyaawaa gidooppenne, Kiristtoosi
 koyro, «Neeni yarshshuwaa, imotaa, s'uuggiyaa yarshshuwaanne
 nagaraa yarshshuwaa ubbaakka koyyabeykka; hewaanttun
 nashettakka» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan Kiristtoosi,
 «S'oossaw, taani neeni koyiyaawaa ootsanaw yaad» yaageedda.
 Hewaa diraw, Kiristtoosi laa'entsuwaa essanaw koyrowaa
 d'ayissee. **10** Yesuusi Kiristtoosi S'oossay koyyeeddawaa
 ootseedda diraw, bare ashuwaa laa'entsennaan itti gede
 yarshsheeddawaan nuuni nu nagaraappe geeyyi aggeeddo. **11**
 K'eesatuwaa ubbatuu hachche hachche ek'k'iide, bare oosuwaa
 ootsiino; k'ay nagaraa d'ayissanaw ubbaakka danddayenna itti
 mala yarshshuwaa zaari zaariide yarshshiino. **12** Shin Kiristtoosi
 nagaraa diraw, ubbaa wodew gideedda itti yarshshuwaa
 yarshshiide, S'oossaappe ushechcha baggana utti aggeedda.
13 S'oossay sintsappe Kiristtoosa morkkatuwaa Kiristtoosaw
 gediyaan yed'd'iyawaa ootsana gakkanaw, yaan naagee.
14 Ayaw gooppe, I itti gede yarshsheeddawaan, nagaraappe
 geeyyeeddawantta med'inaw balay baynnawantta ootseedda.
15 K'ay Geeshsha Ayyaanay nuw markkattiidde, hawaadan
 yaagee; **16** «Taani he gallassatuwaappe guyyiyaan, untuntunna
 c'aak'k'etiyaa c'aak'uu hawaa: Taani ta higgiiya untunttu k'ofaan
 wotsana; k'ay untunttu wozanaankka s'aafana» yaagee. **17** K'ay
 hewaappe guyyenna, «Taani untunttu nagaraanne, untunttu
 makkala oosuwaa laa'entso hassaykke» yaagee. **18** S'oossay

he nagaraa atto geedda wode, nagaraa d'ayissanaw hawaappe
 sintsaw yarshshuwaa koshshenna. 19 Simmi taanaadan
 ammaniyaawanttoo, nuuni Yesuusa suutsaa baggana Ubbaappe
 Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa gelanaw nuw s'alatetsay de'ee. 20
 Kiristtoosi nuw ooratsa ogiyaanne de'uwaa ogiyaa gaaridduwaa
 baggana, hewaa guussay bare bolla baggana dooyeedda. 21
 Nuw S'oossaa gollen suntsetteedda wolk'k'aama k'eesay de'iyaa
 diraw, 22 Nuuni suure wozanaanna, tumu ammanuwaanna, iita
 wozanaappe geeyyeedda wozanaannanne k'ay s'illo haatsaan
 meec'etteedda bollaanna S'oossaakko shiik'oytte. 23 Nuw
 immana geedda S'oossay ammantsiyaa diraw, nuuni demmana
 giide nashechchaan naagi utteeddawaa loytsi oyk'k'oytte. 24
 Ittuu ittuwaanna waan siik'ettanenttonne k'ay lo"o oosuwaa
 wooti ootsanentto, ittuu ittoo k'oppeetto. 25 Ittuu ittuu shiik'uwaa
 dooyaa ootsiide shiik'iyawaadan, nuunikka ittippe shiik'iyawaa
 aggokko; shin Godaa gallassay matattiyaawaa hinttentu be'iyaa
 diraw, ittuu ittuwaa mentsetseetto. 26 Nuuni tumatetsaa era akki
 diggiide, eriidde nagaraa ootsiyaawaa gidoope, hawaappe
 sintsaw nagaraa d'ayissiyaa yarshshuu ittibayenne baawa. 27 Shin
 yashshiyaa pirddaa naagiyaawenne S'oossaa is's'iyaa ubbaa
 maanaw wolk'k'aama tamay de'ee. 28 Muse higgew azazetena
 uray, laa"u uray woy heezzu uray Aa bolla markkattoope,
 k'areti baynnaan hayk'k'ee. 29 S'oossaa Na'aa kad'eedda
 uray, barena nagaraappe geeshsheedda S'oossaa c'aak'uwaa
 suutsaa tunabaadan k'oppeedda uray, k'ay aad'd'o keekatetsaa
 Geeshsha Ayaanaa boriyaa uray, ay keena iita pirddaa akkanaw
 bessinttonne ane k'oppite. 30 Ayaw gooppe, «Taani haluwaa
 kesianne kushiyaa zaarana» geeddawaa nuuni ereetto; k'aykka,
 «Goday bare asaa pirddana» yaageedda. 31 De'uwaa S'oossaa

kushiyan kunddanawe daro yashshiyaawaa. **32** Hinttenttoo S'oossaa poo'uu poo'eeddawaappe guyyiyaan, hinttenttu daroban waayettiide, wolk'k'aama wad'etaan genc'c'eedita beni wodiyaan hassayite. **33** Itti itti gede hinttentta asaa sintsan boreeddinonne pas'a kaa'eeddino; k'ay hara wode hewaadan ootseeddawantunne ittippe de'eedita. **34** Ayaw gooppe, k'ashuwaan de'iyaa asatoo hinttenttu k'areteedita; yaatiide hinttenttoo med'inaw wureenna ubbaappe aad'd'iyaa shaluu saluwaan de'iyaa hinttenttu huup'ew ereedda diraw, hinttebaa ubbaa akki diggooppe hidootaan genc'c'eedita. **35** Hewaa diraw, wolk'k'aama woytana de'iyaa hinttenttu s'alatetsaa oloppite. **36** S'oossay koyyiyaawaa ootsiide, I hinttenttoo immana geeddawaa akkanaw genc'c'ana koshshee. **37** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Amareeda wodii atteedda. Yiyaawe yaanawaa; gam"enna. **38** Ta s'illuu ammanettiide de'anawaa. Shin ooninne guyye simmooppe, taana nashechchenna» yaagee. **39** Nuuni ammanettiide atteeddawanttu bagga gidiyaawaappe attin, guyye simmiide d'ayeeddawanttu bagga gidokko.

11 Ammanuwaa giyaawe, demmana giide nashechchaan naagi utteeddabay ammantsiyaawaanne be'anaw danddayennabaa erissiyaawaa. **2** S'oossay beni c'ima asaw markkattawe, untunttu ammaneeddawaana. **3** Saluunne sa'ayne S'oossaa k'aalaan med'etteeddawaa ammanuwaan nuuni ereetto; hewaa diraw, beettiyaabay beettenabaappe med'etteedda. (aiōn g165) **4** Aabeeli K'aayeelawaappe aad'd'iyaa yarshshuwaa S'oossaw yarshsheeddawe ammanuwaana. S'oossay Aa imuwaabaa markkattiide, I s'illuwaa gideeddawaakka markkatteedda; Aabeeli haray atto hayk'keeddashshinkka, bare ammanuwaan ha"i gakkanaw haasayee. **5** Heenooki hayk'k'ennan saluwaa

beeddawe ammanuwaana; S'oossay afeedda diraw, ooninne Aa be'anaw danddayibeenna. S'oossaa Mas'aafay, «Heenooki saluwaa baanaappe kase S'oossaa nashechcheedda» yaagee.

6 Ammanuu baynnaan ooninne S'oossaa nashechchanaw danddayenna; ayaw gooppe, S'oossaakko yiyaa ooninne S'oossay de'iyaaawanne barena koyyiyaawanttoo woytaa immiyaawaa ammananaw koshshee. 7 Nohe be'anaw danddayenna sintsaappe hananabaw S'oossay, «Neena naaga» giina, S'oossaw yayyiide, barenanne bare soy asaa ashshanaw markkabiyyaa med'd'eeddawe ammanuwaana; yaatiide hewaan ha sa'aa bolla pirdiide, ammanuwaan beettiyaa s'illotetsaakka S'oossaappe akkeedda. 8 Abraahaamo laattanaadan, S'oossay barew immana geedda gadiyaa baana mala, S'oossay barena s'eeseedda wode, azazetteeddawe ammanuwaana; I bare gadiyaappe kesiide biyaa wode, hak'a binttonne erennaan kesseedda. 9 Abraahaamo S'oossay barew immana geedda gadiyaan hara biittaa asaadan de'eeddawe ammanuwaana; S'oossay he immana geeddawaa barenanna ittippe laattana Yisaak'anne Yak'oobanna Dunkkaaniyaan de'eedda. 10 Ayaw gooppe, Abraahaamo S'oossay lo'o baasuwaan k'oppiide kees's'eedda katamaa naagee. 11 Saara bare huup'ew haray atto ec'aadekka, immana geedda S'oossay ammanetteedawaa gideeddawaa ereedda diraw, na'aa shahaaranaw wolk'k'aa demmeeddawe ammanuwaana. 12 Hewaa diraw, hayk'k'eedda asaa malatiyaa itti bitaniyaappe saluwaan de'iyaa s'oolinttiyaa keena, abbaa gas'aan de'iyaa payduu baynna shafiyaa keena zaratuu yeletteeddino. 13 He asatuu ubbatuu ammanuwaan hayk'k'eeddino; barenttoo S'oossay immana geeddawaakka akkibeykkino; shin haakuwaan hewaa be'iide, saroteeddino.

K'ay untunttu sa'aan imatsanne yederissettiide keseedda asatuwaa gideeddawaa ereeddino. **14** Ayaw gooppe, hewaadan giyaa asatuu barenttu huup'e gadiyaa koyiyaawaa erissiino. **15** Untunttu he yeggiide kesseedda gadiyaa simmanaw k'oppeeddawaa gidintto, guyye simmiyaa kaac'aa demmennaan aggikkino; shin **16** untunttu hewaa aggiide, lo"iyaa gadiyaa laamotiino; hewe saluwaa gadiyaa. Hewaa diraw, S'oossay untunttu S'oossaa geetettanaw yeellatenna. Ayaw gooppe, I untunttoo katamaa giigissi wotseedda. **17** Abraahaamo Yisaak'a yarshshanentto woy yarshshenentto, S'oossay eranaw s'omooseedda wode, Abraahaamo ammanuwaan Aa yarshsheedda. S'oossay Abraahaama, «Ne zarii Yisaak'a baggana s'eesettanawaa» geeddashshinkka, Abraahaamo bare na'aa Yisaak'a yarshshanaw giigeedda. **19** Abraahaamo S'oossay Yisaak'a haray atto, hayk'uwaappekka patsanaw danddayiyaawaa ereedda; hewaa diraw, hayk'uwaappe guyye Aa zaariide akkeedda. **20** Yisaak'i sintsappe hananabaw Yaak'oobanne Eesaa anjeeeddawe ammanuwaana. **21** Yaak'oobi hayk'k'ana haniidde, Yooseefo naanaa huup'iyaa huup'iyaa anjeeeddawenne gatiman guufetiide, S'oossaw goyinneeddawe ammanuwaana. **22** Yooseefo hayk'k'anaw matiidde, Israa'eeliyaa Asay Gibbs'eppe kesanawaa haasayeeddawenne bare mek'etsaa ootsanabaa untuntta azazeeddawe ammanuwaana. **23** Muse yeletteeddawaappe guyyiyaan, aawuunne aata malaa lo"o na'aa gideeddawaa be'iide, heezzu agenaa k'oseeddawe ammanuwaana; untunttu kaatiyaa awaayookka yayyibeykkino. **24** Muse dic'ceeddawaappe guyyiyaan, Gibbs'e kaatiyaa naatti na'aa geetettanawaa is's'eeddawe ammanuwaana. **25** Nagaraan Muse guutsa wodiya nashettanawaappe,

S'oossaa asaana waayettanawaa dooreedda. 26 Wodeppe demmana woytaa I tishshi ootsiide s'eello diraw, Gibs'e gadiyaa shaluwaa ubbaappe Kiristtoosa diraw borettiyaawe daro aad'd'iyyaa duretetsaa gideeddawaa k'oppeedda. 27 Kaatiyaa hank'k'oo Muse yayyenaan, Gibs'e gadiyaappe keseeddawe ammanuwaana; ayaw gooppe, beetena S'oossaa be'eeddawaadan, genc'c'iide sintsaaw beedda. 28 Hayk'uwaa kiitanchchay Israa'eeliyaa asaw bayira naanaa bochchennaadan, Muse Paasigaa bonchcheeddawenne gubaniyan suutsaa c'ac'c'afisseeddawe ammanuwaana. 29 Israa'eeliyaa Asay mela biittan hamettiyaawaadan, Zo'o Abbaa pinneeddawe ammanuwaana; shin Gibs'e asatuu paac'ew gelishshin, haatsay untuntta mitti aggeedda. 30 Israa'eeliyaa Asay Iyyarkko giyaa katamaa shuchchaa dirssaa laappu gallassaa yuuyyi yuuyyi aad'd'owaappe guyyiyaan, he shuchchaa dirssay kunddeeddawe ammanuwaana. 31 C'aaratta Ra'aaba yewuwaa k'oriyaawantta loytsa mokkeedda diraw, S'oossaw azazettenan is's'eedda asaana hayk'k'ennan atteeddawe ammanuwaana. 32 Simmi harabaa gujjaade ayaa odoo? Geedoonabaa, Baaraak'abaa, Samisoonabaa, Yofittaahebaa, Daawitebaanne Saameelabaa, k'ay nabatuwaabaa odanaw taw wodii gidenna. 33 Untunttu kaatiyaa ubbaanna olettiide s'ooneeddawenne s'illobaa ootseeddawe ammanuwaana; yaatiide S'oossay immana geeddawaa akkeeddino; gaammotuwaa doonaakka gorddeeddino. 34 Wolk'k'aama tamaa toyisseeddino; kuussa mashshaappe atteeddino; untunttu daaburanchcha; shin minneeddino; k'ay olaan minniide, hara gadiyaa olaa asaa yedersseeddino. 35 Mac'c'awanttu barenttu hayk'k'eeddawannta hayk'uwaaappe denddina akkeeddino. K'ay haranttu k'ashuwaappe

bilettanawaa is's'iide, keekkiyaa de'oo hayk'uwaappe denddanaw, ugatiide hayk'k'eeddino. 36 Haratuwaa bolla Asay k'iliic'i kaa'eedda; lissuwaan shoc'etteeddinonne santsalataan k'ashettiide, k'asho golliyaa geleeddino. 37 Shuchchaan c'adetteeddino; magaaziyan laa"u kesiide p'alk'k'etteeddino; paac'etteeddino; mashshaan hayk'k'eeddino; untunttoo ubbabaykka d'ayina, waayettiide tuggattiide, dorssaa c'alaanne deeshshaa c'alaa mayyiide yuuyyeeddino. 38 Untunttoo ha alamii giigennaan is's'ina, woraan, deriyaan, gonggoluwaa giddoninne ollaa gidduwaan yuuyyeeddino. 39 S'oossay untunttu ammanuwaa markkattooppekka, hewanttu ubbatuu I, immana geeddawaa akkibeykkino. 40 S'oossay nuw itti lo"o k'ofaa k'oppi wotseedda diraw, untunttu nuuni baynnaan balay baynnawantta gidikkino.

12 Simmi nuw hawaa keena daro asay, shaariyaadan nu matan yuuyyi aad'd'iide markkattiyaawe de'ishshin, nuuna d'ubbiyaa ubbabaanne bak'k'i oyk'k'iyaa nagaraa diggiide nu sintsan de'iyaa nuuni wos's'ana wotsaa genc'c'iide wos's'oytte. 2 Nuuni nu ammanoo ogiyaa dooyyeeddawaanne polissiyaawaa gideedda Yesuusa s'eelloyte. Yesuusi yeellaa kad'iide, sintsappe aw de'iyaa nashechchaa diraw, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide hayk'k'anawaa genc'c'iide, S'oossaa kawutetsaa oydiyaappe ushechcha baggana utteedda. 3 Hinttenttu hinttenttu wozanaa bayizziide daaburena mala, nagaranchchatuu barena daro is's'inakka genc'c'eedda Yesuusa k'oppite. 4 Nagaraanna hinttenttu baas'etiidde, suutsaa gussana gakkanaw biro oletti diggibeykkita. 5 S'oossay bare naanaadan, hinttentta zoriyaawaa dogeedditee? S'oossay hinttentta, «Ta na'aw, S'oossay neena muriyaa wode, laafabaadan k'oppoppa. I neena seeriyaa

wodekka yayyoppa. 6 Ayaw gooppe, I bare siik'iyaa uraa muree; k'ay bare na'aadan akkiyaa ubbaakka lissuwaan shoc'ee» yaageedda. 7 S'oossay hinttentta muriyaa wode genc'cite. Ayaw gooppe, I hinttentta naanaadan ootsee. Aawuu seerenna na'ay de'ii? 8 Naanaa ubbaa seeriyaawaadan, hinttentta murenaan aggooppe, karen yeletteeddawantta giditappe attin, tumu naanaa gidikkita. 9 Hewaa bolla k'ay, nuuna yeleeedda nu aawotuu nuuna mureedda wode, nuuni untuntta bonchcheeddo. Yaatina, nuuni waaniide ayaanaa Aabboo loytsi darssi moodettiide de'okkoo? 10 Ayaw gooppe, nuuna yeleeedda nu aawotuu barentta lo"owaadan, amareeda wodiya nuuna mureeddino; shin S'oossay nuuni Aa geeshshatetsaa akkana mala, nuuna maaddanaw muree. 11 Nuuni murettiya wode, ha"iw yiloyee; nashechchenna. Shin mureeddawanttoo guyyeppe he muray s'illotetsaa de'uwa sarotetsaa woytaa immanna. 12 Hewaa diraw, hinttenttu arggaac'eedda kushiyaanne hinttenttu daabureedda gulbbataa mentsetsite. 13 Wobbiyaa gedii pas'anaappe attin, burk'k'enna mala, suure ogiyaan hamettite. 14 Asaa ubbaanna saro de'anaw minnite; k'ay geeshsha de'uwa de'ite. Ayaw gooppe, geeshshatetsay baynnaan ooninne Godaa be'anaw danddayenna. 15 S'oossaa aad'd'o keekatetsaa ooninne akkenaan attena mala naagettite; k'ay dolaade, bare marzziyaan asaa waayissiyaa c'amo mitsaadan haniide, ooninne daro asaa tunissenna mala naagettite. 16 Woshummanaw kajeeliyaa Asay ooninne de'enna mala, woy k'ay itti gede miyaabaw bare bayiratetsaa zal"eedda, ayaanaabaa kawushissiyaa Eesaa mala asaykka de'enna mala naagettite. 17 Hewaappe guyyiyaan, Eesay bare aabbu anjuwaa akkanaw koyyeeddawaa eriita; shin Aa aabbu Aa anjenan

is's'eedda; ayaw gooppe, nagaraappe simmiyaa ogiyaa I haray
atto, afos's'i koyyiidekka demmanaw danddayibeenna. 18
Hinttenttu bochchanaw danddayiyaa deriyaakkonne ees's'iyaa
tamaakko, d'umaakko, shaariyaakkonne gotuwaakko, 19
k'ay malakataa waasuwaakkonne k'aalaa kooshshaakko
yibeykkita. Asay he kooshshaa siseedda wode, haraa gujji
sisenna mala woosseedda. 20 Ayaw gooppe, S'oossay
unttunta, «Haray atto, do'aykka he deriyaa bochchooppe,
shuchchaan c'adettiide hayk'k'o» yaageedda azazuwaa untunttu
genc'c'anaw danddayibeykkino. 21 Ayfiyaan beettiyaawe
daro dagantsiyaawaa gidiyaa diraw Muse, «Taani yashshaan
kokkoray» yaageedda. 22 Shin hinttenttu S'yoone Deriyaa, de'o
S'oossay de'iyaa katamaa, ittippe shiik'iide nashettiyaa daro
sha"a kiitanchchatuwaakko saluwaa Yersaalame yeeddita. 23
S'oossaa bayira naanatuwaakko, ittippe shiik'eeddawanttukko,
unttuntu sunsay saluwaan s'aafetteeddawanttukko yeeddita;
k'ay asaa ubbaa pirddiyaa S'oossaakkonne, balay baynnawantta
ootseedda s'illo asatuwaa ayyaanatuwaakko yeeddita. 24
Ooratsa c'aak'k'oo gaannatiyaa Yesuusanne Aabeela suutsaappe
aad'd'iyawaa odiyaa gukkeedda suutsaakko yeeddita. 25
Hinttenttoo odiyaa uraa yewuwaa sisiyaawaa hinttenttu is's'enna
mala, hinttentta naagite. S'oossaa kiitaa sa'aan barenttoo
odiyaa odiyawaa sisenna is's'eeddawanttu attana d'ayooppe,
saluwaan, «Hinttena naagite» giyaa S'oossaappe nuuni waaniide
attanee? 26 He wode Aa kooshshay sa'aa k'aatseedda; shin
I ha"i, «Taani sa'aa s'alalaa gidennaan, itti gede gujjaade
saluwaakka k'aatsana» yaageedda. 27 «Itti gede gujjaade» giyaa
k'aalay k'aas's'ennabay minniide de'ana mala, med'etteeddabay
k'aas's'anawaanne kichchanawaa geeshshiide bessee. 28

Nuuni k'aas's'anaw danddayenna kawutetsaa akkiyaa diraw, ane S'oossaa galatoyttenne Aa nashechchoytte; aw bessiyaawaadan bonchchuwaaninne yashshatetsaan aw goyinnoytte. 29 Ayaw gooppe, nu S'oossay tumu bayizziyaa tamaa.

13 Hinttenttu ishātuwaa siik'iyāwaa aggoppite. 2 Imatsaa mokkiyaawaakka dogoppite. Ayaw gooppe, yaatiyaawaan itti itti Asay erennaan kiitanchchatuwaa mokkeedda. 3 K'asho gollen de'iyāawantubaa hinttenttukka untuntunna ittippe k'asho gollen de'iyāawaadan k'oppite; k'ay hinttenttu hinttenttu huup'ew waayettiyaawaadan, waayettiyaawantubaa k'oppite. 4 Akkiyaawaanne geliyaawaa Asay ubbay bonchchanaw bessee; k'ay asinayne machchata ittuu ittoo ammanettanaw bessee; ayaw gooppe, S'oossay woshummanaw kajjeeliyaawantanne woshummiyaawantta pirdana. 5 Miishshaa siik'uwaappe hinttentta naagite; hinttenttoo de'iyāawe hinttenttoo gido. Ayaw gooppe, S'oossay bare huup'ew, «Taani neena ubbaakka yeggikke woy aggikke» yaageedda. 6 Hewaa diraw, nuuni s'aliide, «Goday taana maaddiyaawaa; taani yayyikke. Asay taana ay ootsii?» yaageetto. 7 S'oossaa k'aalaa hinttenttoo odeedda hinttentta kaaletseeddaawantta hassayite; untunttu waan de'eeddinonttonne hassayite; k'ay untunttuwaadan ammanite. 8 Yesuusi Kiristtoosi zinokka hachchekka med'inawukka laamettenna. (aiōn g165) 9 Dumma dumma ooratsa timirttiyaan wora booppite. Nu wozanay S'oossaa aad'd'o keekatetsan minnooppe lo"o gidiyaawaappe attin, k'umaa wogattoo azazettiyaawaa gidenna; hewoo azazetteeddawanttukka maaddetibeykkino. 10 Nuw yarshshiyaasay de'ee; Dunkkaaniyaa gidдон ootsiyaawanttu he yarshshiya saappe maanaw untunttoo maataay baawa. 11 K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu nagaraa

diraw, mehiyaa suutsaa yarshshanaw Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa afee; shin he mehiyaa ashuwaa k'ay dirssaappe karenna guuddee. **12** Hewaa diraw, Yesuusikka k'ay nagaraappe asaa bare suutsan geeshshanaw, katamaa penggiyaappe karenna waayetteedda. **13** Simmi nuuni I boretteedda boriyaa akkiide, dirssaappe kare aakko kesoytte. **14** Ayaw gooppe, nuw hawaan med'inaw de'iyaa katamay baawa; shin nuuni yaana katamaa naageetto. **15** Simmi S'oossaw Yesuusa baggana ubbaa wode galataa yarshshuwaa immoytte; hewaa giyaawe mettershshay Aa suntsaw immiyaa galataa giyaawaa. **16** Lo"obaa ootsiyaawaanne ittuu ittuwaa maaddiyaawaa dogoppite. Ayaw gooppe, S'oossaa nashechchiyaawe hewaa mala yarshshuwaa. **17** Hinttena kaaletsiyaawanttoo azazettite; k'ay untunttu azaziyaawaakka ootsite. Untunttu barenttu ootseeddawaa S'oossaw odana diraw, hinttenttu shemppuwaa loytsi naagiino; hinttenttu untunttoo azazettooppe, barenttu oosuwaa nashettiidde ootsana; hewe d'ayooppe, untunttu yilotiidde ootsana; hewe hinttentta ayinne maaddenna. **18** Nuw S'oossaa woossite. Nuuni ubbaa wode lo"obaa ootsanaw koyiyaa diraw, nuuna zoriyaa lo"o wozanay nuw de'ee. **19** S'oossay taana hinttenttukko ellekka zaarana mala, S'oossaa hinttenttu loytsi woossanaadan, taani hinttentta loytsa woossay. **20** Sarotetsaa S'oossay, nu Godaa Yesuusa, dorssatuwaa hentsanchchaa wolk'k'aama, med'inaa c'aak'uwaa suutsan hayk'uwaappe dentseedda. (aiōnios g166) **21** S'oossay Yesuusi Kiristoosa baggana bare sintsan barena nashechchiyaawaa hinttentta oosissiidde, hinttenttukka I koyeeddawaa ootsana mala, lo"o oosuwaa ubbaan hinttentta I giigisso; S'oossay med'i med'inaw bonchchetto. Amen"i. (aiōn g165) **22** Taanaadan

ammaniyaawanttoo, taani ha dabddaabbiyaa hinttenttoo
k'antsaan s'aafeedda diraw, hinttenttu ha zoriyaa salettenaan
sisana mala, taani hinttentta woossay. **23** Nu ishay, S'imootoosi
k'ashuwaappe biletteeddawaa erite. Elleelli I haa yooppe,
taani aanana baade hinttentta be'ana. **24** Hinttena kaaletsiyaa
ubbatuwaanne S'oossaa asatuwaa ubbaa saro saro giite.
S'aaliyaappe yeedda ammaniyaawanttu hinttentta saro saro
giino. **25** Aad'o keekatetsay hinttenanna ubbaanna ittippe gido.
Amen"i.

Yaak'ooba

1 Taani Yaak'oobi S'oossaa ayiliinne Godaa Yesuusi Kiristtoosa ayilii, biittaa ubbaan laaletteedda tammanne laa"u zeretsatoo sarotaa kiittay. **2** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hintte ammanuu paac'ettiyaawe hinttenttoo danddayaa immanawaa eriide, dumma dumma paac'ii hinttena gakkiiyaa wode, hewaa kumentsaa nashechchaadan paydite. **4** Hintte danddayay ayinne bali baynnaan hinttena minneeddawanttanne pac'i bayinnawantta ootsiide, bare oosuwaa polo. **5** Shin hintteppe ooninne barew aad'd'eedda eratetsay d'ayooppe, kad'ennaan ubbaw keekatetsan immiyaa S'oossaa woosso. I aw immana. **6** Shin I ayaaninne sid'ennaan ammanuwaan S'oossaa woosso. Ayaw gooppe, sid'iyaa uray c'arkkuu sugina k'aas's'iyaa abbaa beetaa mala. **7** Ayaw gooppe, laa"u k'ofay de'iyaa uray, bare ogiyaa ubbaan bare k'ofaa k'achchennawe, he uray Godaappe ayinne demmanaw k'oppoppo. **9** Shin hiyyeesaa ishay S'oossay Aa d'ok'ku ootseedda wode nashetto. **10** K'ay dure ishaykka S'oossay Aa kawushisseedda wode nashetto. Ayaw gooppe, dure bitanii maataa gidдон dic'c'iyaa c'iishshaadan d'ayana. **11** Ayaw gooppe, away bare seelaanna kesiide, maataa melissina, c'iishshay d'ayee; k'ay Aa malaa lo"otetsaykka d'ayee; hewaadankka k'ay dure bitanii barewaa ootsiidde d'ayana. **12** Waayiyaan genc'c'iyaa uray anjjetteddawaa; ayaw gooppe, he waayiyaa s'oneeddawaappe guyyiyaan, S'oossay barena siik'yaawanttoo immana geedda de'uwaa kalachchaa I akkana. **13** Ooninne paac'etteedda wode, «Taana S'oossay paac'c'ee» gooppo. Ayaw gooppe, S'oossay iitan paac'ettanaw danddayenna; k'ay I bare huup'ew oonanne paac'c'enna. **14** Shin Asay huup'iyaan huup'iyaan bare huup'e iita amuwaan gooshettiyaa wodenne

c'imettiyaa wode paac'ettee. 15 Hewaappe guyyiyaan, amuu shahaariide, nagaraa yelee; k'ay nagaray dic'c'iide, hayk'uwaa yelee. 16 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, c'imettoppote. 17 Lo'o imuwaa ubbayne kumentsaa woytaa ubbay saluwaappe yee. Saluwaa poo'uwaa med'd'eedda Aawuwaappe yee; S'oossay bare huup'ew dummatennanne woy bare kuwaa laammenna. 18 Nuuni I med'd'eedda med'etatuwaa gidдон d'ok'k'asaa akkanaadan, nuuna bare sheniyaan tumu k'aalaan yeledda. 19 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hawaa hassayite; Asay ubbay sisanaw elleello; shin haasayanawunne hank'k'ettanaw elleelloppo. 20 Ayaw gooppe, asaa hank'k'uu S'oossay koyiyaa s'illotetsaa ahenna. 21 Hewaa diraw, tuna hanotaa ubbaanne iitatetsaa ubbaa hintteppe d'ayissiide, S'oossay hintte wozanaan tookkedda hintte shemppuwaa ashshanaw danddayiyaa k'aalaa ashikketetsan akkite. 22 Shin S'oossaa k'aalaa oosuwaan peeshshiteppe attin, sisa s'alalaan hintte huup'iyaa c'immoppote. 23 Ayaw gooppe, k'aalaa sisiide ootsenna uray de'ooppe, I bare malaa masttootiyaa s'eelliyaa uraa mala. 24 I barena s'eelliide bee; ellekka I ay malenttonne dogi aggee. 25 Shin ooninne ayiletetsaappe kessiyaa bali bayinna higgiiyaa s'eelliide, aan ak'iyaawe k'ay Aa naagiyaawe, siseeddawaakka dogennawe, he uray bare ootsiyaa oosuwaan anjjettana. 26 Bare ins's'arssaa naagennan barena c'immiidde, barew S'oossaa goyinniyaawaa malatiyaa uray de'ooppe, Aa goynay mela. 27 S'oossaa Aawuwaa sintsan pokkuu bayinna geeshsha goynay hawaa; hewe hak'awe gooppe, aata aawuu bayinna naanatuwaanne waayettiyyaa am"etuwaa maaddanawaanne sa'aa nagaraa k'itaappe bare huup'iyaa naaganawaa.

2 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hintte nu bonchcho Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammani de'iidde, deemuwaa s'eelliide, asaa bonchchoppite. **2** Ayaw gooppe, work'k'aa migiduwaawotsiide, lo"o mayuwaa mayyeedda itti Asay hintte shiik'uwaayooppe, k'ay c'urk'k'a mayuwaa mayyeedda hiyyeesaa asikka yooppe, **3** lo"o mayuwaa mayyeedda bitaniyaa hintte aatsi bonchchiidde Aa, «Neeni hawaan ubbaappe lo"iyaa oydiyaanutta» giide k'ay hiyyeesaa bitaniyaa, «Neeni hininna ek'k'ashsha; woy hawaan ta gediya matan sa'aan utta» gooppe, **4** yaatina hintte hintte gidдон shaakotetsaa med'd'iyaawanttanne iita k'ofaanna de'iyaa daannatuwaa gidikkiteeyee? **5** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, sisite; S'oossay ha sa'aan de'iyaa hiyyeesaa Asay ammanuwaan durettanawunne barena siik'iyaawanttoo immana geedda saluwaa kawutetsaa laattanaw dooribeenneyee? **6** Shin hintte hiyyeesatuwaa toochcheeddita. Duretuu hinttena tuggaiyaawantta gidikkinooyee? Unttuntu hinttena daannan mootiyaawantta gidikkinooyee? **7** Hinttew imetteedda lo"o suntsaa boriyaawanttu untunta gidikkinooyee? **8** Shin S'oossaa Mas'aafan, «Ne shooruwaa ne huup'iyaaadan siik'a» geetettiide s'aafetteedda kaatiyaa higgii hintte polooppe, lo"obaa ootsiita. **9** Shin hintte asaa deemuwaa s'eelliide bonchchooppe, nagaraa ootsiita; k'ay higgii hintte bolla, higgii mentseeddawanttudan pirdana. **10** Ayaw gooppe, ooninne higgii ubbaa naagiide, ittinno mentsiyaawaa gidooppe, he uray higgii ubbaa mentsee. **11** Ayaw gooppe, «Woshummoppa» geeddawe k'ay «Wod'oppa» geedda; shin neeni woshummana d'ayooppekka, wod'eeddawaa gidooppe, higgii mentsaadda. **12** Asaa ayiletetsaappe kessiyaa higgiiyan, pirdaa akkana asatuwaadan haasayitenne untuntuwaadan ootsite. **13**

Ayaw gooppe, asaa maaribeenna uraa S'oossay maarennan
 pirdana; maarotetsay pirdaa s'oonee. **14** Taanaadan S'oossaa
 kaalliyaawanttoo, itti uray barew ammanuu de'ee gooppe, k'ay
 Aa ammanuwaa Aa oosuu erissana d'ayooppe, Aa ay go"anee?
 Aa ammanuu Aa ashshanaw danddayii? **15** Itti ishay, woy itti
 michchata kallottooppe, k'ay untunttoo ubbaa gallassi miyaabay
 d'ayooppe, **16** hintteppe itti uray untuntta, «Saro biite. Tamaa
 ho"ite. Kalliide miite» giide, untunttoo koshshiyaawaa immana
 d'ayooppe, untuntta ay go"anee? **17** Hewaa diraw, ammanuu
 oosuu baynnaan barekka de'ooppe hayk'k'eeddawaa. **18** Shin itti
 uray, «New ammanuu de'ee; k'ay taw oosuu de'ee. Neeni ne
 ammanuwaa ne oosuwaappe shaakkaade taana bessa; taanikka
 ta ammanuwaa ta oosuwaan neena bessana» gaana. **19** Neeni itti
 S'oossay de'iyawaa ammanaasa; hewe lo"a. S'alahetuukka k'ay
 ammaniino; yashshaan kokkoriino. **20** Neeni eeyay! Ammanuu
 oosuwaappe shaakettiide go"ennawaa eranaw koyyay? **21**
 Nu aabbu Abraahaamo bare na'aa Yisaak'a yarshshiyaa
 sa'aa bolla wotseedda wode, bare oosuwaan s'illibeennee?
22 Aa ammanuunne Aa oosuu ittippe ootseeddawaanne Aa
 ammanuu Aa oosuwaan poletteeddawaa be'ikkii? **23** S'oossaa
 Mas'aafay «Abraahaamo S'oossaa ammaneedda. S'oossaykka
 hewaa aw s'illotetsan paydeedda» geeddawe poletteedda; k'ay
 S'oossaa dabbo geetettiide I s'eesetteedda. **24** Asay ammano
 s'alalaana gidennaan, oosuwaan s'illiyaawaa hintte be'iita. **25**
 Hewaadankka k'ay c'aaratta Ra'aaba kiitettowantta mokkaade
 hara ogiyaanna untuntta moyzseedda wode, bare oosuwaan
 s'illabeykkee? **26** Ayaw gooppe, shemppuu shaaketteedda bollay
 hayk'k'eeddawaa gidiyaawaadan, hewaadankka k'ay oosuu
 shaaketteedda ammanuu hayk'k'eeddawaa.

3 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nuuni haratuwaappe
aad'd'iyaa pirdaa akkanawaa hintte eriyaa diraw, hintteppe
c'oratuu tamarissiyaawantta gidoppite. **2** Nuuni ubbaykka
daroban baleetto; itti uray bare haasayan mulekka balana
d'ayooppe, I barena naaganaw danddayiyaa bali bayinna
asaa. **3** Paratuu nuw azazettana mala, bis'aalaa barssiide,
nuuni koyyiyaasaa ubbaa untuntta afeetto. **4** Be'ite,
markkabatuukka k'ay hewaa keenaa wolk'k'aama gidiidde,
gotuwaa c'arkkuwaan laagettoopekka, untuntta laaggiyaawe
barewaa koyyiyaasaa zaariide laaggiyaa k'eeri guutsaa mitsaan
laagettiide biino. **5** Hewaadan ins's'arssay bollaa gidдон
guutsa asatetsaa gidoppekka, daro wolk'k'aamaban c'ee'ettee.
Guutsa tamay waaniide wolk'k'aama wora guuddii! Akeekite.
6 Ins's'arssaykka tamaa mala. I nu asatetsaa gidдон iitabaa
ubbaa ootsana danddayee; asatetsaa ubbaa tunissee. K'ay nu
de'uwaa wotsaakka tamaan guuddee; Gaannamiyaa tamaan
I guudettanawaa. **(Geenna g1067)** **7** Ayaw gooppe, do'atuwaa,
kafatuwaa zariyaa, tiraan gooshettiyyaa shooshshatuu zariyaanne
abbaan de'iyaa med'etatuwaa zariyaa ubbaa Asay aadisseedda;
k'ay untunttukka aadeeddino. **8** Shin ooninne ins's'arssaa
aadissanaw danddayibeenna; ins's'arssay wod'iyaa marzzii
kumeedda c'o"u geena iita med'etaa. **9** Nuuni ins's'arssan nu
Godaanne Aawuwaa galateetto; k'ay aanikka S'oossaa malatiide
med'etteedda asaa shek'k'eetto. **10** Itti doonaappe galatayne
shek'ay kesee. Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hewe
hewaadan hananaw bessena. **11** Pulttuu itti ollaappe mal"iyaa
haatsaanne c'ammiyaa haatsaa pulttanaw danddayii? **12**
Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, balasiyaa giyaa mitsay
wogaraa ayifanaw danddayii? Woy woyniyaa turay balasiyaa

giyaa mitsaa ayifanaw danddayii? Mas'ine mas'ine giyaa haatsaappekka mal"o haatsay kesana danddayenna. 13 Hintte gidдон aad'd'eedda eranchchayenne akeekanchchay oonee? Bare lo"o de'uwaan oosetteedda bare oosuwaa aad'd'eedda eratetsaappe yiyaa ashikketetsaan besso. 14 Shin hintte wozanaan c'ammiyaa k'anaatiinne yirggii de'oppo. K'ay tumatetsaa bollaakka worddotoppitenne otorettoppite. 15 Hewaa mala aad'd'eedda eratetsay saluwaappe wod'd'iyawaa gidenna; shin hewe sa'aabaa, asaawaa, s'alahatuwaa. 16 Ayaw gooppe, k'anaatiinne yirggii de'iyaa saan walassayenne iita ooso ubbay de'ee. 17 Shin bollappe yiyaa aad'd'eedda eratetsay ubbaappe kase geeshsha. K'ay sarotetsaa dosiyaawaa, ashikkenne eeno giyaawaa; k'ay maarotetsayenne lo"o ayfii kumeeddawaa. Sid'iinne lo"o malatiyaa iitatetsay bayinnawaa. 18 S'illotetsaa ayfii sarotetsaa ootsiyaawanttu sarotetsaan zereedda zeretsaappe beetteedda.

4 Olayenne walassay hintte gidduwaa hak'appe yii? Unttuntu yeeddasay hintte bollaa gidдон olettiyaa hintte nashettanaw wolk'k'aama amuwaa amottiyaawaappe gidennee? 2 Hintte amottiita; shin demmikkita; wod'iita. Loytsi koyyiita; shin demmanaw danddaykkita; walak'ettiitanne olettiita. Shin S'oossaa woossenna diraw, hintte koyiyaawaa demmikkita. 3 S'oossaa woossiita, shin demmikkita; gaasuukka balaa ogiyaan woossiita. Hewaa hinttena nashechchiyaawaan peeshshanaw koyyiya diraassa. 4 Simmi woshummiyaawanttoo, ha alamiyaanna dabbotiyaawe S'oossaw morkke gidiyaawaa erikkitee? Ayaw gooppe, ha alamiyaanna dabbotanaw koyyiyaawe ooninne S'oossaanna morkkettee. 5 Woy S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay nuunan wotseedda Ayyaanay wolk'k'aama amuwaa nuw

amottee» giyaawaa hinttenttoo c'oo giyaawaa malatii? **6** Shin S'oossay aad'd'o keekatetsaa aatsiide immee. Hewaa diraw, S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay otorettiyaawantta is's'ee; shin barena kawushshiyaawanttoo aad'd'o keekatetsaa immee» yaagee. **7** Simmi, hintte S'oossaw moodettite. Yaatiide s'alahiyaanna ek'ettite; I hintteppe bak'atana. **8** S'oossaakko shiik'ite; ikka hinttekko shiik'ana. Hinttenoo nagaranchchatoo, hintte kushiya meec'ettite. Laa"u k'ofay de'iyaaawanttoo, hintte wozanaa geeshshite. **9** Tuggattite; kayyottitenne yeekkite. Hintte miichchaa yeekoo laammite; hintte nashechchaakka kayyoo laammite. **10** Godaa sintsan hintte huup'iyaa toochchite; k'ay I hinttena d'ok'k'u d'ok'k'u ootsana. **11** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, ittuu ittuwaa zigiropkite. Bare ishaa zigiriyaawenne Aa bolla pirddiyaawe higgiiyaa zigireenne higgiiyaa bolla pirddee. Neeni higgiiyaa bolla pirddooppe, higgiiyaa bolla pirddiyaawaa gidaasappe attin, higgew azazettiyaawaa gidakka. **12** Higgiiyaa immiyaawenne pirddiyaawe S'oossaa s'alalaa; I ashshanawunne d'ayissanaw danddayee; shin ne shooruwaa bolla pirddiyaawe neeni oonee? **13** Hinttenoo, «Nuuni hachche woy wontti he katamaa baana; hewan laytsaa uttana; zal"ananne k'ay miishshaa wod'isana» giyaawanttoo, be'ite. **14** Wontti hintte de'uu ayaa hananenttonne erikkita; guutsa wodew hintte beettiide, guyyeppe d'ayiyaa peenuwaa mala. **15** Hewaa aggiide, «Goday gooppe, nuuni de'ana; hawaa woy hewaa ootsana» gaanaw bessee. **16** Shin hintte ha"i hinttenttu d'ok'k'atetsaan c'ee'ettiita; hewaa mala c'ee'uu ubbay iita. **17** Hewaa diraw, lo"obaa ootsanaw eriidde ootsenna uraw hewe nagaraa.

5 Ha"ikka hinttenoo dure asatoo, hintte bolla yiyaa tuggaw «Aayye! Aayye!» yaagiide yeekkitenne zilaalite. **2** Hintte

duretetsay bay diggeedda; k'ay hintte afilaakka bil"ay mi diggeedda. 3 Hintte work'k'ayne hintte biray shi'i diggeedda. K'ay he shi'ay hintte bolla markkattana; hintte bollaakka tamaadan maana. Hintte hintte miishshaa sintsaw dagayi de'iita. 4 Akeekite; hintte gaden katsaa k'oyc'eedda asatoo c'iggibeenna kiraa miishshay waassee; untuntu waasuu wolk'k'aama Godaa haytsaan sisetteedda. 5 Hinttew injjetina, sa'aan ishaliide de'eeddita; shukaa gallassaw d'iikkiyaawaadan, hintte bollaa d'iikkeeddita. 6 S'illo asaa bolla pirddeeddita; k'ay Aa wod'eeddita; I hinttenanna ek'ettenna. 7 Hewaa diraw, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, Goday yaana gakkanaw genc'c'ite; biittaa goshiyaawe adilliyaa irayne assuura iray yaana gakkanaw genc'c'iide, al"o katsaa I wooti naagiide gatsi akkintto be'ite. 8 Hinttekka k'ay genc'c'ite; hintte wozanaa minisite. Ayaw gooppe, Godaa yuussay matatteedda. 9 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, S'oossay hintte bolla pirdenna mala, ittuu ittuwaa bolla zuuzummoppite. Be'ite, pirdiyaawe penggiyaan ek'k'eedda. 10 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, waayaassinne genc'c'aw leemisuwaa gideeddawantta, Godaa suntsan haasayeedda nabatuwaa hassayite. 11 Be'ite, danddayiide genc'c'eeddawannta nuuni anjjetteddawannta geetto. Iyyooba genc'c'aa hintte siseeddita; k'ay Goday aw wurssetsaan immeeddawaakka beeddita. Ayaw gooppe, Goday maarotayne k'aretay kumeeddawaa. 12 Shin ubbaappe kase, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, saluwaan gidina, woy sa'aan gidina, woy hara c'aak'uwaan gidina, ayankka c'aak'k'oppite. Shin S'oossaa pirdan hintte gelennaadan, hintte yewuu Ee giyaawaa gidooppe, «Ee» giite; gidenna giyaawaa gidooppe, «Gidenna» giite. 13 Hintte giddon waayettiya uray

ooninne de'ooppe, S'oossaa woosso; nashettiyaa uray ooninne
de'ooppe, yes's'iide galato. **14** Hintteppe sakettiyaa uray ooninne
de'ooppe, ammaniyaa asaa kaaletsiyaa c'imatuwaa barekko
s'eeso; untuntu Godaa suntsan zayitiyaa Aa okkiide, aw
S'oossaa woossino. **15** Ammanuwaan S'oossaa woossedda
woosay hargganchchaa patsana; Godaykka Aa harggiyaappe
dentsana; k'ay nagaraa I ootseeddawaa gidoopekka Goday
aw atto gaana. **16** Hewaa diraw, hintte pas'ana mala, hintte
nagaraa ittuu ittoo paas'itenne ittuu ittoo S'oossaa woossite;
s'illo asaa woosay wolk'kaama oosuwaa ootsee. **17** Eelaas nu
mala asaa. Iray sa'aan bukkennaadan, I minisiide, S'oossaa
woossina heezzu laytsanne usuppun agenaa sa'aan iray
bukkibeenna. **18** Laa'entsuwaa S'oossaa I woossina, saluwaappe
iray bukkeedda; sa'aykka bare katsaa mokkeedda. **19** Taanaadan
S'oossaa kaalliyaawanttoo, hintteppe ooninne tumuwaappe
wora booppe, k'ay ittuu Aa guyye he tumuwaakko zaaroppe,
20 nagaranchchaa Aa balaa ogiyaappe zaariyaa ooninne Aa
shemppuwaa hayk'uwaappe ashshanawaanne daro nagaraa
kammanawaa ero.

1 P'es'iroosa

1 Taani, Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda P'es'iroosi, S'oossay dooreedda asatoo P'ans's'ooosa gadiyaan, Galaatiyaa gadiyaan, K'ap'p'adook'iyaa gadiyaan, lisiyaa biittaaninne Biitaaniyaa gadiyaan betiyaan de'iyaaawanttoo dabddaabbiiyaa s'aafay. **2** Yesuusi Kiristtoosaw hintte azazettana malanne Aa suutsan geeyyana mala, S'oossay Aawuu dooreedda hinttenttoo bare Ayyaanan geeshsheeddawanttoo, aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay gido. **3** Nuuni S'oossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, bare maarotetsaa daruwaadankka nuuna laa'entsuwaa yeleeddawaa, Yesuusi Kiristtoosa hayk'uwaappe dentseeddawaan nuw de'uwaa hidootaa immeeddawaa galateetto. **4** K'ay S'oossay hinttenttoo immana daro laatay wook'k'ennawe, bayennawenne d'ayennawe saluwaan naagee. **5** Hewekka hinttenttoo, S'oossaa wolk'k'aan ammanuwaan naagetti uttiide, atatetsaw giigeeddawanttoo wurssetsaa wodiyaan k'onc'c'anawaa. **6** Ha"i guutsaa wodew haray atto dumma dumma paac'iyaan hintte paac'ettanaw koshshooppekka, hawaan daro nashettite. **7** Hewe haray atto, tamaan yeggina d'ayiyaa work'k'aappekka hintte ammanuu daro al"onne bali bayinnawaa gidiyaawaa bessanaassa; yaatiide Yesuusi Kiristtoosi beettiiyaa wode, galataa, bonchchuwaanne sabaa hintte akkana. **8** Hintte Aa erana d'ayooppekka, siik'iita; hintte ha"i Aa be'ana d'ayooppekka, ammaniita. K'ay hintte hintte ammanoo polo gidiyaa hintte shemppuwaa atatetsaa akkiyaa diraw, odanaw danddayettenna bonchchuu kumeedda nashechchaa nashettiita. **10** S'oossay hinttenttoo immana aad'd'o keekatetsaabaw timbbitiyaa odeedda nabatuu loytsi biddiide, ha atatetsaabaa koyyeeddino. **11** Unttuntun de'iyaa Kiristtoosa

Ayyaanay Kiristtoosa tuggaabaanne hewaappe guyyiyaan yaana bonchchuwaabaa kasetiide markkattiidde, awude woy waaneedda wodiyaan yaanenttonne akeekisseeddawaadan, untuntu koyyeeddino. **12** He timbbitiyaa odiyaawanttu ootseedda oosuu hintessappe attin, untuntu huup'iyaa gidennawaa S'oossay untunttoo k'onc'c'isseedda; ha'i hintte siseedda mishiraachchuwa k'aalaa hinttenttoo odeedda asatuu, barew saluwaappe kiitetteedda Geeshsha Ayaanaa wolk'k'an odeeddino. Hewaa kiitanchchatuukka be'anaw amottiino. **13** Hewaa diraw, oosuwaa ootsanaw hintte wozanaan k'ofaa giigissiidde hintte huup'iyaa naagite. Yesuusi Kiristtoosi k'onc'c'iyaa wode aad'd'o keekatetsaa hintte akkiyaa diraw, kumentsaa hidootaan naagite. **14** S'oossaw azazettiyaa naanaadan; hintte kase erennaan amotteedda amuwaa kaaloppite. **15** Shin hinttena s'eeseedda S'oossay geeshsha gideeddawaadan, hinttekka hintte oosuwaa ubbaan geeshsha gidite. S'oossaa Mas'aafan, «Taani geeshsha gidiyaa diraw, hinttekka geeshsha gidite» geetettiide s'aafetteedda. **17** Asaa huup'iyaa huup'iyaa deemuwaa s'eellennan Aa oosuwaadan pirddiyaa S'oossaa woossiidde hintte, «Nu Aabboo» giide Aa s'eesiyaawaa gidoope, ha alamiyaan bete gidiide hintte de'iyaa wodiyaan yashshatetsaan de'ite. **18** Hintte hintte aawotuwaappe laatteedda patsenna de'uwaappe wozetteeddawe, d'ayiyaa biraa woy work'k'aa malaana gidennawaa eriita; borisiyaabay woy k'itay bayinna dorssaa suutsaadan, al'o Kiristtoosa suutsan hintte wozetteeddita. **20** S'oossay sa'ay med'ettanaappe kase Kiristtoosa doori wotseedda; shin hintte diraw, ha wodiya wurssetsaan I beetteedda. **21** Hintte ammanuunne hintte akkana giide nashechchan naagi utteeddabay S'oossaan

de'ana mala, S'oossay hayk'uwaappe Aa dentsiide, aw bonchchuwaa immeeddawaa aan ammaniita. 22 Tumatetsaw hintte azazettiyaawan, lo'a malatiyaa iitatetsay bayinnaan hintte ishatawaa siik'anaw hintte huup'iyaa geeshshiide, ittuu ituwaanna minisiide wozanaappe siik'ettite. 23 Hintte hayk'k'iyaa zeretsaappe laa'entsuwaa yelettibeykkita; shin med'inaw de'iyawaanne sintawukka de'ana S'oossaa k'aalaan hayk'k'enna zeretsaappe yeletteeddita. (aiōn g165) 24 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Asay ubbay maataa mala; Aa bonchchuu ubbaykka maataa c'iishshaa mala. Maatay melee; c'iishshaykka k'ok'kofettee. 25 Shin Godaa k'aalay med'inaw de'ee» yaagee. Hawe hinttenttoo Goday odeedda mishiraachchuwaa k'aalaa. (aiōn g165)

2 Hewaa diraw, hintteppe iitatetsaa ubbaa, c'immiyaawaa ubbaa, lo'a malatiyaa iitatetsaa, k'anaatiyaanne zigirssaa ubbaa diggite. 2 Goday keeka gideeddawaa hintte de'uwaan be'eeddawaa gidoooppe, ha'i yeletteedda gac'ino naanatuwaadan, ushiidde dic'c'anawunne attanaw s'illo gideedda ayaanaa maatsaa laamotite. 4 Godaakko de'o shuchchaakko shiik'ite. Asay Aa is'seedda; shin S'oossaa matan I dooretteedda al'o. 5 Hinttekka k'ay de'o shuchchaadan, geeshsha k'eesaa gidiide, Yesuusi Kiristtoosa baggana S'oossaa nashechchiyaa ayaanaa yarshshuwaa S'oossaw yarshshanaw, hintte hintte huup'ew ayaana keetsaadan kees'ettite. 6 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Be'ite, taani S'iyoonne giyaa katamaan golliyaa godaa s'ap'uwaa minisiyaa, dooretteedda, al'o shuchchaa wotsay; aan ammaniyaa ooninne yeellatenna» yaagee. 7 Hewaa diraw, ha shuchchay hinttenttoo ammaniyaawanttoo daro al'a; shin ammanennawanttoo, «Gimbbiyaawanttu kad'eedda shuchchay godaa s'ap'uwaa minisiyaa, ubbaappe aad'd'iyaa

shuchchaa gideedda» yaagee. **8** K'aykka, «Ha shuchchay asaa d'ubbiyaa shuchchaanne asaa kunddissiyaa zaallaa» yaagee; untunttu S'oossaa k'aalaa ammanenna diraw, untunttoo kasenna k'ofetteeddawaadan d'ubetteeddino. **9** Shin S'oossay d'umaappe maalalissiyaa bare poo'oo hinttena s'eeseedda; hintte Aa ooratsa oosuwaa odanaw dooretteedda zare; hintte kaatiyaa k'eesatuwaa; geeshsha asanne S'oossaw buzo asaa. **10** Hintte kase S'oossaa asaa gidikkita; shin ha"i hintte Aa asaa; hintte kase maarotetsaa akkibeykkita; shin ha"i maarotetsaa akkeeddata. **11** Ta dabbatoo, hintte ha sa'aan imatsaanne bete gidiide de'yaawantta gideeddawaadan, ubbaa wode hintte shemppuwaanna olettiiyaa asatetsaa amuwaappe hintte haakkana mala, taani hinttena woossay. **12** Amanenna Asay hinttena iitabaa ootsiyaawanttudun zigiriyaa wode, Kiristtoosi yiyaa gallassi hintte lo"o oosuwaa untunttu akeekiide, S'oossaa galatana mala, hintte de'uwaa untunttu gidдон loytsi naagite. **13** Godaa diraw, asaa higgiiyaa ubbaw moodettite; kaatiikka ubbaappe bolla gidiiyaa diraw, aw moodettite. **14** K'ay gadiyaa mooddiyaawanttookka moodettite. Ayaw gooppe, untunttu iitabaa ootsiyaawantta muranawunne lo"obaa ootsiyaawantta galatanaw kaatiyaappe kiitetteeddino. **15** Ayaw gooppe, S'oossay hintte hintte lo"o oosuwaan kad'iyaa eeyaa asatuwaa haasayaa c'o"u udanawaa koyyee. **16** Ayiletetsaappe kesiide, S'oossaa ayiliyaadan de'iteppe attin, he ayiletetsaappe keseeddawaa iitatetsaa gentsiyaawaa ootsoppite. **17** Asaa ubbaa bonchchite. Hintte ishatuwaa siik'ite. S'oossaw yayyite. Kaatiyaa bonchchite. **18** Ayilatoo, hintte lo"o godatuwaa s'alalawunne ashikke godatuwaa s'alalaw gidennaan, iitatookka daro yayyiide moodettite. **19** Ayaw gooppe, Asay naak'k'iyaa wode waayettiyaay uray S'oossaa k'oppiide,

oge baynnaan naak'ettooppe S'oossay Aa anjjana. 20 Ayaw gooppe, hintte nagaraa ootsina, hinttena dechchiyaa wode, hintte danddayooppe, hinttenttoo ay galatay de'ii? Shin lo"obaa ootsiide waayiyaa hintte danddayooppe, S'oossay hinttena hewoo anjjana. 21 S'oossay hinttena s'eeseeddawe hewaa diraassa; ayaw gooppe, Kiristtoosi hinttenttoo waayettee; hintte Aa k'atamaa kaallana mala, hinttenttoo leemisuwaa gideedda. 22 Nagaraa I ootsibeenna; bare doonaappe wordduwaa haasayibeenna. 23 Asay barena boriyaa wode, zaariide boribeenna; waayettiyya wodekka manddibeenna. Shin s'illuwaa pirddiyaa S'oossaw barena aatsiide immeedda. 24 Nuuni nagaraw hayk'k'iide, s'illotetsaw de'ana mala, Kiristtoosi bare huup'ew bare ashuwaan nu nagaraa mask'k'aliyan tookkeedda; hintte Aa maytsaan pas'eeddita. 25 Ayaw gooppe, hintte ogii baleedda dorssaa mala; shin ha"i hintte shemppuwaa heemmiyaawaakkonne naagiyaawaakko simmeeddita.

3 Hewaadankka machchetoo, hintte asinatuwaappe S'oossaa k'aalaw azazettena ittuu ittuu de'ooppekka, hintte palumettennan, untunttu hintte yashshatetsaanne hintte geeshsha de'uwaa be'iide s'oonettana mala, untunttoo moodettite. 3 Hintte hintte huup'iyaa al"obaan giigissiyaawaaninne work'k'aa wotsiyaawaan woy al"o mayuwaa mayiyaawaan hinttenttu bolla bagga loytsoppite. 4 Shin hintte garssan k'osetteedda asatetsaa lo"otetsay S'oossaa sintsan hinttenttoo daro al"o gidiide, d'ayenna ashikkenne woppu geedda ayaanaa gido. 5 Ayaw gooppe, hewaadan S'oossaan hidooteedda geeshsha mac'c'a asatuu beni wode barenttu asinaw moodettiide, barentta daro loytseeddino. 6 Hewaadan Saara Abraahaama, «Ta godaw» yaaga s'eesaadde, aw azazettaaddu; hinttekka ittibawunne

yayyenaan lo"obaa ootsooppe, I naanatuwaa. 7 Hewaadan asinattoo, hintte mac'c'a asatuwaana akeekan ittippe de'ite. Unttunttoo daaburanchcha asatetsay de'iyaa diraw, untuntta bonchchite; hintte woosay d'ubettenna mala, S'oossay immeedda de'uwaa aad'd'o keekatetsaa untunttu hinttenanna ittippe laattino.

8 Wurssetsaan, ubbay itti k'ofaan de'ite. Ittuu ittoo k'arettite; ishatuwaadan siik'ettite; k'ay ittuu ittoo keekiyaawantanne hintte huup'iyaa kawushshiyaawantta gidite. 9 litaa diraw iitaa woy shek'aa diraw shek'aa zaaroppite; hewaa aggiide, S'oossay hinttenttu anjuuwa laattanaadan hinttena s'eeseedda diraw, anjiite. 10 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay hawaadan yaagee; «De'uwaa dosiyaawenne lo"o gallassaa be'anaw koyiyaawe oona gidooppenne bare ins's'arssan iitabaa haasayiyaawaanne wordduwaa odiyaawaa aggo. 11 «litabaa ootsiyaawaa aggiide, lo"obaa ootso; sarotetsaakka loytsi koyyonne kaallanaw baas'eto. 12 «Ayaw gooppe, Godaa ayfii s'illotuwaakko s'eellee; k'ay Aa haytsay ubbaa wode untunttu woosaw dooyaa de'ee. Shin Goday iitabaa ootsiyaawantta bare hank'k'uwaa som"iyaan s'eellee» yaagee. 13 Hintte lo"obaa ootsanaw amottooppe, hinttena k'ohanawe oonee? 14 Shin haray atto, s'illotetsaa diraw hintte waayettooppekka, anjjetteddawannta. Asaw yayyoppitenne hirggoppite. 15 Shin Kiristtoosa hintte wozanaan bonchchitenne Aa hintte Godaa ootsite. S'oossay hinttenttoo hidooteedda de'oo gaasuwa oochchiya oossinne zaaruwaa immanaw ubbaa wode giigi uttite; 16 shin hewaa ashikketetsaaninne yashshatetsaan ootsite. K'ay Kiristtoosan hintte de'iyaa lo"o de'uwaa iitabaa ootseeddawaadan, hintte bollan iitabaa haasayiyya Asay bare zigiriyaawaan yeellatana mala, hintte wozanay geeshsha gido. 17 Ayaw gooppe, S'oossay geeddawaa gidooppe, iitabaa

ootseedda diraw waayettiyaawaappe, lo"obaa ootseedda diraw waayettiyaawe keeka. 18 Ayaw gooppe, Kiristtoosi nuuna S'oossaakko afanaw, barew s'illo gidiidde, makkalanchchatuwaa diraw, itti gede ubbaa nagaraw hayk'k'eedda; I bare asatetsan hayk'k'eedda; shin ayyaanan pas'eedda. 19 K'ay he Ayyaanan, k'ashuwaan de'iyaa ayyaanatuwaakko biide, untunttoo k'aalaa odeedda. 20 He ayyaanatuu amareeda, hosppun asatuu haatsaan atteedda markkabiya Nohe kees's'ishshin, S'oossay danddayiide gam"eedda wode, S'oossaw azazettibeenaa asaa ayyaanatuwaa. 21 Hewe s'ink'k'ataw leemisuwaa gidiide, hinttena ha"i ashshee; suure wozanaappe S'oossaa woossiyaawaappe attin, bollaa k'itaa meec'c'iyawaa gidenna; hewe hinttena Yesuusi Kiristtoosi hayk'uwaappe denddeeddawaan ashshee. 22 Saluwaa biide S'oossaappe ushechcha baggan I uttiide, kiitanchchaa ubbaa, maataanna de'iyawantanne wolk'k'aamatuwaa mooddee.

4 Hewaa diraw, Kiristtoosi bare ashuwaan nuw waayetteedda diraw, hinttekka he k'ofaan danc'c'ettite. Ayaw gooppe, bare ashuwaan waayetteedda uray nagaraa ootsiyaawaa aggeedda. 2 Hawaappe sintsan, ha sa'aan shemppuwaanna de'anaw atteedda wodiyaan, S'oossay koyyiyaawaadan de'anaw bessiyaawaappe attin, asaa amuwaadan de'anaw bessena. 3 Ayaw gooppe, ammanenna Asay ootsanaw dosiyaawaa hintte ootsiidde, woshummanaw kajeeliyaawaan, amuwaan, matsuwaan, yetsaan, ushshaan, pokkiyaa eek'aw goyinniyaawan, de'eedda kase aad'd'eedda wodii hinttenttoo gidanawaa. 4 Ammanenna asaana hintte shoray bayinna oosuwaa ittippe ootsenna diraw maalalettiide, hinttena boriino. 5 Shin untunttu pas'a de'iyaa asaa bollanne hayk'k'eedda asaa bolla pirdanaw giigi utteedda S'oossaw

zaaruwaa immana. **6** Hayk'k'eedda asay bare asatetsan Asay pirddettiyaawaadan pirddettanawunne k'ay ayyaanan S'oossay de'yaawaadan de'anaw, wonggalaa mishiraachchuu untuntntoo hewoo odetteedda. **7** Ubbabawukka wurssetsay matatteedda. Hewaa diraw, S'oossaa woossanaw k'ofaan geeyyiide, hinttena naagittenne minnite. **8** Siik'uu daro nagaraa kammiyaa diraw, ubbabaappe aatsiide ittuu ittuwaanna wozanaappe siik'ettite. **9** Zuuzummennan ittuu ittuwaa imatsatetsaan mukkite. **10** Hintte huup'iyaan huup'iyaan S'oossaappe duma duma aad'd'o keekatetsaa akkeeddawaadanka, S'oossaa duma imuwaa hadaraa loytsi kesiyaawanttudan, ittuu ittoo ootsite. **11** Yesuusi Kiristoosa baggana ubbabaan S'oossay galatettana mala, ooninne odiyaawaa gidoope, k'aalaa S'oossaappe akkiide odiyaawaadan odo. K'ay ooninne maaddiyaawaa gidoope, S'oossay aw immiyaa wolk'k'an maaddo. Bonchchuunne godatetsay S'oossaw med'inaappe med'inaw gido. Amen".i.

(aiōn g165) **12** Ta siik'atoo, hintte gidдон tamaadan guuddiidde paac'c'iyaa waayyii yiyaawaa ooratsabay haniyaawaadan malalettoppote. **13** Shin Kiristoosa bonchchuu beettiyaa wode hintte nashettana mala, aanana waayettiyaawaan nashetite. **14** Asay hinttena Kiristoosa suntsaa diraw boriyaawaa gidoope, hintte anjetteeddawantta; ayaw gooppe, bonchcho Ayyaanay, S'oossaa Ayyaanay, hintte bolla shemppana. **15** Hintteppe ooninne shemppuwaa wod'eeddawaadan, woy kayisuwaadan, woy iitabaa ootseedda asaadan, woy hara asaa yewuwaa geleeddawaadan waayettoppo. **16** Shin ooninne Kiristtaaniyaa gidiyaa diraw waayettooppe, Kiristoosa suntsaa diraw, S'oossaa galatanaappe attin, yeellatoppo. **17** Ayaw gooppe, pirdday S'oossaa golliyaan doomettiyaa wodii

gakkeedda. K'ay he pirdday koyiro nu bolla doomettiyaawaa gidoope, Aa wonggalaw azazettenawanttu wurssetsay ayaa gidanee? **18** S'illo Asay tuggaan attiyaawaa gidoope, makkalanchchayenne nagaranchchay yaatina waanane? **19** Hewaa diraw k'ay, S'oossay geeddawaadan waayettiyaawanttu lo"obaa ootsiidde, barenttu shemppuwaa hadaraa barena med'deedda ammanettiya S'oossaw immino.

5 Simmi taani woosa golliya c'imatuwaanna c'ima gidiyaawenne, Kiristtoosa waayiyaa markkattiyaawe, k'ay k'onc'c'ana bonchchuwaa shaakkanawe hintte gidдон de'iyaa c'imatuwaa zoray. **2** Hintte gidдон de'iyaa S'oossaa wudiyaa S'oossay koyiyaawaadan heemmite. Dosuwaanappe attin, wolk'k'an gidenna. K'ay hintte go"a s'alalaa s'eellennan, lo"o k'ofaan heemmite. **3** Wudew hintte leemisuwaa giditeppe attin, hintte heemmiyaawantta wolk'k'aan heemmoppite. **4** K'ay heemmiyaawanttu kaappuu k'onc'c'iyaa wode, bayenna bonchcho kalachchaa hintte akkana. **5** Hewaadankka yalaga asatoo, c'imatoo moodettite. Ubbaykka ittuu ittoo ootsanaw hintte huup'iyaa kawushshiyaawaa afilaadan mayyite. Ayaw goope, S'oossay otorettiyaawantta is's'ee; shin barena kawushshiyaawanttoo aad'd'o keekatetsaa immee. **6** S'oossay bare lo"o wodiyaan hinttena d'ok'k'u ootsana mala, wolk'k'aama S'oossaa kushiyaappe garssanna hinttena toochchite. **7** I hinttenttoo k'oppiyaa diraw, hinttena hirggissiyaa ubbabaa Aa bolla olite. **8** S'alahiyaa kaappuu, hintte morkkii, mittiyaa uraa koyyiide, gudiyaa gaammuwaadan hintte yuushshuwaan yuuyiyaa diraw naagettittenne beegottite. **9** Sa'aan de'iyaa hintte ishatuu hewaadan waayettiyaawaa eriide, ammanuwaan minniide, aanana ek'ettite. **10** Aad'o keekatetsaa ubbaa S'oossay,

bare med'inaa bonchchoo Kiristtoosi Yesuusa baggana hinttena
 s'eeseeddawe, amareeda wodiya hintte waayetteeddawaappe
 guyyiyaan, I bare huup'ew hinttena shiri ooratsananne minisana.
 K'ay I hinttena maaddananne baasi essana. (aiōnios g166) **11**
 Wolk'k'ay med'inaappe med'inaa gakkanaw aw gido. Amen"i. (aiōn
 g165) **12** Hawe S'oossaa tumu aad'd'o keekatetsaa gidiyaawaa
 taani hinttenttoo markkattaaddenne hinttena zoraadde, hinttenttoo
 k'antsaan s'aafeedda dabddaabbiyaa ammanettiyaa ishaa gaade
 taani k'oppiyaa Sillaase bolla kiittaad; he aad'd'o keekatetsan
 minneeddita. **13** Hinttenana ittippe dooretteedda Baabloonon
 de'iyaa woosa golliyyaa asaynne ta na'ay Mark'k'oossi hinttena
 «Saro saro» giino. **14** Siik'uwaa yeretaa yerettiidde, ittuu
 ittuwaa sarotite. Hinttew, Kiristtoosanna ittuwaa gideeddawanttoo
 ubbatoo sarotetsay gido. Amen"i.

2 P'es'iroosa

1 Taani Simooni P'es'iroosi, Yesuusi Kiristtoosa s'illotetsaa baggana nuwaa mala ammanuwaa akkeeddawanttoo, ha dabddaabbiyaa s'aafay. **2** S'oossaanne nu Godaa Yesuusa hintte eriyaawan aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay hinttenttoo palahiide gido. **3** Nuuni S'oossaa bonchchuwaanne lo"otetsaa laattana mala, nuuna s'eeseeddawaa nuuni eriyaawan, de'uwaassinne S'oossaa malatussaw nuuna koshshiyaawaa ubbaa S'oossaa wolk'k'ay nuw immeedda. **4** Hintte Aa imuwaa baggana sa'aan de'iyaa bayizziyaa amuwaappe kessi akkanaaddaaninne S'oossaa S'oossatetsaa laattanaadan, I bare immana geedda daro wolk'k'aamanne al"o imuwaa nuw immeedda. **5** Hewaa diraw, hinttena bessiyaawaa ubbaa min ootsiidde, hintte ammanuwaa bolla lo"otetsaa, lo"otetsaa bolla eratetsaa, **6** eratetsaa bolla hinttena naagiyaawaa, hinttena naagiyaawaa bolla genc'c'aa, genc'c'aa bolla S'oossaa malatiyaawaa, **7** S'oossaa malatiyaawaa bolla ishatetsaa siik'uwaa, ishatetsaa siik'uwaa bolla siik'uwaa gujjite. **8** Ayaw gooppe, hawanttu hinttenttoo loytsi dariyaawaa gidoope, hinttena Godaa Yesuusi Kiristtoosa eratetsan tishshanne ayifiyaana de'iyaawantta ootsana. **9** Shin hewanttu bayinna uray bare matan de'iyaawaa s'alalaa demmee; k'ay I k'ook'aa; I kase ootseedda nagaray atto geetetteeddawaa dogeedda. **10** Hewaa diraw, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hinttena S'oossay s'eeseeddawaanne dooreeddawaa loytsi erissanaw, kasewaappe aad'd'i minnite; ayaw gooppe, hintte hewaa ootsiyaawaa gidoope, d'ubettikkita. **11** Hewaadan k'ay nu Godaanne nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristtoosa med'inaa kawutetsaa geliyaa kumentsaa maatay hinttenttoo imettana. (aiōnios g166) **12** Hewaa

diraw, hintte ha yewatuwaa eriyaawaa gidoopekka, k'ay hintte oyk'keedda tumuwaan minneeddawannta gidoopekka, taani hinttena ha yewatuwaa ubbaa wode hassayissiyaawaa aggikke.

13 Taani pas'a de'eedda keenan, hinttena hassayissaade k'aasetsanaw koshshiyaawaa taw malatee. **14** Nu Goday Yesuusi Kiristtoosi taw k'onc'c'iyaan odeeddawaadan, taani ha hayk'kiyaa asatetsaa gam"ennan k'aara olanawaa eray.

15 Taani hayk'keeddawaappe guyyiyaan gidinakka, hintte ha yewatuwaa ubbaa wode k'oppanaw danddayana mala, taw danddayetteeddawaa ubbaa ootsana. **16** Nuuni Aa wolk'k'aama bonchchuwaa nu ayfiyaan be'iide odettooppe attin, med'd'i akkeedda tossaan nu Godaa Kiristtoosa wolk'k'aanne yuussaa hinttentoo odibeykko. **17** Ayaw gooppe, daro wolk'k'aama bonchchuwaappe, «Taani aan daro nashettiyaa ta siik'o Na'ay hawaa» yaagiyaa kooshshay yeedda wode, S'oossaa Aawuwaappe bonchchuwaanne galataa I akkeedda. **18** K'ay nuunikka geeshsha deriyaa bollan aanana de'iidde, he kooshshay saluwaappe yeeddawaa siseeddo. **19** Asay hewaappe loytsi aad'd'iyya timbbitiyaa odiyaawanttu haasayeedda nuuna loytsi ammantisiyaa k'aalay nuw de'ee; hintte he k'aalaa naagiyaawaa gidoope loytseeddita. Ayaw gooppe, hewe sa'ay wonttana gakkanaassinne wontta s'oolinttiyaa poo'uu hintte wozanaan poo'ana gakkanaw, d'umaan poo'iyaa poo'uwwa mala. **20** Ubbaappe kasetiide, hawaa erite; S'oossaa Mas'aafan s'aafetteedda timbbitiyaa odeeddawaa ooninne barekka billanaw danddayenna. **21** Ayaw gooppe, timbbitiyaa odeeddawe ubbay geeshsha asatuu Geeshsha Ayyaanay kaaletsina, S'oossaa k'aalaa haasayeeddinoppe attin, asaa sheniyaan haasayettibeenna.

2 Shin timbbitiyaa odiyaa worddatuu asaa gidдон
 kase de'iyaaawaadan, hintte gidдонkka wordduwaa
 tamarissiyaawanttu de'ana. Untunttu barena wozeedda, Godaa
 kaddiide, bayizziyaa worddo timirttiyaa ahana; k'ay untunttu
 akeekena bashshaa barenttu bolla ahana. **2** K'ay daro Asay
 yeellaiyaa untunttu iita ogiyaa kaallana; untunttu gaasuwaan
 tumuwaa ogii borettana. **3** Wordduwaa tamarissiyaa hewanttu
 shaloo yaaretiyaawaan barenttu med'd'i akkeedda tossaan
 hinttena bonk'k'ana; benippe doommiide, untunttu pirdday
 giigi utteedda; untuntta d'ayissiyaawe beegottiide naagee. **4**
 Nagaraa ootseedda kiitanchchatoo S'oossay k'arettennaan,
 pirddaa gallassay gakkanaw d'uma ollaan untunttu k'ashetti
 utteedda Gaannamiyan yeggeedda. (**Tartaroō g5020**) **5** S'oossay
 nagaranchchatuwaa bolla bashshaa haatsaa yeddeeddappe
 attin, beni asaw keekibeenna; shin s'illotetsaabaa odeedda
 Nohanne hara laappu asatuwaa ashsheeda. **6** S'oossay
 Sodoomaanne Gamooraa giyaa katamatuwaa biittaa bidintsaa
 ootsiide, guuddi d'ayissiide, nagaranchcha gidiyaawantta
 gakkanabaw leemisuwaa ootseedda. **7** Higgew azazetena
 tunatetsaa ootsiyaa asatuwaa gidдон tuggattiide de'iyaa
 s'illuwaa Loos'a S'oossay ashsheeda. **8** He lo"o bitanii
 untunttu gidдон de'iidde, untunttu ootsiyaa iita oosuwaa
 gallassi gallassi be'eedda wodenne siseedda wode Aa lo"o
 wozanay un"etteedda. **9** Hewaa gidдоppe, Goday S'oossaw
 goyinniyaa asatuwaa paac'iyappe wooti ashshanentto eree;
 nagaranchchatuwaa k'ay ubbaappe aatsiide, tuna amuwaan
 asuwaa amuwaa kaalliyaawantanne k'ay S'oossaa wolk'k'aa
 kad'iyaaawantta, pirddaa gallassay gakkanaw Goday muriidde
 wotsanawaakka eree. Wordduwaa tamarissiyaa hewanttu

s'alanne otoranchcha gideeddawaan, bolla de'iyaa bonchcho med'etaa boriinoppe attin, bonchchikkino. **11** He wordduwaa tamarissiyaa asatuwaappe daro minonne wolk'k'aama gidiyaa kiitanchchatuukka untuntta Godaa sintsan boriyaan mootanaw koyyikkino. **12** Shin he asatuu oyk'k'ettiide d'ayanaw yeletteedda barenttu med'etaan wozanay bayinna wora do'atuwaadan haniino; untunttu erennabaa boriino; k'ay barenttu bayizzuwan, untunttu c'oo d'ayana. **13** Untunttu barenttu med'd'eedda metuwaan metootana; gallassi yes'siidde duriyaawaa nashechchiyaabaa giide k'oppiino; untunttu kawushissiyaawantanne tunatuwaa gidi uttiide, hinttenanna miyaa k'umaa muusnaan nashettiino. **14** C'aaratiyaa mac'c'a asaa s'eelliyawaa aggena ayfii untunttoo de'ee; k'ay nagaraa ootsiyaawaakka aggikkino. Ammanuwaan minnibeenna asaa c'immiino. Amuwaa dooyeedda wozanay untunttoo de'ee; untunttu shek'etteeddawantta. **15** Suure ogiyaa aggiide baleeddino. Bi'ooraa na'aa Balaama ogiyaanna beeddino; Balaami makkalaan miishshaa akkanaw koyyeedda. **16** I timbbitiyaa odiyaawaa; shin Aa nagaraa diraw, Aa harii asaadan haasayan seeriide, gooshshaa mala hanuwaappe Aa te'eedda. **17** He asatuu meli diggeedda pultuwaa mala; k'ay gotuu tookkiide afiyaa shaariyaa mala; S'oossay untunttoo sakkana d'umaa giigissi wotseedda. **18** Ayaw gooppe, untunttu melanne ooro haasayaa haasayiino; baliidde de'iyaa asaappe kesi yeeddawantta wolk'k'aama ashuwaa amuwaan c'immiino. **19** Untunttu barew bashshaa amuwaanna de'iidde untuntta, «Hintte ayiletetsaappe kesana» yaagiino; ayaw gooppe, itti Asay barena s'ooneeddabaw ayawunne ayiliyaa. **20** Untunttu nu Godaanne nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristtoosa eratetsan

ha sa'aa tunatetsaappe kessi akkeeddawaappe guyyiyaan, guyye simmiide, aan d'ubettiide s'oonettiyaawaa gidoope, kase de'iyaa de'uwaappe guyyewe untunttoo iitana. **21** Ayaw gooppe, untunttoo imetteedda geeshsha azazuwaa eriidde aggiyaawaappe untunttu s'illotetsaa ogiyaa erennaan aggintto lo'a shin. **22** «Kanay bare c'ooshshaakko guyye simmee» giyaa leemisuunne k'ay, «Meec'etteedda guduntsay guyye simmiide, urk'k'aan gondorettee» giyaa leemisuu tuma gidiyaawaa untuntta gakeeddawe bessee.

3 Ta siik'atoo, hawe taani hinttenttoo s'aafeedda laa'entso dabddaabbiyaa; taani he laa'u dabddaabbetuwaakka hintte suure k'ofaa k'oppaanaan dentsetsanaw hinttena hassayissanaadan s'aafaad. **2** Geeshsha gideedda nabatuu beni odeedda k'aalaa hintte hassayana malanne Goday hinttena ashshiyaawe, bare kiiteeddawanttu baggana hinttena azazeedda azazuwaa hintte hassayana mala koyyay. **3** Wodiyaa wurssetsaan, asaa toochchiyaa barenttu amuwaadan de'iyaa wanttu asaa toochchiidde dendanawaa ubbaappe kasetiide erite. **4** Untunttu, «l <Yaana> yaageedda. Gibeennee? Yaatina hak'an de'ii? Ayaw gooppe, nu aawotuu hayk'ki diggeeddino; shin ubbabaykka sa'ay med'ettoodeppe doommiide de'iyaa waadanka de'ee» yaagana. **5** Daro wodiyaappe kase S'oossay haasayina, saluunne sa'ay med'etteeddawaa eriide, untunttu akeekenaan is's'eeddino. Sa'ay haatsaappenne haatsaan med'etteedda. **6** K'ay hewaa gaasuwaan, he wode de'iyaa sa'ay he haatsaan mitetti d'ayeedda. **7** Shin ha"i de'iyaa saluunne sa'ay, S'oossaw goyinnenna asatuu pirddettiyyaa gallassayne d'ayiyaa gallassay gakkanaw takkiide, he k'aalaan tamaa naagiino. **8** Shin ta siik'atoo, ha itti yewatto dogoppite; Godaa matan, itti gallassay sha"a laytsaa

mala gidiyaawaanne, k'ay sha"a laytsay itti gallassaa mala gidiyaawaa dogoppite. **9** Ittuu ittuu k'oppiyaawaadan, Goday bare ootsana geeddawaa ootsanaw takkenna; shin ooninne bare nagaraappe simmanaadan koyyeeppe attin, ooninne d'ayana mala koyyenna diraw, hinttew giide danddayaan gam"ee. **10** Shin Godaa gallassay kayisuwaadan yaana. He gallassi salotuu wolk'k'aama guntsan d'ayana; saluwaa med'etatu wolk'k'aama seelaan siilana; sa'aynne Aa bollan de'iyaa ubbabay d'ayana. **11** Ubbabaykka hewaadan d'ayiyaawaa gidoope, hintte ay mala asaa gidanaw bessii? Hintte de'uu geeshshanne S'oossaa malatiyaawaa gidanaw koshshee. **12** Hintte S'oossaa gallassaa naagishina, he gallassay ellekka gakkanaadan, hinttenttoo danddayettiyaawaa ootsite; he gallassi salotuu guudettiide d'ayananne saluwaa med'etatuukka wolk'k'aama seelaan siilana. **13** Shin nuuni S'oossay immana geedda ooratsa saluwaanne ooratsa sa'aa s'illuu de'anasaa naageetto. **14** Hewaa diraw, ta siik'atoo, he gallassaa naagiidde, pokkuunne yeellayiyaabay bayinnawantta gidiide, aanana sarotetsaan de'ana mala lo"obaa ubbaa ootsite. **15** Godaa danddayay atosetsaa gidiyaawaa hintte wozanaan k'oppite; hewaadan k'ay nu siik'o ishay P'awuloosi, S'oossay barew immeedda aad'd'eedda eratetsan hinttenttoo s'aafeedda. **16** Bare s'aafiyaa dabddaabbiyaan, he yewuwaabaa s'aafiyaa wode, tamaribeenna asatuunne minnibeenna asatuu hara S'oossaa Mas'aafatuwaa geellayiyaawaadankka, he dabddaabbiyaa gidдон de'iyaa akeekanaw waayissiyaa yewuwaa geellayiino. Untuntu hewaa ootsiyaawaan barenttu bolla bashshaa ahiino. **17** Hewaa diraw, ta siik'atoo, hintte hewaa eriyaa diraw, makkalanchchatuwaa balaan c'imettiide, wora beenna malanne, k'ay minniide de'iyaa sa'aappe kunddenna

mala naagettite. **18** Shin hintte nu Godaa, nuuna ashshiyaa
Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsaaninne eratetsan dic'cite.
Aw ha"inne med'inaa gallassay gakkanaw galatay gakko. Amen"i.
(aiōn g165)

1 Yohaannisa

1 Nuuni koyiruwaappe doommiide de'iyaa, nu ayifiyaan be'iide, nu kushiyan Aa bochchi be'eedda de'uwa k'aalaabaa hinttenttoo s'aafetto. Nuuni Aa be'eeddo; nu kushiikka Aa bochchi be'eedda. **2** He de'uu k'onc'c'ina, nuuni Aa be'iide, aabaa hinttenttoo markkatteetto; k'ay S'oossaa Aawuwaa matan de'iyaa nuw k'onc'c'eedda med'inaa de'uwaabaa hinttenttoo odeetto. (aiōnios g166) **3** K'ay nuunanna hinttenttoo ittippetetsay de'ana mala, nuuni be'eeddawaanne siseeddawaa hinttenttoo odeetto; nuw Aawuwaananne Aa Na'aa Yesuusi Kiristtoosanna ittippetetsay de'ee. **4** Nuuni nu nashechchay polettana mala, hawaa hinttenttoo s'aafetto. **5** Nuuni S'oossaa na'aappe sisiide, hinttenttoo odiyaa kiitay, «S'oossay poo'uwa; aan d'umay mulekka baawa» yaagiyaawaa. **6** Nuuni nuw aanana ittippetetsay de'ee giide d'umaan de'ooppe, nu haasayaaninne nu oosuwaan worddoteetto. **7** Shin poo'uwaan I de'iyawaadan, nuunikka poo'uwaan de'ooppe, nuw ittoo ittuwaanna ittippetetsay de'ee; k'ay Aa Na'aa, Yesuusi Kiristtoosa suutsay nagaraa ubbaappe nuuna geeshshee. **8** Nuuni nagaraa ootsibeykko gooppe, nuurekka nuuna c'immeetto; nuunan tumatetsaykka baawa. **9** Shin nuuni S'oossaw nu nagaraa paas'ooppe, I nu nagaraa atto gaanawunne nu bayizzo oosuwaa ubbaappe nuuna geeshshanaw, ammanettiyaawaanne tumuwaa ootsiyaawaa. **10** Nuuni nagaraa ootsibeykko gooppe, S'oossaa wordduwaa geetto; Aa k'aalaykka nu wozanaan de'enna.

2 Ta naatoo, nagaraa hintte ootsennaadan, taani hawaa hinttenttoo s'aafay; shin ooninne nagaraa ootsooppe, Aawuwaa matan nuw gaannatiyaa Yesuusi Kiristtoosi, S'illuu, de'ee. **2** K'ay nuuni nu nagaraa atto geetettussaa Kiristtoosa baggana

demmeetto; Kiristtoosi yarshshetteeddawe asaa ubbaa nagaraa digganaassappe attin, nu nagaraa s'alalaa digganaassa gidenna.

3 Nuuni S'oossaa azazuwaa naagooppe, tumu Aa eriyaawaa hewan shaakkanaw danddayeetto. **4** Itti uray, «Taani Aa eray» giide, k'ay Aa azazuwaa naagennan aggooppe, he uray wordduwaa; tumatetsaykka aan baawa. **5** Shin Aa k'aalaw azazettiyaa oona gidooppenne, he uray S'oossaa siik'iyaa tumu poletteedda. Nuuni S'oossaan de'iyawaa hawe nuuna erissee. Hewekka, **6** «Taani, S'oossaan de'ay» giyaa ooninne Kiristtoosi de'eeddawaadan de'anaw bessee.

7 Ta siik'atoo, taani hinttenttoo koyiruwaa de'iyaa ec'a azazuwaa s'aafayppe attin, ooratsa azazuwaa s'aafikke; he ec'a azazuu hintte siseedda k'aalaa. **8** Gidooppekka, taani hinttenttoo laa'entsuwaa ooratsa azazuwaa s'aafay; he azazuwaa tumatetsaykka Kiristtoosaninne hinttenan beettee. Ayaw gooppe, d'umay d'ayee; tumu poo'uu ha'i poo'ee. **9** Poo'uwaan de'ay giidde, bare ishaa is's'iyaa ooninne hanno gakkanawukka d'umaan de'ee. **10** Bare ishaa siik'iyaa ooninne poo'uwaan de'ee; he uran hara uraa d'ubbiyaabay ayayenne baawa. **11** Shin bare ishaa is's'iyaa ooninne d'umaan de'ee; d'umaan hamettee. D'umay Aa ayfiyaa k'ook'issi wotseedda diraw, hak'a binttonne erenna. **12** Ta naatoo, S'oossay Kiristtoosa suntsaa diraw, hintte nagaraa atto yaageedda diraw, taani hinttenttoo s'aafay.

13 Aawotoo, koyiruwaa de'iyawaa hintte ereedda diraw, hinttenttoo s'aafay. Yalagatoo, s'alahiyaa kaappuwaa hintte s'ooneedda diraw, hinttenttoo s'aafay. Guutsa naatoo, S'oossaa Aawuwaa hintte ereedda diraw, hinttenttoo s'aafay. **14** Aawotoo, koyiruwaa de'iyawaa hintte ereedda diraw, hinttenttoo s'aafay. Yalagatoo, hintte mino gidiyaa dirawunne S'oossaa

k'aalay hinttenan de'iyaa diraw, k'ay s'alahiyaa kaappuwaa hintte s'ooneedda diraw, hinttenttoo s'aafay. **15** Ha alamiyaa woy alamiyaan de'iyaa ayaanne siik'oppite. Hintte ha alamiyaa siik'ooppe, S'oossaa siik'uu hinttenan baawa. **16** Ayaw gooppe, ha alamiyaan de'iyaa ubbabay, hewekka: asatetsaa amuu, ayifiyaan s'eelliide kajeeliyaawenne bare de'iyawaan c'ee'ettiyaawe ha alamiyaappe yeeddawaappe attin, S'oossaappe yibeenna. **17** Ha alamiinne ha alamiyaan Asay amottiya ubbabay aad'd'ana. Shin S'oossay geeddawaa ootsiyaa uray med'inaw de'ana. (aiōn g165) **18** Ta naatoo, wodiya wurssetsay matatteedda; Kiristtoosa ek'ettiyaawe sintsaappe yaanawaa hintte siseeddawaadan, haray atto ha"ikka Aa ek'ettiyaawanttu c'oratu dendeeddino. Hewaa diraw, wodiya wurssetsay matatteeddawaa nuuni hewan ereetto. **19** Ha ek'ettiyaawanttu nu bagga gidenna diraw, nu giddoppe keseeddino; ayaw gooppe, untunttu nu bagga gidiyaabaa gidinttonne, nu gidon de'ana; shin untuntuppe ooninne nu bagga gidennawe erettana mala, nu giddoppe keseeddino. **20** Shin Kiristtoosi hintte bolla Geeshsha Ayaanaa gusseedda; k'ay hintte ubbay tumuwaa eriita. **21** Tumuwaa hintte eriyaa dirawunne k'ay tumuwaan wordduu ayayenne bayinnawaa hintte eriyaa diraw, taani hinttenttoo s'aafayppe attin, tumuwaa hintte erenna diraw s'aafikke. **22** Yesuusi Oketteedda Kiristtoosa gidiyaawaa erikke giyaa uraappe attin, wordduu oonee? Hewe S'oossaa Aawuwaanne Na'aa erikke giyaawe Kiristtoosa ek'ettiyaawaa. **23** S'oossaa Na'aa erikke giyaa oonanne S'oossaa Aawuukka erenna; S'oossaa Na'aa eray giyaa oonanne k'ay S'oossaa Aawuukka eree. **24** Hewaa diraw, koyiruwaappe hintte siseeddawaa hintte wozanaan minisiide naagite. Koyiruwaappe siseeddawaa hintte naagooppe,

hinttenttoo k'ay S'oossaa Na'aannanne S'oossaa Aawuwaana ittipetetsay de'ana. **25** K'ay Kiristtoosi bare huup'ew nuw immana geeddawe med'inaa de'uwaa. (aiōnios g166) **26** Taani hawaa hinttenttoo he hinttena baletsiyaa asatuwaa diraw s'aafaad. **27** Shin Kiristtoosi hintte bolla bare Geeshsha Ayaanaa gusseedda. Geeshsha Ayyaanay hinttenan de'iyaa diraw, ooninne hinttena tamarissana koshshenna; ayaw gooppe, Aa Geeshsha Ayyaanay hinttena ubbabaa tamarissee. I tamarissiyaawe tumuwaappe attin wordduwaa gidenna. Hewaa diraw Ayaanaa Geeshsha timirtew azazetiidde, Kiristtoosanna ittipetetsaan de'ite. **28** Ta naatoo, k'ay I k'onc'ciyaa wode, nuuni yashshi bayinnawantta gidanaadaaninne, Aa yuussaa gallassi Aa sintsan nuuni yeellatennaadan, aanana ittipetetsaan de'ite. **29** Kiristtoosi s'illo gidiyaawaa hintte erooppe, s'illobaa ootsiyaa ubbay S'oossaa na'aa gidiyaawaa eranaw bessee.

3 Nuuni S'oossaa naanatuwaa geetettiide s'eesettana mala, S'oossay nuuna ay keenaa siik'eeddenttonne be'ite. Nuuni tumukka Aa naanatuwaa. Ha alamii S'oossaa erenna diraw, nuunakka erenna. **2** Ta siik'atoo, ha"i nuuni S'oossaa naanatuwaa; nuuni ayaa hananentto biro erettibeenna; shin Kiristtoosi k'onc'ciyaa wode, nuuni Aa malatanawaa ereetto. Ayaw gooppe, I tumu Aa gidiyaawaa nuuni kumentsan be'ana. **3** K'ay Kiristtoosa be'ana giide nashechchan naagiyaa ooninne Kiristtoosi geeshsha gideeddawaadan, barena geeshshee. **4** Nagaraa ootsiyaa ubbay S'oossaa higgiiyaa mentsee; ayaw gooppe, nagaray S'oossaa higgiiyaa mentsussaa. **5** Kiristtoosi asaa nagaraa d'ayissanaw k'onc'c'eeddawaa hintte eriita; aan nagaray baawa. **6** Kiristtoosan de'iyaa ooninne nagaraa ootsiidde de'enna; k'ay nagaraa ootsiidde de'iyaa ooninne Aa be'ibeenna

woy eribeenna. 7 Ta naatoo, ooninne hinttena baletsoppo. Kiristtoosi s'illo gidiyaawaadan, s'illobaa ootsiyaa uray s'illuwaa.

8 S'alahiyaa kaappuu koyiruwaappe nagaraa ootseedda diraw, nagaraa ubbaa wode ootsiyaa uray s'alahiyaa kaappuwaassa; hewaa diraw, S'oossaa Na'ay s'alahiyaa kaappuwaa oosuwaa d'ayissanaw k'onc'c'eedda. 9 S'oossaa naanatuwaa gidiyaa ubbay S'oossaa med'etay untuntun de'iyaa diraw, nagaraa ubbaa wode ootsikkino; k'ay S'oossay untuntu Aawuwaa gidiyaa diraw, nagaraa ootsanaw danddaykkino. 10 S'oossaa naanatu gidduwaaninne s'alahiyaa kaappuwaa naanatuwaa gidдон de'iyaa dummatetsay hawaan erettee; s'illobaa ootsennawanttunne woy bare ishaa siik'ennawantu ooninne S'oossaa naanatuwaa gidikkino. 11 Ayaw gooppe, koyiruwaappe hintte siseedda kiitay, «Ittuu ittuwaanna siik'ettanaw bessee» yaagiyaawaa. 12 Nuuni K'aayeela mala gidanaw bessena. K'aayeeli s'alahiyaa kaappuwaassa; hewaa gido diraw, bare ishaa wod'eedda. I bare ishaa ayaw wod'eeddee? I ootseedda oosuu iita gidina, Aa ishay ootseedda oosuu lo"a gideedda diraw wod'eedda. 13 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, ha sa'aa Asay hinttena is'sooppe, ooratsabaa gooppite. 14 Nuuni ammaniyaawantta siik'iyaa diraw, hayk'uwaappe de'oo pinneeddawaa ereetto; ammaniyaawantta siik'enna uray ooninne hayk'uwaa gidдон de'ee. 15 Ammaniyaawantta is'siyaa ooninne shemppuwaa wod'eeddawaa; k'ay shemppuwaa wod'eeddawaan med'inaa de'uu bayinnawaa hintte eriita. (aiōnios g166) 16 Kiristtoosi bare shemppuwaa nu diraw aatsiide immeeddawaan siik'uu ayentto nuuni ereeddo; nuunikka ammaniyaawanttu diraw, nu shemppuwaa aatsiide immanaw bessee. 17 Shin dure Asay ooninne bare ishay metootiyaawaa be'iide, aw k'arettennaan

is'sooppe, bare wozanaan S'oossaa siik'ay gaanaw waan danddayii? **18** Ta naatoo, nuuni oosuwaaninne tumatetsaan siik'ettoyetteppe attin, c'oo haasayan woy bolla doonaan siik'ettanaw bessena. **19** Nuuni tumuwaa baggan de'iyaa hewan erana; k'ay nu wozanay nu bolla pirddiyaa wode ubbaan, S'oossaa sintsan tumatetsaa nuuna hewan erissee. Ayaw gooppe, S'oossay nu wozanaappe wolk'k'aama; k'ay I ubbabaa eree. **21** Ta siik'atoo, nu wozanay nu bolla pirddennawaa gidoope, nuuni S'oossaa sintsan yayyokko. **22** Nuuni Aa azazuwaa naagiyaa dirawunne Aa nashechchiyaabaa ootsiyaa diraw, woossiyaa ubbabaa aappe akkeetto. **23** S'oossaa azazuu hawaa: Kiristtoosi nuuna azazeeddawaadankka, S'oossaa Na'aa Yesuusi Kiristtoosa suntsan nuuni ammananaadaaninne ittuu ittuwaanna siik'ettanaadan S'oossay nuuna azazeedda. **24** S'oossaa azazuwaa naagiyaa ooninne S'oossaa gidдон de'ee; S'oossaykka Aa gidдон de'ee; S'oossay nuw immeedda Aa Ayaanaa baggana I nu gidдон de'iyaa nuuni ereetto.

4 Ta siik'otoo, S'oossaa Ayyaanay taanan de'ee giyaa ubbaa ammanoppite; shin untuntun de'iyaa ayyaanay S'oossaappeeyye woy gidennentto paac'c'ite. Ayaw gooppe, c'ora worddo nabatuu ubbasaa beeddino. **2** S'oossaa Ayaana gidiyaawaa hintte hawaan erana; «Yesuusi Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanay» giyaa oonaninne de'iyaa ayyaanay ubbay S'oossaappe yee. **3** K'ay Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanay geenawaa ayyaanay ubbay S'oossaappe yibeenna; aan Kiristtoosa ek'ettiyaa ayyaanay de'ee. Hintte hewe yaanawaa kase siseeddita; I haray atto ha"ikka ha alamiyaan de'ee. **4** Ta naatoo, hintte S'oossawantta; hintte gidдон de'iyaa Geeshsha Ayyaanay ha alamiyaan de'iyaa

ayyaanaappe daro wolk'k'aamiyaa diraw, worddo nabatuwaa
 hintte s'ooneddita. 5 Unttuntu ha alamiyaa asaa gidiyaa diraw,
 ha alamiyaabaa haasayiino; ha alamiyaa asaykka untuntu
 haasayaa sisee. 6 Nuuni S'oossawantta; S'oossaa eriyaa
 ooninne nuuni giyaawaa sisee. S'oossaa erenna ooninne nuuni
 giyaawaa sisenna. Nuuni tumu ayyaanaanne worddo ayaanaa
 hewan shaakkeetto. 7 Ta siik'atoo, siik'uu S'oossaappe yiyaa
 diraw, ane ittuu ittuwaanna siik'ettoytte. Siik'ettiyaa ooninne
 S'oossaa naanaa; S'oossaakka eriino. 8 S'oossaa eeshshay
 siik'o gidiyaa diraw, siik'enna uray ooninne S'oossaa erenna. 9
 S'oossay nuuna bare siik'uwa hawaan besseedda; nuuni Aa
 baggana de'uwa demmana mala, bare itti Na'aa ha alamiyaa
 kiiiteedda. 10 Siik'uwa giyaawe hawaa; S'oossay nuuna siik'iide,
 nuuni nu nagaraappe maarotetsaa demmeedda bare Na'aa nuw
 kiiiteeddappe attin, nuuni Aa siik'eddawaanna gidenna. 11 Ta
 siik'otoo, S'oossay nuuna hawaadan siik'eddawaa gidoppe,
 nuunikka ittuu ittuwaanna siik'ettanaw bessee. 12 S'oossaa
 ooninne mulekka be'ibeenna; nuuni ittuu ittuwaanna siik'ettooppe,
 S'oossay nu giddon de'ee; Aa siik'uukka nu giddon poletteedda.
 13 S'oossay bare Ayaanaa nuw immeedda diraw, nuuni S'oossaa
 giddon de'iyawaanne ikka nu giddon de'iyawaa ereetto.
 14 S'oossaa Aawuu bare Na'aa ha alamiyaa ashshiyaawaa
 gidanaw kiiiteeddawaa nuuni be'iide markkatteetto. 15 Yesuusi
 S'oossaa Na'aa gidiyaawaa markkattiyaa O gidduwaaninne
 S'oossay de'ee; ikka S'oossaa giddon de'ee. 16 S'oossay
 nuuna siik'iyawaa nuuni nu huup'ew ereettonne ammaneetto.
 S'oossay siik'uwa. Siik'uwaan de'iyaa ooninne S'oossaa giddon
 de'ee; S'oossaykka Aa giddon de'ee. 17 Nu de'uu ha alamiyaan
 Kiristtoosi de'eddawaa mala gidiyaa diraw, pirddaa gallassi

nuuni yayyena mala, siik'uu nu gidдон poletteedda. 18 Siik'uuwaan yashshi baawa; gaasuukka tumu siik'uu yashshaa kessi olee. Yashshayenne muray ittippe biyaa diraw, yayyiyaa uraa siik'uu kumentsaa gidenna. 19 S'oossay koyro nuuna siik'eedda diraw, nuuni Aa siik'eeddo. 20 Ooninne, «Taani S'oossaa siik'ay» giidde bare ishaa is'sooppe, I wordduwaa. Ayaw gooppe, be'eedda bare ishaa siik'ennawe be'ibeenna S'oossaa siik'anaw waan danddayii? 21 K'ay Kiristtoosi nuw immeedda azazu hawaa; S'oossaa siik'iyaa uray bare ishaakka siik'anaw bessee.

5 Oketteedda Kiristtoosa yaagiide, Yesuusa ammaniyaa ubbay S'oossaa naanaa; k'ay S'oossaa Aawuwaa siik'iyaa ooninne Aa naanatuwaakka siik'ee. 2 Nuuni S'oossaa siik'iyawaaninne Aa azazuwaa naagiyaawaan, S'oossaa naanatuwaa siik'iyawaa ereetto. 3 Ayaw gooppe, nuuni S'oossaa siik'iyawe Aa azazuwaa naagiyaawaa; Aa azazuukka dees'o gidenna. 4 Ayaw gooppe, S'oossaa Na'aa gidiyaa ooninne ha alamiyaa s'oonanaw danddayee; nuunikka ha alamiyaa s'oonanawe nu ammanuwaana. 5 Ha alamiyaa s'oonanaw danddayiawe oonee? Yesuusi S'oossaa Na'aa gidiyaawaa ammaniyaawaa s'alalay s'oonana. 6 S'ink'k'ataa haatsaannanne hayk'uwaa suutsaanna yeeddawe hawaa; ikka Yesuusi Kiristtoosa; haatsaannanne suutsaanna I yeeddawaappe attin, haatsaa s'alalaanna yibeenna. Geeshsha Ayyaanay tuma gidiyaa diraw, hewe tuma gidiyaawaa I bare huup'ew markkattee. 7 Ayaw gooppe, heezzu markkatuu de'iino. 8 Hewanttu, S'oossaa Ayaanaa, haatsaanne suutsaa; ha heezzatuu ittuu ittuwaawaa p'alk'k'ikkino. 9 Nuuni Asay markkattiyaawaa ammanooppe, S'oossay markkattiyaawe asaawaappe loytsi aad'd'ee; ayaw gooppe, S'oossay bare

Na'aabaa markkatteedda markkatetsay hawaa. **10** S'oossaa Na'aa ammaniyaa uraa wozanaan ha markkatetsay de'ee. S'oossaa ammanenna uray ooninne S'oossay bare Na'aw markkatteedda markkatetsaa ammanibeenna diraw, S'oossaa wordduwaa gee. **11** Simmi markkatetsay hawaa; S'oossay nuw med'inaa de'uwaaw immeedda; hewekka Aa Na'aan de'ee. (aiōnios **g166**) **12** S'oossaa Na'ay de'iyaa oossinne de'uu de'ee; S'oossaa Na'ay baynna oossinne de'uu baawa. **13** S'oossaa Na'aa suntsan ammaniyaa hinttenttoo med'inaa de'uu de'iyawaa hintte erana mala, hawaa hinttenttoo s'aafaad. (aiōnios **g166**) **14** S'oossay koyyiyaawaadan, ayinne nuuni Aa woossooppe, I sisiyaawaa nuuni eriyaa diraw, Aa sintsan yayyokko. **15** Nuuni woossiyaa ubbaan I sisiyaawaa erooppe, nuuni Aa woosseeddawaa I zaareeddawaa ereetto. **16** Oninne hayk'uu bessena nagaraa bare ishay ootsishshin be'ooppe, S'oossaa woossanaw bessee; hayk'uu bessena nagaraa ootseeddawanttoo S'oossay de'uwaaw immana. Hayk'uu bessiyaa nagaray de'ee; taani hinttena hewoo S'oossaa woossite giikke. **17** Bayizzo oosuu ubbay nagaraa; shin hayk'uu bessena nagaray de'ee. **18** S'oossaa naanay ooninne nagaraa ubbaa wode ootsennawaa nuuni ereetto. Ayaw gooppe, S'oossaa Na'ay untuntta naagee; K'ay s'alahiyaa kaappuukka untuntta k'ohanaw danddayenna. **19** Nuuni S'oossawantta gidiyaawaanne ha alamii ubbay s'alahiyaa kaappuwaan moodetteeddawe ereetto. **20** Nuuni tumu S'oossaa eranaadan, S'oossaa Na'ay yeeddawaanne nuw akeekaa immeeddawaa ereetto. Nuuni tumu S'oossaa gidдон, Aa Na'aa Yesuusi Kiristtoosa gidдон de'etto; I tumu S'oossaanne med'inaa de'uwaaw. (aiōnios **g166**) **21** Ta naatoo, eek'atuwaappe hintte huup'iyaa naagite.

2 Yohaannisa

1 Taani ammaniyaawantta kaaletsiyaa c'imay, hinttenttoo, dooretteedda genniwwunne izi naanaw ha dabddaabbiiyaa s'aafay; nu gidдон de'iyaa k'ay nuunanna med'inaw de'ana tumatetsaa diraw, taani hinttena tumu siik'ay. K'ay ta s'alalaa gidennaan, tumatetsaa eriyaa ubbatuu hinttena siik'iino. (aiōn g165) **3** S'oossaa nu Aawuwaanne Aa Na'aa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay, maarotetsayne sarotetsay tumatetsaaninne siik'uwaan nuunanna ittippe gido. **4** S'oossaa Aawuu nuuna azazeeddawaadan, ne naanatuwaappe amareedawanttu, tumatetsaan de'iyawaa be'aade taani daro nashettaaddi. **5** Siik'o gennee, ha"ikka nuuni ubbay ittuu ittuwaanna siik'ettana mala, taani neena woossay; ha azazuu kaseedeppe nuunanna de'iyaa azazuwaappe attin, taani new ooratsa azazuwaa s'aafikke. **6** Siik'uwaa giyaawe nuuni S'oossaa azazuwaa naagiidde de'iyawaa giyaawaa. K'ay koyiruwaappe hintte siseeddawaadankka, Aa azazuu ayee gooppe, hintte ubbay siik'uwaan de'anawaa. **7** Ayaw gooppe, Yesuusi Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanokko giyaawanttu, baletsiyaa daro asatuu, gade gidдо geleeddino. Hewaa mala uray ooninne asaa baletsiyaawaanne Kiristtoosa ek'ettiyaawaa. **8** Hintte ootseeddawoo kumentsaa woytaa akkanaappe attin, nuuni ootseeddawaa bayizzenna mala, hinttena naagite. **9** Kiristtoosa timirttiyaappe haakkiyaa urawunne k'ay Aa timirttiyaan de'enna uraw S'oossaanna ittippetetsay baawa. Kiristtoosa timirttiyaan de'iyaa uraw S'oossaa Aawuwaanne Aa Na'aanna ittippetetsay de'ee. **10** Ooninne hinttekko yiide, ha timirttiyaa ahennaan aggooppe, hintte golle Aa gelissoppite; sarokka gooppite. **11** Ayaw gooppe, Aa saro giyaa uray Aa iita oosuwaa aanana

gishettee. **12** Taani hinttenttoo s'aafanaw koyyeedda darobay de'ee; shin warak'ataaninne k'alamiyaan s'aafanaw koyyabeykke; shin nu nashechchay polettana mala, hinttenanna doonaan haasayanaw hinttekko baana gaade k'oppay. **13** Siik'o gennee, S'oossay dooreedda ne michchatu naanay neena saro saro yaagiino.

3 Yohaannisa

1 Taani ammaniyaawantta kaaletsiyaa c'imay, tumu siik'iyaa ta siik'uwaa Gaayoosaw ha dabddaabbiyaa s'aafay. **2** Ta siik'oo, neeni S'oossaanna de'iyaa de'uu lo"a gidiyaawaa taani eriyaawaadan, neena ayayenne waayissenna malanne k'ay ne asatetsay pas'a gidana mala, S'oossaa woossay. **3** Ayaw gooppe, amareeda ishatuu yiide, ubbaa wode neeni tumatetsaan de'iyawaanne ne tumatetsaabaa markkatteedda wode, taani daro nashettaaddi. **4** Ta naanay tumatetsaan de'iyawaa sisiyaawaappe aad'd'iide, taana nashechchiyaabay baawa. **5** Ta siik'oo, nu ishatuu imatsaa gidooppekka, neeni untunttoo ootsiyaa oosuwaa ubbaan ammanetteeda oosuwaa ootsaadda. **6** K'ay untunttu ne siik'uwaabaa ammaniyaa asatoo markkatteeddino; untunttu k'ans's'ennaan bare ogiyaa baana mala S'oossay dosiyaawaadan, neeni lo"obaa ootsaade untuntta maaddaarikkii. **7** Ayaw gooppe, S'oossaa ammanennawantuppe ayinne akkaanan, Kiristtoosa suntsaa diraw keseeddino. **8** Hewaa diraw, nuuni tumatetsaa untunttunna ittippe ootsana mala, hawanttu mala asatuwaa maaddanaw bessee. **9** Taani ammaniyaawanttoo, dabddaabbiyaa s'aafaad; shin untunttu kaappuwaa gidanaw koyyiyaa Diyoootiraafise nuuni giyaawaa akkaana. **10** Hewaa diraw, taani yaa biyaa wode, I nu bolla haasayiyaa iita haasayaanne I ootseedda oosuwaa hinttenttoo odana; k'ay I hewe guus's'eedda giide, nu ishatuu yiyaa wode mukkenna; haray atto untuntta mokkanaw koyyiaawanttakka diggiide, ammaniyaawanttu giddoppe kessee. **11** Ta siik'oo, lo"obaappe attin, iitabaa malatoppa. Lo"obaa ootsiyaa ooninne S'oossaa asaa; shin iitabaa ootsiyaa ooninne S'oossaa erenna. **12** Dimes'iroosi lo"a gidiyaawaa Asay ubbay markkattee; tumatetsay

bare huup'iyankka aabaa markkattee. Nuunikka k'ay aabaa markkatteetto; nu markkatetsay tuma gidiyaawaa hinttekka eriita. **13** Taani new s'aafanaw koyyeedda darobay de'ee; shin warak'ataaninne k'alamiyaan s'aafanaw koyyikke. **14** Shin taani matan neenanna gakkettanaw k'oppay; he wode nuuni gakettiide haasayana. Sarotetsay neenanna gido. Ne dabbattuu neena saro saro yaagiino. Nu dabbatuwaa ubbaa untunttu suntsaa suntsaa s'eesaade, taana saro saro geedda yaaga.

Yihudaa

1 Taani Yesuusi Kiristtoosa k'oomay Yihuday, Yaak'ooba ishay, S'oossay s'eeseeddawanttoo, S'oossay Aawuu siik'iyaawanttoo, k'ay Yesuusi Kiristtoosi naagiyaawanttoo, ha dabddaabbiyaa s'aafay. **2** Maarotetsay, sarotetsayne siik'otetsay hinttenan kumo. **3** Ta siik'atoo, nuuni ittippe shaakki akkana atotetsaabaa hinttenttoo s'aafanaw taani daro daaburiyaa wode, S'oossay bare naanaatoo laa'etsennaan itti gede immeedda ammanoo hintte baas'etana mala, hinttena zoraade s'aafanaw koshshiyaawaa akeekaad. **4** Ayaw gooppe, S'oossaa erenna itti itti asatuu ooninne be'ennaan hintte giddo geleeeddino. Hewanttu nu S'oossaa aad'd'o keekatetsaabaa odiyaa kiitaa iita tunatetsaw geellay tamarisiino; untunttu nu itti Kaatiyaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa erokko yaagiino; k'ay untunttu pirdaa akkanawaa S'oossaa Mas'aafatuu daro wodiyaappe kase odeeddino. **5** Shin hintte ha ubbabaa eriyaawaa gidoopekka, Goday Israa'eeliyaa asaa Gibs'e gadiyaappe wooti ashsheeddenttonne k'ay ammanibeennawantta guyyeppe wooti d'ayisseeddento, taani hinttena hassayissanaw koyyay. **6** K'ay barenttu de'iyasaa aggiide, barenttoo imetteedda kaappotetsaa naagibeenna kiitanchchatuu pirdaa akkiyaa wolk'k'aama gallasay gakkanaw S'oossay untuntta naagiyaasan, d'umaappe garssan med'inaw k'achchi wotsee. (aīdios g126) **7** Hewaadan Sodoomaanne Gamooraa giyaa katamatuwaaninne untunttu heeraan de'iyaa katamatuwaan de'iyaa Asay he kiitanchchatuwaadan woshummeeddinonne woshummanaw loytsi kajjeeleeddino; hewanttu med'inaa tamaan ees's'iide, haratoo leemisuwaa gideeddino. (aīōnios g166) **8** Hewaadan k'ay he akumettiyaa asatuu barenttu asatetsaa tunissiino; S'oossaa godatetsaa kad'iino; bonchcho

med'etatuwaakka boriino. **9** Shin kiitanchchatuwaa kaappuu Mikaa'eeli Muse anhaabaa s'alahiyaanna palumetteedda wode, «Goday neena seero» geeddawaappe attin, boriyaa k'aalaan Aa bolla pirddanaw koyyibeenna. **10** Shin he asatuu barew akeekenabaa ubbaa boriino; k'ay untunttu yuushshi k'oppenna do'atuwaadan, med'etaa eratetsan eriyaa yewatuu untuntta d'ayissiyaawantta. **11** Untunttoo aayyeero! Ayaw gooppe, untunttu K'aayeeli hametteedda ogiyaa hametteeddino. Shaluwaa diraw giide, Balaami ootseeddawaa mala bayizzuwaa ootseeddino. K'ay K'oore giyaa bitanii makkaliide d'ayeeddawaadan, untunttukka makkaliide d'ayeeddino. **12** Hewanttu siik'uwaan shoobbiyaa hintte miyasaan hinttenanna yashshi bayinnaan miyaa wode, k'osetteedda d'ubuwa mala. Untunttu barenttu s'alalaa naagiino. Untunttu c'arkkuu afiyaa iray bayinna shaariyaa mala; k'ay untunttu boniyaan ayfiyaa ayifena, s'ap'uwaanna shodettiide, mulekka meleedda mitsaa mala. **13** Untunttu barenttu pokkuwaa gentsenna hoommotiyaa, iita abbaa beetaa mala. Untunttu, S'oossay, med'inaw sakkana d'umaan sa'aa giigissi wotseedda yuuyyiyaa s'oolintatuwaa mala. (aiōn g165) **14** Heenooki Addaamappe doommīna, laappuntsa yeletaa gidiyaawe, daro wodiyaappe kase untunttuwaa timbbitiyaa odiiḍde, hawaadan yaageedda; «Akeekite; S'oossaa erenna nagaranchcha asatuu ootseedda, iita oosuwa ubbawunne, K'ay S'oossaa erenna he iita asatuu, S'oossaa bolla haasayeedda iita haasayaa ubbaw, Goday untunttu ubbaa bolla pirddanaw, bare c'ora sha"ā geeshshatuwaanna ittipe yaana» yaageedda. **16** He asatuu ubbaa wode zuuzummiinonne haratuwaa amaassaliino; k'ay barenttu iita amuwaa kaalliino; barenttu huup'ew go"ā demmanaw

haratuwaa sabbiinonne barenttu kooshshaa wogaappe aatsiide,
d'ok'k'u ootsi haasayiino. 17 Shin ta siik'atoo, nu Godaa
Yesuusi Kiristtoosi kiiteeddawanttu hinttenttoo beni haasayeedda
k'aalaa akeekite. 18 Unttuntu hinttenttoo, «Wurssetsaa
wodiyaan, barenttoo S'oossay bayinnawanttu, barenttu amuwaa
kaalliyaawanttu, k'ay hintte bolla k'ilic'iyaawanttu yaana»
yaageeddino. 19 Hewanttu asaa gidдон shaakotetsaa
med'd'iyaa wanttanne, barenttu iita amoo moodetteeddawantta;
k'ay Geeshsha Ayyaanay baynnawantta. 20 Shin ta siik'atoo,
ubbaappe aad'd'iyaa geeshsha ammanuwaan hintte huup'iyaa
kees's'ite; k'ay Geeshsha Ayaanaa wolk'k'aan S'oossaa woossite.
21 K'ay nu Goday Yesuusi Kiristtoosi bare maarotetsaan
hinttenttoo immana med'inaa de'uwaa naagiidde, hintte huup'iyaa
S'oossaa siik'uwaan wotsite. (aiōnios g166) 22 Itti itti sid'ii de'iyaa
asatoo k'arettite. 23 Ittuwaa ittuwaa tamaappe dafi kessiide
ashshite. K'ay haray atto unttuntu iita amuwaan tuneedda
mayuwaa is's'iiddekka, ittoo ittoo yashshatetsaan k'arettite.
24 Hintte kunddenaan, hinttena naaganawunne pokkuu
baynnawantta ootsiide, bare bonchchuwaa sintsa wolk'k'aama
nashechchaan shiishshanaw danddayiyaa nuuna ashshiyaa itti
S'oossaw, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggana bonchchuu,
gitatetsay, wolk'k'ayne maatay, aad'd'eedda wode ubbaappenne
ha"inne med'inaa gakkanaw gido. Amen"i. (aiōn g165)

Yohaannisa Sas'aa

1 Elleelli hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwaa bessana mala, S'oossay Yesuusi Kiristtoosaw immeedda sas'ay hawaa; Yesuusi bare kiitanchchaa kiittiide, ha sas'aa bare oosanchchaa Yohaannisa erisseedda. **2** Yohaannisi be"iide tumatetsaan odeedda ubbabay, S'oossaa k'aalaanne Yesuusi Kiristtoosa markkatetsaa. **3** Ha mas'aafaa nabbabiyaa uray anjjetteddawaa; k'ay ha timbbitiyaa mas'aafaa sisiyaawanttunne ha mas'aafan s'aafetteeddawaa naagiyaawanttu anjjetteddawannta; ayaw gooppe, ha yewuu polettanaw wodii matatteedda. **4** Taani Yohaannisi, lisiyaa gadiyaan de'iyaa laappu woosa golletoo yaagay; kase de'iyaa S'oossaappe, ha"ikka de'iyaa S'oossaappe, sintsappekka yaana S'oossaappe, K'ay Aa kawutetsaa oydiyaa sintsan de'iyaa laappu ayyaanatuwaappe, aad'd'o keekatetsaynne sarotetsay, hinttenttoo gido. **5** K'ay ammanetteeda markkaa, hayk'uwaappe koyro denddeedda Na'aappe, sa'aa kaatatuwaa mooddiyaa Yesuusi Kiristtoosappe, aad'd'o keekatetsaynne sarotetsay, hinttenttoo gido. I nuuna siik'eenne, k'ay nu nagaraa ayiletetsaappekka, bare suutsan nuuna kesseedda. **6** Nuuna bare S'oossawunne Aawoo ootsana mala, I nuuna kaatatuwaanne, k'eesatuwaa ootseedda; aw med'inaappe med'inaa gakkanaw, bonchchuunne mooddiyaa wolk'k'ay gido. Amen"i. (aiōn g165) **7** Be'ite, Yesuusi shaariyaani yee. Asay ubbay, haray atto, Aa c'addeeddawanttukka, Aa be'ana; sa'aan de'iyaa Asay ubbay, Aa gaasuwaan yeekkanawannta. Hawe tumuppe hananawaa. Amen"i. **8** Kase de'iyaawe, ha"ikka de'iyaawe, sintsappekka yaana Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay, «Ubbabaw Alfaynne Omeegay, koyruunne wurssetsay Taana» yaagee. **9** Taani Yohaannisi, hinttenttu ishay, hinttenana

Yesuusi Kiristtoosa waayiyaanne Aa kawutetsaa k'ay Aa danddayaa ittippe shaakettiyaawe, S'oossaa k'aalaa odeedda dirawunne Yesuusawaa markkatteedda diraw, Piis'imo giyaa haatsay dooddo biittaan de'aaddi. **10** Godaa gallasan taani Ayyaanan de'ay; taani taappe guyyenna malakataa waasuwa mala wolk'k'aama kooshshaa sisaad. **11** He kooshshay taana, «Neeni be'iyaaawaa mas'aafan s'aafa; lisiyaan de'iyaa laappu woosa golleto, Efesoona, Samirineesa, P'erggaamoona, Tiyaas'iroona, Sarddeesa, Pilaadelifiyaa, Lodook'iyaa woosa golleto yeedda» yaageedda. **12** Taani taw odiyaa kooshshaa be'anaw guyye simmaaddi; s'omppiyaa wotsiyaa laappu work'k'aa ballatuwaa be'aaddi. **13** He ballatuwaa gidдон Asaa Na'aa malatiyaawaa be'aaddi; adussa afilaa bare gedyaa gatsi mayyiide, work'k'aa danc'c'uwaa bare tiraan yuushshi aatseedda. **14** Aa huup'iinne Aa huup'iyaa binnaanay bootsa dorssaa isikiyaanne hewaappekka aad'd'iide shachchaa malatee; Aa ayfiikka tamaa lac'uwaa malatee. **15** Aa gediikka c'ooc'iyaa tamaan teeriide p'ooliyaa nahaasiyaa giyaa birataa malatee; Aa kooshshaykka wolk'k'aama shaafaa guntsaa mala. **16** I bare ushechcha kushiyan laappu s'oolintatuwaa oyk'k'eedda. Aa doonaappe laa"u baggana k'aaretteedda mashshay keseedda. Aa deemuukka loytsi poo'iyaa awayfiyaa malatee. **17** Taani Aa be'eedda wode hayk'k'eeddawaadan hanaade, Aa gedyaa matan kunddaad. Bare ushechcha kushiya ta bolla wotsiide, taana hawaadan yaageedda; «Yayyoppa; koyruukka wurssetsaykka taana. **18** Taani de'uwaan de'iyaaawaa. Taani hayk'k'aaddi; shin be'a, med'i med'inawukka de'uwaan de'ay. Hayk'uwaa k'ulppiinne Si'ooliyaa k'ulppii ta kushiyan de'ee. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Simmi neeni be'eeddabaanne ha"i de'iyaaawaa, k'ay sintsappe

hananabaa s'aafa. 20 Neeni ta ushechcha kushiyan be'eedda laappu s'oolintatuwaa biletsayne k'ay s'omppatuwaa wotsiyaa laappu work'k'aa ballatuwaa biletsay hawaa; laappu s'oolintatuu laappu Woosa Golletuwaa kiitanchchatuwaa; woosa golliyya laappu work'k'aa ballatuu laappu woosa golliyya.»

2 Efesoonen de'iyaa woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «Bare ushechcha kushiyan laappu s'oolintiyaa oyk'k'eeddawe, s'omppatuwaa wotsiyaa laappu work'k'aa ballatuwaa gidduwaanna hamettiyaawe hawaadan yaagee. 2 Taani ne kiitaa, ne daaburaanne ne genc'c'uwaa eray. K'ay neeni iita asatuwaa genc'c'anaw danddayabeennawaakka taani eray; Yesuusi kiitteeddawantta gidennaan de'iidde barentta, «Nuuni Yesuusi kiitteeddawantta» giyaawantta neeni s'omoosaade, untunttu worddo gidiyaawaa demmeeddawaakka eray. 3 Neeni genc'c'aadda; k'ay ta suntsaa dirawukka metuwaa danddayaadda; daaburabeykka. 4 Shin taani neena kad'iyaaabay de'ee; ayaw gooppe, neeni kase ne siik'uwaa aggaada. 5 Simmi neeni hak'appe kunddaaddintto akeeka. Ne nagaraappe simma; neeni kase ootsiyaa oosuwaa ootsa. Hewe d'ayooppe, taani neekko yaana; yaade neeni ne nagaraappe simmana d'ayooppe, neeni s'omppiyaa wotsiyaa ne ballaa Aa sa'aappe akka diggana. 6 Shin ittibaa loytsaadda; Niik'oolaawatuwaa oosuwaa, taani is's'iyawaa neenikka is's'aadda. 7 «Sisanaw haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyaawaa siso; Taani s'ooniyaa uraw S'oossaa gennetiyaan mokkiyaa de'uwaa mitsaa ayfiyaa maanaw immana yaagee» yaagaade s'aafa. 8 Samirineesan de'iyaa woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «Hayk'k'eeddawe, hayk'uwaappekka dendeeddawe, koyruunne wurssetsay hawaadan yaagee. 9

Taani ne waayiyaanne ne hiyyeesatetsaa eray; shin neeni dure. Ayihuda gidennaan de'iidde barentta, Nuuni Ayihuda giyaawanttu boriyaawaa taani eray; shin untunttu Sees'aanaa maabaran de'iino. 10 Neeni waayettana waayyew yayyoppa. Be'a, s'alahiyaa kaappuu hintteppe amareedawantta s'omoosanaw k'asho gollen yeggana; tammu gallassaa gakkanaw hinttenttu waayettana. Hayk'k'ana gakkanaassikka ammanetteedawaa gida; taani new de'uwaa kalachchaa immana. 11 «Haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyaawaa siso! «S'ooniyaa uray laa'entsuwaa hayk'uwaan k'ohettenna yaagee» yaagaade s'aafa. 12 P'erggaamoonan de'iyaa woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «Laa"u baggana leefetteedda mashshay de'iyaa hawaadan yaagee. 13 <Taani neeni de'iyaa sa'aa eray. Neeni Sees'aanaa kawutetsaa oydi de'iyaa sa'aan de'aassa; ta suntsaa minisa naagaasa. Haray atto, Sees'aanay de'iyaa sa'aan hinttenttu matan Asay wod'eedda taani ammaniyaa markkay Anttip'aasi de'iyaa wodekka taana ammaniyaawaa agga beyikka. 14 Shin taani neena boriyaa guutsabay de'ee; Israa'eeliyaa Asay eek'aw yarshsheedda k'umaa maanaadaaninne woshummanaadan untuntta nagaraa oosisseedda Baalaak'a tamarisseedda Balaama timirttiyaa tamaariyaa amareeda asatuu neenanna de'iino. 15 Hewaadankka, k'ay Niik'oolaawatuwaa timirttiyaa tamaariyaa asatuu neenanna de'iino. 16 Hewaa diraw, neeni ne nagaraappe simma; hewe d'ayooppe, taani neekko ellekka yaana; he asatuwaana ta doonaappe kesiyaa mashshaan olettana. 17 « <Haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyaawaa siso. S'ooniyaa uraw taani geeman de'iyaa mannaappe amareedawaa immana. K'ay taani bootsa

shuchchaakka aw immana; akkiyaa uraappe attin, ooninne erenna
 ooratsa suntsay he shuchchaa bolla s'aafetti utteedda» yaagee»
 yaagaade s'aafa. 18 Tiyaas'iroonen de'iyaa woosa golliiyaa
 kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «S'oossaa Na'ay,
 tamaa lac'uwaa malatiyaa ayfii de'iyaawe, k'ay c'ooc'iyaa tamaan
 teeriide p'ooliyaa nahaasiyaa geetettiyaa birataa malatiyaa
 gedii de'iyaawe, hawaadan yaagee. 19 Taani ne oosuwaa, ne
 siik'uwaa, ne ammanuwaa, ne maaduwaanne ne genc'c'uwaa
 eray; neeni koyro ootsiyaawaappe ha"i darissaade ootsiyaawaa
 taani eray. 20 Shin taani neena kad'iyabay de'ee; barena, Taani
 nabatto yaagiyaa mishiratto Elzzaabeelo sheneko gaadda; he
 mishiratta ta oosanchchatuu woshummanaadaaninne eek'aw
 yarshsheedda k'umaa maanaadan, tamarissawunne baletsaw.
 21 Iza bare nagaraappe simmana mala, taani iziw wodiya
 immaaddi; shin woshummanaw kajeeliyaawaappe iza simmanaw
 koyyabeykku. 22 Be'ite, taani izo gisuwaan kunddissina;
 sakuwaan iza waayettana. Izinna woshummiyaawanttu he
 izinna ootsiyaa nagaraappe simmana d'ayooppe, untunttakka
 wolk'k'aama waayiyan yeggana. 23 Taani izi naanaakka
 wod'ana; k'ay woosa golliiyaa ubbaykka taani asaa k'ofaanne
 amuwaa eriyaawaa gidiyaawaa erana; taani hinttenttoo hinttenttu
 kiitaa malaa immana. 24 «Tiyaas'iroonen de'iyaa haratoo, ha iita
 timirttiyaa tamaribeennawanttoo, haratuu, Sees'aanaa c'iimmo
 yewuwaa giyaawaa hinttenttu tamaribeeykkita; taani hinttentta
 hara dees'uwaa toossikke gay. 25 Shin taani yaana gakkanaw
 hinttenttoo de'iyaawaa loytsi naagite. 26 «S'ooneeddawoonne
 wurssetsay gakkanaw, ta kiitaa naageeddawoo, asaa zariyaa
 ubbaa mooddana mala, taani ta Aawuwaappe akkeedda
 maataa malaa aw immana; 27 «I asaa zariyaa ubbaa birataa

s'am"aan mooddananne, urk'k'aappe med'etaa miishshaa mentsiyaawaadan mentsana. 28 K'ay taani aw bakkaaliyaa s'oolinttiyaa immana. 29 Sisanaw haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyaawaa siso yaagee» yaagaade s'aafa.

3 Sarddeesan de'iyaa woosa golliyaa kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «S'oossaa ayaana laappunatuunne laappu s'oolinttatu de'iyawe hawaadan yaagee. Taani ne kiitaa eray; Asay neena shemppuwaanna de'aassa ginttokka, neeni hayk'k'aadda. 2 Beegotta! Atteeddawaanne hayk'k'anaw mateeddawaa mentsetsa. Ayaw gooppe, ne kiitay ta S'oossaa sintsan polo gidennawaa taani demmad. 3 Simmi neeni akkeeddawaanne siseeddawaa akeeka; naaga; ne nagaraappekka simma. Neeni beegottenawaa gidooppe, taani neekko kayisuwaadan yaana; taani woysaade yaanentto neeni erakka. 4 Shin barenttu mayuwaa k'itissibeenna amareeda asatuu Sarddeesan neenanna de'iino. Untunttu bootsa mayuwaa mayyiide taananna hamettana; ayaw gooppe, untunttu bootsa mayuwaa mayyanaw bessiyaawantta. 5 S'ooniyaawe hewaaddankka bootsa mayuwaa mayyana. Taani Aa suntsaa de'uwa mas'aafaappe k'uc'c'ikke; taani ta Aabbu sintsaaninne Aa kiitanchchatuwaa sintsan I tawaa gidiyaawaa markkattana. 6 «Sisanaw haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyaawaa siso yaagee» yaagaade s'aafa. 7 Pilaadelifiyaan de'iyaa woosa golliyaa kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «Daawite k'ulppiyaa oyk'k'eeddawe, ooninne gorddanaw danddayennaadan dooyiyaawee, k'ay ooninne dooyyanaw danddayennaadan gorddiyaawe geeshshayenne, tumanchchay hawaadan yaagee. 8 Taani ne kiitaa eray. Be'a,

taani ne sintsan ooninne gorddanaw danddayenna penggiyaa
 wotsaad; ayaw gooppe, ne wolk'k'ay guutsa gidooppenne,
 ta k'aalaa naagaaddanne ta suntsaakka erikke gabeykka. **9**
 Be'a, Ayihuda gidikkino shin barena, «Nuuni Ayihuda» giide
 worddotiyaa Sees'aana Ayihuda woosa golliyya taani ahaade,
 ne sintsan goynissananne neena siik'iyawaakka untuntta
 erissana. **10** Neeni genc'c'uwaan ta azazuwaa naageedda
 diraw, sa'aan de'iyaa asaa paac'c'anaw kumentsaa sa'aa bolla
 yiyaa waayiyaa wodiyaappe taanikka neena naagana. **11**
 Taani ellekka yaana; ooninne ne kalachchaa akkena mala,
 new de'iyawaa minisa oyk'k'a. **12** Taani s'ooniyaa uraa ta
 Aawuwaa Geeshsha Golliyaan tuussaa ootsana; I hewaappe
 ubbaakka kessenna. Taani ta S'oossaa suntsaa, ta S'oossaa
 katamaa suntsaanne ta S'oossaa mataappe wod'd'ana ooratsa
 Yerusaalame suntsaa Aa bolla s'aafana. K'ay taani ta ooratsa
 suntsaakka Aa bolla s'aafana. **13** Sisanaw haytsay de'iyaa uray
 Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyaawaa siso yaagee»
 yaagaade s'aafa. **14** Lodook'iyaan de'iyaa woosa golliyya
 kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «Ammanetteeda
 tumanchcha markkay, S'oossay med'd'eddawaa koyruu, Amen"i
 giyaawe hawaadan yaagee. **15** Taani ne kiitaa eray. Neeni irs's'a
 gidakka; woy seelliyaawaa gidakka; irs's'a woy seelliyaawaa
 gidaarikkii. **16** Neeni irs's'a woy seelliyaawaa gidennaan,
 dombboloola gidiyaa diraw, taani neena ta doonaappe c'uchchana
 hanay. **17** Ayaw gooppe neeni, «Taani dure; miishshaanna de'ay;
 taana ayinne koshshenna» yaagaasa. Shin neeni metootiyaa
 asaa, k'aretsiyaa asaa, hiyyeesaa, k'ook'anne kallotteedda asaa
 gidiyaawaa erakka. **18** Hewaa diraw, neeni durettana mala,
 tamaan geeyyeedda work'k'aa, neena yeellayiyaa ne kalluwaa

kammanaw bootsa mayuwaanne k'ay loytsa s'eellanaw ne ayfiyaa okkiyaa d'aliyaa taappe shammanaadan, taani neena zoray. 19 Taani siik'iyaa ubbaa seeraynne muray; simmi loytsa seeletta; ne nagaraappekka simma. 20 Be'a, taani karen ek'k'aade s'eesay. Ooninne taani s'eesiyaawaa sisiide, kariyaa dooyyoope, taani aakko gelaade aanana ittippe kawuwaa maana; ikka taananna ittippe maana. 21 K'ay taani s'oonade ta Aawuwaana Aa kawutetsaa oydiyaan utteeddawaadan, s'ooniyaa uraw taananna ta kawutetsaa oydiyaan uttiyaa maataa immana. 22 «Sisiyaa haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyaawaa siso yaagee yaagaade s'aafa» yaageedda.

4 Hewaappe guyyiyaan, taani saluwaan dooyaa penggiyaa be'aaddi; k'ay taw malakataadan odishin, taani siseedda koyro kooshshay taana; «Hawaappe guyyiyaan, hananaw bessiyaawaa taani neena bessana; haa kesa» yaageedda. 2 Ellekka taani Geeshsha Ayaanaa mooduwaa giddo gelaa aggaad. Be'ite, saluwaan kawutetsaa oydi de'ee; he oydiyaan ittuu utteedda. 3 He utteeddawaa malay al'o Iyyaasip'p'iidiyaa shuchchaadaaninne al'o Serddinoone shuchchaadaan p'oolee. Kawutaa oydi zuluwaan yuuyyi aad'd'iide ubbaa baggana al'o marggidiyaa shuchchaadan p'oolee. 4 He kawutetsaa oydiyaa yuuyyi aad'd'iide, hara laatamanne oyddu kawutetsaa oydetuu de'iino; untuntun bootsa mayuwaa mayyiide, huup'iyaaan work'k'aa kallachchaa wotseedda laatamanne oyddu c'imatuu utteeddino. 5 Kawutetsaa oydiyaappe walk'k'antsay, kooshunchchaynne guuguntsaa guntay keseedda; k'ay kawutetsaa oydiyaa sintsan laappu s'omppatuu poo'iino. Hewanttu S'oossaa laappu ayyaanatuwaa. 6 Kawutetsaa oydiyaa sintsan birilliyaa malatiyaa burc'c'ukkuwaa abbay de'ee. He kawutetsaa oydiyaappe

sintsannanne guyyenna Aa matan yuuyyi aad'd'iide, ayfii kumeedda oyddu de'uwaan de'iyaa med'etatu de'iino. 7 Koyro de'uwaan de'iyaa med'etay gaammuwaa malatee; laa'entsuu miizaa maraa malatee; heezentsuwaa som'i asaa deemuwaa malatee; k'ay oyddentsuu paalliyaa arggantsaa malatee. 8 Oyddu de'uwaan de'iyaa med'etatoo huup'iyaan huup'iyaan usuppun k'efii de'ee; untunttoo bollan garssankka ubba saan ayfii kumeedda. Untuntu k'ammenne gallassi, «Geeshshaw, geeshshaw, geeshshaw, kase de'iyaaawoo, ha"ikka de'iyaaawoo, k'ay sintsappe yaanawoo, Godaw, Ubbappe Wolk'k'aama S'oossaw» giyaawaa aggikkino. 9 He med'etatu kawutetsaa oydiyaan utteedda med'i med'inaw de'uwaan de'iyaaawaa mazimuriyaan sabbeedda wode, bonchcheedda wodenne galateedda wode, (aiōn g165) 10 laatamanne oyddu c'imatuu kawutetsaa oydiyaan utteedda med'i med'inaw de'iyaaawaa sintsan guufanniide, aw goyinniino; barenttu kallachchaa kawutetsaa oydiyaa sintsan wotsiide hawaadan yaagiino. (aiōn g165) 11 «Nu Godaw S'oossaw, neeni bonchchuwaa, sabaanne wolk'k'aa akkanaw besaasa. Ayaw gooppe, ubbabaa neeni med'd'aadda; k'ay ubbabaykka, neeni koyyeeddawaadan haneeddanne de'eedda» yaagiino.

5 Itti s'aas'etto mas'aafay kawutetsaa oydiyaan utteeddawaa ushechcha kushiyan de'iyaaawaa be'aaddi; he s'aas'etto mas'aafay laa'u bagganakka s'aafetti utteedda; k'ay laappu maatafay Aa bolla attametteedda. 2 Taani itti wolk'k'aama kiitanchchay bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Maatafaa dooyyiide, s'aas'etto mas'aafaa billanaw bessiyaa uray oonee?» yaagiide, awaayiyaawaa be'aaddi. 3 Saluwaan gidina woy sa'aan gidina, woy sa'aappe garssan gidina, he s'aas'etto mas'aafaa billanaw

woy Aa gidduwaa s'eellanaw ooninne bessiyaawe baawa. 4 S'aatsa mas'aafaa billanaw woy Aa gidduwaa s'eellanaw bessiyaa uray baynna diraw, taani daro yeekkaad. 5 C'imatuwaappe ittuu taana, «Yeekkoppa; be'a, Yihudaa zariyaa gideedda Gaammuu, Daawite zarii s'ooneedda. I maatafaa dooyyanawunne s'aas'etto mas'aafaa billanaw bessee» yaageedda. 6 Taani kawutetsaa oydiyaappe, de'uwaan de'iyaa oyddu med'etatuwaappenne k'ay c'imatuwaappe gidduwaan, shuketteedda Dorssaa malatiide ek'keeddawaa be'aaddi; aw laappu kac'etuunne laappu ayfetuu de'iino. Hewanttu alamiyaa ubbaa kiitetteedda S'oossaa laappu ayyaanatuwaa. 7 He Dorssay biide, kawutetsaa oydiyaa bolla utteeddawaa ushechcha kushiyaappe s'aas'etto mas'aafaa akkeedda. 8 I he s'aas'etto mas'aafaa akkeedda wode, de'uwaan de'iyaa oyddu med'etatuunne laatamanne oyddu c'imatuu Aa sintsan kunddeeddino. Unttuntu huup'iyaan huup'iyaan diitsaanne is'aanay kumeedda work'k'aa miishshaa oyk'keeddino. He is'aanay geeshshatuu S'oossaa woossiyaawaa. 9 Unttuntu, «S'aatsa mas'aafaa akkanawunne, maatafaa dooyaade, s'eellanaw new bessee. Ayaw gooppe, neeni shukettaadda. Neeni k'ommuwaa ubbaappe, duma duma gadiyaa k'aalaa ubbaappe, yaraa ubbaappenne, zariyaa ubbaappe, ne suutsan, S'oossaw asaa wozaadda. 10 Nu S'oossaw ootsana mala, untuntta neeni, kaatatuwaanne, k'eesatuwaa ootsaadda. K'ay untuntu sa'ankka mooddana» yaagiide ooratsa mazimuriyaa yes'siino. 11 Hewaappe guyyiyaan, taani s'eellaade, kawutetsaa oydiyaa, de'uwaan de'iyaa oyddu med'etatuwaanne c'imatuwaa yuuyyi aad'd'iide ek'keedda daro kiitanchchatuwaa kooshshaa sisaad; untuntu sha"aaninne miilooniyan paydetteeddino. 12 He kiitanchchatuu barenttu k'aalaa

d'ok'k'u ootsiide, «Shuketteedda Dorssay wolk'k'aa, duretetsaa, aad'd'eedda eraa, minotetsaa, bonchchuwaa, sabaa, galataa akkanaw bessee!» yaageeddino. **13** Hewaappe guyyiyaan, sa'aan, saluwaan, sa'aappe garssaaninne abbaa gidduwaan de'iyaa med'etaa ubbayne k'ay hewaanttun de'iyaa med'etaa ubbay, «Kawutetsaa oydiyaa bolla, utteeddawoonne Dorssaw, galatay, bonchchuu, sabayne wolk'k'ay, med'i med'inaw gido!» yaagiide yes's'ishin sisaad. (aiōn g165) **14** De'uwaan de'iyaa oyddu med'etatu, «Amen"i» yaagina, c'imatuu guufanniide goyinneeddino.

6 Dorssay laappu maatafatuwaappe ittuwaa dooyyishshin be'aaddi; k'ay shemppuwaanna de'iyaa oyddu med'etatuwaappe ittuu guuguntsaa guntsaa malatiyaa kooshshaan, «Haaya!» yaagiyaawaa, taani sisaad. **2** Taani itti bootsa paraa be'aaddi. He paraa toggeeddawe wonddaafiyaa oyk'k'eedda; k'ay aw kalachchay imetteedda. Olaa I s'ooniiddinne k'aykka s'oonanaw keseedda. **3** Dorssay laa'entso maatafaa dooyyeedda wode, shemppuwaanna de'iyaa med'etatuwaa laa'entsuu, «Haaya!» yaagiyaawaa, taani sisaad. **4** K'ay hara daama paray keseedda. Asay ittuu ituwaanna shukettana mala, he paraa toggeeddawoo sa'aan sarotetsaa diggiyaa wolk'k'ay imetteedda. Wogga mashshay aw imetteedda. **5** Dorssay heezzentso maatafaa dooyyeedda wode, de'uwaan de'iyaa med'etatuwaa heezzentsuu, «Haaya!» yaagiyaawaa, taani sisaad. Yaataade karetsa paray keseeddawaa be'aaddi; k'ay he paraa toggeeddawe bare kushiyan miizaniyaa oyk'k'eedda. **6** Taani de'uwaan de'iyaa oyddu med'etatuwaa giddoppe kooshshaa malatiyaabaa sisaad. He kooshshay, «Itti gallassaa oosoo dirgguu bagga kiiluwa zarggaa; k'ay itti gallassaa oosoo dirgguu itti kiiluwa bagga banggaa. Shin

zayitiyaanne woyniyaa eessaa k'ohoppa» yaagiyaawaa sisaad.

7 Dorssay oyddentso maatafaa dooyyeedda wode, de'uwaan de'iyaa med'etatuwaa oyddentsuu, «Haaya!» yaagiyaawaa, taani sisaad. 8 Taani giraac'e paray keseeddawaa be'aaddi. He paraa toggeeddaawaa suntsay Hayk'uwaa; Aa geeduwaa Si'oolii kaalleedda. Hayk'uunne Si'oolii sa'aappe oyddentso kushiya olaan, koshaan, harggiyaan, do'aan wod'isana mala, untunttoo maatay imetteedda. (Hadēs g86) 9 Dorssay ichcheshentso maatafaa dooyyeedda wode, untunttu S'oossaa k'aalaa odeedda dirawunne barenttu markkatetsan ammanetteeda diraw, shukkeedda asaa shemppuwaa yarshshuwaa yarshshiyaa saappe garssan be'aaddi. 10 Untunttu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Ubbaa Mooddiyaa Godaw, geeshshaw, tumanchchaw, sa'aan de'iyaa asaa bolla awude pirdday? K'ay nu suutsaa awude c'igetay?» yaageeddino. 11 Untunttoo huup'iyaa huup'iyaa bootsa mayuu imetteedda. Untuntuwaadan hayk'k'anaw bessiyaa untunttu laggetsaa oosanchchatuwaa payduunne untunttu ishatuwaa payduu kumana gakkanaw, untunttu amareeda wodiya takkishshana mala, untunttoo odetteedda. 12 Dorssay usuppuntsa maatafaa dooyyeedda wode, taani be'aaddi; biittay loytsi k'aas's'eedda. Awayifii karetsa mayuwaadan kares's'eedda; agenaykka mule suutsaa malateedda. 13 Balasiyaa giyaa mitsatti gam"e ayfii, wolk'k'aama c'arkkuu k'aatsina, sa'aan k'ok'k'ofettiyaawaadan, s'oolintatuu saluwaappe sa'aan k'ok'k'ofetteeddino. 14 Saluu s'aas'etto mas'aafay s'aas'ettiyaawaadan, s'aas'ettiide d'ayi aggeeda; deri ubbatuunne haatsaan dooddetteedda sa'ay ubbay barenttu de'yaasaappe kichchi aggeeddino. 15 Hewaappe guyyiyaan, sa'aa kaatatuu, deriyaa mooddiyaawanttu, shaalak'atuu, duratuu, wolk'k'aamatuu,

k'ay hara Asay ubbay, ayiletuu, womaanatuu, deriyaa kessiide, gonggoluwaa giddoninne deriyaan de'iyaa zaallaa guyye baggan k'osetteeddino. 16 Yaatiide deretuwaanne shuchchaa, «Kawutetsaa oydiyaan utteeddawaa ayfiyaappenne Dorssaa hank'k'uwaappe nu bolla kunddiide, nuuna gentseerikkiteeshsha! 17 Ayaw gooppe, untunttoo wolk'k'aama hank'k'uwaa gallassay gakk kichcheedda; he hank'k'uwaa danddayanawe oonee?» yaageeddino.

7 Hewaappe guyyiyaan, taani oyddu kiitanchchatuu oyddu bagga sa'aa gas'aan ek'k'eeddawannta be'aaddi. He kiitanchchatuu sa'aa bollan, woy abbaa bollan, woy ay mitsaa bollan, c'arkkuu c'arkkennaadan te"eeddino. 2 K'aykka de'uwa S'oossaa maatafaa oyk'k'iide hara kiitanchchay away mokkiyaasaappe kesiyaawaa taani be'aaddi. He kiitanchchay bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, sa'aanne abbaa k'ohanaw wolk'k'ay imetteedda oyddu kiitanchchatuwaa 3 s'eesiide, «Nu S'oossaa oosanchchatuwaa deemuwaan nuuni maatafaa wotsana gakkanaw, sa'aa gidina woy abbaa gidina, woy mitsaa gidinakka k'ohoppite» yaageedda. 4 Taani S'oossaa maatafaa deemuwaan wotseeddawanntu payduwaa sisaad. Israa'eeliyaa zariyaa ubbaappe itti s'eetanne oytamanne oyddu sha"a asatuwaa deemuwaan maatafay wod'd'eedda. 5 Yihudaa zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa deemuwaan maatafay, wod'd'eedda. Roobeela zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa. Gaade zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa. 6 Aaseera zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa. Nifftaaleeme zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa. Minaase zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa. 7 Simoona zariyaappe tammanne laa"u sha"aa. Leewiyaa zariyaappe tammanne laa"u sha"aa. Yisaakoora

zariyaappe tammanne laa"u sha"aa. **8** Zaabiloona zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa. Yooseefo zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa. Biiniyaama zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa deemuwaan maatafay, wod'd'eedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, zariyaa ubbaappe, k'ommuwaa ubbaappe, yaraa ubbaappenne dumma dumma gadiyaa k'aalaa ubbaappe ooninne paydanaw danddayenna zaway baynna c'ora asaa taani be'aaddi. He Asay bootsa mayuwaa mayyiide, zambbaa haytsaa barenttu kushiyan oyk'k'iide, kawutetsaa oydiyaa sintsaninne Dorssaa sintsan ek'k'eedda. **10** Unttuntu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Nu atatetsaykka, kawutetsaa oydiyaan utteedda, nu S'oossaappenne Dorssaappe yee» yaageeddino. **11** Kiitanchchatuu ubbay kawutetsaa oydiyaa, c'imatuwaanne de'uwaan de'iyaa oyddu med'etaa yuuyyi aad'd'iide ek'k'eeddino. Unttuntu kawutetsaa oydiyaa sintsan barenttu deemuwaan guufanniide S'oossaw goyinniide, **12** «Amen"i! Anjjuu, bonchchuu, aad'd'eedda eratetsay, galatay, sabay, wolk'k'ay, minotetsay, med'inaappe med'inaa gakkanaw nu S'oossaw gido. Amen"i!» yaageeddino. (aiōn g165) **13** C'imatuwaappe ittuu taana, «Ha bootsa mayuwaa mayyeedda asatuu oonee? Unttuntu hak'appe yeeddinoo?» yaagiide oochcheedda. **14** Taani, «Ta Godaw, neeni eraasa» yaagaad. I taana hawaadan yaageedda: «Hawanttu daro waayiyaa waayettiide yeeddawantta. Unttuntu barenttu mayuwaa Dorssaa suutsan meec'c'iide, boos's'eeddawantta. **15** Hewaa diraw, unttuntu S'oossaa kawutetsaa oydiyaa sintsan ek'k'iide, k'ammanne gallassi, Aa Geeshsha Golliyaan, aw ootsiino. K'ay I bare kawutetsaa oydiyaan utteeddawe, unttuntu gidduwaan de'ana. **16** Hawaappe sintsanaw ubbakka, unttuntu koshattikkino; woy saamettikkino. Away unttunta meenna; k'ay ay seelaykka

unttunta guuddenna. 17 Ayaw gooppe, kawutetsaa oydeew, gidduwaan utteedda Dorssay, unttunta heemmana. De'uwaa haatsaa pulttuwaakkokka, unttunta kaaletsana. S'oossaykka untuntu ayfiyaa afotsaa ubbaa k'uc'c'i diggana» yaageedda.

8 Dorssay laappunsa maatafaa dooyeedda wode, bakka saatiyaa gidiyaawaa keenaa saluu c'o"u geedda. 2 Hewaappe guyyiyaan, taani laappu kiitanchchatuwaa S'oossaa sintsan ek'k'yaawanta be'aaddi; untuntu laappu malakatay imetteedda. 3 Is'aanaa c'uwayiyaa work'k'aa miishshaa oyk'k'eedda hara kiitanchchay yiide, yarshshiyaa sa'aa matan ek'k'eedda. Work'k'aappe med'etteedda yarshshiyaasay kawutetsaa oydiyaa sintsan de'ee; he yarshshiyaa sa'aa bolla geeshsha ubbatuwaa woosaa gujjana mala, kiitanchchaw daro is'aanay imetteedda. 4 Is'aanaa c'uway geeshshatuwaa woosaanna ittippe he kiitanchchaa kushiyaappe pude S'oossaakko beedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay is'aanaa c'uwayiyaawaa akkiide, yarshshiyaa saappe tamaa bonk'k'uwaa akkiide, aan kunteedda. He is'aanaa c'uwayiyaawaa duge sa'aa olina, guuguntsay guummeedda. Walk'k'antsay wolk'k'aameedda; k'ay biittaykka k'aas's'eedda. 6 K'ay laappu malakataa oyk'k'iide laappu kiitanchchatuu malakataa punnanaw giigeeddino. 7 Koyro kiitanchchay bare malakataa punnina suutsaanna walaketteedda shachchayne tamay sa'aan bukkeedda. Sa'aappe heezzentso kushii guudetteedda; mitsaappekka heezzentso kushii guudetteedda; maataa ubbaykka guudetteedda. 8 Laa"entso kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Wolk'k'aama deriyaa malatiyaabay taman ees's'iidde, abbaan yegetteedda; yaatina, abbaappe heezzentso kushii suutsaa gideedda. 9 Abbaan de'uwaan

de'iyaa med'etatuwaa heezzentso kushii hayk'k'eedda;
 markkabetuwaappekka heezzentso kushii d'ayeedda. **10**
 Heezzentso kiitanchchay bare malakataa punnina shaafaappenne
 pulttuwa haatsaappe heezzentso kushiyaa bolla saluwaappe
 s'omppiyaadan ees's'iyaa wolk'k'aama s'oolinttii wod'd'eedda.
11 He s'oolinttiyaa suntsay C'amuwaa geetettee. Haatsaappe
 heezzentso kushii c'ammeedda; k'ay haatsay c'ammeedda
 diraw, daro Asay he haatsaa ushiidde hayk'k'eedda. **12**
 Oyddentso kiitanchchay bare malakataa punneedda. Awaappe,
 agenaappenne s'oolinttiyaappe heezzentso kushii deshetteedda;
 untunttu poo'uwaappekka heezzentso kushii d'umeedda.
 Hewaa diraw, gallasaappe heezzentso kushii, k'ammaappekka
 heezzentso kushii d'umeedda. **13** Itti arggantsay saluwaan
 paalliyaawaa taani be'aaddi. He arggantsay bare k'aalaa d'ok'ku
 ootsiide, «Heezzu kiitanchchatuu punnana bessiyaa yekko
 malakatay punettiyyaa wode, sa'aan de'iyaa asaw aayyeero!
 Aayyeero! Aayyeero!» yaagiyaawaa sisaad.

9 Hewaappe guyyiyaan, ichcheshentso kiitanchchay bare
 malakataa punnina saluwaappe duge sa'aa kunddeedda
 s'oolinttiyaa be'aaddi. He s'oolinttew c'iimmo ollaa k'ulppii
 imetteedda. (Abyssos g12) **2** S'oolinttii c'iimmo ollaa dooyyeedda;
 aako c'ooc'iyaa kesiya c'uwa mala c'uway he c'iimmo
 ollaappe kesseedda. K'ay awayenne sa'ay he c'iimmo ollaappe
 keseedda c'uwaan d'umeeddino. (Abyssos g12) **3** C'uwaappe
 boolii duge sa'aa yeedda. Sa'aan de'iyaa soggatoo de'iyaa
 wolk'k'aa mala wolk'k'ay boolewukka imetteedda. **4** S'oossaa
 maatafay deemuwaan bayinna asaa s'alalaa k'ohanaappe
 attin, sa'aan de'iyaa maataa woy aac'iya mitsaa gidina woy
 ay mitsaa gidinakka k'ohenna mala, boolew odetteedda. **5**

Boolii he asaa ichcheshu agenaa gidiyaawaa pas'a kaa'ana
 mala, maatay imetteeddawaappe attin, aw asaa wod'anaw
 maatay imettibeenna. Sogguu asaa dukkiide seelissiyaawaa
 keenaa boolii seelisse. **6** He gallassatuwaan Asay hayk'uwaa
 koyyana; shin demmenna. K'ay hayk'k'anawukka amottana;
 shin hayk'uu asaappe bak'atana. **7** Boolii olaw giigi utteedda
 paraa malatee. Booliyaa huup'iyaan work'k'aa malatiyaa
 kalachchay de'ee; Aa deemuukka asaa deemuwaa malatee. **8**
 Aa binnaanaykka mac'c'a asaa binnaanaydaa aduk'k'ee; Aa
 achchaykka gaammuwaa achchaa malatee. **9** Aa tiray birataan
 ootseedda gondalliyaa malatiyaawaan goozetti utteedda;
 k'ay Aa k'efiyaa kooshshay olaa baanaw piriis'iyaa paratuu
 goochchiyaa gaariyaa kooshshaa mala. **10** Aw sogguwaa
 dufiyaa malatiyaa dufii de'ee; Aa dufiyaan dukkiyaabay de'ee.
 He dufiyaan ichcheshu agenaa gidiyaawaa asaa k'ohanaadan,
 aw maatay imetteedda. **11** Aa mooddiyaa kaatii de'ee. He
 kaatii c'iimmo ollaa kiitanchchaa. Aa sunsaykka Ibraayiss's'e
 k'aalaan Abddoona; k'ay Giriike k'aalaan Ap'oliyoona geetettee.
 Ap'oliyoona giyaawoo biletsey, d'ayissiyaawaa giyaawaa. (**Abyssos**
g12) **12** Koyro aayyeero giyaawe aad'd'eedda; be'a, biro hara
 laa"u aayyeero giyaawe yaanawaa. **13** Usuppuntsa kiitanchchay
 bare malakataa punneedda. S'oossaa sintsan ek'k'eedda
 work'k'aappe med'd'eedda yarshshiyaasaan de'iyaa oyddu
 gas'aa kac'etuwaappe itti kooshshaa sisaad. **14** He kooshshay
 malakatay de'iyaa usuppuntsa kiitanchchaa, «Efiraas'iisa giyaa
 wogga shaafaan k'ashetteedda oyddu kiitanchchatuwaa billa»
 yaageedda. **15** Asaa zariyaappe heezzentso kushiyaawod'anaw,
 ha saatiyaw, gallassaw, agenawunne laysaw giigissi wotseedda,
 oyddu kiitanchchatuu biletteeddino. **16** Olaa paraa toggiyaa

asaa payduu laa"u s'eetu miiloone gidiyaawaa taani sisaad. **17** K'aykka taani sas'aan paratuwaanne he paratuwaa toggeedda asaa be'aaddi. Asaw tiraan wotsiyaa birataa gondalliyyaa malay de'ee. He tiraan wotsiyaa birataa gondalliyyaa malay tamaadan zo'o; samaayiyaa; k'ay ees's'iyaa diiniyaa mala. Paratuwaa huup'ii gaammuwaa huup'iyaa mala. Untuntu doonaappe tamay, c'uwaynne adilliyaa c'iishshaa malatiyaa ees's'iyaa diiniyaa tamay keseedda. **18** Paratuwaa doonaappe keseedda taman, c'uwaaninne ees's'iyaa diiniyan ha heezzu boshatuwaan asaa zariyaappe heezzentso kushii hayk'k'eedda. **19** Ayaw gooppe, paratoo wolk'k'ay doonaaninne dufiyaan de'ee. Untuntu dufiikka huup'iyaanna de'iyaa shooshshaa malatee; hewan untuntu asaa k'ohiino. **20** Ha boshatuwaan hayk'k'ennan atteedda Asay bare kushiyan ootsiyaawaa aggibeenna. K'ay work'k'aappe, biraappe, nahaasiyaa geetettiyaa birataappe shuchchaappenne mitsaappe oosetteedda, s'eellanaw woy sisanaw woy hamettanaw danddayenna eek'awunne s'alahiyaw goyinniyaawaakka aggibeenna. **21** Asay eriid wod'eeddawaa, woy bare biteeddawaa, woy bare woshummeeddawaa, woy bare wuu"eeddawaa aggiide, bare nagaraappe simmibeenna.

10 K'aykka taani hara wolk'k'aama kiitanchchay saluwaappe kesiide, duge wod'd'iyawaa be'aaddi. Shaariyaa I mayyi utteedda; k'ay zuluu Aa huup'iyaa yuuyyi aad'd'i utteedda. Aa deemuukka aawaa mala; Aa gediikka tamaa tuussaa mala. **2** He kiitanchchay dooyaa de'iyaa itti guutsa s'aas'etto mas'aafaa bare kushiyan oyk'k'eedda. Bare ushechcha gediyaabbabaa bolla essiide, bare haddirssa gediyaabiittaa bolla esseedda. **3** Gudiyaagaammuwaadan, wolk'k'aappe gudeedda. I gudeeddawaappe guyyiyaan, laappu guuguntsatuu aananna

guntsan haasayeeddino. **4** Unttuntu guummeedda wode taani s'aafanaw k'oppaad. Shin saluwaappe, «Laappu guuguntsatuu haasayeeddawaa asaw k'aattoppanne s'aafoppa» yaagiyaa kooshshay taw sisetteedda. **5** Hewaappe guyye, abbaa bollaanne biittaa bollan ek'k'ide'ishshin taani be'eedda kiitanchchay, bare ushechcha kushiya saluwaa pude mic'ceedda. **6** Saluwaanne saluwaan de'iyaa ubbabaa, sa'anne sa'aan de'iyaa ubbabaa, abbaanne abbaan de'iyaa ubbabaa, med'd'eedda med'i med'inaw de'iyaa S'oossaa suntsan c'aak'ceedda. Yaatiide, «Wodii wuranaw gam"enna. (aiōn g165)

7 Shin laappunsa kiitanchchay bare malakataa punniyaa wode, S'oossay nabatuwaa gideedda bare k'oomatoo k'aalaa odi wotseeddawaadankka, I s'uureedda k'ofay polettana» yaageedda. **8** Hewaappe guyyiyaan, saluwaappe haasayishshin taani siseedda kooshshay laa'entsuwaa zaariide taana, «Abbaa bollaanne biittaa bollan ek'k'eedda kiitanchchaa kushiyan dooyaa de'iyaa s'aas'etto mas'aafaa baade akka» yaagiyaawaa sisaad. **9** Taani he kiitanchchaakko baade, guutsa s'aas'etto mas'aafaa taw immana mala, Aa oochchaad. I taana, «Akkaade ma; mas'aafay ne uluwaa c'amissanawaa; shin ne doonaan eessaadan, I mal"anawaa» yaageedda. **10** Hewaappe guyye, taani kiitanchchaa kushiyaappe he guutsa s'aas'etto mas'aafaa akkaade maaddi; ta doonaan mas'aafay eessaadan mal"eedda. Shin taani meeddawaappe guyyiyaan, ta ulo gidduu c'ammeedda.

11 K'aykka taana, «Yaraa ubbaa, zariyaa ubbaa, duma duma biittaa k'aalaanne kaatatuwaabaa neeni timbbitiyaa k'ans's'ennan haasayanaw bessee» yaageedda.

11 Hewaappe guyye, mak'k'aa malatiyaa likkiyaa s'am"ay taw imetteedda; taana geeddawe hawaa; «Baade S'oossaa

Geeshsha Golliyaanne yarshshiyaa sa'aa likka. Hewan goyinniyaawaantakka payda. 2 Shin Geeshsha Gollew kare bagga agga basha; hewaa likkoppa. Ayaw gooppe, he sa'ay Ayihuda gidenna asaw imetteedda. Ayihuda gidenna Asay geeshsha katamaa oytamanne laa"u agenaw yed'd'ana. 3 Taani gaabiyaa mayyeedda ta laa"u markkatuwaa kiittana; untuntu itti sha"anne laa"u s'eetanne usuppun tammu gallasan S'oossaa kiitaa odana» yaageedda. 4 He laa"u markkatuu ha sa'aa Godaa sintsan ek'kiyaa s'omppiyaa wotsiyaa laa"u ballatuwaa. 5 Ooninne untuntta k'ohanaw koyyoope, untuntu doonaappe tamay kesiide untuntu morkkatuwaakka d'ayissee. K'ay ooninne untuntta k'ohanaw koyyoope, hewaaddankka hayk'k'ana. 6 Untuntu S'oossaa kiitaa odiyaa wodiyaan iray bukkennaadan, saluwaa gorddanaw untunttoo maatay de'ee. Untunttoo haatsaa suutsaa kessiyaa maataykka de'ee; k'ay untuntu barena koshshiyaa wode, sa'aa dumma dumma boshan shoc'anaw untunttoo maatay de'ee. 7 Untuntu barenttu markkatetsaa wursseeddawaappe guyyiyaan, c'iimmo ollaappe pude kesiyya do'ay untuntunna olettana. He do'ay untuntta s'ooniide wod'ana. (Abyssos g12) 8 Untuntu Goday mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide suletteedda katamaa wogga ogiyaan untuntu anhay gisanawaa. He katamay leemisuwaan Sodoomaa woy Gibs'e geetettiide s'eesettee. 9 K'ay yaraa ubbaappe, k'ommuwaa ubbaappe, dumma dumma biittaa k'aalaappenne zariyaa ubbaappe yeedda Asay untuntu anhaa heezzu gallassanne bagga be'ana. Anhay moogettenna mala, he Asay diggana. 10 Sa'aan de'iyaa Asay ha timbbitiyaa odiyaa laa"u asatuwaa hayk'uwaan nashettana. Asay untuntu hayk'uwaa ittuu ittuwaanna imotaa laamettiide bonchchanawaa; Ayaw gooppe,

sa'aan de'iyaa asaa untunttu darssi metootseeddino. **11** Heezzu gallaanne baggappe guyyiyaan, de'uwa shemppuwa S'oossay untuntun shempina, untunttu dendi ek'keeddino. Untunta be'eedda ubbay iita yashshaa yayyeedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, he timbbitiyaa odiyaa laa"u asatuu saluwaappe, «Haa pude kesite» giyaa wolk'k'aama kooshshaa siseeddino. Barenttu morkketuu barentta s'eellishshin, untunttu shaariyaan geliide, pude saluwa beeddino. **13** He saatiyaan biittay loytsi k'aas's'ina katamaappe tammuntsa kushii d'ayeedda. K'ay biittaa k'aatsaan laappu sha"a Asay hayk'keedda. Atteedda Asay loytsi kokkori yayyiide, saluwa S'oossaa gitatetsaa sabbeedda. **14** Laa'entso aayyeero giyaawe aad'd'eedda. Shin akeekite; heezzentso aayyeero giyaawe ellekka yaanawaa. **15** Hewaappe guyyiyaan, laappuntsa kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Saluwaan, «Alamiyaa kawutetsay ha"i nu Godaassanne Kiristoosassa; k'ay med'inaappe med'inaa gakkanaw I mooddana» yaagiyaa wolk'k'aama kooshshay sisetteedda. (aiōn g165) **16** Barenttu oydiyaan utteedda laatamanne oydu c'imatuu S'oossaa sintsan duge guufanniide, S'oossaw goyinniide hawaadan yaageeddino; **17** «Ha"i de'iyawoo, kaseppekka de'iyawoo, Godaw, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaw, new wolk'k'aama wolk'k'ay de'iyaa dirawunne, neeni mooddanaw doommeedda diraw, nuuni neena galateetto. **18** Ayihuda gidenna Asay hank'k'etteedda; ne hank'k'uukka yeedda. Hayk'keeddawanttu pirddetiyaa wodii ha"a; k'ay neeni ne oosanchchattoo, nabattoo, geeshshattoo, ne suntsaw yayyiawanttoo, d'ok'k'atoonne laafattoo untunttu oosuwaadan, immiyaa wodiikka ha"a. Sa'aa d'ayissiyaawanttakka neeni d'ayissiyaa wodii ha"a» yaageeddino. **19** Saluwaan de'iyaa

S'oossaa Geeshsha Gollii dooyetteedda; Aa Geeshsha Golliyaan S'oossaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootay beetteedda. K'ay walk'k'antsay wolk'k'aameedda; guntsay sisetteedda; guuguntsay guummeedda; biittay k'aas's'eedda; wolk'k'aama shachchaykka shac'c'eedda.

12 Hewaappe guyyiyaan, saluwaan wolk'k'aama mallay beetteedda. Awaa mayyeedda itti mishiratta, agenaa bolla ek'keeddawunna, tammanne laa"u s'oolinttiyaa kalachchaa bare huup'iyaan wotseeddawunna hewaan de'aw. **2** He mishiratta shahaara; izo yeluwaa oytsay, un"etsina waassaaddu. **3** Hara itti wolk'k'aama mallay saluwaan beetteedda. Tammu kac'iyaanna de'iyaa laappu huup'iyaan kalachchaa wotseedda itti wolk'k'aama zo'o dawii de'ee. **4** He dawii bare dufiyaan heezzentso kushe s'oolinttiyaa saluwaappe dafiide, sa'aan oleedda. He dawii yeletti wod'd'osaannakka na'aa maanaw yelana haniyaa mishiratti sintsan ek'keedda. **5** Mishiratta attuma na'aa, Ayihuda gidenna asaa ubbaa birataa s'am"aan mooddanawaa yelaaddu. Shin na'ay S'oossaakkonne Aa araataakko, pude ellekka aketeedda. **6** Mishiratta itti sha"anne laa"u s'eetanne usuppun tammu gallassaw miziiddenne ushshiidde wotsanaw S'oossay giigissi wotseedda sa'aa bazzuwaa bak'ataaddu. **7** Hewaappe guyyiyaan, saluwaan olay denddeedda. Mikaa'eeli bare kiitanchchatuwaanna ittippe dawiya oletteedda; dawiikka bare kiitanchchatuwaanna gidiide, zaari oletteedda. **8** Shin dawii s'oonettina dawiyaasinne Aa kiitanchchatoo saluwaan sa'ay d'ayeedda. **9** Wolk'k'aama dawii, s'alahiyaa kaappuwaa woy Sees'aanaa giyaawe, beni shooshshay, alamiyaa ubbaa baletsiyaawe oletteedda; I bare kiitanchchatuwaanna ittippe duge sa'aw oletteedda. **10** Hewaappe guyyiyaan, taani saluwaappe

hawaadan yaagiyaa kooshshaa sisaad; «S'oossaa atotetsay ha'i yeedda. S'oossay barew Kaate gidiyaawaadankka, bare wolk'k'aa besseedda; Aa Kiristtoosi bare maataa besseedda. Ayaw gooppe, k'ammenne gallassi S'oossaa sintsan ek'k'iide, nu ishatuwaa mootiyaawe, saluwaappe duge oletteedda. **11** Nu ishatuu Dorssaa suutsaaninne, barenttu tumu markkatetsan dawiya olettiide s'ooneeddino. K'ay untunttu barenttu shemppuwaa aatsi immiyaawoo, k'arettibeykkino. **12** Hewaa diraw, saluunne saluwaa gidдон de'iyaa wanttu, nashettite. Shin sa'awunne abbaw aayyeero! Ayaw gooppe, s'alahiyaa kaappuu, barew guutsa wodii atteeddawaa eriyaa diraw, wolk'k'aama hank'k'uaan, duge hinttentukko wod'd'eedda» yaageedda. **13** K'ay dawii barena duge sa'aa oleeddawaa be'eeddawaappe guyyiyaan, he attuma na'aa yeleedda mishiratto yederssuwaa doommeedda. **14** Mishiratto shooshshay k'ohenna mala, heezzu laytsaanne bagga maadenne ushaadde iza naagettiyasaa bazzuwaa paallaade baana mala, laa"u wolk'k'aama arggantsaa k'efii iziw imetteedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, mishiratto di'uu di"iide afana mala, shooshshay shaafaa haatsaa keena haatsaa bare doonaappe mishiratti geeduwaan gusseedda. **16** Shin biittay mishiratto maaddeedda; biittay bare doonaa dooyyiide, dawiya doonaappe keseedda haatsaa mitti aggeedda. **17** Dawii mishirattiw darssi hank'k'ettiide, izi zeretsaa S'oossaa azazuwaa naagiyaa ubbatuwaanne Yesuusi k'onc'c'isseedda tumu ammanettiyaawantta olanaw,

13 biide abbaa doonaan de'iyaa shafiyaan ek'k'eedda. Hewaappe guyyiyaan, itti do'ay abbaappe kesishshin, taani be'aaddi. Aw tammu kac'iinne laappu huup'ii de'ee; Aa tammu kac'iyaa bollan tammu kalachchay de'ee. Aa huup'iyankka

boriyaa suntsay s'aafetti utteedda. 2 Taani be'eedda do'ay
 maahiyaa malatee; Aa gedii babbantsaa geetettiyaa iita du'aa
 gediya malatee; Aa doonay gaammuwaa doonaa malatee. Dawii
 bare wolk'k'aa, bare kawutetsaa oydiyaanne bare wolk'k'aama
 maataa he do'aw immeedda. 3 He do'aa huup'etuwaappe ittuu
 hayk'k'eeddawaa malaatiyaawaa taani be'aaddi; shin wod'iyaa
 maytsay pas'eedda. Sa'aa Asay ubbay maalalettiide, he du'aa
 geeduwaa kaalleedda. 4 Dawii bare maataa do'aw immeedda
 diraw, Asay ubbay dawiyaw goyinneedda. K'ay he asay, «Do'aa
 malay oonee? Aanana olettanaw ooni danddayii?» yaagiidde,
 do'aw goyinneedda. 5 He do'aw pala yewuwaanne boriyaa
 haasayiyaa doonay imetteedda. Oytamanne laa"u agenaw
 ootsana mala, aw maatay imetteedda. 6 He do'ay S'oossaa,
 Aa suntsaa, I de'iyaasaanne saluwaan de'iyaa ubbatuwaa
 boriyaa doommeedda. 7 He do'ay S'oossaa asatuwaana
 olettiide, untunta s'oonana mala, aw maatay imetteedda.
 K'ommuwaa ubbaa, yaraa ubbaa, dumma dumma biittaa k'aalaa
 ubbaanne zariyaa ubbaa mooddiyaa maatay aw imetteedda. 8
 Sa'ay med'ettanaappe kase shuketteedda Dorssaa de'uwaawaa
 mas'aafan suntsay s'aafettibeenna asay, sa'aan de'iyaawe
 ubbay, he do'aw goyinnana. 9 Sisiyaa haytsay de'iyaa uray siso.
 10 Omoodettana Asay de'ooppe, ooninne omoodettanawaa.
 Mashshaan shukettana Asay de'ooppe, ooninne mashshaan
 shukettanawaa. Geeshshatuwaa danddayayenne, ammanuu
 hawaan erettanawaa. 11 Hewaappe guyyiyaan, hara do'ay
 sa'aappe kesiyaawaa taani be'aaddi. Dorssaa kac'iyaa malatiyaa
 laa"u kac'ii aw de'ee; shin he do'ay dawiyaadan haasayeedda.
 12 He do'ay koyro do'aa wolk'k'aama maataa ubbaa Aa sintsan
 ootseedda. Sa'ayenne sa'aan de'iyaa Asay ubbay Aa wod'iyaa

maytsay pas'eedda koyro do'aw goyinnana mala, he do'ay godatteedda. **13** He laa'entso do'ay wolk'k'aama malaatatuwaa ootseedda; haray atto tamaa saluwaappe asaa ubbaa sintsa sa'aa wotsana gakkanaw malaatatuwaa ootseedda. **14** Koyro do'aa sintsan ootsanaw, aw imetteedda malaatatuwaan sa'aan de'iyaa asaa ubbaa l baletseedda. Mashshaan maytsattooppenne pas'a de'iyaa koyro do'aa bonchchoo misiliyaa giigissanaadan, sa'aa asaa ubbaw laa'entso do'ay odeedda. **15** K'ay koyro do'aa misilii haasayanaadaaninne barew goyinnenna ubbaa wod'anaadan, laa'entso do'ay bare shemppuwaa koyro do'aa misiliyaan shemppuwaa gelissanaw azazetteedda. **16** Asay ubbay woggayenne k'eeray, mank'k'uunne durii, womaannuunne ayilii bare ushechcha kushiyan woy bare deemuwaan mallaa wotsanaadan, he laa'entso do'ay godatteedda. **17** He do'aa suntsay woy Aa suntsaa payduu de'iyaa mallay baynna Asay ooninne zal'anawunne shammanaw danddayenna. **18** Aad'd'eedda eratetsay hawaan de'ee. Eray de'iyaa ooninne he do'aa payduwaa biletsaa ero; ayaw gooppe, he payduu itti asaa suntsaa. Aa payduu usuppun s'eetanne usuppun tammanne usuppuna.

14 Hewaappe guyyiyaan, taani be'aaddi. Be'ite, Dorssay S'iyoonne Deriyaa bolla ek'k'eedda. Aa suntsayenne Aa Aabbu suntsay deemuwaan s'aafetteedda, itti s'eetanne oytamanne oyddu sha"a asatuu aanana ittippe de'iino. **2** Saluwaappe kuntso haatsaa guntsaanne dadaa guntsaa malatiyaa wolk'k'aama kooshshaa taani sisaad. K'ay taani siseedda kooshshay diitsaa diis's'iyawanttu barenttu diitsaa diis's'ina sisetiyaa kooshshaa malatee. **3** Itti s'eetanne oytamanne oyddu sha"a asatuu kawutetsaa oydiyaa sintsan, oyddu pas'a de'iyaa

med'etatuwaa sintsaaninne c'imatuwaa sintsan ek'keeddino. Sa'aappe wozetteedda untuntuppe attin, haray ooninne tamaaranaw danddayenna ooratsa mazimuriyaa yes's'eeddino.

4 Hawanttu geeshsha asatuwaa gidiyaa diraw, mac'c'awanttunna gaketiiide barena tunissibeykkino. Dorssay biyaasaa ubbaa untunttu kaalliino. Untunttu S'oossawunne Dorssaw bayira gidanaw, sa'aa asaa giddoppe wozetteeddawantta. 5 Untunttu ubbaakka worddoti erikkino; untunttun bayizzuu baawa. 6 Sa'aan de'iyaa asaa ubbaw, zariyaa ubbaw, k'ommuwaa ubbaw, duma duma biittaa k'aalaa ubbawunne yaraa ubbaw med'inaa wonggalaa mishiraachchuwaa awaayanaw, bolla saluwaan paalliyaa hara kiitanchchaa taani be'aaddi. (aiōnios g166) 7 He kiitanchchay bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «S'oossaw yayyite; Aa bonchchite. Ayaw gooppe, sa'aa asaa I pirddiyaa saatii gakeedda. Saluwaa, sa'aa, abbaanne haatsaa puluttuwa med'd'eedda S'oossaw goyinnite» yaageedda. 8 Hara laa'entso kiitanchchay, «Wolk'k'aama Baabloona kunddaaddu; iza kunddeedda gaasuunneka asaa zariyaa ubbaa iita oosuwa oosissiyaa diraassa» yaagiidde, koyro kiitanchchaa kaalleedda. 9 Heezzentso kiitanchchay bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, hawaadan yaagiidde, koyro laa"u kiitanchchatuwaa kaalleedda; «Do'awunne Aa misilew goyinniyaa ooninne k'ay Aa mallaa bare deemuwaan woy bare kushiyan wotsiyaa ooninne de'ooppe, 10 S'oossay bare wolk'k'aama hank'k'uwaa burc'c'ukkuwaan kuntseedda hank'k'uwaa woyniyaa eessaa I ushana. Hewaa ootseedda ubbay geeshsha kiitanchchatuwaa sintsaaninne Dorssaa sintsan, tamaaninne ees's'iyaa diiniyan pas'a kaa'ettana. 11 Untuntta pas'a kaa'iyaa tamaa c'uway med'i med'inaw c'uwattana. Do'awunne he do'aa misilew

goyinniyaa oossinne k'ay he do'aa suntsaa malaataanna de'iyaa oossinne k'ammenne gallassi shemppuu baawa» yaageedda. (aiōn g165) 12 S'oossaw azazettiyaanne Yesuusaw ammanettiyyaa geeshshatuu danddayiyaa danddayay hawaana. 13 Hewaappe guyyiyaan saluwaappe, «Hawaa s'aafa; hawaappe sintaw Godan hayk'k'iaawanttu anjjetteddawannta» yaagiyaa kooshshaa taani sisaad. Ayyaanay, «Tuma; untunttu barenttu daaburaappe shemppana; ayaw gooppe, untunttu lo"o kiittaw, S'oossay lo"uwaan zaarana» yaagee. 14 K'aykka taani be'aaddi. Be'ite, bootsa shaarii de'ee. Shaariyaa bollan Asaa Na'aa malatiyaawe utteedda; Aa huup'iyaan work'k'aa kalachchay, k'ay Aa kushiyan k'ara baac'ay de'ee. 15 Hara kiitanchchay Geeshsha Golliyaappe kesiide, shaariyaa bollan utteeddawoo bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «K'oychchaa saatii gakkeedda diraw, ne baac'aa yeddaade katsaa k'oyc'a; ayaw gooppe, sa'aa katsay meleedda» yaageedda. 16 Shaariyaa bollan utteeddawe, bare baac'aa sa'aa yeddiide, sa'aa katsaa c'akkeedda. 17 K'aykka saluwaan de'iyaa Geeshsha Golliyaappe hara kiitanchchay kesseedda; awukka kuussa baac'ay de'ee. 18 Tamaw kaappo gideedda hara kiitanchchay yarshshiyaa saappe kesiide, kuussa baac'ay de'iyaa kiitanchchaw bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Woynniyaa ayfii teereedda diraw, ne kuussa baac'aa yeddaade, sa'aan de'iyaa woyniyaa turaappe hondodda ayfiyaa k'ans's'a!» yaageedda. 19 He kiitanchchay bare baac'aa sa'aa yeddiide, sa'aan de'iyaa woyniyaappe hondodda ayfiyaa k'ans's'eedda; S'oossaa wolk'k'aama hank'k'uwa he woyniyaa gumi"iyaa ollaan yeggeedda. 20 Katamaappe gas'aan de'iyaa woyniyaa ayfiyaa gumi"iyaa ollaan woyniyaa ayfii gumi"ettee. Suutsay kesiide, he woyniyaa gumi"iyaa ollaappe heezzu s'eetu kiilo miitiriyaa

keenaa haakkiide, paraw puuluwaa gakkiaawaa keenaa d'ok'k'u giide eelleedda.

15 Taani saluwaan hara wolk'k'aamane maalalissiyaa mallaa be'aaddi. S'oossaa hank'k'uu untuntu bolla polettiyaa diraw, wurssetsa laappu boshaanna de'iyaa laappu kiitanchchatuu de'iino. **2** K'aykka taani burc'c'ukkuwaa abbaa malatiyaawaa tamaanna walaketteeddawaa be'aaddi. K'ay do'aa, Aa misiliyaanne Aa suntsaa payduwaa s'ooneeddaawantta be'aaddi. S'oossay untuntu immeedda diitsuwwaa oyk'k'iide, burc'c'ukkuwaa malatiyaa abbaa matan untuntu ek'k'eeddino. **3** Untuntu, S'oossaa oosanchchaa Muse mazimuriyaanne Dorssaa mazimuriyaa hawaadan yes's'eeddino. «Godaw, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaw, ne kiitay gitanne maalalissiyaawaa. Asaa zariyaa ubbaa Kaatew, ne ogii s'illuwaanne tumuwwaa. **4** Godaw, new yayyenawenne ne suntsaa bonchchennawe oonee? Ayaw gooppe, geeshshay ne s'alalaa. Asaa zariyaa ubbay yiide, ne sintsan goyinnana; ayaw gooppe, ne s'illo kiitay ubbaw k'onc'c'eedda» yaagiide yes's'iino. **5** Hewaappe guyyiyaan, taani saluwaan de'iyaa Geeshsha Gollii dooyettowaa hewekka markkatetsaa dunkkaaniyaa be'aaddi. **6** Laappu boshaanna de'iyaa laappu kiitanchchatuu Geeshsha Golliyaappe kesseeddino. Untuntu p'ooliide boos's'iyaa laynuwaa mayuwwaa mayyeeddino; barenttu tiraa work'k'aa danc'c'uwaan yuushshi aatsiide k'achcheeddino. **7** De'uwaan de'iyaa oyddu med'etatuwaappe ittuu, med'i med'inaw gakkanaw de'iyaa S'oossaa hank'k'uu kumeedda laappu work'k'aa keretuwwaa laappu kiitanchchatoo immeedda. (aiōn g165) **8** S'oossaa bonchchuwaappenne Aa wolk'k'aappe yeedda c'uway Geeshsha Golliyaa kumeedda. Laappu kiitanchchatuu aheedda laappu

boshatuu polettana gakkanaw, Geeshsha Golliyaa ooninne gelanaw danddayibeenna.

16 Hewaappe guyyiyaan, laappu kiitanchchatoo, «Biide S'oossaa hank'k'uwaa laappu keriyaappe sa'aan gussite» yaagiide, Geeshsha Golliyaappe haasayiyaa wolk'k'aama kooshshaa taani sisaad. **2** Koyro kiitanchchay biide, bare keriyaan de'iyaa'waa sa'aan gussina, do'aa mallay de'iyaa'wanttu bollanne he do'aa misilew goyinniya'wanttu bolla loytsi sakkiyaa maytsaa keseedda. **3** Laa'entso kiitanchchay bare keriyaan de'iyaa'waa abbaan gussina abbaa haatsay hayk'k'eedda asaa suutsaa malateedda. K'ay abbaan de'iyaa med'etaa ubbaykka hayk'k'i aggeedda. **4** Heezzentso kiitanchchay bare keriyaan de'iyaa'waa shaafatuwaaninne pulttatuwaan gussina untunttu suutsaa gideeddino. **5** Haatsaw aawotiyaa kiitanchchay hawaadan yaagiyaawaa, taani sisaad; «Kasekka ha'ikka de'iyaa Godaw, Geeshshaw, ha pirddaa pirddeedda diraw, neeni s'illuwaa. **6** Untunttu geeshshatuwaa suutsaanne, nabatuwaa suutsaa gusseedda diraw, neeni untuntta ushshanaw, suutsaa untunttoo immaadda. Untunttu barenttoo, bessiyaawaa akkeeddino» yaageedda. **7** Yarshshuwaa yarshshiyaa saappe, «Godaw, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaw, ne pirdday tumuwaanne s'illuwaa!» yaagiya kooshshaa taani sisaad. **8** Oyddentso kiitanchchay bare keriyaan de'iyaa'waa awayfiyaa bollan gussina bare tamaa seelaan asaa guuddanaw, awayfew maatay imetteedda. **9** Asay wolk'k'aama seelaan guudettiide ha boshatuwaa bollan maatay de'iyaa S'oossaa suntsaa boreedda. Shin bare nagaraappe simmibeennanne S'oossaa gitatetsaakka bonchchibeenna. **10** Ichcheshentso kiitanchchay bare keriyaan de'iyaa'waa do'aa kawutetsaa oydiyaa bolla gussina, he do'aa

kawutetsay d'umeedda. Asay bare seelaa diraw, bare ins's'arssaa sa"eedda. 11 K'ay Asay bare seelaa dirawunne bare maytsaa diraw saluwaa S'oossaa shek'k'eedda. Shin bare ootseedda nagaraappe simmibeenna. 12 Usuppuntsa kiitanchchay bare keriyaan de'iyawaa wogga Efiraas'iisa geetettiyaa shaafaan gussina away doliyaa baggappe yaana kaatattoo ogii giiganaadan, haatsay meleedda. 13 Hewaappe guyyiyaan, taani sheed'd'iyaa malatiyaa heezzu tuna ayyaanatuu dawiya doonaappe, du'aa doonaappenne wordduwaa timbbitiyaa odiyaawaa doonaappe kesishshin be'aaddi. 14 Unttuntu mallatuwaa ootsiyaa s'alahatuwaa ayyaanatuwaa. He heezzu iita ayyaanatuu Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaa wolk'k'aama gallasan, sa'aa kaatatuwaa ubbaa olaw shiishshanaw baana. 15 «Be'a, taani kayisuwaadan yaana. Asaa sintsan kallo hamettiidde yeellatenna mala, gem"ishennaan bare mayuwaa mayyiide naagiyaa uray anjjetteddawaal!» yaageedda. 16 He iita ayyaanatuu kaatetuwaa Ibraayiss's'e k'aalaan Arimaagedoona geetettiyaa sa'aa shiishsheeddino. 17 Laappuntsa kiitanchchay bare keriyaan de'iyawaa c'arkkuwaan gussina, Geeshsha Golliyaan de'iyaa araataappe, «Poletteedda» yaagiyaa wolk'k'aama kooshshay yeedda. 18 Hewaappe guyyiyaan, walk'k'antsay wolk'k'aameedda; guntsay sisetteedda; guuguntsaykka guummeedda. K'ay biittay pala k'aatsaa k'aas's'eedda. Asay sa'aan med'ettoodeppekka biittay hewaa mala k'aatsaa k'aas's'i erenna; hewe ubbaappe aad'd'eedda k'aatsaa. 19 Wolk'k'aama katamay heezzu kesiide za"eedda. Biittaa ubbaan de'iyaa katamatuu d'ayeeddino. S'oossay wolk'k'aama Baabloono k'oppiide, bare iita hank'kuwaa woyniyaa eessay kumeedda burc'c'ukkuwaappe woyniyaa

eessaa Baabloono ushsheedda. **20** Abbaan dooddetteedda biittay ubbay d'ayeedda; deriikka beettibeenna. **21** Asaa bolla oytamu kiilo keenaa dees'iyaa wolk'k'aama shachchay saluwaappe wod'd'eedda. Asay he shachchaa boshaa diraw, S'oossaa boreedda; ayaw gooppe, boshay daro wolk'k'aama.

17 Hewaappe guyyiyaan, laappu keretuu de'iyaa laappu kiitanchchatuwaappe ittuu taakko yiide, taana hawaadan yaageedda; «Haaya; daro shaafatuwaa gas'aan de'iyaa woshummiyaa, wolk'k'aama katamata, waana murettanentto, taani neena bessana. **2** Sa'aan de'iyaa kaatatuu izinna woshummeeddino; sa'aan de'iyaa asaykka izi woyniyaa eessaa ushi matsottiide izinna woshummeedda» yaageedda. **3** He kiitanchchay taana Ayyaanan bazzuwaa afeedda. Hewan taani itti mishiratto boriyaa suntsay bollaa ubbaan s'aafetti utteedda zo'o do'aa toggeeddawunno be'aaddi; he do'aw laappu huup'iyaan tammu kac'ii de'ee. **4** He mishiratta teeraa ochchaa malatiyaa mayuwaanne zo'o mayuwaa mayyaaddu; iza k'ay work'k'aan, bonchcho shuchchaaninne ink'k'uwaa geetettiyaa al'o shuchchaan alleek'k'aaddu. Iza woshummiyaa tunabayne sheneyiyaabay kumeedda work'k'aa burc'c'ukkuwaa bare kushiyan oyk'k'aaddu. **5** Izi deemuwaan S'uura yewuwaa biletsay de'iyaa suntsay, «Wolk'k'aama Baabloono; Sa'aan De'iyaa Woshummiyaawanttoonni Sa'aan De'iyaa Sheneyiyaabaw Aatto» yaagiyaawe s'aafetti utteedda. **6** K'ay he mishiratta geeshshatuwaa suutsaanne Yesuusaw markkattishshin wod'eeddawanttu suutsaa ushaade matsotteeddawunno taani be'aade malalettaaddi. **7** Kiitanchchay taana, «Neeni ayaw hawaadan malalettaaddii? Taani new mishiratti S'uura yewuwaanne iza tookkeedda laappu huup'iyaan tammu kac'ii

de'iyaa du'aa S'uura yewuwaa odana. **8** Neeni be'eedda do'ay kase de'ee; shin ha"i baawa. He do'ay c'iimmo ollaappe elle kesiide, bashshaw baanawaa. Alamii med'ettoodeppe doommiide, de'uwa mas'aafan untuntu suntsay s'aafettibeenna sa'aan de'iyaa Asay do'aa be'iide malalettana. Ayaw gooppe, I kase de'ee; ha"i baawa; shin sintsappe yaanawaa. **(Abyssos g12)** **9** «Hawe aad'd'eedda eratetsaanne akeeka koyyee. Laappu huup'ii mishiratta uttiyaa laappu deretuwa; hewanttu k'ay laappu kaatatuwaa. **10** Untuntuppe ichcheshu kaatatu kunddeeddino. Ittuu ha"i gakkanaassikka mooddee; yekko kaatii yibeenna. I yiide, guutsa wodiyaa takkanaw bessee. **11** Kase de'eedda do'ay, ha"i baynnawe, I bare huup'ew hosppuntsa du'aa. I laappu do'atuwaappe ittuwaa; I d'ayanaw bee. **12** «Neni be'eedda tammu kac'etuu mooddanaw doommibeenna tammu kaatetuwa. Shin untuntu do'aana ittippe itti saatew kaatetuwaadan mooddanaw untunttoo maatay imettana. **13** Untunttoo ubbaw itti k'ofay de'ee; untuntu barenttu wolk'k'aanne barenttu maataa do'aw immana. **14** Untuntu Dorssaanna olettana; shin dorssayne dorssaanna de'iyawanttu, I s'eegeeddawanttunne dooreeddawanttu, Aa kaalliyaa ammanetteedawanttu, he kaatetuwa s'oonana; ayaw gooppe, I godatuwa Godaanne kaatetuwa Kaatiyaa» yaageedda. **15** Kiitanchay k'aykka taana hawaadan yaageedda; «C'aaratta utteedda he neeni be'eedda haatsay yratuwaa, c'ora asaa, asaa zaratuwaanne duma duma biittaa k'aalaa. **16** K'ay neeni be'eedda tammu kac'iinne do'ay woshummewunno is's'ananawta. Untuntu iziw de'iyaa ubbabaa akki diggana. K'ay izo kallo ashshananne izi asuwaa mi diggana; yaatiide untuntu izo taman guuddana. **17** Ayaw gooppe, S'oossaa k'aalay tumattana gakkanaw, untuntu k'ofay

ittuwaa gidanaadan, untuntu barenttu mooddiyaa wolk'k'aa do'aw immanaadaaninne S'oossay k'oppeeddawaa untuntu ootsanaadan, untuntu wozanaan S'oossay amuwaa wotseedda. 18 «He neeni be'eedda mishiratta sa'aa kaatetuwa mooddiyaa wolk'k'aama katamato» yaageedda.

18 Hewaappe guyyiyaan, wolk'k'aama maatay de'iyaa hara kiitanchchay saluwaappe wod'd'ishin, taani be'aaddi. He kiitanchchaa bonchchuu sa'aa poo'isseedda. 2 He kiitanchchay bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Iza kunddaaddu! Wolk'k'aama Baabloona kunddaaddu! Baabloona s'alahatuu ak'iyasaa gidaaddu; iita ayyaanatuu ubbatuunne, is'ettiyaa iita kafatuu ubbatuu iini de'iino. 3 Ayaw gooppe, asaa zariyaa ubbaa, bare matsoyyiyya woyniyaa eessaa ushshina, izinna woshummeeddino. K'aykka sa'aa kaatatuu, izinna woshummeeddino. Izi ishalo wolk'k'aa gaasuwaan, sa'aan de'iyaa zal"anchchatuu duretteeddino» yaageedda. 4 Hewaappe guyyiyaan, taani saluwaappe, hawaadan yaagiyaa hara kooshshaa sisaad; «Ta asaw, iippe kesite! Izi nagaraa izinna kos's'oppite! Izi muraa gishettoppate. 5 Ayaw gooppe, izi nagaray, saluwaa gakkanaw dooretti utteedda. S'oossay izi iita bayizzuwaa, hassayeedda. 6 Iza immeeddawaa keenaa zaariide, iziw immite. Iza ootseeddawoo, laa"u kushiyya iziw k'ans's'ite. Iza hinttenttoo giigisseedda ushshaappe, laa"u kushiyya ushshaa, izi burc'c'ukkuwaa kuntsite. 7 Iza bonchchetteeddawaanne, ishaleeddawaa keenaa, izo tuggayitenne kayyoyite. Iza bare wozanaan, «Taani kaatattiidan uttay; taani asinay bayna mac'c'awuno gidikke; k'ay ubbaakka kayyottikke» yaagaw. 8 Hewaa diraw, izi boshaa ubbay, harggii, kayyuunne koshay, izo itti gallassi oyk'k'ana. K'ay iza taman guudettana; ayaw gooppe,

izi bolla pirddiyaa Godaa S'oossay, Wolk'k'aama» yaageedda.

9 Sa'aa kaatatu, izina woshummiidde ishaleeddawanttu he katamata guudettina, kesiyaa c'uwaa be'eedda wode, katamatiw untunttu waassananne yeekkana. 10 Untunttu he katamati ugaw yayyeedda diraw, haakki ek'k'iide, «Ha wolk'k'aama katamatee! Wolk'k'aama katamatee! Baabloonee, new aayyeero! Neeni ay mala tuggattaniishsha. Neeni itti saatiyaa giddon ne pirddaa akkaada» yaagana. 11 Untunttu markkabiyyaa c'aanaa hawaappe sintsanaw shammiyaabay bayinna diraw, sa'aan de'iyaa zal"anchchatuu he katamatiw waassananne kayyottana. 12 Untunttu work'k'aa, biraa, bonchcho shuchchaa, ink'k'uwaa geetettiyaa al"o shuchchaa, teeraa oochcha malatiyaa mayuwaa, suufiyaa mala mayuwaa, hariyaa geetettiyaa mayuwaa, zo'o mayuwaa, ubbaa k'ommo sawiyaa mitsaa, ubbaa k'ommuwaan ootseedda danggarssaa achchaa, al"o mitsaappe med'etteeddabaa, nahaasiyaa, birataa, lbineberediyaa geetettiyaa shuchchaa, 13 k'arafaa, k'imaamiyaa, is'aanaa, shittuwaa, sawiyaa is'aanaa d'iiliyaa, woyniyaa eessaa, wogaraa zayitiyaa, liik'eedda d'iiliyaa, zarggaa, miizzaa, dorssaa, paraanne paray goochchiyaa gaariyaa, untunttu ayiletuwaanne haray atto asaa shemppuunne shammiyaabaykka baawa. 14 Zal"anchchatuu mishirattiw, «Neeni amotteedda, lo"obay ubbay neeppe hali diggeedda. Ne de'uunne, alleek'k'ettiyaabay ubbay d'ayidiggeedda. Neeni laa'entso untuntta ubbaakka demmakka» yaageeddino. 15 He katamatin zal"iide duretteedda zal"anchchatuu izi ugaw yayyiide, iippe haakkiide ek'k'ana. Untunttu yeekkananne kayyottana. 16 K'ay, «Suufiyaa geetettiyaa, kiriyaan dadetteedda mayuwaa, teera ochchaa malatiyaa, mayuwaanne zo'o mayuwaa mayyaade,

work'k'aa alleek'k'uwaan, bonchcho shuchchaaninne, ink'k'uwaa geetettiyaa al"o shuchchaan alleek'k'eedda, he wolk'k'aama katamatiw aayyeero! 17 Hawaa keena wolk'k'aama mas'uu ubbay, itti saatiyaa giddon, dippi gi d'ayi aggeedda» yaageeddino. Markkabiya laaggiyaa ubbatuu, markkabiyaan biyaa ubbatuu, markkabiyaan ootsiyaa ubbatuunne abbaan ootsi go"ettiyaa ubbatuu haakki ek'k'eeddino. 18 He katamata guudettina kesiyaa c'uwaa be'eedda wode barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Ha wolk'k'aama katamato malatiyaa katamay ubbaakka baawa» yaageeddino. 19 Unttuntu barenttu huup'iyaa baana k'oliide, waasseeddinonne kayyotteeddino; «Abbaan markkabatuu de'iyaa ubbaa, bare mak'uwaan dureyeedda, wolk'k'aama katamatiw aayyeero! K'ay iziw de'iyaa ubbay itti saatiyaa giddon d'ayi aggeeda. 20 He katamata d'ayeedda diraw, saloo, nashetta! Geeshshatoo, Yesuusi kiitteeddawanttoo, nabatoo, nashettite! Ayaw gooppe, iza hinttentta ootseeddawaa diraw, S'oossay izo pirddeedda» yaageedda. 21 Hewaappe guyyiyaan, wolk'k'aama kiitanchchay, wos'aa malatiyaa wolk'k'aama shuchchaa, dentsi abbaan oliide hawaadan yaageedda; «Wolk'k'aama katamata, Baabloona, sugina hawaadan kunddana; iza hachcheppe sintsaw, ubbaakka beettukku. 22 Diitsaa diis's'iyaa wanttunne, mazimuriyaa yes's'iyaa wanttu, suusulliyaanne malakataa punniyaawanttu, kooshshay hawaappe hini baggan, ne giddon ubbakka sisettenna. Kushiyaa hiillaa eriyaa ooninne, laa'entso ubbakka de'enna. Wos'aa kooshshaykka hawaappe sintsaw ne giddon sisettenna. 23 S'omppiyaa poo'uukka laa'entsuwaa ne giddon poo'enna. Akkiyaawaa kooshshayenne gelewunni kooshshay, sintsaw ne giddon sisettenna. Ne zal"anchchatuu sa'aa ubbaan, eretteedda wolk'k'aamatuwaa. Ne bitiyaawan asaa zariyaa

ubbay c'imetteedda. **24** Nabatuwaa suutsay, geeshshatuwaa suutsayne, sa'aan hayk'k'eedda ubbatuwaa suutsay, izin beetteedda diraw, Baabloona, murettaaddu» yaageedda.

19 Hewaappe guyyiyaan, saluwaan c'ora asaa kooshshaadan kooshummiyaa wolk'k'aama kooshshay hawaadan yaagiyaawaa taani sisaad; «S'oossaa galatay gakko. Atotetsay, bonchchuunne wolk'k'ay, nu S'oossaassa. **2** Aa pirdday tumuwaanne s'illuwaa. C'aarataade sa'aa tunisseedda, wolk'k'aama c'aaratto S'oossay pirddeedda; S'oossaa oosanchchatuwaa iza wod'eedda diraw, S'oossay izo mureedda» yaageedda. **3** Asay laa'entsuwaa bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «S'oossaa galatay gakko. He katamata med'i med'inaw c'uwattana» yaageeddino. (aiōn g165) **4** Laatamanne oyddu c'imatuunne shemppuwaanna de'iyaa oyddu med'etatuu kawutetsaa oydiyaan utteedda S'oossaw guufanniide, «Amen"i. S'oossaa galatay gakko» yaagiide goyinneeddino. **5** Hewaappe guyyiyaan, «S'oossaa ayilatuu ubbay, S'oossaw yayyiyaa guutsay, daruu ubbay nu S'oossaa galatite» yaagiya kooshshay kawutetsaa oydiyaappe kaseedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, c'ora asaadan kooshummiyaa, wolk'k'aama shaafaadan guummiyaa, wolk'k'aama guuguntsaadan guugummiyaa kooshshaa taani sisaad. He kooshshay, «S'oossaa galatay gakko. Ayaw gooppe, nu Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay kawuteedda. **7** Dorssaa bullachchaa gallassay gakkeedda dirawunne, gelewunnakka bullachchaw barena giigisseedda diraw, nuuni pashikkoyttenne nashettoytte; k'ay Dorssaa bonchchoytte. **8** Gelewunniw mayyanaw, suufiyaa geetettiyaa kiriyaan dadetteedda, p'ooliyaa bootsa mayuu imetteedda. Suufiyaa geetettiyaa kiriyaan dadetteedda mayuu, geeshshatuwaa

s'illo oosuwaa» yaagiyaawaa, taani sisaad. **9** Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay taana, «**«Dorssaa bullachchaw s'eesetteeddawanttu anjjetteddawannta» yaagaade s'aafa»** yaageedda. He kiitanchchay k'aykka taana, «Hawe S'oossaa tumu k'aalaa» yaageedda. **10** Hewaappe guyye taani aw goyinnanaw Aa gediyaan kunddaad. Shin I taana, «Hewaa ootsoppa. Taani ne malanne Yesuusi untunttoo k'onc'c'isseedda tumatetsaa oyk'k'eedda ne ishatuwaa ubbaa mala ayiliyaa. S'oossaw goyinna. Ayaw gooppe, Yesuusi k'onc'c'isseedda tumatetsay timbbitiyaa odiyaaawoo dentsetsiyaawaa» yaageedda. **11** Yaatina, saluu dooyetteeddawaa taani be'aaddi. Hewan bootsa paray de'ee; he paraa toggeeddawe ammanettiyaawaanne tumanchchaa giide s'eesettee. Toggeeddawe s'illotetsaan pirddeenne bare olaakka olettee. **12** Aa ayfii tamaa lac'uwaa malatee; k'ay I bare huup'iyaan daro kalachchaa wotseedda. Aa bolla s'aafetti utteedda suntsay de'ee; shin he suntsay ayenttonne aappe attin, ooninne erenna. **13** I mayyeedda mayuu suutsan naak'k'i kesseeddawaa. Aa suntsaykka S'oossaa K'aalaa. **14** Saluwaa wotaadaratuu bootsa geeshsha suufiyaa geetettiyaa kiriyaan dadetteedda mayuwaa mayyiide, bootsa paratuwaa toggiide, Aa geeduwaa kaalliino. **15** Asaa zeretsaa I d'ayissiyaa kuussa mashshay Aa doonaappe kesee. Birataa s'am"aan asaa I mooddana. Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay bare hank'k'uwaa woyniyaa eessay gumi"ettiyaasan, gumi"iide bessana. **16** Aa mayuwaa bollanne Aa wodiriyaa bolla, «Kaatatuwaa Kaatiyaanne godatuwaa Godaa» yaagiya suntsay s'aafetti utteedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, taani itti kiitanchchay awaan ek'k'eeddawaa be'aaddi. He kiitanchchay saluwaan d'ok'k'iide paalliyaa kafuwaa ubbatoo bare kooshshaa d'ok'k'u

ootsiide, «Haa yiite. S'oossaa kawoo ittisaa shiik'ite. 18 Yiide kaatatuwaa ashuwaa, shaalak'atuwaa ashuwaakka wotaadaratuwaa ashuwaa miite; paratuwaa ashuwaakka paratuwaa toggeeddawanttu ashuwaakka miite; k'ay asaa ubbaa ashuwaa ayiliyawaanne womaannuwaa, d'ok'k'aawaanne hokaawaa miite» yaageedda. 19 Paraa toggeeddawaannanne Aa wotaadaratuwaanna olettanaw, do'ayne sa'aa kaatatu k'ay untunttu wotaadaratuu itti sa'aa shiik'i utteeddawantta taani be'aaddi. 20 He do'ay Aa sintsaan malaataa ootseedda worddo nabiyaanna ittipe oyk'ettedda. Do'aa mallay de'yaawantanne do'aa misilew goyinneeddawaantta I baletseeddawe he ootsiyaa malaatatuwaana. Do'ayne wordduwaa timbbitiyaa odiyaawe laa"atuukka diiniyaan ees's'iyaa tamaa abbaan pas'a yegetteeddino. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Untunttu wotaadaratuu paraa toggeeddaawaa doonaappe kesiya mashshaan hayk'keeddino. Kafatuu ubbatuu untunttu ashuwaappe barenttoo danddayeeddawaa keenaa meeddino.

20 C'iimmo ollaa k'ulppiyaanne wolk'k'aama santsalataa bare kushiyan oyk'keedda itti kiitanchchay saluwaappe yiyaawaa taani be'aaddi. (Abyssos g12) 2 Kiitanchchay dawiya, he beni shooshshaa, s'alahiyaa kaappuwaa woy Sees'aanaa giyaawaa oyk'keedda; yaatiide sha"a laytsaw k'achcheedda. 3 Kiitanchchay c'iimmo ollaan Aa yeggiide, sha"a laytsay wuranaw, asaa zeretsaa laa'entsuwaa balettena mala, he c'iimmo ollaa k'ulppi gorddiide attameedda. Hewaappe guyyiyaan, dawii amareeda wodiya biletanaw bessee. (Abyssos g12) 4 Hewaappe guyyiyaan, taani araatatuwaanne untuntun utteeddawantta be'aaddi; untunttoo pirddiyaa maatay imetteedda. Yesuusi k'onc'c'isseedda tumuwaanne S'oossaa

k'aalaa awaayeedda diraw, barenttu k'ood'iyaa k'ans's'etteedda asaa shemppuwaakka taani be'aaddi. Unttuntu do'aw woy do'aa misilew goyinnibeykkino. Unttuntu do'aa mallaa barenttu deemuwaan woy barenttu kushiyan wotsibeeykkino. Unttuntu hayk'uwaappe denddiide, Kiristtoosanna ittippe kaatetuwaadan sha"a laytsaw mooddeeddino. 5 Hayk'k'eeddawantuppe c'oratuu sha"a laytsay wurana gakkanaw, hayk'uwaappe denddibeykkino. Hewe koyro dendduwaa. 6 Koyro dendduwaan denddeeddawanttu anijetteeddawanttanne S'oossaa asatuwaa. Unttuntu bolla laa'entso hayk'oo wolk'k'ay baawa. Unttuntu S'oossawunne Kiristtoosaw k'eesatuwaa gidana; untntuntu aanana ittippe sha"a laytsaw mooddana. 7 Sha"a laytsay wureeddawaappe guyyiyaan, Sees'aanay k'ashuwaappe bilettana. 8 I Sa'aan ubba saan de'iyaa asaa zeretsaa baletsanaw kessana; hewe Googanne Maagooga geetettiyaawaa. Sees'aanay abbaa shafiyaa keena zeretsaa olaw shiishshana. 9 He zaratuu biittaa ubbaa mayyiide geeshshatuwaa heeraanne S'oossay siik'iyaa katamato yuuyyi aad'd'i ek'k'eeddino. Shin tamay saluwaappe wod'd'iide, untntunta meedda. 10 Do'aynne worddo nabii yegetteedda ees's'iyaa diiniyaa tamaa abbaan s'alahiyaa kaappuu, asaa zeretsaa baletseeddawe, yegetteedda. Unttuntu k'ammanne gallassi med'i med'inaw pas'a kaa'ettana. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Hewaappe guyyiyaan, taani wolk'k'aama bootsa araataanne he araataan utteeddawaa be'aaddi. Sa'aynne saluu Aa sintsappe bak'ateeddino; laa'entso beettibeykkino. 12 Hayk'k'eeddawanttu, d'ok'k'u giyaawanttunne guutsatuu araataa sintsan ek'k'eeddawantta taani be'aaddi. Mas'aafatuu dooyetteeddino; hara mas'aafay, de'uwaa mas'aafaykka

dooyetteedda. Hayk'k'eeddawanntu barenttu oosuwaadan, mas'aafatuwan s'aafetti utteeddawaadanka pirddetteeddino.

13 Abbay bare gidдон de'iyaa hayk'k'eeddawannta immeedda; hayk'uunne Si'oolii barenttu gidдон de'iyaa hayk'k'eeddawannta immeeddino. Ubbaykka barenttu oosuwaadan pirddetteeddino.

(Hadēs g86) 14 Hewaappe guyyiyaan, hayuunne Si'oolii tamaa abbaan yegetteeddino. He tamaa abbay laa'entso hayk'uwaa.

(Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 De'uwaa mas'aafan bare suntsay s'aafetti beenna Asay ooninne tamaa abban yegetteedda.

(Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Hewaappe guyyiyaan, taani ooratsa saluwaanne ooratsa sa'aa be'aaddi. Koyro saluunne koyro sa'ay d'ayeedda. Abbaykka d'ayeedda. 2 Geeshsha katamata ooratsa Yersaalame, bare asinaw mayyaade giigeedda geliyaa wodoro naattiidan, giiga utteeddawunna saluwaappe S'oossaa matappe duge wod'd'ewunno taani be'aaddi. 3 Wolk'k'aama kooshshay araataappe hawaadan yaagiidde, haasayishshin, taani sisaad; «S'oossaa gollii asaana de'ee; S'oossay asaana ittippe de'ana. Unttuntu Aa asaa gidana; S'oossay bare huup'ew unttuntunna de'ana. I unttuntu S'oossaa gidana. 4 S'oossay unttuntu ayfiyaa afotsa ubbaa k'uc'c'ana. Hawaappe sintsanaw hayk'uunne kayyuu woy waasuunne sakuu baawa. Ayaw gooppe, ec'abay d'ayeedda» yaageedda. 5 Araatan utteeddawe, «Taani ubbabaa ooraa's'isay» yaageedda. K'aykka gujjiide taana, «Taani haasayiyaawe ammanettiyaawaanne tuma gidiyaa diraw s'aafa» yaageedda. 6 K'aykka taana hawaadan yaageedda; «Poletteedda. Taani Alfaanne Omeegaa; Doometsaanne Poluwaa. Saametteedda oonanne Taani de'uwaa haatsaa pulutuwaappe c'oo ushshana. 7 S'ooniyaa uray ooninne hawaa ubbaa laattana. Taani aw

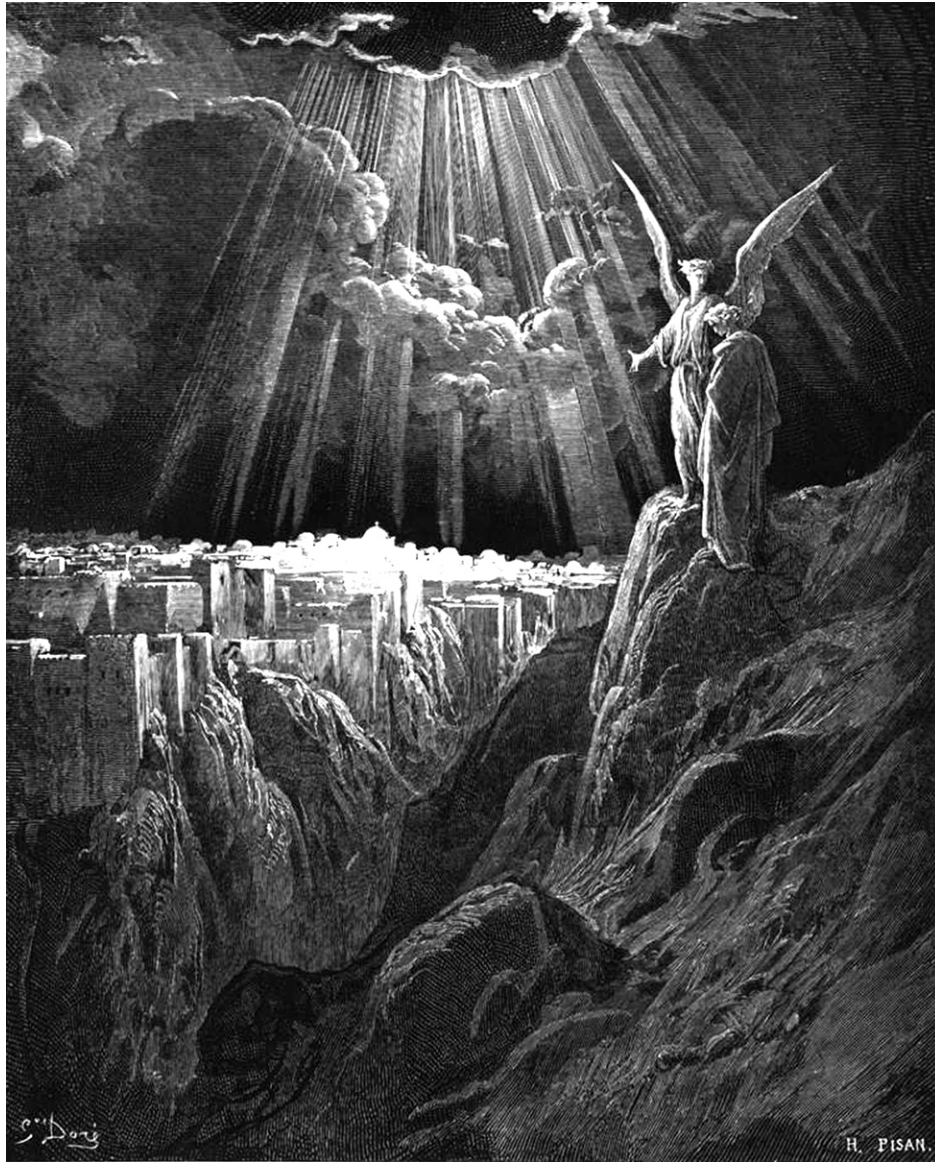
S'oossaa gidana; ikka ta na'aa gidana. **8** Shin yayyiyaawanttu, ammanennawanttu, tunatuu, shemppuwaa wod'iyaaawanttu, woshummiyaawanttu, bitiyaawanttu, eek'aw goyinniyaawanttunne worddotiyaawanttu ubbay de'iyaa sa'ay tamaynne ees's'iyaa diinii ees's'iyaa abbaa gidanawaa. Hewe laa'entso hayk'uwaa» yaageedda. (Limnē Pyr g3041 g4442) **9** Laappu wurssetsa boshatuu kumeedda laappu keretuwaa oyk'k'eedda laappu kiitanchchatuwaappe ittuu taakko yiide taana, «Haaya. Taani neena gelewunno Dorssaa machchatto bessana» yaageedda. **10** Kiitanchchay taana daro d'ok'k'a deriyaa huup'iyaa Ayyaanan kessiide geeshsha katamata, Yerusaalama saluwaappe S'oossaa matappe duge wod'd'ewunno taana besseedda. **11** He katamata S'oossaa bonchchuwaan poo'aw. He katamati poo'uu yasp'p'iidiyaa geetettiyaa al"o shuchchaa mala; birilliiyaadan p'oolaw. **12** He katamatiw tammanne laa"u penggetuunne he penggetuwaan tammanne laa"u kiitanchchatuu naagiyaa wolk'k'aama adussa dirssay de'ee. Penggetuwaan tammanne laa"u Israa'eeliyaa zaratuwaa suntsay s'aafetti utteedda. **13** Away doliyaa baggana heezzu penggetuu de'iino. K'ay hirkki baggana heezzu penggetuunne huup'issa baggana heezzu penggetuu de'iino. Away wulliyaa baggaanakka heezzu penggetuu de'iino. **14** Katamati dirssay Dorssay kiitheedda tammanne laa"atuwaa suntsay s'aafetteedda tammanne laa"u shuchchatuwaa bolla gimbbetteedda. **15** Taananna haasayeedda kiitanchchaw katamato, izi penggetuwaanne izi dirssaa likkiyaa work'k'aa gatimay de'ee. **16** Katamatiw oyddu gas'ay de'ee; katamati geesaynne gomppay itti mala. Kiitanchchay katamato bare gatiman likkeedda. Katamata laa"u sha"anne laa"u s'eetu kiilo miitiriyaa gidaaddu; katamati geesay, gomppaynne d'ok'k'atetsay

itti mala. 17 Kiitanchchay k'ay dirssaakka likkeedda. Asaa kushiyan itti s'eetanne oytamanne oyddu wad'aa gideedda. Hewe ooninne likkiyaa ogiyaan kiitanchchay likkinaada. 18 Katamati dirssay yasp'p'iidiyaa geetettiyaa shuchchaan diretteedda. Katamata birilliyaaadan p'ooliyaa geeshsha work'k'aan med'ettaaddu. 19 Katamati dirssaw hiis'etteedda shuchchay bonchchetteedda shuchchaa ubbaan alleek'k'etteedda; koyro hiis'etteedda shuchchay yasp'p'iidiyaa; laa'entsuu samppeeriyaa; heezzentsuu kelk'k'edooniyaa; oyddentsuu baluuriyaa; 20 ichcheshentsuu sarddonkkisa; usuppuntsuu sarddiyoona; laappuntsuu kiristtilooba; hospuntsuu biralli; udduppuntsuu toop'aaziyoonyyaa; tammuntsuu kirisp'p'iraasiisa; tammanne ittentsuu yaakinttiyaa; tammanne laa'entsuu ametess's'inoosiyaa. 21 Tammanne laa"u penggetuu tammanne laa"u ink'k'uwaan geetettiyaa al"o shuchchaa; itti itti penggii itti ink'k'uwaan oosetteedda. Katamati ogii birilliyaa mala geeshsha work'k'aa. 22 Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossayenne Dorssay katamati Geeshsha Golliyaa gidiyaa diraw, taani he katamatin Geeshsha Golliyaa be'abeykke. 23 Katamatiw poo'iyaa away woy agenay kosshenna. Ayaw gooppe, S'oossaa bonchchuu he katamatin poo'ee; Dorssaykka he katamatiw s'omppiyaa. 24 Asaa zeretsay katamati poo'uwaan hamettana. Sa'aa katatuukka barenttu bonchchuwaan he katamattikko ahana. 25 Katamati penggetuu ubbaa gallassikka dooyaa de'ana; ubbakka gorddettikkino. Ayaw gooppe, hewan k'ammay baawa. 26 Asaa zeretsaa gitatetsayenne bonchchuu he katamattikko shiik'ana. 27 Shin tunabay woy kawushshabaa ootsiyaawe, woy worddotiyaawe ooninne he katamato gelenna. K'ay Dorssaa de'uwaan mas'aafan suntsay s'aafetteeddawanttu s'alalay he katamato gelana.

22 Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay taana S'oossaa kawutetsaa oydiyaappenne Dorssaa kawutetsaa oydiyaappe goggiyaa birilliiyaadan p'ooliyaa de'uwaa haatsaa shaafaa besseedda. **2** He shaafay katamaa ogiyaa gidduwaanna duge goggee. Shaafaappe hefintsa baggannanne hafintsa baggana agenaan itti gedenne laytsan tammanne laa"u gede ayfiyaa de'uwaa mitsay de'ee. He mitsaa bonchchuu de'iyaaawe, zariyaa ubbaa harggiyaappe patsanaassa. **3** He katamaan S'oossaa shek'ay ayinne baawa. S'oossaa kawutetsaa oydiinne Dorssaa kawutetsaa oydi he katamaan de'ana. S'oossaa oosanchchatuu S'oossaw goyinnana. **4** Unttuntu Aa deemuwaa be'ana; Aa sunsay untuntu deemuwaan s'aafettana. **5** Hewaappe sintsaw hara k'ammay baawa. Unttuntu s'omppiyaa woy aawaa poo'uwaa koshshenna; ayaw gooppe, Goday S'oossay untuntu s'omppiyaa gidanawaa. Untuntu med'i med'inaw kaatetana. (aiōn g165) **6** Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay taana hawaadan yaageedda; «Ha taani haasayiaawe tumuwaanne ammanettiyaawaa. Nabatoo bare Geeshsha Ayaanaa immiyaa Goday S'oossay, matan hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwaa bessanaw bare kiitanchchaa kiitheedda» yaageedda. **7** Yesuusi, «Be'a! Taani ellekka yaana. Ha mas'aafan de'iyaa timbbitiyaa naagiyaawantu anjjetteddawannta» yaageedda. **8** Taani Yohaannisi, ha ubbabaa sisaaddinne be'aaddi. Taani hawaa siseedda wodenne be'eedda wode, hewaa taana besseedda kiitanchchaw goyinnanaw, Aa gediyaan kunddaad. **9** Shin kiitanchchay taana, «Hewaa ootsoppa. Taani neenaadaaninne nabe gideedda ne ishatuwaadan, k'ay mas'aafan de'iyaaabaw azazettiyaa ubbatuwaadan ayiliyaa. S'oossaw goyinna» yaageedda. **10**

Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay taana, «Hanana geedda ha mas'aafaa k'aalaa maatafaan gorddoppa. Ayaw gooppe, ha ubbabay polettiyaa wodii matatteedda. 11 litabaa ootsiyaawe gujjiidekka iitabaa ootso; tunay gujjiidekka tuno. Lo'obaa ootsiyaawe gujjiidekka lo'obaa ootso; geeshshayenne gujjiidekka geeshsha gido» yaageedda. 12 Yesuusi, «Be'a! Taani ellekka yaana. Asaa ubbaw Aa oosuwaadan immanaw, ta woytaa akka yaana. 13 Taani Alfaanne Omeegaa; Koyruwaanne Wurssetsaa; Doometsaanne Poluwaa» yaageedda. 14 Barenttu mayuwaa geeshshi meec'c'iyaa wanttu anjjetteddawannta. De'uwa mitsaa ayfiyaa maanawunne katamaa penggiyaanna gelanaw untunttoo maatay imetteedda. 15 Shin kanatuu, bitiyaawanttu, woshummiyaawanttu, shemppuwaa wod'iyaa wanttu, eek'aw goyinniyaawanttunne barenttu haasayaaninne barenttu kiitaan worddotiyaawanttu karenna de'iino. 16 «Taani Yesuusi, ha yewuwaa hinttenttoo woosa golletuwaan markkattana mala, ta kiitanchchaa kiittaad. Taani Daawita Golliyaa Yeletaa. Taani poo'issiyaa Wontta Bakkaaliyaa» yaageedda. 17 Geeshsha Ayyaanayenne gelewunna, «Haaya» yaagiino. K'ay hawaa sisiyaawe ooninne, «Haaya» yaago. Saametteedda Asay ooninne haa yo. De'uwa haatsaa koyiyaa Asay ooninne c'oo akko. 18 Taani ha mas'aafan s'aafetteedda hanana geedda k'aalaa sisiyaa oonanne zoray. Ooninne ha k'aalaa bolla ittibaa gujjooppe, S'oossay ha mas'aafan s'aafetteedda boshaa Aa bolla gujjana. 19 Ooninne mas'aafan de'iyaa timbbitiyaa k'aalaappe ayaanne pac'issooppe, ha mas'aafaa giddon k'onc'c'isseedda de'uwa mitsaa ayfiyaappenne geeshsha katamaappe Aa gakkiiyaa gishuwaa S'oossay pac'issana. 20 Ha ubbabaw markattiyaawe, «Tuma! Taani ellekka yaana» yaagee. Amen"i. Godaa Yesuusaa,

neeni haaya. 21 Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay
hinttenanna ubbaanna gido. Amen"i.

*Geeshsha katamata ooratsa Yerusaalame, bare asinaw mayyaade giigeedda geliyaa wodoro
naattiidan, giiga utteeddawunna saluwaappe S'oossaa matappe duge wod'dewunno taani
be'aaddi. Wolk'aama kooshshay araataappe hawaadan yaagiidde, haasayishshin, taani sisaad;
«S'oossaa gollii asaana de'ee; S'oossay asaana ittippe de'ana. Untuntu Aa asaa gidana;
S'oossay bare huup'ew untuntunna de'ana. I untuntu S'oossaa gidana.»*

Yohaannisa Sas'aa 21:2-3

Reader's Guide

Dawro at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Dawro at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēse g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Dawro---Dawuro-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luuk'aasa 8:31
Roome 10:7
Yohaannisa Sas'aa 9:1
Yohaannisa Sas'aa 9:2
Yohaannisa Sas'aa 9:11
Yohaannisa Sas'aa 11:7
Yohaannisa Sas'aa 17:8
Yohaannisa Sas'aa 20:1
Yohaannisa Sas'aa 20:3

aidios

Roome 1:20
Yihudaa 1:6

aiōn

Maatoossa 12:32
Maatoossa 13:22
Maatoossa 13:39
Maatoossa 13:40
Maatoossa 13:49
Maatoossa 21:19
Maatoossa 24:3
Maatoossa 28:20
Mark'k'oossa 3:29
Mark'k'oossa 4:19
Mark'k'oossa 10:30
Mark'k'oossa 11:14
Luuk'aasa 1:33
Luuk'aasa 1:55
Luuk'aasa 1:70
Luuk'aasa 16:8
Luuk'aasa 18:30
Luuk'aasa 20:34
Luuk'aasa 20:35
Yohaannisa 4:14
Yohaannisa 6:51
Yohaannisa 6:58
Yohaannisa 8:35
Yohaannisa 8:51
Yohaannisa 8:52
Yohaannisa 9:32
Yohaannisa 10:28
Yohaannisa 11:26
Yohaannisa 12:34
Yohaannisa 13:8
Yohaannisa 14:16

Kiitaa 3:21
Kiitaa 15:18
Roome 1:25
Roome 9:5
Roome 11:36
Roome 12:2
Roome 16:27
1 K'orontoosa 1:20
1 K'orontoosa 2:6
1 K'orontoosa 2:7
1 K'orontoosa 2:8
1 K'orontoosa 3:18
1 K'orontoosa 8:13
1 K'orontoosa 10:11
2 K'orontoosa 4:4
2 K'orontoosa 9:9
2 K'orontoosa 11:31
Galaatiyaa 1:4
Galaatiyaa 1:5
Efesoona 1:21
Efesoona 2:2
Efesoona 2:7
Efesoona 3:9
Efesoona 3:11
Efesoona 3:21
Efesoona 6:12
Pilip'p'isiyoosa 4:20
K'olaasiyaasa 1:26
1 S'imootoosa 1:17
1 S'imootoosa 6:17
2 S'imootoosa 4:10
2 S'imootoosa 4:18
Tiitoo 2:12
Ibraawe 1:2
Ibraawe 1:8
Ibraawe 5:6
Ibraawe 6:5
Ibraawe 6:20
Ibraawe 7:17
Ibraawe 7:21
Ibraawe 7:24
Ibraawe 7:28
Ibraawe 9:26
Ibraawe 11:3
Ibraawe 13:8
Ibraawe 13:21
1 P'es'iroosa 1:23

1 P'es'iroosa 1:25
1 P'es'iroosa 4:11
1 P'es'iroosa 5:11
2 P'es'iroosa 3:18
1 Yohaannisa 2:17
2 Yohaannisa 1:2
Yihudaa 1:13
Yihudaa 1:25
Yohaannisa Sas'aa 1:6
Yohaannisa Sas'aa 1:18
Yohaannisa Sas'aa 4:9
Yohaannisa Sas'aa 4:10
Yohaannisa Sas'aa 5:13
Yohaannisa Sas'aa 7:12
Yohaannisa Sas'aa 10:6
Yohaannisa Sas'aa 11:15
Yohaannisa Sas'aa 14:11
Yohaannisa Sas'aa 15:7
Yohaannisa Sas'aa 19:3
Yohaannisa Sas'aa 20:10
Yohaannisa Sas'aa 22:5

aiōnios

Maatoossa 18:8
Maatoossa 19:16
Maatoossa 19:29
Maatoossa 25:41
Maatoossa 25:46
Mark'k'oossa 3:29
Mark'k'oossa 10:17
Mark'k'oossa 10:30
Luuk'aasa 10:25
Luuk'aasa 16:9
Luuk'aasa 18:18
Luuk'aasa 18:30
Yohaannisa 3:15
Yohaannisa 3:16
Yohaannisa 3:36
Yohaannisa 4:14
Yohaannisa 4:36
Yohaannisa 5:24
Yohaannisa 5:39
Yohaannisa 6:27
Yohaannisa 6:40
Yohaannisa 6:47
Yohaannisa 6:54
Yohaannisa 6:68

Yohaannisa 10:28
Yohaannisa 12:25
Yohaannisa 12:50
Yohaannisa 17:2
Yohaannisa 17:3
Kiitaa 13:46
Kiitaa 13:48
Roome 2:7
Roome 5:21
Roome 6:22
Roome 6:23
Roome 16:25
Roome 16:26
2 K'orontoosa 4:17
2 K'orontoosa 4:18
2 K'orontoosa 5:1
Galaatiyaa 6:8
2 Teselonk'ke 1:9
2 Teselonk'ke 2:16
1 S'imootoosa 1:16
1 S'imootoosa 6:12
1 S'imootoosa 6:16
2 S'imootoosa 1:9
2 S'imootoosa 2:10
Tiitoo 1:2
Tiitoo 3:7
Pilimoona 1:15
Ibraawe 5:9
Ibraawe 6:2
Ibraawe 9:12
Ibraawe 9:14
Ibraawe 9:15
Ibraawe 13:20
1 P'es'iroosa 5:10
2 P'es'iroosa 1:11
1 Yohaannisa 1:2
1 Yohaannisa 2:25
1 Yohaannisa 3:15
1 Yohaannisa 5:11
1 Yohaannisa 5:13
1 Yohaannisa 5:20
Yihudaa 1:7
Yihudaa 1:21
Yohaannisa Sas'aa 14:6

eleēsē

Roome 11:32

Geenna

Maatoossa 5:22
Maatoossa 5:29
Maatoossa 5:30
Maatoossa 10:28
Maatoossa 18:9
Maatoossa 23:15
Maatoossa 23:33
Mark'koossa 9:43

Mark'koossa 9:45
Mark'koossa 9:47
Luuk'aasa 12:5
Yaak'ooba 3:6

Hadēs

Maatoossa 11:23
Maatoossa 16:18
Luuk'aasa 10:15
Luuk'aasa 16:23
Kiitaa 2:27
Kiitaa 2:31
1 K'orontoosa 15:55
Yohaannisa Sas'aa 1:18
Yohaannisa Sas'aa 6:8
Yohaannisa Sas'aa 20:13
Yohaannisa Sas'aa 20:14

Limnē Pyr

Yohaannisa Sas'aa 19:20
Yohaannisa Sas'aa 20:10
Yohaannisa Sas'aa 20:14
Yohaannisa Sas'aa 20:15
Yohaannisa Sas'aa 21:8

Sheol

Doometsaa 37:35
Doometsaa 42:38
Doometsaa 44:29
Doometsaa 44:31
Payduwaa 16:30
Payduwaa 16:33
Zaaretsuwaa 32:22
1 Sammeela 2:6
2 Sammeela 22:6
1 Kaatatuwaa 2:6
1 Kaatatuwaa 2:9
Iyyooba 7:9
Iyyooba 11:8
Iyyooba 14:13
Iyyooba 17:13
Iyyooba 17:16
Iyyooba 21:13
Iyyooba 24:19
Iyyooba 26:6
Mazimuriyaa 6:5
Mazimuriyaa 9:17
Mazimuriyaa 16:10
Mazimuriyaa 18:5
Mazimuriyaa 30:3
Mazimuriyaa 31:17
Mazimuriyaa 49:14
Mazimuriyaa 49:15
Mazimuriyaa 55:15
Mazimuriyaa 86:13
Mazimuriyaa 88:3
Mazimuriyaa 89:48

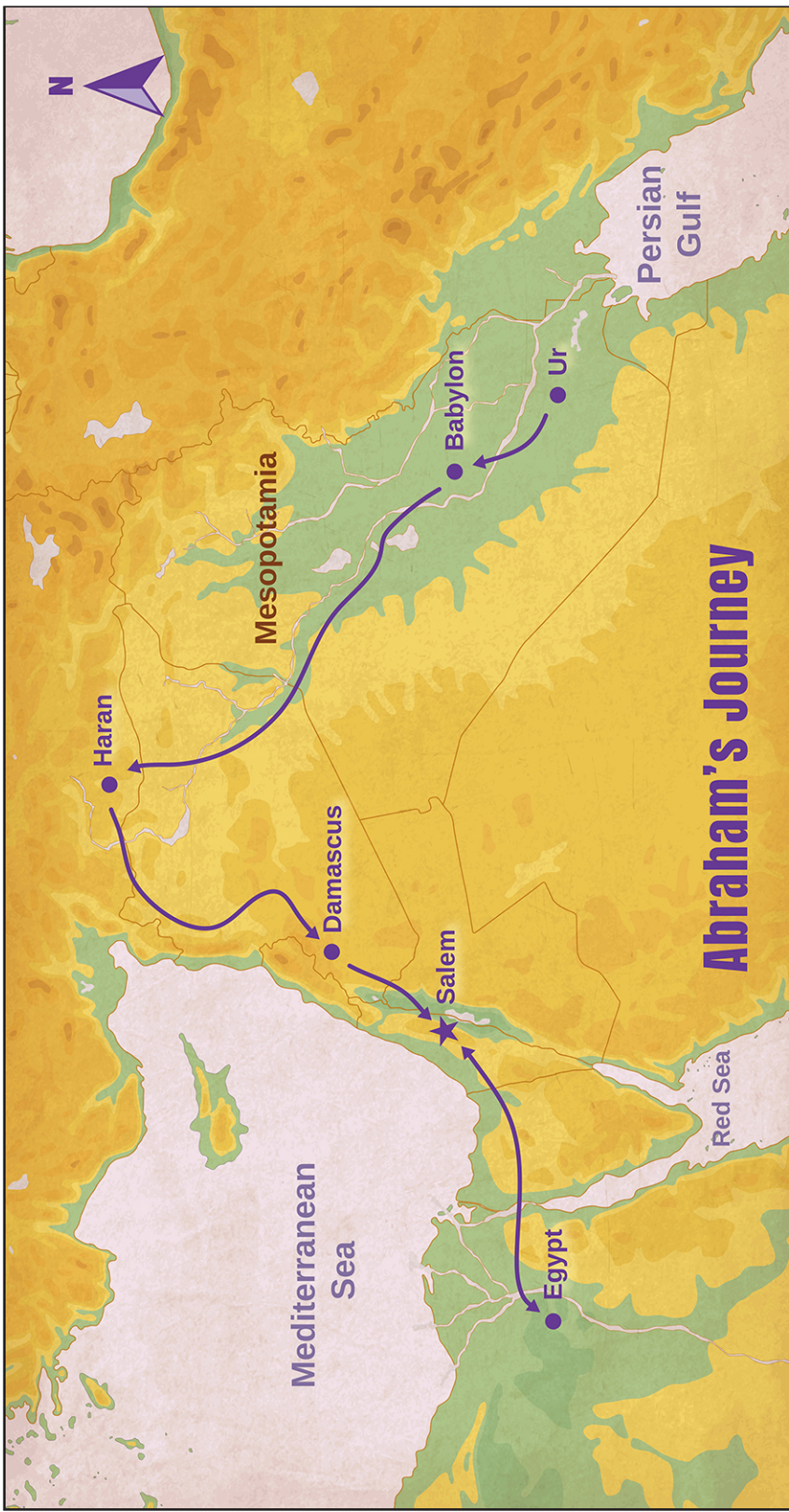
Mazimuriyaa 116:3
Mazimuriyaa 139:8
Mazimuriyaa 141:7
Leemisuwaa 1:12
Leemisuwaa 5:5
Leemisuwaa 7:27
Leemisuwaa 9:18
Leemisuwaa 15:11
Leemisuwaa 15:24
Leemisuwaa 23:14
Leemisuwaa 27:20
Leemisuwaa 30:16
Eranchchaa 9:10
Siik'uwaa Sabaa 8:6
Isiyaasa 5:14
Isiyaasa 7:11
Isiyaasa 14:9
Isiyaasa 14:11
Isiyaasa 14:15
Isiyaasa 28:15
Isiyaasa 28:18
Isiyaasa 38:10
Isiyaasa 38:18
Isiyaasa 57:9
Hizik'keela 31:15
Hizik'keela 31:16
Hizik'keela 31:17
Hizik'keela 32:21
Hizik'keela 32:27
Hoose 13:14
Amoos'a 9:2
Yoonaa 2:2
Imbbaak'ooma 2:5

Tartaroō

2 P'es'iroosa 2:4

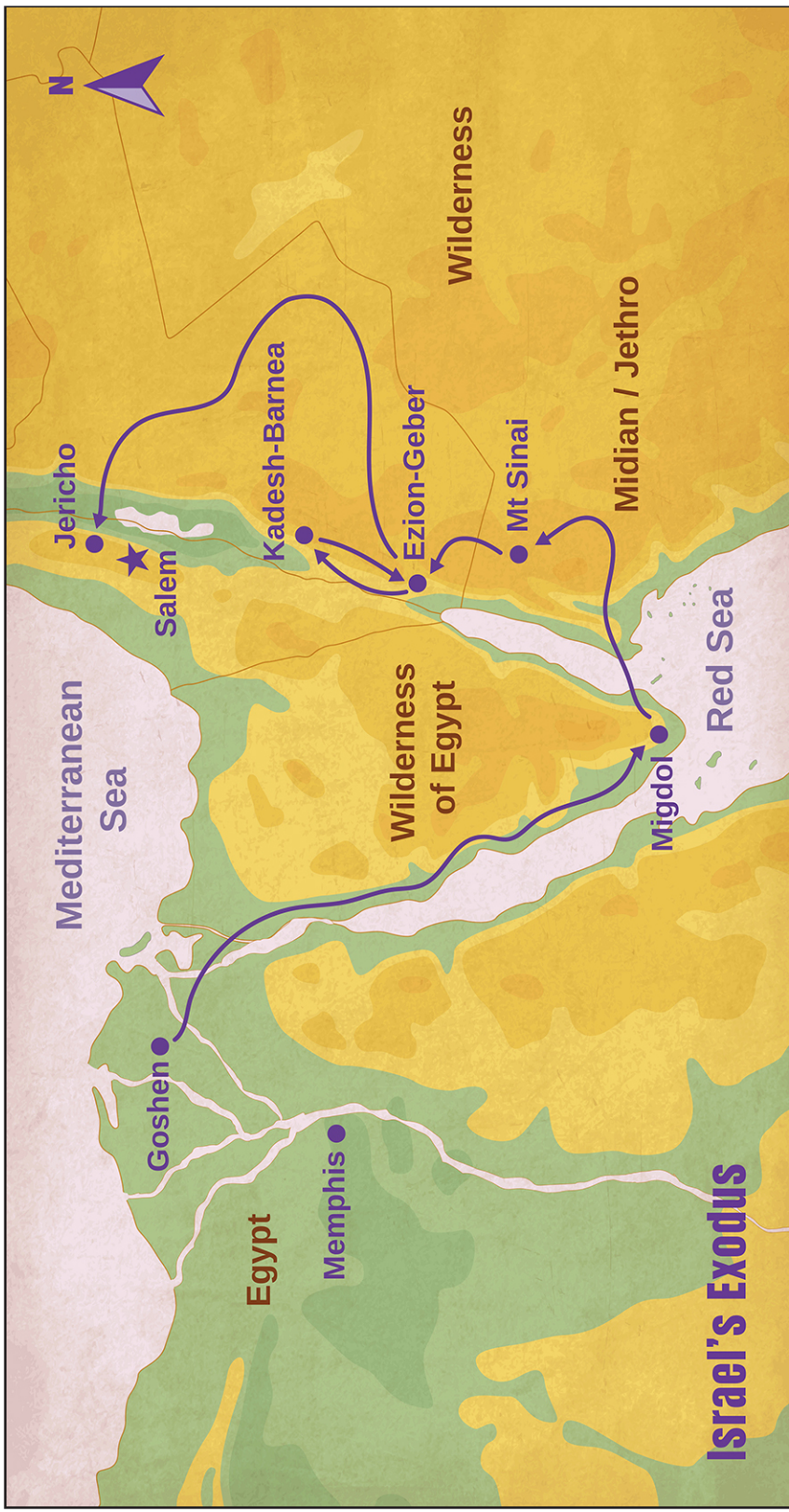
Questioned

None yet noted

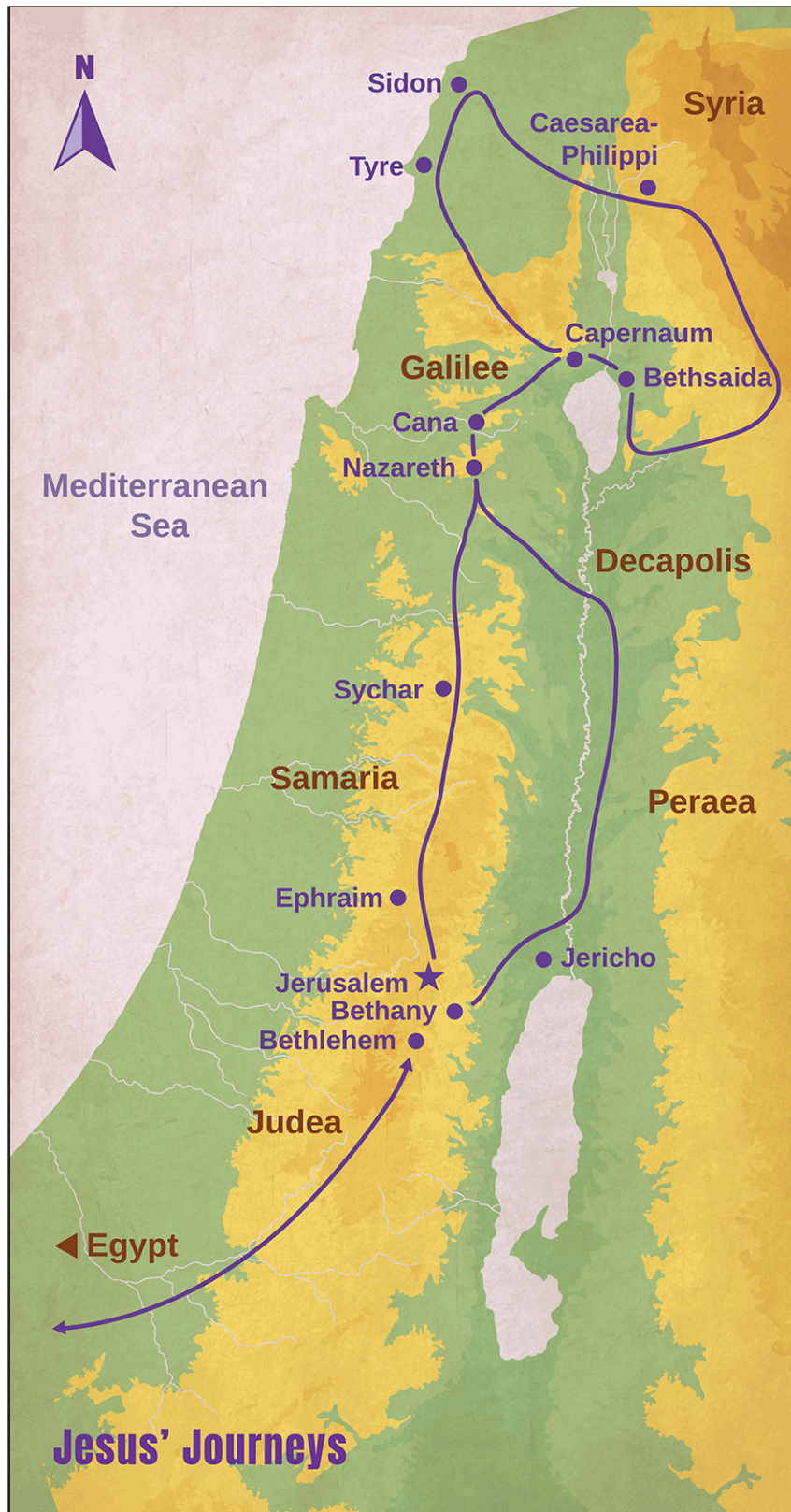

Abrahaamo laattanaadan, S'oossay barew immana geedda gadiyaa baana mala, S'oossay barena s'eeseedda wode, azazetteeddawe ammanuwaana;

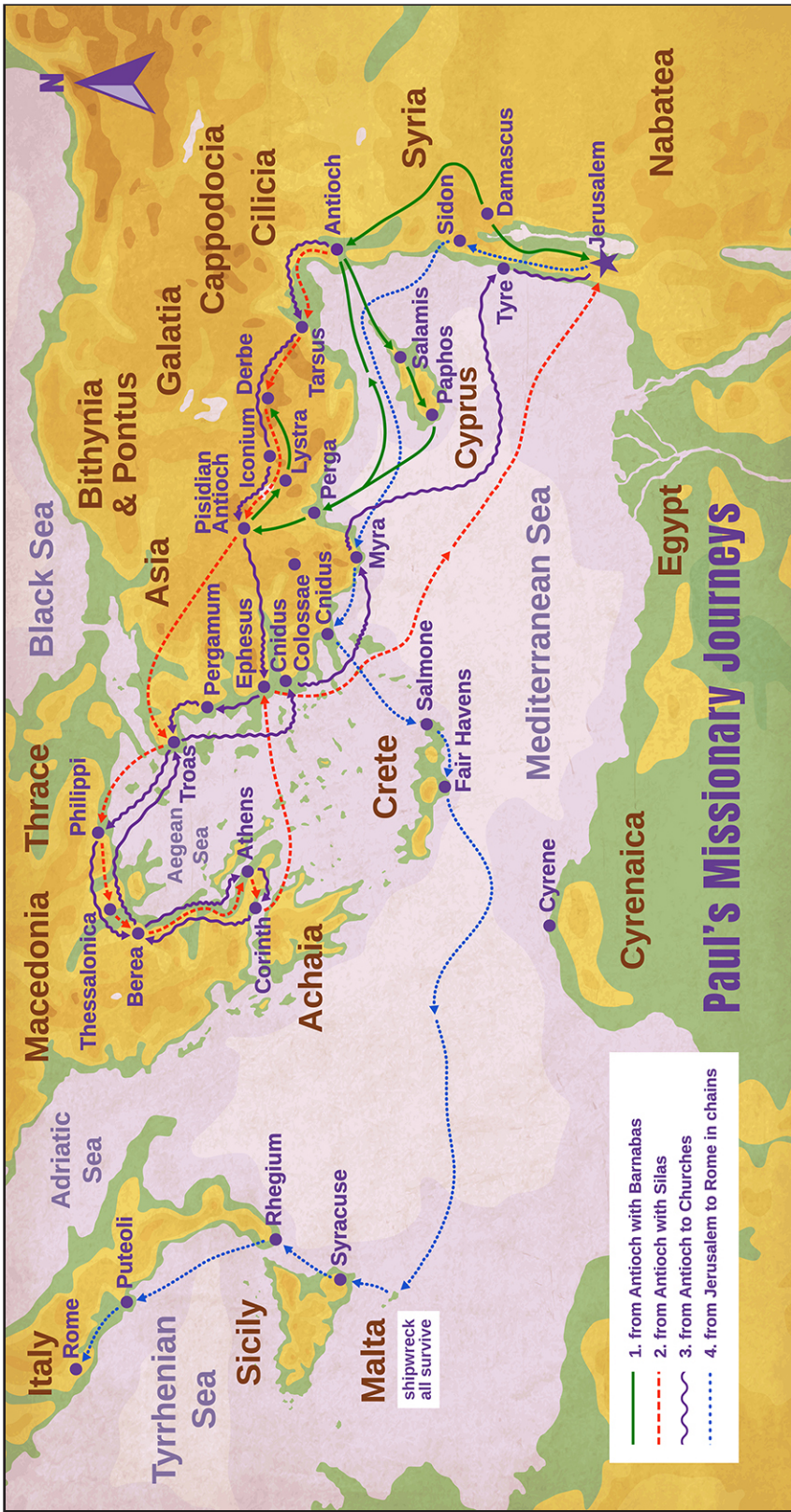
I bare gadiyaappe kesiide biyaa wode, hak'a bintonne erennaan kesseedda. - Ibraawe 11:8

Kaatii asaa yeddeedda wode, Soossay untuntta Piliss's'eema biittaana aatsiyaa ogii mata gidoppenne he ogiyaanna kaaletsibeenna; ayaw gooppe, Soossay, «Aasi olaa be'ooppe, bare k'ofaa laammiide, guyye Gibbs'e simmenaadan» yaagiide k'oppeedda. - Kessaa 13:17

«Ayaw gooppe, haray atto taani, Asaa Na'aykka, asaw ootsanawunne c'oratuwaa wozanaw yeeddawaapke attin, Asay taw ootsana mala yabeykke» yaageedda.
- Mark'ooossa 10:45

Bare mishiraachchuwa k'aalaa odanaw S'oossay dooriide s'eeseedda Kiiristoosa Yesuusa k'oomay, Yesuusi Kiiristoosi killeedda P'awuloosi, taani ha dabddaabbiyaa s'aafay.

- Roome 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyrd in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis preaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Titus destroys the Jewish Temple
52	Paul imprisoned in Rome, Italy
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

Where?

Where?		When?								
		Innocence		Fallen			Glory			
		Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age	Great White Throne	New Heaven and Earth	
Who?	God	Father	God's Perfect Fellowship John 10:30	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16						God's Perfectly Restored Fellowship with All Mankind in the Holy City No Hades No Dead Rev 20:3 All Restored Acts 3:21
		Son		God's Perfect Fellowship with Adam in the Garden of Eden		Pre-Incarnate, John 8:58		Incarnate, John 1:14	Paradise, Luke 23:43	
		Holy Spirit				Everywhere, Psalm 139:7		Indwelling Believers, John 14:17		
	Mankind	Living Mankind	No Creation No people Gen 1:1		Serving the Savior or Satan on Earth, Ephesians 2:1-5		Blessed in Paradise, Luke 16:22			
		Deceased Believing Mankind								
		Deceased Unbelieving Mankind								
		Holy Angels			Punished in Hades until the final judgment, Luke 16:23 and Rev 20:13					
	Angels	Imprisoned Angels	No Fall No Unholy Angels Gen 1:31		Serving Mankind at God's Command, Hebrews 1:14					
		Fugitive Angels			Imprisoned in Tartarus, 2 Peter 2:4 and Jude 6					
		First Beast Demon			Rebelling Against Christ Accusing Mankind 1 Peter 5:8 and Revelation 12:10					
False Prophet Demon		Lake of Fire Revelation 19:20								
	Satan			Abyss Revelation 20:2				Mat 25:41 Rev 20:10	Fallen Angels Forgiven? Col 1:20 Yes? Heb 2:16 No?	

Destiny

Dawro at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Hewaa diraw, hiittenttu biide, asaa ubbaa taana kaalliyaawanta ootsi; Aawuwaa suntsaan, Na'aa suntsaainne Geeshsha Ayaanaa suntsaan untuntta s'annak'ite.
- Maatoossa 28:19